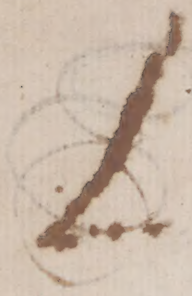
Secunda pars consilioꝝ Mariani et Bartholomei de Socinis Senensium.





Eruditissimorum simul ⁊ Clarissimorum tempestate sua iuriscõsultorũ dñorũ Mariani ⁊ Bartholomei patris ⁊ filij Senensium aduocatorũ cõsistorialiũ Uolumen Secundũ Responsorum seu si mauis Cõsilioꝝ nuper ad instar ⁊ formam vetustissimorum exemplarium maxima cum vigilãtia ac linceis ferme luminibus reuisorum: Quibus ita mendis interstite temporis interuallo quibus scatebat putatis: Sũmaria arismeticis vt aiũt distincta numeris notabiles quasq; decisiones cõplectentia: atq; Additiones marginarias locos scitu dignos explicantes nouiter adiecimus: Repertorio tandem alphabetico ordine coacto: quo cuiq; quod speculari lubuerit facile comperiatur alta mente haudquaquam deposito.





¶ Responsorum haud delphicorum, sed celestiuz, Clarissimi Iurisconsulti, domini Mariani Socini Senẽsis, aduocatiq; consistorialis acutissimi, Volumẽ secundum feliciter incipit.

¶ Consilium.cliij.

1 ¶ Pupillus possidendo bona simul cum tutore quando dicatur adire.
2 Tacite loquimur in tacitis.
3 Tutor qui gessit se pro tutore ex diuturnitate temporis presumitur fuisse decretus.
4 Prelatus si diu fuerit in possessione prelature probare presumitur q; legitime fuerit institutus.
5 Gesta per tutorem in fauorem pupilli tenent.
6 Immixtio legitima ex quibus causis presumatur facta cum autoritate tutoris.
7 Vero omnia consonant falso autem dissonant.
8 Obliuio presumitur post decennium.
9 Suus trãsmittit ius adeundi ad quoscũq; ⁊ an hoc intelligat̃ ẽt in portione sibi delata p statutum ob exclusionem feminaꝝ.
10 Institutio cõditionalis vnita cum iure accrescendi trãsmittit̃.
11 Statutum excludens feminas facit eas haberi pro mortuis.
12 Filie excluse a statuto non faciunt partem filijs.
13 Priuilegium nõ acceptatum quando trãsmittat̃ ad heredes.
14 Interpretatio passiua habet locum etiam in statutis.
15 Bonoruz possessio non agnita transmittitur ad descẽdentes.
16 Transmissio an cesset vt lucrum quando aliquid transfertur.
17 Suus an transmittat hereditatem vt aditam vel vt adeundã.
18 Mutatio persone mutat priuilegium.
19 Hereditas transmittitur cum eadem qualitate ⁊ priuilegio.
20 Nepotes an veniant appellatione filiorum.
21 Neptis ex filio quãdo excludat amitam vigore statuti excludẽtis feminas propter filium.
22 Marchiones, episcopi ⁊ similes habent potestatem pretoris.
23 Filius trãsmittit hereditatem cũ beneficio exclusiuo feminaꝝ.
24 Filius institut⁹ si heres esse noluerit an dicat̃ succedere vt su⁹.
25 Statutũ excludẽs feminas ob filios intelligitur de his qui velint vel possint esse heredes.
26 Heres velle esse quis dicatur.
27 Proemium statuti denotat finalem intensionem.
28 Suus transmittit beneficium restitutiõis in integrum aduersus non aditionem hereditatis.
29 Restitutio in integrum facilius conceditur minori q̃ absenti etiam reipub. lice. causa.
30 Beneficium restitutionis in integrum an transmittatur per infantem decedentem hereditate non adita.
31 Lex generalis non tollit priuilegium speciale.
32 Sin autem coniunctio aduersatiua aduersat̃ in iure ⁊ in facto.
33 Hereditatem non adit qui est in extremo mortis articulo.
34 Frater patruelis negligens in petendo tutorem dari pupillo an ⁊ quando priuetur hereditate ipsius pupilli.
35 Consanguineus absens non presumit̃ scire facta cõsanguinei.
36 Consanguineus presumitur scire facta consanguinei quo ad iura sanguinis etates ⁊ similia.
37 Successio impuberis licet deferatur ad matrem tamẽ mater in tutela prefertur.
38 Tutela que defertur matri est irregularis ⁊ extraordinaria.
39 Pena. l. sciant cuncti. C. de leg. tut. non egreditur matrem.



Ominus labia mea
aperiat ⁊ spũssanctus illuminet intellectum. ¶ Pulchra et subtilis est presens
consultatio in pluribus. Et in primis se
offert difficultas. Nã pubes possidendo
bona paterna hereditaria ⁊ fructus percipiendo censetur se hereditati immiscere
l. pro herede in principio. ⁊ §. j. ff. de acqui. heredi. ⁊ in. l. j. ⁊. ij.
et ibi no. C. de repu. here. ergo idem videbatur concludendum
in Ioãne frãcisco pupillo de quo agimus qui possedit ⁊ fruct⁹
pcepit ex bonis hr̃ditarijs paternis simul cũ matre q̃ p tutrice
se gessit ex quo autore tutore pupillus hereditatẽ adire põt vt
in. l. potuit cũ materia. C. de iure delib. ¶ Sz huic ɔclusiõi duo
1 obstant. Primũ ẽ q: † pupillus possidẽdo ⁊ fructus percipiendo simul cũ tutore non expressis v̾bis autor ante non vr̃ adire.
Ex quo vr̃ qd̃ requirant̃ verba expressa in prestatione autoritatis, vt voluit glos. in. l. iij. ff. de auto. tuto. Et in specie in aditione heredi. Bar. in. l. gerit. in vlt. q. quem sequũtur Ioan. de
Imo. ⁊ Ludo. roma. ff. de acqui. here. ¶ Sed ad hanc obiectionez rñderi potest. ¶ Primo qd̃ Bal. in. l. potuit. i vlti. q. C.
2 de iure delib. cõtrarũ tenuit † q: in tacitis tacite loquimur verbis ipsis ⁊ factis. ar. l. de quibus. ff. de legibus. ⁊. l. Item quia
ff. de pac. cum si. ⁊ hanc opinionem sequitur Lud. roma. qñ pupillus faceret actũ significãtem aditionem, put in casu nostro
est perceptio fructuũ simul cum tutore: q: tunc presumitur qd̃
cõsensum prestiterit alter alteri iuxta no. in. l. his qui heres. §.
neq; filius. ff. de acqui. here. ⁊ in. l. titius. ff. qui. mo. pig. vel. hy.
soluitur. ¶ Respondeo ⁊ scd̃o. nam vt inquit Bart. in. l. gerit
in fi. satis est qd̃ pupillus faciat actum tutore laudante vel approbãte per verba ⁊ sic si interuenit approbatio tutoris vel collaudatio inducitur aditio sed quis nõ videt qd̃ tutrix satis dicebatur approbare ⁊ collaudare immixtiõem pupilli cum cõtinuis verbis expressis faciebat nomine pupilli actus ⁊ instrumenta que fieri non poterant circa ius ⁊ nomen heredis sz qd
plura Bar. in fine subdit qd̃ si tutor vel pupillus diu tenuerũt
presumuntur oĩa solẽniter acta ar. l. qui in aliena ver. sed si nõ
adierit. ff. de acqui. here. ad idem qd̃ habetur in. l. si filius. C. de
peti. heredi. ⁊ tradũt late doctores in dictis locis sed in casu
nr̃o pupillus ⁊ eius heredes tãq̃ heredes diu tenuerunt ergo
presumuntur omnia solẽniter acta ⁊ sic qd̃ mater tanq̃ tutrix
autoritatem legitime interposuerit. ¶ Scd̃m qd̃ videbatur obstare est qd̃ non probatur qd̃ mater fuerit decreta tutrix. vnde
non possumus dicere qd̃ cum eius autoritate dicatur hered. se
immiscuisse ad hoc qd̃ voluit Bal. in. l. si infanti in pe. col. ver.
vij. quero vbi vult qd̃ quãuis matri sit delata tutela tamẽ eius
scientia non prodest in transmissione iuris deliberandi ex quo
nõ est tutela infra. vnde apparet qd̃ nihil operatur autoritas
matris nisi appareat qd̃ tutela sit decret. ⁊ lz Bar. i. l. qui duos
videatur tenere contra Bal. in tutore qui non satisdedit nec
inuentarium fecit ex eo q: ius deliberandi tempore cohartat̃
per ea que habentur in. l. fi. C. de tu. ⁊ cu. qui non satisdederũt.
Tamẽ omnes videntur fateri maxime in. d. l. fin. qd̃ in his que
non sunt tempore peritura anteq̃ sit decreta legitima administratio tutoris eius autoritas nihil operat̃, put vr̃ esse aditio hereditatis que durat. xxx. annis iuxta no. in. l. licet. C. de iure de-
3 li. ¶ Ad hãc obiectionem responderi potest in primis qd̃ † cũ
mater per duos annos gesserit se p tutrice ⁊ postea lõgissimo
tpe cuius gesta habuerint effectũ ex tali diuturnitate tpis. ⁊ q:
eius gesta effectum habuerunt presumẽdũ est qd̃ legitime fuerit decreta tutrix ⁊ sic solẽnitas extrinseca presumatur extante
tpis diuturnitate arg. no. in. d. ver. sed si non adierit. ⁊ in. d. l. si
filius vbi Bal. ⁊ Saly. ⁊ qd̃. d. Ant. in. c. ea noscitur. de his que
fiunt a prelato sine consensu capituli. vñ dicũt Bal. ⁊ Ange. in
4 d. ver. sed si non adierit. † si prelatus diu fuerit in possessiõe p̃lature p̄sumitur qd̃ legitime fuerint institutus qd̃ ẽt tz. d. Anto.
in. c. illud extra de p̄sump. ergo idem dicamus in eo qui gessit
se pro tutore. nõ dico diu q: tm̃ duobus annis se gessit p tutrice sed iam diu: q: illa decisio est fundata in diuturnitate tpis.
vñ cũ iam diu se gesserit ⁊ eius gesta habuerint effectũ ex mẽte
doctoꝝ in dictis locis cõcludẽdũ vr̃ qd̃ p̄sumat̃ qd̃ legitime fuerit decreta tutrix. ¶ Preterea Bar. decidit casum nostrum in
d. l. gesserit in fi. vbi alternatiue loquẽdo dicit qd̃ si diu teneret
tutor vel pupillus presumũtur oĩa solẽniter acta. arg. d. ver. sed
si non adierit ⁊ pbat̃ in. d. l. si filius. sed in casu nostro pupillus
diu possedit. igitur. ⁊c. Nã si pupillo possidente hoc p̄sumit̃ eodem mõ herede postea possessionẽ cõtinuãte cũ cẽseatur eadẽ
p̄sona. vt in aut. de iureiur. a mo. p̄sti. post principiuz ⁊ fortius
q: eo viuente filius nõ habebat aliquod ius sed eo mortuo poterat aliquod ius p̄tendere. vt. j. apparebit. ergo fortius erit sumẽda p̄sumptio ex diuturna pacifica possessiõe hr̃dis. ¶ Et si
dicat̃ Bar. loquit̃ qñ pupillus habebat legitimũ tutorem. ⁊ sic
põt p̄sumi autoritas interposita sed in casu nostro nõ habebat
vñ non põt p̄sumi talis solẽnitas arg. l. qui ad certum. ff. locati.
5 Respondeo in primis qd̃ † gesta per matrem tanq̃ tutricẽ valuerunt in fauorem pupili lz non in dãnũ vt probatur in. l. ij. ⁊
ibi declarat Cy. C. de eo qui pro tutore. ⁊ sic qd̃ tanq̃ tutrix vel
autoritatem prestitit si erat pupillus vel pro eo acceptauerit si
erat infans iuxta ea que habentur in. l. si infantez. C. de iure de
libe. ¶ Preterea ista negatiua nõ est pbata qd̃ tutorem nõ habuit potuit enim tutorem habere ⁊ eo autore adire. naz si oĩa
presumunt̃ solẽniter acta. ergo qd̃ mater fuerit legitima tutrix
⁊ autoritatẽ p̄stiterint põt ẽt presumi immixtio solẽniter facta
autoritate iudice iuxta no. in. l. si infanti in fi. C. de iure delibe.
6 ⁊ sic cõcludi põt qd̃ † ex multis presumenda sit legitima immixtio cũ autoritate matris tanq̃ tutricis. ¶ Primo q: mr̃ tãq̃
tutrix fecit multos ɔctus qui fieri nõ potuissent nisi legitime
adita hereditate. ⁊ nisi fuisset vere tutrix. vnde presumendum
est qd̃ potius legitime fecerit ar. l. merito. ff. pro so. ⁊ eorum que
ponit Bar. in. l. gerit. ff. de acqui. here. ¶ Secundo ex possessione fructuum pceptione per que inducitur additio. l. pro hr̃de
§. j. ff. de acqui. hereditate que acta fuere a pupillo ⁊ mr̃e tanq̃
tutrice. ¶ Tertio q: oĩa gesta ab ip̃a tãq̃ tutrice longissimo tẽpore semp habuerũt effectũ. ¶ Quarto q: post mortez pupilli
oẽs eius heredes possederunt hereditatẽ lõgo tpe quasi q̃sitam

dicto pupillo. Nec est presumptio q̄d si ius ꝯpetiisset tanto tpe filie stetissent. arg. l. cū indebito. ff. de proba. ℂ Quinto q̄r pos sederunt tanq̄ heredes Bartholomei de ripa mediate perso na pupilli scientibus ⁊ patientibus filiabus feminis q̄d pꝫ q̄r pce perunt filie ab eis alimēta ⁊ dotes tanq̄ exclusę ab hereditate Bartholomei q̄d quidem verisimiliter non fecissent nisi pupil lus legitime se immiscuisset ⁊ fuissent oīo exclusę. ar. d. l. cum indebito. cū filiabus. vñ dici pōt illud Aristotelis primo ethi
7 corū vbi dicit q̄d † vō oīa ꝯsonant falso aūt cito dissonant q̄d verū est ex quibus oibus nō arbitror aliquē iudicē nō arbitra turū ex tot ⁊ tātis iūcta diuturnitate lōgissimi tpis imixtionē legitimā interuenisse ⁊ oīa fuisse legitime acta pea que plene ponunt Bal. Ang. et doc. in fortioribus terminis in. d. l. qui in aliena. ꝟ. sed si non adierit. in. d. l. si filius. C. de peti. heredi. Ang. ⁊ moderni. in. l. sciendum. ff. de ver. ob. ⁊. d. Anto. in. c. ea noscitur. de his que fiūt a plato sine cōsensu capituli. ⁊ in. c. il lud de presumpti. et in. c. albericus. de testibus. ℂ Quinimo attētari pōt vnū q̄d posito q̄d pupillus decessisset añ imixtionē non est dubiū q̄d ad minus trāsmisit portionē suam ad suas heredes iuxta no. per Bar. in. l. ventre. ff. de acqui. here. ⁊. j. di cet. Itē q̄d si mr̄ nō erat decreta tutrix filie sciebāt ⁊ ꝯtinua ha bitatione ⁊ cōsanguinitate. ⁊ ita p̄sumendū est iuxta. l. octaui ff. vñ cognati. ⁊ no. in. l. de tutela. C. de in inte. rest. t mino. ⁊ ꝯr pupillū nō admisse ⁊ ad eas hereditatē delatā. Nam qua ratio ne hodie hoc asserūt ⁊ cognoscunt pari rōne censendum est et fortius q̄d in preteritū scirent idē ⁊ cognoscerēt attenta maio ris tpis vicinitate. ar. l. peregre. ff. de acq. pos. ⁊ eius q̄d not. p
8 glo. in. l. j. C. de seruis fugi. que vult † q̄d post decēniū p̄sumitur obliuio: si tūc ergo sciebant hereditatē pro aliqua portione eis delatā ⁊ ipse pceperunt alimenta ⁊ dotes ab heredibus Frāci sci pupilli tanq̄ heredibus insolidū Bartholomei mediate p sona pupilli si nō fuisset adita hereditas cēserent portiōibꝰ eis delatis renūciasse vel iuri si q̄d habebāt. ar. tex. in. l. si preteritus. vbi casus. ff. de bo. pos. ꝯtab. ⁊ eius q̄d dicit glo. ⁊ Bal. ⁊ doct. in. l. vt debitum. C. de here. actio. ⁊ Paul. de ca. in. l. si debitori. C. de pac. ⁊ sic tāq̄ exclusę nō possent amplius petere se admit ti. l. sicut. ⁊. l. fi. C. de repud. hered. potius tñ p̄sumēdū est ex tot immixtionem legitime factā ⁊ stante veritate p̄missa cōclu sionis nō esset opus inuestigare sequētē difficultatē. ℂ Succe dit nūc scōa difficultas que pulchra est ⁊ subtilis. Nā clarū est
9 bm̄ cōem opi. q̄d † filius ex potentia suitatis trāsmittit heredi tatem paternam seu ius adeūdi ad quoscūq̄ heredes. l. apud hostes. ⁊ ibi Bar. ff. de testō militis. ⁊ in. l. vētre. ⁊ ibi latissime Bar. ⁊ cōiter doc. ff. de acqui. heredi. ⁊. l. si fratris. ⁊ ibi late or dinarii. C. de iure delib. sed cū ex forma statutorum filie que de iure cōi pariter admittebātur. vt in aut. de here. que ab intesta to. in principio. sint exclusę oritur dubitatio. nūqd filius trās mittat ad suos heredes nō solū portionē suā hoc est sibi delatā de iure cōi ſꝫ ēt portionē sororꝫ a qua sunt a statuto exclusę. ⁊ dif ficultatem in primis facit. ℂ Nā Bar. de saly. l. fi. C. de repu. here. tꝫ q̄d masculus transimittat tm̄ portionē ad eum deuolu tam de iure cōi nō portionē deuolutā virtute statuti q̄r illā nō hꝫ vt suus ſꝫ ex dispositiōe statuti. ergo suitas nō operat in sua portiōe. ar. l. mulieri ⁊ titio. ff. de cōd. ⁊ demō. Cōfirmat assum ptū suū q̄d ipse nō bñ pbat. Nā vt dñt Bal. ⁊ Ange. in. l. qui se pr̄is. C. vñ liberi. nulla lege succedit vt suus nisi lege. xij. tabula rū. ℂ Sꝫ illā opi. Bar. de saly. ipugnat elegās doctor dñs Joā.
a petrutius de perusio in. d. l. si fratris. ⁊ rñdet ad. d. l. mulieriᵃ ⁊ titio q̄d ibi inuitatur dispēsatiue ꝯ mentē testatoris vt ibi dñt doctores seneñ. secus in casu nostro q̄r volūtas defuncti censet cōformis dispositioni statutoꝝ iuxta no. per Bar. in. l. heredes mei. ꝟ. cū ita. ff. ad treb. ℂ Preterea. d. l. locū hꝫ in legatis nō in hereditatibus vt firmat Bar. in terminis nostri statuti in. l. re cōiuncti. ff. de leg. ij. ⁊ doc. in. l. q̄ñ nō petentium partes. ℂ Preterea ibi agit vt accrescat portio alteri delata deficiens in casu nostro tota hereditas est delata huic filio vt statim ostē det ⁊ ad assumptum Bar. de saly. vt. s. probatū rñdent pleriq̄ moderni in. d. l. si fratris. q̄d cū in portione sua filius ipso iure sit heres per. l. xij. tabularū. vt est casus in. d. l. si fratris ⁊ altera portio vacet quo ad filiam ⁊ deuoluat ad filiū ꝑ q̄d ipso iure vnuatur adeo q̄d trāsmittat vna cū altera. ar. l. si quis heres in stituꝰ. ⁊. l. qui patri. ⁊. l. si tu ex pte. ff. de acqui. here. in qbus pꝫ q̄d lꝫ substitutio trāsmittat. l. g liberis. ꝟ. hec vba. ff. de vulg. ⁊ pu. tñ q̄ñ vnica cū iure accrescēdi q̄d trāsmittit. l. si ex pluribꝰ. ff. de suis ⁊ legi. trāsmittit pp talē cōneritatē. ita dicamus i ista portione sororis vnita. Cōfirmat ista rñsio p tex. in. l. qui ex duo bus. in prin. ff. de acqui. hered. vbi bm̄ vnū intellectū quem ibi ponit Bar. lꝫ instō cōditionalis nō trāsmittat ad heredes. l. fi.
10 in prin. ff. de vulg. ⁊ pup. tñ † fallit q̄ñ est vnita cū iure accrescen di. ℂ Cōfirmat ēt rōne q̄r portio accrescens sapere dꝫ naturam eius rei cui accrescit. l. si ex toto. in prin. ff. de lega. j. l. inter soce rum. ꝟ. cum inter. in fi. ff. de pac. dotalibus. ⁊ tradit in. l. ēt. C. de

a ℂ Ad. l. mulie ri ⁊ titio. ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ ad Saly. l. fi. C. de repe. he.

iure cōtiū. ⁊ per hanc rōem in effectu bm̄ hanc partē ꝯsuluit Bald. in suo ꝯsilio q̄d incipit in xp̄i noīe factū ꝓponit sub hac forma. put refert Lud. roma. in. d. l. ventre. ℂ Sed clarius rñ
11 deo aliter ad illud assumptū. q̄d † statutū excludēs feminas ab hereditate facit eas haberi pro mortuis. l. j. ꝟ. si pater. ff. de cō iungēdis cum emā. libe. ⁊. l. j. ꝟ. pe. in fi. ff. de bo. pos. ꝯ tab. ⁊ sic habet ac si femine nō essent in rerū natura. quo casu clarū est q̄d masculo in totū iure suitatis fuisset delata hereditas ⁊ per istā rōnem hāc partē tꝫ Pau. de cast. in. l. fi. ff. de acqui. heredi ℂ Confirmat ista rō. nā altero filio instituto altero legitime exheredato institutus est insolidū suusvt in aut. vt cū de app. cognoscit. ꝟ. aliud quoq̄ capitulū. ⁊ in. l. si filius qui pr̄i. ff. de vulg. ⁊ pu. simile videmus q̄d de iure ciuili antiquo altero exi stente emancipato altero in ptāte existens in ptāte solus erat suus q̄r emācipa. nō erat cognitus. insti. de here. que ab intest. ꝟ. emācip. ⁊ in. l. ſꝫ. cum patrono. ꝟ. j. ff. de bo. pos. titulo ꝯnali. ita ergo in ꝓposito cū per dictū statutū filie desināt esse sue: vt declarat Bar. in. l. j. ꝟ. sciendū. ff. de suis ⁊ legit. ⁊ Bar. in. l. maximū viciū. C. de lib. ꝑte. circa finem. ℂ Cōfirmat ēt q̄r si ex duobus filiis alter sit institutus in tertia alter in duabꝰ tertiis quis nō videt q̄d ille due tertie iure suitatis deuoluūtur ad fi liū. put probat tex. in. d. l. si fratris. in verbo siue ex pte si ꝯnali ter intelligat. C. de iure deli. dispō aūt. l. ⁊ testōris a pari proce dūt in aut. de nup. ꝟ. disponat. alꝭ si aliter diceremus seq̄retur absurdū q̄d masculus in hēditate pr̄is eēt p pte suus ⁊ p pte nō suus q̄d nō ē dicēdū. ar. l. titie si nō nupserit. ff. de ꝯdi. et de. ⁊. l. cū q edes ff. de vsucap. ⁊ eius q̄d hꝫ in. c. per venerabilem.
12 de clādestina despōsa. ipub. ℂ Non omitto ad idem q̄d † filie exclusę a statuto nō faciūt partē filiis ac si non essent in rerum nā pꝫ q̄r in cōputatione patrimonii ⁊ legitime habent ac si nō essent: ergo tota hēditas deuoluit ad masculos. assumptum te nēt Bal. Ang. ⁊ Raph. in. l. papinianus. ꝟ. vñ si quis. cū glo. ff. de inoffi. testō. Ang. in eadē. l. in. ꝟ. quarta. ⁊ Angelus. ⁊ Jmo. in. l. plane. ꝟ. si duobꝰ. ff. de le. j. ⁊ Ang. in. l. vnica. ꝟ. in primis. C. de cad. tol. ⁊ in aut. nouissima. C. de inoffi. testō. ⁊ in cōsilio. c. iij. incip. statuto cauet q̄d si aliqs decessit. ⁊ in ꝯsilio. clxxj. in cipi. statuto ciuitatis cortonii. ⁊ Cumanus i. l. hmōi. ꝟ. si titio. ff. de leg. j. ⁊ scōm hāc opi. ꝯsulnerūt Pe. de ancha. d. Bar. de Saly. ⁊. d. Philippus de corsinis. ⁊ alꝭ ēt solēniter consuluit collegiū paduanū ⁊ sic simul cum doctissimis viris alꝭ rñdi in quodā ꝯsilio. Ex quibus oibus plures vrgentes rōnes pro hac parte colligi pñt. ℂ Scōo pncipalr facit difficultatem ꝗ bar. de Saly. in. l. j. C. de adulteriis. sequntus Jac. de are. tꝫ illam opi. quā tenuit in. d. l. fi. C. de repu. here. triplici rōne. ℂ Pri
13 ma rō est q̄r † a statuto deferr masculo bñficiū exclusionis femi ne. ergo cū successio in portione femine deferat p modū bñficii nō acquirit neq̄ trāsmittit nisi acceptet: vt pꝫ in. l. iij. ꝟ. acqui rere. ff. de bon poss. titulo ꝯnali. ⁊ in. l. emācipata. ꝟ. q admitti. ℂ Sed ad hāc rōnem rñdet q̄r dicere possumus q̄r trāsmissio fit de iure cōi. Nā iure cōi hēditas delata filio transmittit. vt
14 in. d. l. si fratris † ergo cū ex forma statuti deferat tota hēditas ex passiua interpretatione que locū hꝫ ēt in statutis. l. j. ꝟ. lex fal. ⁊ ibi Bar. ff. ad. l. fal. ⁊ barto. in. l. fi. ff. de leg. j. ⁊ per bar. i. l. oēs populi. i. vj. q. pn. ff. de iusti. ⁊ iur. Nam sicut videmus q̄d ius cōe dispōnes q̄d i legatis locū hēat falcidia locum hꝫ ēt in testis q̄ no valerēt de iure cōi. ſꝫ solū ex dispositione noue le gis. d. l. ꝟ. lex falcid. ⁊ ibi bar. in ꝓposito iura cōia volentia q̄d portio delata filio in ptāte i bonis pr̄is trāsmittat ex potētia suitatis locū hēre dꝫ q̄ñ filius in ptāte succederet in aliq̄ por tiōe sibi delata a statuto in bonis pr̄is. ⁊ ita tꝫ Cy. in. d. l. j. C. de adulteriis vbi refert Ugolinū de fontana doctorē parmen sem idē tenuisse. ℂ Rñdet ⁊ scōo bm̄ pceptorē meū do. Fran. aretinū in. l. si qs posthumos. ꝟ. si filiū. ff. de libe. ⁊ posthu. vbi late rñdet rōnibꝰ Saly. ⁊ tꝫ ꝯ eū q̄d priuilegiū et si nō sit acce ptatū trāsmittit ad heredes. l. nō solū. ff. de in integ. resti. titu lo ꝯnali. ⁊. l. hēdes. C. ad velle. ⁊ pbat i terminis nostris in. l. apud hostes. C. de suis. ⁊ legi. vbi pꝫ q̄d q̄nis hēditas patris deferat filio per fictionem. l. cornelie. ⁊ sic de iure spāli nihilo minus filiꝰ trāsmittit ex potentia suitatis. ⁊ vltra adduco q̄d voluit barto. in suo ꝯsi. mihi. xliiij. bm̄ ordinē perusinū q̄d inci pit sup hisq. s. dicta ⁊ ꝯsulta sunt. vbi cōcludit q̄d bona q̄ de ferūtur quibusdam psonis ꝯsanguineis ex bñficio aut. bona dā natoꝝ. C. de bonis pscriptoꝝ q̄ olim publicabant est nō agnita ad hēdes trāsmittunt. aut. edicto. ꝟ. ad hēdes. ⁊. ꝟ. sequēti. ff. de iure fisci. de quo ēt tāgit Saly. in. d. aut. bona damnatoꝝ. ⁊ sic bona delata ex bñficio. l. nō agnita trāsmittunt. Ad iura āt Saly. rñdet q̄d ibi nō est ex eo q̄r ꝯcessum sit bñficiū sed ex eo q̄r regrit factū bois vt bñficiū locum hēat. s. aditio ptoris. vt declarat bal. in. d. l. emācipata. si aūt bñficiū concederetur sine facto bois prout i casu nr̄o defert successio ex dispositiōe sta tuti. tūc nō regrit acceptatio vt pbat in. l. cū pater. ꝟ. surdo. ff. de le. ij. ⁊ in. l. fi. ꝟ. tali. C. de cura. furi. ⁊ i. d. l. apud hostes. Uel dicendū

dicēdum est qđ rō dictoꝝ iuriū est qꝛ illo tpe emancipatus nō
trāsmittebat hēditatē nō aditā:vñ glo.in.d.l.emācipata.⁊ cla-
rius ibi Jaco.de rauen.Pe.Cyn.Ray.Jac.butr.bal.Ful.⁊
Pau.⁊ Cy.i.l.quarta.in.ij.q.C.de his q ante apertas tabulas.
15 qđ†ēt bonoꝝ possessio nō agnita trāsmittitur ad descēdētes si
cut hrditas virtute.d.l.j.lꝫ regulr̄ ꝯ vt in.d.§.acquirere.¶Se
cūda rō Saly.est qꝛ filius trāsmittit hrditatē tanq̄ sibi debi-
tam ꝓp dñij ꝯtinuationē iuxta no.in.d.l.apud hostes.hñ facit
16 l.cū rō.ff.de bonis dānatoꝝ†sꝫ illa portio non deferꝛ vt debita
sꝫ tanq̄ lucrū:ergo cessat rō trāsmissionis.¶Sꝫ ad istā ratio
nem rñdet qđ cū filia exclusa desinat esse sua.vt per bart.in.d.l.
§.sciēdū.⁊ nō faciat partē filio qꝛ nō succedit ⁊ nō speraꝛ suc-
cedere.vt in.l.q repudiātis.⁊ in.l.papinianus.§.qm̄ aūt.ff.de
inoffi.testō.⁊ bar.⁊ alij in.l.pr̄ filium.eo.tit.filius remanet hr̄s
insolidū⁊ sic transmittit.⁊ ita rñdet Aretin⁹ in dicto loco.ostē
diꝛ ēt rō falsa p rōnes bald.in dicto consilio.quas.s̄.ꝯfirmaui
rōne vniōis de qua.s̄.dictū est.¶Confirmaꝛ etiam dicta rñsio
qꝛ posito qđ portiōem filie non transmitteret tñ de necessitate
dicere opꝫ qđ cū masculus ex potentia suitatis trāsmittat pro
priā portionē.tñ p ius accerescēdi hr̄s ad quē fit trāsmissio cō-
sequiꝛ ēt portionē quā statutū aufert filiab⁹ qđ ille cui delate
sunt plures portiones vni⁹ hrditatis pro vna pte eēt hr̄s ⁊ p
alia qđ nō est ꝯ.l.ij.ff.de acqui.hrdi.⁊ no.per Ang.in.l.j.e.ti.
vbi dicit qđ nedū istud ꝓcedit qñ certe ptes sunt delate a testa
tore sꝫ ēt si a lege.allegat casum singularem i.l.iiij.C.de oī agro
deserto.li.xj.⁊ sic lꝫ dicte portiones sunt delate a lege vna agni-
ta oēs aquiruntur.⁊ ita rñdet elegans doctor ⁊ preceptor dñs
a Alex.de imo.in quodā cōsilio qđ incipit redēptoris ⁊c.viso^a p-
cessu vbi ꝯsuluit ꝯ Saly.¶Quinimo dico vltra qđ si qualitas
qđ illa portio deferꝛ vt lucrū magis arguit vt trāsmittaꝛ qꝛ qñ
ex dispositiōe.l.deferꝛ aliqđ lucrū illđ ēt nō acceptatū trāsmit-
tiꝛ ad hēdes.ar.l.j.§.impuberi.ff.de collr̄.bonoꝝ.⁊ tenēt Bal.⁊
Saly.⁊ Pau.de ca.i.l.cū antiquioribus.C.de iure deli.⁊ Bal.
in.l.si arrogator.ff.de adop.⁊ Bal.in.l.generaliter.§.in his.C.
17 de secundis nupt.¶Tertia rō Saly.est†qꝛ filius transmittit
hereditatem vt adeundā nō vt aditā.l.si quis filiū.in princ.ff.
de acqui.here.ergo ille ad quē trāsmittiꝛ ius adeundi non dꝫ
sua aditione posse excludere filiā qꝛ qualitas filij propter quā
ipsa excluditur nō durat in eius herede.ar.l.qꝛ psonale.ff.solu.
ma.⁊.l.titia seyo.§.vsuras.ff.de leg.ij.Cōfirmo hanc rōnem qꝛ
18 †mutatio persone mutat priuilegium.l.paul⁹.ff.de acqui.he.
⁊ est bonus tex.in.l.cū patronus.ff.de le.ij.ꝯprobo eandem rō-
nem autoritate Bar.qui nō solet cōiter in hac materia allega
ri in.l.liberoꝝ in antepe.col.in ver.q̄ro pone retento eodē the
mate.vbi dicere vr̄ qđ si mortuo patre relictis filio ⁊ filia stāte
dicto statuto ⁊ moriatur filius relicta filia.⁊ sic nepte respectu
aui qđ neptis nō excludit filiā.allegat Cy.in.d.l.j.C.de adulte-
rijs.⁊ eū sequiꝛ sꝫ nō per rōnem suā qꝛ filius nō excludit filiam
ideo qꝛ filius simplr̄ sꝫ qꝛ filius masculus sꝫ qualitas ista non
trāsit ad neptē.ergo pꝫ qđ in eā nō transit dispositio legis.⁊ sic
nō p̄t assumere locū patris ⁊ p hoc adducit tex.in.l.fi.C.de na-
turalibus liberis.⁊ sic Bart.vr̄ tenere opinionē Cy.⁊ Saly.in
d.l.j.C.de adulterijs.¶Sꝫ ad oia ista rñdeꝛ.Et primo ad rō-
nē Bar.de Saly.vt.s̄.confirmatā rñdeꝛ qđ ex quo fauor est filij
qđ transmittat ad suos heredes vt suus.hereditas hr̄ p adita
in eius fauorem iuxta no.per Bar.in.l.si filius qui patri.ff.de
vulg.⁊ pup.⁊ ꝯñr trā smittiꝛ vt adita.¶Preterea dicit Areti
nus qđ immo in suo tran smittiꝛ hereditas vt acquisita qđ pꝫ
qꝛ transmittitur cum bñficio abstinendi.vt pbaꝛ in.d.l.si quis
filium.in prin.ff.de acqui.here.Nō ergo transmittitur priuile
gium exclusionis sed ipsa hereditas in qua in his que sunt in
sui fauorē habetur ac si se immiscuisset.arg.d.l.si filius qui pa
tri.iūcta.l.⁊ qꝛ.ff.de interroga.actio.Nam videmus de iure cōi
qđ fili⁹ trāsmittit hereditatem ad quoscūq₃ extraneos exclusis
alijs de agnatiōe qđ trāsmittat est priuilegiū filij rōne suitatis
vt in.d.l.si filius qui patri.qđ nō trāsit ad eius heredes ⁊ tamē
eius heredes excludūt quoscūq₃ agnatos vt tradiꝛ in.d.l.si fra
tris.¶Preterea posito qđ in ea portione nō transiret priuile
gium tñ rōne vnionis assumit sibi priuilegium portionis filij.
arg.d.l.qui patri.cum alijs.s̄.allegatis.Item de necessitate ve
nit acquirēda.ar.d.l.ij.C.de acqui.here.⁊ no.p Ange.in.l.j.eo.
19 ti.ꝓut.s̄.dixi.Et ad rōnem Bar.rñdeo†qđ immo transmitti
tur hēditas cū eadem qualitate ⁊ eodem priuilegio ꝓut erat
apud filiū.hoc probat Aretinus vt in loco p̄allegato.Nā hoc
pꝫ qꝛ transmittiꝛ in extraneū cū bñficio abstinēdi qñ sumus in
hereditate paterna.vt pꝫ in.d.l.si quis filiū.§.j.ff.de acqui.he.
hoc ēt ostēdit per tex.vbi dicit esse casum in.l.si quis filium.§.
fi.C.de inoffi.tex.vbi probaꝛ qđ qñ querela transmittiꝛ a filio
in nepotem in illa querela non agitur de meritis nepotis sꝫ de
meritis filij ⁊ sic inspicitur qualitas filij transmittētis sꝫ atten
ta qualitate filij trāsmittentis in casu nostro femine excluduntꝛ
igiꝛ ⁊c.ꝓbatur hoc idem.Nam si heres heredis ex iure trans-
misso adit dr̄ adire vt heres heredis non vt heres primi lꝫ per
mediam personā ēt illius sit heres.l.fi.C.de here.insti.exempli
gratia titius institut⁹ ab extraneo nō adita hereditate deces-
sit.i.annū heres.i.annum iuxta.l.cū antiquioribus.C.de iure
delibe.adit an erit heres titij vel primi defuncti ⁊ certe nō pri
mi:qꝛ ab intestato non cum sit extraneus ex testō nō qꝛ nō in-
stitutus.vnde est heres illius qui hereditatē trāsmisit iā qua-
lificatam⁊ affectam hoc priuilegio exclusionis filie:vnde cum
sua cā trāsire dꝫ.d.l.si quis filiū.in fine.dꝫ enim esse hereditas
cum eadē qualitate apud heredē ad quē trāsmittiꝛ sicut erat
apud defunctum lꝫ heres sit diuerse qualitatis.arg.l.sed si pro
dote.§.pe.ff.de leg.prestandis per.quē tex.hoc probat Bar.
in.l.j.§.ibidem.ff.de colla.bono.¶Ad autoritatē Barto.rñ-
deo qđ lꝫ verba eius videanꝛ qđ dictum est indicare tñ intētio
Bar.est determinare qñ neptis ex persona ꝓpria vult exclude
re amitā non qñ ex iure transmisso.Nam in illa.l.Bar.inten
20 dit determinare†an appellatiōe filioꝝ veniāt nepotes ^b⁊ ip-
b cedenti qōne determinauerat qđ filio premortuo nepos exclu
dit filiam demum i dicta qōne querit retento eodem themate a
quid in nepte.⁊ sic dū dicit retento eodē themate apparet qđ
loquiꝛ de nepte iam predefuncto filio sic in ꝓrima qōne dixe
rat de nepote.pꝫ ēt qꝛ dicit qđ.determiari per.l.fi.C.de natura b
libus liberis.vbi tractaꝛ qñ nepos vult admitti ex psona pro
pria ⁊ an dispositio in filio extendatur ad ipsum qñ est diuerse
qualitatis.pꝫ etiā clarius:qꝛ dicit ita tenere Cyn.in.d.l.j.C.de
adulterijs.⁊ eum sequitur lꝫ nō p suam rōnem sed Cy.in.d.l.j.
tꝫ dictā opinionē qñ filius erat p̄defunctus viuēte auo quo ca
su neptis vult amitā excludere ex persona sua sed quādo filius
moritur post mortē aui ⁊ neptis vult venire ex iure trāsmisso
21 Cy.tꝫ qđ†neptis excludit amitā⁊ ita dicit tenuisse⁊ obtinuisse
in qōne de facto Ugolinū de fontana.⁊ sic pꝫ qđ Bar.referen
do se ad opinionem Cyn.quam sequitur in primo casu quan
do filius predecesserat sicut loquiꝛ Cyn.⁊ sic neptis veniebat
ex persona ꝓpria non qñ filius superuixit ⁊ neptis venit ex iu
re transmisso quo casu tꝫ qđ excludit amitam.Nam pro certo
Bar.in dicto casu si sic intellexisset aliquā mētiōem de trāsmis
sione fecisset⁊ est rō differentie manifeste qꝛ qñ succedit ex iure
trāsmisso succedit ex persona patris.⁊ cū eodem priuilegio vt
ꝓbatum est sꝫ qñ in persona ꝓpria lꝫ subintret locū patris:tñ
nō succedit ex persona patris sed propria vt ꝓbatur in.l.j.§.si
sit.⁊ ibi Bart.ff.de colla.do.⁊ probat Bart.in.l.j.§.si filius.ff.
de cōiungendis cum emancipat.liber.Nimirum si tunc non
attendūtur qualitates que sunt in persona ꝓpria ⁊ nō q̄ sunt
in persona patris ⁊ ista est veritas.⁊ ita hoc anno rñdi in qōne
de facto in ciuitate florentie dum Bar.in ꝯtrium allegaretur et
obtentum fuit.¶Tertio principaliter difficultatem facere vi
debatur.nā Lud.ro.in.d.l.ventre.relato cōsilio Bal.de quo.s̄.
vr̄ illud impugnare⁊ ꝯtrium tenere pluribus rōnibus quarum
vna fuit Saly.cui fuit.s̄.sufficienter rñsum.s.qđ portio femie
nō defertur iure suitatis filijs sed ipsis tanq̄ descendētib⁹ ma
sculis:sed beneficio statuti.Mouetꝛ etiā qꝛ statutū predictum
excludēs feminas propter masculos intelligitur si masculi vo
luerint esse heredes.vt no.Bar.in.l.ij.§.sed si sit.ff.ad tertullia
num.sed in casu nostro filius nō agnouit hereditatem patris.
ergo nō hꝫ locum statutū.¶Ad hanc rōnem clare rñdetur qđ
illud ꝓcederet qñ filij masculi repudiassent hereditatē vel alio
modo essent incapaces.⁊ ita loquitur tex.in.§.sed si sint.sed in
casu nostro filius non abstinuit immo lex fecit eum incōtinēti
heredem suū.l.j.§.qui in ptāte.ff.si quis ob.cā testamenti.⁊ ita
rñdet dñs Alex.in p̄allegato cōsilio.¶Tangit ēt vnū Lud.ro.
in.d.l.vētre qđ vr̄ facere ad ꝓpositū nā dicit qđ sua opinio ma
xime procedit qñ statutum factum eēt ab his qui haberent po
22 testatem p̄toris†vt sunt marchiones epi ⁊ sīles iuxta not.per
Bar.in.l.stipulationū alie.ff.de ver.ob.in princ.⁊ in.l.fin.ff.de
penis.⁊ per Bal.in rubrica.C.qui admitti.qm̄ tunc nō posset
statutū facere filium heredem ipso iure sine aditione nec qđ fe
mina ipso iure desineret esse heres in.§.quos aūt.instit.de bo.
pos.⁊ sic in illa portione femine non pōt dici qđ filius succedit
vt suus ⁊ ꝯñr transmittat.vñ cum simus in statuto condito ab
illustrissimo Marchione mantuano vr̄ qđ dicta opinio sibi lo
cum vendicet.Hoc idem voluit Ludo.ro.in.l.apud iulianum.
§.idem iulia.ff.ad trebel.¶Sed ad hanc rōnem rñdeo qđ p̄fa
tus dñs in suo dñio neminem recognoscit ⁊ facit statuta iure
ꝓprio non tanq̄ vicarius alicuius principis quē recognoscat
quo casu leges dicūtur ius ciuile nō p̄toriū ꝓut declarāt Ang.
Imo.⁊ moderni.in.d.l.stipulationū alie.⁊ Bal.i.l.receptitia.
C.de cōstitu.pecunia.⁊ Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instru.edi.
§.porro.in additione incipiente hec suspitio.⁊ fuit de mente
Bar.in.l.omnes populi.in.iiij.q.prime principalis.q.ff.de iu-
sti.⁊ iu.¶Preterea posito qđ illa portio nō deferreꝛ masculo
vt suo tam qꝛ suā portionē rōne vnionis vt.s̄.ꝓbatum fuit per
plures vrgētes rōnes.⁊ sic remanet defensata illa opinio quod

a ¶Adde tu qđ est in pri.o volu.conn.xx.

b ¶Ad Bart.in.l.liberoꝝ.col.pe.v̄.q̄ro.retēto eodem.ff.de verb.sig.

23 †illa portio trāsmittat a qua femia excludit quāvt dixi tenuit
Ugolinus de fontana ⁊ refert ⁊ sequit Cy.in.d.l.j.ſm illā cō
suluit Bal.⁊ tȝ Pau.de ca.in.l.fi.ff.de acqr.here.quā etiā te
nuit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de succes.ab intestato in rubri.
verisimilē qōnē.qꝛ ex quo masculo est ius quesitū trāsmittit il
lud in heredē arg.l.cū antiquoribus.C.de iure deli.Item qꝛ he
res representat defunctū ar.l.emptor.C.de here.vel actio.ven
di.Itē qꝛ sufficit semel ius fuisse constitutū.l.videamus.ff.qō
met.cā ⁊ hāc opinionē tȝ solēnis doctor dn̄s Alberi.de rosa.
in tractatu statutorū in.ij.pte qōne cētesima incipiē.Itē qstio
cōiter est statutū in ciuitatibus.qꝛ heres succedit in ius defun
cti.l.heredē.ff.de reg.iur.Itē qꝛ sufficit semel puenisse heredi
tatē ad casum qō filia debeat esse ɔtenta dote ⁊ exclusa ar.l.cū
quidā.§.fiscus.ff.de vsuris.⁊ in.l.siqs hac lege.ff.de oper.libe.
Itē ſm hanc opinionez cōsuluit do.An.in suo ɔsi.xx.incipiē.
in noie patris eqtas valde suggerit.vbi cōcludit qō filius trās
mittit hrditatē cū bn̄ficio exclusionis femine.idē ɔsuluit pau.
de ca.ēt in hereditate materna in cōsi.cccxlij.incipiē.primo vi
dendū est.qꝛ filius trāsmittit cū beneficio exclusiōis arg.d.l.si
quis filiū.§.j.ff.de acquir.here.Itē qꝛ lȝ sit disputatio respectu
exclusiōis femine.an statutū sit odiosum vel fauorabile tamen
ipsa trāsmissio est fauorabilis argu.glo.in.d.l.vnica.C.de his
qui ante aptas tabulas.⁊ hāc opinionē tȝ Bal.in.l.si qs post
humos.§.si filium.ff.de libe.⁊ posthu.vbi dicit qō satis est qō
filia sit momēto a filio exclusa.⁊ ibi late disputādo hāc opinio
nē tȝ Are.qui ēt ſm hāc partē ɔsuluit.⁊ hāc opinionem etiaȝ
tenuit Bal.in.c.j.epm vel abbatē.⁊ Bal.in aut.in quibus.C.
de secūdis nupt.⁊ illam tenent dn̄s Joā.petruti⁹.⁊ alij moder
ni perusini in.d.l.si fratris.⁊ ſm eam consuluit dn̄s Pe.de an
cha.in suo ɔsi.xxv.in formis incipē.in qōne.s.dicta visis sub
tiliter allegatis.⁊ ſm eandē ɔsuluit dn̄s Alexāder vt.s.retuli
vnde arbitrat absurdū esse ab opinione tantoꝝ doctoꝝ disce
dere pluries:idē consului ⁊ iudicatū vidi pluries ⁊c.¶ Quar
to ⁊ vltimo videbat facere magnā difficultatē statutū mātua
num qō nō vr̄ simpl'r excludere feminas pp existentiaȝ mascu
lorū sȝ extantibus masculis qui de iure admitti possint ⁊ ve
lint ad successionē ascēdentis per que v̄ba portio filie non vr̄
24 simpl'r addita filijs †sed ita demū si voluerint ⁊ potuerint eē
heredes quo casu nō vident succedere vt sui iuxta no.p bart.
in.l.si filius qui patri.ff.de vulg.⁊ pupi.⁊ probat in.l.verba.ff.
de ɔdi.insti.⁊ in.l.cornelius ⁊ in.l.iam debitori.⁊ vtrobiqȝ la
te Jo.de imo.ff.de here.insti.⁊ sic nō videt trāsmittere.Item
vident vocati sub ɔditione ptātiua quo casu nō trāsmittūt vt
est casus in.l.fi.ff.de ɔdi.insti.Itē non dicunt voluisse ex quo
ante imixtionē decedunt cum volūtas morte finiat.l.iiij.ff.lo
cati.traditur in.l.centimis.ff.de ver.ob.¶ Sed ad hanc obie
ctionē rn̄deo in primis qō cum de iure cōi possȝ esse dubitatio
si dicta verba nō fuissent expressa an filius qui non succedit qꝛ
non pōt vel qꝛ nō vult excludat feminam qō videbat attētari
posse arg.l.filiusfami.§.cum quis.ff.de leg.j.cuius ɔtrium deci
25 dit Bar.†qō imo statutū intelligit de his qui velint ⁊ possint
esse heredes prout est tex.⁊ ibi bar.in.d.l.ij.§.sȝ sint.ff.ad tert.
⁊ tȝ Bar.in.l.j.§.pe ad fi.ff.de bo.pos.ɔtabu.⁊ bal.in.l.ma
ximū vicium.C.de lib.prete.vnde ad tollendā hāc dubitatio
nem adducunt ius cōe non imutāt.l.que dubitatio.⁊ ibi late
glo.ff.de reg.iur.de iure aūt cōi dicunt nolle esse heredes qui
aliū succedēdo habent impedire quādo repudiāt vt pbat i.d.
§.sed si sint.⁊.s.dictum fuit.eodē ergo modo debēt dicta v̄ba
intelligi in casu nostro ex duplici regula.tū qꝛ statutorū verba
intelligi debēt ſm interpretationē iuris cōis.l.fi.§.in cōputa
tione vbi glos.C.de iure delibe.traditur i.l.si serui vestri.C.de
noxalibus.Itē qꝛ exprimunt verba que tacite inerāt igitur ex
pressio non dȝ aliquid operari.l.nam recte.C.de fideiusso.⁊ in
l.ij.⁊ ibi bar.ff.de lega.j.Et in pposito in casu nostro hanc rō
nem assignat tex.in.l.cornelius.ff.de here.insti.¶ Respondeo
⁊ aliter tenēdo opinionem Ray.bal.⁊ Ange.in.l.cornelius.ff.
de here.insti.qui volunt qō illa verba si voluerit in filio suo nō
faciunt ɔditionē ⁊ sic transmittūt hereditatē ⁊ tenendo hanc
opi.ad.l.verba dici pōt qō loquit in herede necessario non in
suo ⁊ necessario:sed qꝛ eoꝝ opinio multū reuocat in dubium:
ideo in ea nō insisto.¶ Possumus etiā aliter rn̄dere qō ex quo
ex forma statuti portio feminarū non defert masculis ipso iu
re sed demū si voluerint ante declarationē voluntatis illa por
tio non est acquisita.⁊ ideo in illa portione illa verba si volent
non faciūt ɔditionē in hereditate que non querit ipso iure vt
est casus in.l.cornelius.in prin.⁊ ibi gl.Dy.Angeli.⁊ Imo.et
cōsequēter si filius hȝ trāsmittere illā portionem aliter quā ex
potētia suitatis trāsmittētis nō obstātibus illis verbis bene
ficio.l.vnice.C.de his qui ante apertas tabulas.prout declarat
Jo.de Imo.in.d.l.cornelius.vnde talis portio dr̄ sui nā dela
ta non ɔditionaliter sed pure ⁊ est transmissibilis in casib⁹ in
quibus hereditas trāsmittit:vnde referēdo ad ppositum dico
qō lȝ dicta portio ex suo iure nō sit transmissibilis ex potentia
suitatis qꝛ non queritur ipso iure neqȝ in filiū cōtinuat.tn̄ pp
vnionē quā habet cū portione filij sicut portio filij transmittit
ita portio sororis per text.⁊ rōnem.l.qui patri.⁊.l.qui ex dua
bus.in prin.ff.de acqui.her.⁊.s.latius declaratū fuit ⁊ ista est
clara ⁊ vera responsio.¶ Rn̄deo ēt clare si dictus filius decessit
pupillus ⁊ nō infans put ex pūcto vr̄ colligi in quo nō fit men
tio qō infans decesserit qō talis pupillus dr̄ voluisse succedere
ex quo possedit bona hereditaria ⁊ fructus percepit.hec pbat
qꝛ in his actibus pbatur volūtas adeūdi hereditatē.vt in.d.l.
p herede.in prin.⁊ in.§.j.⁊ in specie hoc vult Bar.in.d.l.gerit
in fi.⁊ Bal.in.d.l.potuit.in fi.lȝ sit dubitatio an valeat aditio
qn̄ nō apparet qō gesserit pupillus se pro herede expssa volūta
te tutoris.voluntas aūt pupilli presupponit.si ergo existēs pu
pillus dr̄ voluisse immediate femine fuerint excluse ⁊ effectus
fuit suus heres ēt in portione feminaꝝ nec aliquid hoc hȝ ope
rari voluntas seu autoritas tutoris.qm̄ solus pupillus pōt im
plere cōditionē ⁊ declarare voluntatē suam sine tutore mediā
te quo implemēto ⁊ qua declaratione volūtatis pupillus effi
ciat suus heres.casus est clarus in.l.cōditiōibus pupillus.ff.de
cōdi.⁊ demon.⁊ ɔsīr portio feminaꝝ tanq̄ pure delate potuit
trasmitti siue ex potentia suitatis siue rōne vniōis.⁊ ista est ēt
clara rn̄sio.Amplius dico rn̄dēdo ad dictū argumētum qō in
tentio statuti nō fuit per dicta verba suspendere acquisitionē
fundatam ipso iure filio.sȝ tm̄ vt dixi tollere illā dubitationem
qn̄ filius repudiaret vel esset in captione:qꝛ tunc femina nō ex
cluderet.⁊ sic in casibus in quibus neqȝ esset heres neqȝ trans
mitteret.hoc aūt dupliciter oñdit ex mente statuti.¶ Primo
qꝛ dicta verba qui de iure admitti possint ⁊ velit ad successionē
simul ⁊ pariter respiciūt totā suspitiōem.⁊ sic tā portionē ma
sculi delatā de iure cōi feminaꝝ q̄ portionem sȝ respectu por
tiōis pprie nō est credendum qō voluerit acsiuiqtionē suspēde
re ⁊ transmissionem impedire ne qō inductum est in fauorem
⁊ augmētam masculoꝝ retorqueatur in odium ⁊ diminutio
nem ɔ.l.qō fauore.C.de legibus.⁊.l.legata inutiliter.ff.de adi
mendis legatis.si ergo hoc nō sensit in portione masculi:ergo
nec in portione feminaꝝ:qm̄ ex quo simul vtroqȝ casu determi
nat dȝ equaliter determinare.l.iam hoc iure.ff.de vulg.⁊ pup.
⁊.l.q̄uis cum materia.C.de impub.⁊ alijs substi.¶ Secundo
qꝛ regulam exclusionis feminarū statutum limittat dupliciter
quando filius non posset esse heres vel nollet sed in casu poten
tie sumus in casu quo filius neqȝ est heres neqȝ transmittit er
go eodem modo est intelligendum caput volūtatis vt equalis
sit determinatio per.d.l.iam hoc iure ⁊ no.per Bart.in.l.si lega
26 tarius.§.j.ff.de le.iij.cū si.¶ Cōfirmat qꝛ †qꝛ ille dr̄ velle esse he
res vel q p se est heres vel mediāte sua transmissiōe aliū heredē
facit vt pbat ex no.per Bar.cuius opinio est magis cōis in.l.
j.ff.de vulg.⁊ pup.dū cōcludit qō heres transmittēdo excludit
substitutum vulgarē qui admittebat ex duplici capite.s.poten
27 tie ⁊ voluntatis.Nō omitto †qō ēt oñditur intentio statuti ex
phemio ex quo arguit finalis intētio statuētiū.vt in.l.fin.⁊ ibi
Bar.⁊ alij.ff.de here.insti.⁊ in l.regula.ver.initiū cōsti.demō.
ff.de iuris ⁊ fac.igno.⁊ tradit i.l.j.ff.ad maced.Nā in phemio
dicti statuti dr̄ vt familiaris dignitas nomē ⁊ ordo seruet ⁊ bo
na morientiū in eoꝝ agnatos ⁊ posteros trāsmittātur p quos
nomen generis conseruat.Ex quibus verbis apparet clare qō
statutū nedū qō voluerit īpedire transmissionē i agnatos de q
bus agimus quinimo voluit illam ampliare per exclusionem fe
minarū,vn̄ cā finalis rō et mens in casu nostro verificetur que
fuit vt bona in agnatos transmitterētur nō debemus dicta ver
ba interpretari ɔ mentem statuentium.ar.l.cum mulier cū ibi
no.ff.so.ma.⁊.l.scire opȝ.§.sufficit.ff.de excu.tut.⁊ in.c.pterea
⁊ in.c.intelligentia.de verb.sig.¶ Et sic dicatur si filius simpli
citer trāsmitteret.tūc ex quo trāsmissio fit ēt ad heredes extra
neos daret qō extranei excluderēt feminas cōtra mētē statuti.
¶ Rn̄deo primo qō in casu nostro qꝛ heres est de agnatione rō
statuti in eo locū hȝ.¶ Scdo qō satis est qō satisfactū sit statu
to qō tpe mortis extiterit masculus capax successionis.⁊ here
ditatem nō repudiauerit ad hoc vt filie intelligātur excluse qꝛ
ad videndū qs pferat ⁊ qs excludat in successione attendit so
lum tp̄s mortis illius de cuius hereditate agitur in.§.primus
insti.de legit.agna.successione.⁊ in.l.ij.§.vidēdū.ff.de suis ⁊ le.
ad hoc tex.⁊ qō ibi per.Bal.in.c.j.epm vel abbatē.⁊ qō no.bar.
in.l.fi.ff.ad tertul.⁊ Bal.in.l.ij.C.de libe.pteri.¶ Et si iterum
diceret statutū dȝ interptari vt minus ledat ius cōe quā possit
l.ij.C.de noxalibus.c.cum dilectus.de consue.vnde cum statu
tum nihil disponat de transmissione intelligi debēt qō mascu
li excludāt feminas qn̄ ipsi succedant non qō transmittat here
ditas cum beneficio exclusionis.¶ Rn̄deo qō minus ledit ius
cōe si dicimus qō hereditas pueniat ad Joānem Frācıscū ei⁹
fratrē patruelē qꝛ nō erit p parte suus ⁊ p pte nō ɔ.l.eū q edes
ff.de vsucapio.Itē si daremus prēm decedere testatū instituto
filio in

filio in parte filius succedet in totũ ne resultet quẽ decedere ꝑ
ꝑte testatũ ꝯ.l.ius nr̃m.ff.de reg.iur. Item augmẽtũ imitabit
naturam eius cui accrescit iuxta no.in.l.ẽt.C.de iur.do.⁊ satis
fiet legibus volẽtibus qȯ hẽditas patris q̃ obuenit filio in ptã
te trãsmittat ad quoscũqꝫ.saltẽ virtute passiue interꝑtationis
de qua dictũ est.¶ Postremo nõ omitto qȯ portionẽ sibi dela
tã de iure cõi trãsmisit.ergo alie sibi accrescũt per ius accrescen
di ne incidamus in absurdũ ⁊ incõueniẽs qȯ ex pluribus por
tionibus delatis posset quis pro vna portione esse heres.⁊ ꝑ
alia nõ.cõtra.l.ij.ff.de acqui.here.⁊ no.per Ang.in.l.j.eo.ti.vt
s.latius retuli.Et ex his ꝯcludo qȯ dictus Frãciscus trãsmisit
ad fratrẽ patruelẽ totã hereditatẽ paternã⁊ ꝯñr qȯ sorores nõ
possint admitti.¶ Cõsequẽter deueniẽdũ est ad tertiã difficul
tatẽ nũqd posito qȯ dictus Franciscus filius non transmisisset
portionem soroꝝ ⁊ ꝯñr nõ fuissent excluse sorores q² nõ immi
scuit se seu nõ adiuit an dictus Joannes franciscus eius heres
possit intentare restõnem in integrũ ad eũ trãsmissam ꝑ dictũ
a filium aduersus[a] nõ aditionẽ seu immixtionẽ hereditatis in
quo articulo ꝯcludẽdũ est qȯ sic sequẽdo cões ꝯclões.nã sicut
mors ⁊ absentia iũgunt simul ex lesione q̃ nõ fuit ꝯfirmata in
vita defuncti absentis competit restõ heredi ex cl'a gñali si qua
iusta causa mihi eẽ videbit vt ꝓbat in.l.pãtonius.in prin.ff.de
29 acqui.here.⁊ not.in.l.j.C.de resti.militũ ita vr̃ qȯ † minor etas
iũcta cã morte filij parere debeat restõnem in integrũ ex eadẽ
cl'a generali.quia fauorabilior est minor etas ad obtinendam
restõnem q̃ absentia etiã ex causa reipublice vt est casus clarus
⁊ ibi Bal.in.l.fi.ff.de in integ.rest.ti.generali.vbi pꝫ qȯ absens
legitime defensus restituitur ad appellãdum:sꝫ minor restitui
tur ad totam causam.⁊ ita tꝫ glo.no.in.l.necnon.§.qȯ eis.ff.ex
quibus causis maiores.facit qȯ no.glo.in.l.si qua militi.eo.ti.
⁊ lꝫ Saly.in.l.j.C.de restitu.milit.dicat qȯ fauorabilior est resti
tutio que cõceditur absenti q̃ illa que cõceditur rõne minoris
etatis per.d.l.si qua militi iuncta.l.auxilium.in prin.ff.de mi
noribus.illud dictum non videtur verum nisi forte in executio
nibus penarum de quibus loquuntur leges preallegate que
etiam habent alium intellectum quem ponit glos.in.d.l.si qua
militi in alijs autem casibus est contra iura predicta ⁊ contra
glo.ordinariam in.d.§.quod eis.⁊ tenet Bal.expresse in.d.l.fi.
in.j.no.⁊ hanc opi.tenent Jac.de rauẽ.Oldr.Cyn.⁊ Bar.in.l.
qui duos.per illum tex.ff.de reb⁹ dubijs.⁊ Jac.bu.Bar.⁊ Jo.
de imo.in.d.l.pantonius.⁊ refert Joan.de imo.quod idem te
nuit dominus Francis.de ramponibus ⁊ Joã.de imo.in.l.ven
tre.ff.de acqui.here.⁊ hanc opi.tenet Jo.an.in.c.in presentia.
extra de proba.⁊ Bal.in.l.vnica.§.in nouissimo.C.de cadu.tol
len.⁊ hec opinio intrepide est sequenda in maiore infante.Nã
Bal.in.l.j.C.de resti.militũ.⁊ Ang.in.d.l.si infanti.⁊ Ange.et
30 Lud.in.d.l.pantonius in maiore † infante tenent eandem opi
nionem.⁊ sic est quasi omnium opinio.sed in infante vr̃ maior
dubitatio per tex.in.d.l.si infanti.in prin.dum tex.vult qȯ si in
fans carens tutore decedit hereditate non adita perinde est ac
si hereditas nõ fuisset delata sed si hereditas nõ fuisset delata
nulla competeret restõ igitur ⁊c. Item q² tex.subdit qȯ heredi
tas deuenit ad illas personas ad quas peruenire debebat si he
reditas non fuisset delata que verba sunt cum effectu intelligen
da.l.j.§.hec verba.ff.qȯ quisqꝫ iuris.ad idem tex.in.l.ij.§.pue
nisse.ff.de here.vel actio.vendi.sed si resti.daret hereditas non
ꝑueniret ad sequentes cum effectu.⁊ sic illa verba essent posita
ludibrio ⁊ sine effectu cõtra.l.si pretor.in prin.ff.de iudi.cum si.
¶ Preterea tex.vr̃ inducere presumptiõem iuris ⁊ de iure qȯ
intelligatur oĩo ac si delata non fuisset infanti.⁊ ita tenẽt Ja.
de beluisio.Frãciscus tigrini.Bar.Saly.⁊ Ang.ibi per illum
tex.⁊ Ang.⁊ Ludo.pontanus in.d.l.pantonius ⁊ Bar.de saly.
in.l.j.C.de resti.militum.¶ Sꝫ cõtraria opinio videtur magis
b cõis ⁊ tenẽda[b] quã finaliter tenet Raph.ĩ.d.l.si ĩfanti.⁊ Pau.
de ca.in lectura paduana dicẽs qȯ est sine rõne dicere qȯ infans
sit deterioris ꝯditionis ⁊ qȯ ista opinio est cõis ⁊ qȯ vidit illã
seruari florẽtie ⁊ bononie ⁊ hanc opinionẽ sequunt cõiter mo
derni quã etiã tenuit dñs Onofrius de perusio in.d.l.j.C.de re
sti.militũ.⁊ ſm illam consuluit ⁊ qȯ dicit Paul.confirmat q̃m
melioris coditionis est infans seu esse dꝫ q̃ maior.vt pꝫ ex no.
in.l.j.⁊ ibi per Bar.ff.de nouatio.⁊ in.l.pupillum.ff.de reg.iu.
¶ Preterea si lex magis fauet pupillari etati in m'tis q̃ adul
te eo q² est infirmior etas vt patet in.l.sicut.C.de prescript.xxx.
annorum.⁊ in.l.ij.§.si pupillo.ff.pro emptore.⁊ in.l.bonefidei.
ff.de acqui.rerum do.ergo similiter dꝫ plus fauere ĩfanti q̃ pu
pillo egresso infantiã:q² est in infirmiori etate.¶ Et tenendo
c hãc opinionem rñde ad.d.l.si infanti[c] ſm Jo.de imo.in.d.l.vẽ
tre.⁊ in.d.l.pantonius.quod licet dicat quod habetur pro nõ
delata intelligitur habito respectu ad ius commune non ta
men per illa verba tollitur priuilegium speciale restitutionis
in integrum ad quod legislator non videt habuisse respectum
ar.l.iiij.§.j.ff.de fideicõ.libe.⁊ qȯ no.Bart.in.l.q̃diu [illegible]

acqui.here.¶ Confirmat rñsio sua per ea que voluit glo.no.in
c.cõmunia felicis.de resti.in integ.vbi vult qȯ per ista verba ge
neralia qȯ quis molestari vel inquietari non possit directe vel
indirecte a quauis ꝑsona non tollit speciale bñficiũ restõnis in
31 integrũ:q² ista est regula † qȯ per leges generales non videtur
auferri ꝑuilegiũ speciale alicui in iure cõcessum.l.decurionib⁹
⁊ ibi Bar.C.de silentiarijs.lib.xj.⁊ per Bal.in prima constit.
C.⁊ Bald.in.c.j.in fi.quo tempore miles.¶ Ad secundã vero
inductionem qȯ verba debent intelligi cum effectu al's essent
ludibrio.rñdeo qȯ nõ erunt sine effectu:tũ q² restõ in integrũ
expirat quadriẽnio post maiorẽ etatẽ.vt in.l.fi.C.de tẽporibus
in integ.resti.pe.tum q² possunt esse aliqui casus in quibus
restitutio non competit iuxta nota.per bar.in.l.qui duos.ff.
de rebus dubijs.⁊ per Baldum in.l.vnica.§.in nouissimo.C. a ¶ Suus trãs
de cadu.tollen.⁊ per modernos in.d.l.si infanti.Itẽꝫ satis est mittit bñficiũ
qȯ operentur inspecto iure cõi sicut in simili videmus in.l.si restitutionis ĩ
cut.C.de ꝑscrip.xxx.annoꝝ.vbi.l.vult qȯ minoribus currat ꝑ inte.aduersus
scriptio sicut maioribus.⁊ tamẽ glo.ibi determinat qȯ datur non aditionẽ
restitutio aduersus cursum prescriptionis.⁊ tenent docto.in hereditatis.
l.fin.C.in quibus causis in integrũ restitutio nõ est necessaria.
Item lex legitima personam minoris in causa momentanee
possessionis.⁊ tñ cõpetit restõ.vt voluit gl.quã ibi approbat
doctores in.l.vnica.C.si de momentanea possessione fuerit
appellatũ de qua meminit Bal.i.l.exigẽdi.C.de ꝓcuratorib⁹.
¶ Ad illud vero qȯ lex ꝑsumit nõ delatam rñdent Moderni
in.l.si infanti.maxime dñs Alexãder qui tꝫ hanc partem ſm
quã dicit se consuluisse qȯ etiam cõtra id suꝑ quo inducta est
presumptio iuris ⁊ de iure conceditur restitutio ex clausula
generali si qua mihi iusta cã ⁊c.vt in.l.si mater.in principio.et
ibi Bar.ff.de excep.rei iudicate.vbi aduersus sententiam que
trãsiuit in rem iudicatam est presumptio iuris.⁊ de iure adeo
qȯ non admittitur ꝓbatio in ꝯtrariũ vt in.l.si sub specie.C.de re
iudi.⁊ in.l.imperatores.ff.eo.tit.⁊ tñ cõtra ipsam dat restõ in
integrũ vt in dictis iuribus ⁊ qȯ detur restitutio tꝫ etiã Bar.
in.l.inter stipulantẽ.§.j.ff.de verb.obl.¶ Sed iterum induco
subtiliter.d.l.si infanti.contra cõem opinionem in ver.parẽte
vero.iuncto ver.sin autẽ septẽ annos.Ex q̃bus pꝫ qȯ in ista ma
teria imperator intendit nouũ ius constituere in infante sepa
32 tum a iure qȯ respicit pupillos maiores infante:vt pꝫ † ex ad
uersatiua sin autem que solet aduersari ad ius ⁊ factum.l.hoc
amplius.§.de his.⁊ ibi Bar.ff.de damno infecto.⁊ not.in.l.q
vsumfructum.ff.de ver.obl.¶ Preterea cũ tex.dicat qȯ in ma
ioribus septem annis vult seruari iura vetera.ex hoc datur in
telligi qȯ in infante nouũ ius cõstituerat in precedentibus sed
si heres ĩfantis posset restõnẽ petere sicut heres maioris infan b ¶ Opinio ma
te nullum ius nouũ ꝯstitueretur in infante q² etiã heres maio gis cõmunis
ris excluditur ab hereditate nõ adita sed datur restõ.l.qȯ si mi ⁊ tenenda.
nor.§.sceuola.ff.de mino.⁊ tenent doctores cõiter.Et si dicat
qȯ nõ oĩa que ibi dicũtur in infante constituit nouum ius:q̃m
in ꝑcedentibus dr̃ qȯ tutor solus põt hereditatem adire qȯ ẽt
videbat esse de iure veteri vt tꝫ gl.in.l.potuit.eo.ti.Ad hoc dr̃
qȯ prius nullibi hoc reperiebat expressum vel posito qȯ ẽt ad
huc ponit ius aduersuꝫ a maiore ĩfante.⁊ ꝑpter ista vidi quos
dam modernos dubitare de cõi opinione.que inductio lꝫ pri
ma facie videatur subtilis tñ nõ ob.aliquo modo.Nã illa lex si
infanti multa noua cõstituit in infante sepata a pupillo maio
re.¶ Primo q² pater solus possit adire secus in pupillo.vt in
l.filio.eo.ti.¶ Secũdo qȯ infans hereditatem nõ aditã trans
mittit ad patrem qȯ in minore nõ reperitur.¶ Tertio q² pa
ter ꝑt adire⁊ est legitimus administrator ꝑ infante emancipa
to.¶ Quarto q² trãsmittit hereditatẽ vt aditã nõ vt adeũdã.
¶ Quinto q² solus tutor põt adire.vñ cũ iuxta materiã titu c ¶ Ad.l.si ĩfã
li Imperator intendat determinare circa aditionẽ heredita ti.C.ȯ iu.deli.
tis ⁊ transmissionẽ hereditatis nõ adite nec fiat aliqua mẽtio
resti.in integ.satis est qȯ oñdatur aduersum ius in ꝑdictis su
per q̃bus expsse loq̃tur lꝫ nõ ponat suꝑ restõne in integrũ.tum
q² lex gñaliter loquẽs nõ cẽset illã tollere voluisse.vt voluit gl.
in.d.c.coram felicis.⁊.s̃ [illegible] tius dixi.tũ q² maior vr̃ rõ in infan
te cõcedente restõnis qu[illegible] ꝯceditur rõne etatis.vt.s̃.dixi.vñ sa
tis est qȯ in multis de q̃bus.s̃.aduersatur.ad hoc bñ facit qȯ
no.d.An.per illum tex.in.c.ex parte ĩ ultimo.de ver.sig.⁊ Jo.
de imo.in.c.j.extra de testis.¶ Et qȯ cõis opinio sit vera pro
33 batur rõne. † Nã cũ quis in extremo mortis arti.nõ possit adi
re hereditatem.vt est tex.cum glo.in.l.fi.ff.q̃n dies leg.cedat.⁊
declarat Bar.in.l.miles.§.ꝑ ꝑte.ff.de leg.ij.vr̃ qȯ ista lesio ꝑfi
ciat in vita ipsi⁹ minoris.⁊ ꝑ ꝯñs qȯ restõ in ĩtegrũ de stricto
iure ad heredes transmittatur per.l.non solum.ff.de in integ.
resti.titu.generali.Et hanc rõnem tãgit Bal.allegando pun
ctualiter.d.l.fi.in.d.l.non solum quã Jo.de imo.adducit tã q̃
suam in.l.qui duos.ff.de vulg.⁊ pup.¶ Sꝫ ista rõ est ꝯ.d.l.pã
tonius.vbi text.dicit qȯ si absens nõ petit bonorũ possessionẽ
⁊ decessit.j.tps eam petẽdi.Jȯ de stricto iure non põt restitui

q̃r adhuc viuẽs nõ erat exclusus: ⁊ ita declarat ibi glo. ⁊ tamẽ certũ est q̃ bonoꝝ possessio in extremo mortis articulo agnosci nõ põt multominus q̃ hereditas adiri ex quo tex. datur intelligi q̃ lesio que ꝯtingit in extremo mortis articulo nõ consideratur ad ꝯcedẽdã restõnem: verũ est q̃ absentia iuncta cũ morte ꝯsideraꝛ de equitate lȝ nõ de rigore. quinimo .d. Pau. de ca. in .d.l. si infanti. in quibusdã lecturis retorquet dictã rationem i ꝯriũ q̃r ea existẽte vera transmissio fieri deberet de rigore iuris: sed in .d.l. pãtonius. dꝛ ꝯtrariũ q̃ nõ de rigore sed de equitate. ⁊ si ita est cũ illa equitas non reperiatur scripta in minore nõ debemus recedere a rigore iuris scripto iuxta not. in .l.j.C. de legibus. Q̃ ius scriptum est vt si minor nõ leditur in eius vita nõ incipit sibi competere beneficium restõnis. ⁊ sic non transmittit vt ẽt dꝛ in .l. pantonius. ⁊ in .l.j.C. de resti. militum. ⁊ pp hoc dicit se semp dubitasse ⁊ relinquit cogitandum. ¶ Preceptor aũt meus dñs Alex. de imo. doc. elegans r̃ndet q̃ ad hoc vt de rigore trãsmitteret dictũ bñficiũ restõnis solũ requirebaꝛ q̃ fuerit lesus in vita: sed ẽt q̃ in vita potuisset in integrum restitui vt dicit tex. in .d.l. nõ solũ.[a] vñ de rigore non videbaꝛ q̃ deberet dictũ bñficiũ trãsmitti: q̃r dato q̃ vltimo vite spiritu sit causata lesio nõ tñ sequiꝛ q̃ potuerit sibi ꝯcedi actualꝛ restõ eodẽ istãte. vel dicẽdũ est sm eũ q̃ in .l. pãtoni⁹. de rigore nõ videbaꝛ concedẽda restõ q̃r lesio nõ pcessit ab absentia cã reipublice: sȝ a casu mortis iũcta absentia. Item ibi dñ loqꝛ de rigore non loquiꝛ de abñte cã reipublice: sȝ de alia abñtia puta cã mercature q̃r pp q̃nlibet abñtiã in qua nõ interuenerit culpa hȝ locũ illa lex. vt ibi p Bar. vñ videbatur de rigore restõnis nõ eẽ ꝯcedẽdã tñ ibi ꝯriũ dꝛ. vñ si abñtib⁹ concediꝛ fortius minoribus quoꝝ cã fauorabilior est p id q̃ hꝛ in .d.l. si. ff. de in inte. resti. titu. generali. ⁊ in .l. in ꝯctibus. in pñ. et q̃ ibi p Bal. in .ij. no. C. de nõ nume. pecu. ⁊ quod no. gl. i .d.l. necnõ .§. q̃ eis. ff. ex quibus causis maio. ¶ Sȝ ꝯ hãc r̃sionem preceptoris mei q̃ nõ dẽat idẽ dici in minore. arguo sic. ⁊ premitto q̃ restõ in integrũ q̃ cõpetit minori ẽ fauorabilior i psona sua q̃ in psona hẽdis. l. q̃ si minor. §. sceuola. ff. de mino. h̃ premisso arguo sic. si minor ipse viueret ⁊ esset lesus p casum nõ sui facilitate nõ posset restitui. l. vex. §. sciendũ. ⁊ l. nõ oĩa. ff. de mino. sola ergo minor etas in minorẽ nõ ẽ cã rest. in ite. ergo ẽt in hẽde ipsi⁹ sola minor etas q̃n nõ daꝛ facilitas pupilli nõ vꝛ posse ꝯiũgi cũ morte nõ ꝯcedẽdã restõnem hꝛdi ex cã gñali si qua iuxta cã ⁊c. q̃ rõ cessat in .d.l. pãtoni⁹. q̃r ibi sola abñtia nõ culpabilis eẽt iustã cãm ꝯcedẽdi restõnẽ q̃n lesio eẽt ꝯsummata in vita. ⁊ hãc rõne adduci vidi p quosdam ꝯsulẽtes in hac mã. ¶ Sed defendẽdo cõeȝ opi. dico q̃ in casu nr̃o nõ est sola minor etas cã ꝯcedendi restõnẽ iũcta cũ morte sȝ ẽt facilitas etatis in nõ adeũdo añ mortẽ q̃r lex psumit q̃ si fuisset maior adiuisse sicut in absente si fuisset pñs vt dicit glo. in .l.j. C. de resti. militũ. igiꝛ cũ non adiuerit pp facilitatẽ etatis cõpetit restõ. et q̃r lesio nõ fuit ꝯsummata in vita nõ cõpetit ex ti. de minorib⁹. q̃r nõ incipit minori cõpetere .d.l. nõ solum. sȝ cõpetit ex eq̃tate ex cã gñali si q̃ iusta cã p .d.l. pãtonius. Itẽ in casu nr̃o impedimẽtũ in adeũdo ex quo dꝛ q̃ tutore carebat: vñ tale ipedimẽtũ impotẽtie adeũdi iũctũ cũ morte causat bñficiũ restõnis sicut abñtia inculpabilis iũcta cũ morte est cã q̃ ꝯcediꝛ restõ in .d. l. pãtonius. nã illa cã gñalis si qua iusta cã cõplectiꝛ oẽ iustum impedimẽtũ. vt in .l.j. ff. ex qui. ca. ma. ex q̃bus remanet defensata cõis opinio a qua in ꝯsulẽdo nõ est recedendũ neq̃ in iudicãdo. ⁊ sic est expedita alia subtilis difficultas. ¶ Postremo ad-
34 uersarij ꝯfugiũt ad aliud remediũ dicẽtes q̃ † ex quo dict⁹ frãcisc⁹ frater patruelis dicti inpuberis nõ fuit diligens sȝ negligẽs in assumẽdo tutelã dicti Joãnis francisci siue in puidẽdo sibi de alio tutore cũ non ꝯstet matrem vel aliũ fuisse tutorem fuit puat⁹ successione dicti ipuberis qui supuixit biẽnio p text⁹ vbi vꝛ casus in .d.l. sciant cuncti. C. de legit. here. vbi talis pena priuatiõis hẽditatis iponiꝛ oĩbus agnatis qui sperãt successionẽ. ⁊ no. glo. ⁊ ibi Bar. in .l.ij. ff. qui petant tutores. ¶ Sed ad hanc obiectionem faciꝛ est r̃sio ex his q̃ in facto psupponunꝛ ex quib⁹ multiplr ostẽdi põt q̃ pp nõ petitũ tutorẽ nõ puatur frater patruelis hẽditate dicti pupilli. ⁊ in pmis psupponitur in facto q̃ dictus Joãnes franciscus eo tpe quo filius ipubes supuixit patri. s. eo biẽnio fuit absens a ciuitate: vñ stat funda-
35 mentũ † q̃ lȝ tanq̃ frater patruelis ⁊ ꝯsanguineus psumatur sciuisse facta ꝯsanguinei vt in .l. de tutela. C. de in inte. resti. tit. gñali. ⁊ in .l. octaui. ff. vñ cognati: tñ illud est verũ quãdo est pñs in loco. ita dicit bar. limitãdo illas leges in .l. is põt. ff. de acqui. here. allegat text. in .c. cũ in tua. qui matrimoniũ accusare pñt. bene facit q̃ habeꝛ in .c. quosdã de pscrip. ⁊ in .c.j. de postula. prelatorum. ⁊ ita ẽt voluit Ange. exẽplificãdo illũ tex. in .l. tres fratres. ff. de pac. nisi alr dicẽdũ eẽt ex parua distantia loci di-
36 latiõis tpis iuxta no. p Bal. ⁊ modernos in .l. titius .§. lucius ff. de liber. ⁊ posthu. Amplius dico q̃ † ꝯsanguineus psumiꝛ scire facta cõsanguinei quo ad iura sanguinis etates ⁊ similia

nõ quo ad alia gesta vt voluit Bal. in .l. q̃n sororem. C. de iure delib. ⁊ Bar. in .l. qui duos. ff. de rebus dubijs. ⁊ Bar. in .d.l. is põt. in .vj. ⁊ pe. col. ⁊ Bal. in .l.j. C. de collu. detegẽda. vnde ex his q̃r mater gessit semp se pro tutrice habuit iustam cãm ignorantie q̃ impubes tutore careret ex quibus presuppositis mltipliciter arguitur. ¶ Primo ad hoc vt propter non petitum tutorem quis successione priuetur ostendi dȝ q̃ fuit morosus in petendo. istud assumptum probatur in .l.ij. §. si mater. ff. ad tertu. ⁊ insti. ad tertul. in fi. ⁊ in .d.l. sciant. in q̃bus pbaꝛ q̃ priuanꝛ successiõe si tutorẽ .s. annũ nõ petierint. sȝ ista v̾ba si nõ petierit exponunꝛ .i. si fuerint in mora petendi. l. superũ. ff. q̃n dies leg. cedat. ⁊ declarat Bar. in .l. ita stipulatus. la grãde. in vlt. q. ff. de ver. obl. ⁊ tȝ Bar. in specie. in .l.ij. in .vij. col. ff. qui petãt tuto. sȝ ignorãtia excusat a mora. vt i .l. q̃ te. ff. si cer. pe. ⁊ i .l. qui in alterius. ff. de reg. iur. igitur ⁊c. Et q̃ pp̃ter ignorãtiã mater excusetur tȝ Bar. in .d.l.ij. in loco pallegato. ¶ Secũdo absentia dꝛ esse iusta causa propter quã tutorẽ non petijt qui tenebatur vt probatur tex. in .l.ij. §. si mater. ver. sed si forte absens. vbi propter absentiã mater excusatur ⁊ ita tȝ Bar. in .d.l.ij. in loco pallegato. Sed in casu nostro psupponitur absentia. igitur ⁊c. ¶ Tertio q̃r non petẽs tutorẽ puniꝛ si fuerit negligens. l.ij. §. si mater. in versi. negligens. ff. qui petant tutores. ⁊ in .l.ij. §. si pr̃. in verbo nisi forte cum frustraretur. ff. ad tertulia. in verbo neglexerint. ⁊ ibi glo. in .§. fi. sed data iusta ignorantia non datur negligentia. vt in .c. q̃r ad diuersitatem de conces. prebend. Et traditur in .l. genero. ff. de his qui no. infamia. ⁊ in .l. annus. ff. de calumniatoribus. igiꝛ ⁊c. ¶ Quarto q̃r videꝛ ita demũ quis priuari si scienter omisit. ⁊ ex industria vt pbat tex. in .l.ij. in .§. non solum. ibi si data opera hoc fecit. et in verbo matris consilium punimus. ff. ad tertul. ⁊ lȝ tex. loquatur in eo qui petijt minus idoneos: tñ text. postea in ver. ergo. equiparat non petentẽ vel minus idoneos petentem ⁊ in petente vꝛ casus in .l. cum a matribus. C. qui petant tutores dum dicit cuius nullum viciũ intercessisse asseris. sed quis non videt quod dictus frater non scienter ⁊ ex consilio non petijt sed ignoranter ⁊ ex iusta causa. ¶ Quinto nam mater ex iusta causa excusatur a nõ petitione tutoris vt dicit tex. in .d.l.ij. §. confestim. ff. ad tertul. dum dicit nisi forte infirmitate vel alia magna cã ⁊ not. glo. in .d.l. cum a matribus. sed quis non videt q̃ iusta fuit causa ⁊ ignorantie ⁊ credulitatis ex his que narrãtur. igitur ⁊c. facit q̃r causa absentie ⁊ infirmitatis equiparãtur .d.c. cum in tua. ⁊ p Bart. in .d.l. is põt ⁊c. ¶ Sexto mater minor excusatur cũ est casus in .l.ij. C. si aduersus delictum. ⁊ in .l.ij. ff. qui petant tut. sed non minus subuenitur immo plus rõne ignorantie quã rõne minoris etatis vt est glo. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij in .l. cum filius. §. in hac. ff. de ver. ob. igitur ⁊c. ¶ Septimo q̃r ex quo leges puniũt matrẽ ⁊ alios in amissione hereditatis cẽsendum est q̃ ligant eos scientes ⁊ nõ ignorãtes. vt in .l. generali. C. de tabularijs. li. x. ⁊ in .c. vt aĩarum. de consti. lib. vj. ⁊ per Bar. ⁊ doc. in .l. cunctos populos. C. de summa tri. ⁊ fide cath. ¶ Octauo ⁊ vltimo clarum est quod
37 † q̃uis successio impuberis fuerit delata ad fratreȝ exclusa matre tñ mater in tutela pfertur. ita determinat in terminis bar. de Saly. in aut. matri ⁊ auie. C. quãdo mulier tu. offi. fun. põt. q̃r de iure cõmuni matri non defertur tutela q̃r successio deferatur sed q̃r mater est. quod patet q̃r ei deferebatur hereditas per senatusconsultũ tertul. ⁊ tñ ei non deferebat tutela legitimis tutoribus extantibus. vt in .l.ij. eo. ti. Item hoc pȝ de iure antẽ-
38 ticorum. † q̃r demũ volens ⁊ sibi petat tutelã de certis admittitur vbi rõne hẽditatis in vita admitteretur. ⁊ sic eius tutela est irregularis ⁊ extraordinaria. ⁊ ita decidit Joã. an. in addi. spe. i ti. de curatore. §. vt aũt. ver. Itẽ gñaliter. ⁊ vñ insti. de legi. agna. tutela. §. fi. Ex quibus pȝ r̃sio ad not. per Bart. in .l.j. ff. de legi. tutoribus. sed clarũ est q̃ q̃n quis hȝ tutores qui ei pferuntur nõ priuat hereditate lȝ tutorem dari nõ petierit. istud probatur per glo. in .l. matris. C. ad tertul. que vult q̃ q̃n pupillus hȝ tutores legitimos mater excusatur: ⁊ lȝ Bar. impugnet illam gl. tñ ideo impugnat q̃r nemo in tutela matri preferꝛ. vñ Bal. saluat illã glo. in casibus in quibus legitimis in tutela pfertur put ẽt explicat Bal. in eadem .l. in vl. col. in ver. vlterius q̃ro. ecce ergo q̃ lȝ matri deferatur successio si tñ eã pcedit legitimus tutor excusatur: ergo idẽ dicamus ecõtra q̃ excuseꝛ legitimus q̃n mater ei pfertur in tutela tȝ nõ in hẽditate. ¶ Cõfirmatur hoc idem clarius per no. p gl. in .l. nepotibus. C. q petãt tutores. q̃ dicit q̃ dicta pena nõ egrediꝛ matrẽ tenentẽ primũ locum. ⁊ lȝ Bar. ibi nõ videaꝛ sequi illam glo. tñ cõis opi. est cũ
39 glo. ⁊ ipsemet Bar. in .d.l.ij. ff. qui petunt tuto. vꝛ velle q̃ † dicta pena nõ egrediꝛ matrẽ ẽt auiã. Bal. in .l. pcibus. C. de impu. ⁊ alijs subst. ⁊ in .d.l. sciant. ⁊ in cõsilio incipiẽte. Hic plura occurrũt dubia. ⁊ Bal. ⁊ latius Saly. in .d.l. nepotibus. tenẽt illã glo. sm cuius opi. tanq̃ cõem sepius cõsultum vidi. principalis rõ est q̃r lȝ mr̃ sit a successiõe irrecuperabiliter puata tñ nõ est priuata tutela: nec põt agnatio ad tutelã vrgere cum sit volun-

tarta

a ¶ Ad .l. ñ solũ ff. de i integr. resti. ti. gene.

b ¶ Cõis opin. quod pena .l. sciant cuncti. C. de legit. tu. nõ egreditur matrem.

taria.ergo pꝫ ꝙ stat hoc qđ ex quo mater in tutela prefert: lꝫ
successio fit ad aliũ delata ꝙ ille ad quẽ defert successio nõ pri
uetur successione ꝓpter nõ petitũ tutorẽ q2 mr̃ in tutela sibi
prefert ꝛ ista est cõcludẽs rõ.ex qb⁹oibus cõcludo ꝙ dict⁹ Jo-
an.franci.absoluẽdus est a petitione dictarũ feminaꝝ.ꝛ ita in
premissis cõcludo. Laus deo oĩpotenti. Amen.

¶Consilium.cliiij.

1 Procurator qñ contrahit procuratorio noĩe ꝛ nihil ꝓcu
ratori acquiritur tunc solus dñs tenetur.ꝛ nu.5.
2 Procurator qñ aliquid confitetur ꝛ ad nihil se obligat domi
nus solus tenetur.
3 Contractus si est gestus dñi cõtemplatiõe dñs solus tenetur.
4 Procurator non tenet qñ explicatur act⁹ q soli dño cõuenit.
6 Procurator tenet quando expresse fidem suam astringit.
7 Procurator tenetur quando ad obseruantiã se obligat noĩe
procuratorio.
8 Procurator tenetur qñ facit se procuratorem in eo in quo nõ
erat. Item quando se obligauit ꝛ suos heredes.nu. 9.
10 Procurator tenet qñ ipsi⁹ cõtemplatione celebrat ꝯct⁹. Item
qñ contrahit ꝛ nulla fit mentio officij.nu.11.
12 Procurator tenetur quãdo aliquid queritur procuratori.itẽ
quando confitetur se aliquid recepisse.nu.13.
14 Dñs an ꝛ qñ obligetur ex confessione institoris.
15 Procurator tenetur qñ gerit actũ qui conuenit soli procura-
tori ꝛ ipsum tm̃ respicit.
16 Mutuans pecuniam procuratori si non solum numerauerit
sed etiam stipulatus fuerit a procuratore:an tunc teneat pro-
curator.
17 Factor prepositus ab absente si contrahit nomine dñi:tamen
ipse obligatur.



Ominus labia mea ape-
riat ꝛ spũssanctus illuminet intellectũ. ¶Consul-
tationẽ pñtis difficultatis admodũ difficilem esse
arbitror:qm̃ in ea discutiẽdus est intellectus subtili.l.procura
tor q pro euictione.ff.de procu.ꝛ.l.si pupilli.§.j.ff.de neg.gest.
ꝛ quarundã aliaꝝ legum super quorum intellectu doct.vario
modo loquunt.quapropter ne super equiuoco laboremus est
aduertendum ꝙ magna est disputatio an si cõtraho cũ procu
ratore seu alio administratore voluntario procuratorio noĩe:
solus dñs obliget vel solus ꝓcurator vel vterqꝫ.in qua in pri-
mis concludo ꝙ si cõstat qđ si ꝓcurator voluit solũ dñm obli-
gare solus dñs obligat:si qđ se solũ ipse tm̃ tenet si qđ vtrunqꝫ
ambo sunt obligati:qm̃ contract⁹ ex conuentione legem acci-
piũt.l.legem.C.de pactis.l.contractus.ff.de reg.iur.ita conclu
dit Bar.in.d.l.ꝓcurator qui pro euictione.ꝛ alij.ꝛ gl.ꝛ Bar.
Ang.ꝛ oẽs in.d.l.si pupilli.§.j.ꝛ hoc est clarũ.vnde dubitatio
stat qñ hoc non cõstat super qua primo excludo casus indubi
tabiles qñ procurator nõ tenet sed tm̃ dñs intellige finito offi
1 cio.¶†Primus est qñ ꝓcurator contrahit procuratorio no
mine ꝛ nihil procuratori acquirit:ꝛ tũc solus dñs tenetur pro
curator finito officio.ita põt ꝓcedere tex.in.l.fi.ff.de instito.p
quem ita concludũt Bar.Bal.do.Franci.de albergotis.ꝛ cõi-
ter alij in.d.l.ꝓcurator.ꝛ Bal.ꝛ Saly.in.l.ei q.C.quod cũ eo.
idem Jac.but.Jaco.de are.ꝛ Ange.in.d.l.si pupilli.§.j.¶Se
2 cũdus casus est†qñ procuratores aliquid simpl'r confitentur
nec ad aliquid se obligant.nam tunc etiam dñs solus tenetur
ꝛ non procurator.ita põt intelligi tex.in.d.l.fi.quam ita intel
ligit ibi Bar.in.l.j.ff.de instit.per quã ita concludit Bal.in ru
bri.C.de constit.pecu.in.iij.col.ꝛ Bal.in aut.si quando.eo.tit.
ꝛ Bal.in.d.l.procurator.ꝛ sequitur Ang.inferens ad instito-
res florentinos qui aliqñ scribũt alteri mercatori qualiter apõ
mensam dñi sui tm̃ hꝫ dicẽs ꝙ ex istis literis institor finito of-
ficio conueniri non põt:sed tm̃ dñs.ꝛ sequitur ibi do.Joan.de
mõte sperello.ꝛ idem voluit Ang.in.l.possessio.§.ꝛ si posses-
sio.ff.de acqui.posses.ꝛ Guli.de cu.in.l.titius.ff.de cõsti.pecu.
ꝛ Pau.de ca.i.l.j.§.erit aũt.ff.de exerci.ꝛ hic etiã est casus cla
3 rus.¶Tertius casus †est qñ contractus gestus est dñi cõtem
platione:q2 tũc etiã tenetur solus dñs ꝛ non procurator:ita vi
detur casus ꝭm vnum intellectum in.d.l.si pupilli.§.j.in v̓bo
tui contemplatione.ꝛ ita tenet ibi glo.quã sequitur Ange.et
ꝓbatur hoc q2 si ibi ad nõ vtilitatẽ dñi fuisset mutuũ factuꝫ ꝛ
eius contemplatione daretur certi condictio ex mutuo. iuxta
l.certi cõdictio.in princip.ff.si cer.pe.sed q2 mutuans fecit hoc
dñi contemplatione ꝛ ad sui vtilitatem:ꝛ hec fuit principalis
intentus qui dꝫ considerari.l.si quis nec causam.ff.si cer.peta.
idcirco datur actio negociorum gestorum.ita notab.declarat
4 illum tex.do.Jo.de mõte sperello ibi.¶†Quartus casus est
qñ explicatur actus qui soli dño conuenit ꝛ non ꝓcuratori.put
est in iudicijs in quibus solus dñs tenet.l.plautius.ff.de ꝓcu.
ita concludũt Bal.Ang.ꝛ do.Joan.de monte sperello.in.d.l.
ꝓcurator.ꝛ in.d.l.j.§.si pupilli.per Angel.nam ex quo actus
non cadit in procuratorem non potest dici procuratorẽ obliga
ri.ꝛ idem dicendum est quando actus respicere potest vtrũqꝫ
scꝫ dominum ꝛ procuratorem ꝛ ipse contrahit procuratorio
noĩe obligatur solus dñs iuxta no.per gl.in.l.quicũqꝫ.ff.de ꝓ-
cura.ꝛ ꝓbatur in.l.fi.ff.de insti.ꝛ tenent Ang.ꝛ do.Jo.de mõ
5 te sperello in.d.l.procurator.¶†Quintus casus est qñ procu
rator simpliciter accipit rem mutuo procuratorio noĩe ꝛ sic in
alijs contractib⁹ qui re cõtrahuntur.Nam tunc dñium acqui-
ritur dño ꝛ sibi nil querit.l.j.C.per quas perso.no. acquiri.ca-
sus est in.d.l.si pupilli.§.j.quem ita intelligunt Bar. Bald.ꝛ
Ange.ꝛ Bal.ꝛ Saly.in.l.ei qui.C.quod cum eo.ꝛ hic non est
casus noster quia procurator simpliciter non recepit pecuniaꝫ
mutuo:sed super eo confectum est instrumẽtum cum multis
obligationib⁹ vt statim dicetur ꝛ hi sunt casus in substãtia in
quibus docto.in dictis locis dicunt ꝙ procurator non tenet:
sed solus dominus obligatur.¶Nunc autem ex alia parte sunt
etiam casus in quibus procurator tenetur etiã ipse ꝛ vr̃ fidem
suam astrinxisse quo casu tex.vult ipsum obligari qñ fidẽ suaꝫ
astrinxit:lꝫ procuratorio noĩe contraxerit prout est casus in.d.
l.ꝓcurator qui pro euictione.in verbo fidem suã astrinxit.ꝛ in
verbo q pro dño vinculum obligationis suscepit. ¶Primus
6 casus†est quando expresse fidẽ suã astrinxit.quo casu tenetur
etiam procurator finito officio vt est casus in. d.l. procurator.
ꝭm Ang.ibi.ꝛ est cõmunis opi.omniũ in dictis locis.in incer-
tis em̃ non certis locus est coniecturis.l.continuus.§. cũ ita.
de verbo.oblig.ꝛ tenet Bald.in.d.l.si pupilli.§.j.allegat text.
in.l.quicunqꝫ. §. sed cum filio.ff.de institoria.ꝛ hic non est ca-
sus noster:q2 non apparet quod proprio noĩe se astrixit.¶Se
7 cundus casus†est quando contrahit procuratorio noĩe sed ad
obseruantiam obligat se proprio noĩe.nam tunc tenetur q2 vr̃
fidẽ suã astrinxisse.ꝛ ita potest intelligi.d.l.ꝓcurator.ꝭm Jaco
bũ de are. Ja.bu.Ang.ꝛ.d.Franci.de albergotis.ibi.vbi ideꝫ
etiã tenet Bar.ꝛ etiã Bal.ꝛ cõiter doc.ad idem.l.cum qui.C.
8 si cer.peta.¶Tertius casus†est quando fecit se procuratorẽ
in eo in quo nõ erat q2 tũc ipse tenet:q2 vr̃ etiã fidẽ suã astrin-
gere ꝭm gl.ꝛ Bart.in.d.l.procurator.sequunt Bald.Ange.ꝛ
Moder.Bal.in.d.l.fi.de instito.in quibusdã lectu. ¶Quar-
9 tus casus est†qñ procurator obligauit se suos heredes et bo-
na.nam ex quo heredũ mẽtionem facit excedit notissimos ter
minos officij.l.cuius bonis.§.j.ff.de cura.furio.ita concludũt
Jacob.de arena.Baldus ꝛ Salyce.in.l.ei qui.supra allegata.
10 ¶†Quintus casus est quando procuratoris contemplatione
celebratus est contractus ꝭm glo.Bald.ꝛ doct.in.d.l.si pupil
li.§.j.ad idem tex.in.l.liberto.§.inter negocia.ff.de neg.gest.et
est tex.ꝛ ibi Cyn.ꝛ alij in.d.l.ei qui.ꝛ idem quando contẽpla-
11 tione vtriusqꝫ ꝭm glos.ꝛ doct.in.d.§.j.¶†Sextus est quando
nulla fit mẽtio officij ꝛ contrahit ꝛ tunc distinguit aut sup re
dñi ꝛ vr̃ cõtrahere ꝓcuratorio nomine dñi:ꝛ sic dñm solũ obli
gare.secus si sup negocio ad se pertinente q2 tunc se solum vel
ad vtrũqꝫ.quo casu etiã dñm vr̃ obligare voluisse ꝭm Jac.bu.
Bar.Bal.Ang.ꝛ doc.in.d.l.ꝓcurator.ꝛ Bar.ꝛ Ang.in.d.l.
12 si pupilli.§.j.¶Septimus casus†est qñ ex cõtractu gesto per
procuratorem ꝓcuratorio nomine aliquid procuratori acqui
ritur puta actio directa vel preciũ rei vendite ab eo q2 tũc ipse
de euictione obligatur ꝛ censetur fidem suam astrinxisse.casus
est in.l.seruum titij.ff.mandati.ꝭm quod intelligũt illum text.
Bar.Franci.de albergotis.ꝛ do.Jo.de monte sperello. in.d.l.
procurator.Ad idem.l.solutum.§.pro libera.ff.de pigno .act.
per quem declaratur.d.l.procurator. ꝭm Barto.ibi.ꝛ idem te
net Bartholo.de Salyce.in.l.ei qui.sepius allegata.ꝛ hoc idẽ
tenet dominus Paulus de cast.in.l.fina.ff.de instito. ¶Octa
uus casus est qui deciditur ex dictis in casu precedenti. Nam
illud quod dictum est.s̄.in secundo casu alterius.s.quod si in-
stitores scribunt literas in quibus fatentur mensam aliqd de
bere ipsi non tenentur.intelligendum est nisi in dictis literis
13 institores assererẽt mensam debitricem ex eo q2†confiteantur
in dictis literis se pecuniam recepisse.Nam tunc licet vt insti-
tores perceperint ex quo aliquid quesitum est eis ita scribẽdo
fidem suam astrinxisse dicuntur.Et ideo cõueniri possunt ꝓ-
curatoris exemplo per no.in.d.l.procurator.ita ad literam di
cit Ang.in.l.iiij.in prin.ff.de re iu.dicẽs ita fuisse iudicatũ flo
rentie in causa dñi Paduani.ꝛ idẽ voluit Ang.ꝛ sequit Jo.
de imo.in.l.eandẽ.ff.de duo.reis.idẽ dicendũ est ex premissis
in ꝓcuratore q fatet dñm debitorẽ ex eo q2 fateat se pecunias
ꝑcepisse sicut Bar.dicit qñ ꝑciũ ꝑuenit vt.s̄.dixi.¶Nec ꝯdi-
cunt ista.d.l.si pupilli.§.j.cum ibi no.q2 aliud est actualiter pe
cuniã mutuo recipere mãdato alterius.quo casu locũ hꝫ text.
in.d.§.j.cũ ibi no.aliud est ꝯfiteri pecuniã recepisse:q2 hoc ca-
14 su†dñs non semp obligat.vt patet ex plene no.in.l.ij.§.fin.ff.
si cer.pe.igitur videtur fidem suam astringere.iuxta not.in.d.
l.procurator.ꝛ supra dixi.ꝛ hoc est qđ voluit Ang.in institore:
q2 ex tali confessione dñs nõ semper obligatur:sed multa reg-

runt vt pꝫ ex nota. per Bar. in. l. j. §. nō aũt. ff. de exercito. ⁊ per
Pau. de ca. clari⁹ ⁊ latius in. l. fi. eo. ti. ⁊ p Inno. Pe. de anc. ⁊
alios maxime Imo. in. c. qđ quibusdā. extra de fideiuſ. vel po
test saluari decisio Ang. aliter rñdendo ad. d. l. si pupilli. §. j. vt
15 dicam. j. ¶ Nonus casus † est qñ ꝓcurator procuratorio noīe
actum gerit qui conuenit soli procuratori ⁊ ipsum tm̃ respicit.
Nā tunc videt̃ fidē suā astrinxisse prout ꝓmissio rati ⁊ iudica-
tū solui. ⁊ sic procurator tenet̃. l. si procurator meus. §. fi. ⁊. l. sꝫ
⁊ hec. §. pretor. ff. de procu. ſm Bal. Jo. de mōte sperello. in. d.
l. procurator. ⁊ Ang. in. d. l. si pupilli. §. j. ⁊ hoc est etiā de mēte
Bar. in. d. l. ꝓcurator. dum vult ꝙ teneatur qñ fecit se procu-
ratorem vel promisit de rato procurator. ¶ Decimus ⁊ vltim⁹
casus quem considero † qñ mutuās pecuniam procuratori nō
solum numerauit per quod numerationē dñs obligat sꝫ vltra
procedit stipulando a procuratore procuratorio noīe: q̄ꝛ tunc
obligat̃ etiā procurator. ita vr̃ notabil̃r ꝓbare tex. quē ibi ita
intelligit Ang. in. d. l. si pupillus. §. j. in. ij. rñso. quē dupliciter
inducit. ¶ Primo dũ dicit a procuratore tuo stipulatus fue-
ro. q̄ꝛ non diceret̃ quis stipulatus a procuratore tuo nisi procu
ratorio nomine stipulatus esset. l. si ex re. ⁊ ibi Ange. ff. de pro
cura. ⁊ tm̃ dr̄ ꝙ procurator obligatur. ¶ Secũdo q̄ꝛ dicitur ꝙ
talis stipulatio post numerationē fuit ex abundanti cautela
apposita per quod datur intelligi ꝙ mutuans non stetit con-
tentus q̄ꝛ dñs esset obligatus seu voluit etiā procuratorē obli
gatum lꝫ contraheret procuratorio noīe ⁊ est singularis deci-
sio ad propositũ ⁊c. Ex quibus casibus ita consideratis nō in-
utiliter ni fallor sed ad rem de facili deueniri pōt ad decisionē
nostre qōnis que diligenti inuestigatione satis appareret de-
cisa: quos tm̃ casus pro nũc non oēs ꝓcise affirmo. sed illos cōsi
deraui ad clariorē decisionē presentis cōsultationis. Unde ex
premissis multipliciter ostenditur ꝙ dictus ꝓcurator est obli
gatus ad dictam pecuniā dicto mutuanti. ¶ Primo q̄ꝛ lꝫ ac-
ceperit pecuniā mutuo procuratorio nomine vt pꝫ in princi.
instrumenti dum dicit̃ dicto procuratorio nomine ⁊ vigore ⁊
virtute dicti mandati ꝓ se dicto noīe ⁊ dictũ suum principa-
lem ⁊c. tm̃ postea se obligauit proprio noīe vt pꝫ per verba in-
strumēti dũ in clausula stipulationis ⁊ promissionis de reddē
do pecuniā mutuatam semper dicitur ipse Emanuel pro se et
vt. s̃. ⁊c. Que verba sunt in dicto instr̃o sepius repetita ⁊ licet
possint trahi ad aliũ sensum ⁊ sint satis inepte apposita tm̃ il-
la verba pro se vident̃ denotare qđ proprio noīe ita ꝙ non pro
alio ⁊ maxime q̄ꝛ dicit̃. ⁊ vt. s. ⁊ sic procuratorio noīe ne videat̃
idem inutiliter repetijsse per illa verba ⁊ vt. s̃. arg. l. si qñ. ff. de
lega. j. ⁊ q̄ꝛ dictio. ⁊: solet poni inter diuersa iuxta no. p glos. in
rub. ff. de iuris ⁊ fa. ign. ⁊ lꝫ vt dixi verba sint inepte apposita
tm̃ arbitror qđ ꝓcurator voluerit etiā se obligare q̄ꝛ ꝓ certo nō
fuisset totiēs repetita illa dictio: per se: quā apponere op⁹ non
erat si volebat ꝓcuratorio noīe tm̃ dñm obligare qđ etiā ex se-
quētibus declaratur. de quibus in instrumento vt statim di-
cam per que precedentia declarant̃. l. qui filibus. in princ. ff. de
legta. j. ⁊ in. l. vtrum. ff. de peti. here. ¶ Secũdo confirmat̃ ea-
dem opi. q̄ꝛ procurator nō solum recepit pecuniā mutuo sed
etiā p stipulationē ꝓmisit reddere lꝫ ꝓcuratorio noīe ꝓmisis-
set quo casu videt̃ obligat⁹ ēt ꝓcurator ꝓut est casus in. d. l. si
pupilli. §. j. in. ij. rñso. ſm qđ intelligit̃ Ang. ꝓut. s̃. declaraui. ⁊
ista decisio decidit qōnē nr̃am in terminis. ¶ Tertio q̄ꝛ ꝓcura
tori aliqd est q̄situm. s. q̄ꝛ pecunia ad eius man⁹ peruenit: quo
etiā casu Bar. Bal. ⁊ alij in. d. l. ꝓcurator. tenēt ꝙ procurator
obligat̃ prout est dictũ. s̃. in. vij. casu. ⁊ si qs diceret hoc est con
tra casum. l. si pupilli. §. j. rñdeo ꝙ ad illũ tex. rñderi pōt qđ id
ibi tm̃ dñs obligat̃ ⁊ nō ꝓcurator: q̄ꝛ pecunia mutuata fuerit
cōtēplatiōe dñi ⁊ ad eius vtilitatē qđ pꝫ q̄ꝛ dat̃ actio negocio.
gest. vt. s̃. declaraui ſm. d. Jo. de mōte sperello. als in dubio di
camus ꝙ cōtēplatione vtriusq̄ videretur mutuata p illũ text.
a contrario sensu. ⁊ ita intelligit Bar illum tex. in. l. ciuitas. in
ij. col. ff. si cer. pe. dũ. dũ dicit ꝙ in dubio qñ quis recepit pecu-
niā mutuo administratorio noīe vr̃ pecunia mutuata cōtēpla
tiōe vtriusq̄. ⁊ sic tenet̃ ⁊ ita pñt intelligi dicta Ang. s̃. alleg. i
viij. casu. vt ibi dixi. ¶ Quarto cōfirmat̃ eadē cōclusio per illā
clausulā instr̃i in qua ꝓmittit recipere cōdēnatiōes ⁊ precepta
in qua subdit̃ ita tm̃ qđ vna solo sufficiat. Que conueniũt ⁊ so
lita sunt apponi qñ duo insolidũ obligant̃ tanq̄ duo rei debē-
di. vnde arguēdo a cōiter accidentibus. vt. l. neq̄ natales. C. de
proba. ꝓbat̃ ꝙ voluit cōstituere duos reos debendi ⁊ q̄ꝛ illud
pactum fuisset superflue appositũ qđ nō est censendũ. iuxta ea
que ponit Bal. in rub. C. de cōtrahen. emp. q. ix. igit̃ dicamus
dictũ procuratorē ad idē se voluisse obligari. quo casu dicũtur
cōstitui duo rei debēdi ſm Culi. de cu. in. l. cũ vēdēte. C. vbi cau
se fiscales quē refert ⁊ sequit̃ Ang. in. d. l. ꝓcurator. ⁊ p hec ver
ba multũ declarant̃ illa verba obscura ⁊ inepta pro se ⁊ vt. s̃.
¶ Quinto eadē cōclusio ꝓbat̃ nā dũ dict⁹ procurator adiecit
clausulam ꝓmissiōis de rato dixit pro dicto procuratorio no-
mine p se vt. s̃. ꝓmisit ⁊c. Et ꝓmittēdo iurauit ⁊c. a seipso ꝑ-
petuo firmũ ratũ ⁊ gratũ ⁊ firma ⁊ grata habere ⁊ tenere ⁊ in
uiolabiliter obseruare cũ refectione dānoꝝ ⁊ expēsaꝝ ⁊c. et sic
expressit a seipso. ⁊ ꝯñr cũ seipsum obligauerit dr̄ fidē suā astrī
xisse ⁊ obligatio permanet. vt in. d. l. ꝓcurator. cũ ibi not. ⁊. s̃.
late est declaratũ ⁊ pro hoc etiā multũ declarat̃ virtus dicti in
strumēti. ¶ Sexto ⁊ vltimo ista cōclusio ꝓbat̃ per ea q̄ notan-
ter ponit. d. Pau. de ca. in. l. j. §. est aũt. ff. de exercito. vbi p illũ
tex. cũ ibi no. dicit se in qōne de facto rñdisse qđ cum quidā he
breus habitans venetijs deputasset quēdā alium hebreum in
terra Pensari ad faciendũ quemdā aliũ prestũ vsurarũ. ⁊ ille
prepositus recepisset plura pignora a quodā milite. postea re
motus fuit ab officio miles agebat cōtra eũ pro suis pignori-
bus ⁊ volebat soluere ille dicebat se nō teneri q̄ꝛ cōtraxit tanq̄
factor alterius: ⁊ factoria erat finita dicit ꝙ videbat̃ ꝙ nō eēt
obligatus. ¶ Primo per. l. fi. ff. de instito. vbi videbat̃ casus.
¶ Secũdo per no. per Ang. in. l. eandē. ff. de duobus reis. vbi
17 dicit ꝙ † factores moderni mercatorum non tenent̃ ex cōtra-
ctibus quos gerunt. Cōtrarium dicit se rñdisse p illũ text. vbi
dicit esse casum maxime postq̄ fuit prepositus ab absente. q̄ꝛ
cōtrahentes nō habuerunt respectũ ad dñm sed ad prepositũ
cũ quo cōtrahebant. ar. l. eũ qui. C. si cer. pe. ¶ Non ob. ſm eũ
l. fi. ff. de instito. q̄ꝛ ibi nō fuerũt verba obligatiua sed enũciati
ua ꝓut ibi etiā intelligit Bar. ¶ Nō obst. dictũ Ang. q̄ꝛ pōt
ꝓcedere in factoribus q potius sunt ministri quā habeāt ad-
ministrationē vt ibi per eũ ex cuius dictis duo sunt ponderā-
da ad ꝓpositum. ¶ Primum qñ quis contrahit cũ procura-
tore absente vr̃ habitus respectus ēt ad procuratorē. ¶ Secũ-
du dũ rñdet ad. l. fi. ⁊ dictũ Ange. q̄ꝛ videtur velle qđ qñ qs hꝫ
administrationem ⁊ ꝓcedit ad verba obligatiua lꝫ contrahat
administratorio nomine tm̃ ipse tenet̃. Ex quib⁹ oībus si nō vt
singulis saltem simul iunctis arbitror dictũ Emanuelē etiam
obligatũ esse. Et hāc puto fuisse intētionē ptiũ lꝫ tabellio sua
impitia pene ipm̃ mutuātē piclitauerit ni fallor. Laus deo.

¶ Consilium. clv.

1 ☞ Iuramētũ nō debere deferri dicens. q̄ꝛ est magna causa. an habeat hoc probare.
2 Iudex arbitratur an iuramentum sit deferendum.
3 Iudex ex officio se informat de conditione testis: etiā si pars nihil opponat.
4 Iudex ex officio extimat rem petitam.
5 Iur̃m suppletorium ad hoc vt deferat̃ q̄ debeant cōcurrere.
6 Iuramētum suppletorium an deferatur in causa magna ciuili ⁊ quid in criminali.
7 Iur̃m suppletoriũ nō defert̃ vbi reqrunt̃ ꝓbatiōes liquide.
8 Aliquis. est dictio vniuersalis.
9 Cognitio cause reqrit̃ qñ defert̃ iuramētum suppletorium.
10 Testis piurus in vno ex capitulis repellit̃ in omnibus.
11 Iuramētum suppletiuum non defertur periuro.
12 Iuramēto nō obstāte an ⁊ qñ pars dicat ꝯctum simulatum.
13 Pactum de retrovendendo et paruitas pretij non arguunt contractum simulatum.
14 Iuramentum tollit remedium. l. ij. C. de rescin. ven.
15 Concludendi modus attenditur maxime in libello.
16 Uera esse omnia contenta in instrumento iurans si postea allegat simulationem incidit in periurium.

Prestantissime Doctor ⁊ illustrissi-
me iudex cũ in cā cō-
silij reddendi per dominationem. vestram super de
latione iuramenti duo vt audio fuerint principa-
lia fundamenta per partem aduersam. ¶ Primum fundamē
tum est quod posito quod esset semiplene probatum iuramē
tum est deferendum per regulā quā ponit tex. in. l. admonēdi.
ff. de iureiuran. ⁊ in. c. fi. extra de iureiuran. si ergo volumus di
1 cere ꝙ † tale iuramentum non sit deferendum q̄ꝛ causa sit ma-
gna. iuxta no. in iurib⁹ preallegatis videt̃ quod hoc sic probā
dum per partem nostram cum sit fundamentum nostre inten-
tionis ad excludendum delationem iuramenti per regulam. l.
ei qui. ff. de probationibus. ⁊ per ea q̄ plene ⁊ subtiliter ponit
Bar. in. l. in illa. ff. de verbo. oblig. ⁊ plene etiam ponit Bald.
in. l. actor quod asseuerat. C. de probationibus. videbatur er-
go quod probari deberet qualitas status partis aduerse quo
ad paupertatem ⁊ diuitias ⁊ qđ causa huiusmodi quantita-
tis communiter reputaretur magna attenta conditione per-
sonarum prout requirit̃ ad excludendam delationē iuramenti
iuxta no. per Bar. ⁊ doc. in. d. l. admonendi. iūctis notatis in
l. sed ⁊ si susceperit. §. j. ff. de iudi. ⁊ in aut. nisi breuiores. C. de
sententijs ex pericu. recitandis. que cum nō fuerint neq̄ dedu
cta neq̄ probata videtur stare firma regula tex. in dicta. l. ad-
monendi. ⁊ ita allegat quosdam Moderniores consuluisse.
¶ Secũdum principale fundamentum partis aduerse est vt
audio q̄ꝛ dato ꝙ causa esset magna tamen in casu nostro defe
rendum

rendū est iuramētū ex quo asserit non solū semiplene ꝓbatum
sed plusq̃ semiplene ꝓut decidit Lud.ro.in.d.l. admonendi.
vbi dicit ꝙ etiā in causis magnis ⁊ etiā in criminalib⁹ defert
iuramētū in defectum ꝓbationis qñ actor ⁊ accusator esset ꝑ-
sona honesta ⁊ probaret plus q̃ semiplene ꝑ tex.in.d.c.fi. dū
dicit nisi iudex inspectis personarū ⁊ cause circūstantiis ⁊c.et
ita etiā allegant prefatos Moder.consuluisse.⁊ hoc idē vide
voluisse aperte dñs Abb.moder.in.c.mulieri.extra de iureiu
ran.¶ Unde tñ predictis non obstantib⁹ contrariā sentētiā
veriorē existimo ⁊ in primis ostendā hec dicta eē manifeste fal
sa ⁊ non procedere maxime in terminis nostris:demū ostēdā
posito qđ essent vera qđ nō hñt obstare in terminis nr̄is vnde
veniendo ad primū fundamētū dico ꝙ quicqd dicāt predicti
Mod.nō est verū ꝙ stante semiplena probatione pars aduer-
sa ad exclusionē delationis iuramēti habeat probare conditio
2 nē persone ⁊ cause qualitatē.†sed iudex est ille qui ꝯsideratis
circūstātiis cause qualitate personarū quas videt corā eo liti
gare habet arbitrari nunqd iuramētū sit deferendū necne:et
hoc probat tex.manifeste in.d.c.fi.dum dicit nisi iudex inspe-
ctis personarū ⁊ cause circūstātiis ⁊ sic tex.manifeste remittit h
ad iudicis circūspectionē.⁊ hoc est de intentione omnium do
ctorū.qui semꝑ remittunt hoc ad arbitrium iudicis nec talem
ꝓhibitionē vnq̃ reqrūt.immo dicunt Moder.ꝙ si iudex post
conclusionē in cā detulisset iuramētū vel declarasset deferēdū
pōt allegari iudicē nō bene arbitratū.⁊ ipsi declarāt in.d.c.fi.
si eñ tale qd ꝓbandū esset ꝑfecto aliquis maiorū nr̄orū q pre-
dictā materiā diligentissime perscrutati sunt hoc dixisset im
mo prefati Moder.cōsulentes al's consuluerunt cōtrariū in
ꝯsi.qđ incipit redēptoris ⁊c.Uiso puncto ⁊c.in quo dicūt qđ
dato ꝙ vnus testis ex toto semiplene ꝓbaret tñ iudex adhuc
haberet arbitrari an ista qualitas esset magna vel parua attē
ta qualitate persone actoris.Nam si ei videret magna nō de-
beret iuramentū deferre allegāt notata per glo.⁊ Bar.⁊ doc.
in.d.l.admonendi.⁊ per doc.in.d.c.fi.⁊ sic manifeste cōcludūt
ex intentione doctorū ꝙ iudex est ille qui habet hoc arbitrari ⁊
videre per ea que sibi constāt ex actis que pro certo manifeste
constabant in casu nostro attenta conditione persone:qr rusti
ci ⁊ parue conditionis qualitate loci:qr nati in paruo castro ⁊
subdito ⁊ qualitate cause: que vt ex libello ⁊ articulis partis
aduerse probatur est preiudicii mille florenorū et vltra agitur
de simulatione ⁊ rescissione ꝯtractus arguit dolus q̃ oīa patēt ex
actis ex quib⁹ colligitur cām esse magnam adeo ꝙ nullus cir-
cūspectus iudex q aliqd de brodio legū gustasset etiā magno
ciui ciuitatis senarū iuramētū non debuisset deferre.Ad quo
3 rū cōfirmatiōē adduco.†Nā videm⁹ ꝙ iudex ex eo officio ifor
mat se de cōditiōe testis.ēt si pars nihil ꝓbet neq̄ deducat: vt
voluit Inn.in.c.inquisitionis.de accu.⁊ tenēt Bar.⁊ moder.
in.l.quarta.§.hoc aūt.ff.de dā.infec.⁊ Bal.in.l.quos ꝓhibet.
ff.de posthu.ergo idē in casu nostro cū pars iurando succedat
in locū testis.faciunt no.per Inno.in.c.bone.de elect. videm⁹
4 etiā†ꝙ iudex ex officio supplet extimando rem petitā quam
uis de extimatione non sit sibi facta ꝓbatio per partem.vt in
l.si quod ex pāphila.vbi hoc no.Bar.ff.de leg.ii.bene facit te-
xtus in.l.semꝑ.§.hoc interdicto.ff.qđ vi aut clam.tenēt Bar.
⁊ alii in.l.j.ad fi.C.de senten.q̃ pro eo qđ interest.⁊ Ang.in.l.
precia rerū.ff.ad.l.fal.ergo eodē modo in terminis nostris et
fortius iudex est ille qui hꝫ arbitrari ⁊ estimare ſm iudicium
suū circūstantias qualitatis cause ⁊ personarū.immo fortius
attentari posset si qua probatio per partes requireret ꝙ hoc
haberet probare petens sibi iuramentū deferri.s. circūstātias
per quas deberet sibi iuramentum deferri.hoc probat tex.iu
dicio meo in.d.c.fi.quē sic induco.Nam dr ibi ꝙ presumptio-
ne faciente pro actore per quē non est plene probatum reo de-
fertur iuramentum ad ostendendā innocentiā ⁊ sic text.ponit
regulam.demū subdit excipiēdo nisi iudex inspectis ꝑsonarū
⁊ cause circūstātiis illud actori videat deferendū est eñ dictio
nisi:dictio exceptiua.vt plene habetur in.l.si eum.§.qui iniu-
riarū.ff.si quis cau.ille ergo q vult iuramētū deferri fundat se
in exceptione contra regulā.ergo ille q hꝫ regulā pro se trans-
fert onus ꝓbandi cōtrariū in aduersarium vt decidit gl.in.l.
oīs definitio.ff.de reg.iur.¶ Confirmatur hoc.nam regulari
ter actore nō plene probante reus dꝫ absolui.l.qui accusare.C.
de edendo.c.inter dilectos.extra de fide instr.Itē regula est ꝙ
nullus in cā propria est idoneus testis:vt in.l.nullus. ff.de te-
stibus.⁊ in.l.ii.C.eo.Item regula est iuris diuini ⁊ humani ꝙ
in ore duorū vel triū stat oē verbū.vt in.c.nouit.de iudi.⁊ in.l.
vbi numerus.ff.de testi.vñ dicunt Cano. maxime Abb.mod.
in hoc exprimit in.d.c.fi.ꝙ in tali probatione iuramenti sup-
pletorii ius humanū limitat ⁊ dispensat contra ius diuinum
⁊ ideo dicim⁹ hanc probationē priuilegiatā ꝓpter qđ senten-
tia lata nō trāsit irreuocabiliter in rem iudicatam vt est casus
in.d.l.admonendi.tradit in fili plene ꝑ Canoni.in. c. ꝓposui-
sti.vt plenissime scripsi.extra de proba.¶ Quibus presupposi
5 tis presuppono etiā vnū aliud qđ ad hoc†vt tale iuramētum
deferatur debent concurrere plures qualitates legalitas.s.ꝑ
sone.paruitas cause seu preiudicii ⁊ alie quas late enumerat
Cy.in.d.l.in bonefidei.⁊ Jo.an.⁊ alii.in.d.c.fi.q ergo vult sibi
deferri tale iuramētū fundat se in cōditione iurium prealleg.
in probatione extraordinaria ⁊ priuilegiata cōtra regulas iu
ris.ergo dꝫ deducere:allegare ⁊ probare qualitates ⁊ persona
rū ⁊ cause requisitas a dictis iurib⁹ vt voluit eleganter Bal.
in.l.si quis nō dicā rapere C.de epis.⁊ cle.⁊ fuit elegās doctri-
na Jo.and.in.c.j.de homici.lib.vj.⁊ tꝫ hoc idē Bal.in.l.hi q
ad ciuilia.C.de app.probatur ex notatis ꝑ Bar.in.l.j.ff.de cō
di.ex lege.⁊ tenet Ang.in.l.fideicōmissum.§. tractatus. ff.de
iudi.⁊ consequenter manifeste datur intelligi ꝙ ꝓbatio quali
tatū requisitarū ad delationē iuramēti tanq̃ fundamentū pe
tentis intentionē ab eo potius fieri debet per no.per Bart.in
l.in illa.⁊ hec habent fundamētū veritatis sed poti⁹ credo vt
in princi.dixi ꝙ iudex sit ille q hꝫ circunspicere videre ⁊ arbi-
trari etiā nulla probatione facta per partes an iuramentum
debeat deferri vt probat tex.in.d.c.fi.si non cauilletur.¶ Cir-
ca secūdū fundamētū dico ꝙ etiā illud est manifeste cōtra intē
tionē doc.pro cuius declaratione in primis premitto ꝙ vt di-
cit Bar.in.d.l.admonēdi.illud qđ in cā magna nō deferat iu-
6 ramētū nō probatur bene lege†sꝫ est magistraliter dictū ad si
militudinē causarū criminaliū in quib⁹ tale iuramētū defert vt
tꝫ Bar.in.l.marit⁹.ff.de qđ.⁊ doc.cōiter in locis prealleg. cau
se aūt magne ciuiles equiparant criminalib⁹.vt in.l.ꝓpter li-
tē.ff.de excu.tut.⁊ in gl.⁊ oēs in.d.l.admonēdi.indistincte vo
lunt ꝙ in causis criminalibus vel magnis nō deferat iuramē-
tum nō distinguentes an fuerit semiplene ꝓbatū vel pl⁹ q̃ se-
miplene dūmodo nō fuerit non fuerit plene ꝓbatū:qr in hu- a
iusmodi causis debēt esse ꝓbatiōes liqde ⁊ manifeste. vt in.l.
fi.C.de ꝓba.sꝫ ⁊ in causis in qb⁹ reqrunt ꝓbationes liquide et
7 manifeste nūq̃ defert tale iuramētū.vt est cōis ꝯclo†oīꝫ doc.
q nō distinguūt vt dixi an fuerit semiplene vel plusq̃ semiple
ne ꝓbatū.ergo nec nos distinguere debem⁹.l.j.§.gñalr. ff.de le
ga.prestā.xix.distin.si romanorū.si eñ voluissent dististinguere
hoc vtiq̄ expressissent.l.vnica.§.si aūt ad deficiētes.C. de cad.
tol.⁊ qr in vtroq̄ militat eadē rō.ergo eadē dꝫ esse iuri dispō.
l.illud.ff.ad.l.aql.cū si.⁊ qđ hoc dictū suū esset ꝯ cōem intētio
nē doc.bene perpendit ipsemet Lo.ro.dū in fine verborū suorū
a dicit quicqd dicāt glo.⁊ doct.quo⁹modo loquendi vtunt doc.
quando tenēt aliquā opinionē cōtra opinionē aliorū qr dicūt
quicqd dixerit Bar.vel quicqd dicant doc.vt bene nouit dña
tio vestra.⁊ hoc ꝓbant iura que indistincte dicunt ꝙ stāte ino
pia ꝓbatiōis interdū iuramētū defert vt dicit tex.in.d.l.in bo
nefidei.⁊ ꝓbāt etiā hoc tex.in.d.l.admonēdi.⁊ in.d.c.fi. nec di
stiguūt an fuerit semiplene ꝓbatū vel plus q̃ semiplene.⁊ tñ
doc.indistincte limitāt illa iura non ꝓcedere in causis crimīa-
libus vel magnis.⁊ qđ hoc sic manifeste ex intentione doc.ostē
do clare ex dictis Bar.in.d.l.admonēdi.quē oēs sequunt qui
inter alios gradus probatiōis ponit qñ iudex deducit ad su-
spitionē ꝓut dicit tex.in.l.aqlia.ff.ad.l.aql.dū dicit ad suspi-
tionē iudicis adductā.itē ponit aliū gradū qñ adducitur ad
opinionē de qua loqtur tex.in.l.iii.§.eiusdē.ff.de testi.dū dicit
qd aūt credas aut parū probatū tibi opinaris.ad idē tex.in.l.
vii.post princi.ff.de qōni.⁊ dicit Bar.ꝙ ista opi.dr eē multum
ꝓpinqua credulitati.⁊ plene probatiōi.ergo dat manifeste in
telligi ꝙ aliqñ plus q̃ semiplena probatio:⁊ tñ Bar.dum po
nit gradum opinionis dicit ꝙ in his duob⁹ casibus ⁊ gradus
probationis loquitur.d.l.admonēdi.Demū indistincte limi-
tat.d.l.non habere locū in causis criminalib⁹ vel magnis. er-
go pꝫ ꝙ quanq̃.d.lex loquat etiā qñ ꝓbatio est multū ꝓbatio
credulitati ⁊ perfecte probatiōi tñ nō hꝫ locū in criminalibus
vel causis magnis.immo fortius dico ꝙ ⁊ glo.⁊ docto.proba-
tionē nō perfectā etiā plus q̃ semiplenam appellant semiple-
nā quasi illa dictio:semper:denotet diminutionē perfecte pro
bationis . ostēditur.nam Bar.primo ponit gradū suspitiōis
in quo etiā gradu vult habere locum.d.l.admonendi. demum
ponit gradū opiniōis qui dicitur esse ſm eū multū ꝓpinquus
credulitati ⁊ perfecte probationi.ergo pꝫ ꝙ gradus suspitio
nis dicitur esse probatio quam Lud.roma. appellat semiple-
nā al's nō deferret iuramentū ſm intentionem omnium ⁊ per
ꝯsequens gradus opinionis hꝫ se etiā ad plusq̃ semiplenam
probationē.⁊ tñ Bar.postea in fi.subdit ꝙ hos duos gradus
probationum.s.suspitionem ⁊ opinionem glosatores appel-
lant semiplenam probationē quā Lud.ro.appellat plus q̃ se-
miplenā glosatores appellant semiplenā.⁊ tamē glo.cōiter ap
probate volunt ꝙ stantibus dictis probatiōib⁹ nō deferatur
iuramentū in causis criminalibus vel magnis ⁊ hoc clare exp-
mit iudicio meo dñs Abbas moder.in.d.c.fi.in prin.iuxta fi-
nem dum dicit ꝙ in criminalibus debent esse testes omnino

a ¶ Mod⁹ loquēdi doctorū qñ tenent aliquam opinionē ꝯ opinionē aliorū.

sine suspitione.xix.q.ii.super prudentia.et ideo vult quod ipse accusator non debet admitti ad faciendum aliquem gradum probationis. tum quia presumitur inimicus vt in.c.item cum quis.extra de testi.spo.tum quia de facili iuraret contrarium et calumnie penam euitaret. Noto ergo dominus dominus Abb.vult quod vniuersaliter iuramentum non deferatur ad aliquem gradum probationis.ergo nec ad minimum gradum probationis.† est enim dictio aliquis.vniuersalis.vt in.c.cum
8 satis.de off.deleg.et tradit Bar.in suo consi.quod incipit dominus Nicolaus.et Jo.an.in.c.quisquis.de elec.et generaliter dato quod esset plus quam semiplene probatum non deberet deferri iuramentum in ista causa magna que equiparatur criminali.et hanc partem videtur tenere Abb.moder.et clarius insignis doctor Fran.are.in.c.veniens.el.j.extra.de testi.in nota. ¶ Preterea posita opi.Lu.ro.pro vera quam tamen simpliciter intellectam puto illam non esse veram et contra communem intentionem doctorum tamen illa non habet obstare in terminis nostris quoniam Ludo.ro.requirit duo copulatiue quorum alterum deficit eius dictum non habet locum.vt in.l.si heredi plures.ff.de condi.inst.et in.l.is qui ducenta.§.vtrum.et cum ibi no.per Bar.ff.de reb.dub.requirit enim primo Lu.ro.quod sit plus quam semiplene probatum quod primum non prosequor quia cum ignorem factum et quid probatum sit non possum quid de iure centiam respondere cum ex facto ius oriatur.l.si ex plagiis.§.si in diuo.ff.ad.l.aql.vnde remitto me ad dominationem vestram. ¶ Secundo requirit Lud.ro.quod persona sit legalis.intelligo quod de legalitate persone vltra quam ius presumat iuxta.l.merito.ff.pro socio.quoniam in quibuscunque causis etiam paruis secundum doc.requiritur illa legalitas a iure presumpta. cum etiam data minima qualitate que habeat fidem attenuare non deferatur iuramentum.ergo in causis magnis et arduis in quibus dicit debere concurrere legalitatem persone debet intelligi de vlteriori legalitate secundum arbitrium iudicis:vt eius verba aliquid operentur l.si quando.ff.de leg.j.et quia vbi maius periculum ibi cautius est agendum c.vbi periculum.de elec.lib.vj.Sed in casu nostro si dominatio vestra iuste et bene voluerit arbitrari de facili etiam clausis oculis videbit talem legalitatem requisitam non concurrere cum sint rustici parue conditionis et habentes modicas facultates et faciles ad iurandum et deierandum vt ex processu clare vobis ostenditur et statim dicam quas qualitates et circunstantias remitto ad arbitrium conscientie et considerationis vestre prout facit summus pontifex in.d.c.fi.extra de iureiur.et hec quo ad fundamenta partis aduerse dicta sufficiant. ¶ Postremo ex pluribus ostenditur etiam alias deducta quod nos sumus grauati per talem delationem iuramenti et iuramentum quod fuit inde sequutum. ¶ Primo† quia tale
9 iuramentum non debet per iudicem deferri nisi causa cognita et multa versantur in cause cognitione:vt est casus.et ibi hoc declarant doctores maxime Cy.in.d.l.in bonefidei.et doct.in.d.l.admonendi.maxime elegans doctor et preceptor meus dominus Joannes baptista qui multa exprimit que debent per iudicem considerari.in casu autem nostro vt ex actis constat iuramentum fuit delatum sine cause cognitione leuato velo igitur fuimus grauati.immo et delatio et iuramentum potest dici nulla.quia sententia lata sine cause cognitione est nulla vt declarant Jac.bu.et omnes in.l.plata.C.de senten. ¶ Secundo quia pars aduersa cum inramento posuit in articulis ille ad contrarium iurauerat in instrumento venditionis nedum quod deberet sibi deferri iuramentum:sed statim debebat repelli tanquam manifeste contrarius et periurus. Casus est rotundus in.c.nec tamen in positionibus.de iureiur.li.vj.iurauit enim pars aduersa in instrumento venditionis omnia et singula vera esse.et postea opposui simulationem et respicientia simulationem contractus. ¶ Tertio confirmatur concludendi ratione.nam patet lippis et tonsoribus quod ipsa pars aduersa iurauit multa:cuius contrarium iurauerat in instrumento.Nam in instrumento iurauit omnia et singula vera esse demum postea in libello deducit multa et in articulis que dicuntur contenta in instrumento non fuisse vera et demum ad delationem iudicis iurauit omnia contenta in petitione et in articulis fuisse et esse vera.sic patet manifeste quod pars aduersa in multis est periura dato quod in pacto de reuendendo potuisset verum dicere.Quibus presuppositis capio theoricam omnium doctorum in.d.l.admonendi.cum si.quando dicunt quod illa qualitas que repellit testem a testificando in facto alieno.nec aliquid creditur eius testimonio fortius repellit partem a tali iuramento in facto proprio:sed ego habeo
10 †quod si testis iurat super pluribus capitulis etiam si reperiatur periurus super vno in omnibus repellitur eius testimonium tanquam fundatum super iuramento indiuisibili.ista est communis conclusio Oldr.Bar.Saly.et doct.in.l.ex falsis.C.de transac.et tradit Oldr.in consilio xxxv.aliis.cxxxv.quod incipit ad primam etc.et Bal.in rub.de contro ver.inuesti.et in.l.fi.in.iiij.oppo.C.de edic.diui adri.tollen.et in l.ij.C.de fideicommis.lib.et per Spe.in titu.de teste.§.j.§.item quod aliquis de suo.doc.in.c.in nostram.extra de testi.et in plerisque aliis locis. ¶ Quarto et vltimo hec conclusio confirmatur.nam communis conclusio est omnium doct.in.d.c.fi.et in.d.l.admonendi.quod nunquam periuro defertur iuramentum in defectum probationis.sed pars aduersa:vt
11 ostensum est.est periura.†igitur tale iuramentum non erat deferendum quod etiam ostenditur quod fuerit periura:quia in contractu venditionis iurauit obseruare contractum et non contrauenire et omnia et singula in contractu contenta esse vera.et demum postea in iudicio petiit contractum rescindi et dixit eum simulatum et non verum per quam petitionem dicitur venisse contra proprium iuramentum et incidisse in piuriu.casus est clarus in.l.si quis maior.et ibi no.C.
12 de transac. ¶ †Sed forte posset dicere pars aduersa quod non obstante iuramento potest ostendi contractus esse simulatus.quia stante simulatione deficit consensus et generaliter iuramentum non firmat vt voluit glo.in.l.emptione.C.plus valere quod agitur.et Bald.in.l.j.C.de oper.lib.faciunt no.per Bal.in.l.omnes populi.ff.de iusti.et iure.et ponunt Cano.nec vim contingat.extra de iureiur. ¶ Sed ad
13 hoc respondetur duobus modis. Primo† quod in terminis nostris sunt tantummodo deducta et allegata duo.s.paruitas precii et pactum de reuendendo que duo sola simpliciter non sufficiunt ad arguendum contractum simulatum vt est magis communis conclusio Pe.Cy.et aliorum in.l.iij.C.plus valere quod agi.et tenent do.Ant.Inn.et Cardi.floren.in.c.ad nostram.extra de emp.et vendi.licet do.Abb.tenuerit contrarium.illam sequitur insignis doct.do.Lau.de rodul.in suo tractatu vsurarum.q.lxj.Hanc etiam partem tenet genitor meus plene ipsam disputando in suo solenni tractatu vsurarum
14 quem incepit et non perfecit.in.vj.prin.q.xij.in.ij.casu. ¶ †Preterea nonne pars aduersa in suo libello concludit ad rescissionem contractus remedio.l.ij.C.de rescin. ven.et sic presupponit validitatem contractus et petit istud rescindi.et sic venit contra proprium
a iuramentum [a] de obseruando contractum.vt enim est communis conclusio doct.in.d.l.ij.iuramentum tollit remedium.d.l.et tenent communiter doct.in.d.l.si quis cum aliter.et licet aliqua sint narrata in libello
15 arguentia qualem simulationem† magis attenditur libellus penes modum concludendi.iuxta no.per Bar.in.l.aurelius.§.sticho.ff.de lib.leg.et ponit Bal.in repe.l.edita.C.de eden.in ver.circa secundum.et est casus.et ibi no.Abb.moder.in.c.ex parte.b.extra de fo.compe.et in.c.cum ad sedem.et ibi etiam no.Mod.Abb.extra de resti.spo.et tradit Cy.in.l.cum te.C.de prob. ¶ Secundo
16 respondetur quod et si predicta omnia cessarent† tamen ex quo pars aduersa in instrumento venditionis iurauit non solum predicta seruare sed omnia vera esse non potuit allegare aliquam simulationem quin incideret in periurium.ita concludit Fede.de senis in suo consi.ccxc.et ideo dat ipse cautelam quod prius petat se absolui a iuramento ne incidat in periurium.refert et sequitur prefatus elegans doctor do.Lau.de rodul.in suo tractatu vsurarum.q.cxxviij. hanc etiam partem tenet expresse Jo.de imo.in.l.nemo potest.ff.de leg.j.hanc etiam tenet idem Imo.in.c.cum contingat.vbi plene examinat de iureiur.Illam etiam tenet Bal.Bar.et Saly.in.l.fi.C.de non nume.pe.illam etiam in terminis nostris tenet Joan.de imo.in.d.c.ad nostram.de empt.et vendi.et est conclusio communis in quam non reperio aliquem scribentium contradicere.et hoc inter alia ponit gladium ad radicem et claudit os parti aduerse.quo stante cessant omnia allegata et que allegari possent per partem aduersam.Ex quibus et aliis allegatis ni fallor luce clarius constat iuramentum non fuisse iuste neque rite delatum.et generaliter dominationem vestram indubitanter debere reddere consilium partem nostram fuisse grauatam. Cetera suppleat suprema sententia iudicare debetis quem deus dirigat in vera iustitia.

a ¶ Iuramentum tollit remedium l.ij.C.de rescin. vendi.

¶ Consilium.clvj.

1 ¶ Solutio precii annua si est constituta pro singulis vsque ad certum tempus dicitur conductio et locatio.
2 Natura contractus curatur in contractibus et non verba.
3 Pretium certum si est constitutum pro singulis annis licet dicatur venditio tamen talis contractus regulatur secundum naturam locationis.
4 Emptor si non potest vti re vendita quo remedio ei succurratur aduersus venditorem.
5 Subditi tenentur parere iusto precepto superioris.
6 Papa potest concessionem factam subdito post ius quesitum tertio reuocare.
7 Papa quando possit ius quesitum tertio auferre sine citatione.
8 Papa quando dicatur vti plenitudine potestatis.
9 Lucri ratio quomodo et quando sit habenda.
10 Interesse consideratur si res vendita cum qua negociari potest non tradatur.
11 Conductor si non potest fructus percipere an et quando locator teneatur ad interesse.
12 Remissio non fit propter guerram si tempore conductionis vigebat guerra.
13 Propterea dictio denotat causam remotam.
14 Remissio si sit fienda propter guerram et debitores ob id sint effecti non soluendo tale damnum comprehenditur in pacto.
15 Relatio debet referri ad omnia.
16 Relatio ad proxima referri debet.
17 Actus declaratio ostendit qualis fuerit a principio.
18 Propterea dictio significat causam proximam.
19 Causa cause est causa causati.
20 Occasionem damni prebens tenetur de damno:si occasio illa fuit ad hoc ordinata.

Occasio

12 Occasio dictio denotat causam remotissimam.
Dominus labia mea ape
riat ⁊ spūssanctus illuminet intellectū. ¶ Pro fun
daméto decisionis pñtis ꝯsultationis premittéde
sunt aliq̄ conclusiones quibus premissis via facilioꝛ appa
rebit ad ipsius consultatiōis decisioné. ¶ Prima cóclusio est
ꝙ emptio ꝓuétuū salis Marchie anconitane ꝯcta p Fráciscū
a camera aplica dꝛ ꝓprie cóductio ⁊ locatio ⁊ nó emptio ⁊ vé
1 ditio.† ex quo est constituta annua solutio precij pro singl'is
annis vsq̄ ad certū tépus.ita plene distinguédo ꝯcludit Bar.
in sua disputatione q̄ incipit publican⁹.ar.eius qđ voluit gl.
in.l.j.C.de iur.empby.vbi hoc tenét Bar.⁊ Bartho.de sali.in
ñ.op.hoc idem voluit Bar.in.l.quoté ferro.§. qui maximos.
ff.de publi.⁊ no.Bar.in.l.j.§.j.de superficieb⁹. Idē tȝ Pe.de
anch.in.c.ꝓpter sterilitaté.extra de loca.⁊ Bal.in addi. Spe.
2 in ti.de loca.in.j.col. ¶ Nec huic cóclusioni repugnat † ꝙ con
tract⁹ diceret emit vel vendidit:qꝛ nó curam⁹ de v̄bis ſȝ de na
tura ꝯct⁹ al's esset imponere.l.v̄bis.ꝯ.l.ij.C.cōia de leg.⁊ decla
rat hoc plene Bar.in dicta sua disputatiōe.⁊ Bar ⁊ alij in.d.
§.qui maximos.⁊ Bart.de saly.⁊ alij in.d.l.j.C.de iure emph.
⁊ est in vtroq̄ cōis opi. ¶ Secūda ꝯcl'o est ꝙ cū fuerit constitu
3 tū preciū ꝓ singulis annis annuatim:ſȝ diceret̄ véditio tñ † qꝛ
est sil'is ꝯctui locatiōis eisdē regulis regulari dȝ quib⁹ ꝯct⁹ lo
cationis.⁊ hoc bñ ꝓbat tex.in.l.ij.in prin.ff.locati.ná nó est da
re rōné diuersitatis iter vnū casuȝ seu ꝯctū ⁊ aliū.hoc casu igit̄
eadē esse dȝ iuris dispō ꝓut plene declarat Bar .in.d.disputa
tione.idē Bar.in.d.§.qui maximos.⁊ Bar.de salyce.in.l.j. C.
de iure empby.Pe.de ancha.in.d.c.propter sterilitaté.talis ei
venditio est similis locationi:⁊ vt paria copulant̄.vt.l.in védi
tione.§.j.ff.de bo.aut.iudi.pos.qđ aūt disponit̄ in vna specie:
in eius sil'i disponi debet.l.naturalis.§.pe.ff. de p̄scri. verbis.
⁊ ita declarat ⁊ determinat etiá Bal.in add.specu.in titu. de
locato.dum tractat de véditione lacus perusini.allegat not. p
Iaco.de are.in.d.l.j.C.de iure emphy.⁊ est cōmunis opinio.
4 ¶ † Tertia ⁊ vltima ꝯcl'o est i similib⁹ cōtractib⁹.siue dicam⁹
emptiones siue cōductiones si ille qui ꝓhibet̄ ꝑcipere ꝓuét⁹
ꝓhibetur a tertio distinguit̄ qđ aut vénditoꝛ seu locatoꝛ probi
betur ab eo qué locatoꝛ vel véditoꝛ ꝓhibere nō pōt.⁊ tūc tene
tur tm̄ ad remissioné mercedis aut ab illo qué ꝓhibere potest:
⁊ tunc nó solū tenet̄ ad remissioné mercedis:sed ad dotale in
teresse.hanc distinctioné facit tex.in.l.si fundus.ff.locati.⁊ gl.
in.l.edem. C.locati.⁊ hoc decidit Bartol.in.d.disputatione
que incipit Publicanus.⁊ Bal.in extrauagan.de pace cōstá.
in verbo vasalli.Petr.de anch.⁊ alij in.d.c.ꝓpter sterilitaté.⁊
Bal.in addi.in.d.titu.de locato.in.j.col.⁊ Bar.in.l.si vno.§.
item cum quidá.ff.locati.vbi no.loquit̄ in ꝓposito. ¶ Et qb⁹
conclusionib⁹ inferunt̄ tria correlaria. ¶ Primū correlarium
est ꝙ inspecto iure cōi circūspectis pactib⁹ de quibus in instrō
venditiōis seu locationis camera aplica teneret̄ ad totale in
teresse.Istud correlariū probatur.si emptoꝛ seu cóductoꝛ im
pedit̄ percipere fructus a tertio qué locatoꝛ seu véditoꝛ impe
dire pōt peti pōt totale interesse:vt ꝓbatū est in.iij. cōcl'ione:
sed in casu nostro fuit impeditus ab eo qué camera aplica ꝓ
hibere poterat.ergo camera tenet̄ ad totale interesse: probat̄
minoꝛ qꝛ ꝓhibitus fuit emptoꝛ ꝑcipere prouét⁹ a subdito ec
clesie qué ꝓhibere poterat qui necessitatur parere mādatis ec
5 clesie.l.nó vr̄.§.q iussu.⁊ ibi gl.ff.de reg.iu.tenent̄ † em̄ subditi
iusto superioꝝ precepto obedire.vt in.c.si qñ.de rescrip.⁊ in.c.
ad aures.de temp.ord.Host.Io.an.⁊ doc.in.c.ꝓposuit. extra
de concess.prebē.vbi do Abb.in vltimo no.ergo datur intelli
gi ꝙ emptoꝛ seu cóductoꝛ ꝓhibitus fuit ꝓuentus percipe ab
eo qué camera prohibere poterat. ¶ Nec obstat si huic ꝯcl'oni
obijciat̄ ꝙ immo camera ꝓhibere nó poterat ex q̄ papa concesse
rat illi dño ius vendendi sal:quo iure seu priuilegio vsus est.
vnde nó videbat̄ qđ posset ꝓhiberi a camera:⁊ si fuisset probi
bitus ꝙ prohibitioni ⁊ precepto tanq̄ iniustis resistere posset
per no.in.d.c.si qñ.⁊ in.d.§.qui iussu.⁊ est bona glo.in aut.de
manda principum.in.§.deinde competēs.in verbo nuncians.
ad idem glo.⁊ Bal.in.l.penult.C.si contra ius vel vti.publi.⁊
sic cū iuste potuisset resistere dñs subditus non videt̄ ꝙ came
ra teneatur nisi ad remissioné mercedis.casus in.d.l.si fundus
⁊ in.l.si quis domum.eo.titu.⁊ tȝ Bar.in.d.l.si vno.§.ité cum
6 quidam.ff.locati. ¶ † Qñ ad hoc rñdetur ꝙ ex quo talis con
cessio facta fuit subdito ecclesie,potuit summus pontifex post
ius alteri quesitum etiá sine cā talé concessioné reuocare.vt de
clarat singu.Bal.in.l.q se patris.in. xj.col.ver.⁊ scias.C.vnde
liberi.⁊ ita tenét Imo.⁊ doct.in.c.nouit.vbi do. Abb.late de
iudi.facit glo.in reg.decet.de regu.iur.lib.vj.no.Spe.in ti.de
instru.edi.§.nunc aūt.ad fi.p que ita decidit etiá Pe. de anc.
in suo.consi.ij.qđ incipit vt tactum est.cum multis concoꝛ.⁊ p
cōsequens cū summus pontifex limitauerit dictam concessio
né vt tm̄ posset dictus dñs respectu familie sue ⁊ non subdito
rum sequit̄ ꝙ respectu subditoꝝ non potuisset iuste resistere
ex quo talis concessio est reuocata. ¶ Sed iterū posset instari
qđ predicta procederent si summus pōtifex dictá declarationé
7 ⁊ limitationé concessionis fuisset parte citata.† sed ex quo il
lam fecit parte non citata non videt̄ qđ ius q̄sitū potuerit pre
fato dño auferre eo non citato per tex.in clemen.pastoralis.in
§.cetex.in.ij.rñso.extra de re iudi.⁊ ibi late declarant. d.Ant.
⁊ Io.de imo.⁊.d.Card.⁊.d.Abb.in.c.j.de cá pos.⁊ ꝓprie.⁊.d.
Ant.Imo.⁊ Abb.in.c.cum olim.de re iud.cum cōcoꝛ. ¶ Ad
8 hoc rñdetur ⁊ pro responsione premittendū est ꝙ † papa in di
cta bulla reuocationis ⁊ limitationis vsus est plenitudine po
testatis absolute.pȝ ex clausula ex certa scientia per quam con
stat ꝙ papa voluit vti plenitudine absolute potestatis.vt no.
glo.in.c.ad hoc.de rescrip.in.c.ex parte.el.ij.de offi. delega.pȝ
etiá ex clausula nó obstátiū in spē dicte cōcessionis.iuxta not.
per.d.Anto.⁊ alios.in.c.q̄ in eccl'iaꝝ.de ꝯsti.⁊ per glo.⁊ Cyn.
in.l.fi.C.si contra ius vel vti.pub.cū ꝯcoꝛ. ¶ Quib⁹ p̄missis in
primis dici pōt ꝙ qñ princeps ꝯ subditū de plenitudine pote
statis pōt sine citatione ꝓcedere ſm Hosti.⁊ Io.and.in.c.j.de
cá pos.⁊ ꝓprie.⁊ tȝ Bal.in.l.nec causas.C.de appel.sed qꝛ hec
opi.hȝ contradictores Rñdet̄ secūdo ꝙ obiectio procedit qñ
princeps procederet auferendo ius quesitum et dñia quesita
de iuregentium.⁊ ita loquit̄ tex.in.d.clemé.pastoralis.⁊ doct.
contrarium tenentes.sed in casu nostro procedit auferédo be
neficium a se concessum qđ pōt sine cause cognitione auferre.
igitur in tali reuocatione potuit sine citatione procedere ꝓce
dendo de plenitudine potestatis.casus est qué ibi ad hoc pon
derant Hosti.⁊.d.Ant.in.c.sicut vnire.extra de exces. prelato.
vbi ꝓbat̄ ꝙ beneficia iá collata de plenitudine potestatis pōt
auferre sine citatione. ⁊ est bonus text. qui ita pōt intelligi in
c.in nostra.de procura.⁊ est ratio qꝛ papa sine cá potest quem
suo priuilegio priuare.vt concludunt.d.Ant.⁊ do. Abb.in.c.
constituti.de relig.domibus.Ad hoc bona glo.in.c.per princi
palem.ix.questione.iij.eadem aūt est ratio in alijs priuilegijs
⁊ beneficijs collatis subditis vt que possunt sine causa tolli.vt
dictum est.⁊ ista est sufficiens ⁊c. ¶ Non est omittendum ꝙ si
non valuisset reuocatio propter defectum citationis.⁊ sic iusta
propter hoc fuisset resistentia hoc processit facto pontificis q
iuridice reuocando potuisset ꝓcedere:sed quando factum ter
tij est iustum cui tamen locatoꝛ seu véditoꝛ pōt prouidere.idē
est ac si fuisset iniustum.Et tenet̄ ad totale interesse ſm Bar.
in.d.l.si vno.§.item cū quidam.alleg.d.l.si quis domum.§.pe.
⁊.l.si merces.§.culpe.eo.ti.⁊ sic qꝛ potuit prouidere reuocádo
cū debitis citatiōibus ⁊ iuridice imputédū est pape. ¶ Secū
dū correlariū est qđ camera tenet̄ dicto emptori seu cōductori
ad oēm vtilitaté quam percepisset ⁊ quepercipi solita est in di
cto loco ex véditiōe salis que fit subditis dicti dñi detractis p̄
cio salis ⁊ expensis.Istud correlariū primo ꝓbat̄ ná Bar.in.l.
j.C.de senté.que pro eo qđ interest in.xiiij.colū.dicit in proposi
to qđ quoddá est lucrū qđ ꝑcipitur ex mercátia vel alterius ho
minis industria ⁊ hoc casu dicit aduertédum esse.Ná quoddá
est lucrū in quo natura rei plus operat̄ q̄ hoīs industria vt in
9 lucro qđ percipitur ex fundo si colatur † ⁊ talis lucri ratio est
habenda.⁊ ita intelligit tex.in.l.si fundus.§.j.ff.locati.⁊ in.l.si
in lege.§.colonus.eo.ti.Quoddá est lucrū in quo industria vt
plurimū operat̄ ⁊ tunc illi qui nó cōsueuit mercari tale lucrum
nō debet̄ nec talis lucri rō haberi dȝ. ita intelligit tex.in.l.si ste
rilis.§.cū p véditoré.ff.de actio.empt.Illi vero qui consueuit
negociari ⁊ cū pecunia lucrari tale lucrū debet̄.ar.l.iij.§.fi.ff.de
eo qđ certo loco.Inferédo igitur p̄missa ad ꝓpositū possumus
primo dicere ꝙ sumus in primo casu Bar.qꝛ sal emit̄ vno pre
cio ⁊ védit̄ sp certo p̄cio vñ magis opat̄ ius vendédi sal q̄ hoīs
industria.⁊ sic magis ꝑcipit̄ ex nā rei hoc est ex iure vendendi
sal q̄ ex hoīs industria.⁊ sic venit tale lucrū per.d.l.si fundus.
ſm intellectuȝ Bar. ¶ Vel possumus dicere qđ sumus in scđo
casu in solito negociari qui semp pōt petere interesse lucri ces
santis.vt dicit Bar.in.d.l.vnica.⁊ ꝓbat̄ i.d.l.iij.§.fi.⁊ ibi bar.
Ang.⁊ oēs.ff.de eo qđ certo loco.⁊ canoniste in.c.conquestus.
extra de vsuris.⁊ est cōis ꝯcl'o. ¶ Quinimmo dici pōt qđ ēt in
nō solito negociari tale lucrū extimatū ꝓuétus salis qui fuisset
venditus peti pōt non cōsiderata distinctione industrie quá fa
cit Bar.hoc clare ꝓbatur in.d.§.cū ꝑ venditoré.iuncta.l.si fun
dus.cū si.ff.locati.inducendo hoc modo. véditoꝛ tenet̄ trade
re rem quá si tradit tráffert dominiū si est d.ñs al's vsucapien
di cōditioné.l.ex empto.in prin.ff.de act.emptio.iuncta.l.claui
bus.ff.de cōtrahen.emp. ¶ Secūdo loco si in venditione pre
ciū pro ipsa re empta constituitur ⁊ ſm extimationem ⁊ valo
rem rei empte habet̄ consideratio iusti vel iniusti precij.l.ij.cū
ibi no.C.de rescin.vendi. ¶ Tertio loco tenetur tradere ré et
si nō tradit tenet̄ ad interesse.d.§.cū venditoré.⁊ tenet̄ de im
pediméto etiá facto tertij qué ꝓhibere pōt vt dicit Barto.in

l.stipulatio ista.in prin.ff.de verb.ob.dn̄ allegat.d.l.hec distinctio.ff.locati.⁊ maxime qn̄ ꝑ singulis annis est certū preciū

10 constitutū.vt.s.ꝓbatū est.¶†Quarto si vēdita est res cū qua potuisset emptor negociari.puta si venditū fuit vinū vel frumentū ⁊ nō tradaṫ duplex pōt interesse cōsiderari. ¶Primū si vēditū fuit vinū ꝑ centū ⁊ estimatio vini ascendebat in veritate ad centū viginti.⁊ istud indubitanter ſm oēs peti pōt.casus est in.l.vinū.ff.si certū pe.q2 est iteresse circa rē.⁊ hoc est qd̄ voluit ter.in.d.§.cū ꝑ vēditionē dum dicit oīs vtilitas emptoris in estimatione venit.¶Secundū interesse considerari potest.q2 si vinū fuisset traditū potuisset illud vendere ⁊ negociari:⁊ sic lucrari vltra estimationē vini de centū viginti. ⁊ istud lucrum peti non pōt ⁊ de hoc loquiṫ ille ter.dum dicit.neq3 ei si potuit ex vino negociari ⁊ lucrū facere id estimādū est ⁊c. nisi simus in solito negociari.q2 tūc etiā istud scōm lucrū peti potest.ar.d.l.iij.§.fi.cum aliis.s.allegatis.sed eisdē regulis procedūt ꝯductio ⁊ locatio sicut emptio ⁊ vēditio.l.ij.ff.loca.⁊ maxime qn̄ singulis annis constituiṫ pensio.igiṫ idē dicēdū est in conductione seu ꝓuētuū ⁊ fructuū emptione qd̄ sic deducitur. ¶Primo eñ sicut venditor rem mediāte traditiōe teneṫ tradere vt.s.ita in casu nr̄o venditor seu locator tenetur prestare vt conductor fructus ⁊ ꝓuentus percipiat per simplicē traditionē rei.sed per patientiā ⁊ remotionē obstaculi.ar.l.iij.§.dare.ff.de vsufruc.⁊ tradit Bar.post Ja.de arena in dicta disputatione que incipit publican⁹ ⁊ ꝓbaṫ in.l.si merces.§.j.ij.⁊.§.qui fundū.ff.locati.optime loquiṫ Joā.calde.in titu.de locato.ꝯsilio.v.⁊ sicut qn̄ venditor est dn̄s ⁊ transfert dn̄ū vel si non est vsucapiendi conditionē.ita locator si est dn̄s trāffert dominium fructuum prout habetur in.l.si apes.in fi.⁊.l.si seruus.§.locaui.ff.de furtis.⁊ per ꝯn̄s non dn̄s trāffert vsucapiēdi conditionē.d.l.clauibus.¶Secundo sicut in venditiōe rei constituitur preciū respectu rei ⁊ ipse venditor ita in locatiōe constituiṫ preciū gratia fructuū ⁊ habito respectu ad fructus ⁊ ꝓuentus singulis annis prout declarat no.Bar.in.l.si merces.§.vis maior.ff.locati.¶Tertio loco sicut qn̄ emptor non tradit rem teneṫ ad interesse de quo in.d.§.si per venditorem.

11 in.j.responso.ita si locator non facit ꝙ† conductor possit fructus percipere tenetur ad interesse ⁊ lucrum.d.l.si fundus.Ex quibus quarto loco dicendū est ꝙ istud interesse ratione lucri considerari pōt dupliciter.¶Primo habito respectu ad extimationē fructuum ⁊ ꝓuētuū:q2 fructus ⁊ prouentus erant maioris extimationis quam preciū soluendum:⁊ tale lucrum peti potest a non solito negociari.⁊ iste est proprie casus in.d.l.si fundus.⁊ in.l.in quo.⁊ in.l.si in lege.§.colonus.ff.locati. et sicut extimatio rei in venditionem diciṫ interesse circa rem.ita extimatio fructuum ⁊ ꝓuētuum q̄ censentur vēditi:⁊ ꝑ quibus preciū singulis annis dicitur constitutū dicitur interesse circa rem.⁊ sic potest peti per ter.in.d.§.si per venditorem.j.responso.iunctis no.per Bar.in.d.§.vis maior.⁊ ita vult.d.l.si fundus.cū simi.supra allegatis.¶Secūdo considerari potest ꝙ si tale lucrum seu talem vtilitatem percepisset conductor ex ꝓuentib⁹ potuisset cū illa pecunia negociari ⁊ lucrari tale lucrū peti non pōt q2 dicitur extra rem per ter.in.d.§.si per venditorem.⁊ de tali non loquitur.d.l.si fundus.cum si.nisi a solito negociari a quo tale lucrū peti pōt ſm cōem opi.Bar.⁊ doc.to.in.d.l.vnica.⁊ in.d.l.iij.§.fi.⁊ in plerisq3 aliis locis. ⁊ predicta l3 per alios non ita declarata sunt de mente legum ⁊ verissima.ex quibus concludiṫ ꝙ in casu nostro in solito negociari vtrunq3 interesse ⁊ lucrum sine dubio peti potest.¶S3 contra premissa obstare videnṫ duo in fauorem camere nō paruz vrgentia.¶Primum est qd̄ tpe conductionis siue emptiōis dictorum prouentuum vigebat bulla concessa illi dn̄o qd̄ posset vendere sal suis subditis in terris suis ſm tenorem dicte cōcessionis.⁊ hoc concessum non erat dicto conductori vt pt3 ex instrumento conductionis.vnde nō videṫ qd̄ ꝑpter dictam cōcessionem in totum vel in partem nedū qd̄ possit petere remissionē interesse.sed etiā qd̄ non possit petere remissionem mercedis per ea que ponit no.Cy.in.l.ex conducto.§.j.in additione quē sequiṫ Bald.ff.locati.vbi voluit† ꝙ si tempore conduc-

12 ctionis vigebat guerra non pōt peti remissio mercedis ꝑpter guerram.q2 imputare sibi debet conductor qui sciebat qualitatem rei.facit.l.habitatores.in fi.ff.locati.⁊ idē voluit Bald.in extrauag.de pace constan.in verbo vasalli.⁊ Bal.in consi. qd̄ incipit ego pridie.⁊ in alio cōsilio quod incipit casus ⁊c.ergo idem dicamus in casu nostro qd̄ non possit aliquid petere ꝑpter dictam concessionē factam dicto domino ꝑpter quā prouenti fuere impediti cū tempore conductionis dicta concessio vigeret ⁊ sic sibi conductori imputandū sit prout vigente guerra dictum est.¶Sed ad hoc de facili respondeṫ.qm̄ premissa ꝓcederent qn̄ conductor habuisset notitiam bulle ⁊ simpl'r cōduxisset.sed in casu nostro nō simpliciter conduxit.sed ea lege ⁊ cōditione qd̄ casu quo papa declararet tenorē dicte bulle in parte vel in totum seruari debere ꝙ eius simplici voluntati et declarationi stare teneret.vnde non simpliciter videtur contraxisse ꝑpter spem future declarationis existimans forte prouti litate eccl'ie papā dictā bullam reuocaturū:in totum vel in parte prout sequutum est.ista eñ simul incōtinenti facta habent quandā relationē adinuicē.arg.l.qui non militabat.l.lucio.ff.de here.insti.cū ibi no.⁊ eius qd̄ ponit Bald.in.l.petens.in ij.col.C.de pac.⁊ sic videtur conductio respectu huius capituli facta sub conditione ꝙ si papa declararet pro qua parte seruari deberet bulla eius declarationi stareṫ que declaratio cu3 fuerit sequuta pro ea parte pro qua declaratum est bullam nō debere seruari pro ea parte remanemus in dispositione iuris cōis.⁊ sic seruari debēt q̄.s.cōclusa sunt.l.si cum dotem.in pri.ff.so.ma.l.si vero.§.de viro.eo.tit.⁊ sic pro ea parte qua declarauit tenorem dicte bulle seruari debere camera tenetur: sicut quilibet locator de iure cōi teneret per ea q̄.s.conclusa sunt in primis conclusionibus.voluit eñ conductor ꝙ nulla sequuta declaratione ꝑ papā ad nihil teneri camerā locatricē seu venditricē.item sequuta declaratione in totum debere seruari dictā concessionē qd̄ etiā ad nihil teneret camera:sed sequuta declaratione qd̄ in totum vel in parte non deberet seruari voluerūt contractū seruari debere ſm declarationē pontificis ⁊ volūtatē suam:⁊ ſm dictam voluntatē postea declaratus videṫ ꝯtus ab initio initus.arg.l.heredes palā.§.sed si notā.ff.de testa.cū ibi no.Nā papa declarando qd actum fuerit in dicta locatiōe ondit.l.huic scripture.§.pe.ff.ad.l.aquil.tradit Bal.in.l. cum testamēto.C.de testa.manu.nam sequuta voluntate declaratoria conductio remanet pura.l.cedere diē.de ver.sig.⁊ sic seruari d3 sicut si ab initio ꝯtracta fuisset locatio hac lege qd̄ dn̄s ille posset habere sal ꝑ familia sua.⁊ qd̄ hac de causa a conductore nihil peti posset.¶Scōm fundamētū qd̄ obstare videbatur est q2 partes conuenerūt ꝙ in euentū quo papa vellet in totu3 vel in partē dictam cōcessionē seruari debere cōductor teneret parere simplici volūtati ⁊ nō possit propterea petere quonis mō vllam emēdā ⁊ defalcationē precij nec petēdum vllū interesse.in quo cap'lo pōderanda sunt illa verba:⁊ nō possit ꝑpter

13 ea.†que verba significāt nō cām primā ⁊ immediatā s3 remotā.l.j.ex incēdio.vbi casus.ff.de icēdio rui.⁊.naufra.⁊ no.Barto.in.d.l.vnica.in.xj.col.C.de sentē.que pro eo.xj.not.Bart.in l.nō dubium.C.de legi.⁊ in proposito in fili contractu hoc declarat Ang.in suo ꝯsi.cccxj.incip.prout p3 ex themate vbi vult ꝙ pactū appositū in instr̄o ꝯductiōis ꝙ remissio fieri debeat ratione dāni illati ꝑpter guerrā.dictio ꝑpter.denotat cām re-

14 motā†vn̄ si per guerrā debitores sunt effecti nō idonei:⁊ ex nō idoneitate ꝯductor patiṫ dānū in exigēdo tale dānū tanq̄ illatum ꝑpter guerrā cōprehēdiṫ in pacto.⁊ idē voluit Jo.calde. in suo consi.iiij.in ti.de locato.vbi plenissime ꝑ vnā columnā. ¶Ex quibus videbatur ꝯcludēdū ꝙ l3 declaratio pōtificis nō fuerit cā immediata ⁊ proxima ꝑpter quā petiṫ interesse lucri cessantis sed in obseruātia bulle reuocatorie prefati dn̄i.tn̄ nō videṫ posse negari quin dicta declaratio reuocatoria ꝑ parte fuerit causa ꝑpter quā dictus do.iniuste dicatur cōductorē percipere ꝓuentus impediuisse cui impedimento papa poterat prouidere ⁊ ꝑpter hoc petatur dictum interesse a camera. Nā si non fuisset dicta declaratio dn̄s potuisset vendere.⁊ si ꝑpter dictam vēditionē nihil peti potuisset.ergo declaratio est saltim causa remota huius petitionis:sed ꝑpter declarationē sequendā conductor nihil petere potest interesse.igiṫ ⁊c.¶Cōfirmari vr̄ ista ꝯcl'o.Nā illud relatiuū ⁊ nō possit ꝑptera vr̄

15 facere relationē†in genere sicut aliqn̄ facit.iuxta illud mulier dānauit q̄ saluauit.vt in.c.j.in gl.in vbo iniqua.in.c.j.de sacra vnctiōe.⁊ de natura relatiōis est qd̄ fiat ad oīa supiora.Ad hoc gl.in cle.j.de prebē.⁊ sic vr̄ qd̄ illud pactū cōtineat ꝙ quomodocūq3 venderet vel non vēderet sal a dicto dn̄o subditis suis nō posset aliquod interesse a camera petere.⁊ ista videbantur difficultare presentē decisionē.¶Quibus tn̄ nō obstātib⁹ que vere nō obstant contraria sentētia est verior:⁊ ad vltimū de relatione in genere rn̄deo qd̄ l3 primo fiat mētio de vēditione vel nō vēditiōe salis a dicto dn̄o.tn̄ ex quo immediate qd̄ casu quo papa voluerit in totū vel in parte tenorem bulle seruari quod nō possit propterea peti aliquod interesse.vn̄ generalitati vēditiōi vel nō vēditioni est adiectū capitulū restrictiuū in euentum declarationis.Cui capitulo est adiecta dicta relatio vnde non d3 fieri relatio nisi ad dictum capitulū declarationis fiende.Ad hoc glo.iij.⁊ qd̄ ibi dicūt doct.in.c.ij.de elec.lib.vj.⁊ q2 qualitas adiecta vni capitulo nō d3 ad alia referri vt tradiṫ in l.iij.§.filius.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ in.l.seye.in.§.in.l.ff.de fund.

16 instruc.Facit.q2†in dubio relatio fieri d3 ad proxima.l.si ide3 cum eodē.in fin.cum ibi no.ff.de iurisdi.om.iudi. Ad idē ter. in.l.siue pro fratre.⁊ ibi gl.C.de nego.gest.⁊ in.l.cum centum. ff.de adimē.lega.¶Confirmatur ista responsio quia si omi casu venderetur sal vel non in totum vel in parte sequuta declaratione

ratione vel non sequuta nullo modo camera fuisset obligata talis qualitas euētus declarationis adiecta dicto pacto de nō petendo aliquod interesse in fauorē conductoris adiecta casu quo pro aliqua parte reuocaretur bulla nihil operaretur cōtra no. in.c.si papa.de priuile.lib.vj.et pulchre per Bal.in rub.C.de cōtrahen.emp.q.ix.et tñ cōstat q in fauorē cōductoris fuit adiecta qñ sequeretur declaratio per quam concessio in aliqua parte reuocaretur. ¶ Ex hoc etiā colligitur responsio ad primū: qr si diceremus q ista declaratio nō operaretur hunc effectū q p ea parte pro qua papa salvendi non posse: et sic reuocaretur bulla concessa camera teneretur curare qd posset vti frui nihil operaretur.igitur non est dicendū cū sequuta dicta declaratione dicatur a principio vendendi sal subditis dicti loci:lz nō fami
17 lie ipsius dñi:qm̄ † declaratio quid actū fuit a principio ostendit.l.ait pretor.§.si iudex.ff.de re iud.l.heredes palam.§.sed si notū.ff.de testa.cū vulgaribus.igitur succedit dispō iuris.de qua in.l.si fundus.cum simi.s.allegatis. ¶ Preterea respon
18 detur.nam posito qd † dictio propterea:que aliqñ etiā denotat causam proximam prout habetur in.l.cancellauerat.et ibi Bal.ff.de his qui in testamento delentur.et p Bal.in.c.qr ppter de elec.denotaret causam remotam in casu nostro vera intelligentia illius partis est q camera non teneretur ad aliquod interesse in euentū declarationis &c.hoc est qd in casu quo declararet bullam seruari debere et sic q dictus dñs posset in totū vendere sal ꝓut prius quod eo casu et ꝓ ea parte ꝓ qua vendi posset sal:qr in tali venditione poterat conductor pretendere interesse qd non posset illud petere:sed debent simplici voluntati pontificis stare:et sic qd non posset petere interesse quatenus declaratio concederet potestatē vendendi que tendebant in eius preiudiciū.Nam lz talis declaratio sit causa remota:qr ex illa non causatur immediate damnum sed demum dominus propter illam vendere poterat et ex tali vēditione inferebatur damnū.Ad hoc plene no.per Calde.in.d.consilio.iiij.et Ang. in.d.consi.cccxj.tamen noluerunt teneri in aliquo illi de camera.Non aūt intelligi debent dicta verba qd si contingeret dānum cōductori propter inobseruantiam declarationis q tale damnum non posset peti ex quo ſm declarationem censetur facta conductio a principio.igitur in tali conductione locum habere debent regule iuris vt dixi.facit in argumētū qd in simili dicimus in.l.j.§.lex falcidia.ff.ad.l.falcidiā.ista interpretatio primo sumitur ex verbis apertissimis ipsius partis que dicunt q in euentum qd sanctissimus dñs noster quouis respectu velit vt dicte bulle tenor seruetur in totū aut in parte.idē conductor &c.et sic facta est promissio de nō petendo interesse eo casu et qñ papa voluisset q tenor bulle seruaretur:nō autē eo casu quo papa nollet q non seruaretur.vnde videntur verba valde clara adeo q interpretatione nō indigent.l.continuus. §.cum ita.ff.de ver.ob.et.l.si aliū.ff.de vsufru.leg.cum vulgari. ¶ Confirmatur qr talis interpretatio concordat cum dispositione iuris cōis et subiecte materie vt teneat de illis quos prohibere pōt igitur est amplectenda.l.si vno.in princ.ff.locati.c. cum de maleficio.de preb.in.vj.et in.c.ab excōmunicato.extra de rescrip.et in.c.si pater.de testa.in.vj. ¶ Accedat quod est verisimilior interpretatio.igitur sequenda vt in regula inspicimus.cum materia de regu.iur.in.vj.qd autem sit verisimilior patet qr non est censendum qd partes cogitauerint prefatum dominum subditum contra iuris dispositionem non debere seruare constitutionē et bullas apostolicas.ar.l.merito.ff.pro socio. ¶ Preterea non est dubium q ius vēdendi sal subditis dicti dñi dr venditum:maxime dicta declaratione sequuta.igitur emptor seu conductor hz fundatam intentionem de iure cōmuni per.d.l.si fundus.cum si.camera autem que vult se defendere est illa que fundat in dicto pacto.igitur lz verba essent dubia tamen sunt contra cameram interpretanda.l.veteribus. et ibi glos.et Barto.ff.de pactis.et.l.stipulatio ista.§.in stipulationibus.ff.de ver.obli.et maxime vt minus recedamus a dispositione iuris cōmunis.arg.c.cū dilectus.cū materia.extra de consuetudine. ¶ Preterea respondetur alio modo.nam lz illa verba propterea:significāt causam remotam tñ dz esse tale damnū vel interesse qd causetur si nō immediate saltē mediate a dicta declaratione.et sic q dicta declaratio sit causa remota ꝓpter quā cōductor passus fuerit dictū interesse:al's secus. ita colligitur ex his q̃ plene ponit Jo.cald.in.d.cōsi.iiij.et Ang.
19 in.d.cōsi.cccxj.qr † illud est qm̄ quicqd est cā cause est cā causati.l.dist.studeat.c.si.de iniuriis.lz in casu nostro declaratio qd nō posset vendere subditis sed tm̄ familie nō est causa ꝓpter quam possumus dicere ipsum vēdidisse et nō obseruasse declarationē.Ex qua in obseruatione et venditione conductor pretendit interesse.igitur nō est causa remota interesse cum non sit causa cause.Quod autē nō fuerit causa obseruationis pz qr declaratio tendebat ad finem et ad effectum qd sal non venderetur.et sic ad contra effectū et finem eius qd sequuta est.inducta aūt ad vnum effectū nō operantur cōtra.l.legata inutiliter.ff.de lega.j.et.l.cū tale.§.falsam.ff.de condi.et demō.facit tex.in.l.iij.§.si emācipatus.ff.de cōtratab. ¶ Confirmatur ista responsio.nā dicimus q ille qui dat occasionē dāni tenetur de dāno.
20 in.c.si.de iniuriis.† et tñ hoc intelligimus nisi occasio et causa sit ordinata ad illud damnum vt patet ex his que notant Hosti. et Jo.and.in.c.petrus.de homicidio.et Hosti.et late insignis doctor Henricus boyc.in.c.de cetero.eo.titu.et idē voluit Ja de belui.et refert Alberi.de rosa.in.l.qui occidit.§.si.ff.ad.l.aq liā. ¶ Accedant que ponit Bar.in.l.si vt certo.§.sed interdū. ff.cōmoda.vbi vult q licet quis teneatur de culpa que precedit casum:tñ illud est verū qñ illa culpa est ad illud ordinata.
21 ¶ † Confirmatur.nam licet verbum occasio denotet causam remotissimam vt dicit Ang.in suo consilio.lxiij.incip.nobilis miles dñs Raymundus de tholomeis &c.Arg.l.manifestissimi.§.sed cū in secunda.C.de furtis.tamē Jo.and.in hoc notabiliter declarans vult qd verbū occasio verificetur in causa remota alicuius effectus ex tali causa licet remota et nō ordinata talis effectus est olim.et tūc quādo talis effectus productionis consueuerat seq et loquitur in verbis statutorum que debent stricte intelligi sicut cōtractus ita dicit no.Jo.and.in additio. Spe.referēdo qōnem disputatam per Goffr.in titu.de iniur. §.sequitur.ver.sed pone incipit.Additio huic est similis questio.sed in casu nostro nō constat q ex similibus declarationibus illud sequi consueuisset:igitur non debemus dicere talē causam omnino cōtrariam huic effectui causasse hunc effectū qr somniū est. ¶ Postremo nō est omittēdū q posito qd ex dicta declaratione diceremus datū damnū:tamē adhuc camera teneretur:qr pactū intelligi dz dummodo dānū fuerit datū a dicta declaratione nō admixta culpa locatoris seu vēditoris. probatur p tex.in.l.si merces.§.culpe.ff.locati.cū ibi no.p glo.et Bar.ad idem tex.in.l.nec emptio.cum gl.ff.de cōtrahē.empt. et tradit Bar.in.d.disputatiōe que incipit publicanus.vnde Ang.in dicto cōsi.cccxj.vult q licet ex pacto cōductori ꝓpter guerram debeat damnum resarciri:tamen pactum non hz locum quādo cōductor fuit in culpa in non exigendo debitores: igitur in casu nostro concludendū q cū itercesserit culpa summi pōtificis et camere qd debet cōductori satisfieri de suo interesse culpa autē ondītur ex eo qd nō fuit ꝓhibitus subditus q prohiberi potuit qd culpa ascribitur locatoris propter quā tenetur ad totale interesse conductori vt in.d.l.si fundus.cū simi.et suadet alia ratio:qr pontifex et camere habēt actionem cōtra dñm ad hoc interesse qd etiā ponderat in fi.Joā.andre. in dicta addi.Ex quibus omnibus concludimus q dictus cōductor potest totale interesse petere prout.s.declaratū est nec debet iniuria nasci vnde iura nascuntur.l.meminerint.C.vñ vi.

Laus deo omnipotenti Amen.

¶ Consilium.clvij.

1 ¶ Statutum concedens premium occidenti bannitū valet et censetur fauorabile.
2 Bannitum inteficiens pro furto ad penam furcarum an possit rebanniri facere bannitum pro homicidio patrui:stāte statuto q talis possit facere alium bannitum eximi de banno.
3 Bannitus pro furto an dicatur bannitus pro maiori maleficio q̃ bannitus qui patruum interfecit.
4 Furcarum pena dicitur maior pena quam abscisio capitis.
5 Delicti qualitas et quantitas cognoscitur ex qualitate et quātitate pene.et nu.16.
6 Statutū si disponat q ꝓcedatur de similibus ad similia videtur in totū recessum a iure cōi in penis imponendis.
7 Veritas obumbratur p subtilitates iuris:et plerunq errat.
8 Homicidium in patruum dicitur maius delictum q̃ furtū.
9 Dispensatur facilius cum fure q̃ cum homicida voluntario.
10 Furtum est delictum priuatum.
11 Homicidium est delictū atrocissimū et oī iure prohibitum.
12 Delictum ex quibus aggrauetur.
13 Maleficia extra territorium commissa qualificāt maleficiū in territorio cōmissum ad ipsius punitionem.
14 Pena quando dicatur maior vel minor.
15 Fustigatio ratione ignominie equiparatur pene mortis.
17 Fornicatio est maius peccatum q̃ mendacium.
18 Statutū loquens de maiori delicto dz intelligi de maiori naturaliter non per accidens.



Ominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Pñs cōsultatio pulchra est et subtilis attentis statutis Lucanis in pūcto suppositis in qua substātialiter loquendo pre
1 mitto q † statutū cōcedens premiū occidēti bānitum validū est ꝓut traditur p Albe.de rosa.in vltima parte tract.statutorum.qōne.xvij.et Jo.and.in addi.spec.in titu.de cōstitu.circa finē.et plene per Nellū de sancto Gemi.in suo tractatu banni-

torũ in prima parte secũdi temporis q̃one prima. Quinimmo
q2 conditum videt̃ pro pace ꝛ quiete ciuitatis conseruãda cen/
setur factũ principaliter in fauorẽ reipublice licet in consequẽ
tiam in odium banniti. ꝛ ideo tanquam fauorabile late inter/
pretari debet ſm Bal. in. l. libertas ab. §. fi. ff. de stat. ho. ꝛ in. l.
j. in fin. C. de precibus impera. offe. ꝛ voluit Bart. in suo consil.
xlvij. incip. statuto castri plebis. tradit dominus Nellus in di/
cto ctactatu in ea. parte. q. vij. ꝛ moderni in. l. rogasti. in princ.
ff. si cer. pe. cum si. ¶ Quibus presuppositis videtur concluden
2 dum † quod ille qui interfecit bannitũ ad penam furcarũ pro
furtis possit rebanniri facere illum qui est bãnitus ex eo q2 pa
truum suum interfecit ex dispositione statuti concedentis q̃d
ille qui interfecit bannitum possit facere alium bannitũ eximi
de banno: dummodo talis quem de banno eximere velit non
fuerit bannitus pro maiori delicto quã bannitus occisus. Ista
conclusio probari ratione primo aspectu multũ vrgenti. Nam
iste qui interfecit bannitũ tanq̃ famosum latronẽ ꝛ furẽ inter/
fecit bãnitũ q2 nõ est bãnitus pro maiori delicto quã bãnitus
quem vult de bãno eximere. sed pro maiori vel ad minus equa/
li igitur potest illum eximere. cõsequentia no. per statutũ quod
in puncto presupponitur q̃d tanq̃ validum seruandũ est in ci/
uitate Lucana. l. omnes populi. cum materia. ff. de iusti. ꝛ iur.
Antecedens videtur probari. Nam iste interfecit famosum fu
rem bãnitũ ꝛ vult eximere bãnitum pro homicidio q2 patruũ
interfecit. sed bãnitus tanq̃ famosus fur dicitur esse bannitus
3 pro maiori maleficio † q̃d bãnitus q2 patruũ interfecit. igitur
ꝛc. Consequẽtia cũ maiori sunt de se note. Minor videtur ostẽ
di: q2 statuta interpretari debẽt ſm cõem vsum loquẽdi ꝛ intel
ligendi statuentium ꝛ alior statutorũ. ¶ Primum probatur
in. l. labeo. cum ibi no. ff. de suppe. leg. facit lex plenũ. §. equitij.
ff. de vsu ꝛ habi. ꝛ ponit no. Pau. de ca. in suo cõsil. cxxx. incip.
dubitatur primo ꝛc. facit quod no. Bar. in. j. ff. de suis ꝛ legi.
¶ Secundũ probat Pe. de anc. in suo consi. ccccxxij. incip. vi/
so puncto ꝛ processu. ꝛ idem Pe. de anc. in suo cõsi. xcij. incip.
ista domina Joãna. ꝛ patet ex no. per Bar. in. l. pretor. §. eritq̃
domina. ff. vi bono. raptorum. Sed ex forma statutorum furta
ex quibus imponitur pena furcarum habentur pro maiori de
licto quã homicidiũ igitur ꝛc. quod autẽ habeãt illa pro maio
4 ri delicto apparet q2 imponunt maiorem penã. † Nã pena fur
carum dicitur maior quã pena abscisionis capitis vt p3 ex ver/
bis Bar. in. l. capitaliũ. §. serui. ff. de penis. ꝛ bene facit ille tex.
in prin. ꝛ in. §. famosos. ꝛ hoc in italia ſm Bart. in. l. desertorẽ.
in prin. ff. de re mili. ꝛ no. Bal. in. c. j. §. si rusticus. de pace tenen
da. ꝛ probatur ex his que ponit Bal. in. l. omnes. C. de delato.
li. x. cuius dicta refert do. Jo. de an a. in. c. fi. extra de collusione
detegenda. Quinimo etiã statuta habent hanc penã pro maio
ri. Nam statutum liberis interficientibus parẽtes imponit pe/
nam furcarum tanq̃ maiorem sed parẽtibus interficientibus
liberos imponit penã capitis tanq̃ minorẽ. si igitur pro dictis
furtis maior pena imponitur quã pro homicidio. ergo videt̃
quod maius sit delictũ. nam ista videtur esse cõis ꝛ regularis
5 theorica † q̃d ex quãtitate ꝛ qualitate pene cognoscitur quanti
tas ꝛ qualitas delicti. ꝛ tãto grauius delictum iudicatur quã/
to grauior pena imposita inuenit̃ ſm Bar. in. l. lenia. ff. de acc.
ꝛ glo. ꝛ doc. in. l. j. C. qui accu. non poss. ꝛ no. glo. in. c. nõ afferã/
mus. xxiiij. q. j. ꝛ no. Bal. in. l. nemo. in fi. C. de sum. tri. ꝛ fide ca
tholi. ꝛ glo. in. c. proposito. xxvij. q. j. ꝛ tenet Joã. de imo. in. l. ij.
ff. de publi. iud. facit q̃d no. Bal. in aut. omnes peregrini. C. cõ
munia de succes. ꝛ possent plura allegari igitur cõcludendo de
primo ad vltimum dicẽdum videtur quod statuta pro maiori
delicto habuerunt delictum furtorum q̃n quis famosus effici
tur quã delictum homicidij. ¶ Nec obstare videtur si dicatur
q̃d nõ sumus in simplici homicidio sed in homicidio q̃d dicit̃
esse grauius ꝛ grauiori pena punit̃. primũ probatur in. l. j. ff.
ad. l. pompeiã. de parricidijs in verbo si quis etiã patruũ auun
culũ. ꝛc. ¶ Scõm probat̃ insti. de publi. iudi. §. alia. ¶ Q̃m ad
hoc respõdetur q̃d quicquid sit de iure cõi in trãsuersalibus de
quo in. l. j. ꝛ in. l. pe. ff. ad. l. pompeiã de parri. Et quicq̃d hodie
seruetur de cõsuetudine de quo per Bar. de saly. in. l. j. C. de his
qui filios occiderũt. ꝛ modernos in. c. j. ex̃ eo. tit. ex forma statu
tor nõ esset imponẽda nisi pena abscisionis capitis non ex eo
q̃d tale delictum sit puniendũ statuto loquente de homicidio
quãuis statutũ ad parricidiũ iuxta no. per Bal. in. l. data. in fi.
C. de do. ꝛ Bal. in. l. fi. ad fi. C. in qui cau. in integ. rest. nõ est ne/
cessaria. ꝛ ita consuluit Bal. in cõsi. mihi. cclij. incip. statuto ca
uet̃ in ciuitate Uincẽtie. ꝛ ponit Pe. de an. in repe. c. j. ad fi. ex/
6 tra de constit̃. q̃m statuta disponũt † q̃d pcedatur de similibus
ad similia per q̃d a pena iuris cõis recessum videt̃ in totũ in pe
nis imponẽdis ſm Bar. in. l. j. ff. vi bo. rapto. magis aũt simile
est delictũ de quo agimus parricidio. vt in. d. l. j. igitur magis
attedenda sunt statuta loquẽtia de parricidio. Sed ex eo quia
statutũ pro parricidio filior in parentes imponit penã furcar

pro eo autẽ q̃d cõmitti t̃ a parentibus in liberos imponit̃ pena
capitis ꝛ huic capiti statuti. magis vr̃ esse similis casus noster.
vnde satis putarem dici posse ꝛ concludi quod pro tali parrici/
dio in patruum imponatur pena capitis que imponitur paren
tibus interficientibus liberos. ꝛ sic cõcludi q̃d nõ imponit̃ ma
ior pena ex forma statutor ꝛ sic nõ vr̃ dici maius delictũ. ¶ Nõ
omitto quod in sententia banni etiã maior pena nõ fuit impo
sita quod multũ attendendũ vr̃. l. q̃d ad statutũ. ꝛ q̃d ibi p bar.
ff. de penis. ꝛ q̃d per illũ tex. in proposito dicit Joã. cal. in suo
consi. j. in ti. de accusa. Et ista sunt que presentem consultatio/
nem aliquantulum difficilẽ reddere videbãtur. ¶ Quibus tñ
7 nõ obstãtibus si nõ volumus verum inficiari † ꝛ per iuris sub/
tilitates veritatem obumbrare per quas plerunq̃ contingit er/
rari. vt dicit tex. in. l. si seruũ. §. sequitur. ff. de ver. ob. ¶ Conclu
dendum est indubitanter q̃d ille qui interfecit bannitum pro
8 furtis ad furcas nõ potest de bãno eximere bãnitũ † q2 patruũ
interfecit. q2 hoc scõm d2 maius delictũ vñ cõprehendit̃ in exce
ptione statuti dũ dicit dũmodo talis quẽ de bãno ꝛc. Q̃d aũt
dicatur maius delictum. ¶ Primo ostenditur de iure diuino
ſm opi. theologor. Nam hoc decidit sanctus doct. Thomas
de acquino in sua scõa scõe. q. lxxiij. articulo. iij. vbi in decisione
articuli dicit q̃d peccata que in proximũ cõmittuntur sunt pẽ
sanda ſm nocumenta que proximo inferuntur. q2 ex hoc habẽt
ratiõe culpe tanto aũt maius d2 nocumẽntum quãto maius
bonũ demit̃. Cũ aũt sit triplex bonũ hominis. s. anime corpo/
ris ꝛ honorũ exteriorũ bonum anime q̃d est maximũ non põt
ab alio nisi occasionaliter tolli puta per malam psuasionẽ que
necessitatem nõ infert. sed alia duo bona. s. corporis ꝛ exterior
rerum possunt ab alio violẽter auferri. sed q2 bonum corporis
preminet bono exteriorum rerũ grauiora sunt peccata quibus
infertur nocumẽtum corpori quã ea quibus infertur nocumẽ/
tum exterioribus rebus vt ibi latius per eum ꝛ idem dicit pre/
fatus sanctus doctor in eadem parte summe. q̃d. lxvj. ar. ix. vbi
dicit q̃d rapina d2 grauius delictum quã furtũ: q2 per rapinã
non solũ infert̃ alicui dãnum in rebus sed etiã vergit in quan/
dã persone ignominiã siue iniuriã. ꝛ hoc prepõderat fraudi vt
dolo que pertinent ad furtũ vt ibi latius per eum. facit q̃d ha/
betur prouerbior. vj. vbi d2 q̃d furtũ nõ est grandis culpe. Cir
ca q̃d dicit sanctus doctor in ea. q. lxvj. art. vj. hoc esse pro cõpa
ratione ad reatum adulterij q̃d punitur pena mortis sed in fur
to punit̃ quis pena multiplicatiua rei subtracte prout habet̃
Exodi. xxij. in versic. si quis furatus fuerit ꝛc. Igitur dicamus
respectiue ad homicidium. ¶ Scõo ad hoc idem ostẽditur de
iure canonico. Nam vt dicũt Car. ꝛ moderni in rubrica de his
qui filios occiderũt in continuatione rubrice in precedẽtibus.
dictum fuerat de his qui peccant principaliter in deum. ideo
tractatur de his qui peccant principaliter in homines licet in
consequentiam in deum. Et quia inter alia crimina homicidiũ
grauius reputatur ꝛ inter homicidia parricidium. ideo ponit̃
ibi rubrica de his qui filios occiderunt. ꝛ dicunt Jo. an. ꝛ doc.
in rubr. de adulte. sicut in preceptis per ordinem ponunt̃ non
occides nõ mechaberis non furaberis: ita in decretalibus pri
mo ponitur de homicidio. secũdo de adulte. iij. de fur. ¶ Con
firmat̃ q2 si ius diuinum h3 pro maiori delicto: ita ꝛ ius cano
nicum cum idem sit finis iuxta nota. per glo. in. c. cum contin
9 gat. extra de iureiuran. Patet etiã q2 facilius dispensat̃ cum
fure q̃ cum homicida voluntario: prout habetur in. c. sicut di
gnum. in. §. fi. de homicidio. iunctis his que habentur in. c. fi.
extra de furtis. Item propter necessitatẽ famis licitum est fu
rari vt in. c. propter necessitatẽ. extra de furtis. ꝛ tamen non est
licitũ hominem occidere prout ad plenũ declarat ibi genitor.
¶ Preterea homicidium inducit irregularitatẽ scriptã pñt
habetur in. c. ad audientiã. de homicidio. sed furtum tantum
latam super qua põt quandoq̃ ab inferiori a papa dispẽsari
vt in. d. c. fi. de furtis. ex quibus omnibus ꝛ alijs apparet q̃ ca
nones sicut lex diuina semper habuerunt pro maiori delicto
homicidium q̃ furtum: ꝛ sic fortius parricidiũ de quo agim᷒.
¶ Tertio eadem cõclusio probat̃ de iure ciuili q̃d ex eo in pri
mis apparet q2 homicidiũ ponitur inter publica iudicia. nã
punit̃. l. cornelia. de siccarijs. vt in. l. j. ꝛ per totum. ff. ad. l. cor/
nelia de siccarijs. que ponitur inter iudicia publica vt in. l. j. ff.
10 de public. indi. † sed furtum ponitur inter priuata delicta ꝛ iu
dicia. l. fi. ff. de priua. delic. ꝛ in. l. fi. ff. de. furtis. etiam si ex for/
ma statuti imponeret̃ pena furcarũ iuxta no. in. l. j. ff. de publ.
indi. ꝛ per Bar. in. l. nõ solũ. §. si mandato. ff. de iniurijs. vnde
dixit gl. sing. in. l. ij. C. qui testa. facere pos. quod bona non con
fiscantur quando quis dãnatur pro crimine priuato l3 capi/
tali. ꝛ ad hocillam sequit̃ ibi Bal. ꝛ. Bal. in. l. ij. C. si pendẽ. ap
pel. mors interue. ꝛ Bal. in extrauagan. de pace constan. in ver
bo criminalibus. ¶ Confirmatur ista opi. q2 ſm leges ciuiles
pro furto non imponitur pena mortis vt tradit̃ in aut. s3 no/
uo iure. C. de seruis fu. sed pro homicidio imponitur pena ca
pitis

pitis.l.iij.§.legis.ff.ad.l.corneliam.de siccariis.vnde merito di
11 xit Ang.in suo cōsi.ccxvij.incip.in causa accusationis†homici
dium dicitur delictū atrocissimū ⁊ omni iure ꝓhibitū.¶Hoc
etiam in terminis decidit Bal.in.l.j.C.qui accu.nō pos.in.iij.
charta.vbi ꝯcludit qd̄ furtū cōmissum dolo nō est grauius de
lictum homicidio cōmisso nō dolo sed culpa.Ex quo p3 qd̄ in
dubitāter vult qd̄ si homicidiū dolo cōmittat̄ est multo grauiꝰ.
⁊ hoc ostendit in rōne decidendi si ꝑpter nobilitatē rei quā of
fendit.⁊ ideo dicit allegādo Augustinū qd̄ si quis lubrico igno
rantie incidit in heresim grauius peccatū est ꝙ̄ homicidiū do
lo commissum vt ibi latius p eū ⁊ hoc posset p plura ꝓbari que
omitto.¶Quarto ⁊ vltimo dico qd̄ etiam statuta Lucana ha
buerunt pro grauiori delicto homicidiū ꝙ̄ furtum. hoc osten
ditur ex quatuor.¶Primo q2 ponunt̄ in primis quinq3 deli
cta atrocia iter que ponit homicidiū.Demū alia enumerat in
ter que ponit furtū vñ ex ordine scripture apparet qd̄ pro ma
gis atroci habuerūt homicidiū qd̄ enumerat̄ inter quinq3 de
licta valde atrocia.vt p3 in statuto.Et ad hoc seruiūt q̄ dixi su
pra allegādo Canonistas in rub.de his q filios occiderūt. et in
rub.de adulteriis.¶Scd̄o q2 statutū vult qd̄ de illis quinq3 deli
ctis longiori tēpore possit cognosci ꝙ̄ de aliis ⁊ sic longiori tem
pore de homicidio ꝙ̄ de furto.⁊ hoc duplici respectu.primo ra
tione quantitatis temporis.¶Scd̄o q2 furto prescribit̄ etia3
si ignoret̄ nō sic in homicidio dolose cōmisso. hoc aūt nō est nisi
propter grauitatem delicti.al's eñ ex quo furta magis occulte
fiunt difficilius prescribi debent iuri cognoscēdi iuxta notata
in.l.genero.ff.de his qui no.infa.⁊ in.l.annuus.ff.de calū. cum
si.ergo p3 qd̄ grauius delictū reputatur a statuto homicidiu3
ꝙ̄ furtum.¶Tertio ostendit̄ q2 pro homicidio fuit imposita
pena mortis ⁊ confiscationis oīm bonorū:sed pro furto tantu3
fuit bānitus ad mortē ⁊ restitutionē ⁊c. Unde pro homicidio
imponit̄ ⁊ imposita fuit maior pena ꝑpter confiscationē vt pro
batur ex dictis dictorū in aut.bona dānatorū.C.de bo.dā.⁊ in
l.is cui.⁊ in.l.qui latronibus.ff.de te.⁊ in.l.ij.ff.de publi. iudi.
⁊ in specie hoc decidit Bart.de saly.in.l.j.C.de raptu virginū.
in.v.col.vbi dicit ex.vj.parte not. qd̄ grauius punit̄ qui opem
tulerit in ipsa rapina ꝙ̄ postea cum primo auferant̄ bona secū
do nō.⁊ sic arguēdo a maioritate pene maius delictum censet̄ a
statuto homicidiū ꝙ̄ furtum.q2 pena confiscationis bonorum
in furto nō reperit̄ l3 vterq3 bānitꝰ ad mortem ex quo possunt
impune occidi possunt derobari ſm not.p Ang.Imol.⁊ alios
in.l.in suis.ff.de lib.⁊ posth.¶Quarto ⁊ vltimo hoc euidēter
ostendit̄ ex forma statuti positi sub rubri.de maleficiis cōmissis
per mulieres vel per minores.qd̄ vult iudicem posse mitigare
pena corporalē ⁊ reducere ad pecuniariā in maleficiis cōmissis
per minores.xviij.annorū excipit tñ homicidiū dolosum crimē
lese maiestatis ⁊ ꝯ pacificum statū ciuitatis ex qua exceptione
apparet qd̄ in furto ⁊ ceteris maleficiis ꝑterꝙ̄ in exceptis pōt
penā mitigari ꝑpter minorē etatē. ⁊ tñ hoc fieri nō pōt in ho
micidio.⁊ sic statutū h3 pro grauiori delicto qd̄ etiā p3 ex equi
paratione quā facit dictū statutum respectu criminis lese ma
iestatis qd̄ est grauissimum.vt in toto ti.ff.⁊.C.ad.l. iul. maie
12 statis.⁊ statutū ponit ꝓ primo de quinq3 casibus.¶†Postre
mo delictū de quo agimus aggrauatur ex pluribus circūstan
tiis.¶Primo q2 parricidiū cōmissum i patruū.l.j.ff.ad.l. pō
peiam de parricidiis qd̄ nō d2 simplex homicidiū sed qualifica
tū.¶Scd̄o q2 fuit cōmissum in militē ⁊ doctorē ⁊ sic ex ꝑsona
offensa aggrauat̄.l.aut facta.§.j.ff.de penis.facit.l.pretor ait.§.
atrocē.ff.de iniuriis.¶Tertio q2 cōmissum in ciuē ⁊ in ciuita
te.delictum aūt cōmissum in ciuitate grauius reputatur ſcd̄m
Bal.in.l.ancille.C.de fur.⁊ refert do.Jo.de ana.in.c.fi.de collu
sio.detegenda.furta aūt de quibus agimus fuerunt in rure cō
missa.⁊ l3 cōsuetudo furandi aggrauet furtū.vt in.d. aut. sed
nouo iure.dico qd̄ aggrauat adeo qd̄ ꝑpter illā punitur pena
mortis et non vltra. sed in casu nostro qualitates aggrauant
etiam vltra penam mortis que imponitur pro homicidio nō
qualificato adeo quod pena vltra aggrauari posset iuxta no.in
l.qd ergo.§.pena grauior.ff.de his qui no.infa.⁊ in.l. ⁊ si seue
rior.ff.de infami.¶Ex quibus oībus concludit̄ qd̄ furtū d2 mi
nus delictum ꝙ̄ homicidium:l3 ꝓ furto imponat̄ pena furcar.
¶Nec aliquid operat̄ qd̄ occisor erat minor.xxv.ꝑpter quā mi
norem etatē videt̄ delictū leuius ⁊ qd̄ leuius puniri debeat in
xta no.in.d.l.⁊ si seuerior.⁊ in.l.auxilium.ff.de mino.⁊ p Ang.
de are.in suo tractatu maleficiorum.in verbo dolose ⁊ appensa
te ⁊c.Qm̄ ad hoc respōdet̄ qd̄ statuta cōsiderāt minorē etatem
vsq3 ad.xviij.annū ⁊ non vltra.Item nolūt minorē aliquo mo
do excusari ab homicidio dolose cōmisso vt p3 in statuto sub
rub.de maleficiis cōmissis ꝑ mulieres vel minores. vnde talis
consideratio tollitur per statutum Lucanū qd̄ in ea ciuitate ser
uari d3 iuxta no.in.l.omnes populi.ff.de iusti.⁊ iur. Minusq3
etiam obstat si diceretur qd̄ homicidium nō fuit cōmissum do
lo ⁊ ex animo qd̄ p3 ex eo q2 d2 qd̄ fuit ꝓuocatus.arg.l.quicqd
calore.ff.de reg.iur.Item ex genere instrumenti q2 cum lapide
vt in.l.j.ff.ad.l.corneliam de siccariis.Qm̄ iste fuit bannitus ꝓ
homicidio dolose cōmisso que sententia banniti attendi debet
d.l.qd̄ ad statū.'vt supra late cōclusum fuit quam sniam banni
considerat statutum dum dicit dummodo talis quem eximere
vellet nō fuerit bannitus pro maiori maleficio.Et sic cōsiderat
sententiam bāni.Ex quibus cōcludit̄ qd̄ bānitus pro homici
dio d2 bannitus pro maiori maleficio ꝙ̄ bānitus ꝓ furtis tāꝙ̄
famosus latro.¶Solum nunc restat respōdere ad rationes in
contrariū allegatas q̄ cōsistunt in pluribꝰ pūctis.¶Primus
est qd̄ statuta loquētia de maioribus delictis intelligi debēt de
his que statuta habent ꝓ maioribus.Ad hoc dici pōt qd̄ non
excluduntur illa que attenta forma statutorum ⁊ iuris cōis eli
cerent̄ maiora ⁊ qd̄ ꝑpter qualitates cōsideratas a iure cōi ꝑ
pter quas maleficium dici d3 grauius nō possit etiam grauius
dici ex forma statutorum ⁊ sic aggrauet̄ a dictis qualitatibꝰ cō
sideratis a iure cōi.⁊ cōsequēter mixta cōsideratione iuris cōis
⁊ statutorum aliqd̄ crimē altero grauius dicatur.Hoc in simili
ostenditur. nam statuta nō intendūt punire nisi maleficia cō
missa in territorio qm̄ non possunt cōmissa extra.vt in. l. extra
territorium.ff.de iuris.om.iudi.Igitur non censet̄ velle hāc cō
sequentiam facit Bar.in.l.si sub cōditione.ff.de cōdi.institu. ⁊
13 Bal.in.l.fi.§.in computatione.ff.de iur.delib.†Et tamen ma
leficia extra commissa qualificant cōmissum in territorio ad pu
nitionem.vt per Bar.in.l.si cui.§.iisdem.ff.de accusa.¶Con
firmat̄ hoc idem per id qd̄ dicit Bar.in suo cōsilio.ix.informis
qd̄ incipit i nomine dn̄i viso statuto cōis tuderti.vbi ponit qd̄
licet aliqua aliquo respectu sint paria.tamen si vnus aliū prece
dit in aliquo preferri debet.arg.aut.itaq3.C.cōia de succes. Et
ideo dicit qd̄ licet duo sint in pari gradu vno iure puta canoni
co.si tamen alter iure ciuili est proximior tanꝙ̄ proximior pre
ferri d3:ita dicamus in casu nostro l3 ex forma statutorum ista
delicta dicerentur equalia aliquo respectu ꝑpter penam. tamē
q2 attento omni alio iure homicidiū est grauius maius repu
tari d3.¶Scd̄s punctus est posito qd̄ interpretatio fiēda esset
simpliciter iuxta formam statutorū qd̄ statuta videntur impo
nere maiorē penā pro furto ꝙ̄ ꝓ homicidio. s3 ad hoc dici pōt
14 negando hoc assumptum:q2 nō est simpliciter verū.Nā † pena
multiplici respectu aliquādo d2 maior ⁊ aliqñ minor aliquādo
respectu persone cui imponitur.prout declarat Bart.in.l.j.in
fi.ff.de penis.⁊ Spec.in tit.de accusa.in tertia parte. §.quinto.
ad fi.Aliquando respectu qualitatis ipsius pene.Nam vt di
cit not.Archi.in.c.corripiant̄.xxiij.q̄one tertia.vna pena dici
tur maior altera multis modis vt ibi per eū.⁊ inter alios dicit
qd̄ aliquādo d2 maior q2 atrocior.et hoc respectu pena furcarū
nō d2 maior.Quinimmo audiui a phisicis qd̄ ꝓ illo instanti in
fert maiorem dolorem.⁊ qd̄ est maior ⁊ non pro minori instan
ti ꝙ̄ pena furcaru3 dicitur esse maior in pena in casu nostro ꝑ
pter publicatiōem bonorum vt supra clare demōstratum fuit.
Aliquādo d2 maior quasi magis probrosa ⁊ ignominiosa.put
est quando imprimit̄ signum cū ferro candēti in corpus huma
15 num vt ibi latius.vnde videmus qd̄ †pena fustigationis rōne
ignominie equiparat̄ pene mortis ſm Bal.in.l. transigere. C.
de transac.⁊ hoc respectu pena furcarum q2 magis vilis cense
tur maior pena a statutis. vñ non est verū simpliciter qd̄ sit ma
ior pena.sed ſcd̄m quid.verba autem intelligi debēt simpliciter
⁊ non ſcd̄m quid.l.hoc legatū.ff.de leg.iij.cum si.Et sic conclu
ditur qd̄ illud assumptum.qd̄ pena furcaru3 est maior pena ꝙ̄
capitis non est simpliciter verū. nec ex illo argui pōt. ¶Ter
tius ⁊ vltimus punctus est posito qd̄ maior pena esset furca ꝙ̄
decapitari.sequitur ergo maius est delictum furti quā homici
dii ſm intentionem statutorum.vt in prin.probatū fuit.¶S3
16 ad hoc respondetur clarissime†qd̄ non v3 ista cōsequentia sem
per imponitur maior pena.ergo est maius delictum ſm Mat
theum in cle.ad nostram.de hereticis.⁊ refert ⁊ sequitur Car.
in septima oppo.⁊ post eum Jo.de imo.Nam maius peccatu3
est occidere matrem ꝙ̄ vxorem.⁊ tamen maior pnīa imponitur
occidenti vxorem.xxxij.q.ij.admonere.Adducunt etia3 alia de
quibus ibi per eos ⁊ hanc cōsequentiam etiam negat Bal. in
d.l.j.C.qui accu.non possunt.Et ad contraria dicendum est qd̄
in dubio ex qualitate pene cognoscit̄ qualitas delicti.secus vbi
per alias rationes probatur qd̄ delictum est maius.licet minor
pena imponatur.Nam Mattheus Card.⁊ Imo.in loco preal
17 legato decidūt†qd̄ licet rōne maioris pene fornicatio deberet
dici maius peccatū ꝙ̄ mēdacium tamen q2 per alias rationes
ostenditur qd̄ mendacium est maius peccatū ꝙ̄ fornicatio deci
dunt qd̄ fornicatio dicat̄ minus.ita in casu nostro licet ex quali
tate pene videretur maius peccatum furtum ꝙ̄ homicidium

q: tamē p alia media nedum de iure cōi sed etiam ex forma statutorum probat homicidiū debet maius iudicari non habet obstare qualitas pene quominus maius delictū iudicādū sit. ℞ est concludēs responsio. Confirmat̄ nā prefatus doctor in . d. cle. ad nostram. nō habito simpliciter respectu ad penā dicit q̄d crimina variant̄ ex circūstātijs. c. ℞ si qōnes. de symo. ℞ in qōne posita dicūt cōsiderandū esse quale preiudiciū surgat ex mēdacio. Nam sicut quādā leuitate mēdaciū dicat̄ fornicatio d̄r grauius alias secus. vnde in casu nostro siue cōsideremus circūstātias siue p̄iudicium grauius d̄r delictū homicidij vt ex multis euidenter supra demōstratū fuit. ¶ Preterea Bal. in. d. l. j. C. qui accu. nō pos. dicit q̄d qñ querimus qñ delictū dicat̄ maius altero si sumus in regula seu materia pmissa. consideraт̄ delictū nō simpliciter ex pena s̄z ex cā ℞ pena simul. s̄z in casu nostro sumus in regula pmissiua. s. exceptionis bāniti a bāno dummodo ℞c. ergo attēdi d̄z q̄d sit maius ex cā ℞ ex pena sed ex cā indubitanter d̄r maius ex pena aliquo respectu tñ ppter atrocitatem tum propter publicationē ergo p maiori parte d̄r maius delictum istius cōsiderationis. ℞ sic cōprehendit̄ in exceptione sta-
18 tuti. ¶ Confirmant̄ premissa † q: dum statutū dicit dummodo nō p maiori ℞c. intelligi d̄z nō de maiori p accidēs sed naturaliter vt pbat̄ ex his que habent̄ in. l. itē veniūt. §. cū pdirimus ff. de peti. here. ℞ p gl. ℞ doc. in. l. certi ɔditio. in prin. ff. si cer. pe. S̄z p furto naturaliter non imponit̄ pena mortis neq: de iure cōi neq: ex forma statutor: sed per accidens. s. p consuetudinē in randi vt tradit̄ in. d. aut. sed iure. C. de seruis fugi. Igit̄ propter hoc accidēs nō d̄z dici maius delictū ita q̄d cōprehendatur in statuto loquēte de maiori delicto. ¶ Postremo ℞ si aliquo respectu furtum diceret̄ maius tñ multiplici respectu d̄r minus homicidio istis aūt qualitatib⁹ mixtis dat̄ inter al's triplex regula. ¶ Prima q̄d attendunt̄ qualitates potētiores. l. q̄rit̄. ff. de sta. ho. que in homicidio sunt vt supra ex predictis apparet. ¶ Scōa q̄d attendit̄ qualitas phibitiua. vt tradit Bar. in. l. si qs in graui. §. fi. ff. ad sille. Igit̄ in casu nostro attēdat̄ qualitas q̄ impedit exeptionē a bāno. ¶ Tertia q̄ attēdit̄ qualitas qua mediāte cōcordamus cū iure cōi. vt in pulchra qōne dicit Bal. in. l. si quis decurio. C. de falsis. Igit̄ in casu nostro attēdat̄ qualitas qua mediante non possit fieri exēptio a bāno sicut de iure cōi. ¶ Ex quibus omnibus concludo sine hesitatione q̄d dicta exemptio a bāno fieri nō potest. Laus deo ℞c. Amen.

¶ Consilium. clviij.

1 Appellare tertio an quis possit?
2 Princeps non pōt p rescriptū indulgere q̄d appelletur tertio.
3 Exceptio nullitatis nō impedit executionē triū sententiarum.
4 Assignatio dotiū si fiat in diuisionibus inter fratres an p talē assignationem probentur dotes.
5 Possidēs bona vt diuisa cū alijs fratrib⁹ an ex h' pbet̄ diuisio.
6 Ratificatio actus fit per absentem.
7 Actus noīe meo gestus ratihabitione dicitur meus.
8 Positione aduersarij qñ quis possit se fundare.
9 Presumitur pro sñia etiam secundi decreti lata in absentem ℞ contumacem que transiuit in rem iudicatam.
10 Possessione sua an quis priuari possit sine citatione.
11 Presumitur aliquando pro citatione.
12 Presumitur magis pro iustitia sententie q̄ pro rititudinē.
13 Citatio requiritur qñ sententia exequitur super eadem re qua lata est contra tertium.
14 Dispositio. l. a diuo pio. §. si super. ff. de re iudi. habet locum in secundo decreto.
15 Citatio continens expressum iuris errorem est nulla.
16 Ingrediens possessionem alterius virtute decreti inualidi nō excusatur a pena legis meminerint.
17 Decreto iudicis interueniente oīa presumuntur solēniter acta.
18 Presumitur pro solēnitate enunciata.
19 Decretum interpositū ad instantiam petētis se immitti in possessionem rei possesse per titium eo non citato: non valet.
20 Missio in possessionē qñ fit in iudicio q̄d nō dirigit̄ ɔ̄ certū aduersarium si alius est in possessione talis d̄z citari alias immissio non tenet.
21 Decretum interpositū cōtra certū aduersariū citatum super re tanq̄ ipsi spectante que tñ ad tertiū nō citatū ptinebat tale decretum l̄z sit iniustum non tamen est nullum.
22 Sententia pmi ℞ secūdi decreti preiudicat tertio citato.
23 Decretum si est interpositum sup re tanq̄ ptinente ad titiū p tale decretum iudex non intendit preiudicare tertio.
24 Possessio ciuilis acquiritur ex negligentia longi temporis.
25 Testis verba intelligi debent prout sonant in factum.
26 Traditio presumitur facta ex precedenti causa debiti.
27 Dispositio. §. in venditione. nō h̄z locū in hypotecharia.
28 Ius retentionis transit in singularem successorem quicquid dicatur in iure agendi.
29 Obligatio psonalis l̄z diuidat̄ inter heredes tñ hypothecaria remanet contra quālibet rem hereditariam insolidum.
30 Actio personalis vel hypothecaria an transeat sine cessione.
31 Inferior a principe nō pōt vti plenitudine potestatis.
32 Reges/duces ℞ comites an possint tollere ius tertij vel rem alterius cum causa: ℞ an talis potestas prescribatur.

Dominus labia mea aperiat ℞ spiritussanctus illuminet intellectū. Uisis pcessu sentētijs ℞ cōsilijs in vtranq: partē redditis in cā vertente inter Thomā Paulim ser Bertini ℞ Philippuz dñi Gregorij de Fauētia ad me transmissis ab illustrissimo dño Fauentie super quibus cuperet iudiciū meū habere. non tñ ex scripturis trāsmissis intentionē sue dñationis pcipere possum. ¶ Reperio eñi in pcessu quatuor sententias diffinitiuas latas que quantum ad condēnationē Philippi respectu petie terre petite p do. Thomā oēs sunt concordes: sed quantum ad hoc vtrum Philippus habeat ius retentionis sola sñia consilij sue illustrissime dñationis tale ius retentionis concedit q̄ fuit lata in causa prime appellationis interposite per dictū Philipū p quā reformata fuit sñia primo que simpliciter condēnabat do. Philippū ad restituendū petiū terre petitū. ℞ idē disponit tertia sñia que expresse reprobat ius retētionis. idē etiā dicit quarta. ℞ sic dictus Philippus bis appellauit. ℞ in iure retētionis tres h̄z sententias conformes cōtra se. quapropter nō percipio an prefatus illustris. dñs declarari cupiat quid iuris stātib⁹ firmis sentētijs latis. an vero quedam dictarū partiū iustitiā foueat circūscriptis sententijs latis p dominos iudicantes. ℞ sic an dicte tres sentētie fuerint iuste late vnde vt sup vtroq: quid sentiā intelligat vtrāq: difficultatē substātialiter loquēdo psequar. ¶ Circa primā difficultatē paucis est agēdum. Nā cū dictus Philippus bis appellauerit ℞ habeat tres sentētias conformes contra se nō pōt neq: per viam appellatiōis nec supplicationis petere retractare dictas sñias. vt habet̄ in rubro ℞ nigro. C. ne liceat tertio prouocare. ℞ per Specu. in tit. de appel.
1 §. quotiens. in prin. ℞ habetur. ij. q. vj. si quis in quācūq: † nec sumus in aliquo ex casib⁹ in qbus admittatur tertia appella. de quibus in. l. vnica. C. ne liceat tertio prouoca. ℞ per docto. in. c. sua nobis de appel. ℞ in. c. directe eo. ti. vbi late p Moder. perusinos in formis. ¶ Quinimmo vt dicūt doc. † nec princeps nec
2 papa per viā rescripti ex ordinaria ptāte tertiā appellationē indulgere pōt. vt est tex. no. in. d. c. sua nobis. vbi pbatur q̄d nō volent luere seu rescriptum sup tertia appel. probat etiam idē tex. in. d. l. vnica. vbi d̄r q̄d nō potest etiam supplicari super tertia appellatiōe sicut etiā videmus q̄d appellatione deserta per viam rescripti ex potestate ordinaria reparari non pōt. vt in. l. nemo. C. de tpibus appel. ¶ Uerū tñ est q̄d de plenitudine potestatis p viam priuilegij princeps pōt tertiam appellationem ex certa scientia cōcedere. ita cōcludunt Bal. ℞ Jo. de imo. in. d. c. sua nobis. vnde si princeps rescribit q̄d iterū cognoscat̄ non obstantibus tribus sententijs ℞ bina appellatione posset iterū cognosci f̄m gl. ℞ Bal. in. l. fi. C. senten. rescin. non posse. ¶ Ex quibus breuiter ɔcludo q̄d si dictus Illustris. domi. vult vti ordinaria potestate disponere d̄z q̄d ex quo late sunt tres sñie cōformes reprobantes retentionē q̄d dicte sñie executioni mandē
3 tur reseruato dicto Philippo iure dicendi de nullitate † si ex aliquo capite sibi competeret qñ contra tres sententias exceptio nullitatis non impedit executionē. vt est casus in cle. de re indicata. Ubi dicunt do. Ant. ℞ Jo. de imo. q̄d pcedit etiā si ex inspectione actorū euidēter appareret de nullitate sñie. ℞ quāuis teneremus aliā opinionē q̄d tunc qñ euidenter ex actis constaret de nullitate q̄d impediret̄ executio. prout tenent Bal. ℞ Saly. in. d. l. j. C. ne liceat tertio puoca. ℞ Jo. de imo. in. l. de pupillo. §. qui opus. ff. de oper. noui nuncia. ℞ in. l. si expressim. de appel. ℞ Cuma. ℞ pleriq: Moder. in. l. iiij. §. cōdēnatū. ff. de re iudi. tñ hanc euidentē nullitatem ex actis non percipio. vnde concludo vt dixi q̄d si dominus vult ordinaria potestate tñ vti disponere d̄z dictam sñiam executioni mandari vt supra dictū est. Et hec de prima difficultate sufficiant. ¶ Circa secundam difficultatem in primis arbitror q̄d quatenus dictus Philippus cōdēnatus fuit ad dictum petiū terre in quo omnes quatuor sententie sunt cōcordes q̄d tales sentētie fuerint iuste late vt patet ex processu quarum iustitiam sup hoc non prosequor tum q: satis clare patet ex processu q̄d actor pbauit sibi incumbentia. tum etiam q: super hoc non video fieri difficultatem s̄z tantū super iure retentionis cum quātum ad condēnationem Philippus acquieuerit sententie late per dños de consilio nō appellando ab ea. l. ab eo. cum ibi not. C. quomodo ℞ qñ iudex. ¶ Quare tantum est discutiendū nūquid sententia lata p dominos de

minos de cõsilio fuerit iuste lata in ea parte in qua dicto Phi-
lippo conceditur ius retentionis.prout latius in dicta senten-
tia cõtinetur.¶Pro cuius difficultatis clariori demõstratio
4 et fundamento in primi discutiendum est † an per instrumen-
tum diuisionis factũ inter se Bertinũ ⁊ fratres ex vna. ⁊ Bla-
siũ eoꝝ patruuʒ ex alia super diuisione bonoꝝ communium in
quo assignantur dotes matris dicti ser Bertini in bonis as-
signatis dictis ser Bertino ⁊ fratribus in partem ⁊ declarant̃
in dicto instrumento dotes matris dicti ser Bertini esse libras
dcccc.prout latius in publico instrumẽto apparet probent̃ do-
tes predicte sup quo concludendũ videbat̃ qꝺ sic. prout elegan
ter decidit Bar.in suo consi.xiij.scðm ordinem perusinum qꝺ
incipit titius ⁊ seyus venerunt ad diuisionem. qꝺ consilium re
fert ⁊ concludẽdo sequit̃ Pau.de ca.in suo consi.lxxxiij . incip.
qꝺ prefata sententia arbitralis.Et hoc speciali priuilegio do-
tis prout declarant Bar.in dicto cõsilio.⁊ Pau.de ca. Quod
quidẽ priuilegium transit ad filios.l.assiduis.§.exceptis.C.qui
potio.in pig.ha.⁊ traditur in.l.etiam.ff.sol.matri.⁊ in.l.j . vbi
late Bar.eo.tit.ex quo instrumẽto diuisionis infert̃ qꝺ dictus
ser Bertinus habebat omnia bona fratrum que fuerãt Pau-
li eorum patris obligata pro tribus quartis dotis materne qꝛ
pro alia quarta parte pro qua ipse erat heres patris erat cõfu-
sa actio iuxta no.in.l.debitori.C.de pactis. ¶Sed contra hoc
instrumẽtũ instat pars aduersa qꝺ dictũ instrumẽtũ tantũ pro-
bat contra ipsos q diuisione interuenerunt quo casu loquitur
Bar.⁊ sic cõtra ser Bertinum q interuenit non cõtra Thomá
⁊ fratres qui in diuisione non interuenerunt.qꝛ res inter alios
acta aliis nocere non dʒ vt in.l.sepe.cũ materia.ff.de re indi . ⁊
in.c.pe.extra eo.tit.⁊ per totum.C.res inter alios acta.cum vul
garibus.¶Cui obiectiõi respõdeo qꝺ dictus Thomas dictã
diuisionem vt in instr̃o contentã ratificauit seu censetur ratifi-
5 casse.ista respõsio probat̃ in primis.†Nã ipse simul cũ aliis fra
tribus suis lõgo tpe possedit bona patris separata a bonis pa
trui igitur censentur possedisse ex precedẽti titulo diuisionis.l.
quedam mulier.cum ibi no.ff.de rei vendi.⁊ in.l.ij.C.de acqui.
pos.Nam ex quo apparet titulus diuisionis ⁊ ꝓbatur postea
diuisa bonorũ possessio presumitur habita ex dicto precedenti
titulo per dicta iura.⁊ declarat Bar.in.l.cũ solus.⁊ in.l.celsus.
ff.de vsuca.⁊ per cõsequens cẽsetur dictam diuisionem appro-
basse. arg.l.filio.C.de iure deli.⁊.l.si filius.cũ ibi no.C.de peti.
here.⁊ glo.no.in.l.pe.C.cõi diui.facit.l.paulus.ff.rẽ ratã habe.
Ex eo em̃ qꝺ dict⁹ Thomas sciuit diuisionẽ factã.vt ptʒ ex ꝓ-
cessu quodam agitato inter ipsum Thomam ⁊ Ludouicuʒ ⁊
xp̃ophoꝝ quondã Petri Antonij.⁊ postea ꝓmiscue simul cuʒ
ser Bertino possedit bona tanq̃ diuisa a patruo dꝛ talem diui
sionem ratificasse maxime cum diutina patientia ⁊ possessione
post diuisiõem per ea que no.ponit Bal.in.l.ij.C.de legi. here.
allegat ad hoc glo.quã dicit subtilẽ in.l.j.C.qui admit.⁊ ibi no
tabiliter hoc declarat Bal.in.vij.capitulo.ad idem faciunt ple
ne no.per doct.in.l.qui aliena.in prin.ff.de acqui.here.¶Con-
firmatur ista conclusio.Nam in eodem ꝓcessu ponitur qualiter
ser Bertinus ⁊ mater dicti Thome deuenerũt ad diuisionem
ipsius noie ⁊ fratris.item qualiter inter heredes ser Pauli ⁊
eorum patruum facta fuit diuisio.⁊ Thomas respõdendo fa-
tetur ẜm quod in instrumento diuisionis apparet.⁊ sic fatet̃ se
diuisisse prout in dicto instr̃o continet̃ per quã cõfessionẽ censet̃
ratificare diuisionem.prout in instr̃o ad quem se refert. l . si ita
scripsero.ff.de condi.⁊ demõ.⁊ in.l.asse toto.ff . de hered.instit.
6 Nec†absentia ser bertini vel patrui hʒ impedire talem ratifica
tionẽ q̃ in absentia fieri potuit.vt per Bart.in.l.põponius. ff.
de neg.gest.⁊ in.l.quo enim.in fi.ff.rẽ ra.ha.cum si . ¶Item in
prima cã agitata corã ptãte dictus Thomas ponit se⁊ fratres
suos diuisisse prout in dicto instr̃o diuisionis apparet. ⁊ sic vi-
detur ⁊ censetur approbare dictam diuisionẽ.tũ qꝛ vtitur ⁊ ap
probat instrumentum diuisionis iuxta no.per Bal. in. l . alia.
in prin.ff.de his qbus vt indig.tum qꝛ dicit se diuisisse.sed non
potest dici diuisionem ab eo factã ex quo nõ interuenit nisi ra-
7 tificatio†quo casu actus gestus noie meo ratihabitiõe dicitur
meus.l.si pupilli.§.item queritur.⁊ ibi no.ff.de nego.gest.⁊ per
Bar.in.l.si pecunia.C.de neg.gest.¶Nec ob.si dicatur qꝺ phi-
lippus non potest in tali positione se fundare qꝛ illam negauit
vt in regula ex eo.cum materia de regu.iur.in.vj. ⁊ per Bart.
in.l.post legatum.in prin.ff.de his q.vt indig.¶Qm̃ ad hanc
obiectionẽ respõdeo qꝺ dictus Philippus postea in ꝓcessu pri
me appellationis posuit dictã diuisionẽ factã inter dictũ Bla-
sium ⁊ ser Bertinũ Thomã ⁊ Xp̃ophorũ ⁊ dictũ instr̃m diui-
8 sionis confectum ⁊ sic suã negationeʒ reuocauit†quo casu põt
in positione aduersarij se fundare ẜm Barto.in.d . l . post lega
tum ⁊ sequitur Bal.in.l.edita.in repe.paduana.in.xxxij. colũ.
versi.sepe accidit.C.de eden.¶Nec potest ponens positionem
suam reuocare nisi docto de errore ẜm Bar.in dicto loco igitur
simplex negatio Thome negando positionem Philippi sup
diuisione non videt̃ sibi prodesse.⁊ maxime in tali positione ne
gata põt se fundare.qꝛ illa probata est per instrumentum pro-
ductum a philippo su ꝑdicta diuisione confectum per ea q̃ po-
nit Bar.in.d.l.post legatũ.¶Ex quibus omnibus maxime ex
possessione ⁊ tpis diuturnitate arbitror satis sufficiẽter proba
tam ratificationẽ dicte diuisionis de qua cõstat dictũ instrumẽ
tum ꝑ dictũ Thomã.¶Ex qua cõclusione infero aliã conclu-
sionẽ clarissimã vcʒ qꝺ dictus ser Bertinus habebat oĩa bona
cõsignata sibi ⁊ fratrib⁹ in diuisione ꝓ parte fratruʒ sibi hypo-
thecata.si illa q̃ fuerant in bonis ser Pauli ꝓ trib⁹ quartis di
cte dotis matris sue.qm̃ ex dispositione iuris oĩa bona mariti
sunt ꝓ restitutiõe dotis tacite hypothecata ꝓut habet̃ in.l. vni
ca.§.⁊ vt plenius.C.de rei vxo.act.⁊ in.l.assiduis.C.q potio . in
pig.ha.⁊ ꝑ glo.⁊ doc.in.l.j.ff.solu.ma.¶Scðo principaliter di
scutiendũ est ex quo p̃dictũ petiũ terre fuit ꝑ scðm decretũ assi-
gnatum dño Gregorio patri dicti Philippi de quo tm̃ appa-
ret snĩa adiudicationis insolutũ ꝑ scðm decretũ vnde videndũ
⁊ discutiendũ est de validitate dicti scði decreti. ¶Sup qua p̃-
9 suppono quod† pro iustitia ⁊ ritítudine dicte adiudicationis
ex scðo decreto p̃sumit̃ in dubio.ex quo talis snĩa adiudicatio-
nis trãsiuit in rẽ iudicatã q̃tũcunq; etiã lata fuerit in absentẽ
⁊ cõtumacẽ ẜm do.Ant.Imo.in.c.in p̃sentia.de renũ. ⁊ Imo.
in.c.cũ in iure de offi.dele.vbi dicit hãc esse cõem opi.⁊ ꝑ Inn.
Abb.Imo.⁊ oẽs in.c.qm̃ contra.extra de ꝓba.⁊ Ro . ⁊ Mo-
der.multa ad hoc cumulantes in.l.sciendũ.ff.de ver.obli . quo-
rum dicta ad plenum recitãt dñi patroni ⁊ cõsulentes in fauo-
rẽ dicti Philippi.sed iudicio meo non bene defendunt dictam
snĩam secũdi decreti ab impugnationibus aduersariorũ.¶Vi
deamus ergo duas impugnationes seu duo fundamẽta sup q-
bus se fundãt aduersarij.¶Primũ est qꝺ tale decretũ respectu
10 fratrũ dicti ser Bertini fuit nulliter ĩterpositũ ex eo†qꝛ fratres
dicti ser Bertini nõ potuerunt eorum possessione priuari ipsis
nõ citatis ꝓut cõsuluit Bar.in suo cõsilio qꝺ incipit missus in
possessionem. qꝺ cõsiliũ refert ⁊ sequit̃ Pet.de anc.in suo cõsi.
cxxiij.incipit satis inaduertenter.⁊ ꝓbat̃ in.l.fi.C.de edic . di-
ui.adri.tollẽ.⁊ Pet.de ancha.⁊ Dñicus in.c.fi.de elect.lib . vj.
qꝺ aũt ipsis nõ citatis interpositũ fuerit ptʒ qꝛ nullibi de tali ci
11 tatiõe cõstat.†Et ad fundamẽtũ qꝺ p̃sumit̃ ꝓ citatione vt dixi
de quo etiam ꝑ Moder.in.l.de vnoquoq;.ff.de re iudi. ¶Rñ-
det insignis doctor dñs Pucius ⁊ recte qꝺ dicta cõis opi.ꝓce
dit in dubio.sʒ ĩ casu nr̃o vꝛ cõstare de nõ citatiõe ex tenore snĩe
in qua fit mẽtio de citatiõe dicti ser Bertini ⁊ nõ de citatione
aliorũ fratrũ ex quo dat̃ intelligi qꝺ cũ iudex in snĩa faciat men
tionẽ de oĩbus actis ⁊ de citatiõe ser Bertini ⁊ nõ citatiõe fra
trũ qꝺ eius fratres nõ fuerũt citati.si em̃ fuissent citati de eorũ
citatione mẽtio habita fuisset in snĩa.ex cuius lectura ostẽdi vꝛ
citationẽ nõ factã sicut in simili ꝑ ostensionẽ actorũ tollit̃ p̃sum-
ptio citatiõis iuxta no.ꝑ Bar.in simili ĩ.l.hi q ad ciuilia. C.de
app.⁊ ꝑ.d.Ant.⁊ Mod.in.c.qm̃ ꝯ.de ꝓba.bene facit tex.in . c.
vnico.de lit.cõtest.⁊ ar.coꝝ que ponit Io.an.in ti.de snĩa.§ . vt
aũt.ver.⁊ no.¶Sʒ ego etiã rñdeo clarius qꝺ tota materia tra
dita ꝑ doc.in.d.l.sciendũ.⁊ in.d.c.qm̃ ꝯ.qꝺ p̃sumant̃ citatio lo-
quunt̃ quo ad ꝑsonas nominatas in snĩa cũ qb⁹ iudiciũ est agi-
tatũ.Quo aũt ad tertiũ nõ nominatũ ĩ snĩa cũ quo iudiciũ nõ
est agitatũ qꝺ p̃sumat̃ hoc neq; iura neq; doc.dicũt ⁊ ꝓbat̃ rõ-
12 ne:nã†magis presumit̃ pro iustitia snĩe q̃ ꝓ rititudine ⁊ solẽni
tate vt ptʒ ex his q habent̃ in.c.sicut.de re iu.⁊ in.c. in p̃sentia.
de renũ.⁊ tñ lʒ ꝓ snĩa q trãsiuerit in rẽ iudicatã p̃sumantur pre-
sumptione iuris ⁊ de iure.hoc est verum quo ad ꝑsonas nomi-
natas nõ quo ad tertiũ.qꝺ ptʒ qꝛ cõparere põt ⁊ eius executio-
nẽ impedire.⁊ reqrit̃ tũc noua cause cognitio.vt ĩ.l.a diuo pio.
§.si sup rebus.⁊.§.si post aditam.ff.de re iudi.Igit̃ fortius non
dʒ ꝓ rectitudine p̃sumi respectu tertij q in iudicio nõ interue-
nit alr̃s si tertius q p̃tenderet interesse rõne ꝓprietatis vel pos-
sessionis non admitteret̃ post snĩam si presumeret̃ citatio ꝑ ea q̃
no.gl.⁊ doc.ĩ.l.de vno quoq;.ff.de re iudi.⁊ sic redderet̃ frustra-
toria dispositio.§.si sup rebus.⁊.§.si post aditũ.vñ dicimus qꝺ
snĩa lata nõ p̃iudicat alteri.l.sepe.ff.de re iudi.p̃sumit̃ ꝓ instru-
mento.⁊ tñ non quo ad ꝑsonas nõ noĩatas ꝑ id qꝺ habet̃ in . l .
13 desideriũ.C.depositi.Videmus etiã qꝺ†lʒ qñ fit executio snĩe in
re sup qua lata est ꝯ cõdemnatũ nõ requirat̃ alia cause cognitio
vel citatio ẜm Inn.in.c.ex ratione.de app.⁊ in.c.cũ super.extra
de re iudi.⁊ sequit̃ Bar.in.d.l.a diuo pio.§.in venditione . ta-
men si fieret in eadẽ re ꝯ tertiũ requirit̃ citatio ⁊ cause cognitio
ẜm Inno.in.c.qꝛ.v.de iudi.⁊ tenẽt Bal.⁊ Imo.in.l.si hine . ff.
de iniusto testõ.⁊ Bal.in.l.si parte.ꝑ illũ text.C.de dotis ꝓmis.
⁊ sic ptʒ qꝺ ꝯ tertium non nominatũ nõ p̃sumit̃ pro snĩa.Vide-
mus ẽt qꝺ si cõmittit̃ cã appellatione remota.talis clausula nõ

operatur quo ad p̄iudiciū tertij nō noīati.ſȝ in caſu noſtro nō
fuit direcum iudiciū niſi contra ſer Bertinum q̄ erat debitor
non cōtra fratres qui nō erāt debitores vt pȝ ex tenore libelli
inſerti in ſnīa.⁊ ex ipſa ſnīa adiudicationem inſolutū paralo-
gizant.ergo cōſulentes diſputātes illū articulū nunq̄d in caſu
noſtro p̄ſumatur ꝓ rectitudine ſnīe cōtra tertiū non noīatum
in ꝓceſſu ſeu ſnīa.¶Scōm fundamentū aduocatorū ⁊ cōſulto-
rū dicti Thome eſt qd̄ decretū ſeu ſnīa adiudicatiōis fuit nul-
14 la.†q2 nō fuit ſeruatus ordo traditus in.l.a diuo pio[a].§.in vē-
a ditione.ff.de re iudi.vbi gl.vȝ hoc decidere q̄ in verbo bene eſt.
voluit qd̄ ordo ibi ſtatutus locū habeat etiā qñ fit miſſio in poſ
ſeſſione virtute ſecūdi decreti cōtra cōtumacē ⁊ hec cōis appro
batur ſm Ang.ibi alleg.no.ꝑ Spe.in ti.de primo ⁊ ſcdo decre
to.§.reſtat.ver.⁊ ſatis.⁊ vȝ caſus in.c.qm̄ frequenter.§.fi. extra
vt lit.nō ꝯteſt.⁊ ſequunt̄ ibi gl.⁊ doc.hāc ſequunt̄ Imo.⁊ Alo
der.dicentes hāc eſſe cōem.⁊ ſi dicat̄ qd̄ lȝ fuerit ordo ſeruatus
tñ decretū nō eſt nullū:ſed opus erat appellatione ſm Bar. in
d.§.in venditione.dici pōt ſm cōſulentes ꝓ dicto Thome qd̄
immo decretū nullū ꝑ illū tex.in.d.§.in vēditione.iuncta.l. nō
dubiū.C.de legi.⁊ ſequunt̄ pleriqȝ moder.nō parue autoritatis
duplici rōne.¶Prima rō eſt q2 Bar.nō vȝ bona dum vult qd̄
ille ordo ſit ibi poſitus nō rōne neceſſitatis ſed fauore debito-
ris:nam magis grauat̄ debitor ꝓ vēditione immobiliū q̄ ſi ca
piant̄ noīa debitorū.l.magis puto.§.ne paſſim.ff.de reb.eoꝝ. ⁊
nihilominus tex.in.d.§.in vēditione.prius vult vēdi immobi-
lia per quod magis grauat̄ debitor q̄ capi nomina debitorū
per qd̄ minus grauat̄.igit̄ vȝ qd̄ ille ordo ibi poſitus ſit tāq̄ or-
do neceſſarius ⁊ ſolēnis q̄ vt minus grauet̄ debitor. ¶Scda
rō eſt q2 vȝ exp̄ſſus error iuris in cōmiſſione executiōis ſi iudex
interloquendo nō dicat prius executionē fieri debere in rebus
15 mobilibus.ergo nulla eſt cōmiſſio† ſicut nulla eſt citatio cōti-
nēs expreſſum iuris errorē:vt no.gl.⁊ doc.in.c.veniēs.de accu-
ſa.⁊ Inn.in.c.p̄terea.de dila.⁊ Bar.in.l.ij.ff.ſi q̄s in ius voca.
non ierit.Ex q̄bus cōcludi vȝ nullitas dicti decreti adiudica-
tionis inſolutum.ex qua concluſione videbat̄ in ꝓpoſito infe-
rēdū qd̄ dictus Philippus nō poſſet dictū petiū terre aliquo
modo retinere.¶Iſta cōcluſio vȝ ꝓbari.nā dictus do. Grego-
rius adeptus videt̄ poſſeſſionē cum vitio ⁊ ſuꝑ qd̄ veniebat pu
niēdus.vt eſt caſus ⁊ ibi no.in.l.meminerint.C.vnde vi.⁊ in.l.
fi.C.ſi ꝑ vim vel alio modo.⁊ no.bar.in.l.iuſte poſſidet.ff.de ac-
16 qui.poſ.vbi cōcludit† qd̄ ille qui ingredit̄ poſſeſſionē[b] alterius
b virtute decreti inualidi.nō excuſat̄ a pena.d.l.meminerint.nec
etiā a penis ſtatutorū.⁊ idē voluit Bar.in cōſilio qd̄ incipit in
q̄ōne vertente in curia dñi capitanei.⁊ maxime qñ eſt inualidū
rōne omiſſe citationis ſm Bal.in diſputatione q̄ incipit. accu
ſatus de vi turbatiua.in.xj.col.⁊ ſequit̄ Lud.ro.in.d.l.iuſte poſ
ſidet.⁊ tȝ gl.in.d.l.ſi q̄s in tātā in.j.q.in q̄ōne ſuꝑ tp̄e.in.iij. par
te.C.vñ vi.ſi ergo acq̄ſita fuit poſſeſſio cū vicio.igit̄ retinere nō
pōt.l.j.§. redigunt̄.ff.quoꝝ leg.⁊ in.l.j.§'. ⁊ patrui.ff.qd̄ vi aut
clā.⁊ tenēt Bal.Saly.⁊ alij in.l.fi.C.cōmodati.⁊ ꝓbat̄ in.l.ſi fi
lio.in prin.ꝑ locū a ſpeciali.⁊ ibi Bar.⁊ doct.maxime Lud.ro.
ff.ſol.ma.¶Preterea ſi Thomas ⁊ fratres ſpoliati ſunt virtu
te decreti inualidi ante oīa videtur qd̄ ſint reſtituendi.l.ſi q̄s a
ſe fundum.C.ad.l.iulia.de vi.traditur in.l.naturaliter.§. nihil
cōe per Bar.⁊ doc.ff.de acq.poſ.cū ſi.¶Nec hoc caſu videtur
dici poſſe qd̄ factum a iudice cēſeat̄ factum a parte.vt in.l.ſi ob
cauſam.C.de euic.nā illud hȝ locū qñ iudex rite ꝓceſſit. al's ſe-
cus.ita dicit Bal.per illū tex.in.d.l.ſi ob cām.ita etiā cōcludūt
doc.oēs in.l.meminerint.per illū tex.C.vnde vi.⁊ in his cōſiſtit
pene totū fundamentū cōſulētiū in fauorē dicti Thome cōtra
dictū Philippū.¶Sed tñ p̄miſſis nō obſtātibus arbitror di-
cto Philippo circūſcriptis filijs latis ſi haberem hanc cām iu-
dicare cōpetere retentionē ꝓut iudicarunt.⁊ bene iudicio meo
dñi de cōſilio illuſ.do.¶Et ꝓ fundamēto p̄ſuppono vnum qd̄
oēs in hac cā fateri videt̄ qd̄ dicta ſnīa adiudicationis inſolu
tum p̄ſumit̄ ſolēniter lata ꝯ dictū ſer Bertinū ⁊ p̄ſumit̄ qd̄ ipſe
fuerit legitime citatus.et hoc primo q2 cū ſit ꝑſona contra quā
lata eſt ſnīa ⁊ lapſum ſit longū tp̄s p̄ſumi dȝ pro iuſtitia ⁊ riti-
tudine ſm magis cōem opi.doc.in.d.c.qm̄ cōtra.⁊ in.d.c. in p̄-
ſentia.⁊ in.d.l.ſciēdū.⁊ q2 in hoc multū inſiſtunt aduocati di-
cti Philippi remitto me ad dicta per eos q2 materia trita eſt.
17 ¶Confirmat̄ etiā† q2 ſi vbi decretū iudicis in modū volunta-
rie iuriſditionis eſt interpoſitū p̄ſumunt̄ oīa ſolēniter acta ꝓut
voluit no.Spec.in tit.de emp.⁊ vendi.§.nūc dicēdū reſtat.ver-
ſi.⁊ breuiter ſcias.⁊ do.Ant.in.d.c.qm̄ ꝯ.per tex.in.l.ab ea par
te.ff.de proba.⁊ do.Ant.in.c.qd̄ ſicut de ele.⁊ Bal.in.l.q̄cunqȝ
C.de bo.q̄ libe.⁊ in pleriſqȝ alijs locis tenēt doc.quos ad plenū
cumulat do.Alex.de imo.p̄ceptor meus in.d.l.ſciēdū.ergo for-
tius in decreto qd̄ interponit̄ in modo cōtentioſe iuriſditionis
q2 cū maiori ſolēnitate interponitur ⁊ ita de vno ad alium ar-

a ¶Diſpoſitio l. a diuo pio §.ſi ſuper reb. ff.de re iud.hȝ locum in ſcdo decreto et eſt cōis opi.

b ¶Ingrediēs poſſeſſiōem alterius virtute decreti inualidi nō excuſat̄ a pena. l. meminerint nec etiam a penis ſtatutis.

guit Bal.in caſu noſtro in repe.l.ij.§.fi.in vlti.q.ff.ſi ex noxa.cā
agat̄.allegat gl.in.l.j.C.de fide inſtru.⁊ iure aſte fiſ.lib. x. ⁊ hoc
maxime q2 ſolēnitas citationis ⁊ alie ſolēnitates req̄ſite ſunt in
ſecundo decreto enunciate quo caſu indubitāter vident̄ tenere
18 doc.qd̄† ꝓ ſolēnitate enūciata p̄ſumant̄ vt voluit Bal. in.l.j.ff.
de re.eoꝝ.⁊ ita tenuit glo.in.d.l.j.quā Ang.dicit no.in.l. pupil
lus.ff.qui.mod.pig.vel hypo.ſol.⁊ tȝ Bal.in.c.j.§.ſi inſtr̄m de
notis feu.do.Ant.⁊ do.Car.in.c.ea noſcit̄.de his que fiūt a pre
la.ſine cōſenſu ca.⁊ Bal.ex his.C.de teſta.mil.⁊ Lappus alleg.
lxxviij.⁊ do.Abb.in.c.qd̄ aūt de iure pa.⁊ in.c.albericus. extra
de teſti.⁊ in hoc nō reperio ꝯdicentes.ſed in caſu noſtro enun-
ciat̄ ſolēnitas citatiōis dicti ſer Bertini.igit̄ preſumi dȝ qd̄ fue
rit legitime citatus.¶Ex premiſſis concludit̄ qd̄ reſpectu di-
cti ſer Bertini decretū p̄ſumit̄ interpoſitū ſolēniter eo legitime
citato.qua cōcluſiōe ſuppoſita quā nō negāt aduocati ⁊ cōſulē
tes in fauorem Thome vȝ mihi qd̄ cōſulētes in hac materia pa
ralogizēt.nā iudicio meo tres ſunt caſus valde diuerſi. ¶Pri
19 mus caſus eſt† qñ ego peto me mitti in poſſeſſionē alicuius rei
poſſeſſe per titiū eo non citato ⁊ ſic ꝯ titiū eo nō citato.⁊ iſto ca
ſu decretū iudicis ſeu autoritas nihil operat̄ immo ingrediēs
incidit in penā.l.meminerint.C.vñ vi.vbi ita tenēt doc.⁊ ita lo
quit̄.l.fi.C.ſi ꝑ vim vel alio mō.ita etiā loquit̄ Bart.⁊ oēs in. l.
iuſte poſſidet.ff.de acq.poſ.qñ ponūt q̄ōnem.an ille q̄ ingredit̄
poſſeſſionem virtute decreti inualidi excuſet̄ a pena iuris cōis
vel ſtatutoꝝ.⁊ hoc caſu verū eſt dicere decretū eſſe nullū ⁊ inua
lidū ex defectu citationis.⁊ iſto caſu loquit̄ etiā gl.in.d.l.ſi q̄s
in tantā.in tertia parte.dū loq̄tur ex tp̄e q̄ prima.⁊ Bal.in di-
cta diſputatione accuſatus.de vi turbatiua.⁊ hic nō eſt caſus
noſter.q2 nō fuit miſſus in poſſeſſionē virtute decreti bonorum
Thome ⁊ fratrū nec cōtra eos decretū interpoſitū fuit eis non
citatis ſȝ interpoſitū fuit vt fieret miſſio ⁊ adiudicatio bonoꝝ
ſer Bertini citati.¶Scōs caſus eſt qñ miſſio in poſſeſſionē fit
in iudicio qd̄ nō dirigit̄ ꝯ certū aduerſariū vt in terminis.l.edi
cto.C.de edi.diui.adria.tol.⁊ in.c.fi.de ele.lib.vj. ⁊ tūc dici pōt
20 †qd̄ ſi alius eſt in poſſeſſione dȝ citari.⁊ tenet̄ qui petit ſe mitti
in poſſeſſionē ꝑquirere poſſeſſorē nec ſufficeret citare vnū ſi ali9
poſſideret al's diceret̄ adeptus poſſeſſionē ꝑ.d.l.meminerint. ⁊
hoc caſu loquit̄ Bar.in.d.l.edicto.⁊ ſequit̄ ibi Bal.in.ij.col. ⁊
in.iiij.q.⁊ Bar.in.l.iij.§.ſi cā cognita.de bonorū poſ.⁊ Cy.in.l.
j.C.qui admit.⁊ Bar.in ſuo cōſi.qd̄ incipit.in q̄ōne vertente in
curia dñi capitanei ⁊c.⁊ ita loquunt̄ Pe.de anch.⁊ Dñicus in
c.fi.de elec.lib.vj.⁊ ita etiā loquit̄ Bar.in dicto cōſilio qd̄ inci-
pit miſſus in poſſeſſionē vigore.l.edicto ⁊c.punit̄ enim tunc ne
gligētia in inueſtigādo poſſeſſionē ⁊ citādo ꝑ illū tex.in.d.l.me-
minerint.⁊ iſto caſu etiā dici pōt decretum nullū ⁊ iniuſtū ſim
21 pliciter.⁊ hic nō eſt caſus nr̄† in quo immiſſus ītētauit iudiciū
cōtra certū aduerſariū cōtra quē interpoſitū fuit decretū facta
immiſſio tāq̄ in bonis ſuis.¶Tertius ⁊ vltimus caſus eſt qñ
iudicium dirigitur contra certū aduerſarium tanq̄ ſuū debito
rem.⁊ eo citato ꝓ executione ſnīe vel inſtr̄o conceditur tenuta
bonoꝝ aduerſarij citati.⁊ nūcius refert ſe miſiſſe in poſſeſſionē
alicuius rei poſſeſſe per aduerſarium ſuper illa tanq̄ pertinēte
ad aduerſariū citatū ⁊ per eū poſſeſſa interpoſitū fuit primū
decretum ⁊ poſtea ſcōm que tñ res poſſidebat̄ ⁊ pertinebat ad
tertium non citatū.⁊ hic eſt caſus noſter quo caſu cū reuerētia
dicentium ꝯrium Pe.de Anch.in dicto ſuo cōſilio dico qd̄ de-
cretū lȝ iniuſtū nō eſt nullū q2 ex quo eſt iuſtū ex parte petentis.
q2 vere erat creditor lȝ ſit iniuſtū ex parte rei ſuper qua facta eſt
miſſio ⁊ reſpectu poſſeſſoris qui nō fuit citatus ſed putatiuus
poſſeſſor.verum tñ eſt qd̄ poſſeſſor poterat poſt primum decre-
tū cōparere ⁊ impedire ſcōm de cuius ꝯdictiōe ſummarie erat
cognoſcendum.ſed poſt ſcōm non poterat irritare niſi ordina-
rie agendo.Primum ꝓbat̄ in.l.a diuo pio.§.ſi ſuper rebus. ff.
de re.iu.Scōm in eadē.l.in.§.ſi poſt aditā.Iſta ſunt dicta bar.
in loco notiſſimo ⁊ cōiter approbato in. d'. l. iuſte poſſidet. in
j.col.ff.de acquir.poſ.contra quem conſuluit Pet.de ancha. ⁊
male q2 ſunt caſus legum in.d.§.ſi ſuper rebus.⁊.§. ſi poſt adi-
tam.que iura incōuincibiliter hoc probāt qd̄ ſic deduco.q2 aut
volumus qd̄ in illis iuribus in executione ⁊ miſſione in poſſeſ-
ſionē citatus fuerit tertius poſſeſſor qd̄ qui poſtea venit ad cō-
22 tradicendū.⁊ tunc eius contraditio non admitteretur q2† ſnīa
primi ⁊ ſcōi decreti ſibi tertio citato preiudicaret vt voluit gl.
in.l.cū miles.ff.ex quibus cauſis ma.⁊ per Bar.in.l.cum filius.
in prin.ff.de ver.obli.⁊ fuit doctrina Cy.in.l.j.C.de aduoca. di-
uer.iudi.⁊ tenet Bal.in.l.ij.C.cōi diuidun.⁊ tenent Canoniſte
in.c.cum ſup.de re iudi.Quinimmo in terminis noſtris forti9
voluit do.Abbas moder.in.d.c.qm̄ frequenter.§.fi.in.xvj. col.
qd̄ ſola ſcientia tertij qui poſſidet ciuiliter ⁊ naturaliter nocet
ſibi per ea que ponit Inno.in.c.cum ſuper.extra de re iudi.⁊ in
terminis quādo eſt citatus tȝ Bal.in.d.l.ob maritorum.C. ne

vxor pro

vxoꝛ pro marito.cuius cõtrariũ volunt illa iura.qȯ non p̄iudi
cant tertio comparenti qui postea admittiṫ vt dixi.igiṫ non lo
quunṫ de tertio possessoꝛe citato.Aut volum⁹ dicere qȯ loquã
tur de terrio possessoꝛe nõ citato ⁊ tunc habeo obtentũ.nam in
illis iuribus missio in possessionẽ non est nulla sed iusta ex par
te creditoꝛis.iniusta tñ ex parte rei in quam fit missio quo casu
decretum nõ est nullum vt dicit Bar.in.d.l.iuste possidet.vnde
cũ reuerentia consulẽtium nõ põt dici qȯ decretum sit nullum
per illã.l.meminerint.⁊.d.l.fi.C.si ꝑ vim vel alio modo. ¶Qȯ
etiam cõfirmo rõne cõcludenti.nam si tale decretum esset nullũ
tanq̄ non rite neqȝ iuste interpositũ ⁊ sic incidisset in penam. l.
meminerint.dicant mihi qũo talis titulus decreti preberet iu
stam cãm prescribendi interuenientib⁹ alijs ad prescriptionem
requisitis cũ acquisitio esset viciosa ⁊ punibilis certe dicendũ es
set qȯ non ⁊ tñ tex.cũ gl.in.d.§.si sup rebus.vult qȯ causeṫ iusta
cã prescribendi ⁊ ita ibi omnes tenent ⁊ pro his facit qȯ dicit
Bal.in.d.l.ob maritoꝛum.vbi vult qȯ tũc executio sit nulla qñ
tertius citatus comparet ⁊ protestaṫ qȯ ad talẽ executionẽ nõ
procedatur vt ibi per eum.⁊ rõ predictoꝛũ est qꝛ ex quo decre
tum interponiṫ contra vnũ puta titium super re tanq̄ possessa
⁊ pertinente ad titiũ ꝓut nũcius retulit cui in dubio staṫ vt cõ
cludiṫ in.d.§.si sup rebus.⁊ in.l.ob maritoꝛum.C. ne vxoꝛ pro
23 marito † per tale decretũ iudex non intendit p̄iudicare tertio
possessoꝛi nec eũ possessione priuare vt cõcludit Inno. quẽ oẽs
sequunṫ in.c.qm̄ frequenter.in fine.extra de lite nõ cõtestata. ⁊
Bar.⁊ cõiter alij in.l.ij.C.vbi in rem actio.igiṫ ad tale decretũ
nõ erat titius citandus cum preiudiciũ non inferretur neqȝ iu
dex intendebat inferre per ea q̄ no.gl.valde nota.in.l.j.§.pe.ff.
de ven.inspici.⁊ no.Bar.in.l.diem.ff.de aqua plu.arcẽ.⁊ Bal.
in.l.ab eo.in vlti.col.C.quomodo ⁊ quando iudex.⁊ hoc intelli
go q̄tum ad effectum vt sententia decreti valeat:ȝ quãtum ad
effectum vt preiudicet illi tertio requiratur citatio iuxta no. ꝑ
gl.in.d.l.cũ miles.⁊ ꝑ docto.locis supra p̄allegatis.⁊ ideo vo
luit Ange.in.d.§.si post aditam.qȯ in istis potest tantũ venire
tertius possessoꝛ verus non citatus ante adiudicationẽ ad im
pediendũ petendo qȯ summarie cognoscaṫ:sed post adiudica
tionẽ iure oꝛdinario experiri dȝ ꝑ dictũ.§.si sup reb⁹.⁊.§.si post
aditam.non autem poterit ꝓpria autoꝛitate ingredi ꝑ illa iu
ra licet possideat ciuiliter ꝓpter iudicis autoꝛitatem.⁊ ita di
cit limitari tex.ĩ.l.clã possidere.§.q ad nũdinas.ff.de acq. pos.
quam tamen improbant in hoc vltimo Imo.⁊ Moder.in.l. si
post aditã qꝛ ibi tex.nõ negat qȯ si adhuc ciuilẽ retinet nõ pos
sit propria autoꝛitate ingredi sed tantũ qȯ volens de iure suo
experiri adeat iudicem vt ibi.item si vera esset opi.Ang.nimis
magnum preiudiciũ inferreṫ tertio non citato contra.l.de vno
quoqȝ.ff.de re iudi.⁊ sic ĩ casu isto nullus dicit decretũ nullũ.ȝ
quid non preiudicat possessoꝛi.vnde cum tex.cum glo.in.d.§.si
super rebus velit qȯ prebeat causam prescribendi intelligi de
bet sȝ quando iam ille tertius sua negligẽtia possessionem ci
uilem admisit iuxta no.in.l.iij.§.ex contrario.per Bar.⁊ alios
ff.de acqui.pos.⁊ per Dy.in regula sine possessione.de reg.iur.
in.vj.⁊ per gl.⁊ doctoꝛes in.l.j.C.de ser.fugi.Ex quibus omni
bus concludo indubitanter qȯ dictum petiũ terre dicitur per
uenisse sine vicio ad manus domini Gregoꝛij qui ⁊ si non ciuilẽ
tũc possessionẽ adeptus fuerit sed tantum naturalem.vt in. d.
24 §.q ad nundinas † tamen ex negligẽtia longi tẽpoꝛis Thome
⁊ fratrum adeptus fuit etiam ciuilem per no.in.d.§.qui ad nũ
dinas.⁊ in.c.olim el.j.extra de resti.spo. ⁊ in terminis nostris
hoc tenet do.Abbas in.d.§.frequenter.in fi.⁊ sic dictus Phi
lippus possidendo reperitur in possessione ciuili ⁊ naturali si
ne aliquo vicio cum sit sufficiens ad p̄scriptionem per dictum
§.si super rebus.cum glo.communiter approbata.Que etiã cõ
firmantur ex alio.Nam multi testes vltimo loco examinati di
cunt qȯ ser Bertinus ⁊ fratres possederunt.⁊ qȯ postea domi
nus Gregoꝛius accepit dictũ petiũ terre a dicto ser Bertino ⁊
fratribus.⁊ sic testes probant vel qȯ traditum fuit a ser Berti
no ⁊ fratribus vel qȯ dominus Gregoꝛius adeptus fuit ipsius
scientibus ⁊ patientibus quo casu tradidisse videntur vt est ca
sus.⁊ ibi no.in.l.ij.C.de acqui.pos.ȝ enim quando dicimus qȯ
talis aliquid accepit absolute intelligaṫ in dubio secus in ver
bo recepit prout concludunt notabiliter Hosti.⁊ Jo.an. per il
lum tex.in.c.venerabilem.extra de electio.Tamen quando di
cimus qȯ titius accepit rẽ a sempronio ⁊ ille sempronius erat
dominus ⁊ possessoꝛ non potest aliter intelligi nisi eo tradente
per id qȯ habetur in.l.iij.§.si titie.⁊ ibi Bar.ff.de adi.leg. ⁊ est
bonus tex.⁊ ibi Bar.in.l.naturalis.§.⁊ si quidem.ff.de prescri.
verbis.⁊ est tex.⁊ ibi Bal.clare in.l.fi.C.de sponsa.debẽt enim
25 † verba testis intelligi prout sonant in factum iuxta glo.not.et
ibi late per doctoꝛes in.l.stipulatio ista.§.hoc quoqȝ.ff.de verb.
oblig.⁊ traditur in.l.testium.C.de testibus.⁊ sic ex dictis dicto
rum testiũ probatur qȯ ser Bertinus ⁊ fratres tradiderunt di
26 ctum petiũ terre domino Gregoꝛio † que quidẽ traditio presu
mitur facta ex ꝓcedẽti causa dicti debiti.l.quedam mulier.ff.
de rei vendi.⁊ ibi per Ang.⁊ per Bar.in.l.cum solũ. ff. de vsu
capio.vnde dicitur dicebaṫ esse in possessione ⁊ habuisse dictuȝ
dominum Gregoꝛiũ vltra decretum ex traditione dictoꝛuȝ ser
Bertini ⁊ fratrum. ¶Nec obstat qȯ scdo loco dicebaṫ qȯ non
fuit seruatus oꝛdo dicti.§.in venditione.qꝛ ad hoc dupliciter
respondetur qȯ in iudicando non putarem recedẽdum ab opi
nione Bar.in.d.l.a diuo pio.§.si super rebus.ff.de re iudi.quã
sequiṫ Bal.in.l.ab executione.C.quoꝛum appel.non recipi.⁊ in
auṫ.sed hodie.in.ij.col.C.de actio.⁊ obliga.qui volunt qȯ licet
oꝛdo non fuerit seruatus decretum non sit nullum.sed opus sit
appellatione.Idem tenent domi.An. ⁊ do.Anto.in.d.c.quo
niam frequenter in fin.et domi. Abb.in.c. qȯ ad consultatio
nem de re iudi.vnde cum luminaria vtriusqȝ iuris hoc teneant
cum tot procuratoꝛibus periculosum esse arbitrarer si quis in
iudicando ab eoꝛum sentẽtia discederet. ¶Preterea domini
consulentes etiam decipiuntur in hoc. nã dñs Gregoꝛius ha
bebat bona ser Bertini obligata contra quem petiji instrumẽ
tum mãdari execu.cõtra personã ⁊ eius bona.⁊ petijt executio
27 nem nõ solum in personali sed etiam in hypothecaria. † sed in
a hypothecaria non hȝ locũ[a] dispositio.d.§.in venditione. ita te
nuerunt oẽs antiqui quos refert ⁊ sequitur Cy.⁊ post eum late a
Bar.de saly.in.l.nomẽ.§.que res pig.oblig.pos.⁊ ita etiam tȝ
Bart.⁊ sequunṫ Moder.in.l.si conuenerit la.j.in princi. ff. de
pig.act.vnde superuacua fuit disputatio nunquid ex oꝛdine di
cti.§.in venditione nõ seruato redderetur nullum. ¶Ex qui
bus omnibus concludo quod dictũ petium terre prouenit ad
manus do.Gregoꝛij sine vicio ex qua cõclusione infertur clara
decisio qȯ sicut dict⁹ ser Bertinus poterat retinere dictũ petiũ
terre tanq̄ sibi hypothecatũ pro dotibus maternis vt no.in.d.
l.fi.C.cõmoda.⁊ in.l.j.C.etiam ob cyrographariã pecuniam. ⁊
in.l.pe.C.vbi Bal.C.de pigno.act.cum vulgaribus ita virtute
eiusdẽ obligationis põt Philippus creditoꝛ ser Bertini qui
eius bona habebat obligata. ⁊ cui fuit dictum petiũ terre ad
28 iudicatum illum retinere † qm̄ quicquid dicatur in iure agẽdi
ius retẽtionis trãsit in singularẽ vt habeṫ in.l.j.ff.qui.mo. pig.
vel hypo.solui.⁊ in.l.cũ pretoꝛ.ff.de distra.pig. ⁊ consuluit do.
Pau.in consi.ccclxj.incipiẽ.visis actis ⁊ actitatis ⁊c.⁊ probaṫ
in.l.in hoc iudicium.§.j.ff.cõi diuidũ.⁊ in.l.si a te.§. iulia. ⁊ in
l.si mater.§.idem iulianus.ff.de excep.rei iudi.⁊ ita per ista iu
ra tȝ Bar.in.l.si tertius.§.si prius.ff.de aqua plu.arcen. ⁊ pro
batur in.l.iij.⁊ ibi Bal.C.qȯ metus causa. ¶Preterea miran
dum est qȯ quidam ex consulentibus in fauoꝛem dicti Thome
dicũt qȯ dominus Gregoꝛius fuit singularis successoꝛ ser Ber
tini per scdm decretum interpositum pro debito cyrographa
rio.⁊ consequenter non poterit transire ius agendi hypotheca
ria.l.in creditoꝛe.ff.de euictio.⁊ per Bart.in.l.iij.qȯ metus cã
⁊ tradit Pau.de cast.in cõsilio supra allegato. ¶Quinimmo
dubitant de iure retentis sed pro certo nõ viderunt scripturas
qꝛ ego reperio qȯ pro debito pro quo ser Bertinus fuit conuẽ
tus obligauit se per publicum instrm̄ cum obligatione omniũ
bonoꝛum cuius instri vigoꝛe contra personã ⁊ bona fuit petita
executio ⁊ fuit demũ res iudicata per primum ⁊ scdm decretũ.
vnde non est verum qȯ Gregoꝛius esset creditoꝛ cyrographa
rius sed habebat hypothecatam bonoꝝ dicti ser Bertini ⁊ ser
Bertino erat sibi pro tribus quartis dotium maternarum oĩa
29 bona patris sui hypothecata vt dictum est adeo qȯ † licet obli
gatio personalis patris diuideretur inter heredes.tñ hypothe
caria non erat diuisa sed insolidũ competebat contra quãlibet
rem hereditariã donec sibi insolidũ satisfieret.casus est clarus
in.l.j.⁊.ij.C.si vnus ex pluribus bene facit tex.in.l. quãdiu. C.
de distra.pig.⁊ cõsequenter dñs Gregoꝛius habebat hypothe
catũ hoc nomen ⁊ hãc actionem etiam hypothecariã ser Ber
tini quã habebat contra bona patris sui quo casu dicere possu
mus qȯ dominus Gregoꝛius etiam contra heredes patris sine
alia cessione habebat vtilẽ hypothecariã.prout tenet gl.in. d.
l.nomen.⁊ glo.in.l.grege.§.cum pignoꝛi. ff. de pigno. ⁊ glo.
in.l.ex nominis.C.de here.vel act.vendi.⁊ ȝ Rofre. Ray. Cy.
Bar.⁊ cõiter doc.impugnẽt illam glo.in.d.l. nomen.qꝛ hypo
thecaria competit ad rem obligatã ⁊ illa est nomen debitoꝛis
non aũt res vel pecunia debita qȯ nomen est res incoꝛpoꝛalis.
hypothecaria autem aduocat possessionem.l.si cum vẽditoꝛ. in
prin.ff.de euictio.que non cadit in ominibus vt in.l.fi.ff.quoꝝ
bonoꝛum.Tamen aduertendũ est qȯ dicte glo.possunt saluari
nec.d.opi.cõtradicit in casu nostro loquuntur enim doctoꝛes
30 † qñ debitoꝛ meus cui⁹ habeo bona hypothecata hȝ nomẽ de
bitoꝛis quo casu directa personalis sibi daṫ ⁊ mihi vtilis non
vtilis hypothecaria sed qñ debitoꝛ meus hȝ nomen debitoꝛis

a ¶Dispositio §.in venditione non hȝ locum in hypothecaria.

cum hypotheca sicut transit vtilis personalis vt in.d.l.nomen.
ita vtilis hypothecaria q̄ cōpetit debitori.ita declarat notabi-
liter ⁊ vere Bar.in.d.l.nomē.Nec ꝯdicunt vt dixi doctores re-
probantes gl.q2 verū est qd gl.relata ad tex.quando nomē erat
solum obligatū debitoris cuius bona non erāt obligata cōpe-
tit tm̄ vtilis ꝑsonalis.tunc nō diceret verū.⁊ ita loquunt̄ docto
res reprobantes.sed qn̄ nomen erat cū hypotheca tūc creditor
illius creditoris non pōt vti ꝓpria hypothecaria quo casu loq
possunt doctores sed bene vtili hypothecaria que cōpetit debi-
tori suo.⁊ ita etiam declarat.d.Pau.de ca.in.d.l.si conuenerit
in prin.ff.de pig.act.allegādo tex.vbi est casus in.l.si creditore.
C.de act.⁊ obli.ꝑ quem dicunt doc.qd qn̄ transit actio ꝑsonalis
sine cessione.vt in.d.l.nomen.igitur ⁊ hypothecaria.hn̄ facit.l.
fi.C.si res pig.obli.pos.Sic ergo patet qd dictus dominus Gre
gorius ⁊ sic hodie Philippus si non esset satisfactum posset
agere vti hypothecaria contra Thomā ⁊ fratres q̄ directa cō-
petebat dicto ser Bertino igit̄ succedit regula qd si sibi darem⁹
actionem multomagis exceptionem dare debemus vt in.l.inui
tus.§.cui damus.ff.de reg.iur.⁊ in.c.qui ad agendum.extra de
regu.iur.cum materia.¶ Nec obstat qd dicit̄ qd non probatur
dictū petium terre fuisse in bonis dicti ser Pauli.⁊ sic non po
tuit esse hypothecatum dicto ser Bertino iuxta not.per Bart.
in.l.rem alienam.ff.de pigno.act.qm̄ ad hoc respōdet̄ qd posses
sio ꝓbatur ꝑ testes dicti ser Pauli.Itē ex positis Philippi in
scda causa confessatis ꝑ Thomā probat̄ qd est dictū petium ex
xxx.tornatis quas possidebat dict⁹ dominus Gregorius iuxta
viā publicā ⁊ Blasiū ⁊ dictū ser Paulū qd petium ex.xxx.tor-
natis reperit̄ postea venditum dicto ser Paulo ⁊ Blasio eius
fratri prout pꝫ per publicū instr̄m cum in instr̄o vēditionis cō
tineat̄ eadē quātitas ⁊ verificent̄ duo cōfines positi iuxta no.ꝑ
gl.in.l.forma.ff.de censi.⁊ ꝑ Bar.in.l.demōstratio falsa.ff.de cō
di.⁊ demon.⁊ sic cum probetur titulus ⁊ possessio ser pauli ꝓ-
batur fuisse in bonis ser Pauli.vt cōcludit Bar.⁊ sequuntur
doc.in.d.l.rem alienam.ff.de pig.actio.¶ Ex qbus oībus con-
cludo qd circūscriptis dictis sententijs dicto Philippo liceret
retinere dictū petiū terre tanq̄ obligatū pro restitutione dotis
materne dicti ser Bertini rationib⁹ de quib⁹ supradictum est.
Ex qua cōclusione dico qd illustris.do.Fauētie potest si vult vti
plenitudine potestatis vel dictas sn̄ias retractare vel cognitio-
51 nem iterum cōmittere † ⁊ si dicatur inferior a principe vti non
potest plenitudine potestatis.ita dicit Ang.⁊ sequunt̄ Mod.
in.l.nemo potest.ff.de leg.j.⁊ Bal.in.l.rescripta.C.de p̄cib.im-
pera.offe.⁊ Jo.an.in.c.fi.de offi.archi.⁊ in.c.fi.de appel.lib.vj.
⁊ in addi.spe.in rub.de elec.⁊ videtur esse cōis conclusio docto
rū quos ad plenum recitat do.Alex.in.d.l.nemo potest.Respō
deo qd mihi non est nota.autoritas p̄fati illustris.domini.Ad-
do tamē qd Pau.de ca.in suo cōsi.ccxxv.incip.ad primum ⁊c.
52 vbi loquēs de duce Mediolani cōcludit † qd illi qui perpetuo
cōstituunt̄ dn̄i vt sunt reges duces ⁊ comites ⁊ similes possunt
plenitudine potestatis legitimare ⁊ rem alterius auferre cum
causa qd tamē non habeo pro expedito per ea que ponit Pet.
de anc.in suo cōsi.cccxxvij.incipi.visis diligēter ⁊c.⁊ dn̄s Abb.
consi.lxj.incipi.saluatoris ⁊c.vbi loquit̄ de dominis Arimini
⁊ terrarum Marchie.verum tm̄ est qd habet talem potestatem
si hoc exprimeretur in preuilegio.prout dicit Pau.de castr.in
d.consi.⁊ Ang.consi.ccxiiij.incipi.in cā accusationis ⁊c.⁊ Lu.
roma.cōsi.lix.incipi.ad discutiendum ⁊c.quā etiam habet si lō
gissimo tempore prescripsisset cuius in ꝯtriū memoria non exi-
steret iuxta no.per Bar.in.l.hostes.ff.de capti.⁊ per Imo.in.l.
infamē.ff.de iudi.⁊ per Jo.an.in addi.Spec.in tit.de instruc.
edic.§.porro.in addi.que incipit hec subscriptio ⁊c.⁊ per Ca-
nonistas in.c.per venerabilem.extra qui filij sint legi.Sed quia
quā potestatem habeat prefatus illustrissimus do.ignoro vlte-
rius non insisto.sed ex oībus p̄missis p̄fato illustris.dn̄o facio
infrascriptas cōclusiones.¶ Prima cōclusio est qd si prefatus
dn̄s non pōt vti plenitudine ptātis nō pōt dictas sn̄ias retra-
ctare nec cognitionē per viam appellationis vel supplicatiōis
iterū cōmittere sed deberet sn̄ias executioni mandare.¶ Scda
conclusio posito qd posset vti plenitudine ptātis.si ea non vult
vti sed tm̄ sua ordinaria ptāte dictas sn̄ias executioni mandare
deberet.¶ Tertia cōclusio si pōt ⁊ vult vti plenitudine ptātis
pōt dictas sn̄ias retractare ⁊ cognitionē earū iterū cōmittere.
¶ Quarta cōclusio si querit̄ iudiciū meū arbitror dicto Phi-
lippo retentionē cōpetere ꝓut iudicarūt iudices de cōsilio pre
fati illustrissimi dn̄i quos arbitror iuste iudicasse ⁊c.⁊ h̄ sunt q̄
sentio in p̄senti cā que tm̄ subijcio iudicio cuiuslibet melius sen
tientis quoniam vnusquisqꝫ abundat in sensu suo et q2 quot
capita tot sn̄ie vt inqt torquatus falli possumus.dixi tm̄ qd iuri
⁊ rōni cōsonū esse putaui ꝓut imbecillitas ⁊ sciētie ⁊ intellect⁹
subministrarunt ⁊c.

Laus deo omnipotenti amen.

¶ Consilium.clix.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spūssanctus illuminet intellectum.¶ In pre
senti cōsultatiōe p̄mittens aliqua ex quibus sine ar-
gumētis ad vtranqꝫ partem vt breuitati ꝯtum fieri potest stu-
deamus clara apparebit decisio ⁊ in primis illud premittēdū
1 est † qd creditum montis descriptū in inuentario ꝓbat̄ fuisse di
cte Margarite pupille cōtra dictū tutorē p̄sumptione iuris.⁊
de iure cōtra quā nō admittit̄ ꝓbatio in cōtrariū vt est casus.⁊
ibi oēs in.l.fi.in prin.C.arbitriū tutele.⁊ ideo dicit Bar.in.l.tu
tor q repertoriū.versi.q̄ro nunqd.ff.de admi.tut.qd res ita de-
bent in inuētario describi qd tutor ex illo cōueniri possit.⁊ hoc
idē latius explicat Saly.in.l.tutores.C.co.ti.Nec pōt dicere tu
tor se res ꝓprias in inuentario scripsisse q2 vel presumit̄ verum
ꝓut scriptū est vel tutorem donare voluisse s̄m qd declarat Sa-
ly.in.d.l.fi.⁊ ponit etiā Ang.in.l.j.§.hec stipulatio.versic.vlti-
mo scias qd inuentariū dꝫ fieri ⁊c.ff.si cui plusq̄.ꝑ.l.fal.de quo
etiam ꝑ Bal.in.l.j.§.item solent.ff.de offi.p̄fect.vrb.cum simi.
2 ¶ † Predicta cōclusio cōprobat̄ ꝑ libros montis in qbus ipsa
apparebat creditrix iuxta no.per Bart.in aut.⁊ si ꝯtus.C.de
fi.instr.⁊ in.l.quedā.§.nūmularios.in fi.⁊ ibi ꝑ Moder.ff.de
edēdo.¶ Cōprobant̄ p̄missa ꝑ librū ꝓpriū tutoris i quo descri
bit dictā pupillā creditricē certarum pagarū dicti crediti.⁊ sic
fatet̄ creditū ad illā pertinere.tales aūt libri contra scribentem
plene ꝓbant vt cōcluditur in.d.§.nūmularios.⁊ tradūt Bar.
⁊ alij in.l.admonēdi.ff.de iureiu.⁊ Bar.in.l.nuda.ff.de dona.
⁊ Bal.in rub.C.de fi.instr.cū cōcor.¶ Scdo p̄mittēdū est qd di
ctus Leonardus tutor dolose se gessit in dicta administratiōe.
3 Ista conclusio probatur ex pluribus.¶ † Primo q2 non con-
stat ipsum legitime confecisse librum rationum prout confer-
re tenebatur.⁊ in eo describere introitus ⁊ expensas ꝓpter qd
arguitur dolus ⁊ ad iuramentum in litem perueniri posset.vt
est casus no.in.l.j.§.officio.ff.de tutel.⁊ rationi.distra.⁊ ibi hoc
colligunt Jac.de are.Bar.⁊ Bal.⁊ alij.facit.l.lucius.§.tutele.
ff.de admi.tuto.Probatur etiam in.l.fi.§.inter cetera.ff.de li-
be.lega.⁊ in.l.si ita fuerit.in ver.reliquis.ff.de manumis.testa.⁊
dicit no.Bar.in.d.§.officio.qd ita presumitur cōtra illum qui
non confecit codicē rationū sicut cōtra illū qui non facit inuen
tariū iuxta.d.l.tutor qui repertoriū.⁊ idem tꝫ ibi ray.de forli.
⁊ eleganter tradit Pet.de ancha.in suo quodam cōsilio qd nō
reperitur in volumine.⁊ incipit sordide ⁊ perniciose nimis.vbi
dicit qd

4 dicit qȯ†in tali libro rõnum sigillatim oĩa describi debeant. ⁊
nõ in genere vel in summa.ar.l.cũ seruus.ff.de cõdi.⁊ demõ. qꝛ
singulis specificatis veritas cõstare põt.alˀs secus.⁊ ita dicit cõ
suluisse Bar.cuius cõsiliũ est in volumine suoꝝ cõsilioꝝ in for
ma nn.cl.⁊ incipit cũ predicta examinarẽ ⁊c.in fi.vbi signanter
declarat librũ rõnũ debere esse cõpositũ taliter qȯ in eo oĩa sin
gulariter inferant vt ex tali fundo a tali colono tantũ tali anno
nõ aũt debet in genere vel in summa poni.⁊ hoc ideo vt possit
reperiri veritas vel falsitas.allegat.l.antepe.ff.de cõdi.⁊ demõ.
⁊ subdit qȯ qui aliter edit rõnem non vĩ edere qꝛ intelligi non
põt.l.argẽtarius.§.edi.ff.de eden.⁊ tex.in.l.antepe.dicit Pau.
de ca.post alios ibi esse notandũ qȯ ꝑ tutoribus ⁊ aliĳs admi
nistratoribus q tenent rõnes reddere de predictis redditibus.
Ang.in cõsi.cclxxvĳ.incip.tutor alimentauit pupillũ ⁊c.in ter
tio dubio.vbi dicit qȯ tutor q librũ ⁊ codicẽ rõnum non cõpo
suit de his que ꝑuenerũt ad manus suas est in dolo presumpto
ad instar tutoris q inuẽtariũ non cõfecit.⁊ hoc ſm eũ est gene
rale oĩm gerentiũ negocia aliena qui tenent reddere rõnes:qm̃
impossibile est nisi ostendat volumẽ libroꝝ in quibꝰ accepta ⁊
data ⁊ ĩtroitꝰ ⁊ exitus sunt descripta.vñ ⁊ ip̃e dicit: opꝫ rõnes
atqꝫ libroꝝ volumina offerre legẽda primũ deinde cõputãdũ.
vt explorari possint imputationes probe an improbe referant
accepta ⁊ data an nõ.allegat tex.in.d.l.si ita fuerit.⁊ in.d.l.cũ
seyus.vbi dicit esse tex.optimũ.Nam cũ rõnẽ reddi a capite sit
necesse.d.l.argẽtarius.§.edi.quõ caput mediũ an finis rõnibꝰ
non cõpositis ⁊ reductis in codicẽ poterit fieri vt vbi latius p
eũ.cuius verba volui referre qꝛ sunt notanda ⁊ optime seruiũt
ad ea que.ĩ.subdam.hoc idẽ firmat Ang.in cõsi.cxcv.incip.in
dei noĩe qm̃ in facto assertũ est ⁊c.in fine scdẽ col. Idẽ tꝫ Pet.
de anch.in cõsi.cccxvĳ.incip.in cã que vertit in.ĳ.col.⁊ ibi sub
dit in.iĳ.col.qȯ codicẽ se cõfecisse ⁊ postea pdidisse nõ creditur
nisi ꝓbet casum qꝛ eius erat officiũ conficere ⁊ diligenter custo
5 dire codicẽ rõnũ.vñ est presumptio iuris ꝯ ipsum qȯ†nõ perdi
derit sꝫ maliciose occultat per no.in.l.si qs ex argentariĳs.§.pe
nul.ff.de edendo.⁊ in.l.cum ita legatus.§.species.ff.de leg.ĳ.cũ
si.⁊ premissa maxime ꝓcedunt in terminis nostris quia dictus
Leonardus in alia tutela per eũ ascripta cõfecit diligẽter librũ
6 rõnũ pupilli vt ĩ themate narrat.†vñ argumẽto sumpto a con
suetudine sua particulari iuxta.l.fi.ff.qȯ cũ eo.in.l.vel vniuer
soꝝ.ff.de pigno.ac.cũ vulgaribus.maior p̃sumptio videt cõtra
ipsum ex dicta omissione militare.¶ Scdõ probat qꝛ si quid
descripsit de introitibus ptinẽtibus ad dictam administratio
7 nẽ illos immiscuit†cũ rõnibꝰ suis quas separatas tenere debe
bat a rõnibus pupille.alˀs in eo talis culpa deprehẽdit propter
quã iuramentũ in litem prestari posset ſm Inno.quẽ ibi refert
Imo.post do.Ant.in.c.cũ ĩ officiĳs.de testa.⁊ Bal.in aut.lnĩa.
C.de epis.⁊ cle.¶ Tercio confirmat clare qꝛ ipse ꝑcepit preciũ
ex vẽditione dicti crediti ⁊ tñ non reperit qȯ posuerit ad introi
tum dicte pupille.ex qua non descriptione arguit manifestus
8 dolus†qm̃ describere tenet introitus distincte vt accepta ⁊ da
ta clare appareant.⁊ si non facit sed cõfuse censet esse in dolo.vt
dicit Pe.de ancha.in preallegato cõsilio incipi.sordide ⁊ per
niciose.arg.d.l.cũ seruus.et dicit Bar.ita consuluisse.vt latius
supra retuli.coadiuuãtur hec.nam ex quo tutor sciebat vel scie
re debebat ratione officĳ se obligatum ad describendum in
troitus si non fecit dicit esse in dolo prescripto.l.si ꝓcurator.§.
dolo.⁊ l.dolus.ff.mandati.⁊ in.l.dolo.ff.ad legem falcidiã. Et
hanc doctrinã ponit Bar.in.d.l.tutor qui repertoriũ.ff.de ad
mi.tu.sic enim vt inquit ibi Bar.tutor non ponendo in inuẽta
rio id qȯ ponere tenebat censet esse in dolo sicut supra nõ descri
bẽdo in libris que describere tenebat.⁊ ita arguũt quidã Mo
derni in.l.pomponius.§.sed si legatario.ff.de acqui.pos.⁊ hac
rõne vtitur etiã Pe.de ancha.in dicto cõsi.cccxvĳ.col.ĳ.vbi di
cit qȯ principale tutoris officium est librum rationũ seriatũ cõ
ficere ita ⁊ accepta ⁊ data ⁊ introitus ⁊ exitus diligenter distin
gui possint ⁊ nõ passim ⁊ pfunctorie.⁊ qui aliter facit est in do
lo p̃sumpto qꝛ dolus est omittere id qȯ facere debet.allegat di
ctam.l.dolus.⁊.c.cũ eterni.de re iude.lib.vj.idẽ Pau.de cast.in
cõsilio.cccvĳ.circa principiũ.qȯ infra allegabit.¶ Corroborat
9 hoc fundamentũ.nã†videt qȯ deputati ad describendũ introi
tus cõis.si nõ perfecte describunt ea q̃ nõ perueniũt ad manus
suas puniuntur vt in.l.excellentia.C.de cro.mil.anno.lib.xĳ. et
ponit Bal.in.l.vbi exigit.§.dolo.ff.de eden.¶ Quarto depre
10 henditur dolosa administratio†qꝛ dictus tutor pecunias pu
pille redactas ex venditione dicti crediti in suam vtilitatem cõ
uertit ꝓpter qȯ arguit dolus ⁊ predo dici põt.vt dicunt Ang.
Imo.⁊ Moder.in.d.l.põponius.§.ex facto.per illũ text.ff.de
acq.pos.⁊ ponit Roma.in eadẽ.l.§.sed si legatarie.⁊ Alexan.
de imo.in.l.si ex stipulatione.ff.de acq.pos.Ex qbus oĩbus re
sultat cõclusio qȯ dictus Leonardus tutor dolose se gessit in di
cta administratione vt ex p̃dictis clare colligi potest.¶ Qui
bus premissis ex pluribus ostendit qȯ dicta rõ non fuit sufficiẽ
ter reuisa ⁊ reddita ⁊ cõsequẽter põt iterum peti qȯ reddat nõ
obstante dicta quietatione ⁊ liberatiõe p verba q̃tuncunqꝫ am
11 plissime facta.¶ Primo qꝛ†dicta ratio que non fuit legitime
⁊ sufficienter reddita iterũ reddi dꝫ.ar.l.quotiẽs.ff.qui satisda.
cogan.⁊ in.l.qui pro salute.ff.de iureiur.cum vulgaribus.⁊ in
ꝓposito no.in.l.j.C.de erro.cal.⁊ tradit Io.an.post Io.mona.
⁊ Archi.in.c.j.de cleri.egro.li.vj.in nouella.⁊ ibi sequit Dñicꝰ
de sancto Gemi.prope finem.⁊ no.Lappus in cle.cũ cõtingat.
de relig.domi.quem refert ⁊ sequitur Imo.ibi in vlti.char.ver
si.sed nunquid recte.⁊ ibi Cardi.in.§.illi.in.viĳ.q.sed in casu
nostro non fuit sufficiẽter reddita vt statim ꝓbabitur.igit ⁊c.
qȯ aũt nõ fuerit sufficienter reddita ostẽdimus qꝛ iura requi
runt actualẽ redditionem rationis.s.qȯ qs rationes edat ⁊ le
gendas offerat computandas an accepta ⁊ data probet relata
fuerint vel non ⁊ reliqua restituat.d.l.cũ seruus.cũ aliĳs.s̃.alle.
⁊ sic lex necessario requirit factũ.facit tex.in.l.si qs ex argenta
riĳs.§.rationẽ.⁊ qȯ ibi no.doc.maxime.Ang.ff.de eden.⁊ ideo
non vĩ sufficere sola assertio.arg.l.si forte.ff.de cast.pecu.Itẽ qꝛ
vbi opus est facto verba non sufficiunt nec factũ ꝓbãt.vt in.c.
j.extra de eo qui mit.in pos.causa rei seruã.⁊ in.l.pretor.§.si qs
paratus.ff.de noui ope.nuncia.Item aliud est rationẽ redde
re aliud redditã confiteri.ar.l.assiduis.cũ gl.C.qui potio.in pi
gno.habe.⁊ eius qȯ habet in.l.si qs post hac.C.de bo.p̃scrip.⁊
in.l.a diuo pio.§.sed si emptor.ff.de re iudi.⁊ ita in terminis cõ
suluit Pet.de ancha.in cõsi.cccxxj.incip.in Christi nomine vi
sis facta narratione ⁊ copĳs.⁊c.in.iiĳ.col.vbi adducit p̃dictas
rõnes ⁊ plures alias que facile p eũ videri possunt.Ex qua con
12 clusione infert qȯ†dicta liberatio ⁊ quietatio tanq̃ euidenter
iniqua est nulla ⁊ nõ sequẽda.vbi cõcludit p̃fatus doctor Pet.
de ancha.in consi.prime allegato.⁊ idẽ Pet.de ancha.in con
silio.clxxx.incip.visa diligenter narratione.arg.l.cũ bertoldus.
⁊ in.c.inter ceteras.cum vtrobiqꝫ not.extra de re iudi.⁊ tradit
etiã in terminis nostris eleganter Pau.de ca.in cõsilio.cccvĳ.
incip.aduertendũ qȯ si de mala redditione ⁊c.⁊ ambo vident
loqui in fortioribus terminis.vel est dicta liberatio actione de
dolo restituenda.iuxta plene.no.in.l.actione.C.de trãsac.⁊ di
cet infra.¶ Confirmat qꝛ cũ cõstet dictũ tutorem non legitime
cõfecisse libros rõnũ in qbus accepta ⁊ data introitus ⁊ exitus
sint descripta.impossibile est rõnes reddere.vt dicit Ang.in.d.
consil.cclxxvj.⁊ ideo dicta confessio ⁊ asseueratio rationem esse
redditam non vĩ p̃iudicare cũ emanauerit super re non verisi
mili ⁊ quasi impossibili ꝓut etiam in istis terminis dicit Pe.
de ancha.in.d.consi.cccxxj.⁊ ex predictis ⁊ infra dicendis tol
litur id qȯ no.Bar.in.l.ĳ.in vlti.col.C.de iure fis.lib.x.vbi dicit
13 qȯ†si calculatio ⁊ cõputatio est facta a partibus.⁊ cõtinet pa
ctum vel transactionem generalẽ seu specialem facit p̃iudiciũ.
allegat.l.emptor.§.lucius.ff.de pac.⁊ l.si quidem.C.de transac.
qꝛ in casu nostro calculatio non põt dici legitime facta.Item li
beratio facta p transactionem vel pactũ tanq̃ euidẽter iniqua
⁊ dolosa nõ est sequenda.¶ Scdõ principaliter dicta quietatio
⁊ liberatio nõ hꝫ obstare.nã ex quo non apparent in codicibꝰ
rõnum p̃ciũ crediti montis nec etiã de multis aliĳs redditibus
p̃sumendũ est cõtra tutorẽ vꝫ de illis rationẽ non fuisse reddi
tã ⁊ nisi ꝯrium per tutorem doceat:qꝛ cõtra omittentẽ p̃sumit
dolus ⁊ subtractio.d.l.tutor.qui repertorium.⁊ dictum fuit su
pra que presumptio transfert onus probandi in tutorem.l.sine
possidetis.cum ibi no.C.de ꝓba.⁊ sic concluditur qȯ dicta libe
ratio fuit dolose extorta.Qȯ etiã ex alio ostendit qꝛ in princi
pio instrumẽti asserit de p̃terito dictũ tutorẽ de pecuniĳs ⁊ bo
nis reddidisse perfectã rõnem ⁊ reliquũ ⁊ qcqd reliquorũ noĩe
14 continet restituisse†que assertio lꝫ videat esse tabellionis censet
esse assertio partiũ.⁊ de his a partibꝰ rogatus vt declarat Bal.
in.l.mater.C.de rei vendica.⁊ in.l.ĳ.C.de rescinden.vendi.⁊ in
l.errore.C.de testa.cum si.⁊ potius censeri dꝫ assertio tutoris ex
quo tabellio asserit qualiter administrauit.⁊ quedam pecunie
peruenerũt ad manus tutoris.⁊ qȯ de omnibus rationem red
dit de quibus tanq̃ de facto alieno nõ erat informatus nouus
maritus seu saltem non presumitur iuxta.l.fi.ff.pro suo.⁊ in.l.
quãq̃.ff.ad velleia.vnde vel debemus dicere illam fuisse assertio
nem tutoris.vel si dicamus fuisse vtriusqꝫ dicere dꝫ ex parte ma
riti dictã assertionẽ fuisse erroneã iuxta plene no.in.l.non fatet.
ff.de confessis.⁊ in.l.error.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ ex parte tuto
15 ris dolosam.†qꝛ dolus est falsa vocis asseueratio scienter facta
cum intẽtione fallẽdi.l.j.ff.de dolo.⁊ no.Cy.in.l.prescriptione.
C.si cõtra ius vel vti publi.qȯ aut fuerit falsa vocis asseueratio
patet qꝛ ex rimatione ⁊ diligenti perquisitione librorum dicti
tutoris mercatoris diligentissimi apparet cum nõ descripserit
in libris omnia que probãtur ad manus ipsius peruenisse pro

pter qȯ presumiẽ rõnem nõ fuisse sufficienter redditã. Item si
erat mercator diligentissimus ⁊ solitus erat oĩa scribere ⁊ he
pecunie nõ reperiunẽ scripte ex hoc probanẽ fuisse omisse. Itẽ
si non reperiẽ qȯ aliqua ratio fuerit reddita vel aliqua cõputa
tio facta in libris suis cõstat p̃sumptiue saltem per firmationẽ
librorũ rõnem non fuisse redditã. per ea que no. p gl. ⁊ oẽs in. l.
ij. C. de erro. aduo. ⁊ p Bar. ⁊ alios in. l. fi. C. de reb⁹ cre. ⁊ Bar.
in. l. hi qui ad ciuilia. in fi. C. de appel. ⁊ Bal. Ang. ⁊ Imo. in. l.
16 si bene. ff. de iniusto testa. cũ ↄcor. ¶ †Comprobanẽ sumpto arg.
a cõiter accidentib⁹. iuxta no. per gl. in. l. neq̧ natales. C. de p̲
batio. qñ enim rõnes ⁊ computa legitime reddunẽ illa apparẽt
⁊ reseruanẽ per tutorem ad sui cautelã que cum in casu nostro
nõ appareant: bonus index arbitrari dʒ nullã rõnem redditã
fuisse vel nõ legitime. ¶ Predicta etiã cõfirmanẽ q2 dictus tu
tor in alia tutela prius assumpta diligenter oĩa scripsit ⁊ appa
17 rent scripta in libro per eũ confecto †vñ si ista nõ reperiuntur
scripta manifeste probanẽ omissa sumpto arg. a consuetudine
sua particulari. ar. l. si qui semissus. ff. de vsur. ⁊ l. vel vniuersorũ.
ff. de pign. actio. Accedat etiã q2 dictus tutor oĩa eius facta et
negocia quecunq̧ solitus erat scribere ⁊ annotare in eius quã
pluribus libris quos retinebat vt in facto narranẽ. ⁊ ideo si ne
gocia pertinẽtia ad dictã pupillã non reperiunẽ scripta satis
probanẽ qȯ fuerunt omissa facit tex. in. l. a tutoribus. in princ. ff.
de admi. tu. Item ostẽdi põt attentis omnibus bonis ⁊ expen
sis pupille qd peruenire debebat ab manus pupille. ⁊ quid per
uenerit cũ fuerit nupta ⁊ cõstare debeat q̃ pecunia ⁊ bona fue
rint hincinde adulte data. Ex qbus satis constabit de falsa as
seueratiõe ⁊ dolosa redditione rõnis ⁊ per cõsequẽs qȯ dicta li
beratio tanq̃ dolose extorta nõ nocebit p gl. no. in. l. iij. §. j. ff. de
cõtra. iudi. tutel. quã in p̲posito allegat Pau. de ca. in. d. cõsil.
cccvij. in princ. arguiẽ etiã qȯ dicta liberatio fuit dolose extorta
ex retentione reliquorũ vt sentit Bart. in. l. aurelio. §. gayus. ff.
a ¶ In ↄcessiõe pape subintelligitur conditio si pces veritate nitanẽ.
de lib. leg. ⁊ est tex. in. l. dolus. ff. man. ⁊ sic p̲pter dolũ cõmissum
in liberatione venit ipsa rescindenda vt in. l. sub p̃textu. la. ij. C.
de transac. ⁊ optime facit qȯ ponũt Bal. ⁊ alij post eũ. in. l. si ser
uus vetitus. ff. de le. j. ⁊ Ang. ⁊ Imo. in. l. si seruo. ff. de here. in
sti. ¶ Tertio principaliter ostendiẽ q̧ dicta liberatio ⁊ qetatio
nõ hʒ obstare q2 peti põt qȯ libri exhibeanẽ ⁊ reddanẽ p̲ut fieri
dʒ. vt in. d. l. fi. §. inter cetera. ⁊ ibi Bar. ff. de libe. leg. ⁊ in. d. l. si
ita fuerit. ad finẽ. ff. de manumis. testa. ⁊ in. l. si cui libertas. ff. de
cõdi. ⁊ demõ. ⁊ tradit Roma. in consi. cccciij. incip. quo ad pri
mũ in quo queriẽ. in prin. vbi no. ponit multa q̃ veniunt in red
18 ditione rõnũ †si libri nõ exhibeanẽ q2 dicunẽ non cõfecti statim
apparebit de dolosa administratione. itẽ scḋo si aliq libri exhi
beanẽ ⁊ in eis nõ appareat qȯ oĩa que probanẽ ad manus per
uenisse fuerint descripta p̲babiẽ dolosa administratio. ¶ Scḋo
p̲babiẽ p̃sumptiue qȯ de his rõnẽ nõ reddiderit p̲ut declarat
Pau. de ca. in illo suo cõsi. s. alle. ⁊ oĩa ista. s. scripta sunt suffi
ciẽter p̲bata. ⁊ sic p̲babiẽ qȯ adhuc reliqua remãserũt in mani
bus tutoris. ¶ Ex qb⁹ inferẽdo ad p̲positũ cõcludiẽ qȯ dolosa
fuit administratio p quã aliqd adest tutori ⁊ cõmodũ ex ea sen
tit. quo casu liberatio ad talẽ administrationẽ nõ extẽdiẽ. nam
19 qñ sumus in liberatiõe inter viuos distinguit †qȯ aut fuit do
b ¶ Vide. s. in pn. istius col.
lus cõmissus ab eo cui p̲pter dolũ nihil adest. ⁊ tũc dolus p̃teri
tus vĩ remissus. ⁊ ita p̲cedit gl. in. d. l. actione. C. de trãsac. quã
approbat Pet. in. d. l. sub preterxtu specierũ. co. ti. ⁊ Gul. de cu.
in. l. põponius scribit. ff. de ne. gest. ⁊ simpliciter trãseunt Bal.
⁊ Saly. in. d. l. actione. ⁊ Bal. in. l. cũ necessitate. C. de fideicom.
vbi dicit gl. in. d. l. titius. esse singularẽ. aut qui dolũ cõmisit ali
quid adest q2 aliqua retinuit. ⁊ tunc generalis remissio ad hoc
nõ extẽdiẽ nec p illã talis dolus p̃teritus vĩ remissus nisi exp̃sse
sit facta mentio doli. l. lucius. ff. de lib. leg. ⁊ ita distinguit Bar.
in. d. l. aurelio. §. gayus. co. ti. ⁊ hãc distinctionẽ approbat Bal.
in p̃allegata. l. sub p̃textu. in fi. ⁊ Fulg. ⁊ Mod. in. d. l. actiones.
⁊ Pau. de ca. in. d. consi. cccvij. ⁊ Pau. de ca. post Bal. Ang. ⁊
alios in. l. si vnus. §. illud nulla. ff. de pactis. ⁊ probanẽ ex his que
ponit Bar. in. l. tres fratres. co. ti. ⁊ Bar. in. d. l. pomponius. in
ix. col. ⁊ Pau. de ca. in. d. l. tres fratres. post Ange. ⁊ idẽ ponit
Pau. de ca. in ↄsi. ccxxxvj. inci. dubitatio vertitur de bonis ⁊c.
in fi. ¶ Cũ ergo in casu nostro nulla mẽtio doli facta sit talis do
lus p̃teritus nõ vĩ remissus. Nã in terminis nostris ex quo nõ
apparet qȯ dictus tutor aliquẽ cõputũ tenuerit nec qȯ in ali
quã cãm cõuerterit presumiẽ. dolus ⁊ subtractio vt dictũ est. ⁊
ex hoc ostẽdiẽ qȯ ex quo preciũ ⁊ pecunie ad eius manus perue
nerũt presumiẽ ex eo vel ex eis locupletior nisi de presumptiõe
alia aliter doceaẽ vt est gl. no. ⁊ ibi Ang. in. l. vtrũ. ff. de peti. he
re. Ad idẽ quod notatur per gl. in. l. si siue. §. modestinus. ff. de
admi. tut. ⁊ p doc. post gl. in. l. j. C. si aduer. credi. ⁊ in. l. prediorũ.
C. de p̃di. minorũ. ⁊ dicit Pau. de cast. in cõsi. cclxx. incipi. Ad
primũ quesitũ videẽ in fine primi dubij ⁊c. qȯ postq̃ pecunie
exacte fuerũt apud tutorẽ presumunẽ esse apud heredẽ eius. al
legat. j. §. qȯ penes heredẽ. ff. de fideius. tuto. Quinimo notãter
dixit Bal. in. d. l. sub p̃textu. in finalibus verbis. qȯ ideo vbi ni
hil adest censeẽ dolus remissus q2 talis dolus hʒ cãm trãseuntẽ
vnde purgaẽ p transactionẽ vel remissionẽ postea sequentẽ. l. ij.
⁊ ibi Ang. C. de transa. ⁊ notaẽ in. d. l. tres fratres. sed qñ admi
nistratori aliqd adest tunc dolus hʒ cãm p̲manẽtẽ ⁊ durat tpe
trãsactionis ⁊ remissionis. ideo nõ purgaẽ q2 inest ipsi trãsactio
ni. ⁊ sic vult Bal. qȯ qñ aduersario adest p̲pter dolosam admi
nistrationẽ vĩ dolo qs inductus ad trãsigendũ ⁊ liberãdũ ⁊ sic
vĩ administratorẽ talẽ liberationẽ p dolũ extorsisse quo casu li
beratio etiã iurata nõ sortiẽ effectũ. vt tradit Pau. de ca. in p̃al
legato cõsilio. in prin. allegat gl. notabilẽ in. d. l. iij. §. j. ff. de con
tra. iudi. tutel. ¶ Quarto ⁊ vltimo principaliter non hʒ obsta
re qñ dicta qetatio ⁊ liberatio facta fuit ex eo q2 dicebaẽ rõnẽ
fuisse sufficiẽter redditã. hoc p̲baẽ q2 in p̲hemio dicte libera
tionis asseueraẽ rõnem fuisse p̲fecte redditam ⁊ reliqua restitu
20 ta. †ea aũt que in p̲hemio ponunẽ cãm finalem ⁊ mentẽ dispo
nentis demõstrãt. l. j. ⁊ ibi Bar. ff. ad mace. ⁊ in. l. fi. ⁊ ibi Bar.
⁊ alij. ff. de here. insti. ⁊ in. l. cũ hi. in prin. ff. de transa. ⁊ in. l. j. ff.
ad velleya. ⁊ p Bal. in. l. vt liberis. ff. de colla. cũ cõcordãtijs. cui
interp̃tationi consonat capitulum eiusdẽ liberationis in versi.
⁊ hoc ideo fecit. vbi clare demonstratur qȯ dictus Pau. ideo fe
cit dictã liberationem q2 ratio administrationis erat sufficien
21 ter reddita al's eam non facturus nã illa verba † ⁊ hoc ideo fe
cit cãm demonstrationis expressam demonstrant. l. cancellaue
rat. ff. de his que in testa. delen. ⁊ no. Bar. in. l. demõstratio fal
sa. §. qȯ aũt. ff. de cõdi. ⁊ demon. ex quib⁹ suppositis ostendiẽ qȯ
dicta liberatio nõ dʒ sortiri effectum. ¶ Primo q2 censeẽ facta
liberatio si verũ est qȯ narratũ fuit. s. rõnẽ fuisse sufficienter red
ditã qȯ aũt hoc verũ sit p ostensionẽ cõputorũ ostẽdi dʒ sicut in
a cõcessione pape subintelligiẽ cõditio si pces[a] veritate nitanẽ iu
xta no. in. c. ij. extra de rescri. ⁊ tradiẽ in. c. sup literis. co. ti. facit
qȯ notat Jo. an. in decisione qõnis quã ponit in regula inspici
mus de reg. iur. lib. vj. in mercu. ¶ Scḋo q2 si vera fuissent que
regrebanẽ qȯ rõ esset sufficienter reddita pupilla obligata erat
ad faciendũ quietationẽ de facto vt no. Bar. in. l. aiij. §. j. ff. de li
be. leg. ⁊ in. l. si finita. §. elegãter. ff. de dãno infec. cũ si. vnde ma
ritus p̲mittendo ⁊ liberando credebat liberare pupillam non
tutorẽ quẽ credebat iam liberatũ ex perfecta rõnis redditione
⁊ reliquorũ restitutione. Si ergo reperitur computa fuisse male
reddita talis liberatio nõ operaẽ aliquid nõ enim liberationẽ
tutoris quẽ liberare nõ intendebat cũ ad hoc non fuisset prin
cipaliter facta nõ etiã pupille q2 ipsa nõ tenebaẽ ad liberandũ
nõ existente vera computatione nec qȯ fuerit perfecte reddita.
actus autẽ vltra intẽtionẽ agentiũ operari nõ solent. l. non oĩs.
in prin. ff. si cer. peta. ⁊ l. cum tale. §. fi. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ has
duas rõnes in p̲posito cõsiderat ⁊ adducit Paul. de ca. in di
cto cõsilio. cccvij. vbi est videndũ q2 multa alia ad p̲positũ tan
git. coadiunanẽ p̃missa ex his que dicit Pet. de ancha. in dicto
cõsilio. clxxx. in. ij. col. vbi ad p̲positũ vult qȯ si narrata in probe
b mio[b] ⁊ p̃fatione vnius cõpositionis nõ sunt vera dicta cõpo
sitio iure cõi irritaẽ q2 factum habens se aliter q̃ probemium
ostendit ⁊ reddit subsequentẽ dispositionẽ nullã. allegat. d. l. fi.
ff. de here. instit. cum alijs de qbus per eũ ibi. ¶ Confirmantur
etiã predicta. nã ex quo tractaẽ de dãno ⁊ sumus in facto alie
no p̃fatus maritus põt allegare se ex errore fecisse dictam libe
rationẽ. iuxta no. p Bar. in. d. l. nõ fatetur. ff. de cõfes. ⁊ traditur
in. l. error. C. de iu. ⁊ fac. igno. ⁊ in. c. fi. ex̃ de ↄfes. ⁊ p consequens
22 †si esset simplex liberatio esset ipso iure nulla ex errore false cau
se que dicebaẽ finalis ⁊ coherens q2 erat obligatoria quoniam
stante veritate computationis legitime facte pupilla liberare
tenebatur seu instr̃m liberationis facere iuxta not. per Bar. in
d. l. iij. §. j. de liber. lega. ⁊ in. d. l. si finita. §. eleganter. ⁊ not. in. l.
dissolute. C. de cõdi. ex. l. ⁊ in. l. cũ affirmes. C. de libe. cã. cum fi. ⁊
ex cõsequenti vt diximus dicta cã censebaẽ finalis ⁊ coherens.
23 nam †cause que coherent ipsi dispositiõi ⁊ que inspecta iurisdi
spositione inducunt ⁊ artant ad ita disponendũ dicunẽ esse fi
nales. l. j. ⁊ ibi not. Barto. C. de fal. cau. ad leg. ⁊ Barto. in. l. de
monstratio falsa. §. j. ver. tertio quero de effectu cause. ff. de con
di. ⁊ demõ. ⁊ in. l. damus. ff. de condi. inde. ⁊ expressius Imo. in
l. ij. §. fi. ff. de dona. ⁊ in. c. post translationem. extra de renun. igi
tur liberatio facta ex errore false cause finalis fuisset nulla si fuis
set simpliciter facta. sed q2 facta fuit per acceptilationem ⁊ aq
lianã stipulationẽ rescindi põt preterxtu erroris conditione sine
cã p̲ut habeẽ p gl. ⁊ doct. in. l. si obligatio. C. de solutio. ⁊ p glo,
Bar. ⁊ alios in. l. si cũ te. ff. de pac. ⁊ traditur per Roma. in con
silio. cccccxvij. incipiẽ. in casu p̲posite consultationis ⁊c. colum,
antepenul. ⁊ in consilio. ccccccxx. incipiẽ. circa propositam consul
tationẽ. in vlti. col. ⁊ Pau. de ca. in consilio. cxxxj. incipiẽ. lʒ ista
domina Lisa

dña Lisa ⁊c.col.fi.⁊ cõsi.ccxxxv.incip.lȝ ista ⁊c.col.vlti.¶ Nec p̃dictis ob
stant illa verba apposita in principio cõtractus vȝ sciens se nõ teneri ad
infrascripta.⁊ illa verba ex certa scientia nõ per errorẽ ꝓpter q̃ videt̃ qꝺ
error allegari nõ possit.vt inquit Bar.in.l.sed ⁊ si qs.§.fi.ff.si qs cautio.
⁊ per Bar.in.l.si dari.ff.de ver.ob.⁊ in.l.fi.§.penul.ff.de condi.indebi.⁊
per Bal.in.l.mater.C.de rei vend.Qm̃ ad hoc rñdet̃ ⁊ p̃mo sm̃ Bal.in
24 d.l.sed ⁊ si quis.§.fi.in fine.qꝺ †nõ obstãte dicta clausula ꝓbando rem ali
ter se habere presumit̃ error ⁊ confessio erronea.Nã dicit ipse qꝺ cum cer
ta scientia vel error cõsistat solũ in mente per dicta verba non ꝓbat̃ certa
scientia nisi presumptiue q2 pars videt̃ confiteri illud qꝺ in scriptura con
tinet̃ q2 hoc facit ex certa scientia.vñ si postea ꝓbatur rem aliter se habere
videt̃ qꝺ per hoc presumat̃ confessio ista erronea.allegat.l.de etate.§.fi.ff.
de interroga.act.¶ Ultimo potest dici sm̃ Ang.Ful.⁊ Mod.in.d.l.sed
⁊ si quis.§.fi.qꝺ error ꝓbari potest verum est sȝ alio modo ꝓbari dȝ quã
ꝓbando rem aliter se habere sed erit necesse ad ꝓbationem erroris addu
cere alias coniecturas de quibus per Bar.in.d.l.non fatet̃.ff.de confess.
vbi Bar.in facto alieno videt̃ velle qꝺ satis sit ꝓbare vt.s̃.per id qꝺ habe
tur in.l.fi.ff.ꝓ suo.¶ Preterea inter coniecturas sufficientes ponit quã
do quis assertioni aduersarij credidit vt in.l.j.in fine.ff.qñ act.de pecu.est
annalis.⁊ no.Bar.in.d.l.error.in.j.col.C.de iuris ⁊ fac.igno.⁊ hoc mili
tat in casu nostro vt supra demonstratum est.item ponit qñ sumus in ne
gocio implicito vt in.l.emptor.§.lucius.ff.de pac.prout est redditio cõis
administrationis.nam vt ostendit Pe.de ancha.in.d.cõsil.cccxxxj.col.v.
calculatio ⁊ computus rationũ est multũ difficilis ⁊ implicitus.⁊ sic ptȝ
qꝺ in terminis nostris adsunt circanstantie requisite per doctores.⁊ con
sequẽter dicta clausula nõ obstat.¶ Cõfirmant̃ p̃dicta:q2 dicta v̾ba ex cer
ta scientia ⁊ non per errorem ⁊ facto alieno in ꝓmissione ad tollendũ iu
ris presumptionem.q2 in facto alieno presumeretur ignoranter facta.l.si
quis delegauerit.⁊ ibi Bar.ff.de nouatio.⁊ ita sentit Bar.in.d.l.si dari.
⁊ ita intelligi debet qꝺ ponit Bal.in.d.l.mater.⁊ in.l.ij.in.vj.q.in fine.ff.
de rescin.vend.non tñ tollunt quominus possit error allegari ⁊ probari.
⁊ si constat de errore non noceat.nam quo errore ductus fuit quis ad libe
randum eodem ad apponendam dictam clausulam.i.doli.ver.diuersum
ff.de donatio.Ita habetur per Bar.in.d.l.fi.§.idem quesijt.ff.de condi.
indeb.⁊ sic concluditur qꝺ qñ ꝓbatur error talia verba non nocẽt.faciũt
no.per Bar.in.l.j.col.x.C.de cõfessis.vbi volunt qꝺ non obstãte dicta clau
sula potest error probari.Et predicta maxime procedunt quia vt dicit so
25 lennis doctor.d.Jo.petrutius in.d.l.fi.§.idem quesijt.†tales clausule ap
ponuntur ex quadam consuetudine tabellionum sicut in simili dicit bar.
in.l.j.ff.de iure codicil.¶ Preterea aduertendum est quod iste Paulus
duo facit.vnum proprio nomine quia promittit de rato cum alijs clausu
lis ⁊ promissionibus concernentibus dictam promissionem de rato.alte
rum.s.liberationem facit nomine vxoris quõdam pupille ad primum nõ
tenebatur.vnde illa verba dicta promissione de rato verificantur nec ca
dit aliquis error nec ex eo rescinditur liberatio quasi non habuerit man
datum sȝ ex alijs capitulis de quibus supra dictum est.⁊ ex eo dici potest
emanasse promissionem de rato ⁊ non propter liberationem ad quam cre
debat dictam quõdam pupillam obligatam.ex quo credebat rationem
sufficienter redditam vt diximus supra.⁊ hoc ne dicamus voluisse iacta
re suum quod in dubio non presumitur.l.cum de indebito.in princ.ff.de
proba.in.c.super hoc.de renuncia.⁊ ne dictus Paulus indebitum dam
num patiatur.⁊ dictus tutor cum aliena iactura ex dolosa administratio
ne locupletetur propter quas causas verba generalia restringi solent.vt
in.l.ij.C.de noxa.⁊ quod not.in.l.fi.§.in cõputatione.C.de iure delibe.cũ
26 simi.†⁊ error presumitur etiam in facto proprio vt traditur per Barto.
in dicta.l.error.⁊ in.d.l.non fatetur.¶ Ulterius dicimus quod verum est
dicere quod dictus Paulus non tenebatur facere dictam liberationem
nomine vxoris sue quondam pupille.quamuis enim ipsa teneretur exi
stente vera dicta assertione quod ratio esset perfecte reddita ad faciendũ
liberationem.vt dictum fuit.s̃.tamen Paulus non tenebatur vt de se
patet.⁊ ideo infertur quod etiam dicta verba sciens se ad infrascripta ⁊c.
possunt verificari in dicta liberatione per Paulum facta.vnde concludi
tur ⁊c.quod per illa verba non prohibetur probatio erroris causantis li
berationem quia operantur quod prefatus Paulus non potest allega
re nec probare errorem quod ipse fecerit liberationem ad quam facien
dam non tenebatur.sed non operantur quod liberatio predicta non pos
sit rescindi eo quod sit facta per errorem ⁊ ex falsa assertione quod ratio
27 esset perfecte reddita.vt dixi.s̃.⁊ sic patet †qꝺ ista dicta verba sciens se⁊c.
non remanent sine virtute aliquid operandi.iuxta.l.si qñ.ff.de leg.j.in.c.
si papa.de priuileg.in.vj.⁊ qꝺ not.Bal.in rub.C.de cõtrahen.emp.in.ix.
q.⁊ per istum modum intelligendi tollitur manifeste nona distinctio po
sita per Alex.de imo.in.d.l.sed ⁊ si quis.§.fi.vbi dicit qꝺ qñ notarius in
instrumẽto scripsit titius ex certa sciẽtia sciens se ad infrascripta nõ tene
ri promisit ⁊c.tunc nõ põt ad infringendã ꝓmissionem adaptari proba
tio erroris:q2 aut ꝓmittens in veritate tenebat̃ se obligare vt fecit.⁊ sic
fuerunt ꝓlata per errorẽ.illa verba.s.sciẽs se nõ teneri ⁊c.⁊ clarũ est qꝺ nõ
põt infringi promissio.Aut non tenebat̃ ꝓmittere ⁊ tunc non fuit aliqs
error:q2 sciebat se nõ teneri vt probant verba sua.l.optimam.C.de contra
hen.⁊ cõmit.stip.ideo valebat ꝓmissio cum effectu.l.cãpanus.ff.de oper.
liber.q2 vt ex supradictis colligitur nos non dicimus quod dicta libera
tio irritet̃ ex hoc capite qꝺ Paulus liberauerit quem non tenebat̃ ad li
berandũ:sed eo q2 ipsa liberatio fuit facta ex falsa causa coherẽti ⁊ finali:
credebat enim Paulus rõnem fuisse ꝑfecte redditã.vt latius oĩa ista fue
28 rũt supra ꝓbata.⁊ hec interpretatio est multũ equa ⁊ ideo sequẽda:†oĩs
em̃ interpretatio desiderat equitatẽ.vt est tex.in.l.his.ff.de cõdi.⁊ demõ.
quem ad hoc pro notabili allegat Bald.in.l.cum allegas.ad finem.⁊ in
aut.ad hec in.ij.col.C.de vsuris.⁊ qꝺ sit equa patet q2 per eam vitatur ꝙ
Paulus indebite damnum patiat̃: et dictus tutor cũ aliena iactura ex
dolosa administratione non locupletetur.d.l.ij.C.de noxa.cũ alijs.s̃.alle
ga.Item per hanc interpretationem verba instrumenti magis ad con
cordiam reducuntur ⁊ vnumquodq; verbũ remanet in virtute aliquid
operandi.stabit enim in suo robore ⁊ effectu causa finalis ⁊ coherens p̃
dicte liberationis cũ ex eo fuerit facta:q2 dicebatur rationem fuisse suffi
29 cienter redditam vt ad plenũ diximus.s̃.⁊ †verba instrumẽti ⁊ scriptu
re debent ita intelligi vt non contineant in se perplexitatem quandam
vel repugnantiam vt est tex.no.in.c.inter dilectos.§.ceterum.de fide in
stru.quem ad hoc allegat do.Anto.in.c.cum tu.col.v.⁊ ibi Abb.col.iij.
de prescrip.facit tex.in.l.nam ad ea.ff.de cõdi.⁊ demon.⁊ qꝺ Bart.in.d.
l.fi.§.idem quesijt.ff.de condi.inde.ad idem est tex.no.in.l.fi.ff.de rescin.
ven.per quem dicit ibi Fran.de alberg.de aretio.qꝺ pacta vnius contra
ctus debent sic intelligi vt cesset omnis absonus intellectus ⁊ vnum non
remoueat aliud.¶ Preterea licet illa verba sciens se ⁊c.referrẽtur ad li
berationem ita quod non posset rescindi ex causa erroris quod tamen ne
gatur tamen adhuc starent solida alia fundamenta de quibus supra.s.
quod liberatio ⁊ quietatio non obstaret cum non extendantur ad dolo
sam administrationem vt declarauimus.s̃.Et ex p̃dictis infertur quod
licet etiam dictus Paulus in instrumento fateatur pupille fuisse satisfa
ctum ⁊ plenarie restituta reliqua:talis confessio non obstat nec ꝓbat nec
probat veram restitutionem q2 presumitur interposita ad solẽnizandum
acceptilationem immediate interpositam potius quam qꝺ illud verum
fuerit vt inquit Bar.in.d.l.aurelio.§.gay⁹.⁊ in.l.j.ff.de his que in frau.
cre.⁊ in.l.si ex plurib⁹.in prĩ.ff.de sol.⁊ in.l.si in stipulatu.ff.de do.⁊ Bal.
in rub.C.de his q̃ in frau.cre.col.pe.⁊ Ro.in.l.p̃dia.ff.de acq.pos.⁊ sic aq
liana stipulatio ⁊ acceptilatio interposita poti⁹ videtur arguere rõnẽ nõ
legitime redditã:q2 si fuisset legitime reddita dict⁹ tutor fuisset liberat⁹.
⁊ sic nõ potuisset acceptilatio tollet̃ obligationẽ iã sublatã.ar.l.si accepti
latã.⁊ qꝺ ibi ꝑ Bar.⁊ Imo.ff.de accep.⁊ si cõtra hoc obijciat̃ qꝺ lȝ ꝓpter
aqlianã acceptilationẽ ⁊ stipulationẽ dicta cõfessio nõ ꝓbet verã restitu
tionẽ interuenisse: tñ videtur Paulus voluisse donare per acceptilatio
nem.l.mortis causa capitis in fi.ff.de dona causa mortis.⁊ in terminis
not.Bar.in.d.l.si ex pluribus.in princi.propter quod inquit Imo.in.d.
l.si acceptilatio.quod talis acceptilatio indiget insinuatione per ea que
not.glo.in.l.si quis obligatione.ff.de reg.iur.cum simi.¶ Respondetur
quod ex quo dictus Paulus potuit hec scienter facere animo donandi.
Item ignoranter credens dictum tutorem se dolose non gessisse in admi
nistratione ⁊ aliquid subtraxisse ⁊ sic decipi potuerit in tali deliberatio
ne poti⁹ presumit̃ error ⁊ deceptio qꝺ donatio.l.hoc probatur ex theori
ca doc.quam ponunt in.l.ij.C.de rescin.ven.⁊ in.l.si quis cum aliter.ff.de
verbo.obli.⁊ in.c.cum causa.de emptio.⁊ vendi.vbi dicunt quod q̃uis
vendens deceptus presumatur scire valorem rei sue.l.quisquis.C.de re
scin.vendica.⁊ consequenter vendendo paruo precio videtur donare ta
men ex quo militat alia prescriptio in cõtrarium quod nemo presumitur
velle iactare suum.d.l.cum de indebito.vincit talis prescriptio tanquam
potentior ⁊ potius presumitur deceptio quã donatio.¶ Preterea talis
donatio causatur a quietatione ⁊ liberatione.Tales autem liberationes
⁊ quietationes non extenduntur ad ignorata vt in.l.cum aquiliana.ff.de
transact.⁊ ad dolose administrata.vt per Bar.in.d.§.gayus ⁊ supra la
tius est ostensum.Igitur ad illa non extenditur donatio.¶ Preterea ⁊
aliter responderi potest.nam quando ex dolo preterite administrationis
aduersario aliquid adest dicitur dolus habere causam permanentem.et
dicitur inesse ipsi liberationi ⁊ transactioni secundum Bald.in.d.l.sub
pretextu.la.ij.in fi.⁊ relatum fuit supra.sed quando inest ipsi transactio
ni ⁊ liberationi:licet liberatio facta sit per aquilianã stipulationem com
petit replicatio doli.vt est casus in.d.l.actione.C.de transac.igitur in ca
su nostro in quo probatum est quod ex dolo aduersarij aliquid adest ob
stat replicatio doli.⁊ ista videtur sufficiens responsio.¶ Et ex premissis
omnib⁹ cõcluditur quod posito etiam quod dictus Paulus habuisset
mandatum vel etiam qꝺ tunc fuisset ratificata liberatio:tamen ex capiti
bus de quibus supra talis liberatio rescindi posset vt demonstratum est.
nam clarum est qꝺ si prefatus Paulus habuisset mandatum ad liberan
dum non extenderetur illud mandatum ad liberationem dolose admi
nistrationis.arg.l.creditor.§.lucius.ff.manda.⁊ quod no.Bar.in.l.fi.ff.
de preto.stipu.cum suis concor.Item si dicta liberatio fuisset ratificata
sicut liberatio nõ extendebat̃ ad dolosam administrationem.ita nec rati
30 ficatio ⁊ approbatio.†Ratificatio enim non auget liberationem vt com
prehendat plusq̃ꝫ de sui natura in ea induceretur.Nam vt inquit Bald.
in.l.ij.in fi.C.si aduersus rem iudi.natura confirmationis est robur ad
dere confirmato:non autem ipsorum extendere ad id qꝺ in eo nõ exten
debatur:alle.pro hoc tex.in.l.aureli⁹.§.testõ.ff.de lib.le.⁊ sequitur Pau.
de cast.in consi.cxxxiiij.incipi.notandum est quod ista ⁊ cetera.in princi.

31 ¶†Preterea approbatio non extendit̄ ad dolose ad
ministrata.vt no.per gl.in.l.pōponius scribit.in fi.ff.
de neg.gest.⁊ Bar.in.d.§.gayus.Itē ratificatio nō ex
tendit̄ ad ignorata vt no.per gl.Bar.⁊ Bal.in.l.ma
ter.C.de rei ven.⁊ ꝑ Bal.in.l.obseruare.§.fi.col.v.ver.
quarto quero.ff.de offi.procō.⁊ leg.Ignorantia autē
dolosi administratoris presumit̄.tū qꝛ in facto alieno
d.l.fi.ff.pro suo.tū qꝛ tractatur de dāno vitando.vt no.
in.d.l.nō fatet̄.⁊ in.d.l.error.Ex quibꝰ infert̄ qd̄ quā
uis dicta olim pupilla ratificasset ⁊ approbasset ꝑdi
ctā liberationē.tñ posset illa liberatio infringi.⁊ ideo
nō videt̄ verti aliqd̄ interesse an sequuta fuerit ratifi
catio vl̄ nō.vt ex supradictis colligit̄.Et ex ꝑdictis oībꝰ
colligunt̄ plures defensiōes respectu dicti Pauli qm̄
dicte impugnationes nō respiciūt defectū mādati vel
ratificatiōis.sed infringūt ⁊ impugnāt liberationem
etiā si talis liberatio facta fuisset a ꝑncipali legitime
etatis existētis.vñ ex pluribus ostendit̄ dictū Paulū
nō teneri.¶Primo qꝛ ex quo ꝓbat̄ qd̄ dicta liberatio
fuit dolose exorta cōpetit dicto Paulo actio de dolo
ad rescindendū.iuxta id qd̄ habet̄ in.l.iij.§.j.ff.de con
trario.iud.tutel.⁊ in.d.l.sub ꝑtextu.C.de transac.Igi
tur etiā per viā excipiēdi exceptione doli se defendere
pōt.vt in.d.l.inuitus.§.cui damus.ff.de reg.iu.⁊ in.l.
j.§.fi.ff.de superficiebus.¶Scd̄o qꝛ cōpetit sibi condi
tio sine cā ratione erroris vt tradit̄ in.l.si cū te.ff.de pa.
⁊ in.d.l.si obligatio.C.de solu.⁊ in alijs locis supra al
leg.Igit̄ etiā exceptio cōditionis sine cā se teneri pote
rit.ar.d.§.cui damus.¶Tertio qꝛ talis liberatio nō
extenditur ad dolose administrata vt ꝓbatū est.Igit̄
ꝓmissio de rato ⁊ alie clausule nō trahunt̄ ad illa iu
xta gl.no.in.l.patronus.§.patronū.ff.si quis in frau.
pat.⁊ est tex.no.in.l.fi.ff.de cōsti.pec.quē allegat Bal.
in.l.si absente.C.si cer.pe.⁊ in.l.ex testō.C.de fideicom.
cū si.⁊ ista est clarissima rñsio in materia.¶Quarto qꝛ
ex quo cōstat dictā liberationē esse iniquā ⁊ per dolum
extortā nō videt̄ qd̄ ex ꝓmissione agere potuerit qꝛ cō
uentus ex sua ꝓmissione excipe poterit de dolo ⁊ iniq
tate liberationis.ar.l.ij.in fi.C.de fideius.mino.⁊ in.l.
si minor.ff.de ꝓcur.⁊ in terminis cōsuluit notabiliter
Pe.de anc.in supra allegato cōsi.cccxxj.circa vltimā
chartā.ver.descēdo ad obligationē.⁊ ibi subdit qd̄ suf
ficit dolus re ipsa sicut dolus ex ꝓposito.ar.d.l.si qs.cū
32 ibi no.ff.de ver.ob.Itē adducit qd̄†talis ꝓmissio qd̄
ratificabit ⁊ obseruabit dꝫ intelligi qd̄ ratificabit ⁊ ap
probabit q̄ sunt licita ⁊ honesta nō aūt q̄ in se dolū cō
tinēt ⁊ iniquitatē.ar.tex.in.c.j.de iureiur.li.vj.⁊ in.l.si
ꝓcurator.ff.de cōdi.inde.⁊ in.l.si liber.ff.de ope.lib.⁊
in.c.veniens.⁊ in.c.quintauallis.de iureiur.cū si.⁊ plu
ra alia adducit que omittunt̄ qꝛ ibi videri possunt.⁊
scd̄m ꝑdictā cōsiderationē fuit alias cōsultū per solē
nes doctores.⁊ cōsuluit etiā Alex.de imo.vt pꝫ in quo
dā eius cōsi.incip.cōsideratis his ⁊c.¶Quinto ⁊ vlti
mo rñdet̄.nā vt.s̄.dictū fuit si ipsamet ꝑncipalis stāti
bus terminis ꝑdictis fecisset liberationē predictā lici
33 tū esset sibi īpugnare vt.s̄.vñ talis clausula de rato†⁊
qd̄ ꝑncipalis nō ꝯueniet sub pena nō obligat magis
extraneos ꝓmittētes quā ꝑncipales.si ipsi talē actū fa
cerent.ar.l.stipulatio hoc modo cōcepta.ff.de ver.obl.
⁊ eius qd̄ habet̄ in.l.titia.eo.ti.⁊ in.c.gemina.extra de
sponsa.⁊ ita elegāter cōcludit Pe.de anc.in sua dispu
tatione q̄ incipit.cū.c.laycus.in.xviij.col.ver.est ⁊ alia
forma qd̄ due persone.nō em̄ dꝫ esse in plus obligatus
ꝓmittēs de rato.quā ꝑncipalis si fecisset vel actū rati
ficasset.arg.l.cū minor que est.l.iij.in prin.⁊ in.§.j.ff.rē
ratā habe.¶Cōprobant̄ ꝑdicta nā qs īpugnādo actū
a tanq̄ iniquū de iure cōi[a] vel speciali nō vr̄ venire cōtra
actū ratificatū vt ꝓbat̄ in.d.l.iij.in prin.⁊ in.§.j.⁊ ibi
Bar.rē ratā habe.⁊ ad terminos nostros tradit etiā
no.Areti.in cōsi.suo.xc.incip.in cā istorū ⁊c.⁊ in cōsil.
c.incip.lōgitudo ⁊ verborū ꝓlixitas ⁊c.col.vlt.⁊ omit
temus dicta sua qꝛ de facili videri possunt.⁊ satis pro
lixi fuimus.¶Ex quibꝰ oībus cōcluditur qd̄ peti po
test redditio rationis ⁊ reliquorū.⁊ si deliberatio op
ponat̄ pōt cōtra illā replicari qd̄ nō obstet tanq̄ dolo
sa iniqua ⁊ erronea.⁊ sic venit rescindenda ex causis ⁊
capitulis de quibus supra. Laus deo.

a ¶Veniens ꝯ factū iniquū de iure cōi nō dicitur impugnare nec venire ꝯtra actū ratificatum.

¶Consilium.clx.

1 ☞Societas nō solū expresse sꝫ tacito consensu ꝯhit̄.
2 Societas an finiatur morte vnius ex socijs vel intelli
gatur renouata in filios ⁊ heredes.nepotes ⁊ patruos
3 Societas ex quibus cōiecturis presumatur contracta vel nō.⁊ nu.8.
4 Socio satisfaciendū est arbitrio boni viri.
5 Facta magis attenduntur quā verba.
6 Societas an dicatur contracta vno tantū negociante.
7 Subsequentia declarant precedentia ⁊ ecōtra.⁊ nu.10.
9 Argumentum a consuetudine valet.
11 Empta per vnum ex socijs etiam communi nomine sunt cōicanda.
12 Societas an dicatur contracta cum nepotibus pupillis ⁊ patruis.
13 Pupillus factus maior potest ratificare gesta per fratrem maiorem no
mine pupilli.
14 Societas tacita cum alijs personis an inducatur ex scientia ⁊ patientia
tutorum.
15 Tutor an contrahat cum pupillo ⁊ quando non.
16 Consensus an prestari possit in facto proprio ad sui commodum.
17 Solēnitas inducta ex forma statutorum in actu gerendo cum pupillo nō
attenditur si qua gesta sunt in vtilitatem minorum.
18 Societas dicitur largo modo in qualibet re communi.
19 Libelli verba largo modo intelligi debent immo impropriantur ad sal
uandum libellum.
20 Libelli intentio attenditur penes conclusionem.
21 Verba.de equitate.de facto.⁊ de veritate quid importent in arbitratore.
22 Arbitratoris quanta sit potestas.

Dominus labia mea aperiat et
spūssanctꝰ illuminet intellectū.¶In presenti cōsultatiōe sub
tiliter ⁊ elegāter cōsultū est ꝑ prestantissimū iuriscōsultū dñm
Mattheū de vbaldis: in quasi vicissitudinarijs rōnibus ⁊ autoritatibꝰ
vti vellē multas chartas implere opus esset:qm̄ materia de qua queritur
nō est noua sed tacta per doctores in varijs locis ⁊ in qōnibus super di
cta materia quottidie emergentibus diuersa ⁊ qñq꜖ varia emanarūt cōsi
lia ꝓut facta diuersimode cōtigerunt:ex quibus ius orit̄.l.si ex plagis.§.
in diuo.ff.ad.l.aquil.Nec mirū qꝛ materia de qua agimus ꝑsumēdi taci
tā societatē fundat̄ sup cōiecturis.Que qñq꜖ sunt leues qñq꜖ vrgētes qñq꜖
violētes s̄m factorū varietatē:⁊ qñq꜖ multa cōcurrūt:ex quibus oībus si
mul iunctis animꝰ socialis declarat̄.¶Cōcordāt em̄ oēs scribētes in hac
1 materia qd̄ societas†non solū expresse sed etiā tacito cōsensu cōtrahi pōt
l.qui admittit̄.⁊.l.plane.ff.ꝓ socio.qm̄ cōsensus nō solū verbis sed factis
declaratur.l.de quibus.ff.de legi.verba oīa ad cōtextū sunt Pe.de anch.
in suo elegāti cōsi.ccxcix.incip.in xp̄i noīe ⁊c.materia de qua queritur nō
2 est noua.qd̄.j̄.etiā allegabit̄.¶†Quare in presenti cōsultatione lꝫ illud sit
de plano fatendū inter Angeluciū Polidorū ⁊ Eugeniū ꝑ mortē Ange
lucij fuisse finitā.l.actione.§.morte ⁊.l.nemo pōt.ff.ꝓ socio.qd̄ verū intel
ligebat elegās ⁊ subtilis doctor Jo.fabri.insti.ꝓ socio.ad fi.nisi socij con
traxissent societatē ꝓ se ⁊ eorū heredes ⁊ iurassent illā obseruare vt ibi la
tius ꝑ eū.Tñ in casu nr̄o cōcludendū est post mortē Angelucij renouatā
fuisse societatē īter dictos Eugeniū Polidorū filios ⁊ heredes Angelu
cij.¶Ista cōclusio ꝓbat̄ ex illa vulgata doctrina Ja.de are.Oldr.Bar.⁊
Bal.in.l.titiū ⁊ meuiū.§.altero.ff.de admi.tut.⁊ Bar.⁊ Bal.in.l.cū duo
bus.§.idē rñdit.ff.ꝓ soc.⁊ Bar.⁊ Bal.in tractatu de duobꝰ fratribus.⁊
Bar.⁊ Bal.in.l.si patruus.C.cōia vtriusq꜖ iudi.⁊ Bal.post Nicolaū de
mata.in.l.j.C.qui testa.fa.po.qui volunt qd̄ qñ fratres seu patrui cū nepo
tibus viuūt in cōione in eadē domo ⁊ cōicant lucra ⁊ nulla inter eos red
dit̄ rō lucrorū:⁊ ita lōgo tpe steterūt eorū negocia ꝓmiscue agendo ꝑsumi
tur tacita societas inter eos.q̄ oīa cōcurrūt in casu nr̄o.vt pꝫ ex facti nar
ratiōe.Nā dicti Polidorus ⁊ Eugenius patrui filiorū Angelucij simul
cū dictis filijs Angelucij in vna ⁊ eadē domo cohabitauerūt cōibus sum
ptibus ⁊ expēsis lucra traffici ⁊ mercātiarū quorū petit̄ diuisio in cōi po
suerūt.Et ex his cōi noīe bona immobilia empta fuere:nec aliqua ratio
vnq̄ inter eos reddita fuit.⁊ ita diu ⁊ lōgo tpe steterūt.Et alie etiā vrgen
tes cōiecture cōcurrūt in casu nr̄o de quibꝰ statim dicet̄.¶Sed cōtra hāc
cōclusionē insurgūt aduersarij dicētes qd̄ in dubio ita presumēdū eēt.sed
3 nos sumus in casu certo in quo apparet qd̄†nō exercuerūt trafficū aīo cō
tinuandi societatē seu reuocādi sꝫ potius exercēdi ꝓprio noīe cū in incer
tis nō certis locus est cōiecturis.l.cōtinuus.§.cū ita.ff.de ver.ob.Qd̄ aūt
voluerint exercere ꝓprio noīe pꝫ qꝛ viuēte Angelucio libri erāt intitula
ti sub noīe Angelucij ⁊ Eugenij ⁊ post mortē vero Angelucij fuerūt inti
tulati sub noīe Eugenij ⁊ Polidori filijs aūt Angelucij nulla est habita
mētio.ex tali aūt intitulatiōe cognoscitur an frater exercuerit negociatio
nem cōi noīe ⁊ tanq̄ socius an ꝓ se ⁊ ꝓprio noīe vt cōcludūt Bar.⁊ Bal.
in.d.l.si patruū.⁊ Bar.in.d.l.si titiū ⁊ meuiū.§.altero.⁊ lꝫ filij dicti An
gelucij se exercuerint in dicto trafficho nō vr̄ ꝓpter hoc induci tacita socie
4 tas sꝫ potius qd̄†ꝓ cōmodo ⁊ qualitate operis sit eis satisfaciendū arbi
trio boni viri iuxta no.ꝑ Bar.in.l.certū.circa scd̄am col.C.fa.her.⁊ Bal.
in aut.ex testō.in v̇.x.capl̄m.C.de colla.⁊ ꝑ Ang.in ꝯsi.mihi.lxxxvj.incip.
pater habēs ⁊c.¶Sꝫ ad hāc obiectionē clare rñdeo qd̄ Bar.⁊ Bal.in lo
cis ꝑallegatis volūt qd̄ negociatio ꝑsumat̄ gesta cōi noīe illarū ꝑsonarum
q̄ sunt descripte in intitulatiōe librorū:nō tñ negāt qd̄ nō etiā possint taci
te eē gesta noīe aliaꝝ ꝑsonarū nō exp̄ssarū in ītitulatiōe libri:⁊ qd̄ īter illas
ꝑsonas nō exp̄ssas ⁊ exp̄ssas sup dictis trafficis nō possit eē tacita societas
immo

immo expresse hoc volunt.nã Bar.⁊ sequunt̃ doc.vult qḋ si am
bo fratres separatim negocient̃ ꝓpriis nominibus ꝓut in du
bio presumit̃ ſm eũ iuxta.l.⁊ magis.ff.de solu.si tñ cõicãt lucra
censetur tacita societas dictarũ negociationũ inter ipsos cõtra
cta qꝛ talis cõicatio nõ potest fieri citra ius ⁊ nomen societatis
arg.pro herede.§.papinianus.ff.de acqui.here.Et quo datur
intelligi qḋ ex eo qḋ fratres ꝓprio nomine exercuerint trafficũ
non tollit̃ quominus possit ex actibus socialibus tacita socie
tas presumi.Unde dicit Pe.de anch.in.d.cõsi.cccclix.in pñ.in
5 ꝓposito nostro † qḋ plus est aliquid facto demonstrare quã ver
bis.vt in.c.dilecti filii.de appel.cũ ibi no.vñ si factũ cõtradicit
verbis vel scripture factum superat ⁊ scriptura sibi cedit.l.j.et
per totũ.C.plus valere qḋ agit̃.¶Ex factis autẽ clarissime cõ
stat oĩa gesta ꝑ dictos patruos gesta fuisse aĩo cõtinuandi socie
tatem cũ dictis filiis Angelucii vt supra dictũ fuit.Et si dicat̃
Bar.loquitur qñ ambo fratres negociant̃.Sed si vnus solꝰ ne
gociat̃ alter non.licet cõicentur lucra tñ dicit Bar.in.d.l.si pa
truus.in fi.qḋ nõ videt̃ contracta societas: quia ille qui nego
ciatur magis videretur donare quã societatem cõtra here.l.qn
ta.ff.pro socio.Idẽ voluit Bar.in.d.§.altero.vbi assignat aliã
6 rationem.s.† nõ põt dici cõtracta societas ex quo alter qui non
negociat̃ nihil ponit.l.j.in fi.ff.ꝓ socio.Et sic videret̃ dicẽdũ qḋ
cũ in casu nostro tñ patrui post mortem Angelucii fuerint ne
gociati qḋ non ponit ꝓ cõicatione lucrorũ tacita societas presu
mi.¶Ad hoc clare rñdeo qḋ immo etiã altero tantũ negocian
te presumi põt contracta tacitas societas inter fratres.nã Bal.
in.d.l.si patruus.⁊ in additionibus quas fecit ad tractatũ bar.
de duobus fratribus voluit quod sicut quando ambo nego
cient̃ vnus in vna arte alter in alia ex cõicatione lucrorũ induci
tur tacita societas ita qñ alter tantũ negociatur ⁊ cõicãtur lu
cra ex illa negociatione censet̃ tacite societas cõtracta.Et hanc
opi.sequit̃ Pe.de anch.in.d.cõsi.per me allegato.Idem sensit
Ang.in suo cõsi.cxii.incip.Uannucius ⁊c.⁊ ſm hanc partẽ alias
consultũ vidi per doctissimos viros qḋ de plano procedit in ca
su nostro in quo cessant rationes Bar.Nam in.d.l.si patruus.
hoc negat qꝛ esset donatio.sed hoc nõ est absurdũ.Ex quo con
currit in casu nostro fraternitas lucrorũ in cõi positio eorũ non
reddita ratio ⁊ diuturnitas temporis argumen.l.procula ff.de
ꝓba.⁊ glo.no.in.l.libertis.§.manumissis.ff.de alimẽ.⁊ ciba.le.
⁊ no.Bar.in.l.q̃ dotis.ff.so.ma.⁊ in ꝓposito declarat no.Bar.
post Nico.de mata.in.d.l.j.C.qui testa.facere possunt.⁊ Pe.de
anch.in preallegato cõsilio.Cessat etiã ratio Bar.in.d.§.altero
qui dicit qḋ nõ presumit̃ societas ex quo alter nihil posuit cũ di
ctum trafficum sup quo negociati sunt viuente Angelucio cẽt
cõe inter dictum Angeluciũ ⁊ eius fratres ⁊ sic eius filii habe
bant tertiam partem sicut quilibet ipsorum patruorũ.Et hãc
questionẽ decidit in terminis Pe.de anch.in.d.consi.vbi poni
tur questio qñ alter frater negociatus fuit proprio nomine.⁊
tñ ex cõicatione lucrorum vult qḋ ꝓbetur tacita societas.Nec
in casu illo concurrebant tot coniecture sicut in casu nostro vt
ibi videri põt latius per eum.¶Sed in casu nostro cõcurrunt
plura alia que vrgent ⁊ violentant nos ad presumendum taci
tam societatẽ.⁊ in primis immediate qḋ filii Angelucii potue
runt se in traffico exercere ⁊ se exercuerunt in cõi apotheca nul
lo eis vnq̃ statuto salario nec eis rõne reuisa que manifeste ar
guũt tacitam societatẽ.ita in indiuiduo cõsuluit Pau.de cast.
in suo cõsi.clxxiii.incipiẽ.in christi noĩe amẽ.ex die quo iste Ra
pha.vbi ponit pũctualiter casum qñ maior frater proprio noĩe
exercuit.Et minor immediate qḋ potuit se exercuit ⁊ lucra fue
runt in cõi posita.Quia si aliter diceremus resultaret iniquitas
a qḋ alter frater[a] minor qui se exercuisset laborasset sine fructu.
Nam ⁊ si alteri locasset operas suas aliquid fuisset superlucra
tus.Non ergo decens est qḋ si lucrum laboris sui puenit ad fra
tres qḋ ipse nudus permaneat.nam tunc ad extremum malorũ
peruenitur cum inde damna perueniunt vnde auxilia sperãtur
arg.l.meminerint.C.vnde vi.sed a fratre non damna sed lucra
⁊ auxilia peruenire debent.aurelius.§.titius testamento.ff.de
aur.⁊ ar.leg.igitur ⁊c.Nec debet vnus fratrum alterum labore
suo defraudare ⁊ spoliare sed equaminiter.⁊ misericorditer si
bi dare arg.l.verum.in prin.ff.pro so.Item equalitas est inter
eos seruanda arg.l.fi.C.de fructi.⁊ lit.expensis.Unde cõcludit
qḋ ex quo se exercuit nullo statuto salario presumitur tacita so
cietas.⁊ ad argumentũ qḋ alter exercuit ꝓprio nomine rñdet
qḋ inter socios non est fienda hec distinctio vtrum nomine pro
prio acquisiuerit.Nam ⁊ qḋ nomine proprio alter acquirit alte
ri communicare tenetur actione pro socio.⁊ si socius.§.si absen
ti.⁊.l.si quis societatem contraxerit.ff.pro so.Et sic in fortiori
bus terminis decidit casum nostrum quando non precessit so
cietas cum patre.item non aderant alie coniecture de quibus
in casu nr̃o.Unde immediate qḋ filii Angelucii se inceperunt
exercere.Apparuit qḋ patrui negociati sunt ponendo lucra in
cõi animo cõtinuãdi societatẽ quã habebãt cũ eorũ patre.⁊ qua
lis apparet oĩs animus de pñti talis ꝓsumit̃ in ꝓterito ex quo
cõstare põt ꝙ etiã exercuerũt cõcurrit ꝓsumptio cõicationis lu
crorũ.arg.eorũ que ponit Bal.in.l.ex psona.C.de ꝓba.Et quia
7 † per subsequẽtia ꝓbant̃ ꝓcedentia.l.si seruus pluriũ in fin.ff.de
leg.j.actus eñ subsequens precedentẽ volũtatẽ declarat.l.iul.§.
proinde.ff.ad macedo.⁊ ita arguit in ꝓposito Lu.ro.in suo.cõ
silio.cccclxx.informis.⁊ qꝛ a principio erat societas tpe vite An
gelucii.⁊ postq̃ eius filii fuerũt maiores ex actibus est presumẽ
da.Ita etiã circa media tpa animꝰ est presumendus: cũ talia ꝓ
sumant̃ media qualia extrema ꝓbant̃.vt declarat Bar.in.l.cel
sus.ff.de vsucap.¶Confirmant̃ pmissa.nã in puncto presuppo
nit̃ qḋ etiã multa pertinentia ad trafficũ fuerũt empta etiã no
8 mine filiorũ dicti Angelucii per que datur intelligi ꝙ † erat taci
ta societas inter ipsos.Nã lʒ possit dici qḋ potius inducit̃ que
dam cõio in rebus emptis q̃ societas in aliis.ar.l.cũ duobꝰ.§.
si fratres.⁊.§.cũ duo.ff.pro socio.⁊ eius qḋ not.Bar.in.l.j.§.si
qs hoc interdicto.ff.de iti.actuq3 priua.tamen qꝛ ſm cõiter acci
dentia mercãtie pro traffico solent fieri cõi nomine sociorũ talis
emptio arguit societatẽ.Nã nulli dubiũ qḋ in illis rebꝰ emptis
ꝓbat̃ animus cõtrahende societatis.l.nihil.⁊ ibi Bar.ff.cõi di
ui.⁊.l.cum ꝓponas.⁊ ibi Bar.⁊ Bal.C.ꝓ socio.ergo ptʒ qḋ in
rebus traffici exercebãt se filii dicti Angelucii vt socii patruorũ
suorũ.¶Deprehendit̃ etiã volũtas.qꝛ ex lucris emerunt predia
cõi noĩe.qḋ multũ ponderat do.Ant.ad ꝓbandã tacitã societa
tẽ in suo cõsi.lxxii.inci.In nomine iesu christi ⁊c.Primo vr̃ di
ctũ Franciscũ vbi vult qḋ talibus emptionibus ꝓbat̃ tacita so
cietas.Q̃tuncũq3 ergo morte Angelucii finita esset societas. tñ
ex quo trafficum nunq̃ fuit diuisum.⁊ in eo statim qḋ eius filii
fuerũt heredes se exercuerũt apparet continuatã seu renouatã
esse societatẽ.Nam sicut inducit̃ tacita diuisio qñ duo longo tẽ
pore possederũt rem cõmunem separatim ꝓ diuiso vt est casus
in.l.itaq3.ff.ꝓ soc.Ita qñ res ꝓprias cõiter possiderũt ⁊ cõiter
inceperunt negociari iducit̃ recõmunicatio tacita: qꝛ qḋ operat̃
ꝓpositum in ꝓposito operat̃ oppositũ in opposito.l.si vt ꝓpo
nis.C.de nup.Ita in ꝓposito arguit.⁊ decidit Lu.ro.in suo cõ
silio.cccxviii.inci.Omnipotẽtis dei in eo qḋ querit̃.¶Preter
ea ꝙ dictus Eugenius ⁊ Polidorus habuerunt animũ cõti
nuandi societatem pʒ qꝛ alias nõ potuissent iuste salua cõscien
tia merces cões vendere pecunias erogare ⁊ in proprios vsus
cõmittere per id qḋ habet̃ in.l.merito.ff.pro socio.Facit quod
no.in.l.sabinus.ff.cõi diuidũdo.⁊ in.l.duo fratres.ff.de acqui.
here.⁊ qḋ in simili dicit Bar.per.d.l.merito in.l.gerit.ff.de acq.
heredi.¶Confirmantur premissa ex consuetudine standi in cõ
munione ⁊ amore ⁊ fraterna affectione que inferunt ad presu
mẽdam tacitam societatem ſm Bal.in.d.l.si patruus. ⁊ Pet.
de ancha.in.d.cõsilio.⁊ Bal.in.l.fi.post prin.C.de bonis que li
be.⁊ Bal.in.l.j.C.qui test.face.pos.¶Sed quid plura habemꝰ
expressa verba dictorum patruorum qui confessi sunt se ⁊ suis
nepotibus sepius eis ꝓsentibus dictam negociationem gerere
dum hortabantur nepotes vt essent diligenter asserentes se ad
cõmunem vtilitatem gerere. ⁊ qḋ negligentia verteretur in cõ
mune preiudicium que verba arguunt cõmunionem dicti traf
fici ⁊ tacitam societatem argu. eius qḋ habetur in.l.fi.§.lucius
ff.de leg.ii.⁊ in.l.lucius in prin.ff.ad trebel.⁊ per Bal.in.l.cum
pater.§.dulcissimis.ff.de leg.ii.⁊ est bonus tex.in.l.ii.§.in repu
diis.ff.de diuortiis.⁊.d.Bar.in suo cõsilio.qḋ incipit betonẽsis. a

¶ Quid habeant fratres inter se facere not.

¶Ex quibus concluditur quod dicti patrui semper gesserunt
animo continuandi ⁊ renouandi societatẽ quã habebãt cũ di
cto Angelucio cũ filiis suis.¶Unde censendum est qḋ ideo ap
posuerunt in titulo librorum nomen ipsorum ⁊ non nepotum.
Quia ipsi debebant exercere ⁊ non nepotes non animo con
tinuandi societatem qḋ pʒ ex cõsuetudine ipsorum qui etiam
viuente Angelucio oẽs tres erant socii ⁊ tamen nomen Poli
9 dori.non erat in titulis librorum † vnde ex quo ita alias fecerũt
ita nunc presumũtur fecisse arg.l.qui semisses.ff.de vsuris.⁊.l.
vel vniuersorũ.ff.de pig.act.⁊ eorum que notãt doc.in.l.gallus
10 §.idem credendũ.ff.de lib.⁊ posth.cũ si.¶†Et qꝛ per preceden
tia declarant̃ sequẽtia.l.titia.§.idẽ rñdit.⁊ in.l.si quis cũ aliter
⁊ ibi Ang.ff.de ver.ob.cum vulgaribus.¶Postremo accedat
nam in scripta societatis apparet qḋ finita societate quedam
erant fienda per dictos socios que non fuerunt facta ex quo da
tur intelligi qḋ dicti patrui habuerunt intentionem renouan
di ⁊ continuandi societatem cum nepotibus.¶Nec premissis
refragatur si probaretur aliqua dicti patrui proprio nomine
emissent qm̃ ex quo apparet qḋ lucra ponebãt in cõi.⁊ ex lucris
tenebant cõi nomine.⁊ erat tacita societas inter ipsos licet ali
qua emerint nomine proprio non tollitur quominus ꝓbetur
11 tacita societas † sed tenentur illa empta proprio nomine cõmu

nicare actiõe ꝓ socio.l.si quis societatẽ cõtraxerit.ff.ꝓ socio.ita
expresse decidit Bal.in.l.j.C.si qs alteri vel sibi.idẽ voluit Bal.
in.l.si vt ꝓponis.C.de rei ven.⁊ Bal.in.l.si socius.ff.si cer.pe.⁊
Bal.post Cy.in.l.cũ duobus.§.si fratres.in lectura antiqua.ff.
pro soc.Ad idẽ tex.⁊ ibi Bal.in.l.fi.§.quatuor.ff.de leg.ij.⁊est
bonus tex.in.l.si patruus.⁊ ibi Bal.in prin.C.cõia vtri.iudi.⁊
cõsuluit Pe.de anc.in.d.consi.⁊ Ang.in.d.cõsi.cxij.⁊ in termi
nis nostris consuluit do.Ant.in preallegato cõsi.lxxij.ratiões⁊
iura omitto q2 plene habentur in locis preallegatis.¶Sed cõ
12 tra premissa iterũ insurgunt aduersarij dicentes qd †lz ꝑ dictos
actus sociales ꝓbetur societas hoc est verũ qñ fratres siue nepo
tes ⁊ patrui sunt oẽs maiores.secus si aliqui sunt pupilli q2 cũ
illis non potest expressa societas cõtrahi.l.⁊ in cõductionibus.
ff.pro socio.⁊ cõsequẽter non põt ex dictis actibus ꝑsumi qd fue
rit tacite contracta ita determinat Bar.in.d.l.titiũ ⁊ meuiũ.§.
altero.⁊ Bar.⁊ Bal.in.d.l.si patruus.⁊ Ang.in suo cõsi.lx.in-
cipiẽ.de pluribus fratribus socijs.⁊ Lud.ro.in suo cõsi.cclxxxij.
incipi. omnipotentis dei ⁊c.in casu proposito premittendum.
¶Sed ad hanc obiectionẽ respõderi posse videt qd lz dicta so-
cietas non resultaret in dãnũ pupilli vel alterius incapacis ad
se obligandũ.tñ ex quo presumptio societatis resultat in vtilita
tẽ pupillorũ ⁊ minorũ censeri dz in eorũ vtilitatẽ cõtractã.arg.l.
iulianus.§.si qs a pupillo.ff.de act.emp.Nam regula est qd qui
cũ pupillo ꝯtrahit ipsi obligat.pupillus aũt sibi nõ obligatur.
insti.de auto.tu.§.vnde his causis.l.j.§.sicuti si pupill⁹.ff.de rei
vend.⁊.l.si id qd.§.j.ſm vnum intellectũ.ff.pro so.⁊ ita cõsuluit
pũctualiter in cõtractu societatis Lud.ro.in suo cõsi.informis
ccccliij.incipi. oĩpotentis dei.visa pñcipali cõstitutione.Sed cõ
trariũ reperio tenuisse Bal.in.l.cũ oportet.in princ.in.ij.col.C.
de bonis que lib.vbi vult qd non presumit societas inter maio
rem ⁊ pupillũ lz de vtilitate pupilli tractet vt in.d.§.altero.ni-
si pater mãdasset cõi noĩe exerceri.casum dicit esse in.l.qui nego
ciationẽ.in pñ.ff.de admi.tu.⁊ hoc videt de mẽte doct.in.d.l.si
patruus.qui generaliter loquunt.¶Opi.tñ Lud.ro.est substẽ
tabilis ⁊ forte verior vt statim apparebit rñdendo ad statutũ.
cũ pupillus possit sibi acquirere sine tutoris autoritate.§.pu-
pillus.insti.de inuti.stip.⁊ habet in.l.j.ff.de noua.vñ qd pupil-
lus nõ posset obligari in eius fauorẽ inuentũ est ergo aduersus
pupillũ obseruari nõ dz vt dicit tex.no.in.l.iij.§.diuus.ff.de car
bo.edic.⁊.j.latius dicetur.¶Respondeo ⁊aliter ad predictam
13 obiectionem ⁊ clare qd †talia gesta noĩe pupilli per fratrem ma
iorem seu talia eis cõicata pupillus factus maior ratificare po
test.vt voluit no.Bal.in addi.quas fecit ad tractatum Bar.de
duobus fratribus.allegat.l.pupillus.in princi.ff.de nego.gest.
⁊ tex.in.l.si pupillus in prin.ff.de noua.bene facit qd not.Bal.
in.d.l.si patruus in vlt.col.⁊ Bal.in.l.filie cuius.in.ij.col.fami.
her.⁊ in.l.fi.C.de colla.⁊ Bar.in cõsi.incip.quedã habẽs bona
cõia.⁊ ad predicta ita alias consultum vidi ⁊ responsum in ter
minis nostris ꝑ insignes preceptores meos dñm Alex.de imol.
⁊ dñm Jo.baptistã de sancto Seuerino.colligitur aũt ratifica-
tio ex quo facti maiores inceperũt se cõiter exercere in dicto traf
fico ⁊ illud prosequi.ar.l.iulia.cum materia.ff.qui satisd.cogã.
Colligitur etiam ex quo petierunt diuisionem lucrorum tanq̃
quesitorum in cõi societate qd alias facere non potuissent.arg.
d.l.pro herede.§.papinianus.ff.de acqui.here.cum si.¶Rñde
14 tur etiam ⁊aliter †qd ex quo dicti actus sociales gesti fuerũt sciẽ
tibus dictis patruis sic gerentibus fratribus ⁊ tutoribus ⁊ cu
ratoribus dictorum filiorum Angelucij potuit post eius mor-
tem societas remoueri etiam cum pupillo per dictos actus so-
ciales.ita decidit singulariter Bal.in.l.mandatum.in.ij.col.C.
mandati.Nec obstat si dicas qd tutor non potest autorari nisi
loquatur.l.j.in fi.ff.de auto.tu.⁊ no.Dy.in.l.vbi non voce.ff.de
reg.iur.⁊ Bal.in.l.fine.C.ad velle.Nam ad hoc rñdet Bal.qd
illud est verum in actibus expressis secus in tacitis.ar.l.de qui-
bus.ff.de legi.⁊ illam opi.Bal.sequitur ibi Bar.de saly.in.vij.
oppo.Hoc idem voluit Bal.in.d.l.si patruus.ar.l.fistulas.§.si
fundum.ff.de contrahen.emp.⁊ita alias etiam in simili casu cõ
sultum vidi per doctissimos viros.⁊ consului alias in ciuitate
Florentie.¶Sed cõtra premissam conclusionem arguit forti-
ter.Nam predicta procedere videntur qñ ex scientia ⁊ patiẽtia
tutorũ induceret tacita societas cum alijs personis sed in casu
nostro induceret societas cũ ipsis tutoribus qui non videntur
potuisse neq3 expresse neq3 tacite autorari in societate contrahẽ
da cum pupillis ex quo dicerent autorasse in facto ꝓprio qd nõ
videtur esse ꝑmissum.l.j.in fi.⁊ ibi Bar.ff.de auto.tut.Ad idẽ
tex.in.l.j.§.fuit quesitum.ibi in rem suam autorari non potest.
ff.ad treb.⁊ qd no.Bal.in.l.bonorum.la.ij.C.qui admitti.⁊no.
in cle.si vna.de reb.eccle.non alie.⁊ est gl.⁊ ibi Bal.in.l.si furio
15 si.C.de nuptijs.¶Ad istud argumentum respondet in primis
consulens in hac causa qd illa theorica non procedit quando tu
tor contrahit cum pupillo palam ⁊ bona fide.allegat tex.in.l.
non existimo.ff.de admi.tut.⁊ dicit ita consuluisse Lud.ro.in
quodam suo cõsi.qd incipit oĩpotentis dei ⁊c.quo ad primum
qui loquitur proprie in contractu societatis.¶Sed aduerten-
dum.nam ista rñsio videtur contra tex.in.d.l.j.§.fuit quesitum.
per quem ita tenent ibi Jo.de imo.⁊ Lud.ro.dicentes qd aut
loquimur in actu restitutionis seu solutionis nudi facti.⁊ põt
sibiipsi autorari.⁊ ita procedit tex.in.l.quotiẽs.§.sicut.ff.de ad
mi.tu.⁊ in.d.l.fistulas.§.j.¶Aut de actu habente iuris mini-
sterium.vt in restitutione que fit ex trebelliano tunc secus.vt in
d.§.fuit quesitum.Aut in actu in quo obligatur solus tutor vt
in mutuo ⁊ similibus ⁊ tunc palam ⁊ bona fide potest autora-
ri.⁊ ita procedit text.in.d.l.non existimo.Aut in contractu vl-
tro citroq3 obligatorio.vt in emptione ⁊ similibus.⁊ tunc non
potest etiam palam ⁊ bona fide.⁊ ita procedit tex.in.d.l.j.in fi.
ff.de auto.tuto.⁊ ita etiam videtur tenere Bal.in.l.cum ipẽ.C.
de contrahen.empt.sed quicquid dicant Bal.Imo.⁊ Roma.
cõis opi.est in contrarium etiam in contractu vltro citroq3 ob-
ligatorio prout glo.in.l.tutor.rerum.ff.de admi.tut.⁊ Bar.in
d.l.pupillus.§.j.⁊ glo.⁊ Bar.in.l.si in emptione.§.fi.ff.de con-
trahen.emp.⁊ tenet Cy.in.l.senium.C.qui testa.facere possunt.
dum allegat.d.l.cum ipse.vbi est casus si non cauilletur.Et ibi
hoc tenent glo.Cy.⁊ Saly.qui dicit hanc esse communem opi.
Et hanc partem tenent Moder.in.d.§.fuit quesitum.Respõ-
dentes ad illum tex.qd loquitur in actu qui habet mixturam
iuris.secus in contractibus qui sunt quid facti.l.cũ filio.ff.de
curato.furiosi.vel intelligi debet scđm distinctionem.d.l.cum
ipse.cum ibi no.⁊ ab hac cõi opi.maxime in iudicando recedẽ-
dum non videtur ſm quam etiam consuluit Bald.in suo con-
silio mihi.cxx.incipi.so.ma.Querit vtrum filio ⁊c.Alio insup
modo respondeo ad predictum motiuũ.nam omnes fatẽtur in
d.l.cum ipse.qd tutor potest cum pupillo actum gerere palam
⁊ bona fide altero tutore autorante.ergo dicam⁹ in casu nostro
qd cum duo essent tutores gerentes eũdem actum non incõue-
nit qd quis gerat ⁊ alter gerenti autoretur per tex.vbi hoc col-
ligunt Bal.⁊ Moder.in.l.is qui heres.neq3 filius.ff.de acqui.
here.¶Preterea rñdeo alia via clarissima.Nam quicquid sit
de iure cõi ex forma statutorũ dicti fratres consentire possunt
actui gerendo etiam ex postfacto quo casu cõsensus dicitur re-
quiri per viã simplicis cõsensus.vt pz ex no.per Ang.⁊ Mod.
in.l.si quis mihi bona.§.iussum.ff.de acqui.here.⁊ in.l.fi.§.ne-
cessitatem.C.de bonis que liber.⁊ per Inno.⁊ doc.in.c.cum cõ
16 suetudinis.de consue.†Sed qñ consensus requiritur per viam
simplicis consensus tunc etiam in facto proprio ⁊ ad sui cõmo
dum prestari põt.vt voluit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de his q̃
fiunt a prelato.⁊ Ang.in.d.l.ij.ff.de auto.tu.⁊ Jo.an.in addi.
spe.in ti.de instru.edic.§.porro.ver.quid si filius.⁊ Bal.in quo
dam cõsi.qd incipit quatuor sunt pũcta.¶Ex quibus colligit
rñsio ad statutum qd in contrariũ allegat qd in casu nostro non
defecit consensus requisitus a statuto.item si defecit satis est qd
postea quandocunq3 filij Angelucij ratificauerint que due solu
tiones fuerunt supra probate.¶Item ⁊ tertio respondet qd ex
quo eorũ cõditio reddit melior debemus dicere in vtilitatem
minorum talia gesta valere.nam huiusmodi statuta facta cen-
17 sentur in fauorem minorũ ne decipiant †si ergo gesta sunt in vti
litatem valent ⁊ eis acquirit sine aliqua solẽnitate.gl.est quam
Ang.ibi dicit singularem.Ad hoc in.l.ij.ff.de acceptilationi-
bus.⁊ ꝓbatur in.l.cũ hi.§.si cã.⁊ ibi hoc tenet Guli.de trãsac.
Ad idem glo.⁊ Bal.in.l.quecunq3.C.de bonis que lib.⁊ cõsu-
luit Angel.in suo consilio mihi vltimo incipien.statutum est
qd mulier.⁊ tenẽt Jo.de imo.⁊ Lud.in.l.multum.§.j.ff.de acq.
here.⁊ in indiuiduo in cõtractu societatis consuluit Lud.ro.in
dicto cõsi.ccccliiij.incip.Omnipotentis dei visa principali con-
stitutione.¶Ex quibus oĩbus cõcludendũ est qd omnia quesi-
ta in dictis trafficis post mortẽ Angelucij sunt cõia ꝓ tertia pte
dictis filijs Angelucij sicut quesita viuente Angelucio ad eum
pertinebant pro tertia parte.⁊ hoc vel iure renouate societa-
tis que vigebat viuente eorum patre.ar.eorum que habentur in.l.itẽ
querit.§.qui impleto.ff.loca.vel iure tacite societatis inite.In
quibus societatibus tacitis collectis ex actib⁹ socialibus semp
actum videt vt eque partes fiant ſm Bald.in.l.si vt ꝓponis.C.
de rei vendi.in fi.⁊ idem clare dicit in.d.l.si patruus in vlti. col.
vbi dicit qd in istis societatibus non attendit qd vnus socius
plus lucratus fuerit quã alius. Nam omnia sunt equaliter di-
uidenda.l.si socius pro filia.ff.pro socio. Idem voluit Pet.de
ancha.in preallegato consilio.ccxcix.⁊ Pau.de castro in dicto
consi.clxxxiij.¶Postremo non omitto q2 sumus in casu clario
ri q2 dicti Eugenius ⁊ Polidorus fuerunt etiam tutores et
administrauerũt cõmunẽ trafficum quo casu si diceremus eos
administrasse nomine proprio quatenus emissent res ex bonis
communibus

cōibus res essent censende cōes sed quatenus ex pecunia redacta ex rebus cōibus nō: sed obligati essent ad interesse. Sed dicam eos voluisse cōi noīe administrare etiam nepotū qd est presumēdum ex quo solitum negociū geri cū eorum patre ⁊ nō insolitum egrediebantur ⁊ ex cōicatione lucrorū ⁊ aliis .s. deductis omne emolumentū quesitū est cōe non habita distinctione an ex primo corpore cōi vel ex sepius repetita mercātia quesitum fuerit emolumentum. ꝓut ista ꝓbantur ex cōi conclusione Bar. in .d. §. altero. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in .d. l. si patruus. ⁊ distincte in hoc loquutus est primus consulens. non insisto qꝛ clare sunt conclusiones in iure vnde ex precedentibus iunctis his qd erāt tutores indubitanter concludendum est qd dicta quesita in dictis trafficis sunt cōia inter dictos patruos ⁊ dictos nepotes. superest vt vltimo loco respondeamus quibusdam dubitationibus respicientibus libellum ⁊ potestatem arbitratorum super quibus aperte cōsilium petitur super quibus ⁊ viso libello porrecto coram potestate ⁊ libello porrecto coram arbitratoribus ⁊ statuto de compromissis in primis concludo qd tenēdo
a qd omnia lucra dicti traffici sunt cōia iure societatis[a] tūc libellus clare cōcludit: ⁊ in hoc verba libelli tam in narratione quā in conclusione sunt clara. vñ non est opus alia interpretatione. l. ille aut ille. §. cum in verbis. ff. de le. ii. ⁊ in. l. si alii. ff. de vsufr. legato. ¶ Secundo concludo qd si aliqua essent empta nomine ꝓprio ita qd non essent cōia sed cōmunicanda ⁊ tunc etiam taliter acquisita veniunt in dicto qm̄ ex quo petitum est pronunciari illa spectare pro tertia parte ad dictos nepotes ⁊ ita patruos condemnari censetur petitum aduersarios condemnari ad cōicandum. quoniam qui vult consequens videtur velle antecedens. l. illud. ff. de acqui. here. Nam ille qui petit rem sibi re
b stitui censet petere contractum[b] rescindi remedio resti. in integ. glo. est no. ⁊ ibi colligit do. Ant. in. c. constitutus. extra de relig. domi. ⁊ qui tanq̄ heres petit restitutionem rei videtur petere se pronunciari heredem. dicit Bar. in. l. ex diuerso. ff. de rei ven. Et si peto Titium cogi ad dandum videor petere ipsum condemnare fm̄ do. Anto. ⁊ Jo. de Jmo. in. c. examinata de iudi. Facit tex. ⁊ qd ibi no. glo. ⁊ Bar. in. l. cum quidam. ff. de bo. pos. titu. generali. ¶ Tertio concludo qd in dicto libello includuntur quesita in dictis trafficis que essent communia licet non iure vere societatis. nā cōmunia quelibet licet non inducta ex expressa vel tacita conuentione. ⁊ si non sit proprie ⁊ vere societas
18 †tamen largo modo dicitur societas ⁊ appellatur societas incidens. Casus est vbi hoc declarat gl. insti. de obliga. que ex quasi contractu nascuntur in. §. si inter aliquos. in glo. super verbo in societate. ergo aliquo modo ⁊ largo modo dicuntur esse cōia iure societatis. verba autem libelli intelligi debent largo modo
19 †immo etiam impropriari si opus est ad saluandam intentionem libellantis. l. insulā. ff. de prescriptis verbis. l. si quis intentione ambigua. ff. de iudi. ⁊ in. l. nam ⁊ postea. §. item si iurauero. ⁊ ibi Bar. ⁊ doc. ff. de iureiu. ⁊ per Bal. in. l. proprietatis. C. de proba. ⁊ Bar. in. l. ii. C. si ex publicis ratiociniis. vbi exponit verbum cōmodauit appositum in libello pro mutuauit. ¶ Cōfirmatur ista opinio ⁊ secundo qꝛ licet in narratiōe libelli sit narrata societas: tñ narratum est plene factum prout sequutū fuit ex quo potest resultare communio bonorum acquisitorū citra veram societatem ⁊ in conclusione simpliciter petitum est declarari talia acquisita in dictis trafficis spectare ad dictos nepotes ꝑ tertia parte nec̄ est expressum magis iure societatis quā cōionis. vnde conclusio ita adaptari potest cōionem sicat ad societatem ⁊ consequenter esse cōia cēsentur petita acquisita ex di
20 ctis trafficis. † Nam intentio libelli attenditur non penes narrationem sed penes conclusionem vt dicit Bar. in. l. aureli⁹. §. sticho. ff. de lib. lega. ⁊ est text. ⁊ ibi notant Cano. in. c. ex parte. B. extra de foro compe. ⁊ no. do. Abb. in. c. litere. de dilatio. ⁊ in l. cum te. C. de probatio. ¶ Tertio hoc idem probatur quia vltra narrationem societatis narrantur dubia per que colligi potest acquisita communia licet non iure societatis. s. qualiter patrui fuerunt tutores ⁊ qualiter exercuerunt commune trafficū ⁊ demum in fine libelli est adiecta clausula iusticiā ministrari.
c [c]⁊ clausula omni meliori modo per quas clausulas omnia iura que ex narratione facti colligi possunt censentur deducta ⁊ intentata prout late declarant Jmo. Jo. calde. ⁊ doc. maxime do. Abb. per plura exempla in. c. cum dilectus. extra de ordi. cogni.
21 ¶ Quarto ⁊ vltimo hoc idem probo † quia ex forma statuti sub rubrica de compromissis arbitratores habent potestatem ꝓcedendi ⁊ arbitrandi de equitate de facto ⁊ de veritate per que verba censetur data potestas iudicandi etiam ex causa non deducta in libello. vt voluit notanter Joan. and. in addi. Specu. in titu. de sententie prola. §. qualiter. versicu. quid si lis. ⁊ consuluit dominus Anto. in quodam consilio quod incipit titius agit contra seyum. vel ꝓpter dictam autoritatem concludit qd agens actione depositi potest obtinere in commodato quando iudex potest de equitate ⁊ veritate procedere. ⁊ probatur ex his que ponit Bald. in. l. emilius. ff. de minor. ¶ Postremo dubitatur nunquid arbiter possit patruos condemnare ad certam quantitatem pro extimatione portionis tangentis dictos nepotes. ¶ Et difficultatē facere videntur duo. ¶ Primū
d qꝛ in iudiciis⁹ diuisoriis ita demū vr̄ qd iudex possit vni rē assignare alteri extimationē si res recipiūt commodā diuisionem. ¶ Jta vr̄ ꝓbare tex. in fi. insti. de of. iudi. ¶ Scōm qꝛ in hoc nō est petitū. iudex aūt nō impartit officiū nō petenti. l. iiii. §. hoc aūt. ff. de dā. infec. Et fatu⁹ est iudex q ꝓnūciat sup nō petitis. vt in. l. fi. C. de fideic. libe. ¶ Sꝫ his nō obstantib⁹ 9triū puto verius. qm̄ hmōi iudicia diuisoria multū pendēt ex arbitrio iudicis vt in. d. §. fi. ⁊. §. qdā. cū ibi no. insti. de act. vñ dicit Bar. in. l. ii. qm̄ ⁊ quib⁹ quarta ps debet. li. x. qd iudex pōt assignare quā partē vult qꝛ hoc totū dependet ab eius arbitrio. ⁊ est bon⁹ tex. in. l. iulia. §. idē celsus. ff. de act. emp. ¶ Vñ dicit optim⁹ practicus do. Ang. de are. in. d. §. qdā. qd pōt hoc iudex facere vel qñ res nō pt cōmode diuidi vel ex cā nō deducta ꝓ quo est casus in l. iudicē. ff. cōi diuidū. vbi dicit tex. iudicē statuere posse ꝓ ptib⁹ vtilissimū est. vñ facit tex. in. l. actione. §. labeo. ff. ꝓ socio. ⁊ qd hr̄ in. l. nō ampli⁹. §. fi. cū seq. ff. de leg. i. satis aūt vtile vr̄ partib⁹ cū per talē adiudicationē recedāt ab omni lite qd quidē nō esset si demū societas postea veniret diuidēda: qꝛ lites ex litib⁹ orirent ⁊ fuit de intētione statuti qd tale laudū debeat ꝓferri qd ptes ab omni lite discedāt. ¶ Nec est absonū q aliqñ iudex ex officio ꝓ re estimata ꝓcedere possit. ⁊ qd alii cōdēnet ēt si nō petat vt tradit Bal. in. d. l. fi. C. de fideicō. liber. ⁊ Bar. in. l. si seruū. §. fi. ff. de v. ob. ⁊ Bar. in. l. vinū. in pe. col. ff. si cer. pet. Vñ cū iudex ex offō in istis iudiciis diuisionis possit alteri rē in totū adiudi
22 care. † Nō est mirū si hoc facere pt pte nō petente ⁊ maxime quia sumus corā arbitratore qui pōt ꝓcedere de equitate ⁊ veritate. ⁊ sic potest cōdēnare ex cā nō deducta vt. s. dictū fuit. ¶ Quinimmo nō solū istis iudiciis diuisoriis de quoꝝ natura est qd iudex aliqñ ex cā rem in totū alteri adiudicet: sed etiā in quocūq̄ iudicio in quo iudex facere nō posset arbitrator ꝓ bono pacis ptiū litigantiū pōt iubere q ꝓ re de qua erat cōtētio vna pars det pecuniā seu extimationē. ita 9cludit no. Bart. in. l. cū aquiliana. ff. de trāsac. quē sequunt Bal. Franc. de Albergotis. ⁊ do. Jo. de mōte sperello qui idē cōsuluit apud rachanatū. ꝓ hoc est tex. melior de corpore iuris in. c. nisi essent. extra de preben. ⁊ ibi h̄ tenēt do. Ant. ⁊ Jmol. ⁊ Abb. ⁊ do. Ant. ⁊ Jmo. i. c. qntaualis. de iureiu. i. xxiii. deci. ⁊ Ang. in. l. de his. ff. de trāsa. ⁊ sic 9cluditur qd si arbitratori videret hoc esse vtile poterit adiudicare totā societatē patris ⁊ ipsos ad certā q̄titatē vt dixi: tñ oīa ista multū depēdēt ab officio arbitratoris q hꝫ inuestigare cōiecturas ex bono ⁊ equo omissis apicibus iuris ꝑ quas videat an ex quo capite ⁊ ꝑ qua parte dicta lucra ꝑtineāt ad dictos nepotes ita qd neuter ab altero decipiat: sꝫ seruet equalitas inter fratres ⁊ q̄tū fieri pōt. prout hec ⁊ alia plura ad propositū dicit Bald. in suo consi. qd incipit vnus vez Joannes ex quinq̄ fratribus ⁊c. Laus deo omnipotenti. Amen.

¶ Consilium. clxi.

1 ¶ Pater tenet alimētare filios et nepotes et neptes ex filiis et potius pater quam auus.
2 Alimenta prestita per extraneum repetuntur ab illo ad quem pertinebat onus alimentandi.
3 Libris domesticis an fides adhibeatur.
4 Alimentoꝝ appellatione quid contineatur.



Dominus labia mea aperiat ⁊ spūssanct⁹ illuminet intellectū. ¶ † Pro decisiōe pñtis cōsultatiōis pmitto qd pr̄ nō solū tenet
1 alimētare filios sed etiā nepotes ⁊ neptes ex filiis masculis ꝓut est casus in. l. si quis a liberis. §. i. cū seq. ff. de libe. agno. ⁊ ponit Bar. in tractatu alimētoꝝ. ar. l. ii. §. nō solū. ff. de exc. tut. ⁊ pbat in rubro. C. de alēdis liberis. ¶ Scdo ego pmitto q si aliqs hꝫ patrē ⁊ auū ⁊ querat qūo alimēta debeant ⁊ peti possint a pre s. vel ab auo. cōcludēdū est qd si ambo sunt diuites alimēta sunt prius prestanda ⁊ petenda a patre q̄ ab auo. si aūt pater nō hꝫ ꝓprias substantias ex quibus alimētare possit petēda sunt ab auo. ita determinat Bar. post Jac. de are. in. l. pe. ff. de lib. agn. qꝛ vt dicit tex. in. d. l. si quis a liberis. circa prin. in ver. ⁊ magis. qꝛ obligant parentes ex eqtate naturali ⁊ charitate sanguinis que rō magis astringit patrem q̄ auū. ⁊ ita etiā cōcludunt Ja. de are. Cy. ⁊ saly. l. i. ii. C. de alēdis liber. ¶ Tertio pmitto filios qd rōq astrigit parētes ad alēdū legitimos astrigit ⁊ nō ad alēdū filios naturales. casus est ⁊ gl. i au. qb⁹ mo. natu. effi. sui. §. si qs igit habēs filios. ⁊ in aut. lꝫ. C. de nat. li. ⁊ ita tꝫ Bar. in tractatu alimētoꝝ. arg. d. l. si quis a liberis. §. i. ¶ Quinimo qd est forti⁹ tenet alimentare filios natos ex dānato coitu. nā lꝫ de rigore iuris ciuilis nō sint alendi. vt in aut. quib. mod. natu. effi. sui. §. fi. tamen de equitate canonica pater illos alimentare tenet prout est casus. ⁊ ibi glo. ⁊ omnes hoc tenent etiam inter laycos in. c.

a ¶ Libellus in materia societatis.

b ¶ An q libello petit sibi rē restitui censeatur petere cōtractum rescindi remedio restitutionis in integ. vel se heredem pronūciari.

c ¶ De clā libelli iusticiā ministrari ⁊ de clā omni meliori modo.

d ¶ Vn in iudiciis diuisoriis attēdat q res recipiat cōmodā vel vtilem diuisionē vel sit arbitrariū etiā si non sit petitum.

cū haberet extra de eo qui duxit in mrimoniū q̄ pol. p adulte-
riū ⁊ tȝ Bar. in. l. fi. ff. de his quibꝰ vt indi. ⁊ Bar. Bal. ⁊ Sal.
in aut. ex cōplexu. C. de incest. nup. ⁊ Bal. in. l. id qḋ paupibus
C. de epi. ⁊ cle. ¶ Quarto ⁊ vltimo p̄mitto qḋ qua rōne pr̄ tene
tur alere filios naturales ⁊ spurios pari vel fortiori rōne alimē
tare teneṫ nepotes siue neptes naturales vel spurias natos ex
filijs legitimis ⁊ naturalibus qualis est Catherina de qua agi
mus cū tales quo ad auū sint minꝰ odiosi. vt pȝ in. l. fi. cū ibi no.
C. de naturali. lib. ⁊ pbaṫ in. d. §. si qs igiṫ habēs. Et colligiṫ ex
dicto caplo cū haberet. ⁊ ita p dicta iura tȝ in terminis insignis
doctor ⁊ auditor rote dn̄s Nicolaus de vbaldis in suo tractatu
successio. ab intesta. in p̄ma pte dū tractat de quarta spē libero-
rum. ¶ Cōfirmaṫ. nā rō q̄ de iure ciuili astringit matrē ad alen
dos filios spurios astringit etiā alios descēdētes. vt pbat text.
in. d. l. si qs a liberis. §. j. ver. Itē diuus piꝰ. ⁊ ponit Spe. in tit.
q fil. sint le. §. j. v. qd de natis. ergo pari rōne sicut pr̄ attēta eqta
te canonica teneṫ spuriū alere. ⁊ de iure ciuili naturalē pari rō-
ne etiā ceteri ascēdētes teneṅt. nā militat eadē rō eqtatis ⁊ san-
guinis ergo eadē eē dȝ iuris dispō. l. illud. ff. ad. l. aql. l. a titio.
ff. de v. ob. cū si. ¶ Ex quibꝰ oībus p̄missis infero hāc cōclusionē
qḋ si dictus Laurētiꝰ pr̄ hēbat pprias substātias ex quibꝰ po-
tuisset filiā alimētare ipse tenebaṫ al's aūt tenebaṫ Mattheus
auus pr̄nus vt ex supioribꝰ clarissime pbatū appet. ¶ Ex qua
2 cōclusiōe infero ad ppositū p̄sentis cōsultatiōis † qḋ dictꝰ Ma
rianꝰ qui p̄stitit alimēta ⁊ vestitū ⁊ alia necessaria poterat repe
tere expēsas dicta occasiōe factas vl' a Laurētio vel a Mattheo
si Laurētiꝰ alimēta p̄stare nō poterat. Ista ꝯclusio pbaṫ ex duo
bus. ¶ Prio qr ex quo opus alimētādi dictā Catherinā specta
bat ad Laurētiū al's ad Mattheū Marianꝰ qui talia alimēta
p̄stitit ab ipsis repetere poterat fm distinctionē suprapositā. ca
sus est. vt ibi colligit Bar. in. l. si qs a liberis. §. si mater. ff. de li.
agno. ⁊ est tex. ⁊ ibi etiā colligit Bar. in. l. nēseniꝰ. ff. de neg. ges.
⁊ tenēt Cy. Bal. ⁊ alij in. l. alimēta. C. eo. ti. ¶ Scdo qr in libris
domesticis dicti Mariani appet qḋ dictꝰ Mattheꝰ tradidit ei
dictā suam neptē alimētādam ⁊ pmisit sibi expēsas satisfacere.
3 ¶ † Nec ob. si dicaṫ qḋ dictis libris domesticis nō dȝ fides adhi
beri. vt in. l. exēplo. C. de pba. ⁊. l. admonēdi. p Bar. ff. de iureiu.
Qm̄ ad hoc pōt rn̄deri qḋ iudex dȝ induci ad credēdū dicto li-
bro cū dictꝰ Marianꝰ in vita vt audio fuerit homo legalis ⁊ bo
nus vn̄ stāte legalitate in vita ⁊ sequuta morte talis liber facit
talē p̄sumptionē ita qḋ cū alijs adminiculis. ⁊ verisimilitudinibꝰ
pbatvt est tex. in. l. rōnes. C. de pba. quē ad hoc pōderat Bal. in
l. admonēdi. ff. de iureiur. ⁊ tenēt do. Ant. ⁊ do. Abb. in. c. ij. de
fid. instru. ¶ Quinimo dicit Bal. in. l. vnica. in. iiij. col. de cōfes
sis. qḋ tali libro stari poterit. ⁊ ponit Bald. in. c. iurauit. in. iij.
col. C. de pba. Sed cū dicto libro cōcurrūt alia verisimilia. Nā
dicti Mattheus ⁊ Laurētiꝰ ditiores erāt dicto Mariano. erāt
etiā parētes qui magis afficiebaṅt ⁊ ad alimēta tenebaṅt dictꝰ
aūt Marianus nō erat talis qui teneret. itē nō est p̄sumptio qḋ
Marianus voluerit iactare suū. l. cū de indebito. ff. de pba. Ex
quibꝰ oībus iudex pōt induci ad credēdū. ſȝ hoc nō est necessa-
riū cū etiā sine dicto libro dictꝰ Marianꝰ potuisset dictas expē
sas repetere. ¶ Ex quibꝰ oībus cōcludiṫ qḋ sicut dictꝰ Maria
nus poterat dictas expēsas ⁊ alimēta repetere dicto Mattheo
siue Laurētio ita heredes Mariani pn̄t repetere dictas expen
sas ab heredibꝰ Matthei siue Laurētij qm̄ iura ⁊ actiōes trā
seūt in heredes actiue ⁊ passiue. l. j. C. si cer. pe. l. pacto successoris.
C. de pac. Unde dicimꝰ qḋ ex psona heredū cōditio obligatiōis
mutari nō dȝ. l. ij. §. ex his. ff. de v. ob. ¶ Nec p̄missis obstat in-
strumentū qḋ allegaṫ qm̄ in eo nulla fit mētio de hoc debito nec
cōtineṫ in eo aliqua gn̄alis liberatio. vn̄ nō hȝ in aliquo nocere
nisi in his q̄ sunt expssa in instro: alia aūt habeaṅt p omissis. l. si
extraneꝰ. ff. de cōdi. ob. cau. l. qcqd astrigēde. ⁊. l. si stipulatus. §.
grisogonꝰ. ff. de v. ob. facit. l. veteribꝰ. cū materia. ff. de pa. ¶ Sȝ
postremo dubitaṫ quas expēsas repetere possit. in q̄ dubitatiōe
4 cōcludo qḋ † ex quo parētes teneṅt ad alimēta teneṅt ad oīa ne
cessaria ad vitā hoīs sine quibꝰ corpꝰ alimētari nō pōt vt ciba-
ria vestiaria itē ⁊ habitatio. l. legatū. ff. de alimē. ⁊ ciba. leg. l. cū
his. §. de calciario. ff. de trāsac. imo teneṅt ad sumptꝰ magistrorū.
l. qui filiū. ff. vbi pupi. educ. debeat. Et nō tm̄ teneṅt ad alimēta
ſȝ etiā ad cetera onera liberorū. casus est in. d. l. si qs a liberis. §.
nō tm̄. vn̄ oīa ea q̄ p̄stitit Marianus ad q̄ prestāda parētes tene
bātur repetere pōt ⁊ cōsequēter heredes Mariani ab heredi-
bus Matthei seu Laurētij vt supra dictū est ⁊c. Laus deo.

¶ Consilium. clxij.

1 ☞ Filius si lucratur cum pecunia patris quomodo lucrū sibi
vel patri acquiratur.
2 Lucrum filij si ex prospera eius fortuna multum excedit quanti
tatem pecunie patris cuius sit patris vel filij.
3 Filius negocians de mādato patris cui acquirat.
4 Filius si negocietur pprio nomine vel simpliciter qd intersit.
5 Coniecture que sint quibus pbetur qḋ filius negocietur aīo cō
trahendi societatem cum patre a fratribus.
6 Animus qualis fuerit in precedentibus pbatur ex seqnētibus
7 Voluntas datur intelligi non solum verbis sed etiam facto.
8 Obligatio ciuilis an cadat inter patrem ⁊ filium in aduētitijs.
9 Societas an probetur ex intitulatione librorum.
10 Probatio inducitur ex his que solent fieri.
11 Litere probant contra scribentem.
12 Preciū succedit loco rei.
13 Loqui quis dicitur per literas.
14 Iuramētū iter liberos dr̄ in se continere clausulam qḋ valeat
omni meliori modo quo valere potest.
15 Scripturis sociorum an detur fides.
16 Mercator an teneatur edere libros rationis.
17 Filius tenetur reddere rationem administrationis.



Ominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctꝰ illuminet intellectū. ¶ Cōside-
rata cōtingētia casus p eius decisiōe tria tpa separa
tim cōsiderabimꝰ in quibꝰ dictꝰ Hieronymꝰ se ī mercātijs exer
cuit. ⁊ lucratꝰ est ⁊ sic examinabiṫ. an p quo tpe ⁊ p qua rata lu
cra sint cōicāda. ¶ Primū tp̄s erit a die quo iuit Lōdram ⁊ ste
tit cū illis de saluiatis. ¶ Secundum erit postq̄ non stetit am-
pliꝰ cū illis de saluiatis ⁊ cepit se exercere noīe suo ⁊ sociorū vsq̄
ad mortē pr̄is. ¶ Tertiū ⁊ vltimū tp̄s erit a tpe mortis patris
vsq̄ in pn̄s tp̄s quo orta est questio. ¶ Circa primā questionem
p̄suppono illud qḋ dr̄ in pūcto qḋ pr̄ misit illū ad stādū cū illis
de saluiatis in Lōdra vt ibidē se in mercātijs exerceret ⁊ postq̄
fuit Lōdre ex pecunia paterna habuit a pr̄e eodē āno. p̄mo flo
renos centū. secūdo loco florenos ducentos viginti ⁊ sic habuit
florenos. cccxx. Un̄ pōt dubitari an lucratus fuerit pr̄i vel sibi
an sibi vel pr̄i ⁊ p qua rata. ¶ Quibꝰ p̄suppositis in facto p̄sup
pono in iure qḋ est qō multum trita apud doctores antiquos ⁊
1 modernos † si filiꝰ lucraṫ cū pecunia pr̄is cui acqraṫ illud lucrū
in qua qōne gl. ord. in. l. cū opȝ. C. de bo. q̄ lib. tȝ qḋ tale lucrū di
caṫ in totū pfectitiū ⁊ pr̄i in totū acquiraṫ quā opi. tȝ ibi Iac.
balduini. ⁊ sequiṫ do. Raph. Ful. dicēs qḋ talis opi. eēt sequēda
in practica qr illi nemo ꝯdicit. nisi Ia. bu. Bar. ⁊ Ang. ⁊ ideo
forte dicit neminē ꝯdicere qr Bar. in. l. j. §. ſȝ nec castrense. ff. de
colla. bonorū. referēdo illā sn̄iam gl. dicit qḋ illā sequiṫ Spec. in
ti. de iudi. §. sequiṫ. ver. vt auṫ. ⁊ in ti. de actio. §. j. ver. cū igiṫ ⁊c.
⁊ qḋ oēs sic cōiter trāseūt. ⁊ hāc opi. tȝ Bal. in. l. certū. C. famil.
her. ⁊ Saly. subtil'r eā pbat. ⁊ dicit veriorē in pūcto iuris: vn̄ si
qs sequereṫ opi. gl. tot autoritatibꝰ cōprobatā nō posset repre-
hēdi p ea q̄ not. Ia. bu. in. l. j. C. qui pro sua iuris. ¶ Bar. vo in
d. l. cū opȝ. vult qḋ dimidia attribuaṫ industrie filij ⁊ dimdia pe
cunie pr̄ne. ⁊ idē tȝ Bar. in. d. l. j. §. ſȝ nec castrēse. dicēs hāc opi.
cōsuetudine approbari. ⁊ cū hac opi. trāsit Pau. de ca. in. d. l. cū
opȝ. ⁊ Pau. in. l. illud. C. de colla. dicēs q̄ consuetudo est q̄ di-
midia attribuatur industrie: altera dimidia pecunie ⁊ cum
opi. Bar. trāsit Lud. ro. in suo cōsi. cccclxix. informis incip. quo
ad p̄mū dicēs qḋ qcqd ipse dixerit in lectura in cōsulēdo sequiṫ
Bar. in cuius dictis semp eē solet substātia veritatis. ¶ Sȝ idē
Bar. in tractatu de duobꝰ fratribꝰ. in. ij. pte in. j. q. p̄ncipali. q.
ij. voluit simpl'r qḋ p pte attribuaṫ pecunie pro parte industrie
⁊ ita tenēt Ia. bu. Bal. Ang. ⁊ Pau. in. d. l. cū opȝ. s. qḋ fm ar-
bitriū iudicis quatenꝰ mereṫ industria attribuaṫ industrie qua
tenus pecunia attribuaṫ pecunie cōsiderata pecunie quātitate
⁊ filij industria. ⁊ idē voluit Bal. in auṫ. ex testamēto. C. de coll'.
in. x. col. ⁊ Bal. in. l. j. xj. q. C. p socio. ⁊ hāc opi. tȝ Ang. in cōsil.
lxxxv. j. allegādo. ſȝ vt dicit elegās doc. do. Io. de mōte sperello
in. d. c. auṫ. ex testō. nō est cēsendū. qḋ Bar. aliud senserit. ſȝ hn̄ vo
luit qḋ in dubio iudex habeat p mediū diuidere attēto cōi vsu
vt pȝ ex eius dictis in. d. §. sed nec castrēse. vbi se refert ad cōsue-
tudinē. ⁊ isto modo intelligit etiā Pau. in. d. l. illud. ar. eius qḋ
habeṫ in. §. si nō fuerint. ff. p soci. ⁊ ista opi. ita declarata est ma-
gis cōis. Nec volo referre rōnes qr habeṅt in locis allegatis. nec
etiā referre cōditionē pluriū casuū quā facit Lud. ro. in. d. auṫ.
ex testō. ⁊ in cōsilio p̄allegato. ⁊ ego latius plures casus cōside-
rādo psequutus fui in quodā cōsilio p me reddito in ciuitate
senarū. vn̄ si essemus in primis terminis doc. de quibꝰ supra iu
dex hȝ arbitrari fm preallegatas doctrinas. ¶ Sed in casu no
2 stro duo sunt adhuc cōsiderāda. ¶ † Primū est qd si iste filius
lucratus esset ita magnā summā qḋ nō potuit illud euenire nisi
excellēti industria vel pspera fortuna alias illud lucrū vr̄ impos
sibile nunqd illud qḋ supat lucrū pecunie ⁊ industrie qḋ est at-
tribuēdū pspere fortune sit patris vel filij vel diuidēdū ⁊ in hac
difficultate Bal. in. d. auṫ. ex testō. in. d. x. col. sentit qḋ est filij qr
dicto casu dicit qḋ id qḋ cōiter lucraṅt mercatores ex pecunia ⁊
labore est equaliter diuidendū vt dicit Bar. reliquū vero est fi-
lij tanq̄ aduentitiū. ar. l. si heres. ff. ad. l. fal. vt ibi latiꝰ per eum.
¶ Sȝ ꝯtrariū sentit Bar. manifeste in dicto tractatu de duobꝰ fra
tribꝰ in loco p̄alle. vbi vult qḋ d̄ducta extimatiōe operū ⁊ īdustrie
filij reliquum

filij reliquũ sit patris.⁊ ita dicit intelligẽda dicta gl.⁊ doct.qui
volũt qḋ lucrũ sit patris qꝛ intelligi dꝫ deducta tali extimatio-
ne.⁊ ita colligũt ex dictis Bar.quidã Moder.in.d.auť.ex te-
stamẽto.⁊ expresse hoc sequiť ibi elegans ⁊ magne cõsciẽtie do
ctor do.Jo.de mõte sperello de pusio.dicẽs qḋ si cũ parua quã-
titate ꝓpter aliquẽ insperatũ euentũ fieret magnũ lucrũ vltra
illud qḋ cõiter industrie ſm cõem lucrũ esse attribuendum reli
quum attribuitur pecunie.idẽ sensit Bar.in.d.l.illud.vbi dicit
qḋ gl.ibi que dicit lucrum esse patris est vera deducto labore ꝑ
sone.idẽ sensit Bar.in.d.l.cum opꝫ.vbi etiã hanc partem clare
sensit Ang.dum dicit qḋ omne lucrũ reputatur ꝓfectitium.vt
in illa gl.excepto eo qḋ attribui dꝫ labori filij.idẽ voluit Ang.
in suo cõsi.cxij.incip.in dei noĩe bona acquisita.vbi dicit qḋ in
dubio lucrum filij presumitur ꝓcedere a paterna substãtia nisi
ratio industrie filij aliud inducat ⁊ persuadeat.vt no.gl.in.d.l.
cum oportet.hoc idem sentit Fulg.in.d.l.illud.vbi dicit qḋ lu-
crum ex laboribus suis hꝫ precipuũ residuum cõfert fratribꝰ.
eandem partẽ tenet Bar.de saly.in.d.l.certũ.vbi ponit notãda
verba.nã postq̄ firmauit in puncto iuris lucrũ esse in totũ pr̄is
dicit.ſ.scripta verba.sed de quadã equitate ne inuidia oriatur
inter fratres.⁊ sic frater qui lucratus est ex industria habeat lu
crũ ex eius industria factũ.⁊ ne detur occasio malignãdi ⁊ ne-
gligendi sibi cõmissa vel minus fideliter operãdi dicendum est
hoc totum cõmittendum esse arbitris in hoc datis vt boni viri
arbitrio hoc dirimant ⁊ medietatẽ lucri semper cũ opera vel in-
dustria pensent cũ multotiens lucrũ ꝓcedat a fortuna magis
quã ab industria.cõsiderẽt etiã huius filij creditũ cũ multotiẽs
ꝓpter creditũ seu fidẽ ꝓbatam multũ fiat lucri absq̄ interuẽ-
tu pecunie ac etiã quid alij fratres fuerint operati.Et ita ex bo
no ⁊ equo dijudicẽt cũ sit qḋ amare ⁊ infecte hec iter fratres nõ
sit ꝓtractanda.hũt ergo cõsiderare arbitri in casu nostro qḋ pa
ter fuit ille qui dimisit ⁊ illi pecuniã postea misit ⁊ patre mediã
te stetit cũ illis de saluiatis ⁊ eius occasione.Ex quibus habẽt
cõsiderare qḋ lucra videnť potius ꝓcessisse patris occasione:et
cõsequenter fuisse ꝓfectitia ⁊ patri acquisita.arg.eius qḋ no.in
l.sed si plures.§.in arrogato.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ in specie ponit
Bar.in.l.cũ opꝫ.circa pñ.C.de bo.que lib.Et ſm ꝑdictas cõsi-
derationes arbitri dicto casu habẽt iudicare ex bono ⁊ equo in-
3 ter fratres.¶ Scđm qḋ est cõsiderãdũ in casu nr̄o est† qḋ pater
cõcessit ei pecuniã vt cũ ea negociareť in longũ.⁊ ad hoc talem
filiũ misit:ipse aũt filius obediẽdo mãdato paterno mercatus
est ⁊ auxiliãte fortuna lucratus est subijciẽdo se ꝑiculis multis.
in quo casu pũctualiter in indiuiduo cõsulit Ang.in suo cõsil.
lxxxv.incip.in dei noĩe ⁊c.Ex themate ꝑdicto.⁊ cõcludit lucrũ
acquiri patri ⁊ pleno iure ad patrẽ ꝑtinere.⁊ dicit hoc probari
per vnicã rationẽ ⁊ viuã cui nõ est dare rñsum qꝛ cũ patris pe-
cunia de patris mãdato volũtate atq̄ licẽtia negociatũ fuisse
cõstat.Et sic cũ filius iure patris fuerit minister siue ꝓcurator
siue institor questio est sopita.qm̄ omne dãnum ⁊ omne lucrũ ⁊
oĩs questus ⁊ obuẽtio pr̄is est.ar.eius qḋ habeť in.l.qui ꝓprio.
§.ꝓcurator.ff.de procu.⁊ in.l.si negocia.⁊ in.l.ij.ff.de neg.gest.
⁊ in.l.si quis putans.§.siue autẽ.ff.cõi diuidũdo.⁊ in.l.j.cũ qua
tuor sequẽtibus.⁊ in.l.si cũ milite.⁊ in.l.pe.§.fi.⁊ in.l.fi.ff.de in-
stitoria.⁊ tñ vt dixit Ang.ponit pũctualiter terminos nr̄e qõ-
nis.Et lꝫ in casu Ang.interuenerit etiã qḋ filij posuerũt lucrũ
ad cõputũ patris ⁊ in marcha patris tñ Ange.idẽ cõcludit qñ
illud vltimũ nõ interuenisset per rationẽ quã assignat quã di-
cit viuã ⁊ verã.vñ lꝫ se fundet in alia ratiõe tñ ꝑncipalis ratio
assignata est illa quã solũ vult sufficere.facit.l.liberorũ.§.notan
ter.ff.de his qui not.infamia.⁊ sic questio nostra est decisa per
Ang.in.d.cõsi.qui subdit qḋ filij non pñt petere salaria laborũ
suorũ.qꝛ mandatũ solet esse gratuitũ nõ assueto eius operas lo
care.l.j.in fi.ff.mãda.tñ qꝛ filij ex debito reuerẽtie fuerũt astricti
obedire licitis ⁊ honestis mãdatis patris.l.veluti.ff.de iusti.⁊
iure.ista dicta Ang.sequiť.d.Alex.in.l.illã.C.de coll.⁊ hãc opi.
de mãdato ⁊ licẽtia patris qḋ lucrũ sit ꝓfectitiũ sentit Bal.in
d.auť.ex testamẽto.in.x.col.⁊ est de mẽte Barto.Ang.Fulg.⁊
oĩum in.d.l.cũ opꝫ in pñ.⁊ Lud.ro.in.d.auť.ex testamẽto.⁊ est
vera opi.Ex eo eñ qḋ misit ⁊ pecuniã concessit qḋ mercaretur
vult Ang.in.d.cõsi.qḋ ꝓbetur mãdatũ.ad hoc tex.in.l.j.ff.mã-
da.⁊ in.l.qui patiť.e.ti.cũ si.Et sic cõcludẽdũ est qḋ totũ lucrũ
fuit patri acquisitũ:nõ tñ arbitror absurdũ fore si arbitratores
ex bono ⁊ equo hanc rẽ iudicabunt prout eleganter dicit Bar.
de Saly.in.d.l.certũ.put.ſ.relatũ est.Et hec de pma qõne dicta
sufficiant: ex quibus facilis inferť decisio scđe qõnis.¶ Circa
scđam qõnem duplex põt esse inuestigatio.prima quousq̄ Hie
ronymus stetit in potestate patris.scđa qñ stetit emãcipatꝰ vsq̄
ad mortẽ patris.¶ Circa primã.q.pꝫ decisio ex dictis in prece-
4 denti questione:qm̄ doctores simpliciter volunt qḋ† qñ filiꝰ ali
quid lucratur cum pecunia patris fiat diuisio arbitrio iudicis

attribuendo filio quatenus mereť rõne industrie ꝓut cõcludũt
Ja.de are.Ja.bu.Bal.⁊ doc.cõiter in.d.l.cum opꝫ.⁊ Bal.in.l.
omnimõ.§.imputari.C.de inof.te.⁊ in.d.auť.ex testõ.nisi aliud
habeat patrie cõsuetudo ꝓut dixit Bar.in.d.§.sed nec castren-
se.⁊.ſ.retuli.⁊ dñs Raph.Fulg.in.d.l.illud.Nec distinguũt do
ctores hoc casu filius fuerit negociatus nomine ꝓprio an suo ⁊
patris.lꝫ enim Lu.ro.in.d.auť.ex testõ.voluerit q̄ qñ noĩe pro-
prio negociať qḋ illud in totũ sit filij.ar.l.idẽq̄.§.si tibi mãda-
uero.ff.ꝓ socio.⁊.l.si vnꝰ ex socijs.§.j.e.ti.tñ eiꝰ opi.est cõtra mẽ
tem oĩum doctoꝝ qui simpl'r loquunť qñ filiꝰ negociať.⁊ in du
bio quilibet pr̄sumitur ꝓprio nomine negociari.l.⁊ magis.ff.de
solu.⁊ in.l.si ita stipulatꝰ.§.grisogonus.ff.de ver.obl.si eñ esset
vera opi.Lu.ro.filius de facili posset patrẽ fraudare.s.negociã
do ꝓprio nomine ⁊ suo periculo qñ speraret lucrũ.Nec obstãt
iura allegata per Ludo.ro.qꝛ in casibus illarum legum ad hoc
vt alteri querať lucrum requiriť qḋ actus celebreť illius nomi-
ne:nec sufficit qḋ ex eius pecunia lucrũ emanauerit.in casu aũt
nostro sufficit qḋ cum pecunia patris lucratus fuerit.vt in.d.l.
cũ oportet.cũ glo.⁊ ibi Mod.in.d.auť.ex testõ.vbi dicunt hoc
esse de mente Bald.alias etiam consulendo non placuit hoc di-
ctum Ro.qm̄ de iure.ffoꝝ.⁊.C.certo tp̄e quicqd querebat filiꝰ
querebat patri.palam.ff.de acqui.he.⁊ not.in.l.j.C.q admitti.
Hodie aũt reperiť immutatũ hoc in aduentitijs.vt in.d.l.cum
opꝫ.illud aũt lucrum qḋ attribui dꝫ ex pecunia est ꝓfectitiũ vt
est tex.cum glo.in.d.l.cũ opꝫ.que cõiter approbať.bene facit.l.
illud.cũ ibi no.ff.de colla.⁊ qḋ no.Bar.in.l.sed si plures.§.in ar
rogato.ff.de vul.⁊ pup.igitur quocunq̄ nomine filius negocie
tur ex quo illud est ꝓfectitium acquiriť patri qꝛ ius antiquum
in hoc remanet incorrectum ⁊ ipsemet Lud.recessit a sua opi.⁊
verã dixit opi.Bar.in.d.suo cõsi.cccclxix.ſ.allegato.¶ Sꝫ vt di
xi in precedẽti qõne filius in casu nostro fuit missus a patre vt
negociareť ⁊ fuit sibi data pecunia:⁊ sic negociatus est de volũ-
tate ⁊ mandato patris ꝓut.ſ.dixi allegando Ang.in.d.cõsilio
lxxxv.⁊ consequenter lucrũ censeť esse patris igitur cum eadem
voluntate ⁊ mãdato censendum est filiũ negociasse.Ex quo nul
la reuocatio volũtatis respectu patris sequuta fuit nec aliqua
cõtradictio respectu filij:vnde in vtroq̄ semper presumendum
est perseueratio volũtatis etiã postq̄ illi de saluiatis recesserũt
ex quo non cõstat de reuocatione vel contradictione.l.cum qui.
ff.de proba.⁊ in.l.lucius.ff.de leg.ij.⁊ in.l.cũ hic status.§.j.ff.de
dona.inter vir.⁊ vxo.⁊ si dicať qḋ pater misit eum ad morandũ
cum illis de saluiatis:⁊ dedit pecuniã vt se exerceret forte cõfi-
dens de illis de saluiatis:vnde talis commissio ⁊ volũtatis pa-
tris non videntur extendi vt postea se exerceret nomine suo et
sociorum post recessum illoꝝ de saluiatis.arg.l.diligenti.ff.mã.
cum materia.¶ Ad hoc respõdeť qḋ cum pecunia patris esset
apud filiũ tam respectu capitalis q̄ bonoꝝ ad patrẽ pertinen-
tium pater sciuit recessum illoꝝ de saluiatis ⁊ filiũ suũ se exerce
re cum pecunia ⁊ lucris paternis noĩe suo ⁊ socioꝝ prout presu
5 mendũ est:tũ qꝛ erat pr̄.arg.l.octaui.ff.vnde cognatũ† qꝛ scđm
cõiter accidentia a quibꝰ vali dũ est arg.iusta.l.neq̄ natales.C.
de ꝓb.vbi gl.verisimil'r pr̄ habuit literas a filio de his q̄ a filio
gerebanť iuxta cõsuetudinẽ mercatoꝝ maxime cũ esset filius ⁊
haberet pecuniã paternã in manibus ⁊ ex volũtate pr̄na nego
ciareť in quibus nõ arbitror arbitrũ aliquẽ hesitaturũ a quoꝝ
arbitrio hmõi qõnes depẽdent.dixit Saly.in.d.l.certũ.⁊ Bal.
in cõsilio qḋ incipit in xp̄i noĩe vnus vꝫ Joannes ⁊c.vnde si sci
uit ⁊ passus est tanto tp̄e censeť voluntas cõtinuata ⁊ nõ reuo-
cata.qḋ etiã filius se dicto mõ exerceret.ar.l.qui patiť.cum ma-
teria.ff.mandati.Si enim noluisset filiũ dicto modo mercari
conatus fuisset eũ reuocare ⁊ de pecunias suas repetendo cona
tus fuisset impedire qḋ cum non fecerit presumiť consensus pa
ternus in hoc nouo exercitio.hoc ꝓbat tert.in.l.j.§.scientiã.ff.
de tributo.cũ ibi no.⁊ est bonus tex.in.l.j.§.si is qui.ff.de insti-
toria.cum si.Et sic cũ dictus Hieronymus filius negociatꝰ fue-
rit nomine suo ⁊ suorum et vt in puncto dicitur non ostendi-
tur qḋ aliquos habet socios talis assertio ex quo non põt refer-
ri ad aliquos socios expressos conuentionales referri dꝫ ad pa-
trem ⁊ alios fratres qui etiã negociabanť in patria ꝓpter ta-
citã societatem q̄ erat inter eos vel ad minus cũ patre ad quem
pecunie pro aliqua parte pertinebãt.ar.l.fundus qui locatꝰ.ff.
de fundo instru.⁊.l.j.⁊.ij.ff.de libe.⁊ posth.⁊ eius qḋ dicit Bal.
in.l.si ita scripsisset.ff.de leg.ij.⁊ tex.⁊ qḋ ibi no.in.l.quibus die
bus.§.dominus.ff.de cõdi.⁊ demon.cum similibus.Quod etiã
cõstat clare ex his que postea gesta sunt ⁊ viuẽte patre ⁊ mortuo
6 de quibus statim dicetur.† qualis autem fuerit animus in
precedentibus ex sequentibus demonstratur.l.si concubinam.
§.res amotas.ff.rerum amotarum.⁊.l.cum quis.circa finem.
C.de naturalibus liberis.j.q.j.constat not.Pau.de cast.consi-
lio.ccvij.⁊ consilio.cccx.¶ Confirmantur premissa ex eo quod

dicitur in pũcto qd isto tpe durante dictus Hieronymus de an
no.Mcccclxxij.misit florẽtiã pro Bartholomeo eius fratre qui
ad eius requisitionẽ iuit Londrã.⁊ simul habitauerũt ⁊ mercã
tias simul exercuerũt per plures annos qui etiã actus demon-
strat fraternalẽ societatẽ inter ipsos fratres ad quã referri dꝫ il-
la assertio sociorũ vt dixi.Nam dicta simultanea habitatio ⁊ si-
multaneũ exercitiũ arguit tacitã societatẽ ad minus in exerci-
tijs mercãtie.arg.eius qd habet in.l.si patruus.C.cõia vtriusqꝫ
iud.⁊ in.l.titiũ ⁊ meuiũ.§.altero.ff.de admi.tut.⁊ lꝫ tm̃ iuerit
Bartholomeus tñ idem est censendum in alijs ex quo pecunia
erat parua ⁊ nõ apparet aliqua naturalis ratio propter quam
dici possit societas cũ dicto Bartholomeo magis quã cũ alijs.
igitur.Idem in alijs dicendum est arg.l.illud.ff.ad.l.aquilian.
Ex tali em̃ requisitione Bartholomei ⁊ postea simultanea ha
bitatione ⁊ exercitio in mercantijs datur intelligi qd in omniũ
vtilitatem fiebant mercantie.Quod ex alio qd in puncto narra
tur ostenditur.Nã dicitur qd dictus Hieronymus de anno do
mini.Mcccclxxv.venit Florentiam.⁊ ibi habitauit simul cũ pa
tre ⁊ fratribus ⁊ simul cum eis se in mercantijs exercuit ex qui
bus actibus socialibꝰ ostendit tacita quedam societas ⁊ patris
⁊ filiorum cum possit ⁊ expressa ⁊ tacita ex actibus socialibꝰ so-
7 cietas contrahi.l.iij.§.cum speciali.ff.pro socio.†non em̃ tm̃ ver
bis sed etiam facto datur voluntas intelligi.vt in.l.Pau.ff.rẽ
ratam haberi.⁊ l.verum.§.si.cum.l.seq.ff.pro socio.⁊ cõueniũt
in hoc omnes in.d.l.si patruus.⁊ in.d.l.si titium ⁊ meuium.§.
altero.ex quibus concluditur qd arbitri rẽ hanc ex bono ⁊ equo
debent dijudicare ⁊ attribuere portionem lucrorũ acquisitorũ
postq̃ exercuit se noĩe suo ⁊ sociorum vsqꝫ ad hanc emãcipatio
nem vel ex eo qd exercuit se cũ pecunia patris vel iure tacite so-
cietatis que ⁊ si in dubio non videat ita de facili presumẽda fm
Bal.in.d.l.cũ opꝫ.Nec videt qd in ꝓfectitijs cadere possit socie
tas fm Ang.in.d.cõsi.cxij.Non tñ negatur quin probari possit
qz licet Bar.in.l.frater a fratre.ff.de condi.indebi.tenuerit qd
8 †etiam in aduentitijs in quibus patri acquiritur vsusfructus
non cadat obligatio ciuilis inter patrem ⁊ filium tñ Bal.⁊ cõi
ter Moder.ibi contrarium tenent post gl.ibi que idem voluit
⁊ Bal.in.l.fi.C.qd cũ eo.⁊ videt tex.⁊ ibi Bal.Pau.⁊ Mo.in
l.iubemus.C.ad treb.⁊ sic respectu quesitorũ ⁊ querendorum ex
laboribus ⁊ industria que sunt aduentitia potuit eadẽ ciuilis
obligatio ⁊ contractus societatis.¶Circa tertiam dubitatio-
nem capiendo etiam tempus post Hieronymi emancipationẽ
cõcludendum arbitror ex his que in facto narrantur ꝓbari ta
citam societatẽ negociationis Londra.⁊ sic lucra debere cõica-
ri.nam vnum videbatur facere difficultatem qz non constat qd
dictus Hieronymus posuerit lucra in cõi.Quod videt potissi
mum fundamentum non ꝓbande societatis ꝓpter quam volu
mus lucra esse cõia.vt pꝫ ex plene no.per Bart.Bal.⁊ alios in
d.l.si patruus.⁊ per Oldr.Bar.⁊ alios in.d.§.altero.quo defi-
ciente videt societatẽ non ꝓbari.¶Sed hoc non obstante con
trariã sententiam arbitror veriorem ex pluribus ex quibus in-
ter istos filios ⁊ patrẽ ⁊ post mortẽ patris inter fratres manife
ste ꝓbatur cõionem ⁊ societatẽ.¶Primo qz ipse Hieronymus
mercantias exercuit cũ pecunia cõi inter ipsum ⁊ patrem eo vi-
uente ⁊ post mortẽ inter ipsum ⁊ fratres.igit de facili est presu-
mendũ qd societas inter ipsum emancipatũ ⁊ patrem ⁊ postea
fratres fuerit cõtinuata ex quo mutatio volũtatis nõ ꝑsumitur
d.l.eum qui tacitũ.ff.de ꝓba.cũ vulgaribus.cũ de facili inter ta
les ꝑsumat fm Bal.in.d.l.si cũ oportet.¶Confirmat ⁊ scdo qz
exercuit se cũ dicta pecunia cõi noĩe suo ⁊ sociorũ.⁊ ita cantant
libri vt mihi dicit.cũ ergo dicta relatio sociorũ nõ possit referri
nisi ad fratres ⁊ patrẽ cum societas ius fraternitatis habeat.l.
verũ.in ꝑn.ff.pro socio.ad eos fienda est relatio.d.l.fundꝰ qui lo
catus ⁊ supra dixi.⁊ sic non arbitror in effectu hũc casum differ
re ab illo casu quẽ ponunt Bar.Bal.⁊ alij in.d.l.si patruus.⁊
9 Bar.⁊ alij.in.d.§.altero.vbi volunt†qd si libri cantãt sub noĩe
talis ⁊ fratrũ ꝓbatur societas illius negociatiõis inter fr̃es.ita
est dicendũ in casu nr̃o in quo dicit qd libri cantãt sub nomine
a Hieronymi ⁊ sociorũ ⁊ alij socij non ostendunt.facit qzª vbi non
potest nisi vna ratio assignari illa habetur ꝓ expressa gl.⁊ Bal.
in.l.q̃uis.C.de fideicõ.tenet Bal.in.l.maximum vicium.C.de
lib.prete.⁊ Imo.in.l.fi.ff.de here.insti.⁊ hoc multum est ab ar-
bitris ponderandũ.¶Confirmat ⁊ tertio qd dicit in pũcto qd
de anno domini.Mcccclxvij.dictus Hieronymus venit Florẽ
tiam.⁊ habuit florenos.cclxix.auri largos quos habuit a fratre
maiore ⁊ secũ illos Londram detulit.Ex quo etiã apparet qd
inter ipsos erat quedam tacita societas.alias em̃ frater maior
penes se retinuisset arg.l.cum de indebito.ff.de proba.cum si.⁊
postea sub nomine Hieronymi etiam ⁊ sociorũ de Londra plu
res destinauit mercantias vt pꝫ ex eius literis.ex quibus demõ
stratur qd socios habebat.⁊ tñ nulli ostendũtur preter istos fra

a ¶Ubi nõ põt nisi vna rõ assignari illa hr̃ ꝓ expressa.

tres vt dictũ est.¶Preterea ⁊ quarto dicit in pũcto qd dictis
tpibus vsqꝫ ad annũ.Mcccclxxx.eius fratres existẽtes in ciuita
te Florentie vendiderũt plures mercãtias tanq̃ Hieronymi ⁊
sociorũ de Londra.⁊ tñ nunq̃ receperũt aliquã promissionem
quã recipere solẽt qui nõ sunt socij ⁊ nõ recipere qui sunt socij.
10 ex quo dat intelligi qd gerebant se pro socijs.†nã ex his que soli
ta sunt fieri inducit ꝓbatio.iuxta no.in.l.vel vniuersorum.ff.de
pig.act.⁊ in.l.qd si nolit.§.qz assidua.ff.de edilitio edicto.cũ si.
facit glo.in.l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.cum si.¶Non obstat huic
fundamẽto qd postea de anno dñi.Mcccclxxx.imposuit Hiero
nymus qd caperẽt ꝓmissiones ab omnibus.⁊ nõ ab illis de Lõ
dra.⁊ ita factũ fuit.Quoniam ex quo per multos actus socia-
les probatur qd erant socij non est dicendum qd ꝓpter hoc mi-
nus sint socij censendi.est em̃ leuis coniectura.cũ potuerit hoc
facere vt possit in Londra computa sua melius videre quatenꝰ
lucraretur.Item qz poterat aliquem forte mittere ad mercan-
tias aliorum.vnde non probat hoc esse.l.non hoc.C.vnde cog.
c.presentia.de probatio.Nec curare hoc debebat Hieronymus
qd prius reciperentur cum efficerentur cões accepte ꝑ fratres.
Sed bene curare debebant fratres a principio non accipe.qua
videbantur donare contra.l.cum indebito.C.de ꝓbatio.vnde
multofortior presumptio sumitur ex priori non acceptione
quã ex posteriori acceptione.¶Confirmatur ⁊ quinto eadem
pars forti ratione.Nam ea que Florentie gerebantur tã in mer
cantijs quã in alijs gerebantur tunc nomine patris et aliorum
fratrum quã nomine Hieronymi.vt in puncto narratur.Et ꝓ
batur qd etiam ad Hieronymum pertinebãt per literas quas
scripsit in qua dixit qd vbi prius omnia negocia fecerunt Florẽ
tie sub nomine Leonardi.deinde post mortẽ sub noĩe Thoma
11 sij facere debent sub noĩe Petri ⁊ Thomasij.†que litere manu
Hieronymi ꝓbant contra ipsum.l.publia.⁊ ibi Bar.ff.deposi
ti.qd etiam patet.qz postea Hieronymus simul cũ alijs de ãno
domini.Mcccclxxx.venit Florentiam.⁊ simul cũ fratribus con
firmauit dicta noĩa.⁊ fecerunt nouos libros in quibus ipse etiã
scripsit multa pertinẽtia negocia ad oẽs:vnde patet qd fratres
existentes Florentie gerebant pondus totius administrationis
rei familiaris ⁊ mercantias exercebant etiã noĩe Hieronymi eo
cõsentiente vt pꝫ ex premissis ⁊ patiente ⁊ sic mandãte.l.ij.⁊.l.
qui patitur.ff.mãdati.vnde dicere qd Hieronymus cũ pecunia
domus ⁊ cũ lucris que pertinebãt ad patrẽ mercatus fuerit ꝓ-
prio noĩe esse valde iniquum ⁊ dolose versatus esset nec frater-
nali affectione fecisset sed leonina contra naturam societatis
⁊ fraternitatis.Et hanc rationem multum ponderat elegans
doctor Pe.de anch.in suo cõsil.cclxxxix.incip.materia de qua
queritur.vbi vult qd si frater habet principium ex rebus heredi
tarijs ⁊ cõibus equitas suadet qd lucrũ omne inde proueniens
frater fratri cõicet sicut cũ aliqd ex re mea ad te prouenit equũ
est mihi restitui.l.si me ⁊ titium.ff.si cer.pet.⁊ presertim cum pe
12 cunia fuerit hereditatis in qua † precium succedit loco rei.l.vẽ-
ditor ex hereditate.ff.de hered.vel act.vend.lꝫ em̃ in lucro ope-
retur nõ solum pecunia.sed etiã ꝑsona opera ⁊ industria.tamẽ
postq̃ oẽs se exercuerunt.⁊ suam industriã in aperto posuerunt
iniquum est si alter ita occulte actum gerat vt sibi querat ex re
cõi.ar.l.inter coheredes.§.fructus.ff.fa.herc.Alias absurdum
sequeretur qd alij oẽm industriam cõicassent ⁊ pro cõi vtilitate
posuissent ⁊ alter cũ pecunia cõi ad suam vtilitatem industriã
exercuisset qd iura abhorrent.l.cum pater.§.euictio.cũ ibi not.
ff.de leg.ij.vnde cum pater.⁊ alij fratres in cura familiari mul-
tum laborauerint.⁊ pro cõi vtilitate in mercantijs se Florentie
exercuerint censendum est qd ita fecerit alter frater alias fuisset
in dolo.ar.l.merito.ff.pro socio.⁊ tenet cõicare fm Pe.de anc.
in.d.cõsi.⁊ hoc solum fundamentũ est etiã sufficiẽs.¶Postre-
mo eadem conclusio ꝓbatur etiam ex alijs que ostendunt socie
tatem illius negociationis.⁊ in primis ex literis scriptis ꝑ Hie
ronymum super diuisione onerũ.Ex quibus pondero.¶Pri
mo qd ipse vult qd grauedines non diuidant ex quo bonorum
oĩum arguit cõio.arg.eius qd habet in.l.rure.C.de omni agro
deserto li.x.⁊ per Bar.in.l.decẽ.ff.de ver.ob.¶Scdo illa verba
in literis.⁊ de ogni altra cosa di cõsta a temi rapporto.q̃ verba
indicant qd de rebus cõibus circa eas que erant Florentie totũ
cõmitebat dicto Thomasio.¶Preterea societas ⁊ cõio osten
ditur per multas literas dicti Hieronymi dictis fratribus exi-
stentibus in ciuitate Florentie ⁊ in quibus loquebatur cũ fra-
13 tribus qz†per literas dicitur cum eis loqui.l.⁊ licet.ff.de cõsti.
pecunia semper loquendo de rebus londre dicit res nostras et
sic ostenditur qd non erant sue particulares.⁊ maxime ostendi
tur ex duobus capitulis duarum literarum.¶Primum est
in quo ipse dicit.⁊ cosi credo in questa estate redure le cose in
buono assetto ꝑ caduno auisarotte attende cossi assolicitar cho
teste cose veghie.in quo notanda sunt illa verba.ꝑ chaduno.et

sic pro oĩbus sed meliꝰ ostenditˀ per aliud caplm̃ alterius lr̃e in qua dr̃.e che se dio ci presta sanita de la gratia sua siamo actisin pochi anni a spelagare multo bñ auanti τ di cosi ei pSti idio gratia. Ex quo apparet qḋ loquẽdo cũ fratribꝰ dicit qḋ ipsi sunt dispositi ad bñ lucrandũ loquẽdo de rebꝰ londre per q̃ oĩa datˀ intelligi qḋ tacite intendebãt lucra esse cõia τ sic societatẽ esse iuxta no.in.d.l.si patruꝰ.cũ similibꝰ. ℂ Preterea fortiꝰ libri negociationis in ciuitate florentie sunt cões τ cõiter empti τ approbati simul cũ dicto Hieronymo τ ea q̃ ibi scripta reperiuntˀ cẽsentˀ in dubio asserta τ gesta dictoꝝ fratrũ exercentiũ negociationẽ in ciuitate florẽtie.iuxta probemiũ libri ꝑ no.in.d.l.si patruꝰ.ꝑ Bar.Bal.τ alios.τ tamẽ in rationibꝰ scriptis in dictis libris in multis dicitˀ per li nostri de londra.per que datˀ intelligi.qḋ
14 ipsi affirmãt se hr̃e trafficũ in ciuitate Londre.al's nõ † possent dicere per li nostri per qḋ pronomẽ demonstratiuũ demonstratˀ dominiũ.l.id qḋ nostrũ.ff.de re.iur.institu.de rerũ diuisio.§.itẽ
15 ea. Nec potest dicere dictus Hieronymus † ꝙ dictis libris non est fides adhibẽda qꝛ cũ sit socius in ea negociatione scripturis socioꝝ continẽtibus verisimilia datˀ fides.τ indubitãter ꝯtra scribẽtiũ.put vtrunq3 voluit Bal.post Nicho.de matta.i rub. C.de fide instr.in vltima charta.ver.sequitˀ videre de scriptura socioꝝ.sed in nostro vtrunq3 cõcurrit:qꝛ continet verisimili p3 ex ꝑcedentibꝰ.tñ qꝛ dicte partite vltra.xij.sunt manu dicti Hieronymi. Ex quibꝰ ƀm ea que ꝓposita sunt idubitãter arbitror dictũ Hieronymũ teneri ad cõicãdũ dicta lucra τ ita arbitrari d3 qlibet bonꝰ arbitrator qui ex his que.s.cõclusa sunt arbitrari poterit ꝓ qua pte pertineãt ad Hieronymũ τ ꝓ qua pte ad eius fratres lucra facta in traffico londre. Et in ꝓmis arbitratores maxie instantibꝰ fratribꝰ dicti Hieronymi ꝑcipere pñt qḋ libri negociationis londre exhibeantˀ: ex quibꝰ poterãtˀ motũ animi ipsoꝝ informare.put eos istruit Bar.in.d.l.si patruꝰ. τ sequũtur Mod.quã exhibitionẽ si Hieronymꝰ negaret posset cogi exhibere libros traffici.τ d3 a dominis iudicare deben-
16 tibus.τ hoc maxie triplici rõne. ℂ Prima † qꝛ mercatores nostri temporis edere debẽt rõnes ẽt ad fundandã intentionem actoris vt concludunt Iaco.but.Bart.τ cõiter docto.in.l.j.C. de eden.vbi do.Alex.allegat multos ꝯcordantes. ℂ Secunda rõ est.qꝛ ex quo sumus in iudicio familie hercíscunde in quo qlibet est actor τ reus quilibet edere tenetur scripturas ad fundandã intentionẽ alteriꝰ vt voluit no.Bal.in.l.istrumẽta.C.de fideicõmis. Referunt τ sequuntˀ Mod.in.l.fi.C.de edẽ. ℂ Tertia est.qꝛ fundata est intẽtio fratrũ in iudicio familie hercíscunde τ ẽtsuper cõmunione traffici multa sunt ꝓbata.iõ si negatˀ cõmunio ad fundandã replicationẽ sine adiuuãdã petitionẽ fieri d3 edictio prout est cõmunis doc.ꝯclusio in.d.l.fi.C.de edẽdo.τ pro certo multũ moueri deberet animus iudicare debentũ si talis edictio τ ostẽsio libroꝝ denegaretˀ. ℂ Quinimmo ex vno capite nõ ꝑt aliquo mõ denegari.nã iste habuit pecuniã a pr̃e τ negociatus est τ sic ꝑsumitˀ negociatio cũ pecunia paterna qḋ verũ esset ẽt si nõ ꝓbaretˀ qḋ pecuniã habuerit aliõ osten-
17 deretˀ.vt tradũt doc.i.d.l.cũop3 † τ sic cũ ƀm eos oẽ lucrũ ꝓ aliq̃ pte sit patris.τ ꝑostea filioꝝ tenetˀ rõnẽ reddere admĩstratiõis. τ sic libros exhibere.l.cum seruus.τ ibi no.ff.de conditio.τ demon.τ tradit Bald.in.l.cum testamento.C.de testa.manumis.

Laus Christo redemptori.

Consilium.clxiiij.

1 Testamentũ secundum nõ tollit primũ inˀ quo est clausula derogatoria nisi faciat de ea spãlem mentionem.et nu.4.
2 Falsitatis suspitio an habeat locum inter liberos.
3 Extensio quando sit licita in limitatorijs.
5 Testamentum nullum non dicitur testamentum.
6 Priuatio presupponit habitum.
7 Testamenta tot sunt quot capitula testamenti.
8 Oppositum operatˀ in opposito qḋ propositum in proposito.
9 Testator an presumatur mutasse voluntatem ꝑpter offensam vel indignationem.
10 Voluntatis mutatio quomodo probetur.
11 Heres an presumatur scire se institutum.
12 Statutum qḋ pacta seruentur intelligitur de validis.
13 Testamentum inter liberos an dicatur habere clausulam specialem derogatoriam.
14 Iuramẽtum dr̃ cõtinere clausulã qḋ valeat oĩ meliori mõ τc.



Dominus labia mea aperiat τ spũssanctus illuminet itellectũ. ℂ Non fuisset opus vlteriori discussione sed satis erat sola subscriptiõe confirmare que.s.per ꝑstantissimos doctores τ patres dominũ Petrum Philippum de cornea τ dñm Bal.de Bartholinis de Perusio abunde τ subtiliter conclusa τ firmata sunt sed vt consilium petenti aliqua ex pte satisfaciam maxime ꝓp quedã que post consilia reddita a d notitiã deuenerunt aliq̃ in mediũ ꝓ loci τ temporis qualitate in medium afferã. Et in primis vltra adducta in primo cõsi.dñi Petri Philippi quo ad illã difficultatẽ quã vltimo loco tangit nunq̃d dictũ scõm te
a stamentũ ꝯditũ a Lechoꝰ in terminis nostris nõ seruata solẽnitate.l.hac ꝯsultissima.C.q testamen.valeat.arbitror questionẽ nouã quã nõ reperio in specie decisam.l3 enĩ Bal.τ alij ibi magis cõiter videantˀ ꝯcludere ꝙ testamentũ Lechi ꝯditũ inter liberos valeat sine illa solẽnitate per text.in.l.hac ꝯsultissima.§.
b exᵇ imperfecto.C.de testa.tñ ipsi ponũt simplices terminos i quibus tñ disputatˀ nunq̃d nõ obstante ista qualitate cecitatis valeat testm̃ inter liberos.l3 qñ ꝑcederet primũ testm̃ maxime cũ forti cl'a derogatoria per que apparet ꝙ rõne cõseruande agnationis testõr magis diligebat agnatos ꝙ filios ꝙ tũc valeat secundũ ad sublationem primi factũ a Lecho inter filias exclusis fratribus institutis in primo.hoc nõ dicũt Bal.τ doc.in dicto loco. Quinĩmo Pau.de ca.τ elegãs doctor do.Jo.de mõte sperello dicũt ꝙ ideo testm̃ factũ a Lecho inter liberos v3 sine illa solẽnitate qꝛ vrˀ cessare oĩs suspitio falsitatis ex'q̃ oĩno ab intestato erãt.habituri ergo a ꝯtrario sentiũt ꝙ si filij non facto dicto testamẽto nõ erant habituri ab intestato ꝙ tũc nõ cessaret suspitio.τ sic habet locũ dispõ.d.l.hac ꝯsultissima.τ hic est casus nr̃ cũ non facto secundo testamento filie non fuissent habiture ab intestato.τ sic non vr̃ cessare suspitio τ vr̃ locũ hr̃e solẽnitas requisita in testamẽto Lechi τ hoc breuibꝰ dedurit primus cõsultor.quã ꝯclusionẽ in casu nostro ꝓbo nouis rõnibꝰ.τ ꝓ dictarũ rõnum fundamẽto premitto qḋ ex multiplici capite hoc scõm testm̃ in terminis nostris est de falsitate suspectũ. ℂ Primo qꝛ cõditũ fuit a Lecho sine solẽnitatibꝰ requisitis in testõ Lechi ꝑ
1 d.l.hac ꝯsultissima.C.qui testa.in verbo tot oculis spectata tot insinuata sensibꝰ. ℂ Scõo qꝛ † qñ ꝑcedit primũ cũ spãli clausula derogatoria τ scõm sequatˀ non facta speciali mẽtione prime clausule tũc qꝛ lex h3 hoc scõm ꝓ suspecto reqrit ꝙ prioris volũtatis derogatorie spãliter peniteat.l.si qs.in ꝓn.testamẽti.ff.de leg.iij.τ hoc ex ꝑsumpta suspitione ne postea ꝯ volũtatẽ suam a filijs vel alijs aliter facere impellatˀ.put declarat Bar.in extrauagãti ad reprimendã.in verbo.nõ obstantibꝰ. ℂ Tertio suspitio falsitatis arguitˀ qꝛ nõ est adhibita solẽnitas reqsita in testõ Lechi ꝑ tex.cũ ibi no.ꝑ doc.in.d.l.iubemꝰ.C.de testa. ℂ Quarto τ vltimo qꝛ tale testamẽtũ factũ fuit qñ testator erat ꝯstitutus in maxima infirmitate τ iam timore mortis turbatꝰ a filiabus τ generis qḋ lex habet valde suspectũ.put no.declarat Jo.an.post Albertũ papi.in addi.Spe.i ti.de testa.§.j.ver.is q.τc. Ex quibꝰ oĩbus scõm reglas iuris qḋ dictũ scõm testm̃ valde suspectum redditur.τ sic dictum testamentũ effectũ sortiri nõ d3.
2 ℂ Prima rõ est † nam qñ lex fundat dispõnem suã sup presumptasuspitione falsitatis in dispõne testamentaria.τ presumit illam cessare qñ testamentum est inter liberos censetˀ hoc facere ex eo qꝛ ex quo liberi erant oĩno habituri presumit cessare suspitionem falsitatis.τ propter hoc quãdo est talis dispositio testamenti per quã aliquid cõsequuntˀ qḋ al's nõ fuissent ꝯsequuturi illa dispõne testamẽti nõ existente non cessat suspitio falsitatis neq3 dispositio legis fundata in tali suspitione falsitatis.ista oĩa clare probantur.nam nos habemus ꝙ quando aliquis aliquid sibi in testamento ascribit lex suspicatur falsitatẽ incurrenisse ẽt super tali ꝑsumptione disponit ꝙ icidat in crimẽ quasi falsi.vt in.l.j.§.ex illa.τ in.l.diuus.ff.de falsis.τ in.l.j.C.de his qui sibi ascribunt.l3 quando filij ascribunt sibi hereditatem lex nõ habet talẽ ascriptionẽ suspectam qꝛ filius erat oĩno habiturus.τ in hac rõne est fundata.l.ij.que hoc ꝓbat.C.de his qui sibi ascribunt.si aũt ascriberet sibi legatum vel hereditatem que non fuisset oĩno habiturus:tũc nõ cessat suspitio falsitatis neq3 legis dispositio super tali presumptione fundata.ita ꝓbatur in l.j.§.inter filiũ.τ in.l.filius.§.j.τ vtrobiq3 hoc declarat Barto. ff.de fal.τ sic oĩa assumpta sunt ꝓbata.nunc in ꝓposito dispositio.l.hac cõsultissima.C.qui testa.est fundata in ꝑsumpta suspitione falsitatis que committi posset in testamento Lechi vt probat illa lr̃a.τ ita ibi omnes tenẽt.si ergo dicamus ƀm Bald.et sequaces ꝙ non habet locum in testõ condito inter liberos hoc ex alio non habemus dicere nisi qꝛ inter eos cessat suspitio falsitatis qꝛ oĩno erãt habituri per.d.§.inter filiũ.τ.d.l.filius.§.j. cũ vtrobiq3 no.per Bar.τ ideo recte cõsiderarunt do.Pau.et do.Jo.de monte sperello.sed in casu nostro nõ erant oĩno habituri ꝑpter precedẽs testm̃ in quo apparet institutus frater ratione ꝯseruãde agnatiõis in testamẽto exp̃ssa.igitˀ nõ d3 cessare suspitio falsitatis ꝑsumpta ꝑpter cecitatẽ.τ ꝯñr nec dispõ illius l.per no.in.d.§.inter filiũ.τ in.d.l.filius.§.j.per Bar.τ ꝑ istam rõnẽ apparet ꝙ sumus extra terminos Bal.τ doc.τ est fortis rõ in mã nisi decipiat. ℂ Scõa rõ est qꝛ qñ regula est ꝙ aliqua dispositio ꝑsumatˀ de falsitate suspecta τ sup tali suspitione dispo-

ℂ An testm̃ cechi scõm in quo filie instltute sunt tollat ꝑmũ in q̃ agnati istituti sunt si sit ꝑtermissa forma.l.hac ꝯsultissima q tes.fa.possunt. a

ℂ Intellectꝰ l.hac ꝯsultissima.§.si qs.et §.ex imperfecto.C.q testa.fa.possunt. b

nit.ꝫ talis regl'a repiat limitata qñ talis dispõ est inter filios tñ
talis limitatio nõ hꝫ locũ in alio casu qñ maior laborat suspi⸗
tio falsitatis quã in casu deciso.hoc assumptũ ꝓbat.d.§.inter fi
liũ.⁊.d.l.filius.§.j.cũ ibi no.ꝑ Bar.nã illa regula de his qui si⸗
bi ascribũt limitat.⁊ tñ talis limitatio nõ extendit ad legatum
qꝛ maior vertitur suspitio falsitatis quã in hereditate:qꝛ hr̃di⸗
tatem oĩno erant habituri ⁊ nõ legatũ ꝓut in dictis iuribus de
clarat Bar.in ꝓposito.ergo ꝫ repiamus qꝺ regl'a iuris ꝗ vult
certas solẽnitates in testis adhiberi sit fundata in suspitiõe fal
sitatis vt in.l.hac ꝯsultissima.⁊ in.l.iubemus.C.de testa.tñ ta
lis regl'a repit limitata ĩter liberos vt ĩ.d.l.hac ꝯsultissima.§.ex
imperfecto.que limitatio intelligi dꝫ qñ testm̃ est cõditũ a non
ceco cuꝫ sit data ad regulã que loquit qñ testm̃ est cõditũ a non
ceco qꝛ limitatio dꝫ esse de contentis sub regula vt in.l.j.ff.de
reg.iu.⁊ ꝑ Dy.⁊ Pe.de anch.in rub.extra de reg.iu.ꝓut decla
rat p̃mus consultor ⁊ posito qꝺ opi.Bal.⁊ sequaciũ esset vʾa ⁊
sic ꝙ limitatio hꝫ locũ etiã qñ testm̃ esset conditũ a Ceco talis
limitatio intelligat qñ solũ laborat suspitio falsitatis ꝑꝑ cecita
tẽ nullo alio testõ p̃cedente qꝛ liberi oĩno erant habituri.nõ aũt
dꝫ extendi ad casum nostrũ in quo vltra suspitionẽ falsitatis ꝓ
pter cecitatẽ laborant alie suspitiões.s.p̃cedentes testm̃ʾ maxĩe
cũ clausula derogatoria ⁊ cõditum fuit dictũ p̃mũ testm̃ rõne
conseruãde agnationis ⁊ qꝛ sequẽs factũ fuit inter filias femi⸗
nas quas ptꝫ p̃mo excludi ab vniuersali successiõe ꝓpter cõser⸗
uandã familiã suã ipsis ⁊ generis ĩstantibꝰ.vñ cũ maiores labo
rẽt suspitiões talis limitatio nõ est ad istũ casuꝫ extẽdẽda ꝑ pre
3 missa.¶ Cõfirmat ista rõ nã ꝫ ẽt simus in mã fauorabili† tñ lex
limitatiua que a paritate rationis solet extẽdi iuxta no.ꝑ Bar.
in.l.si cõstãte.in prin.ff.so.ma.etiã si in casu ad quẽ volumus ex
tẽdere nõ militet rõ ita prompta ꝓut declarat Jo.de imo.in.l.
si vero.§.de viro.ff.so.ma.arg.eius qꝺ habet in.l.j.C.de his qui
ante aper.tabu.nõ tñ debet extẽdi ad casum in quo militat ma
ior ratio firmãdi regulã in casu illo ⁊ minor extendendi.l. limi
tantẽ ⁊ exorbitantẽ per id qꝺ habet in.l.qꝺ.ff.de legibus.⁊ in.d.
§.de viro.⁊ in regula ea que a iure.cum materia extra de regu.
iur.licet ergo inter liberos limitetur regula fundata in aliqua
suspitione falsitatis per.d.§.ex imperfecto.tñ nõ dꝫ fieri extẽsio
quãdo militat in casu ad quẽ volumus extendere maior suspi⸗
tio falsitatis.⁊ ista scd'a rõ vt supra cõfirmata est multum pon⸗
deranda ⁊ fundata ex iuriũ intẽtione.¶ Tertia ⁊ vltima rõ est
nam decisio que hꝫ ꝙ testm̃ Ceci nõ solẽne valeat ĩter liberos
est fundata in tex.d.§.ex imperfecto.ꝫ dispõ illius tex.nõ vr̃ ha
bere locũ qñ p̃cedit aliud testm̃.ꝓut decidit do.Raph.fulg.ĩ.d.
l.hac cõsultissima.§.si qs aũt.ꝑ illũ tex.ꝑ quẽ hoc idẽ tenuit illu
stris doctor Oldra.in suo ꝯsilio.cxix.qꝺ incipit titius ꝯdidit.⁊
idẽ tenuit Jo.an.in additio.spe.⁊ si dicat ꝫm istã opi.satis est
ꝙ ĩteruenerint quĩqꝫ testes ꝫm terminos.d.§.si qs autẽ.ad hoc
dico ꝙ termini.d.§.si qs autẽ.nõ hñt locũ qñ scd'm esset minus
solẽne cõditũ ab existẽte Ceco:sed loquit qñ scd'm est factũ ab
eo q nullo mõ est Cecꝰ qꝺ pꝫ qꝛ alias haberemus dicere ꝙ qñ
aliqs ex veniẽtibꝰ ab intestato transuersalibꝰ Cecus testaret in
ter veniẽtes ab intestato trãsuersalibꝰ valeret etiã p̃cedẽte alio
testõ valido qꝺ neqꝫ leges neqꝫ doc.dicũt.igit neqꝫ nos dicere de
bemus.l.illã.C.de.colla.⁊ stare debemus regule de qua in.d.l.
hac ꝯsultissima.ar.gl.in.l.oĩs diffinitio.ff.de re.iu.qñ scd'm eẽt
conditũ a Ceco sumus extra terminos.§.si qs aũt.item extra
terminos.§.ex imperfecto.qui nõ habet locum qñ p̃cedit aliud
testm̃.⁊ sic stare debemus regule.d.l.hac consultissima.Et si di⸗
catur ꝙ dicta opi.Oldr.Jo.an.⁊ Fulgo.nõ est tuta qꝛ cõtrariũ
tenet Bal.in.d.§.si quis autem.dum opponit de dicto.§.ex im⸗
perfecto ꝙ habeat locum etiam precedẽte alio testamento vali⸗
do.facit tex.in.l.ij.ff.de iniusto testamento.⁊ in.l.ciꝰ militis.§.
militia missus.ff.de testamẽ.mili.nam quãtũ ad liberos etiam
testamentum minus solẽne dicitur perfectũ.⁊ hanc opinionẽ te
net Ang.in aut.de testa.imperfectis.§.j.⁊ Pau.de ca.in aut.
hoc inter liberos.C.de testa.in suo consi.ccclxij. Respondeo qꝺ
magna est autoritas Joan.and.Oldra.⁊ Fulgo.quorum opi⸗
nio ⁊ si in eoꝝ terminis non esset tuta:tamen videt ꝙ in termi⸗
nis nostris sit amplectenda:ex quo sumus in secundo testamẽ⸗
to Ceci p̃cedente primo cum clausula derogatoria sequentis
volũtatis quo casu sumꝰ extra terminos doctoꝝ oĩno.⁊ ista opi.
4 cõfirmat duplici rõne.¶ † Pr̃a ẽ nã qñ testator apponit clau
sulã derogatoriã cẽset illã apposuisse ne ĩstigatu vel deceptione
aliquoꝝ ad aliud ĩducat vt inqt Bar.in dicta extrauagãti ad
reprimendã.in v̑bo nõ obstãtibꝰ.⁊ sic scd'ꝫ testm̃ in quo nõ spe⸗
cialiter penitet prioris volũtatis nõ põt habere clarã volũtatẽ
testatoris vltra defectum solẽnitatis.per tex.in.d.l.si quis ĩ pri
cipio testamenti.defectus autẽ de fratrum volũtate nõ supplet
text.in.d.§.ex imperfecto.prout voluit ibi barto.⁊ sequuntur
docto.⁊ glo.⁊ doc.in.l.si is qui.ff.de testa.vnde quia cum defe⸗
ctus solẽnitate ꝯcurrãt qꝺ nõ habemꝰ exp̃ssam ⁊ clarã volunta
tem nõ est absonũ dicere qꝺ nõ habeat locũ tex.in.d.§.ex imper
fecto cõtra primũ testamentũ qm̃ ex quo scd'm hꝫ multas p̃sum⸗
ptiones ⁊ verisimilitudines cõtra se requirit ad ipsius validita
tẽ qꝺ probet apertissimis probationibꝰ clare demõstrãtibus vo
luntatẽ testatoris.arg.eius qꝺ habet in tex.⁊ gl.in.l.nõ est veri⸗
simile.ff.qꝺ metus cã.⁊.c.qꝛ verisimile.extra de p̃sum.⁊ ĩ.c.super
hoc de renũ.⁊ in ꝓposito in secundo testamẽto hoc cõsiderat do.
Abbas moder.in suo consi.xj.incipiẽ in causa que vertitur in⸗
ter hospitale ⁊c.¶ Scd'a ratio est:qꝛ ⁊ si possimus dicere qꝺ spe
ciale sit in liberis qꝺ inter eos valeat testm̃ nõ solẽne etiam cõdi
tũ a Ceco.tamen qꝺ testm̃ minus solenne tollat primũ solenne
hoc est etiã cõtra regulas iuris.l.cum in scd'o.ff.de iusto testa.⁊
maxime quãdo primum est cum clausula derogatoria per.d.l.
si quis in principio testamẽti vnde nõ vr̃ qꝺ tot specialia multi⸗
plicari possint ꝑ.l.j.cũ ibi no.C.de dotis ꝓmis.⁊ per Bar.in.l.
si is qui pro emptore.in vltima charta.ff.de vsucapio.ex qbus
omnibus saltẽ simul iũctis cõcludendũ est tale testamentuꝫ nõ
debere effectũ sortiri sed posito qꝺ p̃missa nõ ꝓcederent que tñ
sunt probabilia ⁊ vera iudicio meo:tñ negari non potest quin
multũ conferant ⁊ coadiuuẽt infra dicenda.s.qꝺ primũ testm̃
cũ clausula derogatoria multũ p̃cisa ⁊ spãli nõ sit sublatũ ꝑ scd'ꝫ
in quo est tm̃ cl'a derogatoria gñalis cessans ⁊ irritans oẽ aliud
testm̃ ⁊c.nõ faciẽdo aliquã mẽtionẽ de aliqua clausula deroga⸗
toria:qm̃ tũc nõ dr̃ penituisse prioris voluntatis spãliter prout
requiri tex.in.d.l.si qs in p̃n.testamẽti.⁊ in.d.l.sancimus.C.de
testa.ꝓut plene ⁊ elegãter demonstrant dñi cõsulẽtes in eoꝝ cõ⸗
siliis.⁊ ad illud dictũ Bar.de quo in.d.l.si qs in p̃n.testamẽti.
qꝺ qñ nõ p̃cedit nisi vnũ sufficit gñalis cl'a derogatoria:qꝛ tunc
ex quo relatio nõ põt fieri nisi ad vnũ habet pro speciali expres
sione.arg.l.ij.ff.de lib.⁊ posth.vbi hoc idem voluit Bar.rñdet
abũde scd's consultor.cui addo qꝺ Bal.in aut.hoc ĩter liberos
C.de test.etiam reprehendit Bar.ex quo in pagano non potest
p̃cedere nisi vnũ testamentũ.⁊ hoc idẽ voluit An.in.d.l.ij.ff.de
lib.⁊ posth.eadẽ ratione.que tñ rñsio põt habere difficultatem
declarãdo Bar.qꝺ intellexit de pluribus testamẽtis nõ validis
ꝫ qꝺ testator plura fecerit testamẽta:ꝫ vnũ tm̃ p̃cesserit validũ.
⁊ sic relatio possit fieri ad plura.⁊ cõsequẽter nõ habeat vim spã
lis cassatiõis ꝗ tñ rñsio nõ vr̃ ꝓcedere qꝛ illa verba cassans ⁊ ir⸗
ritãs omne aliud testamẽtũ intelligi debẽt de testamẽto valido
5 p̃mo† qꝛ nõ dr̃ testamentũ illud qꝺ est nullũ.l.ij.ff.quẽadmo.te⸗
sta.aperiã.facit tex.in.l.nõ putauit.§.non queuis.ff.de bonorũ
6 pos.contra tab.scd'o qꝛ cassatio† ⁊ ac priuatio presupponit ha⸗
bitum.l.decem.ff.de ver.ob.⁊ in.c.ad soluendũ extra de despon
sa.impub.ergo referri debet ad testamentum validũ.⁊ sic stat
ratio Bal.Ang.⁊ Mod.⁊ ad.l.Bar.rñdetur ꝫm Jo.de imo.
in.d.l.ij.qꝺ illa.l.loquitur in materia in qua sufficeret vniuersa
lis dispositio vt no.in.l.titius.ff.de lib.⁊ posth.⁊ insti.de exhere.
liber.§.j.igitur nimirum si sufficit indefinita qñ non potest ni⸗
si ad vnum subiectum referri que ratio cessat in materia.d.l.si
quis in principio testamẽti.qꝛ ibi non sufficit omnino vniuersa
lis sed requirit specialis.facit qꝺ in simili hr̃ in.c.qui ad agẽdũ
de ꝓcura.lib.vj.sed cõprobãdo cõem opinionẽ ꝓbo illam verã
⁊ limitationẽ Bar.vt supra reprobatã ꝓcedere nõ posse:⁊ ꝓ fũ
damento p̃mitto qꝺ ꝫ attenta forma ⁊ formaliter vnũ sit testm̃
7 † tñ essentialiter quot sunt capitula testamẽti ⁊ separata dispo
sita tot dici possunt testamenta seu dispões testamẽtarie.hoc
ꝓbatur in simili in.l.scire debemus in prin.cũ ibi no.per Bar.
maxime in scd'a solutiõe data ad.l.si duos.ff.de cõtrab.¶ Scd'o
p̃mitto qꝺ ad hoc vt in scd'o testamẽto dicat spãliter penitere ad
hoc vt primũ tollat qñ in p̃io est specialis clausula derogatoria
⁊ precisa:prout dicit tex.in.d.l.si quis in prin.dꝫ specialiter pe⸗
nitere nõ solũ testamẽti:ꝫ p̃cedẽtis volũtatis derogatorie ꝓut
voluit gl.cõiter approbata ⁊ declarata in.l.si mihi ⁊ tibi.§.in
legatis.ff.de leg.j.⁊ prosequunt plene primi cõsulẽtes.sed talis
clausula cassans oẽ aliõ testm̃ ⁊c.etiã qñ nõ ꝓcedit nisi vnũ:ꝫ re
spectu testamẽti dici posset specialis tñ respectu clausule dero⸗
gatorie ⁊ alioꝝ dispositorũ in testamẽto dr̃ esse gñalis.⁊ sic non
sufficit ꝓbatũ est.qꝺ aũt dicat derogatio gñalis ⁊ nõ specialis
etiam qñ vnũ tm̃ precedit probo per tex.singularẽ.⁊ qꝺ ibi per
Bart.in.d.l.j.§.inter filiũ.ff.de falsis.vbi qñ nõ esset etiam nisi
vnũ testm̃ ⁊ testator diceret se approbare omnia cõtenta in tali
testamento.⁊ subscriberet ⁊ sic approbatio ⁊ subscriptio reci⸗
piunt vnũ tm̃ testm̃ ⁊ determinatũ ⁊ tñ talis subscriptio respe⸗
ctu legatorum contentoꝝ in tali testamẽto dicitur generalis et
nõ specialis nisi fiat mentio de tali legato:prout etiam declarat
Barto.in.l.diuus.§.item senatus.ff.de falsis.vbi ponit bona
exempla in proposito.vnde dicit Bar.in.d.§.inter filiũ.qꝺ tũc
generalis hꝫ vim approbationis specialis quãdo testm̃ appro⸗
batum nõ hꝫ nisi vnũ capitulũ.argu.d.l.ij.ff.de liber.⁊ posth.
igitur

igit̃ in proposito dicamus qđ sicut subscriptio ⁊ approbatio di
citur generalis respectu capitulorum testamẽti.ita etiã cassatio
⁊ derogatio dicit̃ generalis respectu contentorum.⁊ sic prime
clausule codicillaris.⁊ illũ text.in.§.inter filiũ allegat Bart.in
l.j.ij.de vul.⁊ pup.ad probãdũ.qñ substõ vulgaris dicat̃ expres
sa specialiter.Ex quibus concludit̃ qđ ẽt qñ vnũ tm̃ precederet
testm̃ non sufficeret generalis clausula.⁊ hanc rõnem didici qñ
eram scholaris in quãdã subscriptione ad quedã cõsilia solen
niũ doctorum toti⁹ Italie p̃stãtissimi iuriscõsulti.⁊ p̃ceptoris
mei dñi Frãcisci aretini quã puto notabilẽ.⁊ cõcludentẽ in ma
teria.Ex qbus sunt cõfirmate cõclusiones per prefatos ⁊ insig-
gnes doctores ⁊ patres.¶ Restat nunc rñdere ad quedam que
ꝑ partẽ aduersam asserũtur si illa ꝓbarent̃.¶ Primũ est qđ tẽ
pore p̊mi testamẽti isti fratres erãt in ꝯmuniõe tpe secundi erãt
diuisi.⁊ videt̃ qđ ex tali diuisione nõ arguat̃ tãta effectio arg.l.
possessionũ.§.cõia vtriusq̃ iudi.⁊ qđ arguat̃ qđ ex tali muta-
tione status facili⁹ inducat̃ presumptio penitẽtie prioris testa-
mẽti.ar.eius qđ dicit Bal.in.d.aut̃.hoc inter liberos. Sed ista
est friuola allegatio neq̃ hoc fundamentũ lege aut autoritate
aliq̃ reperio in hac materia cõsideratũ ad hoc illã.C.de collatio
nib⁹.¶ Preterea ex diuisiõe facta magis vnio ⁊ pax inter fra-
tres cõseruat̃.Ex qbus iuncta cõsanguinitate p̃sumit̃ cõserua-
tionis affectio.nã si cõio parit discordiã.l.cum pater.§.dulcissi
8 mis.ff.de leg.ij.igitur diuisio sibi opposita operat̃ pacẽ:q2 † ꝙ
operatur propositum in proposito operatur propositum in op
posito.l.si vt proponis.C.de nuptijs.¶ Preterea rõ dicte clau
sule derogatorie fuit ꝯseruatio agnationis que militat etiã fa-
cta diuisione.igit̃ militat etiã dispositio.l.illud.ff.ad.l.aquil. cũ
vulgaribus.¶ Scõm qđ dicit̃ allegari est.q2 dicitur quod ali-
quãdo inter dictũ testõrem ⁊ fratrẽ eius fuerunt inter primum
testm̃ ⁊ scõm v̂ba altercatoria publice.Ex qbus dicit̃ argui qđ
mutauerit voluntatem per ea que ponit not. Bald .in .l.sanci-
mus.C.de testa.vbi limitando cõem conclusionez dicit qđ si ap
pareat de voluntate mutata sufficit generalis clausula ⁊ inter
9 alia exempla mutationis voluntatis ponit exemplum ⁊ † vult
posse arguere pp̃ offensam heredis instituti vel propter aliam
indignationẽ.q2 tunc testamentũ scõm preualet etiã si nõ hẽat
derogatoriã derogatorie.arg.l.si cũ cornelius.ff.de solu.⁊.l.vti
litatẽ.ff.de cõfirma.tuto.⁊ cũ ista limitatione trãseunt doct.in
d.l.sancim⁹.¶ Sed ad h̾ scõm qđ videbat̃ magis vrgere rñdeo
clare.⁊ dico qđ verba Bal.non sunt simpl̾r intelligenda in qua
libet leui offensa vel indignatione.sed in offensa ⁊ indignatiõe
grauissimis pp̃ q̃ arguit̃ mutatio volũtatis.casus q in terminis
nostris põit hanc distinctionẽ in.l.iij.in fine.cum ibi not. per
Bar.ff.de adi.leg.vbi iuriscõsultus dicit qđ nuda volũtate le-
gata ⁊ fideicõmissa reuocant̃.⁊ iõ infert̃ qđ grauissimis iniu-
rijs reuocant̃ ⁊ nõ leuib⁹ igitur pz qđ propter grauissimas ĩiu-
rias ⁊ nõ leues arguit̃ mutatio volũtatis quã ponderat Bal.
non ergo presumi dz mutatio pp̃ verba altercatoria que solita
sunt euenire aliqñ inter fratres.⁊ hoc maxim e:q2 affectio frater
na in effectu ⁊ in mente fratrum existentis.lz aliqñ non appa-
reret p̃ponderat solitis altercatiõibus q̃ euenire solent inter fra
tres arguẽdo a cõiter accidẽtibus iuxta.l.neq̃ natales.C.de ꝓ-
batio.⁊ q2 hoc docet experientia que est rex magistra.vt in.c.
quam sit.de elec.⁊ maxime q2 ex hac cã ratio primi testamenti
non dz cassare que fuit vt domũ ⁊ familiã cõseruaret quoniam
diuitijs conseruatur ⁊ auget̃ familiaris dignitas.ꝓut per mul
ta ostendit Jac.de arena.in sua publica disputatiõe relata per
Jo.an.in addi.Spe.in rub.de succes.ab intestato.vnde voluit
nedũ fratri.sed toti familie ꝓuidere.cũ ergo nõ cessaret rõ non
dz cessare effectus.c.cuz cessante.a ꝯrio.extra de app.⁊.l.adige
re.§.q̃uis.ff.de iure patro.¶ Scđo etiã clarissime rñdet̃ qđ lz
etiã tales offense ⁊ indignatiões interuenissent.Ex qb⁹ argui
posset mutatio volũtatis.tñ ex quo tũc nõ fuit factũ scõm testm̃
⁊ postea fuit fraternus amor reintegratus.⁊ se inuicẽ amabãt
⁊ dilegebãt vt ꝓbari põt.⁊ ptz ex codicillis vltimo loco ꝯditis
in qbus fratrẽ reliqt fideicõmissarium.Ex qbus arguit̃ reinte
gratio p̊me volũtatis.casus est clarus in.d.l.iij.in fin.ff.de adi
mẽ.leg.cessante enim cã mutationis p̊me voluntatis cessare dz
dispositio.d.l.adigere.§.q̃uis.⁊ in.d.c.cũ cessante.¶ Quinim
mo hoc fortiter facit ꝓ instituto in p̊mo.nã si qñ fuerunt alter-
catiões testõr non mutauit testm̃ q̃tũcunq̃ adesset cã mutãde
voluntatis ponderata per Bal.Igit̃ multofortius non est cen
sendum qđ illud mutare voluerit.qñ eodẽ fraterno amore quo
prius tpe primi testamenti se diligebant arg.aut̃.multomagis
C.de sac.san.ec.⁊ sic sublatum est scõm qđ videbat̃ vrgere.Ter
tium qđ in ꝯrium allegatum est qđ per duos anteq̃ faceret scõz
testm̃ cum testator esset in camera cum filiabus dixit fratri suo
instituto.In prima io voglio acconciare i facti mei se io nõ las
so a toi figlioli non hauere ꝑ male per che voglio meglio a mei
che a toi.⁊c.Cui frater respondit.fa quello ti pare recoman-
doti lanima tua ⁊c.propter que verba de duobus obijcitur.
¶ Primo qđ per illa verba ostenditur mutatio volũtatis.⁊ sic
videtur sufficere clausula generalis derogatoria ꝑ ea que dicit
Bald.in.d.l.sancimus .§.relata ⁊ in.d.auc .hoc inter liberos.
¶ Secundo qđ inducat̃ pactũ ꝙ seruari dz ꝓpter statutuz in
loco quod disponit qđ pacta ⁊ ꝯuentiones seruari debeant vel
renunciatio hereditatis sibi delate in p̊mo testamento.Sz ad
primum respondeo qđ cuz tales clausule derogatorie.ꝓut fuit
apposita in primo testamento.in casu nostro apponãtur qñ te-
stator timet ne instigatu vel deceptione aliquoꝝ ad aliud indu
catur prout declarat Bart.in extrauaganti ad reprimendũ in
v̂bo nõ obstãtibus.in casu aũt nostro nõ potuit testator timere
qđ ab alijs instigaret̃ nisi a filiabus ⁊ generis .igit̃ dicta v̂ba
prolata censent̃ vt filiabus presentib⁹ applauderet ⁊ ab eis ti-
mẽtibus forte aliud testamentũ instigaret̃ ⁊ deciperet̃ in ea in
firmitate ⁊ sic talia verba nõ probant sufficienter voluntatem
mutationis.non eñ ꝓbat hoc esse.l.non hoc.C.vñ cognati.c.in
presentia.extra de probationi.¶ Quod etiã confirmat̃ q2 quã-
tũcunq̃ dicta verba ꝓtulisset tñ testamentũ aliud nõ faciebat
imo grauissimo morbo oppressus ex quo poterat ꝯtinuo mori
stetit per duos dies anteq̃ faceret testm̃.ex quo dat̃ intelligi qđ
aliud facere nolebat nec per tot dies expectasset.cũ posset a mor
te preueniri.¶ Preterea si postea fecit testm̃ apparet qđ ĩstiga-
tu filiarũ fecit qui miserũt pro notario quo ad ueniẽte testõr si-
bi nihil dicebat nisi instigatus a filiabus' a stantibus.ex q̊ duo
colligũtur.primũ qđ testator nõ curabat facere testamentum si
eñ curasset proprio ore hoc dixisset nõ demũ interrogatus exi-
stens in agone mortis ⁊ grauissimo morbo facit qđ ad hoc no-
tat̃ in.d.ti.de test.per Jo.an.in additio.Spec.post Albe.papiẽ
sem ⁊ maxime probaret̃ qđ interrogat⁹ testator qđ faceret testa
mentũ rñdit qđ non erat tempus.scõm est qđ ex quo ea die qua
testamẽtũ fecit apparet ꝙ a filiabus fuit instigatus p̃sumptio
est ꝙ etiã alijs diebus ante eum instigauerunt q2 per sequentia
declarantur precedentia.l.si seruus plurium.in fin.ff.de lega.j.
10 ¶ † Preterea mutatio volũtatis dz ꝓbari ꝑ cãs ꝓpter quas
talis mutatio arguatur vt ptz ex notatis per Bald.in.d.l.san-
cimus.non per verba.nam si per verba dispositiua in secundo
testamento ꝓlata instituendo alios heredes non est sublatum
primũ.q2 non penitet specialiter prioris voluntatis.d.l.si quis
in principio testamenti ⁊ sic nõ presumit̃ mutatio voluntatis
etiam si plura eodẽ mõ cõderet testamẽta quãtominus p̃sumi
debet mutatio volũtatis si dixit se aliũ velle instituere heredem
nec specialiter penitet prioris voluntatis.⁊ sic pz qđ ista obie-
11 ctio non ob.¶ † Ad scõm vero ꝙ ẽst somniuz.nã presumit̃ ꝙ p̊
mus heres institutus qui in sui absentia fuit in primo testamẽ
to institutus ignoraret hoc maxime testatore viuẽte.q2 erat fa
ctũ alienũ.l.fi.ff.pro suo.l.quãq̃.ff.ad velleia.⁊ in spẽ.ex quo nõ
solũ ante additionẽ hereditatis.sed etia viuente testatore ꝓba
tur ex his que ponit Bart.⁊ post eũ doct.in.l.qui rome.§.duo
fratres.in.iij.q.ff.de ver.obli.ex quo infert̃ ꝙ nulla renũciatio
hereditatis induci potuit ab ignorante.l.mater decedens.ff.de
inoffic.testa.item q2 nõ potest viuente testatore renũciari.l.qui
superstitis.ff.de acquiren.heredi.etiã per viã pacti.l.pactũ do-
tali.C.de collatio.Ex quib⁹ infertur nec pactũ hereditatis per
dende valere potuit sine iuramento vt in.d.l.pactum iuncto.c.
12 quãuis.de pac.in vj.¶ Statutũ autẽ ꝙ † pacta ⁊ cõuentiones
seruentur intelligi dz de pactis ⁊ conuentionis validis non de
prohibitis ⁊ inualidis.l.iiij.C.condemnatum.⁊ ibi Barto.et
alij.ff.de re iudi.item nec potuit sibi per pactũ preiudicare iuri
ꝙ sibi ignorabat competere.vt in.l.de his cuz ibi notatis. ff.de
trãsactio.¶ Preterea ipse dixit.fa quello che ti piace.Hoc au-
tem facere poterat.etiam si dicta verba non dixisset. vnde licet
postea testamentum fecerit.non dicitur voluisse heredes insti-
tuere filias seu scõm testamentum facere.quia non specialiter
penituit prioris voluntatis.d.l.si quis in principio testamen-
ti.¶ Quartum ꝙ obijcitur est q2 tempore conditi testamenti
frater heres institutus in primo dixit quod liberaret sibi p̃diũ
quod erat commune ne contentio orietur inter eum ⁊ suos suc-
cessores quod erat testator fecit si enim cogitasset quod heredi-
tas ad dictum fratrem fuisset prouentura non erat opus quod
dictum predium relinqueret.igitur videt̃ argui mutatio volũ-
tatis ⁊ cõsequenter videt̃ militare doctrina Bal.Sed hoc fun
damentũ etiam est friuolũ.aut enim volumus ꝙ per dicta ver-
ba frater institutus in primo sibi preiudicauerit.⁊ hoc non est
dicendum.tũ q2 ignorabat ius sibi cõpetere tum viuente testa
tore vt dictum est.aut volumus dicere ꝙ inducatur mutatio
volũtatis testatoris.⁊ hoc etiã dici non põt.q2 per legatum fa-
ctũ heredi non arguit̃ mutatio volũtatis circa institutionẽ sed
legatum est nullum.l.cũ filiabus.in fin.ff.de leg.j.¶ Preterea

testator non fecit ꝓprio motu ſ; inſtigat⁹ a fratre.vñ ne pater fa
ceret filiab⁹ exiſtentib⁹ preſentib⁹ mentẽ ſuã potuit illa v̇ba ꝓ
ferre.ſi eñ dixiſſet qꝺ opus non erat q꞉ totũ habiturus erat nõ
euitaſſet moleſtias ⁊ inſtigatiões filiaꝝ.vt teſtm̃ mutaret de qui
bus teſtator cogitauit qñ fecit primũ teſtm̃ cum dicta clauſula
derogatoria tã preciſa ſᵐ Bar.in dicta extrauagãti in v̇bo nõ
obſtãtib⁹.¶ Preterea ꝑ dicta verba nõ arguit̃ cauſa mutande
volũtatis nec inducit̃ ſpecialis penitẽtia prioris volũtatis igit̃
remanet firmũ primũ teſtm̃ per tex.in.d.l.ſi quis.in prin.teſta
menti.¶ Quintũ qꝺ allegat̃ eſt qꝺ in codicillis conſtituit fra
trẽ fideicõmiſſariũ ſeu executorẽ ex quo etiã videt̃ argui ꝙ vo
luerit vltimũ teſtm̃ valere ⁊ mutatio prioris volũtatis.ſ; hec
eſt friuola allegatio.¶ Primo q꞉ non inconuenit qꝺ heres ẽt
ſit fideicõmiſſarius ſimul cũ alijs fideicõmiſſarijs ⁊ ſic nõ ꝓbat
hoc eſſe.l.hoc.C.vñ cognati.¶ Scꝺo ex hoc arguit̃ qꝺ affectio
erga fratrẽ durabat ⁊ conſequẽter non preſumit̃ mutatio ṗo
ris volũtatis ſi non ꝓbat̃ cã mutationis voluntatis.l.cũ q.ff.
de ꝓba.vñ preſumit̃ qꝺ adhuc duret volũtas ꝯſeruande agna
tionis.¶ Tertio per hoc nõ denotat̃ ſpecialis penitẽtia prio
ris volũtatis derogatorie ꝓut requirit tex.in.d.l.ſi.ſi qs.in ṗn.
teſtamenti.nã per quãcunq; voluntatẽ per quã non arguit̃ ſpã
lis penitẽtia nõ dr̃ primũ teſtm̃ reuocatum.⁊ hoc maxime q꞉ vt
aſſerit̃ ad inſtantiã fratris petentis ⁊ ignorãtis primu; vel ſcie
bat credẽtis forte reuocatũ hoc fecit p̃ſentib⁹ filiabus qꝺ non fe
ciſſet.ex ſe.vnde ex hoc non arguit̃ mutatio volũtatis.ſi enim vo
luiſſet mutare de facili potuiſſet faciendo mentionẽ de ṗmo.⁊
de clauſula derogatoria ſᵐ qꝺ ipſe diſpoſuerat.⁊ ſᵐ qꝺ requi
rit̃ per.d.l.ſi qs.in ṗn.qꝺ cum nõ fecerit cõſtat qꝺ noluit volũta
tatẽ mutare.l.vnica.§.ſin aũt ad deficientes.C.de cadu.tollen.
cũ ſimi.Ex quib⁹ ſunt remote oẽs ſpine que in ꝯ̃riũ pungere vi
debant̃.ſed poſtremo mihi occurrit adhuc noua dubitatio.Nã
hoc ſcꝺm teſtm̃ eſt factum inter liberos.teſtm̃ aũt factũ inter li
beros dr̃ in ſe ꝯtinere clãm derogatoriã.caſus eſt in aut̃.hoc in
ter liberos.C.de teſta.⁊ in corꝑe vñ ſumit̃.vñ ad ipſius reuoca
tionẽ requit̃ expreſſa reuocatio nõ ſolũ cuiuſlibet teſti ſ; cuiuſ
libet teſtamẽti inter liberos.ita qꝺ nõ ſit dubitatio de mẽte te
13 ſtatoris ſᵐ Pau.Bald.⁊ Modernos ĩ.d.aut̃.† hoc inter libe
ros.adeo qꝺ ſᵐ eos nõ ſufficit generalis clauſula derogatoria
caſſans ⁊ irritans omne aliud teſtm̃ ⁊c.ſed dici d; omne aliud
teſtm̃ inter liberos.vnde qua rõne videt̃ hr̃e clauſulã derogato
riã ſpecialẽ ad ſequẽtia teſtamẽta pari rõne etiã ad p̃cedẽtia.bñ
facit.l.ſi ita ſcriptũ.ff.de leg.j.Videmus etiam qꝺ quãdo eſt pri
mũ teſtamẽtũ inter liberos qꝺ dicit̃ habere ſpecialem clauſulã
derogatoriam ⁊ fiat ſcꝺm inter liberos ſine clauſula derogato
ria tollit̃ primũ ſi ſcꝺm eſt fauorabilius filijs ſᵐ Bal.ſaly.Fulg.
Pau.⁊ Modernos in.d.aut̃.hoc inter liberos.igitur fortius
quando primum eſt inter extraneos q꞉ ſecũdũ eſt fauorabilius
14 † liberis ꝓut eſt caſus noſter.¶ Cõfirmãtur p̃miſſa q꞉ iuramẽ
tum inter liberos dr̃ in ſe cõtinere clauſulam ꝙ valeat omni me
liori modo quo valere poteſt.vt eſt gloſ. notabilis in.l.cohere
di.§.cũ filie.ff.de vul.⁊ pup.⁊ ibi notant Jo.de imo.⁊ moder
ni.⁊ ẽſt glo.in.l.filij.C.fami.her.quam ibi ad hoc no.Fulg.⁊ te
net do.Anto.⁊ Jo.de imo.in.c.raynutius.extra de teſt.⁊ ſic vi
detur qꝺ primum reuocatur ſicut per ſpecialẽ penitentia; ſicut
in ſimili videmus quãdo primũ teſtamentũ eſt cum iuramento.
q꞉ tunc ad reuocandum reqritur ſpecialis penitentia q꞉ facit
actum valere omni meliori modo ſᵐ Bar.in.d.l.ſi qs in ṗnci
pio.⁊ in.l.omnes populi in.iij.q.ff.de iuſtitia ⁊ iure.vnde etia;
quando in ſecũdo teſtamẽto eſt iuramẽtũ habet vim ſpecialis
penitentie ſᵐ Bald.⁊ doc.in.l.ſancimus.C.de teſta.qꝺ non vr̃
eſſe ex alio niſi q꞉ valere omni meliori mõ. Igitur idẽ dicamus
quando eſt inter liberos.Sed adhuc p̃miſſis non obſtantibus
ꝯ̃riam ſniam veriorẽ exiſtimo.Et ad premiſſa reſpõdeo.primũ
qꝺ multum differt clã derogatoria teſtõ inducitur ex diſpõne.l.
inter liberos ab illa ſpãli de qua agimus ꝙ pt; q꞉ quando pre
cedit teſtm̃.prout in caſu noſtro non ſufficit expreſſa reuocatio
prioris teſtamenti ſed requirit̃ ſpãlis penitentia prioris volun
tatis derogatoria.vt.d.l.ſi quis.in princ.teſtamenti.⁊ ibi Bar.
⁊ eſt cõmunis opi.vnde ſi inter liberos fieret cum clã ſpãli dero
gatoria expreſſa non ſufficeret dicere caſſans omne aliud teſta
mentũ conditũ inter liberos:ſed requireret̃ quod diceretur cũ
quacunq; clã derogatoria ꝙ nõ requireret̃ qñ eſt ſimpliciter cõ
ditũ inter liberos q꞉ ſatis eſt ꝙ fiat reuocatio expreſſa cuiuſlibet
teſtamẽti inter liberos.etiã ſi de nulla clauſula derogatoria fiat
mentio.vt in dicta aut̃.hoc inter liberos.cum ibi.not.ſecundũ
Pau.de.caſt.⁊ Moder.qui dicũt ꝙ ſi equiparet̃ habenti clã;
derogatoriam ſpãlem requireret̃ in ſecũdo teſtamento duplex
expreſſio.ṗma ꝙ reuocaret omne aliud teſtm̃ etiã inter liberos
conditum.ſcꝺa ꝙ diceret etiã ſi haberet clãm derogatoria; ſᵐ
not.in.d.l.ſi quis.in princip.⁊ ſic pt; qꝺ ad conſequẽtia teſtamẽ
ta nõ dr̃ tãte virtutis clauſula derogatoria q̃ ſubintelligit̃ in te
ſtamẽto ĩter liberos ſicut illa q̃ exprimit̃ expreſſe ꝑ teſtatorẽ.Ni
mirũ ergo ſi eꝫ per aliud teſtm̃ inter liberos tollit̃ primũ qñ ſe
cundũ eſt fauorabilius filijs q꞉ dr̃ cõtinere clãm derogatoriã ꝑ
quã ĩducat̃ ſpãlis penitẽtia prioris volũtatis.⁊ ꝯſequẽter alias
nõ tollit̃ primũ.Nec mirũ q꞉ clauſula que ſubintelligit̃ in teſtõ
inter liberos eſt tacita.igit̃ nõ vr̃ eſſe tante potẽtie ſi eſſet expreſ
ſa ꝑ tex.no.in.l.fi.in prin.⁊ ibi Bar.ff.de le.ij.quẽ tex.pro ſingu
lari allegat Bal.in.l.humanũ.C.de legi.itẽ facilius tollit̃ ꝓui
ſio legis ꝑ ꝓuiſiõem hoĩs q̃ ꝓuiſio expreſſa hoĩs iuxta no.in.l.
maritus.C.de ꝓcura.⁊ in.l.ſi cũ dotẽ.in prin.ff.ſo.ma.¶ Cõfir
mant̃ p̃miſſa.nam in hac materia ſicut in oĩbus vltimis volũta
tibus multũ attendi d; que fuerit voluntas teſtatoris vt p; ex
no.in.d.l.ſi qs in principio teſtamẽti.⁊.d.l.ſancimus. Premit
tendũ eſt etiã qꝺ ſupra dixi ſᵐ Barto.in extrauagãti ad repri
mendũ.in verbo nõ obſtantib⁹.ꝙ hmõi clauſule derogatorie ꝑ
teſtatores apponunt̃ qñ faciũt teſtm̃ cũ quo ĩtendũt decedere ⁊
dubitãt ne inducant̃ ad mutandũ inſtigatione vel deceptione
aliquoꝝ in caſu aũt nr̃o cũ fratrẽ inſtituiſſet herẽdẽ volẽs agna
tionẽ ⁊ familiã ꝯſeruare inſtitutis filiab⁹ in re certa nõ potuit
dubitare de inſtigationib⁹ ⁊ deceptionibus filiarũ ⁊ generoꝝ
qui inducerẽt ad inſtituendũ eas heredes ꝑ quas familiaris di
gnitas non ꝯſeruat̃.vñ ſi diceremus ꝙ inſtitutio filiarũ eſſet cã
reuocationis primi teſtamẽti de directo veniremus ꝯ̃ mẽtem ⁊
voluntatẽ teſtatoris volẽtis filias dotatas ⁊ inſtitutas in re cer
ta excludi a fratre vniuerſaliter inſtituto vt honor ⁊ dignitas
familie cõſeruaret̃ qꝺ nullo mõ dicẽdũ eſt cũ voluntas defuncti
ſit illa q̃ totũ facit.l.ex facto.la grãde.ff.de here.inſti.Addo etiã
ꝙ non reperio iure cautũ nec doc.dicere ꝙ teſtm̃ inter liberos
habeat clauſulã derogatoriã ad p̃cedentia in qbus reqrat̃ ſpe
cialis reuocatio.qui ergo hoc dicit alleget legẽ vel autoritatem
hoc dicẽtem.l.illã.C.de collatio.Ex qbus p; reſponſio ad alia.
Nam l; habeat incluſam clauſulã ꝙ valeat omni meliori modo
illud nihil aliud eſt dicere niſi ꝙ h; incluſam clauſulã codicilla
rẽ ſᵐ Bal.in.l.cũ patre.§.filijs mr̃em.ff.de le.ij.⁊ hoc eſt qꝺ di
cũt gl.⁊ autoritates.s̃.allĩate:l; aũt ſcꝺm teſtm̃ habeat exp̃ſſam
clauſulã codicillarem nõ tñ per illud tollitur primũ niſi expreſſe
peniteat prioris volũtatis derogatorie ꝯ̃ volũtatem teſtatoris.
⁊ ad ſimile de iuramẽto reſpondetur qꝺ iuramentũ habet vim
non ſolum clauſule codicillaris ſed derogatorie ſpecialis peni
tentie prioris voluntatis ſᵐ opinionem Bal.⁊ ſequacium.qꝺ
non reperit̃ in teſtamẽto inter liberos al̃s enim per quodcunq;
ſcꝺm teſtamentum cõditum inter liberos tolleretur quodlibet
primũ teſtamentũ quomodocũq; cõditũ qꝺ doct. in.d.aut̃.hoc
inter liberos non admittunt vt.s̃.probatum eſt vnde clauſula
derogatoria ſubintellecta in teſtamento inter liberos nõ eſt tã
te potentie ſicut expreſſa in teſtamento mediante iuramento ex
diuerſis autem non fit illatio.l.fi.ff.de calumniato. et predicta
arbitror veriſſima:l; non reperiam declarata.quare cum volun
tas teſtõris fuerit agnationem conſeruare dotatis filiabus ꝓut
communis ciuiũ voluntas eſſe ſolet in Jtalia ꝓpter quã ſtatu
ta ad hũc finẽ plurimũ emanãt ⁊ nõ oſtendat̃ cauſa mutatiõis
voluntatis ſeruare inquãtũ poſſumus volũtatẽ teſtatoris debe
mus qꝺ nulla ſuperueniente cauſa mutatã minime arbitrari
debemus. maxime ab eo qui Cecus effectus peſtifero morbo
grauat⁹ teſtamentum ſine ſolennitate in teſtamento Ceci requi
ſita fecit per ea que in principio dicta ſunt que ad hanc conclu
ſionem multum conferunt. Laus deo redemptori noſtro
amen deo gratias.

¶ Conſilium.clxiiij.

1 Reſcriptum contra diſpoſitionem iuris cõis dr̃ priuilegiũ
propꝛie et ſtricte.
2 Priuilegium et reſcriptũ ad beneficia viciatur ꝑꝑ ſurreptionẽ.
3 Subreptio ex quibus colligatur.
4 Actus celebratus a ꝓuidis ⁊ honeſtis ꝑſonis p̃ſumitur iuſtus.
5 Papa eſt viuus fons inſtitie.
6 Probare qs teneat̃ in lr̃is ad bñficia impetrans vel accipiẽs.
7 Sacrilegium cõmittit diſputans de poteſtate pape.
8 Cauſa legitima an preſumatur in principe.
9 Princeps an cum cã inter nõ ſubditos auferre ius queſitum.
10 Diſpoſitio ceſſat ceſſante cauſa.
11 Veritas ſola coram principe attendi debet.
12 Cõfirmatio quelibet ẽt principis intelligit̃ ſine p̃iudicio tertij.
13 Papa qñ poſſit ſine cauſe cognitiõe ⁊ citatiõe auferre ius alte
rius.⁊ qd in beneficialibus ⁊ criminalibus.nu.14.et.15.
16 Papa an poſſit clericis auferre patrimonia.
17 Cauſe ciuiles graues equiparantur criminalibus.
18 Priuilegia an poſſint ꝯcedi ⁊ tolli per papã parte non citata.
19 Citatio nõ requiritur in impetratiõe lr̃arũ ⁊ collatiõe bñficij.
20 Diſpenſatio ⁊ priuilegia non nocent eis quib⁹ eſt ius queſitũ.

21 Priuilegium per nõ vsum.lxx.annoꝝ dicitur sublatum.
22 Patientia hr̃ loco traditionis et ratificationis.
23 Diuisio presumitur ex diutina possessione.
24 Prescriptione.xxx.annorum queritur plenissima securitas.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spũssanctus illuminet intellectũ.¶ Visa bul
la bonifacij ⁊ laudo lato inter magnificã cõmunita
tẽ sancti Seuerini.⁊ cõmunitatẽ cinguli.⁊ cõsideratis his que
in facto narrantur si vellem vtrinq; rõnes adducere in difficul
tatibus presentis cõsultationis discutiendis opus esset latissi
mo folio.nõ enim põt materia esse non ampla:cum de plenitu
dine potestatis summi põtificis eiusq; voluntate discutiẽdum
sit.quãobrẽ studebo breuitati quãtum in tanta re fieri poterit
sequendo cõclusiones maiorũ nostrorum quas cões ⁊ veriores
esse existimabo.iuxta doctrinã Jaco.butri.in.l.j.C.qui pro sua
iurisditio.⁊ notat̃ in.l.fi.C.de pena iudi.qui male iudic.⁊ in.c.
ne innitaris.extra de constitutio.Veniẽdo igit̃ ad rẽ pono hãc
conclusionẽ qđ dicta bulla Bonifacij impetrata per hoĩes cõi-
tatis cinguli stante laudo premisso ⁊ alijs que in facto narrant̃
nõ hz in aliq̃ obesse neq; p̃iudicare cõitati sancti seuerini .quã
cõclusionẽ verissimã esse quatuor fundamentis ostẽdo.¶ Prĩo
rõne deficientis voluntatis summi pontificis.¶ Scđo ratione
deficientis potestatis eiusdẽ in casu nr̃o.¶ Tertio rõne deficiẽ
tis solennitatis.¶ Quarto ⁊ vltimo ratione in effectu sublati-
preuilegij seu cõcessiõis.¶ Primũ fundamẽtũ probatur.nam
clarũ est qđ in casu nostro papa ꝯcessit ex certa scientia ⁊ de ple
nitudine ptãtis omisso omni ordine iuris non habita aliqua
cause cognitiõe veritate ⁊ inq̃sitiõe nõ citatis his de quorum
preiudicio agebat̃ neq; eoꝝ defensiõibus auditis.Ex q̃bus pz
1 †qđ tale rescriptũ fuit cõncessum ꝯtra dispõnẽ iuris cõis.⁊ ꝯñ-
ter dr priuilegiũ ꝓprie ⁊ stricto sumpto vocabulo ꝑut voluit
glos.in.c.j.de cõsti.lib.vj.⁊ no.Jo.an.in.c.cũ olim.de p̃uileg.⁊
Bal.Abb.⁊ alij in rub.extra de rescrip.⁊ Cy.⁊ Bald.in.l.j.C.
de diuer.rescrip.⁊ text.⁊ Bald.in.l.j.ff.de constitu.princi .Ex
quibus infero qđ dictũ priuilegiũ tanq̃ subreptitiũ fuit et est
2 nullũ.ista cõsequẽtia ꝓbat̃.†nã sicut rescripta ad beneficia pp
subreptionẽ ipso facto vitiant̃ vt in.c.postulasti.de rescrip. cum
ibi notatis.ita pariter vitiant̃ ipso iure priuilegia ⁊ bñficia pri
cipũ .hoc voluit multũ singul̃r do.Cõpo.in.c.ad audiẽtiã.ex-
tra de rescrip.arg.l.j.ff.de nata.restitu.⁊ hanc opinionẽ sequũ-
tur ibi cõiter oẽs.ꝑut dicit ibi do.Abb.qđ dicit esse notabile:
qm̃ subreptio viciat ẽt si per ignorãtiã ⁊ simplicitatẽ fuisset cõ-
missa.satis enim est qđ princeps nõ fuisset verisimiliter cõcessu-
rus si p̃cessisset subreptio.vt in.c.cõstitutus.eo.ti.vbi hoc idem
tz do.Abb.⁊ in.c.sup literis.eo.tit.vbi hoc idẽ tz dñs Abb. et
idẽ tz Lapp⁹ in sua alle.xc.incipi. in dei nomine factũ sup quo
3 cõsiliũ iuris petit̃.qđ autem fuerit subreptitiũ ꝓbat̃.†Nã illa in
ducunt subreptionẽ per quã vitiant̃ gratia ⁊ bñficia que si nõ
fuissent narrata vel q̃ tacita si fuissent expressa p̃iceps talẽ gra-
tiã non fecisset seu nõ ita faciliter cõcessisset.ꝑut ꝓbat tex.⁊ ibi
hoc no.doc.in.c.super literis.de rescrip.⁊ in.d.c.cõstitut⁹.eo.ti.
⁊ declarat no.Lapp⁹ in p̃allegata allegatiõe.oĩs em̃ puritas ĩ ta
li impetratione adesse dz ⁊ omne vitiũ abesse.j.q.j.si qs neq;.et
in.c.ad audientiam.⁊ in.c.sequenti.de rescrip.⁊ in.c.duduz.el-
secundo.de elec.ꝭm Jo.calde.cõsi.xiiij.in tit.de rescrip .incipi.
impetratio facta ⁊c.Sed in casu nostro vnum fuit obmissum
qđ si fuisset narratum.⁊ duo fuerunt falso expressa que si vera
narrata fuissent papa nõ cõcessisset vel nõ ita de facili concessis-
set.igitur ⁊c.¶ Primo em̃ impetrãtes tacuerunt qual̃r ptes
de concordia petierunt ab antianis bononiẽsibus qđ miterẽt
vnũ doctorẽ qui. miserunt famosum doctorẽ qui de cõsensu am
barũ partium interuenit in cõpromisso vt arbitrator.qđ si for-
te põtifex sciuisset vel nõ ꝯcessisset vel nõ.ita de facili concessisset
confisus de prudẽtia ⁊ verisimili scientia doctoris missi ab an-
tianis bononiẽsib⁹ cũ bononia sit studioꝝ mater vt dicit glo.in
l.fi.C.de testa.vñ ex qualitate p̃sone mittẽtiũ ⁊ loci verisimil̃r cre
dendũ est eũ fuisse virum doctissimũ ⁊ circũspectũ per id qđ ha
betur in.c.statutũ.in prin.de rescrip.in.vj.⁊ consequẽter si papa
hoc sciuisset nõ ita de facili concessisset:sed poti⁹ extimasset lau
4 dũ latũ istud fuisse.†qm̃ actus celebratus a viris prouidis et
honestis:lz primo aspectu videret̃ iniustus tñ p̃sumit̃ iustus pp
qualitatẽ p̃sonaꝝ.vt est casus no.⁊ ibi colligũt doc.in specie in
laudo in.c.nisi essent.de p̃ben.⁊ ꝓbatur hoc idẽ ex his q̃ ponit
Inno.in.c.j.de cleri.peregri.⁊ iõ dicit notanter dñs Abb.in.d.
c.nisi essent.qđ licet alias solennitas extrinseca nõ presumatur
tamen si actus est gestus a viris prouidis ⁊ honestis presumit̃.
multomagis hoc dicendum est in casu nostro cum laudũ non
appareat primo aspectu iniustum.⁊ sic talis taciturnitas fuit
cã facilius inducendi pontificem ad concedendum.¶ Confir-
mantur etiam premissa ex eod.qr si narratum fuisset qđ de cõi
consensu miserunt pro illo doctore non ita de facili concessisset
⁊ reuocasset.vt in bulla per text.in.c.ceterum.de rescriptis. per
quem dicunt ibi doctores qđ si primũ rescriptũ est impetratum
de consensu partiũ ⁊ secũdũ sit impetratũ facta mentione de p̃-
mo ⁊ non facta mentione de cõi ꝯsensu.scđm tanq̃ subreptitiũ
non tenet.¶ Secũdo loco impetrãtes expresserũt qđ isti possi-
debant ⁊ possederãt dicta territoria ⁊ loca per spaciũ.xxxiij .an
noꝝ.qđ tñ erat falsum.vñ ꝓpter hanc falsam suggestionẽ tũ qr
possessor tuendus est in sua possessione iuxta no.in.c.lz causam.
⁊ in.ca.in presentia.per Inno.de probatio.⁊ in.l.si duo .ff. vti
possidetis.tum qr ꝓ possessore presumit̃.l.siue possidetis.C.de
probatio.⁊ tradit̃ in.c.cũ ad sedem.de restitu.spoliatorũ.⁊ faci
lius induct⁹ fuit summ⁹ pontifex ad ꝓcedẽdũ ⁊ maxime pp pos-
sessionẽ .xxx.annoꝝ.ꝓ qua magis p̃sumit̃ ꝑ ea q̃ ponit Barto.
in.l.fi.C.vñ vi.⁊ do.Abb.in.c.si diligenti.de prescrip.ex quibus
infero quod narrando se possedisse ⁊ possidere consequenter ta
cuerũt aduersarios possidere que taciturnitas possessionis ad
uersarij etiam iniuste colorate tñ ĩducit subreptionem in rescri
ptis ad bñficia ꝑut est casus.⁊ ibi hoc cõcludũt cõiter omnes
doc.de cõces.p̃bẽ.c.cũ nostris.ꝭm que rescripta ad beneficia re-
gulant̃ hmõi priuilegia.vt in p̃nc.ꝓbatũ est.nõ em̃.ita de facili
concessisset si sciuisset alios esse in possessione quos in possessio-
ne potius tueri debebat vt dictũ est.¶ Tertio loco dico qđ ex-
presserũt falsum dũ narrauerũt qđ fuerũt enormiter lesi qđ q̃dẽ
fuit magna cã inductiua ꝯcessionis gratie cũ ex nimia lesione
quã narrant ⁊ nõ ex modica lauda irritari debeãt per superio
rẽ ⁊ reduci ad arbitriũ boni viri vt in.c.quintauallis cũ mate-
ria.de iureiur.⁊ in.l.si societatẽ.§.arbitroꝝ.ff.ꝓ socio.⁊ ꝑ Bar.
in.l.si quis cũ aliter.ff.de ver.obli.que ꝑ certo fuerũt cã inducẽ-
di põtificẽ ad ꝯcedẽdũ qđ nõ ꝯcessisset.⁊ sic rescriptũ tanq̃ sub-
reptitiũ est nullũ.nõ em̃ est cẽsendũ qđ summ⁹ pontifex voluis-
set tantã iniustitiã facere ita ex abrupto nisi ex narratis motus
fuisset ꝓpter q̃ de facto ⁊ leuato velo reuocauit laudũ ⁊ cõcessit
loca litigiosa nõ possessorib⁹ ⁊ illis cõtra quos erat p̃sumendũ
qui reportauerũt laudũ cõtra se:qm̃ vt inquit Bal.in quodaz
a cõsi.in papa oĩa illa tria [a] cõcurrere p̃sumũtur que ꝯsiderant̃ in
actib⁹ hominis bona volũtatis.modi cõgruitas. concessionis
5 ptãs qr †papa est viu⁹ fons iustitie fugãs tenebras.vñ bñ facit — a ¶ In papa tria ꝯsiderantur.
qđ dicit Lappus in dicta alleg.lxxxix.vbi in.vj.col.dicit qđ illa
subreptio vitiat gratiã que si non interuenisset p̃nceps talem
gratiã nõ fecisset.vt in.d.c.sup literis.cũ ibi not.qđ intelligitur
ꝭm cõem stillũ ⁊ cursum principis ⁊ curie vel cancellarie.nam
al̃s non posset vnq̃ sciri an princeps fecisset gratiam si fuisset
vel non fuisset expressum.forte em̃ fecisset ⁊ forte non.vñ referẽ-
dũ est h̃ ad ꝓbabilẽ cõiecturã vel cõem vsum aliarũ gratiarũ ꝑ
principẽ concessarũ seu solitarũ cõcedi ꝭm Lappũ q̃ ꝓbãtur qr
ab his que solita sunt fieri vz .ar.l.qđ si nolit.§.qr assidua.ff.de
edil.edic.l.vel vniuersoꝝ.ff.de pigno.ac. Quis autẽ non videt
qđ papa non est solit⁹ nõ auditis partiũ defensionibus reuoca
re lauda lata ⁊ cõcedere bona litigiosa in preiudicium posses- — b ¶ In q̃cunq; mãdato ⁊ re-
sorum.non em̃ censendũ est qđ inde iniuriarũ nascatur occasio — scripto ĩtelli-
vnde iura nascuntur .l.meminerint.C.vñ vi.¶ Confirmantur — gitur cl̃a si p̃-
etiã p̃missa nã in quocũq; mandato ⁊ rescripto ad litẽ ⁊ benefi- — ces veritate
b cia subintelligit̃ illa clausula si p̃ces [b].veritate nitantur casus est — nitantur.
quem ibi notant oẽs ad hoc in.c.ij.de rescriptis.⁊ traditur in
l.vniuersa.C.de preci.impera. offe.canonizata.xxj. q.ij .vniuer-
sa.⁊ Joã.and.⁊ doct.in.c.j.de lit.contesta.lib.vj.⁊ ponit specu.
⁊ post eũ Jo.and.in ti.de rescrip.p̃sen.§.rõne quoq; defectus.
in prin.sed in casu nostro preces veritate nõ nitunt̃.igitur pri-
uilegiũ non vendicat sibi locũ.ille enim qui fundat se in aliqua
dispositione deducere dz ⁊ ꝓbare requisita in illa dispositione
argu.eorum que nota.ponit Jo.and.in.c.j.de homici.lib . vj.
⁊ Bald.in.l.hi qui ad ciuilia.C.de appella.⁊ Bart.in.l.j.ff.de
conditio.ex.l.in casu aũt nostro dr ꝯrium apparere nec esse ali-
quid probatũ ex narratis quoꝝ ꝓbatio ipsi impetrãti incum-
bit.hoc probat̃ ꝑ ea que singulariter ponit Joã.and .in dicto
c.j.de lit.cõtesta.lib.vj.quẽ ibi sequit̃ Dñicus de sancto gemi.
6 vbi concludit †q in literis ad bñficia ꝑut sunt litere de quibus
agimus.vt supra ꝓbatum est qñ excipitur de qualitate falsa ex
pressa ⁊ tunc impetrans hz ꝓbare .argu.l.iij. C.de non nume.
pecu.sec⁹ si excipit̃ de vero tacito:qr tũc excipiẽs habet ꝓbare ꝑ
id qđ habet̃ in dicto.c.ij.de rescrip.vbi hoc idem tz dñs Abb.⁊
idez tz do.Abb.in.c.qr circa:per illũ tex.in pri.de cõsang.⁊ affi-
ni.vñ ad propositũ qđ vocatus fuerit ille doctor vt dictũ est ex-
cipiens dz ꝓbare qđ aũt possederũt annis.xxxiij.⁊ fuerit nimis
lesi impetrãs.¶ Cõfirmat̃ ista opinio qm̃ ĩpetrãs venit ad re-
tractionẽ laude rõne nimie lesionis.igit̃ sibi incũbere dz onus
ꝓbandi per ea q̃ dixit Dy.in cõsi.xiij.qđ ĩcipit tholome⁹ manẽ-
tis.quẽ refert Jo.an.in additio.spec.in ti.de arbitrio.§.seq̃tur

in addi. que incipit Sy.in regula scieti.⁊ tradit in.d.§.arbitro
ruꝫ.⁊ in.d.c.quintaualllis.⁊ ponūt plene Mod.in.l.sciendū.ff.
de verbo.oblig.ad hoc vt interpretatio subiecte materie rescri-
pti conueniat.l.si vno.in prin.ff.locati.l.si stipulatus.ff.de vsu-
ris.cū vulgarib⁹.Ex qbus remanet suffi ciēter ꝓbatū primū fū
damētum rōne deficiētis volūtatis.sed posset qspiā instare pre
a dicta ꝓcedere nisi apposita esset clausula ex certa sciētia [a] q̄ qdeꝫ
clausula hꝫ virtutē vt princeps videat velle vti plenitudine po
testatis absolute vt no.gl.in.c.ad hoc.de rescrip.⁊ in.c.ex parte.
el scōo.extra de offi.delega.⁊ Oldr.cōsilio.cclvij.incipi.factū ta-
b le est.⁊ Bal.in.l.eis.in pn.C.de appellatio.¶ Quinimo in casu
nostro expressa est clausula de plenitudie potestatis.[b] Ex qbus
videbat dici posse qd cū cōcesserit certa scientia credendū sit ve
rū fuisse qd narratum est ſm Bar.in.l.ꝯficiunt.§.codicilli.ff.de
iure codicil.⁊ Bal.in.l.fi.C.sniam rescin.nō posse.⁊ Bal.in pro
hemio feudoꝝ in tertia charta.facit tex.⁊ qd ibi p Inn.in.c.ve-
niēs.de filijs presbyterorū.vnde dicim⁹ qd certa scientia princi-
pis excludit omnē subreptionē.vt notat glo.in.c.iij.de filijs pre
sbyteroꝝ.⁊ notat Jo.an.in.c.olim.de ver.signi.ex eo aūt quod
apposuit clausulam de plenitudine potestatis:maxime adiecta
c clausula non obstantiū [c] presumēdū ē qd voluerit ius quomo
docūqꝫ alteri acquisitū auferre prout late cōcludūt do.Anto.⁊
Jo.de imo.in.c.q̄ in ecclesiaꝝ.de constitu.allegāt not.p gl.⁊ Cy.
in.l.fi.C.si cōtra ius vel vti.publi.Ex quib⁹ cōcludēdū videba-
7 tur † qd cum pontifex ita voluerit nō sit vlterius insistēdū quo
niā de factis pape ī dubiū reuocare sacrilegiū esse vr.xvij.q.iiij.
qui aūt.cum similib⁹.¶ Sed ad ista dicta rñdeo primo qd ꝑdi
cta videntur sane intelligenda qñ processum est cū cause cognitio
ne quo casu presumat pro veritate cōcessiōis ꝑpter clausulam
ex certa sciētia als secus. ita videtur de mente Inno.in. c.j.de
transactio.⁊ in.c.j.⁊.ij.de confirmatio.vti .vel inuti.Ita tenet
expresse Spec.in tit.de legato.§.nūc ostēdendum.versi .xviij .⁊
Pau.⁊ Joā.an.in clemē.pastoralis.de re iudica .Archidya.l.
distinctiōe.penitētes.Ad idē glo.⁊ doctores in.c.j.de eta.⁊ qua
lita.⁊ tenet Rota in nouis.ꝯclusione.cccxix.icipi.Itē ꝙ papa
confirmando.Cū ergo in casu nostro nulla habita fuerit cause
cognitio sꝫ ad illā solam partis petitionē fuerit facta dicta cō
cessio nō obstat clausula certa sciētia.¶ Secūdo rñdeo qd dicta
clausula nihil operatur nisi in his de quib⁹ presumit principē
habuisse notitiā sicut sunt ista que consistūt in iure.Nō aūt ope
ratur in his q̄ princeps ꝑsumit ignorare sicut sunt statuta pa-
cta cōsuetudines ⁊ alia facta particularia.vt ī.c.j.de cōstitutio.
lib.vj.ita dicit nota.Bart.in proposito in materia in .l.fin.C.
sniam rescin.non posse.⁊ probatur ex dictis Inno.in.c.cū te.de
etate ⁊ quali.⁊ Joā .and.in.c.porrecta.extra de ꝯfir.vti.vel in-
util.faciunt no.per Bal.in ꝓhemio feu.in.iij.charta.ver.quero
an in corporalibus.vñ dicit Bal.in suo ꝯsilio quod incipit pri-
uilegia ⁊c.quod per talē clausulam nō videt in dubio velle au-
ferre ius alterius.arg.l.rescripta.C.de preci.impera. offe.⁊ per
has rñsiones hoc anno vidi cōsultum in indiuiduo in simili ca
su per solēnes aduocatos ꝯsistoriales ⁊c.Cum ergo in casu no-
stro constet qd papa nō habuit notitiā iuriū cōmunitatis san-
cti seuerini.ex quo fundat se in longissima possessiōe impetran
tium ⁊ in magna eorum lesione que affirmantur esse falsissima.
¶ Postremo rñdeo.nā sicut ꝑncipalis concessio censetur facta
cum ista clausula.si preces veritate nitant.ita ⁊ ꝑdicte clausule
adiacentes cēsentur sub eadē ꝯditiōe apposite.arg.glo .not.in
l.si patronus.§.patronum.ff.que in frau.patro.⁊ text.in.l.fi.ff.
de cōsti.pe.quē pro singulari allegat Bald.in.l.si absentis.C.si
cer.pe.⁊ ꝓbat etiā ex his que ponit Cy.in.l.in ꝯtractib⁹ .C.de
non nume.pecu.ex qbus remanet firmū primū fundamētum.
¶ Scdm fundamentū est qd dicta bulla non hꝫ obstare rōne de
ficientis ptātis.istud fundamētum ꝓbatur.qm̄ nulla causa le-
gitima subsistente non potuit summus pōtifex priuare cōita-
tem sancti seuerini dñio rerum suaꝝ:qꝛ hoc fuisset rescribere cō
tra ius gentiū lꝫ cā legitima subsistēte potuisset.hāc cōclusionē
tꝫ Bart.in prohemio ffoꝝ.p text.quo dicit meliorē nō inueniri
in.l.venditor.§.si cōstat.ff.cōia ꝑdioꝝ.per quē dicit qd pñceps
non potest aliquē priuare dñio rei sue sine cā.⁊ tꝫ Innocen.in
c.quia pleriqꝫ.de immu.eccle.⁊ Inno.⁊ do.Anto.⁊ alij in cap.
que in ecclesiarū.de ꝯstitu.vbi dñs Abbas dicit hanc esse com
munē opi.legistaꝝ ⁊ canonistarum.vnde nō est curandū de eo
qd dixit Ang.in.l.item si verberatum.ff.de rei vendi.vbi dicit
qd imperator de plenitudine ptātis pōt dñium rei alicui au-
ferre nulla cā subsistente.⁊ ꝙ qui dicit ꝯrium mētitur p.l.bene
a zenone.C.de quadr.ꝑscri.⁊ idē dicit in.l.oēs.eo.tit.de qua ꝑ-
scriptione.⁊ in.l.iij.§.si is ꝓ quo.ff.quod quisqꝫ iuris.Qm̄ ꝓut
dixi cōmunis opi.est in ꝯtrariū ꝓut ēt dicit Raph . Fulg.post
doc.in.l.fin.C.si ꝯ ius vel vti.publicam.⁊ tꝫ Pe.de anch.in re-
peti.c.si propter tua debita.de. rescrip.in.vj.¶ Sꝫ ꝯtra ꝑmissa

a ¶ De clausula ex certa scia virtute ⁊ ad q̄ extendatur.

b ¶ De clausula de plenitudine ptātis.

c ¶ De clausula non obstantium.

d ¶ Cā ꝑsumitur iusta ⁊ ꝓ actu pñcipis ꝑsumit ⁊ qd ex iusta causa.

instare possent aduersarij qd dicte ambe cōitates sunt de tpali
iurisditiōe ecclesie ⁊ eidē īmediate subiecte.quo casu vendicat
8 sibi locū qd dicit Cy.qd † in principe ꝑsumit legitima cā vt ipse
dicit in.l.fi.C.si ꝯ ius vel vtilitatē publicā.⁊ do.Ant.in.c.qꝛ ple
riqꝫ.de īmu.eccle.⁊ est bona gl.⁊ ibi Bar.in.l.relegato.§.j.ff.de
penis.adeo qd scdm Cy.nō admittit ꝓbatio in ꝯriū ꝓut ēt de-
clarant do.Ant.⁊ Jo.de imo.⁊ do.Abb.in.c.q̄ in ecclesiarū.de
cōstitutio.als respectu nō subditoꝝ si princeps aliqd dispone-
ret nō ꝑsumeret cā ſm do.Abb.p no.per Inn.in.c.inquisitiōi.
de senten.excom.⁊ not.domi. Abba.in.c.cum nobis.extra de
9 testi.⁊ in ca.inter quattuor.de maio.⁊ obedi.¶ † Quinimmo
etiam cū causa nō posset iter nō subditos auferre ius quesitū vt
no.Inn.in.c.in nr̄a.de iniur.⁊ do.An.⁊ do.Abb.in.c.ꝯstitut⁹.
de relig.domi.cū ergo in casu nr̄o Papa disposuerit inter sub-
ditos suos vr qd ꝑsumi dꝫ cā rōnabilis ⁊ legitima ⁊ sic qd ex ta
li cā potuerit ipsis ꝑiudicare ⁊ ius auferre.¶ Sed ad hāc obie
ctionē ego clare respōdeo qd ꝑdicta obiectio ꝓcedit in casu du-
bio qñ nō ꝯstat de cā qua mot⁹ fuerit summus pontifex.sꝫ in ca
su nr̄o apparet de causis qbus mot⁹ fuerit.in īcertis em̄ nō cer-
tis locus est ꝯiecturis.l.cōtinuus.§.cū ita.ff.de ver.ob.cēsendū
em̄ est qd summus pontifex mot⁹ fuerit ex causis narratis in ꝓ
hemio bulle.ar.l.fi.ff.de heredi.insti.cū ibi not p Bal.⁊ in.l.re-
gula.in v̄bo initiū ꝯstōnis demōstrat ⁊c.ff. de iu.⁊ fac.igno. cū
vulgarib⁹.⁊ sic qd mot⁹ fuerit ex eo qd narratū fuit sibi suppli-
cātes possedisse ⁊ possidere dicta loca spacio lōgissimo.xxxiij.an
noꝝ ⁊ ex narrata eoꝝ nimia lesione.ꝓut in supiorib⁹ dictū est q̄
cause cū sint false cessare dꝫ dispō ꝑncipis q̄ vt dixi semp intelli
git si ꝑces veritate nitant vt in.d.c.ij.de rescrip.¶ Videmus ēt
in siīi qd si princeps aliqua cā subsistēte abstulit rē ꝓpriā vni.si
10 demū † cā cessat cessat dispō ⁊ res ablata restitui dꝫ ꝓut ꝯcludit
Inn.in.c.qꝛ pleriqꝫ.de īmuni.eccle.⁊ do.An.⁊ Jo.de imo.i.d.
c.q̄ in ecclesiarū.ergo forti⁹ a principio īpedit dispō principis si
cā in qua fundat cessat:qm̄ regula est qd facili⁹ actio.īpedit quā
postquā est in esse deducta tollat ꝓut est casus in.l.patre furio-
so.ff.de his q sunt sui.vel ꝯlie.iur.¶ Sed iterū si diceret sicut in
d dubio aliter nō apparēte ꝑsumit [d] cā ⁊ iusta ita pariter dicam⁹
qd cā:allegata ꝑsumi dꝫ iusta.qm̄ hoc est minus quā primū ar.
aut.quantomagis.C.de sac.san.ecc.nā regula est gñalis qd per
actū principis ꝑsumat vt p Cy.in.d.l.fi.⁊ in.l.rescripta.C.de ꝑ-
ci.īper.offe.⁊ facilius inducit ꝑsumptio qualitatis alicui⁹ act⁹
quā substātie vt declarat Ang.in.l.si certis annis.C.de pactis.
¶ Sed ad hāc obiectionē respōdeo qd talis ꝑsumptio cedit ve
ritati.lxxx.distin.quicūqꝫ.cū ergo ꝯstet tales causas nō esse v̄as
11 nō est de ꝑsumptiōe curandū.† veritas est em̄ illa q̄ corā princi-
pe attēdi dꝫ vt dicit Bal.ī.l.pe.ff.de iusti.⁊ iur.et in.l.nemo pōt
index.C.de senten.Ampli⁹ ⁊ secūdo dico qd tunc presumit pro
iustitia principis qñ disponit.l.generalē condēdo vel etiam cō-
cedendo proprio motu ꝑticulari ꝑsone.secus si ad instātiam et
postulationem partis:qꝛ tunc presumit potius per importuni
tatē quā ex iusta ⁊ rationabili cā rescribere.casus est ⁊ ibi Bar.
in.l.j.C.de petit.bonorum.subla.lib.x.⁊ ita per illum tex. dicit
Lud.roma.in.l.si vero.§.de viro.ff.so.matri.Et Lud.ro.in suo
cōsi.ccccxxxvj.Omnipotētis ⁊c.qd indultum petri ⁊c. Et ideo
princeps patitur vt in his inferior nō obediat sed rescribat ꝑn
cipi vel expectet secundam iussionem.c.si quando.de rescrip.c.
cum teneant de preben.Sed in casu nostro princeps ꝓcessit ad
partes postulatas:vt patet ex forma rescriptionis . Item non
pōt dici qd motu ꝓprio cū clausula in rescripto motu ꝓprio nō
sit expressa vt in.c.in motu ꝓprio.de ꝑben.in.vj.ergo nō presu-
mitur pro iustitia ⁊ cā rationabili rescripti.¶ Soluitur etiam
alio modo dicta difficultas:qm̄ tunc ꝑsumitur ꝓ actu quando
processit princeps ventilatis iuribus partis cōtra quam rescri
bit ⁊ habita causa cognitionis.secus si causa non ventilata ⁊ nō
receptis defensionib⁹ partium qꝛ tunc dicta presumptio cessat
iuxta not.in.c.inter .de elect.⁊ in specie ita declarat nota. Bal.
in.l.fi.C.de legibus.sed in casu nostro sine aliqua cause cognitio
ne processit:ideo non est pro eius actu presumendum. ¶ Am-
plius dico quod quādo princeps procedit parte nō citata pro
ei⁹ actu nō ꝑsumit prout declarat do. Abb.in.c.j.de causa pos.
et propie.⁊ in.c.cum olim.de re iudi.⁊ ibi latius dicetur ꝓut
fecit in casu nostro.Igitur si non constat de causa rationabili
vel quod ex causa falsa non potuit princeps de plenitudine po-
testatis auferre iu ꝫ suum dicte communitati sancti Seuerini.
¶ Non omitto quod dicit singulariter Imo.in dicto.c. que in
ecclesiarum.vbi voluit quod licet princeps possit mihi auferre
iura ⁊ defensiones iuris positiui:tamē adhuc possum iustitiam
consequi manu regia sicut licitū erat iure primeuo.⁊ ideo dicit
no.do.Ant.qd ex sola naturali equitate implorare possum offi
cium latū iudicis qd olim cōpetebat rōne solius naturalis ob
ligatiōis.allegat etiā no.per Jo.an.in.c.nouit de iudi.¶ Sed

adhuc

adhuc vr̃ restare vnus scripulus qȯ in dicta bulla non solum
narrantur cause de quibus.s̄.sed ēt alie:vȝ qꝛ asserunt qȯ loca
de quibus agimus sunt declarata per statuta dicte terre cingu
li que statuta per plures officiales ecclesie in prouincia asserunt
fuisse approbata.ex qua narratione potuit summus pontifex
moueri.vnde lȝ cause de quibus.s̄.expresse essent false.tamē vi-
detur qȯ seu rescriptum ex istis alijs causis saluari possit sicut
in simili dicimus qȯ qñ dispositio duplici ratione est fundata
altera cessant non cessat dispositio.l. liberorum.§.notanter.ff.
de his qui notan .infa.in.§.affinitatis.institu.de nup.⁊magis
in specie ꝓbatur:qꝛ qñ ex duplici causa potest sententia salua-
ri:licet vna sit falsa sustinetur ex alia iusta not.in.c.sicut de re
iudica.⁊in.c.ex parte.de concessio.preben.cum simi.¶Sed ad
hanc obiectionem respondeo quod statuta cōmunitatis cingu
li non habebāt p̄iudicare cōmunitati sancti seuerini:tum quia
res inter alios acta.vt in.l.sepe.ff.de re iudi.⁊ in.c.pe.de re iu-
di.tū qꝛ non potuerunt statuere in eorū fauorem ⁊ preiudiciū
aliorū.argu.l.nullus.ff.de testibus.⁊ eius ꝙ habet in rubro et
nigro ne quis in cā ꝓpria ius dicat minusqȝ nocebat appro-
12 batio officialium.†qm̃ quelibet cōfirmatio etiā principis ītel-
ligitur sine preiudicio iuris tertij.vt in.c.quāuis.de rescrip.in
vj.⁊ patet ex his que ponit Jo.and in addi.spec.in titu.de suc-
ces.ab intesta.§.sic pōt ver.ex facto.⁊ Jo.an.in regula sine cul-
pa in mercurialibus.de regu.iur.in.vj.fortius ergo inferiorib⁹
a principe qui ēt si voluissent in preiudiciū iuris tertij etiā cum
causata nō potuissent hoc facere vt declarat Bal.in.l.ij.in ver.
no.qȯ plenitudo.C.de seruitu.⁊ aqua.⁊ Bal.in.l.rescripta ad
fi.C.de preci.impera.offerēdis faciunt no.per Bar.in.l.totiēs.
ff.de policitationib⁹.⁊ per Bal.in.l.si testamēti.C.de testis.Et
qb⁹ habemus dicere vel qȯ si fuisset summus pontifex mot⁹ ex
tali nō fuisset motus cā rōnabili ⁊ sic ex illa non potuisset ius
alterius auferre.qm̃ doc.oēs requirunt cām rationabilē ad hoc
vt ius alterius auferri possit ⁊ h̔ in specie exprimit Bal .in.d.l.
rescripta vbi vult qȯ nō q̄libet cā sit sufficiens sȝ dȝ esse cā rōna
bilis ⁊ ad publicū bonū tendens vł qȯ.motus fuit ex alijs cau-
sis.s̄.narratis.s.lōgissima possessiōe ⁊ nimia lesione que erant
magis iuste ⁊ rōnabiles.vt.s̄.ostēsum est.⁊ sic magis est verisi-
a mile q ȯ ex illis motus fuerit.p̄sumi [a] enī dȝ qȯ verisimile est vt
inquit Bal.in.c.j.§.si qua de feu.guar.facit.l.nō est verisimile.
ff.qȯ metus cā.¶Preterea presumptio abhorret irrationabi
lia vt inquit Bal.in.c.j.§.si vero vasallus quid sit inuestitura.
¶Postremo ēt cū cōcessio ⁊ ꝑuilegiū pro maiori parte sit sub
reptitiū:lȝ pro aliqua parte esset veꝝ ex quo priuilegiū est vnū
⁊ indiuisibile quo ad loca de quib⁹ agim⁹ reddit in totū nullū:
qꝛ vtile per inutile vitiat iuxta no.in regula vtile per inutile.et
per Bar.in.l.grece.§.illud.ff.de fideiusso.⁊ in spē notat gl.⁊ibi
doc.in.c.cōstitutus.in gl.j.de rescrip.Ex qbus remanet defen-
satum scōȝ fundamētū ratio deficientis potestatis ex quo fun-
damento possunt duo inferri.¶Primū qȯ ex quo deficiebat
potestas censendū est poti⁹ summū pontificē dictis causis nar-
ratis cessantibus h̔ noluisse qm̃ nunq̄ in dubio qs sibi impossi
bilia vr̃ voluisse:vt inquit Bar.in.l.si qs sub cōditio.ff.de ꝯdi.
institu.⁊ Bal.in.l.fi.§.in ꝯputatio.C.de iure deli.¶Scōm qȯ
verba rescripti in fine pro quo derogat laudis latis inter par-
tes per clausulā nō obstantib⁹ laudis latis ⁊c.intelligi possunt
de laudis que non fuerūt rite recte vel iuste late alꝯ Papa fuis
set iniustus qȯ nō est dicendū.Nam pro iusticia que pōtifici in
esse dȝ ad eū spectat que iuste diffinita sunt cōfirmare ⁊ valida-
re.vñ nō est credendū ꝙ quaten⁹ iusta essent cassare voluerit et
illa pro infectis habere intelligat.ergo rescriptū quatenus lau
dū esset inualidū vel inualidādū ne inde iniurie oriatur occa-
sio:vñ fōs iustitie oriri dȝ.l.meminerint.C.vñvi ita cōsuluit no.
Bal.in suo ꝯsilio qȯ incipit electio ⁊c.⁊ ꝓbat hoc idem ex his
que voluit singulariter compostollanus in.c. cāmqȝ.de rescri-
ptis.vbi dicit qȯ si papa mandat alicui bñficiū cōferri non ob
stante collatiōe alteri facta intelligi dȝ de collatiōe inualida nō
aūt de valida ꝑ quā alteri esset ius quesitū ⁊ no. Joan.and. in
c.j.de ꝯsti.⁊ Bald.in.c.j.de noua forma fidelitatis ⁊ hoc de se-
cūdo fundamēto dicta sufficiāt.¶Tertium ꝑncipale fūdamē
tū est.quo dicta bulla non hȝ obstare rōne deficientis solenni-
13 tatis.†qm̃ nō potuit papa auferre ius cōitatis sancti seuerini
sine cāe cognitiōe ⁊ eis nō citatis.casus est in clemen.pastora-
lis.de re iudi.super quo fundamento omittendo rōnes ⁊ iura
q̄ allegari possent breuiter.Considerari possent plures casus.
¶Primus est qñ princeps non voluit vti plenitudine ptātis
sed p̄sente ordinaria.⁊ tunc claꝝ est.qȯ nō pōt sine citatione et
cause cognitione ꝓcedere.ꝓbat ꝑ tex.cū glo.in.l.fin.C.de legi-
bus ⁊ ibi ꝑ doctores in.c.in causis.⁊ ibi not.de re iudi.⁊ in di-
cta clemen.pastoralis.⁊ ponit Bart.in .l.defensionis facultas
C.de iure fisci.lib.x.⁊ Bart.in.extrauagāti ad reprimendum in
verbo sine figura iudicij.⁊ per Bar.in.l.cū mulier.ver.quero.
de vna qōne.ff.so.ma.⁊ Ludo.ro.in.l.j.ff.de arbitris ⁊ elegan-
ter loquit Ang.cōsi.cclxiij.incipiēte dicta cā interlocutoria.Et
14 hic nō est casus nr̃ qꝛ papa vsus est plenitudine ptātis.¶†Se
cūdus casus est.qñ vult vti plenitudine ptātis ⁊ sumus in cau
sis bñficioꝝ ⁊ tūc vr̃ valere declaratio pape sine citatione casus
est ⁊ ibi colligunt Hosti.⁊.d.Anto.in.c.sicut venire.de excessi-
bus prelatorū.⁊ est text.qui ita pōt intelligi.in.c.in nostra. de
procuratoribus vel locū hȝ ꝓpter periculū animarū vt ibi di-
cit.d.Anto.in.viij.colū.⁊ in fine.Nec miꝝ qꝛ papa sine causa ⁊
pro libito volūtatis pōt priuare quē bñficio suo vt ptȝ ex his q̄
ponūt.d.Anto.⁊ do.Abbas in.c.ꝯstitutus de reli.domibus.
⁊ dñs Abbas in.c cū a nobis.de testibus.Ad hoc bona glos.
in.c.per principalē.ix.q.iij.⁊ hic ēt nō est casus noster cum non
15 sit causa bñficialis sed bonoꝝ temporaliū.¶†Tertius qñ pri-
ceps ēt vult vti plenitudine potestatis in causis criminalibus
in qb⁹ agit de causa stat⁹ ⁊ de graui p̄iudicio ⁊ hoc casu Bald.
in.l.nec casus.C.de appellationib⁹ sentit qȯ valeat ꝯtra subdi-
tū alias sec⁹.sed ꝯtrium tȝ Bal.in.l.iij.§.si is.ff.qȯ qsqȝ iuris qȯ
ēt ꝯtra subditū non valeat ⁊ ista opinio vr̃ verioꝛ qꝛ ꝓ ea vr̃ ca-
sus ineuitabilis in dicta clemētina pastoralis.⁊ sentiūt omnes
q idem tenēt in ciuilib⁹ de qbus statim dicet ⁊ tȝ Ang.in.l.si ac
cusatorib⁹.C.de accusa.faciūt no.per Bal.in.l.vt vim.ff.de iu-
sti.⁊ iure vbi dicit qȯ defensio iuris nō pōt auferri presertim in
criminalib⁹.⁊ ita cōsultū fuit in causa interdicti illustrissime
ciuitatis florentinorū ꝑ illustres doctores ⁊ ita ego tūc cōsului
sed nō ꝓsequoꝛ qꝛ nō est casus noster.¶Quart⁹ casus est quā-
do sum⁹ in ciuilib⁹ ⁊ p̄nceps ꝓcedit ꝯtra nō subditū ⁊isto ēt ca
su cōcludendū est qȯ nō valet declaratio p̄ncipis sine citatione
ēt de plenitudine potestatis qm̃ in nō subditū nō pōt vti pleni
tudine potestatis.ita determinat not.dñs Ant.ꝑ illū tex.in di-
cta clemen.pastoralis.⁊ ita dicit se rñdisse in qōne de facto vbi
16 dicit †se idem credere quo ad bona patrimonialia clericoꝝ ⁊ se
quit Jo.de imō.idem dicit do.An.in cle.ne romani.de iure iu
ran.⁊tenent oēs quos statim referam in sequenti casu qui tenēt
etiam sñiam latam contra subditū non valere ⁊ in hoc casu ꝑm
hanc opinionem isto āno consultū fuit per solennes doctores ⁊
hic non est casus noster vnde non prosequoꝛ.¶Quint⁹ casus
est qñ in ciuilib⁹ priceps procedit ꝯtra subditum ⁊ iste est casus
noster in quo doctores sunt multum varij multi enim viri non
modice autoritatis tenent qȯ vȝ maxime de plenitudine pote
statis prout videt tenere Joā.and.in.c.j.de cā pos.⁊ proprieta-
tis.⁊ do.Anto.in.c.cum olim.de re iudi.⁊ Bal.in.l.nec causas
C.de appela.⁊ Bal.in.l.ij.C.quomodo ⁊ qñ iudex.⁊ Bal.in.l.
iij.§.si is pro quo.ff.qȯ quisqȝ iuris.⁊ Host.⁊ Joā.and.in.c. in
nostra.extra de procuratoribus.¶Contrariam tñ opinionem
tenent do.Anto.⁊ Joā.de imo.in.d.clemen.pastora.de re iud.
vbi est casus in.§.ceterum in.ij.respōso vbi pontifex expresse de
clarat qȯ etiam contra subditum princeps non potest ex certa
sciētia supplere defectum citatiōis qꝛ esset auferre defensionem
que est de iure naturali ⁊ ideo dicunt do.Anto.⁊ Joā.de imo.
qȯ nō vȝ statutum vel cōsuetudo quod qs nō citetur ad sentē-
tiā ⁊ licet text.loquatur in cā criminali ⁊ graui.tamē do.Ant.
⁊ Joā.de imo.idem dicunt in ciuilibus grauibus in quibus
agitur de auferendo iure quesito de iure gentium.Nam ratio
illius text.est generalis.in qua se fundat pontifex.s.qȯ citatio
non potest auferri qꝛ tollitur defensio que est de iure naturali.
Et hanc opinionē approbat dominus Cardinalis ⁊ dominus
Abb.in.c.j.de causa pos.⁊ proprietatis ⁊ dominus Abb.in.c.
in causis.de re iudi.⁊ Abb.in.c.cum inter de elec.⁊ Abb.in.c.
inter quatuoꝛ.de maio.⁊ ob.⁊ in.c.cām.de prescrip.⁊ est de mē
te.d.Anto.⁊ Joā.de imo.⁊ clarius hoc tenet dominus Abb.
in.c.cum olim de re iudi.adducit ꝙ cū citatio sit de iure diui-
no.ij.q.j.dominus omnipotens cōtra istud preceptū ñegatiuū
ꝙ non possit procedi parte nō citata in causa in qua verti pōt
cause cognitio papa vel imperatoꝛ non dispensat qꝛ nunq̄ tali
precepto reperitur in.l.diuina dispensatum iuxta no.ꝑ Inno.
⁊ docto.in.d.c.que in ecclesiarum.⁊ Bart.in.l.omnes populi.
ff.de iusti.⁊ iur.⁊ hanc opinionem approbat Bal.expresse post
gl.in.l.fi.C.de legi.⁊ in summo pontifice formaliter ⁊ in prelu-
dijs feudorū in quarta charta.vbi postq̄ dixit qȯ papa de ple-
nitudine potestatis potest procedere parte nō citata subdit.ar.
tñ cōtra in cle.pastoralis.de re iudi.⁊ sic sentit oppositum vbi
est casus ꝑ ista opi.in ver.ceterū quem tex.etiam aliter induco.
Nā si oēs fatent qȯ in causis criminalibus propter preiudiciū
nō potest princeps etiā de plenitudine potestatis ꝓcedere par
te non citata ergo idem dicendum est ciuilib⁹ grauis preiudi-
17 cij †qm̃ cause ciuiles graues equiparantur quo ad iuris dispo
sitionem causis criminalibus.§.propter litem insti.de excusa.tu
to.⁊ declarat Barto.⁊ doctores .in .l. admonendi .ff.de iure

a ¶Presumit verisimile et rationabile.

iurā. ꝛ docto. in. l. parentes. C. de testibus. ꝛ hanc opinionē ap-probat Ang. in. l. princeps. ff. de legib⁹. per tex. in. d. l. fi. C. de legibus. ꝛ in. d. clemen. pastoralis. vbi dicit esse casum. idē Pau. de cast. in. d. l. fi. punctualiter in sniā pape ꝛ dominus An. ꝛ Ioā. de imo. in cle. j. vt lit. pē. ꝛ in cle. j. de iureiu. ꝛ posset forte cōtraria opinio de plano procedere qn̄ materia est talis in qua princeps pōt inuito preiudicare sicut dictū est in causis bn̄ficialib⁹ p. c. sicu. tenure de excessibus. platorū. ꝛ in. c. in nostra. de pcuratoribus. cum ibi no. ꝛ sicut patet ex no. per Bar. in. l. gall⁹. §. ꝛ quid si tm̄. ff. de libe. ꝛ postb. ꝛ per do. An. in. c. per venerabilē. in. xx. col. in ver. ij. requiritur. q filij sint legitimi. vbi negat facilitas ꝛ nō potentia ꝛ sic de similib⁹ qꝛ tunc de plenitudine potestatis potest preiudicare parte nō citata. ar. l. qui pt. ff. de re. iur. sec⁹ in his in quib⁹ non potest scilicet in iure quesito de iure gentiū quia tunc nō potest preiudicare et sic non pcedere parte non citata ꝛ si pcedit est adeo euidēs iniquitas ꝙ pro facto eius non presumit per text. in dicta cle. pastoralis. ꝛ hanc opinionem approbat Cardi. mediolanēsis. in. d. clemen. pastoralis. qꝛ citatio nō est sub regula positiua sed naturali. ¶ Primo ex parte iudicis in quo adesse dꝫ liquida precedens cognitio quoniam vnusquisqꝫ eorum que cognoscit bonus est iudex vt primo ethycorum scribit Aristotiles. bene facit. xj. q. iiij. graue. que sine presentia haberi non potest. l. fin. C. si per vim vel alio modo. ¶ Secūdo ex parte partis qꝛ sicut non potest defensio extraiudicialis tolli. l. vt vim. ff. de iusti. ꝛ iure ita nec iudicialis. l. defensionis facultas. C. de iure fisci. libro. x. sed pars se defendere non potest non citata: ꝛ sic sine scientia vera vel interpretatiua vnde cum per citationem ad defensionem proueniatur subtrahere citationem non est aliud quā defensionem subtrahere. ꝛ subdit postea idem doctor loquendo de plenitudine potestatis quod potestas est de genere bonorum. Nā posse malum non est posse sed magis nō posse vt dicit text. de peniten. dist. ij. pricipium. ver. Charitas. adest enim plenitudo potestatis in dispositione bonitatis: nō autem prauitatis. nā potius tūc dici deberet plenitudo tēpestatis. hāc etiā ptem multum late ꝛ subtiliter disputando ad vtrāqꝫ partē tꝫ glo. Io. monachi in extrauagāti bonifacij octaui que incipit rem nō nouam cui⁹ rōnes nō refero qꝛ lōga est ꝛ hodie habētur extrauagātes iformis videat illa glo. qꝛ sola sufficeret ad victoriā. ꝛ hāc ptē tāqꝫ cōiorem ꝛ rōnabiliorem sequi debemus maxime ne plenitudo ptātis cā sit non leuis iniqtatis. sed dicet qspiā adhuc pōt considerari sextus casus qd iuris si princeps pcedit rescribēdo vel priuilegiū cōcedendo maxime de plenitudine ptātis. ꝛ hoc ca-
18 su dicēdū vr ꝙ citatio nō regrat put vident tenere gl. ꝛ cōiter doc. in. d. c. cū olim. de re iudi. ꝛ tꝫ Bald. in. l. fin. ad fi. C. de fructibus ꝛ lit. expē. qꝛ actio priuilegiādi est summe ptātis. ꝛ not. do. Ant. in. c. cū dilecta. de confirma. vti. vel inutili. ꝛ. d. Anto. in. c. veniēs. de filijs pꝛ̄sbyteroꝝ. in qbus locis dicit qō priuilegiū ꝛ dispēsatio cōcedunt parte nō citata. ſꝫ in superioribus dictū fuit quod cōcessio de qua agimus dicit priuilegiū. igitur videt qō de plenitudine potestatis cōcedi potuerit et parte inaudita ꝛ non citata. Sed ad hanc obiectionem ego respondeo qō ex quo latū erat laudū ꝛ reclamatū vt in supplicatione narrat lite pendente tale rescriptū bꝫ vim priuilegij contra ius cōmune est decisiuū controuersiarū que erant inter ptes. erat enim actio ꝯ dictorij iudicij ꝛ non simplicis donationis. Nā vt inquit Bal.
19 in. d. c. cum olim. iō in ipetratione literarū nō requiritur citatio: qꝛ non est act⁹ iudicij ꝯtradictorij: sed quedā donatio sicut nemo in collatiōe bn̄ficij citat. vt in. c. lꝫ eps de pbē. in. vj. Quinimo Bar. in. l. ij. C. de temporibus appel. dicit qō vbi pars multū lederet in ipetratione literarū requireret citatio. vnde dicit ibi Bal. qō citatio partis nō est de essentia in cōcessionib⁹ pricipū: sed bene postea in pcessu ad vlteriora. ex quib⁹ satis aperte concludit qō vbi per rescriptum causa decideret cum piudicio
20 partis qō reqritur citatio. vn̄ dicim⁹ ꝙ dispensatio ꝛ puilegia nō nocēt eis qb⁹ ēt ius quesitū put declarāt. d. An. ꝛ abb. in. c. at si clerici. C. de adulterijs. de iud. ꝛ late do. Ant. in. c. dudum. el. j. de elec. cōcludit ergo qō quatenus dictum puilegiū decidit dictam cōtrouersiam ꝛ aufertius dicte cōitati sancti seuerini nō potuit sine citatione in eoꝝ preiudiciū cōcedi. facit. c. sup. eo. cū ibi nota. de offic. delega. Nec obst. clausula supplentes omnes defectus ex plenitudine ptātis: qm̄ non operat nisi quo ad defectus surgentes ex defectu solēnitatis introducte de iure positiuo non introducte a iure naturali prout est citatio: vt dicit Specu. in tit. de legato. §. nūc ostēdēdū. versi. xvj. ꝛ sequitur ibi Io. and. argu. d. clemē. pastoralis. idē do. Ant. ꝛ Ioā. de Imo. in. c. j. de transac. ꝛ in. c. illa. de electione. ꝛ Ioan. de Imo. in. l. quidam consulebant. ff. de re iudi. ꝛ ex istis est expeditū tertiū fundamentum qō rōne deficiētis solēnitatis talis concesso non preiudicat. Quartū pricipale fundamentum est rōne in effectu

a ¶ De clā supplētes oēs defectus ex plenitudine potestatis.

sublate cōcessionis istud fundamētū pbat posse. ¶ Primo qꝛ
21 vr dici qō si talis ꝯcessio dici posset merū priuilegiū qō p non vsum annoꝝ septuaginta dicat tale priuilegiū sublatū arg. l. j. ꝛ qō ibi p Bar. ff. de nūdinis. vbi priuilegiū p nō vsum. x. annoꝝ perdit. ꝛ idē tꝫ Bar. in. l. licita. §. pe. ff. de publi. ꝛ in. l. fi. ff. de cōsti. prin. ꝛ Io. an. in. c. ij. de imu. eccle. li. vj. ¶ Scdo qꝛ post priuilegiū aduersarij passi sunt dicto longissimo tpe cōitatē sancti
22 Seuerini possedisse dicta loca put in laudo ꝯtinet qꝛ quidem patiētia hꝫ loco traditiōis: vt in. l. quedā mulier. ff. de reivēdi. ꝛ in. l. ij. C. de acq. pos. ex qua patiētia possessiōis hinc inde put in laudo ꝯtinet iducit tacita ratificatio laudi. Nā si nulla diuisiōe locoꝝ existēte ex possessiōe diuisum obseruata psumeret facta diuisio ꝛ in talē diuisionē ptes ꝯsensisse fm gl. cōiter approbatā in. l. pe. C. cōi diuidūdo. ꝛ p Bar. ꝛ doc. i. l. q in aliena. in pn. ff. de acq. here. cū simi. forti⁹ in casu nr̄o in q̄ apparet laudū diuisoriū si illud ita fuit obseruatū psumit tacita ratificatio. l. Pau-
23 lus. ff. rē ra. ha. ꝛ hoc maxime ꝙ ex diutina possessiōe psumat diuisio pcedit qn̄ pcedit cā obligatoria: vt dn̄t pe. ꝛ Cy. in. d. l. pe. ꝛ Bal. C. de fideicōmissis. put est i casu nr̄o qꝛ pcedit laudū diuisoriū si ergo postea censet ratificasse laudū ꝯ indultū ꝛ priuilegiū cēset a tali ꝯcessione recessisse. vt notāt glo. ꝛ doc. in. c. cū accessissent. de ꝯstitutio. ꝛ pbat. in. l. ꝛ ibi Bart. C. de his q sponte mune. subeāt li. x. ꝛ pbat ex his q̄ ponit Io. an. i regula accessoriū. in mercurialib⁹. de reg. iur. li. vj. ꝛ ponit Ange. in. l. j. §. ꝛ si
24 qs tutor. ff. qn̄ appellādū sit. ¶ Tertio ꝛ vltio qꝛ omne ius cōpetēs virtute dicti priuilegij est sublatū pscrip. xl. annoꝝ ꝛ vltra maxime pcedente titulo laudi p quā pscriptionē qs dr̄ cōseq plenissimā securitatē: vt dicit tex. in. l. oēs. in fi. C. de pscri. xxx. annorū. Nā. xl. annoꝝ pscriptiōe ꝯpleta nullā molestiā vel iquietudinem quis pati dꝫ. vt dicit tex. in. l. fi. C. de fund. pꝛ̄imonialibus. lib. xj. vn̄ in dictis iurib⁹. ꝛ in. l. sicut. ꝛ in. l. cū notissimi. ꝛ p totum. C. de prescrip. xxx. vel. xl. annoꝝ apparet qō omne remediū si qō ꝯpetebat est sublatū. ¶ Ex quib⁹ oīb⁹ ꝯcludo qō dicta bulla nullo mō habet obstare dicte communitati sancti seuerini.

¶ Consilium. clxv.

1 ¶ Dux comes vel marchio quis dicatur proprie.
2 Rex quilibet est monarcha in regno suo.
3 Feuda iurisditionis ꝛ inferioris qualitatis que dicantur.
4 Feudum dr̄ accedere contractui et non vltima voluntati.
5 Feudum dicitur contractus nominatus.
6 Causa finalis restringit et ampliat suos effectus.
7 Causa finalis cuiuslibet dispositionis colligitur ex proemio.
8 Contractus feudi dr̄ cōtractus stricti iuris ꝛ ꝯsuetudinarius.
9 Inuestiture tenor derogat omni nature feudorum.
10 Actus dubius cognoscitur ex signis.
11 Feudum trāsmittatur ad filios vel heredes an vero reuertatur ad dominum.
12 Pactum quod apponitur contra naturam feudi i nō facit feudum non dici feudum.
13 Feudum paternum ꝙ dicatur et quod antiquum.
14 Clausula. in omnibus ꝛ per oīa. quid importet.
15 Feudum comitatus an sit diuisibile de iure vel consuetudine et quid de alijs feudis. et nu. 16. et. 23.
17 Feuda possunt diuidi quoad exercitium ꝛ administrationem.
18 Diuisibile semel debet durare diuisibile.
19 Virtus termini ad quem fit equiparatio transfundit in terminum equiparatum.
20 Contrariorum natura est vt mutuo se expellant.
21 Finis semper consyderatur.
22 Scandalū vt euitet. multa cōcedunt q̄ alias non ꝯcederentur.
24 Argumentū a contrario sensu an sumatur in feudis vel cōtra ius et an dicatur proprie et ficte.
25 Feudum an sit seruitus.
26 Incorporalia quomodo diuidantur.
27 Minor an possit prouocare ad diuisionē rerum immobilium.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spūssanctus illuminet intellectū. Visis inuestituris de bonis ꝯcessis in feudū p illustrissimū principē Borsiū Mutine ducē nobili familie de ragoib⁹. Et primo instrō inuestiture de bonis ꝯcessis in feudū āno dn̄i. Mccccliij. die. ix. septembris et alio instrō inuestiture confecto anno dn̄i. Mcccclxv. die. xvj. mēsis aprilis ꝛ alijs bonis ꝛ rebus scdo loco cōcessis in feudū dictis nobilib⁹ de ragonib⁹: ꝛ visa facti narratione ꝛ dubitationib⁹ q̄ oriunt in psenti ꝯsultatiōe: tria principalr inuestigabim⁹. ¶ Primo an dicta bona pmo loco ꝯcessa dicant ꝯcessa i feudū iurisditiōis vel i feudū comitat⁹. ¶ Scdo posito qō dicerent ꝯcessa in feudū comitat⁹ dicta bona possint aliquo mō diuidi maxie ꝯdicente aliquo ex vasallis qbus dicta bona fuerunt in feudū data. ¶ Tertio posito qō cēserent data

in feudum

in feudũ iurisditionis etiã aliquo mõ dicanꝛ posse diuidi ⁊ hoc
simul discutieꝛ qd iuris de bonis scdo loco in feudũ datis q̃ vt
demõstrabiꝛ dicunꝛ in feudũ iurisditiõis cõcessa. ¶ Circa pri-
mã dubitationẽ ne sup equiuocis ꝯtingat nos in ea ⁊ in alijs. ĩ.
dicendis elaborare in primis p̃mittẽdũ est qd imperium reges
⁊ alij magni dñi in eoꝝ dominijs ⁊ territorijs hñt ducatꝰ mar-
chionatꝰ ⁊ comitatꝰ ꝓut pꝫ in Italia in regno Sicilie nec lon-
ge exẽpla petanꝛ pꝫ eñi magis ꝓxime in p̃fato illustrissimo prin
cipe Borsio q sub eius dñio hꝫ ducatꝰ marchionatũ ⁊ comita-
1 tus. † illi aũt qui sunt inuestiti de aliquo ducatu dicerenꝛ duces:
illi qui de marchionatu marchiones: illi vo q sunt inuestiti de ali
quo comitatu dicunꝛ comites vt est tex. ad lr̃am in. c. j. qs dicaꝛ
dux comes vel marchio. ⁊ ibi tradũt Iaco. de bel. And. de yser.
Bal. ⁊ alij. quẽ tex. ad lr̃am refert gl. Io. an. in. c. fundamẽta. in
vbo marchio. de elec. lib. vj. Idẽ etiã in comite aperit text. in. c.
significauit. de rescri. vñ dicit Bal. in. d. c. j. qs dicaꝛ dux ⁊c. per
illũ tex. qd ille dr̃ ꝓprie comes qui est inuestitus de aliquo comi
tatu. Alij aũt comites sine comitatu nõ dñr ꝓprie comites sed
abusiue ꝓut sunt comites sacri palatij q creãt tabelliones dant
tutores legitimã spurios. ⁊ similia faciũt q̃ in eoꝝ p̃uilegijs con
tinenꝛ. vt no. in. l. j. ff. de tuto. ⁊ curato. datis ab his. Idẽ etiã di
cunt Host. ⁊ Abb. modernus. in. c. iij. extra de maio. ⁊ obe. ⁊ iõ
inferũt qd in materia restringibili nõ veniet appellatiõe comi-
tum. ⁊ de his comitibꝰ tradiꝛ etiã ꝑ spe. in ti. de instru. edi. §. re-
stat. ver. sꝫ qs põt facere. ⁊ ver. porro. ⁊ ꝑ Bar. in. l. nõ aliter. ff.
de adopti. ⁊ Bal. in ꝓhemio. C. ⁊ ꝑ Inno. ⁊ canonistas in. c. pe.
extra de fide instru. ¶ Scdo p̃mittendũ est qd dignitates p̃di-
a cte. s. ducatus marchionatꝰ [a] ⁊ comitatus dñr dignitates rega-
les vt est casus in. c. j. de feudo marchie ducatꝰ ⁊c. ⁊ ibi Bald. ⁊
alij ⁊ nõ pñt collatiões taliũ dignitatũ fieri nisi ab imperatore
ad quẽ pertinent vt est casus in. d. c. j. de feudo marchie. ⁊ ibi col
ligunt Bal. ⁊ ceteri. ⁊ est tex. ⁊ ibi etiã colligũt Ia. de bel. Bal.
⁊ alij in. d. c. j. quis dicaꝛ dux comes vel marchio vbi inter alia
dicit Bal. qd in principe Romano sunt oẽs thesauri dignitatũ
recõditi traditur per And. de yser. ⁊ alios in. c. j. de his q feudũ
b dare pñt. ⁊ ideo ab imperatore tanq̃ a fonte fluunt oẽs [b] rega-
les dignitates. l. sacrilegij. C. de diuer. rescri. l. pe. ff. de cõsti. prin
cipũ. Idem tñ dicendũ est in regibꝰ qui tales dignitates in coꝝ
regnis ꝯferre pñt vt ꝯcludit And. de yser. in. c. j. de his q feudũ
2 dare pñt. qꝛ † qlibet rex est monarcha ĩ suo regno. vj. q. iij. scitote
vij. q. j. in apibus. ⁊ Ia. de bel. ⁊ Bal. ĩ. d. c. j. qs dicaꝛ dux comes
vel marchio. ¶ Quinĩmo plus iuris hꝫ rex in regno quã impa-
tor in imperio s̃m And. de yser. qꝛ rex trãsmittit regnũ suum ⁊
imperator nõ trãsmittit imperiũ sꝫ ex electione creaꝛ vt in. c. ve
nerabilẽ de electione. Ex quibꝰ inferꝛ qd si volumus dicere pre
dictos nobiles de rangonibus creatos esse comites ⁊ ĩuestitos
de aliquo comitatu debemus dicere hoc factũ esse autoritate ce
sarea ꝓut etiã in cõcessione feudi exprimiꝛ. quã autoritatẽ p̃sup
pono hr̃e amplissimũ illũ illustrissimũ p̃ncipẽ. vñ circa ptãtem
nihil vlterius ꝓsequor cũ ẽt non fiat dubitatio. ¶ Tertio p̃mit
tendũ arbitror qd aliqñ ꝯcedunꝛ in feudũ aliqd castrũ aliqua
villa siue aliqua loca que nõ sunt comitatꝰ ducatus vel marchio
3 natus † qꝛ illis locis nõ ꝯueniũt hmõi dignitates regales. ⁊ ta-
lia feuda dicunꝛ feuda iurisditiõis ⁊ inferioris qualitatis quã
illa q̃ hñt annexã dignitatẽ regalẽ vt est casus in. d. c. j. in. ij. pte
illius tex. qs dicaꝛ dux comes vel marchio. ⁊ ibi no. maxime per
And. de yser. ⁊ Ia. de aluero. tradiꝛ etiã in. d. c. j. de feudo mar-
chie. ⁊ in. d. c. j. de his q feudũ dare pñt. ⁊ in. c. imp̃ialẽ. §. p̃terea
ducatus. de ꝓhi. feu. alie. ꝑ Fede. quãq̃ oĩs ille q p̃est ꝯgregatio
ni alicuius ville vel castri ⁊ illoꝝ cognitionis dicaꝛ hr̃e dignita
tẽ. vt no. Io. an. in. c. cũ olim. extra de p̃bendis Iac. alue. in. d. c.
j. in prin. quis dicatur dux comes vel marchio ⁊ Bal. in eodẽ. c.
j. §. ceteri vero. ⁊ glo. in auꝛ. cõsti. q̃ de dignitate. §. generalr̃. mõ
tñ dicunꝛ habere p̃dictã dignitatẽ regalẽ. ¶ Quarto ⁊ vltimo
4 premittendũ est qd † feudũ dr̃ ꝯctus materie accedere ⁊ nõ vlti
marũ volũtatum vt est casus quẽ ad hoc ponderat ibi Bald. in
c. j. hic põt esse tex. qui succe. teneanꝛ facit tex. in. c. j. qui succe. te-
neanꝛ. ⁊ illud qd dr̃ qd in feudo nõ hꝫ locũ ius accrescẽdi prout
est de natura ꝯctus. vt in. l. si mihi ⁊ tibi. ff. de ver. ob. cũ de natu
ra vltimarũ volũtatũ sit qd habeat locũ ius accrescendi. l. re cõ-
iuncti cũ ibi plene no. ꝑ Bar. ff. de leg. iij. de quo arti. ꝑ Bal. in
c. j. §. ⁊ qꝛ videmus. de his q feu. da. pñt. ⁊ in suis cõclusionibus
feudoꝝ. Itẽ feudũ dr̃ pactũ nudũ traditione vestitũ scdm Bal.
in. l. j. in. iiij. q. ff. de rerũ diuisio. ⁊ ideo dixit Bal. in. c. ceterũ. ex
5 tra de iudi. † qꝛ feudũ equiparaꝛ ꝯctu ĩnominato sꝫ melius est
dicendũ qd dicaꝛ ꝯctus noĩatus. Nã vt notabilr̃ inqt Bar. in. l.
iurisgentiũ. §. quinĩmo. ff. de pac. aliqñ statutũ vel consuetudo
dant cõtractui nõ solũ nomẽ sꝫ ẽt formã ⁊ tũc dr̃ ꝯctus noĩatus
⁊ ideo infert ꝯctũ emphyteoticũ esse ꝯctũ noĩatũ in quo a lege
introductũ est qd fiat in scriptis iuxta formã que hr̃ in. l. j. C. de
iure emphy. infert ẽt qd feudũ est ꝯctus noĩatus in quo ĩtrodu-
ctum est qd interueniat inuestitura ⁊ iuramentũ fidelitatis. vt
in. c. j. qd sit ĩuestitura. ⁊ in. c. j. de noua for. fide. Et p̃dictã ꝯclu-
sionẽ sequunꝛ ibi moderni ⁊ ꝯcordat idẽ Bar. in rub. C. de rerũ
ꝑmuta. ⁊ Bal. ⁊ Ang. in. l. legitima. ff. de pac. ⁊ Io. de imo. in. c.
q̃ in ecclarũ. ex̃ de ꝯsti. ⁊ Ange. ĩ auꝛ. vt spõsa. largi. in p̃n. faciũt
no. ꝑ bar. in. l. j. in pen. q. C. de iure emphi. ⁊ hoc indubitãter ve-
rum est qñ fit ꝑ stipulationẽ ꝑ id notat Bar. in. l. ij. C. de ꝯdi. ob
cãm. Ex quibus inferꝛ qd sicut ceteri ꝯctus feudales ex ꝯuẽtiõe
⁊ voluntate ꝯtrahẽtiũ legẽ accipere dꝫ. l. legẽ. C. de pac. l. legem
C. locati. l. ꝯctus ⁊. l. semꝑ in stipulationibꝰ. ff. de reg. iur. quorũ
volũtas in p̃mis ex vbis ꝯctus colligiꝛ. vt in. l. labeo. ff. de sup-
pel. le. l. noĩs ⁊ rei. §. vbũ. ff. de ver. sig. c. ij. reqris. extra de appel.
⁊ no. Bal. ĩ. l. ad recognoscẽdas. C. de ĩge. manu. vñ ad cognoscẽ
dum an dicta bona dicanꝛ ꝯcessa in feudũ comitatꝰ vel nõ vba
cõcessiõis ⁊ inuestiture sunt diligẽtissime ponderãda vt inquit
no. Bal. in. l. lecta. ff. si cer. pe. ad qd tex. in auꝛ. de resti. ⁊ ea q̃ pa
rit ibi subtiliter vba ĩtuẽtes ⁊c. ⁊ in. l. fi. C. cõia vtri. iudi. ibi sti-
pulatiões p̃ñe tenor ⁊c. ⁊ in specie ⁊ in feudis est casus in. c. j. in
fi. de duobꝰ fratribus a capi. ĩuestitis. ꝑ quã dicit ibi Bal. qd te-
nor inuestiture derogat omni nature feudoꝝ: ⁊ iõ est valde in-
spiciẽdus. ad idẽ tex. in. c. porro. extra de p̃uilegijs. Ex quibꝰ in-
ferẽdo ad ꝓpositum primo aspectu dicẽdum videbaꝛ qd dicta
bona ⁊ loca primo in feudo ꝯcessa censerenꝛ cõcessa in feudũ co
mitatus. ¶ Hec ꝯclusio p̃mo ꝓbari vr̃ ex ꝓhemio p̃dicte p̃me
inuestiture in quo dr̃ qd dicti nobiles de rãgonibꝰ titulo ⁊ digni
tate comitatus se ⁊ suos illustrare vt eoꝝ nobilitas eiusmodi di
gnitatis supaddito titulo clarior redderetur ⁊ maiorem gloriã
cõsequereꝛ. Ex qbus vbis clare colligi vr̃ qd dicti nobiles vole-
bãt inuestiri de aliquo comitatu cũ al's nõ possent ꝓprie sine ti
tulo comitatus ⁊ dignitate nobilitari lꝫ possent abusiue solo ti
tulo. vt in. d. c. j. cũ ibi no. qs dicaꝛ dux comes vel marchio. ⁊ di-
ctũ fuit supra in primo euidẽtiali. vba aũt in dubio sunt ĩtelli-
gẽda ꝓprie ⁊ nõ ĩproprie. vt in. l. iij. §. hec vba. ff. de neg. gest. l. j.
§. si is q nauẽ. ff. de exercitoria. l. j. §. h̃ ĩterdictũ. de cisterna. ⁊ ibi
Bar. ff. de fonte. c. rodulfus. ex̃ de rescrip. ⁊ sunt intelligẽda sim-
plr̃ ⁊ nõ scdm qd. l. hoc legatũ. ff. de le. iij. ⁊ in potentiori signifi-
catu. l. j. §. qui in perpetuũ. ff. si ager. vecti. vel emphyt. petatur.
¶ Ex quibꝰ ꝯcludi vr̃ ex ꝓhemio colligi p̃dicta bona data fuis
se in feudũ comitatꝰ. sꝫ ex ꝓhemio colligiꝛ clara intẽtio dispõnẽ
tiũ sine ꝯhentiũ circa ea q̃ postea sequunꝛ in quacunqꝫ dispõne
igiꝛ ⁊c. ꝓbaꝛ hoc ꝑ casum no. cũ ibi no. ꝑ Bar. Bal. ⁊ alios in. l.
fi. ff. de here. insti. ⁊ in. l. j. ⁊ ibi Bar. ff. ad macedonianũ. tradit
Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decretis ab ordine faciẽdis. ⁊ est text.
in. l. regula. §. lꝫ. v. initiũ ꝯstitutiõis demonstrat ⁊c. ff. de iur. ⁊ fa
cti igno. quẽ ad hoc allegat. d. Ant. de bu. in cle. j. de electione. et
Bal. in. l. vt liberis. C. de colla. ⁊ Bar. ⁊ Bal. in. l. si patruus. C.
cõia vtri. iudi. ⁊ Bal. in. j. ꝯsti. C. §. qbus ⁊ Bar. in. l. cũ qd. ff. si
6 cer. pe. cũ si. ¶ † Secundo ꝓbaꝛ. qlibet effectꝰ ampliaꝛ ⁊ restrin-
gitur a sua cã finali. l. cũ pr̃. §. dulcissimis. ff. de le. ij. l. si is q. ff. de
acqui. pos. ⁊ in. l. ij. §. cũ ibi no. ff. de actio. l. volũtas. C. de fideicõ
missis. l. fi. C. de p̃dijs curia. li. x. cum similibus sed cã finalis p̃di
cte inuestiture ⁊ infeudati vt dicti nobiles de rangonibus red
derentur nobiliores ex titulo ⁊ dignitate comitatus: igitur cen
sentur per tale infeudatũ ⁊ ĩuestiturã nobilitati ⁊ decorati titu
lo ⁊ dignitate comitatus. ꝯsequentia huius rõnis pꝫ vna cum
assumpto minor ꝓbatur ex ꝓhemio dicte inuestiture statim in
7 precedenti rõne relato † ꝑ qd ꝓhemiũ ostendiꝛ cã finalis cuiusli-
bet dispositionis. vt est casus vbi oẽs concludunt hoc in. d. l. fi.
ff. de here insti. vnde dicit Bal. in. c. ij. requiris. de appel. qd cau
sa ꝓhemialis dr̃ esse cã finalis. ad idẽ tex. in. c. ex multa. ⁊ ibi no.
Abbas modernus extra de voto ⁊ Bar. in. l. cũ hi. ff. de trãsac.
⁊ Bar. in. l. demonstratio falsa. ff. de cõdi. ⁊ demon. ⁊ Cardina-
lis florentinꝰ in. c. fi. de electione. ⁊ in. c. pe. extra de cleri. ꝯiuga.
faciũt no. ꝑ Ang. in. l. si qs cum aliter. ff. de ver. obli. ⁊ per Ioã.
de imo. in. l. quotiens. §. sed stichum. ff. de here. insti. cum simi.
¶ Tertio predicta ꝯclusio ꝯfirmari vr̃ per alia verba eiusdem
ꝓhemij in qbus dr̃ ad ea. Nam que supra narrata sunt volens
ipsos de rangonibus sui voti compotes reddere ⁊c. Per que
verba vr̃ ostẽdi ꝯcessionẽ illustrissimi principis prefati fuisse se-
cundũ petita ꝑ dictos nobiles de rangonibus. sed ipsi petierũt
se nobilitari dignitate comitatus ⁊ per ꝯsequens comitatu ali-
quo se inuestiri vt in superioribꝰ ostensum est igitur vr̃ ꝯcludẽ-
dum eos fuisse inuestitos de dictis bonis in feudum comitatꝰ
que etiã verba cum sint in ꝓhemio dicte inuestiture ostendunt
intentionẽ ꝯhentiũ ⁊ prefati illustri. princi. concedentis ⁊ cãm
finalẽ ꝯctus ⁊ ꝯcessionis ꝓut in superioribus declaratum fuit.
tradit etiã Ange. per glo. ibi in. l. j. ff. de iudi. ⁊ Old. consi. iij. et
Bal. in. l. j. ff. de origi. iuris. ⁊ Ludo. ro. in suo ꝯsilio. xv. ⁊ in suo
consi. xc. Confirmatur hoc fundamentum alia rõne. Nam peti-

a ¶ An ducatꝰ marchionatꝰ vel comitatꝰ dicanꝛ dignitates regales ⁊ nõ pñt tales dignitates fieri nisi ab ĩperatore a quo fluunt oẽs regales dignitates.

b ¶ In p̃ncipe romano sunt oẽs thesauri dignitatũ reconditi ⁊ qd in regibus.

tio dictoꝝ nobiliū de rangonibꝰ fuit vt nobilitarentur digni-
tate comitatus ⁊ sic qꝺ aliquo comitatu infeudarent̄ ⁊ sic fuit
determinata petitio.cōcessio aūt ꝙ̄tuncūqꝫ indeterminata in-
telligitur facta ſm petitionē.arg.l.si defensor.§.q interrogatꝰ.
ff.de interrog.act.⁊ in.§.preterea.insti.de inuti.stip. ⁊ qꝺ ꝑ illa
iura not.Bar.in.l.j.ff.ad.l.iul.ma.⁊ est casus in.l.j.C.de diuer-
sis rescriptis ⁊ sic iuxta petitionē vr̄ facta cōcessio dictoꝝ bonoꝝ
in feudū comitatus.¶ Quarto ⁊ vltimo hec pars vr̄ ꝓbari ra-
tione vrgenti.Nam clarū est qꝺ predicti nobiles de rangonibꝰ
dicunt̄ effecti comites vt ptꝫ ex tenore dicte inuestiture cuiꝰ ver
ba sunt clara.⁊ sic non est opus alia interpretatione.l.continuꝰ
§.cum ita.ff.de v̄b.obli.l.nō aliter.⁊.l.ille aut ille.§.cū in v̄bis.
ff.de leg.iij.l.si aliꝫ.ff.de vsufr.lega.Item claꝝ est ꝙ dicta loca et
bona sunt effecta vnus comitatus ⁊ erecta in comitatū ⁊ ad co
mitatum dignitatem vt etiā clare patet ex tenore dicte inuesti-
ture supposita potestate prefati illust.principis vnde si dicta lo
ca sunt sublimata ⁊ erecta indignitatem comitatus ⁊ dicti no-
biles sunt effecti comites dictoꝝ bonoꝝ ⁊ locoꝝ vt etiam ex te-
nore dicte inuestiture clarissime patet indubitanter sequi vide
tur qꝺ dicta bona dicantur data ⁊ cōcessa in feudū. Nam nihil
aliud vr̄ esse dici concessa in feudū comitatus nisi comitatꝰ esset
concessus in feudum vt probatur in.d.c.j.quis dicatur dux co-
mes vel marchio ⁊ est hic modus syllogizandi qui dicitur indu
ctio dicendo hic est comitatus ⁊ est datus in feudū alicui tanꝙ̄
comiti huius comitatus . ergo est concessus in feudum comi-
tatus.Nam feuda habentia dignitatē regalē ꝓut sunt ducatꝰ
marchionatus ⁊ comitatus distinguuntur ab aliꝫs feudis infe
rioris qualitatis prout distinguunt̄ res concesse. Nā si dant̄ co-
mitatui dicunt̄ feuda comitatus si autem alie res qbus non cō
ueniant einsmodi dignitates dicant̄ feuda iurisditiōis ⁊ infe-
rioris qualitatis:vt clara ꝓbat tex.cū ibi no.in.d.c.j.qs dicatur
dux comes ⁊c.Ex quibꝰ oībus vr̄ cōcludi dicta bona ⁊ loca cō-
cessa.fuisse cōcessa in feudū comitatus. ¶ His tm̄ nō obstanti-
bus contrariā opinionē veriorē existimo si linceis oculis tenor
dicte inuestiture inspiciat̄. Quinimmo dicta bona dicant̄ con-
cessa in feudū comitatus pro cuius conclusionis demonstratio
8 ne premitto primo vltra ꝑmissa.s.in euidentialibus† qꝺ cōtra
ctus feudi dr̄ cōtractus cōsuetudinarius vt notat gl.in.l.de qui
bus.ff.de legi.⁊ oēs doc.in ꝑludijs feudoꝝ ⁊ dr̄ cōtractus stricti
iuris ⁊ nō bonefidei.ita cōcludunt Bal.⁊ Jac.alue.in.c.j.de co
gnitiōe feudi qꝺ ꝓbāt duplici rōne.¶ Primo qꝛ ꝯsuetudo dici
tur tacita ciuiū cōuentio ⁊ ideo sicut pactū nō extendit̄ ad aliā
rem vel personā.l.si vnus.§.ante oīa.ff.de pact.ita cōsuetudo et
sic cōsuetudo infeudādi dr̄ stricti iuris.vt in.§.actionū insti.de
actio.vbi gl.dicit qꝺ oēs cōtractus qui nō cōnumerant̄ in.d.§.
actionū.dn̄r esse stricti iuris idē voluit gl.cōiter approbata per
canonistas in.c.cū venerabilis extra de excep.sed cōtractꝰ feuda
lis ibi nō cōnumerat̄.igit̄ ⁊c. Idē voluit Bal.in.c.j.§.j.de cōtro
uer.inuestiture ⁊ ex tali ꝯtractu feudali orit̄ cōditio qꝛ vbicūqꝫ
cōsuetudine vel statuto inducit̄ aliqs nouus contractꝰ tūc agit̄
actione que nascitur ex illo cōtractu ſm Bar.in.l.j.ff.de cōsti.ex
l.ad qꝺ faciūt no.ꝑ Nic.de nea.in ꝑludijs feudoꝝ. ⁊ ꝑ Ja. alue.
in.c.j.§.Sed nec alia que fuerit prima cā beneficij amittēdi . ex
quibꝰ infert̄ qꝺ cōtractus feudi est stricte interpretandꝰ ⁊ v̄ba
sunt ꝓprie ⁊ stricte intelligēda.Nec aliquid extrinsecū est sub-
intelligendū.l. quicqd astringende.l.si stipulatus.§.grisogonꝰ.
ff.de ver.ob.vnde vt dictū est. s.inspiciendꝰ est diligēter tenor
inuestiture q omni feudoꝝ nature derogat.vt in.d.c.j.⁊ ibi bal.
de duobus fratribus a capitaneo inuestitis.¶ Quibus stanti-
bus ꝑmissis in primis predicta cōclusio ꝓbat̄. Nam in cōtracti
bus stricti iuris quicqd est omissum hr̄ pro omisso.nec aliquid
in eis extrinsecū subintelligit̄:vt dictū est.d.§.grysogonus.cum
ibi no.l.si extraneus.cū ibi notatis.ff.de cōdi.ob cām.l. si cū do-
tem in prin.⁊.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.c.susceptū.de rescrip.
sed in casu nostro in nulla parte dicte inuestiture apparet qꝺ di
cta bona sint cōcessa in feudū comitatus si tota dicta inuestitu-
ra inspiciat̄.immo potius ex verbis pꝫ oppositū vt statim dicet̄
igitur ⁊c.Consequentia pꝫ cū maiori minor ostendit̄. Nā ꝑfatꝰ
illustris.p.concedit dicta bona ⁊ loca in feudū paternū. ⁊ anti-
quius ⁊c.prout ex tenore inuestiture colligit̄ qꝺ feudū antiquū
⁊ paternū est diuersum ⁊ diuerse nature a feudo comitatus: vt
dicā. ⁊ nihil dicit qꝺ cōcedat in feudū comitatus.ergo non pos-
sumus dicere qꝺ dicantur cōcessa in feudū comitatus.ꝑ hoc qꝺ
in specie dicit Andreas de yser.in materia feudali.in preludijs
feudoꝝ.q.v.vbi inter alia dicit ꝙ in cōtractu feudi sicut in aliꝫs
contractibus nō includitur nisi quod est expressum ⁊ omissum
habet̄ ꝓ omisso.¶ Nec ob.qꝺ predicti nobiles de rangonibus
fuerint inuestiti de dicto comitatu ⁊ effecti fuerit comites.Qm̄
ista stant simul ⁊ nō repugnat qꝺ comitatus sit concessus in feu
dū ⁊ tm̄ nō ꝯcedatur in feudū comitatꝰ.⁊ sic qꝺ tale feudū nō ha
beant propriam naturam feudi comitatus.puta si concederet̄
quod posset diuidi cōtra text.in.d.c.imperialē.§.ꝑterea ducatꝰ
de ꝓhi.feudi.alie.per Fed.⁊ cū aliꝫs pactis q̄ essent cōtra natu-
rā feudi comitatꝰ.si ergo stāt hoc simul qꝺ comitatus sit comi-
ti cōcessus in feudū.⁊ tm̄ nō dicat̄ cōcessus in feudū comitatꝰ nō
est bona consequētia comiti comitatus est cōcessus in feudū. er
go est concessus in feudū comitatꝰ qm̄ vbi oppositū cōsequētis
stat cū antecedēte nō est necessaria ⁊ concludens cōsequentia.si-
cut est in cōi nr̄o . ⁊ hinc sumpta est illa regula qꝺ nō ꝓbat hoc
esse qꝺ ob hoc contigit abesse.l.nō hoc.C.vnde cognati.c. in pre
sentia extra de ꝓba.¶ Scꝺo hec cōclusio cōfirmat̄:qm̄ vbicūqꝫ
est dubietas in interpretatiōe verboꝝ dubioꝝ alicuius cōtractꝰ
semꝑ interpretatio fit ꝯtra illū qui fundat se in illis verbis.hoc
assumptū tradit̄ ꝑ doc.maxime moder.in.l.veteribꝰ.ff.de pac.⁊
in.l.stipulatio ista.§.si qs insulā.ff.de v̄.ob.nā regula est qꝺ vnus
qsqꝫ hꝫ ꝓbare illud qꝺ fundamentū sue intentiōis.l. nō nudis.
⁊.l.nō epistolis.C.de ꝓba.tradit Bar.elegāter. ⁊ post eū mod.
in.l.in illa.ff.de.v̄.ob.tradit gl.⁊ Bar.in.l.ij.C.de iure ēph.ergo
ille qui allegat predicta bona esse cōcessa in feudū comitatꝰ ad
fugiēdā diuisionē dꝫ hoc ꝓbare.⁊ verba in dubio cōtra eū inter
pretant̄.facit qꝺ in simili hr̄ in.c.j.extra de cōtrouersia inuestitu
9 re.⁊ qꝺ ibi per Bal.¶ Tertio hec cōclusio ꝓbat̄† nā vt dictum
est tenor inuestiture derogat oī nature feudoꝝ.vt in.d.c.de fra
tribus a capitaneo inuestitis.⁊ ꝓbat̄ in.c.j.⁊ ibi no.de feu.non
habēte ꝓpriā naturā.⁊ sic natura feudi cōuentiōe alterat̄. ⁊ ꝓ-
bat̄ in.c.j.§.nulla.per quos fiat inuestitura.⁊ in.c.j. §.feudū de
capi.qui curiam vēdidit.vñ Bal.in preludijs feudoꝝ.In quar
ta diuisione semper dicit recurrendum esse ad inuestiturā.vt in
c.si duo de succes.trāsuersaliū.facit qꝺ dicit Ho. in sum.e.ti.vbi
dicit qꝺ feudū nō est cōtractus emphyteoticus: sꝫ cōtractꝰ de ꝑ
se ex conuentione ꝓueniens . ⁊ per imperatores approbatꝰ sed
ex tenore ⁊ verbis inuestiture apparet nō esse cōcessa dicta bona
in feudū comitatus.igitur ⁊c.Cōsequentia ptꝫ cum prima pte
assumpti.minor ꝓbatur per illa verba inuestiture.dū in ea dici
tur.De vno in alium succedendo ⁊c.per que ea appꝫ qꝺ in di-
cto feudo frater succedit fratri.ergo nō dicitur feudū comitatꝰ
qꝛ lꝫ de natura alioꝝ feudoꝝ sit qꝺ frater succedit fratri.vt in.c.
vnico.de successione feudi in.c.si capitanei.de feudo marchie. ⁊
ducatus.tm̄ non est de natura feudi qꝺ hꝫ annexā regalē digni-
tatem vt sunt.feuda ducatus marchionatus ⁊ comitatꝰ qꝺ fra
ter succedat fratri.immo feudū reuertitur ad dn̄m vt est casus
⁊ ibi not.in.c.j.de feudo marchie ⁊ ducatus.tenet Jacobus de
Ardigenis summꝰ doctor in sua summa feudoꝝ in ti.gñali feu
doꝝ ver.sunt quatuor lꝫ hodie sit vsurpatum.ꝙ talia feuda di-
gnitatū regaliū trāseat ad filios vt in.c. vnico.in fi . Et ibi not.
10 de alienatione feudi.¶ Quarto cōfirmat̄.† nā dubioꝝ actuum
ex signis fit districtio.vñ testm̄ cognoscit̄ a codicillo ꝓ heredis
institutione.l.nō codicillū.C.de testa.⁊ sic in similibꝰ.talia enim
sunt subiecta qualia predicata demonstrāt.l.qui vinum . et ibi
Jac.de are.ff.de vi.tri . ⁊ oleo lega.⁊ in.l.iij.⁊ ibi Bar.ff.de fun
do instru.⁊.l.j.§.si quis sub cōditione.ff.vt leg.no.caueat̄ . ⁊ est
casus inter dilectos.§.ceterū.extra de fide instr.sꝫ ex signis ⁊ his
que ponunt̄ in dicta inuestitura ostendit̄ qꝺ nō sint data ꝑdicta
bona in feudū comitatus.lꝫ sint erecta in comitatū . igitur ⁊c.
qꝺ aūt appareat ostendit̄ per illud qꝺ dictū est in ꝑcedenti rōne
qꝺ etiā ostendit̄ ex alio . nā ꝑdicta inuestitura fuit facta ꝓ ipsis
nobilibus inuestitis ⁊ coꝝ filijs masculis ⁊ descēdentibꝰ sed de
11 natura feudi comitatus nō est ꝙ † transmittat̄:sed qꝺ reuertat̄
ad dominū.vt in.d.c.j.de feudo marchie.lꝫ de ꝯsuetudine vsur-
patū est vt dictū est qꝺ transeat ad filios.vt in.d.c.j.in fi. de alie.
feu.Nō autem qꝺ vltra filios extendat̄.vt no.gl.in.c.j.§. ⁊ qꝛ in
gl.ij.de his qui feu.dare pñt quā approbat Jac.de bel.in.d.c.j.
in fi.de feu.alie.et Bal.in.c.j.de feud.marchie . Et ratio est ſm
Bal.qꝛ omnia ista.feuda dignitatem habentia sunt publica ex
regali munificentia ꝓueniētia.vt in aut̄.de ꝓhibē.reis .§. obti-
net.Et ideo facilꝰ ⁊ citius reuertunt̄ ad ius primeuū ar.l.filio.
ff.de lib.⁊ posth.immo habent̄ ac si nunꝙ̄ fuissent separata.ar.
l.lucius.in prin.ff.de leg.ij.ꝓut latius prosequitur Bal.in.d.c.
j.de feudo marchie.lꝫ de natura sit aliorum feudoꝝ extēdi vltra
vt in.d.c.j.de succes.feud.vbi Bal.in.§. pe. notabiliter dicit per
illū tex. qꝺ feudū paternū dicitur ꝓprie vsqꝫ ad quartū gradū
sed vbicūqꝫ cōcessio fit in feudū antiquū extendit̄ vltra quartū.
Et ideo ad tollendā oēm dubitationē in feudis apponunt̄ hec
verba in feudū paternū ⁊ antiquū.Que verba etiā fuerunt ap-
posita in terminis nostris.per que ostendit̄ dictū feudū debere
extendi etiā vltra quartū gradū ꝙ est contra naturā feudi comi
tatus.vt in.d.c.j.cum ibi no.de feudo marchie ⁊. s. dictum est.
12 ¶ Quinto probatur † qm̄ licet pactum apponatur contra na-
turam feudi nō faciat feudū non dici feudū . vt est casus in.c.j.
de feud.non habente propriam naturam feudi.⁊ ibi no. Bal.⁊
tradit

tradit Bal.in ꝓhemio feu.Ad hoc tex.in.c.j.de succes.feudi.⁊
ꝓbatˀ in.c.j.de lege corradi.Tradit etiā Bal.in.l.j.in.xviij.q.⁊
tradit notabilr̄ And.de yser.in.c.j.quibꝰ mod.feu.amit.facit
tex.in.c.j.§.nulla.⁊ qḋ ibi ꝑ Bal.ꝑ quos fiat inuestitura.ff.de re
rū diuisio.vbi notabilr̄ ad ꝓpositū loquitˀ.tn̄ pacta ⁊ ꝯuentio-
nes in feudis apposita faciūt dignosci vnū feudū ab alio.Nā si
13 apponitur † ꝙ extendatˀ vsqꝫ ad quartū cognoscitˀ feudū esse pa
tronū si vltra ꝙ est antiquū vt supra dictū est ⁊ ꝓbatur hoc per
oēs diuisiones feudoꝝ quas tradunt Ja.de bel.Ja.alue.⁊ alij
in ꝑludijs feudoꝝ.⁊ iḋ dicimꝰ ꝙ ad cognitionē feudi debemus
ad tenorē inuestiture recurrere.vt inquit Bald.in ꝑludijs.⁊.s̄.
dictū est.sed pacta de quibus.s̄.sunt ꝯ substantiā feudi comita
tus.s.ꝙ trāseat de fratre in fratrē.⁊ ꝙ ad descēdētes vltra filios
vt in.d.c.j.de feud.marchie.ergo tale pactū facit trāsire ꝑdi-
ctū ꝯtractū in aliā spēm.nā ista est regula ꝙ vbicūqꝫ pactū ap-
ponitˀ ꝯ substātiā alicuius actꝰ si nō pōt saluari in ea specie trā-
sit ad aliū actū dūmō verboꝝ significatio hoc patiatˀ.al's secus.
hoc ꝓbatˀ ex duobꝰ iuribꝰ simul iunctis.s.ex.l.cū ꝑcario.ff.de ꝑ-
cario.⁊.l.vbi ita donatˀ.ff.de dona.causa mor.vbi hoc declarat
Bar.cū ergo in dicto comitatu dato in feudū sint apposita pa-
cta q̄ sunt ꝯ substātiā feudi comitatus faciūt dictū feudū cense-
ri aliud feudū quā comitatus.¶ Sexto corroboratˀ dicta ꝯclu-
sio ꝑ illa verba inuestiture:ita qḋ ꝑsens inuestitura ⁊ ipsum feu-
dū naturā sapiat ⁊ formā accipiat antiq ⁊ paterni feudi in oī-
bus ⁊ ꝑ oīa ⁊c.per q̄ verba clarissime ostenditˀ ꝙ nō voluerunt
ꝑtes ꝯhentes dicta bona esse ꝯcessa in feudū comitatꝰ.sꝫ in feu-
dū antiquū ⁊ paternū qḋ est diuerse speciei a feudo comitatus.
vt.s̄.ostensum est.⁊ ꝓbatˀ in.c.j.de gradibus succe.iuncto.d.c.j.
de feudo marchie.vn̄ cū verba dicte inuestiture sint clara nō vr̄
opus alia interpretatione.l.si alij.ff.de vsuf.leg.in certis em̄ nō
certis locus est cōiecturis.l.ꝯtinuus.§.illud.ff.de ver.obli.cum
vulga.vn̄ a tenore dicte inuestiture nō debemus recedere iuxta
no.s̄.in euidentialibꝰ.⁊ ꝑdicta verba maxime ꝓbantˀ ꝑ illa ver-
14 ba † in oībus ⁊ per oīa q̄ includūt vniuersalr̄ oēm naturā pater
ni ⁊ antiqui feudi.l.a ꝓcuratore.C.mādati.l.oēs.C.sine cēsu vel
reli.c.solite.de maio.⁊ obe.Ad hoc bene faciunt not.⁊ ꝑ Guli.
Bal.⁊ doct.in.l.oīa priuilegia.C.de epis.⁊ cle.⁊ ꝑ moderniores
vbi hoc plene posui in.l.j.ff.de leg.j.¶ Ultimo ꝑdicta cōclusio
cōfirmatur rōne cōcludenti loca ⁊ castra.in casu nostro fuerūt
cōcessa tribus ꝑsonis.⁊ ꝑ ꝯsequēs vnicuiqꝫ ꝓ virili.l.reos.§.cū
in tabulis.ff.de duob.reis.⁊ in.l.j.C.si plures vna sn̄ia.cū vtro-
biqꝫ no.si ergo fuerūt pluribus ꝯcessa a prin.feu.ergo non pn̄t
dici concessa dicta bona in feudū comitatꝰ.assumptū pꝫ per in-
uestiturā.consequētia ostenditˀ ꝑ ea que notabiliter ponit Jac.
aluero.in.c.vnico.§.fi.de feu.alie.vbi dicit ꝙ a principio pluri-
bus nō pōt dari vna ⁊ eadē dignitas:qꝛ esset mōstruosum duo
capita esse in eodē corpore.vt no.in.c.j.C.de metropoli.berito.
li.xj.⁊ in.c.qm̄.extra de officio ordinarij.⁊ rō est ꝓm eum qꝛ duo
insolidū hr̄e non pn̄t.l.si vt certo.§.si duobus vehiculū.ff.cōmo
dati.⁊ lꝫ in talibus feudis hodie detˀ successio quo ad filios.⁊ sic
dignitas deueniat si plures heredes tales habentˀ loco vniꝰ ⁊ ꝓ
vno reputantur cū succedāt in locū vnius vt in.l.cui fundus.ff.
de cōdi.⁊ demon.⁊ notat gl.optima in spē.in.c.oēs.si de feu.cō
tro.⁊ iḋ dicit qḋ tex.in.c.imperialem.§.ꝑterea ducatꝰ.dū loquitˀ
de ꝯsortibus loquitˀ de heredibꝰ qui succurrūt in locū vnius.lꝫ
And.de yser.ꝯtriū videatˀ sentire in.d.§.ꝑterea ducatus.quē ibi
refert prefatus Ja.alue.nō tn̄ meminit de dictis ꝑ eum in.d.c.
j.in fi.de feu.alie.vbi vr̄ melius loq.cū ergo in casu nr̄o ꝑdicta lo
ca fuerint a principio in feudū pluribꝰ data nō pn̄t cēseri data
in feudū comitatꝰ ⁊ dignitatis ꝑ ꝑdicta.ex qbus ꝯcluditˀ qḋ lꝫ
in casu nr̄o comitatꝰ fuerit comiti in feudū datus nō tn̄ sequitˀ
qḋ fuerit datus in feudū comitatꝰ ⁊ dignitatis.ꝑ q̄ cuilibet re-
cte intuēti pꝫ rn̄sio ad iura ⁊ rōnes in ꝯtriū allegatas.⁊ hoc quo
ad primā dubitationē.¶ Circa scḋam dubitationē etiā videba
tur prima facie dicendū qḋ si ponamꝰ dicta bona esse ꝯcessa in
feudū comitatꝰ qḋ nō possint aliquo mō diuidi.Hec ꝯclusio ꝓ
batˀ.primo lege.scḋo rōnibꝰ.tertio autoritatibꝰ nostroꝝ doctoꝝ.
¶ Primo ꝓ hac qōne vr̄ casus in.c.imperialē.§.ꝑterea ducatꝰ
vbi tex.formalr̄ dicit.preterea ducatus marchio.comitatꝰ de ce
15 tero nō diuidantˀ ⁊c.ꝑ quē tex.aperte pꝫ † ꝙ feudū comitatꝰ nō
pōt diuidi.vn̄ cum videatˀ esse casus.l.nulla vr̄ esse dubitatio.l.
labeo.ff.ad carbo.l.ancille.C.de furtis.Ad qḋ accedat illud qḋ
in materia feudali.vbi reperitˀ ꝯsuetudo exꝑssa nō est recurren-
dum ad argumēta.vt est casus.⁊ ibi hoc notāt doc.in.c.j.de feu
di cognitione.¶ Scḋo hec ꝯclusio ꝓbatˀ rōnibꝰ ⁊ illa rō potissi
16 ma assignatur † in istis feudis dignitatum ne ꝑ diuisionē dimi-
nuantˀ.⁊ ad destructionē deducantˀ vt notat glo.in.c.lꝫ extra de
voto.⁊ ibi dicit Jo.an.in nouella qḋ ideo ducatꝰ marchionatꝰ
⁊ comitatus nō diuiduntur in honorē ⁊ fauorē imperij ad hoc
vt principatus sub ipso integri ꝑseuerēt.arg.l.nō in plures.ff.
de exercito.⁊.c.ex lr̄is.extra de pigno.⁊.c.minoribꝰ.de ꝑbēdis.
virtus em̄ vnita fortior est seipsa dispersa.vt ait phylosophus.
vn̄ veritas inquit.Omne regnum in se diuisum desolabitˀ ⁊c.vn̄
inquit Aristoteles.xij.Metaphysice.Entia nolunt male di-
sponi nec bonū pluralitas principū.vnus ergo princeps refert
Bal.in.d.§.ꝑterea ducat.itē vnū regnū nō capit duos reges vt
inquit tullius.⁊ ꝓbatˀ in.l.fi.ff.de rerū diui.facit tex.in.c.in api-
bus.vij.q.⁊ possent ꝓ hac parte plures rōnes adduci q̄ conclu-
dunt in quolibet feu.⁊ adducentˀ in sequēti dubitatiōe.¶ Ter
tio ꝯfirmatˀ autoritatibus.Nā simplr̄ qḋ tale feudū nō possit di
uidi tꝫ Ja.de Ardizonis in summa sua feudoꝝ in rubrica.vtꝝ
feudū diuidi possit.Ita etiā tꝫ speculator in ti.de feudis.§.qm̄
ver.xxxiiij.Et Jo.and.⁊ alij in.d.c.lꝫ.de voto.⁊ Ja.de bel.Bal.
And.de ysernia.⁊ oēs in.d.§.ꝑterea ducatꝰ.⁊ est cōis oīum opi.
qḋ talia feuda diuidi nō possint ꝑ illū tex.in.d.§.ꝑterea ducatꝰ.
¶ His tn̄ nō obstantibus ꝯtriū puto verius in terminis nostris
qḋ immo dicta bona loca ⁊ castra data in feudū vt supra pn̄t di
uidi.Nam feudū reglr̄ dr̄ esse diuisibile.vt in.c.oēs filij si de feu
do fuerit cōtrouersia ⁊ in sequēti dubitatione dicetˀ latius solū
hoc est exꝑssum in feudis ducatus comitatus ⁊ marchionatus
in.d.§.ꝑterea ducatꝰ.Ad quē tex.rn̄deo multis modis.ꝑ quas
rn̄siōes patebit rn̄sio ad rōnes ⁊ autoritates q̄ sunt suꝑ illo tex.
fundate.¶ Primo qꝛ dispositioni illius tex.est derogatū per
generalē ꝯsuetudinē que est in Italia qḋ talia feuda diuidantˀ.
istud decidit singulariter Jo.an.in addi.Specu.in rub.de feu-
dis.ver.nō omittantˀ vbi dicit qḋ in Italia ⁊ certis ꝑtibꝰ alama
nie ⁊ certarū ꝓuinciarū dignitates preter regales diuiduntˀ.s.
ducatꝰ marchionatus comitatus ⁊ his similes ꝯ ꝑdictā.l.Fede
rici.Nec seruatur ius primogeniture in illis sed equalibus por
tionibus diuidunt feuda sicut allodia.⁊ defenditur hec cōsue-
tudo scḋm eū qꝛ imperatoribus sciētibus fuit introducta que
scientia necessaria fuit ad introducendā ꝯsuetudinem.l.ipsius
contrariā vt in.l.de quibus.ff.de legibꝰ.ꝓ qua ꝯclusione addu
cit tex.in.l.si in emptione.§.oīum.ff.de ꝯhen.emp.⁊ in.l.nume-
rum.§.iuxta.ff.de mune.⁊ hono.⁊ in.l.j.in fi.de aqua plu.arcē.
⁊ in.l.hoc iure.§.ductus aque.ff.de aqua quoti.⁊ estiua.⁊ pro-
a batur.¶ Ualere dicuntur consuetudines:qꝛ ea que sunt[a] quesi
bilia per priuilegium possunt queri ⁊ induci pro consuetudine
vt no.Inn.in.c.nouit.extra de iudi.⁊ Oldra.in suo consi.xlvj.
etiam si solus princeps possit concedere.l.fi.C.noua vectiga.et
no.Cy.in.l.non qdem eo.ti.⁊ no.in.c.super quibusdā extra de
ver.sig.sed talis ꝓuisio pōt a principe ꝑmitti vt ꝯcludūt And.
de yser.⁊ Ja.alue.in.d.§.ꝑterea ducatus.⁊ idē Jaco.in.c.j.in fi.
de feu.alie.Igitur pōt consue.induci.⁊ hoc etiā probatur per
tex.in.d.§.preterea.in verbo de cetero.qui innuit qḋ antea po-
terant diuidi scḋm Jaco.de alue.per tex.in.d.c.omnes.si de feu
do fuerit controuer.ergo si illa conclusio per ꝯtriam fuit subla-
ta:ita ⁊ dispositio.d.§.preterea ducatus.est postea sublata per
cōtrariam ꝯsuetudinē.⁊ qḋ etiam non seruetˀ de ꝯsuetudine.di
cit Jo.an.post Hosti.in.d.c.lꝫ.extra.voto.Idem etiam dicit
And.de yser.in.d.§.ꝑterea ducatus.vbi dicit ꝙ dicta consuetu-
do qḋ hmōi feuda diuidantˀ maxime seruatur in partibꝰ Lom
bardie.idē etiā dicit in.d.c.oēs filij.⁊ ꝑdictā decisionē Jo.an.re
fert ⁊ sequitur Car.florentinus.in.d.c.lꝫ extra de voto.⁊ qḋ ta-
lis consuetudo valeat concludit in spē Bal.in.d.§.preterea du
catus.⁊ sequitˀ Jaco.aluero.tꝫ etiā Bald.in.l.de quibus.in fin.
ff.de legibus.pro hoc facit in simili quod notat Bald.in.c.j.de
feud.marchie ducatus.vbi dicit qḋ in regalibus quantum ad
successionem feudi semper seruanda est consuetudo.allegat tex.
in.d.c.j.de feud.alie.in fine quod dicit fixum cordi tenendū:qꝛ
frequens est mors regum ⁊ dominorum.Ad qḋ facit quod pul
chre ponit Bar.in suo consi.xxxvij.quod incipit ex facto propo
nitur.Nec omitto quod eleganter ad propositū voluit Bar.in
d.l.de quibus in repe.in.iij.col.quod statur assertionis docto-
rum dicentium aliquid de consuetudine seruari nisi contrariū
probetur.⁊ hoc solum fundamentū sufficeret ad victoriam per
quod alias in simili casu consuluit genitor meus ⁊ subscripse-
runt se plures ingnes doctores.¶ Scḋo principaliter rn̄detur
quod quāuis talia feuda sui natura dicantur indiuisibilia quo
17 ad iurisditionem ⁊ dignitatem † tamen quo ad administratio
nem ⁊ exercitium iurisditionis possunt diuidi.s.vt vnus vnam
administrationem habeat vno anno alius alio anno.⁊ sic do-
minentur altenis annis vel qḋ vnus habeat administrationē
in vno loco.alius in alio.Ita ꝯcludit Bar.ꝑ illū tex.in.l.inter
tutores.in fi.ff.de admi.tu.in feudo comitatus in specie.et ita
limitat tex.in.d.§.preterea ducatus.idē etiā voluit Ang.in.l.ij.
§.ex his.ff.de ver.ob.ar.l.lucio.in fi.ff.de aqua quot.⁊ estiua.fa
cit optime qḋ no.in.c.lꝫ.xvj.qō.iij.quam allegat Abb.moder.
in.c.fi.extra de re iudi.⁊ hanc opi.approbant Bal.⁊ Jaco.al-
ueroti.in.d.c.imperialem.§.preterea ducatus vnde attēta ista

a ¶ Quesibilia ꝑ priuilegiū queri ⁊ īduci pn̄t per cōsuetudinem.

opi.possent dicti feudatarij diuidere dicta loca quo ad admi-
nistrationẽ ꝓut.s.dictũ est. ¶ Tertio rñdet ꝓut etiã in puncto
dr qd lz talia feuda possent dici idiuisibilia tñ possunt p iudicẽ
vni insolidũ assignari in iudicio diuisorio. Et hoc casu tenet
diuisio qꝛ nõ dr diuidi feudũ comitat⁹ ⁊ scindi in ptes ex quo
vni itegrũ adiudicat.ita decidit in terminis Bal.in.d.c.impe-
rialẽ.§.preterea ducatus. Allegat ad hoc tex.in.l.⁊ puto.§.j.ff.
fami.her.⁊ in.l.si quis putãs.§.pe.⁊ gl.in.l.si familie.C.fa.her.
vbi hoc tꝫ Bal.⁊ per ibi no.hoc idẽ Bal.voluit in.l.j.ff.de rerũ
diui.in.ix.qo.p̃terea hoc ꝓbat.nã sicut nõ possunt vasalli inter
se diuidere hmõi feuda:ita plures dñi feudi nõ possunt diuide
re:qꝛ non cogit vasallus ꝓ vno feudo plures dños habere ma-
xime in ducatis comitatibus ⁊ marchionatib⁹.vt est tex.in.d.c.
imperialẽ.§.preterea ducatus.⁊ tradit Spe.in ti.de feu.§.qm̃.
ver.xix.⁊ tñ Jo.an.sup dicto ver.in addi.Spe.referẽdo Hosti.
in sum.in ti.de feudis.dicit hoc verũ nisi in diuisione feudũ per
uenerit ad vnũ ipsoꝝ vel aliter inter eos cõuenerit qd vnus hꝫ.
allegat.l.ij.§.fi.⁊.l.plane.⁊.d.l.puto.§.j.ff.fa.her.⁊.l.cõi diuidũ
do.§.j.ff.cõi diuid.si ergo fieri põt ꝙ nõ stẽt in cõione vni feudũ
est assignandũ sequendo hãc viã. ¶ Quarto rñdet qd dictus.§.
preterea ducatus.ꝓcedit qñ concedit feudũ comitatus vni⁹ iu-
risditionis.secus si plura loca ⁊ castra concludant in feudũ co-
mitatus que habeãt separatas iurisditiões:qꝛ in illis cadit di-
uisio.ita limitãdo illum tex.in.d.§.preterea ducat⁹.cõsuluerũt
doctores magne autoritatis.s.dñs Franci.de rãponibus.⁊ do.
Gaspar de calde.⁊ habeo eorum cõsilium inter consilia Gaspa
ris de calde.in suo cõsi.iij.qd incipit in xpi noie ⁊c.in qõne testa
menti seu diuisionis bonoꝝ feudaliũ ⁊c.vnde si dicta castra ⁊ lo
ca habent distinctas iurisditiones ⁊ separatas possunt diuidi
diuidendo vnã iurisditionẽ ab alia:nõ aũt diuidẽdo vnã iuris-
ditionẽ in partes. ¶ Quinto rñdetur qd dictus.§.preterea du-
catus.ꝓcedit qñ feudũ comitatus est penes vnũ ⁊ deuenit ad
plures hr̃des qui representãt psonã vnius qꝛ tales nõ possunt
inter se diuidere.vt habet in.c.si heredes.extra de testa.secus qñ
feudũ comitatus concederet pluribus a principio: qꝛ tunc vel
habemus dicere concedentẽ noluisse cõcedere in feudũ comita-
tus:qꝛ illud vr̃ impossibile.vt dictũ fuit.s.in precedenti dubita
tione in vltimo fundamento ẽm Jac.alue.in.d.c.j.in fi.de feu.
alie.vel habemus dicere principem voluisse imponere naturã
diuisibilẽ concedendo pluribus simplr̃ quo casu vnicuiqꝫ ꝓ vi-
rili videt concessisse.vt in.d.l.reos.§.cũ in tabulis.⁊ in.l.j.C.si
plures vna snia.nulli aũt dubiũ est dñm posse cõcedere diuisio-
nẽ fieri posse etiã de feudo comitatus vt cõcludũt And.de yser.
⁊ alij in.d.§.p̃terea ducatus.⁊.s.plene dictũ fuit.⁊ sic dicendũ
esset diuisionẽ fieri posse ex mente ⁊ cõuentione cõcedentis que
vel maxime attendẽda est.vt.s.in euidẽtialib⁹. ¶ Sexto rñdet
qd ille tex.in terminis nostris nõ ꝓcedit.Nã est aduertendũ qd
dicta loca ⁊ castra sunt in ducatu Mutine.vt ex tenore inuesti-
ture deprehendit.Qui quidẽ ducat⁹ in qualibet sui parte cense
bat indiuiduũ.vt in.d.§.preterea ducatus.⁊ tñ dictũ ducatum
diuisit dictus illu.princeps cõcedendo partẽ in comitatũ.⁊ sic
ꝗtuncunqꝫ ducatus esset indiuisibilis fuit effectus diuisibilis.
⁊ fuit diuisus cõcedendo partẽ in comitatũ illis nobilib⁹ de rã
17 gonibus.ergo videt ꝙ † dicta loca semel effecta diuisibilia du-
rent in persona cuiuscũqꝫ diuisibilia.sicut in simili dicimus qd
res que alienari nõ poterat semel effecta alienabilis durat per-
petuũ alienabilis.vt in.l.pater.§.quindecim.cum ibi not.ff.de
leg.iij.Idem videmus in simili qd licet causa nõ sit delegabilis
puta qꝛ sit causa meri vel mixti imperij.vt in.l.j.in princ.cũ ibi
no.ff.de offi.eius tamen si princeps semel.delegat dicitur natu-
rã suã mutare.⁊ efficitur imperpetuũ delegabilis.ita cõcludit
Bar.in.d.§.quindecim.⁊ idem tenet Gul.⁊ Bar.in.d.l.j.ff.de
offi.ei⁹.⁊ vr̃ casus in.l.j.C.q ꝓ sua iurisd.vbi hoc tenẽt gl.Bar.
Bal.⁊ Ang.Bal.in.l.ij.C.de pe.iudi.⁊ Imo.in.c.fi.extra de of.
dele.sicut etiã dicim⁹ qd actio q̃ sui natura nõ trãsit ad hr̃des.tñ
si semel transit semp transit ad heredes vt est casus singularis.⁊
ibi no.in.l.videam⁹.ff.qd met.cau.vr̃ eñi principẽ voluisse dicta
bona diuidi posse.ex quo pluribus cõcessit.⁊ ex quo diuisit du-
catũ Mutine. ¶ Septimo respondet p̃supponẽdo qd feudum
paternũ ⁊ antiquũ qd iure hereditario transmittit in hr̃des fi-
lios ⁊ descẽdentes in infinitũ.vt in.c.j.de feudi succes.⁊ sic feudũ
pr̃nũ ⁊ antiquũ dr esse diuisibile.vt in.d.c.oẽs.si de feudo fuerit
cõtrouersia.Nã vt dicit Bal.in.d.§.p̃terea ducatus.qd iste di-
gnitates regales de iure nõ transmittunt.⁊ sic infert qd non di
uidunt.lz dicat talem consequentiã nõ valere per.l.cõmuni di-
uidũdo.pꝫ ergo qd feudũ paternũ ⁊ antiquũ qd transmittit est
diuisibile cũ alia feuda preter illa illarũ dignitatũ dicant trans-
missibilia ⁊ diuisibia vt in.d.§.preterea.⁊.j.in sequenti dubita
tione latius dicet.ergo siue paternũ siue antiquũ sunt diuisibi-
lia:ita ⁊ istud de quo q̃rimus qm̃ ex tenore inuestiture datur
intelligi qd feudũ de quo querimus in omnibus ⁊ per oĩa fuit
19 equiparatũ paterno ⁊ antiquo feudo.Regula aũt est ꝙ † virt⁹
termini ad quem fit equiparatio transfundit in terminũ equi-
paratũ.Ista est theorica Ja.de are.⁊ Bar.in.l.j.ff.de le.j.⁊ ma
xime ꝓpter illa verba in omnibus ⁊ per omnia per no.p Gul.
⁊ Bal.in.l.oĩa priuilegia.C.de epis.⁊ cle.⁊ pro illa doc.Barto.
al's allegabã tex.in.l.illud.ff.de do.cau.mort.⁊ in.l.j.§.j.si quid
in frau.pa.⁊ insti.de dona.§.est ⁊ aliud.⁊ gl.que hoc dicit in.c.
j.extra ne sede va. ¶ Octauo respondet p̃supponẽdo qd regulr̃
feudũ dr diuisibile.vt in.d.c.oẽs.⁊ sic dispositio.d.§.preterea.est
exorbitãs nedũ a regulis cõis de qua in.l.in hoc iudiciũ.§.si cõ-
ueniat.ff.cõi diui.⁊ in.l.fi.C.cõi diui.sed etiã a regulis cõsuetu-
dinũ feudoꝝ.ergo dictus.§.est stricte interpretandus:⁊ reducẽ
dus inq̃tum possibile est ad cões regulas.ar.l.si serui vni.C.de
noxali.cũ ibi no.⁊ eius qd habet in.l.fi.§.in cõputatiõe.C.de iu
re delib.ex quo p̃supposito sumit assumptũ qd.d.§.preterea du
catus est intelligendus in bonis:⁊ rebus cõces.ꝓprie in feudũ
comitatus.ar.l.quicqd astringende.ff.de ver.obli.⁊.l.iij.§.hec
verba.ff.de neg.gest.cũ vulgaribus.sed in casu nostro nõ sumus
in rebus ꝓprie datis in feudũ comitatus.vt ex plurimis osten-
sum fuit in precedenti dubitatione.igitur ⁊c.lz enim aliquo re
spectu posset dici feudũ comitat⁹:nõ tñ põt dici simpliciter feu-
dũ comitatus sed ẽm qd.verba aũt debent intelligi simpliciter
⁊ nõ ẽm quid.l.hoc legatũ.ff.de leg.iij.⁊ in.l.titie testores.⁊ ibi
Bal.⁊ alij.ff.de leg.j.⁊ debent intelligi in potentiori significatu
l.j.§.qui in perpetuũ.ff.si ager.vect.vel emphy.petit.ergo dispo
sitio dicti.§.p̃terea.dꝫ intelligi in feudo comitatus simpliciter
⁊ non ẽm quid.⁊ sic nõ vendicat sibi locũ in terminis nostris.⁊
maxime verum arbitrarer.si predictis locis ⁊ castris nõ cõueni
ret talis regalis dignitas:sed ex priuilegio essent erecta adeo qd
nõ resultaret incõmoditas prefato illu.principi ex eoꝝ diuisio-
ne: qꝛ nõ proprie esset comitatus nec talis de quo loquit dict⁹
§.preterea.attẽta rõne ibi assignata rõne ibi assignata qua ces-
sante deberet cessare dispositio.l.adigere.§.q̃uis.ff.de iure pat.
cũ cessante extra de appel.Et statim latius dicetur. ¶ Nono re
spondet p̃supponendo rationẽ illius tex.s.in cõtrariũ allegatã
Item p̃supponẽdo qd sicut lz arguere a ratione expressa in.l.vt
in.l.milites agrũ.ff.de re mili.⁊ in.l.his solis.C.de reuoca.do.⁊
per Bal.post Pet.⁊ Cy.in.l.nõ dubiũ.C.de legi.Itẽ etiã lz ar-
guere a ratione coniecturata.vt per Bal.in.l.maximũ viciũ.C.
de lib.p̃te.⁊ in.l.q̃uis.C.de fideic.⁊ sequit Pau.de ca.⁊ Cuma.
in.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.Ita ex opposito sicut lz arguere a
ratione.l.expressa cessante.vt in.d.§.q̃uis.ita lz arguere a rõne
tacita cessante.qꝛ qd operat ꝓpositũ in ꝓposito operatur oppo
situm in opposito.l.si vt ꝓponis.C.de nupt.l.si ex toto.in prin.
j.de le.j.Rectũ eñi sui iudex est ⁊ obliqui.vt inquit Aristo.pri-
mo ethy.Quo premisso stante arguitur.ratio finalis.s.assigna
ta.d.§.preterea ducatus.cessat in casu nostro.igitur nõ hꝫ locũ
in terminis nostris.cõsequentia no.per p̃suppositũ.⁊ probatur
per tex.cũ ibi plene no.per Bart.in.l.ij.§.fi.ff.de dona.Assum-
ptũ ꝓbo.Nã omnis rõ assignata quare tale feudũ nõ possit di-
uidi tendit ad cõseruationẽ dignitatis cõcesse respectu superio
rum.sed stante diuisione ⁊ discordia ⁊ scandalis eminentibus
sequit contrarius effectus.qꝛ potius feudũ dissipat iuxta illud
Sallustij.Concordia parue res crescũt:discordia maxime dila-
buntur:⁊ iuxta illud xpi omne regnũ in se diuisum dissolabit.
⁊ domus.s.domũ cadet.sicut eñi vnio parit cõstruationẽ.ita ex
opposito discordia parit dissipationẽ ⁊ destructionem.Si ergo
ades discordia ⁊ imminet scãdalũ p que apparet qd diuisio nõ
20 operabit destructionẽ:ergo diuisio operabit cõseruationẽ.†na-
tura enim cõtrarioꝝ est vt mutuo se expellãt vt quinto met.scri
bit Aristoteles.⁊ probatur in.l.vbi repugnantiã.ff.de reg.iur.
⁊ in.l.j.C.de fur.⁊ ideo entia que nolũt male disponi vnionem
desiderant.vbi mala sequeretur dispositio vnio desiderari non
debet:sed potius diuisio.ꝑfectior eñi tunc dicitur diuisio indu-
cit magis conseruationẽ q̃ vnio ⁊ sic ꝑfectiores operationes vt
scribit.vij.me.reddit eñi effect⁹ silis sue cause.l.j.C.d ori.iu.⁊.l.j.
21 ⁊.ij.C.de or.cog.⁊ in.c.ij.e.ti. ¶ † Preterea omnia que tendũt
ad finem iudicantur secundũ fi.l.omnino.ff.de spon.cuncta eñi
secundum finem moderati oportet vt scribit etiam philosoph⁹
in.ij.de anima.⁊ ꝓbat aperte in primo ethi.finis autem est con
seruatio cum naturalis appetitus sit omnium rerum ad sui cõ
seruationẽ.vt in primo de physico.Audita scribit Aristo.dum
dicit omne enim ens appetit semper manere.vnde finis cuiusli
bet principis ac reipublice est vt bene oẽs beateqꝫ viuant quoꝝ
curam gerunt finaturqꝫ libertate tranquilla pace atqꝫ natura-
li amicabilitate.vt primo politicoꝝ scribit Aristo.hoc aũt esse
nõ potest si complicata dñia fuerunt.desidentia.⁊ maxime si scã
dalum immineat cum transquilitate ⁊ pari opponatur discor-
dia vt plene ꝓbat sanctus Tho.in scđa scđe.q.xxxvij.in princ.
vnde non

vnde nō est cēsendū leges ꝓhibere diuisionē q̄n ex tali diuisione
non sequeref scandalū cū leges ꝓuideāt in oībus rōnem oium
vtilitatē cōicantes vt.v.ethy.ꝓbat Aristo.ꝛ ꝓbatur in.l.nā et
Demosthenes.ff.de legibus.vbi aūt nō adest vtilitas sʒ potius
oppositū non est cēsendū leges ꝓuidisse.ꝛ ideo p̄fatus illu.prin
ceps qui semp oī cura ꝛ diligētia ad finē cōseruationis sui dn̄ij
fuit intētus dʒ ad ꝯsentiēdum huic diuisioni induci quo ꝯsen
tiēte oīs cessabit dubitatio supposita ei⁹ ptāte quā amplissimā
esse arguūt inuestiture transacte.ꝛ sic eo volente in iudice fiet et
22 scandalis obuiabif.❡ †Decimo ꝛ vltimo rn̄detur:nā ꝛ si alias
non esset licitū:tn̄ rōne orte discordie ꝛ scandali eminētis euitā
di dʒ hoc licere.qd̄ ꝓbatur supposito ꝙ vbi cōsuetudo feudi nō
loquif recurrimus ad ius cōe.casus est.ꝛ ibi nota.in.c.j.de co
gnitione feud.si ergo text.in.§.preterea ducatus.nihil dicit q̄n
scādalū immineret ꝛ maxime discordia vel debemus dicere illū
tex.ħ casu nō loqui tāꝗ diuerso ꝛ sic nos remanere in dispositio
ne iuris cōis vel legē feudi tanꝗ particularē recipere interpre
tationē a iure cōi tanꝗ a lege cōnaturali sicut in statutis dici
mus.ar.eius qd̄ hr̄ in.l.nam ꝛ posteriores.ff.de legi.ꝛ p Bar.in
l.oēs populi.in.vj.q.ꝛ pleriqꝫ ēt dicunt in.d.c.j.de feu.cogni.ꝙ
sicut in statutis ita in ꝯsuetudinibus feudoꝝ lʒ arguere.stante
ergo prohibitione diuisionis per pactū de iure cōi ad certū tps
quo casu validū est vt in.d.l.in hoc iudiciū.§.si cōueniat.ff.cōi
diuidundo.tn̄ fieri pōt diuisio pp ortam discordiā:ꝛ tn̄ validū
est arg.de pacto ad statutū.vt tradif in rub.C.de decre.decu. et
in.l.nō impossibile.ff.de pac.immo fortius stante mādato testa
toris de non diuidēdo ad certū tps tn̄ eadē de causa diuisio fie
ri pōt.ꝛ tn̄ mandatū testatoris ꝓ lege seruari dʒ vt in autētico
de nuptijs.§.disponat.vt hec oīa probanf ex his q̄ ponit Jaco.
de arena in.l.fi.§.titius.ff.de lega.ij.ꝛ Bart.ꝛ Bal.in.l.si cōue
nerit.ff.ꝓ socio.ꝛ Bal.in cōsi.suo qd̄ īcipit viso dicto puncto di
co ꝛc.idē etiā videmus in ꝓhibitione legali.in.l.iubemus nul
li.C.de sac.san.ecc.ꝛ per Bar.in.l.qd̄ dr̄ de tutelis.ꝛ.l.inter pu
pillos.ff.de aut.tut.ꝛ Bal.in.l.j.ff.de rebus eoꝝ.ꝛ in.l.j.C.si ad
uersus transactionē.quibus etiā accedat.nam rōne scādali eui
tādi recedemus ab expressa.l.dispōne vt ꝓbatur in.l.qui decē.
ff.ad.l.cor.de sicca.ꝛ in.l.si qs filio exheredato.circa mediū.ff.de
inusto testō.ꝛ in.c.si q̄n.de rescrip.ꝛ in.c.cū teneamur. extra de
preben.ꝛ p id qd̄ not.glo.in.c.ꝛ si illa.j.q.vij.ꝛ in.c. apostolica.
viij.q.j.ꝛ qd̄ tradit Cardi.florē.in repe.c. perpēdimus.extra de
sn̄ia excō.put habef.ꝛ plura alia iura adducit ad ꝓpositū Lu
ro.in.l.si vero.§.de vero.ff.so.ma.in.vij.fallētia.ꝛ p Jo. an.in.c.
fi.de offi.dele.li.vj.ꝛ in.c.fi.de pact.eo.li.❡ Ex quibus cōcludo
diuisionē in terminis nr̄is esse pmissam.ꝛ sic ēt dicamus dicta
bona cōcessa esse in feudū comitatus.ꝛ pʒ rn̄sum esse ad cōtra
ria.ꝛ hoc quo ad scd̄am dubitationē.❡ Circa tertiā ꝛ vltimam
dubitationē etiā prima facie in terminis nostris videbaf dicen
23 dū ꝙ †quantūcunqꝫ nō cēserētur data in feudū comitatus sed
iurisditiōis tn̄ ꝙ nō possent diuidi.ꝛ hoc etiam discutief quid
iuris de bonis secūdo loco in feudū cōcessis que dicūtur cōcessa
in feudū iurisditionis vt.j.ostēdetur.hec aūt cōclusio ꝓbatur.
Primo per tex.in.d.c.imperialē.§.preterea ducatus. In scd̄o
rn̄so vbi tex.dicit ꝙ aliud feudū.s.ꝙ̄ dignitatis diuidif si cōsor
tes voluerint.ergo a cōtrario sensu ꝓbat ille tex.ꝙ si consortes
noluerint ꝙ tale feudū non diuidatur.qd̄ ar. validissimū est in
iure.vt in.l.j.ꝛ ibi plene no.ff.de offi.eius cui manda.est iurisdi
tio.ꝛ in.l.qui testō.§.mulier.ꝛ ibi pleneper Bal.ff.de testamē.
ꝛ in.l.inter socerū.§.cū inter.ff.de pact.dotalibus. tradit Bal.
in.l.cōuenticulā.C.de epis.ꝛ cle.sed in casu nostro vnus ex con
sortibus hoc est vnus ex feudatarijs ꝯdicit.ergo eo cōtradicen
te tale feudū diuidi nō pōt.❡ Scd̄o p̄dicta cōclusio cōfirmatur
nam feudum dr̄ seruitus quedam ẜm Bald.in.l.si plures.C.de
conditio.insertis.ꝛ ꝓbatur hoc in.c.j.§.nulla per quos fiat in
uesti.ꝛ in.c.j.§.verisimiliter.de cap.qui curiā vendidit. sed ser
uitus dr̄ esse quid indiuisibile vt in.l.stipulationes non diuidū
tur.ff.de ver.obli.cū ibi plene no.ꝛ in.l.ij.§.ex his.ff.de ver.obl.
igitur ꝛc.❡ Tertio hec opi.cōfirmaf per tex.in.l.imperator.ff.
ad municipales.vbi expresse habef ꝙ magistratuum officiū est
indiuiduum.Jtē iurisditio vr̄ quid indiuiduū cum pro parte
explicari non possit vt in.l.in hoc iudicio.ff.fami.her.si ergo iu
risditio est quid indiuiduum.igitur feudum iurisditionis di
citur esse quid indiuiduū.ergo non cadit diuisio ꝛc. ❡ His tn̄
ꝛ alijs q̄ in ꝯtrium argumentādo adduci possunt nō obstātib⁹ cō
trariā opinionē veriorē existimo ꝙ alia feuda iurisditionis non
habētia annexā dignitatē regalē diuidi possunt cuius modi est
feudū scd̄o loco concessum de dictis alijs terris castris ꝛ villis
anno dn̄i.M.cccclxv.q̄m illa nō fuerūt cōcessa in feudū comita
tus.sed simpliciter iurisditio qd̄ clare pʒ cū dicta loca ꝛ castra
nō affirmenf habere annexā dignitatē comitatus.ergo nō pn̄t
dici cōcessa in feudū comitatus vt in.c.j.cū ibi no.quis dicatur
dux comes vel marchio.Jtē qꝛ in nulla parte inuestiture dr̄ ꝙ cō
cedanf in feudū comitatus sed tm̄ iurisditionis.igitur hoc dici
nō pōt cū omissum habeaf ꝓ omisso.l.si stipulatus.§.grysogo
nus.ff.de ver.obl.ꝛ.s̄.latius dictū fuit.Jtē qꝛ dicta loca fuerūt
cōcessa p prefatū illu.ducem autoritate ꝓpria.ꝛ sic nō possunt
dici cōcessa in feudū qd̄ habeat annexā dignitatē regalē que nō
pōt tribui nisi p imperatorē vel reges.vt in.d.c.j.quis dicaf dux
comes ꝛc.ꝛ in.c.j.de feudo marchie.cū vtrobiqꝫ not.ꝛ.s̄.latius
dictū fuit in prima dubitatione.vn̄ ꝯcludo tale feudum diuidi
posse.Que ꝯclusio plurimis cōprobaf.❡ Primo per tex.in.d.
§.pterea ducatus.vbi tex.ꝓhibet diuisionē in certis casibus.s.
in feudis dignitatem puta ducat⁹ comitatus ꝛc. ergo in alijs
feudis vr̄ diuisionē concedere.l.cum pretor.ff.de iudi.l.marit⁹.
C.de procura.ꝛ.l.fi.C.de pac.conuentis.ꝛ ideo dicit text. aliud
vero feudum scilicet preter feudum dignitatis diuidif.❡ Se
cundo hec conclusio probaf.qꝛ si in casu nostro admittif diuisio
dato ꝙ essent cōcessa in feudum comitatus.ergo multomagis
diuisio censef ꝓmissa cū magis dicaf indiuiduum feudum co
mitatus ꝙ̄ alia vt in.d.§.preterea ducatus.arg.autē.multoma
gis.C.de sacrosan.eccl.❡ Tertio quia si consuetudo est in Jta
lia ꝙ feuda regalium dignitatū diuidantur vt dixi in p̄cedenti
dubitatione ẜm Jo.an.ergo multomagis ꝯsuetudo esse debet
in alijs non regalibus.❡ Quarto quia sicut in feudo comitat⁹
dictum est: ita in alijs cadit diuisio vel ꝙ alteris annis vasalli
exerceant iurisditionē ꝛ administrent vel ꝙ vnus exerceat vsqꝫ
ad talem locū alius circa alium prout.s̄.dictū fuit in precedēti
dubitatione.Et in specie ita concludit Bal.ꝛ sequif Jac.alue
roti in.d.§.preterea ducatus.ar.l.quotiens.ff.de vsuf.ꝛ.l.lucio.
ff.de aqua quot.ꝛ esti .Et fuerūt verba Ja.de ardizonibus. in
ti. quibus mo.feudum amit.ꝛ sub rubricella. vtrum feudum
iurisditiōis diuidi possit.ꝛ hanc opi.tenet Spe.in ti.de feu.§.
q̄m.ver.xxxiiij.ꝛ est cōis omniū opi.❡ Quinto qꝛ pōt fieri diui
sio si feudū vni adiudicaref ẜm qd̄ plene dictū fuit.s̄.in precedē
ti dubitatione.❡ Sexto fieri pōt diuisio.quia a prin.pluribus
dicta loca ꝛ castra concessa ꝛ in secunda inuestitura fuerunt cō
cessa.ꝛ sic viriliter.iuxta.l.reos.§.cum in tabulis.ff.de duobus
reis.ꝛ.s̄.clarius dictum est.immo qd̄ fortius est in casu nostro
fuit facta ꝯcessio tribus vnicuiqꝫ pro tertia.ꝛ sic videf fuisse de
intentione partium ꝛ cōcedentis ꝙ tale feudum diuidi posset.
❡ Septimo dato ꝙ predicta cessarent:tn̄ rōne eminentis scan
dali posset hec diuisio fieri.ꝛ ad hoc adduco oīa que adducta
fuere in precedenti dubitatione:in duabus vltimis rationibus
ꝛ quasi oīa alia adducta.s̄.possent iterū ad ꝓpositum adduci.
sed non est expediens qꝛ cōis omnium opi.cantat ꝙ in feudo iu
risditionis cadat diuisio.immo dicit Bal.in.d.§.preterea du
catus.ꝛ sequif Ja.aluaroti ꝙ in tali feudo cadit vera diuisio iu
ris ꝛ administrationis.solum restat rn̄dere ad rōnes in ꝯtrium
adductas qbus solutis clarissima apparebit decisio.ꝛ ad pri
mam rn̄def qꝛ lʒ tex.in.§.preterea ducatus.dicat simplr̄ si con
sortes voluerint ꝛ doc.intelligāt illum tex.etiā in feudo iurisdi
tionis.tn̄ doct.oēs indistincte concludūt ꝙ feudū iurisditiōis
pōt diuidi.nec distinguūt an cōsors ꝛ socius siue confeudata
rius voluerit vel nō ergo indistincte debeāt intelligi.l.j.§.ꝛ gn̄a
liter.ff.de le.prestā.xix.di.si romanoꝝ.si enim doc.hoc voluissent
vtiqꝫ expressissent.l.vnica.§.finautē.ad deficientis.C. de cadu
cis tollen.sed nō sine cā nō distinxerunt predicto modo qꝛ predi
cta inductio a contrario sensu nō est de intentione illius tex.sed
veritas intellectus est qꝛ in primo rn̄so dicit ꝙ feuda comitat⁹
ducatus ꝛc.non diuiduntur aduersatiue subdit aliud autem
feudum si consortes voluerint diuidatur.ꝛ sic aduersatur prece
dēti rn̄so qd̄ loquif de feudo qd̄ non pōt diuidi etiā consortib⁹
volentibus.quasi dicat ꝙ aliud feudum eis volentibus diuidi
pōt.facit regula qꝛ vbicūqꝫ nō est ꝓhibita diuisio cōcedif etiā
aduersario inuito:qꝛ nemo stare cogitur in cōione. d.l.in hoc
iudicium.§.si cōueniat.ff.cōi diui.❡ Preterea ꝯ dictū ar.a con
trario sensu nō dʒ sumi ad correctionē iurium.vt notat Barto.
in.l.oēs populi.ff.de iusti.ꝛ iu.ꝛ est glo.in.c.cupientes.§. quod
si per.xx.de ele.li.vj.Jdē voluit glo.in.c.ij.de eta.ꝛ quali.li.vj.et
gl.fi.in.l.vt liberis.ibi nec lex vetat.C.de collatio.quā ibi ad hoc
24 ponderat Ful.sed in casu nostro †si sumeretur arg. a contrario
sensu primo induceretur correctio iuris cōis qd̄ vult neminem
cogi stare in cōione vt in.d.§.si conueniat.cū simi. item ꝛ corre
ctio iuris consuetudinariꝫ qd̄ vr̄ permittere diuisiones vt in.c.
omnes filij.si de feudo fuerit cōtrouersia.dicit enim Bal.in.l.si
plures in.ij.col.ꝙ feuda regulr̄ sunt diuidua preter feudū fran
cum ꝛ feudū habēs annexā dignitatē vt ibi latius per cū imo
fortius dici posset ꝙ in consuetudinibus feudoꝝ non pōt sumi
ar.a contrario sensu.nam vt notabiliter inquit tex.in.c.j.de feu
di cognitione.tunc quis potest vti lege scripta q̄n casus non est
cōprehensus in cōsuetudine feudi.vnde notandum est qd̄ dicit

cõprehensus.⁊ sic intelligit qd̃ sit cõprehensus ex propria signi-
ficatione verboꝝ iuxta no. per Bar.in.l.j.ff.de ver.sig.⁊ sic quã-
do casus nõ reperit̃ scriptus ⁊ expressus in consuetudine feudi
i.in ꝯstõnibus feudalibus expresse vel etiã tacite ex significatiõe
tñ verboꝝ cõsuetudinis scripte vel ex mente intrinseca tũc debe
mus vti.l.scripta.⁊ ergo in eo qd̃ venit a cõtrario sensu cõsuetu
dinis debemus vti.l.scripta:qm̃ ar. a cõtrario sensu qd̃ dr̃ sumi
improprie vt.l.j.ff.si tab.test.nũl.exta.igitur ⁊c. ¶ Preterea dr̃
sumi indirecte vt in.c.cũ apostolica.in fi.de his q̃ fiunt a prelato
sine cõsensu capituli. Itẽ dicitur sumi ficte vt ꝓbatur in.l. si ꝓ-
curatorẽ.§.si ignorãtes.ff.mãda.in verbo intellecto qd̃ denotat
fictionẽ vt no.glo.in.l.heres qñq3.ff.de acq.he.si ergo habemus
stare iuri cõi clara est decisio.⁊ hoc maxime in terminis nostris
ꝓpter discordias ⁊ rationes imminẽtis scãdali:qꝛ si sumendo ar.
a cõtrario sensu stantib⁹ predictis impediret̃ diuisio resultaret
absurdũ rõne discordie ⁊ imminẽtis scãdali ergo nõ d3 sumi.l.
cõuenticulã.⁊ ibi plene per Bal.C.de cõdi.inser.⁊ ex his rema-
net soluta ꝑma rõ. ¶ Minusq3 obstat secũda rõ.qꝛ vt dicit Ja.
de ardizonis in dicta rubricella.vtrũ feudũ iurisditiõis diuidi
§3 possit. † l3 feudũ sit spẽs seruitutis tñ equiparat̃ vsufructui.et
sic sicut vsusfructus poterit diuidi.allegat qd̃ habet̃.in.l.cõi diui
dũdo.§.si duo.⁊.§.cum de vsuf.ff.cõi diuidũdo.⁊ in.l.j.§.si vsu.
ff.ad.l.fal.cũ pluribus alijs.⁊ hoc sequit̃ Spe.in ti.de feud.⁊ in
d.ver.xxxiiij.⁊ Bal.⁊ Ja.de aluarotis.in.d.§. preterea ducat⁹.
si em̃ feudũ equiparat̃ vsufructui. vt dicũt prefati doct.⁊ t3 etiã
Bal.in.c.j.§.hoc quoq3.de succe.feud.⁊ in.c.j.§.fi.qui. mo.feu.
amit.ergo sequit̃ clare qd̃ sicut vsuf.est diuisibilis.l.quinta.ff.de
vsu.tradit̃ per Bar.⁊ doc.in.l.stipulationes nõ diuidunt̃.ff. de
ver.ob. Ita ⁊ tale feudũ d3 cẽseri diuiduũ. ¶ Nec ob.tex.tertia
ratio.qm̃ vt inquit Bal.in.d.§.preterea ducatus. ipsa substan-
tia iurisditionis diuidi non põt cũ sit precise qd incorporale.s3
ad diuisionẽ peruenit̃ per diuisionẽ territorij vel ꝑ subalterna-
tiones temporꝝ.vt.s̃.dictũ fuit:vnde qꝛ cõceptus mentis nescit
diuidere iurisditionẽ substantiã diuidit ⁊ cõmoditatẽ.ar.l.non
satis.§.si ergo .ff.quẽad.serui.amit.⁊.l.alienã.§.fi.ff.de neg. ge.
26 † incorporalia em̃ nõ diuidunt̃ ꝑ se sed in cõsequentiã rei corpo
ralis.l.arborꝝ.§.aquarꝝ.itẽ.ff.cõi diui.⁊ ad hoc allegat Bal. Ja.
de ardizo.in dicta rubricella.vtrũ feudum iurisditionis diuidi
possit.Nam in simili videm⁹ qd̃ vsusfruct⁹ ꝓut est ius vtẽdi ⁊c.
vt in.l.j.ff.de vsuf.tanq̃ qd incorporale dr̃ indiuiduus.⁊ ita in-
telligit̃ qd̃ hr̃ in.l.si cũ duorꝝ.ff.de stipu.seruorꝝ.tradũt Bart. ⁊
doc.in.d.l.stipulationes nõ diuidunt̃. ⁊ tñ alijs respectibus est
diuidu⁹.s.respectu cõstitutiõis:qꝛ pro parte ꝯstitui pt̃ ⁊ diuidit̃
inter heredes:et pro parte solui põt vt plene declarant docto.⁊
ibi plenissime scripsi.in.d.l. stipulatiões nõ diuidunt̃. ⁊ qd̃ tale
feudũ diuidi possit oẽs ꝯsentiũt.⁊ ex his remanẽt solute rõnes
in ꝯ͛riũ adducte. ¶ Sed postremo restat vna dubitatio circa am
bas vltimas qõnes.s̃.determinatas.qꝛ in pũcto dr̃ qd̃ fili⁹ comi
tis Guidonis q instat diuisionẽ fieri est minor.xx.ãnis ergo vr̃ q̄
27 non † possit ꝓuocare ad diuisionẽ rerũ immobiliũ. vt habetur
in.l.si pupillorũ.in princ.ff.de rebus eoꝝ. ¶ Sed ad hoc facilis
est rñsio qd̃ fieri põt legitima causa subsistente ⁊ ꝓuocare potest
ad diuisionẽ rõne discordie ⁊ ĩminẽtis scandali. Ita no.in.d.l.
si pupilloꝝ.⁊ in.l.pe.C.de predijs mino. ⁊ ita no.Cy. ⁊ Bal. in
d.l.iubemus nulli.C.de sac.san.ec.⁊ glo.⁊ Bar.in.l.inter pupil
los.ff. de auto. tuto.⁊ Bald.in.l.fi.C.cõmuni diui. vnde cũ hic
subsit legitima causa etiã ipse minor põt ad diuisionẽ ꝓuocare.
¶ Sed adhuc restat alia dubitatio qꝛ l3 in feudo iurisditionis
hec responsio procedat qd̃ nõ est prohibitũ diuidi tñ non videt̃
ꝓcedere in feudo comitatus qd̃ est prohibitũ diuidi . ⁊ sic con-
currit duplex prohibitio diuisionis.prima qꝛ minor nõ põt ad
diuisionẽ prouocare . scd̃a qꝛ feudum ꝓhibetur diuidi:quibus
duabus ꝓhibitis simul iũctis videt̃ qd̃ etiã legitima causa sub-
sistente nõ possit minor ꝓuocare ad diuisionẽ,⁊ per tex.no.in.l.
ij.C.de vsuca.pro empto.⁊ qd̃ per illũ tex.dixit Jo.de imo. in.l.
si filiusfami.§.diui.ff.de leg.j.allegando etiã Inn.in.c.Raynal.
de testamẽtis.⁊ gl.in.l.fi.C.de rebus alie.nõ alie.ad idẽ tex . no.
in aut.de alie.empby.§.sanctissimis.⁊ qd̃ per illũ text. dicit sin-
gulariter Bal.in.c.j.§.p̃terea.de capi.corradi.facit tex.in.l. tu-
telã iuncta glo.C.de admi.tu.qd̃ dixit Bal.in.l.fi.C.de pact.in-
ter emp.sed ad hoc etiã faciliter rñdet̃ qd̃ nos sumus in casu in
quo diuisio feudi comitatus non est prohibita.⁊ sic non concur
rit duplex prohibitio : cũ ex plurimis capitibus ostensum fue-
rit diuisionẽ fieri posse.preterea hic non solum prouocat ad di-
uisionem minor sed etiã maior qꝛ prouocat etiã comes vgocio.
⁊ sic fieri potest diuisio ratione ꝓuocatiõis ad diuisionem ipsi⁹
maioris. minor enim quatenus est prouocatus potest ad diui-
sionem venire.dictum est no. Jo.an.in addi. Spe.in ti.de iuris-
ditione .§.sequitur videre. ver.pone qd̃ talis in additione que
incipit . Ad hoc no. ⁊ ex his sunt expedita omnia dubia ex su-
prascripto themate elicita. Laus deo ⁊c.

¶ Consilium.clxvj.

1 ☞ Fines et dominiũ iurisditionis an probentur per famã ⁊
communem opinionem.
2 Instrumentorũ ꝓbatio in antiquis est melior quam testium.
3 Curia quid sit:et an probetur per instrumenta.
4 Jus an probetur translatum per instrumentum venditionis.
5 Alienatio est ꝓhibita in feudis:nec currit prescriptio.
6 Dominiũ totius iurisditionis ⁊ rerum particularium trãsfer-
tur per verba ampla submissionis.
7 Pascendi ius quomodo probetur.
8 Prescriptio etiã longissima ⁊ statuaria quando impediatur.
9 Titulus gñalis pro suo nõ sufficit ad prescriptionẽ de iure cõi.
10 Verba.perpetuo attendere et obseruare.quid importent.
11 Prescriptioni an renunciari possit.
12 Prescriptio equiparatur pacto et habet vim contractus.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spũssanctus illuminet intellectũ . ¶ In causa
cõitatis castri montis nigri cõtra cõitatẽ mõtis La-
tronis.visis instr̃is ⁊ ꝓbationibus hincinde factis ⁊ deductis
ꝓcedã breuiter per cõclusiones substantialiter loquendo ⁊ sup-
flua omittendo.vñ prima cõclusio sit qd̃ bona ⁊ pascua de qui-
bus est cõtrouersia inter dictas cõitates probantur fuisse olim
infra fines mõtis Nigri que cõclusio ꝓbatur per publica instr̃a
per que ostẽdit̃ dicta pascua ⁊ bona esse in curia montis nigri
que quidẽ instr̃a fuerũt cõfecta ab olim dñis illarũ rerũ qui illa
pascua ⁊ totã curiã mõtis Nigri dabant feudũ . vnde succedit
qd̃ qñ fit mentio de vna re in cõcessione que fit ab illo qui super
iurisditione posset disponere per talia instr̃a ꝓbantur iurisdi-
tio ⁊ cõfines iurisditionis. Ista est gl.ordinaria in.c.si papa.de
priuile.lib.vj.quã approbant Anto.de bu.⁊ oẽs Mod.in.c.fi.
de successio.ab intesta.vnde cũ talia instrumẽta per que appro-
bantur dicti fines fuerint cõfecta ab illis qui poterãt sup iuris-
ditione disponere per talia instr̃a probatur fines iurisditionis.
¶ Confirmant̃ predicta.qꝛ l3 alias per instr̃a facta inter priua-
tos non probent̃ cõfines iurisditionis.vt not.gl.in.l.predijs.§.
balneas.ff.de leg.iij.⁊ no.Inn.in.c.cũ in iure.de offi. dele.etiã si
sint multa instr̃a.vt no.Pet.de ancha.in cle.literis.de ꝓba. Et
tenent cõiter legiste Cy.Bar.⁊ Ang.in.l. cũ aliquis .C. de iure
delibe.⁊ Cy.in.l.optimã.C.de cõtrahen.⁊ cõmit. stip. ⁊ Anto.
de bu.in.d.c.fi.Tamen predicta ꝓcedunt qñ ageremus de pro-
bandis finibus iurisditionis recentibus ⁊ antiquis. secus si de
antiquis finibus iurisditiõis.hoc tenuit aperte gl.in.c.cũ olim.
de censi.quã ita declarat ⁊ approbat Pe.de anch.in.d.cle.lr̃is.
Hoc etiã clare voluit Bal.in.d.l.cũ aliquis. C .de iure deliber.
1 probatur hoc ratione.† Nã si per communem opi . vel famã ꝓ-
bantur dominiũ ⁊ finis iurisditionis . In istis antiquissimis.
vt not.in.l.si arbiter.ff.de proba.⁊ in.l.ij.§. itẽ labeo.ff.de aqua
plu.arcen.⁊ tenet Bald.in indiuiduo allegans Barto . ita te-
nentem in.l.conuenticulã.C.de epi.⁊ cle.⁊ idẽ t3 Bal.in.l. pro-
prietatis.in fi.C.de proba.⁊ Anto.de but.in.c.veniens.de test.
Ergo multo fortius vel adminus eadem rõne idem faciũt pu-
blica instr̃a super facto antiquo : qꝛ in tali facto per ista multa
instrumenta vel ꝓbari communis opi.vel aliquid sibi equipol-
lens.vt inquit Bal.in.d.l.cũ aliquid.vbi hanc rationem sentit
licet nõ ita clare.⁊ confirmo hoc vltimũ per ea que not.Ant.de
bu.in.c.j.de fide instru.allegans dicta Spe.in ti.de instru.edic.
§.restat.in multis versiculis.vbi vult qd̃ ad probandũ aliquem
esse notarium sufficiat producere multa instrumẽta que sint re-
cepta pro publicis instrumentis:qꝛ ex illis ꝓbatur quedã com-
munis opi.notariat⁹.vnde si per instrumẽta inter priuatos ple
ne probãtur fines iurisditionis in antiquis q̃to magis per in-
strumenta confecta ab illis qui possunt disponere super talib⁹
finibus iurisditionis.per id qd̃.s̃.dictum fuit secundum gl . in
2 d.c.si papa. Pro hoc facit.qꝛ † in istis factis antiquis melior est
ꝓbatio que fit per instrumenta quam probatio que fit per te-
stes ƀm gl.no.quã approbant oẽs in.c.iij.loco.de ꝓba . Et ideo
tex.in.c.cum causam.in fi.eo.ti.postq̃ posuit in istis factis anti-
quis ꝓbationẽ fame ⁊ libroꝝ cõsequẽter adiungit. Et quecũq3
adminicula quasi dicat qd̃ etiã ex alijs ꝓbationib⁹ p̃sumptiuis
possunt probari limites iurisditionis.⁊ talia sunt instrumenta
antiqua.⁊ ita per illũ tex.tenet solẽnis doctor Lud.ro.in.l.scien
dum.ff.de ver.obl.⁊ ista est cõis conclusio qd̃ in probatiõe finiũ
maxime in factis antiq̃s sufficit qualis ꝓbatio licet nõ sit oĩno
plena.tradit Dñicus de san.Gemi.in.d.c.si papa.⁊ glo.⁊ doct.
in.d.c.causam.de ꝓba.⁊ Jo.an.in rub.nõ l3 in mercu. de regu.
iur.in.vj. Traditur in.c.ad audientiã.⁊ in.c.cum nobis de pre
scrip.facit tex.in.c.dixit.xxxi.q.j.⁊ quod not. Bald.in materia
in aut.quas actiones.C.de sacrosanc.eccle.⁊ ex istis sit expedita

⁊ bene

ꝛ bñ ꝓbata ista ꝓma cõclusio in hac materia. ¶ Scḋa cõclusio sit ꝙ dicta bona ꝛ pascua de qbus est cõtrouersia ꝓbanᷓ fuisse i curia siue curte montis nigri. ergo ꝓbaᷓ qḋ fuerunt in curia siue curte montis nigri. lꝫ.n. verbũ curia siue curtis sit equocũ ꝛ multipliciter sumaᷓ. vt in.l.pe.ff.de iusti. ꝛ iu. ꝛ in.l.ij.in pn.
5 ff.de origi.iu. ꝛ p Oldra.in cõsi.cciij. tñ in materia nr̃a †nihil aliud est curia nec aliud de sui natura significat nisi quoddaꝫ ius vniuersale sub quo cõprehẽditur principalr̃ iurisditio loci. hoc ꝓbat tex.in verbo cũ vniuersitate.in.c.cũ bertholdus.de re iud. Hoc etiã est de mẽte tex. ꝛ ibi ponit Bal.in.c.j.§.item si qd.quib.mo.feu.amit. hoc etiã oñdiᷓ. nã curia est locꝰ extra castrũ q defendiᷓ ab hoĩbus castri. ꝛ in quo hoĩes cõsistẽtes castrũ defendũt ſm Bal.no.in.l.si plures.C.de cõdi.inser. ex quo ptꝫ ꝙ curia dr̃ locꝰ ptinens ad ꝓtectionẽ ꝛ iurisditionẽ castri. Nã si nomẽ curia nõ designaret iurisditionẽ nõ posset esse vniuersitas vel ius vniuersale: ex quo solũ dñium oĩum reꝝ q̃ sunt in vno loco ptinerent ad vnũ ſm Bar.in.l.titia.§.j.ff.de lega.ij. tenet Moder.in.c.ij.extra de lib.obla. Ex quibꝰ pꝫ ꝙ nomẽ curie significat iurisditionẽ. hoc idẽ voluit solẽnis doct.d. Mellus de sancto geminiano in suo tracta. bãnitoꝝ in.j. parte.ij. tpis.q.lvj. vbi dicit ꝙ curia sumiᷓ aliqñ p territorio siue comitatu alicuiꝰ ciuitatis vl̃ castri. allegat tex.in.c.j.de capita.q curiã vẽ. Territoriũ aũt est vniuersitas agroꝝ iter fines cuiusqꝫ ciuitatis vt dicit tex.in.l.pupillꝰ.§.territoriũ.ff.de v̄.sig. ergo illud qḋ est intra fines dr̃ esse de curia cũ sit de territorio. ꝛ per ꝯñs cõcludiᷓ ꝙ predicta bona ꝛ pascua ꝓbanᷓ fuisse intra fines ꝛ in curia mõtis nigri. ¶ Tertia cõclusio si i hac materia ꝙ ex quo dicta bona ꝛ pascua ꝓbanᷓ fuisse intra fines ꝛ in curia mõtis nigri. ꝛ sic principaᷓ ꝓbeᷓ iurisditio ipsius loci ꝓbatur etiã dñium reꝝ pticulariũ vel esse penes vniuersitatẽ vl̃ penes dñium castri vel etiã penes singulares personas illiꝰ vniuersitatis siue castri. hoc ꝓbat tex.in.d.c.cum bertholdus. in verbo cũ vniuersitate. ꝛ est de mẽte tex.in.d.c.j.§.itẽ si qs. ꝛ ibi hoc clare sentit Bal.in positione casus illius capituli. Predicta conclusio etiã confirmatur. nã illud qḋ est.j.fines presumiᷓ esse de finibꝰ vel illiꝰ cuiꝰ sunt fines. vt cõcludit Bal. aperte in rub.C.de cõtrahẽ.emp.v̄.xxij.q̃ro p.l.sacrã.§.fi.ff.de cõtrahẽ. emp. accedat qḋ dicit Pau.de ca.per illũ tex.in.l.j.ff.de acqr. pos. vbi dicit ꝙ loca q̃ sunt.j.fines ꝓsumunᷓ esse cõitatis cuius sunt fines. accedat ad hoc nã ille q fundat se in toto territorio siue in tota curia fundat se in qualibet parte territorij siue curie: qꝛ qḋ iuris est de toto quo ad totũ est de pte quo ad partẽ. vt in.l.que de tota.ff.de rei vẽ. ꝛ in.c.si diligenti. de presum. p quẽ dixit ibi Host. ad propositũ qḋ est arg. ꝙ cõitates ꝛ dñi tẽporales fundant intentionẽ suã de iure cõi quo ad res sitas intra limites sue terre. faciũt no.p Jo.an.in.c.fi.de offi.archi. ex quibus oĩbus.s.scriptis cõclusis in tribus precedẽtibꝰ ꝓbaᷓ predicta bona ꝛ pascua fuisse in bonis ꝛ pertinuisse ꝛ spectasse vel in cõi ad dños siue hoĩes montis nigri: vel in particulari ad singulas ꝑsonas dicte vniuersitatis siue castri montis nigri. ¶ Quarta conclusio sit ꝙ p instr̃m productum p cõitatẽ montis Latronis confectũ anno dñi. Mcclrij. in quo cõtinetur ꝙ dicta cõitas emit quedaꝫ bona a quodam Gualteroto
4 quondam monaldi ꝛc. †nullum ius ostenditur fuisse quesitũ cõitati mõtis latronis dato ꝙ dicta bona q̃ tunc dicũt fuisse empta essent illa eadẽ de quibus est qõ. qḋ tñ mihi non cõstat. hec aũt conclusio probatur. ¶ Primo qꝛ dictũ instrumẽtũ est nullũ ꝛ nullã facit probationeꝫ: qꝛ nõ est publicũ ꝛ caret debitis solennitatibus caret eñ nomine imperatoris: si fuit confectum in terris imperij ꝛ nomine pape si fuit in terris ecclesie confectum que sunt de substãtia instr̃i: ꝛ sine quibus instrumẽtum non est publicũ neqꝫ ꝓbat vt de noĩe imperatoris. probatur in auc. vt prepona. nomẽ imperatoris.§.j. ꝛ no.gl. ꝛ docto.in.l.generali.C.de tabula.lib.x. de noĩe pape probatur: qꝛ sicut in terris imperij dꝫ apponi nomẽ imperatoris: ita in terris ecclesie dꝫ apponi nomẽ pape eadem ratione. ꝛ ita tꝫ glos. in.c.quotiens.j.q.vij. ꝛ not. dñs An.in prohemio gregoria. ꝛ de vtroqꝫ tradit Spec.in ti.de instru.cau. ꝛ fi.§.ij.in princi. et ponunt plene Mod. canoniste in.c.j.de fide instru. ¶ Secundo hec ꝯclõ probaᷓ: qꝛ lꝫ dictus Gualterotus vẽdiderit ꝛ tradidit: nõ tñ per hoc oñditur aliqḋ ius fuisse translatum in dictã cõitatẽ mõtis latronis qꝛ nõ ostendiᷓ ꝙ dictus Gualterotus esset dñs ꝛ possessor illaꝝ rerũ: vnde ꝛ cõsequenter nõ ostẽditur aliquod ius fuisse trãslatum qꝛ nemo plus iuris in aliũ transfert q̃ apud seipsum habeat. vt in regula nemo plus iuris.ff.de reg.iur. ꝛ no Bar. ꝛ post eũ Jmo.in.l.celsus.ff.de vsu capi. pro hoc tex.cum glo. ꝛ ibi Ang. ꝛ Pau.de cast.in.l.quãuis.§.j.ff.de acquir.posses. notat etiam in simili do. Anto. in c.cũ venissent.de restitu.spolia. ¶ Tertio ꝛ vltimo hec cõclusio probatur qꝛ per instrumẽta ꝓducta per cõitatem montis nigri oñditur qḋ dictus Galterotus ꝛ alij vẽditores habebãt
5 dicta bona in feudũ. vñ nedũ qḋ †potuerint aliqḋ ius trãsferri alienãdo. sꝫ oĩno erãt ꝓhibiti alienare ꝛ alienãdo ceciderũt ab oĩ iure eoꝝ. vt est casus. ꝛ ibi not.doc.in.c.imꝑialẽ. iuxta principiũ de ꝓhibitione feu.alie.per Fed. vbi dr̃ feudi alienationẽ eẽ nullã. Ad idẽ tex.in.c.j.de vassa.qꝫ cõstõnẽ lotha. ꝛ in.c.j. qualiter olim feu.po.aliena. ꝛ in.c.j.in prin.de ꝓhi.feu.alie.p lotb. tradiᷓ in.c.que in ecclesiaꝝ.de cõst. ꝛ per Spe. ꝛ Jo.an.in ti.de feudis.§.qm̃.ver.xxx. ꝛ adeo est nulla ꝛ ꝓhibita alienatio qḋ in tali feudo nõ ꝓcedat ꝑscriptio ẽt lõgissimi tpis. ita concludit Andreas de ysernia per illum text.in dicto capitulo imperialem. dum dicit tert. Nullius temporis prescriptione impedietur. ꝛ ita etiam volunt Pileus ꝛ Jacobus ardizonus in summa.in titu.quib.mod.feud.amit. licet glos.quam sequũtur ibi Jac.de belui. ꝛ Bal.in.c.j.de capitulis Corradi. tãtũmodo dicat sublatã esse prescriptionẽ longi temporis ꝛ nõ longissimi. ¶ Et predicta procedũt nõ solũ in feudo dato a lay co: sꝫ ẽt in feudo dato ab ecclesiasticis: ꝛ fortius cuꝫ res ecclesiastice sui natura sint ꝓhibite alienari nisi certis solẽnitatibus interuenientibus iuxta no.in.c.sine exceptione.xij.q.ij. ꝛ in summa ꝛ hoc in feudo ecclesiastico plene disputat ꝛ ꝯcludit Ja.de belui.in.c.j. qui in feu.dare possunt. Jtẽ disputat ꝛ cõcludit solẽnis doctor Jacob.aluerotti.i.c.j.i fi.q̃ fuerit ꝓma cã bñfi.amit. vnde dicti vẽditores alienãdo irrequisito dño ceciderũt ab omni iure eorũ ꝛ alienatio fuit nulla. ꝛ p ꝯñs nullũ ius fuit trãslatũ in dictã cõitatẽ mõtis latronis emptricẽ. ꝛ per ꝯñs in dicto instr̃o non pñt se fundare: ꝛ maxime qꝛ vt in precedentibus cõclusionibꝰ pꝫ dicta bona ptinebãt ꝛ spectabãt ad veros dños dicti castri ꝛ curie dicti castri: a quibus nõ probaᷓ emptio facta sed a feudatarijs. ¶ Quinta cõclusio sit qḋ dominium dicti castri montis Nigri ꝛ curia dicti castri. et omnis eoꝝ iurisditio fuerunt
6 effecta magnifici cõmunis sena. pleno iure. †Jteꝫ dictũ castrũ cum omnibus bonis ꝛ pertinentijs ꝛ omnia bona existentia in dicta curia fuerunt effecta prefate cõitatis Senarũ vt probaᷓ per instrumentũ submissionis dicti castri in quo pꝫ quod iam est tẽpus quinquaginta annoꝝ ꝛ vltra dicti homines dicti castrũ submiserunt se ꝛ dederunt dicto magnifico cõi señ. dictum castrũ eiusqꝫ fortilitia territoriũ ꝛ districtũ cũ oĩbus possessionibus rebus iuribus ꝛ pertinentijs suis omneqꝫ dominium possessionẽ iurisditionem merũ ꝛ mixtũ imperiũ atqꝫ gladij ptãtẽ sine aliqua reseruatione per que verba manifeste datur intelligi qḋ plenũ dominium ꝛ in cõi totius vniuersitatis castri ꝛ curie ꝛ in particulari omniuꝫ rerum singulariũ castri ꝛ curie fuit translatũ in cõe seneñ. Que verba submissionis sunt adeo claraꝫ vt alia interpretatione nõ sit opus vt in.l.nõ aliter. ꝛ in.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de le.iij. qꝛ in incertis non certis locus est coniecturis.l.cõtinuus.§.cum ita.ff.de ver.obl.cũ simi. Nec est disputandum de ptãte submittentiũ ꝛ transferẽtiũ dicta iura.in cõitate senaꝝ: tum qꝛ nulla fuit dubitatio: tum qꝛ dicta submissio semꝑ fuit obseruata ꝛ effectũ habuit. Nec opinor cõitatem montis latronis in hac re se quoquo modo fun-
7 dare vñ omitto. ¶ †Quinta conclusio sit magnifica cõitas senarum ad quam pleno iure pertinebat dictum castrũ cũ tota curia in qua cõprehẽdebanᷓ ꝛ cõtinebantur bona ꝛ pascua de quibus est questio: qꝛ erãt intra fines curie vt probatum est cõcessit hominibus ꝛ cõitati montis nigri in dicto castro ꝛ eius curia plura bona ad vsufructandũ. ꝛ inter cetera concessit ius pascendi qḋ est seruitus. vt in.l.pascenda.ff.de serui.rusti.prediorum. de qua cõcessiõe pꝫ in.xiij.ca.instrumẽti submissiõis. Jtẽ cõcessit qḋ omnes cõfines dicti castri ꝛ eius curie ꝛ districtꝰ qui tempore submissiõis possidebanᷓ per hoĩes dicti castri nõ possent moueri vel molestari in perpetuũ per aliquã personã vel cõitatem de cõfinantibus. vt pꝫ in.xv.c. dicte submissionis lꝫ pascua pleno iure ꝛ quo ad dominiũ ꝛ vsufructus remanserint cõitati senarũ. vt pꝫ in.xij.c. dicte submissionis. sed per testes cõitatis montis nigri ꝓbatur qḋ dicto tẽpore cõcessionis facte per cõitatem senarum ꝛ ante p.x.annos per cõe ꝛ hoĩes montis nigri possidebant predicta bona ꝛ pascua de quibus est questio. ergo in concessione finium eisdem facta in.xv.c. veniunt predicta bona ꝛ pascua de quibus est questio. Allegatur in ꝯtrium qḋ testes cõitatis montis nigri non probant dictam possessionem qꝛ nõ allegant sufficiẽtem cãm scientie. ꝛ sic non ꝓbant iuxta no.in.l.solã.C.de testi. ꝛ per Bal.in.l.cõuenticulã C.de epi. ꝛ cle. qꝛ quo ad ius qḋ dicunt se habere in dictis locis videᷓ mihi qḋ sufficiẽtes cause sint allegate. Et primo quo ad ius seruitutis pascẽdi reddunt sufficientẽ causam qḋ illi de mõte nigro pascebant eorum bestias in dictis locis que ẽt causa satis infert quo ad iurisditionem curie dicti loci. ex quo cõmunitates vt plurimũ mittũt eorum bestias ad pascendum in ꝓpria curia. nec excedunt ꝓpriam curiam sine aliqua concessiõe

veri dñi vnde a cõiter accidentibꝰ validũ est argumentũ.l.ꝙ si
nolit.§.q; assidua.ff.de edil.edic.⁊ in.l.vel vniuersoꝝ.ff.de pig.
ac.Itẽ arguẽdo a ꝯsili.q; nõ est verisilẽ ꝙ cõitas mõtis latrõis
ꝑmisisset sine aliqua solutione hoĩes montis Nigri pascere eoꝝ
bestias in dictis locis si fuissent in curia Montis latronis ar-
guendo a verisimili qđ validũ est in iure.vt in.l.quintꝰ.ff.de do-
na.inter virũ.⁊ q; ingredi in alienam curiam est ꝓhibitũ.vnde
nõ est p̄sumendũ ꝙ dicti hoĩes Montis nigri pascendo eoꝝ be-
stias egressi fuerint eoꝝ curiã ⁊ cõmiserint delictũ iuxta.l.meri-
to.ff.ꝓ socio.⁊.l.si socius.ff.de furtis.Preterea p̄dicti testes red
dunt rationẽ ꝯcludentẽ q; dicũt ꝙ dicta loca ibãt ad doganã.
ergo manifeste ꝯcludiť ꝙ erant de curia Montis nigri qđ ostẽ
diť discurrendo ꝑ debita media.q; pascua mõtis existẽtia in eiꝰ
curia nunq̃ fuerunt ad doganã.pascua aũt existentia in curia
montis Nigri ibant ad doganã inducit cãm indirectã sufficiẽ-
tẽ ꝙ illa pascua erãt in curia Montis nigri. Que rõ indirecte
cõcludẽs đ; esse sufficiẽs vt in.l.optimã cũ materia.C.de ꝯhen.⁊
cõmi.stipula.in cle.testibus.de testi.cũ si.ex quibꝰ inferť ꝯclusio
qđ tpe submissionis ⁊ ante dicti hoĩes de monte nigro posside
bant dicta bona ⁊ pascua de quibus est qđ.⁊ postea etiã iuxta
cõcessionẽ eis factã per plura tpa possederũt dicta loca pascẽdo
eoꝝ bestias.¶ Septima ꝯclusio sit ꝙ tpe cõcessionis iuris pa-
scẽdi in dictis locis facte a magnifica cõitate seneñ.hoĩbus mõ-
tis nigri ⁊ finiũ curie dicti loci dicti hoĩes ⁊ cõitas Mõtis ni-
gri dicebanť habere ⁊ habebãt ius pascẽdi in dictis locis ⁊ ius
dicendi ⁊ affirmãdi dicta loca esse in eoꝝ curia ⁊ pascendi dicta
loca tanq̃ existẽtia in eoꝝ curia.¶ Hec ꝯclusio probať.¶ Pri-
mo q; dicta pascua ⁊ res erant intra fines curie Mõtis nigri.
ergo cẽsebantur esse potius cõitatis ⁊ hoĩum Mõtis nigri ꝑ
ea q̃.s̃.dicta sunt cũ cõitas ⁊ hoĩes Mõtis latronis non ꝓbẽt
ante dictum tempus se habuisse aliquod ius in dictis pascuis.
¶ Secundo ꝓbatur dicta conclusio manifeste.q; si dicta bona
pertinebãt ad cõitatem señ.pleno iure.ergo potuit cõmunitas
seneñ.transferre ius pascendi in dictis locis tanq̃ curia mõtis
nigri in cõmunitatẽ ⁊ hoĩes Mõtis nigri q; per se quilibet est
moderator ⁊ arbiter.l.in re mandata.C.mandati.⁊.l.nemo ex-
terus.C.de iudeis cũ vulgaribus.¶ Octaua ⁊ vltima cõclusio
sit ꝙ sicut olim homines Montis nigri tpe submissionis ⁊ cõ
cessionis eisdẽ facte habebãt ius pascẽdi in dictis locis tanq̃ exi
stentibus in curia castri montis nigri.Illud idẽ ius habẽt ho-
8 die† non obstante possessione ⁊ exceptione p̄scriptionis longis-
simi tpis allegata ⁊ deducta per cõitatem ⁊ hoĩes Montis la-
tronis que prescriptio quo ad dicta iura nõ obstat dicte cõita
ti ⁊ hominibus montis nigri.Nã licet spacio longissimi tẽpo-
ris oĩs actio tollať vt in.l.oẽs.⁊ per totũ.C.de prescrip.xxx.an-
no.⁊ etiam ex forma statutoꝝ inducatur prescriptio si qs posse-
derit rem pro sua spacio.xxx.anno.prout est statutũ in secunda
distinctione sub rubrica de p̄scriptio.tñ nulla obstat p̄scriptio.
Hec aũt ꝯclusio probatur plurimis mediis.¶ Primo q; quo
ad curiam ⁊ sic quo ad iurisditionẽ exercendã in dictis bonis
⁊ pascuis dicta cõitas Montis latronis nullum h; titulũ nec
verũ nec presumptũ ⁊ sic presumiť ꝙ fuerit in mala fide ex quo
apparet ꝙ prius erant in curia montis nigri.vt ꝯcludũt Bar.
⁊ doc.in.l.celsus.ff.de vsucap.⁊ Canoniste in.c.si diligẽti.de vsu
capio.sed tunc succedũt iura ꝙ possessor malefidei nullo tempo
re p̄scribit.vt in regula possessor.de reg.iur.in.vj.⁊ in.c.fi.de p̄-
scrip.Nec obstat ꝙ possederint dicta pascua in curia pro suis ⁊
9 tanq̃ sua.⁊ sic titulo pro suo† q; titulus generalis pro suo non
sufficit ad prescriptionem de iure cõi.vt no.in.l.j.ff.ꝓ suo.⁊ per
Barto.⁊ alios in.d.l.celsus.ff.de vsuca.Nec obst. statutum qđ
vult ꝙ possidens rem pro sua spacio.xxx.anno.prescribat.⁊ sic
videatur velle ꝙ sufficiat titulus generalis ad hoc vt aliquid
operetur vltra ius cõe iuxta.l.si qñ.ff.de leg.j. Quia ad hoc re-
spondeť ꝙ ex quo sic quis locupletatur cũ aliena iactura ⁊ alter
dãnum patitur.vt in.l. nam natura.ff.de condi.inde.⁊ in regu
la locupletari.de reg.iur.in.vj.cum materia.vnde dicit text.in
auť.vt ecclesia romana.ꝙ exceptio prescriptionis diciť esse presi
dium iniquissimũ.Ne ergo ex forma dicti statuti quis locuple-
tetur cum aliena iactura ⁊ alter dãnum patiatur d; tale statu-
tum reduci ad rõnes iuris cõis.vt cõcludit Bar.in.l.oẽs popu
li.ff.de iusti.⁊ iur.in.vj.q.in materia interpretationis passiue.⁊
idem dici posset quo ad dicta bona si dicamus dictum instrm̃
non esse publicũ.⁊ sic no.ꝓbare titulũ ꝓpter defectũ noĩs impe
ratoris ⁊ pape.vt.s̃.dictũ fuit.¶ Secũdo ꝓbatur dicta conclu
sio q; cõitas señ.ꝑmisit dictis hoĩbus ꝙ eisdem concessa per cõi
tatem senarũ in perpetuũ seruarẽt.vt p; in prohemio capitulo
rum in vltimis verbis.⁊ sic vr̃ cõitas senarum promisisse obser
uantiã non solũ per se sed ẽt per eius subditos quos prohibere
poterant ꝙ nõ molestarent iuxta.l.si fundus.ff.locati.⁊ quod ꝑ
illũ tex.diciť gl.⁊ doc.in.l.stipulatio ista in prin.ff.de ver.obli.

a ¶ Ex iusta ignorãtia dať restõ ꝯ ignorã tẽ ex clausula generali.

10 ⁊ glo.⁊ doc.in.l.inter stipulantẽ in prin.e.ti.sed† qñ pars ꝑmit
tit aliqd ꝑpetuo attendere ⁊ obseruare nullo tpe currit prescri-
ptio.vt voluit singulr̃ Ang.quẽ sequiť Imol.in.l.j.ff.de vsuca.
ar.tex.in.l.ꝙ si nolit.§.si qs ita.ff.de edil.edic.Et fuit de mente
Bal.in simili in suo ꝯsilio qđ icipit ius offerẽdi qñq; renasciť ꝑ
dictũ.§.si qs ita.ergo cũ cõitas senarũ per se ⁊ subditos suos ꝓ
miserit in perpetuũ obseruare cõcessa dictis hominibꝰ montis
nigri nõ pñt cõitas senarũ vel eius subditi allegare aliquã pre
scriptionẽ circa non obseruantiã cõcessoꝝ.Nec obstat si dicať ꝙ
11 † prescriptioni nõ solũ tacite s; nec expresse renũciari põt iuxta
no.per Bar.⁊ scribentes in.l.non põt.ff.de leg.j.pp qđ qdã re-
probãt opi.Ange.q; in casu nostro hec opinio cessat cũ p̃nceps
prescriptionis ius tollere possit.l.prescriptio.C.de operibꝰ pu-
blicis manifeste apparet cõitatem senarũ in ꝯcessione facta di
ctã prescriptionẽ substulisse . Nec ẽt obstat si ꝯ hanc solutionẽ
opponereť ꝙ in tollẽdo prescriptionẽ ꝑ principẽ sit necesse clau-
sula nõ obstante vt ꝯcludũt doc.in auť.quas actiones.C.de sac.
san.eccle.q; respondẽdũ ſm Bal.post Pe.⁊ Cyn.q; illud pro-
cedit in his q̃ habẽt clausulã derogatoriã secus in pactis ⁊ ꝯcti
bus.⁊ sic in casu nostro.¶ Tertio ꝓbať dicta ꝯclusio q; cõitas
seneñ.hominibꝰ ⁊ cõitati montis nigri ꝯcessit ꝙ nulla alia ꝑso
na siue cõitas de ꝯfinãtibus posset quoquo mõ molestare in ꝑ-
petuum vel mutare ꝯfines qui possidebanť per homines mon-
tis nigri.vt in.xv.c.fit mentio.⁊ sic expresse obligauit subditos
cõfinantes ꝙ nõ possent in ꝑpetuum molestare vel mutare di-
ctos fines.ergo dicti hoĩes ⁊ cõitas Montis latronis non po-
tuerunt prescribere per ea que dicta fuere in precedenti funda
mento.¶ Quarto hec conclusio probať q; cõitas seneñ.cõcessit
hominibus montis nigri ꝙ nulla persona vel ꝯmunitas posset
in eorum curia vel districtu acquirere aliquod dominiũ vel ius
preeminẽtie vt p; in .j.c.dicte submissionis.⁊ per ꝯñs fuit aliis
subditis prohibita acquisitio eoꝝ que fuerunt concessa homini
bus montis nigri.sed tũc succedit regula Io.⁊ mona.⁊ Io.an.
⁊ Do.de sancto Gemi.in.c.ij.de preben.lib.vj.q volunt ꝙ illa
que nõ sunt quesibilia nõ sunt prescriptibilia.⁊ tenet do.Abb.
in.c.ad aures.⁊ in.c.cãm.per illũ tex.extra de prescript.faciunt
12 no.per Bar.in .l.vbi lis.ff.de vsucap.Pro hoc facit† quia pre-
scriptio pacto equiparať ⁊ h; vim ꝯctus vt per Bal.in.l.j.C.de
serui.⁊ aqua.¶ Quinto hec cõclusio ꝓbať q; dicta loca ⁊ pa-
scua probanť fuisse cõitatis senarũ tanq̃ existentia in curia ca-
stri montis nigri vnde eoipso ꝙ cõmunitas Montis latronis
dicit ꝙ predicta pascua non sunt in curia montis nigri ⁊ ꝙ di-
ctis hominibus montis nigri cõpetit ius pascendi q; illa pre-
scripserint eoipso dicit se prescripsisse dicta pascua.⁊ illa nõ de-
bere ire ad doganam contra cõitatem seneñ. Sed clarum est ꝙ
talem prescriptionem ꝯ cõitatem non possunt allegare:nã ma-
gnifica cõitas seneñ.non recognoscit superiorem h; fiscum ⁊ re
galia.⁊ sic ꝯ eum nulla currit prescriptio in istis pascuis ⁊ pre-
diis saltuariis quicqd sit in aliis rebus.casus est rotundus in.l.
pe.⁊ fi.C.de fundis patrimo.li.xj.⁊ tenet Barto.in.l.in oĩbus.
ff.de diuersis tempo.prescri.vnde ex quo non possunt allegare
prescriptionem homines Montis latronis contra cõitatem ⁊
homines montis nigri quin allegẽt dictam prescriptionem cõ-
tra cõitatem seneñ.⁊ q; talis allegatio p̄scriptionis tendit in p̄-
iudicium cõitatis seneñ.nõ potest dicta cõitas Montis latro
nis se dicta prescriptione tueri etiã contra homines montis ni-
gri.hoc ꝓbatur in.c.ad audientiã.de p̄scrip.cum ibi no. in glo.
et per doc.maxime Mod.qui per tres colũnas hanc materiã
prosequunť.vnde remitto me ad ibi dicta per eum.¶ Sexto ⁊
vltimo hec ꝯclusio ꝓbatur q; quanq̃ esset decursa prescriptio
contra cõmunitatem ⁊ homines montis nigri tamẽ ex quo di-
cta cõmunitas hominũ montis nigri propter instrumenta de-
perdita ignorabãt dicta pascua esse in curia montis nigri que
instrumenta fuerunt de nouo inuenta per que ostenditur de iu
ribus dicte curie qđ competit dictis hominibus ⁊ dicte cõmu-
nitatis restõ in integrum ex clausula generali si qua iusta causa
mihi esse videbatur:que competit ignoranti factũ ex quo com-
petit sibi ius:vnde cum ignorarẽt dicta pascua esse in curia vel
posse ostendere esse in curia per dicta instrumenta ipsis ignorã
a tibus debet ꝯcedi ex clausula generali.[a] vt voluit elegãter Bar.
in.l.j.§.si quis autem.ff.de itine.actuq; priua.⁊ hanc opinionẽ
per plura sequitur Imo.in.c.fi.de prescriptio.⁊ videtur sequi
Bald.in.l.fi.C.de prescrip.longi tempo.⁊ hanc opinionem ap
probat Lud.roma.in.l.si vero.§.de viro.ff.soluto matrimonio.
et est de mente Specu.in tit.de prescrip.§.j,versi.Sed pone co-
lonus.idem voluit Abb.moder.in .c.j.de prescript.⁊ Imo. in
l.pantonius.ff.de acqui.heredi.⁊ Ange.in.l.fi.C.de prescript.
longi.tempo.⁊ Lud.roma.in.l.qui vniuersas.§.fi.ff.de acquir.
pos.et est magis communis opinio.iura et rationes omitto bre
uitatis causa.Ex quibus cõcluditur predictam cõmunitatem

montis nigri in veritate ⁊ in puncto iuris iustitiã fouere.
Laus xp̃o redemptori nostro amen.

Consilium.clxvij.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanct⁹ illuminet intellectũ. Nõ inutilis sed necessaria est si recte percipio quis cõtractus
censeat celebratus inter magnificos equites dñm Nicolaum ⁊
do. Anto. de noceto cũ ob nõ solutionẽ census querat do. Nico. prefatũ do. Anto. rebus sibi cõcessis priuare. qm̃ in primis
diceremus contractũ feudalẽ celebratũ fuisse prout innui vi-
1 debat: ex quo bona gratis fuerunt cõcessa. est † em̃ feudũ beni-
uola actio gaudiũ tribuens capienti vt inqt tex. in. c. j. §. in pri-
mis. in qb. cau. feu. amit. vnde dicit Bal. in preludijs feudorum.
q̃ feudũ dr gratia. Nec inconueniẽs videtur q̃ pro feudo ali-
qua pensio soluat prout est videre in feudis ecclesiarum lombar-
die sm̃ Bal. in extrauaga. de pace constan. in verbo linellariũ.
Certe ob non solutionẽ census non videret do. Anto. a suo iu-
re cecidisse vt concludit Specu. in titu. de locato. §. nũc vo ali-
qua. ver. lxxxv. ⁊ Io. de imo. in. c. ij. in. xx. col. extra de feud. vbi
2 dicit q̃ † etiã si cessaret vasallus per mille annos nõ cadit a feu-
do. idem tenet Io. fabri in. l. ij. C. de iure emphyte. allegat. c. ad
apostolice. de re iudi. in. vj. iũcta clemẽ. pastoralis. eo. ti. ⁊ Lud.
ro. in. l. j. §. j. ff. de publicanis. lz cõtra voluerit Bal. in. c. si duo-
3 bus. extra de re iu. † Sed certe nullo modo est dicendũ cõtra-
ctum feudalem celebratũ fuisse: tum q2 partes hoc non exp̃sse-
rũt. igitur nõ est cẽsendum eos talem contractum celebrare vo-
luisse. l. labeo. ad fi. ff. de suppel. lega. cũ em̃ verba ad istũ cõtra-
ctũ non adaptent non dz dici talis contract⁹ celebratus. l. qc-
quid astringende. ⁊ l. si stipulatus. §. grisogonus. ff. de verb. ob-
liga. ⁊ in. l. fideiussores magistratum. ff. de fideiussoribus. tum
etiã q2 natura contractus celebrati non cõuenit cõtractui feu-
4 dali cum pro reb⁹ concessis soluatur annuus census. † Nec p̃-
statur aliqd seruitium personale: qm̃ feudũ gratis conceditur.
Nec soluit annua pensio sed pro eo personale seruitiũ prestat.
cuius totum oppositum est in contractu liuelli emphyteosis
vel locationis ad longum tp̃s. hanc differentiã ponit Bal. in
extrauagan. de pace constan. in verbo liuellarium. reprehẽdẽs
dicta Spe. in tit. de feu. §. qm̃. ver. xl. sed idẽ Spec. in tit. de lo-
cato. §. nũc vo aliqua. vsi. iiij. in fi. tz dictã differentiã quã etiã
ponit in preludijs feudorum. ⁊ Bal. in. l. si quam. per illũ text. C.
de ope. liber. q̃ si instrm̃ dicat cõcessum est tale castrũ in feudũ
p annua quãtitate q̃ istud non est proprie feudũ sed poti⁹ em-
phyteosis vel contractus in noiatione. eandẽ etiã differentiaz
tz Bal. in rub. C. de iure emphy. ⁊ Bal. in addi. Specu. in. iiij.
col. in. ti. de locato. vbi dicit q̃ feudũ datur gratis non pro cen-
su. ⁊ Andreas de ysernia in ꝓhemio feudorum. in. iij. charta. vñ
5 dicit Bal. in rub. C. de condi. ex lege. in vlti. col. q̃ † contractus
feudi magis accedit beneficio q̃ cõtractui. constitutio igitur
annui census ostendit contractũ nõ esse feudalẽ. Itez q2 nullũ
debet seruitiũ personale: feudũ em̃ magis coheret persone q̃
patrimonio: q2 causa feudi est radicata in ꝑsona. i. in seruitio
personali. ex quibus concludo q̃ contractus feudi non est iudi-
candus. Scdo etiã loco nõ improbabilr videt q̃. d. Ant. de-
6 fendi possit dicendo q̃ † dictus cõtractus est cõtract⁹ cẽsualis
ex quo in instrumento dicit nomine affectionis reddite siue cẽ-
sus. si em̃ soluitur census videt contractus censualis: cũ cõtra-
ctus penes effectũ cognoscat. l. si stipulatio. ff. de vsu. per qd
dicit Io. de imo. in. c. ad audientiã. de reb. eccl. non alienã. vbi
dicit qd si concedo in emphyteosim rem ⁊ omne ius qd habeo
pro annuo censu erit contractus censualis. qd reputat no. ⁊ sic
si est contractus censualis sequitur q̃ si per mille annos cessas-
set censum soluere nõ cecidisset a iure suo. tex. est sing. cũ glo. in
c. constitutus. extra de reli. domibus. vbi hoc tenent Innoc. et
doct. ⁊ hoc dictum refert ⁊ sequit Ioan. de imo. in. d. c. ad au-
dientiam. Idez etiam tenet Io. fabri in. l. ij. C. de iure emphy.
⁊ consulendo tenuit Rapha. cuma. in suo consilio quod inci-
pit prelatus ecclesie. ⁊ Barto. in. l. j. §. j. ff. de publi. ⁊ in aut. ei
qui. C. de bonis auto. iudi. possi. in penul. char. Quinimmo
fortius dicit notabiliter Alberic. de rosat. in. l. ij. in. viij. colũ.
C. de iure emphy. in ver. quid de questione a me quesita p quẽ-
dam priorẽ. vbi tenet quod si non apparet an aliquis esset em-
phyteota vel censuarius vel quo iure teneatur q̃ nunq̃ ex ces-
satione solutionis cuiuscũq3 temporis caderet a iure suo: ⁊ id
dicit se als consuluisse in questione de facto cũ in instrumento
cuiusdam monasterij repertũ esset vnũ instrumentũ in quo cõ-
tinebat q̃ titius promisit dare omni anno dicto monasterio
vnũ saccũ frumenti pro quodam fundo qd dictus titius pro-
pter non solutionem non cadebat a iure suo ex quo non obsta-
bat an esset emphyteota vel censualis ⁊ quomodo per not. in
d. c. constitutis. Sed certe etiam ex his nullo mõ defendi põt
dictus do. Ant. qm̃ nullo mõ talis contractus iudicari potest
contractus censualis: q2 vt declarat Bar. in. d. l. j. §. j. ⁊ Ioã. de
imo. in. d. c. ad audientiam. tunc dicitur contractus censualis
quando concedens vendit vel alienat omne ius qd hz in re si-
ue sit directum siue vtile dñium ⁊ cõstituit super illa re annuũ
censum. isto casu loquitur tex. in. d. c. constitutis. cũ glo. q autẽ
locat in perpetuum vel in emphyteosim seu liuellum concedit
reseruat sibi directum dominiũ. ⁊ ita est cõtractus de quo agi-
mus cũ domi. Nico. non transtulerit dominiũ directũ in dñm
Antoniũ immo illud reseruauit. ⁊ sic nullo modo dici potest
qd simus in contractu censuali: ⁊ sic cessant obiectiones. vnde
dicit multum singulariter Bald. in proposito in extrauaganti
de pace constantie. in verbo persoluere fictũ. qd tũc pro non so-
lutione census ex contractu censuali quis non cadit a iure suo
qñ quis prestat cẽsum de re propria sua. quo casu est proprie cẽ-
sus. secus si solueret in recognitionem dñij existentis penes il-
lum cui solui dz q2 tunc nõ soluendo cẽsum tempore a iure sta-
tuto perderet ius qd habet. ⁊ ista dicit esse de mente doctorũ.
Ex quibus etiam concluditur q̃ ex hoc capite nõ potest se de-
fendere do. Anto. ad esse non solutum census. Quibus iam
declaratis restat: vel qd dr contractus emphyteoticus siue li-
uellarius vel contractus locationis ad longum temp⁹: et omni
casu pro non solutione tanti tp̃is a die celebrati contractus ⁊
citra. do. Anto. cecidit a iure suo. nam si dicamus esse contra-
ctum emphyteosis siue liuelli per cessationem triennij cecidit
7 a iure suo. casus est in. l. ij. C. de iure emphy. † qm̃ contractus in
effectu nõ differunt vt tradit Spec. in ti. de feu. §. qm̃. ver. xl. in
fin. ⁊ Bar. ⁊ Saly. ⁊ doc. in. l. j. §. de iure emphy. licet dicat qd
emphyteosis est qñ concessio fit a dño. liuellarius aũt cõtract⁹
quando concessio fit a vasallo vel emphyteota sm̃ Bart. ⁊ do-
cto. in. l. si finita. §. si de vectigalibus. ff. de damno infec. ⁊ Iac.
de belui. Bald. ⁊ Andr. de ysernia. in. c. j. de alie. feu. tamen ta-
lis differentia nõ est alicuius vtilitatis: q2 idẽ est effectus. tra-
dũt etiam Card. ⁊ Imo. in. c. potuit. de loca. in. j. charta. ⁊ Io.
de imo. in. c. fi. in fi. de precarijs. ⁊ sic relinquit qd pro non solu-
tione triennij cecidit a iure suo. si vero dicamus q̃ sit locatio
ad longum tempus prout sonare videntur verba contractus:
idem est concludendum qd pro non solutione triennij cecide-
rit a iure suo. ita sentit Bart. in. l. vectigalia. §. j. ff. de publica-
nis. ⁊ ita decidit do. Abb. in. c. propter sterilitatem. in vltimo
nota. extra de locato. ⁊ do. Raph. fulg. in aut. qui rem. C. de sa-
crosanc. eccle. vbi hoc sentit Bal. ⁊ decidit in terminis Ange.
in aut. non alie. §. scire. vnde cum idem resideat effectus frustra-
torium est inuestigare quisnã dictorum triũ contractuũ sit con-
tractus de quo agimus concluditur ergo q̃ dictus do. Anto.
immediate qd cessauit triennio cecidit a iure suo: nec habeat
iuris dispõnẽ impedire cessatio solutionis cẽsus modice exti-

mationis: q2 etiā in non soluēdo modicū cēsuȝ qs iura rei ma
gne extimationis amittit vt voluit gl. ordinaria in. d. auē. qui
rem. C. de sac. san. ec. quā approbāt Bar. Bal. ⁊ alij ⁊ tȝ Bal.
in. l. cū allegas. in. vj. opp. C. de vsu. ⁊ Bal. in rubr. C. de cōtra
heu. emp. ⁊ in. l. quāuis. ff. de cōdi. ⁊ demonst. sed hic insurgit
vna difficultas. Nā do. Raph. ful. put ibi referūt qdam Mo
8 der. i. l. ij. C. de iure emphy. dicit ꝙ † si dn̄s patiat̄ emphyteotā
durare in emphyteosi post cessationem solutionis canonis: et
postꝗ̄ cecidit a iure suo non expellendo eū tūc non poterit eū
expellere quasi videat̄ sibi de nouo refirmasse. arg. l. itē q̄ritur.
§. q impleto. ff. locati. item q2 agitur de contractu conseruādo
ideo facilius conseruat̄ per tacitā volūtatē. secus vbi ageretur
de contractu renouando. sed p̄fati Mod. referētes do. Ra
pha. dicūt ꝙ eius dictū non est tenendū ⁊ qd illud impugnat
do. Guarneri⁹ de castiliano: qm̄ iura Fulg. non pbant ⁊ q im
pleto solum loquit̄ de anno. Item probant oppositū cū in fin.
illius. §. dicat̄ ꝙ dispō illius. l. nō h3 locū in contractu regren
te scripturam qualis est cōtract⁹ emphyteoticus put videnē
cōiter tenere doc. in. l. j. C. de iure emphy. vbi glo. est varia. ⁊ p
hanc rōnem hāc partē in indiuiduo tȝ Bal. in. l. j. in. xj. q. C. qn̄
non pe. par. sed ista rō est multū dubia q2 glo. Barto. Ange. ⁊
9 multi alij tenēt ꝙ † non requirat̄ scriptura. ⁊ hanc opi. dicunt
consuetudine approbari ⁊ non tolli istud fundamētū p̄ rōneȝ
Ful. q2 hic agitur de iure conseruādo cum emphyteota nō ca
dat nisi ita demū si dn̄s voluerit. Addūt etiā contra Fulg. ca
sum apertū in. c. potuit. extra de locato. vbi d2 ꝙ emphyteota
pōt morā purgare dummō celeri satisfactione prouideat ⁊ for
tius h3 locū in emphyteosi in qua f̄m vnā opinioneȝ nō cadit
purgatio more put habet̄ in. l. ij. C. de iure emph. q̄n ergo po
test dici ꝙ inducta sit renouatio. sed ad hanc rōnē posset pars
aduersa r̄ndere ꝙ non agit̄ de renouatione. sed de nō expulsio
ne. facit. l. patre furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iu. Item l3
postꝗ̄ mora nō pōt purgari nō possit emphyteota se iuuare
virtute purgationis more: tn̄ si postea dn̄s patit̄ ⁊ nō expellit
virtute taciti consensus de non expellēdo d2 se posse iuuare in
possessione ⁊ eum non expellere: ex quo hoc non facit vr̄ taci
te consentire qd nō expellant̄ p doctrinā quā ponit Bar. in. l.
que dotis. ff. so. ma. in pe. col. dn̄ allegat. l. si fideiuſ. §. pater. cū
gl. ff. de pigno. act. sed tn̄ arbitror dictam opi. esse cōtra cōem
mentē doc. qd ostendo. ¶ Primo per tex. vbi videt̄ casus in. l.
emilius. ff. de mino. per quē Bal. decidit ibi q̄onem in termis
in. iij. col. dicens ꝙ si emphyteota cecidit a iure suo l3 dn̄s ste
terit multis annis ꝙ cū non expulerit si tamē nullū actum cō
trariū huic suo iuri fecerit expellere pōt per illū text. qd dicit
esse nota. ⁊ sic decidit q̄onem in terminis. ¶ Secūdo eadē con
clusio confirmat̄ ex his que ponit Spe. in tit. de loca. §. nūc ali
10 qua. ver. xxxvij. ⁊. xxxviij. in quib⁹ cōcludit ꝙ † si cessatum fuit
in solutione per sex annos ⁊ vltra: ⁊ dn̄s recipiat pensionē pro
trib⁹ annis pōt expelli siue receperit pro trib⁹ primis siue pro
tribus vltimis si constat qd pro preteritis nō soluit: ⁊ sic si ibi
patiētia pluriū annoꝝ non operat̄ ꝙ nō possit expelli simul cū
exceptione p aliquibus annis vltimis quātomagis est dicendū
hoc qn̄ nulla est recepta pensio. ¶ Secūdo pbat̄ alia rōne. nā
cum cessauerit in casu nostro per decē annos ⁊ vltra: l3 pro il
lis tribus annis primis: ⁊ pro alijs sequentibus non posset ex
pelli: tn̄ p vltimis in q̄b⁹ cessauit soluere expelli pōt. ita cōclu
dit Spec. in. d. §. nunc aliqua. in alia q̄one qui vtit̄ hac rōne in
ver. xliiij. vbi dicit ꝙ l3 ex prima: secūda: tertia vel vlteriori ces
satione noluerim expellere possuȝ ipm ex. xx. expellere: q2 plu
ries cōmitti pōt. l. si sic. ff. de ver. ob. ⁊ ista decidit casum nr̄m.
Probatur alia via. nā si postꝗ̄ emphyteota cadit dn̄s consen
tit stare cōtractui nō pōt expelli emphyteota. l. cōmissorie. C.
de pac. inter empt. ⁊. l. ij. C. de iure emphyte. si declarat se velle
stare contractui emphyteota potest recedere etiā dn̄o inuito.
per no. in. d. l. ij. C. de iure emphy. si tacet resultat tertius ⁊ se
paratione effectus: q2 expellere pōt si vult vt habeat̄ in. d. l. ij.
igitur cum resultet tertius ⁊ separatus effect⁹ ⁊ non sit necesse
ꝙ taciturnitas applicetur consensui vel contradictioni: quia
11 † qui tacet neqꝫ dicit contradicere neqꝫ consentire. casus est in
l. j. §. scientiam. ff. de tributo. tradit Bar. in. l. que dotis. allegā
do. d. §. scientiam. ff. solu. ma. ¶ Preterea ex quo do. Nic. fuit
absens a loco ex sola scientia ⁊ patientia nō potest consensus
argui per regulam quam ponit Bar. in. d. l. q̄ dotis. dn̄ in an
tepe. col. dicit ꝙ in his in quibus nō cogitur cōsentire absens
non presumitur consentire per textuȝ in. l. in delictis. ff. de no
xalibus. in principio. ¶ Confirmantur premissa. nam ex quo
pro cessatione solutionis cecidit iure suo non dicebat̄ prece
dere aliquis contractus quo mediante dn̄s teneret̄ pati eū sta
re in possessione ex quo poterat p̄pria autoritate expellere: vt
no. in. d. l. ij. C. de iure emphy. ⁊. j. latius dicet̄. igitur cū agatur
de magno preiudicio dn̄i: l3 passus fuerit illum possidere: non
dicit̄ consensisse ꝙ nō expellatur per regulaȝ quā tradit Bar.

in. l. que dotis. in vlti. col. dn̄ allegat no. in. l. ij. C. de acq. pos. et
in. l. fi. ff. de furtis. idē vr̄ velle Jo. an. in regula is qui tacet. in
iij. col. de reg. iur. in. vj. ¶ Postremo predicta cōfirmantur p
ea q̄ ponit Spec. in. d. §. nūc aliqua. v. x. vbi dicit ꝙ si emphy
theota cessat tanto tp̄e soluere qd cadit a iure suo ita ꝙ nō po
12 test mora purgari: ⁊ † tn̄ postea semp possidet tenetur restitue
re oēs fructus a tp̄e quo res incidit in commissum sicut vsufru
ctuarius tenetur restituere fructus perceptos a tp̄e finiti vsus
fructus. l. si pr̄. C. de vsufru. ꝙ emphyteota sit similis vsufru
ctuario tȝ Bal. in. l. vnica. §. in. j. C. de cadu. tollen. ⁊ est gl. not.
c. j. in fi. de inuesti. de re. aliena. facta. ⁊ hanc opin̄. ꝙ teneat̄ ad
dictos fructus tȝ Ang. in auē. de non alie. §. si vero. qm̄ est ma
lefidei possessoꝛ. igit̄ ⁊c. l. fundū. C. de rei ven. allegat ad hoc te
xtū eo. titu. §. finaūt. in verbo oēs redditus. ⁊ tȝ Albe. de rosa.
in. l. ij. in. viij. col. C. de iure emphy. faciūt no. per Bal. in auē. i
testa. in fi. C. de incest. nup. ex quib⁹ datur intelligi ꝙ l3 dn̄s pa
tiat̄ non videt̄ renunciare iuri expellendi ex quo fructus pōt
petere a die quo in cōmissum cecidit. Non omitto ꝙ si verum
esset ꝙ dn̄s Ant. graues intulisset iniurias dn̄o Nicolao quod
13 † etiam propter hanc cām posset expelli: ⁊ est priuatus iure
suo prout clare sonant verba contractus q̄ cū sint clara nō est
opus alia interpretatione. l. si alij. ff. de vsufru. lega. l. continu⁹.
§. cū ita. ff. de ver. ob. cōtractus aūt ex conuentione partium le
gem assumūt. l. legem. C. de pac. cum vulgaribus. ⁊ in contra
ctu emphyteotico ꝙ pacta sint seruanda exprimit text. in. l. ij.
C. de iure emphy. per quē dicūt doc. ꝙ quecūqꝫ pacta in huius
modi contractibus apposita super emphyteota expellendo vl̄
nō sunt seruanda qd vltimum l3 sit clarū in se ⁊ in iure probet̄
tamē nō est necessarium: q2 ex primo capite pōt dn̄s Anto. ex
pelli a dn̄o Nicolao. ¶ Circa secundam difficultatem ex quo
presupponitur ꝙ dn̄s Antonius tanto tp̄e stetit quod nō sol
uit censuȝ seu affictū potest forte hoc fecisse: q2 interuertit pos
sessionem ⁊ incepit vt dn̄s ⁊ proprio nomine possidere: ideo
diuido hanc difficultatem in duas q̄ones. ¶ Prima questio
est qn̄ colonus seu emphyteota possideat continue vt colon⁹ ⁊
emphyteota. ¶ Secūda qd quando emphyteota seu colonus
perpetuus interuertit possessionem: q2 incipit possidere noīe
proprio interuertendo possessionem. ¶ Circa primam plures
14 sunt principales opiniones. prima est † ꝙ emphyteota seu co
lonus perpetuus non pn̄t p̄pria autoritate expelli duplici pri
cipali ratione. ¶ Prima ratio est q2 possident naturalr̄. l. na
turaliter. cū ibi no. ff. de acq. pos. igit̄ nō debent illa propria au
toritate priuari. argu. l. creditores. C. de pigno. ⁊. C. ne quis in
causa propria ius dicat. ¶ Secunda ratio est q2 hec expulsio
daret materiā rixe: ideo nō est cōcedenda expulsio hoc modo.
argu. l. equissimum. ff. de vsufru. ⁊. l. non est singulis. ff. de reg.
iur. ⁊ hanc opi. tenēt Pe. ⁊ Cy. in. l. ij. C. de iure emphy. ⁊ seqt̄
Alberi. qui dicit hanc cōem esse opi. illam etiā tȝ ibi Bart. de
saly. eandem tȝ do. Cardi. florentinus in. c. potuit. extra de lo
cato. ¶ Secunda principalis opi. est ꝙ aut constat ipsum esse
emphyteotam ⁊ propter non solutionem canonis eum ceci
disse a iure suo ⁊ tunc potest propria autoritate expelli. d. l. ij.
aut non constat puta q2 negat se emphyteotam: vel negat ca
nonē non solutum vel lapsum tp̄s. ⁊ tunc non potest propria
autoritate expelli: q2 negatio reddit rem dubiā iuxta nota. in
l. iij. C. quibus ad liber. pclama. non l3. ⁊ hanc opi. ita distignē
do tȝ do. Spe. in tit. de loca. §. nūc aliqua. ver. xlviij. ⁊ cū ea vi
det̄ trāsire Jo. and. ⁊ Bal. in. d. l. ij. ⁊ Bal. in. c. j. §. ad hec. de pa
ce iuramēto firmanda. ⁊ f̄m istā etiā opi. ⁊ verisimile est ꝙ dn̄s
Anto. faciet aliqd seu negabit aliquid ex supradictis idcirco
f̄m illam nō posset propria autoritate expelli. ¶ Tertia prin
cipalis opinio fuit glossatoris in. d. l. ij. C. de iure emphy. q te
nuit ꝙ potest propria autoritate expelli allegādo ita tenuisse
Bulga. ⁊ Martinū antiquos doc. ⁊ illam sequit̄ Jaco. butr.
⁊ Oldra. prout refert Alberi. illā etiam sequitur Ray. de for
li. prout refert Jo. de imo. in. d. c. potuit. ⁊ probatur per tex. in
d. l. ij. vbi d2 ꝙ si dn̄s vult pōt expellere. igitur pōt p̄pria auto
ritate. hanc consequentiam probat tex. in. l. iij. §. igit̄. ff. de vi ⁊
15 vi arma. in simili idem † probatur in conductore. in. l. quero. §.
inter locatorem a contrario sensu. ff. locati. firmant Jo. andr. ⁊
alij in. c. p̄pter sterilitatē. de locato. hanc etiā opini. tȝ Azo in
summa. C. de iure emphy. illā etiā tȝ glo. iuris canonici in. d. c.
potuit. quā ibi sequūt̄ Inn. ⁊ Jo. an. ⁊ f̄m istā opi. posset. d.
Ant. p̄pria autoritate expelli. quā veriorem dicit esse Joā. de
imo. in. d. c. potuit. in. xxv. col. ⁊ per tex. in. d. l. ij. simpliciter in
distincte loquētē ⁊ pbat̄ ista opi. rōne ꝯcludēti. qm̄ si dn̄s igre
ditur possessionē ⁊ emphyteota resistit vr̄ velle dn̄m sua ciuili
priuare ⁊ sic pōt eū p̄pria autoritate expellere. iuxta not in. d.
§. cū igit̄. ⁊ pbat̄ ex not. in. l. clā possidere. §. qd ad nūdinas. ff.
de acq. pos. ex qua rōne p3 solo ad allegata in ꝯrium. ⁊ q in va
rietate opi. nō est a gl. vtriusqꝫ iuris recedēdū. iuxta no. p Jac.
but. in. l. j. C. q p sua iurisditione. ista opinio sequenda esset co

maxime

marime qr alie opi.de quibus statim idẽ habẽt in effectu. Nã
fuit quarta opi.Bart.in.d.l.qui dicit hanc esse veritatem: qḋ
aut dñs vult totalr expellere emphyteotam resistẽtẽ ppria au
toritate r tũc non põt put dicũt opiniones cõtrarie de quib9
s.aut nõ vult totalr expellere sed vult ingredi r turbare: r po
test.Nã clarũ est q dñs ciuiliter possidet.l.male agitur.C.de
prescrip.xxx.anno.igif rõne ciuilis possessionis põt fundum
ppria autoritate ingredi.l.j.in fi.cũ sequẽ.ff.vti possidetis.sz
ista opi.eundẽ effectũ pducet.Nã si dñs accedat ad fundũ in
ueniet emphyteotã resistentẽ ppter quã resistẽtiã põt dñs pro
pria autoritate rõne ciuilis possessionis emphyteotam natu
raliter possidentẽ expellere incontinenti per no.in.d.l.iij.§.cũ
igitur.prout declarat Bar.in.l.creditores.in.iiij.q.princi.C.
de pig.r Pe.de anch.in terminis nr̃is in.d.c.potuit.r est cõis
opi.vnde põt dñs Nico.accedere ad dicta bona r ingredi p
pria autoritate r immediate q do.Anto.non patif põt illuz
incõtinenti expellere propria autoritate ßm glo.in.l.j.§.inter
dictũ.ff.vti possidetis.r Bar.in.l.j.C.vnde vi.r Ange.in.l.vt
vim.ff.de iusti.r iu.r in.l.a diuo pio.§.si post aditũ.ff.de re iu
di.r Bald.in.l.si quis a se fundum.C.ad.l.iuliã.de vi.r in sua
disputatione que incipit accusatus.de vi turbatiua.r do.An
to.in.c.olim.el.j.de restit.spo.r Moder.in.d.l.clam possidere
§.qui ad nũdinas.ff.de acq.pos.r isto modo indubitanter po
terit ppria autoritate per do.Nicolaũ expelli.sed dicaz simul
cũ glo.in.d.l.ij.r Imo.r Jo.an.in.d.c.potuit.melius est tuti9
r vrbanius iudicẽ adire q̃ propria autoritate velle expellere
propter rixas r scandala fugienda.¶ Circa secundam qõnez
17 qñ † emphyteota interuertisset possessionẽ: qr incepisset pprio
noie r vt dñs possidere nõ põt dñs ex internallo ppria autori
tate expellere.ita cõcludit glo.quã oẽs approbant in.d.l.ij.C.
de acq.posses.r Jo.an.r alij in.d.c.potuit.r in.d.c.propter ste
rilitatẽ.r Spe.in.d.§.nũc aliqua.ver.xlvij.r sequẽ.¶ Sed hic
aduertendũ est q dñs Antonius insistendo in possessione di
ctoꝝ bonoꝝ non potuit sibi causam possessionis mutare.l.iij.
§.si rem.ff.de acqui.pos.nisi causa extrinsecus accedente quan
do domi.Nicolaus non fuisset dñs r a vero dño emissetvel ab
eo quem iusta causa motus credidisset verũ dñm vel ex alio ti
tulo habuisset.l.nõ solum.§.qḋ vulgo.ff.de vsucapionib9. alr
si non mouerer iusta causa ex quo incepit recognoscere litem a
dño Nicolao nõ posset ex noua causa possessionẽ sibi mutare
seu qualitatem possidendi.l.cũ nemo.r ibi plene gl.r doct.C.
de acq.pos.r in specie in casu nostro tradit Spec.in.d.§.nũc
aliqua.v.xliiij.in fi.¶ Circa tertiã qõnẽ principalẽ.s.formatã
qr de pluribus q̃rif rñdeo singulis q̃sitis.r in pmis queritur si
pro expulsione adeatur iudex qua via breuiori agendum sit in
hac dubitatione.¶ Concludo qḋ Spe.in dicto tit.de locato.
§.nunc aliqua ver.cxxiij.ponit plura remedia cõpetentia do
mino ad expellendum emphyteotã.cõpetit enim rei vendica
tio conditio ex.d.l.ij.interdictum vti possidetis conditio sine
causa vel ex iusta cã que omnia psequif spe.in quibus omnib9
videtur requiri libellus cum procedatur iure actionis r quod
sequitur Jo.de imo.in.d.c.potuit.in.x.charta.¶ Via aũt bre
uior r magis summaria est qḋ adeaf iudex r imploref officiuz
iudicis q debeat eũ autoritate curie expellere.quo casu lz gl.
in.d.l.ij.videaf velle qḋ requiraf libellus. Quã opinionẽ seqf
Jac.de bel.in sua publica disputatione.quã refert r sequitur
Jo.an.in addi Spe.in ti.de libelloꝝ cõceptione.§.nũc dicen
dum.in ver.ix.tñ qḋ non requiraf libellus est magis cõis opi
nio quam tz Bart.in.d.l.creditores.C.de pig.in.q.principali
vbi rñdet ad oĩa argumẽta Jac.de bel.qr ista est q̃dã executio
sñie iuris priuatis ipso iure emphyteotã dño volẽte igitur ex
pediri dz summarie r sine libello ẽt emphyteota conspuẽte s.
dicente r petẽte libellũ offerri.Et hãc opi.approbat Bal.in
d.l.ij.ar.gl.insti.de libertinis.§.in multis.idem tz bal.in.c.j.§.
si quis vero.el.j.de pace iura.fir.r Bal.in.l.edem.in.j.colũ.C.
locati.r Bal.in addi.spe.in ti.de locato.in.viij.colũ.r est cõis
opinio quã tz Jo.de imo.i.d.c.potuit.in pe.charta.vbi rñdet
ad dictũ spe.in.d.§.nunc aliqua.ver.xlix.qui vr reqrere libellũ
quod loquif in offõ iudicis succedẽte in locum actionis puta
cõditionis ex.l.vel interdicti vti possidetis.quo casu libellus
reqrif.l.ij.§.dies.ff.qs ordo in bonoꝝ pos.seruef.sz nos loqui
mur in officio implorationis pro mera executione in qua non
requirif libellus.alio etiã modo rñdet Bart.i.d.l.creditores.
r qḋ quãdo agitur via executiua implorando officium iudicis
qõnõ requiratur libellus tenet Barto.in.l.intra dies.ff.de re
iudi.sequitur Ange.r Imol.dicit ita cõiter teneri r licet aliq
teneant cõtra tamẽ ista est cõis sñia quam tz Cy.in.l.ab execu
tore.C.quoꝝ appe.non rescin.r Bart r Bal.in.l.si causa.C.de
execu.rei iudi.r Barto.in.l.iubere cauere.ff.de iuris.om.iu.r
in.l.iiij.§.si ex cõuentione.ff.de re iudi.Innoc.r do.Anto.in
c.j.de libel.obla.¶ Aduertat tamen dñs qḋ lz nõ reqraf libel
lus solẽnis requiritur tñ qualis qualis petitio que est reducẽ
da in scriptis ad hoc vt super ea fundari possit officiũ iudicis
sicut in alijs iudicijs summarijs fieri cõsueuit iuxta no.in cle.
sepe.de v.sig.faciunt que no.Specu.in ti.de lib.concept.§.re
stat.v.sed ita dicit Bar.de saly.in.d.l.creditores.r idẽ voluit
do.Anto.in.c.j.de lib.obla.põt aũt dupliciter cõcipi talis pe
titio vt statim dicam in sequẽti dubitatione.¶ Secũdo an in
tali impetratione officij iudicis super expulsione requiraf ci
18 tatio reperio tres opi.¶ Una est q † citatio requiraf.quã tz
Bal.i.d.l.ij.C.de iure emphy.r hãc opi.tz Bar.in.d.l.credito
res.in.v.q.principali.per regulã.l.nã ita diuus.ff.de adop.idẽ
tz Bal.in.l.j.in.j.col.C.de execu.rei iudica.r in.l.nec quicq̃.§.
vbi decretũ.in.vij.col.ff.de offi.pconsulis r legati.¶ Altera r
secunda est q nõ requiratur citatio quã tenuit Jaco.de belui.
in publica disputatione quã refert r sequitur Jo.and.in.d.c.
j.de libel.concep.§.nũc dicẽdũ.v.ix.¶ Tertia fuit opi.Saly.
in.d.l.creditores.qui concordãdo opi.elegãter distinguit.nã
dicit aduertendũ esse qualiter istud officiũ iudicis ex vrbani
tate imploref.Nã aut dñs comparet r narrat qualiter emphy
teota cecidit a iure suo non soluẽdo canonẽ quapropter petit
licẽtiã ingrediendi r expellẽdi: r tũc qr talis actio vr fundari
in licentia iudicis requiritur citatio alr licentia esset nulla.p
d.l.nã ita diuus.Si aũt dñs adeat iudicez r petat qḋ vult vti
iure suo r expellere ppria autoritate verũtamẽ vt tollatur oc
casio q petat iudicẽ sibi dari familiã qui associent eũ: r tunc
quia ista expulsio nõ fundatur in actu iudicis tunc poterit iu
dex facta summaria fide de predictis familiam con cedere ne
rixa: oriaf qr ad eũ pertinet puidere ne rixe r offensiones sub
sequanf.l.equissimũ.in prin.ff.de vsufru.r hanc distinctionez
approbat r cõmẽdat Jo.de imo.in.d.c.potuit.in pe.char.Et
hanc opi.sequunf in iudicãdo: q̃ tñ opi.procedit hoc vltimo
capite in casibus in quibus dixi.s.qḋ dñs põt ppria autorita
te expellere quo casu põt vti iure suo alr secus.vnde si dubita
retur an possit ppria autoritate expelli per ea q̃.s.dicta sunt
cauti9 r tutius esset qḋ emphyteota in tali petitione citaref.
19 ¶ Tertio queritur coram quo iudice petenda est licentia in
qua cõcludo q licentia ingrediendi seu talis executio peti dz
a iudice in cui9 territorio bona sunt sita: qr ex quo petif execu
tio facti nõ põt peti nisi a iudice q hz iurisditionẽ i loco i quo
sunt bona.l.cũ vn9.r ibi Bar.ff.de bo.auto.iudi.pos.faciunt
no.p Bar.r doc.in.l.a diuo pio.§.sñiam rome dictã.ff.de re iu
di.¶ Cõfirmaf qr qñ petif missio in possessionẽ executiue ex
dispõne iuris peti dz a iudice hñte iurisditionẽ in loco i quo
bona sunt sita.casus est i.l.j.C.vbi de here.agi opz.Itẽ ex quo
emphyteota non restituẽte fit violentia in bonoꝝ possessione.
vbi sunt bona ibi agi dz.l.j.C.vbi de pos.agi opz.facit tex.cum
ibi no.in.c.fi.de foro compe.¶ Ex quib9 infero q a iudice q
hz cõmittere executionẽ vel concedere executores emanare dz
citatio r ab illa cõmitti ßm solennitates q̃ de cõsuetudine ser
uanf in loco.qm quantũ ad modũ procedendi inspiciũtur sta
tuta r consuetudines loci in quo agitur pcessus.l.ij.C.de emã
ci.libe.r notant Barto.Bal.r alij in.l.cũctos populos.C.de
sum.tri.r fide catho.r gl.r doc.in.c.qḋ clericis.extra de for.cõ
pe.Inno.r Jo.and.in rub.extra de consue.¶ Preterea ser
uari debent quo ad ordinem exequendi statuta loci in quo pe
titur executio.l.missi opinatores.C.de exacto.tribu.lib.x.r ita
dicunt Bal.r alij in.d.l.cũctos populos.de iure aũt cõi si non
20 constaret † quomodo esset citandus ille qui esset extra territo
riũ via tuta est q iudex coram quo petitur talis licẽtia.seu exe
cutio facti scribat iudici alterius territorij in quo citand9 do
miciliũ hz qḋ debeat illum citare.casus est.r ibi Barto.in.l.j.
§.j.ff.de requiren.rei.r tradif in cle.pastoralis.de re iudi.r sic
euitantur opiniones doc.disputantium nunquid citatio fie
ri possit de existente extra territoriũ citantis per nuncium: lz
qñ fit quo ad effectũ distringendi bona r non personam doc.
videanf tenere q fieri possit p id qḋ habetur in.c.romana.§.
contrahentes.de fo.compe.lib.vj.r tradũt doc.maxime domi
nus Abb.in.c.fi.extra de foro competen.Ex quibus fit expe
dita tertia.q.principalis.¶ Circa quartam qõnem est aduer
tendũ q cũ in contractu dicatur q do.Nico.cõcedit oĩa r sin
gula bona r domũ tam vrbana q̃ rustica spectantia ad.d.Ni
colaũ tam in terra Pontremoli q̃ in toto eius territorio r di
strictu r etiã in terra r territorio noxeti Lunẽsis r Placenti
ne diocesis in quibuscũq locis r sub quibuscũq confinibus:
nisi ostendaf que bona in dictis locis r infra quoꝝ cõfines spe
ctabant tpe dicte concessionis ad dñm Nico.nõ potest consta
re q̃ bona fuerint locata vel in emphyteosim seu liuellũ cõcessa
p ea q̃ notant Dy.Bar.Pau.de ca.r alij in.l.si sic.ff.de leg.j.
vbi p illũ tex.dicũt q si vẽdo tibi qcqd iuris habeo i tali fundo
talis cõcessio nullũ tribuit titulũ: nisi quatenus oñdif de iure
concedẽtis.r probaf in.l.qḋ si in vẽditione.cũ.l.seq.r ibi Bal
dus in lectura antiqua ff.de here.vel act.vendi.tradit Ange.
in.l.locus incertus.ff.de acqui.pos.r ponit Old.in cõsi.clxiij.

qđ incip. viso ꝓuilegio.⁊ qōnē in terminis videt̃ determinare
Spec.in ti.de locato.§.nunc aliqua.versi.l.viij.Ex quibus vi-
debatur inferendū qđ nisi probentur que bona spectarent ad
dominum Nicolaum non videt̃ sufficiēter ꝓbari intentio dñi
volentis expellere colonum de aliquibus bonis tanꝗ̄ emphy-
21 teoticis.†Nā si emphyteota negat aliqua bona eē emphyteo-
tica fundamentum intentionis dñi est probare quod illa sunt
emphyteotica igitur ad eū pertinet probatio.vt in.l.actor qđ
asseuerat.cū ibi no.C.de ꝓba.⁊ est doctrina Bart.cōmuniter
approbata in.l.in illa.ff.de verb.obliga.⁊ gl.in.l.ij.C.de iure
emphyteotico.¶Sed cōtrariū determinat Specu.⁊ sequitur
Jo.an.ex quo etiā non impugnat vt ipse in prohemio operis
attestatur in.d.§.nūc aliqua.ver.lxxvj.vbi ponit qōnem de eo
qui accepit in emphyteosim omnia que pater suus habuerat
in tali loco.Demum longo decurso tēpore emphyteota dicit
qđ omnia que hȝ in illo loco nō fuerūt paterna ⁊ sic nō fuerūt
ab ecclesia cōcessa.Cōcludit qđ presumit̃ habuisse ab ecclesia
⁊ per presumptionē quod presumat̃ esse que filius hȝ paterna
qđ bona talia iusta.l. etiā.C.de dona.iter vir.⁊ vxo.Assignat
rationes concludētes in casu nostro prima est si possessor here-
ditatis cōuenitur ab herede ⁊ dū ab eo de aliqua re queritur
quo iure habeat non ostenditur presumitur tanꝗ̄ predo qđ
petitur possedisse vel qđ actori vtilius est presumit̃ .ff.de peti.
heredi.qui interrogat̃ cū se.Itē q donauit aliquos redditus
nec dicit de quibus possessionibus de his que hȝ presumitur
donasse.ergo qui accepit illas quas hȝ accepisse vr̃ ar.l.si quis
argumentū.C.de dona.vnde cōcludit qđ ille qui possessiones
ab ecclesia accepit illas quas hȝ ab ecclesia accepisse vr̃.arg.l.
fi.C.quibus ad libertatem procla.non lȝ.⁊ ita dicit quosdā te-
nere cū qbus trāsit.Ex qbus sequit̃ qđ do.Nico.pōt autorita
te curie vel ꝓpria vt.s̄.ingredi oīa bona.⁊ de his.do.Anto.
expellere que dñs Ant.possidet in locis in instrumēto expres-
so.⁊ si qua dñs Antonius dicit non eē emphyteotica hȝ illud
ostēdere. ⁊ hāc opi.vt qdā referunt tȝ Albe.de rosa.in.l.plu-
res apocis.C.de fi.instru.⁊ in.l.si certis annis.C.de pact.Sed
idē Spe.in eodem.§.vñ.lxix.⁊ ver.lxij.vr̃ velle qđ iudex hȝ hoc
arbitrari ex qualitate rerū ⁊ cēsus.que opi.in casu nostro non
pōt habere locū cum appareat manifeste qđ pro parua re attē
ta cōsanguinitate ⁊ bene merita fuerunt cōcessa bona magne
extimationis ꝓut ipsemet Spe.fatet̃ in.d.ver.lxij.idē Spe.in
ver.lx.⁊ v̄.lxj.¶Primo vr̃ cōcludere qđ emphyteota cogitur
ostēdere res emphyteoticas.⁊ si ostēdit aliqua ⁊ dñs dicit esse
alia hȝ hoc ꝓbare qꝛ actor hȝ ꝓbare intētionē suā.l.actor.C.
de proba.⁊ ita vr̃ tenere bal.in.c.j.de vasallo qui ꝯ consti.late
loquēdo.de feudo.alibi tñ bal.in.c.vasallus.el primo.si defeu.
fue.cōtro.inter do.⁊ agna.loquēdo de feudo.vr̃ velle qđ ex in-
formatione domesticarū hēat hoc de iudicare. arg.l.ij.C.qñ ⁊
quibus quarta pars debet̃ li.x.vel a cōi fama in loco.¶Unde
omnibus recte pēsatis:¶Arbitror illā opi.tutorē qđ emphy
teota teneat̃ ostēdere q̄ bona hȝ in illo loco emphyteotica.⁊ si
nō vult ostēdere oīa que possidet p̄sumunt̃ esse.Si nō ostēdit
tūc si dñs dicit esse plura hȝ hoc ꝓbare qꝛ est fundamentū sue
intētionis iudex aūt qui hȝ hoc iudicare dȝ diiudicare ex cōie
cturis ⁊ verisimilibus de qbus per bal.in.d.c.vasallus.vñ cō
sulo dicto dño Nicolao qđ in p̄mis ab his quos credit habe-
re notitiā intelligat que sint ipsa bona.⁊ eoꝝ ꝓpria autorita-
te accipiat possessionē.⁊ si negabitur aliqua fuisse ꝯcessa coget̃
ostēdere que sint illa que fuerunt cōcessa.⁊ in alijs que negarē
tur poterit do Nico.ꝓbare per instr̃a testes ⁊ alias ꝓbatiōes.
22 ¶†Circa quītā qōnē principalē an dñs Ant.possit qōnē do-
minij referre dicendo se aliqđ ius hr̃e in qua qōne pono duas
cōclusiones.¶Prima est qđ si ꝯtra eū ageretur rei vēditione
posset refricare qōnē dominij:qꝛ per tale instr̃m non ꝓbat̃ suf-
ficiēter dominiū.l.ad ꝓbationē.C.locati.⁊ ibi bal.in.c.inter di
lectos.de fide instru.⁊ post longam disputationē hoc tȝ Spec.
in.d.§.nūc aliqua.ver.liij.⁊ tȝ Bar.ꝑ illū tex.in.l.legata inuti
liter.ff.de adimē.lega.⁊ Dy.in.l.cū tale.§.si.per illum tex.ff.de
cōdi.⁊ demō.⁊ Bar.in.l.non ab re.C.vñ vi.⁊ est conclusio cōis
⁊ vera.¶Scđa ꝯclusio est qđ si agit̃ executiue ad restitutionē
possessionis ꝯditiōis ex.l.si qs ꝯductionis.C.locati nō pōt re-
fricare qōnem dñij.casus est ibi ⁊ hoc tenēt ibi bar.bal.⁊ do-
cto.⁊ tenet Bart.in.d.l.legata inutiliter.⁊ Barto.in.d.l. non
ab re.⁊ ita procedit quod dicit Bald.in.d.l.cum tale.§. fin.et
clarius ibi Joan.de imola qui dicit quod semper presumitur
dominus ante restitutionē possessionis nec pōt refricari que-
stio dñij.Sed postea sic tenēt do.Anto.⁊ dominus Abb.in.c.
inter dilectos.extra fide instrumē.⁊ est ratio qꝛ immediate qđ
colonꝰ vel emphyteota insistūt nō restituere priuāt possessiōe
dñm.igitur ante oīa restitui dȝ prout dicit Bart.in.d.l.nō ab
re.⁊ Bal.⁊ Saly.in.d.l.si quis conductionis.⁊ ibi Saly.not.
dicit ꝙ nō pōt excipere de dño etiā si incōtinēti velit illud ꝓ-
bare.¶Ex quibus infero ꝙ dñs petēdo executionē facti vel
propria autoritate expellēdo nō pōt sibi qđ dñij refricari . Et
23 hec de quinta qōne.¶Circa sextā qōnē.†An dñs Anto.an-
te expulsionē possit alteri locare ignorāte ⁊ irreqsito dicto do
mino Ant.cōcludo qđ sic de hoc vr̃ casus in.l.nemini.C.locati
vbi est casus ꝙ pendēte prima locatione pōt dñs locare alteri
qñ erit finita prima.⁊ illū tex.extendit ibi Bal.ad emphyteo
tas.igit̃ multomagis in casu nostro cum finita fuerit per cessa
tionē solutionis cēsus seu affictꝰ.⁊ ita ꝑ illū tex.in indiuiduo
in casu nostro decidit ⁊ cōsuluit Lud.ro.cōsil.ccxij . incip.quo
ad primū quo querit̃ ⁊c.in primo dubio.⁊ ibi plura alia addu
cit in proposito.¶Cōfirmo hāc decisionem alia ratione.nam
24 lȝ sint opiniones.†an valeat argumētū de feudo ad emphy-
teosim.tñ illa vr̃ cōis qđ valet nisi contrariū reperiat̃ de iure cō
muni:ꝑ ea q̄ no.Spe.in ti.de feu.§.qm̄.v̄.xl.Bal.in.l.liberti li
berteqȝ.in.viij.col.C.de operis libertoꝝ.⁊ Bal.in.l.voluntas.
C.de fideicōmis.⁊ Bal.in.c.j.in fi.quib.mod.feu.constitui po
test.⁊ pȝ hac rōne:qꝛ feuda regulant̃ ſm ius cōe:nisi appareat
specialitas in feudis ꝓut voluit gl.no.⁊ ibi Ja.de bel.⁊ Bal.
in.c.j.de feud.cogni.⁊ hoc tenet Lud.ro.in dicto consi.ccxij.in
ij.dubio.Sed in feudo habemus casum apertū qđ fieri potest
etiā pendente prima cōcessione post tp̄s finitū ⁊ etiā finitum
tp̄s ante adeptam possessionem.in.c.vnico de clerico q inuesti
turā petit.⁊ ibi notant oēs ⁊ ad plenū declarat dñs Jac.de al
uerotis in.c.j.in prin.q feu.dare possunt.¶Sed circa hāc q̄-
25 stionē queritur.†an do.Nicolaus locādo alteri possit hoc ius
ingrediendi ꝓpria autoritate cedere conductori.⁊ cōcludēdū
est qđ sic.ita dicit no.Bar.per illū tex.meliorem de corpore iu
ris ita in si.ff.de noui ope.nuncia.quem sequunt̃ Ange.⁊ Jo.
de imo.Roma.⁊ Moder.idem voluit Ang.in.l.iij.C.de pig.
⁊ Bal.in.c.j.de feu.non habēte ꝓpriā naturā feud.⁊ Joan.de
imo in.l.si ita stipulē parte non fieri.ff.de ver.obli.⁊ est bona
gl.⁊ ibi Bar.in.l.cum fundū.⁊ ibi Bar.ff.de vi ⁊ vi armata.
¶Circa septimā ⁊ vltimā questionem concludo primo quod
si dñs vtitur potestate sibi concessa a iure ingrediendi propria
autoritate iuxta no.i.d.l.ij.tūc nulla dari poterit recōuētio.
ex quo nulla est conuentio.¶Scđo concludo quod si dicit se
velle vti potestate sibi concessa ingrediendi propria autori-
tate:sed tamen vt cesset scādalum petit familiā parte non cita
26 ta:† adhuc indubitanter non erit locus reconuētioni. Nam
in causis in quibus proprie non est iudiciū seu q̄ non hñt disce
ptationem iudicioꝝ non est locus reconuentioni ſm Bald.in
c.j.de cōtrouer.apud partes curie. allegat no.in.l.si.C.qui ad
mit.⁊ tenet genitor meus in.c.j.de mutuis petitionibꝰ.in.vij.
principali articu.fallentia.viij.¶Confirmo hoc nam in casu
isto officium iudicis nō imploratur principaliter:sȝ principa-
liter pars intendit propria autoritate ingredi.incidenter aūt
causa euitandi scandali implorat̃ offm̄ iudicis sine partis cita
tione ⁊ iudici concludit̃ nihil aūt petitur a parte.igit̃ non hȝ
locum reconuentio ſm Jo.an.⁊ doct.in.c.j.de mutuis petitio
nibus.⁊ Bar.in.l.j.§.j.ff.de var.⁊ extraor.cog.¶Tertio con
cludo ꝙ etiā si petit licentiā a iudice vt possit expellere ⁊ ꝓce-
dere ad executionē facti cū familia citata parte non hȝ locum
reconuentio.Ista conclusio probatur.nam videmꝰ ꝙ qñ peti
tur executio instrumēti qꝛ sumus in tempore executionis non
habet locū reconuentio sicut post sentētiā quando petitur exe
cutio.vt voluit no.Bal.in aut.⁊ cōsequenter.C.de senten.⁊ in
terlo.om.iu.ita etiā in casu nostro cū procedat̃ executiue qꝛ est
executio sententie iuris punientis ⁊ priuantis colonum ipso
iure dño volente ⁊ concedente potestatē expellendi.⁊ illā de-
cisionem sequit̃ ibi Bart.de saly.dicens idem in testamento.⁊
sic vult ꝙ in terminis.l.edicto.C.de edic.diui.qꝛ sumus in exe
cutiuis non hȝ locū reconuentio.ita etiā in casu nostro cum si
mus in causa executiōis.⁊ illa decisionem Bal.sequit̃ genitor
meus in eodē articulo.fallentia.x.¶Confirmatur ista cōclu-
sio.nam videmꝰ in causa depositi nō hȝ locum reconuentio qꝛ
ad restitutionē depositi proceditur executiue depositū em̄ illi-
co ⁊ celerrime restituendū est ſm Ubertū de bobio quē refert
⁊ sequitur Spe.in titulo de reconuē.§.ij.v̄.itē ſm arg.l.bona
fides.ff.depositi.⁊ est tex.in.l pe.C.cōmo.per quē dicit Bart.
ibi ꝙ instr̃m depositi hȝ executionē parata.Igitur idē dicamꝰ
in casu nostro cū a iure concedatur executio parata.⁊ fortius
ꝗ̄ in casibus precedentibus cum possit ꝓpria autoritate hoc
27 facere.¶†Quarto ⁊ vltimo concludo ꝙ si nouus emphyteo-
ta vel colonꝰ excessiōe iuriū ⁊ potestatis expellendi sibi cessis
ageret executiue vt primus expelleretur:vt in ꝓrima cōclusio
ne dixi.Nō hȝ locum reconuentio cum non esset cessionarius
ex causa lucratiua nec esset in aliqua fraude.⁊ maxime agēdo
proprio noīe per iura vtilia sibi cessa prout oīa ista clare ha
bentur in tex.⁊ ibi glo.Jaco.butr.Bar.⁊ omnes alij in.l.si qs
in rem.ff.de procuratoribus.Ex quibus in casu nostro in no-
uo conductore concludo quod nullo modo locum habet recō
uentio. Laus deo ⁊c.

Consilium

Consilium.clxviij.

1 Annullatio contractus vel actus non inducitur si ille per quē inducitur annullatio non sortitur effectum.

2 Permutatio ipso iure nō valet qñ vnus ex permutātibus hʒ ius in beneficio: alter vero non.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectuʒ. In primis determinanda est questio. nulla presupposita culpa renunciatiuum ex causa permutationis nunquid stante nullitate permutationis possint permutantes propria autoritate ad propria bñficia redire in qua difficultate ɔcludi pōt qð nō: ʒ opus sit noua collatione. ꝛ hoc rōne ꝛ autoritate. ratio est. nā ꝓpter talem renunciationem ex cā permutationis dicunt̄ vere vacare ex quo opus est noua collatione vt in cle. j. de rerum permuta. ꝛ not. glos. in verbo vacabunt. in. c. si propter tua debita. de rescrip. in. vj. ꝛ notant dñi de rota in nouis. in ti. de rerū permu. decisione pma. Sʒ bñficiū vacans per liberam resignationem si noua collatione reiuperari non potest. vt in. c. ex frequētibus. de insti. ꝛ in. c. j. de reg. iur. in. vj. Autoritate hoc ꝓbatur. nam dñi de Rota in dicta prima decisione dicūt qð nō obstāte qð Hederi. de senis in contractu permutationis. ꝛ Jo. and. in. c. j. de rex permuta. lib. vj. cōtrarium teneant tñ cōtra eos per dictam rōnem fuit per dños de rota determinatū. allegāt idem tenuisse Jo. de ligna. illō idē determinauerūt domini de rota in antiquis decisiōibus in ti. de rex permuta. decisiōe vlti. dicentes. qð ista opinio est tutior ꝛ securior. hanc etiā opi. sequutus est Hede. de Senis qui fuit sibi ipsi contrari⁹ in suo consi. mihi. clvj. incipi. pūct⁹ talis est. petrus rector. ꝛ ibi allegat quosdā doc. antiquos ita tenuisse. hoc idem sequutus est Pe. de ancb. in. c. pe. de rex permuta. Idem tenet dñs Anto. in notabilibus. ꝛ dñs Abb. in. c. cum venerabilis. de excep. eandē sequitur dñicus de sancto Gemi. in. c. si beneficia. de prebē. lib. vj. ꝛ dñicus in. c. vnico de rerum permu. eo. li. reperio etiā qð hanc partē tenet do. Pe. de peru. in tractatu permutatiōis i pe. charta. v. quero circa predicta. hoc idem ēt tenuit do. Ubertinus de lampunario. vt referunt quidā Moderni in repe. c. vnici de rex ꝑmu. lib. vj. idē tenuit Quidā solēnis doctor dñs Gaspar de perusio in quodam suo tractatu reseruationis beneficiox. reperio etiam quod quidā doctor Paduanus in rep. c. questitum. de rex permu. idem tʒ. vñ ista opi. est magis cōis si volumus inniti autoritatib⁹. Nā cōtrariū tenuisse reperio Hede. de senis in dicto tractatu permutationis. q. viij. ꝛ. q. x. qui vt dixi fuit sibi cōtrarius. ꝛ Joā. an. in. d. c. vnico. de rex permuta. idem dñs Pe. de ancba. ꝛ Joā. de imo. in. c. fi. de rex permu. col. xix. ꝛ Joā. de imo. in. c. pe. ad fi. eo. ti. Quare cū opi. dñox de rota. sit magis cōis nō est in iudicando recedendum iuxta no. in. l. fi. C. de pena indi. q male iudica. ꝛ maxime cū tam antiquis ꝙ modernis tēporibus ita iudicatū fuerit per dños de rota īter quos fuit bene discussuʒ an vera esset opi. Jo. an. vnde nō video quō ab eox decisione iudex recte recedere possit. ꝛ maxime qꝛ ratio adducta per eos ꝛ tenentes hanc partē ɔcludit. Nec in ɔtrariuʒ allegata cōcludunt. Nam potissimum fundamētum Joā. an. est in. d. c. si beneficia. Ad quod clare respondēt dñi de rota in dictis decisionibus vbi videndum. Et per dñicum in locis supra allegatis. ꝛ Hede. in dicto ɔsi. Respondeo ēt aliter ſm dominum Petrū de perusio in dicto tractatu de rex permuta. ꝙ ibi ponitur nouus casus introductus specialiter pp reseruatiōes papales in quos ius positiuū restituit illū ad titulū iā extinctū absqꝫ noua collatione qð alibi in corpore iuris nō reperit̄. Et sic ante illū tex. secus fuisset ꝑut denotat ille tex. in vbo statuimus qð est iuris noui inductiuū. Mihi vltra videt̄ qð qdā antiqui quos recitat breuib⁹ verbis Hederi. in dicto tractatu permutationis. q. viij. ponant veram solutionem ad dictū. c. si beneficia. quā latius explicant Pe. de ancba. Dñicus in dicto c. vnico. de rex permu. lib. vj. qm̄ dicto. c. loquit̄ in priuatione inducta a iure p adeptionem secundi ꝛ est priuatio que inducitur adeptione secundi seu si nō sortitur effectum reuertit̄ ad primū: qꝛ primum nō dicitur vacare: vt dicunt Lappus ꝛ dominicus in. d. c. si beneficia. ꝛ Pet. de ancb. in. d. c. j. de rerum permu. ꝛ rota in antiquis. in tit. de restitu. spoli. decisione. vij. Sed in casu nr̄o fit expressa renuntiatio ꝛ pure vt in. c. quam pie. ij. q. j. ꝛ in. c. fi. de pac. vt ad permutationē deueniat̄. Unde lʒ nō teneat seu nō sortiatur effectū permutatiōis remanet renunciatio donec fiat nouatio collatio. hanc rñsioneʒ ego pro

1 bo. Nam videmus† qð quādocunqꝫ per vnum contractū vel vnū actū in ɔsequētiam illius virtutis inducitur extinctio seu annullatio illius actus vel contractus nō inducit̄ si ille actus nō sortitur effectū. casus est ſm verū intellectū in. l. claudius. ff. de acqui. here. bene facit tex. in. l. certi cōditio. §. qm̄. ff. si cer. peta. ꝛ est hon⁹ tex. in. l. qui cū ita. §. te ꝛ titiū. ff. de v. ob. ꝛ probat in. l. si iure. ff. de leg. ij. tenēt Bar. de saly. ꝛ Jmo. ꝛ Mod. in. l. si cū dotē. in prin. ff. solu. ma. ꝛ hic est ꝓprie casus in. d. c. si beneficia. quē tex. ad hoc p opi. Saly. ꝛ imo. allegāt Moder. perusini in. d. l. si cū dotē. in prin. si vo inducitur aliquid expsse puta expressa priuatio vel extinctio ꝛ reuocatio alicui⁹ act⁹ ad finē alterius act⁹: lʒ ille finis non sequatur tñ talis expressa priuatio ꝛ extinctio remanet firma. casus est in. l. plane. in pn. ff. de leg. j. quē ita intelligūt Bar. de saly. ꝛ Jmo. in. d. l. si cū dotem. in pri. ꝛ sequunt̄ Pau. ꝛ cōiter alij. ꝛ hic est casus noster vt dixi qꝛ fit expssa ꝛ pura renūciatio. vt in. d. c. fi. de pact. Nec inducit̄ in ɔnām pmutatiōis qcqd sit in reb⁹ ꝓphanis ꝑut declarāt doc. pzealleg. vñ lʒ permutatio nō hēat effectū renūciatio remanet ꝛ opus est noua collatiōe. ex quo pcessit libera renūciatio ꝑut regritur. vt in. d. c. vnico de rex pmu. in. vj. Ad alia nō rñdeo qꝛ Hede. in. d. consil. ꝛ domini de rota. ꝛ Dñicus rñdent verior est ergo ꝛ magis cōis ista opi. iō ab ea nō recedēdū. Nec premissa obstat decisio Hede. de senis in dicto trac. permutationis. qōne. x. allegata in cōtrariū in casu nostro dū

2 vult ꝙ† qñ vnus ex permutantib⁹ habet ius in beneficio alter vero non ꝙ pmutatio ipso iure nō vʒ qm̄ ad hoc vt permutatio valeat iura requirunt ꝙ beneficia sint pmutātium. vt in. c. cū venerabilis. de except. ꝛ not. Jo. and. ꝛ doc. in. c. j. p illū tex. in verbo sua. de rex pmu. li. vj. ꝛ Pe. ꝛ. Jo. de imo. in. c. fin. de rex pmu. ꝛ iō infert ꝙ ille q habebat ius redit ad primū beneficiū suū. ꝛ ille qui nō habebat nō redit ad suum qꝛ nullū ius habebat. qm̄ cū reuerentia allegātiū illa decisio nō meret̄ allegari in proposito nr̄o magis ꝙ illa q̄ fuit. s. allegata in. viij. q. qð ostēdo. nā in aliquo nō differunt predicte decisiones. pcedit em̄ decisio Hede. in. d. q. x. quātū ad hoc. Nunqd ille q non habebat ius in bñficio possit ɔseq beneficiū illi⁹ q in eo ius hʒ habebat. ꝛ decidit ꝙ nō p rōnes de qbus ibi p eū. ꝛ cū demuʒ subdit ꝙ ille q habebat ius pōt ad suū bñficiū redire istud est clarissimū qñ nulla pōt culpa ascribi. vt idē Hede. dicit in eodē trac. q. v. ꝛ Pe. ꝛ Jo. de imo. in. c. pe. de rex per. ꝛ Jo. an. ꝛ alij in. d. c. vnico. Nō tñ declarat Hede. an hoc possit ꝓpa autoritate. Nā stāt ista simul ꝙ dicat̄ posse ad ꝓora bñficia redire ꝛ tñ nō ꝓpria autoritate vt declarāt doct. in locis statim allegatis. Unde Hede. in. d. q. x. hoc non declarat vtrum propria autoritate vel superioris nec pōt dici Hede. hoc dicere nisi referendo eius dictum ad eā q̄ ipse dicit in. viij. q. Et si fiat dicta relatio tunc habemus dicere qōnem vnā ab altera quantū ad propositū nostrū non differre: ꝛ qð vna ab altera in proposito nō differat ostendo rōne ꝛ de mēte doctox rōne qꝛ fundamētū Hederici in. d. q. est nullitas permutationis qꝛ alter ex permutantibus nō hʒ ius in beneficio qð permutat sed in casu nr̄o feder. in. vij. q. permutatio est nulla qꝛ nō potuit fieri de beneficijs reseruatis vt pʒ qꝛ se refert ad ea que ipse dixit. q. iiij. ꝛ. q. v. vñ eadem est rō nullitatis pmutationis in vtroqꝫ casu igit̄ idem ius. c. translato. de ɔsti. ꝛ sic eadē rō militat siue vterqꝫ habuit ius in beneficio siue alter tm̄. Cōfirmat̄ nā rō propter quā dicimus quod nō potest propria autoritate redire est quia ante pmutationem precedet permutatio pura ꝛ libera. vt in d. c. vnico. de rerū permu. ſm doc. cōiter quicqd ibi dixerit Jo an. mona. vt pʒ ex no. per doc. in locis. s. allegatis. maxime p dños de rota in. d. decisione prima in nouis. Sed ista ratio ꝑcedit siue ambo habeāt ius in beneficijs siue alter tm̄. ergo idē ius statui dʒ de mēte doc. pʒ ex ɔsi. Hede. pzealleg. clvj. vbi ponit qōnem qñ ex parte vnius impeditur permutatio ex quacūqꝫ causa impediatur: ꝛ sic general'r. itē Hede. in. d. q. x. nihil allegat vnde vult hoc dictū ex his q̄ dixi. q. viij. ꝛ hoc in specie decidūt. d. Anto. ꝛ. d. Abb. in. d. c. cū venerabilis. de excep. vbi loquunt̄ qñ alter ex pmutātib⁹ nō habebat ius in bñficio. Ex qb⁹ pʒ ꝙ nō est dñia an ambo ius hēant ꝛ tñ pmutatio nō sortiat̄ effectū: an vo alter ex pmutātib⁹. vere cū in vtroqꝫ inducatur vera vacatio per resignationē ꝛ sic locum habent oīa. s. in prin. allegata. Ex quibus concluditur ꝙ licet ser Dominico nulla posset ascribi culpa tñ non pōt ad proprium beneficiū propria autoritate redire. ꝛ ita cū tot autoritatibus ꝛ antiquo iudicio dñorum de rota iudicarem. Sed iterū aduertendum est. nam posito ꝙ opi. Jo. an. esset vera ꝙ posset propria autoritate nulla existente in culpa adhuc dicendū est qð dictus ser Dñicus nō potest propria autoritate ad suum beneficiū redire ex eo qꝛ fuit in culpa qꝛ sciebat vel scire debebat qð ius habebat ille cū quo beneficiū permutabat quo casu redire nō pōt vt dicit Hede. de senis in. d. tractatu permutationis questione. vij. ꝛ Jo. and. ꝛ dñicus in. d. c. vnico. dum allegat. l. in ciuile. C. de furtis. cuius dicta refert ꝛ sequit̄ Jmo. in. d. c. fi. de rerum permu. in antiquis. Quod autē sciret vel scire debe ret pʒ qꝛ de dicto beneficio fecit cōpromissum ante factā permutationem simul cū eo cum quo permutauit cum alio q impetrauerat: ꝛ postea euicit vnde faciendo compromissum super dicta lite dicti beneficij presumitur illius litis scientiam

habuisse per ea que nota. ponit Barto.in.l. qui rome.§.duo
fratres.ff.de ver.ob.ꝛ ibi plene in ꝓposito allegat do.Alexã.
Data ergo sciẽtia dꝫ eẽ in culpa vt dicuntur prefati doctores.
¶ Preterea si habebat sciẽtiã litis p ꝯñs presumiꝛ habuisse
sciẽtiã impetrationis cuius occasione lis mouebaꝛ per quam
solã impetrationem res effecta erat litigiosa.vt in auẽ.litigio
sa.C.de litigiosis.ꝛ cõsequenter permutando cũ beneficio liti
gioso diciꝛ esse in culpa.arg.l.fi.C.de litigiosis.vel ad minus
scire debuit qꝛ ex quo lis mouebaꝛ super dicto bñficio ꝛ vo
luntarie ad dictã permutationẽ accessit pro certo inuestigare
debebat de iure alterius.arg.tex.cũ gl.in.l.qui cum alio.ff.de
re.iu.ꝛ qδ deberet inuestigare an iuste beneficium teneret aľs
censeaꝛ esse in culpa.tꝫ Jo.an.ꝛ sequiꝛ Dñicus in.d.c. vnico.
ad fi.dum allegat.l.in ciuile.C.de fur.ꝛ hoc clare tꝫ ibi Pet.
de anc.qui oẽs loquũtur quando beneficium erat alteri debi
tum ꝛ ignorabaꝛ.ꝛ tñ volunt qδ culpa possit imputari in nõ
inuestigando preterꝙ in casu.c.si beneficia.de preben.in.vj.
Et hoc maxime ex quo iam erat mota lis super dicto bñficio
qδ in permutatione recepit. ¶ Sed in hoc est aduertẽdũ qδ
tunc culpa in nõ inuestigando vr̃ imputãda nisi beneficium
euincatur in limite permutationis.que verba apud me sunt
satis obscura.Nã si in limite permutationis euinciꝛ hoc non
tollit culpã inuestigationis immo potius vr̃ augere cũ verisi
militer facilius ĩuestigasset an iuste beneficiũ obtineret.Pe.
de anch.ꝛ dñicus referũt verba Jo.an.ꝛ non declarãt.non vi
deo qδ dicta verba possint intelligi nisi quãdo cã euictiõis su
peruenit ĩ limite permutationis que añ nõ erat puta reserua
tio pape vel alia cã pp quam nõ iuste beneficiũ possidebat.ꝛ
ratio est qꝛ nõ põt parti imputari quare añ permutationẽ nõ
inuestigauit ex quo si inuestigasset vtiqꝫ nõ inuenisset illũ nõ
posse permutare vel nõ iuste tenere. Et ita intelligo Joã.an.
nisi aliud ostẽderet. ¶ Sed cõtra hãc conclusionem allegaꝛ
qδ dicta Jo.an.ꝛ doc.loquunꝛ qñ quis cũ alio permutaret q
nõ possidebat beneficiũ qδ permutabat qδ tunc nõ debꝫ dici
culposus:si aliter nõ inquirit de iure permutantis mutante.
Ex quo enim videt illum possidere bñficiũ qδ permutat iuste
põt credere beneficiũ esse suum cũ sola possessione qs dñs ꝓsu
matur. l.qdaꝫ in suo.ꝛ ibi not.ff.de ꝯdi.insti.ꝛ in facto alieno
est ꝓbabilis ignorãtia.vt in.l.fi.ff.pro suo.tradiꝛ in.c.ab excõi
cato.extra de rescrip.Sed ista dicta nõ sunt aliqua autoritate
ꝓbata contra mẽtem doctoꝝ qui nõ restringunt ad casum qñ
quis permutat beneficium cum eo qui nõ possidet sed genera
liter loquunꝛ igiꝛ generaliter debent ĩtelligi.xix.di.si romano
rum. ¶ Quinimo Jo.an.quem aliĩ sequuntur ponit exẽplum
quãdo beneficiũ alteri erat debitum sed ignorabatur.si enim
ab alio beneficiũ possidebaꝛ quomodo ignorabaꝛ.ꝛ text.quẽ
allegat Jo.an.in.l.i ciuile.loquitur qñ quis ꝯtrahit cũ posses
sore.ꝛ pꝫ ex his que ponit Federic.in dicto tractatu.qõne.vĩĩ.
vbi etiã cũ possessione vult qδ culpa ascribi possit.ꝛ hoc claris
sime dicit Jo.de imo.in.d.c.fi.de rerũ permu. colũ.xix.ver .ex
predictis.ꝛ ista est veritas ꝛ probaꝛ clare ex his que ponit do.
Abb.in d.c.cũ venerabilis.de excep.vbi punctualiter loquẽ
do in casu nostro vult qδ ꝓbari dꝫ tale habitũ ꝛ reputatum
fuisse pro tali in possessiõe ꝛ sic pro iusto rectore. allegat domi
nos de rota qui hoc dicũt in ti.de rerũ permu.ĩ antiquis.deci
sione quarta.vbi volunt qδ dꝫ probari ꝙ habebaꝛ ꝛ reputaba
tur pro iusto rectore. allegat etiam Inno.in.c.veniẽs.de verb.
sig.ꝛ sic pꝫ qδ loquiꝛ ẽt qñ ille qui nõ hꝫ ius est in possessione:
ad hoc vt permutãs cum eo possit ad primũ beneficium redi
re.in casu autẽ nostro nõ potest dici qδ talis reputareꝛ ex quo
iam mota erat sibi controuersia ꝛ factum cõpromissum in cle
ricũ ꝛ laycum quo casu ꝓpter clericũ adiunctũ cõpromissum
est validum.casus est ꝫm cõem intellectum in.c.per tuas.de ar
bi.ꝛ stãte dubitatione ꝓpter cõpromissum tenebaꝛ iuestigare
ꝫm Jo.an.qꝛ si qñ ignoratur teneꝛ inuestigare fortius quãdo
incipiebat patefieri ꝛ hoc sciebat permutare volens a maiori
tate rõnis.ar.auẽ.multomagis.C.de sac.sanct.eccle. ¶ Sꝫ ite
rum dicũt aduersariĩ qδ quando beneficiũ conferꝛ cuꝫ permu
tante qui nõ hꝫ ius ꝛ est ĩ dolo ex quo scit se nõ habere ius tũc
potest redire ad ꝓprium beneficiũ. allegant Joan.an.ꝛ dñm
Dominicũ in.d.c.vnico.in.ṽ.qd si vnus ex cõpermutantibus.
ꝛ Federi.de senis in dicto tratatu.q.x.nec distinguunt an per
mutãs fuerit ĩ culpa vel nõ.secus quando tale beneficiũ tertio
conferreꝛ.Sed Jo.an.in.d.c.vnico.non dicit hoc.Nã primo
super tex.in verbo sua.tãtuꝫ concludit qδ ille qui nõ habebat
ius in beneficio nõ põt retinere beneficium qδ hꝫ a permutã
te qui habebat ius salua cõscientia.ꝛ istud refert Dñicus ĩ.d.
ver.Alia verba que postea refert sunt verba Fed.de senis in
d.x.q.qui lꝫ ibi nõ cõsideret culpam tñ illam considerat in.vj.
vĩĩ.ꝛ.ix.qõnibus eiusdem tractatus ꝛ qδ hoc considerare põt
qꝛ in.d.x.qõne mouetur per tex.in.d.c.si beneficia.ꝛ tñ in.ix.q.
vult ꝙ dispositio illi⁹ capĩi nõ hꝫ locũ nisi qñ daꝛ probabilis

error facti.ꝛ clare ita etiã intelliget.d.c.si bñficia.in.vĩĩ.q.qn
immo Jo.and.dicit totũ oppositũ cũ postea p.d.c. si bñficia.
dicat ꝙ qñ ambo ꝑmutantes sunt sine culpa pñt ad eorum be
neficia redire:sed nõ qñ vn⁹ tm̃.vnde stante eadẽ.q.in qua vult
ꝙ ambo possint ad prima bñficia redire apparet ꝙ loquiꝛ in
ter permutantes qꝛ nõ est dare rõnem differentie.ꝛ hoc aper
tissime declarat Jo.de imo.in.d.c.fi.de rex ꝑmu.col.xix. ṽ.ex
ꝑdictis.vbi ita intelligit.d.decisionẽ Fed.in.d.x.q. ¶ Nec pre
missis obstat ꝙ aduersari⁹ ser Dñicus fuit in dolo qꝛ sciebat
se nõ habere ius in beneficio lꝫ tertio ser Dñicus fuerit in cul
pa tñ dolus preponderat culpe.l.si putator.ff.ad.l.aquiliã. qm̃
in hac materia hoc nõ attendiꝛ.hoc decidit Jo.and.in termi
nis.in.d.c.vnic.ꝛ post eũ Pe.de anc.ꝛ Dñicus dũ vult ꝙ si be
neficiũ erat alteri debitũ ꝛ ignorabaꝛ a cõpermutãte si cõper
mutãs non inuestigauit ꝛ sic fuit in culpa non põt redire ad
suũ beneficiũ qδ iuste obtinebat:ꝛ tñ aduersarius qui nõ ha
bebat ius in beneficio erat in dolo.igitur dolus nõ preponde
rat culpe. ¶ Confirmatur qꝛ etiã dolus cum dolo cõpensatur
vt in.l.viro atqꝫ vxore.ff.solu.matr.Et tñ in hac materia hoc
nõ consideratur immo si ambo sunt in dolo: ambo beneficiĩs
priuãtur vt concludit Jo.an.in.c.fi.de rerũ ꝑmu.ꝛ ibi Jo. de
imo.in.d.ver.ex predictis.ꝛ per Fede.in dicto trac.qõne.vj.in
fi.ꝛ rõ forte est qꝛ ꝑmutationẽ precedit pura ꝛ libera renũcia
tio ꝛ de equitate fit collatio ꝑmutantib⁹:vt in.d.c.vnico.ꝛ ita
ex equitate dicti.c.si beneficia.redeũt ad beneficia si permuta
tio non hꝫ effectũ:que equitas non vẽdicat sibi locũ qñ permu
tans est in culpa.in.c.qꝛ frustra.de vsu.cũ simi.Vñ non est cu
randũ de alterius dolo.admittitur em̃ allegatio doli vel culpe
alterius ad excludendũ illum qui ad cõmodũ suũ vellet dolũ
vel culpã alicui imputare.d.l.si putator.ꝛ.d.l.viro atqꝫ vxore.
cum si.hoc aũt allegaꝛ vt a bñficio iuris excludaꝛ propter cul
pam per illũ q nullam culpam cõmisit.vnde termini non sunt
pares ꝛ ex diuersis non est bona illatio.l.fi.ff.de calum. ¶ Po
stremo fundamento inconuincibili dico ꝙ ser Dñicus nõ po
test propria autoritate redire ex quo tale beneficium non pos
sidetur a cõpermutãte sed a tertio cui est facta collatio. Nam
lꝫ in.d.c.si beneficia.tex.in fin.dicat ꝙ possit ꝓpria autoritate
redire ille qui dimisit lꝫ alteri fuerit tale beneficiũ collatũ in
terminis illius tex.ꝛ ibi glos.in fi.tñ illud procedit qñ benefi
cium non est ab altero occupatum qꝛ tunc dicit Jo.an.ꝙ cau
tum est hoc iudicis autoritate facere.lꝫ Archi. contra ꝛ opi.
Jo.and.tꝫ ibi Pe.de anc.ꝛ hoc clare exprimit ibi Dñicus in
pe.col.qui dicit ꝙ opi.Archi.procedit qñ beneficium non est
ab alio occupatũ aľs secus.arg.c.cum qui.de preben.in.vj.Et
hanc partẽ tꝫ Rota in nouis,in titu.de rerũ permu. decisione
prima.vbi dicunt ꝙ ita seruat palatiũ,ita etiã clarius ꝛ latius
tenet Rota in antiquis.in ti.de resti.spo.Si ergo in casu.d.c.
si beneficia.qñ beneficium est occupatum a tertio non licet re
dire propria autoritate igitur multo fortius hoc in casu nr̃o
dicendũ est qm̃ in casu.d.c.si beneficia.illud beneficium dimis
sum ad qδ quis vult redire nunꝙ vacauit lꝫ fuerit dimissum.
Sed in casu nostro beneficiũ collatũ ꝛ possessum p tertium va
cabat igitur difficili⁹ ad illud põt propria autoritate redire.
arg.c.cum materia.de reg.iur.li.vj.Et hoc fundamẽtũ est val
de clarum ꝛ non hꝫ contradictiones.Ex quibus intrepide cõ
cludo quod ser dominicus non potest propria autoritate ad
dictum beneficiũ redire ꝛc. Laus deo oĩpotenti.

¶ Consilium.clxix.

1 ☞ Rescriptum principis ad beneficia:tum etiã priuilegiũ vitiantur propter surreptionem.
2 Papa non intendit preiudicare transactionibus firmatis inter partes.
3 Taciturnitas an ꝛ qñ inducat surreptionem.
4 Bulla in q̃ nõ narraꝛ de ꝯcessiõe nulla ꝛ surreptitia an valeat.
5 Papa an presumatur preiudicare trãsactioni iurate.ꝛ nu.10.
6 Superioris autoritas an intelligatur excepta in iuramento.
7 Litere gratie si sunt nulle processus executionis est nullus.
8 Litere gratie ꝛ iustitie quomodo differant.
9 Contractus qñ dicatur perfectus.
11 Rector an possit dare bona in empyteosim ꝛ transigere.
12 Emphyteosis concessio debet mandari scriptis.
13 Consuetudo preualet in opinionibus.
14 Litere habentur loco tituli in beneficialibus.
15 Jurisditio an expiret morte delegantis.

Dominus labia mea ape
1 riat ꝛ spũssanct⁹ illuminet intellectũ. ¶ † Circa pri
mũ cõsultationis articulũ substantiaľr ꝛ conclusiue
loquor premitto ꝙ sicut rescripta ad beneficia reddũtur nulla
ex vitio subreptiõis:vt in.c.postulasti.extra de rescrip.ita etiã
priuilegia ꝛ alia beneficia principis.hoc voluit singulr̃ Com
posto.ꝛ sequuntur omnes Canoni. in.c.ad audientiã. extra
de rescri.

de rescrip.allegant.l.j.ff.de natalibus restituēdis.⁊ idem tenet
do.Abb.in.c.super literis.eo.titu.⁊ Abb.in.c.qd super his.
in.j.colū.de fide instru.⁊ tz Lappus allegatio.lxxix.⁊ Joan.
Calde.in titu.de prebendis.cōsilio.j.⁊ Pet.de anch.consilio
ccclxxxij.visis diligēter iurib⁹.⁊ Bald.post Innocē.in.c.inter
dilectos.ad fi.extra de fid.instru.Ex quo premisso videbatur
oriri difficultas q꞉ cū precederet trāsactio inter partes super
dicta emphyteosi de qua in gratia Eugenij nō fuit facta men
tio videbat̄ dicēdū qd dicta gratia esset nulla tanꝙ subrepti
tia:qm̄ si talis trāsactio facta inter partes fuisset narrata pon
tifici videtur dicēdum qd talē gr̄am vel non concessisset vel nō
ita de facili . igitur ex quo fuit tacita vr̄ reddere gratiam sub
reptitiam.vt in.c.super lr̄is.⁊ in.c.ꝯstitutus.cū vtrobiqꝫ ple
ne no.extra de rescrip.⁊ per Lappum in p̄allegata allegatiōe
cum vulgaribus.qd aūt Papa non fuisset ꝯcessurus vel non
2 ita de facili pz†q꞉ non est intentio Pape in dubio preiudica-
re partibus ⁊ transactionibus inter partes firmatis; vt pro-
batur ex no.in.c.ceterū.de rescrip.in fi.ubi scōz rescriptū dr̄
subreptitiū lz in eo fiat mētio de primo qn̄ nō fuit narratū de
voluntate partiū p̄mū fuerat impetratū.⁊ ꝓbat̄ ex his q̄ hn̄r
in.c.j.de pac.⁊ in.c.ex multiplici.de decimis.vbi gl.hoc vr̄ de-
terminare.¶ Sed premissis non obstātib⁹ ꝯriā veriorē existi
mo qd imo dicta ꝯcessio Eugenij valuerit ⁊ tenuerit.q̄ cōclo
ex plurib⁹ deducit̄ rōnib⁹.¶ Prima rō est tenēdo quod dicta
trāsactio fuerit nulla nō accedēte ꝯsensu supioꝝ ⁊ non interue
nientibus alijs debitis solēnitatibus iuxta no.in.c.sine exce-
ptione.xij.qō.ij.⁊ in.c.j.de rebus eccle.non alie.vel qd fuerit
annullata ⁊ irritata pp bullā pape que postea emanauit irri-
tans ⁊ annullans ꝯcessiones fcās per tales preceptorias.Nā
si trāsactio fuit nulla de illa non erat in gr̄a mentio facienda
⁊ sic nō reddit gr̄am subreptitiam ⁊ nullā vt in regula nō pre
stat.de regu.iur.in.vj .⁊ probatur ex his que notat glo.in .c.
cum nostris.in verbo de facto.extra de conces.p̄ben.⁊ tenēt.d.
Anto.⁊ Imo.in.c.ex parte.de rescrip.⁊ do.Anto.⁊ alij in.c.
directe.de excep.⁊ est gl.in verbo posterij.i.c.suggestum. extra
de iure p̄ro.Quinimmo si fuisset valida sz aliqua exceptione
elidibilis nō fuisset fienda mentio vt voluit glo.in.c.ex tenore.
de rescrip.q꞉ de actu lz valido sz elidibili nō est mentio faciē-
da vt dicit Rota in antiqs.decisione.lxiij.in tit.de rescrip.⁊
est glo.in.d.c.cū nostris.quā ibi sequitur do.Abb.¶ Secūda
rō est posito qd dicta trāsactio fuisset valida tamen rescriptuz
nō reddit̄ subreptitiū seu gr̄a Eugenij lz in ea nulla de dicta
transactione mētio facta fuerit quoniā si rescriptum dicitur
subreptitium si deuiat a trāsactiōe ⁊ pactis firmatis īter ptes
vt in.d.ca.ex multiplici.⁊ in.c.j.de pac.cum si.qn̄ non sit de in-
tentione principis deuiare ab eo qd inter partes ꝯclusum est.
igitur si rescriptū ꝯtinet illud idē qd partes facere conuenerāt
cēsendū est qd Papa facilius cōcessisset: q꞉ qd operat̄ proposi
tum in ꝓposito operatur oppositū in opposito.l.si vt ꝓponis
C.de nup.xxxv. dist.hospitiolū.hn̄ facit nā superior nil aliud
querit quā cōcordiam partium.l.si conuenerit.cum ibi no.ff.
de re indic.⁊ in.l.j.§.⁊ post operis.⁊ ibi no .ff. de noui oper.
nun.Et hoc in materia multū bn̄ probat tex.in.d.c.ex multi-
plici.de decimis.in vltimis verbis.si ergo p̄nceps qui voluit-
talem gr̄am facere sciuisset trāsactionē factam facilius conces
sisset gratiam que idē continet qd transactio cōtinebat.Nam
si voluit hoc ignorante rectore concedere etiā si contradiceret
ꝙtomagis cēsendum est qd voluerit concedere eo ꝯsentiente.
facilius enim leges obligant cōsentiētes expresse vel tacite ꝙ
ignorātes vt pz ex no.late per Bar.⁊ doc.in.l.que dotis.ff.so.
3 ma.† si ergo trāsactio fuisset expressa papa facilius ꝯcessisset.
taciturnitas ergo nō reddit gr̄am subreptitiā nullā.ita cōclu
dunt do.Anto.Jo.de imo.⁊ dn̄s Abbas.in.d.c.super lr̄is.⁊
Dn̄icus late in repe.d.c.postulasti.in.xv.col.⁊ Rota in anti-
quioribus.in tit.de p̄ben.deci.xix.⁊ Calde.consi.vj.in ti.de re-
scrip.hn̄ facit tex.in.c.dudū.in verbo.considerātes.de prebē.
in.vj.Ad idē tex.in.c.si pro clericis.eo.ti.⁊ li.⁊ Rota in anti
quis.in ti.de rescri.decisi.lxv.¶ Sz posset ꝯ hoc instari quod
regula prime tradita procederet nisi exp̄sse in iure caueret̄ qd
de partium transactione in gratia mētio esset fienda prout vr̄
esse in transactione vt habetur in.d.c. ex multiplici.cum simi.
quia tunc quando ius disponit aliqd exprimi debere:si illud
non fuerit expressum gratia redditur subreptitia ⁊ nulla lz si
illud fuisset exp̄ssum p̄nceps fuisset vtiqꝫ concessurus .tex.est
cū glo.pe.in.c.si motu ꝓprio.de preben.in.vj.⁊ tenēt Dn̄icus
⁊ Mod.in.d.c.postulasti.⁊ in.d.c.super lr̄is.⁊ in.c.dudum.de
prebē.in.vj.¶ Sz ad hāc obiectionē respondeo ꝙ forte predi
cta obiectio procederet qn̄ gratia tolleret transactionem seu
esset ꝯtra transactiōem per ea que supra dicta sunt.hn̄ facit.l.
causas.cum materia.C.de trāsa.Sed in casu nostro rescriptū
continet idē qd trāsactio quo casu repitur iure expressum qd
de transactione mentio sit faciēda.vnde stat firma theorica su
pra allegata qd ex quo princeps vtiqꝫ fuisset concessurus nō
vitiat̄ rescriptū ex tali taciturnitate ꝓut est etiā casus quē ibi
no.Bal.ad hoc in.l.j.C.si contra ius vel vti.pub.¶ Confirmo
hanc responsionē in simili.nam clarū est ꝙ rescripta iuri con-
traria non valent.l.nec dānosa.⁊.l.rescripta.cū vtrobiqꝫ not.
C.de preci.impera.offe.Et tn̄ quando continēt idē ꝙ ius cōe
valent immo interpretari debet vt aliquid vltra operetur. ita
concludūt Hostiē.⁊ cōiter Cano.in.c.j.de rescrip.⁊ Bald.in
aut̄.habita.in.iiij.nota.C.ne fili⁹ pro patre.⁊ Bal.in.l.j.versi.
quinto oppono.v̄.si seruus extero.⁊ do.Card.⁊ Ab. in.c.fin.
circa mediū.extra de prebē.Pro his adduco ꝙ ex quo transa
ctio continet idē qd gratia talis gr̄a ad cautelā impetrari po-
tuit.tex.est bonus in simili.in.c.post electionē.extra de conces.
preb.⁊ ibi do.Abb.in.ij.no.⁊ Abb.in.c.in materia.de rescri
ptis.⁊ no.in simili do.Abb.in.c.cū olim.el.ij.extra de priuil.
⁊ Lappus allegatione si.⁊ plene in fili Ludo.ro.cōsi.ccccxx-
iij.incip.quo ad primū.ad fi.⁊ Card.in tit.de elec.consi.vij.fa
cit qd pulchre voluit Abb.in.c.cū olim.ver.⁊ no.istam glo.de
re iudi.in quibus pz ꝙ potest quis diuersa remedia impetra-
re ad eundem effectum lz in secūdo de primo non fiat mentio
que bene faciunt in proposito.⁊ sic remanet defensata secūda
ratio.s̄.adducta.¶ Tertia ratio est q꞉ transactio respicit me
rita cause ⁊ oritur ex ea exceptio peremptoria.vnde lz de tali
transactione non sit facta mentio in gratia tamen gratia non
redditur nulla:licet per illam exceptioni peremptorie nō pre
iudicetur.casus est in.c.j.in fi.prin.⁊ ibi no.extra de litis cōte.
lib.vj.⁊ tenent do.Anto.Abb.⁊ Jo.de imo.in.c.j. de rescrip.
in antiquis.⁊ Rota in tit.de rescrip.decisi.lv.in antiquis.⁊ te
nent doc.in.d.c.j.de litis contest.lib.vj.cū si.¶ Sed cōtra hoc
fundamentum arguit̄.nam theorica supra deducta procede-
re non videtur in literis ad beneficia in quibus taciturnitas
statuti priuilegij vel alicuius iuris vitiat.ita dicit Jo.de imo.
in.c.j.de rescript.per text.in.c.constitutus.eodem titu.⁊ idem
Imo.in.c.cū ordinem.eo.ti.⁊ tz Dn̄icus in.c.j.de li.contesta.
in.vj.⁊ do.Abb.post alios in.c.ex parte.B.extra de foro cōp.
Ad istam difficultatem dici potest dupliciter.¶ Primo qd
licet in literis ad beneficia ita sit:tn̄ in gratijs p̄ricipis p̄terꝙ
ad beneficia ecclesiastica dici pōt ꝙ gratia teneat:si tamen per
illā pacto ⁊ transactioni non derogetur.ita probat text.in.d.
c.ex multiplici.de decimis.vbi hoc in terminis decidit domi.
Card.reprobans glo.ibi que contrarium tenuit dicens ꝙ qn̄
quis tacet id per quod ibi obstat exceptio peremptoria priui
legiū non est nullū.Allegat quod habetur in.c.cū olim.de pre
scrip.⁊ in.c.j.de litis contest.in.vj.⁊ vere ille tex.in.d.c.ex mul
tiplici.hoc probat q꞉ dicit ꝙ nō obstante priuilegio partes co
gant̄ ad obseruantiā pacti.⁊ sic supponit priuilegiū validum
q꞉ si nullum esset non posset priuilegiū obstare in regula non
prestat.de reg.iur.in.vj.Et sic dici pōt ꝙ illa regula quod be-
neficia principū sunt nulla propter vitiū obreptionis sicut re
scripta ad beneficia non habet locū quando quis tacet illud
qd producit exceptionem peremptoriā ⁊ in hoc magis eqpa-
rant̄ rescripta ad lites que nō sunt nulla.¶ Confirmo q꞉ text.
dicit ꝙ nō fuit sue intentionis per priuilegiū pacto derogare
⁊ sic nō dicit ꝙ non fuit intentionis ꝯcedere priuilegiū sed qd
nō fuit intentionis derogare.que verba arguunt validitatem
priuilegij.l.ij.§.si qd a principe.ff.ne quid in loco publico.⁊ ī
c.super eo.de offi.deleg.⁊ sic vult tex.qd quatenus priuilegiū
est contra pactum seruetur pactum:sed quatenus nō esset cō-
tra pactū seruetur priuilegium.¶ Subtili⁹ strīgo.nā si priui
legiū ibi esset nullum q꞉ de pacto non fuit facta mentio tanꝙ
subreptitium equiparando talem gratiā rescriptis ad benefi
cia non valeret neqꝫ effectū hz priuilegiū etiā si aduersari⁹ im
peratoris consentiret.ita dicit no.do.Anto.post Inn.in.c.cū
olim.in vltimo no.extra de re iudi.sed in.d.c.ex multiplici.in
fi.dicit ꝙ partium concordia res sopiri potest.igitur apparet
ꝙ priuilegium non erat nullum:sicut rescripta ad beneficia q̄
sunt valde stricti iuris vt dicit.d.Abb.in.d.c.super literis. et
licet videatur equiparare literis ad beneficia ⁊ multi velint ꝙ
facilius priuilegia irritent̄,vt volunt Inno,⁊ do.Anto.in eo
dem loco allegantes Jo and.in.c.cum dilecta.eodem ti.tamē
in hoc vident̄ se habere vt excedentia ⁊ excessa per tex.in.d.c.
ex multiplici.fortius tertio hoc dicendū videtur in beneficijs
principis ⁊ gratijs prout est in casu nostro in quibus fit lata
interpretatio in.l.fin.ff.de constit.prin.c.cum dilecti.de dona.
Secundo dici potest ꝙ concessio pape in multis cōcordat cū
transactione in illis. ergo valere debet concessio.Sed quate-
nus discordat dicamus trāsactionē preualere posito qd vale-
ret:q꞉ cum sint separabilia vtile per inutile nō dz vitiari vt in
l.grece.§.illud.ff.de fideius.⁊ ibi p Bar.⁊ in materia ꝓpria ꝓ
bat̄ in.c.si eo tpe.de rescrip.in.vj.⁊ per glo.⁊ Lappum in.c.nō
potest.de preben.in.vj.⁊ no.gl.⁊ doct.in.c.constitutus . de re-
scrip.⁊ do.Anto.in.clemē.si.extra de rescriptis.Nam ista est

natura iuris derogatoꝝ ꝙ eatenus deroget quatenus cõtra-
dicit vt in.l.sancimus.C.de test.ꝛ in.l.precipimus.C.de appel.
¶ Postremo non omitto qꝺ ptes acqeuerũt dicte concessioni
prout in alia dubitatione deducet igitur non pñt contra illaꝫ
venire vt probat tex.i.d.c.ex multiplici.de decimis.quatenus
enim gratia concordat cum transactiõe oĩno valere dꝫ ex quo
nõ preiudicat iuri alicuius partiuꝫ.per no.per Jo.an.ꝛ doct.
in.c.fi.extra vt lite pendẽte. faciunt etiam que infra dicentur.
¶ Circa secũdam difficultatẽ.An valuerit Bulla concessa a
Paulo videbatur pͥma facie dicendum qꝺ non duplici rõne.
4 ¶ Prima rõ est qꝛ †narratum fuit in Bulla Pauli concessio
Eugenij que dr̃ nulla ꝛ subreptitia quã si nullam ꝛ subrepti-
tiã sciuisset põtifex forte nõ ita de facili ꝯcessisset talem grãm.
Nã qñ per secũdã gratiã augmentatur ius quesitum ex prima
semp de pͥma faciẽda est mẽtio glo.in.c.si apostolice.de prebẽ.
in.vj.Et ideo dicit ibi Dñicus quod ĩ oĩbus literis per quas
ius antiquũ augmentat vel conseruat dꝫ fieri mentio gratie
antique.sed in casu nostro ex quo pͥma gratia dicitur nulla.ꝛ
sic augmentabat seu ꝯseruabatur igit de tali nullitate gratie
videbat mentio facienda igitur dicẽdũ vr̃ qꝺ talis grã Pape
Pauli tanꝙ subreptitia sit nulla per tex.cum ibi not.in.d.c.
postulasti.ꝛ in.d.c.super lr̃is.cum vulgaribus.¶ Scða ratio
que magis stringere videt est qꝺ si locum hꝫ trãsactio facta añ
Eugenij concessionem in transactione emphyteota pͥmittit ꝛ
innuit qꝺ finito tẽpore in transactione cõprehenso assignare
5 cum omni melioramẽto dicta bona †emphyteotica que trans
actio iurata nõ fuit narrata in gratia ꝯcessa a Paulo. vñ nõ
est cẽsendũ qꝺ pontifex ꝑiudicare voluerit trãsactioni iurate
ar.no.glo.in c.cũ non doceat.de elec.li.vj.ꝛ tenet do.Anto.ꝛ
Moder.in.c.j.de his que fiunt a maio.pte capl̃i.ꝛ hoc tenet
ꝛ late prosequit Pet.de anch.in suo consi.cccviij.incip.Nisi
legibus ꝛ canonibus ꝛ licet dicamꝰ qꝺ in quolibet iuramento
intelligitur excepta autoritas superioris vt in.c.quẽadmodũ
ꝛ in.c.venientes.de iureiuran.illud intelligo quando supe-
6 rior habet notitiam iuramenti.al's nõ intelligitur qꝺ †Papa
autoritate excepta vti voluerit. ita concludunt domi.Anto.
Abb.ꝛ Jo.de imo.in.c.constitutus.extra de rescrip.Ex qui-
bus videbatur qꝺ dicta Bulla Pauli tãquam subreptitia sit
nulla.¶ Sed his non obstantibus contrariã sentẽtiam verio
rem existimo qꝺ immo dicta gratia a Paulo concessa viribus
subsistat: cuius conclusionis veritas apparebit defendendo
illã ab obiectionibus supra in cõtrariuꝫ factis.Et ad pͥmam
obiectioneꝫ rñdeo qꝺ immo Bulla Eugenij fuit valida ꝓut
supra ꝓbatum fuit:vnde ex eius nullitate nõ potest argui sub
reptio gratie cõcesse a paulo.Quinimo dico qꝺ posito qꝺ gra
tia Eugenij narrata fuerit nulla tñ gratia Pauli valida cen-
seretur.Hoc probatur in simili.Nam si aliquis narrat se cano
nice beneficium obtinere lꝫ illud de facto obtineat ꝛ iiuste nõ
redditur impetratio nulla.qꝛ iuste an iniuste quis detineat est
quid extrinsecum a gratia nisi ex eo inhabilis redderetur ꝺm
Franciscum vergelensem in cle.si Romanus.in fi.de prebend.
quem refert Jo.miles in suo repertorio in verbo gratia.in.iij.
col.ꝛ probat ex his que ponit Spec.in titu.de dispẽsatione
§.vidẽdũ.ver.Sꝫ nũquid nocet.idem voluit compost.in.c.du
dum.el.ij.de elec.ꝛ Joã.an.in.c.non potest.de preben.in.vj.in
nouella.¶ Fortius dico quod in casu nostro Bulla Pauli ex
nulla obreptione dici nõ potest nulla ex quo per illã non con-
ceditur gratia:sed cum cause cognitione mãdatur gratia exe-
quenda.Hanc conclusiõem probo ex duobus.¶ Primo pro-
bo per ea que dicit singulariter Bal.in.l.prescriptio.C.si con-
tra ius vel vti.publicã.in.iiij.colũ.vbi voluit qꝺ qñ in priuile-
gijs est annexa cause cognitio puta qꝺ ꝓuideat de aliqua gra
tia habita cãe cognitiõe valet lꝫ nõ fundet in substãtia verita
tis.ꝛ si quis ex hoc grauat oportet ꝙ appellet.allegat qꝺ hr̃ in
c.dudũ.de rescrip.ꝛ in cle.j.de offi.dele.Et hoc idem videntur
voluisse Cõposto.Jo.an.do.Anto.ꝛ Joan.de imo.in.c.ad au
dientiam.de rescrip.qꝛ tunc litere sunt similes literis.de iusti
7 cia.ꝛ lꝫ dñs Abbas videat ibi cõtrariuꝫ velle ex eo †qꝛ si litere
gratie sunt nulle processus executionis est nullus ex defectu
potestatis:vt in.c.j.de rescrip.in.vj.Tamen cõmunis opi.vr̃
esse cantra eum.item videntur ista differre.an beneficium con
cedatur ꝛ cõmittat executio cã cognita.Quo casu videt proce
dere difficultas domini Abbatis qꝺ rescriptũ sit nullũ: qꝺ est
accessorium ad gratiam sicut declarat Abbas in.c.ceterũ.de
rescrip.ꝛ in.c.cõstitutus.in vltimo.no.eo.ti.An volr̃e de cõ
cedendo beneficio cã cognita cõcedãtur.quo casu magis vidẽ
tur equiparari literis.ad litem.ꝛ ita loquatur Bal.Nã pͥmo
conferatur beneficiũ.secundo nõ:sꝫ mandatur cognitio de cõfe
8 rẽdo.que defferunt vt statim dicetur.¶ †Scðo qꝛ inter alias
rõnes differentie inter literas gratie ꝛ iustitie do.Abbas in
d.c.ad audientiam illam dicit satis apparentem:quia facilius
conceduntur litere de gratia concedẽda cã cognita stantibus
veris narratis per q̃ princeps ad ꝯcedẽdũ mouet quia magis
videnť imitari naturã literaꝝ de iustitia ꝛ faciliter concedun
tur vt expientia docet q̃ est rerũ magistra.c.quã sit.de elec.me
lius tñ facit rõ quã adducit Card.ꝛ sequit Jo.de imo.in.d.c.
ad audientiã.qꝛ litere ad beneficia tribuunt ius litere ad litẽ
tribuũt iudicem ꝛ nõ ius:q̃ rõ militat in nr̃is literis gratiosis
q̃ tribuũt iudicẽ ꝛ nõ ius.igit idẽ ius esse dꝫ.c.translato.de cõ
stitu.ꝛ isto mõ põt defendi opi.Bal.ꝛ alioꝝ.Ex quibus dici
põt ꝙ nõ obstãte secũda rõne in cõtrariũ allegata adhuc bul-
la Pau.ex subreptione nulla dici non potest.Ad quã etiam
rñdeo.¶ Primo ꝙ dicta trãsactio nõ fuit simpl'r facta sꝫ p-
tes conuenerũt ꝙ quamprimũ possent deberet notificari ma
gistro Rhodi vel summo pontifici:ꝛ sicut rescriptũ foret pro
miserũt obseruare.talẽ eñ notificationẽ ꝛ ĩplemẽtũ facere te-
nebant quãprimũ dabat facultas:tũ ex forma conuẽtionis.tũ
etiã de iure cõi vt probat in.l.pe.§.fi.ff.ad trebel.ꝛ in.l.pe.C.
de condi.inser.ꝛ melius per Bar.in.l.suus quoqꝫ.§.sꝫ si filio.
ff.de here.insti.ꝛ probatur in.l.continuus.§.cum ita.cum ibi
no.ff.de ver.ob.Cũ ergo hoc partes non fecerũt videnť reces-
sisse a dicta trãsactione ꝛ adessisse bulle Eugenij:qꝺ etiam ex
alio ostendit qꝛ finito tpe transactionis quod adhuc durabat
bulla Eugenij continuarunt partes in dicto tractatu ꝛ sic p
actiones sequentes declaratur intentio in precedentibus.l.q
filiabus.in prin.ꝛ in.l.si seruus pluriũ.ff.de leg.j.Quinimmo
9 dico ꝙ †transactio nunꝙ fuit habita ꝓ absoluta.igitur trãs
actio dici non põt.l.contractus.cum materia.C.de fide instr.
Quod autem nõ fuerit habita pro absoluta probatur: qꝛ ex
quo partes non simpliciter obligauerunt:sed ꝺm qꝺ rescribe-
retur per magistrum vel per papã videntur se retulisse ad il-
lud tp̃s ꝛ obligationẽ in illud tempus contulisse.Ista conclu
sio probat ex his q̃ notanter ponit Pan.de ca.in.l.cũ res.C.
de proba.in.l.contractus.C.de fide instru.ꝛ in.l.qui his idem.
ff.de ver.ob.vbi voluit ꝙ si partes sunt concordes de contra-
ctu ꝛ conueniunt ꝙ de tali contractu sit rogatus notarius vi-
dentur contulisse substantiam in illud tp̃s ꝛ interim recedere
possunt.igitur fortius in casu nostro cum non essent cõcordes
simpliciter sed ꝺm quod rescriberetur.¶ Cõfirmo per ea que
dicit Spec.in titu.de emptio.ꝛ vend.§.j.ver.sed si dictum sit.
vbi nota.voluit ꝙ si quis promittit facere emptori chartã ad
sensum sapientis in limine contractus siue in ipso contractu
anteꝙ fiat charta ꝺm sensum sapientis non dicitur contractꝰ
perfectus per no.in.d.l.contractus.ergo idem dicamus in ca
su nostro in quo partes voluerunt cõtractum celebratum in-
telligi ꝺm quod rescriberetur.igitur antequam rescriberetur
non dicebatur contractus perfectus. ꝛ ista est concludens re-
sponsio.Et ex hoc patet ratio propter quam dicta transactio
vt mihi dicitur non fuit amplius allegata.¶ Respondeo ali
ter quod in casu nostro iuramentum de restituendo rem fini-
to tempore quod videtur in casu nostro obstare videtur con-
tinere illud idem quod continebatur ꝺm ius.l.si quis condu-
ctus.ff.locati.Igitur priuilegium seu gratia derogans iuribꝰ
contradicentibus videtur etiam huic iuramento derogare:si-
cut dicimus in priuilegio qñ continet idem quod ius commu
ne per no.in.c.j.extra de rescrip.ꝛ licet hec responsio sit dubia
per no.per glo.in.c.dudum.de sepulturis.ꝛ per domi. Anto.
in.c.j.de his q̃ fiunt a maio.parte capit.tamen in casu nostro
10 procedit de plano.†Nã lꝫ in dubio non videatur voluisse tol-
lere transactionem iuratam:tñ ex quo pontifex voluit statim
litem haberi pro expressa super qua lite fuerat transactum ap
paret de intentione pontificis quod voluit omnino concede
rẽ non obstante quod super lite fuisset transactum cum iura-
a mento:qm̃ dictam clausulam non obstantibus[a] ꝛc.que volu-
mus pro expressis haberi censentur sublata illa de quibꝰ etiã
mentio specialis erat facienda ꝺm dñm Anto.in.c.j.de rescri
ptis.ꝛ tenet dominus Antonius in cõsilio.ij.incipiente visis
literis.quia potest papa fingere ab validitatem actus expres-
sum quod expressum non est.allegat tex.in.c.j.de transactio.
vnde habetur ar.si illa que erant exprimenda fuissent singula
riter expressa.ita dicit Angel.per illum tex.in.l.omnes.C.de
prescriptio.xxx.annorum.ꝛ Bald.in extrauagan.de pace con
stantie.in verbo.non obstãte.ꝛ in.l.diuus.§.licet.ff.de iure co
dicil.ꝛ Joã.de imo.in clementi.j.de sepulturis.ꝛ tenet Rota
in nouis.in titu.de rescript.decisione.xx.¶ Confirmo hoc qꝛ
papa tollit ordinationem constitutionis ꝛ stabilimenta iura
ta per que patet quod non curauit quod ea que in contrariũ
faciebant essent iurata.argumen.l.qui filiabus.in princip.ff.
b de lega.j.Et probatur ex illis verbis ceterisqꝫ contrarijs[b] qui
buscũqꝫ iunctis illis verbis quorum oĩm tenores ac si de ver-
bo ad verbum inserte forent.vnde dicit Bal.in.c.super lr̃is.
de rescriptis.ver.quid si papa.ꝙ quãdo papa vult haberi ali-
quid pro expresso habetur ac si illa fuissent specificata ꝛ ista re
sponsio etiam videtur tollere difficultatem.Et ista responsio
respicit

a ¶ Clã nõ obstantibꝰ ꝛc.q̃ volumꝰ p expressis haberi qs ĩportet.

b ¶ Clã ceteris ꝯtrarijs qbuscũqꝫ ꝛ clã q̃ꝝ oĩum tenores ac si de verbo ad vbũ ꝛc.qd importet.

respicit Bullam eugenii in qua est talis clausula ⁊ bullā Pauli qui voluerūt qd̄ in ea intelligerentur inserte oēs clausule non obstantium inserte in aliis bullis ⁊ sic habetur ac si essent ibi descripte.l.si ita scripsero.⁊ ibi per Bar.plene.ff.de códi.⁊ demōstra.⁊ p doc.plene i.l.ait ptor.§.si index.ff.de re iud. ¶Postremo respondeo et presuppono quod ex quo plures summi pōtifices eandem concessionem fecerunt qd̄ princeps de facili tales cōcessiones facit iuxta no.per Lappum allegatio.lxxxix.incipi. duo prelati.⁊ probatur in.l.apud Jul.in fi.prout ponderant dn̄s Frāciscus de albergotis ⁊ moderni.ff.de lega.j. ¶Preterea Eugenius qr isti restituerunt dicta bona pena districta nō obstante qd̄ essent devoluta pp̄ter canonē non solutum:tn̄ iterum cōcessit.vnde ex hoc infero qd̄ in casu nostro verisimiliter itez cōcessisset lz specifice fuisset narrata transactio lz forte nō ita de facili.item presupponēdū qd̄ iste qui impetrauit a Paulo nō habebat notitiam dicte trāsactionis qr cōtracta cuz suis autoribus.l.qui in alterius.cum ibi nota.ff.de re.iu.⁊ in.l.si quis inficiatus.ff.depositi.cum si. Ex quibus succedit regula. qd̄ qn̄ taciturnitas causaē ab ignorantia hz locum tantum illa regula.princeps nullo modo fuisset concessurus:non autē illa non ita de facili fuisset cōcessurus.de qua in.c.postulasti.de rescriptis. ¶Primum tz Abbas ⁊ Jmola.in.d.c.super literis. ¶Scd̄m tenet ibi Abbas per text.in.c.gratia.de rescri.in.vj. ⁊ sequitur Jmo.vt ibi per eos.sed statim dici posset qd̄ dicta regula locum habet nisi preiudicetur iuri tertii fm̄ Abbatem per illum tex.in.c.constitutus.de rescrip.⁊ in.d.c.super literis prout vr̄ esse in casu nostro propter transactionem premissam. sed ad hoc responderi potest hanc obiectionem procedere nisi essemus in illis in quibus papa hz plenissimā ptātem. Nam videmus qd̄ in bñficialibus in quibus hz plenissimā ptātem pōt Papa rescribere in piudiciū alicuius sine clausula.non obstāte.lz secus sit in aliis fm̄ dn̄m Ant.in.c.que in ecclesiarū.de constitutionibus.sed in rebus ecclesiarum habet plenissimam ptātem prout est bonus casus in.c.mācipia.de rerum permuta.⁊ tradit do.Abb.in.c.cum venissent.de iud.⁊ in.c.constitutus. de relig.domibus. ¶Confirmantur premissa qr in transactione dicitur ꝙ volunt quod dicta concessio sortiatur effectū fm̄ qd̄ per sumumm pōtificem rescriptum fuerit.cum ergo fuerit rescriptum licet transactio non fuerit narrata videē rescriptū valere.hoc probatur.nam si aliquis iurauit non alienare romano pontifice inconsulto et postea habuit licentiam alienandi non facta mentione de iuramento rescriptum vz fm̄ Jo.an.in c.vt super.de rebus eccle.nō alie.⁊ tz Bald.in.c.j.qui feudū dare possunt.ex qbus oībus ad minus simul iunctis arbitror bullam ⁊ concessionem Pauli validam esse. Succedit nūc tertia difficultas quo clipeo se tueri possit emphyteota qui nūc possidet aduersus preceptorem dicte ecclesie.circa quam difficultatem dico qd̄ triplici clipeo potest se tueri. ¶Primo qr vt narratur in puncto iam predecessor transegit cum emphyteota super dicta emphyteosi.quo casu quatenus pbabitur transactio
11 seruāda erit:†qr potuit solus rector transigere ex quo solus poterat concedere iuxta no.in.c.cum tempore.de arbi.⁊ in.l.j.C. si aduersus transactionem.quod aūt posset solus concedere est cōis conclusio.doc.in.c.vt super.de rebus ecc.nō alie.qr ex quo dominium vtile non est ecclesie non dicūtur bona solita in emphyteosim concedi si negantur esse de mensa.⁊ ideo solus prelatus potest concedere:prout etiam traditur in.c.j.qui feud.dare possunt.⁊ tz Bar.in aut.qui rem.C.de sac.san.eccle.⁊ Jo.de imo.in.c.potuit.extra de locato.⁊ ita sepius consultum vidi
12 per doctissimos viros ⁊ his consului. ¶†Sed hic superest vnus scrupulus qr de concessione emphyteosis videtur qd̄ debeat in scriptis constare vt videē probare tex in.l.j.C.de iure emphy.⁊ tenet glo.in vna opinione quam sequuntur Pet.Cy.Alberi. Saly.⁊ magis cōmuniter doctores.⁊ Jo.an.Petrus de anch. dominus.Cardi.⁊ Jmol.in.d.c.potuit.⁊ ideo dicit notanter Bald.in proposito.in.l.j.C.quando non peten.partes.quod licet finita emphyteosi dominus patereē emphyteotā vti frui ⁊ reciperet canonem non intelligeretur facta renouatio iuxta
a text.in.l.item queritur.§.qui impleto.ff.locati.[a] ex quo contractus requirit scripturam vt probat ille text.in vltimis verbis. ¶Sed ad hanc obiectionem respondeo qd̄ contraria opinio seruanda est quam tenet glo.in.d.l.j.in vltima opinione quam sequitur Barto.dicens quod illam approbat consuetudo ⁊ obseruat.⁊ sequitur Angelus ⁊ Florianus qui dicit quod requisitus quod pro alia parte consuleret noluit consulere.⁊ Specu.in titu.locato.§.nunc aliqua.ver.v.quia ita interpretatur cōsuetudo que est optima legum interpres.l.minime.ff.de legibus.⁊ tenent dominus Anto.⁊ Abbas in.d.c.potuit ⁊ lz
13 contraria videatur magis communis tamen ista†consuetudo approbata seruari debet iuxta nota.in.l.dos a patre.ff.solut. matrimo.⁊ in.l.prima.⁊ in autentica ibi posita.C.si secundo nupserit. Potest etiam dici prout statim dicetur. ¶Secundo pōt se tueri alio clipeo.s.qd̄ ex quo virtute bulle apparet ꝙ sequi debebat condemnatio quia pro actu publicato processū inductum erat notorium iuxta not.in.c.significauerunt.extra de testibus.⁊ pceptor trāsegerit.itē receperit canonem multis annis cēsetur voluisse bonā fidem agnoscere. Nam solus poterat hoc facere vt dixi.⁊ hoc ar.vtitur tex.no.in.l.emptorē.ff.de act.emp. Probatur ēt in.l.ad solu.C.de re iudi. Nam potest etiam quis ante sn̄iam facere id ad qd̄ sequuta sn̄ia posset vrgeri ⁊ illam non expectare:iuxta nota.in simili in.l.si reus paratus.ff.de procuratoribus.⁊ i.l.si domus.§.qui confitetur.ff. de legatis primo.⁊ sic ɔcluditur qd̄ trāsactio ⁊ receptio Canonis facta fuere ad executionem processus agitati ex quo veniebat concessio omnino facienda. Bene facit quod no.Bart. in.l.iij.§.si seruus.ff.de acquiren. possess.⁊ melius qd̄ ibi dicit Pau.de cast.ex quibus etiam dico qd̄ cum de tali processu appareat scriptura cuius virtute fuit transactum ⁊ solut⁹ canō. Non obstat qd̄ de emphyteosi non dicatur cōfecta scriptura. qr dicitur confecta ex quo apparet talis processus sicut in simili dicit nota. Angel⁹ ⁊ sequuntur Moderni in.l.edicto.C. de edicto diui adria.tollend.vbi vult qd̄ sicut ex testamēto de quo apparet scriptura debet quis in possessionem mitti ex dispositione illius.l.ita si testes sunt examinati super testamento virtute talis processus potest in possessiōem mitti. ¶Confirmatur ista opinio quia vt late discutit dominus Abbas littere per quas non cōceditur beneficium sed cōceditur mandatum de prouidēdo non tribuunt titulum sed primordium et principium tituli. Quinimmo voluit rota in nouis numero
14 cccclvj.quod†litere in beneficialibus habeātur loco tituli.allegant composto.in.c.ɔstitutus.de rescriptis.⁊ no.in.c.j.de lit. contestata.in.vj ergo idem in casu nostro in quo latior fieri debet interpretatio vt dictū est.si ergo habeaē loco tituli res est clara si non sunt pricipium tituli dicūtur esse maior pars ⁊ potentior.l.j.ff.de origine iuris.⁊ consequenter cum maior pars cōtractus appareat in scriptis dr̄ ɔctus in scriptis celebratus qr potentiori pares esse non possumus et minus potens potentiori cedit.l.querit hermofroditum.ff.de statu ho. ¶Confirmatur ista ɔclusio ex his que ponit Bar.post Jac.de.bu.in.l. certi conditio.§.quoniam igitur.ff.si certum peta.⁊ dominus Anto.per illum textum.in.c.series.de testibus. ¶Circa qd̄ hz dictus emphyteota remediū:qr poterit petere compelli rectorem ad faciendum instr̄m de dicta transactione.arg.tex.in.l.si quis argentum.in fi.in verbo monumentorū. Per quem ita in simili determinat singulariter Bart.de Saly.ibi. ¶Tertio ⁊ vltimo clipeo potest se tueri petendo a delegato qd̄ procedat ad executionem cōmissionis ⁊ pcedat fm̄ litterarum teno
15 rem. Nec impediri potest seu repelli ex eo†qd̄ delegās mortu⁹ fuerit cuius morte regulariter expirare solet iurisditio delegati vt in.l.pma.questio.secunda.cum materia.ff.de iurisd.om. iu.quia dici potest in primis qd̄ videtur mādata executio gratie quo casu non expirat per mortem delegantis vt.in.c.si sup gratia.de offic.delega.in.vj. Respondetur ⁊ clare quod ex quo est processum vsq ad publicationem processus non est res integra.⁊ sic non expirat iurisditionem delegati morte delegantis vt plene nota.in.d.l.secunda questione secunda ⁊ in.c.gratum.⁊ in.c.relatum.⁊ in.c.fi.de offic.dele.⁊ cōsequenter durat perpetuo:tū qr fuit solū hoc rescriptū iuxta nota.in.c.si nautē. de rescri.iūcto tex.cū ibi no.in.l.falso.C.de diuersis rescriptis. tū qr vsus fuit impetrans de rescripto vsq ad conclusionem in causa.vnde dicitur rescriptum perpetuatū iuxta no.in.d.l.fi. questione.ij.⁊ quia continet beneficium qd̄ fortius dicitur esse perpetuum ꝙ priuilegiū qd̄ est perpetuum vt declarat Bald. in.d.l.falso. Laus deo ⁊c.

¶Consilium.clxx.

1 ¶Dominium an dicatur translatum in emptorem propter prouisionem de vendendo pretio soluto re tradita
2 Venditio ⁊ promissio de vendendo differunt.
3 Venditio habetur pro perfecta oblato pretio.
4 Statutum phibens alienationes intelligitur de calumniosis.
5 Emptor quando faciat fructus suos ex pacto de vendendo.
6 Contractus natura cognoscitur ex pactis.
7 Potestas disponendi pro libito voluntatis emptoris cōcessa per venditorem quid importet.
8 Libere dictio quid importet.
9 Fructus an quis lucretur ex contractu conditionali.
10 Emptor lucratur fructus ex promissione de vendendo si venditor fuit in mora.
11 Impedimentum an excuset a mora.
12 Impedimentum quomodo probetur per venditorem
13 Venditor non debet gaudere eodem tempore re ⁊ pretio.

a ¶Jtellectus.l.item querit.§.qui impleto loca.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spũssanctus illumĩet intellectũ. ¶ In pñti ɔsul
tatiõe q꞉ copiose ⁊ eleganter allegatũ est ꝑ aduocatũ
dñi Jo. multa omittã tãgendo substantialiter ea que ad victo
riã sufficientia esse putabo ⁊ in reliqs me remittẽdo ad subtili
tatẽ ⁊ elegãter deducta ꝑ dñium aduocatũ ⁊ in primis se offert
1 illa difficultas. † Nũquid stãte dicta ꝓmissione de vendendo ꝑ
cio soluto ⁊ re tradita diceret in emptorẽ dñium trãslatũ ⁊ diffi
cultatẽ facere videbat. l. nũq̃ nuda. ff. de acq. re. do. que vult qd
nuda traditio sine causa nõ operat trãslationẽ dñij sed in casu
nostro licet traditio ex cã vẽditionis tanq̃ facta ex cã habili ad
translationẽ dñij trãstulisset dñiũ vt in. l. traditio. C. de pactis.
tñ secus ex cã ꝓmissiõis devẽdẽdo nõ vr trãsferre q꞉ talis ꝓmissio
2 nõ inuenit inter causas habiles ad dñij trãslationẽ † ⁊ aliud est
venditio aliud promissio de vendẽdo. vt in. l. in bonefidei. cũ
ibi no. ff. de eo qd certo loco. ⁊ no. in. l. si fideiussor. §. fi. ⁊ in. l. ij.
ff. de leg. j. ⁊ no. Bar. in. l. si pupillus. ff. ad. l. falcidiã. ⁊ Bal. in
l. fi. §. emptor. C. cõia de leg. ⁊ gl. ⁊ Ange. in. l. j. C. de pactis pig.

a ¶ Alias cõsi. cxxj. dubitato ɔsi. lxxiij. in. ij. parte.

et no. per Bar. ⁊ alios in. l. fi. ff. de cõdi. ob. turp. cãm. ⁊ allegat
a ꝑceptor meus do. Alex. in suo consi. cxxv. in. iiij. pte[a] incip. viso
themate supra scripto. ⁊ his que copiose ⁊c. volui videre illud
consiliũ ꝑceptoris mei vbi ipse nihil allegat ad ꝓbandũ qd ex
ꝓmissione de vẽdendo sequuta traditione ⁊ solutiõe precij nõ
transferat dñium. ⁊ lz hoc nõ reperiam in specie decisum: tñ ar
bitror qd indubitanter eius opi. sit falsa. ¶ Et primo ad hoc
vt transferat dñium ex traditiõe nõ solũ hoc operat cã habilis
ad trãslationẽ dñij de pñti ⁊ que res ipsa adest: sz ẽt cã q̃ subest
in spe. Hanc doctrinã tradit Bar. in. l. sub cõditiõe. ad fi. ff. de
so. sed in casu nostro suberat causa vẽditiõis future spei ꝓpter
ꝓmissionem de vẽdendo. igitur ⁊c. lz iura allegata per Bar. lo

b ¶ Declaratio cridarũ ⁊ prouisionis mli.

quantur in causa ⁊ cõtractu cõditionali Bart. sumit doctrinã
magis late ⁊ est maior ratio in casu nostro in quo virtute pro-
missionis agi potest cõtra ꝓmittentem qd cã in esse deducat:
⁊ sic quodã mõ cãm habere vr. l. qui acti. ff. de reg. iu. quã qñ cã
est conditionalis que a casu ⁊ fortuna depẽdet cum ea que sunt
in conditione non dicantur in dispositione. l. si quis sub con-
ditio. ff. si quis ob cãm testamẽti. vñ maior spes future cause est
in casu nostro q̃ in iuribus allegatis per Bart. ⁊ hoc decidit
Bal. in terminis in. l. ɔtractus. C. de fide instru. in. ij. qõne vbi
ĩ effectu concludit qd aliquãdo traditio fit respectu future cau
se ⁊ tunc transfertur dominium quasi habita fide de causa. ⁊ sic
dicit qd aliqñ acquisitio dominij precedit cãm remotam. i. titu
lum: sed non cãm proximam. i. consensum. arg. l. iij. §. subtilius.
ff. de conditione ob cãm. ⁊ d. l. sub cõditione. de solu. ⁊ l. j. §. j. ff.
pro dote. ⁊ ꝓpter hoc vult qd in terminis. d. l. ɔtus. qñ ɔtus
venditionis non est adhuc perfectus per quem nullum ius est
emptori acquisitum prout dicit ibi text. traditionem acquira
tur dñium. si ergo anteq̃ ɔtus est impletus quo casu nõ dr cõ
tractus sed preparatio ⁊ ordinatio ad ɔtum. arg. l. ij. C. de sen.
ex pericu. reci. prout tradit Old. in suo cõsi. cxix. incipiente. Ti
tius condidit testm̃. cuius verba reassumpsit Joã. an. in addi.
Spe. in tit. de instru. edic. §. compendiose sup. ver. quid si prius
acquiritur. q̃to fortius quando adest promissio de perficiẽdo
contractum cum in primo casu detur penitentia. vt in. d. l. con
tractus. ⁊ no. ĩ. d. l. ij. ⁊ sic est maior ⁊ firmior spes ĩ casu nostro.
⁊ ideo dicit Bal. qd translatio dominij potest causam precede
re. vnde non video qd ad illam decisionem communiter ibi ap
probatam iuncta declaratione Bal. possit responderi. vult eñ
Bal. qd sicut causa de presenti operatur translationem domi-
nij sequuta traditiõe. ita si est habita fides de causa. sz quis du
bitat qd in casu nostro ex quo est facta promissio devendendo
cum aliqua temporis dilatione qd est habita fides de cã vendi
tiõis sicut qñ permittitur preciũ cũ aliqua dilatione dicimus
habitam fidem de precio iuxta no. in. l. qd vendidi. ff. de cõtra-
hen. emp. ¶ Confirmantur premissa per text. in. l. j. §. j. cum ibi
no. ff. pro dote quem tex. sic induco. Nam contractus dotis ꝑfi
cit ipsa traditione vt dotis declarat Bar. in. l. iurisgentium. in
prin. ff. de pactis que cã dotis non est valida ⁊ sufficiens ad ac-
quisitionem dominij pro se sed propter matrimonium cũ dos
non possit esse sine matrimonio. vt in. l. fi. C. de dona. ante nup.
⁊ tamẽ causa q̃ oritur ex cõtractu matrimonij sufficit qd sit ꝓ-
missa licet non sit aliquo modo in esse deducta pure vel sub cõ
ditione: sed tantum promissa quia sufficit cõtracta etiam spõ
salia que continent promissionem futuri matrimonij. vt in. l. j.
ff. de sponsalibus. ergo eodem modo sufficiat in casu nostro
promissio future cause scilicet venditio que causa futura est cã
3 translationis dominij non ipsa promissio. ⁊ hanc puto esse ve-
ritatem. Quam ẽt confirmo quoniã † quãdo quis tenetur ad
vendendum pro certo precio ꝓut est casus noster. si per illum
cui tenetur offeratur preciũ q̃tum ad iuris effectum emptio
habet pro perfecta: q꞉ nõ dicitur stare per eum qui tenet eme-
re. ita inquit Bar. in. l. vxorem. §. agri plagam. ff. de le. iij. arg.
l. labeo scribit si mihi bibliothecã. ff. de contrahẽ. empt. igitur
soluto precio si habet perfecta q̃tum ad soluentem censetur ĩ
eum dñium translatum: q꞉ iuris censura dr causa subesse. Nõ
omitto qd dici potest quesitum dominiũ ex titulo pro suo per
ea que dicit bar. in. l. ij. ff. pro dote. ⁊ in. d. l. sub condi. ff. de so.
¶ Postremo etiã confirmatur q꞉ si venditione impedita vo
luerunt dominũ Joannem posse retinere ⁊ disponere vsq̃ ad
concurrentem quantitatẽ pro sue libito volũtatis: ⁊ sic ipsũ
tanq̃ dñm disponere posse vt infra declarabitur igitur fortius
ĩterim donec apparet an venditio habeat effectum voluit eũ
esse dominum pro concurrenti quãtitate pecunia exbursata.
Nam vnum capitulum per aliud declarat. l. vtrũ. ⁊ ibi not. ff.
de peti. heredi. Non obstat vnum qd in contrarium allegatur
qd dominus Jacobus in instrõ conuentionis ꝓmittit qd facta
affrancatiõe ipse cõparebit corã iudice ⁊ affirmabit ⁊ iurabit
qualiter habet tenet ⁊ possidet dictas possessiones. ꝑ que ver-
ba datur intelligi qd ipse volebat possessionem omnẽ retinere
alr̃s nõ potuisset ita affirmare ⁊ iurare vt pz ex no. in. l. stipula
tio ista. §. hoc quoq̃. cum ibi nota. per bar. ⁊ docto. ff. de ver-
bo. obli. ⁊ per consequens videt ostendi qd nullã possessionẽ
transferre voluit. sed nulla translata possessione non videt do-
minium dici posse translatum. l. traditione. cum materia. C. de
pactis. ⁊ traditur in. l. iij. §. ex contrario. ff. de acquiren. posses.
¶ Confirmatur ista obiectio. Nam ex forma statutorum di-
sponitur qd nulla persona vendere volens audeat dare in scri
ptis aliqua bona que non possideat sub certa pena. vñ ex quo
b dñs Joannes obligauit se ponere predicta bona[b] ad cridas
censetur se obligasse ꝓm formã statutorum ꝓm Bald. ⁊ paul.
de ca. in. l. si duo per illum tex. ff. de acquirẽ. here. ⁊ hoc pz ex
verbis ɔtus in quo dr. ⁊ prout requiritur ex forma iuris de-
cretorum ⁊ statutorum cõis cremone prout statim deducam.
qm̃ ad hoc subtiliter est rñsum per dñm aduocatum. Et vltra
eam respondeo ⁊ pro respõsione premitto qd posito qd in do
minum Joan. fuisset translata omnis possessio poterat domi
nus Jacobus ponere ad cridas dicta bona. lz illa nõ posside-
ret neq̃ affirmaret se possidere. lz eñ statutum ꝓhibeat sub pe
na qd nemo ꝑsumat dare ĩ scriptis aliqua bona ad cridas que
nõ possideat: tale statutum penale non vendicat sibi locum in
casu nostro in quo possessio fuit translata ꝑꝑ venditionẽ quã
venditor vult facere in emptorem cui vult vendere sed ha-
bet locum quando titius possideret cui non esset fienda vẽdi
tio ⁊ non conueniret qd tradita fuisset possessio ob hanc cau-
sam ista cõclusio ꝓbatur. Nam tale statutum censetur esse fa-
ctum ne per tales vẽditiones contingat possessores vexari ab
illis in quos fieret venditio. qd patet dum statutum dicit ⁊ ad
restõnem damni in duplum ⁊ qui ex inde damnũ passus fue
rit. sed in casu nostro talis vexatio ⁊ dãnum non possunt con
tingere q꞉ ipsi possessori volenti fit venditio ex quo tertius in
ipsum conferetur per quẽ potius liberat a vexationibus. igit
cessante ratione debet dispositio cessare. l. adigere. §. q̃uis. ff.
de iure patro. c. cum cessante. de appellationibus. ¶ Prete-
rea cum statutum non alia ratione fuerit inductũ nisi ne pos-
sessoribus per tales alienationes fieret iniuria. si ergo aliqua
fieret qd tamen est falsum in casu nostro: tñ illa non esset in cõ
sideratione ex quo venditio fit sibi volenti. l. j. §. vsq̃ adeo. ff.
de iniurijs. l. iij. §. si quis volẽtem. ff. de libe. bo. exi. ⁊ vtrobiq̃
sunt cõcordantes in glo. si enim statutum in casu nostro intel-
ligeretur contineret absurditatem qd nõ est dicendum. l. nam
absurdum. ff. de operis libertor. ⁊ in. l. sabinus Arist. ff. de leg.
prestã. Et ꝓbatur in simili nã lz tex. in. l. per diuersas. C. man-
dati. gñaliter ꝓhibeat cessiões tñ restrigitur ad cessiões simu
latas ⁊ calũniosas que fiunt cã vexãdi debitores. Non autem
intelligitur de cessiõibus factis ab illis q odiũt lites ⁊ faciũt
illas ex aliqua vtilitate vel necessitate rei familiaris ꝓm Jaco.
de arena. ibi ⁊ Bal. in. l. item servus. §. idẽ quesijt. ff. de alie. iu-
di. mu. cause facti. ⁊ ideo alias consului ⁊ subscripserunt se do
4 ctissimi viri qd † statutum ꝓhibens alienatiões rei possesse per
alium intelligi debet de alienationibus calũniosis factis cã ve
xãdi possessores. Faciunt no. per Spec. in titu. de loca. §. nunc
aliqua. versi. xiiij. et Innoc. in. c. accidentibus. de priuilegijs.
¶ Quo ꝑsupposito rñdeo qd dictus dñs Jac. non simpliciter
se obligat ad affirmãdum ⁊ iurãdum qd ipse tz ⁊ possidet ⁊c.
sed cũ hac limitatiõe prout reqritur ex forma iuris decretorũ
⁊ statutorum cõis cremone. prout cantãt verba ɔtus ⁊ sic si ⁊
quatenus ex forma iuris ⁊ statutorũ tenẽtur. ita significãt di
cta verba precedentium limitatiua vt patet ex no. per Bar. et
alios in. l. edita ad fi. C. de edendo. ⁊ per Bar. no. extrauagan.
ad reprimen. in verbo prout faciũt no. in. l. pe. C. de insti. ⁊ sub-
sti. sub condit. fac. ergo videtur se ad illud obligasse casu quo
possideat

possideret non casu quo nõ possideret. ꝛ ad talẽ affirmatiõem nõ teneretur prout in casu nostro. ꝛ ista videtur clara ꝛ vera responsio. Ex quibus omnibus elicitur ꝯclusio qđ per traditionẽ fuit trãslatum dñium in dictũ dñm Joan. ex causa future ꝛ sperate venditionis ꝓmissa. Ex qua cõclusione infertur correlarium
5 qđ † si fuit dominus fecit fructus suos rõne dñij qđ dominiũ est cã acquisitionis fructuũ vt in .l. qua rõne in prin. ff. de acqui. re. do. ꝛ insti. de re. di. §. qua rõne. ꝛ in .l. qui scit. in princ. ꝛ §. j. ff. de vsuris. ¶ Sed contra hoc correlarium allegantur plura. ¶ Primum qđ cõtractus vẽditionis nõ fuit pfectus. ꝫ omnes fructus qui percipiũtur ante ꝯtum perfectum sunt vẽditoris. l. ij. cum ibi no. que incipit vẽditi. C. de actio. emp. igit. ¶ Scđo qđ in casu nostro non videtur voluisse dominium trãsferre. Nam in instrumẽto conuẽtiõis considerantur duo casus quando venditio non esset a comparentibus impedita. Scđs quando esset impedita. ꝛ in hoc scđo casu sumus cum iudex ꝓnunciauerit venditionem fieri non posse respectu comparentium in quo casu partes voluerũt qđ dictus dominus Jacobꝰ teneretur restituere omnem pecuniam exbursatam ꝛ dãna interesse ꝛ expensas. ꝛ in casu predicto habet autoritatẽ dictus dominus Joannes accipiendi possessionem ꝓpria autoritate ꝛ retinendi propria autoritate sine iudicis licẽtia vsqꝫ ad concurrentem summam exbursatã. que verba videntur pignus significare seu hypothecam iuxta no. per Bal. in .c. j. extra de pactis. igitur non dꝫ lucrari sed fructus sed debent in sortem cõputari. l. ij. C. de distra. pig. ꝛ in .l. j. ꝛ ij. C. de pig. act. ¶ Tertio qꝛ ex quo conuentio fuit celebrata vt deberet in venditione seruari solennitas statuti. ꝛ casu quo impediretur pecunia soluta cum damnis ꝛ expensis restitueretur. ꝫ sic videtur facta conuentio de vendendo casu quo venditio non impediatur. Cum ergo conditio defecerit qꝛ venditio a comparentibus fuit impedita videtur contractus conditionalis in totum resolutus. ꝛ qđ fructus mediij temporis sint vẽditoris pꝫ per tex. vbi videtur casus in .l. necessario. §. qđ si pendẽte. ff. de pericu. ꝛ commodi. rei ven. ꝛ in .l. ij. ff. de in diem adiec. cum si. ¶ Sed premissis nõ obstantibus cõclusio supra firmata videtur verissima. ꝛ ad primum respõdetur qđ illa lex venditi nõ facit ad propositum qꝛ loquitur de fructibus separatis a solo ante aliquẽ ꝯtum. quo tempore nec res vendita erat neqꝫ tradita neqꝫ precium solutum prout ibi dicunt doc. maxime Bal. ꝛ Saly. sed in casu nostro res erat tradita dñium translatuꝫ ꝛ precium solutum que solent esse causa acquisitionis fructuum vt dictum est ꝛ statim dicetur. ¶ Non obstat secũdum qꝛ respondeo qđ talis cõuẽtio nõ contradicit qđ dñium nõ fuerit translatum. stat em̃ hoc qđ dñium fuerit translatum sub spe future cause venditionis vt probatum est ꝛ tamen quod impedita venditione precium restitui debeat. ꝛ cõsequẽter bona debeant reddi. ꝛ dñium retrãsferri. Casus est in .l. dotis fructus. in fi. ff. de iu. do. Et qđ ex quo cõcessa est potestas retinendi qđ nõ tenentur dñium trãsferre in restituta pecunia exbursata sicut in simili in .l. ij. C. de pactis inter empto. ꝛ vend. ꝛ in .l. fi. §. fi. ff. de fundo dotali. ꝛ tñ interiꝫ etiã bona sint hypothecata ex quo dominium nõ est apud do. Jo. irreuocabiliter. l. ex sextante. §. latinus. ff. de excep. rei iud. ꝛ hoc est qđ vere voluerũt contrahentes in casu nostro. ¶ Quinto ꝛ vltra voluerunt quod esset in electione domini Jo. vel qđ pecunia exbursata restitueretur ꝛ donec restitueretur posset retinere vt supra vel quod posset retinere pro pecunia exbursata vsqꝫ ad concurrentem quantitatem vel ex iam conuentu causa emptionis ꝛ venditionis vel ex causa acceptionis insolutum ista probãtur ex duobus. ¶ Primo quia primo dominus Jacob. promittit restituere pecuniam exbursatam: ꝛ tamen domino Joanni conceditur potestas retinendi dicta bona vsqꝫ ad concurrentem quantitatem ꝛ de his disponendi pro sue libito voluntatis. que verba significant qđ vsqꝫ ad concurrentem quãtitatem possit velle esse dominus illorum bonorum ꝛ eligere dominium bonorum pro concurrenti quantitate bonorũ quoniam ad dominũ spectat disponere pro sue libito voluntatis vt tradit in .l. si quis vi. §. differẽtia. ff. de acq. pos. l. in re mãdata C. mãdati. ꝛ ꝓbat optie p ea que dicit Bald. in .l. ꝓculus. ff. de vsufr. ¶ Scđo qꝛ vult ẽt qđ de fructibus disponat ꝓ sue libito voluntatis. ꝛ sic patet qđ voluit dñm Joannem tanquã dominum retinere posse vel ex veteri causa vel noua solutione non qđ in eis ꝯsisteret pignus ex quo voluit qđ faceret fructus suos ꝛ fructuũ etiam dominium acquireret qꝛ hoc est contra naturam contractus pignoris. l. j. ꝛ ij. C. de pig. actio. ꝛ in .c. illo vos
6 de pigno. † Propter pacta autem apposita cognoscitur contractus vt declarat Bar. in .l. quotiens ferro. §. qui maximos. ff. de publi. ꝛ Bald. in rub. C. de iure emphy. ꝛ ne al's diceremus ꝯtum vsurarium ꝛ sonare delictum. argu. l. merito. ff. pro socio. ꝛ no. Bal. in .l. rogasti. §. si tibi. ff. si cer. peta. ꝛ cõfirmantur premissa duabus rõnibus tã respectu bonoꝝ ꝙ respectu fru-
7 ctuum †. Quoniam conceditur potestas disponendi pro libito volũtatis. que verba importãt plenam ꝛ liberam potestatẽ disponendi de re propria. iuxta no. per Barto. in .l. alio. ff. de alimen. ꝛ ciba. lega. ꝛ in suo cõsilio. lxiiij. in fi. Ad hoc tex. not. in .c. cum venissent. a ꝯrio sensu. extra de insigni. quem in proposito allegat dominus Alex. de imo. in .l. ita stipulatio. in .ij. col. ff. de verbo. obliga. ¶ Quinimo conceditur quod libere possit de his disponere. s. de bonis ꝛ fructibus tã recollectis tempore impedite venditionis ꝙ recolligendis: qui oẽs fructus
8 cõcedi cẽsentur ratione trãslati dñij. † verbum autem libere importat ꝙ hẽat liberã ptãtẽ nõ regulatã a lege ꝛ sic pcipiẽdi ad sui vtilitatẽ ꝛ nõ imputãdi in sortem. Ad hoc gl. in cle. j. in verbo libere. de prebendis ꝛ in .c. de censi. lib. vj. cum multis aliis in allegationibus deductis. ꝛ maxime qꝛ sunt verba geminata. scilꝫ verbum libere ꝛ verbum pro sue libito volũtatis que plus solent operari. iuxta no. per Bar. in .l. cum scimus. C. de agri. et censi. li. xj. et per ro. in .l. si vero. §. de viro. ff. solu. ma. in fallentia pp geminationem. ¶ Ex qbus oibus concludit qđ ex predicto pacto voluerũt ꝙ possent bona iure dñij retineri. ꝛ sic ex his ꝛ aliis allegationibus subtiliter adductis apparet secundam obiectionem non obstare. ¶ Ad tertium respõdet etiam eleganter aduocatus vt in allegatiõe videri potest arbitror ẽt aduertẽdũ qđ aliqñ qs efficitur dñs ṽtute ꝯtus condi-
9 tionalis † ꝛ tũc si cõditio deficiat dñs pendente cõditione nõ facit fructus suos. ꝛ ita procedit tex. in .d. l. necessario. §. qđ si pẽdẽte. ꝛ in .l. ij. ff. de in diẽ adiectiõe est rõ qꝛ conditio trahit retro ad tps ꝯtus ꝛ hꝛ ac si ꝯtus nunquã fuisset celebratus et nunꝙ fuisset dñiũ trãslatum. ꝛ ita declarat illũ tex. in .d. §. ꝙ si pendẽte Bar. in .l. si is qui pro emptore. in .ṽ. qõne pncipali. ff. de vsuca. ¶ Aliqñ ꝛ scđo nõ fit cõuentio seu ꝯtus ꝯdõnalis ꝫ ex cã seu ꝯtu nõ ꝯditionali trãsfertur dñium ꝛ tũc illa cã ex post facto resoluat qꝛ vex est qđ interim fuit dñs lucratus fructus. casus est in .d. l. ij. ff. de in diẽ adiectione. ꝛ in .l. ij. cum ibi no. C. de pac. inter emp. ꝛ vendit. ꝛ hoc voluit Bald. in .c. j. de feu. dato mini. va. luxoribus. ꝛ possent plura i ꝓposito adduci que omitto. ꝛ hic est casus nr̃ qꝛ non fuit ꝯtus condõnalis. sed dñs Jacobus obligauit se plene ad dictam solẽnem venditionẽ. ꝛ in casu quo impediret apposuit pactum de quo supra vñ nulla appet ꝯuentio ꝯditionalis. ¶ Quinimo voluerunt ptes qđ ẽt impedita venditione retineret dñium per dñm Jo. pro sue libito volũtatis. ꝛ sic voluerũt veterẽ ꝯuentionem durare volẽte dicto dño Joãne vt supra declaratũ fuit. ¶ Preterea rñdeo qđ ex quo ꝯuentio venditionis nõ habuit effectũ sed fuit impedita culpa ipsius dñi Joã. habetur ac si cõditio fuisset impleta. casus est ꝛ ibi no. in .l. in executione. §. fin. ff. de ṽbo. obli. ꝛ ibi no. qđ aũt eius culpa hoc contigit pꝫ qꝛ ex quo nunꝙ cõparuit ꝛ nunꝙ defendit put tenebat iure presumũt sñiam ita latam pp eius absentiã ꝛ negligentiam casus est i .l. si ideo in pn. ff. de euic. ꝛ ista est clara rñsio. ex quibus oibus et aliis late adductis per subtilem aduocatũ ꝯcluditur qđ ratione dñij transiati dñs Joãnes fecit fructus suos ꝛ lucratus est. ¶ Scđa principalis difficultas se offert an posito qđ dñiũ nõ fuisset translatum dictus dñs Joãnes fecerit fructus suos. in qua qõne etiam puto concludendũ qđ sic duplici fundamẽto.
10 ¶ † Primũ fundamẽtũ est qđ dictus dñs Jacobus fuit i mora vendendi ꝛ faciendi ea ad que tenebatur. Nam interpellatus vt poneret ad cridas ꝫm formam ꝯuentionis fuit i mora. iuxta no. in .l. si ex legati cã. ff. de ver. ob. ꝛ si cum fuerit i mora in eo qđ primo tenebatur facere ꝛ qđ precedere debebat dicit fuisse in mora in eo qđ post positionem ad cridas sequi debebat. Casus est no. in .l. si quis seruo. ff. de leg. ij. ꝛ est casus in .l. si cui legatũ fuerit. ff. de condi. ꝛ demõ. in fi. ꝛ qđ fuerit in mora dictus Jacobus elegãter demonstrat aduocatus partis. ex quo infert qđ pp moram lucret ad fructus. allegat Ang. in cõsilio. lxxvj. Et ꝓbatur ꝯclusio sua per tex. cũ ibi no. in .l. ij. C. de pac. inter empto. ꝛ in .c. conquestus. extra de vsuris. ꝛ qꝛ ꝓmissio de vendendo est ꝯtus stricti iuris dico qđ a tpe more non debentur fructus vt fructus sed vt interesse: qꝛ fructus vt fructus debent post litẽ contestatam vt ꝓbat in .l. videamus. §. si act. ff. de vsuris. iuncta .l. si fundum certa die. ff. verbo. obliga. Et late declarat Bar. in .l. si filius. §. fi. ff. de ver. ob. vñ quatenus do. Joan. percepit dicunt deberi vt interesse ex quo suos fecisset si venditio facta fuisset vt ibi declaratur. Bene facit i simili qđ no. Bar. in .l. tutor qui repertoriũ. §. si post. ff. de admini. tuto. ¶ Preterea ex quo dñs Jaco. tenebatur ad factũ et fuit in mora tenet ad iteresse reg'a est vulgata. l. si qs ab alio. ff. de re iudi. ꝛ hꝛ plene in .l. stipulationes nõ diuidunt. ff. de verbo. ob. ꝛ sic fructus debent vt interesse. ꝛ ad duo obiecta. s. de non depositione precij ꝛ de non solutione residui dño Cosme optie rñdet aduocatꝰ. vñ ad eius solutionẽ me remitto ꝛ illas approbo. ꝛ hoc fundamẽtũ est satis clarũ. ¶ Scđꝫ hꝫ funda-
11 mentum vr̃ facere. nã vr̃ qđ † dictus dñs Jacobus nõ teneatur rõne more ex quo ꝓnunciatũ fuit vẽditionẽ fieri nõ posse qm̃

in obligatione facte rõne impedimẽti qs excusatur a mora.l.si
vehenda.§.idẽ iuris.ff.ad legem rodiam de iactu.⁊.l.j.§ si ff
ff.de collat.bonoꝝ.⁊ no.Bar.in.l.continuus.§.illud.ff.de ver
bo.ob.¶ Nec videbaẽ obstare qd ante pnunciationem fuit in
mora ponẽdi ad cridas qbus mediantibus deueniendũ erat
ad venditionẽ.Qm̃ talis mora ⁊ negligentia non vr̃ nocere ex
quo oĩno seq debebat pnunciatio venditionis fieri non posse
arg.eius qd dicimus de nõ restituẽte spem que erat oĩno peri-
tura penes interpellantẽ.l.itẽ si verberatum.§.fi.ff.de rei ven-
di.⁊ est qd plene disputata per glo.⁊ doc.in.l.qd te.ff.si cer.pe.
¶ Accedit in proposito tex.optimus in.l.⁊ in totum in ṽbo
ita si ob id.ff.rerũ amotarum.per quẽ tex.dicit Pau.de ca.in
l.si ab hostibus.§.si vir.ff.so.ma.qd non imputatur marito.si
nõ adhibuit curam in medicando vxorem morbo incurabili.
Bene facit text.in.l.si alius in ver.eque picturis edibus.ff.qd
vi aut clam.⁊ tradit glo.in.l.si ideo.ff.de euic.ex qbus in effe-
ctu ꝯcludendũ videbaẽ qd dñs Jacobus nõ diceretur fuisse ĩ
mora vendẽdi.sed potius qd tenereẽ virtute alterius cõuẽtio
nis ⁊ pacti quo obligaẽ ad precium restituendum cũ hypote-
ca bonoꝝ quo casu nõ translato dñio fruct⁹ videẽ in sortẽ ĩpu-
tandi.l.j.C.de distra.pigno.Als videreẽ lucrari fructus pro
vsu.pecunie qd nõ est cõcessum qꝛ esset vsura vt in.c.pleriqꝫ et
in.c.vsuꝫ.xiiij.q.iij.⁊ tradũt canoniste in rub.extra de vsuris.
¶ Sed ad hoc fundamẽtũ rñdetur clare qd a pñ.dictus dñs
Joco.fuit negligens ⁊ in mora.⁊ demũ nullas vnquã ecit de
fensiones.vñ dr̃ ita fuisse pnunciatũ.qꝛ fuit absens ⁊ cãm nõ
defendit.prout tenebaẽ potius q̃ vt malã cãm foueret vt dicit
tex.in.l.si ideo in pñ.ff.de euic.si enim cõparuisset ⁊ causaꝫ de
fendisset potuisset non succumbere.arg.l.si in tres.ff.de arbi.
ſm glo.cõiter approbatam in.d.l.si ideo.⁊ declarat Bart.in
l.si superatus.ff.de pign.Faciunt not.in.l.qui repudiantis in
fi.ff.de in offi.testa.⁊ tradunt Moderni in.l.sepe.ff.de re indi.
⁊ sic tale impedimentum dr̃ pueniss culpa dñi Jacobi.⁊ con
sequenter teneẽ argu.eius quod habeẽ in.l.qd te.cũ materia.
ff.si cer.pet.⁊ in.d.l.in executio.§.fi.Ad hoc q̄ excusare se pos
12 set pp impedimentum deducere ⁊ pbare debent qd † fuit per
eum adhibita diligentia debita per quã adimpleuisset qd p-
miserat nisi fuisset impedimentũ.casus est no.et ibi Barto.in
l.qui comentaẽ.ff.de re mili.⁊ est bonus tex.⁊ ibi no.in.l.ij.§.
qd diximus.ff.si quis cautio.Tradunt Moderni.i.c.ex rõne
de appellationibus.ex quibus concludo tale impedimẽtũ cõ
tigisse iuris censura culpa dicti dñi Jacobi non comparen-
tis.⁊ non defendentis.prout tenebaẽ ⁊ consequenter teneẽ de
mora in non vendendo put pmiserit.⁊ sic ad fructus vt inter
esse.put supra ꝯclusum est.⁊ istud est optimũ fundamentũ in
pposito nr̃o.Ni fallor.¶ Scd̃m principale fundamentũ est
13 Nam equitas dicta ẽt nulla subsistente mora qd † venditor nõ,
debeat gaudere eodem tpe re ⁊ precio vnde soluto precio de
bentur fructus.Etiã nulla mora interueniente.Casus est ĩ.l.
curabit.C.de acti.emp.Et ibi plene no.⁊ si dicatur p̃dicta eq
tas locũ hꝫ qñ preciũ est solutum ex titulo venditionis prout
loquiẽ.l.curabit cũ mã.Nõ qñ est simplex pmissio de venden-
do.Rñdeo qd idẽ dicẽdũ in pmissione de vendẽdo hanc con-
clusionem.Primo pbat tex.ſm vnum intellectũ glo.Ibi per
Bart.et Bal.approbatũ in.l.fi.§.fi.ff.de fundo dotali.et licet
Bar.ibi videatur intelligere in ꝯctu idẽ pfecto.⁊ sic inducat
illũ qñ emptor soluit ptẽ p̃cij.⁊ ita inducat illũ tex.Bart.in.l.
fistulas.§.q fundũ.ff.de ꝯhen.empt.⁊ in.l.iuli.§.offerri.ff.de
act.emp.⁊ ita rñdeat dñs Alex.in consi supra allegato.tñ dico
qd ille tex.Idem probat in promissione de vendendo Ponunt
em̃ ibi glo.casum ⁊ Bald.in.l.si traditio.in.xj.q.C.de act.emp.
qd ibi mulier dedit fundum in dotem pacto apposito qd data
extimatione viro fundus restitueretur mulieri modo mulier
soluit partem precij determinatur ibi qd pro rata precij ⁊ exti
matione dꝫ fructus lucrari.⁊ sic apparet qd ibi nõ est cõtract⁹
venditionis vel alius sed tm̃ pmissio de restituendo soluta ex-
timatione sicut in simili in.l.ij.C.de pact.inter empto.⁊ vẽdi.⁊
tñ ibi nulla mora ĩteruenjẽte ẽt regulari qꝛ nõ tenebaẽ tradere
non soluta tota extimatione.l.fistulas.§.qui fundũ.ff.de ꝯhẽ.
emp.debentur fructus recompensari ad partem precij ita di-
camus in pacto ⁊ promissione de vendẽdo qꝛ eadem est ratio
equitatis.igitur eadẽ dꝫ esse iuris dispõ.l.adigere.§.quãuis.
ff.de iure patro.⁊ in.c.cum cessante.extra de appellationibus.
¶ Scd̃o cõfirmo hanc conclusionem.nam sicut qñ venditor est
in mora saltẽ irregulari tradendi soluto precio tenetur ad vsu
ras recompẽsatiuas fructuũ ne gaudeat re ⁊ precio.put hr̃ in
l.curabit.C.de actio.emp.ita ẽt teneẽ ille qui promisit vendere
soluto sibi precio prout hr̃ in.d.l.ij.C.de pac.inter empt.⁊ no.
glo.in.c.conquestus de vsuris.⁊ in.c.illos vos de pigno.tradit
do.Alexã.in.l.qui rome in princ.ff.de verbo.obli.⁊ totum hoc
est fundatum in equitate ne gaudeat re ⁊ precio ⁊ pcipiat fru-
ctus ergo eadẽ esse dꝫ equiparatio nulla subsistẽte mora ⁊ idẽ
dicendum sit.soluto precio in pmissiõe de vẽdẽdo qd dicim⁹
in ipsa vẽditione cũ subsit eadẽ rõ eqtatis.d.l.adigere.§.q̃uis
cum si.¶ Tertio ⁊ vltimo eadẽ opinio cõfirmaẽ per duas glo
sas simul iunctas.Prima est in.l.de diuisione.ff.so.ma.que vo
luit qd sicut soluto precio fructus debẽtur emptori qꝛ vẽditor
constituiẽ in mora regulari ex equitate ita ꝯcto matrimonio
fructus rei dotalis sunt viri licet fundus non sit traditus quia
mulier cõstituiẽ in mora regulari ex quo maritus onera matri
monij sustinere incipit.⁊ illam gl.sequũtur Bar.⁊ cõiter doc.
⁊ sic validũ est argumẽtum de emptore soluẽte preciũ ad mari
tum sustinentẽ onera matrimonij.¶ Scd̃a glo.est in.l.si ante.
que sequiẽ post dictã.l.de diuisiõe vbi ĩ tex.hr̃ qd si ante matri
moniũ fundus fuerit traditus maritus nõ lucraẽ fructus:sed
augeret dotem qd intelligit verum Azo nisi maritus ante ma-
trimoniũ contractũ incepisset sustinere onera matrimonij reti
nendo sponsam in domo ⁊ nõ cõtrahẽdo matrimoniũ quã gl.
in sponsa maiore que potest disponere de rebus suis sequũtur
Bar.⁊ doc.ibi illud ergo qd operatur ibi in viro sustinẽte one
ra matrimonij ante ꝯctum matrimoniũ.qui ꝯctus solet esse cã
acquisitionis fructuũ operari dꝫ in emptore solutio precij.Et
hoc deciditur in illa glo.in rõne decidendi.dicit em̃ qd hoc p-
cedit de equitate.⁊ qd illa rõ propter quã lucratur ꝯcto matri
monio qꝛ incipit sustinere onera est etiã ante matrimoniũ qñ
ante sustineret onera ergo idem ius.l.illud.ff.ad.l.aquiliã.ita
dicit illa glo.ergo cum in ꝯctu venditionis solutio precij sit rõ
ppter quam dꝫ lucrari fructus vt in.d.l.curabit.⁊ illa eadem
subsit ante venditionẽ ꝯctam qꝛ solutũ sit p̃ciũ eadẽ dꝫ esse iu-
ris dispositio qm̃ sicut in illa gl.in qua ꝯctus mr̃imonij erat cã
acquisitiõis fructuũ in eo qui sustinebat onera.⁊ tñ sufficit qd
precedat pmissio de ꝯhẽdo matrimonium.Ita in casu nostro
ꝯctus venditionis id operatur in eo qui precium soluit igitur
sufficiat qd precedat promissio de vẽdendo.⁊ est pulchra rõ et
cõcludens in materia.vñ nõ video quõ dici possit qd lucruꝫ fru
ctuũ in casu nostro esset vsura qꝛ immo dꝫ esse lucrum recõpen
satiuum ⁊ iustum vt in.d.c.cõquestus.⁊ per glo.⁊ maxime attẽ
ta translatione dñij ⁊ mora ꝯcta que non erant in casu consilij
do.Alex.qui multũ differt a casu nostro.⁊ pro certo nõ possuꝫ
imaginari qua equitate motus fuerit index cum dñs Jacob⁹
nihil obseruauerit de promissis qd debeat percepisse vtilitatẽ
ex pecunia domini Joannis ex qua plurima bona redemit vt
patet ex ꝯctu ⁊ etiaꝫ habere fructus perceptos ex dictis bonis
qd nemo sani capitis arbitrari dꝫ qꝛ iniquissimum est vñ ex p̃di
ctis ⁊ alijs copiose subtiliter ⁊ eleganter adductis per.d.aduo
catum partis concludendum est fructus dicto domino Joãni
in sortem non esse imputandos. Laus deo ⁊c.

¶ Dominus labia mea aperi.⁊c.Diu profecto anceps fui ⁊c.
Hoc consi.habetur de verbo ad verbum in precedenti volumi
ne.consil.cxliij.fo.clxviij.

¶ Dominus labia ⁊c.Multum abũdet ⁊ elegãter ⁊c.Cõsiliũ
istud habetur in priori volu.consil.cxij.folio.cxxxviij.

¶ Consilium.clxxiij.

1 Testamentum si nõ valet vt testamentum in scriptis non
valet vt nuncupatiuum.
2 Testator si dixerit.relinquo illis quos nominaui in quadam
schedula quam deposui penes guardianũ frtarum minoꝝ:qñ
valeat tale testamentum nuncupatiuum.
3 Testamentum potest fieri in scriptis ⁊ sine scriptis.
4 Clausula.omni meliori modo.quid importet.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum.¶ Re-
uerende pater ⁊ domine mi singularissime vidi testa
mentum ad me magnifici domini Albori de heredia quod ad
me transmisistis.Quo viso ⁊ considerato primo aspectu viluꝫ
fuit dictum testamentum non posse sustineri.⁊ substantialiter
loquendo hanc questionem decidit in terminis quidam anti-
quus doctor dominus Joan.de blonosthο.quem refert Cyn.
in.l.hac consultissima.§.pro nuncupatione.C.de testamẽ.ver-
sicul.qui voluit.quando non constat an testator voluerit face-
re testamentum in scriptis vel nuncupatiuum recurrendum
esse ad coniecturas ⁊ punctualiter prout fuit casus noster po-
nit casum quando fit testamentum.⁊ apposita sunt talia que
non fiunt nisi cum fit testamentum in scriptis vꝫ sigillatum ⁊
huiusmodi.⁊ dicit quod tunc videtur testatorem voluisse testa
ri in scriptis.arg.l.nam codicillum.C.de testa.vnde si in tali te
stamento alique solẽnitates sunt adhibite alique non que con
ueniunt testamento in scriptis dicendũ est predictũ testamẽtũ
1 in scriptis factũ.† ⁊ si nõ vꝫ vt testm̃ in scriptis non vꝫ vt nũcu
patiuũ:tñ qꝛ deficicit in forma qui defectus totũ viciat.vt ĩ.d.
l.nõ codicillum.tñ qꝛ testm̃ in scriptis ⁊ nũcupatiuũ sunt ꝯria.
⁊ qui eligit vnum illoꝝ alteri renũciare vr̃.l.fin.C.de codi.⁊.l.j.
C.de fur.Si autem tales cõiecture nõ appareãt valebit vt testa
mentum

mentum nuncupatiuũ qꝛ potius debemus interpretari vt va
leat.⁊c.l.quotiẽs.ff.de rebus dub.Et cum predicta opi.p̄mo
videtur ibi transire Cy.vnde cum ĩ casu nostro testes multi se
subscripserint ⁊ sigillauerint que solẽt fieri in testõ in scriptis
⁊ plures deficiant solẽnitates testamenti in scriptis de quib⁹
late in.d.l.hac cõsultissima.in prin.videt̃ testatorẽ voluisse te
stari in scriptis.⁊ si nõ valet vt testm̄ in scriptis non vr̃ valere
vt nuncupatiuũ.⁊ pro hac opi.adduco glo.quasi in terminis
in.l.fi.in glo.j.ff.de iure codicillorũ.¶ Nec videbatur obstare
qõ notarius dicit nos talis ⁊ testes subscripti ⁊c.Hoc p̄senti
stipo publico notum facimus.testamentũ aũt in scriptis non
solum esse publicum sed priuata scriptura ⁊ publicãda.vt i.l.
publicati.ſm vnum ĩtellectũ.⁊ ibi Bal.⁊ Moderni.C.de te
sta.illud est verũ qñ notarius de tali testõ non est rogatus sed
est scriptum manu priuata secus si esset in tali testõ in scriptis
cõditio rogatus publicus notarius qꝛ dicit̃ tũc puplicũ testa
mentum.⁊ fidẽ facit sine alia puplicatione,vt est glo.que alle
gat̃ pro singulari in.l.ij.in prin.in gl.iij.ff.quẽadmo.test.ape
riant̃.quã ibi sequunt̃ doc.vnde stare videtur ĩ casu nostro qõ
instr̃m testamenti sit puplicũ.⁊ tñ testamentũ in scriptis nõ sit
solẽne cum nõ interuenerint solẽnitates de quibus in.d.l.con
sultissima.in prin.est enim tũc sola qõ solẽnitatis iuxta no.p
doc.in.l.maximum.Bal.in.l.ij.C.de bono.pos.ſm tabulas.⁊
in.l.heredes palam.in princ.ff.de testa.¶ Sed tñ his non ob
stantibus ꝯrium mihi vr̃ de iure veri⁹ qõ imo dictũ testamẽtũ
sustineri possit vt testm̄ nuncupatiuũ.⁊ presuppono qõ dictũ
testamentũ fuit perfectũ ⁊ absolutũ.ex quo vltimo loco appa
ret subscriptio.vt est casus.⁊ ibi notãt doc.maxime Paul.
de ca.in.l.hac.cõsultissima.in fi.principij.C.de testa.⁊ pꝫ etiã
dum notarius dicit actũ ⁊c.per que verba denotat̃ testamẽtũ
perfectũ vt ibi dicit Pau.de cast.voluit hoc notare Bald.in
aut̃.qõ siue.C.de testa.⁊ in primis intelligendo qõ testator co
ram notario ⁊ testibus omnia cõtenta in dicto testamẽto affir
mauerit ⁊ sic ⁊ notario ⁊ testibus fuerit no.⁊ subscriptis testi
bus iusserit illud claudi ⁊ aperiri prout disponit ĩ fine testi.⁊
ad hanc interpretationẽ moueor in primis per illa v̓ba appo
sita in prin.testi in quo dr̃ nos Sarãs mattheus ⁊c.notarius
⁊ testes subscripti ad hoc vocati spãliter ⁊ rogati p̄nti scripto
publico notũ facimus ⁊ testamur ꝙ magnificus dñs Alber
tus ⁊c.Que verba apparent apposita tp̄e ꝯfecti test ĩ.Ex qui
bus dat̃ intelligi qõ ꝯtenta in dicto testõ tp̄e ꝯfessionis fuerũt
nota testibus al's nõ potuissent testes ita attestari ꝑut ĩ prin.
dr̃:cũ debeant tm̄ testificari de his que ꝑcipiũt aliquo casu cor
poreo iuxta no.in.l.qui testõ.§.fi.ff.de testa.⁊ in.l.testiũ.C.de
testi.Si enim testõr nõ fuisset testatus palã corã testib⁹ testes
tm̄ debuissent attestari testatorẽ dixisse esse suuꝫ testm̄ qõ erat
scriptũ in illa charta clausa ꝑut pꝫ ex no.in.d.l.hac cõsultissi
ma.in p̄n.⁊ in.l.publicati.C.de testa.vñ cuꝫ deponãt explicite
de ꝯtentis in testõ apparet qõ corã testibus palã factũ fuit.ꝓ
hoc ẽt adduco quod no.Bar.in.l.heredes palam.in prin.ff.de
testa.vbi dicit qõ si apparet puplicũ instr̃m qõ dicat qual'r qs
fecit testm̄ coram.vij.testibus.⁊ ibi sunt.vij.testes subscripti
ꝓbat̃ sufficiẽter testm̄ nuncupatiuũ.⁊ ita q̄tũ ad hoc sequunt̃
aperte Bal.⁊ Jo.de imo.⁊ doc.cõiter sequentes opi.Jo.vo
lentes qõ si apparet instr̃m publicũ in quo sunt descripti.vij.
testes rogati in quo dicat̃ qual'r talis corã.vij.testib⁹ testatus
est sufficiẽter ꝓbat̃ testm̄ nũcupatiuũ.¶ Preterea hoc mani
feste apparet ex p̄ncipio testi iuncto fine.Nam in fine notari⁹
in subscriptione attestat̃ in publica forma subscripsisse ⁊ clau
sisse.⁊ in prin.simul cũ testibus attestat̃ de testamẽto.ergo ꝑut
ipse notarius attestat̃ de testõ sibi noto ita ⁊ testes vt equalis
sit determinatio ⁊ notarij ⁊ testiũ iuxta.l.hoc iure.ff.de vul.et
pupil.Item ex ꝓcessu testi dicit se subscripsisse ⁊ clausisse.Ex
quo pꝫ manifeste qõ prius testm̄ fuit factũ ⁊ scriptũ ꝑ notariũ
qõ fuit notũ ⁊ notario ⁊ testibus.⁊ demũ notari⁹ ex mãdato
testatoris illud clausit.erat ergo testm̄ publicũ lꝫ clausum mã
dato testatoris potuit ergo postea ẽt nõ citatis quoꝝ ĩteresse
poterat ꝑ notariũ puplicari hoc est aperiri vt esset notũ voca
tis ĩ testõ iuxta plene no.per gl.Bar.⁊ Ang.⁊ doc.ĩ.l.p̄ma.ff.
quẽadmo.testa.aperiant̃ dr̃ enim tũc potius aptura ⁊ nõ pu
plicatio nec solẽnitas reqrit̃ de qua in.d.l.publicati.⁊ Specu.
in titu.de instru.edi.§.ostenso.ver.⁊ qñ.de publicatione.Ex
quibus concludit̃ quod ꝑ dictũ instr̃m probatur sufficienter
testm̄ nuncupatiuũ.⁊ ad allegata in ꝯrium rñdet̃ quod Jo.de
rana.⁊ Cy.in.d.§.pro nũcupatione impugnãt opi.Jo.de blo
nostho dicentes qõ nõ est absurdũ qõ in eadem cõfectiõe scri
pture seu testi possit esse ⁊ forma testi inscriptis ⁊ forma testi
nũcupatiui.⁊ ideo dicũt qõ nõ ꝓcedit opi.Jo.de blonostho.
dũ voluit in dubio recurrendũ esse ad ꝯiecturas:qꝛ lꝫ tũc non
valeat in vna forma valebit in altera cũ nõ sint forme ꝯrie sed
diuerse q̃ simul se cõpatiunt̃ ⁊ sic decidũt casum nostrũ in spẽ.
⁊ eoꝝ opi.sequit̃ in effectu do.Raph.Fulg.in.d.§.pro nuncu
patione.⁊ sequit̃ ẽt ibidẽ insignis.doctor do.Pau.de ca.non
est enim putandũ testatorẽ voluisse se restringere ad vnã viaꝫ
testandi ⁊ sic eligere viam per quã suũ iudiciũ impugnet̃.Ad
hoc tex.not.in.l.iij.ff.de testa.mili.facit qꝛ actus dꝫ interpre
tari vt potius valeat q̄ pereat.l.quotiens.ff.de reb.du.Hoc
etiã vr̃ decidere Bar.in.d.l.fi.ff.de codicil.vbi vult qõ si cõfe
cte sint tabule testi inscriptis.⁊ ibi deficit nomen heredis.⁊ co
ram sufficienti numero testiũ noĩauerit heredẽ in dubio vale
bit vt testm̄ nũcupatiuũ qcqd ibi dixerit gl.hanc ẽt qõneꝫ de
cidit in terminis Pau.de ca.in.l.heredes palam.in prin.ff.de
testa.allegãdo not.per Cy.in.d.§.pro nũcupatione.pro his ẽt
in terminis adduco Ang.quẽ sequit̃ Jo.de imo.in.l.j.§.fin.
aũt.ff.de here.insti.vbi volũt qõ qñ testõr poterat testari in scri
ptis ⁊ nũcupatiue ⁊ deficit aliqua solẽnitas testi in scriptis ẽt
ex errore notarij valet vt testm̄ nuncupatiuũ nisi testator se ar
tauit ad testandum in scriptis qꝛ forte noluerit aliter valere q̄
testm̄ in scriptis.⁊ tũc nõ valeret vt nũcupatiuũ per no.ĩ.l.con
tractus.C.de fide instru.Et predicta in re dubia pro decisione
sufficerent:sed tñ ex alio capite ostendit̃ euidenter qõ dictus
testator casu quo nõ valeret vt testm̄ ĩ scriptis valere voluerit
vt nuncupatiuũ qꝛ in fine dictus testator apposuit clausulam
qõ valeret quõcũq̄ melius valere posset per quaꝫ clausulam
apparet aperte qõ voluit se artare ad aliquẽ spãlem modũ te
standi quo casu qñ habemus intẽtionẽ Bar.oĩno decidit va
lere vt nũcupatiuũ in.d.l.fi.ff.de codicil.⁊ Ang.⁊ Imo.in.d.
l.j.§.fin.aũt.pro his adduco qõ voluerint not.Bal.in.l.j.ff.de
testa.vbi vult qõ si instr̃m dicit qõ est testm̄ talis.⁊ ibi sunt.vij.
testes deficit tñ instõ vel exheredatio.⁊ sic vt testm̄ nõ põt va
lere ꝯseruat̃ vt codicillus ⁊ illud dictũ pro multũ no.refert et
sequitur do.Pau.de ca.in.l.ꝓxime.ff.de his q̃ in testa.delen.
adduco ẽt naꝫ si testõr seruatis solẽnitatibus in testõ dixit qõ
volebat illud dũtaxat valere iure codicilloꝝ nihilominus va
let iure testi si non põt valere iure codicilloꝝ.ita determinauit
Dy.in cõsilio qõ incipit qõ talis quidã paterfa.⁊c.⁊ sequitur
Jo.an in addi.Spe.in ti.de instru.edic.§.compendiose.ergo
fortius in casu nostro qñ voluit valere quocunq̄ mõ melius
valere potest que hꝫ istam virtutẽ qõ si nõ vꝫ actus eo mõ quo
ago vꝫ vt valere p̄t.ad hoc plene no.ꝑ Bart.⁊ doc.in.l.j.§.si qs
ita.ff.de ver.ob.⁊ per ea que in simili in libello habent̃ per In.
⁊ doc.in.c.ij.extra de ordi.cogni.⁊ optime facit qõ singulariter
voluit Bal.de cl'a codicillari.⁊ sequunt̃ doct.in.l.verbis ciuili
bus.ff.de vulg.⁊ pu.⁊ plene in sil'i possem adducere que breui
tatis cã omitto.Ex quibus oĩbus ꝯcludo qõ dictũ testm̄ p̄t vt
nuncupatiuũ sustineri.¶ Scdõ principaliter posset etiã alia
via vt nuncupatiuum sustineri si notarius scripsisset testm̄ ⁊
clausisset:⁊ demũ testes subscripsissent ⁊ testator palam decla
rasset coram testibus se relinquere ⁊ disponere prout in dicta
scriptura clausa cõtinet̃.⁊ notari⁹ coram dictis testibus fuisset
de hoc rogatus per ea que singulariter posuit Bar.⁊ sequit̃ ibi
Jo.de Imo.in.l.si ita scripsero.ff.de conditio.⁊ demõ.vbi vult
2 qõ valet testm̄ vt nuncupatiuum † si testator coram testibus di
cit relinquo illis quos noĩaui in quadam cedula quã deposui
penes guardianum fratrũ minoꝝ manu ꝓpria.Nam si postea
probat̃ qõ sit manu testatoris vel ꝑ cõparationẽ lr̃aꝝ vel ꝑ al's
cõiecturas valebit vt testm̄ nncupatiuũ.⁊ ita simpliciter Bar.
allegat Paul.de ca.ẽt in institutiõe heredis in.l.heredes palã.
in prin.ff.de testa.⁊ Pau.de ca.in.l.vbi aũt non apparet.§.sed
qui.ff.de ver.ob.⁊ est de mente Bar.dum allegat.l.hoc articu
lo.ff.de here.insti.⁊ expresse in institutione heredis hoc tenent
Bal.⁊ Ang.in.l.asse toto.ff.de here.insti.⁊ Bald.in.l.captato
rias.C.de testi.mili.Sed fortius videtur valere in casu nostro.
Nam licet testamentum nõ sit manu testatoris sed notarij.ma
gis vr̃ constare de scriptura clausa quã in terminis Bart.quia
cõstat per publicũ instr̃m cõfectũ coram pluribus testibus de
implicita voluntate testatoris ⁊ de scriptura ad quã refert̃ ta
lis volũtas implicita quã in terminis Bar.qui vult qõ suffi
ciat sola cõparatio lr̃arũ vel alia legitima indicia.⁊ est nota
bile qõ ibi sufficiat cõparatio lr̃arũ ad declarationẽ volũtatis
ſm Jo.de imo.in.d.l.si ita scripsero.cũ al's nõ soleat esse suf
ficiens ꝓbatio qꝛ per talem cõparationem multe falsitates cõ
mitti possunt.vt dicit tex.in aut̃.de instru.cau.⁊ fide in prin.
Quã suspitionem falsitatis leges conant̃ euitare.vt in.l.iube
mus.C.de testa.vnde si talis ꝓbatio illius cedule est sufficiens
ad declarandũ talem voluntatẽ implicitã ꝓnunciatam coraꝫ
testibus quãtomagis dꝫ esse sufficiens tale instr̃m puplicum
⁊ clausum ĩ quo multominus versat̃ suspitio falsitatis.⁊ hoc
in terminis decidit dñs Pau.de cast.in.d.§.pro nuncupatio
ne.vbi dicit qõ nõ vr̃ sibi necessariũ qõ cõstet qõ illa cedula sit
manu testatoris:sed sufficit qõ ꝯstet qõ illa sit scriptura de q̃
testator sensit.hoc idem clarius tꝫ Pau.de ca.in.d.l.heredes
palam.in prin.vbi declarat Bar.qõ tũc dꝫ ꝯstare qõ sit manu
testatoris qñ testator hoc expressit.Secus si non dixit hoc qꝛ

satis est qđ ostendat̃ qđ sit illa de qua sensit: q𝔯 testator videtur
voluisse stari dicto eiuꝫ de quo ꝯfidebat.arg.l.theopompus.ff.
de dote preleg.⁊ sic Paulus de ca.decidit q̃onem nostrã in ter-
minis;vna tñ restat difficultas circa predicta per quam vident̃
cõfundi oĩa superiora.Nam si testator exp̃sse dixit qđ in quan-
dam scripturã cõtinebat̃ testm̃ coram.vij.testibus qui se sub-
scripserunt ⁊ sigillarũt excepto vno qui se non subscripsit ⁊ si-
gillauit testamentũ non valet neq̃ vt in inscriptis neq̃ vt nun
cupatiuũ.vt probat̃ in.l.hac consultissima.in fine pricipij.C.de
te.⁊ decidit hoc expresse in terminis Pau.de ca.in.d.l.hr̃des
palam.⁊ Pau.de ca.in.d.§.pro nuncupatione.etiaꝫ tangit istã
difficultatẽ ꝯ opi.Bar.⁊ idem Pau.de cast.in.d.l.si ita scripse
ro.dicit qđ ꝑpter hanc rõnem semꝑ sibi visa fuit dubia opi. ibi
posita ꝑ Bar.in institutiõe heredis.ad quam vtrobiq̃ r̃ndet
qđ in istis terminis testator volendo qđ testes subscriberent et
sigillarẽt videt̃ elegisse viam testamẽti in scriptis.⁊ ideo nõ
valet vt nũcupatiuũ.Sed in casu Bar.non põt dici qđ elege-
rint viam in scriptis q𝔯 nõ dixit qđ deberent se subscribere vel
sigillare:sed potius elegit viam testamenti nũcupatiui nuncu-
pando tñ implicite:lꝫ non explicite.si tñ explicite nuncupasset
tũc hꝫ locũ qđ supra dictũ est ƀm Cy.put declarat idem Pau.
de ca.in.l.heredes palam.in prin. Ex q̃bus videt̃ inferri qđ in
casu nostro si nõ fuit explicite expressum nomẽ heredis ex quo
testes se subscripserũt ⁊ sigillarũt videt̃ elegisse viam testandi
in scriptis ⁊ cõsequenter non videt̃ valere neq̃ vt testamentuꝫ
in scriptis neq̃ vt nũcupatiuum.¶Sed ꝑdictis non obstanti
bus adhuc puto dictuꝫ testm̃ sustineri posse in vim testamenti
nuncupatiui lꝫ testõr tm̃ implicite coram testibus dixisset illud
esse suum testm̃.Et hoc ex duobus simul iunctis.s.qđ lꝫ impli-
cite referendo se ad aliam scripturã testator declarauerit suam
volũtatẽ testm̃ valet sicut explicite dixisset si cõtenta in illa scri
ptura.vt in.d.l.si ita scripsero.⁊ in alijs locis.s̃.allega. Item
qđ lꝫ testator voluerit qđ testes subscriberent ⁊ sigillarent non
tñ videt̃ voluisse se restringere ad testm̃ in scriptis scđm Cyn.⁊
alios.s̃.relatos ⁊ sic habeamus dicere ad tex.in.d.l.hac cõsul-
tissima.in prin.qñ clare aparebat qđ testator volebat testari in
scriptis. Nam illa lex tm̃ intendit declarare qñ valeat testm̃ in
scriptis qñ dicat̃ solẽniter factũ ⁊ qñ non.⁊ sic in nuncupatiuo
Nõ aũt itẽdit illa lex declarare aliquo modo qñ testõr dicatur
voluisse in scriptis testari ⁊ qñ non.vñ non est absurdum dice-
re qđ illa lex intelligatur qñ apparet qñ voluerit testari in scri
ptis:alias aũt nõ ꝑsumatur hoc voluisse qñ nõ põt valere vt in
scriptis:sed hñ vt nuncupatiuũ per.d.l.miles qui destinauerat.
⁊ no.per Bal.in.l.quãq̃.C.de testa.mili.faciunt que.s̃.dixi ƀm
Bald.in.l.j.ff.de testa.⁊ facit qđ dixi allegando Dy.in.q. que
3 incipit qđ talis.⁊ ꝓbatur manifeste ista conclusio.†Nam testm̃
est actus qui potest fieri in scriptis ⁊ sine scriptis.d.l.hac cõsul
tissima.in prin.iuncto.§.pro nũcupatione.Itẽ validũ est argu
mẽtum de ꝯtibus ad vltimas voluntates.l.seruũ filij.§.cum
qui cyrographum.ff.de leg.j.⁊.l.eũ qui cyrographũ.de lega.iij.
Sꝫ habeo qđ in ꝯtibus qui pñt fieri in scriptis ⁊ sine non cen
sentur partes voluisse celebrare ꝯtum in scriptis lꝫ voluerint
scripturam confici nisi exp̃sserint se velle in scriptis ꝯhere vt est
glo.no.insti.de emp.⁊ ven.§.j.quã tenent Ja.but.Cy.⁊ cõiter
doc.in.l.ꝯctus.C.de fi.instr.vt ibi refert Bar.de saly.qui lati⁹
alijs attingit istum articulum. ⁊ ponit idem Salyce.in.l. te-
stium.C.de testi.⁊ late Bar.de saly.in aut.sed nouo iure.C.de
ser.fugi.vbi notabiliter loquitur.ergo idem dicamus in casu
nostro vt testator nõ dicatur se voluisse restringere ad testamẽ
tum in scriptis ex quo hoc non expressit.⁊ maxime in casu pre-
sentis cõsultatiõis hoc ex duobus dicendum est.¶Primo q𝔯
testator nõ vr̃ iussisse testes subscribere ⁊ sigillare ex eo q𝔯 vellet
testari in scriptis sed potius q𝔯 volebat eo viuẽte ⁊ triduo post
mortem testamentũ esse secretum q𝔯 mãdat qđ debeat dicto tẽ
pore remanere clausum penes dictum notarium.⁊ sic ad istum
effectũ directa fuit mens testatoris.Nõ ergo dꝫ operari alium
effectũ.l.nõ omnis.ff.si cer.pe.ne iudicium reddat̃ nullum.d.l.
quotiens.Quod aũt hoc sit verũ pꝫ manifeste ibi ꝑ clausulam
4 in fine positã in q̃ testator oñdit qđ †vult testm̃ valere quocũq̃
modo melius valere põt que clausula facit actum valere omni
via qua põt vt ꝑ Inno.⁊ doc.in.d.c.ij.⁊ qđ notabiliter cõsuluit
do.Ant.in suo cõsilio qđ incipit titius agit ꝯ seyum.vbi voluit
qđ quecũq̃ dispositio valida ex narratis induci potest illa sit
inducẽda.dixit etiã not.Bal.in suo consilio qđ incipit.reperit̃
qđ quidam dixit.qđ si ꝑcedit testm̃ cũ clausula derogatoria sub
quibuscũq̃ verbis cõposita.⁊ in scđo dicatur qđ vult illud va
lere eo mõ quo põt:talia verba sunt ꝑcisa.l.qui iure militari.ff.
de testa.mili.vnde perinde est ac si dixisset volo istud valere non
obstantibus quibuscũq̃ verbis derogatorijs.sit ergo conclusio
qđ si dicamus dictum testm̃ fuisse palam ꝓnunciatum coram
testib⁹.qđ verius credo siue implicite dicẽdo qđ in charta illa
clausula erat suum testm̃ vtroq̃ casu arbitror dictũ testamẽtũ

a ¶Declaratio l. curabit.C.de actio.emp.

sustineri posse.⁊ has puto veras cõclusiones ƀm quas ⁊ consu
lerem ⁊ iudicarem quas tuo integerrimo iudicio emendãdas
⁊ corrigẽdas relinquo. Laus deo ⁊c.

¶Consilium.clxxiiij.

1 ☞ Pena in foro conscientie non est exigibilis.
2 Mora regularis que cõtrahitur citra interpellatiõem diei vel
hominis cõmittitur ad finem pene cõuentionalis cõmittẽde.
3 Precepto testatoris iubentis societatem nunquid videatur
satisfactũ si societas fuerit inita q̃uis lucra nõ fuerint cõicata.
4 Vendere dãnatus an sit liberatus sola vẽditiõe sine traditiõe.
5 Actio an oriatur ex promissione de vendendo.
6 Liberatio an contingat per primum actum.
7 Actio ex testamento an sit bonefidei.
8 Vsura dicitur pena.
9 Mora irregularis an obliget morosum ad fructus perceptos
vel percipiendos sicut mora regularis.
10 Emptor licet non percipiat fructus tñ tenetur ad vsuras ⁊ in-
teresse.et quomodo peti debeat.et nu.11.
12 Executor testamẽti an incidat sine alia monitione i penã exe-
quitur quamprimum potest.⁊ nu.13.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritus sanctus illuminet intellectũ.¶Pro-
fecto ni fallor insignis preceptor dominus meus
Joannes baptista substantialiter aliqua reassumpsit que per
alios prestantissimos consulentes cumulatissime fuerunt ex-
plicata ⁊ si quid restabat abũdantissime ⁊ subtiliter enucleauit
adeo qđ nullus dicẽdi loc⁹ relictus apparet:sꝫ in oĩbus in eius
sententiã concurrens vt aliquãtulum rem ipsam degustasse vi-
dear tantum circa vnum quod iudicio meo est de dubitabili-
bus presentis hesitationis instabo quod quidem ⁊ subtile
⁊ delectabile apparebit.defendunt enim se heredes magistri
Philippi magistrum philippum non incidisse in penam pri
uatiõis hereditatis ex eo qđ nõ cõicauerit eius bona iuxta mã
datum testatoris:quia cum dispositio incipiat a precedenti cõ
uentione si quod deberet communicare.⁊ demum sub condi-
tione si non communicauerit sit adiecta pena intelligit̃.s.si in-
terpellatus fuerit in mora communicãdi.casus est in.l.si duo.
§.hoc autem.⁊ ibi Bar.ff.de consti.pec.⁊ est tex.in.l.si penam.
ff.quando dies lega.ced.per quem ita tenet Bar.in.l.ita stipu
latus.la grande.circa fi.ff.de verbo.obliga.vbi hoc tenet glo.j.
quam sequuntur ibi Cuma.inducentem illum tex.in ver.⁊ tã
diu.quia non dicitur stare per promissorem nisi fuerit interpel
latus.l.si ex legati causa.ff.de verbo.obliga.⁊.l.quod te.cum
materia.ff.si cer.pe.⁊ hanc opi.tenet glo.fi.in.l.⁊ si post tres.⁊
ibi sequitur Bald.⁊ Ange.ff.si quis cau.vnde cum in casu no-
stro magister Philippus nunq̃ fuerit siue nunquam ostenda
tur interpellatus non possumus dicere eum in penã incidisse:
cum non fuerit interpellatus in mora constitutionis.ad idem
tex.in.l.si quis filium.§.stipulatio.ff.de colla.bonorum cum si.
⁊ est bona glo.in.c.cupientes.§.si vero.de elec.lib.vj.⁊ tex.cum
ibi no.in.l.si soror.de colla.¶Sed ad hoc fundamentũ respon
det prefatus insignis doctor quod cum simus in contractu so-
cietatis ⁊ dicto magistro Philippo impletũ fuerit ꝑ patruos
ex latere eorum statum ipse magister Philippus fuit in mora
regulari constitutionis sine alia interpellatione que contrahi
a tur in contractibus bonefidei.l.curabit cum materia[a].C.de
actio.emp.⁊ per Bald.in.l.vsuras.C.de vsu.iuncta.l.si heres.
de actio.emp.¶Sed ad hanc responsionem viua voce replicã
do hanc dubitationem adinuicem cõferemus quod materia
l.curabit.loquebatur in vsuris recompensatiuis que etiam iu
re diuino sunt permisse.vt in.c.salubriter.⁊ in.c.conquestus.
cum materia.de vsur.⁊ no.in.d.l.curabit.⁊ in.d.l.ij.C.de vsur.
⁊ in.l.iulianus.§.ex vendito.ff.de actio.empt.vel in vsuris suc
cedentibus loco interesse que omni iure sunt permisse.l.sociũ
qui in eo.ff.pro soc.⁊ no.in dictis iuribus.⁊ plene tradunt mo
derni.in.l.de diuisione.ff.solu.mat.⁊ sic quatenus dicti patrui
essent in dãno propter non cõmunicatiõem magistri Philip-
pi contracta esset mora:⁊ tenerentur ad tale interesse per pre-
dicta.Sed nos tractabamus de pena q̃ ẽ omnino odiosa.⁊ sic
dicta materia non videtur debere extendi ad casum nostrum
vt in regula in penis de regu.iur.cum materia.l.cum quidam
1 ff.de libe.⁊ posthu.†nam pena meram duritiem continet.l.ser
uus.ff.de seruis exportandis.que quidem pena in foro consciẽ
tie nõ vr̃ exigibilis vt voluit glos.sing.in.c.fraternitas.xij.q.ij.
quã refert do.Abb.in.c.dilecti.extra de arbitris.remissius eñ
iura ꝓcedũt circa pene cõmissionẽ.vt in.c.suã de penis.cũ ibi
not.⁊ ꝓbatur ex his q̃ no.glo.quã sequit̃ Bart.in.l.stipulatio
ista.§.alteri in verbo cõueniet.ff.de verb.obl.que vult indistin
cte penã peti non posse ex pacto nudo apposito iuxta ꝯtũ per
tex.in.d.l.seruus ea.l.⁊ tñ vsure ẽt non recompensatiue que iure
diuino non sunt permisse aliqñ peti possunt vt est casus in.l.
frumenti

frumenti.C.de vsuris.traditur plene in.l.q̄uis.eo.tit.Si ergo lex loquens de vsura nō recōpensatiua ꝛ odiosa non vendicat sibi locū in materia penali.ergo multominus lex loquēs de vsuris recōpensatiuis.ar.aut.multomagis.C.de sac.san.ec.cum si. ¶Et ꝑpter predicta ꝑfatus insignis doctor inuestigauit qd̄ dicta mora regularis operabatur ēt pene cōmissionē.Allegabat ad hoc glo.Cuma.ꝛ Moder.in.l.ad diē.ff.de verbo.oblig.vbi
2 †mora regularis que cōtrahitur citra interpellationē diei vel hois ꝯmittit ad finem pene cōuētionalis cōmittēde.allegāt in simili no.in.l.in minor.C.in quibus cau.in integ.resti.nō est necessaria.Et subdit in.d.l.ad diē.insignis doctor do.Jo.de periglis qd̄ non solū si in obligationibus est rē dari sed ēt si rē tradi in cuius defectum sit apposita pena mora ꝑdicta in rem cōmittitᷣ ēt hereditate ꝑmissoris itēte in terminis.d.l.curabit.ꝛ.l.insulam.§.vsuras.ff.sol.mat.ꝛ.d.l.sociū qui in eo.ecce ergo scōm enim qd̄ habemus intentionē in indiuiduo.nec admittitᷣ purgatio more.l.qui ob rem.cum ibi no.ff.de condi.indeb.ex quibus singulariter īfertur qd̄ si in terminis in.d.l.si penū testator legasset minori ecclesie vel alteri simili persone cū qua ꝯhitur mora regularis re ipsa absq̄ alia interpellatione.ꝛ hoc casu ꝑt saluari.glo.in.d.l.si stipulatus que incipit.Non ergo que prefatus insignis doc.reputat subtilia ꝛ notanda ad intellectum eorum que ponit Bart.in.d.l.ita stipulatus.¶Sed nunc subtilius ꝛ diligentius inuestigando predicta consultatio visa fuit
3 dubia.considero eñ aliud esse†societatē inire ꝛ aliud lucra occasione societatis cōicare.precepto eñ testatoris satisfactum vᷣ iubenti societatē si societas fuerit inita quāq̄ lucra nō fuerint cōicata q: illa peti dñt cōicari actione pro socio ꝛ non cōicādo quis nō videtᷣ venire cōtra ꝑceptū.ita colligitur ex dictis bar. in.l.si fideiussor.§.meminisse.ff.de leg.j.vbi ad intellectum.l.si heres testō.ff.de actio.emp.vult qd̄ dānatus a testatore vendere dr̄ satisfecisse solo ti.venditionis.ꝛ lʒ rem non tradat non dr̄ venire contra preceptum sed agi pōt actio ex ēpto.arg.l.in numerationibus.ff.de solu.ꝛ eius opinionem tenent Bal.Ang. ꝛ Pau.de ca.in.d.§.meminisse.faciūt no.per Spe.ti.de arbi. §.sequitur.ver.sed pone arbiter.ꝛ Cyn.ꝛ Bal.in.l.si quis heredem.C.de insti.ꝛ substit.sub conditio.factis.ꝛ hanc conclusionem firmat Bal.in.d.l.si heres.ꝛ in.l.j.ver.iiij.quero.C.de his q̄ pene noīe.faciunt no.per Bar.ꝛ doc.in.l.pe.§.fi.ff.de acqui. pos.ex quibus videbatur dicēdū in casu nostro qd̄ cū testator preceperit societatem heredis simpl'r ꝛ scienter adeūdo videatur ꝯtrxisse iuxta mandatum testatoris.ar.l.apud Julianum.§. fi.ff.ex quibus cau.in pos.eatur.ꝛ.l.ex maleficiis.§.heres.ff.de actio.ꝛ obl.ꝛ per ea que no.Bar.in.l.more.ff.de acqui.here.ꝑt eñ testator inducere societatem inter heredes habentem illā ꝛ eādem virtutem quā habet societas ex cōtractu inter dictos heredes inita.ita probat tex.no.in.l.negocium.ff.de administ. tuto.per quē text.dicūt doc.qd̄ lʒ inter illos quorum vnus pōt negociari alter non propter defectū etatis non presumatur societas.vt not.in.l.titium ꝛ meuiū.§.altero.ff.de admi.tuto.tñ istud fallit qñ testator ꝑcepit cōi noīe negociari debere.si ergo ex predictis colligitur ꝯtctam fuisse societatē sequitur qñ videatur precepto testōris satisfactū per predicta.sed ad predicta respondeo tripliciter ꝛ clare qd̄ lʒ in ꝯtctibus ꝛ in aliis dispositio
4 nibus sit dubitatio†an dānatus vendere sit liberatus sola venditione ꝛ non teneatur vigore mandati tradere (sed actiōe ex ēpto.de quo articu.dicendū vt per doc.in.d.§.meminisse.ꝛ facit tex.in.l.ii.C.de pac.inter empto.tñ in vltimis voluntatib⁹ vᷣ expeditū qd̄ cōpetat ēt actio ex testō ad rem tradendam ꝑ tex.in.d.l.si heres.vbi vᷣ casus.ꝛ lʒ Bart.ꝛ sequitur Bal.in.l. vxorem.§.agri plagā.ff.de leg.iij.ꝛ Bar.in.l.cui vsuf.ff.de vsuf. leg.ꝛ hanc differentiam inter ꝯtctus ꝛ vltimas voluntates ponit Bal.in.l.fi.C.de pac.inter emp.ꝛ est rō dfferētie qm̄ ille cui quis est obligatus vendere ex vltima voluntate hʒ actiōem ex testō ad rem tradendā nō cōsequitur aliquid plusq̄ si hʒ actionē ex ēpto:q: pro legato ꝛ eius satisfactione oritur tacita hypotheca.Item ex legato trāsfertur dñium ipso iure ſm Bal.i.d. §.agri plagam.que duo nō cōpetūt emptori ex solo ꝯtctu emp. ꝛ vendi.que quidē rō non hʒ locum in ꝯtctibus.iura autem imitantᷣ naturā ꝛ nō introducūt remedia superflua.l.pe.ff.de ca
5 lūni.vñ qd̄†ex ꝑmissione de vendendo oriretur actio ad rem tradendā vltra actionem ex ēpto nulla resultaret vtilitas.igitᷣ satis est qd̄ detur actio ex ēpto.ita in proposito non solū mādatū testatoris cōprehēdat societatē cōtrahi sed ēt lucra cōicari ꝛ in cōione stare pro quibus resultat vtilitas tacite hypothece vt s̄.dictū est que non oriretᷣ qñ daretᷣ sola actio ꝑ socio.¶Scdo clarius rñdetur qd̄ testator nō solū iussit societatē ꝯhi sed etiā lucra cōicari debere ꝑ do.magistrū Philippū vt clare cantāt verba testamēti que cum sint clara nō est opus alia interꝑtatione.l.si alii.ff.de vsuf.leg.l.non aliter.ꝛ.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de lega.iii.in incertis eñ nō certis locus est cōiecturis.l. continuus.§.cum ita.ff.de verb.ob.¶Tertio ꝛ vltimo respondeo qd̄ testator non solum iussit actum momētaneū cōtrahēde societatis:sed ēt actū successiuum.s.qd̄ deberēt in dicta cōione vt ita dicā cōicatiua lucror vivere ꝛ simul stare ꝛ habitare ꝛ
6 sic ad vitā heredū quo casu†qñ ꝑceptū hʒ cām successiuam et tractū aut ꝑseuerantiā in futurū per primū actum obedïetie vel implemēti nō ꝯtingit liberatio in totū a ꝑcepto nisi detur perseuerātia.ad hoc tex.in.l.inter castellanū.cum ibi not.ff.de arbi.ꝛ qd̄ notat Bar.in.l.sicut.§.superuacuū.ff.qui.mo.pig. vel hypo.soluatᷣ.facit quod no.Jac.de are.ꝛ Bal.in.l.si titio.in prin.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ quod no.Bar.in.l.sed ꝛ si possessori. in prin.ff.de iureiur.ꝛ qd̄ ipse no.in.l.si adulterium.§.j.ff.de adulte.ꝛ qd̄ no.Bal.in.l.qui illicitum.§.j.ff.de adulter.ꝛ qd̄ notat Bal.in.l.qui illicitam.in prin.C.vt lit.pendente.Quare cum in terminis nostris nō cōicauerit nō vᷣ ꝑseuerasse in cōione iuxta mandatū testatoris ꝛ ꝯñter venisse ꝯ preceptū.precepit eñi testator debere stare in cōione cōicatiua lucrorū vt.s.ꝛ si dictus magister Philippus nō staret in dicta cōione priuaretur hereditate preter legitimam.ergo magister Philippus separatim se gerendo in lucris ꝛ illa nō cōicando cēsetur in dicta cōione noluisse stare.arg.tex.in.l.itaq̄.ff.ꝑ socio.vbi casus. ꝛ.l.fi.cū ibi no.C.cōi diui.Faciunt no.in.l.titiū ꝛ meuiū.§.altero.ꝛ ꝯñter venisse ꝯ ꝑceptū q: nō solū verbis sed ēt facto datur voluntas intelligi.l.de quibus.ff.de legi.ꝛ.l.paulus non tantū verbis.ff.rem ratā haberi.ꝛ hoc vᷣ esse reale fundamentum in hac materia.¶Sed iterum instabit qs.tu dicis ꝛ ꝑsupponis qd̄ nos sumus in iudiciis ꝛ actione bonefidei in quibus ꝯhitᷣ
7 mora irregularis:quod vᷣ oīno falsum†.Nam si datur actio ex testō illa non vᷣ esse bonefidei vt videtᷣ probari insti.de actio.§. actionum.vbi enumerantᷣ oēs actiones bonefidei:ꝛ tñ nulla fit mentio de actione ex testō.ꝛ ibi hanc opi.tʒ Dy.q: in actionibus bonefidei iuratᷣ in litē.l.in actio.ff.de in litē iurando.ꝛ certū est qd̄ in actione ex testō nō iuratᷣ in litē.l.alias.eo tit.ꝛ ꝑʒ in d.l.in minorum.vbi enumerat legata ꝛ fideicōmissa ꝛ actiones bonefidei per copulā ergo videntᷣ diuersa.arg.gl.in rub.ff.de iuris ꝛ facti igno.lʒ ī multis sit silis cū actionibus bonefidei.ꝛ hanc ꝑtē tʒ ibi Jo.fab.¶Sed ad hoc rñdetur.nā vt dicūt ꝑfati doc.in multis hʒ instar bonefidei qd̄ ꝑʒ q: in actione bonefidei agitᷣ actiōe prima si res ē reddita deterior.l.iii.§.si reddita.ꝛ ibi Bar.ff.cōmodati.sicut ēt in actione ex testō.l.hmōi.§. edes.ꝛ.l.meuius.§.fundo.ff.de le.ii.Traditᷣ.l.iul.§.j.ff.de ver. obli.Itē magis ad ꝑpositū nostrū in bonefidei iudiciis vsure veniunt ex mora.l.mora.§.in bonefidei.ff.de vsur.ꝛ in.l.titia seyo.§.vsuras.ff.de le.ii.ꝛ in.l.fideicō.in pri.ꝛ ibi ꝑ Florianum de sancto Petro.ff.de vsuris.Qua ergo rōne quo ad vsuras debitas ex mora hʒ īstar bonefidei ergo eadē rōne idē dōm est in pena cum pena sit accessoria ad principalē obligationem sit
8 vsura†ꝛ vsura ēt pena dicatᷣ.l.qui sine.ff.de neg.gest.vñ dicūt Pe.Ja.de raua.Cy.ꝛ Bald.in.l.q̄uis.C.de vsur.qd̄ eo casu quo vsura peti pōt ex pacto icōtinenti apposito pōt ēt peti pena in ꝯtctibus bonefidei.ar.l.frumenti.C.de vsur.facit gl.d.l. seruus.que eqparat penā ꝛ vsurā.ꝛ tex.cū gl.in.l.pignoribus. C.de vsur.ꝛ qd̄ no.bart.in.l.iiii.§.cato.in.v.oppo.ff.de v̄.obli. ꝛ Bal.in.l.ex placito.in.xviii.q.C.de rerū pmu.ꝛ no.per Bal. Ang.ꝛ Roma.in.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de vb.ob.Quo q̄d ad vsuras penā ꝛ alia accessoria dr̄ hēre instar bonefidei.vñ succedit qd̄ dic Bar.de saly.i.l.i minorū.C.in qb⁹ cau.in inte. resti.nō ē necessaria.vbi dicit qd̄ in casibus in iure exꝑssis faciēda est extensio de actiōe bonefidei ad actionē ex testō ꝑ illū tex. als secus q: vnūquodq̄ iudicatᷣ ſm naturā suā regulr.argu.l. ius singulare.ff.de leg.Pro quo bñ facit tex.in.l.si heres.iuncta.l.in bonefidei.ff.de eo qd̄ certo loco.vbi dicit Pau.de ca. qd̄ quoad accessiōes actio ex testō ē bōefidei.ꝛ quo ad alia de quibus supra.Si ergo ꝯhitᷣ mora reglaris ī bonefidei iudiciis ergo in actione ex testō.ꝛ ꝑ hoc vᷣ mihi casus in.d.l.in minorum.vbi ad cōtrahendā morā regularē idē determinat imperator in actionibus bonefidei ꝛ in actione ex testō.ergo debet pariter determinare.l.iam hoc iure.cū materia.ff.de vul.ꝛ pu. Sed qd plura hic nō solū cōpetit actio ex testō sed ēt actio ꝑ socio que est bonefidei.vt in.d.§.actionū.ergo inducatur ac si essemus in iudiciis bonefidei vt est tex.in.d.l.si heres.ff.de act. empt.ꝛ qd̄ no.bal.ad intellectū illius tex.in.l.fi.C.de pac.inter emptorem.ꝛ Rapha.cuma.in.d.l.si fideiussor.§.meminisse. ¶Sed iterum inuestigando adhuc posito qd̄ essemus in iudiciis bonefidei visa fuit dubia per no.per.gl quā ibi sequitur Bar.in.l.de diuisione.ff.solu.mat.in glo.fi.in verbo.sed pone
6 mulierem.que vult qd̄†mora regularis que re ipsa cōtrahitur solū obligat morosum ad fructus ꝑceptos non añt ad ꝑcipiendos.ergo multominus ad penā q: cū nō afficiat ad fruct⁹ ꝑcipiendos ad quos affecisset mora regularis ex interpellatione contracta vt habetᷣ in.l.apud iul.§.j.et ibi per doc.ff.de leg.j. ꝛ in.l.domū.C.de rei vēdi.ergo multominus dʒ afficere ad penā que solū duritiem cōtinet.d.l.seruus.ea.lege.vñ retuli.i.d.

10 l.de diuisione.quosdam modernos perusinos ɔsuluisse qꝺ † si emptor habuit possessionē domus empte:ꝛ in ea nō habitauit nec aliteri locauit nō min⁹ tenebaꝶ ad interesse pcij non soluti qꝺ putabā esse nota.ad intellectū.ꝺ.l.curabit.Distinguebā tñ ad intellectū illius gl.qꝺ aut fructus per mulierē nō fuerūt p̄cepti nec potuerunt percipi.ꝛ tūc p̄cedat opinio gl.Aut potuerunt pcipi:sed noluit vel neglexit.ꝛ tunc procedat opi.ɔ̃ria.ita distinguit Cy.in.ꝺ.l.in minorum.Pro quo allegabam ter. optimū i.ꝺ.l.iul.§.ex vendito.qui dicit facultatem fructus percipiendi ꝛc.¶Scꝺo principaliter redditur dubia dicta conclusio. nam plerique Moderni in.ꝺ.l.ad diē.inpugnant predictā opi.

8 ¶De mora irregulari.

Cuma.ꝛ do.Ant.de periglis dicētes qꝺ mora irregularis[a] nō cōmittitur re ipsa nisi rōne interesse non rōne pene vel vsure cōsistentis in lucro odioso.Hoc dicunt not.pbari in.l.cum quidam.§.si pupillo.ff.de vsuris.iuncta.ꝺ.l.in minoꝝ.ꝛ ideo dicūt fuisse consultum qꝺ licet pupillus creditor nō habeat tutorem tñ contra debitorē eius currit mora regularis ne pupillus sic in dāno.ꝺ.l.in minoꝝ.nō aūt ad finē vt pupillus sit in lucro vt cōsequatur vsuram vel penā p ter.in.ꝺ.§.si pupillo.ergo idem in casu nostro vt dicto nepote ɔstituto in mora regulari per cōicationē sibi factā a patruis iuxta seriē testi afficiaꝶ ad interesse ꝛ ad vsuras recōpensatorias equiualentes cōmodo cōicationis sibi facte ꝛ dāno qꝺ patrui passi sunt pp̄ter nō cōicationē nepotis non autē ad penam priuatiōis hereditatis.¶Tertio principaliter cōfirmaꝶ hec cōclusio.Nā illud qꝺ ꝺr in terminis.ꝺ.l.curabit.ꝛ.ꝺ.l.socium qui in eo qꝺ possit peti precium ꝛ vsuram

11 precij intelligunt Pau.de cast.in.ꝺ.§.ex vendito.qꝺ † possit peti vsura tanq̄ interesse dāni emergentis non tanq̄ interesse lucri cessantis hoc est vsque ad valorem fructuū quos emptor pcepit ꝛ quos pcepisset venditor si rem nō tradidisset:qꝛ si aliud ecōt venditor remaneret in dāno sed vltra valorem fructuū tractaret de lucro.vñ illud peti nō potest noīe interesse.ergo mitomi nus pena.ꝛ subdit ēt Pau.de cast.ibi qꝺ dicta mora operatur quo ad dictas vsuras non autem quo ad omnes effectus more vt tenētur ad quātiplurimi.Et de piculo.ꝛ ita dicit audiuisse qꝺ quidam moderni limitant Barto.in.ꝺ.l.de diuisione ꝛ in.l. vinū.ff.si cer.pet.¶Sed predictis non obstantibus adhuc sto cum snīa preceptoris mei.ꝛ in primis ponderandum est qꝺ testator iussit lucra oīa cōicari qꝺ intelligēdum est neque nimis delicate neque nimis onerose.iuxta.l.si seruos.C.de pig.actio.Cui aūt potest probabiliter esse dubium qꝺ dictus magister Philippus offendit dispōni testatoris cum lucra propria occultauerit ꝛ viderit alios patruos suos eoꝝ lucra in cōi ponere ꝛ cōicare.ex quo datur intelligi ipsum re ipsa noluisse cōicare.vñ cōstitutus in mora reglari absque dubio teneretur ad vsuras interesse dictorum lucroꝝ nō cōicatoꝝ.ꝛ ad illud quo deterioris cōditionis fuerunt effecti dicti patrui cōicata pp̄ter eorū lucra ꝛ nō cōicata eis inuicē lucra per dictū magistrum Philippū.solum ergo remanet dubitatio circa pmissa quo ad penā priuationis hereditatis:in qua sequendo snīam preceptoris rñdeo ad rōnes in ɔ̃rium allegatas.ꝛ ad primā qꝺ plerique doct.marie Lud.ro.in.ꝺ.l.de diuisione impugnant illam glos.per ter.in.l. venditor.ver.quēadmodū.ff.de here.vel actio.ꝛ per ea que ponit Bar.in.l.si seruū.in princ.ff.de verb.obli.Et probatur in.l. videamus.ver.sed si per mulierē.ff.de vsuris.¶Preterea illa gl.non obstat in casu nostro.nam mora irregularis de qua ibi colligitur ex duob⁹ si maritus subiit onera matrimonij ꝛ vxor percepit fructus.vnde si vxor non percepit fructus imputetur viro qui non fuit diligens.sed in casu nostro concurrit vtrunque l.qꝛ patrui socij cōicarunt eorum lucro magistro Philippo.ꝛ magister Philippus lucratus est multa que sibi retinuit ꝛ nō cōicauit.vnde peccauit transgrediendo iussum testatoris.tūc enim essemus in terminis glos.ꝺ.l.de diuisione.quando patrui cōicassent magistro Philippo.ꝛ magister Philippus neglexisset lucrari.Cum ergo fuerit lucratus multa ꝛ nō cōicauerit patruis cōicātibus multa aūt receperit a patruis quid obstat quare nō sit cōmissa pena a testatore iniuncta pp̄ter non cōicare.Et ad ea que referunt illos perusinos consuluisse rñdeo qꝺ nō videntur bene consuluisse.¶Nam contrarium aperte decidit Bal.in.l.ij.C.de vsuris.vbi dicit qꝺ licet emptor non percepe rit fructus tñ tenetur ad vsuras pure qꝛ erat silua non cedua ꝛ annectit rōnem qꝛ iste vsure non prestantur rōne pportionis fructuū ꝛ vsuraꝝ sed rōne implementi fidei.Et qꝛ venditor impleuit fidē tradendo emptor aūt inuenitur in pfidia pcij nō soluti.que verba ad propositum sunt notāda.Et hanc decisionē sequitur ibi Bar.de saly.Et hāc decisionem licet Bal.Bar.de saly.in.l.sed si reipublice.§.fi.ff.de vsuris.bene facit ter.no.in.l.lucius titius.ꝭm vnam lecturam.ff.de actio.empt.¶Ad scꝺam rōnem rñdeo qꝺ in.ꝺ.§.si pupillo.alienū fuisset ab omni equitate qꝺ debitores pupilli non valentes soluere legitime pupillo pp̄ter carentiam tutoris incurrent etiā preiudicium vsuraꝝ ꝛ penarum pp̄ter nō soluisse ꝛ in qōne nostra iste magister Philippus fuit in lata culpa in nō cōicando.¶Preterea ter. in.ꝺ.§.si pupillo.solum excusat debitorē pupilli ab vsuris prestandis officio iudicis sed ab vsuris cōuentionalibus nō excusaret.gl.est ordi.in.l.ait ptor.§.j.ver.sed hodie.ff.de mino.ergo illa glo.decidit in terminis questionē nostrā qꝺ mora irregularis contracta fauore persone pupilli.ꝺ.l.in minorum.ꝛ.ꝺ.§.si pupillo.operaꝶ etiā cōmissionem vsurarū debitarum ex cōuentione.ita ergo in proposito operetur commissionem pene priuationis hereditatis expresse adiecte in testamēto ꝛ q̄ cōuētionalis dici pōt ex quasi ɔ̃ctu resultante ex aditione vt dictū est. Bene facit glo.in.ꝺ.§.si pupillo.super verbo potuit.in fi.dum dicit qꝺ.ꝺ.l.ait ptor.loquiꝶ i cōditionib⁹ appositis in vltima volūtate quasi sentiat qꝺ imputareꝶ tunc debitori pupilli ēt q̄ ad vsuras.Itē Bal.in.ꝺ.§.si pupillo.sumit illū text.qꝺ mora irregularis non cōmittiꝶ vbi non est cui possit offerri ergo innuit qꝺ vbi esset cui posset offerri cōmittereꝶ ēt q̄tū ad vsuras puta qñ posset offerri minori adulto vt ibi probaꝶ iuncta glo. Ecce ergo qꝺ mora regularis operaꝶ ēt cōmissionē vsure odiose qñ erat cui posset offerri.fortius ergo in casu nr̄o cū mitius agatur cū lege q̄ cum hoīe.l.celsus.ff.de arbitris.Item decisio ꝺ.§.si pupillo.est equissima qm̄ ibi est defect⁹ ex parte creditoris idest pupilli cui cum non posset legitime solui propter carentiā tutoris lex subuenit etiam in his lucris que pupillo cessassent acqrere pp nō petere.sed nō subuenit i his que debenꝶ pp morā debitorū nō soluentiū vt in vsuris ex mora.ꝛ ista est intentio illi⁹ tex.ꝭm doc.ibi.vñ infertur qꝺ in terminis illi⁹ tex.subuenitur pupillo ad consequēdū vsuras cōuentionales quas pupillus potuisset cōi iure hr̄e si petijsset.ꝛ tñ non subuenitur vt ɔsequaꝶ vsuras officio iudicis debitas solum ratione more debitoris que ibi non consideraꝶ cū debitor habuit legitimam excusationē a mora ꝛ effectus more pdicte pp carentiā tutoris.Et hec sunt subtilia ꝛ bene cōsonant cū opinione gl.i ꝺ.l.ait pretor.quā cōiter ibi sequunꝶ doctores.¶Ad vltimaꝫ rñdeo qꝺ mora regularis de qua agimus vꝶ esse potens ad cōmissionē pene priuatiōis hr̄ditatis expresse adiecte i testō pp negligentiā vel in eius volūtatem dicti magistri Philippi tñ vltra cōitatē lucrorū sibi factam per socios que iducit moram regularē.vt in.ꝺ.l.curabit.cōcurrit cōtinuata cessatio cōicationis dictorū lucrorū facta per dictū magistrum Philippū.nō enim circa istam penā habemus cōsiderare nisi cōtemptā fuisse testōris volūtatē.Igiꝶ si sit cōmissa vt in terminis quos ponit Paul.de cast.nō est mirum si ille introducte per prouisionē l.ex quadā equitate ɔpensatorie ad interesse excedūt interesse. pena aūt nostra est adiecta rōne cōtemptus vt in simili not.in l.cum proponas.C.de pac.ꝛ in.l.petens.eo.ti.operetur ergo dicta cessatio ꝛ mora irregularis in qōne nostra cōmissionē pene conuentionalis adiecte in testōt vt supra dicebā allegando glos. in.ꝺ.l.ait pretor.cū.s.allegatis.Nec procedit eius opinio sine

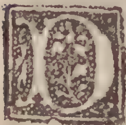
12 dubitatione.¶Postremo omitto † qꝺ in vltimis voluntatib⁹ in quibus qñ dispō penalis incipit a pcedenti dispositione nō exigitur qꝺ ad hoc vt quis incidat in penā propter nō factum qꝺ desinat posse fieri.sed incidit quis in penā si nō facit q̄ nāprimū facere potuit.ita licet glo.cōiter approbata in.l.ꝛ si post tres. ff.si quis cautio.ꝛ licet Bar.post Dy.ꝛ Gul.de cu.in.l.ita stipulatio.in.j.oppo.quarte ptis.ff.de ver.ob.cum si.Et idē in dispositione legali seu statuti vt tenēt Bar.ꝛ Imo.in.l.nō solū.§.morte.ff.de ver.ob.ꝛ Barto.ꝛ Bald.in.l.in cognit.ff.ad sille.ꝛ glo. in.l.j.C.de his quibus vt indignis.ꝛ ter.ꝛ ibi bar.in.l.ij.§.cōfestim.ff.ad tertul.ꝛ si dicatur ēt in dispositione vltime voluntatis ad hoc vt cōmittatur pena pp̄ter delictū negligētie ꝛ non factū vltra requiriꝶ interpellatio vt p Bar.in.ꝺ.l.ita stipulatio. ꝛ.s.latius dictū fuit.ꝛ ēt in dispōne legali est magis cōis opinio qꝺ requiraꝶ monitio vt voluit Inno.in.c.extirpande.§.qui no.de pbēdis.in.vj.quem sequūtur Ho.Jo.an.do.Ant.imo.ꝛ moder.ꝛ Jo.an.ꝛ Moder.in.c.licet canon.de elec.li.vj.ꝛ Jo.an. in.c.excōicationi.de raptoribus.ꝛ in.c.ij.de magistris.ꝛ Bal.i ꝺ.l.ꝛ si post tres.tam in lectura quā in repetitione.ꝛ Bald.in auꝶ.hoc amplius.C.de fideicō.ꝛ Bal.ꝛ Imo.in.l.si mora.ff.sol. ma.ꝛ Bal.in.c.j.§.publici latrones.extra de pace tenenda.ꝛ in auꝶ.ꝛ omnino.C.ne vxor pro marito.ꝛ in.l.magnam.C.de contrahenda ꝛ cōmit.stipulatione.ꝛ in.l.crimen.C.qui accusa.nō possunt.ꝛ Bal.in.l.ij.C.de sponsalibus.rationes omitto breuitatis cā tñ in casu nostro non puto absonū dicere qꝺ sine alia interpellatione di.magister Philippus pp̄ter non factū in nō cōicando dicatur fuisse in mora ꝛ incidisse in penam sine alia interpellatione.nam si recte percipio in primis testator iussit societatem ꝛ cōionem bonorū ꝛ lucrorū hincinde vigore cui⁹ precepti ꝛ mandati non solum heredes erant obligati ad ɔ̃hēdam societatē licet etiā ad cōicandū actualiter lucra actionis ex testō.vt.s.fuit conclusum ad intellectum.l.si heres.ff.de actio. emp.Demum vltra ꝛ scꝺo loco testator iussit qꝺ deberēt lucra cōicare ꝛ si magister Philippus non cōicaret ꝛc.Quod scꝺm

pceptum

13 scdm̄ ꝑceptū de cōicādo operari dz † ad hoc vt aliqd opereť
vt pp nō factū nulla ꝑcedēte monitione dicať dictus magister
Philippus incidisse in penā alias.d.scdm̄ ꝑceptū nihil opera
reť cōtra.l.si qñ.ff.de leg.j.ꝛ.c.si papa.de ꝑuile.in.vj.cum cōi
catio actualis veniret vigore primi precepti.Hanc cōclusionē
probo.Nam licet in dispōne legali requiratur monitio vt.s.
fuit cōclusum:tñ illud est verū nisi vltra dispōnem legalē ema
naret circa idē cōstō particularis:quia tūc ꝑ talē ꝯstōnē vř qs
moueri ꝛ incidit qs in penā sine alia monitione ad h̄ vt statu
tum aliud opereť.arg.no.per Bar.in.l.iiij.§.ꝑtor.ff.de dā.in
fect.ꝛ in.l.ij.de vsur.ista fuit singularis decisio Fed.de senis in
suo consi.cuij.incip.qd̄ nō fecit residentiam. quā decisionē se
quunť.d.An.ꝛ Abb.moderni.in.c.qm̄ frequenter.§.si vero ex
tra vt lit.nō conte.ita dicamus in casu nr̄o qd̄ cū heredes iussi
essent societatē ꝯtrahere ꝛ de iure essent obligati cōicare lucra
actualiter ꝛ etiā ex mādato testatoris ꝛ ꝭm mandatū testōris
dicanť moniti cōicare ad hoc vt aliud opereť.ꝛ sic dicanť in pe
nam incidisse sine alia interpellatione.Pro his facit tex.in.c.
j.§.notoria.de censibus lib.vj.Et qd̄ notāt doc.in.c.j.de offic.
ordi.Et qd̄ eleganter tradit Bal.in.c.dn̄o guerrā.§.ad h̄ in ti.
hic finitur lex corradi.ꝛ ꝑdicta cōsideratio est subtilis ꝛ cōclu
dens.¶Ex qbus oībus cōcludo vna cū ꝑfato ꝑstantissimo ꝑ
ceptore meo ꝑdictū magistrū Philippū incidisse in penā ꝑua
tionis hereditatis. Laus deo redemptori.Amen.

¶Consilium.clxxv.

1 Actiones qñ dantur ad qd mobile idem iudicatur de eis
prout de re mobili.
2 Bonoꝝ appellatione simpliciter an veniant iura ꝛ actiones.
3 Noīa debitoꝝ an dicanť esse in loco vbi cōtractū fuit debitū.
4 Nomina debitorum an dicantur mobilia vel immobilia.
5 Debitor si reperiatur in loco destinate solutionis an videatur
ibi contraxisse.



Dominus labia mea ape
riat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectū.¶Uiso
testamento Antonij ꝛ aliis que.s.in puncto narrā
tur ꝑ declaratione presuppono qd̄ institutio de qua in testamē
to in quo aliqui fuerūt instituti in bonis ꝛ iuribus existētibus
in ciuitate ꝛ comitatu mutine ꝛ aliqua in bonis existētibus i
castro centi dř institutio in rebus certis.ꝛ consequēter reiecta
mentiōe rerū certarū instituti sunt equalř hr̄des ꝛ res in qbus
sunt instituti tanq̄ prelegatas accipiūt.Casus est clarus in ter
minis nostris.in.l.ex facto.la grande.ff.de here.insti.ꝛ ibi ple
ne notant doc.¶Scdo ego premitto qd̄ si habemus cōsidera
re cuius loci bona dicanť noīa debitorū que incorporalissima
sunt ꝛ nō circūscribunť loco.l.gayus.ff.de lega.ij.l.fideicō.§.
tractatum.ff.de iudi.ꝛ.l.fi.C.de ꝑscrip.long.tempo.dicuntur
esse de bonis illi9 loci vbi celebratus est ꝯtus ex quo causatū
est debitum ꝛ nomen debitoris in illo loco exigibile est.vt est
casus in.l.titium ꝛ meuium.§.tutores.ff.de admini.tuto.Ad
idē tex.in.l.tuto.§.here.ff.eo.titu.vbi si inter duos tutores di
uisa est administratio bonoꝝ pupilli existentiū in diuersis ter
ritorijs:vt qr vni esset assignata administratio bonoꝝ existen
tium bononie ꝛ vnus sit debitor pupilli pretextu rerum existē
tiū mutine:nihilominus si debitor sit bononie ꝑtās cōuenien
di spectat ad tutorē ciuitatis bononie.¶Confirmať hoc per
ea que notant Pet.Bal.ꝛ Ang.in.d.l.ex facto.vbi volunt qd̄
si quis hz bona in diuersis territorijs quorū quodlibet separa
tam hz bursaz fiscalē.ꝛ cōmiserit tale delictū ꝓpter qd̄ oīa bōa
vbicunq̄ publicenť vnusquisq̄ fiscus occupat bona sui terri
torij ꝛ cum habeatur fiscus loco hr̄dis.l.tuto.C.ad.l.iul.deni.
l.non intelligitur.§.cum ex causa.ff.de iure fisci.quilibet fiscus
agere poterit in suo territorio ꝯ debitores illi9 cuius bona cō
fiscata sunt ꝛ pariter rn̄dere tenebiť fiscus creditorib9 sui terri
1 torij.¶†Ad idem facit nam qñ actiones dantur ad quid mo
bile iudicať de eis prout de re mobili vt no.glo.in aut.de non
alie.§.j.ꝛ ibi Ang.declarat ꝛ Cy.ꝛ Bar.in.l.pōt.ff.de aut.tu
to.ꝛ glo.Barto.ꝛ doc.in.l.j.C.si aduersus rem iudi.ꝛ Barto.
in.l.mouētiū.ff.de ver.sig.ꝛ Joan.an.in addi.spe.in titu.de
feu.ꝛ interesse.§.j.ver.sed quid si debeo.ꝛ Ange.in.l.j.§.fuit
questtū.ff.ad treb.ergo sicut res mobiles cēsenť esse de territo
rio in quo site sunt.l.si ita legatū.ff.de le.iij.l.debitor.ff.de pig.
ꝛ.l.ex facta ꝓponebať.§.rex.ff de here.insti.cū si.Ita dicendū
est de actionibus que danť ad res mobiles.ista cōfirmanť per
ea que elegāter ponit Lapus i sua allegatione.xcj.incipiēte
In noīe dn̄i amen.Quidā Nicolaus de senis.vbi dicit qd̄ ꝯtra
noīa debitoꝝ ad illū locū pertinet exactio de iure ꝛ de facto qr
ibi est collata solo ꝛ ibi reperiť debitor.d.l.ex facto.§.rerū.ꝛ.l.
quero.ff.de solu.Non ob.qd̄ noīa non sunt in loco:qr verū est
circūscriptiue.sed per effectū exactionis sunt in loco.ꝛ idō īfert
qd̄ debitū mercatoris florentini in Italia ꝯtum ꝛ soluendū i
Italia annumeranť bonis italicis ꝯtuz vo ꝛ soluendū in an
glia annumeranť ꝑimonio anglicano.¶Ex quibus īfero qd̄
cū Joānes Petrus fratres fuerint instituti in bonis iuribus
ꝛ actionib9 repertis in ciuitate ꝛ comitatu mutine illa noīa ꝑti
nent ad ipsum quoꝝ debita fuerāt ꝯtracta in dictis locis ꝛ in ills
sunt exigibilia qr illa iura ꝛ noīa tm̄ censenť esse in dicto loco.
vigore aūt dicte instōnis alia noīa quorum debitū est ꝯtractum ꝛ
exigibile extra dicta loca non censenť relicta ꝛ an alia via pos
sint illa cōsequi statim videbimus.¶Restat ergo videre quid
de noībus de qbus agimus.ꝛ certe ex premissis vř dicendū qd̄
pertineant vigore eoꝝ institutiōis ad Gasparē ꝛ Benedictū.
Naz cū ibi habeant domiciliū in castro centi ꝛ ibi ēt fuerit de
stinata solutio censeť debitum ꝯtractum ibi.l.ꝯtraxisse.ff.de actio.ꝛ
obliga.in.c.dilecti.ꝛ in.c.fi.de fo.competē.ꝛ no.glos.Petr.et
Cy.in.l.j.vbi quis conueniať in certo loco.itez ibi est exigibile
duplici respectu primo rōne domicilij.ꝛ in.l.heres absens.§.
proinde.ff.de iudi.ꝛ in.c.fi.extra de fo.compe.ꝛ consequen
ter videntur esse de bonis castri Centi.sed in bonis castri cēti
fuerunt institut Gaspar ꝛ Benedictus.ergo videť ꝙ si erant
debitores i illo loco testatoris ꝙ relicta cēseatur liberatus vel
confundatur actio.arg.l.heres a debitore.ꝛ.l.vrani.cum simi.
2 ff.de fideius.†Nec videť ꝙ fuerit instituti simpliciter in bonis
ꝛ in iuribus ꝛ actionibus qr appellatione bonorum simplici
ter continentur iura ꝛ actio.l.nam qd̄.§.fi.cum.seq.ff.ad treb.
Et in.l.si legatum.§.si quis bona.eo tit.ꝛ probatur in.l.in eo
rum.ff.de verbo.signi.ꝛ notat Bar.in.l.quintus.§.argento.
ff.de aur.ꝛ argen.lega.¶Sed his non obstantibus contra
rium puto verum qd̄ imo in dictis nominibus non censentur
instituti:qm̄ lz appellatione bonoꝝ simplr veniāt iura ꝛ actio
nes:tñ qñ fit mentio de bonis existētibus in certo loco tūc non
veniunt iura ꝛ actiones ꝛ idō si qs donat oīa bona vbicūq̄ exi
stentia nō veniūt noīa debitoꝝ que nō circūscribunť loco neq̄
dicunť esse in loco cū sint incorporalia.d.l.gayus in ꝑnc.ff.de
leg.ij.ꝛ in iurib9.s.allatis.ita in terminis consuluit Bal.in suo
cōsilio qd̄ incipit sup ꝑmo.vnde tñ i casu nr̄o fuerint instituti
bonis existentibus in castro centi duz dř in testō.Quo aūt ad
bona sita.Igitur nō veniunt iura ꝛ actiones.¶Confirmatur
per ea que ponit Bal.in.l.j.ff.de sta.ho.vbi vult qd̄ si qs dixit
dono qcqd habeo perusij qd̄ actiones ꝑsonales nō veniūt in
donatione qr locus seu territoriū non circūscribit illa incorpo
ralissima prout sunt actiones ꝑsonales.allegat.d.l.gayus.ꝛ.d.
l.fi.C.de ꝑscrip.longi.tempo.ꝛ.l.fideicōmissum.§.tractatū.ff.
de iudi.ꝛ.l.hac edictali.§.his illud.C.de scdis nup.ꝛ idō in fili
determinat Bar.de saly.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.
qr actiones ossibus creditoris inherent ꝛ ab eius ꝑsona euelli
non pn̄t.l.quis ergo casus.ff.de peculio.ꝛ.l.iij.ꝛ ibi not.ff.pro
socio.¶Pro hoc ēt in fili facit qd̄ notat Bal.in.l.mercato
res.C.de commercijs ꝛ merca.vbi per illuz tex.elegāter dicit no.
qd̄ imperator cōfiscat bona mobilia existētia extra territoriū
suū.ꝛ rō est ꝭm eū qr mobilia concernunt personā illius cuius
sunt īmobilia non cōcernunt territoriū ergo fortius hoc in no
minibus debitoꝝ vt non cōcernunt territoriuz.¶Sed dicet
3 quispiā pro certo ista ꝯdicunt.†Naz si noīa debitoꝝ iudicanť
esse de bonis illius loci vbi est ꝯtractum debitū ꝛ exigi pōt vt.s.
plene est declaratū quare nō dñr esse in loco:puto hec sic fore
intelligēda.s.qd̄ aut querimus nunqd noīa debitoꝝ per se cōsi
derata dicanť esse in loco ꝛ sic qd̄ dispō loquēs de bonis seu re
bus existētibus in aliquo loco hēat locum in iurib9 ꝛ actioni
bus.ꝛ dicendū est qd̄ nō:qr non dicunť esse in loco.ꝛ ita loquū
tur doctrine vltio loco allegate.aut habemus oīno iudicare in
cuius loci bonis dicanť cōnumerari.prout patet qñ oīa bona
vbiq̄ sunt publicata ad cuius loci fiscū ꝑtineant ꝛ in alijs simi
bus exēplis.s.allegatis puta in statuto qd̄ nō trahiť ad bona
aliqñ extra territoriū qd in noībus debitoꝝ:an debeāt annu
merari bonis extra territoriū cuiꝰ.j.put.s.fuit declaratū.ꝛ hoc
casu ꝓcedunt autoritates primo allegate.vnde cū i casu nr̄o
sint relicta iura ꝛ actiones existētes i ciuitate Mutine necesse
habemus videre que sunt illa que dicanť ibi esse.ꝛ si nō circū
scriptiue saltem respectu exactionis ꝭm quā considerationem
de necessitate habemus dicere testatorē sensisse.argumento.l.
quotiens.ff.de rebus dubi.ꝛ.l.miles.qui destinauerat.ff.de re
4 milita.Uidemus enim hoc in simili.†Nā nomina debitorū ꝑ
se considerata non dicunť mobilia vel imobilia.Et idō appella
tione bonoꝝ mobiliū ꝛ īmobiliū non veniant iura ꝛ actiones
in dispositionibus.l.quā tuberonis.§.de peculio.ff.de peculio
l.a diuo pio.§.in venditione.ff.de re iudi.ꝛ cōsuluit no.Bar.
in suo cōsilio.qd̄ incip.massiolus.¶Si tñ habemus iudicare
de actionibus vt de mobilibus vel īmobilibus.ꝛ sic quem effe
ctū sortiantur:an prout res mobiles vel īmobiles ꝛ tunc fit di
stinctio de qua per.glo.d.l.j.C.si aduersus transactionē.an cō
petant ad res mobiles vel immobiles.ꝛ ꝑ gl.ꝛ Ang.in dicto
autentico.de non alie.§.j.vbi ita in effectu declarat Ange.ꝛ
roma.in.l.si cōstāte.§.fi.ff.so.ma.vbi subdit no.verbum qd̄ qñ

actio ꝯpetit ad quantitatē in genere nō dr̄ esse tertia spēs.ꝛ sic
non res mobilis neqꝫ imobilis.allāt lappū in preallegata alle
gatione qđ dicit menti tenendū.ꝛ qđ nō reperit ab alio dictū.
¶ Ex quibus cōcludo qđ noīa debitorū existentium in castro
centi qui ibi exigi possunt nō veniunt neqꝫ in bonis ꝛ iuribus
in quibus sunt instituti mutinenses neqꝫ in bonis in quibus
tuti illi de cento.ꝛ consequenter cum bona in quibus sunt in
stituti habeant vt p̄legata ꝛ censeantur esse heredes vnusquis
que pro dimidia.vt in.d.l.ex facto vt.s̄.dixi noīa debitorum
omnia que sunt in castro centi ꝛ in aliis locis preterꝙ in ciui
tate ꝛ comitatu Mutine pertinēt ad ambos pro virili portio
ne.l.j.C.si cer.pet.ꝛ consequēter si Gaspar ꝛ Benedictus erāt
debitores testatoris pro dimidia debitum dicitur confusum.
l.heres a debitore.ꝛ.l.vrani⁹.ff.de fideiussor.pro alia dimidia
5 Joanni petro ꝛ fratribus.¶ † Solum videtur restare vnus
scrupulus quia in instrumento obligationis Gaspar ꝛ Bene
dictus promiserunt soluere Mutine videntur ibi contraxisse
d.l.contraxisse.ꝛ sic tum possint ibi exigi inuenti.l.questio.ff.
de solu.c.romana.§.contrahentes.de fo.compe.lib.vj.videtur
ibi contractum debitū ꝛ sic nomen debitoris esse in dicto loco
qđ videtur clare colligi ex verbis lappi.s̄.relatis.¶ Sed hoc
non obstante ex tribus puto contrarium.ꝛ est aduertendum
ꝙ fuit ꝯsiderata solutio in loco ꝯtract⁹ ꝛ in loco domicilii et in
aliis locis.et sic ita demum censetur fuisse contractum debitū
Mutine ꝛ ibi censetur esse nomen debitoris si ibi inueniatur.
si ergo sunt relicta nomina debitorum existentia in loco debet
intelligi de his que existunt in loco simpliciter et sunt simpli
citer exigibilia ꝛ nō secundum quid.i.si ibi inueniant̄.ar.l.ꝟ
legatum.ff.de leg.iii.et qđ not.Bal.per illum tex.in.l.ticie te
stores.ff.de leg.j.ꝛ Ang.ꝛ Moder.in.l.ii.ff.de ꝟ.ob.¶ Scđo
quia cum fuerit promissa solutio etiam in loco contractus et
in loco domicilii et habeamus attribuere ħ nomen debitoris
vni ex istis locis debet attribui loco in quo concurrit ratio
potentior.l.queratur.ff.de stat.ho.sed in loco contractus ꝛ do
micilii vltra destinatam solutionem concurrit qualitas do
micilii et contractus.pro his facit nam quando concurrit do
micilium originis et incolatus attenditur potius incolatus
vt voluit glo.no.in.c.statutum cū vero.de rescri.in.vj.¶ Ter
tio et vltimo de hoc videtur mihi casus in.l.titium ꝛ menium
§.tutores.ff.de admi.tuto.vbi exactio debitorū prouincialiū
quorum nomina instrumento fuerunt reperta rome in qbus
promiserunt etiam soluere rome pertinet ad tutores prouin
ciales et non italicos.ecce quod licet solutio esset destinata ro
me tamen non iudicantur in bonis italicis sed prouincialib⁹
quia in prouincia fuit cōtractum debitum. Laus deo.

¶ Consilium.clxxvj.

1 Venditor quādo possit petere vsuras vł interesse rōne precii non soluti.
2 Contractus an presumatur vsurarius si aliquid singulis ānis soluatur propter dilationem.
3 Maritus an possit petere vsuras vel interesse ratione retardate solutionis dotis.
4 Vsure seu interesse an possint deduci in precium ratione retardate solutionis.
5 Dominium quid sit.
6 Statutum loci contractus an inspiciatur.
7 Statutum loci vbi res est sita an attendatur.
8 Venditor an percipiat fructus ante solutionem precii.
9 Vendere immobilia an liceat cariori precio propter cōcessaꝫ dilationem ad soluendum.
10 Vsura an peti possit ratione retardate solutionis.
11 Vsure an petantur contra emptorem ꝛ quando.

Dominus labia mea ape
riat ꝛ spiritussantus illuminet intellectum.¶ Pre
sens consultatio pulchra est subtilis ꝛ quotidiana
ꝛ quia vt dicit Bal.in.l.precibus.C.de impube.et aliis substi
tutionibus ferrum.ferro viam aperit qui pro contraria parte
transit pro parte affirmatiua quod cōtractus iudicari debeat
feneraticius plura facere videbantur.¶ Primo quia lex cu
rabit[a].C.de acti.emp.ꝛ similes que dicunt quod vsure peti
possunt ratione precii non soluti vt interesse etiam si emptor
non sit in mora intelliguntur secundum glo.ꝛ doc.cōiter etiā
si non sit in mora regulari ꝯcta pro interpellatione vel lapsu
diei sed qđ debent̄ ex mora regulari cōtracta re ipsa p̄ supple
mentū traditionis rei facte pet venditorē.ꝛ ita intelligunt gl.
ꝛ cōmuniter doc.in.l.de diuisione.ff.solu.matri.ꝛ glo.ꝛ doct.
in.c.conquestus.extra de vsuris.sed quādo data est dilatio ad
soluendū pendente dilatione nulla cōtrahitur mora.l.lecta.§.
sed cū sortis.ff.si cer.pe.ꝛ no.in.l.nuda.C.de ꝯhē.ꝛ committen.
stipu.ergo pendente dilatione non debentur vsure vt interesse

[a] ¶ Intellect⁹.l.curabit.C.de act.emp.ꝛ vt ī summario.

1 ¶ † Scđo per ea que ponit Bal.in.l.ii.C.de vsuris.vbi cōclu
dit qđ si est vēditus fundus sterilis vel res ex qbus fructus nō
percipiuntur tñ rōne precii non soluti potest venditor petere
vsuras qꝛ dicit qđ iste vsure non prestantur rōne proportionis
fructuū sed ratiōe fidei implete qꝛ vēditor impleuit fide in tra
dēdo.emptor autē inuenit̄ in perfidia nō soluendo preciū.Et
lꝫ Salyce.videbat̄ hāc opinionē ibi impugnare:tñ illā sequit̄
Pe.de ancha.in regula peccati venia.in.vj.col.de re.iur.in.vj.
ꝛ anania.in.c.cōquestus.de vsuris.Qua ergo rōne non consi
derat̄ nō pceptio fructuū vt emptor ab vsuris liberet̄,sꝫ pfidia
vt teneat̄ pari rōne cōsiderari nō dꝫ pceptio vt teneat̄ sed cessa
tio perfidie vt nō teneat̄ que pp dilationē cessat in casu nostro
nā qđ operat̄ ppositū i pposito operat̄ oppositū i opposito.l.
si vt proponis.C.de nuptiis.xxxvj.distinc.hospitiolū.¶ Ter
tio hanc questionem videtur decidere gl.communiter appro
bata in.d.c.conquestus.que dicit ꝙ si vendo tibi predium et
trado ꝛ percipis fructus neqꝫ soluis mihi precium ad termi
num possunt licite peti vsure vt interesse.ar.l.ii.C.de vsuris.ꝛ
sic sentit ꝙ vsure tunc licite petuntur qñ emptor nō soluit in
termino.ꝛ sic secus sentit pendente termino vt est casus nr̄.
¶ Quarto hoc confirmat̄ per ea que dicit fortius Jac.butri.
in.d.l.curabit.vbi voluit ꝙ rōne more non possunt peti vsure
qꝛ vtiqꝫ si fuisset solutū preciū venditor non percepisset fruct⁹
sed bene potest petere interesse si cepisset pecuniā sub vsuris
vel incidisset in penā vel simile interesse passus esset.ꝛ hoc di
cit esse subtile Jo.de anania in.c.conquest⁹.¶ Quinto confir
matur per tex.in.c.in ciuitate.extra de vsur.per quē dicit ibi
2 Petr.de anch.ꝛ sequitur Jo.de anania ꝙ † si vendo fundum
data dilatione ad soluendum plusꝙ sit vera extimatio rei p
pter talem dilationem committitur vsura ꝛ fuit de intentio
ne Saly.in aut.ad hoc.C.de vsuris.cū distinctione de qua ibi
per eū.ꝛ tenet do.Laurentius de rodulfis in tractatu vsurarꝫ.
in.c.consuluit.co.tit.in quarta oppositiōe.Ex quo datur in
telligi ꝙ propter datam dilationē ad soluendū non potest p
re vendita aliquid vltra veram extimationem recipi ꝛ conse
quenter videtur pari ratione dicendū ꝙ etiam nomine vsura
rum aliquid recipi non possit.¶ Sexto adduco in simili do
3 ctrinā Jo.an.in.c.salubriter.de vsuris.vbi voluit ꝙ † lꝫ rōne
retardate solutionis in dote post contractum matrimonium
qꝛ est contracta mora irregularis possit maritus vsuras pete
re vt traditur in.l.de diuisione.ff.solu.matri.sicut in.d.l.cura
bit.tñ qui dotē promittit non potest ex pacto se obligare ad
certam pecuniam pro centenario singulis annis:qꝛ est vsura:
ꝛ ad illum tex.respōdet ꝙ loquitur in fructibus submissis iu
dicio dei.Et hanc opinionē dicit veriorem domi.Cardina.in
dicto.c.salubriter.ꝺm quam cōsuluit do.Pe.de ancha.in suo
consi.cxlix.incip.in qōne que vertitur ꝛ tanꝙ securiorem seq
tur do.Laurentius in dicto tractatu.qōne.liii.ergo idem in
casu nostro dicendū videtur ꝙ lꝫ venditor ratione retardate
solutionis possit interesse percipere non tñ possit in pactum
hoc deducere.¶ Septimo facit qđ no.do.anto.in.d.c.salubri
ter.vbi concludit ꝙ si nulla mora est cōmissa in dote numeran
da.puta qꝛ a principio fuit actū ꝙ soluatur in certo termino
ꝛ tunc nihil potest gener licite consequi nec etiam fructus rei
pignorate qꝛ ex quo nulla est mora propter dilationem factā
ad soluendum nullum potest esse interesse qđ proprie debetur
propter moram immo isto casu videretur assumere precium
charitatis differendi ꝛ dilationem dandi:ꝛ ꝺm istam opinio
nem consuluit do.Pau.de cast.in consi.cxxii.incipiente dubia
de quibus queritur.licet non alleget do.Ant.ergo idem dica
mus in casu nostro cum nulla mora contracta fuerit propter
concessam dilationem ad soluendū.¶ Octauo ꝛ vltimo hāc
opinionem tenet do.Abb.in suo consi.lxvii.incpiēte duo ad
clarā decisionem ꝛc.Nam in casu consilii sui vertebatur que
stio:qꝛ venditor fecerat dilationem ad soluendum ꝛ interim
reseruato sibi dominio locauerat pro annua pensione conclu
dit prefatus doctor quod contractus est licitus ꝛ fundat se
principaliter ex eo qꝛ non fuerat translatum dominium.ꝛ sic
sicut ante solutionem precii potuisset ipse fructus percipere
iuxta.l.iul.§.offerri.ff.de actio.empti.ita potuit interim alte
ri locare.vt ibi latius per eum.ꝛ in suo consi.lxxvii.incipi.vi
detur primo in secundo dubio.ergo sentit quod si dominium
fuisset translatum non fuisset contractus licitus:sed feneratici
cius.sed in casu nostro ex quo fuit data dilatio ad soluendum
ꝛ sic habita fides de precio iuxta not.in.l.quod vendidi.ff.de
contrahen.empt.videtur dominium translatum:igitur vide
tur quod contractus non fuerit licitus.ꝛ ista videbantur pro
parte affirmatiua multum vrgere.¶ Quibus tamen non ob
stantibus contrariam sententiam veriorem existimo in casu
nostro quod immo dictus contractus non debeat censeri fe
neratitius illicitus sed licitus.hanc cōclusionē probo.¶ Pri
mo per

mo per ea q̄ ponit Bal.in.l.ij.C.de vsur.vbi querit quid si emptor non est in mora soluēdi preciū q2 vēditor nō dedit fideiussores vel nō tradidit possessionē liberā prout promisit.†an vēditor possit petere vsuras preciū nō soluti.& post argumenta in cōtrariū cōcludit q̄ tales vsuras petere pōt:q2 per tale implemētum non minuit̄ vsus rei:igitur nō minuitur interusuriū precij & q2 iste vsure veniūt potius ex quadā equitate q̄ rōne more vt dicit tex.in.d.l.curabit.ergo idē dicamus in casu nostro q̄ debeant̄ l3 emptor non fuerit in mora ppter datam dilationem ad soluendū ex quo ex equitate debentur vsure cum vsus rei nō minuat̄.& sic eadē rō esse videt̄.ergo idē ius l.illud.ff.ad.l.aquiliā.cum simi.¶ Secūdo confirmo per ea q̄ voluit Joā.calderini in.c.salubriter.de vsuris.vbi vult q̄ gener cui rōne dotis non solute debentur vsure iuxta plene not. in.l.de diuisione.ff.soluto matri.potest a principio conuenire cum socero quod donec dos soluatur recipiat certā pecuniā singulis annis.arg.d.c.salubriter.qō loquitur indistincte qō lucratur fructus possessionis qui possunt esse in pecunia.puta si dom9 vel possessio solita esset pro pecunia locari.& fuit originalis opi.Pau.de leaza.vt refert Card.in.d.c.salubriter.de genero aūt petente interesse ratione dotis ad venditorem petentem ratione precij non soluti.argnunt glo.& doc.in.d.l.de diuisione.ff.so.matr.& in.l.insulam.§.vsuras.eod.tit.& in.d.c. salubriter.¶ Tertio adduco qō dicit do Abb.in.d.c.salubriter.vbi vult q̄ aut a principio fuit datus terminus ad dotem soluendam non interueniente pacto traditionis pignoris: et tunc l3 ex postfacto pignus fuerit traditum nihil potest gener consequi pro vsuris seu alimētis.nā sicut potest vxorē sine dote ducere & de proprio tenet̄ alimētare iuxta no.in.c.per vras. de dona.inter virū & vxo.ita potuit vxorē ducere termino dato ad soluendā dotem.aut a prin.interuenit datio pignoris & terminus ad soluendū & tunc lucratur fructus per illū text. licet do.Anto.contradicat q2 gener recipiendo pignus confisus videtur autoritate illi9 capituli & recepisse pignus vt fructus in recompensationem lucraretur dilationis date ad soluendum dotem.ita in casu nostro videtur vēditor qui a principio apposuit dictum pactum confisus autoritate.d.l.curabit & recepisse promissionem in recompensationem fructuū percipiendorum per emptorem pendente dilatione ad soluēdum.¶ Quarto adduco que ponit Jo.de imo.in.l.insulā.§. vsuras.ff.so.matri.vbi concludit q̄ si gener paciscitur ab initio cum socero vt ratione dotis non solute habeat ad rationē sex pro centenario pro alimentis licet casus videatur dubius q2 quodam modo videtur velle q̄ sors accedat pecunie & faciat pecuniam qō esse non debet:tñ oppositum concludit ex quo pro alimentis que sunt licita fit promissio vt actus poti9 valeat q̄ pereat.l.quotiens.ff.de ver.obli.& dicit q̄ hoc sentit Ja.bu.in.l.vnica.§.exactio.C.de rei vxo.act.& ideo dicit si nō sint adiecta pro alimētis cū possit intelligi nomine vsurarum & nomine alimētorū in dubio videtur q̄ fieri debeat interpretatio vt actus potius valeat q̄ pereat.& hāc opi.t3 Bar.de saly.in aut̄ ad hoc.in.xij.q.C.de vsu.& Ludo.in consil.cccclij. incip.in casu proposite consultationis.Et inter alia adducit tex.in ratione decidendi.in.l.si quis pro vxore.ff.de dona.inter vi.& vxo.dum dicit q̄ valet promissio dotis & vsurarum: q2 non est de dona.sed promissio propter onera matrimonij. ergo apparere debet valere promissio in casu nostro tanq̄ facta in recompensationem fructuum possessionis.¶ Quinto eadem conclusio confirmatur per ea que ponit Bal.in rubri. C.de vsuris.in ver.quero.vbi concludit q̄ licet quando vēdūtur res que consistunt pondere numero vel mensura plus quā venderent̄ ratione dilationis date ad soluendū committatur vsura vt in.c.in ciuitate.extra de vsuris.tamen cum vendunt̄ domus predia & similia secus est q2 non est vsura cum emptor interim rei vtilitatem percipiat.vt in.d.l.curabit.C.de act.emptio.& hoc dictum sequi videtur Pe.de anch.in sua disputatione que incipit antiquis & Modernis temporib9.Qua ergo ratione propter dilatam solutionē licet recipere aliquid vltra id quod alias erat venditurus quod regulariter non est licitum ita liceat recipere aliquid annuum in recompensationem fructuum propter dilatam solutionem.¶ Sexto hanc opinionem corroboro per ea que ponit Bartholo.de salyce. in dicta autenti.ad hoc.C.de vsuris.questione.ix.recitando dicta Baldi proxime relata tenet opi.Bald.nedum in reb9 immobilibus sed etiam ib aliis quando non inuenisset verisimiliter emptorem qui presenti pecunia emisset q2 tūc non est vsura:quia pecunia non potest videri ab aliis tradita etiā postea illis mutuata:q2 illam ad paratā solutionem non habebat iuxta no.in.l.si ex precio.C.si cer.pe.& in.l.singularia.ff.eod.titu. & q2 si ipse vēditor precium tunc habuisset potuisset in alias res sinuestire ex qbus potuisset fructus pcipere.Ita dicamus in casu nostro & fortius qō potuerit vltra verū precium in recompensationem fructuum percipere aliqd annuū ppter retardatam solōnem ex quo pro presenti pecunia emptorem nō inuenisset & qō est homo idustriosus qui potuisset alias in emptionem prediorum cōuertere & lucrari cū illa pecunia:q2 nedum qō par ratio militet in casu nr̄o sed maior militare v3. Nam si licet pp dilationē solutionis rem cariori precio vēdere concurrentibus his de quibus supra fortius l3 stipulari aliqd rōne interesse singulis annis cū in hac mā facilius doc.admittant aliquā prestationem pp dilationem quā qō res cariori p̄cio vendat̄ vt p3 ex decisionibus supioribus.¶ Septimo confirmatur eadē pars.Nam rōne retardate solutionis nullo p̄cedente pacto l3 petere vsuras precij nō soluti vt in.d.l.ij.cū glo. C.de vsuris.& in.d.l.curabit.cum gl.& est glo.in.d.c.cōquestus. ergo emptor tenetur.sed illud ad quod est obligatus pōt in pactum deduci.l.muto.§.si sub cōditione.ff.de tutel.& in.c.significasti.de electione.& istud assumptum per dicta iura facit Pe. de anch.in simili mā in regula peccati venia in.xiiij.col.de re. iur.in.vj.ergo tales vsure rōne retardate solutionis que debētur pñt in pactum deduci.¶ Octauo & vltimo in terminis nostris probat̄ ista concl'o fundamento concludentissimo.& pro

5 intelligentia p̄mitto vnū qō est clarissimū† q̄ dñium est ius de re corporali libere disponendi nisi lege prohibeat̄ prout cōcludit Bar.in.l.si qs vi.§.dñs.ff.de acqui.pos.& Bal.in.l.femine.§.ij.ff.de secun.nup.& Saly.in.l.tradi.C.de pac.& sic p3 qō est ius cōpetens persone sepatum ab ipsa re.vñ dicit Bar.i.l. j.in vlt.q.ff.de iurisd.om.iu.dñium nō est qualitas alterius rei; sed qualitas coherens psone.¶ Scdo premitto statutū lucanum quo disponit̄ qō ante solōnem precij nō transeat dñiū in emptorem ēt si fuerit habita fides de precio & q̄ illi statuto nō possit renūciari.& in hoc q̄ñ est habita fides de precio corrigit̄ ius cōe vt p3 in.d.l.qō vendidi.¶ Ex qbus infero vnū aliud ad propositū qō cū 9tus fuerit celebrat9 in ciuitate lucana & factū fuerit instr̄m cū clausulis cōsuetis v3 constituti & aliis.& venditor fuerit ciuis lucanus l3 vēdiderit nō subdito rem existentem extra territoriū.& fuerit habita fides de precio nō fuit translatū dñium.¶ Ista concl'o probat̄ clare ex forma statuti lucensis cuius vba sunt clara nō est opus altera interpretatione.l.si aliā.ff.de vsufru.lega.sed tale statutū seruandum est & s̄m illud iudicandū igitur &c.Quod aūt seruari dēat in casu nostro ostendit̄ duplici rōne.¶ Prima rō est q2 dñium transfert̄ virtute ipsius 9tus immediate si fiat traditio.l.tradi.C. de pact.iūcta.l.nunq̄ nuda.ff.de acqui.re.dñio.& in 9tu venditionis soluto p̄cio vel habita fide de iure cōi vt in.d.l.qō vendidi.vñ cum facta fuerit venditio & traditio per constitutū et habita fides de precio ex ipso 9tu imediate debebat trāsferri dominiū virtute 9tus sequuta traditione & habita fide de p̄

6 cio.sed regula est† qō in his que pertinent ad litis decisionē si querimus de his que oriunt̄ ex cōtractu īspicimus statuta loci cōtractus licet alibi sit fienda solutio q2 res esset alibi sita vt est casus in.l.si fundus.ff.de euic.& tradit Dy.in.l.9trarisse.ff.de actio.& obli.& bar.& Bal.in.l.cunctos populos.C.de summa trini.& fide catho.secus dicunt de his que oriunt̄ post 9tū pp negligentiam & morā vt ibi latius per eos sed vt dixi trāslatio dominij oritur ex ipso cōtractu & ex originali natura cōtract9 d.l.nunq̄ nuda.¶ Scda ratio q2 ex quo statutum non solum disponit qō nō transeat dñium sed ēt qō illi statuto nō possit renunciari vñ inhabilitata est psona venditoris ad transferendum dñium nō soluto precio.& 9ñter non potuit transferre dominiū rei existentis extra territoriū q2 statutū pōt psonā sibi subditam afficere & inhabilitare vbiq3 locorū.l.ex ea postu.& l. is cui bonis.de testis.vnde cōcludit Bal.post Bart.in.d.l.cunctos populos.in lectura qō si statutū prohibet vxorem legare viro nō pōt legare rem existentē extra territoriū.idem idicit in repetitione dicens qō ex quo resultat inhabilitas psone & exclusio ab actu phibitio statuti porrigit effectū suū ad rē vbiq3 existentē.& maxime q2 tale statutum d3 fauorabile ex quo rō motiua fuit principaliter puidere indēnitati venditorum & nō in odium emptoris.principalis aūt intentio est inspicienda.l.q exceptione.ff.de cōdi.inde.& l.si quis nec cām.ff.si cer.pe.git facilius pōt extendi ad res existentes extra territoriū vt declarat Bart.in.d.l.cunctos populos.in.vj.q.principali.¶ Sed dicet quispiā:ista sunt cōtra no.per Bar.in.d.l.cunctos populos.C.de sum.trini.in.vj.q.in prin.vbi dicit qō q̄ñ statutū est phibitiuū in re & respectu rei vt q̄ñ prohibet dñium rei alienari in cōsortes tunc statutum afficit rem & impedit dñium trāsferri in quocūq3 loco fiat alienatio arg.l.an in totū.C.de edifi.

7 cijs priuatis.per quā.l.idem Bar.in.iij.q.in ea.l.dicit† qō q̄ñ est questio de aliquo iure descendente ex re attendit̄ statutum loci vbi res est sita.& ita intelligit.l.venditor.§.si cō stat.ff.cōia prediorum.vnde dicebat Lambertinus de Saly.in.d.l.si fundus.ff.de euic.qō illa lex locū h3 q̄ñ statutum est circa persona sed si est circa rem inspicitur locus rei.l.forma.§.si vero.ff.de

rensibus. cū si. refert Bal. ꝛ sequit in. d. l. cunctos populos. in repetitione. ¶ Ad oia ista rn̄deo qd̓ ex quo statutū non respicit alienationē respectu rei sed tm̄ respicit translationē dn̄ij ꝛ dn̄ium est qualitas coherens psone ꝛ nō rei vt supra dictū fuit potius statutū dr̄ esse circa personā non circa rē: quo casu oēs fatentur qd̓ extenditur ad res extra territoriumvt p Bar. late in. d. vj. q. ¶ Respondeo ꝛ clare qd̓ statutum non respicit rem nec dominiū respectu rei sed inhabilitatē psone dum vult qd̓ venditor non possit dicto statuto renunciare ꝛ sic respicit dn̄ū respectu persone ꝛ non rei cū in fauorem venditorū fuerit tale statutum editum ergo afficit personas respectu ēt rerū existētium extra territoriū. vt. s̄. dixi sm̄ Bar. ꝛ Bal. ¶ Adhuc ēt magis stringo qd̓ statutum nō impedit trāslationem dominij respectu rei qꝛ nō reddit rem inalienabilē: sꝫ respicit cōtractū venditionis vt eius virtute nō transferatur dominiū nisi soluto precio itē respicit fauorem venditoris: igit attendi debet statutum ꝛ contractus ꝛ persone. vnde dicit Bal. in dicta repetitione. l. cunctos populos. quando non inhabilitat pcise personam sed dat formā contrahendi inspicitur locus cōtractus qui regulatur a sua origine ꝛ habet legem loci annexam. Cum ergo non precise prohibeatur translatio dominij rei nec pcise inhabilitetur persona sed detur forma qd̓ ita demum ex cōtractu tranferat dn̄ium si soluat precium lex potius dr̄ disponere circa virtutem ꝛ potentiam cōtractus ꝙ simpliciter circa rem vel circa personā nisi quatenus respicit fauorem venditorū ꝛ sic inspici dꝫ locus contractus. d. l. si fundus. ꝛ ista est veritas.

8 ¶ † Ex quibus premissis infero ad propositū ex quo nō fuit translatum dominium sicut ante solutionē precij venditor fructus percipere potuisset iuxta. l. iul. §. offerri. ff. de actio. emp. ita potuit interim percipere aliquā pensionē ex re. ita cōcludit do. Abb. in suo consilio. lxvij. incipi. duo ad claram decisionē. ꝛ in suo consilio. lxvij. incipi. videt primo ꝛ si dicat qd̓ domi. Abbas loquit quando interim emptori locauit hic autē nulla presuponitur facta locatio. respondeo qd̓ do. Abb. non fundat se in locatione quia si fuisset dominium translatum sentit qd̓ cōtractus non esset licitus sed fundat se qd̓ non fuit trāslatum dominiū ꝛ sic ante solutionem potuit fructus pcipere vn̄ potest pensionem ratione illorum fructuum qui ex re sua ab emptore percipiuntur recipere. ꝛ ita potius est presumendum ꝙ pensio in recōpensatione fructuū fuerit pmissa ꝙ ratione retardate solutionis vt potius rem licitā fecisse dicat iuxta. l. merito. ff. pro socio. ꝛ vt potius censeat contractus non vsurarius prout voluit Pe. de ancha. in regula peccatū. de reg. iur. in. vj. Et hanc partē in casu nr̄o potiorem existimo. ꝛ pro solutione eorum que in contrariū adducta sunt considero aliquas difficultates multū diuersas.

9 ¶ † Pria difficultas est an liceat vendere imobilia cariori precio propter cōcessam dilationē ad soluendum. ꝛ in hoc Bald. ꝛ Pe. de anch. vt. s̄. retuli tenent qd̓ sic. ꝛ qd̓ non habet locū tex. in. d. c. in ciuitate. sed idē Pet. de ancha. Saly. do. Laurentius de rodulphis ꝛ do. Joan. de anania contrariū tenēt: nisi qd̓ Saly. vult qd̓ qn̄ alias nō fuisset inuenturus emptorem prout erat casus nostervult qd̓ contractus sit licitus. ꝛ sic in casu nostro videt licitum aliquid pcipere singulis annis propter dilationē ad soluendū: sicut licitum est vendere cariori precio quia vtrunqꝫ percipit ratione dilationis date ad soluendū. ꝛ sic videtur esse eadē ratio ergo eadem esse debet iuris dispositio. l. illud. ff. ad. l. aquiliam. hic

10 tamen nō est proprie casus noster. ¶ † Scd̓a difficultas est an ratione retardate solutionis possitvsura peti propter morā in nō soluendo. ꝛ concludit qd̓ sic. gl. est quā oēs approbant. in. d. c. conquestus. ꝛ ita concludit cōiter in. d. l. curabit. ꝛ ista difficultas etiā casum nr̄m non attingit. ¶ Tertia difficultas est qn̄ emptor nō fuit in mora soluendi preciū tn̄ percipit fruct⁹ puta nō soluit qꝛ res nō fuit tradita libera. ꝛ hoc casu bal. i. d.

11 l. ij. C. de vsuris. sentit ꝙ † vsure peti pn̄t. Contrarium sentit in eadem. l. dn̄ vult ꝙ sola perfidia consideratur. vnde passus est dubius quem nō prosequor: qꝛ nō est casus noster. ¶ Quarta difficultas est qd̓ emptor qui rōne more teneret ad vsuras ꝛ a principio pmittit certū qd singulis annis donec soluere poterit si distulerit nulla data dilatione ad soluendum. ꝛ hoc casu Jo. calda. Pau. de leaza. ꝛ Jo. de imo. tenent qd̓ pctus est licitus nisi ꝙtitas esset nimis excessiua sm̄ qd̓ declarat do. Laurentius in dicto tractatu vsurarū. in quarta oppositione. ꝛ idē tenet do. Abbas in. c. salubriter in solito mercari. Nam si licitum est rōne retardate solutionis recipere ergo videtur licitū hoc in pactum deducere. ꝛ idem tenet Joan. de anania in. d. c. in ciuitate. Sed contrariū tenet Joan. an. in. d. c. subtiliter. ꝛ Cardina. ꝛ do. Lauren. in dicto tractatu. q. liij. Pe. de anch. consi. clix. ꝛ hanc difficultatē nō prosequor: qꝛ distat satis a casu nostro qꝛ isto casu non vr̄ data dilatio ad soluendum: sed certū quid pmittit pp cessationē solutionis iuncta. l. lecta. ff. si cer. pet. ꝛ declarat Bar. in. l. qui rome. in prin̄. ff. de verb. obli.

¶ Quinta difficultas qn̄ est data dilatio ad soluendū. ꝛ sic de iure cōi est trāslatū dn̄ium iuxta. l. qd̓ vendidi. cum ibi no. ff. de contrahen. empt. et pmissum est certū quid singulis annis. ꝛ hic vr̄ similis casui nostro in quo Jo. an. Card. Pe. de anchar. ꝛ do. Laurentius sentiūt pctū illicitū. ꝛ do. Abb. cōsilio. lxvij. Sed Jo. de Jmo. tꝫ q̄. ꝛ hanc tenet do. Abb. limitando dicta dictorum qn̄ emptor solitus esset mercari vl̓ deponere apud mercatores. idem in casu nostro vr̄ dicendū ex quo emptor erat persona diligens ꝛ conuertisset pecuniā in emptionem prediorū vel aliter lucratus fuisset. Itē nō inuenisset aliter emptorē qd̓ multū cōsiderat vt. s̄. vnde his concurrētibus concludi forte posset cōtractum licitū. sed adhuc ista nō est similis casui nr̄o. qꝛ in ista dn̄ū trāsfert: sed in casu nostro psupponit dominiū nō fuisse translatum: vnde vlterius nō prosequor. ¶ Sexta et vltima difficultas est quādo est data dilatio ad soluendum ꝛ nō est translatum ꝛ donec precium soluatur est promissum certum quid singulis annis put est casus noster. ꝛ hoc casu arbitror contractū esse licitū. ꝛ ita decidit. d. Abb. in rōne decidēdi in. d. cōsi. lxvij. incip. viso quodā instr̄o vbi ponit casum qn̄ interim emptor pendente dilatione conduxit ꝛ dicit ꝙ licite pōt pcipere certū qd singulis annis venditor pbat hoc ratione: qꝛ sicut ante integrā solutionē precij pōt vēditor fruct⁹ percipere. l. iul. ff. offerri. ita ꝛ cuicunqꝫ locare. ergo a pari rōne a quocūqꝫ pōt fruct⁹ pcipere. adducit aliā rationem ꝙ etiā emptor sine aliquo titulo fructus pcepisset teneret venditori ad interesse: qꝛ si volebat fructus pcipere nō debebat petere dilationē ad soluendū. l. curabit. C. de act. emp. que rō cōcludit apte in casu nr̄o. ꝛ sic do. Abb. decidit qōnē nr̄am in terminis. p hoc facit qd̓ dicit Host. ꝛ refert Moder. in rub. extra de vsur. vbi dicit ꝙ ideo pro re locata recipimus aliquid licite nō pro mutuata qꝛ rei locate dn̄ium retinemus: vnde licita ꝛ ex re ppria percipimus put etiā no. declarat Bal. in. l. si nauis. ff. de rei vendi. vn̄ dicūt theologi vt refert Egidius in libro de regimi. princip̄ū ꝙ etiam ex pecunia possumus aliquid recipe dominio nō translato referūt Moderñ. in. d. rub. de vsuris. que concludunt in casu nostro in quo dominium nō est translatū. Laus deo redemptori.

¶ Consilium. clxxvij.

1 ☞ Remedium ordinarium an faciat cessare extraordinariū ꝛ econtra.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectū. Suprascripti ꝛ insignes doctores ꝛ partes subtiliter ꝛ eleganter premissam cōclusionē absoluerunt: nec opus esset vlteriori demōstratione: sed tn̄ ne inconsulte subscripsisse videar: breuibus rē absoluā. supposita igitur communi opinione pro vera quod heres minoris possit petere restitutionem in integrum aduersus non aditionem sm̄ quod declarant docto. in l. panto. ff. de acquiren. heredi. ꝛ in. l. si infanti. C. de iure delib. placet mihi illa conclusio quod si minor decidit infra tempus deliberandi ex quo transmittitur ius deliberandi loquendo de maiore pupillo iuxta. l. cum antiquioribus. C. de iure deliberandi. ꝛ sic competit remedium extraordinarium restitutionis in integrum. l. in cause. la. ij. ff. de minori. ꝛ nota. Barto. in. l. in prouinciali. ff. de noui ope. nuncia. ꝛ ista cōclusio est de mente fere omnium doctorum volentium quod minor leditur in morte ꝛ non aditione: quia non transmittit ius adeundi vt colligitur ex verbis Jacobi butri. Cyni. Bartoli ꝛ Baldi in. l. j. C. de restitu. mili. ꝛ Barto. in. l. qui duos. ff. de rebus. Et sensit Barto. in. d. l. panto. ꝛ in. d. l. si infanti. ꝛ ibi clarius Bald. in versiculo. ꝛ pro hoc dico. ꝛ Bald. in. l. cum antiquioribus. in vltima columna. C. de iure deliberandi. ꝛ Bald. in. l. non solum. ff. de in integrum restitutione. titulo generali put verba eorum diligenter ponderat preceptor meus in sua subscriptione ad consilium elegantis doctoris domini Petri phlippi de nobilibus de cornea de perusio qui hanc opinionem etiam tenuit vt ipse refert dicta. l. si infanti. vbi hanc questionem in terminis decidit. Addo quod idē voluit clare Joānes de imola in. l. ventre. ff. de acquirenda heredita. in. ix. colūna. vbi reprobat intellectum Ange. ad illum textum qui voluit quod vbi transmittatur beneficium restitutionis in integrum. nam dicit quod illud est falsum: quia ex quo in terminis illis trāsmittitur bonorum possessio contratabulas cessat remedium subsidiarium restitutionis in integrum. ergo fortius quando transmittitur ius deliberandi: quod regulariter transmittitur. bonorum autem possessio contra tabulas regulariter non transmittitur. l. iij. §. acquirere. ff. de bo. posses. tit. generali. ꝛ ibi respondet Joannes de imo. ad vnum quod tāgunt suprascripti consulentes scꝫ quod ius deliberādi durat anno. d. l. cum antiquioribus beneficiuꝫ restitutionis in integrum

grum quadriennio.l.fina.C.de temporibus in integrum resti. petende.ꝛ sic cum remedium extraordinarium videatur plenius ꝛ pinguius ordinario videtur ꝙ non excludatur a remedio iuxta no.per Barto.in.l.in prouinciali.ff.de noui ope.nũcia.Nam dicit Joã.de imo.ꝙ licet beneficium bonorũ pos.cõtratabu.sit annale.l.emancipata.C.qui admitti.ꝛ resti.in integrũ duret quadriẽnio.itẽ lȝ potentia adeundi que causatur ex restitutione sit perpetua: tamẽ tale interesse minoris vel lõgioris vite non est in consideratione.allegat.d.l.pater q castrẽse.ff.de castrensi pecu.ꝛ no.in.l.qui bis idem.ff.de verbo.obli. ꝛ sic Jo.de imo.clare decidit qõnẽ nostrã in fortioribus terminis.Hoc etiam sensit Jo.de imo.in.d.l.pantonius.qꝛ format q̃stionem quãdo minor decedit hereditate non adita ꝛ post tẽpus transmissionis iuris deliberandi.ꝛ sic sentit quod tẽpore quo transmitteret ius deliberandi quod nõ ꝓcederet. ¶ Reperio etiam ꝙ elegans nostra tempestate doctor do. Alex. de imo.preceptor meus consuluit ꝯm hanc consideratioñe in suo consilio quod incipit redemptor ꝛc.Viso processu cause vertẽtis inter dominam Franciscam.vbi vult ꝙ quãdo minor moritur non adita hereditate ascendentes quam transmittit ad alios suos ascẽdẽtes iuxta no.in.l.vnica.C.de his qui añ ap-
1 tas tabulas.†tunc heredi minoris non competit beneficium restitutionis in integrum tanq̃ extraordinarium. argumen. d.l.in cause.la.ij.ff.de mino.cum similibus. ¶ Confirmat̃ ista conclusio in simili.quia quando heredi minoris competit regressus contra tutorem qui non adiuit non competit restitutio in integrum ex quo alio remedio succurri potest.ꝛ sic cessat equitas dande restitutionis prout concludunt Bart.Frãciscus de albergotis ꝛ cõiter alij in dicta.l.si infanti.ꝛ Barto. in.d.l.qui duos.ꝛ Bald.in.d.l.vnica.§.in nouissimo.C.de caducis tollendis.ergo idem fortius in casu nostro in quo competit remedium ad idem ꝛ contra eundem per ea que statim dicam.ꝛ cum ista sit communis opinio ab ea in consulẽdo nõ est recedendum:licet insignis doctor ꝛ preceptor domi.Franciscus aretinus in consilio allegato per secundum consulentẽ impugnet dictam opinionem ꝛ etiam in suis scriptis in.d.l. pantonius.dicit enim quod aliquãdo datur actio vel officiũ iudicis in subsidium fundatum in ea equitate quia aliud remedium non competit:et tunc quando competit aliud remedium illud cessat.ꝛ ita loquuntur iura Barto.vcȝ.l.j.in fi. ff.si mulier ventris nomine.cum simi.allegatis per Bartolũ. ¶ Aliquando ꝛ secũdo subest etiam alia equitas que causat restitutionem in integrum:vt in minore ratione minoris etatis vel absentie ex causa reipubli.ꝛ tunc pro actione que dat̃ contra alium nõ impeditur officium iudicis extraordinariũ. in minore probatur in.l.etiam.ꝛ in.l.fin.C.si tutor vel curator interuenerit. in absente probatur ex nota.per glos.in secũda solutione.in.l.is qui reipubl.ff.ex quibus causis maiores.que communiter approbatur.sed ad ista dicta dici potest qõ non obstant in casu nostro.Item saluari potest opinio Bar.ꝛ cõmunis. ¶ Primum probatur ꝙ non obstent in casu nostro: quia loquuntur quando remedium ordinarium ꝛ extraordinarium dantur contra diuersas personas prout in casu Bar. sed quando ad idem ꝛ contra eandem personam prout est casus noster:tunc dicta remedia non concurrunt ꝛ cessat extraordinarium.casus est in.d.l.in cause.ꝛ ibi hoc sensit Bal.post Petrum.ꝛ nota.Bar.in.d.l.in prouinciali.in fine sue distinctionis. ¶ Preterea dici potest quod dicta.l.cum si.procedit quando vtrũq̃ est remedium speciale prout intelligit Bart. in.d.l.in prouinciali.at in terminis nostris alterum est remedium generale iuris deliberandi:alterum speciale restitutionis in integrum. ¶ Secũdum probatur.nam lȝ qñ cõpetit restitutio ex legitima causa absentie non excludatur dictum remediũ restitutionis ꝓpter aliud cõtra diuersam personam vt voluit gl.in.d.l.is qui reipu.Item illud idem sit dicẽdum quãdo competit ratione minoris etatis:vt in dicta.l.etiam.cũ si. tamen quando non competit simpliciter ratione minoris etatis ex titulo de minoribus:sed ꝓpter etatem ꝛ lesionem contingentem in puncto mortis quo casu competit restitutio partim ex minori etate ꝛ partim propter mortem.ꝛ sic mixtim ex titulo de minoribus.ꝛ ex titu.ex quibus causis maiores.tunc habet locũ qõ dicit Barto.scȝ ꝙ quando habetur regressus contra tutores cessat equitas.ꝛ ista fuit intentio Barto.in.d. l.si infanti.ꝛ ita premisse rationi respondebant cõsulendo insignis doctor domi.Jo.de buõgirolotis de eugubio ꝛ plerique alij aduocati florentini. ¶ Confirmatur ista opinio. nam hec restitutio dicitur magis in regulis quã si simpliciter competeret ex titulo de minoribus.ex quo licet minor non sit lesus sui facilitate neq̃ dolo aduersarij: quo casu non solet competere restitutio .l.verum.§. sciendum.ff.de minoribus.tamen cõpetit restitutio ex equitate de qua in dicta.l.pantonius.scd͂m doctores ibi.igitur non est mirum si facilius cessat quã restitutio in integr um.Ista respõsio probat̃.nam licet vnũ remediũ extra ordinarium nõ cesset pp aliud.vt in.d.l.etiaȝ.ꝛ per Bar. in.d.l.in prouinciali.ꝛ in.l.de pecoribus.C.ad.l.aquiliam.et tradunt do. And.ꝛ Jo.de imo.in.c.significauit.extra de testibus.tamen quando aliud remedium est magis subsidiarium cessat propter minus subsidiarium.text.est not.ꝛ ibi Baldus in.l.si filius.C.de inoffi.testa.Nulli autem dubium quod restitutio de qua agimus est magis subsidiaria q̃ illa que competit ex ti.de minoribus.ex quo ex illo ti. non datur.igitur non est mirum si facilius cessat quando alio remedio succurritur. isto casu non loquuntur iura allegata contra Bart.ex quibus patet quod defendi potest opi.Barto. ¶ Sed contra premissam considerationem potest instari quod immo restitutio competat de stricto iure.Nam clarum est quod in puncto mortis minor amplius adire non potest.casus est no.in.l.fi.ff.quando dies legat.cedat.igitur in vita anteq̃ moriatur dicit̃ lesio consummata:et incipit competere restitutio in integrum ꝛ consequenter ad heredes transmittitur.l.non solum.ff.de in integ. resti.tit.generali.vbi hoc motiuum tangit Bal.ꝛ Jo.de imo. in.l.qui duos.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ Pau.ꝛ do.Jo. petrucius in d.l.si infanti.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.pantonius. ¶ Ad quod motiuum rñdetur primo quod licet hereditas non possit adiri: tamen bonorum possessio agnosci potest in pũcto mortis. Nã actus qui potest per alium explicari potest in puncto mortis explicari:vt in.l.fi.ff.de condi.insti. sed bonorum possessio est huiusmodi.l.iij.§.acquiren.ff.de bo.pos.tit. generali.igitur ex quo competit ordinarium cessat extraordinarium. ¶ Secundo respondetur quod licet in momento mortis heres ledatur tamen ex quo hereditas momento erat remansura apud eum talis momentanea acquisitio non est in consideratione.l.fi.§. fi.C.de bonis que libe.ꝛ quod per illum tex.dicit Bal.in.l.fi.ff. de condi.insti.ergo ex tali modica lesione non competit restitutio.l.scyo.ff.de in integ.resti.titu.generali. Et has duas responsiones ponit Aretinus in.d.l.pantonius. ¶ Tertio respondetur quod ad hoc vt de rigore transmittatur beneficium restitutionis in integrum non solum requiritur quod minor fuerit lesus in vita:sed etiam quod in vita potuisset in integrũ restitui vt probat text.in.d.l.nõ solum.sed in eodem momento mortis non potuit restitutio concedi.igitur de rigore non transmittitur.ꝛ licet do.Paulus.de castro in.d.l.si infanti.dicat quod ista equitas reperitur tantum scripta in absente causa reipu.in.d.l.pantonius.ꝛ non in minore videtur quod in eo stare debeamus regula iuris communis.iuxta not.in.l.j.C.de legibus:tamen si conceditur restitutio absenti fortius minori.argu.glo.no.in.l.papinianus.§.fi.cum seq.ff.de inoffi.testa. ꝛ eorum que statim dicam. ¶ Preterea ad premissa respõdet subtiliter primus consultor quod ad hoc vt minori competat restitutio de rigore necesse est quod ex sui facilitate ledatur vel dolo aduersarij.secus si casu.l.verum.§.sciendum.ff.de minoribus.sed ante momentum mortis ex non aditione minor non dicitur lesus vt omnes fatentur.Item in momento mortis quilibet qui non adiret eo tempore non dicitur labi sui facilitate sed facere quod etiam prudentissimus faceret igitur nõ cõmpetit restitutio de stricto iure.l.non videtur.C.de in integrum restitu.ti.generali.igitur tantum de equitate competit restitutio ex clausula generali:nõ de rigore ex titulo de minoribus. ¶ Sed contra hanc obiectionẽ insurgit Are.in.d.l. pantonius.dicens quod licet in puncto mortis nõ ledatur vere sui facilitate:tamen fingitur lesus ad hoc vt restitutio concedatur ex ti.de minoribus per tex.in.l.etiã.ff.de mino.vbi posthumus fingitur natus ꝛ consequenter lesus sui facilitate vt restitutio concedatur. ¶ Preterea si fingitur lesus absens causa reipu.vt concedat̃ restitutio.vt in.d.l.pantonius.forti⁹ hoc dicendum in minore per no.in.l.fi.ff.de in integrum resti.ti.generali.vbi eius causa fauorabilior esse videtur.ꝛ probatur in d.l.papinianus.in fi. ¶ Sed ista dicta non habent obstare in casu nostro.ꝛ ad primum motiuum dico saluando communem sententiam a qua consulendo non est recedendum quod lex non fingit eum lesum sed natum.ꝛ hec est regula in his que sunt in sui fauorem.l.qui in vero.ff.de statu ho.eo autem ipso quod censetur natus dicitur lesus sui facilitate permittendo tempus prescriptionis labi.vt est glo.ꝛ ibi Barto.in.l.fi.C.in quibus casibus in integrum resti.non est necessaria. nam si facilitate etatis hoc dicimus in nato: fortius in nõ nato.nec in hoc est opus alia fictione. ¶ Preterea multa finguntur in consequentiam que non principaliter.l.pe.ff.de suis ꝛ legit.et tradit Barto.in.l.si is qui pro emptore.ff.de vsucapionibus. in materia fictionis translatiue. ¶ Preterea hoc motiuum nõ astringit quod dicatur ledi seu fingatur lesus in vita:sed tãtum per mortem sicut in absente.quo casu ex quo lesio non cõsummatur in vita sicut in.d.l.etiam et.nõ competit heredi de stricto iure:sed de equitate ex clausula generali.ar.in.d.l.pan-

tonius.vbi etiam absenti ex causa Reipublice non competit de stricto iure restitutio. ¶ Preterea ad illud quod fauorabile est causa minoris potest dici qd est verum quando minor est lesus sui facilitate vel dolo aduersarij. ⁊ loquuntur iura supra ad hoc allegata. sed in casu nostro nõ dicit lesus sui facilitate sed propter minorem etatem iunctam cum morte sicut coniungitur absentia cum morte in d. l. pantonius. per quã legem põt argui extensiue ad minorem. ⁊ sic in minore fundatur decisio in eadẽ eqtate sicut in maiore. ¶ Postremo qñ absens seu minor vere ledant qr nõ transmittunt qd iungat absentia seu minor etas cũ morte ad causandã restõnẽ hoc est fundatũ i eqtate. de qua in d. l. pantonius. sz in casu nr̃o in quo ius deliberãdi fuit transmissum minor per mortem non fuit lesus vnde cessat equitas d. l. pantonius. per quam minor etas coniungitur cum morte. ⁊ per hoc tollunt omnes difficultates premisse in casu nostro. Laus deo ⁊c.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ Primo aspectu cõcludendum videbat. Si vulneratus moriatur an ⁊ qñ ex vulnere mortuus videat vt de occiso teneatur qui vulnerauit hic plene ⁊ diligenter ⁊c.

¶ Consilium.clxxviij.

Dominus labia mea aperiat a spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Prĩo aspectu concludendum videbatur quod dictus iuuenis de homicidio teneatur ex pluribus. ¶ Primo quia ex quo vulnerat⁹ sine alio vulnere siue pcussiõe superueniẽti mortuus est verũ est dicere illũ fuisse a vulnerante occisum. ita dicit tex. in l. huic scripture. §. qd si seruus. ff. ad l. aquiliam. Ad idem facit quia euentus mortis ostendit vulnus fuisse mortale. argu. l. aut facta. § euentus. ff. de penis. iuxta illud exitus acta pbat. l. rem nõ nouã. §. fi. C. de iudi. ⁊ in prima cõstitutiõe flor. in fi. Ita inquit Bal. in c. j. in ver. vj. cõquerit. quib. mo. feu. amit. in vsi. feu. ¶ Scdo eadẽ ↄclusio ↄfirmat ex qualitate loci in quo fuit vulnerat⁹ cũ a cõiter accidẽtib⁹ videam⁹ vulnera i capite magis eẽ lethifera q̃ i alia parte corpis. vñ dicũt gl. ⁊ doc. qd ille qui aliquem percutit in capite cum bastone presumitur habere animũ occidendi secus si in alia parte corporis vt dicũt glo. ⁊ doc. in c. sicut dignum. ad fi. extra de homicidio. ⁊ Bart. in l. j. §. diuus. §. ad l. cor. de sicca. vnde dicit Bald. in d. c. j. versic. ⁊ not. quod quando vulnus est in loco periculoso probatio negatiue quod non fuerit mortuus ex vulnere est valde difficilis. Allegat notata in d. c. sicut dignũ est. sic sentit qd presumatur ex vulnere mortuus. ¶ Tertio hoc videtur probare tex. in c. ij. extra de clerico percussore vbi habetur quod si vulneratus decedit post octo dies non pſumit mortuus ex vulnere. ergo a contrario sensu probat secus esset si infra. viij. menses decessit. Et ita videtur tenere Bar. in l. fi. ff. ad l. corne. de siccarijs. allegando d. c. ij. Illa fuit etiam de mente Bart. in l. vnica. C. de emenda. seruorũ. ⁊ ibi clare hoc vr̃ tenere Bart. de Salyc. Ange. etiam ibi. Idem in casu nr̃o qñ decessit ante. xl. dies. ⁊ hanc dicit esse regulã medicine. hoc idem voluit glos. in c. presbyterum. extra de homicidio. vbi vr̃ presumi quẽ mortuũ ex vulnere si decessit post paucos dies. ⁊ glosa supplet maxime propter ↄtrium d. c. ij. ⁊ ita etiam tz ibi Joan. and. ⁊ pro his est bonus tex. in l. ait lex. ver. qd si mortifere. vbi pbatur qd licet vulneratus decesserit post longum interuallum nõ tñ tollitur presumptio qd presumatur ex vulnere decessisse. ¶ Quarto ⁊ vltimo accedat. Nã nõ est dubiũ q vulnerãdo prestitit causam homicidio lz febris superuenerit. ⁊ sequuta fuerit mors. ita dicit Inno. in d. c. sicut dignũ. in verbo percussus. igitur videt cõcludendũ q teneat de morte sequuta. hanc cõsequentiã dupliciter probo. ¶ Primo qr quantũ ad penaz l. corne. de sicca. ita tenet ille qui pbet cãm mortis sicut si interfecisset. est casus in l. nihil interest ad l. cor. de sicca. ¶ Secundo probo quãdo culpa precedit casum quis tenet de casu postea sequuto. obstetrix. ⁊ l. qui occidit. §. qua actiõe. ff. ad l. aqui. ⁊ l. pretor. in fi. l. ff. vi bo. rapto. cum simi. ⁊ ex istis videbatur quod dictus iuuenis esset de homicidio puniendus. ¶ Quibus tñ nõ obstantibus ↄtriam sniam in casu veriorem esse existimo: qd immo tñ teneatur ex vulnere non de occiso. ¶ Pro cuius conclusionis fundamento pmitto distinctionem quã fecit Bar. de Saly. in d. l. vnica. C. de emenda. seruorum. ⁊ insignis doctor Alberi. de ros. in d. l. itẽ mella. §. celsus. alias incipi. si alius. ⁊ in l. huic scripture. ff. §. si seruus. vbi glos. ita distinguit. ff. ad l. aquiliam. Nam distinguunt qd aut certuz est vulnus esse mortale ex quo sequit mors: ⁊ tũc qñ sequatur mors iste tenet de occiso. casus est in d. l. ait lex. in v. q si mortifero. ⁊ in l. si ex plagis. in prin. eo. tit. ⁊ ita loquit tex. in d. l. huic scripture. §. si seruus. ꝑm gl. ⁊ doc. ibi ita ẽt tz Bald. in d. c. j. quib. mod. feud. amit. ver. vij. querit. vñ dicit Bar. in l. fi. ff. ad l. corne. de sicca. q in casu nr̃o stamus certo. ⁊ ita cõiter tenẽt vbiq doc. ⁊ hoc casu puto qd nõ defenderet vulnerãs ex eo qr nullus fuit adhibit⁹ medic⁹ vel fuit adhibit⁹ imperit⁹ neq pter aliquã culpã cõmissam ab infirmo seu vulnerato: qr lz forte pter ista fuisset mors accelerata tenet tñ vulnerãs de homici. p tex. vbi est casus i l. ita vulneratus. circa prin. ff. ad l. aquil. ⁊ ita tenent gl. Albe. in d. l. huic scripture. §. si seruus. s. qd superueniens negligentia nõ excuset tunc sicut non accusat illum q infirmum curare tenebatur ⁊ medicũ non adhibuit vel minus peritũ put cõcludit do. Pau. de cast. in d. l. si ab hostibus. §. si vir. ff. so. ma. arg. l. ⁊ in totũ. ff. rerũ amo. in verbo si ob id res male gesta est. Ad idẽ tex. no. in l. si alius. §. est autẽ ⁊ alia. ff. quod vi aut clã. in verbo eq perituris edib⁹. sicut in simili dicimus de vasallo nõ succurrẽte dñõ oĩo pituro. iuxta no. per Bar. in l. si quis in grani. in prin. ff. ad sil. ⁊ de emptore nõ defendente cãm oĩno perituram. ad hoc gl. no. in l. si ideo. ff. de euictione. ⁊ in terminis nostris ita cõcludũt Bal. Imo. ⁊ Moder. in d. l. si ab hostib⁹. §. si vir. ita etiã tz Bal. in suo consi. qd incipit sapientissime allegatum. allegat tex. in d. l. qui occidit. a cõtrario sensu. aut ⁊ secundo certũ est q vulnus nõ erat letbale ⁊ tunc qr nõ ex vulnere sed ex negligentia moritur vulnerãs nõ tenetur de occiso sz de vulnere tm̃. casus est ⁊ ibi no. in d. l. q occidit. §. fi. vbi dicit Bal. no. q qñ vulnus non est mortale ⁊ quis moriat propter negligentiã vel culpam non tenet vulnerans de occiso. ⁊ tenẽt doctores in locis s. allegatis. aut sumus in dubio ⁊ tũc considerandi sunt duo casus. ¶ Primus est qñ non constat de aliqua negligentia in curando infirmum vulneratũ. ¶ Secũd⁹ casus est qñ constat de aliqua negligentia. ¶ Circa primũ casum in dubio vulnerans tenet de occiso: qr vulnus presumitur letbale: qm̃ exit⁹ acta probat vt dixi. ⁊ ita tz Bal. in d. c. j. quibus mod. feu. amit. qui em̃ negligentiã allegat illam probare debet. l. quotiens. s. qui dolo. ff. de probatio. ⁊ ita etiam tz do. Floria. in d. l. q occidit. §. fi. ⁊ probat tex. in l. si ex plagis. in pncip. ff. ad l. aquil. ⁊ tenet Albe. in d. l. itẽ mella. §. celsus. ⁊ Barto. de salyce. in d. l. j. C. de emenda. seruorum. Hoc etiam tenet Gandinus in tractatu maleficior. in rub. de homicid. ad fin. ⁊ ita videntur tenere do. Ange. ⁊ do. Abb. in d. c. ij. hoc em̃ casu tm̃ inspicere dz iudex in quantum tempus vulnerat⁹ mortuus est: ⁊ lz super tempore iura varie loquantur prout habetur in l. j. C. de emenda. seruorum. ⁊ late ponit do Floria. in d. l. ait lex. in princip. ⁊ Moder. in c. ij. de clerico percussore. ⁊ genitor meus in c. presbyterum. de homici. tamen illam opi. veram puto q in hoc iudex habeat arbitrari tempus. s. qd si est mortuus presumatur ex vulnere mortuus vel ex negligentia ꝑm iudicium medicorum per l. si semel. C. de re militari. li. xij. ⁊ ita tenet Bar. in l. fi. ff. ad l. corne. de siccarijs. ⁊ Jo. andr. et Moder. in d. c. presbyterum. ⁊ do. Abb. in d. c. ij. de clerico pcussore. ⁊ do. Floria. in d. l. ait lex. ⁊ Gandinus in loco preallegato. ⁊ do. Ange. de are. in tractatu maleficiorum. in ver. ⁊ ex interuallo dictus titius ex dictis vulneribus mortuus fuit. ⁊ Albericus de rosa. qui hoc plene tractat in quolibet statutorum. in ij. parte. qd. cxx. ¶ Unde quo ad tempus iudex q habet hoc arbitrari consulat medicos ⁊ ꝑm eorum iudiciũ hoc tempus arbitretur. ad hoc quod no. Specu. in titulo de homicidio. circa princip. ⁊ ibi Jo. and. in addi. licet hoc non sit necessarium in casu nostro ex quo de negligentia constat. ¶ Circa scdm casum quando constat de negligentia tunc dico quod vulnerans in dubio non tenet de occiso. casus est clarus in l. si ex plagis. sed in casu nostro constat de negligentia dupliciter. igitur nõ tenet de occiso. qd aũt cõstet de negligentia pz pmo: qr medicũ non adhibuit propter quã negligentiam in dubio vulneratus potius presumitur mortuus ex negligentia q̃ ex vulnere. ita voluit gl. in d. l. si ab hostib⁹. §. j. per quã Bald. ibi dicit q si qualitas vulneris poterat se habere ad salutem ⁊ ad mortẽ presumitur mortuus ex negligentia. ⁊ sequunt Joã. de imo. Roma. ⁊ Moder. idẽ Bal. in l. qd si nolit. §. si mãcipiũ. ff. de edil. edic. vbi Ange. formalr dicit illud idẽ qd Bal. in d. §. j. sed quis non videt q cum steterit per. xv. dies exeundo ante aduentum febris qd non põt iudicari q vulnus non hz se oĩno ad mortem. ⁊ ita consulendo doctissimos medicos hic existentes intellexi. igitur presumi de mortuus ex negligẽtia. ¶ Secundo negligentia magna conuincit qr videmus quod doctissimi medici quibus in istis stadũ est vt dixi affirmãt qd maxima culpa est exire domũ qñ quis est in capite vulnerat⁹: ⁊ maxime de nocte: ⁊ qd forti⁹ est Florẽtie i aere valde subtili adeo quod doctissimi medici quos consului affirmant qd mirantur quãdo multo citius febris non supuenerit: ex qua culpa etiã ostenditur q nõ teneatur nisi de vulnere. Ita decidit Bal. in d. c. j. quib. mod. feu. amit. vbi dicit quod censetur qs mortuus ex vulnere vbi ex adiuncta culpa infirmi cum vulnere fuit sequuta mors qr nõ dz ex simplicib⁹ peruenire ad id qd

cum alio

cū alio comitetur.l.j.§.trebatius.ff.de aqua quot.⁊ esti.⁊ hoc
qñ culpa bene preponderat.l.queritur.ff.de sta.ho.punitur er
go non de toto sʒ de tanto vt ibi per eū.¶Cōfirmatur ista cō
clusio per ea q̄ dicit Barth.de saly.in.d.l.j. C. de emenda.ser
uoꝝ.vbi dicit ꝙ lʒ alias vulneratꝰ presumeret mortuus ex vul
nere:tñ hoc est verū nisi ex mala ⁊ inordinata vita aliud esset
presumendū:qꝛ presumptio tollit aliā vt in.l.fi.ff.de in integ.
restitu.titu.generali.⁊ sequuntur Moder.in.d.c.ij.de clerico
percussore.sed non potest esse magis inordinata vita vulnera
ti in capite:medicoꝝ iudicio:ꝙ exire domū in aere subtili : et
maxime de nocte.vnde dicit Bal.in suo cōsilio qd̄ incipit ad
uertendum ⁊ premittendum est qd̄ vulneratus conuincit de
negligentia si exiuit quādo clausus stare debebat.facit quod
no.Jo.de anania in.c.significasti.el.ij.i.iij.col. extra de homi.
¶Confirmatur etiam ex his que dicit elegans doctor Tan
credus de corneto in sua compēdiosa in.xiij.tractatu.q.xix.
vbi dicit quod excusatur vulnerans si post vulnus superuene
rit febris et mortuus est interueniente negligētia curātis seu
curatoris.argumento.d.l.qui occidit.§.finali.sed hic vtrunqʒ
interuenit quia non fuit adhibitus medicus ⁊ negligenter se
curauit.Et ad predicta multum bene facit consiliū Petri de
anch.in sibi.cclxxx.incip. iure scripto ⁊ cōsuetudine.⁊ista dicta
sequit insignis doctor.d.Ang.de aretio in tractatu malefic.in
loco p̄allegato.hec eadē dicta sequitur magne scientie doctor
a Sādinus[a] in loco preallegato ⁊ dicit quod doctores ponunt
exemplū de rustico ī capite vulnerato de cuiꝰ vulnere hesitabāt
medici an esset mortale qui exiuit ad solem ad laborandum ⁊
postea mortuus est:et concludit quod vulnerans non tenetur
de homicidio propter dictam negligentiam per dictam.l.qui
occidit.maiorem autem culpam reputant medici exire de no
cte in aere subtili.Ad hoc facit qd̄ no.Bal.in.d.l.qui occidit.
in fi.⁊ dicit insignis doctor.d.Signorelus de Mediolano in
suo consilio qd̄ incipit.quidam simondlus allegando illū di
ctum Sandini qd̄ quinquies ita obtinuit in curia potestatis
mediolani etiam si vulnerans confiteretur illum mortuum ex
vulnere:quia talis confessio est erronea.¶Confirmant etiam
premissa.Nam vt inquit Bal.in.c.j.§.itē qui domini que fue
rit prima causa beneficij amittendi allegādo Petrum de cor
netis vbi vulnerans probare potest qd̄ vulnus nō fuerit mor
tale sed quod decessit vulneratus propter mala medicamenta.
Idem Tancredus in dicto loco ⁊ Sandinus qui volunt qd̄
possit probari propter negligentiā curatoris ⁊ cure.facit qd̄
notat Bart.in tractatu de teste.in.c.lata culpa.⁊ qd̄ no. Bal.
in.l.qd̄ in vxorē.C.de neg.ge.⁊ Ange.de aretio in.§.fuerat.in
b stitu.de actio.⁊ Bar.[b] in tractatu de percussionibus ex qui
bus quis interuallo moritur si suus tractatus est qd̄ nō credo
licet Bar.attribuatur sed ita fuit in casu nostro:qꝛ adhibitꝰ
fuit ad medicandum medicum q curauit eum per incantatio
nes que sunt prohibite vt in.c.illud.⁊ in.c.qui sine saluatore.
xxvj.q.ij.⁊ sic dicitur fuisse in culpa adhibēdo curam damna
tā ⁊ prohibitā in medicina vt dicit text.in.d.c.illud.⁊ in qua
dicitur potius esse mors ꝙ vita vt dicit tex.in.d.c.qui sine sal
uatore.⁊ est punibilis vt traditur plene in.c. si de sortilegijs.
nec propter hoc dicitur medicum adhibuisse:qꝛ tales nō sunt
medici.l.j.⁊ ibi Bar.ff.de va.⁊ extraordi.cog.facit.l.eorum.⁊
quod ibi no.C.de male.⁊ mate.Ex quibus omnibus conclu
dendum quod dictus zanobius non dicatur mortuus ex vul
nere sed potius ex negligentia ⁊ mala culpa.⁊ ex his recte in
tuenti patet responsio ad obiecta.sed paricularitor rñdendo
ad pmū ⁊ scōm breuiter dico qd̄ procedunt in dubio quando
nulla probaret culpa vel negligentia ꝑut dicit saly.in .d .l.j.si
cut aūt probata culpa vel negligentia qꝛ vna presumptio tol
lit aliā vt ex multis que supra dicta sunt patet.⁊ ita etiā respō
detur ad tertiū lʒ multe sint opi.vt dixi quātū tp̄s labi debeat
ad hoc vt quis non presumatur mortuus ex vulnere vt dixi.vñ
illa presumptio fundatur in sola breuitate tp̄is q̄ qdem tollit
propter aliā presumptionē q̄ surgit ex negligentia ⁊ culpa.d.
l.fi.ff.de in integrum restitu.¶Non obstat vltimum qꝛ rñdet
quod non simpliciter fuit causa mortis vulnus sed simul cum
negligentia quo casu quis de occiso nō tenet ꝭm Bald.in.d.c.
j.quibus mo.feud.amitta.⁊ est casus in.l.qui occidit.§.fin.ff.
ad.l.aqui . ⁊ in.d.l.si ex plagis.in princip.¶Postremo ex du
plici capite.etiā non tenetur de homicidio.¶Primo qꝛ rixa
in qua alter alterū pecutiebat.⁊ sic non videt adhibuisse aīum
occidendi.¶Secundo qꝛ ex forma statutoꝝ permittit vindi
cta.lʒ ergo in rixa vł rōne vindicte modicū excessisset nō tenet
de occiso.Et ad hoc tex.in.l.si adulterium.§.imperatoꝝ.ff.de
adulterijs ⁊ ad hoc bonus tex.in.d.l.si ex plagis.§.j.⁊ in hoc
nō insisto quia materia est trata. Laus deo.

¶Consilium.clxxix.

1 ☞Maritus an possit aliquid petere ratione more dotis.
2 Solutionis retardate ratione an aliquid promitti possit.
3 Venditor an elapso biennio possit aliquid petere contra em
ptorem ratione retardate solutionis.
4 Confessio an dicatur simulata si postea sequatur promissio per
emptorem facta.


Dominus labia mea ape
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū.¶Circa
presentem consultationem ponam quasdam con
clusiones ex quibus apparebit pro quo tempore ⁊ pro qua
quantitate affictus debeatur . ¶Prima conclusio sit ista qd̄
in dictum Marianum emptorem fuit translatum dominiuʒ
possessionis date.¶Ista conclusio probatur.¶Primo quia
venditor confessus fuit se precium recepisse.⁊ licet talis confes
sio argueretur non vera tamen satis ex ea intelligitur qd̄ ven
ditor intendebat rem tradere ⁊ habere fidem de precio haben
do in futurum.⁊ sic re tradita ⁊ habita fide de precio dicit trās
latum dominium.insti.de rerum diui.§.interdum. ⁊.§.vēdite
⁊ ita in terminis dicit domi . Abbas in suo consil .v.incipiēte
Sempronius quandam domum suam ⁊c.¶Confirmatur ista
opi.qꝛ sequuta ꝓmissione emptoris non obstante confessione
etiam nata fuit dilatio ad soluendum.⁊ sic per talem dilatio
nem dicitur habita fides de precio ⁊ translatum dominiuʒ vt
no.in.l.quod vendidi.ff.de contrahen.emptio.⁊ in.l.si constan
te.§.fi.ff.sol.mat.cum simi.Ex qua conditione infertur correla
rium qd̄ heredes venditoris sub nomine certi affictus tanquā
debiti ex contractu locationis nihil peti potest:qꝛ conditio rei
sue etiam a sciente facta non tenet secundum communem opi.
doctorum in.l.si aliquam rem.ff.de acquir .pos. ⁊ in.l.qui rem.
C.locati. ¶Et hoc maxime:qꝛ doc.in dictis loci qui atten
dunt conductionem valere fundant se ex eo . qꝛ conducen
do rem propriam presumuntur voluisse illam donare.⁊ condu
cere.sed hec ratio non pōt locum habere in casu nostro cum si
mus in casu in quo emptor voluit donare:cum voluerit quod
pro rata soluti precij pecunie diminuentur affictus ⁊ solu
to precio nihil vlterius deberetur.⁊ sic cum simus in casu certo
cessat dicta presumptio:quia in incertis non certis locus est cō
iecturis.l.continuus.§.cum.ita.ff.de ver.obl.l.si alij.ff.de vsu.
leg.cum simi.Et ita in terminis decidit do.Abb.in dicto cōsi
vj. ¶Secunda conclusio est quod vsqʒ ad biennium in par
te pecunie non solute nulla pensio vel affictus debetur. nec ēt
debetur aliquod interesse ratione pecunie nō solute.¶Pri
mum qd̄ ratione affictus ex contractu locationis non debeat
est.s̄.probatum.¶Secundum qd̄ sub ratione interesse recom
pensatiuum fructus aliquid peti non possit.probatur.nam li
cet quando emptor est in mora regulari vel irregulari puta ꝓ
traditione rei vt in casu nostro debeatur dictum interesse vt
in.l.curabit.C.de actio.empti.⁊ traditur in.l.ij.C .de vsuris.⁊
per glo.⁊ doc.in.c.conquestus.eo.tit. Item licet quando em
ptor non est in mora.⁊ venditor precio non soluto donec inte
gre soluat reseruat sibi dñium locat ēptori qd̄ facere possunt.
vt dicit Jo.an.in addi.Spec.in ti.de ēpt.⁊ vē.in addi.q̄ incip.
facile ergo erit.⁊ Bal.in rub.C.de ꝯhen.ēpt.q.xiij.Tūc ēt pen
dēte dilatione ad soluendū emptore nō existente in mora peti
possit pēsio ꝑut ad plenū demōstrat elegāter do.Abb.in.suo
cōsi. xvj.icip.viso quodā instrumēto ⁊c. Tñ qñ cōcurrunt ista
duo qd̄ est data dilatio ad soluēdū.⁊ est trāslatum dñium tunc
do.Abb.ibi sentit q fundat se in reseruatione dñij ⁊ probatur
hac rōne qd̄ nullo mō peti possit . Nā nō sub ratione fructuū:
qꝛ ex quo translatū est dñiū ꝑtinet ad emptorē vt in.l.fructus.
C.de actio.empt.nec sub rōne interesse recompēsatiui respectu
fructuū: qꝛ illud nō debet nisi rōne more saltē irregularis vt
tradit in.d.l.curabit.q̄ dum dicit:lʒ nulla mora intercesserit.in
telligit.s.regulari requirit tñ irregularis ꝭʒ Bal. Saly.⁊ doc.
ibi ⁊ gl.⁊ doc.in.l.de diuisione.ff.so.ma.sʒ in casu nr̄o pēdente
dilatione nulla mora dicit cōtrahi.l.lecta .§.sed cū sortis .ff.si
cer.pe igitur nō hʒ locū.d.l.curabit.¶Cōfirmo nā ille q est in
mora regulari vel irregulari dr̄ esse in culpa.l.mora.ff.de vsur.
⁊ in.d.l.curabit.sed q nō soluit pendēte dilatione nō dr̄ esse in
aliqua culpa: qꝛ differt soluere ex volūtate vēditoris igitur nō
pōt sibi aliqd imputari:vt regula damnū cū materia de regu.
iur.in.vj.⁊ dr̄ dilatio cōcedi in fauorē debitoris.iuxta no.per
Bar.in.l.q nomē.in prin.ff.de ver.ob.⁊ qd̄ pendēte dilatione
nō debeat interesse rōne p̄cij nō soluti.tʒ in terminis Pau.de
ca.in.l.iulia.§.ex vendito.ff.de act.empt.¶Quā cōclusionem
cōfirmo rōne cōcludēti. Nā qñ maritus ducit vxorē.⁊ incipit
sustinere onera matrimonij vxor ꝯstituit in mora regulari.⁊ sic
maritus ꝑꝑ hoc pōt alimēta petere sicut vēditor tradēdo rem.
Ita arguit gl.cōiter approbata in.d.l.de diuisione.⁊ tñ habeo
qd̄ pēdente dilatione ad soluēdū dotē dicta mora nō cōtrahit
neqʒ possunt peti alimēta a marito qui vxorē duxit.vt declarat
Jo.de imo.in.l. insulā.§.vsuras.ff.so.ma.⁊ Pau.de ca.in suo
ꝯsi.cxxiij.⁊ hoc tenēt do.Ant.⁊ alij in.d.c.salubriter.ex̄ de vsu

a ¶Sādinꝰ doctor magne scientie.

b ¶Tractatus de ꝑcussiōibꝰ nō est bartoli.

ris.igit̄ idē ꝯcludendū est in casu nostro.¶ Ex qua ꝯclusione
infero vnū correlariū qđ dicta quātitas affictꝰ nō censet̄ ꝓmis
sa pendēte dilatione lꝫ fuerit ꝓmissa singulis annis donec ꝑ
cium solueret̄:qm̄ intelligi potest.s.post morā ⁊ in casu permis
so ⁊ nō in casu ꝓhibito.ar.l.merito.ff.pro socio.⁊ eius qđ no.
Bar.in.l.gerit.ff.de ac.here.⁊ h̄ in specie decidit Jo.de Jmo.
⁊ ibi sequutus fui in.l.insulam.§.vsuras.ff.so.ma.vt actus po
tius valeat q̄ pereat.l.quotiēs.ff.de reg.iu.⁊ qꝛ in generali loca
tione nō veniūt prohibita.vt ꝑ Bar.in.l.codicillis.§.instituto
ff.de le.scđo.¶ Tertia cōclusio sit qđ dictus affictus certꝰ ⁊ de
terminatus ꝓut promissus est peti nō pōt ꝓ aliquo tp̄e: qꝛ d̄r
cōtinere vsurariā prauitatē talis ꝓmissio. Jsta cōclusio ꝓbat̄.
nā lꝫ rōne retardate solutionis ꝓpter morā interesse recōpen
satiuū peti possit:tñ ratione retardate solutionis a pri.aliqd
promitti non pōt ꝑꝑ nō solutā pecuniā ꝓut factū fuit in casu
nostro. Jsta cōclusio probat̄. Nā lꝫ ille q solitus est negociari cū
pecunia ꝓpter lucra debitore existēte in mora petere possit in-
teresse lucri cessantis.vt habet̄ in.l.j.§.fi.ff.de eo qđ certo loco.
tñ nō pōt a prin.cōuenire de certo interesse rōne retardate so-
lutionis:vt cōcludunt Jnn.Jo.an.Calde.do.Ant.⁊ do.Abb.
in.c.fi.extra de vsuris.igit̄ nō vꝫ ꝯsequentia rōne more peti pōt
interesse.ergo de tali possunt partes a prin.cōuenire.¶ Con-
firmat̄ ⁊ scđo ista cōclusio. Nā lꝫ maritus possit rōne retardate
solutionis dotis ꝓpter morā regularē petere aliqd pro alimē-
tis iusta no.per gl.⁊ doc.in.d.l.de diuisione.⁊ ꝑ canonistas in
c.salubriter .ex̄ de vsuris .tñ maritus a prin.cōuenire nō potest
1 † q̄ rōne retardate solutionis habito respectu ad quātitatē sor
tis debite ꝓ rata sortis debeatur aliqd singulis ānis ꝓut fuit
in casu nostro;qꝛ tunc talis affictus accedit pecunie promisse
qđ esse non debet iusta no.per Joā.an.in regula peccatum de
reg.iur.in.vj.⁊ hanc qōnem decidit in terminis Jo.and .in.c.
salubriter.de vsuris.cuius opi. tanq̄ tutiorem sequuntur do.
Anto.⁊ do.Cardi.⁊ respondet̄ ad illū text.illā etiam sequitur
do.Abb.in nō solito negociari.⁊ lꝫ Jo.calde.ꝯriū ibi tenuerit
Bal.in.l.fi.s̄.ꝑterea.C.de iure doti.⁊ Bal.in rub.C.de vsuris.
Saly.ī aut̄.ad hec.C.de vsuris.⁊ Jmo.⁊ roma.ī.d.§.vsuras.tñ
opi.Jo.an.tanq̄ tutiorē sequendam esse dicit do.Laurentius
de Rodulfis.in suo tractatu vsurarum.q.liij.qꝛ vbi agitur de
periculo anime tutior pars est eligenda.c.iuuenis. de sponsa-
libus.⁊ hanc sequutus sum in.d.§.vsuras.Nam canoniste qui
bus magis in his credendum est cōiter hoc tenent:licet pleri-
q̄ȝ ponant casum qñ fuit data dilatio ad soluendum tamen rō
qđ nō pōt deduci in pactū qđ sine pacto peti poterat militat
ēt nulla data dilatio.sed in casu nostro videt̄ data dilatio ⁊ fa
ctum pactum qđ donec affictus solueret̄ non possit peti p̄ciuꝫ
ex quo finito biennio recipiebat affictum arg .l.q in futurum
ff.de pactis.⁊ in.§.nō male.ff.de doli. excep. ⁊ lꝫ qñ apponun-
tur vsure cessante solutione non videretur data dilatio .iuxta
no.per Bar.in.l.qui rome.in prin.ff.de verbo. obliga. tamen
quando apponuntur ⁊ recipiuntur post tempus secus videt̄
per.d.§.non male.Quinimo ex quo receptio in futurum ope-
ratur pactū de non petēdo vt in.d.§.nō male.ita ꝓmissio in fu
turum idē opari dꝫ.l.fi.C.ad.l.fal.⁊ facit.glos.in.l.ij.C.de iure
emphy.Et hoc casu dico qđ debitor potest quādocunq̄ȝ solue-
re licet deberetur affictus:qꝛ tempus solutionis post bienniuꝫ
non est determinatum si tp̄s esset determinatū:qꝛ tunc qñ dat̄
dilatio cū solutione vsurarū nō pōt ante tp̄s solui.⁊ ita ꝓcedit
qđ dicit Bar.in.l.q rome.in prin.ff.de v̄.ob.¶ Cōfirmat̄ ista
2 conclusio.† Nam lꝫ sub noie interesse potuisset promitti tanq̄
recōpensatio:tñ sub nomine affictus talis promissio facta non
valuit:qꝛ lꝫ sub nomine alimētorū aliquid possit promitti. qꝛ
alimenta sunt licita ꝫm opi.Calde.Bal.⁊ imo. in locis statim
allegatis:tñ sub nomine vsurarum:qꝛ tales vsure sunt probibi
te non valet promissio.hanc conclusionē tꝫ Jo.de Jmo.quam
sequuntur.Moderni.in.d.§.vsuras.⁊ tenent cōiter Canoni
ste in.d.c.salubriter.Jta dicendū est in casu nostro.Nam trans
lato domino licet ratione more interesse peti possit. vt in. d. l.
curabit.tamen affictus certus nullo modo deberi post:qm̄ aut
volumus q̄ debeatur ex contractu locate rei: et hoc nō potest
dici cum locatio non teneat.d.l .qui rem.C .locati. ⁊ supra ple
ne est declaratum.Aut volumus dicere qđ debeatur ratiōe pe
cunie:quam retinuit ⁊ nō soluit emptor.⁊ tūc idē ꝯcludendū:
qꝛ pecunia nō est locabilis.⁊ sic si pecunia locat̄ est vsura: vt cō
cludit Arch.in.c.si fenerarijs.xiiij.q.iij.⁊ refert ⁊ sequit̄ prefa
tus.d.Laurē.in dicto tractatu.q.xxxiij.⁊ ad h̄ allegat dictum
suū.in.c.fi.de vsuris.vbi idem tꝫ .d.Car.floren .igit̄ nullo mō
potuit valere ꝓmissio ꝓ affictu pecunie nō solute prout facta
fuit in casu nr̄o.¶ Cōfirmo ēt hāc conclusinē alia rōne qm̄ ⁊ si
interesse rōne retardate solutiōis peti possit tñ nō valet ꝓmis
sio vniformis p̄stationis rōne retardate solutionis pecunie qꝛ
talis vniformis p̄statio arguit vsurā vt plene ꝓbat ⁊ cōcludit
Lu.ro.in suo cōsilio.dxx.incip .Circa p̄positam cōsultationem
due sunt difficultates.Et hoc maxime in casu nr̄o: tñ qꝛ pro-
missus est affictus ꝓ rata pecunie ⁊ sic accedit sorti.xiiij.q.iij.
per totū:tñ qꝛ nō pōt deberi vniformis prestatio sub noie in-
teresse in casu nostro:qꝛ cū debeat̄ interesse recōpensatiuū fru
ctuum vt tradit̄ in.d.c.conquestꝰ.tale interesse non est vnifor
me ex qbus cōcludit̄ q̄ nullo modo dicta quātitas affictus pe
5 ti pōt ⁊ maxime duabus vltimis rōnibꝰ.† ¶ Quarta cōclusio
sit ⁊ valde ꝓbabilis q̄ nullū iteresse peti possit rōne retardate
solutionis post bienniū:qꝛ talis contractus videt̄ gestꝰ in frau
dem vsurar̄. Jsta conclusio ꝓbat̄.nam cum venditor prius cō
fessus fuerit se precium percepisse non sub spe future numera
tionis cū tali exceptione renunciauerit q̄ renūciatio in instru
mentis consueta est apponi.igitur subintelligitur sub illis ver
bis renunciauit ⁊c.iuxta not.in.l.gallus.§.idem credendum.
ff.de lib.⁊ posthu.⁊ ad hoc est bonus tex.⁊ ibi Bal.in.l.fin.C.
de fideiussoribus.⁊ postea confessus fuerit se debitorē in certa
quantitate pro dicto precio incontinenti ex his cōtrarietati-
bus resultat presumptio fraudis vt in.c.vt nr̄m.vt ecclesiasti-
ca bñcia.⁊ sic qđ in fraudē vsurarū dicatur contractus initus.
¶ Preterea ex quo aliquid est ꝓmissum ꝓ pēsione post cōfes
sionē recepti dñij arguitur presumptio fraudis cū nō sit de na
tura cōtractus venditionis q̄ pensio debeat̄:⁊ sic censet̄ q̄ vo-
luerit ꝑcipere aliquid singulis annis pro mercede retarda-
te solutionis pecunie:⁊ sic pro ipsa pecunia ⁊ hac de causa pe-
cunia demisisse apud emptorem.quod etiam pꝫ:qꝛ exonerata
parte debiti noluit tantū percipere:Sed his rationibus non
pōt venditor neq̄ȝ sub ratione interesse neq̄ȝ sub rōne affictus
aliqd percipere.qꝛ quicquid accedit sorti vsura est in.c.ple-
riq̄ȝ.xiiij.q.iij.¶ Confirmatur hoc idem .Nam ex quo pro so-
lutione precij venditor debebat lucrū percipere fingit ius qđ
emptor pecuniam soluit.⁊ postea illam mutuauerit sicut in si-
mili.in capitulo in ciuitate.⁊ in capitulo nauiganti.ex̄ de vsu
ris in quibus dicunt magis cōiter doctores quod ꝓpter dila
tionem ad soluendo vēditor vendit rem cariori precio.videt̄
pecunia recipere ⁊ mutuo cōcedere.ita in casu nostro.si ergo
videt̄ pecunia mutuata.igit̄ pro illa nihil peti pōt.d.c.plerīq̄ȝ
⁊ ita in terminis decidit do.Abb.in suo ꝯsilio.v.incip.sem-
pronius quādā domū ⁊c.⁊ licet do. Abb loquatur de pensiōe
ꝓmissa tñ ex quo ipse vult qđ ꝓpter cōfessionē precij recepti ⁊
ꝓmissionē nō obstante cōfessione qđ ꝯctus iudicari dꝫ vsura
rius.qđ pecunia censet̄ mutuata pꝫ qđ nihil peti pōt pro iter
esse.⁊ maxime qꝛ dicit qđ tota pecunia pro pēsione soluta est ī
sortem computanda.⁊ sic nō vult qđ aliquid noie interesse pe
ti possit.⁊ per consequens decidit questionem nostraꝫ in diui
duo.¶ Cōfirmant̄ premissa.nam clausule instrumenti nō de-
bent censeri apposite sine effectu aliquid operādi.l.si qñ.ff . de
leg.j.tradit Bal.in proposito in rub.C.de cōtrahend.emp.q.
ix.sed ꝯfessio nō pōt dici q̄ ad aliū effectū emanauerit sequu-
ta promissione:nisi vt pecunia videret̄ soluta vēditori ⁊ demū
tradita emptori fictiōe breuis manus:iuxta not.in.l. singula-
ria.ff.si cer.pe.⁊ sic ꝓ annuo affictu cōcessa.⁊ pro hoc gl.no.in
l.ij.C.de dote cau.nō numera.vbi cōfessio hꝫ vim traditiōis.⁊
qđ operat̄ vera traditio opatur cōfessio de recepto. qua ergo
rōne non soluto p̄cio ⁊ post ea cōcessa dilatione emptori nihil
peti possit rōne more:nisi rōne interesse dāni emergētis vel lu
cri cessantis in mercatore.ita stāte fictus traditione ꝑ ꝯfessio-
nē ⁊ ꝓmissionē ꝓ qua videt̄ pecunia soluta ⁊ pro annuo affi-
ctu cōcessa ipsi emptori facit.l.lꝫ.ff.de iure dotium. cum simi.
¶ Cōfirmatur postremo premissa alia rōne. Nā quicqd dixe-
rit Bal.in plerisq̄ȝ locis:tamen dicit Joan.de imo.in.l.pe. §.
si vir.ff.solu.mat.qđ Bar.post Jacob.de are.subtilius ibi cō
siderauit volens q̄ qñ non obstante cōfessione sequitur ꝓmis
sio debiti confessati talis cōfessio facta censetur spe future ꝓ-
missionis non spe future numerationis qua promissione sub
sequuta vr̄ satisfactū dicte cōfessioni cū dicta ꝓmissio cedat
loco solutiōis respectu cōfessiōis precedētis.ar.l.inter causas.
§.abesse.s̄.manda.⁊ idē dicit Paul.de castr.⁊ sequutus fui:
ex quibus infero in ꝓposito qđ sublata est obligatio ex causa
venditionis ex qua interesse peti poterat ⁊ orta est noua obli
gatio ex noua promissione sub annuo affictu que est vsuraria
respectu ꝓmissionis affictus ex qua nō pōt peti aliqd qꝛ dice
retur simpliciter peti pro pecunia nouiter concessa ⁊ nō solu
ta qđ fieri nō potest.¶ Confirmat̄ ista conclusio qꝛ ex qua ra-
tione confessionis censet̄ preciū ficte solutū iuxta gl.in.d.l. ij.
debitū ex non venditione censet̄ extinctum ⁊ trāsfusum in no
uum debitum ex noua promissione sub annuo affictu vt col-
ligitur ex his que subtiliter ponit Bar.in.d.l.singulis. in.j.q.
sed vt dixi ex noua ꝓmissione rōne retardate solutionis non
pōt aliqd peti nisi ratione interesse damni emergentis vel lu-
cri cessantis in mercatore.Ex quibus pꝫ responsio ad vnum
4 quod potuisset in contrariū adduci scilicet † qđ talis cōfessio
propter sequutā promissionem videtur simulata ⁊ facta spe
future-

future pmissionis.arg.l.minor.xxv.annis.cui fideicom.ff.de mino.sm Bal.in.l.si absentis.ff.si cer.pe.⁊ in.l.j.C.ad velle.et in.l.publicatis.C.de dona.añ nup.⁊ in plerisq; aliis locis quos retuli in.d.l.pe.§.si vir referendo etiam Ange.consuluisse quoniā dicta opi.nō est vera q: videt poti⁹ facta spe future pmissionis vt dictum est per ea que notant Jaco.de are.Bar.imo.Paul.⁊ magis cōiter moderni.in.d.§.si vir.⁊ posito qd esset vera dico qd non pcedit in casu nr̄o in quo vltra cōfessionē ex pmissiōe apparet qd relinquit pecuniaz in manib⁹ debitoris ex alia cā put in casu nostro q: apparet qd relinquit eam vt pcipiat annuū affictum quo casu cōmutant in aliam cām. Nec dicitur cōfessio simulata.immo ad istum affictū facta per text.in.d.l.singularia.cum ibi nota.⁊ in.d.l.lz.§.j.⁊ ista sunt subtilia.⁊ cōcludunt iudicio meo lz in specie in terminis nostris nō reperiam declarata. ¶ Ex qua cōclusione infero vnum correlarium qd oīa que apparēt soluta computant in sortem ⁊ si quid vltra est solutū tanq̄ indebitū repeti pōt.ex quo indebite solutum apparet vt per totum.ff.⁊.C.de cōdi.indebi.⁊ in.c.fi.de solutio.⁊ maxime ex quo apparet qd aduersari⁹ simpliciter est debitor scriptus in libris ipsius emptoris.vñ cessat omnis difficultas que posset fieri ex nota.in.l.j.ff.de conditione indebi.

¶ Quinta ⁊ vltīa cōclusio sit qd posito qd interesse aliqd peti posset oēs pecunie in qbus venditor apparet debitor emptoris cedūt in solutum virtute compensationis que hoc casu fit ipso iure a lege sine obiectione hominis ad impediendum moram ⁊ cursum vsurarū.casus est in.l.si constat.⁊ ibi hoc tenent omnes.C.de cōpensatio.⁊ tenēt Nico.de mat.Bald.⁊ oēs in l.fi.C.eo.ti.⁊ in hoc nullus discrepat. ¶ Ex qua conclusione infero correlarium qd pro qua pte ⁊ pro eo tpe pro qbus vēditor apparet debitor fiendo est diminutio affictus sm cōsiderationes de quibus supra hoc probatur per pactum appositum in instrumento. Concordat ēt dispositio iuris cōis si nihil fuisset dictum vt est tex.⁊ ibi Bar.in.l.fi.de iure dotium.⁊ not.bart.in.l.iul.§.offerri.ff.de actio.emptio.⁊ Bald.in.l.si traditio.C.eod.ti.⁊ tenet dñs Abb.in dicto cōsi.lxvj.⁊ est bonus tex.in.l.cū vēderē.ff.locati. ¶ Ex qb⁹ oīb⁹ dñs iudicās ⁊ arbitri si corā eis questio discutietur potuerunt bene percipere quid p eos agendum sit. Laus deo ⁊c.

¶ Consilium.clxxx.

1 ☞ Filij an habeāt ius retinēdi dotē matris tutricis pro administratione.
2 Mater an possit capi pro administratione tutele.
3 Nomina debitorum resident in persona creditorum.
4 Dos est quid vniuersale.
5 Mater tutrix an possit petere alimenta.
6 Mulier post annum etiam data mora in restitutione dotis nō potest alimenra petere.
7 Statutū disponēs qd alimenta debeantur ad rationē quinq; pro centenario:an valeat.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. Diligenter puncti narratione considerata duo tantum percipio dubia esse in presenti cōsultatiōe discutiēda. ¶ Primum an dicte matri nutrici dotem repetenti obstat exceptio non reddite administrationis. et propter hypothecam possit dos retineri donec ratio administrationis reddatur. ¶ Secūdum est nunquid considerata forma statutorum ⁊ dispositiōe iuris cōmunis dotis nō restitute alimēta petere possit. ¶ Circa primam difficultatem videbatur primo aspectu dicendum quod dicta dos retineri nō posset:quoniam ista videtur communis conclusio quod licet in actione de dote admittatur cōpēsatio de quātitate ad liquidā quātitatē nō tñ admittit retētio p tex.⁊ ibi plene no.in.l.vnica.§.taceat.C.de rei vxo.act.⁊ traditur in.l.diuortio.§.ob donationē.vbi per.gl.⁊ doc.ff.solu.matrimo.⁊ per doc.plene in.l.rei iudicate.§.j.ff.eod.ti.ergo videtur qd pp rōnem administrationis nō redditā qd dos nō possit retineri. Nam in multis conditio dotis priuilegiata est vt est casus ⁊ ibi nota.in.l.j.ff.soluto matrimonio. ¶ Sz his nō obstantibus ꝯriā opinionem existimo veriorem qd immo dicta dos potest retineri donec ratio administrationis tutele fuerit reddita.⁊ pro fundamēto pmitto qd inter alia ad que mater tenet que vult admitti ad tutelam filiorū mortuo viro est qd renūciet omni iuri ⁊ legū auxilio. Jtem qd obliget suas res vt est casus in aut.vt sine phibitiōe matris.§.q: vero.⁊ de obligatiōe bonoꝝ.est casus in.l.fi.C.qñ mulier tutele officio fūgi possit vnde prout cōis est practica ⁊ obseruantia ita debuit esse confectum instrumentum assumptionis tutele put de hypotheca bonorum est in puncto expressum. Concluditur ergo qd omnia bona ipsius mulieris erāt hypothecata pro administratione tutele. Nam etiā de iure nulla constituta hypotheca erāt hypothecata.vt est casus.in.l.pro officio.C.de administratione tutorum.sed dicet aliquis predicta possent procedere in aliis bonis mulieris non autem in dote quam videtur qd mulier nō possit alienare vel obligare.per tex.⁊ ibi notat.in aut.sine a me.C.ad velle.⁊ in.l.vnica.§.⁊ cum lis.C.de rei.vxo.act.et eius qd plene notat.in.l.j.in primo priuilegio secundi temporis.ff.solu.matrimo. Sed ad hoc respondeo quod magna esset restrictio iurium volentiū q obliget res suas prout dicit text.in.d.§.q: vero.qd astringeretur ad alia bona preter dotē: cum de ratissime cōtingentibus sit qd mulier aliquid habeat vltra dotem maxime cum quid lucratur cōstante matrimonio ex bonis mariti lucrari censeatur.l.quintus.ff.de donatio.inter virum ⁊ vxorem.⁊.l.etiam.C.eo.titu.lex autem intelligenda est ⁊ adaptanda ad ea que vt plurimum eueniunt.l.nam ad ea.ff.de legibus:⁊ q cum lex generaliter ⁊ indefinite loquat de obligatione rerum suarum ⁊ intelligi debet generaliter etiam de dote.l.j.§.⁊ generaliter.ff.de legatis prestandis.l.si pluribus.⁊ ibi Barto.ff.de lega.secundo.⁊ quod hoc sit verū induco etiā text.in.d.§.q: vero.vbi tex.vult quod mulier obliget res suas deinde in sequenti.§.dicitur qd non habet obstare quod sit creditrix dotis quominus ad tutelam admittatur.⁊ sic cum in alia parte tex.fiat mentio de dote mulierum cōstat qd sensit ēt de dote faciendo mentionem de rebus per tex.in.l.qui filiab⁹.in prin.ff.de lega.primo.cum simi.facit:quia rei verbum generale est tex.est in.l.j.si cer.peta.ad idem adduco textu.in.l.fi.C.quādo mulier tute.offi.fungi.possit.in verbo suamq; substantiam ⁊c.supponat ⁊c. Substantia autem ⁊ patrimonium idem important.lege cogi.in prī.ff.ad trebel.dos autem est propria substantia ⁊ pr̄imoniū.immo tex.in.l.assiduis.ad fin.C.q pōt in pig.ha.dicit quod tota substantia mulieris in dote cōstituta est.⁊ sic probat qd nihil aliud est substātia mulieris q̄ dos ⁊ quod vt plurimum ⁊ quasi semper mulieres non habent aliaz substantiam.vltra dotem que dicitur patrimonium mulieris.
1 l.iij.§.vtrum.in fi.ff.de mino. †vnde non puto hesitandū quin cōcludendum sit dotem istius matris trutricis fuisse hypothecatam pro administratione ⁊ redditione rationis prout debet instrumentum cantare.⁊ etiam est de iure cōi.d.l.pro officio.C.de administra.tutorum. ¶ Ex qua cōclusione sequit cōclusio alia ad propositum nostruz q pro dicta administratione ⁊ redditiōe rationis ad quā in presentiarum tenet ⁊ de iure ⁊ ex forma statutoruz pōt dicta dos obligata retineri.q: cum rōne hypotece filij habeāt ius in re possunt retinere per id qd hr̄ in l.q̄uis.C.de distrac.pig.⁊ in.l.fi.C.commodati.⁊ in.l.si nō sortem.§.si tantum.ff.de condi.indebi.⁊ probatur in fortioribus terminis in.l.j.⁊ in rub.C.etiam ob cyrographariam pecuniā probatur:q: si datur actio hypothecaria ad auocādam possessionem instit.de act.§.item seruiana igit multomagis datur exceptio.vt in regula cui actionem damus multomagis excep.ff.de regulis iur.⁊ probatur in.l.iul.ff.offerri.ff.de acti.emp. Jtem ex his que plene ponunt Bart.⁊ doc.in.l.si filio.§.si vir in quinquennium.ff.solu.matri.⁊ in.l.emptorem.C.locati.de eo qui ratione hypotece tetinet rem locatam contra tertium in quem facta est alienario pro obseruantia locationis.⁊ si dicatur ista sunt iura regularia.tamen in dote est speciale q non admitratur retentio.vt in.d.§.taceat.⁊.s̄.dictum est. ¶ Sed ad hoc respōdeo q regula est de qua.s̄.a qua nō reperio hanc exceptiōem datā qñ dos est legitime hypothecata q nō possit retineri pro obseruantia ꝯtus seu actus pro quo extitit obligata.quicunq; ergo hoc dicit alleget argumen.glo.in.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iuris. ¶ Confirmatur hoc euidenti rōne ex duplici regula. ¶ Prima qd quandocunq; aliquid concedit omne id censetur cōcedi qd est de natura illius actus.argu.l.stipulatus.ff.de vsuris.quod notat Jnno.in.c.ex literis.de iure patro.⁊ Bald.in.l.a procuratore.C.mandati. ¶ Secunda regula est.q: quotiēs aliquid conceditur concessum vr̄ quicquid ad illud sequitur.hanc regulam ponit Bal.in.l.ij.ff.de iurisd.om.iudi.in lectura noua.⁊ plene tradunt ibi Bar.⁊ doc.cum ergo sit a lege concessum qd dos dicto casu obligari possit vr̄ esse concessum omne id qd sequitur ex obligatione.q: dicitur effectus connexus sue cause.⁊ de cōnexis idem est iudicium.l.an inutilis.ff.de accepti.l.fi.C.de indi.vidui.c.translato.extra de constitu. ¶ Confirmatur hoc:q: in huiusmodi instrumentis tutele mulieres renūciant omni iuris ⁊ legū auxilio ⁊ fauori.ergo videatur renūciasse dicto legū bñficio si qd habuisset.
2 †Nā si vigore talis renūciatiōis pōt tūc mulier psonaliter capi.vt ꝯcludit no.Bar.in.l.si qs sub ꝯditiōe.ff.de testa.tutela ⁊ Bar.de Saly.in aut.matri ⁊ auie.C.qñ mulier tute.offi.fūgi pōt.lz al's lege phibēte capi nō potuisset.vt est casus i.l.vnica.C.de offi.om.iu.ergo forti⁹ operat dictā retētiōem bonoꝝ.ar.aut.multomagis.C.de sacrosan.eccle.faciūt no.in aut.igressi.C.de sacrosan.eccle.⁊ hoc maxie qñ mater q̄ fuit tutrix trāsiuit ad secūda vota nō reddita ratione administrationis quo casu nedum q lex eidem suum conferat auxilium:sed habet ipsam

odio ⁊ punit. vt est casus in aut. eisdem. C. de secundis nuptijs.
igitur non debet auxilio. l. iuuari. quia in legem cõmisit. c. quia
frustra. extra de vsuris. cum simi. Immo qđ fortius est bona se
cundi viri qui eã in vxorem accepit nõ reddita rõne sunt obli
gata vt est casus in. l. ij. C. quãdo mulier tut. offi. fungi põt. ex
quo datur intelligi quãtũ iura voluerunt fauere filijs quoruz
mater tutrix trãsit ad secunda vota nõ reddita ratione admi
nistrationis ex quibus concludo qđ dicta dos propter hypo
tecam retineri potest. Sed adhuc restat vnus scrupulus qũo
possint dicere habere isti filij hypotecam in dote. nam clarum
est qđ sunt debitores dotis. ⁊ sic dos consistit in nominibus de
bitorum dictorum filiorũ. Ergo videtur qđ nõ possint habere
obligatam dotem qꝛ haberent obligatos seipsos sibiipsis ꝯ
id quod habetur in. l. Uranius ⁊ in lege heres a debitore. ff. de
fideiusso. ⁊ not. in. l. ij. ff. de stipulatio. seruorũ. ¶ Sed ad hoc
respondeo quod quando quis est debitor ex vna causa credito
ri suo hoc nomen debitoris potest habere hypotecatũ ex alia
causa sicut videmus ꝙ in hoc nomine potest mihi vsufructus
legari. l. postꝙ. §. idem tamen nerua. ff. de vsuf. rerum earum q̃
vsu consu. ⁊ qꝛ nomen debitorum non est ipsius debitoris sed
creditoris prout in simili notat Barto. in. l. grege. cum pigno
ri. ff. de pig. ⁊ ita hoc anno consultum fuit hic per insignẽ do
ctorem dominum Petrum philippum de cornea de perusio
cuius consilio me subscripsi ⁊ eius conclusionem confirmabaz
casum iudicio meo in. l. penul. C. depositi. qui text⁹ dum dicit
pecunias vel res loquitur tam in deposito quãtitatis ꝙ in spe
cie prout ibi ponderat Bar. de Saly. ⁊ tamen deciditur ibi ꝙ
hypothecaria depositũ retineri nõ potest. ergo patet qđ quate
nus loquitur in deposito quantitatis presupponit quod tale
nomen depositario potest esse hypothecatum. Bene facit tex.
cum ibi no. in. l. fina. §. in computatione. C. de iure de liberan
3 di. ⁊ tex. ⁊ ibi p Bar. in. l. debitor. ff. ad trebel. ¶ † Confirma
bam etiam hoc quia tale nomen dicitur esse hypothecatũ hoc
est ius istius nominis quod residet in persona creditoris ⁊ qđ
in persona creditorum resideat est casus in. l. quis ergo casus.
ff. de peculio ⁊ i. l. ea vero. ff. p socio. q̃ duo iura ad hoc allegat
Bal. in. l. edita. in secũda q̃stione. C. de edendo. sed in casu ad
huc hec conclusio redditur clarior: qꝛ aliud est dos aliud nomẽ
4 debitoris qđ in dote cõtinetur. † Naz dos dicitur esse quid vni
uersale. vt est casus in. l. secunda. ff. de dot. prela. ⁊ in. l. quod
dicitur ff. de impensis. ⁊ tenet Bart. in rubri. ff. soluto matri
mo. cuius opinio est communis ⁊ vera ⁊ ibi eam plene defen
di a volentibus impugnare. Unde cum dos sit ius ipsius mu
lieris distinctum ⁊ separatum ab ipso nomine nihil repugnat
quominus istud ius dicatur hypothecatum istis filijs. ex qui
bus omnibus concluditur quod ante redditionem rationis
administratiõis. dicti filij ad dotis restitutionem cogi minime
possunt. ⁊ hec de prima dubitatione. ¶ Circa secundam du
5 bitationem concludo quod dicta † mater que fuit tutrix non
põt alimenta petere. pro cuius conclusionis maximo fundamẽ
to ego premitto. qđ dicti filij non fuerint in mora soluendi di
ctas dotes. nam licet de iure communi. ⁊ ex forma statutorum
deberentur dotes immediate post annum vt in. l. vnica. §. ex
actio. §. de rei vxo. patet hoc ex forma statutorum mihi trans
missorum. ⁊ consequenter post annum heredes videantur esse
in mora dies interpellat pro homine. l. magnam. C. de contra
henda ⁊ commit. stipulatione. ⁊ tamen multiplici respectu ex
cusantur a mora. ⁊ primo si qua mora posset imputari in non
soluendo dotem post annum illam imputari posset domine
Antonie tutrici que debuisset exigere se ipa. ⁊ maxime vt pupil
lum ab alimentis ⁊ vxore liberaret. vt est casus in. l. quotiens
§. sicut autem. vbi tex. multum not. ff. de administra. tutorum
vnde non posset allegare moram in soluendo post annum ex
quo hoc culpa sua contingit iuxta plene not. in. l. cum mulier
ff. solu. mat. ¶ Secundo qꝛ ex quo elegit stare in domo ⁊ ali
mentari cũ filijs heredibus elegit viam habendi alimenta in
domo filiorum ⁊ non repetendi dotes prout dictat statutum.
⁊ sic cum fuerit alimentata per plures annos non fuerunt he
redes in mora soluẽdi dotez. vnde sequitur ex hoc ꝙ si per lap
sum primi anni non fuit inducta mora ⁊ sic fuerit remissa non
potuit amplius induci sine noua interpellatiõe. hoc probatur
per tex. in. l. pecunie fenebris. ff. de vsuris. in verbo eius tempo
ris inculpatam moram esse constitit ⁊c. Hoc occidit in ter
minis Bar. in. l. item illa. ff. de consti. pecunia. probatur etiam
manifesta ratione. quia elapso primo anno non erat certũ quo
tempore mora posset induci. puta si debuisset induci eoipso ꝙ
de domo recessisset. hec erat dies incerta. dies autez incerta nõ
interpellat. casus est a contrario sensu in. d. l. magnam. Et ibi
notant docto. ⁊ notant Moderni. in. l. quotiens in diem. ff. de
verbo obl. ¶ Tertio etiam excusantur a mora: quia immedia
te quod dos fuit obligata potuit retineri pro obseruantia do

nec ratio ⁊ aliqua redderentur. prout. s. deductũ fuit ergo nõ
competebat efficax petitio. sed vbi nulla petitio ibi nulla põt
esse mora. vt no. in. l. nuda. C. de contrahen. ⁊ cõmit. stipula. et
in. l. si pacto quo penã. C. de pactis. ⁊ qꝛ hoc facit. l. promitten. l.
graccus. C. de adulterijs. cum similib. ¶ Quibus p̃missis ostẽ
ditur quod dicta alimenta peti nõ possunt. ⁊ primo tenendo
opi. Bar. in. l. insulam. §. vsuras. ff. so. ma. vbi decidit in termi
6 nis ꝙ † mulier post annum ẽt data mora in restitutione dotis
non põt alimenta petere. ⁊ Bar. in. l. at qui natura. §. tm̃. ff. de
neg. gest. ⁊ tz Bal. in. l. fi. C. de bo. mater. Idem voluit Host. in
summa de vsuris. §. an aliquo. ⁊ Jo. An. ⁊ Card. in. c. salubri
ter. de vsuris. ⁊ hanc partem tz do. Lauren. de Ridolph. in tra
ctatu vsurarum. in. q. lij. ⁊ est magis cõis. licet Bald. ⁊ plerics
alij contrarium dicant. ¶ Secunda opinio p̃batur tenendo
opinionẽ quam tenent Ang. Joan. de imo. ⁊ Ludo. ro. in. d. l.
diuortio. in prin. qđ qñ mulier nõ habet aliunde vnde se alat ⁊
heredes sunt in mora alimẽta peti possunt. alias si non sunt in
mora possunt peti. Idẽ Ange. in. l. titia. ff. de solu. sed in casu
nostro nulla fuit mora in soluendo dotem. ergo nõ possunt pe
ti alimenta. Ad idem quod notat do. Anto. in. d. c. salubriter.
⁊ quod no. Jo. de. imo. in. d. l. insulam. §. vsuras. Adduco etiã
ad idem consilium solenne Pe. de ancha. numero. cxlij. quod
incip. in. q. que vertiꝛ inter nobilem dominã. vbi plene tangit
vtrum mulier possit so. ma. vltra sortes dotis petere aliqd pro
alimentis. ⁊ in effectu concludit qđ non: quia extinctus est titu
lus dotis ⁊ cessat cã priuilegij. ⁊ lz cã alimentorum sit valde fa
norabilis ⁊ pia nõ tamen p̃pter hoc põt plus debito peti: per
id quod habetur in. c. super eo. extra de vsuris. ¶ Ex quibus
concludiꝛ qđ dicta alimenta peti nõ possunt ex eo maxie qꝛ nõ
oñditur heredes fuisse in mora restituendi dotes. nec etiaz ali
quid p̃supponiꝛ qđ nõ hz aliunde vnde se aleret. ⁊ sic conclu
7 do qđ de iure cõmuni non põt talia alimenta petere. ¶ † Nec
habet obstare statutum quod vult quod alimenta debean
tur ad rationem quinq͂ pro centenario quod statutum validũ
videtur esse hoc casu pront voluit Baldus. in. l. fi. §. preterea.
C. de iure do. ⁊ hoc statutum dicit esse tolerabile. do. Cardi. in
cle. prima. extra de vsuris. Ad idem facit quod no. Baldus in
l. acceptam. C. de vsuris in. vij. q. allegando glos. sing. in aut. de
exhibendis reis. §. si vero. ¶ Sed ad hoc statutum tripliciter
ego respondeo. ¶ Primo quod statutum loquitur in vidua
nos autem sumus in muliere que nupta vult talia alimẽta pe
tere. cum ergo verba statuti nõ conueniat non debet conueni
re dispositio. l. j. §. si quis nauem. ff. de exercito. ⁊ in. l. si seruum.
§. nõ dixit pretor. ff. de acquir. here. ⁊ in. l. si vero. §. de viro. ff. so.
ma. ¶ Secundo dico quod dictum statutum dz intelligi quã
do heredes fuissent ĩ mora soluẽdi. vt reducat ad terminos iu
ris cõmunis ⁊ opereꝛ quo ad taxam determinatã alimentorũ
recipiũt enim statuta interpretationẽ passiuã a iure cõmuni. l.
si serui vestri. cũ materia. C. de noxa. ⁊. l. fi. §. in cõputatione. C.
de iure delib. cũ vulga. ⁊ maxime qñ nõ restitutio causaꝛ ex fa
cto creditoris. vt in casu nostro p̃ut est casus notabilis in. l. si
peculium. §. j. ff. de statu libe. ⁊ p̃batur ex his que eleganter po
nit Bart. in. l. amplius nõ peti. ff. rem ra. haberi in illa. q. An
iurans soluere possit compensare. ¶ Tertio ⁊ vltimo rñdetur
ꝙ s̃m opinio. multoꝝ tale statutũ nõ valet prout tenet Ja. bu.
in. l. j. C. de sum. tri. ⁊ refert quendã magna theologũ ita tene
re. qꝛ ex quo debenꝛ ex cursu temporis est vsura: prout idem te
net in aut. ad hoc. C. vsuris. ⁊ hanc partem tenent stepha. de li
gnano ⁊ Jo. Imo. in cle. j. de vsuris faciunt no. per. Bar. in. l.
si finita. §. iul. ff. de dã. infec. de statuto disponente qđ missus in
possessionem lucretur fructus satis equa videtur distinctio
do. Abba. in. d. c. salubriter. ꝙ aut statutum disponit alimẽta
deberi eo casu quo de iure communi debentur ⁊ valet. aut eo
casu quo nõ debenꝛ. ⁊ tũc secus cũ ergo in casu nr̃o sim⁹ in casu
de quo in iure communi nõ deberentur: ergo non possum⁹ esse
in casu validitati statuti. sic ergo conclusio qđ dicta alimenta
peti non possunt. Laus deo.

¶ Consilium. clxxxj.

1 ☞ Hospitalarij equiparantur tutoribus curatoribus.
2 Domini et cõitates habent fundatam intentionẽ quo ad res
sitas in eorum territorio.
3 Bona fides p̃sumitur ex possessione longissima.
4 Prescriptio cuius initij ⁊c. habet vim cõcessiõis ⁊ priuilegij.
5 Infra dictio quid significet.

Dominus labia mea ape
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Ui
sis capitulis transactionis facte inter communita
tem sarzane ⁊ castri noui. ⁊ visa designatione loci mihi exhibi
ta. ⁊ cõsideratis his q̃ in facto narranꝛ sup trib⁹ oriꝛ dubitatio
¶ Prĩo qꝛ certe bestie porcine hoĩm castri noui fuerũt ĩuẽte in
terreno

terrenis Hospitalis sancti Lazari iter stratam primã ꝛ terminum muratũ.vñ volũt illi de sarzana ꝙ soluãt penã bestiarũ q̃ intrãt pascere q2 nõ est de locis qbus hoĩes de castro nouo licite pñt pascere eoꝝ aĩalia. Sz ex aduerso dr̃ ꝙ tenenť tm̃ ad dãnum:q2 dicti hoĩes de castro nouo habẽt conuentionẽ cũ massario hospitalis qd̃ teneantur tm̃ ad extimationẽ damni.ꝛ ita ecõtra si contingeret bestias hospitalis inferre damnum in curia castri noui eodẽ modo hospitale teneatur ad solã extimationem damni. ¶ Secundo oritur dubitatio qd̃ ille de castro nouo possident ꝛ habent multa predia ꝛ terrena infra cõfines curie sarzane que tenuerũt ꝛ possederunt tãto tpe cuius incõtrarium memoria non existit.cõitas autẽ sarzane dicit illa ad se pertinere nisi ostendatur per possessores quo iure illa possideãt. ¶ Tertia dubitatio que oritur est q2 vigore quinti ꝛ septimi capituli homines sarzane pretendũt ad eos ptinere oẽs paludes ꝛ omnia pdia que sunt a prato Antonij ꝛ a prato domini epi.j.versus flumen macre nõ solum per rectã lineã eũdo versus dictuz flumen.sed ex transuerso.illi aũt de castro nouo dicunt ꝙ tantũ habent illas paludes ꝛ illa predia que sunt.j. eundo per rectã lineam versus dictũ flumen. ¶ Circa primam dubitationẽ breuiter cõcludo qd̃ vigore dicte cõpositiõis habite cum massario dicti hospitalis pdicti homines de castro nouo nõ pñt cõdemnari ad penam:sed tm̃ ad extimationẽ dãni. sunt enim seruanda pacta ꝛ cõuentiones habite inter dictum massarium.ꝛ dictos homines.l.j.ff.de pactis.l.j.ff.de consti.pe
1 cunia cum multis similibus.† Nam predicti massarij seu hospitalarij hospitalium equiparanť tutoribus.ꝛ curatoribus vt est casus.ꝛ ibi notat.in.l. orfanotrophos.C. de epis.ꝛ cle. et pñt ꝯhere ꝛ administrare res hospitalis.vt ibi probatur.sicut tutores.ꝛ curatores. vt in.l. lex ꝙ tutores.ꝛ in.l.fi.C.de admi. tu.ꝛ eo maxime:q2 talis ꝯuentio nullũ damnũ reddit hospitali cũ debeat restaurari ꝛ ei refici extimatio damni.l.iij.cum ibi plene no.ff de dam.infe.tamẽ eo q2 pius locus non debet curare exactionem penarum.xj.q.ij.fraternitas.vbi glos.eodẽ mõ bestie hospitalis seu hospitale non teneň ad penã qñ fuissent inuente in pascuis castri noui seu in terrenis dicte cõitatis.argu.l.de fideicõ.C.de trãsac.vñ nõ video ꝙ aliqua ratio obstet quominus dicto cõuentio fuerit valida.si ergo fuit valida dicta conuentio igitur nõ potuerunt incidere in penã.q2 volente ꝛ permittente domino ingresse sunt bestie illa loca per ea q̃ no.Barto.in.l.inter omnes.§.recte.ff.de furtis.ꝛ Barto.in.l. transigere.ff.de transac.Nam ex damno qd̃ inferť priuato competit actio cõitati.si ergo priuatus consensit.nullum queritur ius cõitati vt ibidem plene prosequitur Barto.ad idem text. insti.de obli.que ex delicto.§.placuit.ꝛ not.plene.Lud.ro.in.l. que dotis.ff.sol.matr. ¶ Vñ cõcludo ꝙ ex quo impune volẽte hospitalario sunt ingresse nõ põt per cõitatẽ exigi pena sz tantum damnum refici dz.ꝛ posito qd̃ talis conuentio non tenuisset:q2 forte dictus massarius non hz talẽ ptãtẽ qd̃ tñ nõ est credẽdum cum illis administratio ꝯcedatur saltẽ dicta ꝯuentio prebuisset iustam cãm excusandi a pena per ea que no.plene bar. in.l.j.§.j.ff.si quis tastamento liber esse iussus fuerit. ꝛ per ea que not.Cy.in.l.si quis nõ dicã rapere.C.de episcopis.ꝛ cle.ꝛ quod not.in.l.igitur.§.põt.ff.de liber.causa.omnibus ergo recte pensatis indubitanter credo dictos homines de castro nouo non posse cogi ad solutionem dicte pene. ¶ Circa secundã dubitationẽ videbatur prima facie dicendum qd̃ dicti homines de castro nouo nõ possint licite retinere terrena.j. dictos fines curie sarzane nisi ostendãt quo iure illa possideant.hoc videť probari per ea que ponit Bart.in rub.C.de ꝯhen.emp. versi.xxij.quero vbi dicit qd̃ illa que sunt.j.fines pſumuň eẽ il
a lius cuius sunt fines.[a] allegat.l.e de sacra.§.fi.ff.de ꝯhen.emp. ad idez qd̃ notat Pau.de ca.per tex.in.l.j.in prin.ff.de acqui. pos.vbi dicit qd̃ loca que sunt.j.fines presumũtur esse cõitatis cuius sunt fines.ille enim qui fundat se in toto territorio ꝛ in tota curia dicitur se fundare in qualibet parte territorij: quia quod iuris est de toto quo ad totũ.idẽ de parte quo ad partẽ. l.que de tota.ff.de rei ven.ꝛ in.c.si diligẽti.de prescrip.p quem
2 dicit ibi Hostiẽ.ꝙ†dñi ꝛ cõmunitates habent fundatã itẽtionem quo ad res sitas in eorũ territorio.faciunt not.per Joan. an.in.c.fi.extra de offi.archi.ꝛ tex.in.c.cuz bertoldus.extra de re iudi.ꝛ sic vr̃ qd̃ fundata sit itẽtio cõmunitatis sarzane quo ad bona sita in eius territorio.donec ꝯtrarium oñdať. ¶ Nec vr̃ obstare scd̃m capitulũ trãsactiõis predicte in quo disponitur qd̃ loca ꝛ bona que possideň per hoĩes castri noui.j.fines iurisditionis sarzane sint libera ꝛ exempta.q2 dictũ capl'm non cõcedit aliqua loca de nouo sed tãtum libertatẽ locis possessis a grauedinibus seu oneribus.ꝛ sic tãtũ exemptionis respectu onerũ.pſupponit ergo loca spectare ad hoĩes de castro nouo. Cũ ergo compositio vnũ pſupponat.ꝛ aliud disponat non hz locũ dispositio nisi pbeť pſuppositũ vt voluit glo.no.in.l.mancipia.in verbo aduocandum.C.de seruis fugi.quã ibi summe notãt Jac.bu.Bal.ꝛ Moder.ad hoc ergo vt dictũ capl'm cõpositũ habeat locũ habẽt primo probare dicti hoĩes de castro nouo res ꝛ bona ad eos pertinere. ¶ His tñ nõ obstantibus ꝯtrã sententiã veriorẽ existimo qd̃ immo dicti hoĩes de castro nouo possidentes dicta bona habent fundatã intentionẽ nisi ex aduerso probetur per cõitatẽ sarzane pdicta bona ad dictã cõitatem pertinere ꝛ spectare.hoc pbať.nã ex quo dicti hoĩes de castro nouo sunt in possessiõe de natura possessiõis est trãsferre onus pbandi in aduersariũ insti.de interdictis.§.cõmodum.ꝛ in.l.fi.C.de rei ven.ꝛ in.l.fine possidetis.cum ibi plene no.C.de probatio. Nam anteꝙ actor pbat nõ ad se pertinere reus qui possidet ex sola possessiõe pbat dñium:vt in.l.ob maritorũ.ꝛ ibi glo.ꝛ doc.C.ne vxor.pro marito.ꝛ no.in.l.cum res. C.de pbatio.ꝛ plene notant Bart.ꝛ doc.in.l.qdã in suo.ff.de cõdi.insti.ꝛ sic cõcluditur qd̃ dicti de castro nouo ex possessione habent fundatã intentionẽ. ¶ Solũ ergo restat rñdere ad allegata in ꝯtrarium:pro quorum solutione considero qd̃ aliqñ ꝛ primo designantur fines in rebus seu predijs priuatorũ ꝛ tunc de natura finiũ est includere quicquid est intra fines.ꝛ ita loqtur Bald.in rub.C.de contrahen.emp.ꝛ iõ puto qd̃ in dubio res iclusẽ.j.fines presumerẽtur illius cuius sunt fines nisi aliõ ostenderetur. ¶ Aliquando ꝛ secundo res sunt.j.fines territorij alicuius domini vel castri nec possidentur per aliquẽ nec apparet cuius sint ꝛ tunc forte cõitas habet fundatam intẽtionem.ꝛ ita loquitur Pau.de ca.in.d.l.j.in prin.ff.de acq.poss. non tamẽ affirmo. ¶ Aliquando ꝛ tertio res sunt site.j.fines alicuius territorij.ꝛ pſumũtur esse illius cuius sunt fines quo ad iurisditionem non autem quo ad dominium rerum particularium.ꝛ ita loquitur Hostien.in dicto.c.si diligenti.quem ita ibi declarat do. Abbas.ꝛ Modernus. ¶ Aliquãdo.ꝛ quarto ꝛ vltimo predia sunt sita.j.fines alicuius cõmunitatis sunt tamen possessa per particulares personas etiam nõ subditas ꝛ non habitantes in castro seu ciuitate dicte communitatis.ꝛ tunc dico qd̃ communitas non habet fundatam intentionem quo ad dominium rerum particularium possessarum p alios. hoc decidit in terminis do.Abb.ꝛ Modernus in.d.c.si diligẽti.vbi declarando illud dictum Hosti.dicit qd̃ procedit respectu iurisditionis non autem respectu ppꝛietatis rerũ ꝛ bonoꝝ.j.limites existẽtiũ.hoc probat rõne. Nam imperator ꝙuis sit dñs totius mũdi vt in.l.deprecatio.ff.ad.l.rhodiã de iactu.ꝛ in.l.bene a zenone.C.de quadri.pſcrip.Nõ tñ intelligitur habere dominium rerum particularium.vt no.gl.ꝛ Bar.in prohemio:ffoꝝ.Et Bar.in.l.j.ff.de rei vẽ.ꝛ in extrauagãti ad reprimendam in verbo totius orbis.ꝛ Ang.in.d.l.bene a zenone. ¶ Confirmatur hoc:q2 habere ius territorij denotat habere exercitiũ iurisditiõis.l.pupillũ.§.territoriũ.ff.de verb.signi. ꝛ in clemen.ne Romani.§.sane.de elec.Et ita exponit gl.in.l. quicunꝙ.C.de fundis limitofis.lib.xj.Pro hoc etiam est bonus tex.in.c.primo.§.item siquis quibus modis feud.amitta. per quem dicit ibi Bald.ꝙ aliud est habere dominium terrarum:aliud est habere iurisdictionem ꝛ districtum.ꝛ sic de vno ad reliquum non infertur concludens probatio.l.non hoc.C. vñ cognati.c.in presentia.cum ibi plene not.C.de probationibus cum simi. ¶ Confirmatur hoc noua.ꝛ concludẽti rõne q2 fines territorij nõ probant dominiũ rerũ iclusarum.j.fines q2 si hoc esset sicut fines demonstrantes dominiũ rerum particularium augmentantur ꝛ extenduň per alluuionem.instit. de rerum diuisione.§.preterea per alluuionem.ꝛ in.l.adeo.§.primo.ff.de acquirendo rerum dñinio.hoc autem est falsum: q2 fines iurisditionis alluuione non mutantur.l.in agris.ff.de acquirendo rerum dominio.ꝛ plene probat Bartolus in suo solenni tractatu Tiberiadis in primo libro super verbo acquiritur nobis ꝛc.Ergo stat quod fines dominij particulariũ extendantur ꝛ non iurisditionis. Et sic qui fundat se in finibus iurisditionis non habet fundatam intentionem in dominio rerum particularium.ꝛ sic remanent soluta in contrariuz allegata sufficienter.Sed omnia ista redduntur clariora ex longissima possessione ꝛ consequenter ex presumptione longissimi temporis per quam censeretur prescriptum omni iuri qd̃ dicta communitas sarzane habet.l.sicut ꝛ.l.omnes.ꝛ per to-
3 tum.C.de prescriptio.xxx.annorum† ex qua longissima possessione presumitur bona fides vt notat Barto.in.l.fi.per illum tex.C.vnde vi.ꝛ Jo.and.in additione.Spe.in titu.de testa.§. nunc videndum in.prima magna addit.ꝛ archi.in.c.j.de prescriptio.lib2.vj.Inno.in capitulo secundo extra de restitutio. in integrum.ꝛ Angelus in.l.penultima.C.quibus non ob. longi temporis prescriptio.do.Antonius in.c.cum ecclesia sutrina.de causa possessionis et proprietatis et in repetitione.c.peruenit.de censibus.ꝛ do.Abbas in.c.si diligenti.
4 de prescriptio.et eo maxime predicta pcedunt quia †vt mihi dicitur predicti de castro nouo possiderunt tanto tempore cuius in contrarium memoria non existit que habet vim

a ¶ Existens i possessiõe hz fundatã intẽtionem.

concessionis ꝛ priuilegij .c.super quibusdā.§.preterea de vbo. signifi.ꝛ l.ij.§.ductus aque.ff.de aqua quot. ꝛ esti. ꝛ est casus in.c.j.de prescriptio.lib.vj.vbi probatur ꝙ nō est necesse titulum allegare prout ibi notant Archi. Joan.an.ꝛ doct.tradit Hosti.in summa de consuetudine.§.fi.ꝛ Inno.in.c.cum ecclesia sutrina.de causa possessiōis ꝛ proprie.ꝛ Bald. in. extrauaganti de pace cōstantie.in vbo sicut ab antiquo .ꝛ ex tali pscriptione queritur directum vt cōcludit Bald.in.l.j.C.de pactis. ꝛ sequuntur mod. ¶ Ex qbus concludo qḋ dicti homines de castro nouo sup dictis bonis nullo modo molestari possunt. ¶ Circa tertiā dubitationē nō adducēdo que leuiter in ꝯtrariū adduci possent cōcludo qḋ per dictū.c.septimū dicte compositionis iuncto.c.quinto dicti homines de castro nouo censent̄ tātū cōcessisse paludes ꝛ territorium ab vno latere incipiendo a prato Antonij eūdo p rectā linam vsq; ad flumen macre. ꝛ ab alio latere incipiendo a prato episcopi eundo ēt recta via vsq; ad flumen.qḋ pbatur. Et primo ex verbis dicti septimi capituli dum dr̄.ꝛ inferius vsq; flumen macre a prato Antonij ꝛc.ꝛ dum subditur.ꝛ prato domini episcopi.ꝛc. Hec autē verba infra ꝛ supra ꝛ inferius ꝛ superius sunt correspectiua ꝛ opposita prout colligit̄ ex dictis Barto.in tractatu Tyberiadis.in.ij.lib.de insula in.c.quod incipit.qḋ si ex vno latere vbi pro his dictiōibus allegat tex.in.l.supra idē.ff.de aqua plu. arcē.ꝛ in.l.j.§.j.ff.de arbo.cedēdis.ꝛ in.l.si duo.§.labeo.ff. vti possidetis .in quibus probatur qḋ illud dr̄ esse supra solū seu domum qḋ est supra eundo per rectam lineam .ꝛ sic pari rōne illud dr̄ esse.j. Alia autē loca dicūtur a latere. ita dicamus qḋ .j.hic sumatur versus flumē per rectam viam. Alia aūt loca dicantur a latere.ꝛ hāc distictiōem probat text.punctualiter qui facit hāc distictiōem.d.l.adeo.§.insula.versic.qḋ si ex vno latere. Ubi omnia ista tria probātur.ꝛ super illo textu. Bar. fundat dictum suum in dicto libro de isula. ¶ Confirmatur hoc
5 ꝙ qꝛ de nā dictiōis ifra est vt cōtineat cōtēta inter extrema quibus adiungitur.vt.in.c.j.ꝛ in.c.ex tuarum extra de auctoritate ꝛ vsu palli.ergo cum in casu nostro sit adiūcta illis extremis s.prato Antonij ꝛ prato epi qḋ est.j.illa extrema vsq; ad flumen censetur concessum ꝛ non vltra. Preterea quare fuissent apposita illa extrema. Nam alias dicta opposito extremorum non video quid operetur contra.l.si quando.ff.de legatis.j. et textu.in.c.si papa.de priuileg.satis enim fuisset vltra vnum terminum cōcedere si voluissent dicto mō cōcedere prout intelligit communitas sarzane. ꝛ nō apponere duas extremitates ꝛ concedere in illas versus flumen. ¶ Preterea etiam confirmantur ex verbis appositis in.v.capitulo .ad quod septimū capitulū se refert in quo fit designatio loci de vno extremo ad aliud per rectam lineam.ꝛ postea in.vij.c.conceditur illud qḋ est inferius ad illa loca designata.ergo dꝫ fieri designatio vsq; ad flumen per rectam lineam qꝛ precedentia declarāt sequentia.l.si seruus plurium in fi.ꝛ.l.qui filiabus.in prin.ff.de le.j.ꝛ qḋ not.Bart.in.l.pretor.§.erit ꝙ differētia.ff.vi bono.raptor. Alia autē terrena que querunt nūc isti de sarzana occupare potius dicuntur a latere:vt supra est dictum ꝙ inferius. ¶ Et eo maxime confirmatur quia immediate facta compositione paludes ꝛ terrena que erant.j.per rectam lineam fuerunt concesse ꝛ possesse per homines de sarzana que prius possidebantur per homines de castro nouo vigore dicte compositionis. ꝛ ita presumitur.l.quedam mulier.ff.de rei ven. Alia aūt existentia extra rectam lineam fuerūt possessa per homines de castro nouo prout prius possidebant̄.ꝛ sic executio ipsius actus partiū intentionem demonstrat. Nam talis actus sequens demonstrat intētiōem:nam per dictam cōcessiōem nō solum preiudicatum fuit cōitati castri noui sed ēt iuribus priuatorum.ergo stricte intelligēda.c.j.de rescriptis .in.vj.l.ij.§.si quid a principe.ff.ne quid in loco publico.ergo cum possit dupliciter intelligi debet interpretari vt minus preiudicet iuribus priuatorū ꝛ sic per rectam lineam vsq; ad flumen:immo ex quo dicitur ꝙ illa pdia sunt particularium psonarum:nō potuisset cōmunitas illis particularibus sine iurta causa auferre.l.totiens.ff.de polli.l.si priuatus.ff.qui ꝛ a qbus.ꝛ no.Bart.ꝛ docto.in.l.fi. C.si contra ius vel vtili.publicam.ꝛ Inno. ꝛ docto.in.c.que in ecclesiarum .extra de consti.ergo tale.c. dꝫ intelligi ad minus. ꝛ ꝙtominus fieri pōt piudicet̄ iuribus particularium personarum.ꝛ eo maxime qꝛ nō video quō ipsi competētes particularibus potuissent preiudicare. tum qꝛ cōmunitas nō potuisset vt dictum est qꝛ hoc nō repitur qḋ habuerit in mandatis. vnde concludi posset ꝛ vē qḋ nō intelligantur concessa nisi loca ptinētia ad communitatē quia sup aliis non hēbant autoritatē. ¶ Ultimo quia vt ex pdictis pꝫ ad minus duplex pōt dari interptatio.ergo illam sequi debemus que est cōtra communitatē sarzane que habebat legem apertius loqui.ꝛ fundat se in verbis per textum. cum ibi plene no.in glo.ꝛ per Barto. in.l.veteribus.ff.de pac.ꝛ in.l.stipulatio ista.§.in stipulationibus.ff.de verb .obli. Sit ergo cōclusio qḋ censetur cōcessum a dictis terminis vsq; ad flumen per rectam lineam.

¶ Consilium.clxxxij.

1 ¶ Filius naturalis an excludat substitutum.

Spiritussantus adsit. ¶ Licet filia femina in hereditate patris excludatur a patruo ꝛ sic fratre patris:tamē puto qḋ faciat deficere fideicommis.factum inter filios ab auo suo in portiōe patris sui grauati de restituendo fratri.qꝛ subintelligitur conditio si decesserit sine filiis.iuxta.l.cum auus.ff.de condi. ꝛ demon.l. cum acutissimi.C.de fideicom.ꝛ.l.generaliter.§.cū aūt.C.de insti.ꝛ substi. sub conditione factis. ¶ Secundum hanc conclusionem obstare videbat̄ qḋ pcedit in terminis iuris cōis in quibus filia excludit patruū in hr̄ditate patris. ¶ Sed attēto statuto florentino vr̄ qḋ auus voluerit se cōformare cū dispōne statutorū per ea que ponit Barto.in.l.heredes mei.§.cū ita.ff.ad trebel. ꝛ sic qḋ alter filius admittatur exclusa nepte ex filio ex quo neptis in successione ab intestato excludit̄.ꝛ p istā rōnem hāc.q. decidit Pau.de ca.in suo ꝯsi.mihi.lxxix .incipiēte. Casus iste frequēter cōtingit.ita ēt voluit elegās doctor.d.Jo .de monte sperello .in.d.l. cum acutissimi. ꝛ preceptor meus.d.Jo.bap. in.d.l.generaliter.§.cum autē. ¶ Sed hoc nō obstante ꝯtrarium videt̄ verius.ꝛ pro fundamento premitto duo. ¶ Primum est satis clarū.ꝙ filius naturalis ab intestato auo suo nō succedit casus est in.l.fi.C.de naturali.libe.item nec patre suo naturali nisi in duabus vnciis.ꝛ hoc nō obstantibus filiis legitimis al's ipsis extātibus in nihilū.vt i aut̄.lꝫ.C.de naturalib' liberis ¶ Scdm est qḋ filie femine debēt de bonis paternis congrue dotari: lꝫ vniuersali successiōe excludant̄ cōgrua dos nō dꝫ esse minor legitima :vt voluit bar.de sal.per illū tex .in aut.resq;. C.cōia de le.ꝛ in sua disputatione que incipit.statuto cauetur. ꝛ Bal.in cōsi.ꝙ incipit mutuū diuidit̄.ꝛ in ꝯsi.qḋ incipit statutum tria hꝫ capita ꝛ pluries cōsuluit preceptor meus.d.alex. de imo.allegādo Ange.ita cōsuluisse in ꝯsi.xxxij.incipiēte dn̄s Gregori'.ꝛ alias florētie obtentū fuit. ¶ Ex qbus infero qḋ nō magis cognitus est filius naturalis de iure cōmuni ꝙ filia ex forma statuti extante patruo.immo minus qḋ ex duob' pꝫ. ¶ Primo qꝛ legitima ascēdit ad quattuor vncias.ꝛ sic in quātitate est magis cognita. ¶ Scdō qꝛ naturalis nō habet cōtra voluntatem patris.l.j.§.ff.de bo.pos.cōtratab .filia sic vt in.l. fi.C.de datis pmissiōe. ¶ Quibus suppositis ondit̄ nūc ꝙ conclusio vera filius naturalis excludit substitutū pp conditionē subintellectā de qua in.d.l.cū auus.quē in successione ab intestato nō exclusisset ꝰm opinionē magis cōem per tex.in.l.ex facto.§.qs rogatus.ff.ad treb .vbi filius naturalis excludit substitutū.ꝛ si dicat̄ loq in cōditione expressa nō in tacite subintellecta rūdet̄ quod non refert an testator expsserit an tacite subintelligat̄ per.d.l.cū auus.cū eñ presupponat̄ p illā legē testatorē sic voluisse idem dicendum est acsi expresse appareat scdm Bar.in.d.l.§.si quis rogatus.ꝛ Cy. ꝛ Bar.in.d.§.cum aūt.et hanc opi.cōiter sequnt̄ doc.put dicunt Ange. imo. Paul.ꝛ do.Alex.in.d.§.si qs rogatus. vbi Ange. dicit qḋ ab hac opi. in decisiuis nō est recedendū ex quib' ꝯcludit̄ qḋ nisi qualitas persone testatoris repugnet filius naturalis minus cognitus a iure cōi excludit substitutū igitur fortius filia femina legitima ꝛ naturalis magis cognita dꝫ substitutum excludere ad hūc effectū qḋ nō cēseat̄ ex fideicō.vocata. lꝫ tū possit ab intestato fratri suo succedere ꝰm formā statutorū. ¶ Cōfirmatur ꝛ secūdo ista conclusio.nā non est dubiū qḋ qū pater substituit inter filios p fideicom.post mortē ad inicē subintelligit̄ ꝯditio si sine liberis decesserit vt in. d.l.cū auus.ꝛ hr̄ ac si expresse appareret ꝰm Bar.in.d.§.si qs rogatus .nā cēset̄ qḋ testator dixerit:lꝫ qḋ notarius omiserit. vt d icit dn̄s Rapha. Cuma.in.d. l.cum auus quē sequnt̄ Moder.in.d.§.cū aūt.lꝫ clarū est qḋ si conditio sine filiis fuisset expssa filia femina faceret deficere fideicō.ꝙtūcūq; exclusa a statuto.ergo eodē modo ꝛ pari rōne facit deficere ꝯditionē fideicom.qū nō apparet expsse:lꝫ lex psumit illā fuisse expssā.qḋ aūt qū fuisset expssa ꝯditio deficeret pꝫ per tex. in.l.filiusfamilias .§.cū qs.ff.de le.j.vbi Bar. ꝛ cōiter.doc.hoc tenēt ꝛ doc.cōiter.in.l.j.C.de ꝯdi. inser.ꝛ lꝫ Bar. dicat quod illi qui excluduntur ex dispositione.l. non faciunt deficere conditionem fideicom .his qui a lege sunt effecti penitus hereditatū incapaces tam ex testamento quā ab intestato vt sunt deportati ꝛ mendicantes fratres minores.secus si sunt aliquo modo capaces put ibi declarant Rapha.Cu.ꝛ Pau. de castro.ꝛ est de mente Ange.ꝛ imo.in.l.lucius.de here.insti. filia autem nō dicitur oīno incapax: quia vt ex testamento est capax ꝛ etiā ab intestato nō existētibus psonis a qbus excluditur vel ipsis repudiantibus put Bar.declarat in.l.j.§.filiū.ff. de bo.pos.cōtratab.igit̄ facit deficere cōditionem. ¶ Quinimmo dicit Bar.de Saly.in.d.l.j.C.de condi.inser.qḋ etiam filii

deportati et

deportati ⁊ fratres minores faciũt deficere cõditionẽ fideicõ. qꝛ in cõditionibus merꝫ factũ attẽdit. vt in.l.meuius.ff.de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ h' tꝫ do. Rapha.Fulg.qñ eñi aliqs in vita si aliquis nõsuperit satis est illũ superesse lꝫ non succedat. Ista est doc. Bart.in.l.j.§.filiũ.ff.de bo.pos.cõtab.arg.aut.lꝫ.C.de natura li.libe.⁊ Bald.in.l.si defunctus.C.de suis ⁊legitimis.bñ facit gl.in.l.ex facto.§.si qs rogatus.ff.ad treb.ex qbus cõcludit qd si est ac si cõditio si sine liberis appareret expressa qd filia statuto exclusa facit conditionẽ deficere. ¶ Cõfirmat ⁊ tertio eadẽ conclusio.nã clarũ est qd ab ipso initio tpe facte substitutionis subintelligit cõditio ex cõiecturata mente testatoris si sine liberis decesserit:qꝛ lex presumit plus dictum ⁊minus scriptũ.vt in.d.l.cũ auus.⁊.s.latius dictũ est.sed nõ solum in conditione expressa sine liberis a testõre ẽt liberi nõ succedẽtes dummõ nõ sint incapaces faciunt deficere fideicõ.vt in.d.§.cũ quis.⁊.s.latius dictum est.sed etiam in conditiõe tacite subintellecta a.l. de qua in.d.l.cũ acutissimi.ẽt filij nõ succedẽtes si nõ sunt penitus incapaces faciũt deficere cõditionẽ fideicom. Ita decidit notabilr do.Rapha.Cuma.in.d.§.cũ qs.vbi dicit qd null9 tãgit.⁊ lꝫ fortiter arguat in cõriũ tñ ita tꝫ.rõ est.qꝛ inspicitur tps mortis.s.qd tpe mortis possibile est qd liberi sint heredes:puta si illi qui eos excludunt repudiarẽt.ita est casus noster:qꝛ repudiantibus illis a qbus femina excludit admitteret ꝓm bar.in.d.l.j.§.filiũ.igit possibile est tpe mortis qd succedãt:lꝫ postea non succedant.igit faciunt deficere fideicõ. ¶ Postremo ⁊ quarto in casu nr̃o possumus aliud ꝓbabilr ⁊ rõnabilr attentare. Nã clarũ est qd filia femina excludit in successione ab intestato nõ ex testamẽto.vñ si pater testatus fuisset instituta filia hr̃de non verificaretur fideicom.quoniam iõ ea exclusa ab intestato.substitutio posset locuꝫ hr̃e:quia vr̃ voluisse testator se cõformare cũ dispositione statutorum vt sicut ab intestato nõ succedit ita nõ faciat deficere fideicõ.iuxta no.per Bart.in.d.§.cum ita.sꝫ filio decedẽte cum testõ ⁊ ius cõe ⁊ statuta volunt illã succedere ex testõ.ergo ⁊ testõr vr̃ idẽ voluisse eadẽ rõne.⁊ hoc nullus inficiaret quasi tunc voluerit eã excludi qñ statuta hoc disponũt.ergo in terminis nostris fuit in facultate filij grauati extinguere fideicõ.instituẽdo filiã in totũ sicut ĩ sili traditur in aut.cõ rogatus.C.ad treb.qua ergo rõne pr̃ instituendo filiã insolidũ voluit fideicõ.insolidũ cessare qꝛ cessat ꝓhibitio statuti in succedẽdo.ita pari rõne qñ reliquit legitimã noluit respectu legitime fideicõ.effectuꝫ sortiri qꝛ qd iuris est de toto quo ad totũ idẽ eẽ vr̃ de pte quo ad ptẽ.l.que de tota.ff.de rei ven.⁊ sic vr̃ qd in cõputatiõe legitie cessare debeat fideicom. ⁊ ista vr̃ equa ⁊ rõnabilis cõsideratio. ¶ Ex qbus omnibus ad minus simul iũctis cõcluditur qd imputatiõe ltie dicti fideicõ. ratio haberi non dꝫ. ¶ Ex premissis etiam pꝫ responsio ad cõtrarium.nã doc.qui tenẽt cõriũ fundant se ex not.p Bar.in d.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad trebel.cum simi.sed illa dcã non meruerunt in proposito allegari. Nam aliud est qñ volumus qd aliqua psona nõ posita in cõditiõe ex ꝓsumpta mẽte defuncti excludat substitutũ ⁊ tũc dico qd excludit si succedat alias non prout declarant Rycar.malumbre.Baldus Fug.Pau.⁊ Moder.in.l.pe.C.de impube.⁊ alijs substit. Et aliud est nunquid psona posita in cõditione excludat si nõ sit hr̃s.quo casu cõcludit qd sic ꝓm ea q̃ habent in.d.§.cũ qs.⁊ hic est casus nr̃. Itẽ aliud est querere qñ plures sunt vocati qs cẽseatur primo inuitatus ⁊ an simul.quo casu qui ꝓfert a statuto in successiõe ab intestato ꝓfert quo casu ꝓcedũt dicta Pet.de Anch.in.l. tres fratres.ff.de pactis.⁊ aliud est qñ illi sunt vocati p fideicõ. cũ satis sit qd liberi dicant supesse.d.l.filiusfa.§.cum qs.vñ iste qõnes multuꝫ recte intuentibus differunt:nã videmus qd naturalis nõ succedit vt dixi ⁊ tñ talẽ cõditionẽ fideicõ.deficere facit ꝓm Bar.in.d.l.ex facto.§.si quis rogatus ⁊ cõem opinionẽ ⁊ tamen si in successione ab intestato concurreret naturalis ⁊ talis filia preferetur ipsa filia ꝓm Bald.in.l.cũ acutissimi.C. de fideicommissis.igitur vltra dicta in princ.plus iuris habet filia legitima ⁊ naturalis q̃ filius naturalis tantũ.si ergo naturalis facit deficere fideicommissum fortius ipsa filia si nõ obstat alia ratio nisi exclusiõis in successione ab intestato aut. multomagis.C.de sac.san.ecc. Ad autoritatem.Pau.de cast. Jo.de mõte sperello.⁊ do.Jo.bapt.ꝓceptoris mei dicam vna cũ tex.in.c.ergo solis centessima distinctione. ⁊ in cõriũ habeo do.Raph.cu.in.d.§.cũ quis.vbi vult qd in terminis.d.l.cum acutissimi.deficiat fideicõ.si possibile ẽ q liberi tpe mortis alijs repudiãtibus succedãt ꝓut est casus nr̃ ⁊.s.latius demonstraui. Itẽ habeo duas doctrinas Bar.simul iunctas magis cõiter approbatas que simul decidũt pro nobis. Nam ipse primo vult qd lꝫ in.d.l.cũ acutissimi.nõ sit exꝓssa cõditio si sine liberis:tñ censeat expressa.⁊hr̃ ac si appareret expressa ꝓut ipe dicit in.d.l.ex facto.§.si quis rogatus.si ergo vult q idem sit ac si fuisset expressa ⁊ ipse vult qd qñ talis conditio est expressa liberi ẽt qui non succedunt si non sunt omnino incapaces faciunt fideicõ.deficere:vt ipse declarat ĩ.d.§.cum quis ergo ipse vult qd existẽtia filie que nõ est omnino incapax faciat fideicõ.deficere.⁊ sic cum inferat necessario ex dictis Bar.appet qd Bar. fuit in ista opinione.⁊ hãc opi.sequi debemus tanq̃ equam et minus odiosam in casu nostro. ¶ Ex quibus infertur in proposito qd fideicõ.fratrũ patruo.⁊ sic fratri patris q̃tum ad cõputationem legitime relicte filie non est in consideratiõe:qꝛ dr̃ expirasse. ⁊ sic non est prius detrahendum vel ad minus non sortitur effectũ ita q prius detrahi debeat ad diminutiõem legitime filie relicte.⁊ sic non hꝫ locum.l.irritum.C.ad.l.fal.cum simi.qꝛ loquitur vel qñ fideicõ.nõ expirauit vel sortitur effectũ in cõputatione legitime debite. ¶ Ex quibus concluditur qd legitima debet habito respectu ad totũ patrimonium testatoris non detracto fideicõmisso. Laus omnipotẽti deo.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ Eleganter sunt oĩa discussa. Hereditas non monacho sed monasterio immediate defert.⁊ renũciatio hꝫ tacitam in se cõditionẽ si successio ad renũciationẽ deuoluat.⁊ iõ renunciatio filie que viuente patre morit nõ nocet nepotibus:sed renunciatio illius qui possunt monasteriuꝫ ingredi monasterio nõ ꝓiudicat qd late ⁊ diligenter discutitur.

¶ Consilium.clxxxiiij.

1 ☞ Filius desinit esse suus quando statutum concedit potestatem repudiandi.
2 Spes quando possit donari.
3 Conditio qñ retrotrahitur an debeat attendi tempus.
4 Pactũ per qd quis priuatur successione ingrediendo monasterium:non valet.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet ĩtellectũ. ¶ Elegãter sunt omnia discussa p supradictos duos cõsulẽtes.vñ tantũ paucis agam. Circa vltimã difficultatem vcꝫ nunquid dicta renũciatio noceat monasterio respectu hereditatis paterne postea delate ĩ qua difficultate primo aspectu multũ obstare videbat qd ex quo sumus in donatione:licet conditionali videtur qd attendi debeat tps cõtracte donatio. non tps existentis conditionis ⁊ sic delate successionis per tex.cum ibi no.per Bart.in.l.si filius.ff.de ver.ob.sꝫ tẽpore cõtus potuit disponere.igit ⁊c. ¶ Sed hoc nõ obstãte cõriam conclusionem veriorem existimarem donec aliud ostenderetur ad quod ostẽdendum ꝓmitto q lꝫ cõis opinio sit legistaꝝ q hereditas que defertur dr̃ deferri monacho ⁊ nõ monasterio vt ꝓbatur per Bar.in.l.j.ff.de vul.⁊ pu.⁊ ibi in repetitiõe mea allegaui multos doctores cõcordantes.tñ cõis opinio canonistarum est q non deferatur monacho sed immediate deferatur monasterio qꝛ cõis voluntas ⁊potestas monachi est translata in abbatẽ.vt in.c.nolo.⁊ in.c.nõ dicatis.xij.q.ij.⁊ hãc opinionẽ approbat Jo.an.⁊ in.c.in presentia de proba.quẽ ibi sequunt.d.Anto. cardina.florẽ.⁊ do.Abb.⁊ hanc sequit imol.in.d.l.j.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.si pr̃familias.ff.de here.insti.⁊ dñs Franciscus de campo.in.l.cum proponas.C.de here.insti.quem sequitur do. Pau.de ca.qui dicit qd ꝓm opinionem Jo.an.pluries consuluit. Omitto rõnes que videri possunt in.d.c.in presentia vñ cum tot docto.tam magne autoritatis sint p ecclesia.ꝓm euꝫ consulere non arbitror esse absurdum argu.l.sunt persone.ff. de reli.c.fi.extra de re iudi. ¶ Secundo premitto qd dicta renunciatio hꝫ in se tacitã cõditionẽ si successio ad renuncianteꝫ deuoluatur.⁊ ideo si illa tacita cõditio nõ euenerit renunciatio habet pro nõ facta sicut dicimus in stipulatiõe pure facta animo nouandi obligationẽ cõditionalẽ qꝛ stipulatio hꝫ tacitam conditionẽ si veniat cõditio obligationis nouande.⁊ iõ si illa cõditio deficiat stipulatio habet pro nõ facta.l.quotiens. ad fi.ff.de donatio.hanc considerationẽ facit Pau.de ca.in.l. pactum dotali.C.de collatio.quam sequunt ibi do.Alex.⁊ alij moderniores.⁊ fuit ẽt cõsideratio Jo.de imo.in.l.qui superstitis.ff.de acquir.here. ¶ Ex quibus duobus ꝓmissis resultat conclusio clarissima qd ex quo ꝓpter monachatũ ⁊ ingressum successio non deuoluit ad eum sed ad monasterium conditio renunciatiõis deficit ⁊ sic deficit renũciatio.l.cedere diẽ.ff.de v.sign.⁊ in.l.qui heredit.ff.de cõdi.⁊ demõ. ¶ Cõfirmat nam sicut filie renunciante premortua patri renũciatio non hꝫ locũ nec nocet nepotibus per dictam rõnem ꝓm prefatos doct. qꝛ successio ad eam nõ defertur. ⁊ sic deficit conditio.ita filia ingressa religionẽ nõ noceret pari rõne.⁊ qꝛ dicit mortua mundo.vt in.c.placuit.xvj.q.j.facit. Nam sicut qñ per ingressum purificatur cõditio sic per mortem naturalem idem operatur ingressus qd mors.vt est casus in.l.deo nobis.C.de epis.⁊ cle. ita qñ deficit cõditio per ingressum sicut per mortẽ idem operari dꝫ quo ad effectum conditionis. qꝛ qd operat ꝓpositum

in ꝓposito operatur oppositū in opposito.l.si vt ꝓponis .C.
de nup.xxxv.di.hospitiolū.⁊per istum modum cessare vidētur
multe difficultates.❡ Confirmat̄ qꝛ vt dicunt Imo. ⁊ Pau.
de cast.in locis supra relatis renunciatio censetur collata in tē
pus quo defertur hereditas sub conditiōe si deferatur ⁊ sic ad
ueniente casu delationis eodem instanti defert̄ ⁊ per renūcia⸗
tionem precedentē abdicatur.sicut in simili.in.l.sub ꝯditione
de solutionibus.vnde post monasterium pōt dicere nunc non
pōt renūciare in mei p̄iudiciū igitur mihi acquiritur.ita deci⸗
dit in terminis Pau.de ca.in filio renunciāte hereditati ma⸗
terne viuente pr̄e cū iuramento in.l.fi.in p̄n.C.de bo.q̄ liberis.
vbi vult ꝙ si viuente patre hr̄ditas postea deferatur pater pōt
sibi querere nō obstante renunciatione quasi collata in id tem
pus quo nō pōt patri preiudicare.⁊ sic in rōne decidendi deci
dit casum nr̄m .⁊ ꝫm istaȝ cōsiderationē nō ob.opinio cōis le⸗
gistarū tenētiū qđ monasterio deferatur hr̄ditas mediāte per
sona monachi qꝛ effectus mōach⁹ nō p̄t renūciare in p̄iudiciū
monasterij sicut filius in p̄iudiciū pr̄is.ↄ hāc cōclusionē vr̄ de⸗
cidere Bar.in terminis in.l.fi.C.de pactis.vbi qñ vult proba⸗
re statutū valere.si disponit qđ ingrediens religionē non possit
succedere arguit qđ quis renunciando pōt se priuare ꝑ pactuȝ
iuratam per no.in.c.q̄uis.de pactis.in.vj.⁊ sic Barto.vult qđ
sicut statutū ligat impedientem ita qđ ēt iam ingressus priuat̄
hereditate sibi delata:ita qs renūciando priuat seipsum pacto
iuramento.firmato ⁊ lȝ in statuto reperiā bart.cōiter reproba
tum tamen in pacto nullus reprobat᷑: quinimo Bal. in.d.l.
fi.qui bar.impugnat in pacto sequitur bar.⁊ expresse dicit se⸗
cus eē in statuto:secus in pacto .⁊ sic apte vult qđ eo casu quo⸗
statutum non excludit ingressum ab hereditate sibi delata tñ
pactum excludit.⁊ hoc idem in terminis bar.bal.voluit Ang.
in sua disputatione que incipit.Nobilis genere natus ⁊c.⁊ in
hoc nō reperio ↄdicentes.❡ Scđo ↄ dictā conclusionem facit
qđ lȝ simplex renunciatio nō tolleret suitatem ꝫm Cy. Bald.
⁊ Saly.in.l.quidam eulogio .C.de iure delib .qꝛ suitas causat̄
a necessitate a qua sola renūciatio quis non liberatur tñ qñ fit
cū iuramēto vr̄ sublata suitas qꝛ tūc est sublata necessitas ꝑut
dicit no.bal.in.c.j.an agnatus vel filius.❡ Confirmo rōne vr⸗
genti quia neq; de iurs ciuili neq; pretorio dispositum erat ꝙ
filius viuente pr̄e posset renūciare hr̄ditati.imo ↄ ēt cum iura
mento vt.in.d.l.pactū dotali.C.de colla.cū ergo de iure cano⸗
nico hoc bn̄ficiū fuerit inductū de nono qđ parem hȝ vim sicut
lex ciuilis immo maiorē disponat.cū disponat sup virtute iu⸗
ramenti vt in capitulo laycus.extra de foro cōpe.lib.vj.sequi⸗
tur qđ per tale beneficiū tollit̄ necessitas.l.xij.tabular ⁊ ꝯñter
suitas.❡ Confirmo ꝑ ea que ponit bald.⁊ post eum Paul.⁊
1 moder.qui volunt qđ † qñ statutū cōcedit ptātem repudiādi se
quuta repudiatiōe desinit esse suus.⁊ tȝ Pau.de ca.in.l . ven⸗
tre.ff.de acquirē .here.⁊ Paul. in.l.si fratris. C.de iure de lib.
igitur fortius in casu nostro.idē dicēdū est ex quo canō ꝯcedit
repudiationē qꝛ in casu bal.tollit̄ suitas esse producta per repu
diationem vt ibi declarat Pau.de ca.sed in casu nr̄o impedit̄
suitatē in esse produci qđ facilius fieri dȝ.ar.l.pr̄e furioso.ff.de
his qui sunt sui vel alie.iur.⁊ sic vr̄ concludi ꝙ cū filius renun
ciando sit totalr̄ exclusus ꝙ ita exclusus trāseat in mōasteriuȝ
per not.ꝑ Io.an.in dicta regula sine culpa cuius opi. vr̄ cōis.
❡ Cōfirmo ēt qñ filius renunciat patre viuēte cum iuramentū
hr̄ditati si filius aliqd recipit dr̄ successisse ⁊ tanq̄ successerit
excluditur prout dicit bar.in.l.j.vj.q.C.qñ non pet.partes.sed
qñ nihil recipit quo ad successionē dr̄ adeo exclusus qꝛ hr̄ pro
mortuo vt dicit Bal.in.d.l.j.in. vj.q.ad fi. ⁊ Pau .de ca .in.l.
plane.§.si duobus.ff.de leg.j.igit̄ cū ꝑsona esset insuccessibilis
ac si esset mortu⁹ sicut mortuo monacho vel existente insucces⸗
sibili hereditas nō defert̄ monasterio:ita ī casu nostro pȝ qñ est
in successibilis.Nā videmus qđ si statutū simplr̄ excludit filiaȝ
ꝑꝑ masculos excludit̄ monacha.vt ꝑ do.An.⁊alios in.c.qđ cle
ricis extra de foro cōpe.⁊ sic nō defert̄ successio monasterio ꝑꝑ
que duo visum fuit qđ cōclusio firmata ꝑ p̄fatos ꝯsulētes eēt
multū dubia.❡ Sed tñ p̄missis nō obstantib⁹ ↄriam sniam ve
riorem esse existimo qđ imo dicta renūciatio non nocet dicto fi
lio effecto monacho.⁊ ꝓ fundamento premitto qđ aliud est re
nūciare ⁊ abdicare a se hr̄ditatē ꝑ viā repudiationis quo casu
renūciatio nō p̄supponit acquisitioneȝ.⁊ aliud est renūciare ꝑ
viā donatiōis.quo casu p̄supponit̄ acqsitio .ꝑut hr̄ i.l. fuit.q.
ff.de acq.hr̄.⁊ probat̄ ex dictis doc .maxime Pau.de ca.in.l.si
actionem.C.de pactis.⁊ bal.i.d.l.pactū.q.viij.⁊ hic scđs casus
verificat̄ in casu nr̄o:qm̄ filius renūciauit donando oīa bona ⁊
iura que habere sperabat in hr̄ditate paterna.⁊ sic talis dona
tio includit ⁊ p̄supponit prius acqsitionē .vt in.d.l.fuit.q .no.
⁊ in.d.l.si actionē. ⁊ si dicat̄ nō pōt donari talis spes seu talia
bona in spe.cum nō sit ꝯsiderabilis ꝑut declarat Bat.in.l .is
2 pōt.ff.de acq.here.⁊ Bar.in.l.fi.C.de pactis.respondeo ꝙ † tūc
nō donat̄ spes succedendi sȝ donantur bona hereditaria post

successiōem quesitā.vt dicit Bar.in.d.l.is pōt ad intellectum.
l.iij.§.de illo.ff.pro socio.⁊.l.spē.C.de donatio.⁊ sic dicitur pa⸗
ctum hereditatis iam quesite postq̄ est successum certo mō di⸗
sponēda vt declarat Bar.in.d.l.fi.in.ij.col.qđ olim erat impro
batum.vt in.l.qdam in iure.§.j.ff.de dona.⁊ hodie est nisi fiat
cōsentiēte eo de cuius hereditate agit̄ sumit ↄctus vires in ca⸗
su nr̄o a ꝯsensu patris nō a iuramēto qꝛ iuramētum nihil ope
raret̄ sine consensu pr̄is vt voluit Bar . in.l.stipulatio hoc mō
cōcepta.ff.de ver.ob.⁊.s̄.in cōsilio tactū est in hr̄ditate mr̄na.
❡ Quib⁹ premissis succedit clara ꝯclusio quod cēsetur facta
postq̄ hr̄ditas est q̄sita.ergo hȝ in se tacitam cōditionē si here
ditas acquiretur.sed in casu nr̄o nō acquirit̄.sed monasterio
igitur deficienti cōditione deficit dispositio.vt supra dictum
fuit in repudiatione.❡ Confirmatur qꝛ talis donatio non po
terat expresse conferri in tp̄s post ingressum religionis ⁊ pro⸗
fessionem quo tp̄e nō potuisset disponere.l.quod sponse .C.de
dona.añ nup.facit gl. in.l.illa īstitutio.ff.de here.insti.⁊ qđ di⸗
cit do.Abb.in rub.ex̄ de testis.⁊ gl.viij.q.j.in.§.his omnibus.
igitur nō censet̄ tacite in illud tp̄s collata.ꝑ id qđ no.Bart.in
l.si sub condi.ff.de cōdi.insti.quinimo in casu nostro vr̄ exp̄sse
in id tp̄s collata igit̄ nō valuit.facit.l .iurisditiōi.ff.de iu.om.
iu.❡ Nec dicat aliqs qđ talis donatio est cōditiōalis igit̄ attē⸗
dat̄ tp̄s donatiois ꝑut dixi ꝑ.d.l.si filius. cū ibi no.ꝑ Bar .qm̄
tp̄e existētis cōditiōis donās nō est habilis ad acqrēdū vel di⸗
3 sponendū igitur extremum ex quo a quo non est habile † ⁊per
consequens non pōt per fictionē trāslatiuā conditio retrotra⸗
hi ad tp̄s donationis vt dicit Bar.in materia ficte trāslatiōis
in.l.si is qui pro emptore .ff.de vsucap .ꝓpter quā rōne Bar.
quē sequuntur doc.s.qꝛ ꝯditio retrotrahit̄ in.d.l.si filius.tȝ qđ
attendi dȝ tp̄s cōtractionis.al's qñ retro nō posset trahi atten
di dȝ tp̄s existentis cōditionis vt probat̄ in pluribus legibus
ibi allegatis per Bar.❡ Ex qbus pȝ rñsio ad allegata in con⸗
trarium qꝛ loquūtur qñ fili⁹ est effectus successibilis.in casu aūt
nostro nō tollit̄ successio:sed de hereditate postq̄ fuerit succes⸗
sum disponitur vt dicit Bar.in.d.l.fi.❡ Postremo dico qđ
etiam si essemus in renūciatione abdicatiua idem esset dicēdū
⁊pro fundamēto premitto qđ in casu nostro causa finalis renū
ciationis fuit ingressus religionis.Istud assumptum ꝓbat̄ ex
duobus.❡ Primo qꝛ deducitur per viā cause in ꝓhemio per
quod cā finalis ostēdit̄.l.fi.⁊ ibi Bar.⁊ oēs.ff.de hē.isti.❡ Se
cūdo qꝛ hoc exprimit̄ in tali renūciatione in qua cū agatur de
magna donatiōe ꝑut dicit Bar.in.l .demōstratio falsa.ff. de
condi.⁊ demō.dum allegāt.d.l.fi.ff.de here.insti.al's enim non
est quoquo mō verisil'e qđ si credidisset remanere ī seculo qđ do
nasset seu renūciasset.⁊ sic satis dr̄ ꝯstare ꝙ al's nō fuisset renū
ciaturus si non transisset ad religionē.❡ Ex quo fundamen⸗
to infero qđ eo nō transeunte si donator noluisset nō habuisset
effectū donatio seu renūciatio per ea que ponit Bart.in.d. l.
demonstratio falsa.qñ tractat qñ cā finalis est falsa.⁊ in.l.ij. §.
fi.ff.de do.cum simi.⁊ sic per istud pactū effectualiter exclude⸗
batur si ingrediebat̄ religiōem al's non excludebat̄ effectuali⸗
ter.Ex qbus certe intuenti sequit̄ clara ꝯclusio in casu nostro
ꝙ sicut nō valeret statutū in casu Bar.in.d.l.fi.qꝛ esset impe⸗
4 dimētum vite cōtemplatiue † ideo nō dȝ valere pactū per qđ in
grediēdo religionem quis priuatur successione ⁊ nō ingredien
do non priuatur.argu.tex.in.§.sed hoc de p̄nti in aut.de san
ctissimis ep̄is.⁊ ita in terminis voluit Ang.in.d.l.disputatio
ne.Quidā nobilis genere natus.❡ Confirmatur.nā lȝ dictus
renūciās dispositus esset ad intrandū religionem : tñ vt dicit
veritas in euāgelio .xij. ore sunt diei qbus volūtas hoīs pōt
variari.vñ propter dictū pactum posset variatio induci ⁊ im
pediri vita ꝯtemplatiua.igitur sicut dicta ratiōe nō veleret sta
tutum ita nō valet pactū qꝛ stāte eadem ratione de statuto ad
pactum valet argumentum iuxta no.in.l.nō impossibile.ff.de
pactis . ⁊ si dicat mutatio volūtatis nō presumitur .l.cum ta⸗
citum.ff.de proba . tradit Barto.in.l.fideicom.§.si rem.ff.de
leg.iij. Respondeo qđ licet non presumatur tñ tale pactū per
quod existens in seculo non priuaretur dictis bonis sed tran
secundo ad religiōem sic posset inducere mutationem volūta
tis sciens se bona recuperare. ⁊ sic posset retrahi a religione q̄
possibilis retractio est causa annullandi renunciationem ne
impediatur vita contemplatiua vt habetur in.d.§.sed hoc de
presenti. Ex quibus pȝ qđ nō obstat autoritas Bar.⁊ Bald.
in.d.l.fi. qꝛ ipsi loquuntur quādo filius pacto iurato se exclu⸗
dit: ita qđ reperit se exclusum siue ingrediatur religionē siue
non .vnde non potest inducere impedimētum vite contempla
tiue.sed in casu nostro illo non ingrediente poterat renuncia
tio irritari. igit̄ stat ratio p̄missa. ⁊ pro hoc facit qđ dicit Ioā.
de Imo.in.l.stipulatio hoc modo concepta .ff.de verbo.obli.
vbi dicit qđ doctrina Ioā.andr. in dicta regula sine culpa est
vera qꝛ non priuatur secundo genitus ex eo qđ fiat clericus ex
quo etiam existens laycus priuatur secus in casu Bart .in.d.

l.fi.quia

l.fi.q: priuatur tantũ si ingreditur religionem. & ita est casus noster. & probantur premissa per ea que ponit Jo.an.in addi. Spec.referendo disputationem Tho.de formaginis.in rub. de sta.mona.in versi.disputata fuit hec questio. & Barto.in .l. ij.ff.de his que pene no.in ratiõe decidẽdi. & sic expremissis cõcluditur quod dicta renunciatio non tenuit .ex qua conclu.infertur qđ nõ obstant allegata in cõtrarium.q: loquũtur stãte validitate renunciationis. & ita cõcludo in isto puncto q apud me nouus est. Laus deo omnipotenti &c.

¶In hoc consilio continetur.

¶Difficilis & dubius ist articulus. Actore nihil pbante reus nõ cogitur iuramentuz suscipere.iuxta.l.manifeste turpitudinis.ff.de iureiurã.qđ late & subtiliter hic demonstratur.

¶Consilium.clxxxiiij.

1 ☞Lex. manifeste.an habeat locũ si actor nihil probauit. et iuramentum deferatur.

Dominus labia mea aperiat & spiritussanctus illuminet intellectum. ¶Difficilis & dubius est articulus si actor nihil probauit. & defert reo iuramentum . an locum † habeat.l.manifeste .ff. de iurein.s.quod reus iurare cogatur vel iuramentum referre in quo speculator isignis practicus in ti.de iuramenti delatione.ver.finautẽ reus tenuit quod nõ. & sic limitat.d.l.manifeste. mouet ex duob⁹. ¶Prio per regulã gñalẽ q̃ hz qđ actore non probante reus absolui debet.l.qui accusare.C.de edendo.c.j.extra vt ecclesia.beneficia.cum si. ¶Secundo per tex.in.c.fi.i ver. sane.extra de iureiurã. vbi actor nihil pbante dicitur reo iuramẽtũ nõ esse deferendũ sed ipsum debere absolui. & hanc opi. approbat Jo.an.in addit.:maxime cum transeat alia allegando. & cum in pri.operis ipse attestetur quod approbat omnes opi.Spec.quas expresse nõ improbabit.vnde in practica non recederem ab opi.tantorum virorum.videamus tamen de veritate articuli. Et in primis aduertendum est quod ad primã rationem respondebat Pau.de ca.do.Jo.de monte sperello. & do.Alex.qui contrarium tenent quod dicta regula venit limitanda nisi actor reo iuramentum detulerit per tex.d.l.manifeste cum si. Quorum rñsionẽ probo. Nam ẽt si actor aliquid pbat vel hz aliquam psumptionem pro se reus venit absoluendus per regulaz.d.l.qui accusare cuz si. Et tamẽ hoc casu reus cogit iurare vel referre si iuramẽtum aperte deferatur per.d.l. manifeste.vt oẽs fatent igit pz qđ regula.d.l.qui accusare non tollit dispõnem.d.l.manifeste. Sed ab ista rñsione potest ratio Spe.defendi.qm regula.d.l.q accusare reperit tñ limitata qñ actor aliquid probauit vel hz presumptionem.ar.l.in bonefidei.C.de rebus credi. & probatur clare in.d.c .fi.igitur in alijs stat regula firma.l.nam qđ liquide.ff.de pen.lega. & per.Dy.in rub.de re.iur.in.vj. & sic vbi nihil est pbatũ reus absolui dz.et per istã simplicez rõnem opi.Spec .tz do.Abb. Moder.in.c. j.extra vt ecclesiastica beneficia. ¶Videamus ergo.an tex. in d.c.fi.in ver.sane.probat conclusionem Spe. & videbatur nõ pbare. quia vt dicunt Pau.de ca. & Mod. tenentes cõtrarium ille tex.loquit in iuramẽto necessario seu purgatiõis qđ defert a iudice. & iste vr cõis intellectus doc.ibi.nos autem loquimur in iuramẽto qđ defert a parte parti in quo locum hz.d.l.manifeste. & eodẽ modo rñdetur ad.l.in bonefidei.C .de rebus creditis.vbi ẽt hanc opi.tenuit Baldus in antiqua lectura. & tenuit etiam do. Pau.de ca.in.l.iusiurandũ. & ad pecunias.§.ait pretor.ff.de iureiuran . ¶Sed aduertendum. Primo qđ tex.i.d. ver.sane.in pri.potest gñaliter itelligi etiã qñ iuramentum defertur a parte dupliciter iducẽdo in primis quia põtifex i pri. tex.de vtroq; iuramẽto tam de delato a iudice q̃ a parte facit mẽtiõem demum in ver.sane .vult determiare qñ deferri põt. & sic cum sit clausula per se posita referri dz ad oĩa superiora.l. talis scriptura.cum ibi no.ff.del eg.j. & maxime ad proxima.l. si idem cum eodẽ.in fi.ff.de iurisd .om.iud.sed i proxio ver .de iuramẽto.a parte debito facit mẽtiõem igitur &c. ¶Secundo q: tex.dicit qđ actore nõ probãte reus dz absolui ẽt si nihil prestiterit dicit Joã.an.i.si nõ iurauerit. & sic gñaliter vult q actore nõ probãte reus nõ iurãs debet absolui.igitur generaliter debet itelligi. & maxime q: immediate in primo precedẽti.ver. fit mẽtio de vtroq; iuramẽto que precedẽtia cẽsentur in sequẽtibus repetita.l.titia.§.idẽ rñdit.ff.de ver.ob.vel ex precedentibus sequentia declarantur.l.si seruus plurium.in fi.ff.de le.j. Et põderãdũ est ẽt q: tex.dicit & si nihil prestiterit que dictio nihil est vniuersalis negtiua.l. naturalr.§. nihil cõe. vbi glosa ff.de acqui.pos. & tradit Jo.de imo.in.l.peregre.§. quibus .ff. de acquir.pos. Que verba relata ad iuramentum exponi deberẽt.i. & si nullum iuramẽtum prestauerit. & sic vniuersaliter siue fuerit delatum a parte siue a iudice. & subdit in fi.sumus põtifex qđ si actor probauerit tũc deferẽdum est reo vel actori put iudici videbitur. ¶Sed posito qđ illa litera loqueret in versi. sane. ¶In iuramẽto delato a iudice:tñ adhuc nõ vr bona responsio dñi Pauli & modernorũ.qm vt dicit d o .Abb.modernus in.d.c.fi.si ex hac causa q: actor nihil pbauit recusari põt⁹ iuramentum necessariũ delatum a iudice.vt ibi est casu s clar multomagis vr qđ recusari possit iudiciale delatum a p arte.allegat ad hoc no.per Joan.an.in.c.j.extra de clande.despõ. ipube. & tex. & in.c.ij.eo.ti. & dicit hoc tenere ibi Joã.an.tam super tex.q̃ super glo. & Bar.in.d.l.in bonefidei. & in.l.admonendi. ff.de iureiurã.subdens qđ multi decipiuntur simplr intelligẽtes.d.l.manifeste. & ista dicta sequitur ibi pstantissim⁹ doctor do. Marianus socinus senensis. ¶Sed ad istaz respõdet do. Alex.de Jmo.in.d.l.manifeste.vbi sequẽdo contrariam opi. dicit qđ q̃uis actor nihil pbauerit ista nõ est iusta cã recusandi iuramentum iudiciale:q: si reus est de veritate informatus turpe est si neq; vult iurare per se neq; referre. & sic isto casu hz locum rõ.d.l.manifeste.scđo dicit qđ nõ ob .d.l.in bonefidei . & similia iura. & sic tex.in.d.ver.sane.q: loquuntur in iuramento necessario deferẽdo a iudice pp iopiam probatiõis in quo nõ hz locum relatio :q: nõ defert a pte iuxta no.per glo.in.l. pñti. C.de his qui ad ecclesias confugiũt.ideo nõ hz locum in eo ratio.d.l.manifeste.q̃ est q turpe est nolle iurare aut deferẽti nolle referre nam iudex qui defert iuramentum necessariuz nõ hz ipse iurare ex relatiõe. Tertio dicit qđ si bñ aduertatur ad verba Jo.an.in.d.c.fi. & Bar.in.d.l.in bonefidei. & in.d.l.admonẽdi.loquũtur in iuramẽto necessario deferendo per iudicem in quo est diuersa ratio vt probatum est. & sic residet in hac opi. ¶Nõ põt negari quin dicte autoritates loquãtur in iuramento necessario delato a iudice tñ in iuramẽto delato a parte est eadem rõ vt statim dicetur :ergo eadem iuris dispositio.l.illđ ff.ad.l .aq. & ad ratiõem do .Alex. rñdeo qđ vero esset nisi re⁹ hz iustaz cãm recusandi quo casu oẽs in.d.l. manifeste .fatẽtur qđ nõ ↄuicitur de turpitudĩe si nõ vult iurare neq; referre. qđ autẽ dicat reus hr̃e iustam cãm põt ostẽdi ex regula.d.l.qui accusare. Jtem & scđo ex alio nã actor & reus nõ debent ad imparia iudicari.l.fi. C.de fructibus & litis expẽsis:sed actor qui est in casu victorie ad cõdemnatiõem nõ dz grauari supflua pbatiõe iuramẽti qñ plene pbauit nec vcz ↄsuetudo i ↄtrium.casus est no.i.c.ij.extra de pba.ergo fortius qñ reus est in casu victorie ad absolutiõem: q: actor nihil probauit nõ dz grauari superflua probatiõe iuramẽti. & ita per illum tex.in.d.c.ij.tz do. Abb.moder. & fortius in reo:quia sequi dz absolutio.ar.l.arianus.ff.de act. & oblig.facit regula q: qđ operat propositum in proposito operat oppositũ in opposito.l. & si ↄ.ff.de vul. & pup. cum vulgaribus. ¶Confirmo q: delatio iuramenti est spẽs probatiõis ex quo si nõ iurat & nõ refert .vt i.d.l.delata. & .in.l. gñaliter.§.j.C.de iurein. Regula aũt est qđ nimis graue est q actor de domo rei pbatiões sumere velit.vt in.l.nimis graue. C.de testibus. & in.l.fi. & ibi no.C.de edẽd.ex quibus concludo qđ iusta cã dr moueri ad recusandũ in casu nr̃o .igit nõ hz locum.d.l.manifeste.facit qđ statim dicã. ¶Nec rñsio data ad .c. fi.in ver.sane.vr bona.naz vr mihi qđ fortior sit rõ in iuramento delato a iudice.qđ ostẽdo reuoluẽdo ratiõem do.Alex. contra eũ.nam si qñ defert a iudice: & pars nõ hz iustam cãm recusandi cogit iurare.als habet pro cõfesso .nec põt se exonerare referẽdo sicut qñ defert a parte.d.l. gñaliter.§ .finaũt .igit fortius afficit delatio iuramẽti facta a iudice.potuisset eni lex disponere qđ posset parti referre cũ iudex succedat in locum partis.l.si ob cãm.C.de euictio.ergo fortius idem dicendum in delato a pte qđpatet i delato a iudice. Cõfirmo q: turpitudo causatur in recusatiõe iuramẽti sine cã .qđ pz q: in delato a iudice habet pro cõfesso si nõ iurat sine cã.vt in.d.§.finaũt.sz quando defert a parte cõcedit qđ possit referri.vt in.d.l.manifeste.pro hoc ẽt facit q: tex.in.l generaliter.§.j. eqparat hos duos casus qñ iuramẽtum est delatũ a iudice & qñ est delatũ a parte iudice approbãte.igitur sicut qñ deferatur a iudice iuste recusatur actore nihil probãte:ita qñ deferat a parte iuxta no.per gl.in l.si quis seruo.C.de furtis . ¶Confirmo q: tunc locum hz.d.l. manifeste.qñ delationem partis iudex approbat als nõ.vt in d.l.gñaliter.§.finaũt. & vtrobiq; doc.si ergo dz interuenire autoritas iudicis dici potest ẽt a iudice delatum iusta illud oĩa nostra facimus quibus nostrã autoritatẽ impartimur .l.ij.§. omnia.C.de veteri iure enucleãdo. & in.c.cum aliquibus.de rescri.in.vj.ergo non vr qđ inter ista iuramẽta sit sufficiẽs ratio diuersitatis. ¶Preterea ↄfirmo viua rõne.nã tunc reus non põt recusare.qñ iudex approbat.d.§.finaũt.sed dicãt mihi q ↄtrium tenẽt si actore nõ probante dr iusta cã pp quam iudex non dz reum cogere ad iurandum.vt in.d.ver.sane.qũo nõ dr iusta cã non approbandi iurm delatũ a parte non video.ex quibus ↄcludit qđ vera vr ratio dñi Abbatis in.d.c.fina.qui arguebat a fortiori non obstãte respõsione domini Alexãdri.

¶ Sed reperio qd insignis doctor do. Franc.aretinus addu
cit tres leges ꝯ istam cõclusionem. ¶ Primo adducit tex.in.l.
fi.in.ij.responso.C.de fideicommis.vbi patet qd etiam quando
nulla ꝓbatio est ex parte actoris põt iudiciale iuramentuꝫ de
ferri: ⁊ reus tenet illud subire. sed respondeo qd ibi est spãlis
decisio exorbitãs in aliqbus a regulis iuris siue teneas lecturã
glo.siue doctoꝝ. Nam ibi iurm reo delatum referri non potest.
igitur sumus in casu exorbitãti.aliud speciale est ibi:qꝛ licet re
gulariter actore non ꝓbãte reus absolui debeat.d.l.qui accusa
re. nec reus teneat iurare.vt in.d.c.fi.vt.s.dictum fuit.igitur
illa lex nõ est trahenda ad ꝯsequẽtias.vt in regula ea que. cum
materia de reg.iur.in.vj.vnde dicunt doc.in.d.l.fi.qd.l.manife
ste procedit qñ pro actore erat aliqua presumptio.ibi aũt i.d.
l.fi.ꝯcurrũt multa.fauor vltime volũtatis negatio cõneti ⁊ re
cusatio iuri vt ibi dr.si vero teneamus aliam lecturam doc.ad
huc tantomagis apparet ibi specialitas illius casus:vt ibi pꝫ.
⁊ insti.de fideicõ.her.in fine.si ergo ibi est spãle igit in ꝯriũ est
ius cõe.l.ius singulare.ff.de legibus. ¶ Secundo adducit tex.
in.l.tutor.in prin.ff.de iureiuran.dum dicit tex.tutor deficien
tibus omnibus aliis ꝓbationibus deferẽs iusiurãdum audiẽ
dus est.ergo reus erat in casu manifeste victorie.⁊ tñ cogit iu
ramentũ subire:sꝫ respõde qd ab initio tutor vidẽs se nõ habe
re ꝓbationem detulit a principio.igit est audiendus.secus si
post cãm discussam deferret.vel dici põt ibi speciale esse fauo
re pupilli vt lꝫ constet sibi deficere omnes alias ꝓbationes:tñ
reus cogit iurare vl referre. Nec mirum.si enim fauore vltime
voluntatis cogit.vt.in.d.l.si crimen ẽt fauore pupilli.vt in.c.fi.
de re iud. ¶ Tertio adducebat.in.l.gñaliter.in princ.C.de re
bus creditis.vbi dr iuramẽtum posse deferri non solum in me
dio litis ⁊ in fi.sed in pri.igitur etiã deferri põt qñ intentio acto
ris non est fũdata. sed illam intellige secundum Modernos
in.d.l.mãifeste.nisi sit iusta causa recusandi:puta qꝛ actor ali
quã pro se habebat presumptionem.alias secus prout est quã
do actor nihil ꝓbauit.vñ dicit ille tex.qd delatio non vrget nisi
sit approbata a iudice qui arbitrabitur an cogatur iurare vel
referre. Hanc rñsionem ego probo concludenter qꝛ ille tex.pa
riter loquit in delato a iudice ⁊ in delato a parte.sed a iudice
nõ dꝫ deferri actore nihil ꝓbante.vt in.d.versi.sane.igit vt equa
lis sit determinatio loquit qñ pro actore est aliqua suspitio vel
probatio.ar.l.nam hoc iure.ff.de vulg.⁊ pup. ¶ Et ita tenen
do hanc opi.qd sit iusta causa recusandi.respondet istis mo
tiuis Aretini.lꝫ de eo mẽtionem nõ faciat do. Jo.baptista de
sancto Seuerino preceptor meus in.d.l.manifeste.qui etiam
contra dictam conclusionẽ adducit duas alias leges. ¶ Pri
mo tex.in.l.fi.§.lniam.C.de iure delib.vbi reus compellitur iu
rare etiam quando actor nihil probauit.quẽ tex.ꝫm eum indu
cebat Andreas de ysernia.solue qd illa lex loquitur in iuramẽ
to purgationis.vt idem doc.respondebat.⁊ ita illum tex.intel
ligunt doc.in.l.admonendi.ff.de iureiurã. ¶ Secundo addu
cit tex.in.l.si quis iusiur.C.de rebus creditis.vbi postq̃ aliqs
temptauit probare per testes ⁊ postea confugit ad iusiurãdũ
deferendum parti tamen ibi nõ potest qꝛ variauit.Nã prius
detulit deinde reuocauit ⁊ voluit probare ꝑ testes. Postea ter
tio volebat ad iusiurandum redire dr ibi ꝙ non admittitur.
innuit illa lrã qd si non variasset ad iusiurandum fuisset admis
sus.sed solue qd actor fuisset admissus si aliqua iusta cã super
uenisset pp quã a testibus fuisset recedendũ ⁊ ad iuramentum
cõfugiendum.⁊ ita colligitur ex illa.l.vbi ꝓpter ꝓbationes su
peruenientes licuit recedere a iuramento qd als non licuisset.
sicut ergo ibi non lꝫ sine cã relicta via iuramenti confugere ad
testes:ita nec liceat desperata probatione confugere ad viam
iuramenti nisi noua causa subuenerit. ⁊ ita dicit esse de mente
Bar.in.l.nõ erit.§.fi.ff.de iureiurã. ¶ Et ex hoc infert qd lꝫ
quando constaret actorem nihil omnino probasse reus nõ co
gatur suscipere iuramentuꝫ in terminis.d.l.manifeste.tamen
si de nouo apparuit ipsi actori testes non probasse non ex de
fectu dicti:sed qꝛ ꝯ personas testiũ aliquid est obiectum pp qd
eis non credit ⁊ illud erat prius occultum tũc poterit ad iura
mentũ confugere ꝫm terminos.d.l.manifeste.qd dicit no.⁊ ꝑ
aliũ nõ dictũ sꝫ hꝰ est de mẽte alioꝝ ex quo nõ põt negari quin te
stes tunc faciãt suspitionẽ quo casu speculator ⁊ sequaces te
nent locũ hrẽ.d.l.manifeste:⁊ pro ista opi.Spec.quã sequitur
Bal.in.l.ij.in repeti.ff.de iureiuran.adducit tex.in.l.in ꝯcti
bus.§.illo.C.de nõ nu.pecu.vbi ꝫm vnam expositionem quan
do actor plene ꝓbauit põt recusare iurm delatum in eo.igitur
ecõtra qñ nihil probauit põt reus recusare.⁊ sic pro ista parte
habemus Specu.Jo.an.in addit.Francisc.de albergottis.d.
Ab.do.Marianũ ⁊ do.Jo.bap.quoꝝ autoritas ꝓualere dꝫ
autoritati Bal.qui fuit ꝯrius pau.de ca.do.Alex.⁊.Are.⁊ sic
pro ea esset iudicãdum:cum ẽt ratiões vrgeant. ¶ Sed in casu
nrõ casus est magis clarus qꝛ vt narrat iuramentum defertur
sup societate seu sup quodã pacto sup qua societate als fuit li
tigatũ compromissum lis decisa.⁊ nihil fuit probatũ de tali pa
cto pars nihil petẽdo cõfugit ad iuramẽtum qd ex tribꝰ facere
nõ põt. ¶ Primo adduco text.quem allegat prefatus doctor
do.Jo.bap.in.l.marcellus.§.j.ff.rerũ amo.ꝓut illũ tex.expo
nit do.And.de ysernia.qui tex.dum dicit si vidit magis iusiu
dum deferre exponit.i.q̃ ꝓbare.⁊ sic dictio magis stat electiue
⁊ vult in effectu qd aduersarius cogitur iurare si aduersarius
vult potius iuramẽtum deferre q̃ ꝓbare.igit a ꝯrio sensu pro
bat ꝫm eũ quod si elegisset viã ꝓbandi nõ potuisset recurrere
ad iuramentum.ita dicit intelligẽdũ illũ tex.cuius ar.attentat
qd si anteq̃ eligeret viã ꝓbandi põt deferri.⁊ reus iurare coga
tur alias statim ꝙ elegerit viã ꝓbandi nõ possit amplius coge
re ad iurãdum.⁊ do.Jo.qd nõ meminit se legisse ab alio dictũ
Pau.de ca.enim tũc voluit qd nõ cogat qñ conatus est proba
re ⁊ cõstat nihil ꝓbasse qd tũc reus nõ cogat iurare alias secus
do.And.de yser.voluit qñ tẽtauit ꝓbare. qs aũt dubitat qd si
iam fuit lis iter dictas ꝑtes ⁊ sup societate discusserit qd pars
tale.c.deduxit verisimilit ⁊ super eo fuit discussum arguendo
acõiter accidẽtibus iuxta.l.neq̃ natales.C.de ꝓba.pp quã cãꝫ
iudex talẽ iuramẽti delatiõem approbare nõ dꝫ.⁊ ad hꝰ adduco
dñm Cardinalẽ florẽtinũ quẽ nullus allegat in.d.c.fi.vbi dicit
quod pars põt deferre iuramẽtum in quacũq̃ parte litis ⁊ si iu
dex ex cã approbat iurare cogit per.d.l.manifeste.⁊ de causa co
gnoscit iudex ad quem si sine iusta cã approbasset.d.l.generali
ter.§ si ipse autem. que auteꝫ dicatur causa sufficiens quare iu
dex ante factas probatiões possit iuramẽtũ deferre vel a parte
delatum approbare colligitur ex cõiecturis facti.ex quo infert
quod ille tex.in ver. sane.procedit nisi sit locus delationi iura
mẽti:vt qꝛ actor semiplene ꝓbauit vel ẽt si ante factas ꝓbatio
nes actor deferat iuramẽtum reo ⁊ iudex approbauerit cogit
iurare vel referre.⁊ idem si iudex detulit ⁊ dicit predicta signã
da:quia vidit in examinibus dari.d.l.manifeste.⁊ hec discuti
cum magna altercatiõe.⁊ sic notãdum ex causa ⁊ ex coniectu
ris vult qd iudex habeat a pricipio ẽt approbare.item vult qd
non sit differẽtia an iuramẽtum a iudice vel a parte deferatur.
⁊ qd dispositio.§.sane.locum habeat ẽt in iuramento a ꝑte de
lato.⁊ sic pro ista parte cõcludit apertissime prefatus doctor.
¶ Secũdo presupponẽdo qd in casu nostro nulla est lis inter
partes ex quo q petit iuramẽtũ deferat.⁊ sic est tantum lis su
per iuramẽti delatione. vnde nulla est lis nullũ iudicium nisi
super delatione iuramẽti cũ libellus ostẽdat futurũ iudicium.
l.edicta.C.de edendo. Jura autẽ que artant ad iurandum pre
supponunt aliam litẽ ⁊ aliud iudiciũ super quo iuramẽtũ de
feratur.vt est casus.in.d.l.gñaliter.dum dicit qd in principio
⁊ medio litis põt deferri igit non hñt locum in hoc casu cum
nulla presupponat lis.qñq̃ iura vnuꝫ decidũt ⁊ aliud presup
ponũt non hꝫ locum decisio nisi presuppositum probetur.ad
hoc glo.no.in.l.mancipia.in verbo aduocandum.C.de ser.fu.
⁊ est tex.⁊ ibi Bal.in.l.j.§.item illud.ff.ad sil. ¶ Confirmatur
ista cõclusio per tex.in.l.delata.C.de iureiuran.vbi dicit qd co
gitur iurare vel soluere.igitur loquitur qñ aliquid petit a reo.
⁊ ita ẽt statutuꝫ curie mercantie loquitur.igitur loquunt iura
cõia ⁊ statuta qñ aliquid petit qꝛ nihil petenti iudex nihil ipar
titur.l.iiij.§.hoc autẽ.⁊ ibi Bar.ff.de damno infe.sed in casu
nostro nihil petit.igitur non habẽt locuꝫ iura ꝓdicta. ¶ Con
firmo nam lex ⁊ statutum in penam ⁊ ꝯtumaciam nolentis iu
rare vel referre volunt qd condẽnetur ⁊ cogatur soluere. Sed
cum in casu nostro nihil petat non potest ista pena verificari.
igitur cum pena non verificetur: non verificatur dispositio.
Ita probat glo.preallegata.in.d.l.mancipia.quã ad hoc pon
derant ibi Jaco.butri.Fulgo.⁊ Pau.de ca.⁊ sic ex hoc capite
res est clarissima. ¶ Postremo ex alio capite ostendit quod ta
lis delatio non sit a iudice approbanda:qꝛ talis delatio est su
per capitulo societatis mediante quo ostẽderetur quõ societa
tis lucra essent diuidẽda.sed talis lis ⁊ questio fuit alias discus
sa ⁊ sopita per laudũ latũ in eadẽ curia qd nullo mõ retractari
potest. igitur non põt super hoc iuramentum deferri qd tantũ
vsq̃ ad fines litis cõceditur vt in.d.l.generaliter.§.j.⁊ sic post
censere denegare.l.statu lib.§.stichum.ff.de leg.ij.l.cum pretor
ff.de iudiciis.Cum enim lis sit sopita non curat lex qd iuramẽ
tum deferat qd ad finiẽdas lites fuit inuentum.l.j.⁊.ij.ff.de iu
reiurãdo. ¶ Quinimmo potiꝰ lex abhorret quod lites ex liti
bus oriantur.l.iiij.§.ait pretor.⁊ ibi nota.ff.de re iudi.ex qui
bus omnibꝰ arbitror indubitãter quod domini officiales nõ
debent talem delationem iuramenti approbare sed reiicere.

Laus deo omnipotenti. Amen.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ In facto presupponit qd inquirit ꝯ Angel.si testis falsum
deponit sup eo qd parti aduerse nõ nocet neq̃ preiudicat pe
na falsi non tenetur.⁊ hoc latius prosequit in consilio sequenti.
vbi in hoc

Ubi in hac materia quatuor casus distinguuntur ⁊c.

¶ Istud consilium habes duplicatū.s̄.in.j.vol.consi.ciij.

¶ Consilium.clxxxv.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ In facto presupponit̄ qḋ ı̄quirit̄ cōtra Ang.hebreū qualiter:existente contentione de quadã citula inter ipsum ⁊ quendã Michaelē ipse Angelus protulit infrascripta verba el nō porrebe fare idio che io hauesse scambiata ⁊c. Itē presupponitur qḋ quidam Franciscus.

¶ Uide hoc consilium duplicatum.s̄.in.j.val.consi.ciiij.

¶ Consilium.clxxxvj.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Post redditū a me precedēs cōsiliū dn̄s iudicare debens plura adducit cōtra cōclusionē supra firmatã q̄ ⁊ si videant̄ p̄mo aspectu satis vrgere tamē recte ⁊ diligēter intuēti nō cōcludūt in casu nostro adhuc subtiliter consideranti p3 etiã r̄n̄sio ex dictis in precedenti cōsilio tn̄ vt morem gerã ⁊ dn̄o iudicare de locati ⁊ prefato iniquisito rem ipsam clarius ⁊ latius declarabo. vnde pro veritate presentis hesitationis nō discurrēdo singulas opiniones ⁊ autoritates quas referre longū ⁊ inutile fore arbitror puto cōsiderandos esse quatuor casus: ex quibus clara apparebit veritas presentis hesitatio.

¶ Consilium.clxxxvij.

1 Instrumentum liberationis probat obligationem.
2 Dominium qn̄ probetur per instrumentum emptionis vel locationis.
3 Gabellarum exactio arguit imperium.
4 Adminiculum quid sit.
5 Jurisditio probatur per instrumenta in antiquis.
6 Fama p̄bat dominium ⁊ possessionem in antiquis.
7 Instrumentum concessionis principis facit plenam probationem.
8 Transumptum debet fieri citata parte.
9 Citatio ⁊ alie solennitates presumuntur interuenisse in antiquis.
10 Tabellionatus p̄batio non requiritur in antiquis.
11 Dominio autorum p̄bato probatur ⁊ dominium de presenti.
12 Instrumentum fidelitatis p̄bat quasi possessionem iurisditionis in antiquissimis.
13 Probatio verisimilis admittitur ratione difficultatis p̄bãdi.
14 Constitutum contra constituentem p̄bat possessionē de recēti.
15 Gabelle exactio p̄bat quasi possessionē iurisditionis.
16 Scriptura priuata facta a nobili quã fidem faciat.
17 Assertio partium qn̄ probet quoad preiudicium tertij.
18 Probatio que fit per instrumenta in antiquis est melior illa q̄ fit per testes.
19 Jurisditionalis actus exercendo dicitur quesita quasi possessio iurisditionis.et nu.21.et.23.
20 Libri cōitatis existentes in archiuo quã p̄bationem faciant.
22 Scientia cum patientia nō arguit consensum qn̄ non poterat actus impediri.
24 Interdictum recuperande competit etiam pro iuribus incorporalibus.
25 Jurisditionis quasi possessio queritur ex longeua possessione cum titulo.
26 Bonafides ab initio requiritur in prescribenda iurisditione.
27 Fama qḋ res spectat ad alium inducit malam fidem ⁊ impedit prescriptionem.
28 Jurisditio prescripta respectu certi loci ⁊ personarum non extenditur ad diuersam speciem.
26 Judex in p̄pria causa qn̄ sit ille qui non recognoscit superiorē.
30 Uasallus si conueniatur coram aliquo tanq̄ dn̄o feudi: ille dn̄s non poterit cognoscere si negatur feudum ad eum pertinere.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illumininet intellectū. ¶ In cōtrouersia que vertit̄ inter illustrē dn̄m plūbini.⁊ magnificū dn̄m Andreã de picolominibus dn̄m Castilionis super iurisd.castri alme ⁊ eius curie visis multis instrumētis ⁊ scripturis ⁊ pēsatis his que in facto narrant̄. ¶ Circa plura p̄ntis cōsultationis inuestigatio versabit̄. ¶ Primū circa dn̄m ⁊ proprietatē iurisd.dictorū locorū. ¶ Scd̄o quis p̄betur fuisse vel esse in quasi possessione iurisd. ¶ Tertio an illustris.do.Plūbini seu cōitas scarlini sibi subdita aliquã iurisditionē p̄scripserint. ¶ Quarto qs p̄ntis cōtrouersie iudex cōpetens esse dicat̄. ¶ Circa primã difficultatē cōcludo qḋ antiquis tp̄ibus dn̄i dicti castri alme ⁊ sic autores magnifici dn̄i Andree habuerūt iurisditionē in dicto castro curia ⁊ districtu. ¶ Ista cōclusio multipliciter p̄batur in p̄mis per instrumentū cōfectum de anno. Mccxlvij.de mēse Nouēbris in quo instrumēto quidã Ugolinus. Primo liberat hoīes quosdã dicti castri a quibusdã oneribus. ex quo arguitur ipsum habuisse signoriã dn̄ium in dicto castro. Scd̄o cōcedit quedã respectu curie ⁊ districtus q si non habuisset iurisditionē cōcedere nō potuisset. ¶ Primū p̄bat̄ nã liberat ab angarijs ⁊ pangarijs que differunt̄ onera patrimonialia p̄sonalia vel mixta. vt habet̄ in.l.munerū.§.fi.ff.de mune.⁊ hono. Ad idē tex.⁊ gl.in.l.his honoribus .§.angariarū.ff.de vacat.mune. Que onera non imponūtur nisi ab habētibus iurisditionē. vt per Bar.in.l.prescriptū.§.fi.ff.de mune.⁊ hono.⁊ late in.l.j.C.de mulieribus.⁊ in quo loco ¶ Hoc etiã p3 liberatione a presta.homagij.⁊ a quibusdã alijs que etiã significãt iurisd.⁊ signoriã vt tradunt Spe.⁊ Jo.an.in ti.de feu.§.ij.in p̄n.
1 †Ex instr̄o em̄ liberationis probatur illos fuisse ad illã obligatos. vt in.l.x.ff.de ver.ob.qm̄ per instrumentū p̄ua.p̄batur habitus.l.ij.⁊ ibi Bald.C.de iure annulorū aureorum ⁊ no.Bal.in l.fi.in.iij.col.C.de sentētiam passis.⁊ per Bar.in.l.legata inutiliter.ff.de adimē.leg.cū si. ¶ Scd̄m p̄batur q2 concessit liberum vsum quo ad quedã in curia.⁊ districtu quam seruitutem concedere non potuisset nisi fuisset dn̄s curie ⁊ districtus.l.ij.ff.de serui.titu.generali.l.per fundum.ff.de serui.rusti.predio.⁊ in.l.fi.ff.cōia prediorū. habere autem dn̄ium iurisditionis curie ⁊ districtus. ¶ Primū de curia p̄batur q2 nihil aliud est quã ius quoddã vniuersale sub quo p̄ncipaliter comprehenditur iurisditio loci vt in.c.cum Bertoldus.in verbo cum vniuersitate.de re iud.⁊ est tex.⁊ ibi ponit Bal.in.c.j.§.item si quis quib.mo.feu.amit. Tradit elegans doctor do.Nellus de sancto Gemi. in secunda parte secundi tp̄is questione.lvj.iurisd.etiam significat verbum districtus f̄m Bal.Abb.⁊ alios in.c.licet causam. de p̄ba.⁊ Bal.in.l.j.§.cum vrban.ff.de offic.prefecti vrbis.⁊ p glo.in.c.vbi periculum de elec.li.vj. ¶ Secundo principaliter probatur per aliud instrumentum confectum in anno domini. Mccxciij.in quo quidam dictus Jacob⁹ vendidit dn̄o Raynerio comiti de Ilcio castrum Rocham de alma cum signoria iurisd.mero ⁊ mixto imperio que se habere asserebat.⁊ hoc p verba multum pregnantia. Ex quibus patet qḋ vēditio facta fuit
2 tanq̄ a dn̄o ⁊ habente iurisd.†⁊ l3 per tale instrumentum emp. non probetur dn̄ium iurisd. vt habetur in.l.proprieta.⁊ in.l.cūres.C.de p̄ba. tamen per instrumentum cum alijs adminiculis bene probatur. ita multum notanter voluit Ange.in.l.officiū.ff.de rei vend.⁊ p̄batur in simili. nam l3 per solum instrumētum loca.non p̄betur dn̄ium vt in.c.inter dilectos.cum ibi plene no.extra de fid.instru.⁊ per Spe.in ti.de locato.§.nunc aliqua.ver.lij.⁊ ver.liiij.⁊ p Bar.in.l.legata inutilititer.ff.de adimen.lega. tamen qn̄ alia concurrunt etiam per instrumentum locat.p̄batur dn̄ium. ita singulariter voluit Bar.in.l.nō ab re C.vnde vi. ¶ Ex quibus infero qḋ idē p̄batur per aliud instrumentum factum de anno dn̄i.Mcccxxv.in quo Bertin⁹ bini vendidit quartã partē castri curie ⁊ districtus alme ⁊ eius territorij iurisditiōis ⁊c. que verba etiã significant dn̄os dicti castri habuisse dn̄ium iurisditionis vt ex precedētibus patet. ¶ Hoc idē p3 ex alio instrumēto venditiōis facte per Nellū bindini de castro alme ⁊ eius iurisditionis. ¶ Confirmãtur premissa p copiã testamenti comitis andronochi de Ilcio facti de anno dn̄i Mcccxxix. repertū in libro dictorū comitū in qua appet qḋ dictus testator p̄hibet ne dictū castrū ⁊ iurisditio ei⁹ possint vēdi. ¶ Confert etiã ad premissa alia scriptura alterius libri dictorū comitum in quo apparet qḋ de anno dn̄i.Mccclxj.⁊.ccclxij.et Mccclxiij.⁊ recipiebãt gabellas tracte bestiarū dicti tenimen-
3 ti alme.⁊ semp d2 in dictis libris emei fideli dalma. ¶ †Jus autem exigendi gabellas in loco arguit imperium vt habetur in l.vectigalia.C.de vectiga.⁊ commissis.⁊ per Bal.in.c.j.de pace tenēda. canoniste in.c.super quibusdã.§.preterea.de ver.sig. vt dicit do.Abb.⁊ Saly.in.d.l.vectigalia. qḋ dn̄i italie occupant sibi talem iurisditionem de facto. hoc idem arguunt illa verba emei fideli dalma. per ea que plene ponit spec.in.d.ti.de feudis §.ij.in prin. Et licet sint scripture priuate tamen conferunt ad probationem dominij iurisd. qḋ probatur per indicia.l.iudicio ⁊ ibi Jac.de are.Bal.⁊ Saly.C.de rei vend.⁊ glo.⁊ Bal.⁊ Saly.in.l.proprietatis.C.de proba. bene facit glo.⁊ qḋ ibi notant cano.in.c.iij.loco.extra de proba. ¶ Confirmantur premissa p plura instrumenta moderna in quibus patet iurisd. pertinere ad dn̄os dicti castri que non refero q2 in pūcto apparēt. ¶ Ex

quibus oībus instrumētis indubitāter ꝓbatur dñium iurisͤ.di
ctoꝝ comitū castri curie ⁊ districtus alme. Nā quodlibet instru
mētum qḋ nō est sufficiēs ad ꝓbationem cum aliis adminicu-
4 lis dicit̃ esse sufficiēs ad adminiculādū alteri: † qm̄ adminiculū
est qḋ inducit ad veri suspitionē. vt dicit Bal.in.l.ea quidē.C.
de accusa. ⁊ ꝓbatur ex dictis Bart.in.l.admonendi.ff.de iure-
iur. dū ponit gradus ꝓbationū: vn̄ etiā si oīa predicta nō essent
antiqua ex oībus simul iūctis ꝓbaret̃ dñium iurisditiōis: qꝛ q̄
nō prosunt singula multa iuuāt.l.ij.§.j.ff.de excusa. tut. tradit̃
plene in.l.admonēdi.ff.de iureiur. ⁊ in.c.cū dilectus.de succes.
ab intesta. ⁊ in.c.cū cām.de ꝓba. ⁊ ex pluribus presump.simul
iunctis fit plena ꝓbatio ſm Bal.in rub.de cōtro.inuesti.in vsi.
feu. ⁊ illa dꝛ pfecta ꝓbatio q̄ inducit iudicē ad credulitatē. vt de
clarat Bar. ⁊ lati⁹ Pau.de ca.i.d.l.admonēdi. ⁊ est tex.in.l.iij.
§.tu magis.ff.de test. Ad idē qḋ habet̃ in.l.quinquaginta.ff.de
ꝓba. Sed quis nō videt qḋ oīa predicta inducere debēt quēli-
bet iudicare debentē ad pfectā credulitatē cū tot ⁊ tāta cōcur-
rāt igit̃ ⁊c. ¶ Sed quid plura? nos sumus in ꝓbando dñio iu-
5 risd.in antiquis quo casu intrepide dicēdū est qḋ † per dicta in
strumēta ꝓbatur iurisditio in dicto castro ⁊ eius curia. ¶ Ista
cōclusio ꝓbatur. Nam lꝫ p instrumēta inter ꝑuatos nō probet̃
iurisditio loci. vt no.glo.in.l.prediis.§.balneas.ff.de le.iij. ⁊ no.
Inn.in.c.cum in iure.extra de of.dele. etiam si sint multa instru
mēta vt no. Pe.de anch.in cle.literis.de ꝓba. ⁊ tenent cōiter le
giste Cy. Bal. ⁊ Ang.in.l.cū aliquis.C.de iure delib. ⁊ d.Ant.
in.c.fi. de succes. ab inte. tamē qn̄ agimus de ꝓbanda iurisdi-
tione in antiquis. ⁊ de ꝓbando eius dñio: tunc per talia instru
menta ꝓbatur. hoc tenuit aperte gl.in.c.cū olim .de censi. quā
ita declarat ⁊ approbat Pe.de anch.in.d.cle.literis.de proba.
Hoc etiam clare voluit Bal.in.d.l.cum aliquis fortius proba-
tur per talia instrumenta confecta ab antiquis ab illis qui asse
runt se habere dñium iurisd.in castro ⁊ tota curia. ¶ Cōfirma
tur hoc ratiōe. Nā nos sumus in valde antiquis ⁊ in exceden-
tibus metā annoꝝ.cl. ⁊ vltra iuxta no.per Inn.in.c.veniens ⁊
in.c.quid per nouale . de ver.sig. ⁊ per Spe.in ti.de ꝓba.§.pro
bare.ver. ⁊ no.qḋ prescrip. ⁊ notāt do.An. ⁊ Jo.de imo.in.c.ve
niens.el.j.extra de test.sed in istis antiquissimis probat̃ dñium
loci ⁊ iurisd.per famam vt no.in.l.si arbiter.ff.de proba. ⁊ in.l.
ij.§.item labeo.ff.de aqua plu.arcen. ⁊ tenet Bal.in indiuiduo
allegando Bar. ita tenētem in.l.cōuenticulam C.de epis. ⁊ cle.
⁊ do.Ant.in.c.veniēs.de testi. ⁊ est glos.quam ibi ita declarat
Ang.in.l.atqui natura.§.cum me absente.ff.de neg.gest. ⁊ dicit
qḋ ita obtinuit Padue de facto. ⁊ idem dicit saluando glo.ibi
in.d.l.ꝓprietatis.vbi Bal. ⁊ Saly.idem tenent. ⁊ Jo.de imo.
in.c.cū causam.de ꝓb.possent multa allegari que omitto.ergo
6 duplici rōne ꝓbatur tale dñium iurisd. ¶ Primo † qꝛ in pūcto
dicit̃ qḋ ꝓbabit̃ talis fama ⁊ opin.qḋ autores dñi Andree ha-
buerunt iurisd.in dictis locis que ꝓbatio fame est sufficiens.vt
probatū est.qḋ etiā tꝫ Ang.in.l.cum super.C.de rei vend. ⁊ in.l.
quidam in suo.ff.de condi.insti. Et ista est cōis opi.vbiqꝫ. quic-
quid dixerit do.Abb.in.d.c.veniens. ¶ Secūda ratio est quia
per sola dicta publica instrumenta in istis antiquissimis ꝓbat̃
a cōis[a] opi.vel aliquid equipollens sibi vt inquit Bal.in.d.l.cum
aliquis.vbi sentit hāc rationē lꝫ non ita clare. Et confirmatur
hoc vltimum per ea que no.do.Ant.in.c.j.de fi.instr.allegādo
Spe.in ti.de instru.edic.§.restat.ver.ex quibus. vbi vult qḋ ad
ꝓbandum aliquē esse notariū sufficit ꝓducere multa instrumē
ta qꝛ ex illis probatur quedam cōis opi.notariatus ex quibus
⁊ aliis que dicentur in sequenti questione dico qḋ est probatum
plusq̄ sufficienter de proprietate iurisd.dominorum dicti castri
⁊ curie autorum dicti dñi Andree. ¶ Confirmantur premissa
nam cōstat antiquissimis tpibus dictum castrum cū curia fuis-
se separatum ⁊ distinctum ⁊ separatā ⁊ ꝓpriam iurisd.ab aliis
castris ⁊ curiis. hoc ꝓbat antiquissimum priuilegium impera-
toris in quo cōcedit ciuibus pisanis in feudum multa castra lo
ca ⁊ inter alia castrum alme tanq̄ separatum ⁊ distinctum a ca-
stro scarlini ⁊ eius curia ⁊ ab aliis castris ⁊ fuit factum de anno
dñi.Mcccxxviij. Quod instrumentum cōfectū ab imperatore
qui poterat super illis bonis disponere facit plenā ꝓbationem,
gl.est ordinaria in.c.si papa.de ꝑuil.in.vj.quam approbant do.
7 Ant. ⁊ alii in.c.fi.de succe.ab intest. ⁊ † de instrumēto cōcessiōis
principis decidit Ang.in.d.l.officium.ff.de rei vend. ⁊ ꝓbatur
etiam per antiqua statuta ciuitatis pisane in quibus ptꝫ qḋ in
castro scarlini ponebant vnū capitaneū ⁊ nulla fit mentio de ca
stro alme. ¶ Appet etiam qḋ ponebāt alium capitaneum in ca
stro castilionis qḋ est hodie dñi Andree. ⁊ dꝛ qḋ deberet domi-
nari castro ⁊ terre alme quib⁹ statutis fides est adhibēda. iuxta
no.in.d.c.cū cām.de ꝓba.vbi late doc. ¶ Nō omitto qꝛ scio qḋ
scarlinēses habuerūt antiquum castrū in quo apparent bona
sita in curia scarlini. ⁊ verisimiliter si in eis aliquid appareret il

a ¶ Per multa istrumēta publica in antiquissimis probatur cōmunis opi.

lud produxissent quo plurimū adminiculatur.ar. eius qḋ not.
Bar.in.l.x.ff.de ver.ob. ⁊ in.l.fi.ff.si cer. peta.bene faciunt not.
per Pau.de ca.in.l.si pater.ff.de ꝓb. ¶ Preterea si dicta loca
fuissent de curia scarlini subiissent onera soluendo collectas et
census que sunt signa qḋ sint de territorio illius cui fit solutio.
vt no.in aut̃.quib⁹ modis natura effi.sui.§.si qs igitur. ⁊ not.p
gl. ⁊ Bal.clare in.l.iij.C.de nat.lib. ¶ Et qꝛ supra sunt allegata
aliqua instr̃a q̄ apparent sumpta ex aliis instr̃is posset qs insta-
8 re qḋ dictis instrumentis nō est fides adhibenda: qꝛ † nō appa
ret qḋ citata pte sumpta sint quo casu non dñr ꝓbare vt plene
no.in aut̃.si quis in aliquo.C.de edē. ⁊ in.c.fi.de fide instr. ⁊ no.
Bar. ⁊ alii in.ij.C.de testa. ⁊ Bar.in.l.cyrographis.ff.de admi.
tuto. ¶ Scḋo hoc idem vr̃ cōfirmari : qꝛ nō vr̃ cōstare de nota-
riatu illoꝝ qui dicta exempla sumpserūt ⁊ scripserūt. ⁊ sic vr̃ qḋ
sint scripture priuate que fidem nō faciūt.l.rationes. ⁊ .l.instr̃a.
C.de fide instr. ⁊ in.c.j. ⁊ .ij.extra de fide instr.cum si . ¶ Sed ad
9 primū rñdet̃ q † ex quo sumus in antiquissimis presumptio est
qḋ citatio ⁊ alie debite solēnitates interuenerint.ita not. Host.
Jo.an. Bal.do.Ant. ⁊ Jo.de imo.in.c.alberi.de testi.ar. eoꝝ q̄
habētur in.c.fi.de pac. ⁊ no.in.c.ꝑuenit.de emp. ⁊ vēd. ⁊ qḋ ibi
per Jo.de imo.faciunt no.per Cy.in.l.emācipat⁹.C.de fi. instr.
⁊ per doc.in.c.cū in iure.de offi.deleg. ⁊ Bal. ⁊ Ang.in.l. scien-
dū.ff.de ver.ob. ⁊ est cōis opi.a qua in iudicādo nō est receden-
10 dū. ¶ Ad scḋm rñdeo etiā qḋ ex quo sumus † in scriptura anti-
quissima nō est necessaria talis ꝓbatio tabellionatus.vt notan-
ter decidit Bal.in.l.cōparatione.C.de fide instru.ar.l.census.ff.
de ꝓba. ⁊ sequit̃ Saly. ⁊ tꝫ Bal.in aut̃.quas actiones.C.de sac.
sanc.ec.vbi dicit qḋ ex ipso actu tm̄ antiquo oritur p̄sumptio ta-
bellionatus: ideo nō expedit aliter ꝓbare.allegat no.p Inn. in
c.veniens.de ver.sig. Et in ꝓposito sequit̃ do. Rap. Ful . in.l.fi.
C.de edicto diui.adr.tol. Unde stantibus ꝓbationibus dicto-
rum instr̃orum ⁊ dictaꝝ scripturaꝝ apparet euidenter ꝓprieta
tem iurisditio.ptinuisse ad dños dicti castri alme auctores do-
mini Andree ⁊ non ad cōmunitatem scarlini seu ad dñm plu-
bini. qꝛ vero omnia cōsonant falso aut cito dissonant. qḋ verum
est vt inqt phylosophus pr̄o ethycoꝝ. ¶ Ex qua ꝯclusione infe
11 ro correlarium clarū † q si probat̃ dñium iurisdi.auctoꝝ a qui-
bus causam hꝫ do.And.probat̃ de presenti eius dñium ſm gl.
⁊ omnes in.l.siue possidetis.C.de proba. ⁊ probatur ex his que
ponit Bar.in.l.si prius.in.iiij. ⁊ .v.opp.tertie partis.ff.de noui
ope.nun. ⁊ tenet Bal.in.l.ex persona. ⁊ in.l.vis eius.C. de pro-
ba. ⁊ Jo.an.in addi.Spec.in ti.de proba.§.videndum.ver.xiij.
multū late do.Ant. ⁊ do.Abb.in.c.cum ad sedem.de resti.spo.
bene facit.l.in finalibus.ff.fini.re. cum multis similibus . ⁊ hec
de.j.qō. ¶ Circa scḋam questionem principalem in primis fun
danda est intētio domini Andree qḋ auctores domini Andree
fuerint in quasi possessione antiquā iurisdi . ⁊ qḋ ex his que in
puncto narrant̃ probetur dicta quasi possessio probatur ex plu
ribus. ¶ Primo probatur per primū instrumentū.s̃.allegatū
in precedenti qōne per qḋ multum clare patet qḋ homines di-
cti loci multa onera subibant que clare probant dominos dicti
loci fuisse in quasi possessione iuris. ⁊ signorie : cum illa probent
12 iurisd. ⁊ signoriam.vt.s̃.ꝓbatum fuit : † sicut per instrumenta
confecta super fidelitatem probat̃ quasi possessio iurisd.vt con-
cludunt Jo.an. Ho.do.Ant. ⁊ doc.in.c.si diligenti.de prescrip.
⁊ hoc in antiquissimis prout est casus noster in quibus non po
test fieri ꝓbatio per testes. ⁊ idem tenēt doct̃.maxime do.Abb.
in.c.cū nobis.eo.ti.ita etiam probari dꝫ per instrumenta libera
tiōis a fidelitate qꝛ priuatio presupponit habitū in.c. ad dissol
uendum de despō.impub. ⁊ sicut ꝓbat̃ liberatio ꝓbatur etiam
habitus vt dictum est.s̃. ⁊ ponit Bal.in.l.moueor.C.de seruis
exportandis. ⁊ Oldr.in cōsilio.ccxcvj. ad fi. ¶ Scḋo ⁊ maxime
probatur : nā in dicto instr̃o fit liberatio ab oneribus prestitis
⁊ prestandis . ⁊ sic cōfitentur predicti homines se onera p̄dicta
prestasse ⁊ cōsequēter dños fuisse in quasi possessiōe iurisd. que
probatur per prestat̃.onerum vt cōcludit Bal.in.d.l.iij.C.de na
turalibus lib. Nam et per instrumenta super recognitio . quasi
possessiōis probatur quasi possessio in antiquissimis vt .inquit
Bal.no.in aut̃.quas actiones,circa finem.C.de sacrosan.ec. vbi
dicit qḋ per instrumenta super possessione ⁊ redditibus probat̃
possessio in antiquis qꝛ ex perceptio . redituū probatur posses-
sio.l.litibus.C.de agri. ⁊ censi.lib.xj. ⁊ tradit Bal.in.l.conuenti
culam.in pe.col.C.de epis. ⁊ cle . ¶ Tertio probatur per aliud
instrumentū vēd.facte per dictum magnificum Jacobū Guit-
ti dicto comiti Raynerio de Ilcio de anno.Mccxciij. de dicto
castro alme cum iurisd.mero ⁊ mixto imperio cum constit̃.pre-
carii per quā cōstit̃ . transfertur quasi possessio etiā iuriū incor-
poralium.ita cōcludit Bal.in.l.qḋ in eo .in vlti.col.C.de acqui.
pos. ⁊ do.Ant.in.c.cum venissent.in.iiij. ⁊ .v.col. extra de resti-
spo. ⁊ licet Bar. ⁊ do.Anto. velint hoc procedere quando pro-
barctur

baretur cõstituentē esse in quasi possessione iurisd. al's secus sicut in filij habet in l.quãuis.§.si conductor.ff.de acqui.pos.tamen in antiquissimis cócludendū videt qd sufficiat cõstitutū lz nõ pbetur cõstituētē possidere .hoc vr determinare do.Abb mod.in.c.cū nobis.extra de pscri. per no.in.d.l.qd via.nec dicat aliquis qd intelligi ds qñ pbatur constituentē.fuisse in possessione vel quasi:qz tūc eius dictū esset friuolū.Nã cū ibi queraē qūo pbeē possessio tāti tpis cuius nõ extat memoria: dicit qd poterit pbari per instrm cū cõstituto.Si eñ pbari deberet cõstituentē possedisse adhuc si esset eadē difficultas pbandi in cõstituēte.vñ
13 intellerit qd hoc pcedit pter antiquitatē ₇ difficultatē pbandi† Nã ratiõe difficultatis pbandi sufficit verisilis pbatio.l.nõ oēs.§.a barbaris.ff.de re mili.₇ pbaē in.l.in illa.in fi.ff.de ver.ob.Et hoc cõtingit in factis antiquissimis.iurta no.per glo.₇ doc.in.c.cū cām.de pba.₇ statim diceē.Sed nõ est verisimile qd vēditor cõstituisset se possidere nisi fuisset in possessione cū ad asserta tenereē.arg.l.cū de indebito.ff.de proba.et qz fuisset mendar ar.l.merito.ff.pro socio.₇ ista sua opi.pbari potest duplici ratione.¶Prima ratio est qz ex quo venditor cõstituit se possidere castrū cū iurisdi. ista cõstitutio operatur duo.s.transla.₇ recogni.quasi possessionis.primū est clarū.scdm dicit Bal.in.l.edicto.in viij.q.C.de edicto diui adri.tol.diciē eñ cõfiteri se possidere ₇ quasi ab eo ₇ recognoscere eū in possessorē.Sed per instrm super recogni.possessionis in antiquissimis pbatur possessio.vt tradiē in.d.c.si diligenti.₇
14 in.d.c.cū nobis.igiē ₇c.¶Scda ratio est.† Nam per dictum cõstitutū pbaretur quasi possessio etiā de recēti cõtra cõstituentē.vt determinat Bal.in.d.l.edicto.in.viij.q.ar.l.põponius.ff.quib9mo.vsusfru.amit.₇ l.litib9.C.de agrico.₇censi.li.xj.cū cõtineat cõfessionē quasi possessiõis. ₇ hoc in simili voluit Ang.in.l.qūuis.§.si cõductor.ff.de acqui.pos.₇ cõsequēter etiā inter al's psonas facere qualē pba.ar.eius qd ponit Bar. in.l.admonēdi.in ver.Itē quero quid si instrumētū.₇ ver.quero quid si dicto testiū.₇ter.₇ qd ibi no.per Bal.in.l.desideriū.C.depositi.₇eius qd no.Ant.in.c.cū super.de re iud.dū allegat no.per gl.in.c.ordinatos lviij.di.igiē in antiquis ds esse talis pbatio sufficiēs in quibus sufficit qualis qualis pbatio:licet nõ sit pena.vt notāt glo.₇ doc.in.c.cū cām. de pba.₇ dñicus de sancto Gemi.in.c.si papa.de priuileg.in.vj.₇ Jo. an.in regula nõ licet.in mercu.de reg.iu.in.vj.tradiē in.d.c.cū nobis.₇ in.c.ad audientiā.de prescrip.₇ qd no.Bal.in auē.quas actiões.C.de sacrosan.eccl.¶Confirmātur premissa etiā per libros dictorū comitū
15 de Jlcio in quibus apparet qd de anno.Mccclrj.₇.Mccclrij.† dicti comites exigebāt gabellas quarū exactio pbat quasi possessionē iurisf. vt in.c.licet causam.de pba.vnde ipeditus exigere diciē spoliari quasi possessiõe vt dicit Spe.in ti.de rest.spo.§.nūc dicamus ver.sed si aliqs. tradit etiā Bal.in.c.cū causam.de pba.Faciunt que habētur in.l.vectigalia.C.de vectigalibus.₇ cõmis.₇ per Bar.in.l.si publicanus.§.in oiꝑture puate: ideo fidē nõ faciūt.l.exēplo ₇.l.ratiões.C.de pba.¶Ad
16 hoc rñdeo† qd cū prefati comites fuerint viri legales ₇ nobiles pter quā legalitatē ₇ nobilitatē surgit presumptio pro puata scriptura qd veritatē ₇ nõ falsitatē cõtineat bm Bal.in rub.C.de fi.instru.₇.d.Ant. ₇ do.Abb.in.c.ij.de fi.inst.₇ libri cõtineant verisimilia cum essent dñi. Itē sumus in antiquis in quibus difficilis est pbatio.Nã tunc magnā fidē faciūt adeo qd si pducēs posset prestare iuramentū dareē plena fides bm Guli.de cu.Cuius dicta referūt ₇ sequūtur Bal.₇ Saly.in.l.j. C.de edē.¶Multū etiā operaē antiquitas scripture ad fidē augendā: qñ scriptura facit semiplenā pba.pter antiquitatē bm Spe.in ti.de instru.edic.§.nūc dicēdū.ver.regulariter.₇ sequiē ibi Jo.an.₇ do.Ant. in.d.c.ij.de fid.instru.₇ tenēt do.Ant.₇ do.Abb.in materia nostra in c.cū causam.de pba.Nõ parū etiā adminiculaē qd libri mortuorū quibus maior est fides adhibēda bm Nico.de mata.quē refert.₇ sequitur Bal.in.l.rationes.arg.gl.ibi.C.de pba.dicens qd ista subripuit Bar. in.l.nuda.ff.de dona.¶Confirmātur pmissa per quāplura instrumēta loca.₇ vēdi.cõfecta a.xl.annis ₇ citra in quibus satis aperte innuitur qd dñi dicti castri semper fuere in quasi possessione iurisd.que plura instrumēta etiā adminiculaē.Nam arguēdo a cõiter accidētibus qd validū est in iure vt in.l.neqz natales.C.de pba.nõ est verisimile qd totiens dicta loca fuissent vēdita ₇ locata diuisa cū signoria ₇ iurisd.nisi vēdentes ₇ locātes fuissent in quasi possessione.illud eñ qd multum distat a verisimili hz speciē falsitatis bm Bal.in.l.j.C.de seruis fugi.Attēto eñ qd pprietas ad eos ptinebat ₇ tot cõtractus super iurisd.tā antiquis quā modernis tpibus sunt celebrati:pro certo absurdum est
17 dicere qd† nõ fuerint in quasi possessione iurisditionis.cū eñ multe sint assertiones partiū in dictis instrumētis tā super dñio iurisd.quasi possessione iurisd.que regulariter ad tertij pjudiciū nõ solēt pbare.vt no. Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instru.edic.§.postqz.ver.sed nūquid.₇ no. Bal.in.l.pe.ff.de cōdi.insti.₇ in rub.C.de fid.instr.in.iij.col.tū tot sunt assertiones quot instrumēta tā antiqua quā nõ antiqua que cõcordāt in eundē rei finem tā respectu pprietatis quā respectu possessionis qd plusqz sufficienter pbant.Nam ex pluribus pbatioib9 ₇ presumptionibus resultat plena pbatio.l.qui sentētiā.C.de penis.in vnū cõspirātes cõcordātesqz rei finē.Quem allegat Bal.in.d.c.cū causam.dicēs qd in pbationibus surgit opi.ex diuersis cõiecturis tēdentibus ad eandē finalē cõclusionē faciunt no.per Bal.in rub.de cõtrouer.inuesti.₇ tradunt Bar.₇ doc.in.l.admonēdi.ff.de iur.iur.¶Confirmātur predicta nā ex priuilegijs imperialibus ₇ statutis pisanis quibus adhibenda est fides put semper adhibita fuit bm Host.₇ omnes in.d.l.cū cām apparet qd iurisditio castri alme fuit oīno separata ₇ distincta iurisditio.igiē nõ presumiē mutata nisi mutatio pbetur.casus est quē ibi no.
18 Bal.ad hoc in.l.in finalib9.ff.finiū regūdorū.¶Nõ omitto† qd in istis factis antiquis pbandis melior est pbatio q̃ fit per instrumēta quā pbatio que fit per testes glo.est quā omnes approbāt in.c.iij.loco.de pba.₇est bonus ter.in.d.c.cū causam.vbi postqz posuit in istis factis antiqs pba.fame ₇ librorū sequēter adiūgit.₇ quecūqz adminicula quasi dicat.₇ ibi hoc tz Bal.₇ illū ter.etiā ad hoc allegat Lu.ro.in.l.scīedū ff.de ver.ob.¶Postremo pmissa cõfirmātur si pbaretur famā ₇ cõem opinionē esse put diciē in pūcto ipsos comites possedisse castrū cū curia ₇ omni iurisd.Nam talis pbatio in factis:ita antiquis esset sufficiens in quibus requiriē qualis:qualis pbatio.vt notāt glo.₇ doct.in d.c.cū causam.₇.s.plene fuit pbatum.Nam quāto de minori preiudicio agitur tāto admittitur minor pbatio.vt pbant Host.₇ oēs doct. in.d.c.cū causam.sed cõis opi.fama probant dñium in antiquis vt probatum est.Igiē fortius pbari ds quasi possessio que diciē esse minoris preiudicij.arg.auē.multomagis.C.de sac.sanc.ecc.¶Ex quibus pbatur qd tam pprietas quā quasi possessio erat dictorum comitum. ¶Ex qua cõclusione infertur qd per instrumēta emptionū cū clausula constituti diciē translatū in dñm Andreā omne ius dictorum comitū vt.s.fuit probatum allegādo do.Ant.in.c.cū venissent.de resti.spo.₇ sic presumitur cõtinuata quasi possessio per id qd habetur in.l.sine possidetis.per glo.₇ doc.C.de proba.₇ per do.Ant.in.c.cum ad sedē.de resti.spol.Et marime propter emptiones ₇ loca.postea sequutas.Quod etiam ex alio ostendiē.Nam probatur antiqua quasi possessio.item pbatur.Noua ₇ recens dñi Andree vt patet in puncto cum pluries diuersis tpibus iurisditionem exercuerit:qñ probatis extremitatibus probanē media bm Bar.₇ doc.in.l.celsus.ff.de vsucapio.₇ doc.in.c.licet causam.de probatio.₇ in.d.c.cum ad sedem.Et pro certo vt supra dixi omnia cõsonant in fauorē dñi Andree:qz pro eo est veritas ₇ iustitia nisi nosmetipsos seducere velimus.Ex quibus omnibus plusqz sufficienter apparet qd do.Andreas habet intentionem fundatā.¶Jā ergo tempus adest vt obiecta per illustrem dñm plumbini reijciamus. obijcitur enim qd fere a.l.annis ₇ citra ₇ per ipsa tempora continuo
19 † potestates scarlini ₇ officiales dñi plumbini exercuerunt actus iurisditionales condēnando malefactores cõmittentes maleficium in dicto plano alme ₇ in collibus ₇ pena pecuniaria ₇ corporali.itē puniendo damnum dantes in dictis locis tanqz in territorio scarlini illustris. dñi plumbini per quos actus cõtinuos dicitur quasi possessio.iurisdi. cum non sint actus qui cõcedi soleant iure amicitie vel vicinitatis:vñ nõ solum per tot actus continuos videretur quesita quasi possessio iurisditiõis.vt plene declarat Bar.in.l.j.§.hoc iterdicto.ff.de iti.actuqz priua.₇ Inn.₇ Cano.in.c.cum ecclesia sutrina.de causa posses.₇ proprieta.Sed etiam per vnicum actum exercitij iurisdi.solet queri quasi possessio iurisditionis.pront tenet Inn.in.c.dilectus.de capellis monachorum ₇ patet ex no.per Bar.in.d.§.hoc interdicto.₇ per Inno. ₇doc.in.c.olim.de resti.spo.Et in hoc non est insistēdū an per tot actus iurisditionis queratur quasi possessio iurisdi.Quod autem dicti offi-
20 ciales scarlini hoc fecerint† probatur per libros cõis scarlini quibus existentibus in archiuo publico dicti communis videtur fides adhibenda iuxta no.in auē.ad hec.C.de fid.instru.₇ in.c.ad audientiam.de prescrip.₇ in.c.cum causam.de pba.vbi late moderni.¶Sed ad premissa respondetur in primis dando vnam generalem responsionē qd dicte scripture non pbant contra non subditos extra territoriū vt concludit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de instru.edict.in.§.nunc dicendum. in additiõe magna.in ver.quintum supplemētū.₇ Bal.in rub.C.de fide instru.Nic.de mata.₇ Bal.in.l.exemplo.eo.ti.₇ tz do.Ant.in.c.j.de fide instru.in ver.Octauus casus.₇ dñs Floria.in.l.census.ff.de probatio.₇ in repeti.c.inter natales.de fid.instru.₇ iure asten.fiscalis.¶Secūdo principaliter est aduertendum qd cū certa pars plani alme sit de curia ₇ iurisd.castri scarlini omnis cõdemnatio tam maleficiorum quā dānorum datorū in quibus non exprimiē neqz apparet in qua parte pacte fuerint nullā probant quasi possessionem iurisd.Nam fundamentum intentionis cõis scarlini est ad probandum qd quasi possessionem iurisditionis exercuerint in parte dñi Andree:vnde cum hoc non probent non probatur quod in ea parte iurisditionis exercuerint ter.est cum gl.₇ ibi Bar.quem oēs approbāt in.l.non solum.§.sed vt pbari ff.de noui operis nuncia.₇ est ter.quē ibi ad hoc ponderant Bal.₇ Saly.in.l.j.C.an seruus ex suo facto.no.glo.in.c.venerabilibus.de sen.excom.in.vj.₇ glo.₇ doc.in cle.literas.de rescrip.¶Ex quo fundamento tolluntur etiam vnico verbo omnes cõdēna.tam maleficiorū quam dānorum datorum in quibus tantum fit mentio de plano alme ₇ non exprimitur in qua parte.₇ ita pro maiori parte cantant condēnationes.Nec est vna de.xx.in damnis datis que aliter dicat.¶Tertio considerandum est qd nulla ex inquisitionibus ₇ condemnationibus que allegantur probant quasi possessionem iurisditionis.Nam ille qui nõ

apparet de maleficiis cõmissis parte plani alme pertinẽti ad dñm An
dreã.sed simplr in plano nõ probant vt dixi.⁊ qꝛ ꝓbatio equiuoca nõ
releuat.l.nõ hoc.C.vnde cogna.c.in presentia.de proba.Itẽ due alie in
quisitiones formata vna cõtra Iacobum de scarlino altera cõtra sozũ
habitatorem ⁊ sic incolã non ꝓbant qꝛ potuerunt officiales procedere
etiã cõtra delinquẽtes in alieno territorio.vt est casus clar⁹ in.l.j.C.vbi
de crimi.agi oporte.⁊ ibi no.⁊ no.Bar.in.l.cũctos populos.C.de sum.
trini.⁊ fide catho.q.viij.vnde nõ est probatio cõcludes.solũ restat vna
inquisitio facta cõtra Antonium famulum ⁊ forensem ad quã rñdeo
qd dicta ꝓbatio potest esse equiuoca.s.qd ex eo ꝓcesserit licet esset forẽ-
sis:qꝛ habitabat in castro scarlini per tex.cũ ibi no.in.d.l.j.C.vbi de cri
mi.agi oportet.Et sic probatio nõ est concludẽs.Nam per actus equi
uocos nõ acquiritur qua possessio iurisd.vt declarat do.Anto.in.c.fi.
de causa posses.⁊ ꝓprie.col.xj.ver.Ex his nũc aũt.¶ Nec obstat qd in
duabus inquisitionibus sunt delinquentes bãniti de toto plano alme
per que banna arguitur quasi possessio iurisd.arg.eius qd habetur in
aut.Item nulla cõitas.C.de epis.⁊ cle.cum si.¶ Quoniam ad hoc rñ-
deo qd dicta verba quãtũcunq; generalia restringi debẽt ad totũ pla-
num alme qd erat de iurisd.bãnientis.Non aũt debẽt intelligi de aliis
partibus de quibus bãnire nõ poterant:quia sub generalitate verbo-
rum non comprehenduntur impossibilia disponenti.c.a nobis.de sen.
excom.⁊ est regula Bar.in.l.si quis sub conditione.de condi.institu.⁊
Bal.in.l.fi.§.in computatione.C.de iure deli.¶ Et est aduertendum
circa premissa qd in inquisitionibus in quibus non apparet qd male-
ficia fuerint cõmissa in parte dñi Andree quatenus in illis dicitur qd
fuerit delicta cõmissa in dicto plano iurisd.cõis scarlini vel dñi plũbi
ni.⁊ potius apparet ex dictis inqsitionibus qd delicta fuerunt cõmis-
sa in ea parte cuius iurisditio erat illustris.dñi plumbini.Et lꝫ due q̃
ponunt maleficium commissum in parte dñi Andree asserũt commis-
sum maleficiũ loco iurisd.dñi plũbini.Dico qd tales scripture que ita
enunciant maxime in preiudiciũ tertii nihil ꝓbant in facto de recenti
⁊ nõ in antiquo cuius nõ possit memoria haberi.vt no.gl.in.l.prediis
§.balneas.ff.de leg.iij.⁊ Inn.in.c.cum in iure.tradunt doc. plene in.c.
cũ causam.de ꝓba.⁊ Bal.in.l.cũ aliqs.C.de iure deli.¶ Preterea per
cõdẽna.dãnorũ datorũ nõ ostendit qd dãnum dãtes nõ essent subditi
officialibus scarlini ratiõe originis vel icolati.vñ stat hoc qd cõtra eos
fuerit ꝓcessum tanq̃ subditos per no.in.d.l.ij.C.vbi de crimi.agi opꝫ.
⁊ lꝫ potuerint esse nõ subditi hoc nõ constat:vñ talis probatio equiuo-
ca nõ releuat ꝓbantẽ.c.in presentia.de proba.cũ vulgaribus.⁊ sic non
vr qd per dictas scripturas sit aliqd sufficiẽter ꝓbatum aliqua quasi
possessione iurisd.dictorũ locorũ.¶ Preterea per inquisitio.⁊ cõdem
natio.cõtra subditos non nullus produci dꝫ effectus.l.si pater.⁊ ibi
glo.C.ne de sta.defun.Old.cõsi.ccxcix.quidã vgo.Bar.in.l.filius.ff.de
interrog.act.¶ Quarto pro rñsione considerandũ est qd cũ ꝓbetur ꝓ-
prietatem iurisd.pertinuisse ad dictos comites ⁊ etiã eos ab antiquo
fuisse in quasi possessionẽ iurisd.presumitur cõtinuata.⁊ si casus vtẽd i
non euenit nunq̃ iurisditio perditur vt dicit Inn.in.c.dilectus.de ca-
pellis mona.⁊ Pe.de anch.in regula sine possessione.in quarta ꝓnci-
21 pali.q.de reg.iur.in.vj.vñ videndum est † an postea euenietibus casi
bus scilicet officiales scarlini punierũt delinquẽtes in dictis locis acq-
siuerint quasi possessionem iurisd.in dictis locis.⁊ concludendum est
qd nõ nã aut volum⁹ hoc dicere qꝛ ꝓcesserũt ꝫ delinquẽtes in dictis lo
cis ⁊ clarũ est qd respectu aliarũ ꝑsonarũ nõ est acqsita quasi possessio iu
risditionis.vt cõcludũt Io.an.⁊ Inno.in.d.c.cum dilectus.de capel-
lis.mona.⁊ doc.in.c.cũ cõtingat.de foro cõpe.⁊ no.Cy.in.l.j.C.de emã
ci.liberorũ.⁊ Pe.de anc.in dicta regula sine possessione.¶ Aut volu
mus qd sit quesita quasi possessio iurisd.respectu dictorũ locorũ.⁊ tũc
etiã cõcludit qd nõ qꝛ oĩa iura ⁊ doctrine que volunt qd respectu loci q̃
ratur quasi possessio iurisd.loquunt qñ quis exercet iurisdi.in loco in
quo dicit se quasi possessionem acquisiuisse:qꝛ tunc dicitur iurisditio
exerceri in aliquo territorio respectu loci.prout declarat gl.ij.⁊ ibi do.
in.l.imperium.ff.de iurisd.om.iud.Unde si iudex vnius territorii exer
cet iurisdi.in alio territorio queritur an fiat extẽsio iurisdi.de loco ad
locum ꝭm doc.in.d.c.cũ contingat.⁊ per Bal.in sua disputatione que
incipit Apulus.⁊ ponit Pet.de anc.in dicta sua repeti.c.sine posses-
sione.Sed in casu nostro officiales scarlini exercuerũt iurisdi.in castro
scarlini non in curia alme igitur non potest dici aliqua quasi possessio
iurisdi.in loco.¶ Quinto ⁊ vltimo considerandum est qd cum comi-
tes haberent proprietatem ⁊ etiam probentur fuisse in quasi possessio
ne iurisdi.non potuit illustris dominus plumbini seu communitas
scarlini querere aliquam quasi possessionem in illis locis nisi scienti-
⁊ potientibus dictis comitibus qui presumuntur fuisse in quasi pos-
sessione iuris.secũdum Inn.in.c.conquerente.de offi.ord.⁊ in.c.bone.
de postu.prela.⁊ tradit dominus Anto.in.c.fi.de causa possessio.⁊ ꝓ-
prieta.⁊ Pet.de ancha.in dicta regula sine possessione.in.iiij.questio.
principali.vnde ad acquirendam dictam quasi possessionem requirit
consensus illius de cuius preiudicio agitur quod patet eo ignorante
non acquiritur vt notant Innocen.⁊ Pet.de ancha.in dictis locis.
⁊ not.Gloria.in.l.si fit constituta.ff.quemadmodum seruitus amitta-
tur.¶ Confirmatur ista opi.quia videmus quod per patientiam vio-
lentã q̃ nõ hꝫ ꝯsensum ad min⁹ meticulosum nõ querit aduersario qua
si possessio iurisd.vt no.Bar.in.l.sequit.§.si viã.ff.de vsucap.⁊ do.An.
in.c.fi.de causa pos.⁊ proprie.col.iiij.ver.iij.dicebã.⁊ in.c.in literis de
resti.spo.in.xxix.col.Bal.in.l.ij.in.xvj.col.C.de serui.⁊ aqua.¶ Ex qui
bus infero qd duplici via ostendit per tales ꝓcessus celebratos nõ dici
tur quesita quasi possessio:qꝛ nullus interuenit consensus neq; tacitus
neq; expressus dictorum comitũ.¶ Prima via est.Nam isti comites non
poterant cõtradicẽdo impedire quominus officiales scarlini cũ habe-
rent distinctas iurisd.⁊ alter nõ esset superior alteri⁹ cognoscere contra
tales ꝑsonas delĩtes ꝭm Host.in.c.volẽtes.de of.leg.⁊ Archi.in.c.de
personis.xj.q.j.⁊ Bal.qui refert hec dicta in.l.j.C.qñ ⁊ qñ iudex.si enĩ
cognouissent reddẽdo ius in curia alme tũc ꝓhiberi potuissent.vñ suc-
22 cedit regula † q̃ scĩa ⁊ patiẽtia etiã cũ presentia nõ arguit ꝯsensum ali-
quem qñ ille nõ poterat actũ impedire vt in.l.gayus.ff.de pig.ac.⁊ no.
Bar.in.l.que dotis.in pe.col.ff.so.ma.⁊ traditur plene in.l.sepe.ff.de
re iudi.¶ Scõa via est qꝛ lꝫ dicti officiales aliqñ exercuissent tales act⁹
per quos quesita esset aliqua quasi possessio tñ hoc factũ fuit ignoranti
bus dictis comitib⁹ ⁊ sic eis ignorãtib⁹ nõ potuit quasi possessio acqri
ꝭm Inn.in.d.c.cõquerente.⁊ Pet.de anch.in dicta regula sine posses-
sione.in.iiij.q.cum simi.tradit etiã Bar.in.l.fi.ff.vti posside.ignorãtia
antẽ presumitur.vt in.l.veritas.ff.de ꝓbat.⁊ in.l.labeo.ff.de aqua plu.
arcen.¶ Nec vicinitas loci aliqd operari.nã licet vicinus ꝑsumit scire
que agant in vicinia.l.si vicinis.C.de nup.⁊ plene tradit in.l.j.ff.si cer.
peta.tñ in casu nr̃o nihil operat:qm̃ eo tp̃e quo dicit dictos officiales
exercuisse tales actus iurisditionales dicti comites nõ habitauerũt in
dictis locis.vnde cessat dicta ꝑsumptio.⁊ cõsequẽter cessat presumptio
sumptio sciẽtie que ꝓbaretur ratione alicui⁹ fame que esset in loco.ar.
glo.in.l.si tutor.C.de periculo tuto.qꝛ nõ arguẽt nõ habitantes ⁊ parum
cõuersantes in loco sciẽtiã habuisse.vt tradit in.l.is potest.per Bar.et
alios.ff.de acqui.he.⁊ in.c.fi.qui matrimoniũ accusare possunt.⁊ ma-
xime qꝛ in locis in quibus sunt conuersati vti dꝛ in pũcto ꝓbabit con-
traria fama per ea q̃ late ponũt Bar.⁊ doc.in.d.l.is põt.¶ Minusq;
obstat qd comes Lud.auctor dñi Andree petiit ab illu.dño plũbini ꝑ
sunꝫ bãnũ ꝑcipere ne quis incideret arbores fructiferas in dictis locis
dicti comitis Ludouici.Nã bãnũ nõ afficit nõ subditos in loco nõ sub
dito.vt in.l.extra territoriũ.⁊ ibi glo.⁊ doc.ff.de iuris.om.iu.⁊ sic vr q̃
comes Ludo.recognouerit iuris.a prefato illustri.domino maxime ex
quo pars pene applicari debebat illustri dño plumbini.¶ Qm̃ ad hoc
23 multiplr ⁊ clare rñdet.⁊ in primis † q̃ ex quo illustris dñs si exercuit iu
risdi.aliquã illã exercuit ad instãtiã comitis Ludouici hec petentis nõ
potuit cõtra eũ aliqua quasi possessio iurisditiõis acquiri:qꝛ volẽte illo
qui hꝫ iurisd.exerceri põt.non tñ aliquid acquirit.vt ꝑ gl.in.c.litigan-
tes.de offi.ord.lib.vj.⁊ doc.in cle.j.de foro cõpe.⁊ Io.an.in.c.excõica-
tio.de offic.delega.qꝛ non videtur vsus fuisse iure ꝓprio:sed propter
voluntatẽ ⁊ petit.Comitis Ludouici.⁊ sic potius probat cõtrariũ vel
saltem nõ probat concludenter seu vniuoce talis actus.sed equiuoce.
Et sic nõ probatur quasi possessio vt statim dicetur.¶ Scõo respõdeo
qd per dicta bãna potuit ꝓhibere subditos suos ne irent ad alienum
territoriũ ad dandũ dãnũ.arg.no.in.d.l.j.C.vbi de crimi.agi.opꝫ.Uñ
bãnum ita potuit emanare ꝓpter hoc sicut ratiõe loci.ideo per talem
actum equiuocum non acquiritur quasi possessio iurisditionis iuxta
no.per do.Ant.in.d.c.fi.col.xj.⁊ per Bar.in.l.j.§.hoc interdicto.ff.de
iti.actuq; priua.cum si.s.allegatis.videmus enim q̃ qñ quis molestat
a subditis aditur superior illorum ꝭm cõiter accidentia.l.neq; natales.
C.de ꝓba.¶ Preterea ⁊ tertio lꝫ hoc fecerit comes Ludouicus tamen
comes Iacobus hoc non fecit ⁊ ignorantia presumit.d.l.verius.igno-
rantia autem vnius oĩbus ꝓdest.l.si cõem.ff.quẽadmo.seruitus amit-
tatur.⁊ traditur Bal.in.l.ij.C.de serui.⁊ aqua.in.v.col.q.iiij.¶ Ex q̃
bus omnibus satis clare patet prefatum.M.dominum seu communi
tatem scarlini per dictos actus nõ quesiuisse aliquam quasi possessionẽ
iurisditiõis in dicto castro ⁊ curia.⁊ si qua dici posset quesita quasi pos
sessio diceretur tantum quesita cognoscẽdi in castro scarlini de delictis
vel dãnis datis in plano alme contra easdem personas:non autem co-
gnoscẽdi in dicto loco vel cõtra alias ꝑsonas.ꝑ ea q̃ not.Bart.in.l.j.§.
hoc interdicto.ff.de iti.actuq; priua.alias esset extendere quasi posses-
sionem ad diuersas personas ⁊ diuersa loca quod non permittit iuxta
no.in.c.cum contingat.de foro cõpe.⁊ statim latius dicetur.vnde non
licebat prefato illustris.domino occupare arcem dictorum locorum et
illam munire qꝛ per talem actum extendit iurisditionem ad diuersum
locum contra diuersas personas.s.dominos loci.⁊ ad satis diuersã ⁊ se
paratam speciem iurisd.vnde per talem occupationem violentam nõ
dicitur quesita quasi possessio aliqua vt declarat Barto.in.l.sequitur
§.si viam.ff.de vsucap.Cuius dicta refert ⁊ sequitur Pet.de ancha.in
d.regula sine possessio.q.iij.¶ Ex quibus cõcluditur quod dictus do-
minus Andreas restitui ad possessionem debet seu quasi pos.quibus
est spoliatus ad minus respectu occupatio.castri in quo nullũ ius pre-
24 tendere potest ex his que deducuntur.† Nam etiam pro iuribus in-
corporalibus competit possessorium recuperande.vt voluit Innocen.
⁊ sequuntur doctores.in.c.querelam.de electioni.⁊ Barto.in.l.iij.§.
vnde vi.ff.de vi ⁊ vi armata.Item ratione proprietatis restituenda est
sibi

sibi oĩs quasi possessio. Si qua quesita esset per illustri. dñm Plũbini ante hãc vltimã occupationẽ. vt voluit gl. ꝛ Bar. in. d. l. j. §. hoc interdicto. ff. de iti. actuq̃ priua. ꝛ insti. de offi. ind. in pn. ꝛ plane tradit̃ in. c. pastoralis. de causa pos. ꝛ ppie. ꝛ hec de secũda q̃one dicta sufficiant.
25 ¶ Circa tertiã questionẽ omittã † an longo vel longissimo tpe iurisditio prescribatur qꝛ si ꝓbaretur quasi possessio longissimi tpis. xxx. ãnorũ ꝛ forte longi tpis respectu tpis forte potuisset iurisditio queri allegãdo titulũ ꝛ ꝓbando ex lõgeua quasi possessiõe iuxta no. p gl. ꝛ Bar. in. l. seruitutes. la. iij. ff. de serui. ꝛ ibi Bar. ꝛ no. bar. in. l. cũ de in reverso. ff. de vsu. Omitto que ponit Bar. in. l. si publicanus. §. in vectigalibus. ff. de publ. ꝛ Bal. ꝛ Moder. in. l. imperiũ. ff. de iurisdi. om. iudi. ꝛ Bal. in sua disputatione que incipit Apulus. Ex pluribus autẽ aliis viis ostendit̃ q̃ nulla est decursa prescriptio. ¶ Primo tenẽdo q̃ nulla esset quesita quasi possessio put. s. ꝓbatum est vt in regula sine possessione cũ materia. ꝛ ibi late per Pe. de anc. de reg. iu. in. vj. ¶ Scd̃o qꝛ cum ostendatur de antiquiori quasi possessiõe comitũ ꝛ dñorum dictorum locorum si qua quasi possessio fuisset dño plumbini acquisita illa censet̃ recẽtior ꝛ per cõseq̃ns clãdestina vt in. c. l3 causam. cũ ibi no. C. de ꝓba. ꝛ tradit Bar. in. l. si duo. ff. vti pos. vnde cũ ciuilis semper fuerit apud dños ꝛ comites dictorũ locorũ l3 naturalis ꝛ clãdestina fuerit apud dñm plũbini: qꝛ etiã quasi possessio diuidit̃ in ciuilẽ ꝛ naturalem vt plene declarat Bar. in. l. j. in. v. col. ff. de acqui. pos. non potuit fine ciuili prescribere. vt est glo. ord. cõiter per oẽs approbata in. l. iij. §. ex contrario. ff. de acqui. pos. ¶ Tertio ratiõe deficiẽtis bonefidei nõ potuerunt prescribere illustris dñs seu cõitas scarlini. Et ad hoc in primis adduco q̃ singulariter voluit Bal. in. d. l. imperiũ. in antiqua lectura
26 vbi dixit quod † ad hoc vt aliqua iurisditio possit prescribi requiritur bona fides ab initio adeo q̃ scientia obliuioni tradita non esset ꝓ bona fide habenda. vt no. infert q̃ si populus qui prescribit iurisd. in aliquo Castro q̃ potuit esse de suo comitatu tñ cũ fuerit a pncipio male fidei l3 hodie sit bonefidei nõ prescribet in eternũ qꝛ cum populus sit idem numero semp videt̃ malafides cõtinuari. l. clã possidere. in prin. ff. de acqui. pos. ꝛ. l. proponebatur. ff. de iud. ¶ Confirmatur premissa qꝛ si ꝓbabitur fama in loco q̃ iurisditio spectabat ad dictos comites
27 ꝛ † q̃ loca erant libera talis fama inducet malã fidem que etiã malafides ostẽditur ex quasi possessione sine ti. vt in. l. fi. C. vñ vi ꝛ tradit bar. in. l. celsus. ff. de vsucap. ꝛ cõsequenter impeditur prescriptio. primum ꝓbatur ex no. per glo. in. l. si tutor. C. de periculo tut. ꝛ no. Bar. late in l. is potest. ff. de acqui. here. ¶ Scd̃m ꝓbat Bal. in. l. ij. in. v. col. q. iij. ꝛ vj. facit regula possessor. de re. iu. in. vj. cum materia. ꝛ eodem modo impedita esset prescriptio iurisd. si de eorum iurib' dubitassent ẽm Bar. in. l. naturaliter. ff. de vsucap. ¶ Preterea vltra famã probatur sciẽtia qꝛ autores dñi Andree fecerunt ꝯpromissum super diuisione in certos hoĩes de scarlino. ꝛ sic patet q̃ habebãt notitiã terminorum sed ista est regula quod quando queritur an vniuersitas aliqua seu populus prescripserit nunq̃ prescriptio incipit donec viuit aliquis ex his q̃ habent scientia rei aliene arg. l. pater pluribus. ꝛ ibi Bar. ff. de vsucap. ꝛ tenet Inn. in. c. cure. de iurepa. ꝛ cum isto temperamẽto intelligi debẽt
28 dicta Oldra. cõsi. cclxiij. incipiẽ. obiectio. ¶ † Postremo nõ potest illustris dñs plumbini allegare se prescripsisse iurisditionẽ nisi contra illas personas contra quas fuit ꝓcessum ꝛ respectu loci in quo ꝓcessum est ꝛ nõ ad diuersam speciẽ iurisd. vt colligit̃ ex no. p Bar. in. d. l. j. §. hoc interdicto. ff. de iti. actuq̃ priua. ꝛ per Bar. in. l. si publicanus. in fi. ff. de publicanis. bene facit tex. in. c. cum olim. ꝛ in. c. auditis. ꝛ ibi per Io. an. de prescrip. tradit Inn. in. c. dilectus. de capellis mona. ꝛ doc. late in c. cũ contingat. de fo. cõpe. Licet talis prescriptio in eodẽ loco ꝛ contra easdẽ personas extenderetur ad aliã causam eiusdẽ speciei iurisd. put tenent Bal. ꝛ Lud. ro. in. l. imperiũ. ff. de iurisd. om. iudi. ꝛ Bal. in disputatiõe Apulus. ꝛ. d. Ant. in repe. c. fi. in pe. char. de causa poss. ꝛ proprie. ꝛ Bal. in. l. ij. in. vij. col. ver. xiij. C. de serui. ꝛ aqua. vñ nõ video quo iure potuerit illustris dñs plumbini castrum predictũ occupare prout fecit. ꝛ hec de tertia. ¶ Circa quartam ꝛ vltimã questionẽ videbat̃ q̃ ratione rei site in territorio illustris dñi plumbini ipse esset iudex inter dñm Andreã ꝛ cõe scarlini per id q̃ habetur in. l. j. ꝛ. ij. C. vbi de crimi. agi op3. cum si. ¶ Sed hoc nõ obstante cõtrariũ puto verius q̃ immo nõ sit iudex qꝛ esset iudex in causa propria ex quo tractatur de territorio ꝛ iurisditione ipsius. vt in. l. vnica. C. ne quis in causa ꝓpria. ꝛ traditur plene in. l. qui iurisd. vbi bonus casus. ff. de iurisd. om. iudi ꝛ po
29 nit Bal. in. l. vnica. C. si qua predi. potestate. ¶ Nec obst. si dicatur † q̃ illustris dñs nullũ recognoscit superiorẽ. ergo in causa propria potest iudicare. l. ꝛ hoc libertus. ꝛ ibi Bar. ff. de here. insti. traditur in. c. per venerabilẽ. qui filii sint leg. ꝛ in. l. proxime. ff. de his que in testamẽto delẽ. quoniam illud est verum qñ cũ subditis esset questio. Secus antem qñ est questio cum non subditis: qꝛ tũc etiã qui nõ recognoscit superiorem nõ potest esse iudex in causa propria. ita voluerũt Host. ꝛ Io. an. in c. nouit. extra de iud. quã decisionẽ ibi ad hoc hoc ponderat do. Abb. ꝛ Moder. ꝛ hãc decisionẽ sequitur insignis preceptor meus in. l. ꝛ est receptum. ff. de iur. om. iud. dicẽs ita se in questione de facto respondisse. ¶ Preterea negatur q̃ dicta loca sint in territorio illustris. dñi immo potius per instrumenta cõstat de cõtrario. vnde cum requiratur talis vera existẽtia qualitatis ad hoc vt posset esse iudex anteq̃ hoc de quo disputamus constat d3 de tali qualitate cõstare iuxta no. per Bart. in l. prescrip. C. si contra ius vel vti. publicã. ꝛ ponunt late do. Ant. ꝛ. do. Abb. in. c. si clericus laycũ. de foro compe. ¶ Cõfirmat̃. nam videmus
30 † q̃ si vasallus cõuenit̃ corã aliquo tanq̃ dño feudi nõ potest cognoscere si negat̃ feudũ ad eũ pertinere. vt in. c. imperialem. §. pe. de ꝓhi. feu. alie. per Fed. ꝛ in. c. j. de contro. feu. apud pares. ꝛ maxime qꝛ cognoscẽdo dicit̃ cognoscere in cã ꝓpria ad suã vtilitatem. ar. gl. ꝛ ibi Bar. in. l. de iur. ff. ad muni. ꝛ gl. Bar. ꝛ doc. cõiter in. l. ij. ff. si quis in ius vo. non ierit. ¶ Ex quibus infert̃ q̃ cũ illustris. dñs plumbini nõ recognoscat superiorem adiri potest summus põtifex ẽm do. Ant. no. in. c. l3 suscepto. extra de fo. compe. Laus deo omnipotenti Amen.

¶ Uisa bulla pauli qñ ꝛ quibus mediis videatur quis delinquẽti auxilium vel opem prestare. ꝛ qñ opem prestans delinquenti eadem pena qua principalis afficiatur. et de quadam inquisitione an rite et recte formata dicatur.

¶ Consilium. clxxxviij.

1 ¶ Fauorem prestare quis dicatur.
2 Auxilium prestans ante maleficium qñ teneatur.
3 Auxilium quid sit.
4 Terminus referens continere censetur id quod est in termino relato.
5 Clausula generalis in fine posita refertur ad omnia specificata.
6 Auxilium prestans qñ puniatur eadem pena.
7 Uim cum armis intulisse dicitur qui peruenit ad locum cum armis l3 arma proiecerit.
8 Arbitrium in puniendo extenditur vsq̃ ad penam mortis.
9 Uirtualiter sufficit dicere in libello l3 non formaliter.
10 Ineptitudo non viciat vbi non requiritur libellus seu inquisitio.
11 Iuris presumptione intentionem sufficit ex narratis colligere etiam in criminalibus.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Uisa bulla pauli scd̃i ꝛ cõfirmatione Inno. octaui. Itẽ statutis vrbis rome ꝛ inquisitiõe formata cõtra Lucã ꝛ Laurentiũ. ¶ Pro fundamento cõsultatiõis ꝑdicte ꝑsuppono q̃ lucas principalis offensor inquisitus vt ex tenore inquisitionis appet includitur in bulla pauli in ver. q̃ incipit q̃ quicũq̃ baro vel domicellus ꝛc. Et in hoc nõ est faciẽda neq̃ vt pcipio fit aliqua difficultas quo supposito tria si recte percipio Ex scripturis ad me transmissis sunt discutienda. ¶ Primũ est nũquid dictus Laur. inquisit' attẽtis his que in inquisitiõe narrãtur includatur in bulla pauli cõfirmata per Inno. in ver. incip. illi vero qui ipsis offensis vel offendentibus ꝛc. ¶ Secundũ posito q̃ sic nũquid potuerit ꝓcedi ꝛ potuerit Laurẽtius cõdẽnari ad penã de qua in bulla attẽtis statutis que in cõtrariũ allegãtur p dictũ Laurentiũ. ¶ Tertium posito q̃ sic. nunqd fuerit rite ꝛ recte inquisitio cõtra dictũ Laurẽtiũ formata adeo q̃ ꝓcedi possit ad plene impositionem de qua in bulla. ¶ Circa primũ dubiũ ꝯcludendũ est q̃ dictus Laurẽtius includatur in dicta bulla. in. d. c. alli vero ꝛc. Nam ibi exprimit̃ de sumẽtibus vindictã cõtra consanguineos offensoris fauendo vel auxilium dando vel adherendo. sed iste Laurentius dicitur fauisse Luce qui talem vindictã fecit ꝛ auxiliũ dedisse ex quo vt dicitur in inquisitione ipse prequitãdo perscrutatus est an dictus Frãciscus esset in loco postea init p dicto Luca ꝛ duxit ad locũ in quo erat inimicus existẽs armatus. Ex
1 quibus ostenditur q̃ ꝛ fauorẽ ꝛ auxiliũ prestitit. ¶ † Primũ de fauore ꝓbatur qñ ille dicit̃ fauorẽ prestare qui q̃ñcũq̃ auxiliũ prestat vt p multa exempla ꝓbant Arch. Io. an. ꝛ Dñicus in. c. ij. de hereticis lib. vj. vbi etiã ponũt de eo qui fouet necessaria ad maleficiũ subministrando allegãdo. l. si pignore. §. fi. ff. de fur. ꝛ de eo qui est particeps criminis per id q̃ habet̃ in. c. j. xiiij. q. vj. que ꝯcurrũt i casu nr̃o cũ subministrauerit equũ ducẽdo cũ sup equo ꝛ fuerit particeps criminis inuestigãdo ꝛ eũ ducẽdo. ꝛ tradit̃ per Io. de ana. in. c. si aduersus. de hereticis. ꝛ no.
2 Inn. in. c. petitio. de homicidio. ¶ Scd̃m ꝓbatur. † Nã commodado equũ ꝛ cũ ducẽdo sup groppa equi dicit̃ auxiliũ ante maleficiũ pstitisse. ꝛ maxime inuestigãdo prius de suo inimico an esset in loco. Hoc decidit Bal. in terminis in. l. quicũq̃. C. de ser. fug. in. vj. col. versi. not. vj. vbi loquit̃ de cõmodãte equũ arma vel famulũ q̃ nõ tenet̃ si ignorãter hoc fecit: puta qꝛ ille dicebat q̃ volebat ire ad villã igit̃ si sciẽter tenet̃. ꝛ ita hoc dictũ ad hoc allegat. d. Io. de ana. i. c. sicut dignũ. §. hi quoq̃. de homicidio. vñ cum in casu nostro cõmodauerit groppam equi ꝛ q̃ plus est eũ associauerit fortius auxiliũ dicit̃ prestitisse cũ habilius ad locũ vbi erat inimicus peruenerit ita q̃ cũ euitare nõ posset. Hoc etiam voluit Bal. in. l. j. in. ij. col. C. de ser. fug. vbi dicit̃ q̃ ille qui verbo suadet dicitur consulere: sed ille qui aliqd administrat delinquenti vel cũ associat dicitur opẽ prestare: l3 nihil aliud faciat. q̃ interuenit in casu nostro: qꝛ administrauit groppam equi vt facilius maleficium cõmitteret ꝛ eũ armatus associauit ad locũ. vnde si nihil aliud fecisset dicitur auxiliũ prestitisse: sed qꝛ associauit armatus dicit̃ aliquid plus fecisse: qꝛ aduersario timorem incussit qui vidit etiã illũ armatũ per ea q̃ no. voluit Bar. in. l. iij. §. armis. ff. de vi ꝛ vi arma. ꝛ no. Inno. in. c. conti-

nentia.de clerico percusso.ꝛ Bal.in.l.j.C.de sicariis.ꝛ Bal.in.l.rapto res.ad fi.C.de epis.ꝛ cle.Et ex hoc etiam qꝛ reddidit aduersariũ timi dioꝛẽ ꝛ dictũ Lucã audacioꝛem ex quo simul cũ eo armatus associãdo ꝛ ducẽdo ad locũ qͦ venit dicitur auxiliũ prestitisse vt dicit Bar.in.d.l. iij.§.armis.vñ dicit Bal.in.l.j.§.hoc autẽ.ff.ad silla.qͦ†dicitur auxilium
3 omne id p qͦ insultãs efficitur audacioꝛ ꝛ insultatus timidioꝛ idẽ vo luit Bal.in.l.nõ ideo minus.in vlt.col.C.de accusa.ꝛ Pe.de ancha.in cõsi.ccxvij.incip.Nos bartholomeus.ꝛ Joã.de ana.in.c.significasti.el ij.de homicidio.¶ Confirmantur predicta ex his que notãter voluit Bar.in.l.is qui opẽ.ꝛ in.l.furti.§.ope.ff.de fur.vbi dicit qͦ opem seu auxiliũ dicitur quis prestare maleficio.aliqñ em̃ añ maleficiũ vt prestan do ferramẽta vel scalas ad furtum.l.si pignoꝛe.§.fi.ff.e.ti.vel etiã pe cuniam ꝛ similia instrumẽta apta ad maleficiũ cõmittẽdum.¶ Aliqñ in ipso actu assistendo maleficio per id qͦ habetur in.d.l.raptores. Sed vtrũqꝫ potest in casu nostro verificari.Nam iste prestitit auxilium ante maleficiũ inuestigãdo de inimico ꝛ inducẽdo insultationẽ super grop pa equi.item in ipso actu insultationis fuit presens licet postea recesse rit.ꝛ sic per associationem apparet qͦ cũ conduxit vt habilius malefi cium cõmitteret:vt declarat Bal.in.l.reos.in pe.col.C.de accu.¶ Cõ firmantur predicta qꝛ in dicta bulla includitur promittens opem aut auxiliũ non solum fauens ꝛ auxilium actu prestãs igitur fortius inclu di dꝫ hic de quo agimus qui prestitit actui proximo ad maleficiũ fauo rem seu auxilium per ea que multũ elegãter ponit Bal.in.l.data opa. C.qui accu.nõ pos.xx.col.ver.ꝛ notandũ esse qͦ pene personales.vbi di cit qͦ magis approximatur maleficio actus facti quã verbi.ꝛ ponit no tanter Bal.in.l.si quis nõ dicam rapere.C.de epi.ꝛ cler.¶ Ex quibus indubitanter cõcludo qͦ hic Laurẽtius inquisitus de quo agitur iuxta formam inquisi.includitur in bulla Pauli secũdo cõfirmata per Inno. Octauum ¶ Circa scõm cõsultatiõis articulũ nõ insistẽdo in argumẽ tis cõcludendũ arbitroꝛ qͦ oẽs pene que imponũtur p dictã Bullã.in ver.oẽsqꝫ.preterea talia cõmittentes faciẽtibꝰ vindictã cõtra cõiũctos sui offensoris imponꝰ possunt huic auxiliũ prestanti.Istud clare proba tur.Nam si vt supra conclusum est hic Lauren.includitur in Bulla in ver.illi vero qui ipsis offensus ꝛc.Sequitur ergo qͦ illis eisdem penis puniri dꝫ quibus principalis offendẽs ꝛ vindictã sumens excepta do morũ demolitione vt pꝫ in eod.ver.in fi.dum dicitur oĩno similis rebellio nis confiscationis depositis.inhabitationis ꝛc.Cuius versiculi seu ca pituli verba cum sint clara nõ est opus alia interpretatione.l.ille aut il le.§.cum in verbis.ff.de leg.iij.ꝛ in.l.si aliŋ.ff.de vsufruc.lega.cum simi. ¶ Confirmatur ista cõclusio nam ex quo in Bulla est ꝓhibitum auxiliũ cõsideramus esse ꝓhibitum auxiliũ respectu certi actus ꝛ maleficij in sumẽdo vindictã auxiliũ prestãs eadem pena puniri dꝫ siue prestitũ sit ante maleficiũ siue in maleficio sm̃ Bar.in.l.in furti.§.ope.ff.de fur.ꝛ Bar.in.l.si seruo.§.fi.e.ti.est bonus tex.ꝛ ibi Bar.in.l.j.§.incidi.ff.ad turpil.ꝛ in.l.fi.ꝛ ibi Bar.ff.ad.l.pompe.de penis.ꝛ glo.ꝛ Cano.in.c.j. extra de officio deleg.¶ Quibus fundamentis suppositis rñdendum est ad ea que in cõtrariũ allegãtur ad que clare rñdetur.¶ Primo al legatur statutũ sub rubrica de assumptione vindicte qͦ punit dantem auxiliũ seu associantẽ faciẽtes vindictam de cõiũctis offensoris in.xxv. libris plusqꝫ si ad aliud delictũ auxiliũ dedisset.Deinde in statuto nar rantur aliqui casus inclusi in Bulla.ꝛ dicitur qͦ.S.D.N.vult qͦ in il lis Bulla inuiolabiter obseruetur.in aliŋ vero iussit Bullam mite in terpretari.Et sic summus pontifex cum casus noster non sit de expres sis in quibus iubet bulla inuiolabiliter obseruari ꝛ etiam quia impo nit penam.xxv.librarum videtur qͦ summus pontifex declarauerit dictam Bullam pauli secundi qͦ in auxiliantibus non sit eadem pe na sed.xxv.librarum vt.s.Cum ergo habeamus interpretationem põ tificis non potest melioꝛ interpretatio inueniri cum eius sit interpreta ri cuius est condere ad hoc tex.cum ibi plene no.per Bart.l.ab execu toꝛe.ff.de app.ꝛ est tex.ꝛ ibi canoniste in.c.cum venissent.extra de iudi ciis.ꝛ in.l.fi.ꝛ ibi no.C.de legibus.¶ Ex quibus videtur inferri quod Bulla Inno.idem cõtinentis cum referat se ad bullam Pauli patia
4 tur eandem interpretationem†qm̃ omnia que sunt in termino ad quẽ fit relatio cum qualitatibus suis censentur inesse in termino referente l.a filio.§.pater.ff.de alimen.ꝛ cib.leg.ꝛ per Bar.in.l.sanctio legum.ff. de penis.ꝛ in.l.si ita scripsero.ꝛ ibi Bar.ꝛ Mod.ff.de condi.ꝛ demõ. facit etiam alia regula que habet qͦ omnes interpretationes quas re cipit lex interpretans in autentico de filiis ante dotalia instrumenta natis.post prin.ꝛ in.l.nihil ꝛ ibi Bar.ff.de iungen.cũ emancipa.lib. ergo videtur qͦ bulla Inno.que venit ad confirmationem ꝛ extẽsionem bulle pauli recipiat easdẽ interpretationis quas recipiebat bulla pau li datas a dicto statuto vt supra.¶ Quibus tñ non obstantibus cõtra rium est cõcludẽdũ qͦ immo nõ obstãte dicto statuto dꝫ dictus Lau rentius auxiliatoꝛ eadem pena puniri vt probatum est.ꝛ statutum predictum obstare videtur in duobus locis.¶ Rñdeo ad statutũ in pri mo loco dum vult qͦ auxiliãtes ꝛ associantes puniantur pena.xxv.li brarum vt supra qͦ dictum statutum in ea parte corrigit bullam pau li secundi de qua facit mentionem.Nam cum bulla venit qͦ prestãtes auxiliũ puniantur eadẽ pena ꝛ statutũ imponat aliam penam si dicamꝰ statutũ seruari debere bulla dꝫ correcta qꝛ non est interptatio declara

tiua sed correctiua iuxta no.p Bal.in.l.itẽ veniũt.§.aptanda per illũ tex.ff.de pe.here.ꝛ Bal.in aut.atqui semel.in.ij.col.C.de proba.ꝛ pro batur ex his que ponit Bar.in.l.executoꝛe.de appel.ꝛ probatur ex no.p gl.no.in.c.j.de postu.pla.lib.vj.ꝛ per do.Ant.ꝛ Mod.in.c.fi.de cõsti. ¶ Ex quibus inferendo in ꝓposito lꝫ per statutũ fuerit Bulla pauli sublata in hac pte fuit demũ dicta Bulla renouata per Inno.octauũ ꝛ fuerũt quo ad cõtenta in dicta bulla oĩa statuta correcta vt pꝫ p illã clausulã.nõ obstãtibꝰ statutis vrbis ꝛ ceteris nõ obstãtibꝰ qbuscũqꝫ ꝛc. ¶ Ex quibus verbis patet qͦ summus põtifex voluit statutis deroga re vt patet ex his que no.Barto.in extrauag.ad reprimendã.in verbo. nõ obstantibus ꝛ no.Bal.in aut.oẽs peregrini.C.cõia.de succes.ꝛ idẽ in aut.nauigia.in.j.no.C.de fur.ꝛ rota in nouis.in ti.de prebendis.de cisione prima.ꝛ probatur ex his que no.in.l.fi.per Bar.ꝛ alios.C.si cõtra ius vel vti.publi.¶ Nec obstant secũdo loco illa verba posita in fine di cti statuti dũ dꝫ in aliŋ casibus iussit mite interpretari: quasi statutũ autoritate apostolica roboratũ procedat interpretatiue non derogati ue.ꝛ sic eandẽ interpretationẽ recipiat Bulla vt dictum est.¶ Nam ad hoc respondetur in primis quod dicta verba nõ sunt referenda ad pstã tes auxiliũ de qbꝰ specifice disposuerat.qͦ dupliciter ostenditur.¶ Pri mo per illam dictionem.in aliŋ.que sui natura includit alia quam ex pressa:vt in.c.sedes.extra de rescrip.cum ibi no.ꝛ per glo.in.l.si fugiti
5 ui.C.de ser.fugi.¶ †Scdo qꝛ clausula generalis in fine posita referri de bet ad oĩa specificata.casus est in.l.stipulatus cõmodissimũ.ff.de verb. obl.Ubi dicit Bal.qͦ ad hoc illũ tex.allegabat doc.suus do.Jo.de pa glia de senis vna cũ.l.doli clausula.eo.ti.ꝛ.l.alimẽta.§.basilice.ꝛ.l.si cũ nutrici.ff.de alimen.ꝛ ciba.lega.¶ Ex quibus pꝫ qͦ in prestantibus auxilium ꝓcessum fuit correctiue:sed in aliŋ qͦ fieret mitis interpreta tio que correctio fuit postea sublata ꝛ bulla Pauli ꝯfirmata per Inn. ¶ Preterea respondetur qͦ cũ in bulla Pauli clare determinetur qͦ pre stantes auxiliũ eadẽ pena puniantur illa clausula in aliŋ iussit interpre tari: si volumus illam intelligere in interpretatione declaratiua non põt referri ad casum nostrum in quo vba sunt valde clara.vnde nõ ca dit dicta interpretatio.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de leg.iij.l.si aliŋ. ff.de vsufr.leg.Et eleganter declarat Bar.in.l.ab executoꝛe.in princi. ff.de app.est ergo referendo ad alios casus dubios.ꝛ sic est sublatũ di ctum statutum ex premissis ꝓpter bullã Innocentij que postea ema nauit.¶ Preterea ex quo bulla venit derogatiue ad statuta nõ debet a statutis interptationẽ recipere sm̃ Bal.in.l.maximũ viciũ.C.de libe. prete.ꝛ Bal.in.l.cũ nõ liceat.de prescri.ꝛ Pau.de cast.in.l.fi.§.in com putatione.C.de iure delib.¶ Minus aũt ob.scõm statutũ qͦ in cõtra rium allegatur sub rubrica de prestantibꝰ auxiliũ homicidio in quo di sponitur qͦ illi possint de auxilio puniri qui ex ꝓposito a principio vsqꝫ ad finem fuerint cum percussoꝛe aut principali: non aũt traxerint se ad rumoꝛẽ vel ad rixam in qua predicta fuerint perpetrata.ꝛ sic vide batur qͦ ex quo in casu nr̃o dicitur qͦ nõ stetit vsqꝫ ad finem non possit de auxilio puniri: qm̃ multipliciter responderi posset: sed illa sola est sufficiens:qm̃ statutũ loquitur in casu penitus diuerso a casu nr̃o loq tur enim in prestantibus auxiliũ homicidio tantũ.Item non exprimit de homicidio ad vindictam cõtra nõ offensoꝛem.Nos autem sumus in casu in quo pstitũ est auxilium alteri maleficio ꝙ homicidio.s.offen sioni.ꝛ ad vindictam contra non offensores quod bulla multũ detestatur ꝓpter scandala eminentia.propter q̃ summus põtifex reputat delictũ ita graue sicut crimen lese maiestatis: ꝛ sicut crimen cõmissum contra fidem.ꝛ sic patet ex pluribus non obstare: tum qꝛ ex diuersis nõ fit bo na illatio.l.papinianꝰ exuli.ff.de mino.ꝛ in.l.naturaliter.§.nihil cõe.ff. de acqui.possef.Item qͦ in specie in pstantibus auxilium sumentibus vindictam contra nõ offensores habemus specialem ꝓuisionem Inno centij que preualet vt declarat Bar.in.l.omnes populi.ff.de iusti.ꝛ iu. in.l.iij.q.princi.ꝛ in extrauaganti ad reprimendam.in vbo.non obstã tibus.ꝛ in regula generi per speciẽ.cum materia de reg.iu.in.vi.Et qua tenus contra dicet dico qͦ statutum est sublatum per bullam Inn.que clare loquitur in casu nostro cum clausula.nõ obstantibus.vt.s.est de claratum.¶ Non omitto qͦ in bulla dicitur qͦ vltra penas impositas a statutis vult qͦ imponatur pena de qua in bulla.vñ lꝫ in statutis aliud disponeretur pena bulle remanet firma vt pꝫ in bulla in vsic.et ꝓ hoc secularibus aliŋ iudicibus ꝛc.Vñ concludo qͦ dictũ statutũ in ꝓposi to allegari non meruit.¶ Ex quibus tollo aliã difficultatẽ si diceretur ꝙ
6 †tunc pstans auxiliũ ante actum vel in actu puniri dꝫ eadem pena qm̃ verba legis loquerentur in rem puta si dicatur ꝓ furto vel homicidio.se cus si sunt scripta in personã puta si quis occiderit vel furatus fuerit: qꝛ tũc nõ dꝫ imponi eadẽ pena:vt in.l.aut qui aliter.ꝛ ibi colligit Bar. ff.qͦ vi aut clã.ꝛ in.l.hec verba.ꝛ ibi Bald.ff.de adul.ꝛ tꝫ Barto.in.l. is qui opẽ.ff.de fur.ꝛ ita loquitur bulla Pauli dũ dicit qͦ quicũqꝫ dein ceps barax.qm̃ pdicta ꝓcederẽt etiã si in bulla esset tñ illa c'ã qͦcunqꝫ deinceps per quã punirentur delinquentes principales ꝛ de pstãtibꝰ auxiliũ nulla fieret mẽtio.lꝫ in casu nr̃o lꝫ bulla loquatur in psonã tñ im mediate imponit eadẽ penã auxiliũ pstantibꝰ.ꝛ sic sumus in casu a bul la determinato.vñ nulla relinquitur dubitatio.l.ille aut ille.§.cũ in vbis ff.de leg.iij.l.ancille.C.de fur.lex enim ꝙuis dura seruãda est.l.ꝓspexit. ff.qui ꝛ a quibus.ꝛ ita distinguit Bar.de saly.in.l.vnica.in.xiij.col.C. de raptu

de raptu virginū.¶Sed iterum instari posset qd̓ imo in casu nr̄o dictꝰ
Laurentius nō dꝫ eadē pena puniri ex quo statim qd̓ vidit illū quem
duxerat in sultantem recessit ⁊ sic nō vr̄ dedisse cām maleficio qꝛ tunc
auxiliū prestās punit̄ eadem pena qn̄ dedit cām delicto.secus si nō de
dit cām delicto.Nā tūc dr̄ esse in minori culpa iō mitiꝰ puniri dꝫ.vt in
c.nō afferamus.xxiiij.q.j.ꝺm Bar.de Saly.post Dy.in.d.l.vnica.C.de
raptu virginum.⁊ hancrōnem dicit pōderasse theologos ⁊ canonistas
in.c.sicut dignū.§.j.de homicidio.⁊ dicit qd̓ opi.Bar.in ꝯriū quā iudi
ces imittant̄ ꝑus animā occidit.¶Quinimmo dixit no. Bal.in.l.vni
ca.per illū tex.C.de crimine stellionatus .qd̓ ad hoc vt auxiliū p̄stās pu
niat̄ eadē pena dꝫ p̄stare per actum proximū maleficio puta assistendo
secus si per actū remotū qꝛ tūc debet mitiori pena puniri per illū text.
qꝛ minus dr̄ delinquere.⁊ ita vr̄ eē casus noster cū tm̄ duxerit dictū lu
cā offensorē ⁊ dereliquit qui postea sequutus est inimicū ⁊ vindictā
assumpsit vn̄ vr̄ dedisse auxiliū maleficio remotū.⁊ ꝺm hāc interpreta
tionem videt̄ qd̓ bulla sit interpretāda passiua interp̄tatiōe iuris cōis
iuxta no.in.l.si serui vestri.C.de noxalibus.⁊ per Bar.in.l.oēs populi.
ff.de iusti.⁊ iure.in.vj.q.p̄ncipali.in mā īterpretatiōis passiue cū simi.
¶Ad ista dicta principal'r rn̄deo dupliciter.¶Primo qd̓ dictꝰ Lau
rē.indubitāter dr̄ dedisse cām delicto cū p̄mo inuestigauerit offensum
deinde duxerit offensorē vsq; ad locū vbi erat inimicus ⁊ sup equo.Nā
fuit cā qd̓ citius puenerit ad locū ⁊ in p̄ncipio reddit aduersarium ti
midiorem ⁊ ipsum insultantē audaciorem vt.s̄.dixi. vn̄ habilius male
ficiū cōmissum fuit.⁊ probat̄ ista rn̄sio ex his que ponit Barto.in.d.l.
in furti.§.ope.ff.de furtis.⁊ ex aliis plurimis.s̄.adiunctis in p̄ma dif
ficultate.⁊ ex his q̄ ponit Bar.de saly.in.d.l. vnica.C.de raptor.virgi
nū.vbi in.xij.colū.rn̄dendo ad aliq̄s leges dicit qd̓ in illis p̄stās auxiliū
dedit cām maleficio iō tenet̄ eadē pena.⁊ ita intelligit.l.q domum.ff.de
adulte.vbi quis domū commodauit vt adulteriū cōmitteret̄.¶Scd̓o
ita intelligit tex.in.l.j.§.incidit.ff.ad tertu.vbi instigator dr̄ cām malefi
ficio dedisse.¶Tertio etiā ita intelligit text.ī.l.ij.§.diuꝰ.ff.de iure fisci
vbi submittere delatorem est cām dare delationē.Multo aūt magis dr̄
cām maleficio dedisse in casu nostr o quā in casibꝰ supioribus .igit̄ ⁊c.
¶Ad illō aūt de cā p̄missa seu de auxilio primo ⁊ nō remoto dico qd̓
ēt in casu nostro dr̄ dedisse auxiliū primū delicto ⁊ nō remotū.Nā pri
mus actus insultationis fuit factꝰ eo assistente lꝫ postea recessisset ex q̄
actu īcōtinēti sequutū est maleficiū lꝫ offensuꝫ aliquātulū fugauerit.l.
qd̓ ait lex.cū ibi no.ff.de adulte.vn̄ dr̄ auxiliū primum delicto p̄stitisse
ex quo īcōtinēti sequutū est delictū. que eīm incōtinēti fiunt dn̄r eodem
tp̄e fieri.d.l.qd̓ ait lex.⁊ in.l.lecta.§.dicebā.ff.si cer.pet.Satis eīm est qd̓
ab initio ad locū puenerit eq̄ster ⁊ armatꝰ ⁊ duxerit offensorē.sicut in
7 simili videmus† ꝙ si qs puenit ad locū cū armis ⁊ statī arma p̄iecit dr̄
vim cū armis ītulisse cū in aduersariū timorē armorū incusserit . glo.
est no.quā ibi pōderat Ang.in.l.iij.§.q mariti.ff.de vi ⁊ vi.ar.igit̄ sa
tis est ī casu nr̄o qd̓ ad locū cū inimico eū ducēdo sup equo puenerit ar
matꝰ qꝛ timorē incussit lꝫ postea recesserit.⁊ ita est ēt de mēte Bal.in.l.
vt vim in.ij.colū.ff.de iusti.⁊ iure.Ex quo h associauit illū q dr̄ deliq̄sse
cū dicat qd̓ nō tenetur associās si in p̄sona facientis nō est maleficiū.er
go a ꝯtrario si est secus itē.¶Preterea si diceremꝰ quod in casu nostro
nō puniret̄ eadē pena ex tali auxilio tanq̄ prestito ante maleficiū non
in ipso maleficio p dictā doctrinā.tūc illa doctrinā non eēt tenenda:qꝛ
eēt ꝯtra opi.Bar.in.d.l.in furti.§.ope.ff.de fur.⁊ ī aliis locis.s̄.allega
tis.⁊ Ang.in.l.vnica.C.de nili agge.nō rūpē.⁊ saly.in .d.l.vnica.C. de
raptu v̓ginuꝫ.⁊ cōem opi.legistaꝝ ⁊ canonistarū in.c.j.de offi.delega.
¶Est ergo tēperāda opi Bal.q nihil allegat ꝺm opi.Saly.de qua su
pra qn̄ eēt auxiliū remotū ita qd̓ cām maleficio nō didisset.⁊ ita vr̄ de
mēte Bal.in.l.vnica.C.de nili agge.non rumpēdis.al's esset falsa ⁊ cō
tra cōmunē opinionē vt ex superioribus pꝫ.¶Scd̓o principaliter rn̄
deo qd̓ ex quo in casu nr̄o statutū maiori pena punit principales assu
mentes vindictam quā prestantes auxiliū non punit in desolationem
domorū sicut p̄cipaliter offendētes.quo casu qd̓ statutū mitiori pena
auxiliū p̄stātes punit auxiliū sumit magis late etiā qn̄ nō dedisset cām
maleficio sꝫ p̄ omni auxilio ex quo punit mitiori pena ita.no.determi
nat Bar.de Saly.in.d.l.vnica.C.de raptu virginū. in.xviij .col.in ver.
aut lex punit opē p̄stātē simpl'r ⁊ indefinite ⁊c.Et ista dicisio in termi
nis decidit .¶Cōfirmat̄ ista rn̄sio ex alioqꝛ vt in p̄ma dubitatiōe dixi
in casu nr̄o nō solū p̄stantes auxiliū puniunt̄ eadē pena sed ēt auxiliū
promittētes actiones aūt inuestigationes ⁊ associetates cū armis vsq;
ad actū insultationis est magis p̄rimū auxilium quā actiōes p̄missio
nis ⁊ magis punibile vt pꝫ ex no.in.d.l.data opera.col.xx.⁊ in.d.l.si qs
non dicam rapere.oppo.vij.sed in casu nostro punit̄ auxiliū cōsistens
in solis verbis promissionis.igit̄ fortius actus de quo in casu nostro
puniri dꝫ.Addo etiā ad premissa qd̓ qui tꝫ aliū dr̄ auxiliū p̄stare.text.
⁊ ibi Bal.in.l.j.§.tulisse.ff.ad sille.¶Cōfirmat̄ ēt eadem conclusio quia
bulla p̄pter scandala iminētia ⁊ ꝯsuetudinem delinquēdi equiparat
talia crimina crimini lese maiestatis in q̄ punit̄ attētatū vt habetur
in.l.quisqs.C.ad.l.iul.maie.tradit̄ in.l.j.in simili.ff.qd̓ quisq; iuris.⁊ in
mā nostra per Saly.in.d.l.vnica.col.xvj.dū rn̄det ad.l.qsquis.ad idē.l.
vtr.ff.ad.l.pōpe.de parricidiis.⁊ p Bal.in.c.j.de offi.deleg.¶Preter
ea illi q auxiliū p̄stant sunt puniendi mitiori pena qua pena tūc sun t
punīēdi est arbitrariū ꝺm Bald.in.d.l.vnica.C.de nili agge.nō rum
pēdis.in casu aūt nostro senatori amplū ⁊ liberū arbitrium concessum
est a summo pōtifice in puniēdis maleficiis cuiꝰ vigore processit in ca
su nostro in quo dat̄ sibi p̄tās augēdi vel minuēdi penas ⁊ imponēdi
8 quascūq; penas.sed quādo†officiali datur arbitriū in puniēdo extē
ditur etiam vsq; ad penam mortis gl.est no.insti.de iniuriis. §.in sum
ma.quā tenet Barto.in.l.fi.ff.vbi pu.educa.debeat ⁊ Bal.in.l.j.p illū
tex.§.de his qui latro.⁊ Jmo.⁊ do.Abb.in.c.ex lr̄is de cōstitutio.et
Jmo.⁊ Anania in.c.inq̄sitionis in p̄nc.de accusa.⁊ lꝫ ista opinio non
sit multū trita tm̄ ex quo bulla bonis de causis hꝫ huiusmodi delicta p
atrocibus vr̄ indubitanter cōcludēdū qd̓ arbitriū ad dictas penas ex
tendatur per ea que ponit Bal.in.c.j.§.iniuria de pace.iur.firmāda.⁊
Bal.in.l.fi.ff.de rerum diui.in q̄bus locis intelligit gl.in.§.in summa.
qn̄ agit̄ de excessu graui facinoris.⁊ maxime qꝛ est datū arbitriū liberū
⁊ sic per verba denotātia liberā volūtatem iuxta nota.per Bart.in ex
trauagā.ad reprimēdam.in verbo videbit̄.⁊ per Barto.in.l.alio.ff.de
alimē.⁊ ciba lega.⁊ etiā qꝛ dicit̄ qd̓ possit imponere quascūq; penas.q̄
dictio quascunq;. non videt̄ pati restrictionē.arg.glo.in clemē.j .de re
iudi.Bene facit glo.in.l.cum penam.ff.de arbitris.⁊ quod no.Bar.in
l.balista.ff.ad treb.¶Ex q̄bus oībus cōcludēdū est ītrepide qd̓ potuit
Laurentius puniri pena de q̄ in bulla.¶Circa tertiā difficultatē nun
q̄d inquisitio fuerit recte formata adeo qd̓ procedi potuerit ad impo
sitionē penarum de q̄bus in bulla in qua difficultate reperio qd̓ ꝯtra
curiā in quibusdā allegationibꝰ allegat̄ qꝛ ex quo inq̄sitio formabatur
virtute bulle debebant formalia verba bulle intentari per ea que po
nit Bal.in.l.hi qui ad ciuilia.C.de appellationibꝰ.⁊ per Barto.in.l.
abn̄t.C.de priuile.domi.auguste lib.xj.Et Bart.in.l.edita.⁊ ibi Bal.
in.xvj.col.C.de edēdo.⁊ per Jo.an.in.c.j.de homicidio.lib.vj.⁊ p Bal.
in.l.si quis nō dicam rapere.C.de epis.⁊ cleri.⁊ per Joā.and.in addi.
Spec.in rubrica de inq̄sitionibus non' tm̄ bene declaratur quō nō fue
rint intētata verba formalia bulle forte volūt dicere allegātes qꝛ in inq
sitiōe nō dicitur qd̓ dictus Laurē.fauit dicto Luce seu opē p̄stitit offen
denti seu brigoso p̄ut dicūt verba bulle.⁊ sic nō est formata ꝯtra Lau
rētium dantē auxiliū luce offendēti seu brigoso ad maleficium cōmittē
dū:sed tantum dicit̄ qd̓ dicto luce in premissis prestitit auxiliū ⁊c.igit̄
cū verba formalia nō fuerint intētata videtur qd̓ ex ea inq̄sitione con
demnatio sequi nō possit.¶Preterea nō videtur cōtineri in īquisitio
ne qd̓,eo animo auxiliū prestitit vt delinqueret ⁊ vindictam assumeret
prout videbat̄ necessarium ad penam predictā infligendā per ea q̄ po
nit Bald.ī.l.quicūq;.in pe.col.C.de seruis fugitiuis.⁊ per Barto.in.l.
oēs.C.de agri.⁊ cēsi.lib.xj.⁊ Ludo.Roma.in suo cōsilio.cccclxxiij.icip.
circa propositum.faciūt no.per Ange.ī.l.vtrū.ff.ad.l.Corneliam de sic
cariis.¶Sed p̄missis nō obstātibus que vere nō obstāt ꝯtrariā sn̄iam
veriorē existimo qd̓ imo dicta inq̄sitio fuit recte formata qd̓ patet quia
narrat̄ in ea qualiter Lucas offensus primo īiuriatus dolose aīo assu
mēdi vindictā ꝯmisit dictū maleficiū.¶Demū qd̓ Laurētius prestitit
dictum auxiliū dicto Luce primo offenso vindictā assumēti qd̓ denotat
verbū in p̄missis vt per Bart.in.l.talis scriptura.ad finē.ff.de leg.j.ista
aūt narrata per que patet ꝙ seruata sunt verba bulle.Nam bulla pri
mo punit tales offendētes assumentes talem vindictam deinde appel
lat illos brigosos quādo loquit̄ de prestantibus auxilium. cum ergo
in īquisitione sit dictū quod dedit auxilium tali offendēti ⁊c.nō video
quare verba nō sunt intētata .⁊ maxime qꝛ in capitulo bulle de p̄stāti
bus auxilium dicitur vel offendentibus seu brigosis quia dictio seu:
verba disiungit sed sensum coniungit vt per Barto.late ī.l.si quis ita.
ff.de auro ⁊ argen.lega.⁊ vult quod idē sit auxiliū prestare offendēti
bus ad vindictam de quibus loquitur ⁊ brigosis.igitur satis est expres
sum quod luce offendenti ad vindictam auxiliū prestitit.¶Confirma
9 tur qꝛ †satis est quod in libello idem virtualiter dicat̄ quod intētan
dum erat licet nō formaliter p̄ut cōcludit Barto.⁊ sequitur Bald.in
l.edita in.xvj.colū.C.de edē.⁊ Barto.in.l.damni infecti.§.sabini.ff.de
dam.infec.⁊ ita dꝫ intelligi Jo.and.in addi.Specu.in rub.de inquisi
tione ad fi.prout allegantes pro curia.¶Et maxime p̄pter clausulam
que apponit̄ in oībus īquisitionibꝰ in quibꝰ in fine dr̄ super quibꝰ oībꝰ
⁊ singulis.Que clausula idē importat qd̓ in ciuilibꝰ petens sibi iustitiā
ministrari vt colligit ex dictis Bal.in.l.ij.C.de proba.⁊ ī.l.j.ī.viij.q.C.
qui accusare non p̄nt.⁊ ita ex illis dictis infert insignis doctor ⁊ opti
mus practicus dn̄s Ange.de are.in suo tractatu maleficiorū super il
lis verbis.super quibus omnibus ⁊c.¶Ex q̄bus infert quod idē im
portat ac si dictū esset:non tm̄ eo mō sed ēt omni alio meliori modo. et
p̄bat̄ ex no.p Jnno.⁊ docto.in.c.ij.de ordi.cog.¶Preterea senator
p̄cessit ex libero arbitrio sibi cōcesso procedēdi sine inquisitione ⁊ sine
10 p̄cessu† vn̄ cū nō requireret̄ inq̄sitio ineptitudo nō hꝫ viciare hꝫ Bart.
in extrauagā.ad reprimēdā.in v̓bo sine figura iudicii.⁊ est gl.no.quam
ibi ad hoc pōderat roma.⁊ moder.in.l.vinū.ff.si cer.pet.⁊ Bal .in.l.⁊
si sine scriptura.C.ad treb.⁊.do.Ant.in.c.j de libelli oblatio.¶Ex qbꝰ
pꝫ rn̄sio ad scd̓m quod nō est intētatū qd̓ auxiliū prestitū fuerit eo aīo
vt maleficium committeret̄:qm̄ virtualiter hoc est dictū narrando in
uestigationem ⁊ associetatē per quā p̄sumitur animus ⁊ dolus vt in
quit Bald.in.l.non ideo minus in pe.colum .C. de accusa.⁊ in.l.j.§.

seruus.per illum tex.ff.ad silleya. ¶ Item si attento lato arbitrio poterat sine inquisitione procedere.non obstat quod non esset bene formata ex quo ex illa colligit intentio inquirētis per proxime dicta. Quinimmo hoc appertissime dictum fuit dum primo dr̄ scienter dolose ꝛc. ꝛ sic pꝫ qd̄ ambo sciēter ꝛ dolose volebant vindictā sumere.s.Lucas offendēdo ꝛ Laurētius auxiliū pstando que verba sunt clarissima in proposito.vn̄ interpretatione nō indigēt.l.ille aut ille.§.cū in verbis.ff. de leg.ij. ¶ Preterea dr̄ in persona Laurētij qd̄ auxiliū pstitit vt predicta babilius cōmitterent ꝛ sic vt babilius Luccas dictā vindictam assumeret que verba nō apponuntur ad aliū effetū nisi ad aium auxiliantis denotādum vt declarat prefatus do.Ang.in dicto tractatu maleficioꝝ sup verbis illis dicto maleficio semp astitit allegādo no.p Bar.et Ludo.in.l.j.§.sꝫ in eo.ff.ad silleya.ꝛ Bal.in.l.nō ideo minus.C. de accu.versi.iuxta hoc quero.vt ibi latius per eū. ¶ Cōfirmant pdicta.nā ex narratis arguit de animo Laurentij ad pstandū auxiliū dicto delin
11 quenti.vt supra est pbatum. Licet aūt hoc nō exprimeret satis esset qd̄ iuris psumptione ex narratis in libello colligeretur put cōiter concluditur etiā in criminalibus vt voluit Ange.in.l.ij.ff.vi bono rapto. et Ja.but.ꝛ Fulgo.in.l.si qs nec causam.in fi.ff.si cer.pet.ꝛ Ludo.roma. in consilio.cv.ꝛ Jo.de anania in.c.ad falsarioꝝ de crimine falsi. ¶ Ex quibus omnibus concludendum est curiam dn̄i senatoris contra dictum Laurentium rite ꝛ recte processisse. Laus deo amen.

¶ Viso testamento domine Mariane.si maritus cui vxore pmortua lucrum a statuto defertur vxori facienti testm̄ consensit renūciando iuribus fuit sibi in tali lucro preiudicat nec potuit ꝯsensum vel licentiā datam reuocare.

¶ Duplicatum est istum consilium.s.e.in primo lib.consi.cxiij.

¶ Consilium.clxxxix.

Dominus labia mea aperiat

ꝛ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Viso testamēto dn̄e Mariane ꝛ licentia ꝛ consensu prestitis eidem per Joeius virum ꝛ renunciatione iuriū dicit Joannis ꝛ reuocatione deinū sequuta per dictum Joānem facta de licentia ꝛ consensu per eum petitis.queritur nunquid stantibus predictis dicta dn̄a Mariana potuerit testari de tota sua dote:adeo quod in effetu dictus Joānes eius vir nō possit retinere dimidiam dicte dotis secundū formam statutorum ciuitatis Senarum.

¶ Memini me plures;. administratoris officij est diligenter libros custodire ꝛ perfecte introiens scribere: ꝛ si hec non fiant dolus ꝛ mala administratio arguitur: ꝛ iterum redditio rationum peti potest: que non sufficienter reddita sit non obstante liberatione in plenissima forma quod bene ꝛ diligenter hic demonstratur.

¶ Consilium.cxc.

1 ¶ Liberrationum factoris qualiter debeat esse compositus.
2 Dolus ex quibus arguatur factus in administratione.
3 Ratio non sufficienter reddita iterum reddi debet.
4 Ratio quando dicatur non sufficienter reddita.
5 Calculatio est facta a partibus quando continet pactum vel trāsactionem generalem vel specialem an faciat preiudicium.
6 Lex aurelio.§.meuia.ff.de li.leg.hꝫ locū etiā in liberatiōe inter viuos. Citationes ad sn̄iam fiunt in summarijs etiā post conclusū in causa.

Dominus labia mea aperiat

ꝛ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Memini me plu ries cōsuluisse ad irritādū generales ꝛ captiosas quietationes fretus vbis iuris iuriscōsulti in.l.cū agliana.ff.de trāsactionibus dicētis generales quietatiōes tanq̄ captiosas interpretatio prudentū fregit plures vidi deceptorias ꝯ quas consule captiosiorem aūt villā quā illa de qua agimus si vera sunt q̄ in facto psupponuntur.ꝛ lꝫ alias adhuc deceptio nō patefacta ꝯsuluerim tn̄ in pn̄tiaꝝ latius ꝛpleniꝰ lo
1 quar. ¶ †Et in pmis psuppono qd̄ hmōi administratores ꝛ factores tenent diligēter tenere libros rōnū in quibꝰ appareāt clare data ꝛ accepta introitꝰ ꝛ exitꝰ:vt in.l.j.§.officio.ꝛ ibi Ja.de are. Bar.ꝛ alij.ff.de tutel.ꝛ rō.distra.ꝛ declarat no.pe.de anch.in quodā suo ꝯsilio qd̄ non hr̄ in volumine incipiēte.sordide ꝛ pnitiose nimis.vbi dicit qd̄ in tali libro rationū sigillatim oīa describi dn̄t.ꝛ nō in summa.ar.l.cū seruus. ff.de ꝯdi.ꝛ demō.qꝛ singulis specificatis veritas apparere pōt alˀs secꝰ, ꝛ ita dicit ꝯsuluisse Bar.cuiꝰ ꝯsiliū est in volumine in formis ꝯsilio.cl. icipiē cū pdicta examinarē in fi.vbi signāter declarat librū rationū debere esse ꝯpositū tal'r qd̄ in eo oīa singl'r iserant vt ex tali fundo tm̄ a tali colono tm̄ tali anno nō aūt dꝫ in genere alias in summa poni. ꝛ hoc ideo vt repiri possit veritas vel falsitas allegat tex.in.l.antepe.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ subdit q̄ q aliter rōnē edit nō vr̄ edere qꝛ itelligi nō pōt.l. argētariꝰ.§.edi.ff.de edē.ꝛ no.Pau.de ca.idē in.d.l.antepe. idē Ang. in suo ꝯsi.cclxxvi.icipiē tutoꝛ alimētauit pupillū.hoc idē voluit.Ang. in suo ꝯsi.cclxxx.incipiē qm̄ in facto assertū est ꝛc.ꝛ Pe.de anc.in ꝯsi. cccvij.incipiē in cā q̄ vertit. ¶ Quibus pmissis iterū pmittendū est qd̄ dicti factoris dolosa ꝛ malꝫ fuit administratio: que euidēter ex multis
2 demōstrat. ¶ †Primo qꝛ nō ꝯstat ipsum legitimū ꝯfecisse librū rationum distincte ꝛ particulariter prout tenebat ſm ea que proxime dicta sunt propter quod dolus arguitur vt est casus in.d.§.officio scōm Jade arena. Bar.bal.ꝛ doct.probatur in.l.fi.§.inter cetera.ff.de libe.leg. ꝛ in.l.si ita fuerit in ṽ.in reliquis.ff.de ma.testō.ꝛ dicit no.Bal.in.d.§. officio.qd̄ ita presumitur cōtra illum qui nō cōfecit codicem rationū sicut contra illū qui nō facit inuētarium iuxta.l.tutor qui repertoriū. ff.de administratiōe tuto.ꝛ idē tenet ibi Ray.de forli. ¶ Scđo qd̄ fortius est libelli qui ostendūtur vt ex lectura eoꝝ apparet sunt multum defectiui cōfusi ꝛ inordinati.ꝛ qd̄ peius est apparēt ibi falsitates prout ex serie facti ostenditur:ex quibus deceptōria ꝛ dolosa ostēdit administratio in dānum dominoꝝ suoꝝ.Est enim dolus falsa asseueratio scienter facta cum intētione fallendi.l.j.ff.de dolo.ꝛ no.Cynus in.l.prescriptio.C.si contra ius vel vtilitatem publicam. ¶ Ex quo em̄ sciebat vel scire debebat se obligatū ad diligēter ꝛ legaliter scribendū ꝛ nō fecit dicit esse in dolo psumpto.l.si pcuratores.§.dolo.ꝛ.l.dolus.ff.mādaꝛ no.Bar.i.d.l.tutoꝛ qui reptoriū. ¶ Tertio vt qꝛ narrant multos fructus percepit ꝛ pecunias exegit:ꝛ tn̄ nō posuit ad introitū vt pꝫ ex rimatione libroꝝ in quibꝰ multa nō apparēt ad introitū ex qua rimatione ꝯstat de dicta negatiua iuxta not.per glos.et oēs in.l.ij.C.de errore aduocatoꝝ ꝛ Barto.ꝛ alios in.l.fi.C.de rebus creditis.ꝛ Bal.in.l. si hine.ff.de iniusto testamento ex qua nota descriptione manifestus.arguitur dolus vt dicit Pet.de ancha.in dicto cōsilio quod incip.sordide ꝛ pnitiose nimis arg.d.l.cum serꝰ ꝛ ita vt supra retuli dicit Bar. cōsuluisse.facit qd̄ no.Bart.in.d.l.tutoꝛ qui repertoriū.qꝛ nō describēdo in libris qd̄ describere tenebatur cēset esse in dolo.d.l.dolus.ꝛ in.c. cum eterni.de re iudi.lib.vj.ꝛ tꝫ Pet.de ancha.in dicto ꝯsilio.cccvij. in.ij.colū.ꝛ Paul.in dicto consi.ccvij. ¶ Confirmatur nam si deputatus ad scribendū introitus cōis nō pfecte scribit dr̄ esse in dolo.ꝛ punit l.excellētia.C.de erogatio.mili.ānon̄.li.xij.Et ponit Bal.i.l.vbi exigit. §.dolo.ff.de edēdo. ¶ Quarto qꝛ ex rimatiōe libroꝝ apparet qd̄ multa accipiebat.ꝛ ꝯsequēter ex quo nō ponebat ad introitū in suā vtilitatē conuertebat propter qd̄ dolus clare arguit ꝛ pdo dici pōt vt dicunt Ang.Imo.ꝛ Moderni in.l.pōponius.§.ex facta.per illum tert.ff.de acqui.pos.ꝛ ponit Roma.in eadem.l.§.sed si legatario.ꝛ pceptoꝛ meꝰ do.Alerā.in.l.si ex stipulatiōe.ff.de acq.pos. ¶ Ex qbus omnibus resultat cōclusio clara ꝛ indubitata qd̄ dictus factoꝛ se male ꝛ dolose gessit in dicta administratione in pernitiem dicti Joannis. ¶ Quibꝰ duo
3 bus tanq̄ necessarijs pmissis ostēdo q̄ †ratio dicte dolose administrationis tanq̄ nō sufficienter reddita iterum reddi debet.Ista conclusio probatur.nam ratio que nō fuit sufficiēter reddita iterū reddi debeat. argum.l.quotiens.ff.qui satisda.cogan.ꝛ.l.ꝛ per salutē cū ibi no.ff.de iureiurando.ꝛ in proposito nota.in.l.j.C.de errore calculi.tradit Joā. and.post Joā.mona.ꝛ Arebidia.in.c.j.de clerico egro.lib.vj.Et sequitur geminianus ꝛ tꝫ lappus in clemē.qꝛ cōtingit de religio.domibus. quē refert ꝛ sequit Jmola in vltima charta.ꝛ etiā Cardinalis.Sed in casu nostro nō fuit sufficienter reddita.igit ꝛc.Sed qꝛ allegāti rōnem non fuisse sufficiēter redditam incūbere videt onus pbādi vt concluditur maxime per Modernos in.d.l.vnica.C.de errore calculi.ꝛ tradit
4 Pau.de cast.in suo consilio.xxxvj.incip.in casu presenti ꝛc.†qd̄ nō fuerit sufficienter reddita ostenditur qꝛ iura requirūt actualem redditionem rationis scilꝫ qd̄ quis rōnes edat ꝛ legēdas offerat ꝛ cōputādas. an accepta ꝛ data probe relata fuerint vel nō ꝛ reliq̄ restituere dicta.l. cū serꝰ ꝛ sic lex necessario requirit factū facit tex.in.l.si quis ex argentarijs.§.rationes.ꝛ qd̄ ibi notant docto.maxime Ange.ff.de edendo. ꝛ ideo nō videt sufficere sola assertio.argu.l.si forte.ff.de castren.pecu. Itē qꝛ vbi opus est facto verba non sufficiūt nec factum probant.vt in c.j.de eo qui mitti.in possef.cā rei seruā.Et in.l.pretoꝛ.§.si quis paratꝰ. ff.de noui operi nūci.Item aliud est rōnem reddere aliud redditaꝫ cōfiteri.arg.l.assiduis.cū glo.C.qui pot.in pig.habe.Et eius qd̄ habetur in.l.si quis post hac.C.de bonis proscriptorum.ꝛ in.l.a diuo.pio.§.sed si emptoꝛ.ff.de re iudicata.Et ita in terminis ꝯsuluit Pe.de anch.in suo consilio.cccxxx.incipiē.visis facti narratione copijs ꝛc.i.iiij.col.vbi adducit plures rōnes ꝛ plures alias. ¶ Confirmatur etiam ꝛ scđo.qꝛ cū extimatione libroꝝ appareat qd̄ multa peruenerūt ad manus suas que non reperiuntur scripta ad introitū presumit dolosa administratio ꝛ etiam quod de his rōnē nō reddiderit.ꝛ sic rationem nō fuisse diligenter redditā ita voluit Pau.de cast.in dicto ꝯsilio.cccvij.ꝛ Ludo. roma.in suo consil.ccccxiij.incipien.quo ad primum in quo queritur. ¶ Tertio probat a cōmuniter accidētibus iuxta.not.per gl.in.l.neqꝫ natales.C.de probatio.quando enim rationes ꝛ computa legitime reddantur illa solent apparere ꝛ per reddentes rationes ad eorum cautelam conseruari consueuere.Que cum in casu nostro non appareant bonus vir arbitrari dꝫ nullam rōnē redditā fuisse.pro certo em̄ verisimile eēt qd̄ aliqs cōputus appareret in tā magna administratione ꝛ si nō apparet qd̄ factū multū distat a verisimili.ꝛ sic hꝫ imaginē falsitatis ſm Bal.i.l.j.C.de seruis fugi. ¶ Quarto ostendit ex alio.qꝛ i redditiōe rōnis libri exhiberi dn̄t ꝛ reddi dicta.l.fi.§.iter cetera.ꝛ ibi Bar. ff.de li.leg.ꝛ in.l.si cui libertꝰ.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.Et tradit Lud.ro.in dicto consilio ccccxiij.Et Pau.de ca.ꝯsilio.cccvij.Sed in casu nr̄o apparet quod

ret qꝺ libri nõ fuerũt sufficiẽter redditi cum nunc multos ꝓdu
xerit dictus lucas factor ⁊ negauerit se alios habere quos habe
re cõstat ex lectura productorum ex quo colligitur quod quos
negat se ꝯfecisse q ꝯfecti ꝓbanẗ nõ exhibuit ⁊ sic nõ potuit rõ le
gitime reuideri ꝑpter dolũ factoris nõ exhibẽtis oẽs libros. igi
tur luce clarius apparet qꝺ nulla rõ fuit sufficiẽter reddita: sed
potius per dolum ⁊ calliditatẽ quietatio generalis extorta eo
maxime qꝛ dꝛ quod tũc temporis dictus Joãnes grauiter egro
tabat. vnde nõ est verisimile qꝺ in causa magne administratio
nis tũc fuerit positus calculus. facit. l. nõ est verisimile. qꝺ metꝰ
cã. ⁊ regula inspicimus cũ materia. de reg. iur. in. vj. ¶ Ex qui
bus colligiẗ multiplex defensio aduersus dictã generalem ⁊ ca
ptiosam liberationem in primis qꝺ dicta liberatio ⁊ quietatio
tanꝙ euidẽter iniqua est nulla ⁊ nõ sequẽda vt concludit not.
Pet. de anch. in dicto ꝯsilio. cccxxxij. visis facti narratione co
pijs ⁊c. ar. c. cũ Bertoldus. ⁊. c. inter ceteras. vtrobiqꝫ no. extra
de re iudi. ⁊ ita etiã voluit elegãter Pau. de ca. in dicto cõsilio.
cccvij. icip. aduertendũ qꝺ si de mala redditiõe ⁊c. ⁊ ambo vidẽ
tur loqui in fortioribꝰ terminis. ¶ Scdo respõdetur qꝺ dicta
quietatio quasi rõ fuerit sufficiẽter reddita fuit dolose extorta.
⁊ ideo actione de dolo ad minus venit rescindẽda iuxta plene
no. in. l. actiõe. C. de trãsactio. ⁊ sic nõ dꝫ nocere vt voluit gl. no.
in. l. iij. §. j. ff. de ꝯtrio iudi. tutele. quã in ꝓposito allegat Pau.
de castro in dicto cõsilio. cccvij. qꝺ aũt fuerit dolose extorta ap
paret qꝛ cum nõ ꝯstet dictum factorẽ legitime ꝯfecisse libros ra
tionũ in quibus accepta ⁊ data introitus ⁊ exitus sint legitime
descripta impossibile est rõnes reddere vt dicit no. Ang. in con
silio. cclxxvj. incip. tutor alimentauit pupillũ. ⁊ tenet Lud. ro
ma. in dicto cõsilio. ccccxiij. ⁊ ideo ꝯfessio ⁊ asseueratio rationẽ
esse redditam nõ ꝑiudicat cũ emanauerit sup re non verisimili
⁊ quasi ĩpossibili ꝓut dicit no. Pet. de anc. in dicto ꝯsi. cccxxxj.
¶ Cõfirmaẗ qꝛ vt ex rimatione librorꝫ apparet ⁊ supra dixi con
stat qꝺ nõ scripsit multos introitꝰ ꝑsumendũ est ꝯ factorẽ qꝺ ra
tionẽ nõ legitime reddiderit nisi ꝯtrariũ per eũ ꝓbeẗ qꝛ contra
omittentẽ presumiẗ dolus ⁊ subtractio. dicta. l. tutor qui reper
toriũ. ⁊ supra dixi. que ꝑsumptio trãsfert onus ꝓbandi in facto
rem. l. siue possidetis. cum ibi no. C. de probatio. ⁊ sic concludi
tur qꝺ dicta liberatio dolose extorta ⁊ sic rescindẽda ꝓut no. in
l. sub ꝑtextu. C. de transac. facit qꝺ no. Bald. in. l. si seruus veti
tus. ff. de legatis. j. et Ange. ⁊ Jmo. in. l. si seruo. ff. de he. insti.
¶ Ex quibus patet clara solutio ad illud qꝺ no. Bar. in. l. ij. in
vltima colum. C. de iure fisci. libro. x. vbi dicit qꝺ si calculatio et
5 †computatio est facta a partibus ⁊ cõtinet pactũ vel trãsactio
nem generalem vel specialẽ facit preiudicium. allegat. l. emptor
§. lucius. ff. de pactis. ⁊. l. si qdẽ. C. de trãsactio. ⁊ sequi videntur
Moderni. in. l. vnica. C. de errore calculi. quia in casu nostro cal
culatio non potest dici legitime facta. item liberatio facta per
transactionem ⁊ pactum tãquam euidẽter iniqua est nulla vel
tanꝙ dolo extorta irritanda. ⁊ sic non sequenda. ¶ Postremo
rñdetur qꝺ dolosa fuit administratio. ⁊ ex tali administratione
factori adest ⁊ ex ea vtilitatem ꝯsequiẗ: qꝛ cũ probenẗ plura ad
eius manus peruenisse que non apparent ad computũ ratiõis
presumitur ex illis locupletatus nisi aliud doceaẗ: vt est glo. no.
⁊ ibi Ange. in. l. verũ. ff. de peti. here. ad idem qꝺ no. glo. in. l. si
sine. §. modestinus. ff. de admi. tuto. ⁊ per doc. post glo. in. l. j. C.
si aduersus creditorem. ⁊ per ꝯñs si adest liberatio ⁊ quietatio
quãtuncũqꝫ generalis ad talẽ administrationem nõ extẽdiẗ. nã
quando sumus in liberatione inter viuos distinguitur qꝺ aut
fuit dolus cõmissus ab eo cui propter dolum nihil adest. ⁊ tũc
dolus preteritus censeẗ remissus. ⁊ ita ꝓcedit glo. in. d. l. actiõe.
C. de transactionibus. et ibi Bal. ⁊ Saly. ⁊ Bal. in. l. cũ necessi
tatem. C. de fideicõmissis. aut ei qui dolũ cõmisit aliquid adest
quia apparet qꝺ aliqua in manibus remanserũt. ⁊ tunc gene
ralis remissio ad hanc non extenditur nec per illã talis dolus
preteritus remissus censetur nisi expresse sit facta mentio doli. l.
lucius. ff. de libe. leg. ⁊ ita distinguit Bar. in. d. l. aurelio. §. ga
yus. eo. tit. ⁊ hanc distinctionem approbant Fulg. ⁊ Moderni.
in. d. l. actione. ⁊ Bal. Ang. Pau. de ca. ⁊ alij in. l. si vnus. §. il
lud nulla. ff. de pac. ⁊ ꝓbatur ex no. per Bar. Ange. ⁊ Moder.
in. l. tres fratres. ff. de pac. ¶ Confirmaẗ nã qñ administratori
aliqd adest dolus hꝫ cãm ꝑmanentẽ ⁊ durat tpe trãsactiõis. ita
dicit Bal. no. in. l. sub ꝑtextu in vltimis v̾bis. C. de trãsac. vnde
si inest trãsactioni talis liberatio ⁊ trãsactio censeẗ dolo extorta
quo casu liberatio ẽt iurata nõ sortiẗ effectũ vt dicit Pau. de
ca. in. d. cõsi. ccc. Allegat glo. not. in. d. l. iij. §. j. ff. de ꝯtrio iudicio
tutele. ¶ Ex qbꝰ ꝯcludiẗ qꝺ cũ administratio sit dolosa libera
tio dolose extorta ⁊ rõ nõ sufficiẽter reddita qꝺ iterꝫ reddaẗ ĩdu
bitãter peti põt. ⁊ in hac redditiõe rõnis peti põt qꝺ libri exhi
beanẗ ⁊ sic exhiberi dñt iuxta no. ꝑ Bar. in. l. fi. §. inter cetera. ff.
de liber. lega. cũ alijs supra allegatis. ⁊ ꝑ Bal. in. l. cũ testõ. C. de
testamẽtaria manumissione. ¶ Sꝫ factor conaẗ. defendere ex
tribꝰ. ¶ Primo dicẽdo qꝺ ꝑter ꝓductos nõ fec se alios libros.
¶ Scdo posito qꝺ fecisset illos restituit ⁊ ꝓbare conaẗ restõnẽ
qꝛ in instr̃o liberationis dꝛ qꝺ calculate fuerũt rõnes q̃ calcula
ri nõ potuerũt nisi libris exhibitis ⁊ redditis ⁊ sic si semel fuerũt
apud Jo. ex quo illos habuit a factore hodie esse ꝑsumunẗ iu
xta doctrinã dñi Pau. de ca. in. l. publicati. C. de testamẽtis. fa
ciũt no. ꝑ Bal. in. l. ex ꝑsona. C. de ꝓba. ⁊ qꝺ no. doc. in. l. nõ igno
rabit. C. ad exhibẽ. dũ allegãt. l. si creditor. ff. de pig. actio. quã al
legat do. Pau. in. d. l. publicati. ¶ Preterea ex quo Joã. ꝓdu
cit quasdã scripturas habitas ab ipso Jo. ergo pꝫ ꝙ scripture
fuerũt sibi restitute. ¶ Tertio qꝛ est liberatꝰ in plenissima for
ma ex oi causa q̃ dici vel excogitari posset de quo ꝑ Pau. de ca.
in. l. si dicta. C. de trãsact: ⁊ in. l. sub ꝑtextu in fi. eo. ti. vtrobiqꝫ al
legat. l. si pluribꝰ. ff. de acceptilationibꝰ. ¶ Preterea cũ libri pe
nes Jo. esse ꝑsumanẗ ipso negociorꝫ gestori nihil adest. ⁊ ꝯñr vꝫ
liberatꝰ lꝫ fuisset in dolo ⁊ Joãni abesset ex quo sibi non adest
scdm Pau. de ca. no. in. d. l. sub ꝑtextu. allegat gl. in. d. l. actiõe. §.
fi. ⁊ hec vt ꝑcipio alleganẗ ꝑ aduersarios q̃ videbanẗ difficulta
tẽ facere. ¶ Sed ꝑmissis nõ obstãtibꝰ ꝯtria snĩa ꝓbabilior est ⁊ ꝑ
fundamẽto in primis ꝑmitto ꝙ administrator libros rationũ
exhibere ⁊ reddere teneẗ vt. s. dixi tꝫ Ang. in dicto cõsi. cclxxvj.
incip. tutor alimẽtauit pupillũ. ⁊ nõ excusaẗ si dicat se illos nõ
hr̃e vel amisisse qꝛ nõ crediẗ nisi hoc ꝓbet qꝛ eiꝰ erat officij diligẽ
ter custodire. vñ ꝑsumptio est ꝯ eum qꝺ maliciose occultet iuxta
no. in. l. si qs ex argẽtarijs. §. pe. ff. de edẽdo scdm Pe. de anc. in. d.
cõsi. cccxvij. incip. in cã que vertiẗ in. iij. col. quo stante ad pri
mũ rñdeẗ qꝺ ĩmo vltra productos alios libros ꝯfecit quos vo
cãt libri ꝑ eũ ꝓducti q̃ scriptura librorꝫ manu dci factoris plene
ꝓbat ꝯ eũ vt ꝑ Bar. in. l. nuda. ff. de donatio. ⁊ in. l. admonẽdi.
ff. de iure iur. ⁊ in. l. fi. C. si cer. pe. cũ multis silibꝰ. vñ ꝓpria scri
ptura cõuinciẗ qꝺ ĩmo alios libros cõfecit quos ipse in ꝓprijs li
bris se ꝯfecisse fateẗ. ⁊ sic pria allegatio nõ obst. ¶ Nõ ob. scdm
fundamẽtũ in ꝯtriũ allegatũ dũ dicit se reddidisse: qꝛ fateẗ Jo. ꝑ
cãm rõnes calculatas ex quo fateẗ se vidisse ⁊ diligenter exami
nasse qꝺ fieri nõ potuit nisi redditis libris. qm̃ sequẽdo doctri
nã dñi Pau. dico qꝺ lꝫ Jo. fateaẗ se vidisse ⁊ examinasse rõnes
diligẽter nõ ꝓbaẗ libros redditos. verꝫ est eñ ꝙ nisi libri fuissent
exhibiti qꝺ non potuissent rõnes examinare. sꝫ tñ stat qꝺ simul
cũ Luca rõnes examinasset sup dictis libris ꝓut cõiter fieri solet
scdm cõiter accidẽtia a quibꝰ vꝫ ar. l. neqꝫ natales. cũ gl. C. de ꝓba.
quoniã sine pñtia factoris habẽdis de libris ⁊ administratiõis
notitiã nõ potuisset diligẽter rõnes examinasse ergo stat hoc ꝙ
simul cũ luca examinauerit ⁊ tñ facta examinatiõe libri remãse
rint apud factorẽ in sui tutelã ⁊ defensionẽ ⁊ sic ꝓbatio non est
cõcludẽs. l. nõ hoc. C. vñ cognati. c. in pñtia. extra de ꝓbatiõibꝰ.
et ad hoc bñ deseruiũt v̾ba Angeli in dicto suo cõsi. cclxxvj. dũ
dicit qꝺ administratores dñt librorꝫ volumĩa legẽda offerre de
inde cõputãde rõnes: satis est ergo qꝺ offerãt legẽda ⁊ sic vt legi
possint ⁊ calculari rõnes. hoc aũt fieri põt ẽt si libri nõ remaneãt
sed tm̃ leganẗ igiẗ ꝓbatio remanet minus cõcludens. Cõfirmaẗ
hoc ꝑ tex. in. d. l. fi. §. inter cetera. ff. de lib. leg. vbi patet qꝺ aliud
est rõnes reddere. aliud libros rationũ restituere: qꝛ si redderet
rõnes esset restituere libros rationũ. liberatus a redditione ra
tionis esset liberatus a restitutione librorũ qꝺ est ꝯtra illũ text.
igiẗ stat qꝺ rõ fuerit reddita. ⁊ tñ libri nõ restituti. nec valet alle
gatio qꝺ Joãnes ꝓducit certos libros seu certas scripturas: qꝛ
ipse ꝓbat qꝺ post absolutionẽ habuit certas scripturas qñ solo
verbo cõpromissum fecerũt. ⁊ sic ille ꝓbãt oppositũ qꝺ reddite
nõ fuere. ¶ Preterea nã nũc Lucas ꝓducit multos libellos ra
tionũ ex quibus patet qꝺ libros in quibus apparebãt rationes
nõ reddidit: vel nõ sufficiẽter. igiẗ nõ põt dicere se reddidisse il
los aduocatos a libris ꝓductis. ĩmo potius est sumẽda ꝑsum
ptio in ꝯtrium qꝺ qua rõne istos nõ reddidit. ita nec alios red
didisse ꝑsumiẗ ad hoc. l. de sertorẽ. §. his q ad hostes. ff. de re mi
li. facit. l. si cui. §. hisdẽ. ff. de accusa. ⁊ sic ex istis clarissime tolliẗ
dictũ fundamẽtum. ¶ Preterea ex quo semp negauit se alios
libros cõfecisse colliguntẗ duo ex negatione sua. ¶ Primũ qꝺ
illos libros nunꝙ exhibuit si eñ exhibuisset non diceret se illos
nõ ꝯfecisse. vñ ex sua ꝯfessione ꝯuinciẗ ꝙ nõ exhibuit dictos li
bros cũ non entiũ nõ sit exhibitio. arg. l. decẽ. ff. de ver. obli. cum
ibi no. ¶ Scdm qꝺ nũc ꝓbato qꝺ alios cõfecit in ꝑenã negãtis
trãsferẗ ꝓbatio in ipm qꝺ reddiderit. Casus est not. in simili in
l. cũ de indebito. ff. de probatio. Si ergo dictos libros non exhi
buit non põt dici qꝺ illos reddiderit. ¶ Preterea per libellos
tunc productos per factorem apparet qꝺ nõ oẽs libros reddi
dit. ⁊ sic ꝙ nõ fuit facta sufficienter exhibitio librorum sicut in
restitutione reliquorꝫ ⁊ redditione rationis dicũt Pau. de ca.
in dicto consilio. cccvij. et Roma. cõsi. ccccxiij. ⁊ supradixi. et sic
nullo modo inferẗ qꝺ libri fuerint redditi. ¶ Postremo si di

cta quietatio p̃sumitur dolo extorta eodẽ mõ per dolũ extorta
est dicta cõfessio ⁊ sic rescindenda.d.l.actione.facit.l.doli.§.di-
uersum.cũ ibi no.ff.de noua. ¶Quinimmo si talis cõfessio qȯ
vidit ⁊ examinauit rõnes includeret restitutionẽ librox ꝑpter
libros de nouo ꝓductos ostenderet cõfessionẽ fuisse simulatam
⁊ nõ verã. Ad hoc gl.no.⁊ibi doc.i.l.ij.C.de nõ nu.pe.⁊ tex.no.
in.l.minor.xxv.ãnis cui fideicõmissum.ff.de mino.⁊ qȯ no.doc.
in.l.pe.§.si vir.ff.so.ma.et ꝯñr fuisse dolose ⁊ fraudulenter extor
tam.ex quibꝰ patet solutio ad vltimã rõnem: q꞉ talis liberatio
licet ad libros extenderet̃ tñ tanꝙ iniqua ⁊ fraudulẽter extorta
quod maxime in libris apparet vel tanꝙ euidenter iniqua ⁊ sic
nulla non est sequẽda vel actione de dolo rescindenda per iura
rationes ⁊ autoritates supra adductas. Item q꞉ ex quo libri
6 possunt vendicari † nõ extẽditur ad libros.l.aurelio[a].§.menia.
a ff.de libe.lega.nec ꝓcedit rñsio qȯ nõ dat̃ cõtra Lucã q꞉ nõ pos-
sidet.ar.l.vnice. C.de alie.indi.mu.cã facti. qm̃ vt ex superiori-
bus pʒ presumit̃ illos hr̃e nec ꝓbat̃ redditio.⁊ mirũ est qȯ in cõ-
trariũ allegat̃ ꝙ.d.§.menia.locũ habet in liberatione in vltima
volũtate.secus aũt in liberatiõe inter viuos.⁊ dicũt hoc sentire
do.Pau.de ca.in.l.sub pretextu.la.j.C.de transac.dũ allegat.d.
l.actiõe.C.de trãsa.qm̃ istud est falsissimũ.nã in cõtractu est etiã
casus in.l.si vnus.§.j.ff.de acceptillatio. vbi iuriscõsultus dans
formam generalis liberationis facit specialẽ mentionẽ de actio
ne in rem ex quo dat̃ intelligi qȯ in generali cõtractu nõ inclu-
debat̃.⁊ ita intelligit illũ tex. Bar.in.d.§.menia. vnde vult idẽ
esse in cõtractibus.⁊ Bar.in.l.nõ solũ.§.fi.ff.de lib.lega.⁊ Bal.
hoc tenet in renunciatione inter viuos in.l.pacto dotali. in.xij.
q.C.de colla. Minusqꝫ obstat dum d꞉ qȯ exhibitio librorum ve
nit in redditione rationis. igitur liberatio a redditione rõnis
includit redditionẽ librox: qm̃ hoc est falsum ⁊ cõtra tex.in.l.fi.
§.inter cetera.ff.de libe.lega.vbi liberatio a redditione ratiõis
nõ includit liberationẽ a redditione librox.⁊ ibi colligit Bar.
sed vt dixi talis liberatio etiã nõ nocet: q꞉ euidenter iniqua ⁊ do
lose extorta. ¶Et vltra p̃missa in genere dñs iudicans dʒ consi
derare ⁊ nõ paruifacere. ¶Primo qȯ iste in ciuitate florentie
iam de furto cõdemnatus extitit ꝑpter qȯ in premissis nõ mo-
dica militat p̃sumptio contra eum ac regula semel malus cum
materia de reg.iu.l.vj.⁊.l.si cui.§.hisdem.ff.de accusa. ⁊ eius qȯ
not. Bar.in.l.si prius in.v.oppo.vltime ptis.ff.de no.oper.nũ.
¶Scȯo post susceptã administrationẽ quõ dolose se gessit ꝓut
ex libellis suis ostendit̃ ex quibus ⁊ alijs multe deceptiones et
subtractiões apparent.⁊ supra latius declaratũ fuit multis ra
tionibus ⁊ medijs. ¶Tertio consideret quomodo nullo posi-
to calculo qui si factꝰ fuisset verisimiliter appareret: immo nul-
la sit verisimilis allegatio qȯ dolose liberationẽ extorsit ꝓut de-
claratum est qȯ patere deberet etiã tõsoribus. ¶Quarto quõ
conuentum falso negauit se nunꝙ fuisse factorẽ: ⁊ per publicas
scripturas de mendacio cõuincitur cuius assertio ⁊ mẽdacium
defendi nõ potest ex quo finita est factoria per text.in. § .item.si
socius.insti.de acti.ex quo assertio est relata ad tempus preteri-
tum quo probatur ipsum fuisse factorem. vnde succedere debe-
ret pena negantium.de quibus in.l.sunt qui.ff.de re iudic. ⁊ in
l.si dubitetur.ff.de fideiusso. ¶Quinto quod ipse sepiꝰ asseruit
nullos confecisse libros preter libellos quos ꝓduxit: ⁊ tamẽ ꝓ-
pria scriptura libellorum productorum conuictus fuit de men
dacio.⁊ sic pati debet penam de qua in.l.cum de indebito.ff.de
proba.⁊ sic omnes eius actus ⁊ processus ⁊ ante administratio
nem tempore administrationis ⁊ post ostendũt dolum ipsius
factoris in quo probando adsunt ne dũ indicia iuxta.l.dolũ.C.
de dolo. sed etiam manifeste probationes quas iudex sequi dʒ
si veritatem ⁊ iustitiam sequi desiderat. ⁊ sic dʒ cogere ad exhi-
bitionẽ librox de quibus fit mentio in libellis ꝓductis ⁊ dʒ iu-
ramentũ in litem super interesse suo ⁊ bonis sibi subtractis de-
ferre dicto Jo.ꝓut est casus no.in.d.l.j.§.officio.ff.de admi.tut.
vbi hoc omnes tenent extẽdendo illũ tex.ad omnes administra
tores.potest etiam Joannes post monitiones ad sententiam ad
veritatis indaginem super nouis capitulis probatiões facere.
in iudicijs enĩ summarijs citatio ad sentẽtiam nõ inducit cõclu
7 sionem in causa.casus est clarus in cle.sepe.de verb.sig.ad fi. † dũ
dicit partibus ad id citatis adhuc conclusione non facta. ⁊ sic
pʒ quod erat facta citatio ad sententiam ⁊ tamen non erat con
clusum in causa. ¶Preterea licet esset in causa cõclusum tamẽ
in summarijs potest fieri probatio post conclusionem in causa.
arg.in verbo interrogabit.in clemẽ.sepe.de verbo.signi. tenent
domini de Rota in antiquis.decisio.decima. incipien. item qȯ
postquã.⁊ Lud.ro.in.l.admonendi.ff.de iureiurando.⁊ in suo
consilio.clxxv. Laus deo ⁊c.

¶Licet difficultates discutiende apud antiquos ⁊c. Hic plene
⁊ subtiliter tractatur dispositio.l.cũ auus.ff.de condi. ⁊ demõ,
habeat locum quando filius grauatur tempore testamẽti iam
filios habebat de quibus testator cogitare potuit ⁊ tandem cõ
cluditur nouis rationibus quod non.

¶Consilium.cxcj.

1 ¶Dispositio.l.cũ auus.ff.de condi.⁊ demon.an habeat locũ quando tempore testamenti filius grauatus iam liberos habebat de quibus testator potuit cogitare.
2 Probatio indirecta admittitur cõtra presumptionem iuris.
3 Legata an debeantur posthumo preterito.
4 Substitutio tacita pupillaris an excludat matrem.
5 Coniecturis proceditur in coniecturanda mente testatoris.
6 Filia est agnata.
7 Anima cunctis rebus preponenda est.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶Licet
difficultates discutiende apud antiquos doctores
examinate non reperiantur tñ Moder.satis late ⁊ consulendo
⁊ in cõmẽtarijs attingunt. ⁊ in primis se offert difficultas illa
1 † nũquid dispositio.l. cum auus.ff.de condi.⁊ demõ. que vult
qȯ si filius instituatur ⁊ rogetur post tempus de restituendo he
reditatem ita demum habeat locum quando tempore testamẽ-
ti filius grauatus iam liberos habebat de quibus testator po-
tuit cogitare in qua habemꝰ in primis rñsum papiniani in. d.
b l.cum auus.[b] qui nõ aperit an loquat̃ de filio grauato qui post
liberos suscepit vel de eo qui etiã habebat liberos tempore te-
stamenti: sed tantum dicit qȯ liberos relinquit nec declarat qñ
fuerint nati. Decidit tamen fideicõmissi conditionẽ defecisse ra
tione humanitatis q꞉ sicut predilexit filiũ grauatum ita cense-
tur eius liberos p̃dilexisse.l.lucius.la.ij.in fi.ff.de here. insti. dũ
dicit prudens consilium testatoris animaduertitur.fratrem enĩ
non solum pretulit substitutis: sed ⁊ eius liberos ⁊c. Et hanc
rationem ponunt glo.⁊ Bar.in.d.l.cum auus.que ratio videt̃
se pariter habere ab liberos iam natos tpe testamẽti sicut ad na
scituros.⁊ sic videt̃ humana interpretatio quam tamen possu-
mus dicere procedere in postea natis quasi eos p̃tulisset si cogi
tasset.secus in natis tunc de quibus cogitauit ⁊ nõ pretulit.vñ
censetur voluisse preferre prout haberemus dicere in.d.l.lucius.
si ibi conditio non fuisset expressa. ⁊ ista interpretatio facit qȯ
potius intelligat̃ de nascituris de quibus testator verisimiliter
nõ cogitauit ⁊ nihil disposuit.⁊ sic fingitur dictum licet nõ fue
rit scriptum.⁊ hoc videt̃ velle Ray.in.d.l.cũ auus. vbi vult qȯ
lex interpretatur dictum ex eo q꞉ pretulit filium quasi cẽseatur
etiam eius liberos pretulisse licet nihil dixerit. Subdit etiã pa
pinianus qȯ minus scriptum quã dictum inueniretur que ra-
tio quod censeatur minus scriptũ quã dictũ si dicamus illã ꝓ-
cedere per viam fictionis ꝓut tenuit ibi Cumanꝰ arguit qȯ di-
ctum non fuerit sed scriptum fingatur q꞉ fictio est cõtra verita-
tem vt patet ex no.in.l.is qui pro emptore.ff.de vsuca. Si vero
dicamus ꝙ ꝓcedat per viam p̃sumptionis habemus dicere qȯ
lex presumit qȯ fuerit dictum sed qȯ non fuerit scriptum ⁊ qȯ
sit iuris p̃sumptio.tenent Dy.⁊ Pau.de ca.in.d.l.cum auus.⁊
Bal.⁊ pleriqꝫ in. d. l.cum acutissimi.⁊ ita intelligẽdo talis rõ
vr̃ magis militare in iam natis de quibus p̃sumitur dictum in
eis quã in nascituris.arg.eius qȯ hr̃ in.l.qui filiabꝰ. in pri.ff.de
leg.j.et sic videmus qȯ dictum Papi.est valde obscurũ: nec hñ
aperit an loquatur de liberis natis tempore testamẽti vel post.
c doc.etiã ibi nõ declarant.nam lʒ Bar.[c] ibi velit in vna qõne qȯ
intelligatur illa lex etiã de ꝯceptis ⁊ natis post mortẽ testatoris
arg.l.paulus.§.paulus.ff.de bonis libertox.⁊ sic ĩplicet casum
pro minus indubitabili qñ essent cõcepti ⁊ nati viuente testato
re: tamẽ nõ implicat de natis tpe testamẽti.ideo enĩ dixit Bar.
etiã de cõceptis post mortẽ q꞉ in eis erat magis dubium q꞉ nõ
admittuntur ad legitimã hereditatem vt insti.de here. que ab
intestato.§.cum autem.vnde fortius voluit in cõceptis viuente
testatore in quibꝰ nõ militat illa dubitatio: nõ tñ dixit tpe testa
menti q꞉ tũc alia ratio pactum reformat ex quo censet̃ de eis co
gitasse vt statim apparebit.vnde male allegat̃ Bar. in ꝓposito
hoc sensisse de natis tpe testamenti.vr̃ ergo dubia ⁊ obscura di-
cta interp̃tatio papiniani.sed certe nisi velimus vex inficiari cõ
cludi dʒ qȯ papinianus loquit̃ qñ liberi nõ erant nati tpe testa
menti: sed filius grauatus post testm̃ suscepit.ista interpretatio
ꝓbatur nõ magistrali ⁊ volũtaria interpretatione sʒ legali ⁊ ne
cessaria.nã hoc dicit apertissime impator in.d.l. generaliter.§.
cum aũt.vbi dicit imperator.cum autẽ inuenimus excelsi inge-
nij papinianũ in hmõi casu in quo pater filio substituit nulla
libertox ex his ꝓcreandox adiectione habita ex optimo intel-
lectu disposuisse euanescere substitutionẽ si is qui substitutꝰ p̃-
grauatus est pater efficiatur ⁊ liberos sustulerit ⁊ intelligẽtẽ
non esse verisimile patrẽ si de nepotibus cogitauerit talẽ fecisse
substõnem ⁊c. Hucusqꝫ posuit respõsum papiniani imperator
quod postea

a ¶L.aurelio, §.menia.ff.de libe.leg. hʒ locũ etiã in liberatione inter viuos.

b ¶Ad dispositionẽ.l. cum auus.

c ¶Ad Bart. i.d.l.cũ auus.

postea extēdit.¶Ex qb⁹ verbis in p̄mis ptꝫ qḋ imperatoꝛ refert respōsum papiniani.de quo in.d.l.cū auus.qḋ oēs admittunt.¶Scḋo qḋ imperatoꝛ declarat qḋ papinianus loquit̄ in casu qñ filius grauatus nō habebat tūc filios sed postea suscepit dicit eñ inuenimus papinianū i hmōi casu q̄ verba demōstrant casum quē postea narrat ad oculū.l.j.in prin.cū ibi no.ff.de no.ope.nū.Sed immediate impatoꝛ exprimit casum qñ filius grauatus post testamentū filios ꝛ sic nepotes suscepit de qb⁹ testatoꝛ nō cogitauit ꝛ mētionē nō fecit.vt pꝫ primo ex illis verbis.Nulla liberoꝝ ex his p̄creādoꝝ adiectiōe habita.et sic loquit̄ de liberis p̄creādis ꝛ nō de natis.¶Scḋo ex illis verbis si is qui substitutiōe p̄grauatus est pater efficiat̄ ꝛ liberos sustulerit ꝛ sic loquit̄ in filio grauato q꞉ tūc nō erat pater.ꝛ sic liberos non habebat sed post testamētū suscepit.¶Tertio ex illis verbis nō esse verisimile patrē si de nepotibus cogitauerit talē fecisse substitutionē eoꝝ quo dat̄ intelligi qḋ nō loquit̄ qñ liberi nati erāt tpe testamēti quos testatoꝛ se habere sciebat q꞉ de illis cogitasse p̄sumit̄.put est casus in.l.sicut certi.ꝛ in.l.si cū vel in vtero.C.de testa.mili.ꝛ no.Bar.in aut̄.ex cā allegādo dictas leges.C.de lib.p̄te.per q̄ Lu.ro.in suo cōsi.cccl xx.incip.in p̄posita cōsultatione cōcludit qḋ p̄dicta iura nō habēt locū qñ liberi erāt nati tpe testamēti ꝛ idē tꝫ Barbati⁹ in.d.l.cū acutissimi.adducēs plures alias rōnes.¶Ex qbus oībus inferēdo.ad p̄positū dico qḋ imperatoꝛ manifeste declarat papinianū loqui qñ liberi q faciunt deficere cōditionē nascunt̄ de qb⁹ testatoꝛ nō cogitauit ꝛ hec interp̄tatio vt dixi.nō est magistralis ſꝫ legalis ꝛ necessaria.nec illa negat.l.cū acutissimi.C.de fideicō.q꞉ simpliciter refert rñsum papiniani nec illud declarat.sed extendit.declaratio aūt ponit̄ in.d.§.cū aūt.ꝛ hinc descēdit primo illa rō allegata p gl.Bar.ꝛ alios in.d.l.cū auus.s.qḋ lex interp̄tat̄ qḋ si de liberis cogitasset qua rōne p̄tulit filiū p̄tulisset eius nepotes vnde lex supplet volūtatē testatoris in eo in quo deficit.ex eo q꞉ nō cogitauit sicut in simili in.l.iam hoc iure.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ in.l.cū mater.ff.de inoffi.test.ꝛ in.l.iij.C.eo.tit.ꝛ in.l.si.ff.de here.insti.cū si.Et hoc respectu papinianus dicit se hāc interpretationē humanitatis intuitu fecisse q꞉ humanū est qḋ lex suppleat in hoc volūtatē defuncti q de liberis nō cogitauit ex quo nō erāt nati:ꝛ hoc respectu hanc interp̄tationem humanā dicit esse imperatoꝛ ꝛ extēdēdā in.d.§.cū aūt.qui loqtur qñ liberi sunt postea nati.¶Alias īterp̄tatio nō fuisset humana.nec lex p̄cessisset supplendo volūtatē defuncti ex quo liberos sciebat se habere:ꝛ circa illos nihil p̄uidit.Quinimmo ex quo potuit p̄uidere ꝛ nō p̄uidit potius culpa testatoris notāda est p̄pter quā lex ei⁹ volūtatē nō supplet.ar.l.tractabat̄.ff.de te.mili.ꝛ.d.l.iij.C.de inof.test.put illas in notabili qōne inducit Bar.in.l.i.iiij.q.p̄ncipali.in.pe.q.scḋi effectus.¶Quinimmo vꝫ dici posse qḋ talis interp̄tatio tunc esset ꝯ volūtatē defuncti q includēdo alios post mortē filij censet̄ nepotes quos se sciebat habere nō vocādo excludere.casus sunt clari in.d.l.si vt certo.ꝛ in.d.l.si cū vel in vtero.C.de test.mil.lex aūt nō supplet cōtra volūtatē testatoris.l.in cōditionalib⁹ primū locū.ff.de cōdi.ꝛ demō.Nā si lex interpretat̄ tacitā exclusionē filioꝝ p̄pter silētiū in dictis legib⁹.quinimo odiosam q̄tomagis cēsendū est qḋ hoc voluerit in nepotibus p̄cedētib⁹ filijs in exclusione non odiosa:vnde sine dicamus qḋ in.d.l.cū auus.sit fictio siue sit p̄sumptio.Idem est dicendū q꞉ ex quo liberi nō erāt nati ꝛ testatoꝛ nō cogitauit equū fuit qḋ lex fingeret dictū sicut qḋ non fuerat dictū sicut in.l.iij.ff.de inoffi.test.cū si.qua eqtate cessante q꞉ liberos sciebat extare cessat equitas.quinimo culpa notari:q꞉ ideo cessat fictio iuxta no.in.d.l.si is q pro emptoꝛe.ff.de vsuca.Idē etiā si lex p̄cedit p̄sumēdo qm̄ p̄sumit qḋ ex quo liberi nō extabāt qḋ de illis non cogitauit ꝛ qḋ si cogitasset nō fecisset talem substitutionē put dicit tex.in.d.§.cū aūt ꝛ iō lex presumit tūc supplēdo qḋ plus dictū fuisset si cogitasset nō aūt qḋ plus dictū fuerit maxime cū sit p̄sumptio p̄ instro in dubio.l.cū p̄cibus.C.de p̄ba.ꝛ hec intelligētia p̄bat̄ in.d.§.cū aūt.vt.s.deductum fuit que rō cessat qñ liberos habebat ꝛ sciebat.ꝛ iō cessat presumptio p̄dicta.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iu.patro.c.cū cessan
2 te extra de appel.†ꝛ dꝛ ista indirecta p̄batio cōtra presumptionē que admittit̄ lꝫ esset iuris ꝛ de iure:vt voluit glo.singularis cōiter approbata in cle.j.de p̄ba.¶Nec premissis obstat.d.l.cū acutissimi.in fi.dum dicit ne videat̄ testatoꝛ alienas successiōes p̄prijs anteponere.que ratio ita ꝛ fortius militat in nepotib⁹ iā natis sicut in nascituris.vnde lꝫ alie rōnes nō militarent tamen satis est qḋ ista vna ex assignatis militet arg.l.liberoꝝ.§.notant̄.ff.de his qui no.infamia.vt insti.de nup.§.affinitatis.¶Quoniā ad hāc rñsionē respōdeo dupliciter qḋ immo dicta rō nō hꝫ locū in nepotib⁹ natis cū tūc testatoꝛ sciēs se illos habere includēdo vꝫ nepotes in cōsequētiā excludere vt apte p̄bat̄ in.d.l.si vt certi.ꝛ in.d.l.si cū vel i vtero.ꝛ ex his que p illas leges dicit Bar.in aut̄.ex cā.C.de libe.p̄te.Unde talis interpretatio tacite mētis.bñ cadit in eo qui ignoꝛabat se nepotes habere qḋ nō sit presumptio qḋ si sciuisset voluisse alienas successiones p̄prijs anteponere:sed qñ scit se habere alios includēdo ex quo lex alibi p̄sumit tacitam exclusionē.vt in.d.l.si vt certi.nō video quō p̄sumere debeamus qḋ excludere noluerit.nā pro certo ista cōtradicunt ꝛ difficilius dicta presumptio fieret in iam natis nisi testatoꝛ ignoꝛasset se habere.Cum ergo.d.l.cū acutissimi.referat se ad.d.l.cū auus.ꝛ illa loquat̄ in nasciturisput declarat imperatoꝛ in.d.§.cū aūt.sequit̄ qḋ.d.l.cū acutissimi.ꝛ cōsequēter rō ibi assignata loqtur i nasciturís q꞉ nō plus est in termino referēte q̄ in termino ad quē fit relatio.l.asse toto.ff.de here.insti.cum si.¶Preterea ratio assignata in.d.l.cū acutissimi.est minus generalis ꝛ nō semp cōcludēs hoc ptꝫ.Nā stāte dicta rōne i.d.l.si vt certi.nō p̄sumeret̄ tacita exheredatio.Sꝫ poti⁹ silētiū causatū ab obliuione.Attēta maxime affectiōe quē pater hꝫ erga filiū.vt in.l.isti quidē.ff.qḋ metus causa quatū non obstāte ꝯriū ibi deciditur qñ pater scit se filios habere q̄ scientia operatur:vt censeatur voluisse alios extraneos filijs anteponere.¶Hoc etiā patet ex his que ponit Bar.in.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad trebel.ꝛ Paul.de cast.in.l.heredibus.§.gayo.eo.tit.vbi volunt qḋ si duo filij sunt instituti.Et post mortem eoꝝ sit substitutus extraneus.¶Primo moriente sine filijs non admittitur extraneus.q꞉ non est presumptio qḋ extraneum fratri ꝛ proprio filio voluerit p̄ferre.arg.d.l.cum auus.ꝛ.d.l.cum acutissimi.ꝛ in eadem rōne est fundata dispositio.l.pe.C.de impub.ꝛ alijs substi.ꝛ tñ.Si alteri ex filijs tātum esset facta substitutio in casu Bar.quilibet diceret qḋ substitut⁹ admitteret̄:lꝫ ille decederet fratre superstite.q꞉.d.leges cuꝫ auus.ꝛ.l.cū acutissimi.ſm oēs cōclusiōes nō habēt locū superexistentibus ascendētibus vel transuersalibus put etiā tꝫ Jo.de.imol.in.d.l.lucius.ff.de here.instit.Ex quibus dat̄ intelligi manifeste qḋ aliqñ verificat̄ illa rō.d.l.cū acutissimi.ꝛ tñ nō verificatur dispositio:q꞉ si semper verificaret̄ vitiaret̄ dispositio q꞉ frater faceret deficere cōditionē qḋ est falsum ſm Bal.Saly.ꝛ Modernos in.d.l.cū acutissimi.ideo dat̄ itelligi qḋ dicta rō est multum generalis:q꞉ lꝫ verificet̄ in nepotib⁹ natis.Non tñ verificat̄ dispositio qñ sciunt se nepotes habere.¶Cōfirmat̄.Nā qñ
3 est†p̄terit⁹ posthumus de quo testatoꝛ nō cogitauit legata nō debentur per aut̄.ex cā neq꞉ per clausulā codicillarem per rationem.d.legis cum acutissimi.ſm opi.Bar.in.d.aut̄.ex causa magis cōiter approbata.ꝛ tamē qñ testatoꝛ sciuit vxorem pregnātē nō debent̄ nō obstāte dicta rōne.d.l.cum accutissimi.ex quo infero qḋ dicta rō non hꝫ locū qñ testatoꝛ sciuit se habere descēdentes ꝛ tñ in alios disposuit ꝛ sic inferri pōt qḋ nō hꝫ locum qñ sciebat se nepotes habere ꝛ ponderandū est qḋ Barto.in.d.aut̄.ex cā.ꝛ in repeti.l.filio preterito.ff.de iniusto testa.in illo articulo in aut̄.ex cā locū habeat in preteritione posthumi dū distinguit.aut testatoꝛ ignoꝛabat ꝛ locū nō habet p.d.l.cū auus.ꝛ.d.l.cū acutissimi.et sic allegando illas leges sentit qḋ habeat locū qñ nepotes postea nascunt̄ de qbus testatoꝛ nō cogitauit.si aūt filij erāt nati vel sciuit ventrē pregnantem.aliter ibi deciditur de quo ibi que no.ad propositum.ꝛ sic Bart.sentit hanc opi.¶Nec cōtrarium sensit in.l.moribus in vlti.col.ff.de vul.ꝛ pupil.in ver.iiij.dixi qñ Bar.vult qḋ si frater pupilli est vulgariter substitutus admittat̄ ex tacita pupillari ꝯ matrē.ar.d.l.cū acutissimi.ꝛ sic videt̄ sentire qḋ.d.l.cum acutissimi.habeat locū in filijs iam natis.¶Qm̄ decisio Bart.ibi fundat̄ in illa generali rōne de qua in.d.l.cū acutissimi.q̄ nō est vniuersalis vt probatū est.¶Preterea ꝛ fortius in qōne Bar.tractatur de admittēdo filio ex tacita substitutiōe pupillari cōp̄rehēsa in expressa vulgari ex illa generali rōne.d.l.cū acutissimi.ꝯ matrem nullo mō ex testamēto vocatā q̄ vult ab intestato admitti.ſꝫ in casu nostro tractat̄ de admittēdis nepotibus q nō reperiuntur aliquo mō ad hoc vocati ꝯ locū qui reperit̄ exp̄sse a testatoꝛe vocatus per illā tacitā conditionem subintellectam qui casus est multum diuersus:vñ ex diuersis non fit illatio.l.papinianus exuli.ff.de mino.vñ multotiēs reperit̄ qḋ doc.ex illa rōne plures qōnes decidunt q̄ etiā verificat̄ qñ liberi postea nascunt̄:iō assignatur in.d.l.cū acutissimi.dicere ergo postea qḋ vbi dicta ratio verificatur locū hꝫ dispositio dicte legis est nimis extendere fimbrias.nec dici pōt vt.s.ostēsum est.ꝛ hanc opi.aperte sensit dñs Pau.de ca.in illa qōne qñ testatoꝛ vnū ex pluribus nepotibus substituit in rōne decidēdi dum vult qḋ qñ sciebat se alios habere vel verisimiliter sperabat non hꝫ locū.d.l.sec⁹ si ignoꝛabat vt ibi latius per eū.¶Ex qbus ptꝫ qḋ sublata sunt principalia fundamēta tenentiū ꝯriā partem.et arbitroꝛ iudicem qui hāc cōclusionē sequeret̄ nō posse iuste reprehendi.non tñ negari pōt q ꝯclusio sit dubia p̄pter autoꝛitates ꝯrias.nā vt referūt Moder.in.d.§.cū aūt.ſm hāc p̄tē cōsuluit dñs Raph.

eu.⁊ consuluit al's genitor meus cui cõsilio subscripserũt se do-
ctissimi viri.⁊ hãc opi.in.d.§.cũ aũt.sequũtur plerique moderni
Senẽses ⁊ perusini.¶ Sz in casu nr̃o scḋo loco militat alia pre
sumptio ⁊ cõiectura qꝛ testator nõ soluz sciuit se nepotes habe
re:sed illos etiam honorauit. quo casu cessat oĩs dubitatio an
testator cogitauerit de illis vel non.vñ fortius militant q̃ supra
fuerũt adducta:qꝛ in incertis nõ certis locus est cõiecturis.l. cõ
tinuus.§.cũ ita.ff.de verb.ob.⁊ p̱ hoc est bonus tex.in.d.l. si cũ
vel in vtero.vbi p legatũ factũ filio a ceteris bonis hereditariis
dr̃ exheredatus ⁊ exclusus.⁊ hãc p̱tẽ cõsulẽdo sequutus est Lu-
do.ro.in dicto ꝯsi.ccclxx.⁊ hanc p̱tẽ sentiunt oẽs q sentiunt p̃ce
dentẽ ꝯclusionẽ.⁊ lz Cuma.⁊ alij.s.in ꝯ̃triũ allegati cõsuluerunt
ꝯ̃triũ etiam qñ nepotes sunt honorati:tñ ad eoꝝ potissima fun-
damẽta ex superioribus p̱tz respõsio.quinimmo dico qḋ Mo
der.Senẽses in.d.§.cũ aũt.⁊ genitor meus ⁊ alij cõsulẽtes non
ꝯ̃dicũt i casu nostro:quinĩmo potius sentiũt p̱ nobis.⁊ in hoc
aduertat iudex diligẽter ne decipiat̃.Nã ipsi loquunt̃ qñ testa-
tor simpliciter substituit filio post mortẽ ⁊ nepotibꝫ aliqd reli-
quit pure adhuc filio viuẽte:⁊ tũc tale legatũ non p̃iudicat in
fideicõmisso post mortẽ.Nos aũt sumus i casu qñ testator post
mortẽ filij grauat filiũ de restituẽdo hereditatẽ nepotibꝫ ⁊ etiã
legatis aliquos honorat.vñ ex quo eodẽ tp̱e post mortẽ filij gra
uat filiũ de dãdo certa bona nepotibꝫ ⁊ certa filiis p̱sonis extra-
neis quo casu qs nõ videt qḋ in bonis que filiꝫ tenet̃ dare aliis
quã nepotibꝫ nõ subintelligitur illa cõditio:tum qꝛ includẽdo
alios in dictis bonis nepotes excludere cẽsetur ad qḋ no . Bar.
in.l.ij.§.videndum.ff.ad tertul.tum ex eo qꝛ relinquẽdo nepoti
bus alia bona ab istis de q̄bus agit̃ vident̃ exclusi.arg.l.cũ pre-
tor.ff.de iud.⁊ in.d.l.si cũ vel in vtero.⁊ p̱bat̃ hoc ex distinctio-
ne Bar.quam Moderni allegant in.l.ij.in prin.in pe.col. ver.
4 põt apparere.ff.de vulga.⁊ pup.vbi querit an † quando factũ
est legatũ matri excludat̃ mater p̱pter tacitã pupillarem.⁊ con
cludit qḋ aut sit legatum a substituto pupilli ⁊ sic post mortez
pupilli ⁊ tunc excluditur.arg.l.peto.in prin.ff.de leg.ij. aut pu
re a pupillo:⁊ tunc nõ excluditur per tacitã pupillarem . arg.l.
Paulo calimacho.§.j.ff.de leg.iij.⁊ lz Bar.in terminis suis lo
quatur quando matri non est simpliciter factum legatũ . Sed
vltra testator procedit qḋ nõ possit plus petere tamen in casu
nostro idem est in simplici legato. Nam in casu Bar. tractatur
de excludendo matrem a luctuosa hereditate filij per tacitã pu
pillarem per quã non solet excludi.vt in.l.precibus.s̃m cõem le
cturã.C.de impu.⁊ aliis substit.per legatum factũ ipsi matri. ⁊
sic legatũ tendit ad inducendũ exclusionẽ virtute tacite substi-
tutionis subintellecte a lege ideo requirunt̃ illa verba qḋ plus
petere nõ possit vel similia.Sz in casu nostro intẽdimus qḋ ex-
pressa substitutio coadiuuetur aduersus tacitũ indiciũ qḋ faci-
lius inducibile est cũ expressum regulariter faciat cessare tacitũ
l.coheredi.§.q patri.ff.de vul.⁊ pupil.⁊ hoc sentiunt Moder.
inducẽdo illam doctrinam ad casum nostrum qñ factuz est sim
plex legatũ de cuius natura esse solet vt inducat exclusionẽ in re
liquis.d.l.si cum in vtero.¶ Confirmantur premissa . ponatur
qḋ pater qui hz filium ⁊ nepotes instituat filiuz ⁊ grauet de re
stituẽdo hereditatẽ pro dimidia nepotibus p̱ alia dimidia ex-
traneo certe nemo diceret qḋ i p̱te extranei subĩtelligeret̃ dicta
cõditio ex quo pz de manifesta mẽte testatoris.Ita dicamus in
casu nostro ex quo post mortẽ filie ipsam grauauit de dandis
multis bonis hereditariis nepotibus ⁊ q̄busdã aliis extraneo.
nam certe absurdũ videt̃ dicere qḋ in bonis relictis extraneis
dicta cõditio subintelligat̃.nã sicut in liberis existẽtibus voluit
certa bona ad eos peruenire debere ita in aliis expressisset si vo
luisset.l.vnica.§.si aũt ad deficiẽtis.C.de ca.tol.¶ Non omit-
to aliã natutalẽ rationem.Nam in casu nostro habebat circiter
sex nepotes vnde dicere qḋ in relicto de quo agimus subintelli-
gatur dicta conditio ex prouisione legis est dicere qḋ cogitasset
de morte sex nepotum in quẽ casum tale fideicommissum con-
tulisset contra cõe votum parentũ qḋ nõ est dicendũ per quam
rõnem iuriscõsultus recedit a legis prouisione vt dicatur testa-
torem cõsiderasse mortẽ filioꝝ ante parẽtes cõtra votũ ipsorum
vt est casus no.⁊ ibi declarat Bar.in.l.iulianus.ff.si quis omis.
causa testamẽti.ex quibus omnibus premissis concludi posset
fideicõmissum dicte domus non defecisse.¶ Sed posito quod
ista nõ sufficerent adhuc habemus aliã vrgentẽ p̃sumptionem.
Nam legatum domus emẽde vel cõtinende factum fuit filie et
cuidam extraneo licet testator postea extraneo ademerit : tamẽ
dicit se ademisse qꝛ talis extraneus mortuus reputabat̃ ⁊ simul
post mortem extranei ⁊ filie voluit fideicõmissum deberi sicut
ergo post mortem extranei dicta conditio non subintelligitur
vt dicunt docto.in.d.§.cum autem.ita nec post mortem filij vt
equalis sit determinatio.l.iam hoc iure.ff.de vulga.⁊ pupilla.
⁊.l.in testamẽto.C.de testa.mili.Et ita in terminis decidit insi-
gnis doctor.do.Ioã.de monte sperello.in.l.in testamẽto. C. de
testamen.mili.⁊ ibi Moderni dicunt Bald.hoc tenere in qui
busdam lecturis in.l.si legatarius.ff.de leg.iij.⁊ in.l.qui filium
§.sabinus.ff.de treb.⁊ licet Moderni Senenses in.d.l. in testa
mẽto cõtrariũ teneãt per.d.l.cũ acutissimi.cũ si . ¶ Et ad rõnẽ
respõdeant qḋ ex quo vrget sp̃alis rõ fauoris in filio q̃ inducit
ad dictã interpretationẽ nõ est absurdũ qḋ difformis fiat deter
minatio.arg.l.si ita scriptũ cum titio.⁊ quod ibi per Benedi-
ctum de plumbino.ff.de ma.test.⁊ dicũt se repisse ambos Ra-
phaeles ita cõsuluisse ⁊ qḋ ita tenerẽt . ⁊ pro eis bñ facit decisio
Bar.in.l.titia.§.titia.ff.de leg.ij.vbi voluit qḋ si institutis filiis
⁊ extraneis vxor sit relicta dñа ⁊ vsufructuaria speciali fauore
filiorum pro dimidia habebit tãtũ alimenta pro alia dimidia
habebit integrũ vsumfructũ.Tñ non põt negari quin magna
sit autoritas Bal.⁊ dñi Ioan.petrucij qui fuit doctissimus et
integerrimus vir.⁊ p̃dictã ꝯsiderationẽ habuit etiã Pe.de an.
in suo cõsi.xliij.incip.prima facie vr̃ dicẽdũ. ⁊ sic nõ põt negari
quin p̃cedẽtia fundamẽta ex hoc etiã iuuent̃ . ¶ Quinimmo
in casu nostro militat alia cõiectura coadiuuans dictã opi . qꝛ
post mortẽ extranei ⁊ filie voluit qḋ integra domus p̱ueniat ad
Bernardũ.et nõ est dubiũ qḋ pro p̱te extranei voluit domũ p̱-
uenire apparet qḋ etiam stantibus nepotibus idem statuisset
si cogitasset.Ad hoc bene facit in argumẽtum qḋ habet̃ in.l.ti-
tia seyo.§.seya libertis.ff.de leg.ij.Unde cõcurrit hic nõ solum
vnitas orõnis sed vnitas rei legate quam rem integram voluit
trãsire in fideicõmissariũ.p̱pter quã cõiecturã magis procliuus
debet esse iudex in sequẽdo opi. Bald.⁊ do.Ioã.de monte spe-
rello.¶ Sed quo ad superiora coadiuuãtur ex alio capite qꝛ in
casu nostro non sumus in fideicommisso vniuersali hereditatis
nepotibus p̃iudiciali sed in fideicommisso rei particularis in
quo non est tanta presumptio.ar.l.si vnq̃.cũ ibi no.C.de reuo.
dona.⁊ eius qḋ no. Bal.in.l.si vt certi.C.de testa.mili.ad intel-
lectũ.d.l.si vnq̃.⁊ si dicatur qḋ hoc est falsum:tum qꝛ est contra
casum in.d.§.cũ aũt.vbi qḋ dicitur in hereditate extẽdit̃ ad le-
gata ⁊ fideicõmissa particularia:tum qꝛ est cõtra oẽs doc. quã-
cũque opi.teneamus , siue enim teneamus opi. Bal.quem sequi
vident̃ cõiter Moderni qui tenuit indistincte qḋ filio grauato
fideicõmisso p̱ticulari post mortẽ subintelligit̃ dicta conditio si
sine filiis per.d.§.cum aũt.qui dictum tex.restringunt qñ filius
est honoratus legato particulari ⁊ grauatus.vtraque opi.i casu
nostro vr̃ concludere contra Bernardũ cum Magdalena fue-
rit honorata legato p̱ticulari rei de qua agimus.¶ Sz ad pre-
dicta rñdeo ⁊ in hoc aduertat dñs iudicans qꝛ est noua cõside-
ratio quam arbitror verissimã.nam puto p̃dicta oĩa procedere
qñ filius grauatus nõ habebat tunc nepotes de quibus cogi-
tauit qꝛ tunc ad minus in fideicõmisso p̱ticulari arbitror dictã
conditionem nõ subintelligi qcqd tenẽdũ esset in fideicõmisso
vniuersali.¶ Hanc cõclusionem probo ex duobus. Primo.nã
nemo inficiaret̃ qḋ si haberemus tm̃ dispositionẽ.d.§.cũ aũt.ha
beremus aperte dicere qḋ dicta ꝯditio nõ subintelligeretur nisi
in nepotibus nascituris de q̄bus testator verisimiliter non co-
gitauit p̱ut clare demõstrant oĩa verba illius text.Nam tenen-
tes qḋ in natis subintelligat̃ fundãt se.in.d.l.cũ auus.⁊ in.d . l.
cum acutissimi.Unde dicunt Moderni perusini in.d. § . cum
aũt.qḋ in nascituris militant p̃sumptiões ⁊ dispositio.d.§. cuz
aũt.sed in natis militant p̃sumptiões ⁊ dispositio.d.l.cũ auus.
⁊.d.l . cũ acutissimi.Cum ergo tm̃ reperiat̃ extẽsa dispositio.d.
§.cũ aũt.ad legata ⁊ fideicõmissa p̱ticularia qui loquit̃ in nepo
tibus postea natis ⁊ nõ reperiat̃ extẽsa dispositio.d.l. cũ auus.
⁊.d.l.cũ acutissimi.sequit̃ qḋ quo ad legata ⁊ fideicõmissa p̱ticu
laria dicta cõditio tm̃ subintelligitur in filiis nascituris non in
natis quos sciebat se habere ⁊ maxime quos honorauit.¶ Se
cundo quia dico qḋ hoc est aperte de mente Barto.in.d.aut.ex
causa.⁊ in.d.repet . l.filio pretcrito.in illa qõne an habeat locũ
in p̃teritione posthumi.vbi vult qḋ si testator q non habebat fi-
lios nõ cogitauit de posthumis nullum legatũ particulare con
seruetur per.d.l.cum acutissimi.⁊.d.l.cum auus.⁊ melius facit
d.§.cum autem.sed si habebat aliquos filios ⁊ alij sunt postea
nati : tũc dicit nõ esse verisimile qḋ tot legata fecisset p̱ id quod
habet̃ in.l.pe.in fi.de iure codicillorũ.⁊ sic p̱tz qḋ Bar.vult qḋ
legata particularia non annullantur ex dicta presumptione ne
videat̃ velle filios priuare propter extraneos hz locum tantum
in nascituris non in natis.⁊ sic Bart.sentit manifeste qḋ dixi.
⁊ hanc opi.sequitur Pe.de ancha.consi.xliij.incipi . prima fa-
cie vr̃ dicendum.Et hanc considerationem palpabit dñs iudi-
cans si diligenter considerauerit.¶ Ex quibus omnibus lz nõ
vt singulis ad minus simul iunctis quilibet deberet hanc opi.
amplecti qꝛ que non p̱sunt singula multa iuuãt per id qḋ habe
5 tur in.l.spadonem.§.qui multa.ff.de excusa.tuto. † maxime in
coniecturãda mente testatoris in legatis ⁊ fideicõmissis in qui
bus p̱cedimus

bus pcedimus per cõiecturas.vt ptz ex plene no.in.l.pe.C.de
impube.τ aliis substitu.τ in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad treb.
¶Sed tamen ex multis aliis vrgentibus cõiecturis in casu no
stro arbitror premissam conclusionem verissimã.¶Primo ex
qualitate persone ipsius Bernardi qui erat frater testatricis τ
6 sic de eadem agnatione.†Nam filia est agnata.vt in.§.item ve
tustas.institu.de here.que ab intest.τ in.l.xij.tabularum.C.de
legiti.here.¶Unde non est mirum si dicto Bernardo fratri.τ
agnato voluerit pvidere de dicta domo.per ea que ponit Joã.
an.referendo disputationẽ Jaco.de arena.in rubrica.de succes.
ab intest.in additione Spe.¶Secundo ex qualitate aliorum
legatorũ factorũ dicto Bernardo pure ex qbus dupliciter etiã
demonstrat eadẽ mens tũ ex eo qd faciẽdo alia legata demon
strat mens τ affectio testatricis erga dictum Bernardum.Ad
hoc bonus text.in.l.fina.C.de insti.τ substi.sub condi.factis.et
tex.in.l.nec adiecit.ff.pro soc.tum qr si noluit deberi maiora le
gata nõ obstãte existentia filie multofortius censendum est qd
hoc legatũ non ppetuum sed temporale voluerit deberi.Non
obstãte existẽtia nepotũ cũ magis diligeret filiã quã nepotes.
¶Tertio ex eo qr ista domus post mortẽ Bernardi τ filiorum
venit restituenda ecclesie τ pie cause que coniectura τ si non sit
sufficiens ad tollendam dispositionem.d.l.cum acutissimi.ßm
7 Bal.τ doc.ibi†tamẽ in tali legato particulari cum aliis conie
cturis fauor pie cause multum operari dz cum fauor anime cũ
ctis rebus sit preferendus.l.sancimus.C.de sac.san.eccle.facit
qd notat Saly.in.l.j.in.vj.colũ.C.de inoffi.dona.τ Ange.in.l.
discretis.C.qui testa.τ Pet.de anch.in.c.ij.de testa.τ qd ponit
Bar.in.l.in testamento.ff.de fideicom.libertatibus.τ Ange.τ
Pau.de ca.in.l.precibus.C.de impub.τ aliis substi.τ hoc mul
tum ponderat in legato particulari Pe.de anch.in cõsil.xliiij.
incip.prima facie videt dicendum.vbi videndũ qr Pe.de anc.
decidit questionẽ nostram vbi nõ sunt tot cõiecture τ in fortio
ribus terminis.¶Quarto ex serie ipsius testamenti τ disposi
tis in eo.Nam dicta testatrix reliquit domũ filie τ Mariotto
de pontricellis τ filiis τ post mortem filie τ Mariotti τ filiorũ
reliquit domũ Bernardo ex quo ergo in persona Mariotti co
gitauit etiã de eius filiis quos ptulit Bernardo.τ hoc nõ dispo
suerit in filia datur intelligi qd noluit ad nepotes puenire qr
si voluisset vtiqz expressisset de liberis filie.l.vnica.§.sinautẽ.ad
deficientis.C.de cadu.tollẽ.τ in terminis consululendo tenuit
Cuma.quem refert Barbatius in.d.l.cum acutissimi.in pe
nul.colũ.consuluit enim qd si institutis duobus filiis in perso
na vnius sit expressa conditio non subintelligitur in persona il
lius in qua nõ fuit expressa.vt latius refert Barbatius in dicto
loco.¶Quinto ex eo qr Bernardus τ filii post mortem ipsorũ
sunt grauati de restituendo dictam domum ecclesie.ex quo da
tur intelligi qd omni casu voluit domum ad Bernardum per
uenire.ar.tex.in.l.titio seyo.§.seya libertis.ff.de le.ij.τ.l.alie.ff.
de alimen.τ ciba.lega.τ pro hoc adduco qd in simili no.voluit
Paul.de cast.per dicta iura in.l.in testamento.C.de testa.mili.
vbi dixit qd lz quando est substitutus extraneus tacita pupilla
ris nõ admittatur contra matrẽ tamen ex mente testatoris ad
mittitur si talis substitutus est grauatus de restituendo here
ditatem per.d.§.libertis.cum si.ergo fortius dicta coniectura
operatur in expressa substitutione.τ licet in casu Pau.tracte
tur de fauore matris hoc filiorum qui est maior ecõtra in casu
Pau.tractetur de admittẽdo ex tacita volũtate cõiecturata a
lege i casu vero nostro ex expssa volũtate testatoris.facit.l.nã τ
si parentibus.ff.de inoffi.testamen.¶Sexto τ vltimo dico qd
volũtas testatricis apertissime pbat ex serie vltimi capituli in
quo ponitur institutio heredis.Nam testator.¶Primo facit
institutionẽ de filio.¶Scdo substituit nepotes τ quibusdam
facit qdam plegata post mortẽ filie.¶Tertio mandat filie qd
exequatur legata.¶Quarto dicit qd vltra predicta vult quod
post mortem Bernardi τ filiorũ dicta domus pueniat ad quã
dam ecclesiam.vnde notandum qd primo prelegat nepotibus
post mortem filie.deinde dicit τ vltra predicta q sunt verba re
petitiua precedentium.vt per Bar.post Jac.de arena.in.l.qui
ita.ff.de dote preleg.τ sic vult qd vltra prelegata facta nepoti
bus post mortem dicta domus restituat per dictum Bernar
dum τ cõsequenter nepotibus super existentibus τ honoratis
voluit q Bernarduz restitueret.igit voluit ad ipsum puenire
ad hoc qd habetur in.d.§.seya libertis.τ in.d.l.alio.τ per Bar.
in.l.centurio.ff.de vulga.τ pup.Si ergo sup existentibus nepo
tibus voluit Bernardũ cõsequi dictam domum habemus cla
ram mentem τ dispositionem testatoris a qua non est receden
dum.l.in cõditione primũ locum.ff.de condi.τ demon.ex qui
bus omnibus arbitror esse hereticũ in iure contrariũ sentire in
casu nostro.τ ideo intrepide concludo dictam domum seu di
ctum legatum deberi dicto Bernardo non obstante dispositio
ne.d.l.cum acutissimi.cũ si. Laus deo omnipotẽti.Amen.

¶Consilium.cxcij.

1 ¶Filius si aliquid acquirat sine aliqua substantia patris nõ acquirit patri.
2 Societas quomodo contrahatur inter fratres.
3 Bona inter fratres cõmunicanda que sint.
4 Filia an debeat dotari de bonis communibus fratruz an vero solius patris.
5 Frater socius an teneatur reddere rationem de administratis etiam viuente patre.
6 Ratio administrationis de quibus reddi debeat.
7 Sociis que dilationes concedi debeant in redditione rõnis.

Dominus labia mea ape
riat τ spiritussantus illuminet intellectum.¶Ca
pio difficultatem.Nunqd dñs Xpophorus ea q acq
siuit viuente patre acquisierit sibi vel patri τ sic sint heredita
ria in qua difficultate qr materia est trita breuiter loquar.pri
1 mum ponẽdo.v.conclusiones.¶†Prima cõclusio sit.quesita
per filium sine aliqua substantia patris non sunt patri quesita
nisi respectu vsufructus exceptis castrensibus vel quasi que in
totum filio acquiruntur.l.cũ opz.in prin.τ ibi no.C.de bo.que
libe.¶Secunda conclusio.si non apparet ex qua pecunia fue
rit quesitũ τ filius administrabat τ habitabat simul cum pa
tre tunc recurrendum est ad cõiecturas de qbus per glo.in.d.l.
cum oportet.si pater sit diues vel pauper qualiter filius indu
striosus vel τ ßm illas τ alias similes iudex hz motũ animi sui
vt concludit Bar.τ cõmuniter doc.in.d.l.cũ oportet.¶Ter
tia conclusio sit qd quesitũ cũ pecunia patris est patris excepto
eo qd laboribus τ industrie filii esset tribuendum.Ista est com
munis cõclusio Bal.τ Modernorũ in.d.l.cũ oportet.τ Bart.
in tractatu de duobus fratribus in secunda parte in.j.q.prin
cipali.q.ij.qtum aũt attribuat labori τ industrie non pot dari
certa doctrina:sed iudex hz arbitrari lz attento τ cõi vsu soleat
arbitrari dimidiam lucri ßm que cõem vsum loquit Bar.in.d.
l.cum oportet.τ in.l.j.§.sed nec castrense.ff.de colla.bonorum.
vt dicit Moderni.maxime elegans doctor do.Joã.de monte
sperello de perusio in aut.ex testamento.C.de colla.¶Quarta
cõclusio sit.Nam quicquid dixerit Bal.in.d.aut.ex testamẽto.
id qd lucratur filius cum pecunia patris quatenus est.s.labo
res filii τ industriã iuxta communem extimationẽ laborũ τ indu
strie acquirit patri.puta si cum parua pecunia ex prospera for
tuna vltra industriã magnam qtitatem lucraret.ita est de mẽ
te Bar.in dicto tractatu in loco allegato dum dicit qd deducta
extimat.operũ τ industrie reliquum est patris.τ ita colligunt
quidam Moderni in.d.aut.ex testamẽto.vbi hoc clare decidit
d.Joã.petrucius de mõte sperello.Et hoc ex cõi mente oĩum
doctorũ qui semp dicunt qd excepto eo quod atribui dz labori
bus τ industrie filii totũ qd acquiritur cum pecunia patris est
profectitium.ita colligitur ex dictis Bar.Ang.τ Fulgo.in.l.il
lud.C.de colla.τ Ang.cõsilio.cxij.incipi.bona acquisita.τ hoc
aperte decidit Saly.in.l.certum.C.famil.her.τ ita als Florẽtie
consului τc.¶Quinta τ vltima conclusio sit qd terre acquisi
te per dictum Xpophorum virtute transac.a Thoma fuerint
acquisite dño Gaspari eius patri.ex quo dñs Xpophorus fate
tur pecuniam solutam a dño Gaspare.τ qd vult terras esse ei9
per que patet qd fatetur qd acquisiuit pro ei9 patre τ vt ei que
reretur transegit.casus est clarus.τ ibi no.in.l.cum propria.C.
si quis alteri vel sibi.faciunt no.per Bar.de Saly.in.l.si mater
C.de cõtrahen.emp.¶Nec obstat instrumẽtum allegatum per
dñm Xpophorum in quo apparet qd ipe dñs Xpophorus erat
creditor dicti Thome τ qd creditum ex propria pecunia dñi
Xpophori cõtractũ fuerat.¶Quoniã ad illud instrm respon
detur.Nam qd cõtractum esset creditum ex ppria pecunia dñi
Xpophori istud nõ apparet in pthocollo instrumẽti nisi i mar
gine manu dñi Xpophori de qbus additionibus tabellio nul
lã facit mẽtionẽ in fi.vñ dictis additiõibus nulla fides est adhi
benda.vt est casus not.in aut.de trien.τ semis.§.τ qd sepe.quẽ
ad hoc allegãt Gul.de cu.Bal.τ Saly.in.l.cõtractus.C.de fide
instru.τ tz Jo.an.in addi.Spec.titu.de instru.edic.§.ostenso.
in additiõe q incipit dicit Rolãdinus.Quinimo lz id contine
ret in instro tñ talis assertio nõ preiudicaret patri.vt probat in
rubro τ nigro res inter alios acta.τ in.l.sepe.ff.de re iudic.Un
de cõcludo qd respectu pecunie quã in alio instrumẽto affirmat
patrẽ soluisse presumit pecunia soluta a patre:qr standum est
instro.vt in.l.cũ precibus.C.de proba.τ ponit no.Saly.in pul
chra qõne in.d.l.si mater.Quã cõfessionem qñcunqz pater vel
eius heres acceptare potuit qr facta in scriptura ßm Barto.τ
docto.in.l.nuda.ff.de dona.¶Respectu aũt residui pecunie so
lute an dicat soluta de bonis dñi Xpophori recurrendũ est ad

cōiecturas quas ponit gl.in.d.l.cū opz.ꝛ.§.dixi vñ si cōiectura esset qḋ ex pecunijs patris eius assertio nō releuāt.p.d.l.sepe. tum qꝛ bꝫ ꝯ se iuris presumptionē p id qḋ habeṫ in.l.confessio nibus.ff.de interro.act.ꝛ per gl.in.l.vnica.C.de ꝯfessis.si aūt cō iecture essent in ꝯtrariū tūc dñs Xpoforus creditor illius resi dui remansisset quos soluisset pro patre suo cui voluit terras illas acqri ꝛ nō sibi prout cātat instrm̄.ꝛ ita cōcludo in hac pri
2 ma difficultate.¶Circa scḋaz difficultatē.Nunqd† inter dñm Xpoforum ꝛ Joanē fratrē post mortē patris ꝓbeṫ fuisse societa tē oīm bonoꝝ.ex his q̄ in facto ꝓsupponunṫ concludo ſm ea q̄ ꝓponunṫ societatē tacitā omnium bonoꝝ ꝓbari.pro cuius cō clusionis euidētia aduertendū est qḋ materia de qua queriṫ nō est noua sed tacta p doc.in varijs locis ꝛ in qōnibus sup dicta materia quotidie emergētibus diuersa ꝛ qñq; varia emanarūt cōsilia prout facta diuersimode cōtigerunt ex qbus ius oriṫ.l.si ex plagis.§.in diuo.ff.ad.l.aquiliā.nec mirū qꝛ materia de qua agimus presumēdi tacitā societatē fundaṫ sup coniecturis que qñq; sunt leues qñq; vrgētes qñq; violentes ſm factoꝝ varieta tē.ꝛ qñq; multa cōcurrūt.ex quibus omnibus simul iūctis ta cita societas ꝯtcta declaraṫ.cōcordant oēs scribētes in hac mate ria qḋ societas non solū expresso sed etiā tacito cōsensu cōtrahi pōt.l.qui admittiṫ.ꝛ.l.plane.ff.pro soc.qm̄ cōsensus nō solum verbis ſꝫ factis declaraṫ.l.de qbus.ff.de legi.verba oīa sunt ad cōtextum Pe.de anch.in suo elegāti cōsilio.cccxix.incip.Ma teria de qua queriṫ nō est noua.Quibus p̄missis cōclusio pre missa ꝓbaṫ ex illa vulgata doctrina Ja.de are.Oldra.Bart.ꝛ Bal.i.l.titiū ꝛ meuiū.§.altero.ff.de admi.tu.ꝛ Bar.ꝛ Bal.in l.cū duobus.§.idē respōdit.ff.pro soc.ꝛ Bar.ꝛ Bal.in tracta tu de duobꝰ fratribꝰ.ꝛ Bar.Bal.in.l.si patruꝰ.C.cōia vtriusq; iudi.ꝛ Bald.post Nicol.de mata.in.l.j.C.qui testa.facere pos sunt qui volunt qḋ qñ fratres viuūt in cōione in eadē domo ne gocia cōi noīe ꝛ p̄miscue gerunt lucra cōicant ꝛ nulla inter eos lucroꝝ ratio reddiṫ ꝛ ita longo tpe steterunt oīm bonoꝝ socie tas tacite ꝯtcta censeṫ.que oīa clare in casu nostro interuenerūt vt ex p̄icti narratione colligiṫ.ꝛ p̄dictā cōclusionē tꝫ Bal.in.c. de fratribus de nouo beneficio inuestitis.ꝛ lꝫ dñs Xpophorus aliqū ferrarie habitauerit:tñ ex cōibus fructibꝰ viuebat ꝛ expē sas faciebat vt in puncto narraṫ.vn̄ de talis separata habitatio ex quo oīa p̄miscue agebat nō bꝫ in aliquo alterare eo maxime qꝛ ad tps erat vt cōsiliarius aīo reuertēdi ad ꝓprios lares habe tur ac si in ꝓpria domo ꝛ ciuitate habitasset per id qḋ habetur in.l.ex facto.la grāde.cū ibi no.ff.de here.insti.cum vulgaribꝰ. ex eo enim qḋ lucra cōicabāt censetur societas ꝯtcta in dictis lu cris acquirēdis:qꝛ talis cōicatio nō fit circa ius ꝛ nomen socie tatis.l.pro herede.§.papinianus.ff.de acqui.ſm Bar.ꝛ cōiter doc.in.d.l.si patruus.vbi hoc tenent etiā si fratres negocientur proprijs nominibus put etiā tꝫ Bar.in.l.cū opꝫ in princ.C.de bo.que libe.ꝛ in.l.j.C.si quis alteri vel sibi.ꝛ hoc tꝫ Pe.de.anc. in dicto cōsilio:qꝛ plus est aliquid facto demonstrare q̄ verbis. vt in.c.dilecti filij.de appel.vnde si factū verbis cōtradicit ꝛ scri pturis factū verba superat ꝛ scriptura sibi cedit.l.j.ꝛ p totum C.plus valere qḋ agi.¶Quinimmo etiā si vnus tm̄ negocietur si lucra communicanṫ idē est dicendū ſm Bal.in.d.l.si patruus ꝛ in additione ad tractatum Bar.ꝛ Pe.de ancha.in dicto cō silio.ꝛ hoc in casu nostro de plano procedit.ex quo hincinde fie bat cōmunicatio ad hoc qḋ no.Pau.de ca.in suo consi.clxxxij. incip.ex die quo iste Raph.¶Confirmatur qꝛ ex lucris fuerūt bona empta ꝛ negocia gesta cōmuni nomine ꝓpter qḋ ꝓbatur animus cōtrahende societatis.l.nihil.ꝛ ibi Bar.ff.cōmuni di ui.ꝛ.l.cū ꝓponas.ꝛ ibi Bar.ꝛ Bal.C.pro so.ꝛ hoc multū pon derat.do.Ant.in consi.lxxij.incip.primo videtur dictum Fran ciscum.¶Cōfirmaṫ hoc qꝛ dñs Xpophorus cōes fructus ꝛ in troitus in ꝓprios vsus cōuertebat ꝛ exigebat cōia credita ꝛ lu cra q̄ fieri licite non potuissent citra ius societatis per id qḋ ha beṫ in.l.merito.ff.ꝓ so.ꝛ in.l.sabinus.ff.cōi diui.ꝛ in.l.duo fra tres.ff.de acqui.here.Itē nūq; ex cōsumptione fructuū ꝛ lucro rum seu eoꝝ perceptione diu fuit aliqua reddita rō ꝛ fuerunt diu lucra in cōi posita arguitur etiā societas argu.eiꝰ qḋ habeṫ in.l.pcula.ff.de proba.ꝛ in.l.libertis.§.manumissis.ff.de ali.ꝛ cib.leg.ꝛ in ꝓposito declarat no.Bal.post Nic.de mata.i.l.j.C. qui testa.face.possunt.ꝛ Pe.de anc.in dicto cōsilio.¶Nec pre missis obstat qḋ allegatur scilicet qḋ dictus Jo.emit a domino Xpophoro quoddā hospitium per qḋ datur intelligi qḋ vterq; ipsoꝝ intelligebat hospitiū nō esse cōmune sed ꝓpriū Jo.ꝛ sic vꝫ colligi mens qḋ nō intendebant esse socij omniū bonorum ꝛ lucroꝝ ꝛ nō amplius in ea persistere.arg.l.itaq;.ff.pro socio.et eius qḋ no.Bar.in.d.§.altero.ꝛ in.l.j.§.si quis hoc interdicto. ff.de iti.actuq; priua.quoniam ad hoc clare respondetur qḋ su mendo argumentū a priori ꝛ posteriori iuxta no.per Bal.in.l. multum interest.C.si quis alteri vel sibi.facit in.l.si seruus plu rium.ff.de leg.j.ex factis gestis ꝛ lucris ante ꝛ post communi catis constat qḋ volebant esse socij omnium bonorum vnde per talem vnicū actum non censentur voluisse a societate recedere put ex posteriori voluntate clare demonstratur:cū plus sit ali quid factis q̄ scriptis vel verbis demonstrare.d.l.de qbus.ſm Pe.de anc.in dicto cōsi.Nō enim per vnicū actū censetur con suetudo interrupta vt traditur in.d.l.de quibus.facit.l.itaq; a ꝯrio sensu.ff.pro socio.ꝛ qḋ per illā.l.dixit Lu.ro.cōsi.cccxviij. incip.in eo qḋ queritur.¶Preterea posito qḋ dictū hospitiū emptum a dño Xpophoro.ꝛ sic ipso volente non teneatur com municare vt not.Bal.in.l.si socius.ff.si cer.peta.tamen in reli quis nō censetur distracta societas.ex quo continuarunt cōmu nicādo fructus ꝛ lucra ꝛ alia p̄miscue egerunt per.d.l.itaq; a cōtrario sensu.Nec hoc repugnat nature dicte societatis qḋ in ductū fuit ex tacita mente cōtrahentiū.Stat eñ hoc qḋ a socie tate omniū bonoꝝ etiā excepta sit cōicatio aliquorum lucroꝝ l.cohiri.cū sequē.ff.pro socio.Ita etiā potuit a tali tacita socie tate ex tacita mēte eximi dictū hospitiū emptū per Joannem. ex quibus remanet soluta secunda questio.¶Circa tertiā que
3 stionem videbatur primo concludēdum† qḋ bona quasi castrē sia ꝛ sibi donata per principem non sint communia: quoniam in tacita societate omniū bonoꝝ que contrahiṫ ex promiscuis actibus socialibus omnia conferendo nunq̄ veniunt nisi ea q̄ ex donatione vel legatis etiā ob merita pacta obueniunt.vt ex presse probatur in.l.cohiri.cū sequē.vsq; ad.l.sed si adiciatur. ff.pro so.Et hāc differentiam facit tex.cum glo.ꝛ in.l.cū duobꝰ al's incipit papinianus.in.§.socium.ff.pro socio.ꝛ not.Bal.in auē.de testamento.in pe.col.ver.ij.quero.C.de collatio.¶Sed hoc non obstante ꝯriū puto verius qḋ imo quo ad bona quasi castrensia vel quesita ex donatione principis que dicūtur dispē sata ꝛ expensa in domos cōes ꝛ alias res pro cōi vsu illa intelli guntur.est eñ cōtractus societatis tacite illius nature vt a par tiū conuētione etiā tacita reguletur.videmus enim qḋ lꝫ de iu re cōi aliqua inter fratres non venirent cōicanda:tamen si sunt cōicata in illis censetur tacite societas ꝯtcta lꝫ non in alijs que cōicata non reperiunṫ.vt inqt Bar.per illū tert.in.l.j.§.si quis hoc interdicto.ff.de iti.actuq; priua.ꝛ in.d.§.altero.ꝛ Angel. in.l.ex duobus.ff.de nego.gest.ꝛ Bald.in.c.j.per illum tert.de duobus fratribus de nouo beneficio inuestitis.ita in casu no stro licet in tacita societate non venirēt tamē ex quo alia lucra cōicauit veniunt in casu nostro qꝛ ex actu cōicationis intentio declaratur.l.paulus.ff.rem ratā habe.ꝛ.l.de quibus.ff.de legi. ¶Fateor enim qḋ si esset ꝯtcta simpliciter tacita societas omniū bonorum ꝛ nunc de nouo superuenerunt lucra quasi castrensia de quibus dubitaretur an venirent in tali societate qḋ teneret quis illa virtute societatis cōicare.ꝛ ita loquunṫ iura in cōtra riū allegata.Sed ex quo in casu nostro Joā.oīa cōicabat ꝛ dñs Xpophorus eꝫ etiā quasi castrēsia ꝛ sibi donata nulla habita rō ne:dico qḋ in tali societate tacita veniunt etiā lucra p̄dicta.ita voluit Barto.de saly.in.d.l.si patruus.vbi dicit qḋ si duo sunt fratres certa bona cōia agentes ꝛ alter eoꝝ duxit vxorē:ꝛ ex do te vxoris lucrabatur ꝛ lucra cōicabat: alter vero erat aduoca tus qui cōicabat oīa lucra quesita ex aduocationibus decidit qḋ cēseṫ inducta societas cōicandi lucra ꝛ tñ ista non procedūt a questu vel negociatiōe.allegat tert.in.d.l.cū duobus.§.si fra tres.ꝛ in.d.c.ij.Et sic pꝫ qḋ ꝯhiṫ tacite etiā extra questū ꝛ etiaꝫ in quasi castrensibꝰ qñ ceperunt talia lucra cōicare.¶Ex qbus infero qḋ quousq; Jo.oīa quesita cōicauit teneṫ dñs Xpopho rus oīa lucra etiā quasi castrēsia cōicare donec societati nō renū ciauit.vt ꝓbatur in.d.c.ij.ꝛ ex no.per Bar.in.d.§.altero.ad fi. ꝛ ex no.p Bal.in.l.j.C.si qs alteri vel sibi.qꝛ societas claudica re nō dꝫ.ꝛ ita etiā colligiṫ ex dictis Bal.in.l.cū oportet.in prin. C.de bonisque libe.qñ frater qui solebat cōicare ꝛ cōi nomine emere incepit altero ignorāte emere proprio nomine.Nam dꝫ talia proprio noīe empta cōicare.ꝛ refert ita tenere Cyn.ꝛ Ri char.maluū.in.l.cū duobus.§.si inter fratres.ff.pro socio.ꝛ Bal. in.l.si vt proponis.C.de rei vendi.ꝛ in.l.si socius.ff.si cer.pe.ita in casu nr̄o cū lucra quasi castrensia ꝛ alia donata incepisset cōi care tenebaṫ cōicare donec societati renūciaret.bñ facit in ar.l. cum de in rem verso.ff.de vsur.ꝛ.l.litibus.C.de agrico.ꝛ censi. lib.xj.ꝛ ea que habenṫ in.c.peruenit.de cēsi.¶Ex qbus conclu do qḋ lucra quasi castrensia ꝛ sibi donata q̄ solitus erat cōicare veniunt in cōione.si qua aūt bona fuissent donata puta imobi lia que nō cōicasset illa sunt p̄cipua per id qḋ hṙ in.d.l.cohiri. iunctis no.per Bar.in.d.§.si qs hoc interdicto.ꝛ hec de tertia qōne sufficiant.¶Circa quartā difficultatem si essemus in so cietate expressa omnium bonoꝝ contracta expressa partiū con uentionē agna esset difficultas:tñ qꝛ iura videntur vtrunq; vr
4 gere.ꝛ doc.nō parue autoritatis inuicem sunt ꝯrij.† qḋ non de cōi debeat dotari filia socij omnium bonoꝝ videṫ probare tert.

in.l.ex

in.l.ex pte.§.filius.ff.fami.her.in simili. Ad idē tex.in.l.cū duo-
bus.§.sociū.⁊ in.§.ex ꝯrio.ff.ꝓ socio.⁊.in.l.iij.§.j.⁊ ī.l. si eo tpe.
⁊ in specie vr̃ casus in.l.si socius pro filia.intelligēdo qḋ qñ pre-
posita in p̄n.vsqꝫ ad versiculū ⁊ si forte decidat̃ in fi.ver.verū in
proposito.vbi dr̃ qḋ si ꝑ maritū dos per acceptilationē fuit rece
pta nō imputat̃ societati igitur vr̃ a ꝯrio sensu qḋ si fuisset nu-
merata imputari posset.⁊ hāc opi.vr̃ tenere Bal.in.l.cū duob⁹
§.si fratres.⁊ in.l.si societatē vniuersarū.ff.pro so.idē videt̃ tene
re Bal.in.d.l.si patruus.in ṽ.⁊ p̄dicta oīa.⁊ Bal.in cōsil. inci.
Tale factum est venturucius.⁊ do.Ant.de bu.in suo consi.vij.
incip.dubium primū reddant̃. ¶Sed in contrariū ad hunc
faciunt multa iura.vcꝫ tex.in.l.cū duobus.§.si quis ex socijs. ⁊
in.l.nemo ex socijs.in p̄n.ff.pro so.⁊ tex.in.l.si societatē vniuersa
rū.ponderādo qḋ speciale pactū appositū fuit.facit qḋ no.bal.
in.l.si patruo.in fi.C.de neg.ge.et ꝓ ista parte adduci solet tex.
a pro casu in.d.l.si socius[a] ꝓ filia. vbi ita demum vr̃ imputāda so
cietati si pactū appositū fuit al's secus.⁊ tñ loquit̃ in socio om-
niū bonoꝝ al's illum tex.subtiliter inducebā.Nā dr̃ in scḋo re-
spōso qḋ si appositū factū est iniquum.Nulla aūt resultaret ini
quitas si de iure filie cōi dotari debuissent qꝛ nō obstāte pacto
adhuc filia alterius posset petere dotem de iure cōi qꝛ eius re-
spectu seu ei⁹ dos remaneret in dispositiōe iuris cōis.l.si cū do
tem.in prin.ꝭm cōem lecturā.ff.so.ma.⁊ sic nulla resultaret ini-
quitas.⁊ ista inductio stringit si nō cauillet̃.istā conclusionē tꝫ
Spe.in ti.de iudi.in quarta parte.§.sequit̃. ver.qd si vnus.⁊ se
quitur Bal.in.l.si patruus.C.cōia vtriusqꝫ iudi.Nec dicat ali-
quis qḋ nō loquunt̃ in fratrib⁹ q sint socij oīm bonoꝝ. Nā ipsi
allegāt tex.in.d.l.si soci⁹ ꝓ filio.igit̃ ꝭm illam.l. intelligēdi sunt
ꝭm Bar.in.l.nō solum . §.libera.verba.ff.de lib.leg.illa aūt lex
loquit̃ in socio omniū bonoꝝ vt ibi tꝫ gl.cū qua transeunt doc.
nō impugnando.⁊ expresse hoc dicūt ibi Ful.⁊ do.Pau.de ca.
in recollectis florentinis.⁊ Bal.in.d.l.cū duob⁹.§.si fratres . ⁊
do.Ant.ī dicto ꝯsi.vij.⁊ hāc opi.qḋ nō debeat de cōi dotari fir
mat Bal.in aut̃.ex testō.C.de colla.in ṽ.xvij. capitulū . idē bal.
in cōsi.qḋ incipit Jo.fratri.⁊ in alio qḋ incipit quatuor erāt. ⁊
illud dictū Spe.refert ⁊ sequit̃ Bar.in cōsi.qḋ incipit . Super
predictis narratis in p̄senti pūcto.⁊ Pe.de anc.in ꝯsi.supra in
ij.q.allegato qḋ incipit Materia de qua querit̃ nō est noua ⁊
hāc partē tꝫ Bal.in.d.§.si fratres.in recollectis antiqs.⁊ Pet.
de anc.in cōsi.cxliiij.incipi. plura dubia adducta sunt in quar-
to dubio per tex.in.d.l.si socius pro filia.⁊ hāc ptē sequutus est
Petrus germanus. Bal.in suo ꝯsi.incipiēte Qm̃ iam dudum
cōsuluit prout referūt ⁊ sequunt̃ quidā Moderni perusini in
quodā tractatu de duob⁹ fratrib⁹ qui habet̃ in formis. ⁊ hanc
partē sequutus est Lud.ro.in suo ꝯsi.xciij.allegādo Spe.⁊ tex.
in.d.l.si socius ꝓ filia.⁊ incipit cōsiliū quo ad primū in quo q̃ri
tur ⁊ hāc partē tꝫ Bal.in.l.fi.C.de dotis ꝓmis.nisi aliter sit cō-
uentū ꝑ expressa capitula societatis.Ex quib⁹ patet rē esse du-
biam in expressa etiā societate oīm bonoꝝ adeo qḋ iudex qui al
tera vel alterā partē amplecteret̃ reprehendi nō posset.arbiter
aūt qui de iure iudicare nō cogeret̃ rē cōponere deberet iuxta
doctrinā imperatoꝝ in.l.nō fine.C.de bo.que lib.Sꝫ qꝛ nos su
mus in tacita societate restaret probabili dubitatione qꝛ onus
dotādi nō est actus negociationis q̃stuarij iuxta no.ꝑ Bar . in
l.legatis.in prin.ff.de leg.iij . igitur nō venit in tacita societate
omnium bonorum.l.iij.§.j.ff.pro soc.⁊ in.l.cum duobus. § . so-
cium.cum glo.ff.pro soc. tradit plene Pau.cast.in suo consilio
clxxxv.incipi.die quo ista Rapha.⁊ per hāc rōnem hoc decidit
Bal.in terminis in aut̃.ex testō.in pe.col.ver.ij. quero.vbi etiā
allegat tex.in.d.l.si socius ꝓ filia.vñ si intelligeremus illū tex.in
tacita societate possent op.cōcordari qḋ ꝯria opi.procederet in
exp̄ssa secus in tacita.⁊ ita vr̃ loqui Spe.⁊ sequentes eū q nūq̃
expressam societatē p̄supponunt.et in hoc casu apparet qḋ mul
ta iura in ꝯriū allegata que videbant̃ multū vrgere non ob . qꝛ
loquunt̃ in expressa societate.⁊ ita in terminis nostris consultū
fuit al's ꝑ multos solēnes doc. ¶Nec ꝓsequor difficultatē q̃ fie-
ri solet qñ ꝯsentiēte fratre fuit filia dotata ex quo nō p̄supponit̃
in facto qḋ fuerit de cōibus fratre cōsentiente dotata vnde si de
cōibus dotauit sibi imputare dꝫ in partē. ¶Circa quintā diffi
cultatē etiā que nō caret ꝓbabili dubitatione.Nō est enim hesi
tandū quin pro eo tpe quo dñs xp̄ophorus bona cōia admini-
strauit.item de pecunijs exactis ⁊ prouectis ad eius manus rō-
nē sue villicationis reddere teneat̃.Hāc cōclusionē probo . Nā
regula est generalis qḋ qcunqꝫ se aliene ingerit administratio-
ni sue villicationis rōnē reddere tenet̃ iuxta illud euangelij red
de rōnē villicatiōis tue vt habet̃ Luce ca.xvj.⁊ ī.c.qualiter ⁊ qñ
el.ij.ex̃ de accu.Uidemus hoc ī tutore curatore negocioꝝ gesto
re ⁊ ꝓcuratore. ¶Primū ꝓbat̃ in.l.j. ⁊ ꝑ totum.ff.de tute.⁊ rō.
distra. ¶Scḋm in.l.aduersus.⁊ in.l.rōnes.C.de admi. tuto . ⁊
tꝫ Spe.in ti.de iudi.ī quarta pte.§.ij.ver.sequit̃ videre de act.
tutele. ¶Tertiū in.l.ij.⁊ ibi Bar.ff.de ne.ge. ¶Quartū in.l.si
ꝓcuratorē.§.j.ff.māda. ¶Preterea rōne societatis tenet̃. dicit
cm̃ Bar.in.l.nūcius.ff.pro so.societatis rōnē de anno in annū
reuidendā esse amicabiliter qñcunqꝫ tñ sine calūnia īter socios
redditio rōnis petit̃ reddi dꝫ.ita inquit Bal.in rub.C.ꝓ so . et
sequit̃ Bar.de saly.ar.l.tā diu.e.ti. ¶Preterea de fratre socio
decidit Lu.in terminis in suo ꝯsi.cxlvij.incip . Circa p̄mū quo
querit̃.⁊ in oī administratore tenēt doc.ꝑ illū tex.in.l.j.§.officio
5 ff.de tuto.⁊ rō. distra.†Quinimo etiā tenet̃ reddere rōnē admi
nistratiōis de his q̃ viuēte p̄re gessit lꝫ a p̄re h̃ petitū fuit.ita ꝑ
bonas rōnes cōsuluit do.Abb.ī suo ꝯsi.xij.inci. magnific⁹ dñs
Jo.rōnes ⁊ iura nō refero qꝛ habet̃ copia in formis ⁊ in fratre
suo q administrauit cōsuluit no.Bal.in suo ꝯsi.qḋ incip.ad pri
6 mū vbi no.dr̃ in.vij.dubio qḋ†tenet̃ de cōibus rōnē reddere ta
liter qualiter reddi p̄t.Nā nō de oīb⁹ testes haberi possunt. sꝫ ī
qbusdā statur iur̃o.s.in modicis ⁊ etiā in non modicis si ꝑsona
qualitas verisimilitudo ⁊ iudicis motus cū hoc cōcurrat.ar. l.
si qs ꝓ redēptiōe.C.de dona.⁊ ei⁹ qḋ no.in.l.sumptis.⁊ in.l . in
fundo.ff.de rei vē.cū si. ¶Circa sextā qōnē primo ꝯcludo qḋ re
spectu pecuniarū exactarū a factore hoc venit in rōne iterū red
dēda si factor ad id mādatū habebat scꝫ ad exigendū al's cōpe-
tit actio ꝯ debitores virtute pecunie obliga.ex quo nō soluerūt
legitime ꝑsone quo vero ad pecunias exactas ꝑ do.Xp̄ophorū
si pecunie ꝑtinebāt ad societatē cēset̃ hēre mādatū.vt no. Bar.
in.l.nemo ex socijs.ff.ꝓ so.⁊ Bal.in rub.C.ꝓ so.⁊ in.l . in fami-
lia.C.fa.her.faciūt no.in.l.si vnus.in p̄n.ff.pro soc.⁊ isto casu in
redditiōe rōnis ⁊ reliquoꝝ cōseq p̄ot qḋ sibi debet̃ de pecunijs
exactis si nō essent de ꝑtinētib⁹ ad societatē tūc nō potuisset exi
gere qꝛ socius in nō spectātib⁹ ad societatē tūc nō cēset̃ habere
tacitū mādatū a socio vt volūt doc.in dictis locis.l.si vnus ex so
cijs.de serui.rusti.p̄di.⁊ no.gl.⁊ ibi ro.⁊ ibi moderni.in.l.de pu
pillo.§.si pluriū.ff.de no.ope.nū.dixi late post glo.⁊ Ro.in.l.sti
pulationes nō diuidunt̃.ff.de ver.ob.Et hoc casu p̄rio p̄ot rati
ficare pecuniā exactā cōi noīe iuxta no.in.l.si pupilli.§. itē q̃rit.
ff.de neg.gest.⁊ sic potest a dño Xp̄ophoro repetere actione neg.
gest.Item cōtra eundē dicere potest pecunia mea ad te ꝑuenit
igit̃ cōpetit mihi cōditio.l.si ⁊ me ⁊ titiū.ff.si cer.pe.Itē hoc ca
su qñ nō habuisset mādatū ad exigendū p̄ot Jo.nō ratificare ⁊
agere ꝯ debitores q si excipiēt de solutione replicat̃ qḋ nō solue
rūt legitime ꝑsone si nō dicerēt se velle actionē cedere ꝯ do.Xp̄o
phorū mō ꝓ hoc liberant̃ ex quo ex aliquo ꝯctu teneat̃ ad quā-
titatē in gñe ꝓut est cōis cōclusio doc.ī.l.cū fundus.§.seruū tuū
imprudēs.ff.si cer.pe.⁊ hoc in.vj.q. ¶Circa septimā qōnē nō re
perio qḋ ꝓpter litē pēdētē sup exhibitiōe libroꝝ ꝯ factorū suspē
7 dat̃ lis cū dño Xp̄ophoro sꝫ Jo.ad cōsequēdū†qḋ desiderat in
diuisiōe fiēda cū dño Xp̄ophoro petat añ oīa redditionē rōnis
eorū q̃ administrauit petat cōueniētes dilatiōes ad ꝓbādū pe-
cunias ⁊ fructus q ꝑuenerunt ad manus dñi Xp̄ophori.vnde
cū factū ⁊ administratio vt ꝑcipere possum sint multū implici-
ta ⁊ lōga indigeāt discussione lōge dāde sunt dilationes iuxta
plene no.in.l.ij.ff.de re iud.in.l.j.C.de dila.in.c.j.de dila.⁊ in . l.
in pecuniarijs.ff.de ferijs.⁊ sic res aliquātū ꝓtrahet̃ in longū.
Itē ⁊ scḋo petat dilatiōes ad ꝓbandū libros existētes penes fa
ctorē ⁊ cū sup hoc pendeat litigiū petat sibi tm̃ tp̄s statui infra
qḋ possit ab ip̄o factore libros e manib⁹ extorq̄re censet̃ ꝓ certo
ista legitima ⁊ iusta cā dādi talē dilationē sicut qñ daret̃ ad ha
bendū rem existētē in loco longinquo iuxta no.in.d.l.j.C.de di-
la.⁊ in.d.l.in pecuniarijs.et maxime qꝛ est factor dñi Xp̄ophori
⁊ dñs Xp̄ophorus eū defendat vnde verisimiliter simul cū eo oc
cultat libros ⁊ ꝓbatiōes Jo.ꝓpter qḋ si legitima ꝓbaret̃ debe-
ret dñs Xp̄ophorus cām amittere ꝭm Inn.in.c.ītimauit. extra
de testi.⁊ Ang.in.l.j.ff.de eo per quē factū erit.⁊ si legitime nō
ꝓbaret̃ iudex in cuius arbitrio hoc cōsistit rōne hui⁹ impedimē
ti qḋ legitimū arbitrari dꝫ Joanni petenti dꝫ dilationes ꝓro-
gare ⁊ reiterare ꝭm no.ī.d.l.fi.ff.de ferijs.⁊ ī.c.j.⁊.ij.de dila.⁊ la
te ꝑ do.Ant.Abb.Imo.⁊ Moder.in.c.vltra tertiā.de testi . et
ꝓ certo qlibet iustus ⁊ prudēs iudex his cōsideratis intrepide
p̄dicta concedere dꝫ ad hoc vt veritas appareat ⁊ malicijs qui-
bus nō est indulgendū nō occultet̃ qbus rōnibus forte motus
illustrissimus princeps cōmittit qḋ p̄rio ⁊ ante oīa cogat facto-
rē ad exhibitionē liberoꝝ anteq̃ cāꝫ diuisiōis īter dñꝫ Xp̄opho
rū ⁊ Jo.diffiniat ꝓpter qḋ rescriptū iudex ītrepide facere h̃ dꝫ
⁊ tenetur.habet enim hoc rescriptum inter ipsos vim legis.l.
fi.cū ibi no.ff.de cōsti.prin.⁊ hoc damnū qḋ Joānes pateret̃ ꝓ-
pter nō exhibitā vel tardā exhibi.libroꝝ factoris posset Joan-
nes agere ad interesse ꝯ factorē ⁊ ꝓbare illud ꝑ iuramentū in li
tē.vt in.l.nō ignorabit.C.ad exhi.⁊ eo maxime qꝛ tenet̃ actiōe
mādati bonefidei exhibere iuxta no.in.l.j.C.de eden.⁊ in.l.argē
tarius.§.cū autē.ff.e.⁊ traditur in.l.in actionibus.ff.de in litē
iurando. Laus deo omnipotenti.Amen ⁊c.

a ¶Pro intellectu.l. si soci⁹ pro filia.ff.ꝓ socio.

¶ Consilium.cxciij.

1 ☞ Tutor non datur a iudice deficiente vno ex tutoribus testamentarijs.
2 Iudex arbitratur penes quem morari debeat pupilla.
3 Sponsalia de p̄senti nō possunt ɔtrahi si pupilla sit impubes.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Circa
1 primū quesitū difficultatē facere videbaẜ.† Nā tex. in.l.si quis sub ɔditiōe.ff.de testa.tute.in ver.plane. dicit qḋ deficiente vno de testamentarijs alius daẜ a iudice loco mortui ciuiliter vel naturaliter.⁊ ita simpl'r dicit ibi Bar.in.iij.col.⁊ dicit ibi Bal.qḋ officiū mortui nō accrescit alij q2 dȝ alius dari loco mortui ergo videbaẜ qḋ in casu nostro ex quo vnus ex testamētarijs est mortuus qḋ alius loco mortui a iudice dari debeat pillū tex. ¶ Sȝ hoc nō obstāte ɔriū puto verius qḋ imo ali⁹ nō sit dādus si attēta qualitate administrationis ⁊ cōditiōe tutoris q remanet dr̄ sufficiēter cōsultū pupillo q2 sufficiens est q remāsit ad talē administrationē.ita determinat gl.in terminis in l.j.C.de testa.tutel.q̄ aperte dicit qḋ vno ex testamentarijs mortuo cōstituiẜ datiuus si ceteri nō sufficiūt.⁊ hāc gl.sequitur ibi Bar.etiā approbat Bar.de saly.ceteri aūt nō improbant.intelligi ergo dȝ qḋ habeẜ in.d.l.si qs sub cōditione.qḋ cōstituiẜ datiuus si testamētarius q remansit nō sufficit ad administrationē.⁊ hoc cōfirmatur q2 regula est qḋ habēti tutorē nō datur tutor vt habeẜ in.l.solet.ff.de tutel.⁊ insti.de cura.§.interdū. Itē testamētarius prefeẜ datiuo. vnde nō est cēsendū qḋ legislator dispenset ɔ regulas iuris nisi ex agētis necessitate qñ qui remāsit nō sufficeret:sicut in simili dicit tex.j.d.l.solet.vbi dicit iuriscōsultus qḋ p̄tor solet pmittere tutorib⁹ ⁊ coadiutores tutele cōstituant qñ nō possunt administrationi tutele satisfacere.vnde cū ministerio dicit iuriscōsultus in.d.l.si quis sub conditione. dicit qḋ in locū eius q decessit vel in ciuitate esse desijt dari pōt alius. ⁊ sic loquiẜ per verbū pōt qḋ facultatē ⁊ nō necessitatem importet.l.nō quicquid.ff.de iudi.⁊ in.l.sepe.ff.de offi. presi. ⁊ est intentio iuris qḋ lȝ primo testamentarius p̄feratur.scḋo legitimus.tertio deueniatur ad datiuū.tñ iuriscōsultus in.d.l. determinat qñ post testamentaria preferẜ datiua qñ ad aliam dationē tutoris iudex vult puenire.s.qñ qui tutores sunt administrationi nō sufficiunt.si igitur in casu nostro tuto testamentarius qui remansit est idoneus ⁊ sufficiēs administrationi dicte tutele vt dr̄ sequitur qḋ iudex nō dȝ ad aliā dationē tutoris accedere sed tñ qñ nō esset sufficiēs ⁊ sic remanet tutor insolidum ⁊ insolidū administrat.l.inter tutores.cū ibi plene no.ff.de admini.tuto.cū si.⁊ hec de prima qōne. ¶ Circa secūdam qōnem etiā faciebat difficultatē qḋ apud tutorē substitutū auunculū nō debeat pupilla alimentari qm̄ spes successionis arguit suspitionem ne dictus substitutus insidiaretur vite pupille vt dicit tex.in.l.fi.C.vbi pupilli aduertentur.dū dicit qui magis ad suspitionem ex spe successionis pprior sit estimabiẜ ⁊ notant gl. ⁊ doc.in.l.j.in prin.e.ti. ¶ Quinimo si pr̄ expresse in testamēto disposuit qḋ pupillus detur apud substitutū pōt pretor assistētibus ceteris propinquis a volūtate patris recedere ⁊ decernere vt sine vlla maligna suspitione alaẜ.ita dicit text.in.d.l.j.in ver.deniqȝ cum quidam.⁊ ibi no. Igitur fortius in casu nostro ex quo pater nihil deposuit apud quem ali deberet. ¶ Confirmatur hoc idē q2 vr̄ dubiū ne dictus substitut⁹ insidietur etiaȝ pudicitie iuxta id qḋ habeẜ i.l.pe.ff.vbi pu.edu debeat. ¶ Nō omitto qḋ educatio pupillorum nulli magis q̄ matri committenda videtur vt dicit tex.in.l.j.C.vbi pupi.edu.de. quasi non suspicatur respectu successionis igitur fortius qñ nullus habiturus est successionē si hoc est in matre idē in auia cōcludendū vr̄ p id qḋ hr̄ in auẜ.matri ⁊ auie.C.qñ mulier tuto.officio fungi possit. ¶ Sȝ premissis nō obstantibus in terminis nostris cōcludēdū arbitror iudicē apud quē hoc extimare pertinet. vt in.d.l.j.ff.vbi pup.edu. debea. extimare debere dictū pupillū alēdū esse apud dictū tutorē auunculū suū.nā tex.in.d.l.j.qḋ ex persona ⁊ ex cōditione extimare dȝ ⁊ maxime prime text.in. d.
2 l.j.C.vbi pup.edu.dicit in casu nostro qḋ†qñ est cōtentio inter matrē cognatos ⁊ tutorē p̄sentē ex psonaꝝ qualitate ⁊ cōiūctiōe hȝ iudex hoc arbitrari.quare in casu nostro ex pluribus iudex arbitrari ⁊ extimari dȝ hūc pupillū apud auuncul ū tutorē alēdū esse. ¶ Primo ex qualitate psone ipsius q2 est psona diligēs legalis ⁊ honesta vt in puncto dr̄ ⁊ semper pcurauit ⁊ fecit ea que erāt vtilia ⁊ honesta pupille prout in pūcto p̄supponitur. vñ ex quo semp bene honeste ⁊ fideliter se gessit iudex arbitrari dȝ:qḋ ita in futurū faciat q2 in p̄dicamento bene vel male agere ex p̄terito p̄sumitur de presenti fm̄ Bal.in.l.ex psona in.iiij. col.C.de proba.arg.l.si cui.§.hisdem.ff.de accu.⁊.l.non oēs.§.a barbaris.ff.de re mili.nā in qualitate mentis presumitur perseuerantia.traditur in regula semel malus.cū onere.de reg.iu.in vj.cū si. ¶ Cōfirmaẜ ⁊ scḋo ex qualitate psone ipsius auie q̄ inutilia iam pcurauit p ipsa pupilla tā respectu psone in nubēdo quā etiā respectu bonorum in lapidādo. vñ lȝ sit p̄sumptio qḋ quilibet sit futurus bonus.vt in.l.merito.ff.pro so.in.c. dudū. de presump.tñ ex quo incepit se male gerere i negocijs dicti pupilli p̄sumptio est in futurū qḋ male se gereret.d.l.nō omnes.§. a barbaris.ff.de re mili.⁊ i dicta regula semel malus.⁊ ibi Pe. de anc.in.vj.col.⁊ bona verba ponit Bal.in proposito in.l.j.circa fi.C.si quis ob.cā testamēti.et in materia tutoris censeẜ suspectus qui in alia tutela male se gessit.l.tutor quoqȝ.§.si autē ipse tutor.ff.de suspe.tuto.⁊ in eadem tutela pbatur in.l. testamento.§.nō omnimodo.⁊ vtrobiqȝ no.ff.de testa.tute. ¶ Cōfirmātur premissa q2 cōstat qḋ de dicto tutore multū cōfisus est testator relinquendo eū tutorē ⁊ nō alios etiā primiores cuius volūtati iudex in materia nostra nō dȝ ɔuenire nisi ex cā.vt in.d.l. §.j.ff.vbi pupi.educari debeat. ¶ Ex qbus cōcludo partes dñi iudicātis esse pupillū alimentandū ⁊ apud auunculū tutoreȝ. ¶ Ex qbus patet respōsio ad ɔria quib⁹ etiā particulariter respondendo dico ad primū qḋ successio pupilli facit suspectum illū in educādo q pupillo est successurus nō tñ pter hoc repellium vt videmus in matre vt in.d.l.j.C.vbi pup.edu.ptȝ etiā in alijs legitimis ⁊ cognatis in.d.l.j.C.vnde dicendū est qḋ vna presumptio tollit aliā.nā bonitas diligētia ⁊ legalitas tutoris tollit hāc suspitionē.ar.l.fi.cū ibi plene no.ff.de in inte.resti. ti. generali.⁊ hoc in terminis nostris decidit dñs Pau.de cas. in suo cōsi.mihi.ccel.incip.postq̄ iste tutor.et in vltimo q̄sito vbi dicit qḋ lȝ sit suspitio qḋ alaẜ apud substitutū.d.l.j.i p̄n.tñ pōt esse homo ita bone cōditiōis qḋ hoc sine suspitiōe fieri pōt. ar. d.l.nō oēs.§.a barbaris.ff.de re mili.⁊ ita est in casu nostro ex quo est hō bon⁹ legalis ⁊ diligēs vt pȝ ex his q̄ gesta sunt in vtilitatē pupilli.sicut eñ ex gestione mala arguitur suspitio ita ex bona arguiẜ bonitas ⁊ legalitas q2 ɔrioꝝ eadē est regula in.l.j. ff.de his q sunt sui vel alie.iur.l.si ex toto.in prin.de lega.j.⁊ ex his sunt soluta illa q̄ in ɔriū sunt adducta.⁊ hec de scḋa qōne.

3 ¶ Circa tertiā qōnē breuiter cōcludēdū est qḋ†si puella est impubes nō possunt ɔhi spōsalia valida de p̄senti ⁊ indissolubilia nisi malitia suppleret etatē vt habeẜ i.c.j.de despō.ipube.li. vj. verū est qḋ si est octo annoꝝ possunt ɔhi p ipsam spōsalia de futuro vt in.c.j.et in.c.vbi nō est.⁊ ibi gl.in.c.puberes.de sponsa. impube.in antiqs. ¶ Quo casu si ɔhereẜ sponsalia de futuro noua qñ oriren‍ẜ a parentib⁹ sponsi iudex pupillam educēdam decernere posset:in quo cōcludiẜ qḋ tutore ⁊ cōsanguineis cōsentientibus posset item etiā si consanguinei ⁊ tutores inter se dissentirent iudex pōt iuste hoc decernere:quia pater ⁊ mater sponsi ad sponsam parētis locū obtinerent.l.q2 parēti.ff. solu. ma.et cessat omnis suspitio tam successionis rōne q̄ ne eius pudicitie insidiareẜ immo magis bonis moribus instruent eam fm̄ Bar.qui in hoc plene distinguit in sua disputatiōe que incipit,Queritur vtrum iudex ⁊c.

Laus deo.

¶ Subtiliter ⁊ elegāter absoluta est ⁊c. ¶ Primo plurib⁹ rōnibus pbaẜ nō esse standū iuramēto qḋ instra de nouo reperta sint. ¶ Scḋo principaliter plurib⁹ presuppositis ⁊ medijs ostēditur maxime cōitati ville vel castri denegandā esse restit.in inte.ɔ laudum ⁊ transac.⁊ ibi qḋ aduersus prescript.longissimi tpis nō cōpetit restitutio ex clausula generali ex iusta cā ignorātie similiter vbi plenissima securitas tribuiẜ restitutio in integrum denegetur ⁊ incidenter plura in materia ⁊c.

¶ Consilium.cxciiij.

1 ☞ Iurandi facultas an transeat ad heredes.
2 Testis vnius fides suppletur ex alijs testibus.
3 Restitutio in integrum an cōpetat aduersus transactionem vel laudum.
4 Transactio nō rescinditur per instrumēta de nouo reperta.
5 Restitutio in integrum durat quadriennio.
6 Restitutis in integrum an competat aduersus prescriptionem longi temporis vel longissimi.
7 Probationes debent esse luce clariores vbicūqȝ agitur de retractatione sententie per viam restitutionis in integrum.
8 Fines an probentur per instrumenta.
9 Exemplatio quando peti possit.⁊ quando probet.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Subtiliter ⁊ elegāter absoluta est p̄sens cōsultatio p supra scriptū eximiū cōsultorē vñ psequendo ordinem qōnum capio prima in qua difficultatē faciebat.Nā Bar.in.l.admonēdi.simpliciter dicit qḋ instra sint de nouo reperta pbaẜ p solū iuramētū.allegat tex.in.c.pastoralis.de excep.⁊ cū eo trāseūt ibi doc.⁊ in.d.c.

in.d.c.pastoralis.ad idem tex.in.c.nulli.et in.c.vt circa.de cler. lib.vj.et est bonus tex.in.l.fi.C.de fide instru. ¶ Sed premissis non obstātibus contrariam sniam veriorem existimo qd immo in casu nostro stari non debeat iuramēto dicti sindici an instrumenta sint de nouo reperta qd m'tiplici principali rōne probatur. ¶ Prima ratio est qr vt.s.probabit in sequēti principali qōne iam sunt anni octo fuit habita notitia dictorum instrumentorū. nā de vltimo laudo vt plene pbant testes cōitatis serre mōtis prout in sequenti qōne declarabit igit si scientia pbatur nō dz stari iuramento dicti sindici per ea que no.Bart.in.l.is cui.§.hisdem.ff.de accusationibus.pbat ex his que ponit Bal.in.c.j.in prima col.si de inuesti.inter dnm et vasallū lis oriat.et Bal. et Saly.in.l.j.C.de rebus creditis.et Imo.et moder.in.l.qui bona.§.damni.ff.de damno infec.vnde dicit no.Paul.de cast.in proposito.in.l.si cum patruo.C.cōia vtriusqz iudi.se respōdisse in qōne de facto qd si iudex dedit licētiam titio producendi testes post cōclusionem in cā si iurauerit eos nouiter sibi notos. et postea probetur eos antea sibi notos examinatio corruit qr subintelligit tacita cōditio vz si iurauerit.et ita sic pbenr pmissa p tex.in.c.cōtinebat.de despōsa.impub.iūcto.c.proposuisti. de pba.et vtrobiqz no.do.Abb.in suo consil.lij.incip.quidam magister. ¶ Scda qr vt dicit dns Abb.tunc in hac mā statur iuramento ptis nisi aduersarius aliqua pbet p que presumat scia qr tūc nō sufficeret iuramentū.ita dicunt do.Ant.Joā.de Jmo.et do.Abb.in.d.c.pastoralis.allegant Pau.de ca.in cle. cōstitutionē de ele.nisi ecōtra aliqua probenr per que presumatur ignorantia.allegat tex.cū ibi no.in glo.in.c.innotuit.de ele. per qd do.Car.in.d.cle.cōsti.post pau.qd si probet aliquid per qd excludatur presumptio ignorantie nō stat iuramēto.sed in casu nostro ad minus dicēdum est qd lz dicti testes nō dicerentur sufficienter probasse ignorantiam qd tn falsum vr tamē negari non posse qr per dictos testes excludatur psumptio ignorantie prout clare deducetur in sequenti qōne vt dictum est et ex alijs statim deducendis.igitur concludendū est qd tali iuramento stari nō dz. ¶ Tertia rō est qr vbicūqz pars q iurat nō iurat verisimilia eius iuramento stādum nō videt.ad hoc tex. in.l.iij.§.tu magis.ff.de test.et in materia est glo.nota.in.l.j.C. qui et aduersus quos.quā ibi ponderat Bald.ad hoc et domi. Alex.pceptor meus in suo consi.ccccxxvj.incip.clarissime dñe iudex.in vlti.colū.et est glos.in.c.nulli.in verbo verisimiliter.de elec.in.vj.vbi hoc probat tex.a cōtrario sensu.et idem text.in.c. vt circa eo.tit.Sed in casu nostro non est verisimile qd dictarū scripturarum notitiam non habuerint igit et c.qd nō :qr verisimile patet qr obligat ignorantia scripturarū factarum a dicta cōmunitate et sic facti pprij contra id qd hr in.l.quāqz.ff.ad velle.et maxime qr hmōi cōitates solent eorum scripturas in archiuis publicis custodire iuxta cōiter accidētia a quibus validum est arg. l.neqz natales.C.de proba.item ex eo qr sunt instra publice fcā et acta publica quorum et notitia arguit ex eo publice facta fuere iuxta no.per glo.in.d.c.nulli.et p dnm Car.in.d.cle.de cōsti. et tradit in.c.j.de postu.pla. ¶ Preterea cōitas tenebatur has scripturas pquirere et indagare iuxta no.in.d.c.innotuit.igit est psumptio qd intā lōgo litigio dictarum scripturarum sciam habuerit.ar.eius qd not.gl.in regla psumit.de re.iu.in.vj.et in.c. dilectissimi.in.viij.q.ij.et in.c.cū i certis q oia ex testib' exaiatis et ex tenore antiqui laudi coadiuuanr vn cōcludit qd tāqz iurāti non verisimilia non est credēdū. ¶ Quarta rō est.nā vt inquit do.Abb.post.d.Ant.in.d.c.pastoralis.tūc pcedit dispō illius tex.nisi allegat exceptio que causat a facto pprio qd quis indagare cogebat.ar.no.in.d.c.innotuit.et in.c.nulli .eo.ti.lib.vj.et ita dicit do.Car.in.d.cle.cōsti.de ele.lz hic allegat ignorātia exceptionis causate a pprijs contrahentibus emptionū et pprijs testium examiatiōib' que iurare et indagare et pquirere tenebat tanqz surgētes a facto pprio.igit nō est pbabilis ignorātia solū p iurm. ¶ Quinta rō est.nā ter.in.d.c.pastoralis.in.d.c.vt circa.et in.d. c.nulli .et similia iura loquunt in eo qui iurat de ppria notitia de qua pt esse ad plenū informatus. ¶ Sed hic sindicus deponit de notitia aliena.s.qd tpe laudorum nō fuit habita notitia ab his ad quos notitiā habere spectabat igit dicta iura tāqz exorbitantia non debēt extendi.l.qd no.ff.de legi.et in regula ea q fiunt.cū materia de regu.iu.in.vj. ¶ Cōfirmat qr rō quare stat iuramēto ptis est qr hoc dependet ab eius cōsciētia.iuxta not. in.§.alie.institu.de actio.et per Bar.post Jac.de are.in.l.gerit ff.de acqui.here.igit alius de tali cōscientia iurare et deponere nō pōt. ¶ Cōfirmat hoc idē qr nō deferr illi qui nō est verisimiliter bene informatus quo casu si testificando pro extraneo nō probare ita non pbat iurando in fauorem ppriū fm Bar.no. in.l.admo.ff.de iureiur.vnde dicit no.Bald.in.l.in bonefidei. C.de reb.cre.qd iurm nō deferr heredi:qr heres verisimiliter psumitur ignorare facta defuncti.l.qui in alterius.ff.de re.iu.et magis late dicit no.Bal.in.c.j.si de inuesti.inter dominum et vassal.lis oriatur per illū tex.quē dicit ad hoc esse valde notādum qd † in casib' in quibus facultas iurandi transit ad heredes intelligit si talis heres verisimiliter possit iurare vt qr informatus sit de veritate.facit qr iuramētū non est deferendum illi qui verisimiliter deierare videatur fm Bal.in.l.ij.per illum tertiū.C.de indic.vid.et ponit Ludo.ro.in.d.l.admo.fallentia xxviij.sed in casu nostro nō pōt esse bene informatus de aliorū cōsciētia.iam sunt.ix.anni.et fortius iā sunt anni.xlviij.vel circa.et hoc vr clarū fundamentum in materia nrā. ¶ Postremo confirmant premissa.nā illō qd dici solet qd in exceptiōibus pponendis dum allegat notitiam de nouo superuenisse stat super talibus allegatis noue notitie iuramēto ptis qd pcedere pōt in exceptionibus declinatorijs vel dilatorijs:nō in pemptorijs in quibus agit de magno piudicio.et hoc vr de materia iurādi p id qd hr in.c.clerico.de coha.cleric.et mulie.ita tz cōpostolanus et pleriqz sequuntur in.c.qd sicut.de ele.et domi. Abb.in.d.c.pasto.allegando ad hoc decisionē dñorum de rota vt ibi p eū sequit do.Car.in.d.cle cōsti.Bene facit qd in simili videmus in iuramento necessario in defectū pbationis qd nō est ita odiosum in quo habemus qd nō defertur iuramētū qn agit de magno preiudicio fm doct.magis cōiter in.d.l.admo. et maxime qr agitur de retractione laudi siue transactionis.p id quod habetur in.l.fi.et ibi Bal.C.si minor se maior dixerit. ¶ Confirmātur premissa.nam genitor meus in.c.fi.de iureiu. concordando opi.dicit quod aut querimus an instrumēta fuerint de nouo reperta.et in hoc in istis preiudicialibus nō stet iuramēto.et ita pcedat opi.dñorum de rota composto.et sequacium.aut posito qd sint reperta an habuerint de nouo notitiā et in hoc stetur iuramento et ita procedat opi.tenētiū contrarium et ratio dfie est fm eum qr hoc secundo casu ex quo notitia depēdet ab aīo ideo stari dz iuramento iuxta glos.in.d.§.alie.instit. de actio.sz primo casu qd fuerit de nouo reperta hoc nō dependet ab aīo igit non dz stari iuro.maxime in piudicialibus p ea que prime dicta sunt.et est distinctio rōnabilis et rōne fundata. ¶ Ex quibus oībus si non vt singulis vt simul iunctis oñdit partes dicti iudicantis esse i nō deferendo dictū iurm iuxta illud que nō pbant singula multa iuuant iuxta plene no.p doc. in.d.l.admo.et hec de pma.q.dicta sufficiant. ¶ Circa scdam difficultatē seu qōnē p fundamēto ergo pmitto qd dicta cōitas roche zcte tpe quo facta fuit vltima transactio sup finibus habebat noticiam dictorum iuriū quibus mediantibus dicebāt qp eorum fines extendebant vltra castrū serre montis vt pbant duo testes.ex tribus qui non sunt de dicta vniuersitate serre mōtis scilz Mariann' scds testis et petr' tertius testis.Qui conueniūt pmo qd aū trāsactio.illi de rocha zcta allegabant qp eorum fines extendebant vsqz ad locū qui dr el resolino.et ad locū qui dr el trebbio dibusseto.scdo ēt conueniunt qd ad hoc allegabāt testes et instra que erāt i manibus dñi Jo.de pernsio.et tertius plus dicit de emptio.a quodā epo et qd sunt scripture mille.lz cū in scripturis de quibus agimus constare videatur de dictis finib' vt supra enarratis et alie nō appareant in quib' de dictis finibus mētio habeatur ad illas censetur facta relatio qm pluralitas nō psumitur.l.omniū.C.de testa.et in.c.cū Jo.heremi.et ibi no.extra de fide instru. ¶ Confirmatur ista pbatio sciētia per octo alios testes de dicta vniuersitate serre montis qui pbant scientiā instumēti emptionis ab episcopo de castro montechi.et scientiā testiū examinatorū.Nec ob.si dicat qd testes de dcā vniuersitate serre mōtis nō vi pbare cū sit vniuersitas secularis.nā lz in vniuersitate ecclesiastica testes de ea admitti possint et probent iuxta plene not.in.c.insuper.et in.c.cū nuncius.extra de test.tn sec' vi in vniuersitate seculari fm do.ant. in.d.c.cū nuncius.qr cū possint de bonis suis ad libitū vniuersitates seculares disponere arguit maior affectio.lz contraria opi. est cōis quā tenet spe.et sequitur Joan.an.tit.de teste.§.j.vsi. Nunquid in cā vniuersitatis.et Bar.in.l.titiū.§.vniuersitatis ff.de re.diui.et Bar.et Ang.in.l.sed si hac.§.qui manumittit. ff.de in ius vo.do.Abb.in.c.insuper de testi.et Jmo.in.d.c.cū nuncius.et rōnes que assignant in vniuersitate ecclesiastica locum habenti in seculari.vna enim est fundata in ratione.§.q manumittitur.altera est qp non dr interesse singulorum ex quo singuli nomine proprio agere nō possent.l.j.§.in propria.ff.quādo apellandum sit fm Bal.in.d.c.cū nūcius.et pulchra verba posuit Bal.in.c.iij.loco in.ij.col.extra de proba.que rationes pungunt ēt in vniuersitate seculari. ¶ † Preterea lz nō essent oī exceptione maiores:eorum qualitas ex duobus suppletur prio pp alios duos testes omni.exceptio.maiores vt voluit no. Bald.et sequunt Moder.in.l.si qs ex argentarijs.§.pe.ff.de eden.et Ang.in con.j. ¶ Scdo ppter numerū qui sunt numero octo testes.nā illegalitas seu minus bona qualitas testiū suppletur ex numero vt voluit gl no.in.l.iij.§.eisdem.ff.de testi.et bal.in.d.l.si qs ex argētarijs.§.pe.et idē Bal.in.c.si quis testiū extra de test. ¶ Ex quib' i effectu concludit qp hoīes de rocha zcta hēbant noticiam dictorum i strorum et testiū examinatorum tpe

vltime trāsactiōis ꝛ appositiōis terminoꝝ iam sunt nouē anni
3 vel circa. ¶ Quibus p̄suppositis cōcludendū est qḋ † dicte cōi-
tati aduersus dictā transactionē ꝛ laudū de quibus agim⁹ nō
4 cōpetit resti. in integ. ex pluribus. ¶ Primo claꝝ est qḋ † trāsa
ctio p instr̄a de nouo repta nō rescindit̄. l. sub p̄textu. C. de trāsa
ctio. nec laudum ꝛ sn̄ia sub specie. C. de re indic. Nec vr̄ obstare
qḋ respublica sp̄ali priuilegio pōt remedio rest. in inte. p instr̄a
de nouo reperta rescindere vt. l. imperatores. ff. de re iudi. ꝛ in
l. rempublicā. C. de iure reipublice. ꝛ no. in. d. l. sub spe. ꝛ in. d. l.
sub p̄textu. qm̄ ad hoc rn̄detur qḋ p̄dicta pcedunt in republica
romanoꝝ ꝛ in aliis ciuitatib⁹ iuxta no. in. l. respublica. C. ex qui.
cau. maio. secus aūt est in castris vel villis cū nō reperiant̄ in ali
quib⁹ priuilegiata. ꝛ sic loco cuiuslibet priuati nō priuilegiati
haberi dn̄t. l. eū qui vectigal. ff. de verb. sig. ꝛ ita disputando te
nuit Accursi. vt refert Cyn. in. d. l. respublica. ad idem glo. in. l.
finita. §. si de vectigal. ff. de dam. infec. que incipit. x. annoꝝ. idē
tenuit spec. in ti. de resti. in integ. §. j. ver. porro. ꝛ versi. sequenti
vbi refert Inno. idem tenere. ꝛ glo. in. l. nihil. ff. ad macedo. nō
tamē hoc solū fundamentū firmandum esset. ¶ Sed scḋo qꝛ lꝫ
dicta cōitas hꝫ bn̄ficium resti. in integ. nō hꝫ hoc iure reipubli
ce lꝫ ex iusta causa ignorantie vel impedimēti ex clausula si qua
iusta cā mihi esse videbitur s̄m Jaco. but. ꝛ Bar. in. d. l. respu-
blica. ꝛ est magis communis opi. sed in casu nostro allegatur
iusta cā ignorantie que per testes probatur falsa. igitur non dꝫ
cōcedi talis restitutio ex clausula generali: qꝛ nō on̄dit̄ iusta cā
5 ignorantie. ¶ Tertio † qꝛ restitutio in integ. ꝯpetit ad plus. j.
quadriennium a die scientie prout hr̄ in. l. j. C. de sententiis ad-
uersus fiscum latis. lib. x. ꝛ traditur in. l. sub specie. C. de re iud.
6 ꝛ in. l. fi. C. de temporibus in integ. resti. petende. sed in casu no
stro lapsi sunt anni nouē a die scientie igitur nulla competit in
integ. resti. ¶ Quarto ista opinio confirmatur alio medio. nā
cōitas serre mōtis nō solum se tueri pōt virtute laudi ꝛ trans-
actionis sed ēt virtute prescriptionis post laudum latum iam
sunt anni. xlviij. quo t̄pe oīs actio ꝛ oē ius est sublatum. l. sicut.
ꝛ. l. omnes. C. de prescrip. xxx. annoꝝ. ꝛ per totum illum titulū.
¶ Aduersus quā prescriptionē q̄cq̄d esset in restōne que cōce
deretur ex priuilegio persone vt ecclesie minori vel reipublice
non cōpetit restitutioni in integ. ex cl'a generali ex iusta causa
ignorantie aduersus prescrip. long. temp. s̄m Ang. in. l. sicut in
quibusdam lecturis. C. de prescrip. xxx. annorum. ꝛ est de men-
te Bal. in. l. fi. C. de temp. in integ. resti. petē. ꝛ licet in prescrip.
xxx. annorum ista opinio esset periculosa: tamē videt̄ tenenda
in prescrip. xl. annorum prout late declarat Jo. de imo. in. c. fi.
de prescrip. dicens quod ita procedit glo. in. c. auditis. de resti.
in integ. ꝛ glo. Jo. an. in cle. j. de resti. in inte. Quam conclusio-
nem probo duplici ratione. ¶ Prima ratio est qꝛ prescri. xl. an
norum parit plenissimam tuitionem seu securitatem vt pbat
tex. in. l. omnes. in fi. C. de prescrip. xxx. annorum. sed vbi compe
tit plenissima securitas non datur restit. in integ. vt no glos. in
l. ait pretor. §. permittitur. ff. de mino. igitur ꝛc. ¶ Secūda rō
est qꝛ ille qui prescripsit spacio. xl. annoꝝ nullam inquietudinē
vel molestiam pati dꝫ vt dicit tex. in. l. fi. C. de fund. patri. lib. xj.
Molestia autē dr̄ inferri ēt qn̄ quis iudicialiter vexatur. l. j. ꝛ
ibi Bal. C. de nundi. ꝛ ita cōsultū vidi per doctissimos. ¶ Quī
to ꝛ vltimo qḋ nō cōpetat restitutio on̄ditur qm̄ ad obtinēdaꝫ
restitutionem dꝫ legitime de lesione on̄di alias quis succumbit
l. nam ꝛ postea. §. si minor. ff. de iureiur. cum ibi plene nota. per
ordinarios. item dꝫ on̄dere de lesione per instr̄a de nouo reper
ta vt traditur in. d. l. imperatores. quod vltimū nō probatur si
iuramento sindici stari non dꝫ p iura ꝛ rōnes in. j. q. deductas.
item nō probat̄ lesio sufficienter ad rescissionem laudi lati iam
sunt anni. xlviij. ꝛ trāsactiōe sequuta postea ista ꝯclo probat̄. nā
7 vbicunqꝫ † agit̄ de retractatione sn̄ie per viam restitutionis in
integ. probationes esse debent luce clariores. casus est no. in. l.
fi. in v̄bo luce clarior. ꝛ ibi colligit Bal. C. si minor se maio. dixe
rit. ꝛ ideo dicit Bal. qḋ nō dꝫ deferri iuramētum in defectū se-
miplene pbationis. ꝛ licet in hoc vltimo Lud. ro. in. l. admonē.
ff. de iureiu. dicat qḋ Bal. dicit ꝯ duos casus de iure canonico
vcꝫ ꝯ tex. in. c. ex insinua. de procura. ꝛ in. c. roma. de testi. lib. vj.
tamē ad illa iura rn̄det̄ qḋ iura allegata per eum loquunt̄ ꝛ p-
cedūt qn̄ agit̄ ad retractationē sn̄ie via ordinaria appellatiōis
vl̄ nullitatis: Bal. aūt loquitur qn̄ peteret̄ retractatio remedio
rest. in inte. nec mirū qꝛ in pbanda lesione nō defertur tale iura-
mentum vt hr̄ in. l. j. C. qui ꝛ aduersus quos. ¶ Ex quibus con
cluditur qḋ qn̄ petitur resti. in inte. maxime aduersus sn̄iam cō
stare dꝫ de lesione p claras pbationes de lesione: igit̄ nō dꝫ talis
restitutio ad rescissionem laudi emologati ꝛ trāsactionis cōce-
di. quod aūt nō cōstet per claras pbationes on̄dit̄. nam primo
pducitur instr̄m emptionis castri mōtalis ab ep̄o sinigalē si p
qḋ vt dr̄ on̄dunt̄ fines pcedere vsqꝫ ad loca de quib⁹ supra ver-
sus serrā mōtis qḋ instr̄m parum pbat ex duobus. ¶ Primo
qꝛ dictus ep̄s vendiderit dictū castrū mōtalis p hoc nō on̄dit̄
aliqḋ ius trāslatū fuisse in dictam cōitatem rocbe ꝯcte q² non
on̄dit̄ qḋ dictus ep̄s hꝫ ius in dictis locis. vn̄ ꝯn̄r non on̄ditur
aliqḋ ius fuisse trāslatum. nemo em̄ plus iuris in aliū trāsferret
quā apud seipsum habeat vt in regula nemo plus iuris. ff. de
reg. iur. ꝛ notant bar. ꝛ Imo. in. l. cellus. ff. de vsuca. Ad idem
gl. ꝛ ibi Ang. ꝛ pau. de ca. in. l. q̄uis. §. j. ff. de acqui. pos. ꝛ no.
in simili do. Ant. in. c. cum venissent de resti. spolia. ¶ Scḋo
qꝛ ē ꝯfectū inter alias p̄sonas ꝛ sic quo ad alias nō p̄iudicat. l.
sepe. ff. de re iudic. et per totum. C. res inter alios acta. ꝛ in. l. si
8 vnus. §. ante oīa. ff. de pac. ꝛ magis in specie. Nā videm⁹ ꝙ † p
instr̄a facta inter priuatos non probantur fines iurisditionis
vt no. glo. in. l. prediis. §. balneis. ff. de leg. iij. ꝛ no. Innoc. in. c.
cū in iure. extra de offi. deleg. ꝛ notant Cy. Bar. ꝛ Ange. in. l.
cū aliqs. C. de iure delibe. ¶ Et iste due rn̄siones ꝯueniunt ēt
alteri instr̄o emptiōis de villa illicis cui ēt rn̄det̄ ꝙ dictum in-
str̄m exempli nō pbat vt in aut. si qd in aliquo. cū ibi no. C. de
eden. Ex quo nō apparet ad cuius instantiā dictū instr̄m exē-
platum fuerit. peti em̄ dꝫ exemplatio ab eo cuius interest ꝛ ad
eius instantiā fieri vt in. c. P. tabellio. de fide instru. qḋ in ca-
su nr̄o apparet. item non constat qḋ talis exēplatio facta fue-
rit iudicis autoritate. vt in. c. fi. de fi. instru. item nec ꝙ citata
pte facta fuerit exēplatio s̄m Inno. ꝛ oēs in. d. c. fi. ꝛ Bart. ꝛ
alios in dicta aut. si quis in aliq̄. ꝛ hoc etiā modo rn̄detur ad
attestationes pductas: qꝛ in eis sunt iisdem defectus preter
9 iudicis autoritatem. Addo ēt ꝙ † exemplatio peti non potest
nisi ex iusta cā vetustatis vel alia de qua nō cōstat vt pbat tex.
in. d. c. fi. in v̄bo vetustatem. ꝛ ibi notant doc. ꝛ glo. ꝛ spe. in ti.
de instru. cau. ꝛ fide. §. ostenso. ver. breuiter. Ex quibus cōclu-
dit̄ qḋ de lesione nō constat. igit̄ restitutio ex clausula generali
concedi nō dꝫ. ¶ Sꝫ contra duo prima fundamenta adducta
ꝯ instr̄m emptionis castri mōtalis ꝛ emptionis ville illicis vr̄
obstare qḋ sic sumus in probandis finibus antiquis iam sunt
cxl. anni in quibus pbandis similia instr̄a probare vident̄ per
id qḋ voluit gl. in. c. cū olim. de censibus. quā approbat Pe. de
ancha. in cle. litteris. de pba. ꝛ clare voluit Bald. in. l. cū quis
C. de iur. delib. ¶ Preterea ꝛ scḋo qḋ lꝫ si exemplatio nō esset
antiqua dicta exempla tanq̄ nō solenniter facta non pbarent
tn̄ in factis ita antiqs p̄sumēdū vr̄ qḋ dicta exempla fuerint so
lenniter exemplata pter diuturnitatē long. tem. s̄m Jo. and.
Bald. d. Ant. ꝛ Imo. in. c. albe. extra de testi. et Ang. in. l. scien
dum. ff. de ver. ob. vbi plura in simili allegant Moder. ¶ Sꝫ
ad primū respōdetur ꝙ dicta duo instr̄a que cōtinent emptio
nes diuersoꝝ locorū verisimiliter nō probant eosdem fines sꝫ
diuersos. ꝛ sic quodlibet instr̄m de se probat de diuersis finib⁹
igit̄ sunt instr̄a singularia sup diuersis finibus adeo qḋ quodli
bet probat de suis finibus igit̄ nō pbant illud qḋ dr̄ qḋ plura
instr̄a pbant in antiquis est qꝛ probatur cōis opi. vt per Bal.
in. d. l. cū aliquis. ꝯ per vnū nō pbatur qꝛ non pbatur. d. cōis
opi. vt decidit bal. in. l. optimū. in. ij. col. C. de ꝯben. ꝛ commit.
stipu. vn̄ dicit elegans p̄ceptor meus rōne p̄dicta in. c. cāmque.
de pba. qḋ lꝫ plura instr̄a pbēt qꝛ pbatur cōis opi. hoc est veꝝ
nisi hēant originē ab eisdē p̄sonis. arg. tex. in. c. lꝫ ex quadā. ex
de testi. Quinimo nec duo sufficerent instr̄a inter tertias per
sonas qꝛ per illa nō probetur fama ꝛ cōis opi. vt voluit notan
ter spe. in ti. de instru. edit. §. restat ver. illud aūt. ꝛ Inno. ꝛ alii
in. c. j. extra de fi. instru. Rn̄det̄ ēt. j. Ad scḋm dico ꝙ do. Car. ꝛ
do. Abb. in. d. c. albe. ipugnant dictā opinionē. arg. l. quecunqꝫ
ff. de pub. ꝛ. l. j. cum glo. C. de fide instu. ꝛ iure asten. fisca. lib. x.
ꝛ aliis rōnibus de quibus ibi p eos. ¶ Preterea dico quo ad
dicta instr̄a qḋ sunt confecta ꝛ hn̄t originem a personis suspe-
ctis igit̄ nō pn̄t pbare cōem opinionē ꝛ famā. arg. no. p Bar.
in. l. de minore. §. tormenta. ff. qōnibus. ꝛ in. d. c. lꝫ ex quadam.
de testibus. ¶ Sed ad ambo fundamenta ēt rn̄detur alio mō
nā nō pōt negari quin per dicta exempla nō iducatur pbatio
nisi presumptiua ꝛ coniecturalis vt pꝫ ex no. i. d. l. cū aliquis. p
bal. ꝛ doc. in. d. c. cāmque. de proba. cū si. ¶ Sed in casu nostro
ex quo agimus de rescissione laudi emologati ꝛ trāsactionis
remedio restitutionis requirunt̄ pbatiōes clare ꝛ plene vt p
batū est igitur tales probationes nō sufficiunt. ¶ Cōfirmat̄
ista conclusio. nā lꝫ in pbandis finibus antiquis sufficiant p-
batiōes verisimiles ꝛ coniecturales vt in. d. c. cāmqꝫ illud pro
cedit qn̄ nō ꝯstat de iustitia possessionis illius ꝯ quē agit̄ sed
qn̄ ille cōtra quē agitur apparet iust⁹ possessor actor dꝫ plene
probare s̄m Inn. ꝛ cōiter doc. in. d. c. cāmqꝫ. ergo in casu nr̄o
in quo apparet de iusta possessione vt agitur de rescissione lau
di quo etiā casu requiritur clara probatio cōcludēdū est ꝙ nō
sufficiūt iste coniecturales ꝛ presumptiue pbatiōes. Qn̄cūqꝫ
em̄ requiritur clara pbatio nō sufficit pbatio aliq̄ respectu
presumptiua. patet qꝛ nō sufficit pbatio semiplena cū iuramē
to vt supra dixi s̄m Bal. in. l. fi. C. si minor se maiorē dixerit. et
vbi requirit̄ plena pbatio nō sufficit pbatio ꝯiecturalis. Ad
hoc glo. no. in. c. cupientes. §. si pter. xx. de electio. lib. vj. in
verbo

verbo fidem.& gl.in cle.cõstitutio.in verbo fides.eo.ti.& approbant Ang.& Imo.in.l.lz imperator.ff.de leg.j.& .Lu.,roma.in rubrica de arbitris.in.iiij.col.¶ Postremo predicta procederent ẽt si cõitas Serre mõtis nõ haberet pro se nisi laudũ & trãsactionẽ sed in casu nostro hz etiam testes probãtes tales fuisse fines prout possidentur a tanto tpe quod nõ est memoria in contrarium.per quos testes etiam eliditur probatio presumptiua cõmunitatis roche ↄtracte.nã vna probatio aliam elidit vñ semiplena que hz aliquã ꝑsumptionẽ cõtra se nõ est potens ad iuramentũ deferẽdum in defectũ ꝓbationis ꝭm doct.in.d.l.admonẽdi.ff.de iureiurã.& per cõsequẽs multofortius procedunt superiora qd cõtra iustum possessorem ad rescissionẽ laudi emologati & transactionis nõ sit sufficiens ꝓbatio cõmunitatis roche cõtracte & cõsequẽter ea nõ sufficiẽter probãte debet communitas Serre mõtis absolui.l.qui accusare.C.de edẽdo.c.cum ecclesia sutrina.de causa pos.& proprie.& ex omnibus superioribus indubitanter cõcludo qd dictũ iuramẽtum non est dicto sindico deferendum.& posito qd esset deferendum ex dictis probationibus dictum laudum & transactio nont sunt rescindenda. Laus deo omnipotenti amen.

¶ Consilium.cxcv.

1 ☞ Appellatio regulariter est permissa in omni causa.
2 Statutum prohibens appellari ab interlocutoria vel diffinitiua quid respiciat.
3 Appellationi semper deferendum est in dubio.
4 Potestas & arbitriũ qd datur iudici in procedẽdo & etiã in ꝓnunciando intelligitur in his que ipse iudex facere debet.
5 Appellari an possit a sententia principis.
6 Citatio facta de re communi an preiudicet absenti etiam requisito.
7 Diuisio ad omnes & singulos actus quid operetur.



Dominus labia mea aperiat & spiritussanctus illuminet intellectum.¶ Circa primum consultatiõis articulum videbatur primo aspectu concludẽdũ qd a dicta sñia iudicis delegati illustrissimi ducis Mediolani non possit appellari clarum. enĩ est qd prefatus dominus potest appellatiõem tollere ex quo superiorem non recognoscit iuxta no.per Bart.& doct.in.l.omnes populi.in.iij.qd.principali.ff.de iusti.& iure.& late per duos canonistas.in.c.veniẽtes.de iureiur.sed in casu nostro videť voluisse tollere appellationem igitur nõ debet posse appellari.nam ip̃e commisit causam cuidam concedendo potestatem procedẽdi more datiario & sic more iudicis gabelle super datijs a cuius sententijs appellari non potest.& sic videť dedisse eam potestatem in.d.causa quã habet prefatus iudex & eum loco sui subrogasse. ¶ Ex quibus videtur inferri qd princeps videtur voluisse qd sicut a sñia dicti iudicis gabelle super datijs nõ potest appellari ita nõ possit a sñia huius delegati qui potest more datiario procedere:quoniam tanquã subrogatus sapere videtur naturã illius in cuius locum subrogatur.l.si eum.§.qui iniuriarum.ff.si quis cautio.& in.l.j.§.hec autem actio.& ibi Bar.ff.si quis testamento liber esse iussus fuerit & in specie est bonus in.l.si iudex.& ibi doct.ff.de iudicijs.accedit si enim potestas quam habet iudex datiarius est huic delegato attributa videť quod sicut a sentẽtia datiarij nõ põt appellari ita nec a sentẽtia istius.ar.eius qd dicit Jo.an.in addi.specu.in titu.de appel.§.videndum.vbi voluit quod sicut a sentẽtia senatus non poterat appellari vt in.l.j.ff.a quibus appellare non licet.ita a sñia senatoris hodie prout etiã voluit Cy.in.l.fi.C.de peti.here.¶ Confirmatur qr in procedendo equiparatur iudicibus datiorũ. ergo virtus in procedendo quam habẽt dicti iudices videtur attributa huic delegato.arg.eius qd no.Bar.post Jac.de are.in.l.j.ff.de leg.j.& ibi Moder.plura allegant in proposito.¶ Accedit etiam ad premissa text.cum glos.in.l.j.ff.de arbi.Nam arbitria sunt redacta ad instar iudiciorum vt dicit text.in.d.l.j.subdit gl.qd in omnibus censetur facta equiparatio nisi in his in quibus aliquid specialiter reperietur cõtrariuz expressum ꝓut est qd a sentẽtia arbitri non appelletur vt in.l.j.C.de arbi.ergo censetur facta equiparatio facultate appellãdi vel nõ appellãdi nisi cõtrariũ reperiať expressum.¶ Ex quibus vr̃ inferri qd cum cõmissarius debeat procedere sicut in causis datiorũ more datiario vr̃ qd sicut in illis causis nõ possit appellari.¶ Sz premissis nõ obstantibus que vere nõ obstãt cõtrariam sñiam veriorem existimo indubitanter.& pro fundamento premitto
1 † qd in omni causa cẽsetur permissa appellatio nisi reperiatur expresse prohibita vt dicit glo.ordi.in.l.qui restituere.ff.de rei ven.quam ad hoc nõ allegat Bal.in.l.circa principium.C.si de momẽ.pos.fuerit appellatum.facit tex.in.l.ij.in minoribus.et in.l.si quis prouocatus.C.de appel.ita no.spe.in titu.de appel.§.ij.in prin.vbi ponit omnes casus in quibus prohibita est appellatio.solum autem restat respondere ratiõibus in cõtrariũ allegatis.ex quibus patebit clara decisio huius difficultatis.& in primis ad rationem subrogati loco alterius:non tamen dz seruare illius statuta sed ꝓpria vt dicit no.Bal.in.l.certũ.C.vñ legi.in.ix.col.v.& est ar.qd si p statutũ.ar.l.j.§.si qs aũt.ff.de succe.edicto.¶ Cõfirmať ista respõsio nam videmus qd vicarij vľ vicem gerentes subrogantur seu substituunť in eadem iurisditione iuxta id quod habetur in.l.ij.& ibi Bar.C.de officio eius qui vicem alterius gerit.& in.l.j.& ibi Bar.ff.de leg.iij.& Bar.in.l.j.in prin.ff.de tu.& cura.da.ab his.& tamen videmus quod licet sint subrogati & eis eadem iurisditio attributa tamen si a sententia illius in cuius locum sunt subrogati non poterat appellari tamen a sententia talium substitutorum & subrogatorum appellari potest.casus est not.in.l.a pro consulibus.C.de appella.per quem dicit Barto.quod licet a sententia potestatis vel alterius iudicis non possit appellari.tamen a sententia eius vicarij seu vicem gerentis appellari potest.& ibi latius loquitur domi.Pau.de cast.post Bal.bene facit.l.eos.eod.titu. Tradunt Moder.perusini in.c.dilecti.Iultimo.in.xiiij.colũ.q.vj.& vij.extra de appel.Ex quibus patet quod licet quis subrogetur loco alterius iudicis in aliqua causa licet ille iudex hz hoc qd ab eius sñia non posset appellari:tamẽ a sñia subrogati poterit appellari.Alio etiam modo respõdetur ad premissuz fundamentum & ad alia in contrarium facta & clare ꝓpondero enĩ commissionem qua commissum fuit qd sup predictis faceret qd iuris esset ꝓcedẽdo in p̃dictis more datiario.que cõmissio hz duas ptes.¶ In prima facit qd in predictis faciat quod iuris est.& ista ps decisionis.& sic vult qd dicẽdo faciat qd est iuris.¶ In scda pte dr more datiario.& ista ps respicit modum ꝓcedendi qd pz in verbo ꝓcedendo.ad hoc glo.& qd ibi notãt doc.in.c.qd clericis.extra de fo.cõpe.Et ꝓbať ex mõ loquendi doc.ibi & in.c.cũctos populos.C.de sum.tri.& fide cat.Ex quibus verbis cõmissionis apparet qd circa decisionẽ cãe vult qd iuridice debeat iudicare.de iure aũt ẽ clarũ qd appellari p̃t vt ꝓbatũ est & sic est res decisa ex verbis rescripti siue cõmissionis a qbus in totũ depẽdet ptãs dicti cõmissarij.l.diligẽter.ff.mã.& in.l.nõ distinguimus.§.de officio.ff.de arbi.in.c.cũ dilecta.extra de rescrip.¶ Cõfirmanť p̃missa rõne ↄcludenti.nã tale rescriptũ.& sic ẽt statutũ p q̃ disponereť qd nõ posset appellari
2 ab iterlocutorijs dñr respicere modũ ꝓcedẽdi:† sed si disponeretur q a diffinitiua nõ possit appellari tale statutũ dr̃ respicere decisoria & nõ modũ ꝓcedẽdi.ita cõcludit nota.do.Anto.in.c.qd clericis.de fo.cõpe.in.xij.col.& d.Abb.ibi col.iiij.& d.Abb.in.c.ecclesia sancte Marie.extra de ↄsti.col.xij.& tradũt prefati moder.perusini quorũ lectura est impressa in.c.si duobus.§.j.ex̃ de appel.idem dicit in.c.vt debitis.eo.ti.col.xiij.sed rescriptũ seu statutũ que dant arbitriũ & ptãtẽ in ꝓcedẽdo nõ censenť illud decise in decidẽdo seu sentẽtiando vel ẽʒ.ita probat no.bar.in.l.si in lege.in princi.ff.loca.vbi vult q ista sunt diuersa & vno cõcessa nõ cẽseť alterꝝ ↄcessum.& sequunť Pau.de ca.& moder.in.l.qui rome.§.calimachus.ff.de ver.obl.ergo potestas cõcessa dicto cõmissario in ꝓcedẽdo nõ se extẽdit ad decisoria sz tm̃ admodũ ꝓcedẽdi.ergo non se extendit quo ad ꝓhibitionez appellandi a diffinitiua qr hoc respicit decisoria vt dixi.& ita ẽt decidit Jac.bu.in.l.qui procuratorẽ.ff.de procura.vbi dicit qd ille qui hz arbitriũ nõ procedendo nõ dicit illud hr̃e circa decisoria sed invẽtilando causam.qd Bal.dicit ibi esse verissimũ & sequiť do.Pau.de ca.hoc idem voluit do.Abb.in.d.c.qd clericis in.ij.col.Nã dum glo.dicit q clerico agente ↄtra laycũ in foro seculari tractabiť cã ꝭm leges & statuta loci ĩtelligiť circa ordinatoria.qr dicit gl.tractabiť.non circa decisoria.¶ Ex quibus oĩbus cõcludo qd illa verba procedendo more datiario intelliguntur circa respiciẽtia modũ & ordinẽ ꝓcedẽdi nõ circa decisoria.& hoc multo clarius in casu nostro cum in rescripto p̃mo dicatur qd faciat qd iuris est & sic in decidendo vult q seruare debeat dispositionẽ iuris.sed admittere appellatõem ad diffinitiuã vel nõ admittere respicit cause decisionẽ igitur dz iurisditiõez seruare & ↄñter appellationẽ admittere que regulariter est promissa vt dixi.¶ Cõfirmatur nã appellatio ẽ defensio.vt in.c.cũ spãli.§.porro.extra de appellationibus.vnde dicit Jo.de imo.in.c.significauit.de appellationibus qd lz alicui denegatur audientia nõ cẽseť in dubio denegare appellationem.vnde nõ vr̃ qd intentio principis fuerit hanc defensionẽ tollere & ista interp̃tatio est admittẽda per quã quis indebite damnũ nõ patieť et alter nõ locupletabiť cũ aliena iactura:ꝓpter qd ẽt verba gñalia cuiuscũqz dispositionis restringi solent:vt in.l.si serui vestri.cũ ibi no.C.de noxalibus.& per glo.& doc.in.l.fi.§.in computatione.C.de iure delibe.& tradiť in.c.cũ dilectus extra de ↄsuetudine.Itẽ rescripta inquãtũ fieri põt reducenda sunt ad dispositionẽ iu
3 ris:vt in.c.cãmqz:cũ ibi no.extra de rescrip.¶ † Preterea in re

dubia iudicandũ est potius deferẽdũ esse appellationi ⁊ appel
lari posse ꝙ nõ. vt in.c.de priore.⁊ ibi not.de appellatiõibus.
⁊ pbaẽ ex no.p Ang.in.l.qm̃ iudices.eo.ti.⁊ eius qd no. Inn.
in.c.cũ dilectus.el.ij.de rescrip.⁊ Spec.in ti.de appel.§.nũc di
cam post medium.in ver.Vincentius.¶ Ex quibus apparent
soluta omnia in cõtrariũ allegata:q2 procedũt quo ad respiciẽ
tia processum non quo ad decisoria litis. ⁊ licet premissa sint
plusꝙ sufficiẽtia adhuc dico qd virtute dicti rescripti nõ est sub
4 lata appellatio.† Nã quecũqꝫ potestas ⁊ quodcũqꝫ arbitriuꝫ
detur iudici in pcedendo ⁊ etiam in pronũciãdo intelligiẽ in
his que ipe iudex facere dꝫ nõ in his que parti eẽnt quesita de
iuregentiũ ẽm Bart.no.in extrauagã.ad reprimẽdã. in verbo
videbitur expedire.in fi.sed pronũciare an appellari possit vel
nõ pertinere adiudicẽ ad quẽ igitur hoc nõ venit in cõmissiõe
iudicis a quo em̃ est iudex ad quem qui super iniustitia appel
lationis iudicare debet.vt in.l.cyrographis.§.j.⁊ ibi Bart.ff.
de administra.tuto.⁊ per Ang.in.d.c.qm̃ iudices.⁊ est bonus
tex.in.c.cum super abbatia.extra de officio deleg.Tradũt ple
ne Moder.perusini.in.c.vt debitis.de appella.in gl.super ver
bo ex rationabili causa.¶ Postremo posito qd a sentẽtia dicti
iudicis nõ potuisset appellari qd tamẽ est falsissimum tñ illud
procederet quãdo ipse tulisset sententiã sed in casu nostro tulit
sententiam ex relatione alterius vt dicitur igitur hoc casu fuit
5 licita appellatio.hoc pbatur.† Nã lꝫ a sñia principis nõ possit
appellari.vt in.l.j.ff.a quibus appellare nõ lꝫ.tñ qñ fert sñiam
ex relatione alterius põt:vt est casus.in.l.j.in prin.ff.qñ appel
landũ sit.⁊ in.c.biduũ.ij.q.vj.et ita etiã in papa cõcludit Lu.
roma.in suo cõsi.ccxxj.⁊ ita alias in simili iudice obtinui de fa
cto in ciuitate Ferrarie.¶ Ex quibus intrepide cõcludo qd a
dicta sñia dicti iudicis cõmissarij appellari potuit.⁊ hec de pri
ma qõne.¶ Circa scdam difficultatẽ videbaẽ etiã primo aspe
ctu cõcludendũ qd dicta diuisio valuerit.nam lꝫ sint plures ha
bẽtes rem cõem vr̃ tñ qd inter aliquos ex eis possit diuisio fieri
casus vr̃ esse in.l.ij.§.dubitandũ.ff.fa.her.ibi inter pauciores
heredes ex pluribus.ad idem tex.in.l.⁊ si nõ oẽs.in prin.ff.cõi
diui.dum dicit.⁊ si nõ oẽs qui rem cõem hñt: sed certi ex his.⁊
6 in.l.antepe.§.si eo.ti.¶ † Cõfirmari vr̃ ⁊ scdo talis diuisio q2
fuit requisitus qd deberet diuidere ⁊ noluit.vnde imputet sibi
si facta fuit diuisio sine eod.vt in regula dãnũ.cũ materia.ff.de
reg.iu.non em̃ cogebanẽ alij stare in diuisiõe.l.fi.C.cõi diui.id
circo si nõ stetit per alios diuidentes quominus tertius super
esse vr̃ quo ad eos qd habeaẽ ac si fuisset pñs.ar.l.iure ciuili.ff.
de condi.⁊ demõ.bene facit tex.in simili in.l.iij.C.fini.regũdo.
a vbi vꝫ oppositio terminorũ etiã alio absente requisito.[a] Acce
¶ Plures casus de re communi.
dat nã ex quo cõtradixit diuisioni vr̃ qd ad dictam diuisionem
nõ esset vlterius requirendus sicut dicimus in simili quod cita
tus qui dixit se nolle venire non est vlterius citandus iuxta no.
per glo.⁊ doc.in.l.fi.ff.de in integrum resti.c.gñali.⁊ est bonus
tex.in.c.venerabilibus.circa medium.extra de sentẽtia excõ.et
glo.in.c.pastoralis.de offic.ordi.¶ Postremo posito qd dicta
diuisio potuisset impugnari tñ vr̃ qd fuerit ratificata per dictũ
Guli.ex quo recepit partem salis que restabat p sua portione.
hoc vr̃ pbari per tex.no.in.l.quidã.ff.de euic.p receptiõe ptis
pcij vr̃ quis ratificare vẽditionem suo noĩe factã.⁊ ita voluit ibi
glo.quam approbant Bal.⁊ Ang.⁊ pbatur in.l.ad solutionẽ
C.de re iudica.⁊ qd p illum tex.dicunt Gulie.⁊ Albe.de rosate
in.l.j.C.si maior fac.in.v.lib.C.¶ Sed premissis non obstanti
bus que nullo modo obstant contrariam sñiam existimo verio
rem qd immo dicta diuisio nullo modo pIudicet dicto Gulie.
Et p fundamẽto cõsiderãdum est qd aliqñ ⁊ primo querimus
nunquid aliqui ex hñtibus rem cõmunem puocare possint so
cios ad diuisionem ⁊ illos ad diuisionem compellere ⁊ conclu
dẽdum est quod sic.casus est ⁊ ibi glos.⁊ doc.in.l.arbitrium.ff.
fami.her.quoniam non cogitur quis in communione persiste
re vt in.l.fi.C.cõi diui.¶ Aliqñ ⁊ scdo intentaẽ seu agitatur iu
dicium diuisorium inter oẽs hñtes rem cõmunem ⁊ tũc oĩbus
est adiudicatio faciẽda alias nõ valet sñia.⁊ hic est tex.⁊ ibi gl.
⁊ doc.in.l.in hoc iudicio.ff.fa.herci.¶ Aliqñ ⁊ tertio inter ali
quos ex pluribus hñtibus rem cõem iudicium cõi diuidũdo.
idem fami.her.agitur ⁊ dubitatur an pcedat respectu psona
lium pstationum ⁊ tunc pcedit.tex. est ẽm vnum intellectũ gl.
in.l.ij.§.dubitãdum.ff.fa.her.⁊ in.l.si non oẽs.ff.cõi diuidũdo.
¶ Aliqñ ⁊ quarto queriẽ nunquid inter aliquos ex pluribus
hñtibus re cõmunẽ possit diuisio fieri in preiudiciũ diuidẽtiũ
tm̃.⁊ cõcludi vr̃ qd sic p text.in.d.§.dubitandũ.⁊ ibi glos.⁊ in
d.l.si nõ omnes.⁊ tenet Albe.⁊ Flori.in.loco statim allegãdo.
¶ Aliqñ quinto ⁊ vltimo queriẽ nũquid pcedat diuisio inter
aliquos in pIudiciũ alterius qui diuisioni nõ interfuit.⁊ dicẽ
dum est qd nõ ẽm glo.in.d.§.dubitandum.⁊ tenẽt clare Albe.
de rosate.⁊ Floria.in.d.l.in hoc iudicio.⁊ do.Paul.de cast.in
b ¶ Al's consil. b clxxx.i.ij.vol.
suo cõsilio.xcij.incip.[b] circa primum quesituꝫ.casus est clarus
in.l.coheredi.C.fami.herciscun.⁊ ibi hoc tenet glo.dicit enim

tex.qd diuisio facta inter aliquos non preiudicat iuri absẽtis
⁊ ignorantis.sed in casu nostro Gulie.fuit absens ⁊ ignorãs
igiẽ talis diuisio sibi nõ preiudicat.ꝙ fuerit absens pꝫ q2 non
erat psens in loco diuisionis sicut dr̃ absens a iudicio qui nõ
est in iudicio iuxta plene no.in.l.psens.ff.de pcurato.⁊ est ca
sus in.l.iiij.§.ptor ait.ff.de dãno infecto.ignorãtia aũt presu
miẽ q2 in facto alieno iuxta no.in.l.fi.ff.pro suo.et in.l.ꝙꝙ.ff.
ad velleya.per Barto.in.l.non furetur.ff.de confes.⁊ lꝫ fuerit
requisitus ad faciẽdũ diuisionem ẽm tenorem requisitionis.⁊
ipse postea fecerit illam ppria autoritate vnde nõ debuit icõ
cedere qd vellet actũ non iuridicum facere.l.merito in ratiõe
sui.ff.pro socio.cum vulgaribus ¶ Quinimo dico qd.d.l.co
heredis.dũ vult ꝙ non pIudicat iuribus ignorantis ⁊ absen
tis intelligi dꝫ qd illa duo nõ reqruntẽ copulatiue ꝙ sit abñs ⁊
ignorans sed potius ꝙ copula ⁊ stet augmentatiue.s.ꝙ non
nocet neqꝫ absentibus neqꝫ ignorantibus .ar.l.ea tñ adiectio.
cũ ibi no.ff.de lega.iij.⁊ probaẽ hoc q2 al's dicendum esset qd
preiudicare psenti lꝫ ignoranti qd dicere reputo esse absurdũ
vt in regula non dꝫ.cum materia.ff .de reg.iur.facit regula.l.
de vnoquoqꝫ.ff.de re iudi.facit regula.l.generali.C.de tab.li.
xj.⁊.l.fin.ff .de decre.ab ordi.faci.cum vulgaribus.¶ Ex qui
bus patet solutio ad illa q̃ i ɔtrariũ allegata sunt. Minusqꝫ
obstat qd dictus Gulie.fuit requisitus ⁊ ɔdixit q2 hoc est fun
damentũ valde friuolũ ⁊ potius facit i fauorem dicti Gulie.
quoniã dicti eius socij corã iudice petierunt ꝙ dictus Gulie.
cogereẽ ad diuisionẽ ⁊ ꝙ iudex mitteret notariũ ad scribendũ
⁊ tenendũ bonũ cõputũ dicti salis cui petitioni ɔdixit dict9
Gulie.vnde cũ elegissent viã iudicis ad faciẽdũ diuisionẽ nõ
potuerũt ab ea recedere ⁊ ppa autoritate diuidere iuxta illd
viã qua elegisti hec tibi pateat.l.qd i heredẽ.§.eligere.ff.de tri
buto.⁊ q2 vbi ceptũ cũ materia.ff.de iudi.neqꝫ potest nisi re
nunciando liti ⁊ cause quis a iudicio iam cepto non cõsentiẽ
te altera parte desistere vt in aut.atq semel.C.qũo ⁊ qñ iudex.
⁊ in terminis pbatur ista cõclusio per tex.in.l.fi.ff.famil.her.
vbi concediẽ qd a iudicio diuisorio pars possit recedere si fit
diuisio de partiũ cõcordia:q2 nihil aliud querit pretor nisi cõ
cordiã partiuꝫ.l.j.§.ij.post operis.ff.de noui.ope.nun.Ergo
probaẽ clare a ɔtrio sensu qd nisi diuisio fiat de ɔcordia partiũ
nõ põt qs a iudicio cepto recedere ergo nõ potuerũt a dicta
petitione recedere ppria autoritate ⁊ dicto Gulie.nõ consen
tiente.¶ Cõfirmatur ista ɔclusio.nã videmus qd qñ quis põt
actũ explicare ẽt pte nõ citata ppria autoritate.si tñ vt vrba
nius agat adit iudicẽ tunc in explicatione illius actus reqriẽ
citatio ẽm Bar.in.l.creditores.in.v.q. C.de pigno.⁊ Bal. in
l.ij.C.de iure emphy.⁊ Imo.i.c.potuit.de locato.igiẽ fortius
cũ simus in casu i quo ab initio reqrebaẽ citatio ⁊ requisitio p
regulã.l.nam ita diuus.ff.de adop.¶ Confirmanẽ premissa
naꝫ petitioni dictarũ societatũ fuit presẽs Gulie.⁊ ɔdixit vñ
si volebãt ad alios actus pcedere erat necesse qd ad tales act9
Gulie.citareẽ.nã lꝫ aliqñ qñ citatus nõ cõparet ⁊ est cõtumax
nõ sit vlterius citandus iuxta no.in.l.fi.ff.de in integ.restit.ti.
generali tñ qñ quis comparet vel est presens petitioni ⁊ ɔdicit
qd in alijs actibus nõ sit requirendus hoc est absurdũ ⁊ ɔtra
regulã.l de vnoquoqꝫ.cũ ibi no.ff.de re iudi. Nam in iudicio
quãtũcũqꝫ summario citatus ad vnũ actũ dꝫ in alijs actibus
explicandis postea citari vt declarat Bar.in extrauagãti ad
7 reprimendã.in verbo procedimus Quinto † qñ quis esset cita
tus ad omnes ⁊ singulos actus ⁊ in primo actu cõparet non
posset ad alios act9 pcedi eo nõ requisito vt late tradunt do.
Ant.⁊ Jo.de imo.in.c.cõsuluit.de offi.dele.⁊ Jo.an.i addi.
Spe.i ti.de citatio.§.viso.v.Itẽ licet.tradũt plene Moder.
in.l.qui ante kalendas.ff.de ver.ob.¶ Confirmaẽ etiam ista
ɔclusio.nã Gulie.fuit requisit9 qd fieri dꝫ diuisio ⁊ ꝙ.d.iudex
mitteret notariũ ad scribẽdũ ⁊ computũ tenẽdũ ⁊ sic qd fieret
diuisio pscripte dicto notario scribente ⁊ cõputũ faciente sed
in casu nostro nõ fuit facta diuisio eo modo quo fuit facta re
quisitio sed ppria autoritate.igitur ad istũ actũ non fuit req
situs ⁊ consequenter actus est nullus arg.eius qd no.Bar.in
l.aut qui aliter.ff.qd vi aut clam.⁊ probanẽ premissa etiã q2 lꝫ
fuisset millies requisitus ego non video quomodo ipse ppria
autoritate talẽ actũ an possit explicare cõtra regulã.l.vni.C.
ne quis in ppria cã ius dicat.⁊ in.c.cũ venissent.extra de iudi
cijs.⁊ in.l.qui iurisditioni.ff.de iuris.om.iudi.cum si.¶ Po
stremo fortius dico qd etiam iudex seu alij socij autore iudice
potuissent facere diuisionẽ dicto Guli.reqsito ⁊ diuidere nolẽ
te vel non cõparente ⁊ nemine eũ defendente sed iudex vel de
beret remedijs opportunis illã ad diuisionẽ ɔpellere vl' mitte
re petẽtes i possẽ ex ssio primo ⁊ scdo decreto ẽꝫ qd late decla
rat Spe.⁊ post eũ Joã.an.referẽdo plures opiniones in spe
culo in scdo decreto.§.videndũ. ver.sꝫ quid in duplicibus ⁊c.
vbi omnino videndũ qr ex eorũ dictis decidiẽ questio nostra:
vel nemine defendente peti dꝫ qd deẽ curator bonis ẽm bal.
⁊ Salyce.

⁊ Salyce.in.d.l.coheredibꝰ.Qđ autē postq̄ Gul.fuit requisitꝰ
quod ipsi potuerint eo vlterius nō requisito validam diuisio-
nem facere hoc nullibi reperio.⁊ est contra multas regulas ⁊
theoricas de quibus supra.ex quibus patent solute omnes ra-
tiones in ɔ̄riū allegate excepta vltima ¶ Ad quā respōdet
in primis qđ illa nullo modo procederet nisi tpe acceptiōis sa-
lis sciuisset dictam diuisionē factā qꝛ nō posset dici ipsam diui
sionem tacite ratificasse si illā factā ignorabat.l.si p errorē.ff.de
iurif.om.iu.⁊ in.l.mater.ff.de inoffi.test.sed posito qđ sciuisset
adhuc nō induceret tacita ratificatio.ex quo eñ vt in pūcto di
citur dictus Guli.accipiendo dictū sal fecit se debitorē dicte so
cietatis ⁊ similiter alios socios tanq̄ massariꝰ apparet vel qđ
ignorabat diuisionē vel qđ nō intendebat qđ effectū sortiret alᷓs
neq; se neq; alios socios societatis creditores descripsisset et sic
potius talis actus oppositū significat scilicet dur ante societa-
te.vnde in incertis non certis locus est cōiecturis.l.ɔ̄tinuus.§.
cum ita.ff.de ver.ob.⁊ actus agētium nō deberet operari vltra
eorum intentionem.⁊ nō probat hoc esse qđ ab hoc contingit
abesse.l.non hoc.C.vnde cogna.et ex tali scriptura declaratur
animus quod nō intēdebat diuisionē ratificare.ad hoc qđ no.
Bar.in.l.nensenius.ff.de neg.gest.Nam videmus in simili qđ
animo ⁊ factis non solū verbis inducitur aditio.l.pro herede
in prin.ff.de acqui.her.Et tamē ita demum per aliquod factū
inducitur aditio hereditatis si nō pōt fieri citra ius ⁊ nomen
heredis.d.l.pro herede.⁊ per Bart.late in.l.gerit.ff.de acqui.
here.ergo idem dicamus in tali acceptione:qꝛ potuit accipere
tanq̄ massarius nulla facta diuisione licet nulla ratificatio in-
ducatur.facit qꝛ a principio contradixit ⁊ nūc contradixit vñ
probatis extremitatibus reprobationes diuisionis videntur
probari media per ea que ponit Bar.in.l.celsꝰ.ff.de vsucapio-
nibus.⁊ Bal.in.l.multum interest.ff.si quis alteri vel sibi.⁊ eo
maxime:qꝛ dicta portio dicti salis vt dicit nō erat ɔ̄grua ⁊ equa
lis portio cōtingens dicto Guliel.sed incōgrua.vt in.c.qualis.
quo casu nō est censendum.qđ dictus Guli.ratificare voluisset
⁊ sic suum actorem voluisset.ar.l.cum indebito.ff.de proba.et
quod per illum tex.dicit in simili no.Bal.in.l.pe.C.communi
diui.cum si.¶ Ex quibus omnibus intrepide cōcludēdū puto
quod appellari potuerit.⁊ qđ dicta diuisio veniat rescindenda
tanquam minus legitime facta nec puto quēquā sani capitis
hesitaturum. Laus deo ⁊c.Amen.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ Circa presentē consultationē videbatur.Prima cōclusio qđ
medicus cōductus ad certū tp̄s a cōitate pro certo salario si fi-
nito tpe curauit infirmos vt prius salariuz sibi debetur lz reno
uata cōducta nō fuerit.¶ Casus super quo cōsiliū postulat p-
ponit in his terminis magister Jacobus de pistorio medicus
⁊ doctor eximius cōductus ad curandū infirmos pro certo sa-
lario cū pacto qđ ab īfirmis nō posset recipere nisi grosos duos
qualibet die per plures annos durāte eius conducta seruiuit.
qua finita adhuc nō aliter renouata cōducta stetit in dicto ca-
stro prati seruiendo ⁊ curando infirmos put prius p duos an
nos cōtinuos.⁊ ita sicut qđ erat cōductus nō exigebat ab infir
mis pecuniā nisi eo modo sicut faciebat qñ erat cōductus post
duos annos fuit iterum conductus cū augmento salarij ⁊ ser-
uiuit per plures annos quibus stantibus.¶ Queritur an di
ctus magister Jacobus petere possit aliquod salarium aliquo
iure pro illis duobus annis quibus seruiuit nō conductus ex-
presse ⁊c. ¶ Consilium.cxcvj.
1 ☞ Salarium quibus debeatur etiam si nihil conuentum sit.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spūssanctꝰ illumiet intellectū.¶ Circa p̄sentē
cōsultationē videbatur primo aspectu dicēdum qđ
dictus magister Ja.nō possit aliquo iure aliqđ salariū petere
pro illis duobus annis inter primā ⁊ scđam cōductā nō aūt vo
lumus dicere qꝛ possit hoc petere virtute tacite cōductiōis.ar.
tex.in.l.item queritur.§.qui impleto.ff.locati.⁊ vr̄ cōcludendū
qđ nō:qm̄ ex parte cōmunitatis interuenit sola sciētia ⁊ patiē-
tia in eo qui ad mercedē futurus est obligari non vr̄ sufficiens
ad hoc vt censeatur inita tacita reconductio.cum ergo dictus
magister Jacobus dicatur locasse operas suas ex sola patiētia
cōductoris non induciť tacita recōductio put declarat Bart.
in.d.§.qui impleto in.j.col.ver.Idē ex hoc infero aliud.⁊ hoc
idē tenēt Bart.⁊ Imo.⁊ communiter Moderni in.l.si mora.
adfi.ff.sol.matri.⁊ sic virtute renouate cōducte salarium petere
nō potest aut volumus dicere qđ rōne seruitij prestiti debetur
salarium ⁊ tūc lz ab illis quos curabat posset salariū etiā nō cō
uentum petere.vt est tex.⁊ ibi Barto.in.l.j.in prin.ff.de vari.⁊
extraordi.cogni.⁊ tenet Bal.in.l.j.C.mādati.tamen a cōitate
non videť quod aliquod salarium petere possit cū nullū fuerit
conuentū aut promissum salariū quo casu regulariter peti nō
pōt pro seruitijs exhibitis.ita vr̄ pbari in.l.j.§.ludi.⁊ ibi Bar.
ff.de vari.⁊ extraordi.cogni.⁊ vr̄ casus a contrario sensu.l.j.C.
mandati.ad idem.l.salariū.eo.ti.Ubi ratione incertitudinis
si nō est efficaciter promissum salariū nō debeť.ergo fortius qñ
nullo modo est promissum.ad idem tex.in.l.salariū.ff.manda-
ti.¶ Sed his nō obstantibus cōtrariā sentētiam veriorē existi
mo qđ immo salariū solutū ⁊ cōueniens debetur ista conclusio
probatur.¶ Primo qꝛ attentari potest.qđ virtute tacite reno
uationis conducte iste petere possit hanc mercedē per tex.cum
ibi no.in.d.l.item queritur.§.qui impleto vbi cōductor predij.
si tamen remenet in pretio finita conducta cēsetur recōduxisse
⁊ illū tex.ad locatorem operaꝝ.extendūt Dy.Bar.⁊ alij in.d.l.
si mora.⁊ Bar.ī.d.§.qui impleto.ad ar.qđ ex parte cōmunita-
tis interuenit sola patientia.respōdetur qđ hoc est falsum qm̄
homines dicte terre prati soluebāt nō debitā mercedē.sed illaz
quam soliti erant soluere tēpore durantis cōducte.⁊ sic non in
teruenit tantum actus qui sonabat ī patientiam sed etiā actꝰ
positiuus qui fortior est quam actus patientie ⁊ neglectiuus.
ista notātur per Inno.in.c olim.el.ij.de resti.spol.⁊ Inn.in.c.
extirpande extra de prebē.⁊ sic homines dicte cōmunitatis nō
tantum passi sed soluerunt mercedem medico non prout non
conducto sed prout soliti erant facere tēpore durantis condu
cte ⁊ sic colligiť consensus cōmunitatis q lz cū maiore difficul-
tate colligi possit vt dicit bar.in.d.§.qui impleto tñ ille tex.ēt
in vniuersitate locū hz vt ibi est casus ⁊ declarat bar.⁊ sic ex hu
iusmodi actu positiuo facto ab illis de vniuersitate colligitur
tacitꝰ ɔ̄sensus iuxta no.in.l.de quibus.ff.de legibꝰ.⁊ in.l.ij.C.
que sit lōga cōsuetudo.⁊ cōsequēter tacite videť cōductū re-
nouasse per tex.Cū ibi plene no.in.d.§.qui impleto.⁊ ibi per
Dy.⁊ Bart.Paulū Cuma.⁊ alios in.d.l.si mora.¶ Confir-
mantur predicta qꝛ talis voluntas p̄sumitur fuisse medio tē
pore qualis fuit in extremis.sed añ ⁊ post pz de voluntate q̄
voluerūt eū exp̄sse ɔ̄ducere:igitur in eadē volūtate p̄sumūtur
fuisse tpe medio arg.no.p bar.in.l.celsus.ff.de vsucapionibꝰ.
¶ Scđo principaliter ista cōclusio probatur.Nam videmꝰ qđ
1 †aduocato salariū debeť etiam si nihil cōuētū est.l.j.§.in ho-
norarijs.⁊ ibi bar.ff.de vari.⁊ extraord.cogni.Et tz bal.in.l.
j.C.mandati.Idem videmꝰ in notarijs ⁊ tabellionibus rōne
laboris quibus salariū debeť lz nō sit promissum.vt habeť in
d.l.j.§.ludi.⁊ per bal.in.d.l.j.C.mandati.Et habeť in.c.sta-
tutū.§.notarium.de rescriptis in.vj.Et ī medico ēt in specie
habeť qđ ppter labores ⁊ operā debeť salariū a iudice ɔ̄stituē
dum lz de eo nihil sit cōuentū vt est casus in.l.j.⁊ ibi bar.ff.de
vari.⁊ extraordi.cogni.Et tz bal.in.l.j.C.mandati.¶ Bene
facit tex.in.c.nō sane.xiiij.q.v.⁊ lz predicta.s.allegata loqui
videantur qñ prefate psone exhiberēt seruitia particularia a
quibꝰ petunt salariem nō qñ petunt ex publico:tamē nō vi-
deo rationem differentie quod si prestant homini particula
ria seruitia qđ possunt petere si prestāt alicui castro vel vniuer
sitati seruitia que prestari solent.⁊ ppter illa salaria cōcedi ex
publico quare nō possit hoc idē petere cū vniuersitas vice p
sone fungať.l.mortuo.cū ibi no.ff.de fideiusso.vnde cuz sit ea
dem ratio de similibus idem esse dz iudiciū.l.a titio.ff.de ver.
oblig.l.illud.ff.ad.l.aquiliā.c.translato.de cōst.⁊ pro hoc mul
tum bene facit.generalitas.l.diuꝰ Antonius.ff.de varijs ⁊ ex
traor.cogni.vbi cum gl.probatur qđ doct.legū petere possunt
q̄ cōstituať eis salariū.Nec declaratur a quo qđ pōt intelligi
ab vniuersitate in qua legerunt ⁊ ita pariter dicendū est ī me
dico propter seruita vniuersitati exhibita in qua continue se
exercendo ī actu suo p duos annos stetit.¶ Tertio ista opi.
cōfirmatur alia ratione.Nā vt inquit bar.in.d.§.qui īpleto
si famulus finito tēpore quo locauit operas adhuc operas p̄
stitit patiente domino lz ex sola patientia nō dicať renouata
ɔ̄ducta tñ poterit petere mercedem actione negocioꝝ gestoꝝ
vel alia.ita pariter dicamꝰ in medico ⁊ fortiꝰ qui locauit ope
ras suas quas finito tempore prestitit eodē modo vt priꝰ pa
tiente vniuersitate vt possit petere salariū actione negocioꝝ
gestorum vel officio iudicis de quo loquitur tex.in.d.l.j.§.j.ff.
de vari.⁊ extraor.cogni.vel etiā ex equitate.l.quotiēs.ff.de pre-
scriptis verbis.Bene facit qđ dicit Azo in summa.in ti.loca-
ti.de quo exclamat Bal.in.ɔ̄ctus.C.de fide instrumē.nec diffe-
runt locať.quam fecit doctor vel medicus de operis suis ab ea
quā facit famulus de suis.Nam istos casus equiparat Bal.in
alia questione.in.l.etiam.C.de iure dotium.¶ Quarto ⁊ vlti
mo confirmatur dicta cōclusio.Nam in casu nostro concurrūt
plura propter que conclusio videtur reddi clarissima principa
liter qđ dicta cōmunitas solita erat conducere operas medico
rū.⁊ specialiter dicti magistri Jacobi.item dictus magister Ja
cobus solitus erat locare ⁊ in specie dicte vniuersitati.⁊ postea

etiã si cõduxit cũ eadẽ ⁊ cũ maiori salario.vnde succedit regula qḋ quando quis prestat operas qui est solitus illas locare illi q est solitus tales operas conducere etiã si nihil fuerit de mercede cõuẽtũ pt petere statui sibi mercedẽ vt probat̃ ex his que no. ponit Jo.an.in addi.Spec.post Albertum galeoti in ti.de locato.§.postquã versi.vidi dubitari.qui volunt quod quando de mercede nõ est cõuentum vel competit tacita actio locati vel conditio.l.si me titium.ff.si cer.pe.facit qḋ no.Bar.in.l.si me ⁊ titium.ff.si cer.pet.⁊ ponit Ludo.roma.in.l.diem functo.ff.de offi.assesso.⁊ tꝫ Bar.in.d.l.j.§.ludi.⁊ tenet Fede.de senis.cõsi.ccxviij.in formis incipiẽ.domine Federice.⁊ hec iudicio meo est concludens ratio que etiam confirmatur propter consuetudinem loci in quo p̃stitit operas ⁊ prestando salaria medicis.ar.eius qḋ dicit no.Bar.in.l.domini prediorum.C.de agri.⁊ censitis.lib.xj.⁊ hanc partẽ sequi dꝫ quilibet iudicare debens cum sit fulcita equitate iuris ciuilis vt habet̃ in.l.excepto.C.locati.item iuris naturalis vt patet in regula ẜm naturam.ff.de reg.iu.itẽ iuris canonici iuxta illud dignus est mercennarius mercede sua.vt in.c.quicũq; suffragio.xij.q.ij.cũ ẜm apostolũ.de p̃ben.Item ⁊ iuris diuini.iuxta illud sapientie.x.mercedẽ laboris reddet deus.⁊ illud apostoli ad corinthios.ij.Mercedem suam quisq; accipiet ẜm suum laborem.⁊ notandũ quod non dicit ẜm laborẽ cõuentũ sꝫ suũ.¶ Ex quib9 oĩbus arbitror qḋ dictus magister Jacobus petere possit salarium pro illis duobus annis quibus expresse non conductus stetit in terra prati inter primã ⁊ scḋam cõductã. Laus deo omnipotenti amen.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ Circa premissam consultationẽ si ventre instituto mater vulgariter sit instituta.s.casu quo partus nõ peruenerit in lucem talis conditio nõ purificatur si mater premoriatur vel simul cũ partu.⁊ ideo hereditas delata non dicitur nec statutum quod de hereditate delata loquitur verificatur.

¶ Consilium cxcvij.

1 ☞ Jus deliberandi quando transmittatur.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ ¶ Circa p̃missam cõsultationem videbat̃ primo aspectu dicendũ qḋ heredes dñe Thomasse vxoris almerici admitterentur ad hereditatem dicti almerici eius viri exclusis sororibus carnalibus.hoc aũt videt̃ ostẽdi.Nam lꝫ ab intestato p̃dicte sorores essent potiores vxore cum vltimo tm̃ loco post agnatos ⁊ cognatos admittat̃ vxor vt per totum.ff.C.vnde vir ⁊ vxor:tñ cũ in casu nostro dictus almericus condiderit testamentũ non est tractãdũ de cã intestati si cã testati locũ habere p̃t.l.quãdiu.ff.de reg.iur.⁊ in.l.nunq̃.C.cõia de succe.quod aũt causa testati possit habere locũ pꝫ nam dictus testator instituit vẽtrem heredẽ ⁊ casu quo partus non perueniret ad lucẽ instituit heredẽ dñam Thomassam eius vxorẽ.⁊ sic fuit substituta vulgariter si posthumus nõ nasceret̃.sed in casu p̃supponitur posthumũ non natũ.ergo vr̃ verificari cõditio institutionis ⁊ ꝯñr vxorem successisse ex testamento.ar.tex.in.l.fi.C.de posth.here.insti.⁊.l.cõmodissime.ff.de lib.⁊ posthu.Sed his ⁊ aliis que adduci possent in contrariũ non o[...]ibus ꝯtriam sniam veriorem existimo qḋ immo dicte sorores succedant ab intestato exclusis heredibus vxoris institute in testõ.pro cuius conclusionis clara intelligentia presuppono duo.¶ Primum qḋ conditio natiuitatis verificat̃ siue natiuitas fuerit naturalis siue violenta que producit̃ per scissuram ventris.casus est in.l.qḋ dr̃.⁊ ibi hoc notant doc.ff.de libe.⁊ posth.⁊ in.l.posthumus.in prin.ff.de inof.test.⁊ in.l.j.§.si qua.ff.vnde cognati.¶ Scḋm presuppono qḋ cum institutio vxoris fuerit conditionalis ad hoc vt posset locũ habere erat necesse quod verificaret̃ in vita vxoris alias efficiebatur caduca.l.vnica.§.finaũt sub conditiõe.C.de cadu.tol.⁊ in.§.pro secũdo eo.ti.hereditas enim vel fideicõmissum vniuersale siue conditionale non transmittit̃ non purificata cõditione in vita fideicommissarij vt est ibi casus ⁊ est gl.ordinaria que hoc decidit etiã ĩ suo in.l.vnica.C.de his qui ante apertas tabulas.Quibus premissis ex pluribus ostendo quod dicta vxor seu eius heredes nõ dñt admitti.¶ Primo ex quo vxor decessit pregnans decessit adhuc pendente conditione an venter nasceretur ex quo post positam mortem poterat nasci violẽter p̃ scissuram ventris ⁊ deficere cõditio vt ꝓbatur in.d.l.quod dr.cum si.ibi in gl.allegatis.ergo hereditas effecta fuit caduca ex quo ipsa decessit pendẽte ꝯditione ascripta ¶ Quinĩmo dico fortius qḋ qñ mulier pregnans moritur lex p̃sumit partum superuenire.casus est clarus in.l.etiam mulier.ff.de ver.signi.lꝫ eñ etiam mulier non moreretur creditur filium habere que exciso ventre edere possit.⁊ sic dicitur non cum filijs.⁊ cõsequẽter text.dum dicit creditur presumit filium superuiuere.⁊ hoc solum fundamentum sufficit ad victoriam.¶ Secundo predicta confirmant̃ qr posito qḋ non presumeretur existentẽ in ventre superesse ⁊ eodẽ tempore ⁊ mater ⁊ venter simul perire non dr̃ cõditio viuẽte matre purificata ⁊ cõsequẽter conditionalis institutio nõ fuit trãsmissa.d.§.finaũt sub ꝯditione.Qḋ nõ dicat̃ purificata ꝯditio ꝓbat tex.no.in.l.qḋ de.ff.de rebus dubijs.vbi dicit tex.qḋ nõ verificat̃ ꝯditio stipulationis si filia viuẽte mater decesserit si simul mater ⁊ filia periere dicat̃.⁊ assignat tex.rõnem qr mater filie nõ supuixit.⁊ iõ Bart.ibi per illum text.dicit qḋ qñ qs agit ex dispõne hoĩs inter viuos vel in vltima volũtate ex cõditione purificata ex eo qḋ alter duorꝫ superuixerit illis simul moriẽtibus nõ põt ex tali dispõne agere ⁊ ibi rñdet ad tex.⁊ ibi no.ĩ.l.qui duos.§.cũ in bello.vbi etiã Bar.eo.ti.cum ergo in casu nostro ad hoc vt dicat̃ purificata cõditio est de necessitate qḋ dicat̃ mater superuixisse.hoc autẽ dici nõ põt ipsis simul morientibus.igit̃ ⁊c.Et hoc ẽt fundamentũ solum est sufficiẽs.¶ Tertio cõfirmat̃ ista ꝯclusio qm̃ nõ est dubiũ qḋ hosthumus nasci põt violenter ceso vtero matris.vt in.d.l.qḋ dr̃ ⁊ supra est cõclusum.sed clarũ est qḋ pendẽte dubio natiuitatis qñ venter est plenus nulli persone interiꝫ est delata hereditas.casus est clarus in.l.ventre.ff.de acquirẽ.here.⁊ ibi notant oẽs verum est qḋ qñ esset p̃sona que in oẽm euentũ est successura que p̃deceder et vẽtri que ẽt esset pure vocata.sed dubitaret̃ õ ruptura pp natiuitatẽ trãsmittere ꝯ regulas iuris vel hereditatẽ vel bonorũ possessionẽ beneficio dicte l.ventre.ẜm varias lecturas.sed in casu nostro mulier pendente natiuitate nõ erat in oẽm euẽtum habitura qr nato posthumo erat ꝑpetuo exclusa.item non erat pure vocata sed sub cõditione si venter non instaret̃ vñ cũ hereditas nullo modo eẽt delata non potuisset mater dũ vixit illã adire vt in.l.delata.ff.de verb.sig.⁊ in.l.qui heres.cũ glo.ff.de acqui.here.nec potuit illam transmittere.Casus est in.d.l.ventre in fortioribus ter-
1 minis.⁊ ĩ.d.§.finaũt sub ꝯditione†.Nec ẽt dr̃ trãsmisisse ius deliberandi qḋ transmittere non potuit qm̃ reqrit̃ in eius trãsmissione qḋ hereditas sit delata.l.cũ antiquioribus.C.de iure delibe.sed hereditas in casu nostro non erat delata ergo non hꝫ locum prouisio illius.l.vbi ita cõiter determinãt Moderni.⁊ determinat Bar.in terminis in.d.l.ventre.in.ij.col.ad fi.⁊ cõiter sequunt̃ doctores.⁊ istud ẽt est fundamẽtum solidissimũ.non obstat statutum positum sub rubrica de eo qḋ hereditas non adita delata transmittat̃ qm̃ in tribus casib9 determinat hereditatẽ non aditã transmitti.¶ Primus qñ heres eẽt minor.¶ Scḋs qñ esset hereditas ascendentiũ per lineam paternam.¶ Tertius quando fieret transmissio ad descẽdetes.¶ Primus ⁊ secundus casus non attingunt casum nostrum.¶ Tertius ẽt casus non attingit qñ dicta Thomassa eẽt minor ⁊ sic cũ sit casus nõ ꝓuisus a statuto remanem9 in iure cõi l.si vero.§.de viro.ff.sol.ma.sed posito qḋ fuisset minor et ageret̃ de transmissione ad suos descendentes tñ dico qḋ statutuꝫ nõ vendicat sibi locũ in casu nr̃o qm̃ loquit̃ tam in rubro q̃ in nigro de hereditate delata si in casu nostro hereditas nõ erat delata ergo non verificant̃ verba statuti.⁊ ꝯñter nec dispõ legis si seruũ.§.nõ dixit pretor.ff.de acqui.here.Et determinat̃ ex his que dicit Bart.in.d.l.ventre.vt.s̃.retuli.qñ vult quod dispõ.l.si infanti nõ hꝫ locũ in hẽditate delata.¶ Quinĩmo fortius voluit no.matesilanus qḋ hmõi statuta que loquunt̃ ĩ hereditatibus delatis trãsmittendis nõ hñt locũ in infãtib9 furiosis ⁊ ignorantibus qbus ꝓprie hereditas non est delata iuxta no.in.l.delata.ff.de ver.sig.⁊ per Bar.in.l.is potest in.vj.col.ff.de acqr.here.Ita dicit in suo notabili ꝯsi.cxc.Et ita dicit fuisse consultũ quasi p̃ oẽs doc.italie.¶ Ex qbus resultat clr̃a conclusiua qḋ destituto testõ pro nõ aditione sorores ab intestato succedunt. Laus deo clementissimo amen.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ Primo aspectu dicendum vide.Mulier hꝫ hypothecã p̃ ea parte quã hꝫ maritus in re cõi empta.Nec talis hypotheca impedit̃ lꝫ venditor pactũ apposuerit qḋ res vendita nõ esset obligata nisi pro certa quantitate vt hic late hic prosequitur.

¶ Consilium.cxcviij.

1 ☞ Taxatiua dictio quid importet.
2 Testator potest facere quod bona non sint hypotecata pro legatis.
3 Argumentum de parte quoad partem valet sicut de toto quo ad totum.
4 Translatio dominij potest impediri per contractum nec ius hypotece.
5 Prohibitio tacita non solet irritare actuꝫ sequentem post ꝓhibitionem sicut expressa.

Dominus

Dominus labia mea aperiat: ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Primo aspectu dicendū videbatur qd in domo de qua agimus dicta dña Antonia non hꝫ virtute instrumēti dotalis hypotecam in.iij.pte dicte domus que fuit Joannis mariti sui: sed tm̄ hꝫ hypotecam pro quātitate florenoꝝ quadringentorū vel circa habita de retractatu montis prout patet in instro emptionis dicte domus ista conclusio vr̄ posse probari pluribus rationibus ⁊ fundamētis. ¶ Primo qr omnis venditor dicte domus in instrumēto venditiōis ante oīa exprimit qd vult qd
1 dicta domus solum sit obligata pro quātitate pdicta. † ⁊ loquutus est per dictionē taxatiuā solū que nihil aliud includit preter expressa immo excludit.l.rōnes.⁊ aut. qd obtinet cū glo. C.de proba.⁊ in.l.his solis.C.de reuo.dona.⁊.l.sed si tantum. ⁊.l.nisi hoc actū.ff.de pac.cum si. Et sic dictus vēditor in venditione ⁊ traditione rei sue apposuit cōditionē ne dicta res esset pro dote dicti Joannis hypotecata nisi p dicta quātitate.hoc autem videtur facere potuisse.⁊ quod talis conditio apposita sortiatur effectum qm̄ regula est qd dn̄s in traditione rei sue pt quascūqꝫ conditiones adicere.l.in traditione cum materia.ff. de pac.l.legem.C.de pac.vnde dicit no.Bal.in.l.nulla.C.de iure dotium.quod in alienatione rei sue quicquid non inuenit phibitum censetur permissum. ¶ Scdo ista cōclusio videt pbari per tex.in aut.excipitur.C.de bonis q̄ libe.vbi lꝫ quesita filio querantur patri quo ad vsumfructum si donans filio apponit pactum quod patri non queratur patri non acquirit ita in casu nostro lꝫ futura bona venirent obliganda pro dote.tamen vendens potuit pactum apponere quod obligarent. ¶ Confirmatur hoc idem.nam licet bona testatoris pro legatis sint hypo-
2 tecata.vt in.l.ij.C.cōia de leg. † pōt tn̄ testator disponere qd nō sint tacite hypotecata vt voluit gl.quā ibi approbat Bal.in.d. l.ij.⁊ Bar.in.l.nemo potest.ff.de leg.j.et glo.quā ibi approbat Bal.⁊ Fulg.qd lꝫ dn̄ium rei legate transeat ipso iure in legatarium.l.a titio.ff.de furtis.tamē testator potest disponere qd sine traditiōe nō trāseat. ¶ Tertio confirmatur eadem pars.nā in generali obligatione bonorum presentiū ⁊ futurorum non veniunt illa que sunt prohibita obligari: qr non est verisimile qd in spē quis fuisset obligatus.l.obligatione generali.ff.de pigno.per quem tex.ita concludit Bart.in.l.codicillis.§.instituto.ff.de leg.ij.⁊ idem dicit Bal.in.l.voluntas.ad fi.C.de fideicommissis.sed vltra quantitatem expressam in instrumēto vēditionis vēditor phibuit hypotecā expresse ex cā pdicte dotis ergo ⁊c. Nam ex quo taxatiue voluit qd tm̄ pro dicta quātitate dotis esset hypotecata pro reliquo censetur phibuisse put est de natura dicte taxatiōis vt supra dixi ⁊ probatur in cle.exiui. §.cum autem.de verb.sig.⁊ qr qui vnum permittit aliud videt prohibere in.l.cum pretor.ff.de iudi.l.maritus.C.de procurat. ¶ Quarto predicta corroborant: qr lꝫ in acquisitis gs suo creditori pindicare nō possit tn̄ in acquirendis pōt.casus est in.l. qui aūt.ff.de his que in frau.credi.idem videmus in filio ⁊ seruo qui in acquirendis pñt patri ⁊ dño pindicare.put habet in l.filius.C.de pac.idem videmus in plato put no.Inno.in.c.ij. de donatione.⁊ gl.in.§.fi.xvj.q.vj.tradit Abb.in.c.tua.de his qui fiūt a plato.vñ in proposito lꝫ in hypoteca iam quesita nō possit debitor preiudicare.tn̄ secus videt in acquirendo de nouo qd potuerit preiudicare. Bene facit nam facilius abdicat a nobis ius querēdū quā quesitū vt est casus in cle.gratie.de rescrip. Tradit do. Abbas in.c.ex ore in glo.pe.de his que fiunt a maiori pte capituli.facit ēt tex.in.c.si tibi absenti.de preben. in.vj. ¶ Quinto ⁊ vltimo conclusio premisa ostendit alia rōne nam clarum est qd creditor qui habet pro vno debito generalem ⁊ speciale hypotecā in vna re.si alius hꝫ specialē in alia re qui est posterior donec potest sibi satisfacere primus creditor de re sibi spāliter hypotecata nō pōt experiri virtute generalis hypotece ꝯ rem alteri postea specialiter hypotecatam.casus est no.vbi hoc no.doc.in.l.ij.C.de pigno.ergo idem vr̄ dicendum in casu nostro qd ex quo mulier pro alio debito habet specialē hypotecam super credito montis vr̄ donec potest sibi de dicto credito satisfieri non possit virtute generalis obligatiōis agere ad dictā tertiam ptē domus cōtra dn̄m possessorem. ¶ Et si dicat.d.l.ij.loquit in secūdo creditore qui hꝫ rem specialiter hypotecatam non in tertio possessore.dño vñ ex diuersis non fit illatio videtur posse rñderi qd a paritate vel maioritate rōnis idem vr̄ dicendū. Nam nō minus potēs esse dꝫ cā dn̄ij in domino quā causa pignoris in creditore cum vterqꝫ habeat ius affectiuum in re.vnde cōsuluit dn̄s Pau.de ca.qd sicut qui habet hypotecam per scripturā priuatam nō solēnizatā sm̄ terminos.l.scripturas.C.qui potio.in pig.ha.non pfertur posteriori creditori habenti publicum instr̄m ita nō prefertur domino qui habet terminū emptionis per publicū instr̄m.ita cōsuluit do.Pau.in suo cōsilio.ccclxxx.incip.in xp̄i nomine ⁊c.in causa ser Ludouici ⁊c.vñ cū videat esse similis vel maior ratio eadē esse debet iuris dispositio.l.illud.ff.ad.l.aquil.c.inter corporalia.extra de translationibus prelatorum.cum simil. ¶ His tn̄ minime obstantibus que in casu nostro ni fallor sunt satis friuola contrariam sentētiam veriorem existimo quod immo virtute generalis hypotece possit agere etiam ad dictam tertiam partē domus. ¶ Et pro fundamēto premitto quod omnia bona Joannis mariti tam presentia quam futura fuerunt hypotecata pro dote.vt habetur in.l.assiduis.C.qui potio.in pi.habeātur.⁊ hoc etiam patet per instrumētum dotis in quo appa ret expressa hypoteca conuentionalis omnium bonorū ex quo infertur quod cū tertia pro indiuiso affecta fuerint dicti Joānis sui viri ad illa tertia tātum virtute generalis hypotece fuit obligata ⁊ hypotecata pro dote.ita probatur in.l.j.cū ibi no. C.si communis res pig.data sit.⁊ habetur in.l.si fratres.C.cōmunia vtri.iudic.cum simi. ¶ Hoc fundamento presupposito ostendo clare quod dicta tertia venit in generali obligatione omnium bonorum siue verba contractus inspiciamus siue mētem si enim considerentur verba instrumenti nō habent in aliquo obstare. Nam dictus venditor tantum voluit ⁊ expressit quod dicta domus esset affecta ⁊ hypotecata ante venditionē ⁊ traditionem ⁊ quod ita transiret affecta ⁊ hypotecata pro dicta quantitate solum ⁊ non vltra.non autem prohibuit vel cōditionem apposuit quod postq̄ domus erat effecta emptoruꝫ non posset pro alia quātitate hypotecari. Nam hoc nō dicit instrumētum.ergo hoc subintelligi nō dꝫ.l.si stipulat⁹.§.grisogonus.⁊.l.quicquid astringende.ff.de ver.ob.solum enī dicta hypoteca fuit taxata ad dictā certā quātitatē respectu obligationis tūc ꝯcte per dictū vēditorē.nō autem respectu hypotece ꝯhende p emptores. Non enī aliquo mō colligit qd ligate fuerint manus emptoris qn hypothecā possit ⁊ dictā domū obligare.sed tm̄ qd dicta hypotheca ꝯcta ad maiorē q̄titatē nō extenderet.si enī voluisset qd nō posset p ēptores obligari vtiqꝫ expressisset.l.vnica.§.finautem ad deficientis.C.de cadu.tollē. Taxatio ergo quātitatis solū respicit hypothecā tūc appositā per venditorē non apponēdā p emptores.ponam⁹ enī qd alij duo fratres Joānis habuissent vxores qbus p dote oīa bona essent hypotecata si quereret an pro eorū partib⁹ dicta domus trāsiret in generalē hypothecam nemo hoc pro certo negaret cum in instro hoc nō phibeat.d.l.qcqd astringende.ergo idē respectu portionis Joannis ⁊ obligationis generalis vxoris sue: cū verba instri nō magis ligent manus Joānis q̄ aliorꝫ fratrū.⁊ sic clare pꝫ qd verba dicti instri nō hñt obstare que et si essent dubia tn̄ fieri dꝫ interpretatio ꝯ dictū tertiū possessorem q fundat se in dictis verbis instri.iuxta.l.veteribus.cum ibi no.p gl.⁊ Bar.ff.de pac.⁊.l.stipulatio ista.§.in stipulatio. ff.de verbo.ob. ¶ Et eo maxime qr si mentē ꝯhentium inspiciam⁹ clare pꝫ qd noluerūt obligationē dicte tertie partis impedire. Nā ex instro pꝫ qd id dicta domus fuit specialr hypothecata p securitate dicte quātitatis.qr nō poterat aliter vēdi creditū mōtis ex cuius pcio valebant preciū dom⁹ soluere nisi obligaret p securitate dicte quātitatis extrahēde.⁊ ideo fuit tota domus obligata que obligatio ita respiciebat ptes fratrū sicut pciū Joānis.⁊ fuit cōueniens qd ēt ptes fratrū obligarent qr dictū creditū sue pciū dicti crediti cōiter fuit solutum pro pcio partis ⁊ Joānis ⁊ fratrū fuitqꝫ necessariū qd vel sol⁹ vēditor apponeret dictā hypoth[illegible] ante ꝯctū vel qd consensu fratrū apponeret als pro dicta dote non fuisset hypothecata nisi tertia ps Jo.l.j.cū ibi no.C.si cōis res pig.data sit.item si simplr fuisset in dicto instro hypothecata p dote fuisset obligata pro tota quātitate dotis.sed qr hoc nō erat necessariū nec cōueniēs respectu partiū fratrū sed tm̄ respectu pcij redacti ex credito montis. Idcirco taxata fuit hypotheca respectu toti⁹ domus.⁊ sic tā portionis Joan.q̄ fratrū ad dictā quātitateꝫ. Et ideo dicta taxatio quātitatis q respicit totā domū non re-
3 spicit ptē tertiā dicti Jo.separatā lꝫ † enī idē iuris de pte quo ad partē.qd est de toto quo ad totū.l.que de tota.ff.de rei ven. tn̄ argumentum nō hꝫ locū qn̄ est diuersa rō.l.ex mille.in prin. cum glo.ff.de euic.prout in casu nostro. Nam si tota domus vltra dictā quātitatē pro tota dote fuisset obligata obligabat portio fratrū pro ea quātitate dotis ad quā nō erāt obligati.⁊ ideo taxata fuit dicta quātitas.sꝫ qd portio Jo.esset obligata nihil repugnat cum ipse ⁊ oīa bona sua essent obligata p dicta dote. Ex qbus cōcludit qd ad duplicē effectū fuit apposita hypotheca taxata. ¶ Primo ad hoc vt domus constaret pro securitate dotis.⁊ hoc in fauorem vxoris.Joā.fuit aūt taxata quātitas in fauorē fratrū ne p tota dote obligata ēēt si simplr fuisset obligata pro dote.in fauorē aūt emptoris nec rōne alicuius sui interesse dicere debemus taxatā quātitatē cuꝫ nullū suū interesse verteret inducta.aūt ad istos effectus nō deberet alios operari.l.legata inutiliter.ff.de adimē.leg.l.cum tale.§. falsaꝫ.ff.de cōd.⁊ demō.sit ergo ꝯclusio qd obligatio causata

a persona Jo.in d.iij.ꝑte nõ reperitur ꝓhibita vt ex p̃missis
clarissime p3.⁊ si qua esset dubitatio in dubijs ꝓ dote iudicã
dum est.l.in ambiguis.ff.de iure do.l.j.cum ibi no.ff. so.ma.
cum.fi.¶ Et ex istis p3 clarissima solutio ad oĩa in contrariũ
adducta sed vt clarior reddat̃ ꝯsultatio ad singula respõdeo.
¶ Et p̃mo ad p̃mã rõnem rñdeo q̃ dicta taxatio quãtitatis
excludit q̃ nõ trãseat affecta v̉tute dicte obligationis ꝓ ma-
iori quãtitate.⁊ sic pro tota dote:nõ autem q̃ virtute alteri⁹
obligationis affici non possit:q2 hoc non est dictum .ergo re-
manet in dispositione iuris cõis.l.si cum dotem.in prin.ff.so.
matri.et in.l.si extraneus.ff.de condi.ob causam.¶ Respon-
4 detur ⁊ secundo modo q̃†pactum appositũ in contractu nõ
impedit effectum alienationis ⁊ sic trãslatio iuris realis in al
terum.in.l.si ita quis.§.ea.l.ff.de verbo.oblig.⁊ in.l.ea.l.C .de
condi.ob cãm.⁊ l3 ille leges loquant̃ in trãslationẽ dominij ꝑ
viam cõtractus idem dicendũ est in translatione iuris hypo-
thece q2 ꝓcedũt a pari vt probat̃ in.l.fi.C.de reb⁹ alie.nõ alie.
⁊ patet ex his que ponit Bar.i.d.§.ea lege.dũ allegat. d. l.fi.
Bene facit tex.in.l.voluntas.C.de fideicommis.⁊ sic nõ impe-
ditur ꝑ dictã taxationẽ quãtitatis trãslatio iuris realis hypo
thece sicut nõ impeditur translatio dominij.non ob.secunda
ratio.¶ Primo q2 hic nulla est ꝓhibitio q̃ nõ transeant in
generalem obligationem siue legalem siue conuentionalẽ vt
dictum est.¶ Scdõ ad glos.in.d.l.ij.C.cõia de leg .cum simili.
illa loquunt̃ in testatore qui per suã dispositionẽ impedire po
test acquisitionem iuris realis in re sua sicut lex vt est tex.in.d.
l.fi.C.de rebus alie.non alie.⁊ traditur in.l. filiusfa.§. diui .ff.
de leg.j.⁊ in.d.§.ea.l.potest etiã dici ad illã glo.cũ simi.⁊ etia3
ad dictã autenticã excipitur. q̃ procedit in his que acquirũt
de iure speciali.secus si dñium vel aliud ius reale acquireret̃
de iure cõmuni mediante conuentiõe ⁊ traditione.q̃ p3 i.d.
§.ea lege.vbi pactũ de nõ alie.nõ impedit translationẽ domi-
nij q̃ tradit̃ ⁊ tñ impedit̃ in.d.aut̃.excipit̃.q2 trãsfert̃ de iure
speciali facilius aũt tollitur ius speciale quã ius cõe.l.eius mi
lites.§.militia missus.ff.de testõ mili. ¶ Et l3 in casu nostro
nõ esset hypotheca conuentionalis sed tantum legalis adhuc
idẽ videtur dicendum cum ex priuilegio dotis nõ sit min⁹ po
tens immo magis quã cõuẽtionalis alteri⁹ vt patet ex plene
no.in.l.assiduis C.qui po.in pig.hab.⁊ eo maxime q2 si qua
5 probibitio est illa nõ expressa s3 tacite colligit̃ ⁊†probibitio
tacita nõ solet irritare actũ sequẽtẽ post probibitionẽ sicut ex
pressa.casus est no.in.l.fi.in prin.ff.de leg.ij.quem ad hoc alle
gat Bal.in.l.humanũ.C.de legi.⁊ probat̃ ex his que ponunt
do.Abb.⁊ Joã.de imo.i.c.dilectus per illũ tex.el.ij .extra de
preben.vbi volunt q̃ l3 actus factus ꝯ expressum mandatũ
principis sit nullus:tamen secus est qñ est factus contra taci-
tum mandatum.¶ Ad tertia3 rõnem respondet̃.¶ Primo
q̃ ista non sunt ꝓhibita vt supra ostensum est maxime respe-
ctu dicte tertie partis.¶ Scdõ q̃ doctrie p̃allegate loquunt̃
quando ex alienatione seu obligatione sequuta quis aliq̃ p̃-
iudiciũ incurreret.⁊ ita loquitur Bar.in.d.§.instituto.⁊ bal.
in.d.l.voluntas.q2 tunc nõ est verisimile q̃ voluerit illa veni
re.arg.d.l.obligatione generali.sed in casu nostro ex tali obli
gatione Joã.non incurrit aliq̃ preiudiciũ q2 nullum vertit̃
interesse vendẽtis qui obligauit dictam domum.vnde nulla
subest ratio propter quã dicere debeamus q̃ verisimiliter nõ
fuisset obligatur⁹.Minusq3 obstat quarta ratio quoniã aut
volumus dicere q̃ sumus in casu in quo in acquirẽdo domi-
nio voluerit preiudicare.⁊ hoc est falsum cum dominiu3 fue-
rit acquisitũ ex ti.emp.⁊ traditiõe.iuxta.l.traditionib⁹.C.de
pactis.aut volumus dicere q̃ voluerit p̃iudicare inquirẽdo
hypothecariã.⁊ hoc non cõstat maxime respectu dicte tertie
partis domus.nec est cẽsendũ sed potius q̃ voluerit fidẽ ser
uare.arg.l.j.ff.de consti.pecu.⁊ verba dubia interpretãtur ꝯ
illũ qui se fundat in eis ⁊ in fauorẽ dotis vt dictu3 est.⁊ forte
ipse in preiudiciũ obligationis querẽde ꝓ dote nõ potuisset
acquirere dominiũ.⁊ nollet q̃ dom⁹ pro eius rata esset doti
hypothecata.arg.l.de die.⁊.l.attilianus .ff.de pac.dotalib⁹.
¶ Ad vltimũ rñdeo q̃ vt mihi d̃r dicta vxor que agit sup eo
omni q̃ reperit̃ sup credito mõtis ⁊ adhuc nõ est sibi de dote
satisfactũ.Et sic ex quo ex spãli hypotheca non potest sibi sa-
tisfacere satisfieri sibi d3 v̉tute generalis.⁊ sic sum⁹ extra ter-
minos illius.l.ij.cum ibi no.C.de pig. ¶ Preterea arbitror
fundamentum falsum qm̃.d.l.ij.est exorbitans vt dicunt ibi
doc.contra regulã.l.qui generaliter.ff.qui po.in pig.ha.ergo
nõ est extendenda ad aliũ casũ.l.q̃ vero cõtra.ff.de legi.Nec
inuenit̃ iure cautũ q̃ qui h3 generalẽ ⁊ specialẽ hypotheca3
añquã agat ꝯ tertiũ possessorẽ dñiũ q̃ teneat̃ excutere bona
spãliter hypothecata.nã talis excussio quo ad tertiũ possesso
rem qui non h3 bona spãliter hypothecata nõ ꝓbat̃ lege aut
aliqua autoritate maioru3 nostrorum.ergo nõ est dicendũ vt
in.c.ad audientiã de decimis.⁊ ad consiliu3 Pau.de ca.rñdeo
q̃ Paul.fundat se q2 militat eadem suspitio falsitatis priua
te scripture cõtra publicum instr̃m in emptore que militat in
creditore hypotecaria.de qua in.d.l.scripuras.q̃ rõ nõ militat
in casu nostro.nec opinio Pau.de ca.est tuta.Nam si quid eẽt
multis rationibus oñderetur q̃ non procedit.⁊ contra eum
consuluerunt Bar.de Saly.⁊ multi solennes doctores quorũ
consilia habeo.sit ergo conclusio quod non obstante obligatio
ne dicti venditoris vsq3 ad taxatam quantitatẽ dicta tertia ps
domus cẽsetur hypotecata virtute generalis hypotece de qua
in instrumento dotali. Laus deo redemptori ⁊c.

¶ Consilium.cxcix.

1 Instrumentum sumptum ex protocolo differt a ꝓtocolo.
2 Tabellio si extendit stilum vltra solitum suum ⁊ aliorum ta-
bellionum stãdum est prothocolo abbreuiato
3 Obligatio verbalis an idem operetur quod realis.
4 Garantigia habet vim sententie.
5 More purgatio quando admittatur.
6 Purgatio more an admittatur vbi est adiecta dies ⁊ pena.
7 Dumtaxat aduerbium quid importet.
8 Res quando proprie dicatur euicta.
9 Exceptio litis pendentie opposita reddit acta nulla.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum.¶ In
causa tacta Jannozij depuccis eleganter in ipsius
fauorem allegauit insignis doctor do.Puccius germanus su⁹
ex cuius allegationibus poterat dñs iudicans intrepide captu
ram Jannozij irritare.sed ne in causa fratris suspectus habea
tur idcirco forte requisiuit vt sniam meam in mediũ adducerẽ
quare volẽs eius desiderio satisfacere in primis dico illud nul-
1 lam difficultatem habere† q̃ si instr̃m sumptum ex ꝓthocollo
differt a protocollo:q2 in eo plus vel minus continetur standũ
est ꝓthocollo vt habetur in aut̃.de tabelliõibus.§.fi.⁊ ꝑ Bar.
⁊ doc.in.l.sempronius proculo.ff.de le.ij.Illud etiam non mi-
nus est expeditum q̃ tabellio nõ p̃ot ꝓthocollũ abbreuiatum
per dictiones ⁊c.extendere vltra solitũ stilu3 suum vel si de suo
non apparet vltra solitũ stilũ aliorum tabellionũ loci vt decla
rat Bal.in aut̃.si qs in aliquo.C.de edẽdo.ad finẽ.⁊ in rubrica
C.de fide instru.in.ix.colũ.⁊ per modernos late in.l.gallus.§.
idem credendum.ff.de liber.⁊ posthu.¶ Ex quibus concludo
2 q̃†si tabellio extẽdit vltra solitum stilũ suũ ⁊ aliorũ tabellionũ
stãdum est prothocollo abbreuiato q̃ intelligi d3 iuxta stilum
ipsius ⁊ aliorum tabellionum ꝑ notata in.d.§.idem credendũ.
cum si.¶ Unde inferẽdo in ꝓposito Antonius in casu euictio
nis cẽsetur promisisse precium sub pena dupli infra octo dies
post rem euictam iuxta cõem ipsius ⁊ alior̃ tabellionũ stilum
quare resultat difficultas an promissioni p̃cij dicat̃ satisfacere
voluisse Jannoziũ offerendo rem cũ oĩ interesse ita q̃ ꝑ talem
oblationem non posset ad preciũ ⁊ interesse grauari.¶ In qua
consultatione pro fundamento p̃mittendũ est q̃ si essemus in
terminis iuris cõis Jannozius soluẽdo rem euictam cũ omni
interesse liberatus fuisset a p̃cio ad q̃ ꝓpter euictionẽ fuisset
obligatus.casus est ꝭm cõem intellectu3 in.l.fideiussor euictio-
nis.ff.de doli excep.quem intellectu3 tenẽt gl.Cy.Pe.de bella-
perti.Bar.Ang.⁊ Ra.cu.⁊ est tex.⁊ ibi gl.Ange.⁊ Saly.in.l.
3 emptori.ff.de euictionibus.†vnde offerẽdo fundũ ⁊ p̃nte euin
cente ⁊ consentiente talis oblatio verbalis in re immobili que
nõ poterat actualiter offerri idem operatur q̃ realis oblatio
⁊ depositio.l.ij.C.qñ ⁊ quibus quarta ps debetur li.x.⁊ in aut̃.
dos data.C.de do.ante nup.tradit Bar.in.l.acceptã.C.de vsu
ris.Item oblatio interesse incerti fuit legitime facta:q2 vbi de
bitum non est liquidum sufficit verbalis oblatio.l.si residuum.
⁊ ibi gl.C.de distra.pig.⁊ clare Bar.in.l.fi.eo.ti.⁊ late do.Ale.
in.l.ait pretor.in princi.ff.de re iudi.⁊ maxime oblatio p̃dicta
fundi cũ interesse fuit legitima quia emptor recipere recusauit
quo casu idẽ operatur verbalis oblatio q̃ realis.casus est no.
ꝭm intellectum Cuma.Pau.⁊ Moder.in.l.qui rome.in prin.
ff.de ver.obli.⁊ ibi do.Alex.⁊ Areti.plura in simili allegant et
sequuntur.⁊ per ꝯñs facta legitima oblatiõe respectu p̃cij offe
rendo rem cũ interesse d̃r emptor super petitiõe p̃cij ⁊ interesse
cõstitutus in mora.⁊ vẽditor per talem oblationẽ d̃r euitasse ⁊
ĩpediuisse iudiciũ sup p̃ciũ ⁊ capturã.l.ex̃ iudicatũ.ff.iudicatũ
solui.l.si debitori.ff.de iu.⁊ in.l.si debitor.ff.de solu.tradũt doc.
in.l.si mora.ff.sol.ma.⁊ sic non potuit ad capturam peruenire.
¶ In contrarium tñ facit.q2 l3 de iure cõmuni soluendo rem
euictam cum interesse venditor liberetur illud est ex eo q2 res
v̄r esse in facultate soluendi per dicta iura quo casu qñ vnũ est
in obligatione aliud est in solutione satis est q̃ soluat̃ id q̃ est
in solutione

in solutione ⁊ cõtingit liberatio.l.itē veniunt.§.cū predixim⁹.ff.de peti.here.⁊ in.l.fideiussor.⁊ tradit Barto.in.l.ij.§.j.ff.si cer.pe.sed in casu nostro venditor per stipulationē simplr reeuicta obligauit se ad solutionem preciū.j.octo dies sub pena dupli.stipulatio aūt intelligi dʒ proprie vt iacet:nec dʒ aliqd extrinsecus subītelligi.l.quicquid astringēde.⁊.l.si stipulat⁹.§.grisogonus.ff.de ver.obli.ergo intelligat̄ esse preciū simplr solutū ⁊ res nō intelligatur esse in facultate soluendi.⁊ ꝑ hoc videt̄ bene facere tex.in.l.miles.§.decem.ff.de re iudi.vbi quā do ꝓmitto illud qđ est in obligatione vel illud qđ erat solū in facultate soluēdi stipulatio proprie intelligitur ⁊ vtrunq; est in obligatione sicut in stipulationibus alternatiuis iuxta nota.ꝑ Bar.in.l.ij.in fi.⁊ in.l.si duo.ff.de ver.obli.ita ēt in casu nr̄o stipulatio,ꝓprie intelligitur nullo extrinseco subaudito.⁊ sic cū videretur tantū obligatus ad preciū videtur ꝙ rem offerendo seu soluēdo nō liberet̄ ꝑ regulā que habet̄ qđ aliud pro alio inuito creditore solui non pōt vt in.l.j.§.j.⁊ ibi Bart.et doc.ff.si cer.pe.¶ Pro solu.predicte rationis premittendum est ꝙ stipulatio adiecta super aliquo cōtractu sortit̄ naturam cōtract⁹ sup quo apponit .casus est in.l.si stiplo.ff.de vsur.⁊ in l.id qđ.ff.de consti.pecu.⁊ in.l.j.§.si quis sub condi.ff.vt legati noīe caueat̄.⁊ sic ī casu nostro stipulatio preciū in casu euictionis intelligi dʒ ꝺm naturā actionis.⁊ per ꝯñs ꝙ sicut prius ex actione soluēdo rem ⁊ interesse liberabat̄ ab oblīone' preciū in casu euictionis ita liberetur a dicta preciū stipulatione.Et ad argumentū in cōtrariū factū rn̄det̄ ꝙ stipulatio stat ꝓprie et non sortitur naturā actionis ad hoc vt efficacius non teneat̄: qꝛ virtute stipulationis quis efficacius tenet̄.l.cum precibus.⁊.l.ex placito.C.de rerum permut.⁊ hic est ꝓprie casus.in.d.§.decē.qꝛ ex quo stipulatur vtrūq; illud etiā qđ erat in facultate soluendi est in obligatione:⁊ sic tenet̄ efficacius ⁊ nō in pl⁹: qꝛ sicut prius poterat alterū ex duob⁹ soluere ⁊ liberabat̄:ita ⁊ stante stipulatione ꝺm Jmo.Pau.de ca.⁊ do.Alex.ibi.sed bene stipulatio sortitur.nam act⁹ sup quo apponit̄ sortit̄ ne qs in plus teneat̄ ꝙ teneret̄ ex natura actionis.⁊ ita procedit textus in.d.l.si stipulatus.cū si.ꝺm Jmo.Pau.de ca.⁊ do.Alex.in.l.sciendū.ff.de ver.ob.⁊ in.l.ij.ff.de pac.⁊ late prosequit̄ domi.Alex.in.l.stipulationes nō diuidūtur.in.x.col.ff.de verb.ob.in additione ad vndecimā opi.Bar.⁊c.sed si diceremus ꝙ virtute stipulationis in casu nostro vēditor teneret̄ precise ad preciū ⁊ sic auferret̄ facultas soluendi rē diceret̄ in plus teneri ablata electione.casus est in.§.preterea.si quis generaliter.institu.actio.ergo stipulatio in hoc dʒ sortiri naturam actionis ne in plus teneat̄.⁊ sic qđ per illam nō sit vēditori ablata facultas soluēdi rem euictā cū oī interesse.¶ Iterum cōtra premissam conclusionē obstare vr̄:qꝛ in casu nostro preciū est promissum ꝑ stipulationē ⁊ adiecta est guarentigia,ꝓpter quā guarētigiā ex duob⁹ vr̄ ꝙ premissa cōclusio procedere nō possit.nā

4 cū†guarētigia hʒ vim sn̄ie iuxta no.in.l.possessio.§.⁊ si possessio.ff.de acq.pos.duo videt̄ resultare effect⁹.¶ Prim⁹ qđ obliget precise ad preciū sicut obligat ꝑcise ad factū qđ est fortius sicut sn̄ia vt in.l.qui restituere.ff.de rei ven.⁊ ibi hoc voluit Bal.Idē voluit Bal.in.l.vnica.in.xij.col.C.de senten.q̄ꝑ eo quod inter.⁊ in.c.si facta.si de feu.fue.ꝯtro.inter do.⁊ agn.⁊ Ang.in.d.l.stipulationes nō diuidunt̄.¶ Secūd⁹ effectus est qꝛ videt̄ ꝙ sicut post sn̄iam nō pōt mora purgari vt i.l.si insulam.cū ibi plene no.ff.de ver.ob.ita nec qñ quis tenet̄ virtute instrumēti guarentigiati.⁊ qđ in casu nostro post sn̄iam vēditor cōdēnatus ad preciū nō possit rē cū interesse offerre.tenuit gl.in vna opi.in.d.l.fideiussor euictionis secus in presentiali.⁊ illam sequuntur Baldus/⁊ Salyce.in.l.si traditio.C.de actio.empt.⁊ Ray.⁊ Bal.in.l.⁊ si post tres.ff.si quis cau.⁊.d.Alex.in.d.l.si insulā.⁊ addūt rōnē:qꝛ tenet̄ fideiussor ꝓpter factū alienū:ideo miti⁹ dʒ agi cū eo ꝙ cū principali q tenet̄ ꝓpter factū suū.ar.no.per Bar.in.d.l.si insulā.in vltima oppo.prime partis.¶ Sʒ premissis nō obstātib⁹ cōtraria sententia est verior.⁊ ad primū rn̄deo ꝙ illa opi.qđ sn̄ia ⁊ ꝑ ꝯñs instrm guarentigiatū obligēt precise ad rem ꝓmissam qñ ex dispōne iuris ⁊ virtute contractus non tenebat̄ ꝓut clare voluit bar.in.d.l.stipulationes nō diuidunt̄.in.xj.q.versi.iuxta predicta.ar.l.ita veniūt.§.cū predixim⁹.ff.de peti.hered.⁊ cum illa opi.transeūt Jmo.Roma.⁊ do.Alex.rn̄dentes ad.d.l.q restituere.vt ibi per eos ⁊ illam alias sequutus sum.¶ Confirmatur ista rn̄sio in casu nostro:qꝛ ex quo pricipalis promissio nō obligat precise sʒ debitor soluendo rē cū interesse liberatur eādez naturā ⁊ easdem cōditiones recepit guarentigia: qꝛ regulat̄ ꝺm naturā contract⁹ sup quo apponitur prout not.declarant Cy.Bal.⁊ Saly.in.l.ꝯtib⁹.in fi.prin.C.de nō numer.pecu.et Bal.in.l.si absentis.C.si cer.peta.allegat tex.quē dicit singula rem in.l.fi.ff.de consti.pecu.ergo non obstante guarētigia potest res offerri cum interesse.Ad secundū rn̄det̄ multipliciter.primo ꝙ opinio glo.est in.d.l.fideiussor.ꝙ non fiat differētia

inter fideiussorē ⁊ ⁊ principalē.⁊ illā sequnt̄ An.de py.Pe.Dy.Bar.Ang.⁊ Rapha.cuma.idē glo.in.l.habere licere.et latius in.l.emptori.ff.de euic.vñ in veritate nō vr̄ recedendū a glo.⁊ Bar.pro quorum opinione facit qꝛ cū fideiussor posset rē cum interesse offerre ante condēnationē vt in.l.emptori.preallegata si passus fuit se condēnari fuit in mora que mora sua dʒ sibi nocere vt in.l.mora.cum ibi no.ff.de verbo.oblig.⁊ sic dicitur condemnatus ad ꝑciū ꝓpter factū ⁊ morā suā vnde tollit̄ rō dn̄e.s.allegata.¶ Nec obstat rō dn̄i Alex.dum dicit

5 †ꝙ sic offerendo totū interesse admitteret̄ purgatio more ꝓut voluit Bar.sequeretur ꝙ in.d.l.si insulā.posset mora purgari offerendo factum cū toto interesse post litis cōtest.sed hoc est cōtra illum tex.igitur ⁊c.Nā semper qñ tractamus de purgatione more intelligi dʒ ꝙ pōt purgari oblato omni interesse.gl.est in.l.vtiq;.ff.de arbi.⁊ tenent doc.in.d.l.si insulam.igitur cum queritur ibi de purgatione more queritur an possit purgari soluēdo totū īteresse ⁊ tñ ibi negat̄ post litis ꝯtestationē.igitur fortius negat̄ post sn̄iaʒ.Nā ad istā rōnē rn̄deo clare ex mēte Bar.ꝙ a ꝑn.re euicta ante morā vēditoris ꝯcta fuit obligatio ad ꝑciū cū oī īteresse vt in.d.l.emptor.ita qua obligatiōe vēditor poterat se liberare soluēdo rē euictā cū interesse.vnde lʒ mora sit ꝯcta nō causat̄ noua obligatio ꝙ debitor velit euitare purgādo morā.iō dicit Bar.qđ nō dr̄ purgare morā sʒ soluere id ad qđ tenet̄ virtute obligatiōis.Nec ad aliud tenet̄ virtute more.sʒ in.d.l.insulā a ꝑn.tenet̄ ad factū.Et ꝑꝑ morā succedit obligatio ad interesse quam oblīonē inductā ꝑꝑ morā si debitor vult euitare purgādo morā dʒ factū ꝑstare añ lit.ꝯte.⁊ hic ē casus in.d.l.si insulā.qcqd dicat.d.Alex.ꝑceptor meus.¶ Scđo rn̄deo qđ iō i.d.l.fideiussor admittit̄ purgatio more post cōdēnationē qꝛ a ꝑncipio erat in obligatione quātitas respectu certe sp̄ei q̄ soluit poterat cū īteresse.d.l.emptori.secus in.d.l.insulā qꝛ a ꝑncipio tm̄ factum erat in oblgatione:et ꝑꝑ morā cōmittit̄ ad interesse.ita voluit no.do.Bñdict⁹ de plū.in.d.l.si insulā.⁊ hanc solutiōem tenēt Raph.Jmo.⁊ Roma.Et sic tenēt.d.l.fideiussor.locū hʒ ēt in reo ꝑncipali.vñ pʒ qđ ē cōis fere omniū opinio a qua in iudicādo recedēdum nō est.¶ Tertio ⁊ vltio clarissime rn̄deo qđ ꝑdicta regula qđ admittit̄ purgatio vsq; ad sn̄iaʒ ⁊ nō vltra locū hʒ qñ mora fuit ꝯtracta añ sn̄iam sʒ qñ fuit ꝯcta post sn̄iam tūc admittit̄ purgatio more qua ad qđ iudicati executio petat̄.Ita dn̄o Ang.Ro.⁊ Moder.in.d.l.si insulam.⁊ probat̄ in.d.l.itē veniūt.§.cum ꝑdiximus.⁊ in.d.l.miles.§.decē.ff.de re iudi.sed in casu nostro instrumētū hʒ vim sn̄ie ⁊ añ instʒ nulla fuit ꝯcta mora sʒ post instrumētū ⁊ sic post sn̄iam.igit̄ nō perdit̄ facultas purgandi morā ⁊ soluēdi rem euictā donec lis fuerit cōtestata vel quasi super executione instrumēti.Ita cōcludit notabi.Bar.in.l.si quis stipulatus fuerit decē in mille.ff.de solutionibus.cuius doctrina hanc examinat ⁊ decidit cum ante in casu nostro facta fuit oblatio quā aliqua instrumenti executio petita fuerit.¶ Sed iterū ⁊ fortius instat pars aduersa qđ in casu nostro nō potuit mora purgari:qꝛ ꝓmissum fuit ꝑciū re euicta.j.viij.

6 dies sub pena dupli†Vndo adiecta fuit dies ⁊ pena.igit̄ non dʒ admitti purgatio more.l.traiectitie.§.de illo.ff.de ac.⁊ obliga.⁊ no.Bar.in.d.l.si insulam.In tertia oppositione prime partis.Et lʒ articulus sit dubius ⁊ disputabilis:tamē doctores cōiter ibi videt̄ tenere istam partē.¶ Ad hanc obiectionem rn̄det elegāter do.Puccius aduocat⁹.⁊ pʒ clara rn̄sio ex no.ꝑ glo.⁊ doc.in.d.l.fideiussor.dū rn̄dent ad.l.hr̄e licere.in fi.ff.de euictio.Nam cū.d.l.fideiussor teneret̄ ad duplum videbatur ꝙ mora nō posset purgari ꝑ.d.l.hr̄e licere.i fi.vbi dicit qđ semel commissa stipulatio ad duplū nō pōt res ipsa solui: sʒ ad illa respondent glo.⁊ doc.ꝙ aut emptor agit ad duplum ⁊ tunc res solui nō pōt:⁊ ita loquit̄.d.l.habere licere.in fi.aut emptor agit ad preciū ⁊ tūc solui pōt res euicta cū interesse.⁊ ita loqt̄ d.l.fideiussor.ita concludēdū est in casu nr̄o ꝙ si emptor egisset ad dupl ūtūc non potuisset solui res cū interesse.⁊ sic oblatio rei cum interesse nihil videret̄ prodesse respectu pene dupli:sed in casu nostro emptor agit ad preciū.igitur pōt solui res cū oī interesse ⁊ ꝑ ꝯñs oblatio fuit legitima ad impediendā capturā ex ista cā.Nec ꝑmisse cōclusioni obstat qđ per iudicem allegat̄.s.ꝙ in iustificatione capture narratur Jannoziū obligatū esse ad penam damna ⁊ interesse.Ex quo in conclusione cōcludit̄ ad ꝑciū qñ nō qđ narrat̄ sed qđ cōcluditur attēdi dʒ vt voluit Bar.in.l.certi condictio.in princip.ff.si cer.pe.Et Inn.in.c.super literis de rescrip.cuius dictū allegat ⁊ sequtur Bal.in.l.ij.in fi.C.de peti.here.⁊ est bonus tex.in.c.ex parte.B.extra de foro cōpe.¶ Difficultatē facere videbatur: qꝛ in iustificatione est apposita clausula petens sibi iustitiā mini-

a strari⁹ per quā solemus dicere ꝙ oīa iura competentia deducta videt̄ ꝺm Bal.in.l.fi.C.de anna.excep.⁊ do.Hnro.⁊ Moderni.in.c.ij.de ordi.cognitio.sed ad hoc respondeo quod dicta clausula solet operari respectu remediorū nō respectu rei

a ¶ De clausula libelli petens ius ⁊ iustitiā ministrari.

nō petite.si enim peto qnquaginta ⁊ probo ducentū nō debet
fieri cōdēnatio nisi in qnquaginta ſm Barto.⁊ doc.in.l.scire
debemus.ff.de verb.ob.⁊ do.Ant.in.c.examinata.de iudi.⁊
hoc maxime in casu nostro cū habemus clarā mentē petētis
⁊ petitio ꝓcedat qꝛ in incertis nō certis locus est cōiecturis.l.
cōtinuus.§.cū ita.ff.de verb.obl.⁊ actiones agentiū si valent
eo mō quo fiunt nō solēt vltra intētionē operari.l.non oīs.ff.si
cer.pe.Unde dicebat genitor meus in.c.ij.de lib.obla.in.xiij.
principali.ar.qd̄.ij.qd̄ clausula ꝑdicta operat̄ nisi qñ sumus in
casu certo.¶Et hoc maxime plꝫ in casu nr̄o.ex quo dicūt ad
7 uersarij se fecisse capi ꝓ florenis.ccccc.† dūtaxat ꝓ parte ꝑcij
propter quā dictionē dūtaxat apparet qd̄ tm̄ dictos.ccccc.pe
tere voluerunt ⁊ nihil aliud iuxta not.in.l.ohes.C.de prediis
minorū.⁊ in clemen.exiui.§.cum autem.de verborum signifi.
¶Confirmat̄ qꝛ qd̄ alia narrata viderentur petita pp clausu
lam iustitiam ministrari.hoc est ex iuris dispōne.sed qñ actor
taxatiue se restrinxit ad.ccccc.florenos pro ꝑcio denegasse cen
set omnē aliā petitionē que ex iuris dispositione facta cēseret
propter dictam clausulam.istud probatur per text.not.cū ibi
no.in.c.cōstitutus.extra de ꝓcuratoribus.vbi qñ procurator
simpliciter cōstituit̄ ad agendū censet̄ etiam cōstitutus ad de
fendendū.⁊ tamen si constituitur ad agendū cum dictione ta
xatiua tantum non censet̄ cōstitutus ad defendendū.⁊ ita etiā
tenet Bart.in.l.seruum quoqꝫ.§.ait pretor.ff.de ꝓcu.Ita etiā
in casu nostro vr̄ se tantum restrinxisse ad petitionē.ccccc.pro
8 parte precij.Postremo defendi pōt Iānozius quod† non sit
obligatus ad preciū ⁊ cōsequēter non fuerit obligatus ad pre
cium soluendū.s.octo dies post rem euictā.nam precium pro
missū fuit casu quo res euinceret̄.Talis aūt stipulatio intelli
gi dꝫ proprie.l.qcquid astringende.ff.de verb.ob.⁊ ſm subie
ctam materiā.l.si vno.in prin.ff.locati.sed proprie dicitur res
euicta ⁊ de euictione agi pōt ad preciū ⁊ duplum qñ res est eui
cta rōne dominij.sed qñ euincit̄ ratione nude possessionis nō
agit̄ quasi re euicta sed quasi re nō libera tradita vt libera tra
dat̄.Casus est ⁊ ibi Bar.in.l.rō.in prin.⁊ ibi distinguit Bar.
ff.de actio.emptio.Et declarāt late Bald.⁊ Saly.in.l.j.C.de
pericu.⁊ cōmo.rei vē.sed ita fuit in casu nostro:qꝛ fuit res eui
cta hypothecaria per quā nuda possessio euincitur vt est casus
in.l.si cum venditor.§.j.ff.de euic.¶Ex quibus infero qd̄ ime
diate qd̄ est satisfactū creditori aduocata seruiana dr̄ pignus
liberatum.l.si rem.§.omnis.de pig.act.⁊ venditor liberatur lꝫ
emptori rem habere.⁊ hic est casus no.in.l.euictus.ff.de euic.
vnde cum in casu nostro creditor liberauit ⁊ paratus fuit libe
ram tradere ad instantiaꝫ venditoris non pōt emptor aliquo
modo de euictione agere.¶In cōtrarium tamē facere vide
bat̄.qꝛ glo.in.d.l.euictione.⁊ in.l.licere habere.in fi.per illum
tex.intelligunt.d.l.euictione.qñ res euicta seruiana nō erat re
stituta secus si esset restituta:qꝛ tunc videt̄ cōmissa stipulatio
duple quasi re euicta.nec solueret̄ soluta vel re liberata.d.l.ha
bere licere.in fin.vnde cū in casu nostro res esset restituta videt̄
qd̄ cōmissa fuerit stipulatio ad preciū soluendum sub pena ⁊c.
¶Sed prout dicit insignis doctor dn̄s Puccius in glo.glo
se non videntur vere.⁊ contra eas tenet Ang.in.d.l.euictione.di
cēs qd̄ ex quo soluta a debitore pecunia emptor pōt rē habere
venditor liberat̄ soluto pignore.Nec distinguit ibi text.an de
bitor soluat post rē restitutam vel ante:sed indistincte dicit ꝙ
stipulatio duple cōmissa pro euictione per hypothecariam re
soluitur soluto pignore quia tunc potest emptor rem habere.
¶Et pro hoc Ange.ibi ponderat aliam glos.in verbo exce
ptione.que dicit differentiā esse qua actione res euincat̄.⁊ rō
nem assignat:qꝛ ex quo debitor soluit hypothecaria perimit̄.
l.si rem.§.omnes.ff.de pig.act.⁊ ita limitat illam habere lice
re.in fi.ff.de eui.¶Reperio etiam qd̄ idem voluit insignis do
ctor dn̄s Rapha.cuma.in.d.l.fideiussor euict.vbi rn̄dendo for
maliter ad.l.euict.dicit qd̄ qñ euictio fit ratione dn̄ij vel quasi
⁊ sic est perpetua hꝫ locum.d.l.habere licere in fi.quando aūt
euictio per hypothecariam:qꝛ illa euictio habet in se exceptio
nem nisi luatur pignus emptori agenti liberato pignore ob
stat exceptio doli:qꝛ res nūq̄ fuit irreuocabiliter euicta.⁊ hāc
opi.puto verissimam quam ꝓbo ratione vrgenti.Nam in.d.
l.euictus.dicit̄ ꝙ si actum est ꝯ emptorem seruiana:et euictus
est fundus cōmittit̄ stipulatio duple.si tamen soluit̄ pecunia
creditori contra emptorem agētem obstat exceptio doli.ergo
si pecunia nō solueretur cōpeteret emptori actio ⁊ nulla ob
staret exceptio.sed si res non fuisset restituta emptori non eēt
cōmissa stipulatio de euictione ad duplum ⁊ nulla cōpeteret
actio de euictione ad duplū vt ostendā.igit̄ loquit̄ post rē resti
tutā.qd̄ aūt nulla cōpeteret actio ꝓbatur in.d.l.habere licere.
vbi etiā qñ res euincit̄ rōne dn̄ij qd̄ est fortius nō cōmittit̄ sti
pulatio duple ante restitutionē neqꝫ nascit̄ actio.⁊ idem pro
bat tex.in.l.euicta.la grande.in.§.j.eo.tit.ergo fortius non dꝫ
cōpetere actio de euictiōe ad duplū qñ res est euicta hypothe
caria ante rem restitutā:cuius ꝯrium diceret̄ in.d.l.euict⁹.qd̄
reputo absurdū.¶Confirmat̄ hoc idē ⁊ fortius alia ratiōe ꝙ
etiā post rē restitutā nō cōpetit actio ad duplum quando res
est per hypothecariā euicta.nam hypothecaria aduocat nudā
possessionē.casus est in.d.l.si cum venditor.§.j.sꝫ quādo euin
citur nuda possessio ⁊ restituit̄ res etiam post rem restitutam
non cōmittit̄ stipulatio de euictione ad duplū sed ad interesse
quasi re nō libera tradita.casus est clar⁹ in.l.rō.in prin.in ver
bo aduocauerit.⁊ ibi gl.j.dū dicit.itē quod dicit si est aduoca
ta ⁊c.⁊ ibi Bar.⁊ doc.⁊ Bal.⁊ Saly.in.d.l.j.C.de pericu.⁊ cō
mo.rei ven.ergo concludit̄ ꝙ etiā si res sit restituta per hypo
thecariam non committit̄ stipulatio cuius contrarium vide
tur probare textus.⁊ ibi glos.in.d.l.euictus.quare puto quod
alia mens fuerit iuriscōsulti in.d.l.euictio.s.ꝙ si queratur an
re euicta per hypothecariā cōmittatur stipulatio duplex post
rē restitutā debeat distingui ꝙ aut res est euicta per hypothe
cariā ꝓ tali quātitate qd̄ est species reluitionis.⁊ tunc qꝛ nu
da possessio censet̄ euicta non committitur stipulatio de eui
ctione sed agi pōt vt libera tradatur.⁊ ita procedit tex.in.d.l.
ratio.⁊ qd̄ ibi per Bar.Aut est euicta pro tali quantitate qd̄
fere est amissa spes reluitionis:⁊ tunc lex presumitur vendito
rē nō luiturū:⁊ sic cēset̄ euictio ꝑpetua rōne ꝓprietatis:qꝛ dr̄
alienatio iuris cēsura ꝓut est casus no.in.l.q habebat.⁊ ibi
Bar.ff.de leg.iij.⁊ tūc cōmittit̄ stiplo duple sicut si euinceret̄
ratione dn̄ij.faciunt no.per doc.in.l.fi.C.de rebus alie.nō alie
nā.vn̄ si vēditor nō soluit creditori a principio cēsetur cōmis
sa stipulatio duple quasi re alienata ⁊ euicta ratione dn̄ij p.d.
l.si habebat.si vero lꝫ nō sit spes reluitionis venditor soluerit
pignus.d.l.si res.§.oīs.⁊ sic cessat iuris presumptio.⁊ sic qꝛ lꝫ
emptori rem habere resoluit̄ stipulatio duple:⁊ sic nō cōmitti
tur stipulatio duple irreuocabiliter sed reuocabiliter.⁊ hanc
totam distinctionē probat tex.in.d.l.euictus.si recte intelliga
tur.nam in.l.precedēti si mancipiū.in fi.dicitur ꝙ si res euin
citur seruiana actiōe cōmittit̄ stipulatio duple ꝙ dictus tex.
sequēs.in.d.l.euictus.declarat ꝙ tunc seruus dicitur euictus
si agitur hypothecaria cū fere spes habēda abscissa est.q̄ vba
tex.intelligo qñ spes habenda.s.qd̄ res reluatur a vēditore est
abscissa.i.amissa:⁊ sic a cōtrario sensu qñ nō est amissa:fund⁹
nō dicitur a creditore euictus.cōcordat.d.l.ratio.sꝫ si spes ha
benda est amissa qꝛ non est spes reluitionis tūc nō censet̄ eui
cta rōne ꝓprietatis euictiōe ꝑpetua tūc cōmittitur stiplo du
ple.⁊ hoc vult tex.in.d.l.euictus.in princip.verū qꝛ debitor si
vult reluere lꝫ attenta iuris dispōne nō esset spes tūc cessat le
gis presumptio ⁊ soluto pignore qꝛ emptor rē habere lꝫ quan
uis sit cōmissa stipulatio duple equū est ꝙ nō possit effectualr̄
de euictiōe agere ideo obstat sibi exceptio doli.⁊ hoc vult te
xtus in fi.⁊ hunc puto verissimū intellectū a nemine aīaduer
sum.ex quib⁹ in ꝓposito infero hāc cōclōnē ꝙ non dr̄ cōmissa
stipulatio de euictione ad precium soluendū sub pena dupli
effectualr̄ ex quo res fuit aduocata hypothecaria.⁊ demū pi
gnus est solutū per illum textum per quem deciditur qd̄ nr̄a.
¶Nō omitto qd̄ cū lis penderet coram potestate inter dictas
partes de causa in qua sententia lata pariebat exceptionē rei
iudicate in causa huius capture maxime pro precio:qꝛ senten
tia lata ꝙ lꝫ soluere rem cum interesse declarat ꝙ nō pōt post
9 ea capi pro precio rei vt in.d.l.fideiussor euictionis.† vnde ob
stat exceptio litis pendētie iuxta plene no.per Bar.in.l.fun
dū.ff.de excep.rei iud.qua exceptione apposita quicqd in con
trariū fit est nullū ſm Bart.in.l.qꝛ poterat.ff.ad treb.⁊ Bal.
in.l.j.C.si qua predi.pot.Nec refragat̄ qd̄ non fuit opposita.⁊
sic videt̄ captura valere ſm Inno.in.cum.M.ferrarien.de cō
stitu.qꝛ respondetur ꝙ non potest imputari parti quare non
opposuit ante capturā ex quo ceptum est a captura:quo casu
oēs defensiones censentur reseruate ſm Ang.in.l.si sic.ff.de le
ga.j.⁊ dicitur ordo preposterari.Bald.in.l.consentaneum.C.
qūo ⁊ qñ iudex.vnde pōt nunc opponi ⁊ idem operatur ac si
a principio fuisset opposita.¶Ex quib⁹ sequit̄ ꝙ captura po
tuit tanq̄ nulla irritari iuxta no.in cle.fi.vt lit.penden.sic pro
nūciatio dn̄i potestatis declarantis non posse deueniri ad ca
pturā.⁊ quicqd in cōtrariū attentum est reuocādo q̄ trāsiuit
in rem iudicatam.facit ius inter dictas partes ⁊ habet̄ ꝓ ve
ritate.l.res iudicata.ff.de reg.iu.⁊ ad predicta bene faciunt q̄
ponit no.Bar.in.l.si maritus.§.sin aūt extraneus.in fine.ff.de
adulte.vbi videndum.⁊ quod habetur in.l.titia.ff.so.mat.cū
similibus. Laus deo ⁊c.

¶Et in hoc consilio continetur.

¶Si mulier renunciauit iuri hypothecarum in quibus reb⁹
repelli possit except.cedendarum ⁊ quib⁹ casibus ⁊ plura tā
guntur etiam respectu fideiussorum ⁊ duorum reorum qñ ex
ceptio cedendarū obstet ⁊ an illi renunciari possit ⁊ quādo cē
seatur renunciatum.

¶Consilium.cc.

1 ☞Exceptioni cedēdarum an possit renūciari.⁊ nu.3.Et qñ renunciatum videatur.⁊ nu.4.

2 Contrahentes quando videantur consentire.

DOminus labia mea aperiat ⁊ spūssanctus illuminet intellectū.Qm̄ ex forma statuti dotalis apte constat Bartholomeū esse obligatū dn̄e Thomase ad restōnē dotis sue ex quo ambo fratres se insolidū obligāt iuxta no.ꝑ doc.in.l.ij.§.j.ff.de duobꝰ reis.⁊ ꝑ Bar.in.l.si cōstante.in.viij.q.j.partis.ff.so.ma.⁊ per Moder.in.l.si cum dotē.§.transgrediamur.eo.titu.sola difficultas remanet nunqd ipsa possit repelli exceptione cedendarum attento ꝙ propter renūciationē per se factā iuri hypothecarū ei cōpetētiū in qbusdā bonis alienatis per virū nō possit cedere actiōes hypothecarias q̄ sibi cōpetebāt in dictis bonis.⁊ certe prima facie videreꝛ dicendū ꝙ ipsa repellatur: qꝛ creditor agens cōtra vnū ex duo.reis teneꝛ sibi cedere actiōes l.modestinus.ff.de solu.l.j.⁊ ibi no.C.de duo.reis.⁊ non solū personales verūetiā hypothecariā in bonis competentem .l.j.⁊.l.cū alter.C.de fideius.l.fideiussoribus.ff.eo.ti.que licet loquanꝛ in fideiussoribus:idē tñ dicūt doc.in duobꝰ reis:cū adinuicē fideiubere videanꝛ.l.vir vxori.cū ibi no.ff.ad vellei.⁊ ꝑ Bar.in.l.reos.in prin.de duobus re.⁊ ita tꝫ Bar.in.l.modestinus.ff.de solu.⁊ Barth.de saly.in.d.l.j.C.de duo.reis.sꝫ vbicūq; petitur ꝙ creditor cedat actionē ⁊ ipse propter culpam suam nō pōt cedere semper repellitur ab agendo.l.stichum.§.pe.ff.de solu.plene no.per Bar.in.l.si stipulatꝰ.§.j.de fideius. propterqd̄ vr̄ qd̄ cū dn̄a Thomasa ꝓpter renūciationē quaꝫ fecit iuri hypothecaꝝ sit impedita cedere propter actionē hypothecariam contra bona olim mariti sui qd̄ ipsa excludaꝛ.⁊ pro ista parte contra prefatam dominā videꝛ esse decisio Barto.Bal.Saly.⁊ cōiter scribentium in.l.iubemus.C.ad vellei. dicentiū ꝙ vbi mulier agat contra reū vel fideiussorē si nō pōt ei actiones cedere ex eo qꝛ renunciauerat iuribꝰ suis in re alienata per maritū excludaꝛ ab agendo:lꝫ secus dicant vbi ageretur contra tertiū possessorē.⁊ rō differētie est qꝛ reus nō videtur contraxisse emendo res mariti cōtēplatione reꝝ hypothecarum vxori.secus in eo q se obligat ipsi mulieri.videtur em̄ contraxisse ⁊ se ei obligasse pretextu societatis quā hꝫ ꝓpter hypothecā mulieris in bonis mariti que sibi cedenda erit: et ita etiam tꝫ Bar.in.d.l.si stipulatus.§.j.de fideiusso.quinimmo Spec.in titu.de renū.§.j.ver.sed pone.generaliter voluit ꝙ etiā mulier repellatur si contra tertium possessorem agēdo opposita sibi fuerit exceptio cedēdarū actionum: quapropter renunciationem suam cedere non potuit lꝫ doct.in hoc dicto Spec.videanꝛ contrarium tenere.⁊ ex predictis vr̄ cōcludendum mulierem predictam iure excludi:ex quo culpa sua factū est ꝙ actionem hypothecariam cedere nō pōt.¶Sꝫ istis non obstantibꝰ in contrarium videtur esse veritas ⁊ qꝛ vt.s̄.dictū est mulier habet fundatam intentionem suam ex instrumēto solummodo videꝛ laborandum in tollendo ea q̄.s̄.in contrariū sunt adducta.s.vt quāuis facto mulieris impedita sit cedere tamen non habeat ei obstare.¶Et primo ꝙ predicta renūciatio non videaꝛ in hoc casu nocere mulieri vr̄ esse tex.in.d.l.iubemus.C.ad velleia.q simpliciter concedit mulieres posse renūciare iuribus hypothecarum sibi competentium ⁊ qd̄ talis renunciatio non habet nocere mulieribus renunciantibꝰ: neq; in alijs rebus in quibus non renūciauerunt neq; respectu aliorum cōtractuū:neq; respectu aliaꝝ personarum.ꝑ quē tex.nō vr̄ posse dici obstare mulieribꝰ exceptionē cedendarū: qꝛ semper sequeretur talem renūciationē nocere respectu aliarum personarum:ex quo si ageret mulier cōtra fideiussorē in casu quo dari posset vel contra conreum debēdi repelleretur exceptione cedendaꝝ ⁊ sic in effectu frustra dareꝛ dispō.d.l.iubemus.contra regulā cū quidvna via.cū materia.de reg.iur.in vj.ꝙ nō est dōm.⁊ ad tex.in.l.stichū.§.pe.cum si.posse dici qd̄ aliud est in dote in qua al'r spāli iure introductū sit.neq; vr̄ eē hoc absurdū cū infinita speciaľr ⁊ in priuilegium in dotibus constituta sint iuxta plene no.in.l.j.ff.so.matr.⁊ in.l.j.C.de priuileg.dotis.⁊ maxime qꝛ cū fuerit introductū vt possint sibi in dotibus preiudicare renunciando iuri hypothecarū cōtra l.de die.⁊ in.l.attilicinus.ff.de pro.doti.non est mirū ꝙ fuerit hoc restrictū iuxta formā.d.l.iubemus.⁊ ideo nullum sibi fiat in dotibꝰ preiudiciū si actiones non cedūt.¶Secūdo potest rn̄deri ꝙ vbicūq; duo sunt obligati mulieri ad restitutionem dotis sub cōtemplatione obligatiōis seu hypothece ipsiꝰ mulieris cōpetenti in persona ⁊ bonis alterius conrei:tūc mulier repellaꝛ si nō pōt sibi actiōes cedere culpa sua.⁊ ita dicūt bar.⁊ alij docto.in.d.l.iubemus.vbi vero non se obligant hoc respectu sed ex charitate ⁊ ratione coniunctionis ⁊ affectionis tūc secꝰ:sed sic est ꝙ obligatio duoꝝ fratrū p̄sumiꝛ hoc scd̄o respectu emanasse.non aūt primo vt tenet Bart.in.l.si cōstante in.viij.q.prime partis.ff.so.ma.dicens non habere obstare titulū ne fideiussores dotiū dentur qñ obliganꝛ duo fratres vľ similes ꝑsone ad restōnē dotis qꝛ non perfidie causa videntur adhibiti:qꝛ nō valeret alterius fratris nō mariti promissio sꝫ quasi ex fraterna charitate ⁊ amore videꝛ ambo simul se ad totam astrinxisse.⁊ sic dicendū est in casu nostro:tū qꝛ al's talis obligatio nō valeret:vñ faciēda semꝑ est interpretatio vt actus valeat.l.quotiens.de rebus dubijs.cum si.tum qꝛ quis in dubio vr̄ semꝑ motus charitate sanguinis ⁊ naturalis cōiūctionis quādo subest potius q̄ alteriꝰ cause extrinsece seu accidētalis.l.tutor.§.que tutoribus.ff.de excusatio.tuto.not.Bald. in auť.ex testō.circa tertiā col.C.de colla.¶Ex qbus sequitur qd̄ non hꝫ obstare exceptio cedendarum ex quo hac ratione nō intercessit ſm doctrinā Bar.⁊ aliorū in.d.l.iubemus.allegant em̄ tex.ſm vnā lecturā in.l.si stipulatus.§.j.de fideiuss.⁊ in.l.si titius.in.§.meuia.eo.ti.¶Tertio respōdeꝛ qd̄ oīa iura que loquunꝛ de cessiōe actionū loquunꝛ in fideiussoribus q cū se obligēt pro principalibus cū intercedāt tanq; soluturi pro alio videnꝛ intercedere ⁊ se obligare pretextu iuriū creditoris contra principalem reum:merito si nō pn̄t creditores ei cedere repellanꝛ.⁊ ita dicunt Jaco.de are.Cy.⁊ cōmuniter alij in d.l.iubemus.¶Nos aūt loquimur in duobus reis voluntarie se obligantibus rōne proprie vtilitatis ꝓut qñ ambo recipiunt dotem.quo casu nō vr̄ habitus respectus ad iura mulierū,sed ad propriū cōmodū cuius respectu videnꝛ adducti ad se obligandum.⁊ ideo succedit doctrina de qua supra in proxima responsione.⁊ per Bart.in.d.l.iubemus.qd̄ q̄uis mulier nō cedat qꝛ nō possit nō tamen repellatur.¶Neq; obstat qd̄ doct.in locis supra allegatis presupponāt qd̄ in pluribus reis habeat locū exceptio cedendarū ⁊ tamē oēs potuerūt pretēdere vtilitatem: qꝛ ad hoc rn̄deri pōt altero de duobus modis. ¶Primo qñ in veritate totum negocium pertinebat ad vnū reū licet etiā alter vt p̄ncipalis se obligauerit quo casu est eadem rō que in fideiussore.¶Scd̄o qd̄ procedat vt fiat cessio si fieri pōt.secus si fieri non pōt etiā ex facto creditoris.ēt iste respōsiōes vidētur tolerabiles qꝛ sunt fundate in dictis doctorū

1 †in.d.l.iubemus.⁊ in.d.l.si stipulatus.§.j.Non est omittēdum qd̄ qñ est renunciatū bn̄ficio diuisiōis nō vr̄ posse reus debendi opponere exceptionē cedēdarum.ita voluit glo.in.l.vnde queriꝛ.ff.commodati.⁊ lꝫ Bar.in.d.l.modestinus ⁊ Cy.in.l.j.C.de duo.reis. contrariū teneant: tñ Pau.de ca.in.d.l.vnde queriꝛ.dicit qd̄ opinio glo.est verior qꝛ bn̄ficiū cedendarū dependet a bn̄ficio diuisionis qꝛ cū possit per illud onus euitare pro dimidia opponēdo beneficiū diuisionis si nō opponit vr̄ cōueniri ex facto suo ꝓprio qꝛ se eque principaliter obligauit. ¶Quarto vr̄ cōcludenti rōne non obstare prefate mulieri exceptionem cedendarum:qꝛ vbicūq; conreus seu fideiussor cōsentiunt leberationi alterius conrei:⁊ eadē rōne liberatiōi bonorū suorū nunq; obstat exceptio cedendarū.tex.est ſm vnam lecturā.⁊ ita tenet ibi Bar.in.d.l.si stipulatꝰ.§.j.ff.de fideius. ⁊ idē tenuit gl.in.l.ij.C.eo.ti.⁊ Cy.ibi qui refert ita ēt tenuisse Dy.⁊ idem tenet glo.in.l.nisi.ff.de pac.qd̄ autē in casu nostro Bartholomeꝰ consenserit p̄fate renunciationi seu liberationi

2 ꝓbaꝛ.qꝛ†vbicūq; plures se obligant vel aliqd faciūt in eodē instr̄o vel in eodē actu semper videnꝛ adinuicē his que gesta sunt cōsentire.ita ꝓbat tex.in.l.ticius.ff.quib.mod.pign.vel hypo.sol.vbi dicitur qd̄ si duo simul emant aliquā rem videnꝛ adinuicē prestare cōsensum ⁊ ius pignori qd̄ in dicta re habebant remittere.idē probat tex.in.l.lucius titius.eo.ti.⁊ bn̄ facit etiā tex.in.l.si gratuitā.i.§.fi.ff.qui.mo.pig.tacite ꝯhatur. ¶Ad hoc etiam facit.l.cum pater.§.libertis.ff.de leg.ij.vbi diciꝛ qd̄ si plures simul ꝓhibiti alienare simul alienauerunt videntur adinuicem alienatiōibꝰ ꝑ se factis cōsentire vt ibi tex. ar.ēt.d.l.ticius.dicit Bar.in.d.§.libertis.qd̄ si pr̄ ⁊ filius simul agant vr̄ pr̄ filio agēti cōsentire:ita qd̄ satisfactū est dispōni.l.fi.§.necessitate.C.de bo.que libe.¶Et hoc ēt confirmaꝛ ex dictis ꝑ Ang.⁊ Imo.in.l.his qui heres.§.fi.ff.de acq.here.vbi volunt qd̄ disponēte statuto qd̄ filius nō possit se obligare sine licētia patris satis erit si eodē instrumēto pater ⁊ filius se obligent.⁊ idē tenuit Bald.in.l.fi.C.ad mace.⁊ in.l.si filius.ff.de his qui sunt sui vel alie.iur.⁊ idē Bar.in addi.Spec.in ti.de reo.⁊ Joan.an.in regula his qui tacet.de reg.iur.in vj.in mercu.Cū ergo in ipso actu alienationis atq; in eodem instanti dn̄a Thomasa renūciauerit iuri hypothecaꝝ atq; res ipsas q̄ alienabanꝛ liberauerit videnꝛ ipsi alienātes huic liberatiōi cōsensisse.Et istud fundamētū vr̄ verum atq; realissimū per qd̄ vr̄ decidi ista dubitatio.¶Quinto ꝯfirmaꝛ qꝛ p̄fatus Bartholomeus non pōt ei imputare culpā ex qua ipse vtilitatē cōsecutus est.l.cū in fundo.§.j.ff.de iure do.l.ex qua persona.de re.iur.qd̄ aūt sit cōsecutꝰ vtilitatē appet.¶Primo qꝛ ꝑ renūciationē mulieris liberata est a vinculo hypothece nō solū a ꝑte bo

noꝝ viri sui: verũetiã a pte quã dict⁹ Bartholome⁹ habebat in
dictis bonis que vigore instrumenti dotalis erat obligata ipsi
mulieri. vñ talis renũciatio de directo cedit in vtilitatẽ ipsius.
Et q̃tũ ad hoc expeditũ vr̃ qđ exceptio cedẽdarũ opponi nõ
possit. ita dñt Bar. ⁊ doct. in. d. l. modestinus. ⁊ in. d. l. j. C. de
duob⁹ reis. ⁊ iõ dñt qđ si gestũ fuisset tm̃ negociũ rei q̄ ꝯuenit
nõ posset opponere excep. cedẽdaꝝ. ¶ Scđo dr̃ vtilitatẽ ꝯseq
etiã q̃tũ ad liberationẽ respectu ptis cõfracte: qm̃ verisilr do
mos illas pro parte sua tm̃ alienare nõ potuisset neq₃ empto
rem inuenisset nisi ẽt frater partẽ suã alienasset. ⁊ ita lex presu
mit prout Bar. ⁊ ibi glo. in. l. fundus ille. ff. de ꝯtrahen. emp.
⁊ in l. si quis aliam. ff. de sol. vbi tex. in terminis. ⁊ idẽ probat
tex. in. l. qđ aũt. §. si. cũ. l. seq. ⁊. i. l. qđ si vno. ff. de in diẽ adiectio
ne. quoꝝ iuriũ argumento Bar. in. l. cui vsusfructus. ff. de vsu
fructu lega. dicit se ꝯsuluisse ꝙ cũ quidã emisset rẽ vno precio
a duobus cũ pacto qđ eis teneret reuẽdere. ĩ. certũ tempus: si
postea vnus est parat⁹ redimere: alter vero nõ vult emere ille
non est obligatus reuendere vni partẽ suã: q̄ a principio non
fuisset empturus partẽ. loquit̃ autẽ Bar. ĩ eo qui emit fundũ.
sed eius rõ atq₃ leges. s̃. allegate multomagis militant in do
mo vt quis eam pro parte nõ esset empturus: vt p₃ ad sensum
¶ Confirmant̃ premissa q̄ si hodie euincerent̃ res a muliere
que nõ renũciasset posset insolidum cõueniri vt defenderet: q̄
l₃ duo vẽdiderint necessitate defensionis tenet̃ quilibet insoli
dum. ita dicunt Jac. de are. Ang. ⁊ Jmo. in. l. cum ex causa. ⁊
qđ ibi no. ff. de verb. ob. ⁊ sic talis renũciatio tendit in vtilitatẽ
insolidũ dicti Bartholomei hodie si frater non est soluẽdo: ⁊
consequenter non potest exceptionem cedendarũ opponere.
¶ Sexto q̄ cũ tpe renũciatiõis facte p mulierẽ illã supessent
tot bona viri vt si respectu illoꝝ esset faciẽda cessio erãt suffi
cientia nõ vr̃ imputandũ mulieri qđ renunciauerit cũ actiões
sue remanerẽt salue respectu alioꝝ bonoꝝ q̃ remãserant apud
virũ: cum presumptio eẽt nedũ ꝙ illas saluas faceret s₃ ⁊ qđ de
nouo alias lucraret̃. l. si. C. arbi. tute. p quo facit q̄ culpa que
nõ ordinat̃ ad casum nõ solet imputari. l. non oẽm. ff. de statu
3 lib. ¶ Septimo certũ est qđ † exceptioni cedendaꝝ renuncia
ri põt vt pbatur in. d. l. si fideiussor. §. j. ff. de fide. ⁊ t₃ glo. in. l.
nisi. ff. de pac. ⁊ Barto. in. l. modestinus. ff. de solu. ⁊ probatur
per regulam. l. si quis in cõscribendo. C. ne pac. cum simi. s₃ in
casu nostro fuit renũciatum. ergo nõ vr̃ eam exceptionẽ posse
opponi. qđ aũt fuerit renũciatum apparet ex facie instrumẽti
dotalis. vbi post multas exceptiones in specie expressas gene
raliter renũciatur omni iuris ⁊ legũ auxilio. que verba cũ sint
vniuersalia includũt beneficiũ cedendarũ qđ est auxiliũ legis
vt apparet ex iuribus. s̃. allegatis. ⁊ qui omne dicit nihil exclu
dit. l. iulianus. ff. de leg. iij. cu₃ simi. ¶ † Jtem vbicũq₃ p̃mittũ
tur quedã in specie ⁊ dũ subijcitur clausula generalis trahit̃
ad oĩa que quoquo modo sub generalibus verbis includi pñt
l. sed ⁊ si quis. §. quesitũ. cum ibi no. ff. si quis cau. ⁊ in. c. j. ex
tra de cõmod. ⁊ qđ vigore dictoꝝ verboꝝ generalium inclu
dant̃ generaliter oẽs alie exceptiones atq₃ bñficia ⁊ legũ auxi
lia tenuit excellẽs doctor moder. d. Alexã. de Jmol. in cõsi. suo
qđ incipit viso ac vt oportet ꝯsiderato themate. vbi ꝯsuluit p
dicta gneralia verba videri renũciatum bñficio. l. de his. ff. de
transac. ¶ Mouet̃ inter alia pp alia bñficia iuris specificata.
allegat Barto. in aut. vt liceat matri ⁊ auie. C. quando mulier
tu. offi. fungi põt. in verbo s₃ quero qđ si renũciauit. ⁊ in vbo
quero quid si non renũciauit. ⁊ Bar. ⁊ Bald. in. l. si sub condi
tione. ff. de testa. tu. ⁊ Spec. in ti. de renun. §. j. versi. ⁊ q̄ ⁊ vsi.
quid si qs. ⁊ no. per doct. in. l. ij. C. de rescin. vendi. ⁊ in aut. sa
cramenta puberũ. C. si aduer. vẽdi. ¶ Jtẽ mouet̃ per iuramen
tum appositũ prout ẽt fuit in casu nostro allegãs not. per bar.
⁊ alios in. l. sciẽdum. ff. de verbo. oblig. in versi. iuxta predicta
quero. ⁊ in. l. si duo. §. idẽ. ff. de iureiur. ⁊ Jo. an. ⁊ Archi. in. c.
ij. de pac. in vj. cum cõcor. de quibus per Mod. in. d. l. sciẽdũ.
Et hanc q̃õnem decidit Ang. in terminis in. l. ij. C. de fideius
soribus. vbi dicit qđ si in instrumẽto dr̃ qđ renũciauit bñficio
de fideiussoribus bñficio diui adri. bñficio nouaꝝ ꝯstitutionũ
⁊ de pluribus reis debẽdi que forma ponit̃ ſm eum cũ plures
rei se obligant: ⁊ ita renũciando renũciant beneficio cedenda
rum tã in hypothecaria q̃ in imperiali per illũ text. cum ergo
in casu nostro in instrumẽto teneat̃ eadẽ clausula dicẽdum est
renũciatũ esse beneficio cedendarum: ⁊ fortius q̄ adiuncta est
clausula generalis. ⁊ omni alij legum auxilio. vt. s̃. dictum est.
¶ Et ad. s̃. dictoꝝ cõfirmationẽ quantũ ad terminos nostros
adduci põt qđ vbicũq₃ actus qui per partes celebrat̃ põt in fu
turum se habere pariter ad vtilitatẽ sicut ad dãnum ⁊ equalis
est ꝯditio partiũ: in eo casu ꝯhẽtes vident̃ facilius adduci ad
cõprehẽdendũ omnẽ casum cũ nulla sub generalitate illa pos
sit esse deceptio neq₃ possit dici in generali sermone nõ venire
illũ casum qui verisimiliter si fuisset expressus pars aliqua nõ
consensisset. hoc probat̃ in. l. de fideicommisso. C. de transact.

S₃ sic est ꝙ qua rõne iste Bartholome⁹ videt̃ renunciãdo nõ
posse petere sibi cedi actiones cõtra fratrẽ ⁊ ei⁹ bona: ita etiã
ipse consequitur ex renunciatione fratris ne ꝯtra se vel ei⁹ bo
na patiat̃ cessionẽ actionũ. vñ qua rñõe hoc expresse ⁊ ĩ specie
verisimiliter fuisset facturus pp̃ter equalẽ cõditionẽ eadẽ ra
tione vr̃ hoc factũ sub illis verbis generalib⁹ aptis cõprehen
dere ⁊ sic cessat ratio propter quã non soleat generalis renun
ciatio oẽs casus cõprehẽdere vt no. in. d. l. s₃ ⁊ si qs. §. q̃situm.
⁊ per istã vltimã rationẽ posset rñderi ad Lud. ro. qui in cõsi.
suo. cccclxxij. tenuit per generalẽ renunciationẽ de qua. s̃. non
videri renunciatũ beneficio actionum cedẽdarum per rões
de quibus ibi per eum q̃ l₃ videant̃ valde debiles atq₃ non ve
re ⁊ eis de facili videatur posse rñderi: tñ ipse loquit̃ vbi vnus
ex contrahentibus tm̃ renũciauit. secus qñ ambo: per ea que
statim dicta sunt. verũ q̄ dato qđ esset verum per dictã gene
ralem renunciationem nõ videretur dicte exceptioni renũcia
tũ. militant adhuc alie respõsiones. s̃. date ideo al's nõ respon
demus ad rões Ludouici. ¶ Postremo respõdemus clariss
sime. nã maritus de bonis suis donauit vsq₃ ad dotis quãtita
tem ſm no. in. l. si. C. de dona. ante nup. que bona etiã vsq₃ ad
quãtitatẽ donatiõis propter nuptias sunt p dote hypotheca
ta vt dicunt doct. in aut. siue a me. C. ad vellei. huic aũt dona
tioni pp̃ter nuptias nõ renunciauit neq₃ valuisset vnica renũ
ciatio: sed debuisset intercedere duplex ⁊ lapso biennio inter
primã ⁊ secundã put est casus in. d. aut. siue a me. ⁊ ideo dicit
Bal. in. l. si. C. de dona. ante nup. qđ fuit inuẽta donatio pro
pter nuptias pro veriori securitate dotis. l₃ ergo renũciauerit
iuri hypothecarũ põt actionẽ cedere virtute donationis pro
pter nuptias. ⁊ sic non põt repelli exceptione cedendarũ. et ex
premissis concludimus dictã mulierẽ exceptione cedẽdarum
repelli non posse. Laus deo redẽptori nostro amen.

¶ Jn hoc consilio continetur.

¶ Pulchre discutitur enumerando plures modos ⁊ formas
relinquendi liberationem tutoribus vel alijs administratori
bus a redditione rationis ⁊ de eorum validitate ⁊ virtute in
clusiua.

¶ Consilium. ccj.

1 Testator non põt immittere ius publicum.
2 Delicti futuri venia nemini concedi potest.
3 Liberari an quis possit a dolo futuro.

Dominus labia mea ape
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. Abũ
de ⁊ subtiliter hanc cõsultationẽ absoluit insignis
doctor domin⁹ Mattheus de vbaldis in qua de subscriptiõe
requisitus cõsidero ꝙ aliqñ ⁊ primo testator simpliciter legat
tutori liberationẽ a redditione rationis administrate siue fue
rit administratio futura siue preterita. ⁊ tunc tm̃ scrupulosa
inquisitio vr̃ sublata nec põt rõne culpe ꝯueniri: tenet̃ tñ rõne
doli ⁊ rationes ⁊ reliqua reddere. l. quidã decedẽs. ⁊. l. q̄ plu
res. ff. de admi. tuto. ⁊ ibi Bar. ⁊ est casus in. l. si seruus vetit⁹.
⁊ ibi Bar. ⁊ alij. ff. de leg. j. ⁊ in hoc oẽs cõcordãt. ⁊ ex hoc infe
ro ꝙ legatum liberationis de quo in testõ vsq₃ ad verbũ dam
nando suos heredes non habet nocere dictis adultis quomi
nus sine scrupulosa inquisitione ratio reddatur dolus prestet̃
⁊ reliqua restituantur. Aliquando ⁊ secundo testator dãnat
heredes ꝙ debeant tutores vel alios administratores libera
re a redditione rationis administrationis preterite ⁊ tũc idẽ
operatur liberatio facta ab heredibus qđ operaretur si fieret
inter viuos ⁊ sic videtur remissus dolus ⁊ restitutio reliquoꝝ
eo casu quo censerentur ista remissa qñ liberatio fieret inter vi
uos prout dicit Bar. in. l. aurelio. §. gayus. ff. de libe. leg. ⁊ hic
nõ est casus noster q̄ loquimur quãdo remissa est redditio ra
tionis administrationis future Barto. loquitur de admini
stratione preterita inter que longa est differentia vt ex. ĩ. dicen
dis apparebit: sed pro veritate videnda sunt que ponit Ang.
in suo ꝯsi. clxxxv. qđ incipit brunellus notarius. itẽ in casu nr̃o
filij heredes non fuerunt grauati ad liberandũ: ⁊ sic nõ est ca
sus noster. Aliquando ⁊ tertio ratione administrationis pre
terite grauat heredẽ vt nõ agat vel vt aliquid non petat ⁊ tũc
Bar. in. l. aurelio. §. gayus. ff. de libe. leg. dicit idẽ hoc casu si
cut quando simpliciter est relicta liberatio a redditione rõnis
per illũ tex. ⁊ idẽ dicit Ange. in dicto ꝯsi. clxxxv. s̃. allegato. ex
quo infero ꝙ legatũ liberationis de quo agimus in dicto ver.
damnando ⁊c. vsq₃ ad ver. ⁊ dictus euangelista ⁊c. non nocet
quominus peti possit redditio rationis sine scrupulosa inqui
sitione prestatio doli ⁊ restitutio reliquorum sicut qñ simplr
relicta est liberatio ⁊ maxime q̄ Bar. loquit̃ qñ testator man
dat heredi ne aliquid petat ratione administrationis preteri
te. nos aũt loqmur de administratione futura inter q̃ magna
vt dixi est differẽtia vt statim dicetur. ¶ Aliquando ⁊ quarto
testator legat tutori vel alteri administratori liberationẽ ab

administratiõe preterita.⁊ casu quo in aliquo tenerentur vel obligati appareret tũc totũ illud iure legati reliquit tutori ⁊ iubet heredẽ tutori restituere.⁊ hoc in casu.Bar.in.d.§.gayꝰ. tenet qđ non teneãtur ratiõe doli nec ad restõnem reliquorꝰ per tex.in.l.si quis ratiões.⁊ ibi et Bar.eo.tit.⁊ tradit in.d.l.quidam decedẽs.⁊ in hoc oẽs cõcordant.¶Aliqñ ⁊ quinto loco ⁊ vltimo testator nõ simpliciter legat liberationem ab administratiõe futura.quo casu nõ videret remissus dolus qr dolus futurus remitti non põt.l.si vnus.§.illud.ff.de pac.nec liberatio porrigit ad reliqua ne deƚ occasio fraudãdi.quo casu ẽt p cedere põt qđ dicit Bald.in.l.actione.C.de trãsact.⁊.l.sub pretextu la.ff.C.de transac.¶Sed testator pcedit vlterius dãnãdo heredẽ vt gratis administratorẽ absoluat ab eo in quo cõtigerit ↄdemnari occasione administrationis tutele.⁊ tũc non remittit dolum nec reliqua sed debitũ futurũ postq̃ in incertitudinem erit deductũ.⁊ sic obligationẽ insurgentẽ ex dolo iã preterito vel ex reliquis.⁊ tunc lata sñia heres liberare tenetur nõ autem impediƚ expediri ante sñiam vt videant rõnes ⁊ disputent tam rõne doli q̃ reliquorũ que vendicari non possunt tex.est singularis in.d.l.si quis ratiões.⁊ ita sentiũt ibi Dy.⁊ Jac.de are.⁊ tƺ Ray.de forli.dicẽs qđ vbi legatum illud ex illa actione exactũ fuerit sic est in casu proposito qđ tũc legatũ intelligit omne ad qđ fuerit pp dolum exactũ.⁊ tƺ legatum p.d.l.si quis rationes.⁊ ita in terminis consuluit Ang.in.d.consi.clxxxv.incipiẽ.Brunellus.⁊ ita sensit do.Rapha.in.l.cum necessitatẽ.C.de fideicommissis.ar.d.l.quidam decedẽs.in principio.⁊ vƺ hoc pbare illa lex in fin.dum dicit dãnum vero ⁊c. Ubi pƺ qđ põt tutori legari dãnum qđ sentire dƺ ratiõe administrationis.⁊ cõsequẽter vƺ qđ legari possit in quo veniret tutor cõdemnandus.⁊ ita cõsuluit Dy.prout refert Bar.de Saly.in.l.cum necessitatẽ.C.de fideicõmissis.⁊ ista videbant aliquantulum hãc cõsultationem difficultare pp verba legati liberationis in ver.⁊ si dicti euãgelista ⁊c.ex quibus pƺ qđ factũ fuit legatum liberatiõis sicut in terminis.d.l.si quis ratiões. ¶Quibus tñ minime obstãtibus ↄtrium puto verius qđ imo peti possit redditio rationis ⁊ restõ reliquorũ.¶Et sic nõ vƺ remissus dolus futurus qui remitti nõ põt.d.l.si vnus.§.illud. nec restõ reliquorũ ne deƚ materia malignandi.⁊ ita concludit Bar.in.d.l.aurelio.§.gayus.vbi dicit qđ.d.l.si quis rationes dƺ intelligi qñ relinquiƚ liberatio pro administratione iam facta.⁊ ita dicit Dy.intelligere.d.l.si quis rationes.⁊.d.l.quidã decedẽs.qđ Bar.putat verissimũ ⁊ vtilissimũ.Idẽ dicit bart. in.d.l.si quis rõnes.⁊ dicit tene menti ne aliquis in hoc te decipiat.Idem tƺ ibi glo.super qua habeo apostillã Ja.de are.que idem dicit ar.d.§.illud.⁊.d.l.qdã decedẽs.⁊ pp illam gl.Ang. in.d.cõsilio preallegato dicit qđ nõ negat quin qñ sit valde dubitabilis.⁊ ipsemet Ang.ↄtriũ cõsuluit sequẽda dicta Barto. in suo cõsi.clxxiiij.incipiẽ.Sinius vgonis de cortonio ⁊c.⁊ apparet qđ illi ↄsilio subscripserũt se plures solẽnes doctores.vñ do.Francis.albergo.de are.do.Pet.de perusio.dominus Donatus de alberighis de Florentia domi.Jo.de ligna.⁊ domi. Anto.de presbyteris de Bononia.⁊ idem cõsuluit Ang.i ↄsi. seq.clxxv.⁊ hanc partem tenet Barto.de Salyce.in.d.l.cum necessitatẽ allegando Pet.idem tenuisse.⁊ hanc dicit eẽ verã: qr dareƚ materia delinquẽdi:⁊ p alias rõnes de quibus ibi p eum per quas dicit se de facto ita cõsuluisse.Ad idem allegat glo.in.l.age.C.de transac.Et ad.l.si quis rationes.dicit qđ loquiƚ i administratione pterita.vt pƺ in principio illius.l.vult ponderare tex.in principio dum dicit si quis rõnes exigere vƺ. Non enim datur exactio nisi rõne administratiõis preterite. ¶Sed melius pbat idem tex.in verbo qui ratiões gessit que verba voluit forte ponderare Bar.de Saly.⁊ ad.d.l.quidam decedens.in fi.rñdeƚ qđ loquiƚ in dãno qđ est diminutio patrimonij.l.iij.ff.de dã.infect.puta qr pp tutelam amoueret a negocijs suis.faciunt no.per Jon.an.in regula delictum.de reg. iur.in vj.⁊ per glo.in.c.si canonici.in ver.damnis.de offi.ordi. lib.vj.Rñdet ẽt aliter glo.in.d.l.quidam decedẽs.vbi Jac.de are.tƺ istam opi.⁊ certe si illa lex nõ cauilleƚ est ibi casus huius difficultatis.¶Primo dum dicit nec eo nomine ex cã fideicommissi quicq̃ cõsequi debebunt ⁊c.vbi tex.loquendo de legato liberationis facto tutoribꝰ de administratiõe futura dicit qđ occasione dicti relicti non possit aliquid cõsequi qđ falsũ esset si qđ exactum esset relinqui posset.¶Secundo dum tex. dicit nemo ius publicũ remittere põt huiusmodi cautionibꝰ. Que ratio est vniuersalis ẽt ad casum nostrum:qr si nõ potest via directa.ergo nec per indirectam vt in regula cũ quid vna via cum materia.de re.iu.lib.vj.aƚs de facili dareƚ via subuertendi talẽ puisionẽ iuris publici qđ nõ est dicendũ.¶Tertio qñ aliquid prohibeƚ immutari p testatorẽ tũc si hñs obliget se viuẽte testõre nõ astringiƚ:secꝰ si eo mortuo vt est casus in.l.qđ de bonis.in.d.§.j.ff.ad.l.fal.ergo cũ non appareat q̃ heres se ad hoc astrinxerit mortuo testatore sequitur q̃ dispõ testõris ↄ

ius publicũ nõ hƺ effectum p.d.l.qdam decedẽs.⁊ hec opi.est glo.⁊c.⁊ cõis.igitur in iudicãdo sequẽda qcqd dixerit Ang. ¶Ex qua opi.colligo q̃ iõ nõ vƺ remissus dolꝰ futurꝰ ⁊ restitutio reliquorꝰ:qr testõr hoc nõ põt.⁊ sic pƺ q̃ nõ hñt obstare verba testamenti dũ dicit omissa aut neglecta dolo aut culpa:
1 qr lƺ adsit volũtas deficit ptãs:†qr ius publicũ testator imutare nõ põt.l.nemo põt.ff.de leg.j.⁊ in spẽ in.d.l.qdã descedẽs.⁊ fm hãc opi.cõsuluit Bald.in suo cõsilio qđ incipit testator dedit tutorẽ filijs.s.relato p primũ cõsulẽtẽ elegãter ẽt loquitur Bal.ad ppositũ in suo cõsilio qđ incipit dñ relinquiƚ alicui liberatio.allegat no.p Dy.in.d.l.quidã decedẽs.⁊ Bar.in.d.§. gayus.⁊ Ja.de are.in.d.l.si quis rationes.⁊ hoc ne deƚ mate
2 ria tutoribꝰ delinquẽdi.†futuri eñ delicti venia nemini cõcedi põt.d.§.illud cõtemplationis.future eñ liberatiões inducerent ad fraudandũ.religt eñ testator eos tutores:tutor aũt nõ dƺ q pupillũ spoliat.l.g fundũ.§.si tutor.ff.p emptore.itez tutor fidẽ integrã ⁊ abstinẽtẽ ab oĩ lucro prestare dƺ.ar.l.creditor.§.fi.ff.mandati.q aũt aĩo dilapidandi tutelã assumit fructus ⁊ nõ bonefidei officio fungiƚ.l.si pupilli.§.lƺ ⁊ si quis.ff.
3 de nego.ge.⁊ iõ cõcludit Bal.q̃†a dolo futuro nullo modo nullisq̃ verbis quacũq̃ arte cõpositis põt liberari lƺ tñ scrupulosa inqsitione.fm hãc opi.etiã cõsuluit dñs Pe.de pusio i cõsilio qđ incipit ex dicto themate insurgunt infrascripta dubia ⁊c.qr aƚs dareƚ materia cõmittendi dolũ in tota sua administratione ⁊ applicandi sibi bona pupilli ⁊ sic locupletaretur cũ graui iactura pupilli qđ esse non dƺ vt in regula locupletari cũ materia.de regu.iu.in.vj.vñ sit cõclusio q̃ nõ obstãte dicto legato põt peti tutoribꝰ redditio rõnis rõne doli ⁊ restõ reliquorꝰ.¶Postremo ex alio capite ista cõsultatio reddiƚ ẽt clarior.nam put in cõsilio aƚs p me reddito cõclusum est ⁊ inter istos tutores ⁊ patrẽ istorꝰ fuit societas q̃ censeƚ tacite renouata.vñ isti triplici via astringi pñt ad reddẽdã rõnẽ.¶Primo propter administratã tutelã vt per totũ.ff.de tutelis ⁊ rõnibꝰ distra.¶Secũdo tanq̃ frater put consuluit Bal.in suo cõsilio qđ incipit in noĩe dñi ad primum.¶Tertio ⁊ tanq̃ sociꝰ: ⁊ est contra regulã in quolibet administratore.cũ ergo liberatio nõ fuerit simplr relicta ab administratione sed in specie ab administratione tutele non extẽdiƚ ad redditionẽ ad quam tenetur vt socius ex actione pro socio.casus est in.l.si quis reum. §.fi.ff.de lib.leg.¶Preterea in dicto legato liberationis est adiecta causa.s.occasione administrationis tutele vel cure male geste vel neglecte dolo aut culpa ⁊c.legatũ aũt liberationis factũ ob certã cãm ppter illã cãm restringiƚ ⁊ nõ extenditur si ex alia causa teneretur.casus est in.l.aurelius.§.sticho.ff.de libe.lega.ex quibus concludo sententiam primi consultoris verissimam. Laus omnipotenti deo amen.

¶Et in hoc consilio continetur.

¶Breuiter succincte ⁊ subtiliter cum consideratione pluriũ casuum in illa subtili difficultate si vinco vincentẽ te ergo vinco te ⁊c.in materia successionis ⁊ exclusionis.

¶Consilium.ccij.

1 ¶Exclusus semel a successione non admittitur amplius.
2 Exclusõ primo admittitur ille qui illum exclusit.
3 Partem alteri facere dƺ ille qui admittitur ad aliquam partem etiam minimam.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spũssanctus illuminet intellectum.¶Circa secundam questionem est aduertendum quod stãte virtute prime conclusionis firmate in presenti difficultate examinatio latius redditur inutilis et superflua:sed posito q̃ amita non excluderetur ab agnato difficultas est quis ipsorũ trium preferatur in quo quod amita admittatur probari videtur ratione ⁊ lege:quia in tali difficultate illa persona videtur admittenda que a nemine reperitur exclusa.hoc assumptum ponit Baldus in simili in.l.fin.C.ad tertullianum.sed amita videtur eiusmodi in casu nostro:quia non excluditur ab agnato nec a sorore vterina:quia illa reperitur exclusa ab agnato ⁊c.lege probatur.nam per ea videtur casus in.l.secunda.§.si sit agnatus.ff.ad tertullia.si subtiliter inducatur.nam ibi prima causa successionis erat patris quando non transiuerat in alienam familiam.¶Secunda matris que ab ea excluditur.¶Tertia agnati a quo mater nunquam reperitur exclusa:sed per transitum patris in alienã familiã pater adhuc matrẽ excluderet:lƺ excludiƚ ab agnato dicit tex.q̃ mater admittiƚ ⁊ annectit rationẽ qr patrẽ q matrẽ excludebat agnatꝰ excludit.⁊ sic mater ab eo nõ reperiƚ exclusa nec ab agnato et sic succedit.ita videbaƚ dicendum in casu nostro nam de iure cõi amita excludebaƚ a matre ⁊ sorore vterina sed nõ ab agnato.vñ superueniente statuto quo excludiƚ mater ab agnato:et

ne nõ obstat amite: ⁊ p ꝯsequẽs amita vr̃ succedere ⁊ ita iducẽ
do itelligit illũ text. summus põtifex. i. c. autoritate Martini
de cõcessio. pb. lib. vj. ¶ Pro mr̃e vo ⁊ aliis coniũctis ex linea
materna ꝓximioribus amita ⁊ agnato put est soror vterina fa
cere vr̃ tex. vbi casus in. d. §. si sit agnatus. alr̃ inducendo. Nã
ibi mater nõ excludit a patre qꝛ pr̃ excludit ab agnato. Ita in
casu nostro mater nõ dꝫ excludi ab agnato qꝛ agnatus exclu
dit ab amita. ¶ Et hãc qõnem in terminis vr̃ decidere Bar.
lꝫ loquat in aliis psonis in. l. j. in. §. pe. ff. de bonoꝝ pos. ꝯtabu
las. vbi vult qd̃ si soror vtrinqꝫ cõiũcta excludit a fratre cõsan
guineo ex forma statuti. ⁊ sic ne remotiori habente potentius
ius causa cõseruãde agnatiõis: tñ matre existẽte. ex quo frater
excludit a matre soror succedit. allegat text. vbi vr̃ casus in. d.
l. ij. §. si sit cõsanguinea. ff. ad tertul. Ita vr̃ dicẽdũ in casu nr̃o
qd̃ mater ⁊ soror vterina q̃ admittebant ex forma statuti licet
excluderent ex forma statuti ab agnato remotiori hñte poten
tius ius. tum ex quo agnatus excludit ab amita mater ⁊ soror
vident suo iure succedere quasi non excluse ab Agnato exclu
so ab amita. Et illã differẽtiã Bar. sequit Bal. in. l. si qs filiũ.
C. de inoffi. testa. Et istã differẽtiã in similibus terminis sequi
vr̃ Bal. in. lege illam. C. de colla. Cuius dicta refert ⁊ sequitur
Pe. de anch. in repetitiõe. c. j. post mediũ de constitutionibus
in verbo quero vlterius de alia qõne. Et Bal. in lege quicũqꝫ
in quarta colũ. C. de suis fugitiuis. ¶ Confirmari vr̃ ista opi
nio. Nã statutũ excludit matrẽ ⁊ attinentes p matrẽ stãtibus
agnatis. Sed qñ extant cõiuncti p matrẽ agnati ⁊ agnate ꝓ
ximiores agnatis statutũ nõ loquit. Et vr̃ esse casus mixtus ⁊
a statuto nõ ꝓuisus igit vr̃ remanere in dispõne iuris cõis. l.
si vero. §. de viro. ff. solu. ma. Et ita in indiuiduo in questione
nostra decidere vr̃ Bal. in. c. fi. §. sinautẽ. C. ad Tertulianum.
Ita decidit ẽt Pet. de ancha. in repetitione dicti. c. canonum
statuta. versus fi. versi. inter ꝯsilia que habeo ⁊c. Quod cõsiliũ
habet inter cõsilia Ang. cõsilio. ccx. incipit statutũ predictũ. ⁊
sm hanc partem cõsuluit Joannes de Imo. in suo consilio in
cipiente in casu premisso discutiendũ est qd̃ refert ⁊ sequitur
dñs Alex. preceptor meus in dicta lege illam. ⁊ ita dicit se con
soluisse. Et ita ẽt consuluit Aretinus ẽt preceptor meus ĩ suo
consilio. clix. incipiẽ. viso puncto ad me transmisso. ⁊c. Et sm
hanc opinionẽ ego alias cõsului adducẽdo ẽt alios. Moder
nos ita cõsuluisse. ¶ Sed pro agnatis. ⁊ sic fratribus patrue
libus facit. Nam agnati excludũt matrẽ ⁊ coniunctis per ma
trem fauore agnatorũ masculorũ. vt dixi in precedẽti difficul
tate. Igitur portio a qua mater excludit dꝫ agnatis applicari
Iuxta plene nota. per Barto. in. l. secunda. §. videndũ. ff. ad
tertullianũ vbi per plura hanc conclusionem probat. ⁊ hanc
partem hac rõne vr̃ tenere Bald. licet nõ firmet pedes in lege
si defunctus. per illum textum. C. de suis. et legitimis. Et hoc
maxime vt euitet circuitus: ne si diceremus qd̃ mater ab agna
to ⁊ agnata ab amita vinceretur: iterũ si diceremus ꝙ amita
vinceret a matre. ⁊ mater iterũ ab agnato. vnde ad euitãdum
circuitũ agnationis vincere dꝫ ad commodũ suum. Ita videt
probare text. si recte ⁊ subtiliter inspiciatur in lege equissimũ.
ff. ad tertullia. Nec rõ subrogationis allegata per Bar. in. d.
l. j. §. penultimo ad intellectũ dicte legis equissimũ. vr̃ vera qꝛ
auus non succedit in locũ patris. vt hr̃ in autentica defuncto.
C. ad tertul. Itẽ si in. d. l. equissimũ. pater non superesset auus
nõ succederet in locũ patris eo nõ existente fortius non dꝫ suc
cedere eo existente. faciũt no. per Bart. in. l. gallus. §. videndũ
ff. de liber. ⁊ post. vñ vr̃ ibi rõ esse euitandi circuitũ ꝙ assignat
tex. l. dũ dicit. Et rursus auus vocabat. ⁊c. ⁊ hãc opi. tꝫ Ang.
in. d. l. illam vbi vult qd̃ si mater excludit excludunt ẽt ꝓximio
res agnati ipsis agnatis qui alias nõ excluderent mr̃e non exi
stente. ⁊ hanc opini. sequit Pau. de castro. in. d. l. si defunctus.
hanc ẽt opi. sequit Pau. de ca. in. d. l. illã vbi vult qd̃ qñ agna
tus excludit matrẽ: ⁊ extat alia psona remotior mr̃e nõ exclu
sa ab agnato matre super existente excludit etiã illa alia psona
de qua statutũ mentionẽ nõ facit sm hanc partẽ ẽt ĩ terminis
decidit Ang. in suo ꝯsi. cclj. incipi. statuto Bononiensi caue
tur ⁊c. Qꝛ mater seu soror vterina non põt dicere qd̃ agnatus
excludit ab amita ex quo mr̃ obstat amite quãtũcunqꝫ mater
nõ succederet. arg. l. fi. §. obiicitur. ad tertul. ⁊ aut. licet. C. de na
turali. lib. vnde agnatus admitti dꝫ quẽ voluit statutũ matri
preferri ꝓpter agnatiõem cõseruandam. l. j. §. denũciare. ff. de
ventre inspiciendo. vt ibi latius per eum. ¶ Et hanc opinio
nem cõsulendo sequutus est Pe. de ancha. in suo ꝯsi. cccxxxj.
incipiẽ. si ab agnato vbi cõcludit pro agnato exclusa matre ex
forma statuti ⁊ sorore de qua in statuto nõ fiebat mentio quia
agnatus dꝫ viã ad sui cõmodũ aperire. l. nã ⁊ sub cõdi. §. fi. ff.
de iniust. ⁊ rup. test. ⁊ ne exclusio mr̃is inducta a statuto in fa
uorem masculoꝝ retorqueat ꝯ agnatos ꝯ no. in. l. qd̃ fauore. C.
de legi. cũ similibus. Itẽ. qꝛ prius erat mater in ordine. ¶ Se
cũdo loco sunt agnati qui ex forma statuti eam excludũt quã

nõ excludit amita vel soror que excludũt agnatũ. vnde agnatus
tanqꝫ media persona dꝫ admitti sicut in simili arguit papa in
d. c. autoritate Martini allegando text. in. d. §. si sit agnatus.
Ex quibus pꝫ ꝙ in simplicibus terminis in quibus loquuntur
doct. rem esse valde dubiam ⁊ in vtrãqꝫ partem disputabilem
⁊ arbitror ꝙ subtilizãdo vix ratio aliqua inueniret que subsi
steret. ego vt dixi sepe pro matre consului: tñ in casu nostro ar
bitror inherẽdũ esse opinioni que fauet aguatis masculis. qm̃
illa est ꝯformis mẽti statuti de quo agimus vt. s. deduxi: cuius
finis ⁊ intentus in totũ tendit ad differendũ hereditas agna
tis masculis prout clare demõstrat statutũ predictũ in oibus
suis partibus vt late ⁊ clare ꝓbatũ est in dubitatione precedẽ
ti ⁊ demonstrat Ang. in ꝯsi. preallegato quis aũt dubitat qd̃
maxime in re dubia rõnis mẽti inherendũ est. d. l. scire opꝫ. §.
erit igitur. l. nominis ⁊ rei. §. verbum ex legibus. ff. de verb. si
gni. ⁊ per Pe. ⁊ Cy. i. l. nõ dubiũ. C. de legibus. ⁊ Bal. in. l. ma
ximũ vitiũ. C. de libe. prete. ⁊ Cuma. ⁊ Paul. in. l. si vero. §. de
viro. solu. matri. cũ si. ¶ Quinimmo arbitror indubitanter ꝙ
in casu nostro sumus extra altercationes doc. si subtiliter ⁊ di
ligenter casus nr̃ ꝯsideret. quare ꝓ declaratione in hac subti
li ⁊ periculosa materia ꝯsidero quatuor casus. ¶ Primus ca
sus est qñ remotior me qui nõ vincit me vincit illũ q vincit me
succedit ⁊ subrogatur in locũ persone victe ⁊ tunc nõ solũ vin
cit illũ qui vincit me: sed vincit etiã me puta qñ auus vinceret
patrẽ. vl̃ nepos filiũ vt ꝓbat i. l. ij. si obiicit. iũcta. l. eqssimũ. ff.
ad tertul. ⁊ est theorica Bart. i. d. l. j. §. pe. ⁊ Bal. in. d. l. si qs fi
liũ. lꝫ melius ꝓbet i. d. l. eqssimũ. ⁊ ẽ rl̃a gl. i. l. vsucapio. C. de pig.
⁊ hic nõ est casus nr̃: qꝛ agnatus q excludit matrẽ non subrogat
neqꝫ succedit eã excludẽdo in locũ mr̃is. ¶ Scd̃s casus est qñ
ille q mecũ est in pari gradu successionis qꝛ hꝫ potẽtius ius ali
qua particulari rõne excludit illũ in totũ q excludit me in to
tũ: puta si extat frater consanguineus ⁊ soror vtrinqꝫ cõiũcta
q̃ excludit ex forma statuti a fratre ⁊ mater q̃ est in pari gradu
cũ sorore q̃ in totũ excludit fratrẽ q sororẽ excludebat in totũ.
⁊ hi sunt termini Bar. in. d. l. j. §. pe. vbi cõcludit ꝙ mater ⁊ so
ror simul admittunt per tex. in. l. ij. §. si sit consanguinea. ff. ad
tertul. ⁊ istã dr̃iam sequunt ibi Ang. ⁊ Bal. in. l. si quis filiũ. ⁊
Moder. in. d. l. illã. ⁊ idẽ cõcludendũ est qñ mr̃ excluderet ab
agnato ⁊ nõ soror vtrinqꝫ cõiuncta. ⁊ põt rõ particularis etiã
assignari sm Are. in. d. cõsi. clix. qꝛ ex quo psona que excludit
agnatũ siue sit mater siue soror nõ excludit in totũ a persona q̃
excludit agnatũ sed simul cum illa admittit nõ est mirũ si facit
partẽ agnato. vt exclusus amplius nõ consideret per ea q̃ po
nit Bar. in. d. l. j. §. pe. ver. qd si iste filius vel frater nõ succedit
exclusus pacto. Bal. ⁊ Imo. in. l. hmõi. §. titio. ff. de leg. j. in fi.
⁊ ista rõ statim demõstrabit vera in quarto ⁊ vltimo casu. hũc
etiã casum nõ ꝓsequor qꝛ nõ est casus nr̃: qꝛ amita q̃ excludit
agnatũ non admittit simul cum sorore vterina: sꝫ ab ea in to
tũ excludit. ¶ Tertius casus est qñ ille qui est remotior me q
me nõ excludit excludit. ĩ totũ illũ q in totũ excludit me. ⁊ hic
est ꝓprie casus in. §. si sit agnatus. vbi mr̃ q̃ nõ excludit ab agna
to remotiori excludit a patre in totũ q in totũ excluditur ab
agnato. ⁊ hoc casu cõsuluit collegiũ perusinũ ⁊ Jo. de imol. et
Bal. ⁊ Mod. vident ita tenere in. d. l. illã. ⁊ Bal. in. d. l. qcũqꝫ.
⁊ in. d. l. fi. C. ad tertul. quo casu cõcludũt ꝙ mater vel ꝯiũctus
ex latere matris puta soror vterina nõ excludit ab agnato re
motiori si agnatus excluditur ab agnata potiori in gradu in
totũ. ⁊ hoc casu cõsuluit Are. late in. d. ꝯsi. clix. ⁊ ego sepe pro
matre cõsului. vñ in hoc casu põt attẽtari secus eẽ in matre ⁊ se
cus esse in aliis cõiũctis ex latere matris puta in sorore vteria
⁊ sic cõcludẽdũ sit ꝙ lꝫ mr̃ in totũ excludatur ab agnato. tñ ex
quo agnatus in totũ excludit ab amita tñ in hac perplexitate
quã cõsiderat tex. in. d. l. equissimũ. mater admittitur spãli pri
uilegio mr̃is. istã cõclõnẽ tꝫ Are. in. d. cõsi. monet per textum
in. l. fi. §. sinaũt. C. ad tert. vbi pꝫ ꝙ si pr̃ q solus matrẽ excluderet
concurrat cũ fratre lꝫ de iuris rigore excludat etiã mr̃em illo
casu tñ pietatis intuitu mr̃ cõcurrit cũ eo equalr̃ in successiõe
filii ⁊ ita statutũ recipiat interꝑtationẽ a iure cõi iuxta not. in
l. fi. ij. in cõputatiõe. C. de iure deliberãdi. nã mr̃ puet luctuosa
filii hr̃ditate. l. fin. C. de insti. ⁊ subst. sub ꝯdi. fac. cũ hereditas
filii dicat mr̃i quasi debita. l. nã ⁊ si parẽtibus. C. de inof. test. vñ
olim habebat querelã hodie dicit nullũ preterita in aut. vt cũ
de ap. cog. §. aliud quoqꝫ caplm. ⁊ sic cũ habeat iura efficacio
ra ꝙ amita vel agnatus: ideo in hac ꝑplexitate ꝑfert quã rõnẽ
iuris efficaciozis ꝯ testm̃ considerat iuriscõsultus in. d. l. eqssi
mũ. ⁊ his rõnibus ita concludit insignis doctor ⁊ mihi prece
ptor do. Petrus philippus de perusio in. l. si quis. vel si qua. C.
ad tertul. que rõnes nõ ꝯcludũt in sorore vterina. vñ sm illa
iura secus est dicendũ ⁊ assumẽdo rõnem tert. in. d. l. eqssimũ. i
fi. dicẽdũ est ꝙ cessante puilegio mr̃is ille in tali ꝑplexitate de
bet admitti q iura hꝫ efficaciora nisi dederit cãm tali ꝑplexita
ti put fecit pr̃ dãdo se in adoptionẽ in. d. §. si sit agnatus put
considerat

cōſiderat p̄fatus in ſignis doctor ꝑ quā adoptionē excludit̄
ab agnato ⁊ remanet mr̄. ⁊ ideo dicit ibi tex. ꝙ iō mr̄ ſuccedit
q2 agnatꝰ p̄rem excludit q̄ſi cū facto ſuo excludat̄ ab agnato
imputet ſibi: ſ3 in caſu nr̄o l3 ſoror vterina ⁊ amita videat̄ h̄re
iura efficaciora ꝙ̄ patrueles attenta diſpōne iuris cōis: tñ at
tenta diſpōne ſtatutoꝝ que dicunt̄ ius cōe ī ciuitate Florētie
habēt eandē virtutē. vt in. l. oēs populi. cū ibi notatis. ff. de iu
ſti. ⁊ iur. patrueles dicunt̄ habere iura efficaciora. In p̄mis ha
bēt iura efficaciora ipſis ſororibus vterinis cū eas excludant.
¶ Itē ipſis amitis. q2 Amite neminē excludūt neq3 Agnatū
neq3 cognatum exiſtentem potiori gradu: ſed patrueles exclu
dunt matrem ⁊ oēs coniunctos ex latere matris l3 potiores in
gradu. Itē oēs cōiūctos ex quacūq3 linea feminea l3 potiores
in gradu ꝓut eſſet filius vel filia ſororis. Cōcurrit etiam in eo
vnica rō a ſtatuto ꝯſiderata cōſeruāde agnatiōis igit̄ tāq3 ha
bēs iura efficaciora d3 p̄ferri patruelibꝰ ꝑ tex. in. d. l. equiſſi
mū in fine. ¶ Quem ēt tex. ſub tit̄r induco iuncto. §. ſi ſit agna
tus. Et pono duas cōclōnes. ¶ Prima cōcluſio ſit vbicunq3
1 †ille qui eſt in p̄mo gra du ſucceſſiōis ſi excludat̄ a ſucceſſione
non admittitur ampliꝰs. Caſus eſt in. d. §. ſi ſit agnatus. ⁊ in
d. §. ſi ſit conſanguinea. ⁊ in. d. l. eq̄ſſimū. in fi. ex qua ꝯcłone in
fero in caſu nr̄o qḋ cū de iure cōi ſoror vterina eſſet in primo
gradu ſucceſſionis ⁊ ex forma ſtatuti excludatur a patruelibꝰ
2 nō pōt dici qḋ amplius a ſucceſſione admittat̄. ¶ †Scḋa cō
cluſio ſit. excluſo exiſtente in primo gradu. Ille d3 admitti qui
excludit exiſtentē in primo gradu l3 ſupſit pſona media a qua
excluderet̄ qñ h3 iura ita efficaciora ſicut illa perſona media.
Ita ꝓbat tex. in. d. l. eq̄ſſimū. vbi auus exiſtēs in tertio gradu
ſucceſſiōis excludit patrē q̄ dedit ſe in adoptiōe qui erat in pri
mo loco nec admittit̄ mater que ſcḋo loco vocabatur. ſed auus
qui patrē excludit aſſignat rōnē tex. q2 ēt ipſe ꝯ ſcriptos h̄rdes
bonoꝝ poſſeſſionē accipere ſolet. vñ q2 h3 iura ita efficacia ſi
cut mr̄ que habebat querelā. d. l. nā ⁊ ſi parentibus. Ideo vult
qḋ ius ſuū excluſionis auo cōſeruet̄. ⁊ ſic qḋ excluſerit ad ſui cō
modū nō ad cōmodū mr̄is. d. l. nā ⁊ ſi ſub cōditione. §. fi. ff. de
iniuſto ⁊ rup. teſt. ſecus. in. §. ſi ſit agnatus. q2 ibi pſona media
ſi mater h3 efficaciora ꝙ̄ agnatus: iō admittit̄ mater q2 agna
tus excludit patrē ita ⁊ in ꝓpoſito cū agnatus ex forma ſtatu
toꝝ ciuitatis Florētie habeat iura efficaciora ꝙ̄ amita cū eis
ſtatuta multum faueant vt ſupra demonſtratū fuit in p̄mis ex
cludūt ſororē vterinā. ⁊ nō excludunt̄ ab amita in hac perple
xitate q2 hn̄t iura efficaciora. Nā ſi excluderet̄ iterum amita ex
cluderet̄ a ſorore vterina. vñ in hac ꝑplexitate dicere debemus
qḋ agnatꝰ cōſeruet̄ in iure ſuo ⁊ excludat ad ſui cōmodū ꝑ tex.
in. d. l. equiſſimū. per quem vr̄ qḋ nr̄a determinari reſpectu ſo
roris vterine. vñ ī tanta difficultate intrepide iudex adherere
d3 huic pti tñ q2 nō eſt clarum qḋ agnat̄ excludant̄ ab amita:
im̄mo potius ſupra ꝯtrū appet q2 ſequendo hāc opi. inhere
mus menti ſtatutorum volentium fauere agnatis maſculis in
quacunq3 ſpecie ſucceſſiōis ꝓut ī prima difficultate latiſſime
demōſtratū fuit. ⁊ hec ꝓcederent qñ mater ⁊ ſoror in totum ex
cludent̄ a patruelibus: qḋ nō eſt in caſu nr̄o q2 nō excluduntur
in totū ſed reſeruata certa quarta pte ꝓut in ſtatuto diſponit̄
quo caſu iura patrueliū reddunt̄ valde clara vt ſtatim dicetur
in alio caſu. ¶ Quartus ⁊ vltimus caſus eſt qñ ille qui eſt re
motior me vel mecū in pari gradu excludit nō a tota ſucceſſio
ne: ſed a parte illū q̄ excludit me in totū. ⁊ hic eſt caſus noſter.
Nam patrueles q̄ ſūt remotiores amita excludunt matrem ⁊
ſororē vterinā nō in totū q2 excepta quarta que vterina exclu
dit amitā ī totū. ⁊ hoc caſu cōcludo intrepide qḋ amite nulla
h̄r ꝯſideratio ſed qḋ patrueles admittunt̄ excepta quarta ad
qua vocant̄ ⁊ mater ⁊ ſoror vterina. iſta cōcluſio declarat̄. Nā
ſi patrueles excluderent matrē in totū ex quo eſſet aperta via
⁊ cōmiſſum edictum excluſa matre amita eſſet in cōſideratiōe
ar. l. ſi poſt mortem. §. fi. cū ibi no. ff. de bonoꝝ poſ. cōtra ta. ⁊
eſſemus in illa ꝑplexitate. ⁊ hoc eſt qḋ voluit dicere tex. in. d. l.
eq̄ſſimū dū dicit. nā ſi mater excluſerit auū maiumiſſorē qui
patri anteponit̄ edicto p̄toris includere cōmiſſi nonē pōt defun
cti que cōmiſſio deſinit ſenatuſcōſulto locus eſſet ⁊ rurſus auus
vocabit̄. ¶ Sed in caſu nr̄o patrueles nō excludūt matrē vel
ſorores vterinas in totū ſed excepta quarta parte ꝓut in ſta
tuto. vñ cū ſuperſint mater ⁊ ſoror vterina in p̄mo loco que nō
excludunt̄ in totū ab aliqua pſona: amita non eſt in conſide
ratione. q2 ſibi obſtat ſoror vterina que ad aliquā ptē admittit̄
⁊ ſic excludit ⁊ amitā ⁊ ſecū admittit patruelem ex forma dicti
ſtatuti. Ita ꝯcluſio ex pluribus ꝓbat̄. ¶ Primo per tex. in. d.
l. ij. §. ſi ſit cōſanguinea. ꝑ quē p3 qḋ pſona que a nemie reperit̄
in totū excluſa admittat̄ excluſa illa pſona que ab ea excludit̄
in totū ꝓut eſt ibi pater. ⁊ admiſſa illa pſona que ſecum ſimul
ſuccedit ꝓut eſt mater. ita ī caſu nr̄o ſoror a nemine reperitur
in totum excluſa igit̄ admittit̄ excluſa amita que in totū ab ea
excludit̄ ⁊ admiſſo patruele que ſil' cū ea ſuccedit. ⁊ ſic p3 qḋ eo
dē modo dicta Barto. in. d. l. j. §. pe. ⁊ Bald. in. d. l. quicūq3. ⁊
Bald. in. d. l. ſi quis filiū. potius faciunt pro iſta opini. in caſu
noſtro ꝙ ꝯ. ⁊ hoc cōſiderauit prefatus doctor. d. Petrꝰ ꝓhilip
pus vbi. ſ. dicēs ſe ita cōſuluiſſe. ¶ Secūdo cōfirmo hāc opi.
per tex. in. d. §. ſi ſit cōſanguinea. iūcto tex. in. d. §. ſoror. inſtitu
ta ad tertul. nam in. §. ſi ſit cōſanguinea ſoror excludendo pa
trem admittit ſecū matrem. ſed in. §. ſoror. vbi admittit̄ ſimul
cū fratre ad portionē: ⁊ tñ in illa portiōe nō admittit ſecū ma
trē ⁊ hoc nō pōt eſſe ex alio niſi q2 ī. §. ſi ſit cōſanguinea. pr̄ ex
cludit̄ a ſorore in totū. vñ commiſſo edicto nō eſt mirū ſi mater
ſimul cū ſorore admittit̄: ſ3 in. §. ſoror. nō excludit fratrē. vnde
frater obſtat matri ⁊ ſic non eſt apta via matri. nā obſtat fr̄ in
caſu nr̄o. nā ſi patruelis excluderet mr̄em ſeu ſororē vterinā in
totū: tūc eſſet aperta via etiā amite ⁊ eſſemꝰ ī illa ꝑplexitate:
ſ3 ex quo patruelis nō excludit in totū ſ3 reſeruat̄ ꝓ aliqua por
tiōe ſucceſſio ſorori. iō nō eſt apta via amite. ⁊ ſic amita nō eſt
in cōſideratiōe. ¶ Tertio ꝓ iſta opi. eſt caſus in. l. fi. §. ſin autē.
C. ad tertul. vbi p3 ꝙ ſi pr̄ q̄ in totū excluderet matrē cōcurrit
cū fratre: ſed de iuris rigore excludat ēt matrē illo caſu tñ pie
tatis intuitu admittit ſecū etiā matrē: ⁊ ſic l3 in totū exclude
ret matrē qñ ſolꝰ ſuccederet tñ qñ ſuccedit ſimul cū illis q̄ ma
trē nō excludūt illā ſecū nō admittit ex pietate ſ3 de rigore: vt
ꝓbat tex. ibi. q2 p̄ris pſona interueniēs matris iura ſupare vr̄
oībꝰ pio aīo ꝓuidētes ⁊c. igit̄ p3 ꝙ nō eſſet fauor mr̄is ꝙ ipa
nō fuiſſet in ꝯſideratione ex quo pr̄ ꝓ aliqua pte admittebat̄
q̄ eā excludebat in totū. ¶ Quarto cōfirmat̄ iſta opi. ex his q̄
ponit Bar. in. l. j. §. pe. ff. de contra tab. vbi dicit ꝙ ſtāte ſtatu
to qḋ filia femina non ſuccedat ſtāte filio maſculo ſi filius ma
ſculus fuiſſet inſtitutꝰ in teſtō in re certa vel inter viuos rece
perit certū qḋ renūciando reſiduū cū iuramēto talis filiꝰ pin
de obſtat filie ⁊ eā excludit ac ſi in totū ſuccederet. ar. l. j. §. ad
uerſus. ff. ſi quid in fraudē patro. l3 ſi in totū renūciaſſet filia
nō excluderet vt ibi ꝑ eū. ergo in caſu nr̄o ex quo ſoror vterina
ꝓ aliqua pte admittit̄ obſtat amite ſeq̄ti in gradu ac ſi ī to
3 tū ſuccederet. ¶ Poſtremo cōfirmat̄ ex regula generali. †Nā
qui admittit̄ ad aliquā partē l3 minimā alteri partē facit. ⁊ ob
ſtat ac ſi in totū ſuccederet ꝓut eſt regula q̄ tradit̄ in. l. plane.
§. ſi duobꝰ. de leg. j. ⁊ in. l. hmōi. §. ſi titio. eo. tit. ⁊ ꝑ Bal. in. l. ſi
quis filiū. in prin. C. de ioffi. teſt. ⁊ Bal. in auth. nouiſſima. in fi.
eo. ti. ⁊ per doc. in. l. pater filiū. ff. de inoffi. teſta. ergo ex quo ſo
ror vterina admittit̄ ad partē ⁊ nō excludit̄ in totū a patrueli
bus ſequitur qḋ obſtat amite ⁊ partē facit adeo qḋ amita nō
eſt in cōſideratione. ⁊ ſic patrueles admittunt̄ excepta quarta
que reſeruat̄ ſorori vterine ⁊ ſic patrueles excludunt a reliquo
dictā ſororē in eorum fauorē iuxta tex. in. d. l. nam ⁊ ſi ſub cōdi
tione. §. fi. ⁊ iuxta mētē ſtatuentium vt fuit. ſ. demonſtratum.
⁊ hanc concluſionē in terminis noſtris puto veriſſimā quicq̄d
al's dixerim ⁊ ſ'm eam ſemper intrepide conſulerem ⁊ iudica
rem. Laus deo redemptori amen.

¶ Et in hoc conſilio continetur.

¶ Multipliciter probat̄ ꝙ preſcriptio in actionibꝰ perſonali
bus ꝓcedere pōt l3 debitor ſciat ſe debitorē. Item ꝙ exceptio
preſcriptionis impedit litis ingreſſum ⁊ per conſequēs impe
dit compromiſſum ⁊c.

¶ Conſilium. cciiij.

1 ¶ Statutū an poſſit inducere preſcriptionem.
2 Mala fides defuncti an noceat heredibus in p̄ſcriptionibꝰ.
3 Anima vnius non ligat animam alterius.
4 Interp̄tatio paſſiua nō pōt habere locū reſpectu iuris noui:
niſi ſuper eodē ſuper quo lex antiqua diſponit.
5 Exceptio preſcriptionis inducta ꝑ ſtatutum an impediat cō
promiſſum fieri ⁊ litis ingreſſum.

Dominus labia mea ape
riat ⁊ ſp̄ūſſanctus illuminet intellectū. Capiendo
primū conſultationis articulū videbat̄ primo aſpe
ctu dicendum ꝙ dictus Albertus nō poſſet ſe tueri exceptio
ne preſcriptionis. nam clarum videtur quod Laurentius ſcie
bat ſe eſſe debitorem ⁊ conſequenter nolendo videbatur eſſe
in mala fide ⁊ ſic non preſcribere: q2 quicquid ſit de iure ciuili
ſeruandum eſt ius canonicum vt per Jo. andr. in regula poſ
ſeſſor. de regulis iur. in. vj. de iure autem canonico nullo tem
1 pore potuiſſet preſcribere propter malam fidem. †nec ſtatutū
hoc caſu potuit contrarium diſponere vt concludit Bar. ⁊ ſe
quitur Bald. in. l. omnes populi. in. iij. q. principali. ff. de iuſti
tia ⁊ iure. ⁊ domi. Ant. in. c. fi. de preſcrip. vbi latiſſime diſpu
tando in effectu ita concludit Joan. de imo. ⁊ dominus An
tonius in ſua diſputatione que incipit Stāte ſtatuto munici
pali. ⁊ Ange. Imo. ⁊ Ro. in. l. ſequitur. §. ſi viam. ff. de vſuca
pionibus. Bal. in autenti. ad hec. in. vj. columna. C. de vſuris.
cum multis concordantiis relatis ꝑ declarantes ſe in quotis.

¶ Nec videbatur obstare qd nos non sumus in eo qui sciebat se esse debitorem. sed in eius heredibus qui pretẽdere potuerũt iustam causaz ignorantie. vt in. l. qui in alterius. ff. de reg. iur. ⁊ in. l. queq͂. ff. ad velle. ⁊ sic in eis potuit statutũ locũ habere.
2 qm ad hoc rñderi posse. vr qd † scientia ⁊ mala fides Laurentii principalis debitoris nocent eius heredibus. ⁊ cõsequenter dicto Alberto. vt in. l. cum heres. ff. de diversis ⁊ tẽporalibus pscrip. Cuius. l. dispõ procedere etiã vr de equitate canonico qcqd dixerit Dy. ⁊ qm hrs dñs exonerare tenet ꝯsciẽtiã defuncti. vt in. c. ex literis. ⁊ in. c. sup eo. de raptorib⁹. ⁊ ita cõcludũt do. Ant. ⁊ Abbas. in. c. si diligenti. de prescriptionibus. ⁊ do. Abbas. in. c. nihil. eo. ti. ⁊ Jo. de Imo. in. c. si eo. tit. Itẽ Bal. in auc. ad hec. C. de vsuris. ⁊ d. Ant. in. c. cũ de iurepatro. Idẽ Lud. consi. cxlix. ⁊ Pau. de cast. in. l. sequit. §. heres. ff. de vsucapionibus. ⁊ Abb. ꝯsil. xcviij. incipiẽ. Petitur inpresenti ⁊c. domi. Alexã. preceptor meus in. l. põponius. §. cum qui. ff. de acqui. pos. ⁊ ita dicit se cõsuluisse ⁊ hec videbant cõsultationẽ difficultare. ¶ Quib⁹ tñ nõ obstantib⁹ ꝯtrariã sñiam veriorez existimo esse qd imo in casu nostro dictus Albertus possit se tueri exceptione pscriptionis ex pluribus. ¶ Primo tenẽdo simpliciter qd dictũ statutũ procedat cũ scientia rei aliene prout tenuit Bar. in. l. sequit. §. si viaz. ff. de vsucapionibus. ⁊ in plerisq͂ aliis locis. ⁊ Inno. in. c. cura. de iurepatronatus. ⁊ in. d. c. si diligenti. de prescriptionibus. ⁊ Bal. in sua disputatione que incipit statuto cavetur qd fenerator. ⁊ in. c. si quis p xxx. si de feu. fuerit cõtrover. ⁊ in. l. nõ dubiũ. C. de legibus. cũ cõcordantiis. ¶ Secundo ꝓbatur ex theorica quã ponit do. Abbas concordando opi. in. c. qd clericis in pe. colũ. de foro compe. vbi cõcludit qd aut debitor tenebat offerre debitũ creditori: ⁊ tunc qz fuit ĩ culpa prescriptio ei nõ valuit. fuit enim tunc causata prescriptio quasi ex facto ⁊ negligentia ipsius debitoris. ⁊ sic non potuit prescribere per rationem text⁹. in. d. c. fi. de prescrip. ¶ Aut debitor non tenebat offerre sed creditor tenebatur ire ad domum debitoris. vt qz erant diversi fori vel eiusdem: sed debitũ erat purũ iuxta notat. ff. de cõsti. pe. ⁊ tũc procedat alia opi. qd ꝓcedat prescriptio qm hoc casu in nulla culpa repit debitor sed pscriptio prorsus fuit inducta ex sola negligentia nõ petentis. ⁊ idẽ dicit do. Abb. in. c. ecclesie sancte Marie. de cõstitutionibus. ⁊ hic est casus noster cũ debitũ esset purũ ⁊ debitor nõ tenebat offerre. ¶ Tertio cõfirmat ex alia theorica dñi Abbatis in. c. fi. de prescrip. vbi cõcordãdo opinionẽ dicit quasi in effectu illud idem qd dixerat in. d. c. qd clericis. sed latius ⁊ notabilius loquit. vñ cõcludit qd aut reperitur culpa vel peccatũ respectu prescribẽtis. ⁊ tũc nõ ꝓcedit. puta si iuravit solvere si interpellatur ab hoĩe vel a die si nõ soluit si potentia vel malitia egi vt nõ solverẽ. ꝑ id qd hr in. d. c. fi. aut debitor nõ reperit in aliqua culpa: qz debitum erat purũ ⁊ nõ distulit solvere malitiose: ⁊ tunc prescribit. allegat ad hoc Hostiẽ. in summa in ti. de prescrip. §. que res. vbi dicit qd non requirit qd debitor credat se non esse debitorẽ immo quãtũcũq͂ sciat prescribit: qz in istis oritur obligatio a principio ex consensu partiũ. l. sicut. C. de act. ⁊ obligationibus. vnde si nõ soluo nõ p hoc sum in mala fide sen pctõ: qz ex quo tu non petis ꝓbabilr presumere possum ꝙ vel tu vis remittere vl maiorẽ gratiã in expectando facere. ar. ei⁹ qd hr in. c. j. de cõmodato. ⁊ si stas per tm̃ tempus ꝙ prescriptio completur potius est tũc negligentie tue imputandum ꝙ facto meo. ⁊ hanc opinionem sequit genitor meus in. d. c. fi. fm quam alias consuluit cũ pluribus docto. ¶ Quarto eadẽ opi. confirmatur in casu nr̃o qm lz de iure civili mala fides defuncti noceat heredi: vt in. d. l. cũ heres. non procedit de equitate canonica. ita voluit nota. Dy. in. d. c. fi. de reg. iur. in. vj. Et tenẽt Barto. ⁊ Cuma. in. d. l. cum heres. ⁊ Bar. in. l. vitia. C. de acquir. posses. ⁊ Cy. ⁊ Bart. in. l. nihil. C. ꝑ herede. qz lex canonica tm̃ considerat bonã vel malã fidẽ prescribentis. Idẽ tz Jo. de imo. in. c. illud. de pscri. ⁊ Jo. de imo. in. l. sequit. §. heres. ff. de vsucapio. ⁊ Pau. de castro in consi. cclxxxviij. incipiente. visa suprascripta facti narratione. ¶ Quinto cõfirmant premissa. nã aliqñ sum⁹ in prescriptione. x. vel. xx. annoꝝ. ⁊ tunc ꝓcedit tex. in. d. l. cũ heres ẽt de equitate canonica fm multos quos. s. retuli. venit eñi ius canonicum ad restringendũ ius civile in materia prescriptionis vñ nõ dz operari ampliationẽ. l. legata inutiliter. ff. de adimẽ. lega. vt dicunt do. Pau. ⁊ Moder. in. d. l. pomponius. §. cum quis. ⁊ isto casu ꝓcedere põt opi. tenẽtiũ cõtra. Aliquando et scdo sum⁹ in prescriptione. xxx. annoꝝ. ⁊ tũc secus est dicẽdũ quod mala fides autoris nõ nocet vniversali successori. tex. est in. d. l. cum heres. que loquit in prescriptione lõgi tpis q̃ ꝓcedit cũ titu. vñ cũ heres vtat adminiculo defuncti ideo nocet d. §. cũ quis. secus aũt est in prescript. lõgissimi tpis in qua nõ erat opus adminiculo: ⁊ que nõ erat cognita de iure. ffoꝝ. ⁊ ita ꝯcludit lad. d. l. cũ heres. in aut. mala fides. C. de prescript. lõgi tpis. ⁊ Bal. in. d. l. nihil. C. ꝑ herede. ⁊ est de mente Bar. in. d.

l. pomponius. §. cũ quis. vbi ita tenẽt Pau. de cast. Roma. et cõiter Moder. s. qd. d. l. cũ heres. nõ procedit in prescrip. lõgissimi tpis q̃ ꝓcedit sine titu. l. nõ solũ. ⁊ ibi glo. ff. ex quib⁹ can. maiores. ⁊ eandẽ opi. tz Bald. in. l. cũ q. §. ⁊ in hac. ⁊ in. l. si ergo. §. pact⁹. ff. de pub. Istud etiã elegãter declarat Jo. andr. in regula cum quis. de reg. iu. in. vj. vbi dicit ꝙ textus in. d. l. cum heres. ꝓcedit in prescriptione lõgi tpis q̃ ꝓcedit cũ titulo: qz si autor noster habuit iustũ titulũ. ⁊ sic iustã cãm pscribẽdi nõ prescripsit: ita nec heres qz eodẽ nitit iure: sed in pscriptiõe lõgissi. in qua nullus requirit titul⁹ nõ ꝓcedit qz vtit iure ꝓprio ⁊ bona vel mala fides q̃ sunt facti nõ trãseunt in heredes. Ad hoc. l. cũ heredes. ff. de acqr. pos. bene facit ꝓ eo glo. in. c. ij. de iuramẽto calum. li. vj. ⁊ ibi Dñicus vult ꝙ lz heres ⁊ defunct⁹
3 censeant eadem persona tñ diverse sunt anime ⁊ qd ligat animam † anima vnius non ligat animam alterius. ex quibus concluditur fm cõem opinionem quã etiã tenẽt cõiter Mod. ꝙ dispõ dicte. l. cũ heres. nõ hz locũ in prescriptiõe longissimi temporis in qua leges civiles nõ considerant bonã vel malã fidẽ vt in. l. sicut. ⁊ in. l. oẽs. C. de prescrip. xxx. ann. vnde non cadebat ibi fictio ad impediendã prescriptionẽ si nõ de iure civili. igitur minus de equitate canonica vt patet ex his que dicit Bar. in. d. l. cũ heres. post Dy. ⁊ Bar. in. d. autẽtica mala fide. nõ eñi cadit ampliatio prescriptionis in ista. sicut caderet in prescriptione longi temporis vt supra dixi. ¶ Confirmatur. nam dum iura canonica volunt quod non ꝓcedat prescriptio cum mala fide: intelligi dz de mala fide vera non de ficta. ita probat tex. in. l. illud. §. j. ff. de petitione hereditatis fm Bar. in. l. sed si. l. §. de eo. ff. de peti. heredi. bñ facit tex. in. l. preterea ff. de rei vend. ⁊ ita ẽt tz dñs Antoni. i. d. c. si diligenti. scilicet qd lex canonica intelligi dz de mala fide vera ⁊ nõ ficta. ⁊ sic sequitur qd lz Ang. in. d. §. partem dixerit qd opi. Dy. servari dz in terris ecclesie nõ in terris imperialib⁹: tñ in prescriptiõe lõgissimi temporis ex quo cõclusio ꝓcedit vtroq͂ iure: idẽ dicendum est in vtroq͂ foro. ⁊ ita tz Jo. de imo. in. d. l. sequit. §. hrs ⁊ Pau. Roma. ⁊ cõiter Moderni. in. d. §. cum quis. ⁊ hoc qd dicimus in prescriptione longissimi temporis locũ habeat in prescript. psonaliũ restricta per statutũ ad minus tempus: fm Bald. per illum tex. in. l. fi. C. de temporibus in integrũ restit. petende qz subrogatur in locũ prescriptionis legalis. ⁊ est eadem ratio in materia de qua agimus ex quo nullus requirit titulus. sed qz in prescriptione ẽt. xxx. annoꝝ ꝯtrium tenẽt dñs Anto. ⁊ Abbas in. d. c. si diligẽti. ⁊ imo. in. d. c. fi. ⁊ dominus Alex. in. d. §. cum quis. est advertendũ qd dominus Abb. monetur. quia de iure civili heres est successor vitiorum defuncti d. l. cum heres. ergo mala fides que nocet de iure canonico defuncto ĩ omni prescriptione nocebit heredi quasi ius canonicum recipiat interpretationem passiuam a iure civili. ꝑ id qd habet in. l. j. §. lex falcidia. ff. ad legem falcidiã. ¶ Sed ad hoc respondeo tenendo ꝯtriam opinionem que vr magis cõis qd. l. cum heres. procedit qñ heres vtitur adminiculo defuncti. als secus fm Bar. ibi. ⁊ Jo. and. in. d. regula cum quis ⁊ sic cessat
4 d. interpretatio. ¶ Vel respõdetur secũdo ꝙ † interpretatio passiua nõ potest habere locum respectu iuris novi: nisi super eodem super quo lex antiqua disponit q̃ trahit ad novã gratia; exẽpli leges veteres que loquunt de testamẽtis trahũtur ad legem novã. i. ad. l. falcidiã. que loquitur aliquid de testamentis. d. §. lex falcidia. sed in casu nostro ius civile nõ inducit malam fidẽ fictã in psona heredis que impediat prescriptionem simpliciter: sz solũ in prescriptione. x. vel. xx. annoꝝ. q̃ solũ erat cognita de iure ffoꝝ. fm gl. in. l. iuli. ff. ex quibus causis maiores. ⁊ in. l. qui occidit. ff. ad. l. aquiliam. dñs aũt Anto. Abb. ⁊ alij idem tenentes movẽtur illa potissima ratione: qz heres tenetur exonerare conscientiam defuncti: vt in. c. fin. de sepultu. sed tenendo aliam opinionem alias per doctores consulentes pro hac parte consultum fuit ꝙ dicta ratio procederet in prescriptione longi temporis que cum titulo procedit in terminis. d. l. cum heres. nõ antẽ longissimi tpis: qm lex canonica in materia prescriptionis procedit tñ restringendo prescriptionem inductam a iure civili cum mala fide: nõ autem ampliando ius civile vt ẽt cũ bona fide nõ procedat prescriptio in herede qñ defunct⁹ fuit in bona fide: nec ĩ hoc ius canonicũ iuri civili cõtrariari reperitur. l. sancimus. C. de testa. cũ similib⁹. ¶ Vel secũdo respõdẽdum est ꝙ heres prescribendo dicit cõsciẽtiam defuncti exonerasse: cũ prescriptio quãtum ad imputandam culpam ei ꝯtra quẽ prescribitur habeat effectũ solutiõis. casus est in. l. si pupillus. ⁊ ibi Bart. ff. de admi. tuto. et ita respõdet insignis preceptor meus do. Aretinus in. d. §. cũ quis. vbi hãc opi. sequit. ⁊ fm hanc opinionem prescriptionis longissimi temporis consuluit genitor meus in cõsilio quod incipit do. Confes. ⁊ subscripserunt se plures doctores Perusini. ⁊ ita pleriq͂ Moder. in. d. §. cum quis. referunt per solennes doctores cõsultum fuisse. ¶ Sexto ⁊ vltimo monet qm opinio

opinio do.Ant. ⁊ sequaciũ loquunt in prescriptione rerũ im-
mobiliũ que ꝓscribunt cũ titulo lõgo tempore ⁊ sine titulo tpe
longissimo. vnde volunt qd heres teneat restituere ⁊ exonerare
cõscientiã defuncti qui rem alienã mala fide possidebat. ꝑ not.
in.d.c.fi.de sepultu. ⁊ in.d.c.sup eo.de rapto. Nõ aũt loquunt
qñ agimus de ꝓscribendis actionib⁹ ꝑsonalib⁹: maxime ab eo
qui non tenebat debitũ offerre: qd pz: nam dñs Abb. in. d.c.
qd clericis. ⁊ in.d.c.fi.tenet qd ipsemet debitor posset ergo hoc
verum nõ negasset in herede. ⁊ pz etiã qr dicũt qd heres tenet
restituere ⁊ exonerare cõscientiã defuncti ⁊ sic loquunt in pos-
sidẽte res alienas in quib⁹ cadit restitutio. vñ in hoc casu puto
indubitanter ꝓcedere hanc opinionẽ nec prefati doctores con
tradicũt. ꝓbat ista opinio: qr vt dicit Ho. quẽ sequit dñs Abb.
licet aliquis sciat se esse debitorẽ tñ per hoc nõ est in mala fide
si nõ soluit qr credere põt qd creditor ad minus ex gratia non
petat. secus in possidẽte iniuste rem alienã qr lex ꝓsumit quod
inuito dño illã possideat. l. qui vas. §. vetare. ff. de fur. vnde non
potest dici qd defunctus fuerit in mala fide vel qd habuerit cõ
scientiam lesam. ⁊ sic nõ habet locũ dicta opinio. d. Ant. ¶ Se
cundo nõ est dubiũ qd etiam respectu defuncti si vixisset: multe
sunt opiniones an eius scientia impediat prescriptionẽ. Igi-
tur lz opinio qd nõ procedat esset verior: tñ potuit defunct⁹ du
ctus errore iuris cõtrariũ credere qd eo non petente ꝓscriberet
arg. gl. no. in. c. cum dilectus. cum ibi no. de cõsuetudine. vñ nõ
probatur cõcludẽter qd fuerit in mala fide: qr nõ ꝓbat hoc esse
l. nõ hoc. C. vnde cognati. c. in presentia. de ꝓbatio. ⁊ si dicas er-
ror iuris nõ prodest ad ꝓscriptionẽ. ¶ Respõdeo nisi sit ꝓbabi
lis. vt in. d.c. cũ dilect⁹. ⁊ ꝑ Jmo. in. c. ad apostolice. de donatio.
¶ Preterea satis est qd in materia nostra dispositio. d. l. cum
heres. cum materia. locũ hz qñ defunctus est in mala fide vera:
non quãdo est in presumpta causata ab ignorantia iuris ⁊ illa
nõ nocet heredi. Ita voluit notabiliter glo. in. l. tutor rerum. in
glo. fi. magna. ff. de admi. tu. quam sequitur ⁊ commendat dñs
Pau. in. l. nunquam. ff. de vsucap. ⁊ illam sequitur do. Alex. et
dicit etiam singulariter in. d. §. cum quis. ⁊ est hoc concludens
fundamentum in materia. ¶ Tertio qr si prescriptio in negli-
gentia non petentis succedit loco solutionis vt per Bar. in. d.
l. si pupillus. ⁊ maxime in ista prescriptione que procedit ex me
ra negligentia secundũ Are. in. d. §. cum quis. sequitur qd nul-
lam cõscientiam exonerare tenetur. ex quibus omnibus cõclu-
do qd dictus Albertus põt se defendere exceptione ꝓbatiõis.
5 ¶ Circa secundam difficultatem breuiter concludo † qd dicta
exceptio prescriptionis inducta per statutum impedit cõpro-
missum fieri. ista cõclusio ꝓbatur. omnis exceptio que impedit
litis ingressum impedit cõpromissum. ita dicit Bal. in. l. pe. ff.
de his qui sunt sui vel alie. iur. ⁊ Bal. Sal. Ang. ⁊ Mod. in. l.
fratris. C. de trãsac. ⁊ ita sepius ⁊ consultum ⁊ obtentum vidi.
sed exceptio ꝓscriptiõis de qua agimus est huiusmodi igit ⁊c.
quod sit huiusmodi patet. ¶ Primo qr exceptio prescriptiõis
dicitur de impedientibus litis ingressum. vt in. l. fi. ⁊ ibi Bar.
⁊ Ang. ff. ꝓ suo. ⁊ no. Bal. in. l. si is qui. C. ne de statu defuncto-
rum. ⁊ Bal. in aut. nisi tricennale. C. de bonis maternis. ¶ Se-
cundo qr statutũ vult qd iudex nõ reddat rationẽ ⁊ sic denegat
audiẽtiã obstante tali exceptione. igitur dicitur impedire litis
ingressum ꝭm Ja. bu. in. l. eleganter. §. si post. ff. de cõdi. indebi.
⁊ Bal. in. l. postq̃ litis. C. de pac. ⁊ hoc est solidissimũ fundamẽ-
tum ad victoriam. Laus deo.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ Quando statutum concedit capturam de facto non tollitur
beneficium cessionis his. Sed si statutum virtute instrumenti
concedit capturam de facto ⁊ qd nõ relaxetur donec soluat tol-
litur dictum beneficium ⁊c.

¶ Consilium.cciiij.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussantus illuminet intellectũ. ¶ In pre-
senti consultatione difficultatem faciebat qr de iure
cõmuni carcerato competit beneficium cessionis bonorum. l. j.
⁊ per totum. C. qui bonis cedere possunt. Nec videbatur obsta
ri statutũ sub rub. de executio. ⁊ summarie ratione reddẽda con
tra obligatum per publicũ instrumentũ ⁊c. quo disponit quod
virtute instrumenti publici quis ponat in carcerib⁹ ⁊ detineat
q̃diu soluerit: qr statutum non denegat beneficium cessionis.
Nam vt inquit Bal. in. l. j. C. qui bonis cede. possunt. stante sta-
tuto qd debitor virtute instrumenti de facto carceretur: tamen
debet recipere interpretationem passiuam a iure communi nisi
cesserit bonis. ar. gl. in. l. fi. §. in computatione. C. de iure delibe.
⁊ hanc decisionem sequitur Pet. de ancha. in repetitio. c. j. de
constitutio. in materia interpretationis passiue. ¶ Sed his nõ
obstantibus contrariã opinionem veriorem existimo qd immo
nõ admittatur cessio bonorum propter statutũ de quo agim⁹.
Nam alias in. l. alias. §. elegãter. ff. sol. ma. considerabam quod
aliquando statutum simpliciter concedit capturã de facto ⁊ nõ
procedit vlterius. ⁊ tunc dicebam procedere opi. Bal. quia sta-
tutum nihil circa detentionem vel extractionẽ capti disponit.
⁊ sic succedit ius commune qd hoc nõ vetat ad hoc gl. in. l. vt li-
beris. in verbo. Nec leo vetat. C. de colla. Ad idem gl. contra. in
c. cupiẽtes. §. qd si per. xx. de elec. in. vj. ¶ Aliqñ ⁊ secundo statu-
tum vlterius ꝓcedit qd captus detineat ⁊ sic nõ relaxetur do-
nec soluerit. ⁊ tũc non potest cedere bonis: qr statutũ ꝓhibet re-
laxationẽ prout est in casu nostro qd vult qd detineat q̃diu sol-
uerit. ita decidit no. Ang. in. l. is qui bonis. ff. de cessione bono-
rum dicens qd eo presidẽte fuit iudicatũ Perusij. idem voluit
Ang. in. l. nemo carcerem. C. de exac. tribu. li. x. Idem Ange. in
d. §. eleganter. ⁊ sequitur ibi Pau. de cast. dicens qd ita iudica
tum fuit in questione de facto in ciuitate Floren. ⁊ ita sequutũ
fuit. ¶ Confirmatur ista opinio. qr illa verba quod detineatur
q̃diu soluerit excludunt alias exceptiones preter illam solutio-
nis igitur censetur exclusa omnis illa exceptio q̃ cõpeteret ex be
neficio iuris cõis non alia que cõpeteret ex beneficio statutorũ
ꝭm Bar. in. l. j. §. patrui. ff. qd vi aut clam. ergo cum beneficium
cessionis cõcedatur a iure cõi nõ ex capite alterius statuti censet
exclusum. ¶ Preterea ex quo statutum nõ vult qd extrahatur
nisi soluat. patet qd non vult detentionem ⁊ sic executionem im
pediri siue tolli nisi solutũ sit quo casu qñ statutũ vult executio-
nem ꝓcedere ⁊ non impediri exceptionẽ nõ põt beneficiũ cessio
nis implorari ⁊ opponi. ita voluit notabiliter Bar. in. l. si filius
ff. qd cũ eo. ⁊ sequitur ibi Pau. de ca. ¶ Cõfirmatur postremo
eadem cõclusio. Nam statutum simul determinat qd si captus
teneatur aliquid facere detineri dz quãdiu fecerit. sed obligat⁹
ad factum nõ potest cedere bonis ꝭm Cy. ⁊ cõiter doct. in. l. j. C.
qui bonis cedere possunt. Igitur idem voluit statutum in ob-
ligato ad dandũ ⁊ soluendũ: qr qñ statutũ simul duo determi-
nat censetur illa equaliter determinare. l. iam hoc iure. ff. de vul
ga. ⁊ pupil. ⁊ in. l. si legatarius. §. j. ⁊ ibi Bart. notabiliter. ff. de
lega. iij. ¶ Ex quibus omnibus cõcludo qd talis captus nõ po
test bonis cedere. Laus deo ⁊c.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ Plene hic discutitur per rationes nonnullas an libris ca-
tasti ⁊ estimi fides detur quo ad dominum ⁊ possessionem ma-
xime in antiquis.

¶ Consilium.ccv.

1 ☞ Traditio possessionis an probetur per instrumenta.
2 Libris publicis an credatur.
3 Dominia probentur per indicia et famam.
4 Facta antiqua ex quibus probentur.
5 Possessio an probetur per instrumentum locationis et perce-
ptionis fructuum.
6 Possidendi omne exercitium per instrumentum probari põt.

Dominus labia mea ape-
riat et spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Diffi-
cultas presentis cõsultationis potissime ab eo depẽ-
det nunquid si res aliqua reperitur posita ad catastum alicui⁹
aliquo tempore pro eo tempore illi⁹ rei probetur possessio illi⁹
ad cuius Catastum posita reperitur. In qua difficultate ex plu
1 ribus videbatur qd possessio nullo modo probaret. ¶ † Prĩo
licet enim traditio possessionis probari possit per instrumenta
confecta super ipsa re tempore traditionis. l. non idcirco. ⁊ ibi
Bald. C. de fide instrumen. ⁊ in. l. j. C. de suffra. ⁊ in. c. ij. de con-
suetudine: tamen per instrumenta possessio non videtur posse
probari iuxta not. per Barto. ⁊ docto. in. l. predia. ff. de acqui-
ren. possessio. ⁊ per Bart. ⁊ Bald. in. l. edicto. ad fin. C. de edic.
diui. adri. tollen. ⁊ gl. ⁊ docto. in. c. cum nobis. extra de prescri.
¶ Confirmatur hoc fundamentum ratione. possessio enim est
animi ⁊ facti. l. iij. in princip. ⁊ ibi no. ff. de acquiren. possessione
et oportet quod sit tale factum ex quo resultet possessio. iuxta
nota. in. l. titia. ff. de solutio. ⁊ per Bald. in. l. iij. C. finium regun
dorum. ⁊ in. c. ij. de consuetudine. eius autem cognitio est iudi-
cis non tabellionis qui de his que sensu nõ iudicio intellectus
instrumentum conficere potest super quibus testificari posset
iuxta nota. per Baldum in. l. neq; natales. C. de probatio-
nibus. ⁊ in. l. j. C. de confessis. ⁊ Federicus de senis consilio
cclxxvij. ¶ Secundo ista conclusio probari videtur: nam li-
cet dici posset per instrumenta seu librum catasti possessio-
nem probari tamen hoc catastum est inter alios confectum

inter fiscum et preualentes ibi descriptos. ergo res tanquam
inter alios acta aliis preiudicare non videtur. Nec contra
alios probare .l.si quis ex argentariis.§. pertinere .ff. de eden-
do.ita videtur sentire Bald.dicta iura in rubrica.C.de fide in-
strumentorum.facit.l.sepe cum ibi no.per Bart.ff. de reg.iur.
et quod habetur in.l.fina.ff.de interrogatio.actio. ⁊ in.c. cau-
sanq;.extra de testibus.¶ Tertio eadem conclusio probari dr
in.l.quo quisq;.ff.de acquiren.rerum dominio.⁊ in.l. solenni-
bus.C.de rei vendi.⁊ in.l.si functiões.⁊ in.l. censualis.C.de do
na.vbi expresse probari vr ꝙ per extimum vel solutionem cen-
sus aduersario nihil noceat qui de iure suo docere et obtinere
possit eo nõ obstante ad idem.l.forma.§.sed ego.ff.de censi.igi-
tur dicta iura indistincte loquentia in dñio pari rõne vendicãt
sibi locũ in possessione cum dicatur aduersario non preiudica-
re magnũ aut est fieret preiudicium si possessio ꝓbaretur vt in
§.cõmodũ insti.de interdictis.Nam si aliud diceremus de faci
li quilibet posset sibi in extimo vel catasto aliquã rem ponere.⁊
ita eius possessionem probare ad preiudicium tertii.qδ non est
dicendum attento etiã qδ fit parte non citata ideo nemini vide
tur preiudicare posse neq; in dominio neq; in possessione.argu
men.l.de vnoquoq;.ff.de re iudica.⁊ malitiis hominum obuiã
dum est.l.in feudo.ff.de rei vendi.Concludi ergo videt qδ non
probet nisi in fauorẽ fisci collectam exigentis.¶ Quarto confir
mat per tex.nota.in.l.si pater.C.de actio.emptio.per quem tex.
ibi hoc expresse firmat Bal.dicens per illum tex.extimũ ciuita
tis nõ probare dominium vel possessionẽ.⁊ sic Bal.qui magne
est autoritatis hoc decidit idem decidit Bal.in.l.quidã in suo
ff.de conditio.instit.¶ Quinto ad idem facit.Nam ꝓbatio de
necessitate dz concludere.l.neq; natales.C.de ꝓbationi.capitu
la in presentia.extra eod.titulo sed non sequitur positum fuit
in extimo igit possidebat eo tẽpore qr potuit poni ad simplicẽ
assertionẽ illius cui describitur hoc enim sufficit fisco qδ ab eo
collectas exigere possit pro rebus eius voluntate descriptis.vn
de non debet probare contra alios dñium vel possessionem qr
talis ꝓbatio nõ est cõcludens.¶ Sexto cõprobatur per text.in
l.cura.C.de omni agro deserto lib.xi.vbi ita demũ talis descri-
ptio probat si solute sunt functiones.⁊ ille ꝫ quem ꝓducitur ta
li descriptioni ꝯsensit seu tollerauit pro suis describi que oĩa co
pulatiue videtur requiri.⁊ sic vr qδ requiratur oĩum cõcursus.
iuxta.l.si heredi plures.ff.de condi.insti.⁊.l.si qs ita stipulatus.
ff.de ver.obli.vnde a cõtrario sensu oĩbus his nõ ꝯcurrentibus
seu aliquo deficiente non vr qδ aliquis ex tali descriptione se iu
uare possit.In contrariam vero partem.qδ immo probet pos-
sessio eius temporis quo res fuit posita in extimo multipliciter
ostenditur.¶ Primo ex theorica Bar.in.l.decẽ.ff.de ver.obli.
quã ibi ad hoc oẽs sequi videtur vbi qδ ad ꝓbandũ quem esse
vel non esse soluendo sufficit ostendere extimũ ciuitatis ex quo
constabit quot bona habeat ⁊ asserenti contrarium incumbit
onus ꝓbandi in aduersariũ.⁊ licet Bar.⁊ Inno.mordeãt Bal.
qr non sequit tunc habebat illa non plura hodie nõ habet plu-
ra cum quilibet presumat in futurũ ditari iuxta.l. si defunctis
C.arbi.tutele.tñ quantum ad hoc qδ extimũ probet statum seu
bona alicuius eo tempore saltim presumptiue nullus videt re-
probare.⁊ tamen Bar.loquit inter priuatos.⁊ maxime ꝓcedit
si non ostenditur qδ eo tempore alius soluerit functiões per.d.
l.si functiões.⁊.l.cẽsualis.C.de dona.l.si pater.C.de actio.emp.
¶ Secundo hoc idem ꝓbatur ex his que notat do. Abb. in.c.
cum causam extra de proba.vbi post alios canonistas cõcludit
qδ si sunt libri antiqui quib9 cõiter fides adhibeat ⁊ sunt in lo-
co publico conseruati in quo solent scripture autoritate conser
uari qδ huiusmodi libris etiam vbi agit de magno preiudicio
2 fides ad plenam probationem adhibetur.† lz si tales libri non
essent sub publica custodia conseruati facerẽt presumptionem
⁊ adminiculum.⁊ pro hoc tex.in.c.ad audientiam.de prescrip.
hoc idem voluit Bal.in.l.exẽplo.C.de ꝓba.⁊ in rub.de fi.instr.
in pe.col.ver.quintũ supplementũ.⁊ sic vr qδ tales libri ita cu-
stoditi ꝓbent dñium ⁊ possessionẽ.⁊ ita etiã voluit Spec. in ti.
de instru.edic.§.nunc dicendũ.ver.vi.facit lex cum glo.in.c.per
uenit.xxx.q.i.⁊ in aut.ad hec.C.de fi.instr.¶ Tertio ꝓbat. Nã
qñ libri sunt ab illis confecti qui ex publico ad eos conficiẽdos
sunt ꝓpositi tales libri ꝓbãt rõnem cõmissionis ⁊ publici offi-
cii lz cõficiẽs nõ sit publica ꝑsona.ita no. Bar.in.l.quedã.§.nũ-
mularios.ff.de edendo.⁊ Bald.⁊ in rub.C.de fide instru.⁊ do.
Abb.in.c.qm̃ contra.de ꝓba.⁊ qδ ibi no.Inn.facit tex.in.l.i. si
mensor fal.mo.dixerit.⁊ in.d.c.ad audientiã.sz huiusmodi libri
fuerunt confecti ex publica commissione igitur ⁊c. ¶ Quarto
optime ad ꝓpositũ ꝯferunt que nõ ponit Bal.in.l.cũ super.C.
de rei vendi.⁊ in.l.cõuenticulam.C.de epis.⁊ cle.⁊ in.c. cũ cau-
sam de iura.calũ. Cõcludit enim Bal.in.d.l.cũ sup qδ facta an-
3 tiqua ꝓbant per indicia ⁊ famam.⁊ sic vult ꝙ † etiã dominia
probant per indicia ⁊ famam.Nam eiusmodi antiquoꝝ factoꝝ
vera directa ⁊ concludens ꝓbatio haberi nõ põt:ideo admitti
tur illa ꝓbatio per indicia que haberi põt ꝓpter difficultatem.
Ad hoc qδ no. Inno.in.c.veniens.de ver.sig.vñ in factis multũ
antiquis admittit testimoniũ de auditu ⁊ de auditu auditus.
vt no.glo.⁊ doc.in.l.si arbiter.ff.de proba.⁊ Bal.in.d.l. cõuen-
ticulam.⁊ Inn.in.d.c.veniẽs.⁊ Spe.in ti. de ꝓba.§.i.ver.vlti.
queritur.⁊ ver.breuiter autem.⁊ glo.in.c.i.de prescriptio. li.vi.
4 igitur † in factis antiquis debet talis probatio per catastum ad
mitti.vnde si ad probationẽ dominii inditia fortius ad ꝓbatio
nem possessionis.als si non nisi per testes probaret possessio lex
fuisset defectiua ⁊ ꝓbationis facultatem angustasset cõtra.l.qm̃
multi.C.de hereticis.¶ Quinto facit arguendo a cõiter accidẽ
tibus qδ est validũ in materia ꝓbationis iuxta.l. neq; natales
C.de ꝓba.⁊ per Bar.in.l.qδ ad pñs.C. de murilegulis.lib.xi.⁊
per Bal.in.l.cõuenticulam.sed cõiter accidit qδ ille qui hz rem
⁊ possidet.facit se describi ⁊ bona ab eo possessa in extimo ad
subeunda onera ciuitatis ⁊ collectas:non aũt illi qui nõ possi-
dent:immo cõiter aufugiunt talia onera quantũ pñt.auf.sed ⁊
periculũ.C.si sine censu vel reli.igit credendũ est bona esse descri
pta in catasto dñi ⁊ possessoris rei.⁊ nõ alterius qr nõ est ꝑsum-
ptio qδ aliqs velit se onerare ꝓ bonis que nõ possidet ⁊ nõ suis
⁊ suum iactare.l.cũ de indebito.ff.de ꝓba.cum simi. ¶ Sexto
confirmat qr lz dici posset qδ in fraudẽ quis potuisset facere po
ni bona aliena pro se nõ possessa ad catastũ suũ tñ hoc nõ est ꝑ-
sumendũ sed potius qδ ad instantiã dñi ⁊ possessoris sine frau-
de res fuerit in catasto posita.l.merito.ff.pro socio. Item id qδ
factũ reperit ꝑsumit ab eo factũ qδ facere tenebat.l.cũ seruus.⁊
ibi Bar.⁊ doc.ff.de ver.ob.sed onus soluendi collectas spectat
ad possessores.l.fi.C.si sine censu.vel reli.igit ad eoꝝ instantiam
factũ presumit sine fraude vel dolo.¶ Septimo ꝓbat nã onus
soluẽdi collectas ꝓpter qδ fiunt catasta spectat ad possessores.
l.i.⁊.l.ꝓ locis.C.de annu.⁊ tribu.li x.⁊.l.oẽs.C. si sine censu.vel
reliquis.vñ descriptis in catasto est exigẽda qr ꝑsumit possidere
vt vr no.Bart.in.l.hi penes.C.de agri.⁊ censi.lib.xi.si enim ex
descriptiõe nõ presumeret possidere nõ esset exactio fundata vt
notat Bar.in.d.l.hi penes.igitur ꝑsumunt descripti possidere
et hoc multum facit.⁊ licet Bald.in.l.fina.C.si sine censu.vel re
li.dicat quod ille est exigendus qui possidet licet alius sit descri
ptus:hoc est verũ qñ constaret aliũ possidere quã descriptum se
cus vbi non constaret.¶ Octauo ꝓbatur ex eo qδ notat Bar.
in.l.si fundus.C.de prediis nauiculariorũ.lib.xi.vbi voluit va-
lorẽ rei ꝓbari per extimũ vel catastũ ciuitatis plene. ⁊ hãc opi.
sequit Bal.in.l.ii.C.de rescin.vendi.⁊ sic pz qδ est magne fidei
⁊ autoritatis cũ etiã ꝓbet rei extimationẽ.igit ꝓbant alia sine
quibus descriptio inefficax extitisset.Nam si possessio non ꝓba
retur nõ posset exigi descriptio.Igit possessio tanq̃ necessariũ
antecedens ꝓbata videtur ⁊ presertim in antiquis vt dictũ est.
¶ Nono ꝓbatur.Nam si discurrant modi ex quibus possessio
probat apparebit talem ꝓbationẽ per catastũ nõ esse absimilẽ.
5 † Nam inter ceteros ꝓbat per locationẽ ⁊ pensionis perceptio
nem seu fructuũ.lz enim nõ ad plenũ dicat per instrm locatio-
nis possessio ꝓbari vt in.c.inter dilectos.de fide instr.l. quãuis
§.i.ff.de acqui.pos.tñ ex locatione ⁊ fructuũ ꝑceptione non do-
cto alio cõpetitore qui possidet possessio ꝓbatur vt per Bart.
in.l.qui vniuersas.§.qδ per colonũ.ff.de acqui.pos.⁊ in.l. titia.
ff.de solu.⁊ est tex.valde no.in.l.si serui emptor.ff.de periculo et
cõmo.rei vẽ.⁊ ꝑ Bal.in.l.si quis.C.de naturalibus. ¶ Ex qui-
bus concludit qδ possessio probat ab effectu.Nã percipere fru
ctus ⁊ locare spectãt ad possessorẽ.l.bonefidei.ff.de acq. rerum
do.c.consultationibus.de iurepatro.vnde exercẽdo que cõiter
a possessoribus exercentur ⁊ que propria possessionis sunt dici
mur possidere ⁊ possessionẽ ꝓbare.ergo eodẽ modo onera susci-
piendo que a possessoribus solita sunt recipi ⁊ que propria pos-
sessionis sunt cõiter ⁊ regulariter dicemus possessionẽ probare:
sed in casu nostro describi in extimo ad soluendas collectas im-
ponendas cuiq; ꝑ ciuitatẽ spectat ad possessorem cõmuniter ⁊
regulariter.l.forma.§.si quis.ff.de censibus.⁊.l.pro locis .C. de
anno.⁊ tribu.li.x.ergo dicamus ꝑ hunc modũ similiter ab effe-
ctu plene possessionẽ probari si eo tempore alium possidere nõ
probet per not.in.d.l.qui vniuersas.§.per colonum.⁊ per .d.l.
quãuis.§.i.sicut eñ ꝓbatur per perceptionẽ emolumentoꝝ.ita
probari dz per susceptionẽ onerũ puta per descriptionem exti-
mi pro soluendis collectis que possessoribus incumbunt cũ ibi
no.per Bar.cum ꝯrioꝝ eadẽ sit regula.l.scdm naturã.ff.de reg.
iur.l.inter stipulationẽ.§.sacrã.ff.de ver.ob.cũ ibi no.per Bar.
cum simili.¶ Decimo hoc vr determinare Bal. insti.de vsuca-
pio.§.fi.vbi dicit extimum neminẽ facit dñm.l. censualis.C. de
do.⁊.l.que quisq;.ff.de acqui.re.do.Et ratio est qr in istis mu-
neribus nõ attenditur proprietas sed possessio:qr rõne posses-
sionis

sionis non ratione dominij inducuntur ⁊ semper possessorem se quunt̃.l.rescripto.§.fi.ff.de mune.⁊ hono.l.neqꝫ.ff.de impẽsis.l.oẽs.§.sine censu vel reliquis.ex quibus ptȝ clare Bal.velle qꝺ per talẽ librũ probet̃ possessio.❡ Undecimo hãc partẽ tenet domi nꝰ Pau.de ca.in.d.l.si pater.ff.de act̃.emp.qui expresse concludit respondendo qꝺ per extimũ ⁊ catastũ ciuitatis ꝓbatur possessio quãdo alius eodẽ tpe nõ est in possessiõe.ꝓ quo dicto faciũt omnia argumẽta supra posita.eãdẽ opinionẽ tȝ genitor meꝰ in.c.pastoralis.de causa possessionis ⁊ ꝓprietatis.articulo xxxvij.q.xviij.⁊ in suo cõsi.qꝺ incipit ex his que.s.narrant̃.cui se subscripserũt dñs Tho.doctiꝰ.⁊ multi alij solẽnes doctores.idem tȝ do.Pau.de ca.in.l.solẽnibus.C.de rei ven.vbi dicit qꝺ catasto standũ est saltẽ p̃sumptiue presumptione iuris ꝙ res sit illius ad cuius extimum est posita donec constet de contrario.arg.l.fi.C.de predijs nauicula.lib.xj.❡ Ex quibus negari non põt articulũ fore satis dubiũ:quo in presentiarũ arbitror cõcludi posse qꝺ aut sumus in factis nõ antiquis:⁊ tunc nõ probat̃ dñium vel possessio.ar.d.l.si pater.cũ alijs.s.pro contraria parte allegatis.aut sumus in factis antiquis:⁊ liber est antiquus:⁊ tunc ꝓbatur possessio ⁊ dominiũ: vel saltẽ possessio p̃sumptiue si nõ probetur ꝙ eo tempore alter possideret:al's secus.⁊ hoc qñ hmõi libri sunt in loco publico a publicis officialibus custoditi ⁊ hoc ꝑ iura ⁊ rationes ꝓ hac pte adductas.faciũt not.per Bal.in.l.siue possidetis.C.de ꝓba.vbi ponit causas varias ex quibus presumptiones oriuntur ⁊ in proposito facit quia orit̃ presumptio ex cõsuetudine aliorum.l.vel vniuersorum.de pig.actio.l.nõ omnes.§.a barbaris.ff.de re mili.ex quo enim apparet quẽlibet solere scribere ⁊ scribi facere ad extimum suũ causa onerum substinendorum ea que tunc hȝ ⁊ possidet ⁊ nõ ea que non habet:ita est verisimile quẽlibet sensatũ facere.vnde ab ista consuetudine aliorum efficax orit̃ p̃sumptio iuxta.l.cũ de indebito.ff.de ꝓba.⁊.c.quãto.de p̃sumptio.Itẽ ab effectu qui solet peruenire a causa inducẽte illũ effectũ:ideo posito illo effectu p̃sumit̃ causa iusta.l.cũ de in rem ver.ff.de vsur.nã possessoribus in catasto describunt̃ bona que possident.d.l.fi.C.si sine cen.vel reli.igitur si reperit̃ aliqua res scripta p̃sumit̃ hoc a possessione causatum.Et ita cõcludi põt nõ obstantibꝰ his que.s.in cõtrariũ allegant̃ ad que rñdeo ⁊ ad primũ qꝺ nõ semꝑ est verum qꝺ possessio per instr̃m ꝓbari nõ possit:qꝛ verũ est qꝺ nõ põt ꝓbari possessio cõtinuata ⁊ successiua:qm̃ instrumenta de actibꝰ momẽtaneis cõficiunt̃ iuxta not.per Bal.in rubr.C.de fide instru.actus aũt momẽtanei ad ꝓbandũ possessionẽ pñt per instrumenta probari.ptȝ hoc in ingressu possessionis.l.predia.ff.de acq.pos.l.edicto.C.de edicto diui adri.tol.i.c.ij.de ꝯsuetudine.

6 ❡ † Quinimmo oẽ exercitiũ possidendi per instr̃m ꝓbari põt.patet in locatione precario ⁊ hmõi.in.d.l.titia.ff.de sol.⁊ in.d.§.qꝺ per colonũ.⁊ in.l.litibus.⁊ ibi Bar.C.de agri.⁊ censi.li.xj.Nam pñt fieri instr̃a solutionis mercedis ⁊ pensionũ ex quibꝰ ꝓbatur ꝑceptio fructuũ ⁊ sic possessio.⁊ probat̃ ex not.per Io.an.⁊ doc.in.c.cũ nobis.de prescrip.vnde cõcludit̃ qꝺ directe nõ ꝓbatur possessio:sed ꝓbant̃ actus possidẽdi ex quibꝰ indirecte possessio probat̃ que resultat ex illis actibus.❡ Non obst.scꝺm qꝛ procedit quãtũ ad aliam obligationem inducendã in p̃iudiciũ obligati vel ad illũ tertio obligandũ sed quãtũ ad factũ cõtrahentiũ vel rogantiũ facit fidẽ inter quoscũqꝫ puta qꝺ ita cõtraxerint:al's nunq̃ titulus cõtrahentiũ ꝓbaret cõtra tertiũ sȝ solũ cõtra cõtrahentẽ qꝺ esset absurdũ.ita not.declarat Bal.in rub.C.de fide inst.in.iij.col.facit.l.desideriũ.⁊ qꝺ ibi no.Bald.C.depositi.vñ in casu nostro satis est ꝙ ꝓbet̃ illa bona fuisse descripta ad catastũ talis ad hoc vt semꝑ loqueret̃ ⁊ fidem faceret cõtra oẽs.⁊ ita apparet factũ fuisse.❡ Ad tertiũ rñdet̃.Nam dato qꝺ aliꝰ nõ ꝓbet se possessorẽ vel dñiũ eo tpe fuisse quo fuit cõfectũ extimũ qꝺ tũc alio nõ ꝓbato per descriptionẽ in eo p̃sumat̃ possessio ꝑ p̃dicta maxie in factis antiqs nõ est incõueniẽs vt.s.ꝓbatũ est.secus si illius tpis aliud per testes vel aliter possessio ꝓbaret̃: qꝛ tũc ꝓbatio regular꜍ est potẽtior dicta p̃sumptiua ꝓbationis catasti.❡ Rñdet̃ etiã ad quartũ vcȝ ad.d.l.si pr̃.qꝺ ibi cõstabat cõtra catastũ de dñio ⁊ possessione alteriꝰ.vñ si alius fecerit sibi poni ad extimũ hoc nõ p̃iudicat.⁊ ita intelligit ibi illũ tex.Pau.de cast.⁊ bñ ⁊ maxime in antiqs:cũ ille tex.loquat̃ in facto recenti vt ex lectura illiꝰ tex.clare ptȝ.❡ Quintũ aũt nõ obstat qꝛ illꝺ ver̃ est regulariter:sȝ in factis antiqs videmus sufficere famã iuxta.l.si arbiter.ff.de ꝓba.⁊ indicio.iuxta l.cũ sup.C.de rei vẽdi.cũ ergo simus in factis antiqs dicta regula nõ hȝ locũ sed sufficit ꝓbatio verisimilis arguẽdo a solitis et cõiter accidentibꝰ vt dictũ est.nec vltimũ hȝ obstare nã.d.l.rura.facit potius pro ista opi.ex quo vult libris extimi fidem dari ⁊ tales libros preiudicare illis quor̃ consensu res descripta est.❡ Ex quibus cõcludit̃ qꝺ ex quo sumus in factis antiqs ⁊ non probat̃ qꝺ illo tpe res per aliũ possideret̃ vl' qꝺ ad aliũ spectaret probat̃ dñiũ ⁊ possessio illius tpis vel ad minus possessio.⁊ ita in premissa facultate concludo. Laus deo.

❡ Plene distinguuntur plures casus per quos declaratur an ⁊ quando quis tenetur cedere contra stipul.⁊ sibi preiudicare.

❡ Consilium.ccvj.



Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ.❡ In presenti cõsultatione nõ attingẽdo q̃ ad vtrãqꝫ ptẽ adduci possent cõsiderando aliquos casus ex quorũ declaratione apparebit veritas pñtis cõsultationis.❡ Primꝰ casus est qñ facta iuramẽto cessione cessionariꝰ vti vellet directis actionibꝰ cõtra cedentẽ qꝛ nõ põt ex quo illas intentat nomine cedentis.l.j.⁊ ibi no.ff.fa.her.⁊ no.in.l.qui stipendia.C.de ꝓcu.❡ Scꝺs casus est qñ possessor cedit actiones.nam cessionarius non põt vti actionibus quas cedens tpe cessionis nõ habebat qꝛ possidebat puta qꝛ cessit rei vendicatio.prout cõcludunt late.Bal.⁊ saly.in.l.emptor.C.de here.vel actio.vẽdi.⁊ ꝓbat̃ in.l.ex notatis in.l.si culpa.ff.de rei vendi.❡ Tertius casus est qñ quis cedit actiones fideiussori vel tertio possessori ⁊ non hȝ retentionẽ bonor̃ que possidet debitor ex alia causa.nam tunc cessionariꝰ vti potest actionibꝰ cõtra cedentẽ qñ cessio fit ex causa onerosa.vt.l.si culpa.⁊ ibi Bar.⁊ Bal.ff.de rei ven.⁊ no.Bart.in.l.j.in fi.⁊ in.l.in prouinciali.§.si ager.ff.de no.op.nũ.⁊ Dy.in regula possessoris.in.vj.❡ Quartꝰ casus est qñ cessio fit ex causa lucratiua qꝛ tunc cessionarius nõ potest actiones intentare cõtra cedentem.l.si peculio.§.seya.ff.de pecu.lega.⁊ ita intelligi debet Bal.⁊ saly.allegando illũ tex.in.l.ij.§.an seruus ex facto.⁊ ita loquit̃.l.impositio genera.C.de solut.ꝭm Pet.Cyn.⁊ Saly.ibi.❡ Quintus casus est qñ creditor succedit alteri ex reis debẽdis ad quem pecunia peruenit.nam tũc agendo contra aliũ repellitur exceptione cedendarũ qꝛ ex quo successit est extincta actio ⁊ non potest illam cedere iuxta.l.debitor.C.de pact̃.facit.l.stichum.§.pe.ff.de solu.cum ibi not.⁊ ita decidit Bar.in.l.ex duobus in.x.q.ff.de duobus reis.de quo ibi latius per eũ.❡ Sextꝰ est qñ causa ex quo vult retinere creditor supuenit post fideiussionem contractã ⁊ tunc non cogit̃ cedere:nec possit retinere sȝ fideiussor cogere possit ad cedendũ ⁊ vti actionibus cessis contra cedentẽ.tȝ gl.in.d.l.ij.hanc opi.quã approbant Ja.bu.Cy.Ja.de are.⁊ Ray.ibi.⁊ Spe.in ti.de obli.⁊ solu.§.ante omnia.in fi.⁊ ꝓbatur duplici ratiõe.❡ Prima rõ est qꝛ succedit fideiussor cui fit cessio ex causa antiquiori cui ius est quesitũ ⁊ creditori ex illa causa.l.ij.de his qui prio.credi.⁊.l.si a creditore.⁊ ibi Saly.C.de act̃.⁊ ob.⁊ in.l.j.C.si antiqui credi.❡ Scꝺa rõ est qꝛ ex quo tpe fideiussionis fuit quesitũ ius fideiussori ex quo intercessit eo p̃textu vt sibi iura cedant̃ ꝭm Ja.de are.⁊ Cy.in.d.l.ij.nõ põt postea auferri a creditore facto fideiussoris.ar.l.fi.C.de pac.⁊ eius qꝺ habet̃ in.l.iij.§.pe.ff.qꝺ quis.iu.⁊ ꝓbat̃ no.ista cõclusio in.l.ij.C.de consti.pecu.cõtrariũ tñ tenuit glo.in alia opi.in.d.l.ij.q̃ sequit̃ do.Odof.⁊ Saly.⁊ eã sequit̃ Bal.⁊ hoc nõ discutio qꝛ nõ est casus nr̃.❡ Septimꝰ ⁊ vltimꝰ casus est nr̃ in quo causa ex quo vult retinere creditor ⁊ in qua cedẽdo nõ vult sibi p̃iudicare non p̃cessit cãm ex qua fideiussor intercessit nec supuenit post fideiussionẽ cõtractã:sed eodẽ tpe fuit cõtracta:p̃cessit tñ obligationẽ fideiussoris.⁊ hoc casu arbitror cõcludendũ qꝺ nõ teneant̃ isti cedere in p̃iudiciũ debitis ex eadẽ causa propter qꝺ vult bona obligata retinere.primo tenẽdo opi.glo.in vna opi.Odof.⁊ Sal.in.d.l.ij.qui voluit qꝺ creditor nõ teneat̃ cedere indistincte ꝓut indistincte loquitur illa litera:qꝛ vt dicit Saly.nõ tenet̃ facere fideiussorẽ parẽ sibi.⁊ idẽ sentire videtur Bal.q simpl'r dicit qꝺ qñ ex alia cã p̃t retinere nõ tenet̃ cedere.❡ Cõfirmat̃ ista cõclusio.Nam alias attẽtabam qꝺ tertio possessori cõtra se qs cedere teneat̃:qꝛ põt cessionem petere ex dispositione.l.mulier.ff.qui po.in pig.ha.sed nõ fideiussori:qꝛ talis cessio fit ex tacita mente partiũ.nam fideiussor tenetur intercedere pretextu cessionis sibi fiende ꝭm Dyn.⁊ alios in.d.l.ij.⁊ sic nõ vr̃ tacite actũ qꝺ cedat cõtra se:qꝛ qñ quis ad aliqꝺ faciẽdũ tenet̃ ex dispositione hominis nõ tenet̃ facere cõtra se.l.inquisitio gñalis.C.de sol.secus si ex dispositiõe.l.casus est.⁊ ibi Bal.⁊ Moder.ita distinguũt in.l.frater a fratre.ff.de cõdi.indebi.❡ Tertio hanc cõclusionẽ decidit glo.in terminis in.d.l.ij.vbi dicit qꝺ qñ cautio ex qua creditor vult retinere p̃cedit fideiussionẽ tũc nõ tenet̃ cedere.⁊ idẽ Spe.in.d.§.ante oĩa.in fi.sȝ in casu nostro cã p̃cedit fideiussionẽ ergo ⁊c.Cy.tñ ibi post Jac.de are.videt̃ intelligere qꝺ causa p̃cessit fideiussionẽ hoc casu dũ intercessit fideiussor.prima opi.hȝ rõnem qꝛ ius est acquisitum fideiussori tpe fideiussionis ad petendũ cessionẽ ergo creditor vult retinere ex causa qꝛ precessit ius quesitũ fideiussori ⁊ non vult cedere.vñ vr̃ qꝺ cedere nõ teneat̃ in p̃iudiciũ sui.❡ Cõfirmatur nã qñ qs hȝ bona pro aliquo debito hypothecata nunq̃ perdit

ius quesitum ex illa hypotheca donec est sibi integre satisfactũ l.quãdiu.C.de distra.pigno.vnde recipiẽdo partẽ debiti nõ censetur iuri quesito aliquo mõ preiudicare.Itẽ q2 actio est indiuidua.vt ibi ꝛ in.l.j.C.si vnus ex plurib9 lꝫ hic fideiussor pro parte debiti pro quo poterãt pignora ꝓ alia parte retineri non censetur creditor recipiẽdo talẽ fideiussorẽ sibi ꝑiudicare quo min9 retinere possit donec integre satisfactũ sit.l.sicut.§.nõ vꝫ.ff.qui.mo.pig.vel hypo.sol.hec ergo reperiꝛ iure cautũ quinimo fideiussor censeꝛ intercedere hac cõtemplatione qd iura cedanꝛ qñ fuerit integre satisfactum ꝛ nõ ante ex quo ita erat ẜm iuris dispositionẽ a qua ptes ĩ dubio nõ videnꝛ voluisse discedere ꝫ vel le qd ius in ea materia disponat.l.si duo.ꝛ ibi Bal.ꝛ doct.ff.de acq.here.et ista rõ vꝫ verissima.ꝛ equa.ꝛ ẜm hanc ꝯsiderationẽ videnꝛ sonare verba scripta fideiussoꝝ.s.qd in nullo illis de penis preiudiciũ generet in iurib9 eoꝝ donec fuerit plene satisfactũ.¶Postremo si cã fideiussoris sequereꝛ non tenetur cedere si precedit ẜm Hy.ꝛ alios.s.allegatos in.d.l.ij.de fideius.vbi cõcurrunt nõnulli alij declarant vnde stare debemus regule qd in pari causa potior est cõditio possidentis.vt in regula in pari.cũ materia de reg.iur.in.vj. Laus deo ꝛc.

¶Consilium.ccvij.

1 ☞Statutum excludens filiam legitime dotatam quid requiratur ad hoc vt locum habeat.
2 Qualitas in statuto requisita probanda est.
3 Dotata verbum quõ intelligatur in statutis.
4 Dotandi onus an transmittatur ad heredes.
5 Beneficium restitutionis in integrum competens minori leso an transmittatur ad heredes.
6 Tutor põt soluere seu constituere dotem in puncto mortis ne minor incidat in penam seu moram.
7 Fictio cessat cessante equitate.
8 Statutum.q2 extantibus agnatis vsq3 ad quartum gradũ nõ succedant cognati vel agnate femine quomodo intelligatur.
9 Agnate que etiam sint cognate non includuntur in illis verbis et alijs cognatis.
10 Repugnantia non presumitur esse in statutis.
11 Argumentum a contrario sensu qñ habeat locum in statutis.
12 Satutum quando non debeat extendi.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spũssanctus illuminet intellectũ.¶In cause dñe Anne vidue ꝛ aurelice ĩfantis cõtra illos de patronoro in q̃ alꝭ cõsului post redditũ a me consiliũ per dñm indicare debẽtẽ adducunꝛ seu fiunt quedã dubia qbus elegãtissime ꝛ subtiliter rñsum est ꝑ patronũ cause ꝛ do.Ang.de turicel.doctorẽ pstantissimũ olim accutissimũ discipulũ meũ vnde satis esset eius dicta simplr ꝯfirmare.ꝫ vt pateti ꝯsiliũ aliqua ex parte satisfaciã breuiter ꝛ substãtialiter loquẽdo dubia perstringã.¶In primis ad exclusionẽ filie conantur ꝓbare qd filia fuerit dotata a patre ꝑ tres testes quos nihil ꝓbare dꝫ demonstrat ꝑfactus doctor cui9 dicta reputo vera esse ẜm ea q̃ ab eo ꝑponuntur:q2 testes nõ sunt exhibiti:ideo illos nõ ꝓsequor.ꝫ addo rõ
1 nem vrgentẽ si testes nõ ꝓbãt de certa quãtitate dotis† qñ statutũ requirit non solũ quod sit a patre dotata.ꝫ ẽt qd sit legitime dotata.ꝛ sic ꝯgrue ẜm dispositio.legũ attẽta qualitate psonarũ patrimonij quãtitate ꝛ patrie cõsuetudine iuxta tex.in.l.filie.ꝛ ibi Ray.ꝛ Bar.ff.de leg.iij.ꝛ in.l.quero ꝛ ibi Bart.ff.de iure doti.ꝛ no.Ang.in auꝛ.de resti.ꝛ ea q̃ parit.§.quãobrem.ꝛ Bal.in auꝛ.res q3.in.ij.col.C.cõia de leg.ꝛ Bal.in.l.fi.C.de dotis ꝓmissio.si ergo nõ est ꝓbata quãtitas dotis nõ põt dici qd fuerit legitime dotata:confirmatur ꝛ fortius.nã lꝫ de certa quãtitate fuisset ꝓbatũ:tñ si nõ est ꝓbatũ qd illa dicaꝛ legitima dos ẜm ꝯsideratio.s.scriptas nõ pñt filiã a successiõe excludere ꝯ di
2 spositio iuris cõis nã cum †statutũ requirat ad exclusionẽ hanc qualitatẽ qd esset legitime dotata debebat talis q̃litas deduci ꝛ ꝓbari iuxta ea q̃ no.voluit Jo.an.in.c.j.de homi.li.vj.ꝛ Bald.in.l.hi q ad ciuilia.C.de appel.ꝛ in.l.si qs nõ dicã rapere.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ Ang.i.l.fideicõmisum.§.tractatũ.ff.de iu.¶Quinimo aũt ꝓbata quãtitate ꝯsideratis dictis qualitatibus adhuc dos legitima ꝛ cõgrua nõ dꝫ esse minor legitima lꝫ attentis dictis qualitatib9 possit esse maior vt voluit Bar.de Saly.ꝑ illũ tex.in auꝛ.res q3.C.cõia.de leg.ꝛ idẽ ꝑ illũ tex.tenuit Bar.de Salyc.in sua disputatiõe qui incipit.statuto caueꝛ idẽ voluit Bal.in suo ꝯsilio qd incipit materia diuidiꝛ.q2 dos succedit loco legitime.ꝛ arg.auꝛ.si qua mulier.C.de sac.san.ecc.idẽ Bal.in cõsilio incipiente quia statutũ tria hꝫ capita.ita etiã pluries ꝯsuluit ꝑceptor meus do.Alex.allegat ad hoc Ang.ꝯsuluisse ĩ suo cõsilio.cccxj.incipiẽte.dñs Gregorius qd ẜm ordinẽ meũ nõ reperio q2 legitima appellaꝛ munuscula.l.si qs in suo.C.de inoffi.testa.ꝛ ita alias cõsuluit dñs Benedictus capra.ꝛ vidi pluries cõsultũ per doctores perusinos qui habuerũt hanc opi.pro canonizata.et ita in magna cã obtentũ fuit in ciuitate flo.quare cũ ista non dicanꝛ ꝓbata sequiꝛ qd non est statuto satisfactũ.et pro his facit qd statim diceꝛ in sequẽti dubitatiõe.¶Secundo conãtur filiã excludere ab hereditate paterna q2 dicũt qd tutores adeũdo hereditatẽ insolidũ pro ĩfante iuxta id qd habeꝛ in.l.si infanti.C.de iu.re delib.videnꝛ obligare voluisse pupillũ ad cõgruã dotẽ ex quo nõ poterat alꝭ insolidũ adire nisi dote cõstituta filie q2 pro pte filie ante hereditas nõ deferꝛ igitur adeũda insolidũ iuxta dispositionẽ stanti vꝫ ad dotẽ congruã obligasse infantẽ q2 vꝫ se obligasse dispositioni dicti statuti.ar.l.si duo.cũ ibi not.ff.de acqui.here.ꝛ eoꝝ que habẽtur in.l.gallus.§.j.ꝛ.de libe.ꝛ posth.Accedit q2 volẽdo solidã hereditatẽ cẽseꝛ voluisse antecedens necessariũ.l.ad rem mobilẽ.ꝛ.l.ad rẽ legatã.ff.de ꝓ
3 cu.†et sic si est causata obligatio dꝫ satis dotata tanquam dotata excludaꝛ ẜm Bar.in.l.titio centũ.§.titio genero.ff.de ꝯdi.et demõ.ꝛ Bar.in.l.cũ plures.§.pe.ff.de admi.tut.ꝛ Bald.in.l.si plures.in ver.iuxta hoc queriꝛ.C.de ꝯdi.inser.sed ad hoc rñdet patronus cause in primis allegationibus qd imo ex sola obligatio.ad dotẽ non põt dici filia dotata:ex quo dos sine matrimonio esse nõ põt.l.fi.C.de do.ante nup.ꝛ ita tenẽt do.Raph.cuma.ꝛ Jo.de Jmo.qui rñdẽt ad leges Bar.in.d.l.titio centũ.§.titio genero.ꝛ ita ẽt tenet Fulg.in.l.nõ sine.C.de bo.q̃ lib.dicẽs se ita ꝯsuluisse apud veronã et hãc esse sñiam ãtiquoꝝ quã etiã consulẽdo sequutus est dñs Alex.in suo cõsi.xiij.informis incipi.circa ꝑmũ.vbi dicit qd dotata dꝫ qñ dos tradiꝛ q2 ꝯct9 dotis est ꝯctus qui re pficiꝛ.ꝛ si nõ incipiat a traditiõe sed a ꝓmissione non dꝫ ꝯctus dotis sed ꝓmissio que nõ est cõtractus nominatus.prout declarat not.Bar.in.l.iurisgentiũ.in fi.principij.ff.de pac.ꝛ ꝓbatur in.l.ad exactio.ꝛ ibi Bal.C.de dotis ꝓmis.igiꝛ sola ꝓmissione qd est fortius nõ diceꝛ dotata:non omitto qd fundamentũ Bar.est in cõi vsu loquẽdi qui esset ꝓbandus vt in.l.labeo.per Bart.ff.de suppel.leg.vnde eo non probato stat opi.contraria.sed miror qd tale fundamentũ fiat cum statutũ clare loquaꝛ si fratres voluerint dotare ꝛ dotauerint.ꝛ sic statutum nõ solũ requirit qd habeãt voluntatẽ dotãdi.sed etiã qd actualr dotent:nam ad veritatẽ copulatiue dꝫ vtrũq3 verificari vt in.l.si heredi plures.ff.de condi.ꝛ demõ.ꝛ per Bar.in.l.si is qui ducenta.§.vtrũ.ff.de rebus dubijs.verbũ aũt denotat actũ pfectũ.ꝛ ꝯsummatũ.vt in.l.si quis id qd cũ ibi no.ff.de iurisdi.om.iudi.ꝛ per Bar.in.l.j.§.diuus.ff.de siccarijs:preterea statutum requirit hoc ꝑ viã cõditio.qd fuerit dotata igiꝛ expresse.et in forma specifica impleri debet.l.meuius.ꝛ.l.q heredi plures.ff.de condi.ꝛ demon.confirmantur etiã clare nam ille dꝫ dotare qui exercuit actũ dotandi quantũ in eo fuerit ita dicit Barto.in.d.§.titio genero.arg.l.mulier.§.j.ff.de ꝯdi.insti.ꝛ.l.stichus.si heredi.ff.de statulibe.ꝛ ideo voluit Bar.ibi qd ad hoc vt filia dotata preterita non possit impugnare testamentũ debet relinquere dotem in testamẽto.ꝛ sic exercere actum dotandi quantũ in eo est:sed hoc in casu nostro minime interuenit igitur nõ dicitur satisfatum statuto cui pro dotis assignatio.ad minus sa
4 tisfaciendũ erat et sic est sublatũ scdm fundamentũ.¶†Tertio conãtur excludere filiam dicẽdo qd primo pater erat obligatus dotare.ꝛ tamẽ statutũ vult qd talis conditio dotãdi trãseat in filios.et sic cum conditio sit semel facta in heredes transmissibilis perpetuo censetur trãsmissibilis.arg.l.pater.§.quindecim.ff.de leg.iij.ꝛ ar.eius qd in mero imperio.notãt Guil.ꝛ Bart.in.l.j.in princ.ff.de offi.eius cui manda.est iurisditio.cum simi.sed hoc est vnum somnium q2 si fratres dotarent mortuo patre non excluderetur filia ex iure dotandi transmissio de patre in filiam.sed ex iure proprio cõcesso ipsis filijs vt pꝫ ex verbis statuti qd dicit eodẽ mõ obserueꝛ.qd nihil aliud est dicere nisi qd id qd obseruaꝛ in pr̃e dotante obserueꝛ si fr̃es ꝛ nepotes voluerint dotare ꝛ dotauerint:et sic hũc ẜm casum equiparat primo ad hoc.l.certi cõditio.§.qñ igitur.in ver.idem erit.ff.si cer.pe.ꝛ in.l.qui liberis.§.hec verba.ff.de vulga.ꝛ pupilla.preterea ad hanc rationem respondet subtiliter patronus cause q2 in casu nostro femina excluditur si fratres dotauerint igitur antequã dotauerint portio femine nõ est eis delata nisi sub conditione si dotauerint.igitur si moriuntur pendente conditione nõ transmittant ius adeundi.l.vnica.§.sin autẽ sub conditione.C.de cadu.tollen.l.si ita legatum.§.illi si volet.ff.de leg.ij.facjunt no.in l.hec verba.ꝛ in.l.fina.ff.de condi.insti.ꝛ sic non transmittendo portionem femine:non transmittit onus dotandi annexum et iniunctum ad consequendam portionem femine.ꝛ sic procedit doctrina Bald.in.d.l.si plures.ꝛ Pe.de anch.in repe.c.j.put in consilio latius retuli.secus aũt esset qñ filia fuisset exclusa et filijs in totum onus dotandi spectaret:q2 tũc portio est delata ꝛ transmittiꝛ ex potẽtia suitatis.et ꝯñr onus dotãdi annexũ et ita loquiꝛ Ugolinus de fontana in.l.j.C.de adul.ꝛ loquuntur sequentes.

sequētes.cum simi.¶ Cōfirmant̄ predicta.qꝛ tale priuilegiū cō
cessum filijs ⁊ nepotibus dotādi ⁊ sic excludendi non censetur
concessum alijs in quibꝰ nō adest talis qualitas ſm Saly. in .l.
C.de adul.¶ Quarto conant̄ filiā excludere qꝛ dicūt ꝙ si statuē
tes fuissent de hoc casu interrogati qn̄ filij moriuntur filia non
dotata relictis assignatis vt in casu nr̄o idē statuissent:igit̄ idē
concludendū est.ar.tex.cū glos.in.l.tale pactum.in fi.ff.de pact.
¶ Sed ad hoc optime rn̄det patronꝰ cause qꝛ cū statutū sit exor
bitans a regulis iuris cōis cēsendū est qđ in casu nō expressovo
luerint qđ potius remaneat in dispōne iuris cōis.l.si vero.§.de
viro. ff .so.ma.l.si cū dotē.in prin.ff.sol.ma.qꝛ censentur minus
voluisse ledere ius cōe quā possibile sit.l.ꝓcipimus.C.de appel.
¶ Scđo qđ statutū tantū in casibus expressis excludit : ergo in
alijs nō censet̄ velle excludere.d.l.ꝓcipimus.⁊ talis ratio magis
militaret in casu decisionis Bal.in.d.l.si plures.Et tn̄ cōtrariū
decidit Bal.¶ Preterea statuta excludere solēt filias dotatas
adeo qđ si tp̄e mortis pr̄is nō est dotata succedit vt in cōsilio di
co statutū nr̄m h̄ extēdit qn̄ est dotata ⁊ filijs ⁊ nepotibꝰ idē sit.
¶ Tertio negat̄ qđ qn̄ ab alijs dotaret̄ idē sit.l.cū pretor. ff .de
iudi.⁊ in.l.maritus.C.de ꝓcu.qꝛ si idē voluisset hoc expꝛ̄ssisset .l.
fi.§.finaūt.C.de cad.tol.immo ꝑ argumentū a ꝯrio sensu qđ dꝫ
venire ex tacita mēte.l.apud antiquos.C.de fur. in casu nostro
femina admittit̄.⁊ nō excludit̄ igitur mēs statuti est ei in ꝯriū.
¶ Quinto ⁊ vltimo loco adduco qđ infans ꝓpter non dotare
est lesus:nā ꝓpter nō dotare nō potuit adire.⁊ sic lꝫ dū viueret
non esset lesus qꝛ poterat dotare ⁊ adire:tn̄ in pūcto mortis ꝓ
5 pter nō dotare ⁊ morte fuit lesus:† ergo ꝯpetit sibi beneficiū re
stitu.in integrū qđ bn̄ficiū transmitti vr̄ ad heredes iuxta id ꝙ
no.Bar.in.l.qui duos.ff.de reb.du.⁊ vr̄ tex.in.l.nō solū.ff.de in
integ.resti.⁊ per Bar.⁊ doc.in.l.pātonius.ff.de acq.here.⁊ per
Bal.in.l.si pupillor̄.C.de repu.here.tradit̄ in.l.si infanti. C.de
iure delib.⁊ hoc plusculū dubitatiōis.facere videbat̄ qꝛ alia fun
damenta.s̄.addueta sunt cauillatiōes manifeste. quattuor mo
dis subtiliter ⁊ elegāter rn̄det.d.aduocatus.primo tenēdo opi
nionē Bal.in .d.l.si infanti qđ infans nō transmittit bn̄ficium
resti.quā subtil̄r defendit ⁊ allegādo etiā subtile cōsiliū Areti
ni in cōsilio.clxj.Et qꝛ qđ est trita lꝫ dubia nō ꝓsequor.¶ Secū
do in casu nr̄o h̄editas nō erat delata.⁊ sic in infante nō solū fin
gitur nō delata iuxta.d.l.si infanti.sed etiā in veritate non fuit
delata ex quo deferebat̄ sub cōditionē.si sororē dotaret.l. delatā
ff.de ver.sig. Igit̄ nō vr̄ tractandū de resti.in integ.ar.tex.in. d .
l.si infanti ſm intellectū Bal. ⁊ eius qđ dicit Lu.ro.in.l.pāto
nius.ff.de acq.her̄.nō pōt negari quin rn̄sio sit dubia ex quo fa
cilitate etatis ledit̄ in pūcto mortis ꝓpter qđ nō dotauit in p̄te
ritū.ar.l.iij.§.⁊ si hr̄s.ff.de mino.iūctis no.ī.d.l.pātoniꝰ.¶ Ter
tio rn̄det qđ nō dꝫ cōcedi cōtra minorē ⁊ infantē.ar.l.verū.§.itē
ff.de mino.¶ Quarto qđ nō fuit ītēta restō in integrū qꝛ saltiꝫ
ꝓponi debuit vel per viā petitiōis vel excep.iuxta no.in.l.nam
⁊ postea.§.si minor cū ibi no.ff.de iureiu.vbi Bar.⁊ doc.⁊ quia
dominus aduocatꝰ plene loquit̄ nō ꝓsequor.¶ Sꝫ rn̄deo aliter
⁊ est vera ⁊ clara rn̄sio qđ lꝫ infans moriendo transmitteret be
neficiū resti.in integrū in terminis de quibꝰ in.d.l.pātoniꝰ.⁊ in
d.l.si infanti.tn̄ nō trasmittit ad exclusionē sororis ⁊ filie testa
toris in fauorē fratris ipsius testatoris.rō est qꝛ talis trāsmissio
irregularis nō dꝫ fieri ad patruū in p̄iudiciū liberor̄. ⁊ sic filie.
tex.est quē ita intelligūt Sismōdus vicentinus Jaco.de are . ⁊
Bal.in.l.nō pro numero.C.ad orficianū.⁊ ita tenet̄ florentie et
ita cōiter cōsulunt aduocati florēteni. ꝓpterea Bal. in indiui
duo in.d.l.nō pro numero.in.v̄.oppono qđ summat̄ patri vult
qđ filius respectu hr̄ditatis materne nō transmittat bn̄ficium
resti.in integrū ad patrē in p̄iudiciū alteriꝰ filij qꝛ sup est ꝑsona
que excludit equitatē in integrū restitutiōis.igit̄ vt dixi filiꝰ nō
dꝫ ad patruū trāsmittere ad exclusionē ⁊ h̄ est equū fundamētū
⁊ verū.¶ Rn̄deo etiā qđ ex quo habebat tutorē qui fuit negli
gens in cōstituendo dotē ad hoc vt totā hereditatē q̄reret heres
infantis regressum habeat contra tutorē.⁊ sic nō trāsmittit̄ be
neficiū restitutiōis prout cōcludūt Bar.Franc.de alberg.⁊ alij
in.d.l.si infanti.⁊ Bar.in.l.q duos.ff.de re.dub.⁊ Bar.in.l.vni
ca.§.in nouissimo.C.de cad.tol.¶ Rn̄deo etiā subtil̄r in termi
nis ſm doc.in.d.l.pantonius.cāta fuit lesio in vita qꝛ nō potuit
adiri hereditas in pūcto mortis.l.fi.ff.qn̄ dies lega.ced . sed qꝛ
ad hoc vt beneficiū restitutiōis transmittat̄ est necesse qđ cōpe
tat in vita ⁊ qđ possit intentari.l.nō solū.s̄.alle.de in integrū re
stitu.tn̄ qꝛ cōpetit de rigore ex quo nō potuit peti nō trāsmittit̄
sed de equitate.ergo qn̄ nunꝙ̄ in vita:cōpetit nō transmittitur
sed in casu nr̄o nunꝙ̄ cōpetit in vita.iō nō potuit trāsmitti.qđ
nō potuit pꝫ qꝛ nunꝙ̄ in vita fuit filius exclusus.nā semꝑ tutor
potuit etiā in puncto mortis dotē cōstituere sicut de implemen
to cōditionis solutiōis.dicit do.Alex.in.l.si filiꝰ heres.ff.de lib.
6 ⁊ posthu.† ⁊ sic in puncto mortis potuit ex potentia suitatis
effici heres.l.fi.ff.de cōd.insti.igit̄ sic nūꝙ̄ in vita fuit lesio perfe
cta.⁊ nō ꝯpetit restō.ergo nec fuit transmissio.¶ Aliter etiā re
spōdeo.⁊ est noua rn̄sio.statutū vult duo copulatiue.s.ꝙ fratres
voluerint dotare ⁊ dotauerint.sꝫ volūtas nō pōt dari in infan
te:qꝛ quicqd vidit ignorat.l.j.C.de fal.moneta.⁊ tradit̄ in.d.l.si
infanti.⁊ in.l.potuit.C.de iure delib. Igitur nō potuit cōditio
ab infante purificari.⁊ iō dicemus qđ nō trāsmittit ius delibe
randi vt tradit̄ in.d.l . cū antiquioribꝰ.⁊ si dicat̄ qđ potuit im
pleri volūtate tutoris qꝛ scientia ⁊ volūtas tutoris censet̄ scien
tia ⁊ volūtas pupilli.⁊ sic trāsmittit ius deliberādi.vt cōcludit
Bar.in.d.l.qui duos.⁊ Bar.⁊ doc.in.d.l.si infanti . Rn̄deo qđ
talis fictio qđ volūtas tutoris censeat̄ volūtas infantis induci
nō dꝫ ad exclusionē sororis.qđ iura reputant iniquū vt in.l.ma
7 ximum.C.de lib.prete.† ⁊ sic cū cesset equitas cessat fictio:vt per
Bar.in.l.si is qui pro emptore.ff.de vsucap . si ergo nō poterat
cōditio purificari igitur vsus est iure cōi ⁊ nō est lesus ⁊ sic non
cōpetit restitutio.l.nō videt̄.C.de in integ.resti.ti.gn̄ali . ¶ Ex
quibus cōcludit̄ qđ nō obstant fundamēta que fiūt respectu he
reditatis paterne . ¶ Sꝫ aduersarij cōtra aliam conclusionē in
consilio al's reddito firmatā respectu hr̄ditatis fratris dicūt so
8 rorem ⁊ matrē excludi a patruo pluribꝰ rationibꝰ.¶ † Primo
ex capite inclusiuo statuti positi sub rubrica q succedere debeāt
ab intestato.in quo vocātur agnati masculi vsqꝫ ad quartū gra
dū.igitur sunt excluse agnate femine:qꝛ vnius inclusio alterius
est exclusio.l.maritus.C.de ꝓcu.l.cū pretor.ff.de indi.Bart . in
specie in.l.ij.§.videndū.ff.ad tertul.¶ Scđo qꝛ statutū dicit qđ
agnatis masculis deficientibus succedere debeāt agnate femi
ne.igitur primo masculi scđo femine masculis deficientibꝰ cen
sent̄ vocate.Ad hoc tex.in.c.j.de eo qui sibi ⁊ heredibꝰ suis ma
sculis.faciūt no.per bar.in.l.vt iurisiurādi.§.si liberi.ff .de ope.
libe.⁊ ꝑ Bal.in aut̄.si quas ruinas.C.de sac.san.ec.cū multis si.
¶ Tertio qꝛ statutū dicit agnatis masculis deficiētibus succe
dere debeant agnate.ergo a contrario sensu masculis extantibꝰ
nō debent succedere qđ argumentū in casu nr̄o sumi pōt:vt pꝫ
ex no.ꝑ Cy.⁊ Bal.in.l.cōuenticulā.C.de epis.⁊ cle.⁊ qđ Bal . ⁊
Mod.late in.l.si cum dotem.in prin.ff.so.ma.⁊ Pau. de ca.cō
silio.cccxlix.⁊ Pet.de anch.in.c.j.de constitutio.in.viij.charta.
¶ Quarto qꝛ rubrica general̄r loquit̄ qui succedere debeāt ab
intestato.⁊ in nigro excludi vident̄ alij cognati.Et sic statutum
generaliter excludit cognatos.⁊ ꝑ ꝯn̄s verificari p̄t in agnatis
feminis ⁊ nō cognatis.allegat̄ cōsilium Pau.de ca.in simili in
suo consi.cccxviij.Ad idē no.ꝑ Pau.de cast.cōsi.clxix.¶ Quin
to ⁊ vltimo qꝛ deducta in cōsilijs ꝑ no.per Bar.in.l.j.§.filiū.ff.
de cōtra tab.⁊ ꝑ Bal.in.l.si quis filiū.C.de inof.test.⁊ doc. in.l.
illā.C.de colla.locū habēt qn̄ agnati ponunt̄ in ꝯditiōe ad exclu
sionē mr̄is lꝫ aliter videant̄ includi.Secꝰ qn̄ agnati sunt expꝛ̄sse
vocati.vt in casu.qꝛ tūc cor̄ inclusio agnator̄ est exclusio.l. cum
p̄tor.ff.de iudi.⁊ ad hoc qđ no.Bal.in.d.l.si qs filiū.⁊ quod no.
Bal.in.l.si defunctus.C.de suis ⁊ legi.⁊ in.l.maximū viciū.per
Bal.C.de lib.p̄te.Et ista deducunt̄ in effectu lꝫ latiꝰ ⁊ copiosꝰ.
¶ Quibꝰ tn̄ nō obstantibꝰ adhuc puto cōclusionē in cōsilio fir
matā veriorē esse.Et ꝓ fundamēto p̄mitto qđ ista hꝫ fundatam
intentionē de iure cōi.vt in aut̄.fratres.C.de legi.here.⁊ in cor
pore vnde sumit̄.Et ad primā rōnē in contrariū allegatā rn̄deo
ꝓut in cōsilio rn̄di.¶ Primo verū est qđ ex capite inclusiuo ex
cludunt̄ oēs ꝑsone nō incluse q̄ veniūt mediāte ꝑsona exclusa vt
in casu nr̄o mediāte mr̄e ⁊ cōiūctis per lineā maternā ⁊ mediā
tibus cognatis nō aūt excludunt̄ ꝑsone q̄ veniūt suo iure vt so
ror q̄ est agnata:ita rn̄dit collegiū perusinū ꝓut refert ⁊ sequit̄
Pe.de anc.in repe.capituli canonū statuta.de ꝯsti.¶ Secūdo
rn̄det̄ ꝙ viuēte matre oēs cognati vident̄ excludi ſm Bal.in.d.
l.illā.⁊ nō agnate femine qꝛ nō sunt similes mr̄i ⁊ cognatis ex
clusis in statuto.nam per expressionem matris ⁊ cognator dat̄
intelligi qđ per inclusionē cognatorū masculorum non excludū
tur agnate que sunt diuerse speciei.sicut dicimus in.l.fin.§. cui
dulcia.ff.de vi.tri.⁊ oleo lega.⁊ in.c.sedes.de rescrip. ⁊ ita colli
gitur de mente Bar.in.l.j.§.pe.ff.de cōtratab.ꝓut latius in cō
silio deduxi.⁊ est clara ⁊ vera rn̄sio.¶ Tertio rn̄det̄ qđ statutū
in prima parte in capite inclusiuo.¶ Primo declarat quas ꝑ
sonas vult includi.¶ Secūdo quas personas vult excludi . vn̄
per expressionem matris cōiunctor̄ per lineam maternam ⁊ co
gnator̄ apparet qđ noluit agnatꝰ excludi.l.cū pretor.ff.de iudi.
vnde nō est fienda extensio de persona ad personā que nō sit cō
iuncta mediantibus personis exclusis.l.si vero.§.de viro.ff. sol.
ma.⁊ tradunt plene Bal.⁊ alij in.d.l.illā.si enim voluisset statu
tum agnatum excludi vtiqꝫ expressisset sicut de alijs multis ex
9 pressit.l.vnica.§.finaūt ad defunctū.C.de cad.tol.† Et pro cer
to somnium est nō paruum dicere qđ in illis verbis.⁊ alijs co
gnatis includuntur agnate femine que sunt etiam cognate.
¶ Primo qꝛ cum dixerit de cognatis ꝓprie ⁊ in specie dictio

aliis includit similia expressis.l.fi.§.cui dulcia.s.allega.⁊ p glo.
in.l.si fugitiui.C.de serui fugi.¶ Scđo qr v̄ba sunt intelligēda
simplr̄ ⁊ p prius nō s̄m quid ⁊ per posterius.l.hoc legatū.ff. de
le.ij.tradūt doc.in simili materia.⁊ in.l.j.ff.de succes.edic. ergo
intelligi debent de cognatis qui sunt cognati:ita qđ nō agnati.
¶ Tertio qr statutū p̄dictū qñ voluit facere mentionē de agna
tis masculis siue feminis vocat agnatos masculos ⁊ agnatas fe
minas.vnde ex precedētibus ⁊ sequētibus declaratur intentio
statuti.l.qui filiabus.in prin.⁊.l.si seruus pluriū.in fi.ff. de leg.
primo.¶ Quarto qr statutū multū operat̄ qr p exclusionē ma-
tris tm̄ erāt exclusi cognati cōiuncti mediāte p̄sona matris ⁊ nō
alij s̄m Bal.⁊ alios in.d.l.illā.vnde statutū voluit qđ etiā alij
cognati sint exclusi.Non est ergo statutū extendēdum etiam ad
agnatas ⁊ maxime ad sorores.ar.no.per Bart.in.d.l.j.§.sic er-
go.siītelligamus verbū cognatis in genere tūc sic loqueret̄ etiā
de cognatis masculis:cū illa verba ⁊ alios cognatos pariter in-
10 cludant ⁊ masculos ⁊ feminas.† ⁊ sic statutū ꝯtineret repugnā
tiā qđ nō est dicēdū.l.j.C.de iossi.dotib⁹.c.cū expediat.de ele. et
in eodē statuto.ar.l.scripture.C.de fide instru.⁊.c.periculose.de
penitē.dist.j.nō omitto qđ statuta ⁊ doc.qñ loquūtur de cogna
tis semper intelligūt de illis qui non sunt agnati.ex quib⁹ ꝯclu
ditur qđ ex prima parte statuti ⁊ ex capite inclusiuo nō sunt ex-
cluse sorores.⁊ hoc est clarissimū.ad scđam rationē rñdet patro
nus cause subtiliter ⁊ copiose cuius rñsiones nō repeto. rñdeo
etiam qđ qñ stipulor feudū mihi ⁊ heredibus masculis ⁊ femi-
nis licet de virtute sermonis femine admitti deberēt sicut ma-
sculi vt tradunt doc.in.l.gallus.§.quidē recte.ff.de lib.⁊ posth.
⁊ ppter hoc dicit tex.in.d.c.j.de eo q sibi ⁊ heredibus suis ma-
sculis qđ fuit diu disputatum an femine cōprehēderent̄ simul.
⁊ decidit̄ qđ in materia feudoꝝ femine nō succedāt existentib⁹
masculis:ideo admittunt̄ eis deficiētibus.⁊ idem dicimus in
emphyteosi qñ est statutū in loco quod existētibus masculis fe-
mine nō succedāt vt per Bar.in.l.iurisiurandi.§.si liberi.ff. de
operis libertoꝝ.¶ Sed in materia de qua agimus succedunt
agnate femine sicut agnati masculi.vnde subiecta materia non
operat̄ idē ⁊ verba statuti nō excludūt nisi per argumentum a
ꝯrio sensu qđ an sumi debeat ⁊ qñ forte dicetur. ¶ Rñdeo et
aliter tres sunt casus diuersi. ¶ Primus qñ mater excludat̄
ab agnatis masculis.⁊ hoc determinatur in priā parte statuti.
¶ Secūdus casus est qñ mater excludat̄ ab agnatis feminis.
⁊ hic determinat̄ in scđa parte statuti.¶ Tertius casus est an ⁊
qñ agnati masculi excludunt agnatas feminas ⁊ hoc nō deter
minat̄ in statuto nisi qđ preferant̄ in exclusiōe matris.ergo hic
casus remanet in dispōne iuris cōis.l.si cum dotem.in princ.ff.
so.ma.⁊ in.l.si vero.§.de viro.eo.titu.nō obstat tertia ratio † qr
11 immo excludunt̄ per argumentū a ꝯrio sensu qr ad hoc multū
subtiliter rñdet patronus cause.⁊ multū placet rñsio qđ regula
riter ad iuris antiq correctionem nō dꝫ sumi put est glo.cōiter
approbata in.c.cupiētes.§.qđ si per.ex.de elec.li.vj.⁊ est glo.iu-
ris ciuilis in.l.vt liberis.in v̄bo.nec lex vetat.C.de colla.quē ibi
ad hoc pōderant Ful.⁊ Moderni.verum est qđ in qōne posita
per Cy.⁊ Bal.in.d.l.cōuenticulam .sumit̄ qr statutū nihil ope-
ratur si nō summeret̄.⁊ hoc est fundamentū illius decisionis:qr
si statutum dicit nō existentib⁹ filijs masculis filie femine succe-
dāt hoc aūt est de iure cōi.igit̄ nihil operat̄ nisi dicamus a ꝯrio:
ergo filijs existētibus nō deberet succedere.sed in casu nostro in
multis operatur vltra ius cōe vt pꝫ in prima parte statuti ⁊ etiā
in scđa.igit̄ cessat rō decisionis:ergo cessare dꝫ.l.adigere.§. quā-
uis.ff.de iurepa. Itē cū non simus in casu exceptuato qñ nihil
operaret̄ stare debemus regule vt in.l.j.ff.de reg.iur.Immo sta
tutū in v̄bis expressis a qbus volumus sumere argumentum
multū operat̄ dū dicit qđ deficientib⁹ masculis mater excludat̄
in aliqua parte que non excludit̄ nisi a sorore vtrinqꝫ cōiuncta
vt in aut̄.defuncto.C.ad ter.igitur p tacitos intellectus arguē-
12 do a ꝯrio sensu nō dꝫ induci correctio. ¶ † Quinimo forti⁹ qñ
statutū in aliqua pte operaret̄ nō debet extendi.vt p.d.Anto.⁊
Imo.in.c.causamqꝫ.de rescrip.¶ Sed rñdeo ēt ⁊ aliter qđ etiā
capiendo argumentū a ꝯrio sensu aduersarij nō habent inten-
tū.nā in casu Cy.⁊ Bal.dum ḋr nō extātib⁹ filijs masculis filie
femine succedāt a ꝯrio sumitur.ergo extantibus filijs masculis
femine nō succedāt.⁊ sic sumit̄ argumentū respectu totius ora-
tionis ⁊ decisionis.sumamus ergo hic argumētū a ꝯrio vꝫ qđ
agnatis masculis deficiētib⁹ agnate per dimidiā ⁊ mater p di-
midia succedat.capiēdo ergo argumētū a ꝯrio sensu dici dꝫ qđ
agnatis masculis nō deficientib⁹ agnate non succedāt simul cū
matre pro dimidia vt dictū est.qualr̄ autē tunc succedat nec in
prima pte determinat̄ nec in ista pte statuti.igit̄ est casus omis-
sus ⁊ remanet in dispositiōe iuris cōis.d.l.si v̄o.§.de viro. put
in simili materia arguunt collegiū perusinū.⁊ Joan. de Imo.
consulendo put refert do. Alex.in.d.l.illā.⁊ est clara rñsio. Ex
quib⁹ pꝫ solutio ad quartū qr in illis v̄bis ⁊ alijs cognatis nul-
lo mō includi dñt agnate femine vt.s.declaratū fuit.nec rubri
ca aliqd operat̄ qr nō loquit̄ dispositiue put in ꝯsilio dñi Pau
li sed enūciatiue quo casu nō vꝫ arg.de quo late p do.Alexā.in
l.j.ff.si cer.peta.nō ob.vltima ratio qr etiā ad illā optime rñdet
dñs patronus cause.nam Bar.quē doc.sequunt̄ in.l.ij.§.viden
dū.ff.ad tertu.vult qđ etiā si statutū dicat stantib⁹ filijs femine
non succedāt statutū ḋr habere caput inclusiuum masculoꝝ ac
si masculi essent expresse inclusi.⁊ ideo Bal.in.l.si defunctus.C.
de suis ⁊ legi.dū facit ꝯsideratio.quā faciūt aduersarij dicit qđ
dicta ꝯside.est doctri.Bar.et sic dicit qđ s̄m doc.Bar.etiā si nō
sunt expresse inclusi sunt duo p̄cepta ⁊ inclusiuū ⁊ exclusiuū et
sic recedit a sua opi.trāseūdo cū opi.Bar.in.d.§.videndū. ⁊ sic
Bar.met q tenuit dictā opi.in.l.j.§.pe.de ꝯtab.tꝫ qđ caput in-
clusiuū non operat̄ nisi put.s.declaratū fuit.⁊ ita volunt ceteri
doc.sequētes Bar.minusqꝫ obstat qđ dicit Bal.in.l. si qs filiū.
qr si cōtrariū diceret eius cōsideratio esset ꝯtra cōem opi.Bar.
⁊ doc.put aduertit Bal.in.d.l.si defunctus. sed hoc non dicit
immo in casu nr̄o dicit ꝯrium qđ qñ non sumus in casu puiso a
statuto caput inclusiuū nō operat̄.vñ cū statutū loqueret̄ qđ stā
tibus fratrib⁹ soror excluderet̄ vult qđ qñ extant mater soror ⁊
frater soror nō excludat̄ a fratre ar.d.l.si cū dotē.⁊ ita est casus
noster qr primo statutū loquit̄ qñ non extāt agnati masculi.qñ
aūt extarēt mater agnati masculi qui matrē excludūt ⁊ soror q̃
nō reperit̄ exclusa qd iuris ⁊ qñ succedāt statutū nō determi-
nat.ergo caput inclusiuū nihil operat̄.⁊ sic Bal.decidit p no-
bis.¶ Preterea lꝫ Bal.ꝯriū decidat tñ doc.cōiter in.d.l.illā.se
quētes Bar.in.d.§.vidēdū.volunt qđ statutū habeat duo capi
ta.s.inclusiuū ⁊ exclusiuū.⁊ tñ tenēt opi.de qua.s.s.qđ soror vel
amita nō excludat̄ lꝫ mater ⁊ cognati excludant̄ vt pꝫ ex his q̃
late ponit do.Alex.in.d.l.illā.⁊ in ꝯsilio latius dixi.vnde parū
curandū esset de opi.Bal.maxime cū in hac materia vario mō
loquut⁹ fuerit vt pꝫ ex his q̃ ponit in.d.l.si qs filiū.⁊ in.d.l.illā.
⁊ in.d.l.si defunctus.⁊ in.l.si qs vel si qua.C.ad tertul. ¶ Ex q-
bus oībus ⁊ alijs deductis in priō ꝯsilio ⁊ in binis allegationi
bus patroni cause q oīa subti lr̄ ⁊ eleganter ꝯsiderauit arbitror
dictā filiā succedere patri in portione sua ⁊ demū fratri excluso
patruo suo ⁊ fratre suo.⁊ sic fratre testatoris. Laus deo ⁊c.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ Primo an rñsio rei facta positionibus dicendo credo factā
esse venditionē videlicet certis capl̄is ⁊ pactis declaratis post-
ea in suis exceptionibus tantum cōtinētibus vnū capitulum
possit pro parte negari ⁊ pro par te acceptari per actorē ex quo
ex ea vult se fundare.¶ Secūdo ex qbus presumit̄ emptio ⁊ ad
probationem ipsius que requirātur.¶ Tertio in quib⁹ rebus
ecclesie requiritur solēnitas in alienādo. ⁊ ex quibus presumit̄
dicta solēnitas.¶ Quarto an in ꝯctu cēsuali per alienationem
quis cedat a iure suo.¶ Quinto contra exceptionem rei non li
bere tradite appositam per emptorem quo remedio succurra-
tur venditori ad eius euitationem.

¶ Consilium.ccviij.

1 ☞ Emptio et venditio ex quibus presumātur ⁊ qñ pbent̄.
2 Liberi gabelliorum an probent.
3 Solēnitas in quibus rebus ecclesie alienandis requiratur.
4 Exceptio rei non libere tradite quando obstet.
5 Contractus censualis quis dicatur.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Vi-
sis actis ⁊ actitatis inter Antoniū ⁊ seuerum ex vna
parte ⁊ Baptistam ⁊ Laurentium ex alia parte oēs de ciuitate
fauentie ⁊ allegationibus factis vtrinqꝫ per dños aduocatos
item literis transmissis per insignem doctorem dñm Papinia
num de albicellis vicarium generalem illustrissimi dñi Fauenti
ni petentem a me consilium quenā debeāt esse partes eius qui
in causa appellationis habet iudicare;vnde volens eius peti-
tioni iuxta iudicij mei facultatem satisfacere licet multa per ad
uocatos allegantur prosequar ea que mihi necessaria esse vide-
buntur.⁊ qm̄ super libello actoris totum iudicium fundatur.l.
edita.cū materia.C.de edē.Capio petitionem Baptiste ⁊ Lau-
rentij in qua narrant venditio.cuiusdam domus quorundam
coriorum ⁊ certe quantitatis mortelle factā Antonio ⁊ seuero
pro precio librarum bono.cccc xvj.⁊ sol.v.prout de precio cuius
libet rei latius in petitione ꝯtinetur.itē narrant qđ Antonius
⁊ seuerus soluerūt libras bono.ccvj.et qđ incontinenti debebāt
soluere libras.ccc.⁊ postea in festo omniū sanctorum dimidiam
residui ⁊ in paschate resurrectionis aliam dimidiā put latius
in libello declaratur.demū in libello cōcludit̄ qđ Antonius et
seuerus

seuerus cōdēnenť ad libras.lviij.soldi.xij.dinari. vj. bono.⁊ pro
medietate residui dicti p̄cij ⁊ in libris.xciij. soldi.xij. bono . pro
residuo dictaꝝ libraꝝ.ccc.⁊ ꝯn̄r a quolibet petiť dimidia.l.reos
§.cum in tabulis.ff.de duob.re.⁊ in.l.j.C.si plures.vna sentētia
⁊ qꝛ variarūt Antonius ⁊ Seuerus in eoꝝ respōsionibꝰ ad po
sitionē ⁊ cōfessionibꝰ idcirco prius circa personā seueri discutie-
mus quid iuris.demum respectu p̄sone Antonij qꝛ vt ex.ī.dicē
dis apparebit aliter ⁊ aliter in p̄sona Antonij ⁊ Seueri respō-
dendum est. ¶ Capiendo igitur personā Seueri circa quā ar-
bitror partes dn̄i iudicantis esse in ꝓnunciando bene appella-
tū ⁊ male iudicatū. Ista cōclusio ꝓbatur.nam actore nō ꝓbante
reus absoluitur.l.qui accusare.C.de eden.c.cum ecclesia sutrina.
de cā pos.⁊ ꝓprieta. Sed in casu nostro actores nō ꝓbant eorū
intentionē cōtra Seuerū igitur dictus Seuerus venit absoluē
dus.qd̄ aūt non ꝓbetur intentio actoꝝ cōtra Seuerū ostendiť.
Nam ex tribus tm̄ possunt ostēdere actores se ꝓbasse intentio-
nem suam. ¶ Primo ex rn̄sione Seueri facta positionibus fa-
ctis scd̄o loco in cā principali in quibꝰ poniť qd̄ Seuerus plu-
ries confessus fuit qd̄ volebat dictā vēditionē ratificare ⁊ qd̄ eā
ratificauit qbus positionibꝰ ipse rn̄dit qd̄ credit cū illis capitu
lis ⁊ pactis ore tenus sibi relatis per Antoniū eius sociū.⁊ licet
in respōsione nō declaret q̄ fuerint illa capitula ⁊ pacta hoc de-
clarať in exceptionibꝰ.s. qd̄ fratres cōsentirēt qd̄ haberēt aditū
per cimiteriū.itē qd̄ possent se ꝑ cimiterio extendere coria ⁊c.ex
quibus exceptionibus declarať intentio rn̄dentis iuxta not. in
l.si quis intentione ambigua.ff.de iudi.qd̄ etiā clarius declarať
in positionibꝰ factis in causa appellatiōis ꝑ dictos Antoniū ⁊
Seuerū.ex qbus inferendo ad ꝓpositū cōcludo qd̄ cū dicta re-
spōsio Seueri nō cōtineat nisi vnū capitulū nō possunt actores
ꝓ parte acceptare: sȝ aut debeat in totū respōsionē negare ⁊ reij
cere vel in totū acceptare vt ꝯcludit Bar.in.l.aurelius.§.idem
quesijt.ff.de lib.lega.⁊ Bar.in.l.si quidē.C.de excep.⁊ do.Ant.
Cardi.⁊ Joā.de imo.in.c.bone.el.ij.extra de postu.p̄la.cū mul-
tis similibꝰ.si ergo in totū reijciūt nulla venditio est ꝓbata per
dictam cōfessionē quam pars impugnat iuxta no.per Bar.in
l.post legatū.ff.de his qui.vt indig.si totā acceptant succūbunt
qꝛ intentata est venditio pura ⁊ ꝓbata est modalis per text. in
c.cum Joānes heremita.extra de fide instr. Item ex quo opposi
tū est de modo nō impleto nō potest seuerus cōdemnari ex quo
modus nō est impletus.l.iul.§.offerri.ff.de act.emp.⁊ no.Bar.
in.l.quibus diebus.§.termilius.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ Bal. in
l.titia.ff.so.ma.facit.l.cū proponas.la.ij.cū materia.C. de pact.
¶ Secūdo possunt deducere intentionē eorum probatam acto
res per testes examinatos vȝ Mattheum ⁊ Petrum qui pro-
bant quod Anto.⁊ Seue.soluerunt florenos.l.pro parte precij
venditiōis dictarum rerum licet primus dicat qd̄ nō vidit Se-
1 uerum numerare.sed ad hoc fundamentū respōdeť ꝙ† ad hoc
vt emptio ⁊ venditio ꝓbentur dȝ certū preciū probari.insti. de
emp.⁊ vendi.§.preciū.⁊ in.l.si volūtate.C.de rescin.vē.sed in ca-
su nr̄o testes nihil deponūt qd̄ fuerit preciū certū dicte vēditio-
nis igitur ꝓbatio est imperfecta.vnde dicūt Jac.de ra.⁊ Ray.
in.l.j.C.de cōtrahē.⁊ cōmit.stipu.qd̄ si ꝑduciť instrumentū em-
ptiōis facte per titiū a tali p̄lato de tali re si in tali instr̄o non cō
tineť certū preciū per tale instr̄m nō ꝓbabitur emptio.nō enim
presumereť vēditio facta fuisse ꝓ iusto precio seu pro aliquo de
terminato precio. Nam solēnitas precij que est materialis ⁊ nō
vniformis nō presumitur.vt in.d.§. p̄cium. nec est idem quod
in solēnitate formali vt no.Bar.in.l.sciendū.in prin.ff. de. ver.
obli. Et posito qd̄ qn̄ ꝓbatio per instrumentū vel testes ꝑduce-
retur in qua constare videť de vendi.⁊ non de certo precio pro-
duceretur contra tertiū posset esse dubiū an tali ꝓbationi esset
standū iuxta no.per Cy.in.d.l.j.C.de ꝯhen.⁊ cōmit.stipu.⁊ per
Bal.in.l.j.C.de reb.alie.nō alie.quasi ille cōtra quē ꝑduceretur
opponeret de iure tertij:tn̄ qn̄ ꝑduciť cōtra vēditorē vel empto-
rem tunc nemo negat quin oporteat esse ꝓbatū de certo p̄cio vt
cōpetat actio.⁊ ita in specie decidit do.Raph.cu.in.d.l. sciēdū.
⁊ Fulg.⁊ Pau.de cast.in.d.l.si duo patroni.§.si quis iurauerit.
ff.de iureiu.⁊ de mēte Ray.in.d.l.j.C.de cōtrah.⁊ cōmit.stipu.
idem tenet Lud.ro.in.l.titia.ff.sol.ma. vbi dicit qd̄ cū venditio
perficiať ex tribus ex conuentione re certa ⁊ precio certo omnia
sunt copulatiue ꝓbanda alias vēditio nō ꝓbatur si deficiat ꝓ-
batio in vno.cum ergo in casu nostro testes specifice non depo-
nāt de certo precio nec de cōuentione vendi.⁊ de quibus rebus
ꝯcludiť qd̄ vēditio nō dꝫ sufficiēter ꝓbata respectu dicti seueri.
2 ¶ † Tertio ex libris gabellioꝝ quibꝰ denūciantꝰ venditiōes qbꝰ
vř fides adhibenda iuxta no.in auť.ad hoc.C.de fide inst.⁊ no.
Bar.in.l.quedā.§.nūmularios.in fi.ff.de edēdo . ¶ Sȝ ad hoc
faciliter rn̄deť qd̄ ꝓbant in his que pertinēt ad eoꝝ officiū ⁊ nō
vltra puta qd̄ fuit denūciatū. Item qd̄ soluta fuerit gabella ⁊ si
milia nō quo ad alia que nō ꝑtinēt ad eoꝝ officiū ⁊ sic nō ꝓbāt
venditionem inter priuatos.vt declarant Ange.Pau.de ca.⁊
Moder.in.d.§.nūmularios.⁊ Bal.⁊ Saly.in.l.exēplo.C.de ꝓ-
ba.⁊ Pau.de cast.in.d.auť. Ad hoc facit qd̄ no.Bal.per illum
tex.in.l.si p̄r.C.de acť.emp.⁊ Bal.ī.l.qdā in suo.ff.de ꝯdi. insti.
⁊ qd̄ no.in.l.ij.C.de cōuen.fisci debi.li.x.cū si. ¶ Ex qbus cōclu-
ditur qd̄ cū nō sit ꝓbata intentio actoꝝ cōtra seuerū seuerus est
absoluendꝰ a dicta petitione.⁊ hec quo ad p̄sonā seueri. ¶ Cir-
ca personā Antonij ꝓ fundamento p̄mitto qd̄ dictꝰ Ant. ven-
ditionē fatetur ⁊ certū preciū ꝓut poniť per ipsos actores veꝝ
est qd̄ circa modū ⁊ tp̄s solutiōis variat qꝛ cōfiteť ꝙ.cc.libre sol-
ui debebāt incōtinēti ⁊ medietas residui in festo oīum sanctoꝝ
⁊ alia medietas in paschate resurrectiōis.vnde ꝯtra eū actores
habent actionē fundatā ex sua cōfessione.l.vnica.C. de cōfessis.
⁊ in.l.j.⁊.ij.ff.de cōfessis.l.perinde.§.notandū.ff.ad.l.aquil. ge-
neraliter.C.de nō nu.pe.cū si. Quapropter vidēdū est an defen-
siones rei sint sufficientes. ⁊ in effectu duas reperio defensiōes
deductas ⁊ ꝓbatas sup qbus est aliqualr̄ insistēdū qꝛ alie nō ob
stāt. ¶ Prima defensio est ꝙ dicta domus vř esse ecclesie ex quo
locus vbi edificata est iam fuit ecclesie ⁊ alienatus sine debitis
solēnitatibus.vn̄ cū edificiū cedat solo vt insti.de re.diui.§.ex di
3 uerso.vř qd̄ domus dicať esse ecclesie. Qd̄ † aūt fuerit alienatus
sine debitis solēnitatibꝰ pꝫ qꝛ non interuenit autoritas supe-
rioris vt in.c.sui exceptiōis.xij.q.ij.nec vř ꝓbari debitas tracta
tiōes iuxta no.ꝑ Spe.⁊ Jo.an.in ti.de loca.§.sequiť.ver . itē qd̄
dicit.⁊ qꝛ sup hoc plura scribunť ꝑ aduocatos Antonij ⁊ seue-
ri refero me ad eoꝝ allegationes in hoc. ¶ Ex quibꝰ inferendo
ad ꝓpositū cū venditor de natura cōtractꝰ vēditiōis teneatur
tradere rem liberā ⁊ vacuā:vt ꝓbať in.l.j.in fi.cū seq.⁊ in.l.in vē
ditiōe.ff.de acť.emp.⁊ res appareat aliena q̄ euinci p̄t nō diciť
tradi libera ꝑ ea q̄ plene ponit Bar.in.l.meuiꝰ.§. fundo.in pe.
q.ff.de leg.ij.⁊ est tex.in.l.sup fundo.C.de transa.ꝑ quē dicit ibi
Bar.de saly.qd̄ res q̄ in totū vel pro parte apparet aliena non
4 diciť tradi libera.sequiť ꝙ† obstare vř exceptio rei nō libere tra
dite.l.ex p̄dijs.⁊ ibi Bal.ī.l.q̄rere.C.de euic.et ꝯn̄r qd̄ nō possit
emptor ad p̄ciū cōdēnari . ⁊ in hoc vt ꝑcipio factū fuit magnū
fundamentū. ¶ Sȝ ad hoc fundamentū rn̄deť in primis quod
dicta terra alienata per dictā ecclesiā erat parua res ⁊ nullius
vtilitatis vt probať ex ꝓcessu maxime ꝑ testes Antonij ⁊ Seue
ri sup interrogatorijs ꝑtis aduerse.in talibus autē paruis rebꝰ
⁊ ifructuosis talis solēnitas nō requiriť vt in.c.terrulas.xij.q.ij.
⁊ no.gl.in summa.eadē causa ⁊ qōne.⁊ tȝ gl.in.c.abbatibꝰ.eadē
causa ⁊ qōne.⁊ tȝ Hos.in sum.de his q̄ fiūt a p̄la.⁊ Inn.⁊ do.
Ant.post gl.in.c.j.e.ti.⁊ Bal.⁊ Saly.in auť.hoc ius porrectū.
C.de sac.san.ec.⁊ Jo.de imo.in.c.vt sup.de reb.ec.nō alie.⁊ Jo.
de imo.in.c.j.de his q̄ fiūt a maio.ꝑte capituli.⁊ sic defectꝰ solē-
nitatis nō facit qd̄ dicta alienatio fuerit nulla. ¶ Rn̄deť ⁊ scd̄o
qd̄ ex quo postea lōgo tp̄e Baptista ⁊ eius auctores possederūt
dictū terrenū edificarūt domū scientibꝰ ⁊ patiētibꝰ dictis reli-
giosis p̄sumitur oēs solēnitates a iure requisitas interuenisse:vt
cōcludit do.Ant.in.c.ea noscitur.de his q̄ fiūt a p̄la.⁊ Host. et
alij in.c.illud.de p̄scri.⁊ in.c.Albe.de testi.⁊ Ange.Imol.⁊ alij
in.l.qui aliena.in prin.ff.de acq.he.⁊ est bonus tex.⁊ ibi Ange.
in.l.filiꝰ.C.de pet.he.⁊ tenēt cōiter mod.ī.l.sciēdū.ff.de vb.ob.
⁊ ita alias cōsultū fuit ꝑ doctissimos viros ⁊ obtentū.⁊ qꝛ hec
due rn̄siones sufficiūt alias omitto. Nec ob . qd̄ allegať qd̄ facta
est venditio irrequisitis fratribus.⁊ sic qd̄ Baptista ⁊ Lauren-
tius ceciderūt ipso iure a iure ipsoꝝ per tex.cū ibi no.ī.l.fi.C.de
5 iure ēphi.⁊ ī.c.potuit.de loca.qm̄ ad hoc rn̄deť ꝙ† hic nō est cō
tractus emphyteoticus sed censualis ex quo translatū est domi
niū iuxta no.per gl.⁊ doc.in.c.constitutus.de reli.do. ⁊ ꝑ Bar.
in.l.j.ff.de publi.⁊ ponit Joan. de imo.in.c. ad audientiam.in
ij.col.de reb.ec.non alie. Sed in contractu censuali per aliena-
tionē quis nō cadit a iure suo qd̄ pꝫ qꝛ nō soluēdo canonem qd̄
idē est nō cadit: vt no.gl.in.d.c.constitutꝰ.⁊ tamē hi duo casus
ponunť a pari nō soluere canonē ⁊ alienare in.d.c.potuit.ergo
eadem dȝ esse iuris dispositio.⁊ hoc sentit Joā.de imo.in .c. ad
audientiā.vbi dicit illā gl.no.ad limitatio.d.c.potuit.⁊ hoc ar
gumento in simili vtitur etiā Saly.parificando ista duo in.l.fi.
C.de iure emphy. ¶ Preterea ⁊ scd̄o rn̄deo qd̄ cadit emphyteo
ta dato qd̄ esset emphyteota si dn̄s vult vt dicūt doc.in.d.l.fi. et
in.d.c.potuit.ergo ex quo non est ius tertij exclusiuū iuris agen
tis nisi dominus voluerit nō possunt rei de tali iure tertij op-
ponere iuxta no.per Bar.in.d.l.ij.de excep.⁊ per Bal.in.l.cum
seruus quispiā.C.de ser.fugi. ¶ Scd̄a defensio esse pōt qꝛ ex quo
mota est qd̄ ante solutionē precij diciť euictio imminere in li-
mine cōtractus.⁊ ideo obstat exceptio rei nō libere tradite ⁊ nō
tenetur emptor ad precij solutionē.casus est in.l.pe.§.fi.ff.de pe
ricu.⁊ ꝯmo.rei.vendi.vnde actores timētes de fraude interposi
te ⁊ captate controuersie poterant dare iuramentū purgatiōis
⁊ offerre fideiussorem de euictione quo ablato potuisset condē-

natio fieri ad preciũ: vt habenť ista per Bar. Saly. ꝛ Ang. in. l. si post pfectã. C. de euic. ꝛ per Bal. in. l. ex pdĳs. eo. ti. ꝛ Jaco. de are. ꝛ Bar. in. l. a diuo pio. §. si post aditũ. ff. de re iud. ꝛ Bal. et Saly. ꝛ Pau. de cast. in. l. nõ idcirco. C. de ꝯben. empt. cũ ergo non fuerit fideiussor euictio. oblatio. vř qõ emptor ad preciũ cõdẽnari nõ possit ꝛ istud vř ꝯcludere in fauorẽ emptoris. ꝛ p certo nisi esset magna suspitio fraudis ꝙ fratres se moueãt ad instantiã emptoris ex quo tũ longo tpe nullã ꝯtrouersiã mouerũt ꝛ nũc moueant in calculo ferẽde sñie pro reo ferenda esset sñia. sed qꝛ iudex inquãtũ põt laborare dꝫ vt fraudib⁹ ꝛ calũnĳs litigantiũ se opponat ꝛ obuiet. vt no. Inn. in. c. post cessionẽ. extra de ꝯces. pbẽ. ꝛ Bal. in. l. j. §. de sen. q̃ sine certa quãtitate. ꝛ est bonus tex. in. l. qui cũ maior. §. si plures. ff. de bonis libertoꝝ. p quẽ dicit Jmo. qõ iudex repellere põt calũniose litigantes. facit qõ not. Bal. in. l. perẽptorias. in pe. col. C. sñiam rescindi nõ posse. idcirco sequẽda est via per quã fraudibus obuieť reo cõuento nõ p̃iudiceť ꝛ ẽt iuris dispositio salueť. pro cuius vie fundamẽto p̃mitto qõ dicit Pau. de cast. in. l. iul. §. offerri. ff. de act. emp. vbi querit qñ emptor agit ꝛ nõ obtulit preciũ qui agendum distinguit not. qõ aut vẽditor opponit exceptio. p̃cĳ nõ soluti ꝛ petit se absolui ꝛ ẽt absoluẽdus. ꝛ ita loquiť ille text. aut opposuit exceptio. nõ petĳt se absolui: ꝛ tunc dꝫ ꝯdẽnari si p̃ciũ soluať. argumẽto eius qõ not. Bar. in. l. exceptio. C. de proba. in auť. hoc amplius. C. de fideicõ. ita dicamus in ,pposito ꝛ fortius in casu nr̃o ex quo a prin. nõ tenebať dare fideiussorẽ euictio. qõ ex quo tũ est oppositũ qõ res est in limine euictio. ꝛ nõ petĳt se absolui qõ ꝯuẽtus ꝯdẽnari debeat si p̃steť fideiussor euictionis. ꝛ p hãc viã satisfit iuris dispositioni volẽti qõ p̃stito tali fideiussore cõdẽnari dꝫ emptor ad p̃ciũ. d. l. pe. §. fi. ꝛ p doc. in locis p̃allegatis nõ p̃iudicať reo ,ppter p̃statio. fideiussorũ ꝛ obuiať fraudibus qõ facere dꝫ iudex ,ppter qõ Bar. in. l. si qs libertatẽ. ff. de peti. here. ꝯsuluit iudicẽ in alia materia ferre sñiam p quã fraudib⁹ litigantiũ obuieť. ꝛ ,pbanť etiã p̃dicta per text. in. iiĳ. §. illud. ff. de fideicõ. liber. q̃ allegat Pau. de cast. in dicto loco p quẽ etiã dicit idẽ Pau. de ca. in simili in. d. auť. hoc amplius. qõ lꝫ Bar. ibi dicat qõ substituti ꝛ alĳ in terminis illius auť. non possint agere nisi prestita cautione seu oblata de obseruãdo f̃m qõ ibi disponiť: tũ si actũ fuit tali cautione nõ oblata iudex poterat ,pnunciare bona in eũ trãsferenda nisi cautio offerať. ¶ Ex qbus cõcludẽdo arbitror partes dñi iudicãtis esse in ,pnunciãdo bene appellatũ ꝛ male iudicatũ ꝛ sñiam reformandã in absoluendo dictũ seuerũ ꝛ in absoluẽdo actores ab expẽsis tanq̃ habentes iustã cãm litigãdi. Jtẽ in ꝯdẽnãdo dictũ Antoniũ ad dimidiã dimidie residui precĳ dictarũ rerũ a ducẽtis sex libris. s. petitã per dictos actores a dicto Antonio. ꝛ qꝛ vtraꝙ partiũ vincit ꝛ vincitur in absoluendo ab expensis. et predicta omni meliori modo ꝛc̨.

¶ In hoc consilio continetur.

¶ Primo stante constitutione probibitiua forenses vendere an possint ciues vendere rem forensium ita quod non presumatur fraus ꝛ ciuis excusetur a pena. ¶ Secundo si castrum aliquod submittat se ciuitati cum aliquibus pactis ꝛ conditionibus ꝛ capitulis expressis ad que se obligauit an sit obligatum ad non expressa. ¶ Tertio an concessa per dicta pacta ꝛ capitula tollãtur per generalem legem principis.

¶ Consilium. ccix.

1 ☞ Accipere est verbum multum generale.
2 Clausula. vbicunꝙ voluerint quomodo intelligatur.
3 Voluerint verbum quid importet.
4 Consuetudo etiam inualida excusat a pena.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanct⁹ illuminet intellectũ. Licet nulla mihi sit exhibita lex probibitiua ,ppter quã dici debeat do. Hieronymũ incidisse in penã propter venditionem dicti salis: tamẽ presupposito qõ extet ducalis cõstitutio ,phibitiua subditos afficiens ,ppter quã talis vẽditio de qua agimus ,phibereť videbatur prima facie dicendũ dictum Hieronymũ in penã incidisse virtute ducalis ꝯstitutio. nã siue illa sit cõstitutio siue ꝯsuetudo obseruata ab illustrissimo duce ferrarie ad illius obseruantiam teneňť subditi ꝛ transgressores puniri dñt. ¶ Primũ probať instit. de satisdãdo. in fi. ¶ Scdm probatur in. l. ex ea. cũ gl. extra de postulãdo. ꝛ ,pbať ex his que ponit Jo. an. in addi. Spec. in ti. de treuga ꝛ pace. ꝛ Bal. in. l. cũctos populos. C. de summa trini. ꝛ fide catho. ꝛ est bonus casus in. c. cũ olim. extra de ꝯsue. ꝛ in. c. de his. xĳ. di. igiť si Hieronymus subditus fecit ꝯ probibitio. legis vel ꝯsuetudinis vř incidisse in penã impositã a lege ꝙ cõsuetudine predictis. nec videbatur obstare id quod dꝛ in capitulis que hꝫ dictũ instr̃m a p̃fato illustrissimo dño dũ ꝯcediť qõ hoĩes dicti castri possint vndecũꝙ accipere sal ꝛ vẽdere. ꝛ sic videať vẽdidisse capitulis ,pmittentibus. ꝛ ꝯñr in nullã penã incidisse. ar. l. graccus. C. de adul. ꝛ in. l. nemo dãno. ff. de re. iur. cũ vulgarib⁹. qm̃ ad hoc videbať r̃ñderi posse qõ cũ ,phibitũ videreť forẽsibus lꝫ ciuibus p̃missum. nõ videbatur qõ ciues noĩe ipsoꝝ sal forẽsiũ vendere possint per text. vbi vř casus in. l. j. C. de nauib⁹ no excusandis. li. xj. per quẽ dicit ibi Bar. no. argumẽtum imo casum cõtra comitatenses qui faciũt aliquem ciuẽ emere pro eis res vt sub titulo ciuiũ non subsint honoribus ĩpositis. ad idem vř casus in. l. fi. C. de annonis ꝛ tributis. lib. x. p quẽ dicit ibi Bar. no. argumenum cõtra clericos ꝛ scholares vel alios habentes ĩmunitates a gabellis qui pretextu eoꝝ alios excusant. idẽ ,pbatur in. l. qui sub p̃textu. C. de sacsan. eccle. ergo idem dicamus in casu nr̃o qõ ex quo forẽsibus ,phibitum est vendere sal nõ censetur permissum ciuibus vendere sal forensium eorum noĩe sꝫ tm̃ sal ipsoꝝ ꝛ ad ipsoꝝ vtilitatẽ. ¶ Confirmo premissa triplici rõne. ¶ Prima ratio est. nam ex quo forensibus vř ,phibitũ ꝛ nõ ciuibus si ciues vendunt sal forensiũ sub eorũ noĩe dꝛ fieri fraus legi de persona ad personam quo casu nõ obstante fraude cõmittiť pena. vt in. l. fraus. ff. de leg. ꝛ ibi p doc. ꝛ in. l. si sponsus. in princi. ff. de dona. inter vi. et vxo. ꝛ in. l. si p impressionẽ. C. qõ metus causa. ꝛ ideo dicit Bal. in. l. nõ dubiũ. C. de legi. qõ si existẽti de magnatibus ,phibetur emere in aliquo loco incidit in penã si facit ꝯctum loqui in psona famuli sui in fraudẽ. ita in casu nostro cum ,phibitũ esset forensibus nõ possunt ciues eoꝝ noĩe res seu sal forensium vendere qꝛ dꝛ cõmitti fraus de psona ad psonam. ꝛ ideo pena non euitatur. ¶ Scda rõ est qꝛ ex quo forẽsibus nõ est p̃missum hoc facere igitur nõ possunt hoc per alios ex quo est mixta ,phibitio ratione rei ꝛ psone. casus est cũ glo. ꝛ ibi Bar. ꝛ doc. in. l. labeo. in fi. ff. de vsuca. vnde dicimus qõ qñ aliquis ,phibetur aliquid facere ꝛ illud facit per interpositã psonã dꝛ clam ꝛ mala fide facere: vt est casus in. l. fi. C. de predĳs curi. lib. x. ad idem tex. ꝛ ibi Bart. in. l. pupillus. §. fi. ff. de admi. tuto. igitur vř quod forenses nõ possent per interpositam psonã ciuiũ sal vendere qõ eis ,phibitũ erat. ¶ Tertia rõ est qꝛ si al̃r diceremus de facili ,phibitio legis frandari posset ꝛ annihilari qõ minus faciẽdum est l. in fundo. ff. de rei vendi. possent enim de facili forenses inuenire amicos in loco sub quorũ noĩe sal venderent. facit regula cũ qd vna via. cũ materia. extra de reg. iu. in. vj. vñ dixit singul̃r do. Ant. in sue disputatiõe q̃ incipit bononiẽsis. qõ lex quantũcunꝙ penalis ita dꝫ intelligi ꝛ interpretari eam extendendo latissima interpretatione vt nõ ꝯtingat illusio vel euersio dispositionis vel ad minus inferať legi magna plaga. allegat ad hoc glo. in. c. quãq̃. de vsuris. in vj. ꝛ tex. in. l. j. §. pecuniã. ff. de calũnia. vbi v̾bũ ponit late ĩtelligiť ,p omni re ne intẽtio legis frandari possit. ꝛ hanc rem difficultare videbanť. sed premissis minime refragantibus que in veritate nullo mõ obstant in casu nr̃o ꝯtriam sñiam veriorẽ existimo qõ ĩmo dictus Hieronymus nullo mõ in penam inciderit. hãc ꝯclusionẽ clarissime ,pbo pluribus solidis fundamẽtis. ¶ Primo hoĩes ꝛ vniuersitas dicti castri submisit se cum certis pactis ꝛ capitulis ad que voluerũt esse obligati. vnde dicunť subditi f̃m quid ꝛ non simpl̃r: qm̃ ad non expressa non teneňť ꝛ haberi deberent pro non subditis. casus est no. in. l. ĳ. ff. de iure ĩmunitatis per quẽ ita ꝯsuluit Bar. in suo ꝯsilio. qõ incipit cõmune spoleti. allegat etiã tex. in. l. quesitum. §. idẽ r̃ñdit. ff. de fundo instru. ꝛ tex. in. l. cũ delanions. §. cui fundus. eo. titu. ꝛ ,pbatur in sil̃i p tex. no. ꝛ qõ ibi per Bar. n. l. non dubito. ff. de captiuis. ꝛ post li. reuersis. ꝛ ita al̃s vidi cõsultũ p Pe. de an. ꝛ alia ꝯsilia Lud. ro. ꝛ alio p̃timoꝝ famosissimoꝝ doc. toti⁹ Jtalie. sed in casu nr̃o in capl̃is nõ reperitur qõ non possint sal vendere forenses vel ciues sal forensium. igitur probibitio generalis ducalis ipsos non afficit. ¶ Scdo qm̃ regula est qõ lex generalis nõ ĩcludit loca seu psonas exemptas. casus est cũ glo. in. l. decurionibus. C. de silentiarĳs. lib. xĳ. per quẽ hanc regulam ponit Bal. in. l. j. C. de summa trinita. ꝛ fide catho. in. x. col. facit qõ no. Bar. in. l. si posteriores. ff. de leg. ꝛ qõ habetur in. l. si mihi ꝛ tibi. §. in. l. legatis. ff. de le. j. igitur cum ex forma capitulorum dicti homines sint empti preter quã ad q̃dã in capitulis exp̃ssa quecũꝙ ,phibitio gñalis ad eos extendi non dꝫ. ¶ Tertio. nam illa que sunt p capitula concessa nõ tolluntur p generalem legẽ: vt est casus in. d. l. decurionibus. ꝛ probatur qm̃ illa que sunt concessa p viã ꝯctus tolli nõ p̃nt: vt tradiť p Bar. in. l. oẽs populi. in. iĳ. q. p̃ncipali. ff. de iusti. ꝛ iure. et in. l. qõ semel. ff. de decre. ab ordi. fa. ꝛ p Inn. in. c. nouit. de iudi. ꝛ in. c. in materia de iniurĳs. ꝛ est bonus casus. ꝛ ibi plene not. Canoni. in. c. j. extra de proba. sed in capitulis hoc concediť vt ostendã. igitur p generalẽ ,phibitionẽ nõ censetur talis cõcessio sublata; qm̃ si tolli non põt non censetur voluntatem esse superioris

rioris suam legem gñalem extendi contra tales ꝯcessiones ſm Barto.in.l.ſi sub cõditione.ff.de condi.insti.ꝛ Bald.in.l.fin. §.in computatione.C.de iure delibe.qḋ autem talis potestas vendendi sal concedaṫ hominib⁹ castri eo mõ quo venditũ fuit in casu nostro apparet aperte ex verbis dictoꝝ capituloꝝ dum dr̄:item ꝯcedimus ipsis cõitatibus ꝛ hominib⁹ licentiã accipiẽdi quãcũq̄ quãtitatẽ salis ꝛ vbicunq̄ voluerint ꝛ ipm̄ sal vendendi in terra castrimontis.Que verba gñaliter intellecta decidũt casum nostrũ:cũ iste Hieronym⁹ acceperit sal a dictis mercatoribus ꝛ vendiderit.vnde cũ generaliter verba intellecta verificenṫ ꝺ3 dispositio generaliter verificari.l.j.§.ꝛ generaliter.ff. de lega.prestan.xix.di.ſi romanoꝝ.Nec percipio que nam fraus colligi possit.Nã cum potuisset Hieronym⁹ emere ꝛ vẽdere sine metu alicui⁹ pene.q̄ casu forẽses vel ciues nõ sustinuissent aliqḋ onus non video que fraus possit colligi cum facta dici non possit ad euitandũ aliqḋ onus alicui⁹ collecte vel gabelle vel ad aliquem similem effectũ quo casu' loquũtur iura et autoritates doctorum.¶Quarto idem magis stringo q2 dictũ capitulũ concedit hominibus licentiam accipiendi ꝛ vendendi.verbũ
1 †aũt accipere est multũ generale.ꝛ proprie significat quando qs accipit vt suũ non faciat ꝛ vt sibi non habeat.casus est in.l. aliud est capere.ff.de ver.signi.ꝛ est bonus text.in.l.ſi tibi rem inspiciendam.§.ſi qs sponsiõibus.ff.de prescriptis verbis.ꝛ est casus quasi in terminis in casu nr̄o in.l.j.in fin.ff.de extimatio. actio.Et sic pꝫ qḋ lex nõ requirit qḋ homĩes aliquo titulo accipiant ex quo verbũ accipit hoc non significat.igitur cũ lex non dicat nec nos dicere debemus.l ſi seruũ.§.non dixit pretor.ff.de acqui.here.ſi eñ voluisset lex qḋ a forensibus titulo emptio.vel alio titulo acciperent hoc expressisset.l.j.§.ſinautem .ad deficiẽtis.C.de cad.tol.ꝛ in.c.ad audiẽtiam. extra de decimis.cum ſi. ¶Confirmatur ex duobus hoc fundamentũ.¶Primo quia cum sim⁹ in materia penali ꝛ stricta debet dispõ interpretari vt non inciderit in penã.ꝛ sic in mitiorẽ partẽ.l.pñsens.ff.de penis ꝛ.l.ſi interpretatione.ff. de legi. ¶Quinto adhuc magis
2 stringo ꝛ põdero illa verba.† ꝛ vbicunq̄ voluerint.Que vba idẽ importãt qḋ in quolibet loco voluerint in.c.ſi.ꝛ ibi p Arc. de p̄uileg.lib.vj.ꝛ per Joan.and.in.c.vbicunq̄.de pe.eo.lib.et habe‸ur in.c.ij.de officio iudi.ꝛ in.l.vbicunq̄.ff.de interroga.
3 actio. †verbũ aũt voluerit.importat liberã ꝛ absolutã voluntatem nõ regulatã.l.fideicõmissa.§.quãq̄.de leg.iij.ꝛ per Bart. in extrauaganti ad reprimendam.in verbo videbatur.vbi plene.igitur apertissime dicta verba important qḋ homines dicti castri possunt accipere sal in quolibet loco ꝛ sic non solum extra dictum castrum ꝫ etiam in dicto castro:q2 verba hec importãt nec rõ aliqua repugnat.l.non aliter.ff.de leg.tertio.Si ergo ciues pñt emere ita in castro sicut extra vt equalis etiã sit determinatio dicti verbi vbicunq̄.l.iã hoc iure.ff.de vulga.ꝛ pupil. l.eum qui edes.ff.de vsucapio.vendentes possunt impune vendere in quocũq̄ loco q2 permissa emptiõe eodẽ casu censeṫ pmissa vẽditio:q2 ista est nã correlatiuoꝝ prout tradit Bar.in.l.fin. C.de indic.vidu.tollẽ.in spẽ Bal.in rubr.C.de rebus creditis.ꝛ Paul.de ca.in.l.ſi qs nec cãm.in fi.prin.ff.ſi certũ peta.ꝛ Bal. in.l.iij.C.de sacrosan.eccle.¶Sexto cõfirmaṫ q2 etiã ſi nullũ decretũ appareret dr̄ hoc seruatũ fore de cõsuetudine in dicto loco qḋ etiã forenses vendãt ꝛ nõ reperiṫ qḋ pena aliqua imposita fuerit.illud aũt qḋ lege induci potest ꝛ induci etiam consuetudine:vt in.l.de quibus.cũ mã.ff.de legi.ꝛ in.l.ij.que sit longa ꝯsuetudo.tradit Bal.in.l.ſi.C.de testa.ꝛ in.l.receptitia.C.de cõstit.pecu.ꝛ tradiṫ in.l.ſi mihi ꝛ tibi.§.in legatis.de lega.j.¶Et ſi dicaṫ homines predicti castri tanq̄ subditi non pñt cõdere leges contra legem superioris.c.cũ inferior.cũ ibi nota.extra de maio.ꝛ obediẽ.ita non vr̄ qḋ possint inducere consuetudinem. ita arguit Bar.in.l.j.ff.de legi.ꝛ do.Abb.in.c.ſi.extra de ꝯsue. ¶Respondeo qḋ ex scientia ꝛ patientia superioris hoc potest induci vel saltum ex scientia ꝛ patientia officialiũ presidentium gubernationi illorum locorum ſm qḋ pbat Bart.in.l.ſi publicanus.§.ſi.ff.de publicanis.¶Septimo probaṫ etiam quia ſi qua dubitatio circa validitatẽ dicte ꝯsuetudinis oriri potuisset illa est sublata ex expressa approbatione illustrissimi ducis qui approbauit omnia statuta ꝛ oẽs ꝯsuetudines illorum locoꝝ. Et sic recipiũt robur ꝛ validitatẽ a ptãte ducis iuxta illḋ:oĩa nostra facim⁹ q̄bus nr̄a autoritate ĩpartimur.l.ij.§.oĩa.C.de veteri iure enucle.in.c.cũ aliq̄bus.de rescri.in vj.ꝛ ponit no.Bart. in.l.ambitiosa.ff.de decre.ab.ordi.faciẽdis.cũ ſi.¶Octauo ad idẽ adduciṫ:nam ꝫ dicta cõsuetudo fuisset inualida ei⁹ virtute fuisset excusat⁹ a pena.gl.est no.ꝛ ibi Pet.de anc.Abb.ꝛ alij in.c.ſi.extra de ꝯsuetu.ꝛ in.c.sane.de tpe ord.ꝛ in gl.in.c.deniq̄. quarta di.Ergo cũ fuerit lõgo tpe ꝯsuetudie obseruatũ qḋ pas
4 sim sal vẽdaṫ in dicto castro ẽt qḋ forẽses talis †ꝯsuetudo ꝫ diceṫ inualida excusat a pena.¶Nono cõprobo q2 ꝫ illḋ decretum ducis seu illa capitula aliquã habuissent dubitationẽ circa interpretationem quam supra dedi:tamen cõsuetudo interpretata est qḋ licite vendi possit non solum per ciues eo modo quo vendidit Hieronymus sed etiam per forenses.consuetudo enim est optima legum interpres.l.minime.ff.de legi.ꝛ no.glo. in.l.dos a patre.C.so.ma.ꝛ glo.in.l.j.ꝛ auẽ.ibi posita.C.ſi secundo nupserit.ꝛ est tex.in.c.cum dilectus.de consuetu.per quem dicit notãter do. Anto. quod sequi debemus intellectum a cõsuetudine approbatũ etiã verba impropriãdo.ꝫ in casu nostro non est opus vba capituloꝝ ĩpropriare:q2 etiam ſi pprie intelliguntur cõcordãt cum ꝯsuetudine diu in dicto loco obseruata. ¶Decimo confirmo ex alia q2 dicta ꝯstitutio pꝓhibitiua ſi qua reperitur nunq̄ in dicto loco fuit obseruata dicti castri sed etiã forenses impune sal in dicto loco vendiderunt per quam inobseruantiam in dicto loco siue nõ receptio.dicte ꝯstitutio.pꝓhibitiue dicitur dicte constitutioni derogatum vt in.§.hec ꝛ ſi legibus.ꝛ ibi Dominic⁹ quarta di.ꝛ no.in.c.j.extra de treuga ꝛ pace.vbi ita tenent Jo.calde.do.Ant.Abb.ꝛ cõiter doc.ad quod adducunt etiam quod habetur in.c.ſi.de consue.li.vj.ꝛ bene facit glo.not.in.l.ſi maior.C.cõ.diuidũ.ꝛ sic posito quod in dicto loco legare potuisset:tñ per talem diutinam inobseruantiã censetur illi derogatum.¶Undecimo ꝛ vltimo confirmantur premissa.nam pro certo ni fallor fere quasi omnia fundamenta supra deducta etiam vt singula essent sufficientia ad absolutionẽ dicti Hieronymi.igitur multofortius habent excusare illum a dolo ꝛ lata culpa:ꝛ ꝯsequenter a pena ſi qua dubitatio adesset quam videre adhuc nõ potui.nam quilibet strenuus legista attentis premissis accusaretur nedũ a dolo sed etiam a lata culpa que est deuiatio incircũspecta ab eo quod cõiter homines facerent ſm Barto.in.l.quod nerua.ff.depositi.cõiter autem quilibet videns ꝛ capitula ꝛ cõem obseruantiam existimasset licitũ fore vendere sal prout alij antea impune diu vendiderant . vnde fine dicamus dolum requiri siue latam culpam.d.Hieronymus excusatur a pena per id quod habetur in.l.igitur.§.potest ff.de lib.causa.ꝛ in.l.plagij.C.ad.l. fauiam.de plagiarijs. ꝛ per Ang.ꝛ Moder.ꝛ in.l.j.in fi.ff.ſi qs ius dicẽti nõ obtẽp. ꝛ per. Bar.no.in.l.j.§.non aũt.ff.ſi qs testõ liber esse iussus fuerit. ꝛ p Bal.in.l.ſi quis non dicã rape.C.de episc.ꝛ cle.ꝛ per Bart.in.l. que fortuitis.C.de pig.act.vnde intrepide concludendũ puto dictum Hieronymũ potuisse impune ꝛ posse impune vendere dictum sal prout fecit ꝛ in nullam penam incidisse neq̄ in penam amissionis salis neq̄ alteri⁹ pene penitentiare. ꝛ ſi qḋ sal est sibi ablatum debet sibi restitui qḋ impune vendere poterit prout incepit.et hanc cõclusionem puto ita claram quod ſi qs non sequeretur ni fallor a via veritatis iustitie ꝛ equitatis multum aberraret. Laus deo.

¶Consilium.ccx.

1 ¶Uxor relicta domina et vsufructuaria omnium bonorum mobilium et stabilium an habeat potestatem eligendi dominium vel vsumfructum.



Ominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectum.¶Satis anceps fui in hac cõsultatione quam optime absoluit secundus consultor dominus Franciscus de fulgineo do
1 ctor prestantissimus.Cõsiderandum est enim† quod aliquãdo non existẽtibus liberis ꝛ extraneis institutis maritus reliquit vxorem dominam ꝛ vsufructuariam omnium bonorum ꝛc.Et omnes antiqui vsq̄ ad tempora Barto.voluerunt quod vxor habet potestatẽ eligendi dominium vel vsumfructum.argumẽto.l.ſi titio fundus.ff.de vsufructu legatis. Et ista fuit communis opinio antiquorum secundum Salycetũ. in.l.prima.C.ſi secundo nupserit.et tenuerunt omnes vsq̄ ad tempora Bartoli .et dicit Raphael cumanus.in.l. titia .§. finali.ff. de legatis secundo.sed Bartolus in dicto.§. finali.ꝛ communiter Moderni ibi. et Baldus in.l. finali.C. de indicta viduitate . tenent quod teneatur relictus vsusfructus : quia cum testator alium fecerit heredem non est verisimile quod ab eo dominiũ omnium rerum abdicare voluerit . argumento.l. nam ad ea. ff.de conditione et demonstratione.et ista est communis opinio Modernorum secundum quam docto.consulere solent.et sepe consuluit Ang.¶Aliquando ꝛ secundo maritus reliquit vxorem dominam ꝛ vsufructuariam alicuius rei certe ꝛ tunc tenendum est qḋ mulier habeat electionem.ꝛ ita procedat tex. in.d.l.ſi titio fundus. nam tunc cessat ratio Bartol. et ita fuit

de mente Bar.in.d.l.citra.§.fi.dum allegat.d.l.si titio.⁊ Bal.
in.l.fi.C.de indicta viduitate.⁊ clare hoc explicāt.⁊ tenēt Bal.
Joā.de imo.⁊ dominus Rapha.Cuma.in.d.§.fi.vnde difficul
tas vř esse in casu nostro cui casui ex predictis sit applicādus ex
eo qđ fecit eā dominā ⁊ vsufructuariā mobiliū ⁊ stabiliū quoꝝ
appellatione non veniūt iura ⁊ actiones.l.a diuo pio.§.in vēdi
tione.ff.de re iudi.⁊.l.quātuberonis.ff.de peculio.dꝛ eam fecis
se dominā ⁊ vsufructuariā certarū rerū.l.ex facto.la grande.ff.
de hered.insti.⁊.l.si certarū.ff.de testamēto milita.Et sic hoc re
spectu vř applicādus secūdo casui ꝑut facit secūdus ꝯsultoꝛ.
¶Sed in ꝯtrariū me mouet qꝛ si fecisset eam vsufructuariā et
dñam aliquarū certarū rerū ita qđ alie res remanerent in dñio
heredis hoc fatereř de plano:sed in casu nřo fecit eam dñam
⁊ vsufructuariā omniū mobiliū ⁊ stabiliū.⁊ sic vel oīum vel fe-
re oīum bonoꝝ hēditatis.vñ militat eadē ratio Bar.qñ oīum
bonoꝝ facta fuisset mentio.s.qꝛ nō est verisimile qđ totius vel fe
re totius hereditatis voluerit dñiū ab heredibus abdicare.ar.
d.l.nam ad ea.⁊ sic eadē dꝫ esse iuris dispositio.l.illud.ff.ad.l.
aquiliā.c.transiato.de consti.cū si.Et pro certo ista ratio multū
vrgebat:sed qꝛ opinio Bart.est fundata in presumpta volūta-
te defuncti ⁊ opinio antiquoꝝ in rigore vboꝝ:et in casu nřo
multa arguūt in ꝯtrarium eius qđ dicit Bart.idcirco placuit
snīam scđi consultoris amplecti.Habemus eñ in primis auto
ritatē fere oīum antiquoꝝ vsqꝫ ad tpa Bart.pro ista pte per.d.
l.si titio fundus.¶Scđo habemus opi.Bart.⁊ alioꝝ qui sim-
pliciter idē dicunt qñ vxoꝛ est relicta dña certarū rerum vt per
Bald.⁊ Jmo.in.d.§.fin.¶Tertio qꝛ lꝫ militare videař ratio
Bar.in ꝯtrariū tñ militant tria.¶Primo qꝛ data est potestas
alienandi que solet dño cōuenire propter quam apparet domi
nium esse relictum.ar.l.proculus.ff.de vsufruc.cum ibi notat.
per Bal.⁊ tex.in.autētico de resti.in princ.⁊ ibi Ange.qđ late
prosequiř primus consultoꝛ.¶Secundo qꝛ relevat vxorem a
ꝑstatione cautio.⁊ aliis que non posset si esset vsufructuaria iu
xta not.in.l.j.C.de vsufructu.⁊ in.l.nemo pōt.ff.de leg.j.vñ ad
hoc vt dispositio testatoris sortiař effectū censendum est qđ etiā
dñium ad electionē relinquere voluerit:aľs eius dispō in ꝑmis-
sis fuisset inualida ad hoc vt potius valeat.arg.l.quotiens.ff.
de reb.dub.⁊ ad hoc propositum optime facit singularis deci-
sio dñi Bñdicti de plūbino in.l.qui duos.§.j.ff.de manu.te-
stamento.vbi voluit qđ per ista verba relinquo vxorē dominā ⁊
vsufructuariam oīum bonoꝝ cēsetur vxoꝛ heres instituta lꝫ
alius sit vniuersaliter institutus:qm̄ alias dispositio esset nulla
vt ibi per eum.vnde cum in casu nostro concurrat rigoꝛ ver-
boꝝ ⁊ qꝛ aľs pro aliqua parte dispositio esset nulla censen-
dum est qđ illi fuerit data electio vt dictum est.¶Tertio qꝛ te
statoꝛ vult qđ liceat vendere ⁊ dispensare:nec aperit in quam
cām dispensare debeat.Quo casu censetur in dubio cōmissum
qđ dispenset in pias cās ꝑut est casus fm intellectū Jnn.cōiter
approbatū in.c.cū tibi.de testamētis.⁊ tꝫ Barto.in repeti.l.j.
C.de sac.san.eccle.in penul.charta.dū tractat an dispositio ca-
ptatoria ad pias cās valeat.vñ apparet qđ testatoꝛ voluit qđ vt
domina venderet ⁊ dispensaret ad pias cās conferendo disposi
tionem suam in arbitrium vxoris sue de qua confidebat prout
accidere solet.⁊ ista fuit voluntas testatoris si recte cōsideretur.
Laus deo omnipotenti ⁊c.

¶In hoc consilio continetur.

¶Si facta est ꝯcessio alicui alicuiꝰ castri designati intra talem
locum in vteri circuitu cum omni iure iurisditione pertinētiis
dependentibꝰ ⁊ connexis an veniat nouꝰ circuitus ⁊ quid im-
portent ista verba cum omni iure ⁊c.

¶Consilium.ccxj.

1 ☞ Juxta dictio diuersimode exponitur.
2 Concessio si sit facta in qua cōcedēs reseruauit sibi nonā partē
an quolibet circuitu sit constituenda nona pars.
3 In prepositio quid significet.et nu.4.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spūssanctus illuminet intellectū.¶Breuiter
ꝯsultatio.ꝑmissam absoluit ꝑstātissimꝰ iuriscōsultꝰ
do.Jo.baptista caccialupꝰ ꝑceptoꝛ meus ꝯcludēdo in ꝑmis ve
ritatē ꝯsultatio.Cōcludit eñ in ꝑmis ex generalitate verboꝝ
concessionis includi qcqd est extra muros veteres sancti Pe.
vsqꝫ ad nouū circuitū.Que qdem conclusio primo aspectu ad-
modum dubitabilis apparuit ꝑpter illa vba .intra fossos po
stea repetita dum dꝛ intra dictos fossos veteres.Que dictio di-
ctos refert se ad fossos de qbus.s.l.j.cū qui.ff.de posthu.Bar.
in.l.talis scriptura.ad fi.ff.de lega.j.⁊ sic videř facta ꝯcessio sitꝰ
intra fossos cōputatis fossis carbonariis ⁊c.qꝛ dictio itra inclu
dit tm̄ sua extrema ⁊c.excludit.l.ede sacra.§.intra.ff.de contra
hen.emp.Bald.in rub.C.de ꝯtrahen.emp.qōne.xxij.text.et ibi
Albe.⁊ Bal.in.l.j.§.initio.ff.de offi.ꝑfec.vrb.⁊ sic non vř extē-
di cōcessio vsqꝫ ad nouum circuitū.Verba aūt generalia vide-
banř ad loca specificata restringi posse.l.quesitū.§.j.ff.de le.iij.
Tradūt plene Guli.Cy.Bart.⁊ alij in.l.si de certa.C.de trāsac.
amplius adiici posse quod licet si exceptio facta fuisset simpli
citer excepta nona parte detractis viis exceptio possit regulam
firmare propter verba generalia ꝑcedentia iuxta nota.in.l.j.ff.
de re iudi.tñ ex quo in casu nostro excipitur nona pars situs in
dicto circuitu.que verba in dicto circuitu referunř ad circuitū
supra expressum ⁊ sic ītra fossos veteres talis exceptio potiꝰ ꝑ
verba generalia regulariter restringere videtur ad loca existen-
tia intra dictos fossos veteres.casus est multū not.in.l.nam qđ
liquide.in vltimis verbis.ff.de pe.lega.¶Sed premissis non
obstantibus plꝫ mihi cōclusio supra firmata ex quo fit conces-
sio dicti situs ⁊ castri vt supra cum omni iure iurisditione per
tinentiis dependentibus ⁊ cōnexis.per que vba in primis ve-
niunt ea que sunt de natura rei concesse fm Jnno.in.c.ex lite-
ris.extra de iure patr.⁊ Bal.in.l.a procuratore.C.man.sed no-
uus circuitus est de natura rei cōcesse qm̄ est pars castri augmē
tati per nouū circuitum.castra eñ voluntate cōstruentium cō-
stituunř fm Joā.and.in.c.si ciuitas.de senten.excom.lib.vj.et
augmentanř nouo circuitu muris fossis ⁊ palanchatis fm
Bart.in.l.ij.ff.de verbo.sig.¶Jtem per dicta verba veniunt
ea que de iure statuto vel ꝯsuetudine deputata sunt qđ accedāt
fm Jnno.⁊ doct.in.c.cum ad sedē.de restitutio.spolia.vnde di
cunt qđ castro a iure nihil corporale deputatum est qđ accedat:
sed ab hoībus ꝯsueuere ista assignari ꝑut ēt dicit Joan.an.in
d.c.si ciuitas.sed huic castro in augmentū assignatus fuit nouꝰ
circuitus.Muri eñ fossi ⁊ carbonarie sunt de natura castri et
eius confines per quos castrum redditur certum sine alia finiū
designatione fm Ang.in.l.si in rem.ff.de rei vendi.arg.l.cum
př.§.viros.de leg.ij.igiř ⁊c.⁊ ꝓbatur hoc ēt ex no.ꝑ glos.in.c.j.
de cap.qui curiā vendidit.⁊ melius ex no.per Bal.ibi dum re
fert dubitatio.Oldr.an in gñali dona.castri veniat imperium.
in fine.vbi plura notāda dicit in ꝓposito ex quo in casu nostro
facta est concessio cum omni iure ⁊ dependētibus ⁊ connexis.
¶Accedat ēt qđ cōcediř dictus locus ēt cū his que hꝫ iuxta se.
1 †Nam lꝫ dictio iuxta vario modo exponař fm subiectam mate
riam vt ptꝫ in.l.oēs.⁊.l.pe.C.de aqueductu.lib.xj.⁊ per Bal.
in.l.mili.codi.in prin.de testa.mili.⁊ in.c.sicut antiqtus.xvij.
q.iiij.tñ in materia nřa veniūt que sunt ad perpetuū vsum rei
concesse fm spec.in tit.de empt.⁊ vendi.§.j.ver.ad euidentiam
huꝰ forme.quis aūt nō videt qđ ad vsum castri in ampliationē
⁊ tuitionem eiꝰ nouū circuitū ꝯstitutū fuisse.¶Amplius dico
qđ si nouꝰ circuitꝰ nō veniret nō tradereř locꝰ liber ⁊ tutus quin
de facili molestari posset ad qđ cōcedentibꝰ se obligarūt ⁊ iure
cōi tenebanř.ad hoc tex.optimꝰ in proposito in.c.pisanis.de re
2 sti.spoli.⁊ Bar.no.in.l.ratio.§.j.ff.de act.emp.¶†Postremo
qꝛ ex puncto eliciř dubiū nūqd ꝯcedētes reseruādo nonā partē
cēseanř sibi reseruasse in fossis carbonariis ⁊ loco vsqꝫ ad nouū
circuitum ex quo ꝑcipio castrū vsqꝫ ad nouū circuitū cōsignatū
fuisse qđ si ita eēt adhuc res multū clarioꝛ reddereř qꝛ ex tali cō
signatio.mēs partiū clare oñdereř.l.paulꝰ nō tm̄ vbis.ff.rem ra
tam hřī.⁊ per sequentia precedentia declaranř.l.si seruꝰ plu-
rium.in fine.cum ibi not.ff.de leg.j.cum vulgaribꝰ.¶Secun-
do concludiř in dicto ꝯsilio qđ reseruatio none ptis situs in di-
cto circuitu non censeř facta in carbonariis fossis ⁊ ripis dicti
situs.¶Sed hoc videbař hřē difficultatem qꝛ fit reseruatio no
ne partis situs in dicto circuitu intra fossos veteres de quo su-
pra locutus fuerat.que verba includunt extrema.⁊ sic fossos et
carbonarias ⁊ muros ꝑut dictū fuit allegādo.l.j.§.initio.⁊ ibi
docto.ff.de offi.ꝑfe.vꝛ.¶Confirmari vř hoc idē qꝛ dꝛ exceptis
viis que sunt iuris publici.l.martius.ff.de acq.re.domi.q̄ exce-
ptio adiecta reseruatiōe videř oñdere qđ in ea veniūt ēt alia q̄
sunt publici iuris.ad hoc.l.fin.§.cui dulcia.ff.de vi.triti.oleoqꝫ
lega.Bñ facit.d.l.nā qđ liquide.in fine.¶Sed ꝑmissis non ob
stantibus ꝯclusio supra firmata verioꝛ esse vř.Nam cum dꝛ re-
tenta nona pte situs in dicto circuitu appet qđ intellexit de situ
intrinseco in dicto circuitu intus prout est natura istius dictio
3 nis in.l.j.§.in flumine.ff.de fluminibus.⁊ tradūt Bar.Bald.
⁊ Moder.in.l.gallus.§.ille casus.ff.de libe.⁊ posthu.¶Confir
matur ista opinio.nā in cōcessione fit generalis concessio situs
⁊ circuitus intra fossos cōputatis carbonariis ⁊c.Et tamē in
reseruatione none ptis nō dꝛ ꝯputatis carbonariis.ergo datur
ītelligi qđ tm̄ intꝰ in circuitu fuit reseruatio facta.si eñ hoc voluis-
sent vtiqꝫ expressissent sicut in concessione.l.vnica.§.sin autem
ad deficientis.C.de cadu.tollē.⁊ verba sunt stricte intelligenda
ꝯ illū qui se in eis fundat.l.veteribus.cum materia.ff.de pact.

Hec etiam

Hec etiã demonstrãt verba sequẽtia cũ dr̃.⁊ cũ eo ⁊ toto qd̃ di-
cta nona ps ⁊ domus in ea edificanda hr̃e debent ⁊c.et sic fit re-
seruatio none partis ad domos edificãdas quarũ ꝓprietas spe
ctet ad cõcedẽtes.clarũ aũt est qd̃ neq; in muris pñt domus edi
ficari.l.sacra.§.fi.ff.de rerũ diui.que lex locũ hꝫ in muris castroꝝ
cũ eadẽ sit rõ ſm Albe.neq; in carbonarijs ripis ⁊ fossis q̃ sunt
ad tuitionem publici iuris q: eadẽ vr̃ ratio.nam ⁊alias ꝓhibi-
tio respectu muroꝝ in similibus locũ hꝫ.l.iij.§.in libello.ff.de re
mili.ad minus hoc ꝓhibitũ est per titulũ neq; in loco publico.
ex quo ergo in dictis locis edificari possunt domus ⁊dicta loca
nõ includunt̃ ad hoc gl.in.l.mãcipia.in verbo aduocãdũ. ⁊ qd̃
ibi ꝑ doc.C.de seruis fugitiuis.¶ Preterea ex quo illa sunt ad
tutionẽ castri si in illis esset facta reseruatio vel liceret edificare
de facili posset turbari dñs castri ⁊ sic ꝯ ꝯuentionẽ ⁊ castrũ non
esset liberũ ⁊ tutũ vt in.d.c.pisanis.⁊ per Bart.in.d.l.rõ.§.j.⁊
ideo per p̃dicta dicit Bal.in.l.fi.C.de pac.inter empt.⁊vẽdi.qd̃
si aliqs vendidit castrũ reseruata domo nõ põt in illa fortiliciũ
edificare q: castrũ nõ esset tutũ ⁊ liberũ.¶ Ex qbus cõcludo ꝙ
in dicta reseruatio.non venit nona pars in fossis ripis ⁊ car-
bonarijs.¶ Postremo etiã in dicto ꝯsilio cõcludit̃ qd̃ in dicta
reseruatione nõ venit nona pars loci existentis extra fossos ve-
teres vsq; ad nouũ circuitũ.que cõclusio etiã difficultatẽ habe-
re videbat̃ q: ex quo excipitur nona pars situs in dicto circuitu
talis relatio per illaverba in dicto circuitu facta videt̃ cũ oĩbus
qualitatibus suis.l.a filio.§.pater.⁊ ibi Bar.ff.de alimẽ.⁊ cib.
le.⁊ per Bar.in.l.sanctio legũ.ff.de penis.⁊sic videntur intelli-
genda dicta verba in dicto circuitu stilum cum pertinentijs et
connexis.⁊ sic etiã respectu loci extra fossos veteres vsq; ad no-
uum circuitum:eo maxime quia non vr̃ qd̃ possit dari ratio di
uersitatis sicut in carbonarijs ⁊ fossis.igitur idem ius.l. illud
ad.l.aquiliã . sed tamẽ hoc non obstante cõtrariũ puto verius:
qm̃ in cõtractu excipit̃ clare nona pars situs:verbũ autem situs
declarat̃ in cõcessione qd̃ est locus intra fossos veteres.vñ positũ
simpliciter in reseruatione declaratur in concessione in qua po-
nitur sub clara significatio.casus est in.l.vtrum.⁊ ibi Barto. et
Ange.ff.de peti.here.et facit q: precedẽtia declarant̃ per sequẽ
tia ⁊ ecõtra.l.si seruus plurium.in fi.ff.de lega.j.⁊ sic cum tantũ
sit facta reseruatio none partis situs intra fossos veteres locus
extra fossos remanet in generali concessione.qd̃ euidentius de-
monstratur:q: non solum dixit situs sed vltra ad maiorem de-
4 clarationem †dixit in dicto circuitu ⁊ sic refert se ad circuitum
de quo dixerat.s.intra fossos veteres iuxta nota.per Barto. in
d.l.talis scriptura.illud autem dicitur esse in circuitu ⁊ in loco
quod est intus.l.j.§.in flumine.⁊ ibi Barto.ff. de fluminibus.
⁊ per Bar.in.l.gallus.§.fi.ff.de libe.⁊posthu.vnde dicimus qd̃
non dicitur fieri in domo qd̃ fit in porticu ante domum vt dicit
Bal.post Cy.in rubrica.ff.so.matr.⁊ Bal.in.l.cetera.§. hoc se-
natus.ff.de leg.j.vnde cum clara sint verba dicte reseruationis
non est opus alia interpretatione.l.si alij.ff.de vsufru.lega.si em̃
hoc partes voluissent expressissent.l. vnica.§. sinautem ad defi-
cientes.C.de cad.tollen.et si qua dubitatio esset in verbis dicte
reseruationis interpretatio fienda esset contra cõmunitatẽ san-
cti Geminiani que se fundat in verbis reseruationis vt est tex.
⁊ ibi glo.⁊ Bart.⁊ oẽs in.l.veteribus.ff.de pac.Item exceptio
et reseruatio dubia releuare non dꝫ.l.titie textores cum.mate-
ria.ff.de lega.j.et lꝫ in dicta reseruatione excipiant̃ vie tñ dicta
exceptio nõ facit qd̃ in reseruatione includant̃ ad qd̃ alias non
includeret̃ vt declarat Bar.per illũ tex.in.l.generali.§.vxori.ff.
de vsufr.leg.⁊ per Bar.in.l.quesitum.§.deniq;.ff. de fun.instr.
¶ Quinimo dicta exceptio ꝓbat qd̃ conclusum est dr̃ em̃ reten-
ta nona parte situs detractis vijs in dicto circuitu.queverba in
dicto circuitu determinant nedũ reseruata sed etiã exceptio.re
seruatio.vt est casus.⁊ibi Bar.in.l.doli verbũ.ff.de seruo corru
pto.⁊ no.Bar.ĩ.l.seye.§.gayo.ff.de fundo ĩstructo.⁊sic exceptio
reseruationis est restricta ad vias existẽtes in dicto circuitu igi-
tur eodẽ modo reseruatio none partis situs intelligi debet scili-
cet existentis in circuitu.casus est not.in.d.l.nã qd̃ liquide.§.fi.
ff.de penu legata.⁊ hoc fuisse de mente partium cõstat q: in cõ
cessione castri cũ pertinentijs vtunt̃ effuso sermone ⁊ verbis ge-
neralibus ⁊ pregnãtibus.sed in reseruatio.restringũt se ad sitũ
existentẽ in dicto circuitu.⁊ sic limitant ⁊ restringunt se ad cer-
tum locũ igitur reliqua remanent illesa.d.l.quesitum.§.deniq;
⁊ tanquã omissa habent̃ pro omissis.l.quicquid astringende.ff.
de verbo.ob.⁊ remanent in generali concessione. vnde vr̃ mihi
qd̃ res careat ꝓbabili dubitatio.¶ Ex qbus arbitror cõclusio-
nes quas more solito iuridicas firmauit prestantissimus pre-
ceptor meus esse verissimas.vñ de subscriptis.requisitos ita cõ-
cludo. Laus deo omnipotenti amen ⁊c.

¶ Consilium.ccxij.

1 ☞ Legitimatus an succedat vna cum legitimo.
2 Clausula.sine tamen preiudicio venientium ab intestato.quo-
modo intelligatur.
3 Absens an possit legitimari:et an sufficiat ratificatio.



Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spũssanctus illuminet intellectũ.¶ Prima
cõsultatiõe dicẽdũ videbat̃ corradinũ filiũ legitima
tũ succedere Raymũdo patri suo :cum per comitẽ hñtem au-
toritate fuerit plene legitimatus ⁊naturalibus restitutus:pre
cipue vt parentibus succederet sigismũdo instante ⁊ noĩe filij
recipiente vt ptꝫ ex legitimatio.instrumento.Itaq; ꝯcludẽdũ
videbatur qd̃ vna cum filio legitimo succederet in autẽ.quib.
mo.natura effi.sui.in.§.si qs igit̃ in.§.illud.⁊ in.§.generaliter.
Solum em̃ difficultatẽ facere videbat̃ q: dici põt quod comes
nõ habebat autoritatem legitimandi ita qd̃ succederet cum le
gitimis filijs ⁊ heredibus eis existẽtibꝰ nõ dr̃ em̃ in priuilegio
legitimandi comiti concesso a quo oĩs potestas dependet vt
tradit spec.in ti.de dispensationibus.§.postremo.ver.sed illud.
1 ꝙ †possit filios spurios legitimare ita qd̃ parentibus tã ex te-
stamen to quã ab intestato succedere possint absq; tñ legitimo-
rũ filiorum ⁊ heredũ preiudicio.⁊ sic princeps concedit comiti
limitatã ptãtem vt nõ p̃iudicet̃ filijs legitimis.sꝫ in casu nr̃o p̃-
iudicaret̃ q: dimidia hereditatis auferret̃ filio ltĩo igit̃ hꝰ a co-
mite fieri non potuit.sed ad hanc difficultatẽ rñderi posse vide-
batur quod dicta cl̃a põt interpretari altero de tribus modis.
¶ Primo.s.absq; tñ filiorũ ⁊c.qbus fuisset ius quesitũ:cũ bñ-
ficia sine iniuria alterius cui fuisset ius quesitũ intelligi soleãt.
l.ij.§.merito.⁊.§.si qd a principe.ff.ne qd in loco publico.¶ Se
cũdo qñ eẽt filijs ius delatũ ex cã de p̃terito puta ex cã fideicom
missi lꝫ non quesitũ.quo casu nõ est iniustũ filium legitimatuꝫ
excludi pp spem fideicõmissi.ar.l.post emancipatio.ff.de lib.le.
⁊.l.spẽ.C.de dona.⁊ no.in.l.qui rome.§.duo fr̃es.ff.de ver.ob.
¶ Tertio qñ legitimatus succederevellet ꝯtra testm̃ institutis.
filijs legitimis.secus aũt si ab intestato.ita similes clausula ĩter-
pretat̃ ꝑ Ang.in suo ꝯsi.cclxij.incip.viso pũcto.⁊per Pe.de an.
ꝯsi.cxlix.incip.pro fr̃ibus defunctis vbi dicit qd̃ talis vr̃ inten-
tio ex quo cõcedit̃ qd̃ possint succedere ac si essent de legitimo
mr̃imonio nati.d.§.si qs igit̃ aut.qui.mo.nã.effic.sui .⁊ subdit
2 etiam Pet.de anc.ꝙ †dicta clausula apponi potuit ne ꝑnceps
disponẽ do de hereditate certi hoĩs videret̃ tollere ⁊ excludere
alios veniẽtes ab intestato.argu.c.vt nostrum.extra de appel.
Et lꝫ loquat̃ in legitimatiõe filij fortius hoc dicẽdũ vr̃ in pri-
uilegio legitimãdi:q: hoc fauorabile illa odiosa vt ꝑ Barto.et
doct.in.l.ij.in ꝑn.ff.de ver.ob.¶ Confirmari vident̃ premissa.
nã in simili cl̃a que dicebat absq; p̃iudicio venientium ab inte-
stato consuluit insignis doc.do .Rap.Fulg.quod filius legiti-
matus succedit sed virtute legitimatio.non aufert debitã por-
tionẽ illis qui secũ ab intestato in successione concurrere debe-
rent siue testator decedat testatus siue intestatus.regula est em̃
qd̃ oẽs naturales ltĩati pñt ẽt extantibꝰ fr̃ibus legitimis ltĩari.
tñ nõ pñt institui in maiori portiõe quã legitimi instituti fue-
rint.i aut̃.q.mo.nã.effi.sui.§.qm̃.vñ noluit comes qd̃ ꝑ suã ltĩa-
tionẽ inferat̃ p̃iudiciũ illis q al̃s successuri erant ab intestato
vt pr̃ posset in totũ legitimatũ instituere ⁊ legitimum solũ in
legitima portiõe sibi debita.Nã ab intestato nullũ p̃iudiciũ in-
fert̃.si em̃ ltĩatꝰ succedit vna cum legitimo nõ dr̃ fratri p̃iudica
re .rescriptũ em̃ pp cõmodũ qd̃ alteri cessaret nõ restringit̃.l.pro
sperit.ff.qui ⁊ a qbus.⁊ no.Bator.insolutio.illiꝰ ꝯrij in.l.ex fa-
cto.ff.de vul.⁊ pu.Nec dr̃ alteri preiudiciũ inferri nisi p̃iudiciũ
sit enorme iuxta no.in.c.cũ olim.de cõsuetu.⁊ lꝫ auferat̃ portio
tñ excludi dr̃ a lucro nõ dãnũ pati.gl.⁊ Bar.in.l.iij.C.de iur.et
fac.igno.Ex qbus inferebat ꝙ simul cũ fratre nõ obstãte dicta
cl̃a poterat ab intestato succedere ita ꝯsuluit ꝑusij in ꝯsilio suo
qd̃ incip.Quidã Guido maggioli de perusio.Nec huic ltĩatio.
obstare videt̃ qd̃ facta fuerit de filio absente ⁊ nõ consentiente.
dꝫ em̃ legitimatus cõsentire ad hoc vt legitĩatio valeat .in au-
3 ctẽ.qui.mo.nã.effi.sui.§.gñaliter.¶ †Quoniam ad hoc videt̃
posse rñderi qd̃ absentia non obstat q: satis est qd̃ legitimatio
ratificet̃ vt est casus in.d.§.gñalr̃ ⁊ in.l.iubemus.C.de eman.
libe.⁊ p̃ces per patrẽ offerri potuerunt.cum quibus hoc facere
potuisset in autenti.qui.mo.natura.effi.sui.§.si quis igitur. et
ꝓbatur in.c.ꝑvenerabilẽ.qui filij sint legit.¶ Nec ob.si dicatur
qd̃ nõ potest post mortem pr̃is ratificare.ex quo de nouo legiti
mari non põt.argu.l.bonoꝝ.ff.rem ratã haberi.qm̃ ꝯrium deci
dit Ange.in terminis rñdẽdo ad.d.l.bonoꝝ.in sua disputatio.
que ĩcip.qdã nobilis gñe natus.⁊ potuit vbiq; hoc facere per
totum romanum imꝑium ꝓut cantat ꝑuilegium a quo comi
tis ptãs pendet vt dixi.¶ Sed p̃missis non obstãtibus ꝯriam
sñiam veriorẽ existimo qd̃ immo dictus corradinus filius legi-
timatus nõ admittit̃ ad successionẽ paternam simul cũ filio le-

gitimoꝝ naturali: sed in totū admittit filius legitimus ⁊ naturalis. pro cuius conclusionis fundamēto ego p̄mitto id qḋ ḋr in p̄ncto qḋ lʒ natus fuerit ex muliere soluta dict⁹ corradin⁹ tñ non vili aut nō ignobili. quo casu ḋr natus ex damnato coitu ⁊ accusabili s̄m leges ciuiles qui dñr nati ex stupro. l. in concubinatu. §. j. ff. de ɔcubinis. l. inter liberas. ⁊ l. stupꝝ. ff. de adul. et in. l. humilē. C. de incest. nup. ⁊ sic a iure erat ꝓhibitum legitimari in autētico qui. mo. natura. effi. sui. §. fi. ¶ Scḋo premitto qḋ oīs ptās comitis in legitimādo pendet ex p̄uilegio sibi concesso ideo illius verba ⁊ tenor inspiciēda sunt vt in. c. porro de priuilegijs. Nā eaten⁹ censet comes ptātem h̄re legitimādi quaten⁹ est ī p̄uilegio expressuʒ: quū talis ptās sit de reseruatꝭ principi in autētico qb. mo. natura. effi. sui. §. si qs ergo scḋm Pau. de ca. in ɔſ. ccxxv. icip. super p̄mo dubio vr̄ dicēdū. ⁊ tradūt. d. An. ⁊ do. Abb. in. c. per venerabilē. qui filij sint legitimi. Quibus p̄missis dico qḋ dict⁹ comes nō potuit legitimare in preiudiciū filioꝝ legitimoꝝ ita qḋ simul cū eis succedat. si eñ p̄uilegij verba intelligant̄ que hoc aptissime cantāt clarum est eñ qḋ comes palatin⁹ nō pōt legitimare in p̄iudiciū filioꝝ nisi super hoc specialē hēat ptātē a pricipe. gñalis eñ ɔcessio potestatis ad ea non extendit̄ que supreme inherent pricipis potestati. l. j. ff. de officio ei⁹ cui manda. est iurisditio. c. qḋ ad trāslatio. extra de offic. legati. ita ɔcludit Bal. in. l. sed ⁊ si qs. §. quesitū. ff. si quis cautio. ⁊ Bal. in. l. ij. C. de seru. ⁊ aqua. ⁊ Pau. de cast. cōsi. ccxxj. incipi. sup eo qḋ p̄mo. qꝛ ex quo satis operat̄ dicta cōcessio eo casu quo alijs legitimis heredib⁹ non p̄iudicat̄ nisi fisco nō dʒ extendi ad casum in quo fieri nō pōt sine aliquali preiudicio legitime ꝓlis. arg. l. si qñ. cū ibi no. C. de inoffi. test. ⁊ hoc idē voluit do. Pau. de ca. in. l. gal. §. ⁊ qd si tm̄. ad fi. ff. de lib. et posth. vñ inferēdo ad ꝓpositū ex v̄bis p̄uilegij colligit̄ tm̄ qḋ possit legitimare ⁊ restituere ac si essent de legitimo m̄rimonio nati: ita qḋ possint succedere in bonis parētū. Nec exprimit̄ qḋ possint succedere eo casu quo extarent filij ⁊ heredes igit̄ p̄uilegium ad hūc casum extēdi non dʒ ex quo filijs legitimis ⁊ heredibus nō extātibus p̄uilegiū operari pōt: quinimo in casu nostro in p̄uilegio exprimit̄ clare totū oppositum qḋ possit legitimare absqꝫ tñ legitimoꝝ filioꝝ ⁊ hēdū p̄iudicio. vñ quāuis ēt nō ēēt apposita dicta cl'a idē fuisset dicendū vt dixi fortius illa clausula apposita que tollit oēm difficultatē. l. que dubitatur. ff. de reg. iur. l. pediculis. §. argento. ff. de auro ⁊ argento legato. sunt eñ ita clara qḋ alia īterpretatione opus nō est. l. si alij. ff. de vsufru. lega. ⁊ probat in p̄mis ista ɔclusio autoritate Pau. de cast. in fortioribus terminis in dicto ɔsil. ccxx. vbi consuluit qñ in p̄uilegio erat cl'a absqꝫ p̄iudicio legitime prolis ⁊ legitime portionis: ꝓles eñ legitima dicunt̄ liberi. l. officiales. C. de epis. ⁊ cle. l. ne diutius. C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. legitima autem liberoꝝ portio duobus modis sumi pōt. ¶ Primo per ea que eis debet̄ ab intestato ⁊ tunc tota hēditas est legitima portio vt in aut. in successione. C. de leg. her. ⁊ in corpore vnde sumitur. ⁊ h̄ modo tota sine aliqua diminutio. legitime cū tota hēditas illis sit debita. l. cū rō. ff. de bon. dāna. ⁊ l. scripto. ff. vnde liberi. Et talis īterpretatio iuri cōi est conformis qḋ idē disponit̄ in autētico qui. mo. nā. effi. sui. §. illud. valebit ergo talis legitimatio quo ad hēdes ⁊ etiam quo ad successiōes nō existētib⁹ legitimis. ¶ Scḋo modo sumi pōt legitima portio s̄m eum ꝓ legitima debita de qua in aut. nouissima. C. de inoffi. testa. ⁊ h̄ modo dicta verba intelligi nō possunt qꝛ ēt absqꝫ dictis verbis nō potuisset sine cā legitimis p̄iudicare. ⁊ sic dicta verba essent superflua ɔtra caplm̄. si papa. de p̄uile. li. vj. ⁊ l. si qñ. de leg. j. igit̄ hoc fortius dicēdū est in casu nr̄o ex quo nō loquit̄ de legitima portione sed simplr̄ ⁊ idistīcte sine p̄iudicio legitimoꝝ filioꝝ ⁊ heredum. ¶ Secundo confirmat̄ autoritate eiusdē Pau. de cast. in ɔsi. ccxxij. incipi. vidēdū est p̄mo. vbi ɔcludit qḋ qñ in p̄uilegio est apposita clausula absqꝫ p̄iudicio veniētiū ab intestato tunc legitimati tātum p̄nt ex testō succedere cū nō possent cōseq dicta bona nisi ex voluntate tacita vel expressa. l. ɔficiunt̄ ⁊ l. si qs cum nullū. ff. de iure codicil. Ergo idē in casu nr̄o ⁊ fortius ex q̄ agit̄ tm̄ de p̄iudicio filioꝝ legitimoꝝ ⁊ heredū qbus hēditas est magis debita: qbus stātib⁹ ēt ex testō legitimatus nō posset in maiori porti oē institui vt dixi. ¶ Tertio autoritate eiusdem Pau. de ca. in ɔsi. ccxxiij. incip. dicēdū est dictā h̄ditatem vbi p̄nctualiter loqtur de cl'a sine p̄iudicio legitimoꝝ hēdū in qua cōcludit qḋ nō pōt comes legitimādo nocere filijs ⁊ descendētibus sed alijs sic qꝛ illa v̄ba restringunt̄ ad filios ⁊ descēdētes. arcius qḋ h̄r in. l. ex facto. §. fi. ff. ad trebe. vñ cū in casu nr̄o specifice dicatur absqꝫ p̄iudicio legitimoꝝ filioꝝ ⁊ heredum nulla relinquitur dubitatio qḋ eis preiudicare non potuit. ¶ Quarto hoc idē voluit Ke. de anch. in suo ɔsilio mihi. ccxxvij. incipi. ex tenore p̄uilegij. vbi concludit qḋ qñ est apposita talis clausula absqꝫ p̄iudicio illoꝝ qui in bonis hm̄ōi succedere deberent

ab intestato ⁊c. non vr̄ princeps p̄iudicare voluisse venientib⁹ defunctis ab intestato qꝛ ita sonant verba ⁊ talis videt̄ p̄ncipis intētio qui non intendit per suū rescriptum alicui preiudiciū generare. l. ij. §. merito. ff. ne qd in loco publico. c. ex tuarum. de autoritate ⁊ vsu pallij. ergo idē qñ dictum est specifice sine p̄iudicio legitimoꝝ filiorum ⁊ heredum. ¶ Quinto confirmatur autoritate Bald. in suo consilio qḋ incip. verba aūt succedere valeas. vbi dictā clausulā sine preiudicio venientū ab intestato. dicit qḋ operat̄ vt tunc demū succedat legitimatus qñ non sunt vel nolūt succedere venientes ab intestato vsqꝫ ad quartū gradū: alias si vellent succedere legitimati ab eis excluderentur non autem a remotioribus neqꝫ ab vxore vel fisco. allegat dicta pro se in voce in. l. fin. C. de codicil. Bene facit. l. petitionem. C. de aduoca. diuer. iudi. facit text. in. §. si quis aūt defunct⁹. in autentico. qui. mo. natura. effi. sui. ⁊ hoc consilium refert do. Nic. perusinus auditor rote in tractatu successionis ab intestato. ego habeo hoc cōsiliū inter ɔsilia Ang. ɔsi. cclxvij. ¶ Sexto hoc idem ɔsuluit do. pet. de perusio in ɔsilio incipiēte visa gr̄a apostolica. vbi cōcludit qḋ virtute eiusdem clausule poterit talis legitimatus capere ex testō p̄rno lʒ si pr̄ ab intestato decederet ⁊ existerēt veniētes ab intestato tūc legitimatus non posset ab intestato p̄ri suo succedere: non qḋ de necessitate debeat sibi aliqd relinq: qꝛ ad hoc priceps non intendit sed solum ad reddēdū habile ⁊ capacem ad succedendum ex testō qñ aliqd eis relinqueret vel ab intestato venientes nolent succedere. argu. c. cum aliqbus de rescriptis. in. vj. Idem tenuit idē doct. in quodam alio suo cōsilio in quo se suscripsit ɔsilijs quorūdam doctorum perusinorum incip. visis dictis punctis. ⁊ ita refert prefatus do. Nico. in dicto tractatu vbi refert idē consuluisse dñm dyonisiū de pusio qui tp̄e suo v̄itatis doctor appellabat̄ in consilio qḋ incipit vt dicendoꝝ notitia habeat̄. ¶ Septimo istud idē cōfirmat elegans doctor do. Joan. petrucius de nobilibus de mōte sperello de perusio. in. l. fin. C. de codi. vbi dicit qḋ ꝓpter talē clausulā dispēsationis ex testō succedit ꝓut iā disponitur. ab intestato vero neminē excludat preter fiscū pp illa v̄ba sine p̄iudicio tñ venientium ab intestato. Nec ob. qḋ fiscus non existentibus alijs succedit ab intestato. ⁊ sic videat̄ ēt velle nō preiudicari fisco: qꝛ cum iste dispensatus sit a p̄ncipe inuitatus excludit fiscum p̄ncipis ex tacita mēte ɔcedentis. gr̄a eñ ⁊ beneficiū late ɔtra cōcedētē interpretari debēt vt in. l. fi. ff. de ɔsti. principū. ⁊ not. in. c. cū dilecta. de ver. signi. Pro quo est bonus tex. in. d. §. si qs autem defunctus. dū dicit aut ēt nr̄m erarium nec illi quātum ad hoc parcim⁹. ¶ Octauo cōfirmat̄ nam si vt supra dixi in primo fundamento qs ex generali potestate nō pōt legitimare ita qḋ legitimati simul cū legitimis succedant nisi hoc spālīter cōcedat̄. igitur virtute talis clausule adiecte ad diminutio. ptātis comitis nō debeat opari augmētū vt quoquo mō existētibus filijs legitimis succedere possint. l. legata inutiliter. ff. de leg. j. ⁊ l. legata inutiliter. ff. de adimen. leg. ⁊ vtrobiqꝫ pulchre per Bart. si ergo hoc vt dixi est inveniētibus ab intestato fortius est in filijs legitimis ⁊ naturalibus quibus magis est debita hereditas. l. cum ratio. ff. de bo. damna. Optime facit quod dicit Angel. in. d. §. si qs ergo. in autentico quib. mod. natura. effi. sui. vbi dicit qḋ legitimatio restringit̄ vt non preiudicet filijs legitimis: nō sic qñ p̄iudicaret alijs venientibus ab intestato. ¶ Postremo fortius in casu nostro attētari pōt quod etiā si comes habuisset ptātem habilitādi vt succederent simul cū legitimis: tñ dici pōt in casu nostro qḋ noluit hoc facere. nā comes generaliter habilitat dictū legitimatū ad succedēdum patri ex testō ⁊ ad intestato ac si esset de legitimo m̄rimonio natus: nō tamen specifice legitimat vt simul cū filijs seu eis extantibus succedere possit. hoc autem non vr̄ voluisse nisi specifice h̄ expresserit. nec credendum est comitē aliter legitimaturum q̄ ipse imperator si generaliter legitimaret. argu. l. j. in fin. ff. de offi. prefecti pretorio. ⁊ c. cum aliquibus. de rescriptis. in. vj. sed legitimatio etiam facta per ipsum principē quātū ad paternam successionē non intelligitur existentibus filijs legitimis vt est casus in autentico quib. mo. natura. effi. sui. §. illud. ⁊ §. si quis igit̄. facit qḋ dicit Ange. in. d. §. si qs ergo. ⁊ qḋ not. Joā. an. in addi. spe. in tit. de succes. ad intesta. in addi. q̄ incipit itē scias q̄ Obertus de bobio. ⁊ do. ant. in suo consil. ij. incip. visis literis. ¶ Fortius ergo hoc dicēdū est ex quo virtute p̄uilegij nō habet hanc ptātē vt ꝓbatū est qꝛ v̄ba generalia nō includūt īpossibilia disponēti vt dicit Bart. in. l. si qs sub ɔdi. ff. de cōdi. insti. et Bal. in. l. fi. §. in cōputatio. C. de iure deli. ⁊ sic ex p̄missis concludit̄ qḋ nō potest cum filio legitimo succedere. ¶ Omitto illam disputationem, an posito qḋ comes filijs p̄iudicare potuisset si talis legitimatio ꝑ supueniētiā filiorum irritatur ita qḋ cum filijs legitimis succedere nō possit, ꝓut tenebat Cy. ⁊ cū eo sunt multe opi. quas ad plenū recitāt preceptores mei post Barto. in. l. ex

in.l.ex facto.ff.de vul.et pup.vez do.Aleran.de imo.et Areti.eo maxime cũ superioribus ꝯsultatio clarissima reddatur. ¶ Non obstãt allegata in cõtrariũ in pmis.nam Ang.et Pe.de anch.loquunt qñ apposita erat illa clausula absq; preiudicio veniẽtiũ ab intestato quo casu visum fuit eis qd essent coacti ita interpretari dictã clausulã:ne alias gratia quodãmodo in ea pte videret inutilis cũ semper cessaret pp agnatos et cognatos et vltio loco pp fiscũ gratia aũt sicut alie dispositiões.itelligi dz vt aliqd operet.l.si qñ.ff.de leg.j.et in.c.si papa.de priuilegijs in.vj. ¶ Sz ista ratio nõ militat in casu nostro qr gratia dicit sine piudicio filiorũ legitimorum et hrdum quo casu gratia multũ operat respectu aliorũ venientiũ ab intestato pter legitimos filios et hrdes igitur illa cla nõ est restringenda maxime cũ sit iuri cõi conformis vt.in.d.§.si quis igit.et ibi Ang. ¶ Quinimo opari põt dicta clausula qñ etiam extarent filij qui vel nollent vel non possent esse heredes. ex quo clausula reqrit istas duas qualitates copulatiue scz qd sint legitimi filij et hrdes per ea q ponit Bar. in.l.iurisiurã.§.si liber.ff.de op.li.et Bar.et Bal.in.l.si tibi.§.si pactũ.ff.de pac.et p ea que ponit Bar.in.l.j.§.filiũ.ff.de ꝯtrata. qñ statutũ excludit filias stantibus filijs lz nõ dicat hrdibus. et ang.et Jo.de imo.et Mod.in.l.gallus.§.et qd si tantũ.ff.de lib. et postb. ¶ Preterea etiã in terminis in qbus loquunt adhuc cõis opi.est ꝯtra eos vt ex superioribus pz. Nec est verũ q gratia sit inutilis qr excludet fiscus sm bal.et alios supra relatos.item veniẽtes ab itestato post quartũ gradũ sm Bal.ostẽdo etiã qd clausula opari poterit qñ exclusis venientibus ab intestato institutus esset heres extraneus quo casu admitteretur legitimatus cũ veniẽtibus ab intestato nullũ piudiciũ esset per ea que ponũt Ange.et Jo.de imo.in.d.§.et qd si tm. qñ filia exclusa statuto a filijs est preterita instituto herede extraneo et filijs ex heredatis operari ẽt põt qd legitima institui possint sm Joã.and.in addi.spe.in ti.de succe.ab intesta.§.j.et doc.tenẽtes hãc ptem de qbus supra. Nec eorum interpretationes pñt esse vere. Nã cũ in priuilegijs det ptãs habilitandi vt succedere possint tã ex testõ quã ab itestato sine piudicio:tñ cla premissa non solũ qualificat successionẽ testati sed etiam intestati.l.doli verbum.ff.de seruo corrupto.et ibi Bart.et p Bar.in.l.seye.§.gayo.ff.de.fundo instructo ex quo pz qd friuola est pma interpretatio scz qd intelligat sine piudicio.s.ne possint ꝯtra testm venire cũ clausula clare velit qd nõ piudicet in successiõe itestati. ¶ Inepta est ẽt interpretatio qd põt operari qd nõ excludant qñ hrditas delata ex cã fideicõmissi qm eis nõ diceret fieri preiudicium tanq veniẽtibus ab intestato et in successione ab intestato cũ fideicommissarius dicat succedere ex testõ item cũ gra dicat de hrditate patris tũc qñ pr eẽt grauatus non tractaret de eius hereditate et hec dicta pbant clare in.l.coheredi.§.cum filie.et ibi no.ff.de vul.et pup. ¶ Minus aũt placet alia interpretatio qd nõ preiudicet post ius quesitum.s.mortuo patre primo qr nimis restringitur gra que generaliter loquit.l.j.§.et generaliter.ff.de leg.prestan. ¶ Scdo ex quo cõcedit ptãs habilitandi ad successionem non est dubium qd non solũ cẽset concessa patre mortuo sed etiã viuo et fortius cum de minori piudicio agat iuxta no.per Bart. in.d.§.et quid si tm cũ ergo clausula veniat ad hãc ptãtẽ qualificandã ita hz illã qualificare qñ legitime fit viuo patre sicut qñ fit eo mortuo qm qualitas adiecta ad qualificandũ vnũ capitulum qualificat oĩa contẽta in.l.et capitulo.l.seye.§.gayo.et quod ibi p Bart.ff.de fun.instruc.et p Barto.in.l.ptor.§.exitq; differẽtia.ff.vi bo.ra.dz equaliter determinare.l.iam hoc iure.ff. de vulg.et pup. ¶ Confirmat hoc qr ptãs talis post ius quesitũ nõ intelligit concessa nisi exprimat vt colligit no.per Bar.in.d.§. et qd si tm.et in simili determinat Bar.in.l.totiẽs.ff.de polli. et tz Pau.de cast.ꝯsi.cccxv.sup primo dubio.et ꝯsi.cccxj.super eo qd querit.vñ quãtũ ad istũ effectũ dicta cla nihil operaret:cũ si ne illa dicẽdũ idem fuisset qd nõ est dicendũ et sic ptz q parũ est curandũ de decisione Ang.et Pe.de anc.maxime in terminis nostris. ¶ Ultima autẽ interpretatio elegantis docto.dñi Rapha.Fulg.lz sit igeniosa tñ est solitaria et ꝯtra cõmunẽ interptationẽ ideo in iudicãdo et cõsulendo nõ sequẽda iuxta not. in l.fi.C.de pena iudicis qui male iudicauit. Itẽ dñs Fulgo.loquitur qñ apposita erat cla absq; piudicio veniẽtiũ ab intestato pter quã forte coactus rõne qua mouebant Ang.et Pe.de anc. de qua supra restrinxit se ad talẽ interptationẽ ad quã nõ fuisset coactus in terminis nrisut.s.dixi. Et ad eius iterpretationẽ formaliter rñdet.et in pmis dum dicit qd opabit qd nõ possint istitui in maiori portiõe quã legitimus et naturalis iuxta.§.qm in autẽtico qb.mo.natura.effi.sui. Sed pro certo hoc idem fuisset si dicta cla adiecta non fuisset.si enim hoc erat legitimatis naturalibus non prohibitis de iure cõi vt in.d.§.qm.igitur fortius idem dicendũ erat in spurijs legitimatis ꝯ dispositio.iuris argu.l.eius militis.§.militia missas.ff.de testõ mili.igitur cum sine dicta cla idẽ dicendũ fuisset nihil operat contra capitulum si papa.de priuilegijs. ¶ Preterea dicta clausula est apposita nõ solũ ad qualificandũ habilitatem succedẽdi ex testõ sz etiã ab intestato.igitur dicta rñsio stare non potest per quã tm qualificatur successio ex testõ vt supra dixi ꝯ Ang.et pet.de anc. ¶ Non obstat dum dicit qd priuilegiũ nõ dz restringi.ne qs a lucro excludatur lz debeat restringi ne qs damno efficiatur sm Bar.in.d.l.ex facto.et in.l.omnes populi.ff.de iusti.et iure.et in l.adigere.§.quãuis.ff.iur.patr.nam pcedit qd dicit Barto.qñ priuilegium generaliter loqueret:sed in casu nostro priuilegiũ est cõcessum qualificatũ vt possint habilitare ad successionẽ sine piudicio et c.vñ limitata cõcessio limitatũ pducit effectũ.l.cancellauerat.ff.de his q in testõ delent.clarũ aũt est qd respectu totius successionis dr filius tractare de lucro vt est casus in.l.iij.et ibi glo.Bar.C.de iur.et fac.igno.vñ equaliter respectu totius et cuiuslibet ptis successiõis dr de lucro tractare et sic priuilegiũ qd vult qd nõ preiudicet filijs in successione ex testamẽto vel ab itestato intẽdit qd a tali lucro successiõis nõ excludant. ¶ Preterea lz qñ aliqs a lucro excludit nõ dicat dãnum pati tñ dr effici deterioris cõditionis vt est casus et ibi Bart.et Moder.in.l. nõ amplius.§.j.ff.de leg.et ꝯsequẽter piudiciũ pati.et p hoc tex. in.l.fi.ad fi.C.de acqr.pos. Priuilegiũ aũt vult q sine filiorum piudicio fiat videmus in simili qd ne patrono in successione liberti piudiciũ fiat respectu successionis patrono nõ ꝯsentiẽte principes libertũ natalibus restituere non solẽt.l.ij.in fi.ff.de nata.resti. hũ facit qd dicit do.Abb.in.c.cũ olim.de ꝯsuetudine.dũ allegat.c.primũ extra de noui ope.nũcia. Et pbant pmissa rõne cõcludẽti.nã si princeps in dubio generalr ꝯcedẽdo ptãtẽ habilitãdi ad hereditatẽ paternã nõ censet ꝯcedere ptãtem vt possint simul cũ legitimis succedere vt supra in prima rõne demonstraui. Igit fortius adiecta dicta clausula que cũ sit posita ad diminutionẽ non dz augmentum operari.l.legata inutiliter.ff.de adimen.lega. ¶ Nec obstat dũ dicit qd nõ dr preiudiciũ nisi quis patiat dãnum enorme et totale qr hoc est falsum.nã pro paruo preiudicio minor nõ restituitur.l.seyo.ff.de in integ.resti.tit. generali.et no.glo.magna in fi.in.l.ij.C.si aduersus ven.pign.et tñ pro amissione partis cõsiderabilis lucri minor restituitur.l.ait pretor.§.fi.et melius probat in.l.et si sine in prin.ff.de mi. ¶ Ex quibus sine hesitatione ꝯcludit qd dictus corradinus simul cũ filio legitimo et naturali in successione sigismundi patris succedere non potest et c. Laus deo clementissimo amen.

¶ Consilium.ccxiiij.

Consilijs nostris trinus deus optimus adsit vt fas ppetuo sanctaq; iura loquar.cũ pñti in ꝯsultatione plura veniant declarãda et veritas consistat in paucis. ¶ Circa primã dubitationem supra in
1 puncto premissam in primis concludo † quod dictus Jo. tenetur reddere rationem geste administrationis bonorum et iuriũ hereditatis.tam paterne quam materne communium inter ipsum Joan.dominum Bart.et Petrum filium olim dicti Baptiste a die obitus cõmunis patris vsq; ad diem diuisiõis quo tempore administrauit. ¶ Hec conclusio primo probatur pro eo tempore quo administrauit vt tutor qui de oĩbus que fecit que facere non debebat et de his que non fecit rationem reddere tenetur vt est casus in.l.j.in princi.et in.§.de rationibus.ff.de tutelis et rõnibus distrahẽdis. ¶ Secũdo vt curator etiã tenet rationem reddere vt supra pro eo tempore et quatenus vt curator administrauit vt p lene no.in.l.aduersus et in.l.rationes

C.de admini.tuto.τ de vtroq₃ scilicet de tutore τ curatore ponit specu.in tit.de iudicijs.in quarta parte.§.ij.versi.sequitur videre de actione tutele.¶Tertio ēt ꝓbaꝛ dicta ꝯclusio qm̄ teneꝛ etiā rōnem reddere de administratiōe ꝑ eo tp̄e τ quaten⁹ administrauit non vt tutor neq₃ vt curator.Nā quicunq₃ alienā suscepit admīstrationē regulariter tenetur ad redditio.rōnis et reliqua iuxta illud euangelij.Redde rationem villicationis tue vt habetur Luce.c.xvj.τ in.c.qualiter τ qn̄.el.ij.extra de accu.vnde videmus qd̄ negociorum gestor ēt rationē reddere obligatur τ de mala τ de negligēti administratione teneꝛ vt est casus vbi hoc notabiliter declarat Bar.i.l.ij.ff.de neg.gest.¶Hoc idem videm⁹ in ꝓcuratore ad lites τ ad negocia vt in l.si remunerandi.τ in.l.si ꝓcuratorem.§.j.ff.man.†Idē in acto re vniuersitatis.l.j.τ in.l.item eoꝝ.§.si decuriones.ff.qd̄ cuiusq₃ vniuer.noīe.Eodē mō teneꝛ ēt rōnem reddere executor testamētoꝝ in.c.tua nobis.extra de testis.τ in.c.Joā.e.ti.Item p₃ in curatore pupilli ad lites.insti.de auto.tut.in fi.Idē ēt videmus in hospitalarijs qui aliqn̄ teneñt rōnē reddere ꝭm qd̄ notat.in autentico de eccl'ia.titulis.§.pe.τ in autentico de sanctissimis epīs.§.yconomis.τ in cle.ij.de reli.domib⁹.τ per Cy.τ alios in l.orphanotrophos.C.de epis.τ cle.Ad idē ēt teneꝛ heres grauatus per fideicōmissuz:vt per gl.τ Bar.in.l.cū tale.ff.de cōdi.τ demon.τ Bal.in.l.filiū quem hn̄tem.C.fami.hercis.¶Vn̄ ex p̄missis optie probaꝛ dicta cōcl'o qd̄ vbicūq₃ qs aliene se īmiscet administrationi rōnē reddere teneꝛ τ reliq̄ restituere.ponit multa ad ꝓpositū Hosti.in summa.ī ti.de obligatis ad rōcinia.Et in terminis de frē q stetit in cōione cū fratribus ꝙ teneaꝛ in diuisione rōnem reddere geste administrationis decidit Bal.in suo cōsilio qd̄ incipit in noīe domini amen ad primū.vbi in.vj.dubio ꝯcludit qd̄ tenetur de oīb⁹ reddere rōnem taliter qualr reddi pōt.Nam nō de oībus testes haberi pn̄t sed in quibusdā statur suo sacro:vt in medicis.Item ēt in non medicis ꝭm psone qualitates verisimilitudinē τ iudicis motus cū hoc ꝯcurrit arg.l.si qs pro redēptione.C.de dona.τ eius qd̄ not.in.l.sumptus.τ in.l.in fundo.ff.de rei.vendi.Que decisio Bald.ꝓcedit qn̄ administrasset tm̄ iure fraternitatis.Secus si vel vt tutor vl' curator q₂ tunc teneꝛ diligentē reddere rōnem vt tradiꝛ in iuribus pallegatis.Vl' etiam qn̄ teneretur vt socius ex cōuentione vt ꝭ.dicam in scd̄a dubitatione.Ad predicta ēt accedit qd̄ ꝯsuluit insignis doctor Abbas moder.in suo ꝯsil.xij.qd̄ incipit Magnificus do.Jo.τc.vbi in.vj.dubio concludit filiū teneri reddere rōnez de his q̄viuēte patre administrauit l₃ pater redditio.rōnis non petierit.arg.l.cum op₃.ver.sed in hac specifice.C.de bonis q̄ lib.vbi spāliter statuitur in patre qui administrat bona aduentitia filij quorū vsusfructus sibi queriꝛ vt nō teneatur reddere rōnē.secus ergo in filio qui non facit suū vsumfructuz τ l₃ habeat liberā administratio.in bōis p̄rnis.Ad idē adducit text.in.d.l.cū op₃.§.finaūt res.per locū a spāli.τ qd̄ hr̄ in.l.tres fratres.ff.de pac.τ in.l.si soror.C.de colla.dr̄ tamē se putare qd̄ nō est exigēda ita stricta rō sicut ab extraneo:sed satis est qd̄ generaliter ostendaꝛ quātū in familia τ ēt in alijs sumptib⁹ verisimiliter poterit expendere:de quibus latius ibi per euz videndū.τ hoc quo ad primā q̄onē p̄ie dubitationis p̄ncipalis.¶Circa scd̄am q̄onē dicte p̄me dubitationis ꝯcludo†ꝙ₃ dictū Jo.est loc⁹ delatio.iuramenti in litē veritatis quātū fuerit τ que bona fuerint in bonis p̄rnis τ m̄rnis:τ qd ad eius manus peruenerit ex introitibus τ exitibus bonorum p̄dictoꝝ.¶Prima ps huius ꝯcl'onis ꝓbaꝛ l₃ em̄ ad aliquē sit deuoluta tutela vel cura:non tm̄ administratio.bonoꝝ a seipso capere pt sed certis solennitatibus obseruatis de qbus in.l.legitimos.ff.de legit.tuto.¶Simile videmus in p̄latis τ rectoribus ecclesiarum qui sil'es sunt tutoribus vt in.c.si primatū.xij.q.j.qui ēt post titulū administratio.nō accedūt nisi prius p superiorem eis administratio decernaꝛ obtenta cōfirmatione al's ipso iure priuanꝛ vt in.c.qualiter.extra de elec.τ in.c.auaritie.eo.tit.lib.vj.p₃ ergo hoc ēt in rebus ꝓfanis in qbus τ si titulū ps hēat non tm̄ h₃ administratio.vt vsum rei nisi dn̄i voluntas in apprehendenda possessione accedat:alias tanq̄ predo hn̄dus est.l.si ex stipl'o.ff.de acq.pos.τ in.l.minus instructus.C.eod.ti.¶Cum ergo dictus Jo.in p̄n.sue administratio.p̄dictoꝝ bonoꝝ dolose versatus fuerit q₂ de bonis inuentarium non cōfecit nec de manu iudicis legitime administratis.suscepit ꝑut tenebaꝛ vt hr̄ in.d.l.legitimos.τ in.l.fin.§.tali.C.de cu.fu.τ in.l.de executionib⁹.C.de epā.audi.τ in autentico vt his qui obli.perihent res mino.§.fi.ꝑpetue d₃ subiacere infamie τ ēt alijs penis puniri.τ cōtra eum ēt iuratur in litē vt probaꝛ in.l.fi.C.arbitrium tutele.τ ibi not.τ ꝓbatur in.l.q tutor qui reptoriū.ff.de admi.tuto.Ubi Bar.cōcludit qd̄ pp non ꝯfectionem inuētarij qs dr̄ esse in dolo p̄sumpto.vnde dicit qd̄ l₃ pp dolum iureꝛ in litem τ non pp culpā vt in.l.in actionibus.ff.de in lit.iuran.tm̄ intelligitur pp dolū veꝝ vel p̄sumptū per illū ter.¶Preterea si confici ēdo inuentariū aliquas res nō posuit vel illas obscene posuit contra eum deferꝛ iuramentum in litem veritatis vt ꝯcludit Bar.in.d.l.tutor q repertoriū.in pe.col.ergo multomagis si nullo modo cōfectum sit inuentariū.arg.auē.multomagis.C.de sac.san.ec.¶Scd̄a pars conclusionis.s.qd̄ deferatur iuramentū veritatis ad probandū qd ad eius manus peruenerit ex introitibus τ exitibus bonoꝝ τ iuriū probaꝛ qm̄ vt narraꝛ in puncto ipse nō confecit legitime librum rōnum de introitibus τ expensis pp qd̄ cōtra ipsum d₃ prestari iuramentū in litem.casus est valde no.in.l.j.§.officio.ff.de tutel.τ rōnibus distrahendis.vbi notaꝛ ad ꝓpositū per Bar.τ Bald.ꝙ tutor d₃ cōficere librū rōnū τ pupillo reddere finita tutela.Ad idē.l.lucius.§.tutele.ff.de admi.tu.τ idē dico in quolibet alio administratore.ar.l.fi.§.inter cetera.ff.de libe.leg.et.l.si ita fuerit.ver.in reliqs.ff.de manu.testō.al's si h̄ nō fecit teneꝛ ad interesse declarandū p iuramentū in litē.ar.d.l.tutor qui repertoriū.scd̄m Ja.de are.qd̄ est no.ꝭm Bal.qd̄ ita p̄sumaꝛ cōtra illū q nō facit codicē rōnū sicut cōtra illū q nō facit inuētariū.τ idē t₃ Ray.de forli.facit.l.si qs cū falso.§.j.ff.de falsis.vbi casus no.t₃ Pe.de anc.in suo notabili ꝯsilio qd̄ icipit.in xp̄i noīe amē τc.sordide τ
4 ꝑniciose nimis τc.vbi dicit ꝙ†debēt in tali libro rōnū sigillati oīa describi vt ex tali fundo τ tali colono tm̄ τ a tali tm̄ τ sic de singulis nec d₃ i gn̄e τ ī familiā asserere se tm̄ expēdisse τ se tm̄ recepisse.istō em̄ nō est reddere rōnē.alīat.l.si seru⁹.ff.de ꝯdi.τ de.ibi vt cōputationes ꝓbe an iprobe referanꝛ accepta recte relata an nō recte.si em̄ sic sint specifice singula declarata veritas et falsitas deprehēdi pōt nō aūt sub nube:τ gn̄aliter affirmādo sic esse vel non esse.facit.l.argētari⁹.§.edi.ff.de edē.τ ita dicit tenere Bar.in quodā suo cōsilio qd̄ incipit cū p̄dicta.¶Preterea vtraq₃ ps ꝯcl'onis ꝓbaꝛ nā vt dicit gl.ab oīb⁹ approbata in.l.in actionib⁹.ff.de in lit.iurā.qn̄cūq₃ cōcurrit difficultas ꝓbatio.τ dol⁹ tūc daꝛ iuramētū in litē veritatis cōtra dolosum:sed hic ambo hec duo cōcurrūt.ergo τc.Cōcurrit em̄ difficultas ꝓbatio.qm̄ valde difficile esset nūc imo pene ipossibile ꝓbare oīa q̄ ꝑuenerūt ad man⁹ Joā.bonoꝝ τ iuriū hr̄ditatis tā p̄rne quā m̄rne τ oēs τ singulos introit⁹ τ exitus vt de se manifestū est cū hec nō fiant palā vocatis testibus vel tabellione s₃ secrete τ domestice inter frēs.al's em̄ cōtra admīstratores nūq̄ iurareꝛ in litē si non dareꝛ difficultas ꝓbandi cuius ꝯtrariū supra demon
5 stratū fuit†dolus vō manifeste deprehendiꝛ.Nā vt inqt Bar.in.d.l.tutor qui repertoriū.per illū ter.in ṽ.si qs.igiꝛ ille qui nō facit illud ad qd̄ scit vel scire d₃ se teneri rōne officij est in dolo p̄sumpto.Ad idē allegat.l.carceri.ff.de custo.reo.τ.l.si procuratorē.§.dolo.ff.manda.τ.l.dolo.ff.ad.l.falci.sed Joā.sciebat vel scire debebat se esse obligatū vt tutorē vel curatorē ad ꝯficiēdū inuētarium τ librū rationū vt supra τ vt simplicē administratorē saltē ad ꝯficiendū legitime librū rationū.Igiꝛ si hoc nō fecit fuit in dolo p̄sumpto.Conuinciꝛ ēt eius dolus ex quo deprehendiꝛ in manifesto mendacio cū nūc neget ad ei⁹ manus aliq̄ ꝑuenisse que tm̄ probanꝛ peruenisse.ad hoc.l.elegāter.§.fi.ff.de dolo.τ ex hoc ostēdiꝛ qd̄ ab initio τ in ꝓgressu fuit in dolo.vn̄ exitus ei⁹ τ finis administratio.ꝓbat ei⁹ malū propositū ab initio τ cōtinuo ī ꝓgressu admīstratio.in exceptio.suoꝝ factoꝝ iuxta illud vulgare exitus acta ꝓbat.l.rē non nouā.§.fi.C.de iudi.τ in prohemio ffoꝝ.circa fi.tradit Bal.in.c.j.ver.vj.queriꝛ.qb.mod.feu.amittaꝛ.vnde oīa iura clamāt qd̄ cōtra dolosos iureꝛ in litem.l.si qn̄.C.vn̄ vi.c.fi.extra qd̄ metus cā.faciūt que statim dicā in alia p̄ncipali q̄one.τ hoc quo ad primā principalē q̄onem.¶Circa ea aūt que scd̄o loco ꝓponūtur qm̄ plura dubia aliqual'r confuse narranꝛ procedā super his ponendo aliquas
6 ꝯcl'ones quas veras ēt existimo.¶Prima ꝯclusio est ꝙ†dict⁹ Jo.teneꝛ reddere rōnē administratio.τ quaten⁹ administrauit vt socius:τ reddere bonā rōnem de pecunijs traditis sibi p dictū dn̄m Bar.de lucris suoꝝ officioꝝ τ similiter de lucris factis per ipm̄ Joā.Hec cōclusio ꝓbatur per illā regulam traditam in prin.huius cōsultationis que habet qd̄ quicūq₃ alienam suscipit admīstrationem teneꝛ ad redditio.rōnis τ reliqua prout pluribus iuribus τ autoritatib⁹ supra ostensum est.τ specialiter de socio conuentionali probatur ex his que ponit Bar.in.l.mutius.ff.pro socio.vbi dicit qd̄ ratio socioꝝ reuideri debet de anno in annum amicabiliter nō dictato iudicio q₂ tunc solueretur societas.l.actio.e.ti.nisi aliud in pactis eoꝝ caueretur:vl' debet reuideri qn̄cunq₃ sine calūnia petitur vt dicunt Bald.et Saly.in rub.C.pro soc.τ habetur in.l.tādiu.eo.tit.Ille autē tenetur rōnem reddere qui administrauit vt notaꝛ in.l.creditor.§.duobus.ff.mand.ꝑut etiam in simili dr̄ in tutoribus.in.l.j.C.de transac.et not.in.l.ex persona.C.de proba.τ ad hoc adduco oīa supra deducta in prin.τ hoc est clarum.¶Scd̄a conclusio sit qd̄ primum instr̄m societatis ꝯtractum inter dictum Joā.τ dominum

dñm Bart.de anno dñi.Mcccclxv.ꝓbaẗ qḋ vſq₃ ad illud tp̄s
prefatus dñs Bar.cõicauit oĩa eius lucra ex officijs percepta
vſq₃ ad illud tp̄s.⁊ qḋ illa tradidit prefato Joãni vt probatur
per illa verba inſtrumẽti dũ in eo dicitur cu₃ hoc ſit quod eximius
doctor dominus Bar.de caſtello tradiderit omnia ei⁹ lucra ex
officijs percepta Joãni eius fratri ⁊ cũ eo in poſterũ cõicare in
tendit ⁊c.Per q̃ verba manifeſte oſtendiẗ qḋ dictus dñs Bar.
iam cõicauerat oĩa ei⁹ lucra.Nã in dubio ſtatur publico inſtr̃o
l.cũ p̄cibus.C.de ꝓba.†ꝑ inſtr̃o enim ſemꝑ preſumiẗ qḋ vera
ſint omnia cõtenta in inſtr̃o ⁊ qḋ valeat.ad idẽ tex.optim⁹.C.de
ↄtrahen.⁊ cõmittẽda ſtipulatione.⁊ per Bart.in.l.diu⁹.ff.de
falſis.⁊ Bar.in.l.j.ff.quẽadmo.teſt.aperi.facit.l.iubem⁹.C.de
ꝓba.Ex quo enim due oriunẗ p̄ſumptiões.vna veritatis.alte-
ra ſolẽnitatis.l.ſi poſt diuiſionẽ.C.de iur.⁊ fac.ign.vt dicit no.
Bal.in.l.j.C.de teſtis.⁊ pro eo in dubio iudex d₃ ſemꝑ p̄ſumere
vt dicit Inn.in.c.cũ Jo.heremita.extra de fide inſtru.⁊ Cy.in
l.ſi quis decurio.C.de falſis.⁊ hoc niſi ꝓbetur ↄ̃riũ vt in.d.l.
optimã.⁊ no.in.l.iuriſgentiũ.§.qḋ fere.ff.de pac.⁊ Bal.in.d.l.
ſi poſt diuiſionẽ.tradiẗ in.d.l.cũ p̄cibus.ſ₃ ad hoc poſſet quis di
cere qḋ ꝑtes receſſerunt a dicto ↄtractu ſocietatis ⁊ caſſarũt et
annullarũt dictum cõtractũ ſocieta tis:quoniam per hoc non
tolliẗ quomin⁹ dictũ inſtr̃m a p̄cipio ſolẽne ⁊ validũ nõ ꝓbet
quoniã qñ inſtr̃m a principio eſt ſolẽne defect⁹ ſuꝑueniens an-
nullans ipſum inſtr̃m nõ facit quominus probet qḋ iam geſtũ
fuit vt no.Bar.in.l.fideicõ.§.j.ff.de leg.ij.⁊ Bal.in.l.reſcripta.
C.de precibus impera.offeren.⁊ not.in.l.fin.C.de reb.eorum.
Nec ẽt obſtat ſi diceret qḋ verba ſupra relata per que arguiẗ lu
cra fuiſſe cõicata ſunt v̄ba enunciatiua emiſſa ꝑꝑ aliud ⁊ ſic nõ
videnẗ probare iuxta not.in.l.ex hac ſcriptura.ff.de dona.⁊ in
8 cle.j.de ꝓba.Nã ad hoc r̃ndetur qḋ regula eſt ꝙ†vbicunq₃ ver
ba enũciatiua etiã ꝓpter aliud ꝓferunẗ inter p̄ſentes ꝓut fuit
in caſu nr̃o tũc inducunt p̄ſumptionẽ ſeu ꝓbationẽ donec pro
betur ↄtrarium.caſus eſt clarus in.d.l.optimũ.⁊ in.l.quidam.
ff.de ꝓba.per quas leges hãc theoricã ponit Bar.in.d.l.ex hac
ſcriptura ⁊ ſequunẗ doc.⁊ Bart.in.l.ſciendũ.ff.de v̄b.obli.Et
Bal.in auẗ.ſi qs in aliquo.C.de edẽ.Immo plus dicit Genitor
meus in cle.j.extra de proba.qḋ qñ talia verba emittũtur a par
tibus ſcientibus ſuper actu in quo partes p̄nt ſibi preiudicare
non admittiẗ ꝓbatio in ↄtrariũ ꝑ regulã.l.cui⁹ ꝑ errorem.ff.de
reg.iur.Allegat Cy.hoc tenere in.l.non nudis.in finali q̃one.C.
de ꝓba.Cũ ergo in caſu nr̃o in tali confeſſione lucrorum ſibi
traditorũ Jo.poſſet ſibi preiudicare inſtr̃m adeo cenſetur pro
bare qḋ non deberet admitti ꝓbatio in ↄtrariũ.¶Tertia cõ-
9 cluſio ſit ꝙ†ex eo qḋ ꝓbaẗ dictũ dñm Bar.ante ſocietatẽ ↄtra-
ctã cõicaſſe oĩa lucra ſuorũ officiorũ.⁊ ẽt poſt p̄nt ꝓbari aliqua
cõicata ꝓbaẗ ſufficiẽter oĩa lucra officioꝝ fuiſſe per dictũ dñm
Bar.cõicata ex cõſuetudine cõicandi.⁊ ex ſolita ⁊ cõſueta tra-
ditione bonorũ dicti dñi Bar.facta Joãni.ita in terminis con
ſuluit Bal.in quodã ſuo cõſilio qḋ incipit in xp̄i noĩe amen.fa-
ctum tale ꝓponiẗ duo fratres ⁊c.allegat in.ar.l.ꝓcula.ff.de ꝓ-
ba.Corroboraẗ hoc ex eod.qꝛ dict⁹ dñs Bar.ẽt paſſus eſt exigi
dotes proprias a dicto Jo.⁊ ſic ꝓbatur ↄſuetudo cõicãdi.⁊ ma
xime ex eo qḋ Jo.fuit ſemꝑ generalis adminiſtrator ⁊ oĩa bona
⁊ lucra adminiſtrauit.per hoc optime facit qḋ cõſuluit Bal.in
ſuo.cõſi.incip.duo fratres vn⁹ maior natu.vbi ponit q̃onẽ qḋ
maior natu cõia recipiebat ⁊ diſtribuebat:minor natu acci-
piebat vxorẽ ⁊ ſe obligauit ad reſtitutio.dotis:cõcludit qḋ do-
tis reſtõ fieri d₃ de cõi p̄rimonio duplici ratiõe.¶Prima qꝛ ſi-
cut ceteri redditus peruenerunt ad manus maioris ita illa dos
ꝑueniſſe cenſeẗ arguẽdo a ↄſuetudine patriſſa.ar.l.vel vniuerſo
rũ.ff.de pig.act.⁊ l.cũ delanionis.§.aſinã.ff.de fun.inſtr.⁊ l.p̄-
dijs.§.balneas.⁊ §.titio.⁊ §.qui domũ eo.ti.¶Scḋa rõ eſt qꝛ
preſumiẗ dotẽ ſicut alia in cõi imiſſam eſſe.ar.d.l.procula.ff.de
ꝓba.ideo de cõi p̄rimonio d₃ detrahi.l.ſi filia.§.neratius.ff.fa-
mi.herci.l.actione.§.ſi vnus.ff.ꝓ ſocio.cũ ſi.Si ergo ex eo ꝙ red
ditus bonoꝝ cõium ⁊ bona oĩa cõia adminiſtranẗ ⁊ gubernan
tur ꝑ vnũ ex fratribus p̄ſumiẗ qḋ dos vxoris alterius fr̄is q̃ eſt
ꝓpria ipſi⁹ fr̄is ꝑuenerit ad eius manus q̃ eſt alteri⁹ ſp̄ci quãto
magis p̄ſumi d₃ in caſu nr̃o cum dñs Bar.cõicauerit dotes et
oĩa cõia fuerũt adminiſtrata per ip₃ Jo.⁊ ẽt lucra pro magna
parte ꝓbanẗ cõicata p̄ſumi d₃ facta cõicatio alioꝝ lucroꝝ ꝓ eo
tp̄e pro quo nec per inſtr̃m nec per teſtes probaẗ cõicatio.arg.
auẗ multomagis.C.de ſa.ſan.ec.¶Preterea ſi eo tp̄e quo dñs
Bart.nõ erat obligatus ante ↄ̃ctã ſocietatẽ lucra cõicauit quã
to magis cenſetur cõicaſſe pro eo tp̄e quo erat obligatus.cẽſen-
dũ eñ eſt fidẽ ſuam ſeruaſſe.arg.l.merito.ff.pro ſocio.iuncta.l.j.
ff.de pac.⁊ l.j.ff.de conſti.pecu.¶Pro his accedat nam in his
que aguntẗ inter domeſticos ex quo plena probatio hr̃i non p̄t
vt traditur in.l.cõſenſu.C.de repudijs.⁊ in.c.in literis.extra de
10 teſti.†ſufficit illa probatio per coniecturas que hr̃i poteſt vt
traditur in dictis iuribus.facit.l.non oĩs.§.a barbaris.ff.de re
mili.et tradit Bar.in.l.in illa.in vltimis verbis.ff.de ver.obli.
Et iõ dicimus qḋ vbi a cõiter accidẽtibus difficilis eſt ꝓbatio
ſufficit ꝓbatio per p̄ſumptiones ⁊ ↄiecturas ſeu ꝑ ꝓbationes
q̃ alias eſſent imꝑfecte vt ꝑ Bar.in.l.de pupil.§.ſi qs ipſi precto
ri.in.viij.q.ff.de no.oper.nũ.⁊ per Bar.in.l.filiũ diffinimus.ff.
de his qui ſunt ſui vel alie.iur.⁊ colligiẗ ex no.ꝑ gl.in.c.j.in ver-
bo autores.de teſtib⁹.in.vj.quã ibi ad hoc ponderat do.de ſan-
cto Geminiano.⁊ no.in.l.ſi qs ex argentarijs.§.pe.ff.de edẽ. et
hoc maxime dicendũ eſt in caſu nr̃o ↄ̃ doloſum ſtante difficulta
te ꝓbationis contra quẽ defertur iuramentũ in litẽ veritatis.
⁊ ſic nõ req̃riẗ plena ꝓbatio vt ſtatim dicã.¶Quarta cõcluſio
11 ſit ꝙ†quo ad lucra officioꝝ cõicata per dictũ dñm Barto.dicto
Jo.⁊ quo ad lucra facta per dictũ Joãnem ↄtra eũ deferẗ iura
mentũ in litem veritatis:que ↄcluſio probaẗ pluribus modis.
¶Primo qꝛ Jo.obligauit ſe ad ↄficiendũ inuẽtariũ de oĩbus
bonis cõibus ſ̄m formã ↄ̃ctus ſocietatis qui ſeruãdus erat iu-
xta.l.legẽ.C.de pac.⁊ l.j.§.ſi conuenerit.ff.depoſiti.ergo ſi illud
nõ fecit contra eũ iuratur in litẽ.eſt caſus in.l.tutor qui reper-
toriũ.cũ ibi no.ff.de admi.tut.⁊ in.l.fi.C.arbi.tute.⁊ ſupra de-
claratũ fuit.¶Scḋo qꝛ iſte Jo.nõ tenuit rectũ computũ ⁊ legi
timũ de lucris cõicatis per dictũ dñm Bar.igitur ↄ̃ eum tanq̃
preſumptũ doloſum iuraẗ in litẽ: vt eſt caſus in.l.j.§.officio.ff.
de tute.⁊ rõnibus diſtrahendis.qui l₃ loquaẗ in tutore: tamen
Bar.Bal.⁊ oẽs ibi dicunt idẽ eſſe in quolibet adminiſtratore.
¶Tertio qꝛ rõ ꝓpter quam dicimus qḋ cõtra nõ conficientes
inuentariũ ⁊ legitime librũ rõnum iuratur in litẽ eſt qꝛ ex quo
ſciunt vel ſcire debent ſe ad illud teneri ⁊ nõ faciunt preſumanẗ
eſſe in preſumpto dolo vt dicit Bart.in.d.l.tutor qui reperto-
rium.⁊ ſupra dictũ fuit.ſed eadem rõ militat in caſu nr̃o ex quo
tenebatur ad conficiendum inuentarium ⁊ librum rõnum. er-
go idem ius in.l.titio.ff.de ver.obli.⁊ l.illud.ff.ad.l. aquiliam.
Ratio eñ.l.ampliat ⁊ reſtringit dictã.l.ſi is qui.ff. de acquirẽ.
poſ.⁊ l.cũ pater.§.dulciſſimus.ff.de lega.ij.¶Quarto qꝛ vt in
puncto p̄ſupponiẗ Joã.negat ad manus ſuas perueniſſe q̃ alia
via probari p̄nt.⁊ ſic deprehenditur in manifeſto mendacio nõ
ſolum in fine.ſ₃ etiã in prin.⁊ in medio:qꝛ vt ſupra dixi exitus
acta probat.⁊ per ↄ̃ns in dolo ſaltem p̄ſumpto.l.eleganter in
fine.ff.de dolo.ergo ſtante difficultate ꝓbatio.de dolo ſaltẽ pre-
ſumpto d₃ deferri iuramentum in litẽ vt voluit illa gloſ.ordi-
naria in.l.in actionibus.ff.de in litem iurando.¶Quinto ⁊ vl
timo hec ↄcluſio probatur.nam ſi probatur ꝙ iſte Jo.in reddi
tio.rõnis negat aliqua que alia via probantur ad eius manus
12 perueniſſe.†⁊ ſic aliqua occultauit vel omiſit ſcribere d̃r predo.
caſus eſt in.l.põponius.§.ex facto.quẽ ibi ad hoc notant Ang.
Imo.⁊ Moder.ff.de acqui.poſ.⁊ tenet per illum tex.Lud.ro.
in eadẽ.l.§.ſed ⁊ legatario.⁊ hinc dicit etiã qḋ officialis ſeu pro
curator cõis qui non perfecte poſuit in libris cõis omne id qḋ
occaſione reipublice acceperat ſed aliquid penes ſe retinuit cõ-
demnatur in quadruplũ vt eſt text.in.l.excellẽtia.C.de eroga.
mili.anno.lib.xij.⁊ dicit Bal.in.l.vbi exigitur.§.dolo.ff.de edẽ
do.quod ſi penitus non ſcribit punitur pena manus per tex.in
autentico de manda.prin.§.reges.ſi ergo d̃r predo ergo contra
eum preſtatur iuramentum in litem veritatis vt eſt caſus in.l.ſi
qñ.C.vnde vi.⁊ in.c.fi.extra quod metus cã.et vtrobiq₃ no.per
doc.et traditur in.l.actionibus.ff.de in litẽ iuran.¶Quinta ⁊
13 vltima concluſio eſt quod dotes prefati dñi Bart.†ex quo pro-
banẗ poſite in domo pro cõi vtilitate debent in primis extrahi
de bonis cõib⁹ tanq̃ es alienũ:vt notat ſpe.in ti.de iudi.in.iiij.
parte in.§.ſequitur ver.quid ſi a cõione.⁊ ponunt Bald.⁊ alij
in.l.ſi patruus.C.cõia vtriuſq₃ iudicij.⁊ conſuluit Ang.in ſuo
conſilio quod incipit.in noĩe Jeſu xp̄i.viſo dicto puncto ac etiã
ſtatuto ⁊c.cui conſilio ſubſcripſerunt ſe doctores ſolennes dñs
Onofrius ⁊ dñs Marcus de perugio.⁊ hec quo ad ſecundo lo-
co queſita.circa aliam dubitationem concludendum eſt filias
prefati dñi Bartholomei dotari debere de bonis cõmunibus
vel ſaltem dictum Joannem debere computare in partem ſuã
dotem traditam filie ſue.hoc manifeſte oſtenditur:nam iſta eſt
14 magis cõis concluſio qḋ†ſocius etiam oĩum bonorum obliga-
tus eſt dotare de proprio:⁊ teneẗ de ſua parte dotare vt ↄcludit
ſpec.in ti.de iudicijs.§.ſequiẗ.ver.qd ſi vnus.⁊ tenet Bal.in.l.ſi
patruis.C.cõia vtriuſ.iudi.⁊ Bald.in auẗ.ex teſtõ in.xvij.c.de
colla.⁊ Pe.de peruſi.in ↄſi.duo fr̄es vnus maior natu.⁊ Ang.
in dicto conſilio viſo dicto puncto.⁊ eſt caſus in.l.ſi ſocius pro
filia.iuncta gl.ff.pro ſocio.aut ergo volumus dicere qḋ dicta ſo-
cietas que vltimo loco ↄ̃cta aſſeritur nõ d₃ ad hoc ſeruari qꝛ nõ
habuit effectũ.⁊ tũc ſtat ↄcluſio ſupra firmata qḋ dos data filie
dicti Jo.d₃ ipſi Joanni ↄputari ꝑ iura ⁊ autoritates ſupra alle
gatas.aut volumus dicere ſocietatẽ quo ad hoc eſſe ſeruandam:
⁊ tunc concludendum eſt qḋ filie dñi Bart.debent de cõi dota-

rit vt ꝓbant verba societatis que asserit᷑ vltimo loco ꝯtracta.s.
qđ si cõtingeret filias nasci durante societate tales filie deberẽt
de ꝯmuni dotari. Cum ergo filie domini Bartho. fuerint nate
durãte societate debẽt ẜm ꝯuentionẽ de cõi dotari. est em̃ seruã
da forma cõuentionis. l. legẽ. C. de pac. conuentis. l. ꝯctus. ff. de
regu. iu. l. legẽ. C. loca. Cũ ergo v̂ba conuentionis sint clara non
est opus alia interpretatiõe. l. ille aut ille. §. cũ in v̂bis. ⁊ nõ alr̃
ff. de leg. iij. l. si aliqđ. de vsufru. lega. qꝛ in incertis nõ certis loc⁹
est cõiecturis. l. continu⁹. §. cum ita. ff. de verb. ob. ¶ Confirma
tur nam solũ verba sed etiam mens ꝯtrahẽtium est attendẽda
nõ solum in vltimis voluntatib⁹. l. ꝯditio. ff. de condi. ⁊ demõ.
sed idem etiam in cõtractib⁹. vt in. l. quorum idem sermo. ff. de
reg. iur. ⁊ ibi Barto. intentioni enim debent verba deseruire ⁊
nõ ecõtra. ⁊ ideo amplian᷑ ẜm intentionem. l. cũ pater. §. dul-
cissimis. ⁊ ibi Bart. ff. de lega. ij. sed dicet mihi ꝓfecto aliquis.
⁊ si filia Jo. erat iã nupta ⁊ censebat᷑ nupta de portione Joã. et
ꝯuentum fuit qđ censeret᷑ dotata de cõi quare appositum fuit
pactũ qđ dicta asserta societas duraret. xx. annos nisi ad hoc ꝙ
filie dñi Bartholomei etiã de cõi dotarent᷑ ⁊ etiã filie Jo. et sic
vident᷑ in dicta asserta societate contracta appositum dictũ pa
ctũ qđ filia Jo. censeret᷑ dotata de cõi si societas duraret ãnis.
xx. quo tẽpore filie dñi Bartho. poterant nasci ⁊ dotari. ⁊ sic ces
sante etiam tacita cõditione censet᷑ cessare dispositio. l. item qꝛ.
in fi. cum ibi not. ff. de pac. vel dicere debemus filias dñi Bar-
tho. dotari debere de bonis cõibus qñ hoc fuerit es alienũ so-
cietatis ꝯtractũ durante societate iuxta. l. omne es alienũ. et. l.
iure societatis. ff. pro soc. ⁊ per hec reducent᷑ predicti socij ad
equalitatem q̃ inter socios maxime est seruãda. l. verum. in ṗn.
et. l. si nõ fuerint. ff. pro soc. ⁊ hoc maxime ex eo qꝛ dict⁹ Jo. nõ
obseruauit pacta societatis. qꝛ nõ fecit ĩuẽtariũ nec legitime te
nuit computũ lucroꝝ vt dictũ est ⁊ sic dedit cãm diuisioni cum
nõ seruauerit fidem fides ei. seruanda nõ est. l. cum proponas
C. de pac. l. qui fidem. cũ si. ff. de transac. ⁊ eo maxime qꝛ ex narra
tiõe puncti appet quia dedit occasionem diuisioni per id qđ ha
bet᷑ in. l. actione. §. item qui societatẽ. ff. pro soc. ⁊ in. l. si cõuene-
rit. eod. tit. ⁊ hoc clarius ꝓcederet ibi si apponeret ꝯtract⁹ iura
tus qꝛ cũ Jo. ꝯtrauenisset perderet oẽ ius ⁊ teneret᷑ ad obser-
uantiam ⁊ dñs Barth. sibi nõ teneret᷑ ad aliquã obseruantiam
iuxta sing. prouisionẽ. l. si qs maior. C. de trãsac. que tñ oĩa sunt
dicta si probabit᷑ per scđm assertũ instrm̃: cui tñ de iure nulla est
5 danda fides vt statim in sequẽti dubitatione dicet᷑. ¶ † Circa
aliud dubiũ nũqđ credat᷑ publico instrõ ex quo vnus ex duob⁹
testib⁹ necessarijs dicit se nõ interfuisse. ⁊ in hoc articulo quã-
do testes ꝯtradicũt instrõ late ⁊ varie loquãtur doctores in va-
rijs locis tamẽ in casu nr̃o qñ vn⁹ ex duob⁹ necessarijs dicit se
interfuisse magis cõis cõclusio est qđ nõ stetur instrõ Jo. Cald.
⁊ canonistarũ in. c. cũ Jo. heremi. extra de fide instru. ⁊ Barto.
Bal. Ang. ⁊ Joã. de imo. in. l. j. in fi. ff. quẽadmo. testa. aperi. et
Ange. in. l. cũ ab initio. eo. ti. Tradit. l. genitor me⁹ in. c. in no-
stra. extra de testi. ¶ Circa vltimũ cõcludo qđ cũ fuerit latũ lau
dũ qđ dict⁹ Jo. deberet diuidere ⁊ cõsignare partem animaliũ
6 dño Bart. ⁊ sepi⁹ reqsitus recusauerit † igit᷑ p̃dicta aĩalia perie
runt p̃dicto Jo. moroso vt tradit᷑ in. l. si ex legati causa. ff. de ver.
ob. ⁊ in. l. mora. ff. de vsur. ⁊. l. qđ te. cum no. ff. si cer. peta. Laus
deo clementissimo Amen.

¶ Consilium. ccxiiij.

1 ☞ Mulier renũcians relictis sibi factis in testamento an in-
cludat iura dotalia ex testamento.
2 Contractuũ pluralitas quando arguatur.
3 Ratiocinata inter partes quãdo probent.
4 Renũciatio circa ea que dependent a testamento an valeat.
5 Testes dicentes qđ credũt: et firmiter tenent an probent.
6 Dispositioni. l. de his. an renunciari possit etiam cum iura-
mento.
7 Juramentum est stricti iuris.
8 Declaratio quando addat aliquid.
9 Juramẽtum nõ ligat quando cõtractus est reprobatus et con
currit dolus partis.
10 Mulierum genus est auarissimum.



Ominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ In
causa Onofrij de camianis tota vis dependet a re-
nunciatione facta per dominam Appolloniam et dictis te-
stium examinatorum contra dictum Onofrium. que omnia
mature ⁊ diligenter cõsiderata a prestantissimis doctoribus in
fauorem dicti Onofrij consulentibus vꝫ a domino Pe. Phi-
lippo ⁊ dño Dominico bõsio adeo qđ satis esset simplici sub-
scriptio. eorũ cõclõnes comprobare sed qꝛ principaliter a me
consilium de nouo petit᷑ vt votis consilium petẽtis satisfaciã ne
gare non valeo: idcirco in pñti consultatione duo videbimus.
1 ¶ † Primũ nunqđ dicta renũciatio attentis dictis testiũ ad
legatũ penaꝝ terraꝝ pro dote factũ extendat᷑. ¶ Scđm posito
quod extẽderet᷑: nunqđ talis renũciatio aliquo mõ irrita dici
possit. ¶ Circa primã difficultatem pro fundamento p̃mitten-
dum est qđ Paul⁹ marit⁹ domine Appollonie in instrõ dota
li non promisit pro dotibus florenos centũ quo casu si voluisset
in bonis soluere nõ potuisset inuita domina Appollonia. l. ij.
§. j. cũ ibi not. ff. si cer. pet. sed ꝓmisit soluere florenos centũ in
bonis ⁊ super bõis suis. ⁊ sic centũ floreni fuerũt in oblĩone ⁊ bo
na sua in solĩone. quo casu tenebat᷑ soluere in bonis. l. si qs stipu
lat⁹ fuerit decem in mille. ff. de sol. ¶ Ex qbus infero qđ cum
Paulus maritus pro dictis centũ florenis reliquerit certas
petias terrarũ nõ põt negari quin dicant᷑ iura dotalia ex quo ꝑ
cã dotis peti pñt qđ ostenditur etiam clare. nam positũ fuit in
facultate Pauli mariti soluẽdi in bonis ⁊ sic mulier cõsensit ꝙ
maritus posset centũ florenos soluere in bonis igit᷑ cõstituen-
do dotem in dictis petijs precedẽte volũtate mulieris dicta bo
na sunt effecta dotalia qꝛ translatũ fuit dñium in vxorem a tẽ-
pore mortis. l. si creditori. in v̂. marcellus. ⁊ ibi doc. ff. de lega. j.
⁊ in. l. iij. §. si rem. ff. de leg. iij. Et sic cũ legatũ esset vtile facta est
permutatio dotis in quãtitate in dictis bonis precedẽte mu-
lieris volũtatẽ. l. ita cõstante. l. si ex lapidicinis. ⁊. l. res in dotem.
la secũda. ff. de iure do. ¶ Confirmat᷑ ⁊ hoc qꝛ paul⁹ testator di
cit qđ dicta petia terrarũ reliquit loco centũ florenorũ ⁊c. signi
ficant qđ obligatio centũ florenorũ esset renouata ⁊ trãsfusa in
dictis petijs terrarũ per ea que voluit singulariter Bald. in. l.
ij. C. de re iudi. allegat text. in. l. delegare. in verbo vacet sua. ff.
de noua. ⁊ ibi colligit do. Pau. de cast. ¶ Ex qbus cõcludit᷑ qđ
dicte petie terraꝝ erant dos nedũ iura dotalia. ¶ Ex qua ꝯclu
sione in proposito dicendũ est quãtũcunqꝫ in instrõ renũciatũ
sit omnibus relictis sibi factis in testõ: cũ talis renũciatio non
fuit simplex sed reseruatis dotib⁹ suis ⁊ iurib⁹ dotalib⁹. vñ põ-
derandũ qđ nõ solũ dixit dotibus in qbus verbis petie terraꝝ
includebant᷑ qꝛ sunt dos vt dictũ est: sed ẽt dixit iurib⁹ dotali-
bus. vnde lꝫ non essent dos tñ adhuc includerent᷑ qꝛ cõpetebat
ius ex cã dotis ex qua factũ erat legatũ in satisfactionem dotis
vt per totũ titulũ. ff. de dote p̃legata. ⁊ in. d. l. si creditor. in. §.
marcell⁹. ⁊ sic includebat᷑ hoc ius in illis verbis ⁊ iuribus do-
talibus. ⁊ hoc maxime vt illa verba aliquid operentur iuxta. l.
si quãdo. ff. de leg. j. ⁊. c. si papa. de ꝓuile. li. vj. ¶ Confirmat᷑ pre-
missa alia rõne. Nam dicta appollonia renũciauit sibi iuribus
competẽtibus in hr̃ditate legitima dõationib⁹ inter viuos et
relictis sibi factis in testõ que v̂ba nullo mõ includebãt ius sibi
competẽs virtute instr̃i dotalis: ar. l. qeqđ astringẽde. ff. de ver.
ob. l. fin. §. idẽ quesitũ. ff. de cõdi. inde. ⁊ lꝫ in renũciatione dicat᷑
seu alias quomodolibet ⁊ quacunqꝫ de cã talis generalis cl̃a re
stringit᷑ ad specificatas cãs. l. si ex plurib⁹. ff. de sol. ⁊ in. l. si de cer
ta. ⁊ ibi Gul. ⁊ Bart. C. de trãsa. ⁊ sic si exceptio tm̃ ꝯtineret iu
ra dotalia sibi competẽtia virtute instr̃i dotalis talis exceptio
esset inepta qꝛ talia iura nõ cõprehendebant᷑ sub regula prout
solet esse de natura excep. iuxta no. in. l. j. ff. de reg. iur. ad hoc er
go vt exceptio sit de cõtentis sub regula intelligẽda est qđ cũ re
nũciauerit relictis sibi factis in testõ reseruauit sibi iura dota-
lia sibi cõpetẽtia virtute relicti facti pro dote in testõ. ⁊ tũc erit
de cõtentis sub regula. solet em̃ exceptio regulã declarare ⁊ limi
tare. casus est singularis ẜm Dy. ibi in. l. nã qđ liqde. ff. de penu.
leg. in fi. ¶ Ex quibus ꝑꝫ qđ dicta dña Appollonia reserua-
uit sibi legatum factũ pro dotibus prout clare ex reseruatione
apposita in renũciatione colligit᷑ dũ dixit reseruatis dotibus ⁊
iuribus competẽtibus virtute testi non videat᷑ renũciatũ. Ad
hoc tex. ⁊ ibi Ange. in. l. oẽs. C. de p̃scrip. xxx. annorũ. Ad idem
text. cũ glo. ⁊ ibi Ange. in. l. fin. in princ. C. de temporib⁹ appel.
¶ Solum ergo restat videre: nunqđ sufficiẽter probet᷑ per te-
stes qđ dicta reseruatio dotis ⁊ iuriũ dotalium intelligi debeat
tm̃ de centum florenis in dotẽ promissis: an vero de dictis pe-
tijs terrarũ pro dote in testõ relictis. ¶ Et in hac difficultate lꝫ
testes multũ clare videant᷑ deponere qđ tantũ reseruauit iura
dotalia in cẽtum florenis ⁊ quod renũciauit dictis petijs terra-
rũ sibi relictis: tamen dominus Petrus Philippus multum
diligẽter ⁊ subtiliter cõsiderauit dicta testiũ ⁊ illa ingeniose cu-
rauit. vnde eius vestigia sequẽdo in primis põderandũ est qđ p̃-
sumptio est qđ domina Appollonia ignorauerit cõtenta in te-
stamẽto qđ dicte petie terrarũ fuerint sibi relicte pro dote sua
cũ in facto alieno regulariter presumat᷑ ignorãtia: vt habet᷑ in
l. fi. ff. pro suo. ⁊ in. l. quãqꝫ. ff. ad velle. ⁊ est satis verisimile cum
nec in instrumẽto renũciatio. neqꝫ duo testes examinati aliqđ
dicũt ꝙ dictũ fuerit ꝙ erant pro dotibus relicte. tãtum enim
vn⁹ testis. s. primus hoc dicit cui⁹ dictum nihil releuat cum sit
vnicus ⁊ singularis. l. iureiurandi. C. de testi. ⁊ in. c. lꝫ ex quadã
extra de

extra de testi. Igitur talis renũciatio non extenditur ad lega-
ta quatenus res essent legate pro dote qꝛ hoc ignorabat. l. ma-
ter decedẽs. C. de inoffi. testa. ⁊ tradit in. l. de his. ff. de transac.
in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de ver. oblig. de quo late dicam
in secunda difficultate vbi etiã declarabitur an iuramento ta-
lis renunciatio firmetur. ¶ Secũdo etiã cõsiderandũ est qd di
cta testiũ vcꝫ Jacobi Pauli ⁊ Nardi quevidi in multis differ-
re ab his que in testõ cõtinentur. primo respectu personarũ qꝛ
instrm̃ tantum cãtat qd renunciatio terraꝝ ⁊ aliorum relictoꝝ
facta fuit Luce ⁊ Petro testes nõ deponunt qd predicta gesta
fuere cũ Luca ⁊ Petro quibus affirmãt fuisse factã renuncia-
tionem ⁊ alias cõcessiones vtrũqꝫ de quibus deponunt testes
nõ appareret in instrõ. ⁊ maxime qꝛ testes deponũt qd Lucas
⁊ Petrus donauerunt certos pannos lineos ⁊ qd propter di-
ctam gratitudinem nolebat nisi dictos centũ florenos ⁊ cetera
renunciabat: ⁊ tñ in instrõ hoc nõ dicit: sed quod faciebat pro
bñ meritis receptis a marito. ⁊ tñ testes affirmãt oẽs qd de te-
stificatis fuit scriptura confecta. ¶ Ex quibus colligo qd habe
mus dicere vel primo qd de alia renunciatione loquat instrm̃:
⁊ de alia testes: cum testes de pluribus ⁊ multum diuersis quaꝫ
2 in instrõ contineat dicũt cõfectum. † Nam ex diuersa narratio
ne ꝯctus gesti arguitur pluralitas ꝯctuum. casus est in. c. cum
Joannes heremita. extra de fide instru. ⁊ probatur ex his que
dicunt Ja. but. ⁊ doc. in. l. ij. C. de bonorum possessio. ſm tabu.
⁊ sic sequeretur qd renunciatio de qua in instrõ non includeret
legatum dotis. ⁊ illa de qua deponerent testes non esset iurata
⁊ sic non valeret ab ignorante tenorem testamenti. l. de his. ff.
de transac. prout infra deducam. vel secundo habemus dicere
qd testes descripti non solum declarant sed cõtradicũt instru-
mento qꝛ aliter ⁊ plura deponũt de quibus dicũt fuisse confe-
ctam scripturam quam contineatur in instrõ ⁊ sic ex quo testes
descripti cõtradicũt eneruant vires instrumẽti prout declarat
Bar. in. l. j. §. si quis neget. ff. quẽadmo. test. aperiant. ⁊ domini
3 Cano. in. d. c. cum Joannes Heremita. † ⁊ sic nõ probaretur ni
si renunciatio probata per testes ⁊ non iurata. vel tertio habe-
mus dicere qd multa fuerunt dicta ⁊ ratiocinata inter partes
put fieri solent ſm cõiter accidentia que nõ tñ fuerũt conclusa
⁊ stipulata a quibus validum est argumentum. l. neqꝫ natales.
C. de proba. Clarũ aũt est qd ratiocinata ⁊ non firmata que nõ
reperiunt in ꝯctu scripta repetita non censent. ita voluit Bal.
in. l. si quis cum aliter. ff. de ver. ob. arg. l. ꝯctus. C. de fide instru.
⁊ sequuntur doc. in. d. l. si quis cũ aliter. vbi dicit Lud. rom. qd
multa ratiocinari solent que tñ non fiunt. l. sciendũ. §. dictum.
ff. de edili edicto. ¶ Preterea ratiocinata de quibus deponũt
testes fuerunt cum Luca ⁊ Petro. ⁊ instrumentum cantat de
Luca tantum. ⁊ sic inter diuersas psonas igitur nõ possumus
dicere illa repetita ſm Bar. in. l. titia. §. idem rñdit. ff. de verbo.
oblig. facit. l. si stipulatus. §. grisogonus. ff. eo. tit. ¶ Cõfirmat
nã testes deponũt qd dña Appollonia multa dixit tñ nõ depo
nunt qd illa fuerint acceptata. Sed tm̃ de presentia ⁊ intelligẽ
tia solus vnus deponit de acceptatione qui est vnicus ⁊ singu-
laris ⁊ sic non releuat. l. iurisiurãdi. C. de testi. ⁊ in. l. vnus. ff. eo.
ti. quod autem ex sola presentia ⁊ intelligentia non possit con-
sensus argui probatur qꝛ per tale legatum heredes erant libe-
rati ab obligatione dotis vt supra. ⁊ sic agebatur de obligatio
ne vtrinqꝫ inducenda quo casu presens ⁊ tacens non presumi-
tur consentire vt in regula is qui tacet. cum materia. de reg. iu.
in. vj. ⁊ per Bart. late in. l. que dotis. ff. solu. ma. ⁊ sic põt conclu
di qd non fuerunt firmata ⁊ conclusa: sed tm̃ ea fuerunt cõclusa
de quibus in instrumento ⁊ illa sunt attendenda. Nã nulla vba
inter ꝯhentes dicuntur: sed sola conclusio est cõtractus. casus
est quo non est dare in iure meliorem ſm Bal. ibi in. l. si volũta
te. C. de rescin. ven. Cõclusio aũt constat ex instrõ igitur illa so-
la attendi dꝫ. Et hoc maxime qꝛ verba prolata fuere cum Luca
⁊ Petro. ⁊ conclusio instrumẽti facta fuit cum Luca tm̃. Item
testes dicunt qd etiã post instrm̃ factũ dicta verba fuerũt prola
ta quatenꝰ videbat ita facere. ex quo datur intelligi qd nõ fece
rint ⁊ qd nõ fuerant conclusa prout late ponderant alij cõsulen
tes. ¶ Postremo primus testis tm̃ deponit qd renũciauit ter
ris relictis pro dote cui tanquã in hoc vnico ⁊ singulari nõ cre
ditur. d. l. iurisiurandi. Alij duo tm̃ dicunt qd volebat dimitte
re terras ⁊ alia relicta quorũ vltimus nihil probat qꝛ dicit qd
dimittebat terras ⁊ alia que maritus reliquisset vñ non affir-
mabat terras relictas. sed casu quo reliquisset quo casu non cõ
prehendũtur relicta in cãm dotis prout consuluit Pau. de ca.
in suo consi. cxxix. incip. primo videndũ. licet difficultatẽ faciat
qd relictum terraꝝ non põt referri nisi ad relicta in cãm dotis
quo casu Pau. tenet includi. ar. l. fundus qui locatus. ff. de fun
do instruc. sed hoc procedit quando affirmaret terras relictas
qd nõ ꝯstat ex attestatio. vltimi neqꝫ penultimi: qꝛ dicit terras
⁊ alia que reliquit ⁊ sic non affirmat relictas terras per id quod
habetur in. l. qui sic. vbi per Dy. ⁊ Bart. ff. de lega. j. Item proce

dere posset quando sciuisset relictas terras in causam dotis
alias secus. l. si per errorem. ff. de iurisdi. om. iudi. ⁊ quod igno
rauerit relictas in casu dotis vel ad minus dotem florenorum
conuersam in terras patet ex dictis primi ⁊ secundi testis qui
dicunt quod ipsa dicebat quod dotes fuerant ⁊ erant centum
floreni. ¶ Ex quibus potest probabiliter concludi quod dicta
renunciatio non includit terras pro dote relictas propter re
seruationem dotis ⁊ iuriũ dotalium. ¶ Circa secundam diffi
cultatem posito quod terre in renunciatione includẽde sint cõ
4 cludẽdum est indubitanter † quod renunciatio non tenuit nõ
visis ⁊ nõ cognitis verbis testamẽti. casus est in. l. de his. ff. de
transac. ¶ Sed contra hanc conclusionem obstare vr̃ fortiter.
Nam testes probare vident qd renũciauit terris sibi relictis in
testamẽto mariti sui. ⁊ vr̃ inspexisse ⁊ cognouisse testm̃ ⁊ reli
ctum sibi factũ in dictis terris oculo intellectus lꝫ non oculis
corporis qd satis esse vr̃ vt cõcludere vr̃ Bald. in. l. qui rome.
§. duo fratres. ff. de ver. oblig. qd. iiij. argu. l. j. cũ si. C. de pactis.
quẽ sequunt doctores. ¶ Sed ad hanc obiectionem rñdeo qd
doctrina Bart. pcedit nisi ex trãsactione appareat qd testi cõ
tinentiam ignorauit vt cõcludũt Ange. ⁊ Moderni. ibi put
statim demõstrabitur. Nec Bar. ꝯdicit qꝛ vult qd cognouerit
ad minus oculo intellectus. si ergo probat ignorantia non hꝫ
locum rõ Bar. Unde videndũ est an probet dñam Appollo-
niam habuisse notitiã contentorum in testõ. ⁊ in hoc lꝫ ex di-
ctis Jacobi primi testis hr̃ videat probari qꝛ dicit qd domina
Appollonia affirmauit sibi esse relictas quinqꝫ petias terrarũ
pro dote: tñ ex quo est vnicus ⁊ singularis hoc non probat. d. l.
iurisiurandi. Et in cõtrarium est presumptio iuris. l. veriꝰ. ff.
de probatio. Itẽ ex dictis ipsiusmet testis ⁊ alioꝝ potius con
stat qd cõtenta in testamento ignorauit. omnes enim testes di
cunt qd dictũ testm̃ nõ fuit lectum ⁊ qd nũquã illud viderũt.
⁊ sic patet qd tũc non fuit habita notitia testamẽti qd pꝫ qꝛ si
habita fuisset tabellio dixisset inspectis ⁊ cognitis put soliti
sunt facere arguendo a cõiter accidentibus iuxta. l. neqꝫ nata-
les. C. de proba. ¶ Confirmatur hoc idem ex alio. nam testes
affirmant qd domina Appollonia affirmabat qd maritus re
liquerat sibi habitationẽ domus granũ vinũ et quedam alia
que in testõ non continentur. ex quo clare cõstat qd nõ habent
notitiam prout dicunt Ang. ⁊ Jo. de imo. in. l. j. in princip. ff.
quẽadmo. testa. aperiantur. ¶ Preterea lꝫ primus testis pro-
bet qd hꝫ notitiã qd terre erant in cãm dotis relicte: cui tãquã
vnico ⁊ singulari non statur tñ alij non pbant qd scirent quas
terras ⁊ quãtas testator reliquisset ⁊ qd in causaꝫ dotiũ que si
sciuisset forte illis nõ renunciasset. arg. l. cum de indebito. ff. de
probatio. ¶ Hoc idem probat qd dicta domina Appollonia
affirmabat prout testes deponunt qd Lucas ⁊ Petrus dona
bant sibi quosdam pãnos lineos. ⁊ qd accepit quosdam pan-
nos laneos seu vestes p parte solutionis dotis que tñ omnia
fuerant sibi in testamẽto relicta. vnde clare pꝫ qd nõ habebat
notitiam testamẽti qꝛ non asseruisset sibi donari qd nõ dona-
batur ex quo illa erant sua titulo legati quo dominiũ etiã in
ipsum ignorãtem translatum fuit. l. cũ pater. §. surdo. ff. de le-
ga. ij. ¶ Item non est verisimile qd propter res pprias sibi le-
gatas renunciasset ita qd illas insolutũ recepisset. argu. l. cuꝫ
de indebito. ff. de proba. sed potiꝰ dixit qd propter illa verba
donata renũciabat, ⁊ etiam alia insolutum recipiebat qꝛ igno
rabat dicta bona fuisse sibi relicta. itẽ si sciuisset quãtitatẽ ter-
rarum ⁊ illas in dotem cõuersas illis non renũciasset vt pꝫ ex
cõclusione instrĩ vbi reseruat dotes ⁊ iura dotalia. ¶ Ex qui-
bus indubitanter concludendũ est qd ipsa ignorauit contẽta
in testõ. ista conclusio probatur ex his que dixit Ang. in. d. l. j.
ff. quẽadmo. testa. aperiãtur. vbi fortius voluit qd etiam si in
instrumento dicatur inspectis ⁊ cognitis verbis testi: tamen
si renuncians narrat aliquid in testõ contineri cuius ꝯrium
apparet psumitur ignorasse. ⁊ ita dicit se de facto ꝯsuluisse. et
sequitur Jo. de imo. Ita etiam voluit Ange. in. l. qui rome. §.
duo fratres. ff. de verbo. obli. in. j. q. vbi dicit qd ita cõsuluit in
causa Marthe sic ⁊ Luce. ⁊ lꝫ Jo. de imo. ibi conet impugna-
re tñ ambo preceptores mei do. Aretinus ⁊ do. Alexander de
imo. sequuntur Ange. in casu nostro. ⁊ lꝫ do. Alexander refe-
rat Jo. Cal. ⁊ dñm Franciscum de ramponibus noluisse se sub
scribere illi cõsilio: tamẽ adducit rõnes qꝛ ex serie trãsactio. ap
parebat de scientia. ⁊ licet in aliquo error ostenderet illud ten
debat ad suam vtilitatem ⁊ non ad dãnum ita qd potius trãs-
egisset si non errasset. Que non concurrunt in casu nostro imo
vt dixi potius ex dictis testiũ ⁊ instrumẽto trãsactio. apparet
qd ignorabat ⁊ errauit in dãnum adeo qd si habuisset notitiã
non renũciasset pter res sibi donatas que erant sibi in testa-
mento relicte. arg. d. l. cũ de indebito. maxime cum affirmet se
dicta de causa renũciare. hanc partem etiã tenet do. Paul. de
cast. in. d. l. de his. vbi dicit se habuisse casum de facto. Nam
vxor testatoris dicebat sibi relicta quedaꝫ in testõ heres transe

egit ⁊ promisit certum quid pro omni eo qđ relictũ erat repe-
ritur postea qđ nihil relictum fuerat dicit se consuluisse qđ he
res transegit per errorem qui probat̃ eoipso qđ cõtrariũ appa
ret facit quod no. glo. in. l. de etate. §. fi. ff. de interroga. actio. et
p Barto. in. l. non fatetur. ff. de cõfessis. ita ẽt cõsuluit in suo cõ
silio. xcij. incipien. cum lis ⁊ questio ⁊c. ⁊ hoc idem tenet prece-
ptor meus. d. Alex. de imo. in. d. l. qui rome. §. duo fratres. vbi
predicta ad longũ refert ⁊ tandem concludit qđ qñ transigens
affirmat aliquid sibi relictum cuius contrarium apparet in te-
stamento presumitur ignorantia per rationes Ange. lz aliquo
casu saluet opi. Jo. de imo; qui nõ attingit casum nostrum. hoc
idem sequitur etiam do. Aretinus preceptor meus in. d. §. duo
fratres. vbi respondendo cuidam rationi Joan. de imo. dicit
quod licet notarius dicat inspectis ⁊ cognitis verbis testamẽ-
ti: tñ hoc scire non põt nisi ex partium assertione q2 hec ab aĩo
pendẽt. ⁊ sic in effectu est partium cõfessio que erronea ex par-
tium assertione probari potest nec venitur contra instr̃m q2 no
tarius rogatus est de partium assertione. ¶ Preterea cum ex
assertiõe dñe Appolonie appareat illam affirmasse ea in testa
mento non cõtinet̃ in dãnum suũ vt dixi. Aut dicimus qđ erra
uit ⁊ nõ nocet assertio. Aut ex certa scientia. ⁊ tunc presumere
mus mendacium. ⁊ sic delictum cõtra. l. merito. ff. p socio. Itẽ
qđ voluisset iactare suũ cõtra dictã. l. cũ de indebito. Et ista est
etiam ratio Areti. Quinimo ipsemet Joã. de imo. tenet idem
qñ cõstaret mulierem ad hoc fuisse dolo inductam. argu. l. tres
fratres. ff. de pac. prout constat in casu nostro cum ignorans cõ
tenta in testõ asserendo donare que erant legata ⁊ tacendo reli-
cta in testõ quorum notitiam habebãt heredes extranei iuxta
no. per Bar. in. d. §. duo fratres. in. iij. q. fuerit ad transigendũ
inducta. ¶ Ex quibus concluditur qđ si in terminis Ange. qñ
in instrumento dr̃ inspectis ⁊ cognitis verbis testamẽti hoc eẽt
dicendum fortius. ⁊ sine dubitatione hoc est dicẽdũ in casu no
stro in quo neq3 notarius asserit neq3 testes probãt qđ habuit
5 noticiam testamẽti. ⁊ 2rium probatur ex premissis. † ⁊ lz testes
dicãt qđ credunt ⁊ firmiter tenẽt ppter verba plata dicta dña
Appolonia qđ ipsa sciret continentiã testamẽti tñ nihil pbãt
q2 hoc est iudicare ⁊ nõ testificari per id qđ habet̃ in. l. testium
C. de testi. ⁊ per Innocen. ⁊ alios in. c. causamq3. extra de testib.
¶ Quinimo primus testis in probatione scientie allegãdo ra-
tionem fundat se q2 affirmabat quod habitatio domus ⁊ q̃dã
alia fuerunt relicta ⁊ ita scđs testis maxime fundat se in ista ra
tiõe vnde cũ rõ sit falsa redditur dictũ falsum vt declarat Bal.
in. l. conuenticulã. C. de epi. ⁊ cle. Quatenus autẽ vere testificã-
tur probant oppositum dicũt quod nulla tũc fuit habita noti
cia testamẽti. ⁊ sic cõcludit̃ quod si probat̃ quod dña Appollo-
nia ignorauit cõtẽta in testamẽto hz locũ dispositio. d. l. de his
⁊ nõ vẽdicãt sibi locũ ea que ponit Bart. in. d. §. duo fratres in
iiij. q. ¶ Sed iterum obstare videbat̃ q2 in instr̃o renũciat̃. seu
transactio. dicitur quod ipsa hoc facit cõsulte ⁊ deliberate cer
ta scientia [a] ⁊ non per errorem vnde non videt̃ quod possit er-
rorem allegare. ⁊ hoc ponderabãt Joã. calde. ⁊ Franciscus de
ramponibus in eorum consilijs prout refert do. Alexã. in. d. §.
duo fratres. sed ipse respõdet quod non obstãtibus illis verbis
potest de errore doceri qui ostẽditur in casu nostro ex sua asser-
tione ⁊ tenore testamẽti. ⁊. s̃. ostẽsum est ƀm Bal. Ang. ⁊ Mo
der. in. l. sed ⁊ si quis in. §. fi. ff. si quis cautio. ⁊ ibi late do. Ale.
⁊ late per eum in. l. si dari. ff. de ver. ob. sed licet nõ probaret̃ tñ
contẽta in instrumẽto nõ obstant q2 renunciauit reseruatis do
tibus ⁊ iuribus dotalibus vt supra dictũ fuit. ¶ Adhuc obijci
potest. nam Ange. in. d. §. duo fratres. qui dicit quod satis est
quod in genere renũcietur quicũq3 relicto ex quocũq3 testamẽ-
to prout factũ fuit in casu nostro q2 satis esse vr̃ quod in gene-
re de testõ cogitauerit. ar. l. qui iure militari. ff. de vet. mili. suc.
quod latius psequitur Ang. Sed ad hoc respondeo qđ Bar.
ibi. v. q. ⁊ Jo. de imo. ⁊ Moder. cõtrarium tenẽt a quorũ opi.
6 in consulendo nõ est discedendũ q2 † dispositio. d. l. [b] de his re-
nũciari nõ potest quorum rõnes non prosequor q2 si quando
est facta mentio de testõ alicuius in specie nõ nocet etiam si sit
dictũ inspectis ⁊ cognitis verbis testamenti dũmõ pbet̃ quod
ignorauit cõtenta in testamẽto vt. s̃. late pbatum fuit prout te
nuit ipsemet Ange. limitando Bar. in. d. quinta q̃õne fortius
hoc idem dicendum est qñ facta mentio testamenti in genere.
⁊ probatur error quo casu Ang. hoc nõ attentasset ⁊ probatur
ratione q2 vt dicunt doc. in. d. l. de his. dispositio. illius legis re
nunciari non potest. ¶ Ex qua cõmuni theorica infert̃ rñsio si
diceretur quod renũciatũ fuit generaliter omni iuri 2petẽti ex
quacũq3 cã que dici aut excogitari posset ⁊c. q2 si ignorauit nõ
potuit beneficio illius legis renũciare que fuit inducta ob pu
blicam vtilitatem ⁊ in odium occultantiũ testamenta ƀm doc.
maxime Fulgo. ⁊ Paul. de cast. in. d. l. de his. ¶ Postremo tñ
obstare vr̃ quod licet simpliciter talis renunciatio non valeat
ppter dictã. l. de his tñ talis renũciatio vr̃ iuramẽto firmari ex
quo tale iuramẽtum seruari potest sine interitu salutis eterne
c. cum cõtingat. extra de iureiur. Et q2 videt̃ in genere de omni
remedio cogitare per ea que no. Bar. in. l. si quis in. vij. mẽbro.
ff. de fideiusso. ⁊ pbari videt̃ ex his. que ibi dicit Bart. in vlti-
mo mẽbro. ⁊ ibi in terminis Cuma. firmat ꝙ dispositioni. d. l.
de his. cũ iuramento renũciari põt. ⁊ ita tz Jmol. in. d. c. cũ cõ-
tigat. per illũ tex. ⁊ q2 lz sit inuẽta in odiũ occultãtis testamẽta
tñ non tollitur quin transactio possit iuramẽto firmari per id
qđ habetur in. c. significante. de pig. ¶ Sed ad hanc vltimam
obietionem respondet̃ multipliciter in primis. q2 aut attendi
mus renunciatio. de qua in instrumẽto. ⁊ illa reperitur iurata.
tñ illa non obstat q2 dicit ꝙ renunciauit reseruatis dotibus ⁊
iuribus dotalibus in qb9 verbis includit̃ legatũ dotiũ cui le-
gato per dictũ instr̃m non cẽset̃ renunciatũ. vt. s̃. late pbatũ
fuit. Aut volumus nos fũdare in attestatiõib9. Et tũc dico
qđ testes nõ deponũt fuisse iuratas stat em̃ h̃ ꝙ oĩa que dicũt
testes fuerint vera. ⁊ tñ tabellio nõ detulit iuramẽtũ nisi sup
7 stipulatione de qua rogatus est † cũ iuramẽtũ stricti iuris sit ⁊
nõ ligat nisi sup illis super qbus est formal̃r iuratũ vt est tex.
in. c. pe. ⁊ ibi plene no. extra de iureiur. ¶ Sed huic obiectio
ni vr̃ obstare. si dicat̃ qđ dicta testiũ deponunt de eadẽ renun-
ciatio. Et ex his renũciatio declarat̃. declaratio aũt nihil ad-
dit. sed qd actũ fuerit ostẽdit. l. heredes palã. §. si notũ. ff. de te
sta. ⁊ ibi notat̃. Vñ videmus qđ si testis deponit si postea de-
clarat dictũ suum non est opus iuramẽto ƀm Bal. ⁊ Pau. de
ca. in aut̃. hodie. C. de iura. calum. ⁊ sic actus cẽset̃ iurat9 put
8 declarat̃. ¶ Ad hoc põt pbabiliter rñderi ⁊ clare † qđ illa de
claratio seu interpretatio est que nihil addit qñ est verborum
dubiorum declaratiua non qñ extendit aliquo mõ ṽba vl̃ est ex
tranea prout est in casu nr̃o q2 cum in istr̃o renunciet̃ relictis
reseruatis dotibus ⁊ iuribus dotalib9 apte concludit̃ qđ reli-
ctum pro dote non censet̃ renunciatũ sed reseruatũ. dicere q̊
qđ reseruauit sibi cẽtũ florenos. ⁊ voluit relictũ pro dote in q̃
dos erat cõuersa. ista est extranea interpretatio ⁊ extẽsio. Et
maxime cũ cẽtum floreni nõ simpl̃r essent debiti sed ĩ bonis.
Et sic oĩno est extranea a reseruatione instr̃i. itez testes addũt
multa alia de quibus nihil in instr̃o apparet. ista autẽ non est
declaratio. ⁊ ideo super his non censet̃ iuratum. vt probat̃ ex
his que no. eleganter Bart. in. l. ab executore. in princip. ff. de
appel. sed potius dicendũ est qđ multa dicta fuere que nõ fue
runt cõclusa. vt. s̃. declaratũ fuit. ¶ Scđo rñdeo qđ iuramen-
tũ non vr̃ tollere dispositio. d. l. de his prout est de mẽte Bar.
in. l. cũ hi. in princ. ff. de transac. ⁊ hoc voluit Ang. in suo cõsi.
xcij. incip. cum lis ⁊ qđ. ⁊ Fede. consil. cxxxv. incipiẽ. querit̃ an
dña Margarita. et Fulg. in. d. l. de his. rationes obmitto q2
nõ itendo hoc discutere. ¶ Non tñ obmitto qđ aliud est que
rere nunqd quis etiã non videndo testm̃ possit renunciare. d.
l. de his. cuz iuramento. Quo casu loquuntur auc̃tates p̃alle
gate. Aliud est querere si presumit̃ ignorãtia ⁊ pp hoc presu
mit̃ trãsactio per errorẽ facta quo casu renunciatio est nulla
ex defectu cõsensus. arg. l. si per errorẽ. ff. de pac. Nam ex quo
est nulla ex defectu cõsensus nõ firmat̃ iuramẽto. vt voluit gl.
in aut̃. sacramenta puberũ. C. si aduersus vendi. quã ita decla
rant Cyn. ⁊ Bal. in ver. secundo querit̃ in. l. j. C. cõmodati. et
est vera ⁊ cõcludens consideratio. ¶ Tertio rñdeo ꝙ ex quo
aduersarij donauerũt dñe Appollonie certa bona put dicũt
testes et ipsa tũc renunciauit censet̃ illa de cã ĩducta ad renũ
ciandũ. vt declarat Bal. in. l. petens. C. de pac. ⁊ tradit̃ i. l. pe.
§. si vir. ff. sol. ma. et per doc. in. l. in bonefidei. C. de pac. et hoc
clarissime deponit secũdus testis. s. Paul9 qui refert qđ ipsa
dixit se renũciare q2 fuerant grati ĩ donando dicta bono igit̃
dicta renũciatio dr̃ facta stãte veritate dicte cause donat̃. al̃s
non vt probat̃ ex his que ponit Bar. in. l. damus. ff. de cõdi.
inde. ⁊ in. l. his cui eo. ti. ⁊ per Bar. in. l. demõstratio falsa. ff.
de cõdi. ⁊ demõ. Sed in casu nostro dicta cã erat falsa q2 oĩno
donabant. ex quo dicta bona fuerant legata ⁊ translatũ erat
dñium in eam. l. cũ pater. §. surdo. ff. de leg. ij. ergo non dz ha-
bere effectũ renũciatio per dicta iura. ⁊ per 2ñs etiã iuramẽ-
tũ eandẽ tacitam cõditionem hr̃e censetur. casus est in. l. fi. C.
de nõ nu. pec. ⁊ pbat eleganter in sili Jo. de imo. in. l. ij. §. sed
⁊ si quis. ff. de dona. facit. l. fi. ff. qui satisda. cogan. ⁊ text. in. c.
queadmodum. de iureiur. ¶ Quarto rñdeo qđ ista dolose ĩ-
ducta fuit. vt dixi ad renunciandũ. Nam heredes hẽbãt noti
ciam cũ essent extranei. vt per Bar. in. §. duo fratres in. iij. q.
Cũ ergo dixerint se illa bona donare. que erant legata appa
ret qđ aĩo decipiendi eã hoc fecerunt ⁊ pp hoc fuit ĩducta vt
statim dixi. ⁊ deponit scđs testis. Itẽ tacuerũt qđ esset relicta
domus cũ molendino ⁊ massaritijs ⁊ verisimile est qđ potius
dixerint ꝙ habitatio dom9 erat relicta prout ipsa affirmauit
qui ẽt dolus docetur ex enormi lesione in mulierib9 ⁊ minori-
bus ƀm do. Ant. ⁊ Abb. ⁊ Jmo. in. d. c. cũ contingat. ⁊ Pet.
de anch. in repe. capituli primi. de const. in. xj. q. prin. ⁊ in sua
disputatione

a ¶ Decisa deli-
berate ⁊ cer-
ta scientia et
nõ p errorem
an inducat
sciat ⁊ possit
errorẽ allegare.

b ¶ Disposit.
l. de his. an re
nunciari pos
sit ẽt cum iu-
ramẽto.

disputatione que incipit cum. C. laycus. ⁊ Ang. in sua disputatione que incipit duo adinuicem litigātes. sed claruȝ est qđ qñ
9 ꝯtus est reprobatus put in casu nostro p. d. l. de his. Itē † cōcurrit dolus partis iuramētum non ligat: nec opus est absolu. per tex. in aut. sacramēta puberū. C. si aduersus vēdi. qui licet loquātur qñ iuramētum fuit metu prestitū idem qñ fuit dolo cōcludunt ibi docto. ⁊ do. Abbas in. c. cum contingat. de iureiurā. vbi dominus Benedictus capra dicit se ita pluries consuluisse. ⁊ hoc voluit Ange. in. l. fi. in quibusdam lecturis. ff. qui satisda. cogan. ¶ Confirmantur predicta nam ex quo in dicta renūciatio. apparet in nō modico lesa dicta mulier presumi dȝ dolus ⁊ illi succurrendum est. ad hoc est bonus text. in. l. si supstit. C. de dolo. in verbo si lesa est immodice. ⁊ pulchre loquitur Paul. de cast. in suo cōsi. clxxiiij. incip. contra supius consulta.
10 ¶ Confirmatur nam cū leges psumant genus mulierū auarissimū. l. si ego. ff. ad velleya. ⁊ l. si stipulata. in fi. ff. de iure doti. tā immensa liberalitas in paupere muliere que eius nature repugnat non modicam hȝ psumptionē dolositatis ⁊ deceptionis. Nam circa immoderate gesta per fraudem de facili presumit. l. oēs. §. lucius. ff. que in frau. cre. ⁊ per Bart. in. l. societatem. §. arbitroꝝ. ff. pro soc. ſm do. Anto. in suo consil. xlvij. incipi. dña Orabilis. Et hanc partem amplecti dȝ dominus iudicās qꝛ iuramentū de quo agimus caret suis comitibus. s. veritate iustitia ⁊ iudicio de quibus in. c. tua nos. ⁊ in. c. quarto de iureiur. Alias esset iniquitatis vinculū contra omnia iura. vnde ex pmissis ⁊ alijs per dominos aduocatos ⁊ consultores deductis arbitror dictam renunciationem domine Appollonie non tenere. Laus deo omnipotenti Amen.

¶ Consilium. ccxv.

1 ¶ Si res vēdatur minus dimidia iusti pcij: ⁊ dictuȝ sit illud quod plus valet donatur. an requiratur insinuatio.
2 Iuramentum an excludat. l. si vnq̃. C. de reuo. do.
3 Iuramentum an suppleat defectum insinuationis.
4 Onus dotandi an pertineat ad matrem.
5 Dispositio. l. si vnq̃. an habeat locum si donās habebat filios.
6 Cautelarum ⁊ clausularum multitudo arguit fraudem.
7 Maritus si promittit pro vxore in donatione quod habebit ratum ⁊c. si postea conueniat per. l. si vnquā. an in aliquo teneatur maritus.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectuȝ. ¶ Uisa predicta facti contingentia duo sunt discutienda in dicio meo. ¶ Primum nunquid dicta vxor possit per susceptionē filie post dictos ꝯtus illos aliquo modo irritare. ¶ Secūdum posito qđ sic. an dictus maritus sit in aliquo obligat⁹ dicte emptrici pariter ⁊ donatarie. ¶ Circa primam questionem videbatur prima facie dicendum quod nullum remediū cōpetat dicte vxori propter suscep. filie. Et in primis qꝛ quāq̃ a parte precij recepti supra posset dici donatio. Item lȝ ille qui donat per susceptio. filioꝝ possit postea donationē reuocare vt est casus in. l. si vnq̃. C. de reuocādis dona. tñ in casu nostro nō vꝫ habere locū qꝛ dicta vxor iam habebat filiū ⁊ sic iam est presumptio qđ de filijs cogitauerit qno casu qñ donator de filijs
a cogitauit nō habet locum. d. l. si vnq̃.ᵃ put ꝯcludit Bar. in. l. titia. §. imperator. ff. de le. ij. doc. in. d. l. si vnq̃. ⁊ Joan. de imo. in c. fi. extra de do. ⁊ not. in. l. si vt certi. ⁊ in. l. si cum vel in vtero. c. de testa. mil. cum si. ¶ His tñ nō obstātibus ⁊ alijs que in ꝯtrariū adduci possent ꝯtriam sniam veriorem existimo. Et in primis adduco ea que notāt Cy. ⁊ Bal. in. j. colū. in. l. j. C. de pac. vbi volunt quod si oīa bona vel maior pars est vēdita modico precio hȝ locum. d. l. si vnq̃. si hoc sit animo donandi. ⁊ ratio est quia principale propositum est donare. Si ergo hoc est qñ ꝯtus nō sonat in vēditiōe facta pro modico precio quasi videatur facta animo donādi ergo fortius in casu nostro cum expresse quod excederet dimidiaȝ iusti precij expresse donauit. patet ergo qđ lȝ donatio sit amixta ꝯtu venditionis tñ hȝ locuȝ dicta dispositio. l. si vnq̃. hoc idem sequitur Lud. ro. in. l. si quis cuȝ aliter. in. vij. col. ff. de verb. obl. adducit rōnem qꝛ quando circa idem due cōcurrūt ꝯtus species illa preualet que est potētior iuxta no. per Barto. ⁊ Lud. ro. in. l. aristo. ff. de dona. facit. l. queritur ff. de statu homi. sed talis ꝯtus magis sapit donatio. q̃ venditionem igitur ⁊c. ⁊ lȝ Jo. Cal. in consilijs suis. in ti. de emptio.
1 ⁊ venditio. consilio. ij. teneāt qđ † qñ vēdit res minus dimidia iusti precij ⁊ illud quod plus valet donatur in tali donatione non requiratur insinuatio qꝛ dȝ inspici id quod principaliter agitur. i. ꝯtus venditionis p tex. ⁊ ibi not. in. l. si quis nec cām ff. si cer. pet. ⁊ sic pari ratiōe idem dicēdum videret in terminis nostris. tamē contrarium tȝ ⁊ dictam opinionē impugnat Lud. ro. in. l. ij. in. iiij. col. in prin. ff. de ver. obli. dicēs quod est contra casum in. l. si sponsus. §. circa. ⁊ in. l. cum hic status. §. pe. v. idem erit dicēdum. ff. de dona. inter virum ⁊ vxorem vbi de cōtractu donationis. amixto etiam accessorie ipsi venditioni non aliter iudicat quā si foret per se facta donatio. Ad idem. etiā bonus casus in. l. si quis donatione. ff. de contraben. emp. hanc partem Ludo. ro. qđ requiratur insinuatio. tenent Pe. de anch. ⁊ Jo. de imo. in. c. cum causam. extra de emptio. ⁊ vē di. allegant not. per glo. in. l. si quis obligatus. ff. de regu. iur. ¶ Ex quibus pȝ qđ de tali re donata nō aliter iudicatur quā si simpliciter de tali partiū cōsensu facta esset donatio. ¶ Cōfirmo etiam qꝛ cum portio donata attēto iusto pcio sit maior q̃ portio vēdita potius est censenda donatio q̃. venditio p ea que notanter ponit Bald. in pemio feudo. in. vj. colū. versi. Circa primū. vbi querit an feudū possit gratia nūcupari. ⁊ dicit q̃ si fiat cōparatio in feudo cōcessionis ⁊ receptionis hñficiorum qꝛ preponderat beneficiū feudū hȝ plurimum gratie. ⁊ ideo beneficium ⁊ gratia dici dȝ. arg. l. domū. ff. de cōtrahē. emp. ⁊ ibi plene ad ppositū dicit si ergo pro illa portione saltem est cēsenda donatio. igitur locū hȝ. d. l. si vnq̃. faciunt no. per Bar. Ang. ⁊ Joā. de imo. in. l. aquilius regulus. ff. de donatio. vbi volunt qđ donatio remuneratoria inquātuȝ excedit merita donatarij dr̃ pprie donatio ⁊ sic dȝ insinuari sicut etiā videm⁹ qđ reciproca donatio inter cōiuges in eo qđ est inequalis est propria donatio ⁊ non vȝ iuxta not. per Saly. in. l. j. C. de donatio. ante nup. Et sicut dicimus qđ donatio inter patrem ⁊ filium ob merita vȝ quatenus merita sunt equinalentia ⁊ nō abinde supra iuxta no. per Bal. in aut. ex testa. C. de colla. ⁊ in aut. vnde ⁊ si parens. C. de inof. testa. ⁊ hoc possem p plura in similí cōprobare que omitto. ⁊ eo maxime qꝛ in tali cōtractu vr̃ militare ratio. d. l. si vnq̃. qꝛ non est censendum quod ita effuso sermone donasset cum tot cautelis si de filijs postea nasciturís cogitasset. vnde cum habuit filiam quam honeste nubere ⁊ dotare opus erat: si de ea cogitasset nō fecisset talem donationem per no. in. d. l. si vnq̃. ⁊ in. c. fi. extra de don. ¶ Nec ob. si diceretur qđ dicta donatio fuit multis iuramentis vallata que vidē-
2 tur seruanda etiā cū seruari possint sine iteritu salutis eterne. ar. tex. in. c. cū contingat. cū ibi plene no. extra de iureiu. † Qm̃ iuramentum nō excludit hñficium. d. l. si vnq̃. prout concludit Bar. in. d. l. titia. §. imperator. ff. de leg. ij. qꝛ eadem conditio si de liberis cogitasset inest ēt in iuramento. argumētum. l. fi. ff. qui satisda. cog. vna cum dño recupero de sancto Miniate. ⁊ dño Francisco de pisis. istud idem sequit Bal. in. l. j. in vlti. q. C. de inoffi. dona. tȝ etiā Jo. de imo. in. c. fi. in. x. col. extra de donatio. ⁊ est de mente Spec. in ti. de instru. edic. §. porro. in fi. ⁊ etiā Jo. an. ibi idem Old. cōsi. cccxxv. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in rubrica. de dona. ⁊ Jo. de imo. in. c. cum contingat. in penu.
3 charta. de iureiur. ⁊ l. filie. ⁊ est cōis opinio. Quinimo multi prestātissimi viri tenuerunt † qđ iuramētū non suppleat defectū insinuatiōis ⁊ sic qđ non obstante iuramento irritari possit donatio defectu insinuatiōis a qngētis florenis legalibus supra de qbus in. l. si quis argentū. C. de donatio. Ita concludunt Guli. de cu. Albe. de rosa. ⁊ Bal. in. l. illud. C. de sa. sanec. Barth. de saly. in. l. pe. C. de dona. Idem Albe. de rosa. in. l. sancimus. eo. tit. ⁊ Ludo. ro. in. l. modestinus. ff. de dona. idem consuluit Ang. in suo cōsilio qđ incipit in dei nomine ⁊c. pro parte negatiua idē Bal. in consilio qđ incipit i xpi noīe. certū est qđ filia ⁊c. ⁊ in alio cōsi. qđ incipit. Quidā masius de gualdotis ⁊ Pau. de ca. in suo cōsi. cviij. incip. visa quedam scriptura priuata. ⁊ idē Pau. consi. cviij. incipiē. circa bona que fuerūt dñi Uberti ⁊c. Sed hoc put minus necessarium nō discutio nec firmo. Concludo ergo qđ in terminis nr̃is vēdicat sibi locum dispō. d. l. si vnq̃. cum concurrat etiā quantitas donatalis quā verisimile est qđ non donasset si cogitasset de filijs nasciturís: qꝛ vt apparet attēta portione donata ⁊ attēta portione vendita cōmensurata ad iustum preciū pars honoꝝ censet donata ⁊ qꝛ vt audio pter illa maritus ⁊ vxor parum aut nihil hñt in bonis magnūq̃ sit onus filiarū feminaꝝ. vt pȝ qđ erāt accidentia a qbus validū est argumentū. l. neqꜫ natales. C. de proba. solent eñ hoīes cōgregare peculiū pro filiabus maritā-
4 dis qñ de illis cogitant non bona elargiri. † ⁊ si dicat onus dotandi non ptinet ad matrē hoc verum nisi stante egestate filie iuxta notata per Cy. i. l. mr̃. C. de iure dot. ⁊ notant Moderni plenissime in. l. j. ff. so. ma. stāte ergo dicta quātitate donata cōcurrunt oēs opiniones. ⁊ primo opinio Bal. in. l. sicut certi. C. de testa. mili. qui voluit qđ dispositio. d. l. si vnq̃. hȝ locum qñ sunt donata oīa bona vel talia que ascendūt ad dimidiaȝ put etiam voluit Bal. in. l. j. C. de inoffi. dona. et hoc per ter. in. d. l. si vnq̃. in vbo totā vel partē. ⁊ idem vr̃ voluisse Bal. in auk. ex cā. C. de libe. pte. Fortius ēt concurrit opinio Bar. quā ipse ponit in. l. titia. §. impator. ff. de leg. ij. vbi vult qđ habeat locū siue donet pars honoꝝ siue certa res que ēt valeat citra dimidiam. Et hanc opinionē sequit Jo. de imo. in. c. fi. extra de donatio. dicens qđ ter. in. d. l. si vnq̃. loquitur qñ donatur aliqua pars. vꝫ. lȝ appellatiōe partis simplr̃ veniat dimidia. vt i. l. no

a ¶ Declaratio. d. l. si vnq̃. C. de reuocā. dona.

men filiar. §. portionis. ff. de verb. sig. vbi tñ aliqua ps quali bet particulá comprehendit. glo. est not. in cle. vnica. sup vbo partiũ. de fo. compe. dũmodo fm Jo. de imo. res sit nõ parui valoris. et hác opinionem sequit Lud. ro. in. d. l. sicut certi. per rõnem Jo. de imo. quẽ non allegat reperio ẽt qõ idem tz insignis pceptor meus dñs Franci. Aretinus in. l. titius. in prin. ff. de libe. et postb. et ita als consultũ vidi per solẽnes doc. dñm Joã. de monte sperello de perusio et alios viros solẽnes. et als cũ qõ verteret i ciuitate senarũ concludebat qõ † dz esse talis res quã verisimiliter arbitrio boni viri nõ dõasset si filiũ postea natũ tunc tpis habuisset. Et hoc est ẽt de intentione Ang. in. d. l. si vnqz. ³ ¶ Soluz ergo restat respõdere ad primam obiectionem in ɔtrium factã. ex quo habebat filiũ. Nam dico qõ stant ista simul qõ habuerit filiũ natũ et nõ cogitauerit alios nascituros. Casus est in. l. is qui. ff. de iure codicil. et lz Bald. non decidat in. d. l. si vnqz. tamen Ang. ibi hanc questionez in terminis decidit. ponit enim. q. si. pr vnicã filiã viuente habebat et donauit extraneo partẽ substãtie deinde postea filij sibi nascunt. an talis donatio reuocet. et dicit qõ dicta qõ erat tũc de facto. Et videbat qõ nõ quia ius ibi loquitur qñ donatio fit per illum qui nullos liberos habebat. Sed ipse contrariũ decidit propter rationis idẽptitatẽ eo casu quo pr verisimiliter non fuisset donaturus. forte enĩ nõ curauit de filia qr tantũ sibi remansit qõ sufficiebat pro dote et filij masculi fame laborarent. ¶ Tertius aũt substantia paterna gauderet. idem ergo in casu nostro dicere possumus qõ cuz hz vnicam filiam non curauit substãtiã donare seu partem secus si cogitasset filiã habiturã in qua dotanda non vertit partium onus vt supra dictũ est attentis alijs. s. relatis verisimiliter arbitrio bõi viri talem donationẽ non fecisset si de nascituris cogitasset de quibus nõ apparet qõ cogitauerit prout est casus in. d. l. is q. in dubio aũt psumit qõ nõ cogitauerit prout cõcludit Bar. in. d. §. imperator. et Joan. de imo. in. d. c. si de donatio. iudex est ergo iudicio meo qui hz arbitrari an stãtibus pdictis si cogitasset mater de filia postea nascitura talẽ fecisset donationẽ. Et pro certo si essem iudex ita arbitrarer: et maxime qr apparet qõ fuit pdicta vxor in dictis cõtractibus multũ decepta p fraudes quas facile psumere possumus itervenisse, ex magna lesione prout declarat dominus Anto. in. c. cuz contingat. extra de iureiu. † et etiã ex tot cautelis et iuramentis et renũciationibus. nam multitudo cautelarũ arguit fraudem prout dicit glo. nota. in. l. vj. ff. de condi. insti. Et hoc de prima questione.

7 ¶ Circa scõam qõnẽ breuiter concludo † qõ lz dictus maritus promisit qõ vxor habuerit ratam dictã donationem et qõ obseruabit et non ɔueniet. tamen si vxor admittatur ad rescindẽdũ remedio de quo supra maritus non tenet ad ali qd. ¶ Et in primus moueor. ponamus qõ vxor donasset cũ hac ɔditione expressa qõ si filios postea habeat possit reuocare. et marit⁹ promisisset et iurasset qõ vxor illã teneret ratam et firmãt non ɔueniret. et questio mouet si ɔueniret an ex illa cõditiõe expssa marit⁹ teneret. et certe dicendũ est qõ non qr referẽdo se ad donationem vxoris dz intelligi eius promissio cũ conditionib⁹ expssis in donatiõe vxoris qr oĩa que sunt in termino referente cẽsent repetita que sunt in termino ad quẽ fit relatio. vt. l. l. asse toto. ff. de here. insti. et in. l. si ita scripsero. et ibi Bart. ff. de conditio. et demon. Sed de iure talis cõditio subintelligit in donatione vxoris ergo eodez modo dz intelligi in promissione viri se referentis ad illã per regulaz preallegatã. Et qr taciti et expressi idem solet esse iudicium. l. cũ quid. ff. si cer. pe. et qr expressio ei⁹ qõ inest nõ solet operari. l. non recte. C. de fideius. et in. l. iij. et ibi plene no. ff. de leg. j. ¶ Confirmatur et scdo ista conclusio qr quelibet promissio et obligatio de nõ ɔueniendo debet intelligi nisi quis ex iusta et legitima cã ɔueniat. l. pmittente. vt est tex. et ibi Dy. et Bar. in. l. qdam cum filiũ. ff. de ver. oblig. et est tex. in. l. si libertus. ff. de operis libertor. et in. c. quantauis. et ibi plene no. ext de iureiur. ergo pmissio viri debet intelligi nisi ex cã a lege permissa vxor ɔueniret. faciunt no. p Bar. in. l. si societatem. §. arbitrorũ. ff. pro soc. ¶ Preterea et tertio quelibet pmissio debet intelligi reb⁹ sic stantibus. l. qõ seruus ff. de condi. ob cãm. l. questio. §. inter locatorem. ff. locati. Non aũt extenditur ad cãm de nouo superueniẽtẽ ergo nõ extendat ad reuocationem superuenientem pp nouã suscéptionem liberor. Et pro hoc qõ plene notant do. Ant. et alij in. c. peruenit. extra de iureiur. et Bar. in. l. aut facta. §. causa. ff. de penis. et Bal. in. l. cum proponas. C. de pactis. ¶ Probatur etiã et quarto qr causa a principio verisimiliter icogitata i quacunqz promissione videtur excepta per id qõ habetur. l. l. qui cum tutoribus. in fine. et in. l. cũ aquiliana. ff. de transactionibus. et in. l. mater decedens. ff. de inofficio. testa. et per Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verbo. oblig. Ergo ista promissio viri nõ debet extẽdi ad talem causam verisimiliter incogitatam. et als in indiuiduo in istis terminis consultũ extitit per solennes docto. senenses perusinos et Bononien. ¶ Postremo ad hoc adduco consilium Pe. de ancha. consi. ccxxvij. incipien. visa facti narratione. vbi vult qõ tertius qui promitit obseruãtiam cõtractus minoris nõ tenet si cõtractus principalis minoris irritatur ex causa pmissa qr potest vti eadem defensione minoris. Ad hoc. l. ij. de fideiusso. tuto. Item qr est dependẽs prima ergo illa annullata anullatur et ista regula accessorium. c. translato. de constitu. Item qr irritata prima scõa remanet sine causa. et sic in effectu inefficax. l. ij. §. circa. ff. de doli excep. et per alias rationes de quibus ibi per eum. ex cuius decisione deciditur casus noster. sit ergo conclusio qõ dictus maritus irritata donatiõe. per vxorem in nihilo tenetur.

Laus deo omnipotenti.

¶ Consilium. ccxvj.

1 ¶ Prelati beneficiati bona cuius esse dicuntur. et nu. 2. et 3.

4 Prelati assertioni an stetur in testamento.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Accurate pro facto diligenter supra scriptam cõsultationẽ absoluit insignis doctor dominus dominicus Machabrunus senensis mihi honorandus frater adeo qõ vlteriori cõprobatione opus nõ erat sed vt reuerẽdo episcopo dño meo morẽ geram aliqua pro cã dicere conabor. et circa primam questionẽ dumipse faciebat difficultatem de dicto Jo. an. in isto articulo in. c. vt vnusquisqz. extra de pecu. cle. recitat plures opi. quas recitat glo. in. c. sint manifeste. xij. q. j. et Hosti. in. c. requisiti. de te-

1 sta. et tandem concludit qõ † aut cõstat prelatum tpe pmotionis habuisse bona ppria. et tũc actori cõtra possidẽtẽ incũbit pbatio qr si successor agit cõtra heredez pbare dz qõ de bonis ecclesie. si vero heres ɔ successorem dz probare qõ de bonis suis pprijs prelatus acquisiuit. et isto casu procedit opinio Goffre. regulariter eni possessio releuat ab onere probãdi. c. ex literis. de pba. Aut cõstat qõ tpe pmotiõis nõ habebat bona ppria vel sumus in dubio. et his casibus cõcludit indistincte qõ psumit p ecclesia qõ fuerint acquisita de bonis ecclesie. Et id incũbit onus pbãdi heredi quod de bonis pprijs suis acquisiuit p id quod habet in. c. j. de testa. et in. c. j. et in. d. c. vt vnusquisqz. de pecu. cle. vbi habet talis distinctio in effectu quam sequi vr do. Car. et latius Jo. de imo. cum ergo in casu nostro psupponatur qõ habebat bona ppria. Itẽ fortius quod erat doctor et ex doctoratu lucrabat. et heres sit in possessiõe vr cõcludẽdum quod prelato successori incumbat onus probãdi qõ fuerint dicta bona acquisita ex bonis ecclesie. cum ista opinio. trãsit ẽt do. Car. in. c. cum in officijs. extra de test. vbi in secũda qõne sequẽdo dicta Inn. dicit quod iudex dz arbitrari patrimoniũ clerici et qõ redditus potuerit ex reb⁹ proprijs pcipere et quid ex industria vel doctrina lucrari potuerit vt ibi latius p eum. postea in vltima qõne cõcludit quod si cõstat quod ante prelaturã habebat bona ppria et heres est in possessiõe incũbit onus pbãdi plato successori quod fuerint acquisita de bonis ecclesie cessantis nõ de posseissõe heredis. et dicit cõiecturas attẽdẽdas quas ibi ponit Inno. et sic apte vult qõ opinio Inn. nõ hz locũ qñ heres est in possessiõe: qr tũc heres hz hoc pbare. et ita dicit se in qõne de facto cõsuluisse in qõne que de facto euenit in persona dñi Frãcisci petrarce: sz do. Abb. modernus in repetitio. c. cum esses in ver. tertio ponitur pricipaliter questio. nõ tz dicta opinio. Jo. an. in primo membro. qr dicit qõ est ɔ casum in. c. j. xij. qõ. iij. et ibi optima glo. vbi probatur quod psumũtur quesita tã de bonis proprijs qz de bonis bñficij. et allegat Innoc. in. d. c. cum in officijs. idem tz do. Abbas in. d. c. vt vnusquisqz. et do. Abb. in simili in. c. pastoralis. i. ij. col. extra de decimis. put plene refert primus cõsulẽs. ita etiã tz Ja. de raue. et Bal. qui refert et sequitur dictam opinionem Inno. in aut. licẽtiam. C. de epi. et cle. et

2 sic volũt quod † iudex ex circũstãtijs attẽtis redditibus bonor patrimonij et quesitis ex industria vel doctria et redditibus ex bonis ecclesie deductis expẽsis sibi necessarijs habet arbitrari que portio sit attribuẽda bonis ecclesie et que bonis proprijs et industrie prout multum plene cõsiderat Innoc. in. d. c. cum in officijs. et sequunt ibi magis cõiter doc. et ibi Jo. de. imo. ad plenũ disputat. et fm hãc cõsiderationẽ que est equa et rõnabilis cõsuluit elegãs doctor do. Lud. roma. cõsil. clix. in formis incip. in Christi nomine Amẽ. Super eo quo queritur allegat tex. cum

3 glo. in. d. c. j. xij. q. iiij. et ibi hãc partem tz Archi. † Et eodẽ modo debet fieri diuisio quãdo bñficiatus habet plures ecclesias: et est dubium ex cuius ecclesie bonis quesierit prout declarat no. Jo. de imo. in. c. relatum. el. ij. de testa. et fm istam opinionẽ reperio genitorem meum alias consuluisse in suo cõsilio quod incipit reuerẽdus dñs Scipio insignis ẽt doctor dñs Philipp⁹ de perusio. idẽ tz in sua solẽni repetitione rubrice de testamẽtis In hoc reperio etiã hãc opinionem firmatam in quodam tractatu successiõis ab intestato cuiusdaz auditoris Rote. qui tractatus

ctatus habetur in formis. ¶ Hanc etiam opinionem sequẽdo dicta Inno. reperio tenere Io.an. in d.c. cũ in officijs. nec arbitror istas opiniones esse cõtrarias si recte intelligantur. Nam licet in dubio pro ecclesia presumatur vt in d. aut. licẽtiam. et in c.j. de testa. ista presumptio tollitur eo ipso quod ostẽditur prelatũ habuisse bona propria ex quibus potuit percipere bona quo casu ille qui est in possessione nõ habet probare sed actor. Nam ex quo est sublata presumptio iuris ex eo quia habet bona propria vt omnes fatẽtur. si ille qui agit nihil probat. vel obscure et nõ legitime probat reus possessor debet absolui lege qui accusare. C. de edẽ. c. in presentia. de proba. et ita procedũt ea que dicunt Io.an. et doct. sequentes eum in d.c. vt vnusquisque. Sed quia talis probatio dicitur esse multũ difficilis sufficit probatio per coniecturas vñ eo ipso quod apparẽt redditus ecclesie et industria et redditus bonorum patrimonij dicitur sufficienter probatum et secundum quãtitatẽ redditũ iudex habet hoc arbitrari. et ita loquuntur Inno. et Io.an. in d.c. cum in officijs. Nã in his in quibus probatio est difficilis admittitur probatio per coniecturas. l. nõ omnis. §. a barbaris. ff. de re mil. et per Bar. in l. si quis ex argẽtarijs. §. pe. ff. de ver. ob. cũ si. Unde cõcludẽdo sentio quod si tantum probaretur quod habuisset bona patrimonialia et nõ aliud procederet opinio Io.an. in d.c. vt vnusquisque. quia actor diceretur obstare probare. sed si probatur quãtitas redditũ tam de bonis proprijs quã ecclesie talis probatio coniecturalis dicitur sufficiẽs. et ita loquitur Io.an. in d.c. cũ in officijs. vbi in similibus dicit quod sufficit probatio vera vel presumptiua secundum quod
4 habetur in c. requisisti. eo. ti. ¶ † Nec premissis refragatur quod prelatus asseruit quod bona de quibus testatus est fuerũt acquisita ex patrimonio et industria quoniam ex tali assertione ostẽderetur eũ testatũ fuisse in casu permisso et non prohibito. sed absit vt in prohibitis certo casu permissis stetur dicto asserentis casum permissum subesse vt inquit Io.an. in addi. Spe. in rubrica de rebus ecc. nõ alie. et probatur per tex. et ibi per Bart. in l. si forte. ff. de castren. pecu. traditur in l. si donatiõe. de collatio. et traditur in d.c. vt vnusquisque de pecu. cle. cum multis similibus que allegari possent. Et hoc de primo. Laus deo.

¶ Casus. Concessa sunt quedam predia in emphyteosim seu ad liuellũ de viginti nouẽ annis ad viginti nouẽ annos ab ecclesia cuidã priuato pro certa annua pẽsione nũc autoritate põtificis possessoribus tanquam rebus ecclesiasticis imponitur certa collecta. dubitatur. Nunquid onus soluendi dictam collectam spectet ad ipsum emphyteotam: an vero spectet ad dominum directum. Et sic ad ecclesiam.

¶ Consilium. ccxvij.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Circa hãc questionem clare offertur cõclusio quod tale onus soluẽdi dictas collectas impositas dictis rebus emphyteoticis spectat ad dictum emphyteotã nõ autem ad dominum directũ. ¶ Hec cõclusio probatur quoniam tale onus soluendi collectas spectat ad possessores habẽtes maxime ius in re percipientes fructus. casus est in l. fi. C. si sine censu vel reliquis. et hoc ibi volũt glo. Bar. et doc. Ad idem tex. est cũ ibi no. in l. hi penes. C. de agri. et censi. lib. xj. cum ergo emphyteota percipiat fructus et possideat et habeat ius in re vt in l. j. C. qui in perpetuũ. ff. si ager vectig. vel emphyt. peta. tenetur ad collectas. ¶ Secundo hoc idem probatur per text. in l. ij. C. de iure emphy. vbi est casus quod emphyteota tenetur soluere onera imposita ipsi rei. et ita per illũ tex. et ibi Bar. de Saly. idem determinat Bal. in l. j. circa prin. eo. ti. ¶ Tertio probatur per tex. quẽ ibi ponderat Bal. in c. j. per quos fiat inuesti. per quẽ dicit quod feudatarius qui percipit fructus tenetur ad onera et collectas et nõ dominus directus. et per illum text. idem determinat in emphyteota ibi elegãs doctor dominus Iacob. de aluarotis allegãdo no. in d. l. hi penes. et no. per gl. in l. obsistere. C. de annonis et tribu. lib. x. ¶ Quarto probatur. Nam idem in simili videmus in vsufructuario qui ex quo possidet et fructus percipit tenetur ad alia onera et collectas vt est casus in l. hactenus. et in l. si pẽdentes. §. si quid cloacarij. et ibi per Bal. ff. de vsufruc. et in l. quero. ff. de vsufru. leg. facit. l. cũ plures. §. vehiculũ. ff. locati. ergo idem dicamus in emphyteota. ¶ Quinto confirmatur hec cõclusio per tex. et ibi no. per glo. et Bart. et latius Io. de plateis in l. obsistere. C. de anno. et tribu. preallegata secundum varias lecturas quod si imponantur onera rebus emphyteoticis emphyteota nõ soluẽte dominus potest exigere ab emphyteota et soluere fisco. et aliquãdo quod fortius est põt priuare emphyteotã iure suo ob nõ solutionem oneris iniuncti. Ergo datur intelligi quod tale onus spectat ad emphyteotam nõ ad dominum directum. ¶ Sexto hec cõclusio confirmatur per tex. cũ glo. notabili in l. j. C. de anno. et tribu. lib. x. vbi glo. mirabiliter vult secundum Barto. per illum tex. quod si aliquis locat fundũ suũ ad pẽsionẽ percipiẽdã in pecunia ita quod omnes fructus remaneant apud colonũ quod dominus ad tributa et collectas non tenetur. et hoc dicit Bar. esse perpetuo mẽti tenendũ intelligẽdo tamen in oneribus realibus prout loquimur nõ in personalibus. vt ibi latius per eũ et Io. de plate. licet secus sit in colono partiario qui soluit partem fructuũ. vt est tex. et ibi gl. Andree de barulo et Ioã. de plate. in d. l. hi penes. C. de agri. et censitis. lib. xj. Si ergo hoc est in simplici cõductore qui percipit omnes fructus. et soluit pecuniam quantomagis in emphyteota qui habet ius in re et minorem soluit pensionẽ. argumẽto aut. multomagis. C. de sacrosanct. eccles. ¶ Septimo confirmatur hec conclusio. Nam idem videmus in decimis predialibus debitis ecclesie que debẽtur a possessoribus percipientibus fructus. vt in c. cũ non sit. et ibi Innoc. et doc. extra de decimis. et in c. si quis laycus. xvj. q. j. ergo idẽ in collectis que imponuntur pro predijs et rebus. ¶ Octauo in simili videmus quod licet bona sint descripta vni in extimo et alius possideat et fructus colligat ipse possessor tenetur ad tributa et onera quia onus fructuũ ex re ipsa spectat ad possessorẽ. l. inter emptorẽ. ff. de pactis. et in l. fi. et aut. ibi posita. C. si sine cẽsu vel reliqs. et per Bal. in l. si quis negociũ. ff. de nego. gestis. et tenet Io. de plateis. per illum tex. in d. l. j. C. de anno. et tribut. Ad idem tex. in l. ij. eo. tit. ¶ Nono hoc idem probatur in simili. Nam maritus in rebus dotalibus tenetur soluere onera rei ex qua colligit fructus. Onera enim fructuum sunt vt in l. neque stipendium. ff. de impẽsis in rebus dotali. fac. per quem dicit ibi Bar. quod maritus qui possidet tenetur soluere collectas licet quando imponeretur onus personale etiam respectu rei aliquando non teneatur iuxta tex. singularẽ. et ibi Bar. in l. lutius. §. quod constructe. ff. ad municipal. ¶ Decimo cõfirmatur. Nam fortius videmus quod possessores percipientes fructus nõ solũ tenentur ad collectas pro tempore quo retineret: sed etiam ad collectas preteritas non solutas per anteriores possessores. vt notatur per glo. in l. imperatores. ff. de publi. et idem dicit glo. iuris canonici in decimis preteritis per antiquũ dominum et possessorẽ nõ solutis in c. tua nobis. et in c. pastoralis. ad fi. extra de decimis. et tenet Fed. de senis in suo cõsi. lxxiij. ¶ Undecimo cõfirmatur nos videmus quod sacerdos excõicatus vel laycus bãnitus qui nõ percipiunt fructus non tenentur ad cẽsum vel collectas. vt per Bar. in l. inter quos in §. damni. ff. de dã. infec. et late cõsuluit Ludo. ro. in suo consilio. lxxj. quod incipit. Circa primum nulla videtur dubitatio. ¶ Duodecimo et vltimo cõfirmatur ista cõclusio. Nã regula est satis nota et clara apud omnes quod quicquid sit in simplici locatione in emphyteota etiam si impediatur aliquo casu percipere fructus adeo quod nullos fructus possit percipere puta quia fructus crismate periret vel propter bella nõ diminuitur sibi pensio etiam si casu impediretur pro maiori parte percipere fructus vt est tex. in l. j. et ibi late per omnes. C. de iure emphy. et traditur per Bar. et alios in l. interdũ. C. qui ex naufragio. ff. de acqui. po. et per canonistas plenissime. maxime Io. de Imo. in c. propter sterilitatem. extra de locato. cum simi. ¶ Ex quibus omnibus concluditur quod cum talia onera sint imposita dictis rebus censentur esse imposita respectu fructuũ et spectant ad dictũ emphyteotã seu ad illum qui habet etiã ad liuellũ de viginti nouẽ annis in viginti nouẽ annos qui cõtractus nõ differt a cõtracta emphyteosis. vt dicit Barto. in l. j. C. de iure emphy. Laus deo.

¶ Consilium. ccxviij.

¶ Duplicatum supra.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Cõsideratis testo Marci et his que in facto narratur duo sunt discutienda si recte percipio. ¶ Primum an filij domine Diamãtis dici possint ex testamẽto vocati. ¶ Secundum quid iuris de filijs domine Tadee et eius filijs. ¶ Circa primum concludo
1 † quod filij domine Diamãtis nõ possunt dici vocati ex capite vulgaris substitutiõis ex quo illi nõ fuerũt vulgariter substituti vt patet ex forma testamẽti. si enim fuissent domine Diamãtis eorũ matris vulgariter substituti licet domina Diamans decessisset viuente testatore tamẽ eius filij substituti potuissent succedere ex vulgari. vt est casus. et ibi glo. et doc. in l. vnica. §. pro secundo. C. de cadu. tollẽ. Omnes enim attentant quod quando filij sint ita positi in cõditione dicãtur vocati. de quo statim dicam. volũt quod sint vocati per tacitum fideicommissum ex tacita mẽte testatoris quasi nõ solum do. Diamante. sed etiam eius filij voluerit substitutis preferre prout dicit text. in l. lucius in fi. ff. de here. insti. et ibi no. et maxime quando dictum est. si decesserit sine filijs vel cum filijs. et filij decesserint sine filijs prout fuit in casu nostro.

¶ Consilium. ccxix.

1 ☞ Iudex quando possit procedere ex officio ad priuatam vtilitatem.

2 Usurarius quando possit ex officio iudicis cogi ad restitutionem vsurarum.

3 Iudex quãdo possit inquirere ex officio contra vsurarios non precedente diffamatione.

4 Iudex an possit deuenire ad torturam contra vsurarios deficientibus probationibus.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Cir-
ca primā difficultatem de qua queritur Bal.in.c.j.
1 §.si tres.de pace iur.fir.simpliciter dixit † quod iudex in causa
vsuraria procedere pōt ad priuatam vtilitatē:sed Innoc.in.c.
ad nostrā.el secūdo.de iureiur.tꝫ qđ tamē ad penitētiam peragē
dam.⁊ ita intelligit text.in.c.j.extra de offi.ordinarij.⁊ eius di-
ctum sequi videntur doctores.pro declaratione huius difficul
tatis cōsidero plures casus. ¶ Primus casus est qñ ille qui sol
uit vsuras iurauit illas nūc repetere ⁊ tūc qꝛ parti preclusa est
via agendi iudex ex officio potest procedere ad priuatam vtili
tatem.casus est ꝫm vnum intellectum vbi hoc notāt doctores
in.d.c.ad nostram. ¶ Cōfirmaꝛ quia vbicūqꝫ ꝓpter dolū ptis
est ꝑclusa via agēdi iudex ex officio procedere potest ad priuatā
vtilitatem.ita dominus Laudinus in clemētina prima de offi.
ordinarij ⁊ Paul.in.c.fi.de fo.compe.in.vj.Referūt moderni
in.c.qualiter ⁊ qñ.de accu. ¶ Secūdus casus est qđ notoriū est
ab aliquo vsuras esse extortas sed ipse timet illas repetere ꝓ-
pter potētiam aduersarij.⁊ hoc casu etiā iudex potest ex officio
procedere ad priuatam vtilitatē.ita probat tex.quē pleriqꝫ ita
intelligunt in.c.cū in diocesi.extra de vsuris prout ibi refeꝛ Jo.
de anania. ¶ Tertius casus est quādo iudex vult inquirere ad
priuatam vtilitatē principaliter eo casu quo pars agere potest
ꝫm Inno.in.c.ad nostrā.quē cōiter sequūtur doctores.pro pri-
uato eñ cōmodo congruis actionibus est agēdum.vt in.c.j.de
libelli obla.vel iudicis officium a parte implorādū.tenēt Joā.
an.⁊ doc.in.c.fi.de foro cōpe.lib.vj.⁊ Bar.⁊ Ange.in.l.si vacā
tia.C.de bonis vacā.lib.x.Et hec est cōis opi.verū est qđ Bal.
in loco supra allegato.⁊ Bal.in.l.ea quidem.C.de accu.simpli
citer tenuit quod in crimine vsurarū inquiri pōt ad priuatam
vtilitatem.sed eius opi.nō esset tuta nisi in casibus supra not.
¶ Quartus casus est quādo iudex vult inquirere ad correctio
nem peccati ⁊ ad penitētiam peragēdam ⁊ potest.ita cōcludit
Inno.in.d.c.ad nostram.⁊ sequūtur doctores ita intelligentes
tex.in.c.j.de offi.ordinarij. ¶ Sed vnū est in proposito notādū
quod ex quo iudex procedere potest ad penitētiam imponēdā
vt in.d.c.j.in consequentiam cogere poterit inquisitum vt alie-
num restituat:quia fructuosam penitentiam agere non potest
nisi restituat alienam.in.c.j.xiiij.q vj.⁊ in.c.cū tu .extra de vsu-
ris. ita concludit Ho.Jo.an.do.Ant.Car.Abb.⁊ Jo.de imo.
in.d.c.ad nostram. ¶ Confirmatur ista opinio.Nam Joā.an.
post Inno.in.c.qꝛ frustra.extra de vsuris.dicunt quod licet vsu
rarius agēs repellaꝛ exceptione capituli qꝛ frustra.tamē auto-
ritate superiorum cogi potest ad restitutionem illis a quibus
extorsit ex quo exonerat illuꝫ a peccato ⁊ vtiliter gerit negociū
illius ⁊ quo ad corpus ⁊ quo ad aliam per not.in.d.c.ad nr̄am.
vbi sequitur dominus Ant.Probatur etiā qꝛ vt dicit ibi Jo.
de imo.licet iudex non possit principaliter interponere officiū
suum nō petitum.⁊ fit per viam inquisitionis tamē secūdario
potest qñqꝫ licet non sit petitum vt qñ principaliter fit inquisi-
tio super correctione criminum.vt in.d.c.j.de offi.ordi.Nā tūc
in consequentiam poterit facere restitui alienum cuꝫ alias pec
catum bene corrigere non posset vt in regula peccatum.de reg.
iur.in.vj. ¶ Confirmatur etiam ista opinio per text.in.c.accu-
satus.§.quero.de hereticis.li.vj.per quem dicunt doctores qđ
pro penitentia imponi potest illud ad qđ quis de iure tenetur
qđ dicūt esse notādū.vñ cū quis de iure teneaꝛ ad restitutionē
vsuraꝝ talis restitutio pro penitētia imponi potest.non omit-
2 to etiā qđ † qñ de vsuris cōstat per libros de quibus nulla est du
bitatio vel per cōfessionē pōt vsurarius cōpelli ad restitutionē
per ea que dicit Fede.de se.in suo consil.clij.incipit Alexander
episcopus.videmus etiā quod inquisitor qui non potest de vsu
ris cognoscere potest in foro penitentiali compellere ad restitu
tionē vsuraꝝ vt in.c.accusatus ibi quero ⁊ ibi Joā.an.de here.
lib.vj. ¶ Circa scđam an precedere debeat diffamatio cōcludē-
dum est quod precedere potest nulla ꝓcedente diffamatione ex
3 duobus. ¶ † Primo qꝛ qñ iudex inquirit ex mero officio potest
nō ꝓcedente diffamatione vt cōcludit Jo.an.in.c.qualiter ⁊ qñ
el secundo.in verbo clamore.de accusa.⁊ Ange.in.l.si vacātia.
C.de bonis vacantibus.lib.x. ¶ Scđo quia vbi vertiꝛ periculū
animarum ⁊ agitur ad correctionem peccati procedi potest nō
precedente diffamatione.ita concludit Host.per illam text.in
d.c.ad nostram.el scđo.⁊ sequiꝛ domi.Abb.dicens hoc esse no-
tandum.⁊ Hosti.in summa in ti.de inquisitione.§.⁊ qualiter.
⁊ Ang.in.d.l.si vacantia.Uerum est qđ spe.in ti.de inquisitiōe
§.nunc tractemus.versiculo ceterum.dicit quod qñ proceditur
ad inquisitionem ratione priuati commodi licet nulla precedē
te īfamia procedi possit:tamē precedere debet charitatiua mo
nitio vt ibi latius per eum. ¶ Circa tertium de quo in presen-
4 tiarum queritur. † An quando alie probationes deficerent iu
dex possit ad torturam procedere. Non enim potest ad illam

a ¶ De dāi cō ꝓmisso qđ arbitrator possit auferre de iure vnius ⁊ alteri dare qūo ītelligaꝛ ēt in magna ⁊ maxia quātitate.vide ēt.j.col.iij.

deueniri nisi in subsidium deficientibus alijs probationi-
bus.vt in.l.edictum.⁊ ibi Bartolus.ff.de questionibus.duo
faciebāt difficultatem. ¶ Primo tex.in .l.diuus.ff.de questio
nibus per quē dicit ibi Bar.qꝛ in causis capitalibus ⁊ graui-
bus torquentur liberi:sed in pecuniarijs torquētur tātum ser
ui.sed ad hoc posset responderi qđ causa vsuraria non est pe-
cuniaria.cū ꝯ vsurarios sunt plures pene statute vltra vsura-
rum restitutionē.vt hꝛ in.c.qꝛ in omnibus.extra .de vsuris. et
in.c.quāqꝫ.de vsuris.in.vj.itē pōt dici grauis:qꝛ nō daꝛ maiꝰ
malū ipsa vsura vt ꝓbat Jo.an.in regula peccatum.in mercu
rialibus.de regn.iur.in .vj. ¶ Scđo faciebat difficultatem qꝛ
Ange.in sua disputatiōe que incipit astensis miles in.iiij.col.
in ver.sꝫ adhuc dubitari potest.vbi dicit se nō inuenire qđ in
causa vsuraria possit ad torturam veniri ad eruendaꝫ verita
tem criminis vsurarij.⁊ sic decidit questionē in terminis cui
neminem reperio ꝯdicere sed ad hanc obiectionem rñdeo qđ
Ange.videtur dicere cōtra casum in terminis in.c.grauis. ex
de deposito.per quem dicunt domi.Anto.Imo.⁊ do . Abb.
qđ in causa ciuili ad veritatem eruēdam potest aliquādo ꝓce
di ad torturam liberi hominis.⁊ sic videꝛ ꝯdicere tex.in.l .di-
uus.sed Jo.de imo.notabiliter dicit qđ ibi loquiꝛ qñ causa ci
uilis habet delictum annexum.⁊ ita vꝛ voluisse ibi do.anton.
ꝫm eū.secus qñ causa esset mere ciuilis ⁊ non habet delictum
annexum quo casu intelligi debet ⁊ limitari qđ dicit Barto.
in.d.l.diuus.⁊ est notabile qꝛ nec Barto.nec do.Anto.decla-
rant. ¶ Ex quibus infero ad propositū qđ ex quo causa vsu-
raria habet annexum delictum ad eruendam criminis verita
tem potest ad torturam in subsidium deueniri.Unde non vi-
detur curandum de autoritate Ange.qꝛ est contra illum text.
vt supra declaratum.⁊ non probat opinionē suā aliquo iure
vel bona ratione.⁊ si vidisset illū textū.hoc nō dixisset.Et ita
sentio in ꝓmissis ego Bartholomeꝰ Socinus iuris vtriusqꝫ
doctor ⁊c. Laus deo clementissimo.

¶ Consilium.ccxx.

1 ☞ Arbitrator potest tam de iure cōmuni quam ex forma cō
promissi auferre rem vnius ⁊ dare alteri.
2 Laudum sustentatur etiam si non appareat de compromisso
dummodo appareat quod laudum fuerit latum presentibus
partibus ⁊ consentientibus.
3 Laudum nullum an ratificari possit saltem vt transactio.
4 Reductio ad arbitrium boni viri quando peti possit.
5 Reductio ad arbitrium boni viri infra quātum tēpus petaꝛ.
6 Iuramentum an tollat reductionem ad arbitrium boni viri.
7 Reductioni ad arbitrium boni viri an renunciari possit per
iuramentum.
8 Statutum quod non possit peti reductio:nec aliqua exceptio
opponi:quomodo intelligatur.
9 Fundans se in statuto debet deducere ⁊ probare omnes qua-
litates requisitas a statuto.
10 Statutum tollens reductionem quomodo intelligatur.
11 Consensus an probetur ex patientia.
12 Appellationi quando quis videatur renunciare.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctꝰ illuminet ītellectū. ¶ Uisis cō
promisso laudo ⁊ statutis magnifice ciuitatis sena-
rū ⁊ ꝯsideratis his q̄ ī facto ꝓsupponūꝛ duo sūt inuestigāda ꝓ
presentis consultationis decisione. ¶ Primū vtrum dictum
laudū nullū demōstrari possit. ¶ Scđm posito qđ nō vtrū ꝯ
illud reductio ad arbitriū boni viri ꝫm formā statutorū peti
potuerit. ¶ Circa ꝓmum nō īprobabiliter ꝯcludi potest non
obstāte dicto cōpromisso dictū laudū fore nullū.ista conclusio
ꝓbaꝛ.Nā laudū ꝓdictū fuit latum sup re nō cōprehēsa in com
promisso igiꝛ arbitrator nō potuit sup ea laudare cū arbitro
rum ptās depēdeat a cōpromisso.l.nō distinguemꝰ.§.de offi-
cio.ff.de arbitris.⁊ in.l.si cū dies.§.plenū.eo.titu.⁊ in.c.cū di-
lectus.extra de arbitris cuꝫ si.Qđ aūt res de qua agiꝛ non in-
cluderetꝛ in cōpromisso ōdiꝛ.qꝛ ī pūcto narratur qđ altera ps
possidebat quedā vt sua pacifice ⁊ quiete ⁊ qđ sup illis nulla
questio mouebatur ⁊ nulla lis erat.cōpromissū aūt cēseꝛ factū
sup re dubia ⁊ lite incerta.vt in.l.j.⁊ ibi Bald.Ange ⁊ alij.ff.
de trāsactio.⁊ in.l.post rē.⁊ ibi bar.⁊ alij eo.tit.Igitur sup di
ctione rebꝰ pacifice possessis nō censetur factū ꝯpromissum.⁊
ꝯñr laudū latum sup illis est nullū ex defectu cōpromissi sꝫ isti
1 fundamēto instatur † cū tā de iure cōi q̄ ex forma cōpromissi
a pōt arbitrator auferre de iure rē vniusª ptis ⁊ conducere alte-
ri parti.vt nota.gl.in.l.si de meis.§.recepisse.⁊ in.l.sed si in ser
uum.§.si qs iudex.ff.de arbitris.⁊ Barto.in.l.si societateꝫ.§.
arbitrorū.ff.pro socio in.v.col.⁊ Innocen.⁊ dñs Abbas in.c.
quintauallis.ff.de iureiur.in secunda differētia posita ibi per
dñm Abbatem.ergo videtur qđ potuerit auferre rem vniꝰ et
alteri cōcedere.⁊ ita si imoderate ledit deꝛ reductio.Non aūt
dicamus

dicam⁹ qđ laudum sit nullũ. ¶ Ad hanc obiectioné rñdeo cla
re qđ arbitratores pñt auferre rem vnius ⁊ dare alteri dũmo
do nõ extendãt manus ad res nõ cõprehensas in cõpromisso.
ita decidit Bar in terminis i.l.agliana.ff.de trãsactionibus.
vbi vult qđ si est cõtentio.inter me ⁊ te de quodã fundo ⁊ com
promisimus in aliqué ⁊ dedimus ei plenã ptãtem arbitrandi
non tñ poterit arbitrator cogere alterã partẽ vt det alteri ali
quã aliã rem de qua nõ erat cõtentio.argumẽto dicti.§.de offi
cio.sicut in simili iudex in iudicio cõi diuidũdo non põt rõne
rei cõis ponere manum in aliã rem nõ cõem.vt ibi latius per
eum.Eãdem opinioné sequunt ibi Bal.⁊ Franc.de albergot
tis.idem voluit Angel.in.l.de his.ff.de transactio. dicens ita
obtinuisse in qõne de facto.tenet idẽ dñs Anton.in.c.nisi eẽnt
extra de preben.idem voluit dñs Ant.⁊ refert ⁊ sequitur do.
Abb.i.d.c.quintauallis.fallẽtia.xvij.⁊ est cõis.opi.quã etiam
tenet do.Anto.in.c.cõstitutis.ad fi.extra de religio.domi.Et
est de mente Spec.in ti.de arbitris.§. excipitur.ver.sed pone
qđ litigantes.⁊ Bal.in addi.Specu.in ti.de arbitro.versi.an
arbitrator in.v.colũ.Sed iterũ posset pars aduersa instare ꝙ
immo arbitratores vident posse extẽdere man⁹ ad res nõ con
prehensas in compromisso.ita vr tenere Spe.in ti.de arbitris
§.excipit.ver.sed pone.⁊ do.Anto.in.d.c.quintauallis. diffe
rẽ.xxiij.⁊ hoc ꝓ bono pacis vt vr casus no.in.c.nisi essent.ex
tra de ꝑben.vbi ita videntur tenere domi.Anto.Abb.Jmo.⁊
cõcludũt qđ arbitrator poterit pro bono pacis extendere ma
nus ad res nõ cõprehẽsas i compromisso.⁊ ista rõ magis strin
gere videbat. ¶ Que qdẽ ratio non obstat:qꝛ predicta proce
dunt qñ condẽnaret in pecunia qꝛ nõ vr alia res cum per eam
omnes alie res extimentur.l.j.ff.de cõtra.empti.⁊.l.j.⁊.l.si ita
fideiussorem accepero.ff.de fideiussori.⁊ sic pecunia non vide
tur aliena numero repetita.ita est de mente Bar.in.d.l.aqui
liana.⁊ sequunt Bal.⁊ aliȷ.⁊ angel⁹.in.d.l.de his.⁊ tenet do.
Anto.⁊ sequitur domi.Abb.i.d.c.quintauallis.in.xviij. diffe
rentia.dicentes secus esse quando res esset penitus separata
a re cõpromissa.ita etiam tenent do.Anto.Joã.de imo.⁊ do.
Abb.in.d.c.nisi essent.ita intelligentes illum tex.ad quem rñ
deri potest qđ ex quo ibi arbitratores apposuerunt man⁹ nõ
solum ad res non cõprehensas.Hoc autem non potuit esse ex
alio nisi qꝛ illa persona fuit presens prolationi laudi ⁊ consen
sit.⁊ sic sustinetur quasi ex nouo cõpromisso ꝺm Joã.de imo.
⁊ dominuꝫ Abb.in.d.c.nisi essent. ¶ Confirmatur ex his que
dicit Angel⁹.⁊ sequuntur Moderni in.l.sciendũ.ff.de ver.ob.
2 vbi vult † qđ si nõ appareat de cõpromisso si tñ apparet laudũ
latũ presentib⁹ partibus ⁊ non cõdicentibus qꝛ tũc ex quo par
tes possunt de nouo cõpromittere tẽpore lati laudi vt cuius
dam taciti cõpromissi laudũ sustentat.⁊ pro illo dicto Ange.
est casus singularis in.d.c.nisi.qui pro eo allegari non solet. ⁊
sic est sublatũ ꝑmũ fundamentũ premissum.Ad qđ etiam di
cere possum qđ cũ regulariter sit hoc ꝓhibitum ⁊ rõne qua
litatis pro bono pacis hoc concedere tñ hoc deberet deduci
⁊ probari.arg.no.per Bart.in.l.j.ff.de condi.⁊ demon.⁊ per
Bal.in.l.si qs non dicam rapere.C.de epis.⁊.cleri.sed in casu
nostro nedũ qđ arbitrator ꝓcesserit pro bono pacis:sed poti⁹
presumi dꝫ qđ dolose processit.argumento.l.omnes.§.luti⁹.ff.
que in frau.credi.⁊ per Barto.in.d.l.si societatem.§. arbitro
ruꝫ ⁊ infra latius dicetur.ex quo immodice lesit.⁊ maxime qꝛ
text.in.d.c.nisi essent.loquitur quando plures viri prouidi ⁊
honesti hoc faciant.vnde cũ sit exorbitans nõ vr quod in vno
verificentur.argumento.l.vbi numerus.ff. de testibus.⁊ eius
quod ponit Jaco.but.in.l.iij.§.negocia.ff.de nego.gest.⁊ do.
Anto.in.ꝓhemio clemẽtinarũ.⁊ eius quod not.Bartolus in
l.si.ff.ad treb.cum si.Jterum ⁊ fortius arguitur contra pre
a missa nam in cõpromisso est apposita clausula[a] quod intellige
retur esse lis ⁊ questio de omni ⁊ toto eo qđ per ipsos arbitros
iudicaretur per quã clausulam vr concessum quod arbitrator
possit apponere manus ad res liquidas vt voluit Ang.in.l.j.
C.de transactio.⁊ in.l.cum hi.versiculo si cum lis.eo.ti.⁊ Ang.
in.l.tale pactum.§.qui prouocauit.ff.de pac.Operari enim vi
detur dicta clausula quod videatur in genere cogitatum illud
super quo postea laudum fertur ꝺm Ange.in.d.l.aquiliana.⁊
Pau.de cast.in.d.l.j.⁊ dominus Abb.post domi.Cardi.in.c.
exposita.extra de arbitris.⁊ domi.Joã.de mõte sperello post
Angel.in.d.l.cum aquiliana.facit quod not. Angel.in.l.cum
hi.§.si cum lis.ff.de transactio.ergo cum fuerit laudatum su
per dictis videtur in genere de his cogitatum et compromis
sum factum.⁊ consequenter videtur quod dictum laudum su
stineri possit.⁊ hoc prima facie dubium facere videbatur.
¶ Sed ad hanc obiectionem respondeo qđ ex quo altera par
tium pacifice possidebat nec super his mota erat cõtrouersia
nec moueri sperabatur non potuit laudũ ferri:quia nec trãsi
gi poterat vt probat tex.in.l.ij.C.de transactio.per quem di
cit ibi Angel.nota qđ licet tabelliones consueuerunt appone
re in instrumentis qđ partes venerunt ad transactioné occasio
ne litis pñtis quã future que moueri posset tñ vbi nõ sperεba
tur moueri illa clã nõ conualidat transactioné qꝛ pter litẽ fin
gere nõ pñt.l.cũ hi.§.si cũ lis.ff.de trãsactio.⁊ ideo ꝑ illũ tex.cõ
suluit no.Bal.in proposito in suo cõsilio qđ incipit qđ laudꝫ
ꝓ virtute illius clausule qđ intelligat lis ⁊ q̃stio ⁊c.Jta demuꝫ
arbitrator laudare pt si pẽdẽte compromisso sup eo super quo
laudare vult mota fuerit aliqua lis alʼs nõ potest esse litis deci
sio.allegat gl.in.d.l.ij.⁊ in.l.j.in prin.ff.si quadr.pauper.fecisse
dicat.⁊ in.l.j.§.j.ff.de dolo.sed in casu nostro pendẽte cõpromis
so nulla fuit mota lis sup dictis bonis igitur virtute dicte clẽ
nõ potuit arbitrator dicta bona adiudicare. ¶ Cõfirmat ista
cõclusio.nã cõpromissum quãtũcunqꝫ generale extẽdit tantuꝫ
ad prosequnta.l.si cũ dies.§.plenum.ff.de arbitris tꝫ Bart.in
d.l.aquiliana.⁊ in.l.tres fratres.ff.de pact.⁊ est tex.⁊ ibi Bar.
in.l.de reb⁹.ff.de arbi.lꝫ ergo virtute dicte clẽ dicta bõa possent
comprehendi tñ ad hoc vt sup his lauduꝫ ferri posset debebat
pendente compromisso cõtrouersia moueri.⁊ ita alias cõsului
in ciuitate florentie ⁊ subscripserunt plures solẽnes doctores.
Hanc cõclusionem firmat etiã Ang.in suo cõsil.ccxviij.incipiẽ.
visa narratio.facti.i.v.col.in fi.dicens quod fatuus est arbitra
tor qui pronunciat super nõ petitis.argumẽto.l.fi.C.de fidei
cõmis.liber.non obstãte dicta clã:qꝛ intelligi dꝫ super his sup
quibus erat vel esse sperabatur.argu.not.in.d.l.ij.C.de trãsa
ctio.faciunt nõ.per Ange.cõsi.lxvj.incipiẽ.comes robertus.in
v.col.vbi quasi idem dicit.faciũt no.per Ang.cõsi.cclvij. inci
piẽ.punctus est extorta fuit. ¶ Nec huic cõclusioni obstat si di
catur laudũ fuit ratificatum:qꝛ vltra ea que statim dicẽtur qđ
laudum nõ censet ratificatũ lꝫ anno ⁊ vltra possederit dicta bo
3 na dico qđ † ex quo laudũ fuit nullum ratificatio nõ pt fieri vt
valeat vt laudũ sed tm̃ vt trãsactio iuxta no.j.l.ij.C.cõia vtriuſ.
iudi.⁊ in.c.examinata.de cõfir.vti.vel inutil.no.Ang.in dicto
cõsil.ccxviij.sed non potest induci transactio nisi probet simul
taneus consensus ambarum partium vt in.l.j.ff.de pactis.qui
cum non probetur in casu nostro nõ potest dici quod valeat in
vim transactionis.ad hoc enim vt valeat in vim transactionis
requiritur expressum pactum ꝺm Cald.consilio.lxxx.in.c.de re
iudi.⁊ dominum Abbatem consilio.xcij.incip.contra senten
tiam.⁊ domi.Cardina.consilio incipiẽ.omnis a me.in secũdo
dubio.⁊ in cõsilio qđ incipit domi.Abb.nec sufficit pactũ nu
dum ꝺm Bal.in.c.cum causam.in vltima col.extra de testibus.
sed vt dixi clare ostẽditur quod dictũ laudũ non dr nec censeri
debeat ratificatum.⁊ sic stat conclusio quod dictũ laudum quo
ad dicta bona que altera partiũ pacifice possidebat dicit latũ
extra cõpromissum.⁊ cõñr dici posset nullũ.⁊ est cõclusio multũ
equa in casu nostro. ¶ Circa secũdam difficultatẽ nõ est dubiũ
4 † quod tam de iure cõi quã ex forma statutorum licitum est pe
tere reductionem ad arbitriuꝫ boni viri quãdo pars existimat
se enormiter lesam de iure comuni patet in.d.§.arbitrorum.et
ibi late p Bar.⁊ tradũt plene canoniste in.d.c.quintauallis.ẽt
si dictum fuit quod possit de iure vnius auferre ⁊ alteri dare
quia intelligitur dummodo non immodice ledat ꝺm doc.in lo
cis preallegatis.⁊ ponit Bart.in.l.si de meis.§.recepisse.ff.de
arbitris.⁊ ideo dici solet quod possint ledere ⁊ auferre in ma
gna ⁊ maxima quãtitate quod in casu nostro minime dictum
fuit.⁊ sic reductio peti potest eo maxime quia ꝓpter enormissi
mam lesionem redarguitur dolus arbitratoris.l.omnes.§.lu
cius.ff.que in frau.cre.⁊ tꝫ Barto.in.d.l.arbitroꝝ.⁊ Barto.in
l.fi.ff.de ꝑto.stip.⁊ Bal.in.c.j.§.itẽ sacramẽta.de pace iur.fir.⁊
ponit Joã.de imo.in.c.cũ cõtingat.in.xxix.charta.extra de iu
reiur.⁊ est tex.⁊ ibi Fulg.⁊ Moder.in.l.si superstite.C.de dolo
⁊ Lud.ro.in rub.de arb.charta.xiij.Jtem hoc clare ꝑmittit sta
tutum nisi essemus in casibus a statuto prohibitis qđ in ciuita
te senarum seruandum est vt in.l.omnes populi.ff.de iusti.et
iur. ¶ Sed cõ hanc reductionem quatuor allegantur in effectu
si bñ percipio. ¶ Primuꝫ est nam reductio est species appella
tionis.l.nõ distinguemus.§.cuꝫ quidam.ff.de arbitris.ergo vr
quod † infra decẽ dies peti debeat sicut appellatio.⁊ ita tenuit
5 specu.in ti.de arbitr.§.sequitur.ver.sed infra quod tẽpus.Cu
ius dicta per plures rõnes sequitur domi.Abb.in.d.c.quinta
uallis.in.viij.col.⁊ ideꝫ sequitur Bar.de saly.in.d.§.arbitroꝝ.
questiõe.xij.vel ad minus reclamari debet infra annũ alias ta
cendo per annum videntur partes tacite ratificare vt conclu
dit Bar.in.d.l.si societatem.§.arbitroꝝ.⁊ Bart.in.l.fi.ff.de ap
pellatio.recipiendis.sed in casu nostro iam tacuit biẽnio ergo
nõ vr qđ possit petere reductionem ad arbitrium boni viri ex
quo nõ solũ lapsi sunt decẽ dies sed lapsum est bienniũ. ¶ Ad
istud primuꝫ respondetur qđ immo reductio peti põt ꝑpetuo
vsqꝫ ad.xxx.annos.ita cõcludit Cy.in.d.§.arbitroꝝ.in additio
ne.quẽ refert ⁊ sequitur Bal.in.l.fi.C.de cõtrã.emp.sine eñ cõpe
tat actio siue officium iudicis nõ tollũtur nisi lõgissimo spa
cio.l.sicut.C.de prescri.xxx.annoꝝ.⁊ hanc opinioné tꝫ Bal.in

[a] ¶ De clausula in compromisso qđ intelligatur esse lis ⁊ qđ de oĩ ⁊ toto eo ꝙ ꝑ ipos arbitros iudicet qd operet.

d.§.arbitrorum in reportatis antiquis.ꝛ Bal.in.l.ij.C.de arb. idem Ray.de forli.in.l.si libertus.ff.de bonis libertorum.ꝛ eā dem opinionem tenet dñs Franc.de albergotis in repetitiōe.l. si quis arbitratu.ff.de ver.obl.ꝛ Ang.cōsi.cccxiiij.incipi.in no mine domini.statuto cauetur.cuius dicta refert ꝛ sequitur do. Ant.i.d.c.quintavallis.ꝛ sic magis cōis opi.ē qḋ post annū peti possit reductio.ꝛ sic tenenda est cōis opi.¶ Rñdetur etiā alio modo qꝛ vt inquit Bar.in.d.§.arbitroꝝ qñ ille ꝯ quem laudū est latum cōqueritur infra annū ēt extraiudicialiter de laudo ꝑt tūc ēt post annū peti reductio ad arbitriū boni viri qꝛ appa ret qḋ noluit laudo cōsentire que quidem animi declaratio po tuit ēt absente pte fieri vt no.Bar.in.l.nensenius.ff.de neg.ge. ꝛ Bar.in.l.non solum.§.morte.ff.de no.ope.nū.in materia ꝓ testationis declaratorie.¶ Amplius dico qḋ statutum sub ru brica.si opponatur ꝯ laudū hoc cōcedit perpetuo pꝫ ex trib⁹. qꝛ concedit nouū remedium per viam agendi ꝛ excipiendi scꝫ qḋ petaꝑ iteruꝫ fieri compromissum.ꝛ sic ex tali statuto cōpetit conditio ex.l.iuxta not.plene per Barto.in.l.j.ff.de condi.ex.l. que est perpetua.l.sicut.ꝛ.l.omnes.C.de prescrip.xxx.annorū. Item hoc concedit per viam agendi.actio aūt dr̄ perpetua vt in dictis iuribus.¶ Scḋo qꝛ statutum cōcedit executionē lau di nisi opponatur a parte pviam agendi vl̄ excipiendi.ergo da tur intelligi qḋ semp executiōi pōt quis eo mō se opponere .sꝫ non est dubium qḋ ꝑpetuo executio peti ꝑt igitur ꝛ ꝑpetuo ꝑt dici de iniquitate ꝛ peti iterum cōpromissum.¶ Tertio qꝛ sta tutum dicit siue p viā agēdi siue excipiēdi ergo pꝫ qḋ eodem tē pore vult qḋ cōpetat actio ꝛ exceptio qꝛ equaliter determinat.l. iam hoc iure.ff.de vulg.ꝛ pup.sed exceptio competit ꝑpetuo.l. pure.in fi.ff.de doli excep.ꝛ ita est clara cōclusio ex quo statutū vult qḋ per viā agendi peti possit qḋ iterum fiat cōpromissum. ¶ Scḋm qḋ obiicitur est qꝛ partes promiserunt laudum obser uare ꝛ iurarunt.ergo vꝫ qḋ teneanꝑ virtute iuramēti obserua re qḋ pōt seruari sine interitu salutis eterne.vt in.c.cuꝫ contin gat.de iureiur.vñ dicebat Host.qḋ nisi laudū esset ꝯ deuꝫ quo casu nullo mō esset obseruandū.vt in.c.iulia.ꝛ in.c.dñs.xj.q.iij.tale iuramētū est seruādū.potuerunt em̄ partes se ligare et iuri suo renūciare.l.ij.§.j.ꝛ in.c.extra de pac.ꝛ.vij.q.j.quā picu losum cum si.¶ Sed istud secundum fundamentū minus ob. qꝛ in compromisso reperio tantuꝫ duo.vnū qḋ arbitri possint de iure vnius auferre ꝛ alteri dare secundū qḋ iurauerunt lau dum obseruare primum intelligitur qḋ possint modice ledere vt dictum est:qꝛ qñ voluit qḋ immodice dicere debet qḋ etiā in magna quantitate ledere possint vt int vt per Barto.in.d.§.re cepisse.ꝛ in.d.§.arbitrorum.ꝛ per omnes in.d.c.quintavallis. sed qñ iuramentū est simpliciter prestituꝫ de obseruādo nec est dictū qḋ possint ledere i magna quātitate put est casus noster
6 tunc ꝛ Ho.Inno.Jo.an.et omnes tenēt qḋ † nō obstante iura mento reductio peti pōt qꝛ in tali iuramento subintelligiꝑ con ditio si eque fuerit arbitratus.l.si libertus.ff.de operis liberto rum.Et pꝫ expresse in.c.ij.extra de arbitris.ꝛ tꝫ Spec.in ti.de arbi.§.fi.ver.quid si compromissum.ꝛ Bart.et saly.ꝛ aliȷ in.d.
7 §.arbitrorum.¶ Quinimo ꝛ forti⁹ si dictum fuisset † qḋ in to tum vel in partem posset ledere ꝛ renunciatū esset reductioni rōne magne lesionis reductio peti potest qꝛ tale pactū iuratuꝫ intelligi dꝫ si vt bon⁹ vir fuerit arbitratus.ar.l.qḋ.§.inter loca torem.ff.loca.ꝛ ita tꝫ Inno.in.d c.quintavallis.cuius opi.seqꝑ ibi do.Ant.ꝛ dicit do.Abb.qḋ est cōis opi.quā tenet Joā.an. in regula scienti.de reg.iu.in.vj.ꝛ Bar.ꝛ Saly.in.d.§.arbitro rum.ꝛ idem tenet Bal.in.l.pe.C.de arbitris.dicēs quod ita cō muniter obseruatur.¶ Preterea cuꝫ deducatur enormissima lesio indubitanter talis reductio peti potest cum ad illum iura mentum non extendaꝑ ex quo in cōpromisso hoc non fuit cōces sum vt concludunt Barto.ꝛ omnes in.d.§.arbitrorum.ꝛ do. Anto.ꝛ aliȷ in.d.c.quintavallis.vbi hoc tenet in fortioribus terminis qñ ēt dictū esset qḋ posset enormissime ledere put ēt tenet Pet.de ancb.in.c.j.de consti.sed hoc nō prosequor.vnde cū in casu nostro non fuerit data ptās ledendi in magna quan titate nec apparet quod renūciatum fuerit reductioni ꝛ dedu caꝑ enormis ꝛ enormissima lesio cōis est omnium ꝛ indubitata conclusio quod reductio peti potest vt cōcludunt doctores in dictis locis.ꝛ Pe.de anc.in sua disputatiōe que incipit cū.L. laycus ꝛ Ang.in disputatione que incipit duo ad inuicē litigā tes.ꝛ sic fit conclusio qḋ non obstante iuramento reductio peti
8 potuit.¶ Tertiū qḋ † allegatur est statutū ꝛ stilus curie mer chantie que prohibēt qḋ non possint dici lauda nulla nec peti possit reductio ad arbitrium boni viri nec aliqua exceptio op poni adeo qḋ in effectu debēt mādari executiōi.ꝛ ita obseruaꝑ ex quo vꝫ sublata omnis defensio ꝭm qḋ ponit Bar.in.l.plane §.parui.ff.qḋ vi aut clam.ꝛ Pe.de anc.in cle.j.de exceptio.ꝛ in clemē.j.de sequestra.poss.ꝛ fruc.ꝛ Pau.de cast.consi.lxxj.Qui omnes presupponunt talia statuta valere prout etiaꝫ patet ex his que habenꝑ in.c.Itē cū qs.de restitu.spolia.ꝛ in.l.ita pu dor.C.de adulte.ꝛ tꝫ Bald.in.l.cum antea.C.de arbitris.ꝛ qḋ ita seruaꝑ in ciuitate senarū nō discutio.¶ Qḋ quidē funda mentū parum obstat:qꝛ ad hoc vt habeāt locū dicta statuta di cte curie duo debēt copulatiue ꝯcurrere qḋ cōpromissum fcm̄ fuerit in dicta curia.itē qḋ laudū ēt fuerit latuꝫ in dicta curia. Ergo altero deficiente nō habēt locū statuta.l.si hrdi plures ff.de cōdi.insti.sed in casu nostro licet compromissum factum fuerit in dicta curia tamen laudū fuit latum extra ergo nō ha bent locū statuta curie marchantie.predicta probanꝑ ex v̄bis statuti dum dicit.che ogni lodo il quale fusse dato nella dicta corte essendo prima facto il cōpromisso in essa corte o che per li tempi si farano ꝛc.Que verba lꝫ sint satis clara et sic non sit opus alia interpretatione.l.si aliȷ.ff.de vsufructu legato.tū illa deduco et probo.¶ Primo qꝛ illa verba essendo ꝛc.exponiꝑ qḋ laudū latū in dicta curia signari debeat sibi factū fuerit cō promissum iuxta no.per Bart.in.l.si tu ex pte.ff.de acq.here. ꝛ sic requiriꝑ laudū qualificatū duplici qualitate qḋ fuerit la tum in dicta curia.ꝛ qḋ cōpromissuꝫ ibi fcm̄ fuerit.ad hoc aūt
9 vt † qs gaudeat ꝑuilegio statuti deducere ꝛ ꝓbare dꝫ omnes qualitates a statuto requisitas iuxta no.per Bart.in.l.j.ff.de cōditio.ex.l.ꝛ Bal.in.l.hi qui ad ciuilia.C.de app.ꝛ Joā.an. in.c.j.de homi.li.vj.Quia ex quo loquiꝑ de laudis latis in dcā curia ꝛ laudū de quo agimus nō est ibi latū ergo non verificā tur verba statuti ꝛ sic nō verificanꝑ dispositio.l.si seruū.§.nō di xit pretor.ff.de acq.here.ꝛ maxime qꝛ statutum est exorbitās correctiuū ꝛ odiosum ex quo tollit defensiones.c.cum spāli.§. porro.de appe.ergo stricte interꝑtandū.l.si vo.§.de viro.cum materia.ff.so.ma.ex eo ēt ne qs indebite dānum patiaꝑ iuxta nām.l.si serui vestri.C.de noxa.ꝛ per glo.in.l.fi.§.i cōputatio. C.de iure delib.¶ Secūdo qꝛ statutū vnū presupponit qḋ lau dū fuerit latū i dicta curia.Aliud decidit.s.qḋ oīno executio ni mādeꝑ.decisio aūt locū habere nō pōt nisi probetur presup positū gl.est no.ꝛ ibi Jac ob.but.Ful.ꝛ Pau.de ca.in.l.maci piain verbo aduocādū.C.de seruis fugitiuis.ꝛ ad hoc addu co in simili ꝯsiliū Ang.qḋ habeo inter consilia Bal.incip.do. Pe.in quo ꝯsuluit florētie qḋ stāte statuto ꝓhibēte reductio nem nisi esset laudū latū per magnatē inter populares cōsu luit qḋ omnia requiruntꝑ.s.qḋ arbiter sit magn⁹ ꝛ qḋ ptes po pulares.adeo qḋ si altera ex partibus nō eēt popularis nō hꝫ locū statutū.arg.d.l.si heredi plures.ꝛ qꝛ deficiūt verba statu ti vt in.d.§.de viro.si ergo in casu fit talis iterpretatio p queꝫ tolliꝑ reductio ergo fortius in casu nostro qꝛ per talem inter pretationem cōcediꝑ reductio ꝛ redimus ad ius cōe.arg.glo. no.in.c.statutum.in verbo numerandū.de prebendis in.vj.vi deantur consilia Ange.qꝛ ita esse dꝫ que nunc videre non po tui.Istud ēt decidiꝑ ex his que ponit Paul.de ca.ꝯsili.cclxxv. incip.in cā que vertiꝑ.vbi vult qḋ qñ statutū tollit reductionē omnia reqsita debent concurrere.ꝛ probatur ex his que ponit Pau.de ca.cōsi.cclxv.incipiē.visis ꝛ ponderatis.in fi.ꝛ consil. cccxxxviij.incipiē.Ad primū rñdeꝑ in prin.vltime colūne ꝛ in fi.Facit qḋ notāter ponit Pe.de anch.consil.xxxv.incipiē.visa quadam petitione.circa prin.ꝛ do.de sancto Gemi.in.c.statu
10 tū in pn.in.ij.col.v.Quid si locus nō est.Nō obmitto qḋ † qñ statutum simpliciter tollit reductionē nō intelligiꝑ.qñ petere tur rōne lesionis nimis enormis ita concludit Pau.de cast.in d.ꝯsi.clxxiij.ꝛ Pe.de anc.cōsil.ccix.incipiē.iudex.col.penul.ꝛ Lud.ro.consi.xc.incipiē.viso themate.ꝛ bald.in.l.cum cā.ver. quid si per statutū.C.de arbi.ꝛ Bal.in ꝯsilio. viso the mate questiōis.ꝛ pe.de anc.in.c.canonū.in.xxxiiij.charta.ver. accedit hic questio de statuto de cōstitutio.ꝛ ita ēt ꝯsuluit do. Fran.de albergotis.Itē lꝫ statutū tollit libertatē nullitatē nō tollit que surgit ex defectu cōpromissi glo.in cle.j.de sequestra. pos.ꝛ fru.acq.i.d.ꝯsi.cclviij.ꝛ ꝯsi.clxxxvij.incipiē.A.ꝛ.B.ꝛc. Ang.in.l.tale pactū.§.q prouocauit.ff.de pac.ꝛ pau.de ca.in d.ꝯsi.clxxiij.¶ Quartū ꝛ vltimū fundamentū est qḋ post la tum laudū altera pars incepit possidere omnia bona sibi ad iudicata sciente ꝛ patiente altera parte.ꝛ sic cum ꝑcesserit titu lus laudi presumēdū vꝫ qḋ fuerint tradita ex titulo laudi.ar. l.quedā mulier.ff.de rei vendi.ꝛ.l.ij.C.de acqui.pos.ꝛ sic videꝑ laudū ratificasse.l.ad solutio.C.de re iudic.vl̄ saltē p taciturni tatē ꝛ patiētiā:qꝛ passus fuit aduersariū possidere ꝭm tenorē laudi vꝫ ratificasse qꝛ nō tm̄ verbis sed ēt facto datur volūtas intelligi.l.paulus.ff.rē ratā haberi.l.de qbus.ff.de legibus.et sic vꝫ ꝯcludi q cū semel ratificauerit nō possit nūc petere redu ctionem ad arbitriū boni viri.ꝛ pro hoc qḋ dicit Ang.in con si.cccxiiij.supra allegato vbi vult qḋ pars que approbauit lau dū exequendo nō pōt reductionem petere.facit qḋ not.Ange. cōsi.cxj.incipiē.viso pūcto.col.pe.Et in hoc ps videꝑ facere ma gnū fundamentū.sed ad hoc fundamētū multipliciter rñdeꝑ. in primis qḋ fundaꝑ in ꝓsumpta ratificatione.sed in casu nr̄o sumus certi qḋ pars neqꝫ ratificauit neqꝫ patiebaꝑ vt ratifica ret ex quo ꝯtinuo conquerebatur.in incertis enim non certi locus

locus est piecturis.l.cõtinuus.§.cum ita.ff.de v.ob.sed iste se prius declarauit aium suum cõquerendo igitur non põt sumi presumptio qđ ratificauerit. Que animi declaratio ẽt absente parte fieri potuit.vt per Bar.in.d.l.nõ solũ.§.morte ⁊ extraiudicialiter vt est gl.no.in.l.apud celsum.in pñ.ff.de doli exceptione.⁊ in.l.si margaritam.ff.pro socio ⁊ in.l.fulcinius.§.qđ aũt ex quibus cau.in pos.eatur.⁊ maxime instãte metu dissentionũ ciuilium que an inducant iustũ metum experientia docet que est rerũ magistra.c.quã sit.extra de electio.vñ arguẽdo a cõiter accidentibus iuxta.l.neq₃ narales.C.de proba.potius dicendũ est qđ metu tacuerit ⁊ consequenter non ratificauerit qđ ẽt p₃:q₂ imediate qđ incepit pars lesa respirare incepit turbare.vñ per sequẽtia declarant̃ pcedẽtia vt in iuribus vulgaribus. ❡ Amplius ẽt dico qđ in pũcto psupponit̃ qđ illi pro quibus latũ fuit laudum nõ possederunt alio mõ quã añ possiderent quã laudũ ferretur igit̃ ex tali possessione nõ alio mõ qlificata quã prius nõ d₃ dici qđ aduersari⁹ cõsenserit laudo. ex.eo₂ q̃ dicit Bart.in.j.§.hoc interdicto.ff.de iti.actu₂ priuato.⁊ do.Abb.in.d.c.cũ ecclesia sutrina.de cã pos.⁊ proprietatis. ❡ Rñdeo ẽt alio mõ qđ ex quo poterat laudum vel dici nullum vel peti qđ reduceretur ad arbitriũ boni viri vt supra probatum fuit non astringebatur pars lesa tradere possessionẽ dictarũ rerũ.sed regula est qđ qñ nõ precedit ptractus cu ius vigore quis astringit̃ ad tradẽdum si patior te intrare possessionem rei mee ⁊ agitur de magno preiudicio nõ videor cõsentire. Hanc regulã ponit Barto.in.l.que dotis.ff.sol.ma.ar l.quãtuberonis.§.sunt qdam.ff.de peculio.⁊ l.labeo.ff.de dã no infecto.secus dicit si de paruo preiudicio.⁊ ita dicit procedere no.in.d.l.ij.C.de acquir.pos.vbi idem sentit Barto.⁊ sequuntur Lu.roma.⁊ cõiter Moder.Lu₃ ergo in casu nostro
1 de †magno preiudicio agatur ex dicta patiẽtia non probatur consensus. ❡ Respondeo etiam clare.nam clarũ est qđ quando quis paret sñie non faciendo sed patiendo puta non accedendo ad locum vel nõ turbãdo nõ per hoc vr̃ renũciare appellationi.ita dixit singulariter Innocen.in.c.cum olim.el.ij. extra de restitu.spolia.per illum tert.secus si actioni parendi sonaret in agere per.d.l.ad solutio.C.de re iud.⁊ sequuntur ibi doc.⁊ Moder.in.c.solicitudinem.extra de appel.ergo p₃ qđ nõ vr̃ ratificare nec renunciare reductioni que est spẽs appellationis.d.§.cũ quidã.hoc idem probatur ex his que not.gl. in.c.cũ accessissent de cõstit.⁊ Inn.⁊ do.Anto.in.c.veniens. de filijs presby.⁊ domi.Abb.in.d.c.cũ ecclesia sutrina.⁊ Inno.do.Ant.⁊ do.Abb.i.d.c.ad petitio.de accusatio. ❡ Confirmat̃ ista respõsio:q₂ ex quo nõ tractat̃ an videat̃ renũciatũ reductioni petita sed petenda quo casu difficili⁹ inducit̃ renunciatio. Nam quando quis acceptat terminu₃ assignatum a iudice ad soluendum vr̃ renunciare appellationi interposite: ⁊ tamen non videtur renunciare appellationi iterponẽde.⁊ ita limitat̃.l.ad solutio.C.de re iud.ita notãter voluit Inno.in.c. qđ ad psultatio.de re iudi.⁊ sequit̃ Imo.i.l.iij.§.si quis cõdẽnatis.ff.de re iudi. Tenent do.Anto.Imo.⁊ Abb.i.c.gratũ de re iudi. Et Ludo.roma.in rubri.de arbi.col.xxij.⁊ Pet. de ancha.⁊ Imo.in.c.si.de appel.in.vj.l₃ secus esset qñ pars peteret terminũ a iudice vt p doc.in dictis locis.⁊ p do.Abb. in.c.sollicitudinẽ de app.⁊ iste due vltime rñsiones ponũt gladiũ ad radicẽ.⁊ hec tangũt omnes p quos laudũ latũ fuit. respectu aũt illius q fuit absens nõ est dubiũ qđ nõ vr̃ ratificasse. Sed nõ psequor:q₂ nõ est necessarium. ❡ Ex qbus oĩbus cõcludo ptes dñi iudicis esse in pnunciando male appellatũ ⁊ bene iudicatũ. Laus deo clementissimo Amen.

❡ Consilium.ccxxj.

1 ❡ Testator an possit precipere q̃ fiat compromissum.
2 Dispositio legis ⁊ testatoris equiparantur.
3 Cõpromissum facere obligatus tenetur ipm facere cũ effectu.
4 Compromissum facere obligatus tenetur ipm facere totiens quotiens opus fuerit.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spũs̃ctũs illu.intelle. ❡ Uisa ⁊ diligenter facti contingentia considerata primo aspectu videbatur dicendũ q̃ dictus attinens esset priuatus commodo dicte substitutionis ⁊ pro declaratione premitto illud quod habet̃ in tex.cum ibi nota.in.l.vnica.C.de his que pene nomine.
1 quod †testator potest heredi legatarijs ⁊ fideicõmissarijs precipere aliquid quod non sit turpe vel impossibile ⁊ si illud nõ fiat in penam priuare commodo hereditatis legati vel fideicommissi vt ibi plene no.⁊ est tex.⁊ ibi etiam nota.in.c.Raynaldus.extra de testamentis.ponit Specu.in tit.de instrumẽ. edic.§.cũ autem.ver.in summa.⁊ in specie q̃ sub pena possit testator cõpromissum precipere exprimit Bald.in.d.l.j.C.de his que pene noie.in.iiij.q.in.ix.col.hoc stante probatur dicta cõclusio.nã ille attinẽs nõ seruauit volũtatẽ defuncti:l₃ venit p illã.ergo iuxta formã testamẽti priuat⁹ est cõmodo dctẽ substitutionis.pñia p₃ ex testõ iũcto tex.in.d.l.j.cũ alijs.s.alleg. Assumptũ pbo volũtas testatoris ⁊ legis pcedũt a pari: vt i
2 aut̃.de nup.§.disponat.facit illud qđ dicim⁹ †q̃ dispõ legalis ⁊ dispõ vltime volũtatis equiparant̃ vt no.Barto.in.l.j.C.de his quib.vt indig.⁊ Bar.in.l.nõ solũ.§.morte.in pe.col.ff.de no.ope.nũ.⁊ Bal.in.l.si post tres.in.viij.colum.ff.si qs cau.et Bar.in.l.suus quoq₃.ff.de here.insti.⁊ Bar.in.l.vsufructus. ad si.ff.de stip.ser.quicqd dixerit Bal.in.l.oẽs ppli.ff.de iust. ⁊ iure.quẽ reprehendit Lud.ro.in.l.iij.in.§.catho.in vlt.charta.ff.de ver.oblig.⁊ Ro.in.l.j.in.iiij.q.C.qñ non petẽ.partes.
3 †sed qñ ex dispositione legis quis tenet̃ facere cõpromissum ⁊ fecerit compromissum qđ nõ habuit effectum:q₂ nõ fuerit latũ laudũ tenet̃ iterũ facere donec res decidatur vt volunt doc. maxime Bal.in.l.veluti.§.hec vox.ff.de eden.⁊ Bal.in.l.fidei commissa.§.si quis.ff.de leg.ij.Bal.⁊ doc.in.l.qui per salutẽ. ff.de iureiur.⁊ do.Rap.cuma.in.l.si cũ dotẽ.§.j.ff.so.matri.et Ludo.ro.in.l.pretor.§.hoc aũt interdictũ.ff.de no.oper.nun. Reducendo ergo oĩa predicta ad ppositũ tenebat̃ ille attinẽs se cõpromittere.ergo totiens quotiens opus fuerit donec cã esset determinata.ergo si expirauit compromissum ⁊ nõ obstãte protestatione iuit ad iudicem vr̃ q̃ venerit cõtra voluntatẽ testatoris ⁊ pñr priuatus fuerit cõmodo substõnis. His tamẽ non obstãtibus cõtrariã sñiam veriorẽ existimo q̃ dictus atti
4 nẽs non sit priuatus cõmodo dicte substõnis.moueor:qm̃ † l₃ qñ qs ex dispositione legis vel statuti est obligatus facere compromissum teneatur totiẽs quotiens opus fuerit ⁊ res fuerit determinata vt in iuribus ⁊ autoritatibus primo loco allegatis.tamen quando quis tenetur ex dispositione hominis dicitur satisfactũ per primũ actum ⁊ per primũ compromissum: l₃ illud nõ fuerit sortitum effectum.hoc decidit Specu.in terminis in titu.de arbitro.§.excipitur.v.sed qd si fuerit actum in cõpromisso.vbi dicit q̃ si in compromisso fuit actũ q̃ dies cõpromissi proget̃ per arbitrum poterit tñ semel progari et nõ vltra per tex.in.l.fideicõmissa.§.si quis decem.ff.de leg.ij. ⁊ tex.in.c.cũ in multis.de rescrip.in.vj.hoc etiã decidũt Pe. ⁊ Cy.in.d.§.si quis decem.per illum tex.vbi volunt q̃ si arbitro est data potestas in cõpromisso a partibus prorogandi cõpromissum tñ semel poterit prorogare.sed hoc aperte decidit singulariter Bal.in.l.iij.in antiqua lectura.C.de his que pene noie.vbi dicit q̃ qñ pars cogitur ad cõpromissum ex dispõne legis tenet̃ iterũ cõpromittere donec res fuerit determinata. secus qñ quis cogitur ex dispõne hoĩs:q₂ tũc satisfit semel cõpromittendo p l.hones.§.hoc sermone.ff.de ver.sig.hoc ẽt apte decidit Bal.in.d.l.j.in lectura q̃ cõiter hr̃ in.iiij.q.vbi dicit q̃ si testator sub pena iubet fieri cõpromissum statim q̃ qs cõpromittit liberatus est a pena.ar.l.in numeratis.ff.de solu.et l.si heres.ff.de act.emp.⁊ subdit q̃ sufficit qđ fuerit cõpromissum legitime ⁊ semel:q₂ verbum prolatũ ab hoĩe psummat̃ ẽt si postea euanuerit secus si a lege.l.veluti.§.fi.⁊ ibi per Cy.ff. de eden.q₂ lex semp loquit̃.ideo semp sumus in princi.vsq₃ ad rẽ finitam. Cũ ergo in casu nr̃o iuxta mandatũ testatoris fuerit factũ cõpromissu₃:l₃ nõ habuit effectũ satisfactũ dr̃ pcepto testatoris per primũ cõpromissum.⁊ sic ille attinẽs tenebatur vlteri⁹ facere cõpromissum.⁊ hoc maxime dicendũ est in terminis nostris:q₂ tale preceptũ erat penale:⁊ pñr restringẽdũ est in.l.cum quidam.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ in regula odia.in penis.cũ materia.de reg.iur.in.vj. Concurrit etiã q₂ regulariter nemo cogitur compromittere ad hoc qđ no.Bar.in probe.C. ⁊ sic multa arguunt restrictionem cõcludamus q̃ p primum cõpromissum satisfactum fuit mandato testatoris.⁊ hoc solũ fundamẽtũ sufficeret ad victoriã. ❡ Confirmat̃ predicta conclusio alio fundamẽto.nã ille attinẽs tenebat̃ iplere pdõnẽ ne priuaret̃ commodo substõnis solũ velle illos fideicõmissarios acceptare in arbitros:et iuxta preceptũ pditionẽ impleuit. l₃ ergo nõ durauerit impleta hoc nõ fuit culpa sua igit̃ satis est conditionem impleuisse ex quo sine culpa sua non durauit impleta:sed arbitro₂ que noluerũt laudare.vt est casus ⁊ ibi no. Bal.Ang.Saly.Rapha.⁊ Pau.de cast.in.l.si qs heredẽ.C. de insti.⁊ substi.sub conditione factis.tradit Ang.in suo consil.cccxl.incipiẽ.constãtinus.⁊ est casus no.vbi.hoc.no.declarat Jo.de imo.in.l.in substõne.ff.de vulga.⁊ pupil.et hoc maxime attẽtis his q̃ dicta sunt in precedẽti fundamento ex quo ille q ex dispõne hoĩs tenet̃ ad cõpromissum dr̃ satisfecisse per primũ actũ l₃ non habuit effectũ.qđ intelligẽdũ puto qñ sine culpa inest cõpromittere.put est casus noster.vñ coniũctis his duob⁹ fundamẽtis remanet sopita qđ nostra. ❡ Confirmantur pdicta nã nudũ testatoris preceptũ sine cã ẽ nullũ.l.filiusfa.§.diui.cũ ibi plene no.ff.de leg.j.in casu nr̃o nulla alia causa legitima pcepti cõiecturari põt nisi q̃ testator in fauorẽ suorũ filiorũ voluerit q̃ filij nõ cogerẽtur litigare cũ dicto attinen

te:sed qȯ res sopiret⁊ ⁊ diffiniret⁊ de plano ⁊ equo ⁊ cõponeretur per suos fideicõmissarios quos arbitratus est filijs suis iustitiam facturos. si ergo filij ⁊ heredes in quorũ fauorem tale p̃ceptũ factũ fuit solẽniter huic p̃cepto renũciarũt ⁊ eoꝝ fauori renunciandũ videret⁊. cẽset⁊ eñi tale p̃ceptũ remissum: qꝛ potuerunt illi renunciare iuxta plene no. in. d. l. filiusfa. C. diui. ff. de le. j. ⁊ in. l. quotiens. C. de fideicõ. facit regula. l. in conscribẽdo. cum ibi plene no. C. de pac. cum si. Et ꝯñr posito qȯ venisset contra tale preceptũ non priuaret⁊ cõmodo substitutionis. Qȯ autẽ cẽseant⁊ renunciasse pꝫ: qꝛ primo fuit factũ cõpromissum sup oĩbus demũ secũdo loco fuit factum compromissum iteꝝ exclusa q̃dã partita de qua debebat fieri compromissum in alios arbitros ex ordinatione alteriꝰ testatoris. Si ergo super q̃busdã fecerunt cõpromissum excepta quadam p̱tita pꝫ qȯ consenserunt qȯ sup illa non fieret qȯ clarum est si consenserunt expresse: qꝛ in incertis non certis locus est ꝯiecturis. l. ꝯtinuus. §. cum ita. ff. de ver. ob. Et qꝛ si super alijs fecerunt compromissum cẽsent⁊ sup alia facere voluisse. l. cum p̃tor. ff. de iudi. l. maritus. C. de procu. Et ad hoc est bonus tex. ſm intellectum Barto. in. l. si cum dotẽ. in prin. ff. so. ma. ⁊ est bonus tex. in. l. inter socerum. §. cum inter. ff. de pact. dotali. cum multis similibus. ¶ Ex q̃bꝰ oĩbus concludo qȯ dictus attinẽs non cẽset⁊ priuatus dicto commodo substitutionis: p̱sequẽdo ius suum respectu dicte p̱tite super qua de ꝯsensu partiũ compromissum nõ fuit factum. Et eo maxime: qꝛ oĩbus recte p̱cẽsatis non vr̃ mala fide fecisse ⁊ malo animo per ea que not. glosa in l. si seruum. §. pretor. ff. de acqui. here. in. vij. col. v. Iteꝫ quero. Si testator mandat. Laus deo ⁊c.

¶ Casus huius subsequẽtis consilij talis est vꝫ. ¶ Quedam B. monialis dũ adhuc layca in seculo viueret p̱posuerat tota animi deuotiõe intrare in. F. monasteriũ sꝫ p̱suasa a parentibus ⁊ religiosis cũ lachrymis ⁊ magna mẽtis sue renitentia intrauit in. S. monasteriũ in quo regl̃r vixit per plures annos semp̱ tñ magna mẽtis anxietate ⁊ inquietudine rõne tñ tolerabat ciuiliter resistebat expectãdo qȯ deus sibi daret quietẽ. ⁊ tñ nunq̃ liberata ab inquietudine cũ desiderio ꝯtinuo intrãdi in monasteriũ vbi primo fuit eius inuocatio. ⁊ anxia tãtuꝫ erat qȯ sepissime corp̱e infirmabat⁊ ita qȯ nõ poterat in regularibus operibus perseuerare mente distracta ⁊ corpore infirma. vñ ex his coacta p̱ plures annos cũ omni humilitate ⁊ p̱ salute anime sue petijt a superioribus suis licentiam intrandi monasterium. F. non ex temeritate vel ex leuitate in iacturam alicuius: sed vere ad frugem melioris vite. ⁊ publicum erat in ciuitate: qꝛ eius prima inuocatio fuit in monasterio. F. ⁊ dictũ est ei per diuersos patres ⁊ in diuersis tẽporibus qȯ vidit perseuerare in monasterio. S. qꝛ erat tẽtatio. ⁊ ita exhortabat⁊ a monialibus dicti monasterij. S. vt in eo perseuераret ipsa vȯ faciebat sibi vim vt acquiesceret cõsilijs supradictoꝝ. sed quãtomagis sibi vim faciebat tantomagis ignis flãma accendebat⁊ ex prima eius inuocatione vt intraret in monasterium. F. ita vt finaliter videret⁊ deducta ad desperationẽ ⁊ tunc p̱ plures patres superiores ⁊ priores monasterij non negata est sibi licentia nõ tñ ex consilio eoꝝ sed pro minus malo relinq̃bant in arbitrio eius: tñ dilatabãt si posset mutare p̱positũ. Et ita pluribus vicibus mȯ p̃dicto nõ negata est licẽtia: iȯ aliq̃ñ dictũ est ei qȯ ostiũ erit apertũ dimittẽdo exitũ sup onus ꝯscientie sue. ⁊ iterea ad abundãtẽ cautelã missum est ad p̄mum superiorẽ summi põtificis supplicãdo in casu isto licentiã transeundi ad monasteriũ. F. ⁊ cũ ꝯtinue anxia eẽt isto ĩtermedio tp̱e de dilatione huius trãsitus confidẽs de licẽtia sibi taliter data a patribus ⁊ iure. c. lꝫ de reg. Et confidens de licẽtia sperata a summo pontifice ⁊ opponẽs ostiũ monasteriũ apertũ. S. exiuit ⁊ venit comite auunculo suo ad domũ ipsius ⁊ aliquo tp̱e dicti auũculi cõmorata tractãdo de introitu ad monasterium. F. viuẽdo semper religiose ⁊ regulariter bñ comitata ⁊ ieiunijs ⁊ oratiõibus ⁊ officio diuino ꝯfessioni cõioni vacãs cauẽs cõuersationes sedens solitaria reclusa ⁊ rebus sic stantibus anteq̃ ingrederetur monasteriũ. F. habuit lr̃as a primo patre superiore ordinis monasterij. S. vt posset cũ licẽtia sua trãsire ad monasterium. F. ⁊ habuit breue papale amplum vt libere posset trãsire in dictũ monasterium. F. nunc ergo noĩe sui p̱curator eius petit dotem suã ⁊ alia bona ad vsum suum deputata relicta in vno monasterio. S. sibi restituit ⁊c.

¶ Consilium. ccxxij.

1 ☞ Monachus an licite possit transire ad secundum monasterium.

2 Apostata non recuperat bona.

3 Licentia debet precedere actum.



Dominus labia mea aperiat ⁊ sp̄ũssanctus illuminet intellectũ. ¶ Presens cõsultatio consistit tm̃ in duobus punctis p̱ut ex infra dicendis apparebit. si eñi eo tp̱e quo recessit. B. monialis a monasterio. S. intrasset in monasterium. F. nulla videret⁊ esse dubitatio q̱ licitus fuisset recessus dicte monialis a p̄mo monasterio ⁊ ingressus in secũdum monasteriũ: qm̃ cũ in pũncto presupponat⁊ q̱ sit artior modus viuendi in secũdo monasterio q̃ in primo vt colligit⁊ ex quibusdã allegationibꝰ factis super dicto pũcto dꝛ ĩpleri qꝛ artior ⁊ strictior vt declarat. Jo. an. multũ late ĩ. c. sane extra ď regularibus. sequit⁊ q̱ tm̃ petita licẽtia lꝫ nõ obtẽta potuit egredi primũ monasteriũ ⁊ transire ad scdꝫ. casus est in. c. lꝫ. extra de regularibꝰ. ⁊ ibi hoc tenẽt oẽs ⁊ in. c. statuimus. xix. q. iij. Sꝫ in casu nr̃o sepius fuit licẽtia petita. ⁊ qȯ fortius est cõcessa sup ꝯsciẽtia dicte monialis igitur licitus fuissꝫ recessus licitus ẽt ingressus. Et in hoc nõ est insistẽdũ qꝛ clara ⁊ indubitata est conclusio. ¶ Sed difficultas vr̃
1 cõsistere in hoc: qꝛ † quãdo ista recessit qꝛ nõ est ĩgressa in aliud monasteriũ sed per aliquod tp̱s stetit domo p̱pria ex quo dat⁊ intelligi q̱ aliud monasteriũ qȯ cupiebat ĩtrare nõ erat paratũ illã recipere quo casu vr̃ q̱ nõ potuerit dari licẽtia. ⁊ recedẽdo effecta fuerit fugitiua ⁊ apostata. hoc vr̃ decidere Jnn. quẽ sequuntur Jo. an. do. Anto. Cardi. ⁊ Jo. de imo. in. c. fi. de renun. vbi volũt q̱ superior puta Abb. non põt dare licẽtiã monacho suo intrandi religionem artiorẽ nisi primo inueniat alterum monasterium artioris religionis quod paratũ sit illud recipere. Et si aliter recedit fugitiuus est ⁊ apostata cuꝫ nõ sit sub alicuius obedientia. ¶ Ex qua cõclusione videbat⁊ inferẽdũ q̱ dicta monialis nõ recuparet bona trãslata in primũ monasteriũ. tũ qꝛ recessus nõ fuit licitus iuxta no. per docto. in. c. qȯ a te. extra de cleri. cõiugatis. vbi oẽs ita cõcludũt. arg. eius qȯ habet⁊ in tex. ⁊ glo. in. d. c. lꝫ de regularibus. ⁊ in. c. intelleximus. de eta. ⁊ quali. tum † qꝛ apostata bona non recup̱at. vt in l. deo nobis. ⁊ ibi legiste. C. de epis. ⁊ cle. tradit Anania in rub. extra de apostatis. ¶ Nec predictis obstare videbatur licen-
3 tia concessa per superiorẽ vel per papã qꝛ † talis licẽtia superuenit post recessum ⁊ postq̃ vr̃ effecta fugitiua ⁊ apostata. de natura aũt licẽtie est q̱ actũ precedat nõ aũt q̱ sequat⁊ ſm Joan. in. c. cũ inveteri. de elec. refert. ⁊ sequit⁊ Bald. in rubri. C. de exercito. in. iiij. col. ⁊ tenet Bal. in. l. j. in pe. col. C. qui admitti. ⁊ hic est primꝰ punctus dubitabilis in quo aduertendũ est qȯ si probaretur qȯ tunc temporis monasterium erat paratũ recipere ⁊ aliqua de causa postea distulisset non esset imputãdum superiori nec ipsis monialibus. sed si hoc nõ probaret⁊ tũc dicendũ est. Abbas ⁊ superior non possit talẽ licẽtiã concẽdere nisi sciat aliud monasterium paratũ ad recipiendũ: tñ bñ põt dictã licentiã cõcedere vt sub sua obedientia vadat querẽdo locũ religiosum arctiorẽ vt dicũt Jnn. Jo. and. ⁊ alij. in. d. c. fi. de renun. Hoc tñ consulũt vt faciat nisi suspicet⁊ de maiori malo. scꝫ qȯ recedat sine licentia. ⁊ traditur in. c. sicut ex literis. de iureiu. ⁊ per Arch. in. c. j. lxxij. dist. tradit plene insignis doct. Henricus bohic. d. c. licet. de regularibꝰ. Ex quibꝰ colligo qȯ non subtrahendo monachum ab obedientia sua põt tamen licentiã dare. ex quo ergo in casu nostro fuit licentia simpliciter data onerando conscientiam monialis censetur data in casu a iure p̱misso. s. q̱ quereret monasterium. F. arctioris vite sub obedientia sua: qꝛ in dubio censendũ est potius qȯ voluerit facere actum licitum ⁊ nõ illicitũ. l. merito. ff. pro socio. ⁊ in aut. licentia. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ no. Bar. in. l. gerit. ff. de acqui. hered. ¶ Cõfirmat⁊ qꝛ censendũ est q̱ superiores in dubio potius voluerint facere actũ ſm iuris dispõnem q̃ cõtra iuris dispõnẽ. ⁊ sic qȯ haberet licentiam querendi dictum aliud monasteriũ nõ dimittendo tñ ex sua obedientia: qꝛ vt dixi censent⁊ voluisse illam cõcedere ꝯtra ius per id qȯ hr̃. c. cum in officijs. de testa. ⁊ in. c. cãm. in tex. ⁊ gl. extra de rescrip. in. c. p̱posuit. de cõcess. preben. faciunt plene no. p̱ Bar. in. l. nõ solũ. §. sed vt p̱bari. ff. de no. ope. nun. ⁊ p̱bat⁊ melius p̱ tex. ⁊ qȯ ibi no. p̱ Bal. ĩ l. moueor. C. de ser. exportã. ex parte etiã monialis hoc etiã colligit⁊ qȯ noluerit se subtrahere ab obedientia superiorũ cum postea eodem mȯ religiose vixerit ⁊ expectauerit etiam ante ingressum licentiã superiorũ ⁊ pape. Ex his eñi que postea gesta sunt sumitur presumptio in precedentibꝰ. l. nup. §. neq; eñi C. de natu. libe. ⁊ in. l. si ꝯcubinã. §. res amotas. ff. rerum amo. ⁊ sic ex quo superiores iterum licentiã concesserunt app̱et qȯ illam a sua obedientia non dimiserunt ⁊ qȯ ipsa se nõ subtraxerat al's si fuisset ab obedientia dimissa potuisset sine alia licentia in aliud monasterium per se electũ trãsire. hoc p̱bat textus quem ibi põderat Bal. ad hoc in. l. j. C. cõia. de manumi. Ad hoc bonus est tex. in. l. quid sit fugitiuus. ff. de edil. edi. et ibi Bal. inducit ad monachos. Ex quo eñi religiose vixit ⁊ ad secundum monasterium quãprimũ potuit conualuit apparet qȯ non animo vagãdi recessit vt pꝫ ex. d. l. quid sit fugitiuus. cum ibi not. non omitto q̱ talis licentia videt⁊ sufficiẽs ex quo de nouo posset recedere iuxta nota. per Bald. in. l. certum. in x. colum. C. vnde legiti. ⁊ per Pau. de castro in. l. ⁊ militibus. C. de testa.

C.de test.mi. ¶ Ex quibus concludo qd licitus fuit recessus et licitus ingressus scdi monasterij.vt dictum est. ¶ Quare succedit scds punctus posito qd licite transiuerit ad scdm monasterium possit recuperare bona queut mihi dr tpe ingressus pro dote iuxta consuetudinē contulit in primū monasteriū. ¶ In qua difficultate Pe.de perusio vt referunt Jo.de imo.et Abb.in c.qd ad te.ex de clericis coniugatis.tenuit q nō recuperat bona acqsita monasterio lz recedat licite cum licētia et aliud monasteriū ingrediat.allegat tex.vbi vr casus in.c.statutū.xviij.q.j. ¶ Confirmat et scdo ista opi.qz bona vident eque principaliter et expsse oblata et donata monasterio nō in cōsequentiam persone igitur lz recedat licite eūdo ad aliud monasteriūvr q bona remaneant pmo monasterio sm Card.floreti.i.d.c.qd ad te.ad hoc vt expressa donatio aliqd operetur vt in.c.si papa.de priuileg.lib.vj.et ita dicit tenere Spe.in tit.de statu mona.ver.xliij.et sequunt plerique alij.vnde videbat concludendū dictā monialē transeundo ad aliud monasterium nō posse extrahere bona primo monasterio acquisita. ¶ Quibus tn non obstātibus contraria snia est cōior et sequenda in iudicando et consulendo. que conclusio pbatur autoritate Host.Joan.an.Heri. bohic do.Anto.et Pet.de ancha.q simplr dicunt qd aut monachus licite recedit et ingredit aliud monasterium et tunc recuperat bona donata tempore ingressus ne scdo monasterio qd intrare necesse hz sit onerosus.vt in.c.si quis rapuerit.xxvij.qōne.j. ¶ Aut illicite: qz sine licentia.et tunc secus in.d.c.lz.et imputet sibi monasteriū qd eum recepit.et cum ista opi.tz spe.in.ti.de statu mona.ver.vj.Et in effectu ēt Joan.de imo.i.d.c.qd a te.tz hāc op.et hāc op.ēt tz do.Abb.in.d.c.qd a te.mouet iducendo subtilr tex.in.d.c.statutum.quē do.Pe.de perusio inducebat p contraria parte.vbi dicit qd monachus factus eps pōt adire hereditatem paternā sibi delatam quā acquirit epatui et non pmo manasterio.ecce ergo qd ista spes succedendi patri que transiuerat in primū monasteriū iuxta no.per Inn.in.c.in presentia.de pb.sequitur personā monachi.dicit tn qd hec intelligit vera in bonis donatis rōne ingressus sicut sunt bona de qbus agimus.et sic prima rnsio ad dictū.c.statutum.Ad qd ēt dicendum est qd loquit de acquisitis postquā fuit monachus que trāseunt ipso iure in monasteriū iuxta no.in.d.c.in psentia.sm Jo.de imo.in.d.c.qd a te.et ita ēt illum tex.intelligit Bal.in.l.iter antiquā.C.de vsufructu.Nos aūt sumus in bonis donatis tpe ingressus et occasione ingressus in quibus etiam non hz locum opi.Cardi.contra quē tenent cōiter doc. vt late prosequit Joan.de imo.in dicto loco.An aūt recuperent rōne pprietatis vel vsusfructus non est presentis inuestigationis.satis eni est qd bona recuperat in terminis in qbus loquuntur docto.saltem respectu vsusfructus. ¶ Sed in casu nostro est decisio valde clara ēt respectu pprietatis ex quo bona fuerūt data ex cā dotis.et sic accessorie ad personam nō mirum si recuperant post recessum et ingressum in aliud monasteriū etiam quo ad pprietatem sm dnm Cardi.post gl.in dicto loco.qm sm eum eiusmodi bona censentur data sub tacita cōditione.si remāserit in monasterio ad instar dotis date marito. ar.l.vnica.§.cum aūt.C.de rei vxo.actio.et.c.nuper.de do te post diuortium restituenda. vnde in casu nostro ex quo bona fuerūt data pro dote cessant altercationes doc.de quibus supra. ¶ Confirmatur:qz talis donatio ex cā dotis non dr simplex donatio sed ob cām.vnde sicut in matrimonio carnali si mulier separat se a viro recuperat dotem ita in mrimonio spirituali.et ideo consuluit Jo.cald.in suo cōsi.ix.de regularibus. quod si pr dedit dotem pro filia ingrediente monasteriū que moritur impubes pōt dotem recuperare arguendo de matrimonio carnali in quo vbi nō est mrimoniū ibi non est dos.vt in.l.iij.ff.de iure dotium.et in.c.et si necesse.de dona.inter virū et vxo.ad matrimonium spūale per pfessionem.vñ sicut facto diuortio nupta recuperat bona dotalia ita si ingreditur licite monasterium.et ibi plura ad ppositum adducit Jo.Calde. et rñdet ad aliqua que in cōtrarium adduci possent. ¶ Confirmantur pdicta.Nam illa que dātur moniali igredieti religionem succedūt loco dotis et dos vulgariter appellatur.vñ tanq mulier dotata excluditur a successione per statutū excludens milieres dotatas sm Bar.in.l.j.§.simul pares.ff.si quis a pa. fuerit manu.et tz Bald.in.l.qm nouella.ad fi.C.de inoffi.test. et tz idem Barto.in.l.titio centum.§.titio genero.ff.de condi. et demon.Si ergo statuta loqntia de dotatis locum habent in ingressis pro qbus bona pro dotib9 sunt data monasterio pari rōne idem concludenduz est quo ad iura cōia loquentia de dotatis vt sicut separato matrimonio carnali cōpetit repetitio ita spūali. ¶ Cōfirmātur predicta.nā vt inquit Bal.in auten.resq cōia de leg.in.ij.col.monasteriū nō recipit p ingressu sz p alimētis et suffragio vite et sicut dos p alimēto cōceditur ita quantitas que datur moniali.et ideo vulgariter dicit dos monialis.vnde dicit not.Pe.de anch.in suo.consi.ciij.incip. in paucis verbis dicit q monialis dotari dz:qz matrimoniuz spūale nō dz in hoc esse deterioris conditionis q matrimonium carnale.si ergo concedit dos pro alimētis et suffragio vite et sic propter onera sicut in matrimonio carnali.igitur sicut in carnali ibi dz esse dos vbi sunt onera.l.si is qui stichū.§.ibi dos. ff.de iure do.et in.l.p oneribus.C.de iure do.Ergo idē dicēdū est in matrimonio spūali.vndevt dixi in talibus bonis in dotē datis cessat ois difficultas de qua late doc.ponunt in.d.c.qd a te.Concludo ergo q transitus dicte monialis ad aliud monasterium fuit licitus et consequenter cum persona debet etiam dos transire vt ex ea alimenta et vite suffragia translata percipere possit. Laus deo et c.

¶ Consilium.ccxxiij.

Dominus labia mea aperiat et spūsscts illu.intelle. ¶ Circa presentē cōsultationē duplici ratione concludendū videbatur q dictus Joannes ludouic9 non fuerit dictam dotē lucrat9 stāte statuto regino de quo in themate presupponit. ¶ Prima
1 rō est.†Nā statutū vr duo copulatiue reqrere ad hoc vt maritus vxoris pdecedentis dotem lucret primū q maritus vxorē duxerit sm qd matrimoniū cōsummarūt dū dicit.et marit9 duxerit vxorem et matrimonium cōsummauerit: ad veritatē eni copulatiue vtrūq verificari dz vt statuti dispō locū habeat.l. si heredi plures.ff.de condi.insti.et in.l.si is q dncēta.§.vtrū.et ibi Bar.ff.de reb.du.sz in casu nostro nō verificat vtrūq.igitur et c.qm lz verificet q mrimoniū fuerit cōsummatū nō verificatur q maritus vxorē duxerit.ista eni verba vxorē duxerit significare vident q maritus duxerit vxorē suā in domū suam q dr mrimonij domiciliū vt pbat tex.i.l.mulierē.ff.de ritu nuptia.et tex.in.l.cui fuerit.et qd ibi per doc.ff.de cdi.et demō.bene
2 facit tex.in.l.pe.ff.de dona.inter vi.et vxo.talis†eni ductio ad domū viri pbat psumptiue mrimoniū cōtctū.tex.est quē baldus dicit singu.in.l.cū te.C.de dona.aū nu.et no.Host.et Joan.in.c.fi.de coniugio lepro.sec9 eē qn marit9 vadit ad domum vxoris vt tradūt Jo.de fan.et Ar.in.c.pusq.xxvij.q.j. ¶ Scda rō est.nā in casu nro vxore nō ducta ad vir nō vr vificari mēs et rō statuti.igit nō vificat dispō.l.cū mulier.cū ibi nota.ff.sol.ma.l.scire opz.§.sufficit.ff.de exc.tu.c.intelligētia.et c. pterea. de v.sig.xxxviij.dist.in sedulo.q aut mēs et rō statuti nō vificetur pz:qz statutū reqrit mrimoniū consummatū et sic q icepit supportare onera mrimonij.ad hoc.l.p oneribus9.cū ibi no.C.de iure do.et vltra vr reqrere q marit9 duxerit vxorē i domū suā qd alia rōne iductū nō vr dici posse nisi qz sm cōiter accidētia a qb9 validū est argumētū in tali ductiōe fiūt multe expēse inutiles.et hāc rōnē pōderat Bart.de saly.in.l.cū te.C.de dona.aū nup.et d.Abb.in suo cō.j.incip.facti cōtingētia talis est. et do.Abb.in.c.iij.loco.extra de presump.nec vr alia rō considerari possit quare statutū reqrat ductionē vltra consummationē nisi rō preallegata.igit illa haberi dz p expssa.ad hoc glo.et ibi Bal.in.l.quāuis.C.de fideicō.et Bal.in.l.maximū vitiū.C.de libe.preter.et ista prio aspectu consultationē hāc difficultare videbant.Quib9 tn nō obstātib9 contrariā sniam veriorē existimo qd
3 immo dict9 Jo.ludouicus lucrat9 fuerit dictā dotē. ¶ Et pro fundamēto pmitto q†dicta confessio Jo.ad istātiā mariti presentis q mrimoniū plures consummarūt post spōsalia de pnti
4 contcta pbat a mrimoniū fuisse consummatū maxime in piudiciū cōfitentis vt no.Host.in.c.ad audiētiā.de spō.et in.c.veniēs.de eo q cogno.consan.vxo.sue.et no.gl.in.§.is ita.xxx.dist.tradunt do.Ant.et d.Ab.in.c.duo pueri.de despō.imp.et plene elegās doctor Henri.bohic in.c.cōtinebat.de despō.impube. ¶ Nec ob.si dicat q dicta cōfessio vr inualida ad finē vt maritus lucretur tanq suspecta et emanata in fraudē phibite donationis:ex quo mrimonio nō consummato marit9 nō lucraret.arg. tex.cū ibi no.in.l.q testm.ff.de pba.et l.cū qs decens.§.titia.ff. de lega.iij.et qd ibi p Bart.quoniā ad hoc rñdeo q talis confessio operatur maritū lucrari in tempus soluti matrimonij: vxore predecedente:et sic operatur lucrum eo tpe quo non est futura vxor.quo casu nō est prohibita donatio.casus est in.l.si

a ¶ Confessio vxoris an probet pro viro contra vxorez qd matrimoniū fuerit cōsummatū.

eū cū.l.sequēti.ff.de dona.inter vir.⁊ vxor.Igit̃ nō possumus
dicere qd̓ emanauerit in fraudē ꝓhibite donationis cū dona
tio in id tp̄s collata ⁊ sub ea conditione si predecesserit nō sit
ꝓhibita ad hoc.l.qd̓ sponse.cum materia.C.de dona.ante nu.
⁊.l.in tp̄s.ff.de here.insti.vnde talis confessio non pōt dici su
specta.⁊ consequenter ꝓbat matrimoniū ⁊ nō donationē ali
quam cum verba ad illam nō adaptētur.l.labeo.ff.de suppel.
legata.l.si seruum.§.non dixit pretor.ff.de acqui.here.¶ Qui
bus presuppositis dico vna tantum ratione qd̓ dictus Ioan.
Ludouicus lucratur dictam dotem.Nam in casu nostro veri
ficantur verba statuti ⁊ sic verificari dꝫ dispō.l.j.§.si is qui na
uem.ff.de exerci.acti.¶ Qd̓ aūt verificent̃ verba statuti osten
ditur.requirit enim statutum matrimonium esse cōsummatū.
hoc aūt verificat̃ ⁊ ꝓbatur per ꝯfessionem vxoris igitur ex tali
cōsummatione lucrat̃ lꝫ etiā momētanea ꝑm Bal.in.l.nō tm̄.
C.de lega. requirit̃ etiā qd̓ vxor fuerit ducta per maritū q̄ v̄ba
etiam verificant̃ in casu nr̄o qm̄ presupponit̃ qd̓ dicta Ioāna
erat despōsata.est enim aduertendū qd̓ aliud est dicere vxorē
ductā ꝑ maritū ad domū suā.⁊ hic nō est casus nr̄ q2 statutum
nō reqrit qd̓ marit⁹ duxerit in domū suā. Quo casu loquitur
tex.in.d.l.mulierē.⁊ in.d.l.pe.ff.de do.iter vi.⁊ vxo. Sꝫ reqrit
4 simplr̄ † qd̓ sit ducta.illa aūt sponsa dr̄ ducta q̄ est despōsata ꝑ
verba de presenti.hoc vr̄ ꝓbare tex.in.c.j.extra de spō.⁊ ꝓbat̃
in.c.debitū.de bigamis.vbi despōsata per v̄ba de presenti dr̄
ducta.⁊ gn̄aliter loquitur siue sit traducta ad domū viri siue
nō.imo potius loqui vr̄ in non ducta ad domū cū tunc presu
matur cognita.vt no.Bal.in.l.deo nobis.in.iiij.col.C.de epi.
⁊ clericis.⁊ ꝓbat̃ in.c.nullū.xxx.q.⁊ in.c.j.xxxj.q.j.¶ Cōfirmā
tur pm̄issa ꝑ tex.insti.de nup.§.ergo non oēs.⁊ in.§.fratris.⁊
in pluribus locis illius tituli in qb̄us imperator ꝓhibet vxo
res ducere quasdā ꝑsonas ꝓhibitas.qd̓ verbum ducere nihil
aliud significat quā matrimonium ꝯhere non autē significat
ductionē ad domū.iura aūt que loqunt̃ de ductiōe ad domū
et talē ductionē reqrunt vnr̄ talē ductionē considerare ad effe
ctum ꝓbandi matrimonij.si enim al's ꝓbaret̃ ductio nō est in
ꝯsideratione.vt dicūt glos.⁊ doc.in.d.l.cui fuerit.⁊ Bal.⁊ alij
in.d.l.cum in te.bene facit rub.extra de eo qui duxit in matri
moniū quā polluerat per adulteriū.ꝑ quam pꝫ qd̓ dici potest
aliquā duci in matrimonium qd̓ nihil aliud significat nisi mr̄i
monium ꝯhere nō in domū ducere.¶ Sed poterit instare di
ligēs inuestigator ex quo statutū reqrit ꝯsummationē mr̄imo
nij frustra videret̃ reqrere ⁊ sine effectu ductionem si non signi
ficaret nisi matrimoniū ꝯhere ex q̊ p̄cedētibus sponsalibus de
futuro ꝑ cōsummationē ⁊ copulā mr̄imonij ꝯhi dr̄ ⁊ vxor du
ci.vt in.c.is q fidē. extra de sponsa.igit̃ nō debemus dicere ꝙ
dcā verba frustratorie fuerint apposita ꝯ no.in.l.si qn̄.ff.de le
ga.j.⁊ in.c.si papa.extra de priuile.¶ Confirmat̃ ista obiectio
q2 lꝫ dicat̃ qd̓ tale lucrum conceditur pp onera matrimonij.vt
no.glo.in.l.si donaturus.vbi doc.ff.de cond.ob cām.⁊ doc.ma
xime do.Ale.in.l.si cum dotē.§.trāsgrediamur.ff.sol.ma.et sic
qd̓ ꝯcto matrimonio ⁊ ꝯsummato statī acqri pōt.vt tradit̃ in
dictis iuribus.⁊ late Salyce.in.d.l.cū in te. tm̄ statutum vltra
cōsummationē matrimonij per quam incipit onera sustinere
reqrit traductionem ad domū igit̃ ad aliquem effectū vr̄ hoc
requirere.ar.d.l.si qn̄. ad effectū de quo supra:q2 tūc dicit̃ su
stinuisse expensas in ducendo domū. ¶ Sed ad oīa premissa
rn̄deo qd̓ ego puto intentionem statuti fuisse istam.Nā apud
vtriusqꝫ iuris commētatores magna est difficultas nunquid
5 † stāte statuto qd̓ vxore p̄decedēte ī mr̄imonio maritus lucret̃
dotē:tale statutū locū habeat qn̄ mr̄imoniū est ꝯctū ꝑ v̄ba de
pn̄ti de qua Bal.in.d.l.deo nobis.C.de epi.⁊ cle.tꝫ qd̓ sic ⁊ ple
ne cōsuluit Pau.de cast.in suo consi.cxxij.lꝫ domi.Barth.de
saly.ꝯriū ꝯsuluerit vt ipse refert in.d.l.cum in te.⁊ do.Abb.in
dicto ꝯsilio pm̄o.⁊ in.d.c.iij.loco.idē tꝫ ⁊ vtrinqꝫ possent mul
te autoritates ⁊ rōnes adduci quas omitto.voluit statutum
predictum postquā dixit.⁊ maritus duxerit vxorem tollere di
ctam altercationem.Et ideo adiecit illa alia verba.⁊ mr̄imo
niū cōsummauerit.doc.enim in locis p̄dictis de plano omnes
fatent̃ maritū dotē lucrari qn̄ ꝯsummatū est matrimoniū. im
mo saly.voluit qd̓ ēt añ ꝯsummationē dūmodo vxor sit ducta
q2 de ꝓxio est cōsummandū.arg.l.pe.ff.de testa.mili.Solū āt
dubitant qn̄ ꝯctum est per verba de pn̄ti quam dubitationem
voluit tollere statutū per illa v̄ba.⁊ matrimoniū cōsummaue
rit.⁊ hāc puto fuisse mentē statuti.¶ Confirmat̃ ista rn̄sio ra
tione multum clara.Nam statutum vt dixit non loquit̃ de du
ctione ad domū sꝫ de ductione vxoris.ducere enim vxorem est
genus qd̓ cōprehēdit matrimoniū ꝑ v̄ba de pn̄ti.vt dictū est.
Item matrimoniū p̄sumptum per ductionē ad domum.d.l.
cū in te.itē mr̄imoniū ꝯsummatū vt in.c. nos nouim⁹.xvij.q.
j.⁊ probat̃ in.d.§.ergo.⁊ in.§.fratris.insti.de nup.⁊ in dcā ru
brica de eo qui duxit vxorē in matrimoniū quā polluerat per
adulteriū.⁊ sic matrimoniū cōsummatū est tanqꝫ spēs ex quo
pꝫ qn̄ copulatiua nō ponit̃ inter diuersa sꝫ inter ea q̄ nō sunt
oīno idē sed aliquo respectu ꝓut sunt genus ⁊ species tūc nō
sumus in materia in qua dicimus ꝙ ad veritatē copulatiue dꝫ
vtrūqꝫ verificari:sed in alia materia vcꝫ nūqd gen⁹ ꝑ spēm de
terminet̃ ⁊ restringat̃.ita declarat Bar.in.d.l.si is qui ducēta.
§.vtrū.ff.de reb.du.in pe.col.v.vt ergo de copulatiua liqueat.
⁊ remittit se Bar.ad no.per Dy.⁊ in regula generi per speciē.
de reg.iur.in.vj.⁊ per eū in.l.quesitū.§.pe.ff.de fun.instr.vnde
siue dicam⁹ ꝙ post illa verba duxerit vxorē que significant ge
nus illa verba ⁊ matrimoniū consummauerit que significant
speciē fuerit apposita ex abundanti siue ad determinationē
verborū precedentiū in genere reprobatorū prout late decla
rat Bar.in.d.l.quesitum.§.pe.vtroqꝫ casu habeo intentū qd̓
sufficit matrimonium consummatū esse.¶ Confirmat̃ etiam
q2 talia lucra dicunt̃ concedi ꝓpter fedus matrimonij. casus
est no.in.l.cū quis vxori.§.j.in fi.in verbo q2 mr̄imonij causa
id lucratus est quē ad hoc allegat Ro.in.d.l.si cū dotē.§.trans
grediamur.ff.so.matri.⁊ hoc idē bn̄ ꝓbat tex.in.l.quecūqꝫ.C.
de bo.q̄ lib.dū dicit ex quo aūt scd̓o vel tertio cōiugiorum ⁊c.
Igitur ductio ad domū nō videt̃ esse in consideratione.Nam
licet doc.in locis preallegatis considerent expensas inductas
tm̄ nō negant immo tenent ꝙ cōsummato matrimonio mari
tus lucratur:⁊ sic vera intelligentia statuti sit quod si incipia
mus a ductiōe vxoris matrimonio nō cōsummato: ⁊ tūc non
sufficiat ductio:⁊ hoc est qd̓ voluit statutū:sed si incipiam⁹ a
cōsummatione matrimonij tūc illud solum sufficiat lꝫ mulier
nō fuerit ducta ⁊ in iure habem⁹ similē cōsiderationē.nā nos
habemus ꝙ in perdēda possessione sufficit solus anim⁹. vt in
l.si si quis vi.§.differētia.ff.de acq.pos.⁊ in.l.iiij.§.in admittē
da.ff.e.ti.⁊ hac de causa cū tex.in.l.quēadmodū.eo.tit.dicat ꝙ
sicut in acquirenda possessione requiritur animus ⁊ corp⁹.ita
in amittenda intelligūt gl.⁊ sic ꝙ onera non sunt causa imme
diata lucri:q2 qn̄ talia onera sustineret pater diceretur lucrū
profecticium per ea que no.gl.in.l.cū opꝫ.C.de bo.que libe.cu
ius cōtrariū tenēt doc.prout tenet gl.quam ibi seqt̃ Bar.in
l.dotē.ff.de castren.pe.⁊ est gl.in.l.qd̓ scitis.C.de bonis q̄ libe.
⁊ tenent Bar.Franci.de albergotis ⁊ Pau.de castr.in.l.si cū
dotem.§.transgrediamur.ff.solu.ma.⁊ est bonus casus in.l.j.
⁊ ibi Bar.Bal.⁊ Ful.C.de bonis q̄ lib.¶ Cōfirmat̃ q2 etiam
anteqꝫ ducatur fiunt multe expense in coniunctib⁹ ⁊ alijs pre
paramētis.iuxta no.per Bar.in.l.lucius.ff.de lega.ij.⁊ maio
res vt experiētia docet que est rerū magistra in.c.quā sit.extra
de elec.in.vj.etiā postqꝫ est ad domū ducta.⁊ tm̄ statutū nō con
siderat sed tm̄ cōtractū fuisse seu ꝯsummatū matrimoniū al's
si esset cōsummatū sine expensis ⁊ ducta vxore nō lucraret̃ ma
ritus qd̓ est ridiculū dicere ꝑm Pau.de ca.in.d.cōsi.cxxiij.inci
pien.super primo quesito.lꝫ do.Bar.de salyc.vbi multa dicit
in proposito cōtrariū tenuerit: rō ergo proxima ⁊ potissima
illa est vt hoīes facili⁹ inducant̃ ad ducēdū vxores:q2 interest
reipublice vt in.l.j.ff.so.ma.cū ibi no.⁊ si rō illa expensatiōis
fuerit in cōsideratiōe est incerta ⁊ remota:prima aūt ⁊ imme
diata fuit ꝯtractus matrimonij.igit̃ illa est attēdenda.l.sociū
q in eo.ff.ꝓ so.⁊ ꝑ Bart.in.l.sed si plures.§.in arrogato.ff.de
vul.⁊ pup.¶ Cōfirmat̃ q2 statutū dicit ꝙ maritus lucretur ⁊
tm̄ statutū cōsiderauit seu considerare debuit ꝙ maritus qnqꝫ
est sub patria potestate ⁊ pr̄ sustinet onera matrimonij q̄ cogit̃
sustinere vt no.in.d.§.transgrediamur.ex quo ptꝫ ꝙ ꝯsidera
uit onera vel non principaliter:sed concessit marito principa
liter ꝓpter matrimoniū ad hoc.d.l.cū qs vxori. ¶ Cōfirma
tur etiā q2 statutū dicit ꝙ marit⁹ lucret̃.⁊ doct.etiā appellant
lucrū dotis ⁊ maxime Bal.in.l.hac edictali.in.j.col.⁊ ibi etiā
Bar.C.de secū.nup.igit̃ non dicitur concedi ꝓpter onera ⁊ ex
6 pensas.⁊ sic ex cā onerosa:sꝫ ꝓpter mr̄imonium.† ex eo eīm ꝙ
dos dat̃ ex cā onerosa nō dr̄ titulus dotis lucratiu⁹.l.fi.§.si a
socero.ff.de his que in frau.cred.vn̄ ex quo statutū appellat lu
crū nō dicitur cōcedere ꝓpter cām onerosam:q2 tunc nō esset
lucrum per id qd̓ no.Bar.in.l.meuius.§.duor.ff.de lega.ij.et
hanc pulchrā rationē in proposito adducit elegans doctor et
optimus legum interpres do.Io.de monte sperello in aut.ex
testō.C.de colla.⁊ sequuntur pleriqꝫ Moder.vnde concludo
ꝙ expense ⁊ onera vel non fuerunt causa lucri vel nō cā imme
diata sꝫ remota vt dictū est.ex qb⁹ cōcludo dictū Ioānē ludo
uicū lucratū fuisse dotē virtute dicti statuti. Laus deo ⁊c.

¶ Consilium.ccxxiiij.

1 Res empta ex pecunia dotali an efficiatur dotalis.
2 Oblatio lꝫ nō possit fieri agenti rei vēdicatione tm̄ qn̄ dat̃ rei
vtilis vēdicatio in subsidiū oblatio conceditur.


Dominus labia mea ape
riat ⁊ spūssctūs illumi.intel.¶ Eleganter ⁊ subtili
ter discussa fuit suprascripta cōsultatio per supra
scriptū insignē doct.⁊ fratrē dn̄m Nicolaum altouitum mihi
fratrem

fratrē bonorandū ꝛ olim discipulū meū. vnde satis esset eius cōclusiones sola subscriptione cōfirmare: sed vt petenti cōsiliū aliqua ex pte satisfaciā omissis aliqbus per eum conclusis que de iure clare ꝓcedūt duas tn̄ difficultates ꝓsequor in quibus res aliquātulum dubia esse videt ꝛc. ¶ Prima difficultas est. Nam ex quo supponit p instrm̄ domū emptā de pecunia dotali itē maritū nō esse soluēdo videbat domū effectā esse dotalem ꝛ dn̄ū vtile quesitū esse mulieri: ꝛ ꝯsequenter mulieri dari
1 vtilē rei vendicationem. † Nā lȝ res empta ex pecunia dotali nō efficiat dotalis nisi maritus ꝛ vxor ꝯuenerint qd̄ efficeretur dotalis. l. pecunia. ꝛ ibi no. C. de iure do. tn̄ marito nō existēte soluendo in subsidiū efficit dotalis: ꝛ cōpetit vtilis rei vendicatio. casus est. ꝛ ibi glo. ꝛ Bart. in. l. vxor marito. ff. de dona. int virū. ꝛ vxo. ꝛ tenēt doc. in. d. l. ex pecunia. ꝛ in. l. si vt proponis. C. de rei vendi. Ex qua cōclusione inferri videbat qd̄ non posset extimatio offerri ꝓut dr̄ in cōsilio per not. per Bart. in d. l. ij. C. de pdiis. ꝛ oībus re. naui. lib. xj. cū loquat in hypothecaria. invtili aūt rei vēdicatione hoc nō reperit expressum. benefacit. l. si culpa. cū ibi not. ff. de rei vendi. ¶ Sed ad premissa rn̄det qd̄ marito nō existēte soluēdo datur vtilis rei vendicatio in subsidium. secus si aliter fm̄ Bar. ꝛ doc. in. l. si vt proponis. C. de rei vendic. intelligo qn̄ alio remedio succurri non posset vt consequi posset dotē datā sicut est casus in. l. vxor marito. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. in quo se fundat Bart. ꝛ doc. Nam ibi nisi daret vtilis rei vendicatio ꝯ rem emptā ex pecunia donata que postea fuerat alienata vxor erat destituta omni remedio. Sȝ in casu nostro dat actio hypothecaria respectu hypothece spāliter ꝯcte in illa re qn̄ fuit empta vn̄ mulier nō est destituta cū alio remedio seu heredes vxoris. ꝛ sic nō est opus cōfugere ad actionē subsidiariā. ar. eius qd̄ habet in. l. j. in fi. ff. de dolo. ꝛ in. l. quotiens. ff. de prescrip. verbis. ꝛ in. l. fi. C. de libe. preter. Et si dicat vxor semp hȝ hypothecata bona mariti ꝛ sic semp hȝ remediū hypothece igit frustra esset aliud remediū vtilis rei vendicationis in subsidium marito existente nō soluendo. ꝛ tn̄ doc. in. d. l. si vt ꝓponis. volunt qd̄ det. ꝛ in. l. ex pecunia. C. de iure do. ꝛ bal. in. d. l. vxor. ¶ Ad hoc respōdeo qd̄ immo est valde vtile ēt stante pmisso fundamento qm̄ vt ingt bald. in. l. rebus. C. de iure do. non solū in subsidium res efficit dotalis si emat a marito: sȝ ēt si ab extraneo quo casu bona extranei nō sunt hypothecata. Et sic tale remediū subsidiarium est valde vtile pōt esse ēt vtile qn̄ essent alij creditores anteriores qbus existibus hypothecaria cōpetens mulier nō esset sufficiens qr alij creditores pferrent. ꝛ hoc casu si dat vtilis rei vendicatio mulier pfertur: ꝓut est casus qui posuit illam prouisionem in l. in rebus. C. de iure do. Sed iste rōnes cessant in casu nostro: qr lȝ domus simul empta fuerit ab extraneo ꝛ viro tamen actū fuit qd̄ pro dote esset spāliter hypothecata ita qd̄ pro dicta dote mulier in dicta domo oībus alijs preferret. vn̄ competit hypothecaria que prefertur oībus alijs creditoribus. ꝛ sic debet cessare remediū subsidiariū vtilis rei vendicationis. Nam qn̄ cōpetit hypothecaria etiaȝ tacita ex dispōne legis cessat talis vtilis rei vendicatio que competit in subsidium tenēt Bal. ꝛ Saly. in. d. l. si vt ꝓponis. C. de rei vend. Et hoc maxime: quia pecunia soluta pro precio dicte domus fuit extracta ex credito montis ꝯditionato vt deberet cōuerti in emptione bonorum imobilium obligandoꝝ pro securitate dicte dotis. Et ita actū fuit. vn̄ actus agentium non debent opari vltra intentionē. l. non oīs. ff. si cer. pe. ꝛ per expressam prouisionem hoīs cessare dȝ ꝓuisio legis subsidiaria iuxta no. in. l. si cum dotem. in prin. ff. so. ma. ꝛ in. l. maritus. C. de ꝓcu. iunctis no. in. d. l. quotiens ff. de prescri. ver. ꝛ in. l. ꝛ in prouinciali. §. j. ff. de no. ope. nun.
2 ¶ Quinimo dico q † lȝ agenti rei vendicatiōe nō possit fieri oblatio: de qua in. l. mulier. ff. qui potio. in pig. habeant. tamē quādo dat vtilis rei vendicatio in subsidium rōne vtilis dn̄ij ita dȝ cōcedi oblatio extimationis sicut quando agit hypothecaria. casus est. ꝛ ibi Bal. in aut. ꝯ rogationem. C. ad treb. vbi in termis illius autentice in qua dat vtilis in subsidium contra bona alienata est necessaria exclusio sicut in hypothecaria: ꝛ ēt offert extimatio ergo idem pari rōne concludendū est cū per talem oblationē sit pariter cōsultū mulieri. vnde ex oībus premissis concludo q ea que ꝯclusa sunt de oblatione per precedentē consultorē ꝓcedunt non obstāte obiectione. s. facta. Et hec de pma difficultate. ¶ Scd̄a difficultas est quoniā ad hoc vt posset dictus emptor dictam domū retinere videbat q deberet offerre debitum iuxta. l. mulier. cū si. ff. qui po. in pig. ha. Non autem vr̄ qd̄ sufficiat offerre extimationē illius ptis pro qua hypothecaria conuenit. qdiu em̄ in totum nō est satisfactum semp res obligata videt hypotheca affecta. l. qdiu. C. de distra. pignor. Sed ad hoc fundamentū rn̄det eleganter precedens consultor qd̄ illa regula nō hȝ locuȝ qn̄ ille qui possidet hȝ retentionem rōne melioramentoꝝ: qr tunc pōt retinere ꝛ soluere extimationem rei ad quam agit hypothecaria. ita voluit sing. Bar. in. d. l. ij. C. de prediis ꝛ oībus re. naui. lib. xj. qd̄ do. Alex. reputat ibi in no. ꝛ sequit ibidē insignis doctor dn̄s Io. de pla. ꝛ Pau. de ca. in. l. si cōuenerit. ff. de pig. act. ego puto attentari posse ꝛ erit nouū dictū q tertius possessor conuētus hypothecaria ad restōnem rei offerendo estimationem rei possit rem retinere. ita vr̄ ꝓbare tex. in. l. cōi diuidūdo. §. iter eos. ff. cōi diuidū. vbi dicit tex. q debitori dat licentia luendi pignus soluēdo debitū. sȝ tertio possessori cōuēto hypothecaria datur licentia retinēdi pigꝰ offerēdo litis estimationem. cū ergo agat ad restōnem rei estimatio litis respicit pciū ipsiꝰ rei prout hr̄ in. l. j. ff. ꝓ empt. vbi per Bar. ꝛ Imo. in. l. litibus estimatio. in. j. q. principa. e. ti. ita etiā est de mēte tex. in. l. si creditor. ꝛ in. l. sicut. in fi. ff. qb. mo. pig. vel hypo. sol. vn̄ tert. in. d. l. mulier. cū si. q̄ volūt q offerendo debitū liberet res possessa: videt intelligēda qn̄ estimatio rei excedit debitū ꝓut est fm̄ cōiter accidētia vt satis sit debitū offerre. si aūt debitum excedat estimationē tūc satis sit estimationē offerre per tex. no. in d. l. cōi diuidūdo. §. inter eos. ꝛ hanc cōclusionē ꝓbat formalr tex. in. c. ex lr̄is. de pig. ad fi. dū ponēdo formā snīe in hypothecaria q̄ competit pro dote ꝯ tertiū possessorē dicit predictū eidem mulieri ad restitutionē dotis eatenus cōdemnetis quatenus de bonis fratris sui noscit possidere quā formā sententie dicit ibi mirabilem. d. Abb. ꝛ sic videt q eatenus cōdēnet ad quātitatē quatenus reperitur de bonis. ꝛ sic iuxta quantitatē ꝛ estimationē bonorū. vn̄ ex predictis ꝛ ex alijs copiose adductis per primum consulentem de subscriptione requisitꝰ me subscripsi. Laus deo clementissimo.

¶ Consilium. ccxv.

1 ¶ Testator qn̄ videatur instituere vel relinquere animo cōpensandi cum dote ꝛ legitima.

2 Debitor ex duabus causis si soluat in quā causam presumatur soluere.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spūsctūs illu. intelle. ¶ Diligētissime ꝛ subtiliter fuit discussa pn̄s cōsultatio p suprascriptuȝ insignē doctorē ꝛ fratrē do. Ant. de malegonel. in qua si recte pcipio tota difficultas pēdet ad hoc. nā nepotibꝰ debite erant dotes materne item ꝛ legitime iure nature instituti sunt i certis rebus que nō ascendūt ad vtrūq debitū. vn̄ difficultas oritur in quā cām prius cedāt an dotis an legitime. ꝛ in primis dici posset vnū qd̄ nō est in ꝯilio tactū. nā cū testator expresse rit q non possent plus petere neq dotis occasione neq hereditatis apparet † q instituit aīo cōpēsandi cum dote ꝛ legitima. ar. eius qd̄ in terminis ponit Bald. in. l. qm̄ nouella. C. de inof. test. ꝛ Bar. in. l. iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. liber. et Bal. in. l. liberti. in antepe. col. C. de ope. lib. ꝛ Bal. ꝛ Saly. in l. si adulta. C. de here. act. vbi volūt cū vtroq debito cōpensari. igitur voluit vtrūq debitū satisfacere. vt in. l. iul. ff. de condi. ꝛ demon. tradit in. l. amplius nō pe. ff. rē ratam ha. ꝛ p ꝯns vr̄ q ꝓ virili satisfecisse videat iuxta. l. reos. §. cum in tabulis. ff. de duo. re. ꝛ tex. in. l. in his. in prin. ff. de solu. Et tenēdo hāc interpretationē quatenus deficeret legitime acceptatio nō noceret per tex. ꝛ que ibi ponūt Bal. ꝛ Pau. de ca. in. l. si quādo. §. ꝛ generalr. C. de inof. test. Quatenus aūt deficeret doti an acceptatio preiudicet quominus illud qd̄ deficeret peti posset pendet a difficultate ad plenū discussa. s. circa no. in. l. si cōpēsandi. C. de here. insti. ꝛ in. l. imperator. §. si centū. ff. de lega. ij.
2 qd̄ minime ꝓsequor: qr talis interptatio nō plȝ. † Nā qn̄ satisfactio fit in duas causas copulatiue si cause sunt in oībus pares: ꝛ tūc ꝓ rata dr̄ facta satisfactio vt in. d. l. illud. tn̄ qn̄ subest aliqua rō pticularis ēt rōne solius antiquitatis debiti pp quā magis solō dicat fcā potiꝰ in vnā q̄ in alterā cām in illā cedit. casus est in. d. l. illō a ꝯrio. ꝛ ꝓbat in oībꝰ legibꝰ precedētibꝰ. ꝛ est casus in. l. in his. §. fi. cū. l. seq. ff. de solu. Sed in casu nostro sunt dicte pticulares rōnes vt statim patebit. igit ꝯcludēdum est q dicta interpretatio nō procedit. Quare scd̄o loco dici potest q dcā bona in quibꝰ nepotes sunt instituti priꝰ cedere debeant in cām dotis cū tale debitū vr̄ validioris obligationis q̄ debitū ltie: qr eo nullo casu priuari poterat. itē est vere debitū. itē apparebat instrm̄ cū hypotheca. igit in illud potius dȝ solutio cedere. l. cū ex pluribꝰ. ꝛ ibi bar. ff. de sol. ¶ Preterea est debitū antiquum. igit prius illi satisfactū vr̄. l. in his. in. ij. rn̄so. ff. de solu. Itē prius satisfit debitis q̄ legitime cū illa debeatur detractis debitis. l. papinianus. §. iiij. ff. de inof. testa. igitur prius debito satisfactū vr̄. ꝛ tenēdo hanc viā q̄ vr̄ multū ꝓbabilis concludēdū est q in totū doti satisfactū cēset ꝛ reliquū cedit in ltiam ꝛ pōt supplementum peti cui petitiōi pro acceptatione sibi nō preiudicauit per tex. in. d. §. ꝛ gn̄alr. cum ibi no. p Bal. ꝛ Pau. de ca. ꝛ p no. p Bal. in. l. hac edictali. §. hanc obseruat. C. de secū. nup. Paul. de ca. in suo ꝯsil. ccxxviij. incip. ista dn̄a Lisa. ꝛ hec opi. de plano ꝓcedit vt dicit primus

cōsultor q̄ñ vltra satisfactionē dotis aliqd vltra supesset i quo iure instōnis deberet ltia que a iure suppleret vt dictū est. Sz si nihil supesset nō deberet iterptari qd talis instō tota fcā eēt in satisfactiōe dotis: qr tūc vr̄ dōm esset talem subuerti ⁊ sic potius ne subuertat̄ factū esset relictū in cāz legitime. ⁊ sic in grauiorē: qr annullatio testi est pena. iuxta no. p Bal. in. l. non dubiū. C. de legi. itē per regulā. l. miles qui destinauerat. ff. de test. mil. vel testōrē voluisse ltimā debitā iure nāe cōputari in debitū dotis qd facere nō potuisset ⁊ sic tale onus iputatiōis reijceret. vt dicūt Cy. ⁊ Baldus. in. l. ij. C. de iure do. ad fi. ⁊ Cy. in l. cū p̄rez. eo. tit. ⁊ est tex. in. l. q̄ñ in priorib⁹. C. de ioffi. test. ⁊ q in cām ltie poti⁹ prio dicat̄ fcā instō pz ex q̄litate relicti: qr iure instōnis. vt in. d. §. ceter. ¶ Confirmat̄: qr vr̄ qd imediate post mortē instō cesserit i cām legitime q̄ imediate sine onere debet̄. l. cū q̄rit̄. iūcta. l. q̄ñ in priorib⁹. C. de inof. test. nunq̄ nepotes acceptarēt instōnē seu rē relictā ēt p debito dotz. qd ēt suadet̄ ex alio nō ex v̄bis testōris clare pz qd cum dcīs reb⁹ relictis voluit in totū satisfacere ⁊ doti ltie. Sz s̄m p̄cedētē iterptationē si prio doti satisfie ret daret̄ suplementū ltie: ⁊ sic non satisfieret menti testōris s̄m hanc. prio cedit instō in ltimā ⁊ reliquū censeret̄ relictū p tota dote. ⁊ sic p acceptatione vtriusq̄ debito eēt in totū satisfactū p no. in. d. l. si compensandi. vñvt plenius volūtati satisfiat vr̄ qd h̄ interptatio sit faciēda p tex. in. d. l. miles q destinauerat. ⁊ regulā quā ponit Bart. i. l. j. §. si qs ita. ff. de v̄. ob. Et hoc p̄cederet q̄ñ aliqd supesset vltra ltimā. q̄ñ autē nihil tūc nō potuisset relinq cū onere nō petendi debitū dotis qr tale on⁹ reijceret̄. vt. C. de iof. tes. l. q̄ñ in priorib⁹. Sz q̄ñ aliqd supesset sup eo dici posset impositū on⁹ nō petēdi dotem. ⁊ videret̄ illō plus p tota dote relictū. ad hoc est bon⁹ tex. in. l. a diuo pio. §. si post aditā. ff. de re ind. Etvr̄ i terminis pbari ista gclo in. l. ij. C. de iure dot. in q̄ pz qd īstituta fuit filia ⁊ fcīs sibi plegatz iussa ē eē gtēta. dr̄ q a coherede nihil āpli⁹ petere pōt neq̄ rōne ltime neq̄ rōne dotis que ibi appebant debita. Nec appet qd per bona relicta in totū satisfieret: sed gnal̄r loqtur ergo gnal̄r vr̄ intelligi. l. j. §. ⁊ gnal̄r. ff. de lega. prestan. cum si. vnde videbat̄ ista gclo isto casu multū dubia. Sed lz in aliqua dcā bona ltimā excederent adhuc puto qd ⁊ dos ⁊ ltima peti possit. si em̄ in casu nr̄o solū dos fuisset debita ⁊ relicta nō ascēderēt ad q̄titatē dotis res eēt valde dubia p̄id qd no. in. d. l. si cōpensandi. iūctis no. i. l. creditorē. ⁊ in. l. iperator. §. si centum de le. ij. put ad plenū discutit p̄m⁹ gsultor tn̄ ex quo i casu nr̄o debebat̄ ⁊ dos ⁊ ltia arbitror nō habere locū no. in. d. l. si cōpensandi. si vtrūq̄ peti posset. ¶ Ista gclo prio pbat̄ nam aut tu vis qd relictū prio cedat in cām dotis. ⁊ res ē clara: qr ltime nō cēset̄ renunciatum. casus ē clar⁹ in. d. §. ⁊ gnal̄r. ¶ Aut tu vis qd prio cedat in ltimā. ⁊ tu vis qd cū eisdē bonis satisfiat doti debite. Et hoc nihil aliud est dicere nisi qd bona p ltia cedant in debitū dotis qd facere nō potuit testōr iuxta no. p Cy. ⁊ bal. i. l. ij. C. de iure do. Nec dicas qd testōr voluit qd illud pl⁹ cederet in cām dotis q̄ñ si hoc voluisset exp̄ssisset. l. vnica. §. sinaūt. C. de ca. tol. oīa em̄ cēset̄ reliq̄sse oīa cōpēsandi cū tota dote vt p Bal. in. d. l. liberti. ⁊ in. d. l. q̄ñ nouella. in qb⁹ locis Bal. nō sine mysterio ponit q̄ōnez q̄ñ bona sunt relicta ⁊ filius iussus est eē gtēt⁹ an possit petere dotes m̄rnas qd bona ascēdebāt ad legitimā ⁊ ad dotē quasi sentiat qd si nō ascēderēt nō p̄cederet qō. ¶ Preterea illa clā q nō possit plus petere respicit gnal̄r totā instōnē. l. iij. §. filius. cū ibi no. ff. de libe. ⁊ post. ⁊. l. seye. §. gayo. ff. de fun. instru. ¶ Confirmant̄ p̄missa nā talis instō in reb⁹ certis hz ad minus annexū hoc onus qd p residuo teneat̄ nō petere totā dotē maioris summe. hoc aūt onus est instōni ltie adiectū ergo illud onus reijci dzvt in. d. l. q̄ñ in prioribus. ¶ Preterea testōr nō potuit obligare filiū quominus peteret ltimā ⁊ integrā dotē igit̄ nō vr̄ simpl̄r acceptādo acceptare voluisse nisi put testōr disponere poterat ⁊ nō vltra. ita ēt de mēte Bald. ⁊ clarius exp̄mit Pau. de ca. i. d. §. ⁊ gnal̄r. ⁊ si dicas hoc est ꝯ no. in. d. l. si cōpensandi. r̄ndeo qd casus sunt diuersi. Nam in illis terminis acceptās relictū nō pōt illud alio iure hēre vñ vr̄ cū onere nō petēdi plus ⁊ cōpēsandi cū toto debito acceptare lz potuisset debitū petere. Sz i casu nr̄o res relictas oīno habiturus est rōne ltime sine aliquo onere vt in. d. l. q̄ñ i p̄oribus. vñ illas acceptādo vr̄ illas acceptare ⁊ se restringere ad id ad qd testōr poterat eam obligare ad hoc. l. cū de indebito. ff. de pbat. nō omitto q testator voluit q dotes petere nō posset. ⁊ sic voluit q in totū doti satisfieret: de legitima autē nō petēda nihil disposuit: sz tūc qd nihil occasiōe hereditatis posset petere: sed petēdo ltiam nihil occasiōe hereditatis: q̄ñ ltia est quota bonoꝝ vt in. l. ex facto. la grāde. p Bar. ff. de he. insti. vñ ex p̄missis ⁊ alijs latissime p primū gsulētē adductis arbitror dictā cōclōnē de iure p̄cedere ⁊ eā egoꝝ. Laus deo.

¶ Consilium.ccxxvj.

1 ¶ Donatio an reuocet̄ si filius spurius tempore donatiōis facte a patre postea legitimetur.

2 Legitimatus an habeatur p vero legitimo. ⁊ nu. 4.
3 Citatio ⁊ consensus agnatoꝝ ⁊ consanguineorum an requiratur in citatione.
5 Legitimati post testamentum dicuntur quodam modo nati post testamentū: ⁊ ideo rumpunt testamentum.
6 Pater si instituit filiū ⁊ grauauit de restituēdo hereditatē si si he filijs decesserit nepotes filij grauati faciūt deficere cōditionem substitutionis ⁊ excludunt substitutum.
7 Nihil dictio quid importet.
8 Legitimatus ⁊ adoptiuus equiparantur.
9 Commentum quid significet.
10 Dispositio. l. si vnq̄. an habeat locū in filio iam nato.
11 Dyni autoritas quanta sit.

a ¶ An existente filio spurio tempore donationis facte a patre maioris partis bonorum si postea legitimatur donatio reuocetur ex dispōne. l. si vnq̄. C. de reuo. dōa.

Dominus labia mea aperiat ⁊ sp̄ūsctūs illumi. intel. Questio p̄ntis gsultatiōis notabi. est qua q̄rit̄ † an existe filio spurio tpe donatiōis facte a p̄re maioris ptis bonoꝝ si postea legitimat̄ donatio reuocat̄ ex dispōne. l. si vnq̄. C. de reuo. dona. a in qua Bal. in. l. j. C. de inof. dona. in pe. col. gcludit q nō. ⁊ eius opi. tz Bar. de saly. in. l. si totas. eod. ti. mouet̄ Bald. duplici rōne. ¶ Prima rō est qr ltiatus nō h̄r p ltio nisi quo ad legitimātē ⁊ legitimatū: nō quo ad tertiū. allegat qd h̄r in aut. qb. mo. na tu. effi. sui. §. ⁊ gnal̄r. que quidē rō nō est da marie in casu nr̄o in quo p ltiatione filius est plene primis natalibus restitut⁹. quo casu h̄r p legitimo ēt quo ad tertiū vt cōcludūt Dyn. in suo trac. de succes. ab intest. ⁊ Jo. an. in addi. Spe. in ti. de succes. ab intest. circa fi. in magna addi. ⁊. d. Ant. in. c. per venerabilē. extra q filij sint legi. ⁊ ita gsuluit Pau. de ca. i gsi. ccxxv. incip. sup prio dubio ⁊c. ¶ Quinimo i casu nr̄o res est mag clara: qr ex ptāte sibi gcessa in rescripto comes ltiauit istū filiū
2 nō solū quo ad patrē sed ēt q̄ ad oēs agnatos ⁊ cognatos † quo casu indubitanter quo ad eos h̄r p legitimo vt cōcludūt Jo. and. ⁊. d. Ant. in locis prealleg. qr sumus in casu claro: ⁊ sic pz q in casu nr̄o non militat rō prima Bal. ¶ Scdā rō qr nō potest fili⁹ legitimari p viam volūtarie iurisditionis nisi citatis quoꝝ interest. l. si. cū ibi no. per Jac. de are. ff. de nata. resti. sed
3 ad hāc rōnē r̄ndeo q † q̄ñ legitimatio fit viuēte p̄re ⁊ cōsentiēte nō requirit̄ citatio agnatoꝝ ⁊ cōsanguineorum vt cōcludit Bar. cui⁹ opi. cōiter approbat̄ in. l. gallus. §. ⁊ qd si tm̄. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ do. Ant. i. c. p venerabilē. ⁊ Bal. in. l. nā ita diu⁹. ff. de adop. sed in casu nr̄o legitimatio fuit facta viuēte patre ⁊ consentiēte. ergo talis citatio nō regrebat̄ cōtra quā r̄nsionē diligens inquisitor instare posset q rō in qua se fundāt Bar. ⁊ doc. videt̄ cōcludere ꝯriū in casu nr̄o. nam Bar. dicit q ideo nō requirit̄ talis citatio. qr p̄r disponendo de rebus suis agnatis preiudicare pōt: lz in casu nr̄o disponēdo nō potuisset donatario preiudicare ergo a ꝯrio sensu Bar. hoc casu ꝯrium dixisset ⁊ in spē hāc declaratiōnē ad dicta Bar. ponūt Joan. de imo. ⁊ Dñic⁹ de sctō Gemi. in. c. grādi. de supplē. neg. plato. ⁊ Pe. de anc. in suo gsi. cccc xxj. incip. circa primū quesitū fuisset satis expediēs ⁊c. facit qd no. Bal. i. d. l. nā ita nos. ⁊ Bal. i. l. si. C. quib. re. iudi. nō nocet. ⁊ Ang. in gsi. xvij. incipien. comes brādelisius. Ad idē qd dicit Jmo. in. l. ex facto. in princi. ff. de vul. ⁊ pupi. dū allegat. l. nec auus. C. de emanci. lib. ⁊. c. quamuis. de pac. in. vj. ⁊ no. per Jo. an. in regula sine culpa. de regu. iur. in. vj. sed ad hanc obiectionem pōt ingeniose r̄nderi psupp
4 ponēdo q † legitimatus dr̄ vere fili⁹ legitim⁹ vt cōcludit Barto. in. l. is q pro emptore. ff. de vsuca. ⁊ Bal. in. l. cū acutissimi. C. de fideicom. ⁊ dñs B̄ndict⁹ de plūbino in sua disputatione que incipit cum statuto pisano caueatur q a tpe legitimationis vt ex tūc dicatur vere legitimus tz clare Bal. in. l. eā quā. C. de fideicom. dicens q extremū tpis quo legitimatur est verū lz quo ad extremum tpis necessitatis si traheret̄ retro diceretur ficte legitimus sicut in postliminio. vnde dicit Jo. and. in regula sine culpa. de reg. iur. in. vj. q iura q̄ dicunt q legitimati nō differūt a legitimis intelligi deberet vt ex nūc tpe legitimationis. ex qua cōclōne infero q dispō. d. l. si vnq̄. hz locum etiā in filijs legitimatis. ¶ Primo qr dicit donationē reuocari per liberos postea susceptos: ⁊ sic requirit duo qd ab sint liberi ⁊ qd sint postea nati post donationem sed vtrūq̄ verificatur in casu nr̄o per filios legitimatos: qr vere sunt liberi ⁊ legitimi ex tpe legitimatiōis vt dictū est. itē postea nati post
5 donationem. † nā legitimati post testamentū dicunt̄ quodam mō nati post testm̄. ita concludit Bal. per illū tex. in. l. filius a patre. §. j. ff. de lib. ⁊ posth. ⁊ Bal. ⁊ Jmo. in. l. certū. ff. de inius rup. testō. vbi inferūt q rūpit testm̄ ac si esset natus post testm̄ ⁊ tz Jac. de bel. in aut. quib. mo. na. effi. sui. §. ⁊ q̄ñ. ⁊ in disputatione quā ibi ponit. idem sentit Bal. in. l. cū in adoptiuis. C. de adop. ⁊ Ang. in gsi. lxxvj. incip. posita p constanti legitimantū ptāte. ⁊ Paul. de ca. consi. ccix. incip. super puncto. ⁊ Pe. de anch. gsi. ccxcij. incip. in successione ab intestato. ⁊ est cōis

oia iura loquētia de filiis legitimis regulr̄ hn̄t locū in hoc filio legitimato p regulā tex. ꝛ qḋ ibi p Bart. ꝛ doc. in .l.j.§.lex falcidia.ff.ad.l.fal.faciūt in spē no.p Bar.in.l.ex facto .in prin.ff de vul.ꝛ pup.de qbus statim dicā.ꝛ ipsemet Bald.in.d.l.j.C. de inoffi.dona.sentit hoc vt ex dictis suis colligiť. Nam ideo vult qḋ.d.l.si vnq̄.nō h3 locū in legitimato: q2 nō cēsetur legitimatus quo ad tertiū:ꝛ q2 tertius de cuius p̄iudicio agebať non fuit citatus ergo sentit qḋ si tertius fuisset citatus ex quo ad eū fuit legitimatus qḋ verificareť dispō.d.l.si vnq̄. ¶ Ex quibus ꝯcludiť qḋ cū verba.d.l.si vnq̄.verificentur in casu nr̄o verificať ēt dispositio.l.§.j.si is qui nauē.ff.de exerci.ac.cum si. ¶ Quibus p̄suppositis ad argumentū r̄ndeo qḋ qñ pr̄ cōsentit qḋ filius legitimeť eo tpe quo pōt preiudicare ꝛ de bonis disponere l3 anteq̄ filius legitimetur alteri ius acquirať tn̄ filiꝰ pōt legitimari nō citato eo cuius est quesitū hoc voluit Bar. i.d.l.gallꝰ.§.ꝛ quid si tm̄.ff.de lib.ꝛ posthu.ꝛ sequuntur oēs dū vult qḋ si pr̄ in vita disponit qḋ filiꝰ possit legitimationē petere post mortē suā. Nam l3 tunc mortuo patre alteri ius acqrať in hereditate:tn̄ pōt postea petere legitimationē eo nō citato q2 talis legitimatio p̄cedit ex cōsensu patris dum viuebat tpe quo illi p̄iudicare poterat. Sed ita est in terminis nostris q2 talis legitimatio dř p̄cedere a tacita mente patris eo tpe quo donationē oīum bonoꝝ fecit cōiecturata a lege si hunc casum cogitasset. Igiť talis legitimatio fieri potuit donatario nō citato.ꝯñtia p3 cū maiori.minor ōndiť ꝛ declarať. Nā qñ pater donat oīa bona vel maiorē ptē talis donatio facta ab eo qui caret liberis censeť facta sub tacita cōditione nisi liberos habuit seu de nouo susceperit.ita dicūt Bar.ꝛ Saly.sumēdo illū tex. in.d.l.si vnq̄.ita ēt voluit Jo.an.in addi.spec.in rub.de don. in.j.col.ꝛ in ti.de succes.ab inte.in.§.j.in eadem qōne q̄ querit an legitimatio prius facta reuoceť per susceptionē liberoꝝ in ea.addi.que incipit Guido de suza.faciūt no.p doc.i eadē qōne in.l.ex facto.in p̄n.ff.de vul.ꝛ pup. Et hec tacita ꝯditio intelligitur ēt de filiis legetimatis vt dcm̄ est.ergo cum lex coniecturať tacitā ꝯditionē ex tacita mente donātis qḋ si habuit filios legitimos seu legitimatos donatio ipso iure irritetur apparet ex ꝯiecturata mente donātis qḋ qñcūq̄ filios legitimaret qḋ voluit donationem irritari:et ꝯñr qḋ voluit filios posse legitimari ad reuocationē donationis. Nā sicut illa coniecturata mēs sufficit ad reuocationē donationis.ꝛ illa tacita cōditio subintellecta ita sufficere ēt d3 qḋ filius p patrē legitimari possit:cū in terminis.d.l.si vnq̄.p̄cedamus ex ꝯiecturata mēte.vbi dicit gl.j.sicut in terminis.l.cū acutissimi.C.de fideicō. ꝛ ista est vera r̄nsio ꝛ interpretatio iudicio meo. ¶ Quam ēt
6 p̄bo.nā cōis opi.est qḋ † si pr̄ instituit filiū ꝛ grauauit de restituendo hereditatē.si sine filiis decesserit nepotes filii grauati faciūt deficere ꝯditionē substōnis ꝛ excludūt substitutū. ita disputādo decidit Jac.de are.cuius disputationē refert ꝛ sequiť Joā.an.in addi. Spec.in ti.de succes.ab intest.§.fi.ad fi.ꝛ Albe.de ro.in.l.gn̄aliter.§.cū aūt.C.de insti.ꝛ substi.sub ꝯditione fac.ꝛ Ang.in sua disputatiōe que incipit.quidam nobilis genere natus.ꝛ do. Anto.in.d.c.per venerabilē.ꝛ ista est cōis opi.vt dixi s̄m Jo.de imo.in.l.ex facto.§. si quis rogatus.ff. ad treb.ꝛ rō principalis est p tex.in auť.qb. mo.na.effi. sui.in §.qm̄ varie.ibi nihil a legitimis differentes .ꝛ in .§.liceat.ibi
7 nihil a legitimis filiis differentes.† ꝛ ponderanda est dictio nihil que est vniuersalis negatiua.l.fi.ff.de libe. ꝛ posthu.ꝛ sic denotat qḋ nulla sit penitus dr̄ia inter legitimos ꝛ naturales ꝛ legitimatos.ꝛ nullibi p̄fati doc.reqrūt quod ad hoc vt legitimatus excludat substitutū reqrať citatio substituti ꝛ tn̄ grauatus nō potuisset disponēdo substituto p̄iudicare.hoc aūt non vr̄ esse ex alio nisi q2 anus substituēdo.si filius sine filiis legitimis ꝛ naturalibus decesserit censeť verisimiliter habuisse eādem affectionē ad hunc legitimatū quā habuit ad ipsius patrem post amotā maculā geniture:ar.l.dedit dotē.ff. de colla. bonoꝝ.ꝛ no.p Bart.in.l.j.ff.de accu.verba sunt Pe.de ancha. in suo cōsi.cccc.xxj.incipi. videť prima facie dicēdum ꝛ subdit qḋ in tali materia veniūt etiam nāles.vt in.d.l.ex facto.§.si qs rogatus.ergo fortius legitimatus qui est plus q̄ naturalis:vt ibi latius per eū:ꝛ l3 etiā dicat q tpe legitimationis substituto nō erat ius quesitū tm̄:pur in spe dicebatur ius quesitū cui grauatus disponendo preiudicare non poterat.ergo videbať citandus cessante ratione Bar.ꝛ per ea que clarius dicūt Jo. de imo.ꝛ Dn̄icus in.d.c.grandi.vbi volunt q si dn̄o decedente sine filiis dn̄ium perueniat ad consanguineos transuersales non potest dn̄s viuens filiam legitimare in preiudicium trāsuersalium quibus sua dispō non poterat preiudicare:ꝛ tamē eo viuēte nullū ius erat ꝯsanguineis acqsitū.vn̄ melius postea dicit Pe.de ancha.q2 anus censetur habuisse eandē affectionē ad nepotē legitimatū quam habebat ad filiū ꝛ nepotes legitimos et naturales.ex quibus concludi pōt qḋ aliquando ex actu legitimatiōis immediate ꝛ simplr̄ inferť alicui p̄iudiciū cui p legitimantē patrē p̄iudicari nō pōt mediante etiā.l.seu cōsuetudine dispōne non cōcurrēte coniecturata mēte patris quo tpe poterat preiudicare illi ꝛ tūc reqriť citatio.ꝛ ita est in qōne Jo.de imo.ꝛ Dn̄ic. in.d.c.grandi.ꝛ ita intelligo oēs doc.q dicūt q qñ agiť de preiudicio alicuiꝰ cui preiudicari potest requiritur illius citatio vt per Bal.in.d.l.nam ita diuus. ꝛ in.d.l.fi.cū si.l3 Pe.de anch.in eadē.q.an legitimatꝰ excludat substitutū qḋ requirať citatio in dicto consi.cccc.xxj.s.allegato:l3 ibi h3 alia principaliora fundamēta al's esset sibimet contrarius ꝛ diceret cōtra cōem mentem doc. ¶ Aliqñ ꝛ scḋo ex actu legitimationis infertur preiudiciū alicui cui est ius q̄situm ex tacita mente illiꝰ qui poterat ei preiudicare a lege.eo tpe coniecturata quo nō erat ius quesitū ꝛ preiudicare poterat:ꝛ tūc non requiritur illius citatio:q2 censeť fieri ex tacita mēte illius qui ante ius quesitū poterat preiudicare vt in qōne de legitimato qui excludit substitutū ꝛ in qōne nostra vt p̄batū est. Nā de vno casu ad aliū arguit glo.in.d.l.si vnq̄. allegando.d.l.cū acutissimi.ꝛ doc.in auť.ex cā.C.de libe.preter.in eadem.q.an preteritione posthumi postea nati nō obstāte cōseruenť legata per clausulā codicillarē:ꝛ ad hāc ꝯclōnē etiam moueor. Nā ego reperio in.q.de facto cōsultū in qua inter cetera querebať.nā pr̄ donauerat exp̄ssa ꝯditione si sine filiis legitimis ꝛ naturalibꝰ decederet qui pr̄ decessit relicto filio spurio ꝛ post mortē quo tpe acqsitum fuerat donatario ius quo ad dn̄ium ꝛ possessionē filius spuriꝰ fuit legitimatꝰ. per habētem potestatē querebatur an dicta donatio seu cōditio donationis deficeret pp dictū filiū legitimatū.habeo super hoc cōsilia dn̄i Barth.de saly.cuius cōsiliū incipit in noīe dn̄i ꝛc. sup legitimatione Michaelis vbi consuluit q ideo legitimatus non facit deficere conditionem q2 filius fuit legitimatus mortuo patre non citatis his quorum intererat per notata in.d.l. nā ita diuꝰ.ꝛ sic sentit q si legitimatio fuisset facta in vita qḋ preiudicasset:ꝛ hoc clarius dicūt dn̄s Jo.de lign.ꝛ do. Franc. de rāpo.super eodem puncto.ꝛ incipit consiliū in x̄pi noīe ꝛc. in qōne proposita sunt examinanda plura pūcta:vbi super dicto pūcto dicūt q aliqñ quis legitimať patre viuēte ꝛ presente ꝛ tūc nullꝰ est citandus q2 ipsiꝰ principalr̄ interest.l.cum adoptio.ff.de adop. Idem si pater hoc in testō disposuit vt in.§.si quis.C.de naturalibꝰ lib. ¶ Aliquando pater nihil disposuit ꝛ filius legitimatur post mortem ꝛ tūc nō pōt legitimari nisi citatis his qui ex tali legitimatione lederenť.allegāt not.in.l. pe.ff.de nata. restitu.ꝛ p Barto.in.l.gallus.§.ꝛ quid si tm̄.ff. de libe.ꝛ posthu.vn̄ sup casu p̄posito sentiūt manifeste quod si legitimatio facta fuisset a patre viuente q preiudicasset donatario.itē qñ viuēte pr̄e tm̄ ꝯsiderant consensum patris cuiꝰ principaliter interesset ꝛ nō illorum q ledi possent.vn̄ si hoc est qñ donatio est facta sub expressa cōditione si decesserit sine filiis legitimis naturalibꝰ.ergo idem dicendū est qñ cōditio tacite subintelligiť a lege ex coniecturata mente disponētis.arg. l.cū acutissimi.cū ibi no.ꝛ qḋ habeť in.l.iā hoc iure.ff.de vul. ꝛ pup.cū si.ꝛ tn̄ in illis terminis patet etiam in vita disponēdo nō poterat donatario preiudicare: qḋ nō est ex alio nisi q2 p̄cedit ex coniecturata mēte tpe appositionis conditionis ex quo parē affectionē presumiť habuisse ad filios legitimatos.ex qbꝰ apparet sublata scḋa rō Bal.ex rōnibus ꝛ autoritatibꝰ doct. ¶ Scḋo loco principali reperio q idē Bal.in.l.fi.in fi.in ver. quero de filio legitimato.C.si qd in fraudem patro.quē ibi sequitur Pau.de cast.vbi idem decidit qḋ in.d.l.j.C.de inoffic. dona.dicit tria. ¶ Primo em adducit not.in.d.l. gallus.§.et qd si tm̄.ff.de lib. ꝛ posthu.ꝛ in.c.quāuis.de rescrip.in.vj.ꝛ sic vult q p talē legitimationē nō videať preiudicatū iuri iā quesito tertio:l3 ad istā rōnem r̄ndeo q tale preiudiciū nō inducitur immediate ꝛ simplr̄ ex actu legitimatiōis sicut in.§.ꝛ qd si tm̄.ex actu restōnis:l3 ex presumpta mente donantis vsq̄ a principio tpe confecte donationis que censeť facta sub tacita ꝯditiōe si liberos nō habuero.lex em̄ p̄sumit q si donatoꝛ habuisset filios nō fecisset tam immēsam donationē.ar.d.l. cum acutissimi.ideo reuocať ibi talis donatio:ꝛ ita voluit glos.j.in d.l.si vnq̄.ꝛ clarius Bar.in.l.titia.§.imperatoꝛ.ff.de leg.ij.est em̄ fundata dispō in.d.l.si vnq̄.in coniecturata mente donantis de qua in.d.l.cū acutissimi.q2 non est verisimile q voluerit extraneum proprie posteritati preferri.que quidē affectio pariter se h3 ad filiū legitimatū sicut ad filium legitimū naturalē vt supra probatum est.facit.l.hos accusare.§.oībus.ff. de accu.vnde sicut presumptio est q superuenientibꝰ legitimis ꝛ naturalibus pr̄ noluerit donare ꝛ inest tacita cōditio:ita superueniētibꝰ legitimatis.ita decidit Bal.in.d.l.cū acutissimi. in ver.idē puto de legitimatis.ꝛ Pe.de anch.in consi. preallegato:ꝛ sic nō simplr̄ preiudicať ꝛ legitimis ꝛ restitutis natalibus.l3 ex presumpta mēte donātis a lege cōiecturata. ¶ Preterea no.in.d.§.ꝛ quid si tm̄.ꝛ in.d.§.quāuis.loquunť quādo nō preiudicat: q2 nō trahitur retro in p̄iudiciū iuris iā quesiti

tertio.sed in casu nostro dicimus qd̄ p̄iudicat: q͛ vt ex nūc tpe legitimationis est vere legitimus vt.s.dixi.vñ Joan.an.in.d. regula sine culpa. dicit qd̄ id primogenitus legitimatus non preferꝛ scd̄o genito:q͛ nō trahiꝛ retro in preiudicium iuris iā quesiti secūdogenito ⁊ ad ar.qd̄ est vere legitimus rñdet qd̄ vt ex nūc est vere sed nō retro a tpe natiuitatis.⁊ cōsequēter non dr̄ vere primogenitus legitimus ⁊ sic sentit qd̄ si vt ex nūc posset dici primogenitus preiudicaret:q͛ dr̄ vere legitimus ⁊ naturalis. ℂSecūdo dicit Bal.qd̄.l.si vnq̄.loquitur in posthumo naturali.questio aūt nostra loquiꝛ in posthumo facto hominis.allegat in ar.l.filio quem pater.ff.de.li.⁊ posth. ℂQue rñsio nō p̄cedit in casu nostro.nā lex quam allꝫat Bal.multum differt a casu nostro.loqtur eī in filio emācipato legitimo adoptato ⁊ vult qd̄ nō rūpaꝛ exheredatio per adoptiōem ibi tractādo de obūbrādo naturam in imagine ⁊ in fictiōe iuris per adoptionē.in casu autē nr̄o de remouendo obstaculū ⁊ p̄hibitionem ⁊ detegendo ius naturale per ltiationem qui actus est potentior pꝫ.Nam primo casu testm̄ non rumpitur in terminis illis pro dicta arrogatione sed in casu nostro per legitimationem rumpitur testm̄.vnde sunt valde dissimilia.igitur nō est bona illatio.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acqui.possessio. Et ad rōnem Bal.qñ dicit qd̄ in posthumo facto hoīs non hꝫ locū.d.l.si vnq̄.est aduertendū qd̄ si in tali posthumo cōcurrit solū vinculū ciuile puta adoptionis seu arrogationis extranei ⁊ tūc verū diceret Bal.⁊ ita sentit ⁊ clarius Pau.de cast.hoc vult in.d.l.fi.dum allegat.l.si ita qs.§.fi.ff. de le.ij.vbi ista con-
8 ditio si sine filijs decesserit nō defecit p̱ arrogationem filij.⁊ est casus in.l.fideicōmissum.ff.de.c̄di.⁊ demōstr.† ⁊ lꝫ filius adoptiuus ⁊ ltiatus equiparenꝛ.vt no.in.l.cū in adoptiuis ad finem.C.de adop.⁊ not.glo.in.l.j.ff.ad municipales.⁊ in.l.j.C. de municipa.⁊ orig.lib.x. tamē in proposito de vno ad aliud non valet argumētū:q͛ vt dicit Joan.an.in dicto ti.de succes. ab intestato. ad fi.lꝫ filij adoptiui nō faciant cōditionē.si sine filijs ⁊c.deficere tamen filius legitimatus facit.ex quo a legitimo ⁊ naturali nō differt .Nam in adoptiuo de facili fieri posset filius testatore adoptando aliquē in filium.sed legitimatio non impetraꝛ ita de facili.vnde nō hꝫ locum rō illarū legū.⁊ ita vr̄ probare tex.in.d.l.fideicōmissum.in verbo adoptionis
9 cōmēto.† qd̄ verbū cōmentū significat p̱prie aliqd inuentum in fraudē ad excludendū fideicōmissum.⁊ hanc solutionē ad illa iura approbat Bart.in.l.si cognatis.ff.de re.du.⁊ maxime p̄cedit ad dictā.l.si vnq̄.q͛ posset vnus acceptari ⁊ reuocareꝛ donatio.⁊ postea emancipari.⁊ efficereꝛ extraneus.⁊ tñ donatio semel extincta non reuiuisceret vt declarat Barto in d.l.titia.§.imperator ꝙ nō c̄tingit in filio legitimato. ℂPreterea filius adoptiuus non habet iura nature: sed est legitimus ex dispositio.legis.appellatiōe autē filij venit filius legitimus q habet ēt iura nature.l.filium diffinimus .ff. de his q sunt sui vel ali.iuris ⁊ fortior est legitimatio q̄ adoptio in.§. adoptionis.in aut.qui.mod .natura.effi.sui.vnde de vno ad aliud non vꝫ argumētū vt declarat Barto.in.l.si te.C.de suis ⁊ legitimis. ℂTertio loco Baldus dicit in.d.l.fi.C.si quis in frau.patro.qd̄ lꝫ legitimatio superueniēs nō operetur in p̄iudiciū donationis iam facte vt in.d.l.si vnq̄ .tñ quo ad iura testamentorū legitimatus bñ habeꝛ p̱ filio. assignat rationem differentie inter vtrunq̄ quoniā primum.s.donatio est actus perfectus ⁊ irreuocabilis:vt in.l.vbi ita donaꝛ. ff.de dona.cā mor.sed ipsum testamentum est reuocabile nec c̄firmatur nisi per mortē testatoris.vñ legitimatio lꝫ sequaꝛ post factū testm̄ tñ procedit c̄firmatione testamēti que fit per mortē defuncti. ℂSed ista rñsio nihil vꝫ dicit mihi Baldus si legitimatus excludit substitutū nonne legitimatio sit postq̄ testm̄ est morte cōfirmatū ⁊ tñ facit substitutionē deficere p̱ut est cōis conclusio.ergo rō Bal.non est vera.vñ dicendū est qd̄ illud qd̄ dr̄ qd̄ actus p̱fectus non reuocaꝛ ex cā supuenīēti.vt in.l.actus legitimi.ff.de reg.iur.⁊ no.in.l.pluribus.§.si placeat.ff.de ver.ob. p̄cedit qñ si actus nō esset p̱fectus irritareꝛ ex aliqua inhabilitate superuenīēti preter intētionē disponētis.secus qñ tractaꝛ de reuocatione actus ex p̄sumpta volūtate disponētis tpe confecte dispositionis:q͛ tūc ēt post actū perfectū reuocaꝛ. casus est in.d.l.si vnq̄.⁊ in.l.tale pactum.in fi.ff.de pac.⁊ ista est vera rñsio. Amplius dico qd̄ tūc inhabilitas vel cā supueniens non irritat actuꝫ eo casu quo actus cēsetur factus:sed in terminis nostris donatio que fuit facta sub tacita c̄ditione nisi liberos susciperet nō cēseꝛ facta hoc casu ex p̄sumpta volūtate donantis qua liberi supueniūt legitimati post perfectā donationem sicut qñ supuenirēt legitimi ⁊ naturales vt dictū est ergo cum hoc casu nō censeaꝛ facta nō tractaꝛ de reuocatione actus p̱fecti ex quo deficit c̄ditio.⁊ isto mō demōstrandi vtiꝛ Jo.an .in addi. Specu.in ti.de succes.ab intesta.in.additio . que incipit Guido de suzaria. ℂEx quibus pꝫ qd̄ rōnes Bald.nullo mō obstant in casu nostro ⁊ sic p̱ vrgentes rōnes demōstratum est

ꝙ Bal.non fuit recte loquut⁹.⁊ ad confirmationē predictorū adduciꝛ qd̄ dicit Bar.in.l.ex facto.in.ij.col.ff.de vul.⁊ pu.vbi vult ꝙ qñ fili⁹ legitimaꝛ act⁹ legitimationis perficiꝛ per se: sꝫ perfecta legitimatio statim ius disponit ꝙ legitimatus succedat acsi a principio fuisset natus legitimus.actus ergo succedendi est accessorius ad legitimationē ⁊ eo ipso ꝙ filius est legitimatus iura loquētia de legitimis extendunt se ad hūc legitimatū iuxta no.in.d.l.j.§.lex falcidia.⁊ hāc rōneꝫ pōderaꝛ Bar.in consi.ccxcij.⁊ sic etiā tolliꝛ rñsio Bal.in.d.l.fin.ad.d.l. si vnq̄.lꝫ eīm facto hoīs p̱ficiaꝛ legitimatio:tñ actio reuocandi est accessoria ad legitimationē ex dispōne iuris:⁊ sic nō facto hoīs sed iuris dispōne fit reuocatio p̱.d.l.si vnq̄. ℂConfirmatur.nā lꝫ dispō inducaꝛ facto hoīs:si tñ immediate inducitur a lege dr̄ dispositio legis ⁊ nō hoīs.casus est no.in.l. interduꝫ. §.paterfamilias.ff.de here.institu.in v̄bo potestate iuris.quē tex.ad hoc allegat Are.in.l.filius a patre.§.j.ff.de lib.⁊ posth. faciunt no.in.l.si in testō.ff.de vulg.⁊ pu. ℂAd idē facit.nam reuocatio per.l.si vnq̄.fit ex tacita mente coniecturata a lege. ar.d.l.cū acutissimi.ergo ista tacita mens immediate presumitur ⁊ coniecturaꝛ a lege immediate.vñ cū cā legis nō sit multum remota a reuocatione:⁊ sic causa sine qua nō haberemus tacitam voluntatē ⁊ non induceretur reuocatio que est legis dispō attēdi dꝫ.ar.l.q vxori.ff.de auro ⁊ ar.leg.⁊.l.sociū q ī eo. §.fi.ff.pro socio.⁊ qd̄ p̱ illa iura elegāter voluit Bar.in.l.sed si plures.§.in arrogato.ff.de vulg.⁊ pup.vñ cū reuocatio inducatur in c̄ñiam ex dispōne legis nō induciꝛ preiudiciū ex actu legitimatiōis sed in cōsequentiam ex dispositione iuris.⁊ qd̄ facit etiam pro opinione illoꝝ doc.consulentiū quos retuli q volunt ꝙ in terminis nostris viuēte p̄re nō requiratur citatio. Adduco etiā ad premissa qd̄ voluit no.Pau.de ca.in suo c̄si. ccxix.incip.sup p̄ucto isto.vbi dicit ꝙ filius spurius impediꝛ succedere p̱pter defectū nataliū ⁊ nō pōt filius noīari:⁊ in c̄sequētiā nō excludit substitutum sꝫ immediate qd̄ est legitimatus remoti sunt illi defectus qbus remotis in c̄ñiam pōt fili⁹ noīari efficitur successibilis ⁊ in c̄ñiam excludit substitutum etiam si nō fuerit plene legitimatus:sed cum eo super defectu natalium dispensationis:q͛ dispensatio trahitur ad ea que veniunt in c̄ñiam ad dispensationē vt notāt gl.⁊ doc.in.c.cū instm̄. extra de preben.ergo fortius idem dicendū est in plena legitimatione.ex quib⁹ tolliꝛ rō q̄ i c̄riū fieri poterat.s.ꝙ in ca-
10 su nostro filius erat nat⁹.ergo de eo cogitauit.⁊ † sic nō hꝫ locū
a l.[a] si vnq̄.iuxta no.p̱ Bar.in.d.§.imp̱ator.⁊ p̱ Bal.⁊ Ang.in d.l.si vnq̄.qm̄ ex quo nō poterat filius noīari ⁊ nō poterat succedere habetur in p̱posito ac si nō fuisset natus.l.si post mortem.§.liberi.ff.de cōtratab.vñ remotis defectibus cēseꝛ de nouo natus.⁊ ideo doc.dicūt ꝙ dr̄ posthumus.⁊ eo maxime: q͛ vt ex nūc dr̄ legitimus vt per Jo.and.in.d.regula sine culpa.⁊ Bal.in.d.l.eā quā. ℂPostremo remittendo se ad dicta Bar. in.d.l.ex facto.ꝙ.d.l.si vnq̄.habeat locū in legitimato.decidit Pau.de ca.in.d.l.tale pactū.§.fi.Bal.etiā in suo consil.mihi cccccxxij.incipiē.premittendū est.q consuluit super eodē casu super quo.s.retuli Jo.de ligna.Bar.de Saly.⁊ Frā.de rampo.dicit ista verba inuenio Dyn.allegasse pro parte spurij:q͛ est restitutus est natalibus ⁊ restitutio remouet oīa obstantia l.fi.C.de senten.pas.itē q͛ posthum⁹ rumpit testm̄ ⁊ donationē l.iij.§.ex his.ff.de iniu.⁊ rupt.testa.⁊.l.si vnq̄.C.de re.do.et q͛ idem facit restitutio qd̄ postliminiū.l.si quis filio.§.pe.ff.eodē ti.⁊ q͛ iura dicunt ꝙ nihil differt a legitimo.⁊ sic Bal.refert Dy.tenuisse istā opin.in fortiorib⁹ terminis cuius autoritas
b [b] quāta sit qui ignorat videat Cy.in.l.vnica.C.de sentē.q̄ p̱ eo qd̄ interest.vbi dicit ꝙ qñ decidebat aliquā qōnem dicebatur adesse tota synodus legalis sapientie:⁊ pro excusatione qd̄ cōtra Bald.⁊ Saly.consuluerim adduco tex.aureū in.c.ego solis.ix.distin. Laus deo.

ℂConsilium.ccxxvij.

1 ☞ Fideicommissum per que verba inducatur.
2 Alienatio an valeat pendente conditione.
3 Uerba perpetuo remanere quid importent.
4 Alienare extra familiam an quis dicatur instituendo filias nuptas.
5 Filia nupta an dicatur agnata.
6 Fratris appellatione an veniat soror.
7 Pro dictio significat causam.
8 Alienatione extra familiam prohibita an admittantur filij p̱hibiti an alij de familia.⁊ nu.10.
9 Alienatione prohibita an videatur p̱hibita heredis instō.



Ominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. Presens consultatio pulchra est ⁊ subtilis:ideo diligenter inuestiganda.Non est dubium qd̄ prime substitutiones facte filijs expirarunt:quia filius decessit cum filijs masculis vt in.l.

in.l.filiusfami.§.cū qs.ff.de leg.j.τ tradit in.l.ex facto.§.siquis
autem.ff.ad tre.Sola.igitur difficultas restat pp ꝓbibitionē
a alienatiōis in qua testō formaliter dicit.[a]item prohibuit di-
ctus testō alienationem quorūcūq bonorum immobiliū sue
hereditatis eo quia voluit ipsa bona perpetuo permanere in
tra familiā dicti testatoris τ pro vsu.j.deputādo τc.Circa cui⁹
cle interpretationē in actis aliis in testō dispositis.pro eius di
ligenti inqsitione plura sunt discutiēda τ filiab⁹ dicti Guliel.
necessaria.¶ Primum est nunquid absolute τ simplr inducat
fideicōmissum inter illos de familia vel tm̄ sequuta alienatiōe
cōtra ꝓhibitionē testōris a qua maxima ps pn̄tis cōsultatiōis
dependet.¶ Scōm posito qd tm̄ sequuta alienatione ꝯ prohi-
bitionē an Guiliel.instituendo heredes filias suas dicat fecisse
cōtra ꝓhibitionē ita q sit loc⁹ fideicōmisso.¶ Tertiū an post
mortē ipsarum filii vel filie ipsarum admittant an vero alii de fami-
lia.¶ Quartū posito qd absolute τ simplr induceret fideicom
missum voluerit instō facta de dictis filiab⁹ τ qd iuris postea
de filiis filiarum post mortem ipsarū.Quibus discussis liquidata
erūt oīa iura filiarū dicti Guliel.τ descendētia ipsarum.Circa pri
mā difficultatē videbat pmo aspectu dicēdū qd p p̄dicta verba
simplr τ absolute inducat fideicōmissum.ista cōclusio videtur
probari ex plurimis.¶ Primo qr dicit eo qr voluit qm̄ vbum
volo importat fideicōmissum.l.ij.in pri.C.cōia de le.τ insti.de
singulis rebus p fideicōmissum relictis.in fi.τ in.l.verbū.vo-
lo.C.de fideicō.τ in.l.cū pr.§.volo.ff.de le.ij.ex quo ergo testō
dicit qd vult bona in familia pmanere ista vba vident expresse
fideicōmissum importare.¶ Scdo regula est in mā fideicom-
missorum qd ex qbuscūq verbis nedū dispositiuis.sz etiam qnq
enūciatiuis τ qūocūq ꝓbari pōt de volūtate testōris τ cōstet
de eius volūtate inducit fieicōmissum.l.cuz pponebant.ff.de
leg.ij.τ.l.vnū ex familia.§.fi.τ ibi bar.e.ti.vbi ex his verbis ex
mēte inducit fideicōmissuz.nō dubitare se quodcunq vxor ei⁹
accepisset liberis eius redditurā.τ ꝓbat in.l.τ hoc modo.τ i.l.
τ eo mō.ff.de le.j.in qbus ꝓbat q p ista vba rogo vt des cupio
credo te restiturum scio te daturum τ silia vba inducit fideicom-
missum.ad idē.l.codicil.§.nūc.dū dicit hēs filios sororum tuarū
quib⁹ relinques.ff.de.leg.ij.p que vba inducit fideicōmissum
ad idē tex.in.l.fideicōmissa.§.hec verba.ff.de le.iij.vbi inducit
p ista vba cūcta habeas p̄diorum vt possint ad filios tuos pueni-
re.si ergo in supradictis casibus inducit fideicommissum licet
verba nō sint vsquequaq dispositiua neq proprie apta ad im
portādū fideicōmissum q̄tomagis in casu nostro in quo testa-
tor dixit qd volebat bona sua ppetuo remanere in familia τ est
vsus verbo volo qd est verbum q ppie fideicommissis attri-
buitur vt in.d.l.ij.C.cōmunia de le.τ in.d.§.fi.isti.de singu.reb.
per fideicom.reli.¶ Tertio ista conclusio videtur confirmari.
nam principalis intentio testatoris fuit vt res in familia rema
neret.τ ad hoc vt intentio sua fortius haberet effectum adiun
xit prohibitionē alienationis.illā em̄ verba qr voluit inducūt
cām finalem cū cōtineant alterius vtilitatem quā grauari.l.ti-
tia.in fi.ff.de cōditio.τ demō.τ.l.quibus diebus.§.fi.eo.ti.cā
aūt finalis dr in vnaquaq dispōne τ significat principale intē
tū iuxta no.per bar.in.l.ij.§.fi.ff.de do.τ no.in.c.cum cessante
extra de app.igit cū principale intentum fuerit inducere fidei
cōmissum inter illos de familia illud vr attēdendū.l.cum virū.
C.de fideicō.cū si.¶ Quarto cōfirmat ista cōclusio nā cum vt
dixi pncipale intentū fuerit inducere fideicōmissum vt res in
familia remaneret.τ ꝓhibitio alienationis facta fuerit ad cor
roboratione fideicōmissi.nā sine ꝓhibitione alienatio facta pē
dente ꝯditione valuisset.l.seruo legato.§.j.cū ibi no.ff.de le.j.
b τ in.l.fi.§.sed qr.C.cōia de le.sz si ꝓhibitio † alienatiōis expsse
sit a testōre nō vz aliquo tpe alienatio glo.est no.in.l.cū pr.§.li
bertis.que nō est alibi fm Bal.in.c.j.de ꝓhi.feu.alie.per lota.
ergo cū ad maiorē corroborationē fideicōmissi facta fuerit ꝓ
hibitio nō dz diminutionē seu ꝯriū effectū opari.l.legata inu-
tiliter.ff.de leg.j.τ in.l.iij.§.si emācipatus.ff.de bo.pos.ꝯtabu.
Operari aūt videret ꝯriū effectū si diceremus qd vbi testator
solū dixisset volo qd bona mea remaneāt in familia induceret
simplr fideicōmissum vbi aūt fuisset dictū qd nō posset aliena
ri tūc hz tm̄ locū sequuta alienatione in casu nō pmisso.τ mō
permisso qd nō est dicendū.nec aliqd opari vr neq esse in cōsi
deratiōe qd pus p̄cedit ꝓhibitio τ postea sequat qr voluit τc.
qr ordo intellectus τ nō scripture attēdi dz iuxta no.plene per
Bar.τ in.l.iij.§.prius.ff.de vul.τ pu.¶ Quinto qr verba etiā
enūciatiua p modū cāe adiecta ab eo q hz ptātem disponendi
inducūt dispōnē vt tradunt gl.bar.τ doc.in.l.si socer.§.lutius
ff.so.ma.τ no.Bar.in.l.ex hac scriptura.ff.de do.in.iij.col.ver.
venio ad scōm.τ in pe.col.ver.collige ergo.si ergo verba enun-
ciatiua per modū cāe ꝓlata a testōre disponūt q̄tomagis ver-
ba directa τ dispositiua de pn̄ti ꝓlata p modū cāe disponere
debent q̄uis enim in testō dicat qd testator prohibuit alienari
eo qr voluit ista verba relata p notariū in tertia psona impor-

tāt in psona testōris dicētis qd ipse dixerit ꝓhibeo alienari qr a
volo qd bona mea ppetuo τc.τ sic sunt uerba de pn̄ti dispositi
ua ꝓlata per modū cāe nō aūt enūciatiua de p̄terito lz ē ꝯtrario
casu disponerēt vt in locis.s.allegatis.¶ Sexto ista conclo vr
probari alia rōne.nā testō voluit qd bona sua in familia pma
3 neret ppetuo.qd † verbū intelligendū vr sine tpis p̄finitione.l.
eū debere.ff.de serui.vrba.p̄dio.τ in.l.falso.C.de diuer.rescrip.
traditur in.l.j.ff.p socio sz si diceremus fideicōmissum nō sim-
pliciter inductum.sed tm̄ sequuta alienatiōe ꝓhibita de facili
posset ꝯrius effectus euenire τ frustrari intētio testōris p viaz
successionis ab intestato iuxta id qd hr in.l.cū pr.§.cū inter.ff.
de leg.ij.ergo hoc nō est dicendum sed interpretandū est vt ha-
beat effectū fm qd fuit de intētione testatoris ar.l.in ꝯditione
primū locū in pn.τ.l.pr seuerinā.§.cōditione.ff.de condi.τ de
mō.cū si.¶ Septimo cōfirmat p ea que ponit Bart.in.l.pater.
§.fundū.ff.de le.ij.nam ibi testō prohibuit alienationem vel
pignorationē pp vba que tm̄ vr ꝓhibita alienatio īter viuos τ
si ꝯfieret legauit rez ꝓhibita alienari fisco deinde subdit testō
ita em̄ fiet vt fundus de noīe meo vnq̄ exeat.dr ibi qd filius po
tuit in testō fūdū extraneis relinquere ad vba postea ꝓlata q̄
videbant ꝓlata p modū cāe τ rōnes p quas videbit ēt ꝓhibe-
ri alienatio in testō lz esset gn̄alior dicto ar.l.cum pater.§.dul-
cissimis.ff.de le.ij.rn̄det Bar.qd illa verba nō fuerit ꝓlata per
modū rōnis sz fuerūt verba enūciatiua cuiusdā futuri euētus
quē testator sperabat euenire pp suam dispōnem secus subdit
Bar.si p moduz rōnis subiūxisset id feci qr volo in familia re
mantere.tūc qr rō est gn̄alior dicto non potuisset alienare nec
in morte qr testō voluit q intra familiā remaneret q̄uis ꝓhi-
bitio esse spālis ita in casu nr̄o in quo eadem verba apposita
fuere.¶ Octauo qn̄ ꝓhibitio alienationis fit vt in familiaz re
linquat īducit fideicōmissum vt est casus in.l.peto in.§.fratre
ff.de leg.ij.τ in.l.filiusfa.§.cum pater.ff.de leg.j.igit in casu nr̄o
inducat fideicōmissum in quo sunt vba magis vrgentia.τ pro
his facit qd no.bar.in.l.pr.in.§.mr.in vltimis verbis.ff.de le.
iij.vbi dicit qd lz in illo tex.nō inducat fideicōmissum h̄ id est
qr ibi iussit seruari successioni sue τ sic psonis īcertis.s.heredi
bus suis quos poterat sibi eligere secus si filiis τ personis cer-
tis qr tūc inductum fuisset fideicommissum.ar.eiusdē.l.in pnc.
sz cāu nostro iussit seruari ī familia sua τ sic certis psonis τ sic
vr inductū fideicōmissum.¶ Nono.conclusio ista vr ꝓbari q̄si
in termis p ea que ponit Bart.in.l.q rome.§.coheredes.ff.de
ver.ob.vbi facit driaz an sit facta ꝓhibitio simplr.de nō alienā
do extra familiā τ tūc nō videat inductum fideicōmissum.aut
sit facta ꝓhibitio de nō alienādo ex familiā.τ adiecta cā vt in
familia relinqueret vel p silia vba τ tunc inducat fideicommis
sum.τ ita est casus nr.τ sequit ibi Jo.de imo idem Raph.cu.
τ Pau.de ca.in.l.filiusfami.§.diui.in lectura paduana.ff.de
leg.j.ergo fortius in casu nr̄o in quo fuerūt apposita vba ma
gis efficacia.Nec vr bona itelligētia Bart.q loquatur in casu
quo alienatio fieret in casu nō pmisso qr fm hoc nō esset dria
inter vnū τ alterū casum put Bart.facere intēdit.Nam ēt qn̄
est simplex ꝓhibitio.de nō alienādo ex familiā locū hz fideicō-
missum fcā alienatiōe.ex familiā vt ī.l.volūtas.C.de fideicom.
τ p Bar.τ alios in.d.§.frē.τ Bar.τ alios in.d.l.si ita qs.§.cum
lege.ff.de verbo.ob.τ p gl.in vbo filiis in.l.codicillis.§.institu
to.ff.de leg.ij.vr ergo q Bar.sit de necessitate intelligend⁹ q
vltimo casu qui est casus nō post mortē heredis ꝓhibiti aliena
re sit locus fideicōmisso ordinario τ regulari qd locū habet ēt
nulla facta alienatione in casu ꝓhibito.iuxta.l.fi.§.siue autez.
C.communia de le.τ qd Bar.ita videat sentire dicitur manife
ste appere:quia dicit quod hoc secundo casu non potest aliena
re quia subiacet restitutione fideicommissi vt in aut.resq com
munia de leg.qui tex.loquitur in fideicōmisso simplr facto nō
in eo q dicitur factus casu quo sequatur alienatio in casu non
permisso.Et quibus oībus concludēdū videbat quod aliquā-
do τ primo testō simplr prohibet alienationem extra familiā
τ tūc non inducatur fideicommissum absolute.sed tantum eo
casu quo fieret alienatio.ar.tex.in.d.l.cū pater.§.cum inter.nā
tūc testō ꝓhibēdo alienationē simplr voluit familie sue proui
dere non relinquendo sed amputādo τ p̄cidando vias p quas
posset trāsitus in posteros īpediri arguēdo a ꝯmuniter accidē
tibus iuxta.l.neq natales.C.de ꝓba.nā p alienationes q̄ fiūt
impediunt plerūq bona in posteros trāsmitti.τ ideo testato-
res aliquando prohibent alienari bona in vita tantum opinā
tes hoc sufficere vt bona ad posteros perueniant ad hoc text.
no.in.l.cum pater.§.fundum.ff.de leg.ij.quo casu non impedi
tur alienatio per viam vltime voluntatis vt ibi habet.Qn̄q
tamen prohibet simpliciter alienationem extra familiā τ si cō-
prehendunt etiam alienationē que fieret in vltima voluntate.
quo casu non prohibet successio ab intestato τ ita loquit.d.§.
cum inter.Aliquando τ secūdo.testator non simplr prohibet
alienari extra familiam:sz vltra subdit quod vult quod bona

a ¶ Declaratio illorum verborū itē prohibuit testator alienationē quorūcūq bonorū imobiliuz sue hereditatis eo qr voluit ipsa bona ppetuo remanere intra familiā dicti testatoris τ pro vsu.j.deputādo τ an inducatur fideicommissum.

sua ppetuo in familia remaneāt ⁊ tūc iducitur fideicōmissum absolute: q̄z tūc testōr nō solum vr̄ voluisse vias amputare per quas ipediret trāsmissio illoꝝ bonoꝝ in posteros s̄z etiāz eis relinquēdo p illa v̄ba que importāt fideicommissūz vt pbatum est.sicut in.l.cū ita.§.i fideicōmisso.ff.de le.ij.⁊ in.l.fi.C.de ver. sig. Quo casu p simplicē mortē grauati vr̄ esse locus fideicommisso.l.heres meus.ff.de cōdi.⁊ de. ¶ Et ista sunt q̄ hāc p̄mā difficultatē dubiā reddere videbātur q̄ ita ad lōgū i mediū adduxi qm̄ qdā consulētes dieb⁹ elapsis p ea conati sunt me i hāc sniam cōsentire: s̄z mihi nō placuerūt vn̄ reqsitus vt ꝯsulerem recusaui. ¶ Quib⁹ tn̄ nō obstātibus ꝯriā sniam idubitāter veriorē existimo qd̄ imo in casu nr̄o fideicōmissūz nō sit absolute inductū ita qd̄ p solā mortē grauati sit loc⁹ fideicōmisso: s̄z tm̄ sequuta alienatiōe in casu nō pmisso ꝓut.j.dicet.⁊ p fundamēto p̄mitto v̄ba tex.in.d.l.peto.in.§. fratre. vbi iudicio meo est casus hui⁹ q̄ōnis. dicit em̄ tex. Fratre herede īstituto petīt ne domus alienaret sed vt in familia relinqueret. Que sunt v̄ba testatoris relata a iurisconsulto in.ij.ꝑsona testōris que resoluunt hoc mō: a te fratre hr̄de instituto peto ne domū alienes sed in familia relinquas.q̄ v̄ba nō minus pn̄t importare vl̄ nō minus sunt apta īportare fideicōmissum imo plus ⁊ sunt magis efficacia q̄ multa v̄ba posita in.d.l.⁊ eo mō.⁊ in.d.l. ⁊ hoc mō.⁊ in.d.l.vnum ex familia.§.fi.⁊ in.l.codicil.§.matre.⁊ in.d. l.fideicōmissa.§.h̄ v̄ba.vt de se p̄z qm̄ nō refert ad inducendūz fideicōmissum an testōr ipse relinquat ꝓut in iuribus p̄callegatis: an grauet hēdem qd̄ relinquat .nā videmus qd̄ si testōr grauat hēdem vt alium hēdem faciat ēt impropriādo v̄ba inducitur fideicōmissum.casus est in.l.ex facto.in p̄n.⁊ in.l.q filiū in p̄n.ff.ad treb.⁊ in.l.filiusfami.§.vt qs heredem.ff.de lega.j. ⁊ in.l.imperator.§.pe.ff.de leg.ij.cum si. ¶ Ex quibus infero s̄m qd̄ pro decisione presuppono.s.qd̄ verba posita in.d.§. fratre.dum dixit peto ne alienes sed vt in familia relinquas.non minus sunt apta ad fideicōmissum inducendū vel saltem sunt sufficientia ad fideicōmissūz inducendum sicut verba ꝑlata in casu nostro in quo testōr ꝓhibuit alienationē ⁊ dixit volo qd̄ bona mea in familia pmaneāt: q̄z sic verbū volo importat fideicōmissum vt dictū est ita verbūz peto.l.peto.in p̄n.ff.de leg.ij. ⁊ insti.de singulis rebus p fideicōmissum relictis.§.fi. itē sicut dicendo volo qd̄ bona remaneāt in familia pn̄t fideicōmissum importare ita dicēdo peto q̄ hr̄s in familia reliquat.s.p illos ad quorum manus res puenerit: quia hoc nihil aliud est dicere quā qd̄ res in familia permaneat.arg.d.l.ex facto cum si.s̄.allega.⁊ ideo Bar.dicit q̄ illa verba vt in familia relinqueret inducitur fideicōmissum vel p siſ̄ia verba prout sunt verba de qbus in casu nostro. ¶ Ex qbus dico fatendo multa i ꝯrium allegata qd̄ verba de qbus agimus sunt apta ad fideicōmissūz inducendū ⁊ hoc nō est negādū.⁊ ita ꝓcedūt multa in ꝯriū allegata. Sed difficultas stat que spēs fideicōmissi inducat.nam ista est sepata qd̄ de qua agendū est in casu nostro. ¶ Ex quibus infero vnū tertiū p̄suppositū qd̄ termini casus nostri q̄tūz ad vim inducēdi fideicōmissum nō differunt a terminis.d.§.fratre.q̄z in vtroq̄ casu est primo simpl̄r facta ꝓhibitio alienatiōis nec dictū est extra familiā in casu de quo agim⁹ adiecit eo q̄z voluit bona sua in familia pmanere in casu.§.fratre.petīt vt domus in familia relinqueretur.s.p oēs de familia vt p̄z ex illo tex.que verba sunt eiusdē virtutis ad inducendum fideicōmissūz sicut in casu nr̄o.⁊ hoc cōfessus fuisset Bar.in.d.§.coheredes.nec negari pōt.⁊ ex supioribus p̄z. Nec dicat aliquis qd̄ casus noster differt a casu.d.§.fratre.q̄z ibi non est verbū ppetuo ꝓut est in casu nostro q̄z p hoc nō d̄r casus differre qm̄ ⁊ si nō dicat ꝓhibitio realis d̄r ppetua donec aliqs de familia extat ⁊ semp d̄z in familia remanere.casus est in.l.cū pater.§.libertis.ff.de le.ij.⁊ in.d.l.peto.§.fratre.vn̄ dicit do. Raph. Cuma.in.d.l.vnum ex familia.§.sed si fundū.p illū text.qn̄ testator grauat ne fundū exeat de familia tūc talia verba hn̄t actū successiuū ⁊ pmanentem.⁊ sic ppetuo d̄z in familia remanere.arg.d.§.fratre.⁊ pro hoc dicit se dixisse in.l.filiusfami.§.diui.qd̄ qn̄ testōr dicit volo qd̄ alienes in familiam sufficit q̄ semel alienet in familiam secus si impsonaliter grauat ne res alienet extra familiā q̄z tunc intelligit ppetuo vt i.d.§.fratre.vbi idē t̄z p illū tex.idē Cuma. ⁊ sic vult q̄ in.§.fratre.ꝓhibitio ēt sit ppetua ex quo est impersonaliter facta ꝓut voluit ēt ibi Bart.⁊ idē per.d.§.fratre.est de mēte doc.in.l.filiusfami.§.diui.ff.de le.j.ita dicit ibi p̄ceptor meus.d.Alex.de imo. ¶ Cōfirmo hanc ꝯclusionē. Nam ēt si ꝓhibeatur alienatio impsonal̄r ⁊ ppetuo: tn̄ ꝓhibitio nō extendit vltra quartū gradūz.casus est in aut.de resti.fideicō.sed in §.fratre.apparet qd̄ nō solum primus sed plures vlteriores in gradu ad quos res ꝓhibita puenit vt p̄z ex ꝓcessu illius text. igit ꝓhibitio ēt ibi indicat ppetua.⁊ sic puto casum nostrū nō differre a casu.d.l.peto.in.§.fratre. ¶ Quarto ⁊ vltimo p̄suppono qd̄ in casu nostro ⁊ in terminis.d.§. fratre.testator p̄us ꝓhibuit alienationem bonoꝝ simpl̄r quo casu si nihil vlterius dixisset testōr in vtroq̄ casu talis ꝓhibitio alienationis tanq̄ nuda nō valuisset.casus est in.l.filiusfami.§. diui.ff.de leg.j.et ideo qn̄ testōr ꝓhibet alienationē simpl̄r ⁊ apponit cām q̄z voluit remanere vel relinquere in familiam cēsetur apponere ad ostendendū quare alienationē prohibuit ⁊ ad validandū p̄ceptū q̄ l̄z sine dicta cā fuisset nullū cūz ea est validū prout plene no.in.d.§.diui.⁊ in.l.volūtas.C.de fideicō. ¶ Ex qbus concludo qd̄ aliqn̄ ⁊ primo testōr vult īducere fideicommissum ita q̄ vnus alterū gradatim sit grauatus simpl̄r post mortē restituere ⁊ tūc prouidet relinquendo familie prout casus.in.l.fi.C.de v̄b.sig.cū ibi no.⁊ in.l.cū ita.§.in fideicōmisso.ff.de le.ij.⁊ in.l. si cognatis.ff.de reb.dubijs. ¶ Aliqn̄ testator non vult neq̄ curat ꝓuidere quod res trāseat gradatim de vno in aliū iter illos de familia sed vult qd̄ ad quēcūq̄ res trāseat q̄ possit transire quocūq̄ titulo dūmodo non trāseat ad ꝑsonā exn̄tem extra familiā s̄z remaneat i familia ⁊ tūc ꝓhibet alienationē ⁊ adijcit cām.vel q̄z vult qd̄ in familia relinquat ⁊ hoc casu non iducit fideicommissūz simpl̄r ita qd̄ gradatim ꝓximiores admittant s̄z tm̄ in duob⁹ casib⁹.s.si fiat alienatio īter viuos.scd̄o si fit alienatio extra familiā p viā institutionis heredis.casus est rotūdus in.d.§.fratre quē induco iuxta p̄ncipiū dū dicit si non paruerit heres volūtati sed domū alienauerit.supplet Dy.⁊ doc. s.inter viuos vel extero herede īstituto decesserit oēs per fideicōmissum p̄teriti.⁊ sic ꝯditional̄r prohibitionē sic exprimit.itē q̄ illi de familia pn̄t petere fideicōmissūz si facta fuerit alienatio inter viuos vel instō extranei igit altero istoꝝ non interueniente nō est locus fideicōmisso vt p̄z ex ꝯditionali arg.text.in l.lutius.§.tutele.ff.de admi.tutor.⁊ in.l.si fideiussor.§.fi.ff. de pig.⁊ tradit Jo.an.in.c.publicato.extra de elec.vnde vr̄ ibi casus valde clarus.⁊ ibi hoc clare voluit Bartol. vt p̄z ex distinctione sua allegādo dictū tex.clarissime hoc decidūt ibi Ray. ⁊ Bal.vbi diuidēdo tex.dicūt qd̄ in prima pte itē ponit qd̄ qn̄ familia vocat ad fideicōmissum dicit q̄ vocat duobus casibus sc̄z facta alienatione inter viuos ⁊ instituto herede extraneo ⁊ sic p̄z q̄ nolunt q̄ inducat fideicommissum absolute: s̄z in illis duobus casibus tm̄ exp̄ssis in text.hoc idem dicit ibi Pau.de ca. Nā super tex.in verbo fideicōmissum ꝯrium petent dicit q̄ illi de familia in primo casu qn̄ facta est alienatio inter viuos statim pn̄t petere ar.l.cū pr̄.§.libertis.eo.ti.sed in scd̄o casu qn̄ est institutus hr̄s extrane⁹ nō admittunt nisi post mortē ⁊ sic p̄z qd̄ vult fideicōmissum illis duobus casibus locum hr̄e. sed clarius hoc declarat ibi.d.Raph.Cuma.q arguit ꝯ tex.nā cūz tex.dicat vt in familia relinqueret.q̄ v̄ba validāt p̄ceptū nudū s̄m eū.aut tu vis qd̄ testator voluit illos de familia vocari post alienationē.⁊ tūc vr̄ q̄ non potuerit q̄z relinqt rē alienā per.l. stichus.ff.de ma.test.aut tu vis q̄ ꝓhibita sit alienatio ⁊ tunc nō vident vocari illi de familia ex quo cū alienatio sit nulla nō vr̄ ꝯ factū.ad qd̄ argumētū rn̄dent subtil̄r qd̄ īmediate qd̄ ꝓhibitus tētat alienare illi de familia censent iuitati ⁊ vocati.⁊ sic cū alienatio nō teneat illi vocant iure fideicōmissi. Nec em̄ pōt facere testōr vt alienatio sit nulla nisi virtute fideicōmissi.vt in d.§.diui.sed si est virtute fideicōmissi ergo est cōtēplatiōe illoꝝ de familia igit illi tūc vocant ⁊ est iustum q̄z si solū nulla esset alienatio nō vocarent illi nisi virtute fideicōmissi ⁊ sic vult qd̄ tūc inducat fideicōmissum qn̄ est ꝯ factū ⁊ non absolute.⁊ in h̄ neminē repio ꝯdicentē.⁊ miror qd̄ aliqs intelligat q̄ ibi inducat fideicommissum absolute q̄z falsissimū est. p̄missa etiā ꝓbātur p casum in terminis iūcta gl.i.l.pr̄.§.filiā.ff.de le.iij.ex quo tex.colligit duo notāda bar.in ꝓposito.primo dicit not.q̄ istō fideicōmissum est ꝯditionale.veto vēd.volo ptinere ad tales q̄z intelligit ptinere.i.vēdere.iō inspicit q superfit tpe vēditionis deinde dicit scd̄o no.qd̄ si p̄cedit dispō prohibitiua ⁊ alia simpl̄r sequit itelligit sequēs dispō sub ꝯditione.si ꝯ ꝓhibitio nez facta fuit qd̄ no.⁊ sic vult q̄ nō simpl̄r īducat fideicōmissūz sed si fiat ꝯtra ꝓhibitionē.vn̄ ille tex.cū ibi no.per bar.decidit casūz nr̄m. Hoc ēt ex alio ꝯcludētissime demōstrat nā.d.Rap. cu.⁊.d.Pau.de ca.in.d.§.fratre.opponūt de.l.vnū ex familia. §.sed si fundū.versi.q.q̄ si talia.vbi ēt vlterior nō admisso proximiore vocat cuius ꝯtrariū d̄r in.§.fratre.solutio.dn̄t qd̄ p̄dictus tex.in.d.§.fr̄e intelligitur nisi grauatus reliquerit alicui vlteriori in gradu exn̄ti in familia ⁊ dicit ꝓbari Cuma.per tex. in.d.§.fr̄e.in v̄bo extero.quasi dicat secus si vnū de familia istituisset q̄z ille vocaret ēt si eēt posterior qd̄ ōt mēti tenēdū.⁊ h̄ ꝓbatur apertissime i.l.filiusfamilias.§.cū pr̄.s̄.de le.j.vbi est casus clarus. ¶ Ex qb⁹ arguo sic.qn̄ fideicōmissum īducit absolute ita q̄ vnus post aliū gradatim de familia admittit nō potest grauatus p suū testm̄ fideicōmissario p̄iudicare.l.fi.C.de verb.sig.no.in.d.aut.res q̄.C.cōia de le.⁊ in.d.l.cū ita.§.i fideicommisso.in qbus oībus hēmus q̄ proximiores admittuntur igitur nō possum⁹ dicere q̄ ibi sit inductū fideicōmissum simpliciter sed tm̄ sequuta alienatiōe in casu prohibito.⁊ ideo si fit alienatio in vlteriorē in familia ex quo nō fit in casu prohibito non

bito nõ admittit' primior qꝛ nõ est locus fideicõmisso. ⁊ ista est vera ⁊ cõcludẽs ratio in materia. ⁊ sic cõcludo ꝙ in terminis dicti.§.fratre.nõ inducit fideicõmissum absolute.⁊ ꝯñter in casu nr̃o cũ nõ differant vt.s̃.probatũ est. ¶ Et sic rñdet ad multa in contrariũ allegata qꝺ verũ est qꝺ verba sunt apta ad fideicõmissum. ⁊ illud inducunt nec hoc negatur sed aliter ⁊ aliter inducitur fideicommissum in iuribus in cõtrariũ allegatis.et pro ista opiniõe etiã videt casus ⁊ ibi Ang.in aut.de resti.fideicõ.vbi Ange.ponit testm̃ ⁊ codicillum in qbus testõr ꝓhibuit alienatione:qꝛ voluit qꝺ perpetuo remaneret in familia ⁊ ita iussit.tandẽ vnus instituit filium suum posthumũ .⁊ si nõ nasceretur vel in pupillari etate decederet substituit matrem .et sic vxorem nato ⁊ mortuo posthumo vxor ⁊ sic mater petebat bona alienari probibita.econtra instabant alij de familia fundantes se in probibitione ⁊ qꝺ alienauerat extra familiam ĩperator pronunciat pro vxore ea rõne quia probibitio nõ extenditur vltra quartũ gradum ⁊ ille posthumus erat in vlteriori gradu.vnde illum text.induco dupliciter .primo quia si ibi nõ fuisset vltra quartũ gradũ preualuisset allegatio illoꝝ de familia qui se non fundabãt in fideicõmisso simpl'r sed in alienatione facta extra familiam. ⁊ sic pꝫ qꝺ a tali alienatione causatur fideicõmissum non simpl'r a morte. ¶ Scꝺo fortius ĩduco nam testator ibi ꝓhibuit alienationẽ:qꝛ volebat qꝺ in familia perpetuo essent ⁊ qꝺ de noĩe suo nunꝙ exirẽt.si diceremus qꝺ ꝑ ista verba principal'r induceretur fideicõmissum ⁊ ꝓhibitio fieret ad corroborationẽ sequeretur ꝙ cũ dispositio eẽt fauorabilis qꝺ fideicõmissum duraret quousqꝫ aliqs de noĩe repiret ⁊ de familia. ⁊ sic qꝺ ꝓhibitio tanꝙ accessoria ẽt duraret vltra quartũ gradũ.arg.regule cũ principalis.ff.de reg.iur. ⁊ regule accessorium.de reg.iur.li.vj. ⁊ maxime qꝛ talis probibitio dici dꝫ fauorabilis cum principalis dispositio intenta esset fauorabilis.arg.l.except.ff.de ꝯdi .inde .cuius ꝯ̃riũ ibi decidit qꝺ nõ extendit vltra quartũ gradũ ꝓhibitio ⁊ posito ꝙ ꝓhibitio nõ deberet extendi debuisset, remanere fideicommissum qꝺ tanꝙ principale nõ deberet a suo accessorio regulari.l. ex pupillari. ff.de vulg. ⁊ pup.cuius ꝯ̃riũ ibi decidit.s.qꝺ eoipso qꝺ expirat ꝓhibitio expirat fideicommissum ergo dat intelligi qꝺ fideicõmissum causatur a ꝓhibitiõe.qꝺ sic ĩtelligo nã intẽtio testõris nõ est velle inducere fideicõmissuꝫ regul'r inter illos de familia sed tm̃ ꝓuidere ne res exeat extra familiam. ⁊ ideo facit ꝓhibitionẽ alienationis.sed qꝛ talis ꝓhibitio tanꝙ nuda non valeret vt in.d.§.diui.adijcit cãm ad validandã ꝓhibitionẽ quam tñ tãꝙ finalẽ intẽdebat ad istũ intellectũ ne res extra familiam exiret ex qua adiectione cause de necessitate resultat fideicommissum si fiat alienatio in casu non ꝑmisso ꝓut in.d. §.fratre. ⁊ sic vr̃ tm̃ voluisse ꝓuidere ne impediat transmissio ad illos de familia ꝑ alienationẽ inter viuos vel ẽt per viã testi disponendo in extraneos:non aũt videt cogitasse de successionibus ab intestato qꝛ illis mediãtibus nõ solent bona ad extraneos peruenire vt pꝫ per totũ titulũ.ff.de suis ⁊ leg .⁊.C. de suis ⁊ leg. ⁊ de legitimis heredibus de quo ẽt infra in tertia difficultate dicet. ⁊ ista est veritas dicant alij qcqd volunt. Et h̃ mõ intelligit Bar.in.d.§.coheredes. ⁊ qui aliter intelligit male intelligit qꝺ deduco.nã Dy.arguebat ibi ꝑ illũ tex.qꝺ lꝫ aliqs esset ꝓhibit⁹ alienare extra familiã poterat alienare extra familiaꝫ reqsitis illis de familia ⁊ nolentibus emere qꝺ Bar.verũ intelligit qñ solum esset ꝓhibitus alienare extra familiã.sed si esset adiectum vt in familia relinqueret vel si͞lia verba.vt in.l.peto. §.fratre de leg.ij.tũc non põt alienare tanꝙ res q̃ subiacet restitutioni vt in aut.res q̃.C.cõia de le.verba sunt bar. ¶ Capiamus primũ caput in quo volunt quod Bar.intellexerit qꝺ inducat fideicõmissum in casu alienationis .sed hoc est falsuꝫ qꝛ Bar.intellexit quod tũc nullũ inducatur fideicõmissum.nã ex quo dixit cautelã Dy.ꝓcedere qñ nullũ p̃supponebat fideicõmissum igit Bar.nõ p̃supponit.Quinimo Bar.nõ potest hoc sentire ex quo vult tũc sequẽdo Dy.qꝺ reqsitis illis de familia nolentibus emere quod possit alienare inter viuos qm̃ si inductũ esset fideicõmissum in casu alienationis ꝓhibite non ꝓcederet cautela Dy.qꝛ pñt dicere illi de familia nolumus emere ⁊ nolumus ꝙ extra familiã alienetur ⁊ casu quo alienet volumus admitti ꝑ id qꝺ habet in.d.l .vnũ ex familia.§ .sed si fundum. ⁊ in.d.l.cũ pater.§.libertis.⁊ in.§.cũ inter.de le.ij. ⁊ aliud est querere nunqd hoc sit verũ qꝺ inducatur fideicõmissum: qꝛ gl.in.§.instituto. ⁊ ibi Imo. ⁊ Pau .de ca . Cuma. ⁊ multi in §.coheredes.tenent ꝙ inducat Cy. ⁊ Saly.in.l.quot.la prima. C.de fideicõmissis. ⁊ querere qd Bart.voluit. qꝺ ẽt confirmat ex alio qꝛ Pau.de ca.in.d.§.diui. ⁊ in.l.quot.C.de fideicom.eo casu quo volunt qꝺ inducit fideicõmissum ꝑ solam ꝓhibitionem alienationis extra familiã tꝫ ꝙ tũc reqsitis illis de familia nõ possit fieri alienatio. ⁊ ita dicit do. Alex.in.d.§. coheredes.ar.d.§.libertis. ⁊ .l.pr̃.§.familiã.cum ibi no.de le.iij. ⁊ dicit esse de mente Bar.ꝙ eo casu quo inducit fideicõmissum non possit fieri alienatio irreqsitis illis de familia ⁊ sic concludo ꝙ Bar.vult ꝙ in primo casu nõ inducat fideicõmissum ⁊ possit fieri alienatio reqsitis illis de familia. ¶ Capio nũc secũduꝫ caput ⁊ dico ꝙ in hoc scꝺo capite Bar.vult ꝙ inducat fideicõmissum qñ adiecta sunt illa verba vt in familia relinqueretur vel similia.allegat text.in.d.§.fratre.nec declarat qũo inducat an simpl'r vel qñ fit ꝯ̃ ꝓhibitioneꝫ.vñ intelligi dꝫ ꝺm text. in.d. §.fratre.vbi ponit casus Bart. ⁊ illum allegat. sed in.§.fratre. nõ inducit fideicõmissum simpl'r vt plene ꝓbatũ est igit ⁊c.et lꝫ postea Barto.dicat qꝺ nullo mõ põt alienari tanꝙ res que subiacet restitutioni ꝑ autenticã res q̃.in hoc Bar .nõ ꝯ̃dicit. immo vult ꝙ sicut res que subiacet restitutioni nõ põt alienari quin adueniente casu restitutiõis reuocet alienatio .vt in.d. aut.res q̃.ita si alienet ꝯ̃ ꝓhibitionẽ dr̃ euenisse casum restitutionis ⁊ sic militat dispõ dicte aut. ⁊.l.si.eo.ti . ⁊ iꝺ forte Bar. nõ dixit qꝛ res subiacet restitutioni qꝛ nõ est veꝝ dicere qꝺ res subiacet restitutioni simpl'r sed ꝺm qd si sequat alienatio.ar.l. hoc legatũ.ff.de leg.iij.sed dixit tanꝙ res q̃ subiacet ⁊c. quasi vere ⁊ simpl'r nõ subiaceat nisi vt dixi.est eñ dictio tanꝙ nota improprietatis vt ꝑ Bar.in.l.oẽs populi .in.vj.q.pn.dum tractat de arg.a ꝯ̃rio sensu.ff.de iusti. ⁊ iure. ⁊ ꝑ Bar.in.l.apud antiquos.C.de fur. ⁊ ista est vera mens Bar.que intelligentibus clare apparet ꝑ quã apparet manifesta dr̃ia inter primũ casum ⁊ secundum Bart. ¶ Nec premissis obstat que ponit Barto. in.l.pater.§.fundũ.ff.de lega.iij .qm̃ Bart.vult ibi illud idem in.§.fratre.dicit eñ ꝙ iꝺ ibi nõ intelligit ꝓhibita alienatio in extraneũ nisi in vita ⁊ nõ ꝑ viã institutiõis:qꝛ tm̃ fuit probibita in vita. ⁊ lꝫ assignet ibi rõ generalis dum dr̃ ita eñ fiet bart. rñdet vt supra dixi ꝙ sunt verba enunciatiua futuri euentus secus si essent ꝓlata ꝑ viam rõnis qꝛ tũc referendo ad supiora vult ꝙ censeat ꝓhibita ẽt per viã institutionis quo casu est locus fideicõmisso ꝺm terminos dicti.§. fratre.qꝛ nõ est generalior dicto.non aũt ex dictis suis possumus aliquo mõ inferre ꝙ voluerit fideicõmissum simpl'r ⁊ absolute induci sed tantuꝫ qñ fieret ꝯ̃ ꝓhibitã alienationẽ. ⁊ ita intelligit Bar.in.d.l.pr̃. §.mater.in vltimis verbis. ¶ Ex qbus sunt sublata oĩa fundamenta incontrarium allegata . ⁊ sic concludit ꝙ in casu nostro inducit fideicommissum si ꝯ̃fiat ꝓhibitio de nõ alienando.et hãc opinionẽ tꝫ insignis p̃ceptor meus post longã discussionẽ do. Alex.de Imo.in.d.§.coheredes. ⁊ pluries secundum istaꝫ cõsuluit. ⁊ est cõis ⁊ verissima. ⁊ sic pria questio sit expedita in qua lõgior quã opus esset fui.vt dixi ꝑꝑ altercationẽ quaꝫ habui cũ cõsulentibus cũ alia parte quoꝝ opi.adherere nolui . ⁊ hoc de prima. ¶ Circa scꝺam qõnẽ videbat cõcludendũ quod esset locus fideicõmisso ad qꝺ ostendendũ p̃suppono ꝙ ꝓhibita alienatione extra familiã ꝓhibita censet institutio hr̃dis. casus est in.d.l.peto.§.fratre. ¶ Scꝺo premitto qꝺ supra plene fuit discussum.s.qꝺ qñ res alienat extra familiã tunc est locus fideicõmisso ⁊ admittunt alij de familia ad reuocandũ .casus
4 est in.d.§.fratre. ¶ † Quib⁹ suppositis arguit.iste Guliel.instituẽdo heredes filias nuptas dr̃ extra familiaꝫ alienasse igitur alij de familia admittunt ad fideicõmissum bonorum alienatorum.ꝯñtia pꝫ ex p̃missis.antecedens probat qꝛ filia nupta videt amittere genus ⁊ familiam patris ⁊ transire in familiam mariti ꝺm Bal.in.l.femine.ff.de sena. ⁊ nõ vr̃ esse amplius de descendentibus patris vt dicit not. Barto.per illum tex.in.l. quotiẽs.C.de priui.scho.li.xij.Nã videmus ꝙ lꝫ domiciliũ originis mutari nõ possit.l .assumptio in prin. ⁊ ibi gl. ⁊ bart.ff. ad muni .tñ mulier nupta perdit domiciliũ originis ꝑꝑ matrimoniũ ⁊ efficit de domicilio viri vt voluit glo.in.l.origine.C. de muni. ⁊ origi.li.x .quã Barto.Ang. ⁊ doc.dicũt singularem in.l.cũ q̃dã puella.§.quotiẽs.ff .de iurisdi .om.iu.Nec mirum qꝛ vna caro efficiunt vt in.c.debitũ.de biga.vnde dicit Bald. in consi.qꝺ incipit nuptie.ꝙ origo viri reputat vxoris:qꝛ vxor vnit viro tanꝙ digniori. ⁊ eadẽ est cõditio vnitoꝝ. vt in regula qꝺ in dubijs.de cõsecra.eccle.vel alta. ⁊ no.in. c.j.ne sede vacan. ¶ Ex qbus videbat ꝯcludi ꝙ filie nupte dicant extra familiã patris ⁊ sic alienatio facta in eas dicat facta extra familiam. ⁊ ꝯsequenter sit locus fideicõmisso. ¶ Quibus tñ nõ obstantibus ꝯ̃riam sñiam veriorẽ existimo ⁊ pono duas conclusiones. ¶ Prima est ꝙ ĩmo alienãdo in filias nuptas non dicitur Guli.alienasse extra familiã ⁊ ꝯñter non est locus fideicõmisso. Hanc cõclusionẽ probo primo per casum vulgatuꝫ qui decidit qõnẽ in.l.volũtas.la prima.C.de fideicõ. vbi pr̃ probibuit filios alienare extra familiã dr̃ ibi ꝙ filius põt alienare in sororem filiã testatoris. ⁊ sic pꝫ ꝙ filia est de familia patris.nec ex illa distinguit an esset soror nupta vel non sed generaliter lex.hoc decidit.igit generaliter debet intelligi.l.de precio.ff.de publiciana.xix.distin.si romanoꝝ. ¶ Confirmat ista conclusio scꝺo magis in spẽ ex his q̃ dicunt ibi Bald. ⁊ Pau.de cast.vbi querunt de rõne dubitandi :qꝛ illa lex videbat de indubitabili cum filia dicat patri agnata. ⁊ sic de familia.l.ꝓnũciatio.ad si.

ff.de ver.sig.⁊ rñdet qđ nõ dubitãdi erat qr forte illa soror erat nupta. vñ non videbat amplius de familia pr̃is ⁊ fr̃is.hoc tñ nõ obstãte ꝯ̃riũ decidit ibi imperator qđ imo in filiã nuptã fieri potuit alienatio tanq̃ exñtem de familia qr ve est de familia. ⁊ hoc sequunt Moder.⁊ sic decidit ibi q̃stio nostra ꝭm intellectum Bal.⁊ Pau.approbatũ a moder. ¶ Confirmatur ⁊.iij. nã ibi qui sunt agnati ⁊ de agnatione dñr de familia.l.ꝓnunciatio.§.familia.ff.de v̄.sig.⁊ ꝑ Bar.Bald.⁊ alios in.l.fi.C.de ver.sig.⁊ ꝑ Bar.in.l.cũ ita.§.in fideicõmisso.ff.de leg.j.sed filie femine sunt agnate pr̃i ⁊ fratri qr ꝑ matrimonium nõ tollitur agnatio.igit dñr de familia.qđ aũt nõ tollatur agnatio tenet doc.in.d.l.volũtas.⁊ ꝓbat in.§.itẽ vetustas insti.de here.que ab inte.vbi tex.dicit qđ filie sunt ⁊ tanq̃ agnate succedũt sed earũ filij tanq̃ cognati ⁊ sic vult quod filie nupte sint agnate.⁊ hoc est clarũ igit sunt de familia. ¶ Quarto ad idem accedat nam agnati sunt descẽdentes ꝑ virilẽ sexũ.l.hi.§.j.ff.de suis ⁊ legitimis .sed neptis ex filio dicit de descendentibus per virilem sexũ vt in.l.lege.xij.tabularũ.C. de legi. here.⁊ no.gl.Bald.et Moder.in.l.gallus.§.nũc de.l.ff.de li.⁊ post.igit sunt agnate ⁊ ꝯ̃sequẽter de familia vt in.d.l.ꝓnũciatio.ff.de ver.sig.⁊ q̃ filia nupta nõ desinat esse agnata ꝓbat qr remanet in ptãte patris.l.filie lz.C.de colla.⁊.l.fi.⁊ ibi bal.C.de bo.q̃ lib.⁊ sic remanet sua.l.j.§.suos.ff.de suis ⁊ legi.⁊ qđ remaneat sua est cas⁹ in l.j.ff.de col.dot.si remanet sua igit remanet agnata.l.scripto. vñ liberi dũ dicit qđ qui nõ est suus si est de liberis sine dubio nõ est agnatus q̃m est in.j.loco si est agnata ergo de familia ꝓpria.l.ꝓnunciatio. ¶ Preterea quod remaneat ꝓprie in familia est casus in.l.filius emãcipatus .⁊ in.l.pater nubenti.ff.de col.dot.que loquunt de cõferẽtibus dotes.⁊ tñ dñr esse in familia pr̃is ⁊ sic de nuptis. ¶ Ad ꝯ̃riũ rñdet q̃ quo ad quedã dr mutare domiciliũ ⁊ seq domiciliũ viri put declarat per Bar. in.l.fi.§.idẽ rescripserũt.ff.ad mu.⁊ plene no.doc.in.l.cũ q̃dã puella in ꝓn.vbi late dixi.ff.de iurisd.om.iu. Ex qbus ꝯ̃cludit qđ cũ facta fuerit alienatio ꝑ viã instõnis in filias nõ dr facta alienatio ex̃ familiã ⁊ ꝯ̃ñter nõ est purificata cõditione fideicõmissi ex quo factũ nõ est ꝯ̃ ꝓhibitionẽ testõris ꝑ id qđ hr in.§. fratre.vt.s.dictũ est ⁊ q̃ q̃ñ pr̃ instituit filias nõ dicat facere ꝯ̃ dictã prohibitionẽ ⁊ sic nõ dicat alienare ex̃ familiã.ẽ casus rotundus in aut.de resti.fideicõ. ¶ Sed ꝯ̃ p̃missam cõclusionem fortiter arguit ⁊ instat nam lz appl̃one familie ⁊ agnatoꝝ veniant feminẽ nate ex masculis tñ si ex mẽte testatoris oñdi põt qđ intellexit tm̃ de masculis ⁊ sic de familia masculoꝝ ⁊ nõ de feminis seruãda est volũtas testõris.l.in.cõditionibus primũ loco.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ in.l.ex facto .la grãde.ff.de hẽ.instit. ⁊ in.l.si mihi ⁊ tibi.§.in legatis.ff.de le.j.sz in casu nr̃o ex mente testõris vident tm̃ includi masculi appellatione filie dũ dixit qđ voluit dicta bona ꝑpetuo in familia ꝑmanere igit ⁊c.q̃ aũt ita colligat ex mente oñdit dispositis in testõ in pluribus locis. ¶ Primo in legato facto fratri ipsius testõris et ⁊qbusdam alijs de domo sua ⁊ descẽdentibus masculis ab eis ⁊ sic p3 q̃ respectu transuersaliũ suoꝝ voluit masculos cõseruare ⁊ preferre feminis exclusis ita dũ cõsiderauit familiã suoꝝ descẽdentiũ vr̃ intellexisse de masculis qr vna ps testamẽti per aliã declarat.l.q filiabus in ꝓn.⁊.l.si seruus pluriũ in fi.ff.de leg.j. ¶ Scđo ꝓbat ex.c.testamẽti dũ post mortẽ oium liberoꝝ sine liberis masculis voluit fieri collegiũ.⁊ sic tm̃ masculos posuit in cõditione nõ feminas per quas collegiũ nõ fuisset exclusum vt decidit Bar.in.l.cũ auus.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ sic vr̃ voluisse bona penes masculos conseruari.arg. eius qđ no.gl.in.l.lucius.ff.de here.insti.⁊ ꝑ ꝯ̃ñs illa vba.qr voluit bona sua in familia.vident intelligenda de familia masculorum. ¶ Tertio cõfirmat rõne colorata. Nã in.c.substitutionis collegij testator prefert omnes liberos masculos collegio. secũdo loco in.c.ꝓhibitionis ꝓhibet ad duplicẽ effectum.primo vt remaneant in familia.scđo pro vsu deputãdo .⁊ sic qr prius noĩauit familiã illam pretulit.l.quot.ff.de vsufru .ergo loquit de familia que prefert collegio sed collegiũ nõ excludit per feminas vt p3 in c.substitutionis collegij igitur nõ loquit de feminis exñtibus de familia sed tm̃ de masculis. ¶ Quarto ꝓbatur qr testator nõ habuit cõsiderationẽ ad filiam ꝓpriã sed filios masculos ⁊ descendentes masculos pretulit ⁊ ẽt monasteriũ.igitur nõ vr̃ habuisse respectum ad filias nepotũ.arg. eius qđ dixit Bar. in.l.fi.ff.ad trebel.⁊ do.Raph.⁊ post eum do . Pau.de cast.in l.j.C.de condi.inser.⁊ Pau.consulendo prout dicam in vlti.q. ¶ Quinto cõfirmat.nã ex quo nõ vocauit filiã ꝓpriam sed tm̃ masculos posuit in cõditione ad exclusionẽ monasterij vr̃ voluisse bona remanere in familia ꝑ quã agnatiõis ⁊ familie dignitas cõseruat arg.eius qđ hr in.l.j.in fi.ff.de ventre inspi .⁊ per Bald.in.l.maximũ viciũ.C.de lib.preteri.⁊ per Jo.an.referentem disputationẽ Jac.de are.in addi. Spec.in ti.de successio.ab intest. ¶ Sexto ⁊ vltimo ꝓbatur qr ex forma statuti Bononiensis neptis excludit ab hereditate paterna ⁊ auita.

igitur cum voluntas testatoris cõformis in dubio esse censeat dispositioni statutoꝝ vt notat barto.in.l. heredes mei.§.cum ita.⁊ ibi late Moder.ff.ad tre.vr̃ intellexisse testatorem de familia masculoꝝ nõ feminarũ ⁊ pro hoc facit qđ pulchre consuluit do.Ant.in suo cõsi.ix.incip.viso puncto .vbi ponit casum q̃ñ pr̃ instituit filiũ ⁊ ꝓhibuit alienare qr voluit ad posteros ⁊ successores suos peruenire dicit qđ masculi ꝯ̃prehendunt ne cõtingat hẽditatẽ ad extraneos euagari.⁊ hoc qr erat statutũ in loco qđ stantibus masculis femine nõ succederent.⁊ hec videbant aliq̃tulũ ꝯ̃sultationẽ difficultare. ¶ Sed multiplr̃ possumus cõclusionẽ p̃missam a predictis obiectionibus que vere nõ obstãt defendere. Et in primis pulchra cõsideratiõe tenẽdo put firmatũ est qđ nõ sit locus fideicõmisso nisi facta alienatiõe ꝯ̃ ꝓhibitionẽ put dictũ est in.j.q. Nam clarũ est qđ de ꝓprietate sermonis ⁊ ꝭm iuris dispositionem dicte filie femine cẽseant esse in familia put apte ꝓbatũ. est vnde ꝯ̃sidero qđ lz ex dispositis in testõ ⁊ alijs ꝯ̃iecturis videret testator voluisse conseruare familiã masculoꝝ tñ pro hoc nõ tollitur quo minus illis verbis. qr voluit bona sua in familia ⁊c.nõ cõprehendant femine sed interpretatio predicta q̃ voluerit conseruare familiã masculoꝝ operet qđ adueniente casu fideicommissi pri⁹ masculi de familia admittant ⁊ feminis de familia preferant. Hanc interpretationẽ ego probo ex his que ponit no. Pet.de anc.l.tres fratres.ff.de pac.argu .eoꝝ que dicit ibi
6 Bal.in.j.no.vbi vult q̃ appellatione fratris veniat soror. vñ dicit q̃ si statutũ excludit feminas ꝓpter masculos ⁊ testator instituat filios qđ exñtibus masculis femine nõ cõprehẽdunt. eis aũt deficientibus tpe mortis non dixisset feminas in institutione nõ cõprehẽdi qr vult q̃ regulet dispositio ꝭm formã statuti.⁊ ꝓbat ex his q̃ ponit bar.in.l.vt iurisiurã.§.si liberi. ff.de oper.libe.⁊ Bald.in.l.liberti in.xj.col.C.de oper. liber.⁊ Bal.in aut.si quas ruinas in.v.col. C.de sac.san.eccle.concludendo ergo cũ nomẽ familie de ꝓprietate sermonis cõprehendat ẽt istas filias Gul.lz per ꝓus testator habuit respectũ ad masculos tñ illis deficientibus intellexit ẽt de feminis qr tunc nulla ratio obstat. Ex qbus inferendo ad ꝓpositũ dico qđ si diceremus fideicõmissum absolute ⁊ simpliciter induci procederet difficultas an masculi de familia deberẽt preferri. sed in casu nostro nõ inducit fideicõmissum nisi q̃ñ est factũ ꝯ̃ prohibitionẽ.s.facta alienatione extra familiã vt dictũ est.cum ergo in casu nostro filie sint in familia ⁊ incluse posito qđ nõ essent per prius incluse sed per posterius instituẽdo eas non dicitur Gul.fecisse ꝯ̃ prohibitionem q̃m stante dicta ꝓhibitione põt alienatio fieri in quoscunq̃ de familia exñtes in quolibet gradu lz tales adueniente casu fideicõmissi tanq̃ remotiores non fuissent admissi. casus est in.l.vnũ ex familia.§.pe. ff. de leg.ij. Per quẽ ita dicunt Cuma.⁊ Pau.de ca.limitando illũ text. in.d.§.fratre vex est eñ dicere alienationẽ non esse factã extra familiã ⁊ sic nõ veniri ꝯ̃ ꝓhibitionẽ ⁊ ꝯ̃ñter nõ esse locũ fideicõmisso. ¶ Scđo principlr̃ possumus defendere dictã conclusionem tenendo q̃ ista ꝓhibitio de qua in casu nostro nõ afficiat dictum Gul.nepotem dicti testatoris.⁊ hoc multipliciter. ¶ Primo qr instituit filios ⁊ post mortẽ filiorũ sine filijs voluit ꝑuenire ad alios filios ⁊ eoꝝ filios vt p3 in.j.substitutione Item dixit q̃ ꝓhibebat alienationẽ vt in familia ꝑmanerent ⁊ sic in casu ꝓhibitionis alienatiõis vr̃ vocare familiã. Ex qbus vr̃ inferri q̃ lz ꝓhibitio ipersonaliter facta filijs institutis afficiat nepotes vt in.d.§.fratre.⁊ not.doc.in.l.filiusfamilias . in §.diui.ff.de le.j.tñ ex quo post filios voluit deuenire ad suos descendentes ⁊ sic ad familiã suã isto casu non videt prohibitio afficere nepotes ita videt ꝓbare tex.in aut.de resti.fideicõ. §.nos igit iuncta glo.put inducit Jo.de imo .⁊ sequit in.d.§. diui.in.vj.col. ¶ Secũdo ista conclusio vr̃ confirmari q̃m talis ꝓhibitio vr̃ esse facta ad hoc vt purificata ꝯ̃ditiõe substitutionis collegij collegiũ fieri posset nec ꝑ alienationẽ impediret cũ testator dixerit qr voluit in familia ⁊c.⁊ pro vsu.j.deputando.lz eñ duas cãs expresserit ⁊ sic vna cessante nõ videatur cessare dispõ.l.liberoꝝ.§.notanter.ff.de his q no.infa.⁊ in.§.affinitate.insti.de nup.tamẽ vr̃ qđ prima cã fuerit adiecta ppr̃ scđam quasi ad hoc vt mortuis illis per quoꝝ mortẽ collegium admittitur bona non reperirent alienata ⁊ sic loquat de familia que h3 restituere collegio virtute substitutionis de eo facte vt supra demonstraui quales sunt filij tñ ⁊ non alij descendentes masculi qr illi nõ habent collegio restituere ⁊ sic ꝑꝑ illa verba pro vsu.j.deputando ⁊c.habeat restringere ꝓcedentẽ prohibitionem ad filios tãtum.solent enim aliq̃ñ ꝓcedẽtia per sequentia restringi.l.quotiẽs.⁊ ibi ꝑ Bald.C.fami.her .⁊ in.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vi.tri.oleo q̃ leg. ¶ Confirmat ista cõclusio ꝓpter capitulũ testamẽti qđ imediate sequit in quo prohibet alienatione liberoꝝ qr voluit ꝑmanere intra familiã pro vsu.j.deputando.⁊ sic p3 q̃ vult in familia ꝑmanere ꝓ vsu deputãdo.⁊ sic ad istum finẽ.vnũ aũt capitulũ ꝑ aliud declarat.l.qui filiabus in prin.

in prin.z.l.si seruus pluriū.§.fi.ff.de le.j.¶ Cōfirmant omnia premissa. Nam in vtroq3 cap'lo dr pro vsu infra deputando.
7 ista † aūt dictio p significat cām fi.l. pcurator qui.ff.de procu. z ita dicit Bal.in.l.j.in pe.col.C.per quas perso.no.acqui. ad idē qd no.Bar.i.l.ij.§.titio.ff.de dona.z qd habetur in.l. dñs ff.de pecu.lega. Ex qbus inferendo ad ppositū cum nō sit amplius locū substitutiōis collegij ex quo expirauit q2 filius vnicus cū filijs decessit cessante cā phibitionis cessat phibitio.l. cum tale.§.falsam.ff.de condi.z demō.z tradit in.d.l. filiusfamilias.§.diui.¶ Tertio possumus defendere qd ex quo alienauit in filias z sic in successores suos ab intestato non dicatur fecisse ꝯ phibitionē per tex.cū ibi no.p Dy.Ray.z Bart. in.l.cū pater.§.cū inter.ff.de leg.ij.de quo in sequenti dubitatione latius dicet z ꝯūter si non dr fecisse ꝯ phibitionē frustra tractat de fideicōmisso.¶ Postremo pro rñsione ēt considero q testā fecit duas substōnes in.j.substituit filios adinuicem si decesserint sine liberis.z sic voluit alios filios masculos non admitti ad hereditatē premorientis ēt cū filiabus feminis: q2 dixit liberis quoꝝ appellatione veniunt ēt femine.l.liberoꝝ. ff.de ver.sig.est em̄ verbū cōe igitur cōprehendit ēt feminas.l. j.z qd ibi per Bar.ff.de verbo.sig.¶ Secundo loco fecit aliam substitutionem in qua decedentibus filijs sine liberis masculis voluit fieri collegium.z sic voluit illud excludi per feminas vt dicit Bar.in.l.cum auus.ff.de cōdi.z demō. Ex quibus colligo duo.primū qd in.j.substitutione voluit ponere in conditione nō solum liberos masculos sed etiā feminas: tum quia hoc importat ppietas sermonis.l.nō aliter.ff.de leg.ij.tum q2 in imediate sequenti exprimit de liberis masculis.si enī voluisset illud idem in.j.substitutione vtiq3 expressisset cum esset vir doctissimus in quo dicere audacter possumus q2 nō expressit noluit.arg.l.vnica.§.finaūt ad deficientis.C.de cadu.tollen.z l.stichū qui meus erit.in pn.de leg.j.¶ Scōm infertur qd ad exclusionē suoꝝ descendentiū masculoꝝ posuit filias etiā feminas.z sic in portione delata vni ex filijs apparet qd predilexerit eis filias feminas descendentibus masculis ex alijs filijs sicut in simili in.d.l.cum auus.z in.l.cum acutissimi.C.de fideicō. Considero ēt z secūdo q testator tm̄ substituit filijs z nō nepotibus vel ceteris descēdentibus.z sic qūtum ad primū gradum filioꝝ tm̄ ad exclusiones monasterij cōsiderauit liberos masculos: s3 in alijs gradibus post filios nullā fecit substitutionē nisi prout in clausula phibitionis.igitur considerauit tantum ad exclusionē monasterij.z quo ad substōnem factam filij masculinitatē.in reliquis vero reliquit dispositioni iuris.s.ceteros descendentes.l.si cum dotē.in prin.cum ibi no.ff.de libe.et posthu.l.cōmodissime.ff.de lib.z posth.z sic nō possumus dicere qd pp dictas substitutiones cōsiderauerit solam masculinitatē in clausula phibitiua per que clare sublata est scōa rō in cōtrariū allegata.¶ Nec ēt prima obstat q2 l3 respectu transuersaliū voluerit tm̄ puidere masculis tm̄ non hoc idem dicendum est in descēdentibus suis in qbus est diuersa rō per id qd hr in.d.l.cū acutissimi.cum si.in transuersalibus expressit de masculis si idē voluisset in descendentibus expressisset.l.vnica §.finautem ad deficientis.C.de cadu.tollē.sicut fecit in sua substitutione cū fuerit vir in iure peritissimus.¶ Tertia ratio si vera est ꝯcludit q tm̄ filij sunt phibiti alienare.z sic ꝯcluderet pro ista pte put supra deduxi.¶ Non obst.quarta rō quia ad illā rñdeo qd ideo de filia nō fecit mentionē q2 eidē puiderat expresse sed non sic puiderat neptibus ex filijs quas paterna puisione reliquit ad quā rōnē ēt rñdebo.j.in vlti.q.¶ Et ex pmissis apparet solutio ad quintā q2 nō est verum q nō tm̄ habuit respectū ad masculos sed ēt ad feminas vt probatum est. ¶ Minusq3 obstat vltima ratio q2 cū h tractet de hereditate Sul.ex forma statutoꝝ femine nō reperiunt exclusae per transuersales ex quo filij masculi nō extant.z sic si dispositio testatoris conformis censet dispositioni iuris z statutoꝝ vt p Bar. in.d.§.cū ita.z Bal.i.l.pcibus.C.de ipub.apparet qd iste filie fuerūt cōsiderate.z sic rō in ꝯriū retorquet. Ex qbus cōcludit q in illas alienatio fieri potuit.z hec de.ij.q.sufficiant.¶ Circa tertiā qōnē qd nepotes z neptes ex filiabus Sul.succedant
8 matrib9 nō obstāte qd † nō sint proprie de a familia testatoris z non obstante dicta prohibitione alienationis extra familiam. est casus fm intellectū Dy.Ray.z Bar.in.l.cū pater.§.cum inter.ff.de leg.ij.vbi licet filij liberti nō sint de familia liberorum tm̄ succedūt matri ab intestato ēt nō obstāte phibitione alienationis extra familiā.hanc opinionē ēt tenuit glo.z sequit bar. in.l.peto.§.fratre.ff.eo.ti.de leg.ij.dicens qd ita tenuerūt Dy. z Ja.de are.z cū distinctiōe Bar.transit ēt ibi.d.Pau.de ca. hanc ēt opinionē sequit Bart.in.l.si ita quis.§.ea.l.ff.de vb. obli.quē sequunt ibi Ang.Jo.de imo.z do.Pau.de ca.z sic habemus glo.Dy.Ja.de are.Ray.Bar.Ang.Inno.z Pau. de ca.vñ nō video quō tutum sit ab hac opinione in consulēdo vel iudicādo recedere.z fm hanc opinionē cōsuluit Paul.de ca.in suo cōsi.clxxiij.incip. sup pmo vr dicendū. qui dicit hoc esse clarū z indubitatū.ita ēt ꝯsuluit insignis doc.z pceptor meus do.Alex.de imol.in suo cōsilio qd incipit.Consideratis verbis testamēti.vbi h3 hoc p indubitato.z dicit imo.qd ista opi.tanq cōis seruaret in practica.z Cuma.dicit qd demētia est ꝯ stimulū calcitrare.Predictā ēt opi.tenēt Bald.z Ange. in.l.ea.l.C.de cōdi.ob cām.idē t3 Cy.ibi q2 dicit dicendum esse vt p Dy.in.l.pr.§.iuli9 agrippa.ff.de leg.iij.vbi Dy.z post eum Ray.idem tenent.¶ Ex qbus infero qd cū filij tanq heredes legitimi licet extra familiā succederent ab intestato quod possunt istitui heredes z qm̄ expressio eius qd inerat nihil operat. l.nō recte.C.de fideius.z in.l.ij.cum ibi not.ff.de leg.j.z hoc in specie tenuit glo.in.l.pr.§.iulius agrippa.ff.de lega.iij.quam Jmo.reputat singu.z sequitur in.l.si ita quis.§.ea.l.ff.de ver. ob.¶ Sit ergo conclusio qd filij cornelie z Margarite admittuntur ad dicta bona tam ex testō q ab intestato.Contra quā cōclusionē multipliciter instat.¶ Primo qd dicta opi.non sit vera q2 vt inquit Bald.in.§.fratre.successio etiā ab intestato qñ per illā res deuenit in psonā phibitā dr alienatio ꝯ phibitionē per id qd hr in.l.si ita qs.§.ea.l.ff.de ver.obli.hanc etiam opi.sequutus fuit Pet.ibi quē sequit Jmo.in pūcto iuris q2 sicut in psonā probibitā nō pōt expresse alienare ita nō potest tacite.l.cū quid.ff.si cer.pet. Tacite aūt alienare vr qñ legitimus succederet.l.conficiunt.z l.si quis cum nullum.ff.de iure codi.dicit tm̄ Jmo.ibi qd in practica seruaretur ꝯria opi.z Cuma.dicit qd cōis opi.t3 glo.quā tm̄ impugnat ibi z in.d.§.cum tutor.ad quē tex.rñderi pōt fm Jmo.qd ibi est spāle p rōnem de qua in gl.ergo in ꝯrium ius cōe.z sic potius vr facere in cōtrarium.¶ Preterea alij rñdent q ibi nō fuit phibita alienatio extra familiā vt in familia relinqueretur: sed simpler alienatio extra familiā qm̄ tm̄ phibuit testā q de familia nō exiret. z dicūt qd ita rñdēdo nō recedimus a Bar. Sed iste rñsiones vel non pcedunt vel nō faciūt cōtra.nam prima rñsio nō videt procedere q2 tex.nō fundat se in aliqua rōne spālitatis.vñ hoc est refugiū miseroꝝ vt per gl.in.l.filium quē habentē.C.famil. herc.¶ Preterea glo.ibi vult qd loquatur in filio liberte qui poterat in seruitutē reuocari.z ideo veniebat appellatione libertoꝝ.sed vt dicit Bar.tunc ille tex.non habet dubium. Sequendo tamen opinionē glos.potest dici fm Pet.z Jmo.ibi qd qūis filius liberte sit extra familiam tm̄ speciale sit vt mater possit in filios extra familiam alienare nō in alios successores ab intestato.z hoc etiā tenet ibi Bal.z idem voluit Bart.de Saly.in.l.ea.l.C.de cōditio.causa data.z fm hanc opinionem filij Cornelie z Margarite haberent intentionem.¶ Sed in cōsulendo nō est recedendū a cōi opi.firmata p glo.in duobus locis.licet enim Bal.z Jmo.cōtradicant alibi tamē sequūtur cōmunem opinionē z sic sunt varij.do.Cuma.etiam tenet communē opinionē alia tm̄ via q2 ipse vult qd ōis veniens ab intestato in hac materia dicat de familia per id qd habet in.l.fi.C. de verb.sig.ita t3 ipse in.l.cū ita.§.in fideicō.z in.d.§. fratre.z in.d.§.cum inter.ff.de leg.ij.¶ Circa scōam rñsionem supradictā est aduertendū ad tex.in.d.§.cū inter.dum dicit petijt vt de noīe familie nō exiret.qd ista verba equipollent verbis positis in.d.§.fratre.dum dr.petijt nō alienari sed vt in familia relinqueret vt ibi apte est demente Bar.in sua distinctione in hoc capite quā dicit se facere in terminis illius tex.z sic recedimus ita rñdendo aptissime a Bart.in.d.§.fratre.z ēt recedimus a veritate q2 p cōi opi.est casus si nō cauillet in.d.§.fratre.vbi text.pmo simplr phibet alienationē inter viuos.scōo loco institutionē extranei heredis z loquit cōditionaliter si decesserit extero instituto ergo nō instituto extraneo herede sed successore ab intestato non dr fieri ꝯ phibitionē inducēdo dupliciter. ¶ Primo a ꝯrio sensu.l.j.§.huius rei.ff.de of.eius cui mā.est iurisdi.nec reperit lex que ꝯtrarium dicat. Quinimo omnis successor ab intestato largo modo pōt dici de familia vt in.l. fi.C.de ver.sig.scōo z fortius materia phibitionis alienationis est exorbitans z stricte intelligenda.vt p3 in aut.de restit. fideicō.z traditur in.l.voluntas.C.de fideicom.sed text.decla
9 rat q † stante dicta phibitiōe est phibita institutio extranei. igitur nō h3 locum dispositio illius tex.z ꝯūter remanet firma regula que h3 q phibita alienatione non est phibita heredis institutio.l.j.ff.de fun.do.z p Barto.z doc.in.d.§.ea.l. A qua regula cum nō habeam limitationē in casu nostro nisi per tex. in.d.§.fratre qui tm̄ loquit qñ extraneus est institutus.z ista est noua z vera ratio.¶ Secūdo conātur pleriq3 euitare sententiā Bar.in.d.§.fratre.qui est cōis qd ibi loquit quando facta est simplr phibitio alienatio.extra familiā non aūt qñ voluit q in familia relinqueret put est casus noster prout distinguit Barto.in.d.§.cum heredes qd deducunt primo ex titulo qōnis super qua Bart.fundat distinctionē suam.secundo ex tex.§.cum inter quem allegat qui simplr loquit in prohibitiōe alienatiōis extra familiam.¶ Tertio ex eo qd dicit Barto.in

discursu verbo℞ exemplificat in terminis.d.§.fratre intelligi dȝ q̃tum ad prohibitionē de non alienādo:non aūt respectu illo℞ verbo℞ sed vt in familia relinqueret.vel ſm Bar.intellexit quod illa verba nō erant ad fideicōmissuȝ sufficientia sicut dixit in.l.pater.§.fundū. Qd nō pōt dici in casu nostro. ¶ Sȝ pro certo iste omnes rñsiones sunt cauillationes ꝛ cōtra tex.ꝛ Bar.ibi. Nam dicit Bar.aut est facta prohibitione limitata respectu ꝑsonarū in qua pōt fieri alienatio ꝛ est facta ꝓhibitio generalis respectu ꝑsonarū vt in casu huius.§.j.ꝛ sic refert se ad casum illius tex. ¶ Regula autem est ꝙ omnia que sunt in termino ad queȝ fit relatio censent̄ esse in termino referente.l. si ita scripsero.ff.de condi.ꝛ demō.ꝛ in.l.ait pretor.§.si index ff.de re iudi.cum si. Igitur censet̄ loqui Bart. supposito toto casu.d.§.fratre.qd ēt ostendit̄ manifeste. nā in.d.§. fratre.fuit facta ꝓhibitio alienatiōis vt in familia relinqueret̄.aut ergo volumus ꝙ Bar.intelligat ponere distinctionē sup prohibitione sine illis verbis sed vt in familia. ꝛ hoc est fatuū dicere qꝛ tūc preceptum esset nullum tanq̄ nudū.d.l. pater.§.in illis agrippa.aut cū illis verbis.ꝛ tunc habeo ꝓpositū. Magisq̃ ridiculosum est dicere ꝙ Barto.noluit ꝙ per illa verba induceret̄ fideicōmissum tex.cū dicat oēs fideicommissuȝ petent intelligēdo de fideicōmisso vt in.j.q.dixi.ꝛ ideo dico qd titulus questionis Bar.fuit generalis respectu cuiuslibet alienatiōis prohibite ꝛ ꝑmisse vt ibi pȝ.sed qñ descēdit ad casum particularē nr̄m ponit titulū q̄ōnis put in.§.fratre.ꝛ dum postea allegat.§.cū inter supposita q̄ōne prout in.§.fratre. pȝ manifeste qd noluit aliam esse differentiam inter illū tex.§.fratre. nisi qñ esset institutus extraneus vel succederet veniens ab intestato. ꝛ fūdat se qd nō dꝫ alienare qꝛ ipse semp intellexit qd non esset locus fideicōmisso nisi facta alienatione cōtra ꝓhibitionem testatoris vt plene dixi in.j.q.vnde omnia ista sunt somnia ꝛ cauillationes. ¶ Tertio modo respondet̄ per aliquos ad dicta Bar.ꝙ quicqd dicat in.§.fratre.tenenda est opi.Barto.in.§. coheredes.vbi magis specifice loquit̄ ꝛ ꝙ opi.Bart.in.§.fratre.de iure non probat̄.ꝛ sic volunt qd inducat̄ in casu nostro fideicōmissum absolute quo casu nō habet locū.§.cū inter.sed tm̄ questio inducit̄ facta alienatione cōtra prohibitionem.sed ad hoc fuit plene responsum in prima questione ꝙ imo non inducitur fideicōmissum absolute. ¶ Considerandū est etiam ꝙ omnes qui dicunt in d.§.coheredes.quos ad plenum ibi recitat dñs Alex.ꝙ facta simplr̄ ꝓhibitione alienationis extra familiā inducat̄ fideicōmissum.intendūt qd hic casus nō differat a casu Bar.ibi qñ sunt adiecta illa verba vt in familia relinqueret̄.vt ex eoruȝ verbis clare patet.igit̄ sicut illo casu non inducit̄ fideicōmissum absolute ita intelligunt ꝙ non inducatur in terminis Bar. ¶ Preterea dato ꝙ absolute induceret̄ fideicōmissum adhuc aliȷ̄ de familia nō haberent intentuȝ vt statim dicet̄ in vlti.q.ꝛ in ista.iij.q.multa etiā addixi que non adduxissem nisi qꝛ illa scio esse adducta pro alia parte qbus tanq̄ nō veris assentire nolui. ¶ Sed cōtra cōem cōclusionem vr̄ casus clarus in.d.aut.de restitu.fideicōmissi vbi facta ꝓhibitione punctualiter prout in casu nostro mater volebat succedere filio ꝑ pupillarē substitutiō.q̄ erat extra familiā.dicebat̄ qd nō poterat ꝓpter ꝓhibitionē.impator ibi determinat ꝯtra ex eo qꝛ ille filius erat in quinto gradu testatori qui prohibuerat alienationē.ꝛ ꝓhibitio nō extendit̄ vltra q̄rtū ꝛ gradū.itē qꝛ illa mater tanq̄ nurus aui sui dicebatur de familia igit̄ dat̄ intelligi ex illa decisione qd si filius fuisset in gradu ꝓhibito ꝛ illa nō fuisset de familia testatoris nō potuisset matrē instituere que tñ sibi ab intestato succedebat ꝛ sic ibi vr̄ casus quem nō reperio ad hoc ab aliquo ponderatū defendendo cōem sniam habemus de necessitate dicere ꝙ ibi nō dȝ sumi argumentum a ꝯrio sensu qꝛ aliter nō ꝓbat ex quo sumus in materia restringibili ad correctionē iuris antiqui vcȝ tex.in.d.§.cū inter. p id qd habet̄ in.l.ij.C.de condi.inser.ꝛ in.l.qui testō.§. mulier.C. de testa.per glo.in.c.cupientes.§.ꝙ si per.xx.de elec.lib.vj.cum multis silibus.ꝛ hec de.iij.q.dicta sufficiant. ¶ Circa quartā ꝛ vltimā q̄ōnē posito ꝙ fideicōmissum induceret̄ absolute per mortē in primis respectu filiarum Gul.ex quo sunt agnate et de familia ipse primo admitti deberent qꝛ in fideicōmisso facto familie ipse primo admitti deberent qꝛ in fideicommisso facto familie primiores admittunt̄.d.l.cū ita.§.in fideicōmis-
10 so.ꝛ.d.l.peto.§.fratre.ff.de le.ij. ¶ † Sed adduco ēt aliud clare fūdamentū tam respectu filiarū Gul. q̄ nepotum ex dictis filiabus.nam dicere ꝙ sit inductū fideicōmissuȝ absolute hoc est dicere qd quilibet de familia censetur grauatus restituere post mortē aliȷ̄s de familia.sed claruȝ est ꝙ qñ filius nepos vel alius descendens est grauatus vel restituere hereditatē vel legatū alteri in tali fideicōmisso subintelligit̄ cōditio si sine liberis decesserit.casus est in.l.generaliter.§.cum aūt.C.de insti.et substi.sub condi.factis.ꝛ in.l.cū acutissimi.C.de fideicō.ꝛ in l.cū auus.ff.de condi.ꝛ demō.ergo in casu nostro cum Gul.ꝛ filie sint de descēdentibus do.Jo. testatoris si dicā ipsum censeri grauatum de restituendo familie siue filias suas grauatas fuisse in tali fideicōmisso subintelligitur clausula si sine liberis decesserit. ¶ Sed ꝯ hanc cōclusionem que est fundata in verisimili mente testatoris qui non censetur voluisse extraneos sue posteritati preferre vt in.d.l.cum acutissimi ēt substituto alio descēdente testatoris vt est casus in.d.l.cū auus.duo videbantur obstare. ¶ Primū est qꝛ testator in sua substitutione substituit collegiuȝ si filiȷ̄ decederent sine liberis masculis.ꝛ sic pȝ ꝙ testator dilexit magis collegiū q̄ filiā ꝓpriam cui nullo mō reliquit ꝛ q̄ neptes ex filiȷ̄s.ꝛ sic collegiū illis ꝓtulit. ꝛ tñ plus dilexit nepotes ex filiȷ̄s q̄ collegiū quos ꝓtulit collegio.vnde q̄ rōne nepotes ꝓferunt̄ collegio tanq̄ ꝓdilecti pari rōne filie et neptibus ex filiȷ̄s collegio excludunt̄ ar.l.publius.ff.de condi. ꝛ demō.ꝛ illius regule si vinco vincentem te ꝛc.de qua in.l.de accessionibꝰ.ff.de diuer.ꝛ tpe ꝓscrip.ꝛ in.c.autoritate.de cōces. prebē.in.vj. ¶ Ex qua rōne infero ꝙ qua rōne voluit nepotes ꝓferri filie ꝛ nepotibꝰ ex filiȷ̄s pari rōne vr̄ voluisse ꝓferre pronepotes de qbus agimus ꝓneptibus ꝛ earū liberis.arg.l.publius. ¶ Pro solutione istius rōnis premitto qd collegiū fuit exclusum imediate ꝙ Baptista vnicus filius masculus decessit cum filiȷ̄s masculis vt patet ex tenore substitutiōis collegiȷ̄. Nec dicat aliquis qd collegiū fieri dȝ deficiente familia ꝓpter clausulam prohibitiuam alienationis bono℞ immobiliū qm̄ in.d.clausula testator expresse refert se ad collegium faciendū prout in substōne cōtinet̄ dū dicit ꝛ pro vsu.s̄.deputādo. ꝛ sic cum sit facta relatio ad deputationem vsus collegiȷ̄ de quo in substōne censet̄ facta relatio cum omnibus suis qualitatibus l.a filio.§.pater.ff.de alimē.ꝛ cib.leg.ꝛ per Barto.in.l.sanctio legū.ff.de penis.ꝛ in.l.si ita scripsero.ff. de cōdi. ꝛ demō. ꝛ ibi per Barto. Imo.ꝛ Pau.de ca.ergo dꝫ facta ꝓhibitio pro vsu deputādo sub cōditione.si filiȷ̄ decesserint sine liberis masculis que cōditio defecit.ꝛ cōsequenter substitutio collegiȷ̄. ¶ Hoc premisso rñdeo ad argumentū in cōtrariū. ¶ Primo ꝙ licet si neptes cōtenderent cū collegio succūberent ꝛ collegiū cum nepotibus tamen neptes aliȷ̄s filiȷ̄s nepotibus preferunt̄. Videt̄ eñ ꝙ testator habuisset duos filios ꝛ alter decessisset cuȝ filiabus.certe neptes excluderent filiū testatoris vt pȝ ex.j.substitutione que dicit simplr̄ sine liberis ꝛ tñ collegiū preferret̄ neptibus ꝛ excluderet̄ a filiȷ̄s nepotibus .nec hoc est absurdum vt in sili pȝ in.l.ij.§.si sit agnatus.ꝛ .§.sit sit cōsanguinea.ff.ad tertul.ꝛ tradit Bar.in.l.j.§.pe.ff.de bo.pos.ꝯtabu. vnde cum non agatur de exclusione collegiȷ̄ sed sit contentio inter ipsos descēdentes testatoris hoc casu nō disposuit feminas per liberos masculos excludi. ¶ Secundo ego rñdeo ꝙ testōr talem ꝓlationē cōsiderauit in substitutiōe facta filiȷ̄s. Nos autem tractamus de substōne facta nepotiꝫ ꝛ ꝓneptibus per dictā ꝓhibitionē alienatiōis in qua nō est habita talis cōsideratio.si eñ in illis testator voluisset ideȝ disponere expressisset.l. vnica.§. sin aūt ad deficientis.C.de cadu. tol. Nec ex eo qd vocet alios de familia excludit̄ dicta ꝓsumptio qd subintelligat̄ cōditio si sine liberis.cū subintelligat̄ ꝯ ꝓpriū filiuȝ testatoris:vt est casus in.d.l.cū auus. Itē ꝯ regulā quo casu vertit̄ fauor pie cause ꝛ anime que ceteris rebus ꝓferenda.l.sancimus.C.de sac. san. ecc.put decidunt Richar.malūb.ꝛ Bal. in.d.l.cū acutissimi. ¶ Scđm qd videbat̄ obstare est qꝛ conditio apposita in.j. substitutione dū dictū fuit si decesserit sine liberis intelligi dȝ masculis qꝛ qua rōne alios filios ꝛ nepotes ꝓtulit ꝓprie filie quā non vocauit fortius pretulisse vr̄ neptibus.arg.d.l.publius.ꝛ eo℞ que ponit Bar.in.l.fi.ff.ad treb.ꝛ.d.Raph .ꝛ.d.Pau.de cast.in.l.j.C.de cōdi.inser.ꝛ cōsuluit Pau .de ca .in suo consi. lxxvij. incip. casus iste frequenter contingit.vbi dicit ambos Rapha.ꝛ multos doc.ita cōsuluisse.qua ergo rōne ꝓtulisse vr̄ filios ꝛ nepotes filie ꝛ neptibus ex filiȷ̄s pari rōne vr̄ ꝓtulisse ꝓnepotes ꝓneptibus ꝛ eo℞ descēdentibus.ꝛ sic vr̄ quod Antonius maria preferat̄ ꝛ subintelligat̄ illa cōditio si sine liberis decesserit.s.masculis. ¶ Sed hoc fundamentum nō obstat in casu nostro:qꝛ posito ꝙ illa opinio esset vera tñ procederet in substōne facta ꝑmo loco inter filios in qua est apposita ista cōditio.sed nos sumus in substitutione facta nepoti seu ꝓneptibus de restituendo familie in quo nepotes non apparēt ꝓlati filie testatoris que ēt est de familia ꝛ agnata ꝛ si erūt primiores in gradu ꝛ nō excluderet̄ ex forma statuti a successione admitteret̄ tanq̄ ꝑsona existēs de familia vt est casus in.d.l. voluntas .ꝛ est casus clarus in.d.autentico de restitu.fideicom.ꝛ sic nō militat in hac substitutione ꝓsumptio ꝓdicta. ¶ Preterea dici pōt quod ex quo filie fuit ꝓuisum non est mirū si filios pretulit sed nō fuerat neptibus ꝓuisum nimirū si eis filiū nō pretulit:qꝛ non erat par ratio .ꝛ lȝ dñs Pau .in.d.cōsi.videat̄ hanc rōnem reprobare tamen vt ipse ibi refert lȝ pro sua opinione cōsuluissent ambo Raphaeles collegiū Florentinum ꝛ quasi omnes aduocati curie: tamen contra eum consuluerūt omnes

omnes Bononienses ⁊ Perusini ⁊ collegium Animonense. ⁊ dicit qđ super cā fuit transactū. ⁊ predicta refert dñs Pau. in.l.j.C.de cōditionibus insertis ꝑpter que postea abstinuit a consulendo. fortius ergo in casu nostro illa p̄sumptio cessat per id qđ dixi in precedenti rñsione. ⁊ etiā ex eo q2 in sequenti substitutiōe exp̄ssit de liberis masculis. ex quo patet qđ in p̄ria dicendo de liberis intellexit etiam de feminis alr̃ expressisset de masculis sicut in sequenti casu cū esset vir doctissimus ꝑut etiaз latius supra in alia q̄ne deduxi. ¶ Ex qbus omnibus nō video qua via dictus Antonius possit dicta bona aduocare a filiabus ⁊ earū filijs dicti Gul. nisi nimia subtilitate ꝑ quā plerūq̧ contingit querelari vt inquit Celsus adolescēs cuius verba refert iurisconsultus in.l.si seruum.§.sequitur.ſ.de verború obligatio. Laus deo ⁊c.

¶ Consilium.ccxxviij.

1 ¶ Emere in veritate an quis possit apponendo simulate nomen alterius in instrumento. et.nu.2.
3 Confessio extraiudicialis facta presente parte an probet.
4 Error an possit allegari quando confessio est geminata.
5 Uerba enunciatiua an probent.
6 Confessio in presentia partis non acceptata an probet si sit geminata.
7 Laborator et colonus an sint idonei testes.
8 Inimicus an probet.
9 Cogi. precise ad tradendum an quis possit in obligatione rem tradi.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ In cā Gabrie. ꝯ ser Barōtum memini me alr̃s sine libris subscripsisse breuibus me absoluendo in presentiarum requisitus de consilio substantialiter loquar quia veritas in filaterijs
1 nō cōsistit. ¶ Quare premitto † ꝙ nō inconuenit ꝙ in veritate vnus emat ⁊ alterius nomē in istrumēto apponatur simulate ad aliquem effectū. casus est in.l.multū interest. ⁊ in.l.cū ꝑpria ⁊ vtrobiq̧ hoc no.C.si quis alteri vł sibi. ¶ Uñ licet in dubio stetur instrumento.l.cum precibus.C.de proba. tñ si ps cuius nomen appositū est fatet̃ hoc ꝙ in veritate alius fuit emptor sed eius nomen appositū fuit dr̃ sufficienter hoc probatū. ita cōcludūt Bal. ⁊ Bar. de Saly.in.d.l.multū interest. ¶ Infero
2 etiam † qđ non inconuenit aliquem proprio nomine emere ⁊ ꝙ ita cantet instrumētum ⁊ tamē emat de mandato alterius seu alterius nomine. seu ꝓcuratorio nomine alterius. casus est cum ibi no.in.l.si ita.§.sua.ff.de verbo. obliga. quem ita declarat ibi do. Pau.de cast. ⁊ sequit̃ do. Franci. aretin⁹ preceptor meus ⁊ probat̃ in.l.res ex mandato.ff.de acqr.re.do. secundū quod illam intelligunt Bar. ⁊ cōiter doc.in.l.qui mihi donatum.ff.de donatio. ¶ Unde si pars que proprio nomine emit hoc fatetur censet̃ emisse contemplatiōe illius pro quo dicit se emisse. ⁊ eius noīe ⁊ mādato per not.per Bal. ⁊ Saly.in.d.l.
3 multū interest. ¶ † Preterea cōfessio extraiudicialis facta presente parte facit plenam fidem vel saltē releuat ab onere ꝓbandi.l.publia.in fi.ff.depositi. ⁊ in.l.cum de indebito.§.fi.ff.de ꝓba. ⁊ no.Jo.an.in rub.extra de proba. ⁊ in.l.generaliter in fi. ⁊ ibi doc.C.de nō nu.pe. ⁊ cōsuluit Pau.de ca.consi.cccxxiij.incipiē.visa petitione predicta. ¶ Cū ergo per testes probet̃ qđ barontus cōfessus est se emisse ꝑ dicto Gabri. que verba idē important qđ vice ⁊ noīe Gabrielis ⁊ ꝓcuratorio noīe Gabrielis l.fideicōmissa.§.interdū. ⁊ ibi Bar.ff.de leg.iij. ⁊ not. Barto. in.l.j.§.nūciatio. ⁊ sequunt̃ doc.ff.de no.ope.nū. ⁊ Bar. ⁊ doc. in.l.post dotē.in.v. lec.ff.sol.ma. ꝓbat̃ qđ lȝ instr̃m causaret in persona Gabri. tñ ex ꝯfessione ꝓbat̃ ꝙ emit nomine gabrielis. ¶ Ex qbus pȝ ꝙ non pōt allegari error confessionis ex eo qđ instr̃m cantat in ꝯtriū q2 vt dixi stat qđ cōueniat qđ pro Gabri. emeret̃ ⁊ tñ instr̃m efficeret̃ in psona Barō. qđ satis est verisimile ex quo venditor nolebat qđ res ꝑueniret ad Gabrie. vnde non ꝓbat̃ cōfessio erronea vt ꝓbat̃ in.d.l.multū.cum ibi no.ꝑ Bal. ⁊ Saly. ⁊ ex no.per Bar.in.d.l.qui mihi donatum. ⁊ est casus in.d.l.si ita qs.§.seya.vbi s̃m Pau.de cast. ⁊ moderniores quis emit ꝑprio noīe ⁊ tñ q2 confessus est se emisse altero mandante ꝓbat̃ ꝙ de mādato alterius per ꝑpriā cōfessionē. ⁊
4 hoc maxime q2 † vt infra dicet̃ probat̃ confessio geminata. ⁊ sic vr̃ qđ error allegari nō possit ex quo presumit̃ deliberata cōfessio iuxta no.in.c.ex literis.de diuor.per glos. ⁊ doc. ⁊ in.c.fi.de iureiur.lib.vj.per Archi.Jo.an. ⁊ alios vel ad minus probari dȝ nō error in genere sed cā erroris s̃m Bal.in.l.error.C.de iuris. ⁊ fac.igno. ⁊ in.l.iusiurandū. ⁊ ad pecunias.ff.de iureiur. ibi quod publici cōcludant. ſȝ in casu nr̃o nulla allegatur cā erroris sed probat̃ error: q2 vt dixi q̄uis emerit noīe proprio potuit emere ꝑ Gabriele. ⁊ est hoc verisimile cū ibi habeat multas possessiones. ad hoc qđ hr̃ per glo.in.l.si in emptione.ff.de mino. ¶ Hoc aūt multo fortius est dicendū in casu nostro: q2 Barontus emit pro se ⁊ pro eo quē nominaret. cum ergo in ꝯfessione fateat̃ se emisse pro Gabriele talis cōfessio non ꝯdicit instr̃o emptionis. imo per illam declarat̃ ꝙ emit pro Gabriele ⁊ vice ⁊ noīe dicti Gabrielis ⁊ sic ꝯtendo ⁊ agnoscēdo bonā fidem sibi p̄iudicauit vt cōcludūt Bal. ⁊ Saly.in.d.l.multum
5 cum alijs.ſ.allegatis. Somnium est etiā dicere † ꝙ sunt verba enūciatiua pp alitud quo casu lȝ regulariter inter easdem ptes probent iuxta no.in.l.optimā.C.de ꝯben. ⁊ cōmit.stip. tamen nō videnť ꝓbare in alio iudicio in quo illud enunciatū principaliter deducit̃ iuxta no.per do.Anto. ⁊ moderniores in.c. extra de p̄sumptio. Quinimo facta extra iudiciū pp alitud simpliciter non videnť plene ꝓbare per tex.vbi colligit do.Abb. in.c.fi.extra de succes.ab intest. ¶ In primis enim dico qđ nō sunt verba enūciatiua emissa ꝑpter alitud sed pp se. ⁊ sic probant vt tradit̃ in.d.l.optimā. ⁊ in.l.ex hac scriptura.ff.de do. ⁊ in.c.fi.extra de succes.ab intestato. qđ aūt dicat̃ emissa ꝑpter se.nā Bal.in.l.j.C.de falsa cā adiecta leg. dicit qđ verba enunciatiua pp alitud dicuntur qñ sunt in preludijs. ⁊ p̄cedentibus prolata ad effectū alterius dispōnis ⁊ nō sunt p̄ncipalia verba oratiōis sed sunt trāsitus ad alitud sed v̄ba dispositiua quādo principalr̃ pp se.l.ex hac scriptura.ff.de dona. ſȝ in casu nostro verba cōfessionis p̄ncipaliter ⁊ propter se fuerūt ꝓlata. nā illa verba ꝑpter hoc.s.ꝑpter hoc olinetū qđ dixit se pro Gabriele emisse fuerūt ꝓlata pp se. dictum eñ fuit a Gabriele qđ oīa cōputa inter eos erant pfecta excepto olineto ⁊ Barontus tātū rñdit quod emerat pro dicto Gabriele ⁊ qđ erat paratus eum nominare ⁊ nihil alitud dixit vñ sunt verba dispositiua ꝑpter dictā cōfessionē prolatā. vñ frustra adducit̃ in casu nr̃o qđ sunt verba enūciatiua ꝑpter alitud ex quo a baronto nihil alitud est enunciatū. ⁊ sic dicunť ꝓlata pp se ⁊ ꝓbant inter p̄sentes s̃m Bar. ⁊ doc.in.l.ex hac scriptura ad fi.ff.de dona. ¶ Confirmatur ista cōclusio q2 talis obiectio non procedit̃ qñ confessio est geminata vt no. Bar.in.l.cum scimus.C.de agri. ⁊ censi.libro xj. ⁊ statim dicet̃ ꝑut est in casu nostro vt probat̃ ex attestatione pugni ⁊ ser Laurentij de verbis ꝓlatis in olineto per que inducit̃ ēt recognitio scđa bonefidei iuxta.l.cum fidē.C.de nō nume.pec. ¶ Frustraq̧ illud adducit̃ qđ cum esset Barontus prohibitus cōcedere Gabrieli nō censet̃ pro eo emere voluisse arg.eius qđ no. Barto.in.l.codicillis.§.instituto.ff.de lega.ij. ¶ Q2 illud in re dubia ꝓcedit. sed in casu nr̃o habem⁹ certaз cōfessionē Baronti ꝙ emit ꝑ Gabriele. vñ in incertis non certis locus est cōiecturis.l.continuus.§.cū ita.ff.de ver.ob.l.nō alr̃.ff.de le.ij.l.si alij.ff.de vsufr.le. ¶ Et hoc marie q2 habem⁹ geminatā cōfessionē dicti Baronti per quam constat efficaci⁹ ꝙ emit pro dicto Grabriele. per no.per Bar.in.l.cum scimus. C.de agrico. ⁊ censi.li.xj. ⁊ ꝓhibitio predicta arguit qđ hac de cā a dicto Gabriele fuerit barōtus interpositus vt emeret cum sit inter bona Gabrielis per id qđ habet̃ in.l.si in emptione in glo.ff.de mino. ¶ Nec per dictū pactum qđ Gabrieli concedere non possit īpedit̃ concessio ⁊ declaratio.iuxta plene not. in.l.ea lege de cōdi.ob cām. ⁊ in.l.si ita qs.§.ea.l.ff.de verb.ob. ¶ Non ob. vnum qđ allegat̃ in cōsilijs partis aduerse scilicet qđ testes probent ꝙ Gabriel instabat qđ Barōtus declararet non aūt ꝙ cōfiteret̃ ⁊ sic ꝓbatur cōfessio facta nō ad instātiam
6 Gabrielis. ⁊ † nō probat̃ acceptatio quo casu confessio non vr̃ ꝓbare s̃m Cy.in.l.j.in.vj.q.C.de cōfes. ⁊ ibi Saly.op.xl. ⁊ Ricar. ⁊ Bar.de Saly.in.l.generaliter.q.vj.C.de nō nu.pec. ⁊ Saly.in.l.iubemus.C.de libe.causa. ⁊ predicta allegat do. Alex. in.iiij.volu.cōsi.xx.incipi.in causa appellationis in primo ⁊c. ¶ Q2 ad hoc rñdeo in primis qđ illa opi. nō videtur vera. Nam Bar. ⁊ doc.cōiter in.d.l.ex hac tantum requirit̃ p̄sentia partis ⁊ nihil dicunt de acceptatione. ⁊ ita domini canoniste in.c.fi.de cōfes. ⁊ in specie videt̃ casus quē ibi ad hoc ponderat do. Abb.in.c.cū dilectus de succes.ab intesta. vbi vult quod sola presentia sine acceptatione sufficit. ⁊ hoc sequitur preceptor meus do.Jo.baptista in repetitione.l.admonendi.ff.de iureiuran. ⁊ dicit ita tenere doc.ibi per illū tex. ⁊ vr̃ verior quia si confessio emanat me p̄sente in fauorē meū presumit̃ qđ ego consentiam.l.qui patitur.ff.mādati. ⁊ est regula Bart. ⁊ doc.in.l.que dotis.ff.sol.ma. ¶ Scđo rñdeo qđ imo dicta cōfessio emanauit ad instantiā Gabrielis dicētis qđ oīa computa erant firmata inter eos excepto olineto que loquutio fuit generalis ⁊ ideterminata ⁊ Barontus determinate rñdit. vnde loquutio Gabrielis ⁊ interrogatio includit etiam talem rñsionem. Ad hoc qđ habet̃ in.l.j.ff.ad.l.iuliā maie.per Barto. ⁊ sic pȝ ꝙ instante Gabriele emanauit talis cōfessio. ⁊ cōsequēter probat lȝ non fuerit sequuta acceptatio vt cōcludit Saly.in.d.l.vnica.C.de cōfessis. ⁊ in.d.l.gñaliter. ex v̄bis enim p̄cedētibus de quibus testes deponunt apparet quod Barontus ex proposito ⁊ non per locū cōfessus est. ⁊ ꝙ Gabriel tali confessioni consensit. vñ cessat tota summa rōnum Bart.de Saly. ⁊ sic cessat decisio.l. adigere.§.quis.ff.de iurepatro. ¶ Non omitto qđ vna con-

fessio facta in quadã domo pbat per Franciscũ ⁊ pagniũ. Altera in olineto pbatur per Pagnũ ⁊ ser Laurentiũ. ⁊ sic cum probetur cõfessio geminata resultat in primis qḋ presumit de liberatã. ⁊ ideo pbat licet sit facta absente pte ẜm Bar. no. in l. scimus per illũ tex. C. de agri. ⁊ censi. lib. xj. ⁊ sequit Pau. de ca. in l. publia. in fi. ff. depositi. ⁊ Ludo. ro. in l. nuda. ff. de dona. ¶ Resultat scḋo q̃ posito ẽt qḋ fuissent verba enunciatiua tñ probant ẜm Bart. in d. l. cũ scimus. ⁊ Ang. per illum text. in l. j. C. de plus petẽ. ⁊ dõ. Ab. in c. per tuas. in rep. extra de arbitris. ⁊ si dicat lz ser Laurẽ. deponat de cõfessione facta in olineto tñ pagnius cõtestis nõ vr deponere de cõfessione sed de pmissione Baronti qḋ pmisit declarare in Gabrielem vel in quẽ voluerit. ⁊ sic deponit tñ de promissione. ⁊ in confessiõe ser Laurentij est vnicus ⁊ singularis. ⁊ sic nõ pbat. l. iurisiurandi. C. de testibus. Sed ad hoc respondeo ꝙ in effectu idem deponit. Nam deponit pagnius in effectu de promissione declarando in gabr. ista pmissio declarando includit ipsum emisse p dicto Gabriele qñ emit p eo ꝙ declararet. ad hoc text. no. in l. fi. ff. de ꝯfessis. vbi ille qui fatetur se debere fidei cõmissum includit cõfessionẽ fideicõmis. esse factã vt ibi declarat. d. pau. de cast. ⁊ Bal. in l. vnica. in xvij. col. in ver. cõmodo hic est aduertendũ. C. de cõfessis. ⁊ qḋ no. idem Bal. in eadem. l. col. vj. ver. An qui opponit. Bene facit gl. in l. neqꝫ natales. C. de probatio. ⁊ quod no. Bal. in l. precibus. C. de impub. ⁊ alijs substitu. in vj. oppositione. ⁊ sic ambo probant confessionez ex quibus etiã dici põt ꝙ ambo pbant ẽt obligationem ad declarandũ. Nam pagnius de hoc clare deponit ser Laurentius autem de cõfessione que lz extra iudiciũ sit sufficiens ad phandum lz nõ ad obligãdũ. l. publia. i fi. ff. deposi. tñ q̃ est geminata est etiam sufficiẽs ad obligãdũ ẜm Pau. de ca. ibi allegat no. per Bar. in d. l. cũ scimus. ¶ Nec obstat que contra psonas pagnij ⁊ ser Laurentij allegant. ⁊ primo qḋ pagnius est laborator ⁊ colonus Gabrielis q̃ † ex quo nõ est laborator in possessiõe de qua disputat ⁊ nõ agit de aliquo interesse coloni dr ẽt idoneus testis vt tz Saly. in l. oĩbus in fi. C. de testib⁹. ⁊ in l. qm liberi. vbi hoc late ⁊ clare declarat eo. tit. ⁊ scḋm eius opi. vidi plures doctissimos iudices iudicare. ¶ Nec etiam obstat qḋ allegat ser Laurentius inimicus q̃ non pbatur † ꝙ fuerint inimicitie capitales put requirit vt tradit p Bal. ⁊ alios in aut. si dicatur. C. de testi. ⁊ canoniste in c. repellant. ⁊ in c. cum oporteat. de accusationibus. ¶ Preterea inimicitie allegant ppter lites que inter eos tunc pendebãt. vnde finitis litibus nõ repellitur amplius a testimonio. Ita concludũt do. Anto. ⁊ do. Abb. in c. j. extra de iudicijs. allegant no. p Jo. an. in addi. Spec. in rub. de teste. ⁊ est tex. in aut. si dicatur. C. de testibus in versic. si nõ odiosus. ⁊ eo maxime q̃ nõ probat qḋ specifice inimicitie ⁊ rixe orte fuerint cum dicto ser Laurentio sed cum illis de bellucijs. Iniurie aũt illate alicui psone nõ censent illate alijs de familia nisi certis psonis enumeratis vt in l. j. in fi. ff. de iniu. ⁊ tradit Bar. in l. si stipulat⁹. §. grisogon⁹. in fi. ff. de ver. ob. ¶ Preterea ipse nunqꝫ dicit se esse inimicum immo totum oppositum q̃ ꝙuis dicat qḋ rixe fuerũt cũ illis de bellucijs tñ in pcedenti interrogatorio dicit qḋ vellet obtinere ius hñtem ⁊ ꝙ est amicus vtriqꝫ pti. vñ ex testimonio ipsi⁹ nõ pbat inimicitia. allegãti aũt inimicitiã incũbit onus pbãdi vt tradit in aut. si dicat. ⁊ in d. c. cũ oporteat. ⁊ s. c. repellant. ¶ Accedat qḋ eoꝝ dicta pmo iuuant q̃ inhabilitas vni⁹ supplet p habilitatẽ alteri⁹ ẜm bal. ⁊ doc. in l. si qs ex argentarijs. §. pe. ff. de edendo. Iuuatur etiã ex verisimili cũ petiũ terre seu olinetũ sit iter bona Gabrielis per ea que no. in l. si in emptiõe. ff. de minoribus. pbat ẽt verisimilitudine ex eo q̃ venditor nolebat vendere Gabrieli. ad hoc tex. in l. iij. §. tu magis. ff. de testibus. Confirmat ẽt eorum dictuz ⁊ coadiuuat ex pcedenti cõfessione pbata. Ad hoc notant doc. de cõiunctione pbationis in l. admonendi. ff. de iure iurã. ⁊ do. Abb. in c. cũ cãm de pbatio. Et p hoc adduco tex. fin. in l. capite quito. in fi. ẜm itellectum approbatũ. ff. de adulte. vbi lz cõfessiõi in tormẽtis nõ stetur tñ statur si alia cõfessio extraiudicialis pcedit. ¶ Ex qbus oĩbus sine aliqua hesitatiõe concluditur probatum esse plusqꝫ sufficienter dictũ barontuz emisse dictũ olinetũ vice ⁊ noĩe dicti Gabrielis in veritate licet noĩe pprio emisset. ⁊ fortius q̃ emit etiã pro his quos declararet. ¶ Ex qua ꝯclusione infero ꝙ aut illa cõfessio ꝙ emit vice ⁊ noĩe Gabrielis probat mandatũ precessisse ⁊ cõtra eũ competit actio mandati. casus est clarus in d. l. si ita quis. §. seya. et ibi Pau. de ca. ⁊ are. ff. de ver. obli. ⁊ probat ex no. per Barto. ⁊ omnes in l. q mihi donatũ. ff. de dona. ⁊ in l. qui in aliena. §. is qui putat. ff. de acqui. here. ⁊ late hoc declarat do. Alex. in l. l. §. nunciatio. vbi videndũ. ff. de no. ope. nun. Aut illa confessio pbat ꝙ emit vice ⁊ noĩe Gabrielis nullo pcedente mandato. ⁊ tunc tenet actione negociorum gestorũ. casus est ⁊ ibi plene in l. si ego. ff. de neg. ge. Tradit Baldus in simili in l. cum a socero. per Bald. C. de iure do. de eo qui pro alio recipit emphyteosim recipiendo vice ⁊ noĩe illius. ⁊ per Raph. Cuma. ⁊ do. Alex. in d. l. qui rome. §. flauius hermes. ff. de ver. ob. ⁊ per Jmo. in c. potuit extra de loca. in simili. q. allegando. d. l. si ego. ¶ Ex quib⁹ patet ẽt ex noua nuda pmissione actio daretur q̃ ex quo Barontus erat obligat⁹ facere quod promisit vel actio ne mandati vel negocioꝝ gestorum datur actio ex tali nuda pmissione gl. est ordinaria cõiter approbata in l. legitima. ff. de pactis. ¶ Ex qbus pꝫ ꝙ cessant multe ambages adducte p consulentes pro alia parte solum superest vna difficultas an Barontus precise cogat ad factum ad condemnandum ⁊ tradendũ. an vero debeat tñ si nõ vult facere ꝯdemnari ad interesse. in qua difficultate videbatur qḋ deberet tñ ad interesse cõdemnari p regulã tex. in l. stipulationes nõ diuidunt. §. celsus. ff. de verb. obli. ⁊ in l. si quis ab alio. ff. de re iudi. cum vul-
9 garibus. ¶ † Sed ꝯtrium puto verius in casu nostro qḋ immo possit precise cogi ad tradendũ. ista conclusio probat. ¶ Primo q̃ qñ qḋ est extra iudiciũ faciendũ factũ de facili explicari põt tunc põt quis precise cogi ad factũ. ita determinat Ang. in l. stipulatiões nõ diuidũtur. in ver. celsus. ff. de vbo. obligatiõẽ sequit Raph. cu. allegat Ang. Jo. and. hoc tenuisse in addi. Spec. in ti. de emptio. ⁊ vẽdi. §. sciendũ. in additiõe que incipit de emptore loquit. ⁊ licet Jo. an. ibi hoc nõ videatur dicere tñ hoc dicit Jo. an. in ti. de rebus ec. nõ alie. §. j. ⁊ Ang. in l. in stipulationib⁹. §. operaꝝ. de verb. ob. ⁊ licet Jmo. Ro. ⁊ do. Alex. in d. §. celsus. ꝯtrium teneant: tñ in iudicando nõ debem⁹ recedere ab opiniõe tantorum virorum Jo. an. ange. ⁊ cuma. ¶ Scḋo hoc idem cõfirmat rõne cõcludentissima. Nam cum Barontus emerit pro Gabriele tenetur actione mandati vel negocioꝝ gestorũ tradere ⁊ in Gabriele dominium transferre sicut venditor. casus est in l. res ex mandato. ff. de acqr. rerum domi. ẜm qḋ intelligit Bar. in d. l. qui mihi donatum ⁊ notat Barto. in l. qui in aliena. §. is qui putat. ff. de acqui. here. ⁊ est casus in d. l. si ita quis. §. seya. ⁊ ibi Pau. de ca. ⁊ Aretinus. clarum aũt est qḋ in obligatione rẽ tradit qñ traditio nõ est nuda cũ trãslatione dominij ⁊ qñ tradens est dñs ⁊ cõcurrat qḋ ille qui tenet tradere facultatẽ hz rei tradende put est in casu nostro obligatus ad factũ precise cogi põt. glo. est cõiter approbata in l. certi conditio. in prin. ff. si cer. peta. ⁊ tenet Barto. post antiquos in d. l. stipulationes non diuiduntur in viij. q. vbi hoc sequuntur communiter docto. moderni. et ista ratio decidit.

Laus deo ⁊c.

¶ Consilium. ccxxix.

1 ¶ Testamentum secundum an et quando tollat primum.
2 Notario attestanti quem esse sane mentis creditur.
3 Instrumento an stetur qḋ testes fuerint rogati.
4 Testes quot requirantur in testamento.
5 Testis vnus ex testibus descriptis in testamento contradicẽs testamento an faciat ipsum vacillare.
6 Testes debent interesse toti testamento.
7 Testamentum factum ab infirmo turbato mortis cogitatiõe an valeat. et an dicta ipsius probent.
8 Religiosi an sint idonei testes.
6 Affinis an sit idoneus testis.
10 Testes rogare quid sit.
11 Clausula derogatoria dicitur adesse in testamẽto ad pias causas et inter liberos.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Prio aspectu cõcludendũ videbat. testamentuz scḋm qḋ exhibetur magistri Matthei in quo est institutus Christophorus eius frater pualere primo in quo institutũ est monasteriuz sancti Dominici per regulam. l. si mihi ⁊ tibi. §. in legatis. ff. de le. j. Et traditur plene in l. si quis in principio testamenti. ff. de
1 lega. iij. Nã † in primis de tali secundo testamento constat publicum instrumẽtum cui in dubio standum est. l. cum precibus C. de probatio. in materia nostra traditur in l. ij. C. de bono.
2 pos. secundum tab. ⁊ in l. fi. C. de fideicommissis. ¶ † Item notarius attestatur testatorem tunc fuisse sane mentis cui ratione officij legabiliter exercendi cum iuramento suscepti standũ videtur. l. j. §. quies. ⁊ quod ibi per Bartoluz. ff. de offi. prefec. vrbis. ⁊ in c. cum parati. extra de appel. ⁊ in specie hoc dicit Jo. de Jmo. in l. ij. ff. de testamentis. Nam ⁊ quilibet in dubio sane mẽtis esse credit. l. nec codicillos. C. de codicil. ¶ Preterea in dicto testamento apparent solennitates requisite de qui
3 bus in l. hac consultissima. C. de testamen. ¶ † Nec videtur dici posse testes nõ fuisse rogatos cum in instrumento dicatur testibus adhibitis vocatis ⁊ rogatis qui publico instrumẽto de rogitu testium standum vr ẜm Dy. Ray. ⁊ Bart. ⁊ alios in l. heredes palã in prin. ff. de testa. per id qḋ hr in l. j. C. de fide instru. ⁊ iure aste. fisca. lib. x. ⁊ tz Bart. in l. sciendum. ff. de ver. ob. ⁊ satis

ob. ⁊ satis est ꝙ testes fuerint rogati a quocū꜠ rogati fuerint vt voluit Dy.in.l.heredes palā.§.in testamētis.ff.de test. ⁊ ibi etiā Pau.de cast. ⁊ Jo.fa.insti. de testa.§.fi. ¶ Quinimmo talis rogatus probaṫ per plures testes. satis autē videṫ qd̄ per duos testes probareṫ ꝫm Bal. ⁊ doct.in.l.ij.C.de bono. possess. ꝫm tabu. ⁊ sic cōcludiṫ qd̄ cū appareat scd̄m testamentū solēne per publicū instrumentū ꝙ primū fuerit reuocatū maxime cū in secūdo fiat mentio de primo ⁊ reuocetur primū per clausulam derogatoriam per id qd̄ habeṫ in.d.l. si quis in prin. testamenti. ¶ Nec premissis vr̄ obstare qd̄ testes examinati videntur varia deponere: ⁊ tam testes testamentarij ꝙ alij: qm̄ ad oēs varietates q̄ colligi possunt vr̄ ꝙ pari possit duplex respōsio. ¶ Prima est qd̄ quatenus ipsi variant in circūstantijs ⁊ non in substantia facti talis varietas non vr̄ nocere. ar. l. qui sententiam. ⁊ ibi no.C.de pe. ⁊ not. Inno.in.c.qualiter ⁊ qñ. extra de accusationibus. ⁊ in.c.nihil obstat. ⁊ ibi no. extra de verb. signi. faciuntno. per Bal.in.l.lutius.ff.de infamibus. ¶ Secunda est q: lꝫ circa factum principale essent varij q: de eo diuersimode deponerent: tñ q: vident in eundem rei finē cōcurrere. s. qd̄ testator instituit heredē oīum ⁊c. in testamento primo disposita cōfirmauit lꝫ per diuersa verba ⁊ modos hoc deponāt videntur ꝓbare. ⁊ talis varietas non vr̄ nocere. ad hoc glo.in.c. dudū de cōuer.conin.in ver.substantia. ⁊ no. Jo.an.in.c.nihil obstat de verb.sig. ⁊ glo. in ver. vacillasse in.c.cū ecclesia sutrina de causa pos. ⁊ ꝓpꝛie. vbi pulchre in ꝓposito loquiṫ.d.Ant. facit quod notat Bald.in.l.ij.ad fi.C.de bo.pos.ꝫm tabu. ⁊ pulchram.q.determinat Bald.in.c. bone el.j. extra de elec. ¶ Ex quibus videbaṫ cōcludendum qd̄ non obstantibus multis varietatibus notatis in testibus ꝙ testamētum remaneat firmū ⁊ preualeat primo testamēto vt dictum est. ¶ Quibus tñ non obstantibus ꝯtiam sniam veriorem existimo qd̄ imo ex his que deducta ⁊ ꝓbata sunt primum testamentū preualeat. ꝓ cuius
4 cōclusionis demonstratione † in primis premitto ꝙ ad hoc vt valeat testamentū pro solēnitate requiruṫ septem testes al's testamentū tanꝙ minus solēne est nullū. l. hac cōsultissima. C. qui testamen.face.pos. ¶ Ex qua cōclusione infero in proposito qd̄ testamentū de quo agimus nō probaṫ factum corā septē testibus ⁊ sic est nullū. ¶ Nec huic cōclusioni obstat si dicatur qd̄ quādo testamentū etiā scd̄m est factū in quo sunt instituti venientes ab intestato sufficiūt quin꜠ testes put est casus in d.l.hac cōsultissima.§.si qs aūt.C.de testa. ¶ Qm̄ clare respondetur primo ꝙ text.in.d.§.si qs aūt non procedit qñ in primo testamēto sunt instituti veniētes ab intestato ēt si non oēs sed aliqui. ita ꝓbat tex. cū glo. in prima solutione in.l.si filius qui in potestate.ff.de lib. ⁊ postħ. ⁊ ibi ad h' ponderat do. Raph. cuma. ⁊ sequunṫ plerī moder. ⁊ hoc ꝓbat text.in.d.§.si quis aūt a ꝯrio sensu. facit ēt q: ille tex. exorbitans ergo nō dꝫ extendi ad aliū casum.l. ius singulare.ff.de legibus. ⁊ ibi hanc opi. tenuit Fran.tigri.sequunṫ do.Jo. petru. de perusio do.Alex. de imo. ⁊ cōiter moderniores quicqd dixerit Pau. de cast.in suo cōsi.cccl xij.incipiente dubiū facit. vñ nulli dubium esset ꝙ si in primo fuissent instituti venientes ab intestato ⁊ forti⁹ liberi testatoris qd̄ scd̄m corā quin꜠ testibus nō valeret. Igitur idē dicendū est in casu nostro cum in primo fuerit instituta ecclesia. ⁊ sic pia cā ⁊ nō minor fauor debeṫ pie cause quam filijs put in specie in terminis.d.l.hac ꝯsultissima.§.ex imperfecto cū iuribus sequētibus voluit Bart.in.l.j.in.xxj. col.C.de sac. san.eccle. ⁊ Bart.in.l.tale pactū in fi.ff.de pac. ⁊ Oldra.consil. cxvij.incip. Titius cōdidit testamentū. ⁊ Pau.de cast.consi. ccclx. incip. sup eo qd̄ queriṫ. ⁊ Joan. de imo.in.c.ij. extra de testamētis. put infra ēt statim ad aliō ꝓpositū inducam. igiṫ nō hꝫ locū dispositio.d.§. si qs aūt. qui loquiṫ qñ in primo sunt instituti extranei. facit qd̄ habetur in auṫ.de sanc. episco.§.sed hoc de presenti. ⁊ in.c.presentia.de ꝓbat. ¶ Scd̄o rñdeo quod tunc ꝓcedit dispositio.d.§. si qs autē. qñ sunt instituti omnes venientes ab intestato put probat tex.in ver. qui ab intestato. qui indefinite loquiṫ. indefinita aūt equipollent vniuersali.l.si pluribus. ⁊ ibi Bart.ff.de le.ij. ⁊ ita ꝯcludit.d.Rapha.Fulg. in.d.§.si qs aūt. ⁊ sequunṫ do.Joā.petru. de perusio do.Alex. ⁊ cōiter moderniores. idē do.Raph.cuma.in.d.l. si filius qui in ptāte. sed in casu nostro fuit tm̄ institutus Christophorus frater ⁊ nō magister Jo. alter frater. igitur nō vendicat sibi locum dispositio illius tex. ¶ Ex qbus infero hāc cōclusionem ꝙ tale testamentū de quo agimus in quo fuit institutus Christophorus nō fuit corā.vij. testibus celebratū tanꝙ minus solēne nō valet. ⁊ sic primū nō reuocatur.l.si iure.ff.de le.ij. ⁊ ista nō sunt extra rē sed ad rem ⁊ ꝓpositū p̄sentis ꝯsultationis vt statim apparebit ¶ Scd̄o premitto qd̄ lꝫ sit magna disputatio tñ cōiter ꝯcluditur ⁊ seruatur ꝙ qñ de testamento cōstat publicum instrumentū in quo sunt descripti.vij. testes tale testamētum legitime ꝓbaṫ vt voluit glo. quam approbat cōis opi.in l.ij. C.de bo.pos.ꝫm tabu. ⁊ glo. ⁊ doc.in.l.fi.C.de fideicommis ⁊ doc.in.l.heredes palam in prin.ff de testamen. Qd̄ verbum dicit esse ibi Bal. vbi instrumētum reprobeṫ. allegant not. per Inno.in.c.cū Jo.heremita. extra de fide instr. vñ dicit glo.no.
5 in.l.j.§.si qs neget.ff.quēad.test.ape. qd̄ † qñ testes ꝯdicūt etiā vni soli ex necessarijs instr̄m testamēti reprobaṫ. si cm̄ ex.vij. testibus descriptis in instr̄o instr̄o vnus ꝯdicit dicendo se non interfuisse vel narrando rem aliter se habere ꝙ in instr̄o narreṫ instrumentū testamēti reprobaṫ: q: remanent tantū sex testes ꝓbantes instr̄m qd̄ Bart. ibi dicit esse no. quē ibi sequuntur Bald. ⁊ Ange. ⁊ Imo. lꝫ dubitet dicit hanc esse cōem opinionē. ⁊ hoc idē voluerūt Ja.de are. Cy. ⁊ Saly.in.l.in exercendis.C.de fide instr. ⁊ Innoc. Jo.an. Jo.cal.do. Ant.domi. Abb. ⁊ alij cōiter in.d.c.cū Jo.heremita. ⁊ spe.in.ti.de instru. edi. ⁊ fide.§.instrumentū.ver.item qd̄ testis in scriptis. ¶ Ex quibus infero scd̄am conclusionē qd̄ si in testō de quo agimus in quo sunt inscripti octo testes duo tm̄ ex illis octo ꝯdicunt instr̄o vel ꝓbant rem aliter gestam tale instrumētū testamenti reprobaṫ ⁊ ꝯsequenter scd̄m testamentum nō ꝓbaṫ legitime. ⁊ primū firmū remanet. Quibus premissis ab isto instrumēto testamenti subtraho Jo.martini vnū ex testibus quē arbitror veritatem dicere. ⁊ premitto qd̄ verba ꝓlata a notario cēseanṫ fuisse ꝓlata a testatore put ꝓbat Bald.in.l.errore.C.de testa. vñ ex quo notarius attestaṫ ꝙ testator instituit heredē ⁊ multa alia fecit de qbus in dicto testō censetur rogatus notarius qd̄ testator ꝓtulit noīe heredis ⁊ disposuit in alijs put ī dicto testō. hoc aūt negat Jo.mar.q dicit qd̄ tantū notarius dixit si volebat qd̄ esset rogatus de testamēto quo relinquebat Christophorū heredē ⁊ qd̄ alia legata facta in primo testō remanerēt firma ⁊ qd̄ testator tm̄ rñdit: nec alia verba fuerunt ꝓlata. itē qd̄ nō potuisset alia verba ꝓferre qn audiuisset cū esset pn̄s per que verba ꝓbaṫ negatiua qd̄ alia verba nō fuerunt ꝓlata. vt declarat Bald.in.l.j.C.de bo.pos.ꝫm tabu. ⁊ tradūt Bart. ⁊ alij in.d.l.j.§.si qs neget.ff. quemadmo.testa. ⁊ ap. ⁊ per glo. ⁊ doc.in.l.pantonius.§.rei perduellionis.ff.de acquirē. here. Ex quo infero vnum aliud fundamentū. Nam tabellio nō solum attestatur de his de qbus Joā. Martinus sed de multis alijs dispositis a testatore que negaṫ per Joā. Martini. ⁊ sic testis ꝓbat rem aliter fuisse gestā ⁊ cōsequenter ꝯdicit instr̄o. ⁊ cōsequenter remanent septem testes. ¶ Secūdo loco instr̄o testamenti ꝯdicit peregrinus: q: dicit qd̄ nō fuit presens alijs vbis qd̄ sciat nisi qñ magister Mattheus ad interrogationē Jo. Marti. qui interrogauit an vellet facere heredē fratrem ⁊ magister Mattheus rñdit qd̄ sic. Que verba put per alios testes ꝓbatur fuerunt ꝓlata post testm̄ de quo diciṫ fuisse tabellio rogatus put omnes alij testes attestanṫ ⁊ ipsamet pars in articulis suis hoc ostendit. igitur pꝫ qd̄ non fuit presens testamento de quo agimus. ⁊ sic remanet testm̄ cuꝫ sex testibus seu instrumentū testamenti. ⁊ sic inualidū ⁊ nō ꝓbat vt pꝫ ex premissis. ¶ Et si dicatur qd̄ nō deponit de negatiua coartata put requiriṫ vt supra dixi in depositione Jo. Martini: q: dicit qd̄ nescit ⁊ qd̄ non recordaṫ ⁊ sic videṫ remouere sensum ab actu quo casu nō probaṫ negatiua vt per Bal.in.d.l.j. ⁊ Barto.in d.§.si qs neget. ¶ Qm̄ ad hoc rñdeo qd̄ dicta obiectio procederet qñ testis voluisset [a] ꝓbare qd̄ aliud vel alia verba non interuenerunt ⁊ sic negatiuā facti alieni put ꝓbat Jo. Martini. sed iste vult ꝓbare negatiuā facti ꝓpꝛij. s. absentiā tp̄e quo dicunṫ dicta verba ꝓlata: in quo reddit veram scientiā vt tradiṫ in.d.§.perduellionis. ꝫm Balduꝫ.in.d.l.j. qui ita distinguit. ⁊ doct.in.d.§.si qs neget. sed suam absentiā bene ꝓbat vt dixi. ⁊ maxime q: testis subdit qd̄ nunꝙ fuit rogatus ⁊ vocatus vt esset testis nisi ꝙtum ad verba per eū ꝓlata. ⁊ sic cōcludiṫ qd̄ est probata absentia dicti pegrini qui dicit se nō fuisse vocatum ne꜠ rogatū ne꜠ interfuisse nisi dictis verbis. ⁊ sic cum instr̄m remaneat cū sex testib⁹ nō ꝓbat. ⁊ hoc solū sufficeret ad victoriā in hac cā. ¶ Scd̄o principaliter cōfirmanṫ premissa. Nam primi tres testes examiati dicūt qd̄ testator ore ꝓpꝛio ⁊ ꝓpꝛio motu ꝓtulit nomē heredis ⁊ alia disposuit ore ꝓpꝛio ēt testes rogādo put in testamēto cōtineṫ. Jo. aūt Martini ⁊ peregrinus tantū qd̄ ad interrogationem rñdit sic ⁊ sic: quoꝝ testimoniū coadiuuaṫ dicto fratris bn̄dicti religiosi sancti Dn̄ici qui est nepos testatoris ⁊ heredis. ⁊ ēt dicto fratris Jorda. de eodem ordine. si aūt modus testandi inter se multum differūt in existēte grauiter infirmo ⁊ ī articulo mortis: q: cōiter turbati timore instantis mortis ad omnia rñdent sic vt dicit Jo.an. in addi. Spec.in ti.de testamētis.§.j. put infra latius referaꝫ. Unde aut instrumentū testamenti ꝓbat testamentū fuisse cōditū put dicunt quatuor testes examinati. s. qd̄ testator nomē heredis noīauerit ⁊c. ⁊ tūc Jo. Martini ⁊ peregrinus ꝯdicūt instrumēto: q: dicunt rem aliter gestā. s. qd̄ ad interrogationē rñdit sic. ⁊ sic remanēt sex testes. Aut volumus intelligere instrumentū put deponunt Jo. Martini ⁊ peregrinus. ⁊ tūc cōtradicūt quatuor alij testes. ⁊ sic nō pōt instrumentū intelligi

a ¶ Plura de testibus ꝯdicē. tib⁹ testmento.

aliquo mō qđ nō habeat testes ɔdicētes ꝓpter quos remanet sine legitimo numero ꝛ sic sufficienter non probat. ¶ Tertio ex alio banc cōclusionē ꝓbo. Nam quatuoꝛ testes ꝓbant oīa cōtenta in instrumēto fuisse gesta. sed Jo. Martini ꝛ peregrinus attestanť de aliqbus; ꝛ nō de alijs ꝛ qđ alia in eoꝝ ꝑsentia nō fuerunt gesta. ex qbus attestationibus p3 qđ aliq deponunt plus aliqui minus. quo casu etiā in eo in quo sunt cōcordes non ꝓbant: qꝛ nō videnť oēs interfuisse toti testamēto ex quo de toto nō deponūt. requiriť aūt qđ † testes toti testamēto interfuerint nisi vrgente necessitate vt ꝓbať in. l. cū antiqtus. C. de testa. vbi Bal. ponit banc pulchrā decisionē quē sequitur do. Pau. de ca. ꝛ Moderni dicentes se alibi nescire l3 si testes qui minus deponūt ꝓbarent se toti testamento interfuisse ꝛ se recordari tantū de institutione ꝛ legatis ꝛ de alijs non recordari: qꝛ tūc ꝓbarent in eo in quo cōcordant per no. per Cy. ꝛ Bald. in. l. si ꝑsidi. C. de dona. ante nupt. ſm Modernos in. d. l. cū antiquitus. qđ in casu nostro nō verificanť: qꝛ testes deponunt que fuerūt acta in eoꝝ ꝑsentia ꝛ precise affirmant ꝙ alia acta nō fuere ipsis ꝑsentibus. igitur minus deponendo cōstat qđ toti testamēto de quo ī instrumēto fit mētio nō īterfuerūt. ¶ Quarto cōfirmať. nam nō est dubiū quod testm̄ de quo cōstat publicū instrumentū fuit factum vno modo sed testes descripti ꝛ nō descripti ēt sunt varij circa cōtenta in dicto instr̄o testamēti. igitur variant a testamēto ꝛ eidē ɔdicūt. l. qui falsa ꝛ varia. ff. de testi. ꝛ traditur in. l. testium. C. de testibus. si ergo testes scripti ꝛ examinati nō ꝓbant ɔtenta in instr̄o tāꝙ varia deponentes igitur testamentū remanet sine ligitimo numero testium ꝛ eneruanť vires testamēti. ꝛ pro boc bn̄ facit qđ ponit do. Anto. in. c. nibil obstat. de ver. sig. ꝛ sequitur do. Abb. vbi voluit qđ testes deponentes sup testamento etiā si sint varij in verbis nibil ꝓbant. vn̄ cū magna sit varietas in testibus examinatis nō ꝓbant testamentū. ꝛ sic tanꝙ ɔdicentes instrumēto eius vires tollunt. ¶ Et si dicatur qđ cōcurrunt in eundem rei finē p id qđ dixerit do. Ant. in. d. c. ecclesia sutrina. ꝛ Bald. in. c. bone. ¶ Rn̄deo vt supra dixi qđ non est eiusdem virtutis deponere qđ testatoꝛ oꝛe ꝓprio disposuit cuius est qđ disposuerit ad alterius interrogationem: qꝛ tunc res redditur dubia ꝛ suspecta ī oꝛe existentis in articulo mortis que nō esset qn̄ oꝛe ꝓprio disponeret vt p3 ex bis q̄ no. Jo. an. in. d. ti. de testamentis. §. j. ꝛ doc. i. l. iubemus. C. de test. ꝛ ibi latius dicā. ex quoꝝ dictis p3 qđ talis varietas nō est flocipendenda sed multum ponderanda ꝛ existimāda: et maxime qꝛ testes fuerunt interrogati sup formalitate verboꝝ testatoris quo casu q̄libet varietas nocere vr̄ ſm do. Ant. in. d. c. cum ecclesia. ꝛ in. d. c. nibil obstat. ꝛ Bald. in. d. c. bone. ¶ Quinto cōfirmanť premissa: qꝛ religiosi sancti Frācisci examinati ꝛ ēt tertius testis in multis circūstantijs est varius circa expressionē nominis beredis an notarius testes nominauerit. Itē an tunc testamentū scripserit. an adessent frater Jorda. ꝛ socij. Itē quintum an testatoꝛ motu proprio fecerit circa gesta testatoris ꝛ vacillať. ꝛ multa alia ꝓut diligenter notatū est in margine testiu3 examinatoꝝ quas varietates cū multe sint longū esset referre. vn̄ me remitto ad processum ex cuius apostillis iudex poterit de facili inspicere ꝛ varietates ꝛ ɔrietates que l3 sint in circunstantijs tn̄ multum reddūt instr̄m ꝛ testes suspectos ex quo sumus in mā valde suspecta p ea que no. gl. ꝛ post eā Bal. in. c. cum cām. extra de testibus: ꝛ maxime qꝛ vt ex toto ꝓcessu apparet predicti religiosi minoꝛes multū animose deponunt cū dicant tot a testatoꝛe fuisse explicata proprio oꝛe cuius ɔriū deponunt alij testes ꝛ credo qđ ipsi falsum dicant. Qm̄ vltra ea de quibus in ꝓcessu memini qđ istud testamētū fuit a me delatum in estate preterita de mēse Julij vna cū pluribus ɔsilijs doctissimoꝝ viroꝝ. ꝛ in puncto ꝑsupponebať qđ testm̄ fuerit rn̄dēdo sic ad interrogationē notarij. ꝛ ɔsultoꝛes ɔsulebāt testm̄ valere. Requisitus de subscriptiōe nolui subscribere q̄uis ɔsilia eoꝝ dicerent stante simpliciter testamēto facto ad interrogationē notarij ꝓut voluit gl. cōiter approbata in. d. l. iubemus. s3 nolui subscribere ꝛ me sola subscriptione obligare ex quo testes adbuc nō erāt examinati sup qbus dicebā faciendum esse fundamentū. vn̄ existimo qđ pars bn̄ informata punctū formauerit ꝓut rei vitas se babebat. vn̄ miroꝛ qđ dci religiosi ita; apto oꝛe ꝛ effuso sermone testificenť quare dubito ne fecerint ɔ conscientiā ꝛ edificauerint ad gebennam ꝓut facit qđ dicit Pau. de ca. post Bart. dū vult qđ ēt testibus pōt ex aliqua cā iudex nō credere. ꝛ qđ in simili dicit Pau. de cast. in. l. admonēdi. ff. de iureiur. iuxta illud tu magis scire potes. l. iij. §. tu magis. ff. de testibus. ¶ Sexto aduertēdū est quod aut volumus dicere qđ Jo. mar. ꝛ peregrinus frater Bn̄dictus ꝛ frater Jordanus qui dicūt qđ ad interrogationē testatoꝛ rn̄dit sic ɔdicat instr̄o ꝛ narrent rem aliter se babere ꝛ tunc instr̄m remanet cū sex testibus ꝛ sic non ꝓbat. Aut volumus dicere qđ nō ɔdicant sed qđ testamentū fuerit factu3 ad interrogationē. ꝛ qđ ista intelligunť alij testes l3 eoꝝ verba ɔdicant. ꝛ tūc ɔcludendū ēt arbitroꝛ qđ testm̄ non valeat. nam l3 qn̄ de alio non cōstat testm̄ factū ad interrogationē notarij valeat prout voluit glo. cōiter approbata in. d. l. iubemus. Itē l3 testatoꝛ ita rn̄disset motus subrogationibus ɔsanguineoꝝ astātiū per boc nō redderetur testamentū inualidum iuxta id quod babetur in. l. fi. C. si quis 7 aliquē testari ꝓbibuerit. Tamen in casu nostro dico † ꝙ multa cōcurrunt ꝓpter que cōcludendum est testm̄ non valere illa in primis ratione quā assignat Jo. an. post Albertū papiensem in tit. de testamentis. §. j. ver. quid si is. qꝛ al's dareť materia fabricandi falsum qꝛ infirmus mortis cogitatione turbatus de facili applaudet oībus ꝛ de oībus de qbus interrogať rn̄det ꝙ sic. ꝛ banc opinio. approbat Jo. and. ꝓut dicit do. An. in. c. cum tibi. de testamentis. ꝛ Pau. de cast. in. l. bac cōsultissima. C. qui testa. qui eum sequitur. ꝛ idem dicit Ludo. roma. in. l. gerit. ff. de acq. bere. Et l3 quidā dicūt ꝙ Jmo. ꝛ Jo. and. tenent cōtrariam opinionē. prout dicit Jo. de imo. in. d. c. cū tibi. vbi dicit qđ revera Joā. an. t3 opi. glo. in. d. l. iubemus. ꝛ ita t3 ibi do. Alex. ꝛ Are. in. l. beredes palam. in prin. ff. de testa. ad boc dico qđ omnes possint verū dicere circa intellectū verboꝝ Jo. an. nam Jo. an. primo recitat opi. tenentiū ɔtra glo. demū ipse tenet glo. in. d. l. iubemus. qn̄ testatoꝛ babet bonam memoriam ꝛ bonum intellectū. ꝛ sic loquiť in simplicibus terminis glo. ꝛ in boc qui dicunt ꝙ tenet opinionē glo. verum dicunt. ¶ Preterea subdit Jo. an. se inuenire Albe. papi. cōtrarium tenuisse tamē in bis terminis que verba in bis terminis ostendunt manifeste qđ termini Alberti papiē. aduersanť seu sunt diuersi a terminis glo. ꝓpter aduersatiuā tn̄. l. qđ tn̄. ff. de arbitris. ꝛ in. l. j. ꝛ ibi per Bart. ff. si quis ius dicen. non obtemperauerit. qui Albertus papiensis ponebat terminos quādo cōsanguinei faciūt testm̄ scribi ꝛ postea infirmū interrogari qui rn̄dit ꝙ sic. ꝛ dicit qđ de facili datur materia fabricandi falsu3: cum ad singula: infirmus quasi mortuus rn̄det ꝙ sic vt in. l. iubemus. C. de testamen. ꝛ isto casu qn̄ tabellio vel alius ex ordinatione cōsanguineoꝝ existens valde grauatus ꝓpe mortem Albertus papiensis tenebat testm̄ nō valere. ꝛ boc casu veru3 dicūt do. Ant. ꝛ alij qui dicūt qđ Joan. an. sequiť opi. Albe. papiensis: qꝛ diuersificat terminos eius opi. recitat ꝛ transit. ꝛ ita intelligit Jo. an. ꝛ sequiť Jo. de imo. in. d. l. beredes palam in fi. principij. ꝛ bic est punctualiter casus noster cū dictus magister Mattb. esset valde grauatus ꝛ quasi in puncto mortis cū inde ad paucas boras mortuus fuerit. ꝛ vt per testes probať suggestione cōsanguineoꝝ fuerit interrogatus ad quā simpliciter rn̄dit sic. ꝛ ꝓ certo in bis terminis valde naturalis est dicta opi. cū potius mortis cogitatione turbati ꝛ volentes se ab infestationibus liberare magis q̄ ex voluntate rn̄deant sic vt eleganter ꝛ vere dicit Albertus papiensis prout experientia que est rerū magistra docet. ¶ Et bāc opi. cōprobo per ea que ponit Bal. in. d. l. iubemus. vbi vult ꝙ tunc ꝓcedit ꝛ est vera illa glo. qn̄ interrogatio fit a tabellione adbibito per testatoꝛem ad scribendū suā volūtatem al's secus. qđ nō fuit in casu nr̄o. ꝛ ſm banc opinio. ɔsuluit Pau. de cast. in cōstituto in mortis articulo in suo cōsi. ccclxiij. incip. viso puncto. vbi multa pōderat que ɔcurrunt in casu nr̄o. primo ꝙ testatoꝛ nō expressit ꝓprio motu sed ad instantiam ꝑsone que faciebat boc in fauorem beredis instituti ꝛ sic potius per suggestionē ꝛ importunitatē ꝓut fuit in casu nostro. Nam ꝓut ex dicto fratris ꝛ fratris xp̄ofori ꝛ Jo. martini ꝛ ēt ex alijs colligiť qđ dictus mattbeus fuit multū vexatus ꝛ ab ipsomet tabelliōe ꝛ ab alijs; ꝛ qđ sepius dixit qđ nō deberent eum vexare: ꝛ qđ Jo. martini ꝛ vxoꝛ nō ꝑmitterent sibi vim īferri in domo eoꝝ qđ nō potuit ex alio causari nisi pp vexationes que sibi inferebanť. ¶ Secundo ponderat qđ mortis cogitatione turbatus presumiť nō fuisse sane mētis. l. bac ɔsultissima. §. at cū bumana fragilitas C. de testis. ꝛ mortuo similis dr̄. vt in. l. iubemus. C. de testa. ꝛ quasi pro mortuo baberi d3 qui est ita ꝓpinquus morti. l. pe. ff. de testa. mili. ꝛ ita fuit in casu nostro; qꝛ post paucas boras mortuus est. vn̄ eadē militat presumptio. ¶ Quinimmo vltra presumptionem que babeť ꝓpter mortis cogitationē ꝛ ꝓpinquitatem ꝙ nō fuerit perfecti intellectus babemus testes boc dicētes numero quatuoꝛ. vc3 Jo. martini frater Jorda. frater 8 Bn̄dictus qui l3 sint religiosi † ecclesie institute: tn̄ ꝓbāt iuxta not. per doc. in. c. cum sup ꝛ in. c. cū nuncius. extra de testibus. ꝛ per arcbi. in. c. sup prudētia. xiij. q. ij. ꝛ vltimus testis medicus qui affirmat qđ circa. xix. boram qua boꝛ a testes affirmāt testamentū factū dicit ꝙ nō erat sane mentis cui multum credendum. l. qđ semel. C. de re milit. lib. xij. ꝛ in. c. proposuisti. de probatio. Item deponunt ꝙ per prius testatoꝛ multa verba protulerat per que ostendebatur manifeste qđ vacillabat ꝓut etiam dicunt testes partis aduerse: licet postea dicant qđ effectus est boni sensus qđ pro certo nō est multū verisimile cum esset ita ꝓpinquus morti arguēdo a cōiter accidentibus iuxta no. in. l.

no.in.l.neq natales.C.de ꝓb. Nõ est ẽt omittendũ qꝺ minus
est verissime ꝙ dictus magister Mattheus q per duos dies añ
existens boni sensus ⁊ intellectus multũ seriose ⁊ ordinate ꝯdi
derat testm̃. ⁊ ex dictis ẽt duoꝝ testiũ colligitur qꝺ nolebat illꝺ
mutare qꝺ postea ita repẽte mutauerit quasi vno verbo muta-
uerit volũtatẽ suã que tẽdebat in fauorẽ pie cause ⁊ aĩe eo tpe
quo de aĩa magis cogitare debebat q̄ cũctis rebus est preferen
da.l.scimus.C.de sa.san.ec.⁊ ꝑ certo hoc multũ distat a verisimi
li igitur hꝫ imaginẽ falsitatis, vt inqt Bal.in.l.j.C.de seruis fu
gitiuis. Nec arbitror ꝙ ĩ casu nr̃o existẽtibus tot ꝑsumptioni
bꝰ aliqs doc.ab opi. Jo.an.supra declarata discederet. ¶ Octa-
uo ꝑmissa cõclusio ex multis aliis coadiunat ꝑsumptionibus.
¶ Primo ex qualitate ꝑsone tabellionis. Nã ꝓ certo si ꝓprio
motu ⁊ in bono intellectu voluisset testamẽtũ mutare adhiberi
debebat tabellio nõ de agnatione ⁊ de domo q̄ qualitas arguit
affectionẽ ⁊ suspitionẽ cũ ꝑ diuitias domoꝝ ⁊ familiarũ digni
tas cõseruet. ad quã cõseruationẽ illi de familia cẽsentur intẽ
dere vt tradit ad plenũ Jo.an.post Ja.de are.in rub.de suc.ab
intestato. ¶ Scꝺo ẽt talis tabellio adhibitus fuisset q artẽ ta-
bellionatus exerceret nõ ille q magis negociationi ⁊ mercatu-
re intendit in quo nõ tãta peritia presumitur .arg.l.legatis.ff.
de leg.iij.itẽ qꝛ si ex libera ⁊ sana volũtate ꝓcessisset alius nota
rius q artẽ exerceret fuisset adhibitus ꝓut cõiter fieri solet ⁊
ꝓut fecerat ipse testator faciendo primũ testamentũ. ¶ Ter
tio quia ipsemet tabellio sibi legatum ascripsit cum in testa-
mento dixit quod legata facta in primo testamẽto essent firma
in quo testamento apparet legatum factum eidem tabellioni
propter qꝺ puniri debet pena falsi.l.diuus.ff. de falsis.l.sena-
tus.C.de his qui sibi ascribunt. ¶ Nec dicat se ignorasse quia
Jo martini attestat ꝙ fecit sibi fieri obligationẽ de centũ du
catis sibi relictis ab herede ĩmediate facto testamẽto qꝛ suspi
cabatur de validitate sui legati. ¶ Quarto vintilaus alius te-
9 stis habet sororẽ heredis in vxorem. † ⁊ sic affinis heredis in
gradu prohibito ad testimoniũ iuxta.l.lege iulianus.⁊ ibi ꝑ
Ja.bu.⁊ Albe.ff.de testibus.⁊ per Spe.in ti.de teste.§.j.versi.
nunqd frater.in fi.vbi dicit ꝙ ꝯ testes generaliter excipi pt̃ ꝙ
est consangineus vel affinis. ⁊ hoc ad minus vt non dicatur
oĩno idoneus scꝺm nota.in.l.parẽtes.C.de testibus.⁊ sic vt ar-
guit in testõ tollit inhabilitatem qꝛ alias esset dicendũ qꝺ qui
libet esset idoneus cũ semper in testõ debeãt esse rogati.l.hac
cõsultissima.C.de testamẽ. qꝺ est contra.§.testes.insti.de testa.
quicqnid dixerit Bal.in.d.l.parentes.cuius opinio semꝑ fuit
visa falsa in testõ.⁊ qꝺ tñ posset procedere ĩ ꝯtibꝰ in quibus
non requirit rogitus. ¶ Quinto etiam aduertendũ est qꝛ licet
quatuor ex testibus deponant qꝺ testes fuerunt noĩati ⁊ roga
ti tamen Jo.martini ꝑegrinus frater Jordanus ⁊ Frater Be
nedictus dicunt ꝙ post interrogationem testõris notarius di
xit ⁊ vos eritis testes. ⁊ sic circa rogitũ probatio remanet du-
bia ⁊ non videtur releuare in.c.in presentia.de probatio.⁊ si di
catur satis est ꝙ post dixit dicta verba qꝛ que incõtinenti fiunt
videntur inesse.l.petens.C.de pactis.ſm Bald. in.l.fi.C.de fi-
deicõmissis.qui ita determinat. ¶ Ad hoc respondeo qꝺ cum
reuerentia Bald.non videt bene loqui sed melius loquitur in
rub.C.de fide instru.in.vij.colum. vbi referendo Nicolaum de
matarellis dicit ꝙ nisi sint prius admoniti nõ pt̃ scire tabel-
lio de visu testium ⁊ auditu .⁊ licet Bal .videatur impugnare
tamen ipse fundat se in ꝑsumptione ꝙ ex quo testes passi sunt
se inscribi presumuntur admoniti ⁊ rogati. arg.l.gayus.ff.de
pig.act.sed nos querimus qñ apparet ꝙ non fuerunt premo-
niti ⁊ maxime qꝛ in casu nr̃o maior pars testium concordat ꝙ
tunc testm̃ non fuit scriptum sed postea extra cameram anno
tauit. ⁊ hanc opinionem videtur tenere Bar. de Saly. in.d.l.
hac cõsultissima in prin.dum dicit qꝺ dꝫ testibus notificari ꝙ
sint presentes tali testamento ⁊c. Joã.de imo. in.d.l. heredes
palam.§.de testamentis.qui dicit qꝺ certiorari debent de ipso
actu fiendo. ⁊ est bona ratio Nico. de mata. qꝛ notarius alias
nõ potest attestari qꝺ testes viderint ⁊ audiuerint. ⁊ rõ Bal.
in.d.l.fi.non est bona quia illud est per fictionem .l.lecta. §.di-
cebam.ff.si cer.pe.per quam nõ tollitur ratio deducta per Nic.
de mata.vnde dicit spec.in.tit de teste.§.j.circa finem.ꝙ † nihil
aliud est rogare testes nisi denunciare eis qꝺ assistant de quo
etiam per Bal.in.aut.rogati.C.de testibus. ⁊ sic de mente do
ctorum est ꝙ debebant premoneri quia non sequitur fuit pre
sens ergo intellexit iuxta nota.per Bart.in.l.j.ff.de auto.tu-
toris. Ex quibus omnibus nõ vt singulis ad minus vt simul
iunctis qꝛ que non prosunt singula multa iuuant.l.spadonem
§.qui multa.ff.de executio.tutorum cum ibi notatis. Conclu-
dendum est qꝺ scꝺm testamentum reprobatur ⁊ redditur adeo
suspectum ꝙ non dicitur reuocatum primum: quoniam pro
certo quilibet iudex ex tot ⁊ tantis ad hanc credulitatẽ moue
ri debet.illa autem dicitur plena probatio q̄ iudicem ad perfe
ctam credulitatem inducit vt concludit Bar. in.l. admonẽdi
ff.de iureiur. ¶ Postremo non omitto aliud fundamentum
11 nõ floccipẽdendum sed magnifaciendum. † Nam ex quo pri
mum testamentum est factum ad pias causas dicitur habere
clausulam derogatoriam ad alia testamenta .hoc probatur in
aut.hoc inter liberos.C.de testamen. Nam si hoc est in liberis
igitur idem in pia causa que non est minus fauorabilis prout
dicit in proposito Barto.in.d .l. j.C.de sac.san.eccle .⁊ in spe-
cie qꝺ dicta aut.hoc inter liberos extendatur ad testamẽta ad
pias causas decidit Oldra.in.d.consi.cxvij.titius condidit te-
stamentum.⁊ hoc idem dicit preceptor meus do. Joãnes ba-
ptista de sancto seuerino in dicta aut.hoc ĩter liberos. allegan
do quedam ita tenere in simili dominus Joãnes petrucius in
aut.qꝺ sine.eo.ti.extendendo illum text.ad piam causam.⁊ ad
hoc possem multa adducere qꝺ causa pie cause non est minus
fauorabilis quam filiorum.igitur ad hoc vt testamentũ tolle-
retur seq debebat specialis derogatio prioris voluntatis vt in
l.si quis in principio testamenti.ff.de lega.iij. ⁊ ibi per Bart.
in.l.si mihi ⁊ tibi.§.in legatis.ff.de lega.j.que nõ fuit sequuta
in casu nostro igitur ⁊c.⁊ si dicat qꝺ ĩmo in testamento appa
ret clausula derogatoria specialis prioris testamenti. Respon
deo qꝺ casus noster est de casibus in quibus vt dicunt pleriq
doc.moder.talis c̄la apponitur ex capite tabellionũ. Quoniã
Joãnes martini ⁊ peregrinus attestantur qꝺ nõ fuerũt pn̄tes
aliis vbis quã illis de qbus testificant.⁊ sic negãt pn̄tiam quo
ad c̄lam derogatoriam que c̄la non probat nisi per alios sex te
stes qꝺ nõ sufficit qꝛ sicut voluntas ꝑ septem probari dꝫ ita re
uocatio voluntatis iuxta glosam.⁊ ibi notatur in.l.cũ propo-
nebatur.ff.de legatis scꝺo.⁊ ita per illam glo.dixit Bald .in.l.
fi.C.de fideicõmis.⁊ do Cardina.⁊ Jmola in .c. relatum. de te
stamentis. ¶ Ex qbus omnibus si volumus assentire verita-
ti cui oĩa consonant vt dicit primo ethycorum.⁊ pie cause pro
qua in dubio est iudicandum: vt in.l.sunt ꝑsone .ff. de religio.
⁊ sumpt.fune.⁊ in.c.fin.de re iudica: concludendum est primũ
testamentum preualere ⁊ ita sentio. Laus deo.⁊c.

¶ Consilium ccxxx.

1 ☞ Filius vel filia an nõ obstante cõsensu debeat habere inte
gram legitimam.
2 Renuncians dicitur alienare.
3 Jus de futuro an possit tolli pacto vel renunciatione.
4 Renunciatio specialis requiritur in legitima.
5 Agnitio voluntatis defuncti non preiudicat in legitima.
6 Legitimam petens non dicitur venire contra testamentum.
7 Legitima quid sit.
8 Ordo tertiꝰ.s.Frãcisci an sit exẽptus a iurisditione seculari.
9 Bona clericorum non gaudent priuilegio clericorum nisi in
casibus a iure expressis.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spũssanctus illuminet intellectũ. ¶ Viso te-
stamento dñe Catherine de pisis ⁊ statuto ciuita-
tis pisarum posita sub rubri.de legitima filij. ¶ Dubitat pri
mo nunquid si dña Felix eius vnica filia virtute institutiõis
non consequitur integram legitimã an possit alia relicta im-
pugnare ⁊ illa resecare vsq ad instantiam integre legitime.
¶ Secũdo posito qꝺ sic quanta hoc casu dicat legitima dicte
dñe Felicis ⁊ qualiter sit detrahenda. ¶ Circa primã difficul-
tatẽ cõcludẽdũ videbat ꝙ lꝫ vsq ad ltiam oẽ onus reiiciatur.
l.qm̃ in prioribus.⁊.l.scimus.§.cũ aũt.C.de inoffi.testamẽ.tñ
1 † in casu nostro tale onus reiici non dꝫ ex quo dña Felix cõsen
sit mr̃i ita testanti ⁊ legitimam onerãti.qꝺ em̃ onus reiiciatur
in fauorẽ filiorum introductum est ergo illi fauori renũciare
posse vr̃.l.si quis in cõscribẽdo.C.de pac.⁊ no.in.c.si diligen
ti.extra de foro cõpe.igit in casu nr̃o cũ appositũ fuerit onus
filia volente ⁊ cõsentiente vr̃ iuri suo renũciasse.ar.eius qꝺ hr̃
in.l.codicillis.§.j.⁊ ibi Bar.ff.de leg.ij.⁊ in.l.si fundũ ꝑ fidei-
cõmissum.⁊ ibi ꝑ Bar.ff.de lega.j.cũ si. ¶ Confirmat ista opi
nio.nã filius pt̃ cõsentire ꝙ pr̃ eũ pretereat vel exheredet: et
tñ nõ pt̃ postea testm̃ impugnare scꝺm opinionẽ positã in.l.
si qñ.§.fi.C.de inoffi.testa.⁊ late per Jmo.in.l. filio ꝓterito.ff.
de iniust.⁊ rup.testa.in.xiiij.charta.ergo fortius in filio insti-
tuto in quo est seruata forma lꝫ minus legitima consequatur
quo casu cessat rõ tenẽtiũ ꝯtrariam ꝑtẽ in.d.§.fi.qui dicũt ꝙ te-
stamẽtũ nõ vꝫ si filius est ꝓteritꝰ vel exheredatꝰ sine cã volens
qꝛ non est seruata forma de qua in aut.vt cũ de appella. cogn.
§.aliud quoq capl̃m que rõ cessat in casu nr̃o.si ergo ꝓprio cõ
sensu priuari potest tota hereditate.ergo fortius supplemẽto
legitime. Nec videtur obstare statutum positum sub rubrica
qualr̃ in mulieribus permissum est alienare ⁊c.in quo mulier
ꝓhibet se obligare ⁊ alienare sine certorũ cõsanguineorum cõ
sensu: qm̃ verba statuti nõ videntur conuenire in casu nostro.
ergo nec cõuenit dispositio.l.si seruũ.§.non dixit pretor . ff.de
acq.here. Nã in casu nostro dña felix per dictũ cõsensum nõ vi

detur obligari in aliquo.vꝫ eñ talis consensus spem petendi
legitima m seu supplementũ extinguere nõ aũt filiã in aliquo
obligare.ergo non verificant verba statuti.¶ Confirmaꝫ hoc
idẽ per ea que ponit Bal.in.l.pactũ qõ dotali.C.de colla.ad fi
nem.vbi vult ꝙ stante dicto statuto filia nõ prohibeꝫ renũcia
re successioni patri.ergo idẽ videꝫ in casu nostro dicendũ mi
2 nusqꝫ†q renunciat qui dicitur alienare ꝓut est casus in.l. nõ
solũ.§.filie tutelam.ff.de ritu nuptiarum.per quẽ tex.in ꝓpo
sito ita consuluit dñs Anto.prout referũt Moder.in.d.l.pa
ctum qõ dotali.Aliud est eñ alienare quod suum est:aliud nõ
acquirere.l.si sponsus.§.si marit⁹.ff.de dona.inter virũ ꝛ vxo.
bene faciunt plura que dicit Fede.de senis in proposito in suo
ꝯsi.ix.incip.casus talis est res aliqua immobilis. ꝛ qõ late po
nit dñs Abb.in.c.tua nup.extra de his que fiunt a prela.sine
consensu capi.cũ si.quib⁹ tñ nõ obstãtib⁹ cõcludendũ est ꝯriuꝫ
qõ immo dicta do.Felix nõ obstãte suo cõsensu debeat habere
integrã ltiam sine aliquo onere p.d.l.qm̃ i ꝑorib⁹.ꝛ.d.l.scim⁹.
§.cũ aũt.C.de inof.testa.solũ ergo restat rñdere ad id qõ dr qõ
ꝯsentiẽdo testõ censeꝫ sibi preiudicasse ad qõ multiplr rñdeo.
¶ Primo qõ in casu nostro interuenit tm̃ volũtas ꝛ cõsensus
do.Felicis nõ renũciatio vel pactũ quo casu p solũ consensum
quis nõ ꝑiudicat sibi in iure de futuro qõ etiã cõpetit ex causa
de pñti.casus est no.in.l.j.§.qm̃ ait.ꝛ ibi Bar.ff.quorũ legato
rũ.ꝛ no.Bar.Bal.ꝛ doc.in.l.j.C.de pac.dũ ponunt intellectũ
d.§.qõ ait quicquid ibi dixerit glo.ergo fortius in casu nostro
in quo nõ est causa considerabilis de pñti.arg.l.j.§.impuberi.
ff.de colla.bono.ꝛ no.per Bar.in.l.is põt.ff.de acqr. heredi.ꝛ
hoc solũ sufficeret ad victoriam.¶ Secundo respondeo.nam
posito qõ dictus ꝯsensus hꝫ vim renũciatiõis iuris cõpetituri
3 in detrahendo legitimã qõ tñ est falsum:†tñ cũ ius cõpetẽs de
futuro lꝫ pacto remitti possit tñ renunciatiõe remitti nõ põt
gl.ẽ cõiter approbata ab oĩbus in.d.l.j.C.de pactis. Nec obst.
qõ si dicamus habere vim renunciationis cũ fuerit facta pñte
parte ꝛ habere vim pacti .l. pactum .in princi.ff.de pactis ẜm
Jac.de are.ꝛ Bar.in.d.l.j.quos oẽs doctores sequũtur. ergo
potuit tacito pacto ius de futuro remittere: quoniam ad hoc
dupliciter respondetur.¶ Primo qõ illud procedit ĩ iure de
futuro quod spe considerabili competit presenti ex causa de
preterito.secus si non adesset considerabilis de pñti:quia tunc
sumus ĩ iure oĩno de futuro qõ ẽt per pactũ remitti nõ potest
arg.dicti.§.qõ ait.ꝛ.l.nec nos.C.de captiuis.ẜm Bart.ꝛ do
cto.in.d.l.j.C.de pactis.ꝛ ita est in casu nr̃o: qꝛ filij in heredi
tate matris ꝯuiuẽtes nõ habent spem considerabilẽ ꝛ legiti
mam.ar.l.precia rerũ.ff. ad.l.falcidiã.ꝛ est tex.in.l.post emã
cipationem.ꝛ ibi hoc declarat Bar.ff.de libe.lega.ꝛ Bar. in
d.l.is potest.ergo ꝛc. ¶ Scdõ rñdeo quod aut volumus qõ
valuit in vim renũciationis simplicis:ꝛ illa nõ preiudicat in
iure de futuro.aut volumus qõ valeat in vim pacti:ꝛ tũc aut
quo ad effectũ liberationis de preterito ꝛ nõ põt valere respe
ctu iuris adhuc nõ cõpetẽtis:qꝛ renũciatio est priuatio.priua
tio aũt presupponit habitũ .l.decem.ff.de verbo.obliga.c.ad
dissoluendũ.extra de desponsa.impube.igitur eius quod nõ
est nõ est dare priuationem.ita dicunt Jacob.butri. Bald.ꝛ
Moder.in.d.l.j.C.de pactis.aut quo ad effectum obligandi
renunciantẽ in futurũ ad nõ petendũ.ꝛ tũc ẽt nõ videꝫ valere.
Nam quo ad istum effectũ renunciatio nõ habet vim pacti.
ita tenet Bal.per illũ tex.in.l.iubemus.C.ad velleyanũ.ꝛ istã
opinionem sequiꝫ Ludo.roma.in.l.meuia.§.fundus.ff.solu.
ma.ꝛ quãtuncũqꝫ hoc de iure dubium esset tñ ex forma statu
torum ista respõsio vltima ẽ clara:qꝛ statutũ ꝓhibet ꝙ mulier
non possit se obligare sine consensu certorum consanguineoꝝ
que solẽnitas non interuenit in casu nostro. igitur non possu
mus dicere qõ filia se obligauerit cũ obligatio fuisset nulliter
facta non seruata forma statuti.l.cum hi.§.si pretor.ff.de trãs
actionib⁹.ꝛ per Bal.in.l.j.C.qui admitti ad bonorum posse.
possunt.¶ Tertio principaliter respõdeo ꝙ lꝫ dict⁹ ꝯsensus
habet vim pacti validi non tñ preiudicaret:qꝛ filio non potest
per pactum factum cũ aliquo ex patribus tolli ius supplendi
legitimam.casus est ꝛ ibi ponũt Bal.ꝛ alij in.l.si quando.§.
illud.C.de inofficio testa.ꝛ per Balduꝫ in autẽ.si qua mulier.
C.de sac.san ec.facit qõ no.Bal.in.l.quãuis.ad fi.C.de fideicõ
miſ.ꝛ qõ ponit Bal.in auꝫ.quod locum in.vj.oppositio.C.de
collationibus.allegando dictam.l.si qñ.§.illud. ¶ Cõfirmaꝫ
4 hoc idẽ:qꝛ † p pactum nisi sit speciale non agendi ad supple
mentũ non perdit quis ius agendi ad suplementũ legitime.
casus est.ꝛ ibi hoc notant doctores in.l.si qñ.§.ꝛ generaliter.
C.de inoffi.testamen.Concludiꝫ ergo qõ dictus consensus lꝫ
habet vim renũciationis ꝛ pacti tñ non preiudicat in petitiõe
suppleměti legitime.Dispositio enim generalis regulariter
que excludit a successione non videtur excludere a legitima vt
in auꝫ.si qua mulier.C.de sa.san.ec.ꝛ in auꝫ.hoc amplius.C.de
fideicõmiſ.ꝛ qõ per illa iura dixit Bar.de salyc. in auꝫ. nouis
ma.C.de inoffi.testa. ¶ Quarto dico ꝙ nullo mõ per dictum
sensum preiudicauit sibi in petitione supplementi.ista conclu
sio probaꝫ per ea que ponit Bal.in.d.l.si qñ.§.ꝛ generaliter.C.
de inoffi.testa. vbi ponit qõnem pater reliquit filie in testõ de
cem ꝛ iussit eam esse tacitam ꝛ contentã ita ꝙ in bonis suis nõ
possit plus petere vel habere occasione legitime vel alia qua
cunqꝫ rõne. modo ista filia acceptauit legatum ꝛ recepit a fra
tre ꝛ fecit de eo finem ꝛ refutationẽ nunc vult agere ad supple
mentum legitime.Queritur nunquid possit.ꝛ arguit pro ꝛ cõ
tra ꝛ concludit quod potest petere qꝛ onus nõ valet in legiti
ma in.d.l.qm̃ in prioribus.ꝛ in auꝫ.vt cum de appel. cogno.§.
ceterum.nec obst.secundum eum ꝙ agnouit iudicium defun
5 cti:qꝛ †talis agnitio nõ nocet in legitima per illum text.in.d.
§.ꝛ generaliter.ꝛ eandem conclusionem tenet idem Bald'. in
l.de his.ff.de transactio.ex qua doctrina datur intelligi mani
feste qõ simplex agnitio iudicij defuncti non preiudicat quo
minus agi possit ad supplementum legitime.ꝛ sic patet quod
domina Felix cõsentiendo dicto testamento nõ preiudicauit
6 sibi in petitione suppleměti.ꝛ ista est ẽt clara rñsio.¶ †Quin
to rñdetur qõ licet consenserit testõ petendo supplementum
nõ venit contra consensum suum qm̃ ille q petit supplementũ
legitime nõ videꝫ venire ꝯ testm̃ :sꝫ ad ꝯseruãdũ testm̃ vt dicit
singulariter Bal. in.l. hac edictali.C.de secun. nup. vbi dicit
quod prouisio.l.pen.§.repletus.C. de inoffi.testa. nõ ad impu
gnandum sed ad conseruandum patris iudicium emanauit
ꝛ sequitur ibi Bar.de saly.remittendo se ad no.in.l.scimus.C.
de inoffi.testa.ꝛ sic non potest suo consensu repelli. ¶ Postre
mo non omitto quod ex quo mulier non põt se obligare sine
solennitate ꝛ non potest alienare non videtur habere sine illa
solennitate administrationem rerum suarum.ꝛ consequenter
non videtur quod potuerit consentire testamento per quem
consensum induceretur renunciatio ꝛ repudiatio hereditatis
respectu bonorum immobiliuꝫ.arg.l.magis puto.§.fundum.
ff.de rebus eorum prout illum tex.intelligit do.Abb.in.c.tua
nup.extra de his que fiunt a prelato sine cõsensu capituli. Nõ
omitto etiam quod talis consensus nõ caret vitio circũuentio
nis prout declarat no.Lud.ro.in.l.pactuꝫ qõ dotali.C.de pac.
Ex quibus omnibus concludo qõ non obstante dicto consen
su dicta filia potest legitimam retinere sine aliquo onere.ꝛ hec
quo ad primam.¶ Circa secundam dubitationem si essemus
in terminis iuris communis res esset clara qõ legitima est ter
tia pars hereditatis defuncti deductis debitis testatoris ꝛ fu
neris impensis vt in auꝫ.nouissima.C.de inoffi.testa. Item ex
7 forma statutorum esset clara dubitationis decisio † qõ legiti
ma filiorum sunt tres quarte partes ex quatuor.ꝛ sic legitima
iuris communis fuit aucta ex forma statutorum sicut fuit au
cta de quarta ad tertiam de iure communi iuxta no.in auꝫ.no
uissima.ꝛ sic non potuisset dicta dña Catherina relinquere vl
tra quartam prout disponit statutum positum sub rub. quali
ter mulieribus permissum est alienare ꝛc.sed dubium videtur
facere in casu nostro quia testamentum factum fuit a domina
8 Catherina que erat tertij ordinis sancti Fancisci quia † videꝫ
exempta a iurisditione seculari vt inquit Barto.in.l. semper.
§.fi.ff.de iur.immunita.ꝛ traditur in.c.ij.extra de foro compe.
ꝛ sic videtur qõ non ligetur statuto laycorum per qõ restringi
tur potestas disponendi de rebus suis ad quartam sed tantũ
ad duas tertias de quibus disponere põt iure communi qm̃
statuta laycorum nõ ligant personas ecclesiasticas vt in.c.eccle
sia sancte Marie. cum ibi not. extra de constitu. ꝛ in.c.quod
clericis.extra de foro.compe.Hoc tamen non obstante contra
riã sententiã veriorem existimo qõ ĩmo tres quarte sunt legiti
ma dicte dñe Felicis ꝛ qõ vsqꝫ ad tres quartas potest sine one
re retinere.ꝛ sic vendicat sibi locũ statutum pristinum ꝛ omit
tendo an ex quo profitebatur tertium ordinem sancti Franci
sci videatur ligare statutis secularium de quo late ponunt mo
der.in.c.ij.de foro.compe.ꝛ late genitor meus in.c.j.eo.ti.dico
quod ex tribus statutum qõ auget legitimam vsqꝫ ad tres q̃r
tas locum habet in casu nostro.¶ Primo quia ex quo statutũ
generaliter loquitur.ꝛ est in materia indifferenti concernente
publicam vtilitateꝫ vt ꝓbat Joan.calde.in suo consi.xx.in tit.
de constit. ligat etiam hereditates ꝛ bona clericorum per do
ctrinaꝫ quam ponit Bar.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.
ꝛ fi.cath.ꝛ licet eius doctrina reuocetur in dubium tamen plur
magis communiter doct. videntur illam sequi in.d.c. ecclesia
sancte Marie ꝛ in.c.quod clericis. extra de foro.competen.et
tenet Joã.an.in additio.spe.in tit.de consti. ꝛ hoc maxime qꝛ
hic tractaꝫ de bõis nõ de ꝑsona Bona aũt clericoꝝ ꝛ ꝑsonaꝝ ec
clesiasticarũ nõ gaudent priuilegio clericorũ .nisi in casibus a
iure expressis ꝓut declarat.d.Ant.in.c.si diligẽti .de ꝑscriptio.
ꝛ ibi sequiꝫ.d . Abb.in.d.c.ecclesia sancte Marie .ꝛ in.c.fi.de
vita ꝛ hone.cle.ꝛ in.c.ex lr̃is de pig.cũ si.¶ Scdõ ꝙ lꝫ disposita
ad pias cãs nõ ligãꝫ statutꝭ laycoꝝ.vt i.c.relatũ. et ibi late dñs

Abbas

Abb.extra de testa.ꝛ late declarat Baldus .in.l.generali.C. de sacro sanc.eccle.tamen habeo quod sicut pater disponendo ad pias causas non potest preiudicare legitime iuris communis.vt est casus.ꝛ ibi colligunt Baldus ꝛ alij in auk.si qua mulier.C.de sac.san.ec.Item nō potest preiudicare dicte legitime ex forma statutorum vt late consuluit pfatus Jo.cal.in.d.cōsi. xx.in titu .de constitu .ꝛ idem consuluit Fed. de se. cuius consiliū refert ꝛ sequtur Dominicus de sancto ge.in.c.fi.in vlt.col. de imunitate ecclesiarū.li.vj. ꝛ Bal.in suo consil. qd̄ incipit in qōne que vertiť.ꝛ in alio qd̄ incipit visis actis ꝛactitatis.facit qd̄ nota.in.l.j.in.v.col.versi. vlterius quero.C.de sac.san.eccle. cum ergo dispositio ad pias cās que solet esse exempta a statutis secularium nō preiudicat dictis tribus quartis pari rōne nec dispositio psone ecclesiastice licet soleat eodem modo esse exempta.ꝛ pōt in hac rōne cōfirmari.Nam nulli dubiū quod non potuisset legitime debite de iure cōi preiudicare p tex.in dicta auk.si qua mulier quoniam lex ciuilis ligauit clericos in materia indifferenti. vt in.c.j. de noui oper. nunci. ergo idem iudicandum est de isto augmento qd̄ accedit legittime debite de iure cōmuni quoniaꝫ illud quod alteri accedit eisdē regulis cum illo regitur.l.si conuenerit.§.si nuda.ꝛ ibi late.Bartol.ff. de pigno .action. ꝛ in.l.etiam.ꝛ ibi Bald.C.de iure.dotium.

¶Tertio ꝛ vltimo confirmatur clara ratione. Nam antequā dicta Catherina efficereť de tertio ordine erat iniecta qualita filie vt deberet ad minus in trib⁹ quartis iure legitime succedere.Unde superueniente qualitate religionis in psonā mr̄is nō dꝫ hoc ius sibi quesitum auferri.ista cōclusio pbatur per ea que singulr̄ ponit Joan.an. in regula sine culpa in mercurialibus.de regulis iuris in.vj.q dicit qd̄ si lege caueť ꝙ primogenitus succedat in hēditate ꝛ scdogenitus postea efficiatur clericus ligať tali statuto . Nā ante clericatū erat iā acquisitū ius pͥogenito.ꝛ iō nō dꝫ tolli p clericatū scdo geniti superuenientē ꝛ hāc decisionē sequunť canoniste i caplo qd̄ clericis.de foro. cōpe.vn̄ dicit ibi dn̄s Antonius ꝛ sequunť Abbas ꝛ Imo.qd̄ stante statuto qd̄ stantibus masculis filia femina non succedat cōprehendit ēt feminas religiosas qꝛ iniectuꝫ est vinculū ante religiōem assumptā.ꝛtꝫ Pau. de ca.cōsi.ccxxxv .incip.primū dubiū.vnde in casu nr̄o cū anteꝙ dn̄a Catherina esset effecta religiosa incepisset deberi legitima filie augmētata a statuto posito sub rubri.de legitima filiā non dꝫ hec qualitas iniecta auferri per religionē matrissuperuenientē qm̄ ista legitima est debita ex forma statutorū sine aliquo facto vel gesto pr̄is ꝛ sic dr̄ qualitas iniecta ante religionē mr̄is que sibi nō est auferenda vt dictū est iuxta notata in locis pallegatis. ¶Ex quibus cōcludo qd̄ hꝫ detrahere tres quartas iuxta arbitriū boni vtri ɓm no.in.l.suus quoqꝫ. ff.de here . insti. ꝛ i.l.filiū quē hn̄tē. C. fami.hercis.ꝛ in.l.nō amplius.§.cū bonorū.ff.de lega.j.cum si. Laus deo clementissimo ꝛc. ¶Duplicatū.s.consi.cxx.

¶Consilium.ccxxxj.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectum.¶Cū in pn̄ti cōsultatione ex facti narratione multa dubia a sint elicienda si vellē oīa vicissitudinarijs rōnibus discutere opus erat latissimo folio.studebo igiť breuitati inquantuꝫ potero:qm̄ virtus nō in dicendo multa sed in dicendo multū consistit.ꝛ veritas consistit in paucis.

¶Consilium.ccxxxij.

1 ¶Donatio collata post mortem an dicatur inter viuos an causa mortis.

2 Donatio que in sui figura apparet donatio inter viuos: ꝛ pōt etiam iudicari causa mortis:iudicatur potius causa mortis.

In nomine domini amē.

¶Multū eleganter ꝛ subtiliter suprascriptā ɔsultationē absoluit prestantissimus iuriscōsultus do. Pe.philippus pater ꝛ preceptor mihi honorā.quāobrē satis erat eius conclones sola subscriptione cōprobare: sed ne incōsulte ad rē ipsam accessisse videar paucula in mediū adducā. ¶Et in primis peruerso ei⁹ ordine placet mihi illa conclusio

1 † ꝙ potius dicatur donatio inter viuos ꝙ cā mortis. ex quo si diceremus esse donanionē cā mortis partes fecissent actū nullum.ar.l.miles.q destinauerat.ff.de testamēto mili.¶Sꝫ ɔtra hanc conclusionē videbať vrgere. Nam ex quo stipulatio fuit collata post mortē censeť donatio causa mortis.l. seya.ff.de do te;prele.tradiť plene in.l.que dotis.ff.sol. mat.ergo lꝫ deficiat numerus testiū reqsitus in.l.fi.C.de dona.cā mortis.nō tn̄ pro hoc dꝫ minus censeri donatio causa mor.qm̄ psumptio que resultat ex defectu solēnitatis succūbit ex psumptione q̄ resultat ex substantia rei.casus est in.l.nō codicillū. ꝛ ibi no.doct.C.de testa. vn̄ dicimus ꝙ vbi est defectus solēnitatis nō hꝫ locū illa regula.si non vꝫ vt ago vt ago non vꝫ vt valere pōt.p illū text. ꝛ ibi no.p doc.ꝛ p Bart.ꝛ doc.in.l.j.§.si quis ita.ff.de v.obli.

¶Sed ad hoc fundamentū rn̄deo qd̄ pcederet qn̄ dicta vba post mortē essent talia que nō possent vificari nisi in dona.cā mor.sicut in.l.nō codicillū.institutio heredis nō pōt verificari nisi in testamēto sed stat hoc qd̄ donatio sit collata etiā post mortē ꝛ tn̄ sit donatio inter viuos vt ē casus in.l.cū maritus. in fi.ꝛ ibi gl .ꝛ doc.ff.de pac .dotalibus .ꝛ pꝫ ex plene no.in.l. que dotis.ff.so.mat.ꝛ in .l.ń .C.de iure do .vnde sumus in presumenda partiū intentione nō aūt in illo articulo.si nō vꝫ qd̄ ago ꝛc.quo casu dꝫ potius psumi donatio inter viuos rōne solennitatis put in simili dicit Bal.in.d.l.non codicillū.qd̄ si est prolatum verbū substituo coram quinqꝫ testibus importat fideicōmissum.ar .l.sceuola .ff. ad trebe.qꝛ est verbū cōe ad directā substōnē ꝛ fideicōmissariam:tamen qꝛ directa nō pōt fieri coram quinqꝫ testibus.l.fi.C.de codicillis.interpretatur fideicōmissaria.per.d.l.sceuola.ꝛ tn̄ regulariter verbum substituo importat directa vt est tex.cum gl.ꝛ ibi hoc no .doc .in.l. gallus.§.quidam recte.ff.de lib.ꝛpostbu.ergo eodē mō dicamus in casu nostro qd̄ lꝫ regulariter vbi stipulatio conferť post mortem presumatur donatio causa mortis:tn̄ qꝛ nō fuit facta corā legitimo numero testiū presumi dꝫ donatio inter viuos.ꝛ in indiuiduo adduco autoritatē Pe.ꝛ Cy.in.l.lꝫ inter priuatos C.de pac.vbi dn̄t qd̄ quāꝙ fiat mētio mortis nō iudicať donatio cā mortis:qꝛ nō fuit facta corā legitimo numero testiū .ꝛ lꝫ Bal.ibi dicat qd̄ illa rō est friuola nō impugnat rationē in se sed ꝙtum ad illā.l.qꝛ ibi agebatur inter milites inter quos vꝫ vltima volūtas coram duobus.l.j.ff. de test.mili.ꝛ sic tm̄ quo ad milites impugnat dictā rōnē i q̊ aūt ad paganos ,remanet ratio pe.ꝛ Cy.que decidit casum nr̄m adduco. ēt in proposito nam quando quis causa mortis donat cū pacto vt non possit reuocare talis donatio censetur donatio inter viuos .l. vbi ita donať.ff.de don.cau.mor.tn̄ si ita fiat p patrē filio in potestate ex quo nō ē capax donatiōis inter viuos:sed donatio cā mor . interpretamur illā donationē cā mor .vt potius valeat ita singulariter cōsuluit Bal.in suo cōsi.qd̄ incipit in xp̄i noīe amē. Questio ista subtilis est ꝛc.ꝛ cū hoc cōcordat qd̄ notabilr̄ consuluit Pau.de ca.in suo cōsi.xcix. incipiē.in xp̄i noīe notandū est.ꝛc.qd̄ si aliquis donat oīa bona que hꝫ ꝛ habiturus est vsqꝫ ad tp̄s mortis cum pmissione de non reuocando.qd̄ nō habebit locū.d.l.vbi ita donatur ex quo donatio interviuos presentium ꝛ futurorū non vꝫ iuxta plene no.in.l.fi.C.de pac.ꝛ in.l. stipulatio hoc mō concepta.ff.de ver .obli.vnde iudicanda est potius donatio cā mortis vt actus potius valeat ꝙ pereat.argumen.l.quotiens.ff.de ver.ob .pro his etiam adduco casum singularem in.l.apud celsum .§. iulianus .ff.de doli excep.vbi donatio inter virum ꝛ vxo.facta ab infirmo licet non fiat mentio mortis iudicať donatio causa mortis.ꝛsic in casu valido.ꝛ tamen ex eo qd̄ fuerit facta ab infirmo nō iudicabatur donatio cā mortisvt.est casus in .l. seya. in fi.ff.de dona.causa mor.

2 ¶Ex qbus cōcludiť qd̄ †donatio q̄ in sui figura apparet donatio interviuos ꝛ pōt etiā iudicari cā mortis iudicať potius causa mortis ꝛ valida ꝙ inter viuos inualida.ergo idē dicendum est econtra:qꝛ qd̄ operať ppositū i pposito operať oppositū in opposito.l.si vt pponis.C.de nup.l.ex toto.ff.de le.j.per Bar.in.l.inter stipulantem .§.sacrā.ff.de ver .obli.ꝛ pro certo hoc est potissimū fundamētū.sed vlterius ēt pdicta cōfirmantur per ea que signanter posuit.d .Raph.cu.in.d.l.que dotis. vbi dicit qd̄ qn̄ fit donatio sub cōmemoratione mortis cōiuncte psone censeť donatio inter viuos p text.in.l.ń.ꝛ in.l.cū patrem.C.de iure do.ꝛ in.l.cū maritus.§.fi.ff.de pac.dotalibus. sed in casu nr̄o est facta cōiunctis psonis igitur ꝛc.ꝛ lꝫ pleriqꝫ moderni impugnēt illā opi.in.d.l.que dotis.qd̄ psumptio illa ne qs psumaturvoluisse iactare.l.cū idebito.ff.de pba.militat etiā respectu psone cōiuncte vt quis videať prius voluisse sibi prouidere ꝙ coniuncte persone ad hoc.l.presens .C.de serui.ꝛ aqua.vn̄ dicimus qd̄ psumiť qd̄ donās magis habere voluerit sibi ꝙ donatario ꝛ magis donatario ꝙ heredi.l.j.ff.de don̄.cā mor.Rn̄deo ꝙ dicta rō nō militat in terminis nr̄is cū reuocatio donationis nō tēderet in incōmodū sup̄psus donatricis prout demonstrat primus consultor.¶Predicta etiam confirmantur alia via:quia dicta verba post mortem sunt apposita verbis executiuis:quia post mortem promittit dare soluere ꝛ numerare que sunt verba executiua vt declarat Barto.in l.liber homo.§.decem.ff.de verb.oblig.ꝛ declaratur ex verbis sequentibus dum in contractu dicitur qui annus solutionis predictus incipiat post mortem.ꝛ sic patet qd̄ illa verba post mortem sunt apposita solutioni.nam precedentia declarātur per sequentia ꝛecontra.l.qui filiabus.in principio.ꝛ.l.si seru⁹ plurium.in fi.ff.de lega.j.sed tunc succedit.nam vbicunqꝫ tempus mortis adijcitur verbis executiuis non dispositiuis tunc non demōstrať mors tāꝙ cā finalis:sꝫ adijciť cā demonstrandi tp̄s executionis.istud fuit singulare verbū Bal.in add.spe.in

tit.de instru.edic.in vlti.col.⁊ hoc idē est de mente Bald.recte
intuenti in.l.ij.C.de iure do.qđ aũt qñ mors adijcit ad dilatio
nem solutionis nõ importet donatio cā mor.hoc est satisnotũ
prout declarat bal.⁊ Ro.in.d.l.que dotis.⁊ bal.in.d.l.ij.⁊ est
bonus tex.⁊ qđ ibi no.in.l.nā ⁊ si cũ moriar.ff.de cõdi.inde.ex
ꝑ certo cũ dña Jac.que intendebat ꝙ ea viuēte sibi solueret ⁊
post mortē neptib⁹ nõ pôt alio actiõis mõ cõcipere vba.⁊ ne
cessariũ erat ꝙ fieret mentio mortis.¶ Ex qbus oĩbus cõclu
do ꝙ dcā donatio nullo mõ est cēsenda dona.cau. mor. ¶ Se
cũdo ⁊ vltimo loco ēt plz mihi eius pria cõclusio per rõnes et
autoritates ꝑ eũ abũde adductas.⁊ illā ꝓbo fundamēto fortis
simo ni fallor.⁊ ꝓsuppono ꝙ q̃tũ ad reuocabilitatē vel irreuo
cabilitatē nõ refert si ꝯbo cũ vno ⁊ volo ex hoc ꝯctu acqrere ter
tio an ille tertius me cõsentiente hoc qđ volo sibi acqrere stipu
letur:an vo stipuler noĩe ipsius tertij cõficiendo stipulationē
validā iuxta plene no.in.l.stipulatio ista.§.si stipulor. ff.de v.
ob.hoc ꝓbat.nā si stipulor tertio ex cā sui natura irreuocabili
anq̃ ille ratificet nõ possum penitere ⁊ reuocare stipulationē
quominus illo ratificāte eidē irreuocabiliter q̃rat vt est casus
in.l.bonorũ.ff.rē ra.habe.⁊ ibi Ang.⁊ Mode.⁊ est casus in.l.
si ego.⁊ ibi nota.ff.de neg.gest.eodē mõ esset si ipse tertiusmet
stipularet sibi.l.sicut.C.de act.⁊ obl.itē qñ sumus ĩ actu sui na
tura reuocabili,nõ refert an ego stipulor illi tertio an ipsemet
sibi stipulet.casus est in.l.seye.ff.đ dote ple.vbi illemet tertius
stipulat:⁊ tñ qꝛ actus sui natura erat reuocabilis pôt reuoca
ri.Cũ ergo sum⁹ in donatione inter viuos vt.s̃.ꝓbatũ est que
sui natura est irreuocabilis.l.ꝑfecta.C.de dona.q̃ sub mõ est
ꝯfecta ꝑ stiplõnē de cuius natura est actũ reuocabilē reddere
irreuocabilē.l.ex placito.C.de rerꝫ pmu.ergo nõ refert an ipse
neptes fuissent adhibite ad stipulandũ a dña Jacoba: an vo
ipsa stipulatio fuerat eis.sed qñ in casu nostro neptes fuissent
adhibite ad stipulādũ a dña Jacoba nõ potuisset donatio re
uocari vt ostendā.ergo eodē mõ qñ ipsa fuissetvalide eis stipu
lata nõ potuit in eorꝫ preiudiciũ penitere per predicta. qđ au
tem si ipsemet cõsentiente dña Jacoba post ei⁹ mortē fuissent
stipulate nõ potuisset donatio reuocari.est casus rotundus q
determinat hāc questionē in.l.cũ maritus.in fi.ff.de pac. dota
libus.vbi casus in quo mulier dedit dotē marito ⁊ pactũ fuit
ꝙ post mortē suā dos redderet fratri stipulanti sibi dꝛ ibi qđ
illa mulier dotē nõ pôt legare in preiudiciũ fratris ⁊ sic reuoca
re donationē etiā viro consentiente.⁊ ista est noua concludēs
ratio ⁊ vera. Laus deo clementissimo.

¶ Consilium.ccxxiij.

1 ☞ Dominus partis superioris an habeat dominium par
tis inferioris.
2 Domus si sit diuisa per solaria an aditus debeatur.
3 Dñium superficiei an possit transire sine solo.
4 Supficies qñ perit vitio soli superficiarius amittit ius suum.

Dominus labia mea ape
riat ⁊ spũssanctus illuminet intellectum.¶ Subti
liter ⁊ abũde ꝑmissam cõsultationē ꝓsequuti sunt
s̃.scripti patres dñi adeo qđ satis erat eorũ dicta sola subscri
ptione comprobare.tñ qꝛ materia subtilis est placuit aliquan
tulum illam inuestigare.⁊ in primis visum fuit ꝙ qñ dom⁹ est
1 diuisa per solaria ꝙ † ille q hꝫ partē superiorē dicatur habere
dominiũ hoc videt ꝓbari lege ⁊ autoritate.nā hoc vr̃ decide
re oēs in terminis quē ad hoc doc.nõ pôderāt in.l.sicuti.§.ari
sto.ff.si serui.vendi.vbi est casus qđ dñs partis supioris edi
ficij pôt ꝓhibere ne dñs ptis inferioris taberne immittat fu
mum vbi sit seruitus constituta.⁊ ita intelligũt ibi Bar.⁊ do
cto.⁊ sic presupponit ibi ꝙ vn⁹ pôt esse dñs ptis supioris alter
partis inferioris.qđ ēt pꝫ:qꝛ aliter nõ posset seruitus cõstitui.
l.in re cõi.ff.de serui.rusti.p̃d.Autoritate aũt ꝓbat ꝑ ea q̃ po
nit Bal.in.l.via constitui.§.q̃cũq;.ff.de serui.rusti. p̃di.vbi ꝑ
2 illũ tex.vult post Obertũ ꝙ † si inter fratres domus per sola
ria diuidatur non debet adit⁹ parti supiori;⁊ ideo dicit ꝙ de
bent esse cauti fratres in diuidendo ꝙ reseruent sibi aditũ vt
ibi latius ꝑ eũ.⁊ per Raph.fulg.in.l.binas edes.ff.de ser.vrb.
pre.lꝫ secus dicat qñ ligaret pars superior per viā vltime vo
luntatis;qꝛ tũc aditus debet vt ibi hr̃ in gl.⁊ est tex.⁊ ibi not.
in.l.testatrix.ff.si ser.vendi.q̃ oĩa vident inferre qđ cum possit
esse vnus dominus partis superioris alter inferioris.⁊ sic qđ
etiam eadem possit seruitus oneris ferendi sicut alia seruitus
in dictis iuribus.nec videtur predictis obstare quod edificiũ
cui seruitus oneris ferendi debetur fuerit in totũ collapsum:
qꝛ adhuc videtur quod edificium seruiens debeat refici expen
sis domini predij seruiētis et edificiũ cui debetur seruit⁹ post
ea refici possit expensis tamen domini edificij dominātis ꝓut
videtur probari in.l.si seruientes.§.si sublatum.⁊ in.l.eum de
bere columnam.ff.de serui.vrbanorum predio. que iura alle
gant primi insignes doctores.⁊ vltra videtur casus in termi
nis in.l.sicuti.in prin.ff.si serui.vendi. vbi formaliter probat
qđ statim dictũ est.⁊ ista sunt que primo aspectu mihi non pa
rum vltra subtiliter primo loco allegata mihi vrgere videbant.
His tñ nõ obstantibus arbitor sñiam ꝑfatorũ patrũ meorꝫ
contrariũ cõsulentium veritatē continere.⁊ in primis illud ve
rissimũ est qđ dñium directũ edificij sine solo haberi nõ pôt:sꝫ
3 † necessariũ ē qđ idē dicat dñs soli ⁊ dñs superficiei quo ad di
rectum dñium.⁊ hoc pꝫ cõcludenti ratione qꝛ dupliciter potest
cõtingere qđ vnus habeat edificiũ alter solũ.primo qñ edificiũ
fit altero super solo meo ⁊ tunc edificium cedit solo.l.adeo.§.ex
diuerso.ff.de acquir.re.do.insti.de rerum diui.§. ex diuerso.et
eodē modo si fit edificiũ sup pariete alterius cedit dño parie
tis. qꝛ hic casus equiparatur qñ edificium fit super solo vt est
casus in.l.si supra tuũ parietem.ff.de acqui .re.do. ⁊ in.l.ij.C.
de rei vendi.⁊ si dicatur si fieret pactum qđ superficies esset edi
ficantis ⁊ solũ remaneret dñi. ¶ Rñdeo qđ hoc pactum non
operaret qđ directũ dñium superficiei pertineret ad superficia
rium.casus est ꝑ mvnum intellectum glo.⁊ ibi Bar.tꝫ.in.l.j.§.
j.ff.de superficiebus. bene verum est qđ quo ad vtile dominiũ
superficies pertineret ad eum vt ibi hr̃. ⁊ per Bar.in.l.fi.e.ti.
⁊ hoc respectu loquitur Bal.in aut.excipitur.C.de bo. mater.
qui dicit qđ de iuris subtilitate hoc ꝓcedit secus quo ad cõmo
ditatem vt ibi per eum.⁊ in alijs locis per primos consulentes
allegatis. ¶ Preterea si ex pacto posset edificans acquirere
directũ dñium edificij in solo alieno vtiq; si edificiũ essetvnius
posset dñs transferre dñium edificij sine solo quia nihil esset ꝙ
obtinet qđ tñ est falsum vt nunc dicam. ¶ Scđo hoc potest cõ
tingere quando quid esset dñs totius ⁊ soli ⁊ superficiei ⁊ vel
let tranferre dominium soli sine superficie vel econtra. ⁊ tunc
non posset transferre dominium superficiei sine solo. casus est
in.d.§.placet. ⁊ no.Barto. in.d.l.j.§.j.ff.de superficiebus.vbi
hoc tꝫ glos.que allegat casum vbi hoc determinatur in.l.si fun
dum sub cõditione.§.qui fundum.ff.de le.j. vbi testator legat
fũdũ excepto edificio superficies retinet tm̃ ope exceptio.qꝛ nõ
pôt transire dñium superficiei sine solo.⁊ loquitur ibi quando
translatio dominij fit ex dispositione legis. iuxta no. in.l.cum
pater.§.surdo.ff.de lega.ij.⁊ glo.⁊ doc.ibi volunt qđ nõ possit
transire dñium superficiei sine solo quo ad directũ dominiũ.
⁊ posset hoc alijs rationibus cõprobari sed non curo.vnde vr̃
mihi conclusio indubitata qđ dñium directum est totius do
mus dñi ipsius soli:dñium vero vtile pertinet ad habentē par
tem superiorem. ⁊ ita intelligat Bald.in.d.§.quicunq;.⁊ do.
Raph.in. d.l.binas. ⁊ ita aperte vult Bal. in locis ꝑ primos
cõsultentes allegatis.Nec obst.text.in.d.l.sicuti.§.aristo.qꝛ ad
illũ tex.pôt rñderi. ¶ Primo qđ non loquit de superioribus
edificijs ꝓut in casu nostro qꝛ nõ potuisset seruitus deberi vt
statim aperte demonstrabit:sed in superioribus alio mõ puta
qñ essent plura edificia incepta.ꝓut est casus in simili.⁊ ibi gl.
⁊ doc.in.l.cuius edficium superius.ff. de ser.vrb. prediorum.
¶ Vel scđo dicamus qđ locat qñ quis habet edificium supra
alterius tabernam habens tñ originē a ꝓprio edificio existēte
in proprio solo.alias enim quis edificium supra alienum iure
seruitutis habere non pôt nisi ab alio.s.edificio vicino proprio
ad aliud edificiũ alterius sup qđ quis edificiũ iure seruitutis
habere potest aliter nõ.casus est no. in.l.hoc qđ dictũ est.ff.de
serui.vrba.prediorũ.⁊ hoc pꝫ per id qđ dicit ibi gl.que vult ꝙ
si habeo ali qđ edificiũ supra alienũ illud cedit domino edificij
inferioris.allegat.l.ij.C.de rei vendi. ⁊ hac ratione cõsequēter
vult qđ seruitus nõ possit acquiri.secus autem si hoc ꝓcedit a
domo mea per viam forte pontis vel tigni:quia tunc seruitus
haberi potest.⁊ pro certo ille tex .multum decidit hanc qõnē.
¶ Vel tertio dicamus qđ.§.aristo.loquat precise in terminis
nostris ⁊ inquātũ dr̃ qđ seruitus potest cõstitui de nõ imitten
do fumũ. Rñdeo qđ nõ erit ꝓprie seruitus sꝫ debebit hoc per
viā cuiusdā cõmoditatis:qꝛ ex quo superficies est dñs soli non
pôt altera res ꝑuire rei sue iure seruitutis.l.si qs edes.ff.de ser.
vrba.prediorum.sed bene posset hoc deberi iure cõmoditatis
qꝛ pars inferiore que ad me pertinet iure directi dñij nõ potest
seruire parti superiori in qua habeo directum dñium ⁊ alter hꝫ
vtile dñium. casus est cum glo.in.d.l. si fundum sub conditio
ne.§.qui fundum.vbi si legatur edificium excepto solo qꝛ non
transit directum dominium edificij accessus non debetur iure
seruitutis sed personalis commoditatis vt ibi dicit glosa in
verbo ⁊ actum.communiter ibi approbata quam Paulus de
castro ibi dicit perpetuo notandam quia per illam deciditur
quod si habes rem meam in fundum vel emphyteosim licet cõ
cedam tibi iter per illam rem meam ista nõ est seruitus sed q̃
dam personalis commoditas que in alium non transiret.d.l.
si quis edes.si emphyteota vel feudatarius de cõsensu directi
domini alienarent. Et per hoc iudicio meo deciditur questio
nostra. Et ideo iuriscõsultus dicit supficiarium habere quasi
vsumfructum in .l.j.§.pe.ff.de supficiebus.Si ergo non potest
seruitus

seruitus ꝑdialis deberi ergo nõ habemus tractare de seruitute oneris debendi sed dici dȝ cõmoditas quedam personalis ad similitudinem vsufructuarij ergo succedit clara decisio qȝ destructo edificio perit seruitus vt est casus in.l.seruitutes.§.si sublatũ.in fi.ff.de serui.vrba.prediorũ. ⁊ in.l.fundi.ff.quibus mo.vsusfru.amitta. Nã vsusfructus dr̃ seruitus psonalis ⁊ pariter.ergo et talis cõmoditas superficiei sicut qñ in totuȝ perit res emphyteotica dissoluit emphyteosis.l.j.C.de iure emphy. Unde cum perierit in totũ superficies perit omne ius superficiarij. Hoc idẽ manifeste ꝓbat in supficiario ꝑ ea ꝗ ne no.glo. quã approbat Bart. in.d.l.obligationũ fere.§.placet in decisione qõnis Sabbatine. ⁊ hoc etiã decidit Bar. in terminis.l.
4 dãni.§.ei qui.ff.de dã.infe.vbi dicit ꝙ †qñ superficies perit vicio soli supficiarius amittit ius suum.allegat casum in.l.inter quos.§.dãni.eo.⁊ ibi no.bar.per que iudicio meo deciditur ẽt questio nostra. ¶ Et lȝ ꝑmo aspectu decisio visa fuerit dubia tñ predictis consideratis vr̃ clarissima. Nec ob.text.in.l.sicuti. princi.qui supra in ɔ̃rium fuit allegatus qr loquitur qñ vicino edificio debet̃ seruitus oneris ferẽdi.vt patet in tex.dum dicit edificiorũ vicini. ¶ Quo casu põt seruitus deberi ⁊ debetur tunc edificio solo ꝓut dicit Pau.de ca.in.l.ij.de seruitu.alias aũt seruitus sup alienũ haberi nõ potuisset.vt probat̃.in.d.l.ꝗ qȝ dictũ.vñ nõ sine mysterio iura faciunt mentionem de seruitute oneris ferendi debita vicinis edibus. vt in.d.l. sicuti. in pnc. ⁊ in.l.ẽt.§.si edes.in verbo onera vicini.ff.eo.titu.qm̃ vt dictũ est al's nõ potest proprie seruitus deberi.fit ergo cõclusio qȝ nedũ qȝ ille qui habebat ptem inferiorẽ teneatur reficere sed qȝ perit omne ius superficiei habentis partem superioreȝ ¶ Et sic ex ꝑmissis ɔcurro in sn̄iam primorũ cõsultorꝝ ꝗ iuridice consuluerunt de subscriptione.igitur requisitus ⁊c.

¶ Consilium.ccxxxiiij.

1 ¶ Filius institutus sub cõditione casuali vel mixta a patre vel a matre an dicatur preteritus.
2 Curator datus bonis filij absentis an possit petere legitimam ab institutis.
3 Quota bonorum non acceptata an transmittatur.
4 Heredes si sint instituti sub cõditione.si filius nõ reuertat̃ ad patriam quid petere possint pendente conditione.

Dominus labia mea aperiat.⁊ spiritussanctus illuminet ĩtellectũ. ¶ Omisso ordine qõnũ formatarum pro declaratione presentis cõsultatiõis quatuor qõnes examinabim⁹. ¶ Prima questio erit an ⁊ quõ dictũ testm̃ in quo filius est sub ɔditione institutus sustineat̃. ¶ Scõa questio erit posito qȝ sustineat̃ ⁊ posito qȝ filius viueret ⁊ nollet reuerti pro qua pte potuerit filio ꝑiudicare. ¶ Tertia qõ erit vtrũ pro ea parte ꝓ qua non potuit ꝑiudicare curator datus bonis ipsi⁹ filij absentis possit eã pte ab institutis petere pẽdẽte ɔditione. ¶ Circa ꝑmã qõnẽ videbat̃ testm̃ eẽ nullũ.
1 †Nam filius fuit institutus sub mixta cõditione. si in patriam reuerteret̃. ⁊ sic vr̃ institutus sub mixta cõditione ⁊ nõ exheredatus in effectu.⁊ ɔ̃r tanꝗ fuerit interim ꝑteritus testm̃ sit nullũ. casus est clarus qui loquit̃ in specie in cõditione de qua agimus in.l.si pater.C.de institu.⁊ sub sti.sub ɔdi.factis. Et si dicat̃ illa.l.loquit̃ in patre nos sumus in matre cuius ꝑteritione testm̃ nõ reddebat̃ nullũ ꝑteritione materna sicut paterna.vt in auẽ.vt cum de appel. cognoscit.§. aliud quoqȝ capitulũ.⁊ tȝ glos.ordinaria cõiter approbata in auẽ.de here.⁊ fal.§.exheredatos. ¶ Sed hoc nõ obstante ɔ̃ria opi.est vior in casu nr̃o.⁊ i primis est aduertẽdũ qȝ ista ɔditio si in patriã reuertit̃ tũc est mixta qñ filius esset in lõginquis ꝑtibus ex quib⁹ reditus esset admodũ difficilis.vel periculosus secus si in ꝓpinquis ⁊ reditus eẽt facilis ita ꝓbat tex.no.in.l. suus quoqȝ.§.⁊ puto.ff.de here.insti. ⁊ iõ tex.in.d.l.si pr̃.dicit institutionẽ illam nõ valere cuius trans mare ⁊ longe agebat ergo a ɔ̃rio secus sentit qñ fuisset in loco ꝓpinquo quia tunc fuisset cõditio potestatiua sub qua institui potuisset.vt tradit in.d.l.si pater.⁊ in.l.fi.ff.de cõdit.insti. Unde in hoc dubio ex quo nõ cõstat in quo loco versetur filius nõ dȝ dici testm̃ nullum. Sed posito qȝ eẽt cõditio mixta nõ est dubium ꝙ ante ius autenticorꝝ testm̃ matris valebat qr ẽt qñ filius erat preteritus oĩno valebat.vt in.d.§.mater.⁊ lȝ hodie de iure nouissimo qñ filius oĩno est ꝑteritus testm̃ sit nullũ.vt in.d.§.aliud quoqȝ capitulũ.tñ ille tex.loqui vr̃ in simplici ꝑteritiõe nulla cã inserta nõ aũt in hac potẽtiali ꝑteritione que euenire potest ꝑ institutionem sub mixta ɔditione ſm Cy.Albe.⁊ Bal.in.d.l.si pr̃. et Bal.in.l.filius matrẽ.C.de inoffic.test. qȝ tñ nõ psequor quia non est necessarium. ¶ Preterea videbat̃ ẽt sustineri posse qr instituti sunt veniẽtes ab intestato post filiũ quo casu vr̃ qȝ testamẽtũ nõ sit nullũ anteꝗ̃ dicatur nullũ.vt cõcludit Bar.per illũ tex.in.l.si duob⁹.§.si prius.ff.de bono.pos.ɔ̃ tab.⁊ Barto. in.l.qȝ vulgo.⁊ in.l.filiũ.§.sed cũ exheredatio.eo.titu. ⁊ in.l.si duo.ff.de leg.j.⁊ Bal.in.l.posthumo.C.de bo.pos.contra tab. ⁊ in.d.l.si pr̃.⁊ Ang.in.l.qȝ se p̃ris.C.vñ liberi.qȝ etiã nõ prosequor. ¶ Sustineri ẽt põt testm̃:qr quãuis fuerit filius ĩstitut⁹ sub ɔditione casuali vel mixta:tñ vsqȝ ad ltiam cẽset̃ pure institutus conditio reijcitur ⁊ cõseruatur testm̃.ita voluit glos. no.in.l.si pr̃.C.de insti.⁊ substi.sub condi.fac.quã sequit̃ Bar. ꝗ dicit ita consuluisse per.l.qm̃ in priorib⁹.⁊.l.scimus.§.cũ autẽ.C.de inof.test.⁊ illã opi.sequit̃ ibi Pau.de ca.ꝗ dicit ꝙ nullus dat bonã rñsionẽ ad.d.§.cum aũt.⁊ ꝙ totus mũd⁹ seruat opi.Bar.qr per eam sustentantur testamẽta ⁊ prouidet̃ filijs sed ꝑ contraria opi.subuertunt̃ testamenta ⁊ in re dubia potius adherendũ est opi.que fauet testõ.ar.l.si pars.ff.de inoff. testa.⁊ in.c.fi.de re iud.quã etiã partem ibi sequuti sunt dñs Onofri.⁊ do.Jo.de mõte sperello.itẽ ambo preceptores mei do.Jo.bap.de sancto seuerino.d.Alex.de imo.rõnes nõ refero:qr plena sunt cõmentaria.idẽ tenuit Richar.malũb.idem Saly.in.d.l.qm̃ in priorib⁹. Idẽ sequunt̃ Imo.⁊ Pau.de ca. in.l.suus quoqȝ.ff.de here.insti. Imo.multum late referendo dicta multorꝝ in.l.si.ff.de condi.insti.⁊ lȝ multi ɔ̃riũ tenẽat:tñ ab opinione gl.tot autoritatib⁹ cõfirmata consulendo ⁊ iudicando non est recedendum. ¶ Postremo lȝ predicta in patre instituente filium in potestate sub cõditione casuali vel mixta aliquam habeant difficultatem:tñ in testamẽto matris ita instituentis filium minor est dubitatio:qr olim dabat̃ querela. vt est tex.ib.d.l.qm̃ in prioribus.ꝗ emanauit ad remouendũ querelam.ita concludit Bal.in.l.si mater.in princ.ff.de vulg. ⁊ pup.⁊ dicit qȝ est suum nonũ dictũ qui tñ in parte tenuit cõtra Bar.⁊ lȝ Jo.de imo.in.d.l.si mater.dicat ꝙ ex quo hodie est nullum correpta rõne legis dȝ correpta lex iuxta no.ꝑ bar. in.l.j.in prin.ff.de legi.tuto. Dici põt ſm preceptorẽ meũ dñȝ Alex.de imo.in.d.l.si mr̃.ꝙ ratio.d.l.qm̃ in prioribus.non est correpta. Fatetur eñ qȝ põt dicere testm̃ nullum qñ nullo mõ filius est institutus:lȝ est preteritus sine causa.⁊ ita loquit̃.§. aliud quoqȝ capitulũ.sed qñ filius est institutus sub conditione talis conditio abijcit̃ per.d.l.qm̃ in prioribus.vsqȝ ad legitimã ⁊ habetur ꝓ pure instituto.⁊ sic cũ non sit preteritus cessat dispositio.d.§.aliud quoqȝ capitulũ.⁊ illã opi.Bal.in.l.si mater.tenent Raph.cuma.⁊ Pau.de ca.in.l.j.C.de institu.et substi.sub cõdi.fac.⁊ Bal.in.d.l.si pr̃.in.v.col.⁊ in repeti.l.in suis.in pe.col.ff.de lib.⁊ posth.⁊ est de mẽte Cyn.⁊ antiquorũ in.d.l.si pater.ꝗ volũt qȝ.d.l.qm̃ in prioribus.procedat quando olim testm̃ poterat rũpi per querelam.sed hoc erat in testamento matris.igit̃ ⁊c.ex quib⁹ sine dubio concludo testm̃ premissum viriliter subsistere. ¶ Circa secũdã qõnem si essemus in terminis iuris cõis questio esset decisa:qr vsqȝ ad legitimã institutio est pura:qr reijcitur omnis conditio per.d.l.quoniã in prioribus admittitur filius si viuit tm̃ ⁊ in legitima statim sed a legitima supra nõ admitteretur nisi reuerteret̃:qr valeret conditionalis institutio ⁊ ɔ̃r deducto ere alieno immediate vsqȝ ad legitimã. Et sic in tertiã totius admitteret̃ vt in autenti.nouissima.C.de inoffi.test.cum ibi no. Ex forma autẽ statutorꝝ non potuit preiudicare in tribus quartis : vt ptȝ ex forma statuti positi sub rubr.qȝ mulieres habentes filios ⁊c. qȝ incipit si qua mulier.quas tres quartas filius põt immediate consequi conditione ex illo statuto sine aliqua dilatione qr licet sit alterata dispõitio iuris cõis in quãtitate legitime nõ dȝ alterata in modo ⁊ tpe ſm Jaco.butr.quem referunt et sequuntur Bal.⁊ Saly.⁊ in.l.quoniam in prioribus.C.de inoffi.testa.⁊ sic ex forma statutorum videbatur ꝙ non potuerit mater preiudicare in tribus quartis quin filius statim etiam non reuertendo admittatur. Sed hic aduertẽdum est ꝙ cum pater mortuus fuerit rebellis ⁊ filius steterit absens.xxx.annis ⁊ non habuit bona in ciuitate senarum verisimiliter non debuit nec debebat tempore mortis matris onera sustinere ciuitatis ⁊ sic in successione matris non debet gaudere priuilegijs statutorum ciuitatis senarum prout clare disponunt statuta ciuitatis:lȝ illa non sint mihi transmissa :sed tñ super illis sepius consului.vnde cum tpe mortis qȝ tp̃s attendi debet iuxta no.per Barto.in.l.fi.ff.ad tertul.si filius onera non sustineret nõ gaudet bñficio statuti:⁊ sic põt tm̃ petere legitimam de iure cõi. Ex quibus concluditur primo ꝙ filius reuertẽdo est heres insolidum prout clare disponit testamentũ. ¶ Scõo concludo ꝙ nõ reuertendo si sumus in iure communi fili⁹ potest legitimam petere conditione.d.l.quoniam in prioribus. ¶ Tertio concludo ꝙ si sumus in iure municipali filius petere põt tres quartas cõditione ex dicto statuto iuxta no.ꝑ bar. in.l.j.ff.de cõdi.ex lege. Et hec de scõa qõne. ¶ Circa tertiam
2 questionem videbat̃ concludendum ꝙ †curator datus bonis ipsius filij absentis qui in dubio dari debet ille qui ab intestato successurus est filio.vt est casus ⁊ ibi doc.in.l.iij.C.de capti. ⁊ no.glo.⁊ doc.in.l.ab hostibus.in prin.ff.ex qui.cau.ma. possit petere legitimam de iure cõi vel tres quartas ex forma sta-

tutorū:qm̄ si ad petēdū legitimam cōpetit cōditio ex.l.qm̄ in prioribus.τ ad petendū tres quartas cōditio ex statuto vr̄ ꝙ tales conditiones τ sic personales actiones intētare possit cū qualcūq; actiones intētare posse videat̄ vt no.glo.in.l.ij.ff.de curato.bo.dā.τ in.l.creditor.ff.de bo.auto.iu.pos.τ glos.in.l.ab hostio⁹.in p̄n.ff.ex quib.can.maio.τ eo maxime:q: etiam vr̄ ꝙ mortuo fil⁹o succedentes ab intestato ipsi filio sint oīno habituri legitimā seu tres quartas iure trāsmissionis tam de
5 iure cōi ꝙ ex forma statutorū de iure cōi. pbat̄:q:† qn̄ aliqd de fert̄ sub rōne quote bonoꝝ transmittitur talis quota etiā nō acceptata.l.j.§ si impuberi.de colla.bo.τ no. Bal. Salyc.τ alij in.l.cū antiqorib⁹.C.de iure delib.τ ibi do. Alex.plura alle̅at. Ex forma statutoꝝ probat̄ q: cauet̄ statuto senēsi ꝙ hereditas cuiuscūq; nō adita trāsmittit̄ ad suos heredes.igr̄ cū sint habituri vr̄ a pari ꝙ possint etiā in illis bonis cōstitui curatores sicut in bonis abs̄tis ex quo eius successionē sperāt ḃm no.in d.l.iij.C.de capti.cū si. Sz p̄missis nō obstātib⁹ ɔ̄riū puto verius ꝙ immo nec legitimā nec tres quartas petere possint.et p̄ fundamēto p̄mitto ꝙ cū heredes instituti sint instituti sub conditione si fili⁹ nō reuertat̄ ad patriā interim pēdēte condi-
4 tione petere pn̄t bonoꝝ possessionē scḋm tab.τ constitui se curatores vt hr̄ in.l.j.ff.de cura.bo.dā do.τ in.l.ij.§.nō sub cōditione.ff.de bo.pos.ḃm tab.τ in.l.si qs instituat̄.τ ibi doc.maxime Jo.de imo.ff.de here.insti. Videndū est ergo nūqd curatori bonoꝝ filij cōpetat ɔ̄dō ex lege vel statuto ad petēdū legitimā vel tres quartas τ sic nūqd possint tales actiones intētare in qua dubitatione cōcludo ꝙ tales actiones intētari non possunt. Et p̄ fundamēto p̄mitto ꝙ cōditio ex.l.qm̄ in prioribus.τ cōditio ex statuto sunt actiōes personales.insti.de acti.§.sic itaq;.τ in.l.j.τ ibi Bar.ff.de cōdi.ex lege.τ sic sunt perpetue.l.si qs emptione.l.cū notissimi.τ p̄ totū.C.de prescrip.xxx. anno.hereditatē em̄ nō purificata cōditione petere nō pn̄t cū nec filius petere posset.l.cedere diem.ff.de ver.sig.hoc premisso. ¶ Primo videndū est qd iuris respectu legitime q̄ debet̄ de iure cōi ex quo nō pn̄t beneficia statutoꝝ allegari. ¶ Secūdo qd iuris respectu triū quartarū posito qō gauderent bn̄ficio statutoꝝ qō tn̄ est falsuz. ¶ In p̄ria difficultate dico ꝙ hāc legitimā petere nō pn̄t.nā legitima de iure cōi debet̄ iure hereditario nec illā fili⁹ habere pōtnisi sit heres vt no. Bar.in.l. gerit.in.ij.q.tertie principalis.q.τ Ang.τ Pau.de ca.in.l.heres instituta.C.de impub.τ alijs subst.τ ibi etiā Cy.τ Bal.et Bar.in.l.q: poterat.ff.ad treb.qō aūt curator dat⁹ bonis possit hereditatē p̄ aliqua p̄te acceptare vel aliquo iure hoc nō reperitur iure cautū.quinimo ɔ̄riū pbat̄ in.l.cū in vno.§.tutor. ff.de ap.iūcta declaratiōe Bald.in.l.potuit.in.ij.q.C.de iure delib.vbi dicit ꝙ iō pupill⁹ nō pōt adire hereditatē cū autoritate curatoris q: talis curator dat̄ ex̄ ordinē s; curator q dat̄ bonis d̄r iure extra ordinē dari sicut hn̄ dat̄ pupillo q d̄r bōis dari vt in.l.j.in fi.est casus.ff.de cura.bo.dā.facit gl.in.§.furiosi.insti.de curato.τ gl.in.l.de creationibus.C.de episc.audien. ¶ Cōfirmat̄ eadē pars alijs rōnibus q̄ cōcludūt etiā in trib⁹ quartis quaꝝ prima est. Nā hic curator q datur bonis nō ad instātiā creditoꝝ sed cōsanguineoꝝ qui successionē pretendūt non pn̄t actiones actiue intentare nisi tales essent t̄pe perituré.ita cōcludit Bar.in.l.creditores.ff.de bo.aut.indi.pos.τ est opi. Azo approbata p̄ Bar.τ Ang.in.l.ij.ff.de cura.bo.dan. τ Spe.in titu.de curatore.§.item curator.τ ibi Joā.an.in addi.t; Ang.in suo ɔ̄s.ciij.incipiē.datus fuit curator bonis. τ idē Ange.in suo cōsi.cxciij.incip.mortuo debitore.vbi videdum:q: latissime p̄sequit̄ hanc materiā.si ergo nō pōt actiōes quesitas in bonis absentis existētis intētare nō t̄pe perituras. igitur forti⁹ nō possunt actiōes nondū acceptatas intētare qn̄ non sunt t̄pe perituré p̄ut sunt tales cōditiones ex.l.que durāt.xxx.annis vt dixi. ¶ Confirmat̄ ista conclusio:q: tales curatores dant̄ ad cōseruādū bona τ postea q̄ tendūt ad conseruationē ne bona dilapident̄.l.si quis instituat̄.§.si cōditiōi.τ.§. seq.de here.insti.τ ibi Ang.τ imo.dicūt ꝙ nullum actum facere pn̄t nisi tēdentē ad ɔ̄seruationē bonoꝝ nisi qō itētare actiones tempore perituras vel alienare quando immineret graue es alienū.igitur nō pōt intētare has conditiones que non sunt t̄pe periture:q: hoc non tendit ad conseruationem:s; potius ad acquisitionē honorum:ista autē differūt conseruare et de nouo querere al's si possent de nouo q̄rere.τ hoc esset cōseruare sic querere posset τ actiōes intētare ēt t̄pe nō p̄ituras qō est falsum.igit̄ dicam⁹ ꝙ nō pn̄t actiōes tales nō t̄pe p̄ituras intētare. ¶ Cōfirmant̄ postremo alia cōsideratione.nā nō potest peti l̄tia vel ēt tres quarte nisi acceptent̄ p̄ prius. hn̄ facit tex.in.l.iij.§.acquirere.ff.de bono.pos.ti.ḡnali.τ qō p̄ illū ter. dicit Saly.in.l.j.C.de adul. Videmus in filij in legato cui⁹ dominiū transit ipso iure qō nō dicitur effectualiter acquisitum immo nō d̄r fore q̄situ̅vt est tex.cū gl.in.l.si qs ita heredē.ff.de cōdi.insti.igit̄ fortius in istis trib⁹ quartis ante acceptationē nō debemus dicere illas q̄sitas. Nā tres quarte debent̄ tanquā quota bonoꝝ ex forma statuti igit̄ an̄ acceptationē nō acquruntur.vt in.l.si qs bonorum.τ in.l.hoc amplius.§.fi.τ vtrobiq; doc.ff.de le.j. Si ergo nō dicunt̄ acquiri an̄ acceptationē qcūq; dicit qō curator dat̄ bōis ad ɔ̄seruationē vt in.l.j.§.pe.de mu.τ hono.τ in.d.l.ij.de cura.bo.dā.adducat legem hoc dicentem Erubescimus em̄ sine lege loq.l.illā.C.de col. Ex qbus ɔ̄cludo qō hēdes instituti deberēt bona administrare insolidū vel petēdo bonoꝝ possessionē s; tabulas iuxta.d.l.ij.§.si sub cōditione.ff.de bo.pos.ḃm tab.vel petēdo se dari curatores bōis iuxta l.j.ff.de cura.bo.da.pendēte ɔ̄ditione donec filius nō redeūdo petat legitimam vel tres quartas si potest vel adeundo totam hereditatem. Laus deo τc.

¶ Consilium.ccxxxv.

1 ¶ Minor ex forma statuti habilitatus ad cōtrahendū τ obligandū an possit donare vel imobilia alienare sine decreto.
2 Contractus τ obligatio minorum carentium tutore valent.
3 Donatio si nō pōt valere in vim donationis inter viuos qn̄ valeat in vim donationis causa mortis.
4 Testes an debeant esse rogati.
5 Donatio causa mortis equiparatur actibus inter viuos.
6 Testes an debeant cognoscere contrahentes.
7 Frater an sit idoneus testis pro fratre.
8 Frater est testis pro fratre in causa graui iudicis arbitrio.
9 Testis vnius inhabilitas suppletur per alios.
10 Donatio que nō valet inter viuos nec causa mortis an valeat iure fideicommissi.

Dominus labia mea aperiat τ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Visa contingētia facti τ statuto mihi exhibito triplex vr̄ dubitatio in p̄senti consultatiōe. ¶ Primo est nūqd dicta disputatio sustineri possit in vi donationis inter viuos. ¶ Secūda posito ꝙ nō.an sustineri possit ī vim dōatiōis cā mortis. ¶ Tertia posito ꝙ nō an sustineat̄ ī vim codicilloꝝ. ¶ Circa p̄mā dubitationē nisi essemus in meris terminis iuris cōis deci-
1 sio esset clara ꝙ† dicta minor.xxv.ānoꝝ nō potuisset donare imobilia sine decreto τ alijs solēnitatib⁹ opportunis.vt ē casus in.l.magis puto.§.ne passim.τ per totū.ff.de rebus eorum.τ per totū.C.de predijs minorū.τ in specie in casu nostro in.l.si ad resoluendū.eo.ti.τ est casus in.l.ij.C.si aduersus donatione m vn̄ sola difficultas remanet in vigore statuti minor.xxv.et maior.xx.dicatur habilitatus ad alienādum τ donādū etiā immobilia. ¶ Et p̄mo pro fundamēto premittendū est qō minor l.p̄mittēte potest sine decreto τ sine alijs solēnitatibus alienare:vt p̄batur in.l.j.τ.ij.cū ibi nota.C.qn̄ decreto opus non est. ¶ Hoc p̄misso ōn̄dit̄ qō dictū statutū ɔ̄cedat p̄tātem alienandi imobilia maiori.xx.annoꝝ.minori.xxv. sine solēnitatibus a iure reqsitis. ¶ Et p̄mo q: dictū statutū generaliter vult quod ɔ̄ctus obligatio vel charta ab eis ɔ̄fecte valeāt τ teneant.ergo indistincte d; intelligi.τ generaliter siue ɔ̄ctus siue obligatio ɔ̄hatur sup rebus mobilib⁹ τ alijs rebus siue ɔ̄hatur sup imobilibus.l.j.§.τ generaliter.ff.de lega.prestan.l.de precio.ff.de publiciana.si ergo p̄mittit̄ ɔ̄ctus τ obligatio sup imobilibus ergo cēset̄ p̄missa trāslatio dn̄ij que sequit̄ ex ɔ̄ctu τ obligatione:qm̄ ista est regula qō vbicunq; aliquid ɔ̄cedit̄ censetur concessum qcqd ad illud sequitur.ita ɔ̄cludunt Pe.Cy.τ Bald. in lectura noua.in.l.ij.ff.de iuris.om.indi. ¶ Scḋo ista ɔ̄clusio vr̄ p̄bari. Nam si prohibet̄ translatio dn̄ij censetur prohibitus ɔ̄ctus τ obligatio p̄ut ɔ̄cludit Bart.in.l.cū lis.ad fi.ff.de fideiusso.τ tradit Bal.in.l.nō dubiū.in.xj.oppo.C.de legib.τ si concessa alienatione cēserent̄ ɔ̄cesse ɔ̄ctus τ obligatio.ergo eodem modo ɔ̄cesso ɔ̄ctu τ obligatione cēseat̄ cōcessa alienatio q̄ sequit̄ ad hoc p̄ id ēt qō no. Bal.in.d.l.nō dubiū.in.xiij.oppo. ¶ Tertio ɔ̄firmatur ista cōclusio p̄ illud capitulū statuti dū dicit in ɔ̄ctibus vero alienationis τc. qō vult qō ɔ̄ctu alienationis imobiliū in minore.xx.annoꝝ.seruet̄ certa solēnitas arguēdo a ɔ̄rio sensu.l.j.ff.de officio eius cui mādata est iurisditio.τ.l.qui testamēta.§.mulier.ff.de testa.cum si.τ q: apponēdo solēnitatē ante.xx.annū vr̄ illū post.xx.annū p̄hibere.l. statuliberū.§.stichum.ff.de leg.j.l.cū pretor.ff.de iudi.c.nōne.
2 extra de presum. ¶ Quarto ɔ̄firmat̄. Nam †ɔ̄ctus τ obligatio minoꝝ carentiū curatore tenēt.l.si curatorem habēs.τ ibi not. C.de in integ.resti.mili.τ.l.verū.§.pe.τ ibi no.ff.de mino.nisi in alienatione imobiliū.d.l.magis puto.τ p̄ totū.nisi ergo intelligamus dictū statutū in ɔ̄ctibus alienatiōis imobiliū tale statutū nihil operaret̄ q: eodē modo ɔ̄ctus τ obligatio valerēt τ tenerēt de iure cōi.igit̄ ad hoc vt aliqd operet̄ intelligat̄ de ɔ̄ctibus sup alienatione imobiliū p̄ id qō hr̄ in.l.si qn̄.ff.de le.j.τ in.c.si papa.extra de priuileg.in.vj.τ xix.distic.si romanoꝝ. ¶ Quinto hec p̄s vr̄ p̄bari ex eo q: statutū circa principium ponit de ɔ̄ctibus tam sup immobilibus ꝙ alijs rebus fiendis a minoribus

a minoribus.xx.ānoꝝ.deinū ponit̄ clā generalis de ꝯtractibꝰ
obligationibꝰ ⁊ chartis fiendis a maioribus.xx.ānoꝝ.ergo dꝫ
intelligi etiā sup immobilibꝰ ꝓut supra facta erat mētio.ꝓ hoc
tex.est in.l.qui filiabus.in pri.ff.de leg.j.⁊ in.l.si seruꝰ pluriū.in
fi.eo.tit.Et hoc maxime ad hoc vt debita sit aduersatio precedē
tibus ꝓpter aduersatiuam.sit vero ꝯtractus ⁊c.⁊ q₂ talis clā vr̄
referri ad oīa p̄cedētia iuxta no.in.l.iij.§.filiꝰ.ff.de lib.⁊ posth.
⁊ in.l.talis scriptura.ff.de leg.j.⁊ no.in.c.ij.requiris.extra de ap
pel. ¶ Sexto ⁊ vltimo videmus qꝺ aliqñ statutū loquens de cō
tractu verificat̄ in donatiōe vt cōcludit Bal.in.l.ꝯtractus.C.de
fide instr.⁊ no.in aut.sacramēta puberū.C.si aduersus vēdi. et
tm̄ donatio est alienatio.l.j.ff.de dona.⁊ maxime ēt q₂ talis īter
pretatio vr̄ ꝯuenire cōi vsui loquēdi q₂ alienatione īmobilium
appet ꝯtractus ſm quē statutū deberet īterpretari.l.liberoꝝ.§.
qꝺ tm̄ cassius.ff.de leg.iij.l.cū delanionis.§.asinā.ff.de fundo in-
stru.⁊.l.labeo.⁊ ibi Barto.ff.de suppel.legata. ¶ In ꝯtrariū
tm̄ qꝺ vigore dicti statuti nō possit maior.xx.ānoꝝ minor.xxv.
alienare oñdit̄ ex plurimis. ¶ Et p̄mo quia dicta v̄ba statuti p̄-
dicti pñt verificari. ¶ Prīo in ꝯtractibꝰ obligationibꝰ ⁊ char
tis in qbus aliq̄ alienatio nō ꝯtineat̄. ¶ Scđo ēt in ꝯtractibus
in qbꝰ ꝯtineat̄ alienatio mobiliū ⁊ illarū rerū q̄ pñt sine decre-
to alienari de qbus in.l.lis que tutores.C.de admi.tu. ¶ Ter-
tio in ꝯtractibꝰ sup alienationibꝰ īmobiliū q̄ nō pñt sine decre-
to alienari.intelligat̄ ergo dictū statutū p̄mis duobꝰ modis ad
hoc vt minꝰ corrigat ius cōe ꝓut fieri dꝫ inquātū pōt iuxta no.
p Bar.in.l.oēs populi.in.vj.q.p̄ncipali.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ in.l.
fi.§.in ꝯputatione.p gl.⁊ doc.C.de iure delibe.⁊ in.l.si serui ve-
stri.C.de noxa. ¶ Scđo ista op.vr̄ ꝯfirmari.Nā stāt hoc qꝺ qs
possit ꝯtrahere tm̄ nō possit alienare ⁊ ꝯñr facere ꝯtractꝰ. ¶ Ex
quibus īmediate sequit̄ alienatio puta donatio:vt pꝫ ex his q̄
no.ponit Bald.in.l.nō dubiū.in.viij.oppo.⁊ in.x.oppo.C.de
legi.ergo lꝫ minor sit habilitatus ad ꝯtrahēdū nō vr̄ habilita
tus ad alienādū īmobilia q₂ vnū stat sine alio nec dꝫ fieri exten
sio in correctiuis.l.p̄cipimus.C.de app.⁊ not.in.l.si vero.§.de
viro.ff.so.ma.⁊ p Bar.in.d.l.oēs populi.Ergo ista ps quasi in
terminis nostris deciditur autoritate Pau.de ca.in suo consil.
c.incipiente.In xp̄i noīe.nō est dubiū qꝺ dicta donatio ⁊c.vbi
cōcludit qꝺ lꝫ minor qui ꝯtrahit teneat̄ ⁊ obligatus sit sicut q-
libet maior nō tm̄ poterit īmobilia donare q₂ satis est qꝺ statu-
tū pōt opari qꝺ minor ēt habēs curatorē sine eo pōt ꝯtrahere ⁊
obligari ꝯtra.l.si curatorē habēs.C.de in inte.rest.mino.q₂ non
sunt extēdēda iura correctiua.Itē q₂ nō est cēsendū qꝺ statuētes
voluerit vnico v̄bo tāti iuris obseruationem tollere.l.si qñ.C.de
inoffi.testa.Itē q₂ statutū restringit̄ ad ius cōe ne quis indebi
te dānū patiat̄.l.fi.§.in ꝯputatione.C.de iure delib.c.cū dilectꝰ
de ꝯsue.⁊ pro h̄ adducit ēt q̄si casum in.l.ij.C.de his qui ve.eta
tis īpetra.vbi lꝫ quis reputet̄ maior in ꝯtrahēdo tamē nō pōt
īmobilia alienare.⁊ lꝫ Pau.de cast.nō loquat̄ p̄cise in his ter-
minis tm̄ eius rōnes vrgent in casu nr̄o. ¶ Quarto ⁊ vltio hāc
q̄ōnē ēt quasi in terminis vr̄ decidere idem Pau.de ca.in suo
cōsi.clxxj.inci.In xp̄i noīe ⁊c.incipiēdo.ar.dico dictas vēditio
nes.vbi cōcludit qꝺ si statutū disponit qꝺ in ꝯtractibꝰ minoꝝ
xx.ānoꝝ reqrat̄ certa solēnitas etiā vltra ius cōe nō dꝫ sumi ar
gumentū a ꝯtrario sensu qꝺ in maiore nō reqrat̄ solēnitas ali-
qua:sed bene qꝺ nō requiritur illa solēnitas statuti non solēni-
tas iuris cōis.qui casus cū nō sit a statuto prouisus remanet in
dispōne iuris cōis.l.cōmodissime.ff.de libe.⁊ posth. ¶ Quin-
immo ꝯcludit fortiꝰ qꝺ in minore.xx.an.nō sufficit solēnitas sta
tuti nisi ēt interueniat iusta cā.s.ꝙ īmineat es alienū iuxta not.
in.d.l.magis puto.Itē adducit qꝺ cū statutū adhibēdo maio-
rē solēnitatē fuerit editum ad illā augendā nō dꝫ opari diminu
tionē.l.cū tale.§.falsaꝫ.ff.de cōdi.⁊ demō.Itē ꝯcludit in eodē cō
silio quod lꝫ idē statutū vellet qꝺ minor.xx.ānis eēt legitime eta
tis.⁊ sic videret̄ fungi eodē iure iuxta plene no.in.l.si eum.§.q
iniuriaꝝ.ff.si qs cau.tm̄ ſm eū nō cēset̄ subrogata quo ad aliena
tionē bonoꝝ īmobiliū per tex.vbi est casus ſm eū in.d.l.ij.C.de
his q ve.eta.īpetra.vñ ex predictis nō possum inficiari rē nō es-
se dubiā nec q̄ōnem hāc vlterius decido qm̄ dato qꝺ in vim do-
nationis inter viuos sustineri nō possit sustinebit̄ immediate
in vim donatiōis cā mortis vel codicilloꝝ quod veriꝰ arbitror.
¶ Circa scđam dubitationē arbitror ꝯcludendū dictā disposi-
tionem saluari posse in vim donatiōis cā mortis casu quo nō
valeat in vim donatiōis īter viuos.⁊ p̄suppono quod lꝫ de iure
a ciuili in donatione cā mortis requirantur[a] quinqꝫ testes vt est
casus in.l.fin.C.de dona.cā mortis.tamen de iure canonico in
qualibet vltima volūtate sufficiūt duo ⁊ sacerdos:vt est casus
in.c.cum esses.extra de testa.⁊ ista est magis cōis conclusio do-
cto.⁊ docto.in.l.j.C.de sac.san.eccl.⁊ ponit plene Ludo.roma.
in sua solenni repe.aut.similiter.C.ad.l.fal.Hoc presupposito
concludi potest qꝺ cum duo testes mihi exhibiti probēt talem
donationē ⁊ alter testis mihi nō exhibitus dicat̄ idem probare
qꝺ ꝓbata est donatio per tres testes.⁊ sic valida de iure canoni
co qꝺ seruat̄ in ciuitate perusij cū sit de ciuitatibꝰ ecclesie per id
qꝺ no.in.c.j.de no.ope.nun.⁊ in.c.ij.vbi glo.de arbi.in.vj.⁊ in
c.cū esses.cū si.Nec p̄mo ob.si dicat̄ nulla h̄ īteruenit stipl̄o.⁊ sic
nō vr̄ valere in vim donationis cā mor.que fieri solet p stipl̄o-
nē.l.j.ff.de dona.cā mort. ¶ Quoniā hodie pōt fieri nudo pa-
cto vt decidit gl.cōiter approbata in.l.ij.C.de iure do.⁊ gl.in.l.
cū pater.§.meuio.ff.de lega.ij.vñ cū fuerit facta p̄sente donata
ria censet̄ ipsam cōsensisse.l.q patit̄.ff.mādati.⁊ traditur plene
in.l.que dotis.per Bart.⁊ alios.ff.solu.matri.Et cōsequenter
pacto nudo confecta substinet̄. ¶ Nec scđo loco obstat si dicat̄
qꝺ nulla fuit facta mētio mortis.ergo quāꝙ donatio fuerit fa-
cta ab existēte in periculo mortis nō tm̄ cēseri dꝫ donatio cā mor
tis sed potius inter viuos.l.seya.in fin.ff.de donati.cā mortis.
3 ¶ Quoniā ad hoc rñdeo † qꝺ illꝺ ꝓcederet qñ valere posset in
vim donationis īter viuos.Sed qñ nō posset valere vt in casu
nr̄o tunc si sit ab existēti in periculo valet in vim donatiōis cā
mortis.hoc ꝓbat tex.singu.in.l.apud celsum.§.iulianꝰ.ff.de ex
cep.doli.vbi donatio.inter vir.⁊ vxo.facta ab infirmo lꝫ nō fiat
mētio mortis ex quo nō potest valere in vim donatiōis inter vi
uos valet in vim donatiōis cā mortis.⁊ per illū tex.ita ꝯcludit
generaliter in terminis nostris īsignis doc.Lu.ro.in.l.q̄ dotis.
ff.so.ma.⁊ vidi plerosqꝫ moder.illam opi.sequi.pro hoc addu
co qꝺ singul'r voluit Bal.in suo ꝯsi.quod incip.In xp̄i noīe qꝺ
ista subtilis est.vbi ꝯcludit qꝺ si qs donat filio ī ptāte post mor
tē cū hoc qꝺ nō possit reuocari quo casu censet̄ donatio inter vi
uos.l.vbi ita donat̄.ff.de dona.cā mortis.tamen ex quo facta fi
lio nō valeret in vim donatiōis cā mortis.qꝺ dicit esse subtile.
¶ Adduco etiā Pau.de cast.in suo cōsi.xcix.incip.In xp̄i no
mine notandū ⁊c.vbi vult quod si qs donat omnia bona que
hꝫ ⁊ habiturus est vsqꝫ ad tp̄s mortis cū ꝓmissiōe de nō reuo-
cando qꝺ nō habebit locū.d.l.vbi ita donat̄ ex quo donatio in-
ter viuos presentium ⁊ futuroꝝ nō vꝫ iuxta plene not.in.l.fi.C.
de pac.⁊ in.l.stipulatio hoc modo ꝯcepta.ff.de ver.oblig.⁊ sic
valebit vt donatio cā mortis.Et omnia ista vident̄ fundari in
illa vulgari regula que hꝫ qꝺ dꝫ actus īterpretari vt potius va
leat quā pereat.l.quotiens.ff.de reb.dub.⁊.l.quotiens.ff.de re.
iur.Et q₂ nō p̄sumit̄ qs viā elegisse per quā impugnet̄ iudiciū
suum.l.miles qui destinauerat.ff.de testa.mili.multum coadiu
uant alij testes deponentes de voluntate dicte donatricis extra
dictā donationem per quos satis dat̄ intelligi qꝺ volebat do-
nare ⁊ disponere reuocabiliter:et sic non in vim donationis
inter viuos.qui testes lꝫ hoc mō nō plene probent tm̄ multū ad-
miniculantur.Ex qbus ꝯcludit̄ qꝺ licet nulla sit facta mentio
mortis tm̄ donatio cā mortis sustinetur. ¶ Nec obs.si tertio lo-
4 co diceretur ꝙ † dictus tertius testis non fuerat requisitus sed
ibi fortuito erat ꝯtra id quod h̄r in.l.hēdes palam.§.in testa-
mētis.ff.de testa.Itē nō videbat donatricē sꝫ erat post cortinā
quo casu testes in vltima volūtate nō vident̄ ꝓbare.qꝺ no.in.l.
ij.§.idē labeo.ff.de aqua plu.ar.⁊ in.l.si nō spāli.C.de testa.qm̄
ad hoc rñdeo.Et ad primū qꝺ illud ꝙ testes debeāt esse rogati
est verum in testamentis:secus aūt in codicillis ⁊ donatione cā
mortis.l.fi.C.de codici.⁊.l.fi.C.de dona.cā mortis.Item pñt es-
se femine.vt no.glo.cōiter approbata in.d.l.fi.C.de codicil.lꝫ se
cus sit in testamentis.l.qui testamēto.§.mulier.⁊ ibi no.ff.de te
sta.Ad scđm aūt rñdet̄ eodē modo qꝺ hꝫ locum in testamētis:se
5 cus aūt in donatiōe cā mortis ⁊ in codicillis. † Et in primis qꝺ
nō habeat locum in donatiōe cā mortis ostēdit̄ ratione:q₂ quo
ad modū ⁊ formam ineūdi equiparant̄ actibus inter viuos et
non testamento vt voluit glo.cōiter approbata in.l.ij.ff.de dote
prelegata.⁊ doc.cōiter in.l.ij.ff.de leg.j.in actibus aūt inter vi-
6 uos hꝫ locum gl.in.d.l.ij.§.idē labeo. † qꝺ testes post cortinam
dūmodo cognoscāt cōtrahentes plene ꝓbent ꝓut cōiter ibi cō-
cludunt Bar.⁊ doc.qcquid ibi dicat Ioā.de imo.⁊ in.d.l.si nō
speciali.⁊ Bal.in.l.ꝯuenticulam.C.de epis.⁊ cle.⁊ Inn.⁊ Ioā.
an.in.c.preterea.extra de testi.Item qꝺ non habeat locum qꝺ
in cōtrarium adductū est in codicillis ⁊ donatiōe cā mortis ꝓ-
batur rōne ⁊ autoritate.ratione:nam hoc solū reperit̄ prohi-
bitum in testamento in.d.l.si nō speciali.ergo cum regulariter a
valeat dictum testimonium in codicillis ⁊ donatione cā mor-
tis remanet regula incorrecta.l.precipimus.C.de appel.⁊.l.san
cimus.C.de testa.⁊ per hoc glo.in.d.l.fi.C.de codicil.dum vult
quod femine pñt esse testes ex quo tm̄ reperit̄ in testamentis
ꝓhibitum.ꝓbat̄ autoritate:nā reperio qꝺ hanc q̄ōnem ita de
cidit in terminis insignis doctor dñs Mathesillanus in suis
notabilibus.no.cxxiij.vbi concludit qꝺ in codicillis ⁊ dona.cā
mortis testes post cortinā ꝓbant.Et hāc decisionem refert ⁊ se
quitur elegans doctor ⁊ preceptor meus do.Alex.de Imol.in
d.l.si nō speciali. ¶ Nec obs.si quarto ⁊ vltimo loco obijciatur

[a] ¶ Et an stāte statuto de q̄ s̄.possit saltē donare causa mortꝭ ⁊ quot testes reqrantur ⁊ an possit fieri pacto nudo vel in p̄sentia sola ꝑtis.

7 ꝙ†dictus tertius testis post cortinam existens est frater car-
nalis dicte donatarie.⁊ sic nõ videt̃ qd̓ possit in tã magna sum-
ma deponere in fauorẽ donatarie per ea que ponũt doc.l.parẽ-
tes.C.de testi.⁊ in.l.q testõ.§.j.ff.de testa.Quñ ad hoc respondet̃
qd̓ frater p fratre qui seorsum habitat.⁊ non hȝ bona cõia in
causis leuibus est idoneus testis.in causis aũt grauibus non est
idoneus.ita cõcludit spec.in ti.de teste.§.j.ver.sed nunqd fra-
ter.Et hãc opinionẽ tȝ Bart.post Iac.bu.in.d.l.qui testõ.§.j.
licet dicat qd̓ nõ facit tantam fidẽ sicut extraneus.⁊ tȝ glo.in.d.
l.parẽtes.⁊ tenet Inn.in.c.insinuante.extra de offic.dele.⁊ do.
Ant.in.c.cũ oporteat.extra de accu.¶ Et ſm istã opinionem
que videt̃ magis cõis nõ obstaret ꝯtrariũ ex quo sumus in cau
sa ciuili.verum est quod Bald.⁊ Saly.in.d.l.parentes.volunt
8 ꝙ†in causa ciuili ardua ⁊ graui nõ ꝓbat etiã semiplene ꝑpter
affectionem.tñ doc.supra allegati simpliciter loquũtur.nec for-
te dicenda esset predicta cã grauis.qd̓ tñ relinquendum est ar-
bitrio iudicis per id qd̓ not.i aut̃.preterea.C.vnde vir ⁊ vxor.
⁊ in.l.in bonefidei.per Saly.C.de rebus credi.⁊ per doct.in.l.
admonẽdi.ff.de iureiur.⁊ Saly.in casu nostro.in.l.parentes.
Et si iudex arbitratur causam nõ omnino grauem tenẽdo opi
nionem Bald.habemus dicere dictũ testem nõ esse omni exce-
ptiõe maiorem:sed aliqualiter inhabilem quo casu nõ inconue
9 nit ꝙ†eius inhabilitas suppleatur per habilitatẽ illius sacer-
dotis ꝓut vult nota.Bald.in.l.si qs ex argẽtarijs.§.j.ff.de edẽ.
⁊ sequuntur ibi Moderni.⁊ ꝯsuluit Ange.in suo consi.j. qui
punctualiter loquitur in teste domestico simul cohabitante qd̓
suppleatur eius inhabilitas per habilitatem aliorũ.⁊ punctua
liter qd̓ etiã in testamẽto inhabilitas vnius suppleat̃ p habilita
tem alterius tȝ Bart.de Saly.in.l.dictãtibus.C.de te.supplet̃
ẽt eius inhabilitas per alios testes examinatos per intẽtionem
donatricis qui testes multum adminiculantur.vñ omnibus
consideratis arbitror iudicem his testibus fidẽ adhibere pos-
se in cuius arbitriũ positũ est quãta fides testibꝰ adhibẽda.l.iij.
§.tu magis.ff.de testi.⁊ ita in specie in terminis nostris decidit
Imo.in.d.l.qui in testamẽto.§.j.⁊ qd̓ pulchre not.Pau.de ca.
in.l.admonendi.ff.de iureiuran.⁊ in.l.lucius post Bart.ff.de
his qui no.infa.¶ Ex qbus infertur decisio ad vltimam dubi-
tationẽ qd̓ si dicta dispositio sufficiẽter ꝓbatur p tres testes ita
10 adminiculatos†lȝ nõ posset valere vt donatio cã mortis q̃ nul
la mortis est facta mentio vel ꝑpter absentiã donatarie valebit
in vim fideicõmissi:et sicvt donatio cã mortis,improprie prout
cõcludit per Cy.⁊ alios in.l.j.ff.de donatio.causa mortis.⁊ per
Barto.in.l.si quando.ff.de lega.j.⁊ doct.in.l.ij.eodem titulo.
Laus deo ⁊c.

¶ Consilium.ccxxxvj.

1 ☞ Actio sine cessione an competat creditori cõtra donatariũ
2 Res an transeat cum onere et quid in re legata.
3 Obligatio ꝑsonalis an seq̃t singularẽ rei successorẽ vel vniuersalẽ.



Dominus labia mea ape-
ria ⁊ spũssanctus illuminet intellectũ.¶ Placet cõ
clusio firmata p suprascriptũ prestantissimũ docto-
rem dominũ Nicolaũ altouitũ olim discipulũ meũ in p̄sentiarũ
fratrem bono.¶ Circa quã nihil est addendum cũ eleganter ⁊
subtiliter fuerit per eum discussum.est enĩ clara conclusio quod
licet quando donator in traditiõe rei donate apponit pactum
1 ꝙ†donatarius satisfaciat creditori ipsius donatoris ex tali pa
cto non queratur actio sine cessione creditori contra donata-
riũ vel q̃ sibi alio iure est succursum.vt creditũ suũ petere pos-
sit vel q̃ in eum nulla liberalitas exercetur ꝓut est casus in.l.cũ
res.C.de dona.tamen quãdo donator apponit pactum qd̓ do-
natariꝰ debeat aliquid soluere tertio in quẽ liberalitas exerce-
tur tunc fauore liberalitatis vel q̃ illi tertio non est alio reme-
dio succursum cõpetit sibi actio sine cessione.casus est in.l.quo
tiens.C.de dona.que sub modo.q text.licet loquatur qñ appo-
situm est pactũ vt aliqd ex re donata p̄stet:tñ doc.intelligunt ẽt
qñ donatur species ⁊ apponit̃ pactũ de danda pecunia a pari-
tate rationis:vt cõcludit Cy.in.l.cunctos populos.et idem te-
nẽt Bal.Ange.⁊ Saly.in.d.l.quotiens.⁊ est de mẽte Bart.in
l.stipulatio ista.§.si stipulor.ff.de verbo.ob.ad fi.vbi simplici-
ter dicit qd̓ ex tali pacto fauore liberalitatis q̃rit̃ actio sine ces-
sione.⁊ generaliter loquitur nõ distinguẽdo an apponat̃ pactũ
de soluendo aliquid extrinsecum rei donate vel aliqd ex re do-
nata cũ vtroqȝ casu militet ratio assignata per Bar.⁊ ista opi.
est cõis ⁊ tenenda qcqd ibi dixerit Ioã.de imo.¶ Sed contra
2 hanc conclusionem facere vr̃ ꝙ†dictus donatarius legando di
ctam rẽ donatã donatrici postq̃ aliquod onus sibi impositum
soluit vr̃ legando voluisse transferre in donatricẽ cum residuo
oneris soluendi dictam pecuniã filio donatricis cui adhuc nõ
satisfecerat.ista cõclusio vr̃ ꝓbari ex duplici regula vȝ ex regu-
la ſm naturam.ff.de reg.iur.⁊ illa que hȝ ꝙ testator nõ videtur
velle legãdo heredi duplici onere.l.titia.§.qui inuita.ff.de le.ij.
et vr̃ ista conclusio ꝯfirmari p ea que no.gl.in vltimis verbis in
l.debitori.C.de pac.⁊ ar.eius qd̓ habetur in.l.cũ pater.§.mense
ff.de leg.ij.¶ Cõfirmat̃ etiã hoc idẽ: nam videmus qd̓ si testãtor
legãdo legatario apponat aliquod onus:⁊ demũ legatũ trãsfe-
ratur de vna ꝑsona in aliã trãslatũ censetur cũ eodẽ onere.casus
est in.l.legatum.l.vltima.in prin.⁊ ibi no.ff.de adimen.leg.⁊ in
l.gayo.in prin.ff.de alimẽ.⁊ ciba.lega.Idẽ qñ admittit̃ ⁊ rema-
net apud heredẽ q̃ remanet cũ eodẽ onere.l.si adimendo.ff.de
adimen.legatis.igitur equũ videbat̃ ⁊ rationi consonũ in casu
nostro quod cũ res donata ꝑpter quã appositũ fuerat onus do
natario translata fuerit in donatorẽ qd̓ trãslata censeret̃ cũ eo-
dem onere.⁊ sic qd̓ donatrice acceptanda legatum onus fuerit
translatũ adeo qd̓ illi filio nulla cõpetit actio cõtra donatariũ
q̃ videt̃ donatricẽ ⁊ donatarium penitere potuisse.ar.eius qd̓
ponit Bar.in.l.q rome.§.flauius Hermes.ff.de verb.obli.⁊.l.
iij.⁊ quod ibi per Bar.ff.de seruis exportandis.et ista etiam vi
debãtur primo aspectu istam cõsultationẽ difficultare.¶ Qui
bus tñ non obstantibus que vere nõ obstãt ꝯtrariam sñiam verio-
rem existimo quod imo dicto filio ꝯ heredes donatarij cõpetat
actio ꝓut ꝯclusum est.⁊ quod per dictã.l.legatũ onus nõ intel-
ligatur retranslatum in donatricem.¶ Et hoc per regulã.l.j.
3 §.si heres.ff.ad treb.vbi habetur†qd̓ obligatio ꝑsonalis non se-
quitur singularem successorem rei sed vniuersalem.⁊ ibi Ang.
⁊ Moderni.ad idem tex.⁊ ibi Ange.in.l.si debitori.C.si aduer
sus creditorem.⁊ est bonus tex.in.l.fi.ff.de contrahen.emptio.
igitur licet donatarius esset personaliter obligatus ad dictam
quantitatem pecunie propter dictum fundum donatum tamẽ
legando dictum fundum nõ censetur res donata retrãslata cũ
eodem onere.⁊ ad glo.in.l.debitori.C.de pact.respondeo quod
ibi ideo ille qui dimittit hereditatem illi a quo obtinuit,videt̃
tacite conuenire quod soluat onera: quia de natura heredita-
tis est continere commoda ⁊ incommoda.⁊ ita loquitur tex.in
l.ij.§.penul.ff.de here.vel actio.vendi.ita declarat Bar.⁊ Bar
tholo.de saly.in.l.debitori.ex qua declaratiõe ifero quod secus
esset si fuisset dimissa res singularis legatario:quia in legatariũ
non transeunt onera.l.hereditatem.ff.mandatis.⁊ sic illa glõs.
ita declarata.per Barto.⁊ Saly.facit pro ista parte.⁊ secundũ
hanc distinctionem est intelligenda regula ſm naturã.ff.de reg.
iur.¶ Nec obstat quod testator transferendo legatum videtur
transferre cum eodẽ onere q̃ casus est diuersus quãdo testator
apposuit onus legatario propter rem legatam ⁊ antequã onus
afficeret res est translata:quia ex quo primo legatario onus im
posuit de mente testatoris a quo hoc totum dependet videtur
esse quod etiam secundus legatarius teneatur.facit quod ha-
betur in.l.vnica.§.vbi autem.C.de cadu.tol.⁊ alius est casus et
alia materia qñ testator ꝑpter aliquã rem hȝ aliqd̓ onus a quo
non põt se exonerare ⁊ tenet̃ actione ꝑsonali:an legando illam
rem videatur legare cũ eodẽ onere.in quo puncto distinguẽdũ
est ꝓut distinguit Bar.in.l.quero.ff.de vsufru.leg.post gl.in.l.
pe.§.fi.ff.de le.iij.vȝ quod aliqñ qs tenet̃ ad onus pro fructibꝰ
iam habita re.⁊ tunc transit tale onus.⁊ ita loquit̃ tex.in.d.l.q̄
stio.vbi vsufructuarius tenetur ad collecta ⁊ tributa ac similia
que sunt onera que rehabita pro fructibus possessori imponun
tur.vnde transeunt in legatarium vsusfructus rei.¶ Aliquan
do ⁊ secundo quis tenetur ad aliqd̓ onus ad quod fuit obliga
tus pro habenda ipsa re legata.⁊ tunc tale onus non transit in
legatarium.⁊ ita loquitur tex.in.d.l.pe.§.fi.per quẽ dicit Bar.
sumendo illum tex.quod si emptor legat rem emptã adhuc pre
cio non soluto non videtur legare cum onere soluendi precium:
sed illud ab herede solui dȝ,vbi etiam ita distinguit Bart.pro
his est etiam bonus tex.in.l.qui cõcubinam.§.qui certos.ff.de
le.iij.vbi si conductor legat fructus rei conducte non vr̃ legare
cum onere soluendi pensionem sed ab herede hereditatis p̄siõ
soluẽda est.ita dicamus in ꝓposito cũ donatarius tenet̃ actiõe
personali illi tertio ꝑpter rem donatã habẽdam lȝ illã postea
legauerit:tamẽ legatariꝰ non tenet̃ ad onus videt̃ enĩ testatorẽ
liberalitate vti voluisse:et sic ex premissis concluditur onus nõ
fuisse retranslatũ.¶ Quinimo si fuisset retrãslatũ quod est fal-
sissimũ tñ adhuc non potuissent preiudicare tertio cui ius erat
iam quesitũ ⁊ iã purificata erat obligatio de presenti neqȝ erat
aliquo modo suspensa q̃ venerat tẽpus obligationis quo casu
sumus extra difficultatẽ quam tangit Bar.in.d.§.flauius.qui
loquit̃ qñ adhuc tp̄s obligationis nõ venerat.secus est quãdo
venit.vt in casu nostro q̃ tunc nullo modo põt illi tertio p̄iudi
care.l.si partem.§.fi.ff.queãdmo.ser.amittat̃.⁊ ꝓbat̃ ex his que
no.gl.in.l.si absentis.C.si cer.pet.⁊ in.l.certi conditio.§.si num-
mos.ff.eo.ti.⁊ ex no.per Bal.in.l.insulam.§.fi.per illum text.
ff.so.mat.⁊ declarat not.Saly.in.l.j.C.si man.ita fuerit alie.et
do.Rapha.

do. Rapha.cu.ꝛ latius do. Alexã.in scdo casu per eum considerato in.d.§.flauius Hermes. Laus deo ꝛc.

Consilium.ccxxxvij.

1 Iudex ecclesiasticus quãdo possit inhibere iudici seculari qui primo preuenit.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spũssanctus illuminet intellectũ. Difficultatẽ facere videbaꝛ i casu nr̃o qꝛ † nõ vr̃ per vicegerẽtẽ auumonẽsem posse inhibere seu excõicare officiales ꝛ iudicez mercãtie lꝫ coram eis eadẽ cã agitetur que pẽdet corã dicto vicẽgerente qui in cognoscẽdo ꝓuenit. cũ officiales ꝛ iudex sint extra territorium excõicantis ꝛ non subditi per id qð hr̃ in.c.vt animar̃ de constitutio.lib.vj.ꝛ in.l.extra territoriũ.ff.de iuris. om.iudi. Cõfirmaꝛ hoc qꝛ lꝫ iudex ecclesiasticus sit maioꝛ tamen ex quo secularis hꝫ ab alio iurisditione quã ecclesiasticus nõ vr̃ qð ab ecclesiastico impediri possit quo minus exerceat iurisditionem sibi a statutis concessam iuxta ea q̃ no. Bal.ꝛ An. in.l.iudiciũ soluiꝛ.ff.de iudicijs.igiꝛ cũ statutũ cõcedat qð possint ꝓcedere nõ obstãte qð lis alibi pendeat vr̃ qð a tali iudice ecclesiastico ĩpediri nõ possit. Cõprobaꝛ hoc idem magis in specie ex his que no.ponit Bal.in.l.j.C.quõ ꝛ q̃ñ iudex.allegando Fede.de se.ita consuluisse vbi vult qð si cleric⁹ cõtra laycum in iudicio seculari ꝓducit fallos testes ꝛ accuseꝛ de falso coram episcopo qð episcopus propter pendẽtiam qõnis falsi nõ põt iudici seculari inhibere ne fungaꝛ partib⁹ suis quãq̃ accusatio falsi sit ꝑiudicialis ꝛ maioꝛ ꝛ hoc euenit ꝓpter diuersitatẽ magistrarũ quoꝛuꝫ quilibet hꝫ iurisditionẽ principalẽr diuersi fori.ꝛ si episcopus ꝓpterea excõicaret iudicez secularẽ excõicatio esset nulla cum inciperet a precepto episcop⁹ iure inualido ẜm Fed.qð Bal.dicit esse no.dignũ. Ex quibus patet quod licet in causa que agitatur coram seculari obstet exceptio pendentie litis.coram ecclesiastico.tamen ecclesiasticus nõ potest inhibere vel excõicare igitur fortius idem vr̃ dicendum in casu nostro tamen ex forma statuti videꝛ qð talis exceptio pendentie litis nõ possit opponi. Sed premissis nõ obstãtibus que vere nõ obstant ꝯtrariam veriorem sñiam existimo qð ĩmo dictus dominus Vicemgerẽs potuerit excõicare.ꝛ inhibere apostolica autoritate.ꝛ pro fundamẽto ꝓmitto qð q̃ñ iudex in aliqua cã preuenit cognoscendo iuxta id qð hr̃ in.l.si qs postea.ff.de iudi.ꝛ in.c.proposuisti.de fo.compe.ꝛ pẽdente lite alter vult in eadem causa cognoscere si cõuentus fuit cõtumax coram ꝑmo iudice nõ põt coram scdo de litis pẽdẽtia opponere.vt declarat Bar. in.l.sepulchri.ff.de sepul.violato.sed an tũc iudex possit se opponere qð per scdm iudicẽ nõ ꝓcedaꝛ tuendo suã iurisditionez declarat Bar.in.d.l.sepulchri.qð nõ prosequoꝛ qꝛ nõ est casus noster ex quo reus cõparuit.si vero conuentus cõparuit ꝓut in casu nostro.ꝛ tũc iudex ꝑmus potest se opponere ne secundus iudex ꝓcedat in causa que coram eo pẽdet qꝛ interest sua vt suã iurisditionẽ defẽdat.ar.l.ꝑme.ff.si quis ius dicẽti nõ obtẽperaverit. ita inquit Bar.in.l.si marit⁹.§.finañt extrane⁹ in vltimis verbis.ff.de adulte.ex qua decisione infero qð secundus iudex cognoscẽdo in eadem cã qꝛ suam iurisditionez turbare hoc casu. ita etiam dicit Lud.ro.in.l.q̃uis.ff.de dãno infec.vbi dicit qð q̃ñ ꝯcurrit voluntas rei ꝛ iudicis põt primus iudex qui ꝓuenit prohibere scðꝫ tanq̃ turbantẽ ipm in sua iurisditione allegat no.per Inn.in.c.dilectus.de penis.ꝛ in.c.j.de officio deleg. vbi hoc clare volunt Inno.ꝛ domi. Ant.dicẽtes qð aliqua partiũ impetrat literas ad alium iudicem dicitur primus in sua iurisditione turbari.igitur fortius ðr turbari si alius iudex vult cognoscere.ꝛ hoc est satis clarum. Ex quo fundamẽto concludo quod dictus dominus Vicẽgerens ꝛ cõmissarius apostolicus potest dictum officialem ꝛ iudices tanq̃ turbantes ipsum in sua iurisditione excõicare quoniã cum procedat tanq̃ Vicemgerens autoritate apostolica potest excõicare quoscũq̃ turbantes suam iurisditionem cuiuscũq̃ qualitatis ꝛ dignitatis sint vt probatur in.c.sane el secundo.ꝛ in.c.j.de officio delega.ꝛ ibi hoc volunt Innocẽ.ꝛ domi. Anto.quia cum iurisditio pape qua vtitur Vicẽgerẽs ꝛ commissarius iuxta practicam quã ponit idem Anto.in.d.c.sane.ꝛ ibi põderat domi. Abbas extendatur ad omnes personas de mundo.ix.qð.iij.cuncta per mundum.potest vicẽgerens omnes personas de mundo turbãtes excommunicare ita dicit ibi domi. Anto.post Innocentiũ. in.iiij.colũ.ver.ad primum.ꝛ ratio est ẜm domi. Anto.ibi.in vj.not. Nam sicut quando quis committit delictum in territorio alterius qui subijcitur iurisditioni iudicis illius territorij.vt in.c.j.de raptoribus.ꝛ in.c.j.de foro competen.sic ex delicto in iurisditione commisso quis subijcitur iurisditioni illius cuius iurisditio turbatur.ꝛ per hunc locum facit quod dicit Bald.in.l.nullum.C.de testib.nec iurisditio istius scdm domi. Ant.qui gerit vices pape limitatur ad limites alicuius territorij in hac causa sicut nõ limitaꝛ iurisditio pape lꝫ secus sit in inferioribus vel in gerentibus vices inferiorũ a papa ẜm Innocẽ. do. Ant. Ex quibus ptꝫ solutio ad obiecta ad quẽ etiã particulariter respõdetur. Et ad primum qð ĩmo nõ dicitꝛ ferri sententia excõicationis in nõ subiectos extra territoꝛiũ.qꝛ ĩmo fertur in subiectos ratiõe turbate iurisditiõis que territorio nõ limitaꝛ.procedunt enim allegata in cõtrariũ in iurisditione inferioris nõ principis vel eius vicẽgerentis.vt in.d.c.sane.el secũdo. Non obstat scdm qꝛ verũ est qð nõ potest iudex ecclesiasticus impedire ne seculares sua iurisditione vtatur nisi per talez vsum turbaretur iurisditio iudicis ecclesiastici quia tunc iudex ecclesiasticus ratione turbate iurisditiõis.si est inferioꝛ potest excõicare omnes in suo territorio turbantes.si princeps vel qui eius vices gerit omnes de mũdo autoritate ap̃lica.d.c.j.ꝛ.d.c. sane cũ ibi no. Et ad statutũ vnico verbo rñdeꝛ qð non potuit tollere quomin⁹ ecclãsticus suam iurisditionẽ defendere ꝛ turbantes excõicaret iuxta tex.cũ ibi plene not.in.c.ecclesia sancte Marie.extra de cõstitutio. Non obstat tertiũ qð in ꝯtrariũ adducebaꝛ qꝛ in casu Bald.nõ turbatur iurisditio ecclesiastici quomin⁹ possit legitime ꝓcedere in cã que corã eo pẽdet lꝫ illa sit ꝑiudicialis.vtiꝛ enim iurisditiõe sua in puniẽdo.ꝛ secularis sua in cognoscẽdo de cã pricipali.que cognitio nõ affert ꝑiudiciũ in cã que pẽdet coram ecclãstico sicut q̃ñ eadẽ cã pendet.vñ termini sunt diuersi ꝛ diuerse cõsideratiõis igiꝛ nõ est bona illatio.l.papinianus exuli.ff.de mino.ꝛ in re dubia debẽt iudices abstinere ex quo agiꝛ de periculo anime.c.in bonis.de sponsa. Laus deo ꝛc.

Consilium.ccxxxviij.

1 Testatoꝛ si substituat titiuꝫ et filios et nepotes an omnes admittatur simul an ordine successiuo.

2 Substitutio q̃ñ fit de patre et filijs indefinite intelligitur facta ordine successiuo.

3 Substituto' verbũ non importat fideicõmissariam sed solum vulgarem.

4 Interpretatio in dubio fit pro herede cõtra fideicõmissarium.

5 Fideicõmissum factum post mortẽ plurium an videatur factũ ab vltimo moriente.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spũssanctus illuminet intellectũ. Suprascripti insignes iuriscõsulti ꝗ ambo ꝑceptores mei fuerũt q̃bus plurimũ debeo ꝓpositã sibi cõsultationẽ quã arbitroꝛ subtilez abunde ꝛ subtiliter enuclearunt.ergo autem post terga optimoꝛum messorum spicas nõ vllas colligam. Et in ꝑ
1 mis arbitroꝛ illam conclusionem verissimaꝫ q † Hieronymus ꝛ filij ꝛ nepotes pariter ad substitutionem admittantur prout est communis opinio in.l.gallus.§.quidam recte.ff.de libe.ꝛ posthu.quã tenẽt doct.procõsulentes allegati. Quibus addo ꝛ qð eadem tenuerunt Hostien.ꝛ domi. Anto.in.c. Raynutius de testamentis. Qui per illum tert.dicit qð institutio seu substitutio relata ad duas ꝑsonas dispares in gradu ad vtruq̃ que .principaliter refertur ꝛ non ordine successiuo .ꝛ idem tꝫ ibidem doc. Abba. Modernos idem do. Cardina.qui allegat etiã tert. ꝛ glos.in.c. Raynaldus eodẽ titu .idem Ioã.de imo.idem etiaꝫ Pet.de anch.in.xiiij.questiõe.in qua cõsiderat qð aliquando testatoꝛ vtitur noĩe collectiuo ꝛ tunc seruatur ordo.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij. Aliquando ꝛ scðo testatoꝛ vtitur nisiunctiua.ꝛ tunc idem.l.cum pater.§.pe.ff.eod.tit. Aliquando testatoꝛ vtitur coniunctionem copulatiua puta fratrem et filios.ꝛ tũc dicit qð solus ordo charitatis abstractus ab omni ordine debiti naturalis in legatis ꝛ fideicõmissis.ꝛ non habet locum ordo successionis.sed substituti equaliter succedant. et ita dicit velle.glo.in.d.l.gallus.§.quidam recte.ꝛ sic intelligendũ esse text.in.d.c. Raynutius.ꝛ hãc dicit sibi videri veritatem hanc eadem opi.tenet Cardi.in.d.c. Raynaldus.in quarta oppo.ꝛ in.c.requisisti.in quarto not.eodeꝫ titulo.sed quia data veritate hui⁹ communis opinionis multum clara consultatio predicta ostendiꝛ quod vendicet sibi locũ in casu nostro idcirco aliqualiter circa hoc fundamentum instabo ꝛ in primis nõ videtur dicta opinio adaptari ad factũ nostrũ. Nam in casu doctorum deciditur q̃ñ substituo puta fratrem ꝛ filios.in casu autem nostro substituti Hieronymũ ꝛ filios ꝛ nepotes.ꝛ sic videtur diuersus casus.cum testatoꝛ digrediatur adulterioꝛem gradum vltra filios.ex diuersis autem non fit illatio.l.fi.de calumniatoribus. Sed hoc non habet obstare qð ostenditur autoritate ꝛ ratione autoritate. Nam hoc decidit Ang.in suo cõsil. xxxvij.incipi. In dei noĩe ꝛc. Cum institutio sit de his.dicit eñ Ange.quod si sint demonstrati tam primi quã secundi vel vlteriores puta quia est institutus pater et filij.ꝛ sic ponit exem

plum de primis ⁊ secundis. ⁊ cum ergo Ang. dicit vel vlterio-
res manifeste apparet qd̓ idẽ voluit Ange. si essent demonstra-
ti vltra filios etiam nepotes. ⁊ tamẽ decidit qd̓ censerent̃ simul
vocati per. l. si mulieri ⁊ titio. ff. de vsufru. accrescẽdo. Ratione
autem ostenditur quia qua ratione demonstrato patre ⁊ filijs
qui sunt in gradu dispari ⁊ dispariter ad successionem admit-
tentur. vt in auten. in successione. C. de legi. heredi. pari ratio-
ne etiam idem dicẽdum est si adiungãtur nepotes quia non est
dare rationem differentie. l. illud. ff. ad. l. aquiliam. ¶ Sed ite-
rum fortius arguitur. Nam si substituo fratrem ⁊ eius liberos
intelligitur facta substitutio ordine successiuo. vt cõcludit An
ge. in cõsilio preallegato. ⁊ darius Raph. Cuma. in. d. §. qdam
recte. ⁊ adducit̃ triplex ratio. ¶ Prima qꝛ verbum liberos est
collectiuũ sicut gens ⁊ familia ⁊ cognatio. ergo sicut qñ fit sub-
stitutio de cognatis vel familia intelligit̃ ordine successiuo. l. cũ
ita legatũ. §. fina. ff. de leg. ij. ita quando fit de liberis. ⁊ ista fuit
mens Angel. qui tamen non explicat an frater preferat̃ libe-
ris. sed tñ qd̓ liberi censent̃ vocati ordine successiuo sed hoc ex-
plicat Cumanꝰ secunda ratione dicens qd̓ sicut liberi censent̃
vocati ordine successiuo et sic prior in gradu prefertur pari rõne
frater qui est prior prefert̃ liberis vt equalis in omnibꝰ sit deter
minatio. l. iam hoc iure. ff. de vul. ⁊ pup. Et per hanc rõnem ita
respondi ãno p̃terito in ciuitate ferrarie. vnde placuit reperisse
Cumanum qui adducit tertiam rõnem. nam si istud ita dicere-
mus sequeret̃ vnũ absurdũ qd̓ si frater hꝫ filium ⁊ nepotem ne
pos equaliter esset admittendus cum auo et tñ non admittere
tur simul cũ patre. vnde reducendo ad casum nostrũ idem di-
cendũ videt̃ qñ quis est substitutꝰ ⁊ filij qꝛ verbũ filij est colle-
ctiuũ sicut liberi vt concludit Barto. in. l. re coniũcti. ff. de leg.
iij. ver. ij. principaliter quero. ⁊ ver. quarto principaliter quero.
ergo eodem modo dicatur facta substitutio ordine successiuo.
¶ Sed ad hoc respondet̃ qd̓ hoc est contra casum in. d. c. Ray-
nutius. ⁊ in. d. c. Raynaldus. Et ad argumentũ rñdetur qd̓ no
mẽ liberi est collectiuũ pluriũ p̃sonarũ existentiũ in gradibus
disparibus ⁊ tunc militant rõnes supra adducte sed nomen h̓
vez filij est collectiuũ pluriũ personaꝝ existentiũ in eodẽ gradu
⁊ sic non cadit illa qd̓ ratione disparitatis gradus inter ipsos
cẽseatur facta ordine successiuo. ¶ Ex qua rñsione infero vnam
nouam conclusionem qd̓ si in loco esset statutũ qd̓ masculi debe
rent preferri feminis ꝓpter qd̓ in tali fideicommisso masculi de
berent preferri per ea que notat Barto. in. l. vt iurisiurandi. §.
si liberi. ff. de operis libe. ⁊ Bart. in. l. hẽdes mei. §. cũ ita. ff. ad
trebel. ⁊ Pet. de anch. in. l. tres fratres. ff. de pact. quod ex quo
inter filios esset ordo in succedendo ⁊ filij preferrent̃ filiabus ea
dem ratione preferret̃ pater ipsis filijs. ⁊ ad predicta bene fa-
cit qd̓ dicit Pau. de cast. in. l. fi. C. de verb. sig. vbi dicit per illũ
tex. se consuluisse qd̓ si testator post mortẽ filiorũ mandauit fra
tribus restitui debet restitui cõiũctis qui ex vtroqꝫ latere prefe
rũtur per predicta. qd̓ tñ non firmo qꝛ nõ est ad rem nostrã. vn-
de ex predictis nõ puto qd̓ recte senserit scd̓s consulens cum nõ
faciat dr̃iam inter nomen collectiuum filios ⁊ liberos. ¶ Nec
etiam arbitror qd̓ de iure ꝓcedat illud qd̓ in quarta sua cõclu-
2 sione asserit. s. ꝙ † qñ fit substitutio de patre ⁊ filijs indefinite
nõ sentiendo de certis filijs intelligatur facta ordine successiuo.
arg. l. lutius. ff. de heredi. instituen. ⁊ l. titia seyo. §. seya. ff. de le-
gatis secundo. scd̓m quod concludit Bald. in suo consil. qd̓ in-
cipit. Charissimi. quã opinionem in casu nostro etiã probo per
textum quem sic subtiliter induco in dicta. l. cuꝫ ita. §. finali. vbi
probatur qd̓ aliquis expresse nominatus prefertur alijs nomi-
natis sub nomine collectiuo ergo cum fuerit Hieronymꝰ expres
se nominatus ⁊ filij ⁊ nepotes collectiue videtur qd̓ Hierony-
mus prius debuisset admitti quã filij aut nepotes. ¶ Sed his
non obstantibus cõtrarium est verum ⁊ cõtra Bald. ¶ Pri-
mo adduco casum in terminis in. d. c. Raynutius. vbi substitu
ta fuit alterocha soboles que gestabat in vtero. poterat autem
habere plures ⁊ pauciores filios in vtero vt dicit Hostien. ad
hoc. l. antiqui. ff. si certum petat. ⁊ l. si pater. ff. de solutionibus.
⁊ sic patet quod nõ sensit de certis filijs sꝫ de incertis. ⁊ tamen
admittunt̃ simul cũ matre. ⁊ per illũ tex. etiam confunditur ra-
tio supra adducta per Bal. cũ ibi fuerit expresse nominata alte
rocha. ⁊ soboles collectiue. ¶ Sed cõtra Bald. est casus in. d. c.
Raynaldꝰ. vbi fuit facta substitutio de patruis ⁊ eoꝝ filijs ⁊ sic
indeterminate nõ sentiẽdo de certis. ⁊ tamẽ filij admittent̃ si-
mul cum patruis. Et hoc est propter virtutẽ copule ⁊ posite in-
ter personas que de ꝓprietate sermonis simul illas vocat. l. j. §.
his ita. C. de cad. tollendis. ⁊ l. si titio. ff. de vsufru. amittendo.
¶ Alias enim potiꝰ videretur qd̓ ordo charitatis debuisset at
tendi inter exp̃sse nominatos ⁊ ceteros quia qñ fit expressa no-
minatio prius nominati censentur predilecti. l. quotiẽs. ff. de
vsufru. Item qꝛ circa incertos nõ cadit affectio per id qd̓ habe
tur in. l. qui filiabus. ff. de le. j. ⁊ in. l. a cognatis. ff. de re. dub. er-
go non põt esse eodẽ ordine affectionis: qꝛ nõ entis non est dare
ordinẽ ipsius ⁊ ad tex. quẽ supra p opiniõe Bal. induxi. ¶ Rñ
deo qd̓ aliqñ aliqs substituit̃ expresse ⁊ alij collectiue ĩter quos
nõ cadit ordo successiõis. ⁊ tũc isti ꝓpter copulã etiã simul ad-
mittunt̃. ⁊ ita ꝓcedit tex. in. d. c. Raynutius. aliqñ qs vocat̃ ex
presse ⁊ plures ĩdeffinite collectiue inter quos est disparitas gra
dus. ⁊ cadit ordo naturalis affectiõis ⁊ successionis. ⁊ tũc quia
inter eos succedunt ordine successiuo ita p̃io noĩatꝰ q est prior
in ordine p̃fertur illis saltẽ ea affectione qꝛ primo est noĩatus. et
ita ꝓcedit tex. in. d. l. cũ ita. §. fi. ff. de le. j. et pro certo ꝯ Bald. est
cõis mens omniũ q semp loquũtur qñ quis substituit fratrẽ et
filios indeterminate: vñ ꝓpter dictũ cõsiliũ nõ puto a dicta opi
nione esse recedẽdum. ¶ Ex qbus vr̃ mihi qd̓ defensata sit cõis
opi. etiã in casu nostro. et si dicatur ꝓut dicit scd̓s cõsultor cum
Hieronymus esset tenere etatis qũo potuit testator verisĩlr co-
gitare qd̓ ipse ⁊ eiꝰ filij ⁊ nepotes simul deberẽt admitti. ¶ Rñ
deo mentẽ testatoris fuisse qd̓ cũ in euentu ꝯditionis post mor-
tem filiarũ fuerit facta substitutio qd̓ Hieronymus ⁊ illi filij et
nepotes vel ipsoꝝ alteri qui tũc essent in rerũ natura simul ad-
mitterent̃ ad dictũ fideicõmissum. vnde nõ tollit cõem opinio-
nem dicta cõsideratio: sed bene vr̃ multũ obstare illi cõsideratio
ni quod intelligat̃ de filijs ⁊ nepotibus natis saltẽ tp̃e mortis
testatoris p ea que habẽtur in. l. si cognatis. ff. de reb. dub. et in
d. l. cũ ita. §. fi. qꝛ nõ videtur ꝙ testator potuerit hoc verisimili-
ter sentire digrediendo ad tot gradus. vñ mens testatoris vide
tur esse in contrarium et consequenter dubium videtur funda-
mentũ. d. l. si cognatis. cum si. per ea que ponit ibi Barto. dum
allegat. l. qui filiabus. ff. de lega. j. ¶ Sed hoc quia est plene di-
scussum per secundũ cõsultorẽ nõ prosequor. ¶ Arbitror ergo
fundamentũ solitũ esse ꝙ simul fuerint substituti. et tunc bene
succedit elegans decisio Joan. an. in rubrica. de testamentis. in
addi. Spe. vbi vult ꝙ ex quo tempore mortis filiorũ quo filij
Hieronymi ⁊ nepotes erant vocati ad fideicõmissum nõ essent
in rerũ natura quo ad eos fideicommissum expirauit. Et est ve
ra decisio quã etiã pulchre cõprobat secũdus cõsultor qui illam
etiã refert ⁊ sequitur Ludo. roma. in suo consi. ccccxxxviij. inci-
piẽ. Omnipotentis dei ⁊c. In casu consultationis presentis. in
quarto dubio vbi plene ad propositũ dicit que breuitatis cau
sa nõ refero. Et hec iudicio meo intelligẽtibꝰ sufficerẽt. ¶ Sed
posito qd̓ iudici placeret alia opinio ꝙ substitutio censeret̃ fa-
cta ordĩe successiuo ad hoc dico qd̓ dicti filij Hieronymi fuerũt
a fideicõmisso exclusi. ⁊ pro declaratione considero. nã ꝓut dicit
Pau. de cast. in. in. d. §. quidã recte. qd̓ ordine successiuo admit-
tant̃. põt dupliciter intelligi. primo ꝙ filio nõ existẽte seu fratre
vel repudiante eius filij admittant̃ sꝫ filio seu fratre existente ⁊
acceptante in totũ expiret institutio facta de fratre ⁊ filijs. ⁊ ita
intellexit gl. ⁊ etiam Bar. scd̓m Pau. de ca. ⁊ hoc modo intelligẽ
do res esset decisa qꝛ cũ fideicõmissum fuerit a Hieronymo ac-
ceptatũ sup existẽte quo ad filios ⁊ nepotes dr̓ expirasse. ¶ Se-
cundo modo põt intelligi qd̓ fratre admisso ⁊ demũ mortuo ve
niant filij. ⁊ sic frater censeat̃ rogatus de restituẽdo filijs suis. et
hunc modũ intelligendi sequit̃ do. Pau. de cast. dicens qd̓ sepe
de facto ꝯtingit. ⁊ qd̓ doc. nõ declarãt. ⁊ idẽ voluit Pau. de ca.
in. d. l. gallus. §. etiã si parente. e. ti. ⁊ tenẽdo hãc partẽ filij Hie-
ronymi fouerũt iustitiã ex quo tp̃e mortis Hiero. quo erant vo
cati erant in rerũ natura p tex. ⁊ que ibi habent̃ in. l. cũ pater. §.
hereditatẽ. ff. de leg. ij. ⁊ p Jo. an. in p̃allegata additio. ⁊ Lu. ro.
in preallegato cõsi. ccccxxxviij. sed scd̓s cõsulẽs impugnare cona
tur Pau. de cast. cuius rõnes pungunt in casu in quo loquitur
Pau. de ca. ꝓut illũ impugnat insignis p̃ceptor meus do. Frã.
Areti. in. d. §. quidã recte. nã loquit̃ Pau. de ca. qñ qs instituit
fratrẽ liberos seu filios quo casu non vr̃ qd̓ Pau. de cast. possit
verum dicere qꝛ substitutio facta per verbum directũ ciuile ꝓut
est verbum instituo cũ a principio potuerit valere iure directo
nõ vr̃ qd̓ obliquari possit in. l. substitutione. ⁊ l. verbis ciuilibꝰ.
ff. de vulg. ⁊ pup. ¶ Scd̓o ⁊ fortius si dictum fuisset substituo.
3 idem esset: qꝛ † verbũ substituo non importat fideicõmissariam
sed solũ vulgarẽ. vt est casus cũ gl. in. l. in. l. gallus. §. quidã recte
ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ ponit Bar. in. l. cẽturio. ff. de vulga. ⁊ pup.
⁊ iste sunt rationes Aretini. Adducit tertiã prefatus consulẽs
quia substitutio etiã si esset dubia interpretari deberet directa
potius q̃ fideicõmissaria. l. fi. cũ ibi no. C. de here. insti. cũ ibi no.
licet iste rõnes nõ militãt in casu nostro: quoniã substitutio fuit
cõpendiosa cũ fuerit facta post mortẽ filie ⁊c. ⁊ filiorum si nasce
rentur. Omnis autem substitutio facta post mortem verificat̃
etiam in fideicõmissaria post aditam hereditatẽ. vt est glo. quã
ibi ponderat Raph. Fulgo. ⁊ sequuntur Moderni. in. l. ĩ testa
mẽto. C. de testa. mili. ⁊ sequit̃ ibi Pau. de cast. ⁊ Moderni. et
Pau. de ca. in. l. precibus. C. de impub. ⁊ alijs substi. Itẽ facta
fuit

fuit substitutio.si sine filijs decederet quo etiã casu cõprehenditur fideicõmissaria.vt est casus in.c.Raynu.extra de testa.⁊ in.c.si pater.de test.in.vj.⁊ no.in.d.l.pcibus.⁊ Bar.⁊ doc.in.d.l.centurio.Qua ergo ratione Hieronymus fuit vocatus ẽt per fideicõmissum et in casu nostro fuit admissus eadẽ ratione non videbatᷣ absurdũ qd̕ alij admitterentur.põt enim fideicõmissaria substõ tacite fieri ⁊ per cõiecturas.l.cum proponereᷣ.ff.de leg.ij.cũ ibi no.⁊ quod dicit Pau.de cast.per illã.l.⁊ in.l.pe.C.de impub.⁊ alijs substi.vnde in casu nostro sumꝰ extra casum Bar.⁊ Pau.de cast.⁊ doctorũ impugnantiũ.⁊ qd̕ opi.Pau.de cast.possit verificari in casu nostro videᷣ probari autoritate ⁊ ratione.autoritate.Nam insignis doctor do.Pe.de anch.in suo consil.xxv.incipiente.In xpi noie nõ seruato ordine dubioꝝ ⁊c.i quo pmulta cõcludit qd̕ si substõ facta de duobus antiquioribꝰ de domo verificaᷣ in pmis ⁊ eis deficientibꝰ ⁊ sequentibus ⁊ sic de gradu in gradũ per.d.l.cũ ita.§.fin.⁊ alia plura de qbus ibi p eũ.⁊ illud cõsiliũ refert ⁊ sequiᷣ Lud.ro.in.d.ꝯsil.ccccxxxviij.rõ est nã qñ plures vocanᷣ ordine successiuo alter alteri vr̃ substitutꝰ.Casus est in.d.l.cũ ita.§.fi.⁊ in.d.l.peto.§.fratre ⁊ vtrobiqꝫ no.⁊ maxime Pau.de cast.in.d.§.fi.ergo si fatemur qd̕ in casu nostro isti vocenᷣ ordine successiuo sequiᷣ ẽt qd̕ vno admisso ꝰ mortuo alij admittunᷣ.¶ Sed ad oĩa ista rñdeᷣ qd̕ procedũt qñ fit substitutio de familia vel agnatione collectiue:qꝛ ex quo vr̃ esse intẽtio testatoris qd̕ bona remaneãt in familia idcirco cẽseanᷣ substituti ordine successiuo.⁊ ita loqtur dictꝰ.§.fi.⁊.d.l.peto.in.§.fratre.Secꝰ qñ plures ordine successiuo sunt vocati per copulã ⁊:vt in casu nr̃o ita in terminis decidit do.Raph.cu.in.d.§.quidã recte.⁊ dicit se ita cõsuluisse simul cũ dño Raph.Fulg.⁊ loquiᷣ pũctualiter qñ plures sunt vocati per fideicõmissariã vt intelliganᷣ vocati ꝑm pmuꝫ modũ intelligendi de quo supra per Pau.de cast.⁊ lꝫ obstare videaᷣ tñ ex eius v̓bis sumitur.¶ Pria rõ qꝛ sicut in terminis text.glo.⁊ Bar.in.d.§.quidam recte.filius ⁊ nepos intelligunᷣ substituti ordine successiuo.s.vt nepos intelligaᷣ vocatꝰ in defectũ filij sed filio ad misso expiret substitutio quo ad nepotem ita ⁊ in casu nr̃o.⁊ ista fuit pro certo mens Bart.⁊ doct.tenentiũ hanc partem.Nam cũ Barto.loquutꝰ fuit qd̕ vbi datur necessitas succedũt ordine successiuo.⁊ subdit Bart.idem esse vbi est ordo charitatis ergo datur intelligi qd̕ de eodẽ ordine successiuo loquiᷣ.⁊ in eodẽ modo intelligendi sunt alij doctores qꝛ pcedentia in sequẽtibus repetita intelligunᷣ.l.si stipulatꝰ.§.grisogonꝰ.⁊.l.titia.§.idem rñdit.ff.de ver.ob.⁊ qꝛ precedentia declarant sequentia.l.qui filiabus.in prin.ff.de leg.j.¶ Scda rõ sumitur qd̕ ista substitutio respectu testatoris est cõpẽdiosa sed respectu filioꝝ quo ad frẽm dicitur vulgaris quasi dicat qd̕ admittanᷣ ita demũ si frater nõ admittetur.⁊ sicut est de natura vulgaris.l.post aditũ.C.de impu.⁊ diciᷣ hec potius similitudinaria loquutio quã ꝓpria.¶ Tertia rõ sumitur qꝛ si vera esset cõtraria opinio Hieronymus cẽsereᷣ substitutꝰ compẽdiose testatori sed eiꝰ filij ⁊ nepotes dicerentur substituti testatori in defectuꝫ Hieronymi et Hieronymo post eiꝰ mortẽ ipso admisso qd̕ v̓ba quoquo mõ nõ patiunᷣ ergo nõ est hoc dicẽdũ.l.si seruũ.§.nõ dixit ptoꝛ.ff.de acquirẽ.heredi.l.si vero.§.de viro.ff.sol.mat.¶ Quarto allegãtur no.p Bar.in.l.lutiꝰ.ff.de here.insti.vbi testator censeᷣ preferre primo fratrem.scdo filios fr̃is.⁊ tñ illud intelligitur ita demũ si frater nõ erit hr̃s.¶ Quinto hãc opinionem ego confirmo.Nã fundamentũ Bar.⁊ doct.est qꝛ qñ est ordo charitatis respectu successionis coniũctum resoluiᷣ in disiunctũ.⁊ sic est ac si fuisset substitutꝰ Hieronymus vel filij vel nepotes.argumento l.generaliter.C.de insti.⁊ substi.sub conditione factis.¶ Sed clarũ est qd̕ vbi fideicõmissum fuisset dicto modo factũ lꝫ censerentur vocati ordine successiuo tamen intelligũtur vocati filij ⁊ si Hieronymus nõ admittereᷣ ⁊ sic in defectũ nõ autẽ fuisset admissus vt videᷣ esse de intentione tex.in.l.cuꝫ pater.§.pe.ff.de leg.ij.⁊ in.l.heredes mei.§.fi.ff.ad trebel.⁊ ꝓbatur hac ratione qꝛ ad veritatẽ disiunctiue sufficit alterã pteꝫ esse veraꝫ.l.si is qui ducẽta.§.vtrũ.ff.de rebus dubijs.l.si hered.plures.ff.de conditio.⁊ demon.ergo satis est alterũ admitti vel Hieronymuꝫ vel filios vel nepotes.⁊ hec est demõstratio concludẽs ⁊ manifesta iudicio meo ni falloꝛ.pro his adduco tex.quẽ ibi no.Bal.in.c.j.§.cuꝫ etiam episcopũ vel abba.vbi si feudũ est concessum alicui ⁊ eiꝰ descendentibꝰ masculis ⁊ feminis femine admittunᷣ nõ extantibꝰ masculis.⁊ masculis semel admissis femine amplius nõ admittũtur.¶ Ex quibus concludo qd̕ cum in persona Hieronymi fideicõmissum habuit effectũ expirauit q̃ ad filios ⁊ nepotes.¶ Nec hꝫ obstare qd̕ filij sunt positi i ꝯditione:qꝛ vt opportune supra conclusum est nõ tamẽ per hoc cẽsenᷣ ad fideicõmissum inuitati prout voluit glo.cõiter approbata in.l.lutius.ff.de heredi.insti.⁊ supra plenissime in ꝯsilijs est deductũ.¶ Quinimmo considero qd̕ ex quo fuerunt positi in conditione etiã filij Hieronymi ⁊ filij filiorũ qui censeanᷣ poni ad exclusionẽ substituti.⁊ in.d.l.lutius.in fine.vbi casus.⁊ datur intelligi manifeste qd̕ nõ erant substituti:quia si fuissent substituti post mortem Hieronymi iam admissi satis erat ad exclusionẽ posito qd̕ nõ fuissent positi in conditione ad hoc vt verba aliquid operẽtur iuxta.l.si qñ.ff.de le.j.⁊.c.si papa.de pⁱuile.in vj.dicamus qd̕ cum nõ essent substituti voluit ipsos ponere in conditione ad exclusionẽ substituti quasi voluerit grauare substitutũ q tunc repireᷣ in onere fideicõmissi.vñ ex pmissis negari nõ põt rem ad minꝰ

4 nõ fore dubiã † in dubijs aũt regulariter in vltimis volũtatibus fit interp̃tatio pro herede ꝯtra fideicõmissariũ.l.apud iulianũ.§.seyo.ff.de leg.j.facit.l.titia.§.q in vtia.ff.de lega.ij.⁊ not.Lud.roma.in.l.⁊ ideo.ff.de verborũ oblig.¶ Sed iterũ posset quis dicere qd̕ vltima verba testamẽti ostẽdunt filios ⁊ nepotes fuisse substitutos dum in eo dicitur.⁊ post mortẽ omniũ suorũ heredũ institutoꝝ ⁊ substitutoꝝ.⁊ sic ostendiᷣ qd̕ omnes erant substituti.pcedẽtia aũt per sequẽtia ⁊ ecõtra declaranᷣ.l.qui filiabꝰ.⁊ in princip.l.si seruꝰ pluriũ.in fine.ff.de le.j.¶ Sed ad hoc argumẽtum facilis est rñsio qd̕ verũ est dicere qd̕ oẽs predicti filij ⁊ nepotes poterant dici substituti vel tenendo qd̕ essent simul vocati vel etiaꝫ ordine successiuo ꝑm qd̕ supra declaratũ ⁊ cõclusum est.⁊ sic verificari possunt illa verba vñ nõ ꝓbat hoc esse ⁊c.l.non hoc.C.vñ cognati.⁊ ptꝫ hoc qꝛ dicta verba referunᷣ ad institutiones ⁊ substitutiones supiores.ergo ꝑm illas debẽt intelligi.l.si ita scripsero.cũ ibi plene not.ff.de condi.⁊ demon.¶ Ultimo loco restat vnꝰ scrupulꝰ qꝛ filij nõ solũ fuerunt positi in cõditione sed etiã post mortẽ omnium fuit tertia persona substituta in oĩbus bonis.ergo videnᷣ inuicẽ substituti.Nam

5 † fideicõmissum factũ post mortẽ pluriũ videᷣ factum ab vltimo moriẽte.ita videᷣ casus quẽ ibi ita summat Bar.in.l.codicillis.in pri.de vsufru.leg.sꝫ qñ post mortẽ plurium fit in tota hereditate ab vltimo moriẽte illi videnᷣ inuicẽ substituti vt est casus singularis in.l.titia seyo.§.seya.ff.de leg.ij.igitur ⁊c.⁊ hãc opinionem in fortioribus terminis tenet Pau.de cast.in.l.pe.C.de ipuber.⁊ alijs substitu.⁊ in.d.§.seya.⁊ in suo cõsilio.ccclij.incipiente in christi noie duo videnda sunt.faciũt no.per Imolã in.d.l.heredes mei.§.cũ ita.in.iij.colũ.ver.item.in.d.l.penulti.ff.ad trebellia.⁊ ꝑm hanc opinionẽ in terminis nostris consuluit Pet.de ancha.cõsilio.lxx.incip.in christi nomine cõtra Philippuꝫ.Et licet ex dictis per primos consulentes fuerit plusq̃ opportune responsum tamẽ breuibus respondẽdo ꝯcludo qd̕ aliquãdo plures sunt instituti qd̕ est fortius.⁊ post mortẽ omniũ alter est simpliciter substitutus ⁊ nõ est dictũ in tota hereditate.⁊ tũc nõ videnᷣ inuicem substituti vt est text.in.l.pater filiam.§.fi.iuncta gl.penul.⁊ ibi Ang.⁊ imo.ff.ad l.falcidiã.tenent Ange.⁊ Imo.ĩ.l.si pater impube.ff.de vulga.⁊ pupilla.⁊ Ang.⁊ Imo.in.l.qui duos.eod.tit.⁊ Pau.de cast.in.l.qui duos.eo.tit.⁊ Bar.in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad trebellia.⁊ hic non est casus noster qꝛ facta fuit substitutio in tota hereditate.¶ Aliqñ ⁊ secũdo substitutio fit ab vltimo moriente expresse non tamen in tota hereditate sed simplr̃ ⁊ tunc nõ censetur fieri in tota hereditate sed tantũ in parte vltimi morientis:⁊ sic nõ induciᷣ tacitum fideicõmissum in instituto vt voluit Bar.in.l.vel in singulis.ff.de vulg.⁊ pupilla.⁊ Bal.⁊ Imo.in.d.§.seya.⁊ Pau.de ca.in.d.l.si pater impuberis.⁊ hic etiã non est casus noster qꝛ nec vltimo moriẽs fuit expresse rogatus nec fuit facta in tota hereditate.¶ Aliquando ⁊ tertio fit substitutio in tota hereditate nõ tamen fit specifice ab vltimo moriente sed simpliciter:et tunc non censetur fieri ab vltimo nec inducitur reciprocum fideicõmissum.casus est clarus in.l.fi.§.filiã.ff.de lega.ij.⁊ voluit Bar.in.l.codicillis.ff.de vsufru.lega.⁊ in.d.l.heredes mei.§.cum ita.⁊ Dy.⁊ Bart.in.d.§.seya.dũ volunt qd̕ ille text.pcedat qꝛ nouissimus fuit rogatus.⁊ hic magis adheret casui nostro in quo fuit facta substitutio in tota hereditate:nõ tñ fuit grauatus primus ser Hierony.¶ Aliquando et quarto post mortem pluriũ nouissimus grauatur in tota hereditate ⁊ tunc induciᷣ reciprocũ fideicõmissum.⁊ iste est casus singularis in.d.§.seya.vt traditur ibi ⁊ in locis supra allegatis.⁊ in.l.penul.C.de impu.et alijs substi.⁊ ꝑm predictas cõsiderationes post longam disceptationem ãno preterito Ferrarie in cõsilio iustitie vbi sunt viri doctissimi in magna cã obtinui.que tamẽ procedũt quãdo substitutio fit post mortẽ pluriũ institutoꝝ.secus quãdo post mortẽ plurium positoꝝ in cõditione qꝛ tunc non pcedunt dubitatiões predicte sed est casus magis clarus vt notabiliter declarat Jo.de imo.in.d.l.centurio.⁊ supra retulit secundus cõsulens.⁊ ita est casus noster. Unde ex omnibus fit conclusio quod dicti filij Hierony.non veniunt vt substituti dicto Hiero.Laus deo.⁊c.

¶ Consilium.ccxxxix.

1 Minor põt alienare etiam immobilia cum iuramento.
2 Statutum permittens minorem.xxv.an.posse alienare an cõprehendat bona extra territorium sita.
3 Statutum an liget forenses.
4 Cõtractus factus nõ seruata solẽnitate statuti si sit iuratus vꝫ et nu.6.
5 Alienatio facta per minorẽ cũ iuramento sicut est valida ita facta per procuratorẽ habentem speciale mandatum ad iurandum.
7 Venditione existente valida quis dicaᷣ potior an qui hꝫ causam a domino an qui a procuratore.
8 Possessio an transferatur per constitutum.
9 Tutor curator et pcurator an transferant possessionem.


Dominus labia mea aperiat ⁊ spũssanctus illuminet intellectum.¶ Presentis cõsultationis difficultas fere in totum dependet a validitate prime venditionis facte a pcuratore illustris domini Joãnis.vnde prius de eius validitate est videndum.Et in primis pro fundamento pro

1 mittendũ estꝙ†lꝫ de iure cõi alienatio ĩmobiliũ minori.xxv.ãnorũ nisi
certis casibus ⁊ seruatis certis solẽnitatibus sit interdicta vt in.l.pre
dioꝝ.⁊ in.l.si prediũ.in.l.non solũ ⁊ per totũ.C.de pdijs minoꝝ.⁊ in.l.
j.⁊ in.l.magis puto.§.ne passim.ff.de rebus coꝝ.tñ quãdo minor ꝯhit
alienando ĩmobilia ⁊ iurat valet alienatio ⁊ contract⁹.casus est in aut.
sacramẽta puberũ.C.si aduersus vendi.ẜm intellectum Martini quẽ
approbant gl.Bar.⁊ cõmuniter doc.⁊ dicunt Cy.⁊ Bart. qđ opinio
Martini de cõsuetudine seruatur.⁊ tenẽt glo.⁊ doc.in.c.j.§.itẽ sacra
mẽta.de pace iuramento firmãda in vsibus feudoꝝ. vnde infert̃ ꝯclu
sio qđ alienatio ĩmobilium facta a minore cũ iuramento inspecto iure
cõi valet ⁊ tꝫ.¶ Secũdo premittendũ est qđ mandatũ de alienãdo da
tum dicto pcuratori cõfectũ fuit in ciuitate Papie.⁊ venditio facta
per pcuratorẽ facta fuit in quodã castro diocesis cremonẽsis de bonis
existẽtibus in territorio mutinẽsi.⁊ qꝛ vt plurimũ statuta sup ꝯtractib⁹
minoꝝ in ciuitatibus Italie diuersimode disponũt ⁊ tantũ sunt exhi
2 bita super hoc ciuitatis mutine ⁊ mirãdule/ est aduertendũ ꝙ†lꝫ sta
tutũ mirãdule sup ꝯtractibus minoꝝ velit quod cõtract⁹ facta minore
xxv.maiore tamẽ.xx.valeant ac si facti essent a maiore.xxv.nõ videt̃ cõ
prehendere casum quãdo minor alienat bona existentia extra territo
riũ.ita cõcludũt Bar.⁊ Bal.in.l.cũctos populos.C.de sum.tri.⁊ fide
catho.Nam.lꝫ statutũ posset habilitare personã subditã vbiqꝫ ꝯtrahẽ
tẽ tamẽ nõ potest respectu bonoꝝ existentiũ extra territoriũ.⁊ sequitur
Pet.de ancha.in repetitio.c.primi.de ꝯsti.in.xij.qđ.principali.ver.ve
3 nio ad aliud.est etiã aduertendũ ꝙ †statuta simpliciter inhabilitãtia
personas cõtrahentiũ nõ ligant forenses cõtrahentes in territorio sta
tuentium sed bene ligant subditos contrahentes extra territoriũ.sta
tuta vero que nõ simpliciter inhabilitant.sed ita demũ si nõ fuerit ser
uata certa solẽnitas ligant forenses contrahentes in loco sed nõ subdi
tos cõtrahentes extra territorium statuentis.¶ Primũ probatur ex
not.per Bart.Bald.in.d.l.cunctos populos.vbi Barto.vult qđ statu
tum absolute prohibitorium ⁊ fauorabile extenditur ad subditum cõ
trahentem extra territoriũ.⁊ tenet Bald.in.l.fin.ff.de iur.om.iudi. et
Pe.de ancha.qui eum allegat in.d.c.j.questione.xij.principali.ver.hic
cadit questio disputata modernis temporibus.quod aũt nõ ligent fo
renses cõtrahentes in loco ẜm Bar.⁊ Bal.in loco preallegato quos se
quit̃ Pe.de ancha.in.d.c.j.in.qđ.xij.versi.procedo vlterius.allegat ad
hoc etiam Specu.in tit.de sentẽtijs.§.qualiter ver.item pone quidam
⁊c.¶ Secundũ probatur qꝛ quãdo statutũ nõ simpliciter inhabilitat
sed nõ interueniente certa solẽnitate prohibet tũc ligat subditũ cõtra
hentẽ in loco qꝛ quo ad solẽnitatem seruandã inspicitur locus cõtra
ctus nõ vnde est persona cõtrahens.vt in.l.si fundus.ff.de euic. hanc
sentẽtiam tenet Barto.in.l.cunctos populos.in.vj.q.principali versi.
Circa primũ.⁊ tenet Bald.in.d.l.fi.ff.de iuris.om.iudicũ.vbi vult qđ
si ex forma statuti minor nõ potest cõtrahere sine certa solẽnitate non
poterit minor forensis ibi contrahere sine dicta solennitate.⁊ sequitur
Pet.de anchara.in.d.c.j.in dicta questione.xij.versi.qd dices de obli
gatione.¶ Ex quibus ꝯcludo qđ in casu nostro actus gesti ⁊ a domi
no ⁊ a procuratore forte dici possent inualidi ppter statuta vigentia in
loco in quo sunt gesta si geri nõ potuissent nisi seruatis certis solẽnita
4 tibus.Quare tertio premittendum est ꝙ† ⁊ si ex forma alicuius statu
ti cõtractus gestus possit dici nullus ratione nõ seruate solẽnitatis va
lidus censeri debet iuramẽto firmatus.ita cõcludunt cõmuniter cano
niste Jo.an.do.Joã.de ligna.⁊ latius dominus Abbas ⁊ do.Joan.
de imo.in.c.cum cõtingat.extra de iureiurã. ĩpugnantes dicta Bart.
Bald.⁊ Ange.qui contra tenent in dicta autẽtica sacramẽta.⁊ Bart.
⁊ Ange.in.l.si quis pro eo.ff.de fideiusso.⁊ hanc sentẽtiam canonista
rũ tenent cõmuniter legiste Saly.Fulg.Pau.de cast.⁊ cõmuniter mo
derni in dicta autentica sacramenta.⁊ dñs Raphael Cuma.⁊ Paul.
de cast.in.d.l.si quis pro eo qui dicit se pluries cõsuluisse.hanc partem
tenuit Jaco.de belui.in sua disputatione que incipit lege perusina ca
uetur.quã refert ⁊ sequit̃ Jo.and.in additio.Spec.que incip.ad hec.
⁊ multũ late hanc partem firmat dñs Abbas modernus in sua solen
ni disputatione que incip.stãte statuto ciuitatis senarũ.rationes omit
to:qꝛ materia est lata ⁊ trita.⁊ qꝛ ista est cõis opi.ẜm quam consulunt
Moderni doc.¶ Ex qbus infero duas ꝯclusiones in pposito nostro.
¶ Prima ꝯclusio est qđ scđa venditio facta a prefato illustri dño iura
mẽto firmata valida censeri dꝫ lꝫ sit minor .xxv.nõ obstante phibitio
ne iuris cõis ⁊ statutoꝝ.¶ Scđa cõclusio est qđ si prima venditio fa
cta fuisset a pfato dño ⁊ iurata etiam valida pari rõne censenda esset.
¶ Sed difficultas orit̃ ex eo in casu nostro qꝛ dictus illustris do.Joã.
minor existens dedit mandatum ad alienãdum ĩmobilia nulla serua
ta solẽnitate iuris communis vel statutorum nec apposito:iuramento
propter qđ videt̃ qđ dictũ mandatũ fuerit nullũ qꝛ sicut ipse per se non
põt alienare minor ita non põt facere pcuratorem ad alienãdum p id
qđ habetur in.l.neqꝫ tutores.C.de pcu.⁊ in.l iij.in prin.ff.rem ratam
haberi.Nã sicut in alienatiõe requiritur solẽnitas ita in actu ex quo se
qui potest alienatio iuxta not.per Bald.in.l.preses.C.de transa.⁊ in.l.
ij.C.si aduersus transactionẽ ⁊ per doct.maxime do.Abbatem in.c.cũ
antea.extra de arbi.Quinimmo nõ videtur valere constitutio pcura
ratoris ad alienandum cũ solẽnitatibus requisitis.ad hoc idem.l.mino
rum cũ glo.C.de predijs minorũ.⁊ ꝙ mandatũ non seruata solẽnitat
que requirit̃ in ꝯctu nõ valeat tꝫ Ange.in.l.apud iulia.in fi.ff.ex qbus
cau.in pos.eatur.qꝛ al's fieret fraus legi ⁊ minores de facili deciperent̃.
¶ Ex quibus vr̃ elici vna ꝯclusio ꝙ si mãdatũ fuit nullũ ⁊ inualidum
illius virtute non poterat pcurator ꝯtrahere ẜm Ang.in.d.l.apud iu
lia.in fi.quoniã nullũ habere mãdatum vel habere lꝫ inualidũ pcedũt
a pari.l.iiij.§.condẽnatũ cũ ibi no.ff.de re iudi.⁊ in.l.nõ putauit.§.nõ
que vis.ff.de ꝯtrahẽ.⁊ sic qũocunqꝫ ꝯctus fuerit gestus a pcuratore vr̃
ꝙ geri nõ potuerit virtute mãdati inualidi.¶ Cõfirmari vr̃ ⁊ scđo ista
cõclusio:qꝛ posito qđ mãdatũ fuisset validũ adhuc vr̃ ꝙ dicta vẽditio
nõ fuerit valida qm̃ in quolibet mãdato subintelligit̃ ꝙ solẽnitates iu
ris ⁊ statutoꝝ seruari debeant.arg.l.missi opinatores.C.de exacto. tri
bu.lib.x.⁊ qđ tradit Bal.in.l.j.C.si ppter publicas pensitationes.igit̃
cũ a pcuratore nõ fuerit seruata solẽnitas ꝯct⁹ gestus nõ vr̃ valere.cui
fundamẽto nõ vr̃ obstare ꝙ ex mãdato minoris pcurator iurauerit in
animã dñi qm̃ non vr̃ ꝙ minor possit p pcuratorem iurare put late p
bant Ja.de raue.⁊ Pe.in dicta aut̃.sacramẽta quos refert ⁊ sequi vi
det̃ ibi Cy.in.ix.q.⁊ sic videbat̃ cõcludi posse ꝙ dicta vẽditio pcurato
ris nõ tenet.¶ Sed pmissis nõ obstantib⁹ que vere nõ obstant ꝯriam
sniam veriorẽ esse existimo ⁊ pmitto ꝙ qcqd dixerint Ja.de raue.Pe.
⁊ Cy.minor sicut pro se põt sup ꝯctu iurare ita põt per pcuratorẽ ha
bentẽ ad hoc speciale mãdatũ ita decidit Bar.in terminis in.l.qui bo
na.§.si alieno.ff.de dã.infe.allegat qđ habet̃ in.c.tibi dño.lxiij.distin. ⁊
opinionẽ Bar.ibi sequunt̃ cõiter doc.in iuramẽto calũnie est casus in
c.fi.de iur.calũ.in.vj.⁊ pbat̃ ex his in.l.j.in vlti.q.ff.de rerũ diui.⁊ in.l.
j.§.ne aũt.C.de cad.tolẽ.⁊ in.c.j.§.nulla.per quos fiat inuesti.⁊ in.c.j.
quo tpe miles.⁊ Saly.in dicta aut̃.sacramẽta.dicit ꝙ opinio Ja.de ra 5
ue.cõiter reprobat̃.⁊ pbat̃ ex his que statim dicam.¶ †Quibus pmis
sis ostendit̃ autoritate ⁊ rõne ꝙ sicut alienatio facta p minorẽ cum iu
ramento esset valida ita facta per procuratorẽ iurantẽ in animã hoĩs
valida censeri dꝫ si habuit speciale mandatũ ad iurandũ. ita determi
nat glo.in terminis in.d.c.j.§.itẽ sacramẽta de pace iur.fir.in gl.j.in fi.
vbi vult ꝙ a pari pcedunt si minor iurat per se sup ꝯctu vel p procura
torẽ.⁊ illã glo.sequunt̃ doc.put dicit ibi Ja.de albergotis.hoc est etiã
de mente Bar.si bene inspiciat̃ in.d.§.si alieno.⁊ tenẽt Ja.bu.⁊ Saly.
in.d.aut̃.sacramẽta puberũ.pbat̃ rõne qm̃ quem actum põt minor so
lus per se gerere ad illum actũ faciendũ solus põt per pcuratorẽ cõsti
tuere.hanc regulã ponit glo.quã approbant ibi Bar.Ang.⁊ doc.in.l.
iij.in prin.ff.rem ratã haberi.⁊ Bar.Bal.⁊ doc.cõiter in.l. neqꝫ tuto
res.C.de pcura.cũ si.ibi allegatis.sed minor per se poterat alienare cũ
iuramẽto.vt.s̃.late pbatũ est.igit̃ ad talẽ actum alienandi cũ iuramẽ
to in animã sui potuit cõstituere pcuratorẽ ⁊ p ꝯsequens ꝯctus pcu
ratoris iurãtis in animã dñi valuit.¶ Ex qbus ptꝫ solutio ad primũ
qđ in ꝯriũ allegabat̃ qm̃ illud pcedit qñ fecisset pcuratorẽ simpliciter
ad alienãdũ cũ solus alienare nõ potuit.secus in casu nostro in quo fa
cit pcuratorẽ ad alienandũ cũ iuramento in animã dñi qm̃ talem actũ
ad alienationẽ facere potuisset cũ iuramẽto.igit̃ valuit cõstitutio pcu
ratoris ⁊ contractus qui postea sequutus fuit per premissa.Minusqꝫ
obstat quod secundo loco dicebatur quod censebatur mandatum da
tum vt alienetur seruatis solẽnitatibus requisitis quoniam illud pro
cedit quando aliqua solẽnitas fuisset requisita.sed quando actus fuit
iuramentuo dicitur permissus nec requiritur aliqua solennitas vt di
cit glo.in dicta aut̃.sacramenta.⁊ in corpore vnde sumitur. vnde cum
datum fuerit mandatum ad alienandum cum iuramento in quo nul
la requiritur solẽnitas non potest dici quod sit datum vt cum solenni
tatibus contrahatur argumẽ.eius quod not.Bald.in.l.j.§.illud.ff.ad
sille.⁊ glo.⁊ Moderni.in.l.mancipia.in verbo aduocandum.C.de ser
fugi.¶ Confirmantur premissa.nam statuta requirentia certas solen
nitates in contractibus seu leges communes nõ comprehendunt con
tractus iuratos ita concludunt Ray.⁊ Barto.in consilio quod inci
pit quero dicitur statutum. quia de iure diuino scriptum est. reddite
iuramenta deo.in.c.debitores.⁊ in.c.⁊ si xp̃s de iureiuran. tenet Joã.
and.in capitu.tua de decimis. domi.Anto.domi. Abb.⁊ Joan.de
Jmo.in.d.c.cum contingat.et est glo.in capit.cum non deceat.de elec.
in.vj.⁊ quod per glos.dixit Ange.in.l.j.§.que honorande.ff. quarum
6 rerum actio non datur.cum multis similibus.si igitur †statuta prohi
bitoria actus celebrati sine certa solennitate non comprehendunt con
tractum iuratum.igitur non potest dici quod in mandato de contra
hendo cum iuramento subintelligatur quod contrahat cum solẽnita
tibus statutorum ex quo ille nõ requiruntur.¶ Ex quibus omnibus
intrepide concludendum est quod dicta venditio facta per procura
7 torem valida est censenda.¶ Succedit omnino †alia dubitatio ex quo
vtraqꝫ venditio est valida tam prima facta a procuratore quam se
cunda facta a dño quis dicatur potior in bonis venditis a pcuratore
an ille qui habet causam a dño an ille qui habet causam a procurato
re.de hoc habemus text.qui ponit doctrinam quod ille est potior cui
res primo tradita est quando duo emunt ab eodem.casus est.in.l.quo
tiẽs.C.de rei vẽ.⁊ in.l.siue autem.§.si duobus.ff.de publicia.sed in ca
su nostro fuit prius tradita illi q emit primo loco a pcuratore igit̃ dꝫ
esse potior ꝙ aũt fuerit pri⁹ tradita pbat̃: qꝛ dict⁹ pcurator ꝯstituit se
dicti

dicti emptoris noīe possidere per cōstitutum vt in.l.qđ nemo
8 ⁊ ibi per Bar.ff.de acqui.pos.vbi habet̃ ꝙ †per cōstitutuȝ ita transfertur possessio ⁊ dominiū sicut ꝑ veraȝ traditionē.et tradunt doc.in.l.iij.in prin.eod.titu.Nec refert qđ res fuerit vere tradita vel ficte quoniā vtroqȝ casu locū hȝ dispositio dictoꝝ iuriū qꝛ etiā per fictam traditionē acquirit̃ verū dominiū vel quasi ⁊ sic acquirit̃ ius in re vt in.l.clauibus.ff.de ꝯtrahē.emp. iuncta.l.quecūqȝ.⁊.l.cū qui.ff.de publicia.⁊ est de mēte docto. in.d.l.quotiens.⁊ in.c.cōtinebat̃ de his que fiunt a ꝑlato qui volunt qđ quādo solo titulo acquiritur ius in re ille est potior qui est prior in titulo.⁊ in terminis hoc late disputando concludit Bal.in rubri.C.de cōtrahen.emptio.qōne.xxij.⁊ tȝ doc.Ant. in.c.cum ad sedē.de resti.spolia.⁊ est bōa glo.in.d.l.siue aūt.§. si duobus.ff.de publ.dū loquit̃ in ecclesia vendente. ¶Sȝ difficultatē facere videbat̃ qꝛ lȝ dñs cōstituendo dicatur ficte tradere possessionem ⁊ per cōsequens dominiū transferre tamen nō videbatur idem dicendū fore in ꝓcuratore qm̃ ꝓcurator nō possidet.igitur nō pōt possessionē per actū fictum trāsferre ita vr̃ in terminis decidere Barto.in.l.j.iuncta fi.ff.de acqui.pos.
9 vbi cōcludit ꝙ †tutor curator ⁊ procurator generalis licet per veras traditiones possint possessionē transferre tamē per istos modos ficte traditionis nō posse.allegat text.not.in.l.quāuis. §.j.eod.tit.⁊ eius opinio sequūtur Jo.de imo.⁊ cōiter moder. de quo ibi latius per preceptorem meum domi.Alexā.de imo. ¶Sed ad hanc difficultatem respōdeo qđ procederet quando habet tantū speciale mandatū.sed in casu nostro habebat speciale mandatū ad cōstituendū qđ etiam tacite subintelligebat̃ licet nō fuisset expressum cū talis clausula cōstituti de consuetudine apponi soleat in instrumēto venditiōis.argu.l.vel vniuersoꝝ cum ibi not.ff.de pign.actio.⁊ eius qđ voluit not.Ange.in l.bene a zenone.C.de quadri.ꝑscriptio.sed habens mandatum speciale ad cōstituendum per cōstitutū transfert possessionem ita decidit in terminis Bart.in.d.l.j.ad fi.ff.de acq.pos.in ver. quero pone qđ tutor vbi dicit qđ tutor curator ⁊ ꝓcurator non hñs speciale mandatū nō pōt possessionē transferre:igitur sentit manifeste qđ habens mādatum speciale pōt.⁊ hāc opinionē approbat ibi Jo.de imo.⁊ cōiter Moder.qm̃ quā facit ꝓcurator hñs mandatū speciale cēsetur facere dñs.l.qđ iussu alterius ff.de regu.iur.⁊ in regula potest quis ⁊ in regula qui facit per alium de reg.iur.in.vj.cum materia.⁊ hāc opinionem approbat Jo.de imo.⁊ Moder.in.d.l.j.in fi.⁊ Jo.de imo.in.l.j.§.ꝑ procuratorem eod.ti.¶Nec obstat si vltimo loco diceretur qđ dñs qui facit per procuratorē dr̃ ficte facere.l.j.§.deiecisse.ff.de vi et vi.ar.igitur si per actum fictū transfert̃ possessio sequit̃ ꝙ due fictiones simul ꝯcurrunt ꝯtra.l.j.cū ibi no.C.de do.ꝓmis.⁊ not.per Bart.in.l.si is qui pro emptore ad fi.ff.de vsuca.vnde Ange.in.d.§.per ꝓcuratorem fortius voluit qđ ꝓcurator non acqrit dño possessionē ꝑ actū fictū ⁊ tȝ Ange.⁊ imo.in.l.si is q pro emptore.⁊ Bald.in.c.cum venissent de resti.spo.⁊ Guli.de cunio.in.l.lȝ.C.de ꝓcura.igit̃ fortiꝰ nō pōt trāsferre qꝛ facilius per ꝓcuratorē acquirit̃ quā trāsferat̃ vt probat Joā.de imo.in d.l.j.i fin.ff.de acqui.pos.quoniā ad ista dicta respondet̃ ꝙ immo per ꝓcuratorē ēt generalē per actū fictū possessio acquirit̃. casus est in.l.certe.§.j.ff.de ꝑca.⁊ ꝓbat̃ ex no.per Bart.in.l.si is qui pro emptore.ff.de vsuca.vbi rñdet ad cōtrariū de duobus fictionibus.⁊ hāc opinionē tenēt Bal.⁊ Bar.in.l.ab emptiōe. ff.de pac.⁊ Bal.in.l.j.§.ne aūt.C.de cadu.tollē.⁊ Jo.de imo.in d.§.per ꝓcuratorē vbi hoc tenent moder.⁊ ibi do.Alex.plura allegat.si ergo pōt acquiri pōt etiā transferri.in hoc tñ est differentia qꝛ in acquisitiōe sufficit generale mandatū.qꝛ tūc trāslatione possessionis interuenit volūtas possessoris volentis possessionē transfere sȝ qñ ꝓcurator vult trāsferre per actū fictū si hȝ generale mādatum nō potest ꝑ actū fictū ꝑ id qđ habet̃ ꝑ glo.in d.l.j.in verbo ꝓmi.quia nō cōcurrit voluntas dñi possessoris.si vero hȝ mādatuȝ speciale ad transferendū ꝑ actū fictū tūc ꝯcurrit volūtas dñi possidētis:igit̃ per actū fictū ꝓcuratoris trāsfert̃ ad possessio.hoc bonꝰ tex.in.l.qđ nemo.§.fi.eo.tit.bene facit qđ habet̃ in.l.j.§.si iusserim eod.ti.censetur em̃ tūc ipsemet possessor trāsferre.⁊ ita declarāt in effectu Jo.de imo.⁊ moder.in.d. l.j.in fi.¶Ex quibus oībus ꝯcludit̃ qđ illi q primo loco emit a ꝓcuratore cēsetur facta ꝑus legitima traditio ⁊ sufficiēs ⁊ ꝯñter cum ambo habuerint cām ab eodē cū ille qui hȝ a ꝓcuratore ꝓcuratorio noīe qui habebat spāle mādatū dicat̃ habere a dño vt in dicta regula q facit ꝑ aliū.⁊ pȝ ex not.in.l.ꝓcurator q pro euictione.ff.de ꝓcura.ille q emit a ꝓcuratore cū sit prior in ti.⁊ in traditione potior in iure cēseri dȝ per tex.vbi est casus in.d. l.quotiens.C.de rei vendi. Laus deo ⁊c.

¶Consilium.ccxl.

1 Statutū an possit inducere hypotecā in bonis debitoris ex libro scripto propria manu.
2 Ut dictio est cōiunctio similitudinis.
3 Tanqȝ dictio denotat oīmodam similitudinem.
4 Extensio an fiat in materia penali.
5 Cōmune an dicatur proprie meum.
6 Liber sociorum an probet inter socios.
7 Sententia cōtra tertium scientem et nō appellantem nocet.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spūssanctus illuminet intellectū.¶Circa pñtē ꝯsultationē visa puncti narratiōe.⁊ quibusdā difficultatibꝰ ⁊ motiuis subtiliter deductis ꝑ dñm patronū cause incipiā ab vltima difficultate vȝ nūquid Joānes.habeat bona dicti Pau.hypotecata ex eo qđ repit̃ creditor dictus Jo.in libro societatis retēto ꝑ dictū Pau.manu ipsius in quo scripsit se debitorē virtute statuti volētis qđ si aliquis in libro suo scripsit manu ꝓpria aliquē creditorē qđ bona scribētis sint hypotecata in qua difficultate in primis pro fundamēto ꝑmitto qđ
1 †statutū potuit hypotecā īducere bonoꝝ debitoris q manu ꝓpria scripsit se alicuiꝰ debitorem in libro suo hoc aūt probatur ex tribus.¶Primo qꝛ videmus qđ leges ciuiles in multis casibus sine partiū ꝯuentiōe inducūt hypotecā vt in.l.j.§.j.C.de rei vxo.actio.⁊ in.l.itē qꝛ.ff.de pac.⁊ in.l.ꝓ officio.C.de administuto.⁊ per totū.ff.⁊.C.in quibus casibꝰ pig.ta.ꝯtrahat̃ si ergo l.ciuili cōi potuit induci.igit̃ pōt statuto īduci.l.oēs populi cū materia.ff.de iusti.⁊ iure.¶Scđo qꝛ si pacto inducit̃ ⁊ ꝯtrahit̃ hypoteca.l.ꝯtrahit̃.ff.de pi.l.si tibi.§.de pignore.ff.de pac.cū si. igit̃ ⁊ statuto qꝛ qđ fieri pōt ꝑ pactū per statutū etiā induci pt̃. l.nō impossibile.⁊ ibi Bar.ff.de pac.⁊ per gl.in rub.C.de decre. decuri.li.x.¶Tertio hoc decidit Bar.in terminis in.l.fi.C.de iur.reipublice.li.x.facit qđ no.Bar.in.l.lutius.§.fi.ff.ad municipa.⁊ qđ no.in.l.antiocensiū.ff.de ꝑui.credito.⁊ Bari.⁊ Bal. post Guli.in.l.fi.in.iij.col.ver.vlterius querit̃.C.de sac.sanc.ec. istis ꝑmissis habemꝰ statutum cōis florētie in.iiij.lib.rub.qūo libri mercatoꝝ exhibeant̃.incipiēs quilibet campsor.qđ statutū postqȝ loquutū est de libris exhibēdis a campsoribus ⁊ a quolibet qui scriberet in libris accepta ⁊ data in fine.subdit hec vba. ⁊ oēs ⁊ singule hmōi scripture libroꝝ facte de aliquibꝰ pecuniarū quātitatibꝰ ab eo cuiꝰ sint ipsi libri habeant̃ ⁊ sint vt publica instrumēta guarentigiata ⁊ oīa bona ipsius debitoris ītelligātur esse ⁊ sint obligata ꝑ ipsos.que valeāt ⁊ executioni mādent̃ tāqȝ scripture ꝯtinētes ꝑceptū guarētigie ⁊c.in quo statuto vide clare decidi casus noster.Nam dictꝰ Pau.in lib.suo quem retinebat vr̃ scriptū se debitorē socioꝝ.igitur ex forma statuti eius bona sunt aliis sociis obligata cuius statuti verba cū sint clara alia intepretetione opus nō videt̃.l.si aliū.ff.de vsufru.leg. cū vulgaribus.¶Sed ꝯtra ꝑmissam ꝯclusionē pro eius declaratione arguo multipliciter.¶Primo dictum statutū vr̃ exorbitans a iure cōi cū de cōi nō essent hypotecata per id qđ habet̃ in.l.qđ vero.igit̃ cū generalr̃ loquat̃ restringi dȝ vt intelligatur ſm dispositionē iuris cōis.⁊ nō ad eius correctionē.s.vt talis hypoteca inducta a statuto nō ꝑualeat cōtra publicū instrm̄ lȝ scriptura libri videat̃ prius scripta.arg.l.scripturas.C.qui po. in pign.habeant̃ cum ibi no.Nam lex nona generalr̃ loquens restringit̃ a lege precedēti modificate ⁊ limitate loquēti vt tradit Bart.in.l.nā ⁊ posteriores.ff.de legi.⁊ per gl.in.l.sciendū ff.qui satisda.cog.⁊ sic restringit̃ qñ ꝯtenderet cū creditoribus personalibus vel hypothecariis nō habētibus publica instrm̄a vt minus corrigat̃ ius cōe per id qđ habet̃ in.l.fi.§.in computatione.C.de iure delib.⁊ in.c.cuȝ dilectus.extra de cōsue.cum si. ¶Sed ad hoc primū rñdeo qđ predicta ꝓcederent in dubio. nos vero sumꝰ in casu claro.ex quo statutū clare disponit ꝙ tales scripture libroꝝ sint vt publica instrumēta.Itē qđ valeāt tā quā scripture guarētigiate.qđ nil aliđ significat nisi quod tales scripture libroꝝ habeāt eandē vim ac si de tali debito apperet instrm̄ guarētigiatū.⁊ ac si vere apperet publicū instrm̄.Nā cū
3 statutum dicit intelligant̃ ⁊ sint publica instrumēta.†dictio vt est dictio silitudinis.⁊ stat pro sicut.sicut est casus ſm vnū intellectū in.l.fi.⁊ ibi glo.⁊ Bal.ff.de eo qđ certo loco.itē cū postea statutū dicit.q̄ valeant ⁊ executiōi mādent̃ tanqȝ scripture ꝯtinentes ꝑceptū guarētigie etiā dictio tanqȝ est dictio silitudinis ꝓut tex.in.c.cū in ecclīa.de preben.in.vj.⁊ in.c.cū dilectꝰ.de iure patro.cū si.Sed hmōi dictiōes denotāt oīmodā similitudinē nisi subsit rō ꝯrietatis euitande ꝓut declarat Bart.in.l.j.ff. de recepta.⁊ gl.⁊ Bar.in.l.sacrilegii la prima.ff.ad.l.iul.peculatus.⁊ sic vult ꝙ censeat̃ facta similitudo cū oībus qualitatibꝰ. ⁊ lȝ loquat̃ Bar.in dictiōe ꝓinde ⁊c.tñ idē in aliis nominibus ⁊ aduerbiis denotantibus similitudinē.l.a filio.§.testator.ff.de alimē.⁊ ciba.lega.⁊ ita not.Bar.allegando.d.§.testator in extrauaganti ad reprimen.in verbo ꝓinde.⁊ de dictio:sicut:est casus in.c.olim.de ver.signi.in.c.pisanis.de rest.spo.⁊ not.domi.

Ant.in ɔsi.xix.in.iij.col.⁊ hoc maxime qꝛ primo statutum vult qđ sint vt publica instr̃a ⁊ sic vult haberi pro publicis instrumentis.¶ Scđo qđ tãq̃ instr̃a valeant ⁊ executiõi mãdent̃ quo casu †dictio similitudinis tanq̃ denotat oĩmodã similitudinẽ vt in.c.parrochianos extra de sen.excõ.per que ita dicit Ludo.ro.in suo ɔsilio.cccxxxviij.incip. presens cõsultatio in plura q̄sita ⁊c.¶ Ex quib⁹ inferendo ad ꝓpositũ si statutũ vult qđ ꝑinde sit ac si de debito ɔstaret publicũ instr̃m sed nõ est dubium qđ si publicũ instrumẽtũ ɔstaret qđ ꝓferret̃ alteri posteriori habenti publicũ instrumentũ vt in regula qui prior cũ materia de reg.iur.in.vj.igitur idẽ est dicendũ in casu nostro cũ talis scriptura habeat vim publici instrumẽti.⁊ pro hoc est casus in.d.l.scripturas.vbi ĩ simili scriptura priuata trino teste notata hʒ a lege vim publici instrumẽti.⁊ ideo preualet publico instrumẽto posteriori ergo idem in scriptura librorum de qua agit̃ in casu nostro.Et pro hoc optime facit qđ dicit Ang.in.l.si finita.§.fi.ff.de dãno ĩfec.p illũ tex.dũ dicit ac si de ea re cautũ fuisset ⁊c. Nã dicit qđ Bar.eo audiente notabat illũ tex.lʒ in litera nõ ponat qđ si in aliq̃ cã statutũ dicit aliquẽ teneri ⁊ obligari ꝑinde ac si fuisset cõfessus tenetur eo modo eo ordine ⁊ vsq₃ ad illđ tẽpus ac si vere cõfessio emanasset vnde si cõfessio habet executionẽ paratam vel finiret̃ tempore vel nõ poterat in iudiciũ deduci nisi obseruata certa forma omnia hec in tali casu sunt seruanda que dicit esse notanda ad multa ⁊ hoc dictũ sequuntur ibi Paul.de cast.⁊ Lud.ro.dicit esse no.qꝛ dicta verba multũ in statutis ponunt̃ ⁊ allegat no.per glo.in.d.l.sacrilegij.¶ Ex q̄bus ɔcludo qđ habens hypothecã virtute librorum ꝓferri dʒ posteriori habẽti publicũ instr̃m.Nõ omitto qđ.d.l.scripturas loquitur quãdo quis fundat se in publico instrumẽto ⁊ hypotheca in eo cõtenta:non aũt loquit̃ in eo in quẽ facta est alienatio in quẽ est dñium translatũ ꝓut est casus noster ꝓut determinat Bart.de saly.in.d.l.scripturas.⁊ al's vidi eiusdẽ solenne cõsilium super hoc cui se subscripserũt multis solẽnes doct.¶ Secundo cõtra premissam cõclusionẽ arguo nã lʒ statutũ velit qđ bona sint obligata ac si essent obligata ꝑ publicũ instr̃m tamen hoc statutũ restringẽdũ videt̃ respectu ipsius debitoris de quo loquitur statutũ cũ dicit omnia bona ipsius debitoris intelligantur ⁊ sint obligata per ipsos non autẽ in preiudiciũ tertij maxime in quem facta est alienatio ⁊ possidet multiplici rõne. ¶ Primo ne detur materia fabricãdi falsum in qua rõne fundata est.d.l.scpturas.¶ Scđo videm⁹ in sili qđ ɔfessio cessionarij preciũ sibi solutũ sibi preiudicat tamen nõ preiudicat tertio prout declarat not.Bar.in.l.per diuersas.C.de mãda.⁊ allegat plures doc.hoc tenere ⁊ se cõsuluisse.¶ Tertio qꝛ si ita interp̄taremur statutum induceret plura specialia.primum qꝛ induceret hypothecam.scđm qꝛ ꝓferret̃ tertio habẽti publicuʒ istrumentum.statutum autẽ ita interpretari dʒ qđ nõ inducat plura specialia.l.cũ post.§.gener.ff.de iure dot.l.j.C.de do.ꝓmis.et ibi no.¶ Quarto qꝛ statutũ dicit imediate valeant ⁊ executioni mandent̃ tanq̃ scripture priuate guarentigie ɔtinẽtis.clarũ aũt est qđ in ea pte in qua vult statutum qđ executioni mãdẽtur sicut instr̃m guarentigiatũ statutũ intelligi dʒ ɔtra ip̄m debitorem seu heredes nõ ɔtra singularẽ successorẽm ita cõcludit no.Bal.in.l.j.C.cõia de leg.⁊ Bal.in.l.fi.C.si aduersus creditorem ⁊ ita in simili in pacto executionis dicit Bar.in.l.creditores.C.de pig.igit̃ idẽ videbat̃ dicẽdũ in obligatiõe bonoꝝ vt intelligeret̃ inducta respectu preiudicij debitoris nõ aũt respectu tertij maxime singularis successoris habẽtis publicum instr̃m:tum qꝛ ꝓcedẽtia ꝑ sequẽtia vident̃ declarari.l.si seru⁹ pluriũ.in fi.⁊.l.qui filiab⁹ in prin.ff.de leg.j.⁊ qꝛ statutũ cõtinuato sermone loquitur de obligatione ⁊ guarẽtigie executione:igit̃ ista duo vident̃ eodẽ mõ intelligẽda arg.l.qui nõ militabat.§.lutio.ff.de here.insti.⁊.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vino tritico oleoq₃ leg.¶ Confirmat̃ qꝛ ex quo simul dicit qđ valeãt ⁊ executioni mandent̃.⁊ sic simul determinãt vident̃ equalit̃ determinare in vtroq₃ arti.l.iam hoc iure.ff.de vul.⁊ pup.⁊.l.quãuis.C.de imp.⁊ alijs sub sti.¶ Sed tñ ꝑmissis nõ obstan tib⁹ ɔtrariũ cõsultũ repio per prestantissimos doc.optimi iudicij ⁊ cõscientie do.Joãnẽ Petrutiũ de peru.in suo ɔsilio qđ incip.Conabor ex multis q̃ possent dici.⁊ dominũ Benedictũ caprã etiã de perusio qui se illi cõsilio subscripsit.mouetur do.Jo.in primis qꝛ statutũ gñal'r loquit̃ tam respectu debitoris quã respectu tertij.igit̃ nõ dʒ restrigi ʒ generaliter intelligi.l.j.§.⁊ gñaliter.ff.de le.p̄stã.¶ Secundo qꝛ dictũ statutũ dum loquit̃ de obligatione bonorũ non põt recte intelligi nisi simpl'r respectu omnis effectus resultantis ex ipsa obligatione bonoꝝ tanq̃ ipsa obligatio bonorũ facta esset ꝑ ipsos debitores ꝓut dicit statutũ dũ dicit ⁊ oĩa bona intelligantur ⁊ sint obligata per ipsos.¶ Confirmo hoc fundamẽtum ponderando verbũ per ipsos qđ verbũ significat qđ idẽ sit ac si essemus in hypotheca ɔuentionali ꝓcedente ex pacto ergo sicut illa ꝓualeret ɔ tertium possessorẽ ita ⁊ ista que illi est assimilata ꝑ no.i.d.l.sacrilegij ⁊ alia.s̃.plene adducta.¶ Cõfirmo ẽt qꝛ statutũ equiparat hãc hypothecã hypothece ɔuẽtionali in publico instr̃o ɔtentã ergo oĩs virtus hypothece cõtenta in publico instr̃o ad quã fit equiparatio censetur trãsfusa in hãc equiparatã iuxta plene no.p.Ja.de arena.Bart.⁊ moder.in.l.j.ff.de leg.j.¶ Tertio mouet̃ qꝛ rõ motiua statuti locũ hʒ etiã in rebus alienatis in tertiũ.induxit eñ statutũ talẽ obligationẽ qꝛ voluit ꝓuidere indẽnitati creditoꝝ sicut ĩ multis alijs facit dictũ statutũ aduersus debitores ne debitores alienando habeãt creditores deludere.⁊ sic principalis intẽtio statuti fuit ꝓuidere respectu tertij in quẽ facta est alienatio inducẽdo obligationẽ bonoꝝ.in primis aũt ad intẽtionẽ recurrendũ est.l.cũ mulier.ff.so.ma.⁊ in.c.p̄terea.⁊ in.c.intelligẽtia.extra de verb.sig.¶ Quarto ⁊ vltimo qꝛ nõ fuisset opus respectu ꝑiudicij debitoris inducere talẽ obligationẽ cũ sola actione ꝑsonali posset esse sibi cõsultũ ɔ debitorẽ ꝑ id qđ habet̃ in.l.a diuo pio.§.in vẽditione.⁊ in.§.si sup rebus.ff.de re iud.vñ statutũ voluit ꝓuidere ne si bona debitoris trãsferrent̃ in alios vel debitor alteri bona obligaret creditor remaneret delusus.vñ dicit ꝙ veritas est aperta ꝙ etiã respectu ꝑiudicij tertij induci t̃ talis hypotheca ⁊ ex p̄dictis dicit ꝙ pʒ rñsio ad obiecta.¶ Sʒ ego particulariter respõdeo ⁊ ad primũ dico ꝙ qñ apparet aliq̃s debitor in libro alicuius statutũ nõ suspicat̃ de fraude sicut.l.de scriptura priuata in.d.l.scripturas.⁊ rõ qꝛ in illa facilius põt cõmitti.nam hodie possumus scribere vnã scriptam ⁊ apponere diem prioris tp̄is:sed hoc nõ ita de facili in libris cõmitti possunt cum singulis diebus gesta ⁊ accepta ⁊ data scribãtur ĩmo difficile est hoc fieri posse quin peritus in scripturis hoc ꝑciperet vñ ex diuersis nõ fit illatio.l.papinianus exuli.ff.de mino.⁊ ideo forte statutũ libris ⁊ non alijs priuatis scripturis priuilegium dedit.¶ Ad secundum rñdeo eodem modo qđ lex hʒ in odio cessiones ⁊ suspicatur de fraude vnde hʒ solam ɔfessionẽ debitoris suspectã vt habetur in.d.l.per diuersas secus in casu nostro qꝛ nõ habet scripturas librorum pro suspectis sed pro valde approbatis cũ velit ꝙ habeant eandẽ vim quã habent publica instr̃a guarẽtigiata.¶ Nõ obstat tertiũ qꝛ illa regula est vera qñ oriũtur ex eodem fonte secus si vnum post aliud successiue pront est casus in.l.singularia.ff.si cer.pe.⁊ ita declarat Bart.de salyce.in.d.l.j.C.de dotis ꝓmissione.⁊ Bar.in.l.si is qui pro emptore.iuxta fi.ff.de vsucap.⁊ ita est in casu nostro quia statutum vult quod talis scriptura habeat eam vim quã habet hypotheca cõuentionalis in publico instrumẽto.⁊ hoc est speciale qđ statutũ inducit ex quo specialiter succedit ꝙ sicut ɔuẽtionalis in publico instrumento ꝑiudicaret tertio ita ⁊ ista.¶ Ad vltimũ respondeo fatendo ꝙ guarẽtigia nõ exerceretur contra singularẽ successorem tñ nõ sequit̃ ꝙ hypotheca nõ noceat qꝛ statutũ separatim hoc disponit.primo enim disponit qđ tales scripture sint vt publica instr̃a.¶ Scđo qđ omnia bona debitoris sint obligata. ¶ Tertio ꝙ habeant executionẽ vnde lʒ respectu huius tertij statutum non loquat̃ respectu tertij singularis successoris istud est ex eo quia obligatio personalis non sequitur fundum vt dicit Bal.in.d.l.j.C.cõia de le.vnde ratio subiecte materie hoc suadet secus in precedenti.c.in quo inducit obligationem bonorũ quia de eius natura est qđ res obligata transeat cum onere in singularẽ successorẽ.l.distructus.⁊.l.debitorẽ.C.de pigno.vnde ratio subiecte materie suadet qđ illud capitulum statuti intelligat̃ etiã respectu ꝑiudicij tertij.⁊ maxime ꝓpter similitudinem ⁊ equiparationẽ quas facit statutũ per rõnes quas.s̃.adduxi.⁊ sic sunt vere ⁊ sufficienter sublata ɔria.¶ Tertio principal'r in casu nostro arguo.nam videt̃ qđ hypotheca inductũ ꝑ statutũ non habeat locũ vel nõ habeat beneficiũ prelatiõis nisi a die quo talis scriptura est approbata ⁊ autẽticata ꝑ iudicem ꝓut statuta requirunt ⁊ ratio videt̃ esse.qꝛ ante approbationẽ libri est priuata scriptura sine aliqua iuris solẽnitate:igit̃ nõ videtur preferenda publica per no.in.d.l.scripturas.secus autẽ postq̃ est autentica.ad hoc qđ ponit Joã.an.in addi.specu.in titu.de instru.edic.in.§.nunc dicendum restat in magna addi.in ver.est.⁊ quartum supplementũ.se in casu nostro alienatio facta est anteq̃ scriptura esset autẽtica.⁊ approbata igit̃ ⁊c.¶ Sed ad hoc fundamentũ rñdet prefatus insignis doctor in dicto consi.dicens quod nõ est verum:qꝛ verba intelligi debent fm tẽpus cui adijciuntur.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxa.⁊ in.l.sciẽdum.§.fi.ff.qui satisda.cogant̃.vnde cũ dictũ statutũ loquatur referendo se ad primum pactũ scripture debiti.⁊ tũc incipit hypotheca ⁊ lʒ ad fidẽ autenticã habendam regratur ꝙ sumptus extrahat̃ iudicis autoritate tñ autenticat̃ referẽdo se ad tp̄s negocij gesti sicut dicimus in exemplo extracto autoritate indicis nam quis dubitat quod autenticatur instr̃m sicut tẽpore actus gesti.quedam eñ sunt solennitates que debẽt interuenire post actum

actum vt dicit Bart.in.l.j.ff.de testamẽtis ⁊ tñ solẽnizant actũ
validãdo ſm tp̃s act⁹ gesti.vt in iurib⁹ ꝑ Bar.allegatis pꝫ ẽt in
negocio nostro ratihabitione.l.si pupilli.§.itẽ querit.ff.de neg.
gestis v̈ba sunt p̃fati doc.cuius rn̄sionẽ cõfirmo.nã si forte scri-
ptura trino teste notata ante recognitionẽ partis ⁊ testiũ dr̃ pri
uata ⁊ nõ facit plenã fidẽ ſm Bart.in auṫ.⁊ si ꝯtus.C.de fide
instr.⁊ Bar.de Saly.⁊ moder.in.l.admonẽdi.ff.de iureiur.⁊ tñ
talis scriptura habito respectu ad tp̃s ꝯfecte scripture preualet
publico instrumẽto si postea pars ⁊ testes recognoscũt eoꝝ sub-
scriptiones ꝓut hr̃ in.d.l.scripturas.nã autẽticatio ⁊ approba-
tio nõ est aliud nisi declaratio scripture ꝙ in ea ꝯtineat veritatẽ
eoꝝ q̃ cõtinent in scriptura.⁊ sic ẽt respectu tẽporis in ea ꝯten-
ti.declaratio aũt nõ ĩducit aliq̃d de nouo sed magis inductum
ostẽdit ⁊ demõstrat.⁊ ideo semꝑ trahit retro ad tp̃s facta dispo
sitione ſm Bar.in.l.oẽs populi.in.v.q.ꝑn.ff.de iusti.⁊ iur.⁊ tra
ditur in.l.heredes palã.§.si qs post.ff.de testa.⁊ ꝑ gl.in.c.cũ tu.
extra de vsur.facit qđ tradit Jo.an.in additio.Specu.in tit.de
teste.§.nũc dicendũ ver.hoc etiã no.¶ Cõfirmo alia rõne.nã vt
dictũ est statutũ est factũ in fauorẽ creditoꝝ ⁊ ad obuiãdũ frau
dibus ne postq̄ debita ꝯxerint de quibus apparẽt publica in-
strumẽta possint alienãdo vel obligando debitores in libris de
scriptos fraudare.si aũt diceremus attẽdi tp̃s approbatiõis de
facili interim fraudes cõmitti possent ⁊ sic fieri posset disposi-
tio elusoria ꝓpter qđ etiã dicta interpretatio nõ est bona ꝑ id qđ
habet in.l.nõ dubiũ.C.de legi.⁊ in.l.sꝫ ⁊ iul.§.mutui.ff.ad mace
do.⁊ no.do.Ant.in.c.fi.de ꝯsuetu. ¶ Quĩto dixit no.do.Ant.
in sua disputatione que incipit Bononiensis.ad fi.tertij dubij
4 ꝙ †etiã in materia penali fit extensio.alr̃ si nõ fieret interp̃tatio
legi magna plaga inferret.allegat gl.in.c.quãq̄ de vsuris.in.vj.
pro qua dicit esse casum in.l.j.§.pecuniã.ff.de calũ. ¶ Postre-
mo oĩa superiora cõfirmo rõne si statutũ vult ꝙ tales scripture
sint publica instrumẽta.igit in ꝯsequẽtiã vult ꝙ talis hypothe
ca prior tp̃e preferat posteriori iuxta regulã.l.qui prior.qꝛ hoc
venit consecutiue ad primũ.⁊ sic dispositio suꝑ primo extendit
ad hoc scđm.⁊ ita dicit do.Ant.in.d.c.fi.de cõsue.in quarta fal.
allegat no.in.c.cũ in cũctis.de electio. ¶ Cõfirmat nã lex fingit
hypothecã ac si ex cõuentiõe fuisset inducta ꝑ publicũ instrumẽ
tũ.igit virtute interpretationis passiue leges loquẽtes de hypo
theca cõtenta in publico instrumẽto verificari debẽt in ista. ca-
sus est ⁊ ibi Bar.⁊ oẽs in.l.j.§.lex falcidia.ff.ad.l.fal. ¶ Ex q-
bus pꝫ ꝙ dicta hypotheca p̃ualet etiã ꝯ tertiũ etiã habentẽ pu-
blicũ instrumentũ a tp̃e cõfecte scripture libroꝝ. ¶ Postremo
ex alio capite ostendi vr̃ ꝙ dictũ statutum locũ nõ habeat in ca-
su nostro ⁊ ad ꝓbationẽ p̃suppono ꝙ statutũ vult bona eorum
esse obligata qui scribunt aliquẽ creditorẽ in libro suo ita ꝓbat
statutũ dum dicit ab eo cuius sint ipsi libri qđ genitiuũ cuius vi
detur dominiũ significare.l.seruũ titij.ff.mãda.l.ij.§.in locũ.ff.
de religio.⁊ sumptibus fune.tradũt Bar.⁊ moder.in rubri.ff.
de noui operis nũcia.⁊ sic vr̃ loqui de scribẽte in libris suis.hoc
presupposito arguit.statuta intelligi debent in casu vero ⁊ non
in casu ficto maxime exorbitãtia ꝓut vr̃ statutũ de quo agimus
l.iij.§.hec verba.⁊ ibi Bar.⁊ alij.ff.de neg.gest.⁊ in.l.j.§.hoc in
terdictũ.⁊ ibi Bar.ff.de fonte.⁊ ꝑ Bar.in.l.oẽs populi.in.vj.q.
prin.ff.de iusti.⁊ iure.sed in casu nostro nõ potest dici ꝙ Pau.
scripserit in libris suis vere sed tñ ficte igitur ⁊c. Minor pro-
batur qꝛ Pau.scripsit in libris societatis ⁊ sic in libris cõmu-
nibus sibi cũ alijs.id autẽ qđ est cõe inter me ⁊ aliũ nõ videt ꝓ-
prie dici posse meũ sed ficte.vt voluit glo.in.l.id qđ nostrũ.ff.de
reg.iur.⁊ Barto.in.l.serui elec.§.labeo.ff.de leg.j.ex quo sequi
videtur ꝙ statutũ loquit de scribente in libris nõ habet locũ in
scribente in libris ficte suis. ¶ Sed ad hoc fundamentũ multi-
5 pliciter respõdeo ꝙ †immo illud qđ cõe est dicitur ꝓprie meum
ita tenet Alberi.de rosate in prima parte statutoꝝ q̃one.clxxxij.
incip.item quero an statutũ habeat locũ.⁊ Nicola.de neapoli
in.d.§.labeo ꝑ tex.in.l.illud.ff.de ritu nuptia.⁊ istã partẽ tenet
insignis doctor Aretin⁹ in.d.§.labeo inducẽdo tex.in.d.l.illud
qꝛ lꝫ primo ſm sniam alterius iuriscõsulti dicat ꝙ res cõis pro-
prie nõ possit dici nostra in fi.tñ recedẽdo a snĩa illius iuriscon-
sulti dicit nõ posse negari rem esse nostrã.sed hoc posset negari
si ficte esset nostra:qꝛ imo negari posset ex ꝓprietate sermõis vñ
ibi corrigi videt dictũ primi iurisconsulti.⁊ ista opi.ꝓbat in.l.
recte dicimus.ff.de verbo.signi.⁊ in.l.pupillus.§.si.eo.ti.⁊ in.l.
cõmunis libertus.ff.de in ius vocando.vbi etiã in materia pe-
nali appellatione liberti mei venit libertus cõmunis.ad idem
adducit tex.in.l.de pupillo.§.qui nũciat.ff.de noui ope.nũcia.
vbi dicitur ꝙ qui nunciat nouum opus in tota re hoc ipsum ex
primere debet.ergo sequit ꝙ alr̃s nunciatio esset obscura.⁊ hãc
opinionẽ ipse ꝓbat subtili rõne ſm eum.nam conditio que ap-
ponit voluntate testatoris impleri dꝫ in forma specifica.vñ non
põt impleri per equipollens vel per casum fictũ.l.meuius.⁊.l.
qui heredi.ff.de cõdi.⁊ demon.⁊ declarat Bar.in.l.gallus.§.et
quid si tantum.ff.de libe.⁊ posthu.sed ista cõditio si meus erit.
apposita seruo instituto maxime cum cõmunis non est necessa
ria sed voluntaria vt patet ex no.in.l.iij.in prin.⁊.l.quotiẽs.§.si
seruus.ff.de here.insti.⁊ tamẽ verificatur ⁊ implet si tẽpore mor
tis seruus nõ sit totus meus sed cõmunis casus est in.l.ij.ꝯ.alle
gata.de conditio.institu.ergo datur ĩtelligi ꝙ de ꝓprietate ser-
monis ⁊ nõ per fictionẽ res cõmunis dr̃ mea.⁊ sic vr̃ dici posse
ꝙ de ꝓprietate sermonis cõmune meũ dici possit ⁊ ꝯsequenter
ꝙ tale statutũ verificetur in illo qui scripsit aliquẽ creditorẽ in
libro communi societatis. ¶ Secundo ego respondeo quod cũ
Pau.esset gubernator ⁊ liber cõmunis destinatus esset vt ibi
scriberet ꝙ scribendo ad vsum destinatum dici poterat scribere
in libro suo:qꝛ quo ad dispositionem etiã totius quo ad vsum
destinatum qđ cõmune est meũ dicere possum.l.in tantum.§.in
cõmune.ff.de rerum diui.⁊ notat Bar.⁊ doc.sequunt in.l.serui
elec.§.labeo.ff.de leg.j.traditur in.l.sabinus.ff.communi diui.
⁊ lꝫ nõ proprie diceretur meũ qđ cõmune est:tamẽ iuris cẽsura
meũ dicitur ⁊ dispositio que hꝫ locũ in re mea locũ habet in re
cõi dicto casu.quãuis enim res cõmunis sit tamen negare non
possum rem meã esse vt dicit tex.no.in.d.l.illud.ff.de ritu nup.
vnde iurisconsultus ibi etiam in materia exorbitanti vult ꝙ lex
loquens in liberta mea verificet etiam in liberta cõmuni.⁊ ideo
dicit Bal.in.l.j.C.qui testamenta facere possunt ꝙ si statutum
graui pena punit offendentẽ me in domo mea locum habet in
offendente me in domo cõmuni qꝛ dicitur mea.⁊ sequuntur ibi
Ang.⁊ Pau.de ca.⁊ Bal.in.d.l.illud.⁊ Pau.de ca.in.d.§.la-
beo ⁊ est cõmunis opi.⁊ licet Bal.hoc limitet nisi haberem do
mum cõmunẽ cũ offendente tamen illud est quando ego allego
rem meã ⁊ alius vult se defendere ꝙ est etiã sua ⁊ sic quod non
est simpliciter mea sed in casu nr̃o est diuersus casus:qꝛ ille qui
habet rem cõmunem nõ allegat rem suam pro suo fundamẽto
sed allegat rem esse alterius cum quo est cõmunis ⁊ in hoc facit
fundamẽtum.vnde si hoc qđ habeo in communionem possum
allegare in mei cõmodo contra aliũ in questione Bal.nõ debet
mihi nocere si allego rem esse alterius ⁊ in eo qđ partẽ habeam
nullũ faciã fundamentũ.argu.l.qđ fauore.C.de legi.⁊ in.l.iij.§.
si emancipatus.⁊ ibi Bar.ff.de bo.pos.contra tabu.⁊ sic ex do-
ctrina Bald.communiter approbata deciditur casus noster ni
fallor. ¶ Secundo respondeo considerando rationẽ quare sta-
tutum vltra hoc ꝙ quis sit scriptus creditor manu debitoris re
quirit ꝙ etiã debitor scripserit in libro suo.nã sola ratio dñij nõ
videtur esse illa.ponantur enim duo casus. ¶ Primus qđ ali-
quis a capite vsq̃ ad finem tenuerit vnum librum ⁊ totum scri
p̃serit qui quo ad ꝓprietatem erat alienus:qm̃ scriptura cedit
charte in.§.litere insti.de rerũ diui.⁊ semꝑ illũ habuit apud se si
intelligamus ꝙ eius debeat esse liber respectu dñij chartarũ sta
tutum nõ habebit locum. ¶ Scđs casus ꝙ liber sit meus respe
ctu dñij chartarum ⁊ tamẽ semper fuerit apud aliũ qui semper
in eo scripserit tamẽ in eo reperiat aliqua partita manu mea in
qua faciã me debitorẽ alterius certe statutum locũ hꝫ:qꝛ appa-
ret partita manu mea in libro meo ⁊ tamen viua ratio ostendit
ꝙ fortius deberet probare cõtra me partita manu mea in p̃io
casu:qꝛ minor est suspitio falsi testis ex quo per me liber semper
fuit retẽtus nec potuit ita de facili falsitas cõmitti in libro quẽ
habebã penes me ⁊ ꝯtinuo illũ videbã ⁊ in illo scribebã.vnde
arbitror statutũ intellexisse de eo qui scribit in libro ipsius hoc
est in libro retento ⁊ scripto per ipsum nõ in libro eius respectu
dominij chartarũ qꝛ tale dñium nullã remouet suspitionẽ falsi
tatis quam iura in hac materia considerant vt.l.exemplo.cum
materia.C.de proba.⁊ sic de libro eius in scribendo per eum re-
tento sicut in simili dicit glo.de quo ragazij ⁊ fundo coloni in.l.
ij.in prin.ff.de origi.iuris ⁊ per Bart.⁊ doct.late in rubri.ff.de
noui operis nuncia. ¶ Ex quibus patet ꝙ statutum ⁊ eius in-
tentio verificantur in casu nostro ad quam intentionem prius
recurrendum est vt in.l.cũ mulier.ff.sol.matri.⁊ in.c.intelligen
tia.⁊ in.c.preterea.extra de ver.signifi. ¶ Quarto ⁊ vltimo re-
spondeo ꝙ ad minus eadẽ seu similis ratio est in casu vt ex di-
ctis in precedenti responsione patet quinimmo maior ratio est
6 †in casu nostro quoniam licet libris rationum non credatur in
fauorẽ scribentis.vt in.d.l.exemplo pernitiosum.⁊ per Bar.in
l.admonendi.ff.de iureiuran.tamen scripturis sociorum inter
socios in fauorem etiã scribentiũ creditur in his que sunt veri-
similia licet hoc totum relinquatur arbitrio iudicis ſm Nico.
de mata.cuius opi.refert ⁊ sequit Bal.in rub.C.de fide instru.
in.xiij.col.in ver.sequitur videre de scriptis sociorum.vnde cũ
maior ratio vel saltem similis sit in casu nostro ⁊ res cõmunis
ad minus largo modo dici possit sua etiã in materia exorbitã-
ti extenditur statutum ad istum casum qui cõprehẽdi põt lato
sumpto vocabulo.arg.glo.in cle.j.in verbo eligatur.de electio.

⁊ glo.in aut.vbi qui obli. pig. res.mili.§.j.⁊ est tex.in.l. filium
habeo.ff.ad macedo.¶ Quinimmo dici pōt qd̄ ex sola similitu
dine rōnis pōt fieri extensio lz casus etiā improprie nō cōprehē
derent̄ etiā in materia exorbitanti qr sumus in materia fauora
bili inducta ob publicā vtilitatē p id qd̄ habet̄ in. l .illud cū gl.
C.de sac.san.ec.⁊ p Bar.in.l.si cōstāte in prin.ff.so.ma. ⁊ Imo.
late in.l.si vero. §.de viro.quod autem materia sit fauorabilis
ob publicā vtilitatē ostendit̄ qr tale statutū in omnib⁹ suis par
tibus apparet factū in fauorē mercatoꝝ vt artes securius exer-
ceri possint ⁊ nō possint mercatores fraudari. nulla aūt alia rō
colligi p̄t ideo illa h̄r pro expressa.l.nominatim.ff.de li.⁊ posth.
quāuis cū gl.C.de fideicō.per Bal.in.l.maximū viciū.C.de lib.
p̄te.statuta aūt per q̄ puidet̄ ipsis mercatoribus ⁊ artib⁹ vt me
lius artes exerceant̄ pertinēt ad statutū ciuitatis ⁊ bonū publi
cū ſm Bar.in.l.ambitiosa.ff.de decre.ab or.faci.in illa questiōe
vtrū habentes arbitriū qd̄ pecunia veniat in cōi possint statue-
re qd̄ summatim ius reddat̄ mercatorib⁹ bene facit text. in.l.ij.
ff.de nundi.ptz etiā qd̄ statuentes pcesserunt principaliter fa-
uendo mercatoribus ⁊ artificib⁹ ex quo voluerunt qd̄ statutū
p̄dictū habeat locū etiā in p̄teritis cōtra regulā de qua in.c.fin.
extra de cōsti.⁊ per Bar.late in.l.omnes populi.de iusti. ⁊ iur.
in.v.q.prin.¶ Ex quib⁹ omnib⁹ intrepide cōcludo qd̄ dictum
statutū vendicat sibi locū in casu nostro lz liber de quo agimus
esset cōis inter scribentes ⁊ socios creditores ⁊ p certo nemo sa
ni capitis cōtra assereret ⁊ ista vltimo loco dicta bene faciūt pro
his que supra dicta sunt in alijs difficultatibus ⁊ hec de ista dif
ficultate dicta sufficiāt.¶ Circa aliā difficultatē nunqd dn̄a Co
sa vxor Laurentij possit dictā executionē impedire si pcedatur
ad executionē nō insistēdo in verbis ꝯcludo qd̄ si dicta domina
Cosa in quā sunt translata dicta bona per laudū sciuit ⁊ ita p-
betur cām datam insolutū agitari cōtra Laurētiū eius vir ⁊ do
7 minā Sādrā cū qua cām habebat † ⁊ semp tacuit idē sciuit sen
tentiā dationis insolutū latā ⁊ non appellauit talis sn̄ia sibi in
hoc p̄iudicat vt nō possit dicte sn̄ie executionē īpedire lz si igno-
rasset posset executionem impedire ista glo.nota.Inno.in.c.cū
sup.ad fi.extra de re iudi.in gl.sup verbo appellatiōis.vbi dicit
qd̄ qn̄ talis q erat in possessione tertij ignorauit cām agi si cōpa
ret ad impediendā executionē sn̄ia nō est mādanda executioni.
arg.l.fi.C.si per vim alio modo.si vero sciuit ⁊ nō appellauit mā
dabit̄ sn̄ia executioni.ar.l.sepe.ff.de re iudi.⁊.c.quāuis extra de
re iudi.⁊ sic Inn.decidit in terminis qōnis nostre cui⁹ opinio-
nē sequit̄ ibi Jo.an.sup tex.in dicto verbo appellatio . vbi sim-
pliciter recitat gl.Inn.⁊ eā sequit̄.idē tz do.Ant.in. v.q.in.ij.⁊
iij.casu idē Car.in prima oppositiōe idē sentit ibi Bal.dū dicit
in ver.itē ꝯsidera an isti ꝯtradictori ⁊ idē in effectu tz do.Abb.
qn̄ sumus in tertio ad quē principalr̄ pertinet defensio put est
in casu nr̄o qd̄ no.in.d.l.sepe.⁊ idē Jo.de imo.in.l.a sn̄ia in p̄n.
ff.de app.⁊ do.Alex.in.l.a diuo pio.§.si sup rebus.ff.de re ind.
col.xvj.vbi dicit hāc esse cōem opinionē a qua in iudicando nō
est recedēdū.¶ Ex quib⁹ cōcludo qd̄ si dn̄a Cosa sciuit causam
dationis insolutū agitari ⁊ sn̄iam latā a qua nō appellauit qd̄
eius cōtradictiōe nō obstante pcedi pōt ad executionē.¶ Po
stremo siue agatur hypothecaria cōtra dn̄am Cosam siue pce-
datur executiue arbitror qd̄ dn̄a Cosa non possit retinere dicta
bona p iure in sn̄ia reseruato dn̄e Sandre etiā translato in do-
minā Cosam:qm̄ ex quo dn̄e Sandre cōpetebat actio psonalis
cōtra Joannē v̄tute sn̄ie in dn̄am Cosam nō potuerūt trāsferri
nisi iura vtilia.directa aūt remanserūt apud dn̄am Sandrā et
sic p solutionē factā do. Sandre anteq̄ aliqd solueret̄ do . Cose
⁊ anteq̄ denūciaret qd̄ do. Sandre nihil solueret̄ talia iura fue
rūt extincta ⁊ sublata.casus est singularis in.l.iij.C.de nouatio.
⁊ pbat̄ in.l.nomē.C.q̄ res pig.obli.possunt.⁊ de materia plene
in.l.si cū emptore.ff.de pac. Laus deo,

¶ Consilium.ccxlj.

1 ☞ Legitima filie monialis quanta sit.
2 Statuta an patrocinentur ecclesijs et ecclesiasticis personis.
3 Statuta contra libertatem ecclesiasticam esse que dicantur.
4 Mulier rapta an possit nubere raptori.
5 Forenses an gaudeant beneficio statutorum.
6 Portio filie monialis excluse a statuto an applicet̄ fratri vtriq̄ coniuncto:an vterino tantum.
7 Radice infecta omnia sequentia ab ea corrupta censentur.
8 Dotis loco succedit id qd̄ datur mulieri ingredieti religionem.
9 Statutū disponēs qd̄ extantibus masculis femine nō succedāt quomodo intelligatur.
10 Lucrum applicatur illi cuius contemplatione remouetur.
11 Alienare in certam personam prohibitus videtur etiam prohibitus actū facere ex quo sequat̄ alienatio ex dispositione legis.
12 Frater an exclusa sorore admittatur ad partem sororis.
13 Persona que non admittitur ad partem non facit partem.
14 Promittens vendere ad certum tempus an finito tpe sit liberatus et quid si promittat reuendere.
15 Confessio facta a persona prohibita non valet.
16 Ita qd̄ dictio.quid importet.


Ominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussant⁹ illuminet intellectum .¶ Circa
primā difficultatē quāta sit portio dicte filie monia-
lis cōsultatio est subtilis et reducitur ad duo puncta que sunt
apud menoua ⁊ subtilia.vnde pro clariori inuestigatiōe in pri
1 mis p̄mitto qꝛ† circunscripta de iure municipali censetur legi-
tima dicte monialis fuisse tertia portio quarte portionis bono
rum domine Angele eius matris cū quatuor ex ea filij reman
serint deducto ere alieno ⁊ funeris impensis vt in.l.papinanus
§.quinta inuita aut.nouissima.C.de inof.te.nec dicta portio le-
gitime dicitur alterata ex eo qr fuerit effecta monialis vt est ca-
sus in.l.deo nobis.C.de epis.⁊ cle.idē si essemus in terminis sta-
tuti positi sub rub.qd̄ mulieres nō habētes filios ante reforma-
tionem cōditā de anno.Mcccclxij.que incip.itē puiderō ⁊ or-
dinarō.⁊ res fuisset clara:qr legitima omniū filiorum fuisset do
drans.⁊ sic tres quarte hereditatis ⁊ cōsequēter quarta portio
triū quartaꝝ fuisset legitima augmentata per statutū adeo qd̄
nō potuisset tolli etiā disponendo ad pias causas prout cōsu-
luit Fede.de senis quem refert ⁊ sequit̄ Dn̄ic⁹ de sancto Gemi.
in.c.fi.de immu.eccle.li.vj.⁊ Bal.in suo consil. qd̄ incipit in xp̄i
nomine amen.in qōne que vertit̄.⁊ Bal.in alio cōsi. qd̄ incipit
in nomine dn̄i amen.visis actis ⁊ actitatis.idem cōsuluit Joā.
cal.in cōsi.xx.in ti.de cōstitu.⁊ Pe.de anch.cōsi.xxiij.incipiē.vr̄
prima facie dicendū.⁊ ita etiā cōsuluit do.Abb.cōsi.lxiij.incip.
stante quadā cōstitutione.⁊ ſm hanc partē reperio relatū dn̄m
Card.cōsuluisse in cōsilio qd̄ incipit statuit ciuitas ytembrensis
mouetur per not.per eum in repetitione.c.perpendimus.extra
de sentē.excom.vbi in simili statuto cōsuluit qd̄ ex ea potuit sta-
tui vt bona apud filios cōseruarent̄ etiā in p̄iudiciū ecclesiarū.
arg.c.quicunq̄.xvj.q.iiij.facit qd̄ no.Bal.in.l.j.in.v.col. versic.
vlterius quero.C.de sac.sanc.ecc.predictis obstaret qd̄ dicta fi-
lia de qua agimus esset monialis.nam lz Pet.de anch. in repe.
c.canonū statuta.de cōsti.in.xij.q.ver. hic etiam quero vtrū sta-
2 tuta generalia.velit qꝛ † statuta generaliter loquentia quātum-
cunq̄ fauorabilia nisi per ecclesiam approbata nō patrocinent̄
ecclesijs ⁊ personis ecclesiasticis per tex.in.c.ecclesia sancte Ma
rie de ꝯsti.⁊ per no.p Jo.an.in.c.j.extra de no.ope.nū.hn̄ faciūt
no.i.c.fi.extra de solu.⁊ idē tenet solēnis doctor do. Mattheus
de mathesillanis no.cxj.incip.no. vnam lucrosam vtilemq̄ do-
ctrinā vnde dicit qd̄ stante statuto Boñ.qd̄ existentib⁹ agnatis
vsq̄ ad quartū gradū filia femina nō succedit nō poterūt agna
ti clerici hoc statuto vti.⁊ hanc opinionē attentat Jo.de imo.in
d.c.ecclesia sancte Marie.⁊ Lud.ro.sing.cccclj.incip. habeo ca-
sum in facto.tñ dicta opi.cōis nō tenet̄.contrarium enim deci-
dit Bal.in.l.cūctos populos.C.de sum.tri. ⁊ fide catho. col.xj.
versi.sed vlterius querit.vbi cōcludit qd̄ statuta generaliter lo-
quentia includūt clericos inclusione fauorabili. ⁊ ideo dicit qd̄
si statutū dicit qd̄ stantibus masculis filijs filia femina non suc-
cedat includunt̄ filij clerici ⁊ mona.argu.c.dilecti.de fo.compe.
vbi hoc idem tenet do.Abb.⁊ in.c.si in adiutoriū.x.di. vbi hoc
idem tenet do.Abb.Mod.⁊ ita etiā latissime cōsuluit Joā.de
ligna.qd̄ consiliū ponit Lapp⁹ sua allegatio . cviij . ⁊ hoc sequū-
tur do.Ant.⁊.d.Abb.contra Moder.in.c.quod clericis.extra
de fo.cōpe.⁊ do.Abb.in repe.c.ecclesia sancte Marie col.xxxj.
ver.scōs casus.⁊ vtrobiq̄ vide respōsiones ad dictū . c . ecclesia
sancte Marie.ad idem tex.⁊ ibi do.Abbas in.c. constitu.de re
stitu.in inte.idem tenet Card.in repe.c.perpendimus.extra de
sent.excom.ver.sed quero quid si constitutio ⁊ qr ista est commu
nis opi. ⁊ communiter obseruatur idcirco super hoc vlterius
non insisto:sed concludo quod virtute dicti statuti portio dicte
monialis fuisset quarta pars triū quartarum.Quibus premis
sis stat in casu nostro difficultas nunquid dictū statutum qd̄ in
cipit prouiderō ⁊ ordinarō.afficiat dictam filiam monialem ex
quo non est supposita iurisditioni statuentiū ⁊ nō confert ad
grauedines neq̄ erat supposita tpe dicti statuti conditi.⁊ sic re-
maneat in dispositione iuris communis ⁊ per cōsequens ei⁹ le-
gitima portio sit tertia pars quarte partis.an vero non afficiat
⁊ sic sum⁹ in termīs dicti primi statuti. ⁊ in hac difficultate quā-
tum ad ppositam materiā cōsiderandum puto qd̄ aliqn̄ statu-
tum aufert ea que conceduntur a iure cōmuni aliquando ⁊ secū
do statuta auferūt illud qd̄ ab alijs statutis cōcedebat̄.¶ Circa
primam causam dici solet qd̄ aliquando ⁊ primo statutum ge-
neraliter loquitur ⁊ tpe conditi statuti persona de cuius exclu-
sione agimus est clericus seu persona religiosa puta dicit statu-
tum quod stantibus masculis filia femina non succedat. ⁊ hoc

casu filia

casu filia q̄ esset monacha tpe cōditi statuti nō cōprehēderet̄ q2 statutū hoc casu iniecit vinculū post monachatū.vñ nō ligat.et hoc ex defectu ptātis qm̄ nulla secularis ptās pōt aliqd statuere q ita liget aut afficiat clericū vel aliā psonā religiosam.vt in c.ecclesia sancte Marie ꝛ i.c.q̄ in eccl'iarū.de ɔsti.cū bis q̄ vtrobiq3 plene notant̄.ꝛ pbat̄ ex his q̄ ponit Joā.an.in regula sine culpa.de re.iur.in.vj.vbi vult q cōsuetudo qua inducit̄ q primogenitus succedit in regno.si tpe quo iducit̄ ɔsuetudo vel statutū scōogenitus est psona religiosa nō afficit̄ talis secūdogenitus ꝛ pbat̄ ex his q̄ ponit Lapp⁹ sua allegatiōe cētesima.ꝛ ita etiā ɔsuluit do.Ant.ꝛ do.Pet.de anc.put refert do.Abb.moder.ꝛsequit̄ in dicta repeti.capituli ecclesia sancte Marie.ꝛidē tʒ in.d.c.qō clerici.col.xij.ver.ꝛ faciūt lʒ ꝛc.ꝛ tʒ Bal.in.d.l.cunctos populos in loco.s̄.allegato.vbi vult q statutū generał'r loquēs nō includit clericos inclusione odiosa aliqñ ꝛ scōo ēt statutū generał'r loquit̄ ꝛ tpe cōditi statuti ille de cuius exclusiōe tractamus nō est clericus sed laycus ꝛ tūc statutū dr̄ iniecisse vinculū añ clericatū seu monachatū quo casu semp talis psona astrin
5 git gratia exēpli qñ statutū dicit q stātib⁹ masculis femina nō succedit.nā tunc est quo ex iniectū vinculū ante clericatū ligat̄ tali statuto etiā facta monacha put plene ɔcludit Jo.an.in dicta regula sine culpa.ꝛ do.Abb.in dicta repe.ꝛ Lapus.in allecentesima.ita etiā in terminis decidit do.Ant.in.c.qō clericis de fo.cōpe.q dicit se ita cōsuluisse.ꝛ sequit̄ Jo.de imo.ꝛ sequit̄ ibi do.Abb.ꝛ bm̄ hāc cōclusionē cōsulnit no.Pau.de ca.in suo cōsilio mihi.cccxxxv.incipiē.in xp̄i noīe amen.primū dubiū quo querit̄.ꝛ Ludo.ro.in.l.stipulatio hoc mō cōcepta.ff.de ver.obl.ꝛ ita etiā decidit Jo.cal.in sua disputatione q̄ incipit statuto ciuitatis cauet̄.sequēdo ꝛ declarādo dictā doctrinā Jo.an.in dicta regula sine culpa ꝛ ponit etiam not.Pe.de anc.in repe.c.j.de ɔsti.in.xj.q.principali.ver.accedit qō disputationis.ꝛ Pe.de anc.in repe.c.postulasti.in.v.q.¶Licet ɔ attētet Bar.de saly.in aut̄.cassa.C.de sa.san.eccle.qñ tpe quo delata successio esset clericis.ꝛpceptor meus Areti.in.d.c.qō clericis.qō nō psequor.¶Aliqñ ꝛ tertio psona de cuius exclusione agimus nō erat religiosa tpe cōditi statuti sed statutū nō loquit̄ generał'r ʒ specifice puta de excludendis feminis religiosis ꝛ in hoc fuit duplex opinio.¶Prima q aut statutū loquit̄ de ingrediēte monasteriū q ingrediēs monasteriū nō succedit vel si quis ingreditur ꝛ tūc statutū valet:q2 dr̄ disponere circa laycū q2 laycus est ille q ingredit̄ sicut iuuenis morit̄.si vo statutū loquit̄ de iam ingresso ꝛ nō valet q2 statutū circa iam ingressum vt nō subditū non pōt disponere.ita in effectu cōcludūt Bart.ꝛ Bal.in.l.fi.C.de pac.ꝛ Bal.in.l.deo nobis.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ refert ꝛ sequit̄ Pet.de anc.in repe.c.j.de ɔsti.in.xj.q.principali.ver.ad idē querit̄.ꝛ valet statutū.¶Scōa est opi.magis cōis q tale statutū nō valet:q2 videret̄ q si a successione repelleret̄ de facili posset ab ingressa religionis detrahi ꝛ sic esset impedimentū vite ɔtemplatiue p id qō hr̄ in aut̄.de san.epis.C.sed hec de pn̄ti.ꝛ istā partē tenet do.Abba.moder.in.d.repe.c.ecclesia sancte Marie.col.xxx.ver.circa istū casum.ꝛ hanc opi.tenet Jo.de imo.Lud.ro.ꝛ Moder.in.l.stipulatio hoc mō concepta.ff.de ver.ob.ꝛ Jo.de imo.ꝛ Dñicus de sancto Gemi.in.c.quāuis.de pac.in.vj.ita ēt tenet Pau.de ca.in.l.si qs id qō.ff.de iurisdi.om.iudi.dicēs se ita ɔsuluisse.ꝛ est cōsiliū ei⁹.s̄.allegatū numero.cccxxxv.ꝛ Mathesilla.no.cl.ꝛ Ja.bu.in.l.deo nobis.ꝛ Bald.in.l.oēs populi.in.xj.col.ver.ʒ quid si statutū dictet q monachus.ff.de iusti.et iure.ꝛ Ang.in sua disputatione q̄ incipit.nobilis qdā genere.in pe.col.ꝛ qō no.Pe.de anc.in suo ɔsilio.cclxviij.incipiē.pro ꝛ ɔ ꝛc.q2 illa est cōis opi.ꝛnō ɔprehēdit casum de quo agimus ideo nō psequor.¶Circa scōm casum est aduertendū q aliqñ et primo statutū mere est priuilegiatiuū ecclesie:q2 ɔfert specifice in ecclesiā aliqō priuilegiū.et hoc casu etiā reperio duas opiniones.¶Pria est q statutū non pōt priuilegiū tollere gratia exempli.si ex forma statuti quolibet anno elemosyna ecclesie vel pio loco fieri dʒ non pōt hoc p aliud statutū tolli.ita dicit Bar.per illū tex.in.l.priuilegia.C.de sa.san.eccle.Ad idē allegat tex.in.c.ad apostolicā.extra de symonia.p quē ita tʒ Dñicus in.c.q in ecclesiarū.in.iij.col.ver.venio ad tertiū.extra de cōdi.ꝛ Dñicus in.c.j.in vltima oppo.de cōsti.in.vj.ita etiā tʒ Jnn.p illum tex.i.c.nouit.i ver.Theodosi⁹.quē cōiter doc.sequunt̄.de iudi.ꝛ Arc.in.c.quicunq3.xj.q.j.ꝛ idē voluit Jnn.in.c.nup.extra de testi.¶Secūda fuit opi.Fulg.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.priuilegia.ꝛ Saly.in aut̄.nouissima.in.v.q.C.de sa.san.ec.q dicūt q statuentes pn̄t talia eoꝝ statuta tollere.ar.§.sed naturalia.insti.de iure natura.gen.ꝛ ciuili.ꝛ idē tʒ Fulg.in.l.si qs curialis.vbi bonus tex.ꝛ ibi Bal.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ Cy.Jmo.ꝛ Moder.in.l.nō amplius.in prin.ff.de leg.j.ꝛq2 hic nō est casus noster quē nō determino p nūc.¶Aliqñ ꝛ scōo statutū cōfert aliqō beneficiū generale ita q comprehēdunt̄ layci sicut clerici put dixi in prin.puta est statutū q stantibus masculis femina nō succedit demū fit statutū qō tale statutū nō psit clericis seu psonis eccl'iasticis seu nō ɔferētib⁹ ita put in casu nr̄o.mr̄ in piudiciū filioꝝ nō posset disponere nisi de quartis.¶Demū fit statutū q tale statutū nō psit nō cōferentib⁹.ꝛ hic casus est separatus a superioribus vt pʒ.ꝛ sic ad fugiendā equiuocationē ne ɔtingeret paralogizare necessariū est nō extra rē sed ex re ꝛ ad rem dictū casum ɔsiderare.vñ in hoc casu primo aspectu in casu nostro videbat̄ statutū afficere psonas ecclesiasticas ꝛ eas reducere ad ius cōe.ꝛ pmitto ad hoc ostendendum illud qō dicit Bald.in.c.ecclesia sancte Marie.extra de cōsti.in.ij.q.vbi querit an sit dr̄ia an aliqd statuat̄ ɔ ius ecclesie an ɔ libertatē clericoꝝ vel ecclesiarum.Rñdet qō sic q2 lʒ neutrum statutū valeat vt in.d.c.ecclesia sancte Marie tñ plus ponit̄ qui statuit ɔ libertatē ecclesiasticam vt in aut̄.cassa.C.de sa.san.eccl.ꝛ in.c.cū minus.ꝛ in.c.aduersus.extra de immu.ec.¶Aut quinto volumus dicere dictū statutum personas ecclesiasticas non afficere:q2 fit ɔtra libertatē ecclesiasticam quatenus statuētes voluerūt personas ecclesiasticas includere ꝛ dicēdū q † nō dr̄ ɔ libertatē eccl'iasticā mi qñ illa statuta dicunt̄ ɔ libertatem ecclesiasticā vel que auferūt aut diminuūt priuilegia cōcessa ecclesijs vel personis ecclesiasticis a papa vel ab imperatore.put concludit Bar.in.l.cūctos populos.C.de sum.tri.ꝛ fide catho.ꝛ Cy.ꝛ Saly.in aut̄.cassa.C.de sacr.san.eccle.ꝛ Bart.in suo cōsilio qō incipit dñi priores.ꝛ Bal.in aut̄.statuimus.C.de epi.ꝛ cle.Bald.in.l.j.§.ius autem ciuile.ff.de iusti.ꝛ iur.sed statutum de quo agimus non est hmōi ergo ꝛc.vel dicit̄ ɔ libertatem ecclesiasticā magis late qñ clericis auferunt ea que sunt cōcessa a iure cōi canonico vel ciuili put tenet Bal.Saly.Fulg.ꝛ Pau.de ca.in aut̄.cassa.C.de sa.san.ec.in illa questione vtrum valeat statutū q idem ius reddit̄ clericis in curia seculari qō redditur a laycis in curia ecclesiastica.ꝛ Pet.de anc.in repe.c.j.de ɔsti.q.xj.vbi refert ꝛ sequit̄ Bal.ꝛ do.Anto.ꝛ Jmo.in.c.cū tua.extra de elec.ꝛ do.Cardi.in repe.c.perpendimus.extra de sen.excō.sed illud statutum non est hmōi sed tamē aufert bñficia statutis.vnde ɔsuluit insignis doctor dñs Signorellus de homodeis de mediolano simul cū pluribus doctoribus put refert ad plenū Albe.de ro.in questionibus statutoꝝ in.ij.parte qōne.ij.q nō pōt dici ɔ libertatē ecclesie illa lex p quā limitat̄ ptās subiectoꝝ circa res suas per ea que dicit Ja.bu.in.d.aut̄.cassa.ꝛ dicit probari istud ad.l.fal.in prin.ꝛinsti.de succes.libertorum.§.sed nostra.ꝛ sic talis limitatio induceret priuationem lucri psonaꝝ ecclesiasticaꝝ.l.j.§.ad municipiū.ff.ad.l.fal.ꝛ in.l.si qs ad declinandū.cum si.C.de epi.ꝛ cle.¶Quinto fortius in casu nr̄o in quo nullius ptās restringitur qō possit in ecclesias prorogare sed solum disponit̄ q quatenus in successionibus dispositio statutoꝝ est amplior q̄ iuris cōis non prosit nō ɔferentibus.et eo maxime:q2 in casu de quo agimus per statuta nihil specialr̄ concessum erat psonis ecclesiasticis sed statuta generaliter loquebantur.nam sicut in oi arte ꝛ suffragio canones ꝛ leges curant eoꝝ libertatē tueri ita nō debent laycoꝝ libertatem quam populi hn̄t in cassando ꝛ imutando eoꝝ statuta mutilare.si eñ in totū tollerent nō reformare possent.l.iurisgentiū.§.adeo.ff.de pac.l.qō de bonis.§.fi.ff.ad.l.fal.ꝛ ad pdicta est bonus tex.in.c.j.ver.ecclesia.de aliena.feudi.ꝛ sic nō potest dici illud statutū non afficere personas ecclesiasticas ex eo q2 fit cōtra libertatē ecclesiasticam.aut volumus dicere quod personas ecclesiasticas non afficiat ex eo quia respiciat personas non subditas.ar.d.c.ecclesia sancte Marie.et hoc etiam non videtur dicendum in primis tenendo illam opi.ꝛaliā alioꝝ in.d.aut̄.cassa qui volunt q beneficia specifice in ecclesijs collationis ex forma statutorum possunt per alia statuta tolli de qua.s̄.dixi ergo fortius q qñ nihil specifice statuta in ecclesias ɔferūt sed generaliter loquuntur.vt in casu nr̄o.ꝛ lʒ illa opi.nō esset vera tñ in casu nostro ex alio vr̄ q dictū vltimū statutū afficiat personas ecclesiasticas prout decidere Bald.vr̄ in terminis in.l.de quibus.ff.de legi.q.vj.col.xix.vbi dicit q hoc casu clerici qui fine peccato includi pn̄t sicut forenses layci si statutum dicit q beneficia statutoꝝ nō prosint nō subiectis:q2 habitu meo nemo vti pōt nisi quatenus volo vtatur ergo suo cessante statuto ꝛsumus in iure cōi.l.sed ꝛ milites.ff.de excusa.tut.nam qui bñficium nō impedit nullā iniuriā facit.potuit enim populus senensis auxiliū ꝛ fauorē suū quē in genere cōmuni conant̄ clericis ꝛ laycis denegare postea clericos relinquendo eos sub auxilio iuris cōmunis.nec clerici seu persone ecclesiastice dicta reformatione ligantur.sed ei statuta cōis senarum amplius nō patrocinant̄ qō non incōuenit sicut alibi dr̄ meū nō tuū tibi denego auxiliū.l.j.C.si aduersus vendi.ꝛ l.assiduis.C.qui po.in pign.habe.put in simili materia dicunt Ja.bu.in.d.aut̄.statuimus.ꝛ Bal.in.d.autē.cassa.hn̄ facit qō dicit Dominicus in.c.sancta.ij.q.vij.ꝛ Bal.in repe.l.j.in vlti.charta.ver.super.v.C.de sacr.san.eccl.et hunc de

terminat Bal.in.d.l.de quibus. refert sequitur illustris doctor
dñs Pe.maurocenus Car. venetus in.c.fi.extra de immu.eccl.
in.vj.Et hãc opi.tz Bal.in repe.l.cunctos populos.C.de sum.
tri.⁊ fide cath.col.xxvij.⁊ Bal.in.l.si quis curialis.per illũ text.
C.de epi.⁊ cle.¶ Sz ĩ ꝯtrariũ qȯ psone ecclesiastice nõ afficiant
dicto statuto vr̃ ostendi.nã vt inquit Bar.in aut.cassa.C.de sa.
san.ec.qñ clerici vel psone ecclesiastice per statutũ reddunt timi-
diores quã layci tũc statutũ dr̃ cõtra libertatẽ ecclesiasticã.ar.l.
j.§.q honorãde.ff.qua.re.ac.nõ da.vbi h̃ idẽ tenẽt bar.⁊ Ang.⁊
Pet. de ancha. in repe..c.j.de cõsti.ĩ.xj.q.pricipali.⁊ do. Abb.
in.c.ecclesia sancte Marie de cõsti.in repe.⁊ in.c.nouerint.extra
de sen.excõ.sed psone ecclesiastice q̃ vident se exclusas ab oĩb⁹ be-
neficijs statutoꝝ in successionib⁹ testamẽtis codicillis donatiõe
causa mortis ⁊ alijs vltimis voluntatib⁹ multũ videñt reddi ti
midores quã layci igitur nõ vr̃ hmõi statutũ valere quaten⁹ af-
ficeret psonas ecclesiasticas.¶ Sz posito qȯ nõ diceret cõtra li-
bertatẽ ecclesiasticã tñ nõ vr̃ includere psonas ecclesiasticas for-
tissima rõne.nã cõis cõclusio est qȯ si statutũ dicit qȯ ingrediẽs
monasteriũ nõ succedat nõ valet qꝛ lz disponat de ingrediẽte et
sic circa laycũ et sic hoc respectu videat valere : tñ qꝛ impedimẽ-
tũ vite cõtemplatiue nõ vr̃ valere qm̃ filius timẽs expelli ab he-
reditate ⁊ paterna successio reuocaret a voto religionis ⁊ casti-
tatis.ar.tex.in aut.de sanc.epis.§.sz hoc de pñti.⁊ ita tenẽt doc.
cõiter quos.s̃.ad plenũ retuli.Ita pũctualr̃ pt dici in casu nr̃o
qȯ tale statutũ si includeret psonas ecclesiasticas p̃beret impedi
mentũ vite cõtemplatiue qꝛ layci videntes se excludi in totũ a
tot bñficijs statutoꝝ reuocabunt a voto religiõis.nec vr̃ maior
rõ in vno casu quã in alio cũ nõ minus sit excludi a tot bñficijs
statutũ quã a successione paterna.⁊ ista rõ vr̃ multũ cõcludere.
¶ Nec ob.si dicat qȯ dcã determinatio loquit qñ statutũ exclu-
dit a successione pr̃is.⁊ sic ab eo qȯ erat filio debitũ de iure cõi
cũ fili⁹ cẽseat quasi dñs bonoꝝ pr̃norũ.l.in suis.ff.de li.⁊ posth.
⁊ in.l.scripto.ff.vnde liberi.sz in casu nr̃o nõ aufertur psonis ec
clesiasticis qȯ suũ erat de iure cõi sz ãpli⁹ est nõ dat qȯ alienũ vñ
nulla vr̃ iniuria fieri clericis si statuentes nolint ampli⁹ de suo
aliquid cõcedere.ar.l.j.§.pmittit.ff.de aqua quotti.⁊ esti.pront
dicebat Bal.in.d.l.de quibus.qm̃ ista rñsio tollitur.nã lz casus
sit separatus tñ rõ decidẽdi est eadẽ cũ pari rõne possent hoĩes
retrahi ⁊ reuocari ab ingressu religionis in casu nr̃o ergo ⁊ idẽ
dicendũ est.nã rõ generalis ampliat dictũ in spẽ.l.si is qui.ff.de
acqui.pos.l.cũ pr̃.§.dulcissimis.ff.de leg.ij.⁊ p Bal.in.l. cõuen-
ticulã.C.de epis.⁊ cle.⁊ magis in specie cõfirmat ista opi . p ea q̃
no.doc.dũ volunt qȯ si testator reliquit filie si nupserit . ⁊ si mo-
masteriũ ingrediat quingenta cõsequit mille qꝛ al̃s reuocaret a
voto religionis timens amittere lucrũ sibi relictũ pro pte si nu-
pserit per tex.in.d.§.sed hoc de pñti vt cõcludit Bart.in.l.ij.ff.
de his q̃ pene no.Et ita disputando determinauit antiqu⁹ do
ctor dñs Tho.de formasinis quẽ refert ⁊ sequit Jo. an.ĩ addi.
Spe.in rub.de sta.mo.ver.disputata fuit qȯ.⁊ lz Bal.⁊ Pau.
de cast.in aut.nisi rogati.C.ad treb.teneãt cõtrarium.⁊ Bal.et
Imo.in.l.lucius.ff.de here.insti.⁊ Pau.de cast.in.l. quotiens.
sub cõditione.ff.de cõdi.⁊ de.fundantes se in voluntate testato
ris.⁊ Pet.de anc.in regula nemo põt.de re.iur.⁊ Bal.in.l.deo
nobis.in.j.col.C.de epis.⁊ cle.q in pposito adducit rationẽ di-
cens qȯ sicut pater potuit a princi.nõ relinquere vltra legitimã
limitaret a prin.tñ ne filia timore illius maioris lucri reuocet a
voto religionis cõsequit mille nec seruat volũtas testatoris put
tenet magis cõis opi.doc.nam primã opi.cõtra Bal. sequaces
tenẽt do. Ant.⁊ insignis p̃ceptor meus Areti.in.c.in pñtia.de
pba.vbi hoc idẽ tz ipsemet Bal.⁊ do.Abb.in.c. ecclesia sancte
Marie de cõsti.⁊ Lud.ro.in.l.stipulatio hoc modo cõcepta.ff.
de ver.ob.⁊ Albe.de ro.in.ij.parte statutoꝝ.q.cv.⁊ Mathesil-
la.in suo notabili.cliij.qua ergo rõne nõ obseruat dispositio te-
statoris etiã supra legitimã quo casu põt ad libitũ disponere si
plus cõfert in filiũ si nõ erit religiosa quã si erit. qȯ suum est de-
negat ex eo ne filia reuocet a voto religiõis.ita pariter dicamus
in casu nr̃o qȯ nõ dz obseruari statutũ quaten⁹ plus lucri ꝯfert
in filios non religiosos in bonis mr̃is quã in religiosos qm̃ illa
ratio est ita potius ad inualidãdũ statutũ sicut dispositio testa-
toris.vt pz ex his que.s̃.dicta sunt.¶ Cõfirmat ista opi. Nã vi-
demus in simili qȯ si lex communis tollit mulieri lucrũ ꝙ alias
dederat ppter qȯ mulier intimidat ad cõtrahendũ mr̃imoniũ
nõ põt tale lucrũ auferre put voluit gl.no.ĩ.c.de puellis.xxxvij.
4 q.ij.dum voluit † ꝙ lz.l.j.C.de rap.vir . priuet mulierẽ raptã bo
nis raptoribus si cũ eo cõtraxerit matrimoniũ talis lex nõ tz ne
mulier timore amissionis lucri reuocet a matrimonio cõtrahẽ-
do ⁊ illã gl.sequit Fed.de senis.in cõsi.xxxvj.incipiẽ.Casus talis
est marit⁹ vxori.⁊ idẽ tz do.Abb.in.c.cum causa.de rapto.⁊ do.
Abb.in.c.j.extra de spõ.⁊ do.Abb.in.d.c.ecclesia sancte Ma-
rie.⁊ lz plerĩqꝫ put Jo.an.⁊ plerĩqꝫ alij in.c.cũ scõm.de hereti.⁊
Saly.in.l.j.C.de rap.vir.teneatur ꝯtrariũ tñ qñ assignant rõnẽ
qꝛ lex ciuilis ab initio vr̃ sub dicta cõditiõe dedisse.⁊ sic si a pn.
nõ fuisset dicta cõditio adiecta nõ ita forte fuisset dicẽdũ ex me
rito eoꝝ.vnde ita dicamus in casu nr̃o vt sicut lex cõis non põt
auferre lucrũ iam cõcessum per qȯ impediret matrimoniũ spi-
rituale.arg.d.§.sz hoc de p̃senti maxime cũ in casu nostro fuerit
cõcessum filijs sine aliqua cõditione.nã ita se hz statutũ in pro-
pria ciuitate sicut ius cõe ad oẽs p id qȯ hr̃ in.l.oẽs populi. ff.
de iusti.⁊ iur.nec dicat quispiã oĩno ista loquunt qñ talia lucra
specifice per legẽ vel per hoĩem auferunt psonis ecclesiasticis nõ
autem sumus in casu in quo statutũ generalr̃ loquitur de non
subditis ⁊ nõ cõferentibus inter quos vr̃ dr̃ia vt pz ex notatis
per Bar.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.⁊ fi.ca.⁊ per doc.
in.d.c.ecclesia sancte Marie.nã videmus qȯ si statutũ dicat sim
pliciter qȯ filia nõ succedat stante masculo valet ⁊ includit mo-
nialis ⁊ tñ secus est si dicat filia monacha vel ingrediens mona
steriũ vt.s̃.declaratũ fuit.nam ad p̃dicta de facili respondet qȯ
si quidẽ statuentes noluerunt cõprehendere personas ecclesiasti
cas res est clara qȯ nõ includunt.hñ faciunt plene no.in.c.fi.ex-
tra de immu.ec.in.vj.Si vero voluerũt cõprehẽdere psonas ec-
clesiasticas tũc stant rationes p̃misse que multũ vrgent lz statu-
tũ dirigat verba ad nõ subditos ⁊ nõ ꝯferentes nõ est curandũ
cũ quo quis loquat sed in quem volũtatis intẽtio dirigat. l. cũ
pr̃.§.donatione.ff.de le.iij.multotiẽs enĩ cõtingit qȯ vna psona
exprimit vt ad aliã effect⁹ dirigat per obliquũ.l.j.§. nũc de effe-
ctu.ff.de libe.leg.⁊ l.cũ dotẽ.ff.ad.l.falc.c. quanto.cũ ibi no.ex-
tra de priui.Ita in simili no.dicit Pe.de anc. in dicta repe.c.j.
dũ in materia statutoꝝ cõtra libertatẽ ecclesiasticã refert se con-
suluisse in quadam causa archiepi spalatrensis ⁊ hr̃ inter cõsilia
Pe.de anc.cõsi.cl.incip.optimis rõnib⁹.⁊ refert do. Abb.in.d.
c.eccl̃ia sancte Marie.⁊ sic concludendũ esset qȯ ad statutũ cõe
nõ includit vel quãuis includit nõ vz sicut in sili.vt not.Jo.an.
⁊ doc.ĩ.c.fi.de immu.ec.li.vj.⁊ doc.in.l.filiussa.§.diui.ff. de le.j.
5 Eo maxime † qꝛ statutũ nõ cõsiderauit de forensib⁹ qui nõ gau-
dent beneficijs statutoꝝ.vt cõcludit Ang.cõsi.lxxiij.inci.in sta-
tuto florentino per tex.in.l.j.in fi.ff.de cura.da.ab his.⁊ Ro.cõ
silio.ccxxxiiij.incip.ista captura.⁊ Pau.cõsi.cccxliij.incip.statu
tum supra relatũ.quinimmo enĩ incole qui al̃s gaudent priuile
gio statutoꝝ nõ gaudẽt si nõ subeunt onera.vt pbat Barto.in
tractatu represaliaꝝ.in.v.q.principali.q.j.⁊ sequit Pau.de ca.
in.l.oẽs populi.ad fi.ff.de iusti.⁊ iu.Et sic statutũ p̃dictũ cõstat
fuisse cõditũ ppter psonas ecclesiasticas a beneficijs statutorũ
excludendas qꝛ quo ad alias psonas nihil statutũ operabatur.
nam si nõ subditi ⁊ nõ conferentes preter psonas ecclesiasticas
nõ gaudebãt ergo statutũ in illis nõ dz intelligi.l.si qñ.ff.de le.j.
⁊ sic tale statutũ generaliter ex quo pungit tm̃ cõtra eas habeat
ac si specifice de eis loqueret.l.j.⁊.ij.ff.de li.⁊ posth. cũ fi. Et ad
illud statutum qȯ stantibus masculis femina nõ succedat inclu
dit moniales ⁊ dicendũ est put dixi qȯ statutum iniecit vincu-
lum ante clericatũ.sed in casu nr̃o postq̃ est clericus seu persona
ecclesiastica ex quo loquitur de non supposito ⁊ nõ conferente.
¶ Preterea in casu predicto persone ecclesiastice non sunt dete
rioris cõditionis q̃ filie existẽtes in seculo.si ergo nõ sunt melio
ris non debent conqueri.ar.l. que autẽ.§.fi.ff.que in frau.cre. ⁊
istam rationẽ in pposito ponderat Pau.de ca.in p̃allegato cõ
si.cccxxxv.inci.pmũ dubiũ de quo querit.Secus in casu nostro
qꝛ per ingressum efficiunt deterioris ꝯditionis qȯ nõ est admit
tendum vt dicit Pau.de ca.in.d.cõsi.ar.l.deo nobis.C.de epi.
⁊ cle.⁊ l.gayus.in fi.ff.de manu.⁊ qȯ no.in aut.ingressi.C.de sa.
san.ec.de illo qui habebat emphyteosim vel vsumfructum ⁊ in
c.nuper.de do.inter.vir.⁊ vxo.et istam rationem in equalitate
cõsiderat Jo.an.in dicta regula sine culpa.hñ facit qȯ no. Pe.
de anc.in ꝯsi.cclxviij.incipiẽ.pro ⁊ ꝯ.vbi dicit ꝙ nõ vz statutum
ꝙ vir lucret certã ptẽ dotis vxore ingrediẽte religionẽ ne retra-
hat ab ingresso p.d.§.sz hoc de pñti.⁊ tñ si simplr̃ diceret quod
lucraret vxore p̃decedẽte hr̃ et locũ in ingressa.vt hr̃ in.l.deo no
his.C.de epis.⁊ cle.et sic pz ꝙ doctrina Bald.in.d.l.de quibus
est multũ periculosa ⁊ forte nõ vera ⁊ hanc opi. debemus am-
plecti:tũ qꝛ fauet religioni.ar.l.sunt persone.ff.de religio. tũ qꝛ
vbi agitur de periculo anime tutior pars est eligenda vt in.c.in
uenis.extra de sponsa.vel etiã dicamus ꝙ statutum nõ ĩcludat
clericos dum excludit nõ subditos ⁊ nõ conferentes.nã lz cleri
ci onera cũ laycis nõ ferant ⁊ sic nõ videñt includi in fauorib⁹
principũ.l.j.circa prin.ff.ad munici.illud vr̃ pcedere in forensi-
bus ⁊ non subditis nõ conferentibus a quibus layci nullũ hñt
subsidiũ.vñ non dr̃ bñficijs gaudere sicut in psonis ecclesiasticis
a quibus layci hñt subsidia spũalia.vt dicit Pau.de ca. in suo
cõsi.ccxcvj.incip.ad primũ quesitũ.¶ Cõfirmat:qꝛ talis expres-
sio noui statuti est expressio eius ꝙ intrat in primo statuto.s.qȯ
nõ subditi ⁊ non ꝯferẽtes nõ gauderent ergo nihil operat.l.in.
cum materia

cum materia.ff.de le.j.ad idē faciunt que ponit lappus alle. centesima
⁊ centesimaprima. vbi etiā attētat qd in dubio ꝑsone ecclesiastice nō vi
deant̄ excludi a bñficiis statutoꝝ.⁊ lꝫ al's cōsulendo sequutus fuerim
Bal.in.d.l.de quib⁹.tñ nunc abstinerē.sed casus ēt noster est diuersus
ab illo.nā persona de qua tunc agebamus tpe ꝯditi statuti erat layca
⁊ subdita statuētib⁹.sꝫ in casu nostro ꝑsona de qua agimus añ hoc vlti
mū statutū ꝯditū erat ꝑsona ecclesiastica quo casu vr̄ ꝯcludēdū qd nul
lo mō in tali statuto fuerit inclusa ꝑ ea que voluit no.Jo.an.in regula
sine culpa.in vltima qōne.de re iud.in mercu.vbi ꝯcludit qd stante cō
suetudine ꝙ ṗmo genitus succedit in regno ⁊ scdo genitus sit clericus
tñ ligatus est cōsuetudine.⁊ fundat̄ Jo.an.potissime in ista rōne q2 sta
tutū ligauerat scdogenitū ad nō succedēdū ⁊ detulerat ius ṗmogeni
ture ṗmogenito quo iure ṗmogeniture sibi debebant̄ bona etiā a pr̄e
inuito.vñ subsequēte clericatu nō potuit auferre ius quesitū ṗmogeni
to.⁊ istā decisionē cōiter sequunt̄ doc.quos.s̄.retuli.⁊ Pau.de ca.ean
dē rōnē latius ponit in.d.cōsi.cccxxv. ¶ Quātuncūqꝫ ergo talis spes
succedēdi viuēte pr̄e nō videat̄ esse ꝯsiderabilis .ar.l.post emācipatio
nē.ff.de libe.leg.⁊ ei⁹ qd ꝑ illū tex.dicit Bar.in.l.fi.C.de pac.⁊ guliel.et
Bar.in.l.sciendū.in fi.ṗncipij.ff.qui satis.cog.⁊ qd no.dicit Ang.in.l.
ex ꝯsensu.§.filiū.ff.de app.tñ Jo.an.vult ꝙ acquirat̄ qualitas succedē
di ⁊ inuito pr̄e ⁊ inducat̄ qualitas nō succedēdi q̄ nō tollit̄ per clerica
tū superuenientē.nā dicit Pau.de cast.in.d.ꝯsi.cccxxxv.filij hñt etiā vi
uentibus parētib⁹ ꝓbabilē spē succedēdi.vt no. Bar.in.l.j.§.pr̄.ff. de
acqui.here.ergo pōt talis potētia ēt viuētibus parentib⁹ auferri ⁊ al
teri ꝯcedi sub aliqua ꝯditione.ar.l.statius florus.§.cornelio felici.ff.de
iure fis.⁊.l.peto.§.prediū.ff.de le.ij. ¶ Ad ꝓpositū ergo in casu.primū
statutū defert bona materna filijs post mortē ēt matre inuita.quinimo
fortius ēt quo ad alienata pro trib⁹ quartis ergo ante vltimū statutū
fuit ius acquisitū p̄dicte filie cū quo iure iam q̄sito trāsiuit in monaste
riū:ergo hoc ius quesitū nō potuit ꝑsone ecclesiastice auferri ꝑ statutū
laycoꝝ cū nō extendat̄ ad ꝑsonas nō subditas.nō eñ est ius seu benefi
ciū nō ꝯcedere sꝫ ius seu bñficiū iam quesitū tollere ⁊ auferre.nā eo ip
so ꝙ laycus efficit̄ clericus liberat̄ a ligamine ⁊ vinculo statutoꝝ.⁊ tñ
talis q̄litas ab eo nō separat̄ nec aufert̄ ius quesitū primogenito:ergo
eodē mō qualitas sibi clerico acq̄sita eiusdē speciei p̄cise nō dꝫ posse au
ferri.bñ facit q2 qd operat̄ ꝓpositū in ꝓposito opat̄ oppositū in opposi
to.l.si vt ꝓponis.C.de nup.l.si ex toto.in ṗn.ff.de le.j. sicut ergo q̄litas
exclusiua ⁊ inclusiua iniecta layco nō tollitur ꝑ clericatū ita eadē quali
tas iniecta clerico nō dꝫ posse ꝑ statutū tolli.Concludendo ergo possu
mus cōsiderare ꝙ aliqñ ⁊ ṗmo ab initio sunt statuta ꝙ nō ꝓsint nō cō
ferentibus ⁊ nō subditis ⁊ tūc loqui vr̄ Bal.in.d.l.de quib⁹ ꝙ inclu
dant̄ ꝑsone ecclesiastice quasi possint statuētes dare ⁊ denegare ab ini
tio bñficia sua quibus volunt.d.l.assiduis.C.qui po.cū ibi no.ꝑ doc.et
istud etiā ꝯsiderat Bal.in dicta repe.in.l.cunctos populos. col.xxviij.
¶ Aliqñ ⁊ scdo statuta ab initio priuilegiatiua pariter includebāt lay
cos ⁊ ꝑsonas ecclesiasticas.et postea fit statutū ꝙ nō includant̄ nō sub
diti ⁊ nō ꝯferētes ⁊ tūc nō ē hereticū dicere imo aīab⁹ securū ꝙ tale sta
tutū vltimū tanq̄ impeditiuū vite ꝯtēplatiue ⁊ tanq̄ respiciens quasi
solum ꝑsonas ecclesiasticas lꝫ general'r loquat̄ vt.s̄.plene deduxi nō va
leat seu illas nō includat.⁊ hoc tētauit Bal.in.d.l.cūctos populos.di
cēs ꝙ lꝫ statuētes possint suā ꝓuisionem ab initio ecclesijs denegare ex
postfacto postq̄ dederūt nō pñt auferre.ar.l.ṗuilegia.C.de sa.san.eccl.
⁊ lꝫ postea Bal.videat̄ recedere dicēs ꝙ priuilegiū cōcessum ꝑ statutū
tandiu durat quādiu durat statutū.⁊ ita vr̄ de mēte Bal.in.d.l.de q
bus.⁊ Bal.in.d.l.si qs curialis. ¶ Possumus ad ista dicta rn̄dere etiā
ꝙ facilius esset admittendū ꝙ statutū editū per qd ꝑsonis ecclesiasti
cis faueret̄ vltra ius cōe in aliquo vltra laycos posset ꝑ statuētes reuo
cari quo casu possent ꝓcedere ista dicta Bal.ar.d.l.si qs curialis.cū ibi
no.⁊.l.si qs in ṗn.testi.ff.de le.iij.q̄ ꝙ statuta general'r loquētia q̄ pari
ter ṗuilegiāt laycos ⁊ ꝑsonas ecclesiasticas remoueant̄ quo ad ꝑsonas
ecclesiasticas ꝑ aliud statutū tanq̄ inducēs inequalitatē ⁊ impediens
vitā ꝯtēplatiuā ꝑ supradicta. ¶ Confirmo hoc ꝑ ea que in fortioribus
terminis voluit multū singul'r do.Anto.de bu.in.c.fi.extra de sol. vbi
cōcludit ꝙ lex ciuilis q̄ volebat ꝙ.ī.q̄nquēniū posset opponi exceptio
nō numerate pecunie lꝫ hodie sit limitata ꝙ tm̄.ī.biēniū possit oppo
ni vt hec habent̄ in.l.ī ꝯctib⁹.C.de nō nu.pe.pōt tñ dici ꝙ ex quo semel
cōpetijt ecclesie ⁊ ꝑsone ecclesiastice ptās opponendi exceptionē nō nu
merate pecunie.ī.quinquēniū ex dispōne legis ātique ꝙ etiā hodie po
terit opponere.ī.q̄nquēnium.⁊ nō tenebit̄ ꝓbare sed creditor q2 non
potuit q̄nquēniū ad biēniū reduci in p̄iudiciū ecclesie ⁊ ꝑsone.ar.no.ꝑ
Jo.an.in.c.nouit.de iud.et hoc dictū refert ⁊ sequit̄ Jo.de imo.in.d.c.
fi.⁊ dicit mēti tenēdū.⁊ bñ facit qd ibi dicit Jo.an.dū vult ꝙ lex quate
nus fauet ecclesijs ⁊ ꝑsonis ecclesiasticis semꝑ est recipiēda donec fuerit
per pontificem reprobata.ecce ergo ꝙ lex general'r loquēs nō pōt reuo
cari quatenus fauet ecclesijs lꝫ ēt reuocet̄ simul quo ad laycos ⁊ sic reuo
catio nō inducit inequalitatē ⁊ nō pōt p̄stare īpedimētū vite ꝯtēplati
ue ergo fortius in casu nostro in quo reuocatio p̄dicta inducit. ¶ Po
stremo etiā ꝯsiderari pōt ꝙ aliud sit dicēdum ⁊ primo respectu ꝑsona
rum q̄ tpe statuti non erāt ꝑsone ecclesiastice vt si postea efficiant̄ eccle
siastice non gaudeāt bñficijs statutoꝝ quasi a ṗncipio anteq̄ essent ꝑ

sone ecclesiastice fuerit tale bñficium acq̄situ sub ista ꝯditione nisi effi
cerent̄ non subditi ⁊ nō cōferētes ꝑ id qd no.voluit Jo.an.in.c.cū scḋm
de here.li.vj. in nouella.ad intellectū.l.j.C.de rap.vir.⁊ ꝙ ibi per Bar.
de saly.⁊ hoc casu etiā possent ꝓcedere dicta Bal. ¶ Aliud ⁊ scdo di
camus in ꝑsonis q̄ tpe cōditi vltimi statuti erāt ꝑsone ecclesiastice .sed
habemus tractare nūc de aliquo bñficio ꝙ dictis ꝑsonis nō erat acqui
situm neqꝫ re neqꝫ aliqua spe ꝯsiderabili.⁊ hoc casu habemus tractare
an dictum statutū impediret acquisitionē talis bñficij in ꝑsonis eccle
siasticis quo casu ēt possent loq dicta Bal.qñ lex tpe quo beneficiū ꝯfer
tur deneget nō ꝯferētib⁹ acq̄sitionē.ar.d.l.assiduis. ¶ Aliud ꝯcluden
dum sit ⁊ tertio qñ tpe vltimi statuti erat ꝑsona ecclesiastica cui aliqua
spe cōsiderabili erat ius q̄situm vigore antique legis vt in casu nostro
demonstratū est:⁊ tunc lex noua nō noceat hmōi ꝑsonis ecclesiasticis
ꝑ ea que no.Jnn.⁊ doc.in.d.c.nouit.⁊ maxime ꝑ illa q̄ tradūt.d.Ant.
⁊ Jo.de imo.in.d.c.fi.de sol.bene facit qd no.do.Pau.de ca.in suo ꝯsi.
ccxvj.incip. presupposito sine p̄iudicio.vbi dicit ꝙ lꝫ papa possit tolle
re legē canonicā in preiudiciū suoꝝ subditoꝝ scḋm Jnno.in.c.cū ad mo
nasteriū.de sta.mo.tñ in p̄iudiciū laycoꝝ nō pōt tollere.sic ecōuerso īpa
tor non pōt tollere suā in p̄iudiciū clericoꝝ scḋm Jnno.in.c.nouit.de iu.
¶ Sit ergo ꝯclusio ꝙ cū dicte moniali ante vltimū statutū esset inie
ctum vinculū inclusiuum ꝯsiderabili spe vt deductū est.vltimū statutū
non hꝫ sibi p̄iudicare:cū illa periculosa sit aīabus ⁊ ista sit via tutior et
fauens religioni nō approbādo aliter neqꝫ reprobādo casus.s̄. cōside
ratos precise in istis terminis de quib⁹ agimus ꝯcludo dictā monialē
non excludi a bñficio statuti ꝙ cōfert tres quartas filijs in bonis ma
tris virtute vltimi statuti de quo.s̄.⁊ ex his remanet expedita prima
difficultas q̄ fuit discussa ni fallor vsqꝫ ad minimū quadrantē. ¶ Scḋa
difficultas subtilior prima vertit̄ in pñti ꝯsultatione.⁊ est talis posito
nō tñ cōcesso ꝙ dicta reformatio noua includeret dictā monialē ita ꝙ
nō posset venire ad tres quartas virtute primi statuti ꝓpter se sꝫ ipsa
foret admittēda cū effectu ad sui vtilitatē ⁊ cōmodū si alia via non ex
6 cluderet̄ sꝫ tm̄ ad legitimā portionē sibi debitā de iure cōi † an ex quo
q̄cq̄d veniret querēdum dicte filie acq̄rit̄ eius fratri vtrinqꝫ ꝯiuncto ⁊
nō fratrib⁹ vterinis tm̄ ⁊ sic ꝑsone municipi hoc est subdite ⁊ onera sup
portāti in casu nr̄o dici possit ꝙ vltimū statutū nō habebat locū q2 qd
monialis in casu nr̄o admittat̄ ad portionē dodrantis virtute ṗmi sta
tuti nō tendit in eius fauorē sꝫ fratris vtrinqꝫ cōiuncti.⁊ sic ꝑsone sub
diti ⁊ municipis.⁊ ꝯñr impinguet̄ portio fratris non habito respectu
ad portionē que deberetur de iure communi sꝫ ad portionē dodrantis
qui debebant̄ ex forma ṗmi statuti in qua difficultate videbat̄ primo
dicēdū ex plurimis ꝙ dictus frater nō possit admitti ex ꝑsona sororis
nisi ad q̄rtā pro tūc legitime ꝯsiderate de iure cōi. ¶ Primo q2 ille qui
subrogat̄ in locū alterius nō plus ꝯsequit̄ q̄ ille in cuius locū subroga
tur q2 sapere dꝫ eius naturā.l.si eū.§.qui iniuriarū.cū ibi plene no.ff. si
quis cau.l.j.§.hec actio.⁊ ibi ꝑ Bar.ff.si quis te.lib.esse ins.fue. sꝫ filia
monialis nō admittit̄ nisi ad legitimā portionē de iure cōi ergo idē di
camus in fratre vtrinqꝫ ꝯiūcto q subrogat̄ in.l.cū sororis. ¶ Scdo ista
opi.ꝯfirmat̄ ꝑ tex.ī aut.de triē.⁊ semis.§.neqꝫ illo.l.ꝑ quē dicit ibi An.
ꝙ si nepos ex ꝑsona pr̄is vocat̄ dꝫ ad illā portionē vocari ad quā voca
ret̄ pater si viueret.facit text.optimus in.l.si viua mr̄e.C.de bo.mr̄. ad
idē text. optimus in.l.diuo marco.C.de q̄nibus ⁊ in.l.tria p̄dia.ff.de
serui.ru.p̄di.⁊ qd no.Bal.in.l.j.C.de ꝯdi.īser.⁊ qd no.Jo.an.post Jo.
de are.in addi.spe.in ti.de t est.in rub.ante fi.ergo cū in casu nr̄o frater
velit admitti ex ꝑsona filie dꝫ ad illā portionē admitti ad quā admitte
7 ret̄ filia si nō esset exclusa. ¶ Tertio ista opi.ꝯfirmatur † nā infecta ra
dice oīa sequētia q̄ ab ea ꝓcedunt censeat̄ esse corrūpta vt in.l. liberoꝝ.
ff.de ver.sig.⁊ qd ibi ꝑ Bar.⁊ in.l.fi.C.de natura.li.⁊ est tex.⁊ ibi Bal.
in.l.fi.C.de ver.sig.⁊ no Bar.in.l.ij.§.vidēdū.ff.ad tertul.Bal.in.l. illā
C.de colla.Bal.in.l.maximū viciū.C.de lib.p̄te.⁊ Bald.in.l.viro.ff.de
legi.ergo cū ipsa monialis sit facta incapax fauori dicti statuti deferē
tis dodrātē nō pōt ex ei⁹ ꝑsona dici ꝙ portio fratris impinguat̄ habi
to respectu ad dodrātem a quo monialis videtur excludi. ¶ Quarto
ista opi.probatur nam statuta excludentia feminas propter masculos
habet duo capita vnum inclusiuum masculorum alterum exclusiuum
feminarum prout plene declarat Barto.in.l.ij.§.videndum.⁊ docto.
in.l.illam.C.de colla.eatenus ergo includimus masculos quatenus ex
cludimus feminas sed monialis in casu nostro nō excluditur a portio
ne dodrantis sed tantum portionis sibi debite de iure communi ergo
ad eandem portionem de iure communi filius admittitur. quod non
excludatur a dodrante patet quia dodrans eidem tanquam non gau
denti beneficijs statutorum non defertur ergo ab eo nō excluditur:qm̄
exclusio ⁊ sic priuatio presupponit habitum.c.ad dissoluendum.extra
de desponsatio.impub.lib.x.l.decem.cū ibi plene no.ff.de ver.ob.cū si.
¶ Quinto hec pars confirmatur.factum hoīs succedit in locū proui
sionis legis vel statuti ⁊ a pari solet procedere.ad hoc text. in.l.elegan
ter.in princi.ff.de pig.act.bene facit tex.in.l.si ob causam.C.de euic.sed
si mulier monialis vellet portionem sibi delatam fratri concedere non
posset nisi quatenus sibi defertur de iure cōmuni.ergo lex nō censetur
minorem portionem deferre.arg.l.traditio.ff.de acqui.re.do.⁊ in regu
la nemo plus iuris.cum materia.ff.de reg.iur.bene facit tex.in.l.quod

de bonis.§.ex donatione.ver.nã ita.ff.ad.l.fal.¶ Sexto ista opi. pbat ex alia regula que hz q resoluto iure datoris resoluitur ius acceptoris. l.ex vectigali.ff.de pi g.⁊ pbatur ex multis que ponunt Bar.⁊ doct.in l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dã.infec.sed ius femine a quo frater accipiebat dz esse resolutũ per nouũ statutũ vsq ad portionẽ iuris cõis ergo dz resolutũ ius masculi accipientis ab illo iure.¶ Septimo corro borãtur rõne euitãde absurditatis.l.nã absurdũ.ff.de bo.que lib.sz in casu nro si diceremus portionẽ fratris que filiã excludit ɔsiderari debe re habito respectu ad dodrantẽ sequeref qd eadẽ legitima portio a qua filia excluderef ⁊ que masculo deferretur diuersa esset in psona filie ⁊ di uersa in persona fratris ⁊ sic vna ⁊ eadẽ res diuerso iure censeref cõtra regulã traditã in.l.qui cdes.ff.de vsucap.cũ si.¶ Octauo confirmatur. nã ex quo statutũ vult qd statuta nõ psint cõferentib⁹ ⁊ nõ subditis cẽ setur voluisse puidere ⁊ excludere actus seu casus per quos sequi posset alienatio.ad hoc bona gl.in.l.si ita quis.§.ea.l.ff.de ver.ob. vbi phibi tus alienare censef phibitus illa facere ex quib⁹ sequi posset alienatio. ⁊ ibi plene no.doc.⁊ Bal.Saly.⁊ aliĩ in.l.hac edictali.C. de scdis nup. ⁊ Bal.⁊ doc.in.l.ea.l.de cõdi.ob cau.sed in casu nro si diceremus qd por tio masculi municipis impinguaref habito respectu ad dodrãtẽ posset statutũ pdictũ pdesse dicte moniali ergo hoc nõ est dicendũ.qd autem posset pdesse pz qz filia est tpaliter exclusa quousq supsunt masculi de scendẽtes ergo eis deficientib⁹ femina reintegraref put cõcludit Bar. in.l.si.ff.ad tertul.⁊ Bal.in.l.ij.C.de lib.prete.⁊ Bal.⁊ aliĩ.in.l. si quis posthumos.§.si filiũ.ff.de li.⁊ posth.et sic admitteref ad portionem do drantis qd vr esse cõtra intentionẽ statuti.¶ Nono cõprobaf.nã causa vñ pducif impinguatio portionis masculi est portio sororis a qua ex cluditur ⁊ masculo defertur.ergo cũ filia monialis non possit amplius vti beneficio statuti ppter qd dodrans deferebaf ⁊ masculo cõcedebaf non vr q masculi portio impigueť portiõe statuti sed tñ iuris cõis qñ vbi nõ subest cã ppter quã aliquis effectus pducif ⁊ cõseruaf nunquã illius effectus induci põt pductione vel existentia.ita arguit Gratian⁹ in.§.hoc idẽ ver.de peni.dist.j.facit ter.in.c.debitũ.de bigamis.⁊ in.c.si pauper.de pben.in.vj.⁊ in.l.in oĩbus.ff.de re iudi.⁊ ita arguit Joã.cal. in cõsi.clxxix.fm ordinẽ meũ incipiẽ.omissis plurib⁹.dicim⁹ etiã quod causa inualida suo causato nõ pstat effectũ.l.tale pactũ.§.pe.ff. de pac. per quẽ ita dicit Bal.in.l.j.in.xj.notabili.ff.de re.diui.¶ Decimo ⁊ vl timo ista opi.vr determinari per ter.innctis ibi no.per Bar.in.l.ij.§. j.ff.de le.pstã.vbi Bar.p illũ ter.dat istã theoricã.si qrim⁹an omissa pso na mediãte q aliqd acqrif sit ĩspiciẽda psona cui acqrif distiguit qz aut acqrif ex dispositiõe legis ⁊ tunc nõ inspicif persona cui acquirif p illũ ter.Aut acquirif ex dispositiõe hominis ⁊ tũc inspicif psona cui acqrif per ter.in eadẽ.l.in.§.itẽ si quis.Et primo infert ad statutũ qd phibet sub pena cõtrahi cũ bannito.nã si quis cõtrahit cũ filio vel seruo bãni ti per qñ ex dispositione legis acquirif tũc nõ incidit in penã statuti se cus si cõtrahit cũ pcuratore bãniti q tũc acquirif ex dispõne hoĩs infe rendo ergo pdicta ad ppositũ mediãte psona filie querif fratri vtrinq cõiuncto ex dispositione statutor ⁊ sic legis ergo nõ vr inspicien da pso na fratris municipis qualiscũq effectus acquisitionis in eã conferaf.⁊ ista theorica videbaf hãc cõsultationẽ difficilẽ reddere.¶ His tñ non obstantibus cõtrariã opi.veriorẽ esse existimo.⁊ pro fundamento psen tis cõsultatiõis tria sunt necessaria pmittenda.¶ Primũ est qd dicta filia tanquã dotata stantibus masculis excludif a statuto a successione 8 matris.† nã illud qd daf mulieri ingredienti religionem succedit loco dotis ⁊ dos vulgariter appellaf.Itẽ inquit Bar.in.l.j.§.si parens.ff.si qs a pa.fue.ma.⁊ tz Bal.in.l.qñ nouella.ad fi.ff.de inof.te.⁊ dicit de esse menti.tenendũ hoc idẽ voluit Bar.in.l.ti.centũ.§.ti.genero.in fi.ff.de cõdi.⁊ de.⁊ Bar.in quodã moderno tractatu societatis in.xj.q.princi pali decidit cõtra ⁊ ibi recitaf qd.d.Pe.de vbaldis.de peru.cõsulnit qd monialis cui in ingressu certa pecunia erat cõcessa nõ includebaf in statuto excludente filias dotatas a successiõe in suo cõsi.qd incipit viso pfato pũcto.q in effectu trib⁹ rõnib⁹ mouebaf.¶ Prima rõ erat qz iõ statutũ excludit filiã dotatã ppter dotẽ q remanet apud filiam q censef esse pr̃monũ filie.l.iij.§.sz vtr̃.ff.de mino.sz illa q dant in ingressu acq runt monasterio.vt in.c.cõquest⁹.de foro cõpe.nec remanẽt nec remane re pñt tanquã pr̃imoniũ filie vt in.c.cũ ad monasteriũ.extra de sta.mo. sed ista rõ cũ reuerentia est minus bona qz principalis intentio statuti excludẽtis feminas ppter masculos est rõ cõseruãde agnatiõis vt cõclu dit Jo.an.post Ja.de are.in addi.Spe.in ti.de suc.ab inte.⁊ Bal.ple ne in.l.maximũ viciũ.C.de lib.pte.cũ si.que rõ vendicat etiã sibi locũ in casu nro ergo ⁊ dispõ p ea q ponit bal.in.d.l.maximũ viciũ.⁊ i.l.quãuis C.de fideicõ.⁊ Jo.de imo.⁊ mod.in.l.si vo.§.de viro.ff.so.ma.dos autẽ assignaf ppter onera mr̃imonij.l.p oneribus.C.de iure do.⁊ succedit lo co alimẽtor iuxta no.in.l.sancim⁹.C.de nup.⁊ eo mõ cõcedit ista quãti tas q daf moniali ⁊ iõ vulgariter dz dos monialis quã retinet in cõi si mul cũ aliĩs iuxta no.i.d.l.cũ ad monasteriũ.⁊ in aut.ingressi.C. de sac. san.ec.¶ Scda rõ est qñ p isto mr̃imonio spũali nõ pt dos cõstitui qz si ex pcõ assignaref esset symonia vt in.c.nõ satis.extra de symo.sz etiã ista rõ nõ facit qz vt dixi fm bal.in.d.aut.res q.talis pecunia ɔcedif p ali mẽtis ⁊ suffragio vite.⁊ dicit qd ita seruat ɔsuetudo.¶ Preterea dicta ratio pcederet qñ ex pacto secus si sine pacto.vt in.c.veniens ⁊ in.c.tua

nos.extra de symo.⁊ in terminis dicit Bal.in.l.si quenq.C.de epis. et cle.vnde dicit no.Pe.de anc.in suo cõsi.ciij.incipit.in paucis verbis.vbi dicit qd monialis dz dotari als nõ excludif a statuto excludente filias dotatas qñ mr̃imoniũ ĩspũale in hoc nõ dz esse deterioris ɔditionis quã matrimoniũ carnale.⁊ hoc idẽ vr voluisse Bal.in fi.C.de do.pmis. ⁊ tz Alb.de ro.in scda parte statutorũ.q.ciiij.incipi.ex eodẽ.themate. ad fi.vñ disputat.Bal.in.l.pactũ.C.de colla.qd si stante dicto statuto fi lia vult venire an excludaf assignata certa quãtitate.⁊ concludit qd sic ⁊ sequif Pe.de anc.in re.c.canonũ statuta.de consti.q.xiiij.principali. versi.quid si statutũ dicit ⁊ sic pz qd ista est cõis opi.lz Bal.in suo consi lio.clxxxvj.incipi.quidã lillius de fulgineo.velit qd monialis nõ inclu datur sed nihil allegat.¶ Tertia rõ illius doc.est qz non est pprie dos ex quo ex pacto dari nõ põt ⁊ sic nõ dz pro matrimonio dari:statutum aũt pprie dz intelligi.l.j.§.si is qui nauẽ.ff.de exer.ac.⁊ per Bart.in.l. omnes populi.in.vj.q.principali.ff.de iusti.⁊ iu.Sed ista rõ nõ stringit qz lz proprie nõ sit dos tñ attento cõi vsu loquẽdi dz dos.vt dicit Bar. in locis supra allegatis.sed clarũ est qd in statuto recedimus a proprie tate sermonis.⁊ sequitur cõem vsum loquendi.l.liberor.§.qd tũ cassi⁹. ff.de le.iij.l.labeo.⁊ ibi p Bar.ff.de supp.le.⁊ p Bar.in.l.j.ff.de suis.⁊ le gi.⁊ in specie qd ppter cõem vsum loquendi illa habeaf pro dotata in statuto q pprie nõ est dotata decidit Bar.i alia.q.⁊ sequũf magis cõiter doct.i.d.l.titio cẽtũ.§.titio gño.⁊ ista vt pdixi ẽ cõis opi.⁊ vã.⁊ ita huaf. ¶ Scdm qd est psupponendũ qd si nõ extaret frater vtrinq cõiunctus dicta filia monialis nõ excluderef a successione matris a fratribus vte 9 rinis tñ.† nam lz statutũ simplr ⁊ generalr dicat qd existentibus filiis masculis ex ea femine nõ succedãt ⁊ sic vr qd generalr deberet intelligi siue extarent filiĩ ex eodem mr̃imonio ex quo filia siue ex alio.arg.l.j.§. ⁊ generaliter.ff.de leg.pstã.tñ als late cõsului qd intelligeref de filiis ex eodẽ mr̃imonio.⁊ sic qd femine excluderenf tñ a fratre vtrinq cõiũcto ab hereditate matris non a fratre vterino tñ ⁊ mouebar ex plurimis. ¶ Primo qz talia statuta exorbitantia qd filie dotate excludanf sunt inducta ad conseruandas familias dotantiũ vt dictũ est ⁊ per Cy.in.l. j.C.de adul.ergo statutũ dz intelligi extantib⁹ filiis ex eadẽ familia do tantis quasi illius agnatio cõseruef qui sentit onus dotandi vt in regu la fm naturam.ff.de reg.iur.qd pz qz statutũ considerat qd sit dotata a patre fratre seu patruo ⁊ sic cõsiderat agnationẽ dotantiũ.¶ Scdo qz ĩquãtũ statutũ ɔsiderat qd sit dotata a pr̃e fratre seu patruo vr velle qd sit dotata de bonis q fuissent cõia iter ipsam filiã ⁊ illos q tractãt illã ex cludere ⁊ nõ ex alio voluit statutũ idẽ ẽe si ab alio dotaref.⁊ ista fuit mẽs que dz attendi.l.cũ mulier.ff.so.ma.l.scire ops.§.sufficit.ff.de excu.tu.lz in casu nro nõ est dotata de bonis existentibus in familia illorũ qui tra ctãt illũ excludere ergo ⁊c.¶ Tertio rõne vitande absurditatis.nam absurdũ vr qd pr̃ dotando filiã illã excludat a successiõe matris in fauo rẽ puignor igif dz statutũ restrigi ad filios cões.ar.l.nõ absurdũ.ff.de bo.q li.⁊ eius dz cõcludit Ray.de forli.⁊ refert Pe.de anc.in.d.c.j.de consti.in vlti.col.¶ Quarto qz statuta debent interpretari vt minus le dãt ius cõe iuxta no.in.l.fi.§.in cõputatiõe.C.de iure deli.⁊ in.l.si serui vestri.C.de noxa.q ĩtelligaf de filiis eiusdẽ mr̃imonij ex qrũ familia filie dotes receperũt.¶ Quinto nã statutũ simplr excludens dotatas intel ligitur a successione dotantiũ vt per Bal.⁊ Pau.de cast.post gl.in.l.j. C.de leg.here.incõuenit enim mulierem dotatã de bonis vnius excludi a bonis alterius qui nõ dotauit.vñ cũ in casu nro exprimaf qd dotata de bonis vnius excludatur a bonis matris nõ dotantis saltẽ restringat qd nõ intelligaf excludi nisi in fauorem dotãtis vel existentis de sua fa milia.¶ Sexto pbaf.nã reprehensibile videbaf qd filia excluderetur a fratrib⁹ vterinis de quor domo dotes receperũt.statuta autem debẽt interptari vt nõ possint a sapiẽte reprehẽdi.l.sabin⁹ aristo.ff.de le.pstã. ¶ Septimo statutũ qd excludit filias dotatas nõ tñ censef factũ in fa uorem filiorum sed etiã dotantiũ ex quo eis onus impositum est.l.scdm naturã.ff.de reg.iu.l.eũ qui.in prin.ff.de iurein.sed si statutũ etiã intel ligeretur in fratribus vterinis retorqueretur in odium dotantis puta patris qz donatio patris excluderet filiam in fauorem extranei quo ad patrem contra.l.qd fauore.C.de legi.⁊ sic pater fuisset grauatus in do tando filiam ⁊ grauaretur etiam in hoc qz ipsa excluderetur in fauorẽ illius qui est extraneus patri dotanti quod non est dicendũ.arg.l.titia. §.qui inuita.ff.de lega.ij.¶ Octauo quia maiori vinculo sunt coniun cti filiĩ eiusdẽ matrimonij.verba autẽ debent intelligi in potiori signi ficatu.l.j.§.qui in perpetuum.ff.si ager vecti.vel emphy.pe.¶ Postre mo videmus quod priuilegia quedam dotis que transeunt ad filios intelliguntur in filiis eiusdem matrimonij iuxta not.in.l.etiam.ff.solu. matri.et in.l.assiduis.C.qui po.in pigno.hab.⁊ ita alias in isto casu consultum fuit per plures solẽnes doc.videlicet genitorem meũ domi num Ludo.de interamnis.dominum Philippum de pistorio.⁊ domi num Bernardum de nerma hodie cardinalem spoletanum.ita etiam consuluit integerrimus doctor dominus Joannes de monte sperello. ⁊ ita alias existens arbiter iudicaui.demum idem consului postea et se cundum illud consilium postea iterum existens arbiter laudaui et ita etiam iudicatum vidi.¶ Tertium ⁊ vltimum quod presupponen dum est quod ex quo dicta filia monialis in casu nostro excluditur tantum a fratre vtrinque coniuncto et non ab vterinis eius portio applicari

applicari dz fr̄i vtrinqꝫ ꝯiūcto ⁊ nō fr̄ibus veterinis. ¶ Pr̄io
qr̄ qn̄ dispō est inducta alicuius ꝯtemplatiōe lz ad illū v̄ba nō
dirigant̄ illi acq̄rit̄ ⁊ ꝯpetit actio.l.seruo legato.§.si testōr.ff.de
le.j.⁊ ibi Bar.in ꝓposito determinat q̄ōnem sz tale statutū est
factū contēplatiōe vtrinqꝫ ꝯiūctoꝝ.vt.s.deductū est ergo illis
portio femine applicat̄. ¶ Scōo qn̄ qs a lucro remouet̄ ꝯtēpla-
tione alterius illi applicat̄ cuius contēplatiōe remouet̄.l.post le
gatā.§.admittere.ff.de his q.vt indi.p quem tex.istā regulā po
10 nit Bar.in.l.ij.§.videndū.ff.ad tertul.ergo † lucrū portiōis fe-
mine dz applicari masculo vtrinqꝫ ꝯiuncto cuius ꝯtēplatiōe ex
cludit̄.⁊ ad hoc ē melior tex.de corpore iuris s̄m Bal.ibi in.l.si
defunctus.C.de legi.here.⁊ firmat Bal.in.l.j.C.de scōis nup.et
in.l.maximū viciū.⁊ est casus no.in.l.ij.§.si duo.C.de colla.bo.
¶ Tertio ꝓbat̄ in simili qm̄ qn̄ qs ꝓhibet̄ alienare ꝯtēplatiōe
alicuius ille admittit̄ ad reuocandū alienata cuius ꝯtēplatiōe
facta est ꝓhibitio.l.peto.§.fratre.⁊ ibi p Bar.ff.de le.ij.⁊ in.l.
cū pater.§.liberis.e.tit.⁊ ponit Bal.in.l.quotiēs.C.de fideicō.
¶ Quarto ꝯfirmat̄ ex alia regula in sil̄i qn̄ aliq̄d aufert̄ ab alio
tanq̄ ab indigno applicat̄ illi cui⁹ contēplatiōe aufert̄ vt in.l.
pe.⁊ ibi no.C.de leg.⁊ in.d.§.amittere. ¶ Quinto videmus in
sil̄i nā si qs traxit clericū ad viciū examē pdere dz qd̄ euincit qd̄
clerico applicat̄ cuius ꝯtēplatione facta fuit talis ꝓhibitio iu-
xta no.in.c.si diligēti extra de fo.compe.⁊ in.c.si clerici.extra de
iure patro. ¶ Sexto ⁊ vltimo qm̄ si vera est cōcl'o retenta in p̄ce
denti difficultate.s.qd̄ statutū itelligat̄ factū in fauorē agnatio-
nis ex quo filia est dotata ⁊ nō filioꝝ alterius agnatiōis quā do
tauit si diceremus qd̄ filij alterius m̄rimonij admitterent̄ non
seruat̄ intētio statuētiū qui tm̄ agnatiōes dotantiū voluerūt cō
seruare: actus em̄ agentiū non opant̄ vltra intētionē.l.nō oīs.ff.
si certū petat̄ ⁊ inducta ad vnū effectū non dz aliū effectū opera
ri p id qd̄ hr̄ in.l.legata inutil'r.ff.de leg.j.⁊ s̄m istā partē al's cō
suluit genitor meus in suo cōsi.qd̄ incipit municipali cēsura di
sponit̄.⁊ lz al'r al's fuerit ꝯsultū ⁊ stricta rōne posset al'r attētari
ꝓut al's in quodā consi.meo attētabā: tū q2 bis electus arbiter
primo solus scōo simul cū dn̄o burghesio semp supradictā cōclu
sionē sum sequut⁹ ⁊ s̄m illā etiā vidi postea p duas sn̄ias deter-
minatū amplius a dicta ꝯclusione q̄ in practica obseruat̄ nō di-
scederē.⁊ sic ꝯcludo qd̄ portio dicte monialis applicatur fratri
vtrinqꝫ ꝯiūcto ⁊ nō alijs fratrib⁹ vterinis. ¶ Ex qua cōclusiōe
infero qd̄ si nō fuisset factū dictū vltimū statutū tres q̄rte dotis
materne lz m̄r nō potuit filios p̄uare ex forma statutoꝝ diuide
rent̄ p mediū īter duos filios ex p2io m̄rimōio ⁊ duos filios ex
secūdo m̄rimonio ⁊ sic haberet dimidiā triū quartarū ⁊ aliam
dimidiā haberēt fratres vterini sz ꝓpter vltimū statutū ꝙ vult
qd̄ nō ꝓsunt statuta nō cōferētib⁹ videbat̄ qd̄ monialis vt dixi
nō posset priuari legitima iuris cōis.⁊ sic quarte tertie partis
dotis iuxta no.in aut.nouissima.C.de ioffi.test.⁊ illa portio fr̄i
applicaret̄.sed stātibus p̄missis vt dixi ꝯtrariū in casu nr̄o arbi
tror de iure ꝓcedere qd̄ imo quarta portio triū quartarū appli
cat̄ fr̄i vtrinqꝫ coniuncto. ¶ Hāc ꝯclusionem ꝓbo ex plurimis.
¶ Primo nā siue inspiciamus mentē siue v̄ba dico qd̄ dictum
vltimū statutū nō cōprehēdit casum nostrū primo inspiciendo
mentē.fuit em̄ mens statuti ꝓuidere vt quā minus fieri posset
bona nō trāsferunt̄ in nō cōferētes qui nō subeūt onera ⁊ graue
dines ciuitatis q̄ quidē rō nō militat in isto casu q2 bona irent
ad cōferētes.s.ad fratrē ergo nō dz militare dispō.ar.l.scire opz
§.sufficit.de excu.tu.⁊.l.cum mulier.ff.so.ma.facit.l.adigere.§.
quāuis.ff.de iu.pa.⁊.l.qd̄ dictū.s.de pac. ¶ Scōo ēt in inspiciē
do verba idē est dicendū q2 statutū dicit quod statuta nō intelli
gant̄ in fauorē nō suppositoꝝ.sed in casu nr̄o intelligunt̄ in fa-
uorē suppositi.s.fratris: qm̄ isto casu de nullo fauore femine tra
ctat̄ lz masculi cui portio femine applicat̄ ergo cū verba statuti
nō verificent̄ nō dz militare dispō.l.si seruū.§.non dixit p̄tor.ff.
de acq.here.l.j.§.si is q nauē.ff.de exer.acti.p Bar.in.l.iiij.§.to-
tiēs.ff.de dā.infec.cū si. ¶ Scōo ista ꝯfirmātur nā certū est ꝙ sta
tutū factū an̄ dictā reformationē deferebat oībus filijs ꝓ legiti
ma portiōe in bonis m̄ris dodrātē cui⁹ ps q̄rta debebat̄ filie ēt
moniali sed q2 in ingressu monasterij fuit dotata ei⁹ portio ap
plicat̄ masculo fratri suo qd̄ ius impinguās portionē dicti fra-
tris masculi cepit ꝯpetere potential'r dicto fratri masculo qd̄ so
ror illa fuit dotata.⁊ sic ante factā illā reformationē ergo vr̄ qd̄
reformatio superueniēs debeat mulieri nocere quā respicit vcꝫ
quo ad cōmodū ad eū puēturū nō aūt fr̄i cui noluit obesse sz ꝓ
desse.ar.no.in.l.iij.§.si is.ꝓ quo.ff.qd̄ qsqꝫ iu.⁊ in.l.fi.ff.de pac.
bn̄ facit.l.lucius.de euic.in rōne sui.nō em̄ forte dotasset illā tā-
ta dote nisi intellexisset suā portionē s̄m statutū. Impinguatā
qd̄ tūc vigebat ergo frater non dz remanere decept⁹ sub clipeo
legis contra.l.iubemus.in fi.C.de testa.⁊.l.graccus.C.de adul.
¶ Preterea ⁊ tertio spūs ⁊ aīa ipsius statuti est illius ratio que
ante oīa dz attēdi.l.qd̄ dictū.ff.de pac.⁊ no.p Pe.⁊ Cy.in.l.nō

dubiū.C.de legi.sz ratio finalis statuti mulierē dotatā excludēs
ꝓpter masculos fuit ad cōseruādā agnationē familie paterne
vt ostēditur plene in.l.maximū viciū.C.de liber.p̄te.⁊ in.l.C.de
adul.cū si. Ergo ad impinguādā portionē dicti fr̄is sui vtrinqꝫ
coniūcti.si igit̄ dixerimus ipsam legitimā portiōis quotā ꝯside
randā in casu nr̄o de iure cōi pp qualitatē sororis monialis fa-
uoris statutarij dictā portionē ampliantē incapacē ⁊ nō al'r se-
queret̄ qd̄ vbi statutū voluit in vna manu augere portionē ma-
sculi q soluit dotē seu eius p̄rimoniū fuit diminutū ꝓpter dotē
datā sorori ⁊ in alia manu voluit in successionib⁹ iure ꝑsonarū
religiosoꝝ nō augeri p statuta q2 lederet̄ bursa fiscalis in oneri-
bus subeūdis q̄ nō subeūt ꝑsone religiose vt hr̄ in aut. Itē nul-
la cōitas.C.de epis.⁊ cle.iam p indirectū lederet̄ p dictam refor
mationē etiā masculo cuius portio esse debuisset tāto maior qd̄
nunq̄ fuit de mēte statuti cuius ꝓpositū fuit qd̄ magis admit-
teret̄ non aūt qd̄ minus vt in simili dicit iuriscōsultus in.l.iij.§.
si emancipat.ff.de bo.pos.ꝯ tabu.cū recissio q̄ magis admittat̄
nō quo minus bn̄ facit regula nō oīs.ff.si cer.pe.cū si. ¶ Quar-
to ista opi.cōfirmatur qm̄ si qua cōclusio ꝑsonarū religiosarum
facta est p dictā reformationē a fauorib⁹ statutoꝝ nō dz tales ꝑ-
sonas egredi ⁊ sic dz restringi quaten⁹ statuta tenderēt in illius
fauorē nō quaten⁹ tractaret̄ de p̄iudicio fr̄is municipis cui sta-
tuta noluerūt p̄iudicare sed ꝓdesse.ad hoc bn̄ facit text.in rōne
sui in.l.fi.C.cōi vtriusq̄.iud.⁊ ꝓbat̄ p ea q̄ no.dicit do.Anto.in.c.
cū dilectus.extra de cōsue.in.iij.col.vbi dicit qd̄ statuta q̄ sunt
stricte ⁊ ꝓprie intelligēda late interpretant̄ ne inducāt p̄iudiciū
tertio cui noluerūt p̄iudicare.⁊ dicit no.ad ꝓpositū qd̄ qn̄ statu
tū pōt multipl'r intelligi nō solū censet̄ exceptū ius cōe ne corri-
gat̄: sed etiā ius priuilegiatū alteri⁹ ergo in casu nostro dicamus
qd̄ ex quo femina excludit̄ a masculo ⁊ portio masculo applica-
tur tale ius priuilegiatū nō intelligat̄ masculo ablatū sz tm̄ sta-
tutū restringit̄ quaten⁹ bn̄ficia statutoꝝ respiciūt ipsas religio
sas nō quatenus municipes.ad idē bn̄ facit tex.in.l.ij.§.si quid
a principe.ff.ne q̄d in loco pub.⁊ in.c.sup eo.de offi.dele.q̄ iura
lz loquant̄ in rescrip.tm̄ do.Ant.in.d.c.super eo.extēdit ad sta-
tuta vt restringant̄ quaten⁹ tangāt p̄iudiciū tertij cui noluerūt
p̄iudicare bn̄ facit qd̄ no.do.Ant.in.c.vt debitus.extra de ap.⁊
qd̄ no.Bar.in.l.j.§.interdū.ff.a q.ap.nō lz.⁊ ista rō vr̄ multū ꝓ
babilis. ¶ Quinto q2 si diceremus legitimā hui⁹ monialis ac-
crescentē suo fr̄i masculo esse minoratā p dictā reformationē se-
queret̄ ꝙ q̄cq̄d reperiet̄ diminutū moniali remaneret cōe inter
oēs filios dicte mulieris de cuius bonis agit̄ tā vtrinqꝫ coniun
ctos quā vterinos tm̄ dicte monialis quasi nūq̄ illi mulieri de-
latū ꝯ verisimilē mentē statutoꝝ que noluerunt sorori moniali
adimere seu ius sibi cōpetens minuere nisi in fauorē publicū cā
ampliandi p̄rimoniū municipū.nō aūt tollere ius vni⁹ munici
pis vtrinqꝫ cōiuncti ⁊ cōicare alteri municipi minus cōiuncto
vterino tm̄ nō em̄ voluit inter successores municipes aliq̄d alte-
rare sz inter municipē ⁊ nō municipē.nā alia dz haberi ꝯsidera-
tio inter municipem ⁊ monialē alia hr̄i qn̄ altera ꝑsona muni-
ceps admittat̄ de cui⁹ p̄iudicio ⁊ cōmodo tractari pōt.vt in sil̄i
videmus in casu nr̄o.in.l.fi.C.cōia.vtriusq̄.iud.⁊ in.l.ij.⁊ fi.l.fi.C.
qn̄ ⁊ q.quarta ps de.li.x.⁊ in.l.§.si ex dodrāte.⁊ in.l.ij.§.si tres.
ff.de colla.bo.⁊ in.l.si via m̄re.C.de bo.ma.⁊ bn̄ facit tex.in.l.ij.
§.si sit agnatus.ff.ad tertul.q̄ iura in rōne decidēdi multum fa-
ciūt qd̄ dicta reformatio si dz officere moniali nō officiat fratri
cui prodesse voluit non nocere nec angustare ius persone ec-
clesiastice nō subdite quo ad rōnē habendā inter seculares vero
inter se nihil voluit inouare vt in sil̄i hr̄ in.d.l.fi.C.cōia vtriusq̄.
iudi.bn̄ faciūt iura.s.allegata.⁊ ista etiā vr̄ ꝯcludens rō.⁊ cōfir
mat̄ nā qn̄ ꝑsona nō est in totū capax alicui⁹ bn̄ficij tn̄ d2 esse ca-
pax si illud in quo nō est capax venit alteri applicandū.hoc pro
bo p illud qd̄ voluit singul'r Bal.in.l.cā quā.in vlti.col.C.de fi-
deicō.ver.iuxta p̄dicta quero.vbi concludit qd̄ lz illud qd̄ relin
quit̄ filio naturali vltra modū applicetur filijs legitimis ⁊ na-
turalibus tn̄ si hz coniunctū potius applicatur cōiuncto ar.l.si
titio ⁊ meuio.§.iul.ff.de le.ij.ita dicamus in casu nr̄o qd̄ lz filia
non sit capax beneficiorum statutoꝝ tn̄ nō censet̄ incapax qua-
tenus talia beneficia veniunt capacibus applicanda ⁊ nō dicit̄
remanere apud ipsam incapacem bn̄ facit tex.no.in.l.si is qui.
ff.de lib.leg.⁊ qd̄ not.Bal.in.l.j.C.ꝓ so.q.xxiiij.⁊ Joan.and.in
regula cuilibet.de reg.iur.in mercu.bn̄ facit tex.cū ibi not.in.l.
cogi.§.hi qui solidum.ff.ad treb.vbi ille qui pro parte est capax
non d2 esse capax in totum qn̄ sibi non retinet ⁊ alteri restituit.⁊
not.glo.⁊ doc.in.l.cā quā.C.de fideicō.⁊ Ange.⁊ Imo.in.l.in
tempus.ff.de here.insti.cum si. ¶ Septimo hoc idē ostenditur
si diceremus qd̄ mater filios in legitima statutaria instituisset ⁊
monialem preterijsset que tanq̄ exclusa a successione nō potuit
venire ꝯ testm̄ iuxta plene no.in.l.gallus.§.⁊ quid si tantum.ff.
de lib.⁊ posth.⁊ in residuo extraneā instituisset heredē dicere-

mus ne qđ in fauorē extranei ipsa haberet ampliorē ptātem di-
sponēdi de pte illi⁹ mulieris exclusi vtiqꝫ nō qꝛ exclusio fuit res
fauore masculi ergo qua ratione exclusio nō dꝫ impinguare ius
extranei.ar.eius qđ hꝛ in.l.ij.C.qñ ⁊ qui.quar.pars de.li.x.et in
simili elegāter per Pau.de ca.cōsi.cccxlvj.incip.sup puncto.pa
ri rōne nō dꝫ impinguare ius vni⁹ ex filijs cui⁹ respectu nō fuit
facta exclusio ꝓut in simili cōsiderāt moder.in.l.illā.C.de colla.
⁊ Bar.in.l.j.§.si pꝛ.ff.de cōiung.cū emā.libe.⁊ in.l.j.§.filiū.ff.de
cōtrata.bñ facit.l.ij.§.si sit agnatis.ff.ad tert. ⁊ text.no.in simi-
li.⁊ qđ ibi p Bal.in.l.si defunct⁹.C.de leg.here.¶ Octauo ⁊ vl-
timo ista cōclusio confirmaꝛ nā lꝫ aꝉs ꝑsona sit certe qualitatis
ꝓpter quā posset certa portio auferri legitīe tñ si illa ꝑsona nō
est retentura talē portionē sed esset ꝑsona media qua mediante
acquiraꝛ ꝑsone a qua talis portio nō pōt auferri certe tūc talis
portio auferri nō pōt.casus est in.l.cū dotē.ff.ad.l.falci.vbi quo
ad falcidie detractionē ⁊ sic portionis detractionē attendiꝛ ꝑso
na que cōmodū est ꝑceptura a qua falcidia detrahi non pōt nō
persona interposita p quā cōmodū percipiꝛ a qua talis falcidia
detrahi pt.ad idē bonus tex.in.l.fi.in fi.C.de bo.que libe.ad idē
tex.in.l.auie.§.titio.ff.de condi.⁊ demō. per quē dicit ibi Bal.
qđ idē fauor debeꝛ medie ꝑsone q debeꝛ illi ꝑsone ad quā finale
ꝯmodū deuenit. ergo ita dicamus in casu nostro vt attendatur
persona fratris municipis ad quē ꝑuenturū est cōmodū nō so-
roris monialis ꝓpter quā fit personalis acquisitio ⁊ ꝯñr dicte
moniali q̄ est ꝑsona media acqsitiōis faciēde fratri suo quo ad
cōmodū finale rebus in eodē statu manētibus debeatur idem
fauor statutoꝝ quo ad dodrantem qui deberetur directo dicto
fratri suo qui municeps est ⁊ gaudet omnib⁹ beneficijs statuto
rū.vñ dicit Bald.in.d.§.titio.qđ sicut de legato ad pias causas
nō detrahiꝛ falcidia ita delegato facto alteri qui hꝫ imediate re
stituere pie cause p.d.l.cū dotē.idē voluit Bal. in aliquib⁹ lecꝛ.
in.l.eam quā.C.de fideicō.idē voluit Ang.in.l.sed ⁊ si nō seru⁹.
ff.ad.l.fal.Pau.de ca.in.d.l.cū dotē.in lect.paduana.⁊ Lu. ro.
in auꝛ.siꝉr.C.ad.l.fal.⁊ in.l.marcellus.in prin.ff.ad treb. et Lu.
ro.in suo cōsi.ccvj.incipi. lꝫ cōi cōclusiōe.Sꝫ hec ꝯsideratio tol-
li vꝛ per ea que no. voluit Bar.in.l.iij.§.j.ff.de leg.pstan. q̄ fue-
rūt.s.adducta in.x.fundamēto ꝓ ꝯtria pte qꝛ supra allegata lo-
quunꝛ qđ inspiciꝛ ꝑsona cui finale ꝯmodū acquiriꝛ qñ acquiriꝛ
mediāte dispōne hoīs nō qñ ex dispōne legis ꝓut est in casu no-
stro.⁊ ad istā rñsionē pmo ad text.qđ in illo nō erat eadē rō con-
seruandi legatū relictū seruo sicut si esset factū dño serui ꝓpter
honorem q sibi habitus nō fuit in legādo vt ibi expsse dicit lex.
dictū aūt Bar.de bannito est intelligendū respectu pene extrin
sece q̄ imponiꝛ cōtrahēti cū bānito.tūc enim duplici rōne nō ex
tendiꝛ pena ad eū q ꝯhit cū seruo vel filio bāniti.¶ Prima est
qꝛ nō est ea.rō puniendi.vꝛ eñ statutū ꝓhibuisse ꝯhi cū bānito
ne in ꝑiudiciū reipublice aliqs ꝯuersareꝛ cū eo.que rō nō hꝫ lo-
cū in eo q ꝯhit cū seruo vel filio bāniti.¶ Scđa rō est qꝛ disposi-
tio stricti iurꝭ q̄ dispōit sup ꝯctu disponit de casu vō nō de ficto.
casus est nota.⁊ ibi Bal.in.l.si qs in legatū.ff.de iudi.⁊ tꝫ Bal.
in.l.multū interest.C.si quis alteri vel sibi. Sꝫ qñ dispō respicit
effectū acqsitiōis cōsideraꝛ etiā ꝑsona in quā cōferꝛ effect⁹ acqui
sitionis dispōne legis vt pꝫ ex plene no.p Bal.⁊ doc.in.l.gall⁹.
§.qđ si is.vbi qꝛ pꝛ ꝓhibeꝛ relinquere filio spurio ⁊ sic in eū trās
ferre aliqd de substātia sua tūc ꝓhibeꝛ etiā relinquere nepoti ex
filio spurio quaten⁹ filio acquiriꝛ ꝓut est tex.no.in.l.fi.C.de na
tura.lib.⁊ tñ talis acqsitio fit mediāte legis dispōne.l.plꝫ.ff. de
11 acq.he.bñ facit.† nā ꝓhibit⁹ alienare in certā ꝑsonā vꝛ esse etiā
ꝓhibit⁹ actū facere ex quo sequaꝛ alienatio vel acqsitio in illā
ꝑsonā ex dispōne legis vt est casus in.l.fi.C.de legi.tu.⁊ gl.ordi.
in.l.si ita qs.§.ea.l.ff.de vb.ob.⁊ tradit Bal. in.l. hac edictali.
in prin.C.de.secū.nup.ita in effectu declarat elegans doc.⁊ ꝑce-
ptor me⁹.d. Frā.are.in.l.gall⁹.§.qđ si is.ff.de lib.⁊ posth. Qua
ergo rōne inspiciꝛ ꝑsona cui acquiriꝛ ex legis dispōne nō ꝑsona
mediāte quasi volum⁹ videre an ꝑsona cui acquiriꝛ sit incapax
ꝓut etiā ꝓbaꝛ ex tex.cū ibi no.in.l.diui fratres.ff.de iure pa.⁊ p
Bar.in.l.iij.de interdi.⁊ rele. Pari rōne in casu nr̄o inspici dꝫ
ꝑsona cui acqriꝛ ex dispōne legis nō ꝑsona qua mediāte acqriꝛ
eo maxime qꝛ statutū in casu nr̄o cōsiderat effectū acqsitiōis ne
nō subeuntes munera acquirūt quo casu ipse tñ effectus qui se
quiꝛ est cōsiderādus. ar. eoꝝ q̄ no.ponit Bar.in.l.gall⁹.§. ⁊ qd
si tñ.ff.de lib.⁊ posth.ad intellectū.l.iij.C.de insti.⁊ substi. sub
conditio. fac.Nam videmus in pluribus legibus .s. allegatis
qđ etiā persona media existēte incapace mediante qua acqritur
cōsideraꝛ ꝑsona cui acquiriꝛ. Sit ergo conclusio in casu ꝓpdict⁹
frater municeps ꝯseq dꝫ illā portionē quā cōsecuta fuisset soror
si nō fuisset monialis ⁊ nō exclusa ⁊ ex ꝑsona sororis quartā ptē
dodrātē q̄ etiā ꝓbabiꝛ ex rñsiōib⁹ q̄.j.dabunꝛ ad obiecta i ꝯtriū.
¶ Solū ergo restat rñdere motiuis in cōtrariū qb⁹ recte intuē-
ti appet ex pmissis clara rñsio tñ pticuꝉr rñdēdo pmitto duo p
12 fundamēto rñsionis.¶ Primū est qꝙ † frater exclusa sorore non
admittaꝛ ad ptē sororis succedēdo locū ipsi⁹ sororis quasi ipsaꝫ
repꝛsentādo sicut qñ nepos inerat in locū ⁊ gradū filij vꝉ auus in
locū patris ꝓut declarat Bar.in.l.ij.§.videndū.ff.ad tertul. ⁊
Bal.Ang.Fulgo.in.l.illam.C.de colla.⁊ Bal.in.l.si vero.ff. de
legi.sed ad illū admittaꝛ qꝛ dꝛ sibi delatum ius potētius in he-
reditate mr̄is quā sorori ꝓbabili causa conseruāde agnationis
que mouit statuētes ꝓut subtiꝉr declarat Bar.in.l.j.§.pe. ff. de
bo.pos.cōtratab.ad intellectū.l.si sit agnatio.ff.ad tert. ⁊ Bal.
in.l.si qs filiū.C.de inoffi.test.⁊ Mod.in.l.illā.C.de colla.¶ Se
cundū est qđ incapacitas ꝑsone mediante qua prim⁹ si foret ca-
pax esset admittendus nō nocet ꝑsone mediāte capaci cui venit
querendū qñ ex iure ꝓprio vult acqrere:nō ex ꝑsona medie ꝑso
ne incapacis.ita cōcludūt Bar.in.d.l.gallus.§.qđ si is. ⁊ Bal.
in.§.qdā recte.⁊ ꝓbat tex.in auꝛ.idē est.C.de here.vbi nepos ex
filio heretico succedit auo.illud etiā ꝓbat text. in.l.eum qui.ff.
de interdi.⁊ rele. ¶ Quib⁹ pmissis ad primū argumētū rñdeꝛ
negādo illud qđ subrogaꝛ in locū sororis qꝛ admittiꝛ ex quo hꝫ
potentius ius vt statim dixi et sic ex iure proprio admittitur.
¶ Vel etiā rñderi pt qđ fit trāslatio p statutū in eadē portione
primeua ⁊ statutaria que erat quarta pars dodrantis nō in por
tione nouissima ⁊ accidētali odiosa respectiua ⁊ ꝑsonalissima
restringenda ad incōmodū ꝑsonarū quib⁹ reformatio suum fa
uorē auferre voluit:nō aūt extendēda ad ꝑsonas fauore dignas
per ea que no.gl.in.l.certi cōditio.in prin.ff.si cer.pe.¶ Potest
etiā cōsiderari qđ ista subrogatio fratris masculi fit a statuto p
modū substōnis loco illius femine. ⁊ sic fit a lege ⁊ fit cōtra ius
cōe qꝛ ius cōe nō repellit filiā dotatā a successione vt p totū tit.
ff.de colla.dotis igiꝛ nō inconuenit qđ habuit diuersam naturā
iste frater masculus substitut⁹ in quo est diuersitas rōnis iuxta
not.p Bar.in.l.j.§.hec actio.ff.si qs te.lib.esse ius.fu.⁊ not.in.l.
cū in fundo.§.si fund⁹.ff.de iure do. ⁊ sepissime videm⁹ trāsfer-
ri autoritate.l.illud qđ per facientem actū nō posset transferri.
vt no.plene gl.insti.q alie.li.vel nō.in.§.cōtra aūt.in vsi.aliena-
re.Posset etiā attentari qđ subrogatio vꝛ facta tūc qñ vxor fuit
dotata quo tpe vrgebat statutū de dodrāte lꝫ cesserit dies mortē
pr̄is post dictā reformationē.ar.l.rutilia.polla.ff.de ꝯhē.empt.
⁊.l.ij.qcqd.C.de aduo.di.iu.⁊ eius qđ posuit Bal.post Gul.de
cu.in.l.oīa priuilegia.C.de sa.san.ec.⁊ saltē ꝓcedit qđ potētiaꝉr
tūc facta fuerit subrogatio:cū moniali iniecta fuerit qualitas
exclusiua masculo inclusiua p ea que ponit Jo.an.in dicta regu
la sine culpa ⁊ vt.s.plene discussum fuit.⁊ sic fiat subrogatio at
tenta illa potētiali qualitate succedendi iniecta ante nouā refor
mationē tāquā originaria.ar.dcē gl.i.d.§.qm igiꝛ. ¶ Ad scđm
rñdeꝛ qđ iste frater nō accipit ex ꝑsona filie vt declaratū ē imo ex
ꝑsona ꝓpria qꝛ hꝫ potentius ius.ad hoc bñ facit tex.in.l.iij.§.si
emācipat⁹.ff.de ꝯtab.vbi viciū filij nō obijciꝛ nepoti qꝛ subiecta
materia nō respiciebat nepotē.sic in ꝓposito qualitas illa cohe-
rēs mōiali pp quā nō pticipat fauores statutoꝝ cū nō īsit suo fra
tri carnali.illi nocere nō dꝫ.sꝫ ꝯ hoc posset quis dicere. Iste fra-
ter nihil hꝫ ex ꝑsona sororis si illa tpe mortꝭ mr̄is nō esset in rerꝫ
natura ergo quicqd pretēdit:pretēdit ex illius persona q̄ facta
13 inhabilis min⁹ pcipere dꝫ † qꝛ ꝑsona que nō admittiꝛ ad ptem
nō facit ptē.l.si post mortē.§.liberi.ff.de bo.pos.cōtratab. ⁊ no.
glo.in.l.pater filiū.ff.de inof.test.⁊ doc.in.l.plane.§.si ꝯiunctim
ff.de leg.j.Sꝫ ad hoc rñsio qđ ista femina est tpaliter exclusa quā
dicta supstite masculi.vt per Bar.in.l.fi.ff.ad tertul.⁊ Bal.in.l.
ij.C.de lib.pte.ergo dici pōt qꝙ lꝫ nō admittiꝛ tñ admitti speraꝛ
ergo facit partē.l.j.in fi.ff.de assignā.lib.tradiꝛ in.d.l.plane.§.
si cōiunctim.¶ Preterea dici pt qđ verū est qđ nō admittiꝛ ad
partē respectu fratris carnalis sed respectu fratris vterini ⁊ nō
quātū ad illū facit partē.qđ pꝫ qꝛ portio sua applicaꝛ fratri car
nali ⁊ nō vterino vt.s. cōclusum fuit.congruū eñ est illā cōnu-
merari ad ꝯmodū fratris carnalis nō aūt haberi ꝓ mortua ad
cōmodū vterine in ꝑiudiciū fratris cōiuncti cui⁹ portio impin
guaꝛ.⁊ ita aꝉs rñdit cōsulendo insignis doc.do.Joā.de paglia
de senis.⁊ do.Pau.de ca.do.Nell⁹ de sancto gemi.do.Ant.de
rosel.⁊ do.Jo.de eugubio qui ita de facto cōsulti rñderunt ⁊ si
aliter diceremus esset cōtra statutū tpaliter excludēs ⁊ nō ꝑpe-
tuo i ꝑiudiciū fratris carnalis de cui⁹ domo exiuit dos qđ esset
absurdū.Nec verisimile est statuētes ita sensisse ergo nō est dicē-
dum qđ habeaꝛ ꝓ mortua.ar.l.nā absurdū.ff.de ope.lib.⁊ eius
qđ no.i.l.tale pactū.in fi.ff.de pac.⁊ in.l.sabinus aristo.ff.de leg.
prestan.dicendū est ergo qđ interim est suspēsa.vt p Bart.in.d.
l.fi.ff.ad tertul.⁊ p Bal.in cōsi.qđ incipit antiquū statutum. ⁊
in.l.ij.seu.iij.C.de lib.pte.⁊ si dicatur nos nō disputamus an ista
monialis faciat partē ⁊ cōputeꝛ in numero quo ad quotā legi
time. Nam siue computeꝛ siue non de iure cōi esset triens vt in
auꝛ.nouissima.C.de inoffic. testa. ex forma statuti est dodrans.
responderi potest hoc esse inuestigatū ne ex illius exclusione qđ
erat

erat diuidēdū in q̄tuor ptes diuidat̄ in tres.si eñ diuisio fiat in
quatuor partes duas partes habebit frater monialis vtriq̄ʒ cō-
iūctus cui vī accreuisse portio illius femine tpaliter excluse seu
cui ꝑ statutū mulieris portio vī assignata ad hoc tex.no.in.d.l.
j.ī fi.ff.de assignā.lib.⁊ alias duas ptes haberēt alij duo fratres
sed iterū pōt instari qꝺ nos non disputamus an illi⁹ portio ap-
plicet̄ alteri vel cui ſʒ quāta sit quota portio q̄ venit applicāda
vꝫ vtrum quarta triētis vel quarta dodrātis.appere aūt vī qꝺ
id qꝺ auferꝫ ab ista sit quarta triētis ꝭm ius cōe ad qꝺ vī redu-
cta ꝑ reformationē.ergo vī qꝺ eadem portio esse debeat in ꝑso-
na illius cui applicatur ꝓuidētia statuti rn̄detur qꝺ dicta refor
matio voluit redigere ad ius cōe quo ad cōmodū ꝑsone religio
se nō quo ad incōmodū fratris vtrinq̄ʒ cōiūcti ꝓut in simili rn̄-
det Ja.de ra.in.l.filiusfa.§.cū qs.ff.de le.j.⁊ hoc apte voluit sta
tutū dū dicit nō ꝓsint ꝑsonis nō subdit̄.tpali iurisditiōi statuē
tiū ⁊ si ꝯ hoc vltimū replicet̄ qꝺ in eodē statuto dꝛ aduersatiue
ſʒ illis sint seruāda iura cōia.rn̄det̄ qꝺ verbum illis tollit ꝯtrium
nā data validitate dicte reformationis fateor qꝺ sint seruanda
iura cōia ⁊ non statuta illis ꝑsonis ecclesiasticis q̄ non gaudent
fauorib⁹ statutoꝝ eis ablatis ꝑ dictā reformationem nō aūt fa
teor qꝺ sint seruāda iura cōia respectu fratris municipis q ad
sororis admittit̄ portionē qꝛ īmo statuta sunt seruāda nō enim
ipsa mulier exēpta a fauore statutorū trāsfert in fratrē sed statu
ti prouidētia quod verisimiliter voluit transferre in quota sta-
tutaria correspōdēte sue ꝓuisioni priori nō in quota iuris cōis.
Ad hoc bon⁹ tex.in.l.si arrogat̄ in rōne sui.ff.de adop.dū dicit
nō iudicio ei⁹ ad eā ꝑuenit ſʒ ꝑncipali ꝓuidētia.⁊ qꝺ ꝑ illū text.
pulchre dicit Bar.in.l.q supstit̄.in pe.q.ff.de acq.here.vbi dicit
qꝺ lʒ filia renūciauerit p̄rne hereditati cū iuramento deinde p̄r
decesserit intestatus supstite filio masculo ⁊ nepote ex filia p̄de-
functa talis nepos q intrat locū matris nō hʒ illā successionē a
matre ſʒ a lege ⁊ legis dispositiōe.ergo ī.q.nr̄a lʒ illa monialis
sit exclusa tn̄ frater suus nō excludit qꝛ dict⁹ frater ꝑtendit illā
portionē ex prouisione statuti antiq dātis dodrantē.ad idē qꝺ
no.Bal.in.l.pactum qꝺ dotali.C.de coll̄.q.xviij.dum dicit hoc
ius habetur legis ⁊ nō matris bn̄ficio vt in.d.l.si arrogator.Nec
dicat aliqs Bar.⁊ bal.loquunt̄ qn̄ filia erat exclusa a suo fratre
nos loqmur qn̄ filia est exclusa a bn̄ficijs statutorū ꝓuisione le-
gis ergo illa exclusio porrigat̄ ad fratrē qm̄ illa exclusio filie do-
tate ⁊ monialis est ꝑsonalis ⁊ respectiua ideo alteri ⁊ sic fratri
nō nocet vt ꝓbatū est.vn̄ sicut religio iuramēti ꝑ filiā p̄stiti non
nocet nepoti intrāti locū filie ex legis dispōne.ita in casu nr̄o ꝓ-
fessio sororis nō dʒ fratri nocere ⁊ fortius qꝛ nō succedit in locū
sororis ſʒ admittit̄ qꝛ hʒ potētius ius vt dixi.bn̄ facit qꝛ mitius
agit̄ cū lege q̄ꝫ cū homine.l.celsus.ff.de arbi.¶ Ex qbus ptʒ rn̄-
sio ad tertiā rōnē qꝛ nō hʒ a sorore ſʒ a lege etiā aliqn̄ qꝺ cēsetur
plus ab vna ꝑsona q̄ꝫ ab alia ꝑsona q̄ ꝑ se capere posset vt.s̄.ꝓ-
batū est. minus etiā obstat quarta rō qꝛ nō est veꝝ qꝺ admissio
masculi p̄supponat inclusionē femine immo nō de latis ad femi
nā vt ptʒ ex no.ꝑ Bar.in.l.j.§.si p̄r.ff.de cōiūg.cū emā.li.⁊ etiā
dici pōt qꝺ si p̄supponeret inclusionē femine possemus dicere il
lā esse in portione statutaria ex quo ꝑuētura est talis portio ad
fratrē municipē.ex qbus etiā ptʒ rn̄sio ad qntā qꝛ īmo ipsa pos
set maiorē portionē trāsferre ex quo ab illa nō excludit̄ qꝛ peruē
tura est ad masculū nec incōuenit vt plus transferat̄ q̄ꝫ sit apud
trāsferētē vt in illa gl.in ver.alienare.insti.q.alie.lʒ.itē transfert̄
portio anteq̄ꝫ deueniat ad feminā ⁊ sic tāq̄ꝫ minorē ꝓpter qua-
litatē ꝑsone religiose.sic etiā tollit̄.vj.rō.ad quē dici pōt qꝺ non
dꝛ resolutū ius femine nisi ī p̄iudiciū suū nō fratris masculi.vij.
etiā rō tollit̄ qm̄ nulla est absurditas qꝺ portio diuersimode ꝯsi
deret̄ habito respectu ad filiā ⁊ habito respectu ad fratrē qꝛ vi-
demus qꝺ vnū ⁊ idē q̄rendū ꝑ vnū facilius querit̄ ꝯ vnum q̄ꝫ ꝯ
aliū in quo subest diuersa rō.ad hoc gl.no.in.c.ad audientiā de
p̄scrip.vbi respectu vnius dicimus p̄scriptionē decursam ⁊ non
respectu alterius.bene facit qꝺ hꝛ in.l.indebiti.§.sed si muni.ff.
de cōdi.inde.⁊ vnū ⁊ idē legatū quo ad vnū heredem nō priui-
legiatum debet̄ pinguius q̄ꝫ quo ad heredē magis priuilegiatū
ꝑ id qꝺ hꝛ in.d.l.auia.§.titio.itē faciliter pōt haberi ī terminis
nostris vna cōsideratio quo ad fratrē municipem ⁊ alia quo ad
monialē.ad hoc tex.no.in.l.fi.§.ad hoc.⁊ ibi ꝑ gl.C.qn̄ ⁊ quib.
quarta ps de.lib.x.¶ Preterea dici pōt qꝺ in terminis nostris
cū veniat fratri applicāda nō dꝛ minorata ad p̄dicta bn̄ facit nā
ꝓpter rōnē diuersitatis videmus qꝺ vna determinatio diuersi-
mode determinat plura determinabilia ⁊ maxime qꝺ vnum hʒ
diuersam rationē aliquo fauore spāli.ad hoc tex.no.in.l.si ita
scriptū.⁊ qꝺ ibi ꝑ Benedi.de plumbino.ff.de manu.tes.faciūt
no.in.l.fi.ff.de te.īmo ad intellectū tex.ī aut̄.vt cū de ap.cogno.
§.aliud quoq̄ʒ capitulū.⁊ per doc.in.l.ex testamēto.C.de tes.mi
li.ad.viij.ratio.rn̄det̄ in primis qꝺ casum aduersamq̄ʒ fortunā
illius masculi nō debemus cōsiderare.l.inter stipulātē.§.sacra.
ff.de verb.ob.Preterea dici pōt qꝺ cum principaliter in termi
nis nostris q̄ramus fauere filio masculo nō inconueniret qꝺ in
cōsequētiā aliquo casu talis ꝓuisio tēderet in fauorē filie femi-
ne monialis ꝑ ea q̄ elegāter voluit Ja.bu.decidēdo pulchrā.q.
quē refert ⁊ sequit̄ do.Nellus de sancto gemi.in tractatu bāni-
torū in.iij.pte scd̄i tpis.q.vj.Preterea nō inconuenit dicere qꝺ
vno tpe dicta portio sit maior ī ꝑsona masculi ⁊ alio tpe minor
in ꝑsona femine ꝓut hr̄ in simili in.l.j.⁊ ī aut̄.ibi posita.C.si mu
lier scd̄o nupse.⁊ ꝑ Bar.in.l.titia cū testō.ff.de lega.ij.⁊ Bar.⁊
doc.in.l.fi.C.de indi.vidui.bn̄ facit qn̄ hr̄ in.l.fundū ꝑ fideicō-
missuʒ.§.fi.ff.de le.j.⁊ ꝑ Bar.post Dy.ī.l.j.in fi.ff.de vul.⁊ pup.
nec ob.nona rō qꝛ mulier nō est cā ꝓpter quā frater admittat̄ ſʒ
statutū.idē pōt esse cā dicte portiōis statutarie ad cōmodū fra-
tris nō suū.ad sextā ⁊ vltimā fuit rn̄sum in vltimo fundamēto
isti⁹ ptis ad quā etiā dici pōt in casu nr̄o acq̄sitio nō transit per
mediā ꝑsonā sororis sicut ī casu Bar.ꝑ mediā ꝑsonā filij vel ser-
ui vn̄ casus est diuersus ⁊ ex diuersis nō fit illatio vt.l.papi.exu-
li.ff.de mino.⁊ ex his sit expedita ista elegās subtilis ⁊ noua du
bitatio in qua lʒ libēter audirē iudicia doctissimoꝝ virorū tn̄
ita sentio in p̄sentiarū.¶ Circa scd̄am q̄ōnē ꝓ ei⁹ clariori demō
stratione ⁊ decisione in p̄mis p̄mitto qꝺ īmediate qꝺ dicta pos-
sessio data fuit insolutū dn̄e angele ꝑ ei⁹ filios scd̄i mr̄imonij q
erāt dn̄i dicte possessiōis effecta fuit dn̄e Angele ex quo ti.habi
li ad trāsferendū dn̄iū res fuit tradita.l.qua rōne.§.hoc quoq̄ʒ
ff.de acq.re.do.⁊ insti.de re.di.§.ꝑ tradit̄.⁊ in.l.tradit̄.cū ibi ple
14 ne no.C.de pac.ad idē tex.in.l.iij.ff.de pub.scd̄o p̄mitto qꝺ † cū
dicta dn̄a Angela ꝓmiserit dictā possessionē vēdere dictis filijs
suis.ī.octo annos seu.ī.terminū octo annoꝝ tūc sequēdorū cla
psis dictis octo annis dicta possessio erat libera dicte dn̄e An-
gele nec tenebat amplius reuēdere.nā ista est regula qꝺ ꝓmissa
ad tp̄s post tp̄s nō cēsent̄ amplius ꝓmissa.l.statuliberū.§.stichū
ff.de leg.ij.ad hoc tex.in.l.q fundum.ff.de ꝯhen.emp.ergo post
tp̄s octo annoꝝ nō ꝑmittebat̄ qꝺ amplius filij petere possent si-
bi vēdi cū tn̄ vsq̄ʒ ad octo annos esset ꝓmissum.¶ Cōfirmat̄ qꝛ
ex quo voluit tn̄ teneri vsq̄ʒ ad octo annos tp̄s fuit adiectū cā
limitāde obligatiōis ⁊ sic filijs petētib⁹ vēditionē obstabat ex-
ceptio qꝺ tp̄s erat lapsum.l.eū q ita.§.qui ita.⁊ ibi late Bar.⁊
doc.ff.de verb.obl.ad idē facit nā talis ꝓmissio vī facta sub taci
ta ptātiua cōdit.si voluerint reemere.vt declarat Bal.in.l.ij.C.
de pac.inter emp.⁊ Bar.in.l.si.x.petiero.ff.de ver.ob.⁊ suo ꝯsi.
qꝺ īcipit Ang.⁊ And.certū aūt est qꝺ ꝯditio etiā ptātiua suspē
dit.l.a testatore.ff.de cōdi.⁊ demon.⁊ tradit̄ in.l.si.x.cū petiero
qn̄ aūt cōditio suspēdit etiā si illa sit tacita si cōditio deficit obli
gatio ipso iure euanescit.ad hoc tex.cū glo.singulari ⁊ ibi no.in
l.item qꝛ.ff.de pac.¶ Preterea cū sibi possent.ī.viij.annos re-
emere ex quo passi sunt tp̄s labi videntur iuri emendi renun-
ciasse ꝑ id qꝺ voluit glo.quā ibi summe.no.Ange.in.l.si ego.ff.
de neg.ge.⁊ Bar.⁊ Ang.in.l.onerum.ff.rem ra.ha.⁊ in sp̄e in
pacto de reuēdēdo dicūt Odof.⁊ Nico.de mat.qꝺ post tp̄s da-
tum ad reemendū videt̄ pars remittere ius qꝺ habebat ex pa-
cto ad reemēdū vt refert ⁊ sequit̄ Bal.in.l.ij.in.ix.q.C.de resci.
ven.concludit̄ ergo qꝺ dicta possessio elapso tpe.viij.annorū.ī.
qꝺ filij nō potuerūt eā vēdere cum erat libera dicte dn̄e Ange.
nec nec poterāt ꝓmittere vēdere ex qua ꝓmissione sequebat̄ seu
seq posset alienatio per id qꝺ no.gl.in.d.§.ea.l.⁊ ꝑ Bar.in.l.cū
lex.ff.de fideius.⁊ Bal.in.l.nō dubiū.⁊ cōsequēter ꝓhibita alie
natione a lege nō fuit dn̄ium trāslatū vt declarat Bar.in.d.§.
ea lege.⁊ in.l.filiusfa.§.diui.ff.de lega.j.⁊ est tex.⁊ ibi no.in.l.fi.
C.de re.ali.nō alie.⁊ tradūt Bal.⁊ Saly.in.l.ea lege.C.de con-
di.ob cām.igit̄ potuerūt filij p̄mi mr̄imonij pro eoꝝ rata dictā
possessionē vēdicare.⁊ ita alienationē reuocare per id qꝺ hr̄ in
l.vnū ex familia.§.sed si vno.⁊ ibi Bar.ff.de leg.ij.vbi etiā Jo.
de imo.⁊ ī.l.peto.§.fratre.ff.de le.ij.solū restare vī vnus scrupu-
lus.nā statutū nō simpl'r vī ꝓhibere venditionē ⁊ alienationē
sed ita qꝺ filij eius q remāserint postea possint priuari a bonis
suis ⁊ sic statutū limitatiue ⁊ nō modificatiue loq̄tur ita qꝺ filij
nō priuent̄ bonis maternis.nā dictio ita qꝺ vī limitatiua.arg.
tex.in.l.gallus.§.idē credēdū in fi.ff.de lib.⁊ posth.⁊ in.l.lucius
§.q habebat.ff.ad tre.⁊ in.c.cū.M.ferrariē.de cōsti.⁊ sic vī cōsi
derare qꝺ nō fiat in p̄iudiciū filioꝝ ſʒ dicta alienatio nō vī facta
in p̄iudiciū filiorū ex quo p̄ciū recipit ꝓ quo ī solutū acceperat:
⁊ maxime ex quo dictū p̄ciū ⁊ integra dos inuenit̄ vn̄ nō vī tra
ctari de aliquo p̄iudicio filie.⁊ sic cessante rōne legis vī cessare
dispositio leg.l.adigere.§.q̄uis.ff.de iure pa.sed hoc nō obstan
te adhuc puto p̄missam cōclusionē verissimā.nā ex quo ꝓhibita
est vēditio censet̄ etiā ꝓhibita ꝑmutatio ⁊ omnis alius ꝯctus
alius vt ꝑ Bal.no.in.l.cū hi.§.si cui.ff.de trāsac.⁊ in.c.j.de alie.
feu.⁊ Bal.in.l.volūtas.C.de fideicōmis.⁊ ꝑ id qꝺ ponit Bal.
in.l.j.⁊ in.l.ad officiū.C.cōi diui.⁊ in.c.j.de cōtrouer.inuesti.in-
ter dn̄m ⁊ emptorē.⁊ maxime qꝛ generaliter est prohibita alie-

natio vt dixi p no.p Bar.in.d.l.cū lex.ꝛ Bal.in.d.l.non dubiū.
domus ergo de qua fit vēditio iusto ꝑcio nō vr̄ ꝑiudicare filijs
ex quo mater hꝫ ꝑiudiciū ꝛ tn̄ hoc fuit p statutū ꝓhibitū quin-
immo censet ꝓhibita ꝑmutatio in qua minus poterat filijs ꝑ-
iudicare.cōsiderauit eīm statutū qȯ si mater posset iusto ꝑcio vē
dere de facili poterūt filij post mortē fraudari qꝛ potuisset clam
pecuniā alteri dare ꝛ illā etiā cōsumere ꝛ dilapidare ꝛ lꝫ aliquo
casu nō eueniat talis casus tn̄ nō cessat prouisio statuti q̄ bona
fuit volens casum ꝑuenire q euenire poterat lꝫ nō euenerit.ꝛ se
pe iura hoc faciūt vt ptꝫ in.l.fi.C.in qbus cau.in inte.resti. non
est neces.ꝛ in.l.j.C.qn̄ li.vni.se sine iud.vin.in.c.quāto.de diuor.
ꝛ in.c.j.de ser.nō ordi.q̄ iura.ad hoc alleg.Jo.an.ī addi.spe. in
ti.de arbi.§.sequit ver.serui.qȯ Cy.cōfirmat qꝛ statutū nō vult
qȯ filij p ꝯctus ꝛ alienationē a matre priuent bonis suis intel-
ligo.s.matris.ad hoc tex.ꝛ ibi Bar.in.l.ex facto.in ꝑn.ff.ad tre
bel.vbi etiā colligit ex tex.ꝛ ibi Bar.i.l.cū testō.ff.de aur. ꝛ ar.
le.ergo filij q remanēt post mortē matris nō possunt priuari bo
nis ipsi⁹ matris.s.q̄ fuerūt matris dū viuebat ꝛ non alienauit.
ad idē nā īmediate qȯ possessio fuit effecta dn̄e Ang.libera ha-
bebat ac si semp fuisset dn̄e Ang.quo ad h̄ vt dicat alienatio fa
cta in dānū filiorū ex quo erat iā irreuocabiliter sibi acqsita.ar.
ei⁹ qȯ habet in.l.nō amplius.in ꝑn.ff.de le.j.ꝛ in.l.liberto.lxxx.
ff.de bo.liber.nec huic cōclusiōi obstat si dicat qȯ dicta dn̄a An
ge.elapsis.viij.annis de anno dn̄i.Mcccclxix.narrādo qȯ . viij.
anni erāt elapsi qbus nō fuerat reqsita confessa fuit se verbote-
nus ꝓmisisse vēdere etiā si ī.viij.annis nō esset facta vēditio vo-
lēs agnoscere bonā fidē ꝓmittebat iterū vēdere sine alicui⁹ ter-
mini appositiōe q̄ cōfessio superat oē genus ꝓbatiōis.l.j.C.de
cōfes.cū ibi no.Nec vr̄ qȯ ꝯ dictā cōfessionē filij primi matrimo
nij possint venire ꝓ portiōe qua succedūt matri p qua ꝯuenire
nitunt p id qȯ habet in.l.cū a matre.C.de rei vē.ꝛ p regulā.l. ex
qua ꝑsona.ff.de re.iu.bn̄ facit tex.in.l.rē alienā in fi.cū ibi no.ff.
de pig.ac.nā ꝑdicta ī terminis nostris nō habēt obstare ex duo-
bus. Primo qꝛ tp̄e dicte cōfessiōis ꝛ ꝓmissionis res tūc appa-
rebat libera ipsi⁹ dn̄e Ang.ꝛ sic nisi cā necessitatis ꝓhibita erat
alienare ꝛ vēdere ꝛ ex forma statuti qȯ incipit si qua mulier ha
bēs filios ergo ei⁹ assertio seu cōfessio p quā diceremus ipsaꝫ ꝓ
15 hibitā vēdere posse vendere nō ꝓbat† tanq̄ emanās a ꝑsona ꝓ
hibita ꝛ suspecta vt ꝓbatur p tex.in.l.si forte.ꝛ ibi Bar.ff.de ca
strē.pecu.ꝛ in.l.q testamētū.ff.de ꝓba.ꝛ no.gl.ꝛ ibi doct.in.l. si
dona.C.de colla.ꝛ ponit Jo.an.in addi.spe.in ti.de re.eccl.non
alie.ꝛ hoc solū sufficeret ad victoriā.scđo qꝛ ip̄a simpliciter dicit
se hoc v̄bo ꝓmisisse nec exprimit qn̄ ipsa verbo hoc ꝓmiserit . s.
an tp̄e dicte dotis insolutū quo tp̄e ꝓmisit vēdere.ī.octo annos
an vero postea.nā si tūc ꝛ istud ꝓbaret potuisset postea reuēde-
re qꝛ filij dātes insolutū potuissent q̄cunqꝫ pacta apponere.ar.
l.ī tradit.cū ibi no.ff.de pac.ꝛ est bon⁹ tex.ꝛ ibi pōderat Jmo.
in tertio notabili.in.c.cū dilectus.de dona.si vero post dictā da
tionē insolutū ex quo mr̄ nō cogebat illud ꝓmittere cū esset ꝓ-
hibita alienare ergo nō potuit ꝓmittere vēdere pro eo tp̄e quo
nō poterat alienare qꝛ ꝓhibita alienatiōe censent ꝓhibiti ꝯct⁹
p quos alienatio sequit arg.l.oīno.ff.de spō.ꝛ tꝫ Bar.ī.l.cū lex.
ff.de fideius.ꝛ Bal.in.l.nō dubiū.C.de legi.itē ex quo ꝓ eo tp̄e
nō poterat alienare agere dꝫ ꝛ curare vt ex suo ꝯctu nō sequat
alienatio voluit gl.ordi.cōiter approbata in.l.si ita qs.§. ea le-
ge.ff.de verb.ob.ꝛ ponit Bal.in.l.hac edictali.in prin.C.de se.
nup.ꝛ Bal.in.l.j.C.de inoff.dot.ergo lꝫ p instr̄m seu cōfessionē
de qua in instrumēto ꝓbaret qȯ ita verbo ꝓmiserit qȯ tn̄ est fal
sissimū nō tn̄ probat qȯ tali tp̄e promiserit quo poterat ergo ta
lis ꝓbatio tanq̄ dubia nō releuat p id qȯ habet in.c.in ꝑsentia.
de ꝓba.ꝛ in.l.matrē.C.de ꝓba.ꝛ p Bar.ꝛ doc.in.l.nō solū.§.sꝫ
vt ꝓbari.ff.de no.ope.nū.ꝛ gl.ꝛ doc.in cle.fi.de rescri.Nec est ve
rū qȯ nō possit ꝯ dictā ꝯfessionē venire qꝛ īmo ꝑt:nā semp dictū
statutū fuit interp̄tatū ꝛ practicatū in ciuitate Senarū qȯ filij
omissa hēditate matris possunt petere tres quartas bn̄ficio sta
tuti ꝛ venire ꝯ factū matris reuocādo alienationē vnde mini-
me sunt mutāda q̄ certā interpretationē semp habuere.l. mini-
me.ff.de leg.¶ Ex ꝑmissis ergo ptꝫ qȯ dicta possessio post octo
annos.ī.quos nō sunt reqsita erat libere sua nec cogebat vēde-
re si nolebat igit potuit dictā possessionē alienare p id qȯ habet
in.l.nō amplius.in ꝑn.ff.de leg.j.ꝛ in.l.liberto.lxxx.ff.de bo.lib,
accedat.nā satis dꝛ tractari de ꝑiudicio filiorū vendēdo res im-
mobiles volūtarie nulla necessitate cogēte cū magis intersit ha
bere immobilia q̄ pecuniā qꝛ dꝛ esse de facili cōsumptibilis.ar-
cius qȯ habet in.l.j.§.fuit q̄situ.ff.ad trebe.bene facit qȯ habet
in.l.diuo pio.§.in vēdi.ff.de re iudi.ꝛ in.l.ordo.ff.de except. rei
iudi.videmus etiā in simili qȯ vasallus feudū paternū in ꝑiudi
ciū agnatorū vel filioꝝ nō pōt alienare ꝛ si alienat indistincte fi
lij ꝛ agnati mortuo vasallo admittunt ad reuocandū vt in.c.j.
qui.mo.feu.alie.pos.ꝛ p gl.ꝛ Bal.ī.c.j.§.hoc quoqꝫ.de suc. feu.
ꝛ in.c.j.§.si clictulus de feu.alie.¶ Postremo apparet qȯ fuit
manifeste facta in ꝑiudiciū filioꝝ primi matrimonij cum fuerit
facta nulla necessitate cogēte in qua interuenit enormis lesio in
precio quo casu indubitāter dicit facta vēditio ꝯ ꝓhibitionem
statuti ꝛ cōsequēter fuit nulla seu irritat post mortē matris p
no.in.d.l.cū lex.ꝛ in.d.l.nō dubiū.¶ Ex qbus pꝫ multipliciter
16 esse rn̄sum† ad verbū ita qȯ respectu ad qȯ etiā dici pōt qȯ po-
tius stet ampliatiue ꝛ sic nō habeat restringere dispositionē ꝑce
dētē ꝛ subijcio qōnē quā ponit Gul.de cu.quē refert ꝛ sequitur
Ang.in.l.nulla iuris rō.ff.de legi.testator legauit vxori domū
qȯ si domus valeret minus q̄ . cc . libras debeat vxori suppleri
ita qȯ habeat valorē.cc.librarū modo domus vꝫ vltra an vxor
debeat habere illud vltra qȯ vꝫ ꝛ arguit qȯ nō qꝛ illa verba ita
qȯ obtinent locū taxationis.arg.l.lucius.§.que habebat.ff.ad
treb.sꝫ ꝯriū determinat qꝛ dicta verba ꝓlata a testatore ad am
pliandū ꝛ in fauorē vxoris nō debēt ad odiū vxoris interp̄tari
per illū tex.cū si.ita dicere possumus in casu nostro qȯ ex quo il
la verba in fauorē filiorū sunt ꝓlata nō debēt in eoꝝ dānū iter-
pretari.l.legata inutiliter.de le.j. Laus deo ꝛc.

¶ Consilium.ccxlij.

1 ☞ Minor an possit petere resti.in integ.contra sententiā la-
tam contra se.
2 Statutum quando dicatur tollere resti.in integ.
3 Aliqua dictio. est dictio vniuersalis.
4 Verba aliquo modo.quid importent.
5 Restitutione aduersus sententiam sublata an intelligatur etiā
sublata aduersus aditionem.
6 Exceptio inuentarij an opponatur post sententiam.
7 Presumitur pro sententia.
8 Permissum si sit aliquid an intelligatur de eo qȯ venit in neces
sariam consequentiam.
9 Statutum vnum ꝛ vna pars statuti declaratur per aliam.

Dominus labia mea ape-
riat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectū.¶ Circa
primū cōsultatiōis artic.illud in primis clarissimū
est qȯ si minores p eorū legitimos tutores sunt defensi sn̄ia non
est nulla sed valida.Casus est clarus in.l.cū ꝛ minores.C.si ad-
1 uersus rē iudi.sola ergo difficultas remanet† nunqd possint re
sti.in inte.petere . ꝛ si essemus de iure cōi clarū est qȯ aduersus
sn̄iam cōpetit restitutio vt est casus in.d.l.cū ꝛ minores.ꝛ in. c.
suscitata extra de resti.ī inte.Quinīmo etiā qn̄ de iure cōi dene-
gat appellatio pōt in integ.resti.peti.vt est gl. cōiter approba-
ta ī.l.vnica.C.si de momē.pos.fuerit appellatū.ꝛ tꝫ Bal.ī.l.vni
ca.C.ne liceat tertio ꝓuocare.ꝛ Bar.in.l.minor.§.sed ꝛ si.ff.de
2 mino.ꝛ Pau.de ca.cōsi.ccxiij.sꝫ ex forma statutoꝝ† in casu no
stro restitutio denegat.ista ꝯclusio ꝓbat p duo statuta.¶ Pri-
mo per statutū qȯ īcipit che alchuna sn̄ia data o che si dara ꝛc.
Quod multū clare disponit qȯ sn̄ia lata in dicta curia nō pos-
sit īmutari vel variari in aliqua parte aliquo modo vel aliquo
q̄sito colore appellatiōe nullitatis vel alio mō q dici vel excogi-
tari posset p q̄ verba ampla ꝛ precise censet sublata etiā restitu.
in integ.hoc ꝓbat no.p ea q̄ ponit Bal.in.l.in cause.la.j.in ꝑn.
ff.de mino.vbi p illam gl.dicit qȯ si statutū vult qȯ ꝯ instr̄m cō-
fessionatū nulla possit opponi exceptio non pōt peti in inte. re
stit.ꝛ ita dicit tenere Cy.ibi in addi.hoc idē voluit Bal.in ad-
di.spe.in ti.de arbitr.versi. quo iure.¶ Confirmat ex his q̄ no.
voluit Bal.in.l.cū lege post Jaco.de belui.ff.de arbit. vbi vult
qȯ si statutū per verba geminata vult qȯ cōtractus gestus a mi
nore.xxv.valeat ꝛ teneat nō cōpetit restitutio.quā decisionē seq
tur Lud.ro.in.l.more.ff.de acq.here.sed in casu nostro sunt ver
ba magis pregnātia ꝛ magis ꝑcisa vt ptꝫ ad sensum. igit nō dꝫ
restitutio cōpetere.¶ Scđo ꝓbat p statutū qȯ incipit hoc acto
ꝛ declarato.in quo clare disponit qȯ ꝯ tales sn̄ias nō possit ali-
qȯ iudicis officiū implorari vel aliqua restitutio postulari ꝛ sic
clare statutū tollit resti.in integ.immo oēm restitutionē.ex quo
dicit aliqua restitutio ꝛ sic vniuersaliter p q̄ verba cessat dispu-
tatio an p verba gn̄alia censeat sublatum singulare remedium
resti.in inte.de qua in.d.l.vnica.C.si de momē.pos.ꝛ in.c.coram
de resti.in inte.ex quo specifice reijcit remediū restitutiōis.ꝛ in
incertis nō certis locus est coniecturis.l.continuus.§.cū ita. ff.
3 de ver.ob.ꝛ maxime qꝛ dꝛ vel aliqua restitutio.quod† verbū ali
qua est vniuersale ꝛ cōprehendit quālibet restitutionē.arg . gl.
no.in cle.j.de fo.cōpe.ꝛ eorū que doct.dicūt in.c.pastoralis . de
offi.deleg.ꝛ in.c.sup.de eo qui cogno.cōsan.vxo.ꝛ in.c.ij.§.j. de
decimis lib.vj.¶ Ex quibus cōcludo qȯ aduersus dictā sn̄iam
que transiuit in rē iudicatam non cōpetit restitutio.ꝛ fortius
4 hoc est cōcludendum qꝛ statutū subdit vel modo aliquo.† Que
verba generalia ꝛ geminata includūt modos similes ꝛ maiores
sic expressis iuxta no.per glo.in cle.j.de re iudi.ꝛ in.l.cū penā.ff.
de arbi.

de arbi.faciunt no.in.l.balista.ff.ad trebe.cū si. ¶ Solū restat vna diffi
5 cultas q᷑† minores dicūt nolumus restitui aduersus sniaȝ ȝ aduersus aditionē per quā fuimus lesi.⁊ clarū est de iure cōi cōpetit restitutio vt est casus in.l.j.C.si vt se ab hereditate abstineat ⁊ in.l.ait ptor.§.restitutio.ff.de minori. q̃ restitutio nō vĩ a statuto denegata q᷑ lȝ deneget ꝯ sniam nō tñ vĩ cōtra aditionē denegata.statutū eñ est exorbitans igi᷑ nō dȝ extēdi ad casum in statuto nō cōprehēsum.l.qḋ no.ff.de legi.l.si vero.§.de viro.ff.so.matri. ¶ Cōfirmat᷑ ista cōclusio.nā videmus qḋ lȝ cōtra sniam q̃ libertatē datā declarat nō detur restitutio tñ hũ cōpetit qñ declarat dandā libertatē:vt cōcludit᷑ cōter in.l.j.C.si aduersus libertatē. ¶ Nec obstare videbat᷑ si diceret᷑ qḋ verū est qḋ virtute dicti statuti nō est denegata restitutio aduersus aditionē qñ simpliciter tractaremus de rescindēda aditiōe hereditatis q᷑ statutū hũc casum nō cōprehēdit. sed in casu nostro in cōsequētiā isti restituerent᷑ cōtra sniam: naȝ per sniam sunt tanq̃ heredes cōdēnati ⁊ cōcessa restitutione nō essent amplius cōdēnati.vnde qḋ vna via nō concedit᷑ dȝ alia via denegari vt in regula cū qd vna via.cū materia.extra de reg.iur.in.vj.cū simi. qm̃ ad hoc videbat᷑ respōderi posse qḋ verū est qḋ nō daret᷑ restitutio qñ directo daret᷑ cōtra sniam.sed bene pōt in ꝯsequentiā dari:q᷑ lȝ sit prohibita restitutio p statutū aduersus sniaȝ nō tñ est sublata restitutio aduersus aditionē.vñ cū snia sit lata ꝯ tales minores tanq̃ ꝯtra heredes petēdo se restitui aduersus aditionē nō erūt amplius heredes ⁊ cōsequēter nō includent᷑ in snia ⁊ sic illā euitabāt.ista cōsideratio vĩ pbari in simili.nā cōtra psumptionē iuris ⁊ de iure nō admittit᷑ pbatio in cōtrariū vt habet᷑ in aut.ȝ iā necesse.C.de dona.ante nuptias. ⁊ tñ illud intelligi dȝ in pbatione directa nō aūt in pbatione indirecta vt est gl. multū no.in cle.j.de pba. ¶ Cōfirmat᷑ etiā p tex.in cle.de testi.in verbo directo iūcta gl.extra de testi. ¶ Confirmari vĩ nā.lȝ sit phibita restitutio aduersus sniam tñ aduersus aditioneȝ est pmissa lȝ ergo aduersus sniam separatim sit phibita restitutio tñ q᷑ petit᷑ in casu permisso ⁊ in cōsequētiā de necessario deuenit᷑ ad casum phibitū indirecto ⁊ pobliquū cēset᷑ etiā in casu phibito pmissum.l.si is q duos.ff.de lib.leg.⁊ est tex.⁊ ibi Dy.⁊ Bar.ponūt hanc regulā in.l.j.in pñ.ff.de auto.tuto. cū cōcordātiis ibi allegatis.⁊ istud idē voluit Bart.in.l.ambitiosa.ff. de decre.ab ordi.fac.in.iiij.regula in fine.⁊ ista rō cōfirmat᷑ magis in specie:nā in cōneris nō separabilibus si cōcedit᷑ restitutio sup aliquo actu preiudicat᷑ etiā actui aduersus quē nō dabat᷑ restitutio.argu.l.j.C.si in cōi eadēq̃ cā ⁊c.secus in separabilib⁹.l.iij.§.sed vtrū.ff.de mino. ⁊ ita distinguit Bar.in.l.ab hostib⁹.§.ȝ q̃ simpliciter in.iiij.col.ff.ex qbus cau.ma.ita i casu no.ex quo nō pōt aduersus aditionē ꝯcedi restitutio quin preiudicet᷑ snie.vñ ista sunt cōnexa igi᷑ ⁊c. ¶ Cōfirmat᷑ etiā q᷑ lȝ statutū deneget restitutionē intelligit᷑ respectu toti⁹ cause nō respectu alicuius cause emergētis.l.si ex cā.§.nūc vidēdū ⁊ ibi Bal.ff.de mino. facit.l.quotiēs.cū ibi no.C.de iudiciis.⁊.l.cū pponas.⁊ qḋ ibi p bal.C. de reb⁹ credi.⁊ qḋ habet᷑ in.l.si qs in conscribēdo.C.de pac. ¶ Confirmat᷑ hoc idē p illud qḋ cōsequēti phibito cēseat᷑ phibitū antecedēs ad illud est per interptationem.casus est in.l.oīno.ff.de spō.in verbo suppleat᷑ ideo nō hȝ locū talis interptatio in statutis:vt dicit not.Bal. in l.j.C.si rector puincie. ¶ Sȝ pmissis nō obstātibus q̃ vere non obstant contrariā sniam veriorē esse existimo ⁊ q᷑ fundata est intētio Cardi.in snia ⁊ statutis satis esset tollere rōnes in ꝯrium adductas sed pro maiori fortificatione intētionis sue ⁊ vt clarior appareat respōsio ad obiecta confirmo fundaměta.s.facta in pñ.nā statutū nō dicit simpliciter qḋ cōtra sniam nō possit restitutio peti sed vt dixi vniuersaliter loquit᷑ qḋ aliqua restitutio peti nō possit pōderando verbū aliqua.iuxta no. in cle.j.de fo.cōpe.igitur nulla restitutio peti pōt cōtra sniam ⁊ p cōsequēs nō pōt peti restitutio directo ꝯ sniam nec indirecte.ex quo enim vniuersaliter loquit᷑ vniuersaliter dȝ intelligi.l.j.§.⁊ gñaliter.ff. de le. pstā.l.si is q ducēta.§.vtrū.ff.de re.du.cū si. ¶ Cōfirmat᷑ hoc idē ex verbis eiusdē statuti q̃ sequunt᷑ dū dr̄ vel modo aliquo ꝯdici.q̃ verba includunt modos similes ⁊ dissimiles ⁊ maiores expssis ad hoc gl.no.in cle. ne romani in verbo quo vis modo de electione.⁊ in.c.fi.in verbo quo vis modo.de sen.excō.in.vj. ¶ Confirmant᷑ pmissa coniūgēdo duo statuta qḋ licitū est.l.gallus.§.ille casus.ff.de lib.⁊ posth.nā statutū vltimo allegatū disponit qḋ nō possit peti in integ.resti.vel modo aliquo ꝯdici sed statutū dicte curie vult qñ aliqua snia nō pōt aliquo mō rescindi non possit illis modis neq̃ directe neq̃ indirecte neq̃ aliquo q̃sito colore q excogitari posset vt pȝ in statuto primo loco allegato. ex qb⁹ cōcludit᷑ qḋ nō pōt aliqua restitutio peti p quā etiā idirecte imutaret᷑ vel variaret᷑ snia.recipit eñ statutū predictū vltimā interptationē ⁊ declaratione a statuto prio loco allegato vt plene declarat bar.i.l.ptor.§. extra differētia.ff.vi bo.rap. ¶ Confirmat᷑ ista opi.nā vbicūq̃ aliqua exceptio nō potest opponi contra sniam put est exceptio peremptoria regulariter.l.peremptorias.C.sniam rescin.nō posse.certe nō solū non potest opponi exceptio peremptoria que directo impugnat sniam sed etiam illa q̃ nō impugnat sniam directo.sed obligationē ⁊ actioneȝ in quibus fundata est snia.ista cōclusio pbat᷑ per tex.vbi est casus iuncta declaratione Jac.bu.⁊ Saly.⁊ in.l.j.C.de iuris ⁊ facti igno.vbi dicūt ibi esse speciale in milite qḋ exceptio que orta fuit ante sniam ⁊ non opponit᷑ neq̃ cōtra sniam neq̃ cōtra executionē sed cōtra primā actionē opponi possit post sniam igit᷑ in ꝯriū est ius cōe.l.ius singulare.ff.de legi.sicut ergo exceptio peremptoria q̃ de directo impugnat sniam non pōt post sniam opponi ita etiā non pōt opponi illa que de directo nō impugnat sniam ȝ primā actionē per que p indirectū impugnat᷑ snia. ita punctualiter dicēdū est in casu nostro q᷑ sicut restitutio ꝯ sniam peti non pōt per quā de directo impugnat᷑ snia:ita nō pōt peti restitutio p quā rescindit᷑ prima actio vel obligatio ⁊ cōsequēter snia impugnat᷑. si eñ ꝯcederet᷑ restitutio aduersus aditionē nō essent amplius heredes ⁊ rescinderent᷑ obligatio ⁊ actio ⁊ p cōsequēs respectu ipsorū declaratio ⁊ condēnatio snie. ⁊ ista rōne Jmo.Pau.de ca.⁊ multi Moder.
6 in.l.si ex diuerso.§.fi.ff.so.ma.attentāt qḋ†exceptio inuentarij nō pōt opponi post sniam.⁊ lȝ ista opinio nō sit cōis aliis rōnibus tamen oīno non reprobatur. ¶ Cōfirmat᷑ etiā hoc q᷑ cōis regula est qḋ ꝯ sniam nō possunt illa opponi p que snia impugnat᷑ sed tñ executio moderat᷑ vt concludūt doc.in.d.l.ex diuerso.§.fi.⁊ in.l.nēsenius.ff.de re iudi. ȝ ista nō moderat᷑ executionē ȝ impugnat sniam igit᷑ ⁊c. ¶ Cōfirmat᷑ q᷑ fm̃ Pau.de ca.in.d.§.fi.q̃ sequunt᷑ are.⁊ Moder.perusini exceptio q̃ impugnat obligationē dr̄ sniam impugnare nō executionē moderari.qḋ patet etiā ex nota.per Bar.in.l.si dubitet᷑.⁊ in.l.ex testamēto.§. qḋ si duo.ff.de fideius. ¶ Cōfirmant᷑ etiā predicta ex his que no. ponit Bal.in.l.j.in.ij.col.C.de iur.⁊ fac.igno.vbi dicit qḋ tūc exceptio cōpatit᷑ se cū snia qñ cōpatit᷑ se cū cā ciuili ⁊ naturali obligatiōe ex qua agit᷑. l.pe.ff.qḋ cū eo.vnde qñ ius agentis est exceptuatū cōtra adeo qḋ posito vno alterum excludit᷑ tūc dicit᷑ cōtradicere indirecte ⁊ sniam impugnare vñ in casu nostro ex quo restitutio in integ.tenditad rescindendam obligationē causatā ab immixtione ⁊ sic ad liberandū ab obligatione predicta ꝯdicit ⁊ impugnat sniam que ipsos tanq̃ obligatos cōdēnat:sed ꝯ sniam ex forma statuti non pōt peti restitutio aliqua per quā cōtraueniat᷑ snie aliquo mō:igit᷑ non pōt ista restitutio aduersus aditionē peti p quā snie ꝯueni᷑. ¶ Non omitto qḋ cum iura in dubio psumant snias fore iustas:vt in.c.in psentia extra de renun.⁊ in.l.here-
7 nius.§.gaya.ff.de euic.⁊ maxime†statuta florētina psumūt pro sentētiis latis in curia mercātie cū velint illas executionē habere ⁊ nullo remedio retractari posse.ad hoc est bonus tex.in.l.j.in fi.ff.de offi. pfect. pto.Jtē qḋ restitutio nō cōcedit᷑ nisi pbata iniquitate seu lesione iuxta no.in.l.nā ⁊ postea.§.si minor.ff.de iureiur.si intelligeremus statutum predictū qḋ eo nō obstante peti posset restitutio aduersus aditionem lȝ nō posset peti aduersus sniam idē cōcludere deberemus si lata esset snia virtute alicuius ꝯtus obligatiōis vel cuiuscunq̃ alterius actiōis gesti a minore qḋ licet aduersus sniam non cōpeteret restitutio cōpeteret aduersus talē actū ⁊ in cōsequētiā rescinderet᷑ snia qm̃ de natura restitutionis est qḋ oīa reponat in pristinū statū.l.qḋ si minor. §. restitutio.ff.de mi.vñ videret᷑ statutū quodāmodo ad pauca restrigi qñ tñ ex actu snie lederet᷑ qḋ nō est dicēdū.ar.l.j.§.si pecuniam.ff.de calū.⁊ qḋ per illū tex.dicit do.Ant.in sua disputatione q̃ incipit Bononiensis. ¶ Ex qbus ꝯcludo qḋ dicta restitutio peti nō pōt aduersus dictā aditionē p quā restitutionē tolleret᷑ virtus snie respectu psonarū qbus in integ.restitutio cōcederet᷑. ¶ Ex qbus pȝ rñsio ad obiecta ⁊ in primis qḋ lȝ snia nō possit directo impugnari possit tñ via indirecta qm̃ quicquid sit in materia pbationis que nō est angustanda secus est in materia nostra qm̃ lex phibet ne aliquo iure snia impugnet᷑ q᷑ tunc nō potest illud ius deduci per qḋ siue directa siue indirecta snia impugnet᷑ vt pȝ ex no.in.d.l.j.C.de iur.⁊ fac.igno.⁊ vt.s.dixi facit regula cuȝ quid vna via. de reg.iur.li.vj.cū materia. ¶ Preterea ⁊ scḋo in casu nostro habemus statutum clare loquētē qḋ nō possit impugnari sentētia via directa vel indirecta vel aliquo quesito colore q̃ dici vel excogitari posset que verba nō possent esse magis precisa ⁊ ampla.igit᷑ non est opus alia interptatiōe.l.ille aut ille.§.cū in verbis.ff.de leg.iij.vñ habemus
8 casuȝ clarū in dicto statuto.nō obstat qḋ†venit in necessariā cōsequētiā actus pmissi.nam in hoc est aduertendū qḋ restitutio aduersus aditionē que nō tenderet ad impugnationē snie q᷑ nulla lata esset snia. vt in d.l.j.C.si vt se ab heredi.absti.item qñ lata esset snia ⁊ ageretur prima actiōe ꝯtra minorē tanq̃ ꝯtra heredē tūc puto qḋ etiā peti posset restitutio aduersus aditionem sicut opponi posset quelibet exceptio que poterat ante sniam opponi lȝ per sniam esset exclusa qñ ageret᷑ virtute snie.⁊ hoc p no.per glo.Bar.⁊ doc.in.l.duobus.ff.de excep.rei iudi. ⁊ per doc.in.l.j.C.de iur.⁊ fac.igno.sed qñ per restitutionē aduersus aditionē qs restitueret᷑ in effectu aduersus sniam. tunc negandum est qḋ talis actus restitutionis sit permissus.immo est phibitus.⁊ sic non hȝ locū doctrina Bart.in.d.l.j.ff.de auc.tut.⁊ alia multa in ꝯriū allegata tollunt᷑.qḋ aūt dici possit ⁊ debeat phibita talis restitutio p quā snia rescinderet᷑ plenissime est supra deductū.qḋ etiā cofirmat᷑.nam ex quo phibet᷑ qḋ snia non possit retractari remedio etiā restitutionis ⁊ quouis modo censent᷑ oīa antecedentia phibita p q̃ ad hoc deueniremus s.ad retractationē snie.l.oīno.ff.de spon.⁊ est regula quā ponit Cy.⁊ refert Bal.in lectura noua in.l.ij.ff.de iurisdi.om.iudi.⁊ tȝ Bar.in.l.cū lex.ff.de fideius.vbi vult qḋ phibita alienatione ⁊ translatione dñij cēset phibita obligatio.item etiā ꝯtus qui tendunt ad hanc translationē dñij. ¶ Preterea Bal.cōsulēdo dicit q̃ phibitus petere restitutionē aduersus sniam censet᷑ probibitus petere aduersus pbationē omis-

ſam qꝛ ex quo remouet̃ finis intelligit̃ remotū principiū ⁊ oīs modus perueniēdi ad finem.l.omnino.ff.de ſpon.decidit tñ Bal.ibi ꝯtrium ex eo qꝛ ſtatutū non remouebat expſſe reſti.in integ.ſed qd nō poſſet ꝯueniri ꝯ ſnīam qꝛ in generali diſpoſitione nō cēſet̃ reſtitutio ſublata ꝑ no. ꝑ gl.in.l.vnica.C.ſi de momē.poſ.fuerit appe. ¶ Ex qb⁹ in ꝓpoſito dico qd aliqñ cōſtat clare ⁊ manifeſte qd aliqs actus eſt ꝑmiſſus ⁊ tūc qcqd venit in neceſſariā conſequētiā illius cenſet̃ eſſe ꝑmiſſum.⁊ ita loqtur Bar.in.d.l.j.ff.de auto.tut.ita etiā loquit̃ Bart.in.d.l.ab hoſtib⁹. §.ſed qd ſimpliciter.ff.ex qbus cau.maiores. ¶ Aliqñ ex duob⁹ ꝑmiſſis quoꝝ vnū venit in neceſſariā cōſequentiā alterius ⁊ tūc ꝓhibito cōſequenti dꝛ eſſe antecedens prohibitū.⁊ iſta eſt regula Cy.⁊ Bal.in.l.ſi.ff.de iuriſ.om.iudi.⁊ hoc maxime in caſu noſtro ex duobus ꝓcedit qꝛ ſtatuere ꝓhibet vniuerſaliter qd nō poſſit peti aliqua reſtitutio ꝯ ſnīaz igit̃ neq directe neq indirecte.itē qd nō poſſit aliquo mō ꝯueniri neq indirecte.⁊ lꝫ dubiū eſſet an ꝑ iſta verba excluderetur reſtitutio inde qꝛ ſtatuta de illa vniuerſaliter faciunt mētionē intelligi dꝫ qd aliquo mō directe vel indirecte nō poſſit ꝯueniri remedio etiam reſtitutionis: qꝛ

9 †vnū ſtatutū ꝑ aliud ⁊ vna pars ſtatuti ꝑ aliā declarat̃.l.qui filiabu. in prin.ff.de leg.j.⁊ ꝑ Bar.in.d.l.pretor.§.eritq differētia.ff.de vi bo. rap.⁊ ita ex his ⁊ aliis.ſ.deductis in hoc dubio cōcludo attēto maxime qd in curia mercantie ꝓſumpta ſtatuta particularia ſunt facta fauore mercatorum ⁊ publica vtilitate ne mercatores pro anfractis iudicioꝝ diſtrahant̃ ſed poſſint mercature attēdere.vñ nō eſt cenſendū qd ꝑ vnā viā ꝓhibuerūt ꝑ aliā viā id cōcedere voluerint que ad idē tēdit qꝛ nō feciſſent finē ad illud qd intendunt aſſequuti.ſed cōcludēdum eſt qd ex tali via indirecta nō poſſit ſnīa retractari. ¶ Circa ſcđam qōnē nō eſt dubiū qd nō attēto quō tenerent̃ itē quō eſſet petitū ſi dicti ſunt filij Luce ⁊ Laurētij fuiſſent ſimpliciter cōdēnati qd tenerent̃ quiſq ꝓ ſexta pte.caſus eſt ſm vnū intellectū gl.ī vbo inequalib⁹ in.l.j.C.ſi plures vna ſnīa quā ita in ꝓpoſito exēplificat Bar.de ſaly.⁊ Pau.de ca. ſed in caſu noſtro arbitroꝛ qd indubitāter qlibet cenſeat̃ condēnatus quatenus in veritate tenet̃ tanq heres patris ſui.iſta ꝯcluſio ꝓbat̃ primo qꝛ cōdēnat̃ hereditas ⁊ ſic cēſet̃ facta condēnatio quatenus teneret̃ pro hereditariis portionibus qꝛ obligatio ⁊ cōdēnatio hereditatis diuidunt̃ inter heredes pro hereditariis portionib⁹.l.pro hereditariis. C.de here.actio.l.j.C.ſi cer.pe. ¶ Scđo qꝛ forti⁹ voluit ibi Pau.de ca. in.d.l.j.C.ſi plures ſimul vna ſnīa qd ſi actū eſt ꝯ plures heredes ⁊ ſic ꝓ hereditaria portione ⁊ ſunt ſimpliciter cōdēnati cenſeant̃ cōdēnati ꝓ hereditaria portione qꝛ nō in plus tenebant̃ ⁊ ita vꝛ iudex cōdēnaſſe ⁊ eſt rōnabilis rō ſm eū ⁊ ſic decidit caſum noſtrū. ¶ Tertio nā Bar.de ſaly.dicit qd ſi heredes q inequaliter tenent̃ ſunt cōuenti ⁊ ſic ꝓ portionibus hereditariis ſunt ſimpliciter cōdēnati nō vꝫ ſnīa ī perſona illoꝝ q ſunt in plus cōdēnati q petitū eſſet.ar.l.vt fundus.ff.cōi diui.igitur ne habeamus dicere ſnīam nullā ī aliqua parte dicamus qd ſint ꝓ hereditariis portionib⁹ cōdēnati.arg.l.quot.ff.de reb.du. ¶ Quarto qꝛ vt inqt Bal.in.l.ſi.C.cōi diui.verba ſnīe intelligi debent ſm naturā iudicij etiā ſi opus ſit verba impropriare.arg.gl.in.l.⁊ puto.ff.fa.her. itē declarat̃ ſnīa ex actiōe gl.in.l.ſi qs ad exhibēdū.de excep.rei iudi.igit̃ intelligant̃ cōdēnati ꝓ hereditariis portiōib⁹ quatenus tenent̃. ¶ Quinto qꝛ nō ſunt ſimpliciter cōdēnati vt tales ſed vt tales heredes. igitur ꝓ hereditariis portionib⁹ quatenus ſunt heredes.arg.l.ſed ſi plures. ff.de vul.⁊ pup. ¶ Sexto qꝛ hoc videt̃ in fine ſnīe declarari dū dicit̃ referēdo a ciaſchuno ⁊ a ciaſchuna coſa quello che debitamēte ⁊ actamēte ſi cōſa rechiede ⁊ appartiene. Igit̃ referēdo dictā clauſulā ad oīa ſuperioꝛa iuxta.l.talis ſcriptura.ff.de le.j.quilibet cēſet̃ cōdēnatus quatenus dꝫ ⁊ quatenus ad eū ꝑtinet. ¶ Poſtremo qꝛ in curia mercatorum nō apices iuris ſꝫ equitas ⁊ veritas attendi debeat.l.ſi fideiuſſoꝛ. §.quedā.⁊.l.quintus ⁊ vtrobiq Bar.ff.mā.ideo eatenus cēſeant̃ cōdēnati quatenus in veritate tenebant̃. Laus deo clementiſſimo ⁊c.

¶ Caſus. Excelſa cōitas floꝛētie imponit grauedines caſtris ſibi ſubiectis quas grauedines vniuerſitates caſtroꝝ diſtribuunt inter hoīes ſuos dupliciter. ¶ Primo ꝑ capita perſonarū nō attēta quātitate bonorū. ¶ Scđo diuidūt inter homines ſuos ſm facultates ⁊ quātitates bonoꝝ ⁊ ſic imponunt̃ ꝑſonis ꝓ rebus. Unde ſuccedit qd impoſita grauedine per cōitatē floꝛētie caſtro palaie ⁊ diuiſa grauedine inter hoīes dicti caſtri per capita ⁊ ſm facultatē bonoꝝ: quidā magiſter Fran. cui impoſite erāt grauedines ꝑ capita habito reſpectu ad ꝑſonam ſuā filioꝝ ſuoꝝ ⁊ nepotū trium ex quodā filio ꝓmortuo moriens cōdidit teſtamentū in quo nepotibus ſuis ex filio premortuo iure inſtitutiōis reliquit equis portionibus pro eoꝝ portione ſue hereditatis ⁊ bonoꝝ infraſcripta bona ⁊c.⁊ poſt enumerationē bonoꝝ dixit in qb⁹ quidē bonis omnibus mobilibus ⁊ immobilibus.ſ.ſcriptis iurib⁹ debitis ⁊ creditis eos heredes inſtituit ⁊ iuſſit eos eſſe tacitos ⁊ contentos et nihil de bonis ſuis amplius petere poſſent aliquo modo. in omnibus autem aliis bonis ⁊c.vniuerſales heredes inſtituit filios ſuos: mortuo teſtatore ⁊ facta diuiſione bonoꝝ orit̃ cōtētio inter dictos nepotes ⁊ filios ſuper ſolutionem grauedinū que imponūtur ſingulis annis virtute grauedinis impoſite dicte vniuerſitati.⁊ pro parte dictoꝝ nepotum allegatur qd non tenētur qꝛ ſunt inſtituti rebus certis ⁊ ſic nō tenent̃ ad debita hereditaria.in cōtrariū allegat̃ ꝑ filios q in ꝓmis ipſi tenent̃ ad grauedines impoſitas ꝑ capita quatenus impoſite fuerunt dicto magiſtro Frā.ꝓpter capita dictoꝝ nepotū.itē qd tenent̃ etiam ad alias impoſitas ꝑſone dicti magiſtri Franci.ſm facultates bonoꝝ ſm ratā bonoꝝ in qbus dicti nepotes ſunt heredes inſtituti ꝓ eoꝝ portione hereditatis.queritur conſilium in fauorem filiorum ⁊c.

¶ Conſilium.ccxliij.

1 ☞ Soluere onera quis teneatur.

2 Teſtatoris diſpoſitio limitatur ⁊ aliquando ampliat̃ equalitatis ſeruande cauſa inter filios.

Dominus labia mea aperiat ⁊ ſpiritusſanctus illuminet intellectū. ¶ In ꝓſenti cōſultatione primo aſpectu cōcludendū videbat̃ qd †dicti nepotes nō 1 tenerent̃ ad grauedines impoſitas dicto ma.Franci.ſoluendas ſingulis annis qm̃ es alienum teſtatoris non ſequit̃ inſtitutos in rebus certis ſed heredes vniuerſales ꝓut plene legit̃ ⁊ no.in.l.j.§.ſi ex fundo. ⁊ in.l.ex facto.la grāde.ff.de he.inſti.⁊ in.l.quotiēs.C.eo.ti.⁊ eſt tex.in.l. j.§.ſi heres.⁊ ibi no.ff.ad trebel.cū ergo dicti nepotes inſtituti fuerint in reb⁹ certis videtur qd ad dictas collectas ad quas erat obligatus teſtatoꝛ non teneant̃. ¶ Confirmari vꝛ ⁊ ſcđo iſta concluſio qꝛ collecte hodie imponuntur perſonis ꝓ rebus vñ ſi res trāſeūt de ꝑſona in ꝑſonā nō trāſeunt cū onere.l.reſcripto.§.ſi.⁊ ibi plene declarat Bar.ff.de mune.⁊ hono.⁊ Bart.plene in repe.l.j.C.de mulie.⁊ in quo loco li.x.⁊ tꝫ Bal.in.l.j.§.qd ſi nemo.ff.qd cuiuſq vniuer.no.ergo in caſu noſtro lꝫ res de ꝑſona magiſtri Joānis ⁊ ei⁹ hereditate titulo ſingulari trāſiuerint in ſuos nepotes nō dicunt̃ obligati ad collectas.cōꝓbat̃ ⁊ tertio qm̃ debitum ſoluendi collectas ſingulis annis de quibus collectis agimus ante nouā impoſitionē ꝯtractū fuit ꝑ magiſtrū Frā. ⁊ ita apparet deſcriptus debitoꝛ magiſter Frāc.ſed poſt ꝯtractam obligationē ſemꝑ tenet̃ ad collectas ille q obligatus ꝯtraxit vt declarat Bal.in.l.etiā.iuxta ſi.C.de execu.rei iudi.⁊ Bald.in.l.j.§.qd ſi nemo.in.iij.q.ff.qd cuiuſq vniuer.no.igit̃ ⁊c.⁊ ſuꝑ iſta difficultate videbatur ꝓmiſſa conſultatio. ¶ Sꝫ ꝓmiſſis nō obſtātib⁹ ꝯtrariā ſnīam veriorē exiſtimo qd immo dicti nepotes ꝓ rata ipſoꝝ ad collectas teneant̃.⁊ in ꝓmis quo ad collectas que imponūtur ꝑ capita res vꝛ multū clara qꝛ ſi īpoſita fuit magiſtro Frā.⁊ capitibus filiorum ⁊ nepotum quatenus impoſite fuerūt capitibus nulla habita cōtēplatiōe patrimonij tales collecte ſequunt̃ capita qbus impoſite ſunt vt ꝓbatur in.l.j.C.de mulie.⁊ in quo loco.lib.x. ⁊ ptꝫ ex no.ꝑ Bar.ibi dū tractat de muneribus mere ꝑſonalib⁹.⁊ in.l. iiij.§.ſi actoꝛ.de re iudi.⁊ per Bal.in.d.l.j.§.qd ſi nemo.cum multis ſi. ¶ Confirmatur iſta cōcluſio.nā qñ onus imponit̃ rei nō hereditati cōtēplatiōe perſone tūc ad quēcūq trāſit res trāſit cū onere.vt in.l.j.C.de anno.⁊ trib.lib.x.⁊ tradit Bar.in.d.l.j.C.de mulie.⁊ in quo loco eo.li. ⁊ ꝓbat̃ in.l.apud iulia.§.heres.ff.de leg.j.cum ibi no.ergo pari rōne qñ īponunt̃ ꝑſone nulla habita ꝯtēplatiōe patrimonij ſequunt̃ ꝑſonā ⁊ nō patrimoniū. Quo aūt ad collectas q̄ imponunt̃ ꝑſone ꝓ rebus.vt in.d.l.reſcripto.⁊ ibi Bar.in.§.ſi.⁊ ꝑ Bar.ī.d.l.j.C. de mulie.⁊ in quo loco eo.li.dico qd idē cōcludēdū eſt qd ꝓ rata ꝑrimonij ſuſtinere debent collectas dicti nepotes ⁊ dico qd hāc qōnem decidit in terminis Bar. ꝑ illū tex.in.l.q̃ro.ff.de vſufru.leg.vbi dicit qd ille cui legat⁹ eſt vſufructus tenet̃ ad ſoluēdas collectas que imponunt̃ ꝑſone pro rebus ꝑ illū tex.vbi eſt caſus.ſi ergo tenet̃ ille cui legatus eſt vſuſfructus fortius teneri debet ille q eſt in proprietate inſtitutus.ar.aut̃.multomagis.C.de ſac.ſan.ec. Hāc etiā qōnē decidit Bar.in.l.neq ſtipēdium.ff.de impē. vbi dicit qd ſicut onus reale impoſitū rei in dotē date ꝑtinet ad virū q ꝑcipit fructus vt ibi eſt caſus ita onus qd imponit̃ ꝑſone ꝓ reb⁹ ad eū ꝑtinētibus ꝓut eſt collecta.allegat gl.ī.l.j.C.de mulie.⁊ in quo loco.allegat etiā Spe.in ti.de cenſibus.§.nūc videndū.non obſtant in ꝯtrium allegata.nam ad primū rñdet̃ qd argumētū ꝓcedit in obligationibus ꝑſonalibus qñ ꝑſona tantū eſt obligata qꝛ tūc ſolus heres vniuerſalis tenet̃ qui repreſentat ꝑſonā defuncti.l.j.C.ſi cer.pe.⁊ in.l.pro hereditariis.C.de here.act.ſecus in debitis ad q̄ tenet̃ ꝑſona ꝓ reb⁹ quas poſſidet qꝛ ex eis fructus percipit qꝛ tūc talia debita ꝓut ſunt collecte trāſeunt in legatariū vt eſt caſus ⁊ ibi Bar.in.d.l.quero.⁊ trāſeunt in ſingularem ſucceſſorē ſm Bar.in.d.l.neq ſtipēdiū. ¶ Confirmat̃ predicta rñſio ex his que ponit Bar.in.l.lucius.§.idē rñdit.ff.ad muni. vbi dicit illud idē qd in.d.l.neq ſtipēdiū.bene facit tex.in.c.j.⁊ ibi ꝑ Bal. ꝑ quos fiat inueſtitura.⁊ tex.in.l.hi penes cū ibi no.ꝑ Bart.⁊ alios.C. de agri.⁊ cenſi.lib.xj. ¶ Non ob.qd ſcđo loco in cōtrariū allegat̃ qꝛ illud ꝓcedit qñ res pro qbus imponit̃ collecta trāſeunt in perſonas priuilegiatas que nō tenent̃ ad illas puta ſi in clericos vel eccleſias vt traditur in.d.l.reſcripto.§.ſi.⁊ ꝑ Bald.in.d.l.j.§.qd ſi nemo.ff.qd cuiuſq vniuer.no.qm̃ ex quo ꝑſona nō eſt ſubiecta nō poteſt ſibi imponi collecta pro rebus. ¶ Secus qñ bona tranſeunt in ꝑſonas ſubditas ⁊ q̄ tenent̃ ad collectas: qꝛ tunc illi in quos bona trāſeunt tenentur. ꝓbat̃ ex no.in.d.l.q̃ro.⁊ in.d.l.neq ſtipēdiū.⁊ in.d.l.lucius.§.idē rñdit. ¶ Ad tertiū reſpōdeo nā difficultas vꝛ pēdere ad hoc nūquid dicatur ꝯtractū debitū vſq a prin.qñ fit impoſitio caſtro ⁊ diuiſio poſita per perſonas ꝓ collectis ſoluēdis ſingulis annis certo tꝑe vſq ad nouā impoſitionem ſicut

nem sicut dicimus qd ꝓmissio annua est vna ꝓ oĩbus annis in
rta.l.stichũ.§.stipulatio.ff.de ver.ob.Nã intelligẽdo vĩ qd tũ te
neaẽ ille cui a p̃n.onus est ĩpositũ ꝓ reb⁹ lʒ illas nõ possideat.⁊
per cõsequẽs ei⁹ heres.⁊ hoc vĩ sentire Bar.i.l. icolla.ff.ad mu
nici.ver.q̃ro.qd si facit se allibrari.¶ Sʒ ex mẽte gl.⁊ Bart. ibi
3iũ decidiẽ ⁊ rñdeẽ ad argumẽtũ qd ꝓcedit qñ iam esset 3ctũ
debitũ collecte imponende qr esset qs iã collectis destinatus vt
dicit tex.in.d.l.incolla.que verba intelligũt gl.⁊ Bar. qñ debi
tũ collecte esset 3ctũ vel erat denũciatũ cõsulib⁹ qd imponerẽ
sed onus collectaꝝ futuraꝝ seu debitũ nõ dr 3ctũ. igiẽ ad illud
nõ teneñẽ nõ possidẽtes illa bona ꝓ qb⁹ psonis fuit tale onus
impositũ ſʒ teneñẽ psone talia bona recipiẽtes sicut eñ partem
bonoꝝ recipiũt ita ptẽ onerũ subire teneñẽ fm gl.⁊ Bar.in.d.
l.incolla.qui ad hoc allegat.l.fi.ff.de collec.illicitis.⁊ probaẽ ex
his que ponit Bal.in.d.l.j.§.nemo ĩ.iij.q.⁊ hoc clare exprimit
Pau.de ca.in suo cõsi.cviij.incipi. sup primo quesito in.vj. du
bio.¶ Cõfirmaẽ ista respõsio nã,put ego dixi post quosdã Mo
der.i.d.l.stichũ.§.stipulatio qñ debitũ annuũ 3bit ex dispositio
ne legis dr esse multiplex sicut in vltimis voluntatib⁹ vt in.d.§.
stipulatio qr leges ⁊ statuta potius sunt interpretãda fm leges
loquẽtes in vltimis volũtatibus fm Bart.in.l.sua quoqꝫ.ff.de
here.insti.⁊ in.l.j.C.de his qbus vt indig.sed debitũ annuũ in
vltimis voluntatibus fm Bar.in.l.sua quoqꝫ.ff.de here.instit.⁊
in.l.j.C.de his qbus vt indig.sed debitũ annuũ in vltimis vo
lũtatibus est multiplex ergo idem qñ debeẽ ex dispositiõe legis
municipalis. ad hoc est tex.optimus i.l.post duos.C.de aduo.
diuer.iudi.vñ anteq̃ veniat annus soluẽdi collectas nõ dr 3ctũ
debitum igiẽ dʒ ad talẽ institutũ in re certa trãsire. ¶ Preter
ea respõdeo ⁊ aliter qd lʒ ex quo solus magister Fran.est descri
ptus soli heredes cogi possent ad soluendum tñ recuperare pos
sunt a legatariis cũ cõtẽplatione rerũ legatarũ grauẽẽ ꝑut de
clarat no.d.Pau.de ca.in.d.cõsi.cviij.in.d.vj.dubio.⁊ pulchre
declarat Bal.in.l.si negociũ.C.de neg.gest. ¶ Preterea vĩ qd
bona pro collectis sint tacite obligata fm Bal.in.d.l.j.§.qd si
nemo per.l.murileguli.C.de murile.lib.xj.⁊ Bal. in extrauag.
de pace cõstã.in verbo nos romanoꝝ.⁊ Pau.de ca.in.d.l.apud
iulia.§.heres.ff.de le.j.igiẽ trãseũt cũ onere vt cõcludit Bar. in
d.l. rescripto.ad fi.ff.de mune.⁊ hono. ¶ Postremo est aduer
tendũ qd pater instituit nepotes in qbusdam bonis ⁊ debitis
⁊ creditis ⁊ exprimit pro eorũ portione sue hereditatis. vñ est
aduertendũ qd pater qbuscũqꝫ verbis etiã diuidẽdo põt filios
suos heredes facere vt in.l.fi.cũ ibi not.C.fami hercis.ex quo er
go pr assignat bona debita ⁊ credita pro portione hereditatis
in illis assignasse ⁊ eos heredes instituisse vĩ qd facere potuit vt
in.d.l.fi.cũ ibi plene no.sed qñ fit legatũ sub noĩe portiõis here
ditatis transeunt onera pro rata vt habetur in.l.si quis seruuʒ
§.fi.cum ibi no.ff.de le.ij.⁊ in specie in casu nostro ita dicit do.
2 Pau.de ca.in cõsi.⁊ loco ꝑallegato. ⁊ hoc maxime† cẽsendum
est ad seruandã equalitatẽ inter filios vt omnes pro rata bono
rum teneantur ad collectas propter quã equalitatem seruãdã
limitatur aliquando ⁊ amplius dispositio testatoris.l.fi. ⁊ ibi
no.C.cõia vtriusq̃.iudi.⁊.l.cũ pater.§.euictis.ff.de leg.ij. faciunt
no.p Bar.post Oldra.in.l.si pater.in princ.ff.de dona. ⁊ refert
Bal.⁊ sequitur in.l.filie cui⁹ in.vij.q.C.de collatio. ¶ Ex quib⁹
concludo qd vel dicti nepotes teneñẽ ad collectas ꝓ rata bono
ruʒ vel si patrui astringunẽ ⁊ soluunt repetere possunt a dictis
nepotibus. Laus Christo redemptori amen.

¶ Consilium.ccxliiij.

1 Actione mandati quis teneatur.
2 Testes si cõcordent in substantia ⁊ in facto principali sufficit.
3 Testis vnus si plura verba dicat quam alter non per hoc dicũ tur variare.
4 Iurisditionem habens in principali hʒ eam etiam in dependẽ tibus ⁊ connexis.
5 Testis per quem ⁊ coram quo debeat examinari etiam vbi est periculum mortis.
6 Testis absuturus quotuplex iuramentum prestet.
7 Probatio qualis requiraẽ sup morte vel absentia diuturna.
8 Iudex an presumatur adhibuisse cause cognitionem.
9 Sententia subito lata est nulla.
10 Notarii assertioni quando stetur.
11 Copulatiua ad hoc vt verificetur quid requiratur.
12 Agi an possit contra fideiussorem indemnitatis vt defendat.
13 Lis seu questio quando profertur a lege intelligitur post litem contestatam.
14 Testes deponentes non verisimilia an ⁊ quando probent.


Dominus labia mea ape riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Consi derata facti cõtingẽtia ⁊ visis ⁊ cõsideratis testibus
ab vtroqꝫ examinatis in cã q̃ vertiẽ inter Cesarẽ ⁊ Ja.ex vna ⁊
Ant.mariã ex alia ꝓ fundamẽtis p̃dicte cõsultationis premit
tendũ est qd p cã q̃ probanẽ p quatuor testes inductos p Cesa.
⁊ Ja.duos ad ꝑpetuã rei memoriã examinatos ⁊ duos postea
in p̃senti cã ꝓbaẽ manifeste qd dicti Cesar ⁊ Ja. fideiusserũt ꝓ
dicto Bartho.zamberlano ad instãtiã dicti Ant.marie ⁊ ei⁹ p̃
cibus ⁊ mãdato ⁊ sic dictus Ant.maria teneẽ cõseruare Cesarẽ
⁊ Jac.indẽnes actione mãdati.Ista cõclusio probaẽ primo per
duos primos testes examinatos ad ꝑpetuã rei memoriã vcʒ p
Marcũ de falopiis ⁊ Petrũ Joãnis q deponunt qd Cesar. et
Jac.recusabãt fideiubere ⁊ qd Ant.maria instetit qd secure ꝓ
mitterẽt ⁊ qd nõ dubitarent qr cõseruaret eos sine dãno vñ ex q̃
sequuti sunt ei⁹ volũtatẽ eis cõpetit actio mãdati.l.fi.⁊ ibi no.
C.de instito.act.itẽ ex quo apparet qd coegit eos qd ꝓmitterẽt
cũ recusarẽt etiã induciẽ mandatũ.l.j.ff.mã.itẽ ex eo qd dixit qd
secure facerẽt ⁊ nõ timerẽt.l.cuicũqꝫ.§.ſʒ ⁊ cũ fullo.ff.de instito.
act.⁊ in.l.si vero nõ remunerãdi.§.si qs mãdauerit.ff.mã. cũ si.
itẽ ex eo qd dixit qd cõseruaret eos indẽnes ⁊ sic voluit qd suo
periculo intercederẽt tex.est in.l.j.in verbo piculo meo.ff.qd ius
1 su.† vñ cũ fuerint verba valde specialia teneẽ actiõe mãdati.ad
hoc etiam pulchre no.Bart.in.l.lucius.ff.de fideius.⁊ p Bal.⁊
alios in.l.fi.C.qd cũ eo.⁊ hec oĩa etiã ꝓbanẽ p alios duos testes
postea in cã examinatos vcʒ Joãnẽ ⁊ Gabrielẽ.⁊ sic ꝓbaẽ man
datũ vt pʒ in iurib⁹ allegatis ⁊ lʒ testes in cortice ⁊ formalitate
verboꝝ in aliquo variare videanẽ tñ in substãtia ⁊ effectu sunt
2 cõcordes† ⁊ idẽ deponũt vñ talis varietas nõ nocet cũ cõcordẽt
in substãtia ⁊ in facto ꝑncipali vt in.c.dudũ cũ gl.in verbo sub
stantia de cõuersi.cõiugatoꝝ.⁊ in.c.cũ ecclesia sutrina.in verbo
vacillasse de cã pos.⁊ ꝑprie.⁊ no.Jo.an.i.c.nihil obstat.de ver.
sig.vbi dicit qd melius ꝓbãt testes qñ p diuersa verba deponũt
in eundẽ rei finẽ quã si p eadẽ verba qr suspicari posset ne p eun
dẽ premeditatũqꝫ sermonẽ deponerẽt quo casu nõ ita bñ ꝓba
rent.l.iij.post principiũ.ff.de testi.nisi fore cõtẽtio esset sup for
malitate vboꝝ iuxta no.p.d.Ant.⁊.d.Abb.i.d.c. nihil obstat.
secus si de substãtia facti vt declarãt.d.Anto.⁊.d.Abb.in.d. c.
cũ ecclesia sutrina.⁊ Bal.in.c.bone.el.j.de elec.⁊ est tex. optim⁹
in.l.qui sñiam.C.de peti.⁊ pulchre loquiẽ Bal.in.l.j.C. si vnus
3 ex pluribus† ⁊ lʒ plura verba sint ab vno teste ꝑlata ⁊ ꝓbata q̃
ab alio nõ hʒ obstare.casus est no.in.c.cũ marte.de celebra.mis.
factis iam fundamẽtis ĩ fauorẽ Cesaris qr pars aduersa conaẽ
se defendere opponẽdo quasdã excepẽ.cõtra testes. In primis
deueniẽdũ est ad testes examinatos ad ꝑpetuã rei memoriã cir
ca quos ex multis dicendũ vĩ qd nõ ꝓbẽt cũ in plurib⁹ deficere
videanẽ examinatio p̃dicta ⁊ quãlibet obiectio sigillatim discu
tiemus.Et ꝑmo respectu Marci de falopiis examinati de mã
dato massarii mutine dr qd examinatio fuit fcã de mãdato seu
cõmissione iudicis incõpetẽtis ⁊ cõsequenter nihil ꝑdest iuxta
no.p gl.fi.in fi.in.c.cũ cãm.extra de testi.⁊ ibi doc.⁊ qd habeẽ in
cle.ij.eo.ti.⁊ facit per totũ.C.si a nõ cõpe.iudi.cũ si. Qd aũt di
ctus massarius sit incõpetẽs pʒ ex eo qr ipse nõ est ordinarius
inter duos priuatos:vt habeẽ in.l.ij.C.si aduersus fiscũ in iuri
bus statim.ĩ.allegãdis.¶ Nec obstare vĩ.l.cũ vẽdẽte.C.vbi cau
se fisca.⁊.l.cũ rerũ cũ ibi no.C.de sen.⁊ interlo.om.iud.qr respõ
detur qd illa iura procedunt vbi fideiussor vult cõuenire debi
torẽ fisci pro quo soluit ꝓ quo facit summariũ Jac.bu. ⁊ Bal.
in.d.l.pe.nõ aũt loquaẽ vbi vellet fideiussor conuenire tertiũ q
mãdauit vt fideiuberet ⁊ qñ ꝓmisit indẽnitatẽ vt cõtingit in ca
su nostro qr in hoc vĩ cessare rõ coꝝ q̃ ibi dicunẽ p Bal. sed de
fendẽdo examinationẽ p̃dictã rñdeẽ multipliciter: ⁊ ꝑmo qd im
mo illa iura.s.allegata habẽt etiã in casu nostro attẽta parita
te rõnis.nã rõ.d.l.cũ vendẽte.⁊.d.l.cũ ceterum. est fundata in
eo qd illa cã erat depẽdens ⁊ accessoria qõni principali vt vĩ sen
tire Bar.in.d.l.cũ virũ.dũ ibi allegat.d.l.cũ vẽdẽte.⁊ ibi ponit
Pau.de ca.⁊ Saly.in.d.l.cũ coꝝ.sed ista rõ dependẽtie ⁊ acces
sorietatis militat etiã in casu nostro qñ fideiussor agit 3 eum q
mãdauit vt fideiuberet ꝓ debitore vt satis de se pʒ ergo ex pa
ritate rõnis dispositio illoꝝ iuriũ dʒ in ꝓposito locũ habere.l.il
4 lud.ff.ad.l.aquiliã.⁊.l.a titio.ff.de verb.ob.⁊ facit† qr regulari
ter ille qui hʒ iurisditionẽ sup principali qõne intelligiẽ etiã ha
bere iurisditionẽ in depẽdẽtib⁹ ⁊ cõnexis.ad hoc bene facit qd
no.Bal.in.l.fi.C.si aduersus fiscũ.⁊ in.c.j.de calum.⁊.d.Ant. ⁊
aliĩ in.c.ceterũ.de iudiciis.quorũ dicta ⁊ plura alia ad hoc ꝓpo
sitũ refert Frã.Are.in cõsil.lxxxiiij.inci.qr nulla fuerũt.facit etiã
tex.in.l.si qs ex argẽtariis.§.rõne quẽ ibi põderat Pau.de ca.
ff.de edẽ.⁊ tex.in.l.si duo patroni.§.idẽ iubemus.⁊ ibi Bal. ff.
5 de iureiu.¶ Scdo rñdetur† qd ꝓpter imminẽs periculũ mor
tis nõ refert a quo iudice fiat examinatio.ita no.Ang. ꝑut ibi
refert ⁊ sequitur Pau.de ca.in.l.cũ hi.§.trãsact.ff.de transact.
limitant doctrinã Bar.dicẽtis ibi ⁊ in.l.si societates.§.arbitro
rũ.ff.ꝓ socio cum cõcordantiis.qd si aliqs vult facere examina

ri testes ad perpetuã rei memoriã dz etiã facere corã iudice qui
esset cõpetẽs in illa lite qḋ nõ ꝓcedit vbi necessitas vrgeat in cõ
trariũ ⁊ ponũt exẽplũ qḋ in rõne sui optime facit ad ꝓpositũ ⁊
est bonus tex. ⁊ qḋ ibi Bar.in.l.ij.C.de naufra.li.xj. ⁊ sequitur
Frã. are.in.c.significauit. in fi.v.col.de testi. ⁊ in cõsi.lxxxv.inci.
rñdẽdo breuiter in fi.iij.col.bñ facit qḋ no. Pe.de anch.in cõsi.
cxcij.qḋ incipit in auxiliũ veritatis. ⁊ Roma. ⁊ Moder.in.l. j.
ff.de iuris.om.iudi. ⁊ in.l.de pupillo.§.q opus ff.de no.ope.nũ.
cũ si.sz sic est qḋ Marcus de falopijs erat in periculo mortis.er
go ⁊c. Qḋ aũt esset in periculo mortis ꝓbat̃ nã ꝯstitutus in in-
firmitate maxime graui dr in periculo mortis ꝯstitutus. casus
est in.l.iij.ff.de dona.cã mor. ⁊ determinat Bar.in.j.col.xij.ver.
sup primi.qñ qs dicat̃ esse in mortis arti.C.de sa.san.ec. ⁊ est bo
nus tex. ⁊ ibi Inn.in.c.qḋ de his.de sen.excõi. ⁊ not.do. Anto.
in.c. qm̃ frequẽter.i prin.vt lit.nõ cõte.vbi est casus de hoc quẽ
inducit.d.Abb.ibi col.xij.ver.q̃ro quarto.ergo cũ ipse esset in
infirmitate cõstitutus ex qua etiã postea.j.modicũ tp̃s decessit
vt ꝓbatũ est clarissime infert̃ ꝙ examinatio ipsi⁹ a p̃dicta obie-
ctione ꝓpter piculũ mortis defendit̃. ¶ Tertio rñdet̃ qḋ Ant.
maria q ꝓmisit indẽnitatẽ erat oĩno debitor fisci p illã cãm ⁊ qr
a fisco ꝯueniri poterat: tũ qr ex domo ei⁹ spelte fuerũt subtracte
vt deponũt multi testes examinati sup hoc: tũ qr ex facto Bar-
tholomei zambarlani maxime ipso Bartholomeo officiali de-
putato ad dictas speltas nõ existẽte soluẽdo ip̃e Antonius ma
ria p̃ncipalis massarius ⁊ officialis supior dicti Bartholomei
tenebat̃ oĩno fisco p tex.notabilẽ in.l.ex facto cũ gl. ⁊ ibi Bar. ⁊
clari⁹ Ang.ff.de neg.gest. ⁊ ponit Ang.allegãdo illũ text.ꝓ no-
tabili in cõsi.ccxxvij.incip.p reformationẽ cõis Bononie ⁊ sic
infert̃ p̃missam obiectionẽ nõ obstare testantib⁹ p̃dictis respon
sionib⁹ vel altera ex eis. ¶ Scḋo obijcit̃ ꝯ examinationẽ eiusdẽ
Marci qḋ dicta examinatio fuit facta p illũ q nõ habebat cõ-
missionẽ a iudice de qua legitime ꝯstaret ⁊ cõsequẽter examina
tio seu depositio reddit̃ nulla.testes em̃ sunt examinãdi p iudi-
cẽ vel p aliũ de iudicis cõmissiõe vt no.in.d.c.cũ cãm.maxime p
d.Abb.ibi in fi.de teste. ⁊ qḋ no.gl. ⁊ doc.in.l.hac cõsultissima.
in fi.C.q testa.fa.pos. ⁊ Bal.in.c.j.§.in causis.in fi.de pace cõstã.
cũ si.qḋ aũt nõ de ꝯmissiõe docemus legitime deducit̃ qr de cõ
missiõe facta notario non erat rogatus alius quã ipsemet ergo
⁊c. Nã cũ ipse nõ esset notarius massarij nõ poterat esse rogat⁹
de cõmissione sibi facta vt late declarat̃ ꝓ fisco in aut.apud clo-
quẽtissimũ.C.de fide instr. ¶ Sz huic obiectioni rñdet̃. ⁊ p̃rio
qḋ iuramẽti delatio ⁊ examinatio nõ fuit cõmissa notario q scri
psit sz alteri.s.ser Joãni examinatori notario.aũt q scripsit fuit
sola scriptura cõmissa ⁊ sic cessat obiectio. ¶ Preterea vr̃ qḋ im
mo possit notari⁹ esse rogatus de cõmissione sibi facta maxime
ſm Saly.qui idẽ tz vbiq̀ȝ vt no.Bar.in.l.ex s̃nia.ff.de test.tut. ⁊
Ang.in.l.sciẽdũ.ff.de verb.ob. Sed circa hãc obiectionẽ latius
nõ insistemus qr nõ expedit,put in pũcto etiã asserit̃. ¶ Tertio
ad obiectiodẽ circa Petrũ aliũ testẽ examinatũ cã absentie qḋ
examinatio de eo facta deficit ex eo qr ipse debuit p̃stare duplex
iuramẽtũ ꝓut voluerũt dñi de Rota in antiqs decisione.cxcij.
6 vbi simplicit̃ dicũt qḋ † testes abfuturi p̃stant duplex iuramen-
tũ. ⁊ hãc cõclusionẽ refert genitor meus in.d.c.qm̃ frequẽter in
prin.vbi dicit se credere qḋ velint dicere qḋ vnũ iuramentũ pre
stãt circa futurã absentiã aliud vero p̃stant circa veritatẽ dicen
dã quare cũ in casu proposito iuramentũ circa futurã absentiã
nõ fuerit p̃stitũ dicta examinatio nõ vr̃ ꝓdesse.ad istud rñdetur
⁊ primo dñi de Rota in p̃allegata decisione nihil adducũt sed
simpliciter dicũt qḋ de more romane curie est qḋ abfuturi p̃stãt
duplex iuramẽtũ ⁊ sic fundamẽtũ ex more est nõ qḋ de iure ita
sit sed ex stilo romane curie ⁊ sic nõ obstat in casu nostro in quo
examinatio non fuit facta in curia romana sed in loco in quo
stilus p̃dictus nõ viget. ⁊ facit qḋ habet̃ in.l.iij.§.fi.ff.de testi. ⁊
l.fi.C.de iureiur. ⁊ p Ang.in repetitiõe.§.ex nõ scripto instit.de
iur.natu.gẽ. ⁊ ciuili. ⁊ qḋ ita loquunt̃ dñi de Rota vbi.s̃.refert
p̃fatus genitor meus in.d.c.qm̃ frequẽter. ⁊ vidi etiã in fonte in
libro decisionũ quas habeo. ¶ Preterea ⁊ scḋo vt dicit Bar.
in.l. lege aquilia.si delicta.in p̃n.vlti.col.ff.ad.l.aquiliã. nõ dz
ꝓbari de morte vel absentia diuturna testis nec exigit̃ semiple-
na ꝓbatio sed sufficit suspitio. ⁊ sic Bart.ibi clarissime vult qḋ
7 † sup morte vel absentia diuturna tm̃ nõ requirat̃ ꝓbatio ple-
na sed nec semiplena. ⁊ ita etiam colligitur ex dictis Innocẽ. ⁊
aliorũ in.d.c.qm̃ frequẽter.in prin. ⁊ ibidẽ refert ⁊ sequit̃ geni-
tor meus.si ergo nõ exigit̃ semiplena ꝓbatio cõsequẽter dicẽdũ
est nõ requiri de iure iuramentũ sup futura absentia qḋ facit se
miplenã probationẽ iuxta no.in.c.ex insinuatione.de ꝓcu.l. ad
monẽ.ff.de iureiu. ⁊ in.l.in bona fidei.C.de re.cre.in.c.fi. de iu-
reiur. ⁊ maxime qr deponit de facto ꝓprio sup absentia sua diu
turna.arg.eius qḋ no.in.l.si qs decurio.C.de falsis cũ cõcordã-
tijs. ¶ Cõfirmant̃ p̃dicta p ea q̃ tradit Bar.in.d.l. admonẽdi.
col.iiij.dũ ibi dicit qḋ vbicũq̀ȝ iudex inclinat animũ suũ ad ali-
quã ptiũ ex aliquo leui indicio vel ex aliquo argumẽto ista ap-
pellat̃ suspitio de quo dicit loq dictã.l.in.l.aqlia si delicta. Põ-
derãdũ est quatenus Bar.dicit ex aliquo leui iudicio ⁊c. Nam
iudiciũ est minus q̃ semiplena ꝓbatio: vt no.gl.in.l.cũ ꝓbatio
ff.de ꝓbã. ⁊ sic vult Bar.ibi qḋ illud qḋ nõ est sufficiẽs ad cau-
sandã ꝓbationẽ semiplenã sufficit ad suspitionẽ inducẽdã ⁊ p̃-
missa verba Bar.hoc mõ põderata optime coadiuuãt ea q̃ su-
peri⁹ dicta sunt ex p̃dictis ergo ꝯcludẽdũ vr̃ illã decisionẽ dñoꝝ
de Rota de iure nõ ꝓcedere ⁊ ipsimet vt diximus nõ fundãt se
sup iure sed sup more romane curie. ex p̃missis etiã infert̃ qḋ cũ
ex dicto simplicis ipsius testis satis oriat̃ suspitio.arg.gl.in.l.ti
tio fundus.ff.de cõdi. ⁊ demõ.quã doc.allegãt in multis locis
adductis p do.Alex.in.l.de pupillo.§.si qs ipsi p̃tori.ff.de ope.
no.nũci.merito illud est suffi ciens in casu nostro.accedit ad cõ-
firmationẽ p̃dictoꝝ qḋ in arbitrio iudicis cõsistit quanta fides
sit testib⁹ p̃stãda ⁊ q̃ debeãt mouere animũ suũ.l.iij.ver. tu ma-
gis.ff.de testi. ⁊ qḋ pulchre no.Bar.in.l.lutius.in fi.ff.de his q
no.infa. ⁊ cũ ista materia de qua in casu nostro sit arbitraria vt
cõcludũt Inn. ⁊ oẽs in.d.c.qm̃ frequẽter infert̃ qḋ ꝓ iudice p̃su
mit̃. Nam ꝓ iudice in ordinarijs multũ presumit̃ vt no.Inn.in
c.innotuit.de eo q fur.ordi.suscep. ⁊ in.c.ad peti.ad fi.de accu.
⁊.d.Abb.in.c.j.col.x.de dilat̃. ⁊ facit qḋ dicet̃.j.circa vnã aliam
obiectionẽ nõ parũ etiã cõfert ad p̃dicta qḋ postea ꝓbatũ est qḋ
ille testis icõtinẽti se absentauit vt ex dispositiõib⁹ testiũ postea
examinatorũ apparet.ex istis oĩbus colligit̃ multiplex rñsio ad
decisionẽ rote de qua.s̃. ¶ Quarto ꝯ eundẽ testẽ de quo.s̃. ꝓri-
me obijcit̃ qḋ cũ nõ sit examinatus p iudicẽ cause que agitatur
Ferrarie nec p iudicẽ domicilij ipsi⁹ testis non vz examinatio p
notata p Inn. ⁊ Host.supra allegato.c.qm̃ frequẽter.in p̃n.vbi
sentiũt qḋ testes debẽt recipi p iudicẽ cause lz sint alienigene et
do.Abb.in fi.viij.col.ver.j.quero de absentia qḋ siue testes reci
piunt̃ ad ꝑpetuã rei memoriã siue in casu illius capituli ꝓpter
timorẽ mortis vel absentie debẽt recipi testes p illũ iudicẽ corã
quo cã examinãda est ⁊ facit qḋ dicimus.s̃.allegãdo Bar.in. l.
cũ hi.§.trãsactio.ff.de trãsac. ⁊ no.doc.in.d.c.significauit.de te-
sti. ⁊ Fede.de senis cõsilio.ccxxxvij.inci.factũ tale est quidã tho-
meus in fi. ⁊ do.Abbas in.c.si qs ꝯ clericũ.col.ij.de fo.cõpet. et
in rub.de excep.cum cõcordã. Huic obiectioni rñdetur breui-
ter qḋ illa cõclusio qḋ qñ testes examinant̃ ꝓpter rõnẽ mortis
vel absentationẽ debẽt recipi per illũ corã quo cã examinanda
est procedit qñ recipiẽtes in testes in loco illo reperiunt̃.sed si te
stes essent alibi quã vbi iudiciũ exercet̃ ⁊ ibi est imminẽs pericu
lũ mortis vel absentie nec interĩ põt haberi recursus ad iudicẽ
cause sine periculo tũc satis possunt recipi per illũ iudicẽ vbi de
gunt ne pereat ꝓbatio.arg.l.tutor qui repertoriũ.ff. de admi.
tuto. ⁊ in.c.vt fame.de sen.excõ.ita cõcludit do.Ant.in.d.c.qm̃
frequẽter. ⁊ do.Abb.ibi in versi.s̃.allega. ⁊ allegãt decisionem
Rote de qua p eos ⁊ sequit̃ ibidẽ genitor meus ⁊ faciũt que di-
ximus.s̃.quo ad primã obiectionẽ. ⁊ ista est clara rñsio idcirco
non expedit vltra laborare ⁊ quã plures decisiones referũtur p
moder.in.d.c.qm̃ frequẽter per quas limitant̃ multe regule fa-
uore receptionis testiũ ⁊ ibi videri possunt. ¶ Vlterius ⁊ quin-
to opponit̃ qḋ supradicti testes fuerũt examinati sine cause co-
gnitiõe que vr̃ reqri ſm gl. ⁊ Bar.in.d.l.in lege aqlia.vbi plus
8 voluit gl.quã Bar.ibi reputat notabilẽ ⁊ singularẽ qḋ † iudex
ad quem itur pro examinatione facienda primo feret interlocu
toriã ꝓnũciãdo testes valitudinarios ⁊ ideo ad eoꝝ examina-
tionẽ posse ꝓcedi. Cõfirmat̃ per id qḋ dixit Bal.in aut.sed ⁊ si
qs.col.pe.ver.quero si iudex.C.de testi.vbi in fi.illius versi.dicit
qḋ qñ iudex voluisset inqrere an testes essent valitudinarij vel
abfuturi nec ne receptio esset nulla cũ ꝓcessisset de facto ⁊ inor-
dinate.sz sic est qḋ in casu nostro iudex incõtinẽti cõmisit exami
nationẽ ergo ex defectu cause cognitionis receptio ⁊ examina-
tio reddit̃ nulla p id qḋ no.Bar.in.l.ꝓlatã.in fi.C.de sentẽtijs.
vbi dicit qḋ ex breuitate tẽporis põt presumi qḋ iudex non fuit
9 instructus ⁊ † s̃nia est nulla tanq̃ lata subito. ⁊ hoc dictũ Bar.
sequit̃ do.Ant. ⁊ alij in.c.iuregẽtiũ.de re iudi. ⁊ in.c.ecclesia san
cte Marie.de cõstitutiõe. ⁊ do.Ant.in.c.nostra post mediũ. de
coha.cle. ⁊ mulie.cũ suis solitis cõcordã. ¶ Cõfirmat̃ qr ea q̃ di
cunt̃ de s̃nia iurisditionis loci vident̃ ꝓcedere etiã in interlocu
toria. ⁊ ita not.Bal.in.l.ex stipulatiõe p illũ tex.C.de sen. ⁊ facit
qḋ no.Bar.in.l.fi.p illũ tex.ff.de fur. ⁊ in.l.a ꝓcedẽte.C.de dila.
⁊ qḋ no.Inn.in.c.cũ venissent in gl. ⁊ male qr lite pẽdẽte. de re-
sti.in integ. ¶ Sed pro rñsione p̃dictoꝝ aduertẽdũ est ⁊ primo
respectu Petri dr qḋ satis apparet de cause cognitiõe a Cesare
vt differret recusauit vt ex actis notarij cõstat mõ ad ꝓpositũ cũ
dictũ ipsiusmet testis sufficere videat̃ ex quo põt dici qḋ causa-
uerit suspitionẽ in iudice que sufficit in materia nostra vt supe
rius ostensum fuit restat qḋ dr interuenisse cause cognitio suffi-
ciens

ciēs cōꝓbat̄ q꞉ cū ista cause cognitio sit arbitraria vt cōcludūt Inn.
⁊ doēs in.d.c.qm̄ frequēter.merito p̄sumit̄ ꝓ iudice qd̄ ꝓcesserit ad exa-
minationē eo qd̄ satis fuerit adductus in suspitiōe de absentia futura
⁊ dicit Bal.notabiliter ad ꝓpositū in dicta aut̄.sed ⁊ si qs.in v̄si. p̄alle-
gato qd̄ cū cōmittat̄ iudicis arbitrio q sunt valitudinarij p̄sumit̄ legi-
time factū ⁊ trāsit in rē iudicatā q꞉ in ordinarijs p̄sumit̄ ꝓ iudice nō so
lū in diffinitiua ꝫ etiā in interlocutoria.alleg.no.ꝑ Inno.in.d.c.inno-
tuit.⁊ pōderādū est inquātū Bal.ibi solū dicit qd̄ vbi iudex noluisset
īngrere tūc receptio esset nulla cū ꝓcesserit de facto ⁊ inordinate.⁊ sic
clare sentit ꝯ̃riū esse qn̄ iudex voluit ingrere ⁊ inq̄sitionē adhibuit p̄su
mit̄ in dubio sufficiēs vt dixerat ipemet supra.⁊ ista satis adaptant̄ in
casu nostro in quo nō excludit̄ inq̄sitio p̄cedēs vt colligit̄ ex his q̄ supe-
rius diximus.ad p̄dicta bn̄ facit qd̄ ponit do.Abb.in.c.cū ex literis in
viij.nota.de resti.in inte.ex cuiꝰ verbis colligit̄ notabilis declaratio ad
cōclusionē Bar.in.d.l.ꝓlatā.s.qd̄ ꝓcedit qn̄ penitus cessat p̄sumptio
cause cognitionis p̄cedētis ꝫ vbi adest p̄sumptio cause cognitionis p̄-
cedētis lꝫ nō plene ⁊ requisite ad ꝓbationē snīe tunc snīa tꝫ sed oritur
p̄sumptio q̄dā in ius vt ibi ꝑ eū latius ⁊ idē sentit Imo.ibi in notabili
bus.Ad idē etiā qd̄ no.d.Abb.in.c.afferte.in.ij.col.de p̄sump.vbi po
nit bona verba ad ꝓpositū declarādo cōclusionē Bar.in.d.l.ꝓlatā.vn-
de cū in casu nostro aliq̄d p̄cesserit ex quo potuit iudex informare ani-
mum suū ⁊ inclinare in suspitionē sequit̄ qd̄ examinatio nō pōt reddi
nulla ex defectu cause cognitiōis p̄cedētis.⁊ ex p̄dictis infert̄ qd̄ simili-
ter respectu Marci cōstituti in ꝑiculo mortis etiā interuenit illa cau-
se cognitio q̄ fuit necessaria q꞉ fuit exposita infirmitas ꝑ Cesarē ⁊ roga
tus massarius vt mitteret ad examinationē q hoc audito cōmisit.⁊ ita
10 apparebat rei veritas vt cōstat ex testificatu ipsiꝰ Marci ⁊† ex verbis
notarij q dicit qd̄ Marcus existebat in lecto infirmus cuius assertioni
cū in sua creatione iuret qd̄ fideliter exercebit officiū suū vꝫ standū iu-
xta no.ꝑ Imo.in.l.ij.ff.de testa.ar.l.diuus.ff.de custo.reo.cū si.⁊ tꝫ Cy.
in.l.seniū.C.qui testa.face.pos.⁊ faciūt q̄ superius dicta sunt.circa aliū
testē ⁊ qd̄ iudex merito potuerit adduci in suspitionem satis suadet̄ q꞉
ita se habebat rei veritas vt ex ꝓbationibꝰ postea factis constat ita qd̄
graue esset infringere dictā examinationē ex isto capite.⁊ faciunt ter-
mini q̄ōnis ꝓut figurauit Bal.in.d.aut̄.sed ⁊ si qs.in ver.s̄.allegato.
nō em̄ pōt dici qd̄ iudex receperit testē nō infirmū pro infirmo ⁊c.ex p̄-
missis etiā colligit̄ respōsio ad doctrinā Bar.in.d.l.ꝓlatā.illa em̄ ꝓ-
cedit qn̄ ex breuitate tp̄is causatur defectus cause cognitionis qd̄ non
cōtingit in terminis nostris vt.s̄.declaratū fuit.accedit vlterius qd̄ in
ꝓposito nostro actus debebat momēto expediri ꝓpter ꝑiculū mortis
de quo supra.¶ Nō obstat qd̄ req̄rit̄ interlocutoria iudicis ſm glo.⁊
Bar.in.d.l.in lege aquilia.q꞉ r̄ndet̄ qd̄ interlocutoria nō est necessaria
vt est de mēte oīm.in.d.c.qm̄ frequēter.⁊ in casu quo esset necessaria iu
dex cōmittendo examen cā cognita satisdiceret super hoc interlocutus
fuisse vt tradit̄ in.d.l.a ꝓcedēte.C.de dilatio.⁊ in.c.p̄terea.eo.ti.⁊ in.c.
ex parte em̄.de appel.⁊ in.c.suborta.de re iudi.ꝑ Bar.in.l.j.C.de ordi.
iudi.cū suis cōcordātijs.¶ Sexto principaliter vltra p̄missa ꝯ ambos
dictos testes apponit̄ qd̄ examen nō fuit denūciatū aduersario.ī.annū
ſm dispositionē dicti.c.qm̄ frequenter in prin.Qm̄ annus ad denūciā
dū vꝫ currere a die receptiōis lꝫ agere nō potuisset ⁊ allegat̄ qd̄ hoc est
de mēte do.Abb.in.d.c.qm̄ frequēter.in.vij.q.qui parū facit ꝫ hoc ꝓ-
bat̄ rōne ⁊ autoritate.rō est q꞉ dat̄ annus ad vincēdā negligētiā ⁊ frau
dē examinātis vt ibi no.qua ergo rōne currit annus ad agēdum a die
quo agere potuit ſm gl.⁊ doc.ibi pari rōne currere debet annus a die
quo denūciare potuit.ad hoc.l.si insulā ⁊ qd̄ ibi no.⁊.l.cōtinuus.§.cū
ita.cū ibi no.ff.de verb.obli.¶ Scdō hoc vꝫ decidere Jo.de imol.in.d.
c.qm̄.in fi.p̄ncipij vel saluādo gl.in verbo ī fraude.cōtra Host.dicit qd̄
lꝫ ad agendū annus nō currat si ꝓbet̄ impedimētū tn̄ si potuit denun-
ciare ⁊ nō fecit est p̄sumptio fraudis iuris ⁊ de iure.⁊ sic vult qd̄ ille q
agere nō pōt tenet̄ denūciare.¶ Sed ad hanc obiectionē respōdet̄ qd̄
tex.alternatiue vult qd̄ vel egerit.ī.annū a die quo agere potuerit vel
11 denūciauerit.†ad veritatē aūt copulatiue sufficit alterā partē esse verā
l.si heredi plures.ff.de cōdi.insti.⁊ in.l.si is q ducēta.§.vtrū.ff.de reb.
dub.cū si.vn̄ lꝫ nō esset facta denūciatio.ī.tp̄s satis est qd̄ sit actū.ī.tp̄s
a die quo agere potuit ⁊ hoc vult clare ibi do.Cardi.in.q.xv.vbi vult
qd̄ examinanti per illum tex.dat̄ optio an velit agere vel denunciare.si
em̄ teneret̄ oīno denunciare optio nō daretur hoc etiā clare voluit do.
Abb.in ver.quero q̄d si nō facta denūciatione.dū querit qn̄ non est fa-
cta denūciatio vel cōuentio.ī.tp̄s poterit ꝓbari qd̄ id nō fuerit factuꝫ
in fraudē ⁊ ibi dicit qd̄ si vult ꝓbare se nō habuisse facultatē cōueniēdi
admittit̄ ⁊ excusat̄ igit̄ lꝫ nō sit facta denūciatio tn̄ examinatio nō irri-
tatur si nō potuit agere.⁊.ī.annum quo agere potuit egit.voluit enim
text.qd̄.ī.annum quo potuit agere debeat agere et anno elapso exami-
natio annullet̄ nisi fuerit facta denunciatio.ī.tp̄s nō curo qn̄ incipiat
currere sed eo casu quo actū est.ī.annū quo agi potuit satisfactū est illi
tex.lꝫ nulla fuerit facta denunciatio ⁊ ista est veritas ⁊ falsum est qd̄ sit
cōtra illū tex.quicq̄d senserit Imo.in contrarium ⁊ contra mentē do-
ctorū in dicto loco.¶ Septīo qd̄ obijcit̄ est qd̄ ex quo lapsus est annus
a die receptionis.ī.quem neqꝫ actum fuit neqꝫ facta denūciatio irrita
effecta fuit examinatio q꞉ tp̄e receptiōis agere poterat per not.in.d.c.

qm̄ frequēter qd̄ aūt agere potuerit ostendit̄ q꞉ in libello iudici porre-
cto narrat se fuisse citatum per factores virtute fideiussionis ꝑ eū facte
⁊ sic ꝓbat̄ ꝓpria confessione ex narratis in libello qd̄ fuerat citatus ꝓ
dicta fideiussione.l.cum preciū.C.de lib.cā.tradit̄ in.l.ex hac scriptura.
ff.de dona.⁊ in.c.si cautio.extra de fide instru.⁊ ꝑ cōsequēs immediate
qd̄ fuit citatus potuit agere ꝯ fideiussores indēnitatis qd̄ eū defende-
rent vt cōcludit Bar.no.⁊ plene in.l.cū pater.ff.de dote.preleg.⁊ in.l.
quero.ff.loca.¶ Sed ad hanc obiectionē r̄ndetur in primis negando
qd̄ ꝓbetur Cesarē fuisse citatū vel interpellatū q꞉ de hoc nō cōstat ⁊ ad
cōfessionē resultantē ex libello r̄ndet̄ qd̄ nō resultat nisi libellus sit scri-
ptus manu petētis vt voluit Bar.in.l.nuda.ff.de do.⁊ q꞉ Jo.de imo.
in.d.c.si cautio contrariū tꝫ ⁊ in.d.l.nuda.nō insisto pōt etiā dici qd̄ nō
preiudicāt narrata enūciatiue ſm Bal.in.c.cū venerabilis.ī pe.col.de
exceptionibꝰ.¶ Preterea nō preiudicant narrata in libello in vim cō
fessionis nisi post litē.cōte.sup illo libello ſm Bar.in.l.ex hac scriptu-
ra.in fi.ff.de dona.ꝑ tex.cū gl.in.l.q familie.ff.fami.her.⁊ ibi Bar.bal.
⁊ Floria.cū ergo in casu nr̄o non fuerit lis cōte.non p̄iudicant.¶ Pre
terea in libello nō fundabāt se in eo q꞉ fuisset citatus ꝫ q꞉ testes erant
valitudinarij ⁊ absentaturi nō vꝫ aūt q̄s fateri nisi illa sup q̄bꝰ fundat
intētionē suā ſm Gul.de cunio no.in.l.ij.de insti.⁊ substi.sub cōditio-
ne factis q ita glosat.d.l.qui familie ꝓut ibi refert do.Floria.de sancto
Pe.¶ Cōfirmat̄ q꞉ si in eo nō fundat nō vꝫ intētionē libellātis ea fate-
ri.igit̄ nō inducunt cōfessionē vt ptꝫ ex his q̄ no.ponit Cy.in.l.except.
12 in.ij.q.C.de ꝓba.¶ Respondet̄ etiaꝫ alio mō ad obiectionē lꝫ† em̄ agi
possit ꝯ fideiussorē indēnitatis vt defendat hoc est verū mota lite seu
q̄ōne.casus est in.l.si plus.§.mota lite.ff.de euic.⁊ no.Bar.in.l.vēdito
13 res.ff.de verb.obli.sed verbū lis†seu questio qn̄ ꝓfert̄ a lege ꝓut in ca-
su nostro intelligit̄ post litem cōte.l.iij.⁊ ibi no.C.finiū regūdorū.⁊ no.
Bar.in.l.amplius nō peti.ff.rē ratā haberi.igitur cum nunq̄ legitime
actum fuerit ⁊ lis cōtesta.sed tm̄ ꝑ literas nō legitime esset interpella-
tus nō poterat dici q̄stio mota.⁊ ꝑ cōsequēs nō poterat agi cōtra fide-
iussorē indēnitatis qd̄ defenderet vn̄ nō currit annus a die quo agere
potuit.⁊ ista est clara r̄nsio.¶ Octauo obijcit̄ ꝯ Joannē de imberia.nā
dicit qd̄ Cesar non ꝓmisit p̄cibus Bartholomei zambarlani ⁊ tm̄ in-
strumentū dicit ꝯ̃riū qd̄ ꝓmisit p̄cibus dicti Bartholomei.⁊ sic vꝫ fal-
sum deponere ⁊ reprobari ꝑ instr̄m sed hoc nō hꝫ obstare q꞉ testes di-
cunt qd̄ recusabat ꝓmittere ⁊ qd̄ ꝓmisit an instantiā Antonij marie:
vn̄ deponūt qd̄ p̄ces Bartholo.nō fuissent sufficientes nisi fuisset An-
tonius maria.stat ergo qd̄ p̄cibus Antonij marie motus fuerit ⁊ pro-
pter promissionem indēnitatis precibus Bartholo.nō tamē illis mo
tus fuerit ad ꝓmittēdū.q̄cq̄d em̄ est cā cause est cā causati.l.manumis-
siones.ff.de iusti.⁊ iure.deponit em̄ de illo qui fuit principalis cā mo-
uens qui fuit Antonius maria ⁊ nō Bartholomeus ⁊ ita q̄libet vul-
garis dixisset si eorū dicta inspiciant̄ verba aūt testis sunt intelligenda
ſm vulgarē modū intelligēdi vt voluit gl.ī.l.stipulatio ista.§.hi quoqꝫ
ff.de ver.ob.⁊ debēt dicta testiū ita interpretari ne ꝯdicāt alijs testibꝰ
c.cū tu.extra de testi.⁊ ꝑ cōsequēs etiā instrumētis.l.in exercēdis.C.de
fi.instru.cū instr̄o etiam non ꝯdicit ex quo refert se ad illud.¶ Nono
obijcit̄ ꝯ testes qd̄ vel sunt falsi vel nō deponūt de fideiussione indēnita
tis ratione ꝓmissionis Cesaris de qua in instr̄o apparet cuius virtute
agit̄:qm̄ testes dicūt qd̄ Antonius maria rogauit Cesarē ⁊ Jacobū qd̄
ꝓmitterēt ⁊ in instr̄o cōstat qꝫ Jaco.bosius ꝓmittit tanq̄ p̄ncipalis de-
bitor ⁊ nō ꝓ Bartho.Item in instr̄o Cesar nō ꝓmittit p̄cibus Anto-
nij marie sed precibus Barto.⁊ Jacobi ⁊ sic Cesar fideiubet ꝓ vtroqꝫ.
ista aūt vident̄ multū varia ⁊ non vera ad hoc.l.qui varia ⁊ falsa.ff.de
testi.sed ista nō obstant ⁊ primo tenendo qd̄ Jaco.extiterit fideiussor
Bar.ꝓut ex literis ducalibꝰ constat.Nā lꝫ his se obligauerit tanq̄ p̄n-
cipalē tā ex quo se obligauit in negocio spectāt ad Bar.dr̄ se obligasse
tanq̄ fideiussorē vt est gl.singularis.in aut̄.de fideiussoribꝰ.in princ.⁊
notant Gul.Ang.⁊ Pau.de ca.in.l.sed ⁊ iulia.§.itē si filius.ff.ad ma
ce.⁊ Bar.in.l.pe.in.v.col.C.de execu.rei iudi.vn̄ nō ꝯdicit qd̄ Jac.sim
pliciter se obligauerit ⁊ tn̄ dicat̄ fideiussisse precibꝰ Antonij marie ex
quo vere dr̄ fideiussisse qd̄ etiā colligit̄ ex dictis testiū si bn̄ cōsiderentur.
¶ Preterea testes nō dicūt qd̄ Antonius maria rogauerit qd̄ fideiu-
berēt sed qd̄ se obligarent ⁊ ꝓmitterent vel qd̄ fideiuberēt ⁊ se obliga-
rent.vnde cū fideiussio verificet̄ in ꝑsona Cesaris testes non ꝯdicunt in
strumēto referēdo singula singulis ꝓut fieri dꝫ vt concordent̄.c.cū tu.
extra de testi.tradit̄ in.c.cū Joānes.de fide instru.⁊ in.l.scripture.C.de
fide instru.¶ Preterea lꝫ Jaco.fuisset principalis tn̄ non obstat quin
posset fideiubere ꝓ alio principaliter obligato q꞉ duo rei etiā possunt
inuicem fideiubere ⁊ etiam dicuntur fideiussores vt per Bart.late in
l.reos.ff.de duobus reis.cum ergo testes de gestis in instr̄o referant se
ad instrumentum nō contradicūt isti qd̄ Antonius maria rogauerit
ambos qd̄ fideiuberēt ⁊ tn̄ solus Cesar mādatū adipleuerit.¶ Quin-
immo etiā Jaco.ꝓmittendo dicitur fideiussisse iuxta no.per Bart.in
d.l.reos.⁊ sic ista exceptio nullo mō hꝫ obstare.¶ Postremo opponi-
14 tur.qd̄†testes nō dicūt verisimilia vcꝫ qd̄ Antonius maria rogauerit
Jacobū ⁊ ꝓmiserit indēnitatē sibi cū Jacobus oīno esset obligatus.te
stibus aūt nō deponētibus verisimilia nō credit̄.l.iij.§.tu magis.ff.de
testi.c.p̄terea.de testi.¶ Sed ad hoc breuiter r̄ndetur qd̄ multa verisi-

milia in ɔ̃riū laborāt prout clare ⁊ late deducitur ꝑ patre nos cause q̃
referre longū esset.vñ vnū tollit̃ per aliud.l.fi.cū ibi no.ff.de in integr.
resti.titulo generali.¶ Preterea non oĩs em̃ verisimilitudo que in cō
trariū laborat attenuat vel afficit dictū testis ꝫ illa que quodā modo
hꝫ imaginem falsitatis.sicut in simili dicit Bal.in.l.j.C.de ser.fugi.alia
aūt non afficit ita qȯ ꝓbatio irritet̃ vt plene declarat do.Abb.in.c. qꝛ
verisimile.extra de presump.¶ Preterea si qd attenuat dicta testium
numerus quatuoꝛ testiū clare deponētiū dꝫ oēm suspitionē ex aīo iudi
cis remouere supplet em̃ numerus qñ aliqs defectus ɔ̃ testes opponit̃
vt voluit gl.⁊ doc.in.l.iij.circa principiū.ff.de testi.⁊ pro certo attentis
oībus ꝓbatio est plusq̃ sufficiēs q̃ indubitāter dꝫ iudicē ad ꝑfectā cre-
dulitatē inducere ⁊ cōsequēter sufficiēter ꝓbare ad hoc.l.qnquaginta.
ff.de ꝓba.⁊ qȯ no.Bar.in.l.admonēdi.ff.de iureiur.⁊ Bart. ⁊ Pau.
de ca.in.l.lucius.ff.de his q no.infa. Laus deo ⁊c.

¶ Tres species religionū posuit sanctus Frā.de quo ordine ⁊ religio-
ne dicantur esse quedam religiose de quibus agit̃.Quā religionē dicā
tur religiosi obseruare vel obseruare teneant̃ attenditur antiqua loci
consuetudo ⁊ obseruantia an religiosi possint adire hereditatem dela
tam sine consensu superiorū ⁊ an ius adeundi deferat̃ immediate mo-
nasterio in alienatione rerū loci religiosi attendi dꝫ solennitas ſm con
suetudinem solita apponi.

¶ Consilium.ccxlv.

1 ☞ Regula fratrū tertij ordinis.s.Francisci an dicat̃ proprie regula.
2 Fratres tertij ordinis.s.Frācisci an possint esse heredes vel donare vel
cedere.
3 Ius adeundi quando immediate transferatur in monasterium.

Dominus labia mea aperiat ⁊
spiritussanctus illuminet intellectū.¶ Omissis multis co-
piose adductis ꝑ primū cōsulentē do.Lucā.de callio docto-
rem prestantissimū aliqua pro tpis breuitate ⁊ negocioꝝ multiplicita
te percurrā.Sciendū est pro fundamento qȯ sanctus Fran. fecit tres
ordines.¶ Primus fuit fratrū minorū qui est artissimus ⁊ caret pro-
prio in cōmuni ⁊ in particulari vt in cle.exiuit.de verbo.sig.¶ Scȯs
est ordo sancte clare qui differt a primo qꝛ ordo ille in feminis est artis
simus ⁊ nō habēt propriū in particulari.sed tantū in cōi.¶ Tertius
ordo est pro viuentibus in cōiugio tā maribus q̃ feminis ⁊ habēt ꝓ-
2 prium in particulari.† ⁊ isti dicunt̃ fratres tertij ordinis ⁊ eorū ꝓprie
nō est regula:sed quidam viuendi modus approbatus a papa Nico-
lao quos tres ordines ita declarat gl.Jo.an.in cle.cū ex eo.de sen.excō.
in cle.j.de relig.do.⁊ vbiq̃ approbant doct.⁊ sic huic tertio ordini ap-
plicarent̃ iste religiose paradisi de ciuitate castelli cōcludendum vide-
retur qȯ do.Lucia lꝫ de tertio ordine ex quo ꝓpriū habebat poterit il
lud donare cum rei sue quilibet sit moderatoꝛ ⁊ arbiter.l.in re manda
ta.C.mandati.l.nemo exterus.C.de iudeis.cum si.Sicut videmus in
clericis secularibus qui ꝓprium retinēt.vt in.c.j.⁊ in.c.requisisti.extra
de testa.¶ Sed certe mulieres de qbus agimus non possunt dici reli-
giose tertij ordinis capiēdo tertium ordinē vt supra.Qȯ multipliciter
ostendit̃ cōsiderando earum statutū ꝓut cōsiderari dꝫ vt dicit do.Car-
di.in dicta cle.cū ex eo.¶ Primo habēt ministrā specialem ⁊ generalē
qbus obediendiā prestant ꝓut dꝛ in priuilegio Nicolai pape qnti ea-
rū religionē approbātis ⁊ per testes probatū igit̃ non sunt loci isti sine
rege ꝓut sunt sorores tertij ordinis viuētes in seculo vt dicūt Lappus
⁊ doc.in.d.cle.cū ex eo.⁊ Jo.Cal.in cōsi.vij.in ti.de fo.compe.¶ Scȯo
quādo recipiētes habitū a suis ministris relinquunt seculū ⁊ ad colle-
gium seu monasteriū cōfugiunt inuicē cōiter viuendo ⁊ sub regulari-
bus ipsius ordinis institutis perpetuo professe remanēt ꝓut etiam di
cit̃ in dicto priuilegio Nicolai quinti vnde succedit illud qȯ dicit do.
Cardi.in cle.per literas.in.xij.q.de ꝑben.⁊ in.d.cle.cū ex eo.de sentē.ex-
cō.vbi dicit qȯ si ꝑsone sunt alicui ordini perpetuo astricte ita qȯ egre-
di non possunt dicuntur persone religiose ⁊ ecclesiastice.arg.c.pro em-
ptione.de priuile.lib.vj.⁊ eius qȯ habet̃ in cle.j.ex̃ de decimis.¶ Nec
illud qȯ dicit Lappus in.d.cle.cum ex eo.dū vult qȯ ꝓfessi tertij ordi-
nis prohibent̃ redire ad seculū qꝛ vt dicit.d.Cardi.isti potius dicūtur
a seculo non recessisse.¶ Tertio qꝛ per dñm Nicolaū quintum in di-
cto priuilegio coꝝ religio est approbata'.igit̃ persone sunt religiose ꝑ
sedem apostolicam approbate ⁊ ecclesiastice.vt in.c.fi.extra de religio.
do.⁊ in.c.j.de voto.in.c.vj.Nec ob.illud qȯ Jo.cal.in dicto cōsi.vij. qui
dicit qȯ lꝫ ordo istorū de tertio ordine sancti Francisci sit per sedē apo-
stolicam approbatus tamē est approbatus nō vt religio ꝓprie sed vt
quidam viuēdi modus ꝓut habet̃ in.d.cle.cum ex eo. Quinimmo est
approbatus in casu nostro vt religio vt ptꝫ in priuilegio dū dicit̃ ac il-
lis sub regularibꝫ ipsius ordinis institutus.item dū scȯo loco dicitur.
Nos igit̃ qui ꝑsonas voto religionis astrictas per que verba apparet
clare qȯ approbatur ordo istarū de quibus agimus tanq̃ religio pro-
pria.Quarto qꝛ mulieres obligant se ad regulam ⁊ faciunt votum re-
ligionis in casu nostro vt statim dixi.⁊ etiā patet in priuilegio Euge-
nij dum dicit cōmittit ministris recipiēdi potestatem mulieres de secu
lo fugientes ⁊ loca huiusmodi intrare ac ordinē prefatū ꝓfiteri volen-
tes eisq̃ regularē habitū exhibendi ⁊ ad professionē solitā admittēdi
vnde in ꝓn.Eugenius illas appellat ꝑsonas religiosas ⁊ ecclesiasticas.
Cum ergo verba sint proprie intelligēda.l.non aliter.ff.de leg.iij.appa
ret qȯ ꝓprie dicunt̃ regulam ⁊ religionē ꝓfiteri qȯ nihil aliud est quā
ꝓfiteri tria substantialia regule:vt cōcludit̃ in.c.cū ad monasteriū. per
illum tex.de sta.mo.⁊ do.Abb.in rub.extra de regularibus.¶ Quin-
to ⁊ vltimo hoc apparet manifeste qꝛ antiquus status loci ĩ quo simul
viuūt dicte mulieres prout clare probat̃ per testes ⁊ antiqua consuetu
do fuit qȯ viuerēt dicte moniales simul sub obediētia ministre seu ab-
batisse.Item scȯo qȯ ibi seruant continentiā qm̃ nō permanent nupte
neq̃ nubunt.Itē tertio oĩa habēt cōia ⁊ non habent aliqd proprium
⁊ quicqd acqrunt acquirunt in cōi nō in particulari.Que lꝫ nō essent
de essentia religionis seu ordinis fratrū seu sororū tertij ordinis tñ in
loco illo talis regula antiqua cōsuetudine induci potuit ⁊ ingredien-
tes vident̃ se illi regule antique cōsuetudinis obseruate obligare ꝓut
probatur vtrunq̃ in.d.c.cū ad monasteriū.in verbo ſm antiquā con-
suetudinem ⁊ ibi doc.⁊ maxime Cardi.⁊ do.Abb. ⁊ probatur etiam
vtrunq̃ ex dictis Inno.⁊ doc.ibi late do.Abb.in.c.super eo. extra de
regularibus.bene facit tex.in cle.ne in agro.in verbo consuetudine. de
sta.mona. ⁊ tradit late.do.Abb.ĩ.c.deus qui.extra de vita ⁊ hone.cle.
Ista autem significauit qȯ vel expresse vel tacite profitet̃ tria substan-
tialia regule ⁊ verā ⁊ propriam religionem:vt in.d.c.cum ad monaste
rium.⁊ sic potius dicuntur seruare artissimam regulam secundi ordi-
nis sancte Clare q̃ tertij ordinis ⁊ potius vitā regularē ⁊ monachalē.
2 ¶ † Quibus presuppositis deueniēdo ad cessionem seu donat̃.de qua
agimus dico clarissima offert̃ conclusio.Qm̃ ex quo ingredientes tale
monasterium tacite vel expresse ꝓmittunt obedientiā ⁊ abdicant a se
propriū dicunt̃ oēm cōsensum ⁊ voluntatem superiorē transtulisse. vt
in.c.nō dicatis.xij.q.j.⁊ in.c.cū ad monasteriū.de sta.mo.⁊ ideo non di
cunt̃ habere ius adeundi sine cōsensu superioris qꝛ illud dicunt̃ trāstu-
lisse in monasteriū sicut alia iura.vt no.Archi.in.c. parrochianos. de
sen.excō.lib.vj.ita dicit Bal.in quodā cōsilio qȯ incipit.Quidam An
dreas loquendo de veris religiosis siue enim equiparemus istas filijs
siue seruis.iuxta not. in.c.in ꝑ̄sentia.de proba.⁊ in.c.cum olim. de pri-
uil.⁊ per Bar.in.l.j.ff.de vul.⁊ pupil.nō possunt solā hereditatē adire
sine licentia superioris.de seruo pꝫ in.l.iij.C.de here.insti.de filio patet
in.l.si is q heres.§.neq̃ filius.ff.de acq.here.⁊ lꝫ hodie filius possit adi
re inuito patre:vt in.l.fi.in princ.C.de bo.que libe.tñ in casu non dici-
citur Luciam adiuisse monasterio recusante prout loquitur.d.l. fina.
¶ Preterea lꝫ equiparetur filio non tamen est dicendum qȯ sicut filiꝰ
recusante patre potest hereditatē adire.vt in.d.l.fi.ita ista religiosa re-
cusante monasterio qꝛ hoc esset absurdum cum nō habeat velle ex quo
est sub obedientia superioris ſm Fulgo.in.d.l.fi.per id qȯ habetur in
aut̃.ingressi.C.de sac.san.eccle.lꝫ ergo donat̃.de qua agimus factam a
persona habili ad adeūdum induceretur aditio.tamen in casu nostro
ex quo non poterat sola adire non potest aditio induci deficiente sibi
potestate adeūdi.ex quibus infero qȯ donando nihil potuit in alium
transferre vt in regula nemo plus iuris.cum materia.ff. de regu. iur.
Cum enim heres non esset nec effici posset non potuit hereditatē do-
nare vnde varia est disputatio nunquid rem nō quesitam potuit repu
diare qꝛ nullo modo posset.⁊ dato qȯ potuisset per viaꝫ repudiatiōis
non potuisset aliqȯ ius in donatarium transferre.¶ Scȯo principali
ter ostenditur ex alio qꝛ si sunt vere religiose vt ꝓbatum est immedia-
3 te qȯ † fuit sibi hereditas delata immediate ius adeundi fuit delatum
monasterio nec residebat aliquo modo penes ipsam.ita concludit no.
Inno.in.c.in presentia extra de proba.Cuius opi.sequitur ibi Joan.
an.do.Anto.do.Abb.⁊ cōmuniter Moder.⁊ sic est cōis.opi.Cano.⁊
apud legistas hoc tenuit Franciscus de rampo.in.l.post aditam. C. de
impube.⁊ alijs substi.Pau.de ca.in.l.legatum.ff.de leg.j.Jo.de imo.
in.l.j.ff.de vulga.⁊ pupil.⁊ Jo.de Imo.in.l.si pater.ff.de hered. insti.
Idem Fran.de rampo.in.l.iij.C.de here.institu.quē sequitur Pau.de
cast.dicens ſm opi.Joan.an.se plures cōsuluisse.⁊ ab hac opi.in indi-
cando nō recederē lꝫ Bart.in.d.l.j.⁊ multi legiste teneant qȯ ius adeū
di resideat penes monachum.Si ergo ius adeundi erat quesitum mo
nasterio igit̃ non potuit sola Lucia adire ⁊ donare.¶ Tertio posito
qȯ induceret̃ aditio si approbaret̃ ꝑ dictam donationem prout in ve-
ritate ꝓbaret̃ sic potestas adeūdi fuisset penes donatricē ꝑ ea que mul
tum late super hoc dicit dñs consulens.⁊ probat̃ ex his que no. ponit
Bal.⁊ post eum Paul.de cast.⁊ Moder.in.l.si act̃.C.de pac. ⁊ Bal.
in.l.pactum.in.viij.q.C.de colla.⁊ Jo.an.in addi.Spe.in tit.de testa.
§. in primis in additione que incipit qȯ procedit tñ adhuc qꝛ est reli-
giosa ⁊ professa vt dictū est nō poterat de illa disponere qꝛ iura fuerāt
monasterio acqsita.vt in aut̃.ingressi.C.de sac.san.eccle.⁊ in.d.c.nō di-
catis.⁊ in.c.qꝛ ingredientibus.xix.q.iij.tradit no.Jo.calde.in suo cō-
silio.vj.in ti.de regularibus.⁊ in eo.ti.ɔ̃silio.xxiij.facit qȯ habet̃ in.c.ij.
extra de testa. cum similibus.¶ Postremo etiam ex alio capite dici
pōt qȯ dicta donatio nō tꝫ quecūq̃ dicat̃ eaꝝ religio siue regula:qm̃ ꝑ
testes probatur qȯ dicte mulieres semper solite sunt ɔ̃here solēniter cō
uocato capitulo cū cōsensu superioris vñ lꝫ de iure talis solēnitas non
requireret̃ tamen antiqua consuetudine dicti loci ⁊ obseruata in mu-
lieribus

lieribus dicti loci induci potuit qd̓ in eorū cōtractibus ⁊ alie-
nationibus seruaretur dicta solēnitas de qua testes deponunt q̄r
si lege pōt solēnitas induci igitur ⁊ cōsuetudine ex tolerātia supe-
rioris per id qd̓ habetur in.l.de quibus.ff.de legi.⁊ no.Inn.in.c.
fi.de consue.⁊ est bonus tex.in.c.cū consuetudinis.de cōsue.⁊ qd̓
habetur in.c.fi.de cōsue.li.vj.⁊ in.c.catholica.xj.di.Et sic nō ser
uata solēnitate actus fuit nullus.l.cum hi.§.si pretor.ff.de trās-
ac.⁊ in.c.cum dilecta.de rescrip.traditur plene in.l.j.⁊.ij.ff.de li
be.⁊ posthu.in.c.sine exceptione.xij.in cle.j.de reb.eccl.nō alie.
¶Confirmatur etiam ista conclusio quoniam licet etiam non
essent persone religiose proprie tamē pur pbatur antiqua eccle
sie consuetudo qd̓ quicquid acquirūt acquirūt monasterio qd̓
quidē induci potuit sicut in aut.igressi.C.de sac.san.eccl.Unde
ingredientes videntur se ad hoc obligasse iuxta no.in.d.c.cum ad
monasterium.Igitur immediate qd̓ fuit heres iura quesita fue-
runt monasterio.vt in.l.fi.C.de sac.san.eccle.⁊ in.d.aut.ingressi.
⁊ consequenter non potuit donando monasterio preiudicare.
Ex quibus oībus concludo dictum conuentum fratrum mino
rum non posse se in dicta donatione fundare ad consequēdam
dictam hereditatē.¶Ex quibus omnibus ⁊ cum his que co-
piosissime sunt adducta per suprascriptum prestantissimum do
ctorem dn̄m Lucam de Callio arbitror iuris esse prout supra
conclusum est.Ego ⁊c. Laus deo.

¶Consilium.ccxlvj.

1 ☞Filius legitimatus sub conditione an possit in aliquo suc-
cedere vltra conditionem.
2 Plebeius quis potius presumitur quam nobilis.
3 Nobilis qui dicatur.
4 Gratia secunda quando valeat non facta mentione de prima.
5 Citatio an requiratur in legitimatione vel dispensatione.
6 Dispensatio requirit cause cognitionem.
7 Legitimatio an sit nulla ratione solēnitatis omisse.
8 Dispensatio quando vicietur expressione falsitatis.
9 Filie quando dicantur congrue dotate.
10 Filie si reperiantur dotate an excludantur per statutum.
11 Argumentum a contrario sensu an habeat locum in priui-
legijs.
12 Filie dotate an excludantur per legitimatum.vel an cum ipsis
admittatur legitimatus.
13 Legitimatus per rescriptum an sit vere legitimus.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum.¶Ele-
gāter ⁊ subtiliter prestantissimi iuriscōsulti do.Fran
ciscus de curte consulēdo ⁊ do.Uincētius palliotus subscriben
do pposita eius cōsultationē enuclearunt nihilqꝫ intactū reli-
quere.Qua ppter de subscriptione requisitus more euntium
post optimorū messorū terga aliquas spicas si quas inueniam
colligā.¶Et qm̄ prior legitimatio in aliquo filiabus non no-
ceat sup ea nō est insistendū.fuit em̄ in prima legitimatione appo
1 sita clausula qd̓ †nō posset dictus filius legitimatus in aliqua pte
succedere nisi pater eidem ex testamēto codicillo dona.aut ali-
ter relinquere.per quā clausulā apparet qd̓ ex quo pater ex testa
mēto nihil reliquit neqꝫ aliqd donauit aliquo titulo qd̓ nō po
test virtute dicte legitimationis filius legitimatus succedere. ita
determinat Io.an.in addi.spe.in ti.de succes.ab inte.§.j.ver.sꝫ
ex facto.incipi.vbi hoc dixerit Roffredus.⁊ ita decidit domi.
Pau.de ca.in.l.pactum dotali.C.de colla.⁊ dicit se cum pluri-
bus ita cōsuluisse ⁊ plura in proposito allegata sunt in consilio.
¶Quare deueniendū est ad secundam legitimationē nunquid
illa habeat filiabus in aliquo preiudicare super qua debito or-
dine pcedendo tria discutiemus.¶Primū nūquid ex defectu
a potestatis[a] legitimantis dicta legitimatio per dictas filias im-
pugnari possit.¶Scd̓m an ex defectu alicuius solēnitatis omis
se inualida censeatur.¶Tertiū effectū dicte legitimationis sup-
posita validitate tam respectu filiarū quā nō dotatarū videbi-
mus.¶Circa primū habeo hoc in pmis p absoluto qd̓ nisi ostē
datur qd̓.d.Io.assertus comes tempore concessi priuilegij esset
de nobilibus de castiliono.Item de dictis nobilibus de medio
lano ⁊ eius diocesi comes non includitur in priuilegio quoniam
priuilegium legitimandi conceditur nobilibus de castiliono de
mediolano ⁊ eius diocesi vt clare patet ex tenore priuilegij cu-
ius verba sunt cōsiderāda.vt in.c.porro.extra de priuileg.Igitur
cū talis qualitas sit cā ppter quā hꝫ potestatē legitimandi illa
est pbanda ad validitatē legitimationis.l.nō ignorat.C.qui ac
2 cusa.nō pos.vbi dicit Bal.qd̓ quis †potius presumitur plebeius
quā nobilis.per illū tex.⁊ pbatur rōne q̄r in qualitatibus q̄ no
bis nō insunt a natura qualitas nō presumitur nisi pbetur vt ibi
⁊ per gl.in.c.si forte.de elec.li.vj.tradūt doc.in.c.fi.extra de pre-
sump.⁊ in.l.si vero.pro condēnato.§.qui p rei qualitate.ff.qui

satisda.cog.lꝫ enim in presentiarum psumeretur seu pbaretur qd̓ est de
domo illorum de castiliono tamen talis pbatio nō esset sufficiens
3 duplici rōne.¶Prima rō est q̄r †nobilis pōt qs dici vel ex eo q̄
hꝫ qualitatē ppter quā per principatū tenentē vel populū quis
vltra honestos plebeios acceptus est sm̄ Bar.in.l.j.C.de digni.
lib.xij.bene facit tex.⁊ qd̓ ibi ponit Pau.de ca.in.l.quotiēs.C.
vbi senatores vel clarissimi.⁊ tradit Io.de imo.in.c.de multa.
in fine.extra de pben.vel ex eo d̓r nobilis q̄r sm̄ cōsuetudinem lo
ci nobilis reputatur sm̄ Bart.in.d.l.j.C.de digni.li.xij.bene facit
tex.in.l.j.§.j.ff.de mune.⁊ ho.⁊ sentit bar.in.l.vnic.C.de mulie.
⁊ in quo loco in.ij.col.li.x.do.Imo.in.c.de multa.in fi. extra de
pben.⁊ Pau.de ca.cōsi.cxxviij.incip.dubitatur primo an comes
palatinus in q̄rto dubio.quocūqꝫ aūt dictorum modorum stat qd̓ ex ea
dē domo aliq nobiles reputentur ⁊ aliq nō.vidi em̄ in multis lo-
cis ex eadem domo aliquos nobiles aliquos ignobiles reputa-
ri.⁊ sic pbatio nō vr̄ sufficiens qd̓ sit de domo q̄r illi q peruene-
rūt ad paupertatē ⁊ viles artes nō reputantur nobiles sed igno-
biles.ar.l.ne qs.C.de dignita.li.xij.⁊ hr̄ quinto politicorum p phi
losophū vbi dicit nobiles esse videntur qbus assistunt pgenitorū
virtutes ⁊ diuitie.ita dicit Bar.in.d.l.j.in fi.C.de digni. lib.xij.
q̄r stat hoc qd̓ sit de domo ⁊ tn̄ nō sit acceptus populo vel princi
pi aliqua qualitate neqꝫ nobilis reputetur.igitur pbatio equiuo
ca ⁊ nō cōcludēs vulgata.l.nō hoc.C.vñ cognati.⁊.c.in psentia.
de pba.¶Scd̓a rō est q̄r nō cōceditur simplr̄ nobilibus de castilio-
no sed tm̄ illis de mediolano ⁊ eius diocesi q̄ verba significāt duo
primū respectu tpis.s.qd̓ tpe cōcessionis priuilegij essent de no-
bilibus de castiliono vel ab eis originē traxerint q̄r ista qualitas
nobilitatis ⁊ domus adiuncta verbo cōcessionis priuilegij ad-
esse debuit ⁊ ita pbandū est tpe concessionis priuilegij vt pba-
tur in.l.titius.⁊ ibi Bar.Bal.⁊ oēs.ff. de testa.mili.¶Scd̓m
respectu loci:q̄r significāt qd̓ sint nobiles de castiliono de medio
lano hoc est vel sint ciues Mediolani originarij vel ibi domici-
liū habeant per id qd̓ habetur in.l.j.in fi.de tut.⁊ curato.da.ab
his.⁊ per glo.in.c.statutū in.§.cum vero in verbo eiusdem ciui
tatis.de rescrip.in.vj.⁊ per Bal.in.l.sed ⁊ reprobari.ff.de excu.
tu.⁊ sic patet qd̓ fundamentum consistit in qualitate respectu
certi tpis ⁊ certi loci simul.igitur qualitas est pbanda tpe ⁊ loco
requisitis vt supra per id qd̓ habetur in.l.ma trē.C.de proba.⁊ p
Bar.late in.l.nō solū.§.sed vt pbari.ff.de no.oper.nuncia.⁊ p
glo.⁊ doc.in cle. literas.de rescrip.⁊ placuit hoc fundamentum
aliquantulum attigisse si predicta non probarentur legitime.
¶Secūdo pncipaliter videtur dici posse qd̓ dicta legitimatio nō
teneat ex defectu potestatis.⁊ p fundamēto presuppono qd̓ p
primum legitimationem effectus fuit legitimus lꝫ facta fuerit
cū dicta clausula restrictiua successionis q̄ clausula est solita ap
poni in curia vt dicit Io.an.in.d.§.j.in rub.de successio.ab in-
testa.Et tenuit do.Ant.in.c.per venerabilem.extra qui filij sint
legi.Et ita disputauit Ray.de forli.in sua disputatione que in-
cipit queritur vtrum legitimatio.Hoc presupposito in priuilegio a
comitis datur sibi potestas legitimādi quoscūqꝫ spurios pcrea
tos ex illicito ⁊ dānato coitu restituere antiquis natalibus.⁊ ma
culā geniture abolere.Sed hic de quo agimus nō est spurius nec
venit spurij appella.vt est casus.⁊ ibi colligunt Bal.⁊ Salyc.
in.l.imperialis.C.de nup.ergo cum verba priuilegij que sunt di
ligenter inspicienda non adaptentur ad istū casum non adaptatur
dispositio.l.ita autē.§.gessisse.ff.de admi.tuto.⁊.l.iiij.§.totiens
ff.de dam.infec.cum vulg.¶Scd̓o prima legitimatio vt dicit
fecit eum legitimū lꝫ nō posset cōsequi aliquid de bonis pater-
nis nisi mediante iudicio patris ppter hoc enim nō dꝫ minus
dici legitimus licet a comite limitata sit ptās succedēdi qm̄ tale
ius succedendi dicitur ius separatum a filiat. vt probat subtiliter
Bar.in.l.is pt in.j.char.ff.de acq.here.Igitur stat qd̓ dicatur filius
perfecte legitimus ⁊ tamen nō habeat ius succedendi. videmus
enim qd̓ filius viuente patre pōt iuri succedendi renunciari. vt
in.c.quāuis.de pac.in.vj.et tn̄ nemo diceret qd̓ tūc nō esset legi-
timus filius quia nō est de essentia substantiali legitimationis
successio.¶Ex quibus inferendo ad propositum dico qd̓ scd̓a
legitimatio nō est pprie legitimatio:sed est habilitatio filij legi
timi ad ius succedendi qd̓ nō habebat sicut diceremus. si extaret
statutū qd̓ stantibus masculis femina nō succederet ⁊ comes fi-
liam habilitaret ad succedendū cum masculis.Ego autem non
reperio qd̓ comes habeat hāc ptātem habilitādi legitimos seu
priuilegia legitimandi ad ius succedendi. qd̓ nō talem habeat
comes autoritatē apparet q̄r nō reperitur imperatorē cōcessisse.
c.cū dilecta extra de rescri.¶Tertio cōfirmo q̄r nulli dubiū qd̓
nō d̓r simplr̄ illegitimus.vñ lꝫ nō diceretur simplr̄ legitimus tamen
ex quo cōcessa fuit comiti ptās legitimandi illegitimos nō com
prehendit casum nostrum quia nō est simpliciter illegitimus sed
sm̄ qd.verba autem dispositiōis etiā fauorabilis intelligenda
sunt simplr̄ ⁊ nō sm̄ qd.l.hoc legatū.ff.de leg.iij. ponunt Ang.

a ¶De defectu vel potestate legitimandi p illos de castiliono.

⁊ Ro.in.l.iij.in prin.ff.de ver.obl.⁊ lꝫ diceret filius hn̄s mixtas
qualitates tn̄ in materia etiā fauorabili dispositio facta in vno
ex simplicibus nō extendit ad casum mixtū prout dicunt Ang.
⁊ Moder.in.d.l.ij.in pnci.facit qꝛ in tali mixtura qualitatū po
tius attendēda videt qualitas que nocet ⁊ impedit talē dispen
satio.iuxta no.p Bar.in.l.si qs in graui.§.fi.ff.ad sille.¶ Quar
to ⁊ vltimo facilius inducit princeps ad legitimādū oīno spu
riū ⁊ insuccessibilē q̄ induceret ad dispensandū ⁊ habilitandū
p aliqua pte successibilē ad successionē.in totū ergo pl⁹ est habi
litare etiā inhabilē pro aliqua pte habilē quā a pncipio spuriū
legitimare:igit lꝫ fuerit cōcessa ptās legitimandi nō censet con
cessa potestas habilitādi habilē lꝫ certo casu insuccessibilē quia
cui concedit qd̄ est minus nō censet cōcedi qd̄ est plus.l.ij.⁊.iij.
ff.de seruis exportādis.⁊ pbatur in.c.fi.extra de transla.pla.et
in.c.sup questionū.§.si vero extra de offi.deleg.⁊ tradit Bal.in
c.j.§.naturales iuxta fi.si de feu.fu.cōtro.inter dn̄m ⁊ agnatum.
¶ Antecedēs aūt pbat qꝛ forte moueret pnceps ad dicēdū suf
ficit tibi gratia prima.imo presumptio est qd̄ ita dixisset vt no.
pbatur ex dictis Inno.⁊ aliorū maxime do.Abb.in.c.veniens
extra de prescrip.dū concludūt qd̄ si quis totaliter incapax ali-
cuius rei aliqn̄ fuit habilitatus ad certā partē ⁊ petit se ad to-
4 tū habilitari ⁊ † non facit mētionē de pma gratia moderate cō
cessa talis scda gratia nō valebit:qꝛ psumitur qd̄ si rescribēs ha
buisset notitiā de pma maiorē cōsiderationē adhibuisset quare
ab initio aut moderate fuisset petitū aut moderate cōcessum ⁊
sic nō ita de facili cōcessisset seu rn̄sum dedisset que facilitas mul
tū attendit ad presumendā volūtatem vel nolūtatē rescribendā
iuxta no.in.c.sup literis.extra de rescri.¶ Optime facit decisio
Jo.an.in addi.Spe.in rub.de testa.dū volūt qd̄ si constitutio sy
nodalis cōfirmata a superiore disponat qd̄ eps̄ loci possit de bo
nis ecclesie testari vsqꝫ in centum marcas.⁊ postea alius eps̄ di-
cti loci impetrat priuilegium a papa qd̄ sibi liceat testari in.cc.
marcas nō facta mētione de dicta cōcessione non valebit dictū
priuilegiū qꝛ nō presumitur qd̄ ita de facili cōcessisset si sciuisset
primā concessionē moderate concessam.Ex quibus pꝫ qd̄ plus
est hoc quā habilitare inhabilē ex quo difficilius cōcedit igitur
ad istū casum priuilegiū non extendit.⁊ sicut presumptio est qd̄
nō ita de facili concessisset sꝫ potius qd̄ nō cōcessisset igitur hoc
non videt venire in generali mādato ar.l.obligatio generalis.ff.
de pig.⁊ arg.l.vel vniuersorū.a cōtrario sensu.ff.de pigno.act.
¶ Ex quibus vltra eleganter adducta per primū consulentem
in hoc fundamēto videt cōcludendū q̄ nō potuerit comes istū
filiū iā legitimū ⁊ habilitatū licet nō in totum eū de nouo ha-
bilitare vltra qꝛ hoc in priuilegio nō continet.⁊ est plus quā a
principio legitimare oīno inhabiles.⁊ magis difficile vt ex supe
rioribus pꝫ.¶ Circa scd̄m principale arbitror qd̄ ⁊ si dictus co
5 mes habilitandi ad successionē potestatē habuisset qd̄ † tn̄ non
potuerit ita filiū predictū habilitare filiabus feminis non cita-
tis.⁊ hoc duplici principali fundamento que fundamenta ⁊ si
fuerint aliquātulū per primū cōsulentem tacta tn̄ arbitror illa
alia via deducēda ⁊ declarāda.¶ Primo cōsiderādo qd̄ aliud
est filiū legitimare aliud est cū filio ad effectū succedendi dispen
sare.primū non est ita odiosum sicut scd̄m qd̄ est odiosum vt in
6 c.j.de filijs presby.li.vj.vnde dicimus qd̄ † dispensatio cause co-
gnitionē requirit ⁊ aliter facta dicitur dissipatio.vt no.in.c.de
multa.de pben.⁊ in.c.cū ad monasteriū.de sta.mo.Ad hoc aūt
vt aliqd factū dicat cā cognita requirit citatio illorū qui ledun
tur seu ledi possunt.vt in.l.in cause.§.causa cognita.ff.de de mi
no.⁊ in.c.j.extra de causa pos.⁊ ppie.Cum ergo filiabus sit he
reditas patris quasi debita ⁊ esset eis in spe delatū ius succedē-
di considerabile in vita patris.vt declarat Bart.in.l.is pōt.ff.
de acqui.here.non pōt negari quin lederent seu ledi possent er-
go eorū citatio erat necessaria.vn̄ lꝫ Bar.in.l.gallus.§.⁊ quid
si tantū.ff.de lib.⁊ posth.velit qd̄ qn̄ legitimatio fit viuente pa-
tre ad instantiā patris nō requirat citatio quē doct.magis cōi-
ter sequi vident.eorū opi.de plano pcedit in vera legitimatiōe
que non est ita odiosa.Secus aūt in habilitatione ⁊ dispēsatio
ne ad effectum successionis qꝛ illa est odiosa in qua requirit ci-
tatio vt dixit.ita clare colligit ex dictis elegantis doc.Pet.de
anc.in suo cōsil.mihi.cccxxxvij.incip.ex tenore priuilegij aposto
lici.⁊ in alio suo cōsi.mihi.ccccxxj.incip.Circa primū quesitum
fuisset satis expediens.⁊ sm̄ istam consideratione allegādo di-
cta cōsilia alias apud perusiū cōsuluit magne scientie ⁊ cōsciē-
tie doc.do.Jo.de ana.⁊ subscripserūt multi solēnes doc.Ita ēt
alias,fuit ꝯsultū per prestantissimū Genitorē meum dn̄m Ma
rianum socinum ⁊ subscripserūt se alij solennes aduocati senē-
ses.⁊ isto modo euitamus autoritatem Bar.qm̄ durū est cōtra
stimulū calcitrare.applicādo ergo pdicta ad terminos nostros
cum non sit legitimatio sed habilitatio ⁊ dispensatio ad succe-
dēdum vt demonstratum fuit.s.requirebatur citatio filiarū q̄

ledebant seu ledi poterāt q̄ solēnitas cū fuerit omissa reddit legi
timatio nulla.l.de vnoquoqꝫ cū materia.ff.de re iud.in.l.nā ita
diuus.cū ibi no.ff.de adop.⁊ hoc fundamentū arbitror esse so-
lidissimū ⁊ nō habere doctorū repugnātiā.⁊ magnis autorita
tibus cōprobatū.¶ Scd̄o fundamēto Luce clarius ostēdo ex
mēte ipsiusmet Bar.qd̄ dictarū filiarū citatio requirebat.¶ Et
pro declaratione premitto q̄ in hac scd̄a legitimatione agit nō
solū de admissione spurij ad successionē sed de totali exclusione
a successione filiarū dotatarū ad minus ⁊ cōsequēter a legitima
filiarū cū dotate excluse a successione p statutū cēseant excluse a le
gitima.vt pꝫ ex no.p Bal.in.l.titio centū.§.titio genero.ff.de cō
di.⁊ de.⁊ p Bal.⁊ Moder.in.l.gallus.§.⁊ quid si tm̄.ff.de lib.
⁊ posth.vbi late preceptores mei do.Frā.Areti.⁊ do.Alex.hoc
psupposito dico qd̄ lꝫ Bar.in casu nostro in.d.§.⁊ quid si tm̄ di
xisset citatio filiarū requirit.dicit em̄ qd̄ qn̄ legitimatio fit viuē
te patre nō requirit citatio qꝛ tunc agit de suo preiudicio qui
pōt de bonis suis disponere qm̄o vult.l.cū adoptio.ff.de adop.
igit Bar.a cessante rōne vult qd̄ qn̄ pater nō posset disponere
qm̄o vult in preiudiciū alterius qd̄ illius citatio requireret sicut
loquit Bar.qn̄ legitimatio circa consensum patris sit post mor
tē patris.sed in casu nostro pater filiabus non existētib⁹ ingra
tis nō poterat eas nō existētibus filijs legitimis totali successio
ne priuare vt in aut.vt cū de app.cog.§.aliud quoqꝫ capitulum
⁊ pbatur ista cōclusio ex his q̄ ponit Jo.de imo.quē refert ⁊ se
quit Dn̄icus in.c.grādi de sup.negli.pla.li.vj.vbi volūt qd̄ dicta
Bar.in.d.§.⁊ quid si tm̄.pcedūt qn̄ pater pōt bonis suis cōsan
guineos puare als requirit eorū citatio.⁊ ideo volūt qd̄ si rege
decedēte sine filijs ex quo defert ad consanguineū nō pōt filius
regis sine illius cōsanguinei citatione legitimari.hanc etiā con
clusionē ita declarādo dicta Bar.per pulcherrimas rationes tꝫ
Pe.de anc.in suo cōsi.ccccxxj.incip.Circa primū qd̄.s.allegaui.
¶ Confirmat per ea que ponit Joā.an.in regula sine culpa.de
re.iur.in mercu.vbi vult qd̄ etiā legitimatus p subsequēs mri-
moniū nō aufert spem successionis acqsitā iure primogeniture.
¶ Ex quibus pꝫ clarissime qd̄ cū pr̄ istas filias dotali successio
ne nō posset excludere qd̄ nō potuit eis nō citatis masculos ad
talē exclusionē feminarū a successione bonorum q̄ reperirēt tpe
mortis dispēsare seu habilitare est cōcludēs fundamētū.Qd̄ ēt
cōprobo p tex.in.l.ij.in fine.ff.de natalibus restituēdis.Nā dici
tur in.l.ij.in fi.qd̄ si libertus fuerit natalibus restitutus patro-
nus sibi nō succedit.⁊ ideo infert ibi iuriscōsultus principes nō
solēt natalib⁹ restituere nisi patrono ꝯsentiēte.demū in.l.pe.⁊ fi.
dicit qd̄ nō pōt restitui inuito patrono ⁊ nō ꝯsentiēte.ecce ergo
qd̄ qꝛ patrono debet legitima qua nō existētibus filijs a liberto
puari nō pōt ⁊ ppter hoc nō pōt libert⁹ natalib⁹ restitui patro
no nō cōsentiēte p quā restitutionē patronus sua legitima por
tione priuaret p q̄ iura decidit casus nr̄ cū filie ēt dotate nō pos
sent legitima portione puari nō existētib⁹ legitimis filijs sine iu
sta cā exheredari igit nō posset induci habilitatio filij a pr̄e eis
nō citatꝫ p quā filie legitie portiōe puarent cū illa nō mi⁹ sꝫ pl⁹
dicat debita ⁊ de vna ⁊ aliā sepius arguāt doc.vt in.l.cū patro-
nus.⁊ ibi p doc.ff.de leg.ij.⁊ illā.l.fi.in pposito allegat etiā do.
Abb.in.c.cū olim.extra de re iu.Istā partē sentit Jo.de imo.in
c.nisi cū pridē.in ver.psone de renūciatione.vbi vult qd̄ doctri-
na Bar.procedat existēte etiā alio filio qꝛ poterat pater relicta
legitima alios instituere ⁊ sic lꝫ alius sit habilitatus non priua
tur sua legitima filius.⁊ sic secus esse sentit apte quando p talē
legitimationē priuaretur filius legitima a qua pr̄ eum priuare
non poterat sicut in.d.l.ij.in fi.⁊ p his faciūt no.per Bal.in.l.
fi.C.res iudi.nō nocet.vbi pōderat qd̄ cōueniēs est dn̄o impone
re legē rebus suis.que rō nō hꝫ locū in casu nr̄o.faciūt no t.per
do.Ant.in.d.c.per venerabilē.dū loquit qn̄ legitimat primoge
nitus.⁊ qd̄ no.Bar.in.l.is pōt.ff.de acq.her.dum loquit de spe
succedendi quā hꝫ substitutus.⁊ quod no.Bal.in.l.j.in vltima
col.C.de inoffi.do.⁊ per plura possem hoc cōprobare q̄ omitto
⁊ licet nō reperiā hanc qōnem in casu isto in specie decisam qn̄
agitur de priuatiōe filiorū a legitima portiōe p legitimationem:
7 tamen p pmissa arbitror hanc cōclusionē verissimā.¶ † Postre-
mo circa hāc qōnem an rōne solēnitatis omisse legitimatio seu
habilitatio sit nulla plꝫ rō adducta per primū cōsulentem quia
expressit oēs filias cōdecēter nuptas ⁊ dotatas ⁊ tn̄ due nō erāt
dotate per rationes p eū copiose deductas cōtra quā tn̄ rōnem
duo videbant obstare.primū qd̄ ego nō reperio qd̄ in narratio-
ne dicat qd̄ essent sufficienter dotate:sed tantū dictas filias ho-
norifice ⁊ cōdecenter maritauit.vere aūt erant ille oēs maritate
nō tn̄ oēs ipse dotate.ista aūt differunt vt pꝫ ex no.p Ja.de are.
Pe.⁊ Bal.in.l.nō sine.C.de bo.q̄ li.⁊ Pe.de anc.in repe.c.ca-
nonū statuta.in.xiiij.q.principali.ver.q̄ro de questione q̄ mihi
occurrit.⁊ sic non vr̄ qd̄ falsum fuerit expressum.¶ Scd̄m quod
videbat obstare est qd̄ lꝫ expresserit filias esse dotatas tamē talis
expressio

expressio difficilius inducere debebat comitē ad legitimādū qm̄ dubitari poterat an dotate excluderent a successione ex forma statuti.sed de nō dotatis clarū erat qḋ nō excludebant̄ ⁊.§.dicā lʒ masculus simul ad mitteret vn̄ durius poterat videri comiti legitimare ad exclusionē filiarū legitimarū quā ad inclusionē filij simpl'r sine filiarū exclusione.clarū
8 aūt est qḋ†qn̄ exprimit̄ aliqḋ falsum ꝓpter qḋ cōcedēs difficilius erat cōcessurus quā sine illius expressione talis expressio non videt̄ viciare.ita concludūt.d.de ro.decisione.xix.in ti.de prebē.in antiquioribus.faciūt no in.c.sup literis.extra de rescri.¶Sed tū̄ arbitror ista duo nō obstare.Et ad primū rn̄deo qḋ nō fuit simpl'r narratū qḋ pater eas marita
9 uerat sic honorifice ⁊ cōdecenter ꝗ verba significant†qḋ fuerūt maritate cōstituta congrua dote alias nō diceret̄ seruatus honor ⁊ dignitas patris.l.quero.ff.de iure do.⁊ in.l.si filie.ff.de leg.iij.¶Quinimmo poti⁹ diceret̄ minus honeste maritasse.vt dicit Host.in ti.de clā.despōsa.§.j.⁊ est tex.in.l.aliter.⁊ in.c.nullū.xxx.q.v.⁊ tradunt gl.iij.⁊ doc.in.c.fi.de clā.despōsā.itē constitutis congruis dotibus mulieres a maritis meli⁹ tractant̄ ⁊ nō contemnunt̄ ꝓpter quā ratiōnē filia nubens sine dote potest cogere patrem ad dotandū ſm Bal.in aut.res q̄.C.cōia de le.⁊ do.Abb.in.c.pe.extra de rapto.Quis aūt nō videt filiā nō esse honorifice ⁊ condecēter maritatā a patre diuite sine dote.⁊ ita quilibet intelligūt ⁊ est cōis vsus loquendi ſm quē verba intelligi debēt.vt in.l.cū delanionis.§.asinā.ff.de fundo instr.⁊ in.l.labeo.⁊ ibi Bart.ff.de suppel.leg.⁊ sic verū est dicere qḋ narratū fuit ipsas condecenter fuisse dotatas.⁊ ita verisimiliter intellexit comes quē sub volucro verborū decipere voluerunt ꝓpter qḋ eorū dolū ⁊ maliciā rescriptū seu legitimatio reddit̄ nulla.arg.no.in.c.sup literis extra de rescrip.¶Ad scōm rn̄deo qḋ cum comes cui nō erat not⁹ tenor statuti alicuius ꝓut presumitur iuxta not.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.intenderet filium habilitare ad vniuersalē successionē et filias excludere quis dubitat qḋ facilius induct⁹ fuit narrādo qḋ erant honorifice maritate ⁊ dotate.⁊ sic qḋ poterāt honorifice viuere quā fuisset inductus si narratū fuisset qḋ erant indotate quo casu forte legitimasset grauando filiū qḋ deberet illas honorifice dotare.⁊ sic pʒ qḋ talis exp̄ssio qualitatis induxit ad cōcedendū qḋ nō ita facile ⁊ plene cōcessisset quo casu etiā expressio nō dolosa viciat priuilegiū ſm Ja.bu.⁊ Cy.in.l.prescrip.C.si ꝯ ius vel vtili.publi.⁊ do.Ant.⁊ Jo.de imo.in.d.c.sup literis.¶Quinimmo dicēdū est qḋ talis expressio p̄sumit̄ dolose facta ſm Jnn.in.c.dilectus.el.j.extra de rescri.⁊ Jnno.in.c.accedēs.extra de crimine fal.dolosa aūt subreptio in totū viciat.vt cōcludūt oēs in.d.c.super literis.¶Ex quibus etiā pʒ qḋ nō fuit habita legitima cause cognitio ex quo verū nō fuit narratū q̄ requirebat̄ ꝓut elegāter deductū est per primū cōsulentē.⁊ sic ex his ⁊ alijs deductis arbitror dictam legitimationē non fuisse solēniter factam.¶Circa tertiū ⁊ vltimū de effectu legitimationis respectu exclusionis filiarū nō dotatarū cōclusio videt̄ mihi multū clara qḋ filie femine non
10 dotate nō excluduntur.Ergo†si eo tp̄e quo de successione tractat̄ nō reperiunt̄ dotate nō excludunt̄ ex forma statuti.ita cōsuluit Bar.in suo cōsi.lxxiij.ſm ordinē perusinū incipi.'quidā decessit intestatus.⁊ tenet Albe.de ro.in.ij.parte in tractatu statutorū.q.cxix.⁊ Bal.in.l.si pater C.de spon.⁊ Bal.in.l.nō sine.C.de bo.que li.Pau.de ca.in.l.de diuisione.ff.so.ma.⁊ in suo cōsi.cxxx.⁊.cxxxij.¶Solū ergo restat videre vtrū excludant̄ p legitīatio.⁊ dicendū est qḋ nō qm̄ comes nō hʒ hoc in priuilegio qḋ possit legitimare ad vniuersam successionē exclusis filiabus feminis nō dotatis.hʒ eñ potestatē legitimādi ⁊ habilitādi quo ad successiones etiā ab intestato perinde ac si forent de legitimo matrimonio procreati ⁊ sic constituēdi filios spurios ꝓ legitimatis in eo statu respectu successionis sicut si essent legitimi ⁊ cū qualitatibus filiorū legitimorū p no.p Bar.post gl.in.l.sacrilegij.ff.ad.l.iul.peculatus.⁊ in.l.j.ff.de recepta.⁊ in.l.si finita.§.fi.⁊ p Ang.ff.de dā.infe.Sʒ clarū est qḋ si dict⁹
11 filius esset de legitimo m̄rimonio ꝓcreatus nō excluderet filiā feminā nō dotatā igitur multominus legitimatus.¶†Nec ob.clausula apposita in p̄uilegio dū d̄r dūmodo nō p̄iudicet̄ legitimis masculis p lineā masculinā descēdētib⁹ igitur a ꝯ̄rio vr̄ qḋ filiab⁹ feminis potuerit preiudicare qḋ argumētū etiā in priuilegijs validū vr̄ vt tradit Jnn.in.c.p tuas.de maio.⁊ obe.⁊ Jo.an.in.c.fi.de fi.⁊ in.c.fi.de ver.sig.⁊ ꝓbat̄ in.c.dudū.⁊ in.c.q̄ est ca.de priui.facit gl.in.l.si ꝓcuratorē.§.si ignorantes.ff.mād.¶Sꝫ adhoc rn̄detur dupl'r ⁊ clare.¶Primo ꝓut rn̄det primus cōsultor qḋ in priuilegijs nō sumit̄ argumentū a cōtrario sensu per gl.cōiter approbatam in.c.lʒ.de priui.li.vj.Et sic nō dʒ sumi qḋ possit feminis p̄iudicare.⁊ rō q₂ qn̄ in preiudiciū tertij tēdunt strictissima fieri dʒ interpretatio vt tertio nō p̄iudicet.vt no.gl.in.c.fi.de trāslatione prela.⁊ in.c.dudū.de priui.⁊ p Jo.an.in.c.p emptione.de pui.lib.vj.⁊ Jo.an.in regula cū quid de reg.iur.in mercu.⁊ p doc.late in.c.cā.extra de rescrip.¶Scōo clare rn̄det qḋ illa clausula dūmodo nō p̄iudicet legitimis masculis.⁊ est apposita ad restringendū ꝓcedētia vt succedat ac si esset legitim⁹ dūmodo filijs masculis nō p̄iudicet̄ quo casu vult qḋ nullo modo succedat q₂ succedēdo eis existētibus preiudicaret̄ masculis in auferēdo portionē.ita cōsuluit Pe.de anc.in.d.cōsi.cccxxxvij.qḋ incip.Ex tenore p̄uilegij.⁊ ita cōsuluit Bal.in suo cōsi.qḋ incipit ṽba aūt successiōis.qḋ habeo īter cōsilia Ang.ꝯsi.cclxiij.ita et ꝯsuluit insignis doc.d.Pe.de pusio.sup Bal.⁊ Ang.in suo ꝯsi.qḋ icipit visa gr̄a apostolica ita etiā p an.de cast.consi.ccxxj.incip.super eo qḋ primo.⁊ Pau.de ca.cōsi.cclxiij.inci.dicendū est dictā hereditatē.¶Cū igitur dicta clausula sit posita ad limitandū ne succedat sicut si esset legitim⁹ qn̄ extāt filij masculi in p̄iudiciū illoꝝ lʒ sumatur argumentū a contrario sensu significat hoc.s.qḋ succedat sicut si esset legitimus sed si esset legitimus dotate non excluderent̄.igitur ⁊c.¶Preterea dicta clausula limitando superiora vult qḋ lʒ succedere possit vt legitimus nō tamen succedat simul cū masculis in eoꝝ preiudiciū igitur arguendo a cōtrario in feminis vult qḋ posset succedere simul cū eis.non enim pōt legitimatus in plus succedere quā vnus ex legitime natis ꝓut est casus no.in aut.quib.mo.na.effi.sui.§.⁊ qui varie.per quē tex.Bal.in.c.p tuas de ma.⁊ obe.vult qḋ si per statutū restringit̄ successio filiaꝝ vt nō succedat nisi in vnica tunc filius legitimatus nō pōt plus cōsequi nec ab intestato nec ex testō quā filia legitima ⁊ naturalis.⁊ istud refert ⁊ sequit̄ do.Alex.in.l.sed si hac.§.patronū.ff.de in ius vo.⁊ sic decidit̄ casus nr̄.⁊ per istam viā sumus in istis filiabus extra opi.Bal.⁊ alioꝝ qui volūt qḋ stante statuto qḋ extantib⁹ filijs masculis femina non succedat tale statutū locū hʒ in legīatis q₂ in casu nr̄o statutū nō excludit nisi dotatas.¶Sed restat nūc videre qd de filiabus dotatis in qua difficultate in
12 primis attentari pōt qḋ nedū excludant̄ sed etiā q†nullo modo legitimatus succedat simul cū eis.hāc cōclusionē ꝓbo.nā clarū est qḋ comes nō pōt l'tiare in p̄iudiciū filioꝝ legitimoꝝ ita qḋ legitimus simul cū eis succedat p quācūq₃ generalē ptātē legitimādi nisi sup hoc habeat specialē ptātē a principe.gn̄alis eñ cōcessio ptātis ad ea nō extendit̄ q̄ supreme inhęret principis ptāti.l.j.ff.de offi.eius cui mād.est iurisdi.⁊ in c.qḋ traslatus.de of.leg.ita cōcludit Bal.in.l.sed ⁊ si qs.§.quesitū.ff.si quis cau.⁊ Bal.in.l.ij.C.de serui.⁊ aqua.⁊ Paul.de cast.cōsi.ccxj.incipiē.sup eo qḋ primo.⁊ Pau.de ca.in.l.gallus.§.⁊ qd si tantū.ff.de libe.⁊ posth.Jgit̄ lʒ sit cōcessa ptās vt possit legitimare quo ad successiones ac si esset de legitimo m̄rimonio natus:tū̄ per hāc generalē potestatē nō cēset̄ hr̄e ptātē legitimādi existentib⁹ filijs legitimis nisi in priuilegio subderet̄ illa clausula dūmō per quā a cōtrario sensu videt̄ concessa ptās existentibus filiab⁹ feminis.vn̄ si nō dʒ assumi argumentum a cōtrario sensu ꝓut eleganter demōstrat primus cōsultor ⁊ supra dixi sequitur qḋ nō censet̄ data ptās legitimandi cū p̄iudicio filiorū per illā clausulam ⁊ generalis ptās ad hoc non extendit̄.⁊ vr̄ vrgens rō si non sumat̄ argumentū a cōtrario sensu vt dixi.¶Sed posito q existentib⁹ filiabus deberet admitti ad filiarū dotatarū exclusionē prout demonstrant copiose ⁊ eleganter dn̄i cōsulentes sequentes do.Ant.de but.in c.per venerabilē.extra qui filij sint legi.qui voluit qḋ lʒ filia dotata ex forma statuti excludat̄ a filio legitimo non tū̄ excludit̄ a legitimato ⁊ reprobantes Bal.in.l.eā quā.C.de fideicō.⁊ sequentes eū quoꝝ dicta nō ꝓsequor q₂ eleganter locuti sunt.sed eorū conclusionē alijs rōnibus cōfirmo.¶Primo q₂ vt prime dixi ex generali ptāte nedum qḋ comes potuisset legitimare ad exclusionē filiarū sed nō potuisset vt simul cum eis succederet.cū ergo sit data ptās legitimādi ⁊ habilitandi ad successionem ac si esset legitimus ⁊ sic succedendi simul cū legitimis ab hac generali ptāte excipit̄ qḋ non possit legitimare vt succedat simul cum masculis ergo si ptās est concessa a cōtrario sensu est cōcessa vt succedat simul cū feminis q₂ cū d̄r qḋ non possit p̄iudicare masculis intelligi dʒ succedendo simul cū eis nō excludendo igitur sumendo a cōtrario vel p viā exceptionis intelligit̄ cōcessum respectu feminaꝝ vt possit eis p̄iudicare.s.vt simul eis succedat in quo nō potuisset masculis p̄iudicare.nō aūt qḋ possit p̄iudicare filias dotatas excludendo.⁊ ita vr̄ intelligendū priuilegiū maxime vt minus tertio p̄iudicet.l.j.§.merito.ff.ne qd in loco publico.c.ex tuarū.extra de aut.⁊ vsu palliū.intelligendo ergo autoritatē Bal.⁊ alioꝝ quando est data ptās simpl'r legitimādi existentib⁹ etiā filijs legitimis simpl'r nō limitat̄ vt in casu nr̄o.Et hanc puto verissimā interpretationē consonā mēti principis iuri cōi ⁊ naturali eq̄tati.¶Scōo ista ꝯclusio ꝯfirmat̄ supposito eodē fundamēto qḋ dict⁹ comes nō hʒ autoritatē legitimādi p̄iudicādo filijs masculis legitimis ita qḋ simul cū eis succedat vt.s.demonstratū est.nā si dictus filius legitimat⁹ de quo agimus nō succederet simul cū filijs legitimis masculis ergo sequit̄ qḋ non est equalis potentie ⁊ ṽtutis in succedēdo sicut esset si esset l'timus q₂ tūc succederet simul cū alijs igitur cū statutū loquat̄ de filijs ⁊ fratribus l'timis excludentibus sorores dotatas qui pariter simul succedūt nō dʒ v'ificari in filijs l'timis q sunt minoris potētie ⁊ q excludunt̄ ab alijs l'timatis q₂ esset extēdere statutū correctiuū ad p̄sonas minoris potentie in succedēdo qḋ nō videt̄ fieri posse Sed potius cōtra dicendū vt minus corrigat̄ ius cōe p regulas que habent̄ per Bart.in.l.oēs populi in.vj.q.principali.ff.de iusti.⁊ iure.⁊ in.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.Nā videmus in filij qḋ multa cōcedunt̄ legitimatis p subseq̄ns matrimoniū que nō cōcedunt̄ legitimatis p rescriptū p̄ncipis.vt habet̄ in c.tāta.⁊ i.c.p venerabilē.extra qui filij sint legi.vbi multa in ꝓposito ponūtur.¶Cōfirmat̄ ista rō q₂ ex quo iste legitimatus excluderet̄ a filijs legitimis magis cōparādus vr̄ feminis q̄ excludunt̄ a masculis quam masculis igit̄ succedat simul cū eis nō aūt illas excludat.Et ista rō vr̄ multū ꝓbabilis in casu nr̄o.¶Tertio ista ꝯclusio ꝓbat̄ alia via.nā lʒ
13 dubitatio†sit an legitimat⁹ p rescriptū sit vere legitim⁹ an vo dicat̄ ficte legitim⁹ qḋ vltimū tenuerūt Bal.⁊ Sal.i.l.fi.C.de his q ve.eta.ip̄e

tra. & Bal. & Jmo. in. l. si ita quis. §. fi. ff. de le. ij. & plerique alij primum cōsulentē eleganter relati. Tñ in casu nostro habilitas ad succedendū in aliquo facit eū non vere legitimū cū sit inhabilis ad succedendū cū masculis. Jtem quia dicat eo dispensatū vt supra in prin. dixi nullus negare posset qd non dicatur vere legitimus intelligendo verba in potiori significatu, put intelligi debēt. l. j. §. qui in perpetuū. ff. si ager vecti. vel emphy. petatur. intelligamus ergo Bal. & sequaces in simpliciter legitimo successibili nō in dispensato certo modo ad succedendū prout est hic de quo agimus inspiciendo priuilegiū comitis a quo tota comitis potestas pendet quicqd postea in legitimatione dicatur. & ad hoc bene faciūt illa duo cōsilia Pe. de anc. primū qd incipit ex tenore priuilegij. scōm vero circa primū. & per Pau. de ca. cōsi. ccxxj. & probantur premissa etiā ex his que dicta fuere supra sm Bal. in. c. per tuas. de maio. & obe. ¶ Ex multis supra deductis rñdetur literis ducalibus quibus quātum ad postetatē nihil dico quia nō est nota mihi potestas illius illustrissimi ducis. vnū nō omitto qd lz hz talē potestatē tñ nō vr illā concessisse nec talia potuisse cōcedere a suo cōsilio a quo litere emanarūt prout determinat Bal. in. c. fi. extra de offi. deleg. ¶ Ex quibus omnibus indubitanter cōcludo dictas omnes filias admitti ad minus debere simul cū legitimato. ¶ Et hanc interpretationē arbitror magis equā & minus a voluntate patria deuiare qui, p certo sanus mēte fecit qd volebat licet postea existens in discrimine mortis fecerit vt dicit dictum mandatum quod pro certo credendum est ab eius libera voluntate non processisse. Laus deo &c.

¶ Consilium. ccxlvij.

1 ¶ Hospitale an teneatur ad solutionem gabelle.
2 Gabella an soluatur per emptorem vel venditorem.
3 Gabellam soluere quis teneatur.
4 Legatum de florenis largis quomodo intelligatur.
5 Testatoris verba an interpretentur scōm communem vsum loquendi an secundum morem regionis.
6 Minimum an debeatur in legatis ad pias causas.
7 Domus misericordie an ligetur statutis secularibus.
8 Pius locus an petere possit interesse si heres fuerit in mora soluendi.
9 Mora quando committatur contra heredem.

Dominus labia mea aperiat & spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Circa primū cōsultationis articulū primo aspectu cōcludendū videbatur qd
1 dictum Hospitale teneatur ad dictā gabellam. Jsta conclusio ex pluribus, pbari videbatur. ¶ Prio quia ille videtur esse obligatus ad gabellas, qui, est dñs rei l. cū plures. §. vehiculū. & ibi glo. & Bar. ff. locati. & tradit Bar. in. l. j. in fi. ff. de alimen. & cib. leg. vbi vult qd si heres tenetur cōsignare rē legatam & soluit gabellam eo tpe quo est dñs ipse tenetur per not. in. d. §. vehiculū. quia est tunc dñs. & ita ipsum declarat Bar. de Sal. in. l. acceptam. in ver. item iuxta hoc queritur. C. de vsu. vbi idem tenet Bal. q. xv. Jgitur cum in casu nostro soluatur gabella eo tpe quo res fuit legatarij & nunquam heredis videtur qd onus solutionis incumbat legatario & non heredi. ¶ Secūdo cōfirmatur ista conclusio. Nam onus tributi vel vectigalis rei legate qd venit soluendum solui dz per heredem donec res legata est heredis: sed postquam effecta est legatarij solui debet per legatariū. casus est. & ibi Bar. & oēs in. l. apud iul. §. heres. ff. de leg. j. & in. l. quero. & ibi Bar. ff. de vsuf. leg. igitur idem dicamus in onere solut. gabelle sed in casu nostro res empte & legate acquisite sunt legatario & nunquam fuerunt heredis. igitur heres nō tenetur ad solutionem gabelle. ¶ Jsta conclusio, pbatur. ille qui ex contractu acquirit soluere dz gabellam lz in lege non exprimatur per quem solui debeat. & ideo qñ de cōtractu empt. & venditionis solui debet & nō exprimitur a quo sol
2 uatur onus pertinet ad emptorē. ita probat tex. in. l. dz. in fi. ff. de edil. edi. & ita per illū tex. dicit Bal. in. l. si prediū in. iij. col. C. de edil. act. igitur cum bona sint acquisita Hospitali cuius noīe sunt empta ad hospitale videtur pertinere tale onus, & maxime quia statutū vult qd gabella soluatur per emptorē & qd pro parte repetat a venditore. ¶ Quarto corroboratur eadē pars qm qui sentit vtilitatem cōtractus sentire dz onus & sic gabellā. l. sm naturā. ff. de re. iur. vnde dicit Bar. de Saly. post Bal. in rubri. C. de rebus creditis. qd stante statuto qd de quolibet cōtractu debiti solui debeat gabella si cōtractus est feneratitius tenetur creditor si simplex mutuū tenetur debitor. ex quo infert ibi Bar. de Saly. qd si fit promissio ex cā dona. tenetur creditor & pbantur predicta. l. hactenus. & in. l. si quid. §. j. ff. de vsufru. & in. l. rescripto. §. fi. ff. de mune. & hono. Jta dicamus in casu nostro qd cū emolumentū legati & emptionis queratur hospitali teneatur ad onus gabelle per pdicta. ¶ Quinto fortiter ad idē facere videtur qd tradit Jo. an. in addi. spe. in ti. de instru. edic. §. nūc vero aliqua v. &c. vbi cōcludit qd si est factū legatū in redēptione captiuorū & dubitatur cuius expensis fieri debeat redemptio distinguit not. qd aut dictū est qd. xx. captiui redimantur & tūc expensa imputatur heredi. Aut dixit qd legabat mille pro redemptione captiuorū & tūc de tali summa sine alio heredis grauamine fient expense necessarie. Allegat Ja. de raua. in. l. nulli. C. de epis. & cle. Cum ergo in casu nostro testator videatur reliquisse sex millia ducatos vt inde bona emantur prout in testamēto disponitur videtur qd talis impensa sit hospitali imputanda & de summa detrahenda. ¶ Quibus tñ nō obstantibus cōtrariā sentētiam veriorē esse existimo qd immo impensa gabellarū sit heredi imputanda. ¶ Et
5 pro declaratione premitto qd aliqñ & primo imponitur onus gabellarū ipsis rebus puta qñ res portantur de loco ad locū & in delatione transeundo per aliqua loca soluitur gabella & tunc talem expensam facere dz dñs rerū. & ita loquitur tex. in. l. cū plures. §. vehiculū cū ibi no. p gl. & Bar. ff. locati. & Bar. in. l. j. in fi. ff. de alimē. & cib. leg. & Bar. in. l. j. §. hic titulus. ff. de publica. & Bald. in. l. finali. C. commodati. et quod notant Bald. & Salyce. in. l. acceptam. & hic non est casus noster quia non tractamus de solutione gabelle ipsorum bonorū sed de contractu emp. & vendi. ¶ Aliqñ & secūdo res legata est annexa aliquo cōtinuo & successiuo oneri puta tributorū vel vectigalis & tūc donec res est apud heredē onus soluēdū est p heredē. sed postquam legatū est traditum legatario cui res est legata onus soluēdū est p legatariū. & ita loquitur tex. cum ibi no. in. d. l. apud iul. §. heres. ff. de leg. j. & tex. & qd ibi p gl. & Bar. in. l. quero. ff. de vsufr. le. Et ratio est quia tale onus vectigalis vel tributi magis censetur onus fructuū quā, pprietatis. l. nec stipendiū. ff. de impensis. & in. l. si pendentes. §. si qd cloacarij. ff. de vsufru. & hinc est qd pro preteritis tenetur heres quia percipit fructus & post legatarius & hic nō est casus noster quia onus gabelle de qua agimus nō respicit ipsas res nec etiā sub noīe fructuū imponitur sed est onus cōtractus prout statim dicetur. ¶ Aliqñ & tertio est dubitatio de solutione gabelle inter cōtrahentes puta inter emptorē & venditorē inter debitorē & creditorem inter quos cōtractus mutui celebraretur vel inter donantē & donatariū quia statutum nō exprimit a quo gabella sit soluēda & tūc in dubio est soluēda per illū cui virtute cōtractus celebrati acquiritur & in cuius fauorē celebratus est ɔctus. Nam ex quo cōmodū sentit dz onus sentire. & iste est tex. in. l. dz. ff. de edil. edic. & ita, pcedit qd dicit Bal. in. l. iij. C. de edil. edic. & bar. de Saly. in rub. C. de rebus creditis. & hic nō est casus noster quia hic nō dubitatur p quē sit soluēda gabella an per emptorē bonorū an per venditorē nec posset esse dubitatio in casu nostro quia statutū de gabellis expresse disponit qd gabella soluatur per emptorē. ¶ Aliqñ & quarto de legato est soluēda gabella & dubitatur per quē sit soluēda. & hoc etiā casu videtur cōcludendū qd potius per legatariū cui acquiritur & qui tractat de cōmodo sit soluēda quam per heredē. ar. no. p Bal. in. d. l. iij. C. de edi. edic. & per Bal. & Saly. in dicta rub. C. de rebus creditis. & videtur hoc psupponere Bar. in. l. cū titio. ff. ad. l. falci. & Bal. & alij in. l. in annalibus. C. de lega. & hic etiā nō est casus noster quia hic nō tractatur de gabella legati. tūc enim pcederet dicta qd qñ heres solueret aliquid relictū legatario et pro tali relicto soluēda esset gabella sed in casu nostro nō soluitur, p legato facto sed, p ɔctu emptionis rei q venit postea assignanda legatario. ¶ Unde quinto & vltimo loco videndū est p quē sit soluēda expēsa gabelle q fieri dz, p re mēda & legatario assignāda. qui casus vt dixi differt ab oībus supioribus in quo credo qd indubitanter in casu nostro soluēda sit per heredē. & qd debent emi possessiones extima. florenorū sex miliū largorū expensis gabelle ipsius heredis. que cōclusio ex pluribus, pbatur. ¶ Prio quia hoc apte voluit testator dū dixit volo qd de bonis meis emantur possessiones vtiles & fertiles pro amonte florenorū largorū sex milliū noīe dicti hospitalis & assignentur dicto hospitali. & sic voluit qd emerentur & assignarentur possessiones extima. sex miliū florenorū. Sed si de dictis florenis sex millibus soluerentur possessiones & gabelle nō diceretur hospitale consequi possessiones tante extimationis lz extimationis sex milliū deductis gabellis prout, pbatur in. l. cū titio. & ibi Bar. & in. l. in lege fal. & ex his que ponit Bar. in. l. sed & si hec. ff. de condi. & demon. cū si. igitur non cōsequeretur illis prout voluit testator. ¶ Secundo eadē opi. confirmatur. Nam si testator dixisset qd legābat florenos sex millia vt ex his emerentur possessiones tunc emende forte essent expensis legatarij. & ita pcedit qd dicit Jo. an. in addi. Spe. in ti. §. nunc vero aliqua. ver. xc. dū dixit qd si testator legabat mille pro redemp. captiuorū expense deducende sunt de dictis mille. sed si testator vult qd emantur possessiones a monta sex milliū &c. tunc expense sunt p heredē faciēde. & ita pcedit qd dicit Jo. an. in loco pallegato dū voluit si qd testator dixit qd. xx. captiui redimerentur tūc debēt redimi. xx. captiui expēsis oībus heredis. & hic est casus noster ex quo voluit possessiões tāte mōte hoc est extimationis emi. Et cōfirmatur ista opi. p ea q no. Bal. i. l. acceptā. C. de vsuris. q. xv. vbi ɔcludit qd qñ qs est debitor certe quātitatis frumēti tenetur debitor, pprijs gabellis soluere quia tale onus ē annexū obligatiōi pncipali & oneris pncipalis ar. l. mediterranee. i vbo dispēdij. C. de anno. & tribu. lib. x. idem igitur dicamus in casu nostro cū debeantur possessiones certe monte & extimationis vt dictū est. ¶ Tertio qm vt inquit Bal. in. l. j. C. de cōtrahē. emp. gabella est onus consecutiuum contractus, put et dicit Bal. in. l. magis puto. §. illud. ff. de rebus corū & no. Bal. in. l. j. C, vbi cōueniatur qui certo loco dare, pmisit & in suo consil. qd incipit statuto cauetur. sed heres tenetur ad emendā possessionem certe extimatio. & sic ad factū emptionis & postea ad traditionem igitur tenetur ad onus gabellarū qd est annexū ipsi facto per ea que no. Bal. in. d. l. acceptam. q. xv. vt supra retuli. & pbatur per text. valde not. in l. si heres testamento. ff. de actio. emptio. vbi heres damnatus vendere tenetur ad ea que veniunt in consequentiam venditionis et quod per illum

illum ter.dicit Bal.in.l.fi.C.de pac.inter empto.Ergo eodem modo dānatus emere tenet ad expēsas que veniūt in cōsequentiā illius facti emptionis.⁊ ista videt ratio cōcludēs.¶Quarto ad idē accedat tex.optimus in.l.pe.§.fi.ff.de leg.iij.vbi est casus qd̄ si testator legat militiā oīa onera ⁊ introitus militie ptinent ad heredē.⁊ ideo dicit Bar.ibi post gl.soluēdo cōtrariū l.quero.ff.de vsufr.leg.qd̄ id qd̄ solui dʒ ꝓ habēda re legata solui dʒ per heredē:sed ōnus gabelle est ipsi contractui annexū et soluit pro habenda re legata igitur ptinent ad heredē.⁊ ꝓ hoc faciūt plura que in ꝓposito dicit Bal.in.l.predia.C.de fideicō.¶Quinto cōprobo eā cū heres seu executores sint dānati emere possessiones certe extimationis tenent ad factū.s.ad emptionem sed ille qui aliqd facere tenet dʒ illud suis expēsis ⁊ sumptibus facere.vt in.l.suo victu.ff.de operis libe.⁊ est regula quam ponit Bal.in.l.liberti libertęq;.C.de ope.lib.faciunt not.ꝑ glo. ⁊ Bal.in.l.qm̄ liberi.C.de testi.igitur heres qui emere tenet sumptibus suis hoc facere dʒ.⁊ pro hac.opi.bene facit ter.in.l.non dubiū.ff.de le.iij.vbi si res quā dʒ emere heres nō pōt emi legatario debetur vera extimatio rei ergo pʒ qd̄ vere ipsa res est legata nō deductis expensis.⁊ hāc opi.sequi debemus tū q2 in testamētis lata fieri dʒ interpretatio.l.in testamētis.ff.de regu.iu.c.cū dilecti.de dona.maxime fauore pie cause ꝓ qua in dubio est iudicandū.l.sunt persone.ff.de relig.⁊ sumpti.fu.⁊ in.c.fi.extra de re.iu.¶Ex quibus cōcludo in hoc primo dubio qd̄ expense gabellarū pertinēt ad heredē nō ad legatariū.¶Circa scd̄m du

4 bium pmo aspectu ex plurimis videbat dicendū qd̄†dictū legatū de sex millibus florenis largis in grossonib⁹ ita solui debeat que cōclusio ex pluribus probari videt.¶Primo q2 qñ dubitatur de quibus nummis intellexerit testator exigniores debent.l.si ita scriptū.ff.de leg.j.l.apud iul.§.seyo.eo.ti.⁊ in.l.nūmis.ff. de leg.iij.igitur potius debeant floreni largi in grossonibus tā exigniores quā in auro q2 sunt maioris extimationis.¶Scd̄o ista conclusio videt probari q2 in regione originis testatoris tpe testamenti qñ fiebat mentio de florenis largis simpliciter intelligebatur qd̄ solū fienda esset in certo numero grossonū argenteoꝝ igitur ẜm talē cōem vsum loquēdi ⁊ intelligēdi regiōis vñ erat testator videt testamentū interpretandū.casus videt clar⁹ in.l.nūmis.ff.de lega.iij.in verbo neq; ex regione vnde fuerit.⁊ ita per illū ter.voluit ibi Bar.⁊ etiā Cy.¶Tertio eadē cōclusio ꝓbari videt.Nam solutio fieri dʒ in loco originis igit talis videt attendēdus.arg.l.vinū.in verbo quanti loco esset ⁊c.ff.si cer.pe.⁊in.l.fi.ff.de triti.ac.⁊ ideo esse potest qd̄ act⁹ cuius expeditio in certū locū confertur iuris fictione in illo loco intelligit celebratus.l.iij.ff.de bo.auto.iud.pos.⁊ in.l.cōtraxisse.ff.de act. ⁊ oblig.⁊ in.l.heres absens.in fi.ff.de indi.⁊ ita in simili voluit Oldra.in suo consi.mihi.clxviij.incip.Ad primam questionem qua queritur.¶Quarto confirmari videbatur hoc idem arguendo de tempore ad locum solutionis nam si ex tēpore post obligationem contractam variat extimatio floreni circa bonitatem extrinsecam attendit tp̄s solu.vt concludit Bar.in.l.paulus.ff.de solu.Igit idem dicamus in hoc qd̄ si in loco solutionis variatur estimatio floreni locus ille attendi debeat.¶Quinto hoc videtur decidere lex florentina edita de anno domini Mcccclxxviij.die.iij.Octobris que in ver.che tute ⁊ qualūche ⁊c.que apertissime videt velle qd̄ quilibet debitor in florenis largis de auro soluere possit in grossonibus ex quacunq; cā sit debitor.Que lex seruanda est in ciuitate florētie ⁊ eius iurisditione.vt in.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iure.Unde licet in casu nostro heres esset debitor in florenis largis de auro videtur quod soluere possit in grossonibus ꝑpter disposi.dicte legis cui⁹ verba cū satis clara esse videantur non videtur opus esse alia interpretatione.l.ille aut ille.§.cū in verbis.⁊.l.nō aliter.ff.de leg.iij. ⁊ in.l.si alij.ff.de vsufru.leg.⁊ ista videbant primo aspectu hanc conclusionē difficilē reddere contra dictū Hospitale legatariū omissis quibusdā alijs que adduci poterāt.¶Quibus tū non obstantibus que vere nō obstant cōtrariam sentētiā veriorem esse existimo sc; qd̄ dict⁹ testator intellexit de florenis largis ẜm cōem vsum loquēdi ⁊ intelligendi regionis in qua tpe testamēti ⁊ ante longo tpe ⁊ post versatus erat ⁊ sic de florenis largis de auro in auro prout intelligit cōis vsus loquendi loci in quo versat⁹ est.¶Hanc cōclusionē probat text.in.l.cū delanionis.§.asinam in ver.deinde in qua presumptione sint qui in quacūq; regione commorantur.ff.de fundo instru.⁊ est ter.clarus in.l.si seruus plurium.§.fi.ff.de leg.j.dū dicit.deinde regionis in qua versatus est exquirenda est ⁊c.⁊ ibi not.⁊ ista duo iura sufficiāt ꝓ fundamēto qd̄ testator voluerit relinquere florenos largos secundum intellectum loci in quo longo tempore versatus erat. ¶Restat solum respondere ad contraria ex quorum solutione clarior apparebit presens consultatio.¶Et ad primam facilis est solutio quod tunc debeantur exigniores qñ non potest constare ex alijs coniecturis de quibus senserit testator:sed hoc cōstat ex cōsuetudine regionis in qua versabat igit nō hʒ locū dicta regula.⁊ ita ꝓbat ter.in.d.l.si seru⁹.§.fi.vbi ita declarāt gl. ⁊ doc.¶Non ob.scd̄m.nā reperio qd̄ Bar.in.l.labeo.ff.de sup

5 pel.leg.in.ij.col.vult q†ad interpretāda verba disponētis attendat cōis vsus loquēdi ⁊ intelligendi in loco vbi versatus est vel vnde est.allegat ter.in.d.l.nūmis.⁊ in.d.l.si seruus.§.fi.nec vltra declarat si cōis vsus in loco originis sit ali⁹ quā qui est in loco vbi v̄satus est qualis attēdi debeat.s; ipsemet Bar.in.d.l.si seruus.§.fi.hoc determinat.opponit enim de.d.l.nummis.⁊ respondent qd̄.d.l.nūmis intelligi dʒ ẜm dictū.§.fi.s.qd̄ attēdi dʒ cōsuetudo vnde fuerit nō vbi natus est.⁊ ita sequit ibi Cuma. ⁊ sequi vident ordinarij alij nō impugnantes.quā conclusionē cōprobo.Nā sicut ex varietate tempoꝝ circa cōem vsum loquēdi vario modo intelligit voluntas testatoris.vt in.l.labeo.ff.de sup.lega.⁊ ibi in.l.iij.§.fi.⁊ gl.⁊ Bar.e.ti.ita etiā ex varietate locoꝝ in quib⁹ versat vario modo intelligi dʒ arguēdo de tpe ad locū.d.l.vinū.⁊ sic intelligi dʒ.l.nūmis.cū ibi no. qm̄ domiciliū originis nō est mutatum.¶Non obst.quod tertio loco adducebat quia immo attendi debet loc⁹ in quo actus est gestus et sic in quo factū est testamentū.casus est clar⁹ in.l.semp in stipulationibus.ff.de reg.iur.dicit enim si nō apparet quid actū sit erit cōsequēs vt id consequamur qd̄ in regione in quo actum est frequentat ⁊c.⁊ ibi hoc decidit Bar.qd̄ si existens perusij vendit quinquaginta modios terre positos in tali loco intelligitur de modio ꝓut intelligit perusij in qua regione actum est ⁊ non de modio qui intelligit in regione in qua est fund⁹ vbi solutio fienda est lʒ quo ad forū inspiciat loc⁹ in quo res de qua agim⁹ sita est.ar.l.cōtraxisse.ff.de actio.⁊ obli.⁊ sic Bart.in terminis decidit casum nostrū.¶Preterea iura supra allegata simplr̄ dicūt qd̄ dʒ inspici mos regionis in qua versat. nec distinguūt an in alio loco sit destinata solutio vl̄ nō.ergo simplr̄ ⁊ indistincte sunt intelligenda.l.j.§.generalr̄.ff.de leg.p̄stā.¶Preterea cū agim⁹ de interpretāda mente defuncti de quibus senserit nō vr̄ aliquo modo bene dictū qd̄ inspici debeat cōsuetudo loci in quē solutio destinata est ex eo q2 ibi actus gestus esse vr̄.vt in.d.l.cōtraxisse.qm̄ lʒ dici possit qd̄ existens in vno loco sciat ꝯsuetudinem loci in quo solutio est destinata tū iuris p̄sumptione ignorare p̄sumitur.vt in.c.j.de cōsti.lib.vj.⁊ iuxta no.in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.⁊ fide ca.nā dr̄ qd̄ presumit forensem ignorare statuta ⁊ cōsuetudines loci.vnde nō est censendū qd̄ legūlatores intellexissent verba debere interpretari ẜm consuetudinem loci in quem destinata est solutio cū illa regulariter ignorare p̄sumantur.¶Cōfirmo quo ad mentē testatoris interpretandā ꝓpinquior est cōiectura illa que sumit ex loco in quo act⁹ gerit quā illa que sumit ex loco in quo dʒ solutio fieri ex quo loci res est ꝓpinquior ergo illa attendi dʒ.ar.l.de q̄bus.ff.de legi.⁊ probatur in.l.pe.ff.de alimē.⁊ cib.leg.¶Ubi primo attendit consuetudo testatoris ergo primo attendenda est cōsuetudo loci testatoris quā alia.bene facit qd̄ dicit Pau.de ca.in.d.l.si seru⁹. §.fi.vbi vult qd̄ vicinitas scripturaꝝ prius attendat quā alie cōiecture de quib⁹ ibi q2 est ꝓpinquior cōiectura.¶Non omitto qd̄ in casu nr̄o cōcurrunt due cōiecture in iure cōsiderate si attēdatur cōsuetudo loci in quo factū est testm̄ pro interpretāda voluntate defuncti.¶Prima est qd̄ ibi actus est gestus de qua in d.l.semper.¶Scd̄a qd̄ in versatiōe dñi est de qua in.d.l.si seru⁹ in fi.igitur prius p̄ualere deberet vni coniecture que posset sumi ex cōsuetudine loci in quem solutio destinata est quā que in iure in ꝓposito scripta nō reperit.ar.eius qd̄ hr̄ in.l.ob carmen §.si testis.ff.de testi.⁊ ei⁹ qd̄ dicit Bar.allegādo illū ter.in.l.ad monendi.ff.de iureiu.sed posito qd̄ rñsiones date ad scd̄m ⁊ tertiū argumentū in contrariū facta non satisfacerent qd̄ tū est falsissimū nō tū pōt aliquis negare quin rem non redderēt dubiā in re aūt dubia pro pia causa iudicandū est.d.l.sunt p̄sone.⁊ in d.c.fi.extra de re iudi.⁊ magis in specie in terminis nr̄is ꝓbat. Nam lʒ in re dubia debeat qd̄ est minimū.vt in.d.l.apud iul.§.

6 seyo.tū hoc† fallit in legatis ad pias causas q2 in illis debet in dubio qd̄ est pl⁹.casus est sing.in.l.titia.§.fi.⁊ ibi hoc tenēt gl.⁊ Bar.ff.de au.⁊ ar.le.⁊ no.Bal.in.l.si qs ad declinādā.in.xviij. col.C.de epi.⁊ cle.⁊ do.Abb.sicul⁹ in.c.iudicāte.de testa.¶Ex hoc fundamento tollit oīs difficultas vñ fit cōclusio qd̄ testator voluit qd̄ soluerent floreni largi ẜm vsum loquēdi ⁊ intelligēdi illi⁹ loci in quo versat⁹ diu est ⁊ in quo factū est etiā testm̄.¶Ex qua ꝯclusiōe pʒ rñsio ad quartū argumētū q2 imo nō est in casu nr̄o hōa argumētatio ex quo supra ꝓbatū est qd̄ attēdi dʒ loc⁹ in quo v̄sat⁹ est testator ⁊ in quo factū est testm̄: nō aūt locus in quo fienda est solutio q2 ẜm ꝯsuetudinē illi⁹ loci in quo factū est ⁊ in quo v̄sat⁹ est interp̄tāda est mens testoris.vt in.d.l.si seru⁹ pluriū.⁊ in.d.l.semp in stipulationibus.¶Preterea lʒ variata extimatione aū moram possit solui debitū in eadē moneta lʒ

sit hodie minoris existimationis quã eẽt tpe cõtracti debiti ſm
Bar.in.d.l.creditor.tñ non põt fieri solutio in alia moneta qñ
creditor pateret aliqđ dãnum sed dʒ solui in moneta in qua de
bitũ cõtractũ est casus est in.d.l.creditor.⁊ ibi Bar.⁊ oẽs ꝓut
est casus noster.lʒ eñ solui possent floreni largi in eadẽ bonita
te lʒ hodie essent minoris extimatiõis tñ nõ possent solui in alia
moneta puta in grossonibus ⁊ si possent tñ nõ possent solui qñ
creditor ex tali solutione passurus est aliqđ dãnũ.¶ Non ob.qđ
vltimo loco dictũ est qñ etiã stãte.d.l.nõ ꝓhibet hodie cõuẽtio
soluẽdi vel solutio in florenis largis in auro ⁊ nõ in grossonib⁹.
vñ qua ratione si hodie ptes cõuenirẽt qđ fieret solutio in gros
sonibus sed in auro valeret conuentio ⁊ esset seruãda.ita ⁊ for
tius dicere debemus qđ si testator voluit qđ soluerent floreni in
auro ⁊ in ea extimatiõe ꝓut sunt in auro nõ in alia extimatiõe
seruãda est volũtas testatoris q̃ ꝑ lege seruari dʒ in auc.de nup.
§.disponat.facit.l.cõditionibus primũ locũ.ff.de cõdi.⁊ demõ.
¶ Preterea lex predicta disponere dicit in trib⁹ casib⁹.¶ Pri
mus est qñ fieri dʒ solutio vigore alicui⁹ litere cambij.¶ Scđs
qñ occasiõe depositi.¶ Tertius est qñ solui deberet quodcũq̃
debitũ vigore alicui⁹ decreti vel legis in auro prout ptʒ clare ex
tenore dicte ꝓmissiõis.Nos aũt sum⁹ in alio.¶ Quarto casu qñ
fieri dʒ solutio ex mãdato testatoris qui casus nõ cõprehendit
in statuto vñ remanemus in dispositiõe iuris cõis maxime cum
statutũ sit exorbitãs.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.l.si seruũ.§.non
dixit pretor.ff.de acq.here.⁊ talis solutio est fiẽda in auro nõ in
grossonibus fauore pie cause vt.d.l.titia.§.fi.ff.de aur.⁊ arg.le.
facit.l.sunt persone.ff.de religi.⁊ sumpti.fune.¶ Non omitto
7 qđ † domus misericordie cui factũ est legatũ qꝛ est constituta ad
subuentionẽ ⁊ alimentationẽ pauperũ lʒ sit domus ꝓfana non
ecclesiastica tñ dicit locus pius vt est casus in.c.j.§.deinde.iũcta
gl.in verbo pia loca.de censi.li.vj.⁊ no.Innocen.in.c.dilecta.de
exces.prela.⁊ Host.in sum.de sepul.§.⁊ a quibus.⁊ tradit Spe.
in ti.de instr.edic.§.nũc vo aliqua ṽ.⁊ scias.⁊ Jo.an.in.c.Jo.⁊
in.c.reqsisti.de testa.cũ cõcor.¶ Et iđ alias cõsultũ fuit ꝑ dñm
Laurentiũ de ridol.d.Philip.de Corsinis ⁊ alios aduocatos
florẽtinos qđ leges florẽtine onera imponentes nõ ligabãt hũc
pium locũ maxime per tex.in.c.nõ minus.de immu.eccle.Et as
serunt qđ ita erat de cõsuetudine ꝓut dicta domus hʒ ampla
consilia vnde relicta facta huiusmodi hospitalibus ⁊ pijs locis
dicũtur facta in piam causam ſm Specu.in.d.§.nunc vero ali
qua.ver.⁊ scias qđ in relictis ad pias causas.⁊ Bal.in auc.simi
liter.C.ad.l.falci.tradit in.l.j.C.de sacrosan.ecc.⁊ in cle.qꝛ cõtin
git.de relig.domi.Sed relicta ad pias causas nõ regulant legi
bus laycorũ sed iure diuino gentiũ aut canonico vt in.c.relatũ.
⁊ ibi do.Ant.⁊ alij.extra de testa.⁊ per Bar.in.l.j.in fi.C.de sa.
san.eccle.⁊ ibi Bal.in lectura.ad fi.⁊ in repe.in pe.charta.⁊ per
Bal.in.l.generali.eo.ti.Igitur talis lex florentina nõ cõprehẽ
dit hoc legatũ in pios vsus sed qđ in meliori moneta ⁊ maioris
extimatiõis soluendũ est.casus est singularis in.d.l.titia.§.fin.
8 ¶ Circa tertiũ dubiũ videbat cõcludendũ qđ † dictus locus nul
lum petere possit interesse lʒ heres fuerit in mora soluẽdi.ista cõ
clusio videt ꝓbari qñ dictũ relictũ videt relictũ pecuniariũ sex
miliũ florenorũ auri.Sed qñ heres est in mora soluendi legatũ
pecuniarium nõ potest aliquid ꝑ nõ solutione pecunie peti qꝛ
esset vsura que omni iure est ꝓhibita.vt no.in auc.ad hec.C.de
vsuris.⁊ in.c.qꝛ in omnibus extra eo.ti.cũ vulgaribus Ita con
cludit Bar.post gl.in.l.iij.in fine.ff.de annuis legatis.⁊ Bart.
in.l.ij.ff.de his q̃ pene noĩe.facit qđ no.Bar.in.l.tutor q repto
rium.in fine.ff.de admini.tut.⁊ tenet Bal.in rub.C.de vsuris.
⁊ fructibus legatorũ.¶ Quibus tñ non obstantib⁹ cõtrarium
puto verius.s.qđ dicta domus petere possit interesse ⁊ quicqđ
fuisset perceptum ex possessionibus emẽdis post morã heredis.
Et pro fundamẽto presuppono qđ heres qui se pro herede ges
sit presumit habuisse notitiã contentorũ in testamento ex quo
est heres extraneus ſm Bar.plene.⁊ sequunt doct.in.l.qui ro
me.§.duo fratres.in.iij.q.ff.de ver.ob.¶ Presuppono etiã qđ
immediate qđ heres potuit ⁊ nõ adimpleuit cõtracta fuit mo
ra irregularis que cõtrahitur fauore pie cause ſm Bal.in auc.
hoc amplius.C.de fideicom.allegat tex.in.l.titia seya.§.vsuras.
9 ff.de leg.ij.Et indubitanter † fuit in mora ex quo interpellatus
nõ adimpleuit.vt in.d.§.vsuras.⁊ in.l.j.§.bellissime.ff.de lega.
cã.caue.⁊ tradit Bal.in.l.j.in prin.C.de vsuris.⁊ fructibus le
gator.Quibus premissis cõclusio.s.firmata ex pluribus ꝓbat.
¶ Primo qꝛ mora heredis nõ dʒ esse sibi lucro ⁊ nociua legata
rio nec dʒ heres ex sua mora cũ aliena iactura lucrari.arg.l.sine
hereditaria.ff.de neg.ge.vnde nõ debuit heres qui est mercator
⁊ lucrat continuo cũ pecunia esse morosus ⁊ lucrari cũ iactura
hospitalis ⁊ hoc suadet equitas.l.nã natura.ff.de cõdi.indebi.
⁊.l.si qs mãcipijs.§.peculus.ff.de instito.ac.¶ Scđo de ꝑcepto
testatoris ad ꝑceptũ iudicis vʒ ar.l.si ita fuerat.§.fi.ff.de manu.
test.⁊.l.nõ est mirũ.ff.de pig.act.sed si iudex ꝑcipit tutorib⁹ vel
curatoribus vt emant predia ex pecunia minorũ ⁊ tales negle
xerint sine legitima cã tenent ad vsuras que etiã hodie peti pñt
qꝛ nõ petunt viuere sed quatenus ex fructibus percepissent.l.tu
tor qui repertoriũ.§.si post.⁊ ibi Bar.ff.de admini.tu.ergo idẽ
dicendũ est in ꝑcepto testatoris ꝓut est casus noster.¶ Tertio
qꝛ lʒ pecunia videat esse in legato tñ debet respectu certe speciei
emende.igit indicat vt de legato speciei.l.talis scriptura.in fine
⁊.l.plane.§.ij.⁊.l.sed si centos.ff.de leg.j.ergo veniunt vsure et
fruct⁹ sicut si species fuisset legata.l.j.⁊.l.fi.cũ vtrobiq̃ no.C.de
vsu.⁊ fru.leg.facit.l.titie testatoris.ff.de leg.j.cũ simi.¶ Quar
to hãc cõclusionẽ ꝓbat tex.no.in.l.in fideicommissi in ꝑnc.ff.de
vsur.vbi si testator legat speciẽ vt illa vẽdita soluat pecunia lega
tario censet legata pecunia ⁊ nõ species ⁊ sic attendit finis solu
tionis.⁊ ideo dicit ibi do.Floria.qđ si testator mandat speciem
vendi ⁊ pecuniã dari pauperibus ⁊ pauperes sunt legatarij pe
cunie.ergo idẽ contra qñ legat pecunia vt exinde emat species
censet species legata ⁊ sic prediũ emendũ qꝛ qđ operat ꝓpositũ
in ꝓposito operat oppositũ in opposito.l.si vt ꝓponis.C.de nu.
sed si fuisset prediũ legatũ potuissent fruct⁹ post morã peti vt in
l.apud iul.§.fructus.ff.de leg.j.⁊ in.l.si tibi homo.§.cum seru⁹
eo.ti.ergo ⁊ hoc casu peti possunt.¶ Quinto probat ex no.per
Bar.in.d.l.tutor qui repertoriũ.§.fi.vbi soluẽdo cõtraria.§.si
post eiusdẽ.l.dicit qđ si mora tutoris fuit in non deponendo pe
cuniã nõ debent hodie vsure qꝛ petunt vt vsure.sed si mora fuit
cõmissa in nõ emẽdo prediũ debent vsure qꝛ petunt vt interesse
igit in casu nostro ex quo mora fuit cõmissa in emẽdo debent
vsure ⁊ peti possunt tanq̃ interesse vt dictũ est.¶ Sexto ad idẽ
no.ꝑ Bart.in.l.diuus.ff.ad.l.fal.quẽ sequunt Imo.⁊ Pau.de
ca.⁊ Bal.in.l.j.C.de cõdi.indeb.qđ vbi olim ꝑcipiebat tutorib⁹ vt
negociarent hodie tenent deponere pecuniã ad honestũ lucrũ.
arg.c.ꝑ vestras.extra de dona.inter vir.⁊ vxo.⁊ si nõ faciunt te
nent ad interesse ergo ⁊ in casu nostro debẽt teneri ad lucrũ qđ
domus percepisset ex possessionibus empt.¶ Septimo ad idẽ
accedat.nã qñ legat res aliena heres morosus in prestando tene
tur ad fructus Bar.⁊ doc.in.d.l.si tibi homo.§.cum seru⁹.⁊ do.
in.l.j.C.de vsu.⁊ fruc.leg.vbi do.Pau.de ca.ergo idẽ dicamus
in casu nostro si heres fuit in mora in emẽdo ꝑdia ⁊ in prestan
do illa.qꝛ nõ est dare rationẽ differẽtie ergo idẽ ius.l.illud.ff.ad
l.aquil.¶ Octauo ⁊ vltimo heres tenet ad emendũ ⁊ trahendũ
ꝓut clare dicit testamẽtũ ⁊ in hoc cõcordat tex.in.l.si heres testa
mento de act.emp.⁊ tradit bal.in.l.ij.C.de pac.inter empt.⁊ vẽ
di.⁊ sic tenet ad factũ emẽdi ⁊ tradẽdi.ergo si fuit in mora tene
tur ad interesse.l.si quis ab alio.ff.de iud.⁊.l.stipulationes non
diuidunt.§.celsus.ff.de ver.ob.⁊ in ꝓposito in.l.j.⁊ ibi bar.ff.de
act.emp.⁊ sic peti possunt interesse fructuũ quos pia domus ꝑ
cepisset si possessiões fuissent empte ⁊ tradite.Accedat iterũ qđ
summa est rõ q̃ ꝓ religionẽ facit.l.sunt psone.ff.de reli et sumpt.
fune.Laus deo ⁊c.

¶ Consilium.ccxlviij.

1 ☞ Contractus venditionis an presumatur simulat⁹ ex pacto
de retrouendendo ⁊ paucitate precij.
2 Res minus valet cum onere retrouẽdendi quam si esset libera.

Dominus labia mea ape
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ.¶ Nun
quid ex duobus presumptionibus.s.ex pacto de re
trouendẽdo ⁊ precij paucitate cõtractus vẽditiõis simulat⁹ ⁊ vsu
rarius debeat iudicari qđ nõ est noua ſʒ antiqua.Nã gl.in.c.cõ
questus.extra de vsuris vt ibi ponderãt do.Abb.⁊ Moder.te
net qđ ex his duobus simulat⁹ sit iudicãdus ꝑ tex.in.c.ad nr̃am
extra de empt.⁊ vẽd.vbi hãc ptẽ tenẽt Inn.d.Anto.d.Abb.et
Jo.de imo.qui dicit hãc eẽ cõem opinionẽ.hãc etiã opinionem
tʒ Arch.in.c.plerique.xiiij.q.iiij.idẽ voluit Alberi.de rosa.in.l.
emp.C.plus valere qđ agit qui dicit se ita in qõne de facto obti
nuisse.reperio etiã qđ quidã Moder.veronẽses in tractatu de
cõtractibus simulatis referẽtes dicta singulorũ de mediolano.do.
Raph.Ful.do.Benedictũ de plũbino ⁊ multos alios pro hac
pte cõsuluisse.vñ in casu de quo agimus ista duo videantur cõ
1 currere.vñ est cõcludendũ qđ † cõtractus simulat⁹ ⁊ vsurarius iudi
cari deberet eo maxĩe qꝛ in casu nr̃o pactũ de retrouẽdẽdo factũ
fuit in alio instrumẽto separato eadẽ die qđ etiã fraudis suspi
tionẽ auget ſm Jo.an.in.d.c.ad nostrã.idẽ Pau.de ca.in.l.ro
gasti.§.si tibi dicẽs qđ ita cõiter tenet.⁊ hãc partẽ cõsulẽdo seq
videtur preceptor meus.d.Alex.de imo.in suo.cõsil.xlvj.in.iij.
volu.incipiẽ.circa presentis cõsilij materiam ⁊c.⁊ istam consul
tationẽ difficultare videbant.¶ Sed premissis non obstantib⁹
contraria sentẽtia ꝓbabilior ⁊ verior est qđ ex premissis duob⁹
nõ debeat cõtractus feneratitius iudicari.in dubio eñ instro
standũ est si cõtra non ꝓbat.l.cũ precibus.C.de probatio.vnde
cum instr̃m cantet de cõtractu emptionis ⁊ vẽditõis.talis est iudi
candus

candus qualis ex forma cõtractus apparet ad hoc tex.in.c.illo vos in verbo ex forma cũ gl.extra de pig.⁊ tex.in.c.in ciuitate in verbo ex forma de vsuris.nec in dubio contractus simulatus est iudicãdus ꝫ verus l.si maritus in fi.ff.qui ⁊ a quibus.⁊ in.c.fi.de renuncia.in.vj.facit.l.merito.ff.pro socio.⁊ no.Bar.in suo cõsilio qḋ incipit Petrus Nicole.et Bal.in.c.j.§.si instrumentũ denotis feudorũ.si ergo allegatur contractus simulatus allegãti incũbit ꝓbatio vt in.d.l.cũ precibus.⁊ in.l.patronus.ff.de ꝓba.qui ergo hoc dicit alleget legẽ vel canonẽ hoc dicentẽ sed nullibi hic reperiꝉ ergo dici nõ dꝫ.l.illã.C.de colla.l.preuaricatiõis §.fi.ff.de p̃uaricato.⁊ in.c.quid aũt.xxx.q.iiij.in verbo nulla autoritate reperiꝉ ꝓhibitum.duo eñ tãtum iura reperiunꝉ in hac materia super quibus orte sunt cõtrarie opiniões.¶ Primo repetiꝉ tex.in.d.c.ad nostram in quo plura cõcurrunt.¶ Primo eñ ibi concurrit qḋ emptor erat vsurarius vt videꝉ ꝓbare tex.dñ dicit cõtra vsurarios editũ.⁊ ita dicit ibi Egidius antiquus doctor dicens qḋ ille marticus de quo ibi erat vsurarius ⁊ ⁊ ista est magna presumptio ad cõuincendũ cõtractũ vsurariũ vt est tex.cũ glo.in.d.c.illo vos.in fi.⁊ hoc voluit glo.in.d.c.cõquestus.de vsuris dñ allegat dictũ.c.ad nostram.⁊ ideo dicit Hosti.in sum.de pig.§.quero.ver.ideo dico qḋ ex quo apparet qñ creditor erat vsurarius de facili presumiꝉ cõtra ipsum.l.iuli.§.idẽ papinianus.ff.de act.empt.dicit eñ Host in.c.ad nostrã.⁊ etiã Jo.an.qḋ cũ vsurarij sint pessimũ genus hoĩum cõtra ipsos de facili presumitur.⁊ qḋ no.Pau.de leaza.in sua disputatione que incipit cõtra instrumentũ debiti in.v.col.ver.de quarto patet.⁊ Ang.in sua disputatione que incipit Astensis miles in.xxx.col.¶ Scḋo in.d.c.ad nostrã interuenit paruitas p̃cij dũ tex.dicit qḋ vix dimidiã attingebat ⁊ ista est etiã magna p̃sumptio vnde dicit gl.no.in.l.dolus.C.de rescin.vend.qḋ paruitas precij cum alijs presumptionibus inducit fraudis presumptionẽ qꝛ ex qualitate precij cognosciꝉ qualitas cõtractus iuxta no.per glo.in.l.j.ff.de superficiebus.⁊ est notandũ qḋ gl.dicit cũ alijs ⁊ sic in numero plurali vñ ex mente gl.nõ videꝉ sufficere vna presumptio.s.solius pacti de retrouendendo ⁊ sic cõtradicit dictis dñi Abbatis in.d.c.ad nostram qui adheret cõtrarie opinioni.ex eo qꝛ ex paruitate precij arguiꝉ qualitas cõtractus.itẽ qꝛ nemo presumiꝉ iactare suum.l.cũ indebito.ff.de ꝓba.idem cum pacto de retrouendendo presumitur contractus simulatus.quibus etiam rationibus rñdet Genitor meus in suo tractatu de vsuris imperfecto in.xvij.q.in scḋo casu qḋ ex quo emptor promittit reuendere venditori ad libitũ nõ libitũ non videꝉ qḋ venditor iactet suũ ⁊ si dicas qḋ videꝉ iactare respectu fructuũ perceptorũ citra iustũ preciũ dicit qḋ forte magis expediebat venditori pecuniã illã habere quã integros fructus vnde ex quo resolutio cõtractus pendet a volũtate vẽditoris videꝉ sibi per emptorẽ de his facta gratia.Rñdeo ⁊ aliter qꝛ clarũ est qḋ sola paruitas precij nõ est sufficiens vt voluit gl.cõiter approbata in.d.l.dolus.⁊ Ang.in.l.interpositas.C.de transac.⁊ ꝓbatur in.l.ij.ff.de rescin.vend.⁊ in.c.cũ dilecti eo.ti.si ergo aliquis dicit qḋ sufficit cũ pacto de retrouendendo adducat.l.hoc dicentem.¶ Tertio in.d.c.ad nostram interuenit pactũ de retrouendendo qḋ etiam arguit fraudem ⁊ simulationem cũ alijs vt ibi ꝭm oẽs lꝫ solũ hoc pactũ nõ arguat vt in in.l.ij.C.de pac.inter emptorẽ ⁊ venditorẽ per quem dicit ibi bal.qḋ ex pacto de retrouendendo pro eodẽ precio etiã lucrãte emptore fructus medij tp̃is etiã ante morã cõtractus non p̃sumiꝉ simulatus ⁊ qḋ tale pactũ nõ reprobeꝉ ptꝫ in.d.c.ad nostram.⁊ in.d.c.illo vos.vñ cũ alijs coniecturis arguit qꝛ ex quo sperat reemere nõ videꝉ habuisse aĩum vendẽdi ⁊ emptor videꝉ habuisse animũ interim fructus lucrari vt declarat.d.Ant.in.c.ad nostrã.¶ Quarto in.d.c.ad nostrã.interuenit pactũ qḋ nõ posset vẽditor reemere vsqꝫ ad.vij.annos sed post vsqꝫ ad nouẽ ãnos qḋ pactũ multũ arguit simulationẽ ꝯctus cũ alijs vt ibi ⁊ in.c.illo vos de pig.censeꝉ eñ appositũ fuisse ab emptore vt interim illo tp̃e fructus lucrareꝉ ⁊ ne venditor gestis negocijs suis cũ pecunia posset breui tp̃e reemere ⁊ aliqñ nihil lucrari vel parũ ⁊ qñ pactũ de retrouendendo est ita conceptũ ⁊ concurrit paruitas precij tunc Host.⁊ Jo.an.tenent in d.c.ad nostrã qḋ presumaꝉ feneratitius ⁊ tunc vera est cõis opi.lꝫ multi cõtradicãt isto modo intelligi põt glo.in.c.cõquestus q̃ dicit qḋ pactũ de retrouendendo cum paucitate precij arguitur contractus feneratitiꝰ allegando.d.c.ad nostram debeat eñ glo.intelligi ꝭm iura que alleganꝉ per Bar.in.l.non solũ.§.libera.verba.ff.de lib.leg.¶ Ex quibus patet qḋ licet do.Ant.in.d.c.ad nostram dixerit qḋ idem est qñ simpliciter aponiꝉ pactũ de retrouendendo simpliciter sicut qñ concipitur ꝭm terminos.d.c.ad nostram qꝛ ibi fuit accidentia facti tamen magna est differẽtia qꝛ in terminis.d.c.ad nostram resolutio cõtractus pendet pendẽte illo tp̃e a volũtate emptoris ⁊ sic non appositum de necessitate fructus lucraretur sed quando simpliciter apponitur pendet resolutio a voluntate venditoris ⁊ ita perceptio fructuum vnde ex diuersitate facti resultat diuersa decisio.l.si ex plagis.§.inclino.ff.ad.l.aqliam.¶ Ex quibus patet clarissime qḋ tex.in.d.c.ad nostram non probat qḋ qñ esset pactum de retrouendendo simpliciter factum cum paucitate precij presumatur contractus simulatus.¶ Secundo reperitur tex.in.d.c.illo vos qui nullo modo contradicit nã ibi vltra pactũ de retrouendendo vigebant due alie concludẽtes cõiecture p̃sone qḋ fructꝰ cõputarenꝉ in sortẽ.¶ Secunda qḋ vltra summam receptam.lx.solidi solui deberent quas coniecturas ibi sequuntur docto.vnde de iure ista opinio est indubitanter vera quod illa duo non sufficiant.⁊ hanc opinionem tenet Ray.in summa quem recitat Archid.in.d.c.pleriqꝫ ⁊ est de mente Jo.and.in.d.c.ad nostram vbi hanc partem tenet insignis doc.Henricus bohic.idẽ tꝫ ibi Pe.de anc.⁊ do.Car.flo.hoc aperte tenent Hosti.Jo.an.Card.⁊ Jo.de imo.in.d.c.illo vos.⁊ sic imo.fuit sibi contrarius.istã opinionẽ tenẽt in fortioribꝰ terminis Ja.de are.⁊ Cy.in.l.emptiõe.C.plus valere qḋ agiꝉ ⁊ in terminis nr̃is hoc ibi tenẽt Bald.Saly.⁊ Ang.cuius dicta refert ⁊ sequiꝉ insignis doc.d.Jo.de anania.in.d.c.ꝯquestus hanc opi.tꝫ.Pe.de anc.in suo cõsi.ccliij.incip.ex ordine ꝯtractũ idẽ ꝯsuluit insignis doctor do.Pau.de ca.in suo ꝯsil.cccxxx.in causa mota.⁊ hanc opi.tenet ille doctor veronensis in dicto tractatu in.vj.in casu ⁊ dicit se vidisse cõsultum p multos p̃clarissimos doctores canonistas.⁊ qḋ ita pluries cõsuluit ⁊ ita cõsulendũ ⁊ iudicãdũ putat.⁊ hanc opi.tꝫ Genitor meus in dicto tractatu vsuraꝝ.qõ.xij.in scḋo casu eandem tenuit elegans doctor do.Laurentij de pinu magnus practicus ⁊ refert do.Laur.de ridol.in tractatu vsuraꝝ.qõ.lxj.vbi tꝫ qḋ ex his duobus ꝓbatur si adsunt alie circunstantie per quas p̃sumereꝉ contractus fenerariꝰ lꝫ ille nõ esset solitus fenerari ⁊ sic vult qḋ illa duo nõ sufficiunt ⁊ ista vr̃ mihi qḋ sit magis cõis opi.Non omitto qḋ in re dubia potius censeri dꝫ cõtractꝰ ius quã feneratitius vt voluit no.Bald.in.l.rogasti.§.si tibi.ff.si cer.pe.et in hãc partẽ inclino in casu nr̃o maxime vrgenti rõne qꝛ si qñ ꝓbanꝉ illa duo lꝫ in dubio non presumaꝉ feneratitius ꝭm vnã opinionem tñ quando cõcurrit qualitas p̃sone emptoris qḋ ꝓbetur vsurarius tunc fere oĩum opinio est qḋ p̃sumaꝉ indubitãter feneratitius vt voluit glo.in.d.c.cõquestus qꝛ pessimũ est genꝰ vsurariorum:ideo facili cõtra ipsos p̃sumiꝉ ꝭm Jo.an.in.d.c.ad nostrã ita tenendo opinionẽ qḋ nõ ꝓbata qualitate p̃sone in dubio p̃sumat feneratitius ex illis duobus si ꝓbatur bona qualitas p̃sone emptoris ꝙ est optime ⁊ bone vite talis ꝓbaꝉ rem dubiã alterã partẽ trahit qḋ nõ presumatur cõtractus feneratitius qꝛ qḋ operaꝉ ꝓpositũ in ꝓposito operatur oppositũ in opposito.l.si vt ꝓponis.C.de nupꝉ.l.⁊ si contra.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ ista ratio multũ me mouet in hoc casu.¶ Postremo nõ omitto etiã qḋ venditor probando totius item probando precium rei vendite simpliciter et non precium rei vendite cum onere retrouendendi non dꝛ probasse iustũ preciũ in casu nostro in quo vendit dimidiam item cũ onere reuerende ꝓpter que res vendita nõ erat tante estimationis sicut si fuisset vendita tota res ⁊ sine pacto.¶ Primum ꝓbatur ex his que habenꝉ in.l.si quis aliũ.ff.de solu.⁊ in.l.qḋ si vno cũ sequenti.ff.de in diem adiec.⁊ ex his que no.Bar.in.l.an vsuf.ff.leg.¶ Scḋm ꝓba

2 tur qꝛ † res minus valet cũ onere retrouendẽdi quã si esset libera.argu.eius qḋ no.Bar.in.l.j.§.si heres.ff.ad treb.⁊ per Bar.in.l.precia rerũ.ff.ad.l.fal.⁊ in specie hoc dicit.d.Abb.in.d.c.ad nostram de emp.⁊ vẽ.quãto autem minus res extimanda ꝓpter dictas qualitates hoc non est deductũ vel ꝓbatũ igitur apparet qḋ in casu nostro non apparet de certa extimatione rei cũ dictis qualitatibus.vnde ꝓbatio extimatiõis incerta nõ releuat.c.in presentia.de ꝓbationi.⁊ ꝓbatur no.per Bar.in l.faciẽda.ff.arboꝝ furtim cessaꝝ.ad idẽ facit bonus tex.in.l.cũ emptor.§.fi.ff.de dam.infec.cum simi. Laus deo clementissimo amen.

¶ Consilium. ccxlix.

1 ☞ Filij quando dicantur positi in conditione ⁊ substituti.
2 Nepotes an veniant filiorum appellatione.
3 Verba eidem et eisdem an equipolleant vniuersali.
4 Substitutio pupillaris indirecta in dubio censeꝉ facta vltimo decedẽti.
5 Filij filiorum et alij descendentes positi in conditione censentur onerati a testatore.
6 Fideicommissum reciprocum an iudicatur inter institutos oneratos ⁊ substitutos.et nu.7.⁊.8.
9 Clausula.si omnes decesserint.quid operetur in substitutione.
10 Substituti inter se inuicem qui filij et descendentes censeantur.
11 Substitutio quando intelligatur facta vltimo morienti.
12 Verba.ad successores in posterum peruenire.quomodo intelligantur in substitutione.et nu.15.
13 Heredis nomen ponitur quatuor modis.
14 Testamenti pars vna per aliam declaratur.
16 Successores qui dicantur proprie.
17 Omnino dictio et verba geminata in substitutione quid operentur.
18 Verba.successioni sue significant etiam successores vniuersales extraneos.
19 Verba omnino ⁊ perpetuo posita in testamento prohibitiuo alienationis quid operentur.
20 Coniunctio respectu grauati vel proximitas gradus respectu testatoris et non respectu grauati an attendatur in fideicommisso restituendo.
21 Qualitas persone grauati vel grauantis an attendatur.
22 Proximitas et coniunctio an attendatur respectu testatoris in substitutione vulgari.et quid in pupillari.nu.23.et quid in fideicommissaria.numero.24.
25 Positi si sint plures in conditione quis primo admittatur.
26 Alienatio prohibita in vita an censeatur prohibita in morte.

27 Empta ex mercantijs venditis an computentur inter immobilia te-
statoris prohibentis alienationem immobilium.
28 Hereditatis extimatio an probetur per testes ⁊ ex acceptilatione legi
time.nu.29.
30 Bona vxoris cuius presumentur esse.

Dominus labia mea aperiat ⁊
spiritussanctus illuminet intellectum.¶ Materia presen-
tis consultationis de qua agitur est valde periculosa cū aga
tur de dubia mente testatoris interpretanda omni tamen conatu stu-
dendum est vt voluntatem testatoris amplectamur cum igitur in casu
nostro consilia doctissimorum virorum seriosa emanauerint breuius
quam fieri poterit rem ipsam absoluam.Et in primis pro fundamen-
1 to premitto hanc conclusionem qđ†per illa verba apposita in testamen
to dum dixit ⁊ in casu quo contingeret predictam iuliam eius filiam
⁊c.decedere in pupillari etate vel postea quandocunq; sine filijs aut de
cedere filijs extantibus ⁊ ipsos filios omnes decedere in pupillari eta
te vel postea quandocunq; sine filijs legitimis ⁊ naturalibus ⁊c. sunt
positi in conditione non solum filij iulie ⁊ sic non solum Alexā.filius et
alie filie iulie sed etiam filij ⁊ filie Alex.⁊ sic nepotes ex iulia filia. Ista
conclusio ꝓbatur ex pluribus.¶ Primo q2 qn̄ verbum filij profertur
a testatore appellatione filiorum veniunt nepotes.ita decidit Bart.in
terminis in.l.liberorum.ff.de ver.sig.per tex.in.l.lutius.ff.de her.insti.
⁊ idem voluit Bar.in.l.gallus.§.instituens.ff.de lib.⁊ posth.vnde con
cludit Bar.qđ in fauorabilibus prout in testis comprehenduntur ne-
potes ⁊ ceteri descendentes ⁊ hanc opi.tenet.d.An.in.c.in quibusdam
de penis.⁊ do.Cardi.in.c.ij.de ver.sig.⁊ faciunt omnes autoritates an
tiquorum quas recitat Bar.in.d.l.liberorum.⁊ Bal.in.d.§.institués.
¶ Secundo confirmatur.nā licet dicta opinio Bar.in dubium remo-
uetur quando testator ꝓcedit disponendo vel relinquendo filijs vt ple
2 ne discutiunt Bal.Imo.⁊ Mod.in.d.§.instituens†tamen qn̄ nomen
filiorum ponitur in conditione cōis couclusio est qđ veniant nepotes⁊
alij descendentes per.d.l. lutius.vbi est casus ⁊ tz Bar.in.d.l.liberorū
⁊ in.d.§.instituens quem sequuntur Bal.Imo.⁊ Moder.idem tenēt
Bal.ang.⁊ Io.de imo.in.d.l.lutius ⁊ Bald.in.l.j.C.de condi. inser.⁊
Bal.in consilio qđ incipit titius instituit sororem.⁊ Bal.in consil.qđ
incipit quidam testator habens fratrem ⁊.d.Ant.in.d.c.in quibusdā.
⁊ do.Card.in.d.c.ij.vbi dicit tenendum esse qđ dixit Bar.in.d.l.libero
rum.⁊ Pe.de anc.in cle.j.de baptismo.vnde cum in casu nostro nomē
filiorum ponatur in conditione veniunt omnes liberi per.d.l.lutius.
scđm cōem opinionem a qua recedendum non est in iudicando.Nec in
contrarium me mouet si diceretur qđ cum testator sequutus fuerit de
filijs ⁊ filijs filiorum separatim non videtur qđ appellatione filiorum
positorū in conditione veniant nepotes.ista conclusio videtur probari.
¶ Primo rōne q2 ex quo filij filiorū sunt specialiter positi in cōditione
dispō gn̄alis circa filios nō extēdit ad filios filiorū ⁊ sic nepotes in quib9
facta est specialis prouisio arg.l.alimenta.§.basilice.ff.de alimen.⁊ cib.
lega.⁊ per Bart.in.l.titia.§.qui marco.ff.de annuis lega.⁊ per Bart.
in.l.quesitum.§.si quis fundum in.ij.q.princ.ff.de fun.instru.¶ Con-
firmatur q2 ꝓuisio facta circa filios filiorū declarat qđ testator sub no-
mine filiorum noluit nepotes cōprehendere prout videntur velle Dy.
⁊ Bar.in.§.instituens.dicentes qđ appellatio nepotis non extenditur
ad vlteriorem gradum qn̄ de vlterioribus gradib9 testator postea spe-
cialiter ꝓuidit.Quoniam ad premissa clare respondetur qđ predicta
conditio apposita filie testatoris si decesserit sine filijs.intelligi pōt non
solum de filijs sed alijs descendentibus per.d.l.lutius.vbi est casus ⁊ dū
postea subditur aut decedere cum filijs:nihil repugnat quin dicta ver
ba intelligantur decedere cum descendentibus.⁊ dum postea subditur
⁊ ipsos filios omnes decedere sine filijs etiam nihil repugnat quo mi-
nus dicta verba intelligantur ⁊ ipsos descendētes omnes decedere sine
filijs scđm intentionem cōis opin.maxime attēta illa viua ratione q2
non est censendum qđ extraneos suis descendentibus ⁊ sue posteritati
preferre voluerit.l.cum acutissimi.C.de fideicom.⁊ in.l. cum auus.ff.
de condi.⁊ demon.⁊ in.l.generaliter.§.cum autem.C.de insti.⁊ substi.
sub conditione factis in qua ratione fundata est decisio.d.l.lutius.⁊ cō
munis opi.doc.s̄.relata.vnde non astringit nos aliqua specialis proui
sio sicut in terminis Dy.⁊ Bar.qn̄ testator facit mentionem de filio ⁊
nepotibus qui ex eo nascentur quo appellatione nepotis non venit ꝓ-
nepos ex quo fit mentio de nepote qui ex eo nascetur filio secus dicunt
si fiat mentio de nepote simpliciter.cum ergo in casu nostro sint simplici
ter positi in conditione ⁊ non filij nati ex filijs veniunt nepotes ⁊ ceteri
descendentes.¶ Preterea respondetur qđ aliqn̄ per superexistentiam
filiorū conditio dispositionis est impleta ⁊ tunc non veniunt nepotes.
ita loquitur.d.§.idem credendum.vbi nato nepote institutio hz suum
effectum ideo non extenditur ad pronepotem.arg.l.bone.§.hoc sermo
ne.de verb.sig.¶ Aliquando ⁊ secūdo in persona primi filij dispositio
non est sortita effectum prout est quesita filij.⁊ filiorū filij sunt positi in
conditione ⁊ tunc veniunt nepotes ⁊ vlteriores vt in.d.l.lutius.ita di
stinguit ⁊ declarat Bar.in.d.l.liberorum.in pe.col.ver.quero quid si
in aliqua dispositione alias si aliter diceremus sequeref qđ si prima fi-
lia decessisset cum nepote ex filio premortuo vel cum pronepote ex fi-
liorum nepote premortuis nepotibus ⁊ pronepotibus dictis casibus
non exclusissent substitutum qđ est absurdum ⁊ contra mētem testato
ris vt ptz in.d.l.cū acutissimi. cū si.¶ Confirmo premissa.nam hāc que
stionem decidit quasi in terminis Ja.bu.in sua solēni disputatione q̄
incipit titius fecit testamentum ⁊ instituit sororē.vbi ponit questionē
de sorore instituta a fratre cui fuit substitutum monasterium si decesse-
rit sine filijs ⁊ concludit qđ nepotes comprehendūtur ⁊ inter alia pon
derat in proposito qđ tpe testamēti soror nullos habebat filios prout
fuit in casu nostro q2 tpe testamenti filia nullos habebat filios vnde nō
potuit ad filios potius quā ad nepotes affectionē maiorē habere sz pa
rē habuisse censetur ⁊ ibi solēniter rn̄det ad iura in contrariū allegata
⁊ premissam dubitationem refert ⁊ sequif Pe.de anc.in repe.c. cano-
num.de consti.in.xij.q.p̄nc.in materia interpretationis declaratiue in
ver.tertio p̄ncipaliter quero.vbi videndū.Sit ergo conclusio qđ sub il-
la conditione si filia decesserit sine filijs non solū filij censentur positi in
conditione sz nepotes ⁊ ꝓnepotes.⁊ hanc conclusionem verissimā ar-
bitror.¶ Secūdo p̄ncipaliter pono aliā cōclusionē qđ non solū filij sed
nepotes ⁊ alij descendētes censenf grauati de restituendo fideicōmisso
sororibus testatoris.hoc clare demonstrāt alia verba testamēti dū sub-
ditur tūc ⁊ eo casu substituit eidē ⁊ eisdē sic decedenti ⁊ decendetibus
vulgariter pupillariter ⁊ per fideicommissum predictas dn̄am Anto
niā ⁊c.Nam cū primo nominauerit filios ⁊ alios descendētes ⁊ postea
dicat qđ eidē ⁊ eisdē ⁊c.patet qđ substitutio est facta non solum filie sed
etiam nepotibus ⁊ alijs descendentibus positis in conditione ⁊ sic cū
illis sit facta substitutio fideicōmissaria censetur eis grauamen imposi
3 tum.ista em̄ verba†eidē ⁊ eisdē sunt indefinite posita post filios ⁊ descē
dentes enumeratos.igif equipollet vniuersali .l.si pluribus.cū ibi not.
per Bar.ff.de leg.ij.⁊ traditur in.c.q2 circa.de priuilegijs.⁊ sic oībus vi
def facta substitutio ⁊ grauamen iniunctū.¶ Confirmaf ista cōclusio
nā in precedētibus facta est primo mentio de filijs scđo de filijs filiorū.
⁊ sic de nepotibus ⁊ descendētibus vt declaratū est.igif dicta clausula
immediate posita ad oēs ꝑsonas superius enumeratas est referenda.l.
talis scriptura.cum ibi no.ff.de leg.j.⁊ maxime ad ꝓrimas personas ꝑ
id qđ habetur in.l.si idē cū eodē.cū ibi no.ff.de iurisd.om.iudi.⁊ conse-
quenter dicta verba eidem ⁊ eisdē sunt referenda ⁊ ad filios testatoris
⁊ ad alios descendentes de quibus ꝓrime loquutus fuerat.¶ Sed in
contrariū posset pars aduersa subtiliter instare qđ dicta verba eidē in-
telligi debēt vel possunt.s.filie institute ⁊ verbū ⁊ eisdē.s.alijs filijs insti
tutis.vn̄ nō vidētur talia verba trahēda ad ꝓnepotes ipsius testatoris
nec videf posse negari quin vel dicta verba habeant dictum sensum vel
ad minus qđ in vtroq; sensu intelligi possunt.⁊ sic videnf esse in casu
dubio.quibus substitutio facta censeaf ⁊ sic cui grauamē impositū esse
censeaf quē casum Bar.in hac questione in.l.cēturio.in ver.quero vlte
rius quid si testator dixerit si filius meus decesserit sine liberis reliquit
indecisum ⁊ remittit se ad.l.qui duos.eo.ti.Jo.de imo.⁊ Mod.in.d.l.
cēturio tenēt qđ in dubio videf iniunctū filijs institutis nō alijs liberis
in cōditione positis.allegant Imo.⁊ Bar.in.l.codicillis.in p̄nc.de vsu-
fru.leg.⁊ sensit Bar.in.l.marcellus.ff.ad treb.⁊ ad ibi dicta remittit se
idē Bar.in.d.l.qui duos ⁊ hāc opinionē approbāt Bal.⁊ Salyc.in.l.
precibus.C.de impub.⁊ alijs substitutionibus.⁊ fuit de mente Ang.⁊
Jo.de imo.in.l.si pater impuberis.ff.de vul.⁊ pup.¶ Sed ad oīa ista
rn̄deri pōt qđ procedūt in casu dubio sed nos sumus in casu in quo ex
verbis clare colligif qđ substitutio facta fuit nō solū filijs institutis sed
etiā alijs positis in cōditione.Nam p̄mo testator instituit filios ⁊ fecit
substitutiōem si sine filijs ⁊c.⁊ postea filijs descēdentibus cū filijs decedē
tibus sine filijs substituit eisdē ⁊c.⁊ p̄mo substituit eisdē scilicet filijs in
stitutis decedentibus sine filijs.scđo filijs decedētibus cū filijs tūc filijs
oībus decedētibus sine filijs eisdē substituit.⁊ sic de necessitate hoc scđo
casu verbū eisdē referf ad filios positos in cōditione sub quorū appel-
latione veniūt descēdētes vt dictū est nā ex quo substō fideicōmissaria est
qualitati oneris iniuncta.l.coheredi.§.cū filie.ff.de vul.⁊ pu.⁊ sic appo
sita ad qualificandū plures ꝑsonas appositas in vna oratione illas dz
equaliter qualificare arg.l.Jac.hoc iure.ff.de vul.⁊ pup.⁊.l.quāuis.C.
de impub.⁊ alijs substitutio.⁊ ꝓ hoc bene facit qđ dicit Bal.in.l.ex tri
bus.C.de inof.testa.ad fi.dum ponit de filijs institutis qn̄ eisdē facta est
substitutio ⁊ est bonus tex.in.c.Ray.de testamētis.¶ Confirmo p̄mis-
sa ratione cōcludētissima ni fallor nā testator nō substituit simpliciter ei
dem vel eisdē ⁊c.sed dixit eidē ⁊ eisdē sic decedēti ⁊ decedentibus ⁊c.qđ
verbū sic decedētibus significat clare.s.sine filijs ex quo statim prius fe
cerat mentionē de decedentibus sine filijs.igif facta fuit substitutio illi
⁊ illis qui decederēt sine filijs.facit q2 qualitas adiuncta verbo intelli-
gi debet scđm tp̄s verbi.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxa.⁊ ꝑ bar.
in.l.si.ff.ad tertu.⁊ in.l.titius.ff.de testa.mili.cū si.¶ Ex quibus infero
qđ si verbū eisdē referref tm̄ ad filios institutos ipsis decedētibus cū fi-
lijs expirasset substitutio cuius cōtrariū voluit testator qđ etiā filijs de
cedētibus cū filijs vel alijs descendētibus qui filij ⁊ descendētes decede
rēt sine filijs habet locū substitutio igif intelligi dz qđ etiā filijs oībus
positis in cōditione censef facta substitutio si sic decedentibus.⁊ conse-
quenter sine filijs ⁊ hec est vera interpretatio licet aliter verba laceran-
do possent

do possent exponi pro qua interpretatione facit tex.in.l.cohe
redi.§.q discretas.ff.de vul.⁊ pu.⁊ qđ ponit Bar.in.l.lucius.
circa pe.col.ff.de vul.⁊ pu.in v.sʒ q̄ro iuxta hoc de pulchra.q.
⁊ Bal.in.l.testō.ī.vj.q.C.de testa.mil.¶ Cōfirmanť p̄missa ex
his q̄ pulchre dicit Bal.ī.l.p̄cib⁹.C.de ipub.⁊ aliis substi.ī pe.
col.v.itē no.⁊ qđ nō ponit Bar.in.d.l.cēturio.in v.itē q̄ro cir
ca p̄dicta ꝙ si ista substō fiat ⁊c.vbi voluit ꝙ si testator dixerit
si fili⁹ me⁹ decesserit filio meo impuberi succedat talis reqriť
ꝙ decedat impubes ad hoc vt habeat locū substō.ar.d.§.si ex-
traneus.⁊.d.l.si titi⁹.cū si.ita dicam⁹ in casu nr̄o in quo dʒ eis-
dē sic decedētib⁹ ⁊ sic sine filiis substituit ⁊c.qđ ad hoc vt hēat
locū substō in p̄sona vnius necesse sit ꝙ sine filiis decedat ⁊ sic
nō cadit ꝯsideratio substōnis sub duplici conditione nisi v̄ba
vellēt de qua hr̄ p doc.in.l.centurio.in loco allegato:quā inter
p̄tationē cōfirmo alia rōne.nā testator eidē ⁊ eisdē nō substi
tuit simpl'r p fideicōmissum:sʒ ēt vulgariter ⁊ pupillariter.sʒ
4 nulli dubiū † qđ indirecta pupillaris substō in dubio vltio de
cedēti facta cēseť.l.qui duos.⁊ ibi Bar.ff.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.
pr̄ filiā.§.fi.⁊ ibi gl.Ang.⁊ Jmo.ff.ad.l.fal.igiť idē dicendū ē
in fideicōmissaria vt vniformis sit determinatio vt in.d.l.iam
hoc iure.⁊ p Bar.in.l.si legatarius.§.j.ff.de leg.iij.cū si.⁊ ma-
xime p̄missa cōcl'o est verissima pp clausulā testamēti p̄hibiti
uā alienatiōis bonoꝝ in quo testator declarat ꝙ voluit bona
sua ad successores p̄uenire p qua qlibet successor onere fidei-
cōmissi grauat⁹ intelligiť put.ī.declarabiť:ex quib⁹ indubitā
ter cōcludendū puto ꝙ substō fuit facta ⁊ filiis ⁊ descēdētib⁹
sine filiis quib⁹ fieri potuit tanq̄ oneratis vt statim declarabi
5 tur.ex quib⁹ cōclusionibus iferovnū correlariū ꝙ † filii filiorū
⁊ alii descēdentes positi in ꝯditione cēseanť onerati a testato-
re.nā lʒ glo.magis cōiter approbata in.l.lucius.ff.de here.in-
sti.velit ꝙ nō cēseanť onerati:multi tn̄ doc.nō p̄ue autoritatis
in descendētib⁹ tenēt ꝙ videanť inuitati put ad plenū referūt
cōsulētes in hac materia ⁊ refert ēt Ange.in.l.in legatis.C.de
lega.in quibusdā lecturis qđ multi doct.tp̄e suo ita ꝯsuluerūt
quā difficultatē nō prosequor tāq̄ nō necessariā:qm̄ in termi-
nis nr̄is sum⁹ extra dictā difficultatē ⁊ qđ liberi positi in ꝯdi-
tione censeanť inuitati ⁊ onerati p̄batur duplici fundamēto.
¶ Primū est qꝛ non solū sunt positi in ꝯditione liberi quo ca
su loquiť gl.in.d.l.luci⁹.itē nō solū sunt grauati quo casu locū
hʒ.C.de fideicō.sʒ simul sunt grauati ⁊ positi in ꝯditiōe. quo
casu Bar.in.d.l.cēturio.in.d.v.q̄ro vlteri⁹ qđ si testator.tʒ qđ
positi in cōditiōe cēseanť onerati:qꝛ grauati ex duplici conie-
ctura:qꝛ positi in cōditione ad hoc.d.l.luci⁹.itē qꝛ grauati cū
nō potuissent grauari nisi fuissent onerati.⁊ ad hoc alleg.plu
res leges qb⁹ conať rn̄dere Jo.de imo.ibi.⁊ Bal.in.d.l.ab eo.
sʒ Are.doc.subtilis ⁊ p̄ceptor me⁹ elegāter defendit opi.bar.
a rn̄sionib⁹ Bal.⁊ Jmo.cuius dicta nō refero:qꝛ relata sunt ī
cōsilio dn̄i Rich.ad verbū tacito autore ⁊ in casu nr̄o est mul
tū necessariū.⁊ hāc opi.tenuit Dy.si bn̄ inspiciať ī.l.titia seyo.
§.seya.ff.de leg.ij.⁊ sentit Bar.in.l.sʒ ⁊ sic.ff.de leg.iij.⁊ ita q-
dā allegāt tenere Pau.de castr.in.d.l.ab eo.sʒ in mea lectura
hoc nō dicit.vbi hāc partē tʒ integerrimi iudicij doc.do.Jo.
de monte sperello ⁊ sequunť pleriq̄ʒ Moder.⁊ in hanc opiū.
inclinat Jo.de Jmo.in.l.filiusfa.§.cū quis.ff.de leg.j.⁊ idē tʒ
ibidem.d.Raph.cu.idē Lu.in.l.luci⁹.⁊ in.l.hereditas ad sta-
tium.ff.de here.insti.idem Pe.de ancha.in repe.c.si pater.in
xij.no.de testa.in.vj.⁊ hanc opi.in terminis nr̄is tʒ etiā idem
Pe.de anc.in suo ꝯsi.mihi.lxx.incip.ꝯ philippū.vbi ita noti-
ficat.d.Bar.⁊ doc.in.d.l.lucius.⁊ ita alias vidi consultum per
prefatum do.Jo.de mōte sperel.⁊.d.Benedictum caprā.⁊ ita
sepius consului ⁊ vidi consultū per doctissimos viros ⁊ peru-
sinos ⁊ senenses.ex quib⁹ pʒ ꝙ hec pars tanq̄ magis cōmunis
⁊ menti testatoris ꝯsentanea sequenda est maxime pp clausu
lam p̄hibitiuā in qua oēs descēdetes videnť grauati ⁊ p̄hibi-
ti nō alienare ⁊ onerari per.d.l.titia seyo.§.seya.⁊ aliis que sta
tim adducentur per que ista opinio clara reddi vr̄.⁊ hoc casu
qn̄ est p̄hibita alienatio Bal.in.d.l.ab eo.q impugnat Bar.ī
d.l.centurio.tʒ opi.Bar.dū rn̄det ad.d.§.seya.dicēs ꝙ ibi in-
ducitur fideicōmissum:qꝛ p̄hibita fuit alienatio extra fami-
liam.⁊ sic in casu nostro habemus etiā opinio.Bal.sed dicet
subtilis inuestigator ego fateor tibi premissas conclusiones
veras ꝙ oēs descendentes sunt grauati si decesserint sine filiis
si dicas mihi q sunt vocati ⁊ onerati.nā s̄m predictas ꝯsidera
tiones sunt onerati filii ⁊ descēdētes positi in ꝯditione.et ita
loquunť doctrine p̄allegate.sed hic nō est casus noster: qꝛ gra
uatus decessit sine descendētibus.s.ipse Bartholomeus vlti-
mo grauatus.item qn̄ grauati decedūt sine descēdētibus sunt
vocate sorores ⁊ eaꝝ filij.item quedam ecclesie nō alij transuer
sales lʒ descēdētes a primo testōre.⁊ sic videbať qđ exp̄sso iu-
dicio testōris admitterenť sorores vel earum filij ⁊ dicte eccl'ie
ex quo nulla substō inter ipsos descendētes facta vr̄ per tex.cū
ibi no.in.l.§.filiū.ff.de leg.ij.vbi quāuis in legato facto liber-
tis facta sit substō post mortē oīm libertoꝝ nō cēsenť liberti in
ter se vocati.⁊ vr̄ p̄bari ī.l.pr̄ filiā.§.fi.cū gl.ff.ad.l.fal.vbi sub
stitutio facta fuit plurib⁹ impuberib⁹ filiis post mortē oīm.⁊
tn̄ inter se nō censenť vocati.⁊ ita pōderāt ad hoc illum textū.
ibi cū gl.Ang.⁊ Jo.de imo.⁊ idē dicūt Ange. Jmo.⁊ clarius
Paulus in terminis nr̄is in.l.si pr̄ impuberis.ff.de vul.⁊ pu.
⁊ p̄bari posset ex plurib⁹ que statim allegabunť.Quare p di-
lucidatione ⁊ perfecta declaratione presentis ꝯsultatiōis plu
res difficultates sunt discutiende. ¶ Prima difficultas erit
an dicti descēdentes dicti testatoris cēseantur inter se onera-
ti ⁊ vocati.¶ Scđa posito qđ sic quis preferať an p̄ximior pri
mo testatori an vero p̄ximior vltio morienti grauato.¶ Ter
tia versabitur in quibus bonis iniūctū cēseať onus fideicom-
missi.¶ Quarta ⁊ vltima versabitur circa probationē bono-
rū dicti testōris.s.an bona q̄ reperta fuere tp̄e mortis filie gra
uate p̄sumanť fuisse de bonis primi testatoris subiectis fidei-
cōmisso.¶ Circa primā difficultatē que pulchra est ⁊ subtilis
6 in qua aduertendū est ꝙ † aliqn̄ ⁊ primo post mortē plurium
institutorum vel substitutoꝝ nouissimus grauať in tota here
ditate.⁊ tunc inter ipsos institutos ⁊ substitutos induciť taci
tum reciprocū fideicōmissum.casus est singu.in.l.titio seyo.§.
seya libertꝫ.ff.de leg.ij.⁊ ita tenēt Dy.Bar.⁊ cōiter doc.ibi in
l.pe.C.de impub.⁊ aliis substi.⁊ in.l.heredes mei.§.multa.ff.
ad treb.⁊ in.l.si pr̄ impuberis.ff.de vulg.⁊ pupi.sed nō videť
casus noster:qꝛ nō fuit expresse nouissimus grauat⁹. ¶ Aliqn̄
⁊ scđo substō fit post mortē plurium positoꝝ in ꝯditiōe.⁊ hic
casus etiā videť clar⁹ ꝙ inter tales in cōditione positos nō in
duciť tacitū reciprocū fideicōmissuʒ iter eos put declarat Jo-
an.de imo.in.d.l.centurio.ff.de vulg.⁊ pup.ad intellectū.d.§.
seya.⁊ Jo.de imo.in.c.raynutius.in materia cōpēdiose.extra
de testa.faciunt no.per Bar.in.l.codicillis.in prin.ff.de vsufr.
lega.⁊ Bal.⁊ Saly.in.l.precib⁹.in pe.col.C.de impub.⁊ aliis
substi.⁊ hic etiā nō est casus nr̄ qꝛ substō est facta post morteʒ
pluriū oneratoꝝ ⁊ substitutoꝝ vt.s̄.p̄xie ostēsum fuit ex q̄ filij
⁊ alij descendētes nō solum censenť positi in cōditione sʒ gra
7 uati quib⁹ duob⁹ ꝯcurrentib⁹ cēsenť onerati.¶ † Aliqn̄ ⁊ ter
tio quis post mortē institutorū est substitut⁹ nec est facta sub-
stitutio in tota hereditate ⁊ tūc etiā vr̄ concludēdū ꝙ nō indu
cať tacitū reciprocū fideicōmissum.tex.vr̄ cū gl.in.l.pr̄ filiā.§.
fi.ff.ad.l.fal.⁊ ibi hoc tenēt Ang.⁊ Jo.de imo.⁊ Ang.⁊ imo.
in.l.si pr̄ impuberis.ff.de vulg.⁊ pup.⁊ Ang.⁊ Jmo.in.l. qui
duos.eodē tit.⁊ sequiť Pau.de ca.⁊ Bar.in.d.l.heredes mei.
§.cum ita.⁊ hic etiā vr̄ casus noster:qꝛ substō facta est in tota
hereditate.nā quinq̄ʒ sunt substituti vnusq̄sq̄ʒ p quinta parte
hereditatis:⁊ sic idē est qđ si oēs in tota hereditate essent sub-
8 stituti.¶ † Aliqn̄ ⁊ quarto substō fit ab vltimo moriente ex-
presse post mortē pluriū:nō tn̄ fit in tota hereditate sʒ simpl'r
⁊ tunc etiā nō videť induci tacitū fideicōmissum:qꝛ nō censeť
facta substō in tota hereditate sed in parte vnius vltimi dece
dentis vt voluit Bar.in.d.l.vel singulis.⁊ Bal.⁊ Jmol.in.d.
§.seya.⁊ Pau.de ca.in.d.l.si pr̄ impuberis.⁊ hic etiā nō vr̄ ca
sus nr̄:qꝛ in casu nr̄o nō videť expresse grauatus vltimus dece
dens.¶ Aliqn̄ ⁊ quinto ⁊ vltimo fit substō post mortē pluriū
institutoꝝ vel substitutoꝝ in tota hereditate nō tn̄ fit ab vltio
moriēte:⁊ tūc ēt ꝯcludēdū vr̄ ꝙ inter ipsos nō inducať tacitū
reciprocū fideicōmissuʒ p̄ut vr̄ casus clarus ī.l. fi.§. filiā.ī ver
ho vt qcqd ab eis legaui.ff.de le.ij.⁊ hoc tʒ bar.ī.l.codicil.ī p̄n.
ff.de vsufr.le.⁊ est hon⁹ text.in.l.heredes mei.§.cū ita.in v̄bo
oēm hereditatē.⁊ ibi hoc tʒ Bar.ff.ad treb.⁊ sequunť ibi An
ge.Jmo.Rap.cu.⁊ Pau.de ca.⁊ idē tenēt in.c.q̄dam testō p-
culū.ff.de vul.⁊ pup.⁊ tenent Dy.⁊ Bar.in.d.§.seya.q volūt
ꝙ ille tex.in quo iniunctū fuit grauamen in tota re relicta idē
p̄cedat qꝛ nouissimus specifice fuit grauatus ⁊ iste videbatur
casus noster:qꝛ quāuis substitutio facta sit in tota hereditate
tn̄ non videť grauat⁹ nouissim⁹ moriens.igiť non videť quod
inuicē fuerint inuitati:qđ aūt nō fuerit grauatus nouissimus
videť oñdi.nam facta est substō fideicōmissaria pluribus post
mortem ipsoꝝ qđ testator ad hereditatē vocauit ⁊ est facta in
proprietate nō in solo vsufructu quo casu in p̄sona cuiuslibet
intelligitur facta substō non in p̄sona vltimi tm̄ decedētis p̄ut
vr̄ casus clarus in.d.l.fi.§.filiū.⁊ est tex.in .l.heredib⁹.§.gayo.
ff.ad tre.s̄m qđ declarat Bar .in.d.l.codicillis in prin.¶ Con
6 firmatur † qꝛ illa oratio si oēs decesserint[a] ⁊c.vr̄ resolui in suas
a singularitates ⁊ sic p inde vr̄ ac si in persona cuiuslibet dixisset
si talis decesserit aliū substituo.l.falsa.in fi.ff.de cōdi.⁊ demō.
⁊ no.Barto.in.l.pe.C.de impube.⁊ aliis substi.⁊ est de mente
Barto.in.d.l.heredes mei.§.cum ita dū allegat.d.§.gayo.⁊ tʒ
ēt Pau.de ca.in.d.l.qui duos.ff.de vulg.⁊ pupil. ¶ Ex qbus
inferendū videbať qđ cū descendētes inter se ex transuerso nō
viderenť inuiceʒ substituti tn̄ succedēdo ab intestato videbať
excludere p̄sonas substitutas nō ita dilectas a testōre ex quo
facta fuit substō p nomen collectiuū si oēs decesserint sine filiis

a ¶ Clausula si oēs decesserint in substōne quid operetur.

ex tacita mente testatoris p tex.cũ ibi plene nota.in.d.l.pe .C.
de impub.ꝛ aliĩs substi.ꝛ p Barto.ꝛ alios in.d.l.heredes mei.
§.cũ ita.ff.ad treb.Quo casu qñ illi qui succedendo ab intesta
to excluderent substitutũ nõ succedunt:qꝛ grauatus alios in/
stituit heredes tũc tales ab ĩtestato succedentes ex quo nõ ad
mittunt̃ nõ obstant quominus tunc substituti admittant̃ ex fi
deicõmisso.ista cõclusio ꝓbat̃ p ea que voluit no.Nic.de mat.
quẽ refert ꝛ sequitur Bal.in.d.l.pe.in vlt.col.vbi dicit qð si in
casu.d.§.cũ ita decessisset primus sine liberis ab intestato sub/
stituto scðo qð lʒ tunc p illã.l.pen.nõ debeat admitti substitu
tus tñ secus esset si primus decessisset cõdito testõ in quo insti/
tuisset extraneũ heredẽ:qꝛ tũc admitt̃ substitutus p.d.§.cum
ita.in rõne sui ꝛ sequit̃ Pau.de ca.ꝛ cõiter moder.in.d.l.pe.
lʒ Pau.de cast.i.d.§.cum ita.ꝛ i.l.lutius.§.gayo.ff.ad tre.alr̃
loquat̃.¶Confirmat̃ hoc idem ex his que dicumt Ful. Pau.
de cast.ꝛ Moder.in.d.l.pe.q dicunt qð si in casu illius legis
frater supstes nõ poterat succedere fratri p̃mortuo: qꝛ ex frẽ ex
vno latere tm̃ extabat mr̃ primi morientis que in successiõe p̃
fertur illi fratri nõ vtrinqꝫ ꝯiuncto vt in aut. defuncto. C. ad
tertul.admitteret̃ incõtinenti substitutus:qꝛ cessat rõ illius.l.
pe.que est vt excludat̃ substitut⁹ qñ p exclusionẽ substituti nõ
fauet̃ fratri supstiti igit̃ admittit̃ substitutus lʒ Pau.de cast.
aliter loquat̃ in.d.§.cũ ita.¶Ex qbus inferẽdo ad ꝓpositum
lʒ descẽdẽtes grauati in casu nostro eẽnt vocati:tñ trãsuersales
inter se lʒ oẽs sint testõris descẽdẽtes nõ videbantur inter se in
nicẽ substituti ꝛ ꝯñter lʒ forte exclusissent substitutos ex taci/
ta mente per no .i.d.l. pe.tñ ex quo vltimo grauato non succe/
dunt:qꝛ decessit cõdito testõ aliĩs institutis heredibus nõ im/
pediunt quominus psone substitute post mortem oĩum filio/
rum ex substitutiõe admittant̃ per premissa . ꝛ sic admittant̃
sorores seu alie persone incõprehense in dicta substõne.ꝛ ista
iudicio meo in p̃nti cõsultatiõe erãt declarãda.¶Sʒ p̃missis
non obstan .lʒ articulus sit subtilis ꝛ difficilis ꝯ̃riam sniam ve/
10 riorẽ existimo † qð imo dicti filĩj ꝛ descendẽtes cẽseant̃ inter se
inuicẽ substituti.Et in primis hanc ꝯclõnẽ consulendo sequu
tus est elegãs doc.do.pau.de ca.in suo consil.cccliĩ. incipi. duo
vidẽda sunt vbi in casu suo substituta erat vxor in tota heredi
tate si oẽs filĩj decesserint sine liberis ꝯcludit qð filĩj inter se cẽ
seant̃ substituti p fideicõmissum.mouet̃ i effectu qꝛ ex quo sub
stitutio fuit facta post mortẽ pluriũ censet̃ fcã ab vltimo.l.qui
duos.ff.de vul.ꝛ pup.igit̃ illi cẽsent̃ inuicẽ substituti per text.
singularem in.d.§.seya.ꝛ si dicat̃ qð potius vr̃ testõr reseruasse
ius legitimis heredibus.ar.l.vel singulis.ff.de vul.ꝛ pu.rñdet
qð illa.l.ꝓcedit in directa pupillari secus i fideicõmissaria .rõ
diuersitatis est:qꝛ substõ pupillaris tanq̃ directa nõ põt fieri
tacite sʒ fieri dʒ v̾bis exp̃ssis.l.heres palã.in p̃n.ff.de testa.sed
fideicõmissaria põt tacite induci.l.cũ ꝓponeret̃.ꝛ.l.peto in p̃n
de le.ĩj.ꝛ hoc tenuit Dy.in.d.§.seya.¶Cõfirmat̃ cõsiliũ ꝛ opi
nio dñi Pauli qꝛ ex quo substõ sit in tota hereditate vr̃ testa/
tor voluisse qð hereditas ꝑueniat ad vltimũ morientẽ.alr̃s sub
stituti ab vltimo capere nõ possent totũ.ꝛ lʒ vr̃ tex.in.d.§.seya
ar.l.ꝓculus.ff.de vsufruc.ꝛ.l.deniqꝫ.§.interdum.de pecu.leg.
ꝛ no.per Bar.in.l.alio de alimẽ.ꝛ ciba.lega.ꝛ hãc opi.in effe/
ctu sequit̃ idẽ pau.de ca.in.d.l.pe.ꝛ probat̃ tex.not.per Imo.
in.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ad.treb.in. iĩj.col. in v̾.itẽ in.d.l.
pe.Et hãc ptẽ tenere vr̃ Pe.de anc.in.d.consi.lxx.icip.ꝯ̃ pbili.
ꝛ vidi plures Moder.idẽ tenere tñ cũ ista opinio sit multũ pe
riculosa vt pʒ ex his q̃ in ꝯ̃riũ adduxi non cõsulerẽ simpl̃r s̃m
illã:sʒ in casu nr̃o plʒ iũctis aliĩs q̃ statim ad idẽ adducentur.
¶Scðo principal̃r moneor in casu nr̃o non est dubiũ qð pu/
pillaris substõ fcã post mortẽ pluriũ cẽset̃ facta ab vltimo ꝓut
hr̃ in.d.l.q duos.ꝛ in.l.si pr̃ impuberis.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ ita te
nent oẽs idẽ in vulgari qñ p noĩa collectiua si oẽs vel si vtriqꝫ
vt in.l.q̃uis.cum ibi no.C.de ipube.ꝛ aliĩs substi.ꝛ tradit̃ ple/
ne in.l.pe.co.ti.ꝛ in.d.l.heredes mei.§.cũ ita.ff.ab treb. maxi
me qñ in tota hereditate vt hr̃ in.l. qdã testõ ꝓculũ.ff. de vul.
ꝛ pup. in casu aũt nr̃o fuit fcã substõ si oẽs decesserint sine li/
beris vulgariter pupillariter ꝛ p fideicõmissum.ꝛ sic vulgaris
ꝛ pupillaris cẽseant̃ facte vltimo decedẽti:vt dcm̃ est vñ diffi/
cultas qð in fideicõmissaria in qua lʒ qð sit sola sine opi.vt su/
p̃a appuit tñ qñ fit cũ vulgari ꝛ pupillari potest saluo melio/
ri iudicio cẽseri facta ab vltimo sicut vulgaris ꝛ pupillaris ex
triplici regula.¶Prima est :qꝛ testator simul determinat oẽs
dictas substõnes.igit̃ eaten⁹ q̃ten⁹ fieri põt induci dʒ equalis
determinatio.arg.l.iam hoc iure.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ in.l.in testa
mẽto.C.de testa.milit.¶Scða regula est : qꝛ ex quo oẽs dicte
substõnes regunt̃ ab eodẽ v̾bo substituit in eadẽ oratione, illð
qð qualificat vnã ex his qualificat ẽt alias quaten⁹ iuris cen/
sura patit̃.arg.eius qð hr̃ per Barto.in.l.seye in.§.gayo.ff.de
fun. instruct.ꝛ in.l.repetẽdis.ff.de le.iĩj.ꝛ in.l.pretor.§. eritqꝫ
dr̃ia.ff.vi bo.rapt.ꝛ sic sicut vulgaris ꝛ pupillaris censeantur
facte ab vltimo ita ꝛ fideicõmissaria. ¶Tertia est: qꝛ ex quo
sunt vnite altera assumit sibi de nã alterius quatenus talis nã
attribui põt per tex.sing.in.l.qui pr̃i.ff.de acq hered.facit qð
dicit Bar.per illũ tex.in.l.iiĩj.§.catho.in.iĩj.oppo.ff.de verb.
ob.ꝛ in sĩli facit qð tradit Bal.in.l.nõ iustã.C.ad treb.nec pre
missis obstat qð dicit Bar.in.d.l.cũ ita.iuxta si.in verbo si v̾o
loqmur in substõne in cõpẽdiosa ꝛc.vbi vult ꝙ qñ iste substõ/
nes coniũgunt̃ idem iudicãdũ sit de qualibet sicut si sepatim
facta esset:qm̃ Bar.non loquit̃ quãtũ ad hũc effectũ: sed loq̃t
quãtũ ad effectũ nunqd altero moriente ex his qbus facta est
substõ sub noĩe collectiuo admittat̃ substitut⁹ hoc pʒ ex mẽte
Bar.qꝛ dicit ꝙ idẽ dicendũ est in cõpẽdiosa qð.s̃.dixerit p̃di/
ctis substõnib⁹ cõprehẽsis separatim ꝯsideratis:sed.s̃.idẽ cõ/
cludit Bar.in pupillari ꝛ fideicõmissaria:igit̃ ex quo in pu/
pillari censet̃ facta vltimo morienti vt in.d.l.q duos.aut debe/
mus dicere de mẽte Bar.idẽ cã in fideicõmissaria.aut qð bar.
nõ loquit̃ quo ad effectũ.vñ Bar.huic cõclusioni nullo mõ cõ
tradicere põt.Ex quibus inferendo ad ꝓpositũ si cõcludam⁹
ꝙ censet̃ facta ab vltimo decedẽde est facta in tota hereditate
succedit tũc dispõ.d.§.seya.ꝙ cẽseant̃ inuicem substituti scðm
oẽs.¶Tertio principal̃r moneor Bar.in.l.codicillis.in p̃n.
summãdo illum tex.dixit fideicõmissum factũ post mortẽ oĩʒ
ab vltimo decedẽte vr̃ esse relictũ.ꝛ sic per illũ tex.iũcto qð in
casu nr̃o factũ est in tota hereditate cõcludit̃ ꝙ oẽs post quoꝝ
mortẽ factũ est fideicõmissum cẽsent̃ inuicẽ substituti per.d.§.
seya.vt sepius dictũ est:sʒ qꝛ id qð dicit Bar.in.d.l.codicillis.
vr̃ esse ꝯ̃ ea q̃ in ꝯ̃riũ ꝯsiderata sunt.s̃.in.v.ꝛ vltimo casu p te/
xtũ in.d.l.si.§.filiũ.ff.de leg.ĩj.cũ aliĩs allegatis.idcirco pro in/
telligentia capio verba insignis preceptoris mei dñi Alex.de
imo.in.l.si pr̃ impuberis.ff.de vul.ꝛ pup.vbi concludit ꝙ ali/
qñ ꝛ primo substõ est facta post mortẽ oĩm filioꝝ institutorũ
non tñ est dictũ in omnib⁹ bonis.ꝛ tũc ꝓcedit opi.Ang.ibi q
voluit ꝙ nõ censeant̃ inuicẽ substituti vt ibi per eũ.ꝛ lati⁹ .s̃.
dictũ est.¶Aliqñ ꝛ scðo substõ est facta in oĩb⁹ bonis vltimo
decedenti ꝛ res est clara per.d.§.seya.¶Aliqñ ꝛ tertio est fa/
cta in oĩbus bonis ꝛ post mortẽ oĩm:ꝛ tũc vident̃ inuicem sub
stituti:qꝛ facta vr̃ ab vltimo decedẽte p tex.in.d.l.codicil.i p̃n.
ꝓut tʒ Pau.de ca.in.d.l.pe.ꝛ.s̃.relatũ fuit.ꝛ hic est casus nr̃.
¶Aliqñ ꝛ quarto ꝛ vltĩo substõ est facta nõ simpl̃r post mor/
11 tem omniũ in omnib⁹ bonis:sed plures sunt grauati tũc † nõ
censent̃ ab vltimo:ꝛ sic non vident̃ inuicem substituti.ꝛ ita ꝓ/
cedit tex.in.d.l.si.§.filiã.ꝛ in.d.§.cũ ita.ꝛ in.d.l.luci⁹.§. gayo.
ff.ad treb.que dicit no.qꝛ ab aliĩs non ita declaratur.sed tunc
possent insurgere aduersarĩj qð in casu nostro non est simpl̃r
facta substõ in tota hereditate:sed oẽs instituti ꝛ substituti de
cedentes sine liberis videntur grauati vt.s̃.oñsum fuit dũ in
testamẽto dr eidem ꝛ eisdem sic decedẽti ꝛ decedentibus sub/
stituit ꝛc.Nã tunc verba sonãt ꝙ oĩbus facta sit substõ:ꝛ ita i
terminis dicit preceptor meus do.Alex.in.l.vel singulis.in vl
ti.col.ff.de vul.ꝛ pupil.ꝛ sic vr̃ ꝙ simus in casu qñ plures sunt
grauati quo casu primo moriente admittitur substitutus ad
portionem illius ad hoc qð ponit Bal.in.d.l.ex trib⁹ . circa si
nẽ.non in tertio qñ simpl̃r est facta post mortẽ oĩm.ꝛ sic ꝙ nõ
videant̃ inuicẽ substituti p id qð hr̃ in.d.§.filiã.ꝛ in.d.§.gayo.
¶Sʒ ad hoc motiuum clare respondeo declarando vlterius
dicta preceptoris mei.¶Primo qð tunc est verum ꝙ quãdo
substitutio est facta oĩbus post mortem oĩm nõ cẽset̃ facta ab
vltimo:sed moriẽdo censet̃ grauatus in portione sua p.d.§ fi/
liã.ꝛ.d.§.gayo.nisi substitutio sit facta in oĩbus bonis prout
fuit in casu nostro.nã ex eo qð facta est ĩ tota hereditate appa
ret qð non voluit substitutum admitti nisi post mortem oĩum
qꝛ non poterat habere oĩa.ita sing.voluit Bart.quem seq̃tur
Bal.in.l.quidam testõ proculũ.qui illũ tex.ff.de vulg.ꝛ pupi.
ꝛ Bal.in.d.l.pe.sʒ qꝛ ista opi.lʒ magis autoritatib⁹ sit mũita:
tñ qꝛ hʒ plures ꝯ̃dictores est admodũ rñsio dubia.¶Secũdo
rñdeo qð tũc substõ facta plurib⁹ post mortẽ eoꝝ nõ vr̃ fcã ab
vltimo nisi supersit psona de liberis testatoris q habeãt exclu
dere substitutũ:qꝛ tũc vr̃ fieri tm̃ ab vltimo.casus est quez ibi
ad hoc ponderat Imo.ꝛ sequunt̃ Moder.in.l.qui duos.ff.de
vulg.ꝛ pupilla.ita etiam tʒ Barto.in.d.§.cũ ita.ꝛ Bal.in.l.i.
C.de condi.inser.ꝛ Fulgo.quẽ sequunt̃ Moder.in.d.l.penul.
ar.l.si is q.cc.§.itẽ si pr̃.ff.de reb.dub.ꝛ.l.cum acutissimi. C.de
fideicõmis.ꝛ ita tenent Ange.ꝛ Imo.in.l.si pr̃ impuberis.ff.
de vulg.ꝛ pup.ꝛ in.l.pr̃ filiã.§.si.ff.ad.l.fal.ꝛ est cõis opi.a qua
in cõsulendo ꝛ iudicando non est recedendum.lʒ Pau.de ca.
in plerisqꝫ locis ꝯ̃rium teneat:cuius rõnib⁹ plene rñdet prece
ptor me⁹ do.Alex.in.d.l.pe.Ex qb⁹ cõcludo ꝙ lʒ oĩb⁹ liberis
sit facta substõ:tñ censet̃ facta post mortẽ oĩm ab vltimo p pre
missa iũcto tex.in.d.l.codicilli.in princ.ꝛ lʒ Bart.ibi ꝛ in.d.§.
cum ita.videatur intelligere illũ tex.qñ fit substõ in vsufructu
pluribus relicto:secus vr̃ velle quando fit in proprietate vt tũc
non procedat dispõ illius.l.vt ibi p eũ:tñ si subtiliter conside/
rentur verba Bar.vult idẽ in casu nr̃o in ꝓprietate nõ dicit in
d.l.codicil.

d.l.codicil.in prin.q ideo in pprietate nõ requirat mors oim qr nõ interest alteri⁹ q requirat mors oiz ex quo nõ hz locũ ac crescẽdi post ius q̃sitũ: ⁊ sic hz locũ substõ i psona primi.d.§.fi liũ.⁊.d.§.gayo.sec⁹ in vsufr.in quo hz locũ ius accrescẽdi post ius q̃situ.l.j.i fi.ff.de vsufr.accre.⁊ iõ tũc reqrit mors vtriusq: qr interest coheredis sicut in substõe vulgari.sz ista rõ militat in pprietate qñ est facta substitutio post mortẽ pluriũ libero rũ:qr tũc interest altero respectu ex quo supest persona q̃ ex ta cita mente testatoris excludit substitutũ.⁊ hoc fuit de mente Bar.in.d.§.cũ ita.vbi limitãdo tex.in.d.§.filiũ.⁊ in.d.§.gayo per que iura restringit tex.in.d.l.codicil.in prin.qd loquat in vsufr.eqparat casus qñ substõ fit in vsufructu ⁊ qñ fit in pprie tate:sed fit illis liberis quox primo decedẽte supsunt alñ q ex psumpta mẽte defuncti excludũt substitutũ put est casus nr. ⁊ sic addẽdo ad solutionẽ Barto.in.d.l.codicil.dicendũ est qd nõ pcedit in pprietate nisi sup psona q̃ substitutũ excludat qr tũc pcedit dispõ illius.l.et i pprietate ⁊ hoc puto verissimũ qr iura qb⁹ mouet Bar.vcz.d.§.filiũ.⁊.d.§.gayo.loquunt qñ sub stitutio nõ fit liberis sz exneis vt.s.declaratum fuit. ¶Cõfir mant pmissa nã ex quo.s.pbatũ ẽ qd oẽs descẽdẽtes sunt gra uati põt vnũ aliõ attẽtari qd nõ puto a vitate alienũ.s.qd sicut dicimus qd qñ liberi sunt positi in cditiõe hñt excludere sub stitutũ succedẽdo ab itestato ex tacita mẽte defuncti vt voluit gl.in.l.lutius.ff.de here.insti.q̃ magis cõiter approbat.et dici mus qd qñ substõ fit post mortẽ plurium liberox vno moriẽte alter ex liberis succedẽdo ab intestato ex tacita mẽte excludit substitutũ vt in.d.l.pe.cũ ibi plene no.eodẽ mõ pari rõne dica mus qd sic:qr liberi sunt vocati ex tacita mente si sunt grauati censentur ad fideicõmissum inuitati ⁊ non simplr veniunt ab intestato vt.s.plene demõstratũ fuit:qr ccurrit tacita mẽs ⁊ onus iniunctũ ita qñ post mortẽ pluriũ liberox est fctã substõ si illi plures liberi sunt onerati ex quo ccurrit tacita mens bm no.i.d.l.pe.⁊ccurrit onus qd nõ solũ habeat excludere substi tutũ ex tacita mẽte ab itestato sz videãtur ad fideicõmissũ in uicẽ inuitati ⁊ p hac cõsideratione hñ facit tex.i.d.§.seya libertz ⁊ ista videntr vba lz ab aliis nõ reperiam ita declarata.põt et dici qd pp dictã substõnẽ ex quo filij ⁊ nepotes oẽs pmi filij positi in cditiõe respcũ aliox substitutox sunt grauati vt oñsum est dicent positi in cditiõe nõ solũ respectu suox descẽdẽtiũ gra uatox sz ẽt respectu trãsuersaliũ descẽdẽtiũ primi testõris pp illa vba ⁊ filios oẽs ⁊c.⁊ sic vltra illud qd sunt psone q̃ ex taci ta mẽte hñt substitutũ excludere dicãtur ẽt positi in cditiõe ⁊ grauati ⁊ sic ẽt eius vltio substitut⁹ post descẽdentes pferre vo luerit vt dicit tex.in.d.l.lucius in fi.⁊ cnter vident ad fideicõ missũ inuitate:tũ qr pdilecte:tũ qr posite in cditiõe: tũ qr gra uate p ea q̃.s.plenissime dicta sunt.⁊ hãc puto fuisse mentẽ te statoris que in vltimis volũtatib⁹ pdominat.l.in cõditiõe pri mũ locũ.ff.de cdi.⁊ de.⁊ maxime attenta phibitiõe alienatiõis de q̃ statim dicet. ¶Postremo qd liberi ⁊ descẽdẽtes testõris videant inuicẽ ad fideicõmissum inuitati pbat per aliud caplm testi in quo post dcãs substõnes subiũgit dctũs testõr phibẽs ⁊ oino vetãs dcũs testõr vẽditionẽ seu alienationem oiũ ⁊ sin gulox suox bonox imobiliũ ipsi⁹ testõris cũ velit dict⁹ testõr bona ipsius testatoris ad successores in postex puenire ⁊c.sup quibus vbis plures oriũtur difficultates. ¶Pria difficultas est de qbus successoribus loquit an de suis ipsius testõris an vero heredũ ⁊ substitutox.sup qua breuiter rñdendo dico qd intelligi debẽt dicta vba de successoribus testõris in dubio p tex.cũ glo.⁊ ibi Bar.in.l.cũ in testõ.ff.de aur.⁊ ar.lega.ad idẽ tex cũ gl.⁊ ibi bar.⁊ Jo.de imo.in.l.ex fcõ i pn.ff.ad tre.hoc de cidũt in termĩs Dy.pe.⁊ Bar.q dicit oẽs ita tenere i.l.peto.§. fre.ff.de le.ij.vbi dicũt q si testõr posuit qd bona in familia re linquerent ⁊ phibuit alienationẽ itelligit in dubio in familia testõris.ar.l.cũ acutissimi.C.de fideicõ.⁊ ita intelligi dz i casu nrõ de successorib⁹ testõris ⁊ p.d.l.cũ acutissimi.Bart.in.l.si cognatis.ff.de re.dub.dicit q si testõr legat cognatis in dubio intelligit de cognatis testõris.allegat no.p Pe.in dicto.§.fre.

12 ¶Scda difficultas est an † illa vba ad successores in posterũ puenire.intelligant de heredib⁹ vniuersalib⁹ ẽt exneis.an vero de descẽdẽtibus ⁊ consanguineis dicti testõris in qua ẽt diffi cultate pmo ccludẽdũ videbat qd itelligerent p quolibet he rede et exneo:qr ita significat pprietas vbox.l.quedã.§.nihil. ⁊.§.his.cũ ibi no.ff.de eden.⁊ in rubro ⁊ nigro q successores teneant cũ si.⁊ in terminis vr casus bm intellectũ Barto.in.l. pater filiũ.§.mater.ff.de le.iij.allegat ẽt.l.sciendũ.ff.de verbo. sig. Uerius tñ puto qd cõprehendant tñmõ descendentes te statoris.ista cclusio pbat in terminis ex no.p Bar.in.d.§.fra tre ⁊ in.d.l.si cognatis in rõne decidendi put supra prime re tuli. Nã si testator facit mentiõem de familia vel cognatis in fideicõmissis itelligit de familia ⁊ cognatis testõris.argu.d.l. cũ acutissimi p quã.l.appet qd vtrobiq Bart.intellexit de de scendẽtib⁹ ipsius testõris.eadẽ ⁊ pari rõne idẽ dicendũ est qñ

fit mẽtio de successoribus qd intelligat de successorib⁹ descen dentib⁹ ipsius testõris: qr militat rõ.d.l.cũ acutissimi.allega ta per Bar.in locis pallegatis. ¶Scdo hanc conclusionẽ fir mat Bal.in terminis in quodã suo eleganti cõsi.qd incipit in nomine dñi ⁊c. Premissis verbis statutorum ⁊ legũ incliti dñi

13 venetox.vbi dicit † qd i iure nrõ nomẽ heredis ponit quatuor modis. ¶Primo p herede vli.l.hereditas.ff.de verb.signifi. ¶Scdo p herede nomine vt i.l.q se pris.C.vñ liberi. ¶Ter tio pro herede in re certa.l.ex facto.ff.de here.insti. ¶Quarto accipitur pro descẽdẽtibus:vt in.l.ex facto.§.fi.ff.ad treb.ex q bus dicit qd aliqñ nomen heredis apponitur in dispositione ipsum grauãdo ⁊ tũc ponit p herede vniuersali.l.cũ ab vno. ff.de leg.ij.l.fundum.§.si tu ex pte.ff.ad.l.fal.l.si fuerit cum.l. seqnti.ff.de leg.iij. ¶Aliqñ ⁊ scdo ipsum onerando ⁊ tũc aut appet de mẽte testatoris ⁊ ei stãdũ est.l.in cditionibus primũ locũ.ff.de cõdi.⁊ demõ.⁊ in.l.si qs titio.ff.de vsufru.accre.aut nõ apparet ⁊ intelligit de heredibus de sanguine suo vt in.d. l.ex facto.§.fi.⁊ hoc dicit verũ in vltimis volũtatib⁹ ex cõi vsu loquẽdi.⁊ ita dicit bar.csuluisse.cũ ergo i casu nrõ fiat mẽtio de successorib⁹ ipsos onerando itelligi dz de successorib⁹ san guinis nõ successorib⁹ exneis. ¶Tertio cõfirmat.nam id quod venit appellatiõe heredis venit appellatiõe successoris vt.i.d.l. qdã.§.is ãt.⁊ p Bar.i.d.l.pr filiũ.§.mr.idẽ em significãt sz qñ testator onerãdo vt dixi facit mẽtionem de heredibus fauore vltime volũtatis vr intellexisse de liberis per tex.i.d.l.ex facto. §.fi.⁊ est bonus tex.in.c.Raynal.in prin.extra de testamentis. ⁊ ita in terminis decidit Spec.in.tit.de testa.§.in primis ver. pone.A.instituit heredes.B.⁊.C.⁊ sequit ibi Joã.an.⁊ hanc opi.tenet idem Spec.i tit.de leg.§.nũc aliqua ver.xxij.⁊ Bal. in.c.si pater in.xij.col.de testamentis in.vj. ¶Sz cõ hãc cõside rationem vr casus in.l.in annalib⁹.C.de leg.vbi in vltimis vo luntatibus veniũt etiam heredes extranei.⁊ est expssa decisio Bar.i.l.gallus.§.ẽt si parente.ff.de lib.⁊ postb.quã omnes ibi approbãt per quẽ dictã opi.spec.reprobat Pau.de cast.ibi ⁊ sequunt pleriq Moder.⁊ rñdẽt ad.l.ex facto.§.fi.prout ibi per glo.⁊ Bart. ¶Sed huic obiectioni rñdetur in primis qd Bal.i.c.j.de natura succes.feu.dixit dictũ spe.pcedere i substi tutionibus alias spec.diceret ctra tex.in.d.l.in annalib⁹.⁊ sic Bald.decidit pro ista pte.sed p hoc non est sublata autoritas Bar.que vr magis cõiter approbata.vñ p rñsione aduerten dũ est qd testõr pmo declarauit qd volebat in filiã ⁊ descendẽ tes bona sua puenire quos pdilexit p rõnẽ.d.l.cũ acutissimi. demũ scdo loco vocauit sorores cessantibus descendentibus. cũ ergo postea phibuerit alienationẽ qr voluit bõa ad succes sores suos puenire intelligenda sunt dicta verba de successori

14 bus quos ad bona.s.vocauerat. † vna em pars testamẽti p aliã declarat.l.qui filiabus in pn.ff.de leg.j.⁊.l.si seruus plurium in fi.eo.ti.dicunt em fideicõmissarij successores cũ habeant lo co heredũ.l.q.cccc.⁊.l.postulante.ff.ad treb.cũ in eos iura de functi actiue ⁊ passiue trãseant.l.j.in pn.⁊.l.restituta.⁊.l.facta ff.ad treb.ad idẽ.l.si filius.ff.qd cum eo.⁊ sic intelligunt dicta verba de successoribus sanguinis quos ad bona sua vocaue rat. alias em si itelligit de heredibus extraneis testm cdiceret sibĳpsi cum cessantibus descendentibus vocauerit sorores: et sic successores sanguinis. vnde si postea vocaret successores extraneos filiorum illos preponeret sororibus: quinimmo et aliis suis descẽdẽtibus.ista aũt contradicunt igitur hoc non est dicendũ arg.l.nam ad ea.ff.de cdi.⁊ demõ.Nec est hoc cen sendũ per rõnẽ.l.cũ acutissimi.in fi.C.de fideicõ. ¶Cõfirmat

15 ista cõclusio alia rõne cõcludẽti.Nã cũ testator dixerit phiben do alienationẽ cũ velit dictus testator bona sua ad successores in posterum peruenire pz q talis prohibitio facta fuerit fauo re successox ad quos voluit bona peruenire per id qd habetur in.l.peto.ff.de leg.ij.⁊ in.l.voluntas.C.de fideicõ.⁊ p gl.⁊ doc. in.l.filiusfami.§.diui.de leg.j.⁊ sic ad successores sanguis.fiũt em bm cõiter accidentia phibitiones alienationũ rerũ immo biliũ fauore consanguineox non extraneox heredũ.vz em ar gu.a cõiter accidẽtib⁹.l.neq natales.C.de proba.⁊ probatur ex no.per gl.⁊ docto.in.d.l.quotiens.la.j.C.de fideicõ.ad hoc tex.singularis in.l.interemptum.ff.de mino. ¶Confirmãtur

16 premissa qr successores sanguinis † dicuntur propriij successo res alij vero alieni vt est casus quẽ ibi ad hoc ponderant Bal dus ⁊ Modernio.in.l.cum acutissimi.C.de fideicõmis.⁊ sic in tellexit testator de successoribus suis propriis vt dictum est: ⁊ consequenter de successoribus sanguinis. Ex quibus respon dendo ad ar.dico q veniunt heredes extranei bm opinionem ipsiusmet Barto.in.d.§.etiam si parente.nisi contrarium ap pareat de mente defuncti put est in casu nostro. Ex quib⁹ con cludo q testator tm sensit de successorib⁹ sui sanguis quo s vo cauerat nõ de aliis ad quos affectus habuisse nõ cẽset.facit in ar.l.nec adiecit.ff.pro socio.⁊.l.q filiab⁹.in pri.bm cõem intel lectũ.ff.de le.j. ¶Tertia difficultas ẽ nunqd p vba plata post

prohibitionẽ alienationis dũ dixit cũ velit dictus testator bona ipsius testatoris ad successores in posterũ puenire inducat̃ fideicõmissum in psona successorũ suorũ sanguis de qb⁹ sensit vt dixi in precedẽti dubitatiõe in qua videbat̃ primo dicẽdũ qd nõ p tex. vbi vr̃ casus in.l.pr̃.in.§.mr̃.ff.de lega.ij. vbi filij a m̃re fuerũt,pbibiti p̃dia alienare vt cõseruarẽt successiõi sue. ⁊ tñ iuriscõsult⁹ rñdet nihil de fideicommisso ppoñi. ⁊ hoc ibi tz Bar. ex eo qr nõ iussit seruari certis psonis quo casu induceret̃ fideicõmissũ.d.l.pr̃.in princ. sz in certis.s. successorib⁹ que verba significãt quẽlibet successorẽ vł̃em.l.sciẽdũ.i.fi.ff. de ver. sig. ⁊ sic filij pñt quos volũt sibi heredes eligere. vnde dict⁹.§. vr̃ decidere qõnem in terminis. ¶ Sed ad illũ text. respondẽt multipliciter ⁊ notabil'r cõsulẽtes. ¶ Primo in effectu qd in terminis.d.§.mater. filij pñt alienare qr pbibitio tota dicitur in eorũ fauorẽ fcã ƀm Bar. ibi ⁊ sic ibi potius est cõsiliũ q̃ preceptũ: sed in casu nr̃o appet manifeste ꝙ est preceptũ. qd patet per illa verba geminata pbibẽs ⁊ vetans. verba eñ gemiata sunt maioris efficacie ad hoc qd dicit Bal. in extrauag. de pace constã. in verbo casset̃ ⁊ irritet̃. bñ facit.l.balista.ff. ad treb. ⁊.c.⁊ si xp̃s. cũ si. de iurein. ⁊ qd pulchre no. Bal. in.l. nec damnosa.C. de preci.impe.offe.p3 etiã hoc: qr † insertũ est v̈bũ omnino. cũ dicat pbibẽs ⁊ oĩo vetãs qd demõstrat precisam voluntatem testatoris de nõ alienãdo. est eñ verbũ oĩo verbum precisum.l.si cũ excep.§.quaten⁹. ⁊ ibi gl. ⁊ Bar.ff. qd met⁹ cã. ⁊ est tex. cũ gl. in verbo oĩo. in cle.j. de vita ⁊ honest. cleri. ⁊ qd no. Bar. in.l.j.ff. iud. solui. ⁊ sic prohibitio in casu nr̃o non est consilium nec potuissent filij alienare. vnde casus est diuersus ex mẽte ipsiusmet Bar. qui voluit in casu illo filios posse alienare. ¶ Scd̃a responsio etiã sufficiẽs est qr in casu dicti.§.mr̃. † verbũ successiõi sue significat etiã successores vniuersales extraneos sed in casu nr̃o testator intellexit de successorib⁹ sanguinis vt.s. demõstratũ est: vt ptz in precedẽtib⁹ capitulis testamẽti p q̃ sequẽtia declarant̃.l.q filiabus. in prin.ff. de leg.j. ⁊ hoc casu ipsemet Bar. vult ꝙ inducat̃ fideicõmissum ex quo sensit de certis successoribus sanguinis vt p3 ex his q̃ ibi dicit Bar. in fi. argu. eiusdẽ legis. ¶ Ibi erant inuitati soli liberi. vñ illa verba successiõi sue nõ poterant significare nisi filios vł habentes causam ab eis non mirũ si nõ cẽseant̃ grauati restituere eoꝝ heredibus quoꝝ est electio ƀm Bar. ibi. sz i casu nostro ex supioꝛib⁹ apparet qd voluit testator puidere oĩb⁹ liberis suis ⁊ descendẽtib⁹ quos onerauit ⁊ grauauit: qr onerati fideicõmisso sunt testatoris successores.l.coheredi.§.cũ filio. ff. de vulg. ⁊ pup. vñ referenda sunt verba ad successiones testatoris vt dictũ est: in quibus nõ cadit rõ Bar. q̃ dicit Barto. in d.§.mr̃. in simi. argu. eiusdẽ.l. in prin. ¶ Tertia rñsio est qd in casu.§.mr̃. sunt verba quodãmõ cõsultoria sicut in.l. cũ pater §. manda.ff. de leg.ij. relata ad filios vt cõseruẽt successionẽ suã ⁊ sic nõ vr̃ absurdũ dicere quod nõ importẽt fideicõmissum sz potius cõsiliũ ƀm intellectũ Bar. sed in terminis nostris testator aparet loquutus est disponẽdo dicens cũ velit dictus testator bona ipsius testatoris ad successores suos in posterum prouenire: que verba sunt multum clara. verbum eñ puenire est aptum ad vtranqꝫ substitutiõem directã ⁊ fideicõmissariã ƀm Bar. in.l. cẽturio.ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ Bal. in.l.fin.C. de sac. san. eccle. ⁊ in casu nostro importat fideicõmissum maxime iuncto verbo velit qd iũcto verbo puenire in vltimis volũtatibus importat dispositionem.l. pãphilo.§. ppositũ.ff. de le.iij. p quem tex. dicit Bar. in.l. serui elect. in prin. de le.j. qd verbum volo iũcto verbo infinitiui modi importat dispõnem. ⁊ p certo verba sunt satis clara ⁊ multũ diuersa a verbis.d.§.mater. vñ non vr̃ opus alia interp̃tatiõe.l. ille aut ille.§. cũ verbis. de le.iij. ¶ Cõ

19 firmatur ista cõclusio qr † verbũ oĩo ⁊ verbũ perpetuo posita in dicto testamẽto ex quo respiciũt iuris dispõnem cẽsent̃ repetita in rõne ipsius dicti dũ dicit cũ velit. iuxta no. p Bart. in.l. ptor.§. eritqꝫ dñia.ff. vi bo.rap. ⁊ maxime cũ sit vna dispõ ⁊ nõ diuersa ofo. vt ibi p Bar. ⁊ in.l. seye.§. gayo.ff. de fun. instruct. ¶ Ex qbus infero ꝙ oĩo ⁊ ppetuo voluit p̃dicta bona ad successores suos puenire debere q̃ nõ ɔcurrũt in.d.§.mr̃. vt ibi videri pt. vñ nõ bñ all'at̃ in pposito dispõ illi⁹ tex. Nec ẽt est cẽsendũ qd tota v̈ba ita p̃cisa testator ptulisset sine effectu aliqd operãdi.l.si qñ.ff. de le.j. cũ simi. ¶ Postremo rñdet̃ ad.§.mr̃. qd q̃ ad filios inter se nõ inducit̃ fideicõmissum. ⁊ ita cõsentiũt oẽs quo ad successores. Bar. voluit qd nõ. sed glos. ibi voluit qd ex mẽte inducit̃ sz nõ ex verbis. ⁊ illã gl. sequunt̃ Old. ⁊ Cy. ibi vt reperio in quibusdam apostillis meis. eandem ptem sequũtur Hy. ⁊ Ray. de forliuio idem ⁊ Alb. de rosa. vnde concludi põt qd cõis opinio est cũ glo. ⁊ ɔ̃r ab eius opi. nõ est recedendum per ea que ponit Ja. but. in.l.j.C. qui pro sua iurisditione. ⁊ iste intellectus confirmat̃ per tex. in eadem.l. cum pater.§. fundu3 vbi inducitur fideicommissum per ista verba. ita eñ fiet vt fundus de nomine meo nunquam exeat. ad idem text. in.l. vnũ ex familia.§. sz si fundũ.ff. de le.ij. ibi pete. Nec fundus de familia exeat ⁊ in eadem.l.§.fi. ad idem ter. in.l. pamphilo liberto. de leg.iij. dũ dicit scio oĩa q̃ tibi pãphile relinquo ad filios meos puentura in quibus omnibus locis inducit̃ fideicommissum ergo idẽ i.d.§. mater. ⁊ fortius in casu nr̃o. ⁊ p his quasi in terminis est aperta decisio Bar. in.l. qui rome.§. coheredes.ff. de ver. oblig. vbi vult ꝙ si testator pbibet rem extra familiã alienare ⁊ addit vt in familia relinquat̃ vel similia verba tunc inducit̃ fideicõmissum inter illos de familia ⁊ sequit̃ Jo. ⁊ Imola. arg.l. peto.§. fratre.ff. de leg.ij. ⁊ sequunt̃ cõiter oẽs vt ibi ad plenũ examinat do. Alexan. fortius idem est concludẽdum in casu nostro in quo sunt verba magis clara ad fideicõmissum. ⁊ hanc questionẽ quasi in terminis decidit Pe. de anchara. in suo consilio mihi. cxlvij. incip. plura sunt dubia vbi omnino vi

20 dẽdum. ¶ † Ex quibus cõcludendũ est intrepide successores oẽs descendẽtes ex dicto testamẽto vocatos esse inter se ad fideicõmissum ad minus ex oĩbus simul iunctis. nec arbitror iudicẽ aliquẽ hesitaturũ attentis v̈bis substõnis iũcta dicta pbibitione alienationis q̃ etiã nõ censet̃ sublata: sz alia simul' legitime alienauerit instituẽdo Alexãdrũ quasi facta semel alienatione per.l.pr̃.§.xv.ff. de leg.iij. qr dispositio illius tex. h3 locũ qñ pbibitio est personalis secus si fuerit simpl'r facta ⁊ l rẽputet phibitio nr̃a. Casus est in.l. peto.§. frater.ff. de lega.ij. ⁊ ibi Bar. q ita limitat.d.§.xv. ¶ Circa secundã difficultatem principalẽ arbitror illã difficilẽ. ⁊ licet in ea pluries consuluerim: tamẽ hodie difficilior mihi vr̃ ⁊ in ea primo aspectu videbatur cõcludẽdũ ꝙ admittatur primior primo testatori ⁊ nõ proximior vltimo oĩo. ista conclusio pbat̃ ex plurimis. Primo videt̃ ꝙ probari possit p ter. in.l. is q cũ plures. iuncta gl. fi. in fin.ff. de lega.iij. vbi fideicõmissum debet̃ a liberto alijs libertis dubitabat̃ si ex libertis ⁊ alicui fuerãt onerati ⁊ coniũcti in re legata grauati restituere preferant̃ alijs non coniunctis respõdet ꝙ nõ ⁊ rationẽ adducit gl. oẽs sunt patrono pariter proximi ⁊ sunt pari gradu al's secus. allegat.l. peto.§. fratre.ff. de leg.ij. ⁊ illam gl. ita declarant ⁊ sequunt̃ Dyn. Ray. ⁊ Bar. ⁊ hoc idem vr̃ velle Bar. in.l. si cognatis.ff. de reb. du. in ver. quero quo ordine. iunctis his q̃ dicit in fine legis. Ex quibus duo eliciũtur. Primũ qd nõ attenditur cõiunctio respectu grauati. secũdo qd videt̃ attendi primitas gradus respectu testatoris ⁊ nõ respectu grauati fideicõmisso restituendo inter illos de familia testatoris in terminis.d.§. fratre. ¶ Secundo ista conclusio videtur probari per ter. in.l.fi.ff. ad treb. vbi probatur a ɔ̃rio sensu ꝙ si sit fideicõmissum inter fratres pariter admittũtur fratres ɔsanguinei tñ simul cũ vtriqꝫ coniunctis. ideo eñ ibi admittunt̃ vtrinqꝫ coniũcti tñ quia fuerat prius inuicem substituti directo. ergo a ɔ̃trario sensu si nõ fuissent inuicem substituti ⁊ sic prelati alijs fratrib⁹ in aliqua parte testamenti ex sola maiori cõiunctione nõ preferent̃. igit̃ attẽdit̃ cõiũctio respectu p̃mi testatoris nõ respectu grauati. ¶ Tertio cõfirmari videt̃ ex his q̃ ponit Bar. in.l. luci⁹.ff. de vulg. ⁊ pup. in vltima.q. vbi vult ꝙ si fratres sunt inuicẽ substituti pariter admittunt̃ fratres vtrinqꝫ ɔiuncti ⁊ ɔsanguinei tñ. ⁊ inter alias assignat̃ rõ qr substõ intelligi d3 ƀm volũtatẽ testõris.l. qui liberis.§. hec v̈ba.e.ti. sz pr̃ respectu oĩm parere h3 affectiõem tã ad filios p̃mi mĩmonij q̃ scdi. ⁊ hoc est equũ ⁊ ɔ̃riũ eẽt iniquũ ⁊ incõgruũ vt pbat ter. q hoc dicit in aut̃. de nup.§. pe. igit̃ ⁊c. ⁊ sic p3 qd substõ regulariter ƀm affectionez primi testõris. ⁊ dicta opi. Barto. est magis cõis ibi ⁊ in.l. coheredi.§. qui distractus.e.tit. ⁊ in.l. in testõ.C. de testa. militis ⁊ in plerisqꝫ alijs locis. ¶ Quarto probari vr̃ ex his q̃ ponit Barto. in.l.§. in p̃n.ff. de vul. ⁊ pu. in.v.q. principali in tertio effectu in ver. vlterius quero an tacita pupillaris excludat fratrẽ pupillarẽ vbi dubitant an tacita pupillaris excludat fratrem pupillarẽ ɔcludit qd nõ. arg.l. cũ acutissimi.C. de fideicõ. ne videat̃ filio extraneũ p̃ferre ex p̃sumpta voluntate defuncti ⁊ sic ɔsiderat volũtatẽ testõris. ⁊ idẽ dicit in fratre ɔsanguineo tñ: qr est eadẽ rõ per.d.l. cum acutissimi. secus tñ dicit in vterino ex quo dat̃ itelligi qd non ɔsiderat̃ ɔiunctio ex pte pupillaris ⁊ sic affectio pupilli sz testatoris. ¶ Quito corroboratur per ea que ponit Barto. in.l. re ɔiuncti.ff. de leg.ij. pe. col. ver. iij. quero iuxta hoc. vbi ɔcludit qd qñ agitur de hereditate patris testõris nõ attendit̃ maior cõiunctio inter fratres. ⁊ ideo vno mortuo nõ adita hereditate ita admittit̃ ⁊ ɔsanguineus tñ sicut vtrinqꝫ ɔiunctus. vñ infert ꝙ qñ succedit̃ testatori per substitutionẽ puta vulgarẽ tũc nõ attendit̃ dicta ɔiunctio inter fratres. secus si p substitutionẽ succedit̃ fratri vt in pupillari. ⁊ ita sustinet dictum Dyn. in.l. coheredi.§. qui distractus ff. de vul. ⁊ pupil. sed per fideicõmissariã succeditur primo testatori.l. coheredi.§. cũ filie.ff. de vul. ⁊ pupil. igitur eius persona attendi d3 ⁊ nõ persona grauati. ¶ Serto confirmat̃ ista cõclusio per tex. cũ glo. in.l.fi.C. de insti. ⁊ substi. sub cõditione factis. vbi ɔcludit qd sz tacita pupillaris nõ admittat̃ contra matrẽ: qr agitur de succedendo filio tñ tacita vulgaris admittitur

titur:qꝛ agitur de succedendo testatori vt ibi lati⁹ vidēdū est.
¶ Septimo pro hac parte adducitur qḋ dicit Gul.de cu.in.l.
precibus.C.de impub.τ aliis substi.vbi limitādo illā opi. que
voluit ꝙ tacita pupillaris facta ab auo nepoti nō excludat pa
trē pupilli.de quo p Bar.in.d.l.ij.in prin.ff.de vul.τ pupilla.
vbi dicit ꝙ vera est nisi pater pupilli fuisset a patre suo mala
mente exheredat⁹ per no.in.§.exheredatos.in aut.de here.et
fal.τ hoc sequunẗ Moder.dicentes idem tenere Salyc.in.l.si
testamento.C.de impub.τ aliis substi.qḋ tñ nō inuenio in Sa
ly.meo.τ sic pꝫ ꝙ attēditur voluntas τ successio respectu testa
toris nō respectu illius cui fit substitutio.¶ Octauo qꝛ ille vř
admittendus qui est proximior τ succederet illi de cuius suc-
cessione tractaẗ.vnde videmus ꝙ in pupillari substōne si ma-
ter nō succedit pupillo:qꝛ illi tutorem nō petiit excludiẗ a ta-
cita pupillari ſm Bar.in.d.l.ij.in prin.in vlt.col.v.iij.pōt pro
bari.hoc idē ꝓbaẗ in eadē col.ver.sed qd de mr̄e defuncti. vbi
vult ꝙ ex quo mater testatoris ita succedit nepoti sicut succe-
deret filio τ sic pr̄ pupille non excludiẗ per tacitā pupillarem.
ar.l.iij.post prin.ff.de leg.prestan.¶ Nono ꝓbatur ex his que
ponit Bar.de saly.post Ric.patruum suum in.l.generalr̄.§.
cū aūt.C.de insti.τ substi.sub cōditione factis.vbi dicit ꝙ qñ
fit substō filio si sine liberis decesserit:τ substituitur filius legi
timus testatoris naturalis nō excludit substitutū.τ rō est qꝛ p
substitutionē succeditur testatori.l.coheredi.§.cum filie.ff.de
vul.τ pup.cui naturalis non succedit existētib⁹ legitimis.au
tenti.lꝫ.C.de natu.lib.igitur in substōne fideicōmissaria attē-
ditur ꝙ quis sit potior in successione testatoris τ non grauati
per fideicōmissum.¶ Decimo per tex.cū gl.cū no.per Bart.
in.l.heredibus.§.fi.ff.ad treb.vbi lꝫ qñ apposita est conditio
si decesserit sine liberis naturalis non facit deficere fideicōmis
sum iuxta no.in.l.ex facto.§.si quis. eo.tit.tñ qñ apponiẗ con
ditio a femina testatrice deficit:qꝛ sibi naturales succedūt nisi
sit illustris.τ idem infert Bar.qñ naturales essent successibi-
les ex forma statuti.τ sic pꝫ ꝙ attēditur successio inspecta ꝑso
na testatoris τ non grauati.¶ Undecimo confirmatur per ea
que no.Ange.τ Jo.de imo.in.d.l.ex facto.§.si quis rogatus.
ff.ad treb.vbi in eadē cōditione si sine liberis decesserint.si q̄ri
tur an naturales faciāt deficere fideicōmissum dicūt inspiciē-
dā qualitatē ꝑsone grauantis τ grauati si qualitates vtriusq;
sunt difformes dicūt ꝙ inspici debet ꝑsona grauātis τ nō gra
uati ecce ergo ꝙ īspiciẗ ꝑsona grauātis.¶ Duodecimo ad idē
adduco Bar.quasi in terminis in.l.heredes mei.§.cū ita.ff.ad
treb.nā ibi neptis ex filia substituta auūculo τ filio testatoris
non excludiẗ a fratre suo patrueli p rōnē de qua ibi.hoc dicit
verū Bar.nisi esset statutum in ciuitate ꝙ extantib⁹ masculis
filie τ neptes nō succedant:qꝛ tūc presumpta mente defuncti
excluderenẗ a patruele sicut includerenẗ in successione intesta
ti.s.aui.ex quo dicit ꝙ filie τ neptis non succedāt τ sic attendi
tur persona testōris:qꝛ Bar.nō presupponit ꝙ in hereditate
auūculi excludereẗ femina a fr̄e patrueli.vñ Bar.vř decidere
istū casum cuius opi.cōiter approbaẗ a doctorib⁹.¶ Et cōfir
matur ex his que ponunt do.Jo.de mōte sper.τ Mode.in.l.
generalr̄.§.cū aūt.C.de insti.τ substi.sub cōditione factis. vbi
volunt ꝙ si frater cui alteri fratri est substitutus decedit cū fi-
lia femina talis filia nō facit deficere fideicōmissum iniunctuꝫ
a pr̄e τ nō hꝫ locū ille tex.qñ est statutū ꝙ stantib⁹ filiis mascu
lis femina nō succedat:τ sic pꝫ ꝙ attēditur persona testatoris
qꝛ respectu fratris decedētis filia non reperiebaẗ exclusa a pa
truo in hereditate pr̄is:sꝫ bñ i hereditate aui a patruo.¶ De
cimotertio ista ꝯclo vř probari p ea q̄ dicūt Pau.de ca.τ Mo
der.in.l.fi.C.de verbo.sig.vbi volūt ꝙ si testator voluerit bona
sua ad fratres suos ꝑuenire frater vtrinq; cōiunctus exclude
re dꝫ fratrē cōiunctū ex vno latere tm̄ cū preferaẗ in successiōe
auẗ.cessante.C.de legi.he.τ sic cōsiderat successionem respectu
grauantis ꝓut loquiẗ.d.auẗ.non grauati.qꝛ in patruis nō lo
quitur τ dubitatio est magna an attendaẗ pluralitas vinculo
21 rum τ sic vř decidere casum nr̄m.¶ † In ꝯriū ꝙ immo attēda
tur qualitas ꝑsone grauati τ nō grauātis maxime in casu no
stro.¶ Primo vř casus clar⁹ si nō cauilleẗ in.l.cū ita.§.in fidei
cōmisso.ff.de leg.ij.vbi in fideicōmisso facto familie admittū
tur primo exp̄sse noīati postea alii ꝓximiores.τ subdit tex.τ q
ex his primo gradu procreati sunt.vnde tex.primo admittit
noīatos.Secūdo loco ꝓximiores ſm veram expositionē.Ter
tio loco qui ex ꝓximiorib⁹ p̄mo gradu ꝓcreati sunt.Ex qbus
verbis colligitur ꝙ attēdiẗ ꝓximitas intelligo respectu succes
sionis τ respectu grauatoꝝ nō respectu primi testatoris vt pꝫ
ex illis verbis τ q ex his.stat eñ ꝙ procreati ex his sint proxi-
miores illis τ tñ nō primo testatori si ponam⁹ ꝙ plures in eo-
dē gradu sint vocati vnusq;q; ꝓ virili τ alter decedat:τ tñ di-
ctis filiis cui primo erunt remotiores:sed grauato ꝓximiores
admittunẗ τ est noua īductio ad illū tex.¶ Scdo dico ꝙ hoc
lꝫ gl.in.d.§.fideicōmisso vꝫ gl.in v̄bo τ q ex his.in secūda ex-
positiōe. iuncta gl.sequēti in v̄bo gradu.Nā p̄ma gl.exponit.
Scdo loco tex.in v̄bo τ q ex his.s.ꝓximis tp̄e mortis demum
cū tex.subdit.Primo gradu ꝓcreati sunt vult qḋ ēt qñq; exi-
stentes in gradu īpari equalr̄ admittanẗ: vt fratres τ filii fra-
trū. vñ pondero dūgl.dixit ex his.s.proximis tp̄e mortis τ sic
tex.admittit existētes ꝓximis in potiori gradu. Nec ꝯsiderat
ꝓximitatē respectu testōris.sꝫ respectu ꝓximioꝝ admissoꝝ ad
fideicōmissum.¶ Tertio hoc magis stringo pōderādo gl.in
v̄bo gradu.q̄ vult qḋ existētes in pari gradu ꝓximis iaꝫ ad fi
deicōmissum admittanẗ τ subdit qḋ aliqñ existētes ēt in dispa
ri vt fr̄es τ filii alterius fratris τ sic gl. relata ad tex.ad glo. p̄-
cedentē vult qḋ filii fr̄is ꝓximi iā admissi admittunẗ cū fratre
igiẗ ꝯsideraẗ ꝑsona grauati nō testōris :qꝛ respectu testōris nō
succederēt in locū fratrū .auẗ. post fr̄es . cum ibi no.C.de legi.
here.τ lꝫ illā glo.reprobet ibi Bal.tñ Joan.de imo.τ mod.ibi
defendūt glo.q̄ cōiter teneẗ.τ iste inductiōes ꝓcedunt intelli
gendo tex.τ gl.qḋ semp ꝓximior intelligaẗ rogatus restituere
hereditatē ꝓximiori ꝓut intelligit ibi Pau.de ca.secus tenen
do aliā intelligentiam que ponitur.¶ Quarto dico qḋ hanc
q̄ōnem decidit in terminis bal.in.d.§.in fideicōmisso.in scdo
no.qui p illū tex.vult quod noīati nō admittunẗ oēs simplr̄ sꝫ
quodā ordine vt q ex his sunt proximiores illi p̄ferātur . τ qui
ex his.s.ꝓximioribus descendūt τ sic pꝫ qḋ attenditur ꝑsona
illoꝝ ꝓximoꝝ oneratoꝝ τ grauatoꝝ ad quos primo ꝑuenit fi-
deicōmissum τ nō ꝑsona p̄mi testōris cū ista sint diuersa vt pꝫ.
¶ Quinto loco hāc ꝯclusionē apte tꝫ Jo.de imo in.l. heredes
mei.§.cū ita.ff.ad treb.vbi circa illā doctrinā excluditur substi
tutus qñ superest persona que ex verisimili mente defuncti ex-
cludit substitutū τ censetur ex verisili mente excludere qñ idē
preferreẗ in successiōe ab ītestato.Nec attendiẗ qḋ sit attinens
testatori adeo qḋ si testōr instituit virꝫ τ vxorem τ si decesserint
sine filiis substituit eis titiū si vnus decedit sine filiis excludiẗ
substitutus lꝫ sup̄stes successurus nō esset testatori nec attine-
ret testatori cū p̄mortuo succederet.qḋ intelligo non existenti
bus aliis attinentibus excludentibus virū τ vxorē.ad hoc qḋ
no.Pau.de cast. post.Gul.de cu.in.l.heredibus.§.gayo.ff.ad
treb.¶ Sexto confirmatur per tex.vbi videtur casus in.c.j.de
natura.succe.feu.vbi est tex.qḋ si feudum paternum qḋ deuol
uitur ad descēdentes masculos iuxta.c.j.de succes.feu.in diui
sione totū deuenerit ad vnū ex dictis fr̄ibus donec supest ali-
quis de linea ipsius fratris totū illud feudū ad illum sup̄stitē
de illa linea deuenit exclusis oībus de alia vel aliis lineis nec
distinguiẗ an sint illi de alia linea ꝓximiores superstiti necne.
¶ Septimo ad idē adduciẗ vt referunt p̄cedentes cōsulentes
id qḋ voluit Pau.de ca.in quodā suo cōsilio decisiuo reddito
in ciuitate Camerini in quo volūt ꝙ si aliqs stipulatus est pro
se τ descēdētib⁹ vsq; ad tertiā gñationē qḋ succedere dꝫ proxi-
mior ei q vltimo loco decessit ad quē tota emphiteosis deuo-
luta erat lꝫ non esset ꝓximior stipulatori p.d.c.j.de nā succes.
feud.¶ Octauo hoc idem apertissime decidit in terminis do.
And.de Iser.in.d.c.j.in fi.de natu.succes.feud.vbi vult qḋ si a
recipiente ꝓcesserunt plr̄es linee mortuo feudatario ad quem
feudū deuenit puta ex diuisiōe admittiẗ alius alteri⁹ linee qui
est ꝓximior decedēti.τ in fili allegat tex.i.d.§.in fideicōmisso.
τ in.l.fi.C.de v̄bo.sig.τ sic vult qḋ in terminis illoꝝ iuriū semp
admittanẗ illi q sunt ꝓximiori linea decedēti ꝓut sunt persone
de quibus agimus.¶ Nono ista ꝯclo probaẗ rōne fortissima.
Nam fortis est p̄sumptio que sumiẗ ex dispōne statutoꝝ mu-
nicipaliū.Nā cū statuta fiant ciuibus illud qḋ voluerūt ciues
in statuendo circa delationē hereditatū p̄sumūtur fuisse in du
bio in testādo τ fideicōmittendo cū non appareat rō diuersita
tis ad hoc tex.cum glo.l.q̄uis.C.de fideicom.cēsetur eñi testa
tor voluisse qḋ sua lex municipalis vult ſm quā viuit τ sciuisse
crediẗ:vt dicit do.de sctō Gemi.in.c.j.in.vj.no.de ꝯstitu.in.vj.
Sꝫ leges muincipales postq̄ hereditas est vni q̄sita admittūt
ꝓximiorē illius.igiẗ idē cēsendū est voluisse testōrē in suis di-
spōnibus.¶ Decimo ſm hanc ptē cū filiis dubitatio v̄tereẗ in
ciuitate Senaꝝ alr̄s ꝯsului cui ꝯsilio se subscripserūt docto. pe
rusini do.Bal.τ do.Philip.τ ēt qdā aduocati florentini qui
ad hoc allegabāt quoddam consiliū Ange.decisiuū ex volu.τ
ita fuit obtētū.itē cū anno p̄terito eadē qḋ vertereẗ in ciuitate
Florētie post duas ꝯrias sñias tādē tertius iudex hanc sñiam
confirmauit:nō tñ articulus fuit discussus:vt.s. τ vt statim ēt
diceẗ.¶ Undecio hanc ptē confirmo alia rōne in termīs nr̄is.
Nam ex quo Alex.filius Clare tāq̄ p̄dilect⁹ fuit admissus ad
fideicōmis.potiusq̄ sorores pari rōne poti⁹ cēseanẗ predilecti
ei⁹ descēdētes τ heredes q̄ descēdētes τ heredes sororū. casus
est in.l.cū auus.ff.de ꝯdi.τ demō.τ ꝓbaẗ clare ex his q̄ ponit
Bar.in.l. gallus.§.ēt.ff.de lib.post.Sꝫ sorores Bartholomei
filii Alex.dici potius censenẗ p̄dilecte q̄ descendētes sororum
Alex.vt dcm̄ est.¶ Duodecimo hāc ptē cōprobo in terminis
nr̄is:qꝛ descēdētes ex sororib⁹ Alex.sunt in pari gradu prīo te-

statori cū sororibus Barth. et sic respectu grad⁹ primi testōris sunt pares. sꝫ sorores Barth. sunt primiores grauato cui iaꝫ q̄sita fuit hereditas. vn̄ posito ꝙ ad ꝯsumēdā mētē testōris ꝯsideraret proximitas respectu ipsi⁹ testōris p oia in ꝯtrariū allata nō pōt negari qn ēt ꝯsideret primitas grauati respectu successionis p ea q̄. s. hac pte dicta sunt. Itē qꝛ idē videm⁹ in substōne pupillari in qua nedū attendit psona testōris: sꝫ pupilli vt s. p ꝯtria pte deductū fuit. ḡ idē dicā i casu nr̄o. vn̄ cū respectu primi testōris respectu gradus sunt pares pponderat p sororib⁹ Barth. q̄ sunt potiores respectu ipsi⁹ Bart. grauati duo aūt ꝯiūcti et duplex ꝯiectura vincūt vnā ꝯiūctionē et vnā coniecturā. ar. ei⁹ qd̄ hr̄ in auth. itaq;. C. cōia de succes. et in. c. j. d treu. et pa. et qd̄ ponit Jo. an. in. c. pe. extra de instit. ¶ Deciotertio hāc ptē ꝯfirmo. nā ille admittit ad fideicō. q est potior in gradu respectu successiōis ab ītestato: nō respectu grad⁹: vt pbat gl. cōiter approbata in. d. §. in fideicōmisso. et plene demōstrat primus ꝯsulēs. Hoc aūt intelligi dꝫ ꝙ ille est potior ad quem hereditas testōris trāsiret nullo ꝯdito testō. hereditas aūt pōt trāsire ad vnū directa via. Itē mediāte psona alioꝝ de psona ī personā. vn̄ dicim⁹ ꝙ heres heredis primi testatoris est heres. l. si. et ibi no. C. de here. inst. et stat hoc qd̄ si hereditas recta via ab intestō deberet deferri vna psona succederet. et tn̄ p medias psonas succederet alt. ecce in casu nr̄o filij soroꝝ Alex. et sorores Bar. qꝛ in pari gradu piter successissent nullis psonis extātib⁹ in medio. sꝫ ex quo pp masclos hereditas deuenit ad Barth. mediātib⁹ alijs psonis sorores Bartholomei isto casu dn̄r potiores in hereditate ab intestō q̄ sorores Alex. q̄ semel excluse censent i ppetuū excluse. iuxta no. per Bar. in. l. fi. ff. ad tertul. et p Bal. in. l. ij. C. de libe. prete. et sic verū est dicere in terminis istis ipsas potiores in hereditate primi testōris. et ꝯñr in fideicōmis. et ista vr̄ vera et cōcludēs rō. ¶ Decimoquarto ꝯfirmat alia notabili rōne in materia. nā vt demōstrat prim⁹ ꝯsulens ex quo testator digredit ad tot grad⁹ necesse est dicere ꝙ vocauerit ēt ꝯceptos et natos post mortē testōris. casus est cū gl. in d. l. cū ita. §. in fideicō. qd̄ ēt ꝯfirmo qꝛ testator phibuit aliena re vt i successores pueniret: quo casu donec supest aliqs durat fideicō. casus est in. l. peto. §. frater. ff. de leg. ij. Quē ad hoc pōderat Pau. de cast. in suo ꝯsi. xvij. incip. in cā q̄ vertit parme. hoc etiā voluit Ja. de bel. in auth. de resti. et ea q̄ parit. vbi dicit ꝙ si testator phibuit filios alienare volēs ad descēdētes suos ppetuo puenire phibitio extēdit in infinitū. vn̄ in pposito dico ꝙ cū cēseant vocati illi q nō poterāt esse nati neq; ꝯcepti tēpore mortis testatoris: et sic illi qui nullo mō poterāt testōri ab intestato succedere vt in. l. lege. xij. tabul. C. de legi. he. et i auth. de here. q̄ ab intestō. §. itē vetustas. nō possum⁹ dicere ꝙ fuerit cōsiderata prioritas in succedēdo ab intestato testatori: sꝫ potius respectu ipsi⁹ grauati quasi testator nō habēdo respectū ad psonas sꝫ tm̄ ad successionē sanguis fecerit substōnem put in sili demōstrat Pe. de anc. in suo ꝯsi. xxv. incip. nō seruato ordine dubioꝝ vbi voluit ꝙ fideicom. trāsit de successore in successorē sicut hereditas ab intestato trāsiret: ex quo denotauit successores et sic heredes. l. hereditas. et. l. nihil aliud est hereditas. ff. de vb. sig. itē successores descendētes et ꝯsanguineos vt s. plene demōstratū fuit. ¶ Postremo aduertat dn̄s iudicās qui habebit cām decidere ꝙ fideicōmissum de quo agim⁹ habuit hanc interpretationem q̄ longo tpe fuit seruata. Nā mortua filia vnica testōris ita pariter ad hereditatē aui mr̄ni fuissent ab intesta. vocate neptes ex filia fratris nepotis: qꝛ non reperiebant excluse: sed in hereditate mr̄is hn̄ erāt excluse. vnde respectu successiōis aui nō inspecta psona mr̄is debebāt femine admitti ad fideicōmis. sꝫ qꝛ hereditas aui deuenit ad filiaꝫ et postea in nepotes masclos ex filia neptes fuerūt excluse. iō nō fuerūt admisse ad fideic. vn̄ minie sunt mutāda. l. minie. ff. de le. et i. c. cū dilect⁹. de ꝯsue. cū multis si. Et lꝫ p p̄missa pateat recte intuēti rn̄sio ad allata i ꝯtriū tn̄ vt vitas clari⁹ elucescat i

22 ꝑūtiarū cōsidero tres principales articulos. † Primus est qd iuris in substōne vulgari. Secūd⁹ qd in pupillari. Terti⁹ qd in fideicōmissaria. ¶ Circa primū cōcludo ꝙ attendit primitas et coniunctio respectu testatoris: et ita intelligo Bar. in. d. l. lucius ad fi. ff. de vulg. et pu. et rō est in pmptu: qꝛ tunc immediate et directo agit de successiōe testōris cui directo succedit. nimiꝝ sꝫ ꝯiunctio et affectio attēdit respectu psone ipsi⁹ testatoris cui directo succedit nō mediante psona alicui⁹. et ita pcedit gl. in. l. fi. C. de insti. et substi. dū vult ꝙ tacita vulgaris admittat cōtra matrē. ¶ Ex qua ꝯclusione primo infert ꝙ idem est qn̄ qs vult admitti per ius accrescēdi qd̄ dr̄ tacita substitutio vulgaris. l. si stitio et menio. §. iulian⁹. ff. de le. ij. Nā siue admittat p ius accrescēdi siue ex tacita substōne vulgari directo succedit testōri in hereditate q̄ alteri nūq̄ fuit acqsita: iō considerat tm̄ cōiūctio et affectio testōris nō alteri⁹ coheredis. et ita pcedit qd̄ dicit Bar. in. d. l. re cōiuncti. ad fi. vbi pūctualr hāc rōnē pōderat. ¶ Scd̄o ex eadē ꝯclusione infero eadē rōne idem esse in legatis et alijs relictis ad que aliq vocant et illa capiūt immediate de manu testatoris absq; alteri acqrant et nō p obliquū de manu alteri⁹. et hoc casu intelligo Bar. in. d. l. si cognatis vel in relicto facto cognatis sentit ꝙ prius noiati admittunt: et his deficientib⁹ primiores testatori intelligo. s. deficientib⁹ qꝛ tpe quo cedit dies legati nō extabāt: qꝛ admissis noiatis seu primis alij nō admittunt p viā fideicōmissi. nam qn̄ dr̄ ꝙ si plures vocant sub noie collectiuo inter quos cadit ordinata charitas cēsent vocati ordine successiuo. hoc pōt dupliciter intelligi. ¶ Primo ꝙ primis admissis et deficiētib⁹ alij primiores admittant. et ita itelligit do. Pau. in. l. gallus. §. qdā recte. ff. de lib. et posth. et in. e. l. §. ēt. et hoc mō intelligendo dicta Bar. in. d. l. si cognatis obstarent. ¶ Secūdo mō pōt intelligi ꝙ deficiētib⁹ primiorib⁹ illi q reperiunt primiores tpe mortis admittunt et eis admissis ceteri excludunt. et sic de notat ordo in admittēdo ab initio. et hoc fuit mēs Bar. in. d. l. si cognatis. nā eādē mētē habuit i plurib⁹ vocatis ordine successiuo in. d. l. gallus. §. quidā recte. sequēdo gl. ibi. ff. de libe. et posth. cui⁹ opi. sequunt Cu. et cōiter Mod. et hoc mō pcedit qd̄ dicit Pau. de cast. in. l. fi. C. de ver. sig. qꝛ loqtur qn̄ pr̄ relinquit fratrib⁹ vel cognatis seu familie. et hāc interptationē sensit tex. in. d. §. in fideicōmisso. dū reqrit ꝙ quis sit primior tpe mortis sed qcqd sit ista fuit mēs Bar. vt ex alibi dictis per eū

22 declaratur. ¶ † Circa scd̄m ar. est aduertēdū ꝙ Bar. et doc. aliquādo ꝯsiderāt psonā pr̄is testātis aliqn̄ psonā pupilli cui fit substō ꝙ cōsideret psona testōris colligit ex his q̄ ponit Bar. in. d. l. ij. in prin. ff. de vulg. et pu. vt. s. in quarto fundamēto p ꝯtria parte deduxi. et ex his q̄ dicūt Sal. de cun. in. l. precib⁹. C. de impub. et alijs substi. vt in. vj. fundamēto deduxi. aliquādo Bar. considerat psonā pupilli cui p pupillarē succedit put facit Bar. in. d. l. ij. in locis allatis in. viij. fundamento. et Bart. in. d. l. re cōiuncti. ad fi. defendendo Dy. in. d. l. coheredi. §. qui discretus ff. de vul. et pu. Sꝫ arbitror pdicta posse ad cōcordiā reduci. et premitto ꝙ pater p substōnem pupillarē pōt quoscunq; veniētes ab intestato ipsi pupillo hereditate pupilli priuare. l. papi. §. sed nec impuberis. ff. de inoffi. testa. et in. c. si pr̄ de test. in. vj. vn̄ cū in vltimis voluntatib⁹ in primis inspiciat volūtas defuncti q̄ totū facit vt dicit tex. in. l. ex facto. la gran de. ff. de her. īst. idcirco si pōt apparere de mēte defunti ꝙ voluit mr̄em vel pr̄em pupilli excludere: tūc in primis attēdit ei⁹ volūtas. et ita pcedit qd̄ dicit Bar. in. d. l. ij. in pn̄. in v. tertio probari pōt puta qn̄ sunt orte īimicitie inter testōrē et vxorē vel qn̄ filiū exheredauit et nepoti pupillari substituit quo casu procedit qd̄ dicit Sal. de cu. in. d. l. pcib⁹. et. s. relatū est. ¶ Sꝫ qn̄ nō extant ꝯiecture p quas verisilr pr̄ voluerit vl' mr̄em pupilli ppriā vel fratres excludere. et tūc attēdit an sint filio impuberi successuri vel nō a successiōe ipsoꝝ. s. testatoris aliqn̄ militat rō l. cū acutissimi. vel pupilli qn̄ tractat de mēte pupilli vel testatoris regulr̄ i dubio volūtas defuncti attēdit. et ita pcedit qd̄ dicit Bar. in. d. l. ij. in vlt. col. v. sꝫ qd de mr̄e. et in antepe. v. vlteri⁹ q̄ro. et. s. relatū est. et sic doctrine nō ꝯdicūt: relinquo tn̄ co

24 gitandū qꝛ hec nō tāgūt casuꝫ nr̄m. ¶ † Circa tertiū articulū q tāgit casum nr̄m ꝯsidero put dixi i precedēti qd̄ si pōt cōstare de volūtate testōris illū seq debem⁹. l. in ꝯditiōib⁹ primū loco. ff. de ꝯdi. et demō. quo stāte p solutiōe eoꝝ q̄ in ꝯtriū sunt adducta considero plures casus. ¶ Prim⁹ casus est qn̄ testator apponit cōditionē si sine liberis. nā nō includunt filij spurij vl' naturales qn̄ testatori attēta sua qualitate talis soboles esset odiosa et ignominiosa: qꝛ nō est censendū testōrē sensisse de sobole q̄ esset denigratura fame testōris sm̄ Ang. et Jo. de imo. in. d. §. si qs rogat⁹. et. d. Abb. in. c. in p̄ntia. de pba. et iō dicunt ꝙ si talis cōditio apponat filie femine cui succedūt dicta rōne quinimmo dicit Jo. de imo. in dicto loco ꝙ ēt stāte statuto ꝙ essent successibiles non facerent deficere fideicōmissum. vnde fatēdū est ꝙ si ex ꝯiecturis oñdi pōt mētē testōris fuisse aliquē non includere vel includere vel quo ordine includat ꝙ in primis ei⁹ mens est inspiciēda. d. l. in cōditionib⁹. ¶ Secūd⁹ casus est qn̄ alique psone sunt posite in cōditione post mortē alicuius expsse vel tacite subintelligat ex cōiecturata mēte defuncti ad exclusionē substituti. et tūc aut querim⁹ q̄ persone admittant aut quo ordine. ¶ Primo casu est aduertendū ꝙ cū substitutus habeat expssam mētē testōris necesse est oñdere de tacita mēte testōris ꝙ ad talē psonā maiorē haberet affectionē q̄ demōstrari nō pōt in eo q nō est successibilis vel si est successibilis nō pferret i successiōe ab itestato substō cū videat se velle cū dispōne statutoꝝ ꝯformare vt p Bar. et doc. i. d. §. cū ita. et hic est qd̄ ibi nepos nō excludit substitutū: qꝛ nepos et neptis ibi erāt pariter priuilegiati de iure cōi equalr admittebātur ab intestato. vn̄ nō est mirū si data pitate psonarū pariter priuilegiatarū illa neptis substōnis sit potior q̄ hꝫ volūtatē expssam q̄ sepe solet tacite volūtati pferri. l. si ex plurib⁹. ff. de suis et leg. et. l. pe. ff. de inin. tes. ¶ Ex quib⁹ scd̄o ifero ꝙ nō mirum si neptis

si neptis ibi excluderet a successione ab intestato ex forma sta
tuti ꝙ tūc excludat: qꝛ habemꝰ tūc mētē testōris in ꝯriū q cēse
tur habuisse maiorē affectionē ad illos q essent potiores ī sua
successiōe ab intestō in casu substōnis fctē collectiua post mor
tē pluriū de qua in.d.§.cū ita.ar.d.l.cū acutissimi.⁊ eiꝰ qđ hr ī
l.pe.C.de impu.⁊ aliis substi.⁊ sic pꝫ rńsio ad ea q̄ ponit Bar.
in.d.§.cū ita.⁊ do.Jo.de monte spe.in.d.l.gnālr.§.cū autem.
¶ Tertio infero ꝙ hi qui nullo mō succedūt testatori nō pn̄t
dici inclusi ad exclusionē substituti.⁊ ita pōt ꝓcedere qđ dicūt
Ang.⁊ Imo.in.d.§.si qs rogatus.⁊ Saly.in.d.l.generalr.§.
cū aūt.qꝛ si necesse est ꝙ sint in priori successionis gradu substi
tuto vt in.d.§.cū ita fortiꝰ.qđ simplr sint successibiles.⁊ ideo
si sunt successibiles ⁊ sunt expresse positi in cōditione tunc ex
cludunt substitutū tenendo opi.Bar.in.d.l.heredibus.§.fi.⁊
Imo.in.d.§.si quis rogatus.de quo ibi per Moder. ¶ Secun
25 do casu quando q̄rimus q primo admittant qn̄ † plures sunt
positi in cōditione ⁊ clarū est ꝙ debēt admitti puta qn̄ qs est
substitutꝰ post mortem pluriū descēdentium: ⁊ tunc illi primo
admittunt qui primo succedūt grauato: qꝛ ex quo habēt exclu
dere substitutū succedēdo ab intestato iuxta glo.cōiter appro
batam in.l.lucius.ff.de here.insti.non possunt admitti nisi illi
qui sunt in ꝓximiori gradu grauato posito in conditiōe.⁊ est
hic casus multū clarus predicta rōne. ¶ Tertius ⁊ vltimꝰ ca
sus est qn̄ plures sunt vocati post mortem alicuius.⁊ tūc aliqn̄
⁊ primo omnes sunt pariter proximi testatoris ita ꝙ inter il
los nō cadit ordo affectionis ⁊ charitatis.⁊ tunc pꝫiter admit
tunt vt dicit Barto.in.d.l.si cognatis.in fi.ꝓ quo est casus de
quo non meminit in.d.l.is q cū plures.s̄.primo loco ꝑ ꝯria al
legata.faciūt no.per Bar.⁊ doc.in.d.§.qdam recte.⁊ iđ qꝛ si
mul admittunt nō disputamꝰ de ordine prelatiōis.⁊ hic non
est casus nr̄. ¶ Aliqn̄ ⁊ secūdo vocant plures ordīe successiuo
ita ꝙ vnꝰ est alteri grauatꝰ restituere ⁊ ꝯstat ꝙ sunt vocati ad
exclusionē alterius substituti: sꝫ nō ꝯstat quo ordīe: ⁊ hic est ca
sus nr̄ in quo ꝓcedūt rōnes ⁊ autoritates de quibꝰ.s̄.qꝛ si s̄m
qđ hereditas deferret ab intestato deferri dꝫ fideicōmissuꝫ de
persona in ꝑsonam pꝫ qđ attendi dꝫ ꝑsona grauati cui bona
iā fuerunt quesita qđ multū ꝯsiderat Bar.in.d.l.re ꝯiūcti.ī fi.
dū rn̄det ad aut.cessante.C.de leg.here. ¶ Cōfirmat hec rō.nā
sꝫ feudū vel emphytheosis acq̄rat ex ꝓuisione vltimi mortui
qn̄ sunt antiqua sꝫ fuerit q̄sita ex ꝓuisione alicuiꝰ antiq: ex cu
ius ꝓuisione oēs in cōtractu cōprehensi dicunt succedere: vt ī
c.j.an agnatus vel filius.⁊ tn̄ in successiōe attēdit ꝓximitas re
spectu vltimi mortui cui feudū vel emphytheosis fuerūt quesi
ta ⁊ nō respectu primi acquirētis.ita in casu nr̄o sꝫ fideicōmis
sum habeatur a testatore ⁊ nō grauato vt in.d.l.heredi.§.cuꝫ
filie.tn̄ ex quo grauatꝰ est q̄si primꝰ nō est mirū si admittatur
ex descēdētibꝰ q est grauato ꝓximior ⁊ ille ꝑsumat ꝑdilectꝰ ad
quē successio ēt mediāte ꝑsona alteriꝰ defert. vn̄ ex hac rōne ⁊
ex aliis plenissime.s̄.adductis in hoc casu hāc partē puto po
tiorē.⁊ hec de scđa q̄ne in qua lōgior fui q̄ꝫ crediderim: quia
passus visus est subtilis quotidianus ⁊ a doct. nō declaratus.
¶ Circa tertiā principalē q̄nē ꝯcludēdū est sine dubio ꝙ oīa
bona mobilia ⁊ immobilia cēsent subiecta substōni fideicom
missi ex pluribus. ¶ Primo si tenemꝰ qꝛ ēt sine illa clā ꝓhibiti
ua testi alienatiōis inducat fideicōmissum ex quo factū est in
oībꝰ bonis qm̄ ꝑ clām ꝓhibitionis alienat tale fideicōmissum
nō dꝫ restringi.sꝫ em̄ ꝓhibuerit talē alienationē immobilium
facere substituit ex eo qꝛ ad imobilia maiorē habebat affectio
nē ꝑ id qđ no.gl.⁊ doc.in.l.volūtas.C.de fideicō.bn̄ facit text.ī
l.si ī emptiōe.ff.de mino.⁊ iđ voluit ꝙ alienata possent per de
scēdentes statim reuocari per id qđ hr in.l.cū pr̄.§.libertis.ff.
de leg.ij.vn̄ qđ īductū fuit ad fortificationē fideicōmissi vt ma
gis fideicōmissarij admitterent nō dꝫ inducere diminutioneꝫ
⁊ vt minꝰ admittātur.l.legata inutilr.ff.de adimē.leg.l.iij.§.si
emācipatꝰ.ff.de ꝯtab. ¶ Scđo ꝯfirmat ꝑ tex.in.l.cū pr̄.§.dul
cissimis.ff.de leg.ij.vbi legatū gn̄ale ꝑ rōnē annexā restringit.
igit fortiꝰ legatū spāle ꝑ rōnē dꝫ ampliari: qꝛ materia legatoꝝ
⁊ fideicōmissoꝝ est potiꝰ ampliāda q̄ꝫ restringēda.l.testis.ff.de
reg.iur.cū si. ¶ Tertio ex decisione Bar.in.l.pr̄.§.fundū.ff.đ
26 leg.iij.vbi tex.vult ꝙ † ꝓhibita alienatiōe in vita nō cēset pro
hibita in morte.quē tex.Barto.limitat ꝑ tex.in.d.§.dulcissi
mis nisi ꝓhibitiōi esset adiecta rō ꝑ verba dispositiua puta qꝛ
voluit talē rem ꝓhibitā in familia remanere.nā tūc per talem
rōnē ampliatur spālis ꝓhibitio ⁊ nō pōt fieri alienatio in vi
ta ⁊ fuit hoc etiā de intētione Dy.⁊ ray.ibi.si ergo materia ꝓ
hibite alienatiōis q̄ est odiosa ⁊ restringibilis iuxta no.in aut.
de resti.fideicō.§.pe.⁊ ꝑ Bar.ī.l.luciꝰ.ff.de lega.iij.ampliatur
ꝑ rōnē annexā.igr̄ fortiꝰ fideicōmissum: cuiꝰ natura est vt fiat
lata interꝑtatio.d.l.in testa. ¶ Quarto eadē rōne si in mā stri
cta puta statutoꝝ rō scripta ampliat dictū vt ꝑ Bal.in.l.ma
ximū vitiū.C.de libe.ꝑte.⁊ tradit in.l.cū mulier.⁊ in.l.si vero.
§.de viro.ff.so.matri.quāto fortiꝰ in casu late interpretando.

igitur sꝫ ꝓhibitio respiciat tm̄ immobilia: tn̄ rō est gn̄alis re
spectu oīum reꝝ dn̄ dixit cū velit bona ad successores perueni
re q̄ vba tū qꝛ īdefinita tū qꝛ de ꝓprietate s̄mōis cōprehēdūt
ēt mobilia.primū ꝓbat: qꝛ indefinita eq̄pollet vlī ꝑ Bart.in.l.
si plib̄ꝰ.ff.de leg.ij. ¶ Scđꝫ ꝓbat ī.l.subsignatū.§.bōa.⁊ in.l.
ꝑnceps bōa.ff.de v̄.si. ¶ Quito ꝯfirmo hanc cōclōnē ꝑ tex.no.
in.l.nomē.§.fi.ff.de le.iij.vbi testator filie ⁊ filio heredibꝰ ī insti
tutiōe iussi filium soluere es alienū pecunie quā mutuo accepe
rat: qꝛ volebat filia qđ sibi relictū integrū accipet deciditur ibi
qđ ibi filius tenet soluere oē es alienū ēt extra cām mutui per
rōnem adiectā ad hoc vt filia integram portionē accipet.ecce
ergo qđ dictū speciale ampliat rōne. ¶ Ultimo hanc partem
on̄do viua rōne.Nā nō est dubium qđ testōr magis dilexit de
scēdētes q̄ꝫ sorores.hoc ꝓbat ex serie testi ⁊ probat per rōnem
l.cū acutissimi.C.de fideicom.sꝫ respectu sororis apparet fidei
cōmissum factum in oībus bonis: igit fortius hoc dꝫ censeri fa
ctum in ꝑsonis descendētium.Et hec de tertia q̄ne. ¶ Circa
quartā ⁊ vltimā q̄nem de pluribꝰ dubitat q̄ non sunt declara
27 ta in cōsiliis redditis. ¶ Primo qꝛ testator disposuit † qđ oēs
mercantie venderētur ⁊ emerent īmobilia dubitat nūquid di
cta bona cōputētur inter īmobilia testōris in qua difficultate
in ꝑmis cōcludo qđ si ex dictis mercātiis venditis fuerunt em
pta immobilia iudicat de illis bonis sicut de ceteris immobi
libus relictis a testōre.Ista conclusio ꝓbat per tex.singularem
in.l.titio centum.in prin.ff.de ꝯdi.⁊ demon.vbi casus qđ si te
stator iussit vt ex pecunia predium emeretur cēset testator ꝓhi
buisse alienationem vt heredi ꝯseruaretur: sꝫ nulla facta fuerit
prohibitio: ergo fortius in casu nr̄o in quo ꝓhibita est aliena
tio immobiliū per testatorē.⁊ ideo Bal.ī.l.fi.C.de pac.īter em
ptorem.dixit per illū tex.qđ si relinquo pecuniā ecclesie vt fun
dum emat non pt̄ ecclesia talē fundū alienare. ¶ Scđo conclu
do qđ dicte mercātie ēt anq̄ꝫ emerētur tāq̄ꝫ īmobilia non pote
rant ꝑ heredē alienari nisi pecunia ꝯuersa in emptione īmobi
lium.Nam sꝫ magna sit dubitatio an destinata ad vnum vsum
habeātur ac si in illū vsum eēnt ꝯuersa ꝑ id qđ hr per Barto.⁊
doct.in.l.cetera.§.sed si parauerit.ff.de le.j.Ubi late per dn̄m
Alexā.qui multa hincinde allegat.tn̄ in casu nr̄o in quo mer
cantie conuerti debebāt in emptione īmobiliū ex ꝑcepto testa
toris dico ꝙ heres nō poterat de illis disponere nisi ī emptiōe
immobiliū.⁊ sic iudicari dꝫ sicut de immobilibus. Nam volū
tas testōris ꝓ.l.est seruāda in aut.de nup.§.disponat.⁊ ꝑcise
est seruanda.l.fideicōmissa.§.fin.ff.de leg.iij.tradit Bart.in.l.
stipulatiōes non diuidūtur.§.celsus.ff.de verbo.obl. ¶ Con
firmo hāc cōclusiōem.nā ex quo testator voluit qđ ꝯuerterētur
in bona inmobilia que sic ꝯuersa debebāt iudicari immobilia
⁊ alienari ꝓhibita: mutare nō potuit heres suo facto hanc volū
tatē testōris ex quo tenet precise s̄uare vt dixi.⁊ ꝓ hoc bonus
tex.in.d.l.cetera.§.fi. ¶ Preterea ꝯsidero presupponendo qđ
tutor pecuniā depositā ad emptiōem predioꝝ tenet illā cōuer
tere als pōt cogi ꝑ pretorē ⁊ de negligētia cōuinci.l.tutor qui
repertoriū.§.si post.ff.de admi.tuto.Quo premisso dico ꝙ ali
quādo ⁊ ꝑmo pecunia est destiata ad emptiōem predioꝝ: sed
ille q vult de ea disponere pōt libere talē destinatiōem remoue
re.⁊ ista est mā.d.l.cetera.§.sed si se parauerit.⁊ ita loquūtur
ibi doc. ¶ Aliquādo ⁊ scđo ille qui vult disponere non potest
de tali destinatiōe disponere ⁊ tūc iudicari dꝫ ac si esset res im
mobilis ex quo in rem immobilē tenebat oīno cōuertere.⁊ ita
potest ītelligi tex.in.l.iij.§.quid ergo.ff.de ꝯrio iudicio tutele.
quē pro singulari allegat Lud.ro.in.l.si ex legati cā.ff.de verb.
ob.qđ de tali pecunia nō disponit tutor sine ꝑmissiōe pretoris
⁊ hoc meliꝰ ꝓbat tex.quē ibi ad hoc pōderat do.Raph.cu.in
l.a diuo pio.in fi.ff.de re iud.vn̄ cum in casu nr̄o testator volue
rit certa bona vēdi ⁊ pecuniā redactā ꝯuerti ī emptiōe īmobi
liū heres tenebat hoc ꝑcise facere.d.l.fideicōmissa.§.fi.igit nō
poterat ad libitū disponere ꝯ volūtatē testōris.⁊ sic iudicari dꝫ
de his rebꝰ sicut de īmobilibꝰ ī quas ꝯuerti debere testōr ī testō
iusserat.⁊ sꝫ hāc vltimam dist.factam nō reperiā arbitror illā
ꝓbabilem ⁊ veram q̄ ēt nō ꝯdicit dictis preceptoris mei dn̄i
Alex.in.d.§.sꝫ si pauerit.⁊ ī.d.l a diuo pio.qꝛ non loquitur qn̄
pecunia erat ad hoc destinata ex ꝑcepto testōris de q̄ articulo
tāgit ipsemet in.l.j.§.quesitum.ff.ad trebel.sed loq̄tur in casu
28 nr̄o vt dixit. ¶ Scđo q̄rit an † extimatio hereditatis ꝓbet ꝑ te
stes dicētes qđ erat tāte extimatiōis ī q̄ dubitatiōe ꝯcludo bre
uiter sequēdo cōes theoricas qđ testes probant si se referūt ad
cōeꝫ extimatiōeꝫ qđ ita fuisset cōiter extimata attētis bonis ⁊
iuribus dicte hereditatis.als secus s̄m no.ꝑ Bar.⁊ alios cōit
in.l.precia rerum.ff.ad.l.fal.⁊ per gl.Bartolum ⁊ alios in.l.ij.
C.de resci.vē. ¶ Uerum est qđ sufficit quod testis de crudelita
te deponat ex quo difficilis est ꝓbatio iuxta no.in.l.j.C.de pre
diis nauicularioꝝ lib.xj.⁊ per Imo.⁊ Moder.in.l.precia re
rū.ff.ad.l.fal. ¶ Quinimo dico qđ si sumꝰ in hereditate antiq̄
ꝓut arbitror esse istā de qua q̄rit: qꝛ trāsiuit ꝑ multos successo

a ¶ Ca phibitionis alienationis probibentis venditioné seu alienationé oium τ singulor bonor imobiliú ipsius testóris ppetuo cú velit bóa ad successores in poster puenire.

res sufficit pbatio p testes deponétes de publica voce τ fama. ité p testes deponétes de auditu. ¶ Primú pbat ex his q̃ ponit Bal.in.l.iij.C.de pba.τ in.l.côuéticulá.C.de epis.τ cleri.τ gl.in.c.j.de pscrip.lib.vj.τ.d.Anto.in.c.veniens.el.j.extra de testi. ¶ Secúdo pbat ex not.per gl.in.l.si arbiter.ff.de pba.et Jo.de imo.in.l.ij.§.idem labeo.ff.de aqua plu.ar.τ do.Anto. in.c.tam literis.extra de testi.cum si. ¶ Tertio querit q̃ probatur q̃ filia acceperit certá quátitaté bonor ascédétium puta ad extimatione centú p dicta extimatione vtrú pbet q̃ extimatio hereditatis ascenderet ad treceta in qua qône arbitror concludendú q̃ sic.ná legitima est tertia pars ei⁹ qđ fili⁹ habiturus erat ab intestato deducto ere alieno put hr in aut.nouissima.C.de inoff.test.vnde ad hoc vt fili⁹ habeat cétum p legitima necesse est q̃ in hereditate reperiant treceta.ex quo se
29 quit q̃ †cú ex acceptatione legitime facta per filiá pbet q̃ legitima ascédebat ad centú sequit cósequés necessario q̃ hereditas ascendebat ad trecenta:q̃ oppositú ɔsequétis.s.q̃ hereditas esset maioris vel minoris extimationis nó stat cú veritate antecedétis.igitur pbatio necessaria τ concludés vt tradunt doct.in.l.neq̃ natales.C.de pba.vbi est gl.côiter approbata i fortioribus terminis q̃ vbicúq̃ vnum nó solet esse sine altero vt in plurimis nó de necessitate illo pbato probat illud aliud sine quo côiter esse nó solet.τ est sufficiens pbatio que dr esse a côiter accidétib⁹ forti⁹ in casu nostro ex quo non datur vnum sine alio τ comprehenditur talis probatio difficilis que ponitur in rubr.C.de proba.τ in rubr.extra eodem.duz dr q̃ est rei dubie per arguméta facta ostensio.Nam arguitur sic legitima est tertia totius si legitima est centum τ est tertia.ergo totum est trecentorum. τ dr talis probatio tacita que venit ex disposi tione iuris per discursum intellectus in consequentiam alicuius expresse pbationis put declarat no.Bal.in.l.precibus.in vj.oppo.C.de impub.τ aliis substi. ¶ Ex quibus indubitanter concludo q̃ per pbationem legitime que pbat parté hereditatis probat totum hereditatis.τ addo q̃ talis probatio τ assertio prime filie heredis fidé facit côtra suos successores q̃ nó pñt venire ɔ ei⁹ assertioné vt in.l.rem aliená.ff.de pign.ac. τ pbat ex his q̃ hñr in fortiorib⁹ terminis.in.l.si mr.§.fi.ff. de excep.rei iu.τ in.l.si supatus.de pig.τ p Jo.and.in add.Specu.in tit.de teste.§.aut tractem⁹.in magna addi.cú si.τ q̃ ista
30 sunt satis clara non insisto. ¶ Quarto dubitatur.†nam bona que sunt reperta in hereditate clare presumantur de bonis patris testatoris fuisse τ certe si nó fuerút plura repta quá verisimiliter probetur habuisse ex hereditate presumit illa a patre habuisse.Nam ex quo mulier nó presumitur in dubio sine delicto lucrari leges volút q̃ bona reperta apud mulieré presumant ex bonis mariti ad fugiendam suspitionem turpis qst⁹ vt in.l.quint⁹.τ ibi p Saly.ff.de dona.inter virú τ vx.τ in.l.ét C.eo.tollit tñ dicta presumptio qñ pbat q̃ mulier potuit aliú de habere put probat in casu nro cú esset heres ample hereditatis paterne vt tradút docto.maxime Saly.in dictis iuribus τ probatur hoc idé ex no.per glo.Bar. Bal.τ doc.in.l.cú opz.in prin.C.de bonis q̃ libe. τ domi.Ant.τ do.Abb.in.c.j. de pecu.cle.τ optime ad propositú loqtur Bar.in trac.de du. fratrib⁹.in v̄.quarto qro. ¶ Ex quib⁹ infero q̃ si filia aliquid emit noie proprio censetur emisse de bonis patris si nó pbet acquisitio aliunde et maxime q̃ facere hoc tenebatur vt.s̄.dictú est p ea q̃ no.Bar.in.l.titium.ff.de ver.ob.τ in.l.cú seru⁹. eo.ti.τ lz dicat se emisse de suis bonis parafernalibus:tñ non excludit qn illa habuerit ex hereditate patris q̃ dñr bona parafernalia q̃ sunt tradita viro administráda extra dotem ῆm Bar.τ doc.in.l.marit⁹.C.de procu. Laus deo τc.

¶ Consilium. ccl.

1 ☞ Successores dictio an⁹ comprehendat oñes heredes, vniuersales an vero descendentes.
2 Successoris appellatione venit id quod venit appellatione heredis.
3 Probibitio alienationis an inducat fideicómissum.
4 Filij si sint grauati in substitutione an etiam intelligátur grauati nepotes.
5 Ipse pronomen quid importet.
6 Substituti sub conditione quando censeantur grauati.
7 Verba tunc τ eo casu quid importent.
8 Verba vulgariter pupillariter τ per fideicommissum apponuntur de consuetudine ex capite tabellionum.



Ominus labia mea aperiat τ spũssanctus illuminet intellectú. ¶ In cá bononieñ q̃ agitat corá dñis auditorib⁹ post redditú a me ɔsiliú fuerit dubitatú p auditores de qbusdá τ si ex consiliis redditis p pte agétiú clare solutio colligi possit.attñ vt clarius agétiú iustitia demóstret iter instabo in aliquib⁹ sup quibus sit difficultas.τ p magno fundaméto in primis discutere intédo clám pbibitióis alienatióis in qua formalr dr pbibere τ oino vetás dict⁹ testór véditioné seu alienationé oim τ sin
a gulor bonor imobiliú ipsius testóris ppetuo cú velit dict⁹ testator bona ipsius testóris ad successores in poster puenire τc.
1 super qua dubitatur an illud † verbú successores comprehendat oés heredes vl'es sicut in dubio côprehédere solet.l.q̃dam §.is aút.ff.de edé.τ ibi doc.τ Bar.in.l.gall⁹.§.etiá si parente. ff.de lib.τ post.τ in spé vr casus.τ ibi Bar.in.l.pr.§.mater.ff. de leg.iij.τ per Pau.de ca.in.l.filiusfamilias.§.diui.ff.de leg. j.an vero côprehendat descédentes τ sic successores sanguinis ipsius testóris.Et hanc interpretationé puto verissimam nisi velimus esse proterui τ dure ceruicis prout capitur in.l.cum acutissimi.in fi.C.de fideicó.τ in.l.ex facto.§.fi.ff.ad treb.τ per Bar.in.d.§.ét si paréte.vbi ponit ali⁹ casus. ¶ Ista ɔclo vltra alias dicta pbat viuis rónib⁹ ni decipiar p fundaméto pmit
2 to q̃ † id qđ venit appllóne heredis venit appellatióe successoris τ ecótra in dubio vt pz ex no.in.d.§.is aút.τ p Bart.in.d. §.mater.τ in.d.§.etiá si paréte. ¶ Hoc premisso clarú est q̃ qñ testator vocat heredes intelligit in dubio de vniuersalibus ét extraneis nisi resultet iniquitas τ ɔ méte testatoris.ita inquit Bar.in.d.§.ét.qđ declarat Bal.recitando distinctioné Bart. q̃ túc resultaret côtra mente qñ dispó redderetur inutilis.ar. tex.in.d.l.ex facto.§.fi.q̃ tunc intelligit de descédentibus sanguinis.sz in casu nostro si intelligat de herede vniuersali pbibitio esset inutilis vt declarat Bar.in.d.§.mater. igitur τc.
¶ Secúdo ɔfirmat ista opi.nam per illa verba cú velit appetit q̃ noluit extra successores bona alienari:τ si alienarent voluit sequuta alienatione successores admitti ad reuocádú etiá viuo alienáte.casus est τ ibi hoc declarat in.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij.in filii qñ fit pbibitio alienationis vt in familia relinqret τ sic vult successores pbibiti etiá in vita admitti quo casu nó sint heredes vl'es côprehédi:q̃ in vita qs nó hz heredé.vñ intelligit de successorib⁹ sanguinis ῆm Bar.in.d.§.ét.Et si dicatur iste due rónes sunt ɔ tex.in.d.§.mater.vbi actio reddit inutilis.τ tñ successionis vbú capit p heredib⁹ ét extraneis vniuersalib⁹ ῆm intellectú Bar.τ tñ ibi ét erat facta talis pbibitio τ deberent admitti successores ad reuocandú in vita. Respondeo q̃ pp ter dictas rónes nó vr verus intellectus Bar. al's ibi esset casus ɔ duo pmissa q̃ ipse ponit i.d.§.ét.que sunt côiter approbata.sz verior vr intellect⁹ Dy.q ibi dicit q̃ non inducit fideicómissuz inter ipsos filios heredes institutos ad inuicem:sz hñ quo ad filiú heredú institutorum eor successores.ar.l.vnú ex familia.§.fi.ff.de leg.ij.τ intellectú Dy.sequuntur Cy.Ray.Old.τ Alb.de ro.τ sic est magis côis p quá côem opi.habem⁹ q̃ ibi verbú successores includit filios τ sic successores sanguis τ qđ iste intellect⁹ sit ver⁹ pbat q̃ iuriscósultus ponderat ibi q̃ testator iussit q̃ filiis heredes inter se pstarét cautioné de nó alienando.τ immediate subdit ex his verbis qstú est.τ sic pz q̃ pp illa vba causabat difficultas an induceretur fideicómissum vel ad min⁹ si nó pp illa vba tñ causabat ppter illa simul cú pbibitione alienatióis de qua ibi:sz si tractaret de fideicómisso respectu successoris frustra iuriscósult⁹ fecisset vim in illa pstatióe cautióis q̃ prestabat coheredi τ nó successorib⁹ qđ nó est dicédú. ¶ Côfirmat q̃ ῆm intellectú barto.ibi determinat q̃ inutilis est pbibitio.Hoc aút nó dicit tex. sz q̃ ex vbis nó colligit fideicómissuz.ista aút sunt valde diuersa.igit ei⁹ itellect⁹ lr'e non applaudet. ¶ Preterea qñ pbibet alienatio respectu certar psonar nó inducitur simplr' fideicómissum:sed ita demú si sequatur alienatio extra illas psonas: vt in.l.peto.§.fratres.ff.de leg.ij.τ declarat Bar.in.d.l.pater. §.filiú.ff.de leg.iij.vnde cú in.d.§.mater. nó presupponat alienatioé factá in casu pbibito verú est dicere q̃ nec ad inuicem neq̃ respectu successoris ex vbis pponit fideicómissum.τ hic est nouus intellectus ad illum textú. ¶ Preterea posito q̃ intellect⁹ Bar.ad.d.§.mr.esset ver⁹ qué sequit Cuma.τ Pau.in d.§.diui.in lectura Bononieñ τ in suo ɔsi.xvij.incip.in cá que vertit.τ in aut.sz in ea.C.ad.l.fal.tñ adhuc non obstat in terminis nostris.ná ibi fuit pbibitio personalis respectu filior tñ vt pz in tex.ibi nulla ex cá alienent.τ fuit facta in fauorem
3 filior τ eor heredú vt ɔseruarét in fauorem heredú.† sed i casu nro fuit pbibitio realis quo casu ad quécúq̃ trásfeat trásit cú tali qualitate ne alienet vt in.l.peto.§.fratre.τ ibi gl.τ bar. ff.de leg.ij.vnde nó pôt dici q̃ fauore filior fuerit facta, sed fauore omnium successorú quo casu si intelligam⁹ de successoribus hoc est de heredibus vniuersalibus etiam extraneis pro certo fatuú erit credere quod testator voluerit prouidere heredibus extraneis heredum extraneorú filiis q̃ nemo sani intellectus diceret.vnde dicendú est q̃ cú voluerit puidere oib⁹ successorib⁹ ppter realé pbibitioné intellexit de descédétib⁹

successoribus

successoribus sanguinis quoꝝ respectu solēt immobilia probi
beri alienari ad hoc.l.si in emptiōe.ff.de mino.cū ibi no. ¶ Cō
sidero ēt qḋ aliud est qḋ testator ꝓhibeat alienationē ut bona
successoribus conseruentur quo casu vr̄ amputare voluisse ꝛ
ꝑcidere vias per quas posset transitus in successores impediri
arguendo a cōiter accidentibus iuxta.l.neq; natales.C.de pro
ba. Nam pro alienationibus que fiunt impediūtur pleruq; bo
na in successores trāsmitti.ꝛ ideo testatores aliqñ ꝓhibēt alie
nari bona inuita tm̄ iuxta id qḋ habeť in.d.l.pater in.§.fundū
ꝛ hoc modo procedit tex.in.d.§.mater.vt colligitur ex illo tex.
vbi dicit sed cōseruēt successioni sue.ꝛ sic pꝫ qḋ facta fuit ꝓhibi
tio ad hoc vt cōseruarenť ꝛ transirent ad suos successores ꝛ sic
ad effectū de quo dixi. ¶ Aliud est qñ testator probibet aliena
tio ꝛ disponit ad quē vult qḋ bona proueniant quo casu indu
ciť fideicōmissum ꝛ vꝫ probibitio.vt in.§.fratre.q2 testator nō
solū vr̄ voluisse eis relinquere sicut in.l.cum ita.§.in fideicom
misso.ff.de le.ij.ꝛ in.d.§.fratre.cū si.ꝛ hic est casus noster in quo
primo oīno ꝓhibuit.ꝛ sic voluit ꝑcise valere ꝛ habere effectum
ꝓhibitionem ꝑpter verbū oīno.l.si cū excep.§.quatenus.ꝛ ibi
glo.ꝛ Bart.ff.qḋ metus cā. Itē ꝑpetuo voluit ꝓhibitionē ha
bere effectū. Item ꝑpetuo voluit bona trāsire in successores q2
verbum ꝑpetuo censeť repetitū in cā adiecta probibitiōis al's
ꝓhibitio ꝑpetua esset sine cā ꝛ nuda.ꝛ sic inualida.l.filiusfa.§.
diui.ff.de leg.j.ergo verbū ꝑpetuo cēsetur repetitū ne dispō in
ualideť.vt declarat Bar.in.l.seye.§.gayo.ff.de fun.instru. Sed
nō pōt dici qḋ ꝓhibitio sit valida ꝛ ꝑpetuo hēat effectū iuxta
mētē testatoris.si intelligamus verbū successoribus.i.heredib9
vniuersalibus ēt extraneis. Sꝫ tm̄ si intelligamus de successori
bus sanguinis quibusdā testōis qbus ſm cōiter accidentia ꝓ
uidere solēt ꝑ istas ꝑpetuas ꝛ reales ꝓhibitiones. Ad hoc tex.
in auť.de resti.fideicō.col.ix.que non cōcurrūt in terminis.d.§.
mater.in quo nō apparet ita ꝑcise de volūtate defuncti neq; cō
currūt ea q̄ in casu nostro ꝓut ēt late declaratū fuit i ɔsilijs al's
redditis.ꝛ qñ ꝓhibitio alienationis est realis ꝛ nullo tpe fieri
pōt alienatio ita qḋ appet testōrem voluisse ꝓhibitionē valere ꝛ
voluisse hēdibus vel successoribus puenire exponať successores
ꝛ filios.vt ē casus i auť.vt spōsa.largi.§.si.vñ sumitur dcā auť.
Sed in ea.C.ad.l.fal.vbi ita illū tex.exponit ꝑ Paul.de cast. Et
est vera expositio q2 nisi ita exponereť ꝓhibitio eēt inutilis.et
in.d.§.mater.ꝛ sic nō cessat falcidia ei9 cui ɔtrariū dicit ibi textū.
vbi est casus clarus pro ista opi.cū ibi ponanť eadē vba.ꝛ non
ita efficacia. Et ista est verissima itelligētia quā ēt ꝓbo viua rōne.
Nam ꝓhibitio alienatiōis est realis vt dixi igiť essent probibi
ti ꝛ filij oēs ꝛ descēdētes ad minus vsq; ad quartū gradū.vt in
d.auť.de restōne fideicōmissi.detur ego casus qḋ habuisset fi
lium masculū ꝛ qḋ decessisset sine filijs instituto herede ex̄neo q̄
casu filia femina erat substituta quo ad quē pertinuissent bo
na immobilia si dicimus qḋ ad filiam substitutā tunc ɔdiceret
tex.in.d.§.mater ſm Bar.q2 voluit in immobilibus prouidere
heredibus vniuersalibus ēt extraneis. Si vero dicamus qḋ ad
heredes extraneos tunc venimus contra mentē.ar.l.cū acutis
simi.C.de fideicō.quo casu restringi debeat ad heredes sangui
nis ſm Bar.in.d.§.ēt si parente. Item videreť se corrigere ɔ.l.
nā ad ea.ff.de cōdi.ꝛ demō. Itē cū in substōne declarauerit qḋ
primo ad filios masculos.scḋo ad feminas.tertio ad trāsuersa
les. Item ponendo oēs descēdētes in cōditiōe cōstat qḋ voluit
illos ꝑferri.l.lucius in fi.ff.de here.insti. Igiť cū cōstet de mēte
testōris ad quos voluit sua bona prouenire in alia parte testa
mēti declarať cl'a ꝓhibitiua alienationis posita in alia pte iu
xta.l.qui filiabus.ff.de le.j.ꝛ ex his ꝛ alijs in consilio dictis ap
paret qḋ qui huic interpretationi ɔdicit veritati ꝛ menti testa
toris ɔdicit. Nec ob.qḋ ſm hanc expositionem ꝛ intellectū non
esset ꝓuisum sororibus ꝛ pie cause cū tm̄ respectu successoꝝ de
scendētium in facta probibitio ꝛ sic non respectu dictoꝝ substi
tutoꝝ quibus per dictas ꝓhibitiones prouidere voluit:qm̄ fa
ciliter ꝛ dupliciter r̄ndetur. ¶ Primo q2 potius voluit proui
dere ꝛ fortius descēdētibus quā trāsuersalibus quos descēden
tes magis ꝑdilexit.vt pꝫ ex serie testamēti ꝛ ꝓbať in.l.cū acutis
simi.C.de fideicō.eo marie q2 transuersalibus ꝛ pie cause ꝓuide
rat ꝑ viā substōnis cessantibus descēdētibus ꝑ quam purifica
ta conditione resoluebať oīs alienatio.l.fi.C.cōia de le.vñ non
est mirū si fortius ꝓuidit respectu descēdētiū quā trāsuersaliū.
¶ Scḋo q2 per talem probibitionē cēsetur cōsultū ēt trāsuersa
libus q2 illa mediante repereť res penes vltimū grauatū ꝛ fa
cilius transiuit ad substōnē ꝛ dici pōt qḋ respectu vltimi ꝓhibi
tio tacite cēsebať facta in fauorē substitutoꝝ iuxta no.in.d.§.di
ui.vñ cum talis obiectio nihil releuat. ¶ Ex quibus in propo
sito infero qḋ ex quo fauore successoꝝ sanguinis facta fuit ꝓhi
bitio ꝛ sequuta fuit alienatio extra tales successores admittun
tur ad fideicōmissum successores sanguinis ad quos voluit bo
na imobilia ꝓuenire ad minus ꝑp sequutā alienationē ꝓhibi
tā iuxta tex.in.d.§.fratre.ꝛ ꝑ Bart.in.d.l.pr̄.§.filiā.ꝛ in.l.cum

ita.§.in fideicōmisso.ff.de leg.ij.ꝛ hec qūo ad cl'am ꝑdictaꝫ suf
ficiant.ꝛ existētib9 ꝑmissis veris que apud me indubitata sūt
bonis immobilib9 tam que repta fuerunt in hereditate q̄ꝫ que
postea ex mobilibus empta fuere de qbus ideꝫ iudicādum est
vt in ɔsilio pro me reddito declaratū est i quo ēt dictū fuit qḋ
in cl'a ꝓhibitiōis dum dr̄ cum velit bona ipsius testatoris ꝛc.
Includūtur ēt mobilia ꝑp rōnē generaliorem dicto que non
repeto q2 in cōsilio sunt declarata cessant difficultates q̄ fiunt
per dominos auditores.ꝛ ɔferūt plurimum ꝑdicta ad questa
4 tim dicetur. ¶ Scḋo venit discutienda alia difficultas †. Nū
quid in substitutione de qua agimus in qua sunt grauati filia
si decesserit sine filijs ꝛ si cum filijs filij ipsius filie si decesserint
sine filijs itelliganť ēt grauati nepotes filie ꝛ sue ꝓnepotes te
statoris.si decesserint sine filijs in qua dubitatione.si dn̄a clara
fuisset simpl'r grauata.si decesserit sine filijs vel descēdentibus
tunc ea decedēte cū filijs vel aliquo descendēte lꝫ dicti filij vel
descēdētes postea decederēt sine filijs diceremus conditionem
substōnis defecisse ita loqtur Ioā.an.in addi.Specu.in titu.
de testa.§.j.in magna additione in.v.occurrit.in fi.ꝛ ita cōsu
luit Oldra.cōsi.xxj.incip.tale est testator habuit ꝛ Paul.de ca.
cōsi.clxx.incipit ne vtamur vbis iꝑroprijs facit qḋ no. Pet.de
anch.consi.clxiij.incipiē. Iste magister Gerardus.ꝛ tꝫ bald.in
l.cum acutissimi.C.de fideicō.in vlti.col.allegat tex.in.l.ex fcō
§.pe.ff.ad treb.ꝛ Cy.in auť. Sed ꝛ si quis.C.de sec.nup. Item
si in casu nr̄o non solum fuisset facta substitutio.si clara filia te
statoris decederet.sine filijs.lꝫ ēt si cū filijs ꝛ ei9 filij decesserint
sine filijs quo casu ēt si ita simpl'r fuisset facta substō videbatur
dicendū qḋ si filij clare decederent cū filijs qḋ ex pirata eēt sub
stitutio q2 semel defuit conditio.argu.l.cum proxi.C.qñ dies
lega.cede.ꝛ ꝑ ea que tradit Io an.vbi.s̄.ꝛ alij docto.pari rō
ne.ꝛ istis casibus ꝓcederent dicta prefatorū doctorū ꝛ ea que
dicit Bart.in.l.liberoꝝ.in pe.col.ff.de ver.signi.qui in propo
sito non meruit allegari.vt statim diceť. Sed i casu nostro val
de dissimili ꝛ diuerso dicendū est quod lꝫ filij dn̄e Clare decesse
rint cū filijs tn̄ si dicti filij ꝛ eius nepotes decesserint sine filijs
purificata est substō primo tacita si extant alij descendentes in
ter quos ad inuicem censetur facta substitutio prout in ɔsilio
declaraui.si aūt non extarent purificata esset substō sororū te
statoris.ista cōclō ꝓbatur. ¶ Primo ex ordine dispōnis testō
ris qui prīo pretulit filios masculos ꝛ descendentes ex eis vo
cando prīo filios masculos ꝛ ponēdo in conditione substōnis
facte de filiabus femīs iuxta.d.l.lutius.ff.de here.insti.ad fi.
¶ Secūdo illis deficientib9 voluit filias feminas ꝛ descenden
tes ex eis preferri eas ēt vocando ꝛ ponēdo in cōditione defi
cientib9 aūt descendētib9 ex femīs vocauit sorores ꝛ sic voluit
prouidere sororibus ꝛ eis premortuis earū filijs. Et ista fuit
mens testatoris que nō hꝫ effectum si mortuis ꝓnepotibus sine
descendentibus admitterentur extranei exclusis descendenti
bus ꝛ sororibus qbus prouidere voluit vt ex serie testamenti
apparet. Non est ergo recedēdum a mente testatoris tacita vel
expressa.l.cum virum.C.de fideicom.l.iij.C.de lib.prete.cum si.
¶ Ostenditur etiam mēs testatoris ex alio q2 deficiētibus ma
sculis instituit heredes filias feminas ꝛ premorientium filios
in stirpē si ergo inuenisset casus qḋ ex filiabus tpe mortis testa
toris extitissent nepotes filiaꝝ ꝛ sic pronepotes testatoris dicē
dū eas institutas cēseri q2 appellatione filioꝝ tunc veniunt oēs
ſm Bar.in.l.liberorum.ff.de ver.sig.ꝛ do. Ant.in.c.qḋ quibus
dam.de penis.ꝛ plura in proposito allegaui in.l.gallus.§.insti
tuēs. Detur ēt vlterior casus qḋ isti pronepotes decessissent si
ne filijs quero an verificaretur substō.si dicas qḋ nō hoc erit ɔ
mentem testatoris qui voluit filijs institutis ꝛ filijs ēt filiorum
substitutorū substituere.quare aūt istis nō cū tūc reperanť isti
tuti in ꝑmo gradu ꝛ filijs institutis in prīo gradu substituit.vñ
ex tacita mente idē dicēdum fuisset.ar.l.quāuis cum ibi no.C.
de fideicō. Si dicas qḋ sic tūc q̄ rōne ꝓnepotibus veniētib9 tā
quā institutis descēdētibus sine filijs voluit substōnem locum
habere pari ratione etiā ipsis descēdentibus in casu nostro sine
filijs habere debet locum substō q2 nō est dare rationem diuer
sitatis ergo idem ius.l.illud.ff.ad.l.aquiliam. Iterū si filijs ꝓ
proprijs masculis vel filiorum filijs morientibus sine filijs. Itē
si filiabus proprijs ꝛ earum filijs decedētibus sine filijs voluit
qḋ hꝫ locum substitutio qḋ nō habeat locū ꝓnepotibus de
cedentibus sine filijs non verificenť sustitutio nulla rō assigna
ri potest cū magis dilexerit filios ꝛ nepotes tanq̄ pronepotes.
ar.l.publius.ff.de condi.ꝛ demon.vñ cum ex mente testatoris
collecta ex tota serie substōnis ex qua colligitur qḋ primo filijs
masculis ꝛ oībus descēdētibus voluit ꝓuidere. Scḋo feminis
ꝛ eoꝝ descēdētibus. Tertio transuersalibus. Quarto pie cause
dōm est qḋ ꝓnepotibus decedentibus sine filijs verificeť substō
quā mentē in primis amplecti debemus.l.in cōditiōib9 primū
locum.ff.de cōdi.ꝛ de. ¶ Cōfirmanť ꝑmissa.nā facta est substō
si filia decesserit sine filijs deť ergo casus qḋ filij decessissent cuꝫ

nepotib⁹ ꝑmortuis filiis certe defecisset cõditio.d.l.lucius .de mũ subdit qđ si ipsi filii cũ qbus decessit decedãt sine filiis substituit ⁊c.certe isto casu ẽt in ꝑsona nepotũ ⁊ sic ꝓnepotũ testatoris locũ habuisset substõ.quare aũt isto casu nõ vr̃ esse rõ sed potius eadẽ mens q̃ seruãda est.l.cũ virũ.C.de fideicõ. ¶ Preterea post filios proprios nascituros ex se ꝓuidit circa filios nascituros vr̃ voluisse descẽdẽtibus ꝓuidere vt dicit Bar.in.d.l. liberoꝝ. Et per ꝯñs ordine successiuo nõ solũ primis sȝ vlterioribus ꝓut pulchre declarat in simili Pe.de anc.in cõsi.xxv.incip.non seruato ordĩe dubioꝝ ⁊ qđ ista ĩterꝑtatio sit verissima oñditur clare ꝓpter clãm ꝓhibitiõis alienatiõis in qua fit ꝓhibitio realis ⁊ perpetua.⁊ sic compꝛhẽdit oẽs descẽdẽtes vt ĩ aut. de resti.fideicõ.⁊ tradit̃ in.d.l.peto.§.fratre. ¶ Preterea adiicitur causa gñalis seu ratio q₂ voluit bona in successores ꝓuenire ⁊ ꝑpetuo vt declãtũ fuit p̄ que verba etiã enũciatiua per modũ cause inducitur fideicõmissum vt declarat Bar.in.l.ex hac scriptura.ff.de do.⁊ sic declarat voluntatem suã cum dicit in.d.clã. cum velit ⁊c.qđ voluit ꝓuidere nõ solum circa filios ⁊ nepotes sed etiã circa alios descẽdẽtes.vna eñ ꝑs testamẽti per aliã declaratur.l.qui filiabus.ff.de le.j.l.si seruus pluriũ.in fi.eo.ti. Et huic menti ita declarate nõ ꝯdicũt verba testamenti immo cõueniunt qđ oñditur. Nã testator primo loco deficientibus masculis instituit filias nascituras ex quacunq₃ vxore. ¶ Scđo loco casu quo cõtingeret filias decedere sine filiis substituit ĩ qua substõne verbũ filiis cõpꝛhẽdit oẽs descẽdẽtes.vt in.d.l.luci⁹. cum ibi not. ¶ Tertio loco subdit qđ si decedat cum filiis ꝓut statim compꝛehẽdit oẽs descendẽtes pari rõne per.d.l.lucius. ¶ Quarto loco subdit ⁊ ipsos filios omnes decedere sine filiis que verba ex necessitate exponi debent ⁊ ipsos descẽdentes oẽs decedere sine filiis. Ista cõclusio probat̃ ex tribus.primo q₂ verbum filiis statim positum fuit non pro filiis sȝ pro oĩbus descẽdẽtibus igit̃ eodẽ modo cens̃ positũ in sequẽti oratione.ar.l. vnum.ff.de pe.he.⁊ probat̃ optime in.l.qui filiabus.in prin.ff. de le.j. ¶ Scđo q₂ dixit oẽs filios referẽdo se ad filios de quib⁹ locutus fuerat.sȝ ipse locutus fuerat de oĩbus descendẽtibus sub noĩe filiorum ergo intelligebat̃ loqui de descẽdẽtib⁹ sub nomine filiorũ ꝓpter vniuersalẽ oẽs.l.a procuratore.C.mãdati.c. salite.de ma.⁊ obe. ¶ Tertio non dicit simpl'r ⁊ oẽs filios sȝ dicit ⁊ ipsos omnes filios.vñ cum prius bis locutus fuisset de filiis volẽdo lo q de oĩbus descendẽtib⁹ ⁊ subdat ⁊ ipsos filios oẽs

§ ĩtelligo ip̃os oẽs descẽdẽtes. † nã pp ꝓnomẽ ip̃os repetit de oĩb⁹ filiis de quibus loquutus fuerat ⁊ sic de filiis largo modo quorum appellatione veniunt descendentes.ar.eius qđ no.Bart. in.l.talis scriptura.ad fi.ff.de le.j. Item q₂ dictum ꝓnomẽ ip̃os est demõstratiuũ ad oculum.l.nemo dubitat ⁊.l.hoc articulo. ff.de here.insti.⁊ no.Bar.in.l.j.in prin.ff.de ope.no.nun. Itē dicendo ⁊ ipsos filios omnes refert referat se ad omnes filios de quibus locutus fuerat sed supra non solum de filiis proprie sed ẽt de filiis largo modo capiẽdo pro omnibus descẽdentib⁹ ergo referẽdo se ad omnes filios cẽsetur se referre etiã ad filios largo mõ.⁊ sic ad descẽdẽtes q₂ oĩa que sunt in termino ad quẽ fit relatio cẽsentur repetita cum omnibus qualitatibus in termino referente.l.si prior.⁊ ibi Bar.ff.solu.ma.⁊ in.l.si ita scripsero.ff.de cõdi.⁊ demõ.cũ si. ¶ Ex quibus p₃ clara rñsio ad id qđ ĩ ꝯ̃riũ allegat̃ qđ in illis verbis.⁊ ip̃os filios oẽs filii grauantur.⁊ sic nõ veniũt nepotes p̄ ea que ponit̃ Bar.in.d.l.liberoꝝ. in v̄.iiii.casu.qm̃ istud est ꝓpter virtutẽ vr̃is de relatione ⁊ demõstratione per quã demõstrat̃ qđ nõ solũ voluit compꝛehẽdere filios ꝓprie sȝ ẽt largo mõ cõpꝛehẽdere oẽs descendẽtes sub noĩe filioꝝ.maxĩe attenta mente testatoris vt.s̃.ex pluribus demonstrata. ¶ Ex quibus ꝯcludo qđ cũ testator dixit.⁊ ipsos filios omnes.intellexit de omnibus filiis largo mõ.⁊ sic de oĩb⁹ descendẽtibus ⁊ est idem ac si dixisset.⁊ oẽs descendentes quo casu resoluendo pluralitatẽ in singularitatẽ iuxta.l.falsa.in fi. ff.de cõdi.⁊ demon.⁊ no.in.l.heredes mei.§.cum ita.ff.ad tre. indubitãter decedẽtib⁹ pronepotibus sine filiis verificata fuisset substõ. Igit̃ idem dõm est in casu nostro nec video qua rõne quis possit predicta inficiari nisi p̄ cauillationes p̄ quas cõtingit plerunq₃ ꝑnitiose errari: vt inquit Celsus adolescens in.l.si seruũ.§.sequitur.ff.de ver.ob. Nec ꝑmissis ob.qđ in ꝯ̃rium allegat̃.vt audio qđ tunc demũ cõpꝛehẽderẽtur oẽs descẽdentes.⁊ sic nepotes dñe Clare filie testõris qñ tales nepotes extassent tẽpore mortis Clare ex quo dr̃ si contigerit Clarã decedere cum filiis extãtibus ⁊ sic loquit̃ de extãtibus tp̄e mortis ꝓpter verbũ decedere.l.ex facto.§.si quis aũt.ff.ad treb.⁊ postea subdit̃. Et ipsos filios oẽs.⁊ sic refert se ad filios de quibus locutus est ⁊ sic ad filios extãtes tp̄e mortis Clare.⁊ per cõsequẽs illa v̄ba ⁊ ipsos filios oẽs vñr intelligenda.s.extãtes tp̄e mortis Clare. Sed hic nepos de quo agimus tũc non extabat ergo non verificatur cõditio que impleri d₃ in forma specifica.l.meuius.⁊.l. qui hẽdi.ff.de cõdi.⁊ demon.quoniã ad hãc obiectionẽ rñdet̃ qđ p̄ solutione premitto ꝙ ex hac obiectione habemus dicere qđ si tp̄e mortis clare extitissent filii eius nepotes ⁊ pronepotes vr̃ qđ in oĩbus verificaretur cõditio. Sed ex quo tempore mortis extabant tm̃ filii non verificat̃ in nepotibus. Que ĩtelligentia non h₃ rationem aliquã q̃re testator hoc voluerit ex q̃ equalis fuit ad descẽdentes affectio et maior cens̃ fuisse erga filios Clare ꝙ̃ nepotes. Itẽ fuit equalis circa filios ⁊ nepotes extantes tp̄e mortis Clare ⁊ circa extãtes post ergo censendū est ꝙ testõr equaliter voluerit circa illos disponere .ar.l.illđ.ff. ad.l.aquiliam. Et ideo habemus dicẽ altero de duobus modis vel qđ qñ testator dixit.⁊ ipsos filios omnes .⁊ nõ repetiit sc₃ extantes cum nomen filii sit positum cum oĩbus liberis vt dictũ est voluerit compꝛhẽdere tam extãtes ꝙ̃ nõ extãtes. Primo ex quo dixit omnes.l.a procuratore.C.mandati. ¶ Secundo q₂ nõ repetiit extantes. Si enim hoc voluisset vtiq₃ hoc expressisset.l.vnica.§.sin aũt.ad deficientis.C.de ca.tol.⁊ hoc maxime q₂ ex sup̄abundanti vr̃ apposuisse ex quo tacite inerat.vt in.d.l.ex facto.§.si qs aũt.ergo eius exꝑssio nõ d₃ aliqd operari.l.iii.cum ibi plene notat.ff.de le.j. Et sic si nihil operaret̃ nõ habet alterare naturam dispõnis. ¶ Cõfirmatur ista responsio ⁊ clare nã illa qualitas existẽte tp̄e mortis in illa cõditiõe. si sine filiis decesserit inutiliter fuit apposita q₂ tacite.⁊ sic habetur pro non apposita ⁊ nõ cẽsetur repetita.hoc probat tex. in.l.si in diem.§.fi.ff.de condi.⁊ demõ. Ubi patet qđ conditio que inutiliter exprimit̃ in vno casu q₂ tacita inerat non videt̃ repetita in alio in quo potuisset expresse apponi.⁊ est tex.in.l. fi.§.seyo.ff.de leg.ii.ꝺm quod ibi nota.intelligunt Ray.de for. ⁊ Joan.de imo.in.l.Julius paulus.ff.de cõdi.⁊ demõst.⁊ ista est subtilis ⁊ concludẽs respõsio. ¶ Uel secũdo habemus dicere qđ l₃ facta fuerit dicto casu si descendẽtes extarent tempore mortis Clare verificari etiam deb₃ et extendi ad alium casū quando descendẽtes tunc non extitissent sed postea ⁊ mortui fuissent sine filiis. ¶ Primo ne deueniamus contra voluntatem defuncti supra demõstratam.⁊ maxime q₂ contigeret extraneos suis descendẽtibus preferri ꝯ̃ totum intẽtum testatoris qui ex serie oĩum substõnum colligit̃.facit.l.cũ acutissimi C.de fideicom. Naȝ videmus in casu eꝯ̃ qm̃ substitutio sui natura d₃ ad alium casum extẽdi nõ extẽditur.sic ꝑsona p̄dilecta a testõre p̄ extraneum excluderet̃ ꝓut no.dicit Bar.saluando glo.in.l.si mr̃.§.fi.ff.de vul.⁊ pu.⁊ sequũtur Imo.et doc.ergo ideȝ eꝯ̃ qñ casus nõ deberet extẽdi extendat̃ eadem rõne q₂ qđ opat̃ propositum in ꝓposito opat̃ oppositũ ĩ opposito.l.si vt ꝓponis.C.de nup.cũ si. ¶ Scđo q₂ testator ꝯsiderauit ꝙ descendẽtes decederẽt sine filiis.⁊ sic cum effectu.vñ si habemus effectũ nõ est curãdũ an illi descendẽtes extiterĩt tp̄e mortis clare vel non q₂ idem est effectus ꝯsiderat⁹ a testatore.arg.l.si vfi. cũ ibi nota.C.de insti.⁊ subst.sub ꝯdi.fac.⁊ tradit̃ in.l.gallus.§.⁊ qd si tantũ.ff.de lib.⁊ post. ¶ Tertio quia hic casus est sil'is casui exꝑsso ad hoc tex.in.l.fi.C.de posthu.here.insti.cũ ibi not. ⁊ no.Bart.⁊ Bald⁹ in.d.l.gallus.§.⁊ qd si tm̃.⁊ pro his facit qđ pulchre ponit Jo.an.in addi.spe.in rubꝛ.de scđis.nu.post Richar.malũ.⁊ qđ pulchre tradit Bar.de Saly.in.d.l.fi.per illũ tex.C.de posthu.here.insti.vbi dicit qđ qñ habemus mẽteȝ nõ curamus de verbis.⁊ sic remanet obiectio soluta. ¶ Ex quibus cuilibet recte intuẽti p₃ solutio ad ea que in ꝯ̃riũ obiiciuntur.qb⁹ supra clare rñsum est ⁊ rñdẽdo ꝑticulariter. ¶ Prio nõ obstat qđ verbũ successores verificet̃ ẽt in extneis hẽdib⁹ q₂ hoc est falsum vt.s̃.multipl'r est oñsum.⁊ ẽt multiplex et clara appet rñsio ad text.in.l.pr̃ filiũ.§.mater.ff.de leg.iii. ¶ Infert̃ ⁊ scđo nõ obstare dcã Jo.an.in.d.tit.de testa.§.j.cũ cõcor.q₂ loquit̃ in simplici substõne qñ est fcã alicui si decesserit sine filiis ⁊ descẽdentibus q₂ existentibus filiis expirat l₃ filii postea sine filiis moriant̃. Sed in casu nr̃o nõ fuit talis simplex substõ.sed fuit ita ꝯcepta qđ ex mẽte ⁊ ex verbis cõstat qđ ẽt decedẽtibus postea descẽdentibus voluit substituere ꝓut ad plenũ ⁊ clare demõstratũ fuit. ¶ Infertur ẽt ⁊ tertia rñsio ad no.p̄ bart. in d.l.liberoꝝ.circa fi.ff.de ver.sig.q₂ doctrina Bart.non meruit in ꝓposito allegari. Nã ꝑsupponit qđ per existentiã filii dispositio erat sortita ad oẽm effectũ quẽ intẽdebat testõr ꝓut p₃ in l.gallus.§.idẽ credẽdũ quẽ allegat q₂ ibi p̄ existẽtiam filii post mortem testatoris filius appꝛhebat institutus.⁊ sic testm̃ erat validum ⁊ nõ irritabile pp verbũ ꝑteritione ad qđ soluȝ testator intẽdebat iuxta consiliũ galli. Ideo cũ dispõ esset sortita effectum iuxta intẽtum testõris in filiis nõ verificatur postea in nepotibus.⁊ sic nõ veniũt apellatione filiorum. Sed in casu nr̃o nos disputamus de hoc an iuxta intentũ testatoris per existẽtiam filioꝝ dispõ ad oẽm effectũ fuerit sortita.⁊ dicim⁹ qđ nõ ex quo ꝓbatũ est ex mẽte et ex verbis qđ voluit descẽdentibus aliis in decedẽtibus sine filiis substituere.⁊ sic disputam⁹ ⁊ cõcluditur in casu nr̃o ꝯ̃riũ eius qđ in casu suo pro firmo presupponit bar.⁊ sic in ꝓposito allegari nõ meruit. ¶ Postremo ẽt ex suprascriptis p₃ qđ sumus in doctrĩa Bar.in.d.l. cẽturio qñ vult qđ positi in conditione censeant̃ vocati qñ cũ hoc cõcurrit quod

rit qđ eis sit onus fideicõmissi impositũ nõ aũt sumus ĩ doctri
na Bart.qđ substõ dicaꝛ facta tm̃ oneratis sub duplici ꝯditio
ne de cuiꝰ doctrĩe veritate qñ sunt positi in cõditiõe ⁊ grauati
qđ cẽseanꝛ vocati ħ nõ discutio qꝛ Bar.mature loquutꝰ fuit⁊
eũ multi solẽnes viri secuti sunt ꝓut in ꝯsiliis latissime relatuz
est.vñ a Bar.nõ est recedẽdũ in cuius dictis sꝑ solet esse veritas
⁊ ꝭm illius opi.ego sꝑ cõsului.⁊vidi plures doctissimos viros
ita cõsulere.⁊ hec opi.maxĩe est sequẽda in casu nostro ex men
te testatoris ⁊ ꝓpter cl'am ꝓhibitiuã alienatiõis ꝓut late in cõ
siliis deductũ est.¶Solũ restat oñdere qđ simus in casu Bar.
6 †qñ positi in cõditiõe sunt expsse grauati qđ totũ depẽdet ab
intellectu illoꝝ verboꝝ dũ dꝛ ⁊ eo casu substituit eidẽ ⁊ eisdem
sic decedẽti ⁊ decedẽtibus⁊c.Nam si dicta ṽba referanꝛ ad oẽs
descẽdentes positos in conditiõe decedẽtes sine filiis tunc cla
rum est qđ illi videntur grauati ex quo illis substituit testator
vt dicit Bal.in.l.ex tribus.circa fi.C.de inoffi.testa.si vero refe
ranꝛ ad filias oneratas expsse tũc nepotes nõ essent grauati et
ꝯñr nõ onerati iuxta doctrinã Bart.in.d.l.cẽturio.sꝫ si tenemꝰ
illam interpretationẽ qđ illa verba.⁊ ipsos filios omnes ⁊c.in
cludãt oẽs descẽdẽtes decedentes sine filiis illa verba. eidem ⁊
eisdẽ sic decedẽti ⁊ decedẽtibus ad oẽs descẽdentes decedentes
sine liberis sunt referenda ex quo est oĩno indefinita ⁊ sic equi
pollent vniuersali.l.si pluribus.ff.de le.ij.⁊ qꝛ cõuenit qualitas
expressa ex quo decedũt sine liberis prout latius in cõsiliis red
ditis declaratum est.cui conclusioni nõ obstãt quedã rationes
que in ꝯtrium adducuntur.¶Prima est qꝛ si testator intellexis
set substituere omnibus de quibus supra facta erat mentio tã
institutis quã positis in conditione satis erat dicere eisdem qꝛ
per talem dictionẽ eisdem domina Clara cum omnibus supra
nominatis fuisset ꝯprehẽsa sꝫ ex quo distincte dixit per dictio
nem eidẽ ⁊ eisdẽ.apparet qđ prius voluit substituere institutis
vꝫ domine Clare ⁊ aliis filiabus nascituris sicut de illis in in
stitutione distincte facta fuerat mẽtio referẽdo singula singulis
ne verba sint superflua.l.si qñ.ff.de lega.j.c.si papa de priuil.in
vj.¶Scđa ratio nõ obstat qꝛ vtiqꝫ ẽt ꝭm istã interꝑtationẽ sa
tis fuisset dicẽ eisdẽ.s.filiabus tam natis ꝙ nascituris.⁊ sic ver
bum eidẽ est supfluũ ꝯ.d.l.si qñ.Itẽ quia tm̃ dicta clara repie
batur in rerum natura stat bñ dictio eidẽ vt ipsi fatẽtur quare
ergo dicio eisdem non intelligaꝛ.s.aliis nascituris ⁊ positis in
ꝯditione decedẽtibus sine filiis ex quo ẽt in illis oĩbꝰ cõueniũt
ṽba.l.nõ al'r.ff.de le.iij.¶Scđo hoc deducũt qꝛ vna ꝑs copu
latoꝝ vel disiunctiue positoꝝ aliã declarat.l.j.ff.de re.du.⁊ ibi
Bar.⁊ qđ ꝑ illũ tex.dicit bal.ĩ repe.l.⁊ si post tres.ff.si qs cau.
sicut ergo per dictionẽ eidẽ denotaꝛ ꝑsona ex institutis.ita ẽt
vꝛ intelligendũ qđ per illa verba eisdẽ denotare voluerit alias
ꝑsonas similes vꝫ alias ꝑsonas institutas sub noĩe collectiuo
vꝫ filias nascituras.Sꝫ ad istã rõnẽ rñdeo qđ in casu nr̃o inter
dictionem eidem ⁊ eisdem nõ est posita disiũctiua sꝫ copula de
cuius nã est poni inter diuersa.l.si is qui ducenta.in prin.⁊ ibi
Bar.ff.de re.dub.Et sic potius dici dꝫ ꝯtrium.¶Preterea il
lud qđ dꝛ.in.d.l.j.ff.de reb.dub.est qꝛ tũc per alternatiuam tri
buiꝛ electio in illis terminis iuxta.l.cũ ibi not.ff.de lega.ij.ele
ctio autẽ nõ vꝛ cadere inter multũ distantẽ.⁊ ita colligiꝛ ex di
ctis Bal.in.d.l.⁊ si post tres.⁊ Baldus in.l.cõuenticulã.in.iij.
col.C.de epis.⁊ cleri.que ratio non militat in terminis nostris.
¶Preterea institute nõ multũ differũt a positis in cõditione
qꝛ ambo sunt filij ⁊ descẽdẽtes quos voluit preferre testator vt
pꝫ ex tenore substõnis.vñ nõ datur dissimilitudo ꝑꝑ quam vna
pars alternatiue hẽat restringere significatum alterius sicut in
d.l.j.ff.de reb.dubi.¶Preterea illud posset procedere qñ su
mus in dubio nõ qñ testõr adĳcidẽo aliquã qualitatẽ seipsum
declarat prout est in casu nr̃o qꝛ dixit eisdem sic decedentibus
et sic eisdem decedentibus sine filiis et sic refert clare se ad illos
de qbus dixerat.arg.eoꝝ q̃ ponit Bart.in.l.talis scriptura ad
fi.ff.de leg.j.qui decederent sine filiis ꝑ quã qualitatẽ ⁊ demõ
strationẽ demonstrauit de qbus sensit.si enim tm̃ de filiis insti
tutis sensisset de facili poterat ꝑ talẽ qualitatem institutionez
exprimere⁊ nõ ꝑ illã aliã que ꝯuenit ẽt positis in ꝯditione.arg.
eoꝝque habenꝛ in.l.certũ.ff.si cert.peta.qđ no.Bartol.in.l.de
mõstratio falsa.ff.de ꝯdi.⁊ demõ.¶Tertia ratio est qꝛ cl'a in
fine posita referri dꝫ tm̃ ad ea que sunt apposita per viã dispõ
nis ꝑncipal'r nõ ad ea q̃ sunt apposita per viã cõditionis ⁊ de
monstrationis accessorie.casus est ⁊ ibi bart.in.l.fin.§.titia.ff.
de libe.lega.faciũt no.in.l.si cui.ff.de le.j.ergo cum in casu nr̃o
de filiabus institutis fuerit fcã principal'r mẽtio ⁊ de filiis filio
rũ enũciatiue ponẽdo eos in cõditione dcã ṽba eidem ⁊ eisdẽ
referri debent ad clarã ⁊ alias filias institutas ⁊ nõ ad filios ⁊
descẽdentes filiaꝝ ⁊ sic in effectu est vna substitutio sub dupli
ci conditione ⁊ eo maxime qꝛ illa verba.et in casu quo continge
ret ⁊c.ꝭm verã latinitatẽ requirunt de necessitate illud verbum
substituit:sed nõ ita de necessitate requirunt illa verba ⁊ ipsos
filios oẽs.que apponunꝛ ad qualificandum.¶Sed ad hanc rõ
nem rñdeꝛ primo qꝛ si testator nõ simpliciter dixit eidẽ ⁊ eisdẽ
substituit: sed addidit sic decedenti ⁊ sic decedentibus sine fi
liis ⁊ sic adiecta qualitate ad demonstrãdum de quibus loque
batur.igitur cui conuenit qualitas demonstratiua cõuenire dꝫ
dispositio.l.certum.ff.si cer.pe.⁊ in.l.qui habebat.ff.de re.dub.
Traditur in.l.demonstratio falsa.ff.de condi.⁊ demonst.⁊ ma
xime qꝛ nõ est dare rõnem quare magis voluerit onerare filias
quã nepotes tenẽdo qđ onerando nepotes positos in cõditiõe
censetur eos onerare ꝭm Bar.in.d.l.centurio.¶Respõdetur
etiam qđ filij filiorum non sunt positi ad demonstrandũ ⁊ qua
lificandum tm̃ sed etiã ad demonstrãdũ qđ etiã eis decedenti
bus sine filiis volebat substituere vt pꝫ per illa verba sequẽtia
eidem ⁊ eisdem sic decedenti ⁊ decedentibus ⁊c.Et sic non ob
stat ratio ꝑ̃dicta.¶Preterea dicimus qđ filij filiarum positi
in conditione fuerunt vocati ad fideicommissum quod ostẽdiꝛ
ex substitutiõe sequẽti eis facta iuxta preallegatam doctrinam
Bar.in.d.l.centurio.igitur nõ potest dici qđ fiat relatio ad ea
que sunt apposita tantũ ad qualificãdum ⁊ demonstrandum.
7 ¶Quarta ratio adducitur †qꝛ diciꝛ tunc ⁊ eo casu.⁊ sic cõstat
quod tantum vna facta est substitutio ⁊ nõ plures qꝛ diceretur
fieri in diuersis casibus.sed hoc nihil est dicere qꝛ etiã scđm hoc
haberemus dicere qđ non censeretur facta sub duplici cõditio
ne quo casu dꝛ facta in diuersis casibus quod tñ est falsuz.vñ ex
ponunꝛ illa verba tunc eo casu.hoc est aliquo casu ex enumera
tis adueniente eo casu habeat locum substitutio.¶Quinta
⁊ vltima rõ adducitur ꝓpter verbũ pupillariter qđ nõ põt cõ
uenire ꝑsonis institutis que erãt in potestate testatoris q̃ qua
litates nõ reperiũtur in filiis Clare positis in cõditiõe.l.ij.§.j.
⁊.ij.ff.de vulg.⁊ pu.igitur nõ põt dici illis facta substõ.¶Con
firmaꝛ qꝛ nõ põt intelligi facta illis q nõ erãt a testatore onera
ti.l.ab eo.C.de fideicõmis.sꝫ ista ratio lꝫ illam dicãt apertã ⁊ de
monstratiuã nihil obstat qꝛ fatendum quod ad filias testatoris
dicta verba sunt referenda.⁊ iđ positũ fuit verbũ pupillariter.
Nõ tñ negandũ est quin ẽt ad filios filiarũ referaꝛ quibus alia
verba cõueniũt vñ talis substõ referenda est ad ꝑsonas.⁊ ad ca
sus ꝭm qualitatẽ ꝑsonaꝝ ⁊ casuũ referẽdo singula singulis ꝓut
cõmode referri pñt.ar.eius qđ habeꝛ in.l.si idem cũ eodem.ff.
de iurisd.om.iud.⁊ in.l.talis scriptura.ff.de leg.j.⁊ qđ hoc sit
veꝝ oñdo.Nã substitutio est facta qñ Clara decederet sine filiis
⁊ tunc stat bene verbũ pupillariter.sed qñ ipsa decederet cum fi
liis de qua substitutione tractamus in casu nr̃o qũo põt in ma
iore qui hꝫ filios eadem pupillari.l.in pupillari.ff.de vulga.⁊
pup.⁊ in.d.l.j.eo.ti.ergo in casu de quo querimus ẽt scđm intel
lectũ ipsoꝝ nõ põt adaptari igiꝛ declarãda est substitutio ꝓut
dixi ⁊ maxime qꝛ vt dicũt pleriqꝫ doc.in.l.ꝑ̃cibus.C.de impu.⁊
8 aliis substi.illa ṽba †vulgariter pupillariter ⁊ ꝑ fideicõmissuz
apponitur de cõsuetudine ex capite tabellionũ vt plurimũ si
gnificãt ignorãtiam prout in simili dicit Bar.declarat codicil
lari in.l.j.ff.de iure codi.¶Postremo ostẽdo qđ ẽt posito qđ ꝑ̃
dicta ꝓcederẽt adhuc sumus in doctrina Bar.qñ filij positi in
cõditione sunt onerati.qꝛ lꝫ nõ dicerentur onerari onere fidei
cõmissi tñ sunt grauati de nõ alienando qꝛ ꝓhibitio alienatio
nis est realis ⁊ ꝑpetua ⁊ trãsit ad descẽdẽtes ꝑpetuo vel admi
nus vsqꝫ ad quartũ gradũ vt in auꝛ.de resti.fideicõ.igiꝛ cũ sint
onerati ⁊ positi in cõditiõe cẽseanꝛ onerati.¶Ex qbus solute
sunt oẽs obiectiões q̃ ĩ ꝯtriũ fiũt ⁊ ꝯcl'ones al's firmate ĩ cõsiliis
redditis firme permanent. Laus deo clemẽtissimo ⁊c.

¶Consilium.cclj.

1 Alienatione prohibita etiã in casu necessitatis an videaꝛ etiam prohibita alienatio per viam vltime voluntatis.
2 Ut supra dictio quid importet.
3 Bona prohibita alienari an possint peruenire ad successores ab intestato ipsorum filiorum prohibitorum alienare.
4 Uerba.non aliter nec alio modo.quid importent.
5 Uerba directe ⁊ indirecte nec aliquo q̃sito colore qd ĩportent.
6 Fideicõmissum an inducaꝛ inter filios tam in bonis ꝓhibitis alienari quam non prohibitis alienari.
7 Fideicommissum inducitur ex quibuscunqꝫ verbis testatoris.
8 Filij vocati per fideicõmissum an excludãtur ꝑ fideicõmissum.
6 Masculorum descendentium appellatione an veniãt masculi descendentes ex feminis.
10 Alienatiõe ꝓhibita nisi ĩ descẽdẽtes masculos an veniãt ltĩati.
11 Legitimatio an possit fieri citatis filiis ltĩs ⁊ nãlibꝰ vl' agnatis.
12 Surreptio viciat priuilegia ⁊ rescripta gratiosa.
13 Citari qñ debeat ille tm̃ cuius principaliter interest ⁊ qui habet ius de presenti non in spe.
14 Fideicommissum an videatur remissum ex ratificatione laudi liberatorij ad inuicem.
15 Controuersie future an veniant in compromisso etiam in dependentibus ex testamento.
16 Uerbum possent quid importet.⁊ nu.20.
17 Uerba quomodocunqꝫ ⁊ qualitercunqꝫ.quid importent.

18 Fideicōmissum an videatur remissum per diuisionem.
19 Arbitri non possunt laudare virtute cuiuscunqꝫ compromissi nisi sit aliqua lis.
21 Ratificationis natura que sit.
22 Liberatio generalis an extendatur ad fideicommissum gñale.
23 Bona probibita alienari an possint prescribi.
24 Possidens bona probibita alienari an teneatur ad fructus.
25 Bonefidei possessor ad quos fructus teneatur etiam si sit elapsum triennium.
26 Fructus an prescribantur.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spūssanctus illuminet intellectū. ¶ Qm̄ in p̄senti cōsultatione plura veniūt discutiēda idcirco substantialiter loquar ponēdo cōclusiões quas veras ꝛ iuridicas esse putabo. Et in primis se offert illa difficultas nūqd ex quo testator ꝓhibuit vēditionē ꝛ alienationē ēt in casu necessitatis nisi in descēdentes ꝛ probibuit vēditionē ꝛ alienationeꝫ in nō descēdētes videaꝛ ēt probibuisse alienationē p viā vltime volūtatis qđ est maximū fundamētū p̄ntis ꝯsultatiōis in qua videbaꝛ primo aspectu dicēdū qđ nō. † Naꝫ lꝫ probibita alienatione a testatore in certum genus personarum puta extra familiam prout est casus noster ex quo probibitio alienationis in nō descēdentes facta fuit cēseaꝛ probibita etiam heredis institutio ꝛ sic alienatio p viā vltime voluntatis vt in.l.pater.§.iulianus agrippa.ꝛ ibi Bar.ff.de le.iij.ꝛ in.l.peto.§.fratre.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.ff.de le.ij.ꝛ tenēt Bar.ꝛ doc.in.l.si ita quis.§.ea lege.ff.de ver.ob.tñ in casu nostro faciebat difficultatē in primis qꝛ testator nō simpl'r probibet alienationē lꝫ venditionē ꝛ alienationē.vñ cū verbū vēditionē significet alienationem inter viuos vꝫ qđ ēt verbū alienationē significet lꝫ sit gñale ꝛ restringaꝛ ad alienationē inter viuos quasi vnū p aliud declareꝛ.ar.l.j.ff.de reb.du. Nā propter verbū spāle vēditiōis qđ p̄cedit vꝫ qđ restringaꝛ verbū gñale alienatiōis ad alienatiões eiusdē qualitatis per tex.no.ꝛ qđ ibi per Bar.in.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vi.tri.ꝛ oleo lega.ꝛ est bonus text.in.l.questitum.§.j.ff.de lega.iij.ꝛ sic quod restringatur ad alienatiões inter viuos. ¶ Preterea hoc vꝫ deduci expressa dispositiōe testatoris. Nam testator post vniuersalem institutionem filiorum eos inuicem substituit ꝛ si sine filijs ꝛ si vltima voluntate decederent.ꝛ subdit qđ volebat eos de predictis relictis posse testari vnde videtur constare de expressa dispositione testatoris qđ per viam testamenti possent alienare vt ex verbis testamēti clare apparet que cum videatur clara non vꝫ opus esse alia interpretatione.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de leg.iij.cū si. Et sic ex tali concessione p̄tātis testādi de dictis bonis apparet qđ probibitio alienationis non cōprebendit alienationem in vltima voluntate per viā testamēti ex quo postea specialiter talem potestatem alienandi concedit: qm̄ generali probibitiōi per specialem concessionem derogari vꝫ.l.alimenta.§.basilice.ff.de ali.ꝛ cib.leg.ꝛ in.l.doli claꝫ.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.questitum.§.pe.ff.de fun.instruc.ꝛ ibi per Bar.ad fi. Nec dici potest qđ in tali substitutione ꝛ concessione potestatis non veniunt bona prelegata ꝛ alienari probibita cum in p̄legatis non videatur facta substitutio.iuxta not.in.l.marcell⁹.§.quidam liberis.ff.ad treb.ꝛ in.l.cum virum.C.de fideicō.ꝛ ne videatur testatorem se incontinenti correxisse.arg.l.nam ad ea ff.de condi.ꝛ demon.qm̄ hoc fundamētum tollitur ex duobus. ¶ Primo qđ omnia bona testator reliquit filijs prelegādo igitur veniūt in substōne postea facta.l.qd ergo.ꝛ ibi no.ff.de le.j. ¶ Scđo qꝛ in ead substōne in alio capite post filios fit mentio ad quos debeant peruenire bona prellegata ꝓbibita alienari post filios ꝛ descendentes ꝛ sic pꝫ qđ in substitutione ꝛ sic concessione potestatis alienandi testando veniunt etiam dicta bona prelegata alienari probibita vnde cum babeamus mēteꝫ testatoris illa seruanda est.l.in conditionibus primum locum ff.de condi.ꝛ demon.cum si. ¶ Sed premissis non obstantibus contrariam sñiam veriorem existimo qđ immo censeaꝛ etiā ꝓbibita institutio heredis in non descendentes per regulam de qua supra positam per Barto.in.d.l.si ita quis.ff.ea lege.ff.de verbo.oblig.solum est ergo respondendum ad ea que in ꝯrium allegantur.ꝛ ad primū dico qđ iura in ꝯrium allegata loquūtur quando genus ꝛ species cadunt inter res legatas quo casu non est etiam absolute verum qđ verba generalia per specialia precedētia vel sequentia restringantur vt patet ex no.per bart.in.d.l.questitum.§.j.de leg.iij.ꝛ in.l.questitum.§.si quis fundum.ff.de fun.instru.qđ non prosequor qꝛ non est materia nr̄a. Nos autem sumus in alia materia.s.quando genus ꝛ species cadūt inter casus ad quos dispositio refertur.ꝛ est questio vltima posita per Bartol.in.d.§.si quis fundum.vbi vult qđ generalis dispositio sequens respectu casus generaliter intelligatur vltra casus specificatos argu.l.stipulationes commodissime.vbi casus.ff.de verb.ob.cum simi. Et hic est casus noster cum probibeatur specialiter venditio ꝛ demum generaliter alienatio.ꝛ maxime pp copulam de cuius natura est qđ stat ampliatiue.l.ea tamen adiectio cū ibi no.ff.de leg.iij. Et i terminis hoc voluit Bal.in.l.alio.ff.de alimen.ꝛ cib.leg.in ver.procedo vlterius.ꝛ sequitur verbis vendendi ꝛ alienādi ꝛc.vbi vult qđ si est data potestas vendendi ꝛ alienandi a testatore verbū alienandi est gñale ꝛ gñaliter intelligitur igitur idem ꝫ si probibetur potestas vendendi ꝛ alienandi verbum alienandi gñaliter intelligi dꝫ qꝛ qđ operaꝛ propositū in proposito operari dꝫ oppositum in opposito.l.si vt proponis.C.de nuptijs.l.si ex toto.in p̄n.ff.de leg.j. ¶ Confirmaꝛ ista ꝯclusio concludenti ratiōe. Nā tex.in.l.pater.§.fundū.ff.de leg.iij.vult qđ probibita alienatione inter viuos nō cēseꝛ probibita in vltima volūtate quem tex. Bar.ibi no.limitat nisi in probibitiōe esset adiecta ratio qđ verba dispositiua que concludunt probibitiōem etiā in vltima volūtate puta qꝛ voluit talē rem in familia remanere. Nam tunc specialis probibitio per talē generalem rationē ampliaꝛ vt nō possit fieri alienatio in vltima volūtate. ar.l.cū pater.§.dulcissimis.ff.de leg.ij.sed in casu nr̄o.eiusmodi ratio est adiecta qꝛ dixit ita ꝛ taliter qđ p̄dicta nō exeāt vllo modo vel iure de dominio proprietate ꝛ possessione filioꝝ ꝛ descēdētiū in eoꝝ dictis filijs meis.igiꝛ gñaliter dꝛ probibita alienatio.ꝛ fortius in casu nostro qꝛ si ratio adiecta generali est potens qđ specialis probibitio extēdaꝛ.ꝛ sic qđ vba probibitionis extendanꝛ vltra proprium significatū vt in termis Bart.in.d.§.fundum.vbi hoc ēt fuit de intentione Dy.ꝛ Ray.igiꝛ forti⁹ dꝫ eē potēs qđ vbū alienatiōis qđ ꝓprie importat oēꝫ actū per quē dñium trāsfertur vt in.l.j.C.de fun.dotali.ꝓprie ꝛ generaliter intelligatur ꝛ non restigatur ꝛ pro his est bon⁹ tex.in.l.nomē.§.fi.ff.de leg.iij.vbi in pulchro casu dictum a ratiōe assignata a testōre ampliatur. ¶ Non omitto qꝛ si in materia stricta statutoꝝ dicimus qꝛ rō generalis ampliat dictuꝫ vt tradiꝛ in.l.si vero.§.de viro per Jmo.ff.sol.ma.ꝛ Bald.i.l.maximū viciū.ff.de lib.prete.igiꝛ fortius in mā testamentoꝝ. ¶ Postremo testator p̄mittit alienatiōeꝫ ex cā necessaria tm̄ i descēdētes al's probibet alienationē ꝛ vēditionē fieri nō posse mō aliquo siue iure directo vel indirecto siue aliquo quisito colore ꝛc. Que verba sunt multuꝫ vl'ia ꝛ pregnātia. Ad h̄ glo.no.in cle.j.de foro comp.ergo gñaliter dꝛ alienatio probibita.ꝛ ꝯñter etiā in vltima volūtate prout etiā.j.declarabitur ꝛ pro hac conclusione est casus clarus in aut.de resti.fideicommis.vbi fuit ꝓbibita alienatio per vēditioneꝫ donatiōeꝫ vel p̄mutationē vel aliter aliquo modo ꝛ tñ ibi censebaꝛ ꝓhibita alienatio in vltīa volūtate vt patet ex dubitatiōe quā decidit tex.alias decisio illius littere fuisset superflua vt ibi pꝫ. ¶ Ex quibus vltimo loco infero rñsionē ad id quod dicebaꝛ qđ ꝯcessa est potestas testādi de dictis bonis expresse a testatore igiꝛ per viā testamenti non est probibita alienatio. Qm̄ dico qđ talis potestas testandi dꝛ esse concessa dūmō nō testetur extra descēdentes testatoris sed in descendentes qm̄ talis potestas ex superioribus probibitionib⁹ restringitur ꝛ declaratur.ar.l.quotiens.ꝛ qđ ibi no.C.fami.herc.ꝛ eius qđ habetur in.d.§.dulcissimis.ꝛ in.l.cum hi.§.cum transactiōe.ꝛ ibi Bar.ff.de transact. Nec est censendum qđ testator voluerit se incontinenti corrigere.l.non ad ea.ff.de condit.ꝛ demonstra. Quinimo testator in casu nostro hoc expressit qꝛ nō concessit simpliciter potestatem testandi.sed fm quid.s.non discedēdo a grauedinibus ꝛ oneribus supra impositis.sed supra imposuerat onus non alienandi extra descēdētes.igitur talis concessio dꝛ limitate concessa dūmō nō alienet extra descendētes ergo limitate intelligi dꝫ.l.cancellauerat.ff.de his que in testamento delentur.l.cum tale.§.falsum.ff.de condi.ꝛ demon.
2 dum enim dixit † vt supra impositis retulit se ad onera supra imposita ad hoc qđ no. Bar.i.l.talis scriptura ad fi.ff.de le.j. ¶ Relatio aūt fieri censetur cum omnibus qualitatibus.l.a filio.§.pater.ff.de alimen.ꝛ ciba.lega.ꝛ in.l.si prior.ꝛ ibi bal.ff.so.ma.ꝛ ibi per Bar.in.l.sanctio legū.ff.de penis.igitur dꝛ concessa potestas testandi dummō non testetur contra probibitionem alienatiōis.talis enim exceptio non discedendo ab oneribus ꝛc.declarat ꝛ restringit potestatem testādi.l.fi.§.cui dulcia.ff.de vi.tri.oleoqꝫ legato.l.nam qđ liquide.ff.de pe.lega.s.vt non possit extra descendentes.al's videreꝛ discedere a p̄ma probibitione ꝛ dispositione qđ nō est dicendum aliter etiā rñdebatur ad predictā obiectionē infra in tertia difficultate. ¶ Et si dicatur licet non fuisset concessa potestas testādi in descēdētes tñ stante probibitiōe alienatiōis extra descēdentes potuisset in descēdētes alienare vt.in.l.filiusfami.§.cū pater.ff.de leg.j.ꝛ in.l.peto.§.fratre.ff.de le.ij.igitur talis cōfessio non vꝫ aliquid operari qđ non vꝫ dicendū arg.l.si quando.ff.de leg.j.ꝛ.c.si papa.extra de priuilegijs cum si. Ad hanc obiectionem clare respondeo qđ imo dicta declaratio qđ possent testari in descendentes plurimū operatur. Nam ex quo in descendentes

descendentes esset tantum concessa alienatio necessaria ⁊ oīs alia alienatio erat prohibita censebatur etiā prohibita institutio heredis que dr̄ esse alienatio voluntaria etiam in descendētes cū libera sit testamēti factio.vt in.l.j.C.de sac.sanc.ecc.⁊ in l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de ver.ob.Cum igitur testator tñ voluerit qd̄ dicta bona ex familia descendentiū non exirent nō voluit prohibere testamēti factionē in descendentes:iō declarauit qd̄ possent testari saluis oneribꝰ suprascriptis.s.qd̄ non possent extra descendentes testari.⁊ ista fuit intētio testatoris quam amplecti debemus.l.in conditionibus primū locū
3 ff.de cōdi.⁊ demō.¶ Scḋa pncipalis difficultas est nūqd† stāte dicta prohibitione alienationis dicta bona prohibita alienari possint peruenire in successores ab intestato ipsoꝝ filiorū ꝓhibitoꝝ alienare nō tñ descendentes ipsoꝝ in qua difficultate videbaṫ cōcludendū qd̄ sic.ista conclusio vr̄ probari per tex. singularē ꝯm cōem intellectū Dy.Bar.⁊ alioꝝ in.l.cū pater.§.cū inter.ff.de le.ij.vbi ꝓhibita alienatiōe ex̄ familiā nō ꝓhibētur succedere venientes ab intestato exn̄tes ex̄ familiā.⁊ ita tʒ Bar.⁊ sequunṫ cōiter doc.in.l.si ita qs.§.ea.l.ff.de verb.obl.⁊ Bar.in.l.peto.§.fre.ff.de leg.ij.Ex qua conclusione videbatur inferri posse qd̄ sicut ēt descendentes possent ab intestato succedere nō obstāte dicta ꝓhibitione ita potuerint institui heredes qꝛ exꝓssio eius qd̄ ineratvn̄ nihil operari dʒ.l.nō recte.C.de fideiuſ.⁊ tradiṫ in.l.iij.ff.de le.j.⁊ hoc voluit glos.quam ibi sequūtur Dy.⁊ Bart.in.l.pater.§.iulius agripa.ff.de leg.iij.⁊ illā dicit singularem Joā.de imo.in.d.§.ea lege.⁊ est cōiter approbata vt dicūt Jo.de imo.⁊ cuma.in.d.§.cū inter.¶ Ex qbus cōcludi videbaṫ qd̄ filij poterāt suos successores ab intestato lʒ nō descēdentes substituere saltē rōne ꝓmissa.Quibus tñ nō obstātibus ꝯtrariam sn̄iam veriorē esse existimo qd̄ immo successores ab intestato in casu nostro non descēdētes nō poterāt succedere dictis filijs in bonis alienari ꝓhibitis.ista conclusio probatur primo.Nam Bald.in.d.§.fratre.voluit qd̄ ꝓhibita alienatiōe cēseaṫ ēt ꝓhibita successio ab intestato qn̄ res deueniret ꝑsonā ꝓhibitā.ar.eius qd̄ hr̄ in.d.§.ea lege.⁊ fuit opinio petri quā sequiṫ Jo.de imo.in e.§.fre in pūcto iuris qꝛ sicin ꝑsonā ꝓhibitā nō pt̄ qs exꝓsse alienare ita nō pt̄ tacite.ar.l.cuʒ qd.ff.si cer.pe.ſʒ in successores ab intestato dr̄ tacite alienare vt in.l.cōficiunṫ.ff.de iure codi.igiṫ ⁊c.idē sequiṫ Raph .cuma.⁊ ad text.in.§.cū inter rn̄det Jo.de imo.qd̄ ibi est speciale in illo casu,put ibi declarat Jmo.igiṫ in ꝯtrarium est ius cōe.l.ius singulare.ff.de legi.⁊ sic potiusꝰ vr̄ facere ꝯ.hoc tñ nō firmarē qꝛ cōis opinio est in ꝯtrarium.¶ Scḋo hāc cōclusionem ꝓbo in casu nostro hac cōsideratione.Nam aliqn̄ ⁊ primo testator simpliciter ꝓhibet ne res extra familiam alieneṫ ⁊ tunc nō sit ꝓhibita successio ab intestato ⁊ ita loquiṫ tex.in.d.l.cum pater.§.cū inter.ff.de le.ij.vbi dicit petij̄t vt de noīe familie nō exiret.⁊ ita loquūtur doc.ibi.¶ Aliqn̄ ⁊ scḋo ꝓhibet alienationē.sed qꝛ ꝓhibitio esset nuda ⁊ nō valeret vt in.l.filiussa.§.diui.ff.de le.j.adijcitur cā.s.vt in familia remaneat.⁊ tunc idem est ac si ꝓhibuisset alienationē extra familiā simpliciter.⁊ isto casu procedit tert. cum glo.in.d.l.peto.§.fratre dū dicit petijt non alienari sed vt in familiam relinqueret.⁊ isto casu ꝓcedit opi.Bar.in.d.§.fre. que cōiter approbatur per do.Bar.⁊ doct.in.d.§.ea lege.s.qd̄ non censeatur ꝓhibita successio ab intestato.¶ Aliqn̄ tertio testāt ꝓhibet alienari extra familiā que prohibitio dr̄ cum causa ⁊ vʒ.⁊ vltra testator exprimit qd̄ vult qd̄ de familia nō exeat vel qd̄ in familia relinquatur vel remaneat ⁊ isto casu dr̄ ꝓhibita successio ab intestato.⁊ sumus extra doctrias Bar.⁊ doc. hanc ꝯclusionē ꝓbo primo qꝛ qn̄ est facta prohibitio alienationis extra familiam vel vt in familia relinquaṫ ꝓhibitio est cuʒ causa ⁊ valet si ergo adijciūtur illa verba vt de familia nō exeat tunc nisi dicamus quod etiā per viā successiōis ab intestato sit extra familiaʒ prohibita alienatio illa verba postea adiecta nihil operarenṫ contra.l.si qn̄.ff.de lega.j.⁊.c.si papa de priuileg. vnde ad hoc vt aliquid operētur dicamus quod etiā successio ab intestato dicatur prohibita.vnde inferendo ad casum nr̄m ita est dicendum in terminis nostris.Nā testator concessit alienationem necessariā in adescendentes.⁊ demū dixit quod aliter fieri nō posset ⁊ alienatio erat legitime cum causa prohibita.dixit etiā testator qd̄ nolebat qd̄ dicta bona exirēt extra descendentes ⁊ de eoꝝ dn̄o ⁊ possessiōe.⁊ sicvt dicta verba aliqd operentur intelligi debent ēt ab intestato.et pro hac conclusione allego casum clarum in dicta auṫ.de resti.fideicommissi.vbi in codicillis fuit prohibita alienatio quorundam bonorum qꝛ voluit in familia ꝑmanere ⁊ voluit quod nunq̄ de familia descendentium egrederetur.dubitatur an mater per pupillarem substitutionem possit filio succedere in bonis ꝓhibitis.allegabaṫ qd̄ nō poterat qꝛ erat extra familiā.ꝯtrarium decidiṫ qꝛ pupillus cui succedebat erat in quinto gradu testatori ꝓhibēti ⁊ ꝓhibitio nō extēdebaṫ vltra quartū.iteʒ qꝛ mater erat nurꝰ aui
3 ipsius pupilli ⁊ sic de familia.ergo daṫ itelligi qd̄ nisi fuissent

ille due rationes vel altera earū mater potuisset succedere ex pupillari igitur nec ab itestato pupillus in bonis prohibitis qꝛ si ab intestato potuisset successisset ēt ex testō per illā glo.in d.§.iulius agrippa cuius ꝯtrium ibi deciditur vn̄ ibi vr̄ decidi ista questio.¶ Postremo me marie mouēt amplissima ⁊ pregnātia vba ꝓhibitionis.Primo eñ dixit qd̄ volebat qd̄ i casu necessitatis liceret filijs suis alienare i filios ⁊ descēdētes ꝑ que verba patet qd̄ ē in descēdētes est ꝓhibita volūtaria alienatio ⁊ extra descēdētes est ꝓhibita non solū voluntaria ſʒ ēt necessaria qm̄ ꝯcedēdo alienationem necessariam in descēdentes cēsetur extra descēdentes ꝓhibuisse.ar.l.cum ptor.ff.de iudi.⁊.l.impator.ff.de postulā.⁊ hoc infra expressit vt statim dicam qd̄ aliter ab alio modo fieri nō possit.si ergo extra descēdētes est prohibita nō soluʒ volūtaria sed etiā necessaria alienatio;igiṫ dr̄ prohibita successio ab itestato que dr̄ alienatio necessaria.ista cōclusio ꝓbatur ex his que ponit Joā.de imo. in.d.l.si ita qs.§.ea lege.vbi i illa qōne an ꝓhibita alienatiōe in ecclesia generaˡr ⁊ sic in certū genus ꝑsonaꝝ censeatur ꝓhibita alienatio per igressum vbi Bar.sentit qd̄ nō ꝑ.d.§.cū inter.qꝛ ecclesia vr̄ venire iure legitimo.⁊ hoc clare tʒ Angel.in ꝯtriū tñ allegat Bar.in auṫ.ingressi.C.de sacrosan.eccle.cuius opi.sequiṫ qꝛ ingressus dr̄ actus volūtarius iō dicaṫ ꝓhibita alienatio que ꝓcedit ab actu volūtario secus in successione ab itestato qꝛ illa causatur ab actu necessario mortis ꝑ hoc qꝛ immediate sequuta morte de necessitate succedit heres ab itestato qn̄ nullū est ꝯditū testm̄.l.iij.§.de illo.ff.pro socio instit.de legitima agn.succe.in ꝑn.⁊ ita ꝓcedit qd̄ hr̄ in.§.cū inter.sed in casu nr̄o est ꝓhibita ēt in casu necessitatis extra descendentes.igiṫ ⁊c.⁊ ista ratio cōcludit.¶ Cōfirmanṫ ꝓmissa per alia
a verba q̄ sequunṫ ita ⁊ taliter qd̄ ꝑdicta nō exeātvllo modoᵃ vl̄ iure dn̄o proprietate ⁊ possessione filioꝝ ⁊ descendentium. Que verba sunt multū vniuersalia. Nā illa vba vllo mō significāt vt nec verbo nec facto nec exꝓsse nec tacite fiat alienatio in non descendētes.ad hoc tex.⁊ ibi Host.Jo.an.⁊ doc.in.c.j.de despō.impub.Bene facit gl.in.cle.j.de fo.cōpe.sed in successores ab itestato dr̄ fieri aliēatio er tacita mēte testōris.l.cōficiunṫ.ff.de iure codicillo.igiṫ dr̄ ꝓhibita successio ab intestato respectu nō descēdētiū.⁊ multominꝰ importātia verba apposita fuere inˡ dicto auṫ.de restitutio.fideicommissi.⁊ tñ ibi apparet qd̄ erat ꝓhibita successio ab itestato.¶ Postremo ꝯcludēter probātur ꝓmissa ex alijs verbis que sequūṫ dū dr̄ aliter ab alio modo dictā vēditionē ⁊ alienationē facere non possent.⁊ sic voluit qd̄ fieret ita qd̄ nō exirēt bona de descēdē
4 tibus.⁊ in cāu necessitatis ⁊ nō aˡr vel alio modo† que verba sunt valde ꝑcisa ⁊ multū ꝑgnātia adeo q̄ nō patiūṫ dispōnē ipsam recipe aliū itellectū vel modificationē sepatā a vbis vt colligiṫ ex no.ꝑ glo.in.l.si quidē.C.de excep.quā Bald.ibi dicit nō eē alibi.intm̄ qd̄ dixit Bal.in.c.j.§.deniqʒ in vlti.col.q̄ fuerit ꝑma cā hn̄i.ami.qd̄ si vasallus sine regsitiōe vl̄ cōsensu dn̄i vēdat feudū ⁊ tradat cū hac protestatio.saluo iure filioꝝ ⁊ ipsius pncipalis talis ꝓtestatio nō iuuat ꝑ ibi no.⁊ quideʒ hoc dicit verū nisi in dicta ꝓtestatiōe adiecta essent illa vba ⁊ nō aˡr vel alio modo qꝛ tūc nihil vr̄ eē actū qꝛ nō itēdit alienare aˡr nisi cū dicta protestatiōe.allegat no.i.d.l.si qdē. igitur oīs alienatio in casu nostro dr̄ ꝓhibita nisi necessaria ⁊ in descēdētes ⁊ ꝯn̄r ēt successio ab intestato.⁊ maxime ꝑꝑ vba q̄ sequunṫ dum dr̄.Modo aliquo siue iure directo vl̄ idirecto siue aliquo q̄sito colore.que vba mō aliquo vl̄ iure importāt qd̄ nec tacite nec exꝓssevt in.d.c.j.de despō.impu.igiṫ nec per viam successionis ab intestato itē qꝛ dicit siue iure.igitur nō aliquo iure ⁊ sic vniuersaliter ꝑ prohibita cū iure aliēatio.ꝑ terq̄ in casu ꝓmisso ꝑꝑ dictionē aliquo q̄ est vniuersalis.vt ꝑ glos.in.d.cle.j.de foro compe.⁊ sic nec iure ꝯctus inter viuos nec iure vltime volūtatis siue ex testō siue ab itestato.⁊ ēt ma
5 xime qꝛ † additum est directo vel indirecto siue aliquo q̄sito colore.ꝑ que nō potuisset magis exprimi volūtas prohibētis oēm alienationē ꝓterq̄ in casu ꝓmisso.¶ Non omitto qd̄ talia vba geminata ⁊ sepius repetita magis declarāt mentē testatoris fuisse nō alio casu ꝓterq̄ in casu ꝓmisso ꝓhibitā esse alienationē ad hoc qd̄ no. Bal.in extrauagāti de pace cōstatie in verbo casseṫ ⁊ irritetur.Bene facit.l.bali sta.ff.ad tre.⁊ tex.in.c.⁊ si xp̄s.extra de iureiur.⁊ pulchre no.Bald.in.l.nec dānosa.C.de pci.impera.offe.cum simi.¶ Ex qbus omnibus indubitanter dico qd̄ ꝓhibitio se extēdit ēt ad successores ab intestato nō descēdētes.⁊ sic remanet expedita sufficiēter se
6 cūda difficultas.¶ Tertia difficultas est† nūqd iter dictos filios taʒ in bonis ꝓhibitis alienari q̄ in non prohibitis inducaṫ aliqd̄ fideicōmissuʒ in casu nostro ⁊ in primis tenēdo qd̄ prohibita dicaṫ successio ab intestato tūc istitutis venientibus ab itestato siue illis succedētibus ab itestato nō exn̄tibus descēdētbꝰ ex quo fit alienatio in casu ꝓhibito locꝰ erat fideicōmisso qd̄ debebaṫ alijs filijs ⁊ descēdentibus.l.peto.§

a ¶ Verbaꝝ ꝓhibitiōe alienatiōis vt nō exeāt vllo mō vel iure de dominio ⁊ possilioꝝ ⁊ descēdētiū ⁊ aliter ⁊ alio mō nō possit fieri.

fratre.cũ ibi no.ff.de leg.ij.⁊ hoc expressit testator ĩ fine prohibitionis alienationis.vñ cũ clara sit intentio testatoris non est opus ire per coniecturas.l.si alij.ff.de vsufru.lega.⁊ hoc solum sufficeret.sȝ tñ vt cõsultatio clarior reddat̃ dico qd̃ ẽt altero filio mortuo sine filijs locus erat fideicõmisso absolute ẽt si non fieret aliqua alienatio extra descendentes.⁊ hoc in bonis ꝓhibitis alienari. ¶ Primo pp clausulã ꝓhibitiuã alienationis. ¶ Scd̃o pp substõnem factaȝ post vniuersalem institutionem heredis. ¶ Primũ ꝓbat̃ naȝ licet qñ est facta prohibitio alienationis extra familiam vel vt in familia relinqueret̃ sit locus fideicõmisso qñ sequuta est alienatio in casu ꝓhibito ⁊ nõ simpl'r ⁊ absolute vt ꝓbat̃ in.l.peto.§.fratre.de leg.ij.⁊ ibi Bart. Bal.⁊ alij in.l.filiusfa.§.cũ pater.ff.de leg.j.⁊ videt̃ tex.cũ his que ibi notãt gl.⁊ Bar.in.l.pr̃.§.filiam.ff.de leg.iij.tñ in casu nr̃o pp verba pregnãtia ꝓhibitionis alienationis ꝯtrariũ est concludendũ.⁊ in primis ostendit̃.nam cũ testator ꝓhibuerit omnẽ alienationẽ preterq̃ in descẽdentes in casu necessitatis ⁊ sic noluit successores ab intestato nõ descẽdentes in dictis bonis succedere de necessitate voluit talia bona ad descẽdentes iure fideicõmissi deuenire auferẽdo ab hẽdib' ab intestato non descendẽtibus.qui em̃ vult ꝯñs vr̃ velle antecedens necessarium l.ad rem mobilẽ.⁊.l.ad rem legatam.ff.de procura.⁊ in.l.illud ff.de acqui.here.cum si. ¶ Confirmatur eadem cõclusio cõsideratione de qua in precedẽti difficultate dicetur.nã aliquãdo ⁊ primo testator simpliciter ꝓhibet alienationẽ extra familiã vl' vt in familia remaneant vel relinquant̃.⁊ tunc non inducitur fideicõmissuȝ absolute:qꝛ illa v̾ba extra familiã vel vt in familia remaneãt vl' relinquant̃ operant̃ ⁊ oñdunt causam ⁊ rõnem alienationis ⁊ sic eius validitatem iuxta no.in.d.l.filiusfami.§.diui.sed inducit̃ tantũ fideicõmissum casu quo fieret alienatio in casu ꝓhibito.⁊ ita procedit tex.in.d.l.peto.§.fratre.cum ibi no.⁊ tex.cũ ibi no.per Bart.in.l.pater.§.filiã.ff.de leg.iij.⁊ in.d.l.filiusfa.§.cũ pr̃.Nam tũc testator ꝓhibẽdo alienationem simpl'r extra familiam voluit familie sue ꝓuidere nõ relinquẽdo sed amputando ac precidendo vias per quas posset transitus in posteros impediri arguendo a cõiter accidẽtibus iuxta l.neq; natales.C.de ꝓba.nã p alienationes q̃ fiũt impediuntur plerũq; bona in posteros transmitti.⁊ id̃o testatores aliqñ prohibent bona alienare in vita tm̃ opinantes h' sufficere vt bona ad posteros ꝑueniãt ad hoc tex.est no.in.l.pr̃.§.fundum.ff.de leg.iij.vbi ꝓhibita tm̃ fuit alienatio in vita.⁊ tñ opinatus fuit testator bona de familia non exire.dixit em̃ testator ita em̃ fiet vt fundus de noĩe meo nunq̃ exeat.Quo casu nõ impedit̃ alienatio per viaȝ vltime volũtatis vt ibi h'r.Qñq; tñ testatores ꝓhibent simpl'r alienationẽ extra familiam.⁊ sic cõprehendũt etiã alienationẽ que fieret in vltima volũtate.⁊ tunc eodẽ mõ nõ inducit̃ fideicõmissum absolute lȝ facta alienatiõe in casu ꝓhibito vt dixi.vt est tex.⁊ ibi no.in.d.§.fr̃e.⁊ h' ẽt casu vt dixi non est ꝓhibita successio ab intestato ⁊ ꝓcedit tex.in.d.§.cũ inter. ¶ Aliqñ ⁊ scd̃o testator nõ simpl'r ꝓhibet alienationeȝ extra familiaȝ p que verba ⁊ similia de qbus supra prohibitio est valida ⁊ cum cã.sed testõr vltra declarat q̃ vult bona sua in familia remanere vel de familia nõ exire ⁊ tũc vt ista v̾ba aliquid operent̃ inducat̃ fideicõmissum absolute.argu.l.si qñ.ff.de leg.j.qꝛ tunc testator nõ solum vr̃ voluisse vias amputare per quas impediret̃ trãsmissio illoꝝ bonoꝝ in posteros:sed ẽt eis relinquendo pp verba adiecta vltra ꝓhibitionẽ alienationis ex̃ familiã per q̃ testõr oñdit q̃ vult bona in familia remanere ⁊ voluit fideicõmissum locũ h're p simplicẽ mortẽ filij grauati sine filijs iuxta.l.heres meus.ff.de cõdi.⁊ demõ.sȝ in casu nr̃o vltra ꝓhibitionẽ alienatiõis extra descẽdẽtes sunt verba multum p̃gnantia ad oñdẽdũ qd̃ testator noluit bona exire extra familiaȝ descendentiũ.⁊ sic induci dȝ fideicõmissum absolute cũ fauore descẽdẽtiũ.nã ad h' talia verba sunt ꝓlata arg.l.fideicommissa.§.interdũ.ff.de leg.iij.⁊.l.seruo legato.§.si testõr.ff.de leg.iij.⁊ hoc maxime vt dixi qꝛ in casu nostro censet̃ ꝓhibita successio ab intestato in ꝑsonã ꝓhibitã.⁊ hec opinio videt̃ coadiuuari autoritate Barto.in.l.qui rome.§.coheredes.ff.de ver.ob.vbi vult qd̃ qñ res est prohibita alienari extra familiam ⁊ adiecta sunt similia verba de qbus supra non põt res alienari tanq̃ subiecta restõni.aut̃.res que.C.cõia de lega.⁊ sic per.l.quã allegat vr̃ sentire qd̃ inducitur fideicõmissum absolute.⁊ ita intelligit Bar.ibi Aret.p̃ceptor meus ⁊ cũ opiniõe Bart.transeunt ibi Imo.Paul.⁊ Cuma.⁊ Pau.de ca.in.d.l.filiusfa.in.§.diui.in lectura paduana.Bñ facit qd̃ no.Bart.in.d.l.pr̃.§.mater.de le.iij.dum allegat eãdẽ.l.in prin. ¶ Confirmat̃ ista ꝯclusio.nam quibuscũq; verbis ẽt enũciatiuis quibus de mente cõstare põt inducitur fideicõmissum.l.vnum ex familia.§.fi.⁊ ibi Bartol.ff.de leg.ij.in.l.⁊ hoc modo.⁊ in.l.eo modo.ff.de leg.j.Bene facit textus.in.l.codicillis.§.nunc.ff.de leg.ij.⁊ in.l.fideicõmissa.§.hec v̾ba.ff.de le.iij.sȝ in casu nostro sunt v̾ba multum p̃gnãtia p q̃ apparet testatorẽ voluisse bona sua ad posteros ⁊ descẽdentes ꝑuenire igit̃ induci dȝ fideicõmissum. ¶ Cõprobat̃ nã p̃ncipalis intẽtio testõris fuit ꝓpter strictam ꝓhibitionẽ qd̃ bona in descendentes ꝑuenirent.⁊ ad hoc vt intẽtio sua fortius h'ret effectum apposuit strictaȝ alienationis ꝓhibitionẽ que cũ ꝯtineat alterius vtilitatẽ q̃ grauati ostẽdit cãm finalẽ dispositionis.l.titia in.fi.ff.de ꝯdi.⁊ demon.⁊.l.qbus diebus.§.fi.eod.ti.cã autẽ finalis in quacunq; dispositione significat principale intentũ iuxta not.p Barto.in.l.ij.§.fi.ff.de dona.igit̃ cũ principale intentum fuerit vt bona ad descẽdentes ꝑuenirent illud vr̃ attendenduȝ ⁊ inducere fideicõmissum ar.l.cũ vnũ.C.de fideicõ.si em̃ in casu nr̃o dixisset qd̃ volebat bona in familia remanere induceret̃ fideicõmissum ergo eodẽ modo induceret̃ si dixisset qd̃ volebat qd̃ bona descendentibus non exirent ꝓut in casu nostro.ad hoc bonus tex.in.d.l.vnũ ex familia.§.sed si fundũ ibi peto ne fundus de familia exeat cũ si.s̃.allegatis igit̃ ꝓhibitio inducta ad corroborationẽ vt bona ad descendentes ꝑuenirent nõ debẽt ꝯtrariũ effectũ ꝓducere vt non inducat̃ simpliciter fideicõmissum.ar.l.qd̃ fauore.C.de legi.cum si. ¶ Nec obst.si dicat̃ qd̃ nõ inducit̃ fideicõmissum absolute,sed tm̃ si fiat alienatio in casu ꝓhibito ꝓut declarat testator in fine clausule ꝓhibitionis alienationis vñ cũ simus in casu certo nõ est opus ire per coniecturas.l.si alij.ff.de vsufr.leg.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de leg.iij.qm̃ ad h' clare r̃ndeo qd̃ per plura verba illius clausule inducit̃ fideicõmissum absolute.ar.d.l.vnũ ex familia.§.fi.cũ si.s̃.allegatis.bñ facit.l.pãphilo liberto.ff.de leg.iij.voluit em̃ testator duo. ¶ Primum qd̃ bona ꝑuenirẽt in descẽdẽtes ex quo oẽm ꝓhibuit alienationẽ ẽt necessariam extra descẽdentes per iura supra allegata.⁊ tale fideicõmissum inducit̃ simpl'r per mortẽ vt in.d.l.heres meus.⁊.s̃.dixi. ¶ Secũdum qd̃ voluit est qꝛ voluit q̃ si fieret alienatio nõ solũ per viã vltime volũtatis sȝ est inter viuos qd̃ statim eẽt locus fideicõmisso sicut in.l.cũ pr̃.§.libertis.ff.de leg.ij.⁊ hoc est qd̃ testator ĩ fine disposuit ⁊ sic cõcludit̃ qd̃ virtute clausule ꝓhibitionis alienationis ĩducitur fideicõmissuȝ ⁊ hoc maxime vt dixi si dicamus qd̃ sit ꝓhibita alienatio p viã successionis ab ĩtestato vt clare ꝓbatũ est qꝛ si successor non est de descẽdentibus statim fit ꝯ ꝓhibitionẽ ⁊ est locus fideicõmisso.vt in p̃n.dixi p no.in.d.l.peto.§.fr̃e cum si. ¶ Scd̃m dicit qd̃ altero filio mortuo sine filijs locus esset fideicõmisso.probat̃ clare in substõne fcã de filijs adinuicẽ altero vel aliqbus sine filijs decedente vel decedẽtibus.Nec dicat aliqs qd̃ bona ꝓhibita alienari nõ includant̃ in tali substõne vniuersali qꝛ ꝯtrariũ cõstat ex ipsa substitutione dũ post morteȝ descẽdẽtiũ ⁊ filiaꝝ disponit qd fiendũ de dictis bonis ex quo clare dat̃ intelligi qd̃ voluit dicta bona cõprehẽdi in dcã substitutiõe vniuersali.ex quo em̃ voluit bona p̃dicta ꝑuenire ad substitutos vltimo loco in defectũ alioꝝ substitutoꝝ appet q̃ voluit illa ꝑuenire ad substitutos primo loco.p sequentia em̃ precedentia declarant̃.l.si seruus pluriũ.in fi.ff.de lega.j.item facit.nam oĩa bona fuerũt distributa per ꝓlegata.igit̃ illa veniũt in substitutione fideicõmissi vniuersalis.l.quid ergo.lapicola.ff.de leg.j.tradit̃ in.l.marcellus.§.quidam liberos.ff.ad tre.Sed vnum faciebat difficultatẽ qꝛ substõ vniuersalis facta est si alter decesserit sine filijs ⁊ in sua vltima volũtate.⁊ sic copulatiue.ad v̾itateȝ aũt copulatiue vtraq; verificari dȝ l.si heredi plures.ff.de cõdi.insti.⁊ in.l.si is qui.cc.§.vtruȝ.ff.de reb.dub. ¶ Sed in casu nostro lȝ diceremus illam de quo agimus decessisse sine filijs de quo dicemus in sequenti difficultate tñ decessit testat' ⁊ sic cũ vtrũq; nõ verificet̃ nõ verificat̃ substõ.Quinĩmo fortius si dictũ esset si sine filijs aut sine testõ pp cõditionẽ sine filijs alternatiua resolueret̃ in ꝯiũctã.casus est in.l.general'r in prin.C.de insti.substi.sub condi.fac.⁊ sic ꝯcludendo videbat̃ qd̃ substõ non esset verificata ex quo filius decessit testatus. ¶ Sed ad hanc difficultatem est dicẽdum in primis qd̃ talis ꝯditio si testatus decesserit ⁊ cõcessio ꝑtãtis testandi que ĩmediate sequit̃ est apposita ad qualificãdũ substitutionẽ vniuersalem ⁊ fideicõmissum vniuersale respectu oĩum bonoꝝ dicti testatoris vltimo loco factũ cui apposite sunt ꝯditio p̃dicta ⁊ cõcessio ꝑtãtis alienãdi non autẽ ad qualificãdũ fideicõmissum ⁊ inductũ in rebus ꝓhibitis alienari p̃mo loco spãliter factũ ĩ cl'a ꝓhibitiua alienationis cui p̃dicta non sunt adiecta per id qd̃ h'r in.l.iij.§.filius.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ in.l.fi.ff.de re.du.⁊ in.l.in repetẽdis.ff.de le.iij.⁊ in.l.seye.§.gayo.ff.de fun.instru.⁊ maxime pp illa adiecta dum dixit qd̃ instituebat filios cũ oneribus ⁊ grauedinibus supra scriptis.⁊ postea substituẽdo sub dcã duplici cõditione ⁊ ꝯcedendo ꝑtãtem testandi subiũxit nõ discedẽdo ab oneribus ⁊ grauedinibus vt supra impositis p que verba sepius repetita ꝯstat qd̃ noluit ĩ aliquo violare clausulã ꝓhibitiuã alienationis ꝓut lati' declaratũ fuit.s̃.in prima difficultate.Quinĩmo ingeniose ⁊ s̄m mentẽ testõris est dicendũ qd̃ p dictã substõnẽ vniuersalẽ in casu nostro lȝ decesserit testat'

indncitur

inducitur fideicõmissum in bonis probibitis ⁊ vocantur alij
filij. Nam testator vult quod altero filio decedẽte sine filijs alter
vocet. voluit tñ quod ille qui decederet sine filijs posset testari
⁊ excludere alios filios qr noluit auferre libertatẽ testandi. ⁊ idõ
simul cũ cõditione si sine filijs copulauit aliã cõditionẽ si testa-
tus decesserit declarãdo qõ volebat qõ de pdictis bonis in sub-
stitutiõe cõprebẽsis filij possent libere testari. sed qr intẽtio testa
toris erat qõ bõa qdaz put possessiões alienari pbibite nõ alie
narent extra descẽdẽtes prout clare expsserat i clã probibitiua
alienationis ⁊ per dictã cõcessionem potestatis testãdi q̃ pote-
rat generaliter intelligi colligi poterat quod bona ẽt pbibita
possent testãdo ẽt in nõ descẽdẽtes alienari. ⁊ ita cõtingere po
terat cõ intentũ testatoris. ideo testator primo dixit cũ oneribus
⁊ grauedinibus suprascriptis. ⁊ post cõcessionem potestatis te
stãdi iterũ repetijt nõ discedendo a grauedinibus ⁊ oneribus
vt supra impositis que verba significãt quod filij possint de bo
nis in substõne cõprebensis testari. nõ tñ testando in non descẽ
dentes ⁊ sic voluit quod quãuis filius testaret ⁊ bona nõ pbibi
ta nõ puenirent ad filios virtute dicti fideicõmissi vniuersalis:
tñ quod bona pbibita puenirẽt lz testatus decederet dũmodo
sine filijs decederet ⁊ testaretur in non descendentes seu in pso-
nas pbibitas alienari p dictã exceptionem dũ dixit nõ discedẽ
do. argu. eius quod babet in. l. j. ff. de reg. iu. ⁊ in. l. si eũ. §. qui in
7 iuriaꝝ. ff. si quis cautio. ⁊ qr vt dixi p quecũqz † verba etiã enũ-
ciatiua per que ostendi potest volũtas testatoris inducit fidei-
cõmissum. d. l. ⁊ boc modo ⁊. l. eo modo. ff. de le. j. ⁊ per Bar. in
l. ex bac scriptura. ff. de dona. cum si. Et ista est verissima inter-
pretatio intentionis testatoris quam semper sequi debemus. l.
in cõditionibus primum locũ. ff. de cõdi. ⁊ demon. l. ex facto. la
grãde. ff. de bere. insti. ⁊ bec de tertia difficultate. Succedit nũc
8 quarta difficultas † in qua venit discutiẽdum nunqd p mortez
Jo. alij filij sint ad fideicõmissum vocati quo ad bona alienari
pbibita an vero excludantur per filium legitimatũ ipius Joã.
institutũ a dicto Jo. in qua difficultate pro fundamento pmit
tenda est alia difficultas an in pbibitione testatoris in qua vo
luit quod bona probibita nõ exirent de dñio filioꝝ ⁊ descendẽ
tium cõprebenderetur filius spurius Jo. in qua dubium facie
bat qr spurius filius Jo. videbatur venire appellatione descẽ-
dentium. nam verbum descendentium est verbum naturale nõ
inuentuz a lege ciuili. ideo videbatur etiam competere spurijs
l. tutelas. ff. de capi. dimi. ⁊ ibi per Bar. ⁊ ita voluit Angel. lo-
quens in dispositione legali. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff.
ad treb. ⁊ sequi videnť Jmo. ⁊ Moder. ¶ Sed cõtrariũ in casu no
stro indubitãter est tenendum quod imo nõ cõprebendunť ne
potes spurij seu descendentes spurij. ista cõclusio probat: nam
testator noluit bona exire de filijs ⁊ descendentibus ⁊ censet ad
fideicõmissum vocasse filios ⁊ descendẽtes ex eis ad minus ca
su quo alienatio fieret in casu probibito vt. s. declaratum est sz
in materia substitutio. ⁊ fideicommissoꝝ appellatiõe filioꝝ nõ
comprebendũtur filij spurij nõ successibiles prout est cõis con
clusio in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ff. ad treb. qua ergo ratio-
ne vocando filios intellexit de legitimis licet nomẽ filios sit na
turale. vt in. d. l. tutelas. pari rõne etiã nominando in eadẽ ora-
tione descendentes intellexit de legitimis. arg. eius quod not.
Bar. in. l. seye. §. gayo. ff. de fundo instru. ¶ Confirmat ista opi
nio rõne. nam testator cõcessit quod possent filij alienare in de-
scendentes ex se que cõcessio generaliter intelligitur siue titulo
lucratiuo siue oneroso. l. j. C. de fundo dotali. ⁊ siue titulo inter
viuos siue in vltima volũtate vt in. d. l. peto. §. fratre. omnia aũt
ista sunt probibita quãdo filij sunt spurij. vt in. l. j. ⁊ ibi Bar. ⁊
doc. C. de natura. lib. ⁊ no. plene per Bar. ⁊ doc. in. l. si is qui bo
nis. ff. de vulg. ⁊ pup. igitur talis concessio nõ cõprebendit qõ
possint alienare in eorum filios spurios qr generalis loquutio
nõ cõprebẽdit impossibilia de iure vt declarat Bar. l. l. si qs sub
condi. ff. de cõdi. insti. ⁊ Bal. in. l. fi. §. cõputatione. C. de iure de
lib. ¶ Preterea testator i fine boc declarat expresse dũ dicit qõ
si bona aliter alienent quã expssuz est quod debeãt puenire ad
eius filios legitimos ⁊ naturales ⁊ descẽdẽtes ex eis qua quali
tate legitimationis adiecta filijs censet ẽt descendẽtibus adie-
cta ppter vnitatem oratiõis iuxta notata per Bar. in. d. l. seye.
in. §. gayo. ff. de fund. instr. Ex quibus dat intelligi dupliciter
qõ testator tm̃ intellexit de filijs ⁊ descendentibus legitimis ⁊
⁊ naturalibus. ¶ Primo qr ex quo in vna parte clãe fit mentio
de filijs legitimis ⁊ descendentibus pari rõne ẽt in alia pte clãe
intelligi debet de legitimis. arg. l. qui filiabus. ff. de leg. j. in prin.
⁊ pbatur in simili ex no. per Bart. ⁊ doc. in. d. l. ex facto. §. si qs
rogatus. ff. ad treb. vbi voluit qõ lz verbũ filij prolatũ ab existẽ
te in dignitate non intelligat de naturali tm̃ tñ secus est qñ in
alia parte testamenti est facta mentio de naturali tm̃. ergo idez
dicimus econtra: qr qõ operatur ppositũ in pposito operatur
oppositum in opposito. l. si vt pponis C. de nup. ¶ Secũdo quia
qua rõne noluit cõprebendi filios suos nisi legitimos ⁊ natu
rales pari rõne ⁊ fortius nec filios filioꝝ nisi legitimos ⁊ na-
turales arg. l. publius. ff. de cõdi. ⁊ demõ. ⁊ eoꝝ que in pulchra
qõne dicunt Ful. ⁊ Pau. in. l. j. ff. C. de condi. inser. ⁊ Bar. in
l. fi. ff. ad treb. sit ergo cõclusio indubitata qõ in dicta clausula
probibitiua alienationis extra filios ⁊ descendẽtes non com-
pbendunt filij vel descendentes spurij. Ex qua cõclusione infe-
ro vnũ aliud pro qua rõne non conprebẽdunt filij vel descen-
dentes spurij nõ comprebendunt ẽt filij ⁊ descendentes legiti-
mi nati ex filijs spurijs: qr filij spurij sunt filij pmitiui id ẽ pri-
mus amor vñ si non cõtinent multominus cõtinent nati ex eis
qr nulla cõtia põt esse legitima ex illegitimo nascendi princi-
pio. ⁊ ita cõcludit no. Bal. in. l. fi. in fi. C. de ver. signi. ⁊ cum di
cta decisione trãseunt Moder. ¶ Confirmat ista cõclusio naz
9 videmus qõ † qñ testator in sua dispositione facit mentionẽ de
descẽdẽtibus masculis ex quo non veniũt descẽdentes femine
nõ veniũt ẽt descẽdẽtes masculi ex feminis. ita voluit Joã. an.
post Ricar. malũ. in rubri. de test. in quarta pte. ⁊ Bal. Ang. ⁊
Paul. in. l. sz si bac. §. liberos. ff. de in ius vo. ⁊ Bald. in aut. si
quas ruinas. C. de sa. san. ec. ⁊ Pau. de ca. in. l. gallus. §. nunc
de lege. ff. de lib. ⁊ postb. ⁊ ita cõsuluerũt do. Ant. ⁊ plures alij
solẽnes doc. vt refert matesillanus in suis nota. notabili. cxxx.
¶ Ex qbus infero qõ lz pr possit instituere spuriũ qñ erit ca-
pax ⁊ casu quo nõ erit capax substituere nepotes legitimos ex
filio spurio iuxta plene no. p Barto. ⁊ Moder. in. l. gallus. §.
qõ si is. ff. de libe. ⁊ postbu. tamẽ non poterit boc facere in pre
iudiciũ substitutoꝝ sibi qñ testator voluit bona trãsire ad de-
scẽdẽtes legitimos ⁊ naturales. loquunt enĩ tantũ prefate do-
ctrine quãtũ ad validitatẽ institutio ⁊ substõnis nõ quãtum
ad preiudiciũ substitutoꝝ ⁊ sic nõ tangunt casum nostruz qui
decidit per Bal. in. d. l. fi. ¶ Quibus psuppositis videndum
10 † est an ex quo filius Joã. fuit legitimatus ⁊ ab eo institutus
dicatur facta alienatio in descẽdentes legitimos ⁊ naturales
⁊ sic excludantur substituti quasi nõ fuerit cõtrafactũ probibitio-
ni testatoris de nõ alienãdo. Et primo aspectu videbatur con-
cludendũ qõ non diceret cõtrafactum ⁊ sic qõ excluderẽtur substi-
tuti qm̃ magis communis conclusio vr esse qõ sit fiat substitu
tio si filius decesserit sine liberis legitimis ⁊ naturalibus de-
cedendo cum filijs spurijs legitimatis substitutus excludit
qr legitimatus videt esse legitimus ⁊ naturalis vt in. §. liceat in
aut. quibus. mo. na. effi. sui. ⁊ in. §. illud. ⁊ in. §. qm̃ varie in aut.
quibus mo. natu. effi. legitimi. ⁊ banc cõclusionem sequutus
fuit Ja. de are. quẽ refert ⁊ sequit Jo. an. in addi. Spec. in tit.
de succe. ab intest. §. fi. ⁊ do. Ant. in. c. per venerabilẽ. post me-
diuz qui filij sint legit. ⁊ Ang. in sua disputatione que incipit
quidam nobilis genere natus ⁊ multi doctores quos plene re
fert do. Alex. in. l. generaliter. §. cum autem. C. de insti. ⁊ substi.
sub cõdi. fac. ⁊ in suo consil. ij. in. j. vol. ergo idẽ pari rõne dicẽ-
dum vr in casu nr̃o. Nec buic cõclusioni obstare videbatur si di
ceret qõ substituti in tali legitimatione nõ fuerunt citati: ideo
nõ videt eis preiudicare. l. nã ita diuus. ff. de adop. in. l. de vno-
quoqz. ff. de re iud quoniã ad boc videbat rñderi posse. Quin-
immo nõ requirit citatio substituti. Nam doc. simplr tenẽtes
banc partẽ dicũt legitimatũ excludere substitutũ nec aliquid
dicũt qõ requirat citatio substituti. ⁊ vr ista opinio pbari in
l. ex cõctu. ff. de re iudi. vbi snĩa lata cõ beredem nocet substituto
⁊ tñ nibil ibi dr de citatione. ad idẽ text. in. l. si patroni. §. fi. sm
scdãm lecturã cõiter approbatã. ff. ad treb. ⁊ in simili facit tex.
in. l. auctori. C. de euic. ⁊ in. l. j. C. de aduo. diuer. iudi. quez text.
allegat Bal. in. l. j. in. iiij. col. C. ne filius pro pa. ⁊ videt de mẽte
Bart. in. l. in diẽ. ff. de aqua plu. arc. ⁊ in terminis boc decidit
Baldus. qñ fit legitimatio viuo pr̃e legitimati put est casus nr
in. l. fi. C. qbus res iudi. nõ nocet qr bñtes spem succedẽdi non
proximã sed remotã nõ sunt citandi. allegat. l. j. §. denũciari. ff.
de ventre, inspicien. ¶ Confirmatur ista cõclusio. naz in actu q
gerit citari dz qui bz ius tpe actionis q̃ geritur non ille qui in
aliquẽ euentũ ius br̃e sperat ⁊ cũ ea trãseunt Angel. Cuma. ⁊
Jmo. in. d. l. filiusfa. in. §. diui. vbi in pposito dicũt qõ si res est
probibita alienari extra familiã ⁊ p snĩam cogat quis de fami
lia penes quẽ res illa reperit alteri extra familiam existenti re-
stituere qõ talis snĩa oĩbus de familia ẽt non citatis nocebit. et
tenẽt Ange. ⁊ Ro. in. d. l. in diem. facit qõ in simili dicit Jmo.
in. l. decem. ff. de ver. ob. ⁊ Angelus in. l. in cognitio. ff. ad silley.
vbi dicit qõ snĩa lata cõ principalẽ nocet fideiussori cõctus. ⁊ in
simili facit qõ scribit Bald. in. l. nec quicqz. §. vbi decretũ in. xj.
col. ff. de offi. procõsulis ⁊ legati. vbi dicit qõ futuri aduersarij
qui cause interesse nõ bñt non sunt citandi in publicatione ⁊
exẽplatione priuilegioruz. allegat tex. in. d. §. denũciari. ⁊ sic vi
debat qõ cũ substitutus nõ babeat ius de pñti sed tm̃ in spe. ⁊
in cõsequentiã tm̃ agat de pindicio suo qõ nõ esset citandus ⁊
sic qõ ẽt nõ citato substituto illegitime illũ excluderet. ¶ Sed
premissis nõ obstantibus q̃ vere nõ obstant cõtrariã snĩam verio
rem existimo ⁊ psuppono vt ex supioribus pz qõ si non fuisset

facta legitimatio qȏ alij filij admittebãtur ad dicta bona alie-
nari prohibita.vnde sola restat difficultas nũquid Jo.potue-
rit filiam legitimare qua mediante potuerit eum vel eius libe-
ros instituere exclusis alijs filijs ⁊ descendentibus legitimis ⁊
naturalibus non requisitis ⁊ nõ citatis ad dictam legitimatio
nem in eoꝝ preiudiciũ in qua cõcludo qȏ nõ.⁊ semp fui in hac
opinione.⁊ hoc per doctrinam Bar.cõiter approbatã in.l.gal
11 lus.§.⁊ quid si tantum.ff.de libe.⁊ posth.vbi vult qȏ† pr̃ in le-
gitimatione filij põt preiudicare agnatis ẽt nõ citatis.⁊ rõnez
assignat qꝛ liberum erat patri excludere agnatos a bonis suis
⁊ in extraneis alienare.ergo sentit Bar.manifeste qȏ si pr̃ non
posset facto suo agnatis preiudicare qȏ legitimus illis non ci
tatis eis nõ preiudicaret:sed ita est pũctualiter in casu nostro
qꝛ heres grauatus nõ põt facto suo p̃iudicare substituto.l.fi.§.
sʒ qꝛ.C.cõia de lega.⁊ in.d.l.peto.§.fratre.igitur nõ dʒ posse in
eius preiudicium legitimare eo nõ citato.⁊ ista autoritas con-
cludit iudicio meo.reperio ẽt qȏ in indiuiduo ita cõsuluit pre-
stantissimus doc.do.Frã.de ramp.in suo cõsi.qȏ incipit in the-
mate ⁊ quesitis premissis in scdo dubio.cuius verba formalia
sunt ista.sup scdo vero quesito dicendum est legitimationẽ p̃di
ctã nõ nocere substituto p̃dicto cui ius erat quesituʒ ex subscri
ptione p̃dicta a patre facta quãuis sub cõditione.nam illius vi
gore poterat succedere ipsi parenti p fideicomissum nõ fratri
grauato.l.coheredi.§.cum filie.ff.de vulg.⁊ pup.vñ quo ad fi-
deicõmissuʒ illud excludẽdũ nõ tenuit legitimatio in p̃iudiciũ
substituti nõ citati p regulã generalẽ.l.nã ita diuus.ff.de adop.
⁊ in.l.i.cause.§.cognita.ff.de mino.⁊.l.de vnoquoqȝ.ff.de re iu.
facit ꝑm eum.l.ij.⁊.l.pe.⁊ fi.ff.de nata.resti.verba sunt ad con-
textum que retuli qꝛ eius cõsilia non hñr ordinata ⁊ sic decidit
casum nostrum.⁊ vere optime facit ꝓut ipse dicit tex.in.d.l.ij.⁊
pe.qm̃ libertus alienando nõ põt patrono p̃iudicare cui quesi
tum est ius succedẽdi in bonis liberti.⁊ ideo libertus nõ põt re
stitui natalibus nisi sciẽte p̃rono de cuius p̃iudicio agit̃ cũ p ta
lem restitutionẽ p̃ronus a successione bonoꝝ liberti excluderet̃
ita dicẽdũ est in substituto vt dixi.¶ Accedat qꝛ nõ fuerit de
intentione comitis vel principis legitimãtis ius tertio quesitũ
auferre vt in.c.quãuis.⁊ in.c.si pro te.de rescri.in.vj.⁊ in.l.j.§.
si quis a principe.ff.ne quid in loco public.¶ Cõfirmat̃ etiã ex
his que voluit notanter Jo.an.in regula sine culpa de reg.iur.
li.vj.in mercurialibus.vbi concludit qȏ legitimatio et per ꝯñs
matrimoniũ nõ aufert spem successionis quã quis hʒ rõne pri
mogeniture in bonis patris viuẽtis cui pater p̃iudicare facto
suo nõ põt.ergo idẽ cõcludẽdum est ⁊ fortius in casu nostro in
quo nõ agit̃ de succedẽdo ei qui p̃ces obtulit ⁊ de bõis mortui
debitis iure fideicõmissi cũ succedat̃ grauãti ⁊ nõ grauato.d.l.
coheredi.§.cum filie cui fideicõmisso offerens p̃ces p̃iudicare
non potest vt dictũ est.¶ Preterea ꝓbatur autoritate insignis
doctoris Pet.de anc.in suo cõsi.ccccxxviij.incip.circa primum
quesitum.vbi allegando aliqua ex premissis dicit quod legiti-
matio mortuo testatore nõ citato substituto illã non excludit.
allegat Bal.preceptorẽ suũ idẽ cõsuluisse.hoc idẽ ꝓbat̃ ex his
que ponit Bal.in.l.j.C.de inoffi.dona.in ver.vlterius querit̃.
quidam habẽs filium spuriũ.vbi concludit qȏ si donator legi-
timari fecit filium suũ spuriũ non reuocat̃ donatio secundũ di
spositionẽ.l.si vnqȝ.C.de reuo.dona.⁊ inter alias rõnes assignat
rõnem qꝛ non potuit legitimationem facere per modum volũ-
tarie iurisditionis nisi citatis illis quoꝝ interest.arg.l.fi.cũ ibi
no.per Ja.de are.ff.de nata.li.rest.⁊ sic pʒ qȏ donator qui facto
suo nõ põt donatario preiudicare si facit filium propriuʒ ltiare
talis legitimatio nõ preiudicat donatario nõ citato.ideʒ ergo
est dicendũ in casu nostro cũ grauatus non possit preiudicare
substituto sicut donator donatario.¶ Cõfirmant̃ p̃missa p no.
per Jo.de imo.⁊ Heminia.in.c.grandi.de sup.ne.prela.lib.vj.
vbi cõcludit qȏ papa non põt legitimare filium regis ⁊ deuolũ
tate regis in preiudiciuʒ eorum quibus defert̃ regnũ ex cõsue-
tudine mortuo rege ⁊ rñdent ad no.p Bar.in.d.§.⁊ quid si tm̃
qȏ loquit̃ in patrimonialibus que cõsanguineis per testatoreʒ
auferri possent.secus in regno vt in.d.c.grandi. igitur in casu
nostro cũ grauatus non possit substituto fideicõmissum aufer
re vt in.l.fi.§.sed qꝛ.C.cõia de leg.nõ põt legitimationem impe
trare in preiudicium substitutoꝝ ⁊ ꝑm hãc partẽ adducẽdo ali
qua ex premissis ⁊ alia cõsuluit insignis p̃ceptor meus do.Ale.
de imo.in cõsi.lxvij.incip.consideratis his que in themate ⁊c.
vbi ẽt allegat consilium Ange.qȏ incip.comes Brandusius.⁊
subdit in fine cõsilij qȏ hãc putat esse puram veritatem ⁊ qȏ ita
intrepide iudicaret si iudicaturus esset ⁊ qȏ si aliter appareret
eũ cõsuluisse illud cõsiliũ ꝓcedit in casu quo princeps de pleni-
tudine potestatis disponebat qȏ legitimatus esset habilis ad
excludendum substitutos.¶ Cõfirmat̃ etiã ista opinio ex his
que dicit do.Ant.in.c.per venerabilem.extra qui filij sint legi.
vbi vult qȏ qñ legitimatio fit a patre ad minus de agnatis est
mentio facienda.⁊ tʒ do.Ant.de rosellis in suo tractatu legit.

⁊ Pau.de ca.consi.ccxxj.si ergo faciẽda est mentio illoꝝ qbus
preiudicare põt fortius est fienda mẽtio substituti cui preiudi
care nõ põt.⁊ ita tʒ Prepositus medio.in.d.c.per venerabilẽ
i illa qõne an agnati sint citãdi.⁊ per p̃missa ita in substituto
firmat p̃fatus insignis p̃ceptor meus do.Alex.de imo.in suo
cõsilio.xciiij.cõsideratis his.⁊ est diuersum ꝯsilium qꝛ est sub-
scriptio ad quedã cõsilia aduocatoꝝ florentinoꝝ qui idem cõ
suluerũt.⁊ in fine dicit qȏ in his terminis semp solitus est seq
hanc opi.quã dicit approbo vt verissimã lʒ in alijs terminis
qñ apparebat principẽ de plenitudine potestatis voluisse de-
rogare substituto aliter cõsuluerit ⁊ hoc dixit forte ꝓpter eiꝰ
cõsiliũ qȏ reperit̃ in primo volu.ꝯsi.ij.Hanc etiã partẽ tʒ Jo.
de imo.in.c.nisi cũ pridẽ.in ver.ꝑsone extra de renũcia.vbi di-
cit qȏ doctrina Bart.in.d.§.⁊ qd si tantũ.dũ vult qȏ si legiti-
matio fit instante patre nõ sunt citandi agnati ꝓcedit ẽt exi-
stentibus alijs filijs qa poterat pater relicta legitima dictos
filios priuare ⁊ sic lʒ alius sit habilitatus non priuat̃ legitima
⁊ sic clare vult qȏ si per talẽ legitimationeʒ filij priuarent̃ legi-
tima qua pater eũ priuare nõ poterat in p̃iudiciũ legitime nõ
valeret sicut in fili in.d.l.ij.ff.de nata.resti.igit̃ fortius minus
posse dʒ in p̃iudiciuʒ substituti cum filius aliquo casu priuari
possit legitima.substitutus aũt nõ.¶ Confirmo oĩa premissa
rõne ꝯcludentissima ni fallor.nã in impetratione rescripti seu
priuilegij exprimenda sunt ea que mouere possent animũ con
cedentis ad non cõcedendũ vel ad facilius ꝯcedendum .casus
est in.c.postulasti.⁊ ibi no.extra de rescrip.al's rescriptũ dicit̃
subrepticiũ vt no.plene in.c.sup lr̃is.eo.ti.⁊ no.Bal.in.l.pre-
12 scrip.C.si ꝯ ius vel vtili.publicã in.ij.col.⁊ Bal.in.l.nec dan-
nosa.C.de preci.impe.offe.† sed subreptio viciat ipso iure pri
uilegia ⁊ rescripta.gratiosa vt in.l.j.ff.de nata.re.⁊ no.Bald.
in.d.l.prescript.in.iiij.col.ver.ego dico.⁊ tenẽt doc.⁊ dicit do.
Abb.in.c.ad audiẽtiã extra de rescri.⁊ est tex.⁊ ibi do. Abb.
in.c.qȏ sup his de fide instrum.⁊ in spẽ in legitimatione tenet
Bal.in.l.eam quã.in.xij.col.C.de fideicom.⁊ do.Ant.in.d.c.
per venerabilẽ qui filij sint legitimi.sed qs non videt qȏ diffi-
cilius quis cõcessisset legitimationẽ in preiudicium substituti
cui est ius quesitũ ⁊ extimabile iuxta no.per Bar.in.l.is põt.
ff.de acq.here.ꝙ qñ non tractat̃ nisi de preiudicio patris legi
timari petentis.argu.l.ij.§.si qd a principe.ff.ne qd in loco pu
blico.⁊.c.quãuis.de rescriptis in.vj.vnde si nulla substitutoꝝ
facta est mentio nõ videt̃ aliquo mõ legitimatio tanquã sub-
repticia valere per premissa.¶ Nõ omitto quod si dicta legiti
matio nõ esset simplex ⁊ vera legitimatio sed potius dici de
beret dispensatio vel habilitatio ad effectus aliquos tũc etiã
i terminis Bar.in.d.§.⁊ quid si tantũ viuente patre quod est
fortius requireret̃ citatio.ita colligitur ex dictis elegãtis doc.
Pe.de ancha.in suo consilio mihi.cccxxxvij.ex tenore priuile
gij apostolici.⁊ in alio mihi.ccccxxj.incipiẽ.circa primuʒ que-
sitũ fuisset satis expediẽs.⁊ ita alias cõsultuʒ vidi per doctissi
mos viros.⁊ sepius consului qȏ non ꝓsequor qꝛ nõ ꝯstat mihi
an sit legitimatio vl' dispensatio.¶ Ex qbus cõcludo quod di
cta legitimatio non obstat nisi si facta a tali qui potuerit sub
stitutis p̃iudicare ⁊ ex potestate sibi concessa constet qȏ illi p̃iu
dicare voluerit etiã non citatis ⁊ ad allegata in ꝯtrium facilis
est responsio.Et pro solutione capio elegantia verba Bar.in
l.i diem.ff.de aqua plu.arcẽ.que sunt vera ⁊ approbata ibi per
Ang.⁊ Cuma.licet Jo.de imo.dubitet vbi cõsiderat duos ca-
sus ⁊ sic ponit duas cõclusiones.¶ Prima cõclusio est qȏ qñ
sumus in actu iudiciali ⁊ necessario qui agitat̃ cõtra eum cuiꝰ
13 principaliter interest † ⁊ tũc non dʒ citari nisi ille cuius princi-
paliter interest ⁊ hʒ ius de presenti ⁊ non in spe ꝓut est qñ agit̃
contra heredem qꝛ tunc non est necessaria citatio substituti et
ita põt ꝓcedere tex.in.l.j.§.denũciari.de ventre inspi.⁊ sic etiã
dicit Bart.ꝓcedere que habẽtur in.l.filiusfamilias.§.diui.in
vltimo responso de leg.j.⁊ qñ habet̃ in.l.nihil.§.oĩbus eo.tit.
⁊ in.l.peto.§.prediũ.ff.de leg.j.Ex qua conclusione habemus
primo reponsionem ad dictũ.§.denũciari ad quem etiã rñdet
aliter do.Alex.de imo.in.d.§.diui qȏ ibi non agitur de p̃iudi-
cio irreparabili.nam saluũ erat ius substituto in probãdo pa
ctũ fuisse suppositum iuxta.l.j.§.fi.de carbo.edicto.secus dicit
in his que afferunt plenum preiudiciũ quo casu locum hʒ qȏ
ibi dicit Bart.dũ vult qȏ si res cõuincitur ab herede nõ p̃iudi
cat illi nõ citato ad quẽ debebat puenire sequuta alienatione
qꝛ actus sentẽtie parit plenũ p̃iudiciũ.l.j.ff.de re iudi.¶ Scda
infert̃ respõsio ad.l.ex cõtractu.ff.de re iudic.qꝛ loquit̃ in actu
iudiciali necessario intentato ꝯ heredẽ ⁊ est vera respõsio p̃t ẽt
intelligi qñ substitutus fuit citatus ꝑm do. Alex.in.d.§.diui.
sed prima est melior.¶ Tertia infert̃ rñsio ad.l.si patroni.§.fi.
ff.ad treb.qꝛ etiam ibi fuit actus iudicialis necessarius agita
tus ꝯ heredẽ dicendo testm̃ nullum vel inofficiosum. vel rñde
qȏ ibi loquit̃ in casibus in qbus sentẽtia lata facit ius quo ad
oẽs.l.papinianus.§.fi.cũ ibi no.ff.de inoffi.testamẽto.¶ Ex
quibus

quibus etiam quarto loco patet solutio ad ea que dicũt Ang. Ioã. de uno. ⁊ do. Lu. in. d. §. diui. q꞉ loquunt̃ in iudiciali actu necessario intentato cõtra heredẽ ⁊ ita loquit̃ tota materia gl. ⁊ doc. in. c. cũ filiꝰ in prin. ff. de ver. ob. ¶ Scḋa cõclusio est Bar. in dicto loco ꝙ qñ sumꝰ in actu qui voluntarie celebrat̃ ꝓut est cõtractus tũc talis actus nõ p̃iudicat illi ad quẽ res peruenire dꝫ per illũ tex. in. d. l. in diẽ. ⁊ sic vult quod actus qui voluntarie celebrat̃ ab herede nõ p̃iudicat substituto ex quo rñdendo ad. §. denũciari dicit qḋ loquit̃ in actu iudiciali necessario. ⁊ sic vult secus esse in volũtario per illũ tert. sed legitimatio filij tã respectu patris est actus volũtarius vt in. §. si vero. in aut. qui. mod. natu. effi. sui. quã respectu filij vt in eo. ti. generaliter igit̃ in tali actu requirebat̃ citatio substituti ad hoc vt legitimatio valeret. ¶ Ex quibus etiã pꝫ solutio ad ea que dicit Bal. in. d. l. fi. C. q̃bus res iudi. nõ nocet. vbi si eius verba recte cõsiderent̃ potius in casu nostro decidit cõtrariũ qḋ in legitimatione quã facit pr̃ nõ sunt citandi habentes spem etiã ꝓbabilẽ non tñ ꝓximã sed remotã per. d. §. denũciari. ⁊ sic sentit qḋ nõ requirit̃ citatio substituti ꝓut loquit̃ text. per cũ allegatus. mouet̃ tñ duplici rõne quarũ prima est qḋ nõ dꝫ preiudicari ex quo in potestate dñi est in rebus suis legem dicere q̃ ratio respectu substituti concludit contrariũ cũ in potestate grauati nõ sit adijcere legem rebus restituendis subiectis aduemente casu restitutionis. vt in. l. fi. C. communia de lega. ⁊ rebus alienari prohibitis vt in. l. pacto. §. fratre. ff. de leg. ij. ¶ Secunda ratio est q꞉ in potestate principis est concedere priuilegia nemine citato sicut ⁊ quanlibet legem ipse solus ꝓmulgare põt. l. fi. C. de legi. ¶ Sed ista ratio cõcludit qḋ princeps hꝫ potestatem qḋ ⁊ si semp verũ nõ sit tñ si concedat̃ nõ querimus de voluntate cuius voluntas esse p̃sumitur in nõ p̃iudicando substituto cui erat ius quesitũ spe cõsiderabili ⁊ extimabili vt dictum est allegãdo Bar. in. l. is põt. ff. de acq. here. ⁊ illud est generale vt dictũ est qḋ priuilegia ⁊ rescripta intelligi debent ⁊ sunt interpretanda ita vt non censeat̃ principẽ voluisse tertio preiudicare in dubio nisi aliud appareat. ad hoc glo. in. l. totas. C. de rescin. vendi. ⁊ gl. in. c. ex tuorum de autori tate ⁊ vsu pallij. ⁊ in. c. ex multiplici extra de decimis cũ multis similibus q̃ omitto. ¶ Postremo aduertendũ est ꝙ casus sunt valde diuersi ⁊ habẽtes diuersas rõnes decisionis in primis qñ agitur cõtra heredẽ iudiciũ tendit principal'r in p̃iudiciũ heredis ⁊ in consequentiã substituti quo casu lꝫ p̃iudicet nõ citato substituto vt in. d. §. denũciari. ⁊ in. d. l. si patroni. §. fi. ⁊ p Ang. ⁊ Mod. in. d. §. diui. tñ in casu nostro actus legitimationis fit principal'r in p̃iudiciũ substituti ⁊ nõ heredis sꝫ p heredẽ igitur illius requirit̃ citatio. d. l. de vnoquoqꝫ. ¶ Cõfirmat̃. nã videmꝰ qḋ si heres citatus cõtra quem agitatur iudiciũ colludet vel nõ defendet nõ p̃iudicaret substituto ſm Bar. ⁊ doc. in. d. §. diui. ⁊ in. l. si seruus. §. si pluriũ. ⁊ ibi plene no. ff. si qs cautio igitur fortius in casu nostro qñ actus principal'r tendit in p̃iudiciũ substituti vt fit p ipsum heredẽ ad substituti preiudiciũ non dꝫ substituto p̃iudicare. hñ facit in rõne decidendi tex. in. l. si ita qs. §. fi. ff. de leg. ij. ⁊ tex. in. l. fideicõ. ff. de cõdi. ⁊ demõ. si enim qñ agit̃ etiã de p̃iudicio heredis principal'r in iudicio necessario contra eũ principal'r intentato substituto nõ põt heres facto suo preiudicare voluntarie sed tantũ se legitime defendendo causam sui ⁊ substituti: nõ aũt volũtarie colludendo vel se nõ defendẽdo: quãtomagis nõ dꝫ posse p̃iudicare per actũ suũ volũtariũ quẽ facit in sui fauorẽ ⁊ in pnitiẽ substituti legitimando non citato substituto. arg. aut. multomagis. C. de sac. san. ec. ¶ Ex quibus cõcludo qḋ talis legitimatio lꝫ valida fuerit tñ nõ potuit p̃iudicare substituto nec fuit intentio legitimantis eis de quibꝰ nulla facta fuit mẽtio p̃iudicare vt. s. declaratũ est. ⁊ hec de quarta
14 dubitatione. ¶ † Circa quintã difficultatẽ etiã videbat̃ primo aspectu dicẽdũ qḋ vigore dicti laudi ratificati censeat̃ remissum fideicõmissum p̃dictũ. hoc vr̃ ostendi ex verbis ꝯpromissi in primis cũ omnis ptãs arbitroꝝ dependeat a cõpromisso. l. nõ distinguemus. §. de inofficio. ff. de arbi. dꝫ enim in cõpromisso qḋ cõpromittũt lites causas qõnes cõtrouersias ⁊ dr̃ias versas et que ad presens vertunt̃ ⁊ in futurũ verti sperant̃ siue quas nũc habent ⁊ habituri sunt inter se occasione ⁊ causa dicti testamẽti ⁊ codicilli vt. C. per dictũ Martinũ cõditi ⁊c. ¶ Ex quibus
15 verbis clare pꝫ qḋ voluerunt † cõpromittere nõ solũ lites p̃sentes dependentes ex testamento sed etiam futuras quo casu veniunt in compromissum etiam future controuersie vt clare concludit Guido. de suza. Albe. Bar. Bald. ⁊ Lud. de roma in. l. de his. ff. de arbi. ⁊ Spe. in ti. de arbi. §. fi. vẽ. sꝫ querit̃ an valeat cõpromissum. ⁊ sequit̃ ibi Ioã. an. post Alber. galeoti. ⁊ ꝯsequenter vr̃ qḋ in cõpromissum veniũt lites future depẽdẽtes a fideicommisso cõditionali. nec vr̃ obstare qḋ nõ põt cõpromitti sup dependentibꝰ ex testõ nisi qs habeat notitiã cõtentoꝝ in testõ sup q̃bus fit cõpromissum vt in. l. de his. ⁊ ibi Sul. Bal. ⁊ doc. ff. de

trãsa. ⁊ per Ang. no. in suo cõsi. cxxix. incip. testator quidã noĩe Ang. filij aũt in dubio p̃sumunt̃ ignorare ꝯtẽta in testamẽto paterno lꝫ sint heredes vt cõcludit Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verbo. obli. q. iij. ⁊ Bar. ⁊ doc. in. l. eius qui in ꝓuincia. ff. si cer. pe. qm̃ ad hoc vr̃ rñderi posse qḋ cũ filij veniãt ad diuisionẽ asserentes se esse heredes ex testõ pr̃ no p̃sumant̃ habere notitiã cõtentoꝝ in testõ. nã potuerũt effici heredes ex testamẽto nisi habuissent notitiã testamẽti. l. sed ⁊ si de sua. ff. de acq. he. ⁊ idem operat̃ immixtio in suis qḋ aditio in extraneis. l. cũ bonis. ff. de acq. here. vñ ex qua rõne extraneus non põt ex testamẽto adire nisi data eius notitia vt hr̃ in. l. si is põt. pari rõne nec suus põt se ex testõ immiscere. ⁊ ita determinat Bar. in. d. l. qui rome. in dicta. iij. q. quẽ doc. cõiter in hoc sequunt̃. ¶ Ex quibꝰ vr̃ inferri qḋ sup dicto fideicõmisso vr̃ factũ compromissum ex qua cõclusiõe vr̃ inferri vna alia cõclusio qḋ per dictos arbitros vr̃ dictũ fideicõmissum remissum. ista cõclusio ꝓbari vr̃ per vltimũ capitulũ laudi in quo ponit̃ generalis liberatio. nã aduertendũ est qḋ totũ dictũ capitulũ determinat̃ ⁊ regit̃ ab illis ver
16 bis a qbꝰ se inuicẽ petere exigere aut causari possent ⁊c. qḋ † verbũ possent est extensiuũ in futurũ. l. si ita qs. ff. de le. ij. ⁊ no. Bar. quẽ in hoc sequunt̃ doc. in. d. §. duo fratres. in. vj. q. ⁊ Bar. in. l. qḋ seruus. ff. de cõdi. ob cãm. ⁊ sic tangẽdo verba apposita in pncipio cũ dictis verbis arbitri absoluũt ⁊ liberãt ab his q̃ inuicẽ petere possent vigore testamẽti codicilli ⁊ cõtẽtoꝝ in eis ⁊ occasione cuiuscũqꝫ relicti legati seu iudicij ex quibꝰ triplici ratione vr̃ ꝓbari dicta cõclusio. ¶ Primo q꞉ ꝓpter vbũ possent quod est extensiuũ in futurũ vr̃ remissum etiã fideicõmissum in futurũ debendũ ex quo nõ ostendit̃ alia causa ꝓpter quã se inuicẽ molestare possent que tunc tpe lati laudi appareret ſm Bar. in. d. §. duo fratres. q. vj. ar. l. ij. ff. de libe. ⁊ posth. ⁊ sequunt̃ ibi doc. ⁊ Bar. in. l. post emancipationẽ. ff. de lib. leg. ⁊ Bal. in. c. j. imperator lotharius. ¶ Scḋa rõ est q꞉ in casu nostro liberant̃ specifice ab his q̃ petere possent vigore cuiuscũqꝫ relicti in testamẽto ⁊c. ⁊ sic posito qḋ alia causa tunc appareret non hꝫ locũ distinctio Bar. in dicta. vj. q. q꞉ in incertis nõ certis locus est cõiecturis. l. cõtinuus. §. cũ ita. ff. de ver. ob. l. si alij. ff. de vsufru. lega. ⁊ maxime ꝓpter dictionẽ cuiuscũqꝫ. per no. per Bar. in. l. balista. ff. ad treb. ⁊ per gl. in. l. cũ pena. ff. de arbi. ⁊ in cle. j. de re iudi. ¶ Ter
17 tia rõ sumit̃ ex alijs verbis † dum dꝫ ⁊ quõcunqꝫ ⁊ qualitercũqꝫ a se inuicẽ petere possent q̃ verba generalia etiã includũt fideicõmissum ex quo de relictis ⁊ contentis in testõ est facta mẽtio in. d. c. ſm Bal. in. d. c. j. arg. l. j. C. de pac. ⁊ ista sunt q̃ hanc cõsultationẽ satis difficilẽ reddere videbant̃. ¶ Sꝫ p̃missis nõ obstãtibus cõtrariã sñiam in casu nostro veriorẽ existimo. ⁊ pro fun
18 damento p̃mitto in primis † ꝙ per simplicẽ diuisionẽ nõ videt̃ remissum fideicõmissum ſm Barto. in. d. §. duo fatres. q. ij. ⁊ in hoc nullus discordat. ¶ Que cõclusio ꝓcedit etiã qñ fratres ꝓmittũt nõ venire cõtra diuisionẽ aliqua rõne vel causa ſm cõem opi. Bar. ⁊ doc. in. d. §. duo fratres. in. d. q. ij. ⁊ in. l. qui cũ tutoribus. ff. de transac. maxime cũ tpe diuisiõis fideicõmissum non esset reciprocũ vt. j. ostenditur quo casu etiã nullus discordat. ¶ Quinimmo etiã si essent remissa relicta in testamento indefinite cõprehenderentur relicta que tunc debebant̃ nõ cõditionalia. l. si ita scripsisset. ff. de le. ij. ⁊. l. vni. §. j. ff. de accep. secũdum Bar. qui in hoc cõiter approbat̃ in. l. qui rome. §. duo fratres. qḋ. v. ad fi. ¶ Ex quibus cõcludit̃ qḋ quãuis in. d. c. laudi liberatorio fuisset facta liberatio ab omnibꝰ cõtentis in testamẽto ⁊ ab omnibus relictis legatis ⁊ iudicijs nõ includeretur fideicommissum conditionale de quo agimus. tota ergo difficultas causatur in casu nostro ꝓpter verbũ possent qḋ est extensiuum in futurũ ꝓpter qḋ vident̃ partes liberari relictis q̃ in futurum peti possent. ⁊ sic etiã a cõditionalibus al's enim liberatio comprehenderet tm̃ relicta que tũc tempore laudi debebant̃ vt dictũ est. ¶ Quare ꝓ solutione eoꝝ que in cõtrariũ adducta sunt premitto ꝙ dicti arbitratores nõ habebant potestatem laudã di super dicto fideicõmisso ꝯditionali. nam licet super futuris litibus que sperantur verti fieri possit compromissum ⁊ ita factum fuerit in casu nostro: tamen dico quod non poterant arbitri super dicto fideicõmisso conditionali laudare. ista conclusio probatur. Primo quoniam compromissum quantuncunqꝫ generale extenditur tantum ad ꝓsequuta. l. si cũ dies. §. plenum. ff. de arbi. per quem tex. ita concludit Bar. in. l. cum aquiliana. ff. de trãsac. ⁊ Bar. in. l. tres fratres. ff. de pac. sed in casu nostro partes tantum fuerunt ꝓsequute diuisionem ⁊ non dictũ fideicõmissum. igitur ⁊c. quod aũt non fuerint fideicõmissum prosequute patet q꞉ tunc nullũ peti poterat nec aliquo mõ debebat̃ fideicõmissum. l. si quis sub ꝯditiõe. ff. si quis ob cãm testamẽti. igitur sup eo nulla facta fuit ꝓsequutio. ar. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest. ¶ Cõfirmat̃ scḋo ista conclusio quia compromissum fit super controuersijs que verti sperantur ⁊ quas habi

turi sunt. Sed controuersia de qua agimus nō sperabaꝛ spe ꝯsiderabili.s.p mortē alterius sine filiis.ar.l.inter stipulantē.§.sacrā.ff.de ver.ob. ¶ Tertio qꝛ nō est verisīle ꝙ Laurētius fecerit cōpromissum sup fideicommisso:qm̄ respectu partis sue ex quo pater decesserat cū filiis fideicōmissum defecerat qꝛ nō est verisīle ꝙ vellet sup fideicōmisso remittēdo cōpromittere ex quo hꝫ liberare patruos cū ipse nullā liberationē consequi posset.ar.l. semp in stipulationibꝰ.cū ibi no.in glo.ff.de reg.iur.ꝛ no.Bar.
19 in.d.§.duo fratres.in.ij.q.in fi. ¶ Quarto† pbaꝛ.nā ad hꝫ vt vigore cuiuscūq; cōpromissi generalis possent arbitri laudare est necesse ꝙ pendente cōpromisso fuerit aliqualis.al's nō pōt dici litis decisio.ar.in siī glo.in prin.in gl.j.ff.si quad.pau.fe.dica.ꝛ in.l.j.§.j.ff.de dolo.ꝛ gl.in terminis in.l.ij.C.de trāsac.p q̄ ita determinat Bal.in suo ꝯsilio qd̄ incipit.qd̄ laudū ꝛc.faciunt q̄ dicit Ang.in suo ꝯsil.lxvj.incip.visis dictis cōpromissis ꝛc. et ita al's bis cōsului cū pluribꝰ aliis doctoribꝰ. ¶ Quinto ꝛ vltio cōfirmanꝛ pdicta qm̄ lꝫ fiat cōpromissum sup futuris litibꝰ nō tm̄ intelligiꝛ ꝙ pnuncieꝛ sup futuris sed vt remaneat arbitriū in eis ꝛ postea cognoscaꝛ ꝛ arbitreꝛ.l.barū.ꝛ.l.egi.ff.si serui.vendi.ꝛ in.l.de his.ff.de arbi.cū si.ita no.Spe.in ti.de arbitro.§.fi.ver.qd ergo si cōpromissum ꝛc.ꝛ idē sentit ibi Jo.an.dicēs hec fuisse vba Alberti galeoti. ¶ Ex qbus concluditur ꝙ virtute dicti cōpromissi dicti arbitri nō habebāt ptātem pnūciandi super dicto fideicōmisso ꝯditionali. ¶ Ex qua ꝯclusiōe infero ꝙ lꝫ pter verbū possent.videanꝛ voluisse pnunciare sup fideicōmisso cōditionali p ea q̄ ꝯtrā adducta sunt:tm̄ ex quo oīs ptās arbitroꝝ dependet a cōpromisso.vt in.l.nō distinguemus.§.de officio.ff.de arbi.non est cēsendū ꝙ voluerint laudare sup eo super quo nō poterāt qꝛ talis psumiꝛ esse arbiter q̄lis esse dꝫ.ꝛ ideo menti ꝛ nō cortici verboꝝ inherendum est s̄m Bal.in.l.j.C.de neg.gest.allegat Inno.in.c.petitio.de pcu.vñ cū arbiter nō excedit formā cōpromissi presumiꝛ ꝙ talis fuerit ꝛ qd̄ formam cōpromissi nō excesserit. ¶ Cōfirmanꝛ pmissa qꝛ verba quantuncunq; generalia nō includunt ipossibilia ipsi disponēti sup quibus spāliter non potuisset disponere.l.si pr̄.ff.q in frau.credi.ꝛ l.lucius.§.pe.ff.ad muni.ꝛ no.Bar.in.l.si qs sub ꝯditione.ff.de cōdi.insti.ꝛ Bal.in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure delibe.ꝛ Jo.an.in.c.fi.de imu.eccle.lib.vj.qua ergo rōne non potuissent specifice sup fideicōmisso remittēdo pnūciare pari rōne nō cēsenꝛ pronūciasse per illa verba generalia posita in vltimo.c.absolute.ex quibus pꝫ solutio ad obiecta in ꝯtrium ꝙ possint pcedere qñ verba fuissent plata a pte in aliqua renūciatione vel transactione qꝛ ps cui debeꝛ fideicōmissum cōditionale pōt illud remittere.vt in.l.j.C.de pac.cū vulg.non mirū si vba generalia cōprehēdunt fideicōmissum ꝯditionale si possunt illud cōprehendere. Secus aūt qñ vba predicta sunt plata ab arbitris qꝛ intelligi debēt iuxta potestatē eis attributā vt dictū est. ¶ Cōfir-
20 maꝛ ēt in siī.nā lꝫ† verbū pōt sit extēsiuū in futurum ꝛ sic denotet tps pn̄s ꝛ futurū tm̄ si nō pfertur a testatore nō significat oē tps futurū sed tm̄ futurū vsq; ad mortē.vt est casus in.d.l.si ita qs cū ibi no.p Bar.ꝛ est bona gl.in.l.fi.§.j.ff.de leg.ij.ergo pari rōne idē dicamus in casu nostro ꝙ rōne subiecte materie ex quo arbitri sup futuro fideicōmisso nō poterāt laudare nō extēdaꝛ ad dictū futurū fideicōmissum. ¶ Cōprobanꝛ pdicta qꝛ vt dixi inherendū est intentioni ꝛ nō verboꝝ cortici.vt in.c.pterea.ꝛ in c.intelligētia.de verb.sig.sed de mente arbitroꝝ nō fuit remittere tale fideicōmissum cōditionale.igitur ꝛc.ꝙ aūt de mente nō fuerit ostendiꝛ primo qꝛ si legaꝛ totū eoꝝ laudū tam in fine phemij q̄ in fine partiū assignatarū apparet ꝙ noluerūt deuiare a dispositis in testō,sed illis inherere.vñ nō est censendū ꝙ tale fideicōmissum ꝯditionale tollere voluerint inductū cū tacita solēnitate phibitionis alienationis.ad hoc regula inspicimus.cū materia.de reg.iu.in.vj. ¶ Scd̄o ostendiꝛ qꝛ lꝫ arbitri in generali capitulo absolute ḡnaliter absoluerent a relictis ꝛ oībus cōtentis in testō ꝛ codicillis :tm̄ etiā spāliter absoluerūt a qbusdā relictis pticularibus.vt ptꝫ in.d.c.q̄ nō erant ita digna specialiter nota sicut fideicōmissum ꝯditionale de quo agimus.vñ qꝛ dignū erat specialiori nota.ꝛ nihil fuit dictū hoc ab arbitris vel neglectū vel incogitatū erat. Etenim q̄ notabiliter fiunt nisi spāliter notenꝛ videnꝛ quasi neglecta vt dicit tex.in.l.item apud labeonē.§.hoc edictū.ff.de iter.si em̄ voluissent hoc fideicōmissum tollere expssissent sicut alia expsserūt.arg.l.vnice.§.sinautem ad deficiētis.C.de cadu.tol. ¶ Tertio qꝛ cū in psona vnius ex filiis p supexistentiā nepotum defecisset fideicōmissum si arbitri liberassent alios filios a fideicōmisso ꝛ ipsi nepotes nullā liberationē fuissent ꝯsecuti laudū fuisset iniquū qd̄ nō est censendum cū laudū psumaꝛ in dubio equū vt no.Bal.post Dy.i.l.fi.C.de ꝯtrahen.emp.ꝛ est tex.in.c.nisi essent de prebē.vt no.late Moder.in.l.sciendū.ff.de ver.obli. ¶ Ex qbus ꝛ aliis questatim dicenꝛ cōcludiꝛ ꝙ arbitri noluerūt dictos filios ꝛ nepotes liberare a fi-

21 deicōmisso cōditionali. ¶ † Ex qua cōclusione inferꝛ ꝙ lꝫ ptes dictū laudū ratificauerint ꝛ cōfirmauerint tm̄ cēsenꝛ cōfirmasse ea que in laudū includebanꝛ non aūt censenꝛ voluisse extendere ad id qd̄ nō includebaꝛ ita pbat tex.no.in.l.aurelius.§.testamēto.ff.de libe.leg.p quē Bal.in.l.iij.in fi.C.si aduersus rem iudi.dicit ꝙ de natura ratificationis est cōfirmare ꝛ adest robur confirmatio nō aūt ipsum extēdere ad id qd̄ in eo nō includebaꝛ ꝛ ita dicit se ꝯsuluisse.ꝛ est bonꝰ tex.i cle.j.de pbē.tradit no.Jmo.in.l.j.legata inutiliter.ff.de le.j.ꝛ Pau.de ca.in suo cōsil.cxxxij.incip.notandum est. Sed in casu nostro probatum est quod in laudo non includebatur remissio fideicōmissi cōditionalis.igitur ratificatio ꝛ confirmatio nō facit ꝙ illud includatur.ꝛ ista sola rōsio esset sufficiens. Que etiā pbaꝛ ex mēte cōfirmationis qꝛ non censendum ꝙ nepotes virtute eius cōfirmationis voluerint remittere fideicōmissum cū ipsi nullā remissionē cōsequerētur per ea que ponit Barto.in.d.§.duo fratres.in.ij.q.ad fi.faciunt regula.l.cū de indebito.ff.de pba.sed potius ꝙ ignorantia iuris ducti ratificauerint ex quo hoc nō fecerūt ex certa sciētia iuxta no.per Bar.in.l.mater.C.de rei ven.non intelligētes virtutem illius verbi possent.ꝛ maxime cum incontinenti non habito consilio peritorum ratificauerint.ar.eius qd̄ no.Bald.in.d.l.si mater.ꝛ doc.in.l.bonorum.ff.de bono.pos.ti.generali ignorans autem non censetur ratificare qꝛ nihil tam ꝯtrīū ꝯsensui q̄ error siue sit error iuris siue facti.vt in.l.si per errorē.ꝛ ibi
22 glo.ꝛ doc.ff.de iurif.om.iudi. ¶ Postremo dico† ꝙ si diligenter ponderet dictum vltimū caplm̄ generalis absolutiōis eius verba non important remissionem futuri fideicōmissi conditionalis nam verba posita in prin.d um dicit ꝛ occasione etiā cuiuscunq; iudicij legati siue relicti intelligi debent de legatis et relictis pure.d.l.si ita scripsisset.ꝛ.l.ꝛ vni.§.j.ff.de capti.in verbo presens in diē ve.ꝛ ita tenet Bar.vt dixi in.d.§.duo fratres q.v.ꝛ doc.sequuntur. Nec obstant illa verba petere exigere aut causari possent qꝛ verbum possent est extēsiuum in futurū eius ad qd̄ refertur:sed in casu nostro referꝛ ad verbum executiuum petitionis ꝛ exactionis ꝛ sic ad illud extendiꝛ ꝛ non ad id quod ex causa legatoꝝ vel relictoꝝ debeꝛ.ꝛ est sensus ꝙ relicta ꝛ legata.s.debita de pn̄ti censeantur remissa ꝛ ab his partes absolute qualitercūq; de pn̄ti vel in futurū peti possent.istud fundamentum pbatur ex elegāti doctrina Bar.in.l.si ita.ff.de aur.ꝛ arg.leg.in ver.pro declaratione eoꝝ que dicta sunt.vbi dicit quod si testator dixit lego oēs res que sunt ꝛ reperiri possunt perinde tale legatū intelligiꝛ factum hoc modo.s.lego oēs res meas.s.que sunt in presenti mee siue tunc reperirenꝛ siue in futurū reperiri possent qꝛ verbum possent nō referꝛ ad existentiā rerum ꝛ sic extēdit actū reperiēdi nō actū habēdi.allegat glo.in siī simili in.l.fi.§.j.de leg.ij.ꝛ determinat aliam qōnem in siī.ꝛ hec dicta sequiꝛ Jo.de imo.in.d.l.si ita qs.de lega.ij.ita dicendum est in casu nostro qd̄ verbū possent determinat vbum executiuum petendi seu exigendi nō ipsa relicta seu legata.ꝛ ideo intelligi dꝫ dicta liberatio a relictis ꝛ legatis puris debitis de pn̄ti que scilicet de pn̄ti ꝛ in futurum peti possent.ꝛ hanc interpretationem sequi debemus maxime pter alias rōnes.s.adductas hāc interpretationē demōstrantes ꝛ ita sequor vna cū cōsilio iurisconsulti dicētis ꝙ has generales liberationes interpretatio prudētum fregit.vt dicit text.in.l.cum aquiliana.in fi.ff.de transac.ꝛ hoc de quinta difficultate. ¶ Succedit nūc sexta difficultas nū
23 quid† dictus filius legitimatus se tueri possit beneficio prescriptionis in qua difficultate primo aspectu ꝯcludendū videbaꝛ ꝙ sic qm̄ vr̄ enim possedisse titulo ꝛ bona fide longo tpe ꝛ vltra.insti.de vsucap.in prin.ꝛ in.l.ij.ꝛ per totū.C.de pscrip.long.tēpo. ¶ Presumitur enim bona fides ex quo alteri successit.l.q in alterius.ff.de regu.iur.nec quantum ad bona de quibus agimus habet obstare quod legitimatio non fuit legitime facta qꝛ satis verisimiliter potuit credere comitē ꝛ patrem potuisse cū legitimare ꝛ legitimationem legitimam facere que credulitas erat iusta causa pscribēdi s̄m Pau.de ca.in ꝯsilio mihi.ccxxv.in.ix.col.incipiē.sup primo dubio videꝛ dicendum. ¶ Titulus aūt videꝛ probari.nā lꝫ suus nō possit allegare titulū p herede vt in.l.nihil.C.p herede.tm̄ cū iste filius inniti potest ex titulo patris qui in dictis bonis duplicē hꝫ titulū.s.prelegati ꝛ titulū diuisionis quo casu ex eisdem titulis potest allegare se prescripsisse per id quod habetur in.l.pomponius.§.j.ff.de acqui pos.cum oīa iura defuncti transeant in heredem.l.oīa fere.ꝛ.l.oīs hereditas.ff.de reg.iu.ꝛ consuluit do.Pau.de ca.in cōsi.cclxxxviij.visa.s.scripta facti narratiōe ꝛc.nec videbaꝛ obstare quod res esset phibita alienari:igiꝛ nō poterat pscribi.l.alienationis verbo.ff.de ver.signi.quoniam Bar.in.l.filiusfa.§.diui.ff.de le.j.cuiꝰ opi.post multa tenet ibi pceptor meus do.Alex.de imo.vult quod lꝫ sit phibita alienatio nō tm̄ censeꝛ phibita prescriptio.ꝛ ꝙ talis ꝯsequentia de alienatione ad pscriptionem non sit bona

fit bona in casu nr̃o ex quo fieri potest alienatio de consensu illorum de
quoꝝ ꝓiudicio agit̃ probat̃ ex his q̃ no. Bar. post vltramontanos in.l.
fi.C.in qui.cau.in integ.resti.nõ est necessaria. ⁊ maxime q̄ filius ductꝰ
videt̃ iusto errore iuris multũ ꝓbabili. quo casu etiã iuris error ꝓdest
ad prescriptionẽ.gl.est no.quã ibi approbat do.Ant.in.c.cũ dilectꝰ de
cõsue.⁊ do.Jmo.in.c.fi.in.v.col.de p̃scrip.⁊.d.Abb.in.c. si diligenti.et
in.c.de quarta.eo.ti.¶Sed p̃missis nõ obstantibus cõtrariũ est cõclu-
dendũ in casu nostro qȯ immo dicta p̃scriptio longi tp̄is nõ hꝫ obstare
⁊ in primis hoc probat̃ tenendo opi.Bar.in.l.vbi lis.ff.de vsu.vbi vo-
luit qȯ bona ꝓhibita alienari non possunt prescribi.quã opi.late defen
dit Jo.de imo.in.d.l.filiusfa.§.diui.ff.de leg.j.¶Confirmat̃.nam posi-
to qȯ alia opi.Bar.quã ipse ponit in.d.§.diui.esset vera.s.qȯ res pro-
hibita alienari per testatorem posset p̃scribi:tamen illa opi.locũ habet
in p̃scriptione longissimi temporis que ꝓcedit cũ bona fide sine titulo.
vt in.c.j.de prescri.lib.vj.Secus in p̃scriptione longissimi temporis: q̄
cum titulus sit nullus vt per glo.in.l.cum pater.§.libertis.ff.de leg.ij.
longo tp̄e nõ currit p̃scriptio que requirit verũ titulũ vel putatiuũ vt
plene tradit̃ in.l.celsus.ff.de vsuc.⁊ ita voluerũt Pe.⁊ Cy.in.l.fi.in.vj.
oppo.C.in q.casi.in inte.rest.nõ est necessaria.⁊ sequunt̃ Saly.⁊ Pau.
de ca.et tꝫ clare pau.de ca.i.l.fi.§.sinaũt auaritie.C.cõia deleg.⁊ ita etiã
cõsuluit p̃ceptor meꝰ vt patet in eius cõsi.lix.in.iij.volu.nec obstant ti-
tulus p̃legati ⁊ titulus diuisionis q̄ reducunt̃ ad non titulum... ⁊ ideo
non ꝓcedit dicta prescriptio longi temporis.casus est in.d.l.fi.§.sinaũt
auaritie.⁊ ibi doc.maxime Paul.de ca. et istud solum fundamentum
sufficeret ad victoriã.¶Nec titulo pro herede se tueri possunt filiꝰ aut
nepotes.l.nihil cum materia.C.pro herede.vbi plene no.qȯ pro tali fi-
deicõmisso in rebus alienari ꝓhibitis cõpetit personalis actio contra
heredem obligatum iuxta plene no.per Bar.in.l.j.⁊ in.l.ij.C.cõmunia
deleg.actioni aũt p̃sonali nõ prescribitur nisi spacio longissimi tempo-
ris.vt in.l.cũ notissimi.⁊ in.l.sicut.eo.ti.§.illud cum seq.C.de prescrip.
xxx.annoꝝ.igitur cũ in casu nõ sint lapsi adhuc.xiiij. ãni a die quo fuit
locus fideicõmisso nõ põt dici decursa prescriptio. ¶Quinimmo for-
tius pro talibus rebus cõpetit etiam hypothecaria vt in.d.l.ij.C. cõia
delega.sed debitor contra hypothecariã non p̃scribit nisi spacio.xl.ãno
rum vt est casus in.d.l.cũ notissimi.in prin.igitur heredes obligati ad
fideicommissum nõ potuerũt p̃scribere actioni hypothecarie nisi spa-
cio.xl.ãno. Et hec de sexta difficultate. ¶Superest postremo septĩa et
vltima dubitatio respectu fructuũ perceptorũ a filio legitimato ⁊ eius
24 nepotibus in qua primo est premittendũ† ꝙ fructus fuerint percepti
ex nemoribus ⁊ pascuis si quidem fuerunt percepti fructus ab eis tũc
an dicti fructus dicantur naturales vel industriales dꝫ considerari an
plus operet̃ industria quã natura q̄ si plus natura naturales sunt. si
plus industria industriales. et totũ hoc relinquit̃ arbitrio iudicantis
ꝓm Bar.in.l.ex diuerso.ff.de rei ven.⁊ do.Ant.⁊ do.Abb.in.c.grauis.
de resti.spo.⁊ est cõis doctrina in talibus fructibus.si vero percepta est
pecunia mediãtibus vel vẽditionibus vel locationibus tũc q̄ fructus
percepti sunt mediãte locatione ⁊ industria hominis dicunt̃ industria
les ꝓm Bar.in.d.l.ex diuerso.⁊ do.Ant.⁊ do.Abb.in.d.c.grauis.⁊ ha
betur in.l.si nauis.ff.de rei vendi. ¶Scḋo est p̃mittendũ qȯ hic agimꝰ
de fructibus cõsumptis q̄ si sunt percepti pascendo statim sunt cõsum
pti in pecunia statim cõmixtione d̄r cõsumpta vt in.l.si alieni nũmi.ff.
25 de solutio.¶Ex quibus infert̃ duplex cõclusio.Prima cõclusio † ꝙ lꝫ
existens bonefidei fructus quatenus essent naturales fecerit suos maxi
me consumptos tñ ad illos tenet̃ quatenus est factus locupletior ꝓm
Bar.⁊ doc.in.d.l.ex diuerso.⁊ in.d.c.grauis.¶Scḋa conclusio qȯ fru-
ctus etiã industriales fecit suos maxime consumptos illos tamen tene
tur restituere quatenus factus est locupletior: vt elegãter probat Bar.
in.d.l.ex diuerso.⁊ eius opi.sequitur ibi Ang.⁊ lꝫ glo.⁊ cõiter antiqui
contra tenuerint in cõsumptis tamen Mod.vident̃ tenere opi.Bart.
nam illam sequitur Albe.de rosa.in.d.l.fructus. dicens quẽdam illam
tenere.ita etiã tꝫ do.Abb.in.d.c.grauis.dicens qȯ ita tenuit.d.Anto.
ibi ⁊ qȯ cõtinet ista opi.maiorẽ equitatẽ igitur illã sequi debẽt arbitra-
26 tores maxime qui causas inter cõsanguineos decidere debent.¶† Et
si dicatur p̃dicta ꝓcedere nisi lapsum esset trienniũ quo casu ex quo fru
ctus sunt vsucapti nõ tenet̃ quis restituere etiam quatenus effectus est
locupletior ꝓm Bar.in.l.sequit̃.§.fructus.ff.de vsucap.⁊ Bar.⁊ doc.in
l.iij.C.qȯ metus causa.⁊ Bal.in.l.ancille.C.de furtis. ¶Ad qȯ r̃ndet̃
qȯ ad vsucapionẽ requiruntur vltra bonã fidẽ titulus ⁊ possessio. insti.
de vsucap.in prin.sed in casu nostro nullũ istorũ interuenit non titulus
q̄ ois titulus reductus est ad nõ titulũ vt in.d.l.fi.§.sinaũt auaritie.C.
cõia deleg.vt.s̃.demonstratũ fuit.¶Nec obstat si dicatur qȯ fructus si-
ne titulo speciali p̃scribunt̃ titulo generali pro suo ꝓm Bal.in.l.j.C.de
vsuris ⁊ fructibus leg.⁊ in.l.ancille.C.de fur.qm̃ Bal.intelligit qȯ pre
scribunt̃ generali titulo ꝓ suo qñ titulus generalis ꝓ suo causat̃ a sp̄ali
titulo quẽ hꝫ in re ex qua ꝑcipit fructus.⁊ ita ꝓbat̃ ex not.in.l.si ego.§.
partꝰ.ff.de publi.sed in casu nr̃o in dictis pascuis nullũ habebat titu-
lum ideo stat firma regula qȯ vsucapio nõ ꝓcedit cũ solus titulus gene
ralis pro suo nõ causet p̃scriptionem,l.j.cum ibi no.ff.pro suo. ¶Nec
etiã ꝓbat̃ possessio q̃ ꝓbari nõ põt in cõsumptis.igit̃ nõ ꝓcedit vsuca-
pio vt in.l.sine possessione.ff.de vsuca.vñ doctrina Bar.⁊ alioꝝ intelli-
gi dꝫ ⁊ ita aperte oẽs loquuntur in fructibus extantibus secus in con-
sumptis in quibus non datur possessio ⁊ consequenter nec vsucapio.
Laus deo clementissimo ⁊c.

¶Consilium.cclij.

1 Feudum nouum quod dicatur et quod paternum.
2 Feuda sic se habent vt non possit de eis disponi in testamento.
3 Filius an preferatur nepoti ex filio in feudis.
4 Maior natu quis dicatur.
5 Nepos an et quando subintret locum patris.
6 Dispositio in casu vero an habeat locum in casu ficto.
7 Consuetudine stante qȯ primogenitus p̃feratur in regno an filius pri-mogeniti excludat secundogenitum.
8 Statutũ excludens feminas propter masculos an extẽdatur ad nepo-tem masculum.
9 Interpretatio passiua semper habet locum in materia correctoria et penali.
10 Sicut dictio quid denotet.
11 Relationi magni viri standum est.
12 Argumentum de toto quo ad totum quando sit bonum sicut de parte quo ad partem.
13 Nepos quomodo censeatur in eodem gradu prout erant filij.
14 Filius transmittit nõ solum portionem delatam de iure communi sed etiam de iure speciali.
15 Jus primogeniture vel filiationis an transmittatur.
16 Eius dictio quid denotet.
17 Opinionem suam vltimam quis videtur approbare.
18 Filius dicitur portio corporis paterni.
19 Jus primogeniture an seruetur in feudis diuisibilibus.

DOminus labia mea aperiat
⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ.¶Visis instr̃is cõces-
sionũ factaꝝ p Aragonũ regẽ nobili familie de sathanis de
feudo tomarie testõ do.Petri sathani constitutione regni ⁊ recte pẽ-
satis oĩbus q̃ in causa veniũt examinanda tria si bñ ꝑcipio sunt in p̃sen
tiarũ discutiẽda.¶Primũ qd cõcludendũ sit attento simpl'r iure con-
suetudinis feudoꝝ.¶Scḋm qd iuris sit attenta regni ꝯstitutione sub
rubri.de successione baronũ.¶Tertiũ qd dicendũ attentis inuestitu-
1 ris ⁊ cõcessionibꝰ maioꝝ suoꝝ.¶Circa primũ p̃supponendũ est ꝙ† feu
dũ de quo agimus nõ est nouũ q̄ nõ incepit a dño Aloysio ⁊ fratribus
quo casu nouũ diceret̃ vt in.c.j.qui testes sint necessarij: sed d̄r paternũ
ex quo cõcessum fuit a parentibus ⁊ maioribus eoꝝ vt in.c.j.§.cũ nõ.⁊
ibi no.qui feu.da.possunt.⁊ in.c.j.de succes.feudi.⁊ no.doc.maxie bal.
⁊ Aluero.in p̃ludijs feudoꝝ.⁊ est casus in.c.j.de natu.succ.feu.¶Hoc
p̃misso si feudũ esset nouũ nedũ filij fratrum nõ succederent sed nec ipsi
fratres vt est casus in.d.§.cum nõ.⁊ in.d.c.j.⁊ ibi no.de inuestitura no
ui feu.⁊ in.c.fi.in fi.de feudo marchie sed q̄ feudũ est paternũ cõcludi
debet qȯ succedũt fratres ⁊ filij fratrũ cum patruo.casus est clarus. et
ibi hoc tenent And.de yser.Bal.⁊ alij in.c.j.§.his vero deficientibus.
de gradi.succeden.in feudũ.⁊ ꝓbat̃ in.c.decedente fideli.⁊ ibi tꝫ Bal.
⁊ doc.in.c.j.de succes.feu.⁊ Bal.in.c.j.§.si tñ.qui feu.dare poss.¶Vide
mus idem in simili in successione ascendentiũ qȯ nepos ex filio premor
tuo succedit simul cũ filio ⁊ sic cũ patruo ꝓut est casus in.c.j.in prin.de
gradi.succeden.in feu.⁊ clare ꝓbat tex.in.c.j.in prin.de suc.feu.⁊ ibi te
nent Bal.⁊ Aluerotus qui dicit qȯ est indubitatum secundũ omnes
per illum tex.⁊ tenet And.de yser.in.d.§.his vero.dicens qȯ his duo-
bus casibus superioribus in feudis succeditur iure romano.⁊ gl.in.c.
j.de natura feudi.⁊ probatur ratione q̄ si in materia feudoꝝ non repe
riretur tex.hoc decidẽs recurrendũ est ad ius cõmune vt h̄r in.c.de feu.
cogni.⁊ tenẽt gl.Bal.⁊ doc.in.d.c.j.de gradi.suc.in feudũ.De iure aũt
cõmuni nepos in successione ascendentiũ succedit in locum patris ⁊ in
gradu ⁊ succedit simul cũ alijs filijs.insti.de here.que ab inte.deferunt̃
§.cum filius.⁊ eodem modo concludendũ esset si non reperiretur text.
in materia feudorum per quem decideretur qȯ in successione fratris fi
lius fratris premortui succederet in gradu patris ⁊ admitteret̃ simul
cum patruo an recurreret̃ ad ius cõe.⁊ cõcludendũ esset qȯ sic ꝓut est
de iure cõi.vt in aut.post fratres.C.de legi.here.⁊ in corpore vñ sumit̃.
¶Et sic sit cõclusio qȯ ex quo in casu nostro sumus in feudo non habẽ
te annexam dignitatem in quo locũ habet successio ꝓm cõsuetudines
feudorum predicti nepotes ex fratre premortuo succederent simul
cum patruo.¶Cui cõclusioni non habet obstare aliqua testamẽtaria
dispositio illius de cuius successione in feudo tractaretur circunscri-
2 ptis concessionibus ⁊ pactis: † quoniam de feudis nõ potest aliquid
in testamẽto disponi prout habet̃ in.c.j.in prin.de ꝓhi.feu.alie.⁊ in.c.
j.extra de prebẽ.viij.q.j.per totũ.⁊ est casus in.c.j.de succe.feu.vbi hoc
oẽs tenent post gl.⁊ ideo dicit ibi And.de yser.qȯ vasallus non potest
disponere qȯ vnus filiorũ habeat duas ptes in feudo: alter vero ter-
tiam.Nam hoc nõ obstãte equaliter ad feudũ vocabũtur.⁊ ita dicit cõ
suluisse in questione de facto do.Car.florentinũ.⁊ rationem assignant
3 Bal.⁊ Aluerotus de qua ibi videndũ.¶Circa scḋam questionẽ verti
tur punctus subtilis ⁊ disputabilis.⁊ q̄ vt inquit Bal.in.l.precibus.

C.de impuber.⁊ aliis substi.ferro viam aperit qui per cōtraria transit.
¶ Idcirco arguendo primo p parte tertiogeniti contra filium seu se-
cūdogeniti tangēdo tm̄ illa que magis vrgere videnť in quib⁹ docto-
res magis hesitare videnť. ¶ Et p̄mo qd̄ p dicto tertiogenito adduco
Nam cōstitutio regni sub rubrica de successione baronū que incip. si
aliquē a curia vult q̄ defuncto fratre vel liberi succedāt qui ex eis sup-
erit primior defuncto sȝ nulli dubiū est q̄ frater est in scd̄o gradu fili⁹
fratris est primior vt est tex.in.l.iuriscōsultus.§.ij.gradu.⁊.§.iij. gra-
du.ff.de gradi.xxxv.q.v.ad sedē.igitur tertiogenitus ⁊ sic frater p̄ferri
debet filiis alteri⁹ fratris scd̄ogeniti. ¶ Cōfirmať ista opi.p tex.in.l.li-
berto p̄terito.§.si libert⁹.ff.de bonis libertoꝝ.vbi text.clare dicit q̄ qn̄
dȝ vocari primior ad successionē filius nepoti ex alio filio p̄mortuo p̄-
ferť facit.l.prim⁹.ff.de ver.sig. ¶ Ad idē adduciť.nā ex quo fit mentio
de primiore nō ɔprehendiť sequēs lȝ ille sit talis q soleat p̄cedentē rep̄
sentare ita pbat tex.in.l.iubem⁹ in prin.iūcto.§.fi.C.ad treb.vbi Bal.
p illū tex.dicit q̄ lȝ vbi fit mētio de filiis ɔprehendanť nepotes qui suc
cedūt in locū illoꝝ.l.liberoꝝ.de verbo.sig.tm̄ vbi fit mentio de filiis ⁊ de
gradu non cōprehēdunť nepotes. Cōfirmo etiam p tex.in aut.post fra
tres.C.de legit.here.vbi tex.vult q̄ post fratres ⁊ filios fratrum q pri-
mior est admittiť ⁊ sic datur ītelligi q̄ in fratrib⁹ ⁊ filiis fratrū nō attē
diť gradus primitas ex quo filij ex frē admittunť simul cū patruo ⁊c.
Ergo secus in casu nostro in quo primitas attendiť.et hāc ptem in p
posito tenere vr̄ Bal.in.l.in testō.C.de suis ⁊ legi.vbi tȝ q̄ si ī successio-
ne regni esset ɔsiderādus ordo gradus tūc preferēdus esset filius nepo
ti ex filio.sed in casu nostro attēdiť primitas gradus igiť ⁊c. ¶ Scd̄o
principaľr eadē ɔclusio ɔfirmať p tex.cū ibi no.p Bal.in.l.cū ita.§.in
fideicōmisso.ff.de le.ij.vbi hr̄ q̄ qn̄ relictū est factū familie vocanť semp
qui sunt primiores in gradu.et ideo infert Bal.⁊ sequiť do.Raph.cu
ma.q̄ eo casu filij fratris defuncte psone nō admittunť simul cū fratre
qr vbi cōsiderať sola prioritas gradus frater excludit filiū fratris.l.iij.
§.si duo.ff.de legi.tuto.qd̄ dicit esse mēti tenendū lȝ glo.ibi ꝯ sentiat p
tex.in aut.cessante.C.de legi.here.vbi ſm Bal.nō cōsiderať primitas
gradus.⁊ iō Cuma.dicit q̄ glo.nō est referēda ad tex.sed ad casum di
cte aut.cessante.quē allegat vel dicit q̄ gl.relata ad tex.nō est vera. ⁊ lȝ
Jo.de imo.tenuerit glo.quasi velit tex.q̄ eo modo quo inuitabanť ad
successionē censenť inuitati ad fideicōmissum.⁊ ad tex.in.d.§.si duo.di
cat q̄ potius facit pro opi.glo.qr ibi inuitanť ad tutelā eo mō quo in-
uitarenť ad successionē:tamē ꝯ Jmo.replicari pōt q̄ Bal.pōderauit
tex.hoc mō qr eo casu deferebať successio filio nō nepoti ex alio filio tā-
quā primiori.⁊ ideo p̄ferebať filius nepoti.sed hodie in dicta aut.ces-
sante.non deferť ſm gradus primitatē sed cōcurrūt frater ⁊ filius fra-
tris:lȝ sint in gradu dispari. ¶ Et hanc partē p illum tex.vr̄ tenere ibi
Bal. ¶ Preterea glo.relata ad tex.pōt esse vera in casu suo.s.qn̄ succes
sio diuidi poterat īter plures ad eā vocatos tm̄ secus qn̄ diuidi nō pōt
vt in casu nostro in quo tm̄ primior ⁊ antiquior admittiť.nam nūc re-
periunť iura dicentia q̄ primior p̄feratur.l.iij.C.de legi.here. ⁊.l.ij.§.
hereditas.ff.de suis ⁊ leg.igiť illis standū est. ¶ Tertio eadē opi.con-
firmať ex v̄bis ɔstōnis in alio loco dū dicit primogeniture p̄rogatiua
serueť vt inter duos eodē gradu feudatario ɔiūctos feminā masculus
4 ⁊ iuniorē maior natu p̄cedat. ¶ Ex quib⁹ v̄bis apparet q̄ † maior na
tu antiqor admitti dȝ ille aūt dr̄ maior natu qui maior est etate.l.si pa-
ter.§.fi.cū.l.seq.ff.de adop.⁊.l.eū qui in prin.ff.de interdi.⁊ relega.⁊ in
l.semp.in prin.ff.de iure īmuni.xxiiij.q.j.maiorē.⁊ in.c.quoꝝ.in fi.de te
sti.facit qd̄ tradit Pe.de anc.allegādo ɔsiliū Bal.in.c.j.de ɔsti.in vlt.
q.ver.cōsuluit etiā Bal.⁊ sic vr̄ cōcludi q̄ cū tertiogenit⁹ frater defun-
cti lȝ in eodē gradu cēsereť cū filio secūdogeniti tm̄ qr est maior natu p̄-
ferri dȝ.si ergo in eodē gradu maior natu p̄fertur iuniori vt pȝ ex dicta
cōstitutiōe.⁊ facit qd̄ no.And.de ysern.in.c.j.circa.vj.co.de succe.feudi.
⁊ in.c.j.§.his vero.de gradibus succe.in feudo.quātomagis ille p̄ferri
dȝ q nō solū est primior in gradu sed antiqor cū duo vincula vno sint
fortiora.vt in aut.itaqꝫ cōia de succes.⁊ in.c.j.extra de treuga ⁊ pace.et
vr̄ talis ɔstitutio ita intellecta rōne fundata qr iuris p̄sumptione feu-
dū melius gubernať p antiquiorem q̄ꝫ p iuniorē tanq̄ꝫ antiquior sit iu-
ris p̄sumptione prudētior ⁊ magis expertus.lxxxiiij.di.porro.xx.dist.
qbus.vn̄ cū ista videať vnica rō hr̄ ac si in cōstitutione esset expssa.l.j.⁊
ij.ff.de liber.⁊ posthu.l.fundus qui locus.ff.de fundo instru. a qua ra-
tione interpretationē recipit dicta cōstitutio put tradit Bal.in.l.ma-
ximū viciū.C.de libe.prete.⁊ Bal.in.l.quotiēs.C.de suis.⁊ legi. ⁊ in .l.
fi.de here.insti.⁊ sic vr̄ ɔcludi q̄ terti⁹ frater p̄ferreť filiis primogeniti.
¶ Quarto eadē cōclusio pbať alia rōne.nam qn̄ qualitas reqsita que
est in filio nō est in nepote nō idē iudicať de nepote qd̄ de filio a quo ip-
se pcessit vt probať ex no.in.l.fi.C.de naturalib⁹ libe.⁊ no.Bar.in.l. li-
beroꝝ.circa.iiij.vel.v.co.de ver.signi.⁊ in.l.j.C.de priui.do.⁊ in.l. fina.
§.puelle.ff.de ritu nup.sed in casu nostro lȝ in filio seu fratre esset qua-
litas ⁊ primitas antiquitatis ⁊ primogeniture talis qualitas non est
in nepote.igiť ⁊c. ¶ Cōfirmať ista ratio.nā regulariter primior in gra
du prefertur.insti.de legi.agna.succe.in princi.⁊ ex equitate dispensa-
5 tū q̄ † nepos ex filio admittať cū patruo ⁊ subintret in locū patris. in-
sti.de here.que ab intest.§.cū filius.⁊ in.d.aut.post fratres. ergo in ca-
su in quo nō reperiť talis equitas scripta vt ī casu nostro in quo vnus
tantū dȝ admitti primior ⁊ antiquior regule scripte debemus.vt tra-
ditur in.l.j.C.de legibus.⁊ in.l.placuit.C.de iudi. ¶ Confirmatur etiā
predictū fundamentū.nā videmus q̄ lȝ tutela deferatur sicut heredi-
tas in aut.de here.que ab intest.§.ex his cum seq.⁊ nepos succedat in
locum patris.nam istud est verum si nepos est maior.xxv. annoꝝ.l.fi.
C.de legi.tuto.⁊ sic patet quādo qualitas requisita nō est in nepote nō
idem iudicatur quod de filio. ¶ Quinto ista cōclusio probatur. nam
licet nepos in successione aui vel patrui succedat in locū patris tamen
hoc succedere in locum patris sui nō significat quod filius succedat ex
persona patris tanquā ex iure transmisso ad se per patrem sed signifi-
cat qd̄ nepos succedat in gradu primo ex persona tamen propria ⁊ ex
iure pprio non enim succedere pōt ex psona patris quasi ex iure trans-
misso cū hereditas filio ī vita nō fuerit delata.ita declarat no.Bar.in
l.j.§.si sit nepos.ff.de colla.dotis.⁊ in.l.j.§.si sit fili⁹.ff.de ɔiūgē.cū emā.
liberis.⁊ ideo dicit Bal.in.l.si auus.C.de libe.preteri.quod nepos suc
cedit in locum patris priuatiue non transmissiue nam si transmissiue
tunc si filius esset institutus non esset necesse nepotem instituere quia
transmissio fit a successore cum eisdem qualitatibus quod tamē est fal
sum vt in.d.l.simus.⁊ in.l.gallus.§.nunc de lege.ff.de liber.⁊ posthu.si
ergo successio non pōt in nepotē transferri nec ius primogeniture quo
ad successionem quia est qualitas succedendi que sine subiecto stare nō
potest.l.adeo.§.cum quis.ff.de acqui.rerum domi.⁊ sic nō videtur ve-
ra opi.Joan.an.in rubrica de feu.in addi.Specu.qui dicit quod ius
primogeniture transmittitur quo ad actum succedendi cū ipsum ius
succedendi extinguatur in filio qui premoritur patri vel fratri sicut ex
tinguitur suitas.vt in.§.sui.insti.de here.quali.⁊ differētia.⁊ ideo tex.
in.c.licet extra de voto.dicit quod quo ad actum succedēdi ius primo-
geniture causetur in filio ⁊ habitu ⁊ actu.vt habetur in tex.⁊ glo.in.c.
quam periculosum.vj.q.j.⁊ in.d.c.licet non tamē quo ad actum succe-
dendi nisi post mortem.et licet in filio ⁊ nepote cum agitur de heredi-
tate aui causetur quedam spes probabilis ⁊ considerabilis vt plene p
Bar.in.l.is potest.ff.de acquiren.heredi.tamen ex ea spes non fit trāſ-
missio ad nepotem:quia si hoc esset fili⁹ qui est suus in bonis paternis
transmitteret hoc ius ad nepotem nec extingueretur suitas saltē quo
ad transmissionem legitime quam pater non potest filio sine causa au-
ferre.cum ergo nepos succedat in gradu filij sed ex persona propria vi
detur quod priuilegium concessum patri primogenito non trāseat ad
filium preterq̄ꝫ quo ad hoc qr censeť esse in eodem gradu.ita vr̄ pbare
tex.in.d.l.j.§.si sit nepos ſm intellectū Bar.⁊ ita ēt tenet Bar.in. d.l.
j.§.si sit filius.reprobādo quādam solutionē gl.ibi positā. ¶ Sexto cor
roboranť p̄missa.nā v̄ba posita in dicta cōstitutione que faciūt mētio-
nē de primiore primogenito ⁊ maiore natu intelligi debēt de eo q ve-
re est primogenitus primior ⁊ maior natu.ita cōcludit in simili Bal.
post Ja.but.in.l.quotiēs.C.de rei vēdi.nam ɔsuetudo ⁊ statutū ꝯ ius
cōe intelligi debēt in casu v̄o nec trahi debēt ad fictū.l.iij.§.hec v̄ba.ff.
de nego.gest.ſm Bart.in.l.oēs populi.in.vj.q.principali.ff.de iusti.⁊
iure.⁊ Jo.an.in.c.fi.de cōsue.⁊ tradit Bart.in.l.heres qn̄qꝫ.ff.de acq.
her.⁊ hoc maxime qn̄ tractať de alterius p̄iudicio ſm Jo.an. in regu-
la sine culpa.de reg.iur.in vj.in illa qōne naturalis primogeniti postea
legitimati.sed q̄ primogenitus succedat exclusis his q de iure cōi.⁊ de
iure feudoꝝ vna cū eo succedere debēt hoc est iuris cōis ⁊ feudoꝝ cor-
rectiuū.igiť intelligi debēt in vero ⁊ nō in casu ficto. ¶ Confirmať ista
rō qr vt dictū est in antiqore pōdereť q̄ presumiť maior prudētia ⁊ ex-
perietia vt dictū est.q̄ ratio † cessat in eo q per fictionē censeť esse anti- 6
quior.vn̄ cum in casu ficto nō resultet idē effectus put in casu vero di-
spositio intelligi debet in vero ⁊ nō in ficto.l.ex ea pte.§. insulam.ff. de
verb.obli.⁊ in.l.deo nobis.C.de epi.⁊ cle.⁊ tradit Jo.de imo.in.l.gal-
lus.§.⁊ qd si tm̄.ff.de liber.⁊ posthu.⁊ in.l.j.§.lex falcidia.ff.ad.l. falci.
¶ Septimo ad idē adduciť qr ɔstitutio vel ɔsuetudo q̄ prefert primo-
genitū est irrationabilis ⁊ odiosa ſm Bal.in.l.oēs populi. in.v. char-
ta.ff.de iusti.⁊ iur.iō ſm eū ad aliā personā vel casum trahi nō dȝ:tū qr
est ꝯ ius:tū qr est ꝯ naturalē equitatē de qua in.l.maximū viciū.C.de li
be.p̄te.igitur nō fiat extensio de psona filij ad nepotē lȝ large filius dici
possit.iuxta no.per Bar.in.l.j.ff.de ver.sig.⁊ per Bal.post Cy.in.l. q-
cūqꝫ.C.de seruis fugi.et maxime qr vt dictū est qualitas q̄ erat in filio
nō in est in nepote.⁊ vr̄ hoc decidi ex his q̄ ponūt Cy.Saly.⁊ alij in.l.
j.C.de adulte.Ubi lȝ filius ex forma statuti excludat filiā si tm̄ moritur
viuo patre relicta filia qr in filia nō est eadē qualitas serus filia non ex-
cludiť a nepote.et sic pȝ q̄ priuilegiū exclusionis nō trāsmittitur ad fi-
lios qn̄ in illis nō est eadē qualitas de quo etiam per Ang.in.l.iij.§. si
emācipatus.ff.de ꝯtabu.⁊ p Bar.in.l.liberoꝝ.ff.de ver.signi.Et maxi
me in casu nostro videreť resultare duplex fictio ad faciendū q̄ nepos
excluderet patruum.prima est respectu gradus.scd̄a q̄ fingať primo-
genitus ⁊ maior natu.duplex aūt fictio ɔcurrere non pōt vt in.l. ⁊ ibi
Saly.⁊ doc.C.de dotis p̄mis.⁊ per Bar.in.l.si rem aliquā.ff.de acqr.
pos.⁊ in.l.si is q pro emptore.ppe fi.ff.de vsuca.igitur nō videť quod
nepos fingi possit in priori gradu primogenitus ⁊ antiquior.⁊ iste ra
tiones multum vrgere videbantur pro isto tertiogenito. ¶ Octauo et
vltimo eadē pars ɔfirmať ex omnibus rationib⁹ que adducūtur per
doct.pro secundogenito contra filium primogenitum in ea questione
qua querūt

7 qua querũt an stante cõsuetudine q† primogenitꝰ succedat in
regno ⁊ cõtingat ad regnũ cõcurrere filiũ primogeniti ⁊ sic ne-
potẽ regis ⁊ scđogenitũ antea natũ in qua plures cõcludũt qđ
secũdogenitus primo nato ꝑfertur vt ibi cõcludũt Richar.ma
lũb.Cy.Bal.⁊ Saly.in.l.si viua matre.C.de bo. mater. per illũ
tex.post quosdã vltramõtanos quos referũt.idem tꝫ Bart.per
illũ tex.in aut.post fratres.C.de leg.here.⁊ Bal. in.l.iij.§.si duo
ff.de legi.tuto.⁊ in.l.iij.C.de suis ⁊ legi.⁊ Old.cõsi.lxxviij.inci.
circa negociũ.⁊ cõsuluit Pe.de an.in suo cõsi.lxxviij.incip. In
xpi noie ⁊c.dicta facti narratione ⁊c.⁊ Imo.⁊ Dñicꝰ in.c.grã-
di.de sup.negli.ꝓla.⁊ And.de yser.in.c.j.de natura succe.in feu.
⁊ idẽ tenet in.c.j.de gradi. succe.in feu.vbi determinat qñ agit
de succe.aui ⁊ qñ patrui.⁊ hanc tꝫ Bal.in.l.oẽs populi.ff.de iu
stitia ⁊ iur.⁊ ſm hanc iudicatũ fuit ꝑ rege roberto ꝑ ecclesiam
vt patet in cle.pastoralis.de re iudi.vnde fortiꝰ idem vr̃ dicẽdũ
in casu nostro in quo constitutio non solũ prefert primogenitũ
lꝫ primiorẽ ⁊ antiqorẽ seu maiorẽ natu.¶ Ex qbꝰ videbat̃ ꝯclu
dendũ in fauorẽ tertiogeniti cõtra filios secũdogeniti in succes-
sione fratris seu patrui.⁊ licet plura alia adduci possent tñ ista
magis vrgere videbant̃ quibꝰ sublatis alia que adduci possent
faciliter tolli poterũt.¶ Sed premissis nõ obstantibꝰ lꝫ articu
lus sit multũ dubius ⁊ subtilis contraria sñia ꝓbabilior esse vr̃
quã ⁊ rationibus ⁊ autoritatibus ꝓbo.¶ Primo ex doctrina
Bar.in.l.liberoꝝ.ff.de ver.sig.dũ vult qđ si ex forma statuti ma
sculus excludit feminã ista dispõ extẽdit̃ ad nepotẽ masculũ.⁊ lꝫ
8 Bal.quẽ sequit̃ Imo.in.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.velit q† qñ
statutũ excludit feminã extãte masculo filio tale statutũ nõ tra-
hatur ad nepotẽ qñ ratio nõ est scripta in lege.⁊ idẽ tꝫ Bal.in
l.sed ⁊ si milites.ff.de excusa.tuto.⁊ Bal.in.l.maximũ viciũ.C.
de lib.ꝑte.dicens qđ ratio Bar.tolli põt dũ vult qđ priuilegiũ
alicui concessum extendit̃ ad eius filios.l.diuo marco.C.de qđ-
nibus.l.decurionũ.C.de penis.⁊ in.l.j.C.de priui.do.qꝛ per pri
uilegiũ cõcessum filio ꝑiudicaret̃ iuri alterius.vnde intelligi dꝫ
qđ extendit̃ nisi extenderet̃ cũ alterius ꝑiudicio.s.femine ꝓ hoc
est tex.quẽ ibi no.Bal.in.l.ij.C.de bonis que libe.hñ facit tex.⁊
qđ ibi per Bal.in.c.j.§.cũ vero.qui feu.dare possunt.⁊ ita com
muniter limitat̃.l.beneficiũ.ff.de consti.principũ.⁊.c.cũ dilecti.
de dona.qm̃ tale priuilegiũ qđ est cũ alterius ꝑiudicio dꝫ stri-
cte interpretari vt per Io.an.in regula sine culpa.in mercuria.
de reg.iur.in.vj.tñ ad premissa dici põt qđ Bar.mouet̃ alia ra
tione efficacissima ad quã Bal.nõ respondet.vult em̃ Bar.qđ
qꝛ nepos subrogat̃ loco filij.Ideo si filiꝰ masculus ex forma sta-
tuti excludit filiã per interꝑtationẽ passiuã cõprehendit̃ nepos
masculus qꝛ regula iuris antiqui est qđ subrogatus sapiat na-
turã sui subrogati.l.j.§.hec actio.⁊ ibi per Bar.ff.si qs testamẽ
to liber esse iussus fuerit ⁊ de iure est qđ persona subrogata vtit̃
eisdẽ priuilegijs qbus ille in cuius locũ subrogat̃.l.decernimus
⁊ ibi Bar.C.de aque ductu li.xj.⁊ est casus optimus qui ꝓprie
loquit̃ de priuilegio ꝓprietatis tẽporis quẽ ibi ad hoc no.Bar.
in.l.cõperimus.C.de pri.sacro.scrip.lib.xij.⁊ bene facit text.in
l.maior.§.pe.⁊ ibi per Bal.ff.de ꝑcu.Regula ergo iuris antiq
que vult qđ subrogatꝰ succedit in ius ⁊ priuilegiũ eiꝰ cui subro
gatur extendit̃ ad.l.nouã per quã masculus prefert̃ femine.et
hanc opinionẽ Bar.lꝫ alia rõne tenet Bal.in.d.l.maximũ viciũ
⁊ in.l.venia.C.de in ius vo.⁊ Io.an.in addi.spe.in rub.de suc-
ces.ab intesta.per rationem aũt premissam Bar.tenet idẽ Pe.
de ancha.in cle.j.de baptismo.⁊ Pau.de ca.in cõsi.clxix.incip.
presens casus ⁊c.⁊ hanc doctrinã Bar.ad questionẽ nr̃am sub-
tiliter inducit Pau.de ca.in suo ꝯsi.clix.incip.in pñti causa ⁊c.
Ubi videndũ qꝛ subtiliter loquitur.et similiter in casu nostro
ad nouam consuetudinẽ per quã primogenitus ⁊ maior natu
9 succedit in feudo.⁊ vocat̃ ista interpretatio passiua que † semꝑ
habet locũ etiã in materia correctiua ⁊ penali ſm glo.in.l.si qs
seruo.C.de furtis.⁊ in.l.quod nota.ff.de legib.⁊ ponit Barto.
in.d.l.omnes populi.in.vj.qõne princip.in materia interpreta
tionis passiue.⁊ in.l.marcellus.§.qđ aũt.ff.ad trebel.⁊ in.l.ij.ff.
de leg.j.⁊ per Io.de imo.in.l.si vero.§.de viro.ff.solu.matrimo.
per quam interpretationem etiã fictio inducta de iure speciali
extenditur.l.j.§.lex falcidia.⁊ ibi per Bar.ff.ad.l.falcid.vnde si
ex regula iuris antiqui fit extensio ad casum similem vel perso-
nam multo fortius ad casum fictum extensio fieri debet in quẽ
lex in casu quo fingit vult haberi pro vero vt patet ex diffinitio
ne fictionis de qua per Bar.in.l.si is qui pro emptore.ff.de vsu
capio.pro his bene facit tex.in.l.si duo.§.fi.⁊ in.l.si filius in fin.
ff.si quis omissa causa testamenti.et sic concludit̃ quod filius se-
cũdogeniti ratione primogeniture preferri debet tertiogenito.
¶ Secundo eadem conclusio confirmatur per tex.in.l.j.§.si sit
filius.ff.de coniũgen.cũ eman.libe.vbi patet quod nepoti emã
cipato qui succedit in locũ patris qui erat in potestate patris
emancipati confert qꝛ nepos succedit in priuilegium paternũ
licet ipse sit emãcipatus. nam attenta persona patris qualitas
suitatis transit in nepotem.⁊ hunc intellectum ibi sequitur gl.
⁊ Io.an.in rub.de feudis.⁊ Bal.in.l.si emancipati.C.de colla.
quem sequit̃ Saly.post Ray.de forli.in.l.illam eodem ti.⁊ licet
Barto.in.d.l.j.§.si sit filius.teneat contrarium per.l.primam
§.si sit nepos.de colla.dotis.⁊ dicat qđ priuilegiũ cõpetit nepo-
ti emancipato ratione cõnexitatis ꝓpter personã fratris in po
testate qui ex quo vnam personã representat habet̃ pro vna ꝑso
na.vt ibi per eum cũ quo transeunt Ang.Fulgo.Pau.de ca.et
Roma.in.d.l.illã.ratio tñ glo.quã doc.magis cõiter sequi videt̃
tur.videtur melior nã collatio fieri dꝫ nepoti vel filio existenti
in potestate ꝓpter iniuriã quã patitur a ꝑtore admittente emã
cipatum vna secũ que iniuria solũ nepotẽ in potestate respicit.
vnde ꝓbato quod pater emancipatus sibi cõfert qꝛ succedit sa
tis est.nec offensa facta nepoti in potestate cedere dꝫ ad ꝯmodũ
alterius nepotis emancipati cui non fit iniuria lꝫ ambo vnam
personã representent:hoc ꝓbat̃ clare nam heredes succedentes
illi qui stipulatus est per te non fieri ⁊c.representant oẽs vnam
personã vꝫ stipulatoris ⁊ tamen si vnus est ꝓhibitus si primo
ad interesse cõmittit̃ ei soli.⁊ si est pena apposita ipse solus non
repellit̃ exceptione alij non repellunt̃.l.ij.§.item si in facto.ff.de
verb.ob.vñ qꝛ nepoti emãcipato nõ fit iniuria ⁊ iniuria que fit
nepoti in potestate põt satisfieri absqꝫ eo qđ priuilegium cõicet̃
nepoti emãcipato.ista cõnexitas ꝑsonarũ operari non dꝫ cõica-
tionẽ huius priuilegij sicut videmus in simili qđ lꝫ duo rei debẽ
di sint ꝑsone cõnexe propter idẽptitatẽ cause ⁊ obligationis qꝛ
vna est obligatio duoꝝ reoꝝ certis respectibus vt no.in.l.j.ff.de
duo.reis.tamen qñ non sunt socij liberatio relicta vni in vltima
voluntate nõ ꝓdest alteri sed qñ sunt socij ꝓdest.qꝛ primo casu
ꝑiudiciũ est inseparabile scđo nõ habet̃ in.l.iij.§.nũc de effectu.
ff.de liber.legat.Nõ obst.text.in.l.j.§.si sit nepos.ff.de colla.do.
qꝛ ibi priuilegiũ cõcessum filio cũ non transit ad neptẽ qꝛ cessat
penitus rõ priuilegij in nepte.filius em̃ nõ tenet̃ cõferre dotem
datam filie qꝛ exiuit de patrimonio suo.⁊ ideo non est equũ qđ
id qđ nõ hꝫ cõferre cogatur.l.filiũ emãcipatũ.ff.de colla.bono.
sed ista rõ penitus cessat in nepte que fuit dotata ⁊ hꝫ dotem
ergo quo ad hoc fictio per quã succedit in gradum ⁊ ius patris
sui nõ dꝫ operari.vñ dicit Bar.no.ad ꝓpositum in.l.illud.ff.de
peti.here.qđ si fictio fundat̃ suꝑ equitate dispositio facta super
casu vero nõ trahit̃ ad fictum qñ in eo cessat equitas ꝓpter quã
fictio fuit introducta.facit optime qđ ipse idem ponit in.l.lꝫ in
prin.ff.de peculio.et ex his pꝫ rñsio ad id qđ dictũ est in octauo
fundamento.in princ.¶ Tertio ista cõclusio confirmatur per
tex.singularẽ vbi vr̃ casus huiꝰ qõnis in aut.de here.que ab in-
testa.in.§.reliquũ.quem tex.in ꝓposito allegat Io.an.in rubri
ca de feudis.in addi.Spe.qui tex.sic inducit̃.dicit tex.qđ in suc
cessiõe defuncti sine liberis ⁊ ascendentibus succedunt fratres
⁊ sorores vtrinqꝫ cõiuncti exclusis fratribus cõiunctis ex alte-
ro parente tm̃ deinde subiungit qđ vna cũ fratribus ⁊ sororibꝰ
vtrinqꝫ coniunctis succedũt filij fratris premortui loco patris
sui postea in ver.vnde cõsequẽs.infert ex premissis qđ ex iam
dictis sequit̃ talis cõsequẽtia vꝫ qđ filij fratris premortui exclu
dunt in totũ fratres superstites ex altero parente tantũ.deinde
ad finem dicitur qđ hoc est qꝛ in locũ patruum filiorũ succedũt
in quo tex.ponderat̃ ⁊ primo qđ ista cõsequentia etiã in mate-
ria correctoria est iuridica nepos de iure nouissimo correctorio
in locũ patris sui ponitur vt succedat cũ patruo ergo etiã poni
debet in locum patris sui vt totaliter excludat filiũ illum quem
pater suus totaliter excluderet.¶ Ponderanda est etiã ratio
per quam deciditur casus noster que est qꝛ nepos est positus lo
co patris vt cõcurrat cũ patruo ⁊ sic in rõne decidendi vt dixi
deciditur casus noster per quã clare probat̃ in illo tex.qđ quali-
tas ꝓpter quam frater excludebat fratrẽ transit in nepotẽ qui
eius loco ponitur esse ⁊ qꝛ primogenitura est quedã qualitas
naturalis que inest sicut esse vtrinqꝫ.⁊ idem in qualitate maio-
ris etatis dicendum est pari ratione ⁊ ita illum tex.inducit sub
tiliter subtilis ꝑceptor meus dñs Fran.Areti.in suo cõsi.clxiiij.
cuius inductio in effectu est inductio Io.an.in rubr.de feudis.
¶ Confirmo istas inductiones per eundem text.qui in duobꝰ
locis vult quod nepos ex fratre succedit in tanta portione in-
quantum eius pater successisset si pater eius viueret ⁊ in fine
dicitur quod filijs fratrum ⁊ non vlterioribus conceditur ius
succedendi quod erat apud patrem.ex quo textu tripliciter
arguo.¶ Primo quod nepos in successione et portione patri
suo adequatur eo mortuo.igitur oẽ priuilegiũ patris censetur
filio attributũ.l.j.cũ ibi no.ff.de leg.j.⁊ probat tex.in.l.illud.ff.
de dona.causa mor.⁊ in.l.vnica.C.de rei vxo.actio.⁊.c.miramur.
extra.de seruis nõ ordinandis.¶ Scđo qꝛ dicit sicut pater si vi
10 ueret † que dictio sicut regulꝛr similitudinem denotat oĩmodam
vt in.c.olim.⁊ ibi no.de ver.sig.⁊ in.l.si qs obrepserit.ff.de fal-

fis.tradit Jo.an.in.c.nouit.de indi.⁊ do.Anto.in suo cōsi.xix.
incipiē.quia hic agiꝛ de ptāte epali.¶ Et lꝫ aliqñ denotet oīmo
dam similitudinē vt in.c.dānamus.⁊ ibi Jo.an.de sum.trini.
⁊ in.c.qꝛ.v.ibi do.Ant.extra de indi.⁊ in.l.sicut.ff.quibus mo.
vsufru.amittatur.tñ regulariter ꝫ qñ nihil obstat⁊ maxime ex
quo ꝓcedit pria dispositio q̄ in succedendo ⁊ in quota vult idē
esse in nepote qđ in fratre.⁊postea subdiꝛ si pater viueret.quo ca
su oīmodā similitudinē ⁊ adequationē significat.vt est tex.in.c.
parrochianos.de sen.excō.quem ad hoc allegat Ludo.roma.in
suo consi.cccxxviij.incip.pñs cōsultatio in plura q̄sita diuidiꝛ.
¶ Tertio qꝛ ius patris in succedēdo cōceditur filijs cū priuile
gio exclusionis igiꝛ eodē iure fungitur nepos sicut pater vt in
regula is qui in his.cū materia de reg.iur.in.vj.ad hoc.l.via cō
stitui.§.qcunqꝫ.ff.de serui.rusti.predi.⁊ in.c.maiores.de baptis
mo.cū vulgarib⁹.⁊ sic per rōnes decidēdi illius tex.vꝛ q̄stio no
stra decidi qm̄ ꝑ regulā ⁊ rōnes illius tex.cōstitutio recipit in
terpretationē passiuā ꝑ id qđ habetur in.l.j.§.lex falcidia.ff.ad
l.fal.⁊ in.l.oēs ꝓpter Bar.ff.de iusti.⁊ iur.in.vj.q.principali.⁊
in.c.cum dilectus.de cōsue.ꝓut latius infra deduceꝛ ⁊ clarius.
¶ Quarto eadē cōclusio corroboraꝛ nā vt mihi ꝓsupponiꝛ siue
sit ex regula constōnis siue de cōsuetudine obseruaꝛ qñ agiꝛ de
feudo aui filius primogeniti ꝓfertur scđogenito hic ⁊ in hyspa
nia est cōstitutio expresse vt dicit Pau.de ca.in suo cōsilio mihi
clix.incip.in ꝓsenti cā vbi etiā refert Bal.in.l.cū antiquiorib⁹.
vbi dicit ꝙ hec consuetudo multū inoleuit in magnis regnis si.
11 Francoꝝ ⁊ Angloꝝ.⁊ dicit ꝙ†relationi tanti viri standū est ꝑ
id qđ in simi dicit glo.in.l.j.C.si scđo nupserit.⁊ melius hoc dicit
Bar.in.l.de qbus col.xiij.ff.de legi.¶ Presuppono etiā ꝙ ho
die sicut qñ agiꝛ de hereditate aui nepos succedit in locū patris
sui ꝓmortui ita qñ agiꝛ de hereditate fratris ita ꝓbaꝛ in auꝛ.de
here.que ab itesta.post prin.iuncto.§.reliquū.vbi hi duo casus
equiparanꝛ.⁊ in materia feudoꝝ probatur in.c.j.§.his vero.de
gradi.succe.in feu.iuncto.c.j.de succes.feu.cū hi duo casus sint
equiparati.igiꝛ qđ pro cōsuetudine seu ꝯstōne reperiꝛ in vno di
spositū censeꝛ etiā dispositū in alio vt ꝓbaꝛ in.l.si qs seruo.cum
glo.C.de fur.⁊ tradiꝛ in.l.qđ no.ff.de legi.⁊ in materia nr̄a tra
dit Jo.an.in rub.de feudis.ver.non omittā.¶ Confirmaꝛ ista
conclusio ex v̄bis constōnis que loquens de successione trāsuer
saliū dicit sexus ⁊ primogeniture ꝓrogatiua seruetꝛ.⁊ sic voluit
qđ etiā inter trāsuersales de quibus loquiꝛ dict⁹ versiculus ser
uetur ꝓrogatiua primogeniture.Qua ergo rōne voluit cōsue
tudo seu cōstitutio ꝙ in feudo aui in quo seruaꝛ ꝓrogatiua pri
mogeniture nepos filij primogeniti ꝓferatur secūdogenito.⁊ sic
qđ prerogatiua primogeniture trāseat de patre in filios pari ra
tione idem censendū est qñ agitur de hereditate fratris cū hi ca
sus sint equiparati vt dixi ⁊ ꝓbaꝛ in.d.l.j.§.lex falcidia.⁊ ibi per
Bar.ff.ad.l.fal.⁊ tradit late.d.Ant.in.c.fi.de cōsue.bñ facit gl.
in.l.nō pñt.ff.de legi.⁊ tex.in.l.j.C.que sit longa ꝯsue.¶ Quin
imo in materia feudoꝝ reperimus hoc expressum ꝙ qñ agiꝛ de
hereditate fratris nepos ex fratre succedit in locū patris vt in
d.c.j.§.his vero sed qñ agiꝛ de hereditate aui nō reperiꝛ hoc be
ne expressum licet hoc bene ꝓbet tex.in.c.j.de succe.feu.vt in pri
ma dubitatione dictū fuit.concludiꝛ ergo ꝙ qua rōne in here
ditate aui respectu feudi nepos ex filio iure primogeniture pre
ferꝛ scđogenito pari rōne in hereditate fratris filius primogeni
ti post fratrē premortuū preferri dꝫ tertiogenito iure primoge
niture.Et sic etiā ex premissis dici pōt ꝙ vera est illa opi.Joan.
an.in rubri.de feu.in addi.Spec.vbi ꝑ pulchras rōnes tenuit
ꝙ ius primogeniture transmittiꝛ in nepotes lꝫ filius primoge
nitus moriaꝛ viuente pr̄e.vnde cū sit consuetudo vel regni cōsti
tutio approbata qñ agitur de hereditate aui nō est opus illam
discutere qꝛ non sunt mutanda ⁊c.l.minime.ff.de legi.sed ex ta
li cōsuetudine siue cōstitutione vt dictū est idem dicendū est qñ
agitur de hereditate aui aꝉs fratris:cū hi casus sint equiparati
⁊ cōsuetudo introducta in vno ex casibus equiparatis extēdiꝛ
ad aliū vt dictū est ⁊ est glo.quā ibi approbat Dominicus in.c.
quāuis.in fi.de offi.ordi.li.vj.¶ Quinto cōfirmatur rōne quā
faciebat.And.de iser.vt qdam referūt.⁊ est ratio Pau.de ca.
in dicto consi.clix.dicens hanc fuisse rationē Oldradi.eadē ra
tio esse de toto quo ad totū que de parte quo ad partem.l.que
de tota.ff.de rei vendi.sed sicut nepos succedit in locū patris vt
cōcurrat cū patruo.vt in.c.j.de grad.succe.in feu.⁊ sic vt ad par
tem admittaꝛ lꝫ patru⁹ videreꝛ in totū admittēdus qꝛ ꝓximior
in gradu.d.l.si libertus preterito.§.j.de bo.liber.ita dꝫ succede
re vt in totum admittaꝛ ad exclusionē patrui qꝛ equū est ꝙ ne
pos qui est eadē ꝑsona cū patre.l.fi.C.de impube.⁊ alijs substi.
⁊.l.nensenius.C.de agri.⁊cēsi.li.xj.succedat in locū ipsius vt di
ctū est per no.per Bar.in.d.l.liberorū in ver.his ꝓmissis.⁊ hoc
est ex natura rei que ad vnū tm̄ peruenire dꝫ.arg.l.j.§.pen.⁊ fi.
ff.de aqua plu.arcen.et hac rōne vtitur etiā do.Pau.de ca.in
suo cōsi.clix.incipiē.in pñti cā.¶ Sed rñdere videꝛ Jo.an.in re
12 gula sine culpa.de reg.iu.in.vj.qui dicit dictū.arg.ꝓcedere†qñ
totum ⁊ pars eodē iure deferunꝛ qđ non est in casu nr̄o qꝛ pars
deferꝛ de iure cōi ⁊ex natura feudoꝝ sꝫ totū deferꝛ de iure spāli
⁊ cōtra regulas iuris cōis.¶ Sed ista rñsio cū reuerētia nō est
vera in casu nr̄o qñ agiꝛ de hereditate patrui qꝛ ante tex.in auꝛ.
cessante.C.de legi.here in hereditate trāsuersaliū proximior ad
mittebaꝛ.vñ soror excludebat filiū fratris vt in.l.cōsanguinita
te.C.eo.tit.ex quo pꝫ ꝙ hoc est spāliter introductū in filijs fra
trū cōtra regulas iuris ⁊ sic admittiꝛ de iure spāli idē in feudis
probaꝛ in.d.c.j.§.his v̄o.de gra.succe.in feu.¶ Quinimo dico
ꝙ de hoc est casus rotūdus in dicto autētico.de here.q̄ ab inte
sta.in.§.relinquū in fi.vbi tex.dicit ꝙ hoc priuilegiū est solū con
cessum filijs fratrū ⁊ soroꝝ.priuilegiū aūt ius spāle dꝛ et quod
dicimus in priuilegijs ⁊ fortius in feudis in qbus hoc restrin
gitur ad filios fratrū tm̄ qꝛ non hꝫ locum in filijs soroꝝ extante
patruo vt habetur in.d.c.j.de successio.feudi.⁊ ad hoc non ad
uertunt quidam moder.qui dicunt ꝙ illud arg.And.de sernia
tolliꝛ optime per dictam rñsionem.¶ Sed iterū contra ꝓdictā
13 rōnem insurgunt quidā alij moder.dicentes ꝙ † nepos censeaꝛ
esse in eodē gradu ꝓut erant filij.hoc est per fictionē vt dictum
est sed fictio reqrit equitatē.l.postliminiū.in princi.ff.de capti.
per Bar.in.l.si is q pro emptore in.vj.q.ff.de vsuca.sed equitas
non patiꝛ quod nepos sit melioris cōditionis quā filij.l.si viua
matre.C.de bo.mater.lꝫ ex equitate aliqñ reperiaꝛ qđ sit paris
conditionis.allegant tex.insti.de here.que ab intesta.§.cū fili⁹.
⁊ in autentico de here.que ab intesta.§.reliquū.⁊ ideo non ꝓce
dit argumentum de parte ad totū ex quo nō est eadē ratio.l.sꝫ
si lege.§.adeo ⁊ ibi glo.ff.de peti.here.⁊.l.ex mille.⁊ ibi gl.ff.de
euic.cū si.sed ad ista dicta.¶ Primo dicas quod in casu nostro
nepos non est melioris cōditionis q̄ꝫ eius pater in cuius locum
subrogaꝛ cū priuilegio exclusiōis adeo qđ eodē mō admittitur
sicut pater admittereꝛ si viueret ꝓut est casus clarus in.d.§.re
liquū.per quē tex.apparet ꝙ nepos ex vno filio est melioris con
ditionis quā alter filius qñ eius pater erat melioris conditiōis
prout est casus noster.¶ Preterea ratio in qua fundata est di
spositio dicti.§.reliquum.est qꝛ censentur cedere persone.⁊ fili⁹
censentur esse pars corporis patris que rō militat etiā in casu
nostro respectu totius hereditatis ad quā pater admittebatur
sicut respectu patris.ergo idē ius esse dꝫ.l.illud.ff.ad.l.aquiliā.
⁊ sic ex premissis pꝫ ꝙ ꝓcedit argumentū de parte ad totum.⁊
pro hoc facit tex.in.l.maximū viciū.C.de libe.ꝓte.per quā in ꝓ
posito dicit ibi Pau.de ca.ꝙ nepos nō dꝫ esse deterioris cōdi
tionis q̄ꝫ filius.⁊ inducit ad questionē nostrā.¶ Confirmo per
ea que notāter dicit Jo.an.in addi.Spec.in rubri.de succe.ab
intesta.ver.similem qōnē.vbi post Ugolinū de fontana dicit qđ
si ex forma statuti masculus excludit feminam in hereditate pa
rentis ⁊ mortuo parēte moriatur nō acceptata hereditate fili⁹
relicta herede filia femina siue extraneo amittā non excluderet
iuxta no.per Bar.in.l.liberorum.ff.de verb.sig.filia femina ex
cludetur a nepte in quā suam hereditatē filius transmittit ⁊ sic
non solū trāsmittit portionē suam delatā de iure cōi sed portio
nē femine que est debita de iure spāli ꝓpter qđ de ista opinione
dubitauit Saly.in.l.fi.C.de repu.here.ar.l.si mulieri ⁊ titio.ff.
de condi.⁊ demon.tamen opinio Jo.an.est cōmunis prout pa
tet ex his que ponit Albe.de rosa.in questionibus statutorum
in secūda parte questione centesima incip.item questio cōmuni
ter est statutum in ciuitabus ⁊ do.Ant.in consi.xx.equitas val
de suggerit.⁊ Pau.de cast.consi.cccxlij.incip.primo vidēdum
14 est.⁊ sic patet†ꝙ idem ius est in portione que defertur de iure
cōmuni quā in illa que defertur de iure speciali ⁊ sic iura ꝓdi
cta loquuntur qñ filio erat iam ius delatum.in casu nostro lo
quimur qñ adhuc non est delatū.vnde videmus quod licet ex
cludatur a filio superuiuēte ⁊ postea a nepte:tñ excluditur a ne
pte quādo filius est mortuus viuente patre seu matre vt decla
rat Cy.in.l.j.C.de adulte.⁊ Bart.in.d.l.liberorum.de ver.sig.
ad hoc dici potest ꝙ quātū ad ꝓpositū nostrū non obstat.nam
dicit Jo.an.ꝙ hr̄s succedit invicē defuncti.vñ sicut defunctus
excludebat ita ⁊ heres tam in portione delata de iure cōi q̄ꝫ in
delata de iure speciali ꝓpter dictā rōnē que militat in casu nr̄o
per tex.in.d.§.reliquū.⁊ ad argumentū in contrarium rñdetur
ꝙ ideo in casu qñ filius predecedit nō excluditur femina qꝛ nō
verificanꝛ v̄ba statuti ex quo non superest filius masculus tꝑe
mortis prout requirit statutum vt probat in.l.fi.ff.ad tertu.qđ
etiam pꝫ qꝛ qñ superest nepos masculus subrogaꝛ ⁊ hꝫ locum
statutum vt per Bar.in.d.l.liberorū.⁊ supra latius dictū fuit.
15 ¶ Sexto ad idem adduco†nā lꝫ ipsum ius primogeniture nō
transmittereꝛ quasi nō quesitū ante mortē illius de cuius here
ditate agiꝛ iuxta no.in.c.lꝫ.de voto.sicut dicit Bar.in.l.is pōt
ff.de acqui.here.ꝙ filiatio nō transmittiꝛ cū qua est annexū ius
primogeniture

primogeniture tamē dici pōt qḋ transmittat potentia succedendi que surgit ex primogenitura. ita videt decidere Bar. in. d. l. is pōt. vbi dicit qḋ potentia quā hꝫ filius in succedēdo patri est diuersum quid ab ipsa filiatione. qḋ pꝫ q2 filio predecedēte in vita patris nepos ex eo succedit in hanc potentiā in aut. de here. ab intesta. §. j. lꝫ nō succedat in filiatione que cū persona extinguit. ⁊ sequunt cōiter doct. ⁊ hoc dictū inducit ibi Bar. ⁊ post eū Pau. de ca. ad q̄onem nostrā in qua primogenitus prefertur vt lꝫ primogenitura nō transmitteret tanq̄ inseparabilis a filiatione tñ ipsa potentia succedendi transmittitur. ⁊ est optimū fundamentū in ꝓposito. ⁊ lꝫ subtilis doctor ⁊ ꝓceptor meus Are. dicat qḋ rō Bar. cū reuerentia non vr̄ sufficiens q2 ſm hoc sequeret qḋ etiā ius succedendi ex capite cognationis esset ius separatum ab ipsa cognatione qḋ ipse negat. qḋ aūt sequeret ipse ꝓbat: q2 etiā in successione q̄ defertur ex capite cognationis filius fratris succedit in locū patris ⁊ in gradu. in aut. post fratres. C. de legit. he. ⁊ tñ vt dixi ius seu potentia succedendi nō sunt a cognatione ius separatū ꝓut ipsemet Bar. fatetur. vñ dicit rectius dici posse qḋ successio seu ius succedendi ex primo gradu non est ius separatū de per se a filiatione lꝫ est quedā qualitas adherēs filiationi q2 ꝑ hꝫ qḋ ꝓcedit alios in cōsanguinitate testatoris dr̄ esse in primo gradu vt dicit tex. in. l. posthumoꝝ. ff. de iniusto testā. saluādo tamē Bar. ⁊ cōem opi. dicit qḋ in filijs hoc facit suitas que qualitas inest filijs viuo pr̄e vt ꝓbat in. d. l. posthumoꝝ. ⁊. l. gallus. §. nunc de lege. ff. de lib. ⁊ posth. suitas aūt de sui natura nihil aliud vr̄ importare nisi qḋ ꝓpter certissimā spē ⁊ votū parentū filius quodāmodo dr̄ dñs in vita patris. l. in suis. ff. de lib. ⁊ posth. vnde cū suitas dicatur quodāmodo dominiū lꝫ improprie nō est incōueniens qḋ dicat aliqḋ ius separatū ab ipsa filiatione maxime q2 pr̄ non pōt priuare filiū totaliter quin relinquat ei legitimā. vnde saltē respectu illius quote plus iuris hꝫ filiꝰ quā cognatus iuxta no. in. l. ij. C. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ in. l. fi. C. de libe. agno. ¶Ex quibus inferri vr̄ qḋ cū simus in transuersalibus talis potentia non sit separabilis ⁊ cōsequenter nō transeat ad nepotes cum simus in successione que defertur iure sanguinis ⁊ cognationis. ⁊ pro hoc quidā dicunt qḋ doctrina Bart. ibi in transuersalibus faciūt cōtra nepotē ex fratre qui si viueret excluderet aliū fratrē q2 ex quo nō est potentia separabilis ab agnatione. ar. l. ius agnationis de pactis talis potentia separabilis siue agnatio transmitti nō pōt vt ibi per eum. ¶Sed ista dicta nō placēt. nā ratio sua nihil facit cōtra Bar. verū est enim qḋ sicut vsus causalis nō est aliqḋ ius separatū a dño q2 dñium est causa acquisitiōis fructuū ita ius cognationis ⁊ sanguinis nō est separatū a iure succedēdi. l. ius agnationis. ff. de pac. l. iura sanguinis. ff de reg. iur. ergo si moriatur frater nepos qui succedit in locū patris in successione patrui est etiam agnatus. ⁊ sic ius sanguinis nō separatur nec extinguit in fratre sed conseruat in filio fratris. secus est in filio q2 filiatio extinguitur per mortē filij lꝫ ius sanguinis non extinguat relicto nepote. verū est quod cum in filiatione sit quedā prerogatiua que extincta filia ea extinguit non tñ extinguitur ius succedendi causatum a tali prerogatiua sed in illud subrogat nepos. ⁊ ita intelligit Bar. ⁊ ita est punctualr̄ in fratre in quo est qualitas duplicitatis vinculi ꝓpter quā preferet fratri ex vno latere tñ in aut. itaq̄. C. cōia. de succe. que qualitas extinguit extincto fratre. ⁊ tñ durat illud ius ita priuilegiatū. vt in. d. §. reliquū. igitur ius succedendi ex potentia est quid separatum ab illa coniunctiōe qḋ pꝫ q2 nepos succedit in locū fratris per rōnem Bar. in. d. l. is potest cuiꝰ opinio formaliter ꝓbatur in. d. §. reliquū. ¶Ex qbus infero qḋ idē est dicendū in casu nr̄o in quo primogenito hoc est in fratre primogenito secundo alterius fratris postea geniti inerat qualitas vel rōne primogeniture vel rōne etatis ꝓpter quā causabat potentia succedēdi ꝑ quam alter frater excludebat. vnde lꝫ talis qualitas extinguat simul cū fratre durat potentia in quā succedit nepos ⁊ ista est subtilis rō. nec mirū q2 etiā viuente illo de cuius hēditate agitur talis qualitas acquiritur. nā videmꝰ qḋ primogenito inijcitur qualitas exclusiua scōogeniti. ⁊ adeo dicit iniectū vinculū exclusiuū scōogenito ⁊ inclusiuū primogeniti qḋ si scōogenitus efficiat clericus ligat tali cōsuetudine laycoꝝ seu statuto: q2 dr̄ iniectum vinculum ante clericatū. ita disputando determinat per dictā rōnē Jo. an. in dicta regula sine culpa in mercurialibꝰ. ⁊ tenēt do. Ant. ⁊. Abb. ⁊ alij in. c. qḋ clericis de fo. cōpe. nō est ergo incōueniēs q̄ talis potētia succedēdi cū tali qualitate trāseat in nepotē subrogatū loco filij qui dr̄ esse pars corpis filij. vt in. l. cū scimus. C. de agri. ⁊ cēsi. li. xj. ex quo iniectū iā erat vinculū exclusiuum secundogenito vt dictum est. ¶Septimo ista pars ꝓbat ꝑ oēs rōnes quas adducūt doctores in fauorē nepotis cōtra patruū in illa tria q̄ōne an filiꝰ primogeniti ꝓferat scōogenito stāte ꝯsuetudine seu cōstōne regni qua primogenitꝰ succedit in totū de qbus ꝑ Jo. an. in rub. de feudis. ⁊ Ol. in. d. cōsi. ccxiij. ⁊ ꝑ Bal. subtilr̄ in. l. cū antiquioribꝰ. C. de iure deli. ⁊ multū subtilr̄ loquit pau. de cast. in suo cōsi. clix. pallegato vbi videndū. quas rōnes nō recito q2 longū esset. ⁊ habent in locis vulgatis. ⁊ etiā q2 ni fallor absoluto cōsilio vrgentiores rōnes vtrinq̄ discusse appebūt ⁊c. ¶Octauo ꝯfirmat ista cōclusio nā si subtilr̄ verba ꝯstōnis regni ꝯsiderent casus nr̄ est decisus in ea. ⁊ ꝑ intelligētia ꝓmitto qḋ statutū in hac successiōe trāsuersaliū vult qḋ primogenitꝰ ⁊ maior natu ꝓferat in successiōe fratris dū dicit ferus ⁊ ꝓiogeniture ꝓrogatiua seruet. ⁊ dū subdit qḋ in pari gradu iuniorē

maior natu ꝓcedat cuius cōstitutiōis verba in hoc sunt clara: iō nō est opus alia declaratione. l. si alij. ff. de vsufr. leg. ex quo ꝓmisso necessario infert qḋ dū cōstitutio in prin. dicit qḋ fratre sup existente frater succedit intelligit de fratre maiore natu qñ plures fratres superessent. nam vnum capitulū per aliud declaratur. l. qui filiabus in prin. ff. de leg. j. et l. vtrum. ⁊ ibi Ange. ff. de pe. here. ¶Ex qbus ꝓmissis infero qḋ dū cōstitutio primo dicit. si frater seu eius liberi superstiti mori contigerit. ⁊ dū postea subdit idē frater aut ex liberis suis vsq̄ ad trinepotē voluit discutere de maiore natu vt dixi ⁊ sic loquit de liberis fratris maioris natu qḋ pꝫ q2 prio dicit eiꝰ liberis. ⁊ sic loquit de liberis fratris de quo
16 ꝓmiserat †cū de natura dictiōis eiꝰ sit qḋ referat ad proximū subiectū vt no. gl. in. c. accedens. el. ij. vt lit. contest. scōo dicit aut ex liberis suis. qḋ ꝓnomē suis itelligi dꝫ. s. fratris de quo loquutus fuerat ex quo ad aliū relatio fieri nō pōt. l. j. ⁊. ij. ff. de lib. ⁊ posth. ⁊ ꝯnr ex his oibus concludo qḋ frater primogenito sup existente ipse admittit sed eo nō existēte sed premortuo admittunt eius liberi. ista conclusio ꝓbat. ¶Primo q2 cōstitutio primo admittit fratrē maiorē aut eius liberos eo non existente. ⁊ sic generaliter loquit siue extent alij fratres siue nō igitur generaliter dꝫ intelligi. l. j. §. ⁊ ꝯnaliter. ff. de leg. ꝓstan. xix. dist. si romanoꝝ. ¶Scōo ꝯstitutio simul circa fratrē aut eius liberos determinat igitur dꝫ equaliter determinare. l. iam hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊. l. si legatarius. §. j. ⁊ ibi ꝑ Bar. ff. de leg. iij. igit cum fratrē frater admittit cū beneficio exclusionis alioꝝ fratrū ita censet admittere eius liberos vt equalis sit determinatio. ¶Tertio constitutio intelligi dꝫ qḋ mortuo prio fratre admittant eiꝰ liberi ex quo loquit per alternatiuā aut iuxta not. per Bar. ⁊ doc. in. l. gallus. §. quidā recte. ff. de lib. ⁊ posth. ¶Sꝫ constitutio generaliter loquit siue ꝓdecesserit frater ante morē illius de cuiꝰ successiōe agit siue post mortuꝰ fuerit. claꝝ autē est q̄ si post mortē decederet nepotes excluderent in. c. j. de gradi. succes. in feudo. igitur idem dicamus qñ predecessit vt equalis sit determinatio. l. in testamēto. C. de testa. mili. ¶Quarto q2 post mortem fratris admittunt eius liberi nec de alijs fratribus aliqua fit mentio igitur liberi maioris fratris ꝓferūtur ex duplici regula. ¶Prima est q2 primo nominati post fratrē. arg. l. quotiens. ff. de vsufructu. ¶Scōa regula est q2 expressim nominati. et de alijs fratribus nulla est facta. arg. tex. cū ibi no. in. l. cū ita. §. in fideicōmisso de leg. ij. ¶Quinto ⁊ vltimo q2 alternatiua aut posita inter patrem ⁊ liberos denotat ordinem successionis ⁊ sic qḋ post fratrem liberi admittantur. l. cum pater. §. pe. ff. de leg. ij. ſm quod illum tex. intelligit Bar. in. d. l. gallus. §. quidā recte ⁊ ſm aliquos ex his consideratioribꝰ ita determinat etiā Pau. de cast. in dicto cōsi. clxix. ⁊ sic si recte cōsiderentur dicta constitutio decidit hunc casum. ¶Postremo istā partē pro nepote tenet Joā. an. in rub. de feudis. nec dicat aliquis alteꝝ de duo-
17 bus ꝓut quidam dicunt. primū qḋ Jo. an. non firmat †q2 immo firmat cum ponat vltimo loco istam opinionem iuxta no. in tex. ⁊ glo. in. l. bona fides. ff. depositi. ⁊ per Bal. in. l. si idem cū eodē in fi. ff. de iurisd. om. iudi. tum q2 rñdet ad argumenta alterius partis vt dicit Pau. de cast. in dicto consi. ſm qḋ loquit qñ agit de hereditate aui. ⁊ sic in linea ascēdenti. nos vero sumus in hereditate transuersaliū q2 rationes sue pugnant vtroq̄ casu ⁊ allegat tex. ꝑ potissimo fundamēto in. d. §. reliquū qui loquit in transuersalibus ⁊ maxime attenta opinione Jo. cald. de qua in consi. xiij. in rub. de feu. ⁊ hanc partem tenet do. Abb. referendo ita tenere Jo. an. in dicta rub. in. c. licet. extra de voto. eandem opinionē in casu nostro tenet Bar. si recte isspiciat in dicta aut. post fratres. vult enim qḋ in causa regis Roberti ideo rex Robertus erat ꝓferendus lꝫ scōogenitus q2 tunc filius succedit in locū patris qñ agit de hereditate aui vel patrui. sed feudū predictū non deferebat a iure successionis sed ex concessione dominica ecclesie. vt in. c. j. §. j. de feu. succes. ideo cū nō tractet de succes. aui vel patrui nepos nō assumit locū patris. ⁊ sic manifeste vult qḋ si feudū deferret iure successionis qḋ tunc nepos assumeret sibi locū patris. sed qḋ sit locus successioni in feudis tenēt Fulg: ⁊ pleriq̄ Moder. in dicta aut. post fratres allegant glo. que hoc tenet in. c. vnico de natu. succe. feu. ⁊ probat in. d. c. j. in prin. de feu. suc. ⁊ in. c. j. §. his vo de gradibus succes. in feudo. vt supra latius dictū fuit ⁊ hoc ꝓcedit etiā in feudis dignitatum in quibus hodie est locus successioni prout tenet glo. ij. in. §. ⁊ quia in tit. de his qui feudū dare possunt. ⁊ Barto. in c. j. §. j. de feud. marchie ducatus. idem tenent Jaco. de bel. Andreas de yser. ⁊ Aluero. qui vltra alios hoc discutit in tituto de feud. alie. §. fina. vbi videtur casus. ⁊ sic cum feudum deferatur iure successionis nepos assumit locum patris secundum Bar. ⁊ ad tex. quem allegat Barto. vbi filia in feudo patris excluditur a fratre patris sui ⁊ tamen ab eo nō excluditur in hereditate ⁊ sic videtur quod non iure hereditario sed ex concessione. responde quod in feudis extantibus agnatis non admittantur femine ideo est quia filia excluditur a patruo suo prout ibi declarant doctores. sed iterum aduertendum quia Calderinus in consilio. xiiij. in rubrica de feudis videtur voluisse idem quod Barto. ⁊ dicit duo in effectu. ¶Primum quod successio reguletur potius ex contractu inuestiture quam ex successione. allegat textū in. c. j. an agnatus vel filius. vbi agnatus admittit ad hereditatem primi agnati repudiata eius hereditate iure hereditario. adducit etiam tex. in. c. vnico. de eo qui sibi ⁊ heredibꝰ masculis. vbi masculus remotior in gradu admittit

existente femina proximiori. ¶ Secundum quod in successione feudi attendit primitas gradus respectu primi cui feudū est concessum et non respectu vltimi vasalli q moritur allegat ter.in.d.c.j.de succe.feu. ¶ Sed quo ad primū verū est q q̄tenus in concessiōe feudi est expressum ad quos puenire debeat illud seruari dz etiā cōtra naturā successionis de iure cōi et cōsuetudine feudoꝝ vt in.c.j.§.preterea qd si inuesti.et in.c.j.de feudo nō habēte ppriā naturā feu.et idē est q si masculi feminis pponunt in successione q admittit masculus remotior.vt in.d.c.j.de eo q sibi et heredibus suis lz descendat etiā ex femina.et hoc est ex spāli puidētia inuestiture vt ibi declarant doc.al's aūt attendit natura successionis in feudis.vt in.d.c.j.in prin.de feu.succe.et in.c.j.§.bis vero.de gradi.succe.in feu.verūtū est q ex quo feudū hr ex munificentia dñi concedētis q pōt acceptari successio respectu feudi repudiata hereditate in allodialib' put hr in.d.c.j.an agnat' vel fili' et in fili in.l.si arrogator.ff.de adop. et dr quedā spālis successio fm naturā feudoꝝ.§.sicut institu.de aquisitione per arrogationē et in auth.amplius.C.de fideicōmis.cōcluditur ergo q primo succeditur fm tenorē inuestiture.scdo fm naturā successionis feudoꝝ vt patet ex premissis. ¶ Scdm vero dictum Balde.non puto verū qr ter.in.d.c.j.§.quem allegat nō pbat.nam ideo ibi filia excluditur vt dixi qr femina nō admittebatur existentibus agnatis. et ideo dicunt doc.ibi secus esse si filius decessisset cum filio masculo et contra ipsum vr casus in.c.j.§.bis vero.de gradi.succe.in feudo.vbi in feudo pāno siue antiquo filius fratris succedit in locū pris vt cū patruo succedat.et idē pbat in.d.c.j.in prin.de feu.succe.et per glo.in.c.j.de natura succe.feu.et tū in feu.antiquo si attenderet psona primi inuestiti fili' nō assumeret sibi locū prisvt in dicta auth.post fratres. ¶ Preterea in casu nro ex quo primus inuestitus est do. Pe.anus istius q contendit succedere etiā attēta dicta opinione assumit sibi locū pris in.§.cū fili' in auth.de heredi.que ab intestato.reperio etiam dñm Anto.de but.in suo cōsi.xlvij.incipiente pmittendū q quāq̄ nona pponat inuestitura qui cōsuluit q qū agitur de hereditate aui vel fratris lz simus in feudo antiquo descēdente p plures gradu et vult seruari ius cōe vbi cōsuetudo feudoꝝ non puidet vt in.c.Albertus.de feu.cogni.et hanc opinionē q filius succedat in locū patris in casu nro in effectu tz Bal.in.l.cū antiquioribus.C.de iure delib.et Bar.et Pau.in.d.l.is pōt vt supra retuli et tz Pau.de ca.in.l.maximū viciū.C.de lib.prete.per illū ter.idē tenuit Pau.de ca.in suo cōsi.mihi.clix.incipiente in pñti causa.vbi videndū qr multum subtiliter loquit in fauorē nepotis cuius dicta oīa non refero qr longū esset et hr in formis.et fm hanc partem cōsuluit solēnis doc.do.Fran.areti.vt pz in eius consi.clxiij.incipiē.diligenter et mature discussis.et idem cōsuluit do.Abb.panormitanus in eius cōsi.lxxxv. ¶ Restat nunc rñdere ad rōnes in cōtrium adductas qbus recte intuenti ptz rñsio ex supioribus sed vt clarior reddat cōsultatio rñdebo ad singulas rōnes. ¶ Ad primā rñdeo q immo cōstitutio in illis verbis decidit manifeste pro nobis put clare deduxi supra in.viij.fundamento pro hac parte p plures rōnes quas in sili adducit.do.Pau.de ca.in dicto cōsi.mihi.clix.sed posito q pdicta cessarēt adhuc rñdeo dupliciter.et primo rñdeo q dum cōstitutio regni loquens de successione transuersaliū dicit primior defuncto succedat loqtur de existētibus in eadē linea vt pz dum dicit idē frater aut ex liberis suis vsq ad trinepotem ille qui tpe mortis supererit primior.et sic disponit q frater succedat et descēdentes ex eo primiores:qū aūt cōcurreret frater cū filio alterius fratris dicta constitutio in ea pte nihil disponit.igitur succedit dispō iuris cōis.l.si cum dotē in prin.ff.so.matri.et si dicat nō erat dubiū q in eadem linea primior debebat admitti.vt in.d.c.j.§.bis vero.de gradi.succe.in feu.vnde ita intelligendo nihil operabit constitutio contra.c.si papa.de priuile.rñdeo q cū mortuo fratre admittant fratres et liberi existētes i alia linea videbat q pariter admitterent vlteriores in gradu cū primioribus per ter.in.c.j.de natura succe.feu.qō qualiter intelligat ibi declarat vt plene discutit do.Ant.in dicto cōsilio.vñ ad tollendā hanc difficultatē adiecta fuerūt illa vba q tpe mortis supererit primior etc. ¶ Scdo ego rñdeo q illa vba q primior intelligi debent respectu successionis fm dispositionē iuris cōis et consuetudinis feudoꝝ.arg.eius qō hr in.l.si serui vestri.C.de nora.et in.l.fi.§.in cōputatione vbi glo.et alij.C.de iure delibe.cū vulgaribus.sed tam de iure cōi q̄ consuetudinario feudoꝝ ad successionem ita dr proximior filius fratris sicut frater.igit etc.et p hoc induco qō no.dicit Pet.de anch.in repetitione.c.canonū statuta in.xiij.questione principali.de cōstitutio.vbi dicit q stante statuto q primiores admittant ad successionem dz intelligi statutū et redigi ad intellectū iuris cōmunis et sic infert qō frater vtrinq cōiunctus excludit fratrē consanguineum tm et in simili pulchrā questionē decidit Pau.de ca.et sequuntur Moder.in auth.ita C.cōia.de successionibus. ¶ Petabunt etiā alie responsiones ex his q̄ infra dicent.Et dū per cōprobationē prime rōnis primis adducit ter.in.l.si libert' pterito.§.si libert' rñdet qō ibi tractat de successione liberti quo casu nepotes cū patruis nō succedūt secus in successiōe ingenuorū.vt in dicta auth.post fratres.ita rñdet gl.in.l.iij.§.si duo.ff.de legi.tu to.Et ad rōnem decidēdi ter.in.d.§.si libert' rñdet q ex quo in materia successiōis feudoꝝ tradit regula q nepos succedat cū patruis lege nōne ab illa interpretationē recipiūt.l.j.§.lex falc.ff.ad.l.falcidiā.facit qō no.Bar.in.l.j.§.exitq dfia.ff.de vi bono.rapt.sed in successione libertoꝝ talis regula nō reperit.itē q nepos fictiōe iuris dr esse in eodē gradu cū patruo vt pbatū est.et dū scdo adducit ter.cū ibi.no.p Bal.in.l.iubemus.in prin.C.ad trebellianū.rñdeo q lz ibi disponit in filijs nō hz locū in nepotib' qr lex specifice ita declarat et disponit alias cōprehenderent ibi nepotes prout supra dixi in prima rōne p ista parte ita declarat Bar.in.l.liberoꝝ.ff.de ver.sig.in eadē qōne qū verbū filij pfert a lege.ex qbus apparet rñsio ad dictā auth.post fratres.et ad auto ritatē Bal.rñdet q nō est vera. ¶ Ad scdam rōnem principalē rñdet q gl.in.d.§.in fideicōmisso cōtrū voluit quā sequunt Jo.de imo.et do.Pau.de ca.et sequūtur plerīq moder.in dicta auth.post fratres ex quorū dictis concludit q primiores ibi vocant fm ordinē quo deferet successio.et ibi pluries cōsultū vidi pro qua opinione adduco ter.in.l.fi.C.de verb.sig.in verbo gradatim.per quē dicit ibi Pau.de ca.q in fideicōmisso facto familie dūt illi de familia gradatim admitti hoc est fm ordinē successionis ab intestato vt qs prius ab intestato succedat prius admittat.et sic pz q prioritas gradus nō inspicit in materia successionis respectu primitatis in successione.et ad illud qō vltimo loco dr qō pōt glo.loqui qū successio diuidi pōt inter plures non qū ad vnum tm peruenire dz dico q talis rñsio nō est vera qr idem iuris esse dz in toto qō est in parte vt supra dixi defendendo arg.qō dr esse Andree de ysernia per ter.in auth.de heredi.q ab intesta.§.reliquū. ¶ Preterea vt sepius dictū est nepos censet iuris censura et p fictionē esse in gradu patris et sic sublata est scda rō in cōtrium adducta. ¶ Ad tertiā rñdet primo q in casu nro nepos assumit locū patris et sic in eo nō cōsiderat pprietas sed etas patris in cuius locū subrogat igitur gaudet eodē priuilegio vt dicit Bar.in.d.l.liberoꝝ.et fuit plene dictū supra in prima rōne adducta p ista pte.et pro hoc facit illa ratio que fuit Oldra.et Joā.an.

18 nā filius†est portio corporis paterni.l.cū scimus.C.de agri.et cēsi.li.xj.vñ dicūt naturales q pr prebet formā in creatione filij que dat esse rei l.cū hi.§.si pretor.ff.transacti.vñ caro filij dr quodāmodo caro patris augmētata.lz ergo efficiat nou' hō ppter nouā aīam tū nō dicim' primū hominē oīno extinctū.ar.l.adeo.§.fi.ff.de acq.re.do.qr qū vna res extinguit et altera eius loco subrogat prima nō dr oīno extincta.l.cū filius.§.heredes.ff.de le.ij.vñ nepos dr natus ex corpore aui.l.lucius.la ij.ff.de here.insti.et ibi doc.igit lz primogenitus sit mortuus si supsint filij nō dr mortuus sz potius extare.et hanc rōnem multū late adducit Pau.de ca.in dicto cōsi.clxix.ad quā dicit se nō videre rñsionē. ¶ Secūdo rñdetur q ex quo semel fuit in psona patris qr maior natu et primogenit' inlecta qualitas inclusiua et exclusiua alterius fratris iunioris iuxta no.per Jo.an.in regula sine culpa.de reg.iur.in.vj.talis qualitas et potentia succedendi transmissa fuit ad nepotē fm Bar.in.d.l.is pōt.vt supra plenissime declaraui.et sic durat eadem potentia excludendi postea genitū in psona nepotis causata ab illa primogenitura et maioritate etatis vt plenius declaratū fuit in tertio fundamento adducto pro hac parte. ¶ Ex qbus pz solutio ad id qō in eadē rōne dicebat ad quē et dr qō lz in materia feudoꝝ talis rō esset cōsiderabilis.ar.l.cū pater.§.pr pluribꝰ.ff.de leg.ij.tū ea nō obstante nepos succedit simul cū patruo in hereditate aui vel patrui vt dictū est.Una ergo rōne non cōsiderat respectu ptis eadē rōne nec respectu totius.l.q̄ de tota.ff.de rei ven.et.s.latius declaraui et hec quo ad tertiam. ¶ Ad quartā rationē rñdetur sicut dictū est ad primā rōnem qr rñsiones statim date cōueniūt etiā quarte rōni.nam lz dicta qualitas que est in filio rōne etatis et primogeniture exclusiua non trāseat tū transit potentia succedēdi causata a dicta qualitate.casus est clarus in.d.§.reliquū.vbi qualitas pluralitatis vinculoꝝ lz nō trāsmittat trāsmittit tū potētia excludēdi causata ab illa q̄litate vt sepius dictū est.ita i casu nro in potētia causata primogenitura et maioritate etatis. ¶ Preterea respōdetur q nepos subrogatur in locum priuilegiatum filij vt per plura ostēsum est.vnde psona subrogata non attendit sed illa in cui' locū subrogatur.l.item illa.ff.de consti.pe.l.si eū.§.q iniuriarū cū materia.ff.si qs cautio.et est bonus casus in.l.si donatio.§.si spōsus.ff.de dona.inter vi.et vxo.et facit qō dicit Bal.de subrogato in.d.l.cū antiquioribus dum allegat.l.cum nō solū.§.similiq modo.C.de bono.q̄ libe. Et ad primā cōprobationē dico q lz in casu nostro talis equitas q filij subrogētur in locū patris non reperiat scripta tū ex quo est regula iuris cōmunis et feudoꝝ ex virtute regule dispositionis in alijs casibus q nepos succedat in locū pris extendit ad istū.ar.l.nā et posteriores.ff.de le.et eius qō hr in.l.§.lex falcidia.ff.ad.l.falcidiā. ¶ Ex quibus infert solutio ad vltimā cōprobationē ad quā etiā dico q ideo secus est in tutela qr nullo modo minor tutor esse pōt sed secus est in materia successionis in qua ita succedit minor sicut maior et filius assumit sibi locū pris qō in tutela nō reperit. ¶ Ad quintā rōnē rñdeo q dicta doctrina Bar.non vr vera sed verior vr opinio gl.vt supra dixi in secūdo fundamēto p hac parte. ¶ Preterea posito q opinio Bart.esset verior.s.q nepos succederet ex psona ppria tū satis est q succedit in eodē gradu in quo erat filius vt ipse Bar.fatet.et cū eadem potentia excludendi vt in.d.§.reliquū.itē subroget in idē priuilegiū vt sepius dictū est qr fingitur esse in gradu filij ex hoc seqtur q quāuis nō fingat esse primogenitus hz tū priuilegiū primogeniture annexū gradui in quo ficte succedit sicut videmus qō

mus qđ heres q ficte representat psonã defuncti. ⁊ hac sola fictione oĩa iura ⁊ priuilegia defuncti hʒ. l. nõ solũ. ff. de in ite. restitu. ⁊ l. generali dũ mõ sint trãsmissibilia. ad idẽ. l. iij. C. de neg. ge. ¶ Cõfirmat̃ q2 in his q̃bus magis attendit̃ q̃ sit filius q̃ hr̃s vt in feudo fit trãsmissio in vita l. in qbus. C. de sec. nup. ¶ Preterea hic nõ agimus q̃ nepos succedat ex iure trãsmisso sed q̃ succedat ex psona cũ eodẽ priuilegio quo succedebat pr̃ per no. per Bar. in. d. l. liberoꝝ. ⁊ de psona subtilr̃ demõstrat do. Pau. de ca. in. d. cõsi. clix. vbi etiã attentat q̃ etiam tale ius p filiũ in nepotẽ trãsmittat̃ vbi videndũ. ¶ Ad sextã rationẽ r̃ndet̃ q̃ ex quo nepos succedit in locũ pr̃is per fictionẽ ⁊ priuilegiũ cõcessum patri cẽsetur cõcessum filio in succedẽdo vt probatũ est supra ex allegatis per Bar. in. d. l. liberoꝝ. ⁊ plenissime hoc deducit Pau. de cast. in. d. cõsi. clix. per que nepos patri suo equiparatur ac si succederet pr̃ si viueret vt dicit tex. in. d. §. reliquum dispositio noua facta in casu vo extendit̃ ad casum fictum vero equiparatũ. l. gallus. §. ⁊ quid si tñ ⁊ ibi p Bal. ff. de libe. ⁊ posthu. l. j. §. lex. falcidia. ff. ad. l. falcidiã. ⁊ in. c. ad audientiam. ⁊ in. c. cũ dilectus. ⁊ vtrobiq̃ ponũt do. Abb. ⁊ do. Jmo. extra de cle. nõ residen. ¶ Preterea ex quo subrogat̃ in eodẽ gradu in quo erat pr̃ ⁊ sic fingitur esse in gradu in quo pr̃ fingitur in cõsequentia succedere sicut pr̃ successisset. ar. l. pe. ff. de suis ⁊ le. ⁊ qđ dicit Bar. per illũ tex. in. l. si is qui pro emptore. ff. de vsuca. ⁊ ideo tex. in. d. §. reliquũ. dicit q̃ succedit sicut pr̃ si viueret, put late induxi illũ tex. supra in tertio fundamento p hac pte. ¶ Ad septimã rõnem r̃ndetur q̃ in feudis indiuiduis q̃ ad vnũ puenire dñt talis cõsuetudo nõ vr̃ irrationabilis dummodo aliis alimẽta pstent̃ q2 administratio cõmodius fit per vnum. l. iij. §. si plures. ff. de admi. tuto. vñ dicit tex. in. l. ij. §. nouissime. ff. de origi. iuris q̃ interest reipublice per vnũ gubernari. vj. q. j. in apibus. vnde filij primogeniti appellatione nepos cõprehendi dʒ. l. ⁊ hoc mõ. ff. de condi. ⁊ demõ. ⁊ in. l. si qs in graui. §. vnum. ff. ad sillenia. ⁊ ita dicit Areti. in dicto cõsi. ⁊ licet in feudo de quo agimus non videat̃ dicta ratio militare tñ regni cõstitutio vult qđ eodẽ modo reguletur sicut feuda in quibus cõceditur iurisditio ⁊ administratio vt ptʒ ex cõstitutione q̃ generalr̃ loquit̃. ¶ Preterea licet cõstitutio esset exorbitans tum ꝑpter regulã que equiparat nepotẽ filio vel fratri tum ꝑpter regulam subrogationis q̃ statutũ est in filio extendi dʒ ad nepotem p no. in. d. l. si qs seruo. C. de fur. ⁊ in. d. c. cũ dilectus. ⁊ in. d. c. ad audientiã. ⁊ plene per Jo. de imo. in. l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. ⁊ maxime q2 iam cõsuetudo talem extensionẽ approbauit qñ agit̃ de hereditate aut igit̃ idẽ dicendũ est qñ agit̃ de hereditate patrui q2 ista sunt equiparata vt supra declaratũ fuit. ¶ Ex q̃bus sunt sublate rõnes in 2riũ adducte ⁊ p premissa tollerent̃ etiã alie rõnes q̃ in illa questione regis roberti adduci solent ⁊ in similibus questionibus. ⁊ quanquã autoritates sint vtrinq̃ tñ pro ista parte habemus Jo. an. ⁊ Bar. qui fuerunt duo luminaria. alter iuris canonici. alter ciuilis a quoꝝ opinionibus non vr̃ recedendũ quicq̃d dixerint Ricar. malum. ⁊ Cy. in. d. l. si viua matre p illum tex. qui nihil facit q2 nõ dicimus q̃ filius sit deterioris conditionis quam nepos: sed quod nepos non debet esse deterioris conditionis quam pater nepotis in cuius locum ipse nepos subrogatur. l. j. §. hec actio. ff. si quis test. liber esse iuss. fue. ¶ Preterea videm᷒ q̃ ꝑpter aliquam qualitatem que erat in filio vt in. d. §. reliquũ supra inducto Bal. autem fuit varius: vñ nõ põt eius opinio p aliqua pte allegari. Andreas vero de ysernia expresse loquit̃ q̃ feudũ est indiuiduum cuius modi nõ est feudũ de quo agimus qđ alienari ⁊ diuidi põt ex p̃uilegio adiecto in cõcessione feudi vt dicet̃ infra in sequẽti q̃õne vnde vt ex dictis supra in vltimo fundamẽto hui᷒ ptis apparet qđ multe sunt autoritates pro hac pte que vident̃ maxime attenta autoritate Jo. an. ⁊

19 Bart. ¶ Circa tertiã ⁊ vltimã q̃õnẽ videbat̃ p̃mo dicẽdũ q̃ ea que cõclusa sunt in p̃cedẽti q̃õne haberẽt locũ ẽt stantib᷒ inuestituris de q̃bus in casu nr̃o in q̃bus dat̃ ampla potestas alienandi ⁊ disponendi de dicto feudo quoniã lʒ quãtũ ad potestatem alienãdi ⁊ disponendi sit alterata nã feudi cum de eo vasallo disponere non possit nec illud alienari vt traditur in. c. j. §. item si quis qui. mo. feu. amittatur. ⁊ in. c. j. de probi. feu. aliena. tamẽ quo ad successionem nõ videtur alterata natura feudi. sed respectu successionis nihil in inuestitura dispositum fuit. igitur remanere videt̃ firma dispositio dicte cõstitutionis regni. l. sancimus. C. de test. ⁊ pro hoc vr̃ casus in. c. j. de feudo nõ hñte ꝑpriã naturã feudi. vbi lʒ fuerit data potestas alienandi ⁊ sic alterata natura feudi in hoc tñ nõ dr̃ alterata in alio quomin᷒ ꝑpter culpã debeat feudũ amittere. ita dicam᷒ in casu nr̃o qđ nõ dicat̃ alterata quomin᷒ i feudo succedant q̃ ħm regni constitutionẽ succedere debeant. ⁊ p hoc facit qđ habetur in aut̃. s rogatus. C. ad treb. cũ materia. ⁊ in. l. titi᷒. ff. ad treb. ¶ Sed premissis non obstantibus arbitroꝛ sustineri posse quod ⁊ nepos ex fratre ⁊ alij fratres equaliter succedant per text. vbi est casus in c. j. §. his vero. de gradi. succe. in feu. ⁊ sic omnes iure habent fundatã intentionem. nec huic considerationi obstat constitutio regni q2 ad illam multipliciter respondeo. ⁊ primo quod cum cõstitutio loquatur de feudis habitis a curia ⁊ sit exorbitans intelligi debet de his feudis q̃ dicunt̃ ꝑprie ⁊ simplr̃ feuda ⁊ non ħm q̃d. l. hoc legatũ. ff. de le. iij. ⁊ p Ang. ⁊ moder. in. l. ij. in ꝑn. ff. de v. ob. ⁊ Bal. in. l. j. C. de successio. edicto. lʒ feudũ de quo agimus nõ dr̃ simplr̃ feudũ ſʒ ħm q̃d in multis hʒ naturam allodialiũ cũ cõcedat̃ ampla potestas disponendi ⁊ alienãdi igitur nõ dʒ intelligi cõstitutio in tali feudo sed de ꝑprio feudo qđ hʒ ꝑpriã naturam feudi. ⁊ maxime vt dixi cum cõstitutio sit exorbitãs iuxta id qđ hr̃ in. l. qđ no. ff. de legi. cũ si. ¶ Scđo dico qđ hoc est de mẽte Jo. an. in addi. spec. in rub. de feu. vbi dicit qđ in italia ⁊ certis partibus alamanie feuda dignitatũ preter regalia diuidunt̃ 2tra dispositionem tex. in. c. imperialẽ. §. preterea ducatus. de ꝓhi. feu. ali. per fede. vnde dicit qđ nõ seruat̃ ius pmogeniture in dictis feudis. sed illa equaliter diuidunt̃ sicut allodia. ⁊ sic sentit Joã. an. q̃ ex eo quia feuda sunt diuisibilia nõ seruat̃ ius primogeniture. sed in casu nr̃o sunt diuisibilia ex forma inuestiture igit̃ nõ seruat̃ ius primogeniture. ⁊ pro hoc facit qđ dicit Alueroꝰ in. c. j. §. item si fuerit q̃bus mo. feu. amittatur vbi dicit qđ feudũ regulariter diuidi põt. fallit dicit ipse nisi aliud cõsuetudine vel. l. inducat̃ ħm Bal. puta dicit ipse q2 forte primogenit᷒ succedere debet igit̃ ista duo vident̃ cõuertibilia succedit primogenit᷒ tãtum igitur feudũ est indiuisibile feudũ est diuisibile igitur pmogenitus sol᷒ non succedit. ¶ Ista conclusio probat̃ ex verbis cõcessionis q2 concedit̃ potestas disponẽdi tanq̃ de re propria. cũ aũt qs moritur ab intestato videt̃ disponere in illos qui ab intestato ad hereditatẽ vocãtur vt. l. cõficiũt ⁊. l. si qs cũ nullũ. ff. de iure codicil. ¶ Tertio q2 vr̃ do. Aloysius disposuisse equaliter inter fratres ⁊ filios fratrũ q equaliter ab intestato succedebant. ¶ Quarto ad ideʒ adduco quia si pmissa est alienatio igit̃ poterat instituere hẽdes quos volebat. l. hac edictali. §. ceterũ. C. de secũ. nup. ⁊ tradit Bar. in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verb. obli. igit̃ fortius permissa est alienatio in hoc quos hʒ heredes ab intestato ar. l. peto. §. fratre. ⁊. l. codicillis. §. mater. ff. de le. ij. ⁊ vtrobiq̃ tradit̃ p Bart. in. d. §. ea lege. ¶ Quinto cõfirmat̃ q2 in inuestitura exprimit̃ qđ cõcedit̃ dictũ feudum tit. donationis proprietario iure ⁊ sic cõceditur tanq̃ res allodialis igit̃ sicut in allodialib᷒ equaliter succederent vt in dicta aut̃. post fr̃es. ita debent in hoc feudo succedere ex quo superioꝛ vult qđ habeat naturã allodialiũ. ar. tex. cum ibi no. in. d. c. j. de fundo nõ habente propriam naturã feudi. ¶ Sexto cõfirmat̃. nã feudũ p̃dictũ cõcessum fuit p se ⁊ suis heredib᷒ ⁊ successorib᷒ igit̃ p oĩbus qui vniuersalr̃ succedũt per ea q̃ no. spec. in ti. de testib. §. j. ⁊ Bal. in. l. liberti liberteq̃. de operis libertoꝝ. ⁊ traditur in. l. quedam. §. nihil. ff. de eden. igitur pro omnibus successoribus quia indefinita equipollet vniuersali. l. si pluribus. ff. de leg. ij. ⁊ sic equalr̃ vident̃ oẽs heredes vocati. ¶ Postremo cõfirmat̃ alia rõne. nã clarũ est qđ poterat disponere tãq̃ de re allodiali instituẽdo filios equaliter. igit̃ dñt equaliter succedere sicut eni cã itestati interpretatur ħm cãm testati vt per Bar. in. l. gallus. §. ⁊ quid si tñ. ff. de libe. ⁊ posth. ita ecõtra ẽt cã testati. regulariter interpretetur ħm cãm intestati vt dicit Bal. in quodam suo consilio qđ incipit questio est vbi dicit qđ si vnũ statutũ vult qđ mater excludatur a successione stantibus agnatis. ⁊ alterũ qđ ex testamẽto debeat legitimaʒ habere habebit illã etiã ab intestato. ⁊ sic vult qđ ẽt causa intestati regulet̃ a causa testati. ¶ Cõfirmat̃ q2 qđ operat̃ ꝑpositũ in ꝑposito operat̃ oppositũ in opposito. l. si vt proponis. C. de nup. xxv. disti. hospitali. sed cã stante cã testati excluderent̃ successores ab intestato ex ptãte dcẽ inuestiture iũcta etiã. l. quãdiu. ff. de acq̃r. here. la. iij. ergo nullo 2dito testõ admitti debẽt. Nec pmissis obstat testamẽtaria dispositio dñi Petri archi. gayus grauat fratrẽ maiorẽ natu ad quẽ bona puenire deberẽt vt dicto casu qui erit. ad quẽ dicta bona puenerint. ⁊ sic si puenerint ⁊ quatenus puenerint iuxta no. in. l. stichũ q mens erit in pnc. ff. de leg. j. teneat̃ ad certũ onus per testatorem iniunctũ q̃m ex dictis verbis apparet qđ noluit aliquẽ vocare post mortẽ Aloysij sed tñ grauare illũ ad quẽ bona puenirent. nec ex eo qđ grauamẽ iniungatur habem᷒ dicere induci fideicõmissum iuxta glo. cõiter approbataʒ in. l. luti᷒. ff. de here. instit. qđ tamen nõ est necessariũ dicere in casu nr̃o q2 nõ fuit grauat᷒ heres heredis sub nomine ꝑprio quo casu non valeret grauamẽ sed potius appellatiuo: scilicet quicũq̃ erat ad que bona peruenerint iuxta plene notata in. l. sed ⁊ sic. ff. de lega. iij. Laus deo clementissimo.

¶ Consilium.ccliiij.

1 ¶ Diuersitas verboꝛum testium an noceat.
2 Testium plurium dicto statur.
3 Promissio de retrouendendo an sit efficax ad agendum.
4 Partes quãdo dicantur habere contractum pro absoluto.
5 Testis deponens de stipulatione vel mutuo vel possessione an probet si dicat quod nesciat quid sit.
6 Promittens reddere terras restituto sibi p̃cio an possit cogi p̃cise ad dandũ et reddendum. an vero liberetur prestando interesse.
7 Reddere et restituere verba quid significent. et nu. 8.
9 Heres vnus an possit cogi in totum: et an teneat̃ agere contra omnes ad restituendum ex obligatione defuncti.
10 Obligatio rẽ tradi est indiuidua et trãsit ad quẽlibet heredẽ insolidũ.
11 Clericus agens cõtra laicum an possit in causa ciuili recõueniri coram eodem iudice.
12 Promittens sub pena qđ titius ratificabit cõtractum an eo nõ ratificante committatur moꝛa et pena.
13 Pena conuentionalis an peti possit.

DOminus labia mea operiat
⁊ spũssanctus illuminet intellectum. ¶ In causa domini
Joan. Frãcisci domini pozi visis actis ⁊ testibus examina
tis plura pro veritate sunt discutienda. ¶ Primuz nunqd per testes
examinatos ꝓbet Andreã de guardijs ꝓmisisse reddere dictã possessio
nem emptã pro eodẽ ꝑcio. ¶ Scõm posito qȝ sic nũquid dicta ꝓmissio
iudicari debeat efficax ad agẽdũ. ¶ Tertiũ posito qȝ sic nũqd ꝯdẽna-
ri debeat reus ꝑcise ad reddendũ. an solũ ad interesse oblatũ. ¶ Quar
tũ posito qȝ ꝑcise pro qua pte sequi dẽat cõdẽnatio. ¶ Quintũ nũqd
dñs Joan. Franci. clericus potuerit recõueniri ad penã corã iudice se-
culari qꝛ ꝯtract⁹ nõ fuit a philippino ratificatus. ¶ Sextũ ⁊ vltimum
posito qȝ sic. an dicta pena in casu nr̃o possit peti vel exigi. ¶ Capio ꝑ-
mũ cõsultationis articulũ in quo parũ est insistẽdũ. nã quatuoꝛ testes
ꝓbant multũ clare qȝ dictus Andreas de guardijs promisit reddere
seu restituere terras emptas a dicto dño Joan. Frã. qñ sibi redderet ei⁹
pecunias. ⁊ lȝ testes ꝑ diuersa verba hoc deponũt: tñ in effectũ oẽs con
cordant qȝ ꝓmisit reddere ⁊ sibi restituere precio reddito seu restituto.
1 diuersitas aũt v̾boꝝ nõ nocet † qñ testes cõcordãt in eundẽ rei finẽ. ca-
sus est in. l. qui sñiam. C. de penis. dũ dicit in vnũ cõspicientes cõcordã-
tesq̃ȝ rei finem quẽ ad hoc allegat Bal. in. l. j. C. si vnus ex plurib⁹. Non
enim lȝ attẽdi varietas in verboꝝ forma seu cõtenta qñ est contestato
rũ cõcordia in substantia ⁊ effectu de quo querim⁹ vt in. c. dudũ. cũ gl.
in verbo substãtia de cõuer. cõiug. ⁊ in. c. cũ ecc̃lia sutrina. in ver. vacil-
lasse. de cã pos. ⁊ ꝓprie. ¶ Quinimmo dicit Jo. an. in. c. nihil obstat de
ver. sig. qȝ melius dicunt̃ ꝓbare testes qñ per diuersa verba ponũt in
eundẽ rei finem quã qñ per eadẽ verba: qꝛ tunc vident̃ disponere ꝑ eun
dẽ ꝑmeditatũq̃ȝ sermonez quo casu dictũ testiũ ⁊ fides diminuunt̃. l. iij.
post prĩcipium. de testib⁹ vnde dicit Bal. notabilr̃. in. c. bone. el. j. de ele.
qȝ si ex duob⁹ testibus ꝓductis alter dixit qȝ titius ꝓmisit duos soli-
dos alter. xxiiij. denarios ꝓbant ⁊ dicunt̃ cõtestes. arg. eoꝝ que haben
tur in. l. que extrinsec⁹. ff. de verb. ob. verũ tñ est qȝ qñ esset necessarium
ꝓbare vel quis se arctaret ad probandũ formalitatẽ verboꝝ tunc di-
uersitas in verbis viciat al's secus vt declarat do. Ant. ⁊ do. Abb. in. d.
c. nihil obstat. ⁊ Bal. in. c. bone. ⁊ do. Anto. in. d. c. cum ecclesia sutrina.
de cau. pos. ⁊ ꝓprie. sed in casu nostro satis est ꝓbare qȝ promisit red-
dere. nec est opus ꝓbare verba formalia. Item cũ oẽs cõcordant ꝙ red
dere promisit dicunt̃ sufficienter ꝓbare ꝓmissionẽ de reddẽdo. Sed
duo in ꝯtrariũ allegant̃. Primum qȝ Angel⁹ quart⁹ testis examina-
tus post ꝑ Nicolaũ sancti Jo. vel cũ tortura vel timore torture varia-
uit ⁊ sic nõ probat. imo potius standum vr̃ scdo dicto cum tortura seu
eius timore quã primo sine tormentis vt declarat Bart. in. l. si postula-
uerit. per illũ tex. ff. de adulte. ⁊ in. l. res. ff. de falsis. idẽ Bal. in. l. fi. C. de
questio. ⁊ do. Abb. in. c. per tuas extra de proba. sed ad hoc rñdeo mul
tum clare. ¶ Primo qꝛ imo est stãdũ primo dicto qꝛ fuit primo exami
natus solẽniter in forma iudicij citata pte. scdo vero loco nõ in forma
iudicij ⁊ non solẽniter qꝛ parte non citata ⁊ sic nihil probat. ⁊ per ꝯñs
standũ est primo dicto vt voluit glo. cõiter approbata in. c. cum cãm. q̃
inter archiepm̃ extra de testi. ⁊ Bal. not. in. l. ex ꝯctu. ff. de re iudi. ⁊ spe.
in tit. de testibus. §. j. ver. qd si idem testis. ⁊ domi. Abb. in. c. cum iter.
extra de testibus. ¶ Scdo etiam clare respondeo. nã qñ testis variat in
diuersis iudicijs quãdo etiam solẽniter est examinatus statur ꝑmo di
to ⁊ nõ scdo. ita voluit Inno. in. c. ꝑterea. extra de testi. cogen. quez re-
fert ⁊ sequitur do. Card. floren. in. c. veniens. de testi. ⁊ do Abb. in. c. cũ
inter. idẽ insignis ꝑceptor meus do. Franci. de aret. in. c. sicut. per illum
tex. extra de test. sed quidã ꝯtra. ⁊ si dicat̃ hoc nõ ꝓcedit qm̃ scdm est ha
bitũ cũ tortura. Rñdeo illud procedere qñ fuisset in forma iudicij ci-
tata parte examinatus. vel ẽt ⁊ clarius dico qȝ in casu nostro primũ di-
ctũ est verisimilius: qꝛ cõcurrunt tres alij testes deponentes ẽt de ꝯfes-
sione patris. ⁊ octo alij testes qui ꝓbant verisimilia que oñdunt ꝑmuz
dictum esse verisimilius. ⁊ habent vrgentes ꝑsumptiones pro se. quo
casu indubitanter ei standũ est. casus est valde notat. in. c. literas. extra
de presum. per quẽ dicũt Bald. ⁊ do. Abb. qȝ lȝ al's qñ testis dicit vnũ
cũ iuramẽto ⁊ aliud sine iuramẽto qȝ stat̃ ei⁹ dicto cũ iuramẽto ꝑm do.
Abb. in. c. ꝑ tuas. de ꝓba. ⁊ voluit idẽ Bal. in. l. fi. C. de re iudi. ⁊ tamen
qñ ꝓ primo dicto sine iuramẽto sunt ꝑsumptiões ⁊ pro scdo cũ iuramẽ
to nõ statur primo sine iuramẽto vt ꝓbat illa litera singularis ꝑm eos.
ita ẽt dicam⁹ in scdo cũ tortura. ⁊ de tortura ad iuramentũ arguit. d.
Abb. in. d. c. per tuas. qm̃ iuramentũ est quedã spũalis tortura. vnde si
cut ꝓpter torturam ita ꝓpter iuramẽtũ testis veritatem dicere ꝑsumi
tur. l. iurisiurandi. C. de testib⁹. ⁊ in. c. de testib. extra eo. ti. ⁊. iiij. q. iij. §.
item iurisiurãdi. cũ similib⁹. ¶ Preterea ille testis nõ potuit torqueri
cũ liber homo in testem ꝓductũ torqueri nõ possit nisi vacillet. vt in. l.
ex libero. ff. de q̃õnib⁹. ⁊ in aut̃. de testib. §. si vero ignoti vel cõuincat̃ de
mendacio. l. vni⁹. §. testis. de q̃õnib⁹. scdm Bar. in. d. l. ex libero. His er
go nõ precedentib⁹ nõ potuit torqueri ⁊ assertio facta metu torture ad
quam poni nõ potuit nõ probat etiã si postea in illa perseueraret vt est
casus in. l. pe. ff. de q̃õnibus. vbi Bart. dicit illam. l. procedere si non sit
confessio habita a teste vt in. l. ꝑcedenti. eod. ti. si nec a reo principaliter
vt in illa. l. pe. ⁊ maxime qꝛ aut volumus qȝ iste iterũ examinatus fuit
vt testis examinatus ⁊ tunc nihil ꝓbat parte nõ citata. l. de vnoquoq̃ȝ.
ff. de re iudi. ⁊ tradit̃ in. c. ij. extra de testib. aut fuit exãiatus ad finẽ pu
niendi illũ tunc etiã nõ nocet qꝛ confessio in alia causa emanauit inter
alias personas ⁊ ad aliũ finem iuxta not. plene per Bald. in. l. ij. C. de
eden. cũ concoꝛ. ibi adductis per do. Alex. ¶ Aliud nusq̃ȝ obstat ꝑmissis
scdm qȝ in ꝯtrariũ allegat̃ attestatio magistri Raph. qui coꝛ ã notario
⁊ testibus in iudicio iuramento attestatur ꝙ fuit ꝑsens ⁊ qȝ duo ex di-
ctis testib⁹ non interfuerunt. item nullũ pactũ de reddendo factũ fuit:
qm̃ examinatus non citata pte nõ ꝓbat. l. si qñ. C. de testi. imo nec facit
indiciũ ꝑm Bar. in. l. si maritus. ff. de q̃õnibus. pro quo est casus quem
ibi põderat do. Abb. in. c. ij. in ver. nullius momenti. extra de testi. Itẽ
nõ fuit examinatus de mandato iudicis per ea que no. glo. ⁊ doc. ma-
xime do. Alex. in. l. hac cõsultissima. §. si qs aũt. C. de testi. Preterea ip-
se est vnicus ⁊ singularis. igit̃ plene nõ probat. l. iurisiurãdi. C. de testi.
⁊ in. l. vbi numerus eo. titu. Preterea nihil dicitur ꝓbare ex quo qua-
tuoꝛ testes examinati probant totum oppositum. vnde ꝓbatio dictoꝝ
quatuoꝛ testiũ tanq̃ȝ potẽtioꝛ extĩguit ꝓbationem illi⁹ in totum lȝ fuis
set legitime examinatus ita qȝ non potest dici ꝙ semiplene probet ꝑm
Bart. in. l. admonendi. ff. de iureiuran. allegat. l. ob carmen. §. si testes.
ff. de testibus. ⁊ tȝ Bald. clare in sua disputatione que incip. accusatus
2 de vi turbatiua. ad finẽ. quinĩmo † qñ plures ꝯtradicunt paucioribus
statur dicto pluriũ gl. in. c. cũ cõtingat de offi. ⁊ no. Bar. in. l. ij. §. pe. ff.
si cer. pet. traditur in. c. in nostra extra de testib⁹. Ex quib⁹ oĩbus cõclu
ditur qȝ probatum est dictũ Andreã ꝓmisisse reddere dictas terras
3 dicto domino Jo. Franci. ¶ † Circa scdm cõcludendũ videbat̃ ꝙ non
probaret̃ aliqua ꝓmissio efficax ad agendũ. Naz lȝ testes deponant qȝ
Andreas dixit qȝ accepto ꝑcio redderet dictas terras: ista vr̃ esse nuda
conuentio sine stipulatione. ⁊ per cõsequens vr̃ qȝ actio non oriatur.
l. iurisgentiũ. §. igitur nuda. ff. de pac. lȝ enim venditio seu reuenditio
fiat nudo consensu ⁊ oriat̃ actio. l. cõsensu. ff. de actio. ⁊ oblig. ⁊ institu.
de obliga. que ex consensu nascũtur in princip. tamẽ ꝓmissio de vendẽ
do ⁊ reuendendo nuda cõuentione facta nõ producit actionem: quia
differunt vendere ⁊ promittere vendere. l. in bonefidei. cum ibi not. ff.
de eo qȝ certo loco probatur in. l. si pupillus. ff. ad legem falcidiã Bal.
in. l. fi. §. emptoꝛ. C. cõmunia de leg. ⁊ Ang. in. l. fi. C. de preto. pigno. tra
ditur plene per mod. in. l. fi. ff. de cõditio. causa da. Sed ꝑmissis ⁊ alijs
que in ꝯtrarium adduci pñt nõ obstantibus ꝯtrariam sentẽtiam verio
rem existimo qȝ imo ꝓbatur efficax promissio ad agendũ. que cõclu-
sio ꝓbatur duplici principaliter fundamento. ¶ Primo qꝛ cõuentio
⁊ ꝓmissio de reddendo quãtũcunq̃ȝ fuisset nuda tñ qꝛ fuit incõtinenti
vel post facta iuxta cõtractũ emptionis ⁊ venditionis vestit̃ siue cohe-
rentia ꝯtractus siue rei interuentu. siue vtroq̃ȝ vestimẽto ⁊ orit̃ actio. l.
in bonefidei. C. de pactis. ꝑm cões cõclusiões. Itẽ orit̃ actio ex ꝯctu in-
formato a pacto ad ea que deuenirent in pacto ⁊ sic ad reddendum. l.
iurisgentiũ. §. quinĩmo. cũ ibi plene no. ff. de pactis. ⁊. l. lecta. §. dicebã.
ff. si cer. peta. sed huic fundamento videbatur obstare qȝ lȝ testes depo
nant qȝ ante vel post ꝯctũ venditiõis fuit facta dicta ꝓmissio de red-
dendo: tñ non cõcludunt quod facta fuerit incõtinenti. potest eniz esse
qȝ fuerit facta ante ⁊ post ex interuallo. vnde dicta testium nõ ꝯcludũt
⁊ interpretanda sunt ꝯtra ꝓducentẽ fundãtem se in illis vt ꝓbatur in
c. in ꝑsentia. de ꝓba. ⁊ in. l. nõ hoc. C. vnde cogna. ⁊ bene facit in simili
qȝ not. Dy. Bart. ⁊ doct. in. l. fructus. ff. so. ma. ⁊ per Bart. ⁊ docto. in
l. inter stipulantem. §. si stichum. ff. de ver. ob. sed ad hanc obiectionem
respõdet̃ clare ꝙ imo probat̃ qȝ incõtinenti fuerit facta dicta ꝓmissio
ita qȝ ꝯtractus fuit ex dicta cõuentione informat⁹ ⁊ oritur actio ex pa
cto ⁊ ex ꝯctu iuxta text. in. d. §. quinĩmo. ⁊ hoc ꝓbant multũ clare duo
vltimi testes qui dicũt qȝ interfuerũt qñ dicta venditio cõtrahebat̃ et
qȝ tunc tpe celebrate venditiõis fuit facta dicta ꝓmissio ⁊ ante ⁊ post.
si ergo fuit facta tpe quo tractabat̃ ⁊ tpe quo celebrat̃. igit̃ facta fuit dũ
fiebat ⁊ adhuc nõ erat cõtracta ⁊ ꝑfecta iuxta. l. cõtract⁹ cũ ibi no. C. de
fide instru. ⁊ sic dicit̃ incontinẽti ⁊ dare legẽ cõtractus ꝑm sñiam vltra-
motanoꝝ quos sequit̃ Bar. in. d. l. in bonefidei. C. de pac. qui volũt qȝ
tunc pactũ dicatur incõtinẽti appositũ ⁊ dare legez contractui quan-
apponit̃ anteq̃ȝ cõtract⁹ habeat̃ pro absoluto ar. d. l. cõtract⁹. ⁊ tȝ Bal.
Ang. ⁊ Pau. de ca. in. l. iurisgẽtiũ. §. quinĩmo. ff. de pactis. cũ concoꝛ.
⁊ qȝ ita euenerit in casu nostro pȝ qꝛ dicti duo testes dicunt dñm Joã.
Franci. dixisse qȝ vendebat hac lege ⁊ cõditione qȝ reddito precio te-
neretur reddere dictas terras. ⁊ sic pȝ qȝ dicta conuentio fuit facta et
contracta anteq̃ȝ venditio esset perfecta. ⁊ hoc maxime ꝓbat scds te-
stis ⁊ quartus qui dicunt vera esse cõtenta in articulo qꝛ interfuerunt
qñ cõtractus vẽditionis fuit celebratus. ⁊ hoc etiam probãt omnes te
stes qui dicunt quod ante ⁊ post. nam etiam que fiunt ante ⁊ post in-
cõtinẽti dicunt̃ inesse. l. lecta. §. dicebam. ff. si cert. pcta. ⁊ tenet gl. in. d.
l. in bonefidei. quam ibi sequuntur Odofre. Bald. ⁊ Ange. ⁊ Barto.
in. d. l. ꝯtract⁹. ⁊ Bald. in. l. petens. C. de pac. ⁊ hec opinio procedit qꝛ
4 non constat quod partes habuerunt ꝯtractum pro absoluto † quia si
post venditionẽ incontinenti ptes paciscant̃ nõ videt̃ in dubio habuis
se ꝯtractũ pro absoluto ꝑm Cy. Ricar. Bart. de saly. ⁊ do. Alex. in. d. l.
in bonefidei.

in bonefidei.τ si dicatur testes nõ dicunt qð incontinẽti sed po
nunt hoc ante fieri ex interuallo.dico qð lʒ expresse non dicant
tñ dicunt hoc virtualiter.Nã oẽs dicũt qð fuerũt presentes tpe
contracte vẽditionis dum instr̃m vẽditionis fiebat.τ ꝙ ante τ
post fuit facta ꝓmissio.intelligo ante τ post sed tpe ꝯtracte vẽ
ditionis:qꝛ tps idẽ repetitũ censeꝫ vt ratio testis concordet cũ
dicto ipsius testis vt voluit Bar.in.l.labeo.ff.de sup.le.τ Bal.
in.l.apud antiquos.C.de furtis.τ in.l.de qbus ad fi.ff.de testi.
¶Preterea qð prim⁹ testis ꝓbet qð incõtinẽti ptʒ qꝛ primo di
cit qð dñs Jo.baptista ꝓtulit illa verba ꝙ reddẽdo p̃ciũ redde
ret terras.per que verba pʒ ꝙ iam ceperat tractare ꝯtractũ vẽ
ditionis.demũ dꝛ qð protulit anteꝙ̃ tabellio iciperet scribere.
τ sic pʒ qð deponunt de tpe dum ꝯtractus celebraꝫ τ sic incõti
nenti.¶Secũdus etiaʒ testis hoc ꝓbat:qꝛ dicit vera esse in ar
ticulo cõtenta.vnde ratio assignata censeꝫ de eodẽ tpe ſm Bar.
in.d.l.labeo.ꝓbat etiam hoc qꝛ interrogat⁹ de tpe dicit de quo
in vẽditione.τ sic refert se ad temp⁹ celebrati ꝯtract⁹ τ oĩa sunt
in termino referente repetita que sunt in termino ad quẽ fit re
latio.l.asse toto.ff.de here.insti.τ in.l.si ita scripserit.de condi.τ
demon.¶Tertius etiã τ quartus testes hꝰ ꝓbãt vt dixi ꝙ incõ
tinẽti τ allegant primos duos in cõtestes.Ex qbus et patet qð
primi duo deponunt qð incontinẽti ex quo fuerũt contestes qꝛ
dictum primorũ per alios declaraꝫ.arg.l.vtrũ.ff.peti.here.cum
similibus.¶Scðo principaliter probatur qð sit ꝓbata efficax
ꝓmissio de reddẽdo qꝛ si recte dicta testium cõsiderẽtur probãt
ꝓmissionem talem factã fuisse.stipulationẽ ꝑ hoc ꝓbant clare
primi duo testes qui dicunt qð dñs Joan.Francis.protulit ver
ba erga dictum Andreã qð qñ redderet eius pecunias redde
ret terras.τ Andreas r̃ndit qð quãdo redderet eius pecunias
redderet predium.hic precedit interrogatio persone obligan
tis τ sequitur r̃nsio persone obligate promittentis incontin en
ti verbis expressis.τ sic adest forma stipulationis τ ꝯñr stipula
tio.l.j.§.stipulatio.de verbo.obliga.l.obligamur.§.verbis de
actio.τ obli.dicitur enim in.d.§.stipulatio quod est verborum
conceptio.qbus is qui interrogatus respondet se daturum fa
cturum id de quo interrogatus est.que descriptio seu diffinitio
verificatur in casu nostro igitur verificaꝫ stipulatio.l.j.§.doluʒ.
ff.de dolo.cum ibi notatis.cum si.Nec curandum quibus ver
bis cõcepta fuerit stipulatio.l.oẽs.C.de ꝯben.τ cõmit.stipu.et
insti.de verbo.ob.§.sed hec solẽnia.vñ dicit Cy.in.l.hac consul
tissima.§.si qs aũt.ꝙ si dico vendis mihi hanc rem τ tu r̃ndes
vendo.est ꝯcta stipulatio τ sic venditio per stipulationem.hoc
ẽt ꝓbant duo testes vltimi qui ꝓbant qð dñs Jo.Franc.vendi
dit hac.l.ꝙ Andreas teneretur reddere red[...]to p̃cio τ quod
Andreas r̃ndendo ita ꝓmisit.τ sic quo ad ꝓmissionẽ redden
di p̃cessit stipulatio τ sequuta fuit promissio.τ ꝯsequenter fuit
facta ꝓmissio p̃cedente interrogatione τ per stipulationẽ.d.l.
j.§.stipulatio.de verbo.obli.Nec obstat qð licet testes deponãt
de promissione nõ ꝓbant stipulationem.l.j.cum ibi notatis.C.
de vsuris.τ notant Bar.τ alij in.l.sciendũ.ff.de ver.obli.cũ cõ
coꝛ.de qbus ibi.Quoniã ad hoc dupliciter r̃ndetur.primo qð
aliqñ testes deponũt titiũ ꝓmisisse seu stipulatũ fuisse.τ tũc nõ
ꝓbant stipulationem qꝛ deponũt super eo qð est iuris ſm Bar.
in.d.l.sciendũ.τ tradiꝫ in.c.cũ causam.extra de testibus.aliqñ
testes dicunt ꝙ titius promisit seyo:τ tunc qꝛ deponũt ꝑ actũ
facti ꝓbant quia nõ est dare rationẽ diuersitatis hoc casu inter
instr̃m τ testes.ita voluit dñs Anto.per illũ tex.in.c.sicut.extra
de re iud.τ h est casus nr̃.τ ita fuit de mẽte Pe.vt refert Cy.in
l.j.C.de vsuris.τ Roman⁹ τ dñs Alexan.in.d.l.sciendũ.sed qꝛ
hoc hʒ difficultatẽ.¶Secundo respõdeo clare qð nõ solum de
ponunt testes qð ꝓmisit:sed deponũt super facto quomodo ꝓ
missio fuerit facta ex quorum attestationibus apparet qð pre
cessit interrogatio τ sequuta fuit r̃nsio.τ sic resultat stipulatio.
satis enim est qð testes deponunt super facto ex quo resultat di
spositio iuris.vt est glo.ordinaria cõiter approbata in.l.stipu
latio ista.§.hi quoqꝫ.ff.de ver.ob.τ no.Bald.in.l.iudicia.C.de
rei vendi.τ Bald.in.l.ij.C.vbi in rem actio.cum ꝯcor.de qbus
per dominuʒ Alex.in.d.§.hic quoqꝫ.ff.de ver.ob.Ex quo vlti
mo ptʒ responsio supra dictis qð non possunt testes probare sti
5 pulationem † ex quo interrogati quid sit stipulatio dicunt se
nescire sicut in simili Bar.in.l.j.ff.si cer.peta.vult enim quod te
stis non probat mutuum si dixit se nescire quid sit mutuuʒ.ad
idem quod not.Bald.in.l.j.in princi.ff.de his qui sunt sui vel
alie.iuris.cum si.quoniam illud procederet quando deponerẽt
super stipulatione scʒ qð stipulatus est τ non assignarent ratio
nem.secus si in assignatione rationis deponerent de forma sti
pulationis τ dicerent se nescire quid sit stipulatio.ita voluit gl.
in.d.l.stipulatione sola.§.hi quoqꝫ.que vult qð si testes depo
nant qð titius possedit τ interrogatus quid sit possessio.r̃ndit
ꝙ nescit.tamen probat qꝛ vt dicit ibi Roma.sequendo glos.in

telligi dʒ testis ꝙ nesciat qd sit possessio ꝓut periti intelligunt.
quã opinionẽ gl.tʒ Bar.in.l.dotalẽ.ff.de minorib⁹.in.ij.q.in fi
ne.τ Bal.in.l.data opera.in.xiij.col.C.qui accu.nõ p̃nt.sʒ vt di
cit do.Alex.in.d.§.hi quoqꝫ.veritas est quã ponit Bal.in.d.l.j.
ff.si certũ peta.ꝙ opinio glo.p̃cedit qñ testis assignat bonã cãm
dicti sui:puta qꝛ vidit fructus colligere ⁊c.al's p̃cedit alia opi
nio.ita in casu nr̃o ex quo deponit sup facto ex q̃ apparet ꝙ ꝯce
pta fuit stipulatio daꝫ intelligi qð ꝓbata est stipulatio per illã
glo.notabilẽ ad hoc.¶Et sic remanet soluta scða qð principa
lis.¶Circa tertiã qõnẽ videbaꝫ primo dicẽdũ ꝙ nullo mõ pos
6 sit virtute dicte ꝯuentionis posse cogi ad reddendũ precise:† qꝛ
licet qñ quis teneꝫ tradere virtute ꝯctus vẽditionis p̃cedẽtis si
hʒ facultatẽ rei tradẽde cogaꝫ precise vt voluit gl.cõiter appro
bata in.l.certi cõditio.in prin.ff.si certũ peta.τ no.clare Bar.in
l.stipulatiões nõ diuidũtur.ff.de ver.obli.tñ qñ qs teneꝫ simpl'r
tradere qꝛ ita ꝓmisit nec teneꝫ vir tute p̃cedentis vẽditionis vel
reuenditiõis ex quo teneꝫ ad factũ non põt precise cogi sed libe
raꝫ p̃stãdo interesse.casus est notabilis in.d.l.stipulatiões nõ di
uidun.in ver.fundũ tradi.τ ibi Bar.late sed ita vꝛ casus noster
cũ simpl'r emptoꝛ ꝓmisit reddere non aũt reuendere τ tradere
τ sic vꝛ ꝙ nõ possit precise cogi ad reddendũ terras.¶Sed pre
missis nõ obstãtib⁹ arbitroꝛ ꝙ indubitãter possint cogi ad red
dendũ dictas terras p̃cio restituto.p̃io qꝛ lʒ si simpl'r ꝓmisisset
tñ reuendere ex quo teneret tñ ad merũ factũ vẽditiõis ṽtute
dicte ꝓmissionis τ nõ ad vẽditionẽ vt ꝑ Bar.in.l.fideiussoꝛ.§.
fi.ff.de leg.j.tũc nõ potuisset precise cogi.tñ in casu nr̃o nõ ꝓmi
7 sit reuendere sed reddere.qð † verbum reddere hʒ significatũ re
trodandi.l.verbũ reddendi.ff.de ver.sig.τ in.l.j.§.eleganter.ff.
depositi.τ notat Bar.in rub.ff.so.ma.τ sic ꝙ teneaꝫ retrãsferre
dñium sicut in eũ retranslatũ fuit.τ sic censeꝫ obligatus potius
ad dandũ quatenus est dñs τ nõ ad factũ sicut teneꝫ venditoꝛ si
est dñs.vnde cũ traditio habeat mixturã obligatiõis dandi et
ꝓmissoꝛ habeat facultatẽ rei tradẽde p̃cise cogi põt vt cõcludit
glo.cõiter approbata in.d.l.certi cõditio.in prin.τ Bar.late in
d.l.stipulationes nõ diuidun.in.q.viij.principali.quem cõiter
sequunꝫ doc.τ hoc solum fundamentũ sufficeret ad victoriam.
¶Scðo principal'r ꝓbatur ista cõclusio qꝛ tres ex predictis te
stibus veʒ primus terti⁹ τ quartus ꝓbant ꝙ dictus Andreas
8 ꝓmisit reddere † τ restituere.in obligatione aũt rẽ restitui post
morã non succedit obligatio ad interesse nisi re perẽpta.l.in re
furtiua.ff.de condi.furti.τ no.glo.in.l.diuortio.§.ob donatio
nes.ff.de solutio.al's so.ma.τ est cõis opinio Bar.ſm do.Alex.
in.d.l.stipulatiões nõ diuiduntur.¶Tertio ista opinio probari
vꝛ per casum in terminis in.l.ij.C.de pac.inter empto.τ vẽdito.
vbi in vẽditione fuit appositũ pactũ ꝙ qñcunqꝫ preciũ solueret
emptoꝛ restituere teneretur.dꝛ ibi ꝙ ex tpe more post oblatã pe
cuniã emptoꝛ teneretur ad ea que ex fundo ad eũ peruenerũt τ
sic ad fructus p̃ceptos.ex quo tex.duo inferunꝫ in ꝓposito.pri
mum ꝙ dicta restitutio nõ cõtinet merum factũ:qꝛ si cõtineret
merum factum veniret tñ interesse post morã τ nõ fructus.l.si
fundũ certa die.ff.de ver.obli.sed cõtinet cãm bonoꝝ.i.dñij re
transferendi quo casu veniũt fructus.l.in cõuentionalib⁹.ff.de
ver.obli.ista aũt sunt multũ diuersa fructus deberi ex tpe more
vel interesse vt declarat Bart.notabiliter in.l.si filius.§.j.ff.de
ver.obli.Scðm qð in proposito infertur est ꝙ si talis ꝓmissio
de restituẽdo τ retradẽdo ꝯtinet cãm bonoꝝ τ sic dñij.τ sic non
merũ factũ ex quo ꝓmissoꝛ hʒ facultatẽ rei restituẽde teneꝫ pre
cise.τ ista est noua τ cõcludẽs inductio illius.l.ij.¶Quarto ea
dem cõclusio confirmatur alio mõ inducendo illũ text.nam ibi
fuit ꝓmissa per emptorem restõ rei soluto precio.vñ dicunt Ri
char.τ Bar.de saly.in.d.l.ij.ꝙ ibi datur actio p̃scriptis ṽbis ex
pacto vestito τ actio ex vẽdito ex ꝯctu informato ad retraden
dum τ resoluẽdum.sed si ꝯpetit actio ex empto ad retradendũ
talis actio nõ datur ad merum factũ sed etiam ad dandũ τ cõ
tra habentẽ facultatẽ tradẽdi vt precise tradat vt per Bart.in
d.l.stipulationes nõ diuidun.in.viij.q.igitur ⁊c.¶Confirmaꝫ
ista opinio qꝛ resolutio ꝯctus dicitur esse eiusdẽ nature cui⁹ est
cõtractus.l.ab emptore.cum ibi notatis.ff.de pac.τ per Bar.
in.l.si cum te.eo.tit.cum si.sed quando datur actio ex empto ex
ꝯctu emptionis contra habentem facultatẽ rei tradende cogiꝫ
precise ita qñ datur actio ex empto ex distractu emptiõis τ vẽdi
tionis.τ ista potuit esse rõ dicte.l.ij.C.de pac.iter empto.τ vẽdi.
¶Ultimo etiã probaꝫ qꝛ traditio τ restõ potest momento τ fa
ciliter explicari:igitur ad hoc factũ obligatus p̃cise cogi potest
ita voluit notabiliter Ang.quẽ sequitur Raph.Cuma.in.d.l.
stipulationes nõ diuidun.allegat Jo.an.in addi.spec.in tit.de
emp.τ vendi.§.sciendum.in additio.incipiente de emptore lo
quiꝫ.sed ibi nihil dicit:sed voluit allegare in alio loco vbi hoc
dicit veʒ in titulo de re.eccle.nõ alienan.§.j.in addi.incipiente
non fuerũt vʒ.τ tenet Ang.in.l.stipulationes.§.operarum.ff.

de ver.oblig.⁊ licet Jmo. Roma.⁊ do Alex.in.d.l.stipulatio-nes contrarium teneant per illū tex.in verbo fundum tradi.tñ ille non probat quia illud exēplum ponitur qñ iurisconsult⁹ ponit exēpla stipulationū que sunt indiuidua non aūt ponit in stipl'one factoꝝ in qua succedit obl'o ad interesse.nec obstat tex. in.l.si fundū certa die.ff.eo.ti.q̄z lz dicat qd ex mora pōt conseq interesse:tñ nō negat quin agere possit ad precisam traditionē. vñ durū vr̄ recedere in iudicando ab opinione Jo.an.Ang.et Cuma.Ex quibus oib⁹ concludo dictū conuētū precise cogen-
9 dū ad reddendū ⁊ restituēdū dictas terras soluto pcio.¶ †Circa quartam difficultatē pmo videbaꝛ dicendū qd conuent⁹ etiā qd oēs terras possideret nō posset nisi pro portione hēditaria conueniri q̄z dño Jo.Franc.cōpetit actio personalis ex empto vel pscriptis verbis.l.ij.C.de pac.inter empto.⁊ vendi.vbi no. actio aūt personalis non sequiꝛ fundū.l.fi.ff.de Ther.emptio. igitur cōpetit contra heredes pro hereditarijs portionib⁹.l.p hereditarijs.C.de heredi.actio.sed premissis nō obstātib⁹ contraria snīa verioꝛ est ⁊ pbabiliter qd imo vnus heredū pōt insolidū cōdemnari.⁊ in pdictis res est valde clara si probaꝛ melius per agentē qd cōuent⁹ solus possidet quā per reū qd cōiter cū fratre possidet.nā talis actio est bonefidei vt est casus in d.c.l.ij.C.de pac.inter empto.⁊ vendi. Jtem defunct⁹ se obligauit ad restituendū.sed quando ad rem restituendam daꝛ actio bonefidei ⁊ vn⁹ heredū possidet illam rem insolidum cōtra eū daꝛ actio insolidum.casus est in.l.iij.§.hꝫ.ff.commodati.ita voluit Pet.⁊ sequitur Cy.in.d.l.pro hereditarijs.ita etiam tenuit Ray.de forli.in.l.iiij.§.catho.ff.de ver.ob.in quarta oppositione quem sequūtur cōmuniter docto.si vero melius probaꝛ cōis possessio tunc etiam dico qd conuentus debet insolidum cōdēnari q̄z nō teneꝛ simpl'r ad restituendā rem:sed ēt ad rem tradendā dicunt Ricar.⁊ Bar.de saly.in.d.l.ij.⁊ supra dixi.faciunt not.per Barto.in.l.cui vsufructus.ff.de vsufr.lega.⁊ per
10 Bal.in.d.l.ij.C.de pac.inter empto.⁊ vendi.sed †obligatio rē tradi est indiuidua obligatioꝛ solutio ⁊ transit ad quēlibet heredum insolidū sicut alie obligationes factoꝝ.igiꝛ ⁊c.vt declarat Bart.in.d.§.catho.in scda oppositione quem ibi sequūtur Ang.Jmo.⁊ Cuma.⁊ saly.in.d.l.p hereditarijs.C.de heredi. actio.idem Barto.in.d.l.stipulationes non diuidunꝛ.quem sequunꝛ Ang.Jmo.Raph.cu.⁊ Pau.de cast.qui dicūt hāc opinionē sequendā esse q̄z eā tꝫ Dy.qui quādo decidebat aliquā qōnem dicebaꝛ esse ibi tota synodus legalis sapientie.vñ cū sit opinio magis cōis nō est insistendū nec libenter fimbrias extē-
11 do in rebus multū scartafazatis.¶ †Circa quintā difficultatē queriꝛ nūquid clericus agens cōtra laycū possit in causa ciuili recōueniri corā eodē iudice est multū trita ⁊ scartafazata.quā late tractat do.Abb.in.c.at si clerici in.§.de adulterijs extra de iudicijs.vbi subtil'r per Areti.⁊ ptꝫ qd vtrinq̄ sint rōnes ⁊ iura vrgentia.itē autoritates doctoꝝ viroꝝ.⁊ si vellē illud diligēter discutere esset op⁹ multas chartas implere quare omissa discussione q̄z talis questio sepe de facto euenit dico qd illā opinionē sequi debem⁹ q̄ fuit cōsuetudine approbata.arg.l.minime. ff.de legibus.⁊.c.cū dilectus.de cōsuetudine.⁊ ita cōcludēdū ar-
12 bitroꝛ h casu.¶ †Circa sextā ⁊ vltimā difficultatē videbaꝛ cōcludendū qd dictaꝫ penā exigere possit.⁊ qd nulla possit admitti purgatio moꝛe.ista cōclusio vr̄ pbari.Nā tpe pmissionis facte per dñm Jo.Franci.de cauēdo qd Philippus ratificaret affirmat ⁊ asserit Philippū esse.xvj.annoꝝ.que assertio pbat inter easdē ptes.l.optimā de cōtrahē.⁊ cōmit.stipu.⁊ p Bar.in.l.sciēdū.ff.de ver.obli.vnde cū pmiserit se acturū ⁊ curaturū quod Philipp⁹ solēniter ratificaret infra quatuoꝛ menses a die quo erit legitime etatis ānoꝝ.xviij.elapsis.xviij.annis etatis Philippi ⁊ quatuoꝛ mensibus dict⁹ dñs Joan.Franci.fuit cōstitutus in moꝛa per lapsum diei.⁊ sic videtur in penam incidisse.l. magnam.C.de cōtraben.⁊ cōmit.stipula ⁊.l.qd te.⁊ ibi not.ff. si certum peta.⁊ tradiꝛ in.l.ita stipulat⁹.⁊ in.l.si ex legati causa ff.de verbo.obli.vnde cum apposita fuerit dies ⁊ pena videtur ꝙ nō admittaꝛ purgatio moꝛe.l.traiectitie.§.de illo.ff.de actio. ⁊ obliga.per Bar.in.l.si insulam.ff.de verbo.obliga.Nec videbatur obstare ꝙ ex quo appositū fuit temp⁹ etatis legitimū.et sic temp⁹ incertū videꝛ qd moꝛa purgari possit q̄z probabilis videꝛ erroꝛ talis diei magis quā alteri⁹ diei incerte vt cōcludit notabil'r Bald.in.d.l.magnam.⁊ in.l.⁊ si post tres in.vij.colū. ff.si quis cautio.quoniam hic nō fuit simpl'r appositū tempus legitie etatis.s.specifice.xviij.annoꝝ.⁊ post.xviij.ānos.quatuoꝛ mensiū ⁊ sic est dies certa.vnde verificaꝛ dispositio dicte.l.magnam.¶ Minus ꝙ vr̄ obstare qd nō interest stipulatoris quod Philipp⁹ ratificauerit.ex quo tenetur retradere ⁊ resoluere cōtractū emptionis.⁊ sic dicebaꝛ qd pena nō pōt exigi ex quo nō interest stipulatoris pbilippū nō ratificasse.arg.l.aduersus.ff. de arbitris.qm̄ qñ nō offendiꝛ ille cui pncipal'r est facta pmissio nec ille cui⁹ psonā representat tūc non cōmittiꝛ pena si nō interest.d.l.aduersus.⁊ in.l.ij.§.item si in fundo.ff.de ver.ob ¶ Sꝫ qñ ostendiꝛ ille cui est facta pmissio vel ei⁹ heres tūc committiꝛ pena ⁊ exigiꝛ licet non intersit.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verbo.oblig.⁊ ita declarat Bart.⁊ sequunꝛ docto.in.d.l.ij.item si in facto.sed in casu nostro fuit offensus hꝫ stipulatoris.igitur commissa videꝛ pena ⁊ exigibilis.s.stipl'onis.¶ Sed premissis non obstantib⁹ contraria snīa verioꝛ ⁊ probabilioꝛ est vno fundamento qd duplici rōne principali probaꝛ.nā emptoꝛ ad nullum alium effectū censetur voluisse qd domi.Jo.Franci.ageret ⁊ curaret ꝙ philipp⁹ ratificaret ⁊ promitteret nisi ex eo q̄z dubitabat de molestatione dicti Philippi cū iam res inter eum ⁊ dñm Joan.Franci.fuisset cōis dubitans ne ipse Philippus haberet aliquod ius ex aliqua conuētione vel ratione alicuius fideicōmissi paterni vnde cū contract⁹ emptionis resoluaꝛ nullū interesse qd tunc erat cōsiderabile pōt pretēdere resoluto cōtractu ⁊ facta retraditione.igiꝛ nō teneꝛ ex quo sumus in casu in quo deficit omne interesse de natura enim stipulationis rē ratā haberi est qd cōmuniter ad interesse.l.in stipulatione.ff.rē ratā ha.vñ ex natura stipulationis ⁊ etiā subiecte materie ostendiꝛ qd talis pena adiecta fuit loco interesse ⁊ ad determinandū interesse qd etiam in dubio presumi dꝫ.ar.l.si duo.ff.si quis cau.p quē ita voluit.Joā.an.in regula bona fides in mercurialib⁹ de reg.iur.li.vj.Ex quo primā rōnē que est ꝙ lꝫ qñ offendiꝛ stipulatoꝛ cui pena est promissa nō inspiciaꝛ cui intersit ꝫ Bar.⁊ doc. in.d.§.itē si in facto.tñ illud limitaꝛ nisi pena sit adiecta loco interesse ad determinandū interesse:quia tunc peti non potest nisi quatenus interest ⁊ nō aliter.ista cōclusio pbaꝛ ex notatis p glo.Jac.bu.Bal.⁊ alios in.l.fi.ff.si qs in ius voca.nō ierit.vbi quādo pena est adiecta loco interesse est maioꝛ vltra penam pōt interesse peti.qua ergo ratione si interesse est maioꝛ augetur petitio vltra penam adiectā.ita econtra si interesse est minoꝛ vel nullū diminui dꝫ ⁊ tolli petitio pene si minus interest vel si nihil interest q̄z qd operatur propositū in pposito operaꝛ oppositum in opposito.l.⁊ si cōtra.ff.de vul.⁊ pup.si ex toto in prin. ff.de le.j.⁊ per illā gl.ita tenuit Lud.de roma.in specie in.l.stipulatio ista.§.oibus.ff.de verbo.obli.⁊ idem cōsuluit Lud.roma.consi.cccccx.incip.quo ad primū cōsultationis articulum. cōfirmo quia pena tunc censeꝛ adiecta ad determinandū interesse rōne difficilis probationis iuxta no.in.l.ij.§.fi.ff.de pretoꝛ. stipul.igitur censeꝛ adiecta eo casu quo intersit ⁊ non aliter:q̄z vbi nō est subiectū interesse nō pōt esse determinatio interesse. c.cum marte.de celebratio.mis.⁊ in.l.ei⁹ qui in prouinciā.cum
13 ibi notatis.ff.si certū petaꝛ.¶ †Secunda ratio est q̄z dñs Joā. Franc.est cleric⁹ ⁊ non posset petere penam cōuentionalem cōtractus nisi quaten⁹ interesset.arg.eius qd habeꝛ in.c.ex parte. ⁊ in.c.lꝫ extra de cēsib⁹.⁊ ita tenet Host.in summa de arbitris. §.qual'r v̄.sed nūquid ⁊ sequiꝛ domi.Anto.⁊ Joan.de imo.in c.dilecti.de arbitris.⁊ licet do.Abb.ibi post Jnn.in.c.suam de penis.cōtrariū teneat tñ videꝛ tenenda opinio Host.q̄z magis equa ⁊ vt euitemus penas.l.cum quidam.ff.de lib.⁊ posthu.⁊ in regula in penis de reg.iur.lib.vj. Si ergo clerici non includuntur in iuribus volentibus qd tales pene cōuentionales peti possint per eos ab alijs igiꝛ non debent includi qd ab eis per alios peti possint:q̄z non debet onus sentire qui cōmodū non sentit ⁊ econtra.l.manifestissimi.§.sed cum in scda.C.de furtis. ⁊ in regula qui sentit onus cum materia de regu.iur.in.vj.et p hanc rōnem inter alios Bar.in tractatu represaliarum in.v.q. principali.q.j.dicit qd forenses qui non liganꝛ statutis nō gaudent beneficijs statutorum vt etiam vult do.Pau.de cast.in.l. omnes populi.ad finem.ff.de insti.⁊ iure.quia quis non debet cōmodum sentire qui non sentit onus.igitur idem dici dꝫ econtra qd qui nō gaudet bñficio legis nō dꝫ illa lege ligari:q̄z ex quo non sentit cōmodum nō debet sentire onus.l.fm naturā.ff.de regu.iur.Putarem etiam qd moꝛa posset purgari a clerico ex quo aduersarij nō interest vt in.c.suam.de penis.tenet Hostie. in dicto versicu.sed nunquid.et Joan.de imo.in.d.capi.dilecti.⁊ hoc iudex ad pene euitationē amplecti debet ⁊ fauere absolutioni per iura vulgaria.Laus deo ac christo summo redemptori nostro.

¶ Ut supra per me conclusum est arbitroꝛ iuris esse ego Bartholomeus Socinus.J.U.Doctoꝛ.⁊ in fidem ⁊c.

¶ Consilium.ccliiij

1 Traficum quid sit.
2 Minoꝛ an possit diuisionē facere sine autoritate tutoris et decreto iudicis:vel alius eius nomine et vice.
3 Persona cōiuncta nō admittiꝛ in requirentib⁹ spāle mādatū.
4 Solēnitas qñ et per quod temp⁹ psumat interuenisset in actu.
5 Mandatum nō presumitur ex tempore.

Pater

6 Pater qñ non teneatur reddere rationem administrationis.
7 Frater negocians cum pecunia fratris an acquirat.
8 Iudicandum est idem de lucro quod de ipso principali.
9 Statutum loci originis dꝫ attendi et non incolatus.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spūssanctus illuminet intellectū. ¶ Uisa ⁊ cōsiderata cōtingētia facti nō insistendo in verbis sed deuitendo ad īme
1 diata ꝓut est officiū hmōi scribentis presuppono ꝙ† trafficū seu mēsa mercatoris dr̄ de his rebꝰ que seruādo seruari possunt. istud probatur clare qꝛ si potest augeri quia est qd vniuersale vt declarat Barto. in. l. cū pr̄. §. in cause. ff. de leg. iij. fortius igit̄ pōt cōseruari ex quo infert̄ qd̄ non pōt per minorē sine decreto alienari. ēt cū autoritate tutoris ⁊ curatoris. casus est in. l. lexq̄ꝫ tutores. C. de admini. tuto. ⁊ traditur ꝑ doc. in. l. j. C. si aduer. transactionē. Ex quibꝰ infero qd̄ dictꝰ Bartholomeꝰ
2 ēt si nō iuisset pupillꝰ sed† minor non potuisset talē diuisionē volūtariā facere nisi ex iusta cā cum autoritate tutoris ⁊ decreto iudicis. vt in. l. si pupillorū. ⁊ ibi no. ff. de rebus eorū. ⁊ ita dicitur per Cy. Bal. ⁊ alios in. l. j. C. si aduer. transac. ⁊ in. l. pe. C. de p̄di. minorū. Quinimmo ꝓuocare debuisset autore curatore diuidere vt tradit̄ in. l. si curatorē habēs C. de in integ. restit. mino. fortius aūt cū esset pupillus qui sine tutore se obligare nō pōt. vt in. l. j. ff. de noua. ⁊ insti. de inutil. stipul. §. pupillus. ⁊ in. l. pupillus. ff. de acqui. here. tradit̄ in. l. si curatorem cū aliis supra allegatis. Inferendo ergo premissa in ꝓposito dico qd̄ diuisio facta per Thomasium ⁊ Hieronymū eoꝝ nominibꝰ ⁊ vice ⁊ nomine dicti Bartholomei eorum nepotis ex fratre nō valuit in p̄iudiciū dicti Bartholomei. ista cōclusio probatur duplici ratione. ¶ Prima ratio est qꝛ dictus Bartholomeus nō potuisset deuidere ⁊ transigere nulla seruata solēnitate ⁊ sine causa vt dictum est ⁊ probat etiaꝫ hoc statutū pisanum sub rubrica de diuisionibꝰ in capi. in diuisiōibꝰ virorum vbi prohibet minorem etiā prouocatum diuidere sine tutore vel curatore ꝙ statutum inter pisanos in diuisione fcā in ciuitate pisana seruandū erat vt in. l. oēs populi. ff. de iusti. ⁊ iure. iunctis no. per Bar. in. l. cūctos populos. in. j. q. C. de summa trini. ⁊ fide catho. si enim nō poterat diuidere. nec alius potuit eius vice ⁊ noīe: qꝛ cū minor nō potest per se nec potest ad id ꝓcuratorem constituere. l. iij. §. nō minor. ⁊ ibi gl. Bart. et Ang. ff. rem ratā habe. Item qui nō potest per se actū gerere nō potest per aliū eius noīe gerentem s̄m Bar. in. l. aristo. in fi. ff. que res pigno. oblig. possunt. ratio est qꝛ dr̄ ꝯtrahi cum eo cuiꝰ noīe geritur. l. apud iulianum. §. pe. ff. ex quib. cau. in posses. eat̄. ⁊ probat̄ ex notatis per Bar. in. l. ea. l. §. fi. vbi latius Rapha. cuma. ⁊ Ang. vbi patet qd̄ si pupillus nō potest se obligari. ꝑ nō pōt obligari etiā ꝑ ꝓcuratorē nisi adhibeat̄ solennitas que requirit̄ in cōtractu pupilli vel saltem illa adhibeat̄ in cōstitutione ꝓcuratoris. ad hoc qd̄ notat Bald. in. l. j. C. si aduer. transact. ¶ Scd̄a rō est qꝛ etiā si Bartholomeus fuisset maior nō potuisset Thomasius ⁊ Hieronymus eius noīe diuidere ⁊ transigere cū mariano eorum fratre. fuit eñ talis diuisio facta per viā transactiōis in qua requirebat̄ speciale mādatum. l. transactiones. ⁊ ibi Bart. ⁊ doc. C. de
3 transac. ⁊ ꝑ Bar. in. l. mādato generali. ff. de ꝓcura. † sed in requirentibus spāle mandatū ꝯiuncta ꝑsona nō potest interuenire pro cōiuncta vt hr̄ per locū a speciali in. l. patri. ⁊ ibi Bart. ff. de mino. ⁊ in. l. vero ꝓcuratori per glo. ⁊ doc. ff. de solu. tradit̄ clare in. l. nō solum. ff. solu. ma. Ex qbus concluditur qd̄ dicta diuisio Bartho. fuit nullius valoris. ⁊ per ꝯn̄s in nullo sibi preiudicauit. casus est clarus in. l. coheredibus ⁊ ibi doctores omnes. C. fami. herc. ⁊ not. glo. in. l. ij. §. notādum. ff. fami. herc. ⁊ tradit̄ in. l. in hoc iudicio ⁊ in. l. lucius. ⁊ in. l. cū putarem. eod. tit. cum si. ⁊ sic relīqtur quod quarta pars dicti traffici seu negociationis quam Marianus administrauerat in ciuitate palermi remansit in dominio dicti Bartho. ꝓut erat ante diuisionem. ⁊ super his nō in
4 sisto quia sunt clarissima. ¶ Sed ꝯtra p̄missa videbatur obstare† quia ex quo lapsum est longū tempꝰ videbant̄ omnia solēniter acta. l. si filiꝰ cum ibi not. C. de peti. here. l. qui in aliena. in pricip. ⁊ ibi per docto. plene. ff. de acqui. here. per Ange. ⁊ moder. late in. l. sciēdum. ff. de verbo. obli. ⁊ sic qd̄ diuisio sit solenniter facta seu trāsactio per viā diuisionis facit gl. in simili cum ibi no. in. pe. C. cōi diuidun. cum si. sed ad hoc rn̄detur in primis qd̄ cū Bartholo. nō interuenerit in actu nō presumit̄ solēnitas nisi spacio. xxx. annorum. casus est quem ibi ad hoc pōderat Ioā. de imol. in. c. peruenit extra de emptio. ⁊ vendit. Preterea in casu nostro quousq̄ꝫ Bartholo. fuit minor nunq̄ꝫ potuit sibi ꝑiudicare tam de iure cōi quā ex forma statutorū postea aūt transiuit lōgum tempus prout requirit glo. in. l. penul. C. cōi diuid. Preterea vt dixi licet si diuisio fuisset facta re oībus bōis posset allegari qd̄ habet̄ in. d. l. penul. tamē ex q̊ facta fuit per viam transactiōis assignando totum trafficūt ⁊ sic agitur de magno preiudicio domini. dico quod ex tunc debet consensus presumi scd̄m Bar. in sua disputatio. que incipit mulier habēs amplum patrimonium. ⁊ Bart. in. l. cū de in rem verso. ff. de vsur. preterea non sumus in casu certo qꝛ cōtractus gestus fuit cum Thomasio ⁊ Hieronymo eoꝝ nominibꝰ ac vic ⁊ nomine Bartbol. ⁊ promiserunt se acturos ⁊ curaturos qd̄ dum esse legitime etatis ratificaret. vñ apparet qūo solēniter facta est diuisio non eñ erat opus dicta ratificatione si solēniter facta fuisset. in īcertis eñ nō certis locꝰ est cōiecturis l. cōtinuus. §. cū ita. ff. de ver. obli. l. si alij. ff. de vsufru. lega. cū si. ad hoc
5 eñ vt solēniter facta cēseat̄ necesse esset dicere † ꝙ legitime habuissent mādatū ꝙ ex tp̄e nō p̄sumit̄ vt voluit singul'r Bald. in. l. j. in. j. col. C. de reb. alie. nō alienan. qnīmo ex quo marianus ꝯxit cum eis vice ⁊ noīe Bartho. semꝑ fuit in mala fide. cū Bar. nunq̄ꝫ ratificauerit vt no. plene per Bar. in. l. cum vir. ff. de vsucapio. vñ ex oībus ꝯcluditur ꝙ cū dicta diuisio ꝑ viam trāsactionis facta nō valuerit adminus in p̄iudiciū dicti Bartho. q̄rta pars dicti traffici seu negociatiōis remāsit in dn̄io Barth. Ex qbus infero ꝙ dictꝰ Barth. petere pōt ꝙ dictꝰ marianus reddat rationē villicationis sue pro interesse sue quarte partis. qlibet eñ q alteriꝰ negocia vel bona siue administratiōis rōnē reddere tenet̄ l. j. §. officio. ⁊ ibi late Bar. ⁊ doc. ff. de tute. ⁊ rō. distra. ⁊ ꝓbat̄ per locū
6 a spāli. nā speciale est† in patre q habet liberā administrationē filij. vt nō teneat̄ reddere rōnem sue administratiōes. l. cum opꝫ. ver. sꝫ in hac specie. C. de bonis q̄ lib. Addo tex. in eo. titu. l. fi. §. finaūt. ⁊ qd̄ hr̄ in. l. tres fratres. ff. de pac. ⁊ in. l. si soror. C. de colla. ⁊ tradit̄ late ꝑ do. Abb. in suo cōsi. xij. in. j. volumine. nec difficultatē habet quā Barth. ꝯsequi debeat quartā partē trāffici que erat tēpore diuisionis. Quinīmo etiā dico ꝯsequi debet quicqd. M. sup lucratus est pro rata quarte partis
7 tam de iure cōi q̄ꝫ forma statutoꝝ. de iure cōi patet lꝫ eñ † qñ frater negociatur cū pecunia fratris noīe ꝓprio acquirat ei ⁊ nō fratri ꝓut concludunt Bar. Bal. ⁊ alij in. l. si patruꝰ. C. cōia vtriusq̄ꝫ iudi. ⁊ Bart. ⁊ alij in. l. titiū ⁊ meuiū. §. altero. ff. de admini. tuto. tñ illud ꝓcedere posset qñ accepisset pecuniā fratris ꝓut loquuntur doc. in dictis locis. sed qñ trafficū cōe seu mensam cōem ꝓprio noīe īcepisset administrare cū pro quarta parte esset Bartho. nō potuit augeri trafficū seu negociatio illa quin ēt augeret̄ pro p̄te Bartho. qm̄ hmōi traffica ⁊ negociationes dicūtur qd vniuersale sicut peculiū grex ⁊ similia: vt est casus in. l. taberna. ff. de fundo instru. ⁊ in. l. cū pater. §. mēsa. vbi hoc late decla-
8 rat Bar. ff. de le. ij. † Ex lucris aūt ⁊ fructibꝰ traffica ⁊ peculiū augent̄ ꝓut est de natura iuriū vniuersaliū. l. item veniūt. §. fructus. ff. de peti. heredi. l. peculiū nascit̄. ff. de peculio. ⁊ tradit Bar. in rubrica. ff. so. ma. in pen. col. facit etiā qꝛ augmentū est eiusdē nature cuius est ipsa res principalis. l. etiā. C. de iure do. l. inter socerum. §. cum inter. ff. de pac. do. ⁊ pro hac opinione facit tex. in ꝓposito in. l. j. in fi. C. de fru. vrb. cōstantinopo. lib. xj. per quē dicunt ibi Bar. ⁊ Io. de plateis qd̄ lucrum assumit sibi eā rōnem quam hꝫ capitalis. ⁊ ideo si inter aliquos socios sit ꝯcta societas vsq̄ꝫ ad certū tp̄s sicut nō licet minuere de capitali immisso ita nec de lucro. facit regula iuris accessoriū. de reg. iur. lib. vj. cū materia. ⁊ maxime qꝛ semꝑ Marianus fuit in mala fide respectu partis Bartho. cū ꝯxerit cū Thoma. ⁊ Hieronymo noīe ⁊ vice Bartho. ⁊ Barth. nūq̄ꝫ ratificauit iuxta no. ꝑ Bartho. ī. d. l. cū vir. ff. de vsucapionibus. vñ ex mala fide sua lucrari nō debet. ¶ Cōfirmatur etiā ista conclusio nā predicti fratres ⁊ nepos erant in societate oīum bonorū que respectu Barth. nūq̄ꝫ fuit diuisa ex q̊ diuisio respectu eiꝰ nulla fuit. igit̄ quicquid in cōmuni traffico est est postea Mariani lꝫ noīe proprio cōmunicari debet. casus est ⁊ ibi notant omnes doc. in. l. si patruus. C. cōmunia vtriusq̄ꝫ iudi. Accedat quia hoc suadet equitas quod lucrum proueniens ex beneficio communi sit cōmune: licet aliter proprio nomine exercuerit sicut in simili dicimus quod equum est quod si ex pecunia mea aliquid ad te peruenit id mihi restituatur. l. si me titiū. ff. si cer. petatur. presertim cum ex pecunia traffici quod est quid vniuersale in quibus iudiciis vniuersalibus precium succedit loco rei. l. venditor ex hereditate. ff. de here. vel actio. vendi. ver. sunt. Pet. de ancha. in suo consilio mihi. cexcix. incipiente materia de qua queritur non est noua. ⁊ hoc etiam clare deciditur in statuto pisano quod vult quod si frater plus parte sua tractauerit. ⁊ predixerit quod volebat pro se negociari si aliter non consensit consequi potest ⁊ partem capitalis ⁊ lucri vt clare disponit̄ in statuto sub rub. de societate inter patrem ⁊ filium. in. §. duo vel plures versi. si vero plusq̄ꝫ eius pars. ⁊ hic est casus noster qꝛ cum in illo traffico Bartho. hꝫ quartam partem tractando totum Marianus dr̄ tractasse plus parte sua. igitur ⁊c. ⁊ lꝫ Marianus postea mutauerit domicilium: tamen a principio respectu istius traffici ligatus fuit statuto pisano quod seruari debet etiam post mutatū domicilium: qꝛ iniectū fuit vinculum ante mutatum dominiciliū per ea que ponit Ioā. an. in regula sine culpa. de reg. iuris. lib. vj. ⁊ dominus Anto. in. c. quod clerici. de foro cōpeten. dicit enim Bal. in rubrica. C. si a non compe. iud. quod quis ligatur statutis nouis loci originis. vnde clare sentit quod ligetur veteribꝰ. ad hoc tex. in. l. nulli. C. de episco. ⁊ cleri. per quem Alber i. de rosa. in. l. cunctos populos. C. de summa
9 trinita. ⁊ fide catho. dicit quod† attendi debent statuta loci originis ⁊ non incolatus. ⁊ sequitur Ludo. roma. in suo consilio. xxxix. in fine incipiē. in proposita consultatione. Ex quibus concludo primo diuisionem premissam non valuisse ⁊ sic trafficum remansisse cōmune. ⁊ consequenter communiter argumentatum in fauorem Bartholomei pro quarta parte. ex quo non probatur Bartho. ratificasse. Laus deo ⁊ virgini marie amen.

¶ Ut supra per me cõclusum est arbitror iuris esse ego Bartho. Socinus Senen. J. U. Doctor.

¶ Consilium.cclv.

1 ¶ Instrumentum nõ habet executionem paratam.
2 Sententia lata in iudicio summario an preiudicet in ordinario.
3 Procurator an constituatur a matre ante litem contestatam.
4 Exceptio rei iudicate quando obstet.
5 Sen tentia nulla dicitur iniusta.
6 Sententia ex qua causa presumatur lata.

Dominus labia mea aperiat & spũssanctus illuminet intellectũ. ¶ In cã illorũ de Mazinghis alĩs cõsuluimus. in p̃sentiarũ vero orit̃ difficultas qr d̃r qd̃ agenti via ordinaria virtute instr̃i locationis obstat exceptio rei iudicate. Primo eñ actum fuit executiue petendo brachiũ militare in quo iudicio tria p̃ncipalr̃ opposita fuerũt. ¶ Primũ qd̃ agẽs nõ erat p̃sona legitima qr cõstitutus p̃curator a matre & p̃sona ꝯiuncta añ litẽ cõtestatam. iuxta no. in. l. neq̃ tutores. C. de p̃cur. ¶ Secũdum qd̃ via
1 executiua non competebat virtute instr̃i q̃ † de iure cõi non habet regulariter executionem paratam vt in. l. minor. xxv. ãnis cui fideicõmissum. ff. de minorib⁹. & in. l. ait pretor. §. si iudex. ff. de re iud. & ibi Ang. & alĩ & tradũt doct. in plerisq̃ locis allegatis p̃ dñm Alex. ibi. ¶ Tertiũ qd̃ res nõ fuerat p̃ locatorẽ tradita. & sic agi nõ poterat. arg. l. iulianus. §. offerri. ff. de act. emp. ¶ Quibus nõ obstãtibus ꝯcessum fuit in cã principali brachiũ militare: sed in cã appellationis s̃nĩa fuit renocata & p̃nũciatũ fuit bene appellatũ & male iudicatũ & brachiũ militare fuisse iniuste cõcessum. quare cũ agat̃ nũc via ordinaria ad idẽ. s. ad institutionẽ possessionis & sic ad idẽ ex eadẽ cã. s. locationis & sumus inter easdem personas obstare v̄r exceptio rei iudicate. l. cũ querit̃ cum seq̃ntibus. ff. de excep. rei iudi. ¶ Nec obstare v̄r qd̃ s̃nĩa lata que dicit brachiũ militare iniuste fuisse ꝯcessum lata fuit in iudicio summario. et sic nõ d̃z in iudicio ordinario p̃iudicare vt voluit notabiliter Bart. in. l. j. in p̃e. col. ver. nũc videndũ. C. q̃n p̃uo. nõ est neces. q̃m ad hoc r̃nderi v̄r
2 posse q̃ † tũc s̃nĩa lata in iudicio summario nõ p̃iudicat in ordinario q̃n nõ fuit plene cognitum. sec⁹ si plene cognitũ fuisset qr tũc ẽt p̃iudicat in ordinario p̃ id q̃ no. p̃ Jac. bu. in. l. ab hostibus. §. sed qd̃ simpliciter. ff. ex qui. cau. maio. & do. Ant. in. c. cãmq̃. el. j. & in. c. veniens. el. ij. de testi. & Bal. in. l. iudex. ff. de his q̃ sunt sui vel alie. iuris. & late p̃ dñm Alex. in. l. a diuo pio. §. si sup rebus in. j. charta. ff. de re iudi. & notabiliter p̃sequit̃ do. Abb. in ꝯsilio. lj. cũ pluribus alĩs que allegari possunt. ¶ Sed p̃missis nõ obstãtibus triplici principali fundamẽto arbitra-
3 mur p̃dictã exceptionem nõ obstare. ¶ Primo † qr cũ p̃curator q̃ petĳt brachiũ militare fuerit cõstitutus a matre que ante litẽ ꝯtestatam nõ poterat ꝯstituere nõ d̃r cõstitutus a legitima p̃sona habẽte p̃tatem cõstituendi vt in. d. l. neq̃ tutores. C. de p̃cu. & sic dicebat̃ falsus p̃curator s̃m Archi. in. c. qr ad agẽdũ. de p̃cura. in. vj. & doc. cõiter in. l. l3. eo. ti. sed iudiciũ agitatũ cum falso p̃curatore & s̃nĩa lata sunt nulla & maxime dño cui⁹ procurator falsus interuenit dicente nulla. vt est casus. ibi Bar. & doc. in p̃allegata. l. l3. & doc. in. c. in nostra de p̃cu. maxime qr lata ꝯtra falsum p̃curatorẽ minoris. ar. l. nõ eo min⁹. C. de p̃cura. si ergo s̃nĩa est nulla non põt parere exceptionem rei iudi. vt in. l. iiij. §. cõdẽnatũ. cũ ibi plene no. ff. de re iudi. & facit. l. nõ putauit. §. nõ queuis. ff. de bonorũ posses. ꝯtab. & in regula nõ p̃stat de re. iur. in. vj. cũ si. ¶ Secũdo principali fundamẽto dicimus qd̃ l3 p̃nũciatũ fuerit bene appellatũ & male iudicatum & brachiũ militare nõ esse iuste sed iniuste ꝯcessum nõ tñ dicit̃ decisum qd̃ nõ fuerit concedẽdum: qr res nõ fuerit tradita: sed potius vel qr nõ erat legitimus p̃curator v̄l qr ius executiuũ non cõpetebat. ista conclusio p̃bat̃ ex pluribus. Primo nõ possumus dicere hoc exp̃sse qr in s̃nĩa nõ cõtinet̃ restitutionem fieri debere: qr res non fuit tradita sed tñ dicere possumus qd̃ tacite fuerit p̃nũciatũ sup
4 hoc. sed q̃n volumus q̃ † obstet exceptio rei iudicate in materia nostra de necessitate d̃z ex s̃nĩa inferri talis decisio. al's nõ obstat vt cõcludunt Bar. & alĩ doct. in. l. j. C. de ordi. iud. puta si q̃s petit hereditatẽ patris vt fili⁹ & opponit̃ qd̃ non est liber & q̃ nõ est filius si p̃nũciat̃ hereditatem sibi deberi tacite d̃r decidi qd̃ est liber & filius quia alias heres patris p̃nũciari nõ potuisset. sed si fuisset lata absolutoria nõ sequit̃ de necessitate qd̃ nõ sit liber & nõ sit filius quia potuit ferri absolutoria ex quo alius fuerit institut⁹ vel alia simili cã. vnde cũ nõ inferat̃ hoc de necessitate sequit̃ qd̃ super hoc nõ obstat exceptio rei iudicate p̃ no. in. l. j. C. de ordi. iudi. & tradit Pau. de ca. in. l. qd̃ in diem. §. si r̃õnẽ. ad finẽ. j. col. ff. de cõpensa. sed in casu nostro nõ infert̃ de necessitate qd̃ lata fuerit dicta s̃nĩa ex eo qr res nõ fuerit tradita. igit̃ quãtũ ad hoc nõ d̃z obstare exceptio rei iudicate. & ad istud ẽt facit qd̃ no. in. l. p̃e. ff. de his qui sui sunt vel alie. iuris. cũ si. qd̃ aũt nõ inferat̃ de necessitate p3 qr potuit ferri talis s̃nĩa ex eo qr nõ competebat ius executiuum: qr l3 in instr̃o prime cõcessionis contineat̃ guarẽtigia & sic posset ius executiuũ competere tñ non censet̃ renocata tacita ꝯditio finito t̃pe ex quo illa a simplici partium volũtate nõ pendet iuxta no. in. l. item querit̃. §. qui impleto. ff. locati. & exp̃sse decidit Bald. in. l. legẽ. C. eod. tit. & cõsequenter nõ competebat ius executiuum. ¶ Ex q̃bus infertur q̃ nõ infertur de necessitate qd̃ fuerit p̃nũciatũ ꝯcessionẽ brachĳ iniustã qr res nõ fuerit tradita. Et sic nõ obstat exceptio rei iudicate per predicta. Nec obstat qd̃ iudex dixit ꝯcessionẽ iniustã: quoniã † r̃ndet̃ q̃ ẽt s̃nĩa nulla dicit̃ iniusta vt plene tradit̃ in. c. cum cõtingat. de officio delega. & notat Bal. in. c. cũ olim. el. j. in prin. ĳ. col. p̃ illũ tex. eo. ti. & est bona glo. q̃ hoc p̃bat. xj. q. ĳ. in summa. ¶ Preterea illa verba possunt etiã iniustitiam respicere. nã ex quo intẽtata fuit guarẽtigia instrumẽti potuit iudex p̃mus arbitrari qd̃ censeret̃ renouata cõditio cum guarentigia. & sic cõcedendo ex hoc capite s̃nĩa nõ fuisset nulla sed iniusta & valida l3 ius executiuũ non cõpeteret. argu. l. cũ putarẽ. ff. fami. hercis. & notat̃ quod in. l. si titius. ff. de verbo. obli. & maxime qr ius executiuũ semel cõpetierat l3 dicat̃ extinctum. argumẽto eius qd̃ notabiliter voluit Bart. in. l. ĳ. in prin. per illũ tex. ff. de dote p̃lega. & moder. in. d. l. si titius. & sic non infert̃ de necessitate qd̃ dixerit concessionẽ iniustam ex eo qr res non esset tradita. & ꝯñr nõ obstat exceptio rei iudicate. vt traditur. in. d. l. j. C. de ordi. iudic. & in. d. l. p̃e. ff. de his qui sui sunt vel ali. iuris. Cõfirmat̃ & scd̃o hoc fundamẽtũ: qr exceptiones opposite dicunt̃ ordinatim opposite. ¶ Primo illa que respicit illegitimationẽ p̃sone iuxta nota. in. l. si qua minus. ff. de testa. & in. l. ĳ. C. de edic. di. adria. tol. ¶ Scd̃o posito qd̃ p̃sona sit legitima opponit̃ qd̃ agenti via executiua nõ cõpetit ius executiuum. illũ aũt cui ius agendi nõ cõpetit iudex a limine iudicĳ repellere põt vt tradit̃ p̃ Bar. & alios post gl. in. l. vbi pactũ. C. de trãsac. ¶ Tertio opponit̃ exceptio rei nõ tradite. vnde dicunt̃ vna post aliã ordinata opponi iuxta no. in. c. inter monasteriũ de re iudi. & in. l. quidã cõsulebat. ff. eo. ti. si ergo obstat prima. s. qd̃ p̃sona nõ erat legitima & secũda q̃ ius executiuũ non competebat nõ erat de necessitate p̃nunciandũ sup tertia exceptiõe & sic super meritis cause. vñ super primis exceptionibus nõ sup tertia censet̃ pronunciasse. h̃ decidit̃ in terminis ex eo qd̃ ponit Alberi. de rosa. in. d. l. penul. ff. de his q̃ sunt sui v̄l alie. iur. vbi dicit qd̃ q̃n opposita fuerit aliqua exceptio fundata sup ineptitudine p̃cessus & aliqua sup meritis vel vna exceptio inferens ab ista & iudex simpliciter p̃nõciauit cõtra actorẽ intelligit̃ potius p̃nũciasse ex capite ineptitudinis quã ex capite meritorũ cause. & ista in termi-
6 nis v̄r decidere questionẽ. ¶ Tertio & vltimo ꝯprobatur qr ex quo † ex tribus causis cõstat qd̃ potuit sentẽtia scd̃a per iudicem ferri sentẽtia lata censet̃ illa causa que minus nocet. in primis enim cẽset̃ lata ex causa de qua in p̃cessu cõstat vt est glo. & docto. in. l. si quis ad exhibendũ. ff. de excepti. & si dubitat̃ ex qua cã lata fuerit censendũ est qd̃ lata fuerit ex causa que minus nocet vt ꝯcludit do. Ant. & dñs Abbas in. d. c. aduersario. Ad idẽ tex. cũ glo. in. l. ĳ. §. ignominie. ff. de his qui not. infa. & text. cũ glo. in. l. hoc eñ. ff. de suspec. tuto. igit̃ potius lata censetur vel qr non erat legitimus p̃curator v̄l qua etiã nõ competebat ius executiuum & sic censet̃ etiam diffinitiue absolut⁹ a iure executiuo. & i hoc s̃nĩa minus nocet. igitur ex tali causa censet̃ reus a tali executione absolutus. ¶ Tertio principali fundamẽto dicimus qd̃ talis s̃nĩa nõ preiudicat quia lata in iudicio summario. & ad not. per Jaco. butr. in. d. §. l3 qd̃ simpl'r dicimus qd̃ aduertat dñs iudicans q̃ nõ solum ad hoc vt s̃nĩa preiudicet d̃z esse cognitum & discussum super meritis sed solẽniter vt declarat do. Ant. in. d. c. causamq̃. & in. d. c. veniẽs. el. ĳ. & late dominus Alexã. in. d. §. si sup rebus. Aduertat igitur dñs iudicans si solẽniter fuit p̃cessum sicut si ordinarie actũ fuisset qd̃ vix ordinarie credi potest in iudicio tã summario imploratiõe brachĳ militaris. ¶ Secũdo dicimus qd̃ d̃z dominus iudicans diligenter aduertere qr l3 iudex plene cognouerit: tñ hoc nõ sufficit qr requirit̃ etiã qd̃ respectu patris fuerit plene cognitũ hoc est q̃ pars conata fuerit deducere & p̃bare sicut si ordinarie egisset. potuit enim forte nõ curare p̃ducere probationes sicut in ordinario: qr cãm agere reputabat in ordinario. ita declarat Bar. in extrauag. ad reprimẽdum in verbo summarie ad finem. vnde cõsideret si in casu nostro p̃s fecit diligẽtiam s̃nã inducẽdo & p̃bãdo incũbẽtia qr al's nõ diceret̃ plene cognitum qr sentẽtia obstaret. vnde dicit Areti. in. d. c. causamq̃. ad finẽ. qd̃ cũ difficultate p̃bari põt q̃ pars nõ fuisset diligẽtior in cã ordinaria & magis p̃iudiciali q̃ in isto iudicio summario. & ad ista scd̃o aduertat diligẽter dominus iudicãs in hac materia q̃ requirũt̃ ad hoc vt exceptio rei iudicate obstet. Preterea ẽt ostẽditur q̃ nõ obstat. Nam h̃ ex causa cõpetebat duplex remedium. s. agẽdo executiue & ordinarie in iudicio executiuo obstabat exceptio: qr executio peti nõ poterat cũ s̃nĩa executiua fert̃ a iudicio executiuo in iudicio ordinario agi põt via ordinaria. ad hoc adducimus decisionẽ Raph. cuma. in. d. l. cũ queritur. vbi dicit q̃ si intẽtata est vna actio contra quam obstat exceptio & lata est absolutoria si postea intẽtatur alia actio ex eadẽ cã cõtra quã non obstat exceptio rei iudi. non obstat. arg. l. duobus. §. colonus. & l. si duo. §. si q̃s iurauerit. ff. de iureiur. ita in casu nostro l3 cã esset eadẽ: tñ actũ fuit remedio executiuo cõtra qd̃ obstabat exceptio igit̃ nõ obstat exceptio. & pro his facit qd̃ not. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. in. v. oppo. ff. de v̄. ob. dum allegat. l. sed si ante. ff. de exceptiõibus. Laus deo creatori nostro Amen.

¶ Ut supra conclusum est per me communicato colloquio cum infrascripto prestantissimo doctore domino Antonio cocchio arbitror iuris esse ego Bartholomeus Socinus Juris U. Doctor Senensis vt supra

ꝫ.cōclusum est ꝑ clarissimū doctorē ⁊ ꝓceptorē meū obseruādissimū dominū Bartholomeum Socinum ⁊ me cōmunicato colloquio ⁊ re simul discussa arbitror iuris esse ego Antoni⁹ cocchus florentinus iuris vtriusqꝫ doctor.

¶Consilium.cclvj.

1 ☞Empbiteota primus cōcedens scđo in empbiteosim an retineat aliquid iuris.

2 Empbiteote secundi ius extinguitur finita linea ꝑmi empbiteote.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spūssanctus illuminet intellectū. ¶†Si in ꝓsenti consultatione esset qđ de iure scđi emphyteote seu liuellarij nunqd finita linea ꝑmi ⁊ sic iure dationis cēseret extinctum ius scđi qđ esset facilis qꝛ ex quo a primo emphyteota res est ꝯcessa scđo dn̄o directo consentiente ipso acceptante ⁊ pensionem recipiente tūc lꝫ esset finita morte primi non extinguit ius secūdi inuestiti dn̄o ꝯsentiēte siue dicamus qđ in secundum esset translatū omne ius primi siue nō. primū tꝫ Bald. in aut. si quas ruinas. C. de sac. san. ec. ⁊ Pet. de ancha. ꝯsilio. lxij. incipiēte motiua iudicis inferēdo sn̄iam. vbi allegat text. optimū in. c. j. de iurepatro. li. vj. ¶Scđm ꝓbat tex. in. c. j. §. sic cliētulus de feu. aliena. vbi est casus ſm Bal. ⁊ alios qđ si vasallus cōcedit rem feudalē in emphyteosim de cōsensu dn̄i ⁊ soluto iure vasalli nō resoluit̄ ius emphyteote ⁊ tn̄ non trāsfert̄ ius in totū qꝛ remanet res feudalis ⁊ remanet vasall⁹ vt est text. i. c. j. qd iuris si post alie. feu. ⁊ est rō ſm Aluero. in. d. §. ⁊ sic cliētul⁹. qꝛ ex quo dn̄s ꝯsensit vr̄ cōsensisse ⁊ ipsum acceptare in ꝑpetuū et pro liberis suis sicut si principalr̄ in feudū sibi cōcessisset. ⁊ ita tꝫ Jac. de belui. ⁊ Aluero. in. c. j. in fin. de ꝯtrouer. īuesti. ſꝫ in casu nostro nō agim⁹ qđ finita linea ꝑmi in totū resoluat̄ emphytheosis tā respectu scđi quā primi ſꝫ tm̄ an finiat̄ ius primi quo scđs sibi tenet̄ soluere libras quinqꝫ singulis ānis donec soluat libras centū marchesinoꝝ qbus solutis prim⁹ tenebat̄ facere chartā vēditiōis. Jn qua difficultate ꝑmo aspectu dicendū vi-
2 debat̄ †qđ istud ius ꝑmi emphyteote dicat̄ finitum finita linea sua sicut finit⁹ esset liuellus si in aliū ius suū nō trāstulisset. ista cōclusio vr̄ ꝓbari ꝑ tex. cū ibi. no. ꝑ Bald. quē sequunt̄ doct. in c. j. quid iuris si post alie. feu. vbi colligit̄ ex illo tex. qđ qn̄ vasallus alienauit ad liuellū de volūtate dn̄i puta vt debeat habere quinqꝫ singulis ānis. istud ius ꝑcipiēdi quinqꝫ solidos singulis ānis retinet̄ iure feudi: ⁊ si vasall⁹ cōmittit felloniā istud acquirit̄ dn̄o qđ est notabile ſm Bal. vn̄ infert Bald. qđ reliquie feudi iure feudi cēseri debēt. ita vr̄ ꝯcludēdū in casu nr̄o qđ illđ ius percipiēdi illa quinqꝫ singulis ānis retineat̄ iure liuelli. ⁊ sic finita linea primi illud ius reuertat̄ ad dn̄ꝫ sicut reuerteret̄ liuellus. ⁊ ꝓ hoc facit qđ dicūt Jac. de belui. ⁊ Aluero. in. d. c. j. vbi dicūt qđ lꝫ translatuꝫ sit vtile dn̄ium in emphyteotā tn̄ illđ ius dr̄ vasallus retinere in feudū. vt est casus ibi in ver. illud. ⁊ in fine. ⁊ ideo dicūt qđ vr̄ adhuc rē ipsam feudalē possidere ꝑꝑ pensionē quam recipit. l. nō vtit̄ cū. l. seq. ff. de vsufru. ¶Cōfirmari vident̄ ꝓmissa. nā insignis doct. do. Jo. fabri insti. de loc. in. §. adeo aūt. q̄rit qd si prim⁹ emphyteota concedit alteri ad liuellū ⁊ reseruat sibi pēsionē singulis ānis. an in secūdū transierit vtile dn̄ium ita qđ apud eū nihil remaneat. ⁊ ꝯcludit qđ dr̄ habere ius ꝑcipiēdi pensionē ⁊ cōmittit̄ sibi res nisi pēsio soluta. ⁊ ħ respectu scđi primus potest dici dominus argu. c. j. §. illud. de ꝓhibi. feu. alie. per Fede. istud ergo ius percipiēdi videt̄ residere in iure quod remanet apud primū qui hoc respectu dr̄ habere dominiū lꝫ ēt in scđm dicat̄ dn̄ium trāslatū qꝛ hoc nō incōuenit diuersis respectibus ſm Joā. fabri ⁊ in. d. §. illud. et ꝓbat̄ in. l. in rebus. de iure dotiū. cum si. si ergo ꝑcipit rōne illud iuris qđ habet̄ seu retinet in re istud est ꝑꝑ ius liuelli qđ hꝫ ⁊ sunt reliqe prioris liuelli propter qđ retinet ⁊ habet̄ istud ius iure liuelli a dn̄o: ideo eius linea finita vr̄ qđ ad dn̄m redeat. ¶Sed ꝓmissis non obstātibus ꝯtraria sn̄ia est probabilior ⁊ verior iudicio meo. ⁊ pro fundamento ꝓmitto ꝙ primus emphyteota concedendo in scđm ad liuellū qui scđs fuit volente dn̄o inuestitus ⁊ ab eo recepit capsoldum ⁊ pensionem. itē descripsit eum inter alios emphyteotas oē ius suū dr̄ in scđꝫ emphyteotam trāstulisse quod hēbat in re emphyteotica. Naꝫ primus emphyteota nō hꝫ nisi vtile dn̄iū ⁊ illud transfert facta traditione ⁊ inuestitura vt in casu nr̄o ſm Bar. ⁊ Ang. in. l. si qs in. §. differētia. ff. de acqr. pos. Barto. ⁊ doc. in. l. ex asse. ad trebel. ⁊ est glos. insti. loca. in. d. §. adeo. ¶Cōfirmat̄ qꝛ ex q̊ scđs soluit capsoldo domino directo apparet quod ex emphyteota constitut⁹ qꝛ hoc soluidꝫ a nouo emphyteota ad hoc glo. in v̉. accipere in. l. fina. C. de iure emphy. ideo enim soluit̄ pro noua inuestitura ⁊ receptione noui emphyteote vt est casus in. d. l. fina. ⁊ ibi doct. igit̄ si est nou⁹ emphyteota in eū dicitur vtile dn̄iū translatū. l. j. ff. si ager vectiga. vel emphy. petat̄. in. l. si vt certo. §. si duob⁹ vehiculū. ff. cōmo. ⁊ ꝓpter hoc qꝛ ius primi est trāslatū in scđm dicimus qđ si scđs vult alienare non est reqrendus primus emphyteota sed dn̄s directus ſm glo. in. d. l. fi. C. de iure emphy. in glo. magna. ⁊ tenet Spe. in ti. de loca. §. nūc aliq̄. ver. xxxvj. vn̄ dicit Bal. in. c. j. §. illud de prohi. feu. alie. ꝑ Fede. ꝙ primus emphyteota alienādo desinit esse dn̄s cū directū dn̄ium nō habeat sed tm̄ vtile qđ in scđm emphyteotam transtulit. item desijt naturalr̄ ⁊ ciuiliter possidere vt no. in. d. l. si vt certo. §. si duobus vehiculū. ff. cōmo. igit̄ vr̄ omne ius in scđm emphyteotā trāstulisse. Ex qb⁹ vr̄ qđ cū nullū ius in re emphyteotica remanserit apud primū qꝛ non directū vel vtile dn̄ium nec possessio ista qnqꝫ debita eē in actione ꝑsonali iđ talis obligatio est in quoscūqꝫ heredes trāslata. l. si pactū. ff. de ꝓba. cū si. et pro solutiōe eoꝝ q̄ in ꝯtrium adducta sunt cōsiderandū est ꝙ aliqn̄ ⁊ prīo primus emphyteota cōcedit rem ad liuellū ⁊ reseruat sibi pensionē ita ꝙ scđs dꝫ pensionē primo ⁊ primus dꝫ illā dn̄o directo. ⁊ isto casu dico ꝙ si scđa cōcessio est facta de volūtate dn̄i si finit̄ liuellus in ꝑsona primi illud ius accipiendi pensionē acqrit̄ dn̄o directo nec dr̄ trāslatū omne ius in scđm qꝛ sibi debetur pensio. que si nō soluat̄ reuertitur ad eū; ⁊ oīa iura hꝫ ac si esset dn̄s directus ꝑ que directo dn̄o non preiudicetur. ⁊ sicut qui primo ꝯcedit dr̄ dn̄s respectu primi emphyteote ita primus emphyteota dr̄ dn̄s respectu secundi ſm Jo. fabri in. d. §. adeo. per id qđ habet̄ in. d. c. j. §. illud. de prohibi. feu. alie. per Fede. per que dicit ibi notabiliter Bald. qđ si vasallus constituat aliū vasallum lꝫ vtile dn̄ium transtulerit tamen remanerēt reliquie. deberent̄ enim sibi seruitia ⁊ ipse est dn̄s quo ad suum vasallum ⁊ etiam dꝫ fieri recognitio ⁊ sibi prestare fidelitatē. nec ius dr̄ in totū extinctū cuius reliquie remanerēt. l. tale. in fi. ff. de here. insti. ſm Bal. ⁊ hoc casu vt dixi si constitutus fuisset secūdus feudatarius cū ꝯsensu dn̄i tūc illud ius reuertitur ad dn̄m. ⁊ hic non est casus noster: qꝛ emphyteota cōcessit ad liuellū alteri qui recognouit a directo dn̄o ⁊ sibi pensionē debitā occasione liuelli soluit. ⁊ lꝫ etiā in casu nr̄o prīo emphyteote soluatur certum quid singulis annis: tn̄ istud non recipit̄ rōne pensionis liuelli qꝛ illā soluit dn̄o sed alio iure donec soluatur preciū iuris translati per primū emphyteotam in scđm qđ ad primū ꝑtinebat ⁊ non ad dn̄m directum. ⁊ in hoc secundo casu qn̄ dn̄o directo satisfit de pensione sed primus emphyteota constituit nouum censum annuū sibi soluendū cōsiderandum etiā est ⁊ scđo ꝙ si primus emphyteota transfert vtile dominium in alterū ⁊ pro ista trāslatione recipit annuū cēsum hꝫ istud ius ⁊ tn̄ remanet res emphyteotica. ⁊ hꝫ istud ius annui census in perpetuū. ⁊ hoc casu loquit̄ tex. cū ibi no. ꝑ Bald. in. d. c. j. quid iuris si post alienationem. nam si vasallus rē feudalem concedit ad liuellum dn̄ium vtile transfertur in emphyteoticam: tamen vasallus remanet ⁊ res feudalis ⁊ ipsi vasallo debetur annuus cēsus. Et hoc casu verum est dicere qđ ius vasalli non est in totū extinctum sed remanent reliquie. ⁊ verū est dicere ꝙ finito iure vasalli quomodocūqꝫ istud ius reuertitur ad dn̄m prout est casus in. d. c. j. ⁊ ibi Bal. qꝛ istud ius debetur ex eo qꝛ res remanet feudalis ⁊ ipse vasallus. ⁊ sic est fundatū in isto iure reali. igit̄ dr̄ feudale qꝛ in feudo est fundatum. ⁊ propter feudum debetur ſm doc. in. d. §. illud. Nimirum ergo si tale ius deficiat in persona vasalli ꝙ reuertant̄ ad dominū ꝑ no. in. d. §. illud. sicut etiā diceremus si emphyteota cum consensu dn̄i ad longū tp̄s locaret qꝛ tūc remanet emphyteota ⁊ cōductor ab eo recognosceret. ⁊ si nō solueret reuerteret̄ ad emphyteotā tūc finita emphyteosi ꝓpter quā debet̄ pēsio istud ius augeret̄ dn̄o directo ꝑ tex. in. d. c. j. quid iuris si post aliena. ⁊ hic nō est casus noster qꝛ iste nō remaneret emphyteota nec res dicit̄ in emphyteosi primi. vnde iste annuus census nō debet̄ qꝛ dr̄ emphyteota vel qꝛ dicatur rem in emphyteosim habere sed qꝛ ius suū trāstulit. ⁊ donec soluat̄ ꝑciū cōstruct⁹ est annuus census. qđ etiā ꝑtꝫ qꝛ scđs recognoscit dominū directū ⁊ nō primū emphyteotā. Itē soluit sibi capsoldū ⁊ pensionē ⁊ nō primo emphyteote sicut faciebat prim⁹ emphyteota precise. ⁊ sic omnia iura primi sunt in istū scđm translata ⁊ subrogatus est scđs loco primi. igit̄ oīa iura primi emphyteote censent̄ in scđm trāslata. ad hoc qđ habet̄ in. l. j. §. hec actio. ꝑ Bar. ff. si qs testa. liber esse ius. fue. nā hoc casu dr̄ primus cōstituisse scđm in emphyteosi ꝓ suo bancutio. ⁊ sic loco sui. de qua cōstitutione an fieri possit dn̄o irrequisito tradit Spe. in ti. de loca. §. nunc aliqua. ver. xv. ⁊. d. Jmo. late in. c. potuit i. xiiij. de col. locato. ⁊ hoc casu de plano ꝓcedit qđ dicit Bald. in. d. §. illud. dum dicit quod primus emphyteota alienando desinit esse dominus ⁊ desinit ciuiliter ⁊ naturaliter possidere. in dicta. l. si vt certo. §. si duobus vehiculū. et ideo dicit ꝙ si iste secundus vult alienare non hꝫ requirere ꝯsensum a primo emphytheota sed a dn̄o qꝛ nullū ius reale retinet licet aliqua iura ꝑsonalia retineret. et hoc casu considero. ⁊ tertio qđ

iste annuus census nõ debet ex eo quia remanserit aliquo iure
emphytheote neq̃ qḋ adhuc dicat rẽ in emphytheosim tenere
ꝛ scos a primo: ex quo respectu rei in totum recognouit dñium
directum: sed dr constitut⁹ annu⁹ census super pecunia sibi de-
bita. qḋ ostendit. Nam p̈m⁹ emphytheota ꝑmittit facere char
tã venditionis soluto precio librarũ centũ marchisanoꝝ ꝛ do-
nec soluat cõstitut⁹ est ãnuus census. vnde p̃ciũ alienationis qḋ
debet est centũ. ꝛ donec ista soluant debet annuus census. igit
pꝫ qḋ debeat rõne obligationis personalis ad censum. nec in-
cõuenit hoc qḋ sup pecunia quã mihi debes cõstituat annuus
census. vt cõsiderat Inn. in. c. salutare. extra de vsur. ꝛ Io. an. ꝛ
doc. nec discutio nunc an licitum sit. igit cum ista sit obligatio
ꝑsonalis. ꝛ non ius reale nõ dr ius emphyteoticũ sed propriũ.
vnde finita linea nõ reuertit sed vadit ad heredes emphytheo-
te ¶ Cõfirmat ista opi. ratiõe vrgenti. nã iste emphyteota pro
precio centũ ꝯcedit qḋ suũ est nõ qḋ est dñi directi. vñ si tm̃ cẽtũ
fuissent ꝓmissa talis ꝓmissio ꝛ solutio cederet cõmodo hẽdis
p̈mi ꝛ non directi dñi: lꝫ primi finita esset linea que deberet pro
p̃cio ei⁹ qḋ erat propriũ p̈mi emphytheote vt est casus in. l. iij.
C. de iure emphy. q̃ ergo rõne illa cẽtũ si simplr̃ fuissent ꝓmissa
deberentur hẽdibus emphyteote lꝫ finita esset linea pari debet
iste ãnu⁹ cẽsus qñ codẽ iure ꝛ ex eadẽ cã debet ãnuus cẽsus ex q̃
cã debet cẽtũ pꝫ qꝛ solutis cẽtũ tollit ãnu⁹ cẽsus qḋ nõ esset nisi
alternatiue alterũ de his duobus ex eadẽ cã deberet cũ illi cause
nõ eẽt satisfactũ ad hoc qḋ habet in. l. ij. in princi. ff. si cer. peta.
si ergo cẽtũ debẽtur obligatiõe ꝑsonali ita ꝛ ãnuus cẽsus quo-
niã quãdo vna pars alternatiue est clara ꝛ altera dubia ps du-
bia interpretationem recipit a parte clara. l. j. ꝛ ibi docto. ff. de
reb. dub. bene facit text. in. l. vtrũ. ff. de peti. here. cũ ibi not. iteꝫ
cum sufficiat alterũ ex duobus adimpleri apparet qḋ ambo re
spiciunt eundẽ finem ꝛ effectũ iuxta no. in. l. si heredi plures. ff.
de cõdi. insti. ꝛ in. l. si is qui ducenta. §. vtrũ. ff. de re. du. ¶ Pre
terea sicut centum ita ãnu⁹ redditus qui est loco precij non re-
maneret emphyteota vel vasallus vt in. c. si vasallus. lultimo. ꝛ
ibi Bald. si de feu. fue. cõtrouer. inter do. ꝛ agna. ꝛ per Bald. in
c. j. in fine. de feu. non ha. propri. naturam feudi. sed ratione ꝓ-
missionis centum soluitur ãnuus census: igitur nõ soluitur vt
emphytheota. Et hanc ꝯclusionem puto verissimam. si qua au
tem fieret difficultas que in pũcto nõ tangitur ex eo qꝛ primus
solutis centũ ꝓmisit chartã facere ꝑ solutionẽ vide solẽniter per
Areti. in consilio. cix. incip. longa est cõsultatio. in secundo du-
bio. Laus deo protectori nostro amen. ¶ Ut supra per me con-
clusum est arbitror iuris esse ego Bartho. Socinus senen. I.
V. Doctor.

¶ Consilium.cclvij.

1 Femina quãdo succedat in feudo. et nu. 2.
3 Heredis vel successoris appellatione quid contineatur.
4 Feudi natura si alteretur an desinat esse feudum.
5 Verba apposita in feudo. qḋ vasallus habeat feudũ et cui ipse dederit. quid operentur.

DOminus labia mea ape-
riat ꝛ spũssanctus illuminet intellectũ. ¶ Visis in-
uestituris romanoꝝ pontificũ. s. Bonifacij in ꝑsona
comitis Frãcisci de corbario ꝛ Nicol. i ꝑsona comitis Ugolini:
ꝛ cõsideratis his que in facti cognitiõe versant querit nũquid
† Domphilia neptis dñi vgolini ex filio succedat in dicto feu
do in qua difficultate diffuse ꝛ subtilr̃ scripsit prestantissimus
doctor do. Petrus phil. scripserũt ẽt abunde pleriq̃ doct. pa-
duani idcirco opus nõ est multiloquio: sed quã primũ fieri põt
ad imediata deuenire. ꝛ iõ aduertẽdum puto qḋ aliqñ sumus
in feudo recte pure ꝛ simplr̃ concesso ꝛ indeterminate ꝓut di-
cit text. in. c. j. in fi. i qui. cau. feu. amit. ꝛ tũc veniũt ea tm̃ q̃ sunt
de nã feudi. vt in. c. j. de forma fideli. ꝛ not. glos. ꝛ doc. in. c. fi. de
capi. qui cur. vẽdi. ꝛ in tali feudo femina non succedit nisi hoc
fuerit exp̃ssum vel in alijs casibus in iure expressis. ꝛ ita loqtur
text. in. c. j. §. hoc mõ. qui feu. da. pos. ꝛ in. c. j. §. filia. de suc. feu.
ꝛ in. c. j. de gradi. suc. in feudo. ꝛ feudũ de quo agimus non est
hmõi: cũ nõ sit cõcessum sed simplr̃ sub ãnuo cẽsu vnius crate-
ris argẽtei qḋ magis est de natura emphytheosis vt in. l. ij. C. de
iure emphy. ꝛ iõ Bald. in. l. liberti liberteq̃. C. de op. lib. dicit
qḋ est ꝯtract⁹ emphyteoticus vel inoiatus tale feudũ cẽsuale: et
eo marie in casu nr̃o ex quo pp nõ solutionẽ cẽsus feuduꝫ amit
tit qḋ est ẽm nãm emphyteosis vt in. d. l. ij. C. de iure emphy.
ꝛ ꝯ nãm feudi. iuxta no. per Spe. i ti. de loca. §. nũc aliqua. ver.
lxxij. ꝛ per Domi. de san. Gemi. in. c. ad aplice. de re iu. li. vj. ꝛ ꝯ
nãm ꝯctus censualis vt in. c. cõstitutus. ꝛ ibi no. extra de relig.
do. ¶ Preterea nõ fuit p̃stitũ iuramentũ fidelitatis ꝓut p̃stari
solet in feudo recto ꝛ simplr̃ ꝯcesso vt in ti. de no. for. fideli. cuꝫ
seq. succedat etiã qḋ in recto ꝛ simplici feudo exigi põt fidelitas
seu ꝓmittat. ꝛ sic est in dispõne vt in iuribus statim allegatis. in
casu aũt nr̃o fidelitas est in cõditione si nõ seruit. inter que est
magna dr̃ia. l. si qs sub ꝯditiõe. ff. si quis omissa cau. testa. ꝛ in
l. ita stipulatus. lae grãd. ꝛ ibi Bar. ff. de verb. obl. ꝛ ꝓpter infi
delitatẽ tpe cõmisse infidelitatis feudum amittit. vt in. c. j. qui.
mo. feu. amit. ꝛ in. c. j. que fue. prima cau. bñfi. amit. ꝛ non solet
ab initio vsq̃ ꝯcessio annullari ꝓut fit in ꝯcessione de qua agi
mus. ꝛ p̃dicta maxime ꝓcedũt si dicamus qḋ ex quo cõcessum
est tanq̃ nobile dicat liberũ ꝛ frãcum vt sensit Io. an. in addi.
Spec. in rub. de p̃scriptio. ¶ Aliqñ ꝛ scḋo nõ sumus in feudo
recto ꝛ simplici sed in feudo conditionato hoc est modificato.
puta in feudo ꝓ quo p̃stat annuus cẽsus: ꝛ hꝫ ẽt alias qualita-
tes ꝛ modificationes ꝯtra nãm feudi recti ꝛ simplicis ꝓut feu
dũ de quo agimus. ꝛ tũc aliqñ ꝛ p̈mo est exp̃ssum in tali ꝯcessio
ne qḋ vasallus nõ teneat ad capl̃a fidelitatis de qbus in dicto
titu. de for. fideli. ꝛ in pre. ꝛ seq. ꝛ tunc si exp̃ssa sunt talia serui-
tia que pñt ita ꝑ feminã p̃stari sicut ꝑ masculũ tũc femina succe
dit. ꝛ ita voluit Bald. in. l. quotiens. C. de suis ꝛ legit. et text.
quẽ allegat in. c. si cui militi. in capitulis extra ordi. feudorũ. et
hoc voluit Bald. allegãdo eũdẽ text. in. c. j. §. penu. qui feu. da.
pos. ꝛ lꝫ Bald. in. c. j. de gra. suc. in feu. dicat qḋ illud capl̃m est
apochriphum: tñ illud ꝓ autentico hꝫ Bal. in locis p̃allega. et
Aluero. in. c. j. epis. vel. abba. ꝛ lꝫ est apochriphũ qḋ idẽ est di-
cere qḋ nõ autenticũ vt in. c. j. xvj. dist. tñ rõ nullitatis qꝛ si ad
nullũ seruitiũ tenet vasallus nisi ad ea exp̃ssa que ita põt p̃stare
femina sicut masculus cessat rõ ꝓhibitiua pp quã femina non
succedit in feudo: qꝛ nõ põt dñm iuuare ꝛ eẽ in pugna cum eo
de quo ꝑ glo. ꝛ doct. in. c. j. §. hoc notandũ q feu. da. pos. ꝛ cessat
rõ ꝓhibitiua. l. adigere. §. quãuis. ff. de iure p̃to. ꝛ. c. cũ cessante.
de appel. ꝛ ꝑ ꝯñs succedit dispõ iuris cõis qua femina pariter
admittit. l. maximũ vitiũ. C. de li. p̃te. cũ si. ¶ Ex qbus infertur
qḋ scḋo loco idẽ est dicendũ si poneremus qḋ ex capl̃is fidelita-
tis que habentur in tit. de for. fideli. in. c. p̃ce. ꝛ seq. aliqua expri
munt in concessiõe que ita pñt p̃stari ꝑ feminã sicut ꝑ masculuꝫ
qm̃ alia capitula cẽsentur tacite remissa que ꝑ feminam presta-
ri nõ pñt. inclusio em̃ aliquorum alioꝝ esset exclusio. l. maritus.
de ꝓcu. l. cũ pretor. ff. de iudi. l. iubemus. §. testõ. ff. de testa. mili.
cũ simili. ¶ Cõfirmatur qꝛ expressio aliquoꝝ capitulorũ nihil
operat in casu expresso. igit operari dꝫ qḋ in alijs nõ expressis
non teneat. ar. l. iter socerũ. §. cũ inter. ff. de p̃dijs dota. ꝛ eoꝝ q̃
ponit Bald. referẽdo dicta Dy. ꝛ Cy. in. l. conuenticulam. C. de
epi. ꝛ cle. ꝛ hic etiã nõ est casus noster qꝛ non exprimitur aliqḋ
capitulum de his que cõtinẽtur in dicto titu. de forma fidelita-
tis cum precedẽti ꝛ sequenti: sed tãtum qḋ teneatur ad annuũ
cẽsum sub pena priuationis si non soluitur quod in dictis locis
nõ exprimitur. ¶ Aliquãdo ꝛ tertio ꝯceditur feudũ ꝯditiona
tũ sub ãnuo censu prout est casus noster vt. s. ostensum fuit et
probat ex notatis per glo. ꝛ ibi plene ꝑ docto. in. c. fi. de capi. q
curiam vẽdi. ꝯcessuꝫ nõ est simplr̃. puta si in casu nostro ꝯcessio
fuisset vasallo simpliciter facta ꝛ casus esset dubi⁹ quia difficul
tas causatur ex eo qꝛ licet feudũ esset ita ꝯcessum non tamen in
dubio viderentur remissa capitula fidelitatis de quib⁹ in dicto
tit. de for. fideli. con. cum nõ cẽseatur remisisse licet remittatur
iuramẽtum fidelitatis vt voluit notãter Io. an in addi. Spec.
in rub. de prescrip. sed in specie qḋ in tali feudo ꝯditionato ve
niant nisi expressa ꝛ qḋ non cẽseantur remissa illa capitula fide
litatis. voluit no. Ant. de yser. doctor summ⁹ i materia feudoꝝ.
in. d. c. fi. de capi. qui cur. vendi. ꝛ seqtur dñs Iac. aluero. vnde
lꝫ feudũ sit ꝯditionatũ tñ tenet vasallus fidelitatem prestare
ꝓut i dictis capitulis cõtinetur quoꝝ aliqua vt p̃fertur prestari
nõ pñt. igitur militat rõ prohibitiua ꝛ cessat ratio tenẽtiuꝫ qḋ
femina dꝫ succedere in tali feudo. igit ꝛ dispositio dicti. c. cum
cessante. Et lꝫ ad vnã rationẽ quã assignat gl. in. d. c. j. §. hoc aũt
notãdum qḋ femina nõ succedit qꝛ nõ potest esse in pugna cum
domino suo prout vasallus tenetur vt in. c. j. de capi. cor. posset
de facili rñderi qꝛ in feudo ꝯditiõato dico qḋ si nõ exprimit q
teneatur pugnare ꝓ dño nõ tenetur lꝫ ẽt ꝯtrariũ nõ exprimat.
ostẽditur hoc qꝛ qñ feudũ est ꝯditionatũ ad certũ seruitium va
sallus nõ tenetur nisi ad expressa in ꝯfessiõe ꝛ ad illa que in di-
ctis titulis cõtinerẽtur ẽm Andr. de yser. ꝛ Aluero. in. d. c. fi. de
capi. qui cu. vẽdi. sed qñ qs tenetur tãtum ad expressa in confes
sione ꝛ ad contẽta in illis capitulis nõ tenetur esse in pugna cũ
dño qꝛ hoc nõ ꝯtinetur in dictis capitulis vt disputãdo ꝯclu-
dit Old. ꝛ refert ꝛ sequitur Aluero. i. d. c. fi. de capi. qui cu. ven-
di. in. iij. col. ꝛ sic ẽt p̃dicto casu cessat dicta ratio ꝓhibitiua q̃re
femina non succedit in feudo. ꝛ sic cessaret difficultas. Sed tñ
2 per p̃missa non vr̃ cessare difficultas. † Nam ꝛ alie ratiões ha-
bẽt excludere feminas ad feudũ. dꝫ enim vasallus esse ꝯstans ꝛ
secretus eorũ que gerit dñs. Item cõsilium dño prestare vt in
c. j. de noua forma fide. que in sexu muliebri non cadunt cõiter
vt insti.

vt insti.qui.alie.lz.in pn.⁊ in.l.si pater .C.de sponsa. vnde licet
alia ratio cesset ex quo ista non cessat nõ videt̃ cessare ꝓhibitio.
l.liberorũ.§.notãter.ff.de his qui notã.infa.⁊ ꝓpter hãc ratio-
nem dixit Nic.de neapo.in.d.§.hoc aũt.notandũ qḋ licet esset
femina q̃ iret ad pugnã:tñ nõ succederet in feudo ꝓpter alias
rationes ꝓhibitiuas:nisi dicamus quod alie rationes non sunt
finales:quia illa sola non potest ire cũ dño ad pugnaʒ prout cla
re sensit summus doc.in hac materia do.Andr.de yser.in.d.§.
hoc notandũ cũ velit qḋ eoipso mulier est habilis ita qḋ possit
pro dño pugnare põt succedere in feudo per illũ tex.a cõtrario
sensu.⁊ per id qḋ habemus in.l.ex his.ff.de libe.⁊ hoc maxime
qñ feudũ est censuale.i.sub annuo censu reali cõcessum quo ca-
su simpl'r multi solẽnes doc.concedũt qḋ femina succedit vt vo
luit Bal.in extrauag.de pace constantie.in ver.lunellarie .qui
dixit qḋ quilibet heres succedit.idẽ Old.cõsi.cclxx.⁊ Hostiẽ.in
sum.in ti.de feu.§.qualiter feudũ.Idẽ Albe.de rosa .vt aliqui
cõsulentes referunt in.l.si quis ꝑoris.C.de secũ.nup.⁊.d. Ant.
in.c.cũ apud.de sponsa.Idẽ cõsuluit do.Argẽtinus filius dñi
Ray.vti quidã cõsulentes referunt.idẽ do.Raph.Fulgo.⁊ alij
doctores Paduani vt referunt consulentes Paduani.⁊ est fun
data ista cõclusio ratione nã consuetudines feudorũ feminas ex
cludẽtes sunt exorbitantes.vt in.l.maximũ vitiũ.C.de libe.pre-
te.igit̃ sunt intelligẽde in casu ꝓprio ⁊ non in casu improprio.
l.qui vero.cũ materia.ff.de lib.⁊ in.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.
Igitur iura ꝓhibentia filias feminas in feudo succedere intel
ligi differũt in eo feudo qñ est ꝓprie feudũ nõ qñ est improprie
feudũ.⁊ sic cum cessant consuetudines feudales succedit dispo-
sitio iuris cõis.vt in.c.j.de feud.cogni.qua femina pariter ad-
mittit̃.vt in.d.l.maximũ vitium.⁊ sic iura ꝓhibitiua sunt intel
ligẽda in feudo simpl'r ⁊ nõ ẜm quid.l.hoc legatũ.ff.de leg.iij.⁊
per Bal.⁊ doc.in.l.j.C.de succe.edic.⁊ in feudo qḋ nõ hʒ mixtã
naturã alterius cõtractus:qꝛ dispositio exorbitãs in casu simpli
ci non dʒ ad casum mixtũ extendi.l.si ita scriptũ cũ ibi no.ff.de
lib.⁊ posth .tradit̃ late in.l.ij.in prin.ff.de ver.ob.⁊ stãte hac ra
tione cessat obiectio.Nec premissis obstat tex.quẽ Aretinus ad
ducit in quodã suo cõsi.in.c.j.in fi.in qui.cau.feu.amitta.Ubi
voluit qḋ femina nõ admittat̃ stantibus masculis qñ est cõpre-
hensa siue feudũ datũ fuerit ad certũ seruitiũ siue ad incertũ ⁊
indeterminate.igit̃ idẽ est siue ad certũ siue ad incertũ conceda
tur sed salua reuerẽtia ꝑceptoris mei dico qḋ ille tex.nõ ꝓbat.
vult em̃ illa litera qḋ qñ nominatim est cõcessum masculis ⁊ fe
minis vtroqꝫ casu siue ad certũ siue ad incertũ seruitiũ femina
post masculũ admittat̃.sed qñ nõ esset cõcessum noĩatim vtriqꝫ
sed simpliciter ad certũ seruitiũ tex.nihil dicit.⁊ hoc est de quo
querimus.nec ibi incõuenit qḋ masculi ꝑferant̃ attẽta natura
feudi.sicut alias dicimus attento ordine charitatis.in.l.gallus.
§.quidã recte de lib.⁊ posth.⁊ per glo.⁊ doc.¶ Preterea aduer
tẽdũ est qḋ in inuestitura Nic.narratur qualiter predecessores
dicti comitis Ugolini vt patris Gregorij ex quo retinuerũt di
cta castra in feudum semp fideles ⁊ obediẽtes fuerũt ⁊ tñ vt p-
cipio nunq̃ sunt soliti prestare eas fidelitates que numerantur
in dicto ti.de for.fideli.q̃ censent̃ remissa ex quo nõ fuerũt lon-
gissimo tp̃e excepta si remissio allegat̃ iuxta no.in.l.cũ de in rem
verso.ff.de vsur.⁊ tradit Lud.ro.in suo consi.lxxxij. Maior au
tẽ debet̃ fidelitas prima vt a subdito quã vt a vasallo.vt ꝓbat
tex.in.c.j.de for.fideli.§.⁊ est alia.⁊ in.c.j.post prin.hic fuit lex
Corad.videmus etiã qḋ a subdito prestat̃ iuramentum fidelita
tis qḋ dꝛ in iuramentũ assecuritatis qꝛ cum dñs habeat territo
rium.l.si pupillus.§.territoriũ.ff.de ver.sig.per tale instrumen
tũ tollit̃ suspitio.vt est tex.⁊ ibi hoc declarãt doc.in.c.j.in fi.qua
liter vasallus iurare debeat.¶ Scḋo infero qḋ cõcessio facta a
Nico.censetur facta vt ea prestent̃ seruitia ⁊ he fidelitates que
solite sunt prestari ⁊ non alia vt est casus in.d.c.j.in verbo sicut
dʒ esse.vñ dicũt ibi doc.qḋ in exactione non dʒ fieri nouitas vl-
tra antiquas consuetudines vt in.c.dilecti.de ma.⁊ obe.⁊ in.c.
nõ consuetudinis.de consue.⁊ Spe.in ti.de feu.§.qm̃.ver.⁊ mõ.
vbi vult qḋ ea que nouiter extorquent̃ cõtra antiquã cõsuetudi
nem presumũtur p metũ extorta.vt ibi dicit Bal.¶ Tertio in-
fero qḋ illa clausula in fi.cõcessionis posita in qua dꝛ volumus
aũt qḋ si tu aut heredes seu successores tui ꝑdicti qḋ absit a nr̃a
obediẽtia plena deuotione ac fidelitate retraxerit ⁊c.nullius sit
roboris vel momẽti intelligi dʒ de obediẽtia quã dʒ subditus
erga dñm esse ⁊ de ea obediẽtia ⁊ fidelitate quã dicti vasalli do
minorũ castrorũ soliti erãt ꝑstare per ea q̃ statim dixi.faciũt no.
per Bar.in.l.nemo est qui nesciat.ff.de duob⁹ reis.⁊ qḋ habet̃
in.l.exceptio.C.locati.⁊ sic deficerẽt ab obediẽtia supioris rebel
lãdo iuxta id qḋ habet̃ in.l.amissione.§.qui deficiũt.ff.de capi-
tis dimi.⁊ p Bar.in extraua.qui sint rebelles. in ver.rebellãdo
qḋ etiã ostendit̃ ex verbo retraxerit qḋ significat recessum a soli-
ta obediẽtia q̃ ꝑstari solebat.⁊ ista est vera intelligẽtia illi⁹ clau-
sule maxime attenta antiqua cõsuetudine.¶ Aliqñ ⁊ quarto ⁊
vltimo cõcedit̃ feudũ sub annuo censu ⁊ in pluribus.⁊ non hʒ
naturã feudi ⁊ nõ concedit̃ simpl'r sed p verba de ꝓprietate ser
monis includẽtia feminas sicut masculos.⁊ tũc cõcludendũ est
qḋ femina succedit in feudũ.⁊ hic est ꝓprie casus noster in indi
uiduo.Et pro fundamẽto huius cõclusionis ꝑmitto duo.Pri
mũ qḋ femina est capax feudi seu nõ est incapax vt habetur in
c.j.de gradi.succe.in feu.⁊ in.c.j.§.filia.de succes.feu.in.c.j.qua
liter seu ad filiã pti.⁊ tradit̃ late p Ludo.ro.in suo cõsi.j.Scḋm
est qḋ omissa cõsuetudine feudorum attendit̃ tenor inuestiture
qui preualet.casus est ⁊ ibi docto.in.c.j.de fratri.de no.feu in-
uesti.Ex quibus in ꝓposito dico qḋ cũ cõcessio feudi facta fue-
rit dño Ugolino in suis heredibus ⁊ successoribus talis cõcessio
3 feminas includit qꝛ † verbũ heredibus de ꝓprietate sermonis in
cludit quẽlibet heredẽ.l.sciendũ.ff.de ver.sig.⁊ verbum successo
res quẽlibet vniuersalẽ successorẽ.l.quendã.§.is aũt.⁊ ibi no.ff.
de edẽdo.igitur in tali inuestitura includit̃ filia heres ⁊ succes-
sor vniuersalis nõ recedẽdo a ꝓprietate verborũ.⁊ maxime qꝛ
nõ inuenimus in cõsuetudinibus feudorũ qḋ ista verba ita ge-
minata.itẽ ꝓbata sine verbo masculis restringãtur ad feminas
igit̃ succedit dispositio iuris cõis.vt in.c.j.de feu.cog.vñ nõ rece
dẽdo a ꝓprietate sermonis dicere possumus qḋ ex pacto inclu
deret̃.inuenio em̃ qḋ aliqñ iura dicũt qḋ femina nõ admittitur
nisi reperiat̃.vt in.c.j.§.filia.de succes.feudo.cũ si.Aliqñ qḋ non
admittitur nisi virtute pacti.c.j.de natura succes.in feu.⁊ in.c.
de gra.suc.in feu.sed nulli dubiũ qḋ ea que includuntur in pa-
cto de virtute sermonis veniũt virtute pacti.igit̃ ⁊c.¶ Ex qui
bus soluit̃ vna ratio q̃ videbat̃ cõtra hãc cõclusionem facere.nã
cõtra hãc conclusionẽ videt̃ facere ratio fortissima.Nã vbi mate
ria nõ est transitoria ad heredes extraneos sed tm̃ ad filios.tũc
appellatione heredũ veniũt tm̃ filij ẜm Bar.⁊ doc.in.l.gall⁹.§.
etiã.ff.de lib.⁊ posth.⁊ qñ materia nõ est transitoria nisi ad de-
scendentes masculos illi tantum veniũt.vt in.c.j.de succes. feu.
⁊ in.c.j.§.⁊ si clientulus de aliena.feu.⁊ tradũt doc.in.d.§. etiã
ergo in casu nostro veniunt tantum masculi.⁊ ita dicendum vi
detur de verbo successoribus.s.qḋ intelligatur de filijs masculis
successoribus.s.de iure pretorio vel per fideicom.vniuersale.ad
hoc bona glo.in ver.ceterorum.in.l.stipulatio ista in ꝑnci.ff.de
verb.ob.⁊ dicit Alex.in.l.quedam.§.is autem.ff.de eden.⁊ sic
videt̃ qḋ femina nullo modo includatur in tali concessione de
qua agimus.¶ Sʒ vlterius etiã pro solutione huius difficulta
tis dico qḋ aliqñ ⁊ secundo sumus in feudo recto ⁊ simplici ha
bente naturã feudi.⁊ tunc dico qḋ verba sunt intelligenda ẜm
naturã simplicis feudi ⁊ recti ⁊ verbum heredes exponit̃.i. filij
⁊ recedim⁹ a ꝓprietate sermonis.d.c.j. de succes. feu. cũ si.⁊ ita
ꝓcedunt oẽs autoritates que dicũt qḋ verbũ heres . in materia
feudorum exponit̃.i.in descendẽtes masculos ꝓpter regularem
feudoꝝ naturã.vt per Bar.⁊ alios in.d.§.etiã.⁊ per Spe.in ti.
de locat.§.nunc aliqua.ver.xiij.⁊ per.Bal.in.l.qḋ dꝛ.ff. de ṽb.
obli.cũ multis similibus . et ita ratione possunt ꝓcedere dicta
Jo.de imo.⁊ dñi Alex.s.iure emphyteosis ecclesie que proprie
est emphyteosis qꝛ verba sunt intelligenda ẜm subiectã materiã
l.si vno in prin.ff.loc.l.si stipulatus.ff.de vsu. vnde si emphyteo-
sis eccle.cõcederet̃ pro magna pensione . qꝛ tũc magis accederet
ad naturã cõtractus locationis iudicandum esset de ea vt de cõ
tractu locationis ẜm Bal.in.l.j.C.de iure emphy. ⁊ Lud.ro.in
l.interdum.§.quod ex naufragio.ff.de acqr.pos.⁊ hoc casu non
ꝓcederent forte dicta do.Joã.de imo.ex his q statim dicentur.
¶ Aliqñ ⁊ scḋo sumus in feudo nõ recto simplici ⁊ ꝓprio sʒ im-
proprio ⁊ cõditionato ⁊ tunc dico qḋ non recedimus a ꝓprieta
te sermonis ⁊ sic verbũ heredibus includit oẽs heredes iuxta.l.
sciẽdũ.ff.de ṽb.sig.⁊ hoc est qḋ ꝓprie voluit Bal.in.c.j.§.j.epis.
vel abba. Nam ibi quidã recipit feudũ pro filijs masculis ⁊ fe-
minis dicitur qḋ primo masculi admittunt̃ quibus deficienti-
bus admittunt̃ femine cõtra naturã verboꝝ ẜm quã ꝓpter co-
pulã ⁊ debebat pariter admitti.⁊ subdit Bal.qḋ hoc est specia
le in feudis simplicib⁹ ⁊ rectis.i.nõ in cõditionatis q̃ nõ dant̃
ad certũ seruitiũ al's secus ẜm Jaco.de belui.qui adducit ratio
nem qꝛ non debemus recedere ab aperta ⁊ propria natura ver-
borũ nisi in casib⁹ expressis in iure.⁊ ideo dicit qḋ ille tex.restrin
gere dʒ ad feudũ rectũ ⁊ simplicem secus in alijs cõditionatis.
⁊ istam opinio.approbant ibi Aluero.⁊ insignis doc. Marti.
de laud.ex quibus infero qḋ cum in casu nostro nõ simus in feu
do recto ⁊ simplici sed in conditionato ⁊ in proprio non debe-
mus recedere a proprietate verborum.iuxta.l.j.§.si his qui na-
uem.ff.de exer.ac.⁊.l.non aliter.ff.de leg.iij.⁊ per Dy.⁊ doct. in
rub.de reg.iur.in.vj.⁊ consequenter concludit̃ qḋ in casu nr̃o
includit̃ femina per.d.l.sciendũ.⁊ no.in.l.gallus.§.etiã de libe.
⁊ posth.Confirmatur ista opinio.Nam per dictã inuestituram
in multis alterat̃ dispositio cõsuetudinũ feudorũ ⁊ eorũ ꝓpria

natura.vt late.s.pbatum est.igit a talibus cõsuetudinibus τ a tali materia feudorũ nõ dꝫ recipere interpretationẽ.hanc regulam in simili ponit Bal.in.l.maximũ vitiũ.C.de li.pte.τ Pau.de ca.in.l.fi.§.in cõputatione.C.de iure delibe.τ Bal.in.l.pudor.C.de adul.Igit verba debent ppꝛie intelligi.d.l.nõ aliter.τ hanc opinionẽ in tali feudo cõditionato concesso pro annua pensione tenuit insignis pceptor meus do.Francisc.de aretio in d.l.gallus.§.etiã.sequẽdo Bal.in.d.c.j.§.j.epi.vel Abb.allegãdo etiã Bal.in.d.l.liberti liberteqꝫ.τ in.d.extraua.de pace constan.in ver.qui mellarie.τ hãc opinionẽ sequutus fui in.d.§.et allegãdo Bal.in simili.in.d.l.j.C.de iure emphy.τ Roma.in.d.§.qd ex naufragio.Nec premissis obstat ter.in.c.j.de feu.nõ ha.proprie.na.feu.†vbi lꝫ in alienatiõe alterek natura feudi tñ nõ videk desistere esse feudũ.ad hoc tert.τ ibi Bal.in.c.j.per quos fiat inuesti.τ per And.de yser.in.c.j.qui.mo.feu.amit.Quoniã ad hoc rñdeo qd qñ facta alteratione nature feudi querimꝰ nũquid dicak alterata vltra contẽta in pacto.per qd natura feudi alterauit.τ est destinguendũ qd aut querimus si facta est alteratio circa acta concessionis nunqd respectu concessionis etiã in eũ expressis dicak facta alteratio ita qd nõ sit recedendũ a proprietate sermonis.τ dicendũ est qd sic.τ ita pbat ter.in.d.c.j.de feu.non ha.ppꝛie.natu.feu.vbi illa verba τ quibꝰ ipse dederit.stant generaliter in sua ppꝛia significatiõe adeo qd in tali actu cõcessionis non recipiũt interpretationẽ a natura feudi.vt ibi plene notak.aut querimus nunqd censeatur recessum a natura feudorũ respectu amissionis.τ dicẽdum est qd nõ τ ita pbat ille ter.in alia parte quasi in eo in quo alterak pactũ nõ recipiat interpretationẽ sed in eo in quo nõ alterak recipiat interpretationẽ a cõsuetudinibus feudorũ.hoc pbat illa litera.vbi ex quo in actu alienationis fit alteratio illa verba respectu alienatiõis non recipiũt interpretationẽ.qꝛ nõ restringũtur vt possit alienare in feudũ.alias de licẽtia dñi.τ sic in actu alienationis non tenet naturã feudi.sed verba stant in sua lata τ ppꝛia significatiõe vt possit quolibet titulo τ sine licẽtia dñi alienare ſm Bal.τ doc.ibi ad hᷓ vt verba aliqd operẽtur iuxta.l.si qñ.ff.de lega.j.ſm And.de yser.τ Jaco.aluerot.in proposito ergo dico qd subtiliter intuẽti in illo ter.est casus pro ista opinione circa qd ostẽ-
5 do.Nam ibi dictũ †fuit qd vasallus haberet feudum τ sui heredes τ quibus ipse dederit dꝛ qd ideo illa verba quibus ipse de iure stãt ppꝛie.vt possit quolibet titulo τ sine licẽtia alenare.vt aliqd operenk.vñ in pposito nostro facta est cõcessio titio τ heredibus.verbũ aũt heredibus recipit interpretationẽ τ naturã feudorũ vt includank filij masculi τ descendentes masculi qui in feudis succedere possunt.cũ ergo addatur verbũ successoribus.hoc verbũ vltra naturã feudorũ dꝫ aliqd opari.Igik nõ restringitur.ſꝫ intelligik ppꝛie p illum ter.notabilẽ ad hoc qd clarius declaro.Nam licet Jo.de imo.in.d.l.qd dꝛ.velit qd verbũ successoribus intelligak de successoribus de iure ptorio τ iure fideicõmissi tamen ostẽdo qd in casu nostro non põt esse vera.nã si simpliciter esset facta cõcessio censerek facta etiã heredibꝰ.ar.l.si pactum.ff.de pbatio.ſm Bal.τ Aluero.in.c.j.an agna.vel filij.ex quo ergo vlterius est expressum τ heredibus verbũ heredibꝰ intelligik.i.filijs τ descendentibus heredibus ita qd filij nõ heredes non admittũtur ſm Bal.And.de yser.τ doc.in.d.c.j.an agna.vel fi.Itẽ includũtur descendẽtes masculi licet emancipari ſm Nic.de neapo.τ doc.in.c.j.§.pe.qui feu.dare pñt.τ quisqꝫ descendens succedit de iure ciuili.in aut.de heredi.q ab intesta.in prin.¶Ex quo sequik qd sub verbo heredibus includũtur oẽs descendentes qui in feudo succedere possunt dũmodo sint heredes τ sic est verbũ successoribus.si easdẽ psonas includat nihil operabik.cõfirmatur qꝛ si ppter naturã feudi verbũ heredibus restringik ad oẽs psonas q succedere possunt ſm naturam feudi ita si appellatione heredis non includeretur bonorũ possessor dꝫ ampliari ad eũ qui ad feu.admit.dꝫ qꝛ qd operak propositum in proposito opatur oppositum in opposito.l.si vt proponas.C.de nup.l.τ si contra.ff.de vul.τ pup.verbum autem τ successoribus nihil operabitur.qꝛ nõ includũtur alieꝰ psone que alias nõ fuisset incluse sine illis verbis sed non est dicendum qd nihil operenk.vt est casus in.d.c.j.de feu.non ha.propriam na.feu.si ergo dꝫ aliquid opari vltra naturã feudi.Igitur dꝫ ppꝛie intelligi in sua propria significatione τ non restringi.Casus est clarus.vbi vtrũqꝫ pbatur in.d.c.j.statim allegato.¶Preterea verbum successoribus omnem successionẽ includit.d.l.quedam §.is autẽ.cũ ibi no.ff.de edendo.igitur verbum heredibus nihil operarek.qd non est dicendũ.¶Nec ob.glo.quã allegat Joã.de imo.in.d.l.qd dicik.vcꝫ in.l.stipulatio ista habere licere in prin.vbi ter.dicit heredis ceterorumqꝫ successorũ glo.in ver.ceterorũ exprimi.s.de iure pretorio vel iure fideicom.qꝛ ibi verbum heredis τ successorum.intelligitur proprie de omnibus heredibus τ successoribꝰ vniuersalibus etiã extraneis siue de iure ciuili siue de iure pretorio siue iure directo siue fideicom.τ sic tractak ibi vt nõ recedamus a ppꝛietate verborũ τ sic nõ includunk successores particulares cõtra vim verborum.sed in casu nostro agimus de restringenda proprietate verborum.τ qd nihil operaretur qd fieri non dꝫ.vt est casus in.d.c.j.τ pro hoc est autoritas quorundam quos recitat Joã.de Imo.in.d.l.quod dicitur.et Bar.de Saly.in.l.ij.C.de iure emphyteo.q.xx.Cõfirmank pmissa per ter.in.d.c.j.de feud.non ha.propriam na.feudi.aliter in ducendo.Nam ibi fuit feudum cõcessum vt ipse vasallus suiqꝫ heredes τ quibus ipse dederit id habeant dicitur qd illa verba quibus ipse dederit generaliter intelliguntur vt aliquid operentur ſm doc.τ tñ illa concessio sine illis verbis τ quibus ipse dederit non erat cõtra naturam feudi.Tamẽ dicta verba nõ recipiũt iterpretationẽ a natura feudi vt ibi habek.τ sic dicta vba τ quibus ipse dederit.operank duo vt aliqd openk.¶Primũ qd videak alterata natura feudi in actu alienationis.¶Scõm qd ppꝛie intelligak τ restringak ad naturã feudi.sed in casu nostro sine illis verbis heredibus τ successoribus in multis fuit alterata natura feudi.vt pbatũ est.igitur fortius ad hoc vt verbũ heredibus vel verbũ successoribus aliqd operek dꝫ hoc vnũ operari qd ppꝛie intelligak τ nõ restringak ſm naturã feudi.hoc cõfirmo qꝛ lꝫ verba recipiunt interpretationẽ a natura feudi hoc dꝫ intelligi.s.a natura feudi irregularis τ ipropꝛij.sicut dicimꝰ in simili qd lꝫ statutũ recipiat interpretationẽ a iure cõi intelligi dꝫ a iure cõi regulari τ nõ irregulari.vt dicit Pau.de ca.in l.fi.§.in cõputatione.C.de iure delib.τ in.l.xij.tabu.ff.de legitihere.allegat Bal.in.l.meuius.eo.ti.sed in casu nostro non est regulare τ ppꝛiũ sed irregulare τ improprium.igitur ab eo verba interpetrationem recipere non debẽt.nõ omitto.nã p his optime facit in rõne decidendi qd dicit nota.Bal.in.c.imperialẽ.in prin.de phi.feu.ali.per Fed.vbi vult qd si feudũ cõcedak titio τ quibuscũqꝫ heredibus suis includunk etiã extranei ppter verbũ geminatũ quibuscũqꝫ.τ refert do.Aler.in.d.§.etiam in.d.l.gallus.facit cle.j.de re.iu.cũ si.si ergo hoc dꝛ ibi ppter verbũ geminatũ quibuscũqꝫ igitur fortius quidẽ dicendũ est in casu nr̃o vbi verbũ est specifice τ nõ virtualiter geminatũ qꝛ dictũ est heredibus τ successoribus videak voluisse includere.τ lꝫ Alre.ibi sequẽdo Bal.i.c.j.§.donare.qualiter feu.olim aliena.poterat.dicat qd qñ dicta verba possunt aliqd operari nõ includũt psonas inhabiles.l.ij.§.qd ait pretor.τ ibi glo.τ Bar.ff.qui satisd.cog.sed hic possunt operari respectu bonorum possessiõis fideicõmissarij igitur τc.tñ al's nolebã qd assumptũ pcedebat quando vellemus habilitare penitus inhabiles.sed extranei nõ sunt penitus inhabiles ex quo pacto habilitari possunt τ fortius filie igitur stat regula gl.in.d.cle.j.de re iudi.τ idẽ in casu in quo est geminatio specifica.¶Preterea si diceremus qd includerẽtur fideicõmissarij cõtra naturã feudi ad hoc no.p.Py.τ Bar.in.l.si patroni.in prin.ff.ad treb.sequik qd per illud verbũ quibuscũqꝫ heredibus est alterata natura feudi.igitur dꝫ ppꝛie intelligi τ nõ restringi.casus est clarus in.d.c.j.de feu.non habente ppꝛiã naturã feu.τ ad hoc faciũt multa q ponit Lu.ro.in.l.si vero.§.de viro in fallẽtia pp geminationẽ.ff.so.ma.Laus deo.¶Ut supra p me cõclusum est arbitror iuris esse ego Barthol.Socinus senen.J.v.doctor.

¶Consilium.cclviij.

1 ¶Presentandi vel eligendi quasi possessio quomodo pbek.
2 Patronorũ consensus an sit necessarius in permutatione.
3 Actus presumitur iustus et legitime gestus.
4 Patronus an possit disponere de iuribus vicarie.
5 Scriptura antiqua reperta in aliqua ecclesia an pbet: et quot requirantur ad hoc vt probet.nu.6.et.7.
8 Litere sigillate an probent cõtra sigillantem.
9 Confirmatio quando probetur ex narratione.
10 Confirmans quando videatur confirmare cum omnibus suis qualitatibus.

Dominus labia mea aperiat et spiritus sactꝰ illuminet intellectũ.¶In causa vicarie existẽtis in ecclesia sancte Marie noui operis extra muros opidi Notuensis.quoniã causa agitur corã doctissimis τ probatissimis viris nõ multiloquio.sed paucis agẽdum est.¶Et in primis p fundamento presentati τ instituti
1 premitto qd illi qui† presentauerunt erant in quasi possessione iuris presentandi.Ista conclusio probatur per duos actus proxime pteritos ante presentationẽ de eo factam.¶Primo per vnicã psentationem factam sequta institutione vt voluit notabiliter Inno.τ sequuntur doc.in.c.ij.de resti.in integ.τ Innocen.in.c.ex literis.extra de iurepa.τ do.Anto.in repe.c.consulentibus eodem titu.nam per vnicum actum in his que non solent cõcedi ratione amicitie vel familiaritatis acquirik quasi possessio vt est

sio vt est in actu electionis.idẽ in p̄sentatione sequuta cõfirma-
tione s̄m Inno.in.c.cũ ecclesia de cau.pos.⁊ ꝓprie.⁊ Bar.in.l.
j.§.si quis hoc interdicto.ff.de itine.actuq; priua.¶Confirmat̃
ista cõclusio ex alio q2 dicti presentãtes prestiterũt cõsensum in
permutatione dicte vicarie qd̃ quidẽ non fuisset aliquo modo
necessariũ si non fuissent in quasi possessione iurispatronatus.
2 ⁊ l3 opinio que seruatur in curia sit qd̃ † in ꝑmutatione nõ sit ne
cessarius cõsensus patronorũ.vt voluit Fed.de se.in tractatu ꝑ-
mu.q.xxx.⁊ est decisio rote in ti.de rerũ permu.decisio.v.in no-
uis:tñ Joã.cal.in cõsil.ij.in ti.de rerũ permu.t3 permutationẽ
esse nullã nisi patronorũ cõsensus accedat.Car.vero in cle.j.de
rerũ ꝑmu.q.iiij.tenet ꝑmutationẽ valere si patroni nõ cõtradi-
cunt.⁊ do.de rerũ ꝑmu.c.j.lib.vj.¶Unde ad fugiendas opinio
nes adhibitus fuit patronorũ cõsensus qui tanq̃ patroni con
senserũt.⁊ sic ostẽditur actus quasi possessionis.¶Ex qua con
clusione infertur primo qd̃ est fundata intẽtio p̄sentati ⁊ institu
ti ex quo ostẽdit̃ facta p̄sentatio ab existẽtib9 in quasi possessiõe
iuris presentãdi.Nec de aliqua malafide apparet.vt cõcludunt
Inno.⁊ doc.in.d.c.ij.de resti.in integ.⁊ est tex.in.c.ex literis ⁊ in
c.cõsultationibus.⁊ vtrobiq; allegant doc.de iurepat.¶Scd̃o
infert̃ qd̃ ex quo fuit presentatus ⁊ institutus tanq̃ clericus ⁊
⁊ accolitus.⁊ sic tanq̃ habilis ad beneficiũ fundata est intẽtio
presentati nisi cõtrariũ ꝓbetur:q2 per actum ordinarij seu iudi
cis administrantis presentatus p̄sumit̃ iustus iuxta no.per In
noc.⁊ doc.in.c.innotuit.de eo qui furti.ordi.suscep.⁊ est casus
clarus in.c.in presentia.⁊ ibi ponderat Abb.mod.extra de pro
ba.vbi tex.sing.ꝓbat qd̃ ille qui fundat se super certo actu satis
3 est ostendere qd̃ † ille actus fuit legitime gestus licet aliter nõ ꝓ-
bet habilitatẽ ꝑsone ad illũ actum.Nam ibi sindicus monaste-
rij dũtaxat ꝓbauit illũ obtulisse se ⁊ sua ⁊ ex eo p̄sumitur qd̃ fue
rit legitime etatis ⁊ discretionis.vnde contrarium asserenti in-
cũbit onus ꝓbandi.⁊ hoc late disputãdo tenet Jo.an.in regu
la infamibus in mercurialibus.de reg.iur.lib.vj.omitto multa
que adduci possent:q2 hoc solũ sufficit.¶Factis iam fundamẽ
tis tollẽda est nũc obiectio que fit presentato ⁊ instituto ad irri
tandũ presentationem predictam ⁊ institutionẽ.dicit eñ qd̃ in
fundatione dicte vicarie statutũ fuit qd̃ ad illam non posset ali
4 quis presentari qui non esset sacerdos † ⁊ l3 solus patronus non
potuisset hoc facere ⁊ disponere de iuribus ipsius vicarie.vt
no.Inn.in.c.qm̃.el scd̃o.ne prelati vices suas.⁊ tradit̃ in.c.cum
dilectus.de cõsue.⁊ in.c.nobis.de iurepa.tñ autorante ⁊ cõsen-
tiẽte ep̄o põt hoc facere.vt est tex.cũ gl.⁊ ibi oẽs in.d.c.cum dile
ctus.⁊ talis institutio a prin.introducta est seruanda s̄m Joã.
an.⁊ oẽs in.d.c.nobis.⁊ tradit̃ in.d.cũ dilectus.Igit̃ videt̃ con
cludendũ qd̃ cũ presentatus nõ esset sacerdos qd̃ nõ potuit ta-
5 le beneficiũ obtinere.† qd̃ aũt a p̄ncipio vicaria fuerit ita insti-
tuta videt̃ satis ꝓbari per quandã scripturã antiquã monaste
rij in quo est dicta vicaria sigillata sigillo abbatisse ⁊ prepositi
illius monasterij per ea q̃ habent̃ in.c.cũ cãm.⁊ in.c.post cessio-
nem.de ꝓba.¶Sed ad hanc obiectionem clare r̃ndeo qd̃ dicta
scriptura nõ est publica scriptura sed priuata.vnde non ꝓbat.
vt in.c.ij.⁊ ibi Inn.⁊ alij extra de fid.instru.⁊ in.l.instrumenta
ff.de ꝓba.⁊ in specie qd̃ scriptura antiqua reperta in aliqua ec
clesia nõ ꝓbat nisi sit reseruata sub publica custodia inter alias
publicas seu autenticas scripturas:s3 tm̃ adminiculatas tenẽt
Host.⁊ Jo.an.in.c.cũ causam.de ꝓba.⁊ sequuntur cõiter doc.
dicunt eñ Host.⁊ Jo.an.qd̃ al's posset vn9 sacerdos facere vnã
scripturã qualiter tota vna parrochia pertinet ad vnã ecclesiam
⁊ elapsis centũ annis fidẽ faceret.vñ nõ debet huiusmodi scri-
pturis fides de facili adhiberi.⁊ sequitur Abb.moder.etiã in
scripturis ep̄i qñ de magno preiudicio agere t̃.vt ibi latius per
eũ.Confirmat̃ ista cõclusio.Nã nõ credit̃ antiquis priuilegijs ec
clesie si sigilla sunt cõsumpta.igit̃ patet qd̃ sola scriptura p̄uata
non ꝓbat.ꝓbatur idem ex his que eleganter dicit Jo.an.in ad
ditione Spe.in ti.de instru.edic.§.nũc dicendũ in magna addi
6 tione.in ver.quintum supplementum.qui voluit qd̃ † ad hoc vt
huiusmodi scripture ꝓbent tria requiruntur.Primum qd̃ ar-
chiuio presit officialis publicus.Secundum qd̃ scriptura esset
posita inter scripturas autenticas.Tertium qd̃ fides fuerit il-
lis adhibita.Idẽ voluit Bal.in.l.exemplo.in.j.col.C.de proba.
⁊ Bal.in rub.C.de fid.instru.in vlti.col.⁊ Inno.⁊ Jo.de imo.
in.c.j.de procur.cum ergo scriptura sit priuata fundata est intẽ
tio presentato ⁊ instituto qd̃ non prob at.igitur qd̃ sit talis cui
fides debeat adhiberi probatio pertinet ad aduersarium:tum
quia regula iuris transfert onus probandi in aduersarium vt
dicit glo.in.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iu.tum q2 qd̃ sit scriptu
ra autentica ex causis predictis est fundamentum intentionis
aduersarij per eum probari debuit s̄m Inno.in.c.super his.de
accusa.⁊ Bar.⁊ doc.late in.l.in illa.ff.de ver.ob.quinimo si etiã
in loco seu archiuio publico ⁊ sub custodia publica reperietur
scriptura inter scripturas autẽticas ⁊ nõ autẽticas non ꝓbaret
vt cõcludit.d.Abb.moder.⁊ sequit̃ Areti.in.c.cũ causam.extra
de proba.ar.c.illud de presum.⁊ est de mẽte Jo.an.in dicto ver.
quintũ supplementũ.⁊ Bal.in.d.l.exemplo in.j.col.¶Preter
ea tũc scriptura posita in archiuio aliquo publico alicuius dñi
vel ep̄i posita sub custodia publica ꝓbat qñ producit̃ inter sub-
ditos alias secus.ita cõcludit Jo.an.in.d.magna addi.⁊ Bal.
in.d.rub.C.de fi.instr.in vlt.col.⁊ in.d l.exemplo in.j.col.⁊ sic cũ
litigantes nõ sint monasterio subditi talis scriptura non ꝓbat.
⁊ maxime ista cõclusio est vera q2 in illa scriptura multa sunt in
fauorẽ monasterij.vñ reddit̃ valde suspecta reperta in tali mo-
nasterio.vñ l3 cõtra monasteriũ ꝓbaret nõ ꝓbat cõtra alios.ita
cõcludũt Nic.de ma.⁊ Flo.in.l.census.ff.de ꝓba.⁊ Pe.de anc.
in cõsi.xxxix.incip.primo de iuribus.ex quibus indubitãter cõ
cludit̃ qd̃ talis scriptura priuata in monasterio simpl'r reperta
non facit fidem ex quo alijs ꝓbationibus nõ coadiuuat̃.Sed
7 iterum posset pars aduersa instare † qd̃ l3 dicta scriptura tanq̃
nõ autenticata non ꝓbet:tñ probare debet ex quo videt̃ autẽti-
cata sigillo p̄positi ⁊ abbatisse dicti monasterij per id qd̃ habet̃
in.d.c.post cessionẽ de ꝓba.Et tradit̃ in.c.ij.per Imol.⁊ alios
extra de fid.instr.cum si.¶Sed ad hoc r̃ndet̃ qd̃ posito qd̃ sigil
lũ esset autenticũ ⁊ alias potuisset dictã scripturã autẽticare:tñ
nõ reddit autẽticam in casu nostro q2 multa continẽtur in di-
cta scriptura in fauorẽ monasterij quo casu sigillũ nõ ꝓbat.ita
concludũt Abb.antiquus.⁊ Henricus bohic.in.d.c.post cessio
nẽ.⁊ in.l.oĩbus.C.de testi.⁊ eius qd̃ habet̃ in.l.j.C.ne qs in sua
causa.¶Et si dicat̃ hoc qd̃ presentatus debeat esse sacerdos.⁊
multa alia q̃ sunt in dicta scriptura nõ sunt in fauorẽ monaste-
rij.R̃ndetur qd̃ ex quo approbatio ⁊ solẽnitas sigilli est vna.et
approbatio ⁊ solẽnitas respectu eorũ q̃ sunt in fauorẽ monaste-
rij nõ potest separari ab approbatione ⁊ solẽnitate eorum non
sunt in fauorẽ religionis qd̃ sigillũ respectu totius scripture red
ditur suspectum.vt in regula vtile per inutile cũ materia de re.
iur.in.vj.⁊ in.l.grece.§.illud.⁊ ibi latissime Bar.ff.de fideius.cũ
simi.¶Preterea ⁊ scd̃o r̃ndet̃ qd̃ sigillũ scripturã priuatã non
facit autenticã nisi tale sigillũ sit autenticũ.vt dicit Spe.in tit.
de ꝓba.§.si.per no.in.c.ij.de fide instr.prout est sigillum abba-
tũ exemptorũ habentiũ iurisditionẽ ⁊ similiũ.ita dicit curiam
seruare.⁊ dicit Inn.in.c.ij.de fid.instr.⁊ sequunt̃ doc.qd̃ sigillũ
autenticũ est ep̄orum ⁊ magnorũ dñorum.sed in casu nostro p̄-
positus est simplex sacerdos nullã habẽs iurisditionẽ.Itẽ non
sumus in abbatibus exẽptis sed in abbatissam q̃ nõ ostenditur
exẽpta.Itẽ nõ h3 eã iurisditionẽ quã h3 Abb.vt pt3 ex no.in.c.
c.dilecta.de ma.⁊ obe.in qua nõ inuenio sigillũ eius numerari
per doc.inter sigilla autẽtica.¶Tertio etiã r̃ndet̃ qd̃ ad hoc vt
sigillũ ꝓbet seu red dat scripturã autenticã in tali scriptura te
stes debẽt esse subscripti vel ad minus inscripti.vt voluit Arch.
in.c.vt circa de elec.in.vj.⁊ Jo.an.in.c.post cessionẽ de proba.⁊
idẽ Jo.cald.d.Ant.⁊.d.Car.ibi.¶Et maxime in his que sunt
preiudicialia vt in casu nostro cũ multũ per dictã scripturã pre
iudicet̃ ordinarie potestati.vt cõsiderant cõiter doc.in.d.c.post
cessionẽ.ꝓut patet ex late relatis ibi ꝑ do.Abb.mod.cui vltimo
refert vnã decisionẽ Rote volẽtis sigillũ dicti ep̄i autenticum in
his que spectant ad eius officium ⁊ inter suos subditos.⁊ dicit
qd̃ ita fuit per oẽs determinatũ.⁊ ita seruat palatiũ ⁊ esse cõsue
tudinem totius orbis.sed in casu nostro non est in spectãtib9 ad
officiũ neq; inter subditos igit̃ ⁊c.¶Ex quibus concludit̃ qd̃
dicta scriptura ex quo est priuata l3 sigillata nõ ꝓbat ꝓut regu
lariter iure dispositũ est in aut.vt nulli iud.§.si quis.⁊ in.l.in do
natione.C.de dona.cũ simi.⁊ q2 nõ ꝓbat ac si non esset sigillata
nõ h3 iuuare tp̄is antiquitas per not.in.d.c.cũ causam de ꝓba.
vt.s̄.ꝓbaui.⁊ maxime per tex.in.d.c.inter dilectos.de fid.instr.
vbi priuilegia antiqua non ꝓbant qm̃ sigillum est corruptum
⁊ nõ bñ apparet.Alias mille fraudes cõmitti possent vt dicũt
Archi.⁊ Jo.an.in locis.s̄.relatis de quibus ibi ꝑ eos ⁊ de arti
culo latissime tractat.d.Abb.in.d.c.post cessionẽ.Parumq; fa-
8 cit qd̃ dr̃ de cõsuetudine esse † qd̃ scripturis sigillatis ꝯtra sigillã
tem fidẽ adhiberi.⁊ sic cõtra eos ꝓbare.c.cũ dilecti extra de fi.
instr.qd̃ etiã est dictũ vt tenẽt Jo.cal.⁊ doc.in.d.l.post cessionẽ.
ar.l.publia.ff.depositi.vbi p̄uate scripture alicuius cõtra eum
sine sigillo fides adhibet̃.sed qd̃ alij habeãt iuspatronatus est
onus ⁊ seruitus ipsius ecclesie vt dicit Inn.in rub.extra de iu.
pa.⁊ Jo.an.in.c.j.de iu.pa.lib.vj.igit̃ cũ in ea scriptura cõtinea
tur iuspatronatus in preiudiciũ monasterij sequi vr̃ qd̃ dictis
scripturis sigillatis fides adhibeat̃:qm̃ vt dixi hoc qd̃ credat̃
literis sigillatis est etiã de iure.⁊ l3 in preiudiciũ eorũ sit creden
dũ tñ in preiudiciũ aliorũ nõ credit̃ vt cõcludũt Jo.cal.⁊ mod.
in.d.c.post cessionẽ.Idẽ videmus in scriptura priuata vel libro
rationũ alicuius.nã l3 illis fides adhibeat̃ in preiudiciũ scribẽ
tiũ.tñ in preiudiciũ tertij nõ credit̃.vt in.d.l.publia.ff.depositi.

⁊ p Bar.in.l.nuda.ff.de dona.⁊ in.l.admonēdi.ff.de iureiur.la-
te do.Ant.⁊ alij canoniste in.c.ij.de fid.instr.sed vltimo loco ad
ducit̃ confiamatio archiepi maguntinēsis qui cõfirmat erectio
dicte vicarie.de qua cõfirmatione apparet ex literis dñi archi-
epi eius sigillo sigillatis cuius sigillo fides videt̃ adhibēda ꝺm
Spe.in.d.ti.de ꝓba.§.fi.⁊ multos doc.in.d.c.post cessionē.⁊ sic
dicta cõfirmatio duos videt̃ adducere effectus.Primũ effectũ
qz vr̃ ꝓbare erectionem dicte vicarie.de qua in dicta scriptura si
gillata sigillo ꝑpositi ⁊ monasterij fuisse verã.ar.l.si ita scripsero
⁊ ibi not.p Bart.ff.de cõdi.⁊ demõ.Scõm confirmare vr̃ dictã
erectionē cũ dictis ꝯditionibus q̃ alias nõ valuisset iuxta plene
no.in.c.cũ dilectus.de cõsue.⁊ in.d.c.nobis.de iurepa.sz ad hãc
cõfirmationē rñdeo multipliciter.¶Primo qz ꝺm opi.Jo.an.
Cal.⁊.Inn.do.Ant.do.Card.⁊ Arch.dicta scriptura sigillata
ēt sigillo autētico nõ ꝓbat qz nõ sunt subscripti testes vel ad mi
nus inscripti vt.s.cõclusum fuit.vñ tenēdo dictã opinionē non
9 ꝓbatur dicta cõfirmatio.¶Scđo rñdeo†qđ lz ipsa cõfirmatio
ꝓbaret̃ nõ ꝓbat̃ res cõfirmata lz em̃ qñ res cõfirmata narratur
specifice in cõfirmatione ꝓbetur cõfirmata tñ qñ in cõfirmatio
ne explicite nõ narratur sed implicite tunc res cõfirmata non
ꝓbatur ꝺm Inn.⁊ doc.in.c.cũ dilectos.extra de fi.instr.⁊ tenet
Spe.in ti.de instru.edi.§.nũc autē.ver.itē oppono.⁊ Lud.ro.
cõsi.cccxxvj.incip.circa ꝑpositã cõsultationē.¶Tertio rñdeo
lz cõfirmatio ꝓbaret rem esse confirmatã tñ nõ ꝓbat fundatio
nem ⁊ erectionē vicarie cũ tot capitulis ⁊ qualitatibus que as-
serũtur qm̃ ista q̃ ostendit̃ nõ est illa que fuit cõfirmata ⁊ de qua
habet̃ mētio in cõfirmatione:qm̃ ista q̃ asserit̃ est multis capitu
lis qualificata ⁊ conducta.Illa autem fundatio ⁊ erectio vica-
rie de qua fit mētio in cõfirmatione fuit simplex ⁊ pura ꝑut ex
narratione cõfirmata.igit̃ ex varietate rei q̃ dicit̃ cõfirmata ad
rē q̃ narratur in cõfirmatione datur intelligi qđ cõfirmatio nõ
refert se ad illã.ar.tex.cũ ibi plene not.in.c.cũ Jo.heremi.extra
de fid.instru.⁊ ꝓbat̃ clare ex notatis per Jaco.Butri.⁊ Mod.
in.l.j.C.de bono.pos.ꝺm tab.¶Quarto ⁊ vltimo dico qđ lz cõ-
firmatio cēsetur facta de fundatione ⁊ errectiõe vicarie de qua
in dicta scriptura ostendit̃:attamen aduertendũ est qđ Archi-
eps maguntin.approbat ⁊ cõfirmat simpl'r institutionē funda-
tionē erectionē ⁊ donationē vicarie.Nõ autem confirmat alia
capitula contenta in dicta scriptura neq; refert se ad aliqua scri
pturã seu ad cõtenta in.d.scrip.vnde aut Archieps nonvidit ⁊
non censet̃ eam cõfirmasse:qz ab ignorante ⁊ errante nõ potest
ꝓcedere cõfirmatio iuxta no.in.l.iij.C.plus valere qđ agit̃.⁊ p
Bal.in.l.j.C.qui admi.facit regula.l.si per errorē.ff.de iurisdi.
om.iudi.⁊ qđ habet̃ in.l.cũvero.§.subuentũ.ff.de fideicõ.liber.
aut ipse sciebat dictã scripturã confectã ⁊ institutionē erectio-
nē ⁊ fundationē cũ capitulis de quibus in dicta scriptura.⁊ tũc
10 dico qđ†ex quo simpliciter confirmat erectionē fundationem ⁊
non alia videt̃ tm̃ se referre ⁊ confirmare institutionē ⁊ funda-
tionē simpliciter nõ aũt cũ capitulis ⁊ qualitatibus suis.Ista
cõclusio probatur in.l.sicuti.§.si a filio.ff.de lega.j.vbi patet qđ
repetitio legati specifice facta nõ includit cõditionem legati.⁊
ibi Bal.inducit ad notabilē questionē.⁊ Spe.in ti.depositi.§.
sequit̃.ver.xj.⁊ do.Ant.in.d.c.j.de plus peti.Quinimmo dato
qđ alia contenta in dicta scriptura que nõ reperiũtur cõprob a
ta censetur reprobata sicut econtra si quedam improbasset cen-
sentur cetera approbasse.l.tribunus.§.testamēto.ff.de testa.mi
li.⁊ ibi Dy.⁊ Bal.⁊ Dy.Bar.⁊ alij in.l. legatum inutiliter.ff.
de leg.j.nam qđ operat̃ ꝑpositum in ꝑposito operat̃ oppositum
in opposito.l.si vt ꝑponis.C.de nup.vnde sicut reprobatio quo
rundã inducit approbationē aliorũ ita quorundã approbatio
aliorũ inducit reprobationē.⁊ pro certo si fuisset dño archiepo
ostensa dicta scriptura de ea aliquã mentionē fecisset ⁊ de cõten
tis in ea.⁊ si voluisset in omnibus cõfirmare pro certo expressis-
set ar.c.ad audientiã.de decimis.vnde potius censendũ est qđ
a dño Archiepo fuit petita simplex cõfirmatio institutionis ⁊
fundationis dicte vicarie prout simpl'r reperitur cõfirmata:qm̃
talia censentur subiecta qualia ꝑdicata demõstrant.c.inter dile
ctos.de fid.instr.Quare videt̃ mihi qđ multũ distet a verisimili
qđ dicta scriptura fuerit dño Archiepo ostensa.⁊ sic qđ iudex
nullo modo hoc credere debeat.l.quinquaginta.ff.de ꝓba.l.iij.
§.diuus.ff.de test.Ex quibus ꝯcludo qđ nec dicta scriptura mo
nasterij nec cõfirmatio habēt in aliquo nocere dicto dño presen
tato⁊ maxime qz nõ ostenditur qđ dicta scriptura executionem
habuisset ꝑut habuisset verisimiliter si fuisset cõfirmata.argu.l.
cum de indebito.ff.de ꝓbationibus cum simi. Laus deo.
¶Ut supra per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bar-
tholomeus Socinus senē.J.v.doctor.

¶Consilium.cclix.

1 ☞Substitutio cũ cõditione si liberi non receperint arma ⁊ co
gnomen testatoris talis succedat quomodo intelligatur.
2 Testator quando cõsiderat effectũ non est curandũ quomodo
ille effectus sequatur.et nu.3.
4 Trãsactio facta inter heredem ⁊ alium sicut non nocet ita nec
prodest legatarijs.
5 Substitutio seu translatio hereditatis facta in penam an veri
ficetur in casu impotentie.
6 Substitutio facta in vnũ casum nõ extenditur ad alium quan-
do minus dilectus a testatore prefertur magis dilecto.



Ominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ.¶Uisis
⁊ cõsideratis his que in cõtingentia facti narrant̃ in
qõnevertēte in ciuitate Auenionēsi sup testamētis Julij agrip-
pe ⁊ mature cõsiderata substitutiõe facta de Pãphila filia vxo
ris testatoris ⁊ liberis ipsius videbat̃ primo aspectu dicendum
qđ moriēte lutio titio sine liberis pamphila admittat̃ ex substi-
tutione ⁊ ea non existente admittant̃ eius liberi masculi dũmõ
assumant cognomē ⁊ arma dicti testatoris.Ista cõclusio ex plu
ribus demõstrari videt̃.¶Primo nam pamphila est substitu-
ta sub conditione alternatiua si lutius titius vel eius liberi no-
luerint assumere cognomē ⁊ arma dicti testatoris.ad veritatem
aũt alternatiue ⁊ sic ad purificationē dicte cõditiõis sufficit qđ
alterum verificet̃.s.qđ lutius titius nõ assumpserit cognomē et
arma vel eius liberi.l.si heredi plures.ff.de conditio. institu.et
in.l.si is qui ducenta.§.inter.⁊ ibi Bart.late.ff.de reb. dub.sed
in casu nostro lz lutius titius assumpserit cognomē ⁊ arma: tñ
eius liberi non assumpserunt qz nullos reliquit liberos. igitur
purificata videt̃ cõditio substitutionis pamphile.nec repugna
re vr̃ qđ testator nõ dixit simpl'r si nõ assumpserit cognomē.⁊ ar-
ma.sed si nollēt sed si nõ sunt editi nõ possunt dici noluisse.lz nõ
potuisset.igitur non vr̃ purificata cõditio que impleri dz in for
ma specifica.l.menius.⁊.l.qui hered.ff.de cõdi.⁊ de. qm̃ ad hoc
videbat̃ posse rñderi qđ in substitututiõe caput nolũtatis extē-
ditur ad caput impotentie.l.cũ ꝑponas.⁊ ibi late p doct̃. C. de
here.insti.⁊ tradit late Bart.⁊ post eũ Mod.vbi late dixi.in.l.
1 j.in.ij.q.principali.ad fi.ff.de vulg.⁊ pup.†Igitur ista substitu
tio facta si liberi noluerint assumere cognomē ⁊ arma dicti testa
toris extenditur ad casum si nõ potuerũt. vt videt̃ esse casus in
l.gallus.§.⁊ qd si tm̃.⁊ ibi Bar.⁊ alij.ff.de libe.⁊ posth.⁊ videt̃
casus ꝺm intellectũ.⁊ ibi Bar.in.l.fi.C.de insti.⁊ substi.sub con
di.fac.⁊ tz Guli.de cu.in.l.ꝑcibus.q.j.C.de impu.casus aũt im-
potentie verificat̃ qñ substitut⁹ seu vocat⁹ nõ nascit̃.vt est casus
in.d.l.fi.C.de insti.⁊ substi.⁊ tradit̃ in.d.l.j.de vulg.⁊ pup.⁊ in
d.§.⁊ quid si tm̃.¶Scđo videtur cõfirmari ista conclusio. nam
iuli⁹ agrippa testõr cõsiderauit qđ in lutio titio ⁊ in ei⁹ liberis co
gnomē ⁊ arma sua ꝯseruarent̃ qđ si nõ ꝯseruarent̃ in eis qđ ꝯser
uarent̃ in pãphila vl' eius liberis.⁊ ista vident̃ fuisse finis ⁊ intē
tus dicti testatoris.quomodocũq; ergo sequat̃ talis effectus nõ
2 videt̃ curandũ de modo qz†qñ testator cõsiderat effectũ nõ cu-
ramus qũo ille effect⁹ sequat̃ vel impleat̃.casus est in.l.si mater
⁊ ibi oẽs colligunt.C.de insti.⁊ substi.sub cõdi.fac.⁊ est casus in
d.l.gallus.§.⁊ qd si tantũ.⁊ ibi Bar.late ⁊ alij.ff.de lib.⁊ posth.
cum ergo in casu nostro videat̃ qđ fuerit sequutus effectus ⁊ in
tentus testatoris qđ arma nõ cõseruẽtur in liberis lutij titij nõ
videt̃ curandũ de mõ siue noluerint siue nõ potuerint per pre-
dicta.⁊ bene facit tex.in.l.mulier.in prin.ff. ad trebel. vbi si te-
stator reliquit filijs cũ sui iuris.⁊ sic post mortē patris quia vo-
luit ipsis augeri ⁊ non patri.⁊ cogitauit patrem nõ emancipa-
turũ ⁊ tñ filij per emãcipationem cõsequuntur relictũ.qz sequit̃
idem intentionē licet diuerso modo.⁊ ideo Jo.and.notabili.in
addi.Spe.in ti.de secun.nup.dicit post Richar. malũ. qđ si te-
stator filijs institutis vxori legauit mille mo. fru. toto tempore
vite sue si in viduitate honeste viueret.⁊ qđ post mortem vxoris
ad titiũ ꝑuenirent vxor nupsit.⁊ sic legatũ expirauit dubitabat̃
an titius posset consequi dicta mille dicit qđ sic qz testator ideo
voluit qđ post mortē titius cõsequeret̃.qz existimauit vxorem in
viduitate persistere.sed voluit qđ post vxorem titius haberet.si
ergo vxor nubit idem est effectus.igit̃ nõ est curãdum de modo
⁊ sequit̃ Pau.de cast.⁊ Moder.in.d.l.iij.C.de insti. ⁊ substi. ⁊
Pau.de ca.in.l.si qs heres ita.ff.de acqui.here.⁊ Bar. in qui-
busdã lecturis in aut.hoc locũ.C.si scđo nupt̃. ita in casu nostro
cum cognomen ⁊ arma nõ cõseruentur in liberis titij nõ tamē
curandum in quo modo hoc euenerit siue noluerint siue nõ po
tuerint.qz idem est effectus quem testator cõsiderasse videt̃. ⁊ p
cõsequens videt̃ qđ pamphila ⁊ liberi admitantur ex substõne.
¶Tertio prinpal'r ista cõclusio videt̃ cõfirmari qm̃ licet substi-
tutio facta in vno casu nõ extenditur ad aliũ casum dissimilē.vt
in.l.cõmodissime.ff.de lib.⁊ posthu.tñ bene tradit̃ ad alium ca-
sum similem ꝺm Bar.per illũ tex. in.d.l.gallus.§.⁊ qd si tantũ.
ff.de libe.⁊ posthu.⁊ sequuntur doc, ibi aũt nõ põt dici similis
casus

casus emancipatiōis filij casui mortis filij sub qua facta erat sub
stitutio nisi ex eo q2 sicut per mortē filius desinebat esse su⁹ quo
casu nepos admittebat substitutione facta in suitate: ita per
emancipationē τ sic cōsiderat similitudinē q2 idē sequitur effe-
ctus quē cōsideravit. Jta nō est in casu nostro. Nam testator vo
luisse videt qđ si in liberis Lutij titij arma nō conservarent τ co
gnomē admitteret pamphila. hoc etiā verificat liberis non na
tis. igit dicit casus similis. τ per cōsequēs videt φ ad istū casum
fiat extēsio. cōfirmari videt hoc idē per tex. in. d. l. fi. C. de insti. τ
substi. vbi substitutio facta si posthumus nō nasceretur locū h3
etiā si nascet τ postea decedat qui casus est similis cū vtroq3 ca-
su locū habeat substō vulgaris. τ sic sit idem effectus. facit text.
in. l. si mater. §. fi. ff. de vul. τ pup. τ qđ no. Ray. de forli. in tracta
tu substitutionū in materia vulgaris. vbi voluit qđ si testator h3
vxorē pregnantē τ dicat filiū nasciturū heredē instituo si heres
erit τ in pupillari etate decesserit substituo gayum: an nō nato
posthumo gayus admittat. τ cōcludit qđ sic allegando Guliel.
de cu. per tex. in. d. l. fi. ex quibus oībus concludendū videbātur
pamphilā ex dicta substitutione admittēdā. Sed premissis nō
obstantibus que vere nō obstant cōtraria sentētia indubitāter
est vera: q2 immo dicta pamphila ex dicta substitutione non est
admittenda. fuit em substituta sub duplici conditione alterna-
3 tiue† si lutius titius vel eius liberi assumere noluerint cogno-
men τ arma dicti testatoris que vere nō dicit substitutio s3 trāſ
latio in penā si nollet assumere cognomē τ arma que trāslatio
nō h3 locū ex capite si nō potuerit q2 non dicit nolle qui nō pōt
l. eius est nolle. ff. de reg. iur. τ ista cōclusio pbatur ratione τ lege
q2 qui nō potest nō dicit delinquere τ vbi nō est delictum ibi nō
est pena. l. aliud est fraus. ff. de ver. sig. igit nō d3 quis privari he
reditate qui nō delinquit τ hoc pbat tex. sing. per quē ita cōclu
dit Bar. ibi in. l. pater severinā. in princ. ff. de cōdi. τ demō. vbi
factū fuit legatū mulieri si nupserit titio τ si non nupserit illud
legatū alteri relinquit. dicit ibi qđ si mulier anteφ esset viripo-
tens decessit nō transferret legatū in totū q2 nō est ppie substitu-
tio sed translatio in penā si nō nupserit. τ hunc intellectū sequi
tur ibi Bar. τ sequuntur Jo. de imo. Pau. de ca. τ cōiter doct.
quicqd ibi dixit Ray. de for. quē improbat ibi Bar. idē t3 Jo.
de imo. in. l. ex facto. la pma. ff. de here. insti. τ cum hac opinione
transeūt Mod. in. l. j. in prin. vbi hoc sequutus fui in mea repe
titione. ff. de vul. τ pup. ex quo fundamēto tollūtur oīa funda-
mēta in cōtrariū adducta: q2 loquunt in substitutionibus: nos
aūt in privatione τ trāslatione hereditatis in penā nolētis vo-
luntatē testatoris implere. τ hoc solū fundamentū sufficeret ad
victoriā. sed posito etiā qđ essemus in materia substitutiōis ad-
huc idē concludendū esset. Nā aliqñ substitutio fit sub cōditio-
ne necessaria ad effectū dicte substitutionis: τ sic in casu impotē
tie qui est de necessarijs ad substitutionē vulgarē que ad hoc vt
habeat locū apparere d3 qđ institutus nō sit heres vel q2 nolit
vel q2 nō possit: vt in. l. cum ppōnas. C. de her. insti. τ ideo exten
ditur ad casum etiā si posthumus nascat dūmodo nō sit heres
vt in. l. fi. C. de insti. τ substi. sub cōdi. fac. τ est tex. in. l. gallus. §.
τ si quid tantū. ff. de lib. τ posth. vbi Bar. ratione assignat q2 te
stator cōsideravit tm effectū. s. qđ institutus nō sit heres nō autē
cōsiderasse videt p quē modū nō sit heres. ar. l. mulier in princ.
ff. ad treb. l. si mulier. C. de insti. τ substi. τ ita pcedūt oīa q in cō
trariū adducta sunt in primo τ scdō fundamēto pro alia parte.
Aliqñ τ scdō fit substitutio sub cōditione volūtaria seu in casu
qui nō sit de necessarijs ad substitutionē puta in substitutione
vulgari puta si titio pure instituto substituo gayum si navis ex
asia venerit: q2 tūc cōditio est oīno voluntaria: q2 nihil refert ad
substitutionē vulgarē impleat cōditio vel nō cū vtroq3 casu pos
sit heres esse vel nō esse. τ ideo nō trahit ad aliū casum qñ navis
nō veniret τ nō esset heres. hāc regulā ponit Bar. τ sequuntur
cōiter doc. in. d. §. τ qd si nō. ar. l. cōmodissime. ff. de lib. τ posth.
q2 tunc testator apponendo cōditionē volūtariā videt magis
cōsiderasse modū implēdi cōditionē quā effectū. τ ideo impleri
d3 in forma specifica. l. meui⁹. τ. l. qui heredi. ff. de cōdi. τ demō.
Sed in casu nostro cōditio si voluerit assumere cognomen τ ar
ma testatoris est oīno volūtaria ad substitutionem igit facta in
vno casu si noluerit nō d3 extēdi ad aliū casum si nō potuerit as
sumere arma τ cognomē prout est casus noster: ex quo liberi nō
sunt nati. τ sic dicunt nō potuisse cōditionē implere. d. l. fi. C. de
insti. τ subst. sub cōditione factis. τ fm hāc τ cōsiderationē con
suluit Ang. cōsi. mihi. lxxxviij. incipit visis τ inspectis oībus su
pradictis. vbi vult qđ substitutio facta si posthumus nascat nō
verificat in casu quo nō nascat: q2 l3 casus nō si nascat sit de neces
sarijs. tm casus si nascat est de volūtarijs: ideo nō extēdit ad ca
sum si nō nascat per pdicta. cōfirmat ista cōclusio etiā ex his q
ponit Pe. de anc. in cōsi. mihi. ccclj. incip. ex serie testamēti col-
ligitur magna dilectio. vbi cōcludit qđ substitutio facta in casu
quo filij masculi nō nascātur nō extēdit ad casu3 quo filij mascu
li nō nascant l3 institutus non sit heres τ movet inter alia q2 ta
lis cōditio est volūtaria. τ pbatur ista cōclusio ex his que ponit
Old. in cōsilio mihi. cxxxix. incip. thema tale est dns. G. canoni-
cus τc. cuius dictū reassumit Jo. an. in addi. Spe. in ti. de test.
§. j. in vlti. addi. τ Oldra. cōsilio. clxxvj. incip. testator in suo vl-
timo testamēto. τ ei⁹ dictū trāscribit Jo. an. in add. Spe. in ti.
de test. §. in pmis in addi. que incipit huic qstiōi occurrit casus
novissimus in quibus concludit qđ nisi cōditio volūtaria ipleā
tur nō habeat locū substitutio nec fit extēsio de casu ad casum cō
probant pdicta etiā q2 substitutio facta sub cōditione in vno ca
su nō extendit aliū casum dissimilē fm Bar. in. d. §. τ quid si tm
ar. l. cōmodissime. ff. de lib. τ postb. vbi istitutio facta de postbu
mo si nascat in vita testatoris nō h3 locū qñ nascit post mortem
vel ecōtra: q2 fm Bar. longe dissimilis casus est nasci in vita et
nasci post mortē. igit idē dicamus in casu nostro q2 si in. l. cōmo
dissime. est casus dissimilis vt dixi fortius est dissimilis casus li-
beros esse natos τ nulla assumere arma τ cognomē testatoris τ
liberos nō esse natos pbatur: q2 in. l. cōmodissime est sola dissimi
tudo inter posthumū natū in vita τ natū post mortē. τ sic simili
tudo est in nativitate dissimilitudo aūt est in tpe nativitatis. s3
in casu nro nulla est similitudo s3 est dissimilitudo inter liberos
natos τ nō natos inter liberos nolētes implere cōditionē τ nō
implētes: q2 nō pñt ex eo qđ nō sunt nati. igit dispositio facta in
casu nolūtatis nō extendit ad casum impotētie de quo agimus.
hoc idē voluit Ang. in. l. j. ff. de vul. τ pup. vbi dicit qđ qñ subst
tutio est facta in vno casu singulari nō trahit ad aliū casum dis
similē allegat tex. in. d. l. pater severinā. in pri. ff. de cōdi. τ demō.
τ sic Ang. vult qđ ideo ibi nō habeat locū substitutio q2 facta
fuit in casu nolūtatis: ideo non extēdit ad casum ipotētie tanφ
dissimilē. τ sic decidit casum nrm in quo fuit facta substitutio
in casu nolūtatis si noluerūt assumere cognomē τ arma testato
ris. Igit nō d3 extēdi ad caput ipotentie qñ nō pñt tanφ dissi-
milē. Et ideo dicit Ang. cōsuluisse in civitate Florentie qđ si te
stator instituit heredē titiū τ si titi⁹ eo vivo decederet substitue
bat gayū si titius decedat mortuo testatore nō adita heredita-
te substitut⁹ nō admittit. τ hāc opinionē t3 Bar. in. d. l. si mater
in fi. τ Ang. in. l. si pr p illū tex. ff. de vul. τ pup. vbi dicit qđ sub-
stitutio facta in vnū casum sibi oppositū. τ idē t3 Bar. in. d. l. si
mater in fi. τ Ang. in. l. quādiu instituta. ff. de acq. he. Ex quib⁹
pt3 solutio ad ea q vltimo loco in cōtrariū sunt adducta qđ in
illis iuribus vel casus est filis ad quē fit extēsio. vel fuit facta sub
stitutio in vno casu ex necessarijs ad substitutionē nō aūt sub cō
ditiōe volūtaria q d3 impleri in forma specifica. l. meui⁹. τ. l. qui
herede. ff. de cōdi. τ demō. fm Bar. τ cōiter doc. in. d. l. gallus. §.
τ qd si tm. τ late dixi in. l. j. in. ij. q. pn. ff. de vul. τ pup. ¶ Confir-
mātur pmissa: q2 testator nō solū apposuit cōditionē volūtariā
si lutius titius vel eius liberi nollēt assumere cognomē τ arma
dicti testatoris: s3 etiā taxative loquutus fuit qđ tūc dicto casu
substituebat pāphilā τc. De natura autē dictionis taxative est
excludere alios casus preter inclusum. l. ob es. C. de pre. mino. τ
habet in. l. rationes. C. de pba. τ in. c. cū ecclesia sutrina. de can.
pos. τ ppie. Jtē ex quo testator sufficiebat dixisse si noluerint as-
sumere cognomē τ arma τ tm subdit tūc dicto casu τc. τ sic illud
idē talis geminata expressio fortius volūtas testatoris ostēdit
qđ tm dicto casu voluit qđ pāphila admitteret q2 nollēt arma
τ cognomē assumere nō qñ nō possent. fortius em volūtas attē
dit ex geminata expssione quā ex simplici τ vnica vt in aut. sive
a mre. C. ad velle. τ in. l. cū fim⁹. τ ibi Bar. C. de agri. τ cēsi. lib. xj.
faciūt etiā notata in simili in. l. cū pater. §. fili⁹ mrem. ff. de le. ij.
¶ Postremo quantū ad transactionē est advertendū qđ si de
testamento in scriptis fuit rogatus notarius τ cōfecerit publi-
cū instrm nō est opus qđ testes aliter recognoscāt subscriptiōes
τ sigilla. pbat vt traditur in. l. publicati. C. de testa. si vero non
fuit confecta publica scriptura. τ tunc si testes vel aliquis de ne
cessarijs est mortuus τ nō recognoscūt τ testm nō pbat vt tradi
tur in. d. l. publicati. τ in. l. j. τ. ij. ff. queadmo. test. ap. cum ergo ar
bitratores laudaverūt scriptum in tali testamēto heredem vide
tur qđ talis heres script⁹ nō posset ex hoc capite fideicō. defen-
di neq3 ex capite nullitatis testamēti q2 diceret laudū latum in
eius favorē iniquū qđ nō vr pmissum vt in. l. si servus pluriū. §.
j. ff. de leg. j. cū ibi not. neq3 ex capite qđ adiverit ab intestato cū
potuerit ex testamēto adire vt p totū in rubro τ nigro. ff. si quis
omis. cau. testa. ¶ Sed tm pbabiliter dici pōt oppositum. nam
4 † laudū arbitratoris h3 instar transactionis vt in aut. si vero cō
tigerit. C. de iudi. τ ibi not. sed transactio inter heredē τ aliū nō
nocet legatarijs τ fideicōmissarijs vt in. l. iij. in prin. ff. de trans
ac. igit nō d3 pdesse vt 3 riorū eadē sit regula. l. inter stipulan-
tem. §. sacrā. τ ibi Bar. ff. de ver. ob. l. τ si cōtra. ff. de vul. τ pup.
¶ Preterea agitur ex cōpromisso τ nō ex laudo arbitratoris.

vt p Bar.in.l.ij.ff.de arb.vñ ex ɔpromisso nō potuit ius ɋri alteri.l.stipulatio ista.§.alteri.ꝛ.§.si stipuler.ꝛ ibi no.ff.de ver.obl. igit nō potuit ius acɋri dicte pā pbile.Et sic videt cōcludi qð si tale laudū nō poterat nocere etiā ex alio.qꝛ fideicōmissaria non erat in cōpromisso.iuxta.l.nō distinguem⁹.§.de offi.ff.de arb.ꝛ ad id qð in cōtrariū dictū est de sententia iudicis rñdetur clare qð nō est mirū qð heres scriptus nō potest dicere sentētiam iniquā.in.d.l.si seruus pluriū.§.j.qꝛ etiā ecōtra si sentētia fuisset lata cōtra heredē se legitime defendentē nocuisset legatarijs.vt est casus in.d.§.j.ꝛ ibi Bar.iustū est ergo qð sentētia lata in fauorē heredis sibi prosit.secus in laudo:qꝛ nō nocuisset.igit ꝓdesse nō dꝫ alias em trāsactio ꝛ laudū claudicarent hoc respectu contra regulā.l.fi.C.de fru.ꝛ litis expensis.ꝛ.l.petēde.C.de temp.in integ.rest.petē.ꝛ.l.nō eo minus arguēdo a speciali ꝛ in.l.cū ꝛ minores.C.si aduer.rē indicatā hoc tū vltimū non audeo firmare: qꝛ non reperio decisum.sed ex superioribus clarissime patet qð substituto seu translato in penam non est locus. Laus deo.

¶Ut supra per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartholomeus Socinus senē.J.v.doctor.

¶Hec est elegās subscriptio supradicti cōsilij dñi mei dñi Frācisci pepi.J.v.doc.Excellētissimi.¶Uias tuas demōstra mihi ꝛ semitas tuas edoce me ꝛc.¶Cōsultatio pñs elegātissime extitit absoluta p cōsultorē mihi patrē ꝛ pceptorē.d.Bar.Soc.ꝛ si bñ pcipio in cōsilio cōfirmant tres cōclusiones.¶Prima qð in casu nr̄o nō fuerit facta substitutio pāphile ꝛ filiorū lutio titio sꝫ trāslatio in penā lutij nolētis.¶Scða qð etiā qñ diceret substitutio.tū est talis qð hꝫ tm̄ cōprehēdere casum nolūtatis ꝛ non casum impotētie.¶Tertia est qua ex sentētia vel laudo ex quo fit heres lutius nil querat Berte vxori ꝛ filio legatarijs.¶Circa primā cōclusionē arbitror decisionē esse verissimā:qꝛ dicēdo iulius agrippa testator post institutionē lutij ꝛ liberorū ꝛ insti
5 tutionē oneris de quo in testamēto.fi dict⁹†lutius ꝛ sui liberi nollent id facere alios volo esse heredes meos nihil aliud voluit dicere vel facere quā in penā lutij ꝛ filiorū nolētium implere et subire onus iniunctū in aliū trāsferre hereditatē suā priuādo illū lutiū primo loco institutū quo casu tm̄ venit nolūtas ꝛ non impotētia vt est tex.allegatus ſm cōem intellectū Bar.ꝛ aliorū in.l.pater seuerinā in prin.de cōdi.ꝛ demō.Nā a pari videntur ꝓcedere agēdo vt in casu nr̄o.vel si in penā lutij nolētis impleret iuberet dare a testatore mile alteri.Nam in p̄io casu.s.in nr̄o auferet sibi hereditas ꝛ in ea dānantur transferēdo illā in alterū.ꝛ hoc scðo casu damnat in mille trāsferēdo eos in alterū.l.j. in pn̄.ff.de pe.leg.ꝛ tū in casu illi⁹.l.ꝑpter trāslationē q̄ fit in penam nō seruātis ꝛ nō faciētis qð a testatore impositū est nō verificat casus impotētie legitime sed nolūtatis:vt declarat Pau.de ca.tex.illū in.l.j.in pn̄.in.d.l.pater seuerinā.in vltimis verbis ꝑpter intelligētiā cōem ad illū ter.quā etiā sequit do.Alexā.de imo.ibidē in addi.ꝛ in.l.j.in.vij.col.ff.de vul.ꝛ pup.circa finē.ꝛ vtiqꝫ est cōclusio verissima.¶Circa scðam cōclusionē dico idem qð.s.est dictū in cōsilio addēs vnā rōnē in ꝓposito:qꝛ considero qð lutius p̄mo loco institut⁹ erat nepos ex sorore testatoris.ꝛ sic cōiunctus testatori ideoqꝫ ꝓximior successur⁹ ab itestato ꝓut in themate ꝓsupponit ꝛ sic liberi eius:ꝛ pāphila erat ꝓuigna ipsi testatori.ꝛ sic vl' extranea vel min⁹ cōiuncta.ꝛ cōseqūter verisilr magis fuerat a testatore dilect⁹ luti⁹ ꝛ ei⁹ liberi quā pāphila ꝑp cōiunctionē.l.cū acutissimi.in fi.C.de fideicō.q̄ maior dilectio etiā satis habet ꝛ cōiecturat:qꝛ lutiū ꝛ liberos p̄mo loco vocauit pāphilā vero scðo loco post lutiū ꝛ liberos eius.ꝛ est ter.in.l.pu
6 blius.§.fi.ff.de cōdi.ꝛ demō.cū si.sꝫ in tali casu substitutio†que alias facta in vnū casum extēderet ad aliū casum iuxta sui naturā ꝛ regulā.l.cū ꝓponas.C.de her.insti.cū si.tū nō deberet extendi ad aliū casum in quo per talē extēsionē resultaret incōueniēs qð min⁹ dilect⁹ a testatore ꝓferret magis dilecto ꝛ esset melioris cōditionis.ita est doctrina glo.cōiter approbata in.l.mater in fi.ff.de vul.ꝛ pu.vbi Bar.Jmo.Pau.de ca.ꝛ alij hoc p illā gl. dicūt.sed dicere remus in casu nr̄o substitutionē factā lutio ꝛ liberis in casu nolūtatis ꝓut extitit facta extēdi etiā ad casum impotētie.s.si liberi lutij nō possint qꝛ nō sint sequeret illð qð testator videret ꝓdilexisse pāphilā extraneā liberis lutij cōiūctis qð est ɔ naturalē ꝓsumptionē.l.vt.s.est dictū ꝛ p illā gl.hoc idē consulēdo voluit.d.Alex.in cōsi.suo primo.in.j.volu.incip.ꝓspectis verbis testamēti magnifici comitis henrici.in.vj.col.Ad idem etiā adduci pōt ter.in.l.C.de insti.ꝛ substi.ſm qð intelligit bar. ibi ꝛ alij cōiter ꝛ in terminis cōsuluit Pe.de anc.cōsi.cclvj.in formis incip.ex serie testamēti.s.in cōsil.ad aliud allegatū.vbi voluit qð lꝫ substitutio vulgaris cōcepta in vnū casum deberet extēdi ad aliū.vt.s.tū substitutio facta de vxore in casu filiorū ꝛ nasciturorū ꝛ decedētiū nō extēdit ad casuꝫ filiorū nō nasciturorū qꝛ ageret de exclusiōe fratris testatoris de quo tamē nulla fieret mentio in testamēto ꝛ mouet ibi potissime per ter.in.l.fi.allegata.s.iuncta.l.in testamēto.C.de test.mili.plꝫ etiā satis diuersificatio quā facit cōsulens in scða cōclusiōe:qꝛ ex quo cōditio substitutionis in casu nostro est voluntaria vt ptꝫ habemus dr̄e ꝙ substitutio in tali casu concepta in caput nolūtatis expressum nō trahitur ꝛ nō extēdit ad caput impotentie nō expressum et oppositū expresso vt per multa adducta ꝓbat consulēs qð etiā firmatur ex multis que adducit do.Alex.de Jmo.in consi.s.allegato.in.vj.ꝛ.vij.ꝛ.viij.col.cuius dicta p se videri possunt ꝛ p maiori parte relata p dñm cōsulentē.s.ꝛ per eundem consulentem pri⁹ posita in sua repetitiōe solēni in.l.j.ff.de vul.ꝛ pu.in.ij. q.prin.in.viij.effectu latissime ꝓut etiā voluit not.Ang.in suo consi.lj.incipiē.ex facto ꝓposito tria dubia eliciunt circa finem vbi vult qð substitutio vulgaris facta in vno casu.s.si pregnans nō esset vxor tp̄e testamenti qꝛ est cōcepta sub cōditione volūtaria dicit qð nō dꝫ extendi ad aliquem aliū casum etiā similē.ꝛ sic ad casum in quo fuerit pregnans ꝛ cesus ꝛ incōtinenti mortu⁹ partus.vt ibi hr̄.qꝛ voluit testator concipere illā substitutionē expresse ad illū casum ꝛ conditionē ꝓut etiā dicit Pau.de cast. in cōsi.cxj.in formis.in.ij.col.in fi.incip.substitutio ꝓdicta facta A.vnde in ꝓposito testator in casu nr̄o substitutionē quā fecit concepit pariter ad vnū casum expressum sꝫ si primo loco instituti noluissent suscipere nomē ꝛ arma testatoris.lꝫ em postea casus contingat preter ordinationem disponētis non dꝫ includi sub dispositione etiā si in eo fuisset maior ratio disponēdi vt no. Cy.in.l.qð fauore.C.de legi.ꝛ hr̄ in.l.commodissime.ff.de lib.ꝛ posthu.ꝛ dicit hoc idē pūctualiter in substitutione Pe.de anc. vbi.s.placet etiā ponderatio quā facit do.consulens de verbis adiectis in substitutione.tunc ꝛ dicto casu ꝛ addo qð in terminis dicit Pe.de anc.in consi.s.allegato.in.iij.col.in fi.pōderando eadē verba que erant in casu suo.de quo ibi qꝛ dicit qð talia vba habēt excludere oēs alios casus quos posset p se ꝛ de sui natura comprehendere substitutio vulgaris preter expressam:qꝛ taratiue stat.l.j.C.de ꝓcu.vbi no.l.in vulgari substitutione.ff.de vul.ꝛ pup.ꝛ sic transeo quo ad scðam ɔclusionē.¶Circa tertiā conclusionē simpliciter transeo:tū qꝛ in consilio plene ostensum est:tū qꝛ ex scriptura thematis apparet ibi non fieri difficultatem.ꝛ ideo de simplici subscriptione requisitus vado in sniam consulentis tanquā iuridicam ꝛ veram. Laus deo.

¶Et ita vt.s.p me cōclusum est arbitror iuris esse ego Franciscus de pepis ciuis florētinus pisis ordinariam de mane tenēs In quorum fidem. ¶Consilium.cclx.

1 ¶Indultū gratiosum seu priuilegiatū subreptitiū est nullū.
2 Gratia secunda super eadem re facta non valet nisi fiat mentio de prima.
3 Jgnorantia presumitur in facto proprio ob multitudinem negotiorum.
4 Clausula.autoritate apostolica.an tribuat iurisditionē ordinariam vel delegatam quando ponitur in aliqua cōcessione.
5 Episcopus q renūciauit episcopatui retinet ordinē ꝛ dignitatem episcopalem lꝫ administrationem ꝛ iurisditionē amiserit.
6 Res de facili redit ad naturā suā quomodo hoc sit itelligendū.
7 Laicus nō est capax iuris decimandi.
8 Uerba indulti quando intelligantur secūdum qualitatem personе ad quem diriguntur.
9 Dispositio facta in casu vero quando habeat locum in ficto.
10 Declaratio facta post specialem declarationem non dicitur declaratio sed noua cōcessio.
11 Decernimus dictio importat nouam cōcessionem.
12 Interpretatio quottuplex sit.
13 Potestatē habens a pōtifice cōferendi quecūqꝫ beneficia regularia et secularia:an possit conferre dignitates.
14 Prebenda qñ veniat appellatione beneficij.et nu.21.
15 Uerba vniuersalia ꝛ geminata qñ includant maiora expressis.
16 Priuilegium principis quando late interpretetur.
17 Uicari⁹ prelati ad hoc vt possit beneficia cōferre que requirant.
18 Clausula specialiter ꝛ expresse restringit generalitatē pcedentē.
19 Cōsuetudo interꝓtatiua ɔtra iurꝫ dispositionē dꝫ esse ꝓscripta.
20 Consensus ex post facto interuenire potest.
22 Prescriptio tāti tēporis cuius memoria in contrariū nō extat licet habeat vim priuilegij nō tamen est priuilegium.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanct⁹ illuminet intellectū.¶In cā nanutēsis cantorie qꝛ res decidēda est a doctissimis ꝛ ꝓbatissimis viris substātialiter loquar ponēdo ɔclusiōes quas veras putauero.¶Prima cōclusio qð in indulto arciepi thessalonicensis de cōferēdo bñficia alternis mēsibus in dyoce.nanutē.nō fit mētio de pēsione sibi cōcessa triū milliū stolinorū in dicta ecclesia nanutē.tale indultū tanqꝫ subreptitium nullum dñudicare

d iudicare dz. ¶ Pro fundamēto huius cōclusionis p̄mo pre-
1 mitto † qđ tale indultū dicit̄ priuilegiatū cōtra iuris dispositio
nē vt pz ex no.in cle.ij.de offi.ord.ꝛ in.c.cū ab ecclesiarū prelatis
de off.or. ¶ Scđo p̄mitto qđ sicut rescriptū ad bn̄ficia subrepti
tiū dr̄ nullū vt in.c.postulasti.ꝛ ibi notat.de rescrip.ita etiā in-
dultū gratiosum seu p̄uilegiatū ſm Inno.in.c.cū dilecta de re-
scrip.Jo.an.in.c.si cui de preb.in.vj.ꝛ d.Ant.ꝛ alios.in.c. sup
literis de rescrip. ¶ Ex quibus p̄missis tollit̄ vna obiectio ptis
aduerse.Nā lz in casu nr̄o indultū nō diceret̄ bn̄ficiū ꝓprie.ꝛ sic
ista rōne nō posset dici subreptitiū sicut īpetratio bn̄ficij:qꝛ di-
spēsauit habita loco bn̄ficij nō est facta mētio iuxta no.per Jo.
an.in.c.ad audiētiā.de rescrip.tū alijs rōnibus subreptitiū ꝛ nul
lū dici pōt cū ad ptis postulationē fuerit cōcessum vt pz p vba
īdulti.dū dicit votis ꝛc.Et qꝛ īdulto nō appet de aliquo motu
ꝓprio vt in.c.si motu ꝓprio de preb.in.vj. ¶ Prima ratio est qꝛ
collatio bn̄ficij est fructus iurisditionis ep̄alis vt in.c.cū olim.ꝛ
ibi glo.ꝛ doc.de ma.ꝛ obe.vn̄ cū iā grauasset ecclesiā in fructib⁹
respectu pēsionis triū milliū ducatorū ꝛ vltra nō est p̄sumptio
qđ in dubio vltra grauare voluisset si pēsione recordatus fuisset
p tex.no.qui hoc ꝓbat in materia fauorabili ꝛ late in.l.titia.§.
qui inuita.ff.de leg.ij.ꝛ sic vel nō cōcessisset vel difficili⁹ ꝛ p cōse-
quēs subreptitiū ꝛ nullū vt in.d.c.postulasti.ꝛ tradit̄ in.c.sup li
teris.e.ti. ¶ Scđa rō est nā ex quo sup redditib⁹ ecclesie cōstitu
ta fuerat grauis pēsio ꝛ sic grauata fuit multū ecclesia plusq̄ in
2 dimidia reddituū † vt dr̄ nō vz scđa gratia sup eisdē nō facta mē
tione de p̄ma:qꝛ si papa recordatus fuisset forte dixisset sufficit
tibi gratia p̄ma.ita voluit no.Jo.an.ꝛ sequunt̄ doc.in.c.veniēs
de p̄scrip.ꝛ tradit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de testa.in p̄ma ad-
di.idē Jo.an.in addi.spe.in rub.de cler.nō residē.ꝛ est tex.in.c.
ij.de fil.p̄sb.ꝛ no.Jo.an.in.c.ij.e.ti.li.vj. ¶ Ex quibus infero qđ
ex quo ecclesia grauabat̄ enormiter cōsensus epi nō dz attendi
ꝓpter preiudiciū ecclesie ꝛ successorū iuxta no.in regula delictū
de reg.iu.li.vj.ꝛ .j.dicet̄ in cōclusione.iiij. ¶ Non ob.qđ allegat
pars aduersa papā hoc fecisse ex certa scientia verisimiliter ꝛ sic
nō pōt dici qđ difficili⁹ cōcessisset.ar.eius qđ hr̄ in.c.diuersis.de
cle.cōiuga.ꝛ.l.idē vulpianus de excusa.tut.qđ verisimilē scien-
tiā p̄rio ostēdere conat̄ qꝛ ipsemet papa pensionē p mēsem ante
cōcesserat.ꝛ sic ex ꝓximitate tpis in facto ꝓprio iuxta not.in.c.
ab excōicato.de rescri. ¶ Scđo ex verbis p̄uilegij dū dicit inter
cetera vt pō tificalia officia exercere posset.vn̄ cū etiā nō ad alia
cōcessa se referat videt̄ verisimiliter illorū notitiā habuisse.arg.
eius qđ plene voluit Bal.in.c.j.impator lotarius.qm̄ ad hoc rn̄
detur presupponēdo qđ qui allegat certam scientiā p̄ncipis ha
beret hoc ꝓbare vt dicūt Jnn.ꝛ doc.in.c.porrecta.de cōfir .vti.
vel inuti.sed in casu nr̄o nō est sufficiēter ꝓbatum qđ notitiā ha
3 buerit.igit̄ ꝛc. ¶ Et ad ꝓbationes rn̄dendo ad p̄mā dico † qđ
etiā in facto ꝓprio p̄sumitur ignorātia ꝓpter multiplicitatē ne
gociorū ꝓut in iudice ordinario voluit not.Bar.ꝛ sequuntur
Mod.in.l.qđ fuisset ad fi.ff.de re.iu.igit̄ fortius hoc dicēdum
est in papa.ad hoc est tex.cū ibi no.in.c.cū olim de re iud.ꝛ licet
ꝓpter ꝓximitatē tpis qn̄ incōtinenti habemus presumere scien
tiā prout multi dicūt in.d.c.cū olim.secus si ex interuallo ꝓ cer-
to id qđ fit post mēsem nō dz dici de proximo factū in papa qui
hz singulis horis multiplicia ꝛ ardua negocia.ꝛ ita dz dn̄s iu-
dex arbitrari cui religioni hoc conuenit̄.l.j.in fi.ff.de iure delib.
¶ Ad scđam rn̄detur qđ ant volumus qđ illa verba arguāt sciē
tiam sufficiēter ꝛ concludendū videt̄ qđ nō qꝛ illa verba se refe-
runt ad ea q̄ simul fuerūt cōcessa qn̄ cōcessum fuit qđ posset pō-
tificalia exercere in dyoce.nanu.qđ significat dictio inter cetera
insti.de exhereda.lib.§.j.ad idē tex.in.c.qꝛ diuersitatē de cōces.
ꝓben.sed ad hoc de pēsione nō fuit simul cōcessum.igit̄ ꝛc.scien
tia aūt vnius cōcessionis nō arguit scientiā alterius:qꝛ ex diuer
sis nō est bona illatio.l.nō hoc.C.vn̄ cogna. ¶ Cōfirmat̄ nā ea q̄
sub dictione inter cetera incōfuse ꝛ nō specialiter exp̄mit papa
videntur neglecta.l.itē apud labeonē.§.hoc edictū.ff.de iu.pa.sed
expressio pēsionis erat maioris importātie vel ad minus equa-
lis.igit̄ nō est cēsendū qđ de illa senserit ꝛ neglexerit.vn̄ nō ꝓba
tur cōcludēter certa sciētia pape de indulto pēsionis.verba em̄
p̄dicta arguūt cōcessorū scientiā incōfuse.ꝛ sic ꝓbatio nō cōclu
dit necessario.ad hoc tex.optimus cū ibi no.p Jo.an.ꝛ alios in
c.porrecta.de cōfir.vti.vel inuti.Aut volumus dicere qđ satis
est qđ de cōcessis in genere sit facta mētio.ꝛ hoc est falsum qꝛ de-
bebat fieri mētio in specie de his que pōtificē difficiliorē redidis
sent vt pulchre demōstrat Old.cōsilio.cclvij.incip.factū tale est
quidā tex.ꝛ Jo.an.in addi.Spe.in rub.qui fi.sint legi.ꝛ Bald.
in.l.eā quā in.xij.col.ver.sed pone quidā erat fili⁹.C.de fideicō.
¶ Ex qua cōclusione sic cōfirmata infertur correlariū qđ colla-
tio fcā p.d.Archiepm̄ nullū dz sortiri effectū ex defectu ptātis
cōferētis.ad hoc gl.vulgaris in cle.j.de seq.pos.ꝛ fru.ꝛ est bona
gl.in.l.si pater.C.ne de statu defun.cum si. ¶ Secūda p̄ncipalis

conclusio in hac materia est qđ ep̄s thessalonicensis dicitur pos
se conferri bn̄ficia in dyoce.nanu.virtute sui indulti vt delega-
tus autoritate sedis apostolice:aūt nō ordinaria.ꝓbatur cōclu
sio.p̄mo ratione cōcludētissima:qꝛ in dubio ponitur qđ debeat
4 conferre autoritate pape ꝛ nō ex potestate ordinaria.vt † patet
ex illis verbis apostolica autoritate conferre ꝛ ex illis prouide
re valens dicta apostolica autoritate.que verba demonstrāt qđ
cōcessa fuit iurisditio cōferendi delegata ꝛ nō ordinaria vt in
c.cū aliquibus cū ibi plene no.de rescri.in.vj.ꝛ nō tradit plene
Bar.in.l.ambitiosa.ff.de dec.ab ord.fa. ¶ Non ob.p̄mo qđ in
cōtrariū allegat̄ per illa verba apostolica autoritate nō determi
nant actus concedēdi sed potestatē ius conferendi quasi istud
ius sit trāslatum:vt ordinaria potestate cōferat autoritate apo
stolica:non aūt exerceat ex autoritate sed ex potestate ordinaria
pro parte attributa:qm̄ salua pace ista intelligentia stare nō po
test:qꝛ ex quo illa verba cōferunt̄ recipiunt verbū conferre ꝛ ver
bum ꝓuidere.ꝛ sic actū ꝓuidendi ꝛ conferendi illa habēt tan-
tum determinare ꝛ non alias.casus est.ꝛ ibi Bar.in.l.a filio.§.
fi.ff.de ali.ꝛ cib.lega.ꝛ no.Bar.in.l.si ita in verbo ꝓ predictorū
declaratione quero.ff.de auro.ꝛ arg.leg. ¶ Non obst.scđo loco
q̄ dicit̄ qđ tex.in.d.c.cū aliqbus.cū materia nulla loquit̄ qn̄ per
illa verba inducit̄ aliqua necessitas.sed in casu nostro:conuētio
precisa in specie demādatur:sed tm̄ relinquit̄ in facultate prout
est in facultate ordinarij ꝓ quibus facit verbū facultatē qđ non
inducit necessitatē vt tradit̄ in.d.c.cū aliquib⁹.per doc.qm̄ hoc
nihil aliud est dicere quā qđ verbū autoritate nr̄a nō īportet iu
risditionē delegatā nisi qn̄ iniungit̄ aliquid de necessitate expe-
diendū nō qn̄ aliqđ cōmittitur facultas alicuius qđ ego repio
esse falsissimū.nam si papa preciperet etiā si nō essent verba auto-
ritate apostolica tribueret̄ iurisditio delegata.casus est in.d.c.
cū aliquibus.sed qn̄ cōcedit̄ iurisditio per verba facultatis et
nō necessitatis tūc illa verba autoritate apostolica operantur
qđ videat̄ delegata cōcedi.nec refert an vna cā vel vniuersitas
causarū cōcedatur qꝛ illud verbū autoritate apostolica semper
operat̄ qđ videat̄ delegata concedi.primū ꝓbat tex.in.d.c.cum
aliquibus.scđm ꝓbatur p tex.in.c.j.ꝛ ibi p Jo.an.de cle.egro.
li.vj.ꝛ tz Bar.in.l.ambitiosa.ff.de decre.ab ord.fac.ꝛ in sua di
sputatione q̄ incipit adunātia generalis cōsilij. ¶ Quinimmo
fortius dico qđ si nō esset adiectū verbū autoritate apostolica in
casu nostro idē esset dicendū ex pluribus. ¶ Primo qꝛ cōcessa
est facultas cōferēdi archiepō thessalonicēsi qui eā nō habebat:
casus est.in.d.c.cū aliquib⁹ p quē tex.Arc.ibi decidit istā.q.vbi
vult qđ si alicui confert̄ facultas cōferēdi in loco in quo illā nō
habebat dicit̄ delegatus.ꝛ sic decidit casum nr̄m.pro quo hon⁹
tex.est in.d.c.j.de cle.egro.li.vj. ¶ Scđo qꝛ ex quo est cōmissa fa-
cultas cōferēdi respectu certorū beneficiorū lz respectu p̄sonarū
cōmissio sit incerta cōmissio tribuit iurisditionē delegatā ꝛ non
ordinariam.casus est in.c.ne aliqui.ꝛ in.c.super hoc.de heredi.
li.vj.ꝛ vtroq̄z Jo.an.ꝛ tz do.Ant.in.c.cū ab ecclesiarū.in recolle
ctis de offi.ord. ¶ Tertio qꝛ ille qui hz iurisditionē ordinariā
conferēdi cōferre pōt beneficia vacātia siue per cessum siue p de
cessum vt tradit̄ in.d.c.cū ab ecclesiarū.sz in tali indulto dat̄ tm̄
ptās cōferēdi vacātia p decessum.ꝛ sic detrahit̄ aliquid qđ con-
petebat ratione ordinarie potestatis igit̄ est delegata ſm Jnn.
ꝛ alios in.c.lz de offi.ordi.ꝛ no.glo.in.c.hi qui.de p̄ben.libr.vj.
¶ Quarto vltra premissa etiā ꝓbatur qꝛ in indulto dicitur qđ
possit beneficia cōferre etiā quecūq̄z bn̄ficia obtinētibus nec in-
dultū distinguit dūmodo de beneficijs q̄ obtinet fiat mētio sed
simpl'r.igit̄ simpl'r dz intelligi.l.j.§.ꝛ general'r.ff.de leg.p̄stā.xix.
di.si romanorū.ꝛ qꝛ alias verba indulti nihil operarent̄ contra
id qđ habet̄ in.c.si papa.de p̄uileg.in.vj.si ergo dicimus qđ īdul
tū velit qđ tanq̄ delegatus conferre autoritate sedis apostolice
tūc habemus obtētū.si aūt qđ ex priori ordinaria potestate tūc
incidimus in istud idē qđ indultū nihil opabit̄.vt est casus.ꝛ ibi
no.in cle.ij.de of.or.vbi qn̄ quis cōfert autoritate ordinaria vz
collatio si fiat habēti aliud beneficiū.de quo nō fit facta mētio
sec⁹ si cōfert vt delegat⁹ autoritate ſm gl.ꝛ doc.ibi qꝛ talis po-
testas est extraordinaria ꝛ restringēda:qꝛ p̄iudicat ordinarijs.
ꝛ illud qđ non cōcedit̄ legatis minus cōcedit̄ delegatis ſm.Jo.
an.in.c.pe.§.ꝓhibemus.de offic.leg.in.vj.ergo vt aliqđ operet̄
dat̄ intelligi qđ dat̄ potestas cōferēdi sibi vt delegato in quo ver
ba p̄dicta p̄uilegij operant̄ p no.in.d.c.si papa. ¶ Confirmatur
hoc fortius:qꝛ lz legat⁹ possit habēti bn̄ficia cōferre si de his fiat
mētio:tn̄ delegat⁹ nō pōt nisi in rescripto expressim dicat̄.casus
est in.c.is cui de preb.li.vj.cū ergo hoc exp̄sse in rescripto dictū
fuit pz qđ voluit eū delegatū cōstituere ex quo alias nō potuis-
set.Et ꝓbatur ista cōclusio p tex.sing.in.l.peculus.in prin.ff.de
vsufr.p quē dicūt Bal.ꝛ doc.qđ si testator legat vsumfructū fun
di hac cōditione ne legatari⁹ possit fundū alienare:qꝛ vsufru-
ctuarius vtiq̄z alienare nō poterat sine ꝓhibitione:sed propric-

tarius sic censet testator reliquisse proprietatem ita in casu nr̃o
dicendū est. Nā qd̓ possit bñficiū alias bñti nō facta mētione de
alio in ordinario hoc erat de iure sed in delegato nō. ideo cēset
cōcessisse delegatā in qua cadit talis cōcessio q̃ de iure nō erat si
cut dicim⁹ respectu ꝓhibitionis in. d. l. ꝑculus. Et p̃missa non
extra rē sunt adducta ad ostēdendū qd̓ multa sunt signa ex qui
bus ostēdit̃ qd̓ fuit cōcessa delegata iurisditio cōferēdi ⁊ nō or-
dinaria cū in allegationibus ꝑtis aduerse dicat̃ qd̓ quelibet illa
rū cōcessa vr̃ ex signis ⁊ circūstātijs colligit̃ q̃ nā fuerit intētio re-
scribētis allegādo panormita. post alios in. c. lꝫ de off. ord. qui tñ
nō loquit̃ in casu nr̃o. qñ cōcedit̃ potestas al's nō bñti. sꝫ qñ rescri
bit̃ alias bñti potestatē. Primo aūt casu facili⁹ dr̃ cōcedi dele-
gata quā scd̓o casu vt est casus in. d. c. cū aliquib⁹ de rescri. in. vj.
¶ Quibus p̃missis venio ad solutionē eorū q̃ subtiliter in ↄ̃triū
5 allegant̃ ⁊ ꝑ fundamēto p̃mitto qd̓ eo ip̄o qd̓ † Sul. ep̄s nanu. ces
sit episcopatui amisit oēm administrationē sꝫ nō ordinē ⁊ digni
tatē ep̄alē. nō respectu dioce. nanu. sꝫ in genere: q̓ talis ordo est
annexus ꝑsone ⁊ sepabilis ab administratione ⁊ iurisditione ⁊
sic erat priuatus exercitio pōtificaliū dicto ep̄atu cui cessit. vñ
dicebat̃ ep̄s nullatenēsis ꝓut est tex. ⁊ ibi no. doc. in. c. j. de ordi.
ab ep̄o qui ep̄atui renūciauit ⁊ declarant Jo. an. ⁊ alij. in. c. j. de
trāsla. p̄la. ¶ Ex quib⁹ p̄mo infero qd̓ lꝫ remāsisset ep̄s ⁊ esset fa-
ctus postea thessalonicēsis archiep̄s nō potuisset in aliquo loco
etiā in ecclesia nanu. pōtificalia exercere sine indulto sedis ap̄lice
vt not. Jo. an. in. c. ad supplicationē. de renū. ⁊ tradit̃ in. c. ij. ⁊ in
c. fi. de vsu pallij. ¶ Scd̓o infero vnā cōclusionē qd̓ cōcessio facta
archiep̄o thessalonicēsi qd̓ possit pōtificalia exercere in ep̄atu na
nu. cui cessit nō induxit vt illa possit exercere ex priori originali
potestate quā habuit sꝫ fuit noua cōcessio ex p̄uilegio sedis apo
stolice. ⁊ sic apostolica autoritate exercere potest. ¶ Ista cōclusio
ꝓbatur tribus rationib⁹. ¶ Prima ratio est q̓ per renūciatio
nē ⁊ cessionē priuat⁹ fuit omni potestate exercēdi pōtificalia et
solus ordo inherēs ꝑsone nō respectu alicui⁹ loci remāsit. qd̓ ostē
dit̃. nā si archiep̄s cedit archiep̄atui nō est amplius archiep̄s sꝫ
tm̃ remanet in eo ordo ep̄alis vt dicit Jo. an. ⁊ sequūtur doc. in
c. j. de trāsla. p̄la. igit̃ in totū est p̄uatus iurisditiōe ⁊ administra
tione archiep̄at⁹ cui p̄erat. vñ si cōcedat̃ de nouo q꜠ in dicto loco
possit pōtificalia exercere ista dicitur noua cōcessio nō aūt dr̃ ad
p̄stina iura reintegrari. casus ⁊ ibi no. doc. in. c. ex trāsmissa. de
renū. ⁊ ꝓbat̃ in. l. ij. §. fi. ff. de decurio. ⁊ no. gl. pe. in. c. quāuis de
6 rescrip. in. vj. Ex quibus pꝫ qd̓ † nō hꝫ locū illa regula qd̓ res de
facili redijt ad pristinā naturā suā. xxxv. di. c. ab exordio. q̓ p̄sti
nū ius nō dicit̃ cōcessum sꝫ nouū. illa eñ̄ ꝓcedit qñ res nō est ex-
tincta sed mutata accidētia seu est mutata natura. vt pꝫ ex no.
in. l. si vnus. §. pactus. ff. de pac. sed in casu nr̃o ius ⁊ ꝑtās erat
extincta in persona cedētis. cōfirmat̃ hoc idē: q̓ pristina natura
facilius deberet retineri quā de nouo acquiri. ar. l. patre furioso
ff. de his qui sui sunt vel ali. iur. sꝫ si in casu nr̃o habuisset ꝑtā-
tē ordinariā ꝑ talē cōcessionē deberet autoritate delegata cōfer
re. igit̃ fortius qñ potestatē de nouo acquirit. vtrūq꜠ ꝓbat text.
i d. c. cū aliqbus de rescrip. in. vj. ¶ Scd̓a rō est q̓ in indulto dr̃
autoritate presentiū indulgem⁹ ⁊ sic cōcedit ꝑtātē papa qd̓ pos
sit pōtificalia exercere autoritate p̄uilegij sibi cōcessi q̃ pri⁹ exer-
cere nō poterat. si ergo voluit qd̓ exerceret autoritate priuilegij:
igit̃ nō ex ꝑtāte p̄stina ordinaria. d. c. cū aliqb⁹. ⁊ in. d. c. j. de cle.
egro. li. vj. ¶ Tertia rō est q̓ illa verba autoritate presentiū in-
dulgemus pariter respiciunt qd̓ possit illa exercere ⁊ in dyocesi
nanu. ⁊ in alijs. sed in alijs nō pōt dici qd̓ hoc cōcedat ex p̄stina
ꝑtāte ergo nec in istis vt equalis sit oium determinatio. l. iā hoc
iure. ff. de vul. ⁊ pu. ⁊ in. l. si legatarius. §. ij. ⁊ ibi Bar. ff. de le. iij.
¶ Ex quibus pꝫ qd̓ nō bñ dicūt aduocati ꝑtis aduerse qd̓ pōti
ficalia exercet ex p̄stina originali potestate immo ex noua virtu
te priuilegij vt dictū est. Unde veniēdo ad solutionē ↄ̃sidero qd̓
Aliqñ ⁊ p̄mo illi qui cessit bñficio idē bñficiū alteri nō collatum
iterū sibi cōfert̃ ⁊ tūc aut fit cōcessio simpl'r ⁊ dr̃ noua aut cōcedi
tur reintegrādo eū ad ius antiquū renūciatū ⁊ extinctū ⁊ tunc
prior ꝑtās reuiuiscit et hꝫ eadē p̄uilegia. hic est casus cū ibi no.
ex in. c. ex insinuatione de symonia. vbi ita declarant in proposi-
to do. Ant. ⁊ panor. ⁊ hic nō est casus nr̃. ¶ Prio q̓ bñficiū cui
renunciat̃ est alteri pleno iure cōcessum. vñ nō pōt dici qd̓ sit ad
p̄stinū ius reītegratū renūciās ex quo cōstat qd̓ voluerit aliqua
ex ꝑte illud ab eo cui cōtulerat auferre: sꝫ tm̃ autoritate exercen
di pōtificalia cōcedere ⁊ bñficia cōferēdi. ad hoc tex. ⁊ qd̓ ibi hr̃
in. c. quāuis. de p̄bē. in. vj. ⁊. l. j. §. si qd a p̄ncipe. ff. ne qd in loco
pub. ¶ Scd̓o appet q̓ in casu nr̃o ex v̓bis nō cōstat qd̓ voluerit
ad p̄stinū ius reintegrare. in dubio aūt vr̃ de nouo velle cōcede
re. vt in. d. c. ex īsinuatiōe. ⁊ i. d. c. ad supplicationē. Aliqñ ⁊ scd̓o
offm̄ vni⁹ cōfert̃ duob⁹ vel offm̄ vni⁹ trāsfert̃ in alterū ⁊ tūc offm̄
hꝫ eadē p̄uilegia in ꝑsonis in quas fit trāslatio. p̄mum ꝓbat̃ in
binos ⁊ ibi Bal. C. de aduo. diuerso. iu. ¶ Scd̓m ꝓbat̃ i. l. offm̄
elesponti. C. de offi. com. ori. quā ad hoc allegat Bald. in. d. c. lꝫ
in fi. de offi. or. ⁊ hic etiā nō est casus nr̃ immo etiā ista sunt mul-
tū a remotis. nā illa iura loquunt̃ qñ ipsum officiū ⁊ ei⁹ ꝓprie
tas transfertur de vno in alterū vel qd̓ vni cōpetebat trāsfertur
ꝓ parte in alteꝝ sicut in ecclesia nanu. duo essent cōstituti ep̄i. iu
xta id qd̓ hr̃. vij. q. j. nō aūt. ⁊ ibi Archi. quo casu res est clara. et
ita loquitur Old. in diuisione Archiep̄atus in cōsili o allegato
cclxviij. incipi. qd̓ dn̄o ep̄o ꝓut ex allegationib⁹ ꝑtis aduerse ꝑci-
pi. lꝫ ꝑquirēdo mea cōsilia illud nō inuenerim: q̓ diuidendo et
ꝑtē assignando potius vr̃ ordinariū cōstituisse quā extraneū et
delegatū. ar. l. iij. cū ibi no. mace. sed nos sum⁹ in casu in quo ep̄a
tus nō est ↄcessus duob⁹: sꝫ tm̃ est ↄcessum exercitiū ⁊ facultas ex
ercēdi aliqua que ꝑtinebāt ad ep̄um na. s. vt possit pontificalia
exercere. ⁊ ꝓut est collatio bñficioꝝ. Ista aūt multū differūt hr̄e
aliqd̓ officiū ⁊ ꝓprietatem alicuius iuris ⁊ hr̄e facultatē exercē
di illa que cōpetunt rōne illius iuris. Et sic vsum ⁊ exercitiū et
nō ius sicut videmus in ordinario qui hꝫ ꝓprietatē iurisditio-
nis ⁊ delegatū qui hꝫ facultatē exercendi iurisditionē ⁊ sic vsum
⁊ exercitiū iurisditiōis vt pꝫ ex no. plene per legistas in. l. more
maiorū. ⁊ in. l. ⁊ q̓. ff. de iur. om. iu. ita in casu nr̃o ep̄s nanu. hꝫ
ꝓprietatē illorū iuriū tanquā ordinarius. sed iste tanquā dele-
gatus hꝫ facultatē faciendi q̃ ad illud ius spectāt. et maxime q̓
ex quo iam fecerat eū archiep̄m alterius ecclesie nō est verisimile
qd̓ voluerit ꝓ parte eū ep̄m in alia ecclesia constituere. ar. ei⁹ qd̓
hr̃ in. c. ij. de trāsla. p̄la. ⁊ ista est v̓itas quā etiā infra declarabo.
¶ Aliqñ ⁊ tertio aliqs priuatur aliquo iure: sed reseruant̃ ali-
que reliquie illius iuris qbus nō priuat̃: ⁊ tunc ille reliquie gau
dent illius iuris priuilegijs quatenus priuilegia respiciūt illas
reliquias videmus idem qd̓ si miles damnat̃ ita qd̓ si paganus
esset priuaret̃ potestate testandi tamen q̓ est miles reseruat̃ sibi
potestas testandi censet̃ reseruari vt testari possit ex priuilegio
militis. ⁊ ita loquitur text. in. l. si qs filio. §. irritum. ff. de iniust.
test. vbi ita declarant doc. maxime Imo. in. l. ex militari. ff. de te
sta. mil. cum si. ⁊ hic etiā nō est casus noster: q̓ per cessionem ep̄s
totaliter amisit ius cōferendi. nam regimen ⁊ noua administra
tio plenarie nouo episcopo fuit commissa. vnde illud qd̓ hꝫ qd̓
potest beneficia conferre hꝫ ex noua potestate collata quā nō ha
bebat ad hoc qd̓ hr̃ in. d. c. ex transmissa. nō aūt ex aliqua parte
veteris reseruate quo casu posset cōferre ad hoc qd̓ pulchre no.
Bal. in. c. j. quid iu. si vasal. post alienationem feudi. nec pontifi
calia fuerunt a prin. reseruata vt illa exercere possit. sed hoc de
nouo cōcessum fuit vt. s̃. late ꝓbatū fuit. et lꝫ illa fuissent reser-
uata tñ totaliter administratione ⁊ regimine q̃ plenarie nouo
ep̄o fuit cōmissa fuit priuatus vñ de nouo talis facultas dr̃ con
cessa ad hoc in. d. c. j. de ord. ab ep̄o qui renūciauit. ¶ Aliqñ et
quarto agimus qd̓ ius iam extinctū reuiuiscat ⁊ tūc si id qd̓ est
extinctū pro aliqua ꝑte reuiuiscit tunc dr̃ ꝓ qua ꝑte reuiuiscit
reuiuiscere cū eadem qualitate. Ita dicūt aduocati ꝑtis aduer-
se allegātes q̃ no. Pau. de ca. in. l. qui res. §. aream. ff. de solutio
nibus. ⁊ in lege inter stipulantem. §. sacram. ff. de ver. obli. ita vi
debat̃ dicēdū in casu nostro qd̓ talis ꝑtās ordinaria pro aliqua
parte diceretur reuiuiscere. ⁊ sic in potestate conferendi. ⁊ cum
eadem qualitate vt dictum est. ¶ Sed illa dicta adhuc minus
extiguūt nr̃m qm̄ aliqñ res nō extinguit̃ in totū eodē tp̄e sꝫ per
partes puta vna pars nauis extinguit̃ ⁊ reficit̃ deinde alia ita
qd̓ in capite alicuius tp̄is oēs ꝑtes fuerint extincte ⁊ refecte tūc
est eadem nauis. ita loquit̃ Pau. de cast. in. l. quid tñ. §. si nauis
ff. quib. mo. vsuf. amit. ⁊ ꝓbatur in. l. ꝓponebat̃. ff. de iud. secus
si in totū vno momento fuerit destructa etiā animo reficiēdi: q̓
tūc refecta per partes nō est eadē. casus est in. d. §. sacrā ⁊ hic est
casus nr̃ cū ep̄s eodem tp̄e cesserit iuri suo totaliter. ⁊ sic in ꝑso-
na sua fuerit illud ius extinctū ⁊ plenarie in alterū collatū quo
casu text. in. d. §. sacram ꝓbat de directo cōtrariū. ¶ Preterea
quando vna res in totū extinguit̃ nunq̄ dicit̃ reuiuiscere eadē
res nisi materialiter ⁊ formaliter eadē reuiuiscat. ita voluit glo.
in. l. qui vsumfructū. ff. de vsufr. quam sequit̃ Ange. ⁊ post eum
Imo. in. d. §. sacrā. ⁊ Ange. in. d. l. areā. sed in casu nr̃o non fuit
neq꜠ material'r neq꜠ formaliter facta reformatio eiusdem iuris
igitur ⁊c. ¶ Preterea predicta materia loquitur quādo agēs
vult qd̓ id qd̓ est extinctū reuiuiscat sed in casu nostro hoc non
constat ⁊ in dubio dr̃ cōcessio noui iuris vt in. d. c. ex transmissa.
de renūcia. cū allegatis. s̃. ¶ Aliqñ ⁊ qnto ⁊ vltimo aliquis hꝫ
aliqd̓ ius ⁊ ꝓprietatē illius iuris cuius virtute ⁊ facultate pōt
⁊ hꝫ facultatem exercendi multa. Alij vero conceditur facultas
exercendi aliqua ex illis que competūt ratione illius iuris sꝫ nō
habet dominiū ⁊ ꝓprietatē illius. nam vt supra dixi ordinari⁹
habet vniuersalem iurisditionem si concedat̃ qd̓ aliquis in ali-
quibus ex illis causis habeat facultatem iudicādi non dicitur
ordinarius sed delegatus vt in. c. ne aliqui cum ibi no. de here.
lib. vj. Itē videmus qd̓ ex quo ius vsusfructus quia est insepara
bile persona

bile psona nõ potest cedi cedit facultas pcipiẽdi fructus.l.vsu-
7 fructu.ff.so.ma.p quẽ dicũt Ang.⁊ Imo.qḋ lʒ layc⁹ nõ sit ca-
par iuris decimandi põt tñ habere facultatẽ pcipiẽdi decimas
de quo in.c.ij.extra de loca.⁊ hic est ꝑprie casus noster.Nã pro-
prietas ⁊ ius cõferendi beneficia sicut ⁊ alia fuerunt nouo epo
plenarie collata.archiepo aũt thessalonicẽsi ꝯcessa fuit facultas
cõferẽdi bñficia alternatis mẽsibus.vñ ꝓhibitio nõ negat qḋ ꝓ
prietas ⁊ ius cõferendi fuerit ꝯcessa qḋ est propriũ ordinarij lʒ
potius quoddã ius formale cõferẽdi beneficia distinctũ a iure
ipsius ordinarij sicut dicimus qḋ dñs hʒ vsumfructum sed non
formalẽ sed causalẽ sed si vsufructus a dño separat vt formalis
vt ꝑ Bar.in.l.qui vsumfructũ.ff.de ver.ob.Ita ista difficultas
dʒ esse distincta ⁊ separata a ꝓprietate iuris cõferẽdi.⁊ ꝓbatur
ista cõclusio qꝛ ita intelligẽdo tale indultũ ledit minus ordina-
riã iurisditionẽ.arg.ei⁹ qḋ habet in.d.cle.ij.de offi.ordi. ¶Cõ-
firmaret etiã qꝛ nõ infert cõcludẽs ꝓbatio qḋ fuerit cõcessa po-
testas ordinaria.igit ⁊c.vulgato.c.in ꝑsentia de prob. ¶Ex q-
bus pʒ solutio ad alia tria que in ꝯtrariũ allegant. ¶Primũ est
8 qḋ verba indulti intelligi debent ſm qualitatẽ psone ad quaꝫ
referunt vt est casus in.d.l.si qs filio.§.irritũ.ff.de iniust.⁊ rup.
test.⁊ ibi no.Imo.⁊ Pau.de ca.⁊ i.l.plenũ.§.eqtij.ff.de vsu.⁊
habita.igit directa ad archieꝑs thessalonicẽsem rõne prioris or
dinarie potestatis intelligi debẽt qḋ vt ordinario cõcedat que
rõ cõcludit ꝓ nobis.nã dispositiones intelligende sunt ſm tps
verbi.l.si titius.ff.de testa.mil.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de
noxa.lʒ tempore indulti nõ erat eps nanu.sed archiepiscopus
thessalonicensis ⁊ sic in illa eccl'ia nanu.nõ erat ordinarius.igit
qḋ possit in aliena dioce.cõferre magis cõuenit ꝙ vt delegatus
vt in.d.c.cũ aliqbus igitur ⁊c.Nec est verũ qñ papa cõmittit ꝑ
autoritate apostolica fiat qḋ verba intelligant ſm qualitatẽ ꝑ-
sone ad quã diriguntur put est casus clarus in.d.c.cũ in aliqb⁹
¶Scḋʒ qḋ allegat in ꝯtrariũ est qꝛ si aliter diceremus sequeret qḋ
papa nõ equaliter distribueret qḋ alternatis mẽsibus prout vĩ
velle ad hoc in.l.restituẽde.C.de aduo.diuerso.iud.⁊ in.l.quoꝝ
ff.de vsufru.qꝛ aliter vt delegatus aliter vt ordinarius cõferret.
Sed pmissa ꝓcedũt qñ idẽ ius ⁊ idẽ officiũ ab eodẽ officiũ duo-
bus ex eadem cã tribuit.ita loquit.l.restituẽde.⁊.l.quorũ sicut
dirimus.s.no.ꝑ Bal.in.d.l.binos.⁊ in.d.c.lʒ sed in casu nostro
episcopus hʒ ptãtẽ cõferẽdi ratione administrationis ⁊ iurisdi
tionis ordinarie⁊ naturaliter.archieps vero hʒ ex priuilegio ⁊
indulto apostolico ꝑ qḋ solũ delegata ⁊ non ordinaria potestas
cẽset cõcessa vt.s.ex pluribus ꝓbatũ est.vñ rõne diuersitatis rõ-
nis nõ est mirum si diuersimode potestas cẽset cõcessa ⁊ qḋ ordi
nario maior ptãs censeat cõcessa qꝛ est fauorabilior.arg.tex.no.
in.l.si ita.⁊ ibi Benedictus de plũbino.ff.de manu.test.⁊ ei⁹ qḋ
dicit Imo.in.l.gayus.ff.sol.matr.⁊ Ang.in aut.de her.⁊ fal.§.
hinc nobis ꝑ illũ tex.cũ gl.⁊ sic nõ est cẽsendũ qḋ in oĩb⁹ equa lã
ce distribuere voluerit qḋ etiã ex alia ostẽdit qꝛ ex indulto nõ cõ
cedit qḋ possit nisi ꝑ obitũ ⁊ ordinarius põt etiã ꝑ cessum ⁊ sic
distributio nõ fuit eiusdẽ iuris ⁊ rõnis. ¶Tertiũ est in quo vĩ
fieri magnũ fundamẽtũ dñ dicit notabiliter iurisditione ⁊ au-
toritate ordinaria videat orbat⁹ ⁊c.si enĩ diceremus qḋ nõ pos-
sit neq; pontificalia exercere nec beneficia cõferre videret totali
ter iurisditione ⁊ autoritate ordinaria orbatus qḋ cõtra indul
ti intẽtũ esse videret.ille enĩ dʒ aliqua re orbatus q totaliter ca-
ret illa re.l.in cõiũctis.C.de nup.l.fi.C.ad.l.fla.de plag.⁊ mari-
me qꝛ illa verba ponunt in ꝓhemio indulti ⁊ sic ostendũt intẽ-
tionem rescribentis.l.fi.⁊ ibi Bar.ff.de here.institu.sed ad hoc
multũ clare rñdet qḋ ante dictũ indultuꝫ ordinarius habebat
ius ⁊ ꝓprietatẽ illius iuris cõferẽdi beneficia itẽ rõne illius iu-
ris habebat facultatẽ ⁊ exercitiũ ꝯferẽdi beneficia qḋ erat cau-
satũ ab illa ꝓprietate iuris seu iurisditiõis.Itẽ habebat illã in
quatuor mẽsibus certis ⁊ determinatis anni qui dicũtur men-
ses ordinarij nõ obstãtibus expectatiuis.si ergo est cõcessum ex
indulto qḋ in duob⁹ ex quatuor mẽsibus ordinarij alternatis
mẽsib⁹ habeat ⁊ ista ptinẽt ad ptãtẽ ordinariã.Itẽ exercere põ-
tificalia nõ põt dici qḋ totaliter sit priuatus ptãtẽ ordinaria ex
quo hʒ ptãtem exercẽdi illa q̃ ex natura officij pertinẽt ad ordi-
nariũ lʒ alio iure habeat ostẽdo exẽplo claro plenũ dñiuꝫ cõstat
ex nuda ꝓprietate ⁊ cõmoditate pcipiẽdi fructus si ergo hec cõ
moditas cõcedit sub noĩe vsufructus nõ dʒ totaliter priuatus
dño illius rei imo dʒ pars dominij.l.iiij.ff.de vsufru.⁊ declarat
Bar.in.l.q vsumfructũ.ff.de ver.ob.⁊ tñ nõ hʒ facultatẽ perci-
piendi fructus vt dñs: sed ex iure vsufructus separatus a dño
ita hic hʒ facultatem exercendi ea que sunt ordinarij.vñ non dʒ
ordinaria ptãte notabiliter priuatus lʒ nõ ex ordinaria ptãte
talẽ habeat facultatẽ sed ex priuilegio.videmus etiã qḋ ille qui
hʒ cõmoditatẽ percipiendi fructus vsufructuarius lʒ nõ sit qꝛ
exercet id qḋ est vsufructuarij.casus est ⁊ ibi no.Pau.de cas.in
l.i.ff.ad treb.qḋ etiã ostẽditur ꝓpter verbũ totaliter qḋ signifi-
cat vt nihil remaneat ⁊ nihil possint facere eoꝝ que facere pote
rãt ex ordinaria ptãte.ad hoc gl.notabilis in.c.cupiẽtes.in.§.
ceterũ.in ver.totaliter.⁊ ibi Archi.Jo.and.⁊ cõiter doc.sed in
casu nostro cõcedit potestas exercẽdi põtificalia ⁊ conferẽdi in
mense ordinarij.igitur ꝓpter hoc lʒ sint delegati nõ sunt orba-
ti eorũ q̃ competũt ex ptãte ordinarij ⁊ ꝯsequẽter ordinaria po
testate. ¶Preterea aduertẽdũ est qḋ aliud est nõ esse priuatum
ptãte ordinaria:aliud est nõ videri priuatũ ptãte ordinaria si-
cut est aliud esse talẽ:aliud est videri talẽ. ¶Primũ enĩ signifi-
cat ꝓprietatẽ.s.qḋ vere nõ sit totaliter ꝑuatus ptãte ordinaria.
¶Secundũ vero dicit fictionẽ ⁊ impropriẽtatẽ.s.qḋ vere sit pri
uatus ptãte ordinaria lʒ nõ videat.ista probant in.l.si maritus
§.legis iulie.ff.de adul.⁊ qḋ ibi ꝑ Bar.⁊ in.l.mercis.la.ij.cũ gl.
ff.de ver.sig.⁊ ꝑ Bar.late in.l.si is q pro emptore.ff.de vsucap.
cũ ergo in casu nostro nõ dicat nec sit totaliter ordinaria ptãte
priuatus sed dicat ne totaliter videat ordinaria ptãte priuat⁹
sequit qḋ illa verba probãt oppositũ eius qḋ intendit pars ad-
uersa.probãt enĩ qḋ in veritate totaliter est priuatus ordinaria
potestate sed ꝓpter cõcessa nõ videbit totaliter priuatus.si enĩ
verbũ videat significat fictionẽ fictio est ꝓ veritate cõtra verita
tẽ factã assumptio vt diffinit Bar.in.d.l.is q pro emptore.Cõ-
cludit ergo qḋ dʒ totaliter ordinaria potestate priuatus sed nõ
vĩ ex eo qꝛ exercet ea q̃ sunt ordinarie potestatis.Nã ⁊ fructua-
rius q dñs nõ est qꝛ sicut dñs fructus pcipit dñs appellat.l.in vẽ
ditione.in prin.ff.de bon.auto.indi.pos.qui enim hʒ effectum
alicuius rei ipsaꝫ rẽ habere vĩ.casus est.in.l.acquirit.§.nõ solũ.
ff.de acq.rer.do. ¶Preterea ex quo archieps hʒ has preeminen
tias qꝛ põt exercere põtificalia item beneficia cõferre que ad or
dinariã spectãt largo modo dʒ habere sicut ius ordinarij sicut
largo modo dʒ habere dominiũ qui hʒ preminẽtiã.casus est et
ibi Mod.in.l.iij.§.j.ff.de publica.⁊ ꝓbatur ex no.per Bar.in
l.titia.§.fi.ff.de leg.ij. ¶Preterea etiã ex quo exercet aliqua q̃
solent ex potestate ordinaria exerceri quatenus cadit in aliquẽ
sensum corporis videntiũ ipsum talia exercere apparet ⁊ vĩ nõ
totaliter ordinaria iurisditione priuatus lʒ de iure sit:qꝛ q̃ iu-
ris sunt ex his que sunt facti inferũtur lʒ in sensu nõ cadant.l.
stipulatio ista.§.hi quoq;.⁊ ibi glo.Bar.⁊ oẽs.ff.de ver.ob.vn-
de illa verba ne videãtur ordinaria ptãte priuatus sunt posita
ad istũ sensum verba cẽsentur a rescribẽte ꝓlata quasi qḋ cum
homines viderint exercere ea q̃ sunt ptãtis ordinarie eis non
videatur illa priuari.Et ista etiam coadiuuãtur ex his q̃ dicta
sunt per ea que ꝓbant qḋ nõ ordinaria sed delegata potestas
cõferẽdi est cõcessa ad hoc vt ea verba indulti concordent ⁊ nul
la sit ꝯdictio iuxta no.in.c.cum tu.extra de testi.⁊ probatur in.l.
fi.§.idem quesitum.ff.de condi.indebi.⁊ qḋ sit delegatus pro-
batur vna rõne incõuincibili qꝛ ordinarius non potest cõferre
quãtũcunq; ⁊ qualiacũq; beneficia obtinentib⁹.casus est in.c.
ordinarij.de offi.ord.lib.vj.in fi.sed in indulto est concessum qḋ
possit quotcũq;.i.qualiacũq; beneficia obtinentibus conferre
igit cõcedit qḋ ex ordinaria ptãte nõ competebat ergo est dele-
gatus.d.c.cũ aliqbus.vnde vt rescriptũ cõtradictiõem nõ con-
tineat.vere sunt dicte interpretationes. ¶Ex quibus apparet
omnia adducta in cõtrariũ soluta vsq; ad quadrantem que cũ
fuerunt per legum subtilitates deducta legum subtilitatibus
fuerunt clarissime sublata.⁊ sic resultat clarissima conclusio de
qua.s.qḋ thessalonicensis Archiepiscopus confert beneficia in
dyocesi nanu.ex potestate delegata ⁊ nõ ex potestate ordinaria.
¶Ex qua conclusione in proposito inferuntur duo correlaria.
¶Primũ correlariũ est qḋ cũ archieps thessalonicensis confe-
rat non ex ordinaria potestate ⁊ fauorabili lʒ extraordinaria ꝑ
quam ordinarie preiudicatur ex priuilegio et sic restringenda
collatio facta Charolo habenti plura alia beneficia de quibus
a nulla est facta mentio non valet.casus est clarus in clemẽ.ij.in
primo rñso de offi.ord.que lʒ loquatur in legato sedis apostoli
ce tñ glo.Jo.an.in ver.nolumus:vult qḋ habeat locum in alijs
collatoribus qui ex potestate sedis apostolice cõferũt ⁊ rationẽ
assignat glo.de qua ibi quã sequunt Cardinalis.⁊ cõiter doct.
⁊ sentiunt Archi.⁊ Joã.an.in.c.is cui de ꝑben.in.vj.lʒ domi.
dubitare videat. ¶Cõfirmat ista ꝯclusio etiã ex his que dicã in
b sequẽti correlario. ¶Scḋʒ correlariũ est qḋ regula cãcellarie q̃
incipit.item vt plati ⁊ alie psone ecclesiastice que vult qḋ colla-
tio beneficioꝝ facta a prelatis in mẽsibus ordinarioꝝ valeat ac
si gratie expectatiue facte non essent non vendicat sibi locum in
collatione facta ab archiepiscopo thessalonicẽsi.ratio est qꝛ illa
regula loquitur qñ collatio fit ordinaria autoritate vt ptʒ in fi.
ibi ordinaria ptãte.sed collatio de qua agimus non fuit facta
neq; fieri potuit ordinaria ptãte igit cum non cõueniãt verba
nõ vẽdicat sibi locũ dispositio.l.si vo.§.de viro.ff.so.mat.l.si ser-
uum.§.non dirit pretor.ff.de acq.here.supra autem ostẽsum est
qḋ autoritate ordinaria non confert. ¶Nõ obstãt duo que in

a ¶Ad cle.ij. de offi.ordi.

b ¶Ad regulã cancellarie.

contrariũ allegant̃ ꝑ partem aduersam contra hoc correlariũ.
¶ Primũ est qꝺ cũ ꝑ indultũ cõcessum archiepõ thessalonicẽsi
cõcedat̃ qꝺ in quatuor mẽsib⁹ ordinarij alternatis mẽsibus cõ-
ferat menses ordinarij ꝛ menses predicti Archiepi censeri de-
bent cõcessi ex ptãte ordinaria ꝛ equa lance debẽt ꝓcedere qꝺ si
cut expectatiue nõ nocẽt duob⁹ mensibus ordinarij:ita ꝛ alijs
duobus.arg.l.iã hoc iure.ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ.l.intestato. C.de te-
sta.mil.cum si.Sed ista ratio parũ valet qꝛ ꝓcederet qñ eodẽ tpe
ꝛ in eodẽ indulto papa Nicolaus cõcessisset.ꝛ ita vẽdicat sibi lo
cũ regula.d.l.iam hoc iure.cũ si.sed casus noster est multũ diuer
sus:qꝛ ex collatione a prin.eṗs habuit potestatem ex ipsa colla-
tione administrationis vt in.c.omnes basilice.xvj.q.vij.ꝛ tra-
ditur in.c.cũ ab ecclesiarum prelatis.de offi.ordi.Demũ papa
aufert duos mẽses ordinario ꝛ separatim alteri cõcedit quo ca
su nõ hꝫ locũ regula.l.iã hoc iure vt.s̃.ꝓbat̃.ꝛ vult qꝺ archieṗs
qui nullã habebat in illis alternatis mẽsibus cõferat qꝛ ꝯcessio
tum qꝛ facta est alias nõ habẽti:ꝛ qꝛ vt cõferat autoritate apo-
stolica censet̃ papa ꝯcedere delegatã p.d.c.cũ aliq̃bus.de rescri.
ꝛ per alias.s̃.adducta.vnde conueniens est qꝺ illa verba alter-
natis mẽsibus attẽta diuersitate qualitatũ ꝑsonarũ diuersimo
de intelligantur.argu.l.plenum.§.equitij.ff.de vsu.ꝛ habita.ꝛ
est text.in.c.si pater.de testa.in.vj.ꝛ ad hoc faciũt que.s̃.dixi de
diuersitate ratõis nec est etiã incõueniẽs qꝺ illi duo mẽses in ꝑ-
sona ordinarij haberẽt hãc prerogatiuam.ꝛ tñ in ꝑsona collato
ris ex indulto qꝺ nõ cõfert ex ptãte ordinaria nõ haberẽt hanc
prerogatiuã:qm̃ qñ vna res trãsit de ꝑsona priuilegiata in ꝑso-
nã nõ priuilegiatã nõ transit cũ priuilegio.Casus est ꝛ ibi not.
doc.in.l.paulus.in fi.ff.de acq.here.p quẽ Pau.de cast.decidit
pulchrã.q.referẽdo ꝯsiliũ Oldr.vnde videmus qꝺ legitima in
ꝑsona nõ patitur aliqꝺ onus:tñ si trãsit in ꝑsonã alterius onera
ri põt.l.cũ patronus.ff.de le.ij.ꝛ.l.si fundũ ꝑ fideicõmis.cũ ibi
no.ff.de le.j.cũ si.¶ Scõm qꝺ allegat̃ in ꝯriũ est qꝛ lꝫ vere archi-
episcopo nõ esset cõcessa facultas cõferẽdi ex potestate ordina-
ria tñ ad minus improprie ꝛ ficte vr̃ cõcessa in mẽsibus ordina
9 ria ac si esset ordinarius † ꝛ sic sunt eq̃parati.sꝫ regula est qꝺ qñ
casus verus ꝛ fictus eq̃parant̃ dispositio in casu vero locũ etiã
habeat in casu ficto vt ꝓbat̃ in.c.ad audientiã.ꝛ in.c.cum dile-
ctus.de cle.nõ residẽ.ꝛ in.l.cũ ex oratiõe.ff.de excu.tut.ꝛ in.l.cũ
in adoptiuis.C.de adoptio.igit̃ regula cancellarie q̃ loquit̃ in
ordinarijs vere locũ hꝫ etiã in istis ficte ordinarijs.Sꝫ hoc etiã
parũ vrget.ꝛ ꝓ solutione p̃mitto qꝺ hmõi expectatiue cũ decre
to.ĩ.mẽsem.ĩ.quẽ expectans põt acceptare ligãt manus inferio
ris etiã ordinarij collatoris de iure cõi:vt est casus ĩ cle.j.§.scõm
de cõces.p̄bẽ.ꝛ.ĩ.latius dicã.ex quo infert̃ qꝺ dicta regula cãcel-
larie dꝛ concedere priuilegiũ ordinarijs ꝯ dispositionẽ iuris.vñ
merito papa in dicta regula dicit qꝺ ex illa cognoscunt̃ p̄latorũ
fauores ꝛ gratiã reportãtes ꝛ sic papa appellat gratiã non ius
cõe qm̃ gratia est ꝯ dispositionẽ iuris cõis.vt in.c.gratia.ꝛ in.c.
si gratiose.ꝛ ibi gl.de rescri.ĩ.vj.ꝛ si dicat̃ regula nõ est gratia:qꝛ
reducit nos ad ius sꝫ est reuocatio obstaculi expectatiuarũ al's
tũc dicerentur ex priuilegio ꝯferre qꝺ est falsuꝫ:vt ptꝫ in.d.c.cũ
aliq̃bus.ꝛ ibi late ꝑ Archi.ꝛ doc.rñdeo qꝺ lꝫ de iure ordinarij
cõferre possint:tñ de iure cõi nõ possunt stantib⁹ expectatiuis:
vt in.d.cle.j.de ꝯces.prebẽ.cõcedere ergo qꝺ expectatiue nõ extẽ
dantur ad certos mẽses ordinarioꝝ illas remouẽdo est gratia ꝛ
priuilegiũ qꝛ cõtra ius cõe.iiij.dist.c.priuilegia.pꝫ qꝛ est gratia
nõ cõcessa mero iure tñ ꝓpter expectatiuas non possent ꝯferre
tũc eñ reducerẽtur ad ius cõe qñ de iure esset qꝺ stãtibus expe-
ctatiuis posset ordinarius cõferre ꝛ papa per regulã cõstituis-
set qꝺ nõ posset stãtibus expectatiuis qꝛ postea illas nõ renouã
do reducerẽtur ad ius cõe dicit in simili Jmo.in.c.cũ cõtingat.
de iureiu.qꝺ lꝫ.l.reperiatur ꝓhibita donatio inter vi.ꝛ vxo.nõ
reperitur ꝓhibita qñ est iurata ꝛ sic quando est iurata est ꝑmis-
sa ꝛ nõ est aliquo mõ cõtra ius cõe.ita ecõtra lꝫ collatio regulari
ter fit ordinarijs cõcessa tñ nõ reperitur cõcessa ꝯ expectatiuas
cũ decreto.imo ꝓhibita:vt in.d.cle.j.igit̃ qꝺ tũc possint est gra-
tia ꝛ priuilegiũ ꝓut eã ĩ gratia papa baptizat.Ex quo supposi
to infert̃ qꝺ non habeat locũ tex.in.d.c.cũ dilectus.ꝛ in.d.c.ad
audiẽtiã.in dispositiõe iuris cõis q̃ loquẽs in casu vero extẽdit̃
ad fictũ equiparatũ.secus in priuilegijs ꝛ materia restringibili
ꝺm Jmo.ꝛ doc.in.d.c.ad audiẽtiã.ꝛ in.l.j.§.lex falcidia.ff.ad.l.
fal.ꝛ tꝫ Arch.ita rñdẽdo ad.d.iura.in.c.fi.de ꝯsuetudine.in.vj.
ꝛ sequunt̃ multi doc.ꝓut ibi declarat late Dñicus.¶ Preterea
in casu nostro archieṗs nõ fingit̃ ordinarius:sꝫ sibi aliqua cõce-
dunt̃ q̃ ꝯcedunt̃ ordinario quo casu dicit Jo.an.qꝺ nõ dꝛ facta
eq̃paratio ita qꝺ dispositio facta in casu vero trahat̃ ad istũ ca-
sum fictũ,ita ꝯcludit Jo.an.ꝛ sequunt̃ pleriq; in.d.c.fi.de ꝯsue.
in.vj.hãc cõclusionẽ probo in simili.nã filius emãcipatus hꝫ re
liquias precedẽtis seruitutis.ꝛ ideo eius p̃teritio nõ habet̃ ꝓ
exheredatione,ꝓut declarat Jmo.ꝛ Mod.in.l.in suis.ff.de lib,
ꝛ posth.Jtẽ hodie succedit ad similitudinẽ suoꝝ.l.meminimus
C.de legi.here.ꝛ tñ iura loquẽtia in suis nõ habẽt locũ in emãci
pato etiã in materia successiõis:vt ꝯcludũt doc.cõiter in.l.gal-
lus.§.ꝛ q̃d si tm̃.ff.de li.ꝛ posth.ista ꝯclusio probat̃ iudicio meo
per tex.per quẽ decidit̃ ista dubitatio in.d.cle.ij.de offi.ordi.in
qua videmus qꝺ dispositio iuris qꝺ ordinarius qui hꝫ cõferre
possit ꝯferre al's obtinẽti lꝫ de illo nõ fiat mẽtio cuius ꝯriuꝫ dꝛ
in legato ꝛ tñ gl.ꝛ doc.volunt qꝺ non hꝫ locũ in his q̃ extraor-
dinario iure habẽt potestatẽ cõferendi in ꝑiudiciũ ordinarioꝝ
ex indulto apostolico.ita fortius dici potest in ista regula q̃ stri
ctius est interp̃tãda.Nec posito qꝺ vere eq̃paratio fit simplici-
ter sed q̃d scꝫ ad effectũ tm̃ ꝯferendi ꝛ nõ simpliciter ex quo con
cessum est vt cõferat autoritate apostolica in quo nõ hꝫ locũ di-
cta regula que loquit̃ in ꝯferentibus autoritate ordinaria.iteꝫ
dꝫ intelligi in conferentes autoritate ordinaria simpliciter ꝛ nõ
ꝺm quid.l.hoc legatũ.ff.de lega.iij.nec dispositio in simplici in
materia stricta extendit̃ ad casum mixtũ.l.vim passam.§.p̃scri-
ptione.ff.de adult.traditur in.c.at si clerici.§.de adulterijs.de
iud.ꝛ in.c.lꝫ cano.cũ ibi no.de elec.li.vj.¶ Confirmat̃ ista con
clusio qꝛ si recte cõsideret̃ gratia archiepi non includitur in re-
gula qꝛ potestas conferẽdi conceditur Gul.archiepõ thessalo-
nicensi vt pꝫ ex principio illius gratie ibi Gulielmo archiepõ.
igit̃ non ꝯceditur sibi ratione prelature quẽ tũc habebat qꝛ nõ
cõpetat sibi vt archiepõ potestas cõferẽdi.ꝛ tñ sibi archiepisco-
po premisso noĩe ꝓprio ꝯceditur.Ad hoc qꝺ no.in.c.qm̃ Abb.
de offi.dele.sed regula cãcellarie dirigit̃ ad prelatos ordinaria
potestate conferẽtes ꝛ sic ratione prelature ad hoc qꝺ habet̃ in
l.post mortem.ff.qñ ex fac.tuto.ꝛ in.l.si seruus cõis meuij.de sti
pu.seruo.ꝛ est ista ratio multũ realis ꝛ hec quãtum ad premis-
sa sufficiunt.¶ Tertia principalis cõclusio sit qꝺ gratia conces-
sa archiepiscopo thessalonicensi fuit reuocata vt ptꝫ ex regulis
cancellarie Pauli Sixti ꝛ Jnnoc.in q̃bus põtifices reuocarũt
facultatẽ conferẽdi beneficia ꝓut clare sonãt verba regularum
dũ dicunt ac facultates nominandi reseruandi ꝛ conferendi.ꝛ
sic facultas cõferendi cõcessa archiepiscopo thessalonicensi fuit
reuocata ex quo potestatem cõferẽdi habebat ex priuilegio et
apostolica autoritate ꝛ nõ ex potestate ordinaria vt.s̃.clare ꝓ-
batum fuit.¶ Nec obstat qꝺ allegatur per partẽ aduersam qꝺ
Sixtus declarauit suas literas reuocatorias videt̃ ĩcludere cõ-
cessioneꝫ factam archiepiscopo thessalonicensi.ꝛ sic videt̃ talis
questio sopita:qm̃ vt.s̃.ꝓbatum est dictus archiepiscopus ha-
bebat collationem ex indulto apostolico.ꝛ sic includebat in li-
teris reuocatorijs qꝺ maxime etiã declarat̃ per ipsummet sixtũ.
Primo dum declarat regulas reuocatorias suas ꝛ predecesso-
rum suorum volens oẽs literas concessiones ꝛ indulta quecũq;
cõcessa q̃bus vis collatorib⁹ de ꝯferẽdis bñficijs q̃buscunq; per
sonis etiã patriarchali archiepãli ꝛ epãli vel alia dignitate etiã
cardinalatus honore fungẽtib⁹ sub quibuscũq; verboꝝ formis
etiam motu proprio ꝛ ex certa sciẽtia esse reuocatas.que verba
in prin.ꝓlata cũ sint clara nõ est opus alia ĩterp̃tatiõe.l.ꝯtinu⁹
§.cũ ita.de ver.ob.c.ij.de reg.iu.Alia etiã postea põtifex decla-
rat q̃ nõ sunt ad ꝓpositũ.ꝛ ideo nõ refero.¶ Ex quib⁹ infero
qꝺ declaratio Sixti super ꝯcessiõe facta archiepiscopo thessalo
10 nicẽsi ex quo emanauit sup reuocatorijs claris ꝛ qꝺ forti⁹ est † ꝑ
eum postea post illam specialem declarationem declaratũ non
dꝛ vera declaratio sed noua cõcessio vt ptꝫ ex no.ꝑ Bar.in.l.ab
executore.ff.de appella.ꝛ in papa hoc dicũt Pau.de ca.ꝛ mod.
in.l.heredes palã.§.j.ff.de test.ꝛ pulchre loquitur Pau.de ca.
cõsi.cxlviij.incip.viso ꝛ examinato.ꝛ Pe.de anc.cõsi.cccxcviij.
incip.premitto pro clariori decisione.ꝛ ideo tales declaratiões
nõ preiudicarẽt iuri quesito alteri ꝛ presumũtur potius facte a
papa per importunitatẽ circũuẽto vt dicit Egidius decisione
ccxxij.vbi dicit qꝺ tũc declaratio pape est iniqua ꝛ ipso iure nul
la ꝛ est adducenda circunuentioni importunitati aut errori.ꝛ
ideo Sixtus in sua declaratione non sine mysterio dicit decer-
11 nimus ꝛ declaramus.† ꝑ qꝺ verbum decernimus datur intelli
gi qꝺ nõ solum voluit declarare sed etiã de nouo concedere vt
est gl.in cle.literas.in verbo decernimus de prebẽ.ꝛ habet̃ in.c.
decernimus.de iud.cuꝫ si.vnde dꝫ dicta declaratio sustineri in
vim noue cõcessionis ꝛ non vim declarationis.¶ Ex quibus
infertur qꝺ talis noua declaratio nihil operat̃ qꝛ Jnno.postea
etiã tales declaratiões reuocauit.Jtẽ qꝺ talis noua cõcessio est
limitate facta ad reuocãdum suas reuocatorias ꝛ nõ alioꝝ vt
pꝫ ex illis v̂bis ac si reuocatio ipsa a nobis nullatenus emanas-
set igitur limitatũ tm̃ debet ꝓducere effectũ.l.cũ tale.§.falsam
de cõdi.ꝛ demõ.Uel dici põt qꝺ cum verba regule reuocatorie
maxime ꝑ eum postea declarata ꝯdicant sue declarationi super
cõcessione facta archiepõ thessalonicẽsi licet standum esset eius
declarationi tanq̃ bene informati de sua intentione.argu.eius
qꝺ habetur ĩ.d.l.ab executore.tñ vr̃ quod stari debeat respectu
reuocationis

reuocatiõis pri⁹ facte p papã ⁊ postea facte p Inn. Duplex em̄
12 †est interp̄tatio vna q̃ sumitur ex verbis rei interpretate ⁊ aliis
cõiecturis iuxta id qd̕ habet̃ in.l.volũtas.C.de fideicõ.⁊ in.l.si
seruus pluriũ.in fi.ff.de leg.j.⁊ hãc quilibet iudex facere potest
⁊ de hac interp̄tatione non est cẽsendũ Sixtũ intellexisse:qm̃ re
gula ⁊ ei⁹ declaratio oĩno cõcludebãt.Quedã vero est interpre
tatio ⁊ declaratio q̃ sumit̃ ex mera mente ⁊ volũtate illius que
induxit actũ declaratũ de qua Sixtus sensisse credendus est: qꝛ
alia esset extranea.⁊ lꝫ verba ꝯdicãt etiã isti interpretationi nõ
incõuenit aliqñ.l.scire oportet.§.sufficit.ff.de excusa.tut.c.intel
ligẽtia.⁊.c.preterea.de ver.sig.⁊ tunc lꝫ illemet hãc declaratio
nẽ facere posset maxime papa iuxta id qd̕ habet̃ in.l.idẽ põpo
nius scribit.§.fi.ff.de rei ven.⁊ per Inn.in.c.fi.de succes.ab inte
stato.⁊ Bar.in.l.si qs intẽtione ambigua.ff.de iudi.tñ non põt
talis interp̄tatio p aliũ fieri ẽm Bar.⁊ cõiter doc.i.l.inter stipu
lantẽ.§.sacrã.ff.de ver.ob.⁊ ita distinguũt Imo.Cuma.⁊ Alo
der.⁊ Ang.⁊ alij in.d.l.ab executore.ex q̄bus cõcludet̃ qd̕ talis
declaratio mẽtis sue nihil infert ad reuocatorias Inn. q̃ post
ea emanarunt ⁊ ad reuocationem Pau.confirmat̃ etiam qꝛ in
reuocatione Sixti dicit̃ ac si reuocatio ip̄a a nobis nullatenus
emanasset.⁊ sic ptꝫ clare qd̕ tñ tollit suas reuocatorias nõ aũt
reuocatorias Pau.⁊ nil de nouo concedit nisi qd̕ remouet ob
staculũ sue reuocatorie ⁊ sic est limitata declaratio seu cõcessio.
igit̃ limitatũ dꝫ ꝑducere effectũ.s.tñ ꝯ suã reuocatoriã.l.cãcella
uerat.ff.de his que in test.delẽ. et qꝛ p hãc viã saluat̃ declaratio
Sixti pro qua p̄sumendũ est:vt in.c.in p̄sentia.de renũ.illã seq
13 debem⁹.¶Quarta p̄ncipalis cõclusio poni põt †potestas cõfe
rendi quecunqꝫ beneficia regularia ⁊ secularia concessa ab ar
chiep̄o thessalonicẽsi nõ includit dignitates.p̄batur qꝛ in qua
cũqꝫ impetratiõe beneficioꝝ nõ veniũt dignitates nisi exp̄ma
tur:vt habet̃ in.c.cum in illis.de preben.in.vj.⁊ in.c.cũ ad au
res.de rescrip.⁊ in cle.j.de seq.pos.⁊ fru.⁊ habet̃ in.c.fi.de pre
ben.Sed ꝯ p̄missa duo videt̃ obstare.Primũ obstare vĩ qꝛ dr̃
quecũqꝫ bñficia igit̃ videt̃ includi dignitates.in simili videm⁹
14 †qd̕ lꝫ appellatiõe beneficiorũ nõ veniũt prebende:vt traditur
in.c.fi.de prebẽ.tñ si indultũ dicit quecunqꝫ beneficia videntur
cludi prebende ẽm Ro.in antiqs.decis.iiij.in tit.de offi.ordi.
Igitur idẽ vĩ dicendum in dignitatibus qꝛ ẽm illa dicta pari
ter etiã prebenda non includebat̃.⁊ facit qꝛ dictio quecunqꝫ vĩ
includere maiora expressis ad hec glo.in cle.j.de re iudi.cum si.
¶Sed ad ista r̃ndeo ⁊ primo qd̕ nõ includat̃ dignitas vĩ mi
hi casus in.c.cũ illis.de prebẽ.in.vj.⁊ tex.in.c.fi.de p̄ben.in anti
quis.vbi tex.vult apponi qd̕ sub noĩe bñficij nõ includant̃ bñfi
cia curata ⁊ dignitates tñ mãdatũ de prouidẽdo de q̄buslibet
beneficijs nõ includit bñficia curata.igitur nec dignitates. nec
15 est semper verum qd̕ †talia verba vniuersalia ⁊ geminata inclu
dãt maiora exp̄ssis ꝫ aliqñ includũt similia in materia restrin
gibili:vt voluit gl.in.l.si fugitiui.C.de seruis fugiti.⁊ Bar.in
l.quidam relegati.ff.de reb.dub.⁊ est gl.in.c.ex literis.de offic.
deleg.vñ dicit dñs Ant.⁊ sequit̃ Jo.de imo.in.c.sedes.de rescri.
qd̕ p talia verba nõ includunt̃ bñficia diuersarũ qualitatũ. Sꝫ
hoc nõ ꝓsequor qꝛ materia est multũ lata.cũ ergo simus in ma
teria restringibili nõ debẽt icludi dignitates sub simplici appel
latiõe quorũcunqꝫ bñficioꝝ.Scd̕m qd̕ videbat̃ obstare est qꝛ lꝫ
litere respectu certe p̄sone de bñficio ꝓuidẽdo sint ambitiose et
restringibiles vt in.c.q̄uis el.j.de p̄bẽ.in.vj.tñ litere q̃ cõcedũt
potestatẽ gñaliter ꝯferẽdi nõ videt̃ restrĩgibiles sicut in simili
dicimus qd̕ dispẽsatio cũ certa p̄sona est odiosa ⁊ tñ ptãs dispẽ
sandi est fauorabilis.c.fi.de symo.⁊ ibi Jo.an.⁊ p̄bat̃ in specie
p tex.in.c.dudũ.iũcta gl.in verbo bñficij.⁊ p tex.in.d.c.q̄uis.el
ij.⁊ ibi colligit Domi.de p̄ben.in.vj.¶Sed ad hoc r̃ndeo qd̕
16 †aliqñ priuilegiũ p̄ncipis p̄iudicat tñ ip̄si puta si cõcedit̃ po
testas dispẽsandi ⁊ tũc late dꝫ iterp̄tari.⁊ ita ꝓcedit tex.in.c.fi.
cũ ibi no.de symo.⁊ no.Bar.in.l.ij.in p̄n.ff.de ver.ob.Ita etiã
põt ꝓcedere tex.in.c.q̄uis el.ij.de p̄bẽ.qꝛ ibi fiebat cõmissio or
dinario.vñ nõ p̄iudicabat̃ sibi.Aliqñ ⁊ scd̕o cõcedit̃ priuile
gium generale cõferẽdi nõ respectu certe p̄sone ⁊ tunc dꝫ tanqꝫ
extraordinariũ ⁊ p̄iudiciale ordinarij stricte interpretari.in.c.
sup hoc.de offi.delega.⁊ p hoc est tex.a ꝯtrio sensu in.c.penul.de
verbo.signi.vbi Jo.an.late p̄bat.Dominicus in.d.c.dudũ. q̃
iura iuncta glo.in verbo beneficij videbant̃ vigere.sed soluitur
ibi per Pau.⁊ Domi.⁊ est tex.quẽ ibi ponderat Do.in.d.c.is
cui.de preben.in.vj.Et tenet Pe.de ancha.in rubr.ff.de verb.
obli.et p ista opinione est casus cũ glo.in cle.ij.de offi.ordi.quã
sequunt̃ doc.vbi potestas data collatoribus ex priuilegio tãqꝫ
extraordinaria est interp̄tãda.idẽ tenet Imol. post doctores
in cle.j.de seq.pos.⁊ fruc.¶Sed contra p̄missa facere videbat̃
qꝛ talis cõcessio facta fuit accedẽte cõsensu noui ep̄i.vñ volenti
p̄iudicium nõ infert̃.l.j.§.adeo.vbi bar.ff.de in ius vo.⁊ p bar.
in.l.q̄uis.i fi.ff.de in ius vo.nec vĩ dici posse qd̕ nõ potuerit ec
clesie p̄iudicare accedẽte autoritate apostolica. Ad hoc qd̕ ha
betur in.c.statuimus.⁊ in.c.veniens.de transactio.⁊ in.c.q̄uis
de pactis.in.vj.per Jo.an.¶Ad hoc respondeo quod si papa
hoc expresse voluisset qd̕ potuisset ⁊ sic tollit̃ vltimũ.Itẽ qd̕ si
ageretur tñ de preiudicio ep̄i cõsentiẽtis adhuc idẽ forte dicen
dum fuisset si papa sciuisset primũ onus ecclesie impositũ.Sed
hic agit̃ etiã de p̄iudicio ecclesie q̃ vno onere grauata.s.p̄sẽsiõis
etiam alio onere grauata.s.qd̕ collator apostolicus possit ibi be
neficia cõferre vt in.d.cle.ij.de offi.ordi.qd̕ in dubio nõ videtur
esse intentionis põtificis p ea q̃ no.Jo.an.in addi.Spe.in rub.
de testa.in prima addi.⁊ in rub.de clericis non residẽ.⁊ in.ij.
col.facit qd̕ no.Old.in cõsi.xxij.vñ lꝫ põtifex voluerit grauare ⁊
episcopum ⁊ ecclesiam in collatione beneficioꝝ verba nõ sunt
late intelligẽda vt includãt dignitates ꝯ iuris dispositionẽ sed
stricte vt minus ledant ius cõe.c.cũ dilectus.de cõsuetu.igit̃ di
gnitates nõ includunt̃ ⁊ vĩ etiã optimũ fundamẽtũ. ¶Quin
ta cõclusio sit ⁊ vltima qd̕ collatio facta Charolo sit nulla mul
tiplici capite posito qd̕ archiepiscopus habuisset ptãtem cõfe
rendi nõ obstãtibus expectatiuis.⁊ qd̕ talis ptãs extẽderet̃ ad
hãc dignitatẽ de qua agimus.Primo ex defectu potestatis cõ
ferẽtis:qꝛ talẽ collationẽ non poterat facere eius vicarius: licet
illã archiepiscopus facere potuisset ⁊ hoc duplici rõne.¶Pri
ma rõ est qꝛ ex quo priuilegiũ cõtinet mãdatum de conferendo
p̄sonis incertis ⁊ idoneis vĩ esse electa industria persone. casus
est in.c.is cui.de prebẽdis.in.vj.igitur non potuit archiepisco
pus aliquãdo hãc potestatem demãdare quam ex indulto apo
stolico eligente eius p̄sone industriam habebat iuxta plene no
tata in.c.fi.de offic.delega. Nec hꝫ obstare qd̕ allegatur quod
tex.in.c.is cui.loquitur in mandato de ꝓuidendo in certa eccle
sia lꝫ de p̄sonis incertis.Nos autẽ sumus in casu in quo fuit cõ
cessum indultum de ꝓuidẽdo generaliter in ecclesijs ⁊ personis
incertis.qm̃ hanc difficultatem nõ inuenio:⁊ ꝯtrium est de men
te gl.in verbo idoneus relate ad illũ text.in.c.dudũ.de preben
dis.vbi est indultum generale de cõferẽdo personis idoneis.⁊
Jo.an.allegat ad idem in simili tex.in.d.c.is cui.igitur vult qd̕
a pari procedãt in hoc illa iura.¶Secunda rõ est qꝛ ad hoc vt
17 †vicarius alicui⁹ p̄lati possit beneficia cõferre duo requirunt̃.
¶Primo qd̕ sit vicarius generalis in temporalib⁹ ⁊ spiritua
libus vt tradit̃ in.c.cõstitutus.extra de conces.p̄ben.xvj.q.j.sta
tuimus.¶Scd̕o qd̕ specialiter ei committat̃ collatio beneficio
rum vt in.c.ij.de offi.vica.lib.vj.⁊ ita tenet Rota in nouis deci
sioni.cclxxx.alias.cccxcij.incip.item qꝛ ep̄s dat ⁊ committit.⁊
Old.in suo cõsi.lxxviij.incip.qd̕ episcopus.sed in casu nostro lꝫ
commissa fuerit sp̄aliter beneficiorum collatio:tñ nõ fuit com
missa generali vicario in spiritualibus ⁊ tẽporalib⁹ igitur ⁊c.
¶Nec obstat qd̕ huic rationi in ꝯtrium allegatur. Primo qd̕
immo ex verbis priuilegij apparet qd̕ cõstitutus vicarius gñã
lis ⁊ gñalis negocioꝝ gestor in dyocesi nanu.qm̃ lꝫ in prin.con
stituitur gñalis vicarius tñ cõstituẽs restringit se ad bñficiorũ
18 collationẽ †dum dicit.s.sp̄aliter ⁊ expresse de cuius dictiõis na
tura est generalitatem precedẽtem restringere.l.legata.§.j.ff.de
supp.lega.⁊ no.Bar.in.l.quesitum.§.si quis fundũ allegando
illã.l.ff.de fundo instru.¶Confirmat̃ hoc qꝛ qñ fit enumeratio
specierum post genus tũc talis enumeratio in dubio restringit
genus ad illas species.casus est in.d.l.sed si adijciatur.ff.pro so
cio per quã ita dicit Bar.in.d.l.quesitũ.§.si quis fundum.ff.de
fundo instruc.⁊ maxime qꝛ dicta generalitas non poterat ad
aliud referri.igitur habetur ac si specialiter fuisset vicarius cõ
stitutus ad beneficia cõferenda.arg.l.j.⁊.ij.ff.de libe.⁊.posthu.
cẽsetur enim illud mãdatũ generale in fraudem.l.factũ ex quo
nõ poterat eũ officialẽ cõstituere.ad hoc qd̕ in simili notat do.
Ant.in.c.cõstitutus.de cõces.p̄ben.¶Quinimmo ex quo non
valuisset cõstitutio vicarij cũ nullã haberet iurisditionẽ est ac si
non fuisset facta.l.iiij.§.condẽnatum.⁊ ibi plene notatur.ff. de
re iudica.Amplius etiã nõ poterat p̄siões exigere:tum qꝛ ad
exigẽdum requirit̃ sp̄ale mãdatum.l.nõ solum.⁊ ibi no.ff.solu.
matri.tum qꝛ in indulto p̄sionis dr̃ qd̕ solui deberet procura
tori ad hoc specialiter cõstituto.¶Non obstat scd̕o qd̕ potuit
archiepiscopus committere qꝛ non licebat in dyocesi nanutẽ
residere ⁊ sic impeditus erat.ar.eius qd̕ habet̃ in.l.placet.C.de
peda.iudi.⁊ in.l.j.§.huius rei.ff.de officio eius cui manda. est
iurisdi.qm̃ quo mõ esset impeditus nõ dr̃ ⁊ quod poterat extra
dyocesim bñficia conferre vt in.c.nouit.de offi.delega.⁊ per In
nocẽ.in.c.qꝛ diuersitatẽ.de cõcessio.p̄bẽ.traditur in.c. statutũ.
de prebẽ.in sexto.¶Nõ obstat tertio quod iam.xxx. annis ita
receptum fuit vt dr̃ qꝛ põt dupliciter r̃nderi qd̕ talis cõsuetudo
cõtra ius nõ est p̄scripta prout requirit̃ de iure canonico iuxta
19 plene no.in.c.fi.de prescriptio.†qd̕ etiã vĩ requiri in cõsuetudi
ne interp̄tatiua cõtra iuris dispositionẽ.iuxta no.p Bar.in.l.
labeo.ff.de suppel.lega.preceptor meus.domi.Aretinus plene

declarat cōsi.xj. Preterea vt dr nunq̄ hoc pbabitur in dignitatibus cōferēdis igit̄ nō dz extēdi per no.p Inno.in.c. dilectus. de capel.mona.⁊ text.⁊ ibi doct.in.c.cum cōtingat.de fo.cōpe. ¶Nō obstat qḋ vltimo dr ↄtra totū hoc fundamētū qḋ sequuta fuit ratificatio Gulielmi archiepiscopi.⁊ sic vr a pncipio validasse ipsam collationē.arg.l.fi.C.ad macedo.cū simi.qr cū collatio fuerit nulla nō poterit per archiepiscopū ratificari per ea que no.Spe.in ti.de lega.§.octauo.ver.qd si cōmitteres.no.gl. Bar.⁊doc.in.l.lz.ff.de iud.⁊ est bona gl.in specie.in.l.instar.C. de iure fis.lib.x.faciunt no.p Inn.in.c.j.de cōstitutionib⁹.⁊ in regula ratū.cū materia.de reg.iur.in.vj. ¶Secūdo principaliter pbat̄ dicta cōclusio qr eo tpe quo fuit facta collatio Charolo obstabat gratia expectatiua seu reseruatio facta reuerēdissimo Cardinali vicecancellario que nō tollit̄ p regulā cancellarie postea inductā.vñ collatio facta infra mēsem infra quē Cardinalis poterat acceptare fuit nulla:vt in cle.j.in.§.secus.de ↄces. prebē.cui fundamēto primo nō obstat qḋ tanq̄ alienigena nō possit habere in ducatu Britanie obstante priuilegio Nicolai:qm̄ recte ponderētur verba priuilegij nō annullat gratias ad beneficia ⁊ collatiōes cōcessas in ducatū sed tantū vult qḋ debeāt admitti vel recipi habētes gratiā vel collationē.⁊ merito qr priuilegiū hoc limitat nisi ducis consensus accesserit.⁊ sic vult qḋ accedēte ducis cōsensu recipiant̄ de cuius cōsensus na-
20 tura est cū prestet̄ per viam autoritatis qḋ ex post facto possint interuenire ⁊ ante actum nō annullare vt per Inn.⁊ doc.in.c. cum consuetudinis.⁊ per Bar.⁊ alios in.l.si qs mihi bona.§. iustum.ff.de acqui.here.valuit ergo gratia concessa cardinali. igit̄ obstāte ea collatio fieri nō potuit. ¶Nec etiā obstat cōfirmatio Pij:qr etiā nō annullat gratias sz puisiones ⁊ acceptationes virtute gratiarū sine cōsensu ducis.sunt em̄ ista diuersa igit̄ nō est bona illatio.l.papinianus exuli.ff.de minoribus.maxime in materia restringibili put est ista.c.q̄uis.de pben.in.vj. ¶Nō ob.secūdo loco qḋ gratia vr cōditiōalis.ita demū si acceptauerit quo casu vr qḋ nō sequuta acceptatiōe valeat collatio ordinarij vt late disputat do.Abb.in.c.cū ex officij.de prescriptionibus.qm̄ ad hoc rñdeo qḋ collatio esset in pendēti si non acceptaret.⁊ p id qḋ habet̄ in.c.ij.iūcta gl.de elec.li.vj.⁊ ppter clausulam decreti ⁊ appositionē mēsis collatio ordinarij est nulla vt probatur ex decisiōe oīm maxime Jo.an.in.c.iij.de cōcess. pbē.li.vj.⁊ hāc opinionē tenuit Cardi.florētinus in.d.cle.j.§.secus.de cōces.prebē.dicēs se cōsuluisse.⁊ dicit esse casum expssum vbi idem sequit̄ Pe.de anch.dicēs idē disputando obtinuisse Gaspar de calde.⁊ tz Rota in pluribus decisionibus quas ⁊ multa alia solenniter refert insignis auditor Rote in.c.cum ex officij.in pe.colū.de prescrip.vnde qr ipse est in Rota in qua cā viget ⁊ habetur in formis nō refero sz ad ibi dicta me remitto. ¶Nō obstat vltimo si dicatur qḋ lz afficeret̄ dignitas non fuit affecta prebēda nisi annexa dignitati quia in expectatiua seu reseruatiōe de ea nō fit mētio ⁊ nō venit bñficiorum appellatiōe vt plene traditur in.c.fi.de prebēdis. ¶Primo qr Cardinalis ibi ⁊ Jo.de imo.cōtrariū dicūt verius esse de iure. sed qr Joā.
21 an.⁊ antiqui ↄtrariū tenēt ideo nō prosequor. ¶Scdo dico qḋ †ex quo fit mētio de beneficijs in ecclesia cathedrali veniunt prebēde illius ecclesie ⁊ canonicatus ꝫm Calde.cōsilio.xxxj.in titulo de prebēdis.allegat no.in.d.c.fi.⁊ sic vult.qḋ lz mādatum de puidēdo de aliquo beneficio nō extēdatur ad prebēdas ⁊ alia bñficia in ecclesia cathedrali vt in.c.quāuis.de pbēdis in sexto. tamē secus est qm̄ fit de prouidendo in ecclesia cathedrali. ¶Tertio ⁊ vltimo rñdeo qr ex quo spāliter fit reseruatio de bñficijs spectātibus in ecclesia cathedrali pertinētium ad collationē epi ac capituli ⁊ aliorum collatorū in bulla expressoꝝ veniūt canonicatus ⁊ pbēde.ita voluit Rota in nouis.in tit.de cōcessio.preben.decisione.viij.⁊ per Jo.an.⁊ Dominicū in.d.c.quāuis de prebēdis in sexto. ¶Omitto postremo multa alia de quib⁹ me remitto ad allegationes aduocatorū dñi Michaelis.Nolo tamē sub silētio pterire dñi in primis qḋ canonicatus ⁊ prebēdas nō potuit vicarius Archiepi cōferre qm̄ hoc nō includit̄ in indulto dñi Archiepi qḋ licet loquat̄ qḋ possit quecūq̄ bñficia cōferre tñ restringit se ad illa quorum puisio ptinet ad Episcopū tam ex iuris dispositione q̄ ex priuilegijs apostolicis:sed bñficium canonicatus ⁊ prebēde nō est hmōi.Igitur ptz qr de iure cōi nō pertinet collatio ad episcopum sed ad epm̄ ⁊ capitulum vt notāt glo.⁊ doctores in.c.cum ecclesia vulterana. de electio. Jit̄ nō dr proprie ad episcopum ptinere.casus est in.l.hoc legatum.ff.de leg.iij.Traditur plene in.l.serui electiōe.ff.de lega.j. Nec etiā cōpetit ex priuilegio qr nullū ostēditur. ¶Nec obstat
22 †qḋ spectat ad episcopum pscriptione tāti tpis cuius in ↄtrarium memoria nō existat que hz vim priuilegij vt in.c.super qbusdā §.preterea de verbo.signi.qr nō est priuilegium.videmus enim qḋ multa priuilegia concedi possunt que tali prescriptione nō querūtur.tradit̄ in.c.ij.de prebēdis in.vj.⁊ in.c.cām.⁊ in.c.accedēs.de prescrip.igitur non venit in materia stricta. Quinimmo in casu nostro nō dr simpliciter ex priuilegijs sed dr ex priuilegijs apostolicis.nulli autem dubiū non est qḋ est priuilegium apostolicum. ¶Nec cadit illa dubitatio si diceret̄ qḋ ex cōsuetudine competit que est ius nō scriptū qr ex quo acquisitio est tm̄ causata episcopo ↄ capitulū nō est cōsuetudo sed prescriptio vt declarat Dñicus post doctores in.c.fi.de prescri.in.vj. ¶Scōm etiā adduco qḋ cōcordia facta inter archiepiscopum ⁊ epm̄ ex quo fuit facta pprio noīe prius expsso non vr transire ad successorem per id qḋ habet̄ in.c.qm̄ abbas.de offi.deleg.nec ei preiudicauit iuxta no.in.c.q̄relā.ne plātus vices suas.nec ppter hoc dānificatur archiepiscopus qr eps vsus erat vice sua:tum qr ita poterat cōtrauenire p tex.cū ibi plene not.in.l.de fideicōmisso. C.de transactio.tum qr potuerūt ambo casum istum preuidere l.si quis domum.§.habere sub iugo.ff.loca.nec habet collatio Archiepi cōnexitatem necessariā cum collatione episcopi nec altera depēdet sed sunt separabilia ideo nō vēdicat sibi locum l.nā ⁊ seruus.cū alijs que in ↄtrium allegātur.ff.de nego.gestis. Ex qbus multis omissis cōcludendū est dños de Rota debere sententiam ferre in fauorem dicti domini Michaelis.
Laus christo redemptori clementissimo.

¶Ut supra per me conclusum est arbitror iuris esse:ego Bartholomeus Socinus Senensis Juris Utriusq̄ Doctor.

¶Casus infrascripte cōsultatiōis est. Quidaz Gerardus pro se ⁊ suis heredibus habebat in emphyteosim ab epo Ferrariēsi quādā domū soluendo singulis annis certū pond⁹ cere ecclesie maiori hāc domum de cōsensu ecclesie ⁊ sui epi cōcessit ad vsum cum pacto emēdi ⁊ acquirēdi ꝫm stilū ⁊ statuta Ferrarie.⁊ cū pactis vt infra in cōsilio cōtinet̄ cuidā Antonio.modo decessit Gerardus relicto ex se herede extraneo dubitabatur nunqd dictus heres extraneus possit cogere dictum Antonium ad obseruantiam pactorum de quibus in instrumento:an vero ius Gerardi sit deuolutum ad ecclesiam.

¶Consilium.cclxj.

1 Emphyteota ecclesie si rem quā habebat in emphyteosim concessit alicui ad vsum cum pacto reemendi an ⁊ quando dicatur constituisse nouum emphyteoticum.
2 Melioramenta super emphyteosi facta alienantur irrequisito domino.
3 Contractus verba impropriantur ppter pacta in eo apposita.
4 Pecunia si tradatur ⁊ constituatur annuus cēsus super ea an contractus sit licitus.
5 Heredum appellatione quando veniant extranei.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶Punctus psentis cōsultatiōis iudicio meo nō est facilis. Unde p fundamēto eorum q̄ infra dicent̄ pmitto vnum in iure clarissimuz scz qm̄ emphyteota de cōsensu domini trāsfert ius suum in alium emphyteotam penes eum nihil remanet sz omne ius suum trāslatum cēsetur. ita determinat gl.cōiter approbata in.l.fi.C.de iure emphy.⁊ Bar.in.l.ex asse.ff.ad trebellianum.⁊ ideo dicunt doctores in.d.l.fi.qḋ si secundus emphyteota vult suum ius alienare requirere debet dñm directum non primum emphyteotam.⁊ tenet Spe.⁊ Jo.an.in tit.de loca.§. nunc aliqua.versi.xxvj.⁊ Bal.in.c.j.§.insuper.de probi.feu.aliena.per Fede.⁊ Bal.post Gu.in.l.si permittente.C.ad macedonia. ¶Quibus premissis ostendo duo in casu nostro. ¶Primum qḋ Gerardus voluit cōstituere nouū emphyteotam. Secundum qḋ in eū trāstulit omne ius suum qḋ ab episcopo consequutus fuerat. ¶Primum pbatur per verba instrumenti dū dicit iure vsus seu affictus.clarum autem est qḋ cōtractus emphyteoticus dr quādo res cōceditur ad vsum ppetuum q̄diu redditus seu pensio prestetur.ita dicit tex.insti. de loca.§.adeo. Confirmat̄ nā qm̄ cōceditur res in emphyteosim conceditur ad meliorādū.ita dicit Bal.in.l.j.in.j.col.C.de iure emphyteo.sed ita fuit in casu nostro qr cōcessa fuit ad meliorandū vt continet instrumētum.igit̄ ⁊c.ostendit̄ etiā ex alio qr dictus Gerardus cessit oīa sua iura dicto Antonio vt ptz per instrumētum. igit̄
1 †cum ipse esset emphyteota cēsetur trāstulisse ius emphyteoticum:cum aliud ius sup dicta re non haberet vt in.l.nemo plus iuris.cū materia.ff.de reg.iur.cum si.Confirmat̄ etiā ex alio qr bis in instrumēto fit mētio qḋ ius episcopi intelligitur reseruatum que reseruatio fieri dz qm̄ emphyteota vult ius suū in aliū transferre vt dicit tex.⁊ ibi notatur in.d.l.fi.C. de iure emphy. ¶Postremo etiā dr in pūcto qḋ Antonius suscepit in se onus recipiendi inuestituram a dño episcopo quam postea recepit ⁊ canonez soluit ⁊ sic cōstitutus est verus emphyteota.iuxta not. in.d.l.

in.d.l.fi.C.de iure emphyteo.⁊ in.c.potuit.extra de loca.ponde
rari etiã possunt illa verba cõtractus sub solutione vsus ⁊ pre
cij infra soluendi.⁊ sic transtulit ⁊c.ꝑ q̃ verba apparet vẽditio
nem factam iuris emphyteotici a principio:licet solutio precij
esset delata.nam vbi fit mentio precij ibi in dubio presumitur
facta venditio Bar.in.l.fi.per illum tex.C.de prediis curia.li.
x.¶ Ex alio etiam capite ostenditur qđ dictus Gerardus vo
luit alienare ius suũ qđ habebat.s.vtilis dñij qꝛ cõtractus ini
tus inter eos fuit factus de licentia episcopi ⁊ de consensu eius
per qđ datur intelligi qđ tractant contrahentes transferre ius
2 in ipsum Antoniũ† nam si Gerardus voluisset suas cõmodita
tes seu melioramenta alienare retento sibi vtili dñio non erat
necessarius cõsensus dñi.l.necessario.§.fi.ff.de peri.⁊ cõmo.rei
vendi.Bal.in.l.fi.C.de iure emphi.Bal.in.c.que in ecclesiarũ.
in.vj.col.de cõsti.Imo.in.c.ad nostrã.de rebus eccle.nõ alienã.
¶ Et ex p̃dictis apparet sublatam esse vnam difficultatem ex
his que dicit Bal.in.l.j.C.si pig.pig.da.sit.qꝛ ĩ dubio vĩ qđ Ge
rardus voluerit tm̃ eius cõmoditatẽ nõ aũt ius suum alienare
qꝛ hoc posset ꝓcedere quãdo ex aliis nõ apparet oppositum.vñ
in claris non est opus coniecturis.l.continuus.§.cum ita.ff.de
verb.ob.per que patet qđ voluerit eum emphyteotam cõstitue
re.ex quibus potiusq̃ ex verbis contractus cognoscitur quali
tas contractus lꝫ in casu nostro conueniant etiam verba iuxta
3 not.per Bart.in.l.j.C.de iure emphy.vbi voluit qđ† verba im
propriãtur propter pacta apposita in cõtractu ꝓut etiã decla
rat Bar.in.l.quotez ferro.§.q maximos.ff.de publica.⁊ tradit
Bald.in rubri.C.de iure.emphy.ſm Anto.¶ Sed qđ ius vti
lis dominij fuerit trãslatũ ostendit.nam ex tali ꝯtractu emphy
teosis sequuta traditione cẽsetur ius vtilis dominij trãslatum:
vt patet ex his que supra dicta sunt.s.qđ emphyteota creando
alium emphyteotaꝫ transfert oẽ ius suum adeo qđ penes eum
nihil remanet.qđ aũt sequuta fuerit traditio pꝫ primo per tra
ditionem instrumenti cum inuestitura per que trãsfertur ⁊ do
minium ⁊ possessio:vt in.l.j.de donatio.⁊ per glo.⁊ Ioan.de
Imo.in.l.iij.in p̃n.ff.de acqui.pos.¶ Preterea in instrumẽto
data est potestas accipiendi propria autoritate expresse ⁊ etiaꝫ
pro inuestitura iuxta no.in.l.predia.ff.de acqui.posses.⁊ reper
to postea Antonio in possessione presumitur ex precedenti cau
sa lꝫ nulla licentia accipiendi data fuisset iuxta no.in.l.quedã
mulier.ff.de rei vendi.⁊ in.l.minus instructus.C.de acqui.pos.
cum similibus.ex qbus ꝯcludo qđ ex nouo cõtractu emphyteo
sis maxime attenta inuestitura dñi episcopi dicit dictus Anto
nius creatus nouus emphyteota ⁊ in eum translatum totum
ius vtilis dominij qđ erat penes Gerardũ ⁊ ex ista causa presu
mitur possedisse argumẽto dicte.l.quedam mulier.cũ similibꝰ.
¶ Quibus iã p̃missis ad ꝓpositũ nostrũ dico qđ in tali transla
tione iuris fuit super dicto iure translato constitutus annuus
redditus donec certũ p̃ciũ solueretur ꝓut dicit instrumentum
põt enim quis in traditione rei sue quecunq; pacta apponere.
l.in traditionibꝰ.ff.de pactis.⁊ in.l.legẽ.C.eo.videmꝰ eñ in si
mili.Nam Inn.Io.an.do.Ant.⁊ cõiter docto.in.c.in ciuitate
extra de vsu.⁊ Io.de lig.⁊ pleriq; in.c.fi.co.ti.ponunt.q.si tra
4 do† tibi pecuniã ⁊ cõstituo sup ea annuũ cẽsuꝫ siue redditũ do
nec de pecunia satisfeceris ⁊ q̃runt an ꝯctus sit licitus:⁊ cõiter
cõcludũt qđ nõ:secus sentiũt si talis annuus redditus cõstitue
ret sup alia re:qꝛ tũc dicũt ꝯctũ licitũ.Ad materiã multa ponit
do.Lau.de rodul.in suo tracta.vsurarũ ab.xj.vsq; ad.xviij.q.
inclusiue.⁊ late do.Ioã.de ana.ĩ.d.c.in ciuitate.ita possumus
dicere in casu nostro qđ voluerit trãsferre ius emphyteoticũ cũ
hoc onere qđ intelligeret sup dicto iure appositus annuus red
ditus donec p̃cium solueret.fuit eñ dictũ pactũ appositum:qꝛ
nouus emphyteota nolebat tũc melioramentũ soluere ⁊ incõue
niens erat qđ regauderet precio melioramẽtoꝝ.⁊ ideo sup vtili
dñio seu sup iure trãsacto vel ꝓpter ius trãsactum fuit ꝓmissa
annua pensio recõpẽsatiua illius vsus iuxta plene no.in.l.cura
bit.C.de act.emp.⁊ in.l.ij.C.de vsuris.nã nõ põt dici qđ rõne
vsus seu dñij existẽtis apud Gerar.fuerit talis pẽsio ꝯstituta cũ
nullũ ius esset apud dictũ Gerar.igitur de necessitate vel habe
mus dicere qđ annuꝰ redditꝰ fuerit cõstitutꝰ sup iure trãsacto
vel ꝓpter ius trãsactũ in scđm emphyteotã.¶ Ex qbus vna cõ
clusio resultat necessaria qđ ꝓpter mortẽ Gerardi ipse nõ ami
serit aliqđ ius nõ illud qđ habuit ab ecclesia quia erat iam trãs
actum de voluntate epi.vñ non potuit illo iure priuari qđ non
habebat.l.decem.ff.de verb.obli.c.ad dissoluendũ.extra de de
sponsa.impu.cum vulgaribus.nõ illud qđ etiã acq̃siuit ex cõsti
tutiõe istius annui redditus qꝛ de hoc nõ hꝫ se impedire eccle
sia ex quo fuit cõuentio inter ipsos Gerardum et Antonium.
igitur seruanda.l.sicut.C.de actio.⁊ obliga.⁊ in huiusmodi cõ
tractibus.l.j.ij.⁊.iij.C.de iure emphyteo.conuentiones autem
regulariter transeunt ad heredes.l.pro hereditariis.⁊ per to
tum.C.de heredi.actio.l.pacto successorum.C.de pactis.cum si
milibus.vnde dicit tex.in.l.ij.ff.de verb.obli.qđ ex persona he
redum non dꝫ mutari cõditio obligationis.¶ Quinimmo di
ctus Gerardus stipulatus est pro se ⁊ heredibus.appellatione
5 aũt heredũ ex quo subiecta materia nõ ꝯdicit† veniunt etiã ex
tranei ꝓut late per Bar.in.l.gallus.§.nunc de lege.ff.de libe.⁊
posth.⁊ in.l.sciendũ.ff.de verbo.signi.cũ simili.vnde frustra du
bitatur an emphyteosis ecclesiastica trãseat ad heredes extraneos
in casu nostro.nã dictus Gerar.nõ habet amplius emphyteo
sim.¶ Ex qbus oĩbus cõcludo in casu p̃misso qđ ex quo durat
idẽ ius ⁊ eadẽ obligatio que durabat viuẽte Gerardo heredes
extranei petere possunt annuũ redditũ ⁊ agere ad alia de qbus
habetur in dicto cõtractu.⁊ bene etiã succedit ⁊ adaptatur pactũ
emendi appositum in dicto instrumẽto in quo dicitur qđ casu
quo dictus Antonius solueret ducatos cẽtum seu offerret di
ctus Gerardus teneatur vendere rẽ concessam pro iure ipsius
Gerardi:que quidem venditio nõ continet aliud nisi ius reci
piendi illlum annuum redditum:qꝛ aliud ius non habebat qđ
quidem vendi possit:vt.l.fi.de contrahen.emptio.traditur in.d.
c.cum in ciuitate quãdo tractatur de venditione annui redditus
pecunia.⁊ ponit plene Pet.de ancha.in vna disputatione q̃
incipit antiquis ⁊ modernis temporibus ⁊ istud est ius ipsius
Gerardi quod habet in re concessa dicto Antonio.i.in vtili do
minio translato in ipsum Anto.per dictum Gerardum.et sic
dicitur promisisse vendere rem concessam vel rem ipsam vel vti
le dominium prout dicit instrumentum nõ simpliciter sed ius
quod habebat in re concessa mediante hoc nouo instrumento:
⁊ ideo res dicitur prestari in instrumento per iura ipsius Ge
rardi qđ erat respectu annue pensionis cõstitute in iure transla
to.ius enim qđ habuit ab ecclesia fuit a principio translatum ⁊
loco precij fuit statuta annua pensio ⁊ istud ius nunc venden
dum venit.⁊ ita fuit mẽs partiũ ⁊ intentio ⁊ est equa interpre
tatio per quã nulli fit p̃iudiciũ.nã si a principio non fuisset sta
tuta annua pensio voluisset Gerar.certũ p̃ciũ qđ si recepisset ad
heredes eius transmisisset.loco aũt p̃cij fuit dictum pactum ap
positum ⁊ fuit hoc precium habito respectu ad translationem
iuris sui.sicut enim preciuꝫ trãsiuisset ad suos heredes:ita hãc
obligationem que eius loco succedit transmittere debet iuxta
plene nota.in.l.si eum.§.qui iniuriarum.ff.si quis cautio.alias
dictus Antonius locupletaretur cum aliena iactura qꝛ conse
quutus fuisset melioramentum ipsius Gerardi sine aliquo pre
cio.si enim soluit pensionem fuit conueniens propter vsum rei
qđ curabit.nunc aũt si precium melioramentorum nõ solueret
esset iniquum cum illa habeat penes se ex trãslatione Gerardi
⁊ penes se durent ꝓpter que preciũ statutum fuit.fugienda est
aũt interpretatio que continet iniquitatem ⁊ per quã quis cũ
aliena iactura locupletaretur.l.nam natura.ff.de cõditio.indebi.
⁊ in regula locupletari de regu.iur.in.vj.cum materia.et hanc
veram puto intelligentiã dicti ꝯctus saluo semper saniori iudi
cio. Laus deo. ¶ Et ita dico ego Bartholomeus Soci
nus Senensis Iuris Utriusq; doctor.

¶ Consilium.cclxij.

1 ☞ Petitorium an dicatur intentatum vel possessoriũ qñ in
remedio rei reintegrande cõcludit in libello ad restitutionẽ rei.
2 Conclusio libelli magis attenditur q̃ narratio quando conclu
sio ad narrata adaptari non potest.
3 Petitorium ⁊ possessorium si cumulentur debet prius de pos
sessorio iudicari si de eo constat primo.
4 Clausule insolite arguunt simulationem contractus.
5 Bona piratarum quando possint a quocunq; capi.
6 Clausula vna insolita apposita in contractu non arguit eius si
mulationem
7 Hirundo vna non facit ver.
8 Simulatio contractus non arguitur ex gestis ante contractũ
per interuallum.
9 Testes quando examinentur in causa spolij parte non citata.
10 Testes an ⁊ quando possint examinari non citata parte.et nu
mero.11.
12 Iudex potest testibus singularibus plenam fidem adhibere.
13 Possessio acquiritur per notarium etiam ignoranti.
14 Lex non debet prodesse non seruanti legem.
15 Receptans sine culpa ⁊ coacte non tenetur ex receptatione.
16 Treuga si sit rupta ab vna parte tamen altera pars non debet
illam rumpere.

Dominus labia mea ape
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ.¶ In cã
magnifici Pe.de medicis ⁊ socioꝝ sup restitutione
nauis agitata ĩ magnifica Ianue ciuitate in q̃ alias breuibꝰ ꝓ
pter tpis celeritatẽ ⁊ breuitatẽ cõsului visis relatiõe fctã ꝑ q̃sdã

iuriscõsultos.⁊ sñia lata iuxta eorum relationẽ arbitror partes
Illustrissimi dñi Ludouici ad quẽ habitus est recursus iuxta
capitula treuge esse in pnunciãdo bene fuisse ⁊ esse recursuz ad
Illustrissimam dominationẽ suã ⁊ male iudicatũ fuisse per pri
mos iudices ⁊ in cõdẽnãdo ad restitutionẽ possessiõis dicte na
uis cũ aliĳs reb⁹ ablatis ⁊ ad dãna expẽsas ⁊ interesse ⁊ supposi
tis alias dictis ⁊ his q̃ late sunt deducta in prima instãtia per
dños aduocatos.circa multa q̃ in contrariũ obĳciebanẽ super
qbus dñi cõsulentes referentes nõ faciũt fundamẽtũ pro par
te aduersa tñ psequar ea que in eorũ consilio adducunẽ pter
que referũt partes dñorũ iudicũ esse in absoluendo reos cõuen
1 tos.¶ Et in primis nõ põt negari qd̃†agẽdo possessorio recu
perande nõ fuisset aptius ⁊ melius conclusum ad restitutionẽ
possessionis nauis quo casu pprie intẽtatũ possessorium q̃ ad
restitutionẽ nauis per q̃ verba videẽ petitoriũ intẽtari ẜm Spe
cu.in ti.de resti.spo.§.j.ver.⁊ nota qd̃ quidã.⁊ Jo.an.in.c.cum
ad sedẽ.de resti.spo.⁊ Bal.in.l.pe.C.de sentẽ.que sine certa q̃ti
tate qm̃ aliud est res aliud est possessio rei.l.qui duo ad finem.
ff.vti possidetis.l.q restituere.ff.de rei ven.⁊ cõsuluit Fede.de se
nis in consi.cclxxxiĳ.incip.cõsilium latũ ⁊c.⁊ Archi.iĳ.q.j.c.re
integrãda attamen.d.verba peto restitui possunt etiã cõclude
re in possessorio:vt dicit Spe.in.d.versi.⁊ modo.⁊ Bar.in.d.l.
penul.⁊ est casus clarus in.c.cũ ad sedẽ.extra de restitu.spo.vbi
petitio ecclesie cum pertinẽtĳs hz se ad possessorium ⁊ ad peti
toriũ.⁊ ad hoc illũ tex.põderãt ibi do.Ant.⁊ Jo.de imo.sed in
casu nostro lz petitum sit nauim restitui ⁊ sic ista verba pariter
possent se habere ad petitoriũ ⁊ possessoriũ tñ cõcludi dz solum
possessorium intentatũ qꝛ narratio se hz tñ ad possessoriũ cum
narratur tñ pacifica possessio ⁊ non dñium. Itẽ spoliatio per
vim ⁊ petita restitutio rei.Itẽ ad dãna illata respectu iiuste in
uasionis ⁊ occupationis.ex quibus primo ex narratione appa
ret qd̃ solum possessoriũ est intentatũ.ex qua narratione decla
raẽ intentio libellantis vt in specie in casu nostro dicit do.Ant.
2 in.d.c.cum ad sedẽ.per illum tex.lz†qñ cõclusio nõ põt ad nar
rata adaptari potius inspici debeat cõclusio . ⁊ ita intelligitur
tex.in.c.ex parte.extra de fo.compet.cum simi.Confirmatur se
cundo.nam ex illa secunda parte cõclusionis in qua petitur cõ
demnatio ad damna ratiõe iniuste inuasionis ⁊ occupationis
ostendiẽ qd̃ est intẽtatũ possessoriũ in quo ista pprie est cõclusio
l.j.§.qui aũt.§.nõ solum.ff.de vi ⁊ vi arma.¶ Una aũt pars cõ
clusionis ab alia declaraẽ.l.vtrũ.ff.de peti.here.bene facit text.
in.l.j.ff.de reb.dub.cũ simi.¶ Tertio hoc idem ptz qꝛ ipsemet
actor in omnibus suis replicationibus declarat se possessoriuz
intentasse ⁊ in eo solo insistit ⁊ qd̃ nõ audiatur pars aduersa su
p suis exceptionibus nõ restringẽs.verba aũt libelli sunt intel
ligenda ⁊ declarãda ẜm intentonẽ libellantis.l.si quis intẽtio
ne ambigua.cum ibi notatis.ff.de iudicĳs.item si opus est im
propriãdo vt intentio petẽtis saluetur.l.si olei.ff.locati.⁊ in.l.sz
⁊ si possessori.§.itẽ si iurauero.ff.de iureiur.cũ vulgarib⁹.¶ Ex
quibus cõcludiẽ qd̃ intentatũ fuit solũ possessoriũ recuperãde.
sed posito qd̃ esset petitoriũ intentatũ nõ põt negari quin etiã
possessorium fuerit intẽtatũ cum omnis narratio cõcludat ad
possessoriũ.vnde illa verba nauiz restitui ꝯcluderẽt ad vtrũqz.
casus est clarus ⁊ ibi Jo.an.⁊ Jo.de imo.in.c.cum ad sedem.⁊
maxime qꝛ actor hoc postea declarat per.d.l.si qs intẽtione am
bigua.ff.de iu. Quinimo ex quo narrata sunt respiciẽtia posses
soriũ lz specifice ⁊ expresse esset cõclusum in petitorio:tñ si pro
batum esset in possessorio propter narrationẽ ⁊ clausulam iu
a stitiam ministrari[a] debet actor in possessorio obtinere vt voluit
notabiliter Inno.quẽ sequiẽ Jo.calde.do.Ant.⁊ Abbas in.c.
cum dilectus.de ordi.cog.¶ Ex qbus in proposito primo dico
qd̃ potuisset simul intentari petitoriũ ⁊ possessorium recuperã
de qꝛ nõ habẽt adinuicẽ repugnãtiã.l.cũ fundũ.§.fi.ff.de vi ⁊ vi
arma.⁊ est tex.in.d.c.cum ad sedẽ.tradunt oẽs in.l.naturaliter
§.nihil cõmune.ff.de acquir.pos.⁊ in.l.ordinariĳ.C.de rei vẽdi.

a ¶ Clausula in stitiã ministrari quid operetur in libello.

3 ¶ Secundo dico qd̃†cũ constiterit primo de possessorio debet
prius de eo iudicari ẜm Cy.in.l.incerti.C.de interdict.⁊ Inno.
in.c.suborta.extra de re iudica.⁊ Bar.in.l.naturaliter.§. nihil
cõmune.ff.de acqui.posses.in penul.q.⁊ Jo.an.in.c. pastoralis.
de causa posses.⁊ proprie.⁊ hoc quo ad libellum . ¶ Secundo
inuestigandum est an verũ sit qd̃ referunt prefati insignes iuris
consulti qd̃ instrumentũ venditionis factũ Petro de medicis
⁊ socĳs de anno dñi.Mcccclxx.⁊.Mcccclxxj.est simulatum ⁊ nõ
verum in quo faciunt magnum fundamentũ.hoc aũt conãtur
ostendere ex duob⁹ principaliter.¶ Primo qꝛ in vltimo instru
mento vẽditionis est apposita clausula insolita apponi in hu
iusmodi instrumento.voluit enim dictus venditor non teneri
si nauis euinceretur ⁊ inde staretur occasione alicuius prede fa
cte piratarum more per dictum venditorem cum dicta naui qꝛ
noluit teneri propter Januenses cum quibus erat bellũ.appo

4 sitio†aũt clausularum insolitarum arguit instrumẽtũ simulatũ
vt voluit glo.⁊ ibi Bal.Ang.⁊ Pau.de cast.in.l.si quis sub cõ
ditione.ff.de cõdi.instit.sed hoc fundamentũ est multũ fragile
primo qꝛ falsum est qd̃ dicta clausula sit insolita.nam de iure cõ
muni approbatur conuentio generalis qd̃ quis de euictiõe nõ
teneaẽ.l.emptorem.in fi.⁊ ibi glo.⁊ Bar.ff.de actio.empti.⁊ p
Bal.in.l.j.C.de pericu.⁊ cõmo.rei vendi.¶ Preterea ⁊ secun
do ista clausula manifeste arguit cõtractum verũ ⁊ nõ simula
tum.ista conclusio pbaẽ nã vt actus alienationis simulate cen
seri debeat debet causa timoris ⁊ suspitionis apponere pter
quam ad defensionẽ bonorũ fit alienatio vt declarat Barto. in
suo cõsi.lxiiĳ.incip.Petrus Nicolae ⁊ Bar.in.l.post cõtractũ
ff.de donationibus per Pe.de anch.in suo cõsi.ccxviĳ. sed in
casu nostro non põt dici qd̃ vẽditio fuerit simulata nisi ex eo qꝛ
venditor timebat Januenses cõtra quos piraticam artem exer
cuerat ⁊ ideo partes in veritate nullum cõtractũ fecerũt sed vẽ
ditio simulata fuit ⁊ sic imaginaria ⁊ nulla iuxta.l.nuda. cũ gl.
ff.de cõtrahen.emptio.⁊ in.l.imaginaria.ff.de reg.iu.⁊ p Bar.
in.l.emptor.ff.de aqua plu.arcen.⁊ in dicto consilio qd̃ incipit
Petrus nicolae sed si ista fuisset intentio partiũ pari modo rẽ
tanq̃ ppriaz magnificus Petrus ⁊ socĳ defendere potuissent
nauim si non fuisset apposita illa clausula sicut si esset apposita
igitur nõ dz magis cõtractũ simulatũ ostendere.illa eñ arguũt
simulationẽ que ostendũt nimiã cautelam iuxta no.per Bal. ⁊
Saly.in.l.emptor.C.plus valere qd̃ agitur.sed hec clausula nõ
inducit nimiã cautelã:qꝛ idem fuisset si nõ fuisset apposita qñ
cõtractus fuisset simulatus.solent eñ cõiter accidentia a qbus
validũ est in huiusmodi argumentũ.l.neqz natales.⁊ ibi glo.C.
de pbationibus.facientes cõtractũ simulatũ id qd̃ est cã simu
lationis tacere ⁊ tacite agere ⁊ aliud exprimere put enim dicit
Bal.per illum tex.in.l.ab anastasio.C.mãdati.facit.l.iiĳ.§.si ab
ignoto.ff. mãdati.⁊ quod no.Bal.in.c.beneficiuz.si de feu.fue
rit cõtrouer.inter domi.⁊ agnatũ.⁊ Joã.mo.in. c . auaritia.de
elec.li.vj.sed in casu nostro expresserũt id quod poterat esse cau
sa simulationis:sed quia timebat venditor nauim molestari ab
his cõtra quos cum dicta naui piraticam artem exercuerit : qꝛ
venditor declarauit se nolle dicto casu teneri volens indemnita
ti sue preuidere ⁊ sic palam ⁊ aperte cõtraxit ⁊ nõ simulate.nõ
enim tali clausula in cõtractu simulato opus erat.¶ Quinim
mo talis clausula fuit conueniens ratione negocĳ de quo age
batur qꝛ cum venditor timeret ne nauis sua dicta de causa au
ferreẽ ⁊ ipsa cuz ea esset in loco tuto noluit dicte nauis ampli⁹
periculum subire : sed hoc pacto vẽdidit vt emptor periculum
incurreret.hoc aũt nõ debet in huiusmodi casibus videri inso
litum per id qd̃ plene traditur in.l.sed ⁊ si quis.§.quesitum .ff.
si quis cautio.⁊ in.l.j.C.cõmoda.⁊ per docto.in.c.j.de cõmo . ⁊
maxime quia emptor nõ habebat hoc periculum timere dicta
5 de causa qꝛ nauis non erat ad hec obligata:qꝛ†lz bona pirata
rum possint a quocũqz capi vt in auẽ.nauigia.C.de furtis tamẽ
illud habet locũ quousqz durat piratus tempore quo capiun
tur qꝛ qualitas adiuncta verbo dz adesse tempore verbi.l.in de
lictis.§.si detracta.ff.de noxalibus.l.si titius.de testa.militis. p
batur in.l.ex facto.in prin.ff.de vulg.⁊ pupil.Nam finita cau
sa odĳ finitur odium vt in.l.titia.§.vsuras.ff.de leg.iĳ.per quẽ
tex.ibi Jaco.de are.quem sequitur Barto.qd̃ si statutum dicat
quod vxores rebelliũ nõ possint stare in ciuitate mortuis viris
stare potuerunt qꝛ non sunt amplius vxores rebellium facit.l.
cui eorum.§.affinitates.ff.de postul.⁊ not.Bald.in.l.cum acu
tissimi.C.de fideicommis.ita concludendum est in casu nostro
qd̃ bona piratarum capi possunt donec sunt in dominio ipso
rum sed ipsis alienatis capi non possunt qꝛ non sunt amplius
piratarum nec sunt hypothecata:qꝛ licet Bald.in.l.furti.C.de
furtis.videatur hoc dicere in bonis vsurariorũ quadam equi
tate canonica:tamen contrarium cõmuniter tenetur vt voluit
Jo.an.in.c.quãq̃.de vsuris.in.vj.Hosti.⁊ do.Ant.⁊ do.Abb.
in.c.tua nos.de vsuris.¶ Comprobantur p̃dicta quoniam illa
discretio habita in dicta clausula iunctis aliĳs obligationibus
de quibus in instrumento arguit veritatẽ contractus : quoniã
ab his casibus de quibus in clausula venditor non poterat na
uim defendere sed emptor sic:ideo venditor noluit de his tene
ri ⁊ emptor non curauit se ad illos casus obligare sed quia ven
ditor sciebat qd̃ ob aliam causam ⁊ obligationem nauis non
poterat molestari quin ipse defenderet extra illam causaz se ad
defensionẽ cõmuniter obligauit emptor . autez q ex aliĳs causis
vel qꝛ nauis non fuisset venditoris vel qꝛ fuisset alteri obligata
vel similibus causis nõ poterat defendere voluit qd̃ iuxta con
tractum venditionis venditor ad defensionem et de euictione
teneretur iuxta plene no.per Bar.in.l.venditores.ff.de verbo.
oblig.igitur vt dixi dicta clausula non fuit insolita sz cõueniẽs
⁊ verisimilis negocio de quo agebaẽ.inspicimus autem qd̃ est
verisimile

verisimile vt in regula inspicimus cum materia.de reg.iuris in
6 vi.¶†Nec vna clausula ꝛ cōiectura sufficiēs est ad arguēdum
cōtractum simulatū lȝ insolita quo ad plenam ꝓbationem lȝ p̄
sumptionē faceret.ꝛ ita est de mēte gl.in.d.l.si qs sub cōditione
ꝛ doc.ibi allegantiū ad hoc qđ habeť in.c.ad nostrā.ꝛ in.c. illo
vos extra de pignorib⁹.ꝛ p Bal.Pe.ꝛ Cy.in.l.iij.§.plus vale
re qđ agiť.nec simulatio est specifice apposita ꝛ allegata ꝓut fie
ri dȝ iuxta ea q̄ plene ꝛ notāter ponit Bar.in dicto cōsi. qđ in
cipit petrus nicolae. ꝛ Bal.i.l.ab anastasio.C.mādati.cū simi
lib⁹. ex quib⁹ sine hesitatiōe cōcludēdū est qđ dicta clausula cō
tractū simulatū nō reddat:immo contractus talis iudicari dȝ
qualis ex facie instrumēti apparet.l.cū ꝓcibus.ꝛ ibi no.C.de ꝓ
ba.ꝛ Bal.in.l.rogasti.§.si tibi.ff.si cer.pe.ꝛ Bald.in.c.j.§.fi.in
strumentis de notis feudoꝝ.¶Scđo principaliter conať pars
aduersa ostendere simulationē cōtractus ꝓpter aliū contractū
alias factū de dicta naui inter dictas partes quē ex multis co
nantur ostēdere simulatū ex quo inferunt qđ eodē modo cōtra
ctus postea de nouo factus simulatus cēseri debet.ꝛ lȝ domini
referētes nō probāt hanc cōsequentiam de primo contractu ad
scđm vī ostendi posse:tum rōne vicinitatis tpis iuxta id qđ ha
beť in.l.si vētri.§.in bonis.ff.de priui.credi.ꝛ p Bart.in.l. post
contractū.tum etiā qꝛ alias cōtractū simulatū fecerūt vt notať
in regula semel malus de reg.iu.in.vj.ꝛ qđ tradiť de solito fene
rari in.c.ad nostrā.de emptio.ꝛ vendi.ꝛ qꝛ per ꝓcedentia decla
ranť sequētia.l.quotiēs.§.j.ff.de here.insti.l.titia.§.idē respon
dit.ff.de verb.obli.¶Sed ꝓ certo ista cōsequētia est multū a re
motis.nā simulata sunt in primo cōtractu q̄ arguunt cōtractū
simulatū non sunt in scđo cōtractu igiť de vno ad aliū nō est bo
num argumētū:qꝛ ex diuersis nō est bona illatio.l. naturaliter
§.nihil cōe.ff.de acqui.pos.l.inter stipulātē.§.sacram.ff. de ver.
ob.in versi.sed hec dissimilia sunt.ꝛ in.l.papinianus exuli.ff. de
minoribus.nec ex hoc qđ partes fecerūt vnum cōtractum simu
latū in vna re arguiť sufficienter qđ in eadem specie cōtractus
super eadem re fecerunt contractum simulatū sicut in simili di
cimus in vsurario qđ licet solitus sit facere cōtractus simulatos
nō arguitur sufficienter qđ aliqs contractus sit feneratitius ex
hoc solo nisi adsint alie sufficiētes cōiecture ꝭm Pe.Cy.ꝛ alios
in.l.iij.C.plus valere qđ agiť.ꝛ Canoniste cōiter in.c. ad nostrā
extra de empti.ꝛ vēdi.ꝛ in.c.illo vos extra de pignorib⁹. ꝛ hoc
maxime in casu nostro ex quo in quo ostendiť vnus ↄtus tm̄ ꝛ
7 nō cōsuetudo ꝓut in vsurario.vna†hirūdo non facit ver vt di
cit Arist.j.ethicoꝝ.facit qđ habeť in.l.iij.C.de epis.audiē. cū si.
ꝛ fortius in casu nostro in quo arguiť de vno ↄtu suspecto! ex
facie sui ꝛ aliis gestis ad cōtractū nō suspectū qđ nullibi hoc re
peritur.l.illū.C.de colla.¶Preterea primus ↄtus si simulat⁹
dici posset arguit potius scđm ↄtū fuisse verū ꝛ nō simulatuȝ.
nā in primo ↄtu nō cōstat de venditiōe sed solū cōfessio vendi
tionis in secūdo apparet vera vēditio.cōfessio aūt est magis su
specta iuxta no.in.l.fi.C.de sponsa.ꝛ in.l.q testamētū.ff.de ꝓba.
Scđo in primo est ꝓmissio pcij soluēdi in scđo actualis solutio.
ꝓmissio aūt est magis suspecta sicut cōfessio.arg.eius qđ habe
tur in.l.p diuersas.C.mādati.Itēȝ tertio in primo statutū fuit
preciū duo millia quadringētoꝝ florenoꝝ in scđo.ꝛ duo millia
ducentoꝝ florenoꝝ:qꝛ qñ vere emerūt Petrus de medicis ꝛ so
cij noluerūt emere ꝓ tanto precio sed qñ simulatū nō curarunt
de precij quātitate.¶Preterea ꝛ quarto quādo simulate fuit
gestus contractus nō curauit venditor teneri de oī casu euictio
nis sicut tenebať ex natura vēditionis:qꝛ vtiqȝ in veritate peri
culū erat suū sed qñ vere vendidit voluit sue indemnitati ꝓui
dere qđ nō teneret de casu expresso in secūdo contractu quē ti
mebat:vnde ex ꝓmissis multū clare ostendiť qđ scđs cōtractus
fuit vere gestus neqȝ hȝ aliquam suspitionem sufficientē ad cō
tractū simulatū:qꝛ propter appositionem pacti de quo in dicta
clausula cessat omnis timor ꝛ oīs suspitio arguere primo de cō
tractu suspecto ad contractum nō suspectū ꝓ certo est multū a
remotis vt dixi i.l.papinianus exuli.ff.de minorib⁹. ¶Cōpro
banť ꝓdicta.nā inter primū ↄtū ꝛ scđm fuit maius tps vnius
8 anni.ꝛ inter redditionē nauis ex primo ↄtu ꝛ scđm contractū
fuit tps duorum mensiū.†ꝛ sic inter hos contractus fuit tēpus
interuallum vñ ex gestis ante per interuallum tempus nō pōt
argui cōtractus simulatus ꝭm Bal.Ang.Saly.Pau.ꝛ Alex.
der.in.l.pacta nouissima.C.de pactis.ꝛ Bal.Ang.ꝛ Imo.in.l.
si quis cū aliter.ff.de verb.obli.ꝛ Bal.in.l.multum interest.C.si
quis alteri vel sibi.tradiť in.l.quotiēs.§.ij.ff.de here.institu. cū
multis simi.¶Ex quib⁹ intrepide cōcludo qđ nedum sufficien
ter sed nec presumptiue ostēdiť dictum scđm cōtractū simulatū
ꝛ ꝓ certo rōnibus nō ꝓbabilibus moti fuerūt domini referē
tes ad dicendū ꝓbari cōtractū simulatum.¶Ex quibus infe
rendo in ꝓposito nostro cōcludēdū est qđ probata est possessio
nauis Petri de medicis ꝛ socioꝝ:qm̄ cum nauis possideretur

a Joāne vēditore ꝛ in instrumēto vēditionis fuerit appositū cō
stitutū fuit trāslata possessio in emptores.l.quāuis.§.si condu
ctor.vbi gl.ꝛ doc.ff.de acqui.pos.ꝛ in.l.qđ meo.vbi Bar.eo. ti.
ꝛ p Bar.in.l.celsus.ff.de vsuca.ꝛ cōsequēter presumiť cōtinua
ta ex quo possessio allegať vsqȝ ad tps spoliatiōis vt est gl.ordi
naria cōiter approbata in.l.fine possidetis.C.de ꝓbationib⁹.ꝛ
late ponūt do.Ant.Abb.ꝛ alij in.c.cū ad sedem.extra de resti.
spo.ꝛ per Bar.ꝛ doc.in.d.l.celsus.ꝛ sic ꝓbatur possessio ꝛ ꝓba
tur spoliatio q̄ ex cōfessionibus partis ostendiť ꝛ p testes exa
9 minatos in terra Trapani†qui sup casu spoliatiōis ibi exami
nari potuerunt etiā parte nō citata ꝭm Bart.in.l.ij.C.de nau
fra.li.xj.sequiť qđ Petrus ꝛ socij ante oīa sunt restituendi ad
manum qñ omnia cessarēt remedio canonis reintegrāde.iij. q.
j.ꝛ tradiť in.c.cum ad sedē.ꝛ in.c.sepe.de resti.spo.¶Preterea
etiam ex alio ꝓbatur possessio nauis Petri ꝛ socioꝝ.nam hoc
deponit,vnus ex testibus partis aduerse super interrogatorijs
cuius persona est approbata a parte aduersa.iuxta.l.si qs testi
stibus.C. de testibus. qui dicit qđ tpe occupationis Andreas
brācesius patronizabat dictā nauē noīe Petri ꝛ sociorū ꝛ sic ꝓ
batur possessio Petri ꝛ socioꝝ:qꝛ is dr̄ tenere ꝛ possidere cui⁹
noīe possideť.l.qđ meo.cū ibi notatis.ff.de acq.pos.ista ꝓbatio
coadiuuať per testes examinatos in terra Trapani in qua pri
mū potuerūt examinari sup casu.s.super spoliatiōe nauis ꝛ qs
dicta naui spoliatus fuerit ꝛ quis erat patronus nunc dicte na
uis testes potuerunt examinari etiam parte non citata attēto
10 periculo†qđ in loco vbi qui potuerat iustitiam cōsequi multuȝ
distanti nō possent dicti testes postea haberi:ꝛ voluit Bar.no
tabiliter in.d.l.ij.C.de naufragijs.li.xj.quē sequiť ꝛ refert Ro
ma.in.l.si vero.§.de viro.ff.solu.matr.in.xlj.ꝛ.liiij.fallentijs. ex
cuius dictis multis posset dicta opi.cōprobari.bene facit text.
in.c.j.in fi.ne sede vacāte.li.vj.ꝛ qđ pulchre no.Bal.dicens se cō
suluisse in.l.ius ciuile.ff.de iusti.ꝛ iur.¶Confirmať hoc idē qꝛ
patronus dicte nauis asseruit tpe capture in terra Trapani se
tenere ꝛ patronizare nomine Petri de medicis ꝛ sociorum. ex
quo oritur etiam presumptio qđ possidebatur a Petro ꝛ socijs
per ea q̄ habenť in.l.ij.C.vbi in rem actio.facit gl.in.l.si in rē.§.
tignū.ff.de rei ven.¶Confirmať hoc idem per testes examina
tos in ciuitate Pisarum ꝛ lȝ examinati fuerunt parte nō citata
tm̄ talis examinatio excusari pōt ex eo qꝛ imminebat necessitas
parui tpis.Itē distātia viarū ꝓpter bellū ꝛ attēta distātia loci
vñ ꝓpter periculū i mora qꝛ forte etiā postea tpe debito nō fuis
sent reperti potuerunt examinari parte nō citata.arg. eoꝝ que
dicunt Host.ꝛ Jo.an.in.c.qm̄ frequēter.in prin.extra vt lit.nō
contest.ꝛ sequiť do.Abbas in.c.ij.in.xiiij.col.extra de testibus.
11 ꝛ qđ†ꝓpter periculum in mora valeat talis examinatio consu
luit Pet.de ancha.in cōsilio.clxxvij.incip.ex predicta facti nar
ratione.ꝛ in consil.ccccxxx.ꝛ tradit Dominicus post Hostien.
in.c.j.de homi.li.vj.Confirmať qꝛ etiā si examinatio facta par
te non citata nō plene ꝓbaret tamē facit argumētum vt dicūt
Hostien.ꝛ Lap.in.d.c.j.de homi.li.vj.qđ si lex vel statutum nō
exigit plenam probationem sed contenta sint solis argumētis
sufficit testes examinari sine citatione ꝛ illos sequitur Domini
cus in.d.c.j.§.fi.in.iiij.col.Argumēta aūt dicunť proxima pre
sumptioni ꝭm Inno.in.c.cum in dioecesi.de vsuris.facit qđ not.
Bal.in.l.ea quidem.C.de accusatio.vnde licet singula non suf
ficerent tamen omnia simul iuncta probant:qꝛ que nō possunt
singula multa iuuant ꝭm Bar.ꝛ ordinarios late in.l.admonē
di.ff.de iureiur.¶Et pro certo ni vellemus nosipsos decipere
omnia ista inducere debent iudicem ad credulitatem.illa autē
dicitur sufficiens probatio que iudicem ad credulitatem indu
cit:qꝛ omnis virtus probationis arbitrio iudicis ponderatur
ꝛ diiudicatur an sit sufficiens vel non.l.ij.§.tu magis.ff. de te
stibus.ꝛ in.l.quinquaginta.ff. de probatio. vnde dicit elegan
ter.do.Pau.de ca.in.d.l.admonendi.in.vij.col.ff.de iureiurā.
12 qđ licet testes singulares non probent: † tamen si ex illis iudex
in credulitatem deducitur potest illis plenam fidem adhibere
licet iudices captiosi credere nolint.ꝛ hoc idē exclamat Paul.
de cast.in.l.lutius.ff.de his qui notā.infamia.ꝛ dicit hoc velle
Barto.ibi.vbi vult qđ licet testes sint contestes tamen ex aliq
bus potest iudex moueri ad non credēdū.ita pariter si nō sunt
contestes dicit Pau.iudex pōt se mouere ad credendum ꝓba
ta igitur possessione succedit cōclusio de qua supra qꝛ probata
est spoliatio ꝛ consequenter pronūciari dȝ nauis possessionem
restituendam esse.¶Sed restat respōdere ad duo in quibus se
fundant dn̄i referentes.¶Primum est qꝛ dicunt qđ nō osten
ditur qđ Joannes cambij sit socius vel institor societatis Pe
tri ꝛ socioꝝ in ciuitate pisarum.qđ erat ꝓbandum vt possessio
quereref.Petro ꝛ socijs.allegant ea que dicit domi. Alexan.
in cōsi.clxxxvj.in scđo volumine.vñ non fuit possessio acquisita
Petro ꝛ socijs cū nō cōstat qđ ante apprehēsam possessionem

ꝑ aliũ Petrus ⁊ socij ratificauerũt.arg.l.cõis seruus.in fine.
ff.de acqui.pos.allegant do.Alex.in cõsi.x.in.j.volu.incip.visis
acutissimis dubitationibꝰ. in.xj.col.vñ non ꝓbata possessione
Petri ⁊ socioꝝ non cõpetit possessoriũ recuperande ꝓut tꝫ do.
Ant.allegãdo dños de Rota in.c.cũ venissent.in fi.extra de re-
sti.spol.¶Sed ad hoc rñdeo in primis qd imo Joannes cam-
bij ꝓbatur socius ⁊ institor.hoc patet ꝑ plurima instrumẽta in
qbus pꝫ qd Joannes cambij tanq̃ socius ⁊ institor cõtrahit ꝑ
quibꝰ cũ sint plura presumit qd verũ cõtineãt vt dicit no.Bal.
in.l.optimã.arg.gl.ibi.C.de cõtrahẽ.⁊ cõmit.stipul.⁊ sic donec
probat ꝯtrium stãdum est dictis instrumẽtis.¶Scdo rñdetur
qd nõ solum Joannes cambij emerat tanq̃ socius ⁊ institor et
sibi tradita fuit possessio recipiẽdi nomine Petri ⁊ sociorum:
sed etiã predicta oĩa tabellio recipit noĩe Petri ⁊ socioꝝ.vnde
cum ꝑ tabellionẽ querat vtilis ignoranti sine cessione ẜm Bar.
in.l.nõ quasi.ff.rem pupil.sal.fo.⁊ Bar.in.l.nõ enim.ff.ad ado
ptio.⁊ sequitur ibi Bal.dicens qd totus mũdus ita obseruat.
igit etiam quesiuit possessionem ignoranti que facilius querit
q̃ actio ⁊ obligatio.l.ea que ciuiliter.ff.de acq.reꝝ domi.⁊ ideo
13 dicit Bar.in.l.q mihi donatũ in fi.de dona.qd ideo ꝑ † ꝓcura-
torẽ acquirit possessio dño ignorãti ⁊ nõ actio:qꝛ possessio faci-
lius per liberã ꝑsonã acquirit.igitur si acquiritur ꝑ notarium
actio ignorãti fortiꝰ ⁊ possessio.¶Tertio ⁊ vltimo rñdeo qd ꝓ
batur ratificatio Petri ⁊ socioꝝ ante apprehensionẽ nauis.nã
probat per vnum testẽ partis aduerse ⁊ per alios testes exami-
natos ĩ terra trapani qd nauis qñ fuit capta erat ibi patronus
Andreas brãcinus noĩe Petri ⁊ sociorũ vnde presumitur qd
ibi fuerit positus a Petro ⁊ socijs ex precedenti causa emptio
nis.argu.l.ij.C.de acq.pos.⁊.l.quedam mulier.ff.de rei vendi.⁊
tradit Bar.in.l.celsus.⁊ in.l.cũ solus.ff.de vsuca.ex quibus cõ-
cluditur non obstare dictã obiectionem.¶Scdm qd obijcitur
per dños referentes est qd in capitulis treuge continet qd neu-
tra partiũ possit piratas receptare nec eis aliquam cõmodita-
tem prestare sed dñi Florẽtini sciebãt vẽditorem esse piratã quẽ
receptauerũt.Itẽ habuit cõmoditatem pecunie precij nauis q̃
dꝛ vẽdita .itẽ vendẽdi que si non fuisset vẽdita potuisset capi a
quocũqꝫ.iuxta no.ꝑ Bal.⁊ Saly.in aut.nauigia.C.de furtis.
vnde ex quo domini Florentini venerũt cõtra treugam non vr
14 qd debeant gaudere bñficio treuge nec qd eis esset seruãda † qm̃
qui in.l.cõmittit legis beneficio gaudere non dꝫ.l.fi.§.⁊ si ꝑfatã
C.de iure delibe.nec etiã pacti ⁊ cõuentionis.l.cũ ꝓponas.C.de
pactis.nã etiã vno capitulo nõ seruato tota cõuẽtio non est ser-
uãda vt ꝑ Bal.in.l.pacta conuenta.ff.de ꝯhen.emptio.¶Uo-
luissem videre capitula treuge q̃ non vidi.Itẽ an sint ꝓbata in
ꝓcessu necessario ad ostẽdẽdũ id qd affirmant ꝑ qd dicũt ventũ
esse cõtra treugã.sed istis omissis ad hanc obiectionẽ respõdeo
dupliciter vel qd nõ ostẽdit ventũ esse cõtra treugam vel qd po
sito qd ostenderetur ventum esse cõtra treugam tñ ianuẽses cõ
tra treugã venire nõ poterant.primũ ꝓbatur qꝛ posito qd pro-
baret ipsos receptasse dictum vẽditorem ipsum acceptarũt an-
te treugam pleno saluo cõductu ⁊ existente libello inter ianuen
ses ⁊ florentinos vnde nõ dicuntur receptasse sed bene recepta-
tum tenuisse ⁊ habuisse.arg.eius qd notatur in.l.iij.in prin.ff.
de acquiren.possessio.⁊ eius qd habet in.l.semper.§.hoc inter-
dictum ff.qd vi aut clam.quoniã hoc scꝫ receptare est qd facti
neqꝫ ab animo dependet.igit aliud est receptare ⁊ receptatum
habere vt declarat notabiliter Bar.in.l.eum qui.§.in popula-
ribus in vltimis verbis.ff.de iureiur.⁊ sequuntur communiter
doctores.¶Preterea ⁊ secũdo dictũ capitulũ factum censetur
respectu piratarum qui artem tunc exercẽt vt possint mediãte
receptatione dãna inferre.⁊ ista fuit partiũ intẽtio ⁊ ad hunc fi
nẽ tendunt que intentio in primis seruãda est vt in.l.cũ mulier
cũ ibi notatis.ff.solu.matri.sed in casu nostro Joannes post di
ctam treugam nunq̃ talem artem exercuit.igit nõ includit in
15 d.c.ex mente partiũ.¶Preterea ⁊ tertio ille † qui tenetur ex re
ceptatione non tenet si illũ sine culpa ⁊ coacte fecit vt dicit bal.
in.l.in delictis in princip.ff.de noxalibus.⁊ Ludo.roma.in.l.j.
§.sed in eo.ff.ad sillanianum.sed Florentini hoc coacte fecerunt
post treugam qꝛ habebat fidem publicam ⁊ publicum saluum
conductum quẽ seruare tenebantur.vt in.l.j.⁊ ibi no.ff.ad.l.iu
liã maiest.igitur ⁊c.⁊ maxime cum postq̃ receptauerunt eum
nunq̃ exercuerit artem piraticam ⁊ sic nullũ dãnuꝫ potuit in-
ferre Januẽsibꝰ.⁊ si ab eo empta fuit nauis qua mediante exer
cebat artem piraticam de hoc cõqueri non possunt qꝛ nullam
cõmoditatem prestarunt qua mediante dictam artem facilius
exercere posset immo inimico arma abstulerunt qbus poterãt
Jannenses offendi dando pecuniã qꝛ sine armis offendi nõ po
terant.vnde dñi Florentini potius ex hoc premium cõsequi de-
berent igitur nõ debent damno affici potuisse.arg.eius qd ha-
bet in.l.siue hereditaria.C.de nego.gestis.⁊ in.l.si cui.ff.ex qb.
causis maio.⁊ in.l.si tutor.de suspec.tuto.⁊ notat in.c.peruenit
extra de fideius.¶Scdm vero ꝓbatur qꝛ quicqd sit in alijs cõ
16 uentionibus ista est natura treuge † qd lꝫ ab vna parte treuga
sit corrupta:tñ altera pars illã rumpere nõ põt sꝫ seruare tenet
lꝫ secus in hac pace.hoc fuit originale dictum Uincẽ.in.c.inter
verba.xj.q.iij.idem voluit Archi.in.c.hi qui.xxiiij.q.iij.⁊ Joã.
an.⁊ post eum do.Anto.in.c.ꝑuenit.de iureiuran.idem Joan.
and.in addi.Spe.in titu.de treug.⁊ pace.quẽ sequunt Angel.
⁊ Pau.de ca.in.l.qui seruũ.ff.de verb.obli.vbi Jmol.dicit qd
ita de cõsuetudine seruat.⁊ hãc viã ⁊ cõsuetudinẽ sequuti sunt
dñi Florentini ⁊ Januenses.nam in quodã capitulo treuge qd
incipit ciaschuna de epsa parte per cagione de la offesa. in quo
disponit qd ꝓpter offensas peti possit restauratio damni ꝓut
in.d.c.disponit.⁊ qd treuga remaneat firma.vnde lꝫ fuisset ꝯ
treugam ventũ nõ dꝛ rupta nec ꝓpter hoc altera pars posset ve
nire cõtra treugã.ex qbus pꝫ dños iudices referẽtes minus be
ne retulisse multa alia q̃ in processu adducunt alꝭ fuerunt solu
ta ⁊ etiã apparẽt soluta ꝑ dños aduocatos ⁊ patronos cause.
ex qbus puto partes illustrissimi dñi Ludouici esse in ꝓnunciã
do bene fuisse recursum per magnificũ Petrũ de medicis ⁊ so
cios ⁊ male per primos iudices fuisse ꝓnũciatũ ⁊ partẽ aduer-
sam cõdemnare ad restitutionẽ possessionis nauis cum oĩbus
ablatis ⁊ omnibus damnis expensis ⁊ interesse ꝓut fieri debet
cõtra violentũ spoliatorẽ.l.j.§.cum aũt.⁊.§.non solum.ff.de vi
⁊ vi arma. Laus christo redemptori nostro Amen.
¶Ut supra ꝑ me conclusum est arbitror iuris esse.ego Bart.
Socinus Senen.Juris.v.doctor.

¶Consilium.cclxiij.

1 Filia exclusa ꝓpter masculum eo mortuo reintegratur ad
portionem in qua successisset si masculus non exclusisset eam.
2 Renunciatio facta per filiam patri de bonis ⁊ hereditate pro
parua dote non valet.
3 Contractus celebratus metu reuerentiali rescinditur iudicis
officio.
4 Mine non debent probari quando constat de enormi lesione.
5 Metus leuius inducitur in muliere q̃ in masculo.
6 Contractus celebratus a filia cum patre quando presumatur
metu extortus.
7 Excessus magnus facit presumere dolum.
8 Preces importune equiparantur metui.
9 Protestatio facta clam [illegible] parti quando iuuat.
10 Confessio facta incontinenti post tormenta presumitur facta
metu tormentorum.
11 Ignorantia in facto proprio in damnis vitandis excusat.
12 Dominus presumitur ignorare factum procuratoris.
13 Renunciatio expresse facta per mulierem beneficio.l.si vnq̃.qñ
sibi preiudicet.
14 Mulier que renunciauit beneficio velleiano quando dicatur
sibi preiudicasse.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet ĩtellectũ.¶Capio
primũ cõsultatiõis articulũ in quo nõ insistendo in
verbis cõcludo qd dña Alexãdra reintegrata fuit ad dotẽ ma-
ternã ꝓ dimidia ista est hodie cõis ⁊ approbata opi.lꝫ aliqua
qua differẽtia sit inter doctores si filia esset preterita in mõ rũpẽ
1 di testamẽtũ cessante masculo † nõ tñ est differẽtia qꝛ succedat ⁊
reintegret ad portionẽ in qua fuisset successura si masculus nõ
exclusisset.hãc qõnem in terminis decidit Bart.in.l.fi.ad ter.⁊
Bal.ĩ suo ꝯsilio ꝓponit qd pr ⁊ Bal.Saly.Pau.de ca.⁊ cõiter
moder.in.l.si cuius.C.de lib.ꝑte.lꝫ Ray.⁊ collegiũ Senẽse ꝯtrariũ
cõsuluerunt.itẽ Bal.in.l.si qs filiũ.C.de inoffi.test.⁊ in suo solẽ
ni cõsilio qd incipit antiquũ statũ cui se subscripsit do.Fran.de
alber.idẽ Ang.⁊ imo.in.l.ei q soluẽdo.ff.de here.instit.⁊ Bal.
in.c.j.epm vel abbatẽ.⁊ Bal.in.l.gallus.§.⁊ quid si tm̃.ff.de li.
⁊ posthu.lꝫ Bal.nõ firmat in.l.si qs posthu.§.si filium.de libe.
⁊ posth.tñ Jmo.Pau.de ca.⁊ Moder.firmãt istã ꝑtẽ.possem
plura allegare que omitto:tum qꝛ est cõis omniũ fere opi.tum
qꝛ iam diu fuit seruata ⁊ seruat in curijs ciuitatis Senaꝝ.l.mi
nime.ff.de legi.c.cum dilectus.de consuet.et hec de prima que-
stione dicta sufficiant.¶Circa secundam est aduertendum qd
de iure.C.mater transiens ad secunda vota tenebatur quesita
ex successione filiorum dicti primi matrimonij seruare dictis fi
lijs ex primo matrimonio ꝓut est casus in.l.femine.§.illud.C.
de secun.nup.⁊ illam.l.que loquitur in matre glo.quam ibi cõ-
muniter approbant doct.extendit ad patrem transeuntem ad
secunda vota.⁊ ita cõmuniter tenetur.⁊ lꝫ Bar.de Saly.forti-
ter arguat in cõtrarium attendendo qd hoc lege non cauet tñ
ꝯtrium decidit qꝛ ideo erat statutũ in matre ⁊ nõ in patre casus
ille euenire non poterat.nã ante aut.de heredi.que ab intesta.
mater

mater succedebat filio ēt exñtib⁹ fratrib⁹:ſʒ pr̄ nō succedebat:
q₂ fratres p̄ferebant pr̄i.l.fi.C.ad tertul.ꝛ.l.qcū꜊.C.de bonis q̄
libe.iō dici nō poterat qȯ pr̄ reseruare teneret id qȯ non hēbat
hodie q₂ pr̄ sicut mater succedit filio cū fratrib⁹ defuncti p aut.
de here.q̄ ab intest.§.j.ꝛ p aut.defuncto.C.ad tertu.habem⁹ di-
cere qȯ reseruare tenet sicut mr̄ q₂ in vtro꜊ est eadem rō ad in-
star bonoꝝ nuptialiū de qb⁹ hr̄ in.d.l.femine.in p̄n.ꝛ p predi-
cta Bar.de Saly.in.d.l.femine.§.illud refert habuisse hanc.q.
in indiuiduo de facto statuto cauet qȯ filius masculus succede
ret pr̄i ꝛ mr̄i exclusa femina mortua matre successit mascul⁹ cui
postea successit pater solus ex forma statutoꝝ.postea pater acce
pit scdam vxorē ꝛ mortu⁹ est supstite vno filio ex illo mr̄imonio
ꝛ filia ex priore mr̄imonio.ꝛ dicit qȯ dubitatū fuit an filia de-
beret hr̄e bona materna ad patrē puenta mediāte successiōe fi
lij ꝛ dicit cōclusum fuisse qȯ filia deberet hr̄e:tñ ppter autorita
tem glo.in.d.§.illud.tum q₂ eadem est rō in pr̄e que in matre.
ꝛ iō legūlatores in bonis nuptialib⁹ idē statuerūt in vtro꜊.et
ita dicit se obtinuisse in q̄ōne de facto.ꝛ licet plura dici possent
omitto que al's deduxi sepius consulendo q₂ qȯ est decisa ꝛ sem
per ita practicatū fuit in ciuitate senaꝝ.vñ minime sunt immu
tāde.l.minime.s.allegata.ꝛ hec.de secūda.q.¶ Circa tertiā ad
2 uertendū est † ꝙ attēta quātitate recepta sup monte ꝛ accepta
parua quātitate p patrē erogata quātitas recepta nō ascendit
ad dimidiam quātitatis quam donauit:ꝛ qȯ plus est tēpore in
quo donauit quantitate recepta priuari nō poterat cum ipsa
esset creditrix.vnde cēsendū est qȯ etatis facilitate calliditate et
metu impulsa fuerit ad talē donationē faciendā.ꝛ iō non ime-
rito omni via succurrendū est.iuxta sn̄iam iuriscōsulti in.l.j.ff.
de minorib⁹.iubēt eñ legislatores puellas vtro꜊ parēte orba-
tas de quoꝝ parentū ptectiōe cōfidebāt ppinquoꝝ ꝯsilio pte-
gi vt dicit tex.in.l.in cōuentiōe.C.de nuptijs.sed huic Alexan.
ꝯtrariū euenit.nā vñ dicta protectio ꝛ defensio pcedere debe-
bat.s.a pr̄e illinc emanarūt iiurie captiose ꝯtra.l.meminerit.C.
vñ vi.vñ cōtingit dicte Alex.id qȯ dicit impator.i l.data.C.de
dona.s.qȯ clādestinis ac de domesticis fraudib⁹ subducta fuit
ꝛ vltra ēt metu ipulsa merito vt dictū succurēdū est.lʒ eñ sciēti
ꝛ volēti dolus nō dicat inferri aut deceptio.l.cū donatiōes.C.
de transac.ꝛ in.l.j.§.fi.ff.de actio.emp.ꝛ notāt doc.in.l.ij.C.de
rescin.vēdi.tñ mulier ꝛ minor sunt psone que qñ sine cā iniusta
aliqd faciunt presumūtur ex fragilitate facilitate ꝛ simplicitate
id facere.l.cū de indebito.in prin.ff.de pba.ꝛ not.Barto.in.l.
ij.in.iiij.q.C.de rescin.venditio.vñ si minor tūc ēt iurasset rela-
xandū eēt vinculū iuramēti ꝛ postea a ꝯtractu discedere:q₂ iu-
ramentū tūc dr̄ esse captiosuʒ ꝛ iniustū:vt notat Bal.in rubri.
C.de reꝝ pmuta.in v̄si.itē q̄re donatio.lex eñ a pr̄e talē filiā se-
ductā esse cēset rōne enormis lesiōis.casus est in.l.si supstite.C.
de dona.in v̄.si lesio est imodica.nā ꝛ in volētē dolus cōmitti pt
.s.qñ calliditate ducta ꝛ solicitata est psona ꝛ ꝯsentit.l.iiij.§.si qs
volētē.ff.de lib.ho.exhi.in v̄.sed ꝛ si volētē.ꝛ in.l.j.§.ij.in v̄si per
suadere.ff.de seruo.corrup.p que iura pʒ qȯ nimia psuasio per
quā psona inducit ad aliqd habeat loco cōpulsionis ꝛ coactio-
nis.ꝯsequēs ergo est qȯ lʒ p̄fata Alexā.scienter donasset coacta
tñ ꝛ ꝯpulsa dicat donasse dicta.l.j.§.ij.p q̄ iura insignis doc.do.
Pau.de cast.in ꝯsi.clxxiiij.incip.cōtra supius cōsulta determi-
nat in simili q̄stione p filia q̄ pro quingētis sibi pro dote dādis
a patre renūciauit residuū bonoꝝ suoꝝ q̄ ascendebat ad duplū
vel in pluri videt dolo a patre inducta quā p̄sumptionē doli re
sultare dr̄ eo tpe q̄ filia reperit imodice lesa.d.l.si superstiti.iun-
cta.l.vnde ꝛ si nerua.ff.p socio.hoc idem arguit qualitas mino
ris etatis.l.j.ff.de mino.ꝛ qualitas sexus:vt in toto titu.ff.ꝛ.C.
3 ad tert.¶ Cōfirmant p̄missa alio modo.nā ex quo ꝯtract⁹ † est
gestus cū pr̄e q₂ pr̄i donauit cēset gestus per metū reuerentia-
lem propter quē rescindi dʒ iudicis officio:vt in.l.j.§.que hono
rande.ꝛ ibi per Bar.ff.quaꝝ re.actio nō debet.bene facit tex.in
l.j.C.si q̄cū꜊ p̄dit⁹ potesta.p q̄ iura forti⁹ al's fuit cōsultū p do-
ctissimos viros.idē p̄sumendū eē in fratre maiori qȯ in pr̄e.sed
dicet qspiam p̄dicta de plano pcederēt qñ pbaret qȯ mine p̄ces
sissent al's aūt nō dʒ p̄sumi qȯ ꝯtract⁹ gestus fuerit metu reuerē
tiali.ita videt ꝯcludere Bart.ꝛ magis cōiter doct.in.d.l.j.§.in
honerande.ꝛ Inno.magis cōiter doc.ꝛ in.c.cā matrimonij.de
officio deleg.ꝛ vr̄ pbari in.c.j.ꝛ in.c.accedēs extra de cōuer.cō-
iug.idem videt tenere Bar.ꝛ magis cōiter docto.in.l.ad inui-
diā.C.qȯ met⁹ cā.hoc idē videt pbare text.ꝛ ibi Bar.in.l.si per
impressionē.C.qȯ metus cau.ꝛ est bona glos.in.c.p̄sens cleric⁹
xx.q.iij.ꝛ no.in.c.insinuāte.qui cleri.vel vouen.ꝛ Jo.de Imol.
in.l.si cū dotē.§.eo autē tēpore.vbi do.Alexand.plura allegat
4 ad hoc.ff.sol.mat.ꝛ videt esse cōis opi.¶ † Sed ad premissa rñ
detur qȯ procedūt qñ nō ꝯstaret de enormi ꝛ euidēti lesiōe.sec⁹
qñ cōstat de enormi lesiōe q₂ tūc presumi dʒ ꝯctus per metum ꝛ
dolū extortus.ꝛ ita q̄si in terminis rñdet do.Pau.de cast.in di
cto cōsi.clxxiiij.ꝛ dicit ꝙ omni mō putat esse subueniendū pule
lis in hm̄oi casibus.ꝛ ꝙ sufficeret instinctus nālis ad intētionē
fundandā.l.scire opʒ.§.sufficit.ff.de excu.tut.q₂ vnusquis꜊ pōt
in mente sua sentire ꝙ hm̄oi puelle nō libera volūtate sed sedu
cte psuasionibus machinationibus ꝛ calliditatibus inducunt
ad ita faciendū:vt.d.l.iij.§.si qs volentem.ff.de liber.ho.exhi.ꝛ
in.l.cū qdam.de appel.ꝛ in.l.j.iuncta fi.C.de raptu virgi.et ad
c.quāuis.de pactis in.vj.rñdet ibi ꝙ non constat ꝙ filia enor-
miter lederetur a pr̄e.nā ibi pr̄ dotabat filiā de suo ꝛ voluit qȯ
dote contēta nō habeat amplius ad sua bona regressum.pote-
rat eñ pr̄ illi auferre cetera bona sua si dos ad legitimā sufficie
bat vel parū restabat ꝛ p ꝯn̄s auferebat filie nō id qȯ erat filie
sed id qȯ futurū erat si non abstulisset qȯ facile facere poterat.
Nihil ergo filie auferebat ꝙ ipsius esset patre viuēte.l.j.§.sʒ an
impuberi.ff.de colla.bono.sed in casu do.pau.fuerat enormiter
lesa renunciando bonis suis maternis ascendētibus ad duplū
eius qȯ in dotē a pr̄e recepera t.forti⁹ hoc dicendū in casu nr̄o
cū parua quātitate puiderit de dote eo tpe quo filia bona non
habebat ꝛ officiū pr̄nū est de pprio dotare.l.fi.C.de do.pmis.ꝛ
eo tpe q̄ filia donauit q̄ recepit erāt sua iā habita a pr̄e quibus
nō poterat priuari vt in.l.id qȯ nr̄m.ff.de reg.iur.valet eñ do-
natio ex cā dotis.l.pōponius philadelpus.ff.fami.herciscun.
tradunt Bald.ꝛ alij in.l.j.in fin.ff.solu.matr.vñ respectu toti⁹
quātitatis donare dicit mulier decepta cū nihil tunc recepisset
de bonis pr̄is sʒ qȯ accepit suū erat iam diu sibi quesitū cū par
ua pecunia paterna.ꝛ sic ptʒ qȯ enormissime fuit lesa ꝛ in ma-
gna quātitate.¶ Nō omitto ꝙ subdit dom.Pau.in dicto cōsi
lio ꝙ pr̄es qui faciūt filias habētes bona mr̄na magne extima-
tionis renunciare illis pro modica dote seu pro dote ad quam
partes tenent iure naturali sine dubio tenent in foro cōsciētie
ꝛ deberēt agere pn̄iam de tā callido comēto ꝛ qȯ nō pñt absolui
nisi restitutis ablatis.que v̄ba sunt multū cōsideranda si coraʒ
arbitratorib⁹ questio verteret qui pcedūt vt amicabiles cōpo-
sitores ꝛ de bono ꝛ equo sola facti veritate inspecta sine aliqua
figura iudicij:vt in.c.quītauallis.ꝛ ibi per Inno.Joan.and.ꝛ
alios quo casu sola equitas veritas ꝛ naturalis iustitia inspici
deberet ſm Bart.in extrauagan.ad reprimendā.in ver.sine fi-
gura.ꝛ marie q₂ huiusmodi arbitratorib⁹ amplissima arbitrā
di potestas ꝯceditur.¶ Ad premissa etiā adduco elegātia ver-
ba isignis doctoris ꝛ optime ꝯscientie do.An.de bu.in suo cō-
silio qȯ incipit do.Orabilis filia.vbi in sili casu qñ p certa quā-
titate cōcessit bona ad duplū ascendētia dicit aduertite qȯ que
in instr̄o asserunt nō modicā hr̄e p̄sumptionē dolositatis ꝛ de-
ceptiōis ex imēsitate donatiōis ꝛ deceptiōis re ipsa q̄ nō tm̄ in
muliercula diceret imensa ꝛ effusa liberalitas qnīmo cuiuslibet
magna nimo militi sufficerent.in talib⁹ aūt imoderatis factis
quātūcū꜊ iuratū esset ꝛ marie in positis in iuuenili etate adest
p̄sumptio subductiōis:tum etiā q₂ iactationes nō presumunt
a iure nisi originē traherent a mala causa in.c.super hoc.de re-
nuncia.tum q₂ talis liberalitas immēsa repugnet nature mu-
lierū:quas lex auarissimū genus appellat.l.si ego.ꝛ.l.si stipula-
ta.in fin.de iure do.circa autem imoderate gesta.l.de facili pre-
sumit.l.oēs.§.luti⁹.ff.que in frau.credi.l.patronū.ꝛ.l.q testm̄.
ff.de pbatio.ꝛ not.Barto.in.l.societatem.§.arbitroꝝ.ff.p soc.
¶ Preterea si quis ꝯhit cū adolescēte statim cōsumpturo dicit
dolose facere.quātomagis p̄sumit esse i dolo q ꝯhit cū eo q ꝯhē
do cōsumit.ar.l.si qs cū sciret.ff.de vsuca.p emp.ꝛ in.l.qȯ si mi
nor.§.restituere.ff.de mino.ꝛ in.l.si nō.§.adolescēs.ff.mādati.
vñ ꝯcludit ꝯtractū rescindi debere.¶ Preterea facit qȯ dicit i-
signis doc.Pe.de anch.in suo cōsi.mihi.xxxix.incipi.p clariori
decisiōe q̄ōnis.vbi in puella que renūciauit opulēte hereditati
p parua dote pōderat qȯ erat minoris etatis cui⁹ cōsensus est
infirmus ꝛ marie multis insidijs ꝛ defectiōib⁹ expositis.vñ nā-
lis eqtas suadet talib⁹ subueniri.ꝛ dicit tex.in.l.j.ff.de mino.itē
q₂ idem opat dol⁹ re ipsa ꝛ exponit ad rescissionē ꝯtractus.l.si
qs cū aliter.ff.de ver.ob.ꝛ in.l.ij.de doli excep.sʒ renūciare opu
lente hēditati p parua quātitate est satis impiū ꝛ iniquū ꝛ in-
est dol⁹ re ipsa:marie hoc est dicēdū ſm eū qñ filia renūciat pa-
tri vel matri qb⁹ magna reuerētia debet q̄ idē hoc mō opari dʒ
qȯ iust⁹ metus iuxta no.in.d.§.q̄ honorāde.ꝛ sic vult ꝙ stante
enormi deceptiōe nō sunt pbāde mine.ꝛ ita pcedit gl.in.d.§.q̄
honorāde.ꝛ facit qȯ no.Bal.in.l.interpositas.C.de trāsactio.ꝛ
in.l.pactū qȯ dotali.in.ij.col.C.de colla.ꝛ qȯ no.Bal.i.l.fideius
sor.ff.de pi.i lectura.noua.ꝛ Lu.ro.in.l.si cū dotē.§.eo aūt tpe.
ff.sol.ma.q vident velle qȯ sola reuerētia paterna sit sufficiēs ēt
nō pbatis minis quoꝝ opi.de plano pcedit stāte eadē lesiōe in
effusa donatiōe.aliq̄ ēt ponit ipsemet Pe.de anch.in ꝯsil.mihi
lxxxiij.incip.visis diligēter actis ꝛ actitatis in fi.hñ etiā facit qȯ
dicit idē Pe.de anc.in suo ꝯsi.mihi.clxxx.incip.visa diligen-
ter narratiōe.ad finem.Ad p̄dicta ēt accedāt q̄ dicit ipse in suo

consi.cccxxvj.incip.ꝑ maiori intelligētia dicēdoꝝ vbi in vltimo
dubio eadē ꝯsiderat ꝗ̃ in dicto cōsi.xxxix. Addit etiā rōnē fragi
litatis sexus muliebris ꝗ̃ semꝑ ꝯsueuerūt ad ꝓpria cōmoda la-
5 borare.l.iij.C.de nup.ꝑ quo facit.†nā minus reqrit̃ cā īducēdi
metū in muliere ꝙ̃ in masculo:qꝛ facilius terret̃ ꝓpter ei⁹ debi-
litatē vt voluit glo.singularis.⁊ ibi do.Ant.in.c.cū locū. extra
de sponsal.ad idē aliud ꝯsiliū Pe.de ancha.in simili in ꝯsi. mi-
hi.cclxx.incipi.in.ij.q.⁊ pacto.vñ ꝯcludendū est ꝙ lꝫ pater pre
sumatur bonū ꝯsiliū ꝓ filia assumere qñ nullus amoꝛ vincat pa
ternū.l.isti qdem qd̓ metus cā ⁊ in ꝓposito not.Bal.in.d.l. pa-
ctū qd̓ dotali.q.xxj.tñ illud in dubio ꝓcedere pōt in casu nr̃o tñ
pōt opi.Bal.defendi qꝛ tunc nō dꝛ ꝯsultoꝛ ſꝫ ꝑdo qñ sui callidi
tate facit ꝙ filia priuaret̃ opulēta hereditate materna cū igno-
minia sit filijs parētū nō gaudere fortunis in aut.de here.⁊ fal.
§.exhēdatos cū cēseret̃ facere ꝯ̄ votū cōe parētū.l.scripto.ff.vñ li
beri.⁊ nãlem rōnē.l.cū rō.ff.de bo.dãnatoꝝ.⁊ ꝯ̄ legē diuinā que
dicit filius ergo hr̃s.iuxta no.in.l.necessarijs.ff.de acqui.here.⁊
ita in sili qōne ꝯsuluerunt illustres doctores do.Car.floren.d.
Lud.de lamber.d.presbyt.de canir.⁊ multi alij solēnes docto-
6 res padue tūc legētes.¶Cōfirmant̃ ꝑmissa alia via.†nā in pū-
cto dꝛ ꝙ pluries ante donationē⁊ postꝙ̃ q̃sita est ꝙ pater coge-
re volebat eā ad donandū ⁊ qd̓ minabat̃ maxime ꝙ anteꝙ̃ nu-
ptui traderet ⁊ qd̓ coacta a patre faciebat.per q̃ verba apparet
qd̓ ipsa libere nō faciebat neqꝫ ex libera voluntate. ⁊ ꝑ ꝯsequēs
qd̓ potius calliditate ⁊ꝑ timore fecit donationē cū non ꝑsumat̃
voluntatē mutare vt in.c.maioꝝ.de baptis.⁊ lꝫ ꝑ hmōi ꝓtesta-
tionē nō ꝓbet̃ met⁹ in actu postea sequuto vt ē casus ꝯm vnū in
tellectū doc.in.d.l.interpositas.C.de trāsactio.itē lꝫ qd magnū
dederit ꝓ patruo nō ꝑsumat̃ metu factū vt est tex.in.d.l. īterpo
sitas ꝯm aliū intellectū doc.tñ cōcurrentib⁹ plurib⁹ q̃ cōcurrūt
in casu nr̃o.s.ꝙ mulier minoꝛ enoꝛmis lesio ꝑsumptus met⁹ re-
uerētialis ⁊ ꝓtestatio declaratiua volūtatis cōcludendū est tot
circūstantijs cōcurrētib⁹ ꝙ actus ꝑsumat̃ ꝑ metū ⁊ dolum cele
7 bratus.†istā magnus excessus facit dolū ꝑsumptū.d.l.oēs.§.lu
tius.⁊ ꝑ Bar.in.l.fi.ff.de ꝑto.stipu.⁊ est tex.⁊ ibi doc.in.l.si sup
stite.C.de dona.⁊ ꝓbat̃ ista ꝯclusio ex oībus sibi deductis. in q-
bus pꝫ ꝙ etiā nec ꝓbata ꝓtestatione dolo ⁊ metu ꝑsumit̃ exoꝛ-
ta donatio.facit qꝛ nemo sani capitis negaret quin ad minus
8 rogauerit filiā vt donaret.†preces aūt importune eqparant̃ me
tui ad actus rescissionē ꝯm Inn.in.c.petitio.de iureiurā. Bar.
in tractatu de tyrāno.q.vj.igitur multofortius ꝓtestatione pre
cedēte.ꝑ que indubitāter demōstrat̃ volūtas ipsius puelle qua-
lis erat.vñ ꝯcurrētib⁹ alijs de qbus supra ꝓut in supioꝛib⁹ cla-
re ꝓbatū est ꝑsumi debere donationē metu extoꝛtā.⁊ ita al's vi-
di cōsultū per do.Jo.baptistā ꝑceptoꝛē meū qui etiā vltra dice
bat ꝙ ꝯsiliū Dy.relatū ꝑ Bar.in.l.q in aliena.§.fi.de acq.here.
dū voluit ꝙ qs clā ꝓtestaret̃ coꝛā testib⁹ qual'r metu inducebat̃
lꝫ reprobet̃ a Bar.qñ actus nō dependet a sola volūtate ꝓtestā
tis ſꝫ gerit̃ cū tertio vt ibi per eū.⁊ in.l.nō solum.§.moꝛte.ff.de
oper.no.nun.lꝫ Bal.Ang.Imo.⁊ Ro.saluāt dictū Dy.qñ ca-
deret cā ⁊ rō timoꝛis.quare secreto ⁊ nō in ꝑsentia ꝓtestabit̃.al
legāt no.ꝑ Inn.in.c.cām mr̃imonij.de offi.dele.in.c.j.qd̓ metus
cā.marie in muliere respectu pr̃is coꝛā q̃ loq non audet.⁊ lꝫ do.
Alex.in.d.l.q in aliena.§.fi.nō videat̃ sequi tñ nō vr̃ recedendū
a tātis viris.¶Ultimo addo ꝙ do.Pau.de ca.in.d.§.fi.dicit
9 ꝙ†qñ ꝓtestatio fit clam ⁊ nō parti ēt in actib⁹ dependētibus a
volūtate duoꝝ ꝓpter metus illius cū quo dꝫ ꝯ̄here:tūc ꝓcedit
opi.Bar.⁊ Alex.ar.tex.in.l.ij.de his qui ꝑ met.iudi.nō app.et
notat̃ ꝑ Bal.in.l.de pupillo.§.si qs ipsi ꝑtoꝛi.ff.de oper.no.nū.
⁊ in hoc qñ dubitat qs de metu inferēdo ab eo cū quo ꝯ̄hit do.
Alex.nō improbat Pau.sed ita punctualiter fuit in casu nr̃o.
igitur dicta declaratio volūtatis ⁊ ꝓtestatiōis puellam iuuat.
¶Nō omitto etiā ꝙ que parentū potestate coniecturis filiam
feminā emancipauit existimans ipsam matrēfamiliam melius
⁊ validius posse donare cum existens in potestate sine consensu
patris ꝯ̄here nō possit ex foꝛma statutoꝝ ⁊ dubitaret ꝯsentire
posse in sui fauoꝛē iuxta no.per Bar.in.l.j.de auto.tuto.Item
in ipsa donatiōe etiā fecit qd̓ ꝓmisit nō reuocare ꝓpter liberoꝛū
susceptionē qd̓ est ꝯ̄ ꝑsumptā mentē donātis vt pꝫ ex not.in.l.si
vnꝙ̃.C.de reuo.donatio.cōtra votū parentū iuxta.d.l. scripto.
que oīa qꝛ sunt cōiter insolita fieri arguūt deceptionem ⁊ frau-
dem vt est glo.notabilis in.l.si qs sub ꝯditione.ff. de conditio.
institu.⁊ ꝓ hoc bene facit qd̓ dixit singulariter Bal.in.c.j.qua-
liter.debe.presta.iur.fide.vbi dicit qd̓ si vasallus nouum iuramē
tum ꝑstat preter antiquā cōsuetudinē presumit̃ illud extoꝛtum
qꝛ nō est presumptio ꝙ alias cōcessisset qd̓ non est solitū fieri ne
suū iactasse videat̃ ꝓut etiā voluit Joan.an.in.c.j.de ꝑscriptio.
lib.vj.etiā Bal.in.c.imperialē in ver.pactiones. de ꝓhibi. feu.
alie.ꝑ Fede.Ex quibus oībus multum clare constat dictam do
nationē metu dolo ⁊ captionibus extoꝛtā.benefacit gl.no.in.l.

a ¶Propterea
cinitatē actnū
eadē presumit̃
presumptio.

b ¶Ad tex.ibi
notatū.l.trās
actione.C.de
transac.

is qui putat.§.j.ff.de acqui.here.⁊ text.in.l.cū vero.§.apparet
igitur.ff.de fideicō.lib.¶Nec obstat si dicat̃ ꝙ in instr̃o dicat̃
nō dolo seu metu sed spōtanea volūtate:qm̃ eodē mō dicta ver
ba ⁊ quelibet alia renūciatiua dolo vel metu ꝓlata in ipso actu
calliditate ⁊ metu ꝑsumunt̃ extoꝛta .ar.l.doli clā.§.diuersum.
ff.de noua.nā cū oīa simul fuerint gesta oīa ꝑsumunt̃ doloꝛ me-
tu extoꝛta ad hoc qd̓ no.Bar.ī.l.fi.§.idē quesijt.ff.de ꝯditio.in-
debi.⁊ eoꝝ que dicūt doc.in.l.ij.C.qd̓ met⁹ cā.⁊ iō al's insignis
doc.d.Rap.fulg.dicebat qd̓ iuramentū appositū ꝑsumit̃ metu
⁊ dolo extoꝛtū ꝓut ipse dicit in suo cōsilio qd̓ incipit videt̃ ꝑma
facie dicēdū.facit qd̓ statim dicam.¶Ex quib⁹ pꝫ rn̄sio ad aliō
si dicatur qd̓ post donationē ipa fecit ꝓcuratoꝛē ad insinuāduꝫ
dictā donationē.⁊ sic ex nouo ꝯsensu videt̃ purgari metus ⁊ do
lus si ꝑsumeret̃ ꝑ no.in.l.ij.C.qd̓ metus cā.qm̃ in pūcto ꝑsuppo-
nitur qd̓ eodē instāti ipsa fecit ꝓcuratoꝛē ad insinuandū ⁊ fecit
dictū patrē donatariū simul cū alio vnde ꝑꝑ vicinitatē actuum
a eadē ꝑsumitur ꝑsumptio [a] vt cōcludunt cōiter oēs doc.in.d.l.ij.
C.qd̓ metus cā.facit.d.l.doli clā.§.diuersum.⁊ qd̓ notat Cy.in
d.l.si ex cause.C.de nō nume.pecu.⁊ text.cū ibi not.in.l.pe.ff.d:
cōdi.ob cām.facit tex.in.l.fi.§.fi.ff.de ꝑuile.credi.cū ibi no.⁊ in
c.officij.cū ibi no.de elec.⁊ ꝓbatur ista rn̄sio ex no.per Bar.in
l.j.§.diu⁹ seuerin⁹.⁊ l.ij.ff.de qōnib⁹.⁊ Cy.in.l.fi.C.eo.qui volūt
10 ꝙ†qñ ꝯfessio emanat incōtinenti post toꝛmēta ꝑsumit̃ facta me
tu toꝛmētoꝛū.tradit Jo.an.in.c.cū in ꝯtemplatiōe.de re.iuris.
Et Bald⁹ in.c.j.§.iniuria.de pace fir.¶Cōfirmant̃ ꝑmissa ad
hoc vt ꝑsumatur metus durare sufficit nocendi potentia vt in
aut.vt immobilia.ꝑ text.in.l.fi.§.qd̓ si cōpulsus.ff.qd̓ fal.tuto.
aut.per quē dicit ibi Bald.qd̓ a pari procedunt aliquid coacte
fieri vel timoꝛe coactionis ⁊ alia ponit elegantia verba Jac.de
are.facit qd̓ per illum text.dicit not.Pet.de ancha.in suo con-
silio.clvj.incip. qd̓ consanguinei ⁊c.ad idem text.est singularis
in.l.ait pretoꝛ.§.ꝓmittitur in versi.coacte.ff.de mino.⁊ ꝯm oēs
ꝑmissas cōsiderationes de qbus supra al's in magna cā fuit se-
nis cōsultū ꝑ genitoꝛē meum ⁊ postea per ambos preceptoꝛes
meos do.Alex.de imol.⁊ do.Jo.baptistā de sancto Seuerino.
¶Sed adhuc videnť remāsisse due spine nō parum in ꝯtrariū
pūgentes.prima est qꝛ dicta puella donauit cū cōsensu ciuis re
qsiti ex foꝛma statuti exñtis seu habitantis in suo terzerio per
cui⁹ interuētū dolus ⁊ metus cessare vr̃ per text.in.l.trāsactio-
ne.C.de trāsac.vbi interuētus amicoꝝ in trāsactiōe facit cessare
presumptū metū.⁊ iō dicūt Bar.⁊ alij in.d.l.trāsactione.qd̓ fa
cit cessare metū reuerentialē.de quo in.d.l.j.§.que honoꝛande.
⁊ idē Bar.in.l.fi.ver.item q̃ro.ff.si quis aliquē testa.ꝓhi.⁊ tra-
dit do.Ant.ī.c.cām matrimonij.de offi.delegt.vnde ex.d.l.trās-
b actione [b] colligit̃ rō ꝯm Bar.⁊ docto.quare statuta in cōtractu
mulierū vel minoꝝ requirūt consensum cōiunctoꝝ.¶Sed ad
ista rn̄deo primo qd̓ tex.loquit̃ in plurali qñ interuenerūt ami-
ci.⁊ doc.qñ interuenerūt ꝯsanguinei.igit̃ nō vr̃ habere locū qñ
vnus tm̄.l.vbi numerus.ff.de restitu.⁊ maxime me mouet qꝛ ta
lis qui adhibet̃ passim ⁊ distincte adhiberi solet q̃libet ēt vilis
ꝑsona ⁊ amic⁹ ⁊ nō amic⁹ ⁊ nō ꝯsanguine⁹.vñ nō vr̃ magis ces
sare dol⁹ ⁊ met⁹ quā si esset adhibit⁹ vn⁹ ali⁹ testis q̃ casu doc.
nō admitterēt ꝙ tolleret̃ ꝑsumptio dol⁹ ⁊ metus.⁊ eo maxime
qꝛ potuit amicus patris adhibere filiā ad pr̃is instātiā quo ca-
su merito diceret cessare talē ꝑsumptionē.⁊ lꝫ lex de amico cōfi
dat iuxta no.ī.l.nō solū.§.q alieno.ff.de ꝓcur.⁊ ꝑ Bar.⁊ Puli.
in.l.exigēdi.C.eo.nā amicitia vim fraternitatis obtinet.l.verū.
ff.pro socio.⁊ honesta magis existimat̃.⁊ ad idem.l.tutoꝛi.C.de
nego.gestis.in ṽ.satis est vt in paucis amici laboꝛibus ꝯsulat̃.
⁊ est bona glo.in ꝓposito.in.l.tutoꝛ.ff.de bono.pos.titu.gñali.
item lꝫ cōfidat de ꝯsanguineis foꝛti⁹.arg.d.l.exigendi.cum ibi
not.⁊ notatur in.l.j.per Barto.ff.de accusa.qui ꝑsumunt̃ scire
facta consanguineoꝝ.l.ociari. ff.vñ cognati.non tñ dicendum
est qd̓ confidat de ꝑsona penitus extranea ⁊ vili q̃ adhiberi po
tuit qꝛ nō est par rō ⁊ ex diuersis nō fit illatio. l.nãliter.§.nihil
cōe.ff.de acq.posses.⁊ in.l.papinian⁹ exuli.ff.de mino.⁊ maxime
est vera ista rn̄sio:qꝛ sicut ex coniecturis supra deductis argui-
tur dolus ⁊ metus ita cōsiderādum est qd̓ cum possit quē vellet
puella eligere qd̓ hisdem metu ⁊ dolo elegerit illū qui non erat
cōtradictur⁹.ex tali enim actuū vicinitate oīa dolo ⁊ callidita-
te ꝑsumunt̃ extoꝛta iuxta nota.ī.d.l.doli clausula.§.diuersum.
⁊ in.d.l.ij.C.qd̓ metus cā.⁊ maxime qꝛ arguēdo a cōiter accidē-
tibus iuxta.l.neqꝫ natales.C.de ꝓba.puelle stantes in domo
non hñt notitiā ciuiū ⁊ verisile est ꝙ in domū pr̃ duxerit talem
ciuē nō puella ⁊ qd̓ postea seducta illū elegerit vt in regula in-
spicimus cū materia de reg.iuris.in.vj.vnde termini doctoꝛuꝫ
sunt multū diuersi ex quo in terminis eoꝝ vel cuꝫ amici ⁊ plu-
res interneniunt vel cōsanguinei.⁊ ista videt̃ mihi verissima et
naturalis responsio ⁊ ratio.⁊ isto casu procedere opi.Barto.
de saly.in.d.l.trāsactione.quā in casu suo non videnť sequi mo
der.¶Secundo

der. ¶ Secũdo rñdeo qđ licet sit presumptio qđ cessent dolus ⁊ metus: tamẽ ista pſumptio tm̃ operat̃ qđ ad pbandũ metũ et dolum requirunt̃ validiores pbatiões vt sentit glos. in. d. l. transactione. ⁊ ibi declarant Bald. ⁊ moder. ⁊ clare glo. in. l. fi. ff. qđ metus cã. sed supra fuit cõclusum qđ enormis lesio ⁊ reuerẽtia pr̃is sufficiũt vt pbatũ est per p̃les autoritates ⁊ rõnes quo casu si nullus interuenisset sufficiẽter pbatũ eẽt donationem dolo ⁊ metu extortã. igitur si pp interuẽtũ amicoꝝ requirũtur pleniores pbationes in casu nr̃o habemus pſumptiões ⁊ probatiões multũ validas: qꝛ vltra habem⁹ insolitã emãcipationẽ insolitã promissionẽ ⁊ iuramẽtũ de nõ reuocãdo pp supuenientiam filioꝝ q̃relas puelle añ ⁊ post donationẽ confectã. ¶ Ex quibus nemo iudex recti iudicij aliud iudicaret nisi dictã puellam decep tã ⁊ metu ⁊ dolo inductã ꝯtra oĩa iura ⁊ diuina ⁊ humana. ⁊ maxime preualere debẽt dicte pſumptiões presumptioni que resultat ex pñtia ⁊ consensu illius ciuis electi: vt supra de quo suspicandũ est. vna enĩ presumptio aliã elidit ⁊ tollit. l. fin. ff. de in integ. resti. titu. gñali. ⁊ no. in. l. siue possidetis. C. de pbat. cũ simi. ¶ Secũda spina que videbat̃ pungere est qꝛ ista per pcuratorem postea insinuauit donationẽ corã iudice. ⁊ sic per talem actum gestũ ex interuallo purgari videtur metus ⁊ dolus presumptus per ea q̃ not. in dicta. l. ij. C. qđ metus cã. ⁊ p Bart. in l. j. §. diu⁹. Sed ad hoc rñdeo ⁊ pro responsione premitto quod procurator fuit ille q fecit donationem insinuari. vnde presumptio qđ puella ignorauerit ex quo factũ ab alio. Nã in his etiã que a procuratore geruntur est pbabilis ignorãtia iuxta not. p glo. ⁊ doc. in. l. certũ. §. sed an ipsos. ff. de cõfessis. ⁊ equiparantur facto alieno: vt tradit Bar. in. l. nõ fatet̃. ff. de cõfessis. ⁊ ma-

11 xime † in dãnis vitandis in qb⁹ ẽt in facto pprio ignorãtia excusat vt ibi per Bar. ⁊ tradit̃ in. l. sed ⁊ si me putẽ. ff. de ꝯditio. inde. ⁊ i. l. error. C. de iuris ⁊ fac. igno. ex quo fundamẽto colligitur clara rñsio qđ p talẽ actũ que puella ignorauit fieri nõ põt dici qđ consensu puelle fuerit inducta purgatio doli ⁊ met⁹ ex quo ignorans nõ cõsentit. l. si p errorẽ. ff. de iurisdi. om. indi. et hoc decidit gl. in vbo põt in. d. l. ij. C. q met. cau. quã approbãt doc. ¶ Preterea ex quo puella fecerat patrẽ procuratorem ad insinuandũ potuit credere verisimiliter qđ pr̃ insinuasset ex q̃ metu ⁊ dolo ⁊ tanta diligentia induxerat eam ad ita donandũ ignorabat donationẽ nõ fuisse insinuatã ⁊ potuit ignorare ẽt q non facta insinuatiõe donatio p alia pte posset reuocari. in quib⁹ omnibus cũ tractet puella de dãno vitãdo pbabilis est allegatio erroris cõsistẽtis siue in facto siue in iure vt est casus in. l. error. ff. de iuris ⁊ fac. ignorã. ⁊ tradit̃ per Bar. ⁊ doc. in. d. l. non fatet̃. ff. de cõfessis. ¶ Ex qbus cõcludo in primis qđ dicta puella pſumit̃ dõasse metu reuerẽtiali ⁊ falsis ⁊ subdolosis suggestionibus patris attenta enormissima lesione ⁊ qualitate persone puelle. dicit enim Fede. de senis consi. cxciiij. q huius modi puelle renũciantes censent̃ dolo inducte ⁊ qđ sepe circũscribuntur a ꝯsanguineis suis. vnde infert qđ ẽt si in instrũ dicat̃ qđ fuerint certificate de bñficio sibi cõpetẽti qđ tale instrm̃ non probat. allegat nota. p Inno. in. c. cũ ꝯtingat. extra de iure iur. in vlti. colũ. accedãt que Jmo. in eodẽ loco dicit i. xxij. charta in vsi. an aũt sit verũ. vbi ad plenum refert illa dicta Petri de

a anch. ⁊ qđ ex tali enormi lesiõe pſumi debeat vltra metũ reuerẽtiala dolo extorta donatio voluit Bar. in. l. pe. ff. de pto. stipu. ⁊ Bal. in. c. j. item sacra de pace iura. firmã. ⁊ domi. Ant. in. c. cũ cõtingat. de iureiurã. vbi ẽt late dicit Abbas ⁊ do. Abbas late in disputatiõe que incipit duo ad inuicẽ litigãtes. vbi dicit pſpicuũ esse iudiciũ doli arbitratoris si laudũ apparet de se iniquũ apud oẽs bonos ⁊ graues: qm̃ qđ notoriã iniquitatẽ hẽret sine dubio est in dolo vbi gratia si arbitrator declarauit de hẽditate paterna nihil hñt qđ est pietatis cõtra. l. scripto. ff. vñ liberi. vel si excludit fratrẽ a successione fratris nulla cã assignata quẽ lex nãliter ad successionẽ inuitat. l. fi. C. quoꝝ bonoꝝ. ⁊ tꝫ Inn.

b in. c. qntaualllis. de iureiurã. nõ vr̃ sequib qꝛ nõ seqtur est pbata lesio re ipsa: ergo est pbatus dol⁹. tm̃ placet opi. Ang. qꝛ in pbitis nisi alr̃ iustificent̃ presumit̃ dolus ⁊ in ꝯtrariũ pbat̃ iuxta notata p Bar. in. l. dolũ. C. de dolo. ⁊ tꝫ Pet. de anch. in dispu tatione cũ. C. laicus. faciunt no. per Alber. in. l. ij. ff. de arbitris. ita dicendũ est in isto pr̃e qui priuat filiã omni hereditate mr̃na. ⁊ eiusdẽ dolo machinatiõe ⁊ suggestionibus adhibitis presumet̃ ille ciuis lꝫ adhibitus a filia puella fuerit. ⁊ p cõsequens nõ est verisile qđ per illũ puisum fuerit deceptiõib⁹ pr̃is qui habebat filiã sub eius ditione ⁊ gubernatiõe. ad hoc bene facit quod dicit Ange. in suo ꝯsilio. ccv. incip. reperit̃ in quadam charta. ⁊ hoc experientia docet cum appareat filia decepta que est rerũ magistra. c. quãsit de elec. ⁊ cum appareat clare enormiter lesa constat manifeste qđ arbitriũ illius ciuis non fuit sufficiens ad obuiandũ dictis suggestionibus ⁊ machinationibus. Infert deniq qđ cõstitutio pcuratoris incõtinenti cẽsetur eisdẽ metu ⁊ dolo factis ex actuũ vicinitate facta eadẽ reuerentia et suggestione durantibus vt dictũ est. ⁊ facit quod dicit Calde. in suo consi. l. in fine. ⁊ in cõsi. ij. in titu. qđ metus cã. ¶ Ex quibus vltimo loco dico qđ nõ habet obstare factũ pcuratoris. s. insinua

12 tio. ex quo ea ignorante presumitur facta † qm̃ dñs cẽset̃ ignorare factũ pcuratoris vt voluit glo. que incipit ignorans. ⁊ ibi Bar. in. l. si aliquam. ff. de acquiren. pos. facit gl. Jo. an. i. c. gratia. de rescrip. in. vj. ⁊ cõsequenter per talẽ actum factum ignorãte ea nõ videtur purgari met⁹ ⁊ dolus vt no. i. d. l. ij. C. qđ met⁹ cã. ¶ Ex quibus ẽt ad ppositũ infero qꝛ irritato mandato pcuratoris tãq facto p falsas suggestiones ⁊ reuerentiali metu irritant̃ oĩa gesta p pcuratorẽ virtute talis mãdati. ar. l. qđ si minor. §. restitutio. ff. de mino. ⁊ pbat̃ ex dictis Bald. in. l. tale pactũ. §. qui puocauit. ff. de pactis. dum vult qđ obtenta victoria sup nullitate. ⁊ oĩa inde sequuta irritant̃. ad idẽ tex. ⁊ doc. in. d. c. cãm matrimonij. ⁊ in. c. cũ cãm. eo. ti. Ad idem tex. in. c. j. in fi. extra vt lit. nõ cõtest. ⁊ ibi Bal. cũ si. que allegari possent ⁊ libẽter in hanc partẽ incido: qꝛ videm⁹ qđ semper hmõi puelle circunscribunt. ⁊ ꝯsideret quisq quomodo puella põt parẽti suo volenti eam decipere resistere in tali etate ⁊ domo paterna. igit illis subueniendũ est vt dicit tex. in. d. l. de mino. ¶ Nec est parnificandũ aliud fundamentũ in pposito qđ talis ĩmensa dona-

13 tio reuocata cẽsetur per superuenientiã filioꝝ per textũ vbi † est casus in. l. si vnq. C. de reuoca. dona. traditur plene in. l. j. C. de in offici. dona. ⁊ in. c. fi. de donatio. Et si in ꝯtrariũ dicat̃ qđ expsse puella pmisit nõ reuocare ppter superuenientiã filioꝝ vñ habemus claram mentẽ qđ voluit donare ẽt si filij nascerent̃ ⁊ sic nõ possum⁹ dicere qđ si cogitasset nõ donasset. in q̃ pſumptiõe etiã tacita mente videtur fundata dicta. l. si vnq. ita cõcludit Bart. ⁊ vident̃ doc. magis cõiter sequi in. l. titia. §. imperator. ff. de leg. ij. ⁊ dicit in. d. l. si vnq. ⁊ in. l. j. C. de inofficio. donatio. ⁊ Jo. de imo. in. c. fi. de donatio. ¶ Ad hoc põt dupliciter rñderi. ¶ Primo qđ imo expresse pater nõ põt filijs nasciturís preiudicare ex quo. d. l. si vnq. inuenta est in fauorẽ filiorũ put eleganter cõcludit Jo. an. in addi. Spec. in titu. de instru. edic. §. porro. in vltia addi. ⁊ refert ⁊ sequit̃ Bar. de Saly. i. d. l. si vnq. ⁊ hãc opi. veriorẽ reiectis falsitatib⁹ alioꝝ dicit Lud. ro. in suo cõsilio. cclxviij. incip. non est dubiũ qđ donatio. ⁊ licet ista opi. nõ sit cõmunis ⁊ cõtra eã sepe consulerũt doc. attamẽ cõcurrentibus his de quib⁹ supra nõ esset hereticũ illã sequi in casu nr̃o p ea q̃ statim dicã. ¶ Secũdo rñdeo qđ Bar. ⁊ doct. in. d. §. imperator. volunt qđ tunc nõ habeat locũ. d. l. si vnq. qm̃ sumus in casu certo qđ voluerit filijs nasciturís piudicare secus si sumus in dubio igitur habeat locũ dispositio. d. l. si vnq. qđ autem sumus in casu dubio ostenditur. nã si apparet certe qđ dolo fuisset inducta tunc appareret qđ nõ cogitauit de filijs: qm̃ dolus excludit ꝯsensum ab ea dispõne ad quam quis dolo inducit iu xta not. in. l. eleganter. in princip. ff. de dolo. C. de inutili stipu. a cum si. ⁊ sic non diceret voluisse filios excludere ⁊ illis piudicare. vnde in casu nostro lꝫ nõ probaret̃ dolus sufficienter qui ex indicijs ⁊ coniecturis probatur vt in. l. dolum. C. de dolo. qđ tm̃ pbatur vt supra oñsum est ad minus ex tot cõiecturis negari non põt quin res in dubitationẽ deducat̃ pbabilissimã nunqd ex voluntate talis pmissio de nõ reuocando ppter susceptionẽ liberorum ita qđ voluerit preiudicare an potius dolo inducta p quem sensus excludat̃. ita promiserit q magis vẽisimile apparet. vñ re existente dubia succedit doctrina doc. in. d. §. imperator: ⁊ hoc maxime concludendum in casu nostro. cum ista esset mulier ⁊ puella ⁊ nõ fuerit certificata qd iportaret dicta clausula ⁊ pmissio de nõ reuocando ppter supuenientiã filiorum. s. qualiter ipsa liberis supueniẽtibus potuisset reuocare si ita nõ pmisisset propter qđ dꝫ sibi tanq erranti in iure subueniri. ex quo tractat. de damno vitãdo. l. error. in fi. ⁊ l. iuris ignorantia

14 ff. de iur. ⁊ fac. ignorãtia. pp quã rõnẽ ꝯcludũt doc. † q lꝫ mulier renũciauerit bñ ficio velleiani nõ piudicat sibi nisi fuerit de tali bñficio certiorata. glo. est or. cõiter approbata in. d. l. fi. §. pe. ad vellea. ⁊ glo. in. l. sciendum. ff. de ver. ob. ⁊ rõ est qꝛ mulier pſumitur ignorare. l. cũ de indebito. §. finaũt. ff. de pbatio. ⁊ lꝫ non subueniat̃ mulieri in iure nisi in casibus expressis vt in. l. fi. C. de iuris ⁊ fac. ignorantia. pp quã rõnem quidã dicebãt talẽ renũciationẽ valere. tñ ad hoc rñdent docto. ⁊ dicunt moder. in. d. l. sciendũ. qđ satis ẽ expssum in iure qñ tractat de dãno vitando per. d. l. error. de quo latius in. d. l. sciendum. ff. de ver. ob. per. d. Alex. ergo pari rõne possumus idẽ dicere in casu nostro qđ presumatur errasse in iure ppter qđ per superuenientiã liberorum posset reuocare ⁊ qđ ppter dictã pmissionem tale beneficium filijs multũ preiudiciale amitteret ⁊ perꝯñs debeat sibi tanq in iure erranti subueniri: qꝛ non video dari posset rõnem diuersitatis. Igitur eadem debet esse iuris dispositio. l. illud. ff. ad. l. aquil. quinimmo maior est ratio in casu nostro ex quo non est

a ¶ Qñ in donatione facta p filiã est enormis lesio vltra qđ pſumatur metu reuerentiali extorta presumit̃ ẽt dolosa.

b ¶ Aduerte h lector qꝛ quicqd sit vr̃ mihi in hoc cõsilio qđ deficiat.

vſquequaq; certũ qͦd poſſit fieri renunciatio ꝓpter liberoꝛũ fa-
uoꝛẽ. ⁊ licet predictas conſiderationes huius vltime rñſionis nõ
reperio tactas per doc. arbitroꝛ illas probabiles ⁊ equiſſimas.
⁊ maxime in caſu noſtro attentis omnibus ſupꝛadictis. ⁊ hanc
partem tanq̃ equã ſequi debet dñs iudex. iuxta. l. placuit. C. de
iudi. ⁊ multomagis arbiter coꝛam quo talis cauſa verteretur.
quia niſi nos ipſos decipere velimus puelle ſemper in talibus
circunſcribuntur. Laus deo. ¶ Ut ſupꝛa per me concluſum
eſt. arbitroꝛ iuris eſſe ego Bartholomeus Socinus Senenſis
iuris vtriuſq; doctoꝛ.

¶ Conſilium. cclxiiij.

1 ☞ Contractus debet talis cenſeri qualis ex facie inſtrumenti apparet.
2 Donatio dicitur facta et ſimulata ad euictionem alicuius caſus quando ille caſus pꝛobatur inſtare.
3 Coniecture legum dicuntur liquidiſſime pꝛobationes.
4 Simulatio quid ſit.
5 Dominiũ qñ tranſferatur ex contractu nullo facta traditione.
6 Dominium non tranſfertur ex contractu ſimulato.
7 Alienans quando poſſit cõtra eum in quem facta eſt alienatio allegare contractum ſimulatum.
8 Turpitudinem ſuam allegans an et quãdo audiatur.
9 Iuramentum defertur filio ſuper factis patris.
10 Scientia geſtoꝛum pꝛeſumitur ratione coniunctionis.
11 Simulatio contractus allegatur iuramento non obſtante
12 Exceptio que inheret rei obſtat ceſſionario ⁊ ex cauſa oneroſa.
13 Fraus cedentis quando noceat ceſſionario.
14 Exceptio banni vel excõicationis que obſtat cedenti quãdo obſtet ceſſionario.
15 Exceptio rei iudicate an et quãdo obſtet agenti ſuper eo qͦd deductum erat in alio iudicio per viam exceptionis.
16 Exceptio rei iudicate non obſtat illi qui ſuccubuit in exceptione ſpoliationis volenti iterato agere pꝛincipaliter ex tali ſpoliatione.


Dominus labia mea ape-
riat ⁊ ſpũſſanctus illuminet intellectũ. ¶ Uiſis in
inſtrõ donationis facte a Biancho dño Nicolao eius
fratre clerico: ⁊ cõſideratis recte q̃ diligenter penſatis oĩbus q̃
in facti cognitiõe vertunt̃ de pluribus dubitari ꝯtingit. ¶ Pri-
mo an dicta donatio facta a Biãcho dño Nicolao ſimulata di-
iudicari debeat. ¶ Scdo poſito ꝙ dicat̃ ſimulata qua ſpecie ſi-
mulationis cenſeri debeat ſimulata. ¶ Tertio an ex dicta ſi-
mulata donatiõe dñiũ dicat̃ eſſe tranſlatũ. ¶ Quarto an a di-
cto Biancho ꝯtra dictũ dñm Nicolaũ potuiſſet talis ſimulatio
allegari. ¶ Quinto poſito qͦd ſic. an contra eius ceſſionariũ alle-
gari poſſit ſimulata. ¶ Sexto poſito qͦd ſic an obſtet hodie ex-
ceptio rei iudicate in pñti iudicio. ¶ Septimo ⁊ vltimo poſi-
to qͦd nõ an in hoc iudicio a biãcho ſimulata allegari valeat et
qualibet difficultate ꝓpter multiudinem dubitationum ſub-
ſtantialiter loquar. ¶ Circa primã difficultatem dico qͦd regu-
1 lariter ꝯtractus ſimulatus cenſeri nõ debet niſi ꝓbetur † qm̃ talis
cenſeri debet ꝯtractus qualis ex facie inſtrumenti apparet cui in
dubio ſtãdũ eſt. l. cũ ꝓcibus. C. de ꝓbatio. Ad hoc bonus tex. in
l. labeo. §. idem. ff. de ſuppel. leg. ⁊ no. Bal. in. l. rogaſti. §. ſi tibi.
in ſy. ff. ſi cer. pe. ⁊ Bal. in. c. j. §. ſi inſtrumentum. de natura feu.
tñ in caſu noſtro ꝯcludendũ eſt quod talis donatio facta domi
no Nicolao filio clerico cenſeri debet ſimulata. nã ꝓbatũ eſt in
caſu noſtro cã timoꝛis ⁊ ſuſpitiõis ꝓpter quã veriſilr Bianchus
ſimulatã donationẽ fecit qꝛ habebat ꝓut ꝑ teſtes ꝓbatur mul-
tos creditoꝛes vltra ſubſtantiã ſuam aſcendentes a quibus ve-
xabatur ⁊ per hoc ceſſabat ⁊ ſepius amicis ⁊ vicinis dixerat qͦd
volebat talem donationẽ facere vt dicta bona a dictis credito-
ribus defenderet ⁊ qͦd per dictã ſuſpitionẽ bianchus latitabat
⁊ ceſſabat. ad hoc enim vt actus alienationis ſimulatus cenſe-
ri debeat debet cã timoꝛis ⁊ ſuſpitionis apparere ꝓpter quam
ad euitationẽ ⁊ defenſionẽ bonoꝛũ talẽ donationem fecerit. l. ſi
mulierẽ. in pꝛinc. ff. rex amo. ⁊ eſt caſus in. l. ſed ſi mariti. §. fin. ff.
qui ⁊ a quibus. ⁊ ꝓbatur in. c. fi. de renũ. lib. vj. ſicut enim dici
non põt donatio facta cã moꝛtis niſi qñ inſtat aliqͦd periculum
2 moꝛtis. l. j. cũ. l. ſeq. ff. de do. cã moꝛ. ita † nõ poteſt dici donatio
facta ad euitationem alicuius caſus niſi ille caſus ꝓbetur inſta
re. ita declarat Bart. in ſuo cõſi. lxiiij. in foꝛmis incip. factum
tale eſt Petrus nicole. ⁊ not. Bart. in. l. poſt ꝯtractũ. ff. de doc.
⁊ per Pe. de anch. in ꝯſi. ccxxviij. ⁊ ex iſta cã ꝑexiſtenti pꝛobata
oſtendit̃ pꝛimo vꝛgens coniectura ſimulatiõis ⁊ fraudis vt vo-
luit Bart. in. d. l. poſt ꝯctũ. ⁊ in. d. ꝯſi. Petrus nicole. ¶ Scdo
arguit̃ ſimulatio qꝛ facta fuit donatio maioꝛis partis bonoꝛũ
quo caſu pꝛeſumit̃ facta in fraudẽ creditoꝝ ⁊ ibi not. ꝑ docto.
⁊ per Bart. in. d. l. poſt ꝯtractũ in ver. ⁊ pꝛima eſt pꝛeſumptio.

¶ Tertio arguit̃ ſimulatio qꝛ donatio eſt facta cõiuncte pſone
l. data. C. de do. ⁊ l. pe. C. de bo. q̃ li. ⁊ no. Bar. in. d. l. poſt cõtra-
ctũ ver. ſecũdus caſus ⁊ no. Bar. in. d. ꝯſi. ¶ Quarto arguit̃ ſi-
mulatio qꝛ alienatio eſt facta in clericũ quo caſu vr̃ in fraudẽ fa
cta cã mutandi iudiciũ vt durioꝛ aduerſarius cõſtituat̃ vt dicit
Bar. in. l. j. in pꝛin. ff. de alie. iudi. mu. cauſa fac. allegat Cano. q
hoc dicũt in. c. j. de alie. iudi. mu. ¶ Quinto arguit̃ ſimulatio ex
alio: qꝛ bianchus plures habebat filios. vnde nõ eſt veriſimile ꝙ
vni filio ex multis donaſſet maioꝛẽ partẽ foꝛtunaꝝ ſuarũ ex plu
ribus. Primo qꝛ equalis cẽſetur cã ⁊ affectio. l. ſcripto. ff. vnde
lib. Scdo qꝛ non eſt pſumptio ꝙ pr̃ ſine cã tam inofficioſam do-
nationẽ feciſſet ꝯ officiũ pietatis paterne cũ in dubio pꝛeſumat̃
magis filios q̃ ſeipm diligere. l. iſti quidẽ. ff. q̃ metus cã. Tertio
dicta pſumptio maxime ꝓcederet qꝛ nõ eſt cenſendũ ꝙ vni filio
clerico qui de altari cui deſeruit viuere debet iuxta id qͦd hr̃ in. c.
cũ ſcdm de pben. donaſſet quaſi oĩa bona aliis excluſis q a patre
ſint alimẽtãdi iuxta. l. ſi qs a liberis. de lib. agno. Quarto qꝛ nõ
eſt veriſimile ꝙ pater voluerit filios eſſe inequales ſed potius eq̃
les. l. illud. ⁊ l. vt liberis. C. de colla. ⁊ l. fi. C. cõia vtriuſq; iudi.
¶ Sexto arguitur ſimulata dicta donatio qꝛ ipſemet biãchus
pluries dixit ꝙ volebat dictã donationẽ facere ſimulatã vt di-
cta bona a creditoꝛibus defenderet. vnde aperte ſimulatio ꝓba
tur vt voluit no. Bal. ⁊ Saly. in. l. multũ intereſt. C. ſi quis alte-
ri vel ſibi. tñ facit qͦd hr̃. in. l. iiij. §. ſi obſignauero. ff. de manu. et
qͦd habet̃ in. l. pacta nouiſſima. C. de pactis. cũ ſi. ¶ Septimo ⁊
vltimo arguit̃ donatio ſuſpecta ex eo qꝛ biãchus donatoꝛ ſemꝑ
remanſit in poſſeſſione quo caſu licet in inſtrõ ſit ꝯſtitutum: tñ ex
quo actualiter bianchus poſſidet ⁊ fructus percepit vt pꝛobat̃
in. l. ſicut. §. ſuperuacuũ ⁊ ibi Bar. ff. qui. mo. pig. vel hypo. ſol-
ui. ⁊ no. Bar. in. d. l. poſt cõtractũ. ff. de dona. in ver. iij. pſumit̃ ⁊
Bar. in. d. conſilio qͦd incipit Petrus nicole. ¶ Sed dicet qui-
ſpiam qñ allegatur ſimulatio attẽto in cuius fraudem dr̃ facta
ſimulatio verum eſt qͦd talis ſimulatio continuate poſſeſſionis
allegare põt. ⁊ ita habet locũ tex. in. d. §. ſupuacuũ. cum ibi no. per
Bar. ſecus ſi allegetur ſimulatio cõtinuate poſſeſſionis a ꝯhen
te puta venditoꝛe vel donatoꝛe ꝯ empoꝛẽ ⁊ donatariũ qꝛ hoc al
legari non põt. nõ enim donatoꝛ põt donatario imputare ꝙ nõ
petiit ⁊ cũ non pꝛecipitauerit ar. l. ſi extraneus. ff. de iure dotiũ.
⁊ ita tenet Bar. in cõſilio qͦd incipit. Martinus foꝛmiconus de
eugubio ⁊ Bal. ⁊ ſaly. in. l. emptio. C. plus valere qͦd agi. ⁊ eſt do
ctrina Bart. in. d. l. poſt ꝯctum. ff. de dona. in ver. tertius caſus
ad finẽ. ⁊ maxime ꝓpter ꝯſtitutũ vel pꝛecariũ qꝛ mutauerit ſibi
cãm poſſeſſionis. ⁊ incipit tenere ex noua cauſa qͦd ſuſpitionem
tollere vr̃ ſm Cardi. ⁊ imo. in. c. illo vos. extra de pignoꝛibus.
⁊ Bal. in. l. illud. C. de ſa. ſan. eccle. ¶ Sed ad pꝛemiſſa rñdeo et
clare quod pꝛedicta ꝓcedunt reſpectu dicte pſumptionis. ſ. con
tinuate poſſeſſionis nõ autẽ reſpectu aliarũ pſumptionũ qñ ſi-
mul cõcurrerent qꝛ tũc ex aliis ⁊ ex iſtis poterit cõtractus ſimula
tus allegari vt declarat inſignis pceptoꝛ meus do. Areti. in ſuo
conſi. lxv. incip. in pſenti conſultatione que eſt difficilis ⁊ eſt de
mente Bal. ⁊ ſaly. in. d. l. emptio. dicit enĩ ſaly. ꝙ facilius poteſt
allegari ⁊ ꝓbari ꝯctus ſimulationis a tertio q̃ a donãte per ve
riſimilia ⁊ cõiecturas qꝛ poterit ꝓbare ꝑ ꝯtinuationẽ poſſeſſio
nis qͦd nõ poterit donans. ⁊ ſic vult ꝙ vtrinq; ꝑ pſumptionem
⁊ cõiecturas. ſed ꝑ hanc tertius ⁊ nõ donans. ⁊ hoc eſt de mẽte
Bart. in. d. l. poſt ꝯctũ. vbi hoc tm̃ dicit in iſta ſola pſumptione
non aũt qñ ex aliis etiã. ⁊ hoc eſt clarius de mente Bar. in. d. ſuo
cõſilio qͦd incip. Petrus nicole. vbi dicit ꝙ ex ſola pꝛeſumptio-
ne ꝯtinuate poſſeſſionis a ꝯhente põt cõtractus ſimulatus allega-
ri ⁊ ad. §. ſuperuacuũ. rñdet ꝙ ibi apparebat cã fraudandi cre-
ditoꝛẽ. vult ergo ꝙ ex illa ſola pſumptione nõ arguat̃ contractus
ſimulatus ſi a ꝯtrahente alleget̃. ⁊ qͦd vbi apparet de cã ſimula-
tionis tunc illa pꝛeſumptio arguat p. d. §. ſuperuacuum. ſed hic
conſtat de cã vt ꝓbatũ eſt. igit̃ ſimulatum arguit ita eſt clare de
mente Bar. in. d. ꝯſilio. ita etiã multũ clare declarat Areti. pꝛe-
ceptoꝛ meus in ſuo ꝯſi. clx. in. iij. dubio. nec mirũ qꝛ cum ſimula
tio occulta fiat ſufficit ꝓbatio ꝑ ꝯiecturã: reqrunt̃ enim ꝓbatio
nis ſm ſubiectã materiã. l. ꝯſenſu. C. de repu. l. dolũ. C. de dolo.
3 † Coniecture aũt legum dicunt̃ liquidiſſime ꝓbationes. l. licet
imperatoꝛ. ff. de lega. j. l. ſi tutoꝛ cũ ibi no. C. de peri. tuto. tradit
Bar. in. d. l. poſt cõtractũ. ⁊ Bal. ⁊ ſaly. in. d. l. emptio. ⁊ ꝑ Bal.
in. c. illo vos extra de pigno. ⁊ in. c. ad noſtram extra. de emp. et
ven. ⁊ ꝑ Pau de ca. ꝯſi. cccxxvj. incip. in cauſa mota ꝑ dñam Ca
therinã ⁊ in conſi. lxxx. incip. viſis his que ſuperius ex quibus re
manet pꝛima qͦd expedita. ¶ Circa ſcdam queſtionem qua ſpe-
cie ſimulationis dicta donatio pſumi debeat ſimulata cõcludo
breuiter ꝙ plures ſunt ſpẽs ſimulatiõis ĩter quas eſt vna qñ do
nans vel vendens fingit ⁊ ſimulat vendere ſed in veritate inten
dunt nihil agere ſed hoc faciunt ad defenſionem bonoꝛum alie
natoꝝ vt onera euitaret vel vexatiões creditoꝝ. ⁊ iſta eſt ſimu-
latio de

latio de qua agimus in casu nostro vt ꝓbatum est bianchus in
veritate nolebat donare sed illa bona a creditoribus defendere
vt est ꝓbatū.⁊ sic nihil agere volebat neqꝫ cū donatario neqꝫ cū
4 alio.⁊ ista est vna spēs simulationis.† ⁊ est ꝓprie simulatio qn̄
fingit̄ aliquid agi ⁊ in veritate nihil agit̄ vt est ꝓbat text.cū gl.
in.l.nuda de ꝯben.empt.⁊ in.l.imaginaria.ff.de reg.iur.tradit
Bart.in.l.emptor.ff.de aqua plu.arc.sequit̄ Lud.ro.⁊ Barto.
in.d.l.post ꝯctū.⁊ in.d.consilio qd̄ incipit Petrus Nicole.vbi
ponit plures spēs simulationis. ⁊ Pau.de ca.in ꝯsi.cix.incip.
viso pūcto suprascripto ⁊ declarat not.Bald.in.l.j.C.plus va-
lere qd̄ agitur.⁊ Bal.in.l.cū ꝑcibus.C.de ꝓba.¶ Ex q̄bus con
cludit̄ qd̄ sumus in propria specie simulatiōis:q2 biāchus in ve
ritate noluit donare sed vt bona a creditoribus ꝑseruaret do-
natione fictā ⁊ simulatā fecit que d2 hr̄e quandā picturam seu
figurā donationis cū in v̄itate nō hēat esse ⁊ nihil sit.ad h̄ bon⁹
text.in.l.ab anastasio.C.mādati.ibi ꝑ figuratā donationē trās-
actū.vn̄ dicit Bald.in.d.l.cū ꝑcibus.qd̄ instr̄m ꝯfectū ꝑ simu-
lationem non d2 instrumētum:q2 lz habeat figurā instrumēti:
ex quo tn̄ non hz esse nihil est.cum enim effectu careat dz etiā et
noīe carere vt est ibi casus in verbo ad modū.⁊ est bonus text.
in.l.annullo.C.de ferijs.vnde dicit Bal.in.l.si ex precio.C.si cer.
peta.qd̄ stante statuto qd̄ possit opponi exceptio simulationis
intelligit̄ de ea in qua nulla est obligatio sita.¶ Circa tertiam
q̄onem nō insistendo in argumentis ⁊ rōnibus hincinde con-
5 cludendo dico † ꝙ ex dicto ꝯctu nullo ⁊ simulato nullum fuit
translatum dn̄ium ⁊ ꝯsidero qd̄ aliqn̄ ⁊ primo nulla cā ꝓcedit
seu nullus titulus aptus ad translationem dn̄ij de iure vel de
facto ⁊ tunc ex nuda traditione nō transfert̄ dn̄ium.⁊ ita loq̄t̄
text.in.l.nunq̄ nuda.ff.de acq.rex do.¶ Aliqn̄ ⁊ scd̄o precedit
ꝯtract⁹ sed est inutilis tn̄ agens credit se teneri ex illo ꝯtractu.⁊
tradit ⁊ sic cōsentit dn̄ium transferre.⁊ tunc ex isto inutili ꝯctu
dn̄ium transfert̄.⁊ hic est casus in.l.multū interest ad fin.⁊ ibi
glo.⁊ doc.maxime saly.C.si quis alteri vel sibi ⁊ ꝓbat̄ in.l.iij.§.
si tibi.cū ibi not.ff.de cōdi.cā dat.¶ Aliqn̄ ⁊ tertio precedit ti-
tulus seu cā simulata ⁊ nulla q2 in veritate ꝯtrahēs fingit se vel
le ꝯtrahere:sed intendit in v̄itate nihil agere ex causis de q̄b⁹
in prima difficultate.⁊ hic est casus noster in quo nullum trās-
fertur dn̄ium.ista cōclusio ꝓbat̄ q2 ꝯctus est ipso iure nullus ⁊
deficit cōsensus tā in ꝯhendo quā in trāsferēdo dn̄ium vt decla
rat Bal.in.l.j.C.plus valere qd̄ agitur ⁊ est tex.in.l.nuda ⁊ ī.l.
cū manusata.ff.de ꝯben.emp.⁊ in.l.imaginaria.ff.de regu.iur.
traditur in.l.iiij.§.si ab ignoto.ff.de manu.⁊ Pau.de ca.in.l.si
ꝯtra legē.ff.de legi.igit̄ si est null⁹ ꝯtract⁹ ⁊ ꝯhēs nō agit dn̄iuz
trāsferre nullū trāslatū fuit dn̄ium ar.l.iiij.§.cōdēnatū.ff.de re
iudi.⁊.l.nō dubiū.C.de legi.Confirmat̄ ista opi.q2 talis ꝯct⁹ et
donatio in casu nr̄o qn̄ agens intendit nihil agere hr̄ ꝓ non fa-
cta ⁊ ac si non esset facta vt dicit tex.in.d.l.nuda ibi nuda ⁊ ima
ginaria vēditio pro non facta est.⁊ in.d.l.imaginaria.⁊ tradit
6 Pau.de cast.in suo ꝯsi.vij.incip.Circa p̄mū quesitū.† vbi vult
qd̄ bona vēdita ꝑ simulationē nō exeunt dn̄ium vēdentis.hinc
est qd̄ dixit Bar.in.l.filius.C.de reuo.his que in frau.credi.qd̄
talis cōtract⁹ nō d2 ꝯtract⁹.ex quo est fictus:vn̄ dicit Bal.in.l.
ꝑcibus.C.de rerū permu.qd̄.instr̄m nō est instr̄m.bn̄ facit.l.em-
ptor.ff.de aqua plu.arcē.⁊ tz Bal.ī.l.q̄ in mr̄imoniū de agri.⁊
cēsi.lib.xj.vbi voluit exp̄sse qd̄ ex ꝯctu simulato dn̄ium trāsfert̄.
ita ⁊ tz Bar.in.d.l.post ꝯtract⁹.ff.de dona.in v̄.iij.ꝑsumit̄ dum
dicit q2 de bonis nō exiuit.⁊ q2 ꝯclusio est clara nō īsisto.¶ Cir
ca.iiij.q.que est difficilior an a Biāchō ꝯtra dn̄m Nicolaū po-
tuisset hec simulatio allegari.in qua difficultate ꝓ declaratiōe
ꝯsiderandū est qd̄ aliqn̄ ⁊ p̄mo facta est alienatio ⁊ donās vl' vē
dens in veritate vult alienare sz in fraudē creditox vl' fisci.⁊ tūc
7 alienatio vz † nec pōt alienās ꝯtra eū in quē facta est alienatio
ad rescīdēdā alienationē allegare illā factā esse in fraudē.casus
est in.l.filios.C.de renoca.his q̄ in frau.credi.⁊ ibi ꝑ doc.in.l.cū
ꝓfitearis.⁊ ibi doc.C.de reuoc.do.⁊ in.l.si creditorib⁹.C.de ser
uo.ma.pign.dat.⁊ no.Bar.in.d.l.post ꝯctū.⁊ ꝓbat̄ ex not.per
Bar.in.d.l.iusiurandū ex ꝯuentiōe.§.fin.ff.de iureiurā.tradit
do.Abb.in.c.inter dilectos.de dona.⁊ in.c.cū sup.de ꝯces.ꝑbē.
⁊ doct.in locis.j.allēgandis.¶ Aliqn̄ ⁊ scd̄o facta est alienatio
simulata ⁊ nō vera q2 alienās intelligebat nihil agere in verita
te sz simulabat aliqua iusta cā puta vt bona defenderet a tyrā-
no.⁊ tūc dr̄ simulata imaginaria ⁊ nulla est alienatio.l.imagi-
naria.ff.de reg.iur.⁊.s̄.dictū est.⁊ hoc ēt casu indubitanter pōt
ꝑ alienantē allegari simulatio ꝯ eū ī quē fcā ē alienatio vt ꝯclu-
dit Bar.in.d.l.post ꝯctū.ff.de dona.in ver.sed nunqd venditor
potuerit hoc dicere ꝯ emptorē.arg.l.q̄uis.⁊.l.cum ꝓponas.C.
si quis alteri vel sibi.⁊ probatur hoc ex docrinis statim allegan
dis in sequenti casu.¶ Aliqn̄ ⁊ tertio alienans nihil intendit
agere in veritate sed fingit se velle alienare ex cā tn̄ non iusta q2
vult fraudare creditores vel fiscum.⁊ hic est casus noster quo
etiā casu d2 alienatio imaginaria ⁊ nulla ⁊ quedā depicta alie
natio vt dicit Bal.in.d.l.post ꝯtractū.ff.de dona.⁊ hoc casu vi
debat̄ facere difficultatē q2 Bart.vr̄ sibiipsi ꝯrius.nam in.d.l.
post ꝯctū.ff.de dona.in ver.sed an venditor videt̄ tenere qd̄ alie
nans hoc dicere nō possit.dicit em̄ qd̄ aut quis vult dicere ꝯctū
in fraudē factū ⁊ nō pōt.d.l.cū profitearis.d.l.si creditoribus.
⁊.d.l.filios.Aut vult dicere vēditionē fictitiā non in fraudē ali
cui⁹ p̄uati vel fisci:sz vt se defenderet a tyrāno vel alia iusta cā ⁊
potest.arg.l.quāuis.⁊.l.cum ꝓponas.C.si q̄s alteri vel sibi.⁊ sic
vr̄ qd̄ Bart.decidat casum nostrū.¶ Primo dū simplicit̄ vult
qd̄ alienās nō possit allegare ꝯtractū factū in fraudē nec distin
guit an sit fictiti⁹ vel fraudulētus ꝓut in sequēti casu.¶ Scd̄o
q2 in sequenti vult qd̄ ita demū possit fictitius allegari dum-
modo nō alleget alienationē factam in fraudē alicuius priuati
vel fisci ꝓut est casus noster.hoc vr̄ velle Pet.de anc.in suo cōsi.
ccxxvij.incip.ad corroborationē predictox vbi loquēdo de ꝯctu
simulato qn̄ partes intēdunt nihil agere vult qd̄ ille qui alienat
non possit h̄ allegare ꝑ tex.in.d.l.cū ꝓfitearis cū si.⁊ ita dicit te
nuisse Barto.ꝑ dicta iura in suo ꝯsi.hodie.lxv.incip. factū tale
est Petrus nicole ⁊c.vbi idē vr̄ velle dum allegat dicta iura.cō
trariū tn̄ voluit Bart.in.d.l.filius.C.de reuo.his q̄ in frau.cre
di.quē ibi sequunt̄ Bart.de saly.⁊ Pau.de ca.qui limitādo il-
lā.l.q vult qd̄ q̄s nō pōt allegare se alienasse in fraudē creditox
ad rescissionē ꝯtract⁹ ꝓut loquit̄.d.l.fili⁹.dicunt qd̄ nō hz locuz
qn̄ alienatio fuisset fictitia imaginaria vel nulla q2 tūc ipsemet
qui alienauit pōt allegare simulationē per.d.l.imaginaria ⁊.d.
l.nuda.hoc ēt voluit clare Bald.in.d.l.cū ꝓfitearis.vbi vult qd̄
aut donatio est vera ⁊ valida lz fraudulēta:⁊ tūc donator non
pōt hoc allegare per illū tex.aut donatio est imaginaria ⁊ nul-
la:⁊ tunc lz ꝯstet de fraude tūc tn̄ repellitur allegās.arg.l.si pre
ses.C.de dona.⁊ ꝑ illū tex.ꝑfecisti.ꝑ quem pz qd̄ loquit̄ in dona-
tione ꝑfecta.igit̄ a cōtrario sensu sec⁹ dicendū vr̄ in donatione
imaginaria ⁊ nulla.vnde reperio plures doc.florentinos in h̄
puncto ꝯsuluisse ⁊ cōcordasse opi.qd̄ aliqn̄ fit venditio vel dona
tio in fraudē creditorū ⁊ valida ⁊ tunc vēdens vel donās nō ad
rescissionē ꝯtract⁹ fraudē ⁊ sic turpitudinē suā ꝯtra donatariū
vel emptorē allegat.⁊ ita intelligūt Bar.ī.d.l.post ꝯctū ⁊ Bar.
⁊ Pet.de anch.ꝯsulentes vt supra.Aliqn̄ vēdens vel donās in
effectu nō intēdit aliq̄d agere lz fingat vēdere vel ꝯtrahere.⁊ ita
ꝯueniūt ꝯtrahētes adinuicē in fraudē ēt creditox:⁊ tūc vendi
tio est imaginaria ⁊ nulla.l.nuda.ff.de ꝯben.emp.⁊ pōt vendi-
tor vel donās allegare nullitatē vel fraudē.⁊ ita ꝓcedit qd̄ dicit
Bar.⁊ saly.in.d.l.filius.⁊ Bal.in.d.l.cū ꝓfitearis.⁊ rō est quia
tūc nō allegat neqꝫ fundat se in turpitudine:sz in eo q2 nō ꝯsen
tit.ita dicit Pau.de ca.in.l.ꝯtra.l.ff.de legi.q facit hāc differen
tiā inter ꝯtractū fraudulentū ⁊ nullū.⁊ ꝯtractū fraudulētū va
lidū.idē tz Pau.de ca.dicit qd̄ tūc nō fundat se in turpitudine
sed in nullitate.idē Pau.de ca.in ꝯsi.suo.lxxx.incip.visis his q̄
superius.dicēs qd̄ qn̄ allegat̄ simulatio ⁊ nullitas nō hz locū.d.
l.cū ꝓfitearis.C.de renoca.dona.q2 p̄missum trahit ad se ꝓhibi
tum.l.is qui duos.ff.de lib.leg.hoc idē ita distinguēdo tenuit
Jo.an.in.c.iter dilectos.extra de dona.quē sequit̄ insignis doc.
do.Cardi.floren.idē voluit Bald.in.c.cū.M.extra de cōsti.et
Franc.de alber.in.d.l.iusiurandū.§.ꝓcurator.⁊ Pau.de cast.
cōsi.cccxxviij.¶ Sed nō adhuc per p̄missa res videt̄ bn̄ discussa
⁊ in p̄mis vr̄ qd̄ dicta Bar.in.d.l.post ꝯctū nō faciunt in ꝓposi
to.⁊ ꝑsuppono id qd̄ dicit idē Bar.in.l.nō solū.ff.de lib.leg.in
§.liberatiōis.vbi dicit qd̄ dicta doctox intelligēda sunt ꝓm le-
ges quas allegāt.h̄ premisso dico qd̄ Barto.in p̄mo capite qn̄
dicit qd̄ si aliq̄s vult dicere aliquid esse factū in fraudē nō pōt
hoc facere.alleg.tex.in.d.l.filios.⁊ in.d.l.cū ꝓfitearis.⁊ in.d.l.si
creditorib⁹ q̄ oīa iura loquunt̄ qn̄ ꝯtract⁹ erat valid⁹ ⁊ allega-
bat̄ fraus ad fundandā intētionē.⁊ hoc casu oēs sunt ꝯcordes
vt dixi.Deinde scd̄o loco dicit̄ qd̄ si aliq̄s vult dicere donationē
fictitiā nō tn̄ in fraudē alicui⁹ p̄uati vel fisci.sz vt se defēderet a
tyrāno vel alia iusta cā ⁊ tūc pōt.allegat.l.quāuis.⁊.l.cū ꝓpriā
in quib⁹ casib⁹ ꝯtract⁹ valet pōt tn̄ allegari simulatio q2 nō alle
gatur fraus.sed ista intelligētia nō vr̄ bona q2 lz Bar.in scd̄o ca
su alleget iura in q̄bus ꝯct⁹ valebat tn̄ allegat in arg.qd̄ pōt si-
mulatio allegari qn̄ nō allegat̄ simul cū fraude.qd̄ pz q2 Bar.
dicit qd̄ vēdēs p̄t dicere vēditionē fictitiā.fictitia autē ꝓprie d2
qn̄ in veritate nō est sz esse fingit̄.d.l.imaginaria.⁊.d.l.nuda.⁊
sic loquit̄ in venditione nulla.¶ Preterea si admittitur allega
tio simulationis contractu existente valido fortius illo existen-
te nullo vt patet ex doctrinis supra allegatis.vnde loquitur ēt
in cōtractu extistēte nullo.⁊ tamē vult qd̄ ita demū possit simu
latio si nō sit in fraudē alicui⁹ p̄uati vel fisci ⁊ sec⁹ vult qn̄ esset in
fraudē creditox ⁊ sic vult casum nostrū decidere.Vn̄ reperio ꝙ
subtilis preceptor meus do.Alex.in.d.consi.lxv.intelligit di-
ctum Barto.in.d.l.post contractū in.d.ꝯsilio.Petrus nicole,

quando venditor allegat fraudem ⁊ turpitudinē cōtra empto-
rem qui nō fuit particeps fraudis qꝛ tūc vēditor nō pōt turpi-
tudinē allegare cōtra tertiū nō participē.l.trāsactiōc.C.de trās-
ac.⁊ no.do.Ant.de but.in.c.cū sup.de cōces.preben. ¶Sed ex
ista intelligentia sequit̃ ꝙ si emptor esset particeps simulatiōis
qꝛ cōuenisset cū venditore ꝙ ꝯctus venditionis fiende esset nul-
lus ⁊ fictus tñ nō esset particeps fraudis qꝛ ignorasset ꝙ vendi
tor faceret in fraudē creditoꝝ tunc nō pōt talē fraudulentā vē-
ditionē ⁊ simulatā allegare qđ tñ an verū sit nō discutio.¶For
tius aūt cōtra premissam cōclusionē cōsulentiū vr̃ facere qꝛ non
vr̃ esse licitū vēditori vel donatori allegare donationē vel vendi
tionē nullā tanꝙ factā in fraudē creditoꝝ qꝛ regula vr̃ esse ꝙ qs
nō auditur allegās; fraudē ⁊ sic turpitudinē suā per ea q̄ ponit
Bar.in.l.iusiurandum qđ ex ꝯuentione.§.pcurator.ff.de iure-
iur.Insignis aūt doc.do.Pe.de anch.in.c.inter dilectos.de do
8 na.reprobat dicta Jo.an.ibi dicebat ꝙ†nō audit̃ quis allegās
turpitudinem suā nisi reus allegādo turpitudinē suā ostendat
auctorē actione carere qꝛ tūc audit̃ arg.c.ex tenore de cōces.pre-
ben.⁊ sic vr̃ ꝙ vēditor allegādo nullitatē venditionis fraudulē
ter ex quo ostendit emptorē actione carere ꝙ possit allegare.sed
Pe.de anc.impugnat qꝛ nō subest equitas ꝙ iudex se interpo-
nat ad cōmodū dolosi.l.inique fur.ff.de furtis.⁊ hoc sequit̃ Jo.
de imo.recitando dicta Pe.de anc.qui sequit̃ Bar.in.d.§.pcu
rator.idē etiā sequit̃ do.Abb.moder.per no.per Bart.in.d.§.
pcurator.vbi hoc sequit̃ preceptor meus do. Alex.de imo. qui
oēs loquunt̃ etiā qñ ꝯctus est nullus.⁊ ostendit̃ venditor actiōe
carere.⁊ tñ volunt ꝙ fraus allegari possit.¶Quibus oībus vi
sis ⁊ consideratis puto oīa concordanda esse ſm distinctionem
Bar.qui ponit opi.in terminis ⁊ decidit in.d.l. iusiurandū.§.
pcurator vbi.ponit qōnē qñ quis vēdit in fraudē fisci.postea vo
lebat eā repetere dicens venditionē nullā ⁊ in fraudē factā du-
bitatur nunquid possit.rñdet Bar.ꝙ si quidē venditio ā prin.
fuit vera sed in fraudē facta ⁊ tunc nō pōt fraudē allegare per
d.l.filius.cum si.si vero venditio fuit imaginaria ⁊ simulata. et
ego ago rei vendicatione.tu opponis de venditione.ego repli-
co de simulatione ⁊ fraude possum illam allegare ad coadiuuā
dam intentionem duobus concurrentibus.primum quādo tu
emptor de fraude participasti.secundum si tu tractas de lucro
ego de damno.per id quod habetur in.l.viro atꝙ vxore.ff. sol.
matri.⁊ cum ista distinctione transit Ang.ibi ⁊ sequunt̃ cōmu
niter Moder.⁊ dicit ibi do.Alex.quod melius videtur ibi lo-
qui ꝙ̄ alibi ⁊ sequitur Pet.de anch.⁊ Imo.in.d.c. inter dile-
ctos.de dona.⁊ est cōmunis opi.⁊ ſm dictam distinctionē de-
bent intelligi dicta Bar.in.d.l.post contractum ⁊ aliorum doc.
simplr̃ dicentium quod qñ cōtractus est nullus pōt simulatio
allegari.nec mirum qꝛ pñt ītelligi ꝙ dicūt illud idē qꝛ qñ ꝯctus
sit ficticius ⁊ simulatus in fraudē ⁊ nullus nō pōt fieri nisi con-
sentiente emptore vel donatario ⁊ sic videt̃ participare de frau-
de.itē ex quo fit nullus ⁊ fictiti⁹ nō īteruenit vera solutio precij
in vēditione ⁊ sic emptor tractaret de lucro ⁊ ita intelligi debet
Bar.in.d.§.procurator.dum ponit exemplum de emptore. ita
etiam intelligo dicta Jo.an.in additio Spec. in ti.de dona.in
ver.ita pone aliquis intendens.vbi vult primo qđ excipiendo
quis possit allegare turpitudinem suā ꝯtra participē fraudum
arg.regule in pari.de reg.iur.lib.vj.secus si agendo.d.l.si credi-
toribus cum si.qđ vltimū intelligi dꝫ nisi coadiuuando ſm qđ
declarat Bar.in.d.§.procurator.¶Ex quibus in proposito in
casu nr̃o cōcludo ꝙ bianchus ꝯ dñm Nicolaum excipiendo vel
coadiuuando intentionē poterat simulationem ⁊ fraudē allega
re qꝛ ꝯcurrebant requisita a Bar.in.d.§.pcurator.in primis qꝛ
tractabat de lucro captando itē fuit perticeps fraudis. primū
probatur quia pretendebat titulum donationis.secundū vero
pbatur qꝛ ex quo erat filius censetur habuisse notitiā cause si-
mulationis ꝯctus gesti cū eo si hoc ex processu non pbaretur ita
voluit Areti.in.d.cōsi.lxv.ad finē.arg.l. de tutela.cū ibi not.C.
de in inte.resti.ti.generali.¶Confirmat̃ ista opi.nam super eo
de quo quis nō censetur informatus.iuramentum nō defert̃ vt
9 tradit Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiur.†⁊ tñ super factis pa
tris filio iuramentū defertur vt est tex.in.c.j.in fi.si inter domi.
⁊ vasal.lis orat̃.⁊ ibi glo.rōnem assignat qꝛ pater ⁊ filius cen-
sent̃ eadē psona ⁊ ibi no.Bal.¶Cōfirmat̃ hoc idem ex his que
ponit Pet.de anc.in suo consi.mihi.clx.incip.principaliter cō-
tra istos legatarios.⁊c.vbi vult ꝙ p̄sumit̃ scientia gestoꝝ rōne
coniunctionis per.d.l.de tutela.⁊ hoc maxime rōne cōis habi-
10 tationis†qñ pater ⁊ filius simul habitant ex qua cōi habitatio
ne presumit̃ scientia gestorū ab altero iuxta id qđ habet̃ in.d.l.
consensu.C.de repu.⁊ in.c.cōstitutus.extra de testibus.⁊ maxi-
me gestorū per prēm cū ipso filio maxime in casu nostro in quo
apparet qđ bianchus narrabat extraneis que per eum agenda
erant ⁊ cām.fortius est censendū ꝙ premissa narraret filio cum

a ¶Simulatio q̄ allegari pōt p alienantem ꝯ eū in quē est facta alienatio an possit allegari ꝯ cessionariū hñtē ius ab eo in quē facta fuit primo alienatio.

quo talia gerere debebat arguendo a cōiter accidentibus ar.l.
neꝙ natales.cū ibi no.C.de pbatio.Ex quib⁹ ꝯcludit qđ bian
chus poterat ꝯtra dñm Nicolaū allegare simulationē ⁊ fraudē
dicte donationis.¶Nec sibi obstabat qđ exceptioni simulatio
nis renūciatū esset qꝛ renūciari nō pōt vt p Bart.⁊ doc.in.d.l.
11 nemo pōt.ff.de le.j.¶†Nō obstat ēt iuramētū qꝛ eo nō obstāte
ꝯtractus simulat⁹ allegari pōt voluit glo.quā sequunt̃ Ange.
Bal.⁊ Saly.in.d.l.emptione.C.plus valere qđ agit̃ ⁊ tꝫ Jo.de
imo.in.d.l.nemo pōt.⁊ in.c.cū cōtingat in.viij.membro extra
de iureiur.⁊ Imo.in.c.ad nostrā de emp.⁊ vendi.⁊ maxime qꝛ
iam bianchus admissus fuit ad pbandū quo casu ēt si esset ad-
iunctum qđ iurasset omnia ⁊ singula vera esse non obstaret ſm
Bal.⁊ saly.in.l.fi.C.de nō nume.pecu.⁊ do.Abb.late tradit in
sua disputatiōe que incip.stāte statuto ciuitatis senarū ⁊ in.d.
c.cum ꝯtingat.cum cōcor.allegat̃ per do.Alexā.in.d.l.nemo.
pōt.¶Circa.v.q.an posito qđ bianchus posset simulationē al-
legare ꝯtra dñm Nicolaū possit illā allegare ꝯtra cessionariū ex
ti.oneroso venditionis.⁊ qui nō participauit de fraude in qua
duo videbant̃ difficultatē facere.¶Primū est qꝛ nō vr̃ qđ qs
possit simulationē ⁊ fraudē allegare excipiēdo vel coadiuuādo
intētionē.ita cōcludit Bar.⁊ doc.sequunt̃ in.d.l.iusiurandū.
§.procurator.⁊ tenēt doc.in locis supra allega.⁊ etiā do.Abb.
in.c.cum super de cōces.preben.sed in casu nostro nedum ꝙ am
bo cōcurrant sed nullū ipsoꝝ cōcurrere videt̃ cum habeat ex cā
onerosa ⁊ nō probet̃ qđ de fraude participauerit.¶Scđm qđ
facit difficultatē est qꝛ lꝫ talis exceptio obstaret cedēti tñ non vi
det̃ obstare cessionario ex cā onerosa vt vr̃ casus in.l.apud cel-
sum.§.sed cū legitia ⁊ in.§.de autoris.vbi per Bar.ff.de do.ex-
cep.⁊ audio qđ ppter ista lata fuit sñia ꝯtra bianchuꝫ mihi in
curia seculari in fauorē cessionarij agentis.¶Sꝫ parcat mihi
reuerentia illi⁹ dñi iudicantis ipse multū supine errauit. nam
a p̄mū fundamētū pcederet qñ ille in quē p̄mo facta[a] fuisset alie
natio p̄tēderet cām onerosam ⁊ nō lucratiuā vel si lucratiuā nō
partipasset de fraude ⁊ hoc casu loquit̃ Bar.in.d.l.iusiurandū.
§.procurator.⁊ oēs sequentes illā doctrinā.sec⁹ aūt quādo ille
in quē facta fuit alienatio habebat cām lucratiuā ⁊ participa-
uit de fraude qꝛ tūc alienatio pōt dici fraudulenta simulata ēt
nulla ⁊ sic actio in psona sua erat iam effecta ⁊ ita trāsit ēt affe-
cta in cessionariū ex causa onerosa ⁊ q nō participauit de frau-
de qꝛ talis exceptio qđ actio ⁊ aliēatio eēnt simulate rei coherē-
tes transeunt in cessionariū ēt ex cā onerosa qꝛ respicit obliga-
tionē ⁊ nō personā ita voluit Bal.clare in.l.qui stipendia.C.de
12 pro cura.vbi vult ꝙ† si exceptio hāni afficit̃ etiā obligatiōi op
ponitur cessionario ēt ex cā onerosa ⁊ probat̃ hoc idē ex his que
notant Dy.⁊ Bar.in.l.doli clausula.diuersum.ff.de noua.vbi
Bar.cōcedit expresse qđ exceptio coherēs rei idest obligationi
obstat semper cessionario et causa onerosa lꝫ in eo cui facta est
delegatio sit mai⁹ dubiū ⁊ per istas duas doctrinas ita ꝯsuluit
insignis preceptor meus domi.Areti.in suo cōsi.xcvj.incip. in
pñti consultatiōe paucis vtar in quarto dubio.¶Infero ergo
in proposito quod cum exceptio simulationis ⁊ fraudis quam
bianch⁹ poterat opponere ꝯtra filiū clericū nō afficeret neꝙ re
spiceret psonā sed obligationē talis obligatio ita affecta transi-
uit in emptorē ⁊ sic eadē exceptio sibi opponi pōt que cedenti
opponi poterat.⁊ hoc decidit in terminis ang.in.d.l.apud cel-
sum.§.sed cū legitimo.vbi dicit qđ vbicunꝙ dol⁹ cōmissus est in
actionis acquisitione cuicunꝙ successori ea vtenti obstat exce-
ptio.allegat tex.in eadē.l.§.si quis cū tutor. eleganter ad ppo-
situ loquit̃ do. Pau.de ca.qui idem vult in.l.sed iulian⁹.§.nō
13 solū.ff.ad macedo.†qm̄ lꝫ cessiōario nō noceat cū ipse nō fuerit
alicuius fraudis particeps:tñ nocet sibi fraus auctoris q̄ inter-
uenit a prin.in acquisitione actionis ideo trāsit affecta.⁊ tenet
Bal.in.l.arbitro.§.si seruū.ff.de dolo.qđ aut nō habet actionē
cedens vel est elisa ⁊ nihil operatur cessio.d.§.sed cū legitima
aut cedētis nō interest sꝫ cessionarij ⁊ operat̃.l.fi.C.de iure do.et
ibi no.⁊ hoc idem voluit Bald.in.l.iij.§ si fili⁹.ff.qđ quisꝙ iur.
sed latius ⁊ elegantius in pposito loquitur Bald.in sua solēni
disputatione q̄ incipit statuto cauetur qđ fenerator.cui⁹ dicta
refert ⁊ sequit̃ insignis doctor dñs Nell⁹ de sancto Gemi.in suo
14 tractatu bānito.in prima pte scđi tpis.q.lxiiij†.⁊ ꝯcludit ꝙ ali
qñ ⁊ primo iniquitas inest actioni ⁊ agenti.Aliqñ ⁊ scđo inest
agēti ⁊ nō actioni.Aliqñ ⁊ tertio neutri inest.p̄mo casu ponit
exēplū qñ induxit aliquē per dolū qđ sibi pmitteret ⁊ tūc nulla
facta distinctione dicit cessionariū repelli qꝛ actio est elisa et se-
mel reo est quesita exceptio.ideo nō pōt ab eo auferri.l.fi.ff.de
pac.exceptio ergo doli cōmissa circa actionē cessam obstat cessio
nario.l.in his.§.non debeo.⁊.l.quod ipsas.ff.de reg.iur.qđ tñ
intellige vex qñ actio est inserta pp dolū primū ⁊ immediatū.
secus si esset vitium in quodā p̄ambulo exemplum dolo induxi
scriptū heredē ad repudianduꝫ hereditatē quā ego ab intesta-
to adiui

to adiui ⁊ cessi actionē hereditariā in qua nullū erat viciū: tñ
obstat cessionario.d.§.sed cū legitima.vbi idē tz Raph .cuma.
¶Scđo casu qñ inest agenti ⁊ non actiōi:vt in bānito ⁊ excōi-
cato dicendū est vt p eos in dictis locis qui late examināt nō re
fero q̄ nō sunt ad propositū.cū ergo in casu nr̄o dñs Nicolaus
participauerit de fraude.⁊ sic fuerit in dolo lz ēt bianchus fue-
rit in dolo in pari cā potior est cōditio possidētis.d .regula in
pari.talis obligatio ⁊ actio fuerunt affecte vicio representante
rem ⁊ psonam.iō exceptio cessionario nocere.⁊ de materia etiaz
late in.c.ij.de iure patro.lib.vj.¶Ex quibus manifeste pz solu
tio ad no.i.d.§.sz cū legitima.q̄ loquit̄ qñ exceptio cōcernit per
sonā cedētis actionē vt in bānito ⁊ excōicato secus qñ exceptio
pcedit ex vicio qđ fuit in actione querēda put fuit in casu nr̄o
ex quo dñs Nicolaus in actione querēda fuit in dolo.⁊ de actio
ne pticipauit q̄ tunc exceptio que obstat cedēti obstat cessiona
rio ēt ex cā onerosa.ita voluit gl.no.quā doc.sequunt̄ in.d.l.apđ
celsum.§.sed cū legitīa.ff.de doli excep.in glo.in ver.exceptionē
ibi.sed vbi me induxisti dolo.quā ad hoc dicit no.Raph.cu.ibi
dicens qđ p pdicta Bar.saluat opi.Dy.in.c.siquis in ius de re.
14 iu.in.vj.⁊ in.l.doli clā.ff.de noua.dicētes† q exceptio bāni vl' ex-
cōicationis que obstabat cedēti nō obstat cessionario ex cā one-
rosa.secus ex cā lucratiua vt.d.§.de auctoris.nā dicit Bart.qđ
lz cessionarius veniat ex eo iure qđ erat in persona cedentis:tñ
q̄ exceptio non venit ex vicio respiciente natiuitatē obligatiōis
⁊ actionis sed puenit rōne psone q̄ psona erat excōicata vl' bā-
nita que nō dz audiri iō cū pueniat ex vicio extrinseco non dz
nocere cessionario.secus fm glo.qñ exceptio puenit ex vicio re-
spiciente natiuitatē actionis ⁊ obligationis q̄ tūc obstat etiaz
si exceptio fiat ex cā onerosa.vnde Bar.ibi decidit pro ista pte
ex quo viciū simulationis ⁊ fraudis respicit natiuitatem obli-
gationis ⁊ actiōis orte in persona dñi Nicolai donatarij ⁊ filij
bianchi.Ex qbus cōcludit̄ qđ ɔtra cessionariū allegari pōt nul
litas ⁊ fraus.¶Circa.vj.q.videbat̄ dicendū qđ pter sniam in
curia seculari obstaret exceptio rei iudicate.nā in curia seculari
reiecta fuit exceptio nullitatis ⁊ simulatiōis de qua disputat̄
nūc.⁊ sic est idemptitas rei.Itē disputat̄ de nullitate ⁊ simula-
tione ex eadē cā ex qua disputatū fuit.itē est idēptitas psonaꝝ.
sed qñ ista tria ɔcurrūt videt̄ obstare exceptio rei iudicate. istā
regulā tradit tex.in.l.cū querit̄.cū se.ff.de excepti.rei iu.¶Nec
ob.qđ talis exceptio nullitatis ⁊ simulatiōis fuerit opposita p
viam exceptiōis ⁊ reiecta q̄ ex quo sup ea fuit plene cognitum
nō vr̄ qđ per viā principalis petitionis amplius cognosci possit
per ea que ponit Bar.⁊ sequunt̄ doc.i.l.finaūt.§.fi.ff.de ne.ge.
⁊ Bart.in.l.j.C.de ordi.iud.tradit̄ in.l.qđ in diē.§.si rōnem.ff.
de cōpen.¶Sed premissis nō obstātibus ɔtraria snia est pba-
bilior qđ immo dicto biācho nō ob.exceptio rei iudi.nā in alio
iudicio corā iudice seculari erat questio sup re donata dño Ni-
colao ⁊ vendita.⁊ venditor agebat ad ipsam rem tradendam.
bianchus aūt excipiendo dicebat ɔctū simulatū ⁊ nullū ad finē
⁊ effectū vt se liberaret a rei traditione.in p̄sentiaꝝ autē dicit ɔ-
ctū nullū ⁊ simulatuz ex eo q̄ res vēdita euincit̄ vt se liberet ab
actione ⁊ euictione qua tenet̄ re euicta.⁊ sic ad diuersum finē q̄
casu qñ agitur ad diuersum finē id qđ excipiēdo est reprobatū
agendo deduci pōt.casus est in.l.vēdicantē.ff.de euic.cū.l.seq.sz
q̄ posset in hac difficultate argui vtrinq̄ ad ptes omissis argu
mentationibus sequēdo ɔmunes ɔclusiones in pposito nostro
cōsidero qđ aliqñ ⁊ primo aliqd est deductū per viā exceptiōis
qđ agendo ⁊ p viam actiōis deduci pōt exemplū in exceptione
pacti de nō petendo solutū ⁊ tunc si per sniam latā super princi
pali talis exceptio est reprobata.⁊ tūc nō pōt amplius illud dedu
cere neq̄ p viā agēdi q̄ nō cōpetit neq̄ excipiendi q̄ exceptio
fuit reprobata.⁊ ita pcedit tex.⁊ qđ ibi per Cy.⁊ doc.in.l.perē-
15 ptorias.C.sniam rescindi nō pos.†Aliqñ ⁊ scđo illud qđ est de-
ductū per viā exceptionis deduci pōt per viā actionis prout est
casus noster q̄ opponi potuit de nullitate ɔtractus ⁊ dici pōt p
viā pncipalis petitionis ɔtractus nullus vt declarat late ⁊ not.
Bar.in.l.quē sub ɔditione.§.fi.ff.de ɔdi.institutē.⁊ hoc scđo ca
su distinguēdū est qđ aliqñ ⁊ primo exceptio fuit opposita ad
vnū finē reprobata mediante pronūciatione sup cā pncipali.et
id qđ p viam excipiēdi oppositū fuit ad vnū finē ⁊ reprobatuz.
nūc ad eundē finē deducit̄ p viā pricipalis petitionis.⁊ in pmo
iudicio fuit plene cognitū.Aliqñ ⁊ scđo qđ deductū est in exce-
ptione ad vnū finē cū cause cognitiōe reprobatū vt dixi mediā-
te nūciatione sup cā principali deducit̄ nūc per viā principalis
ad aliū finē.¶Primo casu pncipali aut id de quo exceptum
fuit non pōt esse verū neq̄ per se stare quin non ɔtrariet̄ snie la
te sup cā principali ⁊ hoc casu per sniam latā sup principali pe
titione reiecta censetur tacite exceptio opposita nec pōt amplius
ad eundē finē per viā pncipalis petitiōis cognosci vt hr̄.in.l.j.C.
si aduer.rem iudi.⁊ no.Bar.⁊ doc.in.l.j.C.de ordi.iudi. gratia
exempli si opposita fuit cōpensatio de debito probato ⁊ liqui-
do ⁊ lata fuit snia ɔtraria certe snia nō pōt stare nisi reprobata
exceptiōe cōpensatiōis.tradit ēt Bar.in.l.finaūt.§.fi.ff.de neg.
gest.Aut veritas exceptionis stare pōt.ita qđ nō ɔtrariet̄ snie.
⁊ tūc iterū deduci pōt p viā pncipalis petitiōis ad eundē finez
q̄ nō cēset̄ reprobata.⁊ hic est casus ⁊ ibi oēs in.d.l.finaūt.§.fi.
qñ fuit opposita ɔpensatio de debito nō liquido q̄ stat hoc qđ
debitū sit verū ⁊ tñ ɔpēsatio nō fuerit admissa q̄ debitum non
erat liquidū.tradit̄ ēt i.l.qđ si in diē.§.si rōnē.ff.de cōpen.¶In-
ferendo ergo premissa in pposito lz nō obstante exceptiōe nul-
litatis ɔtractus simulatiōis ⁊ fraudis fuerit ɔtrariū pnūcia-
tū cōtra donatorē ad rei traditionē tñ stat qđ cōtēta in exceptio
ne fuerint vera ⁊ tñ iudici nō fuerit visum qđ fuerint legitime
probata ⁊ maxime q̄ in dubio snia censet̄ lata q̄ nō probatuz
prout voluit Bar.in.l.iulianus verū debitorē.ff.de cōdi.inde.
⁊ per Bar.in.l.ij.§.hoc edicto.ff.vi bo.rap.quo casu qđ fuit de
ductū per viā exceptionis deduci pōt per viā principalis peti-
tionis.vt tradtiur i.d.l.finaūt.§.fi.⁊ in.d.l.j.C.de or.iu.¶Scđo
casu principali qñ id qđ est deductū p viā exceptionis ad vnū
finē quo nō obstāte lata fuit snia per quā exceptio censet̄ repro-
bata deducit̄ per viā pricipals petitionis ad aliū finē.⁊ hoc ca-
su lz vitas exceptiōis stare nō possit quin ɔtrariet̄ snie:tñ q̄ nūc
deducit̄ p viā petitiōis ad aliū finem:tñ nō ob.exceptio rei iu.
casus est clarus in.l.vindicantē.cū seq.⁊ ibi Bart.ff.de euic.et
no.Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de ver.ob.in.v.op.⁊ h
est casus noster.nā vt in pn.dixi pmo fuit opposita exceptio nul
litatis ⁊ simulatiōis ad finē vt nō teneret̄ ad traditionē rei ex
ɔtractu donatiōis in p̄sentiaꝝ hoc deducit̄ per viā petitiōis ad
finē vt nō teneat̄ ad defensionē ⁊ de euictiōe ⁊ sic ad aliū ⁊ diuer
sum finem quo casu licet exceptio fuerit per sniam tacite reiecta
potest illud deduci per viā pricipalis petitionis vt dicit Bar.
in.d.§.duo fr̄es.in.v.oppo.i fi.⁊ Bar.i.d.l.finaūt.§.fi.vbi Bal.
breuiter ⁊ no.dicit qđ aliqñ variat̄ modus ⁊ nō finis.⁊ ob exce
ptio rei iud.vt tradit̄ in.d.§.fi.Aliqñ variat̄ modus ⁊ finis.⁊ tūc
nō ob.exceptio.d.l.vendicantē.⁊ tradit̄ in.d.§.duo fratres.ita
ēt tenēt Pet.⁊ Albe.de rosa.in.l.pe.ff.de his q sui sunt vel alie.
iur.ita ēt tz do.Paul.de ca.in.d.l.j.C.de ordi.iudi.⁊ do.Abb.
moder.in.c.cū dilectus de ordi.cogni.in.x.col.in formis nouis-
simis in ver.quero pone qđ quis succūbat ⁊c.vbi querit si aliqs
succūbit in exceptione spoliationis possit directo agere ex tali
spoliatione ⁊ restitutionē petere pricipal'r.Nō obstāte exceptio
ne rei iudi.gl.ibi in vltima qōne ɔcludit qđ ex quo agit̄ ad aliū
finē nō ob.exceptio rei iudi.⁊ dicit Ab.qđ doc.hoc cōiter tenēt [a]
16 pter variū modū agēdi† ex qbus cōcludit̄ q in casu [a] nostro ex
a quo agit̄ ad alium finē nō ob.exceptio rei iudicate.¶Circa se-
ptimā ⁊ vltimā qōnē difficultatē facere videbant̄ qđ lz bianchus
excipiēdo debuisset admitti ad allegandū simulationē ⁊ fraudē
vt probatū est in quarta difficultate:tñ nō videt̄ qđ admitti de-
beat agēdo per no.in.d.l.iusiurandū.§.pcurator.ff.de iureiu.et
s.dictum fuit.sed hoc non obstāte ɔtrariū est verius in primis
q̄ lz bianchus agat tamē ipse naturaliter in hoc iudicio est reus
ex quo vult q declaret̄ qđ nō teneat̄ ad defensionē nec de euictio
ne.vnde iudicādum est de eo vt de reo q̄ attendi dz cause natu
ralis origo nūqd accidēt aliter ɔtingit.l.q hz.ff.de tute.ita dicit
do.Abb.in.c.si quis ɔtra clericū. in.j.no.extra de foro ɔpe.vbi
ad hoc plura adducit in proposito.sed reus pōt hoc facere vt
probatū est.igit̄ ⁊ bianchus in hoc iudicio qui non actor: sed
reus est iudicandus.¶Preterea hoc idem clare pbat̄.nam vt
inquit not.Bald.in.l.suus heres.C.de repu.heredi.inter alios
modos qbus pōt dici de nullitate actus dicit qđ pōt dici p viā
replicationis.itē potest qs petere qđ ɔsequi intēdit.⁊ in eodem
libello dicere actū nullū qui obstaret sue petitioni.vnde potest
quis agere petetiōe hēditatis ab intestato ⁊ si excipiat̄ de testō
potest replicare qđ est nullū ⁊ agere petitione hereditatis quo
casu nō vr̄ fieri cumulatio petitionis nullitatis sed iustificatio
cōclusionis in petitione hereditatis.ita in casu nostro hic petit
declarari nō teneri de euictione nec ad defensionē ⁊ dr ɔtractū
nullum ⁊ simulatū non cumulando sed iustificando ɔclusionē
suā put ēt in simili declarat Bal.in.l.ij.C.de rescin.ven.⁊ in.l.ex
empto.§.si qs virginē.ff.de act.emp.vñ sufficit doctrina Bald.
in.d.l.iusiurandū.§.pcurator.ff.de iureiur.volētis ad coadiu-
uandā intētionē possit qs allegare turpitudinem suam prout
est in casu nostro.⁊ in hoc Bar.magis cōmuniter approbatur.
¶Ex quibus soluta est ista septima ⁊ vltima qō.   Laus deo.
¶Ut supra per me ɔclusum est arbitror iuris esse ego Bartho
lomeus Socinus Senens.J.U.Doc.⁊ in fidem ⁊c.

[a] ¶Qui succūbit ī exceptione spoliationis pōt iterato agere pncipaliter ex tali spoliatiōe. et non obstabit exceptio rei iudica.

¶Casus super quo ɔsilium petitur talis est.A.B.C.D.E.so
cietatē ɔtraxerūt ⁊ ɔuenerunt p coꝝ capitali ponere florenos.
4000.de sigillo hoc mō q.A. ponere.1500. B.1000. C.1000,

D.500.E.vero operã.q hʒ trafficũ ⁊ apothecã artis sirici exercere cũ psona sua cũ certis pactis ⁊ ꝯditionibus de qbus in scripta ⁊ ĩter alia ꝙ dictus.E.habere deberet solidos quatuor ex xx.lucri.alie aũt ptes ſm quãtitatẽ capitalis inter alios socios fuerũt distribute ⁊ in fine capli diuisionis lucri ponunt infrascripta ṽba formalia.⁊ cosi de dãni sendoci che idio guardi sanno a ptire ala venãte ciaschuno como de sopra. Actũqʒ etiã fuit inter dictas ptes ꝙ finita societate ĩmittentes pecuniã prius eorũ capitale extraherent si reperiret deinde lucrũ vt.s̃.diuiderẽt p̃supponit etiã ꝙ dictus.E.retroactis tpibus habuerit p salario sue ope ⁊ industrie florenos.150.singulis annis cõtingit ꝙ finita societate capitale fuit amissum sed nõ facto dicti.E.q apparet ex cõputo apothece ꝙ dictus.E.multo plus lucrabat ꝙ̃ esset merces.150.florenos.nam aliqñ lucrabat inter ducentos ⁊ tercẽtos florenos.⁊ sic ad rõnẽ viginti p cẽtenario vsqʒ.xxx. sed amissio venit ꝑpter drapos creditos in aliis locis per alios socios habentes mandatum etiam a dicto.E.queritur nunquid dictus.E.participare debeat de damno capitalis.

¶Consilium.cclxv.

1 ☞Sociorum vnus si tm̃ ĩmittat operam pro qua pcipit certam partem lucri:an amisso capitali teneatur ad aliquam partem damni et nu.2.

3 Societas in qua ille qui ponit tantum operam sustinet periculum amissionis totius capitalis est iniusta.

4 Pactum inter socios initum quod qui immittit tantum operam pro ea parte qua sustinet lucrum pro eadem substineat dãnum an teneat.

5 Opera an equiualeat interusurios pecunie an vero capitali in contractu societatis.

6 Nummi ad quid inuenti sint.

7 Pactum inter socios initum ꝙ immitens tantum operas teneatur ad dimidiam capitalis amissi est iniustum.

8 Industria socij an sit minus existimãda ĩ societate ꝙ̃ pecunia.

9 Pactum celebratũ inter socios ꝙ ĩmittens operam etiam ad amissionem capitalis licet iniustum:an teneat.

10 Pactum ita intelligi debet ne contineat iniustum.

4 ¶Ad bal.in l.si patru⁹.C.cõia vtriu.indicij.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ. Presentis ꝯsultationis inuestigatio pulchra est ⁊ subtilis quare p eius ṽitatis inuestigatiões tria sunt discutiẽda. ¶Primũ est si nullũ fuisset pactũ appositũ sup dãno capitalis an dictus.E.qui pticipabat de qnta pte lucri pticipasset de aliqua pte dãni. ¶Scdm nũqd licitũ sit pactũ in societate ⁊ qñ ꝙ ille qui mittit operas teneat ad periculũ totius capitalis vel ad minus p ea pte pro qua pticipat de lucro. ¶Tertiũ ⁊ vltimũ erit quid iuris in casu nostro stante ꝯuentione de qua in scriptura an.E.teneat ad aliquã partẽ capitalis amissi. ¶Circa primã difficultatẽ qd non est noua sʒ discussa p glosatores ⁊ doc.in ea plurimũ variãtes in qua tñ glo.iuris ciuilis firmauit pedes ꝙ 1 periculũ amissiõis capitalis in totũ sit ipsius ĩmittẽtis ⁊ † ꝙ ille qui operã ĩmittit nullũ sentiat damnũ capitalis qñ ille q capitale ĩmittit nõ cõicat illud effectualr̃ ita ꝙ finita societate si reperiat diuidi debeat cũ eo q operã posuit sʒ vult illũ p̃cipuũ extrahere put est casus noster.ita ꝯcludit gl.in.l.si nõ fuerint.§.j. in ver.solus.ff.p so.⁊ gl.in.l.j.C.pro socio.quã sequunt ibi clare Bar.q dicit totã illã gl.no.Ang.⁊ Pau.de ca.⁊ idẽ sequit ibi Bal.lʒ quidã vt mihi vr̃ minus bñ intelligẽtes allegãt Bal. in ꝯtrariũ rõ gl.est qꝛ regula naturalis est ꝙ quatenus qs lucrũ sentit eatenus de dãno participare dʒ.l.manifestissimi.§.sʒ cũ in scda C.de fur.ibi.vbi em̃ pieulũ ibi ⁊ lucrũ ⁊c.sed operã ponẽs nihil de capitali lucrat.igit nullũ damnũ sentire dʒ.vñ Bal. recitata ista opi.glo.pro prima opi.⁊ postea recitata ista opi. Jacob.de are.dicit ꝙ quatenus est cõe lucrũ eatenus damnũ est cõmune. ⁊ subdit ⁊ ideo tene primã opi.igit tenet opi.gl.⁊ dũ subdit q̃tenus est cõe lucrũ ⁊c.loqtur nõ de lucro supra capitale sed de lucro capitalis.⁊ istam opi.sequutus est etiam Odofr. in.d.l.j. ¶Sed Bar.de saly.q contrarium tenuit in.d.l.j. post Oldr.⁊ Ricar.malũ.dicit ꝙ satis est ꝙ ꝑpter capitale lucrum sperare potuit quã rõnem ponderare vr̃ tex.in.l.cũ duobus.§.quidã sagariam.ff.pro so.ex quo infert qd tex.in.§.de illo insti.pro so.et similia iura que dicunt qd sepe opera alicuius p pecunia vʒ intelligi debent nõ respectu sortis sed respectu cõmodi ⁊ interusurij medij tẽporis ⁊ sic p̃ciũ opere est cõmodũ interusuriũ ipsius pecunie nõ aũt ipsa sors qd dicit menti tenendũ ⁊ pbatur scdm moder.nam opere hominis dicunt fructus hoĩs.l.in hominis vsufructu.⁊ l.fructus hoĩs.ff.de ope.seruo. ¶Preterea absurdum videret ꝙ si vnus mille immitteret ⁊ alter operas qui pro salario habuisset quinquaginta qd illa.1000. correspondeant illis.l.sʒ ꝯueniẽtius vr̃ qd sicut alter lucrum pecunie cõica tita aliqd lucrũ operatur si fruct⁹ ope lucro ascribant arg.l.cohiri.⁊ l.questus.⁊.l.si nõ adijciat.ff.pro so. ¶Sʒ ista dicta in quibus totũ põdus cõsistit nõ sunt ṽa simplr̃ ⁊ absolute. ¶Primum dictũ Bar.de saly.qd satis est ꝙ pp capitale potuit lucrũ sperare nullo mõ plʒ qꝛ nõ est verũ qd simplr̃ mediãte capitali sʒ mediante capitali ⁊ opera ⁊ industria sua vt tradit plene per glo. Bar.⁊ doc.in.l.cũ oportet in prin.C.de bo.q̃ lib.⁊ si alter intellexit saly.male intellexit vt clarius ostendet in fi.in.ij.q.princi.si hoc modo tunc dico qd sicut immittens operas pati dʒ damnũ capitalis qꝛ sperabat lucrum capitalis ⁊ operaꝝ ita pari rõne q pecuniã ĩmittit pati.dʒ dãnũ operaꝝ.ex quo lucꝝ sperat ex pecunia ⁊ opera alterius.vnde qñ sunt equaliter estimate qꝛ vt dicit tex.in.d.§.de illo.sepe opera pro pecunia vʒ est notandũ qd pro pecunia nõ pro interusorio pecunie sequit qd ille qui operas ĩmittit nõ dʒ aliqd dãnũ capitalis in effectu pati. ¶Secũdũ ẽt dictũ nõ est simplr̃ veꝝ nã ẽt opa hoĩs põt nõ solum correspondere interusurio pecunie.sed ẽt pecunie posite p capitali put est casus rotund⁹ ĩ.l.si nõ fuerint.ff.p so.in.§.j.vbi iurisconsultus vult pactũ valere qd ille qui pecuniã ĩmittit patiatur damnũ capitalis in totuʒ .si mõ tanti sit opera extimãda quanti dãnuʒ capitalis.⁊ sic clare vult qd pditio operarũ sit equalis perditioni capitalis.⁊ hoc est qd voluit text.in.d.§.de illo.vnde bñ succedit tũc rõ glo.qd ex quo nihil de capitali lucrari debet nihil etiã pdere ex quo ẽt capitale damnũ capitali patit. ¶Sʒ iteꝝ ꝯtra glos.insurgit do.Raph.ful.in.d.l.j.C.pro so.⁊ in.d.l.si nõ fuerint. dicit enim primo qd ꝯtra gl.vr̃ tex.in.d.§.quidã sagariã. vbi qui pdit pecuniã ꝑpriã occasione societatis põt a socio petere vt reficiat partẽ dãni illius pecunie.⁊ tñ vsus tantũ pecunie fuit cõicatus ⁊ nõ ipsa pecunia ⁊ subdit tex.rõnẽ qꝛ alter socius pecuniã lucrari poterat. ¶Sed ad hoc dicenduʒ est qd.d.§.qdã sagariã . qui fuit Ja.de are.nõ pbat ſm saly.qꝛ loquit quando vterqʒ ponit operam ⁊ pecuniã qd pʒ ex duobus. ¶Prĩo qꝛ dicit qd is qui operã prestabat ⁊ ad sagariã emendã accedebat suã pecuniã perdidit.vnde ex illo verbo suaʒ dat intelligi qd alter etiã suaʒ posuerat. ¶Scdo ⁊ clare qꝛ si is qui operã p̃stabat pecuniã posuerat apparet qd ẽt alius pecuniam posuerat vel ponere debebat.ar.l.cũ de indebito.ff.de pba .non ergo mirũ si damnũ erat cõe ⁊ ad rõnẽ decidendi quam supra ponderabat Bart.de saly.clare rñdeo qd illa lex nõ meruit in ꝑposito allegari qꝛ nõ loquit de capitali sed de pecunia ꝑpria vni⁹ ex socijs que perijs occasione societatis.vnde succedit regula quod ẽt alter socius pati debeat damnũ amissiõis:tũ qꝛ perijt occasione societatis.tũ qꝛ lucrũ poterat cõsequi.d.§.sed cuʒ in scda.vnde ibi est casus diuersus qꝛ respectu pecunie ꝑprie alterius socij nõ poterat alter aliqd pdere seu nõ pdiderat qd correspondere pditioni illius pecunie sicut in casu nr̃o nimiruʒ si periculum est cõe vtriusqʒ. ¶Ex quibus pʒ solutio ad secũduʒ fundamentũ do.Raph.fulg.dum dicit qd tunc damnũ est soli⁹ ĩmittẽtis qñ id actum est vt pbat tex.in.d.l.si nõ fuerint.§.j.igit si nõ est actũ est cõe qꝛ tex.nõ fundat se in eo qꝛ nominatim actũ sit ĩmo vult qd hoc pactũ vbi tanti sit extimãda amissio operaꝝ alterius socij quãti est dãnũ capitalis.rõ ergo decidendi oñdit qd si tanti est opa extimãda dãnũ est equale lʒ ĩmittens pdat totũ capitale.igit si dñs nõ fuerit idẽ est dicẽdũ:tñ inter socios eqlitas dãni ⁊ lucri.seruanda sit vt ibi ⁊ in.d.§.de illo ⁊ in.l. veꝝ.eo.ti.cũ si. ¶Infert ẽt ex premissis qd male loquut⁹ est Bal.in l.si patru⁹.C.cõia vtriusqʒ iud.dum dicit qd opa est effecta cõis si ergo perdit nihil perdit qd nõ sit cõe.⁊ ita si pdit capitale.vñ amissio capitalis est cõis ⁊ eius pars est repetibilis vt hr̃ in.l.si nõ sorte.§.libertus.ff.de ꝯdi.inde. Qm̃ lʒ opa nõ sit repetibilis tñ est extimabilis extimatione correspondenti capitali seu eius extimatiõi qua mediãte qꝛ dãna sunt hincinde equalia põt ille qui operas amisit exceptione se tueri cõpensationis dãnoꝝ per d.l.si nõ fuerint.nã ⁊ illa que peti nõ possunt in cõpẽsatione deduci possunt vt in.l.ẽt.ff.de cõpen.⁊ tradit in.l.fi.C.e.ti. ¶Tertio loco dicit do.Raph.ful.in.d.l.j.ꝯtra gl.aut is qui opas immittit nõ morit ⁊ tũc opas nõ amittit qui opari p̃t qꝛ nõ amittit capitale opaꝝ aut moritur ⁊ tũc aut morit sed nõ occasione societatis ⁊ tũc nihil est qd a socio ꝯsequi possit per ea que ponit Bal.in.l.j.C.p so.ĩ.viij.q.aut morit occasiõe societatis.⁊ tũc dicit qd nõ amittit opas sʒ vitã q̃ vita est inestimabilis.l.fin.ff. de his q deiecerũt vl̃ effu.⁊ si dicat ope sunt in estimatiõe.rñdet qd ꝑcedit in eo q̃ amittit manũ.ita ꝙ opari nõ põt sed is q morit nõ amittit opas sed vitã. ¶Sʒ p certo nimis subtilizauit. nã do.Raph.cõsiderat opas futuras quas qs amittẽdo manũ amitteret gl.vero opas p̃teritas q̃ estimari pñt.l.in stipulatiõibus .§.oparum .ff. de verbo .ob.⁊ traditur in.l.si non sortem. §.libert⁹.ff.de condit.inde.item licet amissio vite non sit estimabilis tamen submittere se periculis vite est multum estimabile ⁊ in consideratione in hac materia vt est casus in.d.l.si non fuerint

fuerint.§.j.dũ dicit.si solus peregrinetur picula subeat solus. que oia sunt adeo in cõsideratione q ppponderãt aliqñ pditioni capitalis vt dicit tex.in.d.l.si nõ fuerint.§.j.in ver.si mõ. ¶Ex quibus negari nõ põt quin articulus sit dubius in quo cõsiderauerã vtraq opi.diuersis casibus de feudi sumẽs fundamentũ ex illa.l.si nõ fuerint.§.j.sꝫ reperi postea insignẽ doc.do.Pet.philippũ de nobilibus de corn.idẽ dicere qḋ preco gitauerã in sua
2 repeti.l.si pascẽda.C.de pactis vñ cõsiderãdũ est q† Aliqñ ꝛ primo opera a prin.nõ est tanti extimãda quãti est amissio capitalis ꝛ interusurij ipsius capitalis.sꝫ tãti sorti quãti est amissio interusurij ꝛ tũc aut ꝛ scḋo opera imittẽda societati est estimãda quãti piculũ capitalis ꝛ interusurij. ¶Primo casu cõsiderãdũ est q aliqñ ꝛ primo capitale a pn.est cõicatũ ꝛ tũc idubit inter si totũ pdit ille qui operas imittit dimidiũ capitalis reficere tenet rõ est clara qꝛ perijt res cõis igit perijt vtriq.l.q̃ fortuitis.C.de pi.ac.c.j.extra de cõmo.ꝛ hoc de plano pcedit qñ capitale est effectualr cõicatũ ita q finita societate cõiter diuidat put h est de mẽte gl.qꝛ ex quo finita societate lucraret dimidiã capitalis ita dimidiã pdere dꝫ.l.ſm naturã.ff.de reg.iur.si vo cõicatꝰ esset tñ respectu trãslationis dñij statim dicet. ¶Aliqñ ꝛ scḋo totũ dñium pecunie est retentũ p imittentẽ ꝛ tũc perijt imittẽti ex quo nõ est cõicatũ neq effectualr neq quo ad trãslationem dñij p iura de quibus supra nisi societas fuisset cã peremptiõis vt qꝛ pecunia alſ nõ perijsset si societas nõ fuisset cõtcã.l.si qḋ.§.idẽ celsus.ff.p so.nã videmus q etiã qñ res ppria vnius ex socijs perijt occasione societatis perijt societati seu ad eius dãnũ.l.cũ duobꝰ.§.quidã sagariam.ff.pro soci.de quo p Bal.in.l.j.C.pro so.q.viij.ꝛ in.d.l.cũ duobus.§.dãna.ꝛ in.l.j.C.de fru.ꝛ lit.expẽ. ¶Aliqñ ꝛ tertio dubitat vtrũ pecunia fuerit cõicata tũc dicendũ q aut vterq ponit pecuniã ꝛ operam ꝛ censet pecunia cõicata ꝛ ita pcedit de plano glo.in.d.l.j.C.pro so.ar.l.j.ꝛ.ij.ff.eo.ꝛ qḋ no.Bar.ꝛ Bar.de saly.in.l.si vt certo.§.nũc videndum ff.cõmo.ꝛ tũc damnũ est cõe vt in.d.§.dãna.ꝛ ad hoc nullus dubitat.aut vnus posuit operã ꝛ alter pecuniã ꝛ tũc pecunia nõ censet cõicata.d.l.cũ duobus.§.dãna ex quo infert q si pecunia perijt anteq dñiũ sit in sociũ trãslatũ ꝛ sic cõicata perijt imittẽti.d.l.que fortuitis. ꝛ hoc verũ vt dixi qñ dñium nõ est cõicatũ. si vo dñiũ est cõicatũ vel cõsumptione pecunie vel qꝛ ex pecunia mercitie sunt empte per regulam.l.rogasti.§.fina.cũ tribꝰ seq.ff.si cer.pet.ꝛ.l.si alieni nummi.ff.de sol.sed tñ non est effectualr cõicatum qꝛ venit extrahendũ finita societate.ꝛ tũc glo.quã sequunt doc.q̃.s̃.allegaui in.d.l.j.tenet q perijt immittẽti ex quo immittẽs operas lucrari nõ dꝫ de capitali.ꝛ in casu finite societatis hoc idẽ tenuerũt Pe.ꝛ Cy.in.d.l.j.C.p so.qui volunt qḋ aut pecunia perijt ante opas exhibitas ꝛ tũc sit cõe ne alſ cõtcꝰ claudicaret.l.si id qḋ.ff.de rescin.vẽ.aut post operas exhibitas.ꝛ tũc sit solius imittentis.ꝛ pcedat opi.glo. ¶Scḋo casu principali qñ opa equalet interusurio pecunie ꝛ periculo capitalis.iuxta.d.l.si nõ fuerint.ꝛ tũc indubitanter pcedit opi.glo.p.d.l.si nõ fuerint.ꝛ.d.§.de illo.put.s̃.induxi.nam tunc militat eius ratio ꝛ cessat ratio tenentiũ cõtrariũ ꝛ pbabit etiã ex his q̃ dicam statim in seqũti difficultate ex qbus in pposito in casu nostro dico q ex duplici capite si nullum fuisset pactum appositũ sup amissione capitalis debuisset pire imittẽti ꝛ nõ etiã imittẽti opas. ¶Prĩo qꝛ sumus in casu finite societatis post oẽs operas exhibitas quo casu habemus autoritatem glo.Oldr.Bar.Bal.Ang.ꝛ Pau.de ca.in.d.l.j.item Pe.ꝛ Cy.ibidẽ.lꝫ in cõtrariũ habeamus Ricar.malum.Oldr.Bar.de saly.ꝛ Fulg.in
a d.l.j.vñ in casu nostro in iudicando seq debemus opi.[a] gl.tñ qꝛ illa est magis cõis iuxta no.in.l.si.C.de pena iudi.q ma.iudi.tũ qꝛ in veritate opi.nõ est recedendũ a glo.ſm Jac.but.in.l.j.C.q pro sua iurisdi.ꝛ maxime qꝛ illã sequit Bar.in cuiꝰ dictis semp
b solet esse veritas.[b] itẽ qꝛ equitatẽ cõtinet ſm arbitriũ boni viri ſm Cy.in.d.l.j.qḋ in hac materia plurimũ versat in.l.pposito.ff.pro soc. ¶Scḋo qꝛ in casu nr̃o sumus in scḋo casu qñ amissio oparũ equiualet amissioni capitalis ꝛ interusurij.nã si iurisconsultus vult q opere tanti extimari pñt p certo in casu nr̃o tãti vident extimãde finita societate ostendit p capitali fuerũt in societate imissi floreni.4000.vñ si ille q opas imisit posuisset suã portionem.4000.florenoꝝ imisisset mille florenos p sua qnta parte.idem si non fuisset socius ꝛ nihil inisisset sed opas suas nummis locasset quolibet anno habuisset centũ ꝛ qnquaginta florenos.ꝛ sic finitis q̃tuor ãnis habuisset florenos.dcc.certos.etiã si societas totũ capitale perdidisset.vnde vr̃ mihi q nõ minus sint extimãdi.dcc.certi quos pdere nõ poterat i fine societatis.ꝛ vltra ẽt lucrũ speratũ vltra debitã mercedẽ qḋ verisilr imittẽs opas spabat qꝛ alſ nõ esset visilr q voluisset eẽ potiꝰ socius q̃ locare opas suas.ar.l.cũ de idebito.ff.de pbatio.quã debeãt extimari mille floreni cũ spe lucri ꝛ periculo nedũ lucrandi sed etiã amissionis totius capitalis.capitale eñ de dcc.qḋ pdi non põt maioris p certo est extimatiõis q̃ capitale mille qḋ perdi põt.ꝛ vr̃ q hoc arbitrari debeat bonus vir cuius arbitrio hec cõmittunt.l.in pposito.ꝛ.l.si societatẽ.§.arbitroꝝ.ff.p socio. in cuius etiã cõsideratiõe esse dꝫ ẽt q capitale vt in plurimis nẽ in totũ admittitur.sed qñ nihil supra capitale reperit semp certa opaꝝ merces amittit.piculũ añt est cõsiderãdum ſm cõiter accidentia arg.l.neq natales.C.de pba. Itẽ ad hoc vt aliqd ponẽs operã lucret vltra certã mercedẽ necesse erat facta cõputatione qḋ lucrũ trãscenderet.xv.put in primis nõ euenit ꝛ quicqd minus lucraret ponẽs opas amittebat de pcio certo laboris ꝛ socius lucrabat.vnde sup certã mercedẽ quã sine piculo habuisset parum lucrari poterat.si ergo pderet dimidiã capitalis longe plus amitteret q̃ alij.ꝛ tñ adminus lucrũ vltra certã mercedem amitti debebat qḋ nõ conuenit arbitrio boni viri.ꝛ hec diiudicanda sunt a viris in arte expertis ar.l.septimo mẽse.ff.de statu homi.faciũt q̃ statim dicam in seqũti difficultate.hec de prima difficultate q̃ fuit necessario discutiẽda.venio ad scḋam. ¶Circa scḋam difficultatẽ sunt ꝛ rõnes ꝛ autoritates vtrinq facientes difficultatẽ.ꝛ cõtinet duas difficultates.Prima est nunqd valeat pactũ q ille q opas ponit sustineat periculũ dãni totius
3 capitalis in qua dixit Hostiẽ.†si cõtrahit societas in qua vnus ponit operã ꝛ alter pecuniã hoc pacto q capitale sit saluũ ita q si periret debeat totũ satisfieri sibi ab eo q posuit opas talis societas nõ est iusta neq licita vt cõcludit gl.Jo.in.c.plerique.xiiij.q.iij.ꝛ glo.ꝛ Bal.in.l.j.C.p socio.Jo.cal.do.Car.floren.ꝛ Abbas in.c.nauigãti.extra de vsuris.ꝛ ita cõcludũt Theologi vt dicit do.Rapha.fulg.in.l.si nõ fuerũt.§.j.ff.p socio.ꝛ Pe.de anc.in regula peccati venia.de reg.iur.in.vj.ꝛ est casus in.d.l.si nõ fuerint.§.j.nisi ille q imittit opas haberet cõgruã recõpensationẽ respectu lucri adeo q pars lucri nõ esset minoris extimationis arbitrio boni viri q̃ suscepti periculi quo casu pcedere posset opi.Host.ꝛ sequaciũ arg.d.§.j.in rõne decidendi de qua qõne latius p pfatũ do.Pe.philippũ in.d.l.si pascenda.q.vij. quam
4 nõ psequor qꝛ nõ est necessariũ. ¶†Scḋa difficultas est retẽtis eisdẽ terminis nunqd valeat pactũ q p qua parte immittens opas sustinet lucrum sustineat dãnum capitalis ita qḋ si sustinet dimidiã lucri capitalis.in qua difficultate nõ insistendo in multis ratiõibus que vtrinq adduci possent de qbus late per prefatũ do.Pet.philippum in dicto loco vna est rõ vrgens qḋ valeat.nã ea est natura societatis vt dãna ꝛ lucra sint cõia.l.cum duobus.§.dãna.l.coiri societatẽ.l.quintus.ꝛ.l.si non fuerint.ff.p socio.facit qꝛ societas cõtrahit ad arbitrium boniviri.l.qḋ eñ §.j.ff.eo.ti.sed bonus vir nõ esset.qꝛ iniustũ aut iniquũ arbitraretur igitur vr̃ qḋ inducat in pactũ q tacite incrat.ꝛ sic vr̃ nihil operari.l.iij.ff.de leg.j.sed inter dãna societatis nõ cõsideratur amissio operarũ sꝫ capitalis qꝛ illarũ amissio dãno nõ ascribit.igitur capitalis amissio cõis esse dꝫ nõ cõsiderata pditione operarũ.ꝛ sic in pactũ deduci põt.q aũt dãno ascribat sola amissio capitalis ꝛ nõ operarũ ostendi vr̃ multũ clare.nã dãnum cõtingens occasione societatis de cõi resarciri dꝫ.l.ſm iulianum.ff.p socio vt.s̃.dixi ꝛ nõ sic si capitale est saluum ꝛ alter operas amisit nihil sibi regulr resarcit.vt pꝫ ex nota.in.l.j.C.pro so. ¶Confirmat qꝛ damnũ ex vno latere cõtingen- facit ex alio latere lucrum cessare quia lucrum dr̃ deducto omni dãno.l.quintus mutius.in fi.ff.pro socio.ꝛ instit.pro socio.§.de illo in fi.ꝛ tamẽ opere non minuunt lucrum.nam totũ illud qḋ superest vltra sortẽ censet lucrũ vt approbare vr̃ consuetudo que est optima legum interpres.hoc idẽ vr̃ pbari in.l.cũ duobus.§.itẽ si in facto. vbi diuidit totũ illud qḋ superest vltra sortẽ.ꝛ tñ nõ põt fieri p pactum q damnũ nõ minuat lucrũ quin vnũ cũ altero cõpenset.d.l.quintus mutius.ꝛ.d.§.de illo.in fine.itẽ opera vident compari interusurio pecunie vt supradictũ est. ¶Ex quibus vr̃ inferri quod cũ amissio oparũ dãno nõ scribatur sed pditio capitalis qḋ scḋm naturã societatis esse vr̃ qḋ damnũ capitalis sit cõmune ꝛ p cõñs tale pactum validum esse vr̃. ¶Cõfirmat ista opi.autoritatibus infrascriptis.nã hãc opi.tenet glo. Jo.in.c.plerique.xiiij.q.iij.ꝛ sequunt Gofre.ꝛ Host. in summis eorũ in tit.de vsuris.prout referunt Canoniste.ꝛ hanc tenent do.Ant.ꝛ do.Nico.in.c.nauigãti.extra de vsuris.idẽ tꝫ supplementum pisanelle.ꝛ Bal.in.l.j.C.commodati.ꝛ in.l.si paciscenda.C.de pac.ꝛ in.l.j.C.de fruc.ꝛ lit.expensis.ꝛ Bal.in.l.si patruus.C.cõmunia vtriusq indi.ꝛ dicunt quidã q hãc opinionem approbat consuetudo que est optima legũ interpres.l.minime.ff.de legi.c.cũ dilectus.extra de cõsuetu. ¶In cõtrium tñ faciunt plures rõnes.Primo nam sanctus doctor Thomas de aquino in scḋa scḋe.q.lxxviij.articu.ij.vbi dicit q lꝫ sperare ꝛ pacisci de lucro in cõtractu societatis qꝛ ille q pecuniã imittit retinet apud se dñium pecunie ꝛ subijt periculum ipsius pecunie.ideo dicit vt lucrũ etiã capiat ita formalr dr̃ in ver.venio ad quartũ sed in casu nostro pro parte non sustinet periculũ. igitur pro illa par-

a ¶Opi.glo.in iudicando sequenda.

b ¶Veritas solet esse in dictis Barto.

te nõ põt lucrũ percipere.facit.l.si is qui.§.si quẽ questũ.ff.commodati.⁊.l.manifestissimi.§.sed cũ in scõa.C.de furtis .item qꝛ cessante rõne cessat dispositio.l.adigere.§.quãuis.ff.de iurepa.⁊ c.cũ cessante.de app. ¶ Scõo qꝛ qñ ille q operas immittit substineret periculũ totius pecunie pactũ nõ esset licitũ vt no. glo. in.d.c.plerigꝫ.igitur pari rõne idẽ dicẽdũ est qñ pactũ est appositũ qȝ substineat damnũ dimidie qꝛ quid iuris est de toto quo ad totũ idẽ iuris esse dꝫ de pte quo ad partẽ.l. que de tota.ff.de rei ven.cũvulga. ¶ Tertio societas ius fraternitatis obtinet.l. veꝝ in pri.ff.ꝑ so.vñ ptes debẽt esse equales arbitrio boni viri. l.qȝ eñ.§.illõ.⁊.l. in ꝓposito.⁊.l.societatẽ mecũ.ff.ꝑ so.⁊ no.gl. in.d.l.si nõ fuerint.⁊ iõ si cõditio vnius est deterioꝛ conditionis alteri⁹ pactũ õꝛ iniustũ ⁊ nõ licitũ sed in casu nr̃o esse hmõi ostẽditur qꝛ immittẽs opera esset deterioris cõditionis quã immittens pecuniã.nam amisso toto capitali vel parte vterqꝫ equalr̃ ⁊ immittẽs operas illas solus pderet. ¶ Quarto nõ põt negari quin pecunie dñium pro dimidia trãseat in illũ qui operas immittit qꝛ ea est natura societatis.l.j.cũ seq.ff.ꝑ soc. vel saltẽ emptionis merciũ ⁊ cõmutationis.iuxta id qȝ hr̃ in.l. si alieni nũmi.ff.de sol.⁊.l.si a furioso.ff.si cer.pe.vñ immittẽs pecuniã non dꝫ dimidie lucri pcipere que facta est aliena. ⁊ est vna rõ ꝓpter quã vsura est ꝓhibita qꝛ diceret̃ pcipere fructus ex pecunia mutuata effecta aliena vt tradit̃ in rub.extra de vsu. ¶ Quĩto ista opi.cõfirmat̃.nã qȝ capitale totũ pereat ponenti cõuenit equalitati que inter socios seruari dꝫ hoc.assumptũ probat̃ autoritate gl.magis cõiter approbate in.d.l.j.C.pro so.igit̃ pactũ quod pro parte pereat ponenti operas non cõuenit dicte equalitati. igitur est iniustũ ex quo datur intelligi qȝ ex dictis in prima difficultate multũ depẽdet decisio huius qõnis. ¶ Et sic infertur qȝ oẽs illi qui sequunt̃ gl.in prima difficultate habeant necesse dicere dicto casu hoc pactum esse iniustũ ⁊ vltra istos ⁊ beatum Thomã supra relatũ hec opi. approbat̃ in summa que dꝛ pisanella in verbo societas. vbi fit mẽtio de autoritate beati Tho. Et hanc opi.ãplectit̃ sanct⁹ Bernardin⁹ in suo sermone.xxxix. articulo.iij.c.ij.versi.scõs casus est vbi dꝛ qȝ si aliquis dat centũ mercatori ad cõe damnũ illoꝝ centũ ⁊ lucrũ est perinde ac si illi quinquaginta mutuasset ⁊ ille de opera ⁊ industria nihil cõsequeret̃ cui solet quarta pars lucri attribui.⁊ sic cõtract⁹ est illicitus.⁊ hec opi.approbat̃ in quadã summa que vocat̃ summa angelica in verbo societas dubio.x.reperio etiã qȝ hanc opi.tenet magister Alexan.de anoscis ordinis minorum in suo libello de vsuris sequẽdo opinionem sancti Bernardini ⁊ beati Thome. eadem opi.etiã tenet magister Frãciscus de plateis ordinis minorum in suo libello restitutionis vsurarũ in tractatu vsurarũ in.c.vsura quarto in cõtractu societatis.vʃ.j.⁊ versi.iiij.ex eo qꝛ pro ea parte capitalis pro qua nullũ subijt dãnũ nõ dꝫ aliqd lucrari . allegat ad hoc Alexan. de ales in quodam suo tractatu. ¶ Ex quibus pꝫ rem esse dubiã ⁊ in dubijs tutioꝛ pars in fauorem anime est eligẽda vt in.c.iuuenis.extra de sponsa cũ ibi no. ⁊ lꝫ prefatus insignis doctoꝛ do. Pet. philipp⁹ in.d.l.si paciscẽda.conet̃ respõdere ad oẽs rõnes pdictas ⁊ sequi videat̃ primã opi.qȝ cõtractus seu tale pactũ sit licitũ ⁊ multũ seriose hoc discutiat:attñ etiã ibi responsionibus suis ptꝫ qȝ nõ sequit̃ dictã opi.indistincte. ¶ Quare omissis multis que ipse dicit ꝯsidero in primis qȝ hãc opi.tꝫ sanctus Thomas cuius quanta sit autoritas nemo est qui nesciat.cuius autoritatẽ intelligo qȝ ille q immittit pecuniã retinet dñiũ pecunie ĩtelligo ẽm qȝ intellexit gl.accursij.s.dñium capitalis effectualr̃ qꝛ capitale effectualiter nõ cõmunicatur alteri socio sed semper capitale est immittẽtis totũ ita qȝ semper est verũ dicere qȝ in rebus existentibus in societate ipse hꝫ capitale vsqꝫ ad pecuniã immissam in societate. non aũt intellexit qȝ retineret dñium pecunie cũ illud transeat in sociũ pro pte vt in.l.j.in fi.ff.pro socio.⁊ perdat̃ etiã emptiõis merciũ ⁊ cõmutationis.l.si a furioso.ff.si cer.pet.⁊.ʒ.dictũ fuit. si ergo capitale dicit̃ immittentis merito sensit qȝ perijt immittẽti qꝛ res perijt dño.l.si ex legati cã cũ ibi notatis.ff.de vb. obl. ¶ Confirmat̃ etiã eius opi.nã capitale sibi debitũ ex rebus existentib⁹ in societate non pecunia in genere.si ergo res perit merito perijt immittenti.arg.l.in naue saufelli.ff.locati.⁊.l.electio §.si is cum.l.seq.ff.de noxa.⁊ ꝓbatur hoc clare in.l.si titius.ff.de prescriptis verbis vbi est casus singularis ad hoc per quem videtur ꝓbari opi.sancti doct.in hoc.nã ibi data fuit pecunia vt qs negociaret̃ hac cõditione vt lucrũ vsqꝫ ad certã quantitatem esset dantis pecuniam abinde.ʒ.esset recipientis dꝛ ibi qȝ si pecunia perijt sine culpa recipientis perijt ipsi danti.et si diceret̃ qȝ do. Pau.de ca.ibi in recollectis paduanis dicit qȝ ibi nõ est cõtractus societatis qꝛ nõ fuit actũ qȝ lucra ⁊ damna essent cõmunia.sed qȝ certa portio lucri esset danda immittenti.item ꝙ damnũ fuisset cõe nisi in totũ fuisset translatũ qȝ in dubio presumit̃.l.si id qȝ in pri.ff.pro socio.tñ idẽ do. Pau.in recollectis florentinis dicit qȝ nõ est contractus societatis qꝛ dñium fuerit in totũ translatũ.l.si tibi.eo.ti.tñ ẽm eũ est similis societati ⁊ sic iudicari dꝫ ẽm regulas cõtract⁹ societatis cui assimilat̃.l.naturalis.§.pe.ff.eo.ti.⁊ tñ periculũ est dãtis vt ibi ꝓbat ter.⁊ tenet glo.pe.nec ex eo qȝ pars lucri sit certa casu quo lucratur facit ꝙ nõ sit contractus societatis.§.de illo.insti.pro socio. ⁊ põt illud pactũ se habere ad cõmodũ ⁊ ad damnũ . igitur equale est arg. l.de fideicõ.C.de trãsac.cũ ibi no.dicẽdũ est ꝓut dicit do. Pau. qȝ res perijt immittenti qꝛ dñium fuit in totũ translatũ hoc deberet cõtrariũ effectũ operari cũ res pereat dño vt tradit̃ in.d.l. si ex legati causa.hoc aũt nõ põt esse ex alio qꝛ lꝫ ex pecunia merces emantur ⁊ fiant cõtinue commutationes verum est dicere in effectu qȝ in illis rebus ex cõmutatione habitis inest capitale qȝ est suum.ideo sibi perire dꝫ.⁊ per cõsequens cũ capitale sit suũ ⁊ illi⁹ periculũ subeat ideo lucrũ licite pcipit . sed qñ amisso toto capitali immittens operã teneret̃ ad dimidiã diceremus capitale effectualr̃ in totũ nõ fuisse suum ex quo nõ perijt sibi sed socio ⁊ cõsequenter socius teneretur ad pecuniã in genere. ⁊ sic videt̃ potius illã mutuo recepisse ⁊ cũ illa negociatũ fuisse.nam ex eo qȝ ꝓ aliqua parte dñiũ pecunie esset translatũ nõ deberet teneri.casus est in.d.l.titius.igitur si tenetur de interitu immittens operas obligatur ad pecuniã in genere ⁊ cõsequenter videtur quodãmodo velatũ mutuũ dimidie pecunie vt dicebat sanctus Bernardinus.⁊ ita intelligendo cessant aliqua dicta per do. Petrum philippũ cõtra sanctũ Thomã vt ibi videri põt.

5 ¶ Scõo cõsidero qȝ non est simpliciter verũ qȝ qui operas immittit si illas amittit nõ dicatur damnũ pati.itẽ ꝙ † opere equiualent interusurio pecunie ⁊ nõ capitali in quib⁹ duobus fundatur tota cõtraria opi . qñ opera tpe cõtracte societatis tanti est extimãda quanti pecunia capitalis tũc damnũ capitalis totum est immittentis.l.si nõ fuerint.§.j.ff.pro so. vt supra latius declaraui.igitur amissio opaꝝ est dãnũ.hoc ꝓbat̃.nã dãna debẽt esse cõia sicut lucra.d.l.si nõ fuerint.in prin.⁊ in.l.cũ duobus.§. dãna.ff.ꝑ so.sꝫ amissio capitalis ⁊ opis dicto casu si amissio nõ diceret̃ damnũ alter pati diceret̃ damnũ ⁊ ponẽs operas nõ qȝ esset cõtra naturã societatis.⁊ ex his sequit̃ qȝ nõ equiualet opa interusurio pecunie sed capitali ⁊ hoc probat ter.in.d.§.de illo cũ seq.⁊ in.d.l.si nõ fuerit.§.j.⁊ in.l.societatis.§.societas.eo. ti. ¶ Confirmant̃ pmissa.nã pecunia hoc est nũmi neqꝫ ex natura

6 sua neqꝫ ex lege sunt pducti vt aliqd lucrent̃: † qꝛ inuenti sunt ꝓpter cõmutationẽ ẽm phyloso.v.ethicoꝝ ⁊ ꝓbat̃ in.l.j.ff.de cõtrahẽ.emp.⁊ in.l.si ita fideiussorem accepero.ff.de solu.⁊ ꝓpter hoc dicunt quidã qȝ vsura est ꝓhibita vt late declarat Jo. an. in regula peccatũ.de reg.iur.in.vj.industria aũt pcio cõputat̃ ⁊ opera.vnde dicit ter.in.d.l.cũ duob⁹.§.si incohoanda.ff.ꝑ socio. preciũ opere artis velamentũ.vnde lucrũ magis dꝛ causatũ ab opera ⁊ industria quã a pecunia ex qua nõ lꝫ aliqd accipere nisi illius periculũ subeat alr̃ esset vsura.⁊ ideo lꝫ in cõtractu societatis aliqd accipere qꝛ illius periculũ subijt qȝ pꝫ qꝛ si nullũ periculũ subiret nõ liceret aliquid accipere vt dicit glo. cõiter approbata in.d.c.plerigꝫ.xiiij.q.iij.igitur piculũ est causa instilucri ex quo alr̃ de sui natura pecunia nõ est lucratiua licite.⁊ hoc voluit sanct⁹ doctoꝛ.sꝫ ponẽs operã nõ lucrat̃ rõne piculi qȝ sustinet ipsi⁹ capitalis sꝫ ꝓpter operas ⁊ industriã.igit̃ fit sibi iniustitia qȝ equale sustineat periculũ capitalis.⁊ hoc mõ intelligendo si pro aliqua parte periculũ non sustinet ꝑ illa pte non põt aliqd lucri accipe.⁊ ex pdictis pꝫ qȝ scõa opi.vr̃ ꝓbabilioꝛ. ¶ Tertio ⁊ vltimo cõsidero qȝ de natura cõtractus societatis est qȝ partes sint equales ⁊ dãni ⁊ lucri.d.l.si nõ fuerint in principio.in ista aũt equalitate seruãda nõ semp est dicẽdũ ꝙ si sunt duo socij qlibet debeat habere dimidiã vel si sunt tres quilibet tertiã ⁊ sic de singulis sed habẽda est cõsideratio qȝ qui plus contulit in societatẽ plus cõseq debeat. ⁊ ad hũc effectũ plura sunt cõsideranda.nã vt inquit ter.in.l.si societatẽ mecũ cohibis.ff.ꝑ socio.cõsiderari dꝫ si alter plus opera industria pecunia in societatem collaturus sit. idem dicit ter.in.l.quid enim.ff.cod.ti. ibi veluti.si alter plus opere gratie industrie pecunie plus altero in societatẽ collaturus erat.⁊ ideo lex que voluit ius suũ vnicuiqꝫ tribuere ẽm istas cõsiderationes in quibus certa doctrina dari nõ põt hoc reliquit arbitrio boni viri vt in.d.l.societatẽ.⁊ in.d. l.in ꝓposita.eo.ti.qui hꝫ cõsiderare quantũ dicat̃ in societatem cõtulisse ponẽs operã ⁊ industriã ⁊ quatenus ponẽs pecuniã ⁊ eat⁹ arbitrari partes dãni ⁊ lucri ⁊ hoc ꝓbat ter.in.d.§. de illa. ⁊ in.d.l.si nõ fuerint cũ simili.que cõpararũt operas ⁊ industriã immissioni capitalis ⁊ nõ interusurio pecunie. ¶ Ex quib⁹ infertur cõclusio multũ clara qȝ simpliciter dicere qȝ valet pactũ qȝ damnũ capitalis sit ꝯmunc itẽ dicere qȝ nõ valet sunt falsissima.sed indicanda sunt ẽm predictas considerationes. ⁊ hec de ij.q.prin.dicta sufficiant. ¶ Circa tertiam ⁊ vltimam difficultatem pro eius decisione duo sunt adhuc discutienda. ex quibus clare

clare apparebit decisio. ¶ Primū est nunquid si in casu parti-
7 culari de quo agimus pactū fuisset specifice factum † ꝙ .E. tene-
retur ad reficiendū dimidiā capitalis amissi: tale pactū fuisset
iustum ⁊ licitū. in qua difficultate indubitāter cōcludo ꝙ nō. ⁊
hoc euidenter ostenditur: qm̄ industria ⁊ opera dicti .E. nō erat
minoris extimationis q̄ mille floreni positi a quolibet sociorū
pro quinta parte cuiusq̧ socioꝝ nec cōferēdo operā ⁊ industriā
in societatē dr̄ minus cōtulisse q̄ ille qui pecuniā cōtulit quo ca
su pactū ꝙ capitale esset in totū periculo immittētis fuisset iu-
stum ⁊ licitū. casus est clarus in .l. si nō fuerint. §. j. ff. pro socio. ⁊
in .d. §. de illo insti. ꝓ socio. si ergo est iustū igit̃ ex parte vtriusq̧
est iustū: qm̄ equalitas seruanda est in cōtractu societatis .d. §.
de illo. Item q2 iustitia tribuit vnicuiq̧ qd̄ suum est. l. j. ff. de iu-
sti. ⁊ iur. ergo in isto casu si fieret pactū ꝙ pro parte periculum
esset imittentis operas tale pactū esset iniu stum stantibus eis-
dem terminis: q2 nō tribueret damnū ad quē iuste ꝑtinere de-
8 bet vt dictū est. solum restat ostendere † quō industria nō sit mi
nus extimāda q̄ pecunia. iura hec nō declarant solū tex. in .d. l.
si nō fuerint dicit si tanta sit industria socij vt plus societati cō-
ferat q̄ pecunia idest si solus nauiget solus ꝑgrinet̃ solus ꝑicu-
la subeat ⁊c. tex. eñ in .l. quid eñ considerat quatuor vt quis di-
catur plus societati cōtulisse dum dicit veluti si alter plus ope-
ra gratia industria pecunia in societatē collaturus erat. si cōsi-
deramus operā iste .E. solus gubernabat apothecā ⁊ eius ꝯsilio
oīa regebantur: cū traffici ⁊ apothece esset magister. si scd̄o gra-
tia cōsideretur quātum est respectu lucri apothece in cōficiēdo
drapos cū apotheca optime lucraret̃. satis eius in tali exercitio
dicebatur bona gratia ⁊ fortuna si vero industria apparet qd̄
est homo industriosus: tum ob magnā mercedē retroactis tem-
poribus habitā: tum etiam q2 vltra mercedem certā etiā plus
in apotheca lucrabatur ⁊ cum societas contrahat̃ ad finē que-
stus ⁊ lucri vt est casus in .l. cohiri societatem. ff. pro socio ope-
ra industria ⁊ gratia iudicari debent sm̄ finem ⁊ effectum qui se
quutus est. si ergo finis lucri ⁊ q̄stus fuit optimus apparet qd̄
industria ⁊ opera fuit optima questus enim ⁊ lucra principali-
ter ⁊ immediate procedunt ab opera ⁊ industria. dicit eñ text.
in .l. questus. ff. pro socio. questus enim intelligitur qui ex opera
cuiuscunq̧ descendit. dictio enim ex denotat cām imediatam. l.
j. §. ex incendio. ⁊ ibi Bar. ff. de incē. rui. ⁊ naufrag. ¶ Ex qui-
bus in ꝓposito dico ꝙ cum cōiter vt a peritis audiui in exerci-
tijs licitis lucrum qd̄ cōiter procedit a pecunia ⁊ opera cōputa
tis multis exercitijs si ascendit ad rōnem decem pro cētenario
est bonū lucrum in exercitio artis sirici. ⁊ ad plus .xv. ꝓ centena
rio qd̄ reputatur optimū lucrū. si ergo in casu nostro dictus .E.
vt magister lucratus est ad rationē .xx. ⁊ vltra ꝓ cētenario quā-
tum in se fuit lȝ alij socij credendo totū amiserint: q2 hoc nō mi
nuit operā ⁊ industriam magistri in dicto exercitio qs non vi-
det ꝙ multo plus opere ⁊ industria in societatem cōtulit q̄ pe-
cunia ⁊ sic quod nō minus extimationis esset industria q̄ pecu
nia. quo casu iustū est vt damnū pecunie pertineat ad imitten-
tem per .d. l. si nō fuerint. §. j. ¶ Cōfirmat̃ hoc idem in casu no-
stro. nā si pecunia est solita lucrari ad rōnem .xv. pro centenario
nō est dubiū qd̄ aliqua pars industrie attribuit̃ ad hoc qd̄ non
notant Bar. ⁊ doc. in .l. j. C. de bo. q̄ lib. posito ergo ꝙ dimidia
attribueret̃ idustrie pecunie tm̄ .vij. cū dimidio ꝓ cētenario attri
buerent̃ ⁊ sic lucrū pecunie mille florenoꝝ nō ascenderet ad flo-
renos .lxxx. ⁊ tm̄ iste in alia manu merebat̃ ꝓ certo salario flore-
nos .cl. ex q̄ pȝ quāto plus operat̃ idustria q̄ pecunia q̄ imedia
te lucrū ꝓcedit vt dixi ꝑ .d. l. questus. ⁊ q2 est ex natura sui acta
ad lucrū ⁊ nō pecunia vt ꝓbatū fuit. ¶ Ex qbus etiā pȝ ꝙ non
minoris extimationis respectu societatis erat industria q̄ pecu
nia. ideo iustum fuisset ꝙ non perderet aliquid capitalis .d. l. si
non fuerint. §. j. ⁊ optime ꝓbatur insti. ꝓ socio. §. de illo. cōpro-
batur. nam .E. pro suo salario certo lucraturus erat .150. ad hoc
ergo vltra certū salariū aliquid lucraturus fuisset necesse erat
ꝙ lucraretur ad rationē vltra .xv. pro centenario. si vltra illam
summā nihil vltra salariū lucrabat̃ ⁊ tm̄ socij optimū lucrū per
cipiebant si lucrabant̃ .x. adhuc socij bonum lucrū habebant et
ipse perdebat de salario .l. si ergo maius erat lucrū dubij euētus
ipsoꝝ socioꝝ damnū nō dȝ esse equale: qm̄ ille qui est in spe plus
lucrādi esse dȝ in ꝑiculo plus amittēdi. ad hoc .d. l. si nō fuerint
in prin. ⁊ in fine. ⁊ in .l. mutius ⁊ ꝓbatur in .l. si de societate. §. j.
¶ Preterea ꝓbant̃ premissa q2 si diceremus in casu nostro ta-
le pactum specificū valuisse maxima resultaret inequalitas cō-
tra naturā societatis. ista ꝯclusio ꝓbat̃. nā ponēs pecuniā subi-
ret infrascripta pericula. primū nō lucrandi supra capitale po-
sitū. scd̄m perdendi dimidiā capitalis si totū perderet̃ vel dimi
diam partis capitalis que perderetur. ⁊ hoc periculum de raro
cōtingentibus ꝯsiderabile q2 arg. a cōiter accidētibus iuxta. l.
neq̧ natales. C. de probatio. in glo. vt in plurimis apothece lu-
cratur vel nō amittunt. de capitali etiā ex eo pȝ q2 mercatores
in ea arte nō exercent q2 nō est verisimile ꝙ suum vellent perde-
re vt. l. cū de indebito. ff. de ꝓbationibus. E. aūt qui posuit ope
rā ⁊ industriā primo subijceret se ꝑiculo ꝑdendi tantā quātita
tem capitalis sicut socij ⁊ in hoc essent equales. scd̄o ꝑdendi lu-
crum sibi debitū. tertio ꝑdendi debitā mercedē que pecunia ca
pitalis cōparat̃ vt in .d. l. si nō fuerint. §. j. ⁊ in .d. §. de illo. ⁊ sic
dāna non essent equalia. item si nihil lucri fieret ille nihil lucra-
ret̃ q pecuniā ponit. ille vero bonū salariū ꝑderet. itē si aliqd lu-
craretur nō tm̄ vsq̧ ad debitā mercedē ponēs pecuniā aliqd lu-
craret̃ hic ꝑderet debitā mercedē ⁊ sic diceret̃ qñ nihil lucrifieret
etiā ponens pecuniā nihil lucrat̃ sicut ponēs operā. rñdetur qd̄
non est bona cōparatio q2 pecunia de se nō lucrat̃ opera sic scd̄o
respectu ponētis pecuniā haberet̃ ac si ille retinuisset in capsa ⁊
quieuisset. sed respectu ponētis operā non est ita q2 laborauit ⁊
perdidit operā ⁊ industriā. ⁊ sicut ex supioribus pȝ multe resul
tarent inequalitates ꝯ̄ naturā societatis vt in .d. §. de illo. ⁊ sic
nō seruaret̃ iustitia q̄ ius suū vnicuiq̧ tribuit institu. de iusti. ⁊
iure. in prin. Si vero dicimus ꝙ .E. nō sentiret aliqd̄ damnum
capitalis: tunc maior equalitas seruaret̃. nā periculum ponētis
pecuniā verteret̃ primo in amissione pecunie vel partis de raro
⁊ vno mō scd̄o in cessatione a lucro qd̄ sm̄ cōiter accidentia est
de raro. sed ꝑiculū .E. vertebat̃ circa ꝑiculum nō lucrādi vltra
debitā mercedē qd̄ faciliter conuenire poterat attento eo qd̄ ꝓ
mercede merebat̃. scd̄o in perdēdo debitā mercedē multis mo-
dis si nihil lucrifieret. ⁊ si aliqd lucri puta .v. vel .x. vel .xij. pro cē-
tenario qbus casibus semꝑ debitā mercedē amitteret. ⁊ hoc ma
xime in casu nr̄o cum .E. finito quinquēnio tantā mercedē ꝑdi-
dit que equiualet capitali pecunie. ⁊ sic seruaret̃ equalitas ⁊ iu
stum fuisset pactū ꝙ nihil dāni sentiret .E. per dictā .l. si non fue
rint. §. j. igit̃ aliud pactū fuisset iniustū. ¶ Unde ꝯcludēdo dñs
iudicās oīa ꝓdicta ꝯsiderare dȝ ⁊ arbitrio peritoꝝ in arte. arg.
l. vij. mense. cū ibi not. ff. de statu homi. ⁊ sm̄ casuum diuersitatē
possunt dicte opi. que ꝯ̄rie videnẗ ad cōcordiam reduci qd̄ fieri
dȝ quoad possumus in .c. periculose. de peni. dist. j. ⁊ in .l. j. C. de
inoffi. do. ⁊ in .c. cum expediat. extra de elec. in .vj. ¶ Scd̄m qd̄
9 est discutiēdū est posito ꝙ dictū pactū fuisset specificatū ꝙ † .E.
sustineret damnū dimidie capitalis ⁊ fuisset iniustū vtrū fuis-
set nullū vel validū in quo ꝯcludendum est ꝙ lȝ Barto. in suo
cōsi. qd̄ incip. ex facto ꝓponit̃ ꝙ fulcanius de cortonio videatur
velle tale pactū lȝ iniustū tenere: tm̄ ꝯ̄riū est dicendū. casus est in
d. l. si non fuerint. §. j. vbi dr̄ tale pactū inequale circa lucrū ⁊ dā
num si modo qui plus ꝯsequit̃ plus ꝯtulit societati. et sic vult ꝙ
si plus nō contulerit nō valet. ⁊ hāc opinionem approbauit ibi
accursi. ⁊ Azo. quā approbat do. Raph. fulgo. ⁊ dicit esse com-
munē opi. vn̄ de cū sit opi. glo. ⁊ cōis in iudicando ⁊ cōsulendo
non est recedendū. de qua tamē q̄ōne videndum est latius in .d.
l. si pascenda. q. iij. per ꝓfatū do. Pet. philip. vbi late examinat
⁊ clare istā opinionē sequit̃. ¶ Ex quibus oībus in ꝓposito ha
bemus cōcludere indubitāter ꝙ illud pactū appositum in scri-
pta societatis in qua dr̄ ⁊ cosi de dāni sonno a patire glauenan-
te como disopra intelligi dȝ sm̄ subiectā naturam ⁊ maxime so
cietatis. s. ꝙ alij socij perdāt capitale ⁊ .E. ꝑdat opas: q2 equale
dr̄ damnum pati sicut lucrū ⁊ sic verificantur verba pacti. v̄ba
aūt sunt intelligenda sm̄ subiectā materiam. l. si stipulat⁹. ff. de
10 vsuris. l. si vno. in prin. ff. locati. ¶ † Preterea verba ⁊ pactum
sunt intelligenda ne contineant iniustū. l. meuio. ff. pro so. ⁊ per
Bar. in .l. gerit. ff. de acqui. here. item verba sunt intelligēda vt
pactū potius valeat q̄ pereat. l. quotiens. ff. de ver. signi. ⁊ in .l.
quotiēs. ff. de reb. dub. Quinimo ex premissis ꝯcludendum est
fortius ꝙ si maior extimatio ꝑditionis ⁊ amissionis salarij cer-
ti ⁊ industrie q̄ illud qd̄ de capitali amissum est cedere dȝ dāno
oīum socioꝝ equaliter. hoc ꝓbat tex. in .d. l. si nō fuerint. vbi dr̄
ꝙ si stat pactum ꝙ capitale pereat immittēti in totū tale pactū
valet si modo industria sit tante extimationis ꝙ correspondeat
amissioni capitalis. si ergo industria sit minus estimanda non
valet si tanti valet ergo si pluris nō dȝ valere ꝙ ille perdat ca-
pitale ⁊ alter industriā q2 qd̄ operat̃ ꝓpositū in proposito ope-
rat̃ oppositū in opposito. l. si vt ꝓponas. C. de nup. l. ⁊ si ꝯtra. ff.
de vulga. ⁊ pup. ⁊ in .l. si ex toto. in prin. ff. de leg. j. ¶ Illud au-
tem qd̄ vltimo querit̃. nā dr̄ ꝙ socij dicti .E. pro societate accepe
runt pecuniā ad cambiū a seipsis hic ⁊ alibi cum maiori dāno
q̄ si accepissent ab alijs cōiter ꝓpter qd̄ dr̄ ꝙ societas est multū
dānificata ⁊ potuissent minus dānificare ⁊ accipere cū minori
dāno dico ꝙ indubitāter istud maius dānū accedere dȝ socijs ⁊
non dicto .E. q2 sociorū culpa illud euenit. quilibet enim hō di-
ligēs accepisset cū minori damno si id fieri potuisset. de qua dili
gentia socius tenetur q2 aliqñ est in leui culpa. l. cū duobus. §. si
incohatū. §. dāna. ⁊ . §. quidam sagariā. in fi. ⁊ .l. de illo. §. fi. ⁊ .l.
non abesse rem. ⁊ .l. ⁊ ideo. ff. pro soc. Quinimmo socij videntur

in dolo accipiendo cũ maiori dãno a seipsis. ex quo dr qd lz aliquid perderet in societate contracta cũ .E. tamen in alia manu magis lucrabatur ⁊ sic nõ bona fide se gerebant contra naturã societatis. Laus deo clementissimo Amen.

¶ Ut .s. per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartholomeus Socinus iuris vtriusq̧ doctor.

¶ Consilium.cclxvj.

1 ☞ Instrumentum quod refert aliud instrumẽtum confectũ inter easdem personas quando probet.
2 Probationes et sententia quãdo actorem lata contra preiudicet habenti causam ab eo.
3 Instrumentum quando dicatur probatio probata.
4 Liquere de causa per instrumentum nõ dicitur nisi fuerit conclusum in causa.
5 Contractus quando censeatur emphyteoticus.
6 Qualitas contractus ex pactis appositis magis cognoscitur quam ex verbis.
7 Res censualis alienatur cũ onere soluẽdi censum dño irregsito.
8 Qualitas contractus ex qualitate pretij cognoscitur.
9 Contractus emphyteoticus quando probet dominiũ. ⁊ nu. 13.
10 Dominium non probatur ex translatione possessionis.
11 Dominium non probatur ex instrumento locationis.
12 Fines probãtur per antiqua instrumẽta quando agitur de modico preiudicio.
14 Solutio pensionis quãdo probet possessionem.
15 Remedium canonis reintegrãde quando detur contra titulo possidentem.
16 Possessionis clandestinitatem allegans quando possit se in ea fundare.
17 Exceptio dominij non obstat agenti interdicto reintegrande.
18 Dispositio .c. reintegrande habet locum etiam in rebus profanis laicorum.
19 Dispositio .c. reintegranda non habet locum quando quis culpa sua vel aliqua iniusta causa cecidit a possessione. et nu. 21.
20 Verba spoliatis et eiectis quid significent.
22 Ecclesia minor vel absens quando possint implorare iudiciũ vt restituantur in pristinum ad suam possessionem quando ipsam amiserũt sua culpa vel negligentia.
23 Restitutio in integrum quando cõpetat ecclesie aduersus prescriptionem decursam.
24 Restitutio aduersus prescriptionẽ competit ob lesionem enormissimam post quadriennium.
25 Dãnum quando dicatur grauissimum.
26 Contentio possessionis etiã de magna re nõ dicit magna causa
27 Verba narratiua pape quando pbent et illis standum sit.
28 Probatio per famam in antiquis plene probat.
29 Pape assertioni in antiquis statur.
30 Lege rescripto et pacto potest fieri qd vni soli credatur et quod priuate scripture stetur.
31 Probationes leniores requiruntur in antiquis.
32 Emphyteosis ecclesiastica an veniat in confiscatione bonorum.
33 Ecclesie res an possint concedi in emphyteosim vt transeãt etiã in extraneos heredes.
34 Possessio diuturna facit omnia presumi esse solenniter acta.
35 Res si semel cõcedatur vt transeat ad heredes extraneos potest semper etiam a solo prelato concedi.
36 Verba suis heredibus ⁊ successoribus in emphyteosi ecclesiastica quando comprehendat extraneos. et nu. 37.
38 Res quando non potest alienari preterq̃ in fauorem prohibiti talis res ob delictum non confiscatur.
39 Totaliter est dictio vniuersalis.
40 Emphyteosis ecclesiastica cõfiscatur ob crimen lese maiestatis.
41 Ius vassalli quãdo prescribatur ab eo qui se gerit pro vassallo.
42 Prescriptio currit cõtra emphyteotã ecclesie sine preiudicio iuris ecclesie.
43 Prescriptio .xxx. anno. valet etiam contra ecclesiam romanam.
44 Alienatione prohibita prohibetur et prescriptio.
45 Princeps an etiam qñ possit ius tertij auferre eo non citato.
46 Papa habet plenissimam potestatem in beneficialibus et potest libito voluntatis quem suo beneficio priuare.
47 Defensio iuris auferri non potest in causis criminalibus.
48 Princeps nõ vtitur plenitudine potestatis in non subditum.
49 Princeps subditum non citato non potest actum facere per quem dominium sibi de iuregentium quesitum auferatur.
50 Princeps non tollit citationem.
51 Potestas est de genere bonorum.
52 Citatio requiritur quando causa deciditur cum preiudicio tertij per rescriptum.
53 Sententia diffinitiua ex falsa causa lata est nulla.
54 Voluntas in dubio non extenditur ad impossibilia.
55 Princeps priuans aliquẽ dominio rei sue psumitur hoc ex iusta causa facere.
56 Priuilegiũ interpretatur vt minus ledatur ius tertij.
57 Papa ad validitatem actus põt fingere expressum quod expssum non est.
58 Factum de facto: de facto reuocatur.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanct⁹ illuminet intellectũ. ¶ In causa que vertitur inter capitulũ canonicoꝝ sancti Joãnis lateranẽsis ⁊ reuerendissimũ cardinalẽ de sabellis ⁊ fratres ex parte vna. ⁊ capitulũ canonicoꝝ basilice sancti Petri ex alia super iuribus castri sancti Petri informis: qm corã venerando collegio auditoꝝ res agitur: quibus nihil incognitũ est in eo in re in quo versatur. ⁊ qr multa veniunt discutienda substantialr loquendũ est in dicendo multũ ⁊ non multa: quare cũ in causa ista diuersa sunt iura capituli canonicoꝝ sancti Jo. que deducũtur ⁊ diuersa illa que a reuerendissimo cardinali a fratrib⁹ hãc consultationẽ diuido in duas partes. ¶ In prima parte prosequor an capitulũ canonicoꝝ ecclesie sancti Jo. pro iuribus suis obtinere debeat. In scda parte an reuerendissimus cardinalis de Sabellis ⁊ fratres pro eoꝝ iuribus iusticiã foueant. ¶ Circa primã partẽ cõsultationis: qm ex his que in facto narrant totũ ius ⁊ totum pondus iuriũ capituli canonicorũ sancti Jo. cõsistit super virtute instri venditionis facte de dicto castro sancti Petri informis a Jacobello de vrsinis Nicolao de sabellis. in quo narrat dictũ castrũ pertinere ad dictũ Jacobellũ vigore concessionis in emphyteosim eidẽ Jaco. facte per capellanos capelle sancti Jac. site in dicta ecclesia sancti Joã. in quoꝝ locum vt videt succedunt hodie canonici dicti ecclesie qui capellani de nouo approbant dictã cõcessionẽ ⁊ dictus Nico. soluit ducatos quinq̧ p vno calice ⁊ obligat se ad annuũ cẽsum. In primis videndũ est nunqd per dictũ instrm pbet aliquis cõtractus concessiõis facte a dictis capellanis siue cẽsualis siue emphyteotic⁹. ¶ Scdo qualis cõtractus pbet posito qd pbet put in dicto instrumẽto narrat. qm questio est pcedit qõnem qualis est: vt dicit philoso. in li. posterioꝝ. ¶ Primũ decidit p text. in aut. si qs in aliquo. C. de edendo. nam in instrumento de quo agimus enunciatur aliud instrm ꝯcessionis in emphyteosim facte a dictis capellanis dicto Jacobello de vrsinis. quo casu qñ in vno instro fit mentio de alio illud nõ pbatur nisi pducatur vt est casus clar⁹ in .d. aut. si quis in aliquo.
1 Nec obstat qd inter † easdem psonas inter quas factũ est instrm que possent illud de nouo conficere probat aliud instrm enunciatũ in .l. optimã. C. de cõtrah. ⁊ commit. stipu. ⁊ no. Bar. in .l. sciendũ. ff. de verb. obl. ⁊ Bar. in .d. aut. si quis in aliquo: qm ad hoc in proposito dupliciter respondet. ¶ Primo qr illud est verũ qd pbat easdem personas qñ in instrumento in quo fit relatio recitatur clare ⁊ specifice tenor alterius cõtractus seu instrumẽti. secus si relatio est dubia ⁊ imperfecta fm Cy. in .l. cũ secundum. C. de cõtrah. ⁊ cõmit. stip. ⁊ clarissime hoc declarat Bal. in .l. j. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ in .l. si donatio. C. de dona. Moder. late in .l. admonendi. ff. de iureiur. sed in casu nostro relatio non est clara ⁊ specifica sed dubia et imperfecta. igitur nõ probatur. solũ enim narratur concessio in emphyteosim quã capellani approbant ⁊ ratificant pro qua approbatione ⁊ ratificatione recipiunt ducatos quinq̧. Item pmittũt obseruare omnia ⁊ singula cõtenta in dicto instro concessiõis nec explicantur que continentur. Itẽ dictus Nicolaus emptor pmittit censum ⁊ redditũ. item obseruare omnia promissa per dictum Jacobellũ dictis capellanis fm tenorẽ dicti instrumenti nec explicatur quantitas ⁊ qualitas census neq̧ ea que per Jacobellũ fuerãt pmissa ex quibus concludit clare qd relatio que fit neq̧ quibus facta fuerit promissio in dicto instrumento venditionis de contractu ⁊ instro cõcessionis in emphyteosim non est clara ⁊ perfecta sed dubia ⁊ imperfecta. igitur etiã inter easdem personas nõ probatur cõcessio in emphyteosim nisi instrumentũ concessionis producatur. ¶ Secundo respõdeo qd illa doctrina pcedit inter eadem psonas. secus inter alias personas ⁊ quo ad preiudiciũ tertij prout est casus ⁊ ibi Bar. in .d. aut. si quis in aliquo. ⁊ sequuntur Bal. ⁊ mod. ⁊ tenẽt Inn. ⁊ .d. Car. in .c. fi. de fide instr. ⁊ do. Ant. in .c. fi. de suc. ab intesta. ⁊ Do. in .c. si papa. de priui. li. vj. ¶ Nec ob. qd tex. ⁊ doc. in .d. aut. si quis in aliquo loqui vident quando notarius in instrumento facit mentionem alterius instri manu alterius notarij. In casu antẽ nostro notarius facit mentionẽ de instrumento manu eiusdem notarij. quo casu cũ instrm de quo est rogat⁹ ⁊ illud ad qd fit relatio pcedũt ab eadẽ autoritate eiusdem persone videtur illud ad qd fit relatio pbari licet aliter nõ constet. ita .d. Cy. per illum
a tex. in .l. si donatio[a]. C. de dona. ¶ Quoniam ad hoc respõdetur quod Cy. male loquitur secundum Ange. ibi. nam cõtra eũ est regula

a ¶ Cõtra Cy. in .l. si donatio. C. de donationi.

regula.d.aut.si quis in aliquo.et dicit esse casum recte intelligẽdo in.d.l.si donatio.nã testator ibi enũciat se donasse et tñ nõ probatur donatio.vnde agitur ex testamẽto nõ ex donatiõe.l.lucius §.quisquis.ff.de leg.ij.et pbatur ista opi.rõne qr tunc notarius qui ita attestatur deponit vt testis:vnde tanq̃ vinicus et nõ iurat' nõ pbat.l.iurisiurãdi.C.de testi.et hoc maxime in casu nostro dupli ci respectu:tum qr nõ facit mentionẽ de instrumẽto rogato a se solo notario sz a se et ab alio simul.quo casu indubitãter locũ hz regula.d.aut.si qs in aliquo.tum qr nõ specifice et clare fit mẽtio alterius istrumẽti emphyteosis vt dixi.¶Nec etiã ob. q dictũ instrm in quo fit mentio alterius instrumẽti emphyteosis lz in actu de recenti nõ pbet vt dictũ est tñ pbare dz in antiquis excedẽtibus memoriã hoĩum in quib' sufficit minus plena pbatio vt traditur p Inn.in.c.veniẽs.de ver.sig.et p Bal.in aut.quas actiões.C.de sacrosan.ec.et in.l.cõuẽticulã.ad fi.C.de epis.et cle. et no.in.c.cũ olim.de cẽsi.et in.c.si papa.de priuil.lib.vj.qñ hoc pcederet qñ essent plura instrumẽta in quibus aliqd enunciet: qr illius enũciati in instrumẽto pbaret cõis opi.q in antiquissimis pro veritate habetur.et pbat fm Bal.Saly.et alios in.l.cũ aliquis.C.de iure delibe.faciũt no.p do.Anto.in.c.fi.de succes. ab intestato.sz in casu nostro est vnũ instrm tm ex quo talis cõis opi.nõ põt causari.igitur nõ pbat sufficiẽter vnicũ instrm in casu nro in quo enunciatur alius contractus nisi ille Zctus pducatur. vnde dicit Bal.in.d.aut.quas actiones q dz esse cõmunis opi. per viã notorij vt pbet q per vnũ instrm minime pbatur. Itẽ
a dicit Bal.in.d.l.cõuenticulã.q talis cõis opi.[a] que probat in antiquis dz esse vniformis ita qd non sit Zdictio apud peritos: sz in casu nostro nõ enunciatur vniformis cõcessio in dicto instrumẽto:qr nõ enũciatur Zcessio specifica et clara:sz obscura impfecta et incerta vt.s.pbatũ est.vñ cũ posset multipliciter interpretari nõt põt dici q habeatur opi.vniformis et sine Zdictiõe apud peritos.¶Preterea qua rõne qr enunciatio est incerta et imperfecta nõ pbaret iter casdẽ ptes que als pfecta pbaret in.d.l.optimam pari rõne neq dz in antiqs pbare talis enũciatio.¶Ex quib' etiã rñdetur ad vnã illã obiectionẽ que fieri poterat:videbatur eñ q qua rõne instrm cõfectũ ante cõfiscationẽ pbat Z Nico.de sabellis pbaret etiã Z fiscũ et alios hñtes cãm ab eodẽ Ni. per ea que no.Bar.in.l.si super actus.ff.de pignori.vbi vult qd
2 † si est snia lata Z auctorẽ añ alienationẽ nocet habẽti cãm ab eo. ita etiã pbat per ea que no.Inn.in.c.cu cãm.extra de testi.et idẽ voluit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de tutel.§.nunc tractemus.in addi.magna.qm nõ est verũ q vnq̃ dictũ instrm pbauerit contra Nico.contractũ seu instrm in eo enunciatũ emphyteosis ex quo enunciatio est obscura et imperfecta vt pbatũ est.et pz etiã qr vt ex statim dicendis apparebit nõ pbatur clare quis Zctus enuncietur an emphyteosis an census inter quos maxima est differentia vt declarat Jo.de imo.in.c.ad audientiã.de reb.eccle.et nõ alie.et statim dicã.igitur hodie nõ pbat Z habẽtes cãm ab eo. ¶Preterea illa doctrina q pbationes q nocent actori nocent etiã singulari successori habẽti cãm ab eo locũ hz qñ pbationes sunt recepte ante alienationẽ:qr tũc dr facta pbatio et ante alienationẽ li quidata est etiã Z auctorẽ.sed in casu nostro ante alienationẽ nulla erat facta pbatio lz appareret instrm factũ.vnde lz hodie fiat nõ dr facta ante alienationẽ.igitur nõ pbat Z habentes cãm ab eo sicut dr in snia vt.d.l.si super actus.et in.l.a te. §.intellectus de excep.rei iudica.lz eñ Pet.et Cy.in.l.j.in.vj.q.
3 C.de pcura.dicãt q † pbatio instri dr pbatio pbata:tñ Jo.an. in addi.spe.in ti.de procura.in.§.rõne quoq forme ver.item q nõ sunt sigillo etc.ipugnat qr nõ differũt pbatio p testes et instra cũ ex psonis et dictis vtriusq reprobetur.ante ergo q̃ in iudicio fuerit pductũ et sup eo dicussum nõ dr facta probatio Z auctorẽ.vñ nõ dr pbatũ fuisse Z auctorẽ.dicit eñ.Bar.in.l.admonẽdi.ff.de iureiur.q tũc dr esse probatũ qñ iudici est facta probatio ita q ad pfectã credulitatẽ fuerit adductus iuxta.l.quinquaginta.ff. de pba.et sic nõ nocet hodie singulari successori.sicut in snia dicimus in.d.l.si super act'.detur eñ q quis habeat ius Z titiũ virtute Zctus facti corã testibus vel instro sup fundo quẽ postea vẽderet:certe si testes producerentur cõtra titiũ post alienationẽ nõ noceret successori singulari.idẽ est ergo in instris et snia.l.in exer
4 cẽdis cũ materia.C.de fide istru.vnde dicimus etiã q † p instrm nõ dr liquere de cã nisi fuerit conclusum in causa ita qd Z illa nihil opponi possit vt voluit glo.in.c.significauerũt extra de testi.quã sequuntur ibi doc.vel adminus qñ est pductũ et nihil colorate opponitur fm Jo.an.in addi.spe.in ti.de excep.§.dicto. ver. sed an reus.et do.Ant.in.c.sup literis de rescrip.sed in casu nro nihil eoz interuenit.igitur nõ dr Ztra auctorẽ pbatũ et per Zns dictũ instrm inter alias psonas cõfectũ q hodie producitur nõ pbat enũciatiua inter alias psonas.vt dictũ est.lz eñ probetur instrumentũ sic Zfectũ inter quascunq psonas tñ nõ pbatur effectus resultans ex instro vt declarat Bald.quẽ alij sequuntur in.l.ij.

C.de edendo.et predicta maxime procedunt vt dixi qr enunciata sunt obscura mancha et imperfecta adeo q nõ probabãt cõtra auctorẽ ideo nõ pbãt Z singulos successores.¶Quibus explicatis posito q enunciata pbarentur qd tñ reputo falsum succedit scda difficultas quẽ Ztractũ pbant an Zctũ emphyteoticũ an vero censualẽ.nomẽ Zctus enunciati clarũ est.enunciatur enim Zctus locationis et cõcessionis in emphyteosim.vnde nõ recedẽdo a verbis claris iuxta.l.nõ aliter de leg.iij.et.l.si alij.ff.de vsu
5 fru.leg.et.l.labeo.ff.de suppel.leg.iudicandus † esset Zctus emphyteotic'.¶Sed in Ztrariũ facit qr dicetur q soluebatur annuus census qui solui solet pro Zctu censuali et nõ emphyteotico pro quo soluitur pensio et canon vt Zcludunt doct.maxime do.Abb. in.c.Zstitutus extra de religio.do.et tenẽdo q enuncietur cõtract' emphyteoticus dicendũ esset q nõ est fienda vis q solueretur annuus cẽsus si esset Zctus emphyteoticus et trãslatum esset vtile dñium put i dubio trãsferri dz alio nõ apparẽte iuxta no.in.l. j.et.ij.ff.si ager vecti.vel emphy.peta.et p id qd hr in.c.ad aures. de reb.eccle.non alie.et tradit Jo.de imo.in.c.ad audientiã.co. ti.Cõfirmatur qr si fuisset cõtractus nõ videbatur q opus esset cõsusu canonicoz qr nõ requirebatur in tali cõtractu emphyteoticoz vt hr in.c.potuit de locato.et in.l.fi.C.de iure emphy.ex pa
6 ctis eñ potiusq̃ ex verbis cognosci vr † qualitas cõtractus.l.insulam.ff.de pscrip.ver.Bart.in.l.j.C.de iure emphyteotico. ita etiã ecõtra tenẽdo q esset cõtractus cẽsualis nõ hz obstare q dictũ esset in emphyteosim:qr improprie verbum emphyteosim exponitur in concessionẽ ppetuã cẽsualẽ qr vbũ improprietur fm subiectã materiã.l.si vno in pn.ff.loca.l.insulã.ff.de pscrip. ver. tradit Jo.de imo.in.d.c.ad audientiã.q potius censeri debeat cõtract' cẽsualis q̃ emphyteoticus probatur qr in dicto cõtractu fit trãslatio oium iuriũ et actionũ vtiliũ et directarũ in plena forma vt pz ex clausula inserta cũ oĩbus et singulis itroitib' etc.nã ex quo trãsferũtur iura vtilia et directa colligitur in primis q illa erãt penes trãsferentẽ als trãsferri non potuissent vt in.l.nemo plus iuris.ff.de reg.iur.j.q.vij.diabertũ.cui assertioni assentiũt capellani q dicte vẽditioni Zsentiũt et sic etiã si nõ sit instrm factum cũ eis enũciata in instro pbantur Z eos p ea q habentur in tex. et glo.in.l.j.C.de fide.instr.et iure aste.fisca.li.x.et in.l.optimã.C. de Zben.et cõmit.stipu.et per Bar.late.et doc.in.l.sciẽdum.ff.de ver.obli.sed qñ trãsferuntur oĩa iura vtilia et directa ostenditur qd est cõtractus cẽsualis et nõ emphyteoticus in quo trãsferuntur tñ iura vtilia.l.j.et.ij.ff.si ager vecti.vel emphy.ista cõclusio probatur per tex.cũ glo.et ibi oẽs ita tenẽt in.c.constitutus de religio. domi.et tradit Bar.in.l.j.ff.de publica.Zfirmatur hoc idẽ qr conceditur in dicto cõtractu q de dictis rebus dict' Nicolaus emptor totaliter et particulariter facere possit quicquid eidem Nico
7 hoc facere placuerit tanq̃ de rebus proprijs.hoc aũt proprie est de natura cõtractus cẽsualis † qr cũ dominiũ est directũ trãsferatur põt fieri alienatio irrequisito dño cũ onere soluẽdi cẽsum vt dicit Bal.in suo cõsi.mihi.ccc.Nec mirũ qr dominiũ directũ est facultas disponẽdi de re sua ad libitum.l.in re mãdata.C.mãdati.per Bar.et doc.in.l.si qs vi.§.differentia.ff.de acqui.pos.qb' oĩbus cũ capellani cõsenserint hr ac si ipsimet vẽdidissent et cõtraxissent.l.titius.et ibi Ang.ff.quib.mo.pig.vel hypo.sol'.cũ pr.§.libertis.et ibi Bar.ff.de lega.ij.et in.l.si is qui heres.§.nec filius.et ibi Bal.et alij.ff.de acqui.here.¶Nec vr obstare q accesserit cõsensus canonicoz qui nõ erat necessarius in cõtractu cẽsuali sed hñ in Zctu emphyteotico:qr potuit adhiberi ad cautelam quo casu esset necessarius:qr nõ bene reperitur decisum q potuisset sine cõsensu alienari.et sic ad omnẽ difficultatẽ tollẽdam.vnde nõ habent dispositionẽ alterare.l.ea que dubitationis.ff.de reg.iur.Zfirmatur hoc nã si per Ztractũ vẽditiõis rei emphyteotice fuit cõsensus prestitus solũ debebat capellanis qnquagesima pars precij extimationis dicti castri vt est casus in l.fi.C.de iure ephy.vñ nõ fuisset soluta ita parua pecunia qnq aureorum pro vno calice.talis enim pecunia potius cõueniens erat pro cõsensu prestando in alienatione censualis qui potius
8 ad abundantiorem cautelam prestabatur.† ex qualitate autẽ precij cognoscitur qualitas cõtractus vt voluit glo.no.in.l.j.ff. de supfi.et Bar.in.l.j.ff.de reb.dub.et p Bar.in.l.quotẽ ferro.§. qui maximos.ff.de publica.et in simili dicit Bal.in.l.j.C.de iure emphy.quod qñ emphyteosis conceditur pro magna pensione potius iudicatur de eaṽt de cõtractu locationis.¶Nõ omitto q si fuisset cõtract' emphyteoticus capitulũ pro certo propter tñ solutionẽ canõis voluisset emphyteotas cecidisse a iure suo iuxta id qd hr in.c.potuit.de locato.l.cũ non sit cẽsendũ q voluerint ius suũ iactare.l.cũ de indebito.ff.de proba.vñ cũ propter nõ solutionẽ census qs a cõtractu cẽsuali nõ cadat vt traditur in d.c.Zstitutus datur intelligi q hoc nunq̃ fuerit dictum.s.emphyteotas in cõmissum cecidisse q potius erat cõtractus cẽsualis.pcedentia eñ per sequẽtia declarantur.l.si seruus plurium. in

a ¶Cõis opi. in antiqs qñ probet.

ff.ff.de leg.j.cum vulga. ¶ Postremo τ sic dici posset qd̄ p̄dicta nō cōcludunt cōtractū censualē qd̄ tn̄ est falsum: tn̄ negari nō pt̄ quin ad minus magis vel saltem eque cōcludunt ad contractū censualē potiusq̄ ad cōtractū emphyteoticū. ex quo sequit̄ qd̄ capitulum non pōt obtinere fundando se ex eo qd̄ contractus fuerit emphyteoticus. ¶ Primo q2 in re dubia p̄ reo iudicandū est: vt in regula cū sint partiū.de reg.iu.in.vj. ¶ Scd̄o q2 dubia p̄batio nō releuat.l.nō hoc.C.vn̄ cognati.c.i p̄ntia extra de p̄ba. ¶ Tertio q2 si fundat se in vbis instrumenti sunt contra eū dubia interpretanda.l.veteribus.τ ibi glo.Bar.τ doc.ff.de pac.l.stipulatio.ista.§.stipulationibus.ff.de ver.obli.cū si.τ hec cōclusio est multū vtilis: vt ex.j.dicendis apparebit.s.qd̄ dicat̄ cōtractus cēsualis. ¶ Tertio videndū est an cap̄lm canonicoꝝ sancti Joā.obtinere possit in iudicio petitorio rei vendicatiōis in qua difficultate cōcludo qd̄[a] duo ad victoriā erāt per cap̄lm

a ¶ Probāda in rei vendicatione.

a p̄banda alterū ex pte conuenti τ hoc ostendit̄.s.possessio. alteꝝ ex pte agētis.s.dn̄iū vt hr̄ in.l.j.C.de alie.iudi.mu.cau.fac.τ tradit̄ in.c.examinata.extra iudi.τ hoc nō p̄bat̄. igit̄ nō pōt obtinere. qd̄ aūt non p̄bet̄ ōndit̄. nā cap̄lm tn̄ deducit dictū instr̄m de quo.s. qd̄ dn̄iū dicti.c.nō pbat si teneam⁹ conclusiones supra firmatas vel alterā eaꝝ: vcʒ si primā qd̄ per illud instr̄m nō p̄betur aliqd̄ ius dicti cap̄li in dicto castro. vel posito qd̄ p̄baret̄ aliqd̄ ius hoc esset vtute cōtract⁹ cēsualis cū p̄ illū esset trāslatū dn̄iū plenū. igitur nō posset in reivendicatione obtinere sine p̄-

9 batione dn̄ij. sed posito qd̄ p̄baret̄ cōtract⁹ emphyteoticus † tn̄ p̄ illū ɔtractū nō pbat̄ directū dn̄iū ecclesie agētis cōtra emphyteotam. ita disputando determinat Spe.in ti.de loca.§.nūc aliqua.v.lij.dicēs ita determinasse Irnerīū τ Martinū de fano. q2 pōt esse qd̄ ecclesia alienū cōcessit.l.rē alienā.ff.de ꝯhē. emp.τ per plures alias rōnes de qbus ibi per eū. idē Spe.in vsi.seq.τ sequit̄ Jo.an.in addi.τ Bal.post eū. ita etiā determinat Bar. post Dy.in.l.legata inutiliter.ff.de adimē.leg. vbi ɔcludit qd̄ lʒ si ecclesia agat cōtra emphyteotā actiōe psonali nō possit referri qd̄ dn̄ij.l.si quis cōductiōis.C.loc. si tn̄ agitur rei vendicatiōe ex tali instr̄o regul'r nō pbat̄ dn̄iū.l.ad p̄bationē.C.loca.τ no.glo. in sin.in.l.ita si fur.ff.ɔmo.τ hoc dicit verū nisi dn̄s eo aīo in emphyteosim recepisset vt dn̄iū in ecclesiā transferret b̄m no.p eū in l.si rem aliquā.ff.de acq.pos. quoꝝ neutrū pbat̄ in casu nr̄o.s.q̄ recipiēs fuerit dn̄s vel qd̄ eo aīo recepit. vn̄ stat regula per eum firmata. hoc idē vr̄ determinare[b] Bal.lʒ per Jmo.ibi in cōtra-

b ¶ Pro intel. Bal.in.l.cū tale.§.fi.ff.de condi.τ de.

b riū alleget̄.in.l.cū tale.§.fi.ff.de cōdi.τ de. Nā Bal.ibi inducit illum text. τ arguit primo p̄ emphyteota scd̄o p̄ ecclesia. demū dicit qd̄ Dy.determinat p̄ emphyteota nec aliud dicit. τ sic vr̄ in vltima opi.residere iuxta id qd̄ hr̄ in.l.qui filiū.§.sabinus.ff. ad treb.τ si cōtrariū sentiat dn̄ allegat.l.qui rē.C.locati. τ id qd̄ hr̄ in.l.cū falsa.C.de iur.τ fac.ig.sentiret hoc in terminis Bar. in.d.l.legata inutil'r.s.qn̄ ɔstaret qd̄ dn̄s recepisset in emphyteosim.τ eo aīo vt dn̄iū in ecclesiā non trāsferret put p̄cedūt no. in dictis iuribus. Joā.etiā de Jmo.hoc idē voluit in casu nr̄o lʒ p̄ aliquos in cōtrariū alleget̄. vult enim in effectu qd̄ ex quo transfertur possessioq̄ p̄sumat̄ ecclesia dn̄a lʒ dn̄iū non p̄betur sicut in simili in.l.sicuti.§.si queraf.ff.si serui.vendi. si ergo vult qd̄ nō

10 p̄batur. sed p̄sumit̄ pp̄ter trāslatā possessionē sequit̄ q̄ † ex quo deducit̄ principal'r in iudiciū nō p̄batur dn̄iū ex sola possessiōe nec talis p̄sumptio est sufficiens p̄batio hoc casu iuxta not. per Bar.τ doct.in.l.quidā in suo.ff.de cōdi.insti.τ pbat̄ in.l.j.C.de alie.iudi.mut.cau.fac.τ no.Bar.in.l.j.ff.fa.her.τ per Bart.in l.industria.C.de rei vendi.l.nō ignorat.C.qui accu.nō pos.τ per Saly.in.l.ius eius.C.de pba.τ do.Anto.τ do.Abb.in.c.cū ad

c ¶ Cōis opi. non pbat̄ ex assertiōe vni⁹.

d ¶ De remedio canonis reintegrande.iij. q.i.qn̄ τ cōtra quē cōpetat.

11 sedem.de resti.spo. † τ per solū instr̄m locationis non sufficeret tenet Bar.in.l.ad p̄bationē.C.loca. vbi hoc tʒ etiā Bal.τ gl.in c.inter dilectos in ver.locato.extra de fide inst. ¶ Confirmatur ista cōclusio. nā ista p̄cedunt cōtra emphyteotā: sed nos sumus ɔ tertiū ɔ quē vt.s. dictū est nullo mō tale instr̄m pbat iuxta no.in.l.sepe.ff.de re iudi.τ in.l.si vnus.§.ante oīa.ff.de pac.τ in c.quāuis.extra de re iudi.τ p̄batur ex not.in.l.cū aliquis.C.de iure delibe.τ in.l.p̄rediis.§.titio.vbi per Bar.ff.de le.iij. ¶ Nec releuat qd̄ sumus in antiquis: q2 vt dixi regula est qd̄ dn̄ium nō p̄batur p̄ dictum instr̄m qd̄ etiā tʒ Ang.in simili in.l.officiū.ff. de rei ven. qui ergo vult hoc dicere dʒ hoc p̄bare iuxta not. per glo.in.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iu. non eñ inuenio iure cau-

e ¶ Aduerte q2 opinio Jnn. qd̄ etiā dēt ɔ ti. possidentē sine vitio tʒ ipse idem p̄ceptor me⁹ in.si. xxxix.col.fin. s.in.j.volu.et ipsum p̄ceptorem meū vide in sua repe.l. rē que nobis in.v.qd̄.principali.

12 tum.l.illam.C.de colla.solū enim reperio q̄ † vbi agitur de probandis antiquis finibus in quibus agitur de modico p̄iudicio τ p̄ducunt̄ plura instr̄a antiqua fines p̄bant̄ iuxta no.p Bal.τ Saly.in.d.l.cum aliquis.C.de iure delib.τ traditur in.c.cum olim.τ ibi do.Ant.τ Abb.extra de censi.τ in.c.si papa de priui.τ do.Anto.in.c.si.de succes.ab intesta.τ tradit̄ in.c.cū causam. de p̄ba. sed in casu nostro est vnū tn̄ instr̄m τ agit̄ de p̄bādo dominio τ sic de magno p̄iudicio quibus casibus hoc nō reperit̄. τ hoc qd̄ non sufficiat vnū instr̄m tʒ Bal.in.l.optimā.C.de con-

c trahē.τ ɔmit.stip.τ pbatur hoc rōne: q2 si instr̄a antiqua ideo p̄bant qd̄ per illa p̄bat̄ cōis opi. b̄m Bal.τ Salyc.in.d.c. cum aliqs. talis cōis opi. non p̄bat̄ per assertionē vnius b̄m Bar. in l.admonendi.ff.de iureiur.τ pbat̄ in.c.lʒ ex quadā.de testi.put subtil'r deducit p̄ceptor meus do.Are.τ hoc maxime. de plano p̄cedit quo ad alias psonas vt p̄ totū res inter ali.acta.τ ita in factis antiquis tenuit Marti.de fano quē sequunt̄ Spe.τ Joan.in ti.de loca.§.nunc aliqua.vsi.lvij.τ p̄missa p̄cedūt etiā qn̄ apparet clarū instr̄m cōcessiōis in emphyteosim igitur forti⁹ p̄cedūt in casu nr̄o in quo cōclusum est nō p̄bari cōcessionē talem in emphyteosim vel ad censum. itē posito qd̄ cōfessio p̄baret̄ ad censum vt dixi ex quo omne dn̄iū esset trāslatū.d.c.cōstitut⁹ ex quib⁹ cōcludit̄ qd̄ dictū cap̄lum in iudicio petitorio rei vendicationis obtinere non pōt. ¶ Quarto videndum est nunquid obtinere possit in iudicio possessorio maxime canonis reitegrā-

d de.[d] qd̄ remediū est generali⁹ τ pigui⁹ quā alia remedia possessorij vt dicunt Jnn.Jo.cal.do.Ant.τ alij in.c.cū ad sedē.de resti.spo.τ do.Ant.in.c.sepe.e.ti.in qua difficultate τ plurib⁹ cōcludendum arbitror qd̄ non. ¶ Primo quia ad hoc vt competat remedium canonis reintegrāde τ qd̄libet aliud possessoriū necesse est qd̄ p̄bet̄ spoliatū tpe spoliatiōis possedisse.l.j.§.interdictum.ff.de vi τ vi arma.τ not. Jnno.in.c.cū ecclesia.de causa posses.τ p̄prie p̄bando possessionē tunc vel anterioris tp̄is ita qd̄ p̄sumat̄ ɔtinuata vsq̄ ad tp̄s spoliatiōis iuxta no.p.d.Ant. late τ alios in.c.cū ad sedē.de resti.spo.τ p legistas in.l.sine possidetis.C.de p̄ba. sed in casu nr̄o nō p̄bat̄ possessio tpe spoliationis vel ante. igitur nō ɔpetit dictū remediū. ex quo eñ fundat̄ p̄batio possessiōis in dicto instr̄o dico qd̄ ex duobus nō p̄bat̄. primo vel q2 non p̄bat̄ qd̄ ecclesia haberet aliqd̄ ius vel si aliqd̄ ius p̄bat̄ hr̄e probat̄ qd̄ sibi census debebat̄. τ sic dn̄iū τ possessio erat penes illū q̄ censum debebat. tn̄ aūt p̄bat̄ subiectio per talē cōtractū quo ad solutionē census in signum preteriti dn̄ij:

13 vt in.d.c.constitut⁹.de reli.domi. Scd̄o q2 posito q̄ † p̄baret̄ cōtractus emphyteoticus: tn̄ per talē cōtractū seu instr̄m nō p̄bat̄ possessio saltē quoad tertiū.c. inter delectos.τ ibi not. extra de fide instr.l.ad p̄bationē.C.loca.c.cū bertoldus.de iudi.in.c.bone.de app.τ hr̄ in.l.g vniuersas.§.qd̄ p colonū.ff.de acq.pos.lʒ vbi probaret̄ de p̄ceptiōe pēsionis posset videri p̄batū de possessione per id qd̄ hr̄ in.l.litibus.C.de agri.τ censi.lib.xj.τ in.d.l.g vniuersas.§.qd̄ per colonū.ff.de acquir.pos. quinimmo solutio

14 pensionis † ita demū p̄bat possessionē si apparet qd̄ soluēs possidebat vel si soluit de volūtate possidētis vt tradit̄ in.l.quāuis. §.si conductor.ff.de acq.posses.per Jmo.in.c.cū venissent.extra de resti.spo. Ex quibus apparet qd̄ cū non p̄betur possessio qui dictum instrumentū non pt̄ in dicto remedio obtinere. ¶ Secū-

15 do eadem conclusio p̄bat̄ q̄ † remediū canonis reintegrandeij.q.j.non datur contra eū qui titulo iusto τ bonafide possidet nisi res esset viciosa vel violenta vel furtiua que non est in casu nostro. ita decidit Bar. quem sequuntur Ang.τ Jo.de imo.in l.rem que nobis.ff.de acquir.pos. idem tenet Bart.in.l.fi.§.sed

e cum in secūda.C.de fur. Nic.de ma.τ Bal.in.l.ij.C.de fur.[e] Idē Ang.in.l.sine aūt.§.si duobus.ff.de publi. idem tenet Anto.de Baru.Jo.de pla.τ Ang.in.l.si coloni.C.de agri.τ censi.lib.xj. allegant no.per Spe.in ti.de petitorio τ possessorio.versi.quod si peto.idem tʒ Ang.in suo cōsi.cxiij.inci. in xp̄i nomine dictus libellus τc.τ Pau.de castr.in.l.τ ideo.§.neratius.ff.de condi.furti.per rationem.l.sine autem.§.si duobus.ff.de publicia.vbi probatur quod in pari causa potior est ɔditio possidētis: quia vt dixi non sumus hic in re affecta vicio reali quo casu p̄cederet ɔtraria opi.neq̄ sumus in auctore malefidei quo casu etiā barfatetur q̄ locū habet contraria opi.per id qd̄ habet̄ in aut. malefidei.C.de p̄scrip.lon.tem.qui tn̄ in hoc vltimo casu reprobat̄. nam contrarium tenent Bar.Bal.τ Ange.post antiquos in.l. eum qui.alias incipit.sed si res.§.pretor.ff.de publi. Item alio respectu quia aut. malefidei locum tantum habet in proximo immediate successore nō antē in vlteriori pront est casus noster vt concludunt antiqui communiter in.d.aut.malefidei. τ bar. τ doc.in.l.pomponius.§.cum quis.ff.de acqui.pos.τ per Bal. in.l.ancille.C.de fur.τ cū opi.Bart.in.d.l.rem que nobis.trāsit Jmo.in.c.sepe.de resti.spo.τ cōsuluit Ange.in suo consil.cliij. incip.in xp̄i nomine in.q.predicta.τ secundum istam opin. aliquando consuluit preceptor meus do.Alerā.de Jmol.vt patet in eius consi.criij.in secundo volumine consilioꝝ.τ licet Jnnocen.do.Ant.τ do.Abb.contrarium teneant in.c.sepe.τ in c.cum ad sedem.eo.ti.allegando Jnno.τ alios.ibi ita communiter concludere tamen eoꝝ opi.non videtur vera in puncto iuris maxime in casu nostro. nam fundamētū eoꝝ est in.c.lʒ causam τ cū ibi no.extra de p̄ba.q2 ille qui p̄bat de antiquiori possessione probat possessionem iustiorē.τ possessio magis noua presumit̄ clandestina. sicut etiā dicitur p Bart.in.l.si duo.ff. vti possidetis

vti possidetis.⁊ per Bar.⁊ doc.in.l.j.C.e.ti.⁊ ꝑ Bar.⁊ doct.in
l.si de eo.§.fi.ff.de acqui.pos.sed ad hoc fundamētū est clara re-
sponsio maxime ī casu nostro.nā vt dicūt Moder. maxime do.
Alex.in.d.l.rem q̄ nobis in.c.lʒ cām.reus cōuentus solū se fun-
dabat in possessione.vnde succūbere dʒ qñ possessio agentis an-
tiqoꝛ ꝓbaᷓ.sed nos loqmur qñ reus ꝯuentꝰ fundat se in ti.⁊pos
sessione quo casu locū hʒ tex.in.d.l.siue aūt.§.si duobꝰ.ff.de pu-
16 blicia.vnde dicimus ꝙ†vbi allegatur clandestina possessio nō
pōt allegās se in ea fundare ƺ titulo possidentē nisi fuerit capi-
tulatū ꝙ reus clam possidet respectu sue possessionis.ita singu-
lariter voluit Bar.in.l.si de eo.§.fi.ff.de acqui.pos.⁊ibi hoc cla
re decidunt Joā. de imo.⁊ Pau.de cast.sed in casu nostro pos-
sessio nullo mō in ꝑsona cōuentoꝝ pōt dici clandestina ex quo
palam principis autoritate fuit trāslata.ar.eiꝰ qd̄ hr̄ in.l.oīum
C.de testa.⁊ qd̄ no.Bar.in.l.j.C.de his qui ex publi.rō.lib.x.et
Bar.in.l.j.C.de prediꝭ curia.lib.x.fuit eīn possessio palā in ti.
⁊ bonafide acceptata.nec accipiēs suspicabaᷓ sibi cōtrouersiam
moueri.⁊ sic nō pōt dici possessio clādestina.l.clam possidere in
prin.ff.de acqui.pos.⁊ ibi doc.¶ Preterea viciū clandestinita-
tis vt no.glo.Bar.⁊ doc.in.l.pōponius.§.cū qs.ff.de acq. pos.
nō trāsit de ꝑsona in ꝑsonā.vñ in casu nostro nullo modo obstat
fundamentū doctoꝝ.¶ Sʒ illud fortius videbaᷓ facere difficul
tatē in casu nostro:qꝛ vt dicit insignis p̄ceptoꝛ meus.d.Alex.in
17 d.l.rem q̄ nobis.difficultas pendet ad hoc†an agenti possesso-
rio recuperāde etiā a possessoꝛe nō violēto nō possit opponi ex-
ceptio dñij sʒ ante oīa restitui dʒ iuxta no.ꝑ glo.in.d.l.si de eo.§.
fi.ff.de acqui.pos.⁊ no.ꝑ Jo.an.⁊ Jnn.in.c.post electionē.de cō
ces.prebē.qm̄ si hoc priuilegiū cōpetit seqtur ꝙ nō est in conside
ratione an reus possideat cū vicio vel sine sʒ tm̄ an actoꝛ cecide-
rit a possessione sine iusta causa.⁊ sic cōpetit remediū dicti cano
nis reintegrāde.⁊ ad hoc adducit no.ꝑ Bar.in.l.fi.C.de edicto
diui adriani tollen.¶ Preterea dicit preceptoꝛ meus subtilis
do.Fran. Are.in.d.l.rem q̄ nobis.vbi ponderat ꝙ tex.in cano-
ne reintegrāde.loquiᷓ de iniuste amittēte possessionē.⁊nō expri
mit qualitatē possessionis sʒ impersonaľr loquiᷓ ꝙ res restitui
dʒ.igiᷓ vr̄ ꝙ respectu possessionis generaľr debeat intelligi ⁊ ꝑ
hoc tex.est ⁊ qd̄ ibi ꝑ Pau.de ca.in.l.si post diuortiū.ff.sol.ma.
verū est ꝙ are.nō inducit ad hoc ꝓpositū:sʒ infert ꝙ ex quo im-
personaľr loquiᷓ nō cogimur dicere ꝑ illū tex.ꝙ aduersus bone
fidei possessoꝛē sit inductū illud remediū.igiᷓ videnᷓ attenden-
da alia iura.⁊ ad rationem do.Alex.dico ꝙ illa est falsa in casu
nr̄o.nam spoliato qñ agit īterdicto recuperāde nō pōt opponi
exceptio dominij vt in.d.l.si de eo.§.fi.⁊ tm̄ nō cōpetit ƺ singula
rem successoꝛem.l.cū a te.ff.de vi ⁊ vi arma.⁊ tradiᷓ in.c.sepe de
resti.spo.¶ Preterea etiā remediū.d.c.sepe non daᷓ ƺ singula-
rem successoꝛē nisi habuerit scientiā spoliationis vt ibi est casus
⁊ tm̄ nō obstat agenti exceptio dñij sicut in aliꝭ possessoꝛiꝭ recu
perāde.¶ Preterea hoc pʒ multū clare per text.in.d.c. sepe in
prin.quē ibi inducit subtiľr.d.Abb.vbi dꝛ expresse ꝙ ante illā
decretalē spoliatus aduersus tertiū in quē erat trāslata posses-
sio nō habebat remediū possessoꝛium.ex quo pʒ ꝙ canō reinte-
grāde q ante p̄cesserat dictā decretalem multo tpe nō induxerat
aliqd̄ remediū nedū cōtra singularem successoꝛem ignoꝛantem
spoliatū sʒ nec scientem qd̄ fortius est.¶ Scdo idem do.Abb.
inducit illum tex.in fi.per qd̄ patet ꝙ inducitur nouū remediū
sicut dꝛ in .c.fi.de tempoꝛ.oꝛdinan. sʒ hoc fuisset falsum si com-
petijsset remediū ex illo canone cōtra singularē successoꝛē : ideo
dicendū est ꝙ non cōpetat.ex qbus pʒ ꝙ licet nō possit opponi
exceptio dominij tm̄ nō competit cōtra singularem successoꝛē.et
licet do.Abb.conetur rñdere ꝙ tex.in.d.canone reintegrande
nō hʒ locum nisi in rebus ecclesiarū clericoꝝ nō in rebus layco-
rū in quibus inducitur nouū remediū per tex.in.d.c.sepe.⁊ ita
dicit tenere glo.quā sequitur Jo.cal.in.d.c.cum ad sedē.tm̄ pre-
ceptoꝛ meus.d.Are.in.d.l.rem que nobis.impugnat hāc ratio
nem qꝛ nimis restringitur tex.in.d.c.reintegrāde. melius autē
dici pōt ꝙ restringere tex.in dicto canone reintegrāde ad bona
18 clericoꝝ est ƺ cōem opi.que hʒ ꝙ†immo tex.in.d.c.reintegrāde.
ꝓcedit etiā in rebus ꝓphanis laycoꝝ qꝛ inducta dispositio ca-
nonis rōne coꝛrigēdi pactū spoliationis que ratio militat etiā
in rebus laycoꝝ ⁊ in foꝛo ciuili vt in regula possessoꝛ.de reg.iur.
lib.vj.⁊ ita per istā rōnem tʒ do.Anto.in.d.c.cum ad sedē. ita
etiā tenent Jnno.⁊ Joā.an.in.c.sepe.de resti.spolia.⁊ Bart.in
d.l.colom.C.de agri.⁊ censi.lib.xj.⁊ tenet Ang.in cōsi.diiij.in-
cipiē.in dei noīe in qōne predicta.⁊ dicit Jo.de imo.in.d.l.rem
que nobis.ꝙ ista opi.cōiter tenetur ⁊ seruatur ⁊ illam ibi sequi
tur Lud.roma.idē.d.Alex.vbi dicit ꝙ ista opi. seruatur ⁊ sepe
seruari vidit.Relinquitur ergo qd̄ tex.non patitur istam restri-
ctionē in.d.c.sepe.ꝙ ibi est casus ꝙ canō reintegrāde nō datur
ƺ titulo possidentem.⁊ melius est hanc opi.tenere que videtur
etiam magis cōis per casum in.d.c.sepe q̄ꝫ tenere ƺ hanc opi. ⁊

rñdendo ad dictas inductiōes destrueretur tex.in.d. canone re-
integrande.restringendo ad bona clericoꝛum ⁊ sic destruere illā
cōmunem opi.que vult qd̄ locū habeat etiam in bonis ꝓfanis
laycoꝛum.¶ Uel dicamus ꝙ aut querimus nunquid detur re-
medium illius canonis contra singularē successoꝛē qui causam
hʒ ab autoꝛe viciose immediate.arg.tex.in auᷓ.malefidei.C. de
prescriptio.long.tēpo.⁊ ita ꝓcedit opi.Jnno.⁊ alioꝝ.aut nun
quid habeat locū ꝯtra singularē successoꝛē q habuit cām ab alio
singulari successoꝛe bonefidei: ⁊ tunc procedit alia opi. qꝛ tunc
nō hʒ locū dicta auᷓ.malefidei.⁊ ita distinguit Bar.in.d.l.rem
que nobis.⁊ in.d.l.si coloni.⁊ hoc casu verum sit dicere ꝙ ante
c.sepe.nullū erat ꝓditū remediū sed ꝓuideᷓ de nouo ƺ quēcūqꝫ
successoꝛem qui sciuit viciū spoliationis.⁊ ista est noua disposi-
tio.d.c.sepe.nec vt dicebat Are.in.d.l.rem que nobis canon re-
integrande cogit nos ad aliter dicēdum cū loquatur de iniuste
deiectis ⁊ spoliatis non tm̄ exprimit qualitatē possessionis que
autoꝛitate canonis cogiᷓ restituere.Cōfirmo nā cōditio ex illo
canone cōpetit eiectis ⁊ spoliatis vt dicit illa lr̄a.igiᷓ vr̄ qd̄ nō
possit remediū illud intentari nisi vel cōtra eos ƺ quos militat
qualitas cōsiderata a canone iuxta no.ꝑ Bar.in.l.j.ff.de condi.
indebi.⁊ ꝑ Jo.an.in.c.j.de homi.lib.vj.⁊ hoc ꝓbatur in.d.l.cū
a te.ff.de vi ⁊ vi.arma.⁊ in.d.c.sepe.vel ƺ illos qui habent cau-
sam ab eijciētibus ⁊ spoliātibus.ar.d.auᷓ.malefidei ſm Bart.
in.d.l.rem que nobis cuius inductionem in ar.d.auten.malefi-
dei bñ defendit p̄ceptoꝛ meus.d.Alex.non aūt vr̄ qd̄ intentari
possit contra illos qui nō eiecerunt vel spoliauerunt ar.d.l.cum
a te.⁊ tex.in.d.c.sepe.nec habēt causam ab eijciētibus ⁊ spolian
tibus.⁊ in hoc casu ꝓuidet tex.in.d.c.sepe. qñ successoꝛ sciuit vt
ibi.qꝛ ex quo ponderat scīa successoꝛis locū hʒ in quocunqꝫ suc-
cessoꝛe sciente etiā si res iret per multas manus ſm Jnn. quem
ibi sequitur do.Abb.in antepe.col.⁊ hoc casu habemus nouū
remedium.d.c.sepe.in hoc qꝛ locum hʒ generaliter etiam si res
per multas manus transiret data scientia possessoꝛis qd̄ ante ꝑ
tex.in canone reintegrande nō erat inductū.⁊ ista iudicio meo
est declaratio magis notabilis. ¶ Postremo alia via dico qd̄
19 †nō hʒ locum remedium illius canonis in casu nostro.hoc de-
duco fundamento incōuincibili iudicio meo nā posito qd̄ pro-
bareᷓ possessio ⁊ haberet locum cōtra quēcunqꝫ possidentē re-
medium dicti canonis reintegrāde.tm̄ locū hʒ qñ aliqua iniusta
causa sine culpa quis a possessione cecidit.secus si iusta causa vel
culpa sua quis cecidit a possessione vt voluit Jnno.in.c.sepe de
restitu.spo.post mediū dum dicit immo plus vr̄.⁊ibi expressius
do.Anto.circa pe.col.idem Jo.cal.⁊ alij post eū in.c.cum ad se
dem.de resti.spo.⁊ Lappus alleg.lij.sed ita est quod ecclesia nō
cecidit ex causa iniusta sʒ potius culpa administratoꝝ ⁊ negli-
gentia.igitur nō hʒ locū tex.in dicto cano.reintegrāde.hoc pro
bant verba illius litere que loquitur tantum de spoliatis ⁊ eie-
20 ctis†que v̄ba significāt violentā priuationē possessionis.de spo
liatis probaᷓ ex his que habentur in.c.accepta de resti.spolia.⁊
ibi summiste ex his q̄ habenᷓ in.c.sup hoc de renūcia.de eiectis
aūt habenᷓ in.c.j.de sequestra.pos.⁊ fru.⁊ in.c. significauerunt
de testib.⁊ in.c.constitutus.de filijs presby.qd̄ aūt sola negligen
tia ceciderit a possessione ostēdo.nam publicatio bonoꝝ facta
fuit ⁊ sic istius castri tanq̄ꝫ de bonis ꝓprijs linellarij seu emphy
teote qui naturaliter possidebat ⁊ ecclesia ciuiliter ergo non est
censendum ꝙ iudex seu superioꝛ voluerit ecclesiam sua posses-
sione priuare.ita cōcludunt Hosti.Jnno.Joā.an.⁊ do. Anto.
in.c.qm̄ frequenter.§.qd̄ si sup.extra vt lit.nō cōte.argu.l.fi.C.si
per vim vel alio mō.⁊ ꝑ totū.C.res inter alios acta. Jdē tenent
Jac.but.Cy.Bar.⁊ Bald.in.l.ij.C.vbi in rem actio.⁊ Bar. et
Bal.in.l.officiū.ff.de rei vendi.cū cōcoꝛ. allegatis ꝑ. d.Alex.in
l.peregre.§.qbus.ff.de acqui.pos.vnde per actum publicatio-
nis ⁊ possessionis accepte a superioꝛe non fuit ecclesia sua posses
sione priuata si quā habebat sed illam amisit demum negligen
tia lōgi tpis vt in.d.l.peregre.§.qbus.⁊ ibi doc.⁊ in.l. quāuis.
⁊ in.l.si de eo.§.fi.eo.ti.vbi doc.⁊ in.l.furtū in fi.ff.de vsucap. et
21 in specie.d.Ant.in.d.c.qm̄ frequēter.§.ꝙ si sup.⁊sic cum†negli
gentia ⁊ culpa fuerit possessio amissa nō cōpetit remedium di-
cti cano.reintegrāde ⁊ hoc in specie qñ possessio est negligentia
amissa quod non cōpetat remediū canonis reintegrande.tenet
do.Anto.in.c.accedens.li.j.extra vt lit.nō cōte.vbi hoc colligi-
tur ex dictis Hostien.tenet etiam do.Ant.in.d.c. sepe. ¶ Sed
contra hoc posset insurgere pars aduersa qd̄ lʒ nō cōpeteret re-
medium canonis reintegrande tm̄ ecclesie que culpa ⁊ negligen
tia a possessione cecidit datur remedium possessoꝛiū.ita conclu
dunt Jnno.⁊ cōmuniter doc.in.c.accedēs.lib.j.extra vt lit.non
conte.vbi volūt per illū tex.ſm vnū intellectū ꝙ qñ ecclesia ceci
dit a possessione sua ꝑ suā culpā vel negligentiā possit imploꝛa-
re officiū iudicis vt restituaᷓ in pristinū statū ad suam possessio-
nem vel quasi.¶ Ad hoc rñdeo.nā vt dicit do.Anto. multum

22 clare in.d.c.sepe.circa vl.col.ꝛ do.Abb.in.d.c.accedēs.tale†officiū iudicis cōpetit ecclesie absenti vel minori quibus cōpeteret in integrū restitutio ꝛ nō illis qb⁹ nō cōpeteret. ꝛ sic ex eo quia veniret in integrū restituenda ecclesia daꝛ officiū iudicis generale ad restitutionē possessiōis iuxta.c.cū ex literis resti. in inte. facit qd̄ tradit Inn.in.c.post electionē.de ꝯces.prebē.qui pōt de tali officio iudicis intelligi. sed in casu nr̄o sum⁹ in casu in quo ecclesia nō est restituēda in integrū ꝛ sic est inter illas psonas qb⁹ in integ.resti.nō cōpetit.igitur nō cōpetit dictū officiū iudicis: qd̄ aūt simus in casu in quo non veniret restituenda ostendiꝛ qꝛ restō in integrū ecclesie cōpetit.j. quadriēniū vt cōcludūt Inn. Hosti.ꝛ Jo.an.ꝛ cōiter doc.in.c.j.extra de resti.in integrū in antiquis ꝛ est hodie casus in.c.j.ꝛ.ij.de prescrip.in.vj.qua ergo rōne hodie nō cōpeteret restitutio nō ꝯpetit illud officiū iudicis: qꝛ lꝫ a principio vtrūqꝫ remediū cōpeteret tñ ex quo cessat priuilegiū restitutiōis cessat etiā illud officiū iudicis: qꝛ finita causa priuilegii finitur priuilegiū.l.titia.§.vsuras.ꝛ ibi Bar.ꝛ dock. ff.de leg.ij.ꝑ Dy.in.c.decet.de reg.iu.in.vj.sicut finita causa dilationis finiꝛ dilatio.l.a filia.§.alūno.ꝛ ibi Bar.ff.ad treb.qm̄ nō cōpetit ecclie vl̄ minori ex eo qꝛ cōpetit restō ſm̄ pfatos doc. si ergo restō non cōpetit igiꝛ nec officiū iudicis.pbo in simili ꝑ ter.i.l.ita tñ.§.si pater.ff.ad treb.vbi fideicōmissum vniuersale confirmaꝛ existentia sui heredis. ꝛ hoc est ſm̄ Bar.ꝛ doc.communiter qꝛ vtiqꝫ ſi non cōfirmareꝛ poterit filius cogi adire ꝛ restituere.vnde ꝑpter remediū coactionis cōpetens existentia cōfirmat.ꝛ ideo dicūt Ang.ꝛ mod.in.l.si fili⁹ qui patri.ff.de vul. ꝛ pup.ꝛ Imo.ꝛ mod.in.d.§.ſi pꝛ qd̄ mortuo filio post aditionē qꝛ amplius nō cōpetit remediū coactiōis nō pt fideicōmissum ampli⁹ peti tāquā ꝯfirmatū existētia sui heredis. ¶Preterea Host.ꝛ doc.i.d.c.accedēs.ponēdo hoc remediū fundat se ex his que habenꝛ in.c.ª cū ex literis.extra de resti.in inte.vbi Ho.Jo. and.ꝛ do.Ant. dicūt qd̄ ideo ecclia ibi fuit vltra quadriennium audita qꝛ nō fundabat se in loco priuilegii ecclie ſꝫ ex alia iusta causa subsistente puta alicuius impedimēti ex clausula generali de qua in.l.j.in fi.ff.ex qb.cau.ma. qꝛ tunc restitutio pendet a mero iudicis officio quā ab instantia partis ꝛ non claudiꝛ tpe donec cā durat.nā ecclia ibi petebat restitutionē.ꝛ qꝛ ecclesia ex clausula generali ꝛ talis restitutio ſm̄ eū magis fundatur sup equitate ex puro ꝛ nobili officio iudicis et plus ex illo datur quā ad instantiā partis.ex solo aūt priuilegio ecclesie nō fuisset vltra quadriennium audita. Ex quib⁹ ptꝫ qd̄ officiū nobile iudicis sup eqtate fundatū de quo loquiꝛ Hosti.in.d.c. accedēs.el.j. qui allegat.d.c.cū ex literis. qd̄ cōpetat ad petendū se ad possessionem restitui ex solo priuilegio ecclie nō durat vltra quadriēniū secus qñ aliq̄ alia iusta subsistēte impedimēti vel similis tūc tale officiū nobile iudicis nō excludiꝛ tpe ꝛ ita itelligi dꝫ Host. quem doc.sequunꝛ in.d.c.accedens.el.j.qui fundat se in tali nobili officio iudicis dicens qd̄ restō ad possessionē peti potest per generale iudicis officiū.de quo in.d.c.cū ex lr̄is sed illud nō daꝛ ex solo priuilegio ecclesie vltra quadriennium. ¶Preterea in hoc iudicio nō pōt obtinere caplm̄ agens qꝛ narrat iniustā occupationem ꝛ se cecidisse sine iusta causa a possessione quo casu cōpetit remedium ordinariū canonis reintegrande igitur nō cōpetit nec est intētatū dictū officiū iudicis qd̄ est extraordinariū l.in cause.ff.de mino. ꝛ iō in tali remedio obtinere nō pōt.ad hoc em̄ vt obtinere posset narrare debebat qd̄ culpa ꝛ negligētia a possessione cecidit ſm̄ Lap.alleg.lꝫ segtur do.Ant.in.d. c.sepe.in penulti. colum. ꝛ dominus Albericus late in dicto.c. accedēs. Postremo ecclia excludiꝛ pscriptione.xl.an. ᵇcum possessores habuerint titulū ꝛ bonā fidē:vt in.c.de quarta.extra de prescrip.que pscriptio obstat agentibus tā in iudicio petitorio quā possessorio. ¶Sed duo videntur obstare contra hoc fundamentū. ¶Primū est qd̄ immo nō sit exclusa prescriptione spacio.xl.an. sed tm̄ spacio centū nā sicut cōtra romanā ecclesiā nō currit pscriptio nisi centū an.vt in.c.ad audientiā.extra de prescrip.ꝛ in auꝛ.vt ecclesia romana.ita etiā cōtra ecclesiā lateranēsem:vt voluit Arc.in fi.xvj.q.iiij.ꝛ Car.in.c.si diligēti.de pscri. ꝛ Abb.in.d.c.ad audientiā.idē Bal.in auꝛ.quas actiōes.C.de

23 sacrosan.ec. ¶Scōm qd̄ ob.est qꝛ†aduersus cursum pscriptionē ecclesie cōpetere vꝫ restō in integrū vt tꝫ Inn.i.c.j.de resti.in integrū.ꝛ Host.in summa illi⁹ ti.§.viciū. versic.pscriptio autē. ꝛ Pau.in cle.j.vbi est bonus ter.extra de resti.spo.ꝛ ita ibi sequi videnꝛ Stepha, Zēze.do.Ant.Car.ꝛ Jo.de imo.per illū ter.ꝛ sequiꝛ do.Ant.in.c.auditis.de rest.in integ.vbi dicit hanc opi. veriorē.dicit tñ seruandū stilū curie romane.idē tenēt gl.Bar.ꝛ Pau.de ca.in auꝛ.quas actiones.C.de sa.san.ec.et do.Abb.in c.j.de pscrip.in ātiquis.rōnes eoꝝ breuitatis causa omitto que in dictis locis videri pūt. ¶Sed ad primū rn̄dec qꝛ nec capitulū lateranē.ecclie ꝛ min⁹ capelle aliq̄ gaudēt hoc priuilegio centenarie pscriptiōis: qꝛ ex quo bona nō ptinēt immediate ad papam neqꝫ de his immediate disponit sed mediate. immediate aūt ad caplm̄ ꝛ ad caplm̄ immediate ptinet dispō ꝛ nō ad apostolicā sedē nō gaudēt ista bona dicto priuilegio cētenarie pscriptiōis.ita voluit gl.no.quā approbāt ibi oēs ꝛ ibi illā declarāt optime.d.Abb.in.d.c.ad audientiā.ꝛ Jo.and.in.d.c.cū nobis vñ dicit do.Abb.i.d.c.ad audiētiā. qꝛ ecclia lateranē. gaudet hꝫ beneficio:qꝛ ecclia ipsa ꝛ bona ipsi⁹ imediate ptinent ad papā. allegat Arch.in.c.volum⁹.xvj.q.iij.qꝛ oīa q̄ immediate ptinēt ad dispōnē aplicā gaudēt eo priulegio ſm̄ Jo.an.in.c. cū nobis. sed ista bona immediate ad capellas ptinēt ꝛ demū ad caplm̄ ꝛ nō ad aplicā sedē igiꝛ nō gaudēt priuilegio.facit qꝛ mēbra non gaudēt capitis priuilegio.c.cū cappella.ꝛ.c. vxore.extra de priuileg. Ampli⁹ dico qd̄ cū in casu nr̄o agatur de interesse pape ꝛ pricipis a quo res habita est titulo oneroso non vꝫ qd̄ caplm̄ ſi qd̄ priuilegiū habereꝛ posset illud allegare cōtra papā.l.amicissimos.in fi.ff.de excusa.tut.ꝛ ꝑ Bar.in.l.si post mortē.§.fi.ff.de bono.pos.cōtratab.cū fi. ¶Ad scōm dico qd̄ gl.Jo.an. in cle.j. de resti.in integ.ꝛ tꝫ cōtrariū qd̄ ecclia nō restituaꝛ in integrum aduersus pscriptionē.ꝛ hāc opi.tenēt Bal.ꝛ Saly.in auꝛ.quas actiōes.C.de sa.san.ec.ꝛ Spe.in ti.de resti.in inte.§.ij.v.hoc aūt vbi dicit ita fuisse ꝓnūciatū per papā clemētē.ꝛ hoc tenet gl. in c.auditis de pscriptio.vbi hoc tenēt Inn.ꝛ Host.ꝛ dicit Jo.de imo.se credere qd̄ ista opi.seruareꝛ in practica ꝛ si esset stilus curie tunc indubitāter esset seruanda ſm̄ do.Ant.in.d.c.auditis.

24 ¶Rn̄detur etiā clare qꝛ†talis restō nō cōpetit post quadriēniū vt ꝓbatur in.c.j.ꝛ.ij.de resti.in integ.lib. vj. sed lapsum est longum tp̄s post quadriēniū.igiꝛ ꝛc. ¶Hec tñ respōsio hꝫ vnā difficultatē qꝛ ob enormissimā lesionē ꝯcedit restō etiā post quadriēniū vt est casus cū gl.cōiter approbata in.c.j.in fi. de resti.in integ.li.vj.ꝛ no.Ant.de but.do.Abb.ꝛ Imo.in.c.pe.de reb.eccl. nō alie.ꝛ do.Ant.i.d.c.ex literis. ¶Ad quā difficultatē rn̄deo qd̄ tunc post quadriennium peti pōt restitutio in in integrum qñ preiudiciū ecclesie seu dānum est grauissimū seu eminentissimū vt dicit gl.in.d.c.j.ꝛ doc.in locis.s.alle. qd̄ nō est in casu nostro. est enim aduertēdū qd̄ damnū graue seu grauissimū pōt dupliciter cōsiderari.vno mō respectu vni⁹ rei seu cause ad ipsam cām seu rem.puta si est damnū in tertia vel in dimidia vel in tota re vel causa iuxta no.ꝑ Bal.in.l.pe.C.de arbi.ꝛ ꝑ bar.in.l.si societatē. §.arbitroꝝ.ff.ꝓ socio.ꝛ per Imo.late in.c.quintauallis in pen. char.extra de iureiu.ꝛ ista cōsideratio nō hꝫ in casu nostro:qm̄ si agitur qd̄ tota res sit pscripta semp respectu illi⁹ rei damnū est

25 grauissimum.ar.l.omnes.§.lucius.ff.que in frau.cre. ¶†Scōo accipiꝛ damnū grauissimū habito respectu ipsius rei ad qualitatem persone ꝛ quātitatē pr̄imonij illius q patitur hoc dānū. ꝛ ista cōsideratio hꝫ in casu nostro sicut in simili in.l.ſꝫ ꝛ si suscẽperit.§.j.ꝛ per gl.ꝛ doc.ff.de iudi.ꝛ per Bar.no.in.l. admonendi.ff.de iureiur.in pe.col.in vſi.sed aduertendū ꝛc.ꝛ ista habita consideratione in primis dico qd̄ respectu iudicij possessorij qd̄

26 est prescriptum nō pōt ecclesia restitui post quadriennium qꝛ†qñ est contentio etiā de magna re contentio possessionis nō dꝫ etiā de magna causa vt ꝓbaꝛ in.l.vnica.C.si de momen.posses.fuerit appella.ꝛ in.l. momentanee.C.qui legi.pso.ꝛ tradit Jo.and.in c.ex insinuatiōe extra de ꝓcu.ꝛ ꝑ p̄dicta ita dicit Bar.in.d.l.admonendi.in.d.vſi.sed aduertendum.ꝛ maxime qꝛ dubiū est vtrum de an ꝓbeꝛ possessoriū cōpetere si tantū esset prescriptū.ꝛ poti⁹ ꝛ probabilius concludendū est qd̄ nō. que dubietas rem etiam minoris extimationis reddit sicut dicimus in extimatiōe cause dubie in transactione in.l.si quis cū aliter.per Bar.ꝛ doc.ff.de ver.obli.ꝛ in.l.ij.C.de rescin. ven. Quinimmo etiam quatenus contendiꝛ de dominio dico p̄iudiciū seu dānū causatū a prescriptione non esse grauissimū.primo qꝛ non ꝓbatur vel adminus dubia est causa ꝑpter quā dubietatē minoris est extimationis vt dictū est.facit qd̄ hꝫ per Ange.in.l.iperatores.ff.de pac.ꝛ per doc.in.l.preses.C.de transac. ¶Scōo qꝛ vꝫ potius ꝓbari cōtractus censuarius quā emphyteoticari⁹.vt.s.plene fuit discussum ꝛ in dubio potius censuarius iudicandus vt cōcludit Albe.de rosa.in.l.pe.C.de iure emphy.in.viij.col.versi. qd de qōne.ꝛ ita dicit se respōdisse in qōne de facto arg.no.per gl.ꝛ Inno.in.c.cōstitutus.s.de religio.domi.facit qd̄ in re dubia interpretatio fieri dꝫ cōtra fundātē se in cōtractu.l.veterib⁹.cū materia.ff.de pac. ¶Tertio qꝛ si de aliquo dn̄io ecclesie querimus tm̄ de directo disputaꝛ qd̄ nō videꝛ ecclesia magnifecisse cū alienationi consenserit in cōtractu pro parua re imo minima.s.ꝑ solutione quinqꝫ florenoꝝ ꝑ vno calice.solet autē ꝑpter hmōi consensum prestādum in hmōi alienatione solui quinquagesima pars extimationis rei.vt in.l.fi.C.de iure emphy.ꝛ hoc a nouo emphyteota vt ibi p gl. ¶Quarto qꝛ attēta qualitate rei qualitate capituli sancti Jo.ꝛ quantitate extimationis iuris qd̄ vel non ꝓbatur vel valde obscure iudex ꝑ certo non dꝫ iudicare p̄iudicium eminētissimū ꝓut dicit gl.in.d.c.j.de prescri.li.vj.cū attēto pr̄imonio

a ¶Declaratio ad dictā Ho. ꝛ doct.in.c. ex literis. de resti.in integ.

b ¶Cōtra ecclesiā lateranensem qñ pscribaꝛ spacio.xl. annorum.

monio capituli ius tale obscure ꝓbatũ iudicari dꝫ res parua vł non magna aut ad minus non maxima.arg.d.l.oẽs.§.lucius ff.que in frau.cre.ꝛ ita quilibet prudens iudex arbitrari dꝫ in cuius iudiciũ totũ hoc sedet.ar.l.j.in fi.ff.de iure delib.ꝛ eius qď habetur in aut.preterea.C.vñ vir ꝛ vxor.ꝛ in aut.qď locũ.C. de colla.ꝛ per Bal.in.l.pe.C.de arb.cum si.Ex quibus omnibꝰ concludo qď capitulũ canonicoꝝ sancti Petri veniũt absoluẽ di a petitione capituli canonicoꝝ sancti Joãnis tam in petito rio quã in possessorio.¶Absolutis iam iuribus capituli sancti Jo.lateranẽ.a quibus recte ꝛ iuste capitulũ sancti Pe.defen dit deueniendũ est ad iura magnificoꝝ dñoꝝ de sabellis a quibus ẽt optime defendit ꝑfatũ reuerendũ collegiũ canonicoꝝ sancti Pe.Et pro fundamẽto premitto qď lꝫ castrũ sancti Petri informis ꝛ castrũ burgeti ptinerẽt ad magnificũ dñm Collã de sabellis pleno iure tñ pp rebelliões culpas ꝛ demerita dicta duo castra confiscata p reuerendissimũ dñm Cardinalem titulo sancti Laurentij in lucina apostolice sedis legatũ ꝛ camere apostolice applicata ꝛ demũ per cameram ꝑfatam pacifice possessa.Ista ꝯclõ ꝓbatur qꝛ summus põtifex Eugenius in cõcessione quaꝫ fecit de dictis castris Antonio detido de padua pp debita ad q̃ camera eidẽ tenebat ꝛ plura merita ipsius put latius pꝫ in dicta bulla cõcessionis.cuius verbis narratiuis Pape de cõfiscatione dictoꝝ castroꝝ ꝑpter rebelliões ꝛ demerita standum est:vt est casus in cle.j.de ꝓba.ꝛ tradit in.c.cũ nobis.
27 extra de testi.ꝛ si per partem aduersam diceret qď†verũ est qď verbis narratiuis pape stãdũ est qñ papa enũciat gesta a se.nã tunc statur adeo qď non admittit probatio in ꝯꝛiũ vt est casus in.d.clemẽ.j.ꝛ tradit plene in.d.c.cum nobis.Sed qñ attestatur de gestis alibi ab alio prout in casu nostro:qꝛ attestat de gestis a legato sedis apostolice ꝛ cã est ꝑiudicialis prout est cã de qua agimus tunc standum nõ vꝫ:vt cõcludũt Jo.cald.ꝛ.d. Ant.in.c.post cessionem.de proba.ꝛ idem vꝫ velle Jo.an.in regula nõ lꝫ.de re.iur.in.vj.idẽ tenuit Guli.in cle.j.de proba.vbi do.Car.refert Oldra.ita consuluisse.¶Preterea etiaꝫ ex alio posset pars aduersa moueri:qꝛ talis narratio nõ vꝫ emissa ꝑncipaliter ꝛ ꝑpter se sꝫ pp aliud.s.ꝑpter cõcessionẽ quã fecit pa pa:igitur non vꝫ eius assertioni standũ vt in.c.si papa.de priui. li.vj.ꝛ no.doc.in cle.j.de prob.qꝛ nõ vꝫ super enũciatis se fundare quo casu super facto alieno nõ vident probare vt per doc.in d.cle.j.vt late Car.ꝛ Jo.de imo.Sꝫ tñ ad premissa rñdetur.Et ad ꝑmũ qď imo narratiõi pape de alibi gestis quã corã eo creditur.sꝫ in hoc est differẽtia qꝛ qñ attestatur de gestis coram eo statur assertioni ꝛ nõ admittit probatio in ꝯꝛiũ ꝛ ita procedit tex.in.d.cle.j.sed qñ de gestis coram alio creditur donec ꝯꝛium probetur.ita voluit ibi glo.ex qua doc.hoc colligũt quã sequit Pan.idẽ ẽt Cardi.ꝛ Jmo.ꝛ est bonus tex.quẽ ibi ad hoc ponderat do.Abb.in.c.ad audientiam.de prescri.ꝛ lap.allegatiõe vij.idem Cald.in consi.vij.in ti.de rescrip.ꝛ maxime qꝛ omnia fuerunt narrata ꝛ concessa motu proprio quo casu de nõ gestis corã se statur qꝛ vꝫ vt informatus verba proferre.ar.cle.si summus de sen.excõ.idem tenent lap.do.Ant.ꝛ Jo.de imo.in cle. j.de proba.ꝛ do.Ant.in.c.si.de succes.ab intesta.Item ex certa scia quo casu credendũ est illud verũ fuisse.nec lꝫ in dubiũ referri caret vt inquit Bar.in.l.cõficiũtur.§.codicilli.de iure codic.per l.fi.C.de leg.ꝛ Bal.in ti.de pace.cõstan.ver.non admittimus. Ol.cõsi.ccliiij.factũ tale est dñs papa.¶Cõfirmat qꝛ ex narratione pape ꝛ ex sequẽtibus papa tãq̃ bñ informatus loquitur quo ẽt casu eius assertioni stat.ar.eius qď not.glo.in.c.nõnulli de rescrip.ꝛ tex.in.d.cle.j.de ꝓba.vbi hoc tꝫ do.Ant.ꝛ ita dicit se de facto dixisse ꝛ sequit Jo.de imo.¶Preterea Joã.And.
28 in dicta regula cui lꝫ dicit qď†equiualet probationi fame.ꝓbatio aũt p famaꝫ in antiquis ꝑut est casus noster est plena ꝓbatio vt tradit in.l.si arbiter.ff.de proba.ꝛ in.l.at qui natura. §.cũ me absente.ff.de neg.gest.¶Ad scðm rñdet qď immo dicta narratio facta fuit qꝛ papa oñdere ꝑmo volebat qď p ꝯfiscationẽ bona erãt camere apostolice ꝛ nõ erãt amplius dñi Colle
29 de sabellis vt ostẽderet se iuxta posse illa alteri cõcedere ꝛ†qď nõ facit cũ preiudicio tertij.vnde fundat se in dicta narratiõe intẽtionem concessionis ꝛ sic statur assertioni vt tradunt doct. in.d.cle.j.ꝛ in.c.cũ nobis.de testi.ꝛ maxie ꝛ indubitãter ꝑcedit hoc qꝛ sumus in antiqꝫ vt probãt due glo.simul iũcte vꝫ glo.in c.si papa de priui.in.vj.ꝛ glo.in.c.cũ olim de cẽsi.ꝛ declarat Jo. de imo.in.d.cle.j.¶Cõfirmantur premissa.Nã papa in dicto indulto cõcessionis postea in fine affirmat idẽ ꝛ illud intendit principaliter narrare ꝛ insinuare quo casu super narratis vꝫ se fundare ꝫm zenzeli.ꝛ Landul.quos refert ꝛ sequitur Car.in.d. cle.j.ꝛ sic procedunt oĩa fundamenta.s.adducta.Quinimmo summus pontifex vult ꝛ disponit qď tali assertiõi stetur ꝛ solis literis super delictis ꝛ culpis ꝛ cõfiscatione ꝛ qď plenarie ꝓbẽt ac si ꝑcessus ꝓbarent ꝛ oñderentur igitur tali narrationi standũ est.Nã si ꝑnceps hñs supremã ꝑtãtẽ pt dare priuilegiũ alteri ꝙ sibi soli credatur in quocũq̃ negocio vt est casus.i.c.qcũq̃.

xj.q.j.Igit fortius hoc ꝑuilegiũ hꝫ in se vt dicit tex.xj.d.c.oẽs. si eñ ipse hoc nõ haberet in se nõ posset alteri cõcedere.vt in.l. nemo plus iuris.ff.de reg.iur.Tale eñ rescriptũ hꝫ vim legis
30 l.j.ff.de cõsti.ꝑnci.Igit sicut.l.fieri põt†qď scripta que alˀs non probat faciat fidem ita ꝛ rescripto qñ hoc principi placet vt in c.cũ dilectus.ꝛ ibi not.de fi.instru.Itẽ si hoc pacto fieri põt vt aliquo casu stet priuate scripture alicuius iuxta no.p Ange.in l.pactũ inter heredẽ.ff.de pac.ita ꝛ dispõne ꝑncipis qď scripta que alˀs non probaret probet.l.nõ impossibile.ff.de pac.Item hoc asserit ps aduersa in sua supplicatione ꝛ sic vꝫ hoc fateri. l.cum precũ.C.de lib.causa.ꝛ lꝫ dicat qď coacte fecit qcqd fecit tñ cuꝫ id esset de genere ꝓhibitionis hñt hoc probare.l.j.C.de sicca.ꝛ in.l.fi cõuitij.C.de iniu.Nõ omitto ẽt qď bulla tota Eugenij fuit postea cõfirmata per Nicolaũ successorem ꝛ sic bina cõcessio ꝛ declaratio fortius afficit.l.cũ simus.C.de agri.ꝛ cẽsi. li.xj.ꝛ per Bar.in.l.j.C.de peti.bonoꝝ subla.li.x.ꝛ per Bal.in l.nec dãnosa.§.de preci.impe.offe.¶Ex quibus omnibus maxime simul iunctis ꝓbat ob dicta demerita confiscatio:qꝛ que nõ ꝑñt singula multa iuuãt vt per Bar.ꝛ doc.in.l.admonendi
31 ff.de iureiurã.Et multo magis†qꝛ sumus in antiquis in qbꝰ leuioribus probationibus sumus contenti iuxta no.per Jnn. in.c.veniẽs.de ver.sig.ꝛ per.do.Ant.ꝛ Jo.de imo.in.c.veniẽs. el.j.extra de testi.spec.in ti.de proba.§.ꝓbare.ver.ꝛ no.cuꝫ si. Ex quibus sine hesitatione concludo qď ꝓbat plusq̃ sufficiẽter dicta ꝯfiscatio ob demerita dicti domini Colle de sabellis. ¶Quare succedit scðo loco aliqua questio nunquid dicta bona ẽt respectu iuriũ dñi Colle de sabellis potuerũt cõfiscari ꝓ demeritis dicti dñi Colle.Et in hoc faciebat difficultatẽ qꝛ videbat qď si dñs Colla habebat istud castrũ de quo agimus in
32 emphyteosim ab ecclesia nõ potuerit cõfiscari.ꝛ qꝛ†in cõfiscatione bonoꝝ dicti dñi Colle nõ venerit castrũ qď ab ecclesia habebat in emphyteosim per tex.in aut.de aliena.emphy.§.j.in ver.aut in sanũ erariũ.ꝛ ita p illũ tex.tꝫ Bar.in.l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.de dã.infec.quam sequitur Lu.ro.allat tex. in.c.felicis.§.si qua vero.de penis.lib.vj.Idem voluit Bald. in.l.j.C.de bo.li.ꝛ Bal.in.l.si quis presbyter.C.de epi.ꝛ cle.ꝛ tꝫ Pet.de anc.in.c.postulasti.in.ix.q.de foro cõpe.¶Sed tñ hoc non obstante est concludendum in casu nostro ꝛ primo tenẽdũ quod potius fuerit seu probetur contractus censualis quam emphyteoticus quo casu in accipientem transfertur plenũ ius ꝛ dominium.res est clara qď tale castrũ trãsiuit in fiscum sicut alia bõa ꝑpria dicti dñi Colle qꝛ ex q̃ potuit alienare vt.s.fuit dictum allegando consilium Bal.tale castrum qď alienari poterat transiuit in fiscum.ar.eius qď dicit Bal.in.l.imperator. ff.de fideicõ.liber.ꝛ statim dicam latius.Quod aũt potius sit censendus cõtractus censualis supra fuit dictũ.probatur etiaꝫ ex bulla Eugenij in qua papa narrat qď dictũ castrũ pertinebat pleno iure ad dictũ dominũ Collã.ꝛ sic iudicari dꝫ contractus censualis per quem omne ius trãsfertur vt tradit in.d.c. constitutus.de religio.do.ꝛ lꝫ papa dicat accepimus:tñ negari non põt quin illa verba faciant aliquã presumptionẽ coadiuuando ea que.s.circa hoc dicta fuerũt ꝛ maxime vt non dicat plene probatum qď esset contractus emphyteoticus.et sic dubia probatio interpretari dꝫ contra probantẽ vt in.l.non hoc C.vñ cognati.c.in ꝑñtia.de proba.ꝛ per Bar.in.l.inter stipulãtem.§.si stichum.ff.de ver.obl.¶Scðo ꝑncipaliter in casu nostro ista opi.confirmatur.nã Jo.de imol.in.d.l.si finita.§.si de vectigalibus.dicit qď tex.in.d.§.j.in aut.de aliena.emphy.loqtur specialiter in emphyteosi habita ab ecclesia cõstantinopolitana si bene ponderetur.Igitur secus dicendũ vꝫ in aliis ecclesijs in qbus idẽ vꝫ esse qď in emphyteosi habita a priuato q̃ veniret in casu nostro in publicatiõe bonoꝝ vt statim dicetur. ꝛ hãc opi.tꝫ Guli.de cu.in.l.si quis ꝑsbyter.C.de epi.ꝛ cle.arg. illius tex.cũ si.ibi alle.faciunt no.per Spe.in ti.de loca.§.nunc aliqua.ver.vij.cum sequẽti.ꝛ p imol.in.l.qď dꝫ.ff.de ver.oblig. ¶Tertio confirmatur.nã verũ est qď effectualiter emphyteosis ecclesiastica non confiscatur sed mero iure transit in fiscum reseruato iure ecclesie veruntñ ecclesia hꝫ electionẽ vel dimittẽ di illam rẽ apud fiscum vel reuocãdi confiscationẽ.j.biẽnium vt est casus clarus in.d.auten.de alie.emphy.§.j.ꝛ hoc voluit Bar.in.d.§.si de vectigalibus.allegando illum tex.ꝛ ita declarãt Bart.ꝛ bal.in.d.l.si quis presbyter.ꝛ tꝫ Bal.in aut.nisi rogati.C.ad treb.ita ẽt declarat Jo.de imo.in.c.ex parte in.xiiij. col.extra de feudis.Igitur in casu nostro post biẽnium immo post lõgissimũ tẽpus nõ potest ecclesia rẽ reuocare.¶Quarto hoc idem probatur concludenti rõne.nã text.in.d.aut.de non alie.emphy.§.j.ideo vult qď non transeat in fiscum:qꝛ emphyteosis ecclesie non transit perpetuo in heredes extraneos.et hoc est de mente Bart.in.d.§.si de vectigalibus.Vbi dicit qď ideo emphyteosis priuati venit in publicatione bonorũ qꝛ perpetuo põt in heredes extraneos transire.hoc clare volũt Bal. Joã.de imo.ꝛ Pau.de ca.qui dicunt qď emphyteosis ecclesie

non venit in confiscatione qꝛ non transit ad extraneos perpe-
tuo sed tantum ad descedentes iuxta no.in.l.etiam.ff.sol.ma.
hoc idem est de mente. Bal.in.d.l.j.C.de bo.libe.vbi gl.qd̃ illa
transeunt in fiscũ que transire poterant in heredem extraneũ.
⁊ hoc voluit clare Lu.ro.in.d.§.si devectigalibus.vbi dicit qd̃
lꝫ feudum non transeat in extraneũ heredẽ tñ qñ ex pacto feu
dum trãsiret in quẽcũqꝫ heredẽ tũc trãsit in fiscũ in publicatio
ne bonoꝝ.sꝫ in casu nr̃o vt oñditur empbyteosis trãsibat ppe-
tuo in heredes extraneos:iõ transiuit ĩ fiscũ in publicatione bo
norũ quod aũt transiret in heredes extraneos ostenditur. ⁊ p̃-
33 suppono qd̃ lꝫ sint opi.an † res ecclesie possit cõcedi in ppetuũ
vt transeat in extraneos heredes.quas omnes opinio.ad lõgũ
recitat ⁊ discutit insignis preceptoꝛ meus do. Alexand.de imo.
in.l.ẽt.in p̃n.ff.sol.ma.tñ illa opi.vioꝛ ẽt vr̃ quod interuenienti
tibus legitis cãis ⁊ solẽnitatibus de qbus in.c.sine exceptione
xij.qõ.ij.⁊ in cle.j.de re.ecc.non alie.talis concessio fieri possit:
qꝛ si cõcedit plena alienatio rei ecclesie dicto casu interueniẽti-
bus legitimis causis ⁊ solẽnitatibus.ergo fortius vel saltem ea
dem rõne cõcedi dꝫ alienatio respectu vtilis dñij.ar.regule cui
lꝫ.de reg.iur.li.vj.⁊.l.cũ pacto.ff.de seruis expoꝛ.facit qꝛ equa-
lis est ꝓhibitio alienationis plena ⁊ respectu vtilis dñij:vt in
c.nulli.extra de reb.ecclesi.nõ alie.⁊ hoc tꝫ.glo.in.§.empbyteo
sis in aut.de non alie.⁊ glo.in plerisqꝫ alijs locis allegatis per
do. Alexã.in.d.l.ẽt.in p̃n.⁊ videt casus hodie in aut.de alie.em
phy.§.licentiam.per quẽ vr̃ corrigi tex.in aut.de nõ alie.§.alie
natur.⁊.§.empbyteosis.vbi hãc opi.tenẽt Ja.de bel.⁊ Angel.
⁊ hanc opi.tenẽt glosa. Pe.Cy.⁊ Bald.in aut.si quas ruinas.
C.de sacrosan.eccle.⁊ Bar.in aut.perpetuo.eo.titul.⁊ Spe.in
ti.de loca.§.nũc aliqua.ver.vij.⁊ versi.xv.⁊ Joã.de imo.in lege
qd̃ dr̃.ff.de ver.ob.⁊ Baldus.in.l.ij.in.ij.col.C.de iure empby.
⁊ Ange.in aut.de nõ alie.§.lex itaqꝫ.⁊ bal.in.l.si in persona. C.
de fideicõ.⁊ in.l.ij.C.de hered.instit. Istã opi.seqtur Lud.ro.⁊
etiã do. Alex.in.d.l.ẽt.vbi rñdet ad opi.ꝯrias vt ibi p euꝫ late.
eandẽ opi.tenẽt Joã.de imo.⁊ do. Abb.in.c.in p̃ntia extra de
proba.qui dicit qd̃ leges ciuiles loquẽtes specifice de re.ecc.nõ
ligãt.cxvj.di.hñ quidẽ.⁊ in.c.ecclesia sancte Marie.de cõstit.⁊
hanc opi.ibi tꝫ do. Anto.qñ sumus in casibus in qbus plena
alienatio cõcedit.⁊ seqtur insignis p̃ceptoꝛ meus do.Frã.are.
quoꝝ rõnes referre lõgũ eẽt.⁊ idẽ tꝫ Bal.in quodã suo repto-
a ¶ Verioꝛ op. ⁊ magis com munis. — a rio extraordinario ĩ ver.ecclesia. Ex qbus pꝫ qd̃ verioꝛ est ista
opi.⁊ magis cõis [a] maxime Moderni.doc. ¶ Ex quib⁹ infe-
ro in proposito qd̃ cũ ĩ casu cõcessio fuerit legitime ⁊ solẽniter
facta alienatio seu concessio in empbyteosim vt transiret ẽt in
quoscũqꝫ hẽdes ẽt extraneos talis empbyteosis transiuit ẽt in
fiscum per ea que.s̃.dicta sunt.primũ aũt qd̃ empbyteosis fue
34 rit solẽniter facta ĩ casu cõcesso † ostẽdit ex diuturnitate lõgis
simi tpis ⁊ possessione per que presumunt oĩa solẽniter acta.⁊
sic cõcessionẽ fuisse solẽnẽ ⁊ ex legitima cã factam.casus est et
ibi not.doct.in.l.si filius.C.de peti.here.⁊ est casus ⁊ ibi bald.
Ange.⁊ Moder.in.l.q in aliena.versi.sed si non adierit.ff.de
acqui.here.idẽ tenent Hostiẽ.⁊ Jo. And.in.c.albericus.extra
b ¶ Si cõcedit empbyteosis ecclesiastica p suis heredib⁹ ⁊ successorib⁹ ĩ ppetuũ.trã-sit tunc ad ex tra. — de testib.⁊ in.c.illud.de p̃sump.⁊ do. Antoni.in.c.ea noscit.de
his que siũt a p̃la.sine consen.capl'i.⁊ hec est cõis ⁊ vera.qcqd
dixerit bal.in.l.ij.C.de legi.here.quẽ ẽt tenẽt Ang.⁊ Moder.
in.l.sciendum.ff.de verbo.ob.⁊ maxime post lapsum.xxx.anno
rum.vt est textũ.notabilis.⁊ ibi ponderat Jo.de imo.in.c.per
uenit.extra de emp.⁊ vendi.⁊ tꝫ Pet.de anch.in cõsil.cxxxvj.
incip.ex consilijs excellentiũ viroꝝ. ¶ Cõfirmat ista opi. Nã in
instr̃o vẽditiõis facte a Jacobello de Ursinis do. Ni.de sabel-
lis dr̃ qualiter p̃fatus Jacobel.habebat in empbyteosim a ca-
pellanis capelle sancti Jacobi ⁊ qd̃ vẽdit dño Nicolao recipiẽ
ti pro se ⁊ suis heredibus ⁊ successoribus in perpetuũ cui vẽdi
tioni capellani cõsentiũt ⁊ p̃sumunt solẽniter consensisse:vt in
d.l.si filius.s̃.alle.⁊ sic cũ Jacobellus vẽdat iura q̃ hꝫ dño Ni-
colao recipiẽti pro se ⁊ suis heredibus in perpetuũ cẽsendũ est
qd̃ ẽt ipe stipulat⁹ fuerit ꝓ se ⁊ suis heredib⁹ in ppetuũ al's nõ
est cẽsendũ qd̃ capellani ꝯsensissent.ar.l.cũ de indebito.ff.de ꝓ-
ba. Itẽ qd̃ fecissent qd̃ facere nõ potuissent.ar.l.merito.ff.pro
socio.vñ p̃sumẽdũ est ꝓ validitate actus.l.quotiẽs.ff.de re.du.
marie attẽta diuturnitate tpis:vt dixi.vñ si prius fuerat cõces
sa dicto mõ dicto Jacobello p̃sumit qd̃ fuerit solẽniter cõcessa
ex quo lapsum est lõgissimũ tp̃s ⁊ nõ cõstat de qualitate cõces-
sionis p iura p̃allegata.⁊ sic potuit iterũ concedi eodẽ mõ.s.qd̃
transiret in heredes extraneos ẽm Jo.de imol.in.l.qd̃ dicit.ff.
de verbo.obliga.⁊ dominum Abb.in.d.c.in presentia vbi vo-
35 lunt quod † quando res est semel legitime cõcessa vt perpetuo
transeat in extraneos heredes potest postea semper concedi
etiam a solo prelato.allegant glos.in versicu.ad mensem in cle
men.prima de excessio.prelato.idem Imo.in.c.potuit in.xvij.
colum.extra de loca.⁊ Bald.⁊ Jaco.de belui.in titu.qui feu.
dare possunt.⁊ Bald.in anten.qui rem.C.de sacrosan.ecclesi.
¶ Scdm aũt qd̃ censentur concessisse perpetuo in quoscunqꝫ
36 heredes extraneos probatur † p illa verba contractus duꝫ di
cunt recipienti pro se suisqꝫ heredibus ⁊ successoribus in per
petuum.⁊ primo per illa verba suisqꝫ heredibus ⁊ successori-
bus. Nam lꝫ illud verbũ heredibus videat restringendum ad
filios succedentes de iure ciuili quia sumus in empbyteosi ec-
clesiastica:vt per Bart.⁊ doc.in.l.gallus.§.ẽt.de libe.⁊ posthu.
⁊ verbum successoribus ad filios succedentes de iure pretorio
vel fideicommissum vniuersale:vt est bona glosa.in versi.cete-
rorum in.l.stipulatio ista in principio.ff.de ver.obligatio.⁊ ita
in materia empbytheosis ecclesiastice exponit Jo.de imo.et se
quitur domi. Alexan.in.d.l.quod dicit.ff.de ver.obli.⁊ domi.
Alexã.in.l.quedã.§.is aũt ff.de eden.tamen al's dicta opinio
visa fuit valde dubia.ꝯrium eñ tenẽt quidã quos refert Imo.
in.d.l.qd̃ dr̃.⁊ Barto.de Salyce.in.l.ij.C.de iure empby.q.xx.
verbũ enim hẽdibus de ꝓprietate sermonis includit quẽlibet
heredem.l.sciendum.ff.de verbo.sig.ita ẽt verbũ successoribus
l.quedam.§.is aũt.ff.de edẽ.⁊ in.l.pater.§.mater.ff.de leg.iij.lꝫ
ergo verbũ heredibus restringeret ad filios ⁊ sic descendentes
heredes iuxta no.in.d.l.ẽt nec ad alios transire põt empbyteo
sis q̃ȝ ad succedẽtes q oẽs iure ciuili succedũt in aut.de here.ab
intesta.post prin.tamen verbuꝫ successoribus easdem personas
includeret ⁊ sic nihil operaret contra id qd̃ hr̃ in.c.si papa.de
priuile.lib.vj.⁊ per Baldum in rubrica.C.de ꝯhen.emp.q.ix.
Preterea si verbum hr̃dibus restringatur ad oẽs qui includi
possunt ẽm naturã empbytheosis ergo includit ẽt succedentes
de iure pretorio vel alio iure.ar.eius qd̃ hr̃ in.l.j.§.bonorum.ff.
ad trebel.⁊ sic verbũ successoribus erit superfluũ.itẽ verbũ suc-
cessoribus oẽm successorẽ includit vt tradit in.d.l.quedam.§.
is autẽ.ff.de eden. Igitur verbum heredibus erit superfluum.
¶ Preterea Bal.in.c.imperialem.in p̃nci.de ꝓhi.feu.alie.per
37 Fede.dicit qd̃ † si cõcedit feudũ titio ⁊ qbuscunqꝫ heredib⁹ qd̃
includunt ẽt heredes extranei pp verbum geminatum quibus-
cunqꝫ. Igit fortius idem dicẽdum est in casu nostro in quo est
verbum geminatũ nõ virtualiter sed specifice qꝛ dictum est he-
redibus ⁊ successoribus.⁊ parũ p Imo.facit glosa in ver.cete
rorum in.d.l.stipulatio ista in prin.immo potius probat ꝯriũ:
qꝛ ibi includunt oẽs successores vniuersales siue de iure ciuili
siue p̃torio ẽt extranei.vnde tractamus ibi de non recedendo a
ꝓprietate verborũ ita qd̃ includãtur successores particulares.
Sed in casu nostro tractamus de recedendo a ꝓprietate ver-
borum per quem recessum ẽt verba essent superflua ⁊ sic offen-
derent due regule.s.regula.l.non aliter.ff.de leg.iij.⁊ regula.c.
si papa.de priuile.libr.vj. Et maxime dicta opi.nõ vr̃ ꝓcedere
lꝫ eniꝫ posset ꝓcedere in emphytheosi ecclesiastica ꝯcessa iuxta
suã solitã naturã.tñ in cõcessa ꝯ suã naturã ꝓut est in casu nr̃o:
tum qꝛ in perpetuum:tum qꝛ vr̃ data ptãs alienãdi sicut bona
propria que duo sunt contra naturã empbyteosis ecclesiastice.
Primũ ꝓbat in.d.aut.de aliena.empby.§.j.secũdũ ĩ.c.potuit
de locato.ꝓut ẽt statim dicã sicut in simili dicim⁹ qd̃ qñ feuduꝫ
cõcedit extra naturã seu ꝯ naturã feudi tunc nõ recedim⁹ a ꝓ-
prietate verborũ qꝛ ab ea recedere nõ debemus nisi in casib⁹ in
iure expressis ẽm Jaco.de belui. Barto. Aluero.⁊ alios in.c.j.
§.j.episco.vel abba. ¶ Scdo premissa cõfirmantur quia nõ so-
b lum fuit cõcessa ꝓ hẽdibus ⁊ [b] successoribus sed etiam additũ
fuit verbum in perpetuũ qd̃ significat posse ppetuo transire in
quoscunqꝫ hẽdes extraneos.ita voluit Pet.de anc.in suo cõsil.
cccxxiij.incipiẽ.discurrit materia dubij.ita ẽt tꝫ Bal.in.c.fin.
de feud.da.inuicẽ leg.cõmis.⁊ bal.in addi.Spe.in ti.de loca.⁊
Bal.in.l.ij.in.ij.col.C.de iure empby. Et lꝫ istam opi.conatur
impugnare ang.in aut.de non aliena.§.empbytheosis.⁊ Joã
de imo.in.d.l.qd̃ dr̃.⁊ in.d.c.in p̃sentia.qꝛ al's idem dicẽdũ eẽt
qñ simplr̃ esset cõcessa.argu.l.si pactũ.ff.de ꝓba.qd̃ quidẽ tolle
rari nõ põt nisi interueniente cã ⁊ solẽnitate vt.s̃.dixi. Tamen
possumus in p̃mis dicere qd̃ cã ⁊ solẽnitas p̃sumũtur vt dixi p
no.in.d.c.ea noscitur. ¶ Preterea vr̃ verioꝛ opi. Bal.quod lꝫ
sine verbo in perpetuũ nõ includantur extranei:tamen ꝓpter
illud verbũ includi debent.ꝓbatur p id qd̃ hr̃ in.§.si vo q̃sdaꝫ
in aut.de aliena.empbyt.⁊ in.c.ad aures.de rebus ecclesi.non
alie.vbi qñ fund⁹ est sterilis vl' quãdo reducit ad culturã ꝯcedi
põt in empbyteosim in ppetuum ⁊ doc.cõiter intelligunt ẽt ꝓ
heredibus extraneis vt voluit notabiliter Bar.in.l.quicunqꝫ.
C.de cõmuni agro deserto.lib.xj. Et qd̃ verbũ in perpetuum si
gnificet qd̃ includũtur ẽt hẽdes extnei tꝫ ĩsignis preceptoꝛ me⁹
do. Are.in.d.c.in p̃sentia.primo p text.in aut.de non alie.§.fi.
Ubi dicit qd̃ inuentũ fuit quoddã ius colonariũ perpetuũ in
fraudem totalis alienationis.hoc aũt nõ esset nisi verbum per
petuum significaret transitum in quoscunqꝫ hẽdes extraneos.
¶ Secundo per tex.eo.titu.§.neqꝫ illud.vbi dicitur qd̃ perpe-
tua concessio est pene totalis alienatio.hec antẽ nõ essent si ad
descẽdentes restringeretur.argumẽ.text.in.c.j.de feud.aliena.
¶ Tertio qꝛ in casu in quo põt perpetuo concedi doc.intelli-
gunt qd̃ possit in extraneos transire vt concluditur cõmuniter
in aut.

in aut.si quas ruinas.C.de sac.san.ecclesi.⁊ si ista duo separata
non inducerent hoc tamen simul iuncta inducere debent. Ex
quo dicitur pro heredibus ⁊ successoribus ī perpetuū ar.aut.
itaq̃.C.cōia de success.⁊ eius qđ habetur in.c.j.de treug.⁊ pa.
Ex quibus cōcluditur qđ si erat in heredes extraneos trāsito-
ria potuit ēt in fiscū transire.¶ Secundo etiā eadem conclu-
38 sio ꝓbatur q2 † qñ res nō pōt alienari preterq̃ in merū fauorē
prohibiti talis res per delinquentem nō pōt in fiscum mediā
te cōfiscatione alienari.l.imperator.⁊ ibi Bar.ff.de fideicom.
liber.⁊ per Barto.in.l.si quis in tantam.C.vnde vi.⁊ Bald.⁊
Saly.in.l.j.C.de bo.libe.Igitur qñ conceditur ptās alienandi
simpliciter talia bona debent delinquēdo in ficsum transire:q2
qđ operať ꝓpositū in ꝓposito operať oppositū in opposito.l.
si vt ꝓponis.C.de nup.l.⁊ si cōtra.ff.de vulg.⁊ pup.cū si. Sed
in casu nostro fuit data libera ptās alienandi.igiť ⁊c. qđ autē
talis potestas data fuerit ōnditur q2 in ꝯctu vēditionis diciť.
Ad habēdū tenendū ⁊c.⁊ de dictis rebꝰ totaliter ⁊ particula
riter faciēdū quicqđ dicto Nicolao facere placuerit tāq̃ de re
bus suis proprijs.vñ primo vult ꝙ possit totaliter disponere.
39 † verbum aūt totaliter est verbum vniuersale vt ī.c.cupiētes.
§.ceterū.⁊ ibi glo.⁊ Archi.de elec.ī.vj.⁊ sic significat qđ possit
totaliter disponere tā respectu dñij q̃ alio iure vt ꝓbat tex.in
c.abbate sane post prin.de re iudi.lib.vj.itē censeť data libera
potestas disponēdi.igitur alienādi.arg.l.ꝓcurator cui libera
cū ibi no.ff.de ꝓcu.⁊ maxime hoc est verū ꝓpter verba que se
quunť dū dr̄ tanq̃ de rebus suis ꝓprijs.ex quo eniʒ ꝓpria ad
libitū pōt quis alienare ⁊ eorū est moderator ⁊ arbiter.l ī re
mādata.C.mā.igitur voluit qđ ēt in dictis rebus eandē ptātē
hēret.vñ sicut poterat res ꝓprias alienare ita ⁊ res de qbꝰ agi
mus que rebus ꝓprijs adequātur.l.j.⁊ ibi Jac.de are. Bar.
⁊ doc.ff.de leg.j.⁊ ꝓ hoc optime facit qđ dicit Ang.ꝑ illū tex.
in.l.si finita.§.si quis metu.ff.de dam.infe.Ex qbus cōcludiť
qđ sicut erat alienabilis ita in fiscū mediante cōfiscatiōe trā-
sire poterat.¶ Postremo nō omitto qđ ꝑclarus doct.henri.
40 boyc in.c.in quibusdā.de penis.vult † qđ lʒ hōa feudalia ob
delictū nō trāseant in fiscum istud sit veruʒ nisi in crimine lese
maiestatis.⁊ ita intelligit.c.imperialē.§.pe.de alia offensa q̃
cōtra principē cōmissa vt ibi latius ꝑ eum.ita etiā dicamus ī
emphytheosi ecclesiastica q2 Bar.⁊ doc.in.d.§.si de vectiga-
libus.videnť ponere ista a pari. igitur ⁊c.sed in casu nr̄o fue-
runt bona cōfiscata ꝓpter crimen lese maiestatis cōmissuʒ ꝯ
ecclesiā vt per Bar.in extrauagā.qui sint rebelles in ver.rebel
lādo.igitur ⁊c.¶ Subsequēter queriť posito qđ cōfiscato nō
tenuisset ex quo facta fuit bonafide ⁊ lapsum est longissimuʒ
tp̄s vltra.xl.annorū dubitatur nunqđ sit decursa ꝑscriptio ad
uersus dños de sabellis ī qua difficultate si tenemus qđ sit de
cursa ꝑscriptio ꝯ capitulū respectu iuris ipsiꝰ capl'i fortiꝰ ideʒ
dicenduʒ est qđ est decursa ꝯ ipsos dños de sabellis.l.sicut ⁊.l.
omnes.C.de prescrip.xxx.an.q2 non pōt dici alia rōne prescri-
ptionē decursam nisi rōne interesse ipsiꝰ capituli iuxta not.in
c.ad audientiā.extra de prescrip.sed posito qđ ꝯ capitulū nō
esset decursa cuius ꝯtriuʒ.s̄.decisum fuit oritur difficultas nū
quid aduersus dños de sabellis sit decursa ꝑscriptio in qua vi
debatur primo dicendū qđ nō vr̄ qđ ecclesia cogatur hr̄e ī em
phytheotā quē nollit sicut in simili dicit Hosti.⁊ sequunť Jo.
an.⁊ do.Ant.in.d.c.ad audientiā. qđ nō prescribiť ꝯ vasallū
ecclesie si nō prescribiť ꝯ ecclesiā ne ecclesia cogať habere in va
41 sallū quē nollit.Et lʒ multi teneāt qđ † ius ipsius vasalli pōt
prescribi ab eo qui gerit se ꝓ vasallo ecclesie dñe directo vt vo-
luit glo.in.d.c.ad audientiā ⁊ sequuntur ibi do.Car.⁊ Jo.de
imo.⁊ do.Abb.nā in casu nostro nō vr̄ procedere q2 capituluʒ
sancti Petri non recognoscit neq̃ vult recognoscere a dicto ca
pitulo sancti Joannis igiť non vr̄ habere locum dicta opi.gl.⁊
sequaciū.¶ Sʒ tñ his nō obstātibus in casu nostro dico in pri
mis qđ lʒ hucusq̃ capl'm sancti Petri non recognouerat capi
tulum sancti Joannis in dñm tñ pōt dicere se ꝑscripsisse vtile
dñium ⁊ sic aduersus vtilem rei vendicationē si qua cōpetebat
dñis de sabellis casu quo capl'm sancti Joānis ꝓbaret directuʒ
dñium nō ꝑscriptum velle recognoscere in dñium.Nam quod
42 † aduersus vasallū siue emphyteotā eccl'ie currat ꝑscriptio sine
preiudicio iuris ecclesie est gl.d.c.ad audientiā.quā approbāt
vt dixi do.Car.Jo de imol.⁊ do.Abb.⁊ idem tenuit ibi Bal.
reprobādo opi.Hosti.⁊ qđ ꝯ vasallū currat prescriptio ad plus
xxx.annorum.tenent cōiter doc.in locis infra allegandis ⁊ pu
to qđ satis sit dño se prescripsisse aduersus actiones cōpetentes
dominis de sabellis iuxta.l.oēs ⁊.l.sicut.C.de prescri.xxx.anno-
rum.⁊ casu quo capitulū sancti Joānis habeat directū dñium
velle recognoscere in dñm.ita est de mente Inno.in.d.c.ad au-
dientiā quē ita declarat do.Abb.⁊ ita dʒ intelligi dictū Ang.
in.l.j.in pe.col.C.de annal.excep.dū dicit qđ lʒ ꝯ romanā eccl'iā
43 nō prescribať nisi cētum annis:† tñ si ecclesia romana alicui cō-
cessit comitatum prescribiť tpe longissimo.xxx.annoꝝ.allegat
tex.pro casu in.l.cū sponsus.§.in vectigalibus.⁊ ibi hoc est de
mente Bar.ff.de publi.hoc simpl'r tenēt Ang.⁊ Joā.de imo.l.
in.l.vsucapionē.⁊ in.l.qnāuis.ff.de vsuca.⁊ est de mēte Jo.an.
in rub.de feudis ver.xxix.pallei.⁊ tʒ hoc glo.no.in.c.volumus.
xvj.q.iij.ad quā se remittit Joā.an in.d.c.ad audientiam.que
vult aperte qđ lʒ prescribať ꝯ emphyteotam ecclesie:tñ ecclesie
non preiudicať.⁊ sequiť Bal.in.c.j.§.de capit.cora.⁊ sic est cōis
opi.gl.⁊ doc. qđ currit ꝑscriptio longissimi tpis cōtra emphy-
teotā sine ꝑiudicio tñ domini.¶ Amplius dico qđ in casu no-
stro indubitatū est qđ currit ꝑscriptio ad minus longissimi tē-
poris.xxx.annoꝝ.Nam clarum est qđ dñi de sabellis poterant
alienare vt.s̄.ꝓbatū est.igiť ꝯ eos ꝑscribi poterat.casus est in
44 l.alienationis verbū.ff.de verb.sig.vñ qua rōne ꝓhibita † alie
natione est ꝓhibita ꝑscriptio vt per plura exempla ꝓbat glo.in
d.l.alienationem ⁊ traditur ꝑ Bar.⁊ alios in.l.filiussa.§.diui.
ff.de leg.j.⁊ hr̄ in.l.ij.de vsuca.ꝓ empto.ita pari rōne permissa
alienatione dr̄ ꝑmissa prescriptio.casus est in.d.l.alienatio.Itē
fauorabilior est permissio q̃ ꝓhibitio alienationis vt pʒ in.l.j.
ff.de fundo dotali.iuncta.l.hac edictali.§.ceteroꝝ.C de secun.
nup.⁊ declarat Bar.in.c.si ita quis.§.ea.l.ff.de verb.ob.Sʒ ꝓ-
hibita alienatione dr̄ prohibita prescriptio vt dixi.igitur per-
missa alienatio ⁊ fortius censeť permissa prescriptio aut.mul-
tomagis.C.de sac.san.eccle.quod eñi operať propositam in ꝓ-
posito operatur oppositū in opposito.l.si ex toto.in princ.ff.de
lega.j.Rectū eñi sui iudex est ⁊ obliqui vt dicit philoso.primo
thopico.Uidemus etiā quod licet fundi dotalis nō sit ꝑmissa
prescriptio q2 non est permissa alienatio.⁊ hoc quādiu est dota
lis.postea q2 est permissa alienatio potest prescribi.⁊ similiter
qñ res desinit esse pupilli.vt late declarat Angel.in.d.l.fi.C.de
annal.excep.sed in casu nostro est ꝑmissa alienatio sicut de rebꝰ
proprijs.Igiť censeť permissa prescriptio per predicta.¶ Nec
ob.si dicereť qđ prohibita est alienatio in potentiorem. igitur
est prohibita prescriptio.d.l.alienatio.ver.⁊ traditur in.d.§.di
ui.per Bar.qđ aūt sit prohibita alienatio in potentiorē hoc tʒ
glo.c.iter approbata in.c.potuit.extra de loca.⁊ glo.⁊ doc.ma
xime Saly.in.l.fi.C.de iure emphy.q2 illud procedit in aliena-
tione que fit legis dispōne mediante prescriptiōe inducta a le-
ge.⁊ ita rñdet Joā.de imo.in.l.si finita.§.si de vectigalibus.ff.
de dā.infec.⁊ Jo.de imo.in.c.ex parte in.xxiij.col.extra de feu.
vel secūdo dicamus qđ glo.⁊ doc.loquuntur qñ alienatio fit ti-
tulo venditionis ⁊ sic per ꝯctum vt in.d.c.potuit in ver.qui ab
emptione.⁊ ita ēt loquitur tex.in.d.c.fi.C.de iure emphy.vnde
si fiat translatio alio modo quā ꝑ ꝯctum hoc nō reperiť ꝓhibi-
tum.ita rñdet preceptor meus do.Alexan.de imol.in.d.§.si de
vectigalibus.Et hoc maxime q2 in casu nostro concessa est po
testas disponendi totaliter sicut de rebus proprijs:sʒ res ꝓprie
in quēcūq̃ alienari possunt.l.in re mandata.C.mādati.l.nemo
exterus.§.de iud.ꝑ Bar.in.l.si quis vi.§.differentia.ff.de acq.
pos.ita ⁊ tales res emphyteotice alienari poterūt.Amplius ēt
dicendū est qđ lʒ bona emphyteotica sint prohibita alienari ta
men non vr̄ ꝓhibita prescriptio ad minus longissimi tpis qñ
res nō est simpl'r prohibita alienari:sed est prohibita nisi adhi
beatur solēnitas de qua ī.l.fi.C.de iure emphy.⁊ in.d.c.potuit.
de locato.vñ non est ꝓhibita ꝑscriptio ꝺm Ja.de are.Cy.Bar.
⁊ doc.C.in qbus causis in inte.resti.nō est neces.⁊ late declarat
do.Alex.in.d.§.diui.¶ Quibus explicatis deueniendū est ad
aliā difficultatē que primo aspectu non vr̄ parua:vʒ nunquid
indultum ⁊ declaratio Nicolai successoris Eugenij quibus de
claratur Collaʒ de sabellis quicquid fecit ꝯ statutum romane
ecclesie ꝓpter qđ bona sua fuerūt cōfiscata id metu iusto fecisse
⁊ non incidisse in aliquā penā.⁊ ideo cessant oēs processus ha-
bitos ⁊ per predecessorē ꝯ dictū Collā cum cl'a ex certa sciētia ⁊
de plenitudine ptātis ꝓut latius in.d.indulto continetur ha-
beat preiudicare capitulo canonicoꝝ sancti Petri quibus est
dñium qaesitū ex ꝯctu emptionis iurisgentiū.l.ex hoc iure.ff.
de iusti.⁊ iur.⁊ longissimo tpe per se ⁊ autorē suuʒ possedit.In
qua difficultate dico qđ summus pōtifex Nicolaus nō potuit
talem declarationē restōnis ⁊ cassationis facere in preiudiciū
dicti capituli quibus dñium ⁊ possessio iam diu quesita fuerāt
vt dictum est.Ex quo per tales declarationes cassationes ⁊ re
stitutiones agebatur de auferēdo dñium rei sue dicto capitulo
45 nō citato:† qm̄ etiā tales actus facti a principe in qbus agitur
de auferendo ius tertij quesitum de iure gētiū nō valēt nō cita
ta parte.casus est in cle.pastoralis.de re iud.q2 est de iure natu.
vt ibi hr̄.¶ Sed q2 materia hec est satis ampla ⁊ in ea pluries
cōsului resoluā me ad cōsiderationē aliquorū casuū quos alias
cōsulendo considerani.¶ Primus casus est quando princeps
non vult vti plenitudine potestatis sʒ vult hoc facere ex sua po
testate ordinaria ⁊ tūc nō pōt auferre dñium rei sue alterijque-
situm eo non citato tex.est ⁊ ibi glo.⁊ doc.in.l.fi.C.de legi.⁊ est
tex.in.c.in causis.⁊ ibi no.extra de re iudi.⁊ ponit Barto.in.l.
defensionis facultas.C.de iure fisc.lib.x.⁊ Barto.in extraua.ad

reprimē.in ver.sine figura iudicij.ꝛ Bar.in.l.cum mulier.ver. quero de vna qōne.ff.so.ma.Lu.ro.in.l.j.ff.de arbi.ꝛ elegāter loquit̄ Ang.in suo cōsi.ccccliij.incip.dicta interlocutoria ꝛ hic nō est casus noster qn̄ princeps vti voluit plenitudine ptātis. ¶ Scd̄s casus est qn̄ princeps vti vult plenitudine ptātis ꝛ su mus in causis beneficialibus ꝛ tūc vꝫ declaratio pape sine cita tione casus vr̄ esse ꝛ ibi hoc colligūt Ho.ꝛ.d.Ant.in.c.sicut vni re extra de exces.prela.ꝛ est bonus tex.qui pōt ita intelligi in.c. in nr̄a extra de pcu.ꝛ ibi Inn.Ho.do.Ant.ꝛ do.Abb.ꝛ est rō
46 qꝛ † in bn̄ficialibus papa hꝫ plenissimā potestatē ꝛ pt̄ p libito volūtatis quē sub bn̄ficio priuare.ꝛ cōcludūt do.Ant.ꝛ domi. Abb.in.c.cōstitutus de reli.do.ꝛ probat̄ in.c.p principalē.ix.q. iij.ꝛ in.c.ij.de prebē.l.vj.ꝛ tradit do.Abb.in.c.cū a nobis ex̄ de testi.ꝛ in.c.inter quatuor.de ma.ꝛ obe.ꝛ sic ēt non est casus nr̄ qꝛ nō sumus in causis bn̄ficialibus. ¶ Tertius casus est qn̄ pn̄ ceps vult vti plenitudine ptātis ꝛ sumus in criminalibus in q̄ bus agit̄ de cā status ꝛ agit̄ de magno pīudicio.ꝛ tūc lꝫ Bald. in.l.nec cās.C.de app.sentiat qd̄ valeat princeps ꝫ subditū pce dere eo non citato alias secus:tn̄ ꝫrium est verū put tenēt oēs qui idem tenēt in causis ciuilib⁹ put statim dicam ꝛ pūctuali ter in causis criminalibus hoc tꝫ Bal.in.l.iij.§.si is pro quo.ff. quod quisqꝫ iuris.ꝛ vr̄ de hoc casus ineuitabilis i.d.cle.pasto ralis.ꝛ tꝫ Ange.in.l.si accusationibus.C.de accu.faciūt no.per
47 Bald.in.l.vt tn̄.ff.de iusti.ꝛ iur.vbi dicit qd̄ † defensio iuris au ferri non potest maxime in criminalibus.ꝛ ita consuluit Aret. in cā interdicti pmulgati per sixtum ꝫ dn̄os florentinos.vt pꝫ in eius consi.clxv.incip.sicut Joānes dicit.ꝛ ita cōsului ꝛ consu luerunt multi solēnes doc.totius Italie.Et hic casus adapta ri potest ad casum nostrū:quia sumus in cā magne impoꝛtātie que equiparari potest cause criminali vt est casus in.l.propter litem.ff.de excu.tu.ꝛ no.Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiur.et no.doc.in.l.parētes.C.de testi. ¶ Quartus casus est qn̄ sumus in causis ciuilibus ꝛ princeps procedit ꝫ non subditum.ꝛ hoc casu etiam concludendū est qd̄ non vꝫ actus principis sine cita
48 tione lꝫ procedat de plenitudīe potestatis † in nō subditū nō potest vti plenitudine ptātis ita determinat do.Ant.p illum tex.in.d.cle.pastoralis.ꝛ ita dicit se respōdisse in qōne de facto ꝛ sequitur Jo.de imo.ꝛ do.Ant.in cle.ne romani.de iureiur. ꝛ tenēt oēs qui idē tenēt qn̄ pcedit ꝫ subditū de quibus statim dicā.ꝛ hic nō est casus nr̄ qꝛ papa processit ꝫ subditū. ¶ Quin tus casus est qn̄ princeps pcedit sup his que dispoſita sunt a iure positiuo.et isto casu de plenitudine potestatis pōt ius al teri quesitū sine citatione tollere qꝛ potest ad libitū disponere put est videre qn̄ princeps legitimaret filiū post mortē patris postqꝫ est delata hereditas ꝛ nō adita ꝛ sic nō est ēt q̄sitū dn̄iū de iuregētiū in preiudiciū veniētium ab intestato.ꝛ ita intelli go Bar.in.l.gallus.§.ꝛ quid si tn̄.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ Bal.in.l. nō ita diuus.ff.de adop.ꝛ do.Ant.in.c.per venerabilem.extra qui filij sint legi.ꝛ Bal.in.l.ij.in.viij.col.C.de seruitu.ꝛ aqua.ꝛ ita possunt intelligi doc.in multis locis qui dicūt qd̄ princeps de plenitudine ptātis pōt procedere parte nō citata quos sta tim referam.ꝛ hic ēt nō est casus noster qꝛ auferret dn̄ium que situm de iuregentiū ꝛ qd̄ est de iuregentiū nō aūt est iuris posi tiui. ¶ Sextus ꝛ vltimus casus est qn̄ princeps ꝫ subditū pce dit de plenitudine ptātis auferendo dn̄ium ꝛ sic ius quesitū de iuregentiū parte nō citata ꝛ hic est casus noster qui videbatur magis dubi⁹.Nam plerīqꝫ magni doc.tenere vident̄ qd̄ possit procedere pte nō citata ꝛ vr̄ tenere Jo.an.in.c.j.de cau.pos.ꝛ proprie.ꝛ do.Ant.in.c.cū olim.de re iu.ꝛ Bal.in.l.nec causas. C.de appel.ꝛ Bal.in.l.iij.§.si is pro quo.ff.qd̄ quisqꝫ iur.Host. ꝛ Jo.an.in.c.in nostra.de procur.Bal.in.l.ij.C.qn̄o ꝛ quando iuder.ꝛ in.l.fi.C.de fructi.ꝛ lit.expen.Et hec facere videbātur difficultatem. ¶ Sꝫ tn̄ premissis nō obstantibus ꝫria opi.est p
49 babilior ꝛ verior † qd̄ ēt in ciuilibus princeps ꝫ sub.ditum nō possit actum facere de plenitudine ptātis eo nō citato p quem sibi dominium de iuregentiū quesitum auferatur ita vr̄ casus in.d.cle.pastoralis.in ver.ceterum.per quam ita conclud.ūt ibi do.Ant.ꝛ Jo.de imo.nā pōtifex expresse declarat qd̄ ēt in sub ditum princeps nō pōt de plenitudine ptātis supplere defectū citationis qꝛ esset auferre citationem que est de iure naturali.ꝛ ibi dicūt do.Ant.ꝛ Jo.de imo.quod nō valet statutū vel cōsue tudo qd̄ quis ad sn̄iam nō citatur.ꝛ lꝫ tex.loquatur in casu cri minali ꝛ graui:tn̄.d.Ant.ꝛ Jo.de imo.idē dicūt in causis ciui libus grauibus in quibus agitur de iure quesito de iuregētiū auferendo.Nā rō illius tex.in qua se fundat summus pontifex est generalis.s.qd̄ citatio nō possit tolli qꝛ tolleretur defensio q̄ est de iure naturali.vn̄ licet dictū sit spāle ampliatur a sua gn̄a li rōne.l.cū pater.§.dulcissimis.ff.de leg.ij.ꝛ ibi Bart.ꝛ hanc opi.approbat do.Cardi.floꝛē.ꝛ sequitur.d.Abb.in.c.j.de cau. pos.ꝛ pprie.ꝛ domi.Abb.in.c.in causis.de re iudi.ꝛ in.c.cū in ter.de elect.ꝛ in.c.inter quatuor.de maio.ꝛ obe.ꝛ in.c.cām.de prescrip.ꝛ Jo.de imo.ꝛ do.Abb.in.c.cū olim.de re iudi.vbi

a ¶ Clā ex cer ta sciā ꝛ de ple nitudine ptā tis nō opanꝛ quo ad solēni tates iductas de iure natu rali.

dicit qd̄ cū citatio sit de iure diuino.ff.q.j.dn̄s oīpotens.cōtra
50 istud pceptū negatiuū qd̄ † nō possit pcedere pte nō citata in casu in quo cause cognitio verti pōt princeps nō dispensat qꝛ nunqꝫ reperit̄ dispensatum huic precepto in lege diuina iuxta no.per Inno.ꝛ doc.in.c.que in ecclesiarū.de cōsti.ꝛ predictam opi.tenuit Bal.q sibi fuit ꝫrius in.l.fi.C.de legi.ꝛ ibi sequitur Pau.de ca.per dictā cle.pastoralis.p quā idē tꝫ Angel⁹.i.l.pn̄ ceps.ff.de legi.idē tenent do.Ant.ꝛ Joā.de imo.in cle.j.vt lite pen.ꝛ in cle.j.de iureiur.vnde intelligat̄ ꝫria opi.in casibus in quibus papa sine cā preiudicare pōt secus qn̄ non pōt qn̄ vult auferre ius quesitū de iuregentiū.ꝛ hāc opi.approbat Cardi. Mediola.in.d.cle.pastoralis.qꝛ citatio nō est sub regula pote statiua.sed naturali.tn̄ ex parte iudicis in quo liquidatio cause cognitio adesse dꝫ qn̄ vnusqꝫ eorū que nouit est bon⁹ iudex vt primo ethicorū scribit Aristo.que sine presentia hr̄i nō pōt. l.fin.C.si per vim vel alio modo.tn̄ ex pte partis rōne defensio nis qꝛ defensio tolli nō pōt neqꝫ extraiudicialis vt.l.vt vim.ff. de iusti.ꝛ iur.neqꝫ iudicialis.l.defensionis facultas.C.de iure fis.lib.x.Sed ps se defendere nō pōt nisi citet̄ ꝛ sic sine scīa va vel interpretatiua.igit̄ ꝛc.vnde cum ad defensionē per citatio nem perueniatur subtrahere citationē nō est aliud qꝫ defensio nem auferre.ꝛ subdit postea idē doc.loquendo de plenitudine
51 ptātis.qd̄ † ptās est de genere bonoꝝ.nā posse malum non est posse sed magis non posse de peni.distin.ij.c. princeps. Adest enī in dispōne bonitatis plenitudo ptātis nō aūt prauitatis. hāc opi.multū subtiliter ad vtrāqꝫ ptē disputādo tꝫ glo.Joā. mona.in extrauaganti pape Bonifacij octaui que incipit rem nouā multis rōnibus quas nō refero.ꝛ ita fuit cōsultum in cā interdicti ꝛ ita postea bis cōsului. ¶ Nec ob.si dicatur pdicta procedere qn̄ pn̄iceps aliter procedit qꝫ rescribendo qn̄ tunc vr̄ qd̄ possit.Septimus casus considerari.ꝛ tunc qn̄ pcedit de plenitudine ptātis vr̄ qd̄ citatio nō requirat̄ put videntur cō cludere glo.ꝛ doc.in.d.c.cū olim.de re iudi.ꝛ Bald.in.l.fin.ad fi.C.de fructi.ꝛ lit.expē.qꝛ actus cōcedēdi pūilegiū est supreme ptātis vt no.d.Ant.in.c.cū dilecta.de ꝫfirmat.vtil.vel inutili. ꝛ.d.Anton.in.c.veniēs.de filijs pr̄sby.in qbus locis vr̄ qd̄ pūile gium ꝛ dispēsatio ꝫcedunt̄ pte nō citata.Cuꝫ ergo in casu nr̄o papa pcesserit rescribēdo vr̄ qd̄ pte non citata pcedē potuerit: qn̄ ad hanc obiectionē rn̄deo qd̄ pdicta pcedūt qn̄ rescriptum vel pūilegiū sunt mera donatio put videm⁹ in locatiōe bene ficij in q̄ nemo citat̄ vt in.c.lꝫ eps.de prebē.in.vj.Secus si rescri pta decidūt ꝫtrouersias ꝛ sunt decisiōes actus iudicij ꝫdictorij prout est i casu nostro.ita ingt notabilr̄ Bal.in.d.c.cū olim.de re iudi. ¶ Preterea pdicta pcedūt qn̄ interpretatione rescri pti altera pars nō multū lederet̄ put i casu nr̄o:qꝛ tūc ēt in in terpretatione literarum requirit̄ citatio sm̄ Bart.in.l.ij.C.de tēp.appel.vnde dicit Bal.ibi qd̄ citatio ptis nō est de essentia in cōcessione sed hn̄ in pcessu ad vlteriora. ¶ Ex quibus apte
52 decidit̄ qd̄ † vbi p rescriptū cā decidit̄ cū pīudicio tertij illi⁹ re quiratur citatio.vn̄ videmus qd̄ pūilegia ꝛ dispensationes nō nocēt eis qbus eēt ius quesitū nō citatis vt declarat.d.Anto. ꝛ.d.Abb.in.c.at si clerici in.§.de adulterijs.extra de iudi.ꝛ cō cludit Bald.in.l.rescripta.C.de pci.impera.offe.ꝛ in.l.ij.C.de iur.ꝛ fac.igno.ꝛ Pau.de ca.ꝛ Moderni.in.l.gallus.§.ꝛ qd si tn̄.ff.de lib.ꝛ posthu. ¶ Nec clē supplētes defect⁹ ex certa sciē
a tia ꝛ de plenitudīe potestatis opant̄ᵃ quo ad solēnitates idu ctas de iure naturali put est citatio sm̄ Spe i ti.de legato.§. nunc ostēdēdū.ver.xvj.ꝛ sequit̄ ibi Jo.an.ꝛ est tex.in.d.cle.pa storalis.Idem tenent.d.Ant.ꝛ Joā.de imo in.c.j.de trans.et in.c.illa.de elec.ꝛ Jo.de imo.in.l.quidaꝫ cōsulebat.ff.de re iu di.Ex qbus cōcludit̄ qd̄ declaratio ꝛ restō non afficiunt capi tulum canonicorū sancti Petri nō citatū in eius preiudiciū. ¶ Postremo dico qd̄ dictū indultum ēt ex alijs non pīudicat ꝛ non afficit dictum capitulū canonicorū sancti Petri.Et in pmis cōsiderandū est qd̄ sn̄ia cōfiscationis ꝛ declaratoria lata ꝫ Nicolaum de sabellis que probat̄ p lr̄as apostolicas eugenij fuit valida lꝫ lata fuisset ex cā nō vera qꝛ pront in indulto Ni colai dr̄ dn̄m collam de sabellis iusto metu fecisse quicquid fe
53 cit † qn̄ sn̄ia diffinitiua ex falsa cā lata nō est nulla vt habet̄ in l.j.§.item cū cōtra sacras.ff.que sen.sine app.rescin.ꝛ in.l.cum putarē.ff.fa.her.ponūt bar.ꝛ doc.in.l.iuste possidet.ff.de acq. pos.ꝛ.d.Abba.in.c.j.extra de iudi.nec Nicolaus successor Eu genij declarat sn̄iam ꝛ acta nulla.sed dicit totaliter haberi vo lumus nullius fuisse roboris vel momenti ad effectum aliquē sortiri nō potuisse neqꝫ debere tenoꝛe pn̄tium decernimus ꝛ de claramus.vnde summus pontifex nō declarat illam fuisse nul lam sed declarat ꝛ decernit qd̄ vult haberi pro nullis ꝛ sic ac si a prin.fuissent nullius momēti.ꝛ per ꝫn̄s nō debuisse effectū sortiri.ista aūt differūt declarare actum nullum vl̄ haberi velle pro nullo:qꝛ aliud est esse tale aliud hr̄i p talivt declarat bart. in.l.si maritus.§.legis Julie.ff.de adul.ꝛ aliud est quid factuꝫ nō esse vel pro infecto haberi vt tradit̄ in.c.ad petitionē.de ac cusa.

cusa.equipollēt aūt ista velle haberi factum pro infecto vel ha
beri pro nō infecto:quia nō dr factum esse quod nulliter factū
est.l.nō putauit.§.non queuis.ff.de bo.pos.ↄtratab.⁊ in.l.iiij.
§.cōdemnatum.⁊ ibi late Bart.ff.de re iu.¶Ex quibus infe
ro in proposito ꝙ lꝫ pontifex voluerit processus ⁊ sñias ꝓ nul
lis a prin.haberi ⁊ sic pro nō latis seu nulliter latis ⁊ sic ꝓpter
dictam clausulā dispositio trahitur ad preterita ita ꝙ quicqd
statim est ex illo facto prius irritatur ⁊ cassatur.ar.gl.no.in cle.
j.de immu.eccl.tradit domi.Ant.in.c.ceterum.de rescrip.⁊ .d.
Abb.moder.in.c.non dꝫ.de consang.⁊ affi. tamen vt dicit ele
ganter do.Car.flo.in.d.c.ad petitionem de accu.ista clausula ⁊
retrotractio non operatur ad preiudicium tertij[a] cui erat ius
a iam quesitum per ea que habentur in.c.super eo.de offi.dele.⁊
in.c.ex multiplici.de decimis.vnde infert.d.Cardi.in q̄ne de
facto qd si ex commissione pape quis recipit resignationē.bñ
ficium qd confert ⁊ postea cassat commissionem quā vult habe
ri ꝓ infecta omnia inde sequuta irritātur tamē cum reuocabū
tur legitime alienata per illum cui fuit bñficiū collatū lꝫ eius
collatio irritetur.vñ dicit preceptor meus Are.ibi quod mens
do.Cardi.est qd per talem clausulam tolliť quesitū retro imme
diate ex ipso actu qui cassatur ⁊ qcqd ab eo necessario depēdēt
ius aūt quesitū tertio mediate ex dicto actu cassato qd est ius
quesitum possessori per ipsam alienationem factā ab instituto
nō vr̄ reuocari.⁊ dicit qd ita distinguit Jaco.de bel.in publica
disputatione quē refert ⁊ sequitur Bal.in.c.j.hic finitur.l.cor
radi.vñ in proposito lꝫ cassantur concessus alienationis ⁊ alia
inde sequuta censenť cassata illa que immediate ex ꝓcessu sunt
sequuta non aūt alienationes remotas in preiudiciū possesso
rum quibus erat ius quesitum ꝓut est in casu nostro cū prius
fuerūt bona cōfiscata.Scđo alienata a camera.Tertio a dño
Ant.capitulū canonicoꝝ.vñ cassando inde sequuta nō est cen
sendū quod talem remotā alienationē cassare voluerit per pre
dicta.⁊ qd mediante suo indulto a talibus possessoribus de q
bus nulla est habita mentio posset possessio auferri per id qd
habeť in.c.cū nostris.⁊ ibi per doc.extra de conces.prebē.lꝫ eñi
fiat videanť alienationē cassari ex vbis indulti tñ nō ꝑ hoc vult
qd possessores iusti de quibus nō est habita mentio eoꝝ posses
sione priuenť:qꝛ ista differūt.stant eñi ista simul alienationē fa
ctā ⁊ tñ possessionē nō translatā vt per glo.Bart.Bal.⁊ alios
in.l.traditionibus.C.de pac.⁊ ꝑ glos.⁊ doc.in.l.si ager.ff.de rei
ven.⁊ per Bal.in.l.j.ad fi.C.de inoffi.dona.⁊ Bal.in.l.iij.ff.de
pub.⁊ ꝑ ↄñs lꝫ alienationes cassantur nō cēseť voluisse priuare
possessores iusto titulo de quibus nulla est habita mētio iuxta
no.in.d.c.cum nostris.faciūt que notabiliter dicit Pe.de anc.
in repe.c.si ꝓpter tua debita in.xxviij.col.ver.ad q̄nem ꝓpo
sitā de rescrip.in.vj.¶Nec ēt cēsendū est qd iusto titulo posses
sores priuare voluerit de facto ⁊ leuato velo sine citatione:tum
qꝛ hoc non potuisset,vt in cle.pastoralis.de re iud.vt.s̄.dictum
34 est† ⁊ voluntas i dubio nō extēdiť ad impossibilia ſm Bar.in
l.si qs sub cōditiōe.ff.de cōdi.insti.⁊ Bal.in.l.fi.§.i cōputatio
ne.C.de iure deli.⁊ in.c.a nobis.extra de sen.excom.tñ ēt qꝛ nō
est in dubio cēsendū qd iniuria a principe nascať vñ iura nascū
tur.l.meminerint.C.vñ vi.cū iuste oīa agere presumať ⁊ ex iu
sta cā iuxta no.in.c.que in ecclesiarū.de cōsti.¶Confirmantur
pmissa qꝛ ex quo capitulo canonicoꝝ sancti Petri erat quesitū
dominiū de iure gentiū ex ↄctu emptionis non potuit pōtifex
sine cā dictū capitulū priuare ꝓprio dño quod est de iure gen
tium.l.ex hoc iure.⁊ ibi Bart.ff.de iusti.⁊ iur.ſm Inno.⁊ oēs
c.que in ecclesiaꝝ.de cōsti.⁊ doc.in.l.fi.C.si cōtra ius vel vti.pu
bli.probať in.d.cle.pastoralis.⁊ per Bar.in prohemio ffoꝝ.⁊
in tali restōne determinat Bal.post Cy.in.l.gallus.§.⁊ quid si
35 tm̄.ff.de lib.⁊ posth.¶Et si dicať qñ princeps priuat aliquem
dño rei sue presumiť hoc ex iusta cā facere ſm Cy.⁊ alios in.d.
l.fi.⁊ Bal.in.l.rescripta.C.de preci.impe.offe.⁊ Inn.do.Ant.
⁊ alij in.d.c.que in ecclesiaꝝ.Respōdeo in primis qd dixi qd qñ
ex causa princeps alicui vult rei sue dñium auferre de precio
equiualenti prouidere dꝫ.ita dicit Arch.in.c.per principalem
viij.q.iij.⁊ no.Bar.in.l.fi.§.ticius.ff.de pig.ac.⁊ no.glo.in.c.j.
§.ad hoc.⁊ ibi Bal.de pa.iur.fir.Et ad obiectionem respōdeo
qd aliqñ ⁊ primo de causa cōstat.⁊ tūc casus est clarus.⁊ viden
dum est an fuerit iusta causa ⁊ hic pōt esse casus noster qꝛ prin
ceps exprimit se ex eo dictum indultū concedere qꝛ audiuit a
fide dignis qd dñs Colla quicqd fecit fecit iusta violētia ⁊ iu
sto metu coactus ꝗ cā si de ea vere constitisset fuisset satis iusta
⁊ sufficiens.sed de ea non asserit Papa ita constitisse qd esset
sufficienter cā ꝓbata.lꝫ eñi asserat a fide dignis ita accepisse tñ
non debuit pontifex magis illis credere qui non apparent qd
solēniter examinati citata parte ⁊ cum iuramēto hoc assererēt
quo casu nullam faciebant fidem vt in.c.ij.⁊ ibi plene extra de
testi.quā pape precessori suo contra quem tpe suo fuerāt cōmis
sa demerita ⁊ rebelliōes de qbus asserit se plenarie informatuꝫ
⁊ sic eius assertioni standū est vt in cle.j.de proba.⁊.s̄.latius di

ctū est.Itē statuit qd bulle sue fides plenissima adhibereť.⁊ sic
ista ꝓbatio tanꝙ potentior cōfundit minus potentē.l.ob car
men.§.si testes.ff.de testi.⁊ ꝓbať in.l.admonēdi.ff.de iureiur.
Et sic remanet cōcessio sine legitima cā.⁊ ↄñr per illaꝫ nō pōt
dñium auferri.¶Aliqñ ⁊ secūdo pōt verisiliť iusta causa ima
ginari.⁊ tunc ꝓcedit cōis opi.qꝛ pro actu principis presumiť.
⁊ hoc est rōnabile ⁊ de mente doc.⁊ hic nō vr̄ casus noster quia
non video qd aliqua iusta cā nisi expressa imaginari possit ꝓp
quam papa velle debuerit priuare capl'm proprio dño rei sue.
¶Aliqñ ⁊ tertio nō pōt cā verisimiliter imaginari.⁊ tūc non
est presumenda alias illa cōis opi.qd sine cā non pōt princeps
dñium rei sue auferre parue esset vtilitatis ita concludunt do.
Ant.⁊ Joā.de imol.in.c.nam cōcupiscentiam.extra de cōsti.⁊
probať ex not.per gl.in.l.antepe.ff.ex qbus cau.maio.⁊ tradit
do.Abbas in.c.fi.in.v.colū.de cōsti.⁊ domi.Abb.in rubrica de
appella.in.iij.col.Et vult idē Bald.in.d.l.rescripta.Sꝫ nulla
alia causa imaginari pōt.Igitur ⁊c.¶Quinimo ex quo prin
ceps ꝓcessit leuato velo ⁊ negocio non ventilato pro eius actu
non presumiť ꝓut notabiliter declarat Bald.in.l.fi.C.de legi.
Amplius ēt dico qd qñ princeps ꝓcedit parte non citata pro
eius actu non presumiť vt notabiliter declarat do.Abb.in.c.j.
de cau.pos.⁊ ꝓprieta.⁊ in.c.cum olim.extra de re iud.Ex qui
bus cōcluditur qd ex quo causa expressa nō fuit legitima ⁊ qd
ex alia iusta causa fecerit non presumiť qd nō potuit dominiū
rei sue capitulo auferre.Et licet precipiat qd aduersus hāc de
clarationē ⁊ restitutionē nullus admittatur ⁊ qd magistratus
⁊ officiales nullam admittant:tamē propter hoc nō dicunť do
mini priuati iure suo ⁊ eoꝝ dominio vt dicit.d.Cardi.in.c.qꝛ
diligentiā.de elec.lꝫ de facto priuarenť qd in papa nullo modo
presumēdum est hoc pati velle:qꝛ non dꝫ iniuria nasci vñ iura
nascuntur vt dicit text.in.d.l.meminerint.C.vnde vi.¶Pre
terea facilius princeps pōt venire cōtra rem per eum alienatā
⁊ concessam titulo lucratiuo quam titulo oneroso vt declarat
Bald.in.l.qui se patris in.xj.colū.versi.⁊ scias qd lꝫ renuncia
tio.C.vnde lib.Ex quo infero qd lꝫ i indulto fiat restitutio nō
obstante alienatione ex quo hoc tendit in preiudicium tertij ⁊
non pōt ita faciliter fieri qñ titulo oneroso ꝙ qñ ex titulo one
roso ꝙ qñ ex titulo lucratiuo dicamus qd voluerit tollere alie
nationes factas titulo lucratiuo vt ꝑuilegium minus auferat a ¶Cl'a qd dispositio retro trahatur nō opať ad ꝓiudiciū tertij.
ius tertij arg.l.nec auus.C.de emācipa.libero.⁊.l.ij.§.si quid a
principe.ff.ne quid in loco publico.⁊ in.c.quāuis vbi glosa.de
56 rescrip.in.vj.dꝫ† enim priuilegiū interpretari ⁊ restringi vt in
quātuꝫ fieri pōt minus ledat ius tertij.c.ex tuarum de auto.⁊
vsu pallij.notant Archid.viij.q.ij.c.lꝫ ⁊ Calde.in consilio.xxij.
in titulo de regula.⁊ do.Abbas in.c.certificari.de sepul.⁊ do
mi.in.c.eos.§.j.de tempo.ordi.lib.vj.qui omnes dicūt qd pri
uilegium interpretari dꝫ vt quātominus possibile est ledat ius
cōmune.Item iterpretari debet ne ledat ius tertij quātomin9
fieri pōt.pulchrum in proposito loquiť Pet.de anchar.in suo
consil.clxj.incipiē.viso diligenter tenore.⁊ multum notabiliter
loquitur Oldra.in consilio.cclxviij.Questio est vtrum.Unde
videmus verba inpropriari ne preiudicetur iuri tertij.c.super
eo.de offic.deleg.tradit notabiliter Card.in ↄsi.lxv.Quinimo
ex quo propter hoc indultum ecclesia enormiter ledereť tale in
dultum non valet ſm dominū Abbatem notabiliter in.c.pen.
extra de cleri.non resi.¶Postremo ēt dico tale indultum non
valere ex eo quia princeps motus fuit ex falsa cā expressa in in
dulto nō tenet priuilegiū tam proprio motu cōcessuꝫ qꝛ qñ cāe
sunt inserte super illis fūdata censetur intētio principis adeo
qd illis cessantibus non fuisset depositurus alias frustra fuis
sent expresse.illis ergo cessantibus dispositio cessat.c.⁊ si chri
stus in fi.de iureiuran.⁊ in.l.j.C.de fal.cau.adie.le.⁊ ita in ter
minis nostris dicit do.Cardi.in suo consil.xcvj.sed in casu no
stro inserta fuit causa qꝛ a fide dignis acceperat omnia cōmis
sa per dñm Collam iustis metu ⁊ violentia cōmissa.igiť super
ea censetur pontificem se fundasse que cum appareat falsa ex
bulla eugenij sequiť qd indultum nō afficit.⁊ qd falsa cā fuerit
motus declarat ipsemet pontifex Nicolaus in alio indulto in
quo asserit se bene seu plenissime informatum de demeritis ⁊ re
bellionib9 cōfirmat confiscationem ⁊ alia inde sequuta.⁊ sic ex
alia assertione eiusdem pontificis magis firma et specifica cui
fides est adhibēda qꝛ dicit se plenissime informatū iuxta no.in
d.cle.j.de ꝓba.⁊.s̄.dixi.appet qd cā sup qua fundatū fuit indul
tū fuit falsa.⁊ sic indultū cessare dꝫ vt dixi ⁊ ē bona gl.in.c.cuꝫ
ordinē.de rescri.facit.l.in agris.ff.de acqui.re.do.l.cum tale.§.
falsum.ff.de ↄdi.⁊ demō.ↄfirmo qꝛ nullus poterat iterpretari
mentem ⁊ indulta sua ꝙ ipsemet princeps q cōcessit.l.ex facto
⁊ ibi doct.ff.de vulg.⁊ pupil.l.fi.C.de legi.⁊.c.cum venissent.⁊
ibi Canoni.extra de iudic.¶Ultimo Nicolaus ꝓprio motu ⁊
ex certa scientia ⁊ de plenitudine potestatis tꝫ omnia indulta
restitutoria dicte confiscationis ⁊ oīum que inde sequuta sunt
quorū tenorem vult pro expressis haberi.vnde habetur ac si de

verbo ad verbum expressa essent vt colligit ex no. per Bart. in l. si quis in principio testamenti. ff. de le. iij. et no. do. Ant. in c.
57 j. de cōsti. et pulchre loquit do. Ant. in consi. ij. vbi dicit qḋ † papa ad validitatē actus gesti fingere pōt expssum qḋ expressum nō est vt in c. j. de elect. et in c. j. de trāsl. ponit Rota conclusi. xx. in ti. de rescrip. in nouis. et Bal. in c. super literis. in vj. colū. de rescrip. et est glo. in extrauag. execrabilis. in verbo personarum dicit qḋ tollit viciū surreptionis. vnde pontifex suū indultum tollere potuit ḋrio indulto cui constat pontificem derogare voluisse ꝑpter illam clausulam q: voluit habere pro expressis ꝫm doc. in dictis locis. et voluit Ang. consi. cclxxx. incip. Bonifaci⁹ eps. nam nemini dubium qḋ si primum indultū fuisset expssuz et facta fuisset expressa mentio qḋ fuisset per papam reuocatuz vt concludunt doc. in c. j. de rescrip. et in c. veniens. de prescrip. et not. glos. in c. primo de capella mo. in vj. sed papa fingit expressum igitur tollitur ac si fuisset inexpressum vt concludunt doc. in locis proxime alleg. et fecit hoc summus pontifex Nicolaus irrite reuocare indulta restitutoria leuato velo et sine cause cognitione ex quo talia indulta sine cause cognitione et leuato velo in preiudicium iuris tertij fuerant concessa licet indulta restitutoria non iuste et legitima causa non cognita concessa
58 fuissent † quoniā que de facto fiunt parte nō citata de facto reuocari debēt ēt pte nō citata vt voluit gl. no. in l. minor. in prin. ff. de euic. et idem gl. in c. excōicatus. xj. q. iij. et Imo. in c. querelā. de ele. et do. Ant. in c. cum cessante. de ap. et Bal. in l. ij. in xj. col. v. et quero. C. de serui. et aqua. Ex qbus cōcludo partes dñorū iudicum esse absoluendo venerandū capitulū canonicoruz sancti Petri a petitis. Laus deo clementissimo.

¶ Ut supra per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartholomeus Socinus senensis iuris vtriusqȝ doc.

¶ Consilium. cclxvij.

1 ¶ Promitto verbum appositum in scriptura siue publica siue priuata intelligitur per stipulationē: et illam probat.
2 Vulgares non intelligunt quid sit stipulatio.
3 Delegatio an dicatur facta si debitor ad mādatum creditoris promisit soluere titio centum.
4 Mandatum factuz per creditorem debitori suo vt aliḣ soluat quando reuocari possit.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Presens consultatio diligenter et subtiliter fuit discussa per suprascriptos doc. et fratres sed vt difficultates degustasse videar aliqua substantialiter percurram naz si ꝑmissionē factam per Franciscum depositarium dicamus inductam nouationē et sic depositarium liberatum ab officialibus pupillorum et obligatum fuisse Antonio et socijs sindicis tunc liberati fuissent fideiussores l. nouatione et l. si creditor. ff. de no. et declarat Bart. in l. aliam. ff. eo. ti. Difficultas aūt in primis cōsistere vr̄ nunquid dictam promissionem Fran. dicatur facta nouatio in qua si primo diceremus qḋ dicta promissio facta per Frā. facta fuisset p viā delegatiōis tūc inducta fuisset nouatio ꝫm Bart. et doc. i. l. delegare. ff. de noua. idē dicūt bal. et mo. et i. l. singularia. ff. si cer. pe. et in l. pecuniā. e. ti. et i. l. fi. C. de noua. et Ang. i. l. j. C. de indi. sȝ h̄ non pōt dici in casu nr̄o. nā ad h̄ vt dicat facta nouatio p viā delegatiōis debitoris regrit qḋ fiat p stipulationē. l. j. C. de no. et i. d. l. delegare. ff. e. ti. vbi dicūt Ang. et Pau. de ca. secus eē qñ fieret p cōstitutū vel simplex pactuz. l. itē illa in fi. ff. de consti. pec. sed hic non constat quod interuenerit stipulatio vt ꝓbabit igit et c. qḋ aūt stipulatio non interuenerit lȝ Paul. de ca. in d. l. delegare. dicat qḋ mercator scribat in libro suo titium creditorē nō ꝓbet ꝑmissio per stipulationē. et sic non ꝓbatur qḋ facta fuerit nouatio seu delegatio. si vero in libro scripse
1 rit se titio ꝑmisisse tunc † verbū promitto appositū in scriptura siue publica siue ꝓuata intelligit p stipulationē. et ꝓbat stipulationem interuenisse per ea que habent in glo. et per doc. in l. j. C. de ḋben. et cōmit. stip. et hoc ēt in libro rōnum dicit preceptor meus Areti. in l. titia. §. idem rūdit. ff. de ver. ob. et sic non videtur tolli fundamentum delegationis ex defectu stipulationis. tñ ista theorica ꝓcedit qñ verbū promitto in scriptura priuata ꝓfert a iurisperito secus qñ a ꝓsona idiota q: tunc non ꝓbat stipulationem interesse. ita voluit singulariter Jac. bu. in d. l. j. C. de ḋben. et cōmit. stip. qḋ Ang. ibi dicit esse mirabile et menti tenendum. et illud sequitur. ¶ Cōfirmat ista opi. ex alio: q: licet verbum promisit in latino sermone prolatum in scriptura priuata stipulatiōem ꝓbaret: tñ ex quo est ꝓbatū i casu nr̄o mr̄no seu vulgari sermone potius intelligi dȝ ꝫm vulgarē intellectuz vulgarium quā ꝫm intellectum iuris. arg. eius qḋ no. glo. in l. si nepotes. ff. de testamen. tutel. et Bar. in l. si quis filiabus eo. ti. et de verbis prolatis vulgariter hoc notabiliter voluit Bal. in l. lege. xij. tabul. C. de legi. here. vbi dicit qḋ verba prolata materno sermōe intelligunt ꝫm vulgarē itellectū. qḋ aūt v̄bū ꝑmitto in scriptura platū importet stipulationē hoc nō cadit i intellectu vulgariū q: est interꝑtatio iuris sicut in simili dicunt doc. de mutuo in l. j. ff. si cer. pe. et de possessione in l. stipulatio ista.
2 §. hoc quoqȝ. ff. de ver. obli. Quinimo † vulgares nō intelligūt quid sit stipulatio q: ēt aliqñ periti non bene intelligunt. vnde dicit Areti. preceptor meus in l. sciēdū. ff. de verbo. ob. in viij. col. ver. descendo tñ qḋ si testis deponit ꝑmissionē factā per stipulationē nō deponit simpl'r super facto qḋ cadat in notitiam cuiuscunqȝ testis q: lȝ ḋctus iurisgentiū et eorum forma que est munita a cōi vsu gentium presumant esse noti regulaliter vnicuiqȝ et eorū forma: tñ stipulatio que est ḋctus iuris ciuilis non presumit quo ad formam sui esse notus oibus nisi pariter aliqualiter in iure. faciūt no. p Bart. in l. ij. §. diuus. in vtli. col. ff. de iure fisci. duz allegat. c. olim. de priuile. et hoc maxime q: arguendo a cōiter accidentibus iuxta id qḋ hr̄ in l. neqȝ natales. C. de proba. ex quo libri scribuntur cōiter in abñtiaz ptis non dȝ in dubio verbū ꝑmitto stipulationem importare sicut in simili dicit Jo. de imo. in d. l. titia. §. idē rūdit el. j. ff. de ver. obli. ¶ Sȝ posito qḋ verbū ꝑmitto stipulationē importaret tñ nō diceret facta delegatio q: aliud est iubere debitori suo qꝫ ꝑmittat creditori ipsi⁹ mandantis quo casu est delegatio vt habet in d. l. delegare et p gl. et doc. in l. quāuis. §. si mulier. ff. ad velle. et aliud est mādare debitori suo qḋ soluat creditori mandātis q: tunc nō est delegatio. nā aut debitor soluit et sic implet mandatū et tunc nulla est delegatio ex quo vtraqȝ obligatio extinguit. insti. qui. mo. tol. obli. in prin. vñ nō est vnius obligationis in aliam transfusio. nec alius reus datur vice debitoris vt dicit tex. in d. l. delegare. si vero ꝑmittitur put fuit in casu no
3 stro q: mādatū fuit vt solueret et ipse ꝑmisit et tūc † nō inducit delegatio q: nō dr̄ impletū mandatū delegātis q: aliud est ꝑmittere aliud est soluere. l. fi. C. ad l. fal. vnde non dicit debitor aliuz reū vice sua dedisse ex quo nō mandauit. et seruandi sunt diligenter fines mandati. l. diligēter. ff. man. et qḋ hoc sit veruz probat tex. no. in l. si debitorem. ff. de noua. que generaliter dicit qḋ si infrascripto debitori meo tibi soluere non potest stipulando abeo id debituz nouare lȝ soluendo debitor meus a me liberetur et sic pȝ quod mandatū de soluēdo nō impletur ꝑmittendo. et ita ibi no. doct. ille ergo qui mandat solui non vult qḋ fiat delegatio. et sic quod fiat nouatio. ista aūt non inducūtur sine aio mandātis: q: nō pōt sibi sine voluntate sua auferri vt dicit tex. in l. stichum. §. fi. ff. de noua. si tñ fiat pro eo solutio a debitore suo creditori ipsius creditoris inducit liberatio vt d. l. stichum. §. fi. et in d. l. si debitorem. cum si. plus voluit d. Rapha. cu. in d. l. delegare. qḋ non inducit delegatio nisi fuerit vsus verbo delegationis q: potuit debitor meus ꝑmittere tāqꝫ fideiussor. et verba sunt interpretāda ḋ eum qui se fundat in illis. l. stipulatio ista. §. in stipulatione. ff. de verb. obli. dicit ēt do. Paul. de ca. in d. l. delegare. quod requirit qḋ quis deleget tanqꝫ debitor et qḋ ille promittat tanqꝫ debitor delegātis. et ita dicit ꝓbari in d. §. si mulier cū glo. et ibi Ja. bu. ¶ Ex quibus vr̄ tolli illḋ qḋ principaliter faciebat difficultatē in casu nostro. s. illud qḋ dicit Bart. in l. singularia. ff. si cer. pe. vbi vult qḋ si dico mercatori quod soluat tibi cētum pro ꝓcio pannoꝝ emptorum et ille campsor ꝑmittit illa ꝑmissio cadit loco solutiōis. rō est q: vna res pro altera creditori volenti solui potest. l. aliā. ff. de sol. et ita etiā tenuit Bald. in l. pro debito. C. de bo. auto. iudi. possi. qñ Bar. loquit qñ emptor promittit per viam delegationis. et ita intelligit Bar. Paul. de ca. ibi et etiā insignis preceptor meus do. Fran. are. ita etiā intelligit Bar. et Pau. de ca. in d. l. delegare. ff. de noua. Preterea et secūdo est aduertendum quod aliqñ et primo ego iubeo debitori meo quod soluat vl' ꝑmittat creditori meo et tunc promittēdo ego liberor a creditore meo et debitor meus obligat creditori meo et a me liberat. et ita potest procedere dictum Bar. ꝫm Pau. de cast. in d. l. singularia. et Pau. de ca. et d. Alex. in l. qui vsumfructum. ff. de ver. ob. et Pau. de ca. in suo consi. xlv. et hic non est casus noster. Aliquando et secūdo ego simpliciter iubeo debitori meo qḋ soluat creditori meo et ipe non soluit sed ꝑmisit. et hic est casus nr̄ et tunc hoc non potuit facere in mei preiudicium vt ipse a me ꝑmittendo liberaretur. casus est in l. si debitorem. et ibi hoc in proposito tenet do. Pau. de ca. ff. de noua. ita concludit do. Pau. de ca. in d. l. qui vsumfructuz. put latius ꝓdicta referūt do. cōsulētes vñ in ꝓposito cū fuerit mādatum de soluēdo et depositarius ꝑmiserit nō dr̄ obseruasse fines mādati et nō fuit liberatus. Amplius et tertio est considerandū qḋ aliqñ vt dixi querimus nunquid si aliꝰ debitor meus ꝑmittat ꝓ me creditori meo per viā delegatiōis et tūc posset procedere opi Bar. vt dictū est. et hic non est casus noster q: nō fuit delegatio vt ꝓbatū ē. s. Aliqñ et quarto querimus nunqd inducat nouatio interuentu noue ꝓsone aliter qꝫ p viā delegationis. et hic est casus nr̄ in quo qcqd dixerit bar. in d. l. singularia. cōis opi. est qḋ nō fiat nouatio duplici rōne.

¶ Prima

¶ Prima quia hodie interuētu noue psone in dubio nō vr̄ fieri nouatio nec ipso iure nec ope exceptionis vt in.l.fi.C.de noua.put deducūt dn̄i cōsulētes late ponit do. Alex.ꝛ ibi latissime dixi in.d.l.q vsumfructū.ff.de ver.obliga. ¶ Scd̄a rō est q꞉ regulariter ille qui ꝓmittit qd̄ alius d꞉ vr̄ accessorie obligari ꝛ nō liberat pncipalē vt vr̄ tex.cum glo.in auct.de fideiussoꝝ.§.argētarioꝝ. Et hāc cōclusionē ꝛ opi.ꝫ Bar.firmāt Ange.paul9 de ca.ꝛ cōiter Moder.in.d.l.q vsumfructū.cū concoꝛ.de qbus ibi p do. Alex. Cū ergo in casu nr̄o nō possit dici p viā delegationis factā nouationē sequit̄ qd̄ ꝫm cōez opi.nō pōt dici facta nouatio vt dixi. ¶ Postremo aduertendū puto qd̄ aliqn̄ ego mando campsori debitori meo qd̄ aliter soluat.ꝛ tunc aliquaꝫ ille cui d꞉ fieri solutio acceptet ꝛ an̄ solutionē possum hoc mādatum reuocare ēt si ille cui fieri d꞉ solutio sit creditoꝛ meus in
4 illa summa † q꞉ est simplex mādatū ꝛ re integra reuocari pōt ꝛ hoc voluit do.Pau.de cast.declarādo dicta Jo.an.in rubrica de depo.in.l.si cū fundū.ff.de pac.ꝛ aperte hoc voluit Bart.in l.singularia in q̄ne.s.relata. ¶ Aliqn̄ ꝛ secūdo mando debitori meo qd̄ alteri soluat qui non est creditoꝛ meus ꝛ ipse promisit soluere ꝛ tūc dico qd̄ etiā post ꝓmissionē ꝛ ante solutionem possum reuocare mandatum.ꝛ ita intelligo tex.in.l.si debitorem.ff.de noua.nam vt vr̄ ibi ille cui fieri d꞉ solutio nō potest stipulando nouare hoc intelligo esse ex eo q꞉ ex quo ꝫ mandatum nō hꝫ actionē non pōt illam nouare.l.j.ff.eo.ti.ꝛ sic remanet tanq̄ ꝓcuratoꝛ adiectus ad solutionem iuxta.l.si cum cornelius.ff.de solu. Ex eo eniꝫ solo qd̄ alicui ꝫcui meo solui possit ille stipulādo nouare nō pōt.sed si mando qd̄ soluat creditori meo qui recipit suo noīe ꝛ sibi debitū ille pōt nouare stipulādo.casus est qui vtrunq꞉ probat.ꝛ ibi no.in.l.cui recte.ff.de noua.cum ergo in.d.l.si debitorem.dicat̄ qd̄ ille cui solutio fieri d꞉ stipulādo nouare nō pōt sequit̄ qd̄ nō loquit̄ in eo qui proprio noīe sibi debitum recipiebat.ꝛ ita pōt ꝓcedere qd̄ ibi dicit domi.Pau.de ca.i.d.l.delegare.dū voluit qd̄ ēt post ꝓmissionem possit mandatū reuocari. Aliqn̄ ꝛ tertio ego mando debitori meo qd̄ soluat creditori meo ꝛ ille ꝓmisit.ꝛ h̄ est cas9 nr̄.ꝛ tunc aut querimus nunqd mandās reuocare possit quo minus ille soluat.ꝛ dicendū est qd̄ nō pōt꞉ q꞉ res nō est integra vt not.glo.in.l.si ego.ff.de neg.gest.ꝛ hoc arg.illius glos.innuit Joan.an.post Albe.galeo.Odofre.ꝛ Hy.i addi.spe.in rubric.de deposi.ꝛ ita d꞉ intelligi Pau.de cast.qui sequtur ista dicta in.l.si cum cornelius.ff.de so.ꝛ i.d.l.si cū fundū.ff.de pac.ꝛ sequit̄ Ang.in d.l.singularia.aut querimus nunquid ꝓmittendo dicat̄ facta nouatio ꝛ hoc casu puto qd̄ si creditoꝛ cui fieri debebat solutio simul cū promittente egissent qd̄ fieret nouatio tunc fuisset inducta nouatio.casus vr̄ esse ꝛ ibi not.in.d.l.cui recte.ff.de noua.si vero hoc non fuit actum ꝛ tunc non censetur facta nouatio q꞉ in dubio fieri non censetur interuentu noue persone.l.fi.C.de nouat.ꝛ traditur late in.d.l.qui vsumfructum vt.s.dixi.ꝛ est cōis opi.lꝫ Bar.cōtra ꝛ hoc fuit clare de intentione Joā.an.post prefatos doc.in.d.rubric.de deposi.q꞉ non fundat se in nouatione.sed ibi no.per glos.in.d.l.si ego.q꞉ res non dicit̄ integra.ꝛ ideo vult qd̄ sicut post solutionē nō pōt fieri reuocatio.q꞉ res nō dr̄ integra.l.hoc.iure.§.si is qui dederit.de dona.ita post ꝓmissionē꞉ q꞉ pari rōne res nō dr̄ integra q꞉ solutio ꝛ ꝓmissio in hoc equiparantur.l.si pronus.§.de illo.ff.de dona.ꝛ ad hoc allegat nota.p glo.in.d.l.si ego. Ista enim equiparatio nō esset bona quātū ad effectū nouatiōis꞉ q꞉ p solutionē nō fit nouatio.item nec per ꝓmissionem nisi per viam delegationis. vn̄ nullo mō dici pōt qd̄ Jo.an.senserit nouationē factam.put vr̄ sentire Ang.in.d.l.si singularia.ꝛ referūt prefati cōsulētes.ꝛ hanc opin.qd̄ in terminis nostris non dicat̄ facta nouatio tꝫ Bald.cōsulendo in suo cōsil.cccix.in tertia parte consilioꝝ incipiē.super libris in famizara.multum late ꝫm istā opi.consuluit do.Alexā.consil.x.in secunda parte consilioꝝ incipit visis dispositionibus.vbi multis autoꝛitatibus et opinionibus.hanc opi.comprobat.ꝛ ibi ad plenum videndum ꝛ pbat̄ hoc optima rōne.actus agentium ꝛ scripture recipiunt interpretationem a consuetudine ꝛ agentiū ꝛ scribentium.l.vel vniuersorum.ꝛ ibi no.ff.de pig.act.l.qd̄ si nolit.§.q꞉ assidua.ff.de edili.edi.lꝫ de consuetudine mercatoꝝ est qd̄ quādo soluūt pro alio vel promitunt꞉ si illius quantitatis quā promittunt sunt i alia manu debitores solent ponere ad computuꝫ creditoꝛis ꝓ quo promittunt in alia facie libri hoc modo talis d꞉ nobis.x.p tātis p eo promissis tali seu solutis qn̄ fit solutio.ꝛ cum reperiatur primo quis creditoꝛ in libro mercatoꝛis ꝛ in alia facit debitoꝛ eo modo ꝛ ille cui fit promissio describitur creditoꝛ.item ille cui fit ꝓmissio describit campsorē ꝓmissorē debitorē ꝛ illum pro quo ꝓmittit̄ creditorē tunc solet fieri trāslatio debiti de psona in personā.sed qn̄ nō fit translatio tūc fiunt note per viā memorie seu recordij.put fuit in casu nostro q꞉ officiales pupillo nō fuerunt positi debitores ꝓ tantis ꝓmissis pro eis.ꝛ ille cui facta fuit ꝓmissio non fuit positus creditoꝛ.lꝫ tātū vbi officiales apparerēt creditores est facta quedā nota.stātiamēti ꝛ ꝓmissiōis facte p depositariū.itē p illū cui fcā fuit ꝓmissio etiam quedā nota ꝛ memoria ꝓmissionis eidē facte nō aūt ꝓmittētē descripsit debitorē ꝛ ille pro quo promittebat̄ creditorem vn̄ ex cōsuetudine mercatoꝝ arguit̄ debiti ꝛ crediti nouationē nō esse factā ꝛ nouā psonā nō esse sequutā in totū fidē depositarij꞉ put ēt ex alijs cōiecturis pulchre demōstrant dn̄i consulentes.ex qbus ꝛ alijs p̄p̄stantissimos cōsulētes adductis cuꝫ eis in eandē sn̄iam cōtinuo. Laus deo xp̄o redēptori amen.

¶ Ut supra per me conclusum est.arbitroꝛ iuris esse ego Bartholomeus Socinus senensis iuris vtriusq꞉ doc.

¶ Consilium.cclxviij.

1 ¶ Priuilegium quando extendatur de persona ad psonam.
2 Decima est onus reale ꝛ sequitur fructum detentorem.
3 Priuilegij verba sunt intelligenda proprie.
4 Priuilegium non extenditur ad bona postea quesita.
5 Subrogatio qn̄ fit a lege res subrogata sapit eandē naturam.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Elegāter ꝛ subtiliter discussa fuit p̄ns cōsultatio p p̄stātissimū doctorē dn̄m Carolum ruynū olim acutissimū discipuluꝫ meū. Mihi tn̄ prima cōsideratione dubia visa fuit p̄ns consultatio ꝛ difficultatem faciebat.nā lꝫ incōueniens videret̄ qd̄ si de vna terra certi fructus colligant̄ decime non debeant̄ si alij fructus ex eadē colligunt̄ qd̄ decie debeant̄ cū eadē res non debeat diuerso iure censeri.s.eū qui edes.ff.de vsucap.quo casu ꝓcedit dispositio.c.cū in tua.extra de deci.tn̄ iura nō hn̄t p incōueniēti qd̄ ex fructibus collectis ex eadē terra dn̄s ꝓ pte sua non soluat ꝛ colonus ꝓ pte sua soluat.vn̄ lꝫ dn̄s sit exēptus a decimis colonus nō cēset exēptus pro parte sua vt est glo.in v̄bo excolēdas cōiter approbata in cle.j.de deci.ꝛ ita ēt pōt ꝯtingere qd̄ colonus nō teneat̄ ꝛ dn̄s sic.igit̄ stare vr̄ regula qd̄ lꝫ eccl'ia cui debet̄ decima sit exclusa a pte colonoꝝ nō tn̄ ex hoc infert̄ qd̄ ecclesia sit exclusa a parte ecclesie dn̄e q꞉ priuilegiū est ꝫ ius cōe ꝓiu
1 dicat tertio.igitur † d꞉ stricte interp̄tari neq꞉ d꞉ extendi de psona ad personam.c.ex multiplici.ꝛ.c.lꝫ.ꝛ.c.dudum.de decimis. nec resultabit absurditas in consilio considerato qd̄ ecclesia soluat decimā integram pro terris quas suis sumptibus laboraret ꝛ pro terris alijs excolendis traditis ꝫ ptem suā ꝛ nō colonorum q꞉ vr̄ absurdū vt pꝫ ex no.in.c.ex pte.el.j.ꝛ in.c.lꝫ.de deci. in quibus religiosi magis sunt priuilegiati in terris quas suis sumptibus colunt quam in alijs excollendis traditis꞉ qn̄ ex quo priuilegium cōcedit̄ in terris ꝓprijs monasterij si illas ꝓprijs sumptibus colerēt religiosi nō essent ad aliquas decimas obligati q꞉ de censu qd̄ soluit̄ ecclesie decima erit soluēda sicut in simili dicunt Paul.de leaza.ꝛ doc.in cle.j.de deci.vbi eīn qn̄ religiosi nō tenētur soluere decimas q꞉ sunt ex priuilegio exempti si locant colonis partiarijs coloni pro eoꝝ parte tenent̄ ad decimas.si vero pensionarijs talis census succedit loco fructuū ꝛ pro illa pensione nō soluitur decima q꞉ qd̄ operat̄ ꝓpositum in ꝓposito operari d꞉ oppositū in opposito.l.ꝛ siꝫ.ff.de vulg.ꝛ pup.ꝛ.l.si vt ꝓponis.C.de nuptijs.cū vulga.ꝛ ista vident̄ facere difficultatem propter que vr̄ remanere firma regula qd̄ de psona ad personā nō fiat extensio per iura vulgaria. ¶ Sꝫ tn̄ premissis nō obstantibus indubitāter ꝫriam partē probabilioreꝫ ꝛ veriorē existimo.ꝛ in primis per que duos precedentes cōsultores tota difficultas fit q꞉ verba priuilegij hūc casum includere nō vident̄ scꝫ qd̄ religiosi pro eoꝝ parte nō teneātur.ostēdo qd̄ immo ex verbis priuilegij hoc multū clare deciditur si v̄ba diligenter cōsiderentur.ꝛ pro fundamēto premitto qd̄ siue sint coloni partiarij siue coloni pensionarij tenentur ꝛ cogi possunt ab ecclesia parochiali ad soluendaꝫ integram decimam tam p eorum parte quā pro parte dn̄i anteq̄ dn̄s consequutus fuerit
2 partē suā † q꞉ decima est onus reale ꝛ sequitur fructū detentorem vt no.glo.in.c.tua nobis de deci.ꝛ est tex.ꝛ ibi glos.ꝛ doct. in.c.nō cū sint eo.tit.vnde dicit Jo.de imol.in.d.cle.j.allegādo no.in.d.c.tua nobis.qd̄ si religiosi tradunt terras alijs excolendas siue sint coloni partiarij siue pēsionarij tenent̄ ad decimas ita quod ante omnia totus accepturus decimabitur ꝛ dat̄ integra decima eccl'ie parochiali.ꝛ sic lꝫ coloni nō sint obligati obligatione personali ad decimas tn̄ tanq̄ detentores primo tenētur ad decimas.naꝫ quis ad aliquid teneri d꞉ siue teneat̄ actione personali siue reali lꝫ nō sit obligatus vt no.glo.insti.de act. in prin.in verbo debetur ꝛ clare glo.eo.ti.§.j.in ver.nullo iure. Quibus premissis consideranda sunt verba indulti in quo dictis religiosis concedit̄ qd̄ de predictis terris ꝛ possessionibus domini coruꝫ quas traderent alijs excolēdas possint decimas percipere ꝛ habere quas coloni qui eas excolent soluere alijs tenerentur. Ex quibus verbis colligitur qd̄ possint percipere et habere non solum decimas pro parte colonorum sed etiā pro parte dn̄oꝝ.ad quam etiā coloni tanq̄ detentores dicunt̄ obli

fati lz nō sint obligati vt ꝓbatum est.ꝛ sic verba priuilegiꝫ nō solū adaptant ad decimas percipiendas ex dictis possessionibus pro parte colonoꝝ sed etiā pro parte religiosoꝝ.igitur ad illam adaptatur dispō dicti priuilegiꝫ.l.j.§.loquit.ff.de flumi. l.iiij.§.totiens.ff.de dam.infec.in.c.porro extra de priuileg.nec
3 sunt verba restringenda vt ius † tertiū non ledat vel minus ledatur vt no.Jo.an.in.c.cām.de rescrip .ꝛ est tex.cum glo.in.c. fi.de ver.sig.facit text.in .c.is cui de prebē.in.vj.facit qꝛ verba intelligi debent ꝓprie ꝛ ꝓprius.l.hoc legatum.ff.de lega.iij.ꝛ Bal.in.l.j.C.de success.edic.sed ꝓprie ꝛ ꝓprius tenentur coloni ēt pro parte dn̄orum qꝛ ꝓprius detinēt.igit verba priuilegiꝫ intelligi debent de tota decima totius accepturi de quo prius est detrahēda vt dictū est.¶ Confirmat qꝛ nō dr̄ in priuilegio qd̄ dicti religiosi possint decimas de proprijs terris exigere ab eorum colonis quo casu dubitari posset an tm̄ de parte colonorum loqueret qn̄ aliā partem dicerent a seipsis ꝛ non a colonis exigere sz dr̄ qd̄ possint hr̄e ꝛ percipere decimas ad quas coloni tenerent illi ecclesie vel persone que essent in quasi possessione decimādi.ꝛ sic fit relatio non ad decimas exigendas a colonis ꝑ ipsos religiosos quo casu haberet relatio ad ptē colonoꝝ: qꝛ aliā partē haberēt religiosi iure locatiōis seu quasi societatis.l. si merces.§.vis maior.ff.loca.sed ad decimas quas alij existentes in quasi possessione a colonis ꝑciperent seu coloni ad illas tenerent sed hͦ ꝑt esse integra decima totius accepturi ad quā coloni a ꝑncipio tenerent anteq̄ dn̄s partem suā ꝑcipiat.ꝛ dimidia postq̄ suā partez ꝑcepit.iuxta no.in.d.c.tua nobis.ꝛ in d.c.cū nō sint.itē fit relatio ad decimas terraꝝ ꝛ possessionum dictoꝝ religiosoꝝ ꝛ sic ad integras decimas.nec alicubi pontifex se restringit ad partem colonoꝝ tm̄.si eni hoc voluisset de facili expressisset.c.ad audientiā.de deci.ꝛ ideo forte in priuilegio dr̄ qd̄ possint decimas percipere ꝛ hr̄e quasi verbuz percipere appositū sit ꝑ parte decimarū percipiendarum a colonis q̄ prius nō habebāt ꝛ non ꝑcipiebāt.propte vero ipsoꝝ cōcedat qd̄ habeāt quas prius habebāt cū proprijs manibus vel sumptibus excolebant ,put hec dr̄ia ꝓbat in.c.ij.de deci.libr.vj. in prin.¶ Confirmantur ēt ꝑmissa qꝛ coloni ecclesie ꝑdiales decimas soluere nō tenent non ipsoꝝ cā sed ex priuilegio religiosoruz quibus soluere nō tenent.si ergo coloni pp religiosos nō tenerentur ecclesie de dictis terris decimas soluere.sed qd̄ fortiꝰ est tenentur ipsis soluere.igitur fortius religiosi non tenentur soluere de dictis terris qꝛ ꝓpter qd̄vnunquodq̄ taleꝝ illud magis.aut.multomagis.C.de sa.san.eccle.vn̄ dicunt ibi Jaco.bu. Bal.Saly.ꝛ Pau.de ca.quod potentius operat dispō in cā q̄ in causato.si ergo religiosi sunt cā qd̄ ecclīe predialis a colonis decima non debeat igit hoc potētius operat in ipsis religiosis vt de illis terris ad decimas nō teneant.itē cōcurrit qd̄ eis datur actio ꝛ ius percipiendi decimas ex illis terris.igit fortius censet cōcessum ius retinendi in regula cui damus.de reg.iur. in.vj.cū materia.¶ Preterea dr̄ in indulto.nos tn̄ ꝓpter premissa tum pp tenuitatē reddituū ꝛc.ꝛ sic allegat duplex cā concessiōis priuilegiꝫ.¶ Prima est qd̄ ad hͦ vt possint diuinis officijs attendere ꝛ nō sint occupati in colendo ꝓprijs manibus ꝛ sumptibus cōcedit vt possint decimas ꝑcipere ꝛ hr̄e ꝛ sic tradunt possessiones alijs excolēdas ne ꝛ vt decimas non soluerent sed si proprijs sumptibus vel manibus excolerent a diuinis officijs distraherent.¶ Scd̄a cā fuit tenuitas reddituū ꝓpter quā noluit fructus religiosoꝝ diminui ad hoc vt cōmode possent sustentari.ꝛ diuinis officijs intēdere.iste aūt ambe rōnes cōcludūt qd̄ ēt ipsi ad decimas soluēdas ꝑ eoꝝ parte nō teneātur qꝛ si tenerent possent potius velle ꝓprijs sumptibus excolere ꝛ sic a diuinis officijs distrahere ,put prius excolebāt qd̄ nō ex alio hoc facere cēsebant nisi ad decimaꝝ solutionez euitādā ne aūt hoc facerēt cōcessum fuit.vn̄ eadē rō militat qn̄ soluerēt ꝑ eoꝝ ptē.¶ Scd̄a ēt rō militat qꝛ noluit pp reddituū tenuitatē redditus diminui a decimis qui diminuerent si ꝑ eoꝝ parte decimas soluerēt.quinimo voluit redditus augeri cū voluerit qd̄ possint a colonis decimas ꝑcipere ad quas coloni alijs tenerent ēt si ipi eēnt exēpti.vn̄ cāe declarate extēderet ꝺm dispōem l.cū pr̄.§.dulcissimis.ꝛ ibi per Bar.no.ff.de le.ij.ꝛ ꝑ Bar.in.l. pr̄.§.fundū.ff.de le.iij.ꝛ in.l.fi.C.de test.mil.Itē si simplr̄ dictū fuisset in ꝑuilegio qd̄ religiosi nō tenerent ad decimas: tn̄ coloni tenebātur ecclīe soluere.vt per glo.in.d.c.j.de decimis.cuz ergo fuerit expressum quod possent ꝑcipere decimas ad quas coloni al's tenerent hoc fuit exp̄ssuz in augmētum reddituū vn̄ nō dz opari diminutionē respectu ptis religiosoꝝ.l.legata inutiliter.cū ibi plene no.ff.de le.j.ꝛ sic ex ꝑmissis pz qd̄ nō sumus in materia extensionis priuilegiꝫ: qm̄ verba ꝛ mens priuilegiꝫ includunt hunc casum vt ipsi pro eoꝝ parte nō teneant.nam si verba deficerēt: mens tn̄ satis clare appet q̄ in ꝑmis in quacūq̄ dispōne magis attendi dz quaz verba.c.intelligentia.ꝛ.c.ꝓpter.ea de verb.signi.l.scire oportet.§.sufficit de excu.tuto.ꝛ maxime qꝛ vt mihi dicit ipse de rebus alijs traditis excolendis que prius habebant decimas ꝑ eoꝝ pte nō soluerūt.vn̄ priuilegiuz talem recipit interpretationē.c.cū dilectus.ꝛ ibi late do.Ant.
4 extra de consue.cuz si.¶ Nec predictis obstat † qd̄ ista sunt bona postea quesita ꝛ sic priuilegiū nō dz ad ea extēdi iuxta no.ꝑ Jo.an.in addi.spe.in ti.de censibus.§.nūc videndū.in additio. magna que incipit casum reuoluit Guido de suza.ꝛ late Lud. ro.in.l.damni.§.si is qui vicinas.ff.de dāno infecto.qm̄ ad hoc optime respōdet prefatꝰ insignis consultor ad idem qd̄ iste res fuerūt permutate cū rebus dotalibus monasterij ex quibꝰ nō soluebat decima.ꝛ sic in illaꝝ locū subrogate ꝛ sic sapere debent ꝛ sortiri eandē naturā ꝑ no.per Joā.an.in.c.qui sentit onus de re.iur.in.vj.ꝛ Jo.de imol.in.d.§.si is qui vicinas.Addo quod ex quo sunt permutate cū rebus dotalibus monasterij dicunt a lege subrogate in locū bonoꝝ ꝛ rerū dotaliū monasterij ꝛ sic
5 affecta bona dotalia monasterij ꝛ ꝑ ɔn̄s † qn̄ subrogatio fit a lege res subrogata sapit eandem naturā.l.res in dotez.ꝛ.l.res ex pecunia.ꝛ.l.si ita constante.ff.de iure do.ꝛ ita dicit insignis doctor Hen.bohic.in.c.ecclesia.vt lite pēdē.nō enī dz esse deterioris cōditionis dos ecclesie quā ꝑsone ꝓphane.l.si sunt ꝑsone.ff. de relig.ꝛ in.c.fi.extra de re iud.Preterea posito qd̄ esset subrogatio hoīs id qd̄ eādē naturā sortiat est fauorabile monasterio ꝛ nititur res subrogata eadez equitate.igit eandē dz sortiri naturā ꝺm Hen.bohic.in.dicto loco.ar.l.impator.§.fi.cū.l.sequēti.cū ibi no.ff.de leg.ij.Ex qbus ꝛ alijs adductis ꝑ prefatū insignē doctorē ēt per dn̄os aduocatos papiēses allegātes que repetere nō expedit ɔcludo indubitatēr qd̄ dicti religiosi sunt a tali solutione decimarum immunes. Laus deo clementissimo. ¶ Et.s.per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartholomeus Socinus senensis iuris vtriusq̄ doct.

¶ Consilium.cclxix.

1 ¶ Actiones que competunt pro legato qn̄ dicant cōpetere.
2 Cōditio in legatis quo ad obligationē personalem ꝛ hypothecariam trahitur retro.
3 Pater quando cogatur se obligare pro dote recepta a filio.
4 Hypotheca tacita pro dote quando contrahatur
5 Separatio bonorum quando impetretur.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectuz.¶ Pro inuestigatiōe vitatis p̄ntis cōsultatiōis plura sunt declarādaꝛ discutiēda.In primis declarādū est nā Simō bartholomee filie sue reliquit florenos.ccc.pro dotibus.ꝛ.xxx.pro corredis ꝛ fornimentis qd̄ legatū censet factū sub tacita conditiōe si nupserit.l.stipulationē.ꝛ.l.talis stipulatio.ff.de iure dotium.Bartholomea aūt nō nupsit sed ingressa est monasteriū dubitat nunqd tale legatuz debeatur.in qua difficultate nō est insistenduz qꝛ determinatur qd̄ sic per ɔtriū in terminis in aut. nisi rogati.C.ad treb.ꝛ in corpore vnde sumitur in aut.de sanctis.epis.§.sed hoc de presenti.quinimo fortius dicimus qd̄ si testator dixerit lego mille si nupserit si autē ingredit monasteriuz lego ducēta.si ingrediatur monasteriū debentur mille.ita dixerat Bar.in.l.ij.ff.de his que pe.no.ꝛ ita disputando determinauit.d.Thomas de formaginis doctor antiquus quem refert ꝛ sequit Jo.an.in addi.Spe.in rubri.de statu mona.in v. disputata fuit hec questio.ꝛ tenent Bal.do.Ant.ꝛ sequitur ꝑceptor meus do.Aret.in.c.in presentia extra de prob.ꝛ Alber. de rosa.in secūda parte statutorum.q.cl.idem Matth.no.clij. idem late do.Abb.in.c.ecclesia sancte Marie in repet.de cōst. ꝛ Lud.ro.in.l.stipulatio hoc modo concepta.ff.de verb.oblig. ꝛ licet Bal.qui fuit sibi ɔtrius aliquādo ɔtriū tenuerit tn̄ ab hac opi.tanq̄ magis cōi doctoꝝ virorum in iudicando ꝛ consulendo recedendū non esset ꝺm quā sepe consului sed non discutio qꝛ non est necessarium.¶ Scd̄o declarādū est quādo bona Simonis ceperūt esse hypothecata pro dicto legato facto domine Bartholomee iuxta.l.j.C.cōia de le.ꝛ in hac reperio ibi Bal.
1 qui dixerat qd̄ † actiones que cōpetūt legatario scz rei vēdicatio personalis ꝛ hypothecaria nascuntur hereditate adita nō prius qꝛ ante aditam hereditatem nō est perfecte cōfirmatum testm̄.l si seruus cōis meuꝫ in prin.ff.de stip.seruo.ꝛ in.d.l.si ti bi hō.§.cū seruus.ff.de le.j.ꝛ ɔtr̄ in filio suo in quo inter mortem ꝛ existentiam heredis nō est dare mediuz quando est pure institutus vt in casu nostro vt declarat Bart.in.l.fi.ff.de cōdi. insti.immediate de iure ciuili post mortem mero iure sunt nate sed attento beneficio abstinendi cum effectu nascuntur post immixtionē.l.si filij qui.ꝛ ibi plene per Bart.ꝛ doc.ff.de vulg. ꝛ pup.ꝛ in.l.necessarijs.ff.de acqui.here.cū si.sed Bar.in.l.si is cui.§.postq̄.ff.vt in poss.leg.vult qd̄ legatariꝰ habeāt hypothecam a tēpore mortis per tex.in.d.l.j.C.cōia de leg.sed ista dicta declarat Bal.in.l.fi.C.de her.act.vbi dicit quod ius legatarioꝝ est aditiōe cōfirmatū vt i.d.l.si seruus cōis meuꝫ.tn̄ qꝛ ius eoꝝ est firmatū ꝑ mortē testatoris nō solum quo ad dn̄ium sed etiam quo ad

quo ad actionẽ personalẽ vt hypothecariã vt dicit glo.in.d.l.
fi.id dicit ꝙ largo mõ dicũtur creditores hereditarij a morte
testatoris vt ꝓbat in.l.hereditariũ.C.de ac.⁊ obl.⁊ sic a tpe mor
tis fuit ↄcta hypotheca ⁊ postea aditione ↄfirmata sed qꝛ adi
tio seu immixtio trahit retro ad tps mortis trahit ẽt hypothe
ca.l.heres qñqꝫ.cũ ibi no.ff.de acq.here.sꝫ hic adhuc vr̃ cadere
vna difficultas:qꝛ legatũ ꝓ dote vr̃ fuisse cõditionale si matri
moniũ ↄhat vt dixi.igit ante mrimoniũ ↄctũ vel ingressuꝫ mo
nasterij nõ fuit purificata cõditio ⁊ sic nõ orta actio neqꝫ hypo
theca.⁊ lꝫ postea fuerit purificata vr̃ ꝙ nõ trahat retro in lega
tis.l.j.§.serui.⁊ ibi Bar.ff.ad silla.⁊ ꝑ Bar.in.l.si fili⁹.in prin.
ff.de v.ob.⁊ in.l.si is qui ꝓ emptore.ff.de vsu.sꝫ ad hoc r̃ndeo
in primis ꝙ vsqꝫ ad legitimã debitã legatũ nõ est cõditionale
vt ꝑ Bar.in.l.titio centũ.§.titio genero.ff.de cõdi.⁊ demũ.re
2 spondeo eñ ꝙ†in legatis cõditio nõ trahit retro quo ad do-
miniũ.sec⁹ quo ad obligationẽ ꝑsonalẽ ⁊ hypothecariam. ca-
sus est in.l.q balneũ.§.sed si heres.ff.q potio.in pi.ha.ꝑ quem
ita dicit ibi Ang.⁊ ita limitãdo ⁊ declarãdo Bar.tenẽt imo.
⁊ Lud.ro.in.d.l.si is q emptore.idẽ Raph.cu.in.d.l.si filius.in
prin.⁊ Bal.in.l.j.C.an seru⁹ ex suo facto.⁊ Bal.in.l.cũ opꝫ.§.
sed cũ tacitas.C.de bo.que lib.⁊ ita al's consultũ vidi ꝑ doctis-
simos viros ⁊ consului.¶Tertio declarãdũ est qñ bona Si-
monis patris ceperũt esse obligata pro dote nurus.s.vxoris fi
lijfami.⁊ in hoc de iure cõi regula est in.l.si cum dotem.§.trãs-
grediamur.ff.so.ma.ꝙ ita demũ pater tenet: ⁊ ↄñr bona sunt
obligata si pater dotẽ recepit vel consenserit filio recipiẽti.ita
vult text.in.d.§.transgrediamur.sed qñ neqꝫ recipit neqꝫ con-
sensit filio recipienti pater non tenebitur:sed si consensisset fi-
lio recipienti fuisset obligatus ⁊ ↄñr eius bona.l.vnica.§.⁊ vt
plenius.C.de rei vxo.actio.⁊ lꝫ pater teneatur se obligare qñ
in loco non sit donatio propter nuptas equiualens doti ſm
Bar.⁊ doc.in.d.§.transgrediamur.hoc est intelligendum qd
3 cogitur se obligare†qñ quis tenetur ad dotẽ vult ei soluere vl'
promittere dotem al's ex solutione facta filio pater inuit⁹obli
garet ad dotem contra tex.in.d.§.transgrediamur.⁊ hoc exp̃-
munt clare ibi Moder.perusini dicẽtes ꝙ pater ita demũ co-
gitur se obligare dũmodo dos sibi soluatur vel solui ꝓmittat
⁊ non filio ne sit in potestate filij dotẽ dilapidare in dãnũ pa-
tris.ar.eius qd hr̃ in ea.l.vnica.§.sin aũt in seuissimo.¶Con-
firmo hoc rõne cõcludenti.nã tacita hypotheca cõcedit actio
ni de dote ⁊ non mulieri vt est casus in.d.§.⁊ vt plenius.⁊ ibi
Bar.⁊ latius Barth.de saly.sed actio de dote nõ datur cõtra
patrẽ nisi filio pr̃e cõsentiẽte fuerit soluta vel ipsi pr̃i vt in.d.
§.transgrediamur.igit ⁊c.⁊ idẽ qñ patri est ꝓmissa vt est casus
in.d.§.sed vt plenius.Ex forma aũt statuti pr̃ obligat si nõ cõ
tradixerit matrimonio ⁊ filius dotẽ susceperit:qꝛ nõ cõtradi
cendo matrimonio statutũ hꝫ eũ pro cõsentiẽte ⁊ vult ꝙ pater
⁊ eius bona obligant.ita ꝓbat in statuto posito sub rubr.quo
casu pater de dote filio prestita insolidũ teneat vbi disponit ꝙ
si filiusfamilias susceperit dotẽ patre cõsentiente matrimonio
vel nõ ↄdicẽte ꝙ pater ⁊ ei⁹ bona obligant: que obligatio est
causata tpe suscepte dotis:qꝛ dispõ adiuncta verbo intelligit
ſm tps verbi.l.si titius.ff.de test.mili.l.ex facto.cũ ibi no.ff.de
vulg.⁊ pup.ad hoc eñ vt pater ⁊ ei⁹ bona ꝓ filio sint obliga-
ta duo a statuto copulatiue requiruntur.¶Primũ ꝙ consen
serit seu nõ ↄdixit matrimonio ſm qd filius susceperit dotem.
igit reqrebat cõcursus vtriusqꝫ ad hoc vt pater ⁊ ei⁹bona obli
garent.l.si heredi plures.ff.de cõdi.insti.⁊ in.l.si is q ducenta.
§.vtrum.⁊ ibi Bar.ff.de re.dub.cũ multis simil.¶Preterea
etiam statutum predictũ exorbitat a iure cõi qꝛ de iure cõi nõ
fuisset sufficiẽs ad obligãdũ patrẽ ꝙ filius recepisset ⁊ pr̃ ma-
trimonio consensisset nisi etiam filio dotem recipienti cõsensis
set vt pꝫ.d.§.transgrediamur.⁊ ex no.ꝑ Bar.vbi in ver. sꝫ q̃ro
an sufficiat ꝙ pr̃ cõsentiat filio recipiẽti.igit dꝫ stricte intelligi
l.qd vero.ff.de legi.⁊ ꝑ ↄñs ꝙ tm̃ post receptionẽ tacita hypo
theca oriatur.¶Postremo ostendo rõne cõcludenti.nam sta
tutum predictum vult ꝙ tacita hypotheca inducat cũ priui-
legio prelationis dotis sed hoc nõ cõcedit nisi post dotẽ solu-
tã vt in.l.assiduis.iuncta gl.in verbo date.C.q po.in pi.habe.
igit cõcludit ꝙ bona Simonis inquãtũ bona Simonis si fue
runt obligata qd tñ est falsum:qꝛ nõ fuerunt obligata vt.j.ostẽ
detur nõ fuerunt obligata nisi post receptionem dotis factaꝫ
a Jo.eius filio ex quo patet consensit matrimonio ⁊ ex quo ꝑ
primã cõfessionẽ in pũcto narratã apparet Simonẽ sciuisse ⁊
nõ ↄdixisse:⁊ sic fuerũt obligata post mortẽ ꝑ biẽniũ.¶Quar
to ⁊ vltimo p̃mittẽdũ ⁊ declarãdũ est ꝙ bona Joan.ꝓ restõne
dotis fuerũt obligata tpe ꝓmissionis dotis sibi facte ad quaꝫ
restituẽdã ipse se obligauit ⁊ bona sua de anno dñi.Mcccclx
viij.⁊ sic viuẽte Simone.nã lꝫ tunc dos esset ꝓmissa ⁊ nõ solu-
ta tñ hypotheca trahit ad tps ꝓmissiõis.casus est clar⁹ in.l.q
potio.in pigno.hab.⁊ sic nõ vr̃ esse opus intrare disputationẽ
glo.⁊ Bar.⁊ doc.in.d.l.assiduis.C.q potio.in pig.ha.q̃ dispu
4 tat†qñ cõtrahat tacita hypotheca in qua cõcluditur cõiter ꝙ
tpe ꝓmissionis ⁊ ↄcti matrimonij quã difficultatẽ forte voluit
determinare statutũ pisanum sub rub.de exact.dotis in §.qd
incipit ne inter iuris prudẽtes materie vobis ⁊c.qd disponit
bona mariti esse obligata a tpe ꝓmissionis dotis.⁊ sic cõcludi
tur ꝙ bona mariti obligata fuerunt viuente Simone ꝓ dote
vxoris sue.Ex qua cõcl'one infert ꝙ immediate ꝙ Jo.est effe-
ctus heres patris.⁊ sic dñs bonoꝝ Simonis fuerunt hypothe
cata vxori Joannis immediate ꝙ fuerũt effecta Joannis. ca-
sus est in.l.fi.C.q̃ res pig.obli.pos.¶Quib⁹ p̃suppositis ⁊ de-
claratis in proposito videbat dicẽdũ ꝙ dicta vxor Jo.esset po
tior.ista cõcl'o ꝓbatur:qꝛ lꝫ in postea quesitis post obligationẽ
vtriusqꝫ cõcurrũt in tpe hypothece ⁊ obligatiõis:qꝛ eo tẽpore
quo acqsitũ fuit dñium vtriqꝫ eodem momẽto fuit obligata:
tñ conuentio hypothece vxoris Joannis fuit prior.ideo videt
preferenda ꝑ tex.vbi vr̃ casus in.l.j.ff.q potio.in pig.ha.⁊ tra-
dũt doc.maxime Saly.⁊ Bal.in.d.l.assiduis.C.q potio.in pi.
ha.⁊ per Bar.in.l.si is qui.ff.de iure fisci.⁊ sic videbat ꝙ vxor
Joan.tanq̃ prior in tpe esset p̃ferenda.Sed premissis nõ ob-
stantibus ↄria sñia probabilior est ⁊ verior ꝙ immo dña Bar
tholomea ꝓ suo legato est potior ⁊ in primis in possessione si
bi data insolutum quam possidet.hoc vr̃ posse ostendi:qꝛ illõ
qd dr̃ prior tpe potior est in iure ꝙ locũ qñ hꝫ creditores hypo
thecarij habent hypothecam ab eodem:sed quando habẽt hy
pothecã a diuersis ille est potior qui reperit in possessione.sed
qꝛ hoc fundamentum nõ defendit nisi partem possessionis da
tam insolutum.ideo non prosequor.¶Sed ostendo secundo
fundamento ꝙ in dicto legato dña Bartholomea est potior.
nam aut vult inniti qꝛ bona Simonis sunt sibi obligata ex for
ma statutoꝝ ⁊ ex hoc capite obtinere non potest duplici rõne.
¶Prima est qꝛ si dicim⁹ ꝙ bona Simonis fuerũt sibi hypo-
thecata qd tñ est falsum illa fuerũt hypothecata tpe receptio-
nis dotis per filiũ vt.s.ꝓbatũ est.⁊ sic per biẽniuꝫ post mortẽ
Simonis.sed hypotheca dñe Bartholomee censet contracta
tpe mortis.id tanq̃ prior in tpe potior est in iure vt ĩ.l.potior.
⁊ in.l.qui Balneum.ff.qui potio.in pi.ha.¶Sed ab hac ra-
tione videbat ꝙ vxor Joannis posset se defendere dicendo ꝙ
lꝫ hypotheca ꝓ dote restituẽda lꝫ posterior tpe: tñ est potior
oĩbus pretendentib⁹ hypothecam tacitam priorem in tpe: vt
est casus in.d.l.assiduis.C.qui potio.in pig.hab.sed dña Bar
tholomea pretendit tacitã hypothecã.igr̃ ⁊c.sꝫ iteꝝ dña Bar
tholomea dicere põt ꝙ r̃nsio ꝓcedit nisi ipsa ẽt p̃tenderet cãm
dotis quo casu mulier aduersus aliam causam detis non vtit
dicto priuilegio.vt est casus in.d.l.assiduis.§.exceptis.adhuc
tñ vxor Joannis põt se ab hac obiectione defendere dicẽdo ꝙ
dña Bartholomea innititur actioni ex testamento que cõpe-
tit pro legato ⁊ tacite hypothece que datur pro legato : nõ au
tem disputat de priuilegio dotis qñ due dotes ex eadẽ substã
tia actione de dote peterentur quo casu loquit tex.in.d.l. assi-
duis.§.exceptis vt non vtatur priuilegio contra aliã dotẽ non
aũt loquitur qñ peteret dos legata actione ex testamento ⁊ ita
reperio responsum per insignẽ doc.do.Raph.fulg.in quodaꝫ
consilio.j.allegando:sed hanc responsionem nõ prosequor an
ꝓcedat de iure cõi:qꝛ statutum pisanum illam tollit vt pꝫ in
statuto sub rubr.de vltimis volũtatib⁹.in ver.si pater legaue-
rit filie q̃ in capillo sit ⁊c.vbi statutum clare disponit ꝙ lega-
tum factũ filie que sit in capillo si est prior tpe p̃fert vxori fra-
tris repeti dotes q̃ sit posterior in tpe qd non est ex alio nisi qꝛ
tale legatũ factũ a pr̃e cẽset factũ ex cã dotꝫ.casus est ⁊ ibi bar
to.in.l qd aũt.ff.de iure do.⁊ tradit in.l.si cũ dotẽ.§.si pr̃.ff.so
lu.ma.ideo noluit statutũ ꝙ dos posterior preferret.ar.l.sed si
mulieres.ff.de excu.tuto.cum si.¶Secũda rõ principalis est
qꝛ probabilius ⁊ veri⁹ dicendũ est ꝙ bona Simonis nunquã
fuerunt obligata pro dotibus vxoris Joannis de iure cõi ex
quo fuit dos recepta per filiuꝫ post mortẽ patris per no.in.d.
§.transgrediamur. neqꝫ ex forma statutoꝝ:qm̃ statutum. s.al
legatum sub rubrica quo casu pater de dote filio prestita inso
lidũ teneatur.loquitur qñ filiusfamilias susceperit dotem ⁊ pr̃
non contradicendo matrimonio consenserit.⁊ sic loquitur qñ
dos per filiũ est recepta viuẽte pr̃e.item qñ est recepta per filiũ
fami.nos aũt sumus in casu qñ dos fuit recepta per filium pa
tre mortuo.⁊ ꝑ ↄñs nõ fuit recepta per filiũfa.sed ꝑ patrẽfa-
mi.igit statutũ nõ loquit in casu nostro ⁊ ↄñr nõ hꝫ locũ dispõ
l.si seruus.§.nõ dixit pretor.ff.de acq.here.maxime cũ sit exor-
bitãs a iure cõi.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.l.qd vero.ff.de leg.
¶Nec ob.statutum positũ sub rub.de exac.do.⁊c.in §.nec in-
ter iuris prudẽtes qd disponit ꝙ bona a tpe ꝓmissiõis dotis
sint obligata ⁊c.qꝛ vult ꝙ sint obligata bona mariti nõ auteꝫ
loquitur de bonis soceri.igit nõ hꝫ locum in bonis soceri . ca-
sus est in.d.l.si vero.§.de viro.⁊ ibi plene no.si ergo bona Si-
monis non fuerũt hypothecata nõ potest nur⁹ obtinere ex hy
potheca ↄcta i bonis Simonis aut vult obtinere ex hypothe-

ca cōtracta in bonis Joānis mariti et eo qꝛ vt dictū est bona simonis Joāni vt heredi fuerunt quesita ⁊ sic cū tpe pmissionis dotis bona Joānis mariti fuerūt obligata in postea quesitis ex quo est prior in tpe dꝫ esse prior in iure. ⁊ per doc. in. d. l. assiduis. ⁊. §. dixi. ¶ Et ab hac obiectiōe dña Bartholomea duplici via pōt se defendere. Prima via est aut vult inniti hypothece expresse ɔcte tpe promissionis dotis declarande facte de anno dñi. Mcccclxviij. ⁊ nō pōt. nā ipse pmisit facta solutione totius dotis declarāde facere donationē ppter nuptias dñe Jacobe in bonis suis ⁊ chartā facere in qua confitebiť dotem quā habuit. vnde illa verba facta sibi solutione totius dotis declarande que sunt ablatiui absoluti faciūt conditionem si fiat solutio totius dotis declarande. l. a testatore. ff. de condi. ⁊ demō. l. euictis agris. ff. de euictio. vnde sub dicta conditione dr̄ pmisisse facere donationē ppter nuptias ⁊ confessionem dotis quā habuit. s. declarande: qꝛ vnū capl'm seu vna particula per aliam declarať. l. vtrum. ff. de peti. heredi. l. si seruus plurium. ff. de leg. j. item cōfessionis dotis pmissio per publicū instr'm censeť pmissa ex causa precedēti arg. l. quedā mulier. ff. de rei vēdi. ⁊ no. per Barto. in. l. triticum. ff. de ver. obli. ⁊ sic ex cā dotis declarāde. Cōfirmať clare: qꝛ ex quo duo copulatiue simul pmittit que solent simul fieri. ⁊ ex eadem cā sꝫ donatio propter nuptias ⁊ cōfessio dotis recepte igiť qua rōne pmittit facere donationē ppter nuptias facta solutiōe dotis declarande ita ⁊ concessionē dotis quā habuit. s. declarande. arg. l. qd si nolit. §. qꝛ assidua. ff. de edil. edic. ⁊. l. vel vniuersorum. ff. de pignora. actio. ⁊. l. si fundus. ff. de lega. cōmis. ⁊ sic in dicto instr'o est facta pmissio ⁊ obligatio bonoꝝ respectu dotis declarāde per arbitros ⁊ recipiēde. ¶ Ex qbus infero in pposito ꝙ cū nulla declaratio sequuta fuerit ⁊ scripta fuerit cōfessio dotis certe ꝗtitatis nulla pcedente declaratiōe nō hꝫ locū pmissio ⁊ obligatio de qua in dicto instr'o. l. fi. C. de ɔhē. emp. ⁊. l. si qs arbitratu. ff. de ver. obli. item per istaꝫ nouā cōfessionē ⁊ pmissionē dotis certe nō declarate iuxta formā prime pmissionis fuit recessum a prima. l. pacta nouissima. cū materia. C. de pac. l. si vnus. §. pactus. ff. eo. titu. ⁊ insti. de replica. in prin. Et si dicatur lꝫ sit facta nouatio obligationis: tñ hypotheca in priori obligatiōe ɔcta hꝫ priuilegiū ipsius a tempore prime obligationis. l. creditor acceptis. ⁊. l. si pretor creditor. ff. q po. in pig. hab. Respondeo ꝙ verū est ꝙ facta nouatione hypothecaria habet puilegiū tpis respectu illius ꝗtitatis que peti poterat virtute prime obligationis nouate sed non respectu ꝗtitatis que peti pōt virtute obligationis nouātis. ita pbant iura pre allegata. sed virtute obligationis nouate nulla ꝗtitas peti poterat nō facta declaratiōe seu ante declarationē. igiť hypotheca in ea ɔcta ante declarationeꝫ nō hꝫ effectum: qꝛ sequiť naturā principalis obligationis vt in regula accessoriū. cū mā de regu. in. in. vj. aut vult inniti hypothece ɔcte in instr'o ɔfessionis dotis. ⁊ cum illa sit posterior igiť legatum factū puelle in capillo preferť ex forma statutoꝝ vt dictū est put decidit statutum positum sub rub. de vltimis voluntatibus in ver. si pater legauerit filie ⁊c. ¶ Secūda principalis via est qꝛ pōt impetrare a iudice ꝙ bona Simonis separenť a bonis Joānis filij ⁊ heredis. ⁊ ɔñr in bonis Simonis est potior quibuscūqꝫ creditoribus heredis ēt habētibus hypothecā expressam anteriorē. casus est in. l. j. §. sciendū. cū seq. ⁊ in. l. creditoribus. ff. de separatio. ⁊ in. l. si adulta. C. de hered. actio. ⁊ in. l. si is qui. §. postqꝫ hꝫ vnū intellectum. ff. in pos. leg. ¶ Sed huic fundameto duo

5 videbanť obstare. Primus † qd sepaꝛatio bonoꝝ peti non potest post qnquēniuꝫ. vt in. l. j. §. qd quidē dictū est. e. titu. sꝫ in casu nr̄o est lapsum quinquēnium. igitur videtur ꝙ dicta separatio interpretari nō possit. sed ad hoc clare rñdeť ꝙ domine Bartholomee anteqꝫ esset monialis nō cucurrit aliqua pscriptio neqꝫ cōtra eam vsqꝫ nunc esset aliqua prescriptio decursa cuꝫ adhuc sit minor. xx. annorū que est legitima etas ex forma statuti. casus est in. l. fi. C. in qui. ca. in integ. resti. nō est neces. ⁊ ibi no. ⁊ notant Inno. ⁊ doc. in. c. j. de restitu. in integ. in antiquis. Sꝫ post ius quesitū mōasterio adhuc tm̄ est prescriptio quinqꝫ annorum decursa cum tm̄ tres anni sint elapsi a die ingressus. ⁊ sic nō obstat exceptio prescriptionis. vñ nō est opus intrare illam difficultatē an ecclesia maxime que succedit minori vtatur iure minoris. nec recurreret ad remediuꝫ restōnis in integr. qd cōpeteret ecclesie si prescriptio esset decursa vt in. c. j. de resti. in integ. lib. vj. ⁊ hr̄ in. c. j. eo. ti. in antiquis. tradit do. Abbas. in rub. extra de prescrip. ¶ Scdm est ꝙ bona simonis de qbus agimus fuerunt accepta insolutū ab vxore Joanis ⁊ sic fuerunt bona fide alienata. vñ nō vr̄ habere locum remedium sepatiōis bonorum vt vr̄ casus clarus in. l. ab herede. ff. de separa. bonorum. Ad qd rñdeo ꝙ illa. l. ab herede. loquitur i creditore cyrographario cui nō cōpetit actio ɔ illū i quē facta est alienatio. l. fin. ff. de ɔben. empt. ⁊. l. j. §. si heres. ff. ad treb. sed nos loqmur in legatario cui bona tpe mortis censenť

¶ In hoc eodēmet casu ɔrium ɔsuluit alex. pceptor meꝰ. d. Fran. pepus. incip. cōsultatio de qua agiť. ⁊ ibi rñdet ad fundamenta pro hac pte facta: ⁊ q̄ fieri poterunt.

hypothecata. l. j. C. cōia de le. ⁊. §. est dictū. igiť cōpetit sibi ɔtra singularem successorē. l. debitorē. C. de pig. l. j. C. si antiqor creditor. sic igiť Bartholomea aduersus hypothecā vxoris ioānis quānis illa esset magis pulegiata iuxta. l. assiduis. C. q potio. in pi. ha. vtiť iuris bñficio sepationis bonoꝝ sibi concesso: vt no. in. d. l. j. §. sciendū. sꝫ aduersus alienationē acceptiōis in solutū iuuať suo bñficio sepatiōis ex iuribꝰ sue hypothece hoc itaqꝫ solū ɔsequeť virtute obtēte sepationis vt nō obstet sibi hypotheca magis priuilegiata cū idē obtieret creditor defuncti cyrographarius q sepationē ipetraret qm̄ fingiť hereditas nō adita quo ad hūc effectū. l. debitor. §. j. ⁊ no. in. l. quotiēs. ff. de sepa. ⁊ ita reperio ɔsuluisse in ciuitate senaꝝ insignē Rap. fulg. pūctual'r in casu nr̄o qñ pr̄ iure instōnis religt certā quātitatē ⁊ heres vxori sue iam bona sua hypothecauerat ꝙ filia obtēta bonoꝝ sepatione qñ heres nō esset soluēdo pferť pdicta vt pꝫ in eiusɔsilio qd incipit in noīe dñi pposita qōne quo vitas magis elucescat. Ex quibꝰ cōcludo ꝙ dictū monasteriū hꝫ potiora iura vxore Joannis maxime impetrata sepatione bonoꝝ. Laus deo summo.

¶ Ut supra per me cōclusuꝫ arbitror iuris esse ego Bartholomeus Socinus senensis iuris vtriusqꝫ doc.

¶ Consilium. cclxx.

1 ¶ Religiosa pfessa in vno monasterio an transire possit ad aliud monasteriū equalis regule et vite sine licētia supioris.

2 Titulus nō presumiť in clerico ex longa possessione beneficij si de vicioso ingressu constat.

3 Probatio certa etiam in matrimonio prefertur pbationi presumpte.

a Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctꝰ illuminet intellectū. ¶ Consideratis his q̄ in ɔtingētia facti explicanť videbať prima ɔsideratione dicendū ꝙ monasteriū mōtis dñi obtinere deberet ɔ scōm monasteriū mōtis celi i dicta hereditate delata sorori Tite ⁊ p fundamēto vr̄ psupponi posse ꝙ ex q̄ dcā soror Tita stetit in monasterio mōtis dñi maiori etate q̄ regitur ad pfessionē gestādo habitū pfessaꝝ distinctū ab habitu nouitiaꝝ pbeť dictā sororē Titā fecisse pticularē pfessionē in illo monasterio vt pbať in. c. puelle. in. c. pcliniꝰ. xx. q. ij. tradiť in. c. ex parte. de regul. ⁊ in. c. j. eo. tit. in. vj. ⁊ in cle. eos. eo. titu.

1 hoc presupposito dicta soror Tita q̄ vr̄ pbari primo † pfessa in dicto primo monasterio montis dñi nō potuit trāsitū facere ad monasterium mōtis celi qd presupponitur equalis regule ⁊ vite nisi licētia petita ⁊ obtēta a suo superiore. s. ab eiꝰ prelato immediato ⁊ eius conuētu. al's trāsitꝰ nō est licitꝰ vt in. c. statuimꝰ. xviij. q. ij. ⁊ no. glo. ea. qōne in summa. ⁊ gl. in. c. cum singula. de prebē. in. vj. ⁊ ibi late per Do. post Jo. de imo. ⁊ per Lapp. de castellio. in suis allegationibꝰ alleg. lxij. tradiť in casane. ⁊ in. c. licet. de regu. sed vbi neqꝫ de primo monasterio in quo monachus fecit professionē ad secundū transitꝰ fuit illicitus tunc q̄ postea acquirit monachus acquirit primo monasterio ⁊ nō secūdo vt pbať in. c. abbates. xviij. q. ij. ⁊ ita cōcludit Hosti. in summa. in titu. de cle. coniug. in fi. ⁊ tenent Hosti. Jo. and. ⁊ cōiter doc. in. c. qd ad te. extra de cleri. cōiug. vbi no. do. Abb. ⁊ Lapp. in. d. alleg. lxij. si aūt trāsitꝰ fuisset licitus tunc quereret secūdo monasterio bm doct. in dicto. c. qd ad te. concludendū ergo vr̄ ꝙ ex quo vr̄ transitum fuisse illicituꝫ qd dicta hereditas quesita fuerit primo monasterio ⁊ non scdo. nec premissis obstare videť ꝙ papa p suū indultū rescripserit secūdo monasterio ꝙ illā monialē reciperent: qm̄ in eo non fit mentio qd esset in alio monasterio professa ⁊ ꝙ petita fuerit licentia ⁊ denegata ab abbatissa dicti primi monasterij q̄ si fuissent narrata nō est censendū principem ɔcessisse vel difficilius ad idē cōcedēdū fuisse inductū. ⁊ sic rescriptū tāqꝫ subreptitiū nō vr̄ preiudicare neqꝫ licētiam tribuere in preiudiciū monasterij mōtis dñi. ar. eiꝰ qd no. in. c. ij. extra de relig. do. ⁊ in. c. pastoralis. de priuile. ⁊ in. c. cōsultationis. de dona. c. ex tenore. de auto. ⁊ vsu palij. ⁊ in. c. ex multiplici. de decimis. nec ex quasi possessione monialis ⁊ longo tempore videť ꝙ possit solēnitas extrinseca licētie psumi iuxta no. in. l. si filius. C. de petit. heredi. ⁊ no. in. c. illud. de presum. qm̄ in casu nostro vr̄ apparere de transitu illicito. ⁊ sic qd sumus in casu certo ex quo petita fuit licētia ⁊ denegata. in incertis em̄ non certis locus est coniecturis. l. continuus. §. cum ita. ff. de ver. ob. ⁊ in. l. si alꝫ. ff. de vsufr. leg. itē ⁊ secūdo ex quo vr̄ constare de ingressu illici

2 to ex cursu tpis nō vr̄ ꝙ † possit presumi licentia sicut al's non presumiť titulus in clerico ex lōgo tpe ⁊ possessiōe bñficij si de vicioso ingressu cōstat vt dicit do. Abbas post Hostiē. in. c. illud de presump. ar. c. dilecto. extra de prebē. per quē tex. idē tenēt Jo. calde. Lap. ⁊ Domi. in. c. ordinarij. de offi. ord. lib. vj. ⁊ primo aspectu hanc consultationem difficultare videbantur. ¶ Quibus tñ nō obstantibus si recte cōtingentia facti penseť

cōtraria

zria snia verioꝛ ꝛ pbabilioꝛ est i casu nr̃o.moneoꝛ in pmis nã clarum est ꝙ quis nõ põt esse monachꝰ ꝛ religiosus ꝓfessus i duobꝰ monasterijs vt in.c.ne nimia.ꝛ ibi no.extra de reli.do. ꝛ no.in.c.ↄstitutus.de ele.ꝛ Inn.in.c.fi.de priui.ꝛ est tex.ꝛ ibi no.in.c.cum singula.§.probibemꝰ.de preben.in.vj.sed ꝓ pmo monasterio ꝓbatur professio presumptiua.s.qꝛ gestauit babitũ professionis post annũ quo casu censetur professionẽ fecisse qꝛ non solum verbis sed facto dat volũtas intelligi.l.repbẽdẽda.C.de insti.ꝛ substi.l.paulus.ff.rem ra.ba.vñ dꝛ tacita ꝓfessio ꝛ nõ expressa vt bꝫ in.c.ex parte.extra de reg.ꝛ in.c.j.ꝛ in.c. constitutus.de reg.lib.vj.pro scđo vero monasterio ꝓbat ꝓfessio exꝓssa ꝛ vera per publicũ instrumẽtũ.cũ ergo fit contẽtio inter scđm monasteriũ ꝛ primũ:qꝛ sic est ꝓfessa in primo non põt esse monacha scđi monasterij preualere dꝫ ꝓbatio secũdi monasterij q̃tũ ad ipsius interesse qꝛ est probatio certa ꝛ clara expresse professionis ꝓbatiõi primi monasterij q̃ est ꝓsumpta p delationẽ babitus ꝛ lapsum anni.Ista ↄclusio ꝓbat notabilr̃ in fili p ea que ponit Uincentius doctoꝛ antiquus cuiꝰ dicta sequunt cõiter canoniste excepto dño Cardinã.in.c.ij.de
3 clan.despon.vbi no.voluit ꝙ si mr̃imoniũ cũ primo viro probat clãdestinũ per vnũ testẽ famã ꝛ cõfessionẽ cõiugũ ꝛ secũdũ ꝓbat per veras ꝓbationes puta per duos testes ↄctum in facie eccl̃ie lꝫ al's ꝓbatio ꝓ primo si esset tm̃ qđ inter maritum ꝛ vxorẽ esset sufficiens vt in.c.j.de appel.ꝛ in.c.veniens.el.j.ꝛ ibi no.extra de testi.tñ preualebit ꝓbatio matrimonij secũdi.idẽ dicunt Calde.ꝛ do.Anto.qñ secũdum probaret contractuꝫ p duos testes lꝫ non in facie ecclesie qꝛ dꝛ magis clara probatio p secundo.ꝛ sic dꝫ preualere.nã vt dicit do.Abb.rñdendo ad motiuum cardinalis qđ lꝫ fama faciat semiplenã probationẽ tñ fortioꝛ est ꝓbatio viiꝰ testis ꝛ magis certa.ꝛ ita probatio duoꝝ testiũ preferꝫ ꝓbationi vnius cum fama.ita ergo cõcludendũ est in casu nostro qđ lꝫ talis ꝓbatio duoꝝ testiũ preferatur probationi vnius cum fama.ita ergo ↄcludẽdum est in casu nostro ꝙ lꝫ talis presumpta ꝓbatio tacite ꝓfessionis esset sufficiẽs qñ esset cõtentio inter monachum,ꝛ monasterium in preiudicium monachi vel monasterij tñ ex quo p talem probationẽ fit preiudiciũ professioni q̃ ꝓbat ex postfacta in secũdo monasterio nõ fit sufficiẽs quo ad preiudicium secũde ꝓfessionis expresse ꝛ clare ꝓbate.facit qꝛ regula est ꝙ probatio clara ꝛ certa preualet ꝛ vincit ꝓbationẽ q̃ presumptiue cõcludit.casus est in.l.ob carmẽ.§.si testes.ff.de testi.in quibꝰ potius lux veritatis assistit.ꝛ Bal.eleganter in.l.ꝓ̃sbyteri.ad fi.C.de episco.ꝛ cle.ꝛ sic ꝓbatio prime ꝓfessionis cedere dꝫ ꝓbationi secũde professionis q̃ probat expresse facta.vnde:fortioꝛ dicitur professio facta per verba expressa q̃ tacita p assumptionẽ babitus vt dicũt Inn.do.Ant.ꝛ Jo.de imo.in.c.j.extra qđ metꝰ cã.ꝛ rõ est:qꝛ verbalis ꝓfessio certitudinaliter seu demonstrat professionẽ cũ verba naturaliter certũ exprimãt cõceptũ mentis.l.labeo.ff.de sup.leg.sꝫ receptio babitꝰ non infert de necessitate mentem certam in ꝓfitendo.lꝫ iura in dubio presumant ipsam ꝓfessionẽ.presumptio aũt de facili eligit per aliã ꝓsumptionẽ.c.transmissa.q fi.sint leg.igiꝫ fortiꝰ p verã ꝓbationem.

¶ Scđo principalr̃ moneoꝛ qꝛ lꝫ fuerit petita ꝛ denegata:tñ per boc nõ probat ingressus in secũdũ monasteriũ viciosus:qꝛ talis licentia non fuit petita a soroꝛe Tita sꝫ ab eius fratre:ꝛ non ↄstat ꝙ de volũtate vel mãdato soroꝛis Tite petierit.vnde nõ potuit sibi in aliquo preiudicare vt in.c.nõ dꝫ cũ materia.de reg.iur.item in secũdo qñ professus vult trãsire ad aliã religionem nõ arctioꝛẽ sed latioꝛẽ vel parem requiritur licẽtia superioꝛis immediati ꝛ cõuentus vt babeꝫ in.c.sane.extra de regu.ꝛ tradiꝫ in.c.cum singula.de prebẽ.in.vj.lꝫ in casu nostro fuit petita licentia a sola abbatissa ꝛ denegata.igiꝫ cũ sola abbatissa non posset licentiã cõcedere nõ potuit etiã denegare licentiã:qm̃ eius est nolle cuiꝰ ꝛ velle ꝛ econtra.l.eiꝰ est nolle.ff.de reg.iur.cũ materia.ꝛ in.l.nolle adire ꝛ ibi late per docto.ff.de acq.bere.igiꝫ nõ põt dici ꝙ sumus in casu certo ꝛ qđ propter boc ingressus ꝓbat viciosus ob licẽtiã denegata:sꝫ sumus in casu in quo nõ ꝓbat licẽtia cõcessa ab eo qui babebat potestatem cõcedendi.vñ denegatio solius abbatisse non arguit ꝙ licentia nõ fuerit ab ea ꝛ ab babẽtibꝰ autoꝛitatem concessa.Sed si recte oĩa cõsiderentur in casu nostro si allegatur ꝙ ex legitima licentia transitũ fecit ad secũdũ monasteriũ:dico ꝙ multis probat presumptiue ꝙ cũ legitima licentia recessit de primo monasterio ꝛ transitũ fecit ad secũdũ.ꝛ in primis ex quasi monialis longissimo tpe.dicitur enim monasterium quasi possidere monachum rõne monastice potestatis ſm gl. Bar.ꝛ doc.in.l.cũ beredes.ff.de acq.pos.in.§.fi.itẽ qꝛ diu ꝛ longissimo tpe stetit ꝓfessa in scđo monasterio p id qđ bꝫ in.l.q in aliena.§.j.ff.de acq.ber.ꝛ ibi bar.ang.ꝛ cõiter aliȷ vñ dñt Ho. sti.d.Ant.d.Abb.ꝛ cõiter aliȷ.c.illud.de ꝓsump.ꝙ rectoꝛ ecclesie presumiꝫ legitime institutꝰ q possedit lõgo tpe qꝛ nõ est presumptio ꝙ superioꝛes visitantes ꝛ subditi talẽ intrusum tãto

tpe tolerassent ꝛ no.do.Ant.ꝛ Imo.in.c. ex insinuatione.extra de pcu.ita in casu nr̃o ex quo abbatissa denegãte ꝛ ipsa et cõuẽtꝰ sciuerũt nõ est ꝓ̃sumptio ꝙ tanto tpe tolerassent qn nõ recepissent eoꝝ religiosam.¶ Cõfirmat qꝛ ex quo lõgissimo tẽpoꝛe stetit ꝓfessa in secũdo monasterio ꝙ illiꝰ monasterij ꝓfessa babita est presumptio est ꝙ l̃tie fuerit ꝛ cũ l̃tia lnia recepta ad boc qđ no.Arcb.in.c.nemo.de ↄsec.di.j.vbi dicit ꝙ qñ dubiũ est an in fundatiõe eccl̃ie interuenerat autoꝛitas epi presumẽda est qñ locꝰ ꝓ eccl̃ia lõgo tpe culta fuit.ꝛ tradit late Pe. de pusio in suo trac.canonice poꝛtionis.c.iiij.v.ij.incidẽter qritur.ꝛ boc maxime qꝛ lapsi sunt vltra.xxx.an.quo casu ꝓ̃sumiꝫ oĩs solẽnitas indubitãter in ꝓiudiciũ tertij ꝓut est casus in.c. puenit.quẽ ibi põderat Jo.de imo.extra de emp.ꝛ vẽ.ꝛ sequiꝫ d.Alex.in.l.sciẽdũ.ff.de v.obli.ꝛ in plerisq; suis ↄsilijs.Comprobo bãc ꝓ̃sumptã solẽnitatẽ licẽtie ex eo qꝛ in ꝓfessione que fit in secũdo monasterio dꝛ ꝙ illã recipiũt vigoꝛe legitime licẽtie eidẽ concesse.vñ ꝓ enũciatis adminꝰ post lõgũ tps presumi dꝫ per id qđ bꝫ in.c.q̃q̃.p Inn.de pba.ꝛ per Butr.ꝛ Imo.in c.in presentia.de renũ.ꝛ qđ tradit no.d.Cardi.in.c.albericus. extra de testi.ꝛ boc maxime:qꝛ longissimo tpe boc nunq̃ fuit allegatũ post ꝓfessionẽ in scđo monasterio a pꝛio qđ sciuit cuꝫ reddiderit quedã bona ꝛ qđ trãsiuerit sine licẽtia.arg.eius qđ dicit Compo.in.c.cũ dilectus.de ↄsue.vbi vult ꝙ presumatur ꝓ solennitate extrinseca nisi eius defectus fuerit aperte allegatus ꝛ ꝓ multũ notabili all'at Matth.in suo no.xiij.ꝛ do.Anto.ꝛ Jo.de imo.in.c.sicut.extra de re iudi.ꝛ maxime qꝛ tũc nõ agebat de magno preiudicio monasterij ꝛ actꝰ secũde ꝓfessionis gestꝰ fuit tã a ꝓfessa q̃ a recipientibꝰ mulieribꝰ ꝓuidis et bonestis ꝓ quibus presumiꝫ ꝓ solẽnitate licentia:qꝛ nõ est censendũ ꝙ sine licẽtia nec illam trãsiuisse nec secũdum monasteriũ recepisse.arg.eius qđ voluit Inn.in.c.j.de cleri.peregr. vbi dicit ꝙ si oꝛdinans ad sacerdotiũ fuit notabilis vir presumiꝫ ꝙ viderit literas diaconatꝰ ꝛ alioꝝ oꝛdinũ.qđ dictũ sequitur do Abb.in.c.nisi essent.de pbẽ.p illũ tex.ꝛ do. Car.in.c.albericus.extra de testi.ita etiã dicendũ in casu nostro.Ex quibꝰ oĩbus si nõ vt singulis:tñ vt simul iũctis pro dicta solẽnitate licẽtie presumendũ est qꝛ que singula nõ prodessent multa iuuare debẽt vt per Bar.doct.in.l.admonendi.ff.de iureiur.cũ vulga.¶ Tertio moueoꝛ qꝛ ex quo monasterium montis dñi reddidit quedam bona dicte soroꝛi Tite.ꝛ postea dicta soroꝛ Tita stetit lõgissimo tpe in monasterio mõtis celli scientibꝰ ꝛ patiẽtibus abbatissa ꝛ monialibꝰ dictiꝰ monasterij mõtis dñi purgatũ dꝛ viciũ ingressus si qđ imputari posset ex lapsu tãti tpis ꝛ tãta ratificatione resultante ex scientia ꝛ patientia.boc probat ex bis que in simili notabiliter cõsuluit Fede.de senis in suo consilio mibi.xxxvj.incip.casus talis est quidaꝫ noĩe dinolus.vbi consuluit ꝙ lꝫ qñ maritꝰ de cõsensu vxoꝛis vult trãsire ad religionẽ requiratur autoꝛitas diocesani.xxvij.q.ij.c.scinit.ex quo tñ apparet ꝙ babita licentia ab vxoꝛe transiuit ad religionẽ ꝛ stetit ibi longo tpe.xvij.annoꝝ vult ex quo pacifice ꝛ quiete stetit ibi tanto tpe sine reuocatione alicuius ex lapsu tãti tpis si quis defectus licentie abfuisset purgatꝰ ꝛ ratificatus censeꝫ ar.eius qđ bꝫ in.c.ad id.extra de spõs.ꝛ in.c.j.extra qđ metus cã.ꝛ in.c.cũ verum.de frig.ꝛ male.ita dicamꝰ in casu nostro ꝙ ex quo pacifice ꝛ quiete tãto tpe in monasterio secundo stetit talis defectus dꝛ purgatus ꝛ ratificatus.¶ Confirmat ista conclusio:qꝛ ex quo monasteriũ mõtis dñi sciuit et nõ improbauit immo deuenit ad actũ redditiõis bonoꝝ.nõ improbando dꝛ approbasse ꝛ ratificasse.l.fi.ff.ad maced.ꝛ in cle.j.de pcur.ꝛ no.Bar.in.l.quotiens.§.j.ff.rẽ ra.babe.ꝛ si dicat nõ constat ꝙ talis redditio fuerit facta solenniter ab abbatissa ꝛ conuentu ad quos pertinebat dare licentiã.dico ꝙ ex quo retinuit postea dicta bona ꝛ lõgissimo tpe steterit in monasterio ꝓ̃sumiꝫ ꝓ solẽnitate redditiõis dictoꝝ bonoꝝ ꝙ solẽniter cũ ↄsensu abbatisse ꝛ cõuẽtꝰ fuerit facta p no.in.d.l.si filiꝰ.C.de peti.bere.ꝛ in.l.q in aliena.§.j.cũ vulg.ff.de acq.bere.

¶ Quarto moueoꝛ ex eo qꝛ de lnia põtificis transiuit ad scđm monasteriũ.põt enĩ põtifex dare lniam ꝙ etiã ad laxioꝛem religionẽ trãseat religiosus vt p gl.in.d.c.cum singula.de pben.in vj.ꝛ Lappus alle.lxij.ꝛ ad obiectionẽ.s.factã ꝙ rescriptũ fuit subreptitiũ:qꝛ nõ fuit narratũ ꝙ esset in alio monasterio professa.ꝛ ꝙ licentia nõ petierat vel non obtinuerat.Põt ꝓbabiliter rñderi ꝙ ex quo videmus ꝙ curia cõcedit istã licẽtiã trãseundi de vna religione ad aliã nedũ equalẽ sed laxioꝛẽ presumendũ potius est ꝙ ẽt si ꝓdicta pape fuissent narrata idẽ concessisset.ꝛ sic non reddiꝫ rescriptũ subreptitium ſm Lappũ in sua allegatione.lxxxix.incip. duo prelati ꝛ maxime boc procedit qꝛ tale rescriptũ verisimiliter nõ fuit ab ea impetratũ sꝫ ab alio.quo casu ignorantia soroꝛis Tite absentis vr̃ eaꝫ excusare si ab impetrante nõ fuerunt expressa exprimenda ita qđ rescriptum verisimiliter reddat subreptitiuꝫ ꝛ nullũ.ita decidit vrbanus papa in bñficialibꝰ vt refert Rota in antiquis.decı.

a ¶ Adde q hoc ꝯsiliũ habes.s.in.j. volu.ꝯsil.lxxxj. ⁊ vide in eodẽ volu.ꝯsi.vij. inter cõsilia dñi Maria. q tz opinioẽ Ludouici,

dectara affit loquentia in beneficialibus doc.in.c.postulasti.de rescrip.extendunt ad alias gratias principum. ¶ Quinto et vltimo moueor ex eo qr primum monasterium longissimo tẽpore neglexit repetere monacham suã vnde postea quesita sibi non acquirũtur.ita notabiliter decidit Car. in cle. ne in agro. §.qr vero.de statu' mon.q.xij.allegat id quod habetur in.l.j.§. sed scimus.vbi not.per Bald. faciunt in proposito.C.de lati. libe.tol.hoc est de mente domi.Cardi.in.d.c.qd ad te.extra de cleri.coniug.⁊ dicit Cardi.post Goffre.in.c.j.de infanti.expo. si.per ibi no.faciunt que dicit dñs Abb.in consilio.xcvj.vnde satis est secũdo monasterio possidendi dicere tibi ius nõ competit. Laus christo redemptori.

¶ Ut supra per me cõclusuz arbitror iuris esse ego Bartholomeus Socinus senensis iuris vtriusqz doc.

¶ Consilium. cclxxj.

1 ☞ Statutum q pater teneatur pro filio valet.
2 Ciuitas subiecta vtitur statutis ciuitatis superioris.
3 Statuto stante q vbi statuta loci non prouident recurratur ad ius cõmune:an de iure cõi romanorum intelligatur an vero de iure ciuitatis dominantis.
4 Juris cõis appellatione venit ius commune romanorum.
5 Forum sortiri:et statutis ligari a'pari procedunt.
6 Subditus punitur pena statuti loci originis in quocunqz loco delinquat.
7 Statuta loci cõtractus in decisiuis sunt seruanda.
8 Statutum disponens q pater teneatur pro filio delinquente non ligat patrem forensem.
9 Statutum disponens q pater teneatur soluere cõdẽnationẽ filij pecuniariã non hz locũ qñ filius delinqt extra territoriũ.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spũssanctus illuminet intellectum. ¶ In presenti cõsultatione si essemus in terminis iuris cõis circũscripta municipali cẽsura decisio eẽt clara q dictus Gualterius nõ esset obligatus p debitis cõtractis per dictũ Ricardum eius filium prout pbatur in rubro ⁊ nigro.C.ne filius p patre. Item si essemus in casu in quo pater ciuis florẽtinus habens domiciliuz florentie sciuisset filium negociari ⁊ exercere mercantiaz in dicta ciuitate nisi phibuisset prout disponitur
1 in statuto de obligatione familie, res ẽt esset clara q † pater p filio teneretur prout in dicto statuto cõtinet qd statutũ validũ est put probat ex his que ponit Bar.in sua disputatione q incipit perusine ciuitatis statuto cauet.⁊ ita presupponit etiam Bar.in.l.cũ filius.in prin.ff.de ver.ob.vbi per plures rõnes tz Frã.tigri.⁊ ibi plura ad ppositũ retuli.⁊ tz Bar.in.l.j.C.ne filius pro patre.⁊ Saly.in.l.iiij.e.ti.⁊ Pe.de ancha.in repe.c.j. ver.quero vlterius scriptũ est in.l.diuina de cõstitu.Sed difficultas i casu nostro resultat ex eo quia dictus Gualterius natus in castro plumbini origine paterna est oriundus ex castro certaldi subditus ciuitati florentie ⁊ qd viuit ẽm leges florentinas iam annis.xlv.transtulit domicilium ⁊ omnes fortunas suas in ciuitate pisarum.ibidemqz continue permãsit in qua ciuitate pisarum seruant statuta particularia dicte ciuitatis ⁊ in ea fuerunt debita de quibus agimus contracta put mihi narratuz est licet contrarium in puncto presupponatur.vnde oritur decisio nunquid stantibus predictis in casu nostro dictum statutũ vendicet sibi locum ꝯ dictum Gualteriuz ⁊ videbatur dicendum q sic ex duobus principaliter. ¶ Primo illa
3 rõne qr † ex quo in hac materia si nulla sunt statuta in ciuitate pisarũ que ciuitati florẽtine est subiecta cõstitutionibꝰ ciuitatis florẽtie regi dz.ita decidit Jo.an.in rubri.de treug.⁊ pace in pe.q.⁊ pbat tex.insti.de satisdan.in fine pbat ex his que no.glo.ordi.in.l.ex ea.ff.de postulã.⁊ per ea que ponũt Guil. Bar.⁊ alij in.l.si cõuenerit.§.item nuda.ff.de pigno.act. Confirmatur etiã per primuz capitulũ statutorũ ciuitatis florẽtie in quinto libro in quo disponit q loca subdita si non habent in aliquo casu statuta pticularia regãtur statutis ciuitatis florentie qd statutũ cũ sit clarũ non videt esse opus alia interpretatione.l.ille aut ille.§.cum in verbis.ff.de le.iij.sed ad hoc respõdet q statutũ est in ciuitate pisarũ cõcessum a ciuitate florentie per qd disponitur q in casibus in quibus nõ reperitur dispositum a statutis ciuitatis pisarum recurratur ad ius cõmune.⁊ sic enim de iure ciuili continetur.de iure autẽ cõmuni pater nõ est pro filio obligatus vt dictũ est.ius enim cõe in dubio dicit ius ciuile cõiter:vt est casus institu.de iure nat.gen.⁊
3 ciui.§.sed quotiens. ¶ † Sed contra hoc iteruz posset instare ps aduersa q imo ius cõe ciuitatis pisarũ dicunt statuta ciuitatis florentie que dr ius cõe immediatũ quo ad vrbem florentinã ⁊ oẽs subditos mediatũ vero ⁊ remotũ vr esse ius cõmune ergo vr prius recurrendũ ad leges que sunt ius cõe imediatũ q ad illas que sunt ius cõe mediatũ.ar.eius qd hr in.l.cum quis.de dolo.⁊ in.l.sz si plures.§.in arrogato.ff.de.vul.⁊ pup. ⁊ in.l.sociũ q meo.ff.p so.cũ vulg. ¶ Cõfirmat ista opi. Nam si dictũ statutũ vult qd in casibus nõ decisis per statuta pisana recurritur ad ius cõe:ius cõe disponit qd recurrat ad statuta ciuitatis superioris cui subijcit vt supra dixi.ergo recurrendũ ad statuta florentina vt dr cã decidi ẽm ius cõe ⁊ ita in statuto pisano per istã rõnem cõsuluit Ludo.roma.in suo cõsilio inci. in xpi noie.⁊c.Cardi.duplicẽ hz dubitationẽ.bñ facit quod in simili voluit Pe.de anch.in cõsi.xviij.incipiente in qõne que vertitur.⁊ alias sup hoc casu cõsultus in qõne de facto verten
a ti in castro sancti Geminiani ita consuluiª qñ presuppositum mihi fuit qd ita erat cõis interpretatio ⁊ absonum hñt i dicto loco.vnde dixi qd minime erãt mutãda que iterpretationẽ certam semper habuerũt. ar.l.minime.ff.de legi.⁊ est casus notabilis in.c.cũ dilectus.extra de cõsue.faciunt.no.in.l.dos a pre. C.so.ma. ¶ Sed in veritate vsqz tunc dicta interpretatio visa fuit falsa ⁊ nisi cõis obseruãtia presupposita fuisset nõ ꝯsuluissem nisi illam aliquibus modis coadiuuare conatus fuerim. Quoniam talis interpretatio primis dr cõtra mẽtem statuentiũ que vr maxime attẽdenda.l.cũ mulier.cum ibi no.ff.solu. ma.l.scire oportet.§.sufficit.de excusa.tuto. ¶ Scdo cõtra leges non florentinoꝝ statuta seu reformationes florentinoruz. statuta aũt debẽt itelligi ẽm cõem vsum loquẽdi ⁊ intelligẽdi. l.labeo.⁊ ibi p Bart. ff. de sup.leg.⁊ hr in.l.qd tñ cassius.ff.de leg.iij.⁊ in.l.cũ delanionis.§.asinam de fundo instru. ¶ Tertio qr qñ statuta florẽtina voluerint qd quatenus in territorio questio nõ reperiret decisa per statuta illius loci qd recurreret ad statuta florentina expresserãt qd regerent statutis ciuitatis florẽtine vt pz in.d.c.j.quinti libri.s.allegato:non aũt dixerat qd regerent iure cõi.ergo datur intelligi qd qñ dicũt in aliquo loco qd recurrat ad ius cõe dz intelligi de iure cõi Roma.per d.§.sed quotiẽs.si enim voluissent q statutis florentinis vtiqz expressissent sicut alis faciũt.ar.l.vnica.§.sinaũt ad deficientis C.de cad.tol. ¶ Quarto probatur hoc vina rõne. Nam si diceremus qd intellexissent de statutis ciuitatis florẽtine in casibꝰ nõ decisis dictũ statutũ nihil penitus cooperaret:qr hoc idem erat de iure.statutum autem intelligi debet vt aliquid operet l.si qñ.ff.de lega.j.⁊ in.c.si papa.de priuile.ad hoc qr notabiliter voluit Bart.in.l.vsucapio.ff.de vsuca.⁊ Bal.in.l.ij.C.de prescrip.long.tẽpo.que p liber.§. itellexerit ad ius cõe romanoꝝ vt aliqd opet.bñ facit qd no.Bar.in.l.iiij.§.pretor.ita.ff. de no.oper.nũ.⁊ q ibi per Jmo qui dicit qd qñ graue preiudiciũ nõ potest parti resultare statutũ dz itelligi vt aliquid addat iuri cõi.⁊ ita pcedit qd ibi ponit Bar.ar.l.si qñ.ff.de lega. j.Sed qñ graue preiudiciuz parti posset resultare tunc debet intelligi ẽm ius cõe.⁊ ita itelligunt no.in.l.fi.§. in cõputatiõe C.de iure delib.Sed in casu nostro graue preiudicium ⁊ irrationabile posset resultare si dicamus q nõ addat iuri cõi ergo dz itelligi vt aliquid operetur ⁊ ad hoc possent plura adduci. ¶ Quinto confirmatur nã doc.disputãt qñ in aliqua dispõne sit mentio de iure an intelligatur de iure cõi romanorum an
4 municipali ⁊ sic presupponũt q † appellatiõe iuris cõis venit ius cõe romanorum nõ cõe municipale vt pz ex his que ponit Jo.an.in addi.Spe.in ti.de arbitris.§.exceptio.versi. item q corruptus ⁊ Bal.in.l.quicunqz in.iij.colum.C.de seruis fugi. idem Angel.in sua disputa.que incipit duo adinuicem litigãtes.⁊ Cy.⁊ Bald.⁊ Jmo.in.l.illa.instõ.ff.de here.insti.⁊ ex his que ponit Bald.in.c.penul.extra de eo qui mit.in posses. ea.rei seruã.in qbus locis pz vt dixi q doct.appellant ius cõe ius ciuile romanoꝝ ⁊ sic pz q cõis vsus intelligendi ita se hz do.Cardi.in.c.fi.extra de cõsue.⁊.d.Ant.in.c.quintaualis ex de iureiur. ¶ Sexto hãc ptẽ pbat apte tex.in.l.oẽs populi.ff. de iust.⁊ iur.⁊ in.§.ius autem insti.de iure natu.genti.⁊ ciui. vbi ius cuiuslibet ciuitatis appellat ius ppriũ illius ciuitatis ius vero cõe qd ẽt ab alijs ciuitatibus obseruat. leges ergo florentinoꝝ dr ius ppriũ eoꝝ ⁊ bñ pbat tex.i.§.⁊ populus itaqz romanus eo.tit.⁊ hãc interpretationẽ puto verissimã. Que vt accepi i ciuitate pisana semp fuit recepta vñ minime mutãda sunt q interpretationẽ certã semp habuerũt.d.l.minime.⁊ i.d. c.cũ dilectus. ¶ Ex qbus ꝯcludo qd statuta florẽtina nõ sunt seruãda neqz ligãt in ciuitate pisana qq subdita dicte ciuitatis florẽtine. Sz i casibus decisis p statuta pisana illa sunt seruãda in nõ decisis recurrendũ est ad ius cõe.s.ad ius ciuile romanoꝝ:ergo pncipalr videbat dictus gualteriꝰ obligari:qr lz hẽat domiciliũ in ciuitate pisaꝝ tñ ex origine pñna est comitatinus ex castro certaldi in quo seruant statuta florentina ⁊ dictus Richar.dicat etiã de certaldo origie.ergo rõne originis vr ligatus statuto florentinoꝝ.nam qs semper cõueniri põt in loco originis proprie vel paterne si ibi inuenit vt plene declarant Bar.in.l.assumptio.§.filius.ff.ad munici.⁊.d.Ant.in.c. accedens el.ij.ex vt lit.nõ cõtes.⁊ Jo.de imo.i.c.fi.extra de fo.
5 cõpe † foruz aũt sortiri a statutis ligari vident a pari procedere vt no.gl.⁊ doc.in.c.qd clericis.extra de fo.compe.ad idẽ gl.

in.l.ij.ff.de eo quod certo loco.τ no.Bar.Bal.τ alij i.l.j.C.de
sum.tri.τ fi.catho.¶ Cōfirmatur magis in spē.nā Cy.dispu
6 tando tenuit † φ subditus rōne originis punitur pena statu
ti loci originis in quocūqꝫ loco deliquit put refert Bart.in.l.
j.in.viij.q.bene facit qḋ habetur in.l.j.C.de his que.eta.impe.
¶ Cōfirmatur etiā ista cōclusio per ea q̄ ponit Bar.a's Bal.in
rub.C.si a nō compe.iudi.vbi dicit φ si quis mutauit domici
lium originis nō ligatur nouis statutis illius loci qꝛ non dicitur
amplius de illa vniuersitate a qua perpetua cōsuetudine se se
parauit.ar.l.ex facto.ff.de here.instit.si ergo nouis statutis nō
ligatur vt ergo innuere φ statutis veterib⁹ ligatur.τ sic videbatur
cōcludi φ dict⁹ Gualter⁹ astringeretur statutis ciuitatis floren
tie ex qua rōne originis dr̄ florētin⁹.¶ His tn̄ nō obstātib⁹ cō
trariā sniam veriorē existimo φ īmo dictus Gualterus neqꝫ
rōne gestorū p dictū Ricar.in ciuitate pisaꝝ nō ligatur legibus
ciuitatis florentie τ ꝯñr neqꝫ est obligatus dictus Gualterus
virtute dicti statuti p dicto Ricard.ex eo qꝛ negociatus fue
rit in ciuitate pisana.hanc cōclusionē probo primo per cōem
theoricam Bar.Bal.τ alioꝝ in.d.l.j.C.de sum.tri.τ fi.catho.
7 qui volūt φ † in respiciētib⁹ decisionē inspicitur loc⁹ cōtract⁹
nō qualitas psonaꝝ ꝯhentiū τ sic cā est decidenda fm statuta
loci ꝯctus.ar.l.si fundus.ff.de euic.τ in.l.j.ff.de vsur.τ ibi per
do.Flo.τ no.in.c.fi.τ in.c.qḋ clericis.extra de foro cōpe.ergo
cū in casu nr̄o disputatur an pr̄ obligetur ex ꝯctu filij sum⁹ in re
spiciētib⁹ decisionē inspici dꝫ loc⁹ contract⁹ τ sic seruāda sunt
statuta ciuitatis pisarū quarū virtute dictus Gualterus non
est obligatus.bene faciunt no.per Barto.in.d.l.j.in.v.q.vbi
vult φ qñ qḋ est de aliquo iure descendente ex aliqua re serua
ri debent statuta loci vbi res est sita.ar.l.cui motum.C.de edi
fi.priua.τ.l.venditor.§.si constat.ff.cōia prediorꝝ.τ ideo alias
fuit consultū p.d.Valascū do.Pe.de exio.do.Bñdictum de
barzis.d.Thomā docij τ genitorem meum φ stante statuto
in ciuitate senaꝝ φ domus nō possit vendi irrequisito cōsorte
qḋ senēsis in ciuitate pisana que est de iurisditione ciuitatis se
narum poterit vendere in dicto loco domū ibi existentē irre
quisito consorte vbi nō viget tale statutū τ adducebant etiam
Cy.in terminis in.l.j.in pe.q.C.que sit long.consu.τ Alb.in.j.
parte statutoꝝ.q.xxxj.τ Alb.in.ij.parte.q.viij.τ do.flor.in.l.j.
ff.de vsur.sicut ergo rōne rei attendit statutū loci ipsius rei ita
rōne ꝯct⁹ statuta loci ipsi⁹ ꝯct⁹.¶ Cōfirmatur p ea q̄ ponit Bal
dus in.l.extra territoriū.ff.de iu.om.iu.vbi dr̄ φ in ꝯcernenti
bus obligationē psonalem inspicitur loc⁹ cōtract⁹ quo ad deci
sionem.τ refert τ sequitur Pe.de anch.in repe.c.j.de cōsti.q.xij.
principali.ver.quid dices in obligatione personali.¶ Secun
do principalr̄ ista cōclusio cōfirmatur per ea q̄ ponit Cyn.in sua
disputatione de qua mentionē facit Bar.in.d.l.j.q.ix.qui cō
cludit φ qñ p subditū est cōmissum delictum extra territoriū
si querimus an puniri possit pena statuti φ si extra territoriū
est cōmissum delictū de iure cōmuni potest puniri pena statu
ti lꝫ sit alia pena iuris cōis:sed si extra territoriū nō est cōmis
sum delictū non pōt puniri pena statuti.ratio est qꝛ nō potest
extra territoriū inducere nouā obligationē substantialē actus
quando est delictū de iure cōmuni possit nouam qualitatē pu
re addere:qꝛ facilius actui additur qualitas que substātia in
dicatur.arg.l.in delictis.§.si detracta.ff.de noxa.cum illis dictis
trāsit etiā ibi Bal.circa fi.¶ Confirmatur hoc ex his que ponit
Jo.de ligna.in.c.j.extra de rapto.quem refert τ sequitur ibi do.
Abb.qui dicūt φ subditus episcopi nō ligatur pena statuti phi
bentis sub pena excōicationis ne quis tali tempore vadat de
nocte si extra diocesim vadit de nocte τ ponit Bal.in.d.l.j.in
xvij.colum.versi.viso an forensis.ergo pari ratione dicamus
in casu nostro φ statutum nō inducat obligationē substātialē
s.φ pater pro filio teneatur qui de iure cōmuni non tenetur τ
licet ciuitas pisana non sit extra territorium:tn̄ est eadē ratio
ex quo in ea leges seruari debeant statuta pisana τ non floren
tina τ in non decisis recurri ad ius cōe:τ sic statuta florentina
non extendunt vires suas in dubio ad ciuitatem pisanaꝫ sicut
extra territoriū in filij dicimus φ in dubio non extendūtur ad
loca exempta existentia in territorio vt in.l.decurionibus.C.
de salta.lib.xij.τ ponit Bal.in.d.l.in.x.col.τ per glos.in.c.j.de
priuile.lib.vj.τ docto.in clemē.j.extra de foro compe.¶ Ter
tio principaliter ista opi.cōfirmatur magis proxima per ea que
8 ponit Bal.in.l.si qua pena.ff.de his qui sui sunt vel alieni iu.
vbi vult φ si est statutū φ † pater teneatur pro filio delinquen
ti assignare legitimam nō comprehendit patrem forensem:qꝛ
tm̄ est de foro statuti.¶ Cōfirmatur qꝛ etiam statuta respiciē
tia personā subditi quando sunt odiosa nō astringūt subditū
extra territoriū vt cōcludit Bar.in.d.l.j.q.vj.τ sequuntur Bal.
τ Pe.de ancbara.in repet.d.c.j.extra de constitu.q.xij.sed sta
tutum de quo agimus est odiosum:qꝛ vnum pro altero obli
gat vt notat Jo.and.in rubri.qui filij sint legitimi.in additio
ne Specu.τ contra ius diuinum iuxta illud Leuiti.filius non
portabit iniquitatē patris neqꝫ pater iniquitatē filij.de quo
nota.in.c.j.de iniur.τ dam.da.in.vj.per que dicunt Archid.τ
Gemi.φ tale statutū est ꝯ naturalē equitatē:τ ponit Bal.in.l.
dotis tue.C.de iure do.τ est ꝯtrariū dispōni iuris cōis vt no. in
rubro τ nigro.C.ne filius pro patre.τ ideo restringēdū vt no.
in.l.ij.in fi.ff.ad munici.iuncta.l.lucius.ff.de admi.tutorum.
¶ Quarto τ vltimo principaliter confirmatur magis in specie
p ea q̄ ponit Bar.in tract.represa.in.j.q.principali.q.iij.vbi
9 vult φ † si pater tenetur pro delicto filij ex forma statuti soluere
penam pecuniariā nō tenetur si deliquit extra territorium τ in
dubio decidit questio nostra in rōne qꝛ vbi delinquitur extra ter
ritoriū ꝯsideratur ius cōe qḋ nō extendit radices obligatiōis
in patrem.τ ita pūctualr̄ esse tꝫ Barth.de saly.in.l.iij.eo tit.τ
Pe.de ancbar.in dicta repeti.c.primi.q.xij.principali.versi.
iuxta predicta quero si statuto cauetur.q̄ ratio decidit casum
nostrum cū ꝯct⁹ sint gesti in loco vbi seruatur in hoc ius cōe qḋ
patrē p filio nō obligat.τ hoc solū sufficeret ad victoriam.Et
ex premissis recte intuenti ptꝫ multis precedētib⁹ respōsio ex
his que dicta sunt in secundo fundamēto p hac pte:qꝛ deter
minatio Cy.potius facit p hac parte.¶ Nō obstat prima rō:
qꝛ nō habet locū in gestis in loco in quo nō seruantur statuta ori
ginis vt ptꝫ ex dictis in primo fundamēto pro hac parte.vn̄
aliud est forma statuti subditi aliud subiecti statutis alicui⁹
loci subditū etiā vt pꝫ ex no.per gl.in ver.qñ subditos.τ ibi p
Jo.de imo.in cle.j.extra de fo.cōpe.¶ Preterea dicit Bal.no
ta.in pposito in repe.l.j.C.de sum.tri.τ fide cath.in ver.xp̄i an
norū sup tex.φ si statutū ꝯsiderat psonā in se respectu qualita
tis que ppetuo inest persone.puta si statutū dixerit si qs offen
derit florentinum τ tūc comprehendit florētinos origine aut
consideratur accidēs in persona magis q̄ ipsa persona vt si in
ducātur represalie:τ tunc statuta non arctant originarios me
ros sꝫ tm̄ domicilium habētes.ergo in casu nr̄o dicamus cū
non simpliciter ꝯsideretur qualitas psone:sed gesta τ cōtractus
filij quorum ratione pater obligatur statuta non videntur ar
ctare meros originarios.τ ita etiam voluit Alex.in prima ru
brica ffoꝝ.in apostil.in.v.colum.¶ Non obstat dictū Bal.
vltimo loco assignatū:qm̄ nō procedit in contractib⁹ gestis in
loco vbi seruatur ius cōe:qꝛ tunc non ligarētur etiā originarij
τ habentes domicilium florentie vt.s.ostensum est.¶ Prete
rea illud dictum Bal.non posset procedere nisi in casu quan
do statutum antiquum iam iniecisset vinculum anteqꝫ mutas
set domiciliū sicut in simili dicit Jo.and.in addi.spe.in tit.de
secūdo geni.cleri.a's si ex tali mutatione domicilij Bald.vult
φ statutis nō arctatur ergo pꝫ qui nō est amplius subditus sta
tuētium:τ sic pari ratione nō dꝫ ligari statutis nouis τ postea
gestis ex quib⁹ causatur vinculū obligationis nostre τ no. Bal.
in.d.l.j.C.de sum.trini.τ fi.catho.in.x.col.ver.sed hic dubitatur.
in fi.qḋ quādo statutum respicit actum momētaneum semp
inspicitur qualitas que adest tempore actus gesti.argumē.l.j.
ff.de penis.vnde cum in casu nostro respicitur contractus filij
inspici dꝫ qualitas patris que adest tempore actus gesti τ p
batur.nam vt dicitur per canonistas do.Anto.τ alios in.c.ec
cle.sanc.Marie.de consti.τ in.c.qḋ clericis.extra de foro com
pe.illud quod dicitur quod quando statutum iniecit vinculū
ante clericatum sequitur eum postq̄ effectus est clericus put
declarat Jo.and.in.c.fine culpa.de reg.iuris lib.vj.in mercu.
hꝫ locum nisi obligatio τ vinculum induceretur ex aliquo facto
ipsius postq̄ est clericus:qꝛ tūc illo statuto nō ligatur.vnde di
cit Jo.ca.in sua publica disputatione que incipit statu.ciui
tatis cauetur φ stante statuto qḋ solutio debiti tm̄ possit pro
bari per testes non includit clericos etiam si ante clericatū alle
get solutionem factam quia vim dicti statuti non cōplectitur
casum nisi cū legatis.c.qm̄ contra falsam.extra de pba.τ illaꝫ
dispositionē refert τ sequitur Pe.de anch.in repe.d.c.j.q.xij.in
ver.pro decisione precedētis decisionis τ fm predicta dꝫ intel
ligi Bal.s.qḋ ligetur statutis antiquis que iniecerunt vincu
lum ante domicilij mutationē tpe quo erat subditus:nō autē
statutis que ligant eū post mutationem alicuius actus gesti:
qꝛ est eadem ratio que est in statutis nouis per predicta:alias
falsum sensisset Bal.τ sic decisio Bal.facit pro ista parte.Ex
quibus concludo φ licet emancipatio non valuerit tamen ex
huiusmodi gestis per Richardū filiumfamile non tenebitur
Gualterus eius pater. Laus deo.

¶ Ut supra per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bar
tholo.Soci.iuris vtriusqꝫ doctor.

¶ Consilium.cclxxij.

1 ¶ Superior an τ qñ possit statuere τ prohibere ne subdit⁹
exerceat mercantiam extra territorium.
2 Feudū comitatus est indiuisibile non iurisditionis.
3 Ciuitas si est diuisa per quarteria quo ad admistrationē iuris
ditiōis non potest vnū statuere quo ad decisionē causarum.
4 Potestas aliqua qñ competit plurib⁹ vt vniuersis ad actum

gerendum maior pars duarum partium debet consentire.
5 Feudum paternum auitum ⁊ antiquū si de vno in plures deueniat vnus sine alio iurisditionem insolidum exercere non potest.
6 Monopolium fit etiam statuendo ad ꝓpriū commodum.
7 Statutum disponens quod quis cogatur vendere consortibus quando valeat.
8 Superiorem recognoscentes quando possint preter ius statuere.
9 Dominus quando possit auferre feudū vasallo male tractanti subditos.
10 Dimidia non venit si in dispositione fiat mētio de aliqua pte.
11 Clausule ex certa scientia ⁊ nō obstantibus solent apponi per principem qñ vult preiudicare iuri tertij.



Ominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanct⁹ illuminet intellectū. ¶ Nō ꝓsequendo ordinem questionum sed illas simul examinando visum fuit primo aspectu ꝙ Antonius ⁊ fratres statuere potuerint ⁊ probibere ꝙ eorum subditi castri crescētis non possint ire nisi ad eorum molendinum nouiter cōstructū. clarū est eñ ꝙ comites ⁊ marchiones qui babēt iurisditionez perpetuam in eorum territorijs ⁊ inter subditos possunt statuere vt concludit Bar.in.l.omnes ppl'i.ff.de iustitia ⁊ iure.
1 igitur †possunt statuere ⁊ probibere ne eorum subditi ob aliquod factum non egrediantur territorium ⁊ non exerceāt aliquam mercantiam in aliquo loco etiam extra territorium.casus est ⁊ ibi Barth.de saly.⁊ doc.in.l.mercatores.C.de cōmer.⁊ merca.per quē dicit Bar.in.l.relegatoꝝ.§.interdicere.ff.de interdict.⁊ relega.ꝙ ciuitas ⁊ municipium statuere possunt ꝙ quis non vadat ad faciendum mer antiam extra comitatū vel in certa ciuitate.faciunt no.per Bartolum in.l.fi.ff.de decre.ab ordi.faciend.igitur pari ratione possunt statui vt subditi ad macinandum nō vadant ad aliquorum molendinum quod est species mercimonij.⁊ banc questionem videtur in terminis decidere Bal.in suo ꝯsi.quod inci.factum tale est.⁊ inter ꝯsilia Pe.de anc.cōsi.xj.vbi vult ꝙ cōitas statuere possit vt euntes ad molendina sua nibil soluāt:sz euntes ad molēdina eorum soluāt.xij.dicit boc statutū valere etiā in ꝑiudicium ecclaꝝ q̄ ibi babēt molēdina illa potissima ratione qr supposita potestate statuentium in subditos qua ratione in loco meo possunt facere qd volo vt mibi ꝓsit lz boc in consequētiā tēdat in damnum alterius vt in.l.ꝓculus.ff.de dam.infec.sec⁹ si mibi nō prodesset ⁊ alteri noceret.l.ij.§.itē vnus.ff.de aqua plu.arcen.ergo idem est in ꝑsonis arguendo de loco ad personas.argu.eius qd babet in.l.miles ita.§.⁊ qr.ff.de testamē.mili. et in.l.vnum.ff.si cer.petatur.igitur potuerūt statuere ⁊ ꝓbibere vt eis ꝓdesset ꝙ eoꝝ subditi non irent nisi ad eoꝝ molēdina oīs eñ ordinata cbaritas incipit a seipso.l.preses.C.de seruitu.⁊ aqua.¶ Confirmant premissa:quia licet quilibet rei sue sit moderator ⁊ arbiter.l.in re mādata.C.mādati.⁊ per Bar.in.l.si quis vir.§.differentia.ff.de acquiren.possessione.tamen potest superior subditis probibere alienationem puta in forē sem.l.si in emptione.§.j.ff.de contrabēda emptio.⁊ in.l.j.C.ne liceat babitus.lib.xj.⁊ per Barto.⁊ docto.in.l.filiusfami.§.diui.ff.de leg.j.igitur potest statuere ne subditi vadant ad aliena molēdina sed propria ipsius superioris. ¶ Sed premissis nō obstātibus ⁊ alijs que in cōtrarium adduci possent ꝯtriam opinionem probabiliorem esse existimo in casu nostro qd immo dicti do. Anto.⁊ fratres non potuerunt statuere et probibere ꝙ eorū subditi maxime coloni comitis Franscisci ⁊ comitis Nicolai vadāt ad eorū molendina.⁊ pro fundamento ego premitto duo satis clara. ¶ Primū est ꝙ† licet dicta castra et
2 loca fuerint cōcessa in feudū comitatus cū mero mixto imperio ⁊ omni iurisditione pluribus: tñ qr iurisditio in istis feudis dignitatis comitatus est indiuisibilis oībus cēsetur insolidum cōcessa sicut dicimus in alijs iuribus indiuiduis in.l.iij.§.j.⁊.§. ex bis.ff.de ver.ob.⁊ tradit Bar.⁊ post eum doc.in.l.pomponius.alias incipit si vni.ff.de re iud.⁊ Bar. late in suo solēmi cōsilio.clxxxix.ī quadā ipressiōe incipi. primo queritur vtrū iurisditio.⁊ tradūt Bal.⁊ alij in.l.j.ff.de offi.consul.⁊ domini canoniste in.c.prudentiā.de offic.delega.quatenus autē cōceditur dictis comitibus pro ptibus pro indiuiso dicit concedi respectu vtilitatū ⁊ cōmoditatū per id quod babetur ī.c.j.⁊ secundo de fratribus.de no.benefi. inuestitis.et per Bart.in.l.fina.ff. vti possidetis.⁊ tradit in.l.lutio.ff.de aqua quoti.⁊ esti.non autez respectu iurisditiōis que est indiuidua vt dictum est.⁊ traditur in.c.imperialem.§.preterea ducatus de ꝓbibi.aliena.feu.per Feder. ¶ Scōm qd est premittendū est ꝙ lz diuisa sit postea administratio ꝓut fuit in casu nostro quia diuisuz fuit feudū quo ad admīstrationē ⁊ sic diuisa iurisditio respectu admīstrationis iurisditionis tamē ipsa iurisditio ⁊

a ¶ Qñ plures dñi vni⁹ castri sūt discordes in vsu iurisditionis coguntur per superiorem ad cōcordiam.

merum ⁊ mixtum imperium remansit apud omnes ꝓut erat prius ⁊ ita cantat diuisio facta inter dictos comites ⁊ per cōsequens non babent in dictis locis concessis respectu administrationis iurisditionis maiorem potestatem statuendi in subditos q̄ꝫ prius baberēt.ista conclusio probatur ex bis que ponit Pet.de ancba. in repetitione.c.primi.de ꝯstitu.in.ix.q.
3 principali.q.ij.vbi dicit† qd lz iurisditio ciuitatis sit diuisa ꝑ quarteria quo ad administrationem iurisditionis : non tamen post vnum quarterium statuere circa causarum decisionē quia potestas statuēdi est penes populū prout prius erat.arg.eius qd bꝫ in.l.inter tutores.ff.de admistrat. tuto.⁊ fuit de mēte Barto.in.l.oēs populi.de ius.⁊ iure. vbi dicit plebiscita valere quia fuerunt cōfirmata. ¶ Cōfirmat ratiōe quia potestas statuēdi dependet a iurisditione ⁊ sic a proprietate iurisditionis non ab administratione vt notant glo.⁊ doctores in.l.prima.ff.de iurisditio.omnium iudicum.⁊ in.d.l.oēs populi.per Bar.⁊ alios.Sz per diuisionē iurisditiōis qs nō acqrit maiorē iurisditionē q̄ꝫ prius baberet.igit nō bꝫ ptātē statuēdi nisi ꝓut prius babebat.⁊ ꝓbat boc ex nota.per Bar.in .d. l.inter tutores.ff.de administratio.tuto.Quibus ꝑmissis cōclusio supra firmata ex pluribus ꝓbat. ¶ Primo quoniam feudum a pricipio fuit ꝯcessum ab illustrissimo duce Borsio toti familie ⁊ domui de rāgōnibus communi iurisditiōe.vt pꝫ ex ꝓbemio inuestiture:ex quo colligit intētio ꝯcedētis.l.final.⁊ ibi docto.ff.de heredi.instit.⁊ in regula.ff.de iur.⁊ facti ignorantia.⁊ sic sub nomine collectiuo domus ⁊ familia iuxta nota.in.l.finali.C.de ver.signi.⁊ in.l.j.ff.ad sillani.vnde licet facta fuerit concessio quibusdam recipientibus pro eis ⁊ eorum descēdentib⁹ masculis de dicta familia videtur facta concessio ipsis vt vniuersis non vt singulis iuxta plene nota.in.d.l.fina.C.de verbo.sig.⁊ in.l.pronunciatio.§.familie.ff.e.ti.ex quo infertur qd añ diuisionē potestas statuendi competebat eis vt vniuersis nō
4 vt singulis †sed quādo aliqua potestas competit pluribus vt vniuersis maior pars duorum partium cōsentire dꝫ vt notat glo.in.l.aliud.§.refert.ff.de regu.iu.⁊ notat.in.l.nulli.ff.quod cuiusꝗ vniuersitatis no.Barto .in.d.l.oēs populi.in secunda questione principali.Pet.de anchara.in repetitione. c.primi de ꝯstitu.in.x.questiōe principali.⁊ in specie quādo pluribus simul.⁊ per verba pluralis numeri ꝯceditur iurisditio boc decidit Bal.in terminis in.l.j.in quarta questiōe. ff.de offic.cōs.igitur idē dicēdū post diuisionem admīstratiōis iurisditiōis. ¶ Secūdo qr lz dictis comitibus competat iurisditio ⁊ potestas statuendi singulis īsolidum:tñ est aduertēdum qr in inuestitura dr ꝙ ꝯcessio seu feudum naturam sapiat ⁊ formam capiat pr̄ni auiti ⁊ antiqui feudi in oīb⁹ ⁊ per oīa.cū ergo dictū feudū ꝯcessum fuerit vt.s.iudicari dꝫ sicut si eēt feudum paternum auitū ⁊ antiquū per ea que notāt Barto . Jaco.de are.⁊ docto.in.l.prima.ff.de legatis primo.maxime propter illa verba in oībus ⁊ per oīa.l.ij.§.furiosus.⁊ ibi Ang.ff.de iur.codicil.⁊ per Sulie.⁊ Bal.in.l.oīa priuilegia .C.de episco.⁊ cler.sz si fuisset feudū paternū auitū ⁊ antiquū qd demum ꝑuenisset in eos qbus facta fuit cōcessio ex quo de vno in plures iurisditio descendisset nō posset vnus sine alio insolidum iurisditionem exercere.argumēto.l.cui fundus. ff .de cōditio.⁊ demonstratio.⁊ tenet glo.in.l.j.ff.de offi.consu.quam ibi approbant Jaco.de raua.Alber.de rosa.⁊ Bal.⁊ idē ēt tenēt ibi Sulie.de cu.⁊ Raynu.de forliu.⁊ domi.Anto.in.c.prudentiam de offic.delega.verum est qd Bart.⁊ pleriꝗ alij ꝯtrium tenēt.igit sicut ante diuisionem aliqui soli nō poterāt statuere ita ⁊ post diuisionem administrationis cū maiorem potestatē in statuēdo non acquisierint vt supra ꝓbatū fuit. ¶ Tertio principaliter ista ꝯclusio probatur.Nam si ante diuisiōem administrationis iurisditionis aliqui ex dictis comitib⁹ aliquid statuere voluissent:alij autem contradixissent ꝓut si in casu nostro añ diuisionē comes Antonius ⁊ fratres voluissent statuere ⁊ ꝓbibere ne aliqs subditus iret nisi ad dictū molēdinum comitis Antonij ⁊ fratrū ⁊ comes Franciscus comes Nicbolaus ⁊ alij ꝯtradixissent prout in presentiarum ꝯtradicunt certe comes Antonius ⁊ frēs non potuissent ita statuere ⁊ probibere: qm̄ si competit pluribus et singulis īsolidum nō potest vnus cōtradicēte alio exercere.argumēto.l.per fundum.ff . de serui.rusticorum predioꝝ.⁊.l.sinaūt plures.ff.de aqua plu.arcē . tra ditur in.c.qd oēs.de regulis iuris libro.vj.⁊ ꝓductum est remediū vt tales dñi per superiorē cogātur ꝯcordare vt voluit Angelus in.l.secunda . §.ex bis.ff.de verborum obligatiōib⁹.vbi dicit quod qñ dñi vnius castri sunt discordes in vsu iurisditio
a nis cogunt ꝑ supiorē ad cōcordiā.[a] ⁊ refert ⁊ sequitur ibi dñs Alexander allegās. Jnnoc.in.c.prudētiam extra de offi. dele.⁊ est gl.notabilis in.c.lz in gl.magna in fine . xvj.questiōe . iij. quā in ꝓposito allegat dñs Abbas in.c .fina.extra.de re iudicata.igit pꝫ qd qñ sunt in ꝯtrouersia alter sine altero nō potest statuere sed supior dꝫ ad cōcordiaz reducere.sicut ergo in casu

nostro

nostro ante diuisionē statuere nō potuissent aliis, ꝯdicētibus
ita hodie non pn̄t: qꝛ lꝫ cōmunem vsum iurisditionis possent
soli facere aliis ꝯdicentibꝰ ꝓpter administrationem. ptās eñ
statuēdi in subditos vt dixi depēdet ab ipsa iurisditione non
ab administratiōe iurisditiōis. stat eñ hoc qḋ qdā habeat ad
ministrationē iurisditionis ⁊ tñ nō censeat̄ cōcessa ptās statuē
di gn̄alr̄ vel spāliter vt pꝫ ex his que late ponit Jac.but.in.l.j.
ff.quod quisqꝫ iuris. cuius dicta ad plenū refert Pe.de anch.
in dicta repetitione.c.primi.in.iij.q.ix.q̄stionis principalis. ⁊
ex his pꝫ rn̄sio ad ea que dicunt̄ in instrumēto diuisionis dum
dicitur ꝙ alter alterum non possit aliquo modo molestare in
eius administratione gubernationis ⁊ iurisditione: qꝛ nō so
la iurisditionis administratio sit diuisa circa illam nō potest
alter alterū impedire. secus est in potestate statuendi in subdi
tos: qꝛ cōcessio administrationis iurisditionis hoc nō impoꝛ
tat vt dictū est: ⁊ talis clausula intelligi dꝫ ⁊ restringi ꝓm natu
rā principalis dispositionis glos. notabilis in.l.si patronus.§.
patronum.ff.que in fraudem patro. ¶ Quarto principaliter
ista conclusio probatur. nam statutum ⁊ prohibitio de quibꝰ
agimus sunt a iure cōmuni reprobata. igitur per dominuꝫ co
mitem Antonium ⁊ fratres fieri non potuerunt. consequētia
pꝫ: qm̄ isti domini recognoscentes superiorem licet habeant
a potestatem statuendi: non tñ possunt facere pragmaticas[a] vel
statuere contra dispositionem iuris cōis vt est casus in.l.ij.C.
de offi.prefecti preto. ⁊ in clemē.ne romani.de elect. vel maxi
me in preiudicium subditorum vt no. Inno.in.c.fi.de offi.de
leg. ⁊ Jo.an.in.c.fi.de appel.in nouel. ⁊ in terminis consuluit
Pau.de ca.consi.cxlviij.incip.visis ⁊ ponderatis oībꝰ. ⁊ hoc
tꝫ Jo.and.in.c.fi.de offi.archiepis. ⁊ Federicus de senis consi.
xvj. quod aūt statuere ⁊ ꝓhibere prout faciunt comes Anto
nius ⁊ fratres sit contra dispositionem iuris cōmunis proba
tur. Nam statuta inducentia monopolium dicunt̄ etiam con
tra dispositionē iuris communis ꝓm Innoc.in.c.cum accessis
sent.extra de cōsti. ⁊ Bal.in.d.l.oēs ppl̄i. quod refert ⁊ sequit̄
Pe.de anch.in.d.c.j.de cōsti.in.d.iij.q.ix.q̄onis principalis. sꝫ
prohibitio ⁊ statutum ꝙ subditi non possint ire nisi ad molē
dina comitis Antonij ⁊ fratrum inducūt monopoliū. igr̄ ⁊c.
6 Nam disponere ꝙ † tm̄ ad vnum molendinū ipsius statuētis
iri possit. itē statuere hoc nō ad publicum subditorum cōmo
dum sed ad suum priuatum cōmodum est monopolium ⁊ nō
potest fieri nisi a statuentibus non recognoscentibus superio
rem vt hec probantur in.l.vnica. ⁊ ibi Bal.C.de monopo. qui
dicit ista statuta tm̄ fieri a nō recognoscentibus superiorē. fa
ciunt nota.per Bar.in.l.sodales.ff.de colleg.illicitis. ¶ Cōfir
matur ꝙ sit cōtra iuris dispōnē. pꝫ qm̄ de iure vnicuiqꝫ liberū
esse dꝫ de re sua ad libitū disponere. l.in re mādata.C.māda
ti. q aūt habet arbitriū ꝯctū nō dr̄ illud liberū habere: qm̄ li
bertas est nālis facultas de re sua ad libitū disponere. vñ illā
coarctare ꝯtra rectū dictamē rationis est cōtra ius naturale ⁊
cōtra ius cōe: qꝛ sola volūtate ꝓcedit vt probatur in.l.duduꝫ.
⁊ ibi late Bartho.de saly.C.de cōtrahen.empt. vbi ꝓpter hoc
7 fuit reprobata ꝯsuetudo † ꝙ quis prius consortibus vendere
cogeretur. ideo talis prohibitio ⁊ tale statutū nō valent nisi vt
dixi sint redacta a nō recognoscētibus superiorē quo casu pro
cedere possunt ea q̄ habentur in.l.mercatores. ⁊ ꝑ Bart.in.l.
relegatoꝝ.§.interdicere.de interdictis ⁊ relega. vt voluit bal.
in.d.l.vnica.C.de monop. ⁊ roma.in singularibus suis quem
refert preceptor meus do. Joan.baptista de sancto seuerino
in presentiaꝝ primus aduocatus consistorialis in.d.l.oēs po
puli.q.iij.principali. clarum aūt est ꝙ coarctare libertatem di
sponendi de re sua ⁊ eundi ad certum molendinū pro sola vo
luntate cupiditate ⁊ lucro statuentis hoc a dictamine ratiōis
8 non procedit vt ex superioribus patet. igit̄ ⁊c. ¶ Quinto prin
cipaliter eadem cōclusio ꝓbatur. nam † huiusmodi dn̄i haben
tes iurisditionē ⁊ recognoscentes superiorem possunt statue
re preter ius cōmune dummodo tale statutū sit bonum ⁊ ho
nestum ⁊ iustitiam contineat.l.iustitia.§.j.ff.de de iusti. ⁊ iur.
ita dicit Bal.in.d.l.omnes ppl̄i. ⁊ refert ⁊ sequitur prefatus
insignis preceptor meus domi. Joannes baptista de sancto se
uerino in.d.l.omnes populi.in.d.q.iij.principali. ⁊ probat̄ ex
dictis Joa.andr.in regula ea que.de regu.iu.in.vj.in mercu. ⁊
per Pe.de anc.in.d.c.j.in.vj.q.principali. Sed in casu nostro
statutum nō est equum neqꝫ honestum. igitur fieri nō potuit.
Nam dictum statutum cum sit editum ad propriam vtilitatē
domini in preiudicium subditorum quorū arbitrium ⁊ libe
ra potestas coartandi nō potest valere.iiij.distin.c.erit autem
lex. ⁊ ita in terminis nostris dicit Pe.de anch.in suo consi.xij.
incip.super casu predicto. immo est consilium Gaspar.Cald.
postea approbatū etiā per Pet.de ancha.in cōsi.xiij. qḋ sequi
tur ex eo qꝛ aufertur libertas eundi ad molēdina aliorum ad
que vellent accedere. argu.l.titio centum.in princip.ff.de con
di.et demon. ⁊ eius quod habetur in.l.venditor.§.si constat.

ff.commu.prediorum. hoc idem in terminis voluit Petr.de
anchara.in suo consilio.cccxcviij.incipiente pro communitate
ꝙ potuit tale statutum facere ⁊c. vbi concludit pulchris ratio
nibus ꝙ non valet statutum communitatis quo mediante di
recte vel indirecte homines cogantur ire ad molendina com
munitatis relictis molendinis particularium personarum qꝛ
non debet statuens propriis vtilitatibus inhiando in alioꝝ
preiudicium statuere.c.cū omnes.de consti. item debet esse sta
tutū honestum in commodum subditorum.iiij.distinc.c.erit
autem lex. sed statutum nostrum est totum oppositum qꝛ fun
datum in radice cupiditatis ⁊ auaritie vt in.d.c.cū oēs. igitur
valere non debet. hoc eñ non est nisi subtrahere cōmercium
aliorum molendinorum impedire accessum ⁊ subtrahere sub
ditis propriam libertatem vt dixi que sunt minus honesta. ar
gu.l.j.§.honorande.ff.quarum rerum actio non datur. ⁊.c.pi
sanis.de restitu.spolia. ⁊.l.iij.§.non perpetuo.ff.de sepul.vio.
vñ his ⁊ aliis plurimis rationibus Petr.de anch.in.d.consi
lio decidit casum nostrum ostēdendo quomodo multipliciter
subditi per tale statutum grauantur ⁊ onerantur. ¶ Confir
mantur premissa per ea que habentur in.c.ij.extra de locato.
vbi est casus prout ibi declarat do.Cardi. ꝙ episcopus nō po
test statuere quominus ecclesiarū administratores possint lo
cando facere conditionem ecclesie meliorem: quoniam vt dicit
ibi dominus Cardinalis monachi ibi impediebantur vti sua
libertate seu administratione sibi de iure cōpetēti. vnde sicut
non posset episcopus per sentētiam sine causa tollere potesta
tem administrādi libere in bonis monasterij cum de iure hoc
eis cōpetat. facit regula indultum.de regu.iur.in.vj. ita nec ꝑ
statutū hoc pōt vt ibi. qḋ dicit singulariter notādum ⁊ ꝙ ꝓm
premissa intelligi debet Inno. qui dicit ꝙ statutum sine causa
rationabili non valet. ita dicamus in casu nostro ꝙ sicut per
sententiam non potuissent isti coloni sine causa eorum liberta
te priuari: ita nec per statutū. ⁊ hoc probat ibi latius Joā.de
imo. vnde cōcluditur ꝙ talis prohibitio ⁊ statutum tāqꝫ am
bitiosa emanata sine ratiōe ex sola cupiditate facta a recogno
scente supiorē non ligat vt per Bal.in.l.nulli.C.de senten. ⁊ in
l.ꝓgramma.C.cōmi.vel epist. ⁊ Bal.in.l.vnica.C.de monopo.
cū si. ⁊c. ¶ Sexto ista ꝯclusio ꝓbat̄ per ea que ponit Bald.in
c.j.§.quicūqꝫ.de pace tenēda. vbi per illum textum dicit no. ꝙ
qui male vtitur feudo deteriorando rē feudalem amittit feu
dum ex quo infert ꝙ si habens castrum in feudū male tractat
9 hoīes dicti castri subditos suos ꝙ † dn̄s pōt eum admonere vt
debito modo eos tractet al's curia dn̄i posset sibi feudū aufer
re. qḋ dicit esse nota. dignū ⁊ est rō qꝛ male vtit̄ substātia dn̄i.
ar.l.impator.ff.ad treb. ⁊.c.fi.de accu. ⁊ qꝛ dꝫ eos bene tracta
re. ⁊ ista dicta refert ⁊ sequit̄ do. Jaco.aluero.in.d.§.quicūqꝫ.
quinimmo dixit do. Florianus in.l.si filia nupta.in princ.ff.fa
milie her. ꝙ si vasallus plus solito grauat̄ a superiore ꝙ tñ ꝓ
pter hoc nō poterit plus solito grauare eius subditos. qḋ aūt
in casu nostro subditi dicant̄ multipliciter grauari pꝫ clare ex
superioribus. ⁊ multū late ⁊ notabiliter hoc demōstrat ꝑ mul
tas rationes ⁊ multa grauamina que sequūtur ex tali prohi
bitione ⁊ statuto Petr.de anchar.in dicto consil.cccxcviij. vbi
omnino est videndū. ⁊ omnes precedentes rōnes concernunt
generaliter oēs subditos. ¶ Nūc sequuntur rōnes que respi
ciūt tantum colonos comitis Francisci comitis Nicolai ⁊ co
mitis Gerardi. ¶ Septimo ista conclusio ꝓbatur. nam colo
nus dictoꝝ comitū ꝑ decretū emanatum ab illustrissimo duce
Hercule extēsi est cōcessa plena libertas ꝙ vllo vnqꝫ tpe nullaqꝫ
rōne vel cā possint cogi aut grauari ad aliqḋ grauamen reale
aut personale vel mixtū: ⁊ qḋ sint liberi et exempti ab oībus ⁊
singulis grauaminibus in quo decreto vltra ista verba genera
lia exprimuntur specialiter multa onera ⁊ grauamīa ⁊ verba
ponuntur multū pregnātia. ⁊ est pōderandū qḋ illa verba ad
aliquod grauamē reale aut ꝑsonale aut mixtum includūt gra
uamē ēt paruū ꝓpter illā dictionē aliquod q̄ est vniuersalis.
10 Nam † lꝫ alias appellatiōe partis veniat dimidia tñ qñ dicit̄
aliqua pars venit ēt minima vt est glo. notabilis in clemen.j.
de foro compe. ⁊ tradit Jo.de imo.in.c.fi.de dona. ⁊ in.l.filio
preterito.ff.de iniusto rupto testamen. ⁊ dominus Abbas in
ca.pastoralis.in principio.extra de offi.delega. quod auteꝫ ta
le grauamē nō sit modicum sed magnum supra est ostēsum. et
faciūt etiā illa verba ab omnibus ⁊ singulis grauaminibus.
Qui eñ omne dicit nihil excludit.l.a procuratore.C.manda
ti.c.solite.de maiori. ⁊ obediē. ⁊ maxime ꝓpter adiūctā dictio
nē singulis. ꝑ ea que no.gl.in.c.vt circa.de elect.in.vj. ⁊ qꝛ sunt
dictiones geminate iuxta notata ꝑ Bar.in.l.balista.ff.ad tre
bel. Ex quibus infert̄ ꝙ dicti comites nō potuerūt statuere ⁊
ꝓhibere cōtra priuilegia concessa a suo superiore.c.cum infe
rior.extra de maio. ⁊ obedi. ⁊ notat Jo.andr.in.c.fin.de offic.
archipresby.cum similibus. ¶ Nec obstat si dicatur ꝙ dictum
decretū intelligi debet de colonis existētibus in comitatu im

a ¶ Qui habet ptātem statuē di nō pōt face re sanctionis pragmaticas: vel statuere ꝯ ius vel maxīe in preiudiciū subditorum.

a ¶ Cir̄a etiā de quib⁹ specialis mētio eēt faciēda quid operetur.

tine extra castra ⁊ loca dictorum comitum quasi in dubio nō videatur voluisse preiudicare suis feudatariis in iure imponē di onera et collectas suis subditis prout conceditur ipsis feudatariis in eorū inuestituris ⁊ sic intelligatur sine preiudicio tertij.l.ij.§.merito ⁊.§.si quid a principe.ff.ne quid in loco publico ⁊ in.l.nec auus.C.de emancipatio.liber. ¶ Preterea posito etiā qd̄ loqueret decretū nō solum de colonis existentibus extra castra ⁊ loca eis in feudū ɔcessa sed etiam de colonis existentibus in dictis locis: tñ decretum vr̄ intelligendum de grauaminibus que imponi potuissent per ipsum pri̅cipem cōcedentem cōtra quē latissima fieri ꝺʒ interp̄tatio.l.fi.ff.de cōsti. princi.in pri̅ci.c.cum dilecti.de dona.⁊ nō de illis que imponi poterunt per ipsos dominos feudatarios ne videat iuri tertij in dubio preiudicare voluisse per dictam.l.nec auus cum simi. ¶ Sed pro rn̄siōe cōsidero qd̄ dicte libertatis ⁊ immunitatis concessio colonis non dirigitur in colonos neqꝫ fit ipsis colonis sed eorum dominis in quos dicta cōcessio dirigitur: quia magnū est dominorum interesse qd̄ coloni sint liberi a grauaminib⁹ que per alios imponerētur: qꝛ facilius coloni inueniūtur ⁊ libētius in dictis locis cōmorātur. nam in decreto dr̄ qd̄ hoc conceditur dictis comitibus eorum filiis ⁊ descendētibus pro eorum colonis nō autem conceditur colonis. vn̄ intelligo qd̄ sint generaliter exempti prout dicit decretū etiam a principe ⁊ ab aliis dominis in dictis terris in feudum ɔcessis: qꝛ decretum generaliter loquitur igitur ḡnaliter ꝺʒ intelligi.l.j.§.⁊ generaliter.ff.de lega.prestan.xix.distin.c.si romanorum.⁊ qñ princeps noluit decretum ḡnaliter intelligi exprimit in dicto decreto in pluribus locis. igitur in aliis voluit generaliter intelligi.l.cum pretor.ff.de iudic.si.enim hoc voluisset vtiqꝫ expressisset sicut in aliis locis.l.vnica.§.finantem ad deficientis. C.de caduc.tollend.⁊.c.ad audientiā.extra de deci. Puto tñ qd̄ nō sunt exēpti a grauaminibus que imponerētur per eorū dominos quorū sunt coloni: qꝛ hoc dominis ⁊ nō colonis concessum est. vn̄ non ꝺʒ in damnū retorqueri.l.qd̄ fauore.C.de legibus in.l.iij.§.si emāci.ff.de ɔtratabu.⁊ in regula qd̄ obligari.de regu.iuris li.vj. ¶ Et ad rōnes in cōtrarium adductas respōdeo.⁊ primo ad primam qd̄ vltra id quod verba sunt generalia ostenditur dupliciter ꝙ intellexerit etiā de colonis existentibus etiam in dictis locis in feudum cōcessis. ¶ Primo qꝛ dū supra in decreto fit mētio de fructibus colligendis ex eorum possessionibus in ducatu mutinēsi intelligitur in toto ducatu mutinēsi ita ⁊ in hac parte itelligi debet de colonis suarū possessionum in toto ducatu. vna enim pars decreti per aliam declaratur.l.qui filiabus in prin.⁊.l.si seruus plurium in fine. ff.de legatis primo.⁊ in.l.vtrum.⁊ ibi nota.ff.de petitione hereditatis. ¶ Secundo quia cū per decretum velit eximere eorum colonos a grauaminibus que potuissent imponi ꝑ ipsū principē ptʒ ꝙ voluit hoc cōcedere ēt colonis existentibus in dictis locis quatenus ꝑ principē grauari potuissent, de qbus grauaminibus patet ex tenore inuestiturarꝫ: qꝛ in hoc fit latissima interpretatio.d.l.fi.de constitu.princip.igitur nō est verisimile ꝙ voluerit se restringere ad loca ducatus mutine in feudum nō concessa. ¶ Et ad scdm̄ qd̄ nō intelligat de grauaminibus que imponerent ab ipsis dn̄is feudatariis respondeo etiā qd̄ vltra qd̄ generaliter loquitur decretuʒ oñdit ꝙ decretū dando exēptionē dictis colonis respectu eorꝫ loquit in psonam: qꝛ restringit se ad colonos dictorꝫ comitū vt grauari nō possint: sed respectu eorū a qbus nō vult grauari loquit in rē: igit itelligi debʒ tam a principe ꝙ̄ a dominis feudatariis dictorum bonorꝫ. hoc ꝓbatur ex his que hn̄r in.l.aut qui aliter. §.si quod vi aut clam.⁊ in.l.si seruū.§.non dixit pretor.ff.de acqui.here.⁊ probatur ex his que dicūt Joan.de imo. Roma. ⁊ Moder.in.l.si post diuortiū.ff.soluto matrimonio.⁊ maxie Pau.de ca.dū ponit intellectū.l.maritū eod.tit. ¶ Preterea
1 hoc idē ꝓbat ꝑpter clausulas appositas videlicet clausulaʒ ex certa scientia ⁊ clausula nō obstantibus que solent apponi a principe quādo rescribit ꝑindicādo etiā iuri tertij vt de clausula ex certa scientia traditur per Joā.and.in.c.j.de exces.prelato.lib.vj.⁊ hoc qñ nō infertur magnum preiudicium tertio vt est casus in.l.idem vulpianus.ff.de excusatio.tutorū.⁊ notat Bar.in extrauag.ad reprimen.in versi.nō obstātibus.tradit dn̄s Alex.in.l.iij.§.si is pro quo.ff.qd̄ quisqꝫ iuris.qꝛ tēpore ɔcessionis non magis agebat de ꝑiudicio vnius comitis ꝙ alterius ⁊ de oīum equali cōmodo vel icōmodo.ar.eius qd̄ hr̄ in.l.de fideicōmisso.C.de trāsactio.⁊ in.l.si socius per filium. ff.pro socio.⁊ maxie per clausulā nō obstantibus que solet apponi qñ pri̅ceps vult iuri tertij nō preiudicare ꝫm Bald.in ꝓhe. feudorum.col.xiiij.⁊ do.Ant.in.c.que in ecclesiaruʒ.de ɔstitutio.Salyc.late in.l.fi.C.si contra ius vel vtilita.publicam.presertim ēt qꝛ derogat oībus statutis ⁊ ordinationibus principis ⁊ terrarū ⁊ locorū suorū de qbus esset specialis mentio fienda. vnde ponderandum est. ¶ Primo quod dicit ordinamentis nostris ꝙ̄ terrarū ⁊ locorꝫ nr̄orꝫ.⁊ sic nō solū vult suis ordinamētis preiudicare seu etiam subditorꝫ. ¶ Scdo ꝙ illis etiā
a de quibus specialis mētio esset faciēda[a] ꝑ q̄ verba princeps cēsetur velle ⁊ pōt ꝙ exprimēda habeant ꝑ expssis vt est text⁹.⁊ ibi Ang.in.l.oēs.C.de pscrip.xxx.an.⁊ no.Bal.in extrauag.de pace constā.in ver.non obstāte.⁊ Ang.in.l.diuus.§.lʒ.ff.de iure codi. Jtē in decreto precipit obseruantiam oībus officialibus ⁊ subditis quorꝫ appellatione de ꝓprietate sermonis veniūt dn̄i feudatarij q principē in dn̄m recognoscūt.⁊ lʒ hmōi clausule in executione gratie apposite nō soleāt grām ampliare vt est tex..in cle.j.de prebē.tñ oñdūt mentem ɔcedētis circa grē interp̄tationē vt inqt no.Bal.in.l.tanꝙ̄.C.de fideicō.non eñ cēsendū est ꝙ tote clausule sine effectu aliqd opandi apposite sint q̄ nō erāt necessarie quo ad preiudiciū soli⁹ principis ar.l.si qñ.ff.de leg.j.⁊ in.c.si papa.de priuileg.in.vj. Ex quib⁹ concludit ꝙ tale decretū includit colonos existētes in locis dictorꝫ comitū. ¶ Nono ɔfirmat predicta ɔclusio ꝑ sn̄iam dicte diuisionis latā inter dictos comites in qua disponit clare ꝙ ꝑ dictā diuisionē quo ad bona que alter dictorꝫ comitū hʒ in locis quorꝫ administratio est alteri cōcessa ipsis comitibus quo ad dicta bona ⁊ loca nullū fiat preiudiciū sed stēt ⁊ remaneāt in priori iure ⁊ statu i quib⁹ erāt tpe cōionis sine aliqua diminutione iuris eorꝫ. sʒ ante diuisionē nō potuissent comes Anto.⁊ fratres ita statuere ⁊ prohibere in preiudicium comitis Francisci ⁊ aliorꝫ de quib⁹.s̄.vt ptʒ ex multis supradictis ⁊ ex dictis Bar.in.d.l.inter tutores ⁊ sicut in eorꝫ personis alter i alterū statuere nō poterāt: ita nec in eorū bona ꝑ ea q̄ habent in.c.ecclesia sancte Marie.de constitu.⁊ Pe.de anch.in.d.cō si.xij. Par eñ in parē nō hʒ imperiū.l.pe.ff.de arb.tradit plene per do.Alex.q ad hoc multas cottas allegat in.l.⁊ est recep tū.ff.de iurisdi.om.iu.ita etiā nō possunt post dictā diuisionem ꝑpter dictā reseruationem.⁊ idem confirmāt litere principis ad hoc.l.fi.⁊ ibi Ang.ff.de cōsti.princi. ¶ Decimo ⁊ vltimo ɔfirmat qꝛ dicti coloni iamdiu ⁊ longissimo tpe fuerunt liberi portare frumētū ad quecūqꝫ molēdina. vn̄ nō vr̄ ꝙ dicti dn̄i superiorem recognoscentes potuerint statuere ⁊ ꝓhibere cōtrariū per ea q̄ dixit Guido de suza.quem refert ⁊ sequitur Jo.and.in addi.spe.in titu.de censib⁹.§.nunc videndū.versi. quid si vniuersitas.vbi concludit ꝙ si veniētes ad habitandū soliti sunt esse liberi nō pōt contra eorum libertatē statui pro quo tex.optimus in.l.si quisqꝫ.ff.de diuer.⁊ temp.prescri.vbi dicit tex.si quisqꝫ in fluminis publici diuerticulo pluribus annis piscatus fuerit alterū eodem iure vti ꝓhibet ⁊ sic probat quātū consuetudo in fortioribus terminis queratur. Ex quibus cōcludo ꝙ dicti comes Antonius ⁊ fratres nō potuerūt predicta statuere ⁊ prohibere.⁊ facit etiā sn̄ia al's lata q̄ lʒ iter alias personas semiplenam facit probationem vt ꝑ Bar.in.l. admonendi.ff.de iureiu.⁊ do.Alex.in.l.sepe.circa fin.ff.de re iudicata. Laus xp̄o redemptori ⁊c.

¶ Ut supra per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartholo.Soci.iuris vtriusqꝫ doctor.

¶ Consilium.cclxxiiij.

1 ¶ Obligatione principalium annullata annullat ⁊ obligatio fideiussorum accessoria.
2 Agens ex contractu vt impleatur primo debet ostēdere se impleuisse ex parte sua.
3 Scriptura priuata manu trium testiū subscripta ⁊ ab eis recognita plene probat.
4 Actuum vicinitate quando aliquid dicat factum alterius contemplatione.
5 Negligentia tutoris quomodo conuincatur.
6 Stare per illum dicitur qui non vtitur remediis opportunis ad habendam rem.
7 Mandatum habens ad exigendum nō potest dilationes cōcedere.
8 Fideiussor qui intercessit pro inquisito de vulnere ꝑ quo erat pena centum si homicidium sequatur in quo est pena mille fideiussor non tenetur.
9 Florentia dicitur idem ius habere in suo territorio quod imperator.
10 Princeps non potest statuere contra ea que sunt de iure naturali vel gentium sine rationabili causa.
11 Causa iusta quando presumatur in principe.
12 Confessio facta sine cause cognitione cōtra ius gētiū dicit esse priuilegium ꝓprie ⁊ per subreptionem viciatur.



Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanct⁹ illuminet intellectū. ¶ In presenti ɔsultatione considerata cōcordia illorꝫ de Bonauen.⁊ de Ardigellis fallitorꝫ cū eorꝫ sindicis ⁊ his q̄ i facto narrant: primo aspectu concludendū videbatur ꝙ si dicti sindici nō exegerunt tot pecunias a debitoribus societatis Francisci de

cisci de bonauē.⁊ Frācisci de Ardigellis ⁊ sociorum qͦ ex eis
sibi creditorib9 satisfiat ad rōnē solidoꝝ.xvj.pro libra qͦ totū
qͦ deficit debuit a dictis fideiussorib9 satisfieri post tp̄s trien
nij ⁊ vnius mēsis prout clare ⁊ expresse ꝯtineri videt̄ in quar-
to.c.dicte ꝯcordie ad quam fideiussores se referūt cuius verba
cū sint clara nō videt̄ opus alia interpretatiōe.l.ille aut ille.§.
cū in v̄bis.ff.de lega.iij.l.si alij.ff.de vsufruc.lega.cum multis
similibus.¶ Sed hoc nō obstante ꝯtrariū puto verius qͦ immo
dicti fideiussores stātibus his que in facto presupponūtur ad
nihil tenētur pro cuius ꝯclusiōis fundamēto premitto in pri-
mis qͦ fideiussores ꝓmittūt curare ita ⁊ taliter qͦ dicti Fran
ciscus ⁊ Andreas de ardigellis obseruabūt dictā ꝯcordiam ⁊
satisfaciēt id qͦ deficeret pecunijs exactis a debitoribus socie
tatis quousqꝫ satisfiat creditoribus ad rōnē solidorū.xvj.pro
libra prout latius in dicto quarto.c.concordie cōtinetur.vñ si
dicta trāsactio ⁊ cōcordia irritat̄ ⁊ annullatur irritat̄ ⁊ ānullat̄
etiā obligatio dictorū fideiussorum tāq̄ accessoria vt in.l.fi.ff.
de consti.pecu.⁊ in.c.trāslato.de consti.⁊ in regula accessoriū.
1 cū materia.de regulis iuris li.vj.¶ † Preterea obligatio fide
iussorū refert se ad obligationem principalium igit̄ illa defi-
ciente deficit illa fideiussorum.l.asse toto.ff.de here.inst.l.in te
stamēto.la.j.ff.de condi.⁊ demon.⁊ quia ea sublata obligatio
fideiussoruꝫ remanet sine cā.l.ij.§.circa.ff.de doli mali except.
⁊ ita in ꝓposito in simili notabiliter cōsuluit Petr.de ancha.
in consilio.cccxxij.incipi. visa facti narratione.⁊ maxime hoc
procedit qñ principalis obligatio irritatur ex causa de nouo
superueniēti per id quod habet̄ in.l.quod seruus.ff.de ꝯditi.
ob caus.⁊ in.c.cū inter.de renun.⁊ tradit Fede.de senis.consi.
cclxxj.icip.casus est.statuto cauet̄.⁊ do. Anto.in.c.cū ꝯtigat.
in.viij.col.de iureiurā.¶ Ex quo premisso infero qͦ aut dicti
sindici fecerunt seu facient qͦ creditorū ad minus due partes
ꝯsenseruntvel ꝯsentiant dicte trāsactioni prout promiserunt
vt pꝫ in ꝓhemio dicte transactionis ⁊ tūc oēs creditores tenē
tur stare dicte trāsactioni ⁊ ꝯcordie quā cū cōsensu duaꝝ par-
tium creditorū facere potuerunt prout plene disponit statutū
in materia cessantiū sub rubri.de offi.⁊ ꝑtāte sindicoꝝ in versi.
⁊ possint ēt dicti sindici ⁊c. Qui creditores seu due ptes licet
possint consentire alijs ignorantibus ⁊ irrequisitis: ⁊ sic tolla
tur difficultas de qua in.l.maiorem. cum sequenti.ff. de pact.
tamē ex quo maior pars preiudicat minori dꝫ dicta maior ps
a in vnum conuenire ⁊ consentire ⁊ nō separatim[a] etiam quādo
actus tāgit plures vt singulos prout est casus noster.casus est
in.l.si vero.§.fi.⁊ ibi Alberi.Bartolus ⁊ omnes.ff.de pactis.
⁊ tradit Bald.in.l.fi.in princip.C.qui bo.cedere possunt.vbi
est bonus casus.tradit Bart.in.l.omnes populi.in.ij.q.prin-
cipali.ff.de iustitia ⁊ iure.⁊ domin9 Abbas in.c.in Genesi.de
electio.⁊ in.c.tertio.de iure patro.si ergo transactio erit legi-
time a maiori parte creditoꝝ ratificata:quibus ex creditorib9
⁊ dicti de Ardigellis ⁊ fideiussores tenētur transactioni stare.
si vero creditores non consenserunt vel non legitime tūc non
potuerūt sindici eis ꝑiudicare.Nam de iure communi hoc nō
est, sed tm̄ maior pars creditoꝝ potuisset hoc facere iuxta no.
in.l.⁊ si vero in fine.⁊ in.l.maiorē cum sequētibus.ff.de pactis.
Nec ex forma statutoꝝ:q2 statutū vult qͦ tunc sindici possunt
transigere qñ due ptes creditoꝝ ꝯsentiunt qͦ si nō interuenit
remanemus dispositioni iuris cōis.l.si cum dotē.in principio.
cū materia.ff.solu.mat.¶ Ex qb9 etiā sequit̄ ꝙ si ex parte cre-
ditorū nō subsistit obligatio ex parte illorū de ardigellis ⁊ con
sequenter fideiussorū q2 cōtractus nō dꝫ claudicare.l.iulian9.
§.si quis a pupillo.⁊.§.si qs a colludēte.cum ibi notatis.ff.de
actio.emp.facit qͦ habet̄ in.l.fi.C.de fru.⁊ li.expen.⁊ hoc pꝫ
clare ex ꝓmissione fideiussorū qui se obligarunt sub ꝯditione
si ꝯcordia sortiret̄ effectū.Si ergo nō sortit̄ effectū deficit con
ditio obligatiōis ⁊ sic deficit obligatio.l.cedere diem.cū ibi no
tat.ff.de verbo.signi.⁊ cū hoc clare sit ꝯuentū vlterius nō in-
sisto.Infert̄ ēt qͦ creditorib9 non ratificantibus sindici qui de
rato promiserunt tenētur ad interesse:tum q2 ita ꝓmiserūt in
ꝓhemio cōcordie.l.j.ff.de pactis.l.legē.C.de pactis.cum simi.
tum q2 ille qui promittit de rato respectu alicuius persone illa
nō ratificante de iure tenet̄ ad interesse.l.ij.⁊.l.si commissa.cū
ibi notatis.ff.rē ra.haberi.¶ Secundo principaliter suppo-
sita validitate transactionis defendunt̄ fideiussores ex eo quia
sindici nō seruarunt dictam transactionē.Clarum enim est qͦ
2 † ad hoc vt qs virtute alicuius ꝯtractus agere possit debet prius
ostendere se impleuisse ex parte sua si ad aliqd implendum
tenebat̄.textus est ⁊ ibi Bal.notat in.c.j.qualiter dñs ꝓprie.
priuet̄.⁊ notat Bal.in.l.stipulatione taliū.ff.de iure dotiū.⁊
Bal.in aut.dos data.C.de donatio.añ nupti.facit qͦ habet̄
in.c.an sit.de appella.⁊ in.l.cū proponas.la.ij.C.de pactis.⁊
in.c.ꝑuenit.de iureiu.Que quidem exceptio cū respiciat trās-
actionē ⁊ obligationem cōpetit ⁊ principali ⁊ fideiussori vt in
l.exceptiones que ꝑsone.ff.de except.sed in casu nostro sindici
nō seruarūt transactionē.¶ Primo in exigendo diligenter.
debitores societatis ꝓut tenebant̄.ꝓut pꝫ in scdo.c.cōcordie
¶ Secundo q2 nō fecerūt ꝙ daretur plenissima securitas per
viam palatij dñorū sicut est de more in similibus casibus quaꝫ
3 sindici.in.xj.c.ꝓmiserūt.† Quam securitatē illi de ardigellis
ꝓmisserunt ⁊ ꝓtestati sunt ꝓut pꝫ per quādam scriptā ꝑuatā
subscriptā manu triū.Que facta recognitione a dictis testib9
plene probat vt determinat glos.⁊ ibi doc.maxime Imola.in
c.ij.de fide instrumen.⁊ Roma.⁊ Moder.in.l.admonendi.ff.
de iureiur.faciunt nota.in.l.scripturas.C.qui pot.in pig.hab.
cautius tm̄ erit talē ꝓtestationem per dictos testes reprobare
cū verbo ⁊ sine scriptis ⁊ talis ꝓtestatio fieri possit.l.fin.⁊ ibi
Bar.⁊ alij.C.de neg.gest.⁊ p Bart.in.l.nō solum.§.morte.in
vj.col.ff.de noui ope.nunciatio.¶ Tertio nō seruarūt trāsa-
ctionem in exigēdo cum diligentia ⁊ solicitudine prout tene
bantur virtute.c.secundi dicte concordie.¶ Ex qbus etiā con
cluditur quod cum sindici non seruauerint dictam transactio
nem non possunt se ex ea fundare vt dictum est.⁊ talis exceptio
que competit principali competit etiam fideiussoribus dicta
l.exceptiones que ꝑsone.ff.de exceptio.⁊ hoc maxime in casu
nostro in quo fideiussores intercesserunt sub cōditiōe si trāsa-
ctio sortiretur effectum que non fuit purificata.igitur non te
nentur dicta.l.cedere diem.⁊ quia de natura conditionis est
qͦ non scindatur.l.cui fundus.ff.de conditione ⁊ demonstra.
traditur in.l.v.§.fi.ff.de verb.obliga.cum simili.¶ Tertio p̄n
cipaliter aduertendum est pro defensione dictorum fideiusso-
rum ꝙ dicti sindici ꝓmiserūt cū diligēti solicitudine exigere a
debitorib9 societatis.vt pꝫ in.ij.c.ꝯcordie.q̄ diligētiā minime
adhibuerūt.quinimmo ꝓbatur qͦ fuerunt dicto tēpore triū
annorum negligentes in culpa in exigēdo ⁊ consequēter p eos
dicitur stetisse quominus debitores exegerint.⁊ per consequēs
cum fideiussores promiserint totum qͦ exactum nō esset vsqꝫ
ad solidos.xvj.pro libra ꝙ per dictos sindicos steterit quomi
nus exegerint habetur ac si exegissent.l.iure ciuili.ff.de condi
tio.⁊ demonstratio.l.in executione.§.pe.ff.de verbo.obli.cum
similibus.¶ Confirmatur ista conclusio. Nam si ad aliquem
pertinet exactio nominis debitoris ⁊ in exigendo tenetur dili
gentiam prestare si fuit negligens ⁊ in culpa illud nomen sibi
imputare debet ⁊ tenetur ad quantitatem illius nominis ac si
exegisset vt probatur in.l.si extraneus ⁊ in.l.promittendi.ff.
de iure dotium.⁊ ex no.per Bar.⁊ doc.in.l.menia.ff.solu.mat.
igitur cum dicti sindici fuerint negligentes ⁊ in culpa exigēdi
plura nomina debitorum vt ꝓbabitur debēt supra talia nomi
na imputare ac si essent exacta.¶ Ex quibus pꝫ solutio ad rō
nem que in ꝯtrarium adduci poterat qͦ ex quo in quarto.c.con-
cordie dr̄ ꝙ fideiussores teneātur soluere de eorum pecunia id
qͦ exactum nō fore vsqꝫ ad solidos.xvj.pro libra ⁊ ita se obli-
garūt fideiussores ⁊ sic si ⁊ quatenus nō esset exactū infra trien
nium talis conditio extitisset videt̄ cū exactū nō appareat ⁊ sic
viderent̄ fideiussores obligari cum in cōditionibus merum fa
ctum attendat̄.l.meuius.⁊.l.qui heredi.ff.de ꝯdi.⁊ demō.iteꝫ
in tali obligatione fideiussorum nihil est dictum qñ id nō esset
exactum cōtingeret sine negligētia ⁊ culpa sindicorum siue ob
aliam causam sed simpliciter.igitur simpliciter vr̄ intelligēda
obligatio.l.hoc legatum.ff.de leg.iij.⁊.l.j.§.⁊ generaliter.ff.de
legatis prestā.⁊ nullo extrinseco subintellecto.l.qcqd astringē
de.ff.de ver.ob. Quoniam ex quo fuerūt sindici negligētes et
in culpa in exegēdo habetur cōditio pro impleta ⁊ tenetur no
mina sibi imputare ac si exegissent vt dictum est.¶ Confirmo
hoc per textuꝫ notabilē in.l.fideiussor.obligari in fine.ff.de fi-
deiusso.vbi si aliqs tāq̄ fideiussor ꝓmiserit pro titio si titius
nō soluerit verisimiliter est id actū esse fideiussorē obligatum
si titius nō soluerit a creditore interpellatus ita in casu nr̄o ve
risimile est id actū ēt ꝙ ita demū fideiussores teneātur si facta
exactione cum diligentia ad quam sindici tenebātur id exactū
nō esset.¶ Confirmatur hoc q2 ex quo actū est in scdo.c.quod
sindici cum diligentia ⁊ solicitudine debeant exigere ⁊ demū
in alio.c.ꝙ fideiussores teneātur ad id quod exactum nō eēt di
ligenti ⁊ solicita exactione precedēte quoniam vnū capitulum
cēsetur respectu ⁊ cōtemplatione alterius appositū ⁊ fideiusso-
res se obligasse ꝓut in quarto.c.cōtinetur propter promissio-
nem sindicorum de exigendo cū diligētia ⁊ solicitudine.argu-
4 mēto eorum que dicit Bal.in.l.petēs.C.de pac.† qñ vult ꝙ ex
vicinitate vnū pactū ꝯtēplatiōe alterius initū videat̄.hū facit
text.in.l.j.§.de honorāde quarū rerū actio nō dat̄. Per quam
dicit Fulgo. in cōsilio quod icipit. Prima frōte qͦ si post do-
nationem donatarius obligat se ad aliquid cēsetur hoc fecisse
cōtēplatiōe illi9 donationtiōis.vnde ꝯsuluit notabiliter Pau.
de cast.ꝙ si mulier donat aliquid hospitali ⁊ eadem die hospi
tale se obligat ad dandum mulieri decem singulis annis cen-
setur hoc fecisse ꝯtemplatione precedētis donatiōis ex actuū
vicinitate.⁊ ideo dicebat donationem non puram sed ob cau-

a ¶ Quando act9 tāgit plures etiā vt singulos debet maior pars in vnum cōuenire ⁊ cōsentire ⁊ nō sepatim.

sam ⁊ cõsequẽter vẽdicaret sibi locum remedium.l.j.C.de do
natio.que sub modo.cõsuluit ẽt pulchre Bal.in suo cõsi. mihi
ccclxxxij. incip. circa thema predictum in quo de duobus queri
tur ⁊c.vbi ꝯcludit qͦ licet frater videat̃ dotare sororem animo
donandi.l.vnica.§.accedit.C.de rei vxor.actio. tñ si eadem die
apparet instr̃m quietationis facte per sororẽ fratri p̃sumit̃ do
tasse cõtemplatione illius quietationis. ¶ Primo q꞉ p̃ceden
tia declarant sequentia.l.quotiens.C.fami. hercisc.l. si seruus
plurium.in fi.ff.de lega.j. ¶ Secundo quia que incontinenti
fiunt videntur inesse.l.petens ⁊ ibi not.C. de pac.l. lecta.§.di
cebam.ff.si cer.pe.que rõnes ꝯcludũt in casu nostro quod fide
iussores censeant̃ se obligasse ad contenta in quarto.c. contem
platione promissionis sindicorũ q̃ exigere ꝓmisserunt cũ dili
gentia ⁊ solicitudine vnde si fuerunt negligentes ⁊ in culpa
in exigendo eis imputãdũ est.ad idẽ adduco text.notabilẽ in
l.inter creditorez.ff.de fideius. vbi datis pignoribus creditori
ꝯctum fuit qͦ vendere liceret ⁊ si minus vẽderent̃ id a debito
re satisfieret pro quo fideiussor intercessisse dr̃ ibi iuncta gl.cõ
muniter approbata qͦ fideiussor non potest exigi nisi vẽditis
pignoribus ad id qͦ deficit.Et sic ꝓbat in ꝓposito ille tex. no
tabilis vnũ ex quo appositũ fuit pactũ qͦ creditori liceret vẽ
dere pignora qͦ fideiussores vident̃ se obligasse ⁊ voluisse exi
gi tm̃ vẽditis pignoribus ita in casu nr̃o cõpromissum eẽt exi
gere diligẽter nomina ipsoꝝ debitorum vidẽtur fideiussores se
obligasse si ꝓcederet diligẽs exactio. ⁊ loquit̃ illa lr̃a in fortio
ribus terminis q꞉ ibi pactum qͦ liceret vendere pignora vide
bat̃ appositũ in fauorẽ creditoris ⁊ sic qͦ nõ deberet in odiuz
retorqueri.l. qͦ fauore.C. de legibus. in ꝯrium determinat q꞉
dictum fuit.qͦ debitor teneret̃ ad id quod non eẽt redactũ ex
pignorum venditione ergo fortius in casu nr̃o cum sindici se
obligauerint ad diligentẽ exactionẽ qͦ totum est in fauorem
debitoris ⁊ fideiussorum . ⁊ sic cum fideiussores intercesserint
quatenus non eẽt exactum ⁊ tenet̃ nisi facta diligenti exactiõe
p̃ illum text. singularẽ ad hoc vbi in fine subdit dñs Paul. de
cast.qͦ si pignora vẽdi nõ possent sine culpa creditores possit
creditor fideiussores ꝯuenire.argu.l.amissi.e.ti. cum ibi nota
tis.⁊ sic vult qͦ si nõ fuissent vẽdita culpa creditoris qͦ nõ pos
set fideiussores ꝯuenire. ¶ Ex q̃bus indubitãter ꝯcludo qͦ ex
quo sindici fuerũt in culpa in exigẽdo fideiussores nõ tenẽtur
ad id qͦ exactũ nõ est:qm̃ dici põt ꝙ eoꝝ facto eis non est satis
factũ.iõ fideiussores nõ tenentur arg. tex.notabilis in.l.iij.cir
ca prin.ff.de statu lib.⁊ qͦ per illum tex.dicit Barto.in.l.am
plius non petitũ.ff.rẽ ratam habe. Qͦ aũt dicti sindici fuerĩt
negligẽtes ⁊ in culpa põt ex pluribus ostẽdi. ¶ Primo osten
dendo qͦ multa erãt nomina soluẽdo ⁊ exigibilia. Nam si non
fuerũt exacta presumit̃ qͦ culpa ⁊ negligẽtia sindicorũ nõ fue
rint exacta.ista cõclusio ꝓbat̃.nã ex forma statutorũ sindici ha
bent plenissimã autoritatem declarandi ⁊ exigendi debitores
cessantium ⁊ valde summarie ꝓcedendi ẽt ĩcipiendo a captura
p̃sone vt pꝫ in dicto statuto sub rubrica de offi . ⁊ potestate sin
di.Si ergo ostenditur qͦ erãt multa nomina exigibilia ab eis
nõ exacta arguit̃ eoꝝ negligẽtia ⁊ culpa ꝓbat̃ ex his que not.
5 Bar.in.l.tutor qui repertoriũ in fi.ff.de admi.tu.† vbi ad ꝯui
cendã negligẽtiã tutoris qui nõ emit p̃dia vt ad vsuras tenea
tur.satis est qͦ oñdat̃ ꝙ in loco erãt p̃dia venalia. all̃at tex.in
aut̃.vt hic qui oblig.ꝓhi.res mino.§.pe.eodẽ modo conuincit̃
negligẽtia in non mutuando pecuniam si probatur qͦ in loco
erant homines quibus mutuari potuisset.l.tutor s̃m dignita
tem.§.j.ff.de admini.tuto. ⁊ plura in simili in ꝓposito allegat
Bart.in suo.cõsi.xcvij.s̃m ordinem Perusinum ĩcip.charissi
me dñe isti domini Camerini.ad idem bonus tex.in.l. idemqꝫ
§.j.ff.mandati.⁊ per illum text. dicit Bart.in.l. si ab hostibus
§.fi.ff.solu.matri.vbi dominus Alexan. preceptor meus alle
gat multas concordan. Si ergo fideiussores ostendunt nomi
na fuisse exigibilia probabitur indubitanter negligentia ⁊ cul
pa.bene facit tex.in.l.fi.in princi.ff.si.cer.peta.vbi probatur ꝙ
6 debitor qui est soluẽdo dr̃ exigibilis. ¶ † Confirmatur ista cõ
clusio. q꞉ quãdo quis potest aliq̃d cõsequi iuris remedijs op
portunis si illis non vtitur dr̃ per eum stare ⁊ eius negligentia
⁊ culpa arguit̃ vt ꝓbat text.notabilis in.c. lꝫ ep̃s de preben.in
vj.⁊ in.c.cõmissa.de electio.eodem libro. Ad idem glo. in ver.
annũ in.c.lꝫ canõ.eo.tit.⁊ lib.⁊ cardina.in cle. si plures in ter
tia colum.de preben. Arguitur ergo negligentia eoipso qͦ ꝓ
batur qͦ quis habuit potestatẽ agẽdi ⁊ excipiendi in iudicio
⁊ carcerandi ⁊ non fecit.ita etiam voluit glo.notabilis in v̾si.
negligenter in .c.si clericus. de p̃ben.in.vj. facit notabile dictũ
Archidyaconi in.c.j.in quarta colũ.xiij.disti. ¶ Secundo eoꝝ
negligẽtia ⁊ culpa arguitur respectu nominuꝫ debitorũ quos
incarcerari fecerunt ⁊ demum nõ satisfacto debitor vel nõ in to
tum tales debitores excarcerari fecerunt . Ex quo enim exige
re ceperunt ⁊ nõ perfecerunt eorum negligẽtia arguitur vt
inquit Bal.in.l.tutori.C.de nego.ge. in prima q̃õne. Arguit̃

ẽt negligentia:q꞉ nõ retinuerunt in carceribus ⁊ sic nõ fuerũt
vsi iuris remedijs vt dictum est. Non enim dicuntur exegisse si
ceperunt in carcerando ⁊ nõ perfecerunt exigendo sed dimit
tẽdo ⁊ relaxãdo. Aliquid aũt factũ nõ dr̃ quãdo aliq̃d deficit
glo.i.c.j.de sacra.ite.vel non . ¶ Preterea dolus est nolle exe
qui quod quis exequi potest tenetur.l.dolus.ff.mandati. Sed
contra carceratos potuerunt procedere retinendo eos in car
ceribus donec satisfacerent igitur dimittendo videntur fuisse
in dolo prout in simili dicit Pet.de ancha.in consi.cclxxxij.in
cip.in auxilium veritatis ⁊ iusticie in.v.⁊.vij.colũ.dicit qͦ est
impedire si aliquis omittit qͦ dꝫ p̃.l.dolus.⁊ qͦ hoc modo
ꝯhitur mora.l.qͦ te.ff.si cer.peta.⁊ subdit qͦ ille qui impedit
principia ⁊ media per que peruenit̃ ad finem vr̃ finem impedi
re argumen.l.j.§.j.ff.de mort.infer.vnde relaxando a carcerib⁹
dicunt̃ impedisse medium quo mediante deueniebat̃ ad effe
ctum exactionis ⁊ ꝯñter exactiõe ad quam tenebant̃. Ex quo
arguit̃ nedum culpa negligendo sed faciendo. ¶ Tertio ar
guit̃ culpa dictorum sindicorũ quia cũ ipsi deberẽt cum diligẽ
tia ⁊ solicitudine exigere nõ poterant prorogare tempus ad
soluendum quin dicat̃ venire contra transactionẽ ⁊ sic esse in
7 culpa.† Nam ille qui habet mãdatum ad exigendum nõ põt
dilationem ꝯcedere vt in.l.qui rome. §.calimachus.ff. de ver.
obliga.⁊ no . Bald.in.l.nam . ⁊ nocere.ff.de pactis.⁊ canoni
ste cõmuniter in.c.cum olim el p̃mo extra de offic.deleg.⁊ licet
in hoc sint opiniões prout declarat domi . Alexã.in.d.§.cali
machus vbi videndum.tamẽ in casu nostro in quo cum diligẽ
tia ⁊ solicitudine tenebatur exigere pro certo potest culpa im
putari quare dilatiõe ad soluẽdum concessit quia hoc non est
diligẽter exigere sed negligẽter differre contra promissiõeꝫ in
trãsactiõe appositam propter quod nedum culpa sꝫ dolus ar
guit̃.l.dolus . ff.mãdati . Si enim nõ adire iudicem vel nõ exi
gere est culpa fortius dilatiõem cõcedere qua mediante impe
ditur exactio.arg.dicte.l.prime. §. j.de mort.infer.cum simili
bus. Et sic talis culpa sindicis imputari dꝫ per quam dicitur
p̃ eos stetisse quominus exigerẽt ⁊ ꝯsequẽter hr̃ ac si dicta no
mina fuissent exacta. ¶ Postremo ista cõclusio probatur alio
fundamẽto claro.nã in p̃mo.c.ꝯcordie cõtinet̃ qͦ pro credito
cuiuscũqꝫ creditoris dicte societatis ĩtitulate ⁊c.dicti falliti in
solutum dent quoddam nomẽ debitoris vsqꝫ ad solidos qua
tuor ꝓ libra pro creditis cuiuscunqꝫ creditoris siue nomẽ sit
verum siue nõ quod nomẽ fuit datuꝫ ⁊ sic iuxta tenorem dicti
capituli extingui debebat debitũ cuiuscũqꝫ creditoris in soli
dis quatuor pro libra cũ dictum capitulum vniuersaliter lo
quatur neminem creditorẽ excipiẽdo.l.a creditore.C.mãdati.
l.omnes.C.sine cẽs.vel reliqui.⁊ maxie quia verba sunt gemi
nata vcꝫ cuiuscũqꝫ vel cuiuslibet que neminẽ excludũt.ar.no.
in.l. hal ista.ff.ad trebel.p̃.gl.in cle.j.de re iudi.cũ ꝯcor. ¶ Cõ
firmat̃:q꞉ ꝯuẽtũ fuit ĩ.e.c.qͦ dicti falliti a sindicis creditorib⁹
nõ posset molestari pro dictis solidis quatuor ꝓ libra sed qͦ
debeãt remanere ꝯtẽti dicto noĩe lꝫ falso ⁊ nõ exigibili.ad hoc
l.si nomen.in fi.ff.de actio.vel heredita. ven. ¶ Preterea in se
cũdo.c.ꝯtinetur qͦ de pecunijs exigendis sindici deberent di
stributionem facere inter quoscunqꝫ creditores ⁊ sic neminẽ
excludit equaliter per solidum ⁊ libram vsqꝫ ad solidos sexde
cim. ¶ Quibus premissis in facto presupponit̃ qͦ si p̃suppo
nat̃ debitũ extinctum cuiuslibet creditoris in solidis quatuor
pro libra primo pro dato insolutũ nominis debitoris in arte
q̃libꝫ remãsit creditor in solidis .xvj.pro libra. ¶ Scđo si pe
cunias exactas ex nominibus societatis sindici soluerunt cui
libet vsqꝫ ad solidos.xvj.pro libra prout tenebant̃ in facto pre
supponit̃ qͦ omnibus est satisfactũ ⁊ sic iuxta tenorem transa
ctionis sublata est omnis obligatio solutione eius quod debe
batur insti.q̃bus modis tollit̃ obligatio.in p̃nci. Sed difficul
tas causat̃ ex eo q꞉ vt in puncto dr̃ isti sindici non obstante da
tione insolutum nominis debitoris soluerũt aliquibus credi
toribus integrã summã ⁊ pp̃ hoc alijs non dr̃ satisfactũ ad ra
tionem solidoruꝫ.xvj.pro qualibet libra.⁊ hoc iõ dñt se fecisse
q꞉ dicti creditores incũbebãt pignoribus quo casu lex vult ꝙ
possit illa retinere donec integre satisfiat nec cogunt̃ ire ad so
lidum ⁊ librã.si ergo hoc lege cogente fecerunt nihil vr̃ eis im
putandũ.argumẽto.l.fi.ff.qui satisd.cogã . ⁊ .c.quẽadmodum
de iureiurando.facit .l.graccus.C.de adulte.sed ad hanc obie
ctionẽ r̃ñdeo clare ꝙ ꝓmissio fideiussorum est valde clara.s.q꞉
¶ Primo ꝓmittunt qͦ cuicunqꝫ creditori satisfiet de solidis
quatuor pro libra in noĩe lꝫ non vero sed simulato ⁊ ficto quod
datum fuit insolutum pro quocũqꝫ creditore sindicis recipien
tibus ⁊ acceptantibus . ¶ Scđo promitũt qͦ omnibus satis
fiet ad rõnem solidorum.xvj. pro libra si ex nominibus socie
tatis non tm̃ exigeretur.vñ fideiussores promittũt ꝙ satisfiet
de tanta quãtitate quod debitoribus oĩb⁹ satisfieri poterit ad
rõnem solidorũ.xvj.pro libra cõputatis noĩbus exactis facta
distributiõe p̃ solidũ ⁊ librã ꝓut hec patẽt in primis quatuor
capitulis

capitulis concordie que in hoc sunt valde clara. lz ergo ex dispositione legis falliti cogerentur seu coacti fuissent et sic sindici aliquibus totum soluere. dico quod fideiussores in hunc casum quando totum aliquibus solueretur non intercesserunt et sic lz principalis ex dispositione legis teneretur tamen non tenentur fideiussores. casus est notabilis et ibi Bartol. et doctores determinant pulchram questionem in. l. fideiussores magistratuum. ff. de fideiusso. per
8 que dicunt† si formata inquisitione pro vulnere pro quo imponenda erat pena centum intercessit fideiussor et demum sequuta est mors pro qua imponatur pena mille licet inquisitus ex dispositione. l. teneatur ad mille tamen non tenetur fideiussor legis: quia in hunc casum non intercessit. bene facit tex. in. l. si in pignore. d. e. ti. Et hoc maxime procedit quando fideiussores non intercesserunt simpliciter sed sub conditione casu quo concordia sortiretur effectum. Si ergo non fuit sortita effectum: quia non fuit satisfactum omnibus ad ronem solidorum sexdecim pro libra dicitur conditio defecisse et fideiussores non teneri. d. l. cedere diem cum similibus. ¶ Respondeo et aliter quod ex quo sindici sciebant qualitatem creditorum et qualiter quibusdam erat insolidum satisfaciendum tempore transactionis et tamen conuenerunt nomine omnium creditorum et promiserunt de rato quod quibuscumque satisfieret vsque ad solidos quatuor pro libra de nomine ficto et simulato. et ita illud acceptarunt dictis nominibus non possunt dicere se deceptos et tenebantur conuentionem seruare. argu. l. prime. in fin. ff. de actio. empti. et. l. cum donationibus. et ibi Barto. C. de transactio. et. l. venditor. et ibi Bald. C. de rescin. venditio. et sic tenebantur nedum fideiussoribus sed ipsis principalibus vel facere quod creditores ratificarent vel quod tenentur ad interesse ob non ratificationem. l. ij. ff. rem ratam haberi. cum si. ¶ Postremo adhuc contra premissa opponitur quod data est potestas sindicis ampla etiam vltra quam in dictis statutis contineatur contra dictos fallitos eorum fideiussores et debitores non stante aliquo pacto vel conuentione que in contrarium disponeret vt pz ex conuentione facta per consilia ciuitatis florentie de anno domini. MCCCClxxxvij. xx. iunij. per quam videntur sublata pacta et transactiones. potest enim princeps tollere ius alteri quesitum etiam de iure gentium ex causa que in dubio presumitur in principe vt traditur plene in. l. fi. C. si contra ius vel vtili. publi. per Inno. et doc. in. c. que in ecclesiarum de consti. idem autem
9 †est dicendum in excelsa ciuitate florentina que in suo territorio dicitur idem ius habere quod imperator secundum Bartol. in. l. hostes. ff. de capt. vbi loquitur de ciuitate florentina. et dominus Abb. in suo consilio vltimo. et Roma. consil. cccccvj. et hoc de plenitudine potestatis qua vsi videntur. ex quo apposita est clausula non obstantibus in plena forma iuxta notata per Inno. in. c. innotuit. de elect. et per Bald. in. l. si testamentum. C. de test. et in terminis est glo. in. l. causas. C. de transact. et traditur in. l. fi. C. si contra ius vel vtili. publi. per Barto. Bal. et alios cum concordantiis ibi allegatis per do. Alexan. ¶ Sed ad hanc obiectionem respondeo in primis quod talis autoritas concessa dictis sindicis non obstantibus pactis et conuentionibus fuit temporalis scz vsque ad biennium. vnde post biennium non durat. sed seruanda sunt pacta et conuentiones quia promissum ad tempus post tempus censetur prohibitum. l. iiij. in prin. et ibi Bal. ff. de seruitu. l. statu liberum. §. stichum. et. l. titia cum testo. §. fin. ff. de le. ij. et in. c. de causis. de offi. dele. ¶ Secundo respondetur quod dicta prouisio non potuit tollere dicta pacta et conuentiones maxime in preiudicium fideiussorum quando princeps et habens iura principis non potest statuere contra ea que sunt de iure naturali vel gentium
10 sine ronabili causa. conclusio est communis legistarum in. l. fi. C. si contra ius vel vtili. publi. et canonistarum in. c. que in ecclesiarum. de constitu. vbi dicit dominus Abbas hanc esse ronem doct. quia† vbi certum est causam ronabilem non subesse non potest princeps statuere in dampnum priuati in his que sunt de iure naturali vel gentium vt in clementina pastoralis. extra de re iudi. sed in casu nostro non constat de rationabili causa propter quam pacta et conuentiones que sunt de iure naturali et gentium. l. j. ff. de pac. l. ex hoc iure. ff. de iustitia et iure sint sublata in dampnum fideiussorum. igitur
11 talis promissio illa tollere non potest. ¶ †Et si dicatur in principe et sic habente iura principis presumitur causa rationabilis licet de illa non appareat secundum Cy. in. l. fi. C. si contra ius vel vtili. publi. et l. rescripta. C. de precibus impera. offe. d. Ant. et Moder. in. d. c. que in ecclesiarum. et dominus Anto in. c. quia plerique. de immu. eccle. respondetur in primis quod illud verum est quando causa rationabilis argui potest sed in casu nostro quod remotis pactis et conuentionibus propter que fideiussores se obligarunt fideiussores remaneant obligati eo casu quo non voluerunt se obligare non purificata conditione obligationis in hoc nulla causa ronabilis assignari potest immo esset valde iniquum. igitur in dampnum fideiussorum non potest dici facta ex causa ronabili neque presumi. ita est de mente doc. in dictis locis. et ita declarant do. Anto. Ioan. de imol. et Moder. in. d. c. que in ecclesiarum. Non omitto etiam quod tunc presumitur causa quando princeps procedit proprio motu. secus est quando procedit ad instantiam partis prout est in casu nostro vt probatur in. l. j. C. de peti. bo. subla. lib. x. et ibi Bar. tradit et tradit Lud. ro. in suo consil. cccc xxxvj. inci. quod indultum Petri. si ergo non ondit causa ronabilis et illa non presumitur. igitur promissio non valuit. ¶ Preterea dico quod ex quo causa in prohemio prouisionis est expressa non est alia perquirenda: quia in incertis non certis locus est coniecturis. l. continuus. §. cum ita. de verbo. ob. causa autem in prohemio expressa presumitur finalis. l. fi. et ibi doc. ff. de heredi. insti. sed causa narrata in prohemio prouisionis est. s. quia falliti et debitores fallitorum de difficili exigi poterant est causa que respicit fallitos et eorum debitores non fideiussores quod debeant obligari inuiti pro aliena obligatione eo casu quo nunquam fuerunt obligati. quod esset valde iniquum et absurdum. et ideo putare et iuridice et iuste dici posse quod cum causa in prohemio assignata non respiciat fideiussores sed fallitos et eorum noia debitorum quod respectu illorum censeatur data potestas ampla non obstantibus pactis et conuentionibus et non respectu fideiussorum: quia non est inconueniens quod a rone prouisionis restringatur et distinguatur prouisio. arg. l. adigere. §. quamuis. ff. de iure patro. et. l. quod dominum. ff. de pact. in. l. ij. §. fi. ff. de donat. eo maxime ne fideiussores inuiti obligentur eo casu quo obligari noluerunt. et sic indebite et inique dampnum paterentur per id quod habetur in. l. ij. C. de noxa. et in. l. fi. §. in computatione. C. de iure delibe. et in. c. camque de rescrip. In fallitis autem eorum debitoribus qui omnino erant debitores non est ita iniquum. vnde cum sit dare bonam ronem diuersitatis non est inconueniens dicere quod quatenus conceditur potestas non obstantibus pactis et conuentionibus talis causa referenda ad fallitos et eorum debitores et non ad fideiussores. arg. eius quod habetur in. l. si idem cum eodem in fi. ff. de iurisdi. om. iud. et in l. j. C. de liber. preteri. et in. l. talis scriptura de le. j. maxime cum resultet absurdum et iniquum vt est casus. et ibi dominus Abb.
12 de electio. ¶ †Postremo dico quod talis concessio facta sine cause cognitione et contra ius gentium dicitur esse priuilegium proprie vt voluit glo. in. c. j. de constitu. in. vj. et Ioan. And. in. c. cum olim. de priuil. Bal. Abb. et alij in rubrica extra de rescrip. Clarum autem est quod sicut rescripta ad beneficia per subreptionem viciantur ipso iure. vt in. c. postulasti. de rescri. ita etiam huiusmodi priuilegium hoc voluit multum notabiliter composto et sequuntur communiter alij in. c. ad audientiam. de rescrip. arg. l. j. ff. de nata. resti. et dicit ibi dominus Abb. quod hoc procedit etiam si subreptio per ignorantiam et simplicitatem fuisset commissa. satis enim est quod princeps non fuisset verisimiliter concessurus si non fuisset petitio subreptitia vt in. c. constitutus. de rescrip. vbi hoc idem tenet dominus Abb. et Lapa. in sua allegatione. lxxix. incip. factum super quo consilium iuris petitur. Sed in casu nostro priuilegium fuit subreptitium igitur etc. quod autem fuerit subreptitium patet quia talia fuerunt omissa que si fuissent narrata superior non ita de facili concessisset: quo casu dicitur subreptitium vt probatur in. c. super literis et ibi omnes et in. d. c. constitutus. de rescri. Primo enim non fuit narrata concordia facta per dictos sindicos noie creditorum cum fallitis nec eius capitula aliquo modo expressa. ¶ Secundo fuit simpliciter narratum fideiussores datos dictis creditoribus nec fuit expressum an fuerint dati tempore contracti debiti vel post antequam essent falliti an vero pro obseruantia concordie. Tertio non fuit narratum quod fideiussores se obligauerunt pro eis sub conditione ita demum si concordia sortiretur effectum. quis enim illa non videt quod si fuissent narrata superior non concessisset vel non ita de facili auferendo ius quesitum ex concordia. item obligando fideiussores inuitos pro alijs eo casu quo se non obligauerunt. Igitur priuilegium tanquam subreptitium non vz. ex eo enim quod confuse et generaliter fuit facta narratio et non clare et explicite redditur subreptitium vt patet ex his que notat Bald. in. l. prescriptione in ij. col. ibi redeo ad primum. C. si contra ius vel vtil. publi. et probatur per tex. in. c. super eo. de cohabi. cleri. et mulie. vbi non valent litere non continentes seriem facti. et probatur ex dictis Bal. in. l. nec damnosa inuersi. secundum exemplum. C. de preci. impe. offe. et clare ex dictis Bal. in. l. ea qua. in. xij. col. versi. sed pone quidam erat filius. C. de fideico. Ex quibus concluditur quod dicta promissio nullo modo obstat dictis fideiussoribus. et per consequens remanent firma que. s. conclusa sunt. Laus deo et virgini.
¶ Ut supra per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartho. soci. iu. vtriusque doc. ¶ Consilium. cclxxv.

1 ☞ Exemplum non probat contra tertium.
2 Testes quando dicantur deponere de veritate instrumenti. et nu. 4.
3 Testium dicta interpretantur contra producentem.
5 Scriptura priuata quando probet contra debitorem.
6 Scriptura priuata ad hoc vt probet sine comparatione que requirantur.
7 Scriptura priuata a partibus non subscripta quando probet contra scribentem si inueniantur tres testes qui deponant quod fuerit scripta manu debitoris.
8 Scriptura priuata trino teste notata quando preualeat publico instrumento.

9 Testes tot deponere debent de actu quot requirũtur in actu
pro solennitate.
10 Lex vbi requirit adiri debere testes bone opinionis hoc ꝓbari
⁊ articulari debet in actu.
11 Qualitas requisita in teste que regulariter nõ presumitur de-
bet probari.
12 Testes deponentes per eundem premedititatumqꝫ sermonem
presumuntur subornati.
13 Questio si sit inter vassallum ⁊ non vasallum debere feudali
quod non sit feudalis: tunc dominus feudi non cognoscit.
14 Statutum prohibens nullitatem non prohibet per venientẽ
ex defectu iurisditionis.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet ĩtellectuꝫ. ¶ In cã
dñe lyse Bernardi de brunetis vidue ꝯtra quã agit
hypothecariam balfradellus de strina. ꝓuisorio ⁊ ꝓcuratorio
nomine sindicoꝝ frãc. ⁊ bernardi de cãbinis ⁊ socioꝝ fallitoꝝ vi
gore cuiusdã scripte ⁊ seu cautiõis q̃ asserit̃ fuisse scripta manu
debitoris ⁊ subscripta a trino teste que asseritur confecta sub-
dit. xxviij. mẽsis ianuarij. MCCCClxxviij. in qua vt dr̃ Nicolaus
pap. Pauli vir ⁊ maritus dicte domine Lyse recognouit de-
bitorẽ dictorum de cambinis in summam florenoꝝ. MCCClxij.
sub obligatione ⁊ hypotheca oĩum suoꝝ bonoꝝ: vnde cũ Bal
fradellus videat̃ ꝓbasse incumbentia in hypothecaria videlꝫ
bona ad que agit tunc fuisse in bonis debitoris tp̃e contracte
obligationis ⁊ hypothece iuxta id quod habetur in. l. ⁊ que nõ
dum. §. ⁊ que dicitur. ff. de pigno. actio. videatur esse in causa
manifeste victorie contra dictam dominam lysam ex quo pre-
dictam obligationem probare videtur per cautionem manu
debitoris trino teste notatam que videtur preualere domine
Lyse postea confecto licet publico instrumento vt est casus sin-
gularis in. l. scripturas. C. qui potio. in pig. hab. ¶ Sꝫ premis-
sis non obstantibus concludendum est qꝺ dictus Balfradellꝰ
ex his que deducta sunt obtinere non potest. Et in primis ad
defensionem suam deducit domina Lysa quod de anno domi-
ni. MCCCClxxvij. die. xiij. mẽsis Octobris fuit latũ laudũ inter
Nicolaum predictum ex vna ⁊ Joannem Franciscuꝫ de spiglia
tis ex altera in quo dictus Nicolaus fuit declatatus debitor
dicti Joannis Francisci in summa florenorum. dcx. pro dicta
summa ⁊ quantitate. dcx. fuerunt hypothecata bona in laudo
Joanni Francisco que iura dictus Joan. Franciscus cessit
Baldasari de brunetis solutis dictam summã in quantitate
florenorum. dcx. Prout in instrumento cessionis continetur ⁊
ex persona Baldasaris. deinde dicta iura fuerunt translata in
dominam Lysam virtute laudi precedente compromisso. vñ
domina Lysa reperitur habere dicta iura requisita per dictuꝫ
Joannem Franciscum que cum sint priora ⁊ anteriora per an-
num vel circa quam iura que pretendit Balfradellus ex di-
cta cautione priuata indubitãter in illis iuribus ⁊ hypotheca
domina Lysa est prior tempore ⁊ per cõsequens potior in iure
vt regula qui prior cum materia de reg. iur. in. vj. ⁊ in. l. potior.
⁊ in. l. qui balneum. ff. qui potio. in pig. hab. cum simili. ¶ Ex
quibus infero in proposito quod cum dictus Joan. Francis.
si dicta iura non cessisset haberet potiora iura quam Balfra-
dellus ⁊ posset dicta bona aduocare hypothecaria a dicto Bal
fradello dicto nomine eadem iura habet hodie domina Lysa
vt in regula si quis in ius cum materia. de reg. iur. in. vj. ⁊ in. l.
iij. C. de dona. ⁊ tradit̃. in. l. j. ⁊ in. l. nostras. C. de acti. ⁊ obl. vñ
si domine Lyse competeret actio efficax fortius competit exce
ptio. vt in. c. cui damus. ff. de reg. iur. Exceptio autem seu ius
excipiendi indubitanter transit in singularem successorem illo
rum iurium sicut dicimus in successione rei cuius occasione
competit exceptio, vt est text. in. l. luminum. §. adijcitur. ff. de
dam. infect. ⁊ tradit Bartol. late in. l. si tertius. §. si prius. ff. de
aqua plu. arc. vnde ratione prioris hypothece. domi. Lysa põt
se defendere. ¶ Nec ob. si aduersarij dicerent quod ipsi habent
aliam cautionem priuatam quam sindici primo loco deducũt
vt asseritur factam de anno. MCCCClxxviij. ⁊ sic priorẽ in tẽpore
⁊ per ꝯñs potiorem in iure vt in. d. r̃la qui prior in qua. d. Ni-
co. se fatet̃ debitorem dictorũ de cambinis in fo. lxxx. auri ⁊ est
dicta scripta quiqꝫ testibꝰ subscripta pp quã declarnat sindici
se habere potiora iura do. Lysa ꝓut in eorũ sñia continet̃. qm̃
in hac declaratione magna aĩositas ⁊ iniqtas syndicorũ com
prehenditur: qm̃ illa nõ est scripta originalis a testibus subscri
pta: sed est quedã copia asserta scripta origĩalis. ⁊ subscriptio
1 nis testium que nullo mõ ꝓbat contra do. Lysam † lꝫ ꝓbaret ꝯ
d. Nic. cõfitentẽ illud exẽplum ſm Barto. in aut. si quis in ali
quo. C. de ed. arg. l. optimã. C. de ꝯben. ⁊ cõmit. stipu. tñ nullo
mõ ꝓbat ꝯ. d. Lysam vt in. l. procurator. ⁊ ibi no. in. d. aut. si qs
in aliquo. C. de ed. Tradit̃ ẽt in. c. ij. extra de fi. instr. qnimmo
nec ꝯ Nicolaum ꝓbaret. Ex quo non ꝓbatur ꝙ subscriptio in
qua Nicolaus fatet̃ illã esse copiam originalis scripture sit ꝓ
pria manu dicti Nicolai ⁊ posito ꝙ hoc probaretur nihil pro-
baret ꝯ dñam Lysam p̃tendentem sibi ius competere prius ex
publico instr̃o: quia ꝓpter subscriptionem vt debitor in publi
co instr̃o fraudet creditorẽ faciendo scriptaꝫ priuatam in qua
apponat diẽ anteriorẽ lex nõ confidit de priuatis scripturis ⁊
cautionibus debitoris in p̃iudiciũ publici instr̃i nisi talis scri
ptura sit trino teste notata vt ibi dr̃ casus est singularis in. d. l.
scripturas. ⁊ ĩ hac prĩa õfensiõe res caret ꝓbabili dubitatiõe.
Quãtũ autẽ valuerit sindicoꝝ declaratio infra dicet̃. ¶ Scd̃o
principaliter se defendit domi. Lysa virtute vnius instrumẽti
ꝯfessionis dotis in quo nicolaus cõfitet̃ se recepisse ab officia
libus mõtis cõis florentie florenos ducẽtos pro dote domine
Lyse sub die. iiij. mensis februarij. MCCCClxxviij. Item virtute
alterius ĩstrumẽti dotis de florenis. dcc. de sigillo quos dictus
Nicolaus confessus fuit a Baldasare de brunetis sub die prĩa
mensis Martij. MCCCClxxxj. ꝓ dote domine Lyse: sed quia at
tenta die posita alia cautione priuata in qua est obligatio bo
norum ⁊ in qua se fundat dictus balfradellus obligatio dicto
rũ de cambinis est prior in tempore ⁊ est trino teste notata stat
difficultas nunquid sit potior in iure per. d. l. qui prior. ⁊ non
habeat obstare tex. in. d. l. scripturas. In qua difficultate plu-
ra pro veritate presentis consultationis veniunt discutienda.
¶ Primũ nunqd testes examinati dicantur deponere de ve
ritate obligationis ⁊ contentoꝝ in scriptura: an tm̃ recogno-
scere ⁊ ꝓbare scripturã ⁊ subscriptionem. ¶ Secundo posito
ꝙ non dicant̃ deponere de ꝯtẽtis in scriptura an dicta scripta
ꝓbaret cõtra dictũ Nicolaũ. ¶ Tertio posito qꝺ contra Ni-
colaum probaret an probet contra dñam Lysam ius alterius
publico instrumẽto. ¶ Quinto ⁊ vltimo posito ꝙ non. an sen
tentia sindicoꝝ habeat in aliquo nocere domine Lyse sine ali-
2 quo incursu. ¶ Circa primũ est aduertẽdũ: qr † si testes dicun
tur deponere de veritate instrumẽti seu cõtentorum in instru-
mento videt̃ esse res decisa ꝙ hypotheca intẽtata per sindicos
probaret̃ prior ⁊ sic potior vt ꝯcludunt in terminis Barto. ⁊
Ang. in. l. scripturas. C. qui potio. in pigno. habe. arg. l. vbi ca-
sus. ff. de testi. ⁊ notatur in. §. si quis igit̃ in aut. de instru. cau.
⁊ fide. ⁊ Barto. in aut. ⁊ si ꝯctus. C. de fid. instrumẽ. ⁊ do. Ant.
domi. Abbas in. c. ij. extra de fide instru. Quare deueniendo
ad dicta testium cõcludo ꝙ neqꝫ in dicto neqꝫ in narratiõe de
ponũt de veritate contẽtorũ in instrumẽto. probat̃. Primum
qm̃ ista sunt multum diuersa deponere ꝙ titius ⁊ sempronius
itẽ adinuicẽ se obligauerũt ex tali causa ⁊c. ꝓut in scripta con
tinet̃ quo casu dicunt̃ deponere de veritate ꝯtentorũ in instru
mento ⁊ deponere ꝙ talis scripta fuit confecta ⁊ scripta mõ ⁊
forma loco ⁊ tp̃e ꝓut in scripta continet̃: qr oĩa ista respiciũt
scriptã si formã scriptã locũ ⁊ tp̃s nõ aũt veritatem contentoꝝ
in scripta. ista ꝓbantur ex his q̃ dicit Bartolus in. l. d. scriptu
ras. vbi dicit ꝙ aliud est quod testes dicũt ꝙ vera sunt que cõ
tinentur in scripta quo casu dicunt̃ deponere de veritate con-
tentorum. ⁊ aliud est ꝙ si dicant ꝙ eorum subscriptiones reco
gnoscunt ⁊ fuerunt presentes: qr debitor scripsit illam. qr tunc
de scripta ⁊ nõ de veritate ꝯtentoꝝ dicunt̃ deponere quod ha
betur in. §. si quis igitur. in autẽ. de instru. cau. ⁊ fide. ⁊ ita ibi
ẽt tenet Ange. ⁊ do. Anto. ⁊ clarius do. Abb. in. d. c. ij. de fide
instr. Si ergo quando testis deponit recognoscendo subscri-
ptionem ⁊ ꝙ fuerũt p̃sentes qñ scripta facta fuit a debitore nõ
dr̃ de veritate deponere sequit̃ qꝺ testis videre põt qꝺ scripta
scribatur ⁊ forma ⁊ locũ ⁊ tempus scripte ⁊ tñ ignoret conten
ta ⁊ hoc ẽt patet ad sensum. Igitur ita deponenda non depo-
3 nit de veritate. dicta † enim testiũ ꝯ producentẽ sunt interpre
tãda. c. in p̃sentia. de ꝓba. per Bart. in. l. inter stipulãtem. §. si
stichum. ff. de ver. obli. ⁊ per Bartol. in. l. ij. ff. de duo. reis. ⁊ in
l. fructus. ff. solu. matri. cum simili. ¶ Amplius dico ⁊ etiam
vtile ad infra dicenda, ꝙ dicti testes non probant dictam scri-
ptam scriptã ⁊ factam manu alicuius certe persone: sed tamẽ
illam fuisse scriptam ⁊ factam modo ⁊ forma ⁊c. quis autem
non videt qꝺ quicunqꝫ illã scripsisset sub modo ⁊ forma loco
⁊ tempore testes verum deponerent quia veruꝫ esset illam scri
ptam factã modo ⁊ forma ⁊c. ⁊ tamẽ fuisse scriptaꝫ ab alio igi
tur non concludunt. d. c. in presentia. de proba. ⁊ in. l. non hoc
C. vnde cogna. vnde Bart. in. d. l. scripturas. ⁊ dñs Abbas in
d. c. ij. voluit quod testes dicãt quod fuerunt p̃sentes quando
scripta fuerat a debitore scripta. ⁊ hoc probat tex. in. d. §. si qs
igit̃ quẽ allegãt. qui dicit ꝙ testes debent deponere quod debi
tor qui scriptã confecit eis p̃sentibus scripsit ⁊ quod nouerũt.
Preterea ista sunt diuersa scriptã fuisse factã ⁊ scriptam sub
ista forma ⁊ fuisse scriptam tali. ¶ Primum respicit formam
scripte ſm p̃sonã ꝯficientem. vñ ex diuersis nõ est bona illatio
l. papinianus exuli. ff. de mino. ⁊ in. l. naturaliter. § nihil com
mune. ff. de acquiren. possessio. ⁊ maxime in testibus per nota
ta in. d. c. in presentia. cum si. nec etiam deponunt se cognosce-
re dictum

re dictum Nicolaũ seu cognouisse.qđ aperte requirit lex.in.d.
§.si quis igitur.⁊ maxime hoc est dicẽduȝ in casu nr̃o:q₂ testes
interrogati vtrum viderint illã subscripsisse rñdẽt se supradi-
xisse ⁊ tñ sup hoc nõ dicunt.si enim vidissent facile erat ipsis re
spondere quod sic.vñ cũ non rñdeant non probãt.l.de etate.§.
qui tacuit.§.qđ aũt.⁊.§.si interrogatus.ff.de interroga.actio.
dicit enim text.nihil interest neget qs an taceat an obscure re-
spondeat vt incertã dimittat interrogationem.¶ Secunduȝ
vero qđ in cã scientie deponat de veritate scientie nõ deponat
de veritate ꝯtentoꝝ in scripta ostendit.Dicunt enim pmo in-
terrogatus in cã scientie:q₂ p̃sens fuit ⁊ testis in dicta scripta.
que verba significãt quod fuit presens ⁊ testis scripte nõ autẽ
de contentis in ea vt in.d.§.si quis igitur ⁊ supra dixi.⁊ sub-
dit quilibet ex dictis testibus.⁊ sic se fuisse p̃sentẽ ⁊ in testem se
subscripsit.istud autẽ nihil aliud est dicere nisi deponere quod
ipse subscripsit in testem ⁊ se fuisse p̃ñtem.hoc autem non est
deponere se fuisse p̃ñtẽ ꝯtentis in scripta ⁊ se fuisse contestẽ cõ-
tẽtis in ea:q₂ differunt ꝙ qs fuerit testis p̃ñs scripte vel ꝙ fue
rit testis ⁊ p̃ñs contentis in ea vñ ex diuersis non est bona illa-
tio.d.l.papinianus exuli.ff.de mino.⁊ probatur in.d.§.si quis
igit.Itẽ verba sunt interpretanda ꝯ illũ qui se fundat in eis.
l.veteribus ⁊ ibi notatur.ff.de pac.cum si.¶ Nec obstat si di
catur ꝙ quilibet eorum dicit se fuisse presentem ⁊ in testem se
subscripsit prout in dicta sua subscriptiõe continet.sed in sub
scriptione continẽtur ista verba. Nam secundus in sua sub-
scriptione dicit fui presente a la sopradicta scripta ⁊ a tute le
predicte cose qui est vltimo loco examinatus. Tertius vero
primo examinatus dicit fui presente ⁊ testimonio a le supra
dicte cose.Que verba vtriusq₃ videntur se referre non ad scri-
ptam sed ad contenta in scripta: quia dicũt se fuisse presentes
rebus predictis ⁊ sic contentis in scripta qđ satis vr̃ sufficere:
q₂ deponẽdo de ꝓpria p̃sentia deponunt de intelligentia.l.te-
stium.⁊ ibi Bald.C.de testi Tradit in.l.j.in.fin.ff.de auto.tu.
Cum ergo deponũt nũc qđ fuerunt p̃sentes ꝓut in eorum sub-
scriptione ꝯtinetur.⁊ in subscriptione contineri videat qđ fue
runt p̃ñtes in scripta contentis.Quoniam oĩa que sunt in ter-
mino ad quẽ fit relatio vident repetita in termino referente.l.
si ita scripsero.⁊ ibi Bar.ff.de cõdi ⁊ demõstr.⁊ in.l.asse toto.
ff.de here.insti.⁊ in.l.ait p̃tor.§.si index.ff.de re iudi. Et in te-
stibus hoc ꝓbat ex not.ꝑ Bal.in.l. legata inutiliter.cum ꝯcor.
ibi allegatis ꝑ.d.Alex.ff.de le.j.¶ Quoniam ad premissa cla-
re rñdetur qđ illa verba fui p̃sente a le predicte cose.s.dum scri
berent eo mõ ⁊ forma quibꝰ scripta sunt.⁊ sic qđ fiat relatio ad
scripturam non ad ꝯtenta in ea.¶ Scđo non possunt intelli-
gi fui p̃sente a le predicte cose.s.dum sic inter partes agerent ⁊
cõcluderent vel tertio vtroq₃ mõ.s.dũ sic agerent ⁊ scriberen
tur inter ꝑtes.Igit dicta verba ꝯcludenter nõ probãt cõtẽta
in scripta.d.l.veteribus cũ glo.d.c.in p̃ñtia.⁊ maxime:q₂ nũq̃
testes neq₃ in subscriptione neq₃ in depositione aliquod ver-
bum exprimũt qđ ꝯtenta sint vera vel sic acta.si enim super cõ-
tentis deponere voluissent cũ eis facile hoc esset aliqđ verbum
ꝓtulissent argu.l.vnica.§.sin aũt ad deficiẽtis.C.de cadu.tol.⁊
maxime cũ specifice non deponũt ꝙ eam scribi viderint. vnde
talis testificatio respectu contẽtorũ est oĩno obscura ⁊ nõ rele-
uat.d.l.decretalẽ.§.si interrogatus.⁊ ꝑ Barto.in.d.l. inter sti-
pulantem.§.si sticbũ.de ver.ob.¶ Scđo clare rñdeo ꝙ licet in
subscriptione testes dixissent se fuisse p̃sentes contentis in scri
ptura talis attestatio nõ releuat:q₂ sine iuramẽto ⁊ non citata
parte deponũt:vt in.l.iurisiurãdi.C.de te.⁊ in.c.ij.extra.e.titu.
Et si dicatur licet talis attestatio sit nulla:tñ postea deponen
do citata parte ⁊ cum iuramẽto referẽdo se ad subscriptionem
videt ꝓbare ẜm Bart.⁊ docto.in.d.l.legata inutiliter. de le.
j.Respondeo ꝙ aduertenda sunt verba attestationis facte so
lẽniter:q₂ tñ simpliciter se referũt ad subscriptiones sed dicũt
ꝙ fuerunt presentes in dicta scripta ⁊ sic specifice ꝙ scripte fue
runt presentes.Igitur nõ inferunt ad contenta in scripta cuȝ
sint diuersa.d.§.si qs igitur. ⁊ supra dixi.Deinde subdit ⁊ sic
se fuisse p̃sentem ⁊ in testem se subscripsit.que verba significãt
ꝙ subscripsit se fuisse p̃sentem prout in subscriptione cõtinet.
Non autem presentem prout in scripta continetur.Ista autẽ
multum differunt ego dico me presentem fuisse prout als sub
scripsi quo casu procedit contrarium.vel dico qđ subscripsi me
fuisse presentẽ quia tunc attestatur tantum de sua subscriptio
ne ⁊ hoc respectu ad illam se refert non autem attestatur de ve
ritate contentorum in subscriptione.⁊ ad hoc regula supradi
cta qđ verba contra producentẽ interpretant.d.c.in p̃sentia. ⁊
contra illum qui se in illis fundat dicta.l.veteribus cum glos.
Amplius dico qđ testes ita testificando declarant eoꝝ subscri-
ptiões qđ debent intelligi vt supra.¶ Primo mõ dixi ex quo
dicũt se fuisse p̃sentes ⁊ ꝙ ita se subscripserunt scilicet fuisse p̃-
sentes scripte.Igit pȝ quod se nõ subscripserunt qđ fuerunt p̃-
sentes ꝯtẽtis in scripta.eorũ autẽ declaratiõi stãdum est iuxta
notata in.c.cuȝ clamor.extra de testi.⁊ hñ facit quod hr̃ in.l.ab
exequutione in prin.de appel.¶ Postremo non omitto ⁊ erit
mihi noua consideratio in casu nr̃o.Nam aliquando ⁊ primo
testes deponunt de veritate ꝯtentorum quia fuerunt p̃sentes ⁊
tũc ꝓbãt ꝑ.l.vbi numerus.⁊ loquit Bart.in.d.l. scripturas .⁊ a
4 in alijs locis supra allegatis.† Aliquando ⁊ scđo testes depo-
nũt scriptam manu aliena ⁊ recognoscũt eorũ subscriptiões ⁊
dicunt se fuisse p̃sentes ⁊ tũc non dicũtur deponere de veritate
a sed de scriptura [a] ⁊ probant ẜm distinctionẽ de qua in.d.l. scri
pturas.⁊ per dicta in sequẽti difficultate.Aliqñ ⁊ tertio testis
deponit de contẽtis qđ vera sunt ⁊ de causa scientie quia reco
gnoscit suam subscriptionem ⁊ qualiter se in testẽ subscripsit.⁊
tunc lȝ videat deponere cõtẽta.tamẽ q₂ mouetur ea rõne ⁊ cã
non quia de contentis recordet:sed q₂ reperit se subscriptum ⁊
tũc dico qđ dictũ nõ ꝓbaret nisi sicut quãdo scriptam recogno
scit qui in vtroq₃ casu decipi põt ꝑꝑ similitudinẽ literarum vt
notat in aut.de instru.cau.⁊ fide.in prin. ⁊ per Bar. in aut.et
si ꝯctus.C.de fide inst. Igitur cum sit eadem ratio eadẽ dȝ esse
iuris dispositio.l. illud ad .l. aquiliam. ¶ Confirmatur quia
ratio testis dȝ dictum restringere argu.l.cum pater.§. dulcissi
mis.⁊ ibi Barto.ff.de lega.ij.in specie in teste.Bald.no.in.l.
cõuenticulam.C.de episco.⁊ cleri.sed ita punctualiter videtur
in casu nostro. Nam testes in cause scientie dicunt quod fue-
runt presentes ⁊ testes in scripta ⁊ se declarando dicũt se fuisse
presentes ⁊ qđ in testes se subscripserunt ꝓut pȝ in sua subscri
ptione quam recognoscunt ⁊ affirmãt esse manu sua ⁊ sic non
videntur testes moueri q₂ recordentur ꝑꝑ presentiam sed ꝑꝑ
subscriptionem in qua inueniũt se testes subscripsisse ⁊ fuisse
p̃ñtes.quo casu potuissent de facili decipi ꝑꝑ similitudinẽ lr̃a-
rum vt dictum est. Igitur nullo modo p̃ñt contenta ꝓbare lȝ
hec his deposuissent.qđ tñ est falsissimuȝ vt supra clare demon
5 stratum est.¶ Circa scđm punctum aduertendũ qđ † mã quo
modo hmõi priuate scripture contra debitorem ꝓbent est sa-
tis stricta.sed in ea doc.multum variare vident.⁊ Bart.ẽt va-
rio modo vr̃ loquutus scđm multos qui tñ vt mihi vr̃ non va-
riauit si diligenter consideretur.Ergo tñ prosequar casum qñ
tres testes sunt subscripti ⁊ scriptura negat qui est ꝓprie casus
noster in quo Bar.in.d.l.scripturas post Ia.de bel.vult quod
si testes deponunt super subscriptis suis vel qđ debitor scripsit
eam eis p̃ñtibus ⁊ tunc talis scriptura plene probat cũ compa
ratione lr̃arum argu.§.si quis igit.in aut.de instru.cau.⁊ fi.Si
vero habet subscriptio partium ⁊ non testiũ tũc probat si pars
fatetur scripturam per illũ tex. ⁊ sic Bar.in.d.l.scripturas.po
nit tres casus. Primus qñ scriptura hȝ subscriptionẽ trium
testium ⁊ nihil dicit de subscriptione partium. ¶ Secundus
quando habet subscriptionẽ partium ⁊ non testium.Tertius
casus quando scriptura hȝ subscriptionem trium testiũ ⁊ par
tium. quem casum determinat Bart.in.d.aut.⁊ si ꝯctus.C.de
fide instru.⁊ dicit qđ tũc ex sola comparatione ⁊ ex sola proba
tione fidem facit plenã vt in.d.l.scripturas.⁊ rationem anne-
ctit:q₂ ꝑꝑ tot subscriptiones dici põt de facili errari hoc bis re
petit ibi in oppositionibus ⁊ in distinctione post Iaco.de bel.
Secus dicit si non hȝ tot subscriptiones. Puta q₂ tunc nõ ex
solis testibus neq₃ ex sola comparatione sed ex vtroq₃ sunt ple
na probatio ⁊ in hoc casu concordat Bart.cũ dictis suis in.d.
l.scripturas.qui loquit quando hȝ subscriptionem triũ testiũ
⁊ clarius hoc voluit Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiu. vbi di-
cit qđ qñ scriptura negatur aut hȝ subscriptionem testium ⁊
partium ⁊ facit plenam fidem aut hȝ subscriptionem testium
tantum vel non hȝ sed testes interfuerãt qui viderũt scribi tũc
si probat ꝑ testes ⁊ comparatione lr̃arum facit plenam fidem
dicta aut.⁊ si ꝯctus.In primo aũt casu intelligendus est quã-
do scriptura probat vel per testes vel cõparatione lr̃arum ꝓut
loquit in.d.aut.⁊ si ꝯctus.Et hoc etiam voluit ⁊ clarius Bar.
in.l.nuda.ff.de donatio.dum dicit qđ quando scriptura est ne
gata aut hȝ subscriptionem vtriusq₃ partis ⁊ testium ⁊ tunc si
testes approbant scripturã facit plenam fidem sine cõparatio
ne per.d.l.scripturas.si aũt nõ habet subscriptionem vtriusq₃
partis sed per testes approbatur ⁊ tũc simul cum comparatio
ne facit plenam fidem dicta aut. ⁊ si cõtractus.C. de fide instr.
⁊ ita intelligit dicta Bar.Io.de imo.in.c.ij. de fide instrumẽ.
¶ Et est etiam aduertendum pro declaratione Bar. ad duo.
primum q₂ licet Bart.in.d.l.nuda. ⁊ in.d.l. admonendi dicat
qđ quando habet subscriptionẽ testiũ ⁊ partium facit plenam
fidem si approbat per testes vel comparationem intelligi dȝ de
subscriptione trium testiũ prout loquit in.d.l. scripturas quã
allegat ⁊.ita declarat se ipsum Bart.in.d.aut.⁊ si contractus.
¶ Secundum qđ qñ concurrit qđ scriptura probatur compa
ratione lr̃arum per testes subscriptos vel qui eam scribi vide-
runt sufficiũt duo vbi plures in ꝯctu requiruntur iuxta.l.si.cũ
aut.ibi posita.C.si cert.peta. q₂ tot requiruntur quot in ꝯctu.
⁊ ita ꝓbatur in.d.aut.⁊ si cõtractus.vbi ita dȝ intelligi Bar.

a ¶ Noua cõsideratio i materia qñ testes dicantur deponere de veritate scripture an vero de ipsa scriptura

⁊ in aliĳs locis. ¶ Ex qbus habemus veram Bar. intelligētiā
quando scriptura est negata prout est casus noster ⁊ licet sit ne
gata a debitore cuius manu dr̃ scripta tñ satis est ꝙ est negata
ab habente causam a debitore ad defensionem rei qua hꝫ cau
sam ab eo quoniam transiuit ius excipiendi ⁊ sic negandi. l. flu
minum. §. adĳcit. ff. de damno infec. ⁊ per Bart. late in. l. si tri
bus. §. si prius. ff. de aqua plu. arcen. ¶ Ex quibꝰ omnibus in
proposito dico quod dicta scriptura non probat contra debi
torem. Et primo ex quo non probatur qđ sit manu debitoris.
quia testes subscripti hoc non dicunt vt supra plene probatuꝫ
fuit quo casu dicitur scripta manu tertie persone subscripta a
tribus recognita non probat plene. ꝓ pbo ex duobus. ¶ Pri
mo ex notatis per Barto. qui voluit qđ qñ scriptura est nega
ta si habet trium testiũ subscriptionem qui etiam deponant
ipsam scriptam fuisse manu debitoris tantum tamen probat
plene sine comparatione lr̃arum vt dicit Barto. in. d. l. scriptu
ras, in. d. l. admonendi. ⁊ in. d. l. nuda. Igitur fortius quando
attestantur de scriptura ⁊ nõ cuius manu fuerit scripta. ¶ Se
cundo confirmatur quia ex quo testes non probant qđ sit ma
nu debitoris sequitur quod est confecta manu tertĳ quo casu
quando testes approbant ⁊ recognoscunt scriptam glo. in. c. ĳ.
extra de fide instru. dixit scripturas plene probare. Sed illam
glo. intelligit veram Joan. de imo. post Hosti. ⁊ Joan. an. ibi
quando testes attestantur se fuisse presentes quando tertius
scripsit de voluntate partium ⁊ quod de voluntate partium se
subscripserunt. ⁊ ita etiam concludit Ludo. Roma. in. d. l. ad
monendi. ⁊ sequitur preceptor meus dominus Joan. bap. de
sancto seue. qui fortius videtur requirere quod tres testes sint
tantum subscripti allegando Imo. ⁊ Ponta. prout ipse dicit
in articulis p̃uate scripture col. xviij. Imo. nihil dicit de tribꝰ
testibus. Sed reperio qđ hoc dicit Jo. an. post Nico. de mata.
in addi. Spe. in. ti. de instr. edic. §. nunc dicendũ in magna ad
ditione versi. Primum supplementũ. ⁊ Bal. in rub. C. de fide
instru. ⁊ hoc modo intelligi dꝫ Jo. de imo. per tex. quē allegat.
Quinimo fortius dicit ꝙ etiā qñ sunt tres testes subscripti nõ
sufficit qđ duo ex eis deponant ꝓut dicit in. xx. cõclusio. de quo
infra statim dicet. Sed in casu nr̃o testes non ita attestant ꝓut
dicunt Imo. ⁊ Roma. Nec oēs tres sed duo ex tribus subscri
ptis. Igitur talis scriptura nõ plene probaret cõtra debitorē.
¶ Secundo principaliter ex p̃missis posito qđ testes depone
rent scriptam manu debitoris ⁊ scriptā eis p̃ntibus adhuc di
cendum est qđ dicta scriptura plene contra debitorē non ꝓba
6 ret. † Quoniam ad hoc vt ex sola testiũ attestatione sine cõpa
ratione scriptura plene ꝓbet est necesse qđ scriptura sit ab am
habus partibus subscripta vltra triũ testium subscripionē ali
ter non subscripta vel ab vna parte tm̃ non probat plene sine
comparatione vt. s. dixi. ita cõcludit Bar. in. d. l. scripturas. ⁊
in dicta aut. ⁊ si contractus in. d. l. admonendi. et in. d. l. nuda.
⁊ domi. Anto. ⁊ do. Abb. in. c. ĳ. extra de fi. instru. dicit qđ sa
tis est qđ testes dicant ꝙ eis p̃ntibus scripsit illā scripturā quo
casu probat contra debitorem. Nam testis probat plene qđ est
manu debitoris: quia deponunt per sensum appropriatum ꝙ
eis presentibus fuit scripta nec decipi possunt. Ideo eis credi
debet iuxta notata per Inno. in. c. cām que inter archiep̃m. ex
tra de testibus. ⁊ notatur in. l. testiũ eo. ti. Igitur si plene ꝓba
tur manu debitoris probat contra debitorē. ⁊ pro hoc dicit ēt
esse casum in. d. aut. de instru. cau. ⁊ fide. §. sed ⁊ si quis. vbi vi
detur velle qđ testes probāt lꝫ vtile sit qđ accedat comparatio
sed non necessarium. idem voluit Jaco. de are. in. l. cõparatio
nes. C. de fide instru. ⁊ Joan. de imol. in. d. l. nuda. ⁊ Roma. in
a ¶ Adde ꝙ istud cõsiliuꝫ est in. iiĳ. vol, nume. cxviĳ. — a d. l. admonendi. ⁊ sequitur do. Alex. [a] consil. mihi. cclxxiiĳ. inci.
in causa ⁊ lite vertente coram arbitris inter Joannem ser Ja
cobi ex vna parte agentē ⁊ inter Jacobum quõdam Bartho
lomei ex altera se defendētem. ¶ Confirmatur ista opinio per
tex. in. d. l. comparationes. per quem hoc facit ibi Barthol. de
saly. qui vult qđ qñ est scripta manu debitoris ⁊ ita approba
tur tribus testibus subscripta qđ plene ꝓbat sine cõparatiõe.
¶ Sed ad premissa rñdet qđ sunt manifeste cõtra Bar. in di
ctis locis. ⁊ dicta Barto. sequitur do. Anto. in. d. c. ĳ. de fide in
stru. ⁊ tꝫ Bald. in. l. fi. ⁊ in aut. ibi posita. C. si cer. peta. dicens
qđ nõ sufficit sola testium recognitio. Nec vꝫ responsio domini
Alex. in dicto consilio ꝙ Bar. procedit qñ testes simpliciter di
cerent qđ est manu debitoris qꝛ habent notam eius lr̃am quo
casu decipi possunt. secus qñ attestantur scriptam fuisse eis p̃
sentibus quo casu procedat qđ dicit do. Jo. de imo. quoniam
Bar. precise loquitur quando testes attestantur qđ eis presen
tibus debitor scripsit vnde nõ patitur Bar. hāc interpretatio
nem seu restrictionem. ¶ Nec obstat ratio Joā. de imo. qđ de
ponunt per sensum appropriatũ ⁊ non possunt decipi: quoniā
ista ratio nihil valet: qꝛ verum est qđ qñ testis dicit ꝙ est manu
debitoris ⁊ nõ vidit scribere potest decipi ex similitudine vt di
cit tex. in aut. de instru. cau. ⁊ fide. in princi. ⁊ sic potest esse lite
ra similis ⁊ qđ debitor nunq̃ scriptam fecerit. Quando vero
dicunt fuisse scriptam eis presentibꝰ nõ possunt decipi in hoc
ꝙ debitor non fecerit vnam scriptam eis p̃ntibus subscriben
tibus vel nõ. sed qꝛ nõ sunt informati de contentis in scripta
possunt dicipi ĩ similitudine literarũ ⁊ potest esse alia scripta
diuersi tenoris ab illa quam scribi viderũt. Nam ex quo de sola
scriptura testificātur de facili possunt decipi per similitudinē
literarum: et quia potest quis de facili lr̃as alterius ꝯfacere vt
videtur sentire glo. parua in dicta aut. de instru. cau. ⁊ fide in
princip. ẜm Bar. in dicta auten. ⁊ si contractus qđ dicit menti
tenēdum. vnde ꝙ scriptura fuerit facta testes non possunt de
cipi: qꝛ de hoc deponunt sensu corporeo visus. sed ꝙ ista sit illa
bene possunt decipi nũc literarũ similitudine: quia potest esse
alia contrafacta tam in scriptura q̃ ĩ subscriptione alterius te
noris ⁊ continentia. ⁊ ad hoc non aduertunt Joan. de imola
Ro. ⁊ sequa. ¶ Nec ob. tex. allegatus per Joannem de imol.
in. d. §. sed ⁊ si quis. per quem dicit ꝙ comparatio literarum
est vtilis sed non necessaria. dicit tex. qđ per testes ꝓbatur non
repulsa literarum comparatione que sola non sufficit sed te
stium argumento confirmatur. vnde volunt Jo. de imo. Ro.
⁊ clarius do. Alexā. in dicto consilio qđ si ille qui vult probare
scriptam manu debitoris incipit a cõparatione ⁊ tũc illa sola
non sufficit. ⁊ ita loquit. §. sed ⁊ si quis. sed si incipit a testibus
non est necessaria comparatio lr̃arum per rõnem. s. allegatam
Quoniam ad p̃dicta respondetur ꝙ text. in. d. §. sed ⁊ si quis.
probat ꝯtrium dum dicit fidem eam ex vtroq; percipiat ēt lr̃a
rum examĩatione penitus nõ repulsa. quē tex. intelligit Bar.
simpl'r sine dicta restrictione. qđ intelligit qñ quis incipit a cõ
paratione ꝙ tunc fidē ex vtraq; percipiat ⁊ ita sicut simpl'r lo
quitur simpl'r debet intelligi. l. iĳ. §. gñaliter. ff. de lega. prestan.
¶ Preterea duꝫ tex. dicit ēt examinatione lr̃aꝝ penitus nõ re
pulsa intelligi dꝫ ꝙ etiam illa sit necessaria cũ prius dicat ꝙ ex
vtroq; fidē facit non aũt ꝙ sit vtilis vt dicit Jo. de imol. ⁊ hic
viget ratio Bar. per quā ipse mouet vt supra defensata. ⁊ hoc
etiam ꝓbat tex. in. e. ti. §. sigs igitur in ver. nõ in sola scriptura
vbi tex. vult clare ꝙ ex vtroq; sumat fides. s. ex testibus ⁊ lr̃arũ
comparatione ⁊ hanc ꝑtem sequit Are. preceptor meus impu
gnādo Imo. per dicta iura lꝫ non res pendeat ad rõnes Joā.
de imo. in suo consi. lxiiĳ. incipi. diligenter ⁊ mature discussis
oĩbus. vnde in iudicando nõ est a Bar. do. Anto. ⁊ Bal. rece
7 denduꝫ. ¶ Tertio p̃ncipaliter posito ꝙ † qñ scriptura nõ esset
a partibus subscripta: sed a tribus testibus approbantibus
scripturam manu debitoris: qꝛ eis p̃ntibus scripsit ꝓbaret ple
ne contra debitorē: tamen illud est verum quando oēs tres te
stes ita deponunt sed qñ duo ex eis prout in casu nr̃o non pro
cedit opinio Jo. de imo. ita videt de mente Joā. an. in addi. ⁊
Bal. in dicta rubrica supra all'ata. Et exprimit preceptor meꝰ
dominus Joan. bap. in. d. l. admonendi. in. xx. conclusione vt
dixi. Et lꝫ loquatur qñ deponunt de scriptura manu tertĳ cõ
fecta de voluntate partium eis p̃ntibus: tamē eadem est ratio
qñ deponũt de scriptura manu debitoris scripta eis presenti
bus. igitur idem ius esse dꝫ. l. illud. ff. ad. l. aql. ¶ Sed contra
hoc fundamētum facit. nam dñs Alexander preceptor meus
in casu nostro in consilio supra allegato determinat ꝙ sufficit
ꝙ duo ex tribus recognoscant vel deponāt nisi cõtractus ex
cedat libram auri qꝛ tunc tres requirũtur ⁊ allegat tex. in au
tēti. de instr. caut. ⁊ fide. §. fi. ⁊ qđ no. in dicta aut. ⁊ si cõtractꝰ.
C. de fide instru. ⁊ maxime dicit hoc procedere de iure canoni.
allegat Spe. in ti. de instr. edi. §. nũc videndum. circa princi.
¶ Confirmat eius opinio per textum in. d. l. comparationes.
circa medium. ⁊ ibi post gl. ponderant ad hoc Bal. ⁊ Salyce.
vbi pꝫ ꝙ ad ꝓbandā scripturā ex qua fit comparatio sufficit
ꝙ duo ex tribus testibus subscriptionem recognoscāt. igitur
fortius dicendum videtur ad scripturam ad quam fit compa
ratio: qꝛ in scriptura ex qua fit cõparatio requiritur maior so
lennitas vt dicũt ibi Bal. ⁊ aliĳ scribentes sed ad premissa re
spondeo ꝙ ista primo sunt cõtra tex. in. d. §. si quis igr̃. in aut.
de instru. au. ⁊ fi. in ver. nam ⁊ si inuenerimus. supra em̃ dicit
ꝙ testes debent de presentia testificari. postea subdit ꝙ si inuē
ti fuerint tales testes non minus quam tres ⁊ sic patet non de
testibus non scribētibꝰ sed volētibus scripturā recognoscere.
¶ Confirmatur per tex. in. d. §. sed ⁊ si quis. in ver. si veniāt. et
proprĳs attestationibus attestentur vbi notatur ꝙ testes de
bēt proprĳs subscriptionibus attestari. ⁊ hoc sentit Bar. in di
cta aut. ⁊ si cõtractꝰ. ꝑ predicta tꝫ hanc ꝑtē Are. preceptor meꝰ
in dicto ꝯsilio illud autem qđ duo sufficiũt vt cõtractꝰ excedat
libram auri vt nota. in dicta aut. ⁊ si cõtractꝰ. procedit qñ cum
testibus concurrit cõparatio literarum. secꝰ qñ statur solis te
stibus. ⁊ ita declarat Bar. in dicta aut. ⁊ si cõtractus. ⁊ in aliĳs
locis supra allegatis. ¶ Non obstat text. in. d. l. comparatio
nes. Quia

nes. Quia primo respōdeo ꝙ immo ex quo sumꝰ in casu.l.scri pturas maior solēnitas requiritur in hac scriptura ad quā fit comparatio. patet qꝛ nō solum triū testium subscriptio requiritur sed vtriusqꝫ partis. casus est clarus in.d.l.scripturas. Igitur non valet argumentum de scriptura in qua maior solennitas requiritur ad scripturam in qua requiritur maior. ¶ Secundo respondeo ꝙ non est fienda extensio ad casum nostrum quoniam in.l.comparationes sufficit recognitio duorūex tribus testibus subscriptis ⁊ inductis contra regulas iuris cōis nam regulariter quot testes adhiberi debeant ꝓ solennitate actus tot actum probare debent vt notatur in.l.ij.C.de bono. pos.ſm tab. ⁊ in.l.heredes palam.in princi.ff.de testa. Igitur de casu ad casum nō debet fieri extensio contra regulas argu.l. ꝙ vero.de legibus. Amplius ⁊ tertio dici pōt ꝙ in hoc sit correcta ſm glo.super verbo testium. ⁊ Bar. ibi vel quarto ⁊ vltimo ꝙ lʒ maior solēnitas esset requisita in scriptura ex quo pro solēnitate non tamen ad probationem: qꝛ maior requiritur in scriptura ad quā. qđ patet: qꝛ nō requiritur sola testiū recognitio sed requirit̄ comparatio vt dictū est vt in.d.aut. ⁊ ꝫctus. ⁊ ita rn̄det Areti. in dicto consilio ⁊ est verior opinio. ex quibus oībus intrepide concludo ꝙ dicta scriptura nō probatur contra debitorem principalē si iudicium esset cū eo. ¶ Circa tertium posito qđ contra Nicolaum principalem debitorē ꝓbaret: an probet contra dn̄am Lysam cuꝫ qua contenditur de prioritate hypothece. ⁊ est aduertendū qđ si dicta scriptura nō probaret contra principalem: multominus dʒ probare contra dictam dn̄am Lysam: qꝛ maior solēnitas ⁊ probatio scripture priuate requiritur qn̄ disputatur cū tertio de prioritate hypothece ꝙ quando cum debitore. casus est in.d.l.scripturas. Igitur si non probaret cōtra debitorem minus contra dn̄am Lysam cum qua cōtendit contra publicuꝫ instr̄m ⁊ de prioritate hypothece ⁊ hoc est indubitatuꝫ sʒ posito ꝙ cōtra debitorem probaret an probet contra dn̄am Lysam. reperio qđ Pau. de ca. satis inaduertenter in suo cōsi.cclxxxiiij.incip.in causa ser
8 Ludouici dicit† qđ scriptura priuata preualet publico instrumento si est trino teste notata licet testes nihil deponant puta quia sint mortui: qꝛ habet vim publici instr̄i per tex.in.d.l.scripturas. ⁊ sic videtur decidere casum nr̄m cum simus in fortioribus terminis: quia deponunt ⁊ approbant scripturā. sed ꝓcerto nimis inaduertēter vt dixi loquitur: qm̄ puto indubitanter ꝙ in casu nostro ꝙ est fortius priuata scriptura de qua apparet quā approbant duo ex testibus subscriptis lʒ habeat hypothecam anteriorē nō preualet publico instr̄o per casum singularem in.d.l.scripturas ad finem. quā multipliciter induco pro ista cōclusione. Primo in ver.sine tota series vbi vult imperator ꝙ tunc hʒ locum.d.l.vel qn̄ scriptura manu ꝫtentiuꝫ vel subscriptionem ipsoꝝ habeat. sed in casu nr̄o lʒ scriptura dicatur ⁊ asserat̄ manu vnius ex ꝫtentibus.s. Nicolai debitoris ꝙ idem operat̄ ac si esset sua manu subscripta vt ibi probat ⁊ declarat Areti.in.d.consilio. tamen non hʒ subscriptionem alterius ꝫtentis ⁊ sic non hʒ subscriptionem amborum ꝫtentium vn̄ non verificantur verba dicte.l.scripturas. Igitur nec dispō.l.si seruum.§.non dixit pretor.ff.de acq. heredi. ⁊ ita voluit Bart. ibi. ⁊ in.d.aut. ⁊ si contractus ⁊ in aliis locis supra allegatis quem cōiter sequuntur doc. ⁊ hoc fortius in casu nr̄o in quo vt supra dixi non probat̄ quod scripta sit manu debito
a ris ⁊ si dicatur.l.scripturas[a] quādo requirit subscriptiōes partiuꝫ simplr̄ loquitur qn̄ creditor contendit cū debitore. non qn̄ cū tertio licet tn̄ publicū instr̄m de prioritate hypothece quo casu loquitur text. in verbo si nantem. ⁊ simplr̄ requirit ꝙ scriptura sit trino teste notata. Ad hoc rn̄deo ꝙ text. in principio vult ꝙ qn̄ contenditur cum debitore sufficiat subscriptio ptiū sine testibus. Sed ibi siue testibus adhibitis siue non. demū in versi. finaūt. subdit text. ꝙ ex huiusmodi scripturis nō obtinet contra publica instr̄a in hypothecariam. ⁊ sic dum dicit ex huiusmodi appet. ꝙ refert se ad scripturā de qua supra locutus fuerat. Ad hoc qđ notat Bald.in.d.l.talis scriptura ad finem ff.de le.j.subdit tex. ⁊ si. vbi tres testes sunt subscripti. exceptio autem dʒ esse de contentis in regula.l.naꝫ ꝙ ligde.ff.de penu. lega. ⁊ sic vult ꝙ hmōi scripture que habent partium subscriptiones dicto casu tunc probant qn̄ trium testium hēant subscriptioneꝫ ⁊ sic requirit partiū subscriptionē. ita voluit Nic. de mata. ⁊ refert Bal. in rubrica de fide instru. ⁊ Joā.an.in.d. §.nunc videndum in magna addi. in ver. supplementum. ⁊ ēt hoc fuit de intentione Bar. ibi ⁊ in.d.aut. ⁊ si contractus qui allegat ⁊ intelligit qn̄ scriptura hʒ partium subscriptionem ⁊ trium testiū subscriptionem. hoc aūt non dicit quinimo si Nicolaus veniret ⁊ recognosceret dictā scripturam nō pbaret ex sola sua confessiōe: qꝛ posset per debitorē fraus fieri ſm Jo. de imo.in.d.c.ij.pro eo est casus in.d.l.scripturas. ¶ Scđo principaliter moneor: qꝛ tex. in fine requirit subscriptioneꝫ triū testium intelligitur qui deponant ⁊ earū subscriptionē recognoscant ⁊ hoc qn̄ n egatur voluit ibi Bart. dum vult qđ quando scriptura habet subscriptionem partiū ⁊ trium testium si negatur ⁊ debet probari vel per comparationem lr̄arum vel per illos testes. ⁊ ita exprimit ibi Baldus. in princi. in sua distinctione. ¶ Confirmatur ratione qꝛ illa lex est fundata ſm docto. ne repetita die debitor possit cōficere scripturaꝫ in preiudiciū publici instr̄i. si autem sufficeret testium subscriptio non euitaret illa fraus: qꝛ posset debitor facere qđ alij inscriberent sub noīe aliorum testiū. Et ipsemet debitor ꝫfaciendo lr̄am que fraus ipsis deponentibus cōtingere non potest. vn̄ reijcienda est interpretatio per quā.l. fraus fieri possit.l. nō dubiū cum mā.C. de legibus. nec dicat aliquis qđ sufficit qđ duo ex tribus recognoscant prout voluit Joan. de Jmol.in.d.c.ij.de fide.instru. quoniam ex quo trium requiritur subscriptio omnium requi
9 ritur depositio qꝛ† quot testes requirunt̄ in actu ꝓ solēnitate tot testes deponere debēt de illo actu qn̄ deberet testificari: nota.in.l.heredes palam.in principio.ff.de testa. ⁊ in.l.ij.C.de bono.posses.ſm tab. ⁊ hoc fuit de intentione Bartol. ⁊ clarius Bal.in.d.l.scripturas. ⁊ Barto. in aliis locis supra allegatis. Et pbat̄ rōne qꝛ ſm oēs si scriptura est negata ⁊ nō probatur cōparatione lr̄arum dn̄t testes subscripti deponere ſm oēs ibi si ergo sufficeret depositio duoꝝ de facili possent subijcere falsam subscriptionē tertij ⁊ sic illa subscriptio tertij parū oparet̄. Itē lex non cōfidit ibi de duobus subscribētibus pti rōne non censet̄ cōfidere de duobus testibus scripturā approbātibus a paritate rōnis.l.illud.ad.l.aqui. ⁊ probat̄ ista conclo per text. in.d.aut.de instru.cau. ⁊ fi.§.si quis igit̄. ⁊.§.sed ⁊ si qs put illa iura supra iduxi ⁊ rn̄di ad obiectiones in ꝫrium allegādo Are. in preallegato consilio que magis ꝓcedunt in casu nr̄o in quo lex magis de falsitate suspicat̄ vt pʒ in.d.l. scripturas. cum ibi notatis plene per docto. ¶ Postremo dico qđ.d.l.scripturas. requirit subscriptionem trium testiū masculorum ꝓbate atqꝫ
10 integre opinionis.† Sed quādo lex requirit ꝙ testes debeant esse optime opinionis debet hoc probari et articulari al's non verificatur lex. hoc probatur ex notatis per Bart.in.l.j.§.si qs ff. queādmodum testa. aper. vbi dicit qđ instrumentū reprobatur per duos testes etiam nō descriptos q̄ sint optime opinionis vnde dicit cautos debere esse aduocatos in articulando ⁊ probando de optima opinione ⁊ fide testium cōtradicentium
b instrumento ex qua doctrina infert ibi [b] Angel. qđ neqꝫ ex dispositione legis optima opinio testium est causa inducēdi plenam probationem que alias plena nō esset. ⁊ ad probandum ⁊ articulādum de optima opinione dicit qđ cōtrarium ꝯsuluit Jo. de ligna. ⁊ ēt refert Ange. ⁊ idem tenuit domi. Francis. de rampo. in aut. sed cum testator.C.ad.l.fal. et ratio est qꝛ in dubio quilibet presumit̄ idoneus nisi cōtrarium ꝓbetur.l. ab ea parte.ff.de ꝓba.l.cum pater.§.nepos.ff.de leg.ij.cū si. Joā. de imo. concordādo opiniones dicit qđ aut lex requirit qđ dēant esse tres testes bone opinionis ⁊ fame. ⁊ tunc procedat opinio cōtra Bar. qꝛ presumit̄ quilibet bonus ⁊ idoneus.l.merito.ff. ꝓ socio. ⁊ in.d.l.ab ea parte cū si. intelligo tn̄ in h̄ dūmodo fuerit allegatū qꝛ p̄sumptio liberat a ꝓbando nō ab allegādo.l. si adulteriū cū incestu.§.idē pollioni.ff. de adul. Aut lex reqrit qđ sint optime opinionis ⁊ sic in superlatiuo gradu ⁊ tūc ꝓcedere potest opinio Ang. qꝛ licet qs presumat̄ bone opinionis nō tn̄ presumit̄ optime opinionis. ⁊ ita loquit̄ ēt Bart. sed in ꝓposito.l. nō requirit simpliciter optime opiniōis neqꝫ ꝙ optime sed ꝙ sint ꝓbate ⁊ integre opinionis. vn̄ videndū est nūqd ꝑ ista verba requiratur aliqua qualitas bonitatis opinionis in testibus q̄ nō sit probata ex illa generali p̄sumptione ꝑ quā quilibet presumit̄ bonus ⁊ idoneus qm̄ tūc q̄litas requisita in teste q̄ nō presumit̄ regulariter ꝓbari dʒ vt declarat Bal. in.c. j.§.si instrm̄. de notis feudorū. ⁊ facit qđ qn̄qꝫ fundat se in ali
11 qua lege requirēte certā qualitatē† illa qualitas est deducēda ⁊ ꝓbanda ſm Jo.an.in.c.j.de homi.li.vj. ⁊ Bal.in.l.hi q ad ciuilia.C.de apel.cū si. qđ aūt in tali casu requirat̄ talis qualitas que nō ꝓbatur ex illa generali p̄sumptione vt supra ostēdi: qm̄ lex requirit qđ sit ꝓbate ⁊ integre opinionis. si ergo requirit̄ ꝙ opinio sit integra. igit̄ videt̄ reqri qđ ei nihil obijci possit sicut dicimus in tali causa exceptionis maiore vt dicit gl.in.c.j.de cōsan. ⁊ affinitate. vn̄ si vltra h̄ requirit̄ qđ ēt sit ꝓbate opinionis ⁊ fame pʒ qđ ista duo requirunt̄ copulatiue ⁊ sic qđ nō solū opinio sit integra sʒ probata demū omnis copulatiua argu.l.tutamen adiectio.ff.de leg.iij. pro hoc induco text.in.c. in literis extra de leg. vbi disponitur qđ familiaris nō est idoneus testis nisi sit ꝓbate opinionis. ergo pʒ qđ illa probata opinio nō est illa que generaliter presumit̄ in teste qꝛ cū in eo adsit qualitas familiaritatis que reddit eum suspectū tollit in eo illa generalis p̄sumptio qđ presumatur bonus ⁊ idoneus vn̄ ad tollendū illam presumptionem familiaritatis requirit̄ q̄ sit ꝓbate vite ex qua pʒ qđ illa generalis presumptio ꝙ presumatur bonus ⁊

a ¶ Pro intellectu.l.scripturas.C.de fide instru.

b ¶ Dic in.§. diem autem in.l.ij.eo.ti. in.ij.colū.v. lxxxiij.bar.

idoneus cedit p̄sumptionē sumptē ex familiaritate addita illa
q2 est probate vite & opinionis. Igitur concludenter ostendit
qḋ ista qualitas probate vite significat multo maiorē qualita-
tem q̄ sit illa que elicitur ex illa qualitate presumptiōis ex qui
bus in proposito dico qḋ talis qualitas probari dz. ex quo re-
quirat vltra illam gn̄alem presumptionē sz in casu nr̄o ex alio
ostendit testes non esse idoneos: naz dn̄s indicaturus legat di
ctos testes qui sup hoc deponunt hisdem verbis formalibus
adeo qḋ per vnam faciem non differunt in vna litera. vnde est
proprie casus quē decidit tex. in. l. testium. ff. de testi. cum dicit
12 eundem premeditatūq3 sermonem propter † qḋ testes p̄sumun
tur subornati & suspecti vt notabiliter tradit Specu. in tit. de
teste. §. j. ver. Item q2 idē dicunt & eo. tit. §. nūc tractamus ver.
cautiorem. Ex quo pz qḋ cu3 exceptio subornatiōis obstet nō
dicuntur omni exceptione maiores iuxta notata per glo. in. d.
c. ij. de consanguinitate & affinitate. & per glo. in. §. item verbo
rum insti. de inuti. stipu. & per dn̄m Abbatem in. c. at si clerici.
extra de iudi. & hec de tertia difficultate. ¶ Circa quartā & vl-
timam concludendū est indubitanter q2 dicti sindici nō potue
runt talem declarationem & sn̄iam ferre & hoc ex defectu iurisdi
tionis vt in rubro & nigro. C. si a non compe. iudi. ista conclusio
probatur. Nam huiusmodi officiales nō habēt iurisditionem
nisi qualem eis reperit a statutis attributa vt firmat Ja. bu. in
l. assiduis. C. qui potio. in pig. hab. & Jac. bu. & Bal. in aut. sta
tuimus. C. de epis. & cleri. & Jo. an. in additio. Spec. in titu. de
sindico in Rubrica. Statutum autem in casu nostro sub Ru-
brica de of. & pōt sindi. q2 tribuit iurisditionē sindicis cogno-
scendi & declarandi bona & iura creditores & debitores & nomi
na debitorum talium cessantiū non includit. casum nostrū. qḋ
dupliciter ostenditur. ¶ Primo q2 aliud est declarare aliquē
esse debitorem cessantis et iura cessantis & realia puta hr̄e ces-
santem bona titij sui debitoris obligata qḋ satis videtur a sta
tuto permissum & aliud declarare talem rem in specie puta ta
lem domum vl' possessionē titij debitoris cessantis esse cessanti
hypothecatam quoniā h' est declarare talem rem fuisse in bōis
debitoris cassantis tempore ɔcti debiti cum al's non posset esse
hypothecata iuxta notata per Barto. in. l. rem aliena3. ff. de pi
gno. actio. hoc autem nō reperitur a statuto premissu3 igitur
non censet attributa talis iurisditio. est em̄ statutum restrin-
gendum inq̄tum fieri potest cum statutū tribuat sindicis iuris
ditionē iudicandi in casibus qbus agitur de eorum interesse cō
tra id qḋ habetur in rubro & nigro. C. ne quis in sua cā iusdi. et
habetur in. c. cum venissent. extra de iudi. ¶ Secundo confir-
matur & clarius. Nam lz statutum concedat p̄tātem iudicādi
& declarādi bona iura cessantium tn̄ nō concedit si tertius ha
beret potiora iura in bonis debitoris cessantis q2 sindici in eo
rum vtilitatem possint pronunciare se habere potiora iura ex
persona cessantis q2 hoc nō dicit statutū in materia ita exorbi
tanti non dz fieri extensio. l. si vero. §. de viro. ff. sol. matr. c. cum
dilectus. extra de consue. ¶ Tertio confirmatur q2 cū statutū
sit exorbitans & loquatur in simplici declaratione debitorū et
noīum cessantis non includit casum qn̄ talis sit ēt super potio
ritate iurium & etiam cōtra tertiam personam non nominatā
in statuto q2 est casus mixtus qui nō comprehēditur in dispo
sitione facta in casu simplici. l. titius. & ibi doc. ff. de leg. j. & . l. si
adulterium. §. p̄scriptione. ff. de adulte. ¶ Confirmat & quar-
to q2 statutū loquens inter certas personas non hz locum qn̄
est cōmixta certa persona non noīata a statuto quasi sit casus
mixtus & in pulchra questione cōsuluit Jo. de imol. vt refert si
sequitur do. Alex. in. l. illa3. C. de collatio. ¶ Confirmatur hoc
nam statuta ideo dicuntur stricti iuris & stricte intelligunt: q2
fiunt ad instar stipulationis. vt declarat notabiliter Bal. in. l.
contractus in. ij. col. C. de fide instru. vnde sicut stipulatio intel
ligitur stricte. l. qcquid astringende. ff. de ver. ob. ita etiam sta-
tutū. sed in stipulatione nō sub intelligitur persona extrinseca
non noīata. l. si stipulatus. §. grisogonus. Igitur &c. ¶ Quin-
to q2 verba q̄uis generalia statuti dicunt inq̄tum fieri pōt in
terpretari vt minus derogent iuri cōi. Ite3 vt minus. Tertio
preiudicent ita dicit do. Anto. in. c. cum dilectus. in. iij. col. ex
tra de cōsue. & in concessione iurisditiōis est casus in. c. sup eo.
de offi. delega. quem tex. do. Ant. ibi extendit ad statuta. Igi-
tur dz statutum intelligi qn̄ agit de simplici iuriū declaratiōe:
nam qn̄ agitur de potioritate iuriū super re non cessantis con
tra non noīatum in statuto q2 qḋ sindici cognoscant cām pro-
priam est valde p̄iudicialis tertie persone argumento eius qḋ
habetur in. l. vnica. C. ne quis in sua cā. & in. l. ēt. C. de testi. & in
l. testis idoneus. ff. eo. ti. ¶ Sexto ista conclusio p̄batur. Nam
qḋ statutum cōcedat iurisditionem respectu cessantiū & q2 pos
sit declarare bona & iura debitorum & creditorum cessantium
non autem qn̄ tertius non noīatus contenderet se habere po-
tiora iura in bonis debitoris cessantis inter talem & eos sint iu
dices nec sint iudices qn̄ de tali iuriū potioritate agitur vt su-
13 pra dictum est. Ista probant optime in simili † nam in mā feu
dali inter vasallos cognoscit dn̄s feudi si tamen quis tertius
non vasallus p̄tendit aliquam rē ad se pertinere quā negat feu
dalem & vasallus dicit feudalem dn̄s nō est iudex ne sit iudex
in causa propria. ita cōcludit glo. quā ibi approbat do. Anto.
& cōmuniter doc. in. c. ceterum. extra de iudici. Et est notandū
s'm do. Anto. q2 cum iste casus non reperiatur determinatus
in. ll. feudalibus dantibus iurisditionem. na3 stamus iuri cōi
idem voluit glo. in. c. imperialem. §. preterea qui feu. dare pos-
sunt. que decisio maxime in rōnibus decidendi & plura alia q̄
14 dicit do. Anto. decidit casum nr̄m. ¶ Nec obst. q2 † statutum
prohibet de nullitate dici: q2 non censetur exclusa exceptio nul
litatis ex defectu iurisditionis vt voluit glo. ordinaria ab om
nibus approbata in clementina. j. de seque. posse. & fructuum.
¶ Postremo ēt aduertendum: q2 statutū sub rubrica de credi
toribus cessantium & fugitiuorum in ver. & vxores taliu3 &c. vult
q2 vxores viuētibus viris cessantibus non possint bona defen
dere sed q2 oīa disposita in sup̄ioribus statutis cōtra cessantes
locū habeant. sub dit tn̄ in ver. saluo q2 viro mortuo intelligat
ius reseruatū mulieri sup bonis viri cessantis ēt alienatis & di
stributis ipso iure sine quocunq3 recursu. vn̄ pōderanda sunt
duo. ¶ Primum q2 ius mulieris mariti cessantis sit ipso iure
reseruatu3 & sic vult q2 factū sindicorum eis nocere non possit.
¶ Scḋm q2 dicitur sine quocūq3 recursu. Ex quo videt colli-
gi q2 respectu dotiu3 nō possint se ītromittere: q2 in his in qui
bus possunt se intromittere statutu3 cōcedit remedium recur-
sus & ista interpretatio videt satis admittenda per quā restrin
gitur statutum ne sindici iudicēt in cā propria prout dixit gl.
in. d. c. ceterū. Item. q2 redimus ad ius cōe glo. in. c. statutum.
in verbo mādatum de prebē. in. vj. facit. l. si vnus. §. pactus. ff.
de pac. Nam vident dicti sindici posse disponere virtute eorū
arbitrij & irritate sn̄ias iam inter chartas mādatas iuxta ea q̄
notabiliter ponit Bar. in. l. ambitiosa. C. de decre. ab ordi. fac.
¶ Non omitto ēt qḋ lz fuissent iudices sindici in ista cā tn̄ cā
fuit cepta corā alio iudice ipsismet petētibus. vn̄ nō potuerūt
se amplius de illa lite intromittere. l. vbi ceptu3. ff. de iudi. & p
Bart. in. l. stipulatori. ff. de sepul. vio. vbi vult q2 iudex coram
quo ceptū est iudiciū particulare sit ille q iudiciū diffiniat sed
huic fundamento vr̄ obstare: q2 si non opponit de pendētia li-
tis item ēt si opponitur & iudex p̄cedat vtroq3 casu videtur te
nere processus & opus videt apellatione vt voluit notabiliter
Inn. in. c. cū. M. ferrariēsis de cōsti. quē ibi doctores sequunt
& meminit Ang. in. l. pe. ff. de peti. heredi. & in. l. si is a quo. ff.
de rei vendi. & Bal. in. l. nulli. C. de iudi. cum si. Ad hanc obie-
ctionem rn̄deo q2 si ipsi ēt erant iudices & sic in hac causa erāt
pares in iurisditione. Ex quo ipsi potuerunt & adiuerunt aliū
iudicem tanq̄ pars censent se alterius iurisditioni submisisse
& de pari se effecti inferiores in illa causa vt in. l. & est receptu3.
& ibi ita declarant Bar. Bald. & cōmuniter doctores. ff. de iu-
risditione omnium iudicū. vnde non dicuntur in illa causa ha
bere iurisditionem pariter cognoscendi quo casu loquit In-
no. in. d. c. cum. M. Ex quo enim elegerunt cum partes & non
iudices illis potest dici viam qua3 elegisti hec tibi pateat. l. ha
bebat. ff. de instito. & maxime hoc q2 videntes se sedere in frau
de3 inceperunt cognoscere. arg. eius qḋ in simili notant Bald.
Angelus et Mod. in. l. si seruus plurium in fine. ff. de legatis
primo. Laus christo redemptori &c.
¶ Vt supra conclusum est arbitror iuris esse ego Bartholo.
Socin. iur. vtriusq3 doctor.

¶ Consilium cclxxv.

1 ☞ Ciuitas Lucana ex quo nō recognoscit superiorem an in
ea committatur crimen lese maiestatis.
2 Crimen oppugnate patrie distinguit a crimine lese maiesta-
tis tanquam species separata.
3 Pena. l. quisquis. C. ad. l. iul. maiesta. in quibus locū habeat.
4 Doctori excellēti attestanti aliquid esse de cōsuetudine credit
5 Imperatoris suprema potestas an prescribatur.
6 Dispositio odiosa & penalis q̄ loquitur in imperatore nō ha-
bet locum in eo qui non est proprie imperator.
7 Prescriptio non extenditur de simili ad similia.
8 Dispositio penalis quando extendat de casu ad casum ex idē
titate rationis.
9 Imperator est dn̄s totius mundi nec dignitas illius per pa-
pam supprimi potest.
10 Dispositio. l. quisquis. que loquitur in personam non habet
locum in vniuersitate.
11 Extensio in penalib9 inequiparatis quando fiat.
12 Extensio non fit quando pene inferuntur ipso iure.
13 Successio dictio verificatur in qualibet successione.
14 Filius si priuatur successione non tn̄ priuatur legitima.
15 Filius cōceptus ante damnationem patris in crimine lese ma
iestatis quando faciat deficere fideicommissum in fauorem
fisci. et. nu. 16.

fisci.et nu.16.

17 Inductum in fauorem quando retorqueatur in odium.

18 Bona conditionalia non veniunt in publicatione bonorum.

19 Potestates ciuitatũ hodie nõ habent iurisditionẽ nisi quatenus a statutis conceditur.

20 Filius natus qui naturaliter viuere nõ potest an faciat deficere fideicommissum.



Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ In causa fratrum Andree de meis de Luca al's cõtra fiscum consului in eorum fauorem tenendo primo filios Andree esse vocatos ad fideicommissum quod etiam confirmo q2 fuit probibita alienatio quo casu opinionem Bar. in.l.centurio.ff.de vul.⁊ pu.probat Bal.in.l.ab eo.C.de fideicõ. Aretin9 in.d.l.centurio ⁊ maxime concessa ptãte alienandi per tex.cuz ibi notatis per Bal.in.l.proculus.ff.de vsufruc.faciunt notata per Bar.in.l.ex hac scriptura.ff.de dona.sed audio solẽnes doctores postea contrarium consuluisse ⁊ in primis respectu posthumi ipsius Andree conantur ostendere quod licet filij nascituri ex ipso Andrea inuitati essent ad fideicõmissuz auitum tñ ipsi accipiunt ⁊ fiscus aufert ab eis ⁊ pro fundamento remittunt qḋ ciuitas lucana nõ recognoscit superiorem .vnde idem ius vr̃ habere qḋ hz princeps ⁊ eadẽ priuilegia ƀm Bar. in.l.hostes.ff.de capti.⁊ in.l infantẽ.ff.de publi. iudi.⁊ est bonus tex.vbi dñi canoni.in.c.per venerabilem qui filij sint legit.
1 vñ licet alias sit dubiũ nũquid cõtra†inferiores a principe cõmittatur crimen lese maiestatis tñ cõtra principes ⁊ ciuitates nõ recognoscentes superiorem vr̃ qḋ tale crimen lese maiestatis cõmittatur tex.est bonus ad hoc in.l.ij.C.de episco.audiẽ. ⁊ tenet Bartho.de saly.in.l.quisquis .C.ad.l.iuliam maiesta. sicut quando cõmittitur contra principẽ vel rẽpublicam romanorũ.⁊ hoc videtur voluisse etiam Glo.in.l.fallaciter.C.de abolitio.facit qḋ notat Bar.in.l.ij.ff.ad.l.iul. maiesta.⁊ tz dominus Ang.de aretio in tracta.maleficio⁊ in verbo che hay tradito la tua patria.⁊ insti.de publi. iudi.§.publica.⁊ vr̃ tenere Joã.fab.in ꝓhemio institutionũ.⁊ tenent do.Cardina.⁊ Jo. de imo.post quosdã antiquos i cle.pastoralis.de re iudi. ¶ Ex quibus inferunt qḋ illo⁊ filij priuanť successione ⁊ paterna et auita ⁊ sunt incapaces ex testamẽto etiam cuiuscũqz extranei. ⁊ sic videtur qḋ ab ipsis tanq̃ ab ĩdignis fiscus auferat.ad hoc inducunt text.in.l. quisquis.§.vxores.vbi a filijs fiscus aufert que a matribus eo⁊ cõsequerenť.ergo idem dicẽdum qñ aliqḋ consequerenť ex cõcessione alterius.⁊ ita per illum text.⁊ alias rationes tenent ibi Pe.⁊ Cy.in.d.l.quisquis.hanc etiam opinionem tz ibi Bartho.de saly.in successione ex testõ licet secus dicat in successione ab intestato q2 in successione ex testamento tex.dicit qḋ non possunt capere qḋ intelligatur cũ in effectu l.aliud est capere.ff.de verb.signi.vnde cum querer qḋ filij Andree successerint auo ex fideicõmisso iuxta.l.cohered.§.cũ filie ff.de vulga.⁊ pup.videtur qḋ filij acceperunt ⁊ qḋ ab eis tanq̃ ab indignis fiscus auferat ⁊ hoc adducũt quatenus dicerem9 posthumum nasciturũ ad fideicõmissum vocari. ¶ Sed premissis nõ obstantibus contraria sñia probabilio⁊ ⁊ cõmunior est qḋ imo filij succedũt auo ex fideicõmisso nec aufertur ab eis tanq̃ ab indignis.ista cõclusio probatur. Primo tenendo qḋ
2 †crimen oppugnate patrie generaliter distinguať a crimine lese maiestatis tanq̃ species separata.casus est in.l.fallaciter. C. de abolitio.⁊ qḋ crimen lese maiestatis cõmittatur tantũ ɔtra principem vel rẽpublicam romanorum probať tenet glos.quã ibi sequitur Cy.in.l.j.ff.ad.l.iul.maiesta.sequiť etiam Ang.dicit tñ qḋ est pena capitalis tex.est in.l.j.C.de sedi. ⁊ est gl. insti. de publi.indi.§.publica.⁊ ƀm hanc opinionem cõsuluit Bal. prout refert ⁊ sequitur insignis doc.dñs Nellus de sancto Gemi.in tractatu bãnito.in prima parte scḋi temporis. vbi dicit qḋ ita vidit per viros magne autoritatis cõsultum ⁊ q̄ ita in ciuitate Florẽtie pluries obseruatũ fuit. Et hoc maxime dicendum est in ciuitate Lucana in qua statutum sub rubrica de declaratione quinqz casuũ appellat crimen proditoris cõtra ciuitatem ⁊ pacificũ statum ⁊ non lese maiestatis que crimina vt separata distinguũtur.vt.d.l.j.C.de abolitio. ¶ Cõfirmatur alio fundamento verissimo iudicio meo ⁊ cõiter approbato. Nam plura sunt capitula criminis lese maiestatis vnum est quando cõmittitur contra principem ⁊ cõtra eos qui sunt in ipsius la-
3 tus principis†⁊ in his vendicat sibi locum pena dicta[a].l.quis-
a quis. Aliud qñ ɔmittitur cõtra rẽpublicam romano⁊ de quo in.l.j.ff.ad.l.iuli.maie .⁊ in hoc crimine nõ habẽt locum pene dicte.l.quisquis. Que tantũ loquitur de precedẽte capitulo ita voluit singulariter Cy.in.d.l.quisquis.pro cuius opinione vr̃ mihi tex.in.l.j.§.⁊.ij.ff.ad.l.iul.maie. In quibus poniť pena quando cõmittitur contra rẽpublicam romanam nec ponunť pene de quibus in.d.l.quisquis .vnde lz in ꝑncipe illud de non statuatur tñ non dz fieri extensio in odiosis ⁊ penalibus et maxime respectu filiorum ad hoc regula odia ⁊ regula in penis de reg.iur.in.vj. ¶ Confirmať hoc idez ex his que dicit Ange.in.d.l.quisquis.vbi dicit dum tex.loquitur de filijs ita intelligit hanc penam sane in his qui damnantur ex hoc capite maiestatis.quia volebant violare pricipẽ aut alios ibi descriptos nõ est ergo extẽdenda ad crimẽ patrie oppugnate hec pena licet illi dicantur dãnati crimine lese maiestatis vt notat glo .in d.l.fallaciter.allegat ẽt notata in.l.earum.ff.ad.l.iul.maic. vbi bona gl.⁊ dicit qḋ questio fuit de facto in romandiola ⁊ sic restringit.d.l.quisqs ad casum tantum qñ contra principem vel existentes iuxta latus suũ cõmittitur hoc idẽ voluit Ang.no. in.d.l.fallaciter.vbi in ꝓposito dicit qḋ pena dicte.l.quisqs respectu filio⁊ de consuetudine non seruať ⁊ dicit se dixisse in.d.
4 l.quisquis.statur autẽ dicto doctoris ⁊ piti quando dicit†qḋ aliqd seruatur vel nõ seruatur de cõsuetudine vt dicit Bar. in l.de quibus.ff.de legi.⁊ maxime hoc in psona Angeli qui fuit excellentissimus doctor ⁊ practicus vnde illud verbũ est multũ ponderãdum a dño iudicare debente. Barth. ẽt de saly. in.d. l.quisqs in prima oppo.dicit qḋ pene de quibus in.d.l.quisqs nõ habet locum nisi in.j.capite.d.l.de quo.s.nõ autem in alijs capi.l.iulie maie.⁊ sic sentit illud idẽ qḋ Cy.⁊ Ang.verũ est qḋ in eadem.l.quisqs Saly.vult qḋ pene de qbus ibi habent locũ in eos qui cõmittunt lese maiestatis ɔtra ciuitates ⁊ dños qui nõ recognoscũt supiorem etiã de facto q2 habentur loco ꝑncipis iuxta no.in.d.l.hostes.⁊ sequi vr̃ do. Ange. Are. in dicto tracta.maleficio⁊ in versi.che.hay tradito la tua patria.sed tñ pp opinionem isto⁊ nõ recedo ab opi.Cy.⁊ Ang.qui ɔtrũ manifeste volunt.nã Cy.nõ vult qḋ locũ habeat etiam qñ committeretur cõtra rẽpu.romanorum allegant.l.j.§.⁊.ij.ff.ad.l.iul. ma.que iura loquunť in republica romanorum eo tpe quo superiorem nõ recognoscebat ⁊ tñ nõ inuenitur qḋ imponať in d.l.ij.per legem.vñ.tabularum alia pena q̄ pena capitalis ipsi delinquẽti ⁊ nõ alijs vñ cum alie ciuitates superiorem nõ recognoscentes rome equiparentur vt per Bar.in.d.l.ij.idez dicendum ⁊ hoc clarius Ang.qui voluit qḋ nõ habeat locũ nisi specialiter in casu illius.l.⁊ hoc apertissime voluit Bart.optimus auriga in hac ciuili sñia in extrauaga.qui sint rebelles in ver.rebellando vbi multum mature loquutus fuit ⁊ loquiť in alijs dñis ⁊ ciuitatibus qui dñium hñt ex pscriptione vel ex cõcessione qui per se vel pp se illã exercent ⁊ nõ pp principem ⁊ tñ cõcludit q̄ illa constõ nõ habet locuz q2 loquitur de his qui cõmittũt in pricipem nõ in leues officiales.⁊ ita loquiť.d.l. qsqs igiť fortius Bar.hoc idẽ dixisset in.d.l.quisqs q2 illa est magis odiosa ⁊ penalis maxime respectu filiorum arg.c.odia.⁊.c.in penis.de reg.iur.in.vj.⁊.l.cum quidã.ff. de libe.⁊ posth.⁊ hec sola decisio sufficeret ad victoriã.hoc idẽ voluit Pau.de castr. in.d.l.ij.C.de epis.aud.vbi dicit qḋ in alijs dñis ⁊ ciuitatibus an cõmittať crimen lese maiestatis Bal.⁊ Ang.fuerunt consulendo ɔtrij.tñ lz esset crimen lese maiestatis cum illius criminis sint plura capitula nõ hẽbit locum dispõ.d.l.quisqs que tñ hz locu m qñ cõmittiť contra imperatorẽ vel eius officiales vnde consequentia est fallax ⁊ nõ bona.cõmittiť crimen lese maiestatis.igitur habet locum dispõ.d.l.quisquis.vt ꝓbatũ est. ꝓ his est bona glo.in.§.publica insti.de pub.iudi.vbi Jo.faber doc. insignis tz hãc opi.vbi vult qḋ filij tm̃ puniũtur in terminis.d. l.quisqs alias licet dici posset crimen lese maiestatis tñ filij nõ puniunť.faciunt no.per Ang.in.l.j.C. de sedit. Et qḋ ista opinio sit verissima ostendiť rõne nam aut sumus in dñis ⁊ ciuitatibus nõ recognoscentibus superiorẽ de facto aut ⁊ scḋo nõ recognoscunt ex pscriptione tanti tpis cuius in ɔtrium memoria nõ existit aut ⁊ tertio ex cõcessione seu priuilegio.si prĩo loquimur in dñis nõ recognoscẽtibus superiorem de facto ⁊ in istis non dz habere locũ dispõ.d.l. quisqs que est odiosissima ⁊ penalis ⁊ infra dicam qm̃ ex quo vsurpant sibi iurisditionez ⁊ sic ex tali vsurpatione ex qua venirent puniẽdi nõ dñt premium consequi ⁊ priuiligiũ.l.relegato⁊.§.interdicere.ff.de interdi.⁊ releg.⁊ hanc rõnem ponderat Joan.de imo.in.l. infamẽ.ff.de publi.vbi pro hoc allegat optimã gl. Jo.an.in.c.j.extra de baptis.vbi voluit illa gl.q̄ illa lr̃a que loquiť in principibus non hz locum in dñis tyrãnis Italie qui de facto sibi iurisditionẽ vsurpant.⁊ illã gl.sequnť ibi Pau .Stepha.d. Cardi.⁊ Jo. de imo.rñdentes ad.c.presidentes.de here.in .vj.vbi a pari ꝓcedũt exercentes iurisditionẽ de facto ⁊ de iure qḋ ibi est spãle in fauorẽ fidei xpiane igitur in ɔtrium est ius cõe.l.ius singulare.ff.de legi.si ergo hoc est in illa mã que non est odiosa imo fauorabilis fortius dicendũ est in ista que est odiosissima ⁊ penali ⁊ maxime in preiudiciũ tertij nõ delinquẽtis.faciũt ẽt no. per Jo.de imo.in.c.cũ te.extra de re iudi.faciũt no.in.l.decernimus.C. de epi.⁊ cle. Si vero volumus scḋo dicere qḋ supio-
5 rem nõ recognoscat ex pscriptione ⁊ tunc ẽt dico q̄†nõ potest procedere qũ ƀm magis cõem opi.doctissimo⁊ viroruz supre-

a ¶ Pena.l.qsqs.C.ad.l.iul. maiest.in qb9 locum habet.

ma ptās impatoris prescribi nō pōt quominus quis habeat
imperatorē in dñm.lꝫ em̄ Bart.tenuerit ꝯrium in.l.hostes.ff.
de capti.tñ fuit sibiipsi ꝯrius ⁊ ꝯrium tenuit in.l.j.§.deniqꝫ.⁊
ibi sequit̃ Joā.de imo.ff.de aqua plu.ar.⁊ in plerisqꝫ aliis lo-
cis.⁊ hanc opi.disputando tenuit Ja.de bel.qui eius disputa-
tionem ponit in aut̃.defenso.ciui.§.⁊ indicare quē refert ⁊ seq
tur plura addendo p̄clarus doc.Alber.de rosa.in.l.imperium
ff.de iurisdi.om.iudi.hanc opinionē tenent Hosti.Jo.an.d.
Ant.⁊ do.Abb.qui aliqñ contrarium tenuit in.c.per venera
bilem extra qui fil.sint legi.rō vna cōcludens est.nā doct.cōiter
dicūt ꝙ suprema potestas pape est imp̄scriptibilis q2 est a deo
vt voluit notabiliter Jnno.in.c.bone el.ii.de post.prela.qd di-
ctum vbiqꝫ doct.approbant ⁊ extollunt.Sed ista rō militat ēt
in imperatore.igitur ⁊c.Nam etiam ptās imperatoris d2 esse
a deo vt in aut̃.qūo opor.epis.⁊ ibi gl.in verbo sancimus.pro-
batur in.l.solite.de maio.⁊ obe.⁊ in.c.duo.⁊ in.c.ad vestram.
xcvj.di.⁊ pulchre probat Pe.de ancha.in suo consi.mihi.ccx.
incip.tres dñi magnifici.⁊ late hoc probat Aluero.in.c.j.quis
dicatur comes vel Marchio.quicqd dixerit Cardi.in cle.pñti
de censibus.Probatur ista cōcl'o in.l.cōpetit.C.de p̄scrip.xxx.
anno.⁊ hanc opi.sequit̃ Ang.in.l.hec aūt.ff.de seruitu.vrba.
predio.⁊ do.Ant.Dñicus ⁊ Jmo.in.c.j.de consti.Jmo.in.l.
infamen.ff.de publi.iudi.⁊ in.c.cū te de re iudi.⁊ late.d.Abb.
in.c.cū non liceat.de p̄scrip.Et tenendo hanc opi.in hac mā
non procedit fundamentū de imperatore ad eū qui imperato
rem in dñm recognoscere d3 licet non recognoscat vt.s.dixi.
¶ Sed posito ꝙ potuisset illa suprema ptās acquiri adhuc
idem cōcludendū est.Nam vt dicit.d.Card.Florentinus in.d.
c.per venerabilē.in vna oppositione illi qui prestabunt talē su-
premam ptātem hñtur loco imperatoris.Nulli aūt dubiū est
aliud esse talē ⁊ aliud haberi loco talis.l.mercis.ff.de ver.sig.et
in gl.vbi p̄batur ꝙ haberi p̄ tali denotat improprietatē ⁊ no.
Bar.in.l.j.in prin.ff.de suis ⁊ legit.⁊.l.si maritus.§.legis iulie
ff.de adul.⁊ in.l.si is qui pro empto.ff.de vsuca.Igitur dispō
6 † odiosissima ⁊ penalis que loquit̃ in imperatore nō h3 locum
in eo qui nō est proprie imperator.l.iij.§.hec verba.ff.de neg.
gest.⁊ per Bar.in.l.oēs populi.ff.de iusti.⁊ iur.in materia in-
terpretatiōis extensiue in.vj.q.pricipali lꝫ em̄ prescripserit li-
bertatem tñ vere non sunt imperatores vt de se p3 ⁊ maiestas
conuenit soli imperatori in aut̃.de eccle.titu.§.j.⁊ in aut̃.vt ec
clesia roma.¶ Preterea etiam dicendū est quod licet suprema
ptās acquisita esset prescriptione in multis que ꝯpetunt supre
me ptāti tñ nisi ostendatur qd ciuitas lucana vsa fuerit supre-
ma ptāte in puniēdo cōmittētes crimen lese maiestatis ꝯ dictā
ciuitatē penis de qbus in.d.l.quisqs ⁊ eoꝝ liberos excludendo
a successione cōsanguineoꝝ ⁊ extraneoꝝ suprema ptās acqui-
sita in multis p̄scriptione non d3 extendi ad alia que cōpetunt
7 rōne supreme ptātis q2 † prescriptio nō extendit̃ de similibus
ad similia vt voluit Jnno.in.c.ad audiētiā de p̄scrip.Et Bar.
in.l.j.§.si qs hoc interdicto.ff.de itine.actuqꝫ priua.Pulchre
loquit̃ Domi.in.c.si episcopus.de supplen.negli.prela.in.vj.⁊
Jmo.in.c.tua.de deci.⁊ do.Abb.in.c.cum contingat.eo.tit.⁊
Pau.de ca.notabiliter in consi.cccxiij.incip.qm̄ adiectione ⁊
c.hoc maxime in reseruatis principi in qbus prescriptio super
aliquibus nō extendit̃ ad alia.ita voluit notabil'r do.Abb.in
c.quo ad translationē in vltimo notabili per illum tex.de offi.
dele.¶ Confirmant̃ predicta per ea que eleganter ponit Albe.
de rosa.in.l.j.in fi.ff.de offi.eius cui man.est iurisdi.vbi d2 qd si
probat̃ prescriptio eorum que pertinent ad oīmodam iurisdi-
tionē nō tñ p̄bat̃ qd imposuerit penam mortis nō poterit pe-
nam mortis imponere.¶ Confirmat̃ per tex.singularem in.c.
cum cōtingat.extra de fo.cōpe.per quē dicūt Cardi.⁊.d.Abb.
qd lꝫ probetur p̄scripta iurisditio tñ non probat̃ ptās coercen
di licet al's cōmode explicari non possit.l.ij.ff.de iuris.om.iu.
q2 non dicitur oīo insepabilis ⁊ tenent Card.⁊ Jmo.in.c.ex
lr̄is.in.c.pastoralis.de offi.deleg.lꝫ ergo probaret̃ prescriptio
supreme ptātis tñ q2 illa stare potest lꝫ non punirent̃ crimina
lese maiestatis vt in.d.l.quisqs ⁊ maxie filij talis p̄scriptio ad
istū casum non extendit̃.⁊ probat̃ ēt ista concl'o ex his que sta-
tim dicam.¶ Si vō ⁊ tertio casu volumus dicere ꝙ ciuitas lu
cana gaudeat plena libertate ex cōcessione impatoris p̄ut dñt
Blondus lib.viij.scdo de cadis ⁊ platina de vita pontificū in
vita honorij.qui dñt ꝙ Rodulphus cōcessit libertatē florenti
nis pro sex millibus ducatis ⁊ lucēsibus p̄.xij.ducatis.adhuc
idē concludendū est multiplici rōne primo q2 lꝫ habeant liber
tatē iura principis nō sunt impator.Sed bene dici pñt ꝙ sunt
loco impatoris ad hoc no.Bar.in.d.§.legis iulie ⁊ probat̃ q2
id qd cōpetit ex priuilegio ⁊ id qd competit de iure cōi nō sunt
idem.l.eius militis.§.militia missus.ff.de testa.mili.facit text.
in.l.cū ex oratione.ff.de excusa.tuto.igitur dispō tam odiosa
⁊ penalis non d3 extendi ad personā que nō est talis p̄p̄rie nec
tante qualitatis ⁊ sic nō militat eadem rō maxime ꝯtra tertiū

a ¶ Dispō.l.qs-
qs que loquit̃
in p̄sonā non
h3 locū in vni
uersitate.

per ea q̄ ponit no.Jo.an.in.c.odia.de reg.iur.li.vj.¶ Confir-
8 matur ⁊ scdo † nam dispō penalis non extenditur etiam ex idē-
titate rōnis de casu ad casum nisi sit rō scripta in lege.vnde ad
hoc vt extendat̃ duo requirunt̃ qd ratio sit scripta ⁊ qd sit eadē
rō in casu ad quē volumus legem extēdere.ita pulchre declarāt
Jo.de imo.⁊ Domi.in.c.si postq̄.de elec.lib.vj.⁊ Jo.de imo.
multum late in.l.si vero.§.de viro.ff.sol.ma.sed in casu nostro
si volumus extendere.d.l.quisquis ad ciuitatem ⁊ dños nō re-
cognoscentes superiorē ex priuilegio p̄dicta nō militāt.igitur
⁊c.nam in.d.l.quisquis.nō exprimitur ratio.q2 pene de quib'
ibi imponunt̃ ⁊ si qua exprimitur illa facit in contrarium.nā
quatenus imperator extendit illam.l.ad viros illustres qui in
eius cōsistorio consiliis intersunt illud dicit̃ esse ex eo q2 partes
sunt corporis imperatoris.⁊ id Bart.de saly.vult qd ad alios
officiales extra existentes nō extēditur.que quidē ratio nō mi-
litat in istis dominijs qui per se iurisditionē exercent vt p̄bat
Barto.in.d.extrauag.qui sint rebelles.in versicu.rebellando.
¶ Preterea etiam nō militat eadem rō que militat in īpera-
tore q2 est nō equalis maiestas.igitur non d2 equale crimē lese
9 maiestatis.qd aūt non sit equalis maiestas p̄bat̃ clare † nā im-
perator est dñs mundi.l.deprecatio.ff.ad.l.rodi.de iac.vnde li
cet multi non subsint imperatori tñ dici potest dñs mundi vt
dicunt Bar.⁊ Ang.in.l.ij.ff.de rei vendi.⁊ d2 habere iustum
imperiū super oēs nationes vt dicit Hosti.in summa.in ti.de
opi.ordi.§.ij.ver.lꝫ imperator nec eius dignitas ēt per papā
supprimi pōt vt dicit do.Abb.in.c.lꝫ ex suscepto in.j.nota.de
fo.cōpe.¶ Jtem qui non recognoscunt superiorē si sunt negli-
gentes in administrāda iustitia nō supplet papa sed impator
vt voluit not.do.Abb.in.d.c.lꝫ ex suscepto in.vj.col.per text.
no.in.c.irrefragabili in princ.de offi.ordi.⁊ est maiestas et di-
gnitas īperatoris super oēs dignitates ⁊ maiestates seculares
⁊ multa h3 precipua ⁊ sīgularia que aliis etiam nō recognoscē
tibus superiorem non competunt vt latissime prosequitur vl-
tra alios do.Jac.aluero.insignis doctor per plures questiones
in.c.j.quis dicatur dux comes vel marchio.vnde in aliis domi
nis inferioribus qui non recognoscunt imperatorem ⁊ non
sunt p̄s corporis eius nō offendūt tanta maiestas ⁊ tāta digni
tas.igit̃ cū neqꝫ ratio sit exp̄ssa que militet neqꝫ sit eadē ratio
nō vendicant sibi locū pene de qbus in.d.l.qsqs.¶ Confirmat̃
10 ista opi.† Nā.d.l.quisqs loquit̃[a] qñ offendit̃ p̄sona imperato
a ris.⁊ loquit̃ in p̄sonam.igit̃ non h3 locū in ciuitate que etiam
supiorem nō recognosceret q2 est vniuersitatis que vere non est
persona lꝫ loco p̄sone fingat̃.Nam dicimus ꝙ dispō odiosa et
stricta que loquit̃ de persona nō h3 locum vniuersitate vt vo-
luit Ang.in.l.metū.§.sed aīaduertendum.ff.qd me.cau.Bal.
in.c.j.§.si cōuenticulā.de pace iuramento firman.per illū tex.⁊
Bal.in rub.C.ad treb.⁊ Roma.consilio suo.cccc.¶ Confirma
tur quia licet ciuitas donata libertate ab impatore aliquo re-
spectu sit redacta ad instar impatoris ⁊ gaudeat priuilegiis li-
bertatis tñ non est imperator neqꝫ sibi attribui d3 id qd maie-
stati impatoris noīe sue maiestatis q2 impatori est attribuere
vt p̄bat̃ per tex.in.l.meminimus.⁊ ibi Bal.C.de legi.here.et
tradit Pau.de ca.in.l.lege.xij.tabularum eo.ti.⁊ Pau.de ca.
11 in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure delib.Comprobo q2 † ad hoc
vt fiat extēsio in penalibus p̄ oīa d3 equiparatio esse facta.ad
hoc gl.no.in.c.j.in ver.sane.de voto in.vj.⁊ in.c.constitutus.in
ver.prorogamus.de regula.eo.li.⁊ debet esse facta per viam re
gule.arg.no.per Bar.in.l.ij.de leg.j.que nō militāt in casu no-
stro.ideo in penalibus non d3 fieri extensio maxime contra nō
delinquētes.amplius dico qd cū per.d.l.quisqs alique pene ip
12 so iure inferunt̃ in penis † que ipso iure inferunt̃ non fit exten
sio ex similitudine rationis vt voluit Jo.an.in regula odia.de
reg.iur.in.vj.⁊ Bal.in.l.de quibus in.vj.colū.ff.de legi.Si er-
go omnes pene illius legis nō pñt verificari nō verificatur di-
spositio.glo.est nota.⁊ ibi doc.in.l.mancipia.in versi.aduocan
dum.C.de ser.fugi.¶ Non omitto ēt qd ⁊ si dicamus qd fiat
extensio dispositionis qd dicat̃ ꝙ crimen lese maiestatis sicut si
cōmissum fuisset ꝯtra imperatorē nō tñ debet fieri extēsio quo
ad penas illius.l.vt probat̃ ex regula.quā ponunt Joan.an.⁊
Domi.in.c.dispendia.de rescrip.in.vj.vbi volunt qd lꝫ lex pe-
nalis extēdatur ad aliū casum nō d2 facta extēsio respectu pene
prout voluit etiam glo.in cle.ij.de here.⁊ in clemen.j.de reb.ec
cle.non alienan.⁊ glosa iuris ciuilis in.l.fi.ff.de in ius vocan.
¶ Postremo etiam nos habemus qd vt dixi supra lex.xij.ta-
bularum eo tp̄e quo imperium erat apud rēpublicā romanā
si cōmittebatur crimen lese maiestatis cōtra rēpublicam roma
nam imponebatur tñ delinquenti pena capitalis.casus est in
l.iij.ff.ad.l.iul.maie.que lex nō reperitur correcta ergo idē di-
camus in aliis ciuitatibus nō recognoscentibus superiorem ⁊
hoc maxime q2 per istā interpretationē reducimur ad disposi
tiōem iuris antiqui.arg.l.si vnus.§.pactus.ff.de pac.⁊ est glo.
ordina.⁊ no.in.c.statutū i ver.numerandum.de preben.in.vj.
et ita

⁊ ita concludendū eſt indubitanter in iſta mā tam exoꝛbitāti
odioſa ⁊ penalis reſpectu tertij qui vere nō delinquit. Nam lȝ
al's dicamus qd̄ diſpō concernens publicam vtilitatē poſſit ex
tendi tuȝ qn̄ tendit in preiudiciū tertij dȝ reſtringi vt notabili
ter ꝓbat̄ in.l.ij.in fi.ff.ad muni.iuncta.l.lucius. ff.de admi.tu.
¶ Tertio principal'r dico qd̄ quicqd dixerint Pe.⁊ Cy.in.d.l.
quiſqs filij ſunt oīno inſucceſſibiles in h'ditate cōſanguineoꝝ
vt ꝓbat tex.⁊ oīum ēt proximoꝝ hereditate ac ſucceſſione ha⸗
beant̄ alieni ⁊ ſic hereditas eis delata eſt pro nō ſcripta.⁊ ita tȝ
do.Azo.in ſumma illius ti.qui ſimpl'r dicit qd̄ nō ſuccedūt. fa⸗
ciunt no.per Bart.in.l.fi.ff.de his qui.vt indig.⁊ hanc opi.ēt
a tȝ Bal.in.d.l.quiſquis[a] dicēs qd̄ multi alij ita tenuerūt idē vr̄
velle Ja.bu.qui dicit qd̄ hoc dȝ determīari iuxta ea que hn̄tur
in.l.j.C.de here.inſti.ver.ſi excluſi nō accipiūt ⁊ excludūtur fiſc⁹
nō aufert.ſed veniētes ab inteſtato.vn̄ cum in caſu noſtro facti
ſunt alieni a ſucceſſiōe apparet qd̄ nō accipiūt.⁊ ſic hereditas
eſt pro nō ſcripta ⁊ vadit ad venientes ab inteſtato ⁊ alios ſuc
ceſſores.iſtam opi.tȝ Bar.de ſaly.⁊ optime ꝓbat in ſucceſſiōe
ab inteſtato.⁊ rn̄det rōnibus Cy.in.d.l.quiſquis.⁊ ad tex.illi⁹
l.in.§.vxores optime rn̄det Bal.qd̄ loquit̄ de bonis que fuerūt
patris delinquentis que oīa ad fiſcū deferunt̄ nō autē in bonis
que aliūde deferuntur ⁊ lȝ Bar.de ſaly.ſequat̄ Cy.in ſucceſſio⸗
ne ex teſtō de qua agimus qꝛ lex dicit teſtamentis extraneoꝛuȝ
nihil capiant qd̄ verbū ſignificare vr̄ qd̄ accipiant licet nō cum
effectu qꝛ aufertur.arg.l.aliud eſt capere.ff.de verb.ſig.⁊ qꝛ alij
ab inteſtato ſuccedentes habent voluntatem teſtatoꝛis ↄ̄riam
tn̄ hoc nō debuit mouere Saly.cum regula ſit qd̄ ſucceſſio ex te
ſtamento reguletur ſm naturam ſucceſſiōis ab inteſtato.l.j.§.
vocantur.ff.de bo.poſ.contra tabu.⁊ in.§.legare inſti.de leg.ꝑ
Bar.in.l.gallus.§.⁊ quid ſi tantum.ff.de libe.⁊ poſth.Nec ver
bum capere obſtat prout eſt tex.in ſimili ⁊ ibi omnes cōiter in
l.j.C.de here. inſti.reperio quod Ang.in.d.l.quiſquis dicit qd̄
queſtio fuit in romandiola.⁊ qd̄ licet reſpectu ſucceſſiōis ab in
teſtato ꝓimoꝝ filij ſint inſucceſſibiles.item reſpectu ſucceſſio
nis ex teſtō extraneoꝝ tn̄ reſpectu ſucceſſionis ex teſtō ꝓimoꝝ
non ſunt inſucceſſibiles.qꝛ lex hoc nō dicit ⁊ lex eſt penalis ⁊ nō
amplianda.ad hoc regula odia.⁊ ibi Jo.an.de re.iur.in.vj.igi
tur in caſu noſtro nō dicuntur ſucceſſibiles reſpectu teſti auiti
ego aūt multuȝ miroꝛ de Ang.⁊ Bar.de ſaly.qui iudicio meo
non intelligunt illam literam.Nam in primis illa lr̄a dicit qd̄
filij a materna auita ⁊ oīm proximoꝝ hereditate ac ſucceſſione
habeant̄ alieni.vn̄ nō recedendo a proprietate v̄boꝛuȝ iuxta.l.
nō aliter.ff.de leg.iij.vult ꝙ ſint alieni.i.excluſi ⁊ exheredati.vt
eſt caſus in.l.iij.C.de libe.ꝑte.Et vult qd̄ primo ſint excluſi ab
hereditate ⁊ ſic quatenus defert̄ hereditas de iure ciuili.heredi
tas aūt dr̄ deferri tam ex teſtō quā ab inteſtato.caſus eſt in.l.j.
cum trib⁹ ſequentibus.ff.de peti.here.vn̄ nō video quō Saly.
intelligat in ſucceſſione tm̄ ab inteſtato.¶ Confirmat̄ hoc qꝛ ſi
ita intelligeret̄ imperatoꝛ fuiſſet defectiuus qꝛ primo determi
naſſet de ſucceſſione ab inteſtato proximoꝛuȝ.Scdō de relictis
in teſtō extraneoꝝ.de ſucceſſione autē ex teſtō proximoꝛū nihil
determinaret qd̄ non eſt dicēdū:tum qꝛ imperatoꝛ fuiſſet deffe
ctiuus:tum qꝛ hereditas eque proprie dr̄ ex teſtō ſicut ab inte⸗
ſtato vt in legibus ſtatim allegatis.igitur dictus caſus eſt deci
13 ſus.¶ Confirmatur † qꝛ vltra verbum hereditate additur etiā
ac ſucceſſione qd̄ v̄bū ſucceſſiōe verificatur in qualibet ſucceſſio
ne quia ſub verbo hereditate includebat̄ tm̄ hereditas delata
de iure ciuili vt in.d.l.j.cū ſeq.de pet.here.Sȝ ꝓpter verbuȝ ac
ſucceſſione includit̄ ſucceſſio ēt pretoꝛia:vn̄ dicit Jo.de imo.in
l.qd̄ dr̄.ff.de ver.ob.⁊ ſequunt̄ mod.qd̄ ſi qs recepit emphytheo
ſim pro ſe ſuis heredibus ⁊ ſucceſſoꝛibus intelligit̄ de heredi⸗
bus de iure ciuili.⁊ de ſucceſſoꝛibus de iure pretoꝛio.⁊ ſequit̄ ēt
do.Alex.in.d.l.qd̄ dr̄.§.is aūt.Item quatenus loquitur de he⸗
reditate intelligi dȝ de hereditate que directo eſt delata.quo ca
ſu nȝ includeret̄ fideicōmiſſum vniuerſale cū fideicōmiſſarius
non ſit heres.ſed loco heredis.l.poſtulāte.§.j.ff.ad treb.⁊.l.ſi fi
lius.§.j.ff.qd̄ cū eo.duȝ aūt tex.ſubdit ac ſucceſſione voluit eos
etiā excludere a fideicōmiſſo vniuerſali cū verbum ſuccedat ſit
contra hereditatem ⁊ fideicōmiſſum vniuerſale.l.reſtituta.in
fi.⁊ ibi Bar.ff.ad treb.⁊ in.l.non tantū.ff.de fideicom.liber.et
per Bart.in.l.centurio.ff.de vulg.⁊ pupil.Et ita intelligendo
verba non erant ſuperflua itē determinatio in primis non erit
defectiua.Idem autem exprimit qd̄ ex teſtis extraneoꝛū nihil
capiant qꝛ reſpectu extraneoꝝ nō poterant capere niſi ex teſtō.
Ex quibus infero in propoſito qd̄ reſpettu ꝓimoꝛū ſunt ipſo
iure excluſi ⁊ hereditas cenſetur ēt pro non ſcripta ita ēt reſpe
ctu extraneoꝝ.⁊ fortius cū eoꝛū hereditas minus debeat̄ aut̄.
multomagis.C.de ſac.ſan.ec.Et ſic nō hȝ obſtare verba capiāt
ſicut non obſt.in.l.j.C.de here.inſti.⁊ iſta eſt vera intelligentia
illius.l.ſm quam fiſcus nullo mō aufert a dictis filijs.ſed va⸗
dit ad ſcdm̄ fideicōmiſſarium cū reſpectu filiarum dicat̄ pro nō

ſcriptum per ea que no.Bart.in.l.ꝙ diu.la.iij.⁊ ibi docto.ff.de
aqui.here.⁊ ſic ēt ex premiſſis ceſſat fundamentū in ↄ̄rium ad⸗
ductum. ¶ Quarto ⁊ vltimo rn̄deo qd̄ quicqd ſit in caſu nr̄o
de iure cōi habemus ſtatutum in quo hoc determinat̄ q̄ pena
veniat imponēda ſub rubrica de pena tractātis cōtra pacificū
ſtatum ciuitatis ⁊ cōis lucani qd̄ ſtatutū imponit penā in hu
iuſmodi delictis cōtra patriam ⁊ afficit etiam filios ⁊ vxoꝛes.
¶ Nec dicat aliqs ꝙ ſtatutū premiſſum non loquat̄ in crimi⸗
ne leſe maieſtatis qꝛ non vr̄ loqui de eo qui tractauit ꝓdere pa a ¶ Pro itel.l. qſqs.C.ad.l. iu.maie. ↄ̄tra Ange.⁊ Saly.ibi.
triam ⁊ de ea ſubuertēda.Sed cōtra pacificum ⁊ popularē ſta
tuȝ ciuitatis lucane ſicut ſit tractādo ciuiles diſſentiōes iuxta
l.ſi qs ingenuū.§.in ciuilibus.ff.de capti.⁊ tradit Bart.in ex⸗
trauagā.qui ſint rebelles in ver.rebellādo. Quoniam hoc eſt
falſum duplici rōne. ¶ Prima ratio eſt qꝛ ſtatutū primo tra⸗
ctat de tractantibus ⁊ oꝛdinantibus cōtra pacificū ſtatū ciui
tatis ille aūt qui tractat prodere patriā tractat cōtra pacificū
ſtatum.l.faciliter.C.de aboli.Nec pōt reſtringi ſtatutuȝ prin.
ad tractantes ciuiles diſſenſiones. qꝛ ſtatutū illō ſtatim expri
mit dum dicit ſeu tractauerit vl' oꝛdinauerit de mutādo ſtatū.
¶ Secunda rō eſt qꝛ ſtatutū dicit ꝙ vult incipere in maleficijs
de quinqȝ caſibus ꝙ aūt maleficium de quo agimus declarat̄
per ſtatutū ſub rubrica de declaratione quiqȝ caſuū in quo dr̄
proditio contra ciuitatē ⁊ cōtra pacificum ſtatū popularē ciui
tatis.⁊ cōis lucani per qd̄ ſtatutū declaratur ſtatutū penā īpo
nens qꝛ ad illud ſe refert.l.ſi ita ſcripſero.ff.de cōdi. ⁊ demon.
⁊ per Barto.no.in.l.ſanctio.legum.ff.de penis.Ex quibus in
fero qd̄ iudex non potuit imponere aliam penam quā in ſtatu
to contineat̄ qꝛ officiales hoderni tempoꝛis nō habent iuriſdi
ctionem niſi q̄tenus a ſtatutis eis attribuit̄ ſȝ Jo.an. in addi.
Spe.in rubrica.de ſindico.tradit do.Nellus de ſancto Gemi.
in tractatu bannitoꝛum in ſecunda ꝑte primi tꝑis.q.j.vbi plu
ra allegat.Uel poſito ꝙ delictum de quo agimus ſit proditio
contra patriam non includeret̄ in dicto ſtatuto ꝙ tn̄ eſt falſiſſi
mum.Iudex tamen dȝ imponere penā de qua in ſtatuto qꝛ in
ſtatuto de declaratione quinqȝ caſuū proditio cōtra ciuitatē ⁊
contra pacificū ſtatum ponunt̄ a pari.Sed ſtatutū ſub rub.de
penis imponēdis vult primo qd̄ iudex nō poſſit aliaȝ penā im
ponere niſi ꝓut in ſtatutis cōtinetur.¶ Scdō qd̄ vbi in ſtatu⸗
tis nō cōſtaret de pena qd̄ ꝓcedatur de ſimilibus ad ſilia quo
caſu ſtatutum cenſet̄ receſſiſſe a penis iuris cōis ſm Bar.in.l.
j.ff.de vi bo.rap.¶ Ex quibus infero in ꝓpoſito quod cum ſta
tutum afficiat filios reſpectu ſucceſſiōis paterne tantū nō aūt
reſpectu ſucceſſionis auite.⁊ fideicōmiſſum ſit auita ſucceſſio.
vt in.l.coheredi.§.cū filie.ff.de vulg.⁊ pup.ſequit̄ ꝙ filij fiſcuȝ
excludunt a fideicōmiſſo.¶ Nec huic cōcluſioni obſtat ſi dica⸗
tur qd̄ imo dictum ſtatutū priuat etiam ſucceſſione auita duȝ
dicit.Nec filij vel filie taliter delinquētes admittant̄ ad aliquā
ſucceſſionem ⁊ ſic vniuerſaliter priuat qualibet ſucceſſione ꝓ⸗
pter vniuerſalē aliquam.ad h' gl.notabilis in cle.j.de fo.cōpe.
quoniam ad h' reſpōdetur qd̄ ſtatutum priuat tm̄ ſucceſſione
paterna in cōſequentiam publicata. Nā dicit ⁊ oīa eius bona
publicent̄ ⁊ ſtatim ſubdit.Nec filij ⁊c.Cenſentur enim excludi
ex cā precedenti.qꝛ bona publicāt̄ qꝛ ſequentia per precedētia
declarant̄.l.qui filiabus in prin.ff.de leg.j.Item hoc ēt oſtendi
tur ex ſequentibus:qꝛ ſtatutum poſtq̄ excludit filios a ſucceſ⸗
ſione ſubdit ⁊ qd̄ a parte debita iure nature excludātur.vn̄ vo
luit ꝙ nō ſolum excluderent̄ a ſucceſſione ſed etiam a parte de
bita iure nature.⁊ ſic loquit̄ de ſucceſſiōe paterna in qua filijs
iure nature poꝛtio debetur in aut̄.nouiſſima.C.de inoffi.teſta.
¶ Nec dicas in bōis aui filijs debetur legitima. qꝛ rn̄deo du⸗
pliciter.Primo qd̄ hoc eſt falſum filio precedente vt habet̄ in
d.aut̄.nouiſſima.⁊ maxime nepotibus poſtea cōceptis.vt in.l.
titius.ff.de ſuis ⁊ leg.Item ſtatutū intelligit de legitima reſpe
ctu hereditatis delinquentis.qꝛ reſpectu alterius qui nō delin
queret filius nō dȝ legitima priuari.vt eſt caſus in.d. l.qſquis
C.ad.l.iul.maie.vn̄ ſtatutum eſt intelligendū reſpectu bonoꝛū
delinquentis vt minus coꝛrigat ius cōe.c.cum dilectus.de con
ſue.poſtq̄ enim ſtatutū priuauit ſucceſſione ſubiūxit qd̄ priuē
14 tur ēt legitima.qꝛ multi tenēt † ꝙ lȝ filij priuent̄ a ſucceſſiōe nō
cenſent̄ legitima priuari vt late explicat Saly.in.d.aut̄.nouiſ⸗
ſima.⁊ in.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.⁊ in materia de qua agim⁹
vt eſt caſus in.d.l.quiſqs.C.ad.l.iul.maie. ¶ Confirmatur qꝛ
ſtatutum poſtea dicit ⁊ in quolibet predictoꝛum caſuum bona
taliū delinquentium publicent̄ ⁊ filij vel filie nō admittant̄ ad
debitaȝ poꝛtionē iure nature.Ex quibus pȝ qd̄ loqtur in hēdi
tate in qua nō cadit priuatio legitime qꝛ cum duplex ſit pena
priuationis ſucceſſionis.itē priuationis legitimationis nō ve
rificat̄ ſtatutum niſi ab vtraqȝ priuatio cadit glo.eſt notabilis
in.l.mācipia.in ver.aduocandū.C.de ſer.fug. ¶ Confirmatur
etiam hoc qꝛ cum non fiat mētio in ſtatuto niſi de bonis pr̄is
publicādis intelligi dȝ ēt de ſucceſſione pr̄is qꝛ in materia ſtri⸗

cta psona extrinseca nō expssa nō subintelligit.l.si stipulatus.§.grisogonus.ff.de ṽ.ob. Si enim statutū hoc voluisset vtiqꝫ expssisset.l.vnica.§.finaūt ad deficiētis.C.de cadu.tol. Nam expressit legis lator qui hoc voluit in.d.l.qsqs. vt.s. visum fuit. ¶ Et ad illā vniuersalē aliquā clare rn̄deo qḋ illa vniuersalis non respicit psonas a quarū successiōe vult excludere qꝛ dixisset nec admittanē ad successionem alicuius sed respicit ipsam successionem quasi neqꝫ in totū neqꝫ ad aliquā partem sicut dicit glos.in.d. cle.j.de so.cōpe. Itē quasi dicat neqꝫ ex testō neqꝫ ab intestato.ad hoc.l.j.cū seq.ff.de pe.here.vel ad aliquā.s.ciuilem vel pretoriā vt in simili dicit Jo.de imo.in.l.qḋ ꝺr.ff.de ṽ.ob.vel ad aliquā.s.directā vel fideicōmissariā vt per Bal.in.c.j.de phi.feu.alie.p Fede.in.viij.col.ꝛ sic cū respiciat successionem ꝛ nō personas intellexit de successione patris cuius bona publicanē vt.s.ostensum fuit. Et hoc maxime est dicendum in statuto multū penali ꝛ odioso iuxta illud fili⁹ nō portabit iniquitatē pr̄is.iiij.q.j.c.j.ꝛ.ij.qḋ est ꝯ naturalē equitatē vt in.c.j.ꝛ ibi Archi.ꝛ Do.de iniu.ꝛ dā.dato.in.vj.ꝛ p Joā.an.in addi. Spe.in ti.qui filij sint leg. Ex qbus intrepide concludo qḋ filij nō priuanē successiōe auita.ꝛ ꝯnr cōcludo ꝙ filius qui nascer̄ admitti ꝺꝫ ad bona auita ex fideicōmisso detracta legitima in quā bona alienata p Andream cōputanē vt est casus ꝛ ibi hoc plene no.in.l.marcellus.§.resꝙ.ff.ad trebel.cū si.ꝛ hec de prima difficultate dicta sufficiant. ¶ Scōm principale fundamētū qḋ adducir̄ ꝯ ꝯsiliū meū est ꝙ † cū iste filius fuerit cōceptus
15 ante dānationē natus postea vr̄ facere deficere fideicōmissum ꝛ sic remanet apud fiscū.conanē hoc pbare per tex.vbi dicunt esse casum in.l.ex facto.§.ex facto.ff.ad treb.vbi est casus qḋ filius ꝯceptus ante deportationē facit deficere hmōi fideicōmissum in fauorē fisci.ergo idem dicamus in filio istius damnati cuius bona sunt publicata. Et pro solutione eorum que dicit Bar.in.l.filiusfami.§.cū quis.ff.de leg.j. considerāt quod aliqñ ꝛ primo filij simplr̄ excludunē non ad aliqḋ necessarium introductū in fauorē fisci.ꝛ tunc loquir̄ Bar.in.d.§.cū qs.vt pꝫ in exēplis per eū positis. Aliqñ ꝛ scḋo filij excludunē ꝛ eorū exclusio causaē ab aliquo necessario antecedenti introducto in fauorē fisci ꝛ tunc faciūt deficere cōditionē fideicōmissi in fauorē fisci.ꝛ hunc dicūt esse casum in.d.l.ex facto.§.ex facto. Nam iō ibi filij non admittunē ad bona pr̄is subiecta fideicōmisso cōcepto sub cōditione si grauatus sine liberis decesserit qꝛ bona ista querebanē fisco. Confirmaē hoc pmo qꝛ intentio legis fuit filios excludere.arg.l.qḋ fauore.C.de leg. facit.l.legata inutiliter.ff.de adimen.leg. Scḋo qꝛ qñ lex excludit aliquē ab aliquo lucro alicui⁹ fauore illud applicatur illi cuius fauore inducta est exclusio ꝭm Bar.in.l.ij.§.videndū.ff.ad tertul. Sed lex vel statutum excludit filios fauore publicatiōis ꝛ fisci. Igitur ꝛc. ¶ Tertio allegant tex.vbi dicunt esse casum optimum in.d.l. quisqs.§.vxores.vbi fiscus subintrat in locū filij in bonis patris matri donatis que ad filiū debebūt peruenire qꝛ nō intendit excludere filium a bonis patris que publicauit in fauorē fideicōmissarij cui fuisset exclusus per filiū successurū in bonis patris si nō fuisset facta publicatio.ꝛ hanc rōnem dicūt verissimam per quā defendir̄ opi.Bart.in.d.§.cū quis.ꝛ tex.in.d.§.ex facto.vbi videbaē casus.ꝛ sic plerīqꝫ conanē tollere scḋam cōclusionē quam in ꝯsilio.al's p me reddito firmaui. ¶ Sed premissis nō obstātibus que vere nō obstant contraria opi.est verior ꝛ pbabilior ꝛ in primis si teneamus qḋ filius nō sit priuatus successione auita nō est dubiū ꝙ admitti ꝺꝫ ipse ad fideicōmissum per qḋ ꝺr auo ꝛ non pr̄i succedere.d.l.cohēdi.§.cum filie.ꝛ sic oīa pdicta cessarent que pcedunt ad exclusionē fratris qñ fideicōmissum non hꝫ locū in psona filiorꝫ. Itē ad exclusionem filiorꝫ in hereditate patris nō ad exclusionem fideicōmissi auiti. Unde stante firma prima conclōne cōsilij predicta oīno cessant cui cōclusioni non obstat motiuū in ꝯrium factū qꝛ illi est sufficiētissime rn̄sum. ¶ Sed posito qḋ filij nō essent vocati adhuc ostendo rōne incōuincibili qḋ filij nō faciunt deficere fideicōmissum.ista ꝯclō probaē per tex. vbi est casus ꝭm verum intellectū in.d.l.ex facto.vbi filij deportati cōcepti ꝛ nati post deportationē non faciūt deficere fideicōmissum sed trāsit in fiscum cū onere restringēdi.ꝛ probaē in.l.status florius.§.cornelio felici.ff.de iure fis. Et rō tex.est put ibi dicunt doc. qꝛ cōceptus ꝛ natus post deportationē censer̄ natus ex alio hoīe.hoc probat tex.dū dicit post deportationē vero susceptos quasi ab alio nō in eo esse.si ħ est in deportato qui pdit ciuitatē ꝛ bona ꝛ non libertatē ꝙtomagis hoc est dicendū in seruo pene damnato ad vltimū suppliciū qui pdit ciuitatē ꝛ libertatē imediate qḋ est dānatus lꝫ executio differaē.casus est in.l.qui vltimo.ff.de penis.que lex vt ibi dicūt gl.ꝛ Bar.nō est hodie correcta per auē.sed hodie.C.de dona.inter vi.ꝛ vxo.ꝛ ita ibi tenēt gl. Bar.ꝛ doc.cōiter. ¶ Cōfirmatur qꝛ Ang.in.d.§.ex facto.vult idē esse in bānitis nostri tpis equiparando eos deportatis qḋ Bar.Inn.ꝛ.d.Alex.non sequunē qꝛ non perdunt ea que sunt iuris ciuilis sicut deportati. Sed omittendo an eorꝫ rō sit vera:qꝛ magna doctorꝫ caterua tꝫ ꝯrium qḋ nō refero qꝛ non necessariū ipsi tenent qḋ si pderent ea que sunt iuris ciuilis locuꝫ hr̄et.§.ex facto.si ergo in casu nr̄o dānatus perdit libertatē vt in.d.l.qui vltimo.sequir̄ ꝙ perdit ea que sunt iuris ciuilis.l.ꝙ attinet.ff.de reg.iu.igir̄ ēt iuxta intētionē Bar.ꝛ cōem in hoc locū hꝫ dispō.d.§.ex facto. ¶ Sed dices tu.imediate isti sunt cōcepti ante deportationē quo casu tex.in.d.§.ex facto.vult qḋ faciunt deficere fideicōmissum lꝫ post nascanē ita in casu nr̄o. Rn̄deo qḋ hic est latēs deceptio de casu.d.§.ex facto.ad casuꝫ nr̄m qḋ clare ostendo. Naꝫ suscepti ꝛ nati nō faciunt deficere fideicōmissuꝫ:sed ante cōcepti lꝫ postea nascanē. Ex quo sequir̄ qḋ cōcepti hn̄tur pro natis in cōmodū alienū.qḋ est cōtra tex.in.l.qui in vtero.ff.de sta.ho.vbi nō hn̄tur pro natis ad incommodū propriū non incōmodū aliorꝫ.ideo glo.in.d.§.ex facto.sentiēs hanc difficultatē dicit ꝙ hn̄tur pro natis ad incōmodū fisci.sed Ja.de are.Bar.ꝛ Jo.de imo.hoc nō tenent sed dicūt ideo hn̄tur pro natis:qꝛ non soluꝫ tractaē de cōmodo alterius sed ēt de pprio qꝛ filij non excludunē in totū.l.cum rō.ff.de bonis dānato. Et sic apte volunt ꝙ si nō tractaretur ēt de eorum cōmodo concepti non haberenē pro natis ꝛ sic attenderer̄ tps natiuitatis ꝛ non conceptionis.sed in casu nr̄o cū filij sint in totum exclusi ex forma statuti si haberenē pro natis deficeret conditio ꝛ totū fisco quererer̄ ꝛ nihil quererer̄ filijs.igir̄ haberenē p natis tm̄ in fauorē alterius ꝛ nō propriū qḋ est cōtra.d.l.qui in vtero.vbi idem voluit Bal.rn̄dendo ad.l.pregnātis.de penis. si ergo non attendatur conceptio sed natiuitas sequitur quod tanꝙ nati ex alio hoīe non faciūt deficere fideicōmissum vt.d.§.ex facto.vbi est casus pro ista opi.scḋm istam declarationem.
16 ¶ Confirmaē qꝛ cōceptus † ita demū facit cōditionem deficere si nascaē.l.antiq.ff.si ps here.peta.l.j.§.si qs proximos.ff.vnde cognati.ꝛ in.l.intestato.§.vtiqꝫ.ff.de suis ꝛ legi.tradūt Ja.de are.ꝛ Albe.in.d.l.q in vtero. Unde in casu nr̄o si nullus viuus nascerer̄ non deficeret conditio.si nascir̄ posthumus fingir̄ natus in fauorē ꝛ cōmoduꝫ suum tpe cōceptionis non aliorꝫ.d.l.qui in vtero.ꝛ.l.qḋ dicimus.ff.de ver.sig.ꝛ ita fuit in.d.l.ex facto.§.ex facto ꝭm intellectū Ja.de are.Bart.ꝛ Jo.de imo.sed in casu nr̄o ex quo posthumus non admittir̄ ad aliquam pteꝫ successionis ex forma statuti nō fingitur natus tpe conceptionis sed dicir̄ natus qñ vere nascitur.ꝛ sic tanꝙ natus ex eo qui amisit ciuitatē ꝛ libertatē.d.l.qui in vtero.ꝛ sic ex alio hoīe nō faciet deficere conditionē per.d.l.ex facto. vbi est casus ꝛ vera cōsideratio i materia. ¶ Tertio ꝛ vltimo formaliter rn̄deo ad adducta in ꝯrium.ꝛ primo ꝙ tex.in.d.§.ex facto.quatenus loquir̄ de filijs cōceptis ante deportationē nō meruit allegari in pposito quicqd al's dixerim qꝛ filij deportati succedūt in portione ipsi deportato.l.si.ff.de bo.dā.ꝛ in.l.si.C.eo.ti.iō faciunt deficere fideicōmissum.ꝛ lꝫ concepti ēt post succedant tm̄ nō faciunt deficere:qꝛ text.dicit ꝙ censenē nati ex alio hoīe.ꝛ ista est vna rō illius tex.qui nō ꝯdicit doctrine Bart.cōiter approbate in.l.filiussa.§.cū qs.ff.de le.j.ꝛ ad considerationē quam aliq subtiliter faciunt dū dicunt rn̄dendo ad dicta Bar.in.d.§.cū quis ꝙ aliqñ filij fuerint insuccessibiles a lege simplr̄ ꝛ non in ꝯñtiam ad aliqḋ antecedēs itroductū in fauorē fisci ꝛ tūc pcedit doctrina Bar.in.d.§.cū qs.vt pꝫ in exēplis eius. Sed certe lꝫ dn̄ Bar.ponit exēplum in filijs existētibus de ordine fratrum minorꝫ dicunt tm̄ quatenus ponit exēpluꝫ in filijs deportati nō satisfacere. Nam tales filij phibenē ēt succedere pp deportationē ꝛ honorꝫ publicationē que pena pncipaliter fuit introducta in fauorē fisci.l.ita vulneratus.ff.ad.l.aql.c.vt fama.extra de sen.excō.ꝛ tm̄ filij nō faciūt deficere conditionē. ¶ Preterea dum postea dicunt ꝙ qñ exclusio causaē per aliqḋ antecedens itroductū in fauorē fisci tūc faciūt deficere cōditionē per tex.in.d.§. ex facto quia itroducir̄ pp deportationē.ꝛ ita in statuto de qagint⁹. Sꝫ ista ꝯsideratio in casu nr̄o ꝯfundir̄ p tex.in.d.§.ex facto.i filijs ꝯceptis post deportationē qnē subtilr̄ rideo sic. Nā inuenio ꝙ alterū ex duob⁹ facit ꝙ filij supstiti grauati si sine liberis ꝛc.nō faciūt deficere ꝯditionē. Primū qñ sūt effecti isuccessibiles ꝭm bar.i.d.§.cū qs. ¶ Scḋꝫ ē qñ grauat⁹ mutat statū magna vl̄ maxia capitis diminutiōe qꝛ videnē nati ex alio hoīe si sunt post dānationē ꝯcepti.arguaē ꝯ sic qua rōne lꝫ qñ filij sunt effecti insuccessibiles simplr̄ faciūt fideicōmissuꝫ deficere tm̄ si sunt effecti pp antecedens introductū in fauorē fisci vt in filijs deportati tūc in fauorē fisci operaē talis deportatio ꝛ publicatio faciūt in fauorē fisci deficere cōditionē qꝛ illa insuccessibilitas cāta pp illud antecedēs introductū in fauorē fisci non ꝺꝫ in dānū eius opari.l.qḋ fauore.C.de legi.ita etiam erat dicendū qñ filij censenē nati ex alio hoīe:qꝛ hoc est causatum pp illud antecedens introductū in fauorē fisci.s.pp deportationis penā inflictā in fauorē ꝛ rōne fisci vt in.l.ita vulneratus.ff.ad.l.aql.ꝛ pp publicationē ꝛ sic deberent facere in fisci fauorē deficere cōditionē qḋ tm̄ ibi negaē.idē dicendū in defectu insuccessibilitatis

in successibilitatis. Nec pôt dari ratio dñe cum in successibilitas ita opeꝛ ad purificationẽ fideicõmissi sicut mutatio status grauati. vnde rõ est illa quã dixi qꝛ vno casu filij sunt successibiles ⁊ nati finguntur ex grauato ante status mutationem sed alio casu lꝫ sint successibiles aliqua pte ħ operaꝛ mutatio statꝰ. quã rõnem assignat ter. in .d. §. ex facto .in filijs postea conceptis. Ex quo daꝛ intelligi ꝙ cũ dicta rõ non militet in filijs antea cõceptis illa est rõ pp quam filij faciũt conditionẽ deficere ⁊ nõ ratio ita subtilis. s. in ꝯtrium allegata. Quinimo vrget ratio in ꝯtrium. Naꝫ qñ filij efficiunꝛ insuccessibiles grauato nõ faciũt deficere cõditionẽ. ⁊ rõ est qꝛ vꝛ velle testatoꝛ apponẽdo conditionẽ qđ bona ad eos deueniãt ab intestato vt est casus cũ gl. in .l. lucius. ff. de here. insti. Nimiruꝫ ergo si efficiunꝛ insuccessibiles ꝙ nõ faciãt fideicõmissum deficere. si ergo fiscus vult hoc consequens censetur velle antecedẽs necessarium ad illud .l. ij. ff. de iurisdi. om. indi. ⁊ per Bar. in .l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. faciẽ. cum vulga. ⁊ sic ꝙ tanꝙ insuccessibiles fideicõmissum nõ deficiat. Nec est verꝫ quando ipsi dicunt qđ in .§. ex facto filij excluduntur a bonis patris subiectis fideicõmisso qꝛ bona ista querebanꝛ fisco. qñ ratio est qꝛ fideicõmissum deficiebat per existentiã filioꝝ ante deportationẽ vt vbi vult tex. vnde bona non dicebanꝛ amplius subiecta sed esse in hereditate paterna sine aliquo onere ⁊ sic fiscus aufert nõ ex quo nullꝰ ab intestato succedit sed si diceremus fideicommissum non deficere fiscus non auferret bona subiecta fideicõmisso. ¶ Et ad rationem fundataꝫ in .l. ꝙ fauore .C. de legi. facilis est responsio † ꝙ nõ retorquereꝛ in dãnũ ⁊ odium si fiscus excluditur ab
17 vno vñ ista nõ sunt silĩa .l. fi. §. licẽtiã. C. de iure deli. l. prosperit cum ibi no. qui ⁊ a quib. Preterea .l. ꝙ fauore loquiꝛ qñ introducitur aliqd in fauorẽ alicuius ⁊ volumus qđ pp hanc introductionẽ excludeꝛ vel dãnificeꝛ in aliquo in quo nõ fuisset dãnificatus si talis fauoꝛ non fuisset introductus ⁊ ita pꝫ p exempla d. l. qđ fauore. Sed in materia nostra si non fuisset introducta dãnatio publicatio ⁊ in successibilitas filioꝝ fiscus nedum habuisset hereditatem aui sed nec habuisset hereditatem patris. Vñ si volumus ꝙ habeat hereditatẽ patris ⁊ nõ aui istud nõ est dãnum qđ causetur a fauore introducto sed est nolle qđ hic fauoꝛ in materia odiosa ⁊ penali extendaꝛ ita qđ filij faciãt deficere fideicõmissum in fauorẽ fisci. ar. regule in penis. cũ materia de regu. iur. in .vj. vñ ista sunt multũ diuersa iudicio meo. ¶ Preterea ẽt rñdeo inductũ in fauorẽ ẽt in dãnũ retorqueꝛ. in materia fauorabili qñ dãnũ venit in ꝯñtiam illius fauoris. casus est in .l. cũ ex oratiõe. ff. de excu. tuto. quem ad hoc allegat Bal. in .d. l. qđ fauore. in .vij. oppo. C. de legi. Sed si filij nõ faciunt deficere ꝯditionẽ venit in ꝯñtiam successibilitas igiꝛ ⁊c. ¶ Non ob. regula Bar. in .l. ij. §. videndũ. ff. ad tertul. per legẽ post legatũ. §. amittere. ff. de his qui. vt indig. Nam rñdeꝛ qđ illa regula verificaꝛ. Nam filius excludiꝛ in totum a successiõe patris cuius bona ẽt publicanꝛ vñ successio patris fisco applicatur. Sed in casu nostro tractamus de fideicõmisso aui ⁊ sic de successione aui applicãdo vel filijs vel fratribus qꝛ per illud auo succediꝛ ⁊ non patri sepe allegata .l. cohere di. §. cũ filie. ff. de vulga. ⁊ pupil. Quod fideicõmissum purificaꝛ vel in psona filioꝝ vel fratrũ pp filioꝝ insuccessibilitatẽ in cõsequẽtiãvt. s. dictũ fuit. Unde dicta regula in proposito nõ facit. pbaꝛ hoc in exẽplo Bar. in filio deportato cuius bona publicanꝛ ⁊ efficiꝛ insuccessibilis. ⁊ tñ nõ facit fideicõmissum deficere in fauorem fisci ẜm Bar. in .d. §. cũ quis. ¶ Quinimo fortius videbaꝛ hoc dicendum in filio deportato cum fiscus sibi auferat oĩa postea quesita .l. ij. C. de bo. dãna. qđ non est dicẽdum in casu nr̃o
¶ Confirmanꝛ pmissa alia rõne. Nam ista bona nõ possunt au
18 ferri nisi virtute publicationis bonorum. sed tũc arguiꝛ † in publicatione bonoꝝ nõ veniũt iura cõditionalia ẜm Bar. et Ang. in .l. quotiẽs. C. de noua. ⁊ Albe. de rosa. in qõnibus statutoꝝ. q. cclxv. Sed hoc ius fideicõmissi erat cõditionale tpe dãnationis ⁊ publicationis. igitur ⁊c. Quinimo ẽt nunc est cõditionale pendente natione posthumi: qꝛ lꝫ habeatur pro nato tñ si nõ nasceretur nõ fingereꝛ natus tpe cõceptiõis qꝛ fingereꝛ ita demũ si nasceretur postea ẜm Jac. de are. ⁊ Albe. in .d. l. qui in vtero vt. s. latiꝰ dixi. vñ si posthumus non nascatur iura dictoꝝ fratrũ essent clara qꝛ diceret grauatus decessisse sine filijs ⁊ sic purificatũ esset fideicõmissum. frustra ergo disputat fiscꝰ anteꝙ veniat dies natiuitatis posthumi. Et sic sublatũ est dictum fundamentũ. ¶ Non obstat vltimo loco tex. in .d. l. quisquis. §. vxoris. C. ad .l. iul. maie. Quoniam .d. l. qsqs non habet locũ in casu nr̃o vt. s. dixi sed tñ pena statuti lucani vt. s. dixi
19 qđ ẽt nunc alia rõne concludẽti demonstro. ¶ † Nam ptãtes ciuitatũ ⁊ alij officiales non hñt hodie iurisditionẽ nisi quatenus a statutis cõcediꝛ vt voluit Jo. an. in addi. spe. in rub. de sindico. ⁊ Bald. in auꝛ. cassa .C. de sac. san. eccle. ⁊ ideo dicit. d. Nellus de sancto gemi. in suo solẽni trac. bãnitoꝝ in scđa pte primi tpis. q. j. qđ rectores hodie ciuitatũ Italie non pñt imponere penas nisi quatenus eis a statutis ꝯcediꝛ. Et sic nõ pñt alias penas infringere. ¶ Preterea rñdeo ad .d. §. vxores prcut ibi rñdit Bal. quod ideo est qꝛ loquiꝛ de bonis que fuerũt patris delinquẽtis que oĩno deferunꝛ in fiscũ secus dicit in bonis que aliunde deferunꝛ. sed in casu nr̃o nõ agimus de bonis patris sed aui vt. d. §. cũ filie. Igitur ⁊c. Quod vo vltimo loco dꝛ qđ fiscus subrogaꝛ in locũ filij ⁊ aufert hoc non repio iure cautũ. sed hoc dicunt tñ pp text. in .d. §. ex facto. cuius est alia rõ vel pp tex. in .d. §. vxores. vbi tractaꝛ de bonis patris delinquẽtis. ⁊ aliã hꝫ rõnem. ¶ Postremo supposito quod nõ habeat locũ .d. l. quisqs. que locũ habere nõ pôt vt. s. probatum. Arguo incõuincibiliter contra fiscuꝫ. Aut ipse vult occupare ista bona tanꝙ subrogatus in locũ filij quasi ista bona sint ad filiũ delata iure fideicommissi filijs. ⁊ hoc non pôt. ¶ Primo qꝛ statutũ de quo agimus non puat bonis auitis filios sed paternis vt probatũ est. ¶ Secundo posito ꝙ filiũ priuaret etiã successione auita tñ ex quo vult ꝙ non admittantur ⁊ sic ꝙ hereditas sit pro non scripta non applicantur fisco sed alijs ad quos peruenire dꝫ .l. in metallum. ff. de his que pro non scrip. l. j. ⁊ ibi plene. C. de here. insti. ¶ Tertio qꝛ istud ius tpe publicationis erat conditionalẽ etiam adhuc hodie est. igitur non transit in fiscũ virtute publicationis scđm Bar. in .d. l. quotiẽs Nihil vꝫ ratio subrogationis que non operaꝛ quo ad bona futura ⁊ iura cõditiõalia. Aut volumus qđ fiscus velit ista bona ex eo qꝛ hereditas Andree transit in fiscuꝫ quasi defecta fit cõditio per susceptionẽ liberoꝝ. ⁊ hoc casu rõ subrogationis in locũ filij est in pposito inepta. vñ cum filius sit insuccessibilis quẽ testõꝛ voluit prius hr̃e si esset successibilis ꝙ substitutũ in l. lucius. cũ glo. ff. de here. insti. Si non esset successibilis voluit hr̃e fideicõmissum vt per Bar. d. §. cũ qs igiꝛ cum filius sit effectus insuccessibilis ex forma statuti dꝫ fideicõmissum puenire ad fratres p no. per Bar. in .d. §. cũ qs. confirmo idem alia ratione. Nam in hoc fideicõmisso tractaꝛ de hereditate aui vt dictum est. Sed clarũ est qđ si tractaremus de hereditate aui filij Andree non excluderenꝛ a fisco: non ex forma statuti qđ nõ excludit vt pbatũ est. ⁊ qꝛ ex quo non admittereꝛ hereditas cẽt pro nõ scripta ⁊ sic non iret ad fiscũ. d. l. j. cũ mã. C. de hered. insti. ¶ Quinimo nec de iure cõi licet Andreas incidisset in penam. d. l. qsqs. qđ tñ est falsissimum qꝛ in hereditate ab intestato hereditas est p nõ scripta ẜm Bal. qui refert multos hoc tenentes ⁊ sequiꝛ in .d. l. qsqs. ⁊ sequiꝛ Bar. de saly. in hereditate ab intestato per rõnes de qbus ibi per eos. quare lꝫ filius superuiuat ⁊ nõ sit successibilis dꝫ frater admitti vocatus ad fideicõmissum q fuisset ab intestato successurus cũ fideicõmissa hmõi regulenꝛ ẜm naturã successionis ab intestato ẜm Bart. ⁊ doc. in .l. heredes mei. §. cũ ita. ff. ad tre. ⁊ pbaꝛ ista conclusio ex his q̃ dicit Pau. de ca. in suo cõsi. lxxix. qđ alˢ deduxi in alio cõsilio. ¶ Non omitto ẽt ꝙ Bar. in .d. §. cum quis. ad probandam suã cõclusionẽ qđ filius q nõ succedit ex dispõne .l. non facit deficere fideicõmissum. allegat ter. in .l. j. in fi. de ꝯtab. que hñ pbat. itẽ ter. in .d. §. ex facto. que vꝛ male allegare qꝛ in conceptis ante pbat ꝯtrũ in cõceptis post nõ est verũ ꝙ nõ succedant in totũ vt in .l. fi. C. de bo. dãna. ⁊ ita voluit Bar. in .d. §. ex facto nisi Bar. velit inducere illum tex. respectu patris qui per deportationẽ efficiꝛ alius homo. ⁊ sic filij postea concepti nõ faciũt deficere fideicõmissum qꝛ pôt fingere nouus homo ⁊ nõ ille qui fuit grauatus ita si ipsi filij sunt deportati sunt alij homines ⁊ sic habenꝛ pro mortuis illi alij. ⁊ censenꝛ alij hoĩes ⁊ alij filij ꝙ illi qui fuerũt positi in conditione per ꝯñs nõ succedunt ⁊ nõ debent facere deficere ꝯditionẽ alias Bart. male allegare. qđ non est credendũ. ¶ Post absolutũ consilium de nouo superuenit qđ vroꝛ Andree pregnans fecit abortum ⁊ pepe rit filiũ lꝫ viuũ qui naturaliter viuere nõ poterat scđm iudiciũ
20 obstetricũ ⁊ mulierũ peritarũ. † vñ dubitaꝛ nũqd faciat deficere fideicõmissuꝫ in qua. q. Ang. in .l. ꝙ dꝛ in simili. p illũ ter. ff. de libe. ⁊ posthu. vꝛ tenere ꝙ si filiꝰ pteritꝰ nasciꝛ lꝫ nõ itéger nõ cum spiritu lꝫ imediate moriꝛ rũpit testm̃. ⁊ pbaꝛ in .l. iij. C. de posth. hẽdi. isti. Ita dicamꝰ in casu nostro ꝙ dicaꝛ filiũ natũ et sic dicaꝛ fideicõmissum expirasse. Sꝫ tñ hoc nõ obstãte ꝯtrium magis cõiter teneꝛ. Nã ꝯtrũ tenuit Bal. in .l. iij. C. de post. here di. isti. qꝛ idẽ de eo indicari dꝫ qđ de abortiuo ex quo viuere nõ pôt lꝫ si fuisset natus mortuꝰ neqꝫ rũperet testm̃. l. vxoris abortu. C. de posth. here. insti. ⁊ nõ diceretur natus .l. qui mortui. ff. de sta. ho. ergo idẽ dicendum est hoc casu. istam opi. sequuntur Pau. de ca. ⁊ Alex. in .d. l. iij. C. de posthu. here. insti. per .l. sepri mo mense. ff. de sta. ho. ⁊ idẽ do. Raph. cu. ⁊ do. Alex. in .d. l. qđ dicitur. ff. de lib. ⁊ post. vnde ab ista opi. nõ est recedendum. Ex multis ergo concludendũ est quod fiscus nullo modo iustitiã fouet. ⁊ hanc opi. dñs iudicans amplecti dꝫ tanꝙ magis benignã ⁊ magis fauorabilẽ. itẽ qꝛ ꝯ fiscum iuxta .l. nõ dubito. ff. de iure fis. ¶ Secundo qꝛ in penalibus mitioꝛ pars eligenda. l. si de interpretatione. ff. de penis. ⁊ ne quis ex alterius delicto

dānum patiatur qd̄ est ꝯ ius diuinum ⁊ naturalē equitatem.
Uerūtamē dixit Cicero ad torquatum quot capita tot sn̄ie fal
li possumus. Laus christo redemptori nostro.
¶ Ut.s̄.per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartho
lomeus Socinus iuris vtriusq̄ doc.senensis.

¶ Consilium.cclxxvj.

1 ☞ Statutum concedens potestatem accusandi cuilibet an
comprehendat alias inhabilem.
2 Seu dictio quid importet.
3 Quocunq̄ modo quid importet.

Dominus labia mea ape
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Pre
missa consultatio est eleganter discussa per supra
scriptum insignem doc.do.Franciscum de pepis mihi fratrē
honorandum quapropter breuibus rem absoluam. Potissi
1 mum fundamentum prime difficultatis est in videndo † nun
quid cuilibet cōcessa sit ptās accusandi cessantes vigore statuti
positi sub rubrica de pena cessantium quod incipit quicunq̄
in ver.⁊ quilʒ possit de predictis. Ubi conceditur amplissima
cuilʒ ptās accusandi ⁊ ꝯn̄r dicatur concessa alias inhabilita
to ex forma statutorum ꝑut decidit Bald.in rub.C.qui accu.
nō pos.⁊ ꝯn̄r inhabilitato a statutis q̄r reperiat̄ descriptus in
speculo iuxta formā statutoꝝ.⁊ in hoc placet rn̄sio data per pre
cedentē dn̄m cōsultorē allegando Ro.in cōsi.clxxxij.vbi ita re
spōdet in statuto florētinoꝝ.⁊ vltra adducta confirmat̄ ista rn̄
sio:q̄r dicta clausula ⁊ qlibet nō dʒ referri ad oīa p̄cedentia ex
quo exorbitat a iure cōi.ar.l.vxori cū ibi no.ff.de lega.iij.⁊ no.
bar.in.l.pretor.§.eritq̄ differētia.ff.vi bo.rap. Comprobat̄ q̄r
totuʒ dictū statutū loquit̄ qn̄ qs est declaratus cessans vel per
aliquē iudicē vel ex eo q̄r dati fuerint sindici tanq̄ cessanti licet
aliter nō fuerit declaratū vt ꝓbat dictū statutū in ver.qui qdē
sit declaratus aut ꝓnūciatus. Et in alio ver.⁊ qd̄ dicti cessan
tes ⁊ pro cessantibus habiti vt.s̄.dictum est in pluribus locis
hoc ostendit̄. ¶ Nec obst.ꝑcipio statuti dum alternatiue vr̄
loqui de fugiēte ⁊ cessante cū pecunia aliena seu q declaratus
fuerit.⁊ sic tam de cessante an̄ declarationē q̄ post q̄r ad veri
tatem alternatiue sufficit alterā partē esse verā.l.si heredi plu
res.ff.de cōdi.insti. Qm̄ dico ꝙ dictū principium statuti decla
rat̄ p sequētes versiculos apparet ꝙ loquit̄ tm̄ de pronūciatis
vel qn̄ sunt sindici ꝯstituti.ar.l.si seruus pluriū.in fi.ff.de le.j.⁊
2 † ad rōnem de alternatiua seu/dico qd̄ nō stat ꝓprie q̄r lʒ verba
disiūgit tn̄ sensum cōiungit iuxta illud Alexander siue paris.
⁊ sic intelligit̄ de cessante pronūciato vt in.l.ad protegendam
C.de in lit.dan.tuto.⁊ tradit bar.in.l.si qs ita.ff.de aur.⁊ ar.le.
⁊ Bar.in.l.si is qui ducēta.§.vtrū.ff.de rebus dub.in.vj.oppo.
⁊ ꝙ ista sit vera interpretatio probat̄: q̄r al's si loqueret̄ statutū
ēt de cessantibus ante declarationē vel cōstōnem sindicoꝝ que
hʒ vim decl'ationis sequeret̄ absurdum qd̄ cū dictū statutū ve
lit ꝙ filij afficiant̄ essent filij affecti an̄ decl'ationem ꝯ regulas
cōis prout hr̄ in.l.eius qui delatorē.ff.de iure fis.vbi Bart.no.
Item ꝯ mētem statuti vt pʒ in ver.qui quidem.⁊ pʒ in statu
to de mō ⁊ ordine procedēdi ꝯ cessantes ver.ꝙ post p̄dicta vbi
statutū vult ꝙ afficiant̄ si est declaratus cessans.⁊ ita est intel
ligendū statutū sub rubrica de filijs ⁊ alijs descendentibus. et
sic cōcludit̄ ꝙ p predictū statutum non est cuilʒ data potestas
accusandi nisi in casib⁹ dicti statuti in ver.qui quidem sic decla
ratus. ¶ Postremo statutum in dicto ver.⁊ quilibet vult qd̄
admittat̄ accusatio ēt sine noīe accusatoris.⁊ statutū sub rubri
ca de modo ⁊ ordine ꝓcedēdi ⁊c.vult qd̄ vltra penā cōdēnetur
creditoribus petētibus accusantibus de cessatione ⁊ fuga.⁊ sic
presupponit creditores hoc petere. Non ergo habent locū sta
tutū ⁊ eius dispositio cū p̄supponant̄ creditores petentes.ar.
glo.notabilis in.l.mancipia.in ver.aduocādum.C.de ser.fug.
⁊ quod ibi p Jac.bar.⁊ Moder. Igitur non fuit de mente sta
tutorum qd̄ sine noīe accusatoris admitteret̄ qs ad accusandū
vt qs ꝓnūciaretur cessans ⁊ fugitiuus. Infertur ergo ꝙ p̄mis
sis qd̄ si nō fuit ꝯcessa ptās accusandi dicto descripto in specu
lo ꝙ nō debebat audiri.⁊ sic processus est nullus iuxta no.in.l.
j.§.sublata.ff.ad tre.⁊ plene deductū est per p̄fatū do.primum
cōsultorē.qd̄ non ꝓsequor. ¶ Non omitto qd̄ licet statutū p̄di
ctum sub rubrica de pena cessantiū vers.⁊ cuilʒ cōcederet cuilʒ
ptātem accusandi nō tn̄ diceretur ꝯcessa descriptio in speculo.
⁊ ad autoritatē Bal.in rub.C.qui accu nō pos.respondeo qd̄
Bal.ibi cōcludit pro ista pte in casu nostro: qm̄ verū est ꝙ al's
inhabilis ex forma statutoꝝ vr̄ factus habilis in casu quando
est ꝑmissa accusatio de iure cōi vt statutū aliqd operetur ar.l.
si qn̄.ff.de le.j.cū vul.ꝑut est in homicidio.⁊ ita loquitur Bal.
in dicta rubri.in ver.quero si statutū dicat de homicidio. Sed
qn̄ statutū inducit nouā ꝓuisionē in accusando ꝑut est in casu
nostro qd̄ debitor accusetur.⁊ non cōparēs habeat̄ pro cōfesso
⁊ criminal'r puniatur tunc dico ꝙ lʒ statutū cuilʒ hanc accusa
tionē ꝑmitteret non cēsetur ꝑmissum al's inhabili.⁊ ita loqtur
bald.in.d.rub.in ver.item quero qd si statutum allegando do.
Ja.de are.in.l.j.§.nūciatio.ff.de no.oper.nun.⁊ ibi Bal.ponit
exemplū. primo enim casu statutum est iuris iam concessi ex
tensiuū igitur nō dʒ restringi ad heredes.secūdo casu est noue
accusationis permissum:ideo restringitur ad habiles.⁊ hec est
mens Bal.que probatur ex no.per bar.in.l.j.§.nunciatio.ff.
de no.oper.nū. Cum ergo in casu nostro descriptus in speculo
nō debeat audiri nec in ciuilibus nec in criminalibus apparet
quod nō erat habilis ad accusandū.⁊ si fuit auditus processus
est null⁹ vt dixi. ¶ Et ad illud quod dicitur qd̄ sine nomine ad
mittitur qlibet ad accusandū ⁊c.ergo si nomē exprimitur licet
sic inhabilis vr̄ admittēdus ar.l.j.C.de rei vxo.actio.⁊ qd̄ per
illū tex.dicit bar.in.l.j.in p̄n.ff.de edē. Dici potest ꝙ multa ex
pressa nocēt q̄ nō exp̄ssa nō nocerēt.l.nōnunq̄.ff.de condi.⁊ de
mon.vn̄ lʒ nullo exp̄sso noīe inhabilis fuisset admittendus: q̄r
qlibet p̄sumitur habilis ⁊ idoneus.l.ab ea parte.ff.de ꝓba.⁊.l.
pr̄.§.rogo.ff.de le.ij. Sed si apparet cuius noīe agatur vel qui
agit ⁊ appet inhabilitas cessat dicta p̄sumptio.⁊ locum hʒ sta
tutū p̄dictum de descriptis in speculo qd̄ vult ꝙ nō audiantur
agēdo neq̄ in ciuilib⁹ vel in crīalib⁹ per se vel p aliū quocunq̄
mō.satis autē dr̄ per aliū petere ex quo ali⁹ petit ꝙ sibi cōdēne
tur iuxta no.p Bart.in.d.l.j.§.nunciatio.⁊ maxime q̄r est ibi
3 dictio quocūq̄ † mō que vniuersal'r excludit iuxta no.in.c.quo
rundā.de elec.in.vj.⁊ in.c.fi.de elect.in.vj. Uult ergo qd̄ nullo
mō alius ꝓ eo admittat̄:igit̄ neq̄ noīe suo neq̄ ad suā vtilita
tē.ar.eius qd̄ plene no.in.l.si pupillus.§.item querit̄.ff.de neg.
ge.lʒ ergo nomē accusatoris nō exprimeret̄ satis est qd̄ petitio
vtilitatē respiciat īhabilis.⁊ ratio est q̄r si petit̄ cōdēnari inha
bilis ad agēdū talis inhabilitas non est in ꝑsona accusatoris
nō expressa ex ꝑsona sua:sed causat̄ ex ꝑsona eius cui cōdēnari
dʒ accusatus.⁊ ista exprimit̄.semꝑ enim de necessitate exprimi
dʒ qbus erant pecunie cū quibus aufugit ⁊ cui dʒ condēnari.
⁊ sic pōt stare an ille sit īhabilis vel nō. ¶ Nō omitto quod sta
tutum vbi repellunt̄ descripti in speculo limitat̄ a regula que
prohibet illos non audiri nisi accusarent in cā homicidij ⁊ in
alijs causis ibi expressis inter quas nō est causa nostra ergo fir
matur regula non exceptuatis.l.j.ff.de regu.iur.l.tribunus.§.
testō.ff.de testa.mili.per quem dixit singulariter Bal.in.l.j.§.
excipiunt̄ in fi.ff.de ferijs.ꝙ qn̄ statutū aliquem casum excipit
a regula oēs alij casus censent̄ comprehendi in regula prohibi
tiui qui al's non fuissent ꝓhibiti.si non fuisset facta exceptio.⁊
sic in casu nr̄o si simpl'r fuissent ꝓhibiti descripti ⁊ potuissent
excipi casus in accusatione cessantium non dʒ excipi ex quo in
casibus exceptuatis a statuto non est iste casus.cōcludit̄ ergo
iterū ꝙ tale iudiciū in fauorē descripti in speculo est nulluʒ ex
quo nullus pro eo audiri debebat.⁊ hanc cōclusionē puto ve
rissimam nisi alia statuta ostenderentur ⁊ hoc quo ad primū.
Super scd̄o nō scribo q̄r nō potui videre pp petentis cōsilium
festinantiā. De subscriptione igit̄ requisitus ⁊c. Laus deo
Ego Bartholomeus Soci.senensis iuris vtriusq̄ doct.

¶ Consilium.cclxxvij.

1 ☞ Stilus notariorum attenditur in eorum instrumentis
interpretandis.
2 Scriptura sumpta ex prothocollo per tabellionem dicitur ori
ginalis.
3 Elector non debet eligere personam incertam.
4 Consuetudo ⁊ cōis obseruantia potest scripture inualide va
liditatem et probationem tribuere.
5 Tabellio cui cōcessum sumere instrumenta notarij mortui an
ille possit sumere parte non citata.
6 Notarius quando possit instrumentum ab eo confectum cor
rigere sine iudice:data siue non data copia parti.
7 Prothocollo tanq̄ magis originali statur.
8 Notarius debet attestari de cancellatione.
9 Instrumenta cōtraria a diuersis partibus producta reducun
tur ad concordiam.
10 Uariatio in verbis ⁊ nō in effectu nō inducit varietatem cōsy
derabilem etiam in testibus.
11 Repetitio sermonis fit in testibus ne contradicant.item ⁊ in
instrumentis.

Dominus labia mea ape
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Ui
sis publico instrumento ⁊ libro extensorum seu co
pijs ipsorum testamenti. Luce pompeij quod publicuʒ instru
mentum ⁊ liber extensorum reperiuntur scripta a ser Luca q
de testamento fuit rogatus per duos annos ad minus postq̄
fuit rogatus ⁊ viso sumpto per duos tabelliones quibus post
mortem ser Luce fuit commissum quod sumere possent secun
dum formam statutorum qui attestantur quod nullo addito
vel diminuto illud sumpserūt ex quodā folio existenti in qua
dam filʒa

dam filza testoꝝum ⁊ vltimaꝝ voluntatũ dicti ser Luce: repe-
rio inter istas duas scripturas duas variationes quaꝝ prima
est q2 in libro extensoꝝ manu ser Luce ⁊ in publico per eũ sum
pto postq̃ instituit filios natos ⁊ nascituros sunt ista verba
quos substituit adinuicem vulgariter ⁊ pupillariter ⁊ per fi-
deicõmissum nullo condito testõ .que v̾ba nõ repio in sumpto
ex folio existenti in filza que varietas ⁊ diuersitas nõ est alicu-
ius importãtie q2 nulli alij filij nati neq3 relicti a testõre post
mortẽ preter Matthiã institutũ. ¶ Scda varietas est que est
magne importãtie q2 in libro extensoꝝ ⁊ in publico rogato a
ser Luca i substõne facta de Magdalena dr simplr.⁊ si decesse-
rit Matthias qñcunq3 sine filijs legitimis ⁊ naturalibus tunc
substituit ei Magdalenam ⁊c. Verũ est qđ in libro extensoꝝ
post illud verbũ qñcunq3 sunt illa verba ita interlineata ⁊ in
margine libri extensorum illa verba nullo cõdito testõ sunt po
sita in precedẽti substõne adinuicem facta post illud verbu3 et
per fideicõmissum prout suprascriptũ est. Sed in sumpto ab il
lis duobus tabellionibus dr ⁊ si decesserit qñcunq3 nullo con-
dito testõ sine filijs legitimis ⁊ naturalibus. Et ista varietas
est magni effectus q2 ex quo Matthias ꝯdidit testm̃ instituto
monasterio montis oliueti si attendi d3 sumptum ex folio ab
illis duobus tabellionibus tũc expssisset substõ facta de Ma-
gdalena que fuit substituta sub duplici cõditione copulatiue
si decederet Matthias nullo cõdito testõ ⁊ sine filijs.ad cuius
purificationẽ reqrebat̃ vtrunq3 ⁊ ꝙ decederet sine filijs ⁊ nul-
lo cõdito testõ.⁊ sic cũ fecerit testm̃ nõ esset purificata ⁊ magda
lena nõ reperiret̃ substituta ꝓut est casus ẽt in specie in.l.gene
raliter in prin.C.de insti.⁊ substi.sub condi.fac.si vero attendi
deberet sumptũ ꝑ ipsummet notariũ qui fuit rogatus tunc ex
quo in substõne facta de magdalena non sunt illa verba nullo
cõdito testõ.sed tm̃ reperit̃ illa cõditio si decesserit sine filijs.et
Matthias decessit sine filijs est purificata cõditio.⁊ Magda
lena admitteret̃ ex substõne ꝓ qua ꝯsului nõ repto sumpto a
dictis tabellionibus ⁊ ignorãs illud ⁊ alia q̃ in facto ꝓsuppo-
nunt̃. Et sup hac varietate sepius cogitaui.⁊ tandẽ oĩbus pẽ-
satis vr̃ mihi ꝙ fuerit causata nõ ab aliquo dolo vel tabelliõis
vel alterius sed potius ab errore tabellionis ꝓut statim dicã.
nã dicta mutatio seu variatio ab originali nõ potuit a solo vi
cio ⁊ dolo tabellionis ꝓcedere qui nihil lucrabat̃ ⁊ semper l3
quilibet ꝓsumat̃ bonus.l.merito.ff.ꝓ so.fuit habitus ⁊ reputa
tus bonus nec inuent⁹ est talia cõmisisse.⁊ iura potius presu-
munt in tabellione errorẽ q̃ dolũ nisi alr̃ probet̃ vt est casus. ⁊
ibi Bar.⁊ alij in.l.quotiẽs.§.j.ff.de her.insti. Si aũt h̾ cõmi-
sisset ad instantiã alicuius hoc fecisset.imaginari aũt non pos
sum qua de cã ⁊ ad cuius instãtiã ab originali variauerit. non
enim possum⁹ dicere qđ ad instãtiã Matthie filij que variatio
ab originali scriptura tendebat in eius odiũ cũ latiores h3 ha
benas in disponendo virtute originalis q̃ sumpti ⁊ publici.
Neq3 aliqs sani capitis diceret ꝙ ad instantiam Magdalene
sponse ⁊ puelle hoc factũ fuerit neq3 eius sponsi cum ꝓsumatur
in eo ignorãtia cõtentoꝝ in.d.testamẽto iuxta no.ꝑ Bart.in.l.
qui rome.§.duo fratres.ff.de ver.ob.in.iij.q. Et maxime quia
Matthias viuebat ⁊c.spes erat ꝙ liberos hr̃et.item verisimilr
potius erat ꝙ sororẽ institueret q̃ aliã ꝑsonã.vñ rebus sic exi-
stentibus ꝙ ad instantiã magdalene ⁊ sponsi hoc factũ fuisset
multũ distat a verisili.⁊ sic vt inqt Bal.in.l.j.C.de ser.fu.quod
a verisimili multum distat h3 imaginẽ falsitatis. Ad instantiã
aũt fratrũ institutoꝝ nõ potuit aliqđ cõmitti:q2 tũc vel nõ in-
tererat q2 Matthias nõ cõdiderat testm̃ vel etiã q2 variatio ab
originali in eoꝝ ꝑiudiciũ tẽdebat vt p3.⁊ q2 de hmõi religio-
sis absit ꝙ qcq̃ sinistrũ ꝓsumendũ sit vt dicit tex.in sili.in.c.ab
sit.xj.q.iij.⁊ in.c.nisi essent.cũ ibi no.extra de preben.cum si.vñ
verũ est ꝙ.s.dixi ꝙ totũ hoc ꝓcessit ex errore notarij qđ ẽt ex
eo clare oñdit̃ q2 apparet ẽt variatio respectu substõnis filioꝝ
adinuicẽ que nunq̃ fuit alicuius effectus cũ lucas mortuus
fuerit tm̃ cum vno filio.⁊ variatio fuit facta post mortem Lu-
ce vñ in hoc nõ potuit eẽ dolus s3 error. Ex qbus oĩbus ego cõ
cludo ꝙ talis variatio contigit ex errore tabelliõis q nõ credi-
dit imutare in effectu substãtiã originalis scripture iam ꝑ biẽ-
niũ ante ꝑ eũ confecte.⁊ hoc potuit ex eo cõtingere q2 vidẽs ꝙ
in originali post instõnẽ Matthie ⁊ filioꝝ nascituroꝝ nõ erat
substõ filioꝝ adinuicẽ.⁊ existimãs ꝙ talis substõ debebat ap-
poni vel ex eo q2 recordat⁹ fuit ꝙ fuit fcã a testõre q2 recorda-
tus fuit qđ volebat altero decedẽte ꝙ alter succederet ⁊ decedẽ
te matthia succederet magdalena q2 si decedẽte matthia voluit
succedere magdalenã forti⁹ alios filios institutos quos patet
magis ꝑdilexisse.l.publius.ff.de cõdit.⁊ de. Vel ex eo q2 solit⁹
fuerat apponere in alijs hmõi substõnib⁹ illã apposuit. Et q2
in originali apparebant illa verba nullo condito testõ.que in
extẽso trãscripsit ꝓut in originali vidẽs ꝙ nõ erat apposita in
substõne adinuicẽ post scripturã extẽsi ⁊ existimãs illam debe
re apponere:q2 fuerãt expssa a testõre q2 recordabat̃ quod testa
tor voluerat ligare manus filij quominus libere testari posset
in extẽso posuerit illa in margine libri.⁊ q2 in originali tãtum
semel erant apposita ideo postea in extenso cassauit.⁊ hoc po-
tuit cõtingere q2 nõ aduertit ꝙ cassando illa verba in secunda
substõne post verbũ qñcunq3 alteraret̃ substantia scđe substitu
tionis vel illa verba cassauit non inspectis verbis tunc in eo
instanti originalis scripture vel credendo fore qđ dicta verba
deseruirẽt vtriq3 substõni. Nec enim censendũ ꝙ post biẽnium
voluisset originalẽ scripturã alterare in re tã subtili l3 potuisset
de quo.j.si enim voluisset alterare ⁊ corrigere originalem scri-
pturã vtiq3 eandẽ correctionẽ fecisset in originali quã fecit in
extenso quã facere potuisset ꝺm multos de qbus.j.ꝙ cum non
fecerit verisimiliter appet ꝙ noluit ab originali recedere. Ite3
si dolo voluisset alterare ⁊ variare ꝓut dixi originalem scriptu
ram correxisset vel illã lacerasset ⁊ aliã scripsisset ꝓut in publi-
co ⁊ in libro extensoꝝ. Ex qbus p3 ꝙ neq3 dolo voluit imuta-
re originalem scripturã neq3 corrigere.in istis em̃ que non pñt
de facili ꝓbari sufficit ꝓbatio ꝑ ꝯiecturas.l.nõ oĩs.§.a barba-
ris.ff.de re mili.ꝑ Bar.in.l.in illa in fi.ff.de ver.obl.⁊ in.l.nõ ẽ
verisimile.ff.qđ me.cau.⁊ in.l.neq3 natales.C.de proba.cum si.
¶ Quibus ꝓmissis nõ extra rem sed ad rẽ venio ad id de quo
disputat̃ cui scripture magis standum sit an sumpto per illos
duos tabelliones.an vero publico sumpto in libro extẽsorum
⁊ in publico instr̃o per ipsummet tabellionẽ qui de instr̃o fuit
rogatus. In qua difficultate pro eius inuestigatione ⁊ funda
mento plura sunt ꝓmittenda.in primis ꝓmittendũ est qđ pru-
dẽtes tabelliones ꝓmo ꝯficiũt originalẽ scripturam in libellis
suis vel in vno folio qđ ponũt in aliq̃ filza. ¶ Scđo loco quia
originalis scriptura in multis scribit̃ abbreuiatate cum clausu-
lis ⁊c.tabelliones volẽtes publicũ instr̃m sumere ⁊ pti trade-
re scribũt illã extense in quodã libro q vocat̃ liber extensorum.
¶ Tertio loco ex libro extẽsoꝝ trãscribũt publicum instr̃m et
1 iste est stilus tabellionũ ciuitatis senarũ† qui stilus attendi d3
in eoꝝ instr̃is interpretandis ⁊ declarãdis vt ꝑ Bart.in.l.ij.in
prin.ff.so.ma.⁊ Imo.in.c.fi.de fi.instru.bar.⁊ doc.late in.l.
gallus.§.idẽ credendũ.ff.de lib.⁊ posth.⁊ de hac scriptura que
scribit̃ in libro extẽsorum vr̃ loq Spe.in ti.de fi.instru.adiec.§.
postq̃.⁊ de instru.publica.ver.si ergo ꝓpriã scripturã.⁊ Bal.
2 multum clare in.l.nostrã.C.de testa. ¶ Ex qbus p3 †qđ queli-
bet scriptura sumpta ex ꝓthocollo ꝑ tabellionem q fuit roga-
tus dicat̃ scriptura originalis tm̃ vt ꝑ Barto.in.l.sempronius
proculo.ff.de le.ij. Et sic instr̃m publicũ datũ pti ⁊ instr̃m scri-
ptũ in libro extẽsoꝝ ẽt dicat̃ originale tñ instr̃m prothocolli ꝓ-
prie est magis originale ꝺm Baldũ in.l.publicati.C.de test.⁊
Bal.not.in.l.nostrã.C.de test. ¶ Scđo ꝓmittẽdu3 est quod ex
forma statuti ciuitatis senaꝝ sub rubrica de imbreuiaturis de
functi deponẽdis ⁊c. disponit̃ qđ scripture tabellionis defũ-
cti deponant̃ apud illos quos elegerint vnus ex iudicib⁹ dñi
ptãtis ⁊ ꝯsulẽtes mercãtie vl̾ duo ex eis.⁊ qđ notarij q apđ q̃s
deponunt̃ possint publicare imbreuiaturas tabellionis defun
cti.⁊ qđ talia instr̃a ꝑ eos publicata fidẽ faciant ac si ꝑ ipsum-
met notariũ qui fuerat rogatus fuissent scripta ⁊ publicata.
S3 in casu nr̃o repio autoritatẽ datã per vnũ ex iudicib⁹ ptã-
tis ⁊ duos ex cõsulibus tabellionũ qbus hanc autoritatẽ a sta
tuto mihi trãsmisso datã nõ inuenio. s3 arbitror qđ vel statu-
tũ fuerit male copiatũ ⁊ dũ dr̃ ⁊ ꝑ cõsules mercãtie vel duos ex
eis vult dicere ⁊ ꝑ cõsules vniuersitatis notarioꝝ vel postea au
toritas q̃ fuerat ꝯcessa ꝯsulibus mercãtie fuit cõcessa ꝯsulib⁹
notarioꝝ noua lege vel ꝯsuetudine.⁊ h̾ colligo q2 dr̃ mihi qđ
sup hoc nõ sit cõtrouersia neq3 arbitror aliquo mõ ꝯsules quo
rum vnus erat peritissimus ꝓcurator alter ꝑitus tabellio hãc
autoritatẽ sibi assumpsissent nisi illã habuissent. Itẽ nec tabel-
liones qui sumpserũt scripturã.qui ẽt fuerũt ꝑiti assererent se
h̾ facere ex autoritate eis concessa ꝺm formã statutoꝝ. Item re
perio qđ ꝯsules ꝓdicti ⁊ iudex ꝯcesserũt scripturas dicti ser Lu
ce sumẽdas ⁊ publicandas per duos ex notarijs qui ipsum et
eius scripturas cognoscerẽt ex libris ꝓthocollis ⁊ filzis dicti
3 notarij.vñ videbat̃ ꝙ† dicta ꝯcessio ⁊ electio facta de notarijs
incertis nõ teneret q2 qñ ꝑ legẽ alicui ꝯcedit̃ ius eligendi non
põt personã incertã eligere.l.tutor incertus.ff.de testa.tutel.⁊
ita t3 Bart.in.l.quidã relegatus in fi.princi.ff.de rebus dub.
Itẽ nõ repio qua autoritate ⁊ per quem apud dictos tabellio
nes scripture fuerint depositate. Sed mihi narrat̃ qđ de ꝯsue
tudine est qđ cõcessio q̃ fit ꝑ dictos ꝯsules ⁊ iudicẽ fiat de nota
rijs incertis q scripturas defuncti ⁊ ipsum cognouerunt ⁊ qđ
postea ꝑ iudicẽ ꝯsignat̃ qbus placet nec de hac consignatione
fit aliqua scriptura.⁊ ita dicũt tabilliones ab antiquo seruatũ
4 fuisse.† vñ talia instrumẽta sumpta ꝑ dictos tabelliones robur
⁊ ꝓbationẽ sumũt ab antiqua obseruãtia ⁊ cõsuetudine quia
scripture inualide ⁊ non ꝓbanti põt validitatẽ ⁊ vim ꝓbatio
nis tribuere vt in.c.cũ dilectus.⁊ ibi oẽs extra de consue.⁊ no.
Inno.⁊ Io.an.in.c.j.eo.ti.⁊ Bald.in rub.extra de fid.in ru.

a ¶Si instrm̄ sumptū ex originali notarij defūcti p notariū habētē ptātem qd originali nō reperitur ꝯdicit libro extēsoꝝ eiusdē notarij defuncti ac instrumēto per eum sumpto cui standum.

tradit in.c.cū dilectus.de fide instru. ¶Preterea dicti tabelliones semp asserētes se habere autoritatē fm formā statutorum longo tēpore sumpserūt instra ꝛ sumpta an illius duob⁹ tabellionibus ita electis qui asserūt se fuisse electos ꝛ scripturas sibi cōcessas fm formam statutoꝝ fuerūt seruata ꝛ eis fuit fides adhibita cōtinuo longo tpe. vñ presumit ꝙ legitime et solēniter scripture fuerint eis concesse iuxta not. in simili in.l. qui in aliena .§.j.ff.de acqui.here.ꝛ in.l.si filius.ff.de pet.here ꝛ per do. Anto. in.c.ea noscit .de his que fiunt a pla .ꝛ per do. Ant.ꝛ Moder.in.c. Albertus.de testi.ꝛ hoc potuit ex eo introduci qꝛ tales tabelliones qbus facta est talis cōmissio asserunt in eoꝝ subscriptionibus sibi scripturas concessas fm formam statutoꝝ ꝛ sic a iudice iuxta formā statutoꝝ ꝛ cōsulibus sic fuit obseruatū qd post electionē incertā vt.s.starēt notariis ita asserētibus de cōmissione eis facta iuxta sniam Bart.in.l. ex snia.ff.de test.tute.ꝛ p Ang.in repe.l.sciendū.ff.de ver.obli.

5 ¶Tertio ego pmitto in pposito qd lꝫ Spe.in.ti.de instr.edi. §.osso.ver.qualr.ꝛ bal.do.Ant.ꝛ Imo.in.c.cū.p.tabellio. de fi.instru.velint ꝙ†illi qbus est cōcessum sumere instrumēta notarij mortui ex imbreuiaturis sumere debeant citata pte tñ ꝯriū tenēt do.Car.ꝛ do.Abb.in.d.c.cum.p.tabellio.ꝛ Cardi.in suo cōsi.lxxj.incipiē.titius in tertio dubio.ꝛ hanc op. approbauit cōsuetudo ciuitatis senarum qꝛ sine vlla citatione tabelliones quib⁹ talis cōmissio fit sumūt ex imbreuiaturis publica instra ꝛ illis semp fuit adhibita fides vñ minime sunt mutāda.l.minime.ff.de legi.ꝛ in.c.cū dilectus.de cōsue.ꝛ potuit talis obseruātia ꝛ opi.causari qꝛ statutū simpliciter vult qd istra sumpta virtute talis cōmissionis pbent ac si essent scripta ꝛ sumpta p ipsummet tabellionem qui fuit rogatus.Sꝫ qñ essent sumpta ꝛ scripta p ipsum q fuit rogatus sine citatione pbarent vt per Bar.Bald.ꝛ alios in auꝫ.si qs in aliquo.C.de edē.ꝛ Innoc.ꝛ do.Abb.in.c.Albericus de testi.ꝛ do.Ant.ꝛ do.Abb.in.d.c. cū.p.tabellio.de fi.instr.Igit eodē modo pbare debent in casu nostro.Itē qꝛ statutum simplr loquit simplr ꝛ generalr fuit interpretatū ꝛ obseruatum .l.j.§.ꝛ generaliter.ff.de leg prestan.

¶Quarto necessario pmittendū est ne cōtingat equocatio qd
6 illud qd dici solet ꝙ†notarius pōt instrm ab eo cōfectū corrigere sine autoritate iudicis anteꝙ sit data copia pti vt voluit Io.an.in data sexti libri.ꝛ Bal.in rub.C.de fi.instru.ꝛ bald. ꝛ Imo.in.c.ex lris.de fi.instr.intelligi dꝫ in casibus in quibus cōcedit tabellioni ꝙ possit corrigere errorē suū qꝛ in illis casibus postꝙ est data copia nō pōt sine iudice vñ dicit Bald.in d.c.ex lris.qd postꝙ est data copia adeo dr functus officio ꝙ neqꝫ punctū neqꝫ syllabā mutare pōt sine iudice p.l. impator. Sed in casibus in qbus simplr denegat notario ꝙ non possit corrigere de qbus per bart.in.l.si librarius.ff.de regu.iur.non pōt siue sit data copia siue nō.ita declarat Io.de imo.breuib⁹ verbis in.d.c.ex lris de pba. ¶Ex quo infero qd in his q̄ concernūt substātiam actus ꝛ ptinent ad partē ꝙ notarius ex interuallo nō pōt aliqd imutare lꝫ nō sit data copia pti.ita vult Bart.in.d.l.si librarius.ff.de regu.iur.qd pꝫ qꝛ arguit de teste testificāte ad tabellionē ar.l.domitius labeo.ff.de testa.sed testis non pōt ex interuallo corrigere lꝫ nō sit data copia vt in.c. preterea.de testi.igit idē in notario.ꝛ hoc idē voluit Bar.allegando eadē iura in.d.l.impator.post Spe.Qd etiā pꝫ qꝛ.in.d. l.impator.vult primo absolute qd ex interuallo nō possit corrigere quinimo dicit ꝙ quidā dicūt ēt incōtinenti nō pōt si data est copia parti.subdit tñ ꝙ Spe.cū multis sapiētibus cōcluserunt ꝙ si tabellio pōt oñdere ꝙ ex errore omisit qd pōt corrigere cōsuluit tñ ꝙ faciat de licētia iudicis. Ex qbus hēmus ꝓ qd ex interuallo vel postꝙ est data copia parti simplr nō pōt corrigere in ptinētibus ad partē nisi hoc faciat iudicis autoritate ꝛ oñdere possit ꝙ errauit in primo instrumento scribēdo.

¶Ex qbus in pposito in casu nr̄o infero qd cū notarius post primū ptbocollū p bieniū steterit anteꝙ in libro extēsoꝝ scripserit instrm ꝛ publicauerit nō potuit imutare in ptinentib⁹ ad substātiam scripture ptbocolli ꝛ illā corrigere nō docto de errore ꝛ sine iudicis autoritate. Amplius etiā dico ꝙ lꝫ notarius potuisset tñ qñ protbocollū ꝛ prima scriptura differt ab alia scriptura publica ide sumpta p ipsummet tabellionē qui scripsit ꝛ rogatus fuit nō tñ per hoc tabellio dr illam primam scripturā correxisse seu voluisse illā corrigere al's autem nunꝙ
7 haberet locū illa generalis regula ꝙ†qñ due scripture de eodē negocio ꝯdicunt puta publicū instrm ꝛ protbocollū lꝫ ambe sint originales stat ptbocollo tanꝙ magis originali scripture scdm bar.bal.ꝛ alios in.l.sempronius proculo.ff.de lega .ij.et hꝫ in.d.l.imperator.ꝛ in auꝫ.de tabellio.§.fi.ꝛ in spē etiam qñ apparet liber extensorum qd magis credatur ptbocollo tenet Bal.in.l.nostram.C.de testa.ꝛ est de mente omniū qui semper volūt ꝙ preualeat scriptura publica ꝛ magis originalis. ꝛ sic lꝫ publicam vel in libro extensoꝝ aliter appareat quā in protbocollo non dr voluisse corrigere posito qd potuisset sed potius dr errasse in transcribendo per ostensionem ptbocolli fm Bart.in.d.l.si librarius.per illum text. Ex qbus pꝫ qd non sumus in illa difficultate an notarius potuerit corrigere protbocollū tunc enim essemus in ea qñ notarius protbocollū correxisset cassando vel in margine adijciēdo vt pꝫ ex his que dicit Bar.in.d.l.iperator.ad fi. Quibus pmissis nō est dubium qd si oñderet originalis scriptura put appet sumpta ab illis duobus tabellionib⁹ ꝙ illi staret ꝛ nō libro extensoꝝ vel publico instro manu eiusdē notarij vel qꝛ nō licuisset corrigere ex interuallo vel qꝛ nō diceret correxisset sed p errorē trāscripsisse.ꝛ sic standum esset ptbocollo vt ex pmissis pꝫ. Sed in casu nostro
a nō oñditur originalis a scriptura sed appet instrm sumptū ex prima scriptura originalis tabelliōis mortui per duos tabelliones ex autoritate sibi a supiore cōcessa quo casu qñ nō ostēditur originale quod instrm debeat pualere an tale instrm an instrm sumptū p ipsummet tabellionē qui fuit rogatus nō reperio hāc qōnē in specie decisam licet enim dicatur qd originalis scriptura pualeat.vt in auꝫ.de tabellionibus.§.fi.ista de q̄ agim⁹ nō est originalis sed sumpta ex originali.ꝛ ita ꝙ appet in libro extēsoꝝ in publico instro eiusdē notarij fuit sumptum ex originali.vñ pp hoc alterius probatio pualere nō dꝫ.s.qd sit magis originale cum sint eque originalia. Itē lꝫ dicat qd sumptū ex originali notarij mortui autoritate ordinarij hēat eandem vim quā hēbat originale vt est casus ꝛ ibi doc.in.c.fi.extra de fi.instr. Idem dicimus in publico sumpto a tabellione qui fuit rogatus qꝛ hꝫ eandē vim hoc est qd ita probat sicut originale.ita intelligo no.in.d.c.fi.nō aūt ꝙ hēat eandē vim.s.ꝙ censeat originale.sicut ptbocollū qꝛ hoc pꝫ falsum.ꝛ hoc aperit statutū ciuitatis senaꝝ dū dicit ꝙ eadē fides adhibeat ac si per ipsum qui fuit rogatus fuisset scriptum ꝛ publicatum.si ergo nō est originale ita ꝙ ad illum recurri dēat cui magis sit credēdum nō inuenio decisum.ꝛ qꝛ in varietate pbationum illa pbatio attēdi dꝫ que est potētior ꝛ verisimilior. ¶Primum pbatur in.l.ob carmē.§.si testes.ff.de testi.ꝛ declarat Bar.in.l. admonēdi.ff.de iureiu.ꝛ not.gl.in.l.scripturas.C.qui potio. in pig.habe. ¶Scdm pbat in.l.iij.§.tu magis.ff.de testi.ꝛ in regula inspicimus.cū materia. de regu.iur.in.vj. Sed in casu nr̄o vr scriptura instri sumpti a pmo tabellione potētior ꝛ verisimilior.igit ꝛc.qd videat potētior vr oñdi ex maiori ptāte ꝛ autoritate scribētis cū ipemet qui fuit rogatus sine aliqua iudicis autoritate sumere possit. Aliȷ̄ autem nō:vt.s.pbatū est. Item vr verisimilior qꝛ si psumit error in transcribendo vt dicit Bar.in.d.l.si librarius.minus presumendum vr qd errauerit illemet q scripsit pmā originalē scripturaꝫ quā transcripsit ꝙ alius:qꝛ hēbat notū factum de quo fuerat rogatus.itēꝫ melius cognoscebat ꝛ itelligebat ppriū sumptū.item qꝛ binas extraxit scripturas. ¶Preterea assumptuꝫ a tabellionibus appellat exemplū ꝛ nō originale vt in.d.cum.p.tabellio.sed sumptum ab ipsomet tabellione dr originale vt per Bald.in.l.publicati.C.de testa. Igitur vr pualere sumptū a pprio tabelliōe tanꝙ magis originale per nota. in.d.l. sempronius proculo.

¶Sed istis non obstātibus q̄ vere nō obstāt ꝯriū indubitanter cōcludēdū est in casu nr̄o ꝙ imo magis stādū est illi instro sumpto ab illis duobus tabellionibus. Et premitto qd publicum sumptū ex originali p ipmmet tabellionē nō est originale sed exēplū.vt no. Bart.in.d.l.sempronius pculo.vñ ex quo sumptū ab illis tabellionibus est sumptum ab originali scriptura sicut publicū sumptū a tabellione qui fuit rogatus vr eque originalis ꝛ hꝫ eandem vim vt est casus.ꝛ ibi Inno.ꝛ oēs in.c.fi. extra de fi.istru. Et hoc ēt vt dixi voluit statutū dū vult ꝙ eadē fides adhibeat ac si eēt sumptū ꝛ publicatum p tabellionē qui fuit rogatus qd seruari dꝫ in ciuitate senarum.l.oēs populi.ff. de iust.ꝛ iu.hoc premisso ista cōclusio pbat ex plurib⁹. ¶Primo qꝛ hoc istrm sumptū a dictis tabellionibus cōcordat cū libro extensoꝝ q est magis originalis scriptura ꝙ publicatum instrm sumptū ab illo qui fuit rogatus qꝛ notarius pmo cōsuetus est in illo scribere ꝛ postea ex illo sumere publicum instrm vt ēt p Bal.i.d.l.nr̄am igit cēset magis originale qꝛ ex quo ita solitū est fieri ita psumit factū fm Barto.in terminis in.d.l.librarius.ff.de reg.iur. Et sic tanꝙ magis originale dꝫ publico pualere per no.in.d.l.sempronius pculo. ¶Nec obst.quod in libro extensorum quatenus ꝯcordat cū sumpto duobus tabellionibus in illa clausula nullo condito testamento de qua agimus in illo loco illa clausula est interlineata ꝛ cācellata.ꝛ illa clausula in margine instri est posita in alio loco vt.s.dixi. Et cū tali libro ita i ea pte cassato ꝛ apostillato concordat publicū instrm. ¶Qm̄ ad predicta in primis dico ꝙ nō cōstat ꝙ notarius qui scripsit cassauerit dictā clausulā in dicto loco vnde ad hoc vt talis cancellatio diceretur facta ab eodē tabellione ꝛ valere ꝛ debebat notari⁹ in fine attestari de tali cancellatione 8
scdum Bart.ꝛ latius Ioan.de imo.in.l.j.§.ꝛ ideo.ff.de his que in testō delentur per illum tex.ꝛ tenet Barto.in.l.si vnus.C.de testa.ꝛ in

testa.⁊ in.l.diuus.§.itē senatus.ff.de fal.⁊ do.Ant.⁊ Abb. in c.ex literis.de proba.⁊ d.Abb.in.c.venerabilis.de relig.domi. ¶ Nec obstat dicta apostilla: qꝛ illa nō facit fidem ex qua nō hꝫ reqsita.ex qbus fidē mereať ſm Jo.an.post Marti.fili.i addi. Spe.in ti.de instru.edic.§.ostenso.in addi. q̄ incipit Roládinus.⁊ est de mēte Bar.in.d.l.imperatoꝛ.in fi.⁊ tꝫ Bal.i.l. eaꝗ C.cominationes vel epistolas.⁊ Bal.in.l.nostram.C.de testa.⁊ Pau.de ca.in suo cōsi.xxxvj.incip.dubiū facit.⁊ tꝫ Bal. Ang. ⁊ Pau.de ca.in.l.si vnus.C.de testa.⁊ dicit Pau.ita fuisse obtentum in qōne de facto.⁊ lꝫ Bald.in.l.labeo.ff.de pactis.⁊ in rub.C.de fide instru.ꝯrium tenuerit tñ do.Alex.in.d.l.si vnus. optime defendit primam opi.⁊ allegat plura ⁊ ibi videndum.

9 ¶ Scdō qꝛ † qñ plura instrumēta que equaliter probant q̄ producunť a diuersis partibus reperiunť ꝯria ⁊ varia debeñt inquantū fieri potest reduci ad cōcordiam si fieri pōt.l. scripture cum ibi no.C.de fide instru.⁊ in.c.imputas.extra eo.ti.⁊ in specie in casu nostro p Bal.in.l.imperatoꝛ.ff.de sta.ho. Sed in casu nostro intelligi possunt de facili qd idem in effectu contineāt igiť talis interptatio est facienda. Qd autem possint interpretari vt idem in effectu cōtineant quātum ad id de quo agimus ostendiť qꝛ lꝫ in extēso ⁊ publico illa clausula nullo condito testamēto sit apposita in substitutione filioꝝ adinuicē ⁊ nō in sequēti dum dꝛ.⁊ si matthias decesserit quādocunꝗ sine filijs tñ talis cōditio nullo cōdito testamento pōt intelligi repetita in sequēti substitutiōe qua repetitiōe facta vtraꝗ scriptura ꝯtine
10 bat idē in effectu ⁊ nō variabunt † variatio aūt in verbis ⁊ non in effectu nō inducit varietatē cōsiderabilē vt in simili dicimus in testibus vt per do.Ant.in.c.cū ecclesia sutrina.de cau.pos.et ꝓprie.⁊ Bal.in.c.bone.el primo.de ele.arguēdo.de testi.ad instrumēta iuxta.l.in exercendis.C.de fid.instru.inquit eñ Bar. in.l.seye.in.§.gayo.ff.de fundo instru.qd qualitas ⁊ cōditio adiecta in vna oratiōe nō censeť repetita in alia oratiōe de virtute sermonis sed ex voluntate ⁊ mente testatoris bene aliqñ censetur repetita tunc aūt dꝫ constare de volūtate qñ si nō fieret repetitio actus esset nullus.l.iulius paulus.l.iulianus.vi.⁊.l.cum seruus.ff.de cōdi.⁊ demon. Sed in casu nostro lꝫ non cōstet de volūtate nec alꝛs actus sit nullus tñ cōstat alia vrgenti rōne. Nā testatoꝛ in prima substitutiōe voluit substituēdo filios masculos adinuicē qd si matthias decederet sine liberis nullo condito testamēto alij filij succederēt.clarū est aūt qd filios masculos instituendo predilexit filie femine quā nō instituit igitur cēseť etiam eos ꝑdilexisse substituēdo.l.publius.cum ibi no.ff.de cōdi.⁊ demō. Sed si illa verba nullo condito testamēto nō essent repetita femina esset ꝑdilecta masculis in substitutione: qꝛ matthia decedēte sine filijs condito testamēto femina esset substituta ⁊ sic matthias testādo nō potuisset feminā excludere: ⁊ tñ potuisset excludere filios masculos qd est ab oī mēte testatoris alienū.igiť dicamus repetitionem faciēdā vel habemus dicere qd potius in transcribēdo ꝓsumi dꝫ erroꝛ proprij tabellionis quā duoꝝ tabellionū q illud sumpserūt qd etiā ex duob⁹ ꝓsumi dꝫ. tum qꝛ ipsemet tabellio q fuit rogatus hꝫ latiores habenas in trāscribēdo q̄ alij q trāscribūt ex autoritate sibi concessa qꝛ debēt ad verbū trāscribere.iuxta no.in.c.cū.p.tabellio.extra de fide instru.⁊ traditur p Bar.in rub.C.de fide instru. tum qꝛ illi duo ꝓut asserūt legū originale ⁊ inuicē audiūt.difficilius autē falliť visus duorū quā vnius.l.hec cōsultissima.C.qui test. face. possunt.ibi tot oculis spectať. ¶ Cōfirmanť ꝑmissa qꝛ videm⁹
11 † qd in testib⁹ fit repetitio sermonis ꝑcedētis oratiōis ne testes cōtradicāt.ita cōcludunt do.Ant.do.Abb.⁊ Jo.de imo.in.c. cū tu.extra de testi.⁊ in simili Bar.in.l.labeo.ff.de sup.leg.igiť idē dicamus in instrumētis.l.in exercēdis.C.de fide instru.⁊ ꝓbať in instrumētis ex his q̄ ponit Bar.in.l.fi.§.idem quesijt.ff. de cōdi.inde. Nec dicat aliqs qd cōcordari possunt p multiplicationē act⁹ vt est casus in.d.c.cū tu.extra de test.⁊ tradiť in .c. cū Jo.heremi.extra de fide instru.⁊ sic qd duo cōdita fuerūt testamēta qm̄ hoc dici nō pōt duplici rōne. ¶ Prio qꝛ cōcordia dꝫ esse verisimilis nō aūt sufficit qd sit possibilis alꝛs non admittiť ſm Bal.notabiliter in.l.scripture.in.ij.col.C.de fide instru. Sꝫ in casu nostro nō est verisimile qd diuersa sint testamēta ꝓpter idētitatē tabelliōis ⁊ testiū ⁊ qꝛ eodē die ⁊ in eodē loco ⁊ cōcordāt in alijs ꝓterꝗ in his q̄.s.sunt narrata qꝛ variatio contingit vtile aūt erit allegare vnitatē testamēti ad ꝓsumēdā vnitatē iuxta no.in.l.oīum.C.de testa.⁊ in.c.cū Jo.heremi.ad fi.extra de fide instru. ¶ Scdō qꝛ lꝫ in publico sumpto p tabellionē sit illa cōditio nullo ꝯdito testamēto tñ pōt dici repetita vel qd a notario p obliuionē fuerit omissa potius quā sit presumēda pluralitas testamētoꝝ. Istud optime ꝓbať in simili p ea q̄ not. do.Ant.d.Abb.⁊ Jo.de imo.in.d.c.cū Jo.heremi.vbi instrumētū loquebať de ꝯtu emptiōis simplr ⁊ testes loquebanť de ꝯtu conditionali dicūt qd nō fuit ibi necessaria interrogatio de vnitate actus ad fugiendā pluralitatē presumptā ꝓpter discordiā qꝛ potuit esse qd ꝯtus fuerit cōditionalis ⁊ qd tabellio per obliuionē omiserit. ita dicamus in casu nostro qd ista cōditio fuerit apposita sꝫ a tabelliōe in trāscribēdo p errorē omissa. ¶ Preterea lꝫ ꝓsumēda esset pluralitas tñ ex quo nō apparet de prioritate monasteriū qd est in possessione obtinere dꝫ scdm Bar.in.l.j.§.j.ff.de bono.pos.ſm tabu.tradiť plene in.l.fi.C.de edi.diui.adri.tol. ¶ Tertio ꝑncipalr dico qd lꝫ ista instrumēta nō possint ad inuicē cōcordari ex quo sunt eque originalia illud prefertur qd continet minus obligatione.casus est ⁊ ibi Bar. Bal.oēs in.d.l.sempronius ꝑculo.sed minus obligatio est qd substitutio cēseať facta sub duplici cōditiōe.s.si decesserit sine filijs ⁊ nullo cōdito testamēto quā sub vna tm̄.s. si decesserit sine filijs.igitur potius stādum est sumpto ab illis duob⁹ tabellionibus.l.si ita sit scriptū.cū ibi not.ff.de leg.j.cū si. ¶ Postremo ista cōclusio ꝓbať.nā sumptum ab illis duobus tabellionibus coadiuuať testimonio excellen.doctoris dñi Bulgarini qui attestať qd iam sunt anni fere.xviij.qd pars aduersa virtute eiusdē testamēti a monasterio petebat dictā hereditatem.⁊ qd tūc monasteriū erat paratū hereditatē restituere sed recursum fuit ad ꝓthocollū.⁊ qd inuētū est qd dicebat ꝓut hodie dicit sumptū ab illis duobus tabelliōibus.⁊ hac de cā pars aduersa destitit vñ cū dñs Bulgarinus valeat plurimū vltra eminētē scientiā prudētia ⁊ bonitate plurimū iuuatur instrumētū monasterij. Itē iuuať ex scriptura fratris bernardi q olim vocabať dñs Capes ⁊ fuit discipulus meus eruditissimus ⁊ etiā nisi religionem intrasset euasisset in doctissimū iuriscōsultū q ⁊ prudētia ⁊ bonitate plurimum valuit hoc idē in scriptura sua attestať ⁊ dicit qd ꝓpter hoc testamentū diligēter cōseruet.vñ ex istis probationib⁹ multū magis ꝑpōderat qd erroꝛ fuerit in trāscribendo cōmissus a ꝓprio tabellione quā ab illis duob⁹.in istis aūt ꝓbationibus q̄ de facili haberi nō possunt ꝓcedimus p coniecturas ⁊ verisimilia ⁊ similiter in ꝓbatiōib⁹ ꝯrijs adinuicē.l. iij.§.tu magis.ff.de testi.⁊ tradiť in.l.scripture.C.de fi.instru.⁊ in.c.imputari.extra eo.ti.⁊ in.c.in nostra.extra de testi.⁊ regula inspicimus.cū materia de re.iur.i.vj.⁊ illa dꝛ ꝑfecta ꝓbatio q̄ iudicē ad credulitatē inducit ſm Bar.in.l.admonendi.ff.de iureiur.si aūt singula.s.deducta diligēter cōsiderenť nemo iudex erit q parū sapiat q in hāc partē animū ⁊ credulitatē nō inducet.⁊ multofortius si duo alij religiosi idē verbo deponerent ꝓut crediť videmus eñ qd semp ꝓbatio potētioꝛ preferť scdm Bar.in.d.l.admonēdi.ar.l.ob carmē.§.si testes.ff.de test.vñ publica ꝑferť priuate.l.scripturas.C.q po.in pig.habe.⁊ tñ si priuata pluribus testib⁹ coadiuuatur prefertur scriptura priuata ſm Saly.in.d.l.scripture.in pe.col.⁊ quanꝗ ex predictis ni falloꝛ res sit multū clara ⁊ monasteriū sit in casu manifeste victorie tñ si quo pacto res dubia videreť in tali ꝯrietate ꝓbationū instrumētoꝝ monasteriū qd impossibile reperiť absolui dꝫ ſm Bar.Bal.⁊ Saly.in.l.scripture.C.de fi.instru.⁊.d.Anto.⁊ Abb.in.c.imputari.e.ti.⁊ maxime fauore monasterij ⁊ pie cause vt in.l.sunt ꝑsone.ff.de reli.⁊ sump.fu.⁊ in.c.fi.de re iudi. ex quibus vt dixi concludo qd monasterium est in casu manifeste victorie. Laus deo clementissimo.

¶ Ut supra per me cōclusum est arbitroꝛ iuris esse ego Barth. Socinus senensis.J.v.doctoꝛ.

¶ Consilium.cclxviij.

1 ¶ Feudum comitatus habens annexam dignitatem quādo diuidi possit.
2 Consuetudo seruanda est in regalibus quātum ad successionē.
3 Argumentum a cōtrario sensu etiam ad correctionem iurium valet quando lex aliter nihil operaretur.⁊ nu.8.
4 Feuda que diuiduntur inuito consorte que sint.
5 Pluralitas quando resoluatur in singularitates.⁊ nu.7.
6 Indefinita materia stricta non equipollet vniuersali in materia feudorum.
9 Argumentum a contrario sensu non habet locum in feudis.
10 Stare in communione quis cogitur ex pacto.
11 Pactum qd diuisio non fiat quando teneat ⁊ quando duret.
12 Perpetuum dictio quid importet.
13 Discedi quando possit a pacto qd diuisio non fiat.



Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ In qōne vertēti inter comitē alexādrū ⁊ comitē hānibalē de vice comitibus de Mediolano sup petita diuisione bonoꝝ feudaliū p ꝑfatum comitē alexādrū visa ⁊ cōsiderata cōtingentia facti duo principaliter discutienť. ¶ Primum qd iuris sit nulla existente cōuentione de qua in diuisiōe facta inter dictos fratres. ¶ Scdm quid iuris stāte dicta cōuētione. ¶ Circa primū adhuc duas examinabimus qōnes. Prima qd erit qd iu-

ris de feudis comitatus. & sic habẽtib⁹ annexã dignitatẽ. Sc̃a erit qd iuris de alijs bonis feudalibus. ¶ Circa primam q̃onẽ videbatur primo concludendum q̃ talia feuda diuidi nõ possent. hoc vr̃ probari lege rõne & autoritate. ¶ Primũ ptz in. c. imperialẽ. §. pterea ducatus. de ꝓhibi. feu. aliena. per Fede. vbi est casus. ¶ Scõm patet qꝛ dignitas & dñiũ p diuisionẽ diminuitur & ad destructionem deducit̃ vt dicit gl. in. c. lz. de voto.
1 ideo dicit Jo. an. q̃ †feuda dignitatum prout sunt comitatus marchionatus & ducatus nõ diuidunt̃ in honorẽ imperij: vt dicit philosoph⁹. xij. metaphysice. Entia nolũt male disponi: nec bonũ pluralitas pncipũ. vnus ergo pnceps. & refert Bal. in. d. §. pterea ducatus. ¶ Tertiũ ptz nã ita tz Ja. de ardizo. in summa sua in rubri. vtrum feuda diuidi possint. idẽ Spe. in tit. de feu. §. qm̃. ver. xxxiij. idẽ Jac. de bel. Bal. And. de isernia & alij in. d. §. pterea ducatus. & Joã. an. & Cano. in. d. c. licet. & est cõis opi. ¶ Sed pmissis non obstantibus ɔ̃ria snĩa est verioꝛ q̃ immo feudum comitatus & sic dignitatis diuidi põt. & pmitto p fundamento q̃ feuda regulariter diuidi possunt: vt in. c. filij. si de feu. fue. cõtro. & infra statim latius dicet̃. vnde solũ est respõdendum ad tex. in. d. §. pterea ducatus^a ad quẽ multipliciter respõdeo & sic patebit rñsio ad allegata in contrariũ. et primo q̃ in italia & in certis ptib⁹ alamanie ex generali & antiquissima consuetudine preter feuda regalia & alia. s. comitatus ducatus marchionatus diuidunt̃ & sic per talem consuetudinẽ est derogatum in dictis locis dispositioni. d. §. pterea ducatus. ita dicit singulariter Jo. an. in addi. Spe. in rub. de feu. ver. nõ omittã. rõnes omitto. idẽ tenent Host. & Jo. an. in. d. c. lz. vbi do. Card. illã decisionẽ refert & sequit̃. idẽ voluit Bal. in. l. de quib⁹. in fi. ff. de legi. idẽ etiã tz And. de iser. in. d. c. oẽs filij. & vult Ja. aluero. in. d. §. preterea ducatus. vbi And. de isernia. dicit quod dicta cõsuetudo q̃ talia feuda diuidantur maxime seruat̃ in partibus lombardie. vnde dicit in simili Bal. in. c. j. de feudo mar
2 chie ducatus q̃ †in regalibus quãtum ad successionem feudi semp seruãda est cõsuetudo. allegat tex. in. c. j. de feu. alie. in fine q̃ dicit firũ cordi tenendũ qꝛ frequẽs est mors regũ & dñoꝝ. & hoc fundamentum solũ sufficeret. ¶ Scõo etiã dico q̃ quãq̃ talia feuda sui natura essent indiuisibilia tñ illud est quo ad iurisditionẽ & dignitatẽ. quo aũt ad administrationẽ & exercitiũ iurisditiõis bñ possunt diuidi scz q vel alternis annis dominentur vel in diuersis locis ita limitãdo. d. §. pterea ducatus. in feudo comitatus dicit Bar. in. l. inter tutores. ff. de admi. tuto. idẽ voluit Ang. in. l. ij. §. ex his. ff. de ver. obli. arg. l. lucio. in fi. ff. de aqua quoti. & estiua. facit q̃ no. gl. in. c. lz. xvj. q. iiij. quã allegat do. Abb. in. c. fi. de re iudi. & hoc idem tenent Bal. & Jaco. aluero. in. d. §. preterea ducatus. ¶ Tertio nam licet talia feuda essent indiuisibilia: tamen põt iudex vni assignare feudũ comitatus: & alteri alia feuda. & hoc casu tz diuisio ex quo nõ scindit̃ feudũ sed vni insolidum adiudicat̃. ita cõcludit Bal. in. d. §. pterea ducatus. allegat inter alia glo. in. l. si familie. C. fami. her. vbi hoc idẽ voluit Bal. & bal. in. l. j. ff. de rex diui. in. j. q. & tz Jo. an. in addi. Spec. in rub. de feu. vbi supra. ¶ Quarto procedit tex. in. d. §. pterea ducatus. qñ concedit̃ feudũ comitatus vnius iurisditionis secus si plura loca & castra cõcedantur in feudum comitatus que habeãt separatã iurisditionem qꝛ in illis cadit diuisio. ita limitãdo illũ tex. cõsuluit Frãci. de rampo. & do. Gaspar. de calde. & habeo inter cõsilia Gaspar. de calde. incipien. in q̃one testamenti seu diuisionis bonorum feudaliũ. ¶ Quinto qꝛ cũ tale feudũ nõ solũ transeat ad primogenitũ sed ad oẽs filios iure hereditario dr̃ feudũ paternũ & antiquũ vt in. c. j. de succes. feu. sed feudum q̃ nõ transit tm̃ ad primogenitũ sed ad oẽs filios & est paternũ diuidit̃: vt in. d. c. oẽs. si de feu. fue. cõtrouer. igitur hoc feudũ est indiuisibile. & ita concludit Bal. in. d. §. pterea ducatus. & Ang. in suo cõsi. cccxvj. & ꝓbabitur hec conclusio multũ clare in seqũti difficultate ex eo qꝛ dominus feudi diuisioni cõsentit. ¶ Circa scõam q̃onem difficultatem facit tex. in. d. §. pterea ducatus. q dicit q̃ feudum si cõsortes voluerint diuidatur & sic vr̃ velle q̃ oẽs cõsortes cõsentiãt ad hoc vt diuidi possit qꝛ indefinita legis equipollere solẽt vniuersali fm̃ Bal. in. l. si pluribus. ff. de le. ij. igitur a cõtrario sensu si omnes non voluerint nõ põt diuidi sed hic alter nõ cõsentit igitur &c. ¶ Hanc cõclusionẽ magis stringo qꝛ alr̃s si diceremus q̃ altero tm̃ volente possit diuidi seu vno volente frustratorie fuissent illa verba apposita cõtra. l. si quando. ff. de le. j. qm̃ si nullus vellet feudum & quelibet alia res etiam diuisibilis nõ diuideretur qꝛ partes possent cõtinuo stare in cõione. igit̃ ad hoc vt aliquid operentur intelligi debent q̃ ad hoc vt feudũ diuidat̃ omnes
3 debeãt velle & cõsentire qꝛ †valet argumentum a contrario sensu etiam ad correctionem iuriũ quando alr̃ lex nihil operaretur vt notant Dy. Bal. & alij in. l. si cum dotem. in prin. ff. so. matri. & est tex. in. l. inter socerum. §. cum inter. ff. de pac. dotali. quẽ

a ¶ Ad text. in §. pterea ducatus. i. c. imperialẽ. de ꝓhi. feu. ali. per Federicum.

quem allegat Bal. in. l. obseruare. §. proficisci. in. ij. q. ff. de offi. procon. & lega. & traditur in. d. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius cui man. est iurisditio. ¶ Sed predictis non obstãtibus contraria sententia mihi magis placet & videt̃ mihi verioꝛ licet non reperiam aliquem hoc decidere in terminis an ad instantiã vnius cõsortis diuidi debeat feudum in casu dicti. §. pterea ducatus. in ver. aliud aũt feudũ. Et pro fundamẽto ego pmitto q̃ alia
4 †feuda sunt diuisibilia pter feuda q̃ habẽt annexam dignitatẽ regalẽ. casus est in. d. ver. aliud aũt. & ꝓbat̃ in. d. c. oẽs filij. et tenet Jac. de ardizo. in rub. vtrũ feu. diuidi possint. qꝛ equiparãtur vsufructui. vnde sicut vsusfructus diuidi potest vt p Bart. in. l. stipulationes non diuidunt̃. ff. de ver. obl. ita & huiusmodi feudum. & tenet Spe. in tit. de feudis. §. qm̃. ver. xxxiij. & Bald. & Jaco. aluero. in. d. §. preterea ducatus. & Bald. in. c. j. §. hoc quoq3. de succes. feu. & in. c. j. §. fi. quib. modis feu. amit. & confirmatur ista conclusio qꝛ fortius talia feuda sunt vt supra diuisibilia sicut feuda habẽtia anneram dignitatem de quibus in. d. §. preterea ducatus. solum aũt restat discutere an omnes consortes cõsentire debeant ad hoc vt talia feuda diuidi possint. & doc. in. d. §. preterea simpliciter dicit q̃ possunt diuidi. iudiciũ aũt cõi diuidundo redditur in inuitum: cum nemo regulariter cogatur stare in cõione. l. si non sortem. §. si centum. ff. de condi. inde. vñ verba doctoꝝ intelligi debent fm̃ subiectã materiã. l. si vno. ff. loc. si enim voluissent q̃ oẽs cõsortes cõsensissent vtiq̃ expssissent. l. vnica. §. sin aũt ad deficientis. C. de cadu. tollẽ. & ad tex. in. d. ver. aliud aũt rñdet̃ in primis q̃ recte inducẽdo ibi ꝓbat̃ ɔ̃rũ. nam feuda sunt regulariter diuisibilia: vt pz i. d. c. oẽs filij. & ꝓbat tex. i. d. §. pterea ducatus in ver. de cetero. & ibi hoc dicit Jac. de alnero. legislatoꝛ. ¶ Primo absolute & simpliciter prohibet diuisionẽ feudoꝝ ducatus comitatus &c. & sic vult q̃ talia feuda diuidi nõ possint siue aliq voluerint diuidere siue omnes in ver. aũt aliud aũt &c. ex quo alia feuda nõ includebãtur ponit̃ aduersatiua ad ius & ad factum. l. hoc amplius. & ibi gl. Bar. ff. de dã. infec. igitur vt recta & adequata sit aduersatio intelligi dz q̃ aliquo vel pluribus volentibus diuidere q̃ talia feuda diuiderentur. & sic illa verba si consortes voluerint resoluantur in singularitates. s. si aliquis ɔsortiũ voluerit. l. falsa. in fi. & ibi Bal. ff. de cõdi. & demõ. tradit̃ in. l. q̃uis. C. de impube. & alijs subsit. ¶ Confirmatur ista intelligentia alio modo. nã illa verba si cõsortes voluerit que sunt pluralis numeri verificant̃ in duobus. l. vbi numerus. ff. de testi. & in regula pluralis locutio. cũ materia. de reg. iur. in. vj. & nõ recedẽdo a ꝓprietate si essent quatuoꝛ cõsortes. & duo vellent diuidere verificarentur verba tex. & sic posset feudũ diuidi. claruz aũt est q̃ nõ est dare rõnem diuersitatis quare magis duo possint diuidere ɔdicẽtibus alijs duobus & tñ vnus altero ɔdicente non possit. sed ista
5 est regula q̃ †qñ est eadẽ rõ de vno quo ad vnũ q̃ est de plurib⁹ quo ad plures tũc pluralitas resoluitur in singularitates. l. lucius. §. gayo. ff. ad trebel. fm̃ Bald. in. l. j. C. de condi. inser. Et ad illud q̃ indefinita legis dz equipollere vniuersali. dico q̃ verum est nõ de ꝓprietate sed ex interpretatione. l. si seruitus. ff. de serui. vrb. predi. & tradit Bart. in. d. l. si pluribus. igit̃ in materia stricta nõ dz equipollere, put est natura feudalis fm̃ Bal. & Alue. in. c. j. de feu. cog. qꝛ in materia stricta nõ hz locũ interpretatio. l. qcquid astringende. ff. de ver. ob. & p Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. & iur. in. vj. q. prin. ¶ Preterea vt dicunt Bal. & alij in. d. c. j. de cogni. feu. in materia feudoꝝ nõ est argumentis legalibus vtendũ sed attẽdi dz cõsuetudo prout est scripta
6 nõ recedẽdo a ꝓprietate. †igitur nõ dz equipollere vniuersali. sed satis sit q̃ plures velint diuidere & per cõsequẽs pluralitas resoluit̃ in singularitates: sed posito q̃ indefinita equipolleret vniuersali q̃ tñ est falsum in tali materia feudoꝝ adhuc nõ obstaret qꝛ sensus illius tex. esset q̃ si oẽs cõsortes vellent diuidit̃. s. q̃ omnes cõsortes qvoluerint diuidere diuidãt. & ita exponit Bar. indefinitam in. d. l. si plurib⁹. Nõ omitto q̃ tex. in. d. ver. aliud aũt feudũ dũ dicit si cõsortes voluerint potuit habere respectũ ad pluralitatẽ actuũ & factorum. & sic ad plura feuda et plures diuisiones. ideo loquutus fuit de cõsortibus in plurali. ad hoc text. optimus in. c. pastoralis. in fi. de offi. oꝛ. per quẽ dicit ibi. d. Abb. q̃ lz lex dicat q̃ actus fiat coram publicis personis. satis est q̃ fiat coram notario & testibus. ¶ Cõfirmo nã vt dixi nemo cogitur stare in cõione vt in. d. §. si centũ. & in re diuisibili prout sunt talia feuda vt in. d. c. oẽs filij quilibet ex habentibus rẽ cõem põt ꝓuocare ad diuisionem. vñ in re diuisibili non est necessariũ q̃ plures petant diuisionem sed qñ pluralitas non est necessaria tunc resoluitur in plures singularitates vt no. declarat Bar. p illum tex. & sequit̃ Ange. in. l. ij. §. nego
7 cia. ff. de neg. ge. ¶ Cõprobat̃ optime qꝛ subiecta materia est q̃ vno petẽte diuisionem rei cõis fiat diuisio vt dictum est. †ratione autem subiecte materie etiam in materia stricta pluralitas
resoluitur

resoluit in singularitates ad hoc gl.in.c.ij.de rescri.in vj. glo. & ibi Do.Abb.in.c.accepta.de appel.& gl.& ibi Abb.in.c.vt priuilegia.de priui.si ergo resoluit in singularitates p3 qd nõ eqpollet vniuersali.vel eqpollet distributiue:vt tradit in.d.l. si plurib9. Infert etiã in ppposito qd nõ obstat ille tex.arguẽdo a 2rio sensu:qr si dicimus qd aliquo cõsorte volẽte fieri d3 diuisio. igit a 2rio nullo volẽte nõ d3 fieri diuisio.& h est verissimũ. ¶Sed posito adhuc qd nõ resoluat in singularitates illa pluralitas & qd indefinita eqpolleret vniuersali.tex.tñ pbat qd si oẽs voluerint põt diuidi & hoc est clarũ qñ oẽs cõsortes volũt nõ tñ pbat qd si oẽs nõ vellẽt qd nõ diuideret nisi a 2rio sensu qui 2rius sensus ita sumptus nõ est de intẽtiõe litere sed tñ aduersari qr pmo dixerat qñ feuda dignitatũ nõ poterãt diuidi absolute etiã cõsortibus volentib9 ver.aũt aliud feudũ aduersat qd eis volentib9 diuidi põt vt dixi.s.ad instãtiã illi9 q voluerit diuidere. ¶Pre
8 terea † nõ d3 ibi sumi argumentum a 2rio sensu ad iuriũ correctionẽ ad hoc gl.c.cupiẽtes.§.qd si per viginti.de elec.in.vj.& in l.in liberis.in ver.nec leo vetat.C.de colla.quã ibi ad hoc põderat Fulg.& Bar.in.l.oẽs populi.in.vj.q.prin.ff.de iusti.& iur.& satis est qd tex.in.d.§.pterea operet respectu feudo2 habẽtium annexã dignitatẽ iuxta no.p Do.Ant.& Jo.de imo.in.c.cãmcq de rescrip.itẽ ex quo nõ fit diuisio nisi aliquo volẽte diuidere exprimit qd inerat igit nõ inerat si nõ operaret iuxta not.in.l.iij. ff.de le.j.Itẽ in materia feudoru3 nõ d3 sumi.vt in.d.c.j.de feu.cogni.cum sumat ex cõiectura legũ.& p gl.in.l.apud antiquos C.de furtis.itẽ õ3 sumi indirecte vt in.c.cũ apostolica.de his q̃ fiunt a pla.sine cõsensu capituli.itẽ ficte.l.si pcuratorẽ.§.si igno
9 rantes.ff.mã. † vñ tales argumẽtatiões in feudis nõ habent locum vt in.d.c.j. ¶Non omitto qd ante tex.in.d.§.pterea ducatus talia feuda absolute diuidi poterãt.d.c.oẽs filij.tex.aũt ibi hoc restringit in feudis dignitatũ.deinde 2riũ dicit aduersatiue in alijs feudis si ergo principiũ venit ad restringẽdũ diuisiones.versi.aũt.Aliud aũt venit ad 2riũ effectũ vt recta sit aduersatio sed si diceremus quod omnes deberent consentire operaret 2rium & sic restricte igit hoc nõ dicendũ.l.legata inutiliter. ff.de leg.j.cum ibi plene no. ¶Postremo dico tã respectu prime qõnis q̃ scõe qd cũ psupponat cõsensus dñi & sic illustrissimi ducis Mediolani indubitãter est pmissa diuisio fm Andr. de iser.& Jac.de aluero.in.d.§.pterea ducatus igit omnis difficultas in vtraq qõne.Ex qbus sunt expedite prima & scõa qõnes prime principalis difficultatis de qua supra. ¶Circa scõa3 pncipalẽ difficultatẽ videbatur primo aspectu dicendũ qd diuisio
10 fieri nõ posset:qm vt dicit gl.in.l.fi.C.cõi diui.l3 nemo † cogatur stare in cõione vt ibi dicit tex.tñ ex pacto quis cogit & illã glo.sequunt cõiter doc.nec vi obstare tex.in.l.in hoc iudiciũ.§.si cõueniat.ff.cõi diui.qr ille tex.loquit quando est appositũ pactũ ne oĩno diuisio fiat & sic qd nullo modo vel aliquo tpe.dictio enim omnino vi vniuersaliter diuisionẽ negare iuxta no.p glo.in.c.& si christus.de iureiur.& in cle.j.in verbo oĩno.de vita & hone.clericorũ.& Jo.an.in.c.si bñficia.de rescri.in.vj.in casu aũt nostro simpliciter est prohibita diuisio qd vi ostẽdi per verba vnius capituli diuisionis in quo õr qd oĩa bona feudalia ipsoru3 fratrũ qualiacunq sunt possideant p indiuiso.& sic voluerũt qd nõ diuiderent alijs rebus diuisis s3 possiderent p indiuiso vt p totũ ff.& C.cõi diui.qd etiã confirmat ex alio capitulo dũ volunt qd quedã bona alodialia cõputent iter feudalia.& ideo remaneãt indiuisa & cõiter possideant.& ex tali pacto sepius repetito magis ostendit volũtas diuidentiũ qd nõ diuiderent.arg.l.cũ scimus.C.de agri.& cẽsi.li.xj.& per Bal.in.l.rescripta.C.de pci. imp.offe.& late Roma.in .l.si vero.§.de viro.ff.solu.ma.in fallentia.ppter geminationẽ. ¶Sed pmissis nõ obstãtib9 2riã sñia3 veriorem esse existimo.qd immo nõ obstãtibus dictis capitulis bona pdicta feudalia & fortius alodialia diuidi possint.& in primis dico qd l3 dictũ pactũ cõtineret qd dicta bona nõ diuiderent esset validũ:tñ vna ratione vi qd in terminis nostris pactũ nõ habeat obstare.nã diuisio vi phiberi ne dño piudicet vt in.l.cõmuni diuidun.in princi.& ibi glo.ff.cõi diuidun.& traditur in.d.§.pterea ducatus.vñ quolibet feudũ dño cõsentiente diuidi põt vt ibi notat.l3 ergo possent ante diuidere sine consensu dñi tamẽ stãte cõsensu fortius & indubitãter est pmissa diuisio.cum ergo post pactũ supuenerit cõsensus domini non est dubium qd termini sunt alterare & res nõ dicunt esse in eodem statu s3 quelibet cõuentio intelligit rebus in eodẽ statu pmanẽtib9.l.si extraneus.ff.de cõdi.ob cãm.l.q iurato.ff.qui satis. cogan.& in.c.queãdmodũ.& ibi plene no.extra de iureiur. cum si. ¶Sed posito qd nõ supuenisset cõsensus dñi post diuisionem adhuc cõcludi d3 qd dicta bona diuidere possunt in primis qr dicta capitula nullo modo phibẽt diuisionẽ qr ista sunt multũ diuersa qd fratres voluerũt quod aliqua bona remanerẽt cõia & cõiter possiderent pro indiuiso & qd in futurũ nõ possit peti diuisio.qr stat qd tũc nõ voluerint diuidere.& tñ quod in futurũ possint si velint quilibet illorũ.vnde ex diuersis nõ est bona illatio.l.papinianus exuli.ff.de mino.l.naturaliter.§.nihil. cõmune.ff.de acqui.here.& in cõtractibus quicquid re loco & tpe omittit habet pro omisso.l.quicqd astringende.ff.de ver. obl.l. triticum.& l.si stipulatus.§.grisogonus.ff.de ver.ob.cũ si. Confirmat.nam vnũ capitulum p aliud declarat.l.vtrũ.ff. de peti. here.& ibi Bar.& Bal.& in.l.si seruus pluriũ.in fi.ff.de leg.j. s3 in scõo capitulo magis se declarat dũ vult qd remaneant indiuisa qd verbũ remaneãt significat qd remaneãt & conseruent in ea qualitate & in eo iure sicut prius erant ante diuisionẽ:vt probat tex.in.l.patre furioso.ff.de his q sunt sui vel alie.iur.& in .l. cũ aũt.§.fi.ff.de edil.edic.& in.c.ij.de fratri.de nouo bñficio inuesti.& in.c.significauit.extra de offi.ord.sed ante diuisionẽ erãt diuisibilia .igit &c. ¶Preterea hoc fundamentũ pbat: nã dicta capitula possunt intelligi vt supra qd remaneãt indiuisa et cõiter possideant tũc & donec petat diuisio put etiã vi intelligẽdũ fm subiectã materiã.l.fi.C.cõi diuidũ.vnde l3 possent dicta verba trahi p capillos qd diuisio peti nõ possit:tñ dicta capitula sunt interpretanda cõtra magnificũ dñm Hannibalem qui instat qd diuisio non fiat & fundat se in dictis capitulis vt in.l. veteribus.& ibi gl.Bart.& alij.ff.de pac.& in.l.non hoc.C. vnde legi.& in.c.in presentia.de pbat.igit interpretet vt diuisio non dicat phibita. ¶Scõo pncipaliter moueor posito qd ptes sen
11 sissent qd nõ diuiderent dicta bona.nam † aliqñ apponit pactũ qd in ppetuũ & nullo tpe diuisio fieri possit & tunc indubitãter pactum nõ tenet casus clarus in.l.in hoc iudiciũ.§.si cõueniat ff.cõi diuidun. ¶Aliqñ & scõo apponit pactu3 qd diuisio fieri nõ possit vsq ad certũ tps & tũc tale pactũ v3 vt est casus in.d. §.si cõueniat & ita intelligi d3 glo.in.l.fi.C.cõi diuidun.vsq autem ad quãtum tps certũ fieri possit nõ discutio qr nõ necessarium.& hic non est casus noster. ¶Aliqñ & tertio appositũ est pactũ qd ad tps nõ diuidat sed nõ est exp̃ssum vsq ad qd tps & tũc reperio qd dominus flo.de sancto petro.in.d.§.si cõueniat determinat qd vsq ad.x.annos talis diuisio peti nõ põt.ar.l.sine pfinitione.ff.de pe.& eius qd no.gl.in.l.credibile.ff.de penis. & hic etiã nõ est casus noster. ¶Aliqñ & quarto appositũ est pactũ qd res ppetuo nõ diuidat & tunc etiam reperio qd prefatus do.Flo.t3 qd tale pactũ v3.nam dicit qd aliud est dicere qd nullo tẽpore diuidat nã tunc non v3.& nullo tẽpore diuidere l3 facit in simili.l.nulla.ff.p socio.& ita intelligitur.d.§.si cõueniat.
12 aliud est dicere qd in ppetuũ non diuidat:qr tunc v3 † nam l3 illud verbum in ppetuum multis modis firmatur vt not. in.l.j. ff.pro socio.tamen appositũ in 2ctu qui morte finitur vt est societas.l.verum.§.in heredem.ff.pro socio vi intelligẽdum ad vitam socij iuxta no.in.l.j.eo.ti.& v3. ¶Sed ista opi.cum reuerẽ
a tia non prodit qr atẽta ista rõne qd pactũ9 non transiret ad heredes & non posset durare nisi vsq ad vitã valeret tunc etiã valeret pactũ qd nullo tpe diuidatur qr tũc etiã societas nõ trãsit a ad heredes.l.nemo.& l.adeo.ff.pro socio.hoc aũt est falsũ vt in d.§.si cõueniat.igit &c.& 2riũ t3 Cy.in.d.§.si cõueniat. in addi. vbi vult qd nõ possit excedere metas.xxx.annorum 2rium etiã tenent Bar.& Alb.de ro.ibi qui summãt illũ tex.qd pactu3 ne perpetuo quis diuidatur nõ v3.& ita etiã voluit Odofre. vt p3 ex no.per Albe.ibidem.idem voluit Alb.in.l.fi.C. cõi diuidũ. vñ non est curandũ de opi.do.Flo.tum qr est cõtra cõem tu3 qr est falsa & hic nõ est casus noster.facit tñ in ppposito vt statĩ patebit. ¶Aliqñ & quinto & vltimo fit pactũ qd bona nõ diuidãtur simpliciter.& hic esset casus noster i quo dico qd vel tale pactum iudicandũ est nullũ vel qd non impedit diuisionẽ. primũ t3 Albe.de ro.in.d.l.fi.C.cõi diuidũ.vbi simpliciter dicit qd pactũ de non diuidendo non v3 allegat.d.§.si cõueniat. cui9 opi. confirmat ex no.per gl.& Bar.in.d.l.sine prefinitione.ff. de penis.vbi volunt qd l3 qñ quis damnat in metallũ ad tps non expresso tpe intelligat decennio vt ibi tñ qñ quis simpliciter dãnatur intelligit perpetuo.ar.l.seruus.C.de pe.si ergo hoc est in dispositiõe penali fortius in nõ penali & maxime qr de natura pmissionum est qd sint ppetue.l.eum qui ita.§.qui ita.ff. de ver. ob.item pmissio negatiua simpliciter de non faciendo aliqd abnegat oẽ tps.i.qd nullo tpe fiat.l.ita stipulatus la grande.ver.s3 & si ita.ff.de ver.ob.probat ex no.in.l.mutiana.ff.de cõdi. & de. igit si obligat perpetuo non v3.vñ tex.in.d.§.si conueniat dum
b dicit qd nõ v3 pactum ne diuisio oĩno fiat intelligi b d3 nõ qd in pacto adijciatur qd oĩno nõ fiat sed sunt verba legislatoris qd b non fiat pactu3 neq cõcipiatur tali modo p qd diuisio oĩno nõ fiat s3 pactũ simpliciter qd non fiat est tale qr simpliciter negat & generaliter.igitur generaliter d3 intelligi.l.j.§.& generaliter ff.de leg.prestan.& qr negat qd perpetuo fiat vt pbatũ est. Et q ista intelligentia sit vera pbat aperte p tex.in.d.§.si cõueniat.in ij.rñso.vbi õr qd si fiat pactũ vt intra certũ tps non diuidat v3

a ¶Cõtra Flo. in.l.in hoc iudiciu.§.si cõueniat.ff.cõi diuidun.

b ¶Intel.ad tex. §.si cõueniat.

igit argumētū sumptū a ꝯrio sensu qđ est in iure validissimū.l.
j.§.huius rei.ff.de offi.eius cui mā.est iuris.pbat qđ qñ certum
tps nō est appositū ⁊ sic simpliciter est factū non vʒ. ¶ Preter-
ea dictio aūt ostēdit qđ aduersaꝛ in iure ⁊ in facto.l.hoc ampli⁹
⁊ ibi gl.⁊ Bar.ff.de dā.infe.igit cū loquaꝛ qñ tps certum est ap
positum principiū loquatur qñ nullum tps est appositum vel
incertū ita qđ perpetuo durare possit.vnde puto tale pactū sim
pliciter appositū qđ res nō diuidaꝛ nō valere p tex.in.d.§.si cō-
ueniat ⁊ alia.s̄.adducta. ¶ Scđm aūt probaꝛ declarādo dicta
capitula qđ ptes voluerūt qđ nō diuidereꝛ sed cōiter posside-
renꝛ quasi voluerint socij remanere in illis bonis quo casu cum
nō sit appositū tps certū pōt renunciari societati dūmō nō fiat
dolo malo.l.actione.§.diximus.ff.p soc.l.sed ⁊ si.§.fi.a ꝯrio sen
su.eo.ti.ex qbus ꝯcludiꝛ qđ magnificus comes Alexāder hanc
diuisionē petere pōt. ¶ Postremo vel maxime p̄missa cōclusio
pcedit vt si mihi dr̄ īter dictos fratres orta est dissensio ⁊ discor
13 dia propter que† a tali pacto etiā qñ esset ad certū tps ⁊ sic va-
lidum discedi pōt vt in.l.si cōuētione ⁊ ibi Bar.⁊ alij.ff.pro so
cio.Confirmaꝛ nā si testator lex vel pactū phibet diuisionē hoc
censeꝛ fieri ad cōseruationē rerū q̄ phibenꝛ diuidi vt pʒ in.d.§.
p̄terea ducatus.⁊ p Albe.in.d.l.fi.C.cōi diui.vñ nō debēt intel
ligi stantibus discordijs ⁊ eminentib⁹ scandalis qr sequereꝛ cō
trarius effectus qr potius sequereꝛ destructio ⁊ dissipatio iuxta
illud Sallustij.Concordia parue res crescūt:discordia maxime
dilabunꝛ.⁊ iuxta illud veritatis.oē regnū in se diuisuʒ ⁊c. sicut
enim vnio parit cōseruationem.ita ex opposito discordia parit
destructionē.si ergo discordia adest per quam apparet qđ vnio
operabitur destructionē ergo eorū diuisio operabiꝛ cōseruatio
nē qr natura ꝯriorū est vt mutuo se expellāt.l.vbi repugnantia.
ff.de reg.iur.⁊ ideo entia que nolūt male disponi vnionē deside
rant sʒ qñ vnio oppositū operareꝛ.s.destructionē ⁊ diuisio cōser
uationē potius diuisionē desiderāt:qr tūc diuisio pfectior est q̄
vnio qr pfectiores operationes inducit vt scribitur.vij. metha
phy.reddiꝛ em̄ effectus similis sue cause.l.j.⁊.ij.C.de ordi. cog.
⁊ in.c.ij.eo.ti.oīa enim q̄ tendūt ad fi.indicari debent ꝑm finē.l.
oratio.ff.de spōsa.cūcta em̄ ꝑm finē moderari opʒ vt in scđo de
aīa.⁊.j.ethicoꝝ scribit philosophus.Finis aūt est ꝯseruatio cū
naturalis appetitus sit oīum rerū ad sui conseruationē vt in.j.
de physico auditu scribit Aristoteles dū dicit omne ens appe-
tit semp manere.vnde finis cuiuslibet dñij est vt bene beateqꝫ
viuant fruanturqꝫ libertate trāquilla pace atqꝫ amicabilitate
vt habeꝛ.j.politicorū.hoc aūt esse nō pōt si cōplicata dñia fue-
rint dissidētia cū tranquillitati ⁊ paci discordia apponatur vt
plene pbat sanctus Tho.in scđa scđe.q.xxxviij.in princi. vnde
nō est cēsendū leges diuisionē phibere qñ ex tali diuisionis p-
hibitione scandalum immineret:cū leges puideant oīum vtili
tatū cogitātes vt habeꝛ.v.ethicorū.⁊ in.l.nā ⁊ demosthenes.ff.
de legi.ideo illustrissimus princeps ad cōseruationē dñij inten-
tus vt diuisio fieret consensit. Laus summo deo.

¶ Et.s̄.per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartho.
Socinus senensis.J.v.doc.⁊ in fidem ⁊c.

¶ Consilium.cclxxix.

1 ☞ Dispositio aut.sacramenta puberū.hʒ locū in donatione.
2 Statutum non annullat contractum iuratum ex eo qđ certa so
lennitas non interuenit.
3 Prodigo nō pōt interdici administratio bonoꝝ eo nō citato.
4 Uxor si est relicta dña ⁊ vsufructuaria ⁊ p heredē medietas bo
noꝝ fuerit donata an ī bonis donatis vxori debeaꝛ vsusfruct⁹.
5 Testator si reliquit vxorem dominam ⁊ vsufructuariam qñ cē-
ceatur reliquisse vsumfructum omnium bonorum.

Dominus labia mea ape-

riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Uisa
donatione facta Mattheo al's vizianello per Jane
tinū de sarzana ⁊ visis statutis ciuitatis sarzane: itē viso testa-
mēto facto per patrē dicti Janetini in quo relinqt eius vxorē
dñam ⁊ vsufructuariā de duobus dubitaꝛ. ¶ Primo nunqd
dicta donatio medietatis bonoꝝ facta per dictum Janetinum
dicto Mattheo valuerit. ¶ Scđo posito qđ sic nunquid viuē-
te matre dicti Janetini possit consequi dictam dimidiā ⁊ qūo.
¶ Circa primū non insistendo in verbis cū p̄supponaꝛ dictum
Janetinum maiorem.xvij.annorū arbitror dictam donationē
valuisse ⁊ p̄suppono qđ de iure cōi regulariter donatio facta a
pubere minore.xxv.annorū cū iuramento valet neqꝫ daꝛ resti-
1 tutio in integrū.casus est ⁊ ibi oēs † in aut.sacramenta puberū
a [a] C.si aduer.ven.cuius dispositio locū hʒ in ꝯtu donationis vt
ibi determinat gl.quā approbat Bar.qr est fauorabilis ex quo
cōcernit fauorem aīe qr cūctis rebus est preferenda.l.sancimus
C.de sac.san.ecc.⁊ istam opi.approbant cōiter doc. maxime at-
tenta dispositione iuris canonici per ea que habenꝛ in.c.cū con

a ¶ Dispositio aut. sacramē-ta puberū. hʒ locū in dona-tiōe ⁊ est cōis opinio.

tingat extra de iureiur. ¶ Quibus p̄suppositis aut volumus
dicere qđ donatio nō valuerit qr statutū sarzane annullat con-
tractum minoris si vltra iuramentum nō interuenerit certa so
lēnitas interuētus cōsanguineorū vel vicinorum.⁊ dico qđ hoc
nō hʒ obstare quin ꝯtus firmeꝛ iuramento per tex.in.d.aut.sa
2 cramēta puberū.⁊ in.d.c.cū contingat.qr † statutū non pōt an-
nullare ꝯtum iuratum ex eo qr certa alia solēnitas nō interue
nit ita in terminis decidit Bar.in.l.oēs populi.in.viij.q. prin.
ff.de iusti.⁊ iur.idē voluit ibi eius p̄ceptor Ray.de forli. idē vo
luit Bar.in suo cōsi.incip.qm̄ dicit statutū qđ minor.hanc opi.
in effectu approbat Jo.de imo.in.d.c.cum contingat.in tertio
mēbro.probaꝛ etiā ex no.p Jo.an.in.c.statutū.de hereti.in.vj.
⁊ per do.Ant.in.c.j.de spon.istam opi.tʒ Raph.cu.in.l.si qs p
eo.ff.de fideius.vbi dicit opi.Bar.esse veriorem.hāc opi. tʒ do.
Abb.in.d.c.cū cōtingat.⁊ latius idē Abb.in sua solēni dispu-
tatione que incipit stante statuto ciuitatis senarum.idē Pau.
de cast.in.l.fi.ff.qui satisda.cog.in.l.pe.C.de transac.⁊ in.d.aut.
scr̄a puberū.tā in lectura q̄ in repetitione.⁊ hāc partē sequun-
tur Jmo.⁊ Do.de san.gemi.i.c.quāuis.de pac.in.vj.⁊ ꝑm hā
partem tāq̄ veram ⁊ grauioribus autoritatibus firmatam cō
suluit do.Alex.in suo cōsi.lix.in.j.volu. Rationes omitto qr ar
ticulus est vulgaris ⁊ tritus in quo lʒ aliqui tenuerint ꝯrium
tñ dicta cōclusio est magis cōis quā doc.cōiter in cōsulendo seq
solent. ¶ Aut volumus dicere qđ donatio non valeat qr pro-
pter bannum iuxta formam statuti est interdicta sibi admini-
stratio tāq̄ pdigo per quā interdictionē aufertur sibi potestas
ꝯhendi ex forma statuti sub rubrica de pdigis capiēdis.⁊ hoc
non hʒ obstare qr reperio qđ donatio facta fuit.xxvj.maij. pre-
sentis anni ⁊ bannum emanasse postea de mēse iunij die.vj. sta-
tutum aūt annullat cōtractus factos per bannum ⁊ sic post in
terdictam administrationem ⁊ non ante igitur respectu dona-
tionis facte ante statutū nō loquiꝛ ⁊ sic remanemus in disposi-
tione iuris cōis.l.si cū dotē.in prin.ff.solu.mat.l.si extraneus.ff.
de cōdi.ob cām.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.cū si.de iure autem
3 cōi clarū est qđ vʒ vt pbatuʒ est. ¶ Preterea pōt dici qđ † non
pōt interdici administratio tanq̄ prodigo eo nō citato cum de
eius p̄iudicio tractareꝛ.l.de vno.ff.de re iudi.⁊ in terminis ita
decidunt Ang.Jmo.⁊ Pau.de cast.in.l.is cui bonis.ff.de ver.
ob.quos simpliciter sequiꝛ do.Alex.⁊ lʒ statutum vellet qđ va-
leat nulla solēnitate seruata:tñ nō censetur tollere defensionem
citationis ꝑm Bar.in extraua.ad reprimē.in verbo sine figura
iudicij nec ex eo pōt impugnari tanq̄ facta notorie pdigo: tñ
qr hoc nō p̄supponiꝛ tū qr etiā tūc valeret vt voluit gl. quā ap-
probant Bar.Bal.Ang.Paul.de cast.⁊ Roma.in.d.l. is cui
bonis ⁊ hāc dicit ibi do.Alex.esse cōem. ¶ Nec obs.qđ videꝛ fa
cta in vsu manifeste prodigalitatis quo casu a notorio pdigo
nō vr̄ valere ꝑm Bal.in.d.l.is cui bonis.⁊ in.l.si quis constaret
ff.pro empto.⁊ ibidē Pau.de cast.qñ donasset oīa bona qm̄ vt
dixi nō probatur pdigalitas notoria ex quo fit medietatis bo-
noꝝ cū fratre iurato ⁊ pter seruitia habita ⁊ maxime qr iterū
idem donando talis donatio est approbata a vicinis ⁊ a iudi-
ce.ar.l.ij.ff.de offi.ciuil.indi.⁊ in.c.in presentia.de renun. ⁊ per
do.Alex.in.d.l.is cui bonis.Ex quibus breuibus cōcludo qđ
dicta donatio valuit. ¶ Circa scđam difficultatē videbaꝛ dicē-
dum qđ respectu bonorū donatorū dicto Mattheo mater ha-
beat vsumfructū. lʒ enim instituto filio vxor relicta dña ⁊ vsu-
fructuaria debeat tātum habere alimenta ꝑm opi.Bar. cōiter
approbatā in.l.titia.§.fi.ff.de leg.ij.tñ qñ hereditas filij perue-
nit ad substitutū ⁊ legatum est multiplex puta put in casu no-
4 stro:† quia relicta est dña ⁊ vsufructuaria donec vitam vidua-
lem seruauerit tūc statim qđ hereditas transit ad substitutuʒ a
quo hereditas incipit deberi vsusfructus ꝑm Bar.in.d.l. titia
§.fi.q etiā in hoc cōiter approbaꝛ.ita videbaꝛ dicēdum in casu
nostro ex quo bona deueniūt ad donatariū vt p ea parte sit vsu
fructuaria.ar.tex.in.l.fi.C.cōia vtriusqꝫ iudi.⁊ in.l.hac cōsultis
sima.§.ex imperfecto.C.de testa.cū si.item qr priuilegiū psona-
le solet cū psona extingui.l.qr psonale.ff.so.ma. ¶ Sed p̄missis
nō obstantibus arbitror q lʒ medietas bonorū sit alienata in
extraneū:tñ adhuc nō debeanꝛ nisi alimēta lʒ nō reperiā hanc
qōnem in spē decisam ⁊ in primis dicta bona alienata cedūt in
legitimā ⁊ trebellianicā dicti zanetini vt in.l.marcellus.§. res
que.ff.ad treb.vñ respectu tertie partis oīm bonorū nō potuit
vsusfructus aliquo modo alteri cōcedi vt no.gl.quā ibi appro-
bat Bar.⁊ dicit qđ oēs approbant in.l.vxor.lultima.ff.de vsu-
fru.leg.⁊ tradiꝛ in aut.nouissima.vbi glo.C.de inoffi.test.vnde
quo ad duas tertias medietatis alienate que faciunt tertiā par
tem totius rē nō hʒ aliquā difficultatem.Sed in reliquo est dif
ficultas qr priuilegium nō videꝛ trāsire in cessionariū ex causa
volūtaria ꝑm Bar.⁊ docto.in.l.post dotem.ad finē.ff.solu.ma-
5 tri.tamē adhuc in reliquo idē est dicēdum in casu nostro:qr † si
testator

testator reliquisset vxorem dñam & vsufructuariam simpliciter tūc pcederet difficultas in qua viuētibus filijs cēsentur relicta alimēta sm Bar.in.d.l.titia.§.fi.sed postq̄ perueniret ad extraneos cēsef relictus vsufructus sed in casu nostro non religt simpliciter vxorem dñam & vsufructuariā sed postea declarauit seipsum dicēs & ibidem habeat victū & vestitum.& sic cū testator dixit qd volebat qd remaneret dña & vsufructuaria in domo cū infrascriptis heredib⁹ & sic cū filijs patet qd voluit qd haberet preeminentiā in domo simul cum filijs & tamen voluit qd haberet victum & vestitū.& sic precedentia declarantur per sequētia l.qui filiab⁹.in prin.ff.de le.j.l.si seruus pluriū.in fi.ff.eo.ti.nec est censendum qd testator relinquendo dominā & vsufructuariā qd per illa verba voluerit relinquere vsumfructū omnium bonoꝝ q2 frustra reliquisset victum & vestitū.vnde videtur voluisse se declarare qd intelligebat se reliquere alimenta.& ex mēte testatoris q̄ aperte colligitur apparet qd noluit vsumfructum & victum & vestitum vel alimēta & victum & vestitū reliquere.l3 autem copula & inter duo naturaliter posita augeat dispositionem.l.ea tñ adiectio.ff.de leg.iij.tamen secus est si contrariū colligitur ex mēte defuncti sm Bar.in.l.is qui ducenta.§.vtrum.ff.de reb.dub.& hoc maxime colligif q2 vult qd habeat victum & vestitum absq̄ ɔdictione heredum suorum vel alterius cuiuscunq̄ persone & sic vult qd quecūq̄ persona sit obligata debeat victum & vestitū.vnde sumus extra qōnem & difficultatē Bar. q2 in incertis nō certis locus est coniecturis.l.continuus.§.cū ita.ff.de ver.obli.&.l.si alij.ff.de vsufru.leg.¶Preterea etiā in qōne Bar.nam substitutus tenetur ad vsumfructū q2 incipit legatum nouum deberi a substituto.& sic a persona extranea. & hac ratione mouetur Bar.in.d.l.titia.s3 in casu nostro nō obstante alienatiōe filius remanet debitor legati.l.j.§.si heres.ff. ad trebel. igitur interpretatio nō variaf.& maxime q2 interpretatio q2 debeanf alimenta fit pter filiorū fauorem.sed hic agitur de eorum fauore q2 filius donator ex forma contractus tenef defendere.igif cū duret fauor d3 interpretatio durare.nec dicendum est qd p parte dicaf vsufructuaria & p parte nō. ar. l.eum q edes.ff.de vsucap.¶Ex qbus ɔcludo qd dictus Matheus d3 consequi dictam dimidiā bonoꝝ que tñ est obligata ad alimēta q debenf vxori excepta portiōe legitime.Laus deo. ¶Ut.s.per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartholomeus socinus senensis iuris vtriusq̄ doctor.

¶Casus sup quo consiliū petif talis est.Petrus Nicholeti de baldinotis de pistorio ex vno latere & domi.Bartholomeus & Jacobus fratres& olim domini Baldinoti ex altero fuerūt inuicem fratres patrueles prouenientes a dicto Nicolao & domino Baldinoto ex petro remanserūt plures filie femine dotate ex substantia patris quaꝝ vna noīe Camilla & desponsata mortuo sponso etiā ipsa mortua est ab intestato querif nunc quis ei succedat an dñs Bartholomeus & Jacobus an vero eius sorores superuiuentes stante dispositione statutorum cōmunis pistorij & testamento proaui dicte Camille.

¶Consilium.cclxxx.

1 ¶Patrui appellatione non venit patruus magnus.
2 Copulatiue pars declaratur per aliam.
3 Extensio quando fiat in correctorijs.
4 Statuto disponente qd extantibus masculis filie nō succedāt & pater instituat filios & filias heredes intelligitur instituere filias deficientibus filijs.

Dominus labia mea aperiat & spiritussanctus illuminet intellectū. ¶Considerat cōtingentia facti duo sint principaliter discutiēda.¶Primū qs succedat dicte Camille ab intestato.¶Secundū an talis successio ab intestato alteref in aliquo pter testamentū proauitū.¶Circa primam difficultatē si essemus in dispositione iuris cōis casus nō haberet hesitationē q2 sorores succederent exclusis domino Bartholomeo & Jacobo filijs patrui magni vt in auf.post fratres.C.de legit.here. & in corpore vnde sumif sed difficultas versaf pter statutū positū sub rub. de mō.succe.mulie.ab inte.in ver.& qd nulla mulier.in qua difficultate primo aspectu videbaf dicēdū qd nō obstāte dicto statuto sorores succederent exclusis filijs patrui magni.nam in dicto capitulo tm̄ reperif qd sorores excludunf existentibus patruis magnis:existētib⁹ aūt filijs patrui magni statutū nō loqtur.igif remanemus in dispositione iuris cōmunis.l.si cū dotē. in prin.&.l.si vero.§.de viro.ff.sol.ma.& maxime in materia exorbitāti.l.qd vero.ff.de leg.cū si.nec videbaf obstare statutū dum dicit seu patruus magnus & seu fili⁹ masculus patrui quasi dū dicit & seu filius masculus patrui intelligaf seu patrui magni de quo statim expsserat q2 cum primo expsserit de psona patrui magni & postea dicat & seu fili⁹ masculus patrui & nō exprimat magni vr intellexisse de patruo simpliciter q2 si voluisset de magno exprimere expressisset.l.vnica.§.finaūt,ad deficiētis.C.de cadu.tol.& in.l.stichū.qui meus erit.ff.de leg.j.& in.c.ad audien-
1 tiā.extra de deci.Cōfirmari vr ista cōclusio qm̄ appellatiōe†patrui,pprie nō venit patruus magnus gl.est cōiter approbata a doc.in.l.j.C.de succes.edic.& ideo dicit ibi Jac.but.qd stāte statuto qd existente patruo mater excludaf nō excludif extāte patruo magno:q2 illa dictio magno improprietatē significat q nō attēdif in statutis & cū Jac.bu.trāsit pe.de anch.in repetitione c j.de cōsti.ver.gd dicēs de patruo.idē Bar.in.l. hac edictali. ver.quā obseruationē.C.de secun.nup.& in.l.qd vero.ff.de legi. igitur in pposito verbū patrui intelligi d3 de patruo pprie et nō de patruo magno improprie.¶S3 pdictis nō obstantibus ɔria snīa est pbabilior qd immo filij patrui magni excludūt sorores q2 vt cōcludūt Bal.Ang.Saly.Fulg.Pau.de ca.& Moder.patruus magnus est pprie patruus.igif dū3 in statuto fit mētio de filio patrui intelligēdo de filio patrui magni non receditur a proprietate verboꝝ& sic nō est incōueniēs interpretatio l.j.§.is q nauē.ff.de exerci.ac.& in.l.nō al's.ff.de leg.iij.& l3 Bal. & alij in.d.l.j.C.de suc.edi.velint qd in huiusmodi statutis exorbitātibus & correctorijs.iuris cōis nō cōprehendatur patruus magnus q2 verba intelligi debēt per prius & nō p posterius.l.q liberis.§.hec verba.ff.de vulga.& pupil.tamē in casu nostro talis interpretatio nō pōt adaptari ad dictum statutum in versi. & seu patruus magnus seu filius patrui de filio patrui magni qui etiā pprie est patruus.ista cōclusio pbatur primo q2 supra in eodē capitulo habita fuit mētio de patruo demū de patruo magno:demum subdif statim & seu filius masculus patrui que verba possunt referre ad superiora & sic ad paternū.itē ad prima & sic ad patruū magnū.igif sunt magis ad prima referenda.l.si idem cū eodē in fi.& ibi notatur.ff.de iurisdi.om.iudi. et per Bal.notabiliter in.l.j.C.de legi.& p cōsequēs referēdo ad prima loquitur de filio patrui magni.¶Scdo pbaf.na3 verbū obscurū in vna parte alternatiue declaraf per aliam partem alternatiue vt est tex.singu.in.l.j.ff.de reb.dub.pari ratione dicit
2 Lud.ro.in suo cōsi.cccxxi.vna pars†copulatiue per aliam declaraf s3 in altera pte copulatiue respectu patris loquif de patruo magno.igif etiā in altera pte dū3 loquif de filio patrui intelligi d3 de filio patrui magni.facit etiā illud generale qd verba dubia declaranf ex vicinis scripturis.l.heredes palā.§.sed si notā.ff.de testa.& in.l.qui filiabus.in prin.& in.l.si seruus plurium.in fine.ff.de leg j.¶Tertio ista conclusio probat viua ratione.nam statutum in eodē capitulo vult multum clare qd soror excludaf nedū a filijs patrui sed etiā a nepotibus. vnde nō est censendū qd iterū disponat de filijs patrui de quibus specifice disposuerat sine effectu nihil operādi:iuxta.l.si quando.ff.de leg.j.& in.c.si papa.de priuil.debēt em̄ verba statuti intelligi vt aliquid operenf:vt p Bar.in.l.iiij.§.ait ptor.ff.de dā.infe. & in l.j.ff.de vsucap.cum si.& maxime q2 dicit & seu filius patrui que dictiones & seu sunt augmētatiue.l.ea tñ adiectio.ff.de leg.iij.& l.si quis ita.ff.de aur.& arg.leg.p Dy.& Bar.in rub.de interdi. & relig.¶Quarto hanc cōclusionē stringo nā respectu patrui non solū excludif soror a filijs patrui sed etiā a nepotibus q2 excludif soror a filijs fratrū etiā ex patruo & sic a filijs fratrum patrueliū qui sunt nepotes patrui demum excludif a patruo magno.& subdif & seu filius masculus patrui.vñ si intelligatur de filijs patrui magni videref statutum statim variare:q2 primo voluit qd soror excluderef a filijs & nepotibus patrui: nunc secūdo loco disponeret in eodē capitulo qd excluderef a filijs & sic ne sit varietas in eodē capitulo.arg.l.nā ad ea.ff.de conditi. et demon.intelligi d3 de filio patrui magni.itē cū dicta verba sint apposita ad augmentādū potius operarenf restrictionē cōtra no.in.l.legata inutiliter.ff.de annu.lega.¶Postremo ista conclusio pbaf.nam nepotes patrui qui excludunt sorores sunt in quinto gradu.Filius aūt patrui magni etiā est in quīto gradu & sic non est maior rō ad exclusionem sororis in filio patrui magni q̄ sit in nepote patrui tam respectu gradus q̄ respectu vnice rōnis cōsiderate a statuto conseruāde agnationis iuxta not. per Joan.and.in addi.Specu.in rub.de successio.ab intesta.a
3 qua vnica ratione†fieri potest extēsio etia3 in correctorijs sicut si ratio esset scripta in lege vt notant glo.& doct.in.l.quāuis. C. de fideicōmissa.& per Bal.notabiliter in.l. maximum vicium. C.de lib.prete.& per Bal.& Jmo.in.l.si.ff.de here.insti.& Pau. de cast.in consi.ccccxxxiiij.& in.l.si vero.§.de viro.ff.so.matri. et maxime quando casus ad quem volumus extēdere includitur lato sumpto vocabulo iuxta no.per gl.in cle.j.de elec.& p Jmo. late.in.d.§.de viro.igif fortius in casu nostro in quo sub appellatione filij patrui comprehendif filius patrui magni vt dicunt doc.in.d.l.j.C.de succes.edic.ex quibus concludif qd soror exclu

ditur a filio patrui magni. ¶ Nec premisse cōclusioni obstat testamentum dñi Antonij de baldinotis qꝛ aut nos querimus respectu bonorū que fuerūt dicti testatoris exceptis bonis prohibitis ꝛ in illis nō habet aliquo modo obstare qꝛ non reperio qꝺ per dictū testatorē dictis filijs seu filiabus Petri facta aliqua substitutio. Quinimmo dico qꝺ fieri non potuisset qꝛ non fuerūt a testatore onerate.l.ad eo.C.de fideicōmissis.l.sed si sic. ꝛ ibi Bar. ꝛ alij.ff.de le.iij.aut querimus respectu tenute ꝛ aliorum bonorū prohibitorū alienari ꝛ in illis etiā non obstat: qm̄ licet in verbo volens ꝛ mandans vocanꝛ descendentes siue ex latere masculino siue feminino: tn̄ masculi agnati qui in successione ab intestato Camille excludūt sorores excludūt etiā eas a fideicōmisso qꝛ cēsetur in dubio factū inter descendentes fm̄ ordinem succedēdi ab intestato vt clare ꝓbatur in simili ex not. ꝑ Bar.i.l.vt iurisiurādi.§.si liberi.ff.de ope.liber.vnde dixit no.
4 Pe.de anc.in.l.tres fratres.ff.de pac.qꝺ† si statutū est qꝺ extātibus masculis filia non succedat ꝛ pater instituat filios ꝛ filias heredes intelligitur instituere filias deficientibus filijs sicut ab intestato succederent. ꝛ voluit hoc idem Bar.in.l.heredes mei. §.cum ita.ff.ad trebel.cum multis cōcor.ibi allegatis ꝑ domi. Alex.vnde in proposito cum dñs Bartholomeus ꝛ Jacobus sint de descendētibus testatoris ꝛ excludunt sorores ab intestato in hereditate Camille sequiꝛ qꝺ excludūt illas a fideicōmisso respectu bonorum prohibitorum alienari si ad aliquorū restitutionem Camilla grauata esset. ¶ Ex quibus concluditur qꝺ dñs Bartholomeus ꝛ Jacobus succedunt in totum in bonis Camille exclusis eius sororibus. Laus deo ꝛ virgini.

¶ Ut.s.per me cōclusum est arbitror iuris esse ego Bartho. Socinus senensis.J.v.doct. ꝛ aduocatus consistorialis.

¶ Consilium.cclxxxi.

1 ☞ Legatarius potest domum locare quando est legata ipsi habitatio domus.
2 Uerba vna insimul quid importent.
3 Similiter aduerbium quid denotet.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussantus illuminet intellectū. ¶ In cā Bernardi de vgis in qua ꝑ dños aduocatos subtiliter allegatū est paucis me absoluā: qm̄ vix sum a febre liberatus q̄ me ꝑ aliquot dies retinuit. ¶ Tota em̄ difficultas consistit nunqd Joānes cui a testatore relicta est habitatio potuerit
1 domum locare ꝛ solum pro Joā.facit qꝛ† alicui relinquitur habitatio legatarius pōt domū locare. casus est clarus et ibi oēs in.l.cum antiquitas.C.de vsufru.sed pro Bernardo plura concludunt qꝺ nō videaꝛ relicta habitatio hoc est seruitus habitationis quo casu licuisset locare: vt dixi: sed tm̄ facultas seu vsus habitandi cū vxore ꝛ filijs quo casu nō liceret locare.l. si habitatio. ꝛ in.l.sed neqꝫ.ff.de vsu ꝛ habi. ꝛ instit.de vsu ꝛ hab.circa prin.ista cōclusio vr̄ ꝓbari in primis ex capitulo legati facti dñe Leonarde vxori sue cui legauit redditū ꝛ habitationem victū ꝛ vestitum in domo ꝛ ibi habitare alias legatum nō deberet vt declarat Bar.in.l.gayo.§.imperator.ff.de alimē. ꝛ cib.leg.item ex quo dꝫ habitare seu hꝫ habitationem simul cū Jo.vxore ꝛ filijs nō potuerunt locare ꝛ ibi non habitare.item Joanni ꝛ filijs preiudicare locando. ꝛ sup hoc nō fit difficultas.vnde eodē modo censetur relicta habitatio Joanni scꝫ qꝺ possit habitare simul cum vxore ꝛ non locare: ꝛ hoc ꝓbatur illa verba vna insimul cum Joanne filio dicti testatoris ꝛ cum vxore et filijs suis que verba significant quod simul omnibus censeꝛ relictus red-
2 ditus vsus ꝛ habitatio.s.vxori Joānis vxori ꝛ filijs ita† probāt illa verba vna insimul.l.fi.C.de impu. ꝛ alijs substi. ꝛ voluit bal. per illū tex.in.l.si mulier.ff.de vsufruc. ꝛ cōsuluit Bar.cōsi.iiij. fm̄ impressionē factā cū repetitionibus et disputationibus simul incipit factū tale est quedam dominicus.si ergo legatū est oībus simul factum qua rōne vxor nō potuisset locare pari rōne nec Jo.vxor vel alij qbus oībus censeꝛ factū legatum redditus ꝛ habitationis.itē nec verisimiliter est vxori Jo.hoc concessum.igiꝛ nec Joāni vt equalis sit oīm determinatio.l.iam hoc iure de vulga. ꝛ pup.probaꝛ optime in.l.si legatarius.§.j. ꝛ ibi Bar.ff.de le.iij. ¶ Secundo principaliter hec cōclusio ꝓbatur ex alio capitulo eiusdē testamenti; in quo testator duabꝰ filiabꝰ suis reliquit redditum ꝛ habitationē dicte domus in casu dicte viduitatis ꝛ cuilibet earū.hoc etiaꝫ in casu clarū est qꝺ noluit qꝺ filie haberent nisi vsum ꝛ facultatē habitandi.voluit em̄ qꝺ redire possent in domum qn̄ essent vidue qꝺ significat verbum redditum ꝛ qꝺ haberet vsum ꝛ facultatem habitādi prout soliti sunt testatores relinquere ꝛ vxoribus ꝛ filiabus nuptis seu nubendis in casu viduitatis: a qua consuetudine validum est argu.l.qꝺ qꝛ noluit.§.si assidua.ff.de edil.edi.l.labeo.de suppel. leg.l.cum de lanionis.§.asinam.§.de fun.instruc. ¶ Confirmaꝛ hoc euidenter qꝛ si testator voluisset filiabus relinquere habitationem ꝓut est seruitus nō potuisset cum domus esset ipsarum filiarū pro dimidia qꝛ res sua nemini seruire pōt.l.vti frui.ff.si vsusfruc.peta.l.in re cōi.ff.de serui.vrba.predio.igitur intelligi debet relictam esse facultatē habitādi ꝛ non habitationē prout est seruitus: qꝛ non est censendū testatorem fecisse qꝺ non poterat sed tm̄ qꝺ poterat.l.si quis sub conditione. ꝛ ibi Bart.ff. de condi.insti.qua ergo ratione filiabus censetur facultatē habitandi reliquissē relinquendo habitationem pari etiam rōne idem dicendū est cum postea in eodē capitulo reliquit redditū vsum ꝛ habitationē dicte domus dicto Joanni.hoc probaꝛ qꝛ post legatum factū filiabus dicitur ꝛ similiter etiam reliquit di-
3 cto Joanni qꝺ† verbum similiter significat similitudinē facti ꝛ modi vt no.Inn.in.c.ex rescripto.extra de iureiur.item significat equalitatē ꝛ idēptitatem.instit.de excusa.tut.§.similiter. et in.l.non oēs.in prin.ff.de re mili.l.ij.in fi.ff.pro suo.ad idē text. in.c.cuꝫ tu.extra de testibus. ꝛ est casus clarus in.l.clemens.patronus.ff.de here.insti.igitur idem ꝛ equale censetur factum relictum habitationis Joanni sicut filiabus: sed filiabus cēsetur factū respectu facultatis habitandi.igiꝛ ꝛ Joanni ꝛ est ratio cōcludens. Cōfirmatur hoc idem qm̄ ex quo relicta est habitatio vxori item filiabus non est censendū qꝺ Joanni voluerit concedere potestatem locādi ex quo preiudicasset filiabus ꝛ vxori ad hoc.l.ceterum.ff.de vsu ꝛ habi.tradit Bal.in consil.cccxl.in secunda parte consiliorū. ¶ Preterea ponderandū est qꝺ vxori ꝛ filiabus per eadem verba reliquit redditum ꝛ habitationē sed in persona earum significant facultatem habitandi vt probatū est.igitur idē dicendū est in persona Joannis: qm̄ vna pars testamēti per aliā declaraꝛ.casus est notabilis ꝛ ibi Bar. ꝛ Ang. in.l.vtrum.ff.de peti.heredi. ꝛ ex modo loquendi testatoris in alijs capitulis colligiꝛ interpretatio in relicto de quo agimus. l.si seruus plurium.in fi.cū ibi no.ff.de le.j. ¶ Tertio ꝛ vltimo principaliter ꝓbatur ex capitulo prohibitionis alienationis vbi disponit qꝺ si vxor ꝛ Joannes cum vxore ꝛ filijs noluerint habitare qꝺ domus possit appēsionari. q̄ clausula est multum clara nō ꝓcedendo per cauillationes: nā testamentū primo per verba multum etiā generalia prohibet alienationē ꝛ locationē ad longū tp̄s ꝛ respōdit qꝺ vult heredes ꝛ agnatos stare in dicta domo ꝛ qꝺ ibi conseruetur fama testatoris ꝛ facta dicta ꝓhibitiōe facit vnā parenthesim qꝛ dicit qꝺ vult qꝺ in ea habitet vxor ꝛ Joānes cum vxore ꝛ filijs vt.s. ꝛ hoc fecit duplici respectu.primo qꝛ volebat qꝺ per talem prohibitionem intelligereꝛ prohibita dicta habitatio. ¶ Secundo qꝛ cum immediate volet disponere qꝺ lꝫ heredes non possent alienare vel ad longum tp̄s locare posset tn̄ locare ad modicum tp̄s.nec etiam pro hoc dicto legato aliqꝺ preiudicium fieret. ꝛ ideo subditur sed bene possint appensionari casu quo suprascripti ibidem stare ꝛ habitare non vellent per que verba que referuntur ad heredes vt clare demōstrāt dñi aduocati ꝛ est ipsa veritas apparet qꝺ ipsis non habitātibus heredes ꝛ nō ipsi possent appēsionare ꝛ lꝫ per dicta verba non dicatur legatū restringi: tn̄ diciꝛ declarari.l.si seruus plurium.in fi.ff.de le.j. ꝛ.l.heredes palā.§.sed si notā. ff.de testa.in simili videmus qꝺ verba exequtiua apposita in gratijs ꝛ priuilegijs non habēt limitare vel ampliare vt est casus in cle.j.extra.de preb. ꝛ tn̄ gratiā declarāt vt dicit Bal.in.l. cā quā.C.de fideicō. ¶ Ex quibus ꝛ alijs allegatis ꝑ dños aduocatos que non repeto arbitror dicto Joanni non competere nisi facultatem habitandi. Laus deo.

¶ Ut.s.per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartho. Socinus senensis.J.v.doc. ꝛ in fidem ꝛc.

¶ Consilium.cclxxxij.

1 ☞ Compromissum si fuit factum ꝛ in eo cōprehendantur nominatim testamenta codicilli ꝛ quelibet alia vltima voluntas an includatur legatum in codicillis factum si de eo non sit facta specialis mentio. ꝛ nu.2.
3 Legatum conditionale non venit in compromisso.
4 Sententia non preiudicat non citato licet principaliter de eiꝰ interesse non agatur.
5 Dolus futurus remitti non potest.
6 Liberatio generaliter legata nō impedit exactionē reliquorū.
7 Tutor quomodo excusatur a dolo.
8 Dolus futurus quando remitti possit per testatorem.
9 Testator si liberando tutorem ei legat omne id ꝛ totum quod ab eo petere posset ratione administrationis an tale legatum valeat.

Vias tuas dñe demonstra mihi ꝛ semitas tuas edoce me. ¶ In presenti cōsultatione sunt vidēda ꝑncipaliter tria ad habendum plenā ꝛ verā decisionē eius qꝺ queriꝛ. ¶ Primū est an laudum latum

latum inter Laurentiũ de cigliamochis ex vna ⁊ Bernardum de Jacobis ex altera extinxerit legatũ factũ dicto Bernardo a patre dicti Laurentij in codicillis adeo qḋ Bernardo nõ debeat vel nõ obstãte laudo p̃dicto dictus Bernardus possit petere ⁊ consequi dictũ legatũ. ¶ Scḋm est an laudum predictũ obliget ⁊ valeat ad obligandũ ipsum Bernardum dictũ Laurentio de cigliamochis in eo in quo declaratus est nũc debitor Laurentij Bartoli stante declaratione facta per sñiam quo ad debitũ Laurentij bartoli. ¶ Tertiũ est an Laurẽtius bartoli possit a restitutiõe reliq̃ reuisa rõne administrationis qḋ deberet restituere dicto Laurẽtio de cigliamochis se tueri nõ obstãte sñia lata p̃pter legatũ sibi factũ in testamẽto in quo testator liberationẽ ⁊ reliquũ legat ⁊ grauat hẽdes nõ petere id in quo cõtingeret tutorẽ esse debitorẽ. ¶ Circa primã difficultatẽ vr̃ dicendũ prima facie legatũ ipũm fuisse extinctũ: q2 laudũ latũ inter dictas partes cõdẽnat dictũ Bernardũ ad nõ petẽdũ ipm

1 legatũ † in cõpromisso facto inter dictas partes a quo emanauit dictũ laudum cõprehendunť nominatim testamenta codicilli ⁊ q̃libet alia vltima volũtas q̃ dici vel excogitari posset q̃ñcunq̃ rogata scripta vel cõfecta put sunt verba formalia cõpromissi ergo in cõpromisso includiť ipsum legatũ ⁊ q2 arbitri in laudo bene cognouerũt ⁊ viderũt verba facientia ad legatum ipsum posita in codicillis vt asserunt in capitulo ipsius laudi. l.non est ferendus. ⁊.l.de his.ff.de transa. ⁊ vbiq̃ dicũt docto. ⁊ in locis allegãdis.j. ¶ Cõsiderãdo tñ recti⁹ pbabili⁹ vr̃ posse dici legatũ ipsum nõ esse extinctũ ⁊ adhuc iura Bernardi ad ipsum legatũ esse integra quatenus sit in hoc capite. nã fm regulã iuris ad hoc vt cẽseanť cõpromittẽtes vel trãsigẽtes inclusisse disposita in testamẽto vel codicillis reqriť qḋ fiat mẽtio expresse ⁊ qḋ talis paciscens vel cõpromittẽs cognouerit ⁊ bñ insperxerit cõtẽta in testamẽto vel codicillis q̃ reduciť ad compromissum. ita est tex.in.l.de his. ⁊ in.l.nõ est ferẽdus.ff.de trãsact. vt dixi. sed in casu nostro Bernardus legatarius nõ habuit notitiã de legato sibi facto in codicillis nec p̃sumitur habuisse vt dicã.j. ⁊ tñ debebat Bernardus ipse in actu cõpromittẽdi specialiter vidisse ⁊ cognouisse quid in codicillis cõtinebať qḋ nõ apparet factũ in casu nostro. ergo cõpromissum nõ potuit valere ⁊ minus laudum quo ad cõtẽta in codicillis. nã prius debẽt

a esse inspecta ⁊ cognita verba testamẽti ᵃ vel codicilloꝝ ad hoc vt valuerit cõpromissũ sup his q̃ dependẽt a tali dispositiõe. vnde fm Bar.in.l.de his. ⁊ ibidẽ alios doct. datur cautela ᵇ qḋ in

b cõpromisso vel transactione dicať inspectis ⁊ cognitis verbis testamẽti qḋ etiã videť tenere Bar.i.l.qui rome.§.duo fratres. ff.de ver.ob.in.iiij.q.prin. ⁊ Bar. ⁊ Bal.in.l.sub pretextu.la.j. C.de transac. ⁊ Ang.in.l.tres fratres.ff.de pac.in.iiij. ⁊ vltima fallentia. vbi dicit qḋ l3 transactio generalis stãte petitione generali includat oĩa etiã ignorata.d.l.sub p̃textu. tñ q̃ñ fieret sup cõtrouersia dependẽte ex testamẽto nõ sic esset q2 tunc nõ posset trãsigi super tali nisi per habentẽ plenã notitiã. ⁊ ideo subdit ipse ibidẽ in.ij.col.fi. qḋ videatur ⁊ inspiciant verba testamẽti. allegat tex.allegatũ.s. ibidẽ inferius in.iij.col.in prin. subdit q̃ q̃ñ trãsigať sup dependẽtib⁹ ex testamẽto semp debẽt adijci hec verba visis ⁊ inspectis ⁊ cognitis verbis testamẽti vel talis vltime volũtatis per ipsos hñtes ⁊ p alios iurisperitos. ⁊ ita videtur seq̃ Moder.in.l.iij.§.j.ff.de transac. vñ scḋm eos deberẽt talia verba fuisse adiecta in cõpromisso de quo agiť qḋ non fuit. ergo dictum cõpromissum nõ potuit extendi ad alia disposita in ipsa vltima volũtate. ⁊ est bonus tex.in p̃posito in.l.j.§.j.ff. q̃ueadmo.test.ape. ⁊ in.l.fi.C.de inreiu. quo allegãt ad hoc bar. ⁊ alij. vbi.s. vñ si teneremus ista opi. qḋ verba ipsa deberent esse apposita ⁊ adiecta clarũ est nõ esse id factũ in casu nostro. nec est satis qḋ arbitratores in capitulo in quo tractãt de ipso legato asserũt se vidisse insperisse ⁊ cognouisse put asserũt q2 hoc reqritur in parte ipsa cui debebať legatũ ipsum nõ eñ est ad p̃positũ cognitio ⁊ ĩspectio arbitratoꝝ vt satisfiat legi sic requirẽti. nã id est qḋ parti cõuenit ne deciṗiať put dicũt gl. ⁊ doc.in locis.s.allegatis. ⁊ gl.in.d.l.de his. ⁊ cum arbitramẽtũ ipsum simul cũ cõpromisso partium cẽseatur ⁊ sit quedam transactio celebrata ab ipsis partib⁹ auť.si vero contigerit.C.de iudi. ⁊ in auť.vt diffe.iudi.in prin.col.ix. non est in consideratiõe quo ad id de quo agimus cognitio ⁊ inspectio arbitratoꝝ vbi deficiat cognitio ⁊ inspectio partium transigentiũ q2 nihilominus est

2 verum dicere ipsa verba ab ipsis partib⁹ fuisse inspecta ⁊ cogni

c ta. ⁊ si teneamus aliã partẽ q̃ videť esse cõmunior † ᶜ vc3 qḋ si nouerint cõpromittẽtes verba testamẽti absq̃ exprimere in compromisso qḋ cognouerint ⁊ insperxerint valeat compromissum prout dicũt doc.in locis.s.allegatis. eadẽ erit decisio casus nostri q2 vt dixi verificať qḋ aliquo modo nouerit bernardus tale legatum sibi fuisse factũ in codicillis q2 nõ p̃sumiť Bernardus scire vel sciuisse qḋ sibi fuerat relictũ in codicillis maxime

talibus de quib⁹ agimus nos q̃ sunt separati a testamẽto put concludit Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.in.iij.q.in.fi.ff.de ver.ob. ⁊ est bonus tex.in palleg.l.non est ferendus.ff.de transa. ⁊ in.l.si seruũ.§.de illo.ff.de verb.obli. ⁊ in.l.iij.§.j.ff.de transa. ⁊ dicit Bar. vbi doc.in.l.eius qui.ff.si cer.pe. cu3 ergo Bernardus legatarius nõ habuerit notitiã de legato sibi facto in codicillis nec p̃sumereť habere cõpromissum ipm tenere non potuit fm omnes. ⁊ sic fm primã ⁊ scḋa3 opi. casus noster videť esse in isto dato qḋ bernardus nõ nouerit legatũ sibi factũ in codicillis put mihi exponitur in facto l3 fm aliquos Moder.in.d.l. de his.in fi.tex.ibi vrgeat ad dicendũ qḋ nõ si satis nouisset nisi expressim ⁊ sp̃aliter dicta verba in cõpromisso adijciant q2 fm eos satis fuisset dicere cognitis verbis testamẽti si satis erat cognitio ipsa aliter quã p inspectionem testamenti p̃pter qḋ magis roboraret prima opi. ⁊ qḋ etiã ista prima opi. possit esse vera in casu nostro t3 do. Alex.de imo.in consi.xj.in.ij.volu. viso ac vt oportet cõsiderato vbi agitur inter legatarium ⁊ heredẽ quasi sola cognitio absq̃ qḋ videatur vel inspiciat testamẽtũ ⁊ sic cognoscatur ab extra vel aliunde sit satis q̃ñ fieret trãsactio inter heredẽ ⁊ debitorem hereditariũ qḋ ipse bene pbat arguẽdo ab vrgenti ⁊ cessante rõne in primo ⁊ scḋo casu l3 hoc nõ sit oĩno necessariũ discutere in casu nostro vt p3 ex iã dictis qḋ non apparet aliqualiter partẽ ipsam habuisse notitiã dicti legati. nec obst. qḋ in cõpromisso fuerũt adiecta illa verba ad no.s. in prin. q2 sunt verba nimis generalia ⁊ nõ talia q̃ inferãt notitiã ⁊ cognitionẽ prout dicit Bal.in.d.l.de his.in.ij.lect.p tex.in.l. generaliter.C.de nõ nu.pe. ⁊ idẽ Ang.p tex.in.iiij.ff.de opt.le. volẽtes qḋ in instrumẽto apponanť verba ex quib⁹ inferať partes habere notitiã vt q2 asserant habere plenã notitia3 vltime volũtatis de qua ageret q2 tũc talis assertio doceret notitia3 et valeret trãsactio vel cõpromissum aliud eñ est cõpromittere de his q̃ in testamẽto vel codicillis cõtineanť put dr̃ in cõpromittẽdo ⁊ aliud est habere notitiã cõtẽtoꝝ: q2 de primo ad scḋm non inferť necessario.l.nõ hoc.C.vñ cog. ⁊ q2 diuersa sunt.l.papinianus.exuli.ff.de mino.l.fi.ff.de calũ.cũ si.nõ eñ cõueniũt verbis exprimẽdis vel adijciẽdis scḋm p̃mã opi. q2 nõ arguũt aliqua3 notitiã de cõtẽtis in testamẽto vel codicillis vt p se pt3 ⁊ q2 cõpromittimus incognita. ⁊ ea de qb⁹ etiã nullã habem⁹ notitiã a

hoc dicit satis tex.in.l.de his adducendo modum vt de cogniť. appareat cõpromissum.ar.l.x.ff.de ver.ob. ⁊.l.remittit.ff.de iu reiur.cum vul. vnde concludo ius dicti legati adhuc esse in inte b

grum non absente arbitramento. ¶ Circa scḋam difficultatem vr̃ prima facie dicendũ qḋ sic q2 dictus Bernardus extitit condẽnatus p arbitros in laudo p̃dicto tanq̃ debitor p̃dicti Laurẽtij de cigliamochis in quocunq̃ iudicio sed liquidatio est facta in curia mercãtie ergo in liquidato d3 teneri Bernardus. ⁊ cõsequenter sui heredes. nam laudũ vel arbitramẽtũ ipsum iũcto cõpromisso dictarũ partiũ est trãsactio quedã inita a partib⁹ vt.s.dicebã per auť.si vero contigerint.C.de iud. ⁊ in auť. vt differẽtes iudices in p̃n. sed 3ctus trãsactiõis ⁊ ceteri cõtractus sunt a principio volũtarij ⁊ ex postfacto necessarij.l.sicut. C.de act. ⁊ obli. ⁊.l.sicut.C.de repu.he. ⁊ per totum q̃ñ liceat ab emp.disce. ⁊ sp̃aliter in trãsactiõe est casus in.l.q̃uis. ⁊ in.l.si p fundo.C.de trãsac. ⁊ in.l.iij.ff.de cõdi.ob cãm. vñ sicut Bernardus tenebatur ⁊ teneretť nũc si viueret. ita teneanť ei⁹ heredes p hereditarijs portionib⁹ q2 eadem iura que actiue ⁊ passiue sunt apud defunctũ transeũt ad heredes nõ rep̃sentant p̃sonã ipsius defuncti.l.j.C.si cer.pe.l.debitori. ⁊.l.pacto successoꝝ. C. de pac.cũ vulgarib⁹. ¶ Sed hoc nõ obstãte arbitror in hac difficultate pbabilius posse dici oppositũ. ⁊ qḋ imo Bernardus non fuerit nec heredes ei⁹ fuerint obligati virtute dicti laudi. qḋ sic deduciť. ¶ Primo q2 vltra legatum factum in codicillis dicto Bernardo de quo legato supradictũ est satis etiã fuit sibi legatum in testamẽto oẽ illud qḋ accideret illũ debere vel qḋ peteretť ab eo ex cã administrationis tutele ⁊ fuit grauatus heres liberare ab omni eo ⁊ nõ petere id in quo diceretť teneri occasione reliquoꝝ ipse Bernardus ⁊ alter contutor de quo infra dicetur plenius in alia difficultate. vñ ipsum legatum censeť ⁊ est c

factũ sub cõditione si peteretť ab eo ⁊ teneri diceretť vt pleneno. in.l.stichũ qui meus erit.ff.de leg.j. ⁊ in.l.j.ff.de cõdi. ⁊ demon.

3 † sed tale legatum cõditionale nõ potuit venire in cõpromisso: q2 cõpromissum ipsum de sui natura nõ h3 cõprehendere futuras lites.c.fi.extra de rescrip. ⁊ in.l.qui bona.§.is cui vicinas.ff. de dam.infec. ⁊ maxime tale legatũ cõditionale qḋ adhuc erat in rerũ natura.l.cedere diem.ff.de verb.fig. ergo de eo nõ potuerunt partes cõpromittẽtes sensisse ⁊ cõseq̃ter nõ censeť dedisse potestatem p̃nũciandi sup dicto legato ⁊ sic super lite futura. ⁊ ita dicit Pau.de ca.in cõsi.lxx. q2 frustra disputareť in.iij.col. nec in cõpromisso aliq̃d apparet ex quo possit dici talẽ futurã litem esse vel fuisse comprehensam. ergo id decidere non potue

a ¶ Clausula visis cognitis verbis testamẽti.

b ¶ Cautela vt in cõpromisso veniãt cõtẽta in testõ.

c ¶ Opi. cõior vt cõtẽta in testamento veniãt in cõpromisso absq̃ eo qḋ ĩ cõpromisso exprimatur visis ⁊ cognitis verbis testamẽti si compromittentes nouerint verba testamenti

a ¶Clausula in a compromisso apposita qd de eo qd fuerit determinatuz intelligat lis ⁊ qd quid opet. vide Fely. qui allegat ɔsi. istud in. c. sedes. in. v. colũ. de rescrip. ⁊ cõmendat.

rũt.l.nõ distinguemus.§.de officio.ff.de arbi.¶Nec obstat qd
in cõpromisso dicat qd intelligat fuisse lis ⁊ qd inter ipsas par
tes oẽ illud qd fuisset per arbitros ipsos determinatuz[a] quasi
sic dicat cõpromissuz vt voluit Ang.in.l.j.ff.de trãsa.⁊ qꝛ ſm eũ
dẽ Ang.in.l.tale pactũ.§.qui ꝑuocauit.ff.de pac.in repe.in.v.
col.valet trãsactio etiã de re certa qñ apponit illa clausula in in
strumẽto trãsactiõis qꝛ ɔ̃riũ est veri⁹ ⁊ nihil operant p̃dicta ver
ba ad predictũ effectũ:vt dixit idez Ang.in.l.cũ hi.§.sed cũ lis.
vbi alij doc.oẽs.ff.de trãsac.⁊ idẽ Ang.in ɔsi.lxiiij.in.ij.col.inci
piẽ.venio ad primum.⁊ do.Fran.de albergo.in cõsilio suo inci
piẽ.qd laudũ latũ inter dñam Agnesem ⁊ qꝛ est cõis opi.in lo
cis allegatis.s.ideo nõ insisto circa allegationẽ quottarum in
hoc.¶Scdo deducit hoc idẽ qꝛ ad hoc vt laudũ ipum obliget
Bernardũ ⁊ eius heredes dꝫ cõcurrere sñia qua declarat⁹ fuit
Lau.Bartoli debitoꝛ in eo ad qd in cõsequẽtiã dꝫ tenere ⁊ esse
obligatus dictus Bernardus vel eius heredes.⁊ ɔsequẽter ta
lis ex qua afficiat ipse Bernardus vel ei⁹ heredes sed sñia q̃ la
ta est declarans Lau.Bartoli debitorẽ nõ est talis ex qua gene
ret p̃iudiciũ ipsi Bernardo vel ex qua possit affici Bernardus
cũ de Bernardo vel ei⁹ herede nulla fuerit facta citatio aliquo
modo ꝓut est verũ in facto ⁊ tñ de iure reqrebat saltim qualis
qualis citatio ſm Bar.in.l.si eo tpe per illum tex.C.de remis.pi
4 gno.qꝛ†lꝫ non agat in ipso iudicio agitato ⁊ sñia lata principa
liter de iudicio Bernardi ⁊ videat nõ reqri eius citatio ſm gl.
in.l.de vnoquoqꝫ.ff.de re iud.⁊ tex.in.l.j.§.pe.de vẽ.inspi.⁊ di
cit Bar.in.l.in diẽ.ff.de aqua plu.arc.⁊ alij in multis locis.tñ
gl.illa ⁊ alij hoc dicẽtes loquunt quo ad effectũ vt valeat vel nõ
valeat sñia i se nõ aũt ɔsiderãt p̃iudiciũ ei⁹ p̃ncipalr qꝛ qñocũqꝫ
p̃iudicãdũ sit necessario reqrit citatio vt dicit bar.vbi.s.ponẽs
exemplũ qñ vẽderet pignus q̃ vẽditio fit ɔ̃ debitorẽ principali
ter ⁊ in cõsequẽtiã ɔ̃ illos creditores.nã lꝫ principaliter nõ diri
gat actus ɔ̃ illos tñ citãdi sunt saltim generaliter p ꝓclama.al
legat tex.in.l.j.§.qd dꝛ.ff.si cui plusq̃.per.l.falci.⁊ no.p Inn.in
c.fi.extra de maio.⁊ obe.⁊ in.c.in nostra.extra de ꝓcu.⁊ hoc idẽ
dicit Bar.in extrauagãti ad repri.in verbo p edictũ.⁊ est bona
gl.in.l.cũ miles.in verbo faciẽti.ff.ex qui.cau.maio.⁊ est magis
cõis opi.Moder.in.l.de vnoquoqꝫ.ff.de re iud.in prin.vbi do.
Alex.in fi.principij.dicit hoc esse verius.vnde non põt dici qd
Bernardus teneat vel obligatus sit ex dispositione ipsi⁹ laudi
iuncta sñia que lata est vt.s.est dictũ.¶Nec obstat qd dicebat
in ɔ̃rium qꝛ lꝫ ɔ̃ctus ipse stringat Bernardũ ⁊ successiue suos
heredes:tamen id est verũ qñ sñia fuerit lata ex qua appareret
debitoꝛ dictus Lau.sed talis sñia que est lata non potuit in ali
quo p̃iudicare ipsi Bernardo ob defectuꝫ citationis.ergo quo
ad preiudicandum ipsi Bernardo dꝫ haberi ac si lata nõ fuis
set vt ꝓbat in locis.s.allegatis.⁊ sic nõ est verificatũ illud qd est
necessariũ ad hoc vt Bernardus teneret hoc est qd fuerit Lau.
Bartoli declaratus debitoꝛ p sñiam saltẽ legitime ⁊ sic citatis
oĩbus de quoruꝫ preiudicio qñocunqꝫ tractaret vt dꝛ in.d.l.de
vnoquoqꝫ.per gl.⁊ doc.qꝛ a pari ꝓcedũt quid non esse factum
vel factũ sed minus legitime.l.quotiẽs.ff.qui satis.cog.⁊.l.vbi
in prin.ff.de edẽ.⁊.l.ij.ff.si quis in ius voc.nõ ier.cũ si.¶Circa
tertiã ⁊ vltimã difficultatẽ vi prima facie concludendũ qd non
possit se tueri ex cã dicti legati ⁊ liberatiõis relicte in testamẽto
a dicto Frãcisco qꝛ si diceremus dicto Laurentio Bartoli fuisse
effectualiter remissaꝫ redditionẽ rõnis ⁊ factã liberationẽ soluẽ
dorum reliquoꝝ ⁊ legatum diceremus cõsequẽter ipsum Lau.
nunc declaratum debitorẽ in nõ mediocri summa ⁊ virtute di
cte liberationis ⁊ legati habuisse remissionẽ futuri doli qd non
5 est dicendũ aliquo mõ qꝛ†dolus futurus aliquo modo remitti
non põt.tex.est cũ gl.in.l.si vnus.§.illud.ff.de pac.⁊ dicit Bar.
in.l.quidã decedens.vbi Bal.ff.de admi.tut.⁊ in.l.qui plures.
eo.ti.⁊ in.l.aurelius.§.gayo.ff.de lib.leg.⁊ in l.non solũ.§.si he
res.eo.ti.⁊ in.l.si seruus vetitus.ff.de leg.j.nam vt dicit.Bart.
in.l.nemo põt.ff.de leg.j.ea que sunt statuta ad euitandum fal
sum aliqd periculũ a testatore remitti nõ põt.sed si talis remis
sio vel legatũ sortiri posset effectum multum periculum posset
cõsiderari imminẽs cõtra pupillos.⁊ ideo hoc nõ dꝫ posse face
re testatoꝛ.nã si Lau.olim tutoꝛ habeat in manib⁹ de pecunia
Lau.pupilli qñ dicemus nos ipsum non teneri ad soluẽdum
eam qꝛ verba testatoris qñocunqꝫ fuerint exp̃ssa nõ possunt in
ducere remissionẽ ei⁹ qd dolose retineret iste oliꝫ tutoꝛ ſm bar.
in.l.aurelio.§.gayus.ff.de lib.leg.vbi allegat gl.⁊ Dy.in.l.qui
dam decedens.ff.de admini.tut.vbi etiã Bart.hoc idẽ dixit.⁊
idẽ Bar.in.l.dñs sticho.§.seruus.ff.de pecul.leg.dixit in ꝓpo
sito nostro qd si caueat a statuto officialem loci nõ posse aliquo
modo sindicari:tñ si dictus officialis habeat in manibus ali
quid de pecunia ciuitatis illud non cẽsetur remissum a statuto
sed tenet illã restituere ipsi ciuitati ergo idem videt dicendum
in persona istius Lauren.olim tutoris.¶Et ideo dixit Ange.
in consi.clxxxv.incipi.Brunellus notarius.al's uper hoc pun
6 cto nulla est dubitatio†qd liberatio generaliter legata non im
pedit exactionẽ reliquorũ que remansissent in manib⁹ tutoris
⁊ erant incognita testatori mouet p text.in.l.lucius.ff.de lib.le
ga.⁊ in.l.tres fratres.ff.de pact.qd etiã dicit Ange.in suo cõsil.
clxxv.incipien.viso dicto statuto.⁊ videt esse melioꝛ tex.in.l.au
relius.§.meuia.ff.de libe.lega.⁊ ibi est bona glo.quem tex.cum
glo.ad hoc dicit singularem Bal.in.l.cũ necessitatẽ.C.de fidei
commis.¶Accedat etiam ad hoc qꝛ Francis.de cigliamochis
in testamento suo relinquẽdo ipsum Laurẽtium tutoreꝫ ⁊ sibi
legãdo vt.s.est dictum multum asseruit se confidere de illo ⁊ de
eius fide legalitate ⁊ bonitate vt ptꝫ ex legato testamẽti in quo
dicit qd dat eis amplissimã ptãtem ⁊c.qm̃ de ipsis plenissime
cõfidit ⁊ ꝓpterea ipsos tutores ⁊ curatores anologistas esse vo
luit veꝫ.vnde ista approbatio ⁊ fides arguit testatorem existi
masse Lau.ipsum gerẽtem debere fideliter gerere ⁊ adimplere
ea que sibi cõtigissent non autem ipsam pecuniã peruẽtam ad
suas manus de bonis pupilloꝛũ apud se infideliter retinere et
sic restringat ⁊ temperetur ipsum legatũ ⁊ liberatio ꝓpter cau
sas assertas a testatore.l.cũ pater.§.dulcissimis.ff.de le.ij.l.j.in
fi.cũ glo.ff.de fonte.⁊ vnũ legatũ recipit interpretationeꝫ ⁊ de
clarationẽ ab his que cõtinẽtur in alia pte testamẽti.l.si seruus
pluriũ.§.fi.ff.de leg.j.⁊.l.qui filiabus.in princi.ff.eo.titu.⁊ hoc
idem dicit ponderãdo talia verba in proprijs terminis nostris
domi.Alex.de imo.in cõsilio suo.clxx.in pe.colũ.in prin.Circa
primũ dubiũ p̃suppono ⁊c.in.ij.volu.⁊ istã partem.s.qd legato
ipso nõ iuuet ipse Laurẽtius ⁊ nõ possit defendi a restitutione
reliquorum tenet Pet.de ancha.in consil.cxviij.alias.cxxiiij.
ſm aliã impressionẽ incip.casus talis est pater habẽs quinqꝫ
filios p tex.in.l.quidã decedens.ff.de admini.tuto.⁊ Salyce.in
l.cum necessitatem.C.de fideicom.vbi refert sic tenere Pet.de
bellaperti.⁊ se pluries sic consuluisse p dictã.l.quidã decedens.
⁊ per no.in.l.actione.C.de trãsa.⁊ facit qꝛ non reddere reliqua
dicit fieri dolose ⁊ dolo ipso patrocinante.l.si procuratorem.§.
fi.cum.l.sequẽti.ff.mãd.Nam ſm Angel.in consilio suo.s.in se
cundo loco allegato si ad manus tutoris aliquid ꝑuenit ⁊ non
restituit nõ restituẽdo versatur in dolo maxime si neget ad ma
nus suas peruenisse.l.qui restituere.ff.de rei vendi.iuncta.l.fi.
eo.tit.⁊ facit tex.in aut.cõtra qui propriam.C.de nõ nu.pecu.
⁊ in.l.j.C.de.in li.iurãdo.vbi iurat in litẽ cõtra nõ exhibentem
qꝛ dicitur versari in dolo ⁊ tñ est minus q̃ nolle restituere scdm
Ang.vbi.s.in vltimis verbis.vñ remissio talis restitutiõis ⁊
legatũ esset remissio doli que valere nõ põt ꝓut dolus remitti
nõ posset.⁊ ista a pari iudicant ſm Bal.⁊ Joã.de imo.⁊ in.l.si
seruus vetitus.vbi Moder.ff.de lega.j.Nam sic quis conseque
retur fructum sue malignitatis ⁊ inuitaretur ad fraudãdũ pu
pillum qd esse nõ dꝫ.l.penul.C.de lega.ꝓut dicit Saly.vbi.s.⁊
ideo in hoc articulo restitit suspẽsus tanq̃ dubius do.Alexã.
de imo.in consilio suo.clxiiij.in.v.vol.suoꝝ ɔsilioꝝ incipien.pre
suppono primo circa cõsultationẽ p̃missam in prin.⁊ in finali
bus verbis.¶Sed nõ obstãtibus istis adductis ꝓbabiliorem
esse arbitroꝛ ɔ̃riam opinionẽ veꝫ qd immo ipsum legatũ defen
dat ipsum Laurentium Bartoli qd nõ teneat ad restitutioneꝫ
7 reliquoꝝ.Et pro fundamẽto p̃suppono primo qd†iste Lauren
tius non est ditioꝛ vel magis diues quã fuerit tpe illo quo ince
b pit gerere tutelam[b] ipsam nec aliq fecit ꝓpter qd põt dici ipsuꝫ
habuisse pecuniã sed perdidisse illã nec aũt hꝫ aliqd vel parum
plus vltra dotem vxoris sue q̃ ab ipsa vere ⁊ actualiter accepit
⁊ si quid plus haberet tñ id dꝫ presumi lucratus ex suo prout
dicit tex.in.l.si defunctus.C.de arbi.tutel.vbi est casus clarus ⁊
apertus qd nõ dꝫ presumi ditatus tutoꝛ si daretur ditioꝛ ex bo
nis pupilli.¶Scdo presuppono qd lꝫ Laurentius declaratus
fuerit debitoꝛ per iudicem non tamen est declaratus qd habeat
aliquam rem vel quãtitatem actualiter penes se q̃ fuerit testato
ris vel pupilli nec ipsas hꝫ qꝛ nedum in specie hꝫ pecuniam vel
quãtitatẽ quã vt propriã potuisset vel posset pretẽdere suam te
statoꝛ vel pupillus sed nec in genere pupilli vel suam prout est
verũ in facto ex quo infero duo.¶Primũ qd nõ sumus in ca
su in quo posset dari rei vendicatio ⁊ in quo res vel pecunia in
specie vendicari posset tanq̃ a quocunqꝫ extraneo per tex.in.l.
aurelius.§.meuia.ff.de liber.leg.⁊ qd ibi dicit glos.⁊ quod di
cit Bar.in.l.si cui fundum.⁊ in.l.sequẽti.⁊ in.l.non solum.§.fi.
ff.de liber.lega.⁊ in.l.aurelio.§.gayus.eo.titu.in.ij.q.per tex.in
d.l.si cui.in quo casu nõ haberet locũ ipsum legatũ ꝓut habet
in locis.s.allegatis.Scdm qd Laurẽtius Bartoli olim tutoꝛ
non põt dici fuisse vel esse in dolo non restituendo id in quo est
condẽnatus qꝛ si nõ hꝫ in manibus ⁊ penes se id ad qd damna
tur cum non restituat dicit non restituere qꝛ non põt nec aliter
eius dolus probat quem tñ deberet ꝓbare illũ allegans.l.quo
tiens.§.qui dolo.ff.de proba.ponamus eñ ipsum Laurẽtium
fateri se

b ¶Ad excusandum tutores a dolo,

fateri se esse debitorē in eo in quo condēnatus est put fatet͛ l3 visum fuerit sibi deberi fieri cōpēsationē τ cōputationē cū pluribus τ pluribus sibi nō admissis τ tū adeo esse pauperē τ inopē vt soluēdo nō sit τ cōsequēter nō possit restituere dicemus nec nos ipsum in dolo q2 nō restituat vtiq3 nō nisi ,pbaret͛ eū dolose fecisse quo minus restituere posset perdēdo iuxta.l.qui restituere.ff.de rei vē.Et hoc est qḋ dicit Ang.in dicto cōsi.clxxv.in vltimis verbis vbi cōsiderat quē esse in dolo q2 nō restituat et neget puenisse ad suas manus p tex.quos ibi allegat qḋ nō datur in psona Laurētij.sunt eñ p eū oīa fideliter scripta in libro gestionis τ in iudicio propalata τ ostēsa.Et inde est qḋ cōdēnatur ad reliquū.vñ nisi ,pbet͛ dolus dici pōt dolū abesse verisimiliter τ maxime q2 approbatio fidei huius Laurētij quam habuit testator in testamēto multū releuat ipsum Laurentiū ab omni mala presumptione.l.testamēto datos.ff.de testa.tut. ¶His psuppositis capio duas opiniones quas habēt doc.in ,pposito nostro in diuersis locis ,put duas diuersas dispositiones cōsiderabo ad ,ppositū in testamēto de quo agim⁹.¶Prima est qḋ qñ testator in testamēto legauit omne id totū τ qcqd ab eo tutore peteret͛ seu ad qḋ qūlibet teneri diceret͛ ex cā administrationis tutele τ grauat heredes nō posse petere id in quo cōtingeret tutores condēnari ,put dictū est in testamento
8 de quo agimus.cōsiderando igitur† grauamē impositū heredibus institutis dico talē iussum τ grauamē importare qḋ poterit heres experiri añ sentētiā vt videant͛ rationes tutele τ disputent͛ tā ratiōe doli quā reliquorū τ nō ōz tali casu testator remittere dolū futurū s3 debitū futurū postq̄ erit deductū in certitudinē τ sic ipsam obligationē insurgētē ex dolo iā pteritovel ex reliqs iam lata sententia tenebitur heres liberare.ita voluit Dy.Jac.de are.τ Ray.de forli.in.l.si qs rōnes in fi.ff.de liber.leg.quos refert τ sequit͛.d.Ang.in suo cōsi.clxxv.s.allegato in vltimis verbis τ vere ille tex.est casus noster.τ Sal.in.l.cū necessitatē.C.de fideicō.refert sic Dy.cōsuluisse q2 l3 directo in testamēto remitti nō possit dolus futurus tutori vel administratori.l.aurelius.§.gayo.ff de liber.leg.l.si vn⁹.§.illud.ff.de pact. tū p indirectū poterit remitti.s.legādo ei τ grauādo heredes vt fecit testator de quo agimus.Nā tunc valebit legatū ēt quo ad illud in quo teneret͛ ratiōe doli per.d.l.si quis rōnes.Nam τ alias pmissum est per viā indirectā qḋ directa via negatur qñ id qḋ p indirectū venit in cōsequentiā actus pmissi.l.j.in prin. vbi Dy.τ Bar.ff.de tuto.aucto.τ.l.p iusiurādū.§.si fideiussor. ff.de acceptila.s3 tale est id de quo agim⁹ q2 venit in cōseq̄ntiā grauaminis iniūcti τ legati facti de quātitate quā deberet legatarius vt reliquorū.τ sic actus pmissi q2 licet in liberatione generali facta a testatore in testamento nō cōprehendatur liberatio a redditione reliquorū nec de eo psumit͛ cogitasse testator tū nō ,phibet͛ istā legare expsse vt habet͛ in.d.§.gayo.vbi Bar. in ṽ.qro qñ fit liberatio i vltia volūtate.τ l3 gl.Bar.τ oēs dicāt tex.in.l.si qs rationes loqui in dolo p̄terito nō in dolo futuro vt videmur agere.nos tū iam cōstat rñsio q2 aliud est qḋ valeat legatū testatoris τ virtute illius legati liberaret͛ tutor τ tūc forte nō satisfaceret ille tex.sed alius quē allegabo.i.ponēdo secūdā opi.doc.τ aliud est qḋ virtute iussus facti heredi a testatore vt.s.cōsiderat͛ iuxta dicta Ang.q2 hoc casu tex.ille est satis q2 quo ad liberationē quā d3 facere heres dolus si aliqs presumatur est preterit⁹ τ hoc tū nō obstaret ille intellect⁹ iudicio meo τ hāc opi.sic decidēdo reperio canonizatā a quā pluribus summis viris vltra allegatos.Nam sic cōsuluerūt vna τ simul dñs Ang.d.Fran.de albergo.de are.Pe.de pusio.d.Jo.de lignano.do.Ang.de psbyteris bononiēsis τ dñs Donatus richi de aldigerijs Florētin⁹ qui pariter moti sunt ad sic dicendum per tex.in.d.l.si quis rationes.τ volūt expresse qḋ si testator grauat heredē specifice vel liberet tutorē relictū ab eo qḋ deduceret͛ in cōdēnatione d3 heres liberare eū a dolo τ a restitutiōe reliquorū.τ eorū cōsiliū pōt videri inter cōsilia Ang.numero.clxxiij. incip.Filius Vgonis de cortonio alias incipit circa pmū punctū videt͛ de iure dicēdū τ hoc idē dicit etiā Ang.in ꝯsi.clxxv. allegato qḋ est ēt inter cōsilia ei⁹ numero.cccxij.vbi in hoc casu l3 istā opi.sed in testamēto de quo agimus est taliter relicta liberatio.Nam dicit testamētū formaliter sic τ ipsos a quacūq3 ratione cuiuscūq3 gestionis vel neglectionis reddēde penitus absoluit τ liberauit τ ipsos modo aliquo iquietari vel molestari ,phibuit τ si quo mō ab eis vel eorū heredib⁹ peteret͛ vel exigeret͛ aliqua redditio rōnis vel restitutio reliquorum vel aliqd aliud modo aliquo diceret͛ ipsos teneri tā ex commissis quam omissis vel neglectis vel eorū occasione causa vel pretextu directe vel indirecte ex nūc dictis heredibus institutis τ eorū heredibus perpetuū silētiū imposuit τ ipsis tutorib⁹ τ curatorib⁹ τ eorū heredib⁹ reliquit τ legauit omne id totū τ qcqd ab eis peteret͛ seu ad qḋ qūlibet teneri diceret͛.vñ clare τ apte ꝯstat in illis terminis τ modo legandi τ disponēdi quos τ quē considerāt esse satis ad hoc vt tutor olim minime nō potuit conueniri ad reliqua τ sic bm istā opi.q̄ est dicēda verissima Lau.est in tuto τ ad portum redactus q2 Lau.de cigliamochis cōuenienti eū poterit obijcere exceptionē doli dicendo dolo facis petere qḋ restitutur⁹ es.l.dolo.ff.de doli excep.τ in regula dolo facit de reg.iur.in.vj.cū si.qḋ h3 locū etiā qñ puniret͛ debitor rōne doli cōmissi:q2 teneret͛ hrs remittere τ agere͛ tpe remissiōis hēde p heredē de dolo pterito iuxta dicta.s.τ sic ageremus in hoc casu circunscripto altero ex psuppositis.s.vel in lato exuno ex psuppositis vc3 qḋ Lau.olim tutor nō fuerit in dolo sed etiā dato qḋ fuerit in dolo vt p3 τ l3 dñs Pet.de anc.ponat liberationē esse factā τ legatū τ grauamē iniunctū heredib⁹ in cōsilio suo.s.allegato in cōtrariū τ in hoc decidat cōtra nos:tū dicimus Pet. in.d.cōsilio posuisse verba liberationis τ nō prescriptū esse ipm legatū ,put dicet͛ infra in scda opi.de illo grauamine aūt iniuncto heredibus qḋ cōsideramus nos nō facit aliqḋ verbū q2 sup eo nō querebat͛ ab illo vnde nobis nō obstat τ sic est satisfactum parti verbor̄ ipsius legati facti in testō inquātū grauant͛ heredes liberare τ nō petere.¶Scda est opi.doc.cōsiderando aliam dispositionē in vbis testamēti.s.relatis hoc est vltimo loco posi
tis ibi† τ ipsis tutorib⁹ τ curatorib⁹ τ eor̄ heredibus reliquit et legauit oē id τ totū τ qcquid τc.vt.s.qḋ hoc legatū factū tutori v3 τ defendit tutorē ipsum ab exactiōe ei⁹ in quo cōdēnaret͛ ratione leuis culpe vel negligētie tex.est τ gl.j.in.l.quidā decedēs versi.fi.ff.de admi.tu.τ adeo loquit͛ tex.ille qḋ vr̄ etiā cōprehendere dolū tutoris q2 vult qḋ omne damnū ex tutela contingens possit legari τ per fideicōmissum relinqui: tū glo.ibi restringit q2 dolus futur⁹ remitti nō pōt iuxta dicta.s.τ.d.Alex.de imo. in cōsi.liiij.circa id qḋ querit an stante dispositione in.v.col.in ij.volu.dicit plus qḋ immo tale legatū importat qḋ nō debeantur in effectu reddit reliqua q2 q̄uis debeat͛ tū tanq̄ debitū pt ei legari τ allegat.d.l.qui dā decedens τ gl.ibi τ.d.l.si qs rōnes in fi.τ refert etiā sic cōsuluisse Dy.in cōsi.cxciij.sed voluit allegare Ang.s.cōsi.clxxv.s.allegato vt cōstat ex principio qḋ ibi ponit τ q2 dicit eū referre ibidem Dy.Ray.put.s.dixi τ sic transeunt doc.oēs qḋ verificaret͛ dato vero eo qḋ est psuppositū.s.s. qḋ Lau.olim tutor nō fuerit in aliquo dolo.ad qḋ faciūt plura que dicta sunt.s.circa primā opi.τ sic cōcluderet͛ bm alterā τ alterā opi.cōcernentes diuersas dispositiones testatoris dictū heredem nō posse cōuenire effectualr̄ Lau.ad cōtenta in sententiā nec ipsum Lau.aliquo modo teneri ad restitutionē reliquorū: q2 si cōtingat ,put cōtingit Lau.olim tutorem cōdemnari rōne sue negligentie talis cōdēnatio d3 cōpensari cū dicto legato.nā si liberat tutorē ipsum a quacūq3 redditione rōnis τc.put sunt pora vba testamēti.s.descripta τ voluisse illos esse anologistas put ōz in testō qḋ idē est bm tex.τ gl.in.d.l.qdā decedens in pn. componit ab a'qḋ est sine τ logos qḋ est sermo quasi nō teneatur sermocinari τ reddere rōnē put ibi dicit.ij.glo.importat ipsi remittere scrupulosam inquisitionem τ qḋ satis sit tutorē ipsum assignare reliqua que ,pbarent͛ apud se esse vel in dolo fuisse vt in.d.l.si seruus vetitus in fi.ff.de leg.j.τ.l.qui plures.τ.l.quidā decedens in primis ver.ff.de admini.tuto.τ in.l.non solum la. ij.§.heres.et.l.si quis rationes.in principio.l.aurelio.§. gayus seyus.l.aurelius.§.meuia.τ.§.filia.τ.l.creditor.ff.de libera.leg.legatū ergo factū specifice τ expresse de eo toto ad qḋ teneretur tutor vel teneri aliquo diceretur modo d3 aliqd operari plusq̄ vt.s.dixi l3 in generali liberatione a redditione rationis nō veniant reliqua tū in speciali τ specifica τ expressa venire possunt.d.l.quidam decedēs vbi casus in ver.damnū vero quod cūq3.τ est bonus text.in.l.si seruus vetitus in fi.ff.de le.j.q2 dicit seruum vetitū rōnes reddere si manumittat͛ nō cōsequi peculiū tanq̄ legatum q2 sic vetitus fuerit ergo sentit ibi tex.id potuisse legari τ sic restitutionē reliquor̄ sed ibi dicitur non legata q2 non specifice τ expresse sed generaliter qḋ modo est satis.τ ideo dicit Bar.in.d.l.quidam decedens in prin.vltimo ver.hos tex. simul ꝯcordari.τ sic staret decisio τ cōclusio qḋ Lau.olim tutor Lau.de cigliamochis olim pupilli nō teneatur effectualiter in aliquo ipsi olim pupillo.¶Nec obstat snīa qua condemnatus τ declaratus est debitor dict⁹ Lau.occasione reliquor̄ ex duob⁹. ¶Primo q2 in sententia ipsa nunq̄ est deductum ius legati τ minus in ipsi⁹ iudicii actis in quo predicta snīa ꝯdēnatoria emanauerit.s3 snīa d3 intelligi ꝯprehendisse ea q̄ p se cōprehendityr appet ꝯprehēdere.l.vnica vbi Bar.τ Bal.C.si plu.vna sentē.et qñq3 referri debet ad acta.dicit Bartolus τ alij.in.l.finali.C. de senten.que sine cer.quanti.vnde cum non possit comprehendere tale ius vel referatur ad acta: quia in actis de hoc iure nihil est vel per se quatenus loquat͛ consideretur.non enim trahitur sententia ad hoc ius non deductum.¶Secundo quia vt supra dixi nō poterat Lau.olim tutor ante sententiam

opponere cū in ipso iudicio tractaret de reuidēdo rōnē admi-
nistrationis sed demū lata sentētia cōdēnatoria obijcere ⁊ pe-
tere qd dictꝰ Lau.de cigliamochis heres eū liberet ab ipso de
bito in quo est cōdēnatus vel cū legato cōpenset ⁊ excōputet
ſm vtrāq; opi.s.relatā. ¶ Nec obstāt adducta in cōtrarium
s.qꝛ ex iā dictis pꝫ rñsio. Nā nos nō ponimꝰ remissum esse do-
lū futurū p simplicē liberationē relictā a redditione ratiōis fa
ctā a testatore sꝫ dicimꝰ pmo debere remitti p heredē omne in
quo fuerit debitor ⁊ etiā ipsum dolū vel dolose omissum aut
cōmissum ab ipso olim tutore ex dispositione testatoris ⁊ tunc
nō agimus de dolo futuro remittēdo sed pterito qꝛ quo ad re-
mittētē hoc est heredē qꝛ nō est testator qui remittit nō est futu
rus dolꝰ sꝫ pteritus ⁊ hoc fieri potuit ⁊ valet.d.l.si qs rōnes in
fi.ff.de libera.leg.cū alijs allegatis.s.dato etiā dolo olim tuto
ris. ¶ Scdo qd nos nō sumus in gnāli liberatione ⁊ remissiōe
a redditione rōnis ⁊ reliquorū restōne sꝫ in specifica ⁊ expressa
⁊ pticulari ter facta a testatore legāte omne illud in quo ⁊c.qd
fieri potuit ⁊ īportat omne debitū in quo remaneret debitor
ip se olim tutor sine suo dolo esse remissum ⁊ legatū ⁊ hoc fieri
pariter potuit a testatore.l.quidā decedēs ver.fi.ff.de admi.tu
to.iūcta gl.cū ibi alijs.s.allegatis ⁊ nos ponimus hūc Lau.si
ne dolo fecisse qcqd fecerit. ar.eorū q.s.diximꝰ ⁊ sic non obstat
qd specie dicit Pe.de anc.in cōsi.s allegato in ꝯtrariū vbi in h
articulo de legato tꝫ cōtrariū qꝛ ipse loquit quo ad hoc vt ope
ret in administratione dolosa vel in reliqs dolose restātibꝰ pe-
nes tutorē ⁊ nos agimꝰ qd sine dolo oīa fuerint gesta ⁊ sint ab
ipso olim tutore vt diximus. Item qd lꝫ sit debitor nihil tñ ha
beat.vñ soluat plusq̄ habuisset ante susceptā tutelā vel parum
plꝰ. Itē Pe.de anc.in hac opi.hꝫ cōtrarios multos vt.s.dixi.
¶ Nec obstat pōderatio verborū ⁊ fidei quā gestabat testabat
testator in psona Lau.qꝛ potiꝰ arguit oppositū vt.s.dicebā.l.
testamēto duos.ff.de test.tute.⁊ maxime qꝛ nō est verū qd reti-
neat Lau.pecunias vel res puentas ad suas manꝰ ⁊ in suis ma

a ¶ Opinio bar. in.§.duo fratres.q.iiij. verior ⁊ cōis.

nibꝰ existētes put loquunt decisiōes allegate.s.in cōtrariū im
mo oīa palā posuit ⁊ nō hꝫ aliqd penes se sꝫ debitor declaratus
fuit ex suismet libris ⁊ subscriptionibꝰ suis faciētibꝰ illū debi
torē.vnde nō video quid nobis obstet quominus vel ex vtroq;
vel saltim altero capite dictus Lau.reddat securus ⁊ tutus ⁊
nō debeat timere se posse cogi ad soluendū id in quo sentētia
ipsa ipsum debitorē dicti Lau.olim pupilli declarauit per ple
ne dicta superius. Laus deo ⁊ virgini.
¶ Ita vt supra per me conclusum est arbitror iuris esse ego
Franciscus de pepis de florentia. J.v.doc.ordinariam iuris ci
uilis de mane tenens ⁊c.

¶ Consilium.cclxxxiij.

1 ☞ Compromissum in quo est facta mentio de testamento qñ comprehendat contenta in testamēto.
2 Negatiua preposita verbo potest inducit necessitatem.
3 Tutor relictus in testamento ⁊ codicillis si tutelam suscepit ⁊ administrauit: an dicatur habuisse notitiam testamenti et codicillorum.
4 Tutores duo si dentur in testamēto quorū si vnus solus detur in codicillis alter censetur reuocatus.
5 Arbitratores quando possint iubere generalem quietationē partibus ex quacunq; causa.
6 Compromissum factum super litibus ortis ⁊ que in futurum oriri possent non includit legatum nec fideicommissum conditionale.
7 Tutor qui non gessit ⁊ passus est alium cōtutorem gerere qñ teneatur de negligentia.
8 Tutor qui non exegit a contutore non exigibili non tenetur de negligentia.
9 Laudum latum ex falsa causa est nullum.et nu.10.
11 Laudum latum cōtra dispositionem iuris etiam errore iuris expresso est nullum.
12 Laudū latum per dolum arbitratoris non obstante quocūq; pacto ⁊ iuramento potest irritari.
13 Sententia lata contra debitorem quando noceat fideiussori non citato.
14 Sententia lata contra vnum ex contutoribus quando noceat alteri non citato.



Ominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Ele-
gāter ⁊ iuridice cōsuluit suprascriptus eximius iu-
riscōsultus do.Fran.pepius mihi frater honorādus vnde de
subscriptione reqsitus omissa spicas colligā put eūtes post ter
ga optimi messoris facere cōsueuere. ¶ Capio igit primū con-
sultationis articulū in quo dico qd predictā difficultatē deci-
dit in terminis Bar.in.l.qui re me.§.duo fratres.ff.de ver.ob.
in.v.q.vbi in effectu cōcludit qd aliō sit dicere remitto tibi ius
fideicōmissi debiti ex testamēto talis puta ex testamēto pater-
no quo casu dicit pcedere ea q ipse dicit in codē.§.in.iiij.q.et
aliud sit dicere remitto ius fideicōmissi debiti vel debēdi ex te-
stamēto vel ab intestato ⁊ pmitto nō cōtrauenire iure fideicō-
missi vel alio quocūq; iure ⁊ nō est adiectū ex quo testamēto qꝛ
tūc presumit ignorātia testamēti iuxta.l.de his.ff.de trāsa.⁊ sic
remissio nō trahit ad fideicōmissum debitū ex testō de quo in
specie nō est facta mētio sꝫ tm̄ in genere qꝛ pter hoc nō presu-
mit sciētia nisi sumus in casibꝰ in quibꝰ sciētia presumit per no
1 tata in.d.l.de his.ita in pposito si dictū fuisset qd † in cōpromis
sum venirēt testm̄ ⁊ codicilli talis testatoris tūc fuisset satisfactū
d.l.de his. ſm qd no.Bar.in.d.§.duo fratres.q.iiij.sed in casu
nō fuit facta mētio testamētorū ⁊ codicillorū in genere quo ca-
su nō psumit sciētia ex quo nō fuit dictū testamētū ⁊ codicilli ta
lis ⁊ sic nō dr satisfactū.d.l.de his cū ibi no.vñ sicut nō valuisset
trāsactio.d.l.de his.ita nō valuit cōpromissum nec sentētia ar-
bitratoris q dici possunt trāsactio in autētico vt differē.iud.§.
j.notabiliter infert Ang.in suo cōsi.ccxix.incip.testator quidā
noīe Ang.⁊ pbat ex his q ponūt Spe.⁊ Jo.an.in spe.in ti.de
arbitro.§.restat.ver.sed nunqd cōpromissum sup alimētis ⁊ tꝫ
do.Alex.pceptor meus in.iiij.q.d.§.duo fratres sup dicta bar.
¶ Sed adhuc remouēda sunt aliqua q in cōtrariū obijci pos-
sent in pmis qd immo sufficiat facere mentionē de questionibꝰ
pendētibus ex testamēto in genere seu ex codicillis qꝛ talis ge
neralis expressio put fuit in casu nr̄o nō arguit in genere fuisse
cogitatū qd sufficere videt.arg.l.qui iure militari.ff.de test.mi.
⁊ ita videt tenere ibi Ang.idē Ang.in.§.duo fratres in.ij.col.
qui iupugnat dicta Bar.dicta ratione ⁊ p text.in simili in.l.si
tu ex pte.ff.de acqui.here.⁊ idē voluit Ang.in.d.l.si vt certi de
testa.mili. Ad hoc rñdeo qd opi.Bar.est verior ⁊ cōis quā ap-
a probat Jo.de imo.a in.d.§.duo fratres p tex.in.d.l.de his cum
ibi notatis. Nā illi legi renūciari nō pōt ſm Jac.de bu.Bar.⁊
cōiter doc.ibi qꝛ nō est inducta pncipaliter in fauorē illorū qui
bus relinquit in testamēto sed in odiū occultantiū testamētū ⁊
ob publicū fauore vt vltime volūtates sortiant effectū ſm doc.
ibi sed ſm Ang.decisionē posset in effectu illi renūciari igit nō
2 est vera sua opi.addo: nā vt dicit ibi.d.Rap.fu.ibi † est negati-
ua pposita verbo pōt que inducit prohibitionē ⁊ necessitatem
vt no.Jo.an.in.c.j.de re.iu.in.vj. Itē inducit formā cuius trās
gressio reddit actū inutilē.l.cū hi.§.si pretor.ff.de trāsa.nec illi
renūciari pōt.l.nemo pōt cū materia.ff.de leg.j. Et ad rōnem
Ang.rñdet Jo.de imo.qd aliqñ ius nō requirit sciētiā in specie
pro forma ⁊ tūc sufficit sciētia in genere vt in.d.l.qui iure.⁊ in
alijs allegatis p Ang.aliqñ ius requirit scientiam specificā p
forma ⁊ tūc nō sufficit sciētia in genere: ⁊ ita pcedit tex.cū ma-
teria in.d.l.de his ⁊ hāc opi.sequit Alex.pceptor meus in.d.§.
duo fratres vbi multa adducit p ista opi. Et in effectu monet
duplici rōne. Prima rō est qꝛ qñ lex reqrit aliqd exprimi in spe
cie nō sufficit illud exprimere in genere etiā si pars vellet qd ha
beret p speciali expssione vt in.c.qui ad agēdū.de pcur.li.vj.⁊
in.l.lꝫ.ff.qui.mo.pig.taci.cōtraha.ita in casu nostro cū requira
tur specifica ⁊ formalis cognitio nō sufficit cognitio in genere
lꝫ pars vellet qd haberet pro spāli cognitione. ¶ Scda rō est
qꝛ nō satisfit legis dispositioni inducte in odiū occultantiū te
stamētū ⁊ ad tollēdas circūuētiōes vt dictū est qꝛ nō ita tollit
circūuētio per gnālē cognitionē sicut specialē ⁊ specificā vt pba
tur in simili ex notatis p Bar.⁊ Ang.in.l.sed ⁊ si qs.§.quesitū
ff.si qs cautio.⁊ ex tex.notabili.⁊ ibi p Bar.in.l.j.§.iterum fal
sum.ff.de fal.⁊ hāc opi.etiā approbat insignis pceptor meꝰ.d.
Alex.de imo.in.d.§.duo fratres.allegat etiā Bal.hoc idē vo-
luisse in.c.j.impator Lotharius in vlti.col.hāc etiā opi.tenuit
elegās doc.d.Jo.petru.de mōte sperel.in.d.l.de his.vbi vult
qd si in trāsactione est expssum qd voluerūt illā ad quecūq; in-
cognita trahi ⁊ ad dependētia ex testamēto qd nō trahit ad de
pēdentia incognita pter specialē puisionē illius.l.ex quibus
cōcludit cōtra Ang.p opi.Bar.q est cōis qd tale cōpromissuꝫ
nō extendit ad dependētia ex testō seu codicillis de quibꝰ agi-
mus ex qua de illis nō est habita specialis mētio. ¶ Scda diffi
3 cultas est qꝛ in casu nr̄o videt pbari sciētia testamēti ⁊ codicil-
lorū. Nā in testō est relictus tutor ⁊ in codicillis ⁊ tanq̄ tutor su
scepit tutelā ⁊ administrauit.igit habuit notitiā ptis testamē
ti ⁊ codicillorū in quibus erat relictus tutor sicut dicimus in
simili qd ille qui transigit sup legatis sibi in testamento factis
de illis presumit habere notitiā.l.nō est ferēdꝰ.ff.de trāsa. Itē
ex quo habuit notitiā ptis testamenti ⁊ codicillorū presumit
habuisse notitiā totiꝰ testamēti ⁊ codicillorū.d.l.nō est ferendꝰ
igitur videt valuisse dictū cōpromissum.sed ad hanc difficulta
tem respōdeo clare quod ex quo erat relictus tutor in testamē
to ⁊ probatur ⁊ suscepit tutelam presumitur habuisse notitiā

testaméti τ nõ codicillorũ qui a testaméto fuerũt separatim fa-
cti vt est casus τ ibi oẽs in.d.l.nõ est ferendus.ff.de transac.τ lʒ
Bar.τ sequũtur doc.in.l.qui rome.§.duo fratres in.ij.q.ff.de
ver.ob.τ si dicat̃ fuit etiã relictus tutor in codicillis igit̃ arguit̃
notitia etiã codicillorũ ratione pmissa ad hoc rñdeo dupli-
citer.pmo qȝ potuit dicere se relictũ tutorẽ in testaméto tm̃ item
in codicillis tantũ τ exercere tutelã τ illã acceptare.vnde talis
acceptatio τ qȝ tutelã exercuit non infert de necessitate ad co-
gnitionẽ testaméti τ codicillorũ sed ad cognitionem alterius tã
tũ vel testaméti vel codicillorũ vñ cũ arguatur transactio nulla
sup legato facto in codicillis τ per cõsequens cõpromissum di-
co qȝ ex quo regulariter est pħibita trãsactio sup pdictis vt in
d.l.de his.τ in.l.j.§.j.ff.quẽadmo.testa.aperiant̃ ille qui dicit
cõpromissum tenuisse dʒ probare qȝ precise habita fuit notitia
codicillorũ tm̃ qꝛ regula est pħibita in contrariũ igitur dʒ pba
re qȝ sit in casu permisso iuxta not.p gl.in.l.oĩs diffinitio.ff.de
reg.iu.τ p Bar.in.l.nõ solũ.§.sed vt pbari.ff.de no.oper.nũc.
nõ autẽ sufficit pbari qȝ habuit notitiã testaméti vel codicillo
rũ qꝛ talis pbatio tanq̃ incerta τ dubia cui⁹ fuerit habita no
titia nõ releuat: vt in.c.in pñtia de pba.τ in.l.nõ hoc.C.vnde
cognati.¶Scdo rñdeo qȝ immo etiã cõstat qȝ habita fuit no
titia testaméti τ nõ codicillorũ τ p fundaméto pmitto qȝ lʒ tu
tor nõ possit dari in codicillis vt in.l.j.ff.de cõfir.tuto.tm̃ illud
pcedit qñ solũ essent facti codicilli secus si etiã est factũ testamẽ
tum qꝛ tũc codicilli censent̃ tacite cõfirmati τ tutores in eis da
ti valent ɓm gl.τ Bar.in.l.ij.de testa.tutel.τ gl.τ doc.in.l.ij.C.
eo.ti.ex quo psupposito infero qȝ lʒ p datione aliorũ tutorũ in
codicillis testaméto cõfirmati nõ censeant̃ reuocati dati in te-
staméto sed potius noui tutores adiũcti vt est casus in.d.l.ij.C.
4 de testa.tute.tm̃ † cũ in casu nostro in testaméto fuerint dati duo
tutores τ in codicillis ex illis duobus fuerit vnus tm̃ dat⁹ pu-
to qȝ aliter cõtutor suus datus in testaméto cẽseat̃ reuocatus
duplici ratione.¶Prima qꝛ cũ in codicillis vnũ ex duob⁹ da
tus in testaméto approbauerit alterũ censet̃ reprobasse vt pro-
batur notabiliter in.l.tribunus.§.fi.τ ibi per Bal.ff.de testa.
mili.facit.l.cũ ptor.ff.de iudi.cũ si.¶Scda rõ est qꝛ nisi voluis-
set datũ in codicillis fuisse solũ tutorẽ frustra illũ dedisset τ ta-
lis datio nihil operaret̃.dispositio aũt testatoris est intelligẽda
vt aliquid operet̃.l.si qñ.ff.de le.j.facit tex.in.c.si papa de priui.
in.vj.quibus psuppositis ostendit̃ ignorãtia codicillorũ: qꝛ si
notitiã habuisset specificã nõ in genere nõ pmisisset aliũ tutorẽ
in testaméto datũ tanq̃ reuocatũ acceptare tutelã τ administra
re sʒ sol⁹ accceptasset dictã tutelã τ sol⁹ admĩstrasset.¶Ex qb⁹
infert̃ etiã solutio ad vnã tertiã obiectionẽ q̃ fieri posset qꝛ codi
cillator legãdo dicit se cõmisisse dicto Bernardo tutori τ lega
tario qd agere deberet de bonis sibi legatis igit̃ appet qȝ ha-
buit notitiã a testatore τ sic qȝ sciuit dicta bona sibi relicta a te
statore.Nam ex supiori fundaméto apparet qȝ nõ habuit noti
tiã dictorũ codicillorũ: vñ ex hac secũda psumptione tollit̃ pma
vt in.l.fi.ff.de in integ.restitu.titu.generali.¶Preterea rñdeo
coadiuuando pmissa alio mo do qȝ testator potuit hoc sibi cõ
mittere τ dicere dupliciter.¶Primo anteq̃ faceret testamẽtũ
τ codicillos quid de bonis que sibi relinqueret facere deberet
quo casu cũ videret testamẽtũ τ nõ appareret sibi aliqd relictũ
ignorare potuit illa fuisse in codicillis relicta iuxta not.in.d.l.
nõ est ferẽdus.¶Scdo potuit sibi hoc dicere post factos codi
cillos.τ hoc casu argueret̃ notitia.qȝ autẽ ante testamẽtum vel
post hoc cõmiserit nõ cõstat.igit̃ pbatio dubia τ incerta nõ re
leuat.d.c.in pñtia.extra de pba.τ.d.l.non hoc.C. vnde cogna.
¶Preterea ad hoc vt dicta cõmissio pbet notitiam vt dixi dʒ
pbari facta post factos codicillos.ille aũt qui fundat se in tpe
dʒ pbare tps precise vt p Bart.in.l.nõ solũ.§.sed vt pbari.ff.
de ope.no.nun.Ex quib⁹ cõcludit̃ qȝ nõ pbat̃ sufficiẽs notitia
codicillorũ maxime quo ad alia τ in eis cõtenta.τ p cõsequẽs
sup cõtentis in eis cõpromissum nõ censet̃ factũ: qꝛ ad ea nõ ex
tendit̃.¶Ex qua cõclusione infert̃ qȝ laudũ latum sup dicto
legato est nullũ ex defectu potestatis qꝛ ad illud cõpromissum
nõ extendebat̃.l.nõ distinguem⁹.§.quesitũ.τ.§.de officio.ff.de
arbi.τ.l.qd tm̃.§.iterdũ cũ.l.sequẽti.ff.de arbi.τ p Spe.in ti.de
arbitro.§.excipit̃ ver.Itẽ qȝ nõ est latũ.tradit Bal.in.l.cũ an
tea.C.de arbi.¶Capio aliã difficultatẽ qua queri põt an dict⁹
Bernardus possit se aliqua via tueri aduersus laudũ cõtra eũ
latũ in quo fuit condẽnatus ad omne debitũ ad qȝ teneretur
Lau. cõtutor qȝ tũc liquidatũ appareret vel liquidatũ postea
foret. τ pro fundaméto pmitto qȝ dictus Bernardus est cõdẽ
nat⁹ ad dictas pecunias ad quas teneret̃ Lau.tm̃ qꝛ pecunias
aliquas cõsignauit dicto Lau.tm̃ qꝛ inutiliter τ ex sua negligẽ
tia pmisit dictas pecunias remanere penes dictũ Lau.τ sic cõ
demnatur de inutiliter factis τ neglectis nõ autẽ con demna-
tur qȝ Bernardus dolose aliquid gesserit vel quod reliqua ha

beat penes se τ illa nollit restituere.sed ad hoc qȝ fuisset obliga
tus rõne negligentie vel culpe in omittendo vel cõmittẽdo fue-
rat clare a testatore liberatus τ valuerit liberatio indubitanter
ɓm oẽs.tm̃ enim ɓm vnã opi.poterat cõueniri rõne dolose admi
nistrationis τ restitutionis reliquorũ.l.quidã decedens.τ.l.qui
plures.τ ibi Bar.ff.de admi.tu.τ in.l.si seru⁹ vetit⁹.τ ibi bart.
τ aliĩ.ff.de le.j.sed ad hoc rñderet pars aduersa qȝ hec exceptio
fuit reiecta ab arbitratoribus igitur nõ põt amplius in dubiũ
refricari qꝛ obstat exceptio litis finite.l.ij.ff.de iureiur.Iterũ cõ
tra rñsionem istã videt̃ Bernard⁹ replicare qȝ in codicillis fuit
relicta liberatio ab administratiõe culposa τ vltra ẽt fuit relictũ
omne id τ totũ ad qȝ cõdemnaret̃ virtute dicte administratio-
nis.τ sic idem fuit primo legatũ pure scdo sub cõditione incon
tinenti si cõdemnabit̃.vnde electio est legatarij.l.nã ad ea.ff. de
cõdi.τ demõ.τ hoc qñ debet̃ legatũ ab eodẽ herede vt declarãt
Dy.τ Bar.in.l.si fundũ p fideicõ.§.si pr̃.ff.de leg.j. vel etiã dicẽ
dũ est qȝ sunt duo legata vnũ liberationis ab administratione
scdm casu quo cõdẽnaret̃ quãtitatis in qua cõdẽnaret̃.ista autẽ
sunt diuersa igitur diuersa sunt legata.Ex quibus infero qȝ lʒ
per laudũ sit reiecta exceptio qȝ nõ posset aliquid peti rõne ne-
gligentie vel culpe tm̃ nõ est reiecta exceptio qȝ nõ possit nũc exi-
gi ab eo id in quo est cõdẽnatus rõne culpose administrationis
qꝛ ista est orta post laudũ.gl.est ordi.cõiter approbata in.l.j.C.
de iur.τ fa.igno.vñ opus est qȝ pars aduersa confugiat ad vlti
mũ capitulũ laudi in quo arbitri iubent generalẽ quietationẽ
inter partes fieri debere τ sic arbitri illam faciũt.¶Sed ad illã
5 rñdetur q̃ arbitratores nõ potuerũt iubere τ facere talem ge-
neralem quietationẽ ex quacunq̃ causa.ita dñt Bar.τ Ang.et
oẽs doc.in.l.aquiliana.per illũ tex.ff.de transa.τ lʒ.d.Paul. de
ca.in.d.l.aquiliana velit qȝ hoc possit fieri ab arbitris τ ab ar-
bitratorib⁹ qñ in cõpromisso est apposita illa clausula qȝ intelli
gatur lis τ qȝ τc.tm̃ reperio qȝ insignis doc.d.Jo.de mõte spe-
rello ibi dicit oppositũ qꝛ Bar.ibi in fine dicit qȝ non põt talis
generalis quietatio iuberi seu fieri lʒ dicat̃ in cõpromisso qȝ sit
plenũ τ plenissimũ que verba vident̃ equipollere illi clausule q̃
intelligatur lis τ qȝ.et istã opi.esse de mente Bar.τ Ang.osten
do alia via qꝛ dicunt qȝ arbiter τ arbitrator nõ possunt hoc fa-
cere quãtuncũq̃ cõpromissum sit plenissimũ nisi hoc spãliter a
ptibus cõmittat̃ igit̃ non sufficit quecunq̃ generalis expressio
quãtuncũq̃ plenissima etiã de futuris quo casu future tm̃ lites
ex causa tantũ de presenti venirẽt ɓm Bar.in.d.l.de his.faciunt
no.p Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres.ff. de verb.obli. in.vj.q.
¶Qñ ad hoc rñdeo qȝ ante condẽnationẽ sup dicto legato cõ
ditionali nulla poterat esse lis cũ nulla cõpeteret actio . l. quo-
tiens in diem τ ibi notat̃.ff.de ver.ob.igit̃ sup dicto legato con-
ditionali nõ potest dici factũ esse cõpromissum lʒ expresse in ea
diceret̃ etiã sup litib⁹ que in posterũ oriri possent . vñ consuluit
6 Bal.q̃ † cõpromissum factũ sup litibus ortis τ que in posterũ
oriri possent nõ includit causam fideicõmissi cõditionalis quod
venit post mortem restituendũ qꝛ interim pẽdet.l.heres meus.
ff.de cõdi.τ demõ.vñ nec ante mortẽ restitutio fieri pt ex trebel-
liano.l.post mortẽ cũ ibi no.C.de fideicõ.porro illud verbũ ori-
ri possent intelligere de potentia q̃ in iure cõsistit nõ de potẽtia
iniuriosa.nam de iniuria futura nõ vr̃ esse cogitatũ nec debuit
cogitari iuxta no.per Cy.in.l.si qs.C.de accusa. istud ergo v̾bũ
possent dʒ ciuiliter intelligi.l.si cui.ff.de serui.titu.generali τ in
l.nepos pculo.ff.de v̾b.sig.ita cõsuluit Bal.in suo consi.liiij. in
primo volu.incip.in xp̃i noĩe in testõ rolãdi.τ hoc bene adapta
tur ad casum nr̃m sup legato facto casu quo sequeret̃ aliqua cõ
demnatio qꝛ nõ debuit de hoc cogitare qȝ sequeret̃ tã iniuriosa
cõdemnatio rõne culpose administratiõis cõtra apertã mentẽ
testatoris τ iuris dispõnẽ vt statim pbabit̃ igit̃ hoc nõ vr̃ a par
tibus cogitatũ.¶Preterea rñdeo τ aliter qȝ lʒ cõpromissum
sit late conceptũ etiã qȝ forti⁹ est cũ cl̃a qȝ intelligat̃ lis τ qȝ τc.
tm̃ nõ includit q̃ nõ pendebãt tpe pendẽtis cõpromissi qꝛ necesse
est qȝ pendẽte cõpromisso fuerit aliqua lis al̾s litis decisio dici
non posset. ad hoc gl.in.l.j.in prin.ff.si quadru.pau.fecis.dic.et
in.l.j.§.j.ff.de dolo.τ vr̃ esse gl.in terminis in.l.ij.C.de trãsa.τ ita
cõsuluit Bal.in quodã consilio qȝ incipit qȝ laudũ. qȝ consiliũ
nõ reperio in voluminib⁹ editis.τ ita al̾s cõsului florẽtie τ sub-
scripserũt se doctissimi viri: mot⁹ etiã qꝛ gñale cõpromissum ex-
tendit̃ tm̃ ad psequuta.l.si cũ dies. §.plenũ.ff.de arbi.p quẽ ita
cõcludit Bar.in.l.cũ agliana.ff.de transa.τ Bart.in.l.tres frã-
tres.ff.de pac.vnde inferendo ex pmissis in pposito dico qȝ cũ
legatũ quãtitatis in qua cõdẽnet̃ esset cõditionale τ pẽderet cõ
ditio de illo nulla erat lis τ qȝ nec poterat tutor pseq hoc lega-
tum igit̃ illud in cõpromissum nõ venit τ sic hac via etiã se tue-
ri põt.nõ omitto etiã aliã viã.nã in facto duo mihi psupponun
tur ad primũ qȝ a tpe quo fuit cõstitut⁹ tutor a testatore vsq̃ ad
tps laudi Lau.cõtutor nunq̃ mutauerat conditionẽ τ qualita-

tē sed semp in eodē statu pmansit ꝛ nunq̄ bona fuerūt diminu
7 ta. ex quo infero vnū qđ est notabile in ꝓposito qđ† ex quo con
tutor a tpe suscepte tutele vsq̄ ad finē nō mutauit statum quia
semp fuit eodē modo nō soluēdo cōtutor etiā qui nō gessisset nō
tenet̄ de negligētia sua. ex quo em̄ pater talē tutorē dādo appro
bauit cōtutor excusat̄ nisi pater ꝑbabiliter ignorasset ipsum nō
esse sufficientē qđ in dubio non presumit̄. ista ꝓbant̄ per tex. sin
gularē ꝛ ibi gl. in. l. tres tutores ad fi. ff. de admi. tu. confirmat̄
per tex. in. l. si patron⁹. ꝛ ibi Bar. ff. de cōfir. tut. ꝛ tradit Areti.
ꝓceptor meus in suo cōsi. xxix. incip. diligēter ꝛ mature cōsidera
tis in tertio dubio in pⁱma cōclusione dū arguit ꝓ prima pte et
dū postea rn̄det ad. d. l. tres tutores. ¶ Scdm̄ ꝓsupponit̄ qđ di
ctus Lau. nunq̄ fuit soluēdo detractis dotibus ꝛ sic nō potuis
8 set erigi ex quo infero in ꝓposito qđ† non pōt Bernardo de ne
gligētia imputari quare nō exigit ex quo cōtutor nō erat exigi
bilis. hoc ꝓbatur in simili per tex. ꝛ ibi Bar. in. l. tutor qui rep
toriū. §. j. ff. de admini. tut. ꝓbatur in simili in tex. notabili in. l.
itēq̄. ff. mā. ꝛ tradit late Bar. in suo cōsi. cxꝗ. ſm ordinem peru
sinū incip. charissime dn̄e ꝛ per Bar. ꝛ alios in simili in. l. ab ho
stibus. §. fi. ff. so. ma. ex quibus infero in ꝓposito qđ tale laudū
fuit nullū q2 latū ex falsa cā. nam latū fuit q2 neglexit exigere ꝛ
sic ꝓpter negligētiā dicti Bernardi vt in laudo exprimit̄ q̄ cau
sa expressa erat falsā in facto ꝛ in iure cū de negligētia nō posset
imputari igitur nō tenebat̄: tū q2 fuerat a testatore in eodē sta
9 tu approbatus: tū q2 fuerat negligētia remissa† laudū aūt latū
ex causa falsa expressa est nullū q2 falsa causa viciat sentētiā no.
in. l. si is ad quē. ff. de acqui. here. ꝛ ꝓbatur in. c. cū bertoldus ex
tra de re iud. ꝛ ita consuluit Pe. de ancha. ſm ordinem meū in
cōsi. ccvij. incip. in. q. supradicta bunc ordinē obseruabo ꝛc. ꝛ ibi
in cōsi. sequēti. ccviij. approbatur illud consiliū per consilium to
tius collegij paduani vbi hoc pulchre ꝓbatur. rationes nō refe
ro breuitatis causa. ¶ Preterea dictū laudū est manifeste con
tra clarā ꝛ validā mentē testatoris remittētis negligentiā quo
10 casu remitti potuit ꝛ absolui debuit. vnde ex hoc† ꝛ ex alijs ap
paret de manifesta ꝛ euidētissima iniustitia laudi que sicut diffi
nitiuā reddūt nullā vt in. d. c. cū bertoldus ꝛ in. c. inter ceteras
extra de re iud. ita ꝛ laudū. ꝛ ita est de mēte Pe. de anc. in. d. cō
silio ꝛ collegij paduani dū arguūt de sentētia ad laudum ꝛ sen
tiūt Bar. ꝛ Ang. in. d. l. cū aquiliana dū dicunt qđ non possunt
iubere generalē quietationē q2 facerent manifestā ꝛ euidētissi
mam iniustitiā. Confirmatur q2 in laudo est error expressus q2
narratur dispositio testamēti ꝛ codicillorū in quibus appet qđ
11 negligētia est remissa ꝛ tū cōdēnat de negligētia. † laudū aūt cō
tra iuris dispositionē errore iuris expresso latū est nullū vt vo
luit gl. cōiter approbata in. l. diē ꝓferre. §. stari. ff. de arb. ꝛ tenet
Jo. de imo. in. c. j. in. x. col. de cōsti. ꝛ Jo. de imo. in. l. filiusfami
lias. ff. de dona. ꝛ dn̄s Abb. in cōsi. lvj. incip. videt̄ pmo. Addo
etiā qđ ex quo ex tenore laudi appet de euidēti iniquitate presu
mit̄ arbitratores fuisse in dolo ſm Ang. in sua disputatione q̄
incipit duo inuicē litigātes. cōstat aūt de euidēti iniquitate ex
condēnatione negligentie cōtra apertā formā testamenti. item
cōstat q2 condēnarūt ad generalē quietationē ſm Bar. ꝛ Ang.
in. d. l. aquilia. itē ex eo q2 condēnarunt ad quietandū super in
cognitis contra id qđ habet̄ in. l. tres fratres. ff. de pac. itē ad li
berandum debita cōditionalia sup quibus nulla erat questio.
Item ex enormissima lesione cum condemnetur ex negligentia
in totum ad id qđ in nihilo tenebat̄ ex qua ꝓsumit̄ dolus arbi
tratoris ſm Bar. in. l. si societatē. §. arbitrorum. ff. pro so. ꝛ dn̄s
Ant. in. c. quintauallis extra de iureiur. ex quibus oībus quili
bet iudex prudens cuius arbitrio hoc cōmittitur arbitrari d3
arbitratores fuisse in dolo ex quib⁹ infero duo in ꝓposito nr̄o.
12 ¶ Primū qđ† nō obstante quocūq̄ pacto ꝛ iuramento in cō
promisso adiectis pōt laudum irritari q2 latum per dolum ar
bitratoris. ita disputando tenuit Jo. cald. cuius disputationē
refert ꝛ sequitur Jo. an. in addi. Spe. in tit. de arbitro. §. fin. in
magna addi. ꝛ Pau. de ca. in. l. arbitrorum. C. de arb. ¶ Secū
dum qđ l3 contra laudū neq̄ de iniquitate neq̄ de nullitate ex
forma statuti opponi possit tū opponi pōt qđ latum est per do
lum arbitratoris. ita cōsuluit Bal. cuius consilium refert ꝛ se
quitur Pe. de anc. in repe. c. j. de cōsti. in. xiiij. ꝓncipali questio
ne in ver. accedat. Ex quibus oībus cōcludo qđ dn̄s iudex nul
lo modo exequi d3 dictum laudū cōtra dictū Bernardum tā
euidenter in pluribus iniquū maxime ꝓpter factum alterius.
¶ Capio nūc scdām difficultatem primi cōsulentis posito qđ
laudū afficeret qđ tū est falsissimum nunqd sentētia liquidati
na debiti lata contra Lau. cōtutorē noceat dicto Bernardo et
in hoc optime loquit̄ primus eximius cōsultor. cōtra quam tū
difficultatē primo faciebat: nā ex quo laudū obligat Bernar
dum ad debitum in quo fuerit declaratus debitor Lau. barto
li eius cōtutor videt̄ facere eū fideiussorē iudicatū solui cum be
neficio tū excussionis sicut in simili dicit Bart. in. l. cū filius. ff.
de ver. ob. vult qđ qn̄ statutū obligat patrem ad cōdēnationem
de filio fiendā ꝓpter aliqđ maleficium vsq̄ ad legitimam dici
tur eū constituere fideiussorem iudicatū solui. l. j. ff. iudi. sol. sed
13 certū est qđ† sentētia lata ꝯtra debitorē principalē nocet fideius
sori iudicatū solui etiā nō citato vt cōcludit Bal. in. l. duobus
§. si quis iurauerit. ff. de iureiur. ꝛ ꝓ hoc gl. in. l. in cognitione. ff.
ad sylla. per quā Ang. ibi voluit qđ sentētia lata cōtra debitorē
nocet fideiussori etiā non citato. ꝛ t3 Bal. in. l. ij. C. de cōuen. fis.
debito. li. x. ¶ Sed istis nō obstātibus placet sentētia pⁱmi cōsu
lentis. Nam l3 tutores teneant̄ insolidū ex administratione cu
iuslibet qn̄ non est diuisa administratio vt in casu nostro. l. diu⁹
ff. de admini. tut. ꝛ traditur in. l. j. C. de transa. tū sentētia lata cō
tra vnū ex reis debendi nō preiudicat alteri nō citato. l. fi. C. de
fideiuſ. ꝛ tradit Bar. in. l. ex duobus in. iiij. q. ff. de duob. reis. vn̄
in primis dici pōt qđ dictū laudū intelligi d3 ſm intellectū iu
ris ex quo verba adaptant̄ iuxta tex. in. l. si stipulatus. ff. de vsu.
ꝛ sic qđ Bernardus esset tm̄ obligatus insolidū ex gestis etiam
per cōtutorē cū beneficio excussiōis iuxta no. in. d. l. j. C. de trās.
ꝛ voluerit laudū tm̄ tollere obstaculū exceptionis que cōpete
bat ex dicto testamēto. ꝛ ita intelligendo succedit in alijs regu
la iuris de qua in. d. l. fi. C. de fideiuſ. Rn̄deo ꝛaliter ad obiectio
nem. Nam illud est ꝓmittere vel teneri ad id in quo alius erit
cōdēnatus quo casu ꝓcedit doctrina Bar. in. d. l. cū fili⁹. q2 solū
inspicit̄ condēnatio ꝛ Bal. in. d. §. si quis iurauerit. ꝛ aliud est
teneri ad id in quo appebit aliquē esse debitorē si illa nō solue
14 rit: q2 tunc aut obligat̄ eque ꝓncipaliter† ꝛ sentētia lata contra
illū nō nocet isti alteri obligato nō citato ſm Bar. in. l. cū filius
arg. l. denunciasse. §. fi. ff. de adul. aut obligat̄ in consequētiam
ꝛ tūc aut obligatio respicit publicā vtilitatē ꝛ nocet huic non
citato. l. j. C. vbi cause fisc. ꝛ ita ꝓcedit gl. in. d. l. in cognitiōe aut
ꝓuatā vtilitatē ꝛ tūc nō nocet huic nō citato iuxta no. in. l. ij. C.
de fal. ꝛ in. l. scripturas. C. de fid. instru. ꝛ ita distinguit Bar. in
d. l. cū filius. Inferendo ꝓdicta in ꝓposito in casu nostro agitur
de priuata vtilitate: nec condēnatur simpl'r Bernardus ad sol
uendū id in quo esset condēnatus Lau. cōtutor sed laudū facit
dictū Bernardū verū debitorē in eo in quo liquidatū erit Lau.
contutorē esse debitorē prout pt3 ex capitulo laudi sup hoc lati
ꝛ sic succedit doctrina Bar. qđ nec sentētia nec ꝓbationes no
cēt Bernardo nō citato ſm Bar. in. d. l. cū filius. quē ibi sequūt
tur cōiter doc. ꝛ t3 idē Bal. in. l. ij. in. vij. col. C. de edendo. Rn̄
deo etiā alio modo. Namq̄ dicit Bar. in. d. l. j. ff. iud. solui. rn̄dē
do ad regulā de qua in rub. C. res inter alios acta. ideo sentētia
lata cōtra debitorē nocet fideiussori iudicatū solui q2 fideiussor
fuit prestitus in illo iudicio. ꝛ sic actū fuit cōtra debitorē fideius
sore volēte ꝛ cōsentiente per id qđ habet̄ in. l. sepe. ff. de re iudi.
vnde Bar. de Saly. in. l. ij. C. de vsur. rei iud. hoc clari⁹ exprimē
do dicit qđ preiudicat sentētia lata cōtra debitorē fideiussori iu
dica. solui vt ex ꝑsona rei nō possit exceptionē opponere si fuit
presens liti alias si fuit presens: q2 liti nō fuit presens nō ꝓiudi
cat. l. sepe. ver. sed si sciētibus. ff. de re iud. ratio q2 factū rei non
pōt exceptionē quesitā fideiussori ex ꝑsona sua tollere. l. fin. ff. de
pac. cū materia. Ex quibus in ꝓposito dico qđ ex quo nō cōstat
qđ Bernardus fuerit presens liti seu qđ eo volēte ꝛ patiēte fue
rit iudiciū agitatū ꝯ Laurētiū. Itē nec sumus in fideiussore ī iu
dicio ꝓstito nō obstāt notata ꝓ Bar. in. d. l. j. ff. iud. solui. ꝛ Bal.
in. d. §. si quis iurauerit sed potius in dispositione iuris cōis qđ
sentētia lata cōtra vnū ex reis debendi nō nocet alteri cōtutori
vt in. d. l. fi. C. de fideiuſ. ꝛ per Bar. in. d. l. ex duobus in. iij. q. ff.
de duo. reis. Ex quibus cōcludit̄ qđ adhuc dictus Bernardus
vti potest oībus defensionibus q̄ cōpetebant Lau. cōtutori q2
fuit sibi ius quesitū ex persona cōtutoris. d. fi. l. ff. de pac. ꝛ sic si
potest ostendi qđ Lau. cōtutor nō sit in dolo pōt vti defensione
legati liberationis facte dicto Lau. cōtutori qđ valuit indubi
tanter si nō redarguit̄ Lau. de dolo in administrando vel in re
stituēdo reliqua. l. qui plures. ꝛ ibi Bar. ff. de admini. tut. ꝛ su
pra fuit dictū ꝛ sic cōcludo idē qđ suprascriptus eximius cōsul
tor. sup vltimo nō scribo: tum q2 nō necessariū ex quo in nullo
ipsorum arguitur dolus: tum quia per suprascriptū eximium
consultorem plenissime discussum fuit. Laus deo.

¶ Ego Bartholomeus Socinus. J. V. doc. ꝛ aduocatus con
sistorialis.

¶ Consilium. cclxxxiiij.

1 ¶ Compromissum nō cadit sup articulis iuris claris.
2 Asserenti casum permissum in prohibitis certo casu permissis
non statur.
3 Statuto stante qđ nulla exceptio possit opponi nisi talis ꝛ ta
lis tamen alie iuste non censentur exclusæ.
4 Compromissum qđ non potest fieri super instrumento non fiet
super obiectis contra instrumentum.

Dominus labia

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ. ¶ Pre
stãtissime doc. vidi dubia in cã pistonẽsiũ in qua dꝫ
cã nullitatis sustineri ne sola assertione arbitri in cã iniquita-
tis ita pericliteꝝ. ¶ Circa primũ dico qd donatio inter patrem
⁊ filiũ morte cõfirmaꝝ. casus est clarus in. l. donatiões. C. de do-
na. inter vir. ⁊ vx. ⁊ hꝫ vim relicti. l. in donatione. C. ad. l. fal. vbi
detrahitur falcidia ⁊ sic pꝫ qd nõ est donatio ꝓut determinat
Bar. clare in. l. sequens questio. ff. de leg. ij. ex quib⁹ in ꝓposito
clare patet qd statutũ de insinuandis donationibus nõ hꝫ lo-
cum: qꝛ non sumus in donationibus inter viuos de quib⁹ loq-
1 tur statutũ. l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. ⁊ isti sunt † articuli iuris
clari. igitur sup his nõ cadit compromissum vt voluit Bart. in
l. ille aut ille. §. cũ in verbis. ff. de leg. j. ⁊ Bal. ⁊ alij in. l. ancille.
C. de fur. Quoniam iura dicũtur clara. l. ornamentorum. ⁊ ibi
Bar. ff. de aur. ⁊ arg. leg. Et ad duo que adducuntur facilis est
rñsio. Ad ꝑmum dico qd donatio censeꝝ facta a patre qui erat
dñs ⁊ nõ a patruis qui tm̃ censentur consentire ꝛm Bal. ⁊ Mo
der. in. l. is qui heres. §. neqꝫ filius. ff. de acqui. heredi. cum alijs
ibi allegatis per. d. Alex. ad scdm de cõditione dico qd ꝓbaꝝ pu
rificata ex quo in diuisione ⁊ laudo partibus consentientib⁹ il-
la quarta semper est adiudicata tanꝙ sibi debita. pro diuisione
aũt ⁊ laudo ꝓsumiꝝ qd iuste fuerit adiudicata ꝛm Ang. ⁊ Mo
der. in. l. sciendũ. ff. de ver. obl. nec potest donatio per susceptio-
nẽ liberorũ reuocari nisi ꝓbetur inofficiosa. casus est in. l. si to-
tas. C. de inof. dona. ¶ Ex quibus in ꝓposito cõcludo qd in oĩ-
bus vertebaꝝ questio tantum articuli iuris multũ clari sup qui
bus nõ cadebat cõpromissum vt dictũ est. Itẽ cõtra instrumen
ta nõ adduciꝝ aliquid qd ꝓbabilẽ dubitationẽ faciat. igitur nõ
dicũt minus liquida vt latius ꝓbatum est in cõsilio. ¶ Ex qui
bus rñdetur ad aliud qd dicitis qd satis erat qd esset dubiũ: qꝛ
non erat tale dubium qd esset cõpromittibile: tũ qꝛ erat dubiũ
iuris satis clarum: tũ qꝛ cõtra instrumẽta nihil probabile alle-
gabaꝝ vt dictũ est. ¶ Inferꝝ ⁊ secũdo solutio ad aliud qd arbi-
trator videꝝ cõsiderasse dubitationẽ: qm̃ assertio arbitri nõ po-
test facere qd eius potestas extendaꝝ ad ea ad que non extende
2 retur nec rem clarã dubitabilẽ facere possunt. † absit em̃ qd in
ꝓhibitis certo casu permissis stetur dicto asserentis casum per
missum subesse dicit elegãter Jo. an. in rub. de reb. eccle. nõ alie.
in addi. Spe. ⁊ ꝓbatur in. l. si forte. ⁊ ibi Bar. ff. de castren. pec.
⁊ Moder. late in. l. si donatione. C. de coll. ¶ Nec ob. qd potest
ista causa exceptuata a statuto tanꝙ filijs: qꝛ statutum loquitur
de onerosis. nos sumus in causis lucratiuis: qm̃ ista est friuola
allegatio. nã ideo cause ille non compromittunꝝ nõ qꝛ sint one-
rose sed qꝛ liquide. ⁊ hec qualitas est illa que impedit compro-
missum in qua qualitate ista sunt similia. sufficit aũt qd sit simi-
litudo in eo de quo querimus vt dicebat eleganter. d. Abb. in
c. translato. de consti. ¶ Preterea dicimus qd per predictas ex
ceptiones statuti non censeꝝ reiecta causa nostra que de iure cõi
nõ est cõpromittibilis ⁊ hoc duplici respectu. ¶ Primo qꝛ si iu
dicatur liquida statutũ nullo modo includit qꝛ nõ cadit in cõ-
promissum. l. j. ⁊ ibi Bal. ff. de transa. ¶ Scdo qꝛ in simili si sta-
3 tutum dicit qd † nulla exceptio possit opponi nisi talis ⁊ talis
tñ alie iuste nõ censenꝝ excluse. l. ita pudor. ⁊ ibi hoc Cyn. C. de
adul. late. d. Anto. de cana. in suo tracta. guarentigie. in. j. ⁊. ij.
qd. Et qd hoc esset valde liquidũ immo liquidissimum qd ista
quarta esset ipsius Fran. ꝓbatur ratione cõcludẽtissima. Nam
diuisio solẽnis est facta in qua separatim quarta pars fuit cõsi-
gnata Fran. ⁊ fuit ꝓmissa solẽniter obseruãtia diuisionis ⁊ vice
⁊ noĩe fratrũ demum in laudo diuisio expresse ⁊ singulariter ap
probatur per arbitros in oĩbus prout in diuisione. ¶ Tertio
loco ratificaꝝ laudũ ⁊ per cõsequẽs ratificaꝝ diuisio confirmata
specialiter qd laudũ ⁊ friuolũ valde est dicere qd tm̃ sunt ratifi-
cata que deuenerũt in cõpromisso qꝛ verba oĩno repugnãt qꝛ dꝛ
qd ratificant oĩa ⁊ singula demum diciꝝ in oĩbus ⁊ per omnia.
que verba istã restrictionẽ nõ patiunꝝ qꝛ geminata. l. balista. ff.
ad trebel. cũ si. ⁊ qd no. in cle. j. de re iudi. ex qua ratificatione in
ꝓposito dico qd nõ obstat primo qd ratificatio nudo pacto nõ
ꝓducit effectũ iuxta no. per Pau. de ca. in. l. ij. C. cõia vtriusqꝫ
iudi. qm̃ ex quo obseruantia diuisionis est ꝓmissa vice ⁊ noĩe ip
sorum solẽniter ex tali ratificatione tenenꝝ solẽniter ad obseruã
tiam iuxta no. in. l. huiusmodi in prin. ff. de leg. j. ⁊ in. l. si ego. ff.
de neg. gest. cũ si. ¶ Infertur ⁊ scdo qd cũ diuisio faciat rẽ liqui
dã inter oẽs noĩatos. igiꝝ ⁊ ĩter aliquos ipsorũ. l. que de tota. ff.
de rei vẽ. Nec video q̃ ratio possit obstare. ¶ Accedo ad aliud
qd etiã nõ potuit cõpromitti seu non fuit factum cõpromissum
ex quo laudatũ erat ⁊ hoc pꝫ clare in exceptione statuti. ⁊ ad-
uertatis primo ad vnũ. Nã statutũ excipit plures causas q̃ tñ
multotiens possunt esse liquide ⁊ tñ statutũ vult qd dicte cause
nõ cõpromittanꝝ ⁊ sic cũ generaliter loquatur generaliter dꝫ in
telligi. l. ij. §. ⁊ gñaliter. ff. de le. ꝓstã. ⁊ ratio fuit qꝛ voluit de his
causis iudicialiter cognosci ⁊ non corã arbitris. ⁊ ista interpre-
tatio est sequẽda qꝛ reducimus ad ius cõe iuxta no. per gl. in. c.
statutũ in ver. curãdũ. de ꝓbẽ. in. vj. nunꝙ em̃ fit mentio quod
de ipsis tanꝙ liquidis nõ fiat cõpromissum. ⁊ iste est verus sen-
sus ex quo in ꝓposito dico qd nõ erat cognitio arbitri an laudũ
sup quarta parte valeret vel nõ: qꝛ cognouisset de ꝓnunciationi
bus arbitrorũ cõtra formã statuti. ⁊ ad hoc etiã facit notabile
cõsiliũ Pe. de anc. mihi. clxxxiij. incip. pro clariori intelligentia
4 vbi vult † qd sicut non põt fieri cõpromissum sup instrumento
ita nec sup obiectis cõtra instrm. ⁊ ita dicit Bal. ꝯsuluisse ita tꝫ
Bal. ⁊ allegat se cõsuluisse in. l. pe. ff. de his qui sunt sui vel alie-
ni iuris ⁊ in. l. edicta ad fi. in repetitione paduana. C. de edẽ. vñ
cessat alia obiectio. ¶ Preterea aduertatis qꝛ in principio cõ-
promissi dicti laudi in quo est diuisio cõfirmata videꝝ nõ solum
dicte partes sed quilibet ipsorũ particulariter cõpromittere. dꝛ
em̃ qd dicti cõpromittẽtes ⁊ quilibet eorũ renũciat quodã com
promisso ⁊ laudo inde ferendo ⁊ qd dictas lites ⁊ oẽs alias ⁊c.
vnde pꝫ qd cõpromittẽtes ⁊ quilibet eorũ renũciant ⁊ compro
mittũt cũ dicaꝝ primo ⁊ ante oĩa demũ quas quidẽ lites demũ
dũ dicit ⁊ oẽs alias tunc faciũt cõpromissum de oĩbus ⁊ etiam
de predictis aliqui ex vna pte ⁊ aliqui ex alia. vnde videꝝ factũ
cõpromissum tanꝙ a singulis ⁊ tanꝙ a simul iũctis. ¶ Preter
ea pro certo ego nõ ꝑcipio istã subtilitatẽ in casu nr̃o. Nã si sunt
plures filij ex vno fratre ⁊ plures alij ex alio fratre ⁊ faciũt com
promissum filij ex vno cũ filijs ex alio arbiter diuidendo cuili-
bet assignat sepatim ꝑtem suã ꝓ diuiso nõ video quare in iudi
cio diuisorio talis assignatio nõ valeat aliter dicẽdum esset qd
filij ex quolibet fratre haberent de nouo partes assignatas di-
uidere qd vr̃ absurdũ. nã plures ex vna parte dici possunt fecis-
se cõpromissum super eo qd cõsequi debẽt ab illa parte ⁊ ecõtra
siue ergo simul assigneꝝ siue separatim hoc nõ est extra ꝯpromis
sum qꝛ vr̃ esse de natura diuisionis ⁊ ad minus venit super his
verbis qꝛ voluerũt venire depẽdẽtia ⁊ cõnexa ⁊ penit⁹ extranea
nõ em̃ fuerũt arbitri coacti iura istorꝝ fratrũ eis simul magisꝙ
separatim assignare ⁊ si volumus subtilitates q̃rere ad fundan
dã iniustitiã ⁊ lesionẽ multomagis est licitũ illas querere ad tol
lendã iniustitiã. vñ aduertatis ad rõnem subtilẽ isti tres vltimo
loco quilibet ꝓ se tm̃ facit cõpromissum de qõnibus vertẽtibus
inter ipsos tres singulariter qꝛ qlibet ex parte sua facit. differũt
aũt ista duo simul ⁊ due qõnes diuerse vna est qd fit qd ĩter ipsos
tres particulr̃ enumeratos de ista factũ est cõpromissum altera
⁊. ij. qd est inter duos ex ipsis puta fratris Frãcisci ex vna ⁊ Frã
ciscũ ex alia. ⁊ ista erat qd quarte ꝑtis de qua agimus qꝛ erat in
ter Franciscũ ex vna ⁊ fratrẽ ex alia simul ⁊ de ista nõ est factum
cõpromissum qd est stricte intelligendũ. l. quicqd astringẽde. ff.
de ver. ob. cũ si. sꝫ ad hoc bñ aduertatis. ¶ Circa dubiũ qd diui
sio assignaꝝ partiũ fieri potuit ⁊ si male facta fuit dꝛ laudũ iniu-
stũ ⁊ nõ nullũ aduertatꝭ qꝛ caplm laudi manifeste facit ꝓ nobis
nam primo arbiter assignat certa bona neqꝫ vnꝙ facit mentio-
nẽ de dicta quarta parte postea in. d. c. vbi de quarta facit men-
tionẽ arbiter narrat Frãciscũ ad multa teneri demũ declarat qꝛ
iuncta assignatio sic etiã ꝓ quarta pte. ex qbus ꝓbatis in ꝓhe-
mio capituli appet intentio arbitri. l. fi. ⁊ ibi no. ff. de he. insti. ⁊
sic qd nõ assignat quartã ꝓpter causas assignatas. Itẽ hoc ostẽ-
ditur. nam ex vicinitate scripture apparet qd ꝓpter dictas cau
sas. arg. l. si iũcta. §. in bonis. ff. de priui. credi. ⁊ ꝑ Bal. elegãter
in. l. petẽs. C. de pac. sꝫ clarũ est qd lꝫ posset quartã ꝓ diuiso assi-
gnare tñ nõ potuit illã nõ assignare ꝓpter debita Frãcisci ꝓut
fecit ⁊ patet hoc clare ex ipso capitulo qꝛ non poterat dictam
quartã tãgere sup qua nõ erat cõpromissum sꝫ dẽat ipsam assi-
gnare ⁊ in alia manu declarare Frãciscũ debitorẽ. ⁊ ista est vitas
⁊ est clara rñsio. capitula que non sunt connexa capitulis nul-
lis nõ sunt nulla sed cõnexa sic vt per Bar. in. l. aurelio. §. idem
quesi. de libe. lega. Laus deo

¶ Ut. s. per me cõclusum est arbitror iuris esse ego Barth. So
cinus senensis. J. U. doc.

¶ Consilium. cclxxxv.

1 Duntaxat aduerbium excludit non expressa.
2 Alia dictio includit similia expressis.
3 Inferiores ordinarijs non cognoscunt de delictis.
4 Ita vt dictio significat modum.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanct⁹ illuminet intellectũ. ¶ Reuerẽ-
dissim⁹. d. Card. de medicis cupit a me declarari nũ
qd virtute priuilegij exẽptiõis cõcessi ecclesie seu ꝓpositure pra-
tensi a pio scdo Canonici ⁊ alij beneficiati in dicta ecclesia cen-
seãtur exempti a iurisditione ꝓpositi dicte ecclesie ⁊ lꝫ reueren-

dissima dñatio sua summa sua doctrina ꝛ sciētia hoc melius no
uerit: tñ qꝛ locũ ꝑpositi retinet ad cessandã oēm suspitionē rõne
ꝓprij interesse arbitror ꝛ reuerendissimã.d.suã hoc petere a me
cui nec in hoc nec in quauis alia re aliqd denegare nec possum
nec debeo.ꝛ ideo dicã quid in hac re sentiã. Et in primis qd cē
serent canonici ꝛ alij bñficiati exēpti a iurisditione dicti ꝑposi
ti videbat clare determinari ex verbis ꝑuilegij in quo dicit sed
ipse prepositus capitulũ canonici ꝑsone ꝛ bñficiati sup premis
sis ꝛ alijs quibuscũqꝫ corã dicta sede ꝛ eius delegatis dũtaxat te
neatur de iustitia rñdere que verba vident multũ clara qd cano
nici ꝛ bñficiati in dicta ecclesia sint exēpti a iurisditione ꝑpositi
igitur nõ videt opus alia interpretatione.l.ille aut ille.§.cũ in
verbis.ff.de leg.iij.l.si alij.ff.de vsufr.leg.cũ simi.cum eñ in cau
sis ipsorũ velit qd sedes apostolica ꝛ eius delegati sint iudices
videt inferri qd noluerit alios iudices se intromittere.casus vi
detur in.l.cũ pretor.ff.de iud.ꝛ maxime vt verba priuilegij ope
1 rentur.c.si papa de priuileg.in.vj.ꝛ hoc maxime † ꝓpter dictio
nē dũtaxat de cuius natura esse solet excludere nõ expressa. ad
hoc tex.in.l.eũ qui.§.si petēti.ff.de pub.ꝛ.c.fi.in.§.fi.de consue.
li.vj.ꝛ in.c.j.de iureiur.eo.lib.ꝛ sic preter sedē apostolicã videt
excludere oēs alios iudices.qd autē papa hoc facere potuerit
nõ est dubiũ cũ habeat plenitudinē potestatis vt in.c.ad hono
rem de auto.ꝛ vsu pa.ꝛ in.c.cũ per principalē.ꝛ in.c.cuncta per
mundũ.ix.q.iij. Ex quibus cõcludendũ videbat qd canonici ꝛ
alij beneficiati sint exēpti a iurisditione ꝑpositi. ¶ Sed ꝑmissis
nõ obstãtibus cõtrariã sententiã veriorē esse existimo qd immo
dicti canonici ꝛ beneficiati nõ sint exempti a iurisditione ꝑposi
ti quã hꝫ in eos iuxta id qd habet in.c.cũ ab ecclesiarũ prelatis
de offi.ord.ista cõclusio ꝓbatur ex pluribus. ¶ Primo ex ver
bis narratiuis ꝓhemij dicti priuilegij ꝛ indulti.dicit eñ in ꝑn.
sane pro parte dilectorũ filiorũ Caroli de medicis prepositi se
cularis ꝛ collegiate ecclesie sancti Stephani oppidi pratensis
pistoriensis dyocesis ac vniuersitatis eiusdē oppidi. Ex quibus
pꝫ qd tale indultũ fuit cõcessum ad postulationē prepositi ꝛ vni
uersitatis dicti castri vt ꝓbatur ex verbis narratiuis pape qui
bus standũ est cle.j.de ꝓba.censendum aũt nõ est qd preposit⁹
indultũ impetrauerit in preiudiciũ ꝛ dãnum suũ.arg.l.cũ de in
debito.ff.de ꝓba.ꝛ.l.cũ aurũ.ff.de solu.ꝛ sic qd voluerit ꝓprie
iurisditioni ꝑiudicare.itē cũ honor sit prepositi habere iurisdi
tionē in clericos sue ecclesie ꝛ etiã sit honor prepositure non est
censendũ qd vniuersitas petierit indultũ contra honorē ꝑposi
ture qui tendit in honorē vniuersitatis qd pꝫ etiã qꝛ ꝛ ꝑposit⁹
ꝛ vniuersitas intendũt in eorũ petitione augere honorē prepo
siti petendo qd oĩs ꝑpositus electus ad dictã ꝑpositurã censeat
esse ꝓtonotarius apostolicus ꝛc.ꝛ sic cum quererent augmen
tare honorē prepositi ꝛ ita etiã pontifex cõcedendo indultũ nõ
dꝫ petitio ꝛ cõcessio interpretari ad diminutionē honoris ꝛ di
gnitatis ipsius prepositi.l.legata inutiliter.ff.de leg.j.ꝛ in.l.le
gata inutili.ff.de adi.lega.l.cũ tale.§.falsam.ff.de cõdi.ꝛ demõ.
¶ Secũdo cõfirmatur ista cõclusio ex verbis dicti indulti dum
dicit dictaqꝫ ecclesia satis decretũ canonicorũ ꝑpetuorũ bñficia
torũ numerũ habeat cũ immunitatis ꝛ exēptionis ꝑrogatiua
decorare de benignitate apostolica dignaremur. Ex quibus pꝫ
qd impetratio ꝛ petitio ꝑpositi ꝛ vniuersitatis cõtinebat qd di
cta ecclesia decoraret ꝑrogatiua exēptionis per quã exēptionem
ecclesia ꝛ clerici ꝛ canonici eiusdē ecclesie sub noĩe collectiuo ec
clesie eximi ꝛ exēptos fieri petebat. Sed p istã petitionē non pe
tebat clericos ꝛ bñficiatos oēs.s.ꝑpositũ ꝛ alios clericos ꝛ cano
nicos eximi a iurisditione ꝑpositi qd pꝫ qꝛ petitio respectu pre
positi non potest ita intelligi sed tñ vt eximeret a iurisditione
ordinarij igit ꝛ respectu aliorũ petitio ita ĩtelligi debet vt equa
lis oĩum sit determinatio.l.iam hoc iure.ff.de vul.ꝛ pup.l.quã
uis.ꝛ.l.hereditatũ.C.de impu.ꝛ alijs substi.ꝛ.l. si legatari⁹.§.
cũ ita.ꝛ ibi no.Bar.ff.de leg.iij.ꝛ p cõsequens ita dꝫ intelligi in
dultũ pontificis: qꝛ cõcessio censet facta in dubio iuxta petitio
nem.ar.tex.in.§.ꝛ ꝑterea.insti.de inuti.stip.ꝛ in.l.j.C.de diuer.
rescri.ꝛ p Bar.in.l.j.ff.ad.l.iul.maie.ꝛ sic cēsetur cõcessio oĩbus
exēptio a ꝑtãte ordinarij ꝛ nõ a iurisditione prepositi. ¶ Ter
tio hoc idē ꝓbatur ex verbis cõcessionis exēptionis in versi.pre
terea vbi formaliter dr preterea eandē ecclesiã seu plebanatũ san
cti Stephani cũ prepositura ac oĩbus ꝛ singulis ꝛc.ꝛ dũ postea
subdit nec nõ Carolũ ꝛ successores suos ꝑpositos ꝛ dilectos fi
lios capitulũ singulosqꝫ canonicos ꝛ ꝑsonas ac perpetuo bene
ficiatos eiusdē ecclesie seu plebanatus presentes ꝛ posteros ab
eiusdē epĩ pistoriēsis pñtis ꝛ qui pro tpe fuerit eiusqꝫ officialiũ
ac filiorũ quorũcũqꝫ ordinariorũ iudicũ oĩmoda iurisditionis
superioritate dñio ꝛ potestate autoritate ꝛ scientia supradictis
tenore presentiũ prorsus eximimus ꝛ totalr liberamus. ex qui
bus pꝫ qd prepositus simul ꝛ alij clerici eiusdem sunt simul exē
pti vt dixi sed exemptio prepositi nõ põt intelligi a iurisditiõe
prepositi qꝛ in seipsum qs iurisditionē habere nõ põt.c.fi.de in
sti.tradit in simili in.l.ij.ff.de stip.seruo.igit aliorũ etiã exēptio
nõ dꝫ intelligi a iurisditione ꝑpositi qm̃ vt dixi qñ vna determi
natio vnico verbo plura determinat dꝫ equaliter oĩa determi
nare.d.l.iam hoc iure.ꝛ.d.l.si legatarius.ꝛ ibi Bar.ff.de le.iij.
ꝛ tradit late maxime p Mod.in.l.in testõ.C.de testa.mili.cũ fi.
¶ Preterea ꝛ quarto ex eodē capitulo hoc idē ꝓbat dũ dicit
ab eiusdē epĩ pistoriensis pñtis ꝛ qui pro tpe fuerit eiusqꝫ offi
cialiũ ac aliorũ quoruncũqꝫ ordinariorũ iudicũ ꝛ sic eximit spe
cifice indultũ ꝑpositũ ꝛ alios clericos a iurisditione epĩ pistoriē
sis ꝛ in hoc indultũ est valde clarũ vñ nõ est op⁹ alia ĩterꝑtatiõe
d.l.ille aut ille.§.cũ in verbis.ꝛ dũ subdit ac aliorũ quorũcũqꝫ
ordinariorũ iudicũ intelligi dꝫ qd eximit etiã prepositũ ꝛ alios
clericos ꝛ sic vt dixi cũ respectu ꝑpositi nõ a iurisditione ipsius
qꝛ in seipsum iurisditionē nõ hꝫ.l.pe.ff.de arb.ꝛ in.c.fi.de peni.
ꝛ remis.tradũt doc.in.c.j.de cõsti.igit intelligi dꝫ de ordinarijs
iurisditionē habētib⁹ in ꝑpositũ ꝛ clericos vt equalis sit deter
minatio.d.l.iam hoc iure.ꝛ.d.l.si legatarius.§.j.ꝛ ibi Bart.ff.
de le.iij.cũ fi. ¶ Et si dicat qui erũt isti ordinarij.rñdeo ¶ Pri
mo qd erit archiepũs vel ali⁹ supior iuxta id qd habet in.c.duo si
mul.de offi.ord.ꝛ hoc demonstrat qꝛ dicit epĩ pistoriēsis eiusqꝫ
officialiũ ac aliorũ quorũcũqꝫ ordinariorũ.vñ intelligi debēt se
quētia de ordinarijs eiusdē qualitatis cuius est epũs pistoriēsis:
qꝛ in eadē oratione eadē qualitas repetita censet ꝯm Bar.in.l.
seye in.§.gayo.ff.de fun.instru.ꝛ in.l.ꝑtor.§.eritqꝫ differētia.ff.
vi bo.rapto.itē lꝫ illa verba quoruncũqꝫ ordinariorũ ꝓpter di
ctionē quorũcũqꝫ verificent ēt in inferioribus ab epĩs vt est tex.
ꝛ ibi Arch.ꝛ domi.in.c.ij.de cõsti.in.vj.ꝛ tñ in casu nr̃o duo cõ
currũt.primũ qd fit mētio de epĩs ꝛ qualitas que inest in eis cē
2 setur repetita in alijs ordinarijs. Itē ex eo † qꝛ dicit aliorũ de cu
ius natura est includere similia exꝑssis.l.fi.§.cui dubia.ff.de vi
no tri.ꝛ oleo leg.ꝛ in.c.sedes extra de rescrip.nec in materia stri
cta ampliat ꝓpter dictionē quoruncũqꝫ vt est gl.in cle.j.de pre
ben.ad idē gl.in.l.si fugitiui.C.de ser.fug.cũ fi.lꝫ in hoc possent
multa p ꝛ cõtra adduci tñ ex quo materia est stricta ꝛ cõtra ius
cõe intelligi dꝫ vt minus quã fieri põt recedamus a iure cõi.c.
cũ dilectus.de cõsue. Itē quãtominus fieri põt ꝑiudicet iuri ter
tij vt in.c.sup eo.de offi.deleg.ꝛ sic qd includant ordinarij siłes
ꝛ nõ dissimiles. ¶ Scđo rñdeo qd possunt etiã intelligi de oĩb⁹
ordinarijs preter ꝑpositũ vt dixi vt equalis sit oĩum determina
tio.d.l.iã hoc iure.ꝛ qꝛ nõ est censendũ qd ꝑpositus impetraue
rit indultũ in preiudiciũ suũ.l.cũ de indebito.ff.de proba. Itē
qd ꝑpositus habeat iurisditionē est honor nõ solũ sibi sed eccle
sie ꝛ ꝑpositure nõ debem⁹ dicere qd indultũ cõcessum operet di
minutionē honoris ecclesie ꝛ ꝑpositi.l.legata inutilr.ff.de adi.
le.ꝛ qꝛ inducta ad vnũ effectũ nõ dñt operari aliũ effectũ.l.non
oĩs.ff.si cer.pe. ¶ Tertio rñdeo ꝛ dico qd illa verba et quorun
cunqꝫ ordinariorũ fuerunt adiecta ꝓpter alios ordinarios alio
rũ locorũ quibus ꝛ prepositus ꝛ clerici dicte ecclesie subijciebã
tur ratione delicti cõtract⁹ vel rei site in loco sue dyocesis iuxta
no.in.c.postulasti.ꝛ in.c.fi. extra de foro cõpe.qd pꝫ per verba
priuilegij qd postea eximit eos quomin⁹ ab ordinarijs ꝑnomi
natis possint vexari rõne ꝯtract⁹ delicti vel rei sue subdēdo vbi
cũqꝫ ineat ꝯct⁹ ꝯmittat delictũ aut res ipa cõsistat ꝛ sic pꝫ qd exi
mit eos nõ solũ a ꝓprio ordinario epõ pistoriensi sꝫ etiã ab alijs
ordinarijs aliorꝫ locorꝫ qbus subijcerent rõne delicti cõmissi vel
contractus initi vel rei site ex qbus pꝫ qd loquit de similib⁹ or
dinarijs epõ pistoriēsi: qꝛ loquit de ordinarijs qui cognoscũtur
rõne delicti cõmissi vel cõtract⁹ initi in loco vel rõne rei site ꝛ sic
3 rõne territorij. † inferiores aũt nõ hñt hãc iurisditionē ꝯm Io.
an.in.c.cũ cõtingat de fo.cõpe.ꝛ Do.in.c.ij.de cõsti.igit inferio
res nõ cognoscũt de causis criminalib⁹ ꝯm Inn.ĩ.c.quãto.ꝛ ĩ.c.
cũ ab ecclesiarꝫ ꝑlatis de offi.or.ꝛ Abb.late in.d. c. cũ cõtingat.
igitur cũ indultũ loquat de ordinarijs in materia nõ ꝓportio
nabili inferioribus nõ includit ordinarios inferiores diocesa
nis ꝯm glo.ꝛ doc.in.c.quãuis de fo.cõpe.in verbo diocesanis ꝛ
glo.ꝛ doc.in cle.j.de iure pa.ꝛ Domi.in.c.ordinarij de offic.or.
in.vj.ꝛ maxime vt in materia stricta verba intelligant per pri⁹
ꝛ in potiori significatu.l.qui liberis.C.hec verba.ff.de vulga.et
pup.ꝛ p Bal.ꝛ mod.in.l.j.C.de suc.edi. ¶ Ex quibus sumitur
quinta rõ seu quintũ fundamentũ qd indultũ eximit ꝑpositum
ꝛ clericos a iurisditione epĩ pisto.ꝛ similiũ ordinariorꝫ ꝛ aliorũ
locorꝫ quibus subijcerent rõne cõtractus delicti vel rei site ꝛ sic
nõ a iurisditione ꝑpositi dicte ecclesie. ¶ Sexto etiã ꝑdicta con
firmant alia rõne.nã vt dixi ecclesia ꝑpositus ꝛ clerici bñficiati
in dicta ecclesia simul eximũt ꝛ lꝫ talis pluralis locutio resoluat
in singularitates.s.ecclia ꝑposit⁹ ꝛ qlibet bñficiat⁹ cēseat exēpt⁹
particulariter qꝛ oratio pluralis resoluit in singularitates vt est
casus in.l.falsa in fi.ff.de cõdi.ꝛ de.tñ talis resolutio fieri dꝫ ser
uata equalitate vt eatenus quilibet censeat exemptus qtate
nus oēs

nus oés sunt simul exépti.ita dñt Bal.ꝛ Saly.ꝛ Moder.in.l.
quãuis.C.de impu.ꝛ in.l.hoc ar.ff.de here.insti.vñ dñt Fulg.et
Pau.de ca.ꝛ Mod.in.d.l.quãuis qḋ resolutio fit in singulari
tates talis tñ cõditionis ꝛ nature qualis erant sub illa plurali
locutione p illũ tex.sed si seruaẽ equalitas ꝛ intelligaẽ exéptio
particulariũ eius nature qualis est in plurali locutione sequiẽ
qḋ nõ sunt exépti a iurisditione p̃positi qꝛ talis exéptio nõ cõue
nit sibi ꝛ sic nõ intelligaẽ etiã respectu alioꝝ rationibus p̃dictis
ꝛ est optima rõ.Postremo dictũ indultũ disponit qḋ dicta ec-
clesia p̃positus canonici ꝛ bñficiati sint sedi apl'ice ĩmediate sub
4 iecti ꝛ subdit ita vt idẽ eps ꝛc.†que verba ita vt significant mo
dũ.l.libertas.§.j.ff.de manu.testa.ꝛ no.Bar.in.l.quilibet die-
bus.§.termilius.ff.de cõdi.ꝛ demõ.nõ vult qḋ simpl'r ꝛ absolu-
te sint subiecti sꝫ cũ modificatione ita vt eps pisto.ꝛ aliĳ ord.nõ
possint exercere iurisditionẽ de his quib⁹ exprimiẽ in dicto in
dulto ꝛ sic quaten⁹ ab ordinariĳs sunt exépti ea tenus sedi apl'i
ce sunt ĩmediate subiecti sꝫ ipsi nõ sunt exépti a iurisditiõe pre-
positi in his in quibus p̃positus de iure vel cõsuetudine vel pri
uilegio põt iurisditionẽ exercere iuxta no.in.c.cũ ab ecclesiarũ
p̃lat.extra de offi.ord.vt pbatũ est.igiẽ in illis nõ sunt subiecti
immediate sedi apl'ice sꝫ p̃posito p̃dicto.¶Ex quibus pꝫ clara
rñsio.Ad id qḋ vltimo loco diciẽ in indulto sꝫ ipsi p̃positus ca-
pitulũ canonici psone ꝛ bñficiati sup p̃missis ꝛ aliĳs qbuscũqꝫ
corã dicta sede aut eius delegatis dũtaxat teneanẽ de iustitia rñ
dere.Ex quibus videbaẽ qḋ ex quo vult qḋ cõueniantẽ corã sede
apl'ica qḋ nõ possent cõueniri corã aliĳs iudicibus.l.cũ pretor
ff.de iud.ꝛ qḋ no.in.c.nõne.de presum.ꝛ maxime ppter dictio
nẽ dũtaxat q̃ videẽ includere papã ꝛ delegatos ꝛ oẽs alios iudi
ces excludere.c.fi.in fi.de cõsue.li.vj.ꝛ in.c.j.de iureiur.eo.lib.ꝛ
in.l.aduersus.C.de fur.cũ si.¶Nã rñdeẽ sup his dũtaxat teneẽ
corã sede apl'ica vel eius delegatis rñdere in quib⁹ sunt p̃fate se-
di immediate subiecti ꝛ ab aliĳs exempti.Nã in his in quib⁹ nõ
sunt exépti nec corã aliĳs a quibus nõ sunt exempti a p̃posito te
nenẽ rñdere in his in quibus habẽt iurisditionẽ iuxta notata in
d.c.cũ ab ecclesiarũ p̃latis.ꝛ hoc pꝫ dũ dicit sup premissis ꝛ aliĳs
quibuscũqꝫ similibus casib⁹ ꝛ sic vult qḋ sup his de quibus dixe
rat supra put significat verbũ p̃missis.l.j.§.eũ qui.ff.de postulã
do.ꝛ p Bar.in.l.talis sc̃ptura ad fi.ff.de le.j.ꝛ aliĳs quibuscũqꝫ
in quibus ꝛ a quib⁹ fuerãt indulto exépti possunt tm̃ corã sede
apl'ica ꝛ eius delegatis cõueniri ꝛ de iure tm̃ rñdere teneantur.
verba em̃ intelligi debẽt iuxta iuris intellectũ in rescriptis.c.cũ
cãm.ꝛ ibi no.de rescrip.sꝫ de iure exempti ꝛ immediate subiecti
sedi apl'ice sup his tm̃ possunt corã ordinariĳs ꝯueniri in quib⁹
sunt exépti in.c.p exéptione cũ si.de p̃ui.¶Confirmanẽ p̃dicta
qꝛ cã pp quã papa disponit qḋ dũtaxat corã sede apl'ica ꝛ eius
delegatis de iustitia rñdere teneanẽ est qꝛ eos in dicto indulto
eximit a iurisditiõe ordinarioꝝ eo modo ꝛ a quib⁹.s.declaratũ
est.igiẽ quaten⁹ eximit eatenus vult qḋ dũtaxat corã sede apl'ica
cõueniaẽ qm̃ licita cã licitũ pducit effectũ.l.cancellauerat.ff.de
his q̃ in test.delenẽ.l.in agris.ff.de acq.rerũ do.ꝛ sic tm̃ pcedit
quatenus sunt exépti.vnde nõ respectu p̃positi a quo non sunt
exempti ex quo ab eius iurisditione nõ eximit ꝛ nõ est intẽtio-
nis põtificis p̃iudicare tertio nisi de eo specialẽ mẽtionẽ fecerit
c.sup eo.extra de offi.dele.l.ĳ.§.si qs a p̃ncipe.ff.ne qs in loco pu
blico.ꝛ ideo in pposito cõsuluit do.Ab.in cõsi.suo.cĳ.in.vol.ꝛ
in ꝯsi.lvĳ.in.ĳ.vol.ꝛ est idẽ cõsiliũ.Nã papa cõcessit qḋ quoddã
monasteriũ sancti Bartho.neqꝫ epõ neqꝫ Abbati neqꝫ deniqꝫ
cuiq̃ clericorum seu secularium sed sibi tãtummodo successori-
bus qḋ Romanis põtificibus de sua subiectiõe rñdeat adĳciẽs
alia verba p̃gnantia ad ppositũ ꝛ tñ nõ vult qḋ pp hoc exima-
tur a subiectione cuiusdã monasterĳ sancte crucis qꝛ lꝫ dictum
fuerit qḋ nulli abbati subiaceat nõ sufficit qꝛ de abbate sancte
crucis nõ est facta mẽtio ar.c.ĳ.cũ ibi nota.de do.ꝛ ꝯtu.ꝛ p doc.
in.c.cũ dilecta.de rescri.ꝛ est bon⁹ tex.i.c.hõe de ꝯfir.vti.vl' inu.
Ex qb⁹ cõcludiẽ qḋ clerici dicte ecclesie p dictũ indultũ nõ sunt
a iurisditione prepositi quã habent de iure consuetudine vel p̃-
uilegio exempti ꝛc. ¶Consilium.cclxxxvj.

1 Socer qui alimentauit filiã vxorem titĳ infirmam quando
possit a titio expensas petere.
2 Maritus non prestat alimenta vxori seorsum habitanti si-
ne causa.
3 Negocium alterius vtiliter gerẽs contra ipsius prohibitionem
quando repetat expensas factas in gerendo.
4 Mutuans filiof a.in studio bene operanti contra patris phi-
bitionem an a patre repetat mutuatum filio.
5 Alimenta prestantur vxori in domo viri.

Dominus labia mea ape-
riat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectũ.¶Uisa
ptestatione facta p Bartholomeũ sandri del gallo
cõtra socerũ suũ:ꝛ exceptionibus ꝛ replicationibus postea secu
1 tis p̃supponiẽ ꝙ†socer qui filiã ꝛ sic vxorẽ dicti.B.infirmã ali-
mentauit petit a dicto.B.dicta alimẽta queriẽ nunqd possit.
¶Circa quã cõsultationẽ nõ instãdo in argumentis concludo
qḋ si dicta vxor.B.nõ erat adeo infirma qḋ nõ posset esse in ser-
uitio viri ꝛ nõ teneẽ ad aliqua alimenta p̃standa ipse.B.ex quo
ipsa sua temeritate recessit ꝛ non stetit in domo viri prout stare
debebat.ita determinat Cy.in terminis in.l.qḋ in vxorem.C.de
neg.ge.ar.l.ediles.§.fi.ff.de edil.edi.ꝛ qꝛ frustra debitũ petit qḋ
aliĳ nõ impẽdit.l.iulianus.§.offerri.ff.de actio.emp.ꝛ ita etiam
dicit Bal.in.l.si cũ dotẽ.§.finaũt in seuissimo.ff.so.ma.ꝛ ita etiã
cõsuluit Bal.in suo cõsi.qḋ incipit quedã dña riccabella vbi cõ
cludit qḋ si mulier sine causa recedit a viro non põt alimenta re
petere.arg.l.cõsensu.C.de repu.ꝛ.l.meuia.§.fi.ff.so.ma.ꝛ cõiter
2 doc.sequunẽ vnde ex quo hoc casu marit⁹†nõ tenebaẽ vxori sua
temeritate seorsum habitanti ad alimenta ergo p̃r qui illa p̃sti-
tit a marito repetere nõ põt qm̃ tm̃ illa repetere potuisset ad q̃
maritus fuisset obligatus.iuxta no.in.l.alimẽta.C.de neg.gest.
ꝛ in.l.nenseni⁹.ff.e.ti.vñ dicit Cy.in.l.qḋ in vxorẽ ꝛ sequiẽ Bal.
qḋ tunc p̃r repetit medicinas quas p̃stitit filie maritate qñ ma-
ritus ad illas tenebaẽ.si ergo maritus nõ fuisset astrictus nulla
stante ptestatione ergo forti⁹ si fuerũt p̃stita eo ptestante ꝛ phi
bente.arg.l.fi.cũ ibi no.C.de neg.ge.sit ergo cõclusio qḋ si dicta
vxor.B.nõ fuit adeo infirma qḋ omnino abstraheret ab obse-
quio viri nõ põt eius p̃r alimenta repetere.¶Si vo vxor dicti
B.fuit adeo infirma qḋ nullo mõ poterat esse i obsẽqo viri tũc
si quereret ad q̃ alimẽta teneret vir:de iure dicendũ est qḋ mari
tus teneẽ alimenta sm fructus quãtitatis dotis ꝛ non vltra ex
quo habuit patrẽ ad quẽ ptinet onus alimentãdi filiã sm fru-
ctus dotis vt cõiter cõcludũt Cy.Bar.ꝛ aliĳ.in.d.l.qḋ in vxorẽ
ꝛ Bal.imo.ꝛ aliĳ in.d.l.si cũ dotẽ.§.finaũt in seuissimo.ꝛ sic vi-
debaẽ qḋ vsqꝫ ad fruct⁹ dotis pater alimẽta p̃stita repetere pos-
set p no.in.d.l.nensenius.ꝛ in.d.l.alimẽta.sed cõtrariũ videẽ cõ
cludendũ in hoc.ꝛ dubitatio vr̃ stare in hoc.nã ex quo vir pte-
status est qḋ p̃r ꝛ sic eius socer deberet remittere filiã suam ꝛ sibi
vxorem ad domũ ipsius viri ꝛ qḋ intendebat illã alimentare et
curare in infirmitate in domo ppria.ꝛ socer cõtra ptestationẽ
ꝛ phibitionẽ illã retinuit ꝛ alimẽta p̃stitit cõcludẽdũ vr̃ qḋ ma
ritus nõ teneaẽ ad dicta alimẽta p̃stita p patrem duplici rõne.
¶Prima rõ est qꝛ dictus eius socer p̃stitit dicta alimenta con-
3 tra dictã ei⁹ ptestationẽ ꝛ phibitionẽ ergo†sibi nõ datur actio
neg.ge.vt in.l.fi.C.de neg.ge.lꝫ em̃ vtil'r gessisset negociũ mariti
tñ nõ repetit sumptus ꝛ expensas ex quo fecit cõtra phibitio-
nem mariti q volebat ppriũ negociũ ꝛ ad se spectantẽ gerere p
d.l.fi.cũ ibi no.ad idẽ tex.in.l.si pro te.ff.mã.nam sicut in cõtra-
ctibus a principio nemo compellitur obligari ꝛ cõtrahere vt in
l.sicut.C.de actio.ꝛ obligatio.ita in quasi contractibus nemo
obligatur in quasi contractibus secundum Baldum in.d.l.fi.
ꝛ no.gl.ꝛ Bar.in.l.stichũ.§.fi.de no.ꝛ si dicas dispõ.d.l.fi.nõ hꝫ
locũ in impensa valde necessaria qꝛ illa facta etiã contra phibi
tionẽ repeti põt vt cõcludũt Pe.Cy.ꝛ mo.in.d.l.fi.sed impen-
sa de qua agimus.s.alimentoꝝ erat valde necessaria.ar.l.necare
ff.de lib.agno.ergo solui potuit cõtra phibitionẽ.nã videmus
4 qḋ†mutuãs filiofamilias exñti in studio bñ operãti cõtra p̃ris
phibitionẽ repetere põt vt voluit gl.singularis in.l.iulianus.§.
qḋ ðꝛ.ff.ad mace.ꝛ ponit Lu.ro.in.l.quãuis.ff.so.ma.ꝛ ad hoc
plura possent in simili adduci in quib⁹ loquiẽ dispositio.d.l.fi.
¶Nam ad hoc clare rñdeo qḋ lꝫ facere impẽsas in infirmitate
vxoris necessariũ esset tñ nõ erat necessariũ qḋ ex quo vir offere-
bat se velle in domo ppria illas impendere ꝛ facere qḋ fierẽt in
domo patris per patrẽ immo magis cõueniens erat qḋ fierent
per virum in domo sua vt statim.j.diceẽ in sequenti rõne.ad p-
positum ergo qñ maritus nõ p̃staret debita alimẽta ꝛ impẽsas.
ꝛ nollet illa p̃stare quãtuncũqꝫ phiberet ne alius p̃staret iuridi
cũ arbitrarer qḋ p̃stita ꝯtra eius phibitionẽ possent repeti per
p̃dicta qꝛ talis impensa erat valde necessaria:sed qñ vir est pa-
ratus p̃stare alius p̃stãs cõtra eius phibitionẽ nõ facit impen-
sam necessariã ꝛ sic illã nõ p̃t repetere al's sequereẽ qḋ etiã si mu-
lier sine cã ꝛ ppria temeritate seorsum habitaret qḋ tũc p̃stans
eidẽ impẽsas posset repetere cõtra no.in.d.l.qḋ no.in vxorẽ.ꝛ in
d.§.finaũt in seuissimo.cũ ergo alimẽtari illã in domo p̃ris per
patrẽ in casu nr̃o nõ fuerit necessariũ immo minus conueniens
succedit i regula.d.l.fi.C.de neg.ge.¶Scḋa rõ est qꝛ ex quo ma
ritus se obtulit paratũ necessaria impẽdere,ꝛ nõ steẽ per eũ quo
minus impẽderet qḋ debebat sꝫ p patrẽ vxoris q noluit illã ad
domũ mariti trãsmittere.ar.l.j.C.de insti.ꝛ substi.sub condi.fa.
ꝛ.l.labeo scribit.ff.de cõtrahẽ.emp.ꝛ qḋ illi⁹.ar.dicũt doc.in.d.
§.finaũt in seuissimo.ꝛ in.d.l.qḋ in vxorẽ.¶Nec ob.si dicas de-
5 buit p̃stare alimenta in domo patris qm̃ ad hoc dico ꝙ†vxori
alimenta sunt prestanda in domo ꝛ nõ extra domum mariti vt

dicit Spe.in fortioribus terminis in ti.qui filij sint leg.ver.qd
si vero abñte.⁊ inter alias rõnes adducit tex.in.l.si cũ doté.§.si
vero doté.ff.so.ma.vbi ptz qd vxor cum viro ⁊ eius familia dz p
manere lz etiam vir esset puersus ité qꝛ cũ minori viri incõmo-
do alat in domo viri.ar.l.si ita stipulatus fuero.x.de ver.ob.⁊.l.
si ita relictũ.§.fi.ff.de le.ij.item qꝛ viri ⁊ vxoris vnica est dom⁹.
l.aduersus.C.de cri.expilla heredi.⁊ vna familia.l.j.§.si vir.ff.
ad silla.⁊ eorũ vsus dz esse pmiscuus.l.quãuis.C.de fur.⁊ sequi
tur ibi Jo.an.in addi.spe.post quẽdã doc.antiquũ qui ad hoc
fm eũ adducebat.xij.rõnes.¶Ex quibus cõcludo qd maritus
nõ tenebat extra domũ alimẽtare si prio nõ stetit per eũ quo mi
nus in domo prestaret ⁊ eius phibitioné fuerũt prestita extra
domum non possunt repeti a viro. Laus deo.

¶Bartholomeus socinus iuris vtriusqꝫ doc.

¶Consilium.cclxxxvij.

1 ☞Conductor quando excipiat de iure proprij dominij contra locatorem.
2 Reseruatio iurium quid operetur.
3 Superficiarius quãdo cedat superficiem domino irrequisito.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectũ.¶Circa
presenté cõsultationé paucis est agendũ.clarũ est enim
1 qd† finita locatione conductor tenet restituere rem conductã lo
catori ⁊ si hoc denegat dicit ipsum locatoré spoliare:vñ locator
ante oĩa est restituendus.Nec admittat etiã tũc ppria exceptio
etiã pprij dñij vt clare cõcludũt doc.in.l.si quis cõditiõe.C.loca.
⁊ hoc qñ intẽtatur cõditio ex illa.l.secus si ageretur actione ex lo
cato:qꝛ tũc admitteret exceptio pprij dominij ⁊ non alieni vt
declarat Bar.in.l.si alienã.ff.sol.mat.Cum ergo in casu nostro
non negetur qd locator non sit dñs clarum est qd finito tpe loca
tionis conductor rem cõductam restituere tenetur.Sed in casu
nostro facit difficultatem:qꝛ virtute cuiusdam statuti pisani cõ
ductores apothecarum non possunt expelli ppter qd vulgari-
ter dicit in ciuitate pisana qd tales artifices ⁊ apotecharij ha-
bent vsum dictarum apothecarum ppter qué non possunt ex-
pelli qd quidem vocabulum vsus de iure cõi est eiusmodi natu
re cuius est vsus de quo agimus.lz enim de iure habem⁹ ius vsus
qd significat ius vtendi rebus alienis salua rerum substantia vt
habet in.l.j.per gl.ff.de vsu.⁊ habi.sed talis vsus de iure cõi hz
duplicem naturam.Primã qd finit morte insti.de vsufr.§.finit
iuncto tex.insti.de vsufr.⁊ habi.§.j.sed vsus de quo agimus ex
forma statuti transit ad heredes ⁊ ita seruat.ité pro annua pen
sione soluit ab eo qui habet vsum de quo agimus qd nõ est de
iure cõi quo etiã iure vsus vltra exigentiam non cõpetit qd mi
nime in eo de quo agimus seruatur.vñ arbitror tales cõducto-
res vsum acquirere hoc est ius in re mediãte quo nõ possunt am
plius expelli nisi in casibus a statuto pmissis put de iure cõi em
phyteota feudatarij ⁊ cõductores ad longũ tps dicũtur ius acq
rere in re qua mediãte si pensioné soluunt nõ possunt expelli vt
in.l.j.§.qui in perpetuũ.ff.si ager vecti.vel emphy.pet.adeo qd
etiã singularis successor expellere nõ potest ppter ius qd acqui
rũt in re qd appellat vtile dñium vt in.l.j.§.j.⁊ in.l.j.§.j.ff.de su
perfi.⁊ in.l.fi.C.de fun.pe.li.xj.⁊ no.doc.in.l.emptorem.C.loca.
vnde ius qd acqrũt ex forma statuti dr vsus de iure cõi appellat
vtile dñium.ité de iure cõi nõ acquirit nisi per locationem ad
longũ tps vt traditur in.l.codicillis.§.instituto.ff.de lega.ij.⁊
in cle.j.de re.ecc.nõ alie.Ex forma aũt statutorũ acquirit etiã p
locationé ad modicũ tps.Ex quibus videbat inferri qd ⁊ per
primã locationé ⁊ per scdam fuerit cõductoribus quesitum ius
vsus.⁊ sic qd cõductor nõ posset expelli.¶Sed ad hoc rñdetur
qd statutum de vsu vult qd artifices quarũdã artium ius vsus
acquirant ⁊ non generaliter oĩum artiũ.sed ars calciagioli quã
ibi conductores exercuerunt non est de artibus enumeratis in
statuto in quibus acquirit ius vsus.igitur remanemus in iure
cõi quo per locationé simplicé ius talis vsus ⁊ vtilis dñij non
acquirit vt tradit in.d.l.codicillis.§.instituto.⁊ in.l.nõ solet.ff.
loca.vnde cũ dictum statutũ sit exorbitas loquens in vno casu
non dz ad iuris cõis correctionem ad alium casum extendi.l.si
vero.§.de viro.ff.sol.mat.l.qd vero cum materia.ff.de.ll.¶Ex
quibus ptz qd primus cõductor nullũ quesiuit ius vsus exercé-
do ibi arté calciagioli.quã arté cũ semp ibi exercuisset et sic lon-
gissimo tpe talis ars fuit in dicta apotheca exercitata.lz locatio
fuerit simplr vltimo loco facta censet facta ad talé arté exercen-
dam que ibi solita est exerceri.arg.l.exceptio.C.loca.⁊.l.qd si no
lit.§.qꝛ assidua.ff.de edi.edic.ad hoc gl.in.l.nemo.C.lo.⁊ qd no.
Bal.in.l.licet in vlti.q.eo.ti.eo maxime qꝛ vltimus conductor
erat calciagiolus ⁊ sic ad talem arté quã exercebat videtur facta
locatio quã postea ibi exercuit.ar.l.plenum.§.equitij.ff.de vsu.
⁊ habi.⁊ eius qd no.Bal.in.l.edicto in antepe.q.C.loc.Ex qui
bus cõcludit qd virtute dictarũ locationũ cõductores nul-
lum ius vsus acquisiuerũt.¶Sed cõtra pmissa possunt aduer
sarij insurgere qd immo pmus cõductor ius acquisiuit qd pba
ri videt ex cõfessione directi dñij locatoris.Nã in instrumento
vltime locationis dicitur dũmodo p presentem locationem nõ
preiudicetur vsui qué hz in dicta apotheca ⁊ sic conductor se af
firmat vsum habere ⁊ hoc videt fateri locator non contradicen
do p id qd habet in.l.optimã.C.de cõtrahé.⁊ cõmit.stip.¶Sz
ad hoc de facili rñdetur qd cõductor voluerit qd nõ preiudicet
iuribus vsus qd habebat per talé clausulã reseruatiuã iuris que
apposita fuit vt sibi per dictam locationé non preiudicaret nõ
acquirit ius vsus de nouo qué hoc nõ intẽdebat locator conce-
dere neqꝫ cõductor acquirere sed in acquisito sibi non preiudi-
care.actus enim agentiũ non debẽt vltra intentionem operari.l.
2 non ois.ff.si cer.pe.l.j.§.si quis ita.ff.de ver.ob.Solent† enim iste
iuriũ reseruationes tm ius qd quis hz cõseruare iuxta.l.elegan
ter.in prin.cũ ibi no.in glo.in prin.ff.de pig.act.⁊ p Bart.in.l.
fi.eo.ti.nõ auté eorũ virtute ius aliqd querit.casus est in.l.iiij.§.
si in vendi.ff.quib.mo.pig.vel hypo.sol.⁊ notabiliter dicit ibi
Ang.qd si vendo fundũ excepto iure coloni qui habet medieta
tem fructuũ ⁊ nullus reperiat colonus qui habeat aliqd ius ta
lis reseruatio nihil operatur.illa enim verba qd nõ preiudicet vsui
quem hz intelligit si qd hz ita pbatur per tex.cũ ibi no.p Dyn.
Bar.⁊ doc.in.l.si sic.ff.de leg.j.cũ concor.ibi allegatis p.d.Alex.
si ergo nullũ vsum tũc habebat talis reseruatio ⁊ protestatio ni-
hil operat vt dixi.¶Postremo vt dixi cõductores acquirẽdo
talem vsum dicũtur acquirere dñium vtile superficiei sicut em-
3 phyteota ⁊ similes† igitur sicut emphyteota cedendo ius suũ
alteri dño irrequisito amisit ius suum vt in.l.fi.C.de iure emph.
ita cõductores de quibus in casu nostro qui acquirũt dñium vti
le supficiei amittũt ius suũ cedendo illud sine consensu dñi ⁊ cõ-
sequẽter cũ vltimus qui asserit se habere vsum illũ cesserit alte-
ri ius suũ amisit.⁊ hãc questioné decidit Bar.in terminis in.l.
j.§.fi.ff.de supfi.vbi dicit qd doc.ita tenẽt in.d.l.fi.qd tex.in.d.§.
fi.videt cõtrariũ pbare ideo ipse p solutione distinguit qd quí
dã est superficiarius qui emit supficié nec ad aliquã pensionem
tenetur ⁊ iste põt cedere dño irrequisito quocũqꝫ titulo vult.et
ita loquit tex.in.d.l.j.in fi.ff.de superfi.quidã est supficiari⁹ qui
cõduxit simplr supficié sub certa annua pstatione ⁊ in isto pu-
tat idem iuris esse qd in emphyteoto qd ita demũ possit vende-
re vel alienare sicut emphyteota ⁊ sic.d.§.fi.declaretur p.d.l.fi.
C.de iure emphy.⁊ hic est casus noster cũ sumus in cõductione
sub annua prestatione que lz habuisset vsum tñ illud vẽdidit ir
requisito dño ⁊ sic amisit ius suum.casus est in.d.l.fin.⁊ decidit
Bar.in.d.§.fi.⁊ ita concludo. Laus deo.

¶Ut supra per me cõclusum est arbitror iuris esse ego Bartho
lomeus Socinus senensis iuris vtriusqꝫ doc.

¶Consilium.cclxxxviij.

1 ☞Statutum loci originis an attendatur in successione ab intestato illius qui habet bona in loco originis ⁊ in loco domicilij in quo effectus est ciuis an vero statutum loci domicilij.
2 Anglicus ⁊ de anglia quomodo differant.
3 Statuta ciuitatis vendicãt sibi locũ quo ad suos ciues quo ad bona existentia in eorũ territorio.
4 Lex inferioris ciuitatis non offendit leges ciuitatis superioris.
5 Pisanus qui transtulit domicilium in florentiam non potest pisis collectari.
6 Nati in castro capto ab aliqua ciuitate qñ dicãtur habere in eo domicilium originis.
7 Qualitas immutatur priuilegio.
8 Religiosum esse et habere priuilegia religionis non est idem.
9 Mercatorum statuta ligant ipsos mercatores in alia curia.
10 Comitatensis ⁊ ciuis differunt.
11 Filius comitatensis natus in ciuitate est comitatensis.
12 Qualitates potẽtiores attendi debent in qualitatib⁹ mixtis.
13 Locus contractus inspicitur quo ad decisionem ipsius contractus.
14 Filie excluse per statutum ab intestato non habent querelã inofficiosi testamenti nec inofficiose donationis.
15 Dos competens que dicatur.
16 Dos an subrogetur loco legitime.
17 Filia exclusa a successione an censeatur exclusa a legitima.
18 Dos potest arbitrari in minus quam sit legitima.
19 Filia dotata exclusa a statuto nõ petit supplementũ legitime.
20 Filia exclusa a statuto computatur in numero filiorum quo ad legitimam.
21 Filia dotata a patre dicitur cõpetenter dotata.
22 Statuta an comprehendant preterita negotia.
23 Ciuitas que tenet vicem principis potest condendo legem fa-
cere quod

cere qd̄ lex comprehendat preterita etiam decisa.
24 Dos imputatur in legitimam.
25 Statutū potest in totum tollere legitimam.
26 Filie exclusę non computātur in numero filiorum ac si nō essent in rerum natura.
27 Legatum factum filie pro dote quando dicatur conditionale.
28 Dies lapsus appositus creditori cōstituit in mora. et nume. 29.
30 Difficultas excusat a mora quando factum est in obligatione. et nu. 31.
32 Debitor speciei quādo excusetur a mora propter difficultatem.
33 Difficultas que causatur a tertio nolente implere quando implementum ab eo dependet non excusat a mora.
34 Purgatio more nō admittitur vbi dies est appositus ꝛ pena.
35 Habere licere ꝛ non molestare equiparantur.
36 Filia exclusa ab hereditate patris non censetur ab ea exclusa succedendo fratri.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶ Circa primā q̄ōnem est aduertendū qd̄ illius decisio depē-
1 det in primis ab illa difficultate † nunqd si aliqs bona in loco ꝓprie vel pr̄ne originis ꝛ in loco domicilij in quo effect⁹ est ciuis attendat in eius successione ab intestato statutū loci originis an vero statuta loci domicilij in qua Albe. de rosa. in. l. cūctos populos. C. de sum. tri. ꝛ fi. cath. dixit qd̄ attēdi debent statuta loci originis. ar. l. nulli. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ hoc dictū refert ꝛ sequitur Lud. ro. in cōsi. cccix. incip. in ꝓposita q̄ōne nobilis ꝛc. loquunt̄ p̄fati doc. qn̄ ambo loca sunt libera ꝛ habēt distictas iurisditiones. ꝛ bm̄ hāc opi. si terra sancti Miniati nō esset subdita dn̄io florentinoꝝ cōcludendū esset cōsiderāda esse statuta terre sancti Miniati attento qd̄ origine auita sunt de terra sancti Miniati ꝛ ibi habēt bona. contrariū tn̄ tʒ Bar. de saly. in. d. l. cunctos populos in ver. postquā vidimus de statutis. ponēdo exemplū de lucano decedente in anglia vbi habebat domiciliū cōcludit qd̄ in bonis existentibus lucę in loco originis seruant̄ statuta lucana ꝛ in bonis anglicanis cōsuetudo anglicana. ar. l. incola. ff. ad muni. ꝛ. l. rescripto. §. fi. ff. de mu. ꝛ ho. ꝛ rō est qꝛ consuetudo loci ligat forensem ibi domiciliū habentē ꝛ etiā qꝛ defunct⁹ fingitur duplex hō vcʒ Lucanus origine ꝛ anglican⁹ rōne adepte ciuilitatis. l. ciues cū ibi no. C. de incol. li. x. ꝛ sic seruent̄ statuta lucana respectu bonoꝝ exn̄tiū in ciuitate lucana ꝛ consuetudo anglicana in bonis existentibus in anglia tanquā fuerit anglicanus ꝛ lucan⁹ sicut fingit̄ qs habere duos p̄res ꝛ fingit̄ duplex homo ꝛ diuersimode iudicat̄ quo ad hereditatē vtriusqꝫ p̄ris vt in. l. si arrogator cū ibi no. ff. de adop. vbi hanc eandē opinionē in simili q̄ōne tʒ Bal. vbi vult qd̄ censet̄ ciuis vtriusqꝫ loci ratione bonoꝝ existentiū in illo loco ꝛ fit sepatio bonoꝝ sicut facit p̄tor in. l. j. ff. de sepa. bono. vbi lati⁹ p eū dicentē se ita cōsuluisse. ista cōclusio est manifeste de mente Bar. in. d. l. cūctos populos. in. vij. q. vbi dicit qd̄ ꝯsuetudo anglicana nō dʒ seruari respectu forensis ibidem decedētis ꝛ h̄ntis ibi bona qꝛ consuetudo dicti loci non porrigitur ad forensem prout refert se dixisse in. iij. q. eiusdem. l. vbi dicit qd̄ statutum nō includit personam forensis non subditam. l. j. in fi. ff. de tuto. ꝛ cura. da. ab his. ꝛ tradit spe. in ti. de sentētijs. §. generaliter. versic. itē pone qdā. igitur Bar. vult qd̄ si persona posset statuto ligari ꝓut est statutū ciuiū qd̄ tunc statutum loci seruat̄ quo ad bona ibi sita. quinimmo in. d. l. cunctos populos in tertia. q. vult qd̄ ligent statuta personas ciuiū dūm allegat. l. fi. C. de test. vt ibi latius. hoc idē sentit bar. in. d. vij. q. dū dicit qd̄ si decedens erat anglicus seruat̄ anglica-
2 na consuetudo. ꝛ notandū qd̄ non dicit anglicus originis vl̄ na-
a tus in anglia sed simpl'r anglic⁹ ᵃ † qd̄ verbū significat poti⁹ domiciliū quā originē secus si dixisset de anglia qꝛ magis significasset originē bm̄ Bar. in. l. ꝓuinciales. ff. de ver. sig. ꝛ etiā tex. in. d. l. j. in fi. de tu. ꝛ cu. da. ab his. ꝛ tradit̄ per Bart. in. l. j. ad fi. ff. ad muni. ꝛ maxime qꝛ Bar. considerat vtrum sit talis qui consuetudine anglicana ligari possit ꝓut est ciuis ciuitatis ꝛ subditus ratione domicilij. ꝛ hanc opinionē sequitur Pe. de anc. in repe. c. canonū statuta. extra de cōsti. in. xij. q. prin. ver. quero iterū iuxta p̄dicta de tali q̄ōne vbi general'r cōcludit qd̄ attendi debent statuta loci in quo bona sunt sita. ꝛ dicit qd̄ ista est cōis
b opi. bm̄ quā dicit Bal. consuluisse. ꝛ hanc opi. ᵇ tenet Bald. in d. l. cūctos populos in. xiiij. col. ver. deinde quero circa statutū. et ista opi. est cōis ꝛ verior quicqd dixerint Albe. ꝛ Lu. ro. quoꝝ lex hoc nō ꝓbat. Et bm̄ hanc opi. cōcludēdū est qd̄ in bonis existentib⁹ in territorio sancti Miniati dicte filie successerint patri ꝛ auo bm̄ statuta dicte terre sed in bonis existentib⁹ in ciuitate florentie seruent̄ statuta florentina quā cōclusionē verā esse arbitror ꝛ illā iudicando ꝛ consulendo sequerer qn̄ terra sancti Miniati non esset subdita ciuitati florentie ꝓut sunt termini doctoꝝ. ꝛ illā possem alijs rōnibus cōprobare quas omitto qꝛ non est necessariū vt ex infra dicendis apparebit. sed qn̄ in casu nr̄o terra sancti Miniati est subdita ciuitati florentie sum⁹ extra terminos doctoꝝ in qua q̄ōne multoforti⁹ cōcludēdū est qd̄ quo ad bona existētia in ciuitate Florentie seruari debeāt statuta florentina. ¶ Sʒ difficultas restat qd iuris in bonis existētibus in terra sancti Miniati an quo ad illa seruari debeāt statuta florentina cū in terra sancti Miniati sint diuersa statuta approbata a dn̄o florentinoꝝ. in qua difficultate est aduertendū qd̄ si essemus inter hoīes de sancto Miniato de quoꝝ successiōe agerēt habentes domiciliū in dicto castro ꝛ ibidē decedētes res esset clara qd̄ seruari deberēt statuta sancti Miniati. ꝛ hoc duplici rōne: qꝛ qn̄ castra subiecta q̄ habēt ꝓpriā legē illa vr̄ seruanda in loco. vbi aūt nō habēt ꝓpriā legē recurrit̄ ad. l. supioris. l. de quib⁹. ꝛ ibi Gul. Cy. ꝛ Bal. ff. de legi. sʒ in casu nr̄o castrū hʒ ꝓpriā legē igit̄ vr̄ qd̄ illa sit seruanda. hʒ em̄ legē sup materia successiōis ab intestato de qua agimus. nō hʒ em̄ statutū qd̄ vbi statuta nō ꝓuidēt recurrit̄ ad ius cōe. et semp vt mihi p̄supponit̄ tale statutū fuit interpretatū qd̄ recurrit̄ ad ius cōe romanoꝝ ꝛ ita semp fuit seruatū ꝛ seruat̄ vnde minime sunt mutanda. l. minime. ff. de legi. ¶ Scd̄o qꝛ eoꝝ statuta sunt approbata ab excelso dn̄o florētinoꝝ. oīa aūt nr̄a facimus qbus autoritate nr̄a impartimur. l. ij. §. oīa. C. de vete. iur. enucle. in. c. cū aliqb⁹. de rescriptis. in. xj. tradit Bar. in sili in. l. in ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fa. si vero essemus inter veros ciues florentinos nō existen-
tes origine de terra sancti Miniati res esset clara qd̄ seruanda essent statuta florentina etiā quo ad bona existentia in territorio seu curia castri sancti Miniati qn̄ statuta florentina vendi-
3 cant sibi locū quo ad suos ciues † indubitāter quo ad bona existentia in territorio vt concludunt oēs in. d. l. cunctos populos ad hoc tex. in. l. extra territoriū a cōtrario. ff. de iur. om. iu. cū ibi no. ꝛ in. l. cū vnus. ff. de bo. auto. iu. possi. insti. de satisdā. §. fi. et in. l. j. §. pe. C. de vete. iur. enucle. ꝛ in. l. insula. ꝛ ibi Ang. ff. de iudi. qꝛ tales ciues statutis terre sancti Miniati nō ligant̄ ꝛ quo ad bona ibi exn̄tia vt voluit gl. ꝛ cōiter doc. in. l. j. ff. de iur. om. iudi. sʒ apud castrū sancti Miniati nulla est iurisditio qꝛ trāslata in ciuitatē florentinā. igit̄ ꝛc. sicut in simili videm⁹ qd̄ romanus populus hodie leges ꝯdere nō pōt qꝛ eoꝝ iurisditio totalr̄ translata fuit in principē vt cōiter cōcludit̄ in. l. nō ambigit̄. ff. de legi. ꝛ p gl. in. l. fi. C. e. ti. ¶ Nec approbatio statutoꝝ haberet
4 obstare qꝛ absurdū ꝛ inhonestū esset q † lex inferioris offenderet leges ciuitatis supioris. ar. c. cū inferior extra de ma. ꝛ obe. ꝛ. c. veniētes. de iureiu. facit. l. minor aūt magistrat⁹. ff. de mino. no. Bar. in. l. pe. ff. de aqua plu. ar. ad alia aūt statuta gn̄alis approbatio nō extendit̄ arg. eius qd̄ no. Bar. in. l. j. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. ꝛ Bar. in. l. vnica. C. de monopo. bn̄ facit tex. in. l. nō vr̄. §. qui iussum. ff. de re. iu. ¶ Preterea statuta sunt approbata inter illos de sancto Miniato vt infra dicet̄: nō aūt quo ad ciues Florētinos inter quos ciuitas hʒ ꝓpria statuta. igit̄ stat regula q rō quo ad bōa exn̄tia in territorio sc̄ti Miniati ligent̄ ꝓ p̄rijs statutis iuxta no. in. d. l. cūctos pp'los. ¶ Nō omitto. nā vt refert Lu. in suo cōsi. cxxviij. inci. pn̄s casus Florentie est statutū qd̄ nulla sit inferioris cōstitutio q̄ tēderet ad diminutionē iuris ꝑeminētie aut iurisditiōis dn̄ij florētini. igit̄ talia statuta nō cēsent̄ approbata vt p illa ligent̄ ciues Florētini quo ad bona ibi existentia: qꝛ tenderēt ad diminutionē iurisditionis ꝛ ꝑeminentie. ad hoc aūt nō extendit̄ iurisditio habētiū autoritatē approbare statuta. ar. l. si hominē. ff. mā. ꝛ. l. formā. C. de offi. prefec. preto. ꝛ tradit Bar. in. l. ambitiosa. ff. de decre. ab ordi. fa. ꝛ tradit Bal. in. l. nulli. C. de senten. ꝛ ita dicit Ludo. ro. in. d. cōsi. ꝛ ista nō sunt extra rem sed ad rem vt statim apparebit. sed in nul- lis dictoꝝ casuū. s. enumeratoꝝ est casus nr̄. sʒ casus de quo agimus est qꝛ iste de quo agimus origine de santo Miniato transtulit se ad ciuitatē florentinā ibidē domiciliū statuit ꝛ effect⁹ est ciuis ciuitatis florentie. ¶ In qua difficultate primo aspectu videbat̄ dicendū qd̄ attendi deberent statuta sancti Miniati quo ad bona ibi sita. ¶ Primo qꝛ domiciliū originis paterne vel auite non vr̄ posse mutari. l. origine. C. de mune. ꝛ origi. ꝛ sic cōcurrunt duo domicilia naturale. s. ꝛ accidentale igitur poti⁹ vr̄ attēdēda qualitas naturalis quā accidētalis. l. g hʒ. ff. de tutel. ꝛ sic domiciliū naturale poti⁹ q̄ accidētale. ¶ Scd̄o p tex. in l. nulli. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ qd̄ p illū tex. dixit Alb. de rosa. in. d. l. cūctos populos. ꝛ Ludo. ro. in consi. xxxix. prout in princi. retuli.
¶ Tertio qꝛ in domicilio originis ᶜ hʒ bona. igit̄ quo ad illa locus originis vtitur duplici iure. s. originis. ꝛ qꝛ bona sunt sua igitur p̄ferri dʒ domicilio acquisito q vno iure tn̄ vr̄ inniti. ar. l. fi. C. de adop. ꝛ in. c. suggestū. de iurepatro. ꝛ hoc vr̄ voluisse gl. in. l. j. C. de mulie. ꝛ in quo loco. ꝛ ita quo ad impositionem onerum que rebus vel persone pro rebus imponunt̄ decidit Ioā. an. in addi. Spec. in fi. de cēsi. §. nūc dicendū. ver. sed pone regi-

a ¶ Anglicus ꝛ de anglia.

b ¶ Communis opinio ꝛ verior.

c ¶ Quo ad impositionē onerū q̄ rebus vel p̄sone ꝓ reb⁹ ponunt̄ locus originis ꝛ nō domicilij attēditur.

nus.⁊ idē etiā tenuit do.Oldra.in cōsilio mihi.clxvij.incip. fa-
ctū tale est quidā hoies.⁊ ꝓbaꝛ ex his q̄ ponit Bar.in.l. assum-
ptio.§.filiꝰ.ff.ad muni.idē ergo pari rōne dicamus quo ad sta-
tuta in materia successionū.¶Quarto qꝛ cū in dictis filiabus
feminis de quarum exclusione odiosa vr̄ tractari iuxta no.in.l.
maximū viciū.C.de lib.prete.ꝯcurrat qualitas originis ⁊ qua-
litas domicilij accidētalis vr̄ ꝙ attendi debeat qualitas que est
eis magis fauorabilis qꝛ dꝫ qualitati odiose ꝑponderare.ar.re
gule odia cū materia de reg.iur.in.vj.⁊.l.cū quidā.ff.de libe. et
posthu.¶Cōfirmaꝛ qꝛ statuta q̄ ligant florentinos nō videnꝛ
ligare habentes mixtā qualitatē qn̄ sunt florentini ⁊ de sancto
Miniato ar.l.hoc legatū.ff.de le.iij.⁊ ita eꝫ nō a statuto sancti
Miniati. pari rōne igiꝛ talis casus vr̄ relinquēdus dispositiōi
iuris cōis.l.si cū dotē in prin.ff.sol.ma.⁊ ita per dictas rōnes in
alia qōne decidit Pe.de anch.in suo consi.mihi.xxxvij.incip.ꝯ
Jo.⁊ marianū.¶Ex qbus oibꝰ ꝯcludēdū videbaꝛ ꝙ iudicari
debeat casus noster ſm statuta loci siue originis.s. terre sancti
Miniati. ¶Sed istis ⁊ alijs que in ꝯrium adduci possent nō
obstātibꝰ ꝯriā sniam veriorē existimo.¶Primo vna cōsidera-
tione quā cōsulēdo facit elegās doctor do.Nellus de sancto Ge.
5 in quodā suo ꝯsi.in quo ꝯcludit in materia onerū ꝙ †ciuis pisa
nus q trāstulit domiciliū in ciuitatē florētinā non pōt pisis col
lectari quando collecte imponuntur pro rebus sitis in ciuitate
pisana.⁊ premittit quod ciues florētini ⁊ hn̄tes bona in ciuita
te pisarū pro ipsis bonis non collectari pisis qꝛ necesse est perso
nā subiectā esse imponēti per id qd̄ habeꝛ in.l.rescripto.§. fi.ff.
de mu.⁊ ho.⁊ in.l.j.C.de mu.⁊ in quo loco li.x.vbi late ꝑ Bar.
cum si.¶Et ad ꝯriū factū ꝙ imponunꝛ in loco originis pro bo
nis ibi sitis rn̄de ꝙ quātum ad iuris effectū domiciliū originis
perdidit eoipso qd̄ ciuitas florentina pisanū origine fecit florē-
tinum electione.cōsiderat eñ quod aut qs oriūdus in vno loco
trāsferꝛ ad alium locū non superiorē sed separatū ⁊ distinctū a
loco originis ⁊ tūc domiciliū originis nō perdit ⁊ ibi pōt colle-
ctari pro bonis ibi sitis.d.l.origine.⁊ ita ꝓcedit qd̄ dicūt Oldr.
⁊ Jo.an.in locis.s̄.relatis.aut oriundus in vno loco assumiꝛ in
ciuem loci supioris ⁊ dn̄i ciuitatis siue castri sue originis ⁊ tunc
iura loci originis ꝑdit.remanet eñ cum qualitatibus inherēti-
bus loci superioris extinctis qualitatibus loci inferioris ⁊ sub-
diti:qm̄ in eodē subiecto iura supioris ⁊ inferioris esse nō pn̄t.
non eñ pōt quis esse subditus ⁊ dn̄s.adducit in arg.l.filij .§. se-
nator.ff.ad muni.⁊ tex.cū ibi no.ꝑ glo.⁊ Bart.in.l.si eius in.§.
celsus.ff.eo.ti.⁊ sic in ꝓposito cū ex dispōne dn̄i florentini pisa-
nus origine sit effectus per oīa florentinus ⁊ sic supior sequitur
ꝙ nō pōt censeri pisanus ⁊ sic inferior pari ergo ratione idē dicē
dum est in eo qui origine samminiatēsis ⁊ sic de loco subdito et
effectꝰ est ciuis florētinus ⁊ sic ciuitatis dominātis.⁊ lꝫ do. Nel
lus loquaꝛ in materia onerū tn̄ rōnes cōcludunt aperte idē esse
in statutis loquētibꝰ in materia successiōis ab itestato. ¶Pri-
mo qꝛ vult ꝙ sicut ciuis florētinus nō posset collectari rōne defi
ciētis iurisditiōis iuxta notata in.d.l.rescripto.§.fi.ita nec sub-
ditus in loco subdito postq̄ est effectus ciuis ciuitatis dn̄antis:
qꝛ non est amplius subditus sꝫ supior.sed ista rō ꝯcludit in casu
nr̄o qꝛ pari rōne statutū in materia successionis sicut non ligat
ciues florētinos origine pro bonis ibi sitis ita nō ligat sammi-
niatēses trāslatos ī ciues florētinos ⁊ effectos ciues florētinos.
6 ¶Scdo qꝛ †ciuitas seu castrū captū quo ad iuris dispōnē non
tribuit amplius domiciliū originis natis in illo loco sed ibi na
ti nō dicunꝛ habere domiciliū originis per text.cum gl.in.d.l.si
eius.§.celsus.⁊ lꝫ Bar.ibi intelligat illū tex.cū gl.ibi qn̄ vna ci-
uitas est capta a saracenis.secus qn̄ vna ciuitas capiꝛ ab alia.ar
gu.l.si qs ingeniū.§.in ciuibus.ff.de cap.tn̄ idem Bar.in.l. ho-
stes.ff.de capti.declarat istud dictū qn̄ due ciuitates sunt sub eo
dem dn̄io secus si ciuitas nō recognoscit superiorē vt ciuitas flo
rentina qꝛ tunc lꝫ capti nō sint serui:tn̄ quātum ad res idē est cō
cludendū sicut si res essent ab hostibus capte:vt ibi per eū. si er-
go nō dn̄t hr̄e domiciliū originis igitur nō possumus dicere ꝙ
statuta domicilij originis eos ligent.¶Preterea Bart.de sal.
in.d.l.cūctos populos.dum vult ꝓbare ꝙ pro bonis suis in lo-
co originis in materia successionis ab intestato attendi debent
statuta originis.allegat.d.l.rescripto.§.fi.⁊.d.l.origine. ⁊.l. in-
cola.ff.ad muni.⁊ sic vult ꝙ idem iudicandū sit in materia mu
nerū ⁊ in materia successionis ab intestato.sed in materia mu-
nerum decisio vr̄ clara qd̄ attendi dꝫ domiciliū loci superioris ⁊
pro rebus sitis in loco inferiori sue originis vt.s̄.ꝓbatum est. ⁊
fuit de mente Bar.⁊ post Guli.in.d.l.j.C.de mulie.⁊ in quo lo-
co.li.x.dum loquiꝛ qn̄ imponiꝛ collecta ab eo q hꝫ iurisditionē
vniformē in omni loco.qd̄ dictū in ꝓposito allegat Lud. roma.
in ꝯsi.suo.clx.incip. visis ꝑposite qōnis. vbi loquiꝛ de Aretino
trāslato ad ciuitatē florētie idē voluit Oldra.in suo trac. mate-
rie munerū in.iiij.q.pn̄.idē sentit Bal.in.l.j.§.qlibet aūt.in vl.
col.ff.ꝙ cuiusqꝫ vniuersi.no.⁊ ita alr̄s fuit cōsultū florētie ꝑ do.
Philippū de corsinis do.Jo.de mōte granario ⁊ plures alios
solēnes doc.igiꝛ idē dicamus in mā successionis ab intestato qd̄
samminiatēses effecti ciues florētini nō ligenꝛ statutis dicte ter
re etiā ꝓ bonis ibi sitis sed statutis ciuitatis florētie.¶Confir-
maꝛ ista op.qꝛ ad hoc vt qs ligeꝛ statutis illiꝰ loci necesse est qd̄
sit sub iurisditiōe illiꝰ loci.l.cūctos pplos.cū mā.C.de sum.tri.sꝫ
magister Jo.desijt in totū esse suppositꝰ municipio sancti Mi
niati ergo eius statuto ligari non pōt.ꝙ aūt desierit esse subdi-
tus ꝓbaꝛ.¶Primo qꝛ nō pōt ibi astringi ad aliq̄ munera ꝑso
nalia neqꝫ ad honores vel ad causas.igiꝛ desijt esse ciuis illius
loci vn̄ trahit originē.no.Bar.in.l.iperatores.§.idē rn̄derūt.ff.
ad muni.⁊ Bal.in.l.si nō spāli.circa tertiā col.C.de test.Qd̄ aūt
7 nō possit ad illa restringi pꝫ ꝑ priuilegia.†pōt eñ per ꝓuilegiū
īmutari qualitas originis.l.filij.§.senatores.⁊.l. municipes.ff.
ad munici.no.Bar.in.d.§.idē rescripserūt.⁊.l.assumptio.ī pn̄.
eo.tit.¶Nec ob.ꝙ statutū tm̄ vr̄ eximere a muneribus ꝑsonali
bus ⁊ mixtis igiꝛ in ceteris vr̄ subijci ⁊ inherēdum est vbis pri
uilegij.c.dilecti.⁊ ibi do.Ant.extra de foro ꝯpe.qꝛ verba ꝓuile-
gij sunt amplissima ⁊ importāt generalē exēptionē vt ex eoꝝ te-
nore clare colligiꝛ.itē satis est ꝙ ea que sunt ꝓncipalia ciuilita-
tis seu originis mutenꝛ.¶Sed hic īsurgit difficultas qꝛ illi de
sancto Miniato ex forma capituloꝝ gaudēt oibus ⁊ singulis
bn̄ficijs ⁊ ꝓuilegijs qbus gaudēt veri ⁊ originarij ciues ciuita-
tis florētie.⁊ sic lꝫ sint in bn̄ficijs ⁊ ꝓuilegijs adequati ciuibꝰ flo
rentinis iuxta no.ꝑ Bar.in.l.si is q pro emptore.ff.de vsuca. et
in.l.si maritus.§.legis iul.ff.ad.l.iuli.de adul.tn̄ liganꝛ statutis
terre sancti Miniati.¶Confirmaꝛ qꝛ statuta sancti Miniati
sunt approbata a populo Florētino igiꝛ ligari debēt originarij
dicti loci pro bonis ibi sitis:cū iurisditio approbātium statuta
attendi possit ad tales ꝑsonas: qꝛ oīa nostra ⁊c.l.ij.§. oīa.C. de
vete.iure enucle.⁊ in.c.cū aliqbus.de rescrip.in.vj.faciunt not.
in.l.receptitia.C.de ꝯsti.pecu.cū si.¶Sꝫ ad ꝑmissa rn̄deꝛ qd̄ lꝫ
illi de sctō Miniato gaudeāt ꝓuilegijs ciuiū florētinoꝝ tn̄ nō
sunt effecti ciues florentini qꝛ aliud est esse tale aliud est gaude-
re bn̄ficijs ⁊ priuilegijs talis:vt ꝓbaꝛ in.l.sciēdū.ff.de ritu nup.
iuncta.l.fi.ff.de statu ho.sicut aliud est esse exēptum ⁊ aliud hr̄e
priuilegia exēptionis vt in.c.si papa.⁊ in.c.volētes.de ꝓuile.in
8 vj.⁊ aliud est esse †religiosum ⁊ aliud hr̄e ꝓuilegia religiōis vt
in.c.religioso.de sen.excō.in.vj.faciūt no.ꝑ Bar.in.l.si maritus
§.legis iul. īfi.ff.de adul.sꝫ illi q trāsferūt domiciliū ad ciuitatē
florētinā ⁊ ibi habitāt efficiunꝛ ciues ⁊ pn̄t obtinere officia que
alr̄s obtinere nō potuissent.igiꝛ acqrūt aliā ⁊ nouā qualitatem
quā prius nō habebāt.nā cū sumus in ciuitate matrice dico ꝙ
ex sola habitatiōe lōgeua de iure cōi efficiꝛ qs ciuis.ad hoc tex.
cū ibi no.in.l.j.C.de ꝓui.corpo.vrbis ro.li.xj.⁊ est text.in.l. vrbꝫ
romana.ff.de sta.ho.hoc etiā ptꝫ ex forma dictoꝝ capituloꝝ in
quibus habeꝛ ꝙ illi de sancto Miniato gaudeant priuilegijs
ciuium florētinoꝝ preterq̄ in hoc:qꝛ nō pn̄t habere officia nisi
certo tpe habitauerint in ciuitate florētie.⁊ sic ꝑ habitationem
acqrunt qualitatē ciuiū vt dixi.⁊ sic vel acqritur noua qualitas
ciuilitatis vel augeꝛ q̄litas ciuilitatis sicut dignitas addita di-
gnitati auget dignitatem vt in.l.senatores.ff.de sena.⁊ sicut ille
q est ingenuus non simpl'r sed secūdum qd vt hr̄ in.l.ij.ff.de iu-
re aur.annullo.⁊ sic diuersum statui dꝫ in habitātibus in ciui-
tate florentie q̄ in nō habitantibus.¶Minusqꝫ obstat ꝙ sta-
tuta sint approbata a dn̄io florentinorum quoniā sunt appro-
bata inter ipsos samminiatenses in quocunqꝫ loco litigantes:
non autē inter illos qui sunt ciues florētini qui ligantur statu-
tis ciuitatis florentie vt probatur ex his que ponit Bart.in.l.
oēs populi in.j.q.prin.dum loquitur de statutis vniuersitatū
non habentium iurisditionem ⁊ dum allegat qd̄ habetur in.l.
fi.C.de testa.vbi hoc ꝓbatur cū ibi not.⁊ clare hoc voluit Bal.
in.l.receptitia.C.de consti.pec.dum tractat an statuta mercato
rum ex quo sunt approbata a iure cōmuni ligent in alia curia.
9 et dicit † ꝙ ligant ipsos mercatores.⁊ expresse ibi Lamber. de
rampo.Cy.⁊ Saly.dicunt ꝙ alij nō liganꝛ.lꝫ sint vt dixi appro
bata a iure cōi ita hec statuta lꝫ approbata ligant tm̄ illos de il
la vniuersitate de qua amplius esse non dn̄r trāslati ad ciuitatē
superiorem ⁊ matricem vt superius visum fuit.¶Confirman-
ter ꝑmissa alio fundamēto qꝛ magister Joan.non solū effectus
est ciuis florentinus habitator sed etiā exemptus fuit in totum
ab oneribus terre sancti Miniati ꝓ bonis ibi sitis.hoc aūt nō
significat aliud nisi separationē in totū a domicilio originis cū
in loco originis pro rebus ibi sitis teneatur onera supportare
vt est tex.⁊ ibi Bar.in.l.assumptio.§.filius.ff.ad municip.⁊ tra
ditur in.l.origine.C.de muni.⁊ orig.lib.x.¶Cōfirmatur qꝛ co-
mitatiui subditi sunt ciues non ciuitatis sed ciues comitatiui
vt in.l.q ex vico.ff.ad muni.⁊ tradit Bart.in.l.j.ff.eo. tit. vnde
10 dicit ibi Bar.ꝙ †inter comitatēsem ⁊ ciuem est dr̄ia de iure cōi
quia

q₂ comitatensis ad maiora onera teneret. pot em̄ imponi eis col lecta pro ea pte que vocat capitatio que ciuibus nō pōt imponi vt in.l.vnica.C.de cap.ciui.censi.exi.li.x.vn̄ cū in casu nr̄o exēpt⁹ fuerit ab oneribus comitatensiū ꝛ loci subditi dr̄ separatū in to tum a loco originis ꝛ dr̄ effectus ciuis florentinus cū ibi subi ret onera que sunt de natura ciuilitatis ꝛ eidem annexa scdm̄ Pe.quē refert ꝛ sequit Bal.in.l.qd̄ fauore in secūda oppositio ne in fi.C.de legi.qd̄ etiā p₃ ex forma capitulor in quibus dicit qd̄ samminiatenses habent priuilegia ciuiū preter q̄ ad officia nisi habitauerint in ciuitate florentie q₂ tūc vult qd̄ possunt hr̄e officia in ciuitate Florētie ꝛ sic erigere a dn̄io originis.vn̄ ꝑpter habitationē ꝛ priuilegiū ꝯcessum qd̄ in loco originis nō subeat onera sed in loco domicilij in quo effect⁹ est ciuis oīno dr̄ libera tus a domicilio originis a quo l₃ pacto vel renūciatiōe qs libe rari nō possit vt in.d.l.assumptio.§.fili⁹.tn̄ ꝑuilegio liberari pt. casus est in.l.priuilegio.ꝛ ibi Bar.ꝛ clarius Jo.de pla.C.de in col.lib.x. ¶ Ex quibus infero qd̄ nudo tn̄ noīe retinuit domici lium originis in sancto Miniato qd̄ nudū nomē nō pōt ei no cere.insti.de here.quali.ꝛ diffe.in.§.sed ꝛ his ꝑmittit pretor sm̄ Bal.in rub.C.si a nō cōpe.iudi.ꝑ hoc qd̄ dicit Bal.in repe.l.cū ctos populos.in.vj.col.in ver.christiane vbi vult q₂ ꝯsiderat persona nō simplr̄ ꝑpter se sed ꝑpter bona vel ꝑpter aliud acci dens puta in casu nr̄o ꝑpter successionē mera origo nō est in cō sideratiōe alle.no.ꝑ Bar.in.l.hec cōditio.ff.de cōdi.ꝛ de. vn̄ cū in casu nr̄o vterq₃ loc⁹ sit sub eodē dn̄io poti⁹ est cōsiderand⁹ lo cus domicilij rōne successiōis q̄ originis. ¶ Cōfirmant premis sa alia via.nā siue īspiciam⁹ psonā mgr̄i Jo.siue psonas neptiū attēdi debēt statuta florentina q̄ vt dictū est extēdūt vires respe ctu ciuiū quo ad bona existentia in territorio in quocūq₃ loco. ¶ Primū ꝓbat qn̄ statutū tale est fauorabile parentibus quia eor potestas in disponendo circa filias ꝛ descendentes ampliat cōprehēdit ibi domiciliū habētes ꝛ ciues effectos.ita notabilr̄ decidit Bal.in.d.l.cūctos populos. C.de sum.tri.in lectura.in xiiij.col.vsi.qro pmo de statuto habilitāte.vbi dicit allegando Bar.qd̄ statutū habilitās filiūfamilias ad testandū nō ꝯprehē dit forensem.vn̄ si fili⁹ forēsis vult ibi testari remediū est qd̄ con sentiēte p̄re ibi cōstituat domiciliū. nā rōne domicilij est effect⁹ sub illa.l.q₂ quasi ciuis est.ar.l.j.C.vbi peta.tu.ꝛ hoc idē voluit notabilr̄ Bar.in suo tractatu represaliar in.v.q.pri.q.j. ꝛ Pau. de ca.i.l.oēs ppli.ff.de iust.ꝛ iu.ergo forti⁹ in isto q in totū cēset exēpt⁹ a domicilio originis. ¶ Scdm̄ ꝓbat q₂ neptes mgr̄i Jo. rōne originis ꝓprie ꝛ p̄rne sunt florētine tn̄ in eis cōcurrit ori go auita ꝛ sic origine etiā dici pn̄t florētine ꝑpter habilitationē ꝛ ciuilitatē auitā acq̄sitā cū obligatione ad onera ciuitatis que trāsit in filios vt cōcludit bar.in.l.libert⁹.in.§.p̄ris.ff.ad muni. ꝑpter qd̄ dr̄ origine ꝓpria ꝛ p̄rna ciues florētine vt dicit bar. in suo cōsi.qd̄ inci.dubia occurrētia ex qōne Marti. in quarto

11 dubio in fi.vbi vult qd̄ fili⁹ † comitatēsis nat⁹ in ciuitate sit comi tatensis de quo etiā ꝑ bar.in.l.j.ff.ad mu.ꝛ ibi sm̄ eū cū inhabi tauerint in ciuitate.ar.l.diffinim⁹.C.de agri.ꝛ cēsi.li.xj.ꝛ.l.vrba na familia.C.de v̄.sig.ex qb⁹ iferēdo ad ꝓpositū cū statutū florē tinū ihabilitet filias ad succedēdū q̄s subditas in territorio ha bilitare pt vt cōcludūt oēs in.d.l.cūctos pplos. ꝛ sic respicit ꝑ sonas filiarū volentiū succedere ab intestato in istis neptib⁹ ma gistri Jo.indubitanter attēdēda vident statuta florētina cū tn̄ respectu terre sancti Miniati cōcurrat tn̄ origo auita s₃ respe ctu ciuitatis Florentie cōcurrat domiciliū ꝛ ciuilitas auita ori

12 go ꝓpria ꝛ paterna itē ꝓpriū domiciliū.† igitur in istis qualita tib⁹ mixtis attēdi debēt qualitates potētiores.ar.l.q̄rit herma froditū.ff.de statu ho.ꝛ sic poti⁹ sunt iudicande Florentine q̄ de sancto Miniato ꝛ sic in illis attendi debēt statuta Florenti na.ꝛ ita sentit aperte Pe.de anc.in suo cōsi. clxiiij.a cessantib⁹ rōnibus de quib⁹ ibi ꝑ cū incipit viso pūcto actitatis ꝛ copia. ¶ Ex qbus cōcludit qd̄ attēdi debēt statuta Florētina.ꝛ ꝑ cer to fatu⁹ esset iudex q ab hac cōclusione discederet.q̄ ex alijs etiā cōprobat. Primo q₂ statutū terre sancti Miniati vult qd̄ cau se vertentes corā officialib⁹ dicte terre decidant sm̄ formā statu torū dicte terre ꝛ eis deficientibus sm̄ ius cōe.ꝛ sic dat intelligi qd̄ statuta dicti loci nō ligant nisi illos q in dicto loco forū sor tiunt ꝛ cōueniri pn̄t iuxta illud forū sortiri ꝛ statutis ligari ꝑce dūt a pari vt ꝑ gl.in.c.qd̄ cleric⁹.de fo.cōpe. cuiusmodi nō sunt effecti ciues Florētini ꝛ sepati oīno ab eorū foro originis iuxta no.ꝑ Bal.i.d.rub.C.si a nō cōpe.iudi. ¶ Scdo q₂ magister Jo. codicillādo disposuerit de bonis suis in ciuitate Florentie vbi sm̄ formā statutor neptes erāt excluse in successiōe ab intestato existente filio fratris carnalis.vn̄ talis dispō regulari d₃ sm̄ sta tuta Florentina quo ad bona alibi sita vt cōcludit bal.in.d.l.cū ctos populos.in.xv.col.v.iiij.de effectu quidā baro.allegat tex. in.l.titius.§.rome.ff.de excu.tu.ꝛ maxime cū sint bona in terri torio Florentino vt dictū est. ¶ Tertio q₂ magister Jo. dicto ne

poti ex fratre carnali donauit etiā oīa bona existentia in ciuita

13 te Florentie.quo aūt ad ꝑsonā cōtrahēdi ꝛ † ipsius cōtract⁹ deci sionē inspicit locus cōtract⁹ casus est in.l.si fund⁹.ff. de euictio. etiā si alibi sita sit res soluēda sm̄ Bart.in.d.l.cūctos populos. in.iiij.col.in ver.nunc veniamus ad gl.ꝛ eius opinionē sequunt doc.cū ergo sm̄ statuta Florētina nō possit donatio irritari q₂ cū sint excluse ab intestato nō habēt querelā inofficiosi testamē ti.l.scripto.ff.vn̄ li.ꝛ per Bar.in.l.gallus.§.ꝛ qd̄ si tn̄.ff.de lib.

14 ꝛ posth. † ꝛ g̅n̄r nō hn̄t querelā inofficiose donationis. casus est in.l.fi.C.de inof.dona.ꝛ hoc est etiā solidū fundamentū iudicio meo marie cū doctrina Bar.ꝛ cōis loquat gn̄aliter. ¶ Et etiā cōfirmant ꝓdicta q₂ dicte donationes non possent irritari nisi querela inofficiose donatiōis.s₃ clarū est qd̄ qn̄ agit de rescissio ne cōtractus inspicienda sunt statuta loci in quo causata est le sio.ꝛ sic si lesio causata est a cōtractu inspicit locus contractus.si vero lesio causa rescissionis fuisset alibi causata inspici d₃ ille lo cus.arg.l.vinū.ff.si cert.pe.sm̄ Bar.in.d.l.cunctos populos.in loco ꝓallegato.ꝛ ita dicit intelligendā gl.in.l.ij.in prin. ff.de eo qd̄ cer.lo.sed in casu nr̄o causata est lesio a cōtractu.igitur inspi ciant statuta loci cōtract⁹. ꝛ ista duo vltima vident solida etiam ad q̄ nō video posse r̄nderi.ex qb⁹ opportune est expedita ꝓma qd̄ q̄ statuta attendi debeāt. ¶ Circa scdam qōnē in pūcto for matā primo ostendā qd̄ si seruant statuta flornetina ꝛ reforma tiones nō pn̄t dicte neptes aliqd petere ꝑ supplemento dotis. ¶ Scdo posito qd̄ statuta florentina nō essent seruāda quo ad bona exn̄tia in castro sancti Miniati ex quo tn̄ sunt seruanda quo ad bona existentia in ciuitate ꝛ comitatu Florentie nō pn̄t dicte neptes aliqd ꝑ supplemēto dotis petere dicendo se incō

15 petenter dotatas. ¶ Circa primū alias vidi cōsultū q̄ † dos cō petens est arbitrio boni viri sm̄ qualitates q̄ hn̄r in.l.quero. et in.l.siue generalis.ff.de iur.do.ꝛ in.l.si filie.ff.de leg.iij.dummō bonus vir nō arbitret qd̄ sit minor legitima in primis adduce bant autoritatē Bar.de saly.in aut.resq₃.C.cōia de leg.vbi in se cūdo notabili vult qd̄ si statutū excludēs filias mādat illas do tari arbitrio ꝓpinquor ꝑut est in casu nr̄o nō debent ꝓpinqui arbitrari minus sua legitima q₂ in ea nō est excessus s₃ in plus si illa nō sufficit ꝑ illū tex.vbi idem t₃ Fulgo.sed cū reuerentia ille tex.hoc nō ꝓbat.nam l₃ in causam dotis ꝑmittat ibi alienatio bonor subiacētiū restōni absolute vsq₃ ad legitimā vltra aūt nō nisi legitima nō esset sufficiens hoc non est ex eo q₂ nō possit esse cōpetēs minus legitima sm̄ no.in.d.l.si filie.sed ex eo q₂ vsq₃ ad legitimā simplr̄ ꝑmissa est alienatio in oēm cām q₂ in ea nō po tuit filia onerari vt in.l.qm̄ in priorib⁹ ꝛ in.l.scimus.C.de inof. test.in.§.cū aūt.ꝛ dicebāt idē tenuisse Bar.de saly. in sua dispu tatione que incipit statuto cauet ꝑ tex.in.d.aut.resq₃ quiv⁹ dixi non meruit ad hoc allegari. ¶ Scdo adducebāt Bal.consuluis se in cōsi.qd̄ incipit materia diuidit.vbi dicit si queris quanta debeat esse dos r̄ndeo cū succedat loco legitime debebitur vsq₃ ad legitimā.ar.aut.si qua mulier.C.de sac.san.eccl. ꝛ si pater h₃ multas filias seruabit ille modus in distributione dotis q serua tur in distributione legitime per id qd̄ hr̄ in.l.j.§. si pater.ff.de coniun.cū eman.lib.sed illa aut.si qua mulier etiā nihil probat q₂ ibi excludunt a successione patris ingressi religionem ꝛ lex fi lijs expresse reseruat legitimā.in casu aūt nr̄o filie simplr̄ exclu dunt a successione nec aliqua reseruat legitima sed intelligunt excluse ab ea vt statim dicetur sed tn̄ cōueniens dos quanta sit dubitatur.nec ad hoc facit.d.aut.si qua mulier. ¶ Tertio ad ducebant Bal.in cōsi.qd̄ incipit q₂ statutum h₃ tria capita.vbi dicit qd̄ dos equa ꝛ arbitrio boni viri est constituenda.d.l.si fi lie.ꝛ.l.j.ff.de leg.ij.Scdo etiā cū in casu suo vnica esset puella qd̄ pinguius erat dotanda ita quod saltem hr̄et legitimam.Alsq₃ enim bonus vir arbitrabit qd̄ legitima filie sit auferenda q̄ dici tur es alienū ꝛ debet iure necessario ꝛ naturali.l.cū rō.ff.de bo. dāna.ꝛ.l.si qs in suo.C.de inof.test. sed ista dicta nullo modo ꝑ bāt qd̄ cōueniēs seu cōpetēs dos sit vsq₃ ad legitimā q̄ l₃ sit na turali rōne debita tn̄ rōne cōseruande agnationis a statuto cen set sublata quaten⁹ dotē cōpetētē excederet vt.j.dicet. vn̄ ista di cta sunt poti⁹ autoritate firmata q̄ rōne vel lege. dicebat aūt ꝑ dictos cōsulētes qd̄ ita cōsuluerāt dn̄s Bn̄dict⁹ caprar qdā alij. repio etiā qd̄ insignis ꝓceptor me⁹ do. Alex.de imo.pluries cō suluit qd̄ dos ad minus d₃ ascēdere ad ltiam vt dicat cōgrua in cōsi.lxx.inci.sup p̄rio dubio in.j.vo.in ꝯsi.vij.i.ij.vol.inci.visis ꝛ diligenter q vltra autoritatē Saly.de qua.s.adducit cōsilium Ang.cōsi.cccxj.incip.do.Greg.qd̄ cōsiliū inter cōsilia Ang.mea nō inuenio sed refert eū dicere qd̄ qn̄ statutū excludit filias femi nas ꝑpter masculos ꝛ mandat eas dotari arbitrio ꝓpinquorū qd̄ ꝓpinqui nō debeant arbitrari qd̄ sit minus legitima que ap pellatur munuscula.d.l.si quis in suo.C. de inoffi. testa. sed ista ratio nihil valet q₂ illo iure erat quarta que dicitur parua pars respectu totius sed nō absolute.pōt em̄ esse magna quātitas et

maioꝛ q̄ꝫ tota hereditas alterius hoīs locupletis ⁊ excedere quā
titatē cōgrue dotis ꝰm cōsuetudinē regiōis ⁊ qualitatē ⁊ digni
tatē ꝑsonarū.itē loquit̃ de iure cōi quo pariter ad masculos ⁊ fe
minas trāseunt nō attēta cōsuetudine Italie qua femine exclu
dunt̃ ꝓpter cōseruandas agnationes qꝛ cōgrue dotate etiā ci-
tra dimidiā nō dicerent̃ munusculū hr̄e.nā mulier que hꝫ in bo
nis duo millia florenos hr̃ pro diuite:qꝛ cōiter a successoribus
excludunt̃ ⁊ tñ posset esse minoꝛ portio legitīa. ¶ Adducit scđo
16 loco ꝑceptoꝛ meus qꝫ † dos succedit loco legitime.l. qm̄ nouella.
C.de inoffi.te.vñ ɔueniēs est qꝫ subꝛogatū naturā capiat eius in
cuiꝰ locū subꝛogat̃.l.parabolam.⁊ ibi Bal.C.de epis.⁊ cle.⁊ p
Bar.in.l.j.C.de prin.agen.in reb.li.xij.sed ista rō minus vꝫ:qꝛ
nō est verū qꝫ subrogēt̃ si iputat̃ in legitimā.ista aūt sunt diuer-
sa.nā nulla in legitimā imputant̃ de qbus in.l.oīmodo.§.impu
tari.C.de inoffi.testa.⁊ tñ nemo diceret qꝫ illa subꝛogātur ita qꝫ
nō pñt relinqui vel ɔstitui minoꝛa legitima qnīmo.d.l. qm̄ no-
uella.vr̃ cōtrariū ꝓbare.nā si dos imputātur in petitionē sup-
plemēti ergo lex ɔsiderat qꝫ dos pōt esse minoꝛ legitima nec hr̃
hoc pro incōueniēti. ¶ Preterea ex quo nulla legitima debet̃
nō possumus dicere qꝫ dos subꝛoget̃ loco legitime.ita est de mē-
te Bar.in.l.titio centū.§.titio genero.ff.de cōditio.⁊ demon.⁊
ita formalr̃ dicit Pau.de ca.in suo consi.cvj.incip. super eo de
quo querit̃.idem in cōsi.vij.⁊ in consilio.viij.in scđo dubio. ⁊ in
consilio.cxviij.incip.si dicta cornelia.Preterea posito qꝫ assum-
ptū esset verū qꝫ subꝛoget̃ istud in casu nr̄o dꝫ intelligi hoc mō
qꝛ statutū pōt minuere legitimā in re ⁊ in tpe dos cōstituta cō
grua lꝫ illa sit minoꝛ legitima ī ea quātitate subꝛogat̃ ⁊ sic sicut
legitima non patit̃ onus ita nec dos.ita colligit̃ ex dictis Bart.
in.d.l.titio centū.§.titio genero.ff.de cōdi.⁊ demō.vbi vult qđ
legitima dicat̃ restricta ad cōgruā dotē ꝑut etiā ponit Saly.in
l.sancimus.C.de nup.⁊ in terminis Bal.in suo famoso ɔsi.qđ
incipit antiquū statutū.ccccxxvj.in.iij.vol.vbi dicit legitimā di
minutā esse ⁊ redactā ad ipsam dotē qꝛ statutū arbitrat̃ dotem
esse cōgruā portionē mulieris dotate.⁊ legitima nō est aliud ni-
si quedā cōgrua portio taxata legis arbitrio vt ibi p eū latius ⁊
sic apte vult qꝫ citra legitimā sit ɔgrua dos.vñ ista rō non valet
17 obolū. ¶ Ultimo loco adducit qꝫ † filia[a] dotata exclusa a succes-
a sione nō cēset̃ exclusa a legitima vt p multas rōnes ꝓbat Bart.
de saly.in aut̃.nouissima .C.de inoffi.test.in.xj.q.ꝰm quā etiā cō
suluit ⁊ tꝫ in.l.sancimus.C.de nup.⁊ in.l.si serui vestri.C.de no
xa.igitur dos dꝫ ascēdere ad legitimā.alr̃s pōt supplemētum pe
tere.sed hoc fundamentū est falsum maxime in casu nr̄o in suc-
cessione ab intestato qꝛ exclusa a successione ab inte.censet̃ exclu-
sa a legitima vt ɔcludūt Bar.Bal.⁊ cōiter moder.in.l.gallus.
§.⁊ qd si tm̄.ff.de libe.⁊ posthu.⁊ dicit ibi idē ꝑceptoꝛ meus qđ
ꝓpter rōnes Bar.⁊ Bal.ibi nunq̄ꝫ voluit cōsulere pro opi.Sa
ly.etiā in cā testati in qua maioꝛ est dubitatio.vbi etiam Aret.
idē tꝫ.⁊ hanc opi.tꝫ Bal.in.l.maximū viciū in vlt.q.C.de lib.p̄-
te.⁊ Bal.in.l.sancimus.in p̄n.C.de inoffi.te.⁊ Ange.cōsi.mihi
cv.incip.statuto cauet̃.⁊ Pau.de ca.in.d.§.titio genero.⁊ Bal.
⁊ Ange.in.l.posthumus.§.si qs ex his.ff.de inoffi.te. ⁊ plures
alij quos.ī.in.iij.prin.q.referā.Quare visum semp fuit vnū som
niū ⁊ qꝫ vehemēter errarent illi q dñt qꝫ bonus vir nō dꝫ arbi-
trari qꝫ dos ɔgrua sit minus legitima.demus enim qꝫ Lau.me-
dicus qui vt fere.ccc.millia florenos habebat in bonis haberet
tm̄ vnā filiā ⁊ fratres suos carnales a qbus fuisset exclusa dice-
remus ne qꝫ dos ɔgrua ascēderet ad.c.milia florenos quā dotē
reges nō ɔstituūt.⁊ est dicta opinio ꝯ mentem doc.⁊ in primis
Bar.post Ray.in.l.si filie.ff.de le.iij.vbi dicit illū tex.facere ad
18 qōnē statuta sunt in Italia † qꝫ filie femine nō succedant cū ma
sculis sꝫ masculi teneātur dotare certe dos erit ɔstituēda arbi-
trio boni viri inspectis facultatibus dignitate testatoris ⁊ nu-
mero liberoꝝ p illū tex.allegat etiā.l.q̄ro.ff.de iureiur.vbi idem
voluit Bar.⁊ sic Bar.nō restringit arbitrium boni viri vt nō
possit dotē ɔgruā arbitrari esse minorē legitima sꝫ simplr̃ vult
attētis facultatibꝰ dignitate testatoris ⁊ numero liberoꝝ. Idē
voluit Ang.per illū tex.in aut̃.de resti.⁊ ea q̄ parit.§.quāobrē.⁊
Bal.in aut̃.res q̄ in.iij.col.C.cōia dele.vñ dicit Bal.in.l.fi.C.de
dot.ꝓmis.qꝫ stante statuto qꝫ filia dotata non succedat intelligi
dꝫ de cōgrue dotata nisi diceret qꝫ sit ɔtenta dote data vel ꝓmis
sa ꝑut dicit Bal.in aut̃.res q̄.C.cōia dele.⁊ hāc opi.qꝫ dos pos-
sit esse minoꝛ legitima apte sensit Bar.in.l.titio centum.§.titio
genero.ff.de ɔdi.⁊ demō.vbi in vlti.col.vult qꝫ statutū excludit
filiā dotatā.legatū dotis est ɔditiōale nec debet̃ añ tp̄s nubilis
etatis:qꝛ sicut legitima minui pōt in quātitate ita in tpe vt añ
tp̄s legitima nō petat̃ insti.de actio.§.plus ergo vult Bart.qđ
statutū intelligat̃ respectu dotis minuere legitimā in quātita-
te ⁊ in tpe pater nō teneatur dare legitimā filie.sed cū debeat fi-
lia dotari ⁊ cōgrue vt dictū est si diceremus qꝫ ad minus p dote
teneret̃ assignare vsqꝫ ad legitimā teneret̃ relinquere legitimā

a ¶ Filia exclu-
sa a successiōe
an cēseat̃ exclu
sa a legitima.
Adde.ī.col.
v.in prin.ver.
primū ꝓbat̃.
vbi dicit com
munem opi.
esse ꝯ Saly.

filie qđ est cōtra Bar.ibi quem videntur sequi doc. hanc eandē
partem sentit Bal.in.d.l.sancimus.in p̄n.ad fi.vbi dicit quod
stante statuto qđ frater possit repellere sororem a successione pa
tris dotando eam cōuenienter quod nepos ex filio dotando ne
ptem cōuenienter ex filio predefuncto poterit eam repellere nec
amplius debebitur neptis noīe legitime:cum debeat esse contē
ta dote:cum verba statuti non repugnent ⁊ mens concoꝛdet vt
salua sit familiarum dignitas.l.ab oībus in prin.ff. de lega.j. ⁊
sic Bal.vult qđ dicatur cōuenientur dotata ⁊ qꝫ nō possit pete
re aliquid noīe legitime vñ ꝑsupponit dotem conuenientem et
tamen non ascenderet ad legitimam.alr̃s frustra dubitasset an
aliquid amplius noīe legitime petere posset.hoc idem Ang.vo
19 luit in.d.consil.cv.incip. statuto cauetur.vbi dicit quod † filia
dotata exclusa a statuto non potest petere supplementum legiti
me.allegat Gul.in.d.aut̃. nouissima . cū ergo illa dicat̃ excludi
tanq̄ꝫ dotata que est congrue dotata vt dixi ⁊ Ang. presuppo-
nit eā exclusam.igitur cōgruēter dicit dotatam ⁊ tñ dicit qꝫ nō
pōt petere supplemētū legitime.pꝫ igitur qꝫ dos nō ascēdebat
ad legitimā ⁊ tñ ꝑsupponit qꝫ erat ɔuenienter dotata. ¶ Con-
firmatur rōne.nā filia dotata exclusa a statuto dꝛ exclusa a legi
tima vt dictū est ⁊ sic nulla sibi debet̃ legitima.⁊ hoc fit ratione
conseruande agnationis vt ꝓbat late Joā.an.in addi. Spe.in
rub.de succes.⁊ ab intest.allegādo quandā disputationē Ja.de
are.si ergo intentio legislatoris fuit excludere filias dotatas a le
gitima ⁊ tñ voluit illas ēt ɔgruēter dotatas cōstat qꝫ intellexit
de dote conuenienti esse circa legitimā.alr̃s eñ sibi sub noīe con-
grue dotis posset legitimā petere.⁊ sic lex esset verbis ⁊ non re-
bus imposita ꝯ.l.ij.C.cōia de leg.item qꝫ vna via directa ꝓhibe
ret̃.s.petitio supplemēti legitime cōcederet̃ alia via ꝯ regulā cū
quid vna via.cū materia de re.iur.in.vj. ¶ Preterea hāc partē
20 tenēt illi doc.qui in ea.q.an filie † dotate exclase a statuto cōpu-
tentur in numero filioꝝ a legitima.s̄.tenēt qꝫ sic ⁊ qꝫ facit ptem
sed qꝫ illud qđ est ea dote.s̄.vsqꝫ ad legitimā accrescit masculo:
ergo patet qꝫ nō est de necessitate qđ ɔgrua dos sit vsqꝫ ad legiti
mam ꝑut voluit Pau.de ca.in consil.cclj.incip. qm̄ fundamē-
tum ⁊c.⁊ ꝰm hāc partem cōsuluerunt do.Nellus de sancto Ge.
do.Ant.de roxellis ⁊ plures alij.idem Joā.paglia.de senis do.
Griso.de mōte pulciano ⁊ plures alij fuit de mēte Bald.in.l.si
defunctus.C.de suis ⁊ leg.⁊ Pau.de ca.in.l.hmōi.§. si titio.ff.
de leg.j.⁊ Lud.pon.in.l.j.C.qñ nō pe.par. ¶ Preterea si non de
betur legitima vt est ɔclusio Bar.⁊ cōis igitur dos nō pōt cum
legitima cōmensurari ad quam fit relatio.arg.l.heres meus.§.
fi.ff.de here.insti.⁊ qđ no.Barto.in.l.j.in prin.ff.de leg.tu.facit
tex.in.l.in testamēto.ff.de ɔdi.⁊ demō. ¶ Confirmat̃ ista cōclu-
sio.nam si dignitas dotātis ⁊ qualitas facit qđ cōgrua dos con
stituat̃ ꝯ mandatū testōris vltra legitimā vt est casus ⁊ ibi not.
in aut̃.res q̄.C.cōia dele.ita ecōtra qualitas ꝑsonarū facultates
patrimonij ⁊ cōsuetudo loci facere debent qđ dicat̃ dos conue-
niens etiā citra legitimā qꝛ nō est dare rōnem dr̄e.l.illud.ff. ad
l.aqui.⁊ qđ operat̃ ꝓpositū in ꝓposito operat̃ oppositū in op-
posito.l.si vt ꝓponis.C.de nup.xxxv.dist.c.hospitiolū.l.si ex to-
to.in prin.ff.de leg.j.cum si.et pro his etiam accedat quod dicit
Bald.in aut̃.p̄terea in fi.C.vñ vir ⁊ vxoꝛ.vbi sentit qđ congrua
dos dꝛ qñ ex illa pōt cōmode sustentari.igitur nō cōmensurat̃ a
legitima.hanc ēt partē tenet illustris doc.d.Ant.de but.in suo
consi.xlj.incip. in qōne ista varia sunt scripta scribentiū vbi ple
ne disputat si filia dotata excluditur quo iure dos reseruat̃ ⁊ ibi
subtiliter arguit ⁊ tandē ɔcludit qđ filie censent̃ excluse a succes
sione debita de iure cōi a legitima ⁊ qđ dos censet̃ reseruari iu-
re successionis ab intestato ⁊ sic debetur tanq̄ꝫ successio ab inte-
stato.nam ex quo statutū excludit a successione excepta dote ex-
ceptio nō intelligitur diuersa materia a qua fit iuxta no.in.l.j.
ff.de reg.iur.et ex his infertur qđ cū dos censetur reseruari iure
successionis ab intestato reseruata per statutū qđ tertia vel di-
midia dotis ꝰm numerū liberorum tanq̄ꝫ portio successiōis ab
intestato erit legitima filie dotate excluse a statuto.⁊ sic manife-
ste vult duo.primū qꝫ dos nō cōmensuretur ꝰm legitimā iuris
cōis scđm qđ legitīa attenta forma statuti semper est minoꝛ de
bita dote.⁊ sic dos non pōt cōmēsurari ꝰm legitimā iuris cōis.
¶ Cōfirmant̃ premissa autoritate insignis doc.d. Pau. de ca-
in consi.cviij.īcip.sup p̄mo q̄sito in scđo dubio vbi loquit̃ in sta
tuto florētino ⁊ dicit qđ talis filia exclusa ex forma statuti iubē
tis eam dotari dꝫ esse ɔtēta dote dūtñ sit ɔdecens inspecta con
ditione ꝑsonarū ⁊ quātitate bonoꝝ ꝰm.l.quero.ff.de iure do.⁊
qđ nō pōt petere supplementū vsqꝫ ad legitimā si illa transcen-
dit ɔgruā dotē ⁊ hoc iō/ qꝛ vigēte dicto statuto nō debet̃ legiti-
ma sꝫ dos tñ vñ infert qđ tūc relictū dotis est ɔditionale vt ibi
p eū decidentē qōnem nostrā in terminis qnīmo do.Pau.ī eo-
dē ɔsi.in.vij.dubio loquendo de statuto florētino dicit ⁊ cōclu-
21 dit qđ qñ pr̃ † dotauit filiā dꝫ stare ɔtēta dote.nec de cōpetenti
dote

dote est querendũ qꝛ illud qꝺ dictũ est qꝺ dʒ esse cõueniẽter do-
tata stãte dicto statuto ꝓcedit qñ dotaꝛ ab alio quã a pr̃e de bo
nis patris puta a curatore sed cũ ipse pr̃ dotat nõ vr̃ sibi referẽ-
da qꝺ qꝺ nõ cõpetenter dotauit cũ ipse melius ꝙ̃ aliꝰ ꝯsiliũ cape
re pro liberis sciat arg.l.si furioso puberi.ff.de cura.furio.nec re
dargui põt ab aliquo cũ nullus amor vincat pr̃nũ ⁊ hoc vr̃ ſm
eũ de mente statuti cõis florentie dũ primo vult absolute qꝺ sint
excluse ab hẽditate patris ⁊ aui ⁊c.⁊ postea subdit qꝺ si nõ fue-
rint dotate debeãt cõuenienter dotari de bonis patris ⁊ aui ⁊c.
vñ notandũ qꝺ cũ loquiꝛ de dotata a patre vel auo apponit ver
bum cõueniẽter sʒ simpl'r dicit si nõ fuerint dotate sufficit ergo
qꝺ sint dotate nec est curandũ de quãto qñ pr̃ vel auus dotauit
ꝓpter verba statuti ꝗ hoc patiunꝛ cũ loquaꝛ cõditional'r.argu.
eius qꝺ hr̃ in simili per gl.in.l.pe.in fi.ff.ne qs.cũ vero est fienda
dotatio post mortẽ ꝑ aliũ statutũ apponit vbũ cõueniẽter qꝛ do
tatio pñs semꝑ cõueniẽs p̃sumiꝛ ⁊ hãc opi. putat verã nisi dare
tur magnꝰ excessus vt ibi ꝑ eũ.faciũt ꝓ eo notata per Bal.in.d.
aut.res que.C.cõia de le.dũ loquiꝛ qñ statutũ dicit ꝙ filia sit ꝯtẽ
ta dote.quo casu dʒ esse cõtẽta etiã si dos sit parua lʒ qñ dicit qꝺ
dotari dʒ intelligi debeat de dote cõuenienti vt in.l. fi.C. de do-
tis ꝓmis. ex qbꝰ cõcludo in primis qꝺ cũ in casu nr̃o attenta di
gnitate ꝑsonaꝝ facultate pr̃imonij ⁊ cõsuetudine ciuitatis ne-
ptes de qbꝰ agimꝰ sint cõpetenter dotate nõ possunt petere do-
tis supplementũ vsqʒ ad ltĩmã.⁊ marie attẽto statuto florẽtino
⁊ qꝺ auus pr̃nus vltra dotẽ constitutã a patre illã augmẽtauit
asserẽs illas plusꝙ̃ cõueniẽter dotatas.⁊ maxime ex quo dotes
postea fuerũt per fratrẽ patruelẽ pr̃is augmẽtate ꝑ ea ꝗ vltimo
loco dicta sunt.¶ Sʒ qñ oĩno p̃dicta cessarẽt ꝗ verissima sunt lʒ
olim magna fuerit sepiꝰ cõtentio in ciuitate florentina ⁊ varia
emanauerint cõsilia ⁊ inter se cõtraria tñ hodie ista qꝺ est sopi-
ta ex forma florentine reformatiõis ꝗ incipit inter platonis po
puloꝝ pñcipis in qua clare disponiꝛ qꝺ mulier ꝗ excludiꝛ a suc-
cessione ab aliquo ex enumeratis in dicto statuto nõ põt impu-
gnare directe vel indirecte aliquã vltimã volũtatẽ vel donatio-
nem illiꝰ de cuiꝰ successione agiꝛ vigore alicuiꝰ legitime vel cõpe
tentis dotis aliquo p̃textu vel q̃sito colore ⁊ sic quatenꝰ sunt ser
uanda statuta florentina in dicta reformatione est casus igitur
nulla relinquaꝛ dubitatio.l.qꝺ labeo.ff.ad carb.l.ancille. C. de
furtis. ¶ Nec dicat aliqs qꝺ dicta reformatio nõ cõprehendit
casum nr̃m qꝛ tꝑe reformatiõis erat ius q̃situ istis filiabus per
22 mortẽ magistri Jo.igitur illas nõ vr̃ cõprehendere† qm̃ statuta
futura ⁊ nõ p̃terita negocia respiciũt vt declarat Bar. in.l.oẽs
populi in.v.qõne principali.ff.de iusti.⁊ iu.⁊ est tex.⁊ ibi Cano.
in.c.fi.de cõsti.tradũt Bal.⁊ alij in.l.leges sacratissime.C.de le-
gi.cum ergo iam essent facta dicta vltima volũtas ⁊ donatio et
iam apta vr̃ via filiabꝰ nõ vr̃ statutũ hũc casum ꝯprehẽdere.qm̃
ad hãc obiectionẽ facil'r rñdeꝛ ⁊ primo qꝺ ista noua reformatio
est declaratoria statuti antiqui quo casu trahiꝛ ad p̃terita vt in
aut.de filijs añ dot.instr.nat.post pn.⁊ gl.in data sexti libri. ⁊ tʒ
Bar.in.d.l.oẽs populi.v.qõne principali. ⁊ oẽs canoniste in.c.
fi.de cõsti.¶ Preterea legũ latores voluerũt qꝺ dicta reforma-
tio extẽdereꝛ ad p̃terita quo casu lʒ nõ esset declaratoria extẽde-
retur qꝛ reformatio hoc exprimit.casus est clarꝰ in.d.c.fi. in cle.
ij.de iudi.⁊ maxime qꝛ causa de qua agimꝰ neqʒ erat decisa neqʒ
p̃dens vt tradiꝛ in dictis iuribus ꝯnimo qꝺ fortiꝰ est si cã fuis-
set decisa cõprehendereꝛ qꝛ statutũ hoc exprimit ꝓut voluit gl.
reputata singularis in.l.causas ⁊ lites.C.de trãs.potuit em̃ ciui
23 tas † florẽtia ꝗ tʒ vicem principis ex causa hoc facere condendo
legẽ ſm no.ꝑ Inn.⁊ doc.in.c.ꝗ in ecclesiarũ de cõsti.⁊ ꝑ Bar.in
l.fi.C.si cõtra ius vel vtili.publ.⁊ in specie hoc tʒ do.Abb.in.c.
fi.de cõsti.⁊ Pe.de anc.in repetitione.c.primi.de cõsti.in.xxxij.
charta ver.ex cã etiã.⁊ sic ex oĩbꝰ p̃missis ꝯcludo qꝺ nullũ augmẽ
tũ ꝯpetẽtis dotis ꝑ dictas filias peti p̃t si statuta florẽtina seruã
da sunt ꝓut vere seruari debẽt vt oportune oñsum est. ¶ Circa
scꝺm dubiũ posito sʒ nõ ꝯcesso qꝺ statuta terre sancti Miniati
seruãda essent quo ad bona exñtia in territorio dicti castri qꝺ tñ
in casu nostro plusꝙ̃ falsissimũ puto.cõcludo etiã qꝺ attẽtis his
ꝗ mihi in facto narranꝛ dicte filie nihil petere possint rõne legi-
time neqʒ cõpetẽtis dotis. Nam aduertendũ est qꝺ dictꝰ magi-
ster Jo.fingebaꝛ duplex hõ.s.florẽtinꝰ rõne bonoꝝ exñtiũ extra
castrũ ⁊ territoriũ sancti Miniati ⁊ samminiatẽsis respectu bo
noꝝ ibi exñtiũ ⁊ sic filie fingebanꝛ hr̃e duplicẽ pr̃em.ar.ex.l.si ar
rogator.ff.de adop.cum ibi not.vbi Bal.in spẽ hoc cõsiderat.⁊
Bar.de sal.q hoc late discutit in.d.l.cũctos pplos.⁊.s.late retu
li.ex quo fundamẽto infero duas cõclusiones.¶ Prima cõclu-
sio est qꝺ legitima dictarũ filiaꝝ cũ essent tres filie erat tertia ꝑs
bonoꝝ existentiũ in territorio sancti Miniati ⁊ cuiuslibet ipsa
rũ legitima erat nona ꝑs dictoꝝ bonoꝝ iuxta no.in aut.nouissi-
ma.C.de inof.testa.Ista cõclusio ꝓbaꝛ apte ex no.ꝑ gl.ꝗ hoc de-
cidit in termis in.d.l.si arrogator quã ibi approbãt doct.ꝗ vult
qꝺ legitĩa filij arrogati nõ est simpl'r quarta ibi exp̃ssa oĩum bo-
noꝝ pñs arrogatoris sed tertia illius in qua succedit ab intesta
to ⁊ sic vult qꝺ per numerũ liberoꝝ ex quo diminuiꝛ successio ab
intestato possit peti portio illius quarte ⁊ sic legitima ita dica-
mus in casu nr̃o ꝙ legitima dictaꝝ filiaꝝ dicaꝛ tertia portio bo
noꝝ sancti Miniati in quibꝰ ad intestato succederẽt.¶ Confir
matur rõne clara qꝛ ltĩma est portio ciꝰ ꝙ qs ab intestato fuisset
habiturꝰ.l.papinianꝰ.§.iiij.ff.de inof.te.⁊ no.in.d.aut.nouissi-
ma.sed in bonis sitis in territorio florentino p̃terꝙ̃ in casu nr̃o
sancti Miniati nulla debebaꝛ successio ab intestato. igiꝛ nulla
debeꝛ ltĩma.⁊ sic respectu illoꝝ bonoꝝ nulla p̃t ltĩma cõmensura
ri.nã ex quo successio ꝗ debebaꝛ de iure cõi est extincta in dictis
bonis ltĩma ꝗ debeꝛ ꝑ relationẽ ad illã successionẽ censeꝛ extin-
cta in materia quãtũcũqʒ correctiua.ar.eoꝝ ꝗ dicũt glo.⁊ Bar.
in.l.illud.C.de sac.san.ec.⁊ Bar.in.l.j.ff.de legi.tu.confirmatur
etiã ex his ꝗ dicit.d.Ant.in suo cõsi.xij.incip.absqʒ allegationi-
bus sup̃fluis vbi vult qꝺ si maritus lucraꝛ ex forma statuti dimi
diã dotis vxoris p̃cedentis legitimã matris in bonis filie nupte
ꝗ precedit viro est tertia alteriꝰ dimidie quã habiturus fuisset
ab intestato.ar.no.in.d.aut.nouissima.⁊ in.l.ꝗ nuꝑ co.|ti. faciũt
que dicit idẽ do.Ant.in.d.cõsi.lj.s.alle.ex qbꝰ hec prima ꝯclusio
reddiꝛ clara. ¶ Scꝺa ꝯcl'o est qꝺ quingẽti floreni dati in dotem
per dictũ Bar. post mortẽ dicti magistri Jo. dicto Pãdulpho
cõputari debẽt in ltĩmã Elisabete vxoris dicti Pandulphi si
qua sibi debebaꝛ in bonis sitis in territorio seu curia scti Mi-
niati.ista cõclusio ꝓbaꝛ qm̃ donatio in dotẽ computaꝛ in ltĩmã
24 † si qua debeꝛ.casus est in.l.qm̃ nouella.C.de inof. test. sed huic
Elisabete si qua ltĩma debebaꝛ erat respectu bonoꝝ sancti Mi
niati igitur in illã ista datio in dotẽ cõputari dʒ. ¶ Confirmaꝛ
ista cõclusio ex tribꝰ regulis.prima qꝛ.B.q dotẽ dedit declara-
re p̃t in quã cãm dedit iuxta no.i.l.j.ij.⁊.iij.ff.de so.Scꝺa qꝛ cede
re dʒ in cãm grauiorẽ.l.in his.e.ti.⁊ no.Bar. in.l.cũ ex pluribꝰ
eo.ti.Tertia.s.qꝛ cedere dʒ in cãm ex qua tenebaꝛ nõ in causa ex
qua nõ tenebaꝛ.l.si is.§.fi.ff.eo.ti.⁊ no.Bar.in.l.cũ ex pluribus
igiꝛ in cãm legitime p̃dicte cedere dʒ si qua debebaꝛ.¶ Preter-
ea ista cõclusio clare demõstraꝛ per instr̃m ꝓmissiõis dictoꝝ qn-
gẽtoꝝ florenoꝝ in augmẽtũ dotis qꝛ in eo exprimiꝛ qꝺ dictꝰ.B.
vult liberari ⁊ esse liberatꝰ ⁊ absolutꝰ ab oĩ eo qꝺ dicte Elisabe-
te debebaꝛ rõne cuiuscũqʒ successionis ltĩme vel dotis ⁊ sic pʒ di
ctũ.B.soluisse ꝓ eo ad qꝺ obligatꝰ fuisset occasione successiõis
ltĩme vel dotis sed nulla alia successio vel ltĩma poterit deberi
nisi respectu bonoꝝ sancti Miniati igiꝛ respectu illoꝝ censetur
facta dicta solutio.ar.l.j.⁊.ij.cũ ibi no.ff.de li.⁊ posth.⁊.l.fundꝰ
q locatꝰ.ff.de fun.inst.⁊ qꝺ no.bal. ꝑ illũ tex.i.l. si ita scp̃sisset.ff.
de le.ij.⁊ bal.in.l.quãuis.C.de fideic.ex qbꝰ clarissime ꝯcludo qꝺ
dicti qngenti cedũt in dictã ltĩmã.vñ cũ respectu bonoꝝ ibi exi-
stentiũ dicta quãtitas sit maior ltĩma vt mihi vr̃ sequiꝛ qꝺ nul-
lam legitimã petere p̃t.⁊ hec sunt dicta ad maiorẽ corroboratio
nem iuriũ dicti.B.lʒ nõ necessaria qꝛ statuta florẽtina indubitã
ter sunt attẽdẽda vt.s.opportune oñsuʒ ⁊ demõstratũ est.¶ Cir
ca tertiã qõnẽ qꝛ de dotibꝰ exñtibꝰ suꝑ mõte nõ dubitaꝛ vt mihi
dictũ est sʒ tm̃ respectu alioꝝ bonoꝝ aduertẽdũ est qꝺ ista qꝺ de
pendet ab illa alia qõne. s. discussa ꝗ statuta sunt attendenda.
nam si respectu bonoꝝ existentiũ in sancto Miniato attẽdi de-
berẽt statuta sancti Miniati dicta Alexãdra successisset auo in
bonis exñtibꝰ in dicto loco ⁊ talẽ successionẽ trãmisisset ex potẽ
tia suitatis ad sorores iuxta no.in.l.si fratris.C.de iure deli.⁊ ꝑ
Bar.in.l.ex militari.§.fi.ff.de te.mil.cũ si. ꝗ in dictis bõis adeũ
do hẽditatẽ essent hẽdes vniuersales ⁊ tenerenꝛ dare dicta bo-
na.B.virtute codicilloꝝ retẽta ltĩma.⁊ sic nona ꝑte dictoꝝ bo-
noꝝ cũ essent tres iuxta no.in.l.qm̃ in prioribꝰ ⁊ in.l.scimꝰ.§.cũ
aũt.C.de inof.te.itẽ tenereꝛ etiã dare dicta bona v̾tute donatio-
nis facte.B.retẽta tñ dicta legitima iuxta not.in.l.j.C. de inof-
fi.dona.sed qꝛ vt.s.clarissime demõstratũ est attendi debent sta
tuta florentina ⁊ nõ statuta sancti Miniati idcirco p̃dicta ces-
sant.Uideamus ergo an aliqd petere possint vigore statutorũ
ciuitatis florentie ⁊ certe cõcludendũ est qꝺ nihil petere pñt.nã
nõ possunt dicere qꝺ dicta.A.in aliquo successerit patri vl' auo
a quorũ hereditatibus fuit exclusa ex forma statuti florentini
nec possunt dicere se successisse in bonis relictis dicte Alexãdre
ab auo in dotis augmentum. ¶ Primũ ꝓbatur.nã lʒ Bar.de
Saly.vt.s.retuli tenuerit qꝺ filie excluse a successione ab intesta
to non dicantur excluse a legitima prout pluribus rationibus
conatur probare in .d.aut.nouissima.tñ in ꝯtrariũ est cõis opi.
⁊ vera qñ sumꝰ simpl'r in simplici successione ab intestato ita de
cidit Bal.in.l.gallus.§.⁊ quid si tm̃.ff.de lib.⁊ posth.vbi sentit
manifeste qꝺ exclusus a successione dicaꝛ exclusus a legitima. cũ
legitima sit quota successionis.l.papinianꝰ.§.qm̃ aũt quarta.ff.
de inoff.testa.Nec em̃ oratio indefinita qꝺ non possit succedere
videtur equipollere vniuersali iuxta nota.in.l.si pluribus .ff.de

lega.ij.a qua vniuersali negatiua nihil excipi solet.l.legitimos.§.an ergo.ff.de legit.tuto.hāc etiā opi.apte ibi sequit̃ Ioan.de imo.in .d.l.gallus.ꝓter.in.l.nō est ambigēdū.§.fi.de bono.pos.ztab.ꝛ colligit̃ etiā ibi ex dictis Bartho.ꝛ sequunt̃ insignes p̄ceptores mei do.Frā.areti.ꝛ do.Alex.de imo.q ad plura obiecta saly.rn̄dēt.ꝛ hec opi.est de mēte Bal.in.l.j.C.de sum.trini.ꝛ fide catho.ꝛ ꝭm hāc opi.ꝯsuluit elegās doc.ꝛ ꝯciuis meus do.Io.pagliarēsis ꝛ est de mente Bar.in.l.j.§.sciendū.ff.de suis ꝛ legit.et possem hāc opi.plurib⁹ rōnibus cōprobare q̄s omitto

25 quā etiā tenēt oēs illi q tenēt ꝙ† statutū possit in totū tollere legitimā.put tenuit Dy.in regula ꝯdultū de reg.iur.in.vj.ꝛ Bar.in.l.titio centū.§.titio genero.ff.de ꝯdi.ꝛ demō.ꝛ Cy.in.l.sancimus.C.de nup.idē alb.de ro.in p̄ma pte statutoꝝ.q.xlij.et in scđa pte.q.cij.ꝛ.q.ciij.idē Ang.in.l.qđ de bonis.in.§.ff.ad.l.fal.Oldr.in suo ꝯsi.xc.idē Ja.de bel.in aut̃.de hr̃.ꝛ fal.§.si qs aūt.ꝛ Lu.ro.in.l.sequēs gradus.§.heredib⁹.ff.ad silla.ꝛ est cōis opi.doc.Istā etiā opi.tenēt oēs illi q volūt ꝙ filia exclusa istituta in aliqua pte non pōt petere supplementū legitime .put cōsuluit Bal.in.d.suo cōsi.qđ incipit antiquū statutū qđ ꝯsiliū subscripsit dn̄s Frā.de alber.ꝛ Bal.in alio cōsilio qđ incipit.Circa primū.ꝛ sup hoc florētie habent̃ lata cōsilia nō me extēdo.hāc etiā partē tenēt q ꝓbāt dicta Bal.ꝛ Ang.in.l.postbum⁹.§.si qs ex his.ff.de inoffi.test.ꝛ Bar.in.l.j.in.§.filiū in.iiij.q.ff.de ztab.et in.l.j.§.si pr̄.ff.de ꝯiūg.cū emācip.li.hāc etiā ptem apertissime te

26 nēt oēs q volunt ꝙ† filie dotate exclusē a statuto nō cōnumerātur in numero filioꝝ in cōparatiōe legitime ac si nō essent in rerum natura qđ nō esset si supplementū legitime petere possent qđ aūt habeant̃ ac si nō essent in rerū nā ꝛ non cōputent̃ tenent Bal.Ang.ꝛ Fulg.in.l.papinianus.§.vn̄ si qs per illū text.cum glo.ff.de inoffi.test.ꝛ Ang.in eadem.l.in.§.qm̄ autem quarta.idē Ang.ꝛ Imo.in.l.plane.§.si duobus.ff.de lega.j.ꝛ Ang.in l.vnica.§.in prīo.C.de cadu.tol.ꝛ in.d.aut̃.nouissima.ꝛ in cōsi.cv.incip. statuto cauet̃ ꝙ si aliqs decessit.ꝛ in ꝯsi.clxxij.inci.statuto ciuitatis cortosij.ꝛ Raph.in.l.hmōi.§.si titio.de le.j.Idē cōsuluit Pe.de anc.in ꝯsi.qđ incipit in augmēto ꝛ diminutiōe legitime cui se subscripsit Bar.de saly.idē ꝯsuluit totū collegiū paduanū.incip.factū sup quo cōsiliū querit̃.ꝛ idē sepius cōsultū vidi p doctissimos viros.ꝛ sepius ꝯsului ꝛ semel iudicaui.ex qbus oībus indubitāter ꝯcludendū est ꝙ in hac successione intestati nō pōt peti supplemētū legitime attētis statutis Florentinis.¶ Postremo tollit̃ oīs difficultas p vltimā reformationē in qua hr̃ ꝙ tale supplemētū nullo mō peti possit neqꝫ per viā legitie neqꝫ p viā supplemēti dotis .put.s̄.lati⁹.in.ij.q.dicta reformatio deducta fuit vn̄ illam latius nō repeto.¶ Scđm decidit Bar.in terminis.in.l.titio centū.§.titio genero.ff.de cōdi.ꝛ demon.nā qcquid sit de iure cōi qm̄ statutū excludit filias dotatas a successione vlī pr̄na filiabus nō debet̃ legitima qꝛ legitima est ps debite portionis ab intestato.l.cū q̄rit̃.C.de inof.te.et s̄.late dictū est.igit̃ relictū factū a pr̄e filie exclusē p dote dr̄ cōditionale.ꝛ sic nō trāsmittit̃.l.vnica.§.finaūt sub ꝯditiōe.C.de cadu.tol.qꝛ nō pōt dici purū q̄si ꝯditio reñciat̃ vsqꝫ ad legitimā.l.qm̄ in prioribus.C.de inoffi.test.nā si statutū pōt minuere legitimā in quātitate ꝛ tollere vt.s̄.dixi pōt etiā minuere in tpe ꝛ in casu ꝛ sic ꝙ non debeat̃ dos nisi adueniēte die nuptiarū.ista est ratio Bar.in.d.§.titio genero.ꝛ lꝫ ꝯtriū teneant Richar.malū.Cy.et

27 Bal.in.l.sancimus.C.de nup.vbi volūt ꝙ† relictū factū pro dote a pr̄e filiab⁹ q̄ dotate excludunt̃ dicat̃ purū qm̄ cōpēsat̃ cū ltia l.qm̄ nouella.C.de inof.test.vn̄ cōditio ꝛ dilatio reñci dꝫ sicut de legitia vt in.d.l.qm̄ in priorib⁹.tn̄ do.Pau.de ca.ꝯcordat opi.in.d.§.titio genero.cuius cōcordia semp placuit.vult eñ ꝙ aut statutū dicit ꝙ exn̄te masculo filia nō succedat sed debeat dotari ꝛ tūc pcedat opi.Bar.qꝛ nō excludit̃ nisi ꝓpter existētiā masculi ꝛ ꝙ subdit̃ ꝙ dn̄t dotari intelligi dꝫ si mirabilr̃ al's dotatio nō est necessaria ꝛ tūc filie non debet̃ legitima.nā ab itestato nō succederet cū masculo ēt si pr̄ nihil reliquisset pro dote :ergo nec legitima debet̃ si ergo tūc pr̄ relinqt pro dote nō censet̃ relinquere pro legitima q̄ non debet̃.sed tanqꝫ extneus p̄sumit̃ ꝙ velit ꝙ p dote habeat qm̄ eā habuisset si non reliqsset.s.qm̄ maritabitur.Si aūt statutū loquat̃ ꝙ filia nō succedat simul cū masculo tūc Bar.nō dicit verū ꝛ pcedat ꝯtria opi.qꝛ imo relictū est purū al's nō diceret̃ dotata ꝛ sic nō esset exclusa a statuto ꝛ tūc posset peti legatū statim ꝛ ad heredē trāsmittere. ꝛ ita dicit se plures ꝯsultū rn̄disse.quā distinctionē dicit ꝙ nullus facit ꝛ ꝙ est ipa veritas ꝛ mēti tenēda.sed eādē distinctionē facit ibi Raph.cu.ꝛ ꝭm hāc ꝯsuluit do.Pau.de ca.in suo consi.cccxxi.incipiē.In xp̄i noīe sup eo ꝙ querit̃ an dicta dn̄a Ioāna.ꝛ in consi.cvj.incipiē.sup eo qđ querit̃ clara ꝛ idubitata.sed in casu nr̄o statutū nō excludit filias dotatas lꝫ simplr̃ excludit filias.subdit tn̄ qđ si non fuerint dotate qđ dotari possint.ꝛ sic sumus in terminis in qbus Pau.de ca.approbat opi.Bar.tenētis relictū esse

cōditionale ꝛ non trāsmissibile ꝛ hāc opi.vt dixi puto verā.ꝛ lꝫ multa hincinde adduci possent ex his q̄ ponit Bal.in.l.ḡnaliter.C.de epis.ꝛ cle.ꝛ Bal.ꝛ Saly.in.l.qm̄ in priorib⁹.C.de ioffi.test.ꝛ Bal.i.l.itē q̄.ff.de pac.ꝛ in.l.fi.C.de li.pte.ꝛ Bal.in.l.si pr̄ C.de insti.ꝛ substi.ꝛ in.l.filia legatoꝝ.C.de leg.ꝛ Bar.in.l.qbus diebus.§.termilius.ff.de ꝯdi.ꝛ demon.ꝛ Bal.in.l.si plures.C.de condi.inser.ꝛ in.l.j.C.de priui.do.ꝛ in.l.nō sine.C.de bo.q̄ li.vbi etiā Fulgo.ꝛ Pe.de anc.in repe.c.prim⁹ extra de cōsti.ver.pone statuto cauet̃.ꝛ Pe.de anc.cōsi.cccxxij. cipiē.ista oīa puto bn̄ ꝛ subtilr̃ fundata. ꝛ in alio consi.cccxxviij.incipi subtilr̃ ꝛ ad plenū.tn̄ illa non ꝓsequoꝛ qꝛ consultatio nr̄a reddit̃ valde clara ꝓpter duo.¶ Primo ꝓpter statutū florētinū in quo excludūtur a successione quo ad duo.in primis qđ filie possint dotari si non fuerint dotate.igit̃ statutū si aliquā imposuerit necessitatē datandi iponit qm̄ non sunt dotate.sed in casu nr̄o erāt cōpetenter dotate sup monte ꝭm cōsuetudinē ciuitatis florētie .put etiā asserit auus.igit̃ donatio in eis nō erat necessaria lꝫ qm̄ relinqtur dos si nupserit.vt in casu nr̄o.ꝛ dos nō erat necessaria tūc relictū est conditionale.ista est cōis ꝯclusio in.d.§.titio genero.ꝛ doc.in locis.s̄.alle.¶ Preterea statutū subdit ꝙ interim donec nuptui tradant̃ tales filie dn̄t hr̄e alimēta in bonis ascendētis a cuius hereditate excludūtur ꝛ sic de mente manifesta statuti est ꝙ anteqꝫ marітent̃ nō possit petere se dotari:tū qꝛ iterim non ad aliū finē alimēta vult p̄stari:tū qꝛ dos sine mr̄imonio per se non dr̄.l.fi.C.de do.ante nup.ꝛ qđ dicit Imo.ꝯ Bar.in.d.§.titio genero.¶ Scđo reddit̃ clara ꝓpter nouā reformationē q̄ incipit inter platonis p quā apparet ꝙ cū filie essent dotate et sic haberēt dotē vt dictū est non poterāt vlteri⁹ aliqd petere neqꝫ rōne legitime neqꝫ rōne dotis cū illius reformationis interpretatio trahat̃ ad p̄terita vt.s̄.dictū est.si ergo non tenebat̃ dotare igit̃ relictū dr̄ ꝯditionale vt dixi p no.in.d.§.titio genero.et maxime in casu nostro in quo exprimit̃ ꝯditio in tali relicto qm̄ maritabunt̃ de ꝯsensu suo vel Bartholomei filij sui ꝛc.put lati⁹ in codicillis apparet ꝛ sic cū legatū in sui forma sit ꝯditionale ꝛ nulla rō necessitatis legitime vel dotis astringat ad remouēdā conditionē sequit̃ indubitata conclusio ꝙ tale legatū tanqꝫ conditionale non fuit transmissum.ꝛ hec de tertia q̄ne dicta sufficiant.¶ Circa quartā questionē est aduertēdū ꝙ si simpliciter

a Bernardus ꝓmisisset se facturum ꝛc.qđ Elisabeta ratificaret qm̄ erit etatis annorū.xviij.ꝯpletoꝝ p aduentū dicte etatis non diceret̃ constitutus in mora neqꝫ diceret̃ instr̄m hr̄e certū terminum qm̄ qm̄ tp̄s certe etatis apponit̃ substātie obligationis reddit conditionalē obligationē seu dispositionē.l.is cui⁹ in principio ꝛ ibi no.ff.de leg.j.ꝛ tradit̃ in.l.seyus saturninus.ff.de ad treb.ꝛ marie in casu nr̄o in quo fuit expressum ꝙ non teneretur casu quo non peruenire ad etatē.xviij.annoꝝ sine filijs vn̄ dr̄ ꝓmissio facta sub die incerto vt traditur in dictis iurib⁹ ꝛ in.l.ex his.C.qm̄ dies lega.ced.ꝛ in.l.dies incertus.ff.de condi.ꝛ demon. ꝛ sic non diceretur instr̄m continere certū terminū nec Bernardus diceret̃ constitutus in mora qm̄ euent⁹ conditionis seu diei incerti non ꝯstitnit in mora.primū ꝓbat̃ in.l.quotiēs in diē.ꝛ ibi plene no.ff.de ver.ob.scđm ꝓbat̃ in.l.magnā.C.de cōtrahen.et ꝛ commit.stip.in ver.certo tpe a ꝯtrio sensu.ꝛ ibi colligūt Cy.ꝛ Bal.tꝫ Bar.in.l.ita stipulat⁹.la grāde.ff.de v̄.ob.in.ij.q.principali in ver.iuxta hoc quero.ꝛ in ver.iij.est videndū.sed in casu nr̄o dictū fuit vltra ꝙ ꝓmisit.j.mensem post cōpletam etatē xviij.annorum.ꝛ sic ante decederet sine filijs noluit teneri:vnde adueniēte etate voluit oīno teneri.ex quo infert̃ primo ꝙ imediate ꝙ dicta Elisabeta effecta fuit etatis.xviij.annoꝝ fuit promissio purificata qꝛ fuit purificata conditio ꝛ obligatio nō fuit amplius ꝯditionalis vt tradit̃ in.d.l.in cui⁹.ꝛ in.d.l.seyus saturninus.¶ Scđo infert̃ quod imediate purificata conditione fuit obligatus.j.mensem agere ꝛ curare ꝛc.ꝛ sic.j.certū terminum quo elapso imediate fuit constitutus in mora.casus est in d.l.magnā.ꝛ in.l.traiectitie.§.de illo.ff.de ac.ꝛ ob.tradit̃ plene per Bar.in.l.ita stipulatus.in.ij.q.prin.nec ꝓmissis obstat qđ dictus Bernardus non simplr̃ ꝓmisit.j.mensem sed.j.mēsem ad oēm reqsitionē dicti Bartholomei:qm̄ dicta verba p que vr̄ data facultas Bartholomeo requirendi ꝙ curaret.j.terminū mensis non tollit̃ quominus p lapsum termini certi constituat̃ in mora.ꝛ sic terminus certus nō alterat̃ lꝫ possit artari ꝛ prorogari ad petitionē ꝛ requisitionē creditoris.casus est q solet allegari ꝓ singulari iūcta vna expositione gl.in.l.cū stipulatus fuimibi a pculo.ff.de v̄.ob.p quē Bar.decidit.q.nostram in termi

28 nis in fi.comēti.dicit eñ ꝙ si ꝓmitto† dare tibi centum vsqꝫ ad pasca ꝛ abinde antea ad oēm tuā petitionē ꝛ voluntatem adueniete die ꝯstituoꝛ in mora.ꝛ illā opi.sequunt̃ ibi Ang.Jo.an.de imo.ꝛ cōiter Moder.idē voluit Ang.in.l.si insulā.in repe.co.ti.in.vj.col.vbi dicit ꝙ lꝫ p illa verba ꝛ abinde in antea ad oēm tui petitionem ꝛ voluntatem dies sit variabilis ad volūtatem creditoris

a ¶ Qui ꝓmisit se facturū ꝛc. ꝙ qs ratificaret qm̄ erat etatis .xviij. annoꝝ cōpletoꝝ p aduētū dcē etatis qm̄ dicatur ꝯstitutus in mora.

29 creditoris† tñ nõ tollit quomin⁹ elapso termino ↄstituat̃ in mora. ⁊ hoc idē sequit̃ ibi Jo. de imo. idē voluit Ang. i. l. ita stipulatus. la grāde. ⁊ sequit̃ Jo. de Imo. ff. de ver. obli. ¶ Cõfirmat̃ ista cõclusio p ea q̃ voluit Bal. in. l. j. i vl. col. C. qñ dies le. ced. vbi vult in fortiorib⁹ terminis qḋ testator vetat legatariū petere legatū ante annū qḋ tūc lapsus anni cõstituit heredē in mora lз dies sit appositus creditori nõ debitori ita dicit velle glo. in. l. si duo. §. si. ff. de ↄsti. pe. ⁊ sequit̃ Cy. ar. d. l. cū stipulatus sim mihi a pculo iūcta. l. interdū. eo. ti. ¶ Confirmat̃ etiā ex his q̃ ponit Bal. in. c. ij. an ille q iterficit fratrē dñi sui vbi dicit qḋ si pmisisti soluere vsq ad. x. dies et postea quandocūq te interpellauero per lapsum decēdierū es cõstitutus in mora p tex. cū glo. in. d. l. si stipulatus. ⁊ sic decidit etiam. q. nostrā in terminis. Comprobat̃ hoc idē p tex. in. l. si. §. pterea. C. de iure do. in ver. siue postea vbi est casus qḋ lз dos veniat soluēda ad petitionē viri siue petat ante vel post diē ibi appositū tñ tps bienij interpellat. ⁊ sic dicit ibi pbari id qḋ dr in. d. l. cū stipulatus sim mihi a pculo. ⁊ ideo infert qḋ si statutū dicit qḋ debitores frumēti nõ possint exigi. j. annū sз post annū teneant̃ soluere ad petitionē creditorū qḋ nõ expectabit̃ alia interpellatio sз lapsus anni interpellabit ⁊ cõstituet debitores in mora. Ex qbus oīb⁹ cõcludo qḋ immediate qḋ Elisabeta puenit ad. xviij. annos fuit purificata cõditio obligatiõis. ⁊ fuit Bernardus obligatus ad certū terminū mēsis quo elapso fuit ↄstitutus in mora ⁊ p cõsequēs interptari põt statutū sub rubrica de pcepto guarētigie. ¶ Circa quītā. q. qua querit̃ si pādulfus ⁊ Hieronymus ⁊ etiā Bernardus si viuerēt facerēt qcqd possent qḋ Elisabeta ratificaret ēt adhibēdo minas liberaretur a dicta pmissiõe videbat̃ prīo dicendū qḋ sic psupponēdo qḋ dicta stipulatio de cõseruādo eū indēnē incepit a pcedēti cõuētiõe qua pmissū fuit de agēdo ⁊ curādo qḋ Elysabeta ratificaret quo casu stipulatio vel penalis vl' silis incepit a pcedēti cõuētiõe nõ cõmittit̃ nisi pmissor sit in mora. casus est i. l. si penu. ff. qñ di. leg. ced. ⁊ est tex. cū gl. in. l. ita stipulatus. la grāde. ff. de ver. ob. hoc psupposito ostēdi vr rõne ⁊ autoritate qḋ si facerēt qcqd psūt nõ sint obligati respectu dicte pmissiõis de idēntate. ¶ Primū pbat̃ q† qñ factū est i obligatiõe difficultas excusat a mora tex. est i. l. j. §. si pi. ff. de coll. bono. ⁊ sic a pena ⁊ q̃libet alia stiplõne q̃ cõmitteret̃ pp morā ⁊ illum tex. ad hoc allegat Bar. i. l. ↄtinuus. §. illud. vbi h̃ tз ⁊ sequunt̃ ibi doc. ff. de v. ob. ⁊ bar. ⁊ doc. i. l. qḋ te. ff. si cer. pe. ergo talis difficultas si fecerit qcqd potuerit etiā cū minis excusare dз. ¶ Secūdū pbat̃ autoritate Fede. de senis ↄsi. suo. mihi cvij. vbi post Joānē pagliarēsem de senis cõcludit in. q. de facto in qua qdā pmisit se acturū ⁊ curaturū qḋ Berta ↄheret mrĩmoniū sub certa pena ⁊ psupponit̃ casus i quo stipulatio valebat dicit qḋ si ille fecit qcqd potuit qḋ berta ↄheret ⁊ illa ↄhere noluerit excusat̃ a pena p rõnē statim allegatā ⁊ tenēt etiā. d. Ant. Car. ⁊ d. Abb. i. c. gēma. extra de spõ. vbi genitor me⁹ allegat se pluries cõsuluisse. ad idē qḋ hr in. l. ij. si qs cau. ⁊ i. l. si vehēda. §. idē iure. ff. ad. l. rod. de iactu. ⁊ idē tз do. Abb. i. c. significasti. extra de of. dele. tradit̃ etiā in. c. breui. extra de iureiu. ⁊ tenere vr i terminis Jo. de imo. in. d. §. illud. ¶ Sз tñ his nõ obstātib⁹ q̃ in veritate nõ obstāt in casu nr̃o arbitror ↄriā sniam veriorē esse. ista cõclusio in casu nostro pbat̃ ex plurimis. ⁊ i pmis illa opi. semp visa fuit dubia ꝙ si pmittis te acturū ⁊ curaturū ꝙ titius ratū habebit ⁊ casu quo ratū nõ habebit pmittis cõseruare me indēnē ꝙ si facis quicqd potes rogando ⁊ minis non tenearis qñ ista erit aptissima via ad fraudādū stipulatorē tacite cõueniēdo cū illo q hз ratificare ꝙ nõ obstāte quacūq diligentia qbuscunq rogationibus ⁊ minis nõ ratificet quo casu pmissor liberaret̃ ⁊ stipulator molestaret̃ ⁊ nõ cõseruaret̃ indēnis. iterpetratio autē per quā via fraudibus apiret̃ ita facil'r est rescindēda ar. l. in fundo. ff. de rei. ven. ⁊ l. cõuenire. ff. de pac. do. ⁊ l. nõ dubiū. cū materia. C. de legi. ⁊ in regula. cū qd vna via. cum mā. de regu. iur. in. vj. cū si. ¶ Scḋo eadē cõclusio cõfirmat̃. cõsidero em̃ ꝙ aliqñ pmissio facti sui natura nõ est difficilis sed difficultas supuenit

31 ⁊ tūc fateor ꝙ† difficultas excusat a mora. ⁊ sic a pena. ⁊ ita loquunt̃ iura in ↄriū all'ata h̃ pз vt in tota. l. ij. ff. si qs cau. ⁊ in. d. l. vehenda. §. idē iuris. ⁊ in. d. §. illud. ex quo pз etiam r̃nsio ad. l. j. §. si frater. ff. de col. bo. q̃ ibi nihil pmisit sed ad illud obligat̃ ex dispositione. l. vñ nõ põt sibi iputari quare se ad rē difficilem obligauerit. ⁊ ita intelligo pcedere dictum Bar. ⁊ doc. in. d. §. illud. ⁊ Bar. ⁊ doc. in. d. l. qḋ te. ff. si cer. pe. ¶ Aliqñ pmissio facti sui nā a pncipio est valde difficil'z ⁊ tūc vr qs ad talē rē difficilē voluisse se obligare. ⁊ per ↄñs difficultas non dз excusare q̃ imputet sibi q ad talē rē se obligauit vt i regula dānū cū mā. ff. de regu. iur. ⁊ pbat̃ ex his q̃ hn̄tur in. d. l. ij. ff. si quis cau. dū ibi cõcludit̃ ꝙ si qs ex postfacto arctauit se ad rē impossibilē dз sibi imputare ita qñ a principio obligauit se ad rē quā sui nā cognoscebat difficilē q̃ tūc difficultas nõ excusat. ita dicūt Odofre. et

Bal. in qbusdā lecturis. ⁊ Ricar. de saly. in. l. sed ⁊ si qs. §. quesitū. ff. si qs cau. put est idēucēdo aliū ad aliqd faciēdū pter quā difficultatē dicūt magis cõiter doc. pmissionē alieni facti nõ tenere in. l. stiplo ista hre licere in pn. ff. de ver. ob. ⁊ tradit Bar. in l. iiij. in. §. cato. in. iiij. op. e. ti. ⁊ est iudicio meo pbabilis ⁊ naturalis distinctio qñ ex quo pmissio appebat a pncipio multum difficilis hoc euenire posse pspicere debuit put dicit text. in. l. si qs domū. §. hre subiūgi. ff. loc. dū dicit q hoc euenire posse pspicere dз facit tex. in. l. si arbitro cū ibi no. ff. qui sa. cog. ¶ Tertio pncipal'r ista cõclusio pbat̃ nā in terminis nr̃is vr qḋ fuerit manifesta mēs cõtrahētiū qḋ qñcūq Elisabeta nõ ratificaret teneretur Bernard⁹ de suo soluere put in pmissiõe ex quo pmisit soluere de suo qcqd ab ea exigeret̃ vltra pecuniā solutā omni iuris vel facti exceptione ⁊ cauillatione remotis.[a] q̃ verba nõ important aliud nisi qḋ nõ possit aliqd in facto vel in iure allegare qbus mediantib⁹ excusaret̃ tollūt em̃ dicta vba oēm exceptionem ⁊ defensionē. l. is. §. stichus. ff. de fideicõ. lib. quē tex. ad hoc allegat Bal. in addi. Spe. in ti. de emp. ⁊ vē. in prin. faciūt no. p Bar. ⁊ doct. in. l. sed ⁊ si qs. §. quesitū. ff. si qs cau. et sic vident̃ tollere hāc facti exceptionē qḋ fecit quicqd potuit. nõ em̃ censendū qḋ fuerint dati quingenti floreni nisi ad finē vt cū effectu faceret ꝙ ratificaret nõ aūt vt simpl'r diligēter curaret qñ patru⁹ soluens nõ exposuisset se piculo fraudū q̃ de facili poterant cõmitti in cõtractib⁹ aūt mēs cõtrahentiū attendi dз. l. cū mulier ⁊ ibi bar. ff. so. ma. c. intelligētia ⁊ in. c. pterea. de v. sig. ¶ Quarto ista cõclusio pbat̃ alio medio. nā vt dicit Joā. de imo. in. d. l.

32 cõtinu⁹. §. illud dū Bar. cõcludit ꝙ † debitor speciei excusatur a mora pter difficultatē qḋ illud est verum qñ tanta esset difficultas q̃ esset silis quodāmõ casui fortuito al's sec⁹. ar. l. serui. in pn. in. vsi. sз si alien⁹. ff. de v. ob. vbi in emēdo seruū alienū pt mora cõmitti. ⁊ dз intelligi siue dñs vellet vēdere siue nõ cū indistincte loquat̃. ad idē allegat qḋ no. in. l. nõ dubiū. ff. de leg. iij. et hoc intelligit̃ ex dictis Bar. in. ij. col. ⁊ tenēt Lud. ro. ⁊ d. Alex. in. l. qḋ te. ff. si cer. pe. vñ dicit Jo. de imo. qḋ vbi nõ est tāta difficultas ꝙ casu fortuito assimilet̃ deuenit̃ ad extimationē speciei que pstat̃ p no. in. d. l. nõ dubiū. vñ in istis tria sunt ponderāda. nā si ille q tenet̃ ad speciē excusat̃ a mora pter difficultatē sicut ille q tenet̃ ad factū put dicit Bar. in. d. §. illud. igit̃ sicut nõ excusat in debitore spēi nisi assimilet̃ casui fortuito ita dicendū in eo q tenet̃ ad factū q̃ nõ est dare rõnē diuersitatis. ergo idē ius. l. illud. ff. ad. l. aql. ¶ Scḋo est notandū qḋ qñ implementū obligatiõis depēdet a volūtate tertij illo tertio nolēte nõ dr tāta dif-

33 ficultas ꝙ† excuset a mora p. d. l. si seruū in prin. igit̃ in casu nr̃o lз ratificatio ⁊ liberatio q̃ fuerūt pmissa depēdēt a volūtate tertij: nõ tñ eo volente dr tanta difficultas qḋ excuset ⁊ marie in casu nr̃o in vxore ⁊ nuru: q̃ lз sm cõiter accidētia a qb⁹ validū est argu. iuxta gl. in. l. neq nalales. C. de pba. soleāt ↄsentire socero ⁊ viro. facit qḋ. j. in vltimo loco dicā. ¶ Tertio pter difficultatem de qua prime dictū est deuenit̃ ad executionē in extimatione rei pmisse ergo in casu nr̃o idē dicam⁹ in facto pmisso. ⁊ maxime q̃ ps expsse extimationē pmisit quā in hunc casum pmisisse censet̃. s. ea Elisabeta nolēte facere qḋ Bernard⁹ pmisit. ⁊ ista est vera iterptatio nisi velim⁹ verū inficiari ⁊ fraudib⁹ viā apire. ¶ Quarto cõfirmat̃ ista opi. Nā si aliqs pmittit se facturū ⁊ curaturū qḋ alter ratificabit ⁊ getabit ⁊c. put in casu nr̃o faciam magnā vim qūo scḋa stiplo fuerit cõcepta. nā si dictū est. ⁊ si nõ egerit ⁊ curauerit ⁊c. tūc pmisit penā vel seruare illū cui pmisit indēnē. ⁊ tūc sum⁹ in casu an difficultas excuset q̃ illa vba si nõ egerit ⁊ curauerit exponunt̃. i. si fuerit i mora faciēdi iuxta no. p Bar. in. l. ita stipulat⁹ in. vj. qõ. principali. vñ stat dubitatio an difficultas excuset a mora. si vero dictū sit. ⁊ si talis nõ ratificauerit ⁊ quietauerit ⁊c. tūc pmitto seruare indēnē ⁊c. isto casu vr se obligasse in hunc euentū cõditionis si nõ ratificauerit q̃ nõ cõsiderauerūt partes nõ factū pmittētis. sз tñ euentū cõditionis tertij nõ ratificantis quo casu nõ cõsiderat̃ difficultas sed tantū euentus conditionis put declarat Bart. in. d. §. illud. in fi. ⁊ in d. l. qḋ te. ⁊ sequunt̃ doc. ⁊ ita est casus nr̃. qñ Bernard⁹ pmisit indemnitatē ⁊ de suo soluere qcquid exigeret̃ a dicta Elisabeta in casu quo ipsa nõ ratificauerit ⁊ nõ fecerit ⁊ obseruauerit oīa ⁊ singula pmissa. ⁊ maxime q̃ pmissa est indemnitas in eo qḋ exigeret̃ a dicta Elisabeta. ⁊ sic verisimil'r cõsiderauerūt casum quo nollet ratificare ad instantiā dicti Bernardi seu eius mariti. ⁊ p certo ↄriū asserere est erroneū. ¶ Quinto ⁊ vltimo ista cõclusio in casu nr̃o pbat̃. nā post. xviij. annos. j. mensem nõ apparet qḋ Bernard⁹ egerit ⁊ curauerit qḋ dicta Elisabeta ratificaret ⁊c. immediate p lapsum mensis Bernardus fuit in mora. l. magnā. C. de cõtrab. ⁊ cõmit. sti. ⁊. s. dictū fuit. ⁊ sic causata fuit obligatio ⁊ cõmissa stiplo respectu cautionis indēnitatis. ⁊ respectu pene ante: si cõmissa iā fuit stiplo pter morā nõ potuit

34 postea faciēdo diligentiā se excusare ⁊ morā purgare† q̃ vbi est

[a] ¶ Clausula oĩ iuris vel facti exceptione et cauillatiõe remotis qd importet.

dies τ penã non admittit purgatio more vt in.l.traiecticie.§.de illo.ff.de ac.τ ob.τ est cõis opi.Gul.de cu.Ray.Jacob.but.Bar.τ Bal.in.l.τ si post tres.ff.si qs cautio.τ tenēt Bar.Ang.Jmo.Lu.Pau.de cast.τ cõiter Moder.in.l.si insulã.ff.de ver.obli.τ Ricar.τ Bart.de saly.in.l.si pcõ quo penã.C.de pac.τ in spē qñ est facta pmissio cū illis vbis.τ ad oēm reqsitionē τ volūtatē τc.tenēt Ang.τ Jmo.in.d.l.si insulã p ter.in.d.l.cū stipulatus sim mihi a pculo.vbi dicūt esse casum etiã si.s̄.dīe icipit aliqd facere.τ hoc est solidū fundamētū si nõ pbat aliqd factū añ lapsum illiꝰ mēsis pp qd ipsi vellēt se excusare.τ in hāc ptē qlibet iudex q aliqd sapꝫ inclinaret τ qd iustū est seq vellet.eo maxime qz nisi velimus verū inficiari hic est manifesta collusio si bñ qlitas puelle ɔsideraꝫ τ qualitas soceri τ mariti qbus nõ est quoq̃ mõ credēdū ꝙ ɔ̄diceret si vellēt aut voluissent.faciūt no.i.l.j.§.q honorãde.ff.quar rc.actio nõ daꝫ.sꝫ magis credēdū est ꝙ colluserint τ colludāt attēta ɔiūctione ar.l.data.C.de dona.τ eoꝝ q̃ ponit Bart.in.l.post ɔ̄ctū.ff.de dona.τ hec de qnta qõne dicta sufficiãt. ¶Circa sextã τ vltimã.q.s̄.formatã ista qõ est inutilis p ea q̃.s̄.fuerūt cõclusa tñ illa psequēdo al's iã sunt anni.xx.dū legerē.l.stiplo ista hr̄e licere.§.si qs forte.ff.de v̄.ob.notabã illum ter.ꝙ in illa stiplone hr̄e licere inspiciēda erãt singula momēta tēpoꝝ qz ɔtinebat factū successiuū.τ iõ dicebã ꝙ lꝫ a pncipio circa rē alienã nõ valeret tñ pp hoc nõ tollebaꝫ qn ɔualesceret si illa res efficiebaꝫ pmissoris vel eiꝰ heredis.τ iõ p illū tert.in.q.facti retuli quosdã Mod.allegasse dictū Raph.fulg.padue ɔsuluisse.nã vxor fr̄is pmortui fecit transactionē cū fr̄ibꝰ mariti ꝙ ipsi essent τ remanerēt hēdes sibi aliq̃ dato q̃ postea posthumū peperit postea mr̄ mouit ɔ̄uersiã fr̄ibꝰ ɔsuluit Fulg.ꝙ nõ poterat hoc facē ex hoc iure supueniēti p illum ter.qd est notabile. q̃ decisio si est vã ɔcludit in casu nr̄o cū pmiserit factū successiuū.s.nõ molestare i dictis bonis hereditariis oī iuris τ facti exceptione remotis p v̄ba multū ampla vex est ꝙ repi ēt dictos Mod.allegare dictū Raph.cu.tūc cõsuluisse ɔ̄riū p ter.τ ibi no.in.l.q cū tutoribꝰ.ff.de trãsac.τ in.l.q rome.§.duo fr̄es.ff.de v̄b.obl.τ ad illū ter.in.d.§.si qs forte.rñdebãt ꝙ pcedit in pmissiõe actꝰ successiui in qua a pncipio qs non põt liberari.sed in casu ppōsito erramus in pmissione actus momētanei a qua fuit mulier liberata renunciãdo τ trãsigēdo τ hoc fuit de mēte Ange.in.d.§.si qs forte.faciūt no.in.l.cū vir.ff.de vsu.τ in.c.cū p.gãfidi.de renū. ¶Sed ista dicta nõ obstãt in casu nr̄o imo ɔcludūt qz psupponūt ꝙ in pmissione actus successiui pcedit opi.d.Raph.ful.sꝫ ita fuit in casu nr̄o qz pmisit dicta bona nõ molestare nec

35 aliquã molestiã mouere.ista aūt † equipolēt nõ molestare τ hr̄e licere.τ ambe cõtinēt factū successiuū.casus est clarus qvtrunqꝫ probat in.d.§.si quis forte.τ sic ambo Rapha.videntur decidere casum nr̄m. ¶Sꝫ ɔ̄ hāc ɔclusionē posset qs istare ꝙ dicta pmissio de nõ molestãdo dꝫ in pmis itelligi.s.rõne hereditatis pr̄ne τ auite de qbus habita fuerat mentio spãlis qñ cl'a gñalis restringi dꝫ ad specificata.l.si ex plībꝰ.τ ibi no.ff.de sol.τ in.l.si de certa.τ in.l.sub ptextu.τ vtrobiqꝫ no.p doc.C.de trãsa.τ sic nõ vr̄ pmisisse nõ molestare rõne hereditatis sororis. ¶Scdõ vr̄ restrigēda ꝙ nõ molestabit rõne alicuꝰ iuris vel successionis in futurū.s.ex cã de pñti ar.l.qd seruꝰ.ff.de ɔdi.ob cau.τ no.Bar.in.l.q rome.§.duo fr̄es.ff.de v̄.ob.igiꝫ non vr̄ pmisisse respectu successiõis sororis qd nouo supuenit. ¶Sꝫ ad oīa ista vr̄ posse rñderi ꝙ tolluntꝫ p v̄ba ɔ̄ctꝰ q̃ sunt multū pinguia τ ãpla.dicit eñ ꝙ teneaꝫ renūciare τ cedere oīa iura sibi ɔpetētia τ ɔpetitura i hēditate τ bonis dci magr̄i Joãnis τ pdicti Tho.pr̄is tã vigore ltīn e ꝙ vigore cuiuscunqꝫ successiõis vel quacūqꝫ de cã ei dē Elisabete quõlibet ptinētis vel q̃ possent ptinere ēt in futurū in hēditate pdicta vel aliq̃ ipsaꝝ.vñ notãdū ꝙ successio pr̄is τ aui si q̃ poterat deferri Elisabete erat delata tpe ɔ̄ctꝰ.τ sic nõ sperabaꝫ deferri in futurū.τ sic cum v̄ba stiplonis referãt se ad successionē de q̃ agimꝰ τ siles vt ipsaꝝ iura intelligantꝫ cessa τ ipsoꝝ vigore itelligaꝫ facta pmissio de nõ molestãdo.s.respectu dictoꝝ bonoꝝ tm̄.ar.l.ij.ff.de lib.τ post.τ eiꝰ qd ponit Bart.in.d.§.duo fr̄es.in.vj.q.in fi.non eñ põt cõsiderari successio in futurū ab intestato ex cã de pñti igiꝫ est faciēda relatio ad illã q̃ non speraꝫ ex cã de pñti.arg.d.l.ij.τ.l.fundus q locatꝰ.ff.de fun.istr.τ qd no.Bal.p illū ter.in.l.si ita scripsisset.ff.de le.ij.videntꝫ eñ ptes trãsegisse ꝙ nõ solū respectu iuris succedēdi qd de pñti ɔpetebat sꝫ ēt si in futurū ɔpeteret in dictis bonis cedere tenerentꝫ τ non molestare qd qdē sup hereditate bois icerti iura nõ impugnãt.l.iij.§.de illo.ff.pro so.τ no.Bart.τ doc.in.l.fin.C.de pac. ¶Ex pdictis pꝫ solutio ad ea q̃ habentur in.l.j.§.veteres.ff.de

36 acq.pos.vbi p illū ter.cū gl.dixit Ro.ꝙ † femina exclusa ab hereditate pr̄is nõ censeꝫ ab ea exclusa succedēdo fratri q patris hereditatē adiuit qz nõ dr̄ patri sꝫ fratri succedere.τ sequntꝫ Moder.τ in specie in renūciatione hereditatis pr̄is ꝙ possit fratri succedere τ Ang.in suo consi.lj.incip.dñs Silius.facit qd voluit Bald.in.l.j.ff.de re.diui.quoniã in casu nostro verba sunt multum ampla τ talia per que videꝫ vt dixi inferri ꝙ nõ possit molestare ex noua cã successionis.negari tñ non põt questionē non esse dubiosam.ideo hanc conclusionem lꝫ reputem probabilem tamen non precise affirmarem. Laus deo.

¶Ut.s.per me cõclusum est arbitror iuris esse ego.Bar.Socinus senensis iuris vtriusqꝫ doc.τ in fidem pmissoꝝ propria manu me subscripsi solitoqꝫ sigillo subsignaui saluo saniori consi. Amen. Laus christo redemptori nostro.

¶Consilium.cclxxxix.

1 ¶Maritus si cõfitetur dotem accepisse partem in pecunia et partē in coredijs q̃ fuerunt estimata adueniēte casu restituēde dotis an coredia ipsa.an vero ipsorum estimatio debeatur.

2 Collecta si debeat solui secundum estimationem bonorum nūquid bona vxoris estimabuntur.

3 Res vna non succedit loco alterius in rebus singularibus.

Dominus labia mea aperiat τ spiritussanctus illuminet intellectū. ¶Difficultas nõ parua exorta est in hac ciuitate pisana in qua cõsuetudo in cõficiendis instrumētis dotalibus introduxit ꝙ mariti ɔfitenꝫ dotē partē in pecunia partē in coredijs.an pro ea pte p qua emanat cõfessio in coredijs sit estimatio qua coredia fuerūt estimata restituēda an vo coredia si reperiunꝫ τ qualia reperiunꝫ τ nõ alr̄ in qua difficultate videbaꝫ ɔcludēdū qd coredia si reperiunꝫ τ qualia reperiunꝫ veniūt restituēda τ non ipsa extimatio siue ius cõe siue ius municipale ciuitatis pisane inspiciaꝫ.Primū pbari vr̄ p ter.in.l.de his.C.de dona.inter vi.τ vx.p quē ter.dicit ibi Bal.no.ꝙ corediū qd portat vxor.ad domū viri qle est cõsumptū eo mortuo nõ repetit vxor sꝫ qle extat vxor portare põt quo vult qz est suū ꝙ τ ita dicit no.quotidianus casus est τ mēti tenēdus. ¶Scdm vr̄ pbari ex forma statuti sub rubrica de guarnimētis ꝙ in pn̄.vult qd guarnimenta q̃ mulier portat ad domū viri restituanꝫ talia qualia repiantꝫ q̃ hodie appellamus coredia q̃ etiã statutū appellat coredia in statuto sub rubrica de exactione dotis.in v̄.sup qd de coredijs.ex qbus videbaꝫ cõcludēdum ꝙ coredia siue guarnimēta q̃ vxor portat ad domū viri talia qlia τ si reperiunꝫ restitui debeãt. ¶Sꝫ pmissis nõ obstãtibꝰ ꝙ vere nullo mõ obstãt ɔ̄riã sn̄iam veriorē

37 esse existimo ꝙ imo reddēda sit extimatio. † ¶Ex quo in casu nr̄o maritus ɔfessus est se recepisse florenos.cccc.auri vel quadringētos in pecunia τ centum in coredijs.ista ɔclusio pbaꝫ.nã qñ danꝫ res extimate in dotē extimatio in dubio facit emptionē.τ iõ reddēda est extimatio τ nõ res.casus est τ ibi Bal.τ alij hoc tenēt.C.de iure do.τ est gl.cõiter approbata in.l.si inter virū.vbi hoc declarat Bal.eo.tit.et iõ dicit iuriscõsul.in pposito in.l.plerūqꝫ in pn̄.ff.de iure do.qd qñ danꝫ aĩalia vestes τ silia in dotē interest viri qd nõ denꝫ extimata qz tūc τ meliores τ deteriores mulieri fuerint.si aūt danꝫ extimata talia bona lꝫ mulier cõsensit tñ maritꝰ extimationē pstare dꝫ ita etiã pbat ter.in.l.cū post.§.pe.eo.ti.τ est ēt casus in.l.extimate.vbi lr̄a dicit extimate res vsu mulieris ēt piculo mariti deteriores efficiunꝫ.τ iõ per illū ter.dicunt Bal.Jmo.Pau.de cast.τ cõiter Moder.qd lꝫ res extiate sint ɔcesse mulieri ad vsus.τ illas mulier ɔsumpsit suo vsu tñ maritus ad extimationē teneꝫ.τ dicūt hoc esse notandū pter mulieres rusticas q̃ tenēt modū illius.l.qz dant vestes τ aliqua necessaria ad vsum extimata in dotē q̃ postea cõsumūt nã maritus ad extimationē teneꝫ.τ ex his fundata est intētio repetētis extimationē coredioꝝ.Restat rñdere ad ɔ̄ria τ pro solutione eoꝝ que in ɔ̄riū adducta sunt cõsiderandum est qd aliqñ mulier bona mobilia puta vestes τ alia muliebria dat in dotē marito extimata.τ tunc lꝫ remanserint in vsu mulieris τ a muliere fuerint ɔsumpta tñ maritꝰ extimationē reddere teneꝫ.casus est τ ibi hoc tenent doc.in.d.l.extimate cum si.τ pter hoc antiq tabelliões ciuitatis pisarū q hoc bñ intelligebãt induxerūt practicã ꝙ nõ obstãte ꝙ maritꝰ ptē dotis i coredijs ɔfitereꝫ tñ pmittebant restituere totã dotē τ iõ hodie pmittūt put pꝫ in instr̄o de quo agimus in quo pmittiꝫ restō totius dotis florenoꝝ τ coredioꝝ.totū autē dicit totalitatem.l.in toto.ff.de re.iur.l.si qs cū totū.ff.de excep.rei iudi.τ p Bald.in.c.j.per quos fiat inuesti.τ p Jnno.in.c.ex l'ris de iure patro.si eñ coredia si τ qualia reperiunꝫ deberent restitui.nã fuisset p certo talis ɔ̄ria practica ɔ̄ formã statutoꝝ inducta. ¶Preterea lꝫ ex forma statuti nõ teneretꝫ posset virtute ɔ̄ctus ɔueniri.l.j.ff.de pac.τ.l.cõtractus.ff.de reg.iur.Cõfirmaꝫ eadē cõclusio.nã coredia q̃ dn̄t restitui si τ qualia reperiunꝫ dn̄t illico solito mr̄imonio vt dicit statutū sub rubr.de exactione dotis in v̄.sed τ ꝙ de coredijs qd statutū in ea pte refert se ad statutū sub rub.de guarni.in q̃ disponitur ꝙ dn̄t qualia reperiunꝫ restitui.igiꝫ que in dicto statuto hn̄tur censenꝫ repetita in.d.v̄.sed τ quid de coredijs.l.asse toto

toto.ff.de here.insti.ꝛ.l.si ita scripsero.ꝛ ibi.per Bar.ff.de cōdi
ꝛ de.sed practica antiquorū tabellionū inducta ꝑut verisilr est
de consilio doctorū antiquoꝝ q ista bñ nouerant induxit vt ta-
lis dotis tā pecunie quā corediorum restō ꝑmitteret.j.tps.xiij.
mensium.ꝛ sic pꝫ qd instr̄a de illis corediis loquunt que illico
restitui dñt vt dictū est. ¶ Preterea si coredia que in doté dant
restitui deberēt si ꝛ q̄lia reperiunt ꝑ certo estimatio frustra fie-
ret in instr̄is.solet em̄ fieri vt fiat emptio ꝛ reddat estimatio vel
vt appeat deterioratio vt vir ad illam teneat vt traditur in.d.l.
quotiens.ꝛ in.d.l.si inter virū.ꝛ late in.d.l.si estimate.ff.so.ma.
Sed in casu nr̄o nō posset dici qd ad aliquē ex istis effectib9 fiat
ex quo restituunt si ꝛ q̄lia reperiunt.ꝛ sic estimatio remaneret si
ne effectu aliqd opandi quā nō est dicendū.l.si qñ.ff.de le.j.in.c.
si papa.de priuil.in.vj.ꝛ p Bald.in rub.C.de ꝯtrahen.emp.ix.
¶ Postremo ēt nō omitto qd vt a multis antiquis audiui et
vidi ego instr̄a in qbusvir confitebat dotem ptem in pecunia
ꝛ partē in corediis et tamē soluta fuit dos in totuꝫ in pecunia
numerata:ꝛ vere in dotē nō dant aliq̄ coredia estimata lꝫ instr̄a
ista dicant sed in pecunia numerata vt experiētia docet que est
rerū magistra vt in.c.quā sit extra de elec.Et si dicat ad quem
effectū ista practica fuit inducta.rñdeo qd fuit īducta in fauorē
vxoris viuētis ꝛ filiorū suoꝝ ea mortua.Primū probat in sta-
tuto in rubrica de exactione dotis in v̄.statuim9 etiā pro debito
viri.Scdm ꝑbat in statuto de guarnimētis in v̄.que si nō fue-
rint estimata vt statim dicet.Ex qbus oib9 pꝫ solutio ad id qd
primo in ꝯtrariū adducebat vꝫ tex.in.d.l.de his cū ibi no.per
Bal.qd loquit in bonis mobilib9 que mulier defert in domūvi
ri inestimata vltra dotē maxime rōne ꝑprij vsus vel rōne cōis
vsus viri ꝛ vxoris ꝑut est casus i.l.si ego.§.dotis.ff.de iure dot.
que bonavxor in suo vel ꝑmiscuo sibi reseruat custodit ꝛ ad-
ministrat ꝛ sibi restituunt talia bona q̄lia reperiunt vt est casus
in.d.l.de his.ꝛ q̄ de iure dicunt bona parafernalia vt dicit tex.
in.d.§.dotis Bald. in.d.l.de his appellat coredia.nos aūt lo-
quimur de his q̄ estimata in dotē dāni in qbus est penit9 diuer
sa rō ꝛ decisio vt in supioribus demōstratū fuit.ꝛ de his bonis
inestimatis datis ītra dotem loquit Bar.in.l.marit9.C.de pcu
ra.ꝛ post eum Bal.ꝛ alij ꝛ plene Bal.ponēdo plures spēs bo-
noꝝ mulieris in suo cōsi.qd inci.quedā sunt res q̄ sunt in dñio
mariti.ꝛ plenius ꝛ lati9 do.Fran.de albergo.in suo cōsi.qd inci-
pit res sic se hꝫ dña Catherina.Ex qb9 ēt rñdeo ad statutū sub
rubri.de guarnimētis qd statutū in prin.primo disponit quod
guarnimēta h' est bona mobilia q̄ portat vxor ad domū viri si-
bi data a pr̄e ad vsum suū seu ꝑmiscuū inestimata vltra dotem
ꝑut in simili de iure cōi est tex.in.l.si ego.§.dotis.ꝛ ī.d.l.de his
debeāt restitui si ꝛ qualia reperiunt.ꝛ sic loquit de bonis datis
inestimatis vltra dotē de quorū nā est qd si cōsumunt pereāt pi
culo mulieris vt in.d.l.de his.ꝛ ibi p Bal.ꝛ in.d.l. plerunqꝫ.ꝛ in
hoc statutū ꝯcordat cū iure cōi qꝛ tunc eoꝝ nā est qd reddat esti
matio vt ī.d.l.extimate.cū si.ibi in gl.allegatis.ꝛ statutū vult qd
reddant bona talia qualia reperiunt.itē statutū loquit de guar
nimētis seu corediis simplr datis non aūt de corediis datis in
dotē quorū diuersa est natura.vnde ad ista statutū nō est exten
dendū qꝛ v̄ba intelligi dñt simplr ꝛ nō ꝫm qd.l.hoc legatū.ff.
de le.ij.ꝛ in.l.titie testores.ꝛ ibi Bald.ff.de leg.j.ꝛ per Ang.ꝛ
Moder.in.l.ij.in prin.ff.de ver.ob.Item qꝛ ex diuersis non fit
illatio.l.fin.ff.de calū.l.naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acqui.pos.
vñ de corediis seu guarnimētis inestimatis datis vltra dotem
ad coredia extimata data in dotē nō est bona illatio. ¶ Et pro
his ēt adduco qd not.Jo.an.in addi.Spec.in titū.de censi.§.j.
2 ver.si.vbi querit Spec.†an si soluenda est collecta ꝫm estima-
tionem bonorū cuiuslibet an estimabunt bona vxoris.ꝛ arguit
pro ꝛ contra.sed Jo.an.ibi distinguit an bona sint estimata et
tunc scribit qd sic.l.doce ancillā.C.de rei.ven.quasi tunc sint in
dñio viri.an inestimata ꝛ tūc non.quasi illa sint vxoris arg.not.
per glo.in.c.salubriter.in glo.si.in fi.extra de vsu.vbi glo.distin
guit qd aut res dantur estimate in periculuꝫ deteriorationis ꝛ
amissionis est viri alias vxoris. ¶ Scdo loco idem statutum.in
ver.ꝛ si postea disponit vnū qd nō erat de iure cōmuni qd talia
guarnimenta si fuerint meliorata renouata vel alia noua facta
vsqꝫ ad candē quātitatē guarnimētorū quā vxor portauit resti-
tui vxori debent.hoc aūt nō erat de iure cōi qꝛ cōsumpta cense-
3 rent vxori nec data a viro succedunt in eorū locū.†in rebus eni
singularibus res nō succedit loco alterius vt traditur in.l.si rē
si precium.ff.de pet.here.ꝛ in.l.imperator.§.fin.per Barto.ff.
de lega.ij. ¶ Tertio subdēdo in ver.ꝛ quecūqꝫ alia muliebria
coredia vnū aliud vltra ius cōmune vult quod si guarnimenta
sunt in totū vel in partē cōsumpta qd vsqꝫ ad quātitatē quā ha
buit in guarnimētis cōputare sibi possit ꝛ accipere de corediis
sibi traditis a viro expresse vel tacite ad vtendum ēt si coredia
vxoris q̄ ipsa portauit.hoc aūt nō erat de iure cōi qꝛ si coredia
que portabat vxor nō reperiebant qꝛ consumpta vel erat dete-
riorata dānū erat vxoris.d.l.de his.cū ibi not.per Bal.nō ergo
est extendendū statutū ad correctionem iuris cōis qñ dātur in
dotem ex quo de illis non loquit sed de inextimatis vltra dotē
l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.ꝛ in.c.cū dilect9 de cōsecra.eccle. vel
alta.ꝛ maxime qꝛ cū dent pecunie quod tū maritus confiteatur
partē in corediis hoc verisimiliter fuit inductum in fauorē mu
lierū vt dixi pp statutū de exactione dotis.in ver.statuimus etiā
pro debito viri ꝛc.igit nō dꝫ fieri interpretatio in dānum mu-
lierū.l.j.cū ibi no.ff.so.ma.l.qd fauore.C.de legi.ꝛ quod statutū
p̄missum loquat de corediis inextimatis datis vltra dotem pꝫ
ex eodē statuto de guarnimētis in ver.statuimus etiā ꝛc.vbi sta
tutū disponit duo.Primū ꝙ mortua muliere relictis filijs ex
eodem matrimonio.j.mensem a die mortis estimationis eius
coredia que tpe mortis extabāt ꝫm formā ibi traditā ꝛ sic notā-
dū ꝙ statutū appellat coredia ēt illa q̄ sunt ex pte mulieris tra-
dita cū statutū sit factū in fauorē filioꝝ in ea parte vt appareāt
bona materna que penes patrem remanserunt inextimata.ꝛ sic
censendum est ꝙ loquat etiā de his bonis q̄.s.non solū coredia
sed etiā guarnimenta appellauerat.Scdm qd disponit statutū
est ꝙ si talia coredia vel guarnimenta nō fuerint extimata cen-
seant ascēdere in dubio vsqꝫ ad quātitatē medietatis coredioꝝ
viro in dotē datorū ex quo statuto in hac pte colligunt duo ma-
nifestissime.Primū est qd statutū p̄missum qd locutū fuerat de
corediis restituēdis talibus qualib9 essent repti loquat de core
diis inextimatis ex quo vult qd debeant extimari.ex quo enim
essent extimati frustra requireret extimatio iuxta no.in.d.l.exti
mate.ꝛ in.d.l.quotiens.C.de iure do.ꝫm qd loquit de corediis
datis in dotem ex quo vult qd non facta extimatione credātur
valere vsqꝫ ad medietatē extimatiōis corediorum in dotē dato-
rum ꝛ sic cū de his fiat comparatio ad coredia in dotē data ap-
paret qd non sunt eadē.casus est in.l.qd nerua.ff.depositi.ꝛ sic
cōcludit qd statutū p̄missum nullo mō loqui pōt de corediis in
dotē dotis extimatis.sed loqtur de coredis datis vltra dotē in
extimatis.ꝛ ista est verissima interpretatio.Ex qbus patet cla-
rissima solutio ad statutū de exactione dotis in ver.sed ꝛ quod
de corediis dū vult qd coredia illico restituātur ꝛ sic v̄ loq de co
rediis in dotem datis ex quo ille ver.positus est sub rubrica de
exactione dotis ar.l.imperatoris.ff.de in diē adiec.ꝛ glo.in ver
bo titulus in ꝓhemio sexti.ꝛ tū dictus ver.referendo se ad sta-
tutū de guarnimētis v̄ velle ꝙ talia coredia restituant qualia
extant:qm̄ ad dictū versi.rñdetur qd cū referat se ad statutū de
guarnimentis oīa que sunt in statuto de guarnimentis in eo re
petita censent vt in aut.de filijs ante dota.instr.natis post p̄n.
ꝛ in.l.asse toto.ff.de here.insti.cum si.sed statutum de guarnimē
tis loquit de corediis inextimatis non datis in dotē.igitur eo-
dem modo intelligi dꝫ.d.ver.sed ꝛ quid.ꝛ hoc docet cōsuetudo
tabellionū conficientiū instr̄a dotalia in qbus obligāt maritos
ad integra coredia in dotē data ꝛ post.xiij. menses ꝛ non illico
ex quo dat intelligi qd dictus versi.non loqtur de extimatis in
dotē datis ꝑut ēt p p̄res rōnes plenissime demōstratū fuit sꝫ de
inestimatis sicut loqtur statutū de guarnimētis ad qd se refert.
vnde miror qd in dubiū referat an integra estimatio datorū in
dotem sit restituenda:qm̄ luce clarius cōcludendum est veram
eorum estimationē in contractu dotali specificatam restitui de
beret prout est casus in.d.l.estimata. Laus deo.

¶ Ut.s̄.per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bar.So
cinus.J.U.doc.ꝛ in fidem propria manu.ꝛc.

¶ Consilium.ccxc.

1 ☞ Substitutio reciproca facta p verbum.qñcunqꝫ.importat
etiam fideicommissariam substitutionem.
2 Substō qd īportet qñ fit vulgariter pupillarit ꝛ p̄ fideicōmissuꝫ.
3 Substitutio breuiloqua lꝫ possit cōtinere octo substitutiones:
tū non pōt continere tres, quinqꝫ vel septem.
4 Statutum si disponat qd oīa ꝛ singula fideicōmissa executioni
mandentur cōprehendit etiam fideicōmissa tacita comprehen-
sa in substitutione compendiosa.
5 Statutum cōcedens executionē instrumētis in restitutione do
tis habet locum in ficta stipulatione.

Dominus labia mea ape-
riat ꝛ spiritussanct9 illuminet ītellectū. ¶ Qm̄ p̄ns
cōsultatio fuit elegāter discussa ꝛ decisa p supra scri-
ptū īsignē doc.ꝛ fratrē do.Franciscū de pepis florētinū paucis
1 rem absoluā.ꝛ p fundamēto p̄mitto†ꙙ lꝫ dicta substō facta in-
ter dictos filios dicat ꝯtinere substōnē reciprocā de cuius natu-
ra est regulr ꝯtinere nisi vulgarē vel ēt pupillarē qñ sit inter pu
pillos vt ꝑbat in.l.iā hoc iure in prin.de vul.ꝛ pu.ꝛ tꝫ Bart.in
l.lutius in pe.q.ff.de vul.ꝛ pu.tū qñ testator vult qd contineat
ēt fideicōmissariā substōnem ꝑut in casu nr̄o in quo testator di-

xit qd̓ qñcũq3 aliqs sine liberis decederet substituit superuiuen
tes.nam pp distributiuã qñcunq3 qd̓ voluit substituere ẽt post
aditam hereditatem ⁊ cõprehendere etiã fideicõmissariam sub
stõnẽ p ea que no. Bar.in.l.centurio.ff.de vul.⁊ pu.⁊.s̄.tactum
est p primũ dñm cõsultorẽ cuius cõclusio pbať. Nã illam in ter
minis approbat Ioã.de imo.in.d.l.luti⁹ in vl.col.ad fi.vbi di
cit qd̓ si testõr filijs institutis dixerit ⁊ siqs eorũ decesserit sine li
beris eos inuicẽ substituo q̓ talis substõ reciproca cõtinet fidei
cõmissariam.⁊ allegat textũ.in.c.Raynutius.de testa.⁊ in.c.si
pater.de testa.in.vj.⁊ est bonus casus in.l.recusare.§.titius.ff.ad
treb. ¶ Confirmať ista opi. Nam ex quo apposita est conditio
mortis pp illa verba ⁊ qñcũq3 decederet appet expresse factam
substõnẽ in scd̓m casum.s.post aditã hereditatẽ glo.est no. quã
ibi approbant Ful.⁊ Moder.in.l.in testõ in glo.fi.in ver.si lu
cius decesserit.C.de testa.mili.ex quo sequiť qd̓ cum in casu nr̃o
essent maiores qbus post aditã hr̃ditatẽ nõ põt nisi p fideicom
missum substituti qd̓ voluit substõnẽ fideicõmissariã facere. Ex
quibus oĩbus vr̃ ista cõclusio plusq̃ clarissima quã nullus infi
ciari põt qd̓ dicta substõ cõtinet substitutionẽ fidecõmissariã3.
¶ Ex qua conclusione infero qd̓ ex quo illi q erant grauati per
fideicõmissum decesserũt sine filijs.viuẽtibus parẽtibus substi
tutis istorũ q volũt alienata reuocare tale fideicõmissum cuius
dies cessit viuẽte substituto l3 p fideicõmissariũ nõ fuit accepta
tũ trãsmissum fuit ab hr̃des ŝm Bart.qui bñ hãc cõclõnẽ pbat
in.l.cũ filio.⁊ sequunť doc.ff.de le.j.⁊ p ɔñs filij ⁊ hr̃des admit
ti pñt ex substõne fideicõmissaria ⁊ acceptare fideicõmissu3 trãs
missum. ¶ Quib⁹ nõ obstat vnũ qd̓ est tactũ per p̃fatũ cõsulen
tẽ.s.qd̓ dicta substitutio vr̃ etiã cõtinere substõnẽ pupillarẽ ŝm
opi. Pau.de ca.in.d.l.in testõ q̃ casu si illi q alienarũt fuerũt pu
pilli vr̃ qd̓ alienatio ex hoc capite reuocari nõ põt. Nã illis mo
rientib⁹ in pupillari etate vr̃ qd̓ tm̃ locũ habeat pupillaris ⁊ si
mortui fuissent post pubertatẽ h3 locũ in fideicõmissaria scd̓m
2 Cy.in.l.p̃cibus.C.de ĩpube.⁊ alijs substi.vbi voluit q̓ † qñ sub
stitutio fit vulgariter ⁊ pupillariť ⁊ p fideicõmissu3 añ aditã hr̃
ditatẽ h3 locũ vulgaris postea si pupill⁹ decedit ĩpubes hẽat lo
cũ tm̃ pupillaris.si pubes fideicõmissaria.vñ vr̃ cõprehẽdere fi
deicõmissariã casu q̃ decedat pubes ⁊ nõ añ.⁊ hanc opi.appro
bat Io.de imo.ĩ.d.l.cẽturio.ff.de vul.⁊ pup.⁊ ĩ.d.l.recusare.§.
titi⁹.ff.ad treb.⁊ ibi sequunť Cuma.⁊ Ro.si ergo illi de quorũ
substõne agiť decesserũt in pupillari etate nõ videnť posse dece
dere nisi ex pupillari.⁊ p ɔñs si sunt hr̃des pupillariter nõ vidẽ
tur posse venire ɔtra formã ipsi⁹.l.cũ a matre cũ mã.C.de rei vẽ.
cum si. ¶ Sed ad hãc obiectionẽ q̃ est multũ friuola faciliť rñ
deo. Nã in pũcto nõ narrať an illi q alienarũt decesserint in pu
bertate qd̓ est verisiľius.res est sine hesitatiõe qd̓ locũ h3 fideicõ
missaria ⁊ nõ pupillaris q̃ expirauit.l.in substõnib⁹ cũ mã.ff.de
vul.⁊ pup.⁊ sic admittunť ad fideicõmissu3.si võ decesserint im
puberes tũc rñdeo dupľr. Et p̃mo qd̓ dr̃ substõ simul ⁊ reciproca
facta puberib⁹ ⁊ ĩpuberib⁹ pp vniformẽ determĩationẽ l3 sit cõ
pẽdiosa nõ ɔtinet pupillarẽ put demõstrat p̃m⁹ cõsultor cui ad
do q̓ hãc ɔclusionẽ tenuit Ang.in ɔsi.clj.inci.quidã Nicola⁹.⁊
dicit pũctũ esse nouũ.iõ dicit idẽ Ang.in ɔsi.cccvj.inci.testõr de
Verona.idẽ ɔsuluit Pe.de anc.in cõsi.mihi.lxviij.inci.subtiľr
ad plenu3.⁊ hoc apte voluit Bart.ĩ.d.luti⁹.dũ voluit qd̓ si alr̃
3 nõ appet de mẽte † l3 substõ breuiloqua possit ɔtinere octo sub
stõnes duas vulgares.duas pupillares.duas fideicõmissarias.
⁊ duas exẽplarias tñ non p̃t ɔtinere tres qnq3 vel septẽ.⁊ sic sub
stitutiões imparis numeri:⁊ sic qñ fit simul cũ ɔpẽdiosa nõ vult
qd̓ in p̃sona vni⁹ cõprehẽdat pupillarẽ ⁊ nõ in p̃sona alterius.⁊
ista est vera ⁊ cõis ɔclusio. ¶ Scd̓o rñdeo qd̓ posito qd̓ hẽat lo
cum pupillaris põt substitut⁹ eligere fideicõmissariã omissa pu
pillari quicqd dixerint Cy.⁊ alij.s̄.allegati.hanc ɔclusionẽ fir
mant Ang.⁊ Bar.p illu3 tex.in.l.recusare.§.titi⁹.ff.ad tre.⁊ se
quiť Pau.de ca.⁊.d.Alex.idẽ Bar.ĩ.d.l.cẽturio.ff.de vul.⁊ pu.
ver.iiij.principaľr.⁊ Bal.in.l.p̃cibus in pe.col.C.de ĩpu.⁊ alijs
substi.⁊ do.Bñdi.de plũ.in.l.si qs seruo.ff.de manu.testa.idem
Ang.in.d.l.papinian⁹.§.iiij.ff.de inoffi.test.⁊ do.Alex.⁊ Are.
in.d.l.cẽturio.vbi Are.latissime rñdet rõnibus Io.de imo. Ex
qbus oĩbus ɔcludendũ est qd̓ dicti hr̃des fideicommissorũ pñt
omissa hr̃ditate p̃rna acceptare fideicõmissum ex testõ auito et
reuocare alienata p id qd̓ hr̃ in.l.fi.§.sed qr.C.cõia de le.⁊ tradi
tur plene in.l.luti⁹.ff.de hẽ.insti. ¶ Nec a tali reuocatione alie
natorũ repellunť pp laudu3 diuisoriũ put latissime demonstrat
p̃mus insignis ɔsulẽs. Et ɔfirmať clare. Nã p simplex ɔpromis
sum nõ vñr ɔpromissa dependẽtia ex testõ vt est casus ĩ.l.de his
ff.de trãs.igiť laudu3 non p̃t ab illa extendi.l.non distinguem⁹.
§.de off.ff.de arbi. Et sic apparet qd̓ apta est via p̃dictis heredi
bus petẽti executionẽ ɔcessam ex forma statuti in quo disponiť
qd̓ omnia ⁊ singula fideicõmissa executioni mãdenť. Cui petitio
4 ni nõ obstat obiectio ptis aduerse q̓ † dictũ fideicõmissum non
est exp̃ssum sed tacitũ cõprehensum in substõne ɔpendiosa igiť
non vr̃ cõprehendi in statuto p ea que no. Bart.in.l.j.de his q̃
in testa.delẽ. Nã ista obiectio est multũ friuola.nã vt declarant
Bart.⁊ doc.in.l.cẽturio.ff.de vul.⁊ pup.substõ fideicõmissaria
cõpẽdiosa put sp̃es ɔprehendiť in oratiõe gñali ⁊ sic dr̃ exp̃ssa
in genere l3 non specifice.illud aũt qd̓ in genere exprimiť dr̃ esse
eiusdẽ effectus ac si in specie exprimereť gl.est notabilis ĩ.l.si qs
mihi bona.§.iussum.ff.de acq.here.p quã voluit ita Bar.ĩ.l.s3
⁊ si qs.§.quesitũ.ff.si quis cau.⁊ pbať in.l.si duo.ff.de acqui.he
re. Nisi qñ aliqd in materia correctoria reqreret aliqd exp̃sse fie
ri ŝm qd̓ voluit Ang.in auť.de here.⁊ fal.in.§.si võ exp̃ssim qd̓
nõ p̃sequor. ¶ Cõfirmať ista ɔclusio alia rõne. Nã videmus qd̓
sic specifica substõ pupillaris excludit matrẽ.l.papinian⁹.§.sed
nec ĩpuberis.ff.de inoffi.test.ita substõ pupillaris ɔprehensa in
breuiloquo.casus est in.l.lucius.ff.de vul.⁊ pu.ergo est eiusdem
effectus illa substõ q̃ in gñe exprimiť sicut illa q̃ in sp̃e exprimiť.
Et magis in sp̃e pbať p ea q̃ ponũt Lu.⁊ Io.de imo.ĩ.l.j.ff.de
5 his que in testa.delẽ. Ubi volũt q̓ † statutũ disponẽs qd̓ in restõ
ne dotis instr̃a habeãt executionem paratã h3 locum respectu
tacite stipľonis dotalis ficte p.l.vnicã.C.de rei vxo.ac.⁊ p h̃ in
pposito adducũt qd̓ habeť in.l.fi.C.de edi.edic.l3 fundeť ex scri
ptura tñ locũ h3 in tacita substõne ɔprehẽsa ĩ alia exp̃ssa.⁊ plu
ra in pposito adducit Io.de imo.⁊ dicit ista opi.seruari debe
ret in practica.bñ facit qd̓ hr̃ in.l.iurisgent.§.qd̓ fere.ff.de pac.
vbi late do.Alex.qui dicit hanc esse rõnẽ.et hoc cõsultat Bal.⁊
fuit primum consiliũ qd̓ fecit sibi honorẽ put ipse refert in.l.ad
pbationem.la.j.C.de probatio Laus deo.
¶ De subscriptione igitur requisitus prout.s̄.conclusu3 est ar
bitror iuris esse ego Bartholome⁹. Socinus Senensis. I.V.
Doctor.

¶ Consilium.ccxcj.

1 ☞ Societas vniuersalis etiam tacite contrahitur.
2 Socius omnium bonorum an dotet filias de bonis societatis.
3 Dotis debitum an dicatur voluntarium.
4 Pater an teneatur iterum dotare filiam: si filia sine sua culpa perdidit dotem.
5 Heres qui maritauit virginem iussu testatoris non tenetur iterum dotare.
6 Dispositio hominis verificatur in primis actu: sed non legis.
7 Frater vnus ex fratribus si dotat filiam de cõibus bonis sciẽte et patiente altero fratre censetur dotasse de communi.
8 Frater sciens et cõsentiens filiam alterius dotari de cõi presumitur fauore dotis donasse.et.nu.10.
9 Dos continet causam piam et fauorabilem.
11 Determinatio equalis quãdo debeat fieri in duobus determinabilibus.
12 Argumentum de alimentis ad dotem non procedit.
13 Presentia et collaudatio actus probant consensum.
14 Libri sociorum quando probent.
15 Probatio per coniecturas sufficit in his que geruntur inter fratres.
16 Donans vel tradens aliquid quando censeatur tradere vel donare animo tollendi debitum.

Dominus labia mea aperiat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Visis literis mihi destinatis ab illustrissimo domino Ludo.vicecomite Maria in qbus a me petitur iudiciũ que nã ptinm iustitiam foueat in causa vertenti inter magnificos comites Ioãnem ⁊ vitalianum bõromeos cum vario mõ retulerint duo insignes doctores quibus cãm terminandã excellẽtia sua cõmiserat. Et visis iuribus ⁊ rõnibus adductis per vtrãq3 ptem p̃fecto libenter abstinuissem a p̃ferẽdo iudicio inter antiquos ⁊ Moder.doctores cum etiã iura satis obscure loquantur.sed qr sua excellentia iam dudũ mei dominiũ pleno iure assequutus esset habeat in me libera3 potestatẽ imperandi.meũ aũt sit obsequi idcirco hoc onus humeris meis impar assumpsi.dicã igitur qd in pura ⁊ sincera cõscĩa sentio subijciendo tñ me semper iudicio melius ⁊ rectius sentiẽtis. Et in primis presuppono qd̓ dicti magnifici comites Ioãnes ⁊ vitalianus post mortẽ patris longo tp̃e.xx.annoru3.⁊ vltra steterunt in cõione tanq̃ socij oĩum bonorũ oĩa p̃miscue agendo ⁊ possidendo sine aliquo cõputo ⁊ oĩa lucra cõicãdo.⁊ fecerũt ⁊ tractauerũt se ad inuicem put facere solent veri socij oĩum bonorum.l3 nullum exercitiũ cõi noĩe factũ fuerit.⁊ ita in puncto ad me transmisso presupponiť in quo dr̃ facti series sit si p rei veritate hr̃ ⁊ demũ in narratiõe dr̃ qd̓ gesserũt se ad inuicẽ put facere solẽt veri socij oĩum bonorũ vñ iuxta tenorẽ puncti ŝm ea que pponunť rñdẽdum est vt sepius dicit sceuola iuriscõ.in suis decisionibus. Et

in facto

in facto ita forte p̄supponitur q̄ cum dicti magnifici comites
Joan.⁊ Uitalian⁹ sint nobiles ⁊ dn̄i ēt si null⁹ negocietᷣ pōt ar
gui societas vniuersalis oīum bonoꝝ q̄ lꝫ nō faciant artes q̄
stuarias tn̄ qn̄ quecūq; bona quecūq; stipendia vl̄ salaria ponū
tur in cōi extalibus arguitᷣ tacitus ꝯsensus societatis oīum bo
noꝝ q̄ lꝫ qn̄ fit cōicatio certorū lucroꝝ puta vni⁹ mercātie non
inferatᷣ ad societatē aliorū lucrorum alterius negociatiōis ſm
Bar.in.l.j.§.si qs hoc interdictū.ff.de itine.actuq; p̄ua.⁊ Bar.
in.l.si patru⁹.C.cōia vtriusq; iudi.hec ꝓcedūt qn̄ act⁹ sunt dif
formes.ſꝫ qn̄ actus sunt difformes in se varietatē hn̄tes ꝑ tales
actus presumitᷣ gn̄alis societas cōtracta q̄ indifferēter se hn̄t et a
1 indefinite† vn̄ ex talib⁹ actib⁹ ita ꝓmiscuis ⁊ indifferētib⁹ p̄su
mitᷣ societatē oīum gn̄aliter ꝯctā ſm Bal.q ita declarat in.d.l.si
patruus.⁊ hoc ēt sequitᷣ Bar.de saly.Nec curādū q̄ gl.in ple
risq; locis vꝫ in.l.iij.§.cū spāliter.⁊ in.l.cobiri.ff.ꝓ so.velit q̄
vniuersalis non pōt ꝯhi nisi spālr ⁊ exp̄sse qm̄ cōis ꝯclusio do
ctorū est in ꝯtrariū vt pꝫ ex no.ꝑ Bar.⁊ doc.ī.d.l.si patruus .et
Bar.⁊ doc.ī.l.titiū ⁊ meuiū.§.altero.ff.de admi.tut.⁊ Pet.de
anc.ꝯsi.cccij.incip.mā de qua q̄ritᷣ nō est noua.l. vn̄ si lōgo tp̄e se
gesserūt tanq̄ veri socij oīuꝫ bonoꝝ sup q̄ nō insisto q̄ ita in pū
cto p̄supponitᷣ ꝯcludo inter eos fuisse societatē oīum bonoꝝ lꝫ
nulla exp̄sse fuerit ꝯcta societas. ⁊ hāc ptē cōsulēdo ⁊ iudicādo
sequūtᷣ cōiter doc.¶ Facto iā igitᷣ fundamēto q̄ essent socij oīuꝫ
bonorū se offert alia difficultas sup q̄ doc.videntᷣ multū varij.⁊
iura ad vtranq; ptē plura adduci possent.ſꝫ p̄stringēdo māꝫ di
co q̄ lꝫ qn̄ sumus in societate nō vniuersali expēse q̄ nō fiūt cō
tēplatiōe societatis nō possint societati iputari.vn̄ dicit Bal.in
l.si pr̄no affectu.C.de neg.ge.q̄ si vn⁹ ex socijs p̄stat alimēta filio
q in societate onera nō contribuit tales expēse nō pn̄t societati
ascribi ⁊ ꝑ ꝯn̄s idē ꝯcludendū esset in expēsis dotis filiaꝝ.⁊ ma
xie q̄ est on⁹ ꝑsonale ipsius pr̄is.l.q liberos.ff.de ritu nup.igitᷣ
non vr̄ cōicabile cū socio.l.vnica.§.ne autem.C.de cadu.tol.c.is
cui.de offi.dele.in.vj.tn̄ ex quo sumus in societate vniuersali nō
est dare expēsas que nō sint ꝯcte occasiōe societatis que nō sint
societati imputande nisi ꝓueniāt ex delicto vel culpa cōsocij vt
ꝓbatᷣ in.l.cū duobus.§.sociū vniuersa.⁊ in.l.q̄ aūt cum sequē
ti.⁊ se.ff.ꝓ socio.cū de natura talis societatis sit q̄ oīs fortuna
ꝓspera ⁊ aduersa cōicetᷣ ꝓut ꝓbatᷣ in dictis iurib⁹ ⁊ ꝑ doc.in.d.
l.si patruus.⁊ hoc pꝫ in actione iniuriarū que nihil hꝫ cōe cū so
cietate:tn̄ si dānatᷣ sine culpa sua imputatᷣ hoc societati.l.cū duo
bus.§.ꝑ ꝯtrariū.ff.ꝓ soc.ꝓcederet enim argumētatio p̄dicta in so
2 cietate in q̄ daretᷣ es alienū vel expēse extra eā q̄† nō cadit in so
cietate vniuersali ꝓpter gn̄alē societatē oīm bonoꝝ. ¶ Ex qb⁹
infertᷣ q̄ lꝫ onus dotandi sit ꝑsonale tn̄ in ꝯctu societatis gn̄ali
pōt societati imputari vt pꝫ in.d.§.ꝑ ꝯtrariū.⁊ pꝫ etiā in expensis
q̄ fiūt ꝓ honore filij q̄ etiā ille sunt ꝑsonales solius patris ⁊ tn̄
imputantᷣ socio oīum bonorū.casus est in.l.ex parte.§.filius. ff.
fami.her.⁊ ꝓbatᷣ etiā in.l.si societatē vniuersorū.ff.ꝓ soc. ¶ Et
si dicatᷣ p̄dicta ꝓcedūt in expēsis necessarijs secus in volūtarijs
que fiunt ex volūtate vnius ex socijs que nō tendūt ad vtilitatē
societatis.arg.d.l.cū duobus.§.ꝑ ꝯtrariū.ff.pro socio.sed sic est q̄
3 †expense dotis videntᷣ trahere originē a volūtate patris:qm̄ ma
trimoniū ꝯxit nec pōt dici directe vel indirecte q̄ ad vtilitateꝫ
societatis ptineat igitᷣ ⁊c.Rn̄detᷣ q̄ illud ꝓcedit qn̄ expense ꝓ
cederēt a volūtate culposa vel dolosa vt ꝓbatᷣ in.d.§.per ꝯtriuꝫ.
igitᷣ a ꝯtrario.sec⁹ si soci⁹ nō est in aliqua culpa ꝓut nō est qn̄ do
tat filiā ad q̄ ex legis dispōne cogi pt.l.obligamur.§.lege.ff.de
ac.⁊ ob.¶ Preterea ista cā volūtaria q̄ nisi accepisset vxorem
nō habuisset filios ⁊ ꝑ cōsequens nō fuisset obligat⁹ ad eas do
tandas est cā remota.vn̄ non dꝫ ꝯsiderari ad finē vt debitū do
tis dicatᷣ volūtarium vt probatᷣ ex not.in.l.si cū dotē.§.si pater.
ff.so.ma.⁊ in.l.hmōi.§.cū pater.ff.de leg.j.in quib⁹ ꝯcluditᷣ q̄
tale debitū dr̄ necessariū.⁊ in simili videm⁹ q̄ ad cognoscēdū
an satisdatio sit necessaria vel volūtaria inspicitᷣ cā proxima.l.
de die.§.tutor.ff.q satisda.cog.¶ Iterū ⁊ secūdo est aduertēdū.
Nam difficultatē facit tex.in.l.si societatē vniuersarū fortunaꝝ
ff.ꝓ socio .vbi spāli pacto ꝯcta erat societas oīū bonoꝝ vt qcqd
q̄reretᷣ vel erogaretᷣ cōis lucrari atq; ipēdij esset.ꝑ q̄ pactū de
ciditᷣ ibi q̄ ea que erogata fuerant in honorē liberoꝝ societati
imputabantur.¶ Ex quo videbatur inferri q̄ si tale pactum
non interuenisset sec⁹ dicēdū fuisset.igitᷣ ēt in casu de q̄ agimus
idē vr̄ dicendū.¶ Sꝫ aduertēdū est in primis q̄ ēt si sunt socij
oīum lꝫ tale pactū nō esset appositū tn̄ tales expense debent so
cietati imputari vt ꝓbatᷣ in.l.ex pte.§.filias.ff.famil. hercil.con
firmatur q̄ qcqd socius oīum bonoꝝ licite lucratur ex persona
filij cōfert socio.l.cū duob⁹.§.sociū q.ff.ꝓ socio .ergo ⁊ ecōtra
qcqd occasione filij licite erogat iputari dꝫ societati vt ꝯtriorū
eadeꝫ sit regula.l.⁊ si ꝯ.ff.de vul.⁊ pupi.Nam si iudice cogente
iniuste socius facit expensas id societati imputatᷣ:vt in.d.§.per
ꝯtrium igitur fortius qn̄ lege iuste cogente h̄ facit.Uidemus ēt

q̄ lucra ꝓueniētia vndecūq; dūmō ex iusta cā etiā occasione ꝑso
ne vni⁹ ex socijs cōicantᷣ.d.l.cū duob⁹.§.sociū.vn̄ sicut oīa lucra
iusta sunt cōicāda ita oēs expēse iuste sunt iputāde vt dicit tex.
in.d.l.cū duobus.§.quidā sagariā.ff.ꝓ socio. dū dicit nā sicuti
lucrū ita dānū quoq; cōe esse opꝫ q̄ nō culpa filij cōtingit ⁊ est
rō q̄ societas ius quoddā fraternitatis obtinet.l.verū in p̄n.ff.
ꝓ socio.iō vt fraternā sit dn̄t expense esse cōes sicut lucra.ad hoc
l.si nō fuerint.ff.ꝓ socio.⁊ ꝓbatᷣ in.d.§.ꝑ ꝯtrium.vbi postq̄ dixe
rat q̄ oīa lucra sunt cōia dicit q̄ oīa dāna ⁊ oēs expēse ꝓuenien
tes vni ex socijs sine dolo ⁊ culpa sua sunt cōia.¶ Ex qbus infe
a ro in ꝓposito ad intellectū.d.l.si societatē [a] vniuersarū q̄ illa.l.
pōt duplr̄ intelligi.¶ Primo q̄ ꝯcta fuit societas vniuersarum
fortunarū nō expresso hoc q̄ esset vniuersarū fortunarū sed tn̄
q̄ quicqd erogaretur vel quereretᷣ cōis lucri atq; impendij esset
quā societatē iuriscōsul.ibi appellat vniuersarū fortunarū.vn̄
illa verba si societatē vniuersarū fortunarum sunt v̄ba legislato
ris ita appellantis illā societatē de qua ibi q refert q̄ ꝑ illa v̄ba
sequentia fuit societas.⁊ hoc mō intelligendo ille tex.non ob.⁊ a ¶ Pro intel l.si societateꝫ vniuersaꝝ fortunarum .ff. pro so.
est verus intellectus.¶ Scdo mō pōt intelligi q̄ fuit ꝯcta socie
tas vniuersarū fortunarum expresse apposito illo pacto ⁊ tūc di
cendū q̄ non dꝫ sumi argumentum a ꝯtrio sensu.igitur sine illo
pacto erogata in honorē filij nō essent societati imputanda q̄
tale argumentū esset ꝯ multa alia iura.s̄. allegata.arg.l.ij.C.de
cōdi.inser.⁊ no.in.l.j.§.huius rei.ff.de offi.eius cui mā.est iuris
ditio.Itē cum id tacite inesset eius expressio nō opatᷣ.l.nō recte
C.de fideiuſ.traditᷣ in.l.iij.ff.de le.j.¶ Postremo maiorem face
re videbatur difficultatem tex.qui pro casu solet allegari in.l. si
socius ꝓ filia.ff.ꝓ so.q pūctualiter loquitᷣ in socio omniū bono
rum ſm glo.expositiuā ibi quā cōiter sequuntur doc.ex quo nō
reprobāt ⁊ ibi exp̄sse approbāt Fulg.⁊ Pau.de ca.ī recollectis
florētinis ⁊ Bal.in.l.cū duob⁹.§.si fratres.ff.ꝑ soc.⁊ do . Ang.
cōsi.vij.⁊ doc.ī.allegādi .vbi vr̄ ꝓbari q̄ qn̄ sunt socij oīum bo b ¶ Pro intel lectu.l.si soci⁹ ꝓ filia .ff.pro so.
noꝝ ita demū de cōi dos est soluēda si īter socios spāliter hoc cō
uentū fuit.igitᷣ a ꝯtrio si nō fuit cōuētū nō est soluēda de cōi . ar.
l.iter socerū.§.cū iter.ff.de pac.do.⁊.l.j.§.hui⁹ rei.ff.de offi.eius
cui mā.est iurisdi.⁊ ibi glo.si.expresse vr̄ hoc tenere.nā societas
nō tenetᷣ dotare.idē vr̄ velle Spe.in ti.de iudi.in.iiij.parte.ver.
qd si vnus.vbi dicit q̄ si vnus ex fratribus simul habitātibus
hꝫ filiā illā dꝫ dotari post mortē pr̄is eoꝝ de portiōe dūtaxat sui
pr̄is nisi aliud pactū factū fuerit.ar.d.l.si soci⁹ ꝓ filia.⁊ illud re
fert ⁊ sequitᷣ bal.in.l.si patru⁹.C.cōia vtriusq; iud.⁊ Saly. in.l.
cū duob⁹.§.si fr̄es.ff.ꝓ so.⁊ vr̄ firmare Bar.in autᷣ.ex testō.C. de
collᷣ.ī v̄.xvij.capitulū.nisi exp̄sse liceret ꝑ exp̄ssa capl̄a societati.
idē Bal.in.l. fi.C.de dot.ꝓmiſ.idē q̄si ad v̄bū dicit Bal.ī quo
dā ei⁹ cōsilio q̄ incipit Joānes frater.⁊ in alio q̄ incipit qua
tuor erāt.sequitᷣ Bar.in cōsi.q̄ incipit sup p̄dictis.⁊ ita etiā tꝫ
Bal.in.d.l.cū duobus.§.si fratres.in recollectis antiqs sequen
do Spec.vbi.s̄.idem Fulg.in.d.l.si socius ꝓ filia.post Albe. de
ro.q̄ ibi dicit nota.¶ Primo q̄ socius oīum bonorū nō pōt
filiā de cōi dotare nisi hoc actū fuerit idē voluit ī.d.l.si societatē
vniuersarū vt.s̄.inductā idē Pe.de anch.in cōsi. cxlviij . incip.
plura dubia in quarto dubio allegādo.d.l.si socius ꝓ filia . idē
cōsuluit Lud.ro.in suo cōsi.cxlv.incip.p̄sentis cōsultatiōis arti
culus.⁊ Pau.de ca.vr̄.idem velle in consilio mihi.cxviij.incip.
si dicta cornelia idē Lud.ro.cōsi.ccccxvij.incip.quo ad primū et
in autᷣ.q̄ locū.C.de colla.idē Pe.de anc.cōsi.ccij.inci.materia
de qua queritᷣ nō est noua ad finē.idē cōsuluit Pe. de pu.frater
Bal.in cōsi.q̄ incip.qm̄ iam dudū cōsuluit ꝓut referūt qdam
Mod.pu.in quodā trac.de duob⁹ fra.idē.d.Alex.p̄ceptor me⁹
cōsuluit in cōsi.xlviij.incip.ꝓspectis diligēter in.ij. volu. ⁊ lati⁹
⁊ clari⁹ vr̄ hoc decidere in cōsi.cliiij.icip.videretᷣ circa cōsultatio
nē p̄missam in eodē volu.⁊ in cōsi.cxxxij. incip. titulus q̄onis in
eodē vol.⁊ in plerisq; alijs cōsilijs.hoc idē vr̄ dicere.⁊ sic ista vr̄
cōis opi.a qua in iudicādo nō vr̄ recedēdū ⁊ maxie qn̄ nō appet
q̄ exp̄sse fuerit cōtracta societas oīum bonoꝝ ſꝫ tacite q̄ lucra
fuerāt cōicata ⁊ sic ex actibus socialib⁹ q̄ tūc vr̄ q̄ tn̄ veniant
ea q̄ ꝯsistūt in actib⁹ q̄stuarijs nō ea q̄ extra act⁹ q̄stuarios ꝓue
niūt ſm Bal.in autᷣ.ex testō.C.de colla.in pe.col.vt vr̄ ꝓbari in
l.cobiri.cū sequētib⁹.ff.ꝑ so.⁊ in.l.cū duob⁹.§.sociū vniuersa.ff.
ꝓ so.⁊ in.d.l.si soci⁹ ꝓ filia.⁊ ita vr̄ velle.d.Alex.in.d.cōsi.xlviij.
in.ij.vol.sed actus dotādi nō est actus questuari⁹.ar.eoꝝ q̄ not.
Bar.in.l.legatis in prin.ff.de le. iij. ¶ Sed supposita societate
oīum bonoꝝ ꝓut in puncto p̄supponitᷣ cōtraria opi.mihi videtᷣ
ꝓbabilior q̄ immo socius oīum bonoꝝ possit de cōi filiā suam
dotare.et q̄ fundamentū tenentiū cōtrariū potissime consistit
sup intelligētia.d.l.si soci⁹ ꝓ filia.vidēdū est de ītel.illi⁹.l.sup quo
dico q̄ ibi est casus ꝓ ista pte quā teneo.nā iuriscō. ibi loquen
do de socio oīum bonorum si socius promisit dotem pro filia ⁊
priusq̄ eam soluerit decesserit ea herede relicta. q̄ filia ꝑ postea cū
marito de dote exigenda egit.⁊ ab ipso marito ꝑ acceptilatio

nem liberata est.vñ queritur si filia exigat a socio debeat dotis
quãtitatẽ cõseq supposita qõne in ver.ꝛ si forte ĩterponit̃ qõ qñ
pactũ est adiectũ in societate de dote cõstituenda filie vnius ex
socijs de cõi sit equũ.ꝛ hãc ꝓsequit̃ vsq3 ad v̾siculũ veruz. vt ibi
p3.ꝛ declarat gl.ꝛ sequunt̃ doc.in quo ver.determinat̃ qõ ꝓpo-
sita in qua de pacto nulla est habita mentio in q̃ dicit distinguẽ
dũ esse an dos esset solũ ꝓmissa an numerata.Nã si dotẽ rece-
pisset postq̃ hr̃s p̃ri extitit nõ tenet̃ eã societati cõferre quã ha
bitura fuisset si ali⁹ hr̃s extitisset.si aũt non recepisset dotẽ sed
ꝑ acceptilationẽ liberata esset a marito nõ posset imputare so-
cietati dotẽ nõ solutã.igit̃ a ꝯtrario sensu si fuisset soluta posset
societati ĩputare.ĩmo si nõ esset soluta s3 solui deberet qꝛ libera-
tio interuenisset a socio petere potuisset.ꝛ ita est ibi de mẽte gl.
si aũt nõ eẽt debitũ societati nõ posset ab ea exigi.l.oẽ es alienũ.
ff.ꝓ so.ꝛ sic ibi est casus ꝓ ista opi.Et ad argumẽtũ in ꝯtrariũ fa
ctũ de pacto in quo se fundãt tenẽtes ꝯtrariã partẽ r̃ndet̃ clare
qõ illa qõ interponit̃ vt oñdat̃ an pactũ sit iustũ qõ filia vni⁹ ex
socijs tm̃ dotet̃ nõ aũt qõ necessariũ foret ad hoc vt de cõi dotẽ
deberet.¶ Ex qua r̃nsione colligit̃ etiã r̃nsio si in ꝯtrariũ argue
ret̃.nã dr̃ ibi qõ si appositũ est pactum de dotãdo filiã vni⁹ ex so
cijs ꝛ de filiabus alteri⁹ nihil est dictũ tale pactũ censet̃ iniquũ.
Sed si verũ esset qõ filie de cõi deberẽt dotari tale pactũ nõ vi-
deret̃ iniquũ:igit̃ hoc nõ est dicendũ qõ non esset iniquũ oñdit̃.
Nã quãq̃ pactũ esset appositũ ꝓ filia vni⁹ pro filia alteri⁹ esset
ius cõe.l.si cũ dotẽ.in pri.s̃m cõem lecturã.ff.so.ma.ꝛ in.l.si ex-
traneus.ff.de cõdi.ob cãm:q̃re cum ibi dicat̃ qõ pactũ tale esset
iniquũ vr̃ qõ filia alteri⁹ nõ erat de cõi dotãda ꝛ sic q̃ soci⁹ oĩum
bonorũ põt de cõi dotare:qꝛ vt dixi ex superiorib⁹ p3 r̃nsio qõ
est iniquũ qñ cõuenit qõ filia vni⁹ dotet̃ de cõi ꝛ nõ filia alteri⁹.
illa eñ v̾ba apposita in tex.dũ dicit dixi pactũ nõ esse iniquum
vtiq3 si nõ de alteri⁹ tm̃ filia cõuenit sunt v̾ba iuriscõsulti referẽ
tis virtualr̃ cõuẽtionẽ in q̃ cõuentũ erat qõ filia vni⁹ dotaret̃ de
cõi ꝛ nõ alterius socij.ꝛ ita vr̃ intelligere ibi Pau.de ca.in re-
collectis florẽtinis dũ dicit.¶ Scdõ no.quod pacta societatis
dñt esse equalia al̃s nõ valet pactũ si ageret̃ qõ vn⁹ posset dota-
re alter nõ nisi ex cã puta si vni maiora onera incũberẽt q̃ alij
qõ ẽt p3 qꝛ iuriscõ.loquit̃ ꝑ dictionẽ taxatiuã tm̃ ꝑ quã ꝯstabat
qõ excludebat̃ filia alterius.l.ob es.C.de p̃di.mino.ꝛ.c.cõstitu-
tus de ꝓcura.¶ Preterea subtil̃r instituendo ꝓbabil̃r dici p̃t
qõ iuriscõsul.in prin.secũdi r̃nsi velit qõ si apponeret̃ pactũ de
dotãdo filiã vni⁹ ex socijs tale pactũ nõ sit iniquũ.Et satis pro
bat̃ cõtinuãdo tex.ad ꝓpositã qõnẽ.hoc aũt nõ põt dici; ex alio
nisi qꝛ est s̃m ius cõe ꝛ non intelligit̃ quomin⁹ filia alterius de
cõi dotari possit demũ subdit iuriscõsul.hoc verũ si nõ de alte-
rius tm̃ filia cõuenit.ita qõ ex pacto cõstet qõ tm̃ filie vni⁹ ꝛ nõ
alteri⁹ sunt dotãde de cõi quo casu esset iniquũ regul̃r.Et hoc
mõ inducendo ꝓbat istã cõclusionẽ l3 ista inductio nõ sit iuxta
mentẽ doctorꝝ.¶ Preterea r̃ndeo qõ cũ de iure cõi stãte societa
te vniuersali filie vtriusq3 sint dotãde de cõi put vr̃ ꝓbari p.d.l.
cũ duob⁹.§.sociũ vniuersa.ff.ꝓ socio.ꝛ in alijs iurib⁹.s̃. allega-
tis qõ ĩ.d.l.si soci⁹ pro filia determinat̃ qõ si illõ pactũ apponat̃
qõ filia vnius tm̃ de cõi dotet̃ tale pactũ sit iniquũ quasi si ꝯtra
naturã societatis qꝛ virtute taxatiue tm̃ filie alteri⁹ excludunt̃.
l.ob es.C.de p̃di.mino.cũ si.Itẽ qꝛ includẽdo certas ꝑsonas ex-
pressas de his q̃ includebant̃ alias vr̃ excludere per id qõ habet̃
in.l.cũ p̃tor.ff.de iudi.Itẽ qꝛ in ꝯtractib⁹ sumit̃ argumẽtũ a cõ
trario sensu.l.inter socerũ.§.cũ inter.ff.de pac.do.Et sic a ꝯ̃rio
vr̃ cõuenisse qõ filia alteri⁹ nõ dotat̃ de cõi.ꝛ hoc maxime qꝛ al̃r
pactũ nihil oparet̃ p.d.§.cũ iter.ꝛ no.ꝑ Dy.bal.ꝛ alios in qõne
statuti florẽtini in.l.si cũ dotẽ in p̃n.ff.so.ma.ꝛ sic l3 de iure cõi
filia dotari deberet illud pactũ dr̃ iniquũ ꝛ sic nõ obstat ĩductio
p̃dicta.¶ S3 adhuc alia via ille tex.ĩ.d.l.si soci⁹ q̃ filia cõclude-
re vr̃ pro dicta opi.qõ nõ sint dotãde de cõi.Nã ibi dr̃ qõ si filia
fuit de cõi dotata ꝛ dos nõ potuit a marito exigi soci⁹ tñ nõ te
net̃ iterũ dotare.S3 si onus dotãdi esset cõe inter socios oĩum
bonorꝝ tenerent̃ iterũ de cõi dotare cũ oĩa lucra ꝛ dãna debeãt
esse cõia que societati sine culpa alicui⁹ ex socijs cõtingunt.d.§.
4 socium vniuersa.qõ tñ negat̃ in.d.l. si socius ꝓ filia.†qua eñ rõ
ne si dos ꝑdit̃ sine culpa filie pater tenet̃ iterũ dotare vt voluit
gl.i.l.fi.C.de do.ꝓmis.ꝛ Bar.i.d.l.si cũ dotẽ.§.j.ff.so.ma.ꝛ est ca
sus in aut̃.qõ locũ.C.de colla.ꝛ ibi Bal.ꝛ Bart.de saly.in aut̃.
sed quãuis.C.de rei vxo.actio.pari ratiõe teneret̃ societas si es-
set obligata.sicut eñ lucra reiterata ex vna causa essent cõia:ita
videt̃ qõ dãna reiterata arg.l.cũ duob⁹.§.quidã sagariã.ff.pro
so.vñ videt̃ casus in.d.l.si soci⁹ pro filia iõ soci⁹ q̃ nõ tenet̃ iterũ
dotare qꝛ pactũ fuit expressum de dotãda filia cui pacto satisfa
ctũ fuit ꝑ primũ actũ dotandi.l.boue.§.hoc sermone.ff.de ver.
signi.ꝛ ita vr̃ intelligere vna gl.in.d.l.si socius.q̃ allegat tex.in.l.
fideicõmissa.§.si qs decẽ.ff.de le.iij.Sed huic ꝯsideratiõi r̃ndeo
q̃ Bal.in.d.l.si socius sentit secus in p̃re secus in socio qꝛ dota
5 re nõ pertinet ad eius officiũ.ꝛ iõ infert ꝑ illũ text.†qõ si testõr
iussit virginem maritari cum certã dote ꝛ ea maritata marit⁹
mortuus fuerit nõ soluendo nõ tenet̃ heres iterũ dotare ꝑ illũ
tex.ꝛ ita intelligit illũ tex.clare Bar.in.l.si cũ dotẽ.§.j. s̃.all̃ato
ꝛ sequunt̃ Bal.ꝛ alij non tñ assignãt rõnẽ diuersitatis Joã.de
imo.rõnẽ assignat q̃.d.l.si soci⁹ ꝓ filia loquit̃ ĩ obligatiõe q̃ cau
sat̃ a dispõne hoĩs.pr̃ aũt tenet̃ obligatiõe legali.allegat not.ꝑ
Bar.in.l.si is a quo.§.fi.cũ.l.seq.ff.vt in pos.le.Cõfirmat̃ ista rõ
6 qꝛ†dispõ hoĩs v̾ificat̃ in p̃rio actu.l.boue.§.hoc sermone.ff. de
v̾b.sig.sed dispõ.l.nõ cõsumit̃ in p̃mo actu.l.veluti .§.hec vox.
ff.de edẽ.faciũt not.ꝑ Bal.ꝛ doc.in.l.q ꝑ salutẽ.ff.de iureiur.et
vtrũq3 in pulchra qõne determinat Bal.in.l.vnica.in. iiij.q.C.
de his q̃ pe.noĩe.faciũt no.ꝑ Bal.in.l.fi.C.de dotis ꝓmis.in.iij.
col.v̾.sed nũqd.ꝛ si dicat̃ qõ ex hoc vr̃ inferri vnũ ꝯtra cõclusio-
nẽ.s̃.formatã qõ in.d.l.si soci⁹ ꝓ filia.non d3 filia dotari virtute
societatis sed pacti ꝑꝑ qõ sum⁹ in dispõne hoĩs ex q̃ nõ est iterũ
dotanda.sed ad hoc r̃ndeo qõ attẽta cã originali t̃pe societatis
ꝯtracte dicit̃ cãta obligatio ex dispõne hoĩs quãq̃ cõtracta so-
cietate succedat dispõ legis qõ de cõi dotent̃ q̃ cã originalis attẽ
di d3 casus est in.l.si hr̃s testõ.ff.de actio.emp.put illũ tex.intel
ligit ꝛ declarat Bal.in.l.fi.in.iij.oppositio.C.de ꝯtrahen.emp.
ꝓ his facit glo.in.l.si duo.ff.de acqui.heredi.vbi qñ cã onerosa
h3 originẽ a lucro dr̃ causa lucratiua.¶ Preterea dispõ legis q̃
vr̃ cã ĩmediata nõ ꝓduxit effectũ qõ filia dotaret̃ de cõi nisi fuis
set ꝓuisio hoĩs societatis oĩum bonorꝝ q̃ fuit cã mediata sine q̃
cã ĩmediata nihil opabat̃.igit̃ attẽdi d3 mediata ꝛ sic ꝓuisio ho
minis iuxta no.in.l.s3 si plures.§.in arrogato.ff.de vul.ꝛ pup.
¶ S3 adhuc.d.l.si soci⁹ ꝓ filia.vr̃ multũ obstare.nã si on⁹ dotã
di esset debitũ societatis tũc distracta ẽt societate socij ad illud
debitũ tenerent̃.l.oẽ es alienũ. cũ seq.ff.ꝓ socio.s3 in.d.l.si soci⁹
ꝓ filia societate distracta socij nõ tenent̃.igit̃ ꝛc.Ad hoc r̃ndeo
qõ aliqñ ꝛ primo dos est soluta ꝛ hic casus determinat̃ in versi.
nã ꝛ si filia.Aliqñ ꝛ scdõ distracta societate mulier acceptilatio
ne liberata est.ꝛ hic casus determinat̃ in fi.q̃ nihil societati im-
putat̃ ꝛ sic societas ad nihil tenet̃.ꝛ rõ potest esse duplex.Pri-
ma qꝛ satisfactũ est acceptilatiõi q̃ h3 vim solutiõis vt in.§. pre
terea.insti.qui.mo.tol.oblig.Al̃r scdã ꝛ melior qꝛ obligatio quã
pater in societate recepat virtute societatis acceptilatiõe subla-
ta est.vñ cũ filie hẽdi p̃ris nihil absit non p̃t aliqd a socio cõseq
ex q̃ dẽbat tm̃ indẽnis ꝯseruari.d.l.oẽ es alienũ.ꝛ ĩ.l.ꝓ socio.§.
arbiter.e.ti.vt dicit Ful.ĩ.d.l.si soci⁹.vñ infert elegãter qõ si filia
fuisset exhẽdata vel abstinuisset se a p̃ris hereditate ꝛ heres ex
traneus ipam dotẽ soluisset marito vel ipsi mulieri cessis actiõi
bus iuxta no.ĩ.l.si socer.§.luci⁹.ff.so.ma.poterit heres extrane⁹
agere ꝓ socio ꝯtra sociũ defuncti ꝛ dotẽ quã soluit cõseq p.d.l.
oẽ es alienũ.Aliqñ ꝛ tertio dos ꝓmissa nõ erat soluta distracta
societate nec mulier liberata ꝛ tũc ex p̃missis dicẽdũ est qõ socie
tas tale debitũ soluere tenet̃ p.d.l.oẽ es alienũ.ꝛ in hoc nõ ꝯ̃di-
cit.d.l.si socius ꝓ filia.Ex qbus appet qõ.d.l.si soci⁹.poti⁹ in fi.
ꝓbat qõ debeat de cõi dotari.ꝛ ita illũ tex.in fin.ꝓ casu allegat
ꝛ ita cõsuluit magne sciẽtie ꝛ cõsciẽtie doctor do.Ant.de bu.in
suo cõsil.vij.Ad gl.ibi in fi.r̃ndet qõ loquit̃ ꝛ locuz h3 distracta
societate.ꝛ sic tenẽtes ꝯtrariũ nõ habẽt gl.pro eorꝝ opiniõe.Et
hanc.opi.qñ sunt socij oĩuz bonorꝝ dotes filiarũ debeat solui de
cõi tenuit Bal.in.l.si societatẽ vniuersorũ.ꝛ in.l.cũ duob⁹.§.si
fr̃es.ff.ꝓ socio.ꝛ ibi clare dr̃ in v̾si.ꝛ p̃dicta oĩa qõ illõ dictũ spec.
non ꝓcedit qñ appet qõ fratres erãt socij oĩuz bonorꝝ vt ibi la-
tius ꝑ eũ.ꝛ idẽ voluit Bal.in ꝯsi.qõ incipit tale factũ est Uetu
rucius.idẽ voluit Bal.in suo tractatu de duob⁹ fratribus cir-
ca finem.ver.sed ascript⁹.vbi dicit qõ doctrina spec.dicẽtes qõ
dos data filie alteri⁹ fratris nõ d3 extrahi de cõi est v̾a si nõ sint
fr̃es socij oĩum bonorꝝ.pro hac p̃te alias ꝯsultũ fuit ꝑ do.Nellũ
de sancto Gemi.ꝛ multos alios aduocatos florẽtinos al̃s vidi
cõsiliũ do.Jo.baptiste de bẽtinoglis de saxoferrato q referebat
se vidisse Bar.in suis recollect; in.d.l.cũ duob⁹.§.si fr̃es.vbi te-
nebãt hãc opi.eandẽ opi.sequut⁹ est ang.in.d.l.ex duob⁹.ff.de
neg.ge.ꝛ ange.in cõsi.lix.incip.morte dicti filij.ꝛ hãc opi.tenet
Pau.de ca.ĩ.d.l.si societatẽ vniuersorꝝ in recollectis florẽtinis.
vbi colligit̃ ex tex.qõ expẽsa q̃ fit ꝓ honore vni⁹ ex socijs oĩuz bo
norꝝ fieri d3 de cõi.ꝛ iõ infert qõ si vn⁹ ex socijs efficiat̃ doctor vl̃
miles faciet expẽsas de cõi.itẽ si maritat filiaz poterit dotare de
cõi l3 nõ sit dictũ exp̃sse.ꝛ ita d3 ĩtelligi s̃m eũ.d.l.si socius ꝓ fi-
lia.verba sunt formalia p̃fati doctoris q idem ẽt t3 in recollect;
florentinis in.d.l.si socius pro filia. vbi formaliter dicit.
¶ No.primo qõ agi põt inter socios qõ filie dotent̃ de cõi pato
q̃ ẽt si nõ sit actũ possit per.d.l.si societatẽ vniuersorũ.ꝛ ita al̃s
cõsului cũ pluribus doctoribus.ꝛ in p̃ncto iuris puto hãc opi.
verissimã in casu vero nr̃o equissimã:tũ qꝛ comes Joãnes vt p̃-
supponit̃ ꝓ maxie auxit p̃rimoniũ:tũ ẽt ex statim dicendis.Nec
me in ꝯtrariũ mouet qõ dictũ fuit id ĩ societate expressa proce-
dere.

dere.secus in tacita q2 hoc est falsum p regulã.l.cum qd.ff.si cer.
pe.⁊ verũ est ꝙ secus est in societate simpl'r exp̃sse vel tacite ꝯcta
q2 in dubio nõ veniũt nisi ea q̃ ex actib⁹ q̃stuariis q̃runt vel pdũ
tur.⁊ita loqtur tex in.d.l.cohiri.cũ si.§.alle.secus aũt est ex socie
tate oĩum bonoꝝ q̃ colligit ex cõicatione oĩum difformiter ⁊ in-
differẽter iuxta no.p Bal.⁊ doc.ĩ.d.l.si patruus q̃ in casu nr̃o p̃
supponit q2 tũc veniũt etiã nõ q̃stuaria s̃m doc.in.d.l.si patru⁹.
⁊ pbãt iura ꝓ hac pte allegata q̃ loquuntur simpl'r in societate
oĩum bonoꝝ neq3 distinguũt ĩter exp̃ssam vel tacitã nec fieri dz
cũ sit ꝯctus q cõsensu pficiat.⁊ ita est de mẽte Bal.⁊ alioꝝ in.d.
l.si patruus.⁊ Bar.⁊ doc.in.l.titiũ ⁊ meuiũ.§.altero.ff. de ad-
mi.tu.cũ ꝯcor.¶ Sz posito ꝙ societas sola oĩum bonoꝝ nõ de-
fendẽt comitẽ Jo.ꝙ nõ teneat reficere dotes solutas de cõi p fi-
7 liab⁹ suis † tñ ex alio scdo p̃ncipali capite defendit.nã v̇a vr̃ ꝯclo
ꝙ qñ fr̃ dotat filiã suã de bonis cõibus sciẽte ⁊ patiẽte alio fra-
tre tales dotes nõ sunt pr̃i imputãde sz societati. ita ĩ terminis
nr̃is ꝯsuluit Jo.de imol.in ei⁹ cõsilio qd ĩcipit in noĩe dñi amen
in casu p̃misso de plurib⁹ est videndũ vbi formal'r dicit circa q̃r-
tum dubiũ de dotib⁹ datis pro filiabus alicui eoꝝ vr̃ breuiter
dicẽdũ ꝙ si dotes date sunt de cõmunib⁹ bonis sciẽtibus sociis
⁊ nõ ꝯdicentib⁹ nec aliqd ꝓtestantib⁹ ꝙ tũc tales dotes tpe di-
uisiõis nõ debẽt in ptẽ ꝯputari illius cui⁹ erãt filie ex eo p̃cipue
q2 alii sciẽtes ⁊ nõ ꝯdicentes vident donasse p id qd no.in.l.ser-
uus cõis.ff.de dona.iter vir.⁊ vx.⁊ in.l.q̃ dotis.ff.so.ma. Et ad
no.p spec.i ti.de iudi.§.sequit ver.qd si vnus.rñdet ꝙ nõ loquit
qñ dos est ꝯstituta de cõi sciẽtib⁹ aliis sed qñ nõdũ est cõstituta
⁊ querit an dari dz de cõi subdẽdo ꝙ si vnus fratrũ hũisset ma-
iorẽ familiã q̃ alter ⁊ sic p eũ plus fuisset expẽsum de redditib⁹
cõibus sciẽtib⁹ aliis ⁊ nõ cõtradicẽtib⁹ nec ꝓtestantib⁹ nulla dz
haberi rõ de pluri expẽsa p supradictã rõnẽ q2 idẽ vr̃ esse cũ eo
qd dictũ est de dote igit idẽ ius.l.j.§.hoc interdictũ.ff. de fonte.
v̇ba sunt p̃fati doctoris.⁊ sic decidit casum nr̃m:q2 ex narratis
apparet ꝙ dotes fuerũt de cõi solute vt pz ex codicibus rõnum
dictoꝝ fratrũ ⁊ socioꝝ.⁊ h̃ nõ negat.itẽ pz p lr̃as comitis.V.qd
ipse sciuit qñ prima fuit nupta ⁊ dotata.itẽ p instr̃m mandati
qñ scdo fuit dotata ⁊ nupta.⁊ ita etiã p̃sumit ꝙ sciuerit de ter-
tia q2 talia solent iter fratres simul hitantes esse notissima ⁊ ẽt
aliis cõsanguineis.vñ scientia p̃sumit.l.octaui.ff.vñ cognati.et
in.l.de tutela.C.de in inte.resti.tit.gñali. tradit in.l.titius.§.lu
cius.ff.de li.⁊ posthu.⁊ in.l.qm̃ sororẽ.C.de iure de lib.⁊ tñ semp
tacuit neq3 vnq̃ ꝓtestat⁹ fuit aliqd igit p̃sumit donasse.¶ Cõ-
probatur ista opi.autoritate Pau.de ca.in consilio.cxc. incip.
8 ad primũ rñdet.vbi in tertio dubio cõsuluit ꝙ † frater sciẽs ⁊ cõ
sentiẽs filiã alterius dotari de cõi nõ põt postea aliqd petere q2
fauore dotis p̃sumit aĩo donãdi cũ sit attinẽs.l.cũ hic.§. si mu-
lier.ff.de cõditio.indebi.iuncta.l.vnica.§.accedit.§. de rei vxo.
actio.nec s̃m eũ obstat no.gl.ĩ.l.fi.C.de dotis ꝓmissio.q2 loquit
in illo q administrabat bona mulieris:q2 p̃sumit dotasse de bo-
nis mulieris.arg.l.fi.ff.de petitio.here.⁊ plura in ꝓposito dicit
vt ibi lati⁹ p eũ: q2 decidit opinionẽ nostrã in terminis.¶ Pre
terea hanc partẽ sensit manifeste Bal.in aut.ex testõ.C.de colla
tio.versi.xviij.capl'm.vbi dicit ꝙ pr̃e mortuo vnus fratrũ nihil
facere põt in p̃iudiciũ alioꝝ nec filiã suã dotãdo nec qcq̃ aliud
faciendo nisi eis cõsentiẽtibus.⁊ sic ꝙ eis consentientibus vult
qd eis p̃iudicet ꝓbat in.l.seruus cõis.ff.de dona.inter virum ⁊
vxo.iũcta glo.vbi p̃sumit donatio ratione affinitatis ꝓpter sciẽ
tiam sine ꝯdictiõe quẽ tex.reputat no.do.Abb.in.c.nõne extra
de p̃sumptio.igit fortius ĩter fratres rõne consanguinitatis. ⁊
maxime in dote.⁊ hoc tenuit.d.Ant.in.d.ꝯsi.vij.vbi vult qd in
dubio dotes censent date de bonis cõibus.⁊ maxime hoc ꝓce-
9 dit † in dote q̃ cõtinet cãm piã ⁊ fauorabilẽ ita colligit ex verbis
Bar.l.si cõstante in p̃n.in.ix.qõne prime ptis.ff.so.ma.tz Bar.
in.l.si ego.ff.de iure dotiũ.⁊ in.l.ij.§.fi.ff.de donatio.⁊ Bald.in
repeti.l.j.in.xvj.co.C.de sac.san.ec.⁊ Bal.in.l.mandatũ.in.iiij.
col.C.mandati.⁊ in.l.sicut.C.de act.⁊ obli.Clarũ aũt est ꝙ lz re-
gul'r sciens ⁊ tacens nõ p̃sumat cõsentire.l.filiusfa.§.inuitus.ff.
de ꝓcur.⁊ tradit in.l.q̃ dotis.ff.so.ma.in his que tẽdũt in eius
10 p̃iudiciũ:tñ hoc fallit rõne pie cãe † q2 ẽt in p̃iudiciũ sciẽtis ⁊ nõ
cõtradicẽtis p̃sumit cõsensus.tex.est in aut.si seruus sciẽte.⁊ ibi
Bal.C.de epi.⁊ cle.⁊ in canõe si seruus.liiij.di.⁊ ita voluit lud.
ro.in cõsi.cccxj.inci.in cã ꝓposite cõsultationis vr̃ in primo du-
bio.⁊ Ludo.ro.in.d.l.que dotis in vlti.col.⁊ Joã.an.in regula
qui tacet de reg.iur.in.vj.⁊ do.Abb.in.c.nõne.de p̃sump. ⁊ ita
al's cõsultũ vidi ꝑmultos doctissimos viros quoꝝ consiliis sub
scribẽdo in ꝯriũ prio adducebã.nã clarũ est ꝙ pro pte pr̃is non
est donatio vt in.l.fi.C.de dotis ꝓmis.⁊ in.l.ij.§.ꝙ si in pr̃is.ff.
so.ma.igit nec ꝓ portione fratris dz censeri donatio:q2 duo rei
non debent ad imparia iudicari.l. eãdẽ.§.j.ff.de duo.reis.facit
q2 equalis dz esse determinatio in fr̃e ⁊ socio.l.iam hoc iure.ff.
de vul.⁊ pu.⁊ l.si legatari⁹.§.j.cũ ibi not.p Barto.ff.de leg.iij.

¶ Scdo nã vbi sumi põt alia p̃sumptio quã donationis illa nõ
est sumẽda.l.si cũ aurũ.ff.de sol.⁊ no.gl.accursij.ĩ.l.fi.C.de dotis
ꝓmis. sed hic vr̃ esse alia ꝯiectura.s.qd fiat cõtemplatione pr̃is
mulieris vt dicit glo.d.l.fi.igit ⁊c.facit.l.si negociũ sororis.ff.de
neg.gest.⁊ vr̃ expressum in.l.nihil interest.ff.de in rẽ verso.et p
has rões s̃m hanc ptẽ cõsuluit Bal.in cõsilio qd incipit ventu
rucius ⁊ frater ei⁹ ⁊ in cõsi.qd incipit pone petr⁹ ⁊ Jo.¶ Ter
tio q2 põt sumi alia coniectura q̃ donatiõis scz vt tñdem p fi
lia sua dare possit.iõ tacuisse censet.ar.d.l.si soci⁹ ꝓ filia vel si fi-
liã nõ haberet vt tantũdẽ ante ptem pro se acciperet in diuisiõe
societatis:qm̃ equalitas inter socios est seruãda.l.si nõ fuerint
in p̃n.ff.ꝓ socio.¶ Quarto q2 tũc vr̃ donare extrane⁹ dotãdo
vt in.d.l.vnica.§.accedit.qñ nõ subest ali⁹ ad quẽ ptineat onus
dotandi ipsa mulier ꝓ qua extrane⁹ dedit dotẽ.sec⁹ quãdo sub
est pater mulieris ad quẽ ptinebit.l.fi.C.de dotis ꝓmis.q2 tunc
potius p̃sumit animus repetendi a patre p ea que no.in .l.ali-
mẽta.C.de neg.gest.⁊ no.Bar.in.l.nensenius. ff.eo.titu.p has
duas rões hanc partẽ tenuit ꝯsulendo Pau.de cast.qui fuit
sibiipsi ꝯtrari⁹ in ꝯsulendo in cõsi.cxv.incip.si dicta rõ.idem ẽt
vr̃ tenere Bal.in.l.fi.C.de dotis ꝓmis.in ver.pone qd erãt duo
socij.vbi dicit hanc qõnẽ determinari per.d.l.si soci⁹ ꝓ filia vbi
vr̃ requiri pactũ expressum.¶ Sed p̃missis nõ obstantib⁹ ꝯria
sn̄ia visa fuit tunc ⁊ ita nũc vr̃ ꝓbabilior p ea q̃ supra ꝓ hac pte
fuerũt adducta.⁊ ad rões in ꝯtrariũ adductas rñdebã ad pri
11 mã † ꝙ imo fieri dz inequalis determinatio ꝓut aliqñ fit ꝓpter
diuersitatẽ rõnis vt pz in.l.j.ff.de offi.cõsul.⁊ ita limitat dictaz
regulã Jo.de imo.in.l.gai⁹.ff.so.ma.⁊ ꝓbat in aut.vt cũ de ap
pel.cogno.§.aliud quoq3 capl'm ver.si hec obseruata nõ fuerũt
iuncta no.p Bar.in.l.j.ff.de te.⁊ in terminis hoc dicit Ang.in
aut.de here.⁊ falci.§.hinc nobis.vñ in casu nr̃o in extraneo iu-
ra p̃sumunt donationẽ q2 nõ necessitate secus in patre q hoc fa
cit ex necessitate.l.qui liberos.ff.de ritu nup.in necessitatib⁹ au
tẽ nemo liberalis existit.l.rẽ legatã.ff.de adimen.leg. Rñdet ẽt
clare alio mõ nã qñ vnũ ex determinabilib⁹ cõtinet maiorẽ fauo
rẽ in se ex spãli p̃uilegio tũc nõ fit equalis determinatio.text.est
quẽ ibi ad h̃ ponderat do.Bñdi.de plũbi.in.l.si ita scriptũ .ff.
de manu.testa.⁊ in.l.si seru⁹ liber.ff.de statu libe.sed spãli fauo
re dotis in extraneo inductũ est vt p̃sumat donatio:vt ĩ.d.l.vni
ca.§.accedit.C.de rei vxo.actio.igit ⁊c.¶ Nõ obstat scda rõ q2
illa non est v̇a spãli fauore dotis ꝓut expresse determinat Bar.
in.l.que dotis.ff.so.ma.vbi p̃mittit qd in pr̃e rõ sanguinis non
arguit donationẽ.l.post dotẽ s̃m vnã lecturã.ff.eo.ti.nec in fr̃e.
l.cũ qs.ff.de le.iij.demũ opponit de.§.accedit ⁊ soluit in fratre
qd ibi est spãle fauore dotis q2 illa cã respicit pietatẽ.l .nã his.
§.pe.ff.de ꝯdi.indeb.⁊ hec dicta cõiter ibi sequunt doct.¶ Ad
tertiã rõnẽ pau.rñdeo ⁊ dico qd ꝯtra eũ est aperta decisio Bal.
in.d.l.fi.C.de dotis ꝓmis.in.iiij.col.vbi querit si frater dedit in
dotẽ rẽ cõem sorori an videat donasse ptẽ suam vel animo reha
bẽdi in diuisione ⁊ cõcludit post Cy.qd censet donasse nisi bo-
na mulieris administrasset ⁊ cõcludit qd est cõis opinio quam
ibi sequit Bar.de saly.in.vj.q.dicẽs qd est tutior opinio p tex.
in.d.§.accidit.versi. idem sequitur ⁊ tñ hoc casu militare pre
sumptio pau.ꝙ fecerit aĩo retinẽdi tñdẽ in diuisiõe.⁊ h̃ ꝓbant
ex his q̃ ponit Bal.ĩ.l.nẽsenius in noua lectura.ij.sz pone fra-
ter.ff.de neg.¶ Minusq3 obstat vltima rõ q2 nimis restrĩgeret
ex tex.in.d.§.accedit.ꝙ qñ daret dos mulieri habẽti patrẽ nõ p̃
sumeret donatio sed qd dedisset aĩo repetẽdi a pr̃e qd est ꝯ illuz
tex.gñal'r loquentẽ.¶ Preterea dico qd ista sua ꝯsideratio est
ꝯ decisionẽ Bal. in fi.C.de dotis ꝓmis.vbi ponit qõnẽ an extra
neus q ꝓmittit dotẽ videat ꝓmisisse aĩo donãdi vel repetẽdi et
gerẽdi negociũ pr̃is vel mulieris et decidit qd videatur donare
p.d. §.accedit nisi bona mulieris administret q2 tũc cẽset ꝓmit
tere de bonis mulieris ⁊ ita intelligi dz gl.in.d.l.fi.C.de dotis
ꝓmis.⁊ ita illã intelligit Bar.d.l.nẽsenius in.j.col.pz ẽt q2 glo.
all'at.d.l.nẽsenius.⁊ sic Bar.vult qd qñ nõ admĩstraret bõa mu
lieris p̃sumeret donatio ⁊ sic decidit ꝯtra Pau.de cast.Et ad
no.in.d.l.nẽsenius.q̃tenus loquit ĩ alimẽtis rñdet sec⁹ esse in do
te sec⁹ ĩ alimẽtis ⁊ istã dr̃iam refert ⁊ seqt bar.de saly.ĩ.d .l.fi.q.
12 iij.⁊ ꝙ † nõ sit bonũ argumentũ de alimẽtis ad dotes ꝓbat.nã
si extrane⁹ aliũ alimẽtat p̃sumit aĩus repetẽdi.l.si pr̃no affectu
a ꝯtrario sensu.ff.de ne.ge.⁊ ibi est glo.cõiter approbata qd in
dubio p̃sumit aĩus repetẽdi nã h̃ est spãle in qbusdã psonis vt
p̃sumat aĩus donãdi de qbus in.d.l.nẽsenius.⁊ in.d.l.alimẽta.
⁊ tñ dos p̃stita a psona quãtũcũq3 extranea in dubio cẽset p̃stita
aĩo donãdi.Et in h̃ ni fallor errauit pau.de ca.Ex qb⁹ oĩb⁹ in
casu nr̃o dico qd cũ comes Vitalian⁹ sciret dotes de cõi p̃stari ⁊
nõ ꝯdixit neq3 aliqd ꝓtestat⁹ fuerit nõ põt aliqd eaꝝ occasiõe
a comite Joã.ei⁹ fratre ⁊ maxie cũ fuerit socij oĩum bonoꝝ repe
tere p ea q̃ supra dicta sunt.¶ Tertio p̃ncipal'r ista ꝯclusio for-
ti⁹ in terminis nr̃is ꝓbat q2 appet de expresso ꝯsensu comitis Vi

taliani qd filie dotarent de cōi.q gde colligit ex literis magnifici comitis.V.¶Primo dū dicit ⁊ che donesseno stare p secento aut mille ducati q̄ vba respiciētia dotationē respiciūt ambos ⁊ nō solū comitē Joānē.¶Scdo dū in lrīs dr ⁊ latengo anche mi fiola.nā si volebat ēt ipse eā tractare vt filiam p3 qd volebat eā ēt dotare simul cū patre.ad hoc tert.cum ibi no.in.l.quidam cū filium.ff.de ver.ob.¶Tertio dū dr che vi prego nō lasiamo scbapare per pigritia ⁊ ignorātia ne p roba.Ex qbus ēt vbis respicientib⁹ ambos appet qd de cōib⁹ bonis sentiebat qd dotaret.nec inuenio put dr in allegationibus comitis.V.qd ipse pollicet se daturū ducatos sexcentū:sed tm̄ qd ipse nō debebat desistere p ducatos.dcc.quo min⁹ affinitas ɔtraberet.q̄ vba ondūt qd.s.dixi.¶Et lз in allegationib⁹ ptis aduerse ɔtra dictas literas duo potissime allegent.¶Primū qd p illa verba generalia nō inducit aliqua obligatio efficax sed poti⁹ ad cōplacentia psumunt dicta.ar.tex.no.in.c.fi.extra de insti.⁊ ibi Jmo.⁊ do.Ab. tradit Ro.in rub.de arbi.⁊ do.alex.consi.cxxxv.incip.circa primū in.iiij.col.⁊ in.j.vo.solū aūt demōstrant voluntatē scribētis respectu ɔditionis psone cū qua affinitas erat contrahēda.⁊ dr qd ita visum fuit illustrissimo dn̄o Lu.dū lr̄e legerent.Sed ad h pmū rn̄deo ⁊ dico qd dicta verba gn̄alia nō solū respiciūt approbationē ɔditionis sз ēt dotis quātitatē qz significāt in effectu qd lз dos videat excessiua qd nō debeat desistere a tali affinitate sed eā ɔtrahere ⁊ respiciunt dationē dotis respectu ambo-

13 rū.†⁊ lз nō inducerēt obligationē qd nō discutio:tm̄ pbāt ɔsensum in illo actu vt in.c.dilecti extra de arbi.⁊ ibi do.Abb.si eñ ille qui recipit lr̄as censet cōsentire ɔtentis in literis vt in.l.si filius.ff.ad macedo.⁊ ibi Bar.in.l.titi⁹.⁊ ibi Bart.ff.de ɔsti.pe. ⁊ per Bar.in.l.quo eñ.ff.rē ra.habe.fortius in eo qui lr̄as scribit.nā ex ɔiecturis ɔsensus pbat vt p3 in multis casib⁹ notatis in.l.que dotis.ff.so.ma.⁊ marie iter ɔiunctos ⁊ fauore dotis in xta.d.l.si seru⁹.ff.de dona.inter vir ⁊ vxo.⁊.s.late hoc declaratū fuit.¶Scōm qd obijcit est qd lз comes.V.tūc ɔsensisset:tm̄ illō mr̄imoniū nō est sortitū effectū.vn̄ factū ɔtemplatiōe certe psone nō est trahendū in ɔn̄tiam.ar.l.j.ff.de ɔsti.prin.⁊.§.sз qd principi.institu.de iure natu.gen.⁊ ciui.Sed ad h rn̄deo qz proxima cā ⁊ immediata erat qz neptis ex fratre erat nubēda ⁊ non maritus cui erat danda.rō eñ consanguinitas arguit donationē:vt in.d.l.si seruus.cū si.⁊ dr ɔsanguinitas proxima cā.ar.l.tutor petit⁹.§.que tutorib⁹.ff.de excusa.tut.⁊ p3 qz dixit.⁊ la tengho anche mi per fiola.que cā prima potius attēdi d3.l.sociū q in eo.in fi.cū se.ff.pro so.⁊ per Bar.in.l.sз si plures.§.in arrogato.ff.de vul.⁊ pup.cū si.vn̄ cū eadē cā que militabat tūc militaret ēt tpe ɔtracti mr̄imonij nō psumit mutatio volūtatis sз potius pseuerantia in eadē voluntate vt in.l.cū tacitū.cū ibi no.ff. de pbatio.cū si.⁊ marie qz eadē voluntas reperit postea in alia filia vt infra dicet.pcedentia aūt declarant sequētia.l.si seru⁹ pluriū in fi.ff.de le.j.talia psumunt media qn̄a pbant extrema vt p Bal.i.l.celsus.ff.d vsu.facit ēt qz ex ɔsensu de pn̄ti psumit ɔsensus in pteritū.Bal.in.l.j.in.xiij.col.C.qui admi.⁊ marie qz vt cōclusum est satis est qd scierit ⁊ nō fuerit in ɔtrariū ptestatus.

¶Cōfirmant pmissa ex dictis pfatoꝝ duoꝝ testiū examinatoꝝ ex qbus pbat ɔsensus dn̄i Vitaliani ad idē.⁊ lз dicti testes non iurati deponāt nō pbant qz sunt examinati extraiudicialr pte nō citata iuxta no.i.c.fi.de testi.tm̄ coadiuuāt.Ad idē etiā mandatū factū per dn̄m Jo.⁊ dn̄m.V.in quo cōcedunt ambo ptātem de pmittēdo dotē ⁊ obligādo ⁊c.⁊ sic pmissio fuit facta nomine amboꝝ ⁊ sic de cōi ɔsentiēte dn̄o.V.⁊ ɔsequēter comes. V.censet voluisse qd ēt de cōi dotarent ⁊ donaret.d.§.accedit.⁊ l.ex more.C.de pac.ɔuētio.¶Nec ob.rn̄sio data qd qlibet pōt se pro alio obligare ⁊ soluere ⁊ postea pōt repetere arg.l.soluēdo cū ibi no.ff.de ne.gest.⁊.l.fi.cū ibi no.ff.de neg.gest.qm̄ hoc non procedit in casu nostro qz fauore dotis psumit aīus donandi et nō repetendi.d.§.accidit.⁊.d.l.ex more.⁊ marie qz illud procederet qn̄ quis gereret actū noīe alteri⁹.sed in casu nr̄o ambo simul actū gesserunt ⁊ eque principalr ⁊ sic comes.V.qui pprio noīe psumit put in dubio psumit.l.⁊ magis.ff.de solu.censetur aīo donādi pmisisse vt dictū est.⁊ qz ambo actū gesserūt psumitur qd alter alteri ɔsenserit.l.is q hr̄s.§.neqз filius.⁊ ibi not.ff. de acqui.here.⁊.l.titi⁹.ff.q.mo.pig.vl hypo.sol.infert in pro posito qd si scdo loco in dotatiōe scde filie voluit qd dotaret de cōi arguit qd idē ⁊ forti⁹ voluit in pma q̄si aīus in sequentibus arguat aīum in pcedētibus.l.si seru⁹ pluriū.in fi.ff.de le.j.¶Preterea ēt pdicta cōprobant qz in libris cōibus amboꝝ fratrum prout apparet ex prohemio libroꝝ iuxta not.per.Bart.⁊ Bal. in.l.si patruus.C.cōia vtriusqз iudi.apparet quod tam comes V.quā comes Jo.sunt descripti debitores dotiū.⁊ sic p3 qd comes.V.voluit esse debitor simul cū comite Jo.⁊ ɔn̄r qd de cōi

14 dotarentur.†libris autē sociorū cōtinentibus verisimilia fides adhibetur vt inquit Bal.in rub.C.de fi.instru.faciunt not.per Bal.⁊ saly.in.l.ij.C.de edē.sed in casu nr̄o ɔcurrūt plura verisimilia.s.narrata.⁊ statim ēt subijcienda.igit libri premissi probant:⁊ marie qz sunt ɔscripti a cōi institore ⁊ cōtinent data et accepta amboꝝ.igit psumunt scripta eis mādātibus tacite vel expsse seu scientibus iuxta no.in.l.j.C.de edē.⁊ in.l.si qs ex argētarijs.§.ptinere.ff.e.ti.⁊ lз aliqua capl̄a in libris eēnt descripta seu alique poste q̄ respiceret alteꝝ eoꝝ tm̄:poste tm̄ de qbus respiciūt ambos qd p3 dum dicit de dare gli demo p pte de dota. qd verbū gli demo qd est pluralis numeri includit ambos.arg. l.vbi numer⁹.ff.de testi.⁊ eoꝝ q̄ no.Bal.i.l.fi.ff.ad treb.⁊ significat solutionē dotis factā ab ambob⁹ ⁊ ɔn̄r comitē.V.donasse nec curādū an aliq̄ obligatio oriat sed an ɔsensus pbet qd de cōi soluerent vl sciētia sine ɔdictiōe ⁊ dicit Bar.in qdā ɔsilio qz qn̄ fratres stāt in cōione in gerendis p eos nō vocāt testes ⁊ ta-

15 belliones†sed oīa bona fide agunt sufficit pbatio per coniecturas ex q̄ de facili pbari nō pn̄t iuxta no.i.l.nō oēs.§.a barbaris. ff.de re mili.⁊ i.l.ɔsensu.C.de repu.⁊ in.c.in literis.extra de testi.sed ista fm̄ cōiter accidētia a qbus v3 argumentū iuxta glo. in.l.neqз natales.C.de pba.sunt inter fratres notissima.igit psumēda est admin⁹sciētia ⁊ ɔtradictio nō pbat vn̄ ex multis.s. adminus simul iūctis vel arguit ɔsensus comitis.V.vel sciētia sine ɔtradictiōe.q̄ eñ nō psunt singula multa iuuāt ex quo ista oīa tēdūt ad h qd comes.V.ɔsenserit seu nō ɔdixerit qd de cōi dotarent ⁊ sic ad pbādū hāc volūtatē iuxta no.in.l.ij.§.etas.ff. de excus.tut.⁊ p Bar.⁊ doct.i.l.admonēdi.ff.de iureiur.ex q̄ ex varijs ɔiecturis pōt ɔsensus ɔiecturalis argui.¶Duo tm̄ mō restāt tangēda.Primū qz dr qd comes Jo.stipulat⁹ est dotē si-

a bi reddi⁹ ex quo dat itelligi qd fuit de duo suo pprio soluta.qz vr̄ incepisse discedere ⁊ societate ⁊ cōione a pprio noīe tanq̄ ppria negocia gerere.⁊ sic societatē dissoluere q̄ ēt tacito ɔsensu dissoluitur.l.itaqз.⁊.l.societas.ff.p soc.⁊ pōn̄s dotasse de pprio ⁊ ita ɔsulēdo vr̄ tenere do.Alex.in ɔsi.lxxvij.circa.iij.col.in.iiij. volu.Sed ad h rn̄det qd lз comes Joā.stipulatus eēt dotē sibi reddi tm̄ tenebat actionē sibi quesitā pprio noīe cōicare comiti Vitaliano tm̄ rōne societatis oīum bonoꝝ tum ēt qz nō poterat inscio comite Vitaliano hoc facere ⁊ a societate discedere.ita decidit Bal.in.l.cū duob⁹.§.si fratres.in lectura antiqua post Cy.ff.p soci.⁊ in.l.cū op3 in pn̄.C.de bo.q̄ li.vbi refert Ricarmalū ita tenuisse ⁊ Bal.in.l.j.C.si qs alteri vl sibi.⁊ in.l.si vt ppo nis.C.de rei vē.⁊ in.l.si socius.ff.si cer.pe.late psequitur do. Alex.in suo solēni ɔsi.xlix.in.j.volu.in vltimo dubio.¶Scōm est qd allegat pro comite.V.vz posito qd comes.V.habuisset volūtatē aliqd dādi pro dictis dotib⁹ comitis Jo. ipse indiuisione assignauit vltra portionē sibi ɔtingentē satis maiorē quātitatē quā eēnt dotes qz de bonis cōibus dedit sibi bona ascēdētia ad estimationē ducatoꝝ.xxv.milliū:⁊ tm̄ dotes nō ascende-

16 bāt ad estimationē sex milliū.†nā vbicūqз aliqd donat vl tradit censet donatū vel traditū aīo tollendi vel extinguēdi debitū qd al's fuerat p ea q̄ no.Bar.in.l.frater a fratre in.xviij.col.ff.de cō di.ide.in ver.iuxta pdicta quero.⁊ pau.de ca.ibi in vltima col. ⁊ marime qz in instr̄o diuisionis dr ⁊ marie pro onerib⁹ filiarū comitis Jo.Sз p certo dicta diuisio ⁊ assignatio pbat mihi totū oppositū.nā assignatio q̄ fit a comite.V.de pte sua fit p oneribus filioꝝ q̄ tunc tpe assignatiōis comes Jo.sustinebat:tum qz potius vba respiciūt tps psens q̄ pteritū vel futurū.l.si ita cū ibi no.ff.de aur.⁊ argē.le.tm̄ qz pro onerib⁹ pteritis filioꝝ et filiaꝝ respectu dotiū:qz talia onera erāt pterita ⁊ de cōi soluta satis erat liberare comitē Jo.qd non teneret talia onera sibi in partē iputare qd pro certo fecisset comes.V.potius q̄ de nouo dedisset:qz facilius qs inducit ad liberādū q̄ ad dandū de nouo iuxta no.p Bar.i.l.duo.ff.de ver.ob.¶Ex qbus in pposito infero qd si comes.V.de nouo pp onera filioꝝ donauit de parte sua forti⁹ est cēsendū qd voluit donare q̄ expensa fuerāt de cōi p onerib⁹ dotiū ⁊ alimētoꝝ:qz vt dictū est ex his q̄ sequuta sunt arguit clare aīus in pcedētib⁹.d.l.si seru⁹ pluriū in fi.⁊ p Bald. in.l.j.C.q admit.Et pōderandū est multū qd ɔmissarij qui ordinauerunt diuisionē portiōes assignauerant nulla habita cōsideratione dictaꝝ dotiū.quā assignationem que nō habuerat effectū pfati comites.J.⁊.V.approbarunt.⁊ de nouo illam fecerunt.vn̄ cū cōcurrant ista tria.primū ɔsanguinitas fm̄ lōgū tps.x.annoꝝ ⁊ vltra.itē ⁊ tertiū qd in redditione rōnis ⁊ diuisione nō fuerit habita rō neqз per cōmissarios neqз per partes dictarū dotiū ⁊ expensaꝝ psumenda est donatio.casus est in.l. pcula.ff.de pba.quē tex.ita declarant gl.⁊ Bar.in.l.libertis.§. manumissis.ff.de ali.⁊ cib.leg.⁊ Roma.⁊ alij in.l.que dotis.ff. solu.ma.⁊ hoc marime vt dixi qz ēt in actu diuisiōis pro oneribus futuris comes.V.assignat alia bona de pte sua dicto comiti Joā.¶Et vt hec oīa in pauca reducant dico societatē oīum bonoꝝ fuisse inter pfatos comites put in puncto psupponit.⁊ ex indifferenti oīum lucroꝝ in cōi positoꝝ nulla habita rōne vt in prin.

a ¶Si vnus ex fratrib⁹ q dotauit filiā de bonis cōibus stipulatus est sibi dotē reddi an presumat voluisse qd de suo proprio fuerit soluta.

in prin.dictū fuit.⁊ tradit Pet.de anc.in ꝯsi.ccciij.incip.mā de
qua querit.⁊ ang.cōsi.cx.inci.Rap.d. alex.in ꝯsi.xlix.in.j.vo.⁊
in cōsi.xxxix.in.ij.vo.¶Scdo ꝯcludo qd ꝓbabilioꝛ est opi.qd
socius oīum bonoꝝ pōt dotare filiā de cōi.¶Tertio cōcludo
qd ex quo filie comitis Jo.fuerūt de cōi sciente ⁊ nō ꝯtradicēte
comite.U.imo potius ꝯsentiente censet comitē.U.donasse et
voluisse qd de cōi dotaretur.¶Quarto ⁊ vltimo ex longo tpe
ꝯsanguinitate ⁊ in diuisiōe nō habita rōne dictaꝝ dotium et
aliarum expensaꝝ.⁊ maxime iuncta donatione alioꝝ bonoꝝ
eadē donatio p̄sumit.¶Postremo ex oībus p̄missis simul iun-
ctis placet mihi cōclusio qd comes Jo.non teneret ad reficien-
dum aliquid pro inpensis filioꝝ vel dotibus filiaꝝ prefato co-
miti.U.⁊ ita de iure sentio. Laus deo clementissimo.
¶Ego Bartholomeus Socinus Senensis.J.U.D.

¶Consilium.ccxcij.

1 ☞Forenses non gaudent beneficio statutorum.
2 Alienatio bonorum prohibita an censeatur ꝓhibita successio
ab intestato.
3 Statutum disponens qd idē ius reddatur clericis in foro secu-
lari qd redditur laicis in foro ecclesiastico:valet.
4 Onera supportare dicitur qui per fratres et coniunctos.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spūssanctus illuminet intellectum.¶Uisis
statutis magnifice ciuitatis mantue ⁊ facti contin-
gentia cōsiderata videbat prima consideratione dicendum qd
in successione dicti benardini admitterent mater ⁊ soroꝛ queli-
bet earum pro dimidia ꝓut est clarum de iure cōmuni excluso
magnifico dn̄o paulo de laxeta patruo dicti.B.casus est in aut.
cessante.C.de legi.here.⁊ in corpore vnde sumitur.nec videbat
obstare statutum ciuitatis mantue sub rub.de succes.ab inte.cu
ius virtute primo in princ.statutum excludit matrem existente
patruo excepta legitima.Item scdo in capitulo in successioni-
bus autē transuersaliū ⁊c.in quo sorores excludūtur a patruis
quoniā ad p̄dictū statutum vr posse dupliciter respōdere.p̄mo
qd in ciuitate mantue est aliud statutum positū sub rub.de iu-
re reddēdo per dominū ptātem in quo clare disponit qd foren-
sibus ꝯtra ciues ⁊ incolas ⁊ subiectas personas seruetur ius qd
seruaretur mantuanis in loco domicilij illius forensis qd statu
tum in loco vr esse seruandū.l.oēs populi.cuꝫ materia.ff.de iu
sti.⁊ iure.⁊ vr hr̄e in se equitatē iuxta id qd hr̄ i rubro ⁊ nigro.
ff.qd quisqꝫ iuris.cū ergo dn̄s.P.sit forensis nō videt qd pos-
sit vti statutis ciuitatis mantue ꝯtra incolas ⁊ subditos man-
tuanos.inquit em̄ tex.no.in.l.fi.C.de sum.tri.⁊ fi.ca.equū qdli-
bet est vt qui nr̄is minime obedientiā accomodant statutis ab
ecclesijs habeant extores.per quē tex.dicit ibi Alber.de rosa.ꝙ
1 †forenses nō gaudent beneficijs statutoꝝ.idē voluit Bar.per
plures rōnes qn̄ munera ibi nō subiret intra.represaliarū.in.v.
q.princ.q.j.idē pau.de ca.in.l.oēs populi ad fi.ff.de iusti.et iu.
⁊ tenēt plures antiqui quos refert ⁊ sequit albe.de ro.in.ij.pte
statutoꝝ.q.ix.⁊ Bal.in rub.C.qui admi.nō pos.ad fi.idē ange.
in ꝯsi.lxxiij.incip.in statuto florētino.⁊ Lud.ro.in cōsi.ccxxiij.
incip.ista captura.⁊ pau.de ca.cōsi.cccxliij.incip. statutum.s.
relatū ⁊ late do.alex.in.v.vol.cōsilioꝝ cōsi.xliij.¶Scdo prin-
cipaliter vr r̄ndēri posse qm̄ est in ciuitate mantuana statutum
sub.rub.de alie.ꝓhibitio.vbi est ꝓhibita alienatio in forenses
nō supportantes onera ⁊ factiones in ciuitate mantue siue tit.
inter viuos siue in vltima voluntate ēt p heredes instōnem per
v̄ba satis p̄gnātia per que vr ꝓhibita alienatio per via succes-
sionis ab intestato.hoc vr decidere Bal.in.l.peto.§.fratre.ff.de
le.ij.vbi vult qd ꝓhibita alienatiōe in certū genus p̄sonaꝝ ꝓut
2 est casus noster censet ēt ꝓhibita successio ab intestato qn̄ res de
ueniret in p̄sonā ꝓhibitaꝫ.ar.ei⁹ qd hr̄ in.l.si ita qs.§.ea.l.ff.de
ver.ob.⁊ fuit opi.Pet.quam in pūcto iuris sequit Jo.de imo.
in.d.§.fr̄e.qꝛ sicut in p̄sonā ꝓhibitā nō pōt qs expresse alienare
ita nec tacite.arg.l.cū qd.ff.si cer.pe.sꝫ in successiōe ab intestato
dꝛ tacita alienatio.l.cōficiunt.ff.de iure codi.igitur ⁊c.idem tꝫ
do.Raph.cu.⁊ dicunt Jo.⁊ imo.⁊ Rap.qd est speciale in casu
l.cū pater.§.cū inter.ff.de leg.ij.qd nō censeatur prohibita suc-
cessio ab intestato.igitur in ꝯⁱriū est ius cōe.l.ius singulare.ff.de
leg.¶Ex quibus videtur concludi qd nō possit succedere pa-
truus in dicta hereditate maxime qn̄ ꝯsistit in reb⁹ immobilib⁹
⁊ hec facere videbant difficultatē.¶Sed p̄missis nō obstanti
bus q̄ vere non obstant in casu nr̄o ꝯtrariā sn̄iam veriorē ⁊ pro
babiliorem esse existimo ꝙ imo dictus patruus succedit in di-
cta hereditate ēt respectu bonoꝝ imobilium exclusa sorore ⁊ ex
clusa mr̄e sm̄ formā statuti ciuitatis mātue de quo facta est.s.
mentio.⁊ pro fundamēto p̄mitto ea q̄ elegāter in ꝓposito po-
nit Bart.de saly.in.l.cunctos pp̄los.C.de sum.tri.⁊ fi.cath.in
ver.postq̄ vidimus de statutis.vbi ponit qōnem de lucano de-
cedēte in anglia vbi habebat domiciliū ⁊ ꝯcludit qd in bonis
exn̄tibus Luce in loco originis seruātur statuta lucana ⁊ in bo
nis anglicanis consuetudo anglicana arg.l.incola.ff.ad muni-
ci.⁊.l.rescripto.§.fi.ff.de mune.⁊ one.⁊ rō est qꝛ cōsuetudo loci
ligat forēsem ibi domiciliū habentē.⁊ etiam qꝛ defunctus fingi
tur duplex homo vꝫ lucanus origine ⁊ anglicanus icolatu rōne
adepte ciuilitatis.l.ciues cū ibi no.C.de incol.li.x.⁊ sic seruan-
tur statuta lucana respectu bonoꝝ exn̄tium in ciuitate lucana
⁊ cōsuetudo anglicana in bonis exn̄tibus in Anglia tanq̄ fue-
a rit anglicanus ⁊ lucanus sicut fingit qs[a] habere duos patres et
diuersimode iudicat quo ad bona vtriusqꝫ pr̄is vt in.l.si arro-
gatoꝛ.cū ibi no.ff.de adoptio.⁊ ibi Bal.decidit aliā qōnē in filī
⁊ vult ꝙ vtroqꝫ casu censeat ciuis vtriusqꝫ loci rōne bonorum
exn̄tium in vtroqꝫ loco ⁊ fit sepatio bonoꝝ sicut facit p̄toꝛ in.l.
j.ff.de separ.bo.vt ibi latius per eū dicentē se ita cōsuluisse.ista
cōclusio est manifesta de mēte Bar.in.l.cūctos populos.in.vij.
q.vbi dicit ꝙ cōsuetudo anglicana nō dꝫ seruari respectu foren
sis ibidē decedētis respectu bonoꝝ ibi exn̄tiū:qꝛ ꝯsuetudo di-
cti loci non porrigit ad forensem ꝓut refert se dixisse in.iij.q.in
ea.l.vbi dicit ꝙ statutū non includit p̄sona forēsis non subditā
l.j.in fi.ff.de tut.⁊ cur.da.ab his.⁊ tradit spec.in ti.de senten.§.
generaliter.ver.itē pone qdam.igit vult Bar.ꝙ si statuto pōt
persona ligari ꝓut est incola ⁊ ciuis ꝙ tunc statutū loci seruare
tur quo ad bona ibi sita.qnīmo Bar.in.d.vij.q.dicit ꝙ si dece-
dens erat anglicus seruat ꝯsuetudo anglicana.⁊ notandum ꝙ
non dicit anglicus origine sed simplr̄ anglicus qd verbū signi-
ficat potius domiciliū q̄ originē iuxta no.p Bar.in.l.j.ad fi.ff.
ad munici.⁊ hanc opi.tenet Bar.in.d.l.cūctos populos.i.xiiij.
col.ver.deinde q̄ro circa statutū.⁊ hāc opi.sequit Pe.de anc.in
repe.c.j.de ꝯst.in.xij.q.p̄n.ver.q̄ro iterū iuxta p̄dicta de tali qō-
ne vbi gn̄alr̄ ꝯcludit ꝙ attēdi dn̄t statuta loci in quo bona sunt
sita ⁊ dicit quod ista est cōis opi.sm̄ quā dicit Bal.consuluisse.
¶Ex qbus in ꝓposito ꝯcludo ꝙ cū Bernardinus esset effect⁹
incola ⁊ ciuis mātuanus imo esset origine mantuanus q̄ ad bo
na ibi sita succedi dꝫ in sua hereditate iuxta formā traditam a
statutis p̄fate ciuitatis mātue quo aūt ad bona exn̄tia in terri-
torio florentinoꝝ succedi dꝫ sm̄ statuta florētina loci originis
sue ⁊ per ꝯn̄s quo ad bona exn̄tia in ciuitate mātuana succede-
re dꝫ prius exclusa sorore i totū itē excepta legitima debita mr̄i
quo autē ad bona exn̄tia in territorio florentinoꝝ excludere dꝫ
sororē ⁊ matrē i totū vt pꝫ ex forma statuti florētini sub rubrica
qualiter muli.ab inte.succe.quinīmo pleriqꝫ solennes doctores
tenēt quod quo ad oīa bona attendi debent statuta loci origi-
nis.ita voluit Albe.de ro.in.d.l.cunctos populos.ar.l.nulli.C.
de epis.⁊ cle.⁊ hoc dictū refert ⁊ seqtur Ludo.ro.in suo consil.
xxxviij.incip.in ꝓposita qōne nobilis ⁊c.pro qbus etiam facit
qꝛ domiciliū pr̄nū vel auitū originis mutari nō pōt.l.origine.
C.de munici.⁊ orig.li.x.⁊ sic potius attēdit naturale domiciliū
q̄ accidentale.l.qbꝫ.ff.de tutel.⁊ p plures rōnes ita consuluit
Pe.de anc.in suo cōsi.mihi.xxxvij.incip.ꝯ Joā.⁊ Marianū:
hanc tn̄ nō firmo propter supioꝛa.ꝯcludit ergo ꝙ magnificus
do.Pau.de la saxeta patru⁹ succedit Bernardino nepoti suo
ex fratre ab intestato exclusa sorore ⁊ exclusa mr̄e p̄ter legitimā
quā statutū reseruat ⁊ hoc quo ad bona exn̄tia in territorio illu
strissimi dn̄i mantuani de qbus in p̄n̄tiarū tm̄ queritur.¶Re-
stat nūc r̄ndere ad rōnes tm̄ in ꝯⁱrium allega.⁊ ad p̄mam facilis
est r̄n̄sio qꝛ statutū mātuanū nō simplr̄ vult ꝙ statuta nō ꝓsint
forensibus ꝯ ciues seu subditos ciuitatis mantue:sed moti fue-
runt statuentes eqtate tituli.ff.qd qsqꝫ iur.⁊ voluerūt ꝓ forensi
bus cōtra ciues ⁊ icolas ⁊ subditas personas cōi mantue fiat ⁊
fieri debeat ius ⁊ iustitia ⁊ in eorum iuribus ⁊ defensionibus
audiantur ꝓut ⁊ sicut ⁊ eo mō ⁊ forma ac lege qua ⁊ qbus fieret
ius ⁊ iustitia ipsis ciuibus icolis subditis ciuitatis mantue ⁊
districtus eius in loco ⁊ locis.vn̄ ⁊ de qbus p̄dicti tales forēses
agerēt ⁊ defenderēt ꝯtra ciues subditos ciuitatis mātue origi-
ne sui incolat⁹ dicunt.⁊ in effectu p multa alia verba vult ꝙ ea
tenus ꝓsint statuta mātuana forēsibus ꝯ ciues mātuanos q̄te-
nus ꝓdessent statuta ciuitatis illoꝝ forensium mantuanis ibi
3 litigantibus.⁊ est hoc rōnabile †nā talia statuta fieri pn̄t ꝯ cleri
cos vt idem ius redderet clericis in foro seculari ꝙ redderet lay
cis in foro ecclesiastico sm̄ Bal.i aut.cassa.C.de sac.san.ec.⁊ re-
fert ⁊ seqtur Pe.de anc.i.c.j.in.xj.q.p̄n.ex̄ de ꝯsti.facit qd not.
Bal.in repe.l.j.in vltima charta.C.de sac.san.ec.⁊ idē qn̄ statu
tum dicit ꝙ idē ius ministret forēsibus qd forēses ministrarent
ipsis in loco sue ciuitatis vt dicit Domi.de sancto Ge.in.c.sctā
ij.q.vij.vn̄ in ꝓposito cū in ciuitate florētie sit statutū ꝙ forēses
q agūt ꝯ ciues florētinos si p̄stant cautionē de iudicio sisti ⁊ iu-
dicato soluēdo in casu reconuētionis pn̄t vti bn̄ficijs statutoꝝ
ciuitatis florētie.Itē Florētie est etiā statutum ꝙ exn̄te patruo
excludunt sorores ⁊ mr̄.vn̄ magnificus do.Pau.prestando fi-
deiussorē de iudicio sisti.⁊ iudicato soluēdo in casu recōuētiōis
vti poterit beneficio statutoꝝ ciuitatis mantue.⁊ sic p̄ma obie
ctio nō ob.¶Preterea in quocūqꝫ loco litigaret Mātuanus
in casu nr̄o quo ad bona sita i territorio Mātuano seruarētur

a ¶Et de hoc articulo adde eūdē p̄ceptorem meum.s. eo.in cōsilio. cclxxxviij.

statuta mãtuana ſm Saly.ꝛ alios in.d.l.j.C.de ſum.tri.ꝛ.s.la
tius dictũ eſt.igit̃ dictũ ſtatutũ cuicũqꝫ litigãti in ciuitate mã
tuana ꝓdeſſe dꝫ ꝑ predicta.¶ Nec ob.ſcđa obiectio ſeu rñſio da
ta ad ſtatutũ mãtuanũ q̃ eſt fundata in ſtatuto poſito ſub rub.
de alie.ꝓhi.ꝛc.qm̃ ad illđ ſtatutũ rñdet̃ clariſſime.¶ Prĩa rñ
ſio colli̇̃r ex capl̃o eiuſdẽ ſtatuti.qđ inci.intelligimꝰ aũt quãtũ ꝑ
pñti ſtatuto ꝛc.in quo clare diſponit̃ qđ ille intelligit̃ ſubire one
ra in ciuitate mãtue.ꝛ ſic in illũ fieri poſſit alienatio qñ fratres
nepotes neptes ꝛ ꝓping ſubeũt onera in dicta ciuitate.igit̃ cũ
in caſu nr̃o ſubiret̃ onera fratri dñi pau.ꝛ demũ nepos mortuꝰ
tpe mortis q̊ de ſucceſſiõe agit̃ iudicari dꝫ inter ſubeũtes one
ra ꝛ factiões in dicta ciuitate ꝛ nõ ĩmerito:qm̃ idẽ dicẽdũ erat
de iure cõi vt ꝓbat̃ not.in.l.cũ ſcimꝰ.C.de agri.ꝛ cenſi.li.xj.per
quẽ dicit ibi Bar.no.ar.qđ ſi ſtatutũ dicit qđ abſentes a ciuita
te ꝑuſij nõ gaudeãt ꝑuilegio ciuiũ cũ onera nõ ſupportẽt qđ ſi
aliqs abeſt a ciuitate.ꝛ in eadẽ ꝑmanẽt ꝑentes vel fr̃es ſorores
vl̃ cognati ꝗ ſupportẽt onera ciuiũ qđ nõ obſtañ.tali abñtia gau
debũt ꝑuilegio.vr̃ eñi ſupportare onera cum illi ſupportẽt qui
4 ſunt de ſua ꝓgenie.ꝛ iđ infert qđ ſi ſtatutũ dicit ꝙ † nõ librati
nõ audiant̃ in ciuilibꝰ nec in crĩalibꝰ cũ nõ ſupportẽt onera ci
uitatis qđ libra pr̃is vl̃ alioꝝ ꝯſortiũ de domo ꝓderit nõ alibra
to.ſufficit eñi hos cõſortes onera ſupportare ꝑ iſtum tex.et idẽ
ſequit̃ ibi inſignis doc.do.Jo.de pla.hoc idẽ voluit Bar.in ſuo
trac.repſaliaꝝ.in.ij.q.vij.ꝑnc.q.vbi đr qđ ſi repſalie ſunt cõceſſe
ꝯtra florẽtinos ꝛ dubitat̃ nunqd pñt exerceri ꝯtra florẽtinos
alibi habitãtes dicẽdum eſt qđ aut habitat alibi ꝛ florẽtie non
ſubit onera neqꝫ ꝑ ſe neqꝫ pr̃em neqꝫ ꝑ fratres nec ꝑ alios ꝛ nõ
đr ꝓprie florẽtinꝰ aut ſubit munera ꝑ ſe vel ꝑ pr̃em vl̃ ꝑ fratres
vel ꝑ alios.ꝛ tũc lꝫ alibi moret̃ florẽtinꝰ eſt.dicit qđ h̊ vr̃ expꝛ̃ſſuꝫ
in.d.l.cũ ſcimus.ꝛ ſic ſtatutũ voluit diſponere idẽ qđ ius cõe.et
iſta rñſio ſola ſufficeret ad victoriã.Sꝫ rñdet̃ ſcđo etiã ꝯcluden
ter qđ cũ ꝓhibita ſit alienatio in nõ ſupportãtes onera ꝛ ſic ĩcer
tũ genꝰ ꝑſonaꝝ ꝛ nullibi in dicto ſtatuto repiat̃ ꝓhibita ſucceſ
ſio ab inteſtato nõ cenſet̃ talis ſucceſſio ꝓhibita caſus eſt in.l.cũ
pr̃.§.cũ inter ſm ĩtellectũ Dy.ꝛ Bar,ꝛ magis cõem.ff.de leg.ij.
vbi prohibita alienatiõe extra familiã nõ ꝓhibent̃ ſuccedere ve
niẽtes ab inteſtato exñtes extra familiã ꝛ ita in ſtatuto de q̊ agi
mus tꝫ Bar.ꝛ doct.ſequunt̃ in.l.ſi ita qs.§.ea.l.ff.de ver.ob.et
tꝫ Bar.ĩ.l.peto.§.fratre.ff.de leg.ij.ad idem gl.ꝛ qđ ibi ꝑ Bar.
in.l.pater.§.iuliꝰ.agrippa.ff.de leg.iij.ꝑ quã in caſu nr̃o dicẽdũ
eſt ſtatutũ ꝓhibeat hr̃dis inſtitutionẽ tñ potuiſſet heres ĩſtitui
ex quo poterat ab inteſtato ſuccedere ſecus in his qui ab inte
ſtato ſuccedere nõ pñt.cõfirmat̃ qꝛ vt dicit Jo.de Jmo.in.d.l.ſi
ita qs.§.ea.l.ff.de v̊.ob.ſucceſſio ab ĩteſtato đr alienatio neceſſa
ria q̃ nõ cẽſet̃ ꝓhibita qm̃ illa cauſat̃ a morte q̃ eſt neceſſaria nã
ĩmediate ſequuta morte de neceſſitate ſuccedit hr̃s ab ĩteſtato
qñ nullũ eſt ꝯditũ teſtm̃.l.iij.§.de illo.ff.ꝓ ſoc.ꝛ ĩſti.de leg.agna.
ſuc.in ꝑn.¶ Ex qbus ꝯcludit̃ qđ dictꝰ magnificus dñs petrus
paulus ſuccedit Bernardino nepoti ſuo ex fratre excluſa ſorore
in totũ ꝛ excluſa matre excepta legitima. Laus deo.
¶ Ut.s.ꝑ me ꝯcluſum eſt arbitror iuris eſſe ego Bartho.Soc.
Senenſis.J.U.Doc.

¶ Conſilium.ccxciiij.

1 ☞ Statuto diſponente qđ debitor capiatur an etiam capiat̃
heres ipſius debitoris.
2 Diſpoſitio in qua ſit ſtricta interpretatio loquens in ꝓmiſſore
non habet locum in eius herede.
3 Diſpoſitio contractus in caſu vero nõ trahitur ad fictum.
4 Debitor poſt mortem ſuam non poteſt dici debitor.

Dominus labia mea ape
riat ꝛ ſpũſſanctus illuminet intellectũ.¶ Preſens
cõſultatio nõ paruã hr̃e vr̃ difficultatẽ.circũſcripta
eñi cõuentiõe habita ꝛ ꝯctu ĩter ſemproniũ ꝓprio noĩe ꝛ credi
torẽ ꝓcuratorio noĩe Lapi pr̃is ſui ꝛ Luciũ creditorẽ nõ eſt du
biũ qđ pecunie ſolute tã ꝑ dictũ.L.quã ꝑ eiꝰ heredes cederẽt in
creditũ florenoꝝ.Mccxiij.ꝛ nõ ĩſolutũ alteriꝰ crediti currẽtis in
ter ipſos luciũ ꝛ lapũ.ꝛ hoc ex eo qꝛ ꝑ credito dictoꝝ.Mccxiij.
flore.erãt hypotecata oĩa bona dicti lapi.ꝛ etiam qꝛ v̊tute alte
rius cõtractꝰ dictꝰ lapus obligatꝰ erat ad reſtitutionẽ dictorũ
Mccxiij.florenorũ.quo caſu nõ ſoluerent̃ vt pꝫ in inſtrumẽto.
¶ Primũ ꝓbat̃ qꝛ qñ vnum debitũ eſt cũ hypotecata alteꝝ nõ
ꝓut erãt credita cõputi currẽtis ſemꝑ ſol̃o ĩ dubio facta cẽſet̃ ꝓ
credito ꝓ quo bona ſunt hypotecata ſm Bart.ꝛ doc.in.l.cum
ex pluribus.ff.de ſol.¶ Scđm ꝓbat̃ qꝛ ſemꝑ dꝫ cedere inſolutũ
illius crediti ꝓ quo debent̃ vſure.l.ſi ex pluribus.§.fi.ꝛ ibi bar.
ꝛ doc.ff.de ſol.ꝛ no.Bar.in.d.l.cũ ex pluribꝰ.ꝛ ſunt cõcluſiões
vere ꝛ cões.Ex qbus pꝫ qđ dictum ſeu dicta ꝯuẽtio inita in
ter dictũ ſemproniũ dictis noĩbus ꝛ luciũ eſt ſtrictiſſime intelli
gẽda:tũ qꝛ ꝯctus ꝛ ꝯuẽtiões ſtricte debẽt intelligi.l.qcqd aſtrĩ
gẽde.ꝛ.l.ſi ſtipulatus.§.griſegonus.ff.de v̊.obli.tũ qꝛ cũ funda
ta ſit intẽtio de iure cõi debitoris ſoluẽtis vt.s.verba ſunt ĩter
pretãda ꝯtra ꝯtradictorẽ cũ fundat ſe in v̊bis.l.veteribus cum
materia.ff.de pac.itẽ qꝛ ꝯuẽtio eſt exorbitãs a regl̃is iuris cõis.
l.qđ v̊o.ff.de legi.ꝛ in regula ea q̃ a iure.de re.iur.in.vj.¶ Qui
bus ꝓmiſſis eſt aduertẽdũ.nã nõ inſiſtẽdo in rõnibus vtriqꝫ ad
ducẽdis iſta duo ſunt valde diuerſa.nã aliud eſt querere nũqd
in caſu nr̃o heredes ſint obligati v̊tute illius pacti ad id ad qđ
erat obligatꝰ defunctꝰ ꝛ cõcludẽdũ eſt qđ ſic.ꝛ iſta eſt mã.l.ſi pa
ctum.C.de ꝓba.ꝛ.l.j.C.ſi cer.pe.qꝛ regl̃r actiões actiue ꝛ paſſiue
trãſeunt in hr̃des.l.ꝓ hereditarijs.C.de here.ac.vñ tenent̃ ad
id ad qđ defunctꝰ tenebat̃.ꝛ inferẽdo ad caſum nr̃m nõ eſt du
biũ qđ ſi Lapus aliqđ ſoluiſſet eo viuente tenebat̃ ſol̃ones ꝑ eũ
factas ponere ad aliđ ꝯputũ quã flore.Mccxiij.ita ẽt heredes
dicti lapi ſol̃one factas ꝑ dictũ.L.tenent̃ ponere ad aliud cõpu
putũ prius exñs inter dictũ Lapũ ꝛ Lucium ꝙ flore.Mccxiij.
Et aliđ eſt q̃rere nũqd ꝯuentio ſeu pactũ initũ ĩter dictũ Sem
proniũ dictis noĩbꝰ ꝛ dictũ luciũ quo diſponit̃ qđ ſol̃ones q̃ fie
rẽt ꝑ dictũ lapũ in pecunia vl̃ bonis deberent poni ad cõputuꝫ
ꝓpriũ.aliud dicti lucij vel ſocietatis ꝯcte inter eos ꝛ nõ ad cõpu
tũ florenoꝝ.Mccxiij.ꝛ ſic loquit̃ de ſol̃onibꝰ fiẽdis ꝑ lapũ v̊ifi
cet̃ ꝛ vẽdicet ſibi locũ in ſolutiõibꝰ fiẽdis ꝑ hr̃des dicti lapi qꝛ ſi
verificat̃ in eoꝝ ſol̃onibus tũc heredes tenent̃ ad idẽ cõputum
ponere.ſi aũt nõ verificaret̃ tũc remanemus in diſpõne iuris cõ
munis.ꝛ ſic ſol̃ones q̃ fierẽt ſeu q̃ facte eẽnt ꝑ heredes ponende
eẽnt ad cõputũ flor.Mccxiij.iuxta no.in.d.l.cũ ex plibus vt.s.
dixi.Et ꝑ ea ꝑte qđ verificet̃ in ſol̃onibꝰ factis ꝑ heredes dicti
L.facit qꝛ hr̃s ꝛ defunctꝰ eadẽ ꝑſona cẽſent̃ in aut.de iureiur.a
mo.p̃ſti.poſt ꝑn.vñ đr ibi qđ ſermo teſtõris đr ꝓpriꝰ ſermo here
dis vt ꝓbat ibi tex.in v̊.ꝓprius.hñ facit tex.ĩ.l.poſtulãte.ff.ad
1 treb.ꝑ quẽ dicit ibi Bar.qđ ſi ſtatutũ dicit † ꝙ debitor poſſit ca
pi ꝛ incarcerari poterit ẽt capi hr̃s debitoris.ꝛ cũ Bar.trãſeũt
ibi Ang.Jmo.pau,ꝛ moder.ꝛ pau.ĩ.l.ſi deceſſerit.ff.qui ſatiſ.
cog.qñimo dicit Jo.de imo.in.d.l.poſtulãte.qđ ſi ſtatutũ vult
qđ poſſit carcerari ꝓmiſſor poterit etiã carcerari hr̃s ꝓmiſſo
ris:qꝛ dꝫ recipe interpretationẽ paſſiuã a iure cõi ꝑ regulã.d.l.
poſtulãte.q̃ vult qđ diſpõ loquẽs de aliq̊.locũ hꝫ in eiꝰ herede.
ar,gl.ĩ.l.ſi qs ſuo.C.de fur.ꝛ idẽ dicit ibi pau.de ca.qñ ſtatutũ
loquit̃ de debitore deſcripto in inſtr̃o:qꝛ ſit extẽſio ad heredẽ q
eadẽ ꝑſona reputat̃:qꝛ nõ đr fieri extẽſio ꝑ no.in.l.nõ erit.§.da
to.ff.de iureiur.Ex qbus in ꝓpoſito videbat̃ ꝯcludẽdũ qđ lꝫ cõ
uẽtio loquat̃ de pecunijs ꝛ rebꝰ ſoluẽdis ꝑ dictũ lapũ qđ verifi
cet̃ in pecunijs ſolutis ꝑ heredes dicti lapi ꝑ predicta.¶ In cõ
trariũ tñ facit ꝑmo id qđ dicit ang.in.d.l.poſtulãte.vbi dicit ꝙ
qñ ſtatutũ loquit̃ de debitore hꝫ locũ in herede vt dictũ eſt:ſed
qñ loquit̃ de ꝓmiſſore.ſ.qđ ꝓmiſſor capi poſſit tũc dicit idẽ ſi ad
capturã deueniat̃ ſeruato ordine iuris per illũ tex.in princ.ſecꝰ
ſi a ſtatuto ſit ꝑmiſſa captura ꝯtra formaꝫ iuris cõis.tũc enim
cũ hr̃s nõ ꝓmiſerit ſed ꝓmiſſori ſucceſſerit nõ extendit̃ vltra ꝑ
ſonã de qua loquit̃ veluti odioſum ꝛ irrõnabile.ar.l.ſi v̊o.§.de
viro.ff.ſo.ma.ꝛ.l,ſi vnus.§.añ oĩa.ff.de pac.ꝑꝑ qđ ang.reprobat
quãdã determinationẽ qõnis factã ꝑuſij vt ibi per eũ ꝛ moder.
2 ¶ Ex qbus in ꝓpoſito infero † ꝙ in materia ſtricta in q̃ ſit ſtri
cta interꝑ̃tatio diſpõ ſtatuti loquẽtis de ꝓmiſſore nõ hꝫ locum
in herede.igit̃ idẽ dicendũ eſt in pacto exorbitãti a reg.iuris.qđ
etiã ſenſit Ange.allegando.d.§.añ oĩa.ꝛ fortius in caſu nr̃o qꝛ
non loquit̃ pactum de ꝓmiſſore ſed de tali noĩando eũ ꝓprio
noĩe qđ eũ fortiꝰ vt ſtatim dicet̃.Cõfirmat̃ iſta opi.ex no.deciſio
ne Bald.in.l.j.C.de execu.rei.iu.vbi dicit qđ ſi ex forma ſtatuti
ꝑtãs dꝫ hr̃e.x.pro executiõe q̃ ſit ꝯtra ꝯdemnatũ nõ dꝫ hr̃e.x.de
executiõe q̃ ſit ꝯtra hr̃dẽ ꝯdẽnati:qꝛ lꝫ ſit heres nõ tamẽ eſt ꝯdẽ
natus.allegat no.in.l.ſi filia in prin.ff.fa.her.ita in caſu nr̃o pa
ctũ exorbitãs ꝛ ſtricte ĩtelligendũ loquẽs in ſol̃onibꝰ fiẽdis ꝑ la
pũ ꝛ ſemproniũ nõ hꝫ locũ in ſolutiõibꝰ factis ꝑ hr̃des lapi:qꝛ
lꝫ ſint debitores ꝛ heredes nõ tñ dicunt̃ ſol̃ones facte ꝑ lapum.
¶ Cõprobant̃ ẽt p̃dicta ex his q̃ dicit ꝓceptor meus.d.alex.in
d.l.poſtulãte.tenẽdo opi.Ange.ꝯtra Jo.de imo.dicit eñ ſuſti
neri põt opi.ange.cũ q̃ vr̃ ꝯcordare Bald.qꝛ dum dicit Jo.de
imo.qđ vr̃ eſſe extẽſio paſſiua ſurgẽs ex antiq̃ regl̃a q̃ hꝫ locũ in
ſtatutis qđ illud eſt veꝝ facimꝰ extenſionẽ in materia in qua lo
quit̃ illa regl̃a:ſed vbi faceremus extẽſionẽ in alia materia non
dꝫ fieri iuxta no.ꝑ gl.in.c.j.ne cle.vel mo.li.vj.¶ Preterea ſub
dit qđ ſtatutũ p̃dictũ loquẽs in ꝓmiſſore ꝛ ſic in caſu v̊o nõ dꝫ
extendi ad eũ q ꝑ fictionẽ repſentat ꝓmiſſorẽ.l.iij.§.hec v̊ba.ff.
3 de ne.ge.c.ſuſceptũ de reſcri.in.vj.ita dicamꝰ in caſu nr̃o ꝙ † di
ſpoſitio ꝯtractꝰ in caſu v̊o nõ dꝫ extẽdi ad caſuꝫ fictũ ꝛ ſic ad ꝑ
ſonã fictã ſm Jo.de imo.ꝛ do.alex.ĩ.l.j.§.lex falci.ff.ad.l.fal.ar.
l.ex ea ꝑte.§.inſula.ff.de v̊b.ob.niſi caſus fictus haberet oĩno
eundẽ effectũ.l.deo nobis.C.de epiſ.ꝛ cleri.qđ nõ eſt in caſu no
ſtro:qꝛ ꝑ ſolutionẽ factam per veram ꝑſonã nominataꝫ in ꝯtra
ctu extinguit̃ vnũ debitũ per ſolutionẽ factã per fictam extin
guit̃ aliud diuerſum debitũ.ꝛ ſic non hꝫ oĩno eundẽ effectũ.vel
niſi habuiſſent ꝯtrahentes reſpectũ ad caſum fictũ per.d.§.lex
fal.qđ non fuit in caſu noſtro:qꝛ nõ habuerunt reſpectũ ad ſo
lutiones fiendas per heredes:ſed tm̃ ad ſolutiones q̃ fierẽt per
Lapum

Lapũ τ sempronũ.qđ pʒ:tũ qꝛ vba hoc nõ significãt vt dctm̃ est τ itatum dicet.igit nõ est dicẽdũ ꝙ hoc mẽte ɔceperit.l.labeo.§.adẽ tubero.ff.de suppel.leg.tũ qꝛ ɔsiderarunt solones q̃ fieri possent occasione societatis hincinde τ alia data τ accepta qđ nõ caderẽt i illud debitũ q̃ nõ potuerũt i psona heredũ ɔsiderari.l.actiõe.§.forte.ff.p so.τ sic ɔcluditur ꝙ illud pactuʒ tanꝙ exorbitãs nõ extẽdit ad istũ casum. ¶ Comprobo ẽt p tex.no. in ꝓposito i.l.q rome.in.§.augerius.ff.de v.ob.vbi casus qđ si ego ꝓmitto qcqd ɔstiterit p̃rem meũ menio debere nõ verificat talis ꝓmissio nisi ɔstet p̃rem debere nõ aũt si ɔstaret hẽdes patris postea debere si id debitũ postea ꝯ hẽdes liqdaret.τ idõ dicũt Hy.τ Jo.de imo.ibi ꝙ debitor post mortẽ suã nõ põt dici debitor lʒ reliquerit heredẽ q repñtat psonã suã.τ dicũt nõ esse alibi.vñ sicut debitũ ꝓbat cũ herede nõ dr̃ ꝓbatũ cũ defuncto ita debitũ solutũ p heredẽ nõ dr̃ solutũ p defunctũ.τ sic pactũ nõ verificat τ maxime exorbitãs.vñ dicit Are.no.in.d.§.augerius.ex illo tex.ita declarato notãdũ eẽ ꝙ appellatiõe debitoris noiati in instrõ vel ꝯctu in mã stricti iuris τ que est ꝓprie intelligẽda nõ venit heres eius lʒ representet psonã debitoris τ ficte dicat ipse debitor qđ dicit semp menti tenẽdũ.ad idem optime inducit tex.in.l.cũ ita dat.ff.de ɔdi.τ demõ.τ in.l.sub diuersis.in fi.eo.ti.vbi Bar.per illa iura vult ꝙ qñ ɔditio est explicanda in psona alicuius sub noĩe ꝓprio non põt explicari in psona heredis ex quo pʒ ꝙ appellatio talis puta titij nõ verificat in psona heredis titij in materia stricta ꝓut est materia cõditionũ.l.q heredi.ff.de conditio.τ demõstrati.igitur in casu nr̃o cũ ɔuentio sit strictissime interpretanda τ loquat de solonibus que fierẽt p lapũ seu semproniũ nõ verificant in solutionibus que sunt facte p heredes lapi.τ ad hoc tex.in simili a ɔrio sensu in.l.si decem cum petiero.ff.de ver.obl.τ qđ ibi p Bar.in vltimis verbis.nec est opus intrare illã difficultatem nunqd facultas iplendi ɔditionẽ trãseat ad heredes:qꝛ nõ est mã nr̃a sʒ satis est ꝙ ex p̃dictis pʒ qđ factũ heredis nõ dr̃ proprie factum defuncti noiati noĩe proprio τ sic nõ verificat ɔuẽtio q̃ est strictissime iterpretãda.l.quicqd astringẽde.ff.de vb.obli.τ maxie qꝛ exorbitat a iure cõi.l.qđ võ.ff.de leg.τ in re ẽt dubia interpretatio fieri dʒ ꝯ eũ qui se fundat i verbis pacti.l.veteribus cum materia.ff.de pac. ¶ Ex qbus concludit ꝙ solutiões q̃ p Lapũ seu semproniũ noĩe ꝓprio nõ cedũt in debituʒ.Mccciij.sed in alia debita ḃm formã ɔuẽtionis sʒ solutiones facte p heredes lapi cedũt in debitũ in qđ cedere debẽt de iure ꝓut.s.in prin.dixi.nõ obstante dicta conuentione in qua dicte solutiões nõ includunt.nec predicte cõclusioni obstat ꝙ dict⁹ sempronius vt procurator lapi patris sui cõfitet se debitorem in q̃titate duoꝝ millium florenoꝝ τ quingẽtoꝝ septuagintaduorũ ex dicta cã vt patet publico instrumento facto de anno dñi.Mcccclxxj.qñ tũc viuebat lapus pater suus oẽs solutiones que p eum fiebant cedebãt in aliud debitũ iuxta conuentionem de qua.s.nos aũt querimus de solutionibus postea factis p filios τ heredes dicti lapi.vnde ex diuersis q̃ nullo modo se tangunt non est bona illatio.l.naturaliter.§.nihil cõe.ff.de acq.pos.τ in.l.fi.ff.de calum.l.papinianus exuli.ff.de mino.cũ.si.Ex qb⁹ sequit ꝙ cũ dicte pecunie solute per filios τ heredes lapi cederẽt insolutũ dicti debiti:vt.s.pro dcã quãtitate p eos soluta fuerũt liberata dicta bona hypothecata.τ adiudicata gayo.τ sic fuit ius quesitum gayo scđo creditori.τ per cõsequẽs laudũ latũ inter filios heredes lapi τ luciũ nõ hʒ tollere ius quesitũ gayo τ sibi preiudicare.arg.l.fi.ff.de pact.τ.l.sepe.cũ mã.ff.de re iud.τ.c.q̃uis.extra eod.ti.τ per totum in rubro τ nigro.C.res inter alios acta facit quod habet in.l.si dictũ.§.si cõpromisero.ff.de euict. Laus deo clemẽtissimo.

¶ Ut supra per me cõclusuʒ arbitror iuris esse ego Bartholomeus Socinus senensis iuris vtriusꝙ doc.

¶ Consilium.cccxciiij.

1 ¶ Confessio facta per virũ in eius testõ.s.se habuisse a titio centum pro vxore vestienda an sibi preiudicet.

Dominus labia mea aperiat τ spiritussanct⁹ illuminet intellectum. ¶ Viso testamento ser Jacobi τ eius assertione facta in exceptionibus contra petitionẽ aduersarij dubitatur nunquid ex illis probetur dictum ser Jacob. recepisse ducatos sexaginta a magnifico domino spineta pro satisfactione dotis vxoris sue in qua difficultate arbitror indubitanter ꝙ non. ¶ Et in p̃mis capio testm̃ dicti ser Jacobi in quo ipse fatet habuisse τ recepisse a quodã magnifico dño spineta ducatos.lx.auri largos pro vestiendo dictam dominam Peregrinam: et pro vestibus ipsius dñe.p.qđ testamentũ indubitãter non probat receptionem ducatorum.lx.ex triplici rõne. ¶ Prima:qꝛ ser Jaco.testator hoc confitetur persone incapaci scilicet dñe.p. vxori sue cui donare non poterat.vnde censetur suspecta τ nõ probat.casus est in.l.cum quis decedens.§.titia.τ ibi.Barto. ff.de leg.ij.τ in.l.qui testamẽtũ.ff.de ꝓbatio.tradit late in.l.si diuortio.ff.de verb.ob.cũ si. ¶ Scđa rõ ẽ:qꝛ confessio fcã in testõ nõ iurata si nõ fuit fcã p̃nte pte τ recipiẽte ñ ꝓbat. casus est in aut.de iureiur.a mo.presti.in prin.vbi talis confessio nõ iurata non probat.τ ibi hoc determinat Jac.de bel.τ est tex.in.d.l.cum quis decedens.§.codicill.τ ibi hoc per plures rationes nota.decidit Barto.cum ergo in casu nostro non cõstet de p̃ntia neꝙ de iuramento sequitur ꝙ talis cõfessio nõ ꝓbat. ¶ Tertia ratio est:qꝛ testor nõ confitet ꝙ recepit p dotibus sʒ p vestiẽdo τ p vestib⁹.vñ confessio nõ ꝓbat ꝙ recepit p dotibus τ ex cã dotis.si eñ hoc voluisset fateri vtiꝙ expressisset sicut expssit in eodẽ testõ de ducatis.lxxix.l.vnica.§.finautem ad deficiẽts.C.de cad.tol.τ hoc declarat i suis exceptionibus in quib⁹ clarius dctã in testõ declarat cui⁹ declaratio nõ est extranea a ɔfessiõe.igit admittenda ḃm Jo.an.in.c.cũ dilectus.de accu.faciũt no.in.l.si qs intẽtione ambigua.vbi Bar.ff.de iud.cũ si.τ p Bal.in.c.j.§.itẽ vasall⁹.el.j.de ɔtro.inuest.τ in.l.ij.in fi.C.de cu.τ exhi.reo.τ si dicat nõ dʒ p̃sumi donatio.l.si cũ aurũ.ff.de sol.dico ꝙ in casu nostro est p̃sumẽda iuxta.l.vnicã.§.extraneũ.C.de rei vxo.act.q̃ qdẽ donatio ẽt p̃sumit attẽta q̃litate pecunie respectu donãtis τ attẽta qualitate psonaꝝ:qꝛ mr̃ τ pr̃ fuerũt huitores dñi.vñ p̃sumptio est ꝙ dñs illã dono vestire voluerit.ad hoc gl.no.cũ ibi plene nota.in.l.cũ qd.ff.si cer.pe. ¶ Cõfirmat qꝛ in dubio cẽset voluisse donare ex q̃ dedit suo noĩe τ nõ soluit noĩe alieno.l.τ magis.ff.de solu.iũcto d.§.extraneũ.vñ ẽt si dedisset τ donasset mulieri in causa dotis ista quantitas cederet in augmento dotis:qꝛ voluit mulieri donare τ nõ obligato ad solutionẽ dotis:qꝛ hoc mulieri in dotẽ nõ ꝓfuisset.vñ in ambiguis debem⁹ fauere doti.l.i ambiguis.ff.de iure do.τ in.c.fi.extra de re iu.cũ si.ex quibus indubitãter sublata est confessio testamẽtaria.Scđo loco capio cõfessionẽ factã in exceptionib⁹ dicti ser Jacobi q̃ multomin⁹ obstat q̃ ɔfessio facta in testõ ex plurib⁹. ¶ Primo qꝛ dicit ꝙ illos recepit ad vtilitatẽ dñe.p.a p̃dicto dño marchione:lʒ si recepisset p satisfactiõe dotis nõ diceret recepisse ad vtilitatem dñe.p.sʒ ad vtilitatẽ obligati ad ei⁹ dotẽ ex cui⁹ solõne fuisset liberatus iuxta.l.soluẽdo.cũ ibi no.ff.de neg.gest. ¶ Scđo qꝛ dicit se recepisse p vestiẽdo vltra dotẽ.τ sic si vltra dotẽ pʒ qđ nõ receperit p dotis satisfactione.ista eñ sunt diuersa τ ex diuersis nõ fit illatio.l.papinianus exuli.ff.de mino.l.naturalr.§.nihil cõe.ff.de acq.pos.cũ si. ¶ Tertio τ vltimo qꝛ dicit qđ pecunia fuit dono data dñe.p.igit nõ fuit soluta in satisfactionẽ dotis:qꝛ tunc vel diceret donata obligato ad solutionẽ dotis vel aĩo repetẽdi ab eo iuxta no.i.d.l.soluẽdo.τ.l.fi.C.de neg.gest.nec põt acceptare cõfessionẽ receptionis altera pars tm̃ quin etiã acceptet alia qualificantia τ declarãtia cõfessionem ipsam vt cõcludit Bar.q cõiter approbat in.l.aureli⁹.§.idem quesiit.ff.de lib.leg.τ gl.τ doc.in.l.si quidẽ.C.de excepti.τ do.Abb.in.c.cũ venissent de insti. ¶ Ex qbus ɔcludo ꝙ neꝙ ex testõ neꝙ ex exceptionib⁹ ꝓbat ex cõfessione ser Ja.ꝙ ipse recepit p dotis satisfactione dictos.lx.ducatos.τ hanc cõclusionẽ puto ꝓbabili dubitatione carere.vñ ex quo relatũ est mihi ꝙ ser Jaco.nunquam videre potuit scripturas transmissas ad consultorem neꝙ ante neꝙ post τ consultor q est doctus τ optime conscientie fundat se totum in dictis exceptionib⁹ ꝙ fuerint alio modo transmisse. Laus deo. Et ita puto iuris esse ego Bartho.Socinus.

¶ Consilium.cccxcv.

1 ¶ Hereditas ex quibus probet acceptata.
2 Testes interrogantur de auditu fama τ credulitate ad p̃sumptionem non ad probationem.
3 Libri ecclesiarum quando probent.
4 Aditio hereditatis probatur per testes singulares.
5 Jurisditio probatur per testes singulares.
6 Donatio facta patri per filium reuocatur per susceptionẽ liberorum.
7 Meritorum mentio si fiat in donatione tunc merita dicũtur probata quo ad donationem.
8 Probatio meritorum in donatione expressoꝝ qñ requiratur
9 Meritorum generalis mentio si fuit facta in donatione an talis donatio dicatur simplex si etiam fuerit adiecta clausula, ꝙ pure libere τ simpliciter donatur.
10 Filius legitimatus si aliquid donet patri an talis donatio dicatur remuneratoria.
11 Infans non legitimatur.

Dominus labia mea aperiat τ sp̃ussanctus illuminet intellectum. ¶ In cã contra filios τ heredes petri eorũ fratris visis his que in facti cognitione versantur τ consilio reddito cõtra dictum Jacobum arbitror partes domini iudicis appellatiõis esse in pronunciando bene fuisse appellatum τ male iudicatũ.

pro cui⁹ ꝯsultationis discussiõe duo sunt inuestigãda. ¶ Primũ nũqd ei⁹ fratres ab eo ꝯuẽti ꝓbent̃ heredes dñe augustie eoꝝ auie pxime mediãte psona Petri ꝛ nicolai parẽtũ ꝛ filioꝝ dicte dñe. A. testatricis. ¶ Secũdũ posito ꝙ sic an donatio fcã p Jac. petro patri suo p susceptionẽ liberoꝝ sit reuocata adeo ꝙ nõ obstet sibi agẽti ad legata sibi fcã a do. A. auia paterna.

1 ¶ † Circa primũ ꝯcludẽdũ arbitroꝝ ꝓbatũ eẽ petrũ ꝛ nicolaũ accepisse hereditatẽ dicte do. A. eoꝝ mr̃is. Ista ꝯclũo ꝓbat̃ ex plurib⁹. Prĩo p duos testes vz pmũ testẽ noiatũ Jaco. bocha ꝛ septimũ vz Jac. de rõzonib⁹. nã prim⁹ deponit optĩe: qꝛ deponit vã eẽ cõtẽta in articulo: qꝛ post mortẽ. d. A. imiscuerũt se in bonis q̃ remãserũt in hereditate dñe. A. possidẽdo fruct⁹ ꝑcipiẽdo ꝛ alia faciẽdo q̃ citra ius ꝛ nomen heredis fieri non pñt: nec restringit se ad domũ i via noua. ex qua dispõne ꝓbat̃ indubitãter aditio hereditatis vt pꝫ ex no. in. l. j. ꝛ. ĩj. C. de repu. here. ꝛ in. l. p herede. q̃si p totã. ff. de acq. here. ꝛ ꝓbat̃ in. l. gerit. e. ti. in qõne qñ aditio hereditatis ꝓbat̃ pfecte. hoc idez ꝓbat septimus testis Ja. de ronzonib⁹ q deponit ꝙ in hereditate dñe. A. remansit qdã dom⁹ in via noua que postea possessa fuit per Pe. ꝛ Nicolaũ eius filios ꝛ heredes ꝛ sic etiã ꝓbatur aditio in pñte vt in. d. l. j. ꝛ. ĩj. ꝛ in. d. l. gerit. p Bart. in loco prealłato. ꝛ hoc idẽ deponit Nico. terti⁹ testis vz Jac. massei lanarij sup interrogatorio ptis aduerse. nec dictũ hoꝝ testiuz eneruat̃ p instr̃m vẽditiõis ꝓductũ in quo appet ꝙ dicta domus vẽdita fuit a Pe. ꝛ Nico. tanꝙ tutorib⁹ ꝛ curatorib⁹ dci Jac. ꝛ sic allegat̃ ꝙ ex illo ꝯstat ꝙ nõ fuit possessa p Pe. ꝛ Nico. tãꝙ res hereditaria ꜩ poti⁹ tãꝙ res Jaco. filij cui fuit relicta. qm̃ ad hec clare rñdet̃. nã p hoc nõ tollit̃ quomin⁹ dicta domus in hereditate remãserit ꝛ postea fuerit possessa p Pet. ꝛ Lau. l. ꝛ nõ tm̃. ꝛ. l. itẽ veniũt. ff. de peti. he. ꝛ cõiter inducatur aditio hereditatis qua inducta fuerit postea vẽdita p Pet. ꝛ Nic. in. c. tãꝙ res legata Jacobo eoꝝ filio tutorio noie: qꝛ non ꝓbat hoc esse. l. nõ hoc. C. vñ cogna. c in pñtia. de ꝓba. itẽ qꝛ ꝓbationes adinuicẽ ꝯcordãde sunt ne ꝯdicãt sed probent vt in c. cũ tu. ꝛ ibi no. extra de testi. ꝛ per Bar. ꝛ doc. in. l. inter stipulantẽ. §. si sticħũ. ff. de ver. ob. ꝛ tradit̃ p Bal. in. l. scripturas. C. de fide instr. ꝛ per Bar. in. l. ĩj. §. mutui. ff. si cer. pe. qnimmo dico ꝙ nisi statutũ sit in loco qõ legata debeant̃ hereditate non adita tale instr̃m vẽditionis arguet aditionez hereditatis: qꝛ cũ remãserit dicta dom⁹ in hereditate ꝛ a dña Augusti. testatrice legata fuerit dicto Ja. nõ potuisset effici Jacobi nisi adita hereditate. l. si nemo. ff. de testa. tute. l. eã quã. C. de fideicõ. ꝛ sic cũ fuerit vẽdita tãꝙ dicti Jaco. apparet. ꝙ dicto Jac. fuit quesita ꜩ hoc non potuit esse nisi adita hereditate. igit̃ arguit̃ aditio hereditatis. ¶ Secũdo principał̃r ꝙ Pe. ꝛ Nico. fuerũt heredes dñe Augu. per multos testes q hoc deponunt de auditu ꝛ fama ꝛ lꝫ testimoniũ de auditu nõ ꝓbet vt. l. testiũ. ꝛ ibi no. C. de test. tñ faciunt presumptionẽ. dicit em̃ Hof. in. c. cũ

2 cãm. de testi. ꝙ † testes interrogant̃ de credulitate auditu ꝛ fama ad presumptionẽ ꝛ nõ ad ꝓbationẽ qõ sequit̃ do. Abb. in no. ꝛ dicit esse bñ notandũ. faciũt ẽt qꝛ reddũt cãm multũ verisimilẽ. s. ꝙ audiuerunt a Pe. ꝛ Nicolao qualr̃ eoꝝ pater erat paup: ideo accepit dñam Augustinã in vxorẽ vilis cõditiõis qꝛ habebat multa bona. vñ hoc multũ relinquit̃ arbitrio iudicis. l. iij. §. tu magis. ff. de testi. facit qõ no. Bar. in. l. de minore. §. tormẽta. ff. de qõni. in. v. q. ¶ Tertio principaliter hoc idem ꝓbatur qꝛ dicti Petrus ꝛ Ni. soluerũt legata facta in testõ. d. Augustie. igit̃ vident̃ hereditatẽ acceptasse cũ essent heredes instituti. casus est in. l. ĩj. C. de iure deli. ꝛ ibi no. docto. ꝛ voluit Bar. in. l. frater a fratre. in. ĩj. col. ff. de cõdi. inde. qõ aũt ꝓbibetur ipsos legata soluisse pꝫ qꝛ soluerũt legat̃ fcm̃ scẽ Marie del fiore vt pꝫ in libris ꝛ registris dicte ope. itẽ qꝛ soluerũt alia legata facta eccłie scti Felicis ꝯuẽtui scẽ catherine ꝛ ꝯuentui

3 sancti Nicolai ciuitatis pisaꝝ † vt pꝫ p codices ꝛ libros dictarũ eccłiarum ꝛ si dicat̃ ꝙ dicat̃ ꝙ dicti libri sunt scripture priuate ꝛ sic nõ faciũt fidẽ. l. exẽplo. ꝛ. l. rõnes. C. de ꝓba. ꝛ in. c. ĩj. extra de fid. instr. rñdet̃ ꝙ lꝫ quilibet liber ex ꝓductis nõ ꝓbet plene tñ multũ adminiculatur vt dicũt in istis libris eccłiaruz No. ꝛ Jo. an. ꝛ cõiter doc. in. c. cũ cãm. extra de ꝓba. qõ ẽt ptz ꝙ liber rõnis vni⁹ ꝯ tertiũ ꝛ nõ in fauorẽ scribẽtis ꜩ tertiũ: lꝫ nõ plene ꝓbet tñ multũ adminiculat̃ iuxta no. p Bar. in. l. nuda. ff. de dona. ꝛ marie in libris scriptis a psonis religiosis quĩ nunc sunt mortui p ea q̃ ponũt Gul. de cu. ꝛ Bald. in. l. j. C. de edẽ. Preterea dci oẽs libri simul iũcti multo forti⁹ ꝓbãt: qꝛ q̃ nõ ꝓbãt singula multa iuuãt. l. iij. §. cui dicit. ff. de testi. cũ cãm de ꝓba. ¶ Quarta principał̃r ꝓbat̃ acceptatio hereditatis p laudũ latũ inter dictũ Pet. ꝛ Gabrielẽ filiũ Nico. in quo primo dicit ꝙ declarauerũt dictũ Jac. debere recipe aliqua bona vigore legati ꝛc. igit̃ ptz ꝙ Jac. debebat recipere a Petro ꝛ filio dicti Nic. ꜩ hoc nõ fuisset veꝝ nisi fuissent heredes dñe. A. igit̃ ꝛc. ꝛ sic dicat̃ laudũ nõ dicit a quo rñdet̃ ꝙ ex precedentibus ꝛ sequẽtib⁹ ꝯstat ꝙ voluit loq de Pe. ꝛ filio Nicolai. Ad

a ¶ Pro declaratione Bar. in. l. si forte. ff. de cast. pecu.

hoc qõ hr̃ in aut. si qñ. C. de cõsti. tpe. l. j. in fi. cũ ibi plene no. ff. de here. insti. ꝛ. l. error. C. de test. cũ multis si. ¶ Cõfirmat̃ hoc idẽ qꝛ arbitratores dicũt ꝙ cõsignauerũt petro qdã petia terrarũ: ꝛ id voluerũt ꝙ dict⁹ Petrus cõseruaret indẽnẽ filiũ Nicolai ab eo qõ petere posset dictus Ja. ꝛ filijs suis. ꝛ sic. pꝫ ꝙ filij nicolai erant heredes ꝛ sic dict⁹ Pe. obligauit se ad conseruandũ indẽnẽ dcm̃ gabrielẽ ꝛ bona qꝛ ambo ꝛ bona hereditaria erant obligata ał̃s frustra fuissent dicta bona Petro assignata in cõpensatione ꝓmissionis indẽnitatis qõ nõ est dicẽdũ. l. si qñ. ff. de leg. j. c. si papa. de priui. in. vj. ¶ Preterea laudũ fuisset iniustũ si nõ fuissent obligati. ꝛ sic heredes ꝓ iustitia laudi presumit̃ vt tradit̃ plene in. l. sciẽdũ. ff. de vb. ob. ꝛ in c. cũ essent. ¶ Postremo ꝛ si oĩa predicta ꝛ singula nõ iuuarẽt tñ simul iũcta debent ꝓbare ꝑ id qõ hr̃ in. d. l. iij. ff. de test. ꝛ in d. c. cũ cãm. de testi. p Bar. ꝛ doc. in. l. admonẽdi. de iureiur. vi-

4 demus em̃ ꝙ † aditio hereditatis ꝓbat̃ per testes singulares. ita cõsuluit no. Pe. de an. in suo ꝯsi. visis dictis ꝛ attestationibus qõ nõ est in volumine ꝛ summa in effectu dicti consilij est ꝙ tunc testes singulares non probãt vt. l. testiũ. ꝛ. l. iusiurãdi. C. de test. qꝛ attestãtur super actu momentaneo. secus qñ attestantur super actu successiuo prout in casu nr̃o. nã gestio ꝓ herede cõsistit in patrimonij gestione ꝛ administratiõe ꝛ aditio hereditatis in volũtatis declaratione. l. gerit. ꝛ. l. ꝓ herede. ff. de acq. here. ꝛ. l. qm̃. C. de iure delibe. Administratio aũt patrimonij non est act⁹ momẽtane⁹ ꝛ circa vnũ tm̃ sed successiuus ꝛ circa diuersa negocia vt probat̃ in. l. pro herede. † ꝛ adducit

5 simile qñ agit̃ de ꝓbanda iurisditiõe vel quasi possessiõe iurisditiõis vel alterius iuris vł̃is iuxta plene no. p Inn. in. c. qualr̃ ꝛ qñ ex̃ de ꝓb. ꝛ in. c. dilectos ex̃ de capel. mona. ꝛ hoc ꝯsiliũ refert ꝛ sequit̃ ꝑceptor meus do. Joã. baptista de scõ seuerino in ꝯsilio suo qõ incipit ꝓspectis actis ꝛ iurib⁹. vbi dicit qõ dictũ ꝯsiliũ hꝫ scriptũ ꝛ sigillatũ manu ꝓpria pet. de anc. ꝛ ẽt qõ istã opi. sequit̃ ꝑceptor suus. d. Joã. de mõte spere. in. l. si auie. C. de iure deli. si ergo testes singulares iũgunt̃ facilius alie ꝓbatiões iũgi debẽt vt pꝫ ex no. p Bar. ꝛ doc. in. l. admonẽdi. de iureiur. ꝛ per doc. maxime p Abb. in. d. c. cũ cãm. de ꝓbat. Ex quibus intrepide ꝯcludẽdũ arbitroꝝ ꝓbatum est dictos pet. ꝛ Nico fuisse heredes dñe Augu. ¶ Circa scdãm difficultatẽ cõcludẽdũ est qõ talis donatio fcã a dcõ Jaco. q tũc nihil aliud hẽbat

6 in bõis ꝛ hodie ꝑter dotes paꝝ † aut nihil hꝫ p susceptionẽ liberoruz dicat̃ reuocata q si cogitasset de filijs nasciturꝭ talem donationẽ verisilr̃ non fecisset. casus est fin. in. l. vnꝗ. C. de reuo. dona. ꝛ ꝓbat̃ p rõnẽ. l. cũ acutissimi. C. de fideicom. ꝛ. l. tale pactũ in fi. ff. de pac. ꝛ ita tenẽt cõiter docto. in. d. l. si vnꝗ. ꝛ in. l. j. C. de inoffi. dona. ꝛ in. c. fi. ex̃ de dona. solum restat rñdere ad ea que in ꝯriũ allegant̃ in qbus fundat̃ ꝯsiliũ redditum ꝯ dcm̃ Jaco. cuius vigore ex forma statuti ꝯ eũ lata est snĩa. dr̃ em̃ pri-

7 mo in dcõ ꝯsilio ꝙ † vbicũꝗ donatio fieri põt inter certas psonas simplr̃ ꝛ pure si in instr̃o fiat mẽtio de bñ meritis quo ad donãtẽ merita dicũtur eẽ ꝓbata: nec est necessaria alia probatio. allegat̃ Bar. in. l. si forte. ff. de castrẽ. pec. i. ĩj. col. ꝛ Bar. Nic. de mata. ꝛ clare bal. ang. Paul. ꝛ mod. in. l. si donatione. C. de coll. vbi ꝑceptor meus do. Jo. baptista caccialup⁹ dicit ꝙ hoc est de mẽte oĩum doc. ꝛ tꝫ Jo. de imol. ꝛ pau. de. ca. in. l. aqlius ff. de dona. ꝛ ita etiã voluit Bar. Bal. ꝛ multũ clare Pau. de cast. in. l. per diuersas. C. mã. ꜩ clarũ est ꝙ dispõ. l. si vnꝗ. nõ hꝫ locũ nisi in donatiõe simplici ꜩ in remuneratoria ꝛ ob cãm nõ put vr̃ esse ista de qua agim⁹ vt ꝯcludũt Bal. ꝛ Ang. in. d. l. si vnꝗ. ꝛ ꝓbat̃ ex no. p Bar. ꝛ doc. in. l. aqlius. ff. de dona. ꝛ in. d. l. si donatione. C. de colla. ꝛ an bñ merita sint equalẽtia statur arbitrio iudicis vt cõcludũt in. d. l. si donatiõe. ꜩ ad ista rñdeo ꝯsiderãdo aliquos casus ex quoꝝ ꝯsideratiõe veritas appebit

8 ¶ † Prim⁹ casus est qñ in donatiõe exprimũtur bñ merita ꝛ illa ꝓbant̃ ꝛ hoc casu indistincte cõcludũt doc. in. d. l. si donatiõe ꝛ in alijs locis. j. allegãdis donationẽ predictã cẽseri remuneratoriã ꝛ tanꝙ remuneratoriã valere etiã in illis casibus qbus pura ꝛ simplex donatio tanꝙ iter personas ꝓhibitas nõ valeret. ¶ Scõs casus est qñ merita sunt exp̃ssa ꝛ specificata in spẽ sed nõ sunt ꝓbata nisi p tale instr̃m. ꝛ sumus inter psonas ꝓhibitas inter quas pura ꝛ simplex donatio fieri nõ põt ꝛ tũc merita nõ dicunt̃ ꝓbata ꜩ vr̃ simplex donatio ꝛ nõ vꝫ vt concludit Bar. in. d. l. si forte. ff. de castr. pec. ꝛ ꝓbat̃ in. l. q testõ. ff. de ꝓba. ꝛ doc. cõiter in. d. l. si donatiõe. ¶ Terti⁹ casus est qñ in spẽ merita sunt specificata ꝛ sum⁹ inter psonas iter quas simplex ꝛ pura donatio fieri pt. ꝛ hoc casu vr̃ dõatio remũeratoria ꝛ ꝓbant̃ merita p publicũ instr̃m donatiõis in quo donator exp̃mit merita in spẽ. ꝛ rõ est. qꝛ stat̃ publico instr̃o iter ꝯhẽtes. l. optimã. C. de ꝯhẽ. ꝛ cõmi. stip. qñ non sum⁹ inter psonas

a ꝓhibitas. ꝛ hoc casu loqtur Bar. in. d. l. si donatiõe. ꝛ doc. in. d. l. p diuersas. C. mã. cũ simi. ꝛ qõ bar. i. d. l. si forte loquat̃ hoc casu oñdit̃ ex plurib⁹. prĩo qꝛ Bar. intẽdit determiare qñ vba enũciatiua meritorum

meritoꝝ̃ ꝓbāt ⁊ distiguit an enūciatiua fuerūt inter' ꝑsonas
inter q̄s ꝓhibita est simplex donatio vl' nō ꝫ qñ dōatio ē ꝓhi-
bita doc.ītelligūt bar.qñ enūciatio meritoꝝ ē specifica ⁊ nō in
genere vt declarāt doc.marie.d.alex.in.d.l.si dōatiōe.igit̄ ēt in
alio capite īter ꝑsonas nō ꝓhibitas ītelligi dꝫ Bar.qñ ē fcā spe
cifica assertio meritoꝛuꝫ ⁊ nō in gñe.ar.l.j.cū ibi no.ff.de re.du.
⁊.l.verū.cū ibi no.ff.de pe.here. ¶ Scdo qñ allegat.l.'optimā
C.de ꝯhē.⁊ cōmi.stip.q̄ loquit̄ ī v̄bis enūciatiuis specifice ꝓba
tis.igit̄ ita ītelligi dꝫ Bar.ar.no.ꝑ Bar.in.l.nō solū.§.libera-
tiōis v̄ba.ff.de lib.le. ¶ Tertio' qꝛ Bar.ita ītelligit ī.d.l.si do-
natiōe.vbi qñ tractat de specifica meritoꝝ exp̄ssiōe allegat no.
ꝑ Bar.in.d.c.si forte.⁊ sic ītell'r dcō casu facit:qꝛ gñal'r assertio
nihil opat̄ tāꝙ̄ ꝓbatio obscura vt stati dicet̄.hoc idē clarissime
voluit.d.cu.in.d.l.aqli⁹.ff.de dona.vbi tractādo qñ dōatio di-
cat̄ remuneratoꝛia dicit ꝙ assertio meritoꝝ ī gñe nō sufficit .ꝫ
qñ ē in spē distiguit an asserēs eēt ꝓhibit⁹ donare vel nō.all'at
no.in.d.l.si foꝛte. ¶ Quart⁹ cāus ē qñ dōatio ē fcā in gñe ob
merita nec dcm̄ est pure ⁊ simpl'r ⁊ tūc dico qd nō sufficit talis
assertio meritoꝝ qm̄ ad hoc vt dōatio dicat̄ remūeratoꝛia dꝫ d
meritꝫ ꝯstare al's assertio eēt dubia ⁊ obscura ⁊ sic nō releuaret
l.vbi āt.§.q illd.ff.de verb.l.cum incertis.ff.de.le.j.l.fi.C.de an
nal.exce. ¶ Secūdo ꝯfirmat̄ autoꝛitate bal.in.l.illd ī.iiij.co.C.
de sa.san.ec.vbi dicit qd talis mētio meritoꝝ ī gñe nō releuat.
adducit rōnē:qꝛ gñalitas parit īcertitudinē ⁊ obscuritatē que
nō ꝯcludit ēt ī cāu nr̄o ita ēt tenuit bal.no.ī.l.luci⁹ q̄ē.l.fi.ff.de
exer.vbi voluit ꝙ eo casu q̊ specifica assertio meritoꝝ̃ releuat
nō releuat gñalis assertio.ita ēt voluit old.in suo ꝯsi.v.istd idē
voluit apertissime Bald.in.l.si tibi.§.si pactus.ff.de pac.vbi
dicit ꝙ ad hoc vt donatio dicat̄ ob merita dn̄t merita ī spē spe
cificari. Tertio qꝛ donatio facta ob merita si excedat quātita
tem meritoꝝ in illo excessu cēset̄ pura.ita ꝯcludunt guli.bald.
⁊ saly.in.d.l.illud.⁊ Bartol.in.d.l.fi. in.fi.in vlti.col.ff.de exer
ci.al's de condi.inde.⁊ doct.in.d.l.si donatiōe.⁊ al's consultum
vidi ꝑ doct.perusi.istud qd lꝫ.d.l.si vnꝙ̄ non hēat locum in do
natione remuneratoꝛia hꝫ tñ locū in illo excessu in quo censet̄
pura ꝑꝑ qd doc.volunt ꝙ insinuatione indigeat ꝼm gul.bald.
⁊ saly.in.d.l.illud.ꝫ si sufficeret assertio meritoꝛum in gñe non
posset de tali excessu constare igitur talis assertio meritoꝛum
in gñe nō releuat:qꝛ de tali excessu nō ꝯstaret.vñ clare intelligi
dꝫ qñ merita sunt specificata.⁊ sic ꝑ p̄missa dicidit̄ qd nostra.

9 ¶ † Quint⁹ cāus ē qñ nō ē fcā simpl'r donatio ꝑꝑ bñmerita nō
specificata ꝫ donatoꝛ in casu nr̄o dixit se donare pure libere ⁊
simpl'r lꝫ exp̄sserit ꝙ ꝑꝑ bñmerita p̄cedētia quo cāu assertio me
ritoꝝ ī gñe ñ facit quomin⁹ dicat̄ pura ⁊ simplex dōatio.ita in
termīs dicit illustris doc.Old.ī.d.ꝯs.v.vbi dicit qd qñ in dōa-
tiōe est fcā gñalis mētio meritoꝛuꝫ si postea adiectū ē ꝙ illa pu
re libere ⁊ simpl'r donauit ex quo nō descēdit ad spēm recepti
seruitij qd remunerare voluit ꝫ stetit in v̄bis gñalibus ⁊ nudo
ꝼmone effusis illa v̄ba ꝓlata sunt ad coloꝛē.arg.l.qñ venditoꝛ.
cū ibi no.ff.de dol.⁊.l.si qs vēditoꝛ.⁊. l.sciēdū.ī pꝛin.ff.de edil.
edic.⁊ in ꝓpꝛijs termīs nō repit̄ ꝯdictoꝛ imo do.alex.ī cōsi .xl.
col.iij.in.iiij.vo.ī.iij.dubio.sequit̄ illā decisionē.⁊ ita al's vidi
cōsultū senis ꝑ do.alex.⁊ ꝯsului cū pluribus alijs ꝼm illā deci
sionē old.ꝯfirmat̄ ista ꝯclusio nā assertio meritoꝝ ī gñe ēt dicit
ad hoc vt dōatio' remuneratoꝛia ⁊ nō simplex pura v̄ba aūt se
quētia faciūt ⁊ oñdūt qd dōatio sit pura ⁊ simplex.ꝫ qñ verba
vni⁹ ⁊ eiusdē instr̄i repugnare vident̄ debēt sic intelligi vt nul-
la sit ꝯrietas ꝫ ad ꝯcoꝛdiā reducant̄ vt voluit Bar.ī.l.fi.§.iteꝫ
q̄sijt.ff.de ꝯdi.inde.⁊ ꝑ Bal.⁊ doc.in.l.scriptura.C.de fi.ist.⁊
ꝑ pe.Cy.⁊ Bal.ī.l.cū falsa.C.de iu.⁊ fac.ign. q̄re cū v̄ba sequē
tia sint clara ⁊ foꝛtioꝛa ꝙ̄ p̄cedētia q̄ sunt gñalia ⁊ īcerta ī ista
cōcoꝛdia potius dici dꝫ qd donatio sit simplex ⁊ pura vt dicit
old.ī.d.cōsi.⁊ facit regula generi ꝑ spēm.cū materia ex de reg.
iu.ī.vj.cōpꝛobat̄ ēt ex alio ista ꝯclusio.nā ex instr̄o ꝯstat ꝙ do
natio est pura ⁊ simplex.si ergo ex assertione meritoꝝ tu vis ꝙ
sit remuneratoꝛia dico ꝙ est remuneratoꝛia q̄ten⁹ ascendit q̄̄-
titatē meritoꝝ iuxta no.ꝑ guli.Bal.⁊ alios in.d.l.illd.si ergo
tu dicis ꝙ merita ascēdūt ad dictā q̄̄titatē donatā vel ad ali-
quā ꝑtē heres hoc ꝓbaret talis ēt assertio ē ꝓbatio dubia ⁊ in-
certa id nō releuat.l.nō hoc.C.vñ cogna.c.j.p̄ñtia.extra de ꝓb.
¶ Sext⁹ ⁊ vltim⁹ casus ꝯsiderari pōt in casu nr̄o.nā dict⁹ Ja.
dicit etiā se donare nō solū ob merita ꝫ ex beniuolētia quā hꝫ
erga Petrū p̄rem suū.sed qñ vtraqꝫ cā ⁊ sanguinis ⁊ meritoꝝ
expꝛimit̄ dꝫ magis attēdi cā sanguinis ⁊ sic naturalis ꝙ̄ cā meri-
toꝝ accidētalis.ar.l.q hꝫ.ff.de tute.⁊.l.tutoꝛ.§.q̄ tutoꝛibus.ff.
de excu.tu.ita no.voluit Pau.de ca.in ꝯsi.cv.incip.cū bona q̄
fuerūt in pꝛin.iij.col.⁊ est no.ꝙ Pau.de ca.loquit̄ in foꝛtioꝛi-
bus terminis:qꝛ in casu suo si donatio dicebat̄ facta in cā san
guinis erat nulla ⁊ si ob merita erat valida ꝯ regulā.l.quotiēs
ff.de re.du.foꝛti⁹ in casu nr̄o in quo donatio vtroqꝫ casu vale-
bat dicat̄ facta affectu ꝯsanguinitatis ⁊ nō ob merita.⁊ ꝑ ꝯñs
militat dispō.d.l.si vnꝙ̄ ⁊ ex decisiōe triū casuū vltimo loco cō

siderato ꝝ multū clare decidit̄ qd nr̄a ⁊ ꝓ certo male fecit ꝯsul-
toꝛ q illis ob auditis ꝯꝛium indicauit. ¶ Postremo dn̄s ꝯsul
10 toꝛ vnum aliud fundamētū adducit ꝙ † ex eo qꝛ Ja.fuit a pa
tre legitimat⁹ cōstat de benemeritis ⁊ sic censeri dꝫ donatio re
muneratoꝛia.all'at ad hoc Saly.in.d.l.si vnꝙ̄.q dicit ꝙ legiti-
matio fit ad vtilitatē legitimati ⁊ in bñficiū filij qꝛ ꝑ illā habi-
litat̄ ad honoꝛes ⁊ dignitates ⁊ ad successionē p̄rnā qd est ꝯsi
derabile in casu nr̄o cū habeat p̄r.xij.filios legitimos ⁊ natu-
rales qb⁹ p̄rem Jaco.eē voluit.hñ facit tex.⁊ ibi no.marie per
Bal.ī.l.iubem⁹.C.de emā.libe.ꝫ ad hoc optīe rñdet̄ ꝙ ꝑꝑ hoc
nō dꝫ dōatio iudicari ob merita ꝫ simplex ⁊ pura:qm̄ ꝑ ltiam
filius q erat liber redact⁹ fuit in patriā ꝑtātē vt in.§.⁊ gñal'r.ī
aut̄.qb.mo.na.eff.sui.ex quo seq̄t̄ ꝙ p̄r acq̄rebat vsumfructuꝫ
in oīb⁹ bonis aduētitijs ꝑ filiū querendis vt.l.cū' opꝫ.C.de bo
11 nis q̄ lib.⁊ ꝑꝑ p̄dicta qꝛ agit̄ de p̄iudicio filij q legitimat̄ † co-
mes q hꝫ ꝑtātē legitimādi nō pōt legitimare filium infantem
vt cōcludit Ang.in.l.fi.ff.de his q sunt sui vel ali.iu.⁊ in sua
disputatiōe q̄ incipit qdā nobilis genere nat⁹.vñ dicit Fulg.
in.d.l.fi.ff.de his q sui sunt vel alie.iu.rñdendo ad no.in.d.l.iu
bemus.ꝙ emancipatio de qua ibi tendit ad cōmodū ⁊ vtilita
tē filij legitimatio ad onus:qꝛ redigit̄ in patriā ꝑtātē.d.§.⁊ ge
neral'r. ¶ Cōfirmat̄ ista cōclusio qꝛ p̄r legitimādo filiū q acq̄
rit p̄riam ꝑtātem dꝛ acquirere rē inextimabilē.casus est clar⁹.
⁊ ibi Bar.in.l.filiusfa.§.sed vulgo.ff.de leg.j.⁊ id vult tex.ꝙ le
gatari⁹ cuiuscūqꝫ quātitatis nō pōt grauari vt filiū legitimet
⁊ si grauatur grauamē mero iure nō tꝫ quasi videat̄ semper in
plus grauat⁹ ꝙ̄ honoꝛat⁹ ꝯ regulā.l.ab eo.C.de fideicō.licet si
agnouit legatū nō iure actiōis sed de equitate officio iudicis
ad emancipationē cogi possit vt est casus in.l.cui.ff.de cōdi.⁊
de.⁊ ibi Bar.⁊ doc.cū de inextimabili ad extimabilē nulla est
ꝓpoꝛtio cōpꝛobat̄.nā filius beneficiū legitimationis nō hꝫ a
patre sed a pꝛincipe.in aut̄.quib.mo.na.effi.sui.al's legit.§.fi.
a patre hꝫ cōsensum quo mediante agnoscitur sibi ⁊ acquirit
spē succedēdi.iuxta nota.per Bart.⁊ alios in.l.gallus.§.⁊ qd
si tm̄.de lib.⁊ post.habilitationē aūt ad dignitates ⁊ honoꝛes
hꝫ a pꝛincipe mediāte legitimatione quā ad istū effectū facere
potuisset pꝛinceps etiā patre nō cōsentiēte.vñ accedente con-
sensu patris cōsequit̄ ab eo ꝙ agnoscitur sibi ⁊ hꝫ spē succedē
di cū alijs que spes regulariter nō solet esse in ꝯsideratione.l.
post emācipationē.ff.de lib.le.lꝫ in p̄re sit in ꝯsideratiōe vt pꝛo
bat̄ in.l.is pōt.ff.de acq.her.ꝫ cū p̄r acq̄rat p̄rnā ꝑtātem que
est res inextimabilis.itē acq̄rit vsumfructū.itē etiā spē succedē
di si filius pꝛecederet p̄r acq̄siuit qd pꝛius nō habebat:qꝛ filio
spurio nō succedebat ꝓut est casus in.d.§.fi.in aut̄.qb.mo.na.
effi.sui.⁊ ita voluit Azo in sum.C.de legi.here.⁊ Bar.ī.l.fi.ff.
de his qb.vt indi. Preterea lꝫ fili⁹ acq̄rat spē succedēdi nō tñ
pōt in plus succedere ꝙ̄ vn⁹ ex filijs q in minus succederet ꝼm
Bal.in.c.per tuas.de maio.⁊ ob.allegat tex.in.§.⁊ qm̄ varie.
in aut̄.qui.mo.nat.ef.sui.ꝑ quē tex.etiā attentat dicere ꝙ fili⁹
spurius legitimatus est heres necessarius nec hꝫ beneficiū ab-
stinēdi.⁊ ita ibi tꝫ Ang.in.d.§.⁊ qm̄.⁊ sequit̄ Lu.ro.in.l.neces
sarijs.ff.de acq.here.qd est bñficiū p̄ris nō parui momēti.insti
tu.de vul.substi.in pꝛin. Cū ergo Pe.multos haberet filios ⁊
nō posset sol⁹ habere plus ꝙ̄ vn⁹ ex his q min⁹ hñt ēt si esset fe
mina dat̄ intelligi ꝙ talis spes quā habuit a p̄re nō fuit mul-
ti momēti. ¶ Preterea fili⁹ amittit qꝛ nō pōt ampli⁹ testari
p̄re viuēte nec cā moꝛtis donare eo nō ꝯsentiēte neqꝫ ī iudicio
esse vt hr̄ in.l.q in ꝑtāte.ff.de test.⁊ in.l.ī his.§.j.ff.de dona.cā
moꝛ.⁊.l.fi.§.necessitatē.C.de bo.q̄ lib.⁊ oēs actus q filijsfa.in-
terdicunt̄ censent̄ ēt interdicti ⁊ p̄r oēm pꝛerogatiuā quā hꝫ ī
filijs in ꝑtāte acq̄rit.quare si oīa ad pōd⁹ bñ libꝛant̄ appet qd
filius plus incōmodi hꝫ ꝙ̄ cōmodi.⁊ p̄r plus ꝯsequit̄ cōmodi
de p̄ñti ꝙ̄ incōmodi in futurū ꝓpter spē succedēdi cū sit futu-
rus ⁊ nudus ꝓpter ius testādi ꝼm Abba.in rub.de testa.dicit
nobis ex pꝛiuilegio cōcessum.igitur donatio postea facta non
dꝛ remuneratoꝛia cū fili⁹ plus cōmodi amittat ꝙ̄ consequatur
⁊ p̄r plus ꝯsequat̄ ꝙ̄ amittat. Quinimmo ēt posito ꝙ in actu
legitimationis incōmoda ⁊ cōmoda essent equalia nō diceret̄
legitimatio afferre pꝛeiudiciū vel cōmodū ꝓut est casus in.l.
de fideicōmisso.vbi multa in ꝓposito all'at.d.Alex.C.de trāsa.
nec alimenta p̄stita sunt in cōsideratiōe qꝛ ad illa pater tene-
bat̄ vt tradit Bar.in.l.fi.ff.de his qb.vt indi.⁊ hr̄ in.c.cū ha-
beret.de eo q dux.in matri.quā pol.ꝑ adul.in necessitatib⁹ ne
mo liberalitate vti censet̄.l.rē legatā.ff.de.adi.le.ad quā neces-
sitatē eꝫ tenebat̄ filius spuri⁹ p̄ri ꝑ rōnem tex.in.d.c.cū habe-
ret.⁊ in.§.si v̄o.in aut̄.de inces.nu.⁊ lꝫ postea esset aliqd a p̄re
ꝯsequutus an donatio dicat̄ remuneratoꝛia non vr̄ illud in cō
sideratiōe:qꝛ attendi dꝛ tp̄s donationis vt est de intētione oīꝫ
in.d.l.si donatione.⁊ in.d.l.illud.qnimmo p̄r fecit id qd facere
nō poterat ꝯ eū qꝛ voluit ꝙ in partem sibi imputaret oīa ha-
bita ab eo qūocūqꝫ de qb⁹ ⁊ in quibuscūqꝫ libꝛis debita appe
ret qꝛ verisil'r in alimēta fuerūt cōsumpta adeo qd apparet ve

ꝛisimiliter Jaco. legitima priuatū ꝙ oīa si ad pōdus auri dili-
genter cōsultor librasset nō ita cōsuluisset. Ex quibꝰ arbitror
partes dñi iudicātis esse in cā appellationis pnūciare bñ ap-
pellatū ⁊ male iudicatū. ⁊ in cōdēnando reos conuentos ad
dicta bona legata declarādo donationē factam per Jacobuz
Petro reuocatam esse ⁊ ita sentio ⁊ concludo in premissis.
Laus deo. Bartbolomeus Socinus.

¶ Consilium. ccxcvj.

1 ☞ Argumentum a contrario sensu babet locum in statuto ꝙ non extantibus filijs ⁊c.
2 Masculus an transmittat bereditatē seu ius adeundi ad eiꝰ filiam cum beneficio excludendi sororem.
3 Filius excludens sororem dꝫ illā excludere si velit esse beres.
4 Priuilegium exclusionis feminarum competens filio nō competit eius beredi.
5 Filia exclusa a statuto babetur pro mortua.
6 Lucrum dotis qđ defertur marito vxore predecedente transmittitur etiam non acceptatum per ipsum virum.


Ominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctꝰ illuminet intellectū. ¶ In pñti
cōsultatione pulchra ⁊ subtili pro eius clariori di-
scussiōe premitto duo ꝙ sunt clarissima. ¶ Primū est ꝙ de iu-
re cōi dñe cose successissent Anto. ⁊ dña Cōstātia eiꝰ filij vt in
aut. in successione. C. de suis ⁊ leg. ⁊ lꝫ Anto. non adiuisset be-
reditatē trāsmisisset portionē suā ad dñam cosam eiꝰ filiā bene
ficio. l. vnice. C. de bis q ante ap. tab. ⁊ ꝯñr dña Cosa filia An-
tonij ꝯsequeret dimidiā bereditatis dñe Cose auie pt̄ne. ⁊ di
midiā dña Cōstātia filia do. Cose ⁊ amita do. Cose filie dicti
Antonij. ⁊ sic de iure cōi qđ esset clare decisa. Scđo p̄mitto ꝙ
lꝫ statutū sub rub. qualr̄ mulier ab intestō succedat in v̄. ⁊ qđ
quelibet mulier ⁊c. velit ꝙ mulier ⁊ eius descēdentes possint
mr̄i ab intestato succedere si nō existant filius vel filij masculꝰ
1 vel masculi fuit olim contentio inter Dy. ⁊ Cy. † an a ꝯrio sen
su filijs masculis existentibꝰ filie femine excludant. ⁊ lꝫ videret
ꝙ non qꝛ argumētū a ꝯrio sensu sumi nō solet ad correctionez
iuris cōis vt p Bar. in. l. oēs ppl̄i. ff. de iust. ⁊ iu. in. vj. q. princ.
tñ ex quo al's dictuz statutū nibil opatur nisi sumat argumen
tū a cōtrario sensu approbata est illa opi. ꝙ filijs masculis exi
stentibꝰ filie femine excludant. ita ꝯcludit Bal. in. l. cōuēticu-
lam. C. de epi. ⁊ cle. in boc statuto pūctualiter sequēdo opi. Cy
ni q ita cōsuluit. l. qui inter socerū. §. cū tacite. ff. de pact. do. ⁊
sequit Pau. de ca. in. d. l. cōuēticulā. idē tenuit Bar. Ang. io.
de imo. ⁊ cōiter Mod. in. l. si cū dotem. in prin. ff. so. matr. ⁊ qꝛ
ista opi. est cōis ⁊ cōsuetudine approbata nō insisto. Ex qbus
pꝫ ꝙ si Ant. bereditatē adiuisset fuisset exclusa cōstantia filia
ab bereditate mr̄is: ⁊ semel exclusa nō posset amplius admit-
ti lꝫ postea Anto. decessisset sine filijs masculis ꝺm Bar. cuius
opi. cōiter approbat in. l. fi. ff. ad tertu. ⁊ per Bal. in. c. j. epꝫ vel
abba. in vsibus feudo. resoluitur questio ad banc difficultatē
nunquid sicut Anto. transmisit suā portionem sororis a qua
ipsam excludebat si bereditatē adiuisset ⁊ ē pulchra ⁊ subtilis
2 difficultas. In q̄ p̄mo aspectu cōcludēdū videbat ꝙ † nō trās
miserit bēditatē, seu ius adeūdi cū boc puilegio excludēdi so-
rorē ab bereditate mr̄is. ¶ Primo p ea que not. vber. de bo.
⁊ Jac. de are. in. l. j. C. de adul. vbi ī qōne nr̄a decidūt ꝙ filia nō
excludit: qꝛ neptis ꝙ admittit, admittit vt ipa ⁊ sicut femia nō
vt masculus ar. l. nō tm̄. §. si emācipatus. ff. de ꝯtab. sꝫ exclusio
statuti est inducta in priuilegiū masculoꝝ vt agnatio ꝯseruet
ꝙ rō cessat in nepte. iō dꝫ cessare priuilegiū. l. titia seya. §. vsu-
ras. ff. de leg. ij. ⁊ bāc opi. approbat Bar. de saly. in. d. l. j. qꝛ bñ-
ficiū nō acqrit nisi acceptet nec trāsmittit. l. emācipata. C. qui
admit. itē portio femine nō defert vt bereditas sꝫ est lucrum
in ꝙ cessat rō trāsmissiōis. itē qꝛ bereditas trāsmittit vt adeū
da. vñ ꝯsiderat vt qualitas in berēs psone ad quā fit trāsmissio
⁊ nō psone trāsmittēti. Confirmat qꝛ neptis succedit ex psona
sua nō ex psona pr̄is sui lꝫ subintret locū ⁊ gradū pr̄is. vñ cō
siderat qualitas psone neptis ⁊ nō pr̄is vt pbat in. l. j. §. si sit.
in. iij. rñso. ff. de colla. do. ⁊ ibi no. Bar. ⁊ Bar. in. l. j. §. si filius.
ff. de coniū. cū emā. lib. igit neptis vt femina nō excludit. istā
opi. approbat idē Bar. de saly. in. l. fi. C. de repu. be. qꝛ ista por
tio defert de iure spāli. ar. l. singularis mulieri ⁊ titio. ff. de cō-
3 di. ⁊ demō. ¶ Scđo principalr̄ ista opi. vr̄ cōfirmari qꝛ † filius
tūc excludit sororē ab illa portiōe si vult esse beres. ita cōcludit
Bar. in. l. ij. §. si sint. ff. ad tertu. ⁊ no. Bar. in. l. j. §. qđ si filium.
ff. de bono. pos. ꝯtabu. sed filiꝰ nō agnouit bereditatē ⁊ sic nō
voluit esse beres. igit no excludit ⁊ p istā rōnem bāc ptē tꝫ Lu
do. de ro. in. l. ventre. ff. de acq. bere. cōfirmat ista opi. qꝛ benefi
ciū trāsmissionis de quo in. l. j. C. de bis q añ aper. ta. concedit
tm̄ in portiōe delata de iure cōi: sꝫ in alia portiōe delata ex for
ma statuti nō reperit ꝙ illā transmittat. igit nō trāsmittit. l.
qm̄ sororē. C. de iure delib. ⁊ talis interptatio vr̄ amplectenda
vt statutū minus ledat ius cōe. c. cū dilecti. de ꝯsue. ¶ Tertio
principalr̄ pbat autoritate Pe. de anc. in suo ꝯsil. mibi. xxvj.
4 incip. in qōne supradicta visis subtilr̄ allr̄atis. vbi vult ꝙ † pri-
uilegiū prelatiōis ⁊ exclusionis filie cōpetēs filio non cōpetat
beredi ipsius filij in quo nō militat rō prelationis ⁊ exclusio-
nis sed potiꝰ cessat. ar. l. ea quidē. C. si mā. ita fuerit aliena. cuꝫ
ibi no. bāc opini. Pe. de anch. vr̄ prius tenuisse Bart. in. l. li-
beroꝝ. ff. de v̄. sig. in. viij. col. v̄. q̄ro pone retēto eodē themate
ponit qōnē qñ statutū vult ꝙ extātibus masculis filia femina
nō succedat ⁊ filius decessit supstite ex eo filia an neptꝭ ex filio
excludat filiā ⁊ dicit ꝙ Cy. tꝫ ꝙ nō: qꝛ in ea cessat vt agnatorū
salua sit dignitas. ita dicit tenere Cy. in. l. j. C. de adul. Barto.
idē sequit alia rōne: qꝛ filius nō excludit qꝛ filius sꝫ qꝛ filiꝰ ma-
sculus sed qualitas ista masculi nō transit ad neptem. ergo ap
paret ꝙ in eā nō transit dispō legis. ⁊ sic nō pōt assumere locū
pr̄is. vñ Bar. vr̄ decidere idē qđ Pe. de anc. ¶ Quarto ⁊ vltio
ista opi. confirmat alia rōne. nā ista transmissio portionis so-
roris in bereditate mr̄na vr̄ fieri ex priuilegio statuti excludē
tis filiam propter filiū masculū. igit vr̄ ꝙ talis trāsmissio nō
fiat in bñficiū que admittat de iure cōi per ea ꝙ notat Barto.
post glo. in. l. ij. C. ad se. cō. orfici. super glo. incip. sed quare. vbi
vult ꝙ trāsmissio ꝙ fit ex priuilegio nō fit in preiudiciū illius
qui venit per ius accrescendi qđ est de iure cōi qꝛ priuilegia fa
cilius tollunt. l. antiq. C. ad velle. circa prin. ⁊ ista videbantur
banc cōsultationē aliquātulū difficultare. Sed premissis non
obstantibꝰ ꝙ vere nō obstāt ꝯriā sñiam veriorē indubitāter eē
existimo ꝙ immo filius trāsmiserit totā bereditatē maternaꝫ
ad filiā suā ⁊ sic etiā portionē sororis ꝙ ab eo excludebatur in
eius preiudiciū. ⁊ in primis dico ꝙ bāc. q. decidit in terminis
antiquus doc. do. Hug. de fonta. parmēsis. quē sequit Cyn. in
l. j. C. de adul. q in casu nr̄o distinguebat ꝙ aut frater decessit
ante patrē relicta filia ⁊ tunc soror non excludit aut post pr̄eꝫ
⁊ tūc soror excludit a filia fratris: qꝛ ius erat iā q̄situm filio qđ
ad filiā suā trāsmittit. ⁊ banc partē sequit ibi Alber. de rosa.
idē tꝫ Alb. de rosa. in qđ. statutoꝝ in. ij. parte. q. cj. incipi. item
q̄ro cōiter est statutū in ciuitatibꝰ vbi refert Ugo. dicētē ꝙ ita
in qōne de facto obtinuit. eādē opi. sequutꝰ est Jo. an. in addi.
spe. ī rubr. de suc. ab inte. ver. similē qōnem de amita. vbi relatꝭ
opi. vbe. de bo. ⁊ Jo. de are. ⁊ Ugo. de fontana seqt opi. Ugo.
ꝙ admittit neptis ex filia ꝯ amitā: qꝛ filius ī filiā trāsmittit ius
q̄situ. l. j. C. de bis q añ ap. tab. itē neptꝭ repsentat vicem pr̄is. l.
emptor. C. de beredi. vel act. vēdi. vel sufficit ius semel fuisse q̄-
situ. l. videamus. ff. qđ me. cā. ⁊ dicit Joā. an. ꝙ placet sibi opi.
Ugo. ⁊ mirat ꝙ suus Jaco. de are. tenuit ꝯriū. reperio ēt ꝙ ele
gās doc. d. Cardi. florē. consuluit ꝺm bāc ptē in suo ꝯsi. lxxx. lo
quēdo ī bereditate pr̄na īcipit ꝯsiliū p̄supposito statuto ꝙ filia
cū fr̄ibus: qꝛ eoipso ꝙ fuit suꝰ ⁊ nō repudiauit fuit vere succes
sor vñ ius suū trāsmisit ad successorem. allegat. l. ij. §. sed si sit ⁊
§. si qs ex liberis. ff. ad tertul. banc ꝯclōnē pbat tex. in. c. j. §. qn
etiā epis. vel abba. in vsi. feu. p quē dicit ibi Bal. ꝙ statutū di-
sponēs ꝙ extātibus masculis filia femina nō succedat opat ꝙ
q̄ p̄mū extitit masculus post mortē pr̄is filia intelligit ppetuo
exclusa addit ꝙ si decedet postea masculus filia supstite nō ad
mittat ⁊ ita ēt dicit bal. in aut. sed si qs in. iij. col. ⁊ ī. l. in qbus
5 C. de sec. nup. Cōfirmat ista opi. qꝛ † statutū qđ filias excludit
facit illa p mortuis baberi. l. j. §. si qs. ff. de ꝯiung. cum emāci.
lib. ⁊ p istā rōnē banc opi. tꝫ Pau. de ca. in. l. fi. ff. de acq. bere.
allegat Bal. idē ꝯsuluisse nō p istā rōnē sed p illā quod augmē
tū dꝫ eē eiusdē nāe cuius est p̄ncipale ⁊ idē de vtroqꝫ iudicari
dꝫ. l. iter socerū. §. cū iter. ff. de pac. dota. ⁊ incipit cōsiliū Bal.
factuꝫ p̄supponit sub bac forma qdā noīe. qđ ꝯsiliū refert Lu.
de ro. ī. l. vētre. ff. de acq. bere. vbi banc opi. seqt īsignis p̄ceptor
meꝰ. d. frā. are. ⁊ banc opi. tenuit elegās doc. d. Jo. de mō. spe.
⁊ sequunt moder. pusi. ī. l. ij. C. de iur. deli. eādē tenuit dictꝰ p̄ce
ptor meꝰ. d. Are. ī. l. si qs postbumos. §. si filium. ff. de li. ⁊ post.
⁊ ꝺm bāc opi. cōsuluit p̄stātissimꝰ p̄ceptor meꝰ. d. Alex. de imo.
in suo cōsi. inci. viso p̄cessu cāe v̄tētis ī p̄mo volumie. ⁊ lꝫ mul-
ti ex p̄allegatꝭ doctoribꝰ loquāt ī bereditate pr̄na tñ eoꝝ rōneꝭ
p̄ncipales ꝯcludūt ēt ī bereditate mr̄na. ⁊ pbabit ista ꝯclusio ex
bis ꝙ stati dicent in rñsiōibus ad contraria ⁊ lꝫ ex premissis pa
teat rñsio ad ꝯriū allegata tñ pticulariter rñdeo ⁊ ad p̄muꝫ ꝙ
satis est ꝙ tpe mortis supfuerit filiꝰ. ⁊ sic verificatū fuerit statu
tū ⁊ rō statuti vt filia dicat ppetuo exclusa iuxta tex. in. c. j. ⁊ ibi
no. p Bald. epis. vel abb. ¶ Preterea non est dubiū ꝙ suā por
tionē trāsmisit ex bñficio. l. j. C. de bis. q añ ap. tab. vñ alia por-
tio sibi accrescit: qꝛ rōne vnionis censet eiusdem nāe ⁊ bre ideꝫ
priuilegiū trāmissionis. ad boc tex. singularis ī. l. qui pr̄i. ff. de
acq. ber. cū ibi notatis. itē sequeret si alr̄ diceremꝰ ꝙ ille cui de
late eēnt plures vnius bereditatis pro vna beres esse posset ⁊
alia non ꝯ. l. ij. ff. de acq. bere. vbi dicit Ang. illā. l. p̄cedere siue
plures ptes deferunt a testōre siue a. l. allegat casum queꝫ dicit
singularē ī. l. ij. C. de agr. de oī ser. li. xij. ¶ Ad primā rōnē Sal.
respondetur

rñdetur q̄ ista trāsmissio q̄ fit ex.l.j.C.de his q ante apt.tab.df fieri de iure cōi vñ cum filij habeanṫ pro mortuis vt est dictum ius cōe trahiṫ ēt ad dictā portionē delatam filio suo priuilegio statuti.casus ē in.d.l.j.ꝛ ibi no.ff.ad.l.fal. ¶ Preterea priuilegiū ēt nō acceptatū trāsmittiṫ.l.nō solū.ff.de.i. integr.restitu.ti. generali. Itē in.d.l.emācipata bono.pos.non trāsmittebaṫ:qꝛ hereditas illo iure nō trāsmittebaṫ.sed cū hodie ad descēdētes trāsmittaṫ,vt i.l.j.C.de his q añ ap.tab.pꝫ ēt qḋ bñficiū bono. pos.transmittatur,vt voluit Cy.in.d.l.j.ꝛ.glo.Jac.bu.Fulg.ꝛ Pau.de ca.in.l.emancipata.Preterea vt inquit Bald.in.d. l.emancipata bon.pos.nō trāsmittiṫ:qꝛ sit bñficium sed qꝛ in tali bñficio reqriṫ aditio ꝑtoria ꝛ sic fcm̄ hoīs secus qñ acqreretur sine fcō hoīs vt pꝫ in.l.cū pr.§.surdo.ff.de lega.ij. ¶ Confirmo p̄dicta:qꝛ qñ aliq̄ portio nō deferṫ vt hereditas vł portio hereditatis sꝫ vt lucrū tūc tale lucrū trāsmittiṫ:qḋ alr nō trāsmitteret si deferreṫ vt portio hereditatꝭ † vñ lucrū dotis qḋ deferṫ marito vxore predecedēte ex forma statuti transmittiṫ lꝫ nō fuerit acceptatū fm̄ pau.de ca.post alios in.l.antigonibus C.de iure deli.cū cōcor.alleg.p.d.Alex.cui addo Bar.in cōsi. xliiij.fm̄ ordinē pussi.icipiente sup his q̄ dcā sunt ꝛ bar.de saly. in aut.bona dānatoꝝ.C.de bo.dā.igiṫ fortius transmittaṫ lucrū ꝛ bñficiū q̄ hereditas ꝯ Saly. ¶ Ad scḋam rōnem saly.qḋ immo trāsmittit totā hereditatē:tñ qꝛ portio accrescēs dꝫ eē eiusdem nāe arg.d.l.qui pri.ꝛ qꝛ filia hr̄ pro mortua. Preterea si vnus ex filijs eēt institutꝰ in maiori portiōe nō est dubiū q̄ totam portionē trāsmitteret vt pꝫ ex generalitate text.in.l.ij.C. de iur.delib.ꝛ in.d.l.j.C.de his q ante apt.ta.igitur aliter dicerem° qḋ posset vnā ex pluribꝰ ptibꝰ hereditatis hr̄e aliā nō.ꝯ no.in.d.l.ij.C.de acq.here. Itē si deferṫ portio femine vt lucrū fortius dꝫ trāsmitti vt dixi p no.in.d.l.cū antiquioribus. Nō ob.ergo rō saly.nā ex quo filia hētur p mortua ꝛ sic hereditas est in totū delata in totū trāsmittiṫ ad descēdētes i.d.l.j.et ad id qḋ nō dꝫ trāsmitti cū p̄uilegio exclusiōis df qḋ hoc est rōne vnionis.d.l.q patri.ꝛ ne contingat absurdū de quo.s.ꝯ.d.l.ij. ff.de acqr.he.itē attēdi dꝫ qualitas trāsmittētis.l.si qs filiū.in fi.C.de inof.test. Et ad rōnem q̄ immo inspiciṫ qualitas illius in quē fit trāsmissio rñdeṫ q̄ in.d.l.j.§.si sit.nō fuit delata hereditas pr̄i in cuiꝰ locū succedebat nepos.ideo ibi non ꝯsideraṫ nepos ex psona pr̄is:sꝫ in casu nr̄o delata fuit hereditas filio iō neptis ꝯsiderari dꝫ vt ex psona p̄pria sꝫ filij in cuiꝰ locū succedit.d.l.si qs filiū.in fi ¶ Preterea qcqd dr̄ an statutū excludēs filias p̄pter masculos sit odiosum vel fauorabile:tñ ex pte masculoꝝ dr̄ fauorabile fm̄ Bal.ꝛ doc.in.l.ij.C.de in ius vocā. tñ trasmissio q̄ fit ad descēdentes virtute.l.j.C.de his q añ ap. tab.est fauorabilis ꝛ extēdibilis fm̄ doc.ibi.igiṫ intelligaṫ qḋ trāsmittat quācūq; portionē sibi delatā etiā de iure spāli per tex.vbi casus in.d.l.j.§.ad.l.fal.cū si. Ad rationē vō Bart. de saly.qua moueṫ in.d.l.fi.C.de repu.here.pꝫ rñsio ex his q̄ stati dixi q̄ lꝫ portio deferaṫ de iure spāli tñ regula in.d.l.j.in vim transmissionis se extēdit ad dictā portionē delatā de iure speciali.ar.d.§.lex falci. Et ad.l.mulieri ꝛ titio.[a] rñdeṫ q̄ ibi inuitatur qs ad portionē dispēsatiue ꝯ mētē testatoris.secus in casu nr̄o.nam vr̄ inuitari filiꝰ a defuncto tacite ad totū ex quo i totū vocaṫ ab intestato.l.cōficiunṫ.ꝛ.l.si quis cū nullū.ff.de iure codi.ita respōdet prefatꝰ d.Jo.de mōte spe.vel dicēdū fm̄ Mod.peru.in.d.l.ij.qḋ in.d.l.mulieri.agitur vt accrescat portio alteri delata deficiens in casu nr̄o tota hereditas est delata filio. ¶ Nō ob.scḋm principale fundamētū.s.in ꝯriū factū qꝛ intelligiṫ qñ filij nolūt esse heredes vel nō p̄nt.ꝛ ita loquiṫ Bar.in locis allegatis.ꝛ in hoc fuit deceptꝰ ro. Cōfirmo rñsionē:qꝛ ista ꝯditio si voluerit esse heres vel si erit heres nō expirat per mortē qñ ille q moriṫ trāsmittit hereditatē qḋ pꝫ:qꝛ ille ad quē fit trāsmissio excludit substitutū fm̄ cōem opi. Bar. ꝛ doc.in.l.j.ff.de vulg.ꝛ pu.ꝛ ibi late dico.ꝛ ad ꝯfirmationē dicti fundamenti pꝫ rñsio ex superioribus:qm̄ immo trāsmittiṫ portio sororis ex quo est delata filio perꝰ interp̄tationē passiuā vt in.d.§.lex falci.ꝛ rōne vnionis ꝛ augmēti.ar.d.l.q pri. ꝛ.d.§.cū inter. ¶ Ad tertiū fundamētū rñdeṫ qḋ Pe.de an.[b] hꝫ cōem opi.ꝯ se ꝛ ad rōnem suam responsum est in superioribus.ꝛ dum eius autoritas est confirmata autoritate Bart.in d.l.liberoꝝ.[c] dico q̄ lꝫ Bar.in p̄posito videaṫ per quosdā allegari tñ salua pace allegantiū Bar.nō dicit hoc oñdendo prio dicit eñ Bar.quero pone retēto eodem themate ꝛ sic refert se ad questionem propositam.s.in qua ponit qñ stāte statuto q̄ extātibꝰ filijs filia nō succedat ꝛ aliquis decedit relicta filia ꝛ nepote ex filia.vnde postea querit qñ filius decessit relicta filia viuo auo non qñ decessit post mortem aui prout sunt termini qōnis precedētis ad quā se refert ꝛ tñ Bar.vult facere dr̄iam an filiꝰ decedat viuo auo relicto nepote an vō relicta nepte qḋ etiā ꝛ secūdo clariꝰ demōstraṫ.nā Bar.dicit q̄ Cy.in.d.l.j.C. de adul.vr̄ tenere qḋ neptis nō excludat filiā:qꝛ i ea cessat rō vt agnatorū salua sit dignitas.sꝫ Cy.referendo vgo.de fonta.vbi voluit qḋ aut filius decessit viuo auo relicta filia ꝛ tunc p̄cedat q̄ neptis nō excludit filiā rōne p̄dicta.aut decessit post mortē ꝛ tūc neptis excludit filiā:qꝛ ius ꝗsitū i psona filij trāsmittiṫ ad nepotē.l.cū antiquioribus.C.de iu.delib.ꝛ p alias rōnes de q bus ibi p eum.igiṫ Bar.loquiṫ eo casu quo filius decessit viuo auo:qm̄ eo casu Cy.dicit illud qḋ dicit Bar.nō aūt qñ mortuo auo:qꝛ tūc Cy.post vgo.dicit oppositū qḋ ēt ꝛ tertio demonstraṫ.nā Bar.addēdo rōnē ad decisionē Cy.dicit qḋ rō est qꝛ filiꝰ non excludit filiā qꝛ filius simplr̄ sꝫ qꝛ filius masculꝰ.sꝫ qlitas ista masculus nō trāsit ad neptē.ꝛ sic loquiṫ qñ exclusio causatur a nepte qḋ est filio premortuo in vita aui:qꝛ qñ filiꝰ supuixit causata est immediate exclusio a filio ꝛ filia reperiṫ p̄petuo exclusa vt in.c.d.j.epis.vel abb.ꝛ p Bal.in.d.l.si qs posthumos.§.si filiū.ꝛ sic rōne predicta ꝛ p alias de qbꝰ.s.filia excluditur a nepte. Quarto ēt ꝛ vltimo hoc deduco subtilr̄ ex vbis Bar.dū subdit q̄ in neptē nō trāsit dispō legis:ꝛ sic nō potest assumere locū pr̄is.vñ vult q̄ qualitas masculinitatꝭ nō trāsit in neptē q̄ est femia.ꝛ sic lꝫ subrogeṫ in locū pr̄is vt in.§.cuꝫ filius.insti.de here.q̄ ab inte.tñ nō subrogaṫ cū qualitate masculinitatis ꝛ ideo dicit Bar.q̄ nō pōt assumere locū pr̄is sꝫ hoc tm̄ pōt habere locū filio p̄mortuo in vita aui vt in.d.§.cū filiꝰ. nō aūt qñ supuixit ꝛ nō adiuit sed mortuus est añ aditionem qꝛ tūc neptis nō subrogaṫ i locū pr̄is sed admitti pōt vel ex iure trāsmisso iuxta.l.j.C.de his q añ ap.tab.vel iure accessorio. quo casu de iure cōi neptis excludiṫ a filia existēti in p̄io gradu vt est gl.cōiter approbata i.l.vnica.C.qñ nō petē.partes.et sic pꝫ q̄ loquiṫ qñ neptis pōt assumere locū filij.s.qñ p̄mortuꝰ est viuo auo.vñ valde a veritate abeūt q Bar.in hac.q.in loco preallegato p ꝯria parte allegāt. ¶ Nō ob.vlt.fundamētū in ꝯriū allegatū:qꝛ opi.Bal.in.d.l.ij.[d] est falsa fm̄ Salyc.ꝛ moder.ibi.qꝛ pr̄ excludit substitutū ergo fortiꝰ coheredē.l.fi.i p̄n. C.de bo.q̄ li.qꝛ substitutꝰ p̄ferṫ cōiūcto.l.vnica.§.in p̄mo.ꝛ.§. p scḋo.C.de cadu.tollē.nō pōt dici q̄ ibi coheres a patre excludaṫ:qꝛ trāsmissa ad patrē fit de iure spāli sꝫ fuit ex eo qꝛ ad patrē illo tpe illius.l.nō fiebat trāsmissio vt ibi dicūt doct. Sꝫ in casu nr̄o rñdeṫ clare.nā fit trāsmissio de iure cōi virtute.l.vnice.C.de his q ante ap.ta. Sꝫ qñ trāsmissio fit de iure cōi non loquiṫ bal.qꝛ tūc nō solū excludiṫ coheres sꝫ ēt substitutꝰ qḋ ē fortius iuxta no.p bar.i.l.j.ff.de vul.ꝛ pu. Et hoc casu qñ trāsmissio fit de iure cōi nō hꝫ obstare q̄ hēditas deferṫ de iure spāli. casus in.l.apud hostes.C.de suis.ꝛ legit.vbi pꝫ q̄ ꝗuis hereditas pr̄is deferṫ filio p fictionem.l.cornelie.ꝛ sic de iure spāli nihilominꝰ filius trāsmittit ex capite suitatis:ꝛ pbaṫ ista cōclusio tex.in.l.j.§.idē iulianus ait.ff.de coll.bo.vbi dicit q̄ si post petitas ꝯ tabulas ab emācipato p̄terito filiꝰ suꝰ institutꝰ decessit trasmittit hereditatē ad hēdē suū:ꝛ tñ filio istituto ꝯseruaṫ portio p edictū p̄toris expugnato testō p ꝯ tabulas de iure spāli.l.si duo.ff.de leg.p̄stā.ꝛ ista adducit Aret.in.d.l.vnica.i pe. charta. Ex qbꝰ cōcludo q̄ dña Cosa filia Antonij admittiṫ ad hereditatē dñe Cose ante pr̄ne ex iure trāsmisso p Ant.eiꝰ patrē exclusa dña Cōstātia amita. Laus deo. Bart. Socinus.

[a] ¶ Ad.l.mulieri ꝛ titio.ff.de cōdi.ꝛ demō.

[b] ¶ Cōis opi. ꝯ Pet.de ancha.in consil. xxvj.

¶ Consilium. ccxcvij.

1 ¶ Clausula generalis adiecta post specialē prouisionē quando restringatur ad similia expressis.
2 Decime an cōsuetudine vel prescriptione minuantur.
3 Tempus cuius initij memoria non existit habet vim constitutionis.
4 Decima est onus reale ꝛ videtur trāsire cum predio.
5 Papa pōt eximere aliquos in totū a solutione decime.
6 Priuilegium concessum ordini sancti Augustini non extenditur ad eius colonos.
7 Papa ad validitatem actus a se gesti potest fingere exp̄ssum quod non est expressum.

Dominus labia mea aperiat ꝛ sp̄ussanctus illuminet intellectū. ¶ Viso priuilegio cōcesso ordini Heremitaꝝ a Sixto quarto super decimis nō soluēdis dubitaṫ vtrū teneanṫ ad solutionē decimarum predialium pro predijs q̄ tradūt alijs excolenda. in qua difficultate substantialiter loquendo premittendū est de iure cōmuni ecclesia haberet fundatam intentionem quo ad decimas prediorū sue parochie vt in.c.si quis laycis.in.c. statuimus.ꝛ in.c.de decimis.xvj.q.j.in.c.fi.de paro.in.c.cū cōtingat.ꝛ in.c.tua.de decimis. Et lꝫ super decimis non soluendis reperianṫ psonis religiosis varia priuilegia varijs tpibꝰ p plures summos pōtifices ꝯcessa q̄ sunt in corpore iuris clausa put declarat glo.magr̄a.ꝛ approbata in.c.ex pte tua.el.j.de decimis.ꝛ Inno.in.c.suggestū eo.ti.tñ p p̄dijs nō noualibꝰ que alijs tradunṫ excolēda nō reperiunṫ religiosi ordinis Heremitarū sup decimis ex his soluendis p̄uilegiati aliquo p̄uilegio in corpore iuris clauso.igiṫ ad tales decimas teneri vidētur vt in.c.lꝫ.cū ibi no.de decimis ꝛ cle.j.ꝛ ibi doct.de decimis. Qua

[c] ¶ Ad declarationē Bar. in.l.liberoꝝ.ff de vb.signifi.

[d] ¶ Ad Bal.i l.ij.C.adrogi.

pe discutiẽdũ est an virtute p̃uilegij ꝯcessi a Sixto quarto sũmo pontifice sint a talibus decimis exẽpti ꝛ cõsiderãdo verba dicti priuilegij iuxta tex. in. c. porro. extra de priui. videbat̃ dicendũ ꝙ nõ essent exẽpti. ¶ Primo nã ante priuilegiũ Sixti cõcessum erat religiosis dicti ordinis ꝙ de nouali⁹ eoꝝ q̃ pro pꝛ̃ijs manib⁹ aut sumptib⁹ colũt ac de hortis virgultis ꝛ pisca tionib⁹ eoꝝ decimas nõ soluerẽt. Sixt⁹ aũt quart⁹ cõfirmãdo priuilegium al's cõcessum ꝛ ampliando extẽdit ad quecũq bona dictoꝝ fratrũ qõ priuilegiũ cũ sit stricti iuris in. iiij. distin. priuilegia. vr̃ intelligẽdũ de quibuscũq bonis ẽt noualibus q̃ fratres dicti ordinis pp̃ꝛijs manib⁹ excolerẽt: qm̃ post sp̃alem p̃uisionẽ adijcitur clausula gñalis restringit̃ talis cl'a q̃ten⁹ fieri põt ad sil'ia expressis nõ ad diuersa vt in. c. sedes. ꝛ ibi cano. extra de rescrip. ꝛ pbat̃ in. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. oleoq leg. ꝛ in cle. nõ põt. extra de pcu. ꝛ p Bar. ꝛ legistas in. l. lʒ et si quis q̃ntũ. ff. si qs cau. cũ si igit̃ lʒ non possit restringi ad bona noualia restringat̃ vt quatenus loquit̃ de nõ nouali⁹ ad ea q̃ pp̃ꝛijs manib⁹ colerent nõ q̃ traderẽt alijs excolẽda. ar. ei⁹ qõ hr̃ in. c. lʒ. de deci. ꝛ in cle. j. eo. ti. ꝛ ad hoc vt min⁹ priuilegium extendat̃ ad correctionẽ iuris cõis iuxta tex. ꝛ ibi no. in. c. cum dilect⁹. extra de ꝯsue. ¶ Scdo eadẽ ꝯclo pbari vr̃. nã priuilegiũ loquit̃ de decimis nõ soluẽdis lʒ ab istis religiosis de qb⁹ agim⁹ nõ soluebat̃ decima an̄ priuilegiũ Sixti: neq in loco a laycis ẽt decima soluit̃ sed soluit̃ ex cõsuetudine certa mẽsura fructuum nõ cõmẽsuranda ad aliquã quotã fructuũ predioꝝ.

2 ꝛ †lʒ in laycis fit disputatio nunqd ex cõsuetudine minui possint decime vt plene disputat̃ in. c. in aliquib⁹. per gl. ꝛ doct. de deci. ꝛ late insignis doc. Henri. bohic in. c. peruenit. de deci. tñ in religiosis clarũ est ꝙ cõsuetudine pñt minui decime vt concludit Lau. quẽ sequit̃ do. Car. in cle. j. de deci. q. xj. Itẽ dep̃scriptiõe induci põt qñ allegaret̃ titulus vel p̃scriptio tãti tp̃is cuius in cõtrariũ memoria nõ existeret vt in. c. j. de prescri. lib. vj. no. gl. ꝛ doc. in. d. c. in aliquib⁹. ꝛ hr̃ in. c. cũ cõtingat. e. ti. cũ ergo soluerẽt ante priuilegiũ Sixti talẽ mẽsurã ꝛ nõ decimã partẽ fructuũ talis mẽsura nõ dr̃ pp̃ꝛie decima. ꝛ si decima dici posset dr̃ ꝟm quid ꝛ nõ simplr̃: qꝛ loco decime hr̃. ṽba aũt sunt intelligẽda simplr̃ ꝛ nõ ꝟm qd. l. hoc legatũ. ff. de lega. iij. Itẽ dispõ intelligi dʒ de eo qõ est tale nõ de eo qõ est loco talis: qꝛ nõ est pp̃ꝛie tale. l. merces. ff. de verb. sig. ꝛ p Bar. in. l. si marit⁹ §. legis iulie. ff. de adul. ¶ Tertio ista cõclo pbat̃. qm̃ ex quo in loco solita est solui talis mẽsura ꝛ nõ decima tãto tp̃e cuius in cõtrariũ memoria non existit vr̃ presumendũ ꝙ ex quo consensu ꝛ conuẽtione inita cũ parochianis talis mensura fuerit

3 soluta. †hʒ em̃ tm̃ tp̃s vim cõstitutionis ac si de cõsensu partiũ tale ius statutũ fuisset. argumen. l. hoc iure. §. ductus aq̃. ff. de aqua quotidia. et estiua. et in. l. j. in fin. ff. de aqua pluuiali arcẽd. ibi habuisse longã cõsuetudinẽ velut iuris impositura seruitutẽ. ꝛ ibi nota. ꝛ traditur in. l. si certis annis. C. de pact. ꝛ in l. seruitutes. la grande. ff. de ser. titu. gene. cum si. sed clarũ videtur esse ꝙ priuilegium super decimis non soluendis non extẽditur ad decimas ad quas tenent̃ persone ecclesiastice ex cõuẽtione inita cũ parochianis. casus vr̃ clarus in. c. ex multiplici. de deci. ꝛ ibi no. doc. vbi concludũt ꝙ nisi de tali conuentione fiat specialis mẽtio in priuilegio tales decime per sequens priuilegium non cesent̃ sublate. ad idem tex. in. c. veniẽs. extra de prescrip. ¶ Quarto ista cõclo vr̃ pbari qꝛ allegat̃ vt dr̃ parochianis ꝙ tales religiosi in loco post habitũ priuilegium decimas soluerũt de hmõi predijs. igit̃ cẽsent̃ priuilegio renũciasse vt hr̃ in. c. accedentib⁹. in. c. si terra. extra de priui. ¶ Quinto contra dictos religiosos etiã facit qꝛ vr̃ ꝙ de bonis acq̃sitis a laycis post conciliũ lateranẽse qõ conciliũ celebratũ fuit de anno dñi. Mccxv. Rome in basilica lateranensi. nã summ⁹ põtifex in. c. nup. de deci. vult ꝙ lʒ cisterciẽses ꝛ alij religiosi habeant priuilegiũ sup decimis non soluẽdis tñ tenẽtur soluere de predijs acq̃sitis post illuc ꝯciliũ qñ fuerũt a laycis vel alijs acquisita a qῡib⁹ decime soluebant̃. casus vr̃ esse in. c. nuper.

4 ꝛ ibi doc. de deci. est em̃ decima on⁹ reale † ꝛ sic videtur trãsire cum ipso predio vt in. c. dilecti filij. ꝛ in. c. deter. ꝛ in. c. cũ sit. ꝛ ĩ d. c. nuper. de decimis. vnde cũ monasteriũ de quo agimus predia quesierit post illud conciliũ cõcludendũ vr̃ ꝙ nõ obstante priuilegio teneantur. ¶ Sexto ꝛ vltimo cõtra dictos religiosos allegari põt ꝙ tale priuilegiũ sup decimis non soluẽdis intelligatur de decimis extraordinarijs. non aũt de ordinarijs q̃ soluuntur parochianis. arg. tex. in. l. fistulas. §. frumenta. ff. de cõtrahẽ. emp. per quẽ dicit ibi not. Bal. ꝙ si venditoꝛ dicit se vendere rem liberã ab oib⁹ decimis talis conuentio intelligit̃ de decimis extraordinarijs nõ de ordinarijs p illũ tex. vnde si hoc est in pacto per qõ nõ preiudicabat̃ iuri parochiani neq iuri diuino fortius debet priuilegium restringi per qõ p̃iudicatur parochianis ꝛ iuri diuino. arg. c. q̃uis. de rescrip. lib. vj. cum si. Quibus tamen non obstãtibus q̃ vere nõ obsunt contrariã sententiã veriorem esse existimo qõ immo religiosi dicti ordinis non teneantur ad dictas decimas prediales: ꝛ p fundamento premittendum est ꝙ summus põtifex potuit eximere bona ꝛ predia predictorum religiosorum a dicto onere decimarum. ita concludit glo. cõmuniter approbata in. c. a nobis. de decimis. Nã potest papa eximere aliquos in totũ solone decimarum. non aũt potest tollere in totum qõ nullo mõ quod ab omnibus non soluantur decime: qꝛ esset immutare vniuersale in statũ ecclesie qõ papa non potest vt plene concludũt gl. ꝛ doc. in. d. c. a nobis. ꝛ hoc maxime verum est in religiosis q̃s

5 †papa posset in totũ eximere a solutione decimarũ nõ est dubiũ ꝟm gl. ꝛ do. Anto. ꝛ Abb. in. d. c. a nobis. ꝛ ad idẽ facit gl. in. c. in aliquib⁹. eo. ti. ꝛ qm̃ ista est cõis ꝯclusio nõ insisto. Ex q̃ conclusione infert̃ ꝙ religiosi de quibus agimus ex priuilegio Sixti quarti sunt exẽpti a decimis ꝛ respectu oiũ bonoꝝ: put clare cantant verba priuilegij dum dicit ad quecũq bona dictoꝝ fratrũ. q̃ verba vniuersalia oia bona includũt. l. oẽs. C. sine cen. vel reliquis. ꝛ in. c. solita. de maio. ꝛ obe. est em̃ dictio q̃cũq multũ vniuersalis vt est tex. in. l. j. §. quod aũt. ff. de vi ꝛ vi ar. ꝛ no. gl. in. l. si quid earum. §. interemptũ. ff. de lega. iij. q̃ tamẽ conclusio est intelligenda respectu portionis ipsoꝝ: nõ aũt

6 respectu portiõis colonoꝝ partiarioꝝ: qꝛ † priuilegiũ cõcedit̃ ordini ꝛ non bonis vt determinat gl. cõiter approbata in cle. j. de deci. ꝛ no. do. Abb. in. c. ex parte tua. el. j. de deci. ¶ Ex qῡbus etiam infertur ꝙ a colonis partiarijs non põt integra decima exigi: qꝛ fraudulenter deueniret̃ contra priuilegium pape cõcessum dictis religiosis. ar. l. fraus. ff. de legibus. ꝛ eorum que no. Host. ꝛ Jo. and. in. c. postulasti. de fo. cõpe. ꝛ d. Abb. ĩ c. fi. de vi ꝛ hone. cleri. ꝛ no. in. c. j. de immu. eccl. lib. vj. cũ si. ꝛc. ¶ Quibus presuppositis deueniendũ est ad rationes in ꝯtrariũ allegatas. ꝛ ad primã r̃ndet̃ ꝙ dicta ṽba quecunq bona dictorum fratrũ sunt vniuersalia ꝛ geminata. vñ nõ recipiũt restrictionem vt voluit glo. in cle. j. de re iudi. ꝛ ibi doc. ꝛ est text. et ibi Bar. in. l. quidam relegatus. ff. de reb. dub. Ad idem gl. in clementi. ne romani. in verbo aliquonis modo. de elec. ꝛ in clemen. si. de senten. excõica. ꝛ maxime qꝛ simpliciter dicitur ad quecunq bona quo casu propter dictionem alia que solet includere sil'ia expressis vt in. c. sedes. de rescrip. aliquando tales dictiones geminate restringunt̃ ad sil'ia exp̃ssis vt per glo. in. l. si fugitiui. C. de seruis fu. ꝛ p Bar. ꝛ doc. in. l. sed ꝛ si quis. §. q̃situm. ff. si qs cautio. vñ cũ v'ie p̃uilegiũ Sixti exp̃mat q̃cunq bonoꝝ dcã fratrũ veniũt oia q̃ sub tali generali loquutiõe cõprehendi pñt. l. fi. §. cui dubia. ff. de vi. tri. oleoq leg. ꝛ no. bar. in. l. j. §. nun. ff. de no. op. nũc. ꝛ d. Abbas in. c. sedes de rescrip. Itẽ includunt̃ oia bona dũmodo sint dictorũ fratrum ex quo dr̃ ad quecunq bona dictoꝝ fratrum p ea q̃ notat Inn. in. c. dilecto in glo. j. eẽ de offi. deleg. quem sequunt̃ Jo. an. do. Ant. ꝛ cõiter doc. vbi volunt ꝙ si Archidiaconus petit p̃curationes ꝛ q̃dã alia ad eũ ptinẽtia iure Archidiaconatus veniũt in libello ꝛ rescripto oia ẽt maiora dũmõ ptineãt iure Archidiaconatus de quo ẽt p. d. Ant. in. d. c. sedes. ꝛ qõ ponit Ang. in l. fi. C. de excep. p hoc ẽt: qꝛ in p̃uilegio dr̃ ad quecũq bona extẽdimt̃ vñ intẽtio pape fuit extẽdere ad oia bona igit̃ dicta verba nõ debẽt restringi: qꝛ oparent̃ ꝯtrariũ effectum. inducta em̃ ad vnũ effectũ ad ꝯtrariũ iterpretari nõ debẽt. l. non oĩs. ff. si cer. pe. l. legata inutilr̃ ꝛ ibi doc. ff. de leg. j. Preterea cum dcm̃ priuilegiũ veniat ad actus iã ꝯcessi extẽsionẽ ṽba debent generaliter intelligi ꝛ nõ restringi ꝟm Bar. ꝛ doct. i. d. l. j. §. nũciatio. ff. de no. op. nũ. nõ omitto ꝙ qñ summi põtifices volũt eximere a decimis bona q̃ religiosi tm̃ pp̃ꝛijs manibus colũt solẽt hoc exprimere vt pʒ in. c. lʒ de decimis. ꝛ ĩ cle. j. e. ti. cũ multis si. ꝛ in p̃uilegijs ꝯcessus a summis põtificibus huic ordini exprimunt̃ vñ cũ in hoc nõ exp̃mat̃ ꝯstat ꝙ noluit ad talia bona restringi. si enĩ voluisset exp̃ssisset sicut exp̃ssum fuerat in alijs p enũ relatis c. ad audientiã de decimis. ꝛ ex cõsuetudine loquẽdi summoꝝ pontificum sumi põt bona iterpretatio argu. l. alimẽta. in p̃n. ꝛ ibi Bart. ff. de alimẽ. ꝛ ciba. leg. ꝛ l. si seruus plurium. in fi. ff. de leg. j. cũ si. ꝛ sic sublata est p̃ma rõ in ꝯtrium allegata. ¶ Non ob. scda rõ nã ad illã r̃ndet̃ ꝙ illa mẽsurã q̃ soluitur pro decia appellat̃ decima. casus est in. c. in aliqb⁹ de deci. cũ gl. vbi text. vult ꝙ decima solui dʒ iuxta loci ꝯsuetudinẽ quẽ text. vno mõ intelligit glo. ꝛ sequuntur doc. qñ ex consuetudine approbata minoꝛ portio soluitur. videmus ẽt ꝙ iura disponũt ꝙ decime soluãtur cũ omni integritate ꝛ absq diminutiõe vt in. c. commissum ꝛ in. c. puenit in. c. ex pte canonicoꝝ in. c. non est. ꝛ in. c. fi. de decimis. frustra enim adijcerent̃ illa ṽba cũ omni integritate ꝛ sine diminutiõe si decia nõ diceretur nisi eẽt p̃ctualiter decima ps satis em̃ est ꝙ p decima aliqd soluatur vt decima dici possit ꝛ maxie qꝛ p̃uilegiũ extẽdit̃ ad quascũq decimas. ar. gl. in cle. j. de re iudi. ꝛ eius qõ no. gl. in. l. cũ penam. ff. de arb. ꝛ Bal. no. in. c. ĩperialẽ. in p̃n. de probi. feu. alie. per Fed. vbi vult ꝙ illa ṽba qbuscũq heredibus includũt ẽt legatariũ. ꝛ p Bal. in rub. ff. de re. diui. q. xxxiiij. ꝛ Bar. in. l. gñalr̃. §. vxori. ff. de vsufru. le.

fru.le.ꝯfirmatur ista rñsio.nã ista soł subrogał loco decime igi
tur dȝ esse eiusdẽ nature.l.si eũ.§.qui iniuriarũ.ff.si qs cau.ꝛ p
Bar.in.l.j.§.hec actio.ff.si qs test.liber.eẽ ius.fuerit.Et in siłi
videmus qđ si religiosi nõ tenenł soluere decimas de pdijs que
suis sumptibus colũt vel tradũt alijs excollẽda nõ tenenł etiã
soluere de pensione quã recipiũt a colonis qꝛ succedit loco fru
ctuũ ꝺm Pan.de leaza.in cle.j.de decimis.ꝛ sequitur Car.ĩ.q.
xxiij.ꝛ sic res q̃ succedit loco alterius hȝ idẽ priuilegiũ.¶ Pre
terea has solutiones taxatas vulgariter decimas appellamus.
vba aũt sunt intelligenda ꝺȝ cõeȝ ꝛ vulgarẽ vsum loquẽdi,vt in
l.librorꝫ.§.qđ tamẽ casus.ff.de leg.iij.ꝛ in.c.ex lr̃is.de spõsa.ꝛ p
Jo.an.in.c.fundamẽta.de elec.li.vj.cũ si.¶ Preterea hec diffi
cultas tollił ex verbis p̃uilegij.ex qbus clare pȝ qđ liberanł a q
buscũqꝫ decimis ꝛ qbuscũqꝫ oneribus q̃ p ordinarios vel alios
quoscũqꝫ iponerenł sub cuius vis quote vel subsidij noĩe impo
nerenł ꝛ sunt vba adeo p̃gnãtia qđ oĩa onera ĩcludũt cuiuscũqꝫ
nãe. igitur ꝛ onus de quo agimus. ꝛ hec de scđa rõne.¶ Ad
a tertiã rõnẽ primo qđ tex.in.c.multiplici[a].ex̃ de decimis.loqui
tur in ꝯuẽtiõe de qua exp̃sse apparet.nos aũt sumus in ꝯuẽtio
ne p̃sumpta ex longitudine tpis.vñ cũ tex.in.d.c.ex multiplici.
veniant ad limitãdã regulam iuris q̃ hȝ qđ exempti a decimis
nõ tenenł vt in.d.c.a nobis.ꝛ loquał in exp̃ssa ꝯuẽtione nõ hȝ
locũ in p̃sumpta.ar.l.j.cũ ibi no.C.de do.pmissio.ꝛ eius qđ no.
bar.post Gul.de cu.i.l.iurisgẽtiũ.§.quinimo.ff.de pac.¶ Se
cũdo rñdeł qđ nõ sequił nõ p̃stiterũt nisi certã summã igił hoc
fuit ex ꝯuẽtiõe.potuit eñi hoc introduci ex cõsuetudine vel pre
scriptiõe put hr̃ in.c.j.de p̃scri.in.vj.ꝛ tradił in.c.in aliquibus
de deci.facilius aũt tollił p indultũ p̃ncipis eius q̃sitũ p̃scriptio
ne q̃ ex cõuẽtiõe.videmꝰ eñi qđ lȝ papa nõ videał in dubio vel
b le derogare iuri pronatui laycorꝫ illud[b] ver nisi quesitũ fuit pre
scriptiõe ꝺm Fe.de se.ꝯsi.xlv.icipiẽ.infrascripte qõnes non sunt
leues.d.ant.ꝛ do.abb.in.c.cũ dilectus.de iure p̃rona.ꝛ do.car.
in cle.p lr̃as.de p̃bend.ꝛ in cle.ij.vt lit.pen.Cum ergo pluribus
modis potuerit hoc ĩtroduci ex lõgitudine tpis talis pbatiõe
equiuoca.ꝛ non ꝯcludẽs.c.in p̃ntia.ex̃ de pba.¶ Tertio clare
rñdeo qđ tex.in.d.c.ex multiplici.loquił vbi de pac.hmõi.ꝛ cõ
uẽtiõibus fuerit fcã mẽtio qꝛ tũc talia pacta ꝛ cõuẽtiones tollũ
tur vt ibi dicit tex.ꝛ ibi p doct.ꝛ idõ ipetrãtes icl̃a derogatoria
dicti p̃uilegij exp̃mi cũ ministerio fecerũt qđ procederet nõ ob
stãtibus pactis ꝛ ꝯuẽtiõibus initis inter ordinarios ꝛ dictos
fratres.vnde cum verba priuilegij sint clara non est opus alia
interpretatione.l.ille aut ille.§.cum ĩ verbis.ff.de leg.iij.l.si alij
ff.de vsufruc.lega.ꝛ maxime quia pontifex illis derogat ꝛ vult
2 ac si dicta pacata fuissent expressa.†potest enim papa ad validi
tatem actus a se gesti fingere expressum quod non est expres
sum capitulo primo de transactionibus capitulo illa de elec.
late do.ant.i.c.j.de p̃scri.ꝛ bar.i.l.si qs.in p̃n.testi.ff.de lega.iij.
ꝛ bal.in.c.sup lr̃is.de rescri.ꝛ dñi de ro.in tit.de rescri.decisio.
xxj.in nouis.¶ Minꝰ obstat q̃rta rõ qꝛ tũc amittił p̃uilegium
soluẽdi decimas a lege exẽptas qñ soluunt ad minus p.xxx.an
nos.ꝛ ita loquunł text.in.c.accidẽtibꝰ.ꝛ in.c.si de terra.de p̃ui.
Sed h̃ i casu nr̃o negał solutũ eẽ.igił.ꝛc.¶ Ad q̃rtam rõnem
rñdeo qđ lex.in.d.c.nup.pcedit spãliter in cistersiẽsibus ꝛ siłibꝰ
q pbibenł a iure acquirere p̃dia ab his q tenenł ad decĩas ꝛ p
ꝯñs pmittił qđ acq̃rãt ab his q nõ tenenł quasi p h̃ nõ p̃iudiceł
eccl̃ijs si non soluał decĩa q̃ nec prius soluebał.Ex quo ĩferł qđ
si nõ eẽt pbita acquisitio cistersienses non tenerenł ad decimas
de p̃dijs acquisitis de qbꝰ decĩe soluebanł anteq̃ acq̃rerẽt pp eo
rũ p̃uilegiũ qꝛ res imitał nãm qñ trãsit ad p̃sonã priuilegiataȝ.
vt in.c.j.de iure pa.lib.vj.Et si alr̃ diceremus in.c.nup.nõ fuis
set necessariũ acquisitioneȝ pbibere.ista oĩa sunt vba do.cardi.
flo.ibi.Ex quibꝰ pȝ solutio qđ cũ in casu nr̃o nõ sit pbibita acq
sitio nõ hȝ locũ tex.in.d.c.nup.¶ Ad vltimã dico qđ lȝ dictum
Bal.ex multis reprobari posset tñ non procedit in casu nostro.
Ex quo loquił de qbuscũqꝫ decimis ĩponẽdis.Que exigunł ꝛ
p ordiarios ꝛ rectores ecclesiarꝫ vt pȝ ex tenore dicti priuilegij.
Unde cum verba sint clara non insisto. Laus.deo.

¶ Consilium.ccxcviij.

☞ Moneta si forte varietur quomodo debeat fieri solutio do
tis promisse.

Dominus labia mea ape
riat ꝛ spiritussanctus illuminet intelectum.¶ Pro
fundamẽto p̃sentis cõsultationis p̃mitto † qđ istr̃o
dotali dñe Jacobe maritus ꝯfiteł se recepisse florenos.cl.ad cõ
putũ librarꝫ triũ p singulo floreno q̃ vba significant qđ illa esti
matio reddi dȝ ꝛ nõ maior sicut in qualibet re data in dotẽ esti
mata vera estimatione.l.si.estimatis.ff.sol.ma.ita dicit bald.in
su) consi.cccxxix.inci.punctus questionis talis est in.ij.vol.con
filiorum in formis.vñ si hodie deteriorata moneta dubitareł
q̃ũo dẽat fieri restõ dotis dico qđ si illa moneta antiqua posset
hr̃i soluẽde eẽnt tres libre pro singulo floreno.si autem non po
test haberi.ꝛ moneta noua est deterior in bonitate ĩtrinseca:qꝛ
moneta est soluẽda in eadẽ bonitate in q̃ erat tpe ꝯctꝰ dico qđ
est fienda soł in moneta noua.ꝛ est soluẽda estimatio monete
antiq̃ ꝛ nõ tãta moneta numero est soluẽda sicut erat antiq̃ sed
estĩatio illiꝰ antiq̃.vñ tũc.lx.solidi faciebãt florenũ aureũ nunc
faciũt tñ.lxx.stãte eadẽ bonitate floreni aurei ꝛ deterioratiõe
monete solui debẽt.lxx.solidi p illis.lx.qꝛ tñ valent.casus est in
l.res in dotẽ.ꝛ ibi bar.ff.de iure do.ꝛ tenẽt bar.bal.ꝛ alij in.l.
cũ qd.ff.si cer.pe.ꝛ bar.in.l.paulus.ff.de sol.ꝛ do.Ant.ꝛ cano.
i.c.q̃to.extra de iureiu.vbi dicit do.Abb.qđ hãc opi.tenẽt cõi
ter oẽs tã legiste q̃ Cano.qꝛ solui dȝ pecunia in eadẽ bonitate
intrinseca q̃ erat tpe ꝯctus.d.l.res in dotẽ.ꝛ.d.l.cũ qd.Unde si
nõ rep̃ił deuenił ad eiꝰ estimationẽ.Quinĩmo ex quo in casu
nr̃o fuit pmissa dos ꝛ ꝯcto mr̃imonio fuit mora ꝯcta ĩ solõne a
dotis iuxta no.in.l.de diuisiõe.ff.so.ma.debeł pecunie extima
tio q̃tiplurimi fuit a tpe more ẽt attenta extrinseca bonitate ꝛ
extimatiõe ꝺm bar.ꝛ doc.in.d.l.paulꝰ.ꝛ Cano.maxĩe do.Ant.
ꝛ do.Abb.i.d.c.q̃to.Et sic si tres libre eẽnt maioris p̃cij tunc
ꝛ melioris extimatiõis debenł ĩ ea extimatiõe.l.vinũ.ff.si cer.
pe.cũ mã.Vñ cũ pmissa fuit dos Berte prout habuit dña Ja
coba in p̃mis debẽt solui.cl.floreni auri in moneta que tũc cur
rebat vel ĩ noua deteriorata solui dȝ extimatio antique qꝛ oĩa
que sunt in termino ad quẽ fit relatio ꝯcẽsenł repetita in termi
no referẽte ꝛ cũ oĩbus q̃litatibus suis.l.si prior.ꝛ ibi Bal.ff.
so.ma.l.asse toto.ꝛ.l.instõ talis.ff.de her.isti.l.si ita scripsero.
ff.de cõdi.ꝛ de.Et qđ plꝰ est qꝛ pmittẽs fuit in mora teneł eñi
q̃tiplurimi valuit moneta a tpe more iuxta no.in.d.l.vinũ.et
ita concludo. Laus deo. Bartho.Socinus.

a ¶ Ad tex.in c.ex multiplici extra de decimis.

¶ Consilium.ccxcix.

1 ☞ Nullitas resultans ex defectu compromissi potest opponi
nõ obstante statuto qđ nõ possit dici de nullitate.
2 Uniuersitas quando restituatur ex lapsu instantie perempte
culpa syndici.
3 Minor lesus per peremptionẽ instantie in causa p̃ricipali nõ
restituitur secus in causa appellationis.
4 Statuti tollens appellatione ꝛ nullitatem nõ tollit restitutio
nem in integrum.
5 Statutum tollens exceptionem non tollit restitutionem in
integrum.
6 Statutum cõfirmans cõtractum minoris nõ tollit restitutio
nem nisi fingat ipsum minorem.
7 Lex nõ censetur tollere speciale beneficium restitutionis p ver
ba generalia.

¶ Papa censeł in dubio velle derogare iuri patronatui laycorꝫ qñ fuisset q̃situ p̃scriptiõe

c ¶ Cl̃a in compromisso adiecta qđ intelligatur fuisse lis ꝛ qđ ꝯplectił tñ ea.de qbus tpe cõpromissi erat aliqua lis.

Dominus labia mea ape
riat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectum.¶ Ca
pio primum cõsultationis articulum quo queritur
an dictum laudum fuerit nullũ quo fit condemnatio ad emen
dum ꝛ vẽdẽdum bona de quibꝰ in laudo cum nulla inter ptes
esset dotrina demendo vel vẽdendo vel nõ in quo articulo con
cludo qđ nõ valuit dictum laudũ ex defectu cõpromissi.l.disti
guem.§.de offõ.ff.de arbi.Nã cõpromissum q̃tuncunqꝫ gene
rale nõ extẽdił nisi ad p̃sequuta.l.si cum dies.§.plenum.ff.de
arbi.p quẽ tex.ita cõcludił bar.i.l.cũ aqliana.ff.de trãsac.ideȝ
bar.in.l.tres fr̃es.ff.de pac.vñ al̃s cõsului in ciuitate florentie
cũ pluribꝰ aduocatis florẽtinis in pposito nr̃o qđ lȝ instr̃o cõ
promissi sit apposita illa cl̃a ita q̃ intelligał fuisse lis.ꝛ qđ oẽ ꝛ
totũ id sup quo fuerat laudatũ.tñ ad hoc vt posset arbitrator
laudare erat necesse qđ sup eo sup quo fuerat laudatũ pẽdente
c compromisso[c] fuisset aliq̃ lis al̃s nõ poterat dici litis decisio ꝛ
ita cõsuluit bal.in ꝯsil.qđ ĩcipit.qđ laudũ.allegat in siłi gl.i.l.
j.in p̃n.ff.si q̃dru.pau.fecis.dica.ꝛ in.l.j.§.j.ff.de dolo.ꝛ allegat
gl.in terminis in.l.ij.C.de trãs.ita ẽt cõsuluit Ang.in suo cõsi.
mihi.lxvj.ĩcipiẽ.visis dictis cõpromissis.Ex qbꝰ cõcludił q̃ cũ
nunq̃ fuerit lis sup dictis emptionibꝰ vel vẽditionibus faciẽ
dis de qbꝰ in laudo ad h̃ dcm̃ cõpromissum non extendebał ꝛ
p ꝯñs laudũ fuit nullũ ex defectu cõpromissi.vt in.d.§.de offi
cio.l.si cũ dies.§.plenũ.ꝛ.l.qd tñ.§.interdũ.cũ seq.eo.ti.ꝛ tra
dit Spe.in ti.de arbi.§.excipił.v.itẽ qđ nõ est latũ ꝛc.¶ Ex q̃
1 cõclusiõe infero q̃ lȝ statutũ velit q̃ † nõ possit dici de nullitate
laudi tñ tale statutũ nõ vẽdicat sibi locũ qñ laudũ dr̃ nullum ex
defectu cõpromissi.ita dicit notabilr̃ Ang.in.l.nõ erit.§.dato
ff.de iureiu.ꝛ ita cõsuluit Ang.in ꝯsi.cclxxxiij.ĩcipiẽ.Philip
pus in fi.hoc idẽ firmat Bald.in.l.si cãm iudicati.C.de execu.
rei iudi.ꝛ bart.in.l.ij.§.p̃tor.ff.q satisda.cog.ꝛ procedit hoc ẽt
si ps iurasset nõ dicere laudũ nullũ ꝺm Ange.ĩ cõsilio.clxxxiij.
visa narratiõe facti ĩ fi.ꝛ latiꝰ p̃dicta p̃sequił.d.Philip.p̃usi.
in repeti.c.delicto ex̃ de appel.in.lij.q.p̃n.in.iiij.lect.vbi viden
duȝ.¶ Circa scđm articuluȝ.difficultatẽ faciebat qđ si sindicꝰ
ꝛ pcurator est soluẽdo vr̃ q̃ aduersus lapsum instãtie nõ com
petit restitutio p tex.vbi vr̃ casus in.l.pperãdũ in fi.C.de iudi.

vbi minor nō restituit̃ in integrū si tutor est soluēdo aduersus
lapsum instātie. Sed hoc non obstāte ꝯtrariū est verius q̄ immo
aduersus lapsum instantie cāe appellatiōis in casu nr̄o dat̃ re-
stitutio. p cuius ꝯclusiōis fundamēto pmitto duo. primum q̄
castrū ardori q̄ regitur p multos hoies rōne lesionis hꝫ resti-
tutionē in integrū ex priuilegio minorū ſm Ja.bu. ⁊ cōiter doct.
in.l.res publica.C.in qui.cau.maio. ⁊ cano.cōiter in.c.j.de re-
sti.in integ.in antiqs ⁊ late Jo.an.in addi.spe.in ti.de resti.in
integ.§.ij.v.idē quoqꝫ. ¶ Scōo pmitto q̄ officiū sindici quia
est munus psonale est necessarium.l.j. ⁊ .l.munerū.§.defensores
ff.de mune. ⁊ hono. ⁊ tradit Spe. ⁊ sequit̃ Jo.an.in titu.de sin.
2 in pn. Ex quibus īfero q̄ † cōitas dicti castri petere pōt restōnē
in integrum aduersus lapsum instātie in cā appellationis. hāc
cōclusionē pbo. Nam pbata lesiōe iuxta no. in.l.nā ⁊ postea.§.
si minor.ff.de iureiur. ex quo officiū sindici est necessariū sicut
tutoris ⁊ curatoris sicut minor lesus hꝫ restōnē regulariter lꝫ
cōpetat actio ꝯ tutorē.l.ēt.C.si tutor vel curator interue. ita ēt
officiū sindici sit necessariū cōitas hꝫ restōnem in integrum si
est lesa. ⁊ lꝫ ꝯ sindicū ēt cōpetat actio ab hac regula repitur po-
sita exceptio qn̄ minor est lesus pp pemptionē instātie in cā pn
cipali vt in.d.l.pperādū in fi. igit̃ stat regula firma qn̄ est lesus
per lapsum instātie in cā appellatiōis in.l.j.cū ibi no.ff.de reg.
iur. ⁊ est rō diuersitatis: qꝛ qn̄ ledit̃ p lapsum instātie in cā prin
3 cipali nō admittit ius suū put dicit tex.in.d.§.fi. † secus ī cā ap
a pellatiōis.[a] qꝛ pma snīa remanet firma ⁊ hanc opi.tꝫ Albe. de
rosa.post Odof.in.d.l.pperandū.§.fi. idem tꝫ Bart.de saly. in
d.l.ēt ⁊ est de mēte doc.cōiter.in.l.fi.C.si aduer.rē iudi.cum.d.
l.pperandū.§.finaūt vtraqꝫ. ⁊ ita als ꝯsului in ciuitate senarū
⁊ obtentū fuit. vn̄ nō insisto. ¶ Circa tertiā difficultatem con-
cludo q̄ aduersus dictū laudū cōpetit restitutio lꝫ ista q̄ non
sit necessaria ex quo laudum est nullū. hāc ꝯclusionē pbo. Nam
qn̄ minor est lesus regulariter cōpetit restitutio in integrum.l.
auxilium.ff.de mino. ita castrum vel villa put notat.in.d.l.res
4 publica. Sꝫ duo faciebāt difficultatē. ¶ † Primū qꝛ tollit̃ re-
mediū appellādi p statutū ⁊ dicēdi de nullitate que sunt reme-
dia ordinaria multomagis vr̃ sublatū remediū restitutionis ī
b integrū[b] q̄ est extraordiariū ⁊ cōtra regulas iuris cōis qꝛ faci
lius tollitur remediū spāle q̄ iuris cōis vt in.l.eius militis.§.
militia missus.ff.de testa.milita. ⁊ in.§.quia vero.in aut. de nō
alie. ⁊ hoc mō arguit dn̄s Alexan.in.l.iiij.§.ꝯdēnatū ad fi.ff.de
re iudi. Sed mirandū est de hac rōne. Nam in casu.momenta-
nee possessiōis nō admittit̃ appellatio ⁊ tn̄ admittit̃ restitutio
in integ. vt est text.cū gl.cōiter approbata in.l.j.C.si de momē.
pos.fue.ap. ¶ Preterea a snīa que trāsiuit in rē iudicatam nō
pōt appellare ⁊ tn̄ pōt petere restitutionē in integrū vt p totū
C.si aduer.rem iudi. ¶ Scōm maiorē videbat̃ facere difficulta
5 tē qꝛ † statutū tollit exceptiones. Itē q̄ qs non possit se dicere
grauatū igitur vr̃ q̄ non possit peti restitutio in integrum ſm
Bal.in addi.Spe.in ti.de arbi.v.sed qd si statutum qꝛ cui de-
negatur exceptio denegat̃ actio per quā deuenit̃ ad exceptionē
l.oratio.ff.de sponsa. sed restitutio est exceptio.l.iij.§.sed verū.
ff.de mino. ⁊ excipiēdo ēt dicit qs se grauatū igit̃ ⁊c. ⁊ ita videt̃
velle Cy.in.l.in cause la.j.in pn.ff.de mino. ⁊ ibi Bald⁹. qui tn̄
in fine subdit q̄ non est h̄ sine dubitatione qꝛ aliqn̄ exceptio ⁊
replicatio que al's opponi non pn̄t, opponi possunt bn̄ficio eta
tis. casus est in.l.verū.§.fi.cum sequēti.ff.de mino. ⁊ ista opinio
est verior. Nam lꝫ si minori competat exceptio pemptoria illā
post snīam de iure cōi opponere nō possit qn̄ transiuit in rē iu
dicatā nec possit dicere se grauatū vt in.l.pemptorias.C.snīam
rescin.nō pos. ⁊ in.l.j.de iure. ⁊ fac.igno. tn̄ pp illam pōt petere
resti. in inte. ⁊ est dubitatio an executio snīe impediat̃ ⁊ cōiter
cōcluditur q̄ sic vt p dn̄m Alex.late in.l.iiij.§.ꝯdēnatū.ff.de re
iudi. q̄ nō discutio qꝛ satis est q̄ cōpetat restō vbi non cōpetit
exceptio ⁊ sic opinio Bal. est falsa quod qn̄ est sublata exceptio
possit restō peti ⁊ qn̄o impediat̃ executio late psequit̃ insignis
doc. dn̄s Antonius de cana.in suo tractatu guarētie.qōne.xxj.
6 vbi videndū. Cōfirmant̃ pdicta † nam lꝫ statutū ꝯfirmet ꝯctum
minoris tn̄ non tollit̃ restō nisi fingat maiorem vt voluit Joan.
an.in additio.Spe.in titu.de restitu.in integ.§.j.in add.incip.
saluo q̄ dicit̃ in questione. ⁊ tenet Pau.de ca.consi.cccxv.inci-
piē. vt bn̄ attigatur id de quo querit̃. ex quo pꝫ q̄ male loqtur
Bal.in.l.cū.l.ff.de arbi. ¶ Confirmant̃ pdicta. Nam quādo p-
scriptio currit ꝯ ignorātē dicit tex.in.l.j.C.de vsucap.transfor.
q̄ dn̄o nullus dabat̃ regressus ⁊ tn̄ ex capite ignorātie poterat
restitui ſm cōem opi. Bar.in.l.j.§.si quis autem.ff.de ti. actuqꝫ
priua. ⁊ tradit̃ late in.l.cū filius.§.in hac vbi late dixi.ff.de ver.
obliga. ¶ Preterea pscriptio.xl.annorū parit plenissimā muni
tionē ⁊ securitatē vt dicit tex.in.l.omnes in fi.C.de pscri.xxx.vel
xl.anno. Itē q.xl.annis pscripsit nullam molestiā vel ingetudi
nē patidꝫ vt dicit tex.in.l.fi.C.de fun.pa.lib.xj. ⁊ clarū est q̄ qs
onus dr̃ vexari ⁊ inquietari iudicialiter.l.j. ⁊ ibi Bal.C.de nū-
di. ⁊ in aut̃.de fideius. ⁊ in prin. ⁊ tn̄ minor restituit̃ aduers⁹ ta

a ¶ Minor le-
sus p perem-
ptionē instan
tie in cā pnci
pali nō resti-
tuitur secus ī
cā appellatio
nis.

b Statutū tol-
lens appella-
tionē ⁊ nulli
tatē nō tollit
restitutionē
in integrum.

lē pscriptionē vt in.l.fi.C.in qui.cau.in integ.resti. nō est neces-
7 saria ⁊ q̄ no.gl.in.l.sicut.C.de pscri.xxx.anno. accedat † qꝛ per
vba.l.gn̄alia nō cēset̃ speciale bn̄ficiū restōnis tolli.ar.l.decurio
C.de silē.li.xj. ⁊ q̄ no. Bar. ⁊ Bal.in.j.ꝯstōne.c.j.§.si quis vero
⁊ p Bal.ī.c.j.quo tēp.mil. ⁊ facit gl.in.c.j.§.pterea si qs de phi.
alie.p Fed. ⁊ ita cōsuluit Bald.in cōsi. q̄ incipit statuto ciuita
tis laude. ex quibus pꝫ ēt rn̄sio ad illud q̄ nō possit se dicere gra
uatū qꝛ dꝫ intelligi preterq̄ spāli bn̄ficio restōnis q̄ nō cēsetur
indubio sublatum vt dictū est. ⁊ h̄ ēt pbat̃ p ea notabilr̃ voluit
Bal.in.l.ij.C.si pend.ap.mors interue. vbi vult q̄ lꝫ statutum
dicat q̄ querele bānitorū nō audiātur ⁊ sic nō possint dicere se
grauatos tn̄ pn̄t petere restōnē in integ.aduersus bānū ⁊ sequi
tur Lud.ro.in.l.iij.§.si seruus in fi.ff.de acqui.pos. ex quib⁹ cō-
cludo q̄ peti pt restō ⁊ maxime qꝛ statutū restringi dꝫ inquā-
tū fieri pt ne qs indebite dānū patiat̃ alr̃ locupletet̃ cū aliena
iactura.l.ij. ⁊ ibi no.C.de nox. ⁊ p Bar.late in.l.oēs ppl'i.in.vj.
q.prin.in mā interptationis restrictiue.ff.de ius. ⁊ iur. lꝫ vt di-
xi hoc nō sit necessarium qꝛ laudū est nullum. Laus deo.

¶ Socinus nostre tempestatis princeps. ¶ Consilium.ccc.

1 ☞ Instrumenta debent intelligi ne cōtineant cōtrarietatē.
2 Clausula generalis quando restringatur.
3 Exceptio litis finite impedit compromissum.
4 Exceptio q̄ res non est cōis impedit petitionē compromissi.
5 Statuto stante q̄ cause compromittātur ⁊ sit dubium an de-
beat fieri cōpromissum super hoc dubio an fiet cōpromissum.
6 Statuto stante q̄ in cā damni dati admittatur pbatio p iu-
ramētū an super quolibet incidēti admittatur talis probatio.
7 Cōpromissū si nō fiat sup principali nō fiet ēt sup incidenti.
8 Compromissum si petatur fieri in fraudem ⁊ iudex hoc ex cō-
iecturis cognoscat debet talem petitionem reijcere.
9 Sentenția qua pronūciat̃ cōpromissum fiendū est interlocuto
ria habens vim diffinitiue ⁊ ab ea appellatur.
10 Dispositio nō militat vbi presuppositū statuti non hꝫ locum.

Dominus labia mea ape-
riat ⁊ spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ In
cā interpellatiōis interposite per dn̄m Ja.de lucha
plura sunt videnda. ¶ Primū nūquid bona de quibus in cōtro
uersia virtute instrumēti diuisionis spectet ad dn̄m Jac. ¶ Se
cūdū posito q̄ sic: an sup qōne vertente occasione dictorū bono-
rū sit fiendū seu pnūciandum compromissum virtute statuti.
¶ Tertiū posito q̄ nō ī pnūciādū sit ꝯpromissū sup isto ar.
an cā sit cōpromittēda put petitū est a pte. ¶ Quartū ⁊ vltimū
posito q̄ nō an a dicta sentē.cōpromis.fiendū potuerit appel-
lari. ¶ Circa primā qōnē arbitror in primis cōcludēdū q̄ bo
na posita in cōi bazanelli que tpe diuisionis tenebātur per Ba
ptistam de donino ptinet ad dictū dn̄m Jac. hoc aperte dicit.
instrumētū diuisionis in parte assignata dn̄o Jaco. dū dicit. in
tendendo in q̄sto tutte quelle cose tiene ⁊ possede in nostro no-
me iūcto eo q̄ dr̃ probatū.s. q̄ tpe diuisionis bona de quibus
querimus posita in cōi de bazanello tenebātur per dictū Ba-
ptistā nomine dictorū diuidentiū. vn̄ cū in instrumēto facta fue
rit relatio ad bona que tenebant̃ per dictū Baptistā oīa dicta
bona censent̃ in instrō expssa qm̄ regula est q̄ oīa cēsent̃ expssa
in scriptura referente que sunt in termino ad quē fit relatio.l.
asse toto.ff.de here.inst. ⁊ .l.si ita scripsero. ⁊ ibi Bar.ff.de cōdi.
⁊ demō. ⁊ in.l.si prior. ⁊ ibi Bal.ff.sol.ma. ¶ Nec ob. q̄ allegat̃
p ptē aduersam q̄ dicta bona bazanelli vident̃ assignata Frā-
cisco eius frī p vba instrī posita in pte dicti Frācisci dum dicit
cōdichiarandosi in q̄sto intendasi tutte le ragione de bazanel-
lo scōo fanno mētione li nr̄i instrī. vn̄ cū vniuersalr̃ oīa iura ba
zanelli sint assignata Francisco vident̃ nullis exceptis oīa com
prehēdi.l.a pcuratore.C.mādati. ⁊ .l.oēs.C.sine censu vel reliqs
Item cum fiat relatio ad instrā oīa que in dictis instrīs cōtinē
tur vident̃ assignata.ar.d.l.si ita scripsero cū si. ¶ Sꝫ ad hanc
1 obiectionē clare rn̄deo. Nā ex pmissis apparet † q̄ dictū instrm
si ita intelligeret̃ cōtineret manifestā repugnantiā seu ꝯrietatē
instrā aūt intelligi debēt ne talē ꝯrietatē ⁊ repugnantiā conti-
neant. casus est in.c.inter dilectos.§.ceterū ex̃ de fi.instr. quē ad
hoc allegat.d.Abb.moder.in.c.cū tu.ex̃ de testi. ⁊ no.Jo.an.
in rub.de rescrip.in addi.ad Spec.circa fin. igitur intelligi de-
bet dictum instrumentum in ea parte in qua iura bazanelli cō
ceduntur Francisco vt censentur omnia alia iura concedere p-
ter bona que tenebantur per dictum Baptistam iam concessa
in alia parte domino Jacobo. ⁊ hoc modo intelligendo instru
mentum nullam repugnantiam continebat ⁊ probatur ex his
que ponit eleganter Barto.in.l.fi.§.lutius.ff.de condi.indeb.
vbi dicit quod si in instrumento in quo quis aliquid ex aliqua
causa aliquid promittit ex certa sciētia sciens se non teneri ex
aliqua causa suppletur ad instrumentum ne contrarietatē cō-
tineat.s.preterq̄ ex causa predicta. facit q̄ not. Barto.in.l.de
etate.ff.de mino. vbi dicit q̄ si testis dicit q̄ talis ex aspectu
est.xxv.

est.xxv.annorū.ꝛ postea interrogatus qualis sit aspectus dixit se nescire supplet.s.aliud quā.s.dixerit. Ad idē qd no. Bal.in l.data opera.in.vj.cbar.C.qui accu.nō pos.ꝛ Spe.in ti.de notorio crimi.§.fama.ver.vlti. ¶ Confirmantur premissa qꝛ nō est censendum qd faciens diuisionem voluerit se incōtinenti corrigere.l.nam ad ea.ꝛ ibi notat.ff.de cōdi.ꝛ demō.ꝛ sic non est cēsendū qd posita in vna parte noluerit ab ea adimere ꝛ ponere in alia pte.probat ēt dicta ꝯclo rōne ꝯcludenti.Nam nisi fieret dicta interpretatio dicto mō dicta verba apposita in parte dñi Ja.nihil operarētur ſʒ scdm dictam interpretationē operabūtur.ergo illa est sequēda.l.si qñ.ff.de le.j.ꝛ in.c.si papa de priui.in.vj.ꝛ ponit Bal.not.in rub.C.de cōtrahē.emp.Nam ex quo in dicta parte erāt posita oia pdia in loco dicto acolle illa verba intēdo in qsto ꝛc.nisi intelligant ēt de bonis tētis p Bapti.extra dictū locū fuissent superflua.qd nō est dicendū. ¶ Cōfirmant pmissa alia rōne.nā primo in spē in prima pte ponuntur bōa tenta per dictū Bapti.qui tenebat bona in dicto loco bazanelli.demuʒ gñaliter oia iura bazanelli fuerūt posita in alia parte.vñ ex duplici regula in dicta scda parte nō intelliguntur bona posita in dicto loco que tenebant per Bapti.predictum. ¶ Prima regula est qd generi per speciem derogat.l.seruis vrbanis.in fi.ꝛ.l.vroꝛē.§.felicissimo.ff.de le.iij.ꝛ in regula generi per spēm vbi per Dy.de reg.iur.li.vj.ꝛ per Bar.in.l.quesitum.§.fi.in vlt.col.ff.de fun.instru. ¶ Scda rla est qd gñalis ꝓuisio nō refert ad ea de qbus spāliter est ꝓuisum.l.coheredi.§.q pri ff.de vul.ꝛ pu.ꝛ.l.doli clā.ff.de ver.ob.cū si.ꝛ hec quo ad bona posita in loco bazanelli.Quo aūt ad alia bona q̄ dictus Fran.asserit esse cōia ꝛ remāsisse indiuisa ēt ꝯcludēdū arbitroꝛ qd sint ꝓpria dicti dñi Ja.ex quo dicta bona nō reperiunt in portione dicti Fran.hāc ꝯclonē etiā pbāt apte verba instrumēti diuisionis dñi i pte dñi Jacobi d.ꝛ generalmēte glialtri beni nō chiariti andare in laltra parte.per que verba clare appet qd in ea pte voluerūt includi oia bona immobilia q̄ in alia parte nō reperirent expresse inclusa eiusmodi sunt bona de qbus agimus que nō reperiunt inclusa in portione dicti Frā. ¶ Sʒ ꝯ hāc cōclusionē posset ps aduersa istare qd dcā clā gñalis dñi dicit ꝛ generalmēte intelligi ꝛ restringi dʒ ad oia bona imobilia exñtia in cōi castigliōis ex quo bona ptis spāliter expssa sunt in eodeʒ cōi.ar.tex.no.in.l.fi.§.dubia ꝛ ibi no.ff.de vi.tri.oleoq; le.Sed
2 ad hāc obiectionē rñdeo † qd immo de nā clē gñalis est qd gñaliter intelligat ꝛ nō restringat a specificatis.l.stiplones cōmodis.ꝛ.l.doli clā.ꝛ ibi Bar.ꝛ doc.ff.de ver.ob.ꝛ ad ar.rñdeo qd ꝓcedit qñ genus exprimit p aliqd adiectiuū neutraliter positū put est in.d.l.§.cui dulcia.vbi testōr legauit vinū ꝛ oia dulcia secus qñ genꝰ exprimit p noia substātiua qꝛ tūc enumeratio spērū nō restringit genus.ꝛ ita rñdet Bar.in.d.§.cui dulcia.ꝛ ita fuit in casu nr̄o ex quo dictū fuit.ꝛ generalmente glialtri beni immobili.et ꝯfirmat pmissa ꝯclusis ex pluribus. ¶ Primo ex cōuētione firmata in qua Frācîscus pmisit oia eorū bona indiuisa diuidere aqua cōuētione diuisio facta lʒ ex internallo declarationeʒ accipit qd oia bona immobilia fuerūt diuisa iuxta no.per Ang.imo.ꝛ mod.in.l.si quis cū alr̄.ff.de v.ob.ꝛ p Joā.de imo.in.l.quotiēs.ff.de he.inst.i.§.j.ad idē.l.titia.§.idē rñdit ꝛ ibi no.ff.de ver.ob.Confirmat hoc idē qꝛ ipe Fran.in princi.dicte diuisionis dicit se diuidere eoꝝ bona mobilia que remanserūt indiuisa q̄ indefinita eqpollet vli cū nō sit dare rōnem diuersitatis iuxta no.p Dy.in rub.de reg.iur.in.vj.ꝛ p Bar.in.l.si pluribus.ff.de le.ij.ꝛ sic dicit seuelle diuidere oia bōa ex quo in prin.diuisionis colligit intētio diuidētis.ar.l.fi.cū ibi no.ff.de he.insti.ꝛ in.l.regula in vbo initiū cōstōnis demōstrat.ff.de iur.ꝛ fa.igno.si ergo voluit diuidere oia bona appet manifeste qd cōprehēdunt dicta bona in dicta clā gñali ex quo alio loco includi nō pñt.ar.l.j.ꝛ.§.ff.de lib.ꝛ posth.ꝛ est verisilr̄s talis interptatio qꝛ volēs oia immobilia diuidē nō est credēdū qd hec pauca indiuisa reliquisset.ꝛ ista multū me mouet. ¶ Scdo cōfirmat dicta ꝯclo ex eo qꝛ in v.Jtē tutti ꝛ singuli cāpi exceptis bonis positis ibi in exceptiōe erāt comprehēsa oia bona immobilia posita in cōi castiglionis.Nā illa verba tutti ꝛ singuli idē important qd illa verba oia ꝛ singula q̄ verba sunt vlia ꝛ oia bona cōprehēdunt q̄ apta sunt ꝯprehēdi ꝛ includi.d.l.a ꝓcuratore.C.mā.ꝛ.l.si is qui ducēta.§.vex.ff.de re.dub.ꝛ marie qꝛ sunt verba geminata que fortius oia includunt ac si specialiter eēnt expressa.ad hoc tex.cum glos.in verbo oia ꝛ singula in.c.vt circa.de elec.li.vj.ꝛ tradit do.Ant.in suo cōsi.xix.in formis incip.qꝛ hic agit de ꝓtāte epali si ergo oia exñtia in cōi castigliōis.iaʒ inclusa erant preter bona expssa in exceptiōe frustratorie apposita fuisset illa clā.ꝛ generalmēte ꝛc.ꝯ.d.l.si qñ de lega.ij.ꝛ.c.si papa de priuile.lib.vj.ꝛ lʒ post illud capitulum generale de bonis castiglionis fuerint expressa in specie aliqua bona particularia existentia in dicto cōi illa fuerūt expssa ex abundanti ad maiorē declarationem sicut multotiens fit vt declarat Bar.in.d.l.quesitum.§.fi.hoc autē dici non pōt in dicta clā gñali ꝛ generalmente qꝛ bona existentia in dicto cōi clarius fuerunt expressa in dicto ver.itē tutti ꝛ singuli vbi lʒ vba sint multum vniuersalia tñ diuidēs volēs se restrigere ad bona cōis castiglionis hoc expressit.Jdē igit fecisset in ver.Et generalmente si hoc voluisset.l.j.§.finautēʒ ad deficientis.C.de cadu.tol. ¶ Tertio pncipaliter pbat.Nā in ver.Jtē tutte ꝛc.expressa fuerunt oia exñtia in dcō cōi castiglionis demū in ver.ꝛ generalmēte exprimit diuidens gñaliter oia bona imobilia non inclusa in alia portione dñi d.Li altri beni ꝛc.que dictio alia lʒ sui nā icludat silia tñ includit diuersa ab expressis qꝛ nulluʒ sile est idē.l.qd neruā.ff.depositi ergo dat intelligi qd voluit exprimere alia bona ab exprssis.facit qd no.dñs Ant.in suo ꝯsi.lxx.in formis incipiē.quo ad ducentas libras ꝛc.Et pbatur in.l.j.C.vbi quis decur.vel cohartali.ꝛ in.l.j.C.vbi in rē actio.Sʒ in precedentibus expresserat oia bōa existentia in cōmuni castiglionis.ergo si postea voluit alia bona ab expressis icludere pʒ qd voluit loqui de his bonis q̄ cōis castiglionis qd ēt pʒ.Nam in ver.Jtē tutti ꝛc.generalr̄ loquutus fuisset de bonis in cōi castigliōis excipit spāliter bona que eoꝝ noīe tenerent per Joannē que fuerunt postea in alia pte inclusa demū postea loquēdo gñaliter de oibus bonis facit exceptionem generalē excipiendo gñaliter bona inclusa in alia portiōe que exceptio gñalis declarat regulā gñalr̄ loqui.l.nam qd liquide.§.fi.ff.de penu lege.que pro singulari allegat Jo.de imo.in.l.filio pterito in.xviij.col.ff.de iniust.ꝛ rup.test.faciunt no.p Bar.in.l.j.ff.de re.iur.ꝛ in.l.in his.ff.de.ll.cū si. ¶ Postremo pmissa oia superiora coadiunātur ex duobꝰ. ¶ Primo qꝛ post diuisionē dñs Jac.in totū tanq̄ ꝓpria possedit.vñ ex his sequētibus colligit qualis fuerit intētio in pcedētibus.arg.l.si serꝰ pluriū in.§.fi.ff.de le.j. ¶ Scdo qꝛ ex quo vba plata fuerūt a Frācisco diuidēte qui potuit apertius loqui ꝯ ipsum fienda vr interptatio.l.veteribus.ff.de pactis.l.stipulatio ista.§.si qs insulā.ff.de ver.ob.Ex quibus vr mihi qd verioꝛ sit illa opi.qd dicta bona sint propria dicti dñi Jac. ¶ Circa scdam qōneʒ ēt nō instando in verbis concludo compromissum nō fore pronūciandū.Nā lʒ statutū gñaliter velit qd de qōnibus vertentibus inter cōsortes pronūciādū sit cōpromissum tñ in casu nostro ex duobus arbitroꝛ qd quo ad oia bona de quibꝰ in prima qōne tā in pma q̄ in scda dubitatione dictū est nō sit pronūciādū cōpromissum.
3 ¶ † Primo qꝛ opposita est exceptio litis finite p diuisionē.exceptio aūt litis finite ex quo impedit ingressuʒ impedit compromissum vt voluit singulariter Bal.ꝛ sequuntur mod.in.l.fratris.C.de transac.cum si.que allegabo statim.hoc ēt clarius determinat p statutū qd vult i ver.Et pdicta omnia ꝛ singula qd qñ questio est finita siue per sniaʒ seu transactionē pactū vl̄ aliter quōcūq; nō hēat locū dispositio statuti predicti cogentis ꝯsortes ad cōpromittenduʒ.cuius verba cū sint clara nō est opus alia interpretatione.l.ille aut ille.§.cū in verbis.ff.de leg.iij.cū si. ¶ Scdo qꝛ ex quo dī qd dicta bona fuerūt diuisa.ꝛ qd de diuisione ꝯstat publicū instrm cū obligatione defensionis ꝛ clausulis ꝯsuetis nō pōt cogi ad cōpromissum ꝓut clare determinat statutuʒ in ver.ac ēt disponemus.cuius vba sunt aperta.igit interpretatiōe aliqua opus nō est.l.si alij.ff.de vsuf.le.in incertis enim nō certis locus est ꝯiecturis.l.ꝯtinuus.§.cū ita.ff.de verb.obl.Sʒ spāliter ꝯfirmant premissa quo ad bona bazanelli dico cōpromissum nō esse pnunciandum qꝛ ex quo liquidatū est qd dicta bona tenebant per dictū Baptistā de quo instrō res dr̄ effecta clara ꝛ liquida.super rebus autē claris nō pnunciat cōpromissum ex forma statuti per ea que ponit bar.post Ja.de are.in.d.l.ille aut ille.§.cuʒ in verbis.ff.de lega.iij.ꝛ
4 ponit Bal.in.l.ancille.C.de fur.per illū tex.cū si. † Quo aūt ad bona que asserit esse cōia ēt est spālis rō impediens cōpromissum:qm ex quo dominus Jaco.possidet ꝛ negat cōionē nō potuit agi iudicio diuisorio sed prius agi debebat rei ven.vel publiciana.vnde talis exceptio repellit a limine iudicij.et si procederet super iudicio diuisorio pcessus esset nullus vt in.l.j.et ibi glosa.ꝛ doc.C.fami.herc.ꝛ in.l.si.ꝛ ibi Bartol.ꝛ doc.C.cōi diui.si ergo talis exceptio impedit litis ingressuʒ ergo ꝛ cōpromissum vt per Bald.in.d.l.fratris.Et clare hoc decidit in.l.pe.ff.de his qui sunt sui vel alie.iu.ꝛ Bal.in.l.edita.in repetitione paduana.C.de eden.Et ita dicit se ꝯsuluisse apud ciuitatē Janue.ꝛ ita als in ꝓpriis terminis ꝯsultū fuit per doctissimos viros.ꝛ tenent plerīq; Moder.in.d.l.cum quedam puella.§.quotiens.ff.de iuri.om.iudi.Et hec de scda qōne. ¶ Circa tertiam qōnē primo aspectu videbat dicēdū qd iudex super dicto arti.an sit pnunciandū cōpromissum pnunciare deberet cōpromissum fiendū.ista conclusio videbatur pbari ex his que ponit eleganter Bar.in.l.si quis in ꝯscribendo.per illū tex.cū glos.C.de
5 pac.vbi voluit qd † stante statuto qd cause inter cōiunctos debeant cōpromitti tale statutū locuʒ hēat ēt si super aliquo incidenti ꝛ nō sup principali cā petat cōpromissum.Ad idē addu cit.l.arbitro.ff.qui satis.cog.Et id dicit ibi Raph.ful.in ꝓposito qd si disputat an cā principalis sit ꝯpromittenda in cōiun

ctos ex forma statuti compromissum poterit peti super hoc an
cã sit cõpromittenda. ꝛ ita dicit se obtinuisse in q̃one facti. ꝛ se
quit Pau.de ca. ꝛ pleriq; moder. dicentes verbum vtilissimum
in practica. ꝛ ad hoc adducũt Bal.in.l.cũ ꝓponas ꝑ illum tex.
cũ gl.C.de reb.cre.vbi voluit qꝺ licet totalitas cause nõ esset cõ
promittibilis tñ vnus articulus cõpromitti põt. ꝛ hoc maxime
dicendum vr̃ in casu nostro: qꝛ pluries ita dicitur fuisse pronũ
ciatum per ea que habentur in.l.minime. ꝛ in.l.si de interpreta
tione.ff.de le.cum vulga. ¶ Quibus tñ nõ obstantibus ꝯtriam
opi.in casu nostro veriorem esse existimo. qꝺ immo super dicto
arti.an sit fiendum compromissum non debeat compromissum
pronunciari. ꝛ pro fundamento maximo ego presuppono qꝺ
statutũ ponit regulam permissam cõpromissorũ deinde ponit
exceptiones prohibitiuas in quibus exceptionibus cõpreben
ditur casus noster. vt in precedentibus questionibus probatũ
est: tuꝫ qꝛ apparet res finita per diuisionẽ: tum qꝛ tractatur de
obligationibus de quibus ꝯstat publicũ instr̃m. pro hoc addu
co qꝺ multũ notabiliter dicit Bar.in.l.solet.ff.de ali. ꝛ cib.leg.
6 vbi querit † an stãte statuto qꝺ in cã damni dati admittaꝛ pro
batio per iur̃m an super quolibet incidẽti illius cause admitti
debeat talis ꝓbatio in quo ipse distiguit qꝺ aut statutũ simpl'r
dicit quod in causa damni admittatur probatio per iuramen
tum ꝛ tunc admittitur talis probatio super quolibet incidẽti
etiã super dñio qꝛ qcq̄d quõcũq; tãgit illã cãm dꝛ cã dãni ꝑ tex.
in.l.cũ hi.in ṗn.ff.de trãs. aut statutũ dicit in cã dãni dati suffi
cit probatio damni per iur̃m. ꝛ tunc qꝛ statutũ loquiꝛ specifice
de ꝓbatione damni nõ de ꝓbatiõe in cã dãni nõ potuerũt inci
dentia per iur̃m ꝓbare.ar.no.in.l.si qñ.C.vñ vi. Unde ad ꝓpo
situm cum statutum absolute dicat quod in causis finitis. Iteꝫ
qꝺ apparet obl'o per instrumentuꝫ nõ põt fieri compromissum
intelligitur statutum etiã super quolibet incidenti ex quo non
dicit specifice qꝺ de talibus rebus finitis seu de talibus obliga
tionibus non possit fieri cõpromissum sed simpl'r qꝺ qñ res est
finita vel apparet obligatio per instrumẽtũ nõ possit fieri com
promissum. ꝛ sic sumus ĩ casu exceptionũ a statuto. ¶ Uñ stat
difficultas ex quo sup cã principali tanq̃ ꝓhibita cõpromissuꝫ
fieri nõ põt an possit fieri super ista incidẽti in qua difficultate
cõcludendũ est qꝺ nõ. hoc decidit Bar.in terminis in.d.l.solet.
7 vbi dicit qꝺ † sicut in cã alimentoꝝ nõ p̃t fieri trãsactio ita sup
quolibet incidenti illius cause qꝛ quicq̄d tangit qñocunq; inci
dẽter cãm alimentoꝝ dr̃ cã alimentoꝝ per tex.in.d.l.cum hi in
prin.ff.de trãsac. vbi hoc refert ꝛ sequiꝛ Pau.de ca. ꝛ Bal.in.l.
j.C.de re.cre. ꝛ Pe.de anc.cõsi.lxxviij.incip.ex verbis snĩe ꝛc. Cõ
firmaꝛ hoc rõne qꝛ qꝺ incidẽs assumit sibi naturã cause princi
palis. tex.est cũ gl.vbi oẽs ita tenẽt in cle.dispẽdiosam.de indi.
sicut ergo prohibita trãsactione super cã principali censeꝛ pro
hibita sup quolibet incidẽti. ergo idẽ in cõpromisso cũ de trãs
actione ad cõpromissum semp arguũt doc. vt habeꝛ in.l.post rẽ
ff.de transac. ꝛ in.l.si diuersa. et in.l.si cã cognita.C.eo.ti. ¶ Et
ad allegata in ꝯtrium ꝛ primo ad dicta Bar. ꝛ doc.in.l.pen. re
spondeo qꝺ Bal.in.l.papi.§.si ex cã.ff.de mino.in apostillis. ꝛ
in.l.pe.ff.de his qui sui sunt vel alie.iur. ꝛ pleriq; moder. ꝯtriuꝫ
tenent. Sed posito qꝺ opi. Bar. sit vera. adhuc dico qꝺ nõ loqꝛ
in casu nostro: qꝛ eius termini sunt valde diuersi. nã loquitur
Bar. qñ in cã principali sumus in statuto permissiuo compro
missi. ꝛ dubitat an eo nõ petito super cã principali peti possit
super aliquo arti.incidẽti ꝛ decidit qꝺ sic ꝛ hoc hꝫ rõnem in se
qꝛ articuli incidẽtes assumunt sibi naturã cause principalis. vt
per gl. ꝛ doc.in.d.cle.dispẽdiosam. sꝫ nos sumus in casu in quo
in cã prin. extat statutũ in ꝯtrium. ꝛ sic in casu ꝓhibito in prin
cipali cã. vñ qua ratiõe non esset super principali cã ꝓnuncian
dum cõpromissum pari rõne nec super q̃nibus incidentibus
que habent necessariam cause principalis. ꝛ maxime ne conti
nentia cause diuidanꝛ.l.nulli.C.de indi. ꝛ sic apparet qꝺ anto
ritas Bar. non loquitur in terminis nostris. Ad autoritatem
Bal.in.d.l.cũ ꝓponas. dico qꝺ pꝫ sol'o ex his que.s̃.dicta sunt
s̃m Bar.in.d.l.solet. nam loquiꝛ qñ specifice sup aliqua cã est ꝓ
hibitũ cõpromissuꝫ puta sup cã status. vt in.l.nõ distinguemꝰ.
§.de liberali.ff.de arb. qꝛ super vno arti. fieri p̃t. vñ si in casu nr̃o
statutũ specifice ꝓhiberet sup talibus cõtentis in instr̃o ꝛ sup
rebus finitis fieri cõpromissum tunc loqueretur Bal. sed in ca
su nr̃o generaliter dꝛ qꝺ quando res est finita vel extat instr̃m
statutũ de compromissis nõ habeat locuꝫ. ꝛ sic non põt ẽt peti
sup quolibet incidenti iuxta doctrinã Bar.in.d.l.solet. ¶ Pre
terea Bal. loquiꝛ per verbũ pñt. ꝛ sic vult qꝺ ꝑtes volentes pñt
cõpromittere. nõ aũt vult qꝺ cogi pñt.l.nõ quicq̄d.ff.de iu. Et
est magna diuersitas qꝛ qꝺ volũtarie possint. hinc nõ ꝯ dicit re
gulis iuris vt.ff. ꝛ C.de arb.ꝑ totũ. qꝺ aũt ꝯpellerenꝛ ꝯ dicẽ.l.nec
emẽ.C.de iur.deli. ¶ Non ob. ea q̃ dñt Rap. Pau. ꝛ moder.in
d.l.si quis in conscri. Nã primo dici potest qꝺ ipsi inferũt ex di
ctis bar. ꝛ sic intelligi dñt s̃m terminos Bart. qñ sumus in cã
principali in statuto ꝑmissiuo. ꝛ dubitaꝛ an fieri debeat cõpro
missum vt tũc peti possit sup incidẽti. an fieri debeat cõpromis
sum secus qñ sumus in mã ꝓhibita a statuto ꝓut est casus nr̃
al's, eñ nõ esset bona illatio ꝛ ꝯ nota.ꝑ bar.in.d.l.solet. Uel scꝺo
dicamus qꝺ qñ qꝺ esset multuꝫ dubitabilis an sup cã ṗncipali
esset fiendũ cõpromissum possit eoꝝ opinio ꝓcedere. sꝫ qñ iam
ligdato negocio appet qꝺ sup cã ṗncipali iam nõ est fienduꝫ cõ
promissum. ꝛ sic claꝝ est cõpromissum nõ ꝓnũciãdũ ꝓut ĩ casu
nr̃o sup hoc articulo an cõpromissum sit ꝓnũciandũ tanq̃ sup
articulo claro nõ est ꝓnũciandũ cõpromissum iuxta no.ꝑ bar.
in.l.ille aut ille.§.cũ in verbis.ff.de leg.iij. ꝛ Bald.ĩ.l.ancille.C.
de fur. ꝛ ꝓbanꝛ he due rñsiones ẽt duabꝰ rõnibus quas ꝓcede
ret ꝛ aĩaduertat dñs iudicare debẽs. ¶ Pria rõ est. nam mens
statuti fuit inter affines lites minuere. sed si indistincte dicere
mus qꝺ sup quolibet incidẽti vel emergenti cõpromissum peti
posset potiꝰ lites ꝓtelarenꝛ qꝛ lites ex litibus orirenꝛ. ꝛ sic idu
cta ad litiũ diminutioneꝫ oparenꝛ augmẽtuꝫ ꝯ regulã.l.legata
inutil'r.ff.de adimẽ.leg. ꝛ ꝯ menteꝫ statuẽtiũ. ¶ Scꝺa rõ est. qꝛ
si sup quolibet incidẽti cõcedereꝛ cõpromissum de facili q̃libet
cã ꝓhibita a statuto dedncereꝛ in compromissum. ꝛ sic de facili
per vias indirectas frustrareꝛ dispõ statuti qꝺ nõ est dicendũ vt
in regula cũ q̄d vna via. de reg.iur.lib.vj. Est enim statutuꝫ ita
interpretandũ ẽt late in mã ẽt penali vt si aliter fieret interpre
tatio frustrareꝛ intẽtio statuti vel statuto inferreꝛ magna plaga
h̃ mõ loqnẽdi vtiꝛ.d. Ant.in sua disputatiõe que incipit bono
niẽsis. ꝑ h̃ allegat tex.in.l.j.§.pecuniã.ff.de calũnia. ꝛ glo.in.c.
8 quãq̃.de vsur.in.vj. ¶ Tertia ꝛ vltĩa rõ est. Nã ẽt qñ iuxta † te
norem petiꝛ cõpromissum esset ꝓnũciãdũ iuxta nota.in.l.cum
quedã puella.§.quotiens.ff.de iurisd.omn.iudi. tñ qñ iudex ex
cõiecturis cognoscit cõpromissum peti in fraudẽ statuti dꝫ talẽ
petitionẽ reiĩcere: qm̃ fraudibꝰ est obuiandum vt.l.fraus.ff.de
legi.s̃m Ange.in.l.ampliorẽ.§.fi.C.de appel. ꝛ Bal.in.d.§.quo
tiẽs in antiqua lectura. vbi h̃ tenẽt Mod. in casu aũt nostro de
fraude appet manifeste ex duobꝰ. Primo qꝛ in ṗnc.in petitiõe
non exꝑssit q̃ bona tanq̃ ꝓpria petebat ꝛ q̃ essent illa cõia q̃ pe
tebat diuidi ad h̃ vt nõ ꝯstaret illa diuisa ꝑ instr̃m diuisionis ꝛ
sic cõpromissum ꝓhibitũ. Colligiꝛ ꝛ scꝺo fraus qꝛ vidẽs qꝺ sup
tota cã rebus exꝑssis erat ꝓhibitũ cõpromissum petĩt sup h̃ cõ
promissum an eẽt ꝓnũciãdũ. vñ iudex hmõi fraudibꝰ obuiare
dꝫ.l.in fundo.ff.de rei ven. Nec curare dꝫ dñs iudicãs qꝺ aliqui
passim ꝓnũciauerit cõpromissum imo paruifacẽ dꝫ ꝛ veritatẽ
sequẽdo legibus ꝛ nõ exẽplis alioꝝ iudicũ ꝓnũciare. Ex quo ꝑ
tales snĩas nulla ꝓbari vr̃ inducta ꝯsuetudo. ista oĩa ꝓbanꝛ in
tex. ꝛ gl. ꝛ ibi oẽs doc.in.l.nemo.C.de indi. Nec sequaꝛ errorem
quorũdã qꝺ in dubĩs an cõpromissum sit fiendũ vel non ꝓnũ
ciãt cõpromissum: qꝛ potiꝰ in re dubia ꝓnũciãdũ est cõpromis
sum nõ fiendũ secũdũ Bal. elegãter in.l.j.C.q accu.nõ pñt. alle
gat in ar.l.sufficit.ff.de cõdi.inde. Et sic si hmõi fraudibus dñs
iudicãs obuiabit iustitiã faciet ꝛ nõ parũ laudis apud bonos
ꝛ graues ꝯsequeꝛ. ¶ Circa quartã ꝛ vltimaꝫ questionẽ ꝑmitto
9 duo. Primũ qꝺ † ista snĩa cõpromissuꝫ fiẽdũ est interlocutoria
hñs vim diffinitiue. ita concludit Bal.in.l.j.C.si quacũq; ṗdi
tus ꝑtãte. in quibusdã lecturis. quẽ referunt ꝛ sequnꝛ Mod.
in.c.cũ cessante de appe.in pe.que.xxij. ꝛ hoc idẽ voluit Pe.de
ancha.in suo ꝯsi.cccccxxvij.incipiẽ. ista snĩa debere vel nõ debe
re cõmitti ꝛc. ꝛ iõ ĩfert Pe.de anch. qꝺ a tali snĩa põt appella
ri. allegat in fiꝛi no.in auꝛ.hita.C.ne filius ꝑ p̃re. Itẽ qꝛ pꝫ pre
iudiciũ irreparabile per appl'onẽ a diffinitiua cũ non expectet
aliã snĩam post. iuxta no.ꝑ Bart.in.l.titia.ff.de accu. ꝛ in.l.ij.ff.
de appel.recip. ¶ Scꝺm est quod regul'r ab oĩ snĩa cẽseꝛ ꝑmissa
appl'o nisi repiaꝛ ꝓhibita vt dicit gl. ordinaria in.l.q restituere
ff.de rei vẽ. quaꝫ ad hoc all'at Bal.in.l.j.C.si de momenta. pos
fuerit appel. Ex q̄bus inferẽdo ad ꝓpositũ cõcludo qꝺ lꝫ statu
tũ ṗdictũ de cõpromissis iuxta finẽ dicat qꝺ a p̃ceptis ꝓcessibꝰ
ꝛ grauaminibus q̃ fierẽt qñ petereꝛ cõpromissũ inter cõiũctos
nõ possit appellari ꝛc. tñ in casu nr̃o arbitror indubitanter ap
pellari potuisse. ꝓbaꝛ ista cõclusio. Nã nullibi in dicto statuto
poniꝛ neq; exṗmiꝛ de ꝓnũciatiõe siue snĩa cõpromissum fiẽduꝫ
vel nõ fiẽdũ. igiꝛ dicta cl'a q̃ ad supiora referꝛ iuxta no.ĩ.l.talis
scriptura.ff.de le.j. ꝛ in.l.j.C.de lib.ꝑter. nõ põt dici qꝺ referat
ad snĩam qua ꝓnũciaꝛ cõpromissum fiẽdũ vel nõ fiendũ. ergo a
tali snĩa non reperiꝛ appl'o expresse ꝓhibita. ꝛ sic cẽseꝛ ꝑmissa ꝑ
scꝺm ṗluppositũ. ¶ Confirmaꝛ ista cõclusio Nã lꝫ in principio
statuti dicaꝛ qꝺ iudex petito cõpromisso debeat cogere partes
iuxta formã dicti statuti ad cõpromissum tñ statutũ nihil dicit
de ꝓnũciatiõe cõpromissum fiẽdũ vel nõ. ista aũt differũt cogẽ
partes ad cõpromissuꝫ ꝛ ꝓnũciare compromissũ fiẽdũ. lꝫ ergo
prĩo casu ꝓhibita eẽt appl'o non tñ cẽseꝛ ꝓhibita hoc scꝺo casu
ex quo hoc nõ expꝛimiꝛ. ꝓbaꝛ hoc in fiꝛi in rõne decidendi. Nã
aliud est iudicẽ exeq snĩam aliud est ꝓnũciare snĩam exequẽdã.
nã lꝫ ṗmo casu nõ possit appellari vt in.l.ab executiõe.ff.de ap
pel.tñ

pel.tñ multi tenẽt qđ scđo casu poterit appellari ꝑut ibi tȝ glo. Ray.Bar.ꝛ Ang.lȝ quidā ꝯ.cōfirmaꝛ qꝛ dici pt qđ talis clā statuti est referenda ad proximā ꝛ sic ad ꝑcepta ꝛ grauamina que fierẽt ipsis arbitris:nō ad oīa supiora ex quo resultaret ꝓhibitio appellatiōis:ꝛ sic absurditas:cū tollaꝛ defensio vt in.c.cum spāli.§.porro.de appel.ꝛ iuriū correctio quo casu nō dȝ clā in fine posita ad oīa supiora referri vt dicūt Bar.ꝛ doc.in.d.l. talis scriptura.ꝛ est tex.cū gl.in ꝟ.prioratibus.in.c.cū singula.de pbē.in.vj.ꝛ ter.ꝛ ibi Abb.moder.in.c.pe.extra de in.pa.❡Cōfirmanꝛ ꝓmissa rōne cōcludēti.nā statutū ꝑsupponit casum in quo cōpromissum fieri dȝ ad petitionē ptis quo casu ponit formā cogēdi ptes ꝛ arbitros ad cōpromissum.demū disponit ꝙ a ꝑceptis ꝛ a grauaminibus ꝙ ꝓpterea fierẽt nō possit appellari.Sȝ in casu nostro negamus ꝑsuppositū statuti qđ imo sumꝰ in casu in quo ꝯpromissum fieri nō debet igiꝛ nō hȝ locū dispō

10 statuti que fundata est in tali ꝑsupposito † qđ simus in casu cōpromissi fiēdi qm̄ vbi statuti ꝑsuppositū locū non habet locum dispō.glo.est singularis quā ibi notant Jac.bu.Hul.ꝛ Pau.de ca.in.l.mācipia.in verbo.aduocādū.C.de seruis fug.ꝛ ideo dicūt Nic.de nea.ꝛ Bal.in.l.j.§.itē illud ꝓ illū tex.ꝙ qñ statutū disponit cōitatē debere dānū emēdare illatuȝ per ignē opȝ prius ꝓbare ignē immissuȝ qđ statutū ꝑsupponit ꝛ ꝓbaꝛ ex his ꝙ ponit Bar.in.l.diuus.ff.de test.mil.ꝛ Inn.in.c.cū sit gñale de fo.cōp.voluit em̄ statutū qđ qñ essemꝰ in casu in quo cōstaret compromissuȝ fiendū iudex ꝓcederet ꝑcipiendo ꝛ grauādo partes ꝛ arbitros ꝑut in dicto statuto disponiꝛ.lȝ nos sumus in casu posito in vltimis exceptionibus positis in dicto statuto quo casu statutum in versiculo ꝛ hec oīa aperte disponit qđ omnia cōtenta in dicto versiculo statuto nō vendicet sibi locum.ꝛ sic nō vult qđ in dictis casibus sit ꝓhibita appellatio.vñ si iudex iudicat nos esse in casibus exceptis a statuto.qđ non sit ꝓhibita appellatio in isto casu.est casus in dicto versiculo.ꝛ hec omnia iūcta dispositione iuris cōis.quod talis appellatio est permissa. Et sic cōcluditur appellari potuisse. Laus deo.

❡Ut.s.per me conclusum est arbitror iuris esse ego Bartho. Socinus senensis.J.v.doctor ꝛ aduocatus consistorialis.

❡Consilium.ccci.

1 ❡Legatum factum filiabus pro eis maritandis includit etiam posthumas.

2 Dispositio.l.octaui.ff.vnde lib.non habet locum in absente.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectum.❡Circa pñtem cōsultationem videbaꝛ primo aspectu dicendum qđ legatum factū filiabus Augustini filiȷ̄ sororis dicti testatoris pro earum maritare.ꝛ sic pro dote nō includit filias

1 posthumas dicti Augustini.ista conclusio probatur qꝛ † qđ fortius est legatum factum filiabus propriȷ̄s non includit posthumas.casus est in.l.qui filiabus.ff.de le.ȷ̄.vbi Pe.Cy.Dy.Bal. Jmo.Pau.de ca.ꝛ cōiter moder.tenent rationē esse qđ ꝓpter filiationē vꝛ filie relinquere.l.tutor.§.que tutoribus.ff.de excusa.tu.sed nō censetur habere tantam affectionem ad filias nascituras quantā ad filias natas ideo nō includūtur posthume ideo impugnant Bar.dicentem qđ legatum censeꝛ factum ob bene merita que nō cadunt in posthumā.l.nec adꝫcat.ff.pro socio qđ nō prosequor.Patet etiā rōne nā dicēdū est in casu nostro qđ rōne cognatiōis ꝓpter quā testator affectionē habebat censeꝛ legatū factū iuxta id qđ habeꝛ in.l.si cogna.ff.de re.dub. ꝛ sic nō vꝛ tantā affectionē habuisse rōne cognationis ad posthumas sicut ad iaȝ natas.ꝛ licet in legato dotis facto filiabus propriȷ̄s includantur posthume ſm Pau.de ca.ꝛ moder.in.d.l.qui filiabus.illud est qꝛ pater de necessitate dotare tenetur qđ nō cadit in filiabꝰ filiȷ̄ sororis.vñ cessat rō ꝓpter quā posthume includantur.ꝛ sic cessat dispꝫ.l.adigere.§.quāuis.ff.de iure pa. cū si.❡Quibus tñ non obst.ꝯria sñia in casu nostro ꝓbabilior vꝛ esse cōcurrentibus his que in puncto presupponunꝛ qm̄ in casu nostro cōcurrit ꝓprietas vbor.Jtē cōcurrit volūtas defuncti.❡Primum probaꝛ qđ in quacunꝫ dispōne appellatione filiationis de proprietate sermonis veniunt posthume.l.nomē filiarum.ff.de ver.sig.l.iubemus.C.ad treb.ꝛ in.l.neratius.ff.de manu.test.in.l.is cui.ff.qñ dies leg.ced.ꝛ in.l.si quis operas.ff. de ope.lib.ꝛ tenent doc.in.l.qui filiabus.lȝ volūt qđ id nō includant posthume ex cōiecturata mēte testōris ꝙ nō cēseꝛ ad illas habuisse tantā affectionē lȝ ad tollendā hāc cōiecturam.Scđm ꝓbaꝛ qđ in casu nr̄o cōcurrat ꝯiecturata mēs testōris q ex cōiecturis colliꝛ iuxta no.in.l.cū ꝓponereꝛ.ff.de le.ȷ̄.h aūt ꝓbaꝛ ex pl'ibꝰ.ꝛ ꝑmo qꝛ testōr hēbat amplū ꝑrimoniū quo casu vꝛ sentire de oībus in.l.si filie.ff.de le.ȷ̄.ſm bal.ꝛ Ang.ꝛ Ni.de nea. in.d.l.q filiabꝰ.ꝛ lȝ Jmol.ꝛ aliq sint ꝯ tñ nō vꝛ i iudicando recedēdū a Bar.ꝛ si dicaꝛ bar.loqꝛ in pr̄e q.fi.suis reliqt dico qđ eadē rō est in casu nr̄o.ex quo em̄ Augustinus erat hō parū industriosus ꝛ hēbat grauē familiaȝ ꝛ nō poterat neꝫ filias natas neꝫ nascituras cōdecēter dotare ꝛ testōr diues carebat filiȷ̄s voluit ei subuenire vt filias dotare posset ꝯdecēter ꝓ bono re domꝰ.vñ verisil'r testōr pīter ꝛ natis ꝛ nascituris ꝓuidē voluit ꝛ si fuisset de hoc casu interrogatus idē dixisset.ad h tert. no.i.l.tale pactū in fi.ff.de pac.ꝛ ista ē vrgēs cōiectura.❡Scđo fortius hoc ōndo.nā filiabꝰ Augustini reliqt ducētos florenos ꝓ qlibet.itē reliqt certā quātitatē pecunie ex ꝙ voluit emi immobilia ꝛ qđ ex redditibus tres puelle ꝑpetuo maritarenꝛ quarū vna hēat cētū alie due qnquaginta ꝓ qlibet.❡Ex quibus sumiꝛ duplex rō qꝛ ex quo facit mētionē de puellis ꝑpetuo maritādis singulis annis facit mentioneȝ de posthumis nascituris de ꝑsonis ex̄neis et sic cogitauit nō solū de natis lȝ de nascituris quo casu ēt veniūt posthume applōne filiarū qñ in aliq̄ pte testi ē de posthūis hita mētio vt est casus in.d.l.q fi.❡Preterea ēt secūdo si cogitauit ꝛ voluit ꝓuidē posthūis alienis quāto fortius cēseꝛ voluisse ꝓuidere posthūis cognatis ꝑ affectionē cognatiōis ꝑ id qđ hꝛ in.d.l.si cognatis.ff.de re.du.ꝛ hoc fundamētū me multū mouet.❡Tertio cōfirmaꝛ h idē ex alio.Nam ꝑsupponiꝛ qđ testōr erat abñs i ptibꝰ satis lōginqs ꝛ qđ recessit eo tpe quo Augustinꝰ nullas filias hēbat ꝛ ꝯtinuo stetit abñs vsꝫ ad tps testi ꝛ qđ tpe abñtie ꝛ pꝰ mortē testōris qui post reditū mortuꝰ est filie alique sunt nate.Ex quo colliꝛ clare qđ non potuit moueri testōr potius ad natas quā ad nascituras ex ꝙ rōne abñtie nō ꝑsumiꝛ sciuisse quot filias Augustinꝰ habebat ꝑ id qđ hꝛ in.l.titius.§.lutius.ff.de libe.ꝛ posthu.ꝛ in.l.qm̄ sororē.C.de iure deli.qꝛ in abñte

2 † nō hȝ locuȝ.l.octaui.ff.vñ cognati.vñ cēsendū est qđ potius cōteplatione Augustini legatuȝ fecerit vt eū in onere dotandi ꝓprias filias coadiuuaret ꝑ id qđ hꝛ in fili in.l.lȝ si plures.§.in arrogato.ff.de vulg.ꝛ pu.ꝛ in.l.cū aliqs.C.de iure deli.ꝛ in.l.sociū q in eo.ff.ꝓ socio.in fi.cū seq. ꝛ sic attēta ista rōne pariter dꝛ cogitasse de filiabꝰ natis ꝛ nascituris qꝛ militat eadē rō exoneratiōis dicti Augustini ꝛ sic eadeȝ iuris dispō eē dȝ.l.a titio.ff.de verb.obl.❡Quarto hoc idem confirmaꝛ qꝛ aliȷ̄s filiȷ̄s sororis ꝛ fr̄is ampliora legata fecit ꝛ sic posthume cōprehēdāꝛ vñ censendū est quod sicut alios honorauit ita ꝛ istū Augustinū honorare voluit legato sibi cōdecēti: qꝛ ex quo nō erat hō industriosus nō reliqt trafica cuȝ oneribꝰ lȝ dotes ꝑ eius filiabus vñ rōne seruāde equalitatis satis possumus dicere hoc fuisse de mēte testōris ꝑ id quod hꝛ l.si in.l. cū pater.§.euictis.ff.de le.ȷ̄.ꝛ in.l.fi.C.cōia vtriusꝫ iud.ꝛ in.l. quesitū.§.lȝ papinianus cū glo.ff.de fun.instr.cū si.Et ꝓ certo nisi nosipsos seducere velimus hāc fuisse mētē testōris interpꝛtari debemus ꝙ ex̄ vltimis voluntatibus ꝑdominaꝛ.l.ex facto. la.grāde.ff.de he.insti.l.in ꝯditiōibus primū locū.ff.de cōdi.ꝛ demō.❡Postremo lȝ res dubia iudicādū est in fauorē dotis. l.in ambiguis.ff.de iure do.ꝛ tradiꝛ in.l.j.ff.so.ma.ꝛ est text.ꝛ ibi no.d.Abb.in.c.fi.de re iu.ꝛ ita sentio. Laus deo.

❡Ego Bartholomeus Socinus.J.U.doctor.

❡Subscripserunt simpliciter famosissimi docto.do.Anto.cochus ꝛ do.Frāci.de pepis florentini.

❡Consilium.cccij.

1 ❡Statutum simpliciter loquens non ligat subditum contrahentem extra territorium.

2 Gabella debet solui in loco contractus.ꝛ nu.3.

4 Collecte quando possint imponi pro rebus ciuilibus positis in alio loco ꝛ territorio.

5 Condemnatus ꝛ exactus in loco delicti non potest contra eum in loco domiciliȷ̄ procedi.

6 Concessio generalis nō censetur continere id per quod iuri superioris concedentis preiudicaretur.

7 Iniusta non veniunt in generali commissione.

Dominus labia mea aperiat ꝛ spiritussanctus illuminet intellectum.❡Uidebatur primo aspectu cōcludendū qđ ciuis pistoriensis deberet soluere gabellam de contractu dotis et de eius receptione celebrato in ciuitate florētie.Nam statutum imponere potest gabellam expresse contrahentibus extra territoriū subditis suis quos delinquentes ꝛ contrahentes extra territorium videtur ligare potuisse vt inquit Bar.in.l.cunctos populos in.viȷ̄.q.C.de summa trini.Cuius opinio magis communiter approbatur ꝛ in.l.extra territorium.extra de iurisd.om. iudi.lȝ statutū ciuitatis pistoriȷ̄ vꝛ expsse disponere qđ de ꝯctu dotis celebrato ēt ex̄ territoriū ꝑ pistorięses soluaꝛ gabella.igiꝛ tale statutū seruādū vꝛ.Cui cōcloni obstare nō videbaꝛ qđ ciuitas pistoriēsis ꝛ quo ad iurisditionem ꝛ quo ad introitꝰ fuit effecta subdita dñio florētinoruȝ qm̄ dñiū florētinorū restituit plenarie in oībus quo ad dictos introitꝰ dictā ciuitatē pistoriȷ̄ i ꝑstinū statutū sicut erat añꝫ eēt effecta subdita ꝑut pȝ ex restōne facta de anno dñi.Mcccc.xx.ꝛ plenius ex declaratiōe facta de anno.Mccccxl.que declaratio est adeo plenaria ꝙ dꝛ cōitas pistoriēsis eodē mō gabellas exigere sicut ꝑus poterat qñ erat libera.ar.eius qđ ponūt bar.ꝛ doc.in.l.fi.C.de sen.pas.ꝛ bald.

⁊ aliȷ̃ in.l.gallus.§.⁊ qd ſi tm̃.ff.de li. ⁊ poſthu. Ad idē qđ not.
bar.in.l.j.§.filiũ.ff.ad tertul.⁊ bal.in.c.dño guerrā.hic finit̃ lex
corradi.cũ multis ſilibus ſed dcā cõitas h̃ caſu videbat̃ exigere
poſſe aňq̃ effecta eēt ſubdita igit̃ ⁊ hodie cũ ad dcm̃ tp̃s i hoc
fuerit reſtituta. ¶ Quib⁹ tñ nõ obſtātibus ꝯriā ſniam veriorē
exiſtimo.ſ.qđ in caſu nr̃o ciuis piſtorieñs qui florentie accepit
vxorē fecit ꝯctũ dotis dotē recepit ⁊ mr̃imoniũ ibi ꝯſummauit
ſoluta gabella florētie nõ teneat̃ ſoluere piſtoriȷ̃.⁊ ꝑ fundamē
to huius cõclonis pmitto duas cõclones magis cõiter appro
1 batas. ¶ Pria cõclo eſt qđ † qñ ſtatuta ſimplr̃ loquantur non
ligāt ſubditos ꝯhētes vel delinquētes ex̃ territoriũ.ita ꝯcludit
bart.in.d.l.cũctos poplos in.viij.q.ar.l.cũ vn⁹.C.de bo.indic.
aut̃.poſſi.⁊.c.vt aiaꝝ.de cõſti.li.vj.Et ſequunt̃ ibi bald.⁊ ſaly.
⁊ bal.i.l.ij.C.de eunu. ⁊ Pe.de.anc.in rep.c.poſtulaſti.de fo.
cõpe.⁊ Jo.de lig.⁊ do.Abb.in.c.j.ex̃ de rap. ¶ Scđa cõcluſio
2 eſt qđ † gabella q̄ iponit̃ ſolui dꝫ in loco ꝯctus lꝫ res ſit in alio
territorio ſita.ita decidit bal.ꝑ illũ tex.in.l.magis puto.§.illđ.
ff.de re.eo.⁊ bal.in.l.j.v.iiij.querit̃.⁊ idem bal.in.l.j.C.vbi cõ
ue.q certo loco dare ꝑmi.⁊ bal.in cõſ.qđ incipit ſtatuto cauet̃
vbi conſuluit qđ lucēſis ſivēdat bona luce q̄ hꝫ in ciuitate puſiȷ̃
gabella debet̃ in ciuitate lucana,cui ꝯſilio ſe ſubſcripſerũt pe,
de anc.⁊ plures aliȷ̃.idē voluit bal.in.l.vniuerſa.C.de p̃ci.impe.
offe.⁊ bal.i.l.arbitraria.ff.de eo qđ certo loco.Et idē cõſuluit
do.Nellus in cõſi.ſuo qđ icipit referā.⁊ Ang.in.l.fi.ff.de iuriſ.
om.iudi. ¶ Ex quibus infero duo correlaria. ¶ Primum qđ
ſtatutũ imponēs ſimplr̃ gabellā ꝑ ꝯctibus geſtis ⁊c.non ligat
ꝯhētes ex̃ territoriũ ad gabellam ⁊ ex h̃ collr̃ manifeſta deciſio
in caſu nr̃o in quo ſtatutũ nõ ligat exp̃ſſe faciētes ꝯctus dota
les extra territoriũ celebratos.cui concloni nõ obſtat aliud ſta
tutũ qđ exp̃ſſe ligat cõſummātes matrimoniũ ex̃ ciuitatē piſto
rienſem.⁊ ſic vr̃ ēt extra territoriũ ligare voluiſſe:qm̃ ad hoc fa
ciliter reſpondetur quod ſtatutum predictum eſt exorbitans ⁊
odioſum.argumen.eius quod habetur in.l.vectigalia.C.noua
vectig.⁊ in.l.vectigalia.ff.de.publi.vnde ſtricte intelligi debet
l.quod vero.ff.de.ll.⁊ in regula ea que a iure de regul.iur.libr.
vj.ſed ſtatutum tm̃ loquit̃ de his q cõſummarũt mr̃imoniũ ex
tra.nõ aũt de his q caperētvxorē extra ibidēq̃ facerent ꝯctum
dotis dotē reciperent ⁊ matrimoniũ cõſummarent.ergo nõ cõ
prehenditur iſte caſus a ſtatuto.l.ſi vero.§.de viro.ff.ſol.ma.l.
ſi ſeruũ.§.nõ dixit p̃tor.ff.de acqui.here. ¶ Cõfirmat̃ qꝛ vt di
ctũ eſt gabella ſolui dꝫ in loco ꝯctus dotis nõ in loco ꝯſumma
ti mr̃imoniȷ̃.vñ lꝫ voluerit ſtatutũ ſolui gabellā qñ alibi eēt cõ
ſummatũ mr̃imoniũ itelligi dꝫ qñ ꝯctus dotis eſt ibi celebrat⁹
ad hoc vt minus corrigat ius cõe ad hoc qđ hr̃ in.l.fi.§.in com
putatiõe.C.de iure deli.⁊ in.c.cũ dilectus.extra de cõſue. Pro
bat̃ ēt qꝛ cũ ſtatutũ loquat̃ in caſu ſimplici de cõſummātib⁹ nõ
dꝫ trahi ⁊ extēdi ad caſũ mixtũ vcꝫ ad ꝯſummātes ꝯhētes ꝯctũ
dotis ⁊ recipiētes ꝑut habet̃ in.l.hoc legatũ.ff.de le.iij.⁊.l.vim
paſſam.§.p̃ſcriptiõe.ff.de adult.⁊ Angel⁹ ⁊ doc.in.l.ij.in p̃n.ff.
de v.ob.cũ multis ſilib⁹.⁊ ſic pꝫ qđ ſtatutũ loquēs de ꝯctu do
tis nõ extēdit̃ ad ꝯct⁹ celebratos extra territoriũ ⁊ ſi aliud ſta
tutũ gñaliter de ꝯctib⁹ loquēs ꝑut pcipē poſſũ in dcõ loco ex q
buſdā cõſiliȷ̃s mihi exhibitis dico qđ in mā̃ dotiũ ſtatutũ ſpā
le attēdi dꝫ ⁊ nõ gñale vt in regula generi ꝑ ſpeciē de re.iu.li.vj.
⁊ per bar.in.l.oēs populi in.ij.q.p̃n.ff.de iuſti.⁊ iu.⁊ Bartol.
in extrana.ad repri.in v̓ſi.nõ obſtātibus.cũ ſi. ¶ Secũduꝫ cor
3 relariũ infert̃ qđ † ex quo ciuis de quo agim⁹ ſoluit gabellā in
loco ꝯctus vbi cogi poterat vt dictũ eſt non põt amplius cogi
ad ſoluēdũ in loco domiciliȷ̃ lꝫ ſtatutum h̃ exp̃ſſe diſponeret.
iſta ꝯñtia ꝓbat̃ qꝛ nõ dꝫ iſte duplici munere gabellarũ graua
ri.ar.l.incola.⁊.l.fi.§.iteꝫ reſcripſerũt.ff.ad muni.⁊.l.titia.§.q
in vita.ff.de leg.ij.⁊ ita in terminis cõſuluit do.Nellus de ſcõ
Hemi.in cõſilio ſuo incipiē.in noīe patris ⁊c.Quia ſup predi
cto arti.Nõ eñ dꝫ qs ꝑ eadē re duplici loco grauari ⁊ collecta
ri vt voluit glo.⁊ Barto.ibi.C.de mulie.⁊ in quo loco.li.x.Ad
idē gloſa.⁊ ibi bar.in.l.interdictā.§.quotiēs.ff.de public.vide
mus ēt qđ ſemel decimatus nõ dꝫ iterũ decimari.c.fin.extra de
decimis.Ad idē.l.priuate ⁊ ibi bar.C.de excu.rei mili.li.x.⁊ ꝑ
bar.in.l.ſcimus.C.de cõſuli.li.xij.Cõcludit̃ ergo qđ ex quo di
ctus ciuis piſtorieñs ſoluit gabellā in ciuitate florētie nõ dꝫ ite
rũ ꝑ eodē ꝯctu ſoluere piſtoriȷ̃. ¶ Nec p̃miſſe cõcluſioni obſtat
ſi dicatur qđ ſi ſtatutũ exp̃ſſe diſponit h̃.ergo ſeruādũ vr̃ i loco:
qꝛ lex quāuis dura ſeruāda eſt.l.p̃ſperit.ff.q̃ ⁊ a qbus itē ex quo
ſtatutũ diſponit qđ ſoluat̃ de ꝯctibus alibi geſtis ex quo in lo
co ꝯctus cõiter ſoluit̃ gabella ſm ſtatuta ⁊ conſuetudines ciui
tatum Italie tale ſtatutũ intelligendo ꝑut.ſ.parum aut nihil
operat̃ ſi nõ põt cogi qñ alibi gabellā ſoluere deberet qđ nõ vi
det̃ dicendum.l.ſi quando.ff.de lega.j.c.ſi papa.de priuileg.in.
vj.et per bar.in.l.iij.§.p̃tor.ff.de dā.infec.itē ciues piſtorienſes
qui voluerunt plenarie reſtitui et ſic ꝑ dictā reſtõnē vident̃ iſti
ſtatuto ꝯſenſiſſe iuxta.no.ꝑ Bar.in.l.oēs pp̃li in.j.q.p̃n.ff.de iu
ſti.⁊ iu.⁊ ꝑ bal.i.l.ꝯctus.C.de fide iſt.nõ vr̃ ꝙ nũc poſſint ꝯdicere

⁊ nolle ſoluere gabellā piſtoriȷ̃ de ꝯctu de quo alibi gabellā ſol
uerint. Sed ad p̃miſſa mutiplr̃ rñdetur.Et primo ꝙ lꝫ ſtatutũ
loquat̃ ſimplr̃ de ꝯctibus geſtis extra territoriũ tñ reſtringi dꝫ
qñ in eo loco ex̃ territoriũ gabella de dicto ꝯctu nõ ſolueretur.
ſemꝑ eñ ſtatutũ eſt interpretandũ vt minus recedat̃ a iure cõi.
l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa.⁊ ibi notatur.⁊ in.c.cũ dilectus.extra
de cõſue.per glo.⁊ doc.in.l.fi.§.in cõputatione.C.de iure deli.
4 cũ ſi. ¶ Cõfirmat̃ iſta rñſio qꝛ nos videmus † qđ de iure cõmuni
imponunt̃ collecte ciuibus ⁊ incolis pro rebus exiſtentibus in
alieno territorio.l.fi.ff.de decr.ab ord.fa.⁊.l.reſcripto.§.fi.ff.de
mune.⁊ ho.tñ hoc intelligit̃ verũ niſi in alio loco fuerit collecta
impoſita in illis bonis vt per glo.Bar.⁊ doc.in.d.l.j.C.de mu
lie.⁊ in quo loco.igit̃ intelligitur qñ illa bona in illis locis non
poterāt collectari.ita in caſu noſtro intelligi dꝫ ſtatutum qñ in
illis locis in quibus eſſet ꝯctus celebratus nõ ſolueret̃ gabella
⁊ per hanc interpretationem ita ꝯſuluit dñs Nellus in cõſi.qđ
inci.in deciſione eoꝝ ⁊c. ¶ Scđo rñdeo clare qđ ſtatutũ põt in
telligi ēt ſi i eo loco vbi eſſet celebratus ꝯctus ſolueret̃ gabella.
ſꝫ tñ ſoluta nõ eſſet vel qꝛ alias ab eo non eſſet petita vel ſi eſſet
petita ⁊ ēt cõdēnatus fuiſſet nõ eēt exacta ab eo:qꝛ nõ habitat
in loco.ſecus ſi coactus fuiſſet ad ſoluēdum in loco ꝯctus extra
territoriũ.nā tunc cogi nõ põt in ciuitate piſtoriȷ̃.hāc rñſioneꝫ
ꝓbo ꝯcludēter.Nā doc.ſimul determināt qđ ſuperior põt liga
re ſubditos ſuos ꝯhentes ⁊ delinquētes ex̃ territoriũ:vt ꝑ bar.
in.d.l.cunctos populos in.viij.q.cuius opi.cõiter approbatur
ibi ⁊ in.l.fi.ff.de iuriſdi.om.iud.itē ſi collectatus in vno loco nõ
dꝫ in alio loco collectari vt dictũ eſt ita punitus in vno loco nõ
dꝫ in alio puniri.l.ſenatus.⁊ ibi no.ff.de accuſa.⁊ tñ ego habeo
quod ſi ſtatutum punit certa pena delinquentes extra territo
riũ ſi talis ſubditus nõ fuerit accuſatus vel inquiſitus.item po
5 ſito † qđ fuerit bānitus in talem penā põt iterũ puniri in loco
domiciliȷ̃ ſi tamē fuit cõdemnatus ⁊ pena exacta in loco delicti
non poteſt ꝯ eum in loco domiciliȷ̃ inquiri.ita diſputādo deter
minauit Ja.de bel.in ſua diſputatione quā poſuit in.l.j.C.vbi
de cri.agi opor.Et de verbo ad verbũ poſuit Albe.de roſa.in
ſuo opere ſtatutoꝝ.q.xcix.in vlt.parte.⁊ tꝫ Jo.an.in addi.ſpe.
in ti.de acc.§.j.ver.quid ſi venit.⁊ Bar.in.l.ſepulchri.de ſepul.
vio.vbi dicit ſe ita pluries iudicaſſe ⁊ conſuluiſſe qua rõne ſta
tutũ predictũ qđ imponit penā nõ intelligit̃ niſi alibi pena fue
rit impoſita ⁊ exacta.ſecus ſi non fuiſſet exacta:qꝛ nõ cenſetur
voluiſſe ſubdituꝫ duplici pena puniri.⁊ ita nõ vr̃ voluiſſe pro
eodem actu duplicem gabellam imponere.nõ eſt eñ dare rõnē
differētie.igit̃ idē ius.l.illud.ff.ad.l.aquil.cũ ſi. ¶ Tertio ⁊ vlti
mo rñdeo qđ lꝫ dñium florentinũ fecerit dictam plenariā reſtõ
nē ⁊ cõceſſionē nõ tñ per illam cenſetur cõcedere voluiſſe quod
exigantur gabelle ab illis qui ꝯherent in ciuitate florentie vel
eius territorio ex̃ territorium ciuitatis piſtoriȷ̃.Iſta rñſio pro
6 batur.primo qꝛ † in nulla generali cõceſſione venit id ꝑ qđ iuri
ſuperioris cõcedētis illius cui fit cõceſſio p̃iudicaret̃.l.ꝓhibet.
§.pe.⁊ ibi per Bar.ff.qđ vi aut clā.⁊ per Bart.notabilr̃ in ſuo
cõſi.qđ incip.ciuitatis camerini ⁊c.ſed in caſu noſtro derogare
tur iuriſditioni ⁊ iuri dñij florentini qđ de ꝯctibus geſtis in lo
co ſuperioris collectaret̃ in ciuitate piſtoriȷ̃.Itē qꝛ ciues piſto
rienſes retraherent̃ a ꝯhēdo in ciuitate florentie ſi iteruꝫ habe
rēt ſoluere in ciuitate piſtoriȷ̃.⁊ ſic derogaret̃ gabellis ciuitatis
florentie.facit qđ in ſimili habet̃ in aut̃.caſſa.C.de ſac.ſan.ecc.⁊
maxime qꝛ talis cõceſſio facta fuit ab habētibus autoritateꝫ a
dñio florentino qui non potuerũt vigore cuiuſcunq̃ gñalis au
toritatis derogare iuribus ⁊ ꝯſuetudinibus florentinis iuxta
no.ꝑ Bar.in.l.ambitioſa.ff.de decre.ab or.fa.⁊ per Bar.in.§.
quib⁹ in prima cõſti.C. ¶ Scđo ꝓbat̃ qꝛ nõ eſt cenſendũ qđ cõ
ceſſerint ptātē imponendi gabellas eis a quibus ipſimet exige
rēt:qm̃ nõ eſt dicēdũ qđ voluerint ſubditos duplici onere gra
uare.d.l.titia.§.qui invita.⁊ bñ facit qđ no.gl.in.d.l.j.C.de mu
lie.⁊ in quo loco.hoc eñ fuiſſet iniuſtũ:tum qꝛ duplici gabella
ſubditi grauarent̃:tum qꝛ effectualr̃ ipſimet florētini dicerent̃
duas gabellas exigere.Nā in locũ cõceſſiõis p̃dicte gabellaꝝ re
cipiũt certā quātitatē pecunie ⁊ ſic in effectu recipiunt illas ga
bellas ex quo pecunia in illaꝝ loco ſubrogat̃.ar.eius qđ hr̃ in.l.
ſi rē ⁊ preciũ.ff.de peti.here.⁊.l.imperator.§.fi.ff.de le.ij.⁊ ſic di
7 cerent̃ cõceſſiſſe rē iniuſtam. † in quacũq̃ aũt gñali conceſſione
nõ veniũt iniuſta vt no.Bar.in.l.j.ff.de his qui ſunt ſui vel alie.
iur.⁊ Bal.in.l.j.C.de monopo.⁊ eſt bonus caſus in.c.j.ꝑ quos
fiat inueſtit.⁊ in.c.j.de iureiur.in.vj. ¶ Ex quibus cõcludo qđ
ciuis predictus piſtorienſis qui ſoluit gabellam in ciuitate flo
rentie ꝑ ꝯctu ibi celebrato nullo modo teneatur ſoluere dictā
gabellā in ciuitate piſtoriȷ̃.vñ cũ ꝑ errorē ꝓmiſerit qui p̃ſumit̃
in dānis vitādis vt ꝑ Bar.in.l.nõ fatet̃.ff.de cõfeſ.quocũq̃ er
rore hoc fecerit cõpetit ꝯditio indebiti.l.lꝫ ⁊ ſi reus paratus.ff.
de condi.inde.⁊ ꝑ Bar.⁊ doc.e.ti.l.j.vñ ēt ſi poſt ꝓmiſſionē ſol
uiſſet poſſet repetere.l.indebitā.ff.de cõdi.inde.forti⁹ ergo põt
ſe tueri exceptiõe.l.cui damus.cũ mā.de reg.iur. Laus deo.

Ut ſupra

¶ Ut supra cõclusum est per me arbitror iuris esse ego Barth. Socinus. J. U. doctor et aduocatus pistorialis.

¶ Subscriptio dñi Felyni de sandeis.

¶ Egregiã ac iuridicam puto p̃fatã ɔclõnẽ p̃dicta. Pro quibus primo facit illud solidũ p̃suppositum q̃ nõ dꝫ qs grauari bis p eadẽ re vt p glo. in. l. j. C. de mulie. et in quo loco que ẽ notabilis ad datia et gabellas q̃ quotidie imponunt̃ ſm Bald. in c. caplin in. ij. col. de rescri. ¶ Scdo facit elegãs ɔsilium Lu. ibi visis rc. vbi voluit qd lꝫ bona sita in territorio aretino sint subiecta oneribus a populo aretino imponendis si tñ aliqua ex dictis bonis sint catastrata in extimo ppli florẽtini et ei soluant onera nõ p̃nt grauari a pplo florentino. allegat glo. in. d. l. j. C. de mulie. et in quo loco. ¶ Tertio facit q̃ no. Joã. an. in addi. spe. in. tit. de cau. pos. et pprie. §. qr vo v. quid de colligentib⁹ in scda additiõe. vbi dicit q̃ si p̃nceps concedit alicui terre nouam exactionẽ pedagiorꝫ nõ intelligit̃ cõcessisse vt grauent̃ illi q iam sibi pedagiũ soluerant priusq̃ ad illũ locum puenirẽt. ita hic populus florẽtinus exactionẽ gabellarꝫ ɔcedens, non intelligitur ɔcessisse vt exigat̃ gabella ab his q pro eadẽ mã ipsi populo gabellã soluissent. ¶ Quarto facit qd no. Bald. in. c. venientes. in pe. col. de iniur. vbi dicit q̃ si papa ɔfirmat statuta aliquorũ nõ intelligit̃ ɔfirmare statuta qbus iuribus pape p̃iudicaret. Sic in proposito populus florentinus dans potestatem pistoriensibus ſm ritus antiquos statuẽdi nõ intelligit̃ aliqd ɔcessisse in preiudicium ppli florentini. et istud esset tale: qm̃ si ex hoc posset a pistoriẽsibus grauare granatum a florẽtinis redderet statuta florentina de gabellis loquentia iniusta et iniqua vtpote grauãtia hoiem iterꝫ iniuste grauandum non venit aũt in gñali concessione id qd concedentis honorẽ dehonestet aut suggillet. vñ inqt Barto. in tracta. de tyrãno col. xvj. versi. x. quero q̃ gñalis ɔfirmatio facta a p̃ncipe ad cõseruationem alicuius donatiõis non includit ptãtẽ exigendi a subditis aliqd p fas et nefas nec mores tyrãnicos approbat. Et iõ dixit Oldra. cõsi. lxvj. an ex delicto q̃ in gñali balia data antianis nõ intelligit̃ ɔcessum aliqd qd iniquũ effectuꝫ pducat. Et istud esset tale: qm̃ ptãs ɔcessa pistoriensibus exigẽdi vetus suũ statutum includeret iniquã ptãtem grauatos iterum grauãdi ɔ. c. cuꝫ pastoris. vij. q. j. vñ Pe. de ancha. in cõsi. mihi. cclx. in quesito superius posito pulchre impugnat quasdã reformationes antianorꝫ p quas redargui poterat populus de iniustitia et violatiõe pmissorum federum qm̃ in gñali ɔcessiõe talia nõ veniunt. facit. l. si procurator. ff. de ɔdi. et de. cũ ɔcor. qbus eã ornaui in. c. j. in. x. col. vt lit. nõ conte. ¶ Quĩto facit qd dicit. d. Abb. in ɔsi. mihi vltra impssa. clxxxij. incip. disponẽte statuto terre collis vt dixit q̃ lꝫ statutum terre collis dicat soluẽdũ eẽ gabellã de aĩalibus, p suũ territoriũ transeũtibus tñ si qs duxerit aĩalia p terrã seu viã cõem inter collenses et sctm̃ geminianũ nõ tenet̃ collensibus soluere gabellam: qr statutũ intelligit̃ de territorio mero collensiũ, non de cõi vel mixto p rõnes ab eo deductas. ergo statutũ pistoriẽse loquẽs de gabella soluẽda a ɔsummãte alibi mr̃imoniũ nõ intellr̃ de cõsummãte et ẽt ɔhẽte alibi sup receptiõe dotis tanq̃ in nõ meri ɔhentes sꝫ actũ maiorẽ faciẽtis et tangentẽ alienũ locum vt dicit do. ɔsulens qñ allegauit tex. in. l. ij. ff. de v. ob. in mã mixture. vñ dixit Alb. de rosa. in reptorio suo in v. pratum q̃ statutũ loquẽs de dãno dato in pratis nõ intellr̃ de dãno dato ĩ arboribus que in eo sunt: qr diuersa sunt pratum et arbores. l. pratũ. ff. de v. sig. ita statutũ pistoriẽse nõ extẽdat̃ ad ɔhentẽ in stiplõne dotis et ɔhentẽ mr̃imoniũ pp restõnẽ quã merentur hmõi exorbitantia statuta. c. in nr̃a. cũ si. et ibi Inno. de iniuriis. sicut ẽt statutuꝫ loquens de loco certe puincie nõ cõprehendit locũ mixtum inter duas prouincias ſm Domi. in. c. j. in. j. col. de tempo. ordi. li. vj. Laus deo. ¶ Et istis leuibus flosculis ad opulẽtissimam mensam dñi Bartholomei Socini sup sparsis idem sentire attestor de subscriptione regsitus Ego Felynus de sandeis rc.

¶ Subscriptio dñi Roberti de strozis.

¶ Diuino numine repetito. Subtilr̃ et ad plenũ et allegatum supius sup dicto dubio p prefatos excellentissimos doctores et p̃ceptores meos obseruãdissimos. Et ɔclusuꝫ est q̃ iuri ɔgruit et ẽt eqtatiuꝫ dcm̃ ciuẽ pistoriẽsem nõ teneri ad solõnem gabelle in ciuitate pistoriẽsi. nã vt subtilr̃ deducit primus cõsulens lꝫ statutũ pistoriẽse qd expsse ligat ɔsummãtes mr̃imoniũ ex̃ ciuitatẽ pistorij videat̃ ẽt ex̃ territoriũ ligare voluisse. tñ cũ dictum statutũ loquatur tm̃ de his qui ɔsummauerũt mr̃imoniũ extra ciuitatem pistorij non autem de his qui caperent vxores ex̃ et ibi facerent ɔctũ dotis dotẽ reciperent et matrimoniũ ɔsummarent tanq̃ exorbitans et odiosum non dꝫ cõprehendere dictũ casum de quo agit̃ et vt minus corrigat ius cõe p iura superius in sili allegata. pro qua conclusione et doctrina bñ facit qd no. Pet. de anch. ɔsi. cclxv. inci. in xp̃i noĩe amẽ. p̃mittẽdũ est qd ista pedagia et c. vbi cõsuluit qd si statuto ciuitatis cauetur qd debeat solui gabella seu pedagiũ pro equis iumẽtis rc. dꝫ intelligi tale statutuꝫ de his q̃ negociationis cã cõducunt̃ nõ vsus sui causa. et sic cõcordat cũ iure cõi quo solui nõ dꝫ. c. q̃q̃. de censibus li. vj. C. vt not. vecti. per totũ. c. super quibusdã. de ver. sig. et ideo de equis super quibus equitãt trãseuntes nõ tenent̃ soluere pedagiũ qr ducunt̃ cã vsus personarꝫ ad equitãdum ſm eum ex cuius verbis apparet qd illa vulgata doctrina que hꝫ qd statutũ exorbitans et odiosuꝫ nõ dꝫ ɔprehẽdere casuꝫ diuersũ a statuto et interptari vt ius cõe minus ledat̃ pũctualr̃ hꝫ locum ẽt in materia gabellarꝫ soluẽdarꝫ et cõsonat equitati ẽt p̃dicta cõclõne p eadẽ re bis quis grauetur ɔ ea q̃ habẽtur in. l. incola. et. l. fi. §. item rescripserunt. ff. ad muni. et. l. titia. §. qui in vita. de le. ij. et gl. in. l. j. de mulie. et in quo loco. et hoc ẽt bñ facere vr̃ qd cõsuluit Bart. in consilio suo. lxvij. inci. satis dubie queritur si primo rc. qd si primo factũ fuit instrꝫ vñ gabella solui debeat ei soluta fuit semel et ipsum instr̃m fuit cõbustum vel rogitus ex quo non erat exc̃tũ instr̃m et ob hoc ne res pereat iterꝫ inter easdẽ ptes fuit factũ de eadem re instr̃m non dꝫ solui iterꝫ gabella qr sufficit semel et qr bona fides nõ patitur vt idem bis exigatur. l. bona fide de reg. iu. ſm. eum latius ibi. et sic est in decima qd semel decimatus non debeat iterꝫ decimari multofortius in gabellis. nam decime fauorabiles sunt. gabelle vero odiose et ɔ ius cõe ſm Bal. in. l. si a dño vel, patre. §. fructus. ff. de pet. here. nec dñium florẽtinũ faciendo gñalẽ restõnẽ ciuitati pistoriensi censetur voluisse qd exigant̃ gabelle ab illis qui ɔherent et soluerent in ciuitate florentie. et facit. qd no. Bal. in. l. milites in fi. C. de test. mili. vbi dicit qd non creditur qd respublica per gñale arbitrium concessum ciuibus cõcesserit ɔ seipam et ɔ iura fiscalia per. l. si pecuniam. §. sunt. ff. de pec. leg. et idẽ Bald. in. l. ij. C. an seruus ex suo facto facit tert. in. l. licitatio. §. fiscus et qd ibi Bar. ff. de pub. et in illa qõne qd ciuitas vendẽs gabellas nõ tenet̃ emptori soluere gabellas. et maxime qr esset iniquũ vt duplici onere gabellarꝫ ipsi subditi onerarẽtur qd iniquũ et illicitum nõ vr̃ concessum in gñali concessione vt per Bal. in. l. milites. et dixit Bart. p illũ tex. in. l. j. C. de cõdi. ob cãm. qd casus omissus nũq̃ intelligitur permissus si eius pmissio induceret delictũ. et qd id qd pt fieri absq̃ delicto nunq̃ includit delictum. et dicit Lapp⁹ appellatiõe. cxxvij. inci. primo querit̃ col. iij. et sequit̃ do. in. c. eum qui de p̃bẽ. in. vj. quasi in fi. qd non incurrit̃ pena illius capli ex facto pcuratoris qui datus gñalr̃ non censet̃ datus ad illicita et in mandato non p̃sumitur illicitũ et qui illud allegat pbet ſm Rot. vt lit. pẽnil inno. decisio. vj. et cũ in dubio interpretari debeamus vt qs liberet̃ a solõne gabellarꝫ vt pꝫ ex no. p Bar. in. l. si pupillus in fin. prin. ff. ad. l. fal. dꝫ index fauorabilem se exhibere erga dictũ ciueꝫ pistoriensem a quo petitur iterum altera gabella maxime aduersus gabellarꝫ exactores quorꝫ mores qui vt plurimum sunt pꝫ ex his que dicit Ulp. iurisco. in. l. quãte audacie quãteq̃ temeritatis sint. ff. de publi. ¶ Ex quibus oĩbus vt. s. cõclusum est per supra dictos excellentissimos p̃ceptores meos de subscriptiõe regsitus arbitror iuris esse ego Robertus de strozis rc.

¶ Subscriptio domini Angeli.

¶ Diligenter thema ppositũ intuẽti videret̃ p̃ma facie dñm dictũ ser Marianũ ad soluẽdas dictas gabellas ĩ ciuitate pistorij cogi posse. lꝫ cm̃ varie sint opi. an ciuis ɔhens ex̃ territorium ligetur statuto patrie sue per. l. mercatores cum si. C. de cõmer. et mercat. et. l. ij. C. de eunu. cum si. tñ indubitata conclusio existit q̃ statutum põt ligare subditã suũ ɔhentẽ ex̃ territorium expresse supco disponẽdo vt. l. fi. ff. de decre. ab or. facien. et. l. j. C. non licere habita. li. xj. et. d. l. mercatores et punctualiter notãt Cy. Bar. et Bal. in. l. cunctos populos. C. de sum. trini. et fide catho. ad qd bñ facit tex. in. l. magis puto. §. illud. ff. de reb. eorũ. et hoc expresse firmat Bal. in. d. l. mercatores. et in. d. l. ij. de eunu. et Bar. in. d. l. cũctos populos in. viij. q. et Bal. in. l. si quis ĩ hoc genus. C. de epis. et cle. concludentes quod ea que geruntur per subditos extra territorium ligantur statuto si hoc expresse in statuto dispositum fuit. qd ẽt sequutus est Ang. in sua disputa. incipiente bononiẽsis sue ciuitatis bãnitus et in repeti. l. si vacantia. C. de bo. vacã. lib. x. post Cy. in sua disputatiõe inci. rector ciuitatis senarũ et Pe. de anc. in. c. postulasti. in. iij. opp. de for. compe. et canoniste in. c. vt aĩarꝫ de const. in. vj. statuto aũt pistoriensi expresse dispositum est pistorienses ẽt extra territoriuꝫ pistorij ɔhentes ob gabellã cogendos esse. ergo dictus ser Marianus licet extra territorium et in ciuitate florentie ɔxerit tñ postq̃ ita expresse statuto cauetur in dicta ciuitate pistorij gabellã predictam soluere cogendus esse videt̃. ¶ Preterea cum bona sint posita in territorio pistoriẽsi. et sic solutio et effectus ɔctus in locis ɔhentiũ collati sint in eodem loco ɔctũ celebratũ esse dõm vr̃ iuxta. l. ɔtraxisse. ff. de actio. et ob. et iõ statuta loci collate solõnis inspiciẽda et seruanda vident̃ p. l. quero cum si. ff. de solu. per quã rõnẽ ita in terminis decidere vr̃ Bald.

in.l.multū.C.si quis alteri vel sibi vbi format qōnē si statuto perusino caueť ꝙ de quolibet ꝯtu soluať gabella si duo perusini ꝯxerūt in ciuitate assisij ⁊ solutionē cōtulerint perusij an perusij gabella debeať. ⁊ decidit ꝙ sic: qꝛ ꝯtus celebratus dꝛ in ciuitate perusij. ⁊ lȝ hoc sit ex aliquali fictione ꝫm eū hȝ tū plurimū veritatis: ⁊ illud est potētissimū. nā hȝ verū consensum ⁊ verā volūtatē que ibi est vbi vult esse vt.l.nihil.ff.de capti.⁊ postli.reuer. ex his igiť ⁊ multis alijs q̄ dici possent videreť prima fronte cōcludendū ad gabellam soluēdā dictū ser Marianū teneri. quibus tū ⁊ multis alijs que dici possent nō obstātibus ꝯriam sententiā de iure verā fore arbitror. Pro cuius veritate dilucidanda presuppono ꝙ gabella q̄ venit soluenda rōne cōtract⁹ semp dȝ in loco celebrati contract⁹ solui etiā si bona sint posita ī alio territorio ⁊ aliquis ex ꝯhentib⁹ sit subiectus loco illius territorij. ita in terminis dicebat Bal. per illum tex.in.l.magis puto.§.illud.ff.de reb.cor. qꝛ ꝫm eū in loco celebrati ꝯtus peraguntͤ solēnia ⁊ ibi pficitur cōuētio: ⁊ idem voluit Bal. p illū text.in l.j.C.de ꝯhen.emp.in ver.quarto. vbi querit si de ꝯtu emptiōis ⁊ venditionis debeat solui gabella an debeat solui in loco ꝯct⁹ an in loco vbi res est sita an vtrobiqȝ. ⁊ rn̄det ꝙ cum gabella sit onus conuentionis seu obligationis non onus rei tradende iō inspiciť ꝫm eū locus vt pȝ in.d.l.j. itē qꝛ ꝫm eū in forma ꝯct⁹ inspicitur loc⁹ ꝯtus ⁊ sic vult Bal. in loco ꝯtus gabellā soluendā esse ⁊ nō vtrobiqȝ nec in loco vbi res est sita. idē voluit in.l.j.C.vbi cōue.cū certo loco dare ꝓmisit vbi q̄rit si cōtract⁹ est celebrat⁹ est pusij ⁊ Bononie collata solutio in quo loco gabella veniat soluenda an perusij an Bononie an vtrobiqȝ. et cōcludit ꝙ perusij: qꝛ solō gabelle pertinet ad ꝯfirmationem ꝯtus. ergo dȝ inspici loc⁹ vbi ꝯhiť.i.locus vbi ꝯtus inter partes absoluiť sicut in solēnitate allegat no.in.l.si fund⁹.de euic. ita etiā ꝯsulēdo firmat Bal. in ꝯsilio suo incip. statuto ciuitatis. vbi ꝯsuluit ꝙ si ciuis lucanus habēs perusij bona existēs luce ea vendiderit vel legauerit ꝙ gabella debeť cōi Luce vt.l.gayus.ff.de le.ij. cui cōsilio subscripserūt Pe.de anc. ⁊ alij quāplurimi doc. idē etiaȝ voluit Bal.in.l.vniuersa.C.de pre.impe.offe. ⁊ idē Bal.in.l.arbitraria.ff.de eo qd̄ cer.lo. ad idē etiā qd̄ voluit Ang.in.l.fin.ff.de iuris.om.iu. vbi dixit ꝙ stāte statuto ꝙ de quolibet ꝯtu soluatur gabella nō ligabit subditos ꝯhētes extra territoriū. hanc eandē conclusionē firmat ꝯsulēdo do. Nell⁹ de sancto Gemi. in ꝯsi. suo incip. in noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ spūssancti amē. qꝛ super predicto articulo vbi etiā ponit aliā ⁊ secūdā cōclusionē q̄ presupponi dȝ in mā ista vȝ ꝙ duplici onere eiusdē generis grauari qs nō dȝ vt.l.incola.cū.l.fi.§.idē referūt.ff.ad muni. ⁊.l.titia.§.q ī vita.ff.de leg.ij. iō ꝫm eū ciuis idēqȝ incola in loco incolat⁹ ꝯhit ibi cogiť soluere gabellā nō in loco in quo est ciuis vt in.l.īcola. etiam is.ff.ad muni. nō em̄ bino loco soluenda gabella talis est vt.d.l.incola. ⁊ ita etiā firmat glo. cōiter approbata in.l.j.C.de mulie. ⁊ in quo loco. quā ibi sequiť Bar. ⁊ Guli. de cu. ⁊ in.d.l. neminē. idē probatur in.l.priuate. ⁊ ibi no. Bar.C.de excu.mune.li.x. Ad idē qd̄ voluit Bar.in.l.si pupillus.§.j. ⁊ in.l.nensennius.ff.de excu.tu. ⁊ tȝ Bar.in.l.sancimus.C.de consul.lib.x. in quibus locis deciduntur infinite qōnes per doc. hac rōne moti: qꝛ iniquum ⁊ absurdum est quē eiusdē rei accusatione duplici gabella aut onere grauari vt.d.§.qui in vita. Ex quibus supradictis refertur clara decisio proposite.q. cum em̄ ser Marian⁹ emerit in ciuitate florentie domiciliū h̄ns in ea tpe celebrati cōtractus absqȝ dubio in loco cōtract⁹ perfecti ⁊ celebrati gabella ipsa soluenda veniebat lȝ ipse ordinari⁹ pistoriensis esset ⁊ in comitatu pistoriensi bona ipsa posita essent ⁊ ne duplici onere pregrauetur in ciuitate pistoriensi nullo modo cogēd⁹ est vt ex supradictis apparet. Ad que bene faciunt not.in.l.ciues.C.de incol.li.x. Lȝ igitur ⁊ pro constanti posito qd̄ gabelle pertineāt ad ciuitatē pistorij per restōnem factā de redditibus a ciuitate Florentie tū nō dȝ de his cōtractib⁹ celebratis in ciuitate Florētie gabella pistorij persolui. q̄ cōclusio etiā ꝯfirmabiť ex his que subdā rn̄dēdo ad ꝯria. ¶ Nō em̄ obstāt q̄ in ꝯriū allegata sunt. de iure em̄ cōi clarissimū est gabellā in loco celebrati cōtract⁹ cū sit onus conuentioni appositū psolui debere ⁊ nō alibi vt ex supradictis pȝ. solū igiť vidēdū est nunqd ex dispōne statuti pistoriensis expsse disponētis ꝙ in quacūqȝ pte mūdi fiat ꝯct⁹ ⁊c. talis dispositio iuris cōis in totū correcta esse dicať adeo ꝙ in ciuitate pistorij oīno veniat gabella psoluēda de talib⁹ ꝯtib⁹ qd̄ vr̄ p obiecta in ꝯriū. quib⁹ pluribus modis rn̄deri pōt et his nō obstātib⁹ cōclusionē.s. firmatā seq necessariū esse arbitror. Primo nāqȝ rn̄deo ꝙ cū ser Marian⁹ ꝯdixerit incolatū in ciuitate Florētie per lōgā habitationē ibi factā per longū tp̄s cū tota familia aīo ibi persistendi ⁊ non abeundi iuxta no.in.l.ciues.C.incol. ⁊ in.l.heres abs̄.§.j.ff.de iudic. ⁊ in.l.assumptio.§.iure.ff.ad muni. ⁊ no. Bar.in.l.lex cornelia.§.si tamen.ff.de iniur. ⁊ glo.in.c.dilect⁹.de rescrip. ⁊ doc.in.c.ex parte.de foro cōp. de cōtractibus ⁊ actib⁹ gestis per eū in ciuitate Florē. merito nō ligatur statutis ciuitatis pistorij. lȝ em̄ al's domiciliū originis nō pdať vt.d.l.assumptio. tū vbi acqriť domiciliū supioris ⁊ domini loci sue originis pduntͤ iura loci originis ⁊ remanent iura domicilij dn̄antis tanq̄ fortior extinctis q̄litatibus loci inferioris l.h̄is debitoris.§.j. ⁊.l.generalr̄.ff.de fideius. in eodem em̄ subiecto iura supioris ⁊ inferioris cadere nō pn̄t vt ad ꝓpositum pbat tex.in.l.in fidei.§.senator.ff.ad muni. ⁊ hr̄ p glos. ⁊ doc.in.l.si eius.§.celsus.e.titu. ergo dictus ser Marianus p domicilium ciuitatis supioris acq̄sitū qualitates īferioris domicilij ⁊ originis pdidit. ⁊ iō eoꝝ statutis nō ligať neqȝ cōprehēdiť. ciuis em̄ loci superioris statutis inferior non cōprehēdiť neqȝ ligať: tum qꝛ hoc expresse ipsa ciuitas inferior facere non potuisset iuxta.l.nā magistratus.ff.de arbi. tū qꝛ sub gn̄ali dispōne non intelligitur.l.lucius.§.pe.ff.mā. ⁊ in.l.si vxor filio. ⁊ qd̄ ibi nota. de dona. inter vir. ⁊ vxo. per quas rōnes ꝯsuluit do. Nellus in consil. incipiē. sup puncto qd̄ statutuȝ inferiorum disponens bona non posse alienari in non subditos non ligat ciues ciuitatis superioris. ¶ Scdō rn̄deri pōt qd̄ statutū p̄dictū generalr̄ loquens nō vendicat sibi locum neqȝ cōprehēdit ꝯtus factos in ciuitate supiori neqȝ ꝯtus cū supiore factos: tū qꝛ hoc expsse facere non posset vt.xxj. di. inferior. ⁊.d.l.nam magistratus. tum ēt qꝛ q̄tūcūqȝ gn̄ali statuto nō vr̄ nec est credendū pistorienses voluisse de talibus ꝯtibus disponere p̄cipue cū iuri supioris preiudiceť vt.l.j.de offi.p̄fe.vrb. ⁊.c.venientes ex̄ de iureiu. ⁊ p cano. ibi. Preterea in restōne fcā de introitibus ⁊ gabellis p cōe florentie per verba q̄tuncunqȝ gn̄alia ⁊ ampla non censentur restituta ea p que diminuiť iurisditio seu autoritas cōis florentie seu quoquo modo eis p̄iudicari possit vt.l.prohibet.§.plane. ⁊ qd̄ ibi no. Barto.ff. qd̄ vi aut clam. ⁊ in.l.qd̄ peculium.§.sicut.ff.de pecu. ⁊ in.l.fi.ff.de cura.fu. ⁊ iō non censetur in tali restōne ꝯcessa autoritas ipsis pistoriēsibus exigendi gabellas de ꝯtibus p ipsum cōe florentie celebratis. ad qd̄ optime facit.c.petitio. extra de iureiur. Et qꝛ in gn̄ali sermone nō venit persona ipsius loquentis ⁊ ꝯcedentis.l.inquisitio veritatis.C.de solu. ⁊.l.j.C.de ꝯtracto. ⁊ per Jo.an. in regula cuilibȝ de reg.iu. in vj. in mercu. ⁊ est bonus textus in.l.si mercedem.§.habitatoribus.ff.de act.emp. vbi lex vel ꝯcessio vel dispō non ligat ipsum ꝯcedentē p quem tex.no. ibi decidit Ja. de are. qd̄ stante statuto qd̄ filiusfamilias nō possit obligari: tū poterit obligari fisco. de qua mā per docto.in.l.si consul.ff.de adop. ⁊ p Cy. ⁊ bal. in aut. q̄buscūqȝ.C.de sac.san.ec. ⁊ plene in.l.prima. in prin. per moder.ff.qd̄ q̄sqȝ iur. h̄ ēt ꝓbari pōt p aliā regulā traditaȝ in.l.si.hoīem.ff.mā. ⁊ in.l. ⁊ que necessario.§.quibus.C.de no.C.cōpo. ⁊ in.l.forma.de offi.p̄fe.p̄to. ⁊ hoc est qd̄ in terminis consuluisse vr̄ Bar. in consil. incipiē. ciuitati camerini in fi. vbi ad propositum dicit qd̄ a domino duce ducatus nō pōt ciuitas camerini grauari nec eius hoībus collecta imponi qꝛ hoc in gn̄ali mandato non venit. nō igiť dicendum est vigore dicti statuti pistorien̄. ligare potuisse aut voluisse subditos suos ꝯhentes cum cōi florentie ⁊ in ciuitate florentie. ¶ Preterea ⁊ tertio respondeo qd̄ lȝ statutum simplr̄ ⁊ indistincte disponat qd̄ in quacunqȝ parte mundi ꝯtus celebrat⁹ sit debeat solui in ciuitate pistorij gabella. tamē tale statutum intelligendum est qn̄ in ea pte mūdi celebratur dictus ꝯtus in qua nulla gabella de tali ꝯtu soluebatur vt in plerisqȝ partibus mundi extat statutum. Statutum em̄ semper sic intelligitur vt ad concordiam cū iure cōi reducatur vt.c.dilectus.de ꝯsue. ⁊ in l.si serui vr̄i de noxa. ⁊ in.c.constō.de elec. in.vj. recipiunt em̄ limitationē ⁊ interpretationem statuta p̄dicta a iure cōi vt.l.nam ⁊ posteriores.ff.de legi. ⁊ p textū.in aut.offerať.C.de lit.contesta. iuncta l.sciendū in prin.ff.q satis.cog. ⁊ iō dicit no. Bart. post glos.in.l.fi.§.in cōputatione.C.de iure deli. qd̄ si.l.municipali caueť qd̄ heres teneať insolidū interpretatur ꝫm iuris ciuilis cēsurā de eo qui nō confecit inuētariū. idē voluit Bal.in.l.fi.§. ⁊ si p̄fatā. ad idem qd̄ voluit ipemet Bald.in.l.j.§.fi.C.qui bo.ce.pos. dicens qd̄ si statuto caueť qd̄ instr̄a guarentigiata mandentur executioni p carcerationes ⁊ quauis alia via interpretatur nisi talis debitor cedat bonis ⁊ sic restringitur ⁊ limitatur a iure cōi. ad idem quod voluit in siꝫ Ange.in.l.si vacantia.C.de bo.vacan.libro.x. ⁊ Bal. pp ea in.l.imperator.ff.de sta.bo. dicit quod statutuȝ permittens pcussū repcutere limitatur a iure cōi.s. quod faciāt cū moderamine inculpate tutele. ad ideȝ qd̄ voluit Bald.in.l.terminato.C.de fruc. ⁊ lit.expen. De iure autem communi vnica gabella tantum solui ⁊ illa in loco contractus ergo statutum intelligendum est secūdum hanc dispositionem vȝ quod teneatur soluere de contractibus in quacunqȝ parte mundi factis in qua pte mundi non solueretur alia gabella. hoc ēt ꝓbať. Nā ex declaratione ⁊ interpretatione iuris cōmunis deuenitur ad declarationem iuris municipalis vt sumitur ex glosa nota.in.l.si gemina arbos.ff.arbo.furti.cessa. ⁊ quod voluit Cy.in.l.cum de nouo.C.compo. ⁊ hinc est qd̄ Salyce. dicit singulariter in.l.ij.C.de noxa. quod oīs interpretatio que fit de vna lege ad alteram pōt fieri de ipsa lege cōi ad ius municipale qꝛ argum. a similitudine interpretationis est bonum vt in.l.labeo de stat.liber. sed de iure cōi iura disponunt ciui ⁊ incole pro rebus in alieno territorio existentibus collectas imponi non posse in lege.fi. de decre

ab ordi.

ab ordi.faci.et l.rescripto.§.fi. ff. de mune.et one.et eo modo si iura disponunt in loco ubi sita sunt possint onera imponi ut l.forma.§.si vero.ff.de censi.tamen predicta iura intelliguntur et limitantur nisi in alterutro predictorum locorum esset imposita collecta ratione dictorum bonorum quia tunc non potest in alio loco ratione illorum bonorum collecta imponi.et ideo si predia sunt tributaria in uno loco posita et dominus et possessor in alio loco domicilium et incolatum habeat non poterit in loco domicilii et incolatus collecta pro talibus bonis imponi ne duplici onere pregrauetur.ita in terminis decidit glosa.in.l.j.C.de mulier.et in quo loco.et notat Guli. de cu.in.l.necessariam.C.de sa.san.ecc.et per Barto.in.d.l.j.et in d.consi.incip.ciuitati camerini.Eodem ergo modo statutum predictum interpretandum est vt teneantur pistorienses soluere gabellas si in loco contractus soluere non teneantur et sic per eandem interpretationem limitabitur dispositio predicti statuti.et per hanc rationem etiam in simili decidit do.Nellus de sancto Gemi.in consi.inci.pro decisione horum dicens quod non est credendum siue interpretandum statuentes voluisse statuere quod pro eisdem bonis bis gabella soluatur quia est contra iura.allegat ad hoc tex.in.l.titia.§.qui in vita.et per regulam bona fides de reg.iur.in.vj.hanc autem interpretationem faciendam esse suadent omnes regule maxime ne quis damnum indebite recipiat iuxta doctrinam Bar.per eum traditam in.l.omnes populi.ff.de insti.et iur.et no.bal. in.l.venditio.§.item constat communia prediorum per quam decidit quod statutum disponens quod volens edificare possit accipere lapides de fundo alterius interpretatur soluto tamen precio ne contineat iniquitatem et ne damno indebite aliquem afficiat.restringi igitur statutum predictum debet ne damno ratione duplicis gabelle ipsos contrahentes afficiat.Ex quibus sine ulteriori processu concludo dictum ser Marianum ad solutionem dicte gabelle cogi non posse de iure non obstantibus in contrarium adductis quibus satis patet ex supradictis responsum.et ita stantibus predictis arbitror de iure verum Ego Angelus domini Octonis de Nicolinis iuris doctor.

¶ Consilium.ccciij.

1 ¶ Gabella soluitur in loco contractus.
2 Onera soluere non debet in loco originis ille qui se transtulit ad ciuitatem superiorem et ibi subiuit onera.

Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Placet conclusio.s.eleganter firmata in qua si quid dici poterat fuit in medium adductum.nam clarum est quod † gabella solui debet in
1 loco contractus put.s.probatum est.et tenet do.Ant.in.c.fi.in.iiij.car.de consue.et non in loco ubi implementum contractus fieri debet et inde dicitur cautelam esse quod quando in loco rei site est soluenda gabella quod in alio loco fiat contractus.unde statutum videtur emanasse ad obuiandum fraudibus huiusmodi. nam fierent contractus extra territorium per pistorienses in fraudem gabellarum.in casu autem nostro nulla fraus interuenit cum dictus emptor contraxerit florentie ubi habitabat de quo etiam non videtur sensisse statutum sed de habitantibus non autem de alibi domicilium habentibus soluentibus ibi gabellas ne videatur duplici onere grauare voluisse.l.titia.§.qui in vita.ff.de leg.ij.maxime cum materia gabellarum sit odiosa et restringibilis.Confirmatur quia ex quo tale onus quantumcunque alias fuisset soluendum in ciuitate pistorii ex quo tamen fuit impositum et solutum in ciuitate superiori in qua domicilium contractum erat non est iterum soluendum in ciuitate subdi-
2 ta.istud probatur a simili.† Nam licet quis teneatur soluere munera iusta que imponuntur persone pro rebus in loco proprie originis vel paterne licet alterius loci incola efficiatur ut concludunt glosa. Ja.de are.et Bar.in.l.assumptio.§.filij.ff. ad muni.et est tex.et ibi And.de barulo.et Barto.in.l.fi.C.de munc.et orig.li. x.tamen predicta non habent locum quando quis oriundus ex loco substituto transfert se ad habitandum in ciuitate dominante et superiori in qua talia munera subeat.ita consuluit Lud.ro.in suo consi.ccl.visis preposite quonis.ubi consuluit in aretino qui se transtulit ad ciuitatem florentie.allegat no.per Bar.post.Guli.in.l. fi.C.de mulie.et in quo loco li.x.ita voluit Oldra.in suo tracta. mune.in.iiij.q.prin.art.verum tamen idem voluit Bal.in.l.j.§. quilibet autem.ff.quod cuiuscunque vniuersi.noie in vlt.col.idem consuluerunt plures aduocati florentini do.Dominicus sermini do. Philippus de corfinis do. Jo. de monte granio et do. Bartho. de popoleschis quia ciuitati per comitatum deferendum est tanquam digniori.arg. gl.no. no.quod hoc videtur decidere in.l.ciues.C.de incol.li.x.quod domini fortius procedere in muneribus mere patrimonialibus.unde inferendo premissa ad propositum cum esset incola ciuitatis florentie et ibi onus gabelle soluit put soluere tenebatur quia ibi contractus erat celebratus ad talem oriundum talia statuta generaliter loquentia extendi non deberet iuris interpretatione premissa.Quare cum sim de subscriptione requisitus et nuncius instet prout. s. eleganter conclusum est arbitror iuris esse etc.

¶ Consilium.ccciiij.

¶ Soror vterina an veniat appellatione sororis in statuto.
2 Frater vterinus quare dicatur vterinus.
3 Frater vterinus non dicitur proprie frater.
4 Interpretatio per quam reditur ad ius antiquum sequenda est.



Dominus labia mea aperiat et spiritussanctus illuminet intellectum. ¶ Viso statuto ciuitatis Aretii sub rub.de success.ab intesta. in ver.mater insuper vel aliquis descendens.dubitatur quis succedat in hereditate mulieris ab intestato an mater an vero soror vterina. in qua difficultate si essemus in terminis iuris communis quod esset decisa quod mater succederet exclusa sorore vterina.casus est in auth. defuncto.C.ad tertul.et in corpore unde sumitur.difficultas autem in
1 casu nostro oritur propter dictum statutum in.d.ver.mater insuper quod † simpliciter existentibus sorore et frater excludit matrem.nulli autem dubium videtur sororem vterinam sororem appellari.l.iurisconsultus.§.ij.gra.ff.de gra.tamen in contrarium reperio consultum per quendam doctorem insignem qui mouetur triplici ratione. ¶ Prima ratio est quia statutum est correctorium iuris communis ut patet in.d.auth. defuncto .igitur verba ipsius debent proprie intelligi.l.constitutionibus et ibi bar.ff.ad muni.item debent intelligi simpliciter et non secundum quid.l.hoc legatum.ff.de leg.iij.sed soror vterina non est simpliciter soror sed secundum quid a sorore vterina igitur non includatur in dicto statuto correctorio. ¶ Secunda ratio est quia cum statutum sit correctorium et restringendum intelligi debet ut minus ledat ius commune.l.ut gradatim.§.sed si lege.ff.de mu.et ho.l.ij.cum ibi no.C.de nox.sed si soror vterina excluditur leditur ius commune tamen in vno:quia mater excludatur a fratribus et sororibus vtrinque coniunctis contra auth.defuncto preallegatam.si autem vterina admitteretur ad exclusionem maxime matris lederetur etiam in alio:quia vterina que a matre excludebatur matrem excluderet igitur intelligi debet in vtrinque coniunctis ut minus ledat ius commune ¶ Tertia et vltima ratio est.verba statuti debent intelligi in potiori significatu.l.j.§.qui in perpetuum.ff.si ager vec.vel emphy.pe. Sed frater vtrinque coniunctus dicitur frater in potiori significatu. ideo venit vtrinque coniunctus tantum et non vterinus tantum et sic soror vtrinque iuncta et non vterina.allegabat consules gl.i auth.de consan.et vteri. fri.sup ver.minores et quod hoc voluit ang.in consi.suo.lvj.et Bald.in l.ij.C.de succes.edi.et in simili allegabat no.per glos.in.l.fratris.C.de inoff.test.et Bal.in.l.quod vo.ff.de legi.ubi dicit quod statutum loquens in patruo non verificatur de patruo magno ubi tractatur de exclusione feminarum:quia patruus magnus non est in eodem gradu in quo est simplex patruus:quia verba intelligi debent per prius et non per posterius.l.qui liberis.§.hec verba.ff.de vul.et pup.et ideo Bald.in.l.iubemus.in.§.illud.C.ad treb.vult quod stante statuto quod fratre existente femina non succedat intelligi debet de fratre existente in primo gradu succedente et sic qualiter succedere poterat.Ex quibus concludebatur in consi.quod statutum predictum non habebat locum in sorore vterina que matrem nullo modo excludit.et allegabat quod ad hanc partem tenebat insignis doc.do.Fran.albe.in quodam consi.incip.an statutum preferens fratrem cui consi.se subscripserunt.d.Ricar.de saly.d.Jo.de lig. et d.Morel.are.item quod idem consuluit do.Bn.de berg.et do.Maria. Soci.senen.genitor meus. et ad iura que volunt quod appellatione sororis veniebat vterina respondebat quod locum habebant in materia in qua verba non erant ita stricte intelligenda sed largo modo put stricte intelligi debent in statuto correctorio iuxta no.in.l.quod vero.ff.de legi.cum vul. ¶ Sed dicam prout dicit Philoso. j. ethycorum.amicus Sortes amicus Plato. statutum est in honore veritatem preferre.Nam in hac difficultate multum probabiliter dici potest quod imo mater excludatur a sorore vterina ex forma statuti predicti.Ista conclusio probatur.nam clarum est quod appellatione sororis etiam proprie venit soror vterina.item appellatione fratris venit frater vterinus: sed non veniunt sorores vel fratres patrueles vel consobrini put loquitur Bal.in.l.j.C.de succes.edic.et in.l.iubemus.C.ad treb.cum concor. allegatis per do.Alex.in.d.l.j.sed bene proprie appellatione fratris veniunt frater et soror vterini vel consanguinei.casus est in.l. iurisconsultus.§.ij.gradu.ff.de gra.et in.§.ij.gradu instit.de gra.
2 Nam vocantur vterini non † quia non sint fratres et sorores proprie et simpliciter vel ratione impropriietatis sed ad differentiam eius qui est ex parte tantum vel ex vtroque parente.unde verbum vterinus non denotat impropriietatem sed differentiam quod patet in.d.l.iurisconsultus.§.ij.gradu.ubi appellat fratres et sorores vterinos consanguineos et ex vtroque parente: et sic appellat fratres vtrinque coiunctos.que verba vtrinque coniunctos non improprietatem sed differentiam significant.ita etiam verbum consanguinei vel vterini in simili videmus de nuru et pronuru auo et proauo quod dictio pro non denotat improprietatem.l.qui cor.§.j.de postulando. facit optime tex.in.l.adoptiuus filius.§.fin.ff.de ritu nuptia.Cum ergo vterina sit in primo gradu seu in secundo de iure ciuili et simpliciter appelletur sequitur quod statutum locum habet ea cuius verba dicunt proprie intelligi.l.j.§.si is qui naue. ff.de exercito.ita quod proprie appellentur sorores apparet siue capiamus arg.ab.auctoritate dominorum proprie sorores et fratres ut in.d. §.ij.gradu.siue ab allusione vocabuli siue a diffinitione non reperiuntur diuerse in istis igitur statutum debet proprie intelligi de fratribus et sororibus etiam vterinis:quia sunt proprie fratres et

sorores. Nec ex eo qđ mater excludatur a lucro hereditatis sibi
delato de iure cōi verba statuti sunt restringenda quominus
intelligant generalr̄ sm ꝓpriū significatū imo illis vbis inhe-
rendū est.l.ꝓsperit.ff.qui ⁊ a quibus.⁊ not.Bar.in.l.oēs po-
puli.ff.de iusti.⁊ iur.in.vj.q.prin.in mā īterpretationis restri-
ctiue. ¶ Cōfirmatur istā cōclusio autoritate multoꝝ doc. Nam
Bar. in.l.lutius.§.quesitū. ff.de leg.iij.dicit qđ fratres appel-
lātur primi fratres.s.ꝯsanguinei vel vterini.q sunt in.scđo gra-
3 du.allegat.d.l.iurisconsul.§.ij.gradu.† alij eīm nō appellantur
proprie fratres nisi cum aliqua adiectione vt fratres patrueles
et similes vt.d.l. iurisconsultus in.§.iiij.gradu.⁊ sic vult clare
Bar.qđ primi fratres.s.ꝯsanguineus vel vterinus sunt ꝓprie
fratres vt dicunt Bald.in.c.j.de feu.march.⁊ in.l.iubem⁹ in fi.
C.ad treb.⁊ in.c.que in ecclesiaꝝ.de consti.⁊ Angel.in.l.j.ff.de
inoffi.test.⁊ Imo.in.l.si dotali.ff.so.ma.Et ibi late p do.alex.
qđ statutum faciens mentionē de fratre intelligit de fratre sim
plici ⁊ nō de patruele per.d.l.iuriscōsult⁹.§.ij.gradu.⁊.§.iiij.
gradu.⁊ sic cōcludunt qđ frater cōsanguineus vel vterinus de
quibus in.§.ij.gradu dr̄ fratres simplr̄ ⁊ ꝓprie.⁊ includunt
a statuto qđ ꝓprie ⁊ restricte ītelligi dz.⁊ ita pari rōne dicēdū
est in sorore vterina q2 nō minus ꝓprie soror vterina dr̄ ꝓprie
soror vterina q̄ frater vterinus dicatur frater vt ē casus in.d.
§.ij.gradu. ¶ Cōfirmatur ista cōclusio si recte inspiciātur vba
ꝑdicti statuti vult eīm qđ mater ⁊ ascendentes per matrē exclu
dant.nō aūt dixit cōiunctos per matrē ne videretur exclude-
re fratres ⁊ sorores vterinos quos admittere volebat ad exclu
sionē matris cū exclusa radice soleāt excludi deriuātes ab illa
iuxta not.per Bal.⁊ alios in.l. maximū viciū.C.de libe.prete.
Itē statutū in ver.seq.qđ incipit fratre vero defuncto qn̄ vult
facere mētionem de pluralitate vīculoꝝ exprimit de frē vtriqꝫ
cōiuncto ita ēt fecisset in ver.seq.qđ inci.mater insup.l.vnica.
§.si autē ad deficiētis.C.de cad.tol.ꝑterea vult statutū in ver.
fratre.qđ cōsanguineus ita excludat sororē vtriqꝫ cōiūctam
sicut vtriqꝫ cōiunctus.soror aūt vtriqꝫ ꝯiuncta hꝫ potētius
ius q̄ mater ex forma dicti statuti cū mr̄ ab ea excludat.igit
qua rōne in ver.fratre veri ⁊c.ꝯsanguineus excludit sororem
vtriqꝫ ꝯiunctā fortius censendū est statutum in ver.ꝑcedēti.
mater insuper voluisse fratrē ꝯsanguineū excludere matrē.fa
ciunt no.per pau.de ca.⁊ Moderni.in.l.illā.C.de colla. ¶ Ex
quibus infero in ꝓposito qđ statutū in ver.mater insup ⁊c.in
dubitanter dū facit mentionē de fratre nō restringitur ad fra
trē vtriqꝫ ꝯiunctū.sꝫ ēt dz intelligi de fratre ex vno latere tm̄
scilꝫ ꝯsanguineo ⁊ qua rōne de ꝯsanguineo pari rōne ēt de vte
rino.⁊ qđ dr̄ de fratre idē de sorore cōcludendū est.qđ vltimuz
ꝯfirmatur q2 nō est dare rōnē diuersitatis quare magis voluis
set ꝯ matrē venire sororē vtriqꝫ ꝯiunctā q̄ vterinā q2 non pt
dici hoc voluisse rōne cōseruande agnationis q2 sicut p vteri-
naz nō ꝯseruatur ita per vtriqꝫ cōiunctā.vt per Bal. ⁊ alios
in.d.l.maximum vitiū.Itē non ex eo q2 soror vtriqꝫ coniun-
cta sit agnata ⁊ hoc dupli ci respectu. ¶ Prio q2 ēt soror con-
sanguinea est agnata.⁊ tn̄ nō includeretur sꝫ dcm̄ intellectū.
¶ Secūdo q2 lꝫ soror vterina non sit agnata . tn̄ hꝫ iura agna
toruz.casus est in.l.meminimus. C.de legi.hered . vnde ex pre-
missis concludi videtur satis clare qđ ēt soror vterina ̄icludit
a statuto ad exclusionē matris. ¶ Ex quibus pꝫ rn̄sio ad alle-
gata in ꝯrium ⁊ ad primum qđ soror vterina est ꝓprie ⁊ simplr̄
soror vt probatū est ideo statutū in ea verificatur. Minusqꝫ ob.se
cūda rō q2 in casu nostro statutū nō est sꝫ dz intelligi proprie ex
quo nullus indebite dānum patitur.sꝫ tantummodo a lucro ex-
cludit.d.l.ꝓsperit.ff.qui ⁊ a qbus vt.s̄.ꝓbatū est.nec ob.vltimū
qđ verba sunt intelligenda in potiori significatu q2 illud est verū
qn̄ si non intelligerentur in potiori intelligerentur in significatu
improprio.⁊ ita loquitur tex.in.d.§.qui in perpetuū.sed qn̄ in-
telliguntur in proprio significatu satis est licet nō in potiori:q2
verba debent proprie intelligi.d.l.j.§.si is qui nauem.⁊ in mate-
ria ꝓpria pꝫ ex autoritatib⁹.s̄.alleg. ¶ Et ad autoritates ī ꝯriū
dico qđ plures autoritates sunt pro ista parte qđ ꝯtinetur in sta
tuto stricte interpetrando omnes fratres ⁊ sorores qui conti-
nent in.d.l.iurisconsultus.§.scđo gradu.quas.s̄. adduxi. ⁊ plu
res alie relate per dn̄m Alex.in.d.l.si dotali.⁊ in.d.l.j.C.de suc
ces.edi.Et sic posset multū ꝓbabiliter ꝯcludi cōtra illa ꝯsilia for
tioribus rationibus ⁊ autoritatibus.si vero dominus iudicans
dubitaret matrem in totum excludere potest eligere mediā viā
scꝫ matrem ⁊ vterinam simul admittere ⁊ lꝫ hoc non colligatur
ex verbis statuti expresse . aperte tn̄ colligi pōt ex duobus posi-
to q⁹ fratres ⁊ sorores nō vtriqꝫ ꝯiūcti matrē excluderēt iuxta
aliam interpretationem que an procedat dictū est. ¶ Primo
nam ante aut.defuncto.C.ad tertul.soror vterina admittebatur
simul cum matre vt est casus in aut.de nup.§.⁊ qm̄.⁊ in aut.et
cum solis.C.ad tertul.⁊ sic mater habebat idem ius q⁹ frater vl
soror consanguinei vel vterini p aut.defuncto.fuit tributū po-
tius ius.s. q⁹ ipsa excluderet fratres consanguineos ⁊ vterinos
item ⁊ sorores ⁊ vterinas ⁊ consanguineas sed per statutū are
tinum mater reducitur ad ius minus potens q̄ haberet tēpo-
re aut.defuncto.q2 excluditur a fratribus ⁊ sororib⁹ vtriqꝫ cō-
iunctis.⁊ sic nō vult q⁹ habeant illud ius in succedendo q⁹ ha-
bent fratres ⁊ sorores vtriqꝫ cōiuncti.igit est redacta sicut erat
tempore aut.⁊ cum solis.s.quod habeat idem ius quod habent
fratres ⁊ sorores ex vno latere tantum:⁊ sic concludendum est
quod pariter succedant sm terminos dicte aut.⁊ cū solis.Con-
firmatur hoc in simili.nam licet de iure communi frater vtriqꝫ
coniunctus excludat fratrē ex vno latere tm̄ aut.itaqꝫ.C.cōia de
succes.tamen si statutū nō considerat vinculum maternuz:quia
excludit coniunctos per matrē:tamen reducitur res ad ius an
tiquum ⁊ pariter succedunt sm Bal.singulariter ⁊ Moder.se
quuntur in.l.j.C.de legi.heredi.ita in casu nostro ex quo aufert
matri ius succedendi,vt tantum succurrat cum fratribus ⁊ so-
roribus vtriqꝫ coniunctis.sed excludat redacta est ad ius anti
4 quum.⁊ sic debet pariter admitti † ⁊ sequenda est illa interpreta
tio per quam reditur ad ius antiquum.ad hoc glo.singu.in.c.
statutum. in ver .numerandum.de preben.in.vj.⁊ voluit Fede.
de se.in consi.lxxxix.in fi.⁊ Pe.de anch.⁊ do.Abb.in.c.ex parte
lultimo.extra de deci.⁊ tradit in.c.super eo.extra de cogna.spi.
⁊ licet prima conclusio q⁹ mater excludatur in pūcto iuris sit for
te vera:tamen ista opinio vltima q⁹ simul admittatur multum
placet. Laus deo.

¶ Ita iuris arbitror ego Barthol. Socinus senensis Juris
vtriusqꝫ doctor.

FINIS.

Deo gratias.

¶ Secũde partis cõsiliorum Mariani et Bartholomei de Socinis Senensium eruditissimorũ iuriscõsultorũ precipuas prodens decisiones. Index alphabeticus fauste incipit.

¶Consensus

¶Exceptio

¶ Instrumenta

Notabilium Decisionum alphabeticus Index.

Notabilium Decisionum alphabeticus Index.

Promittens

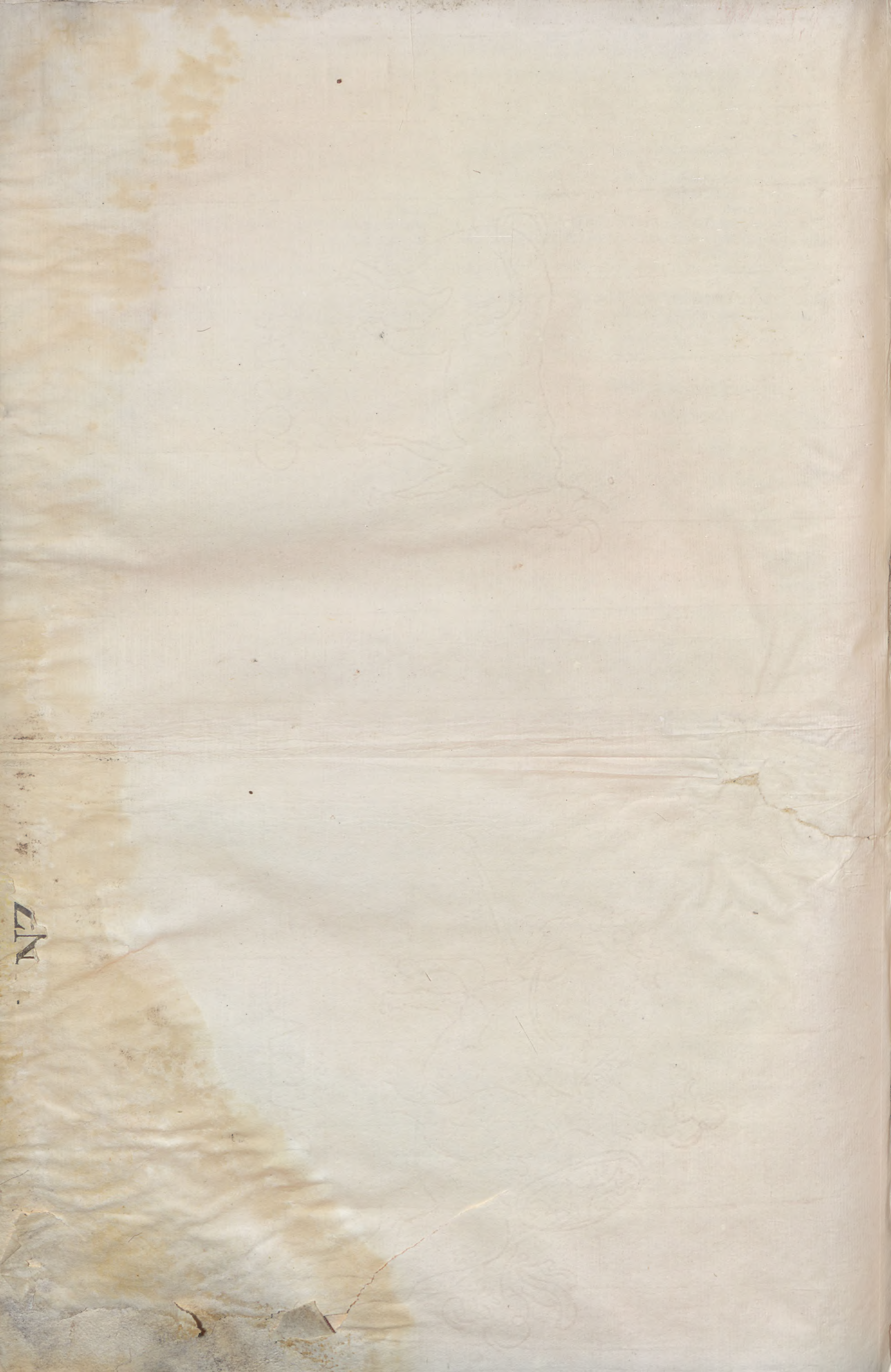
Statutum

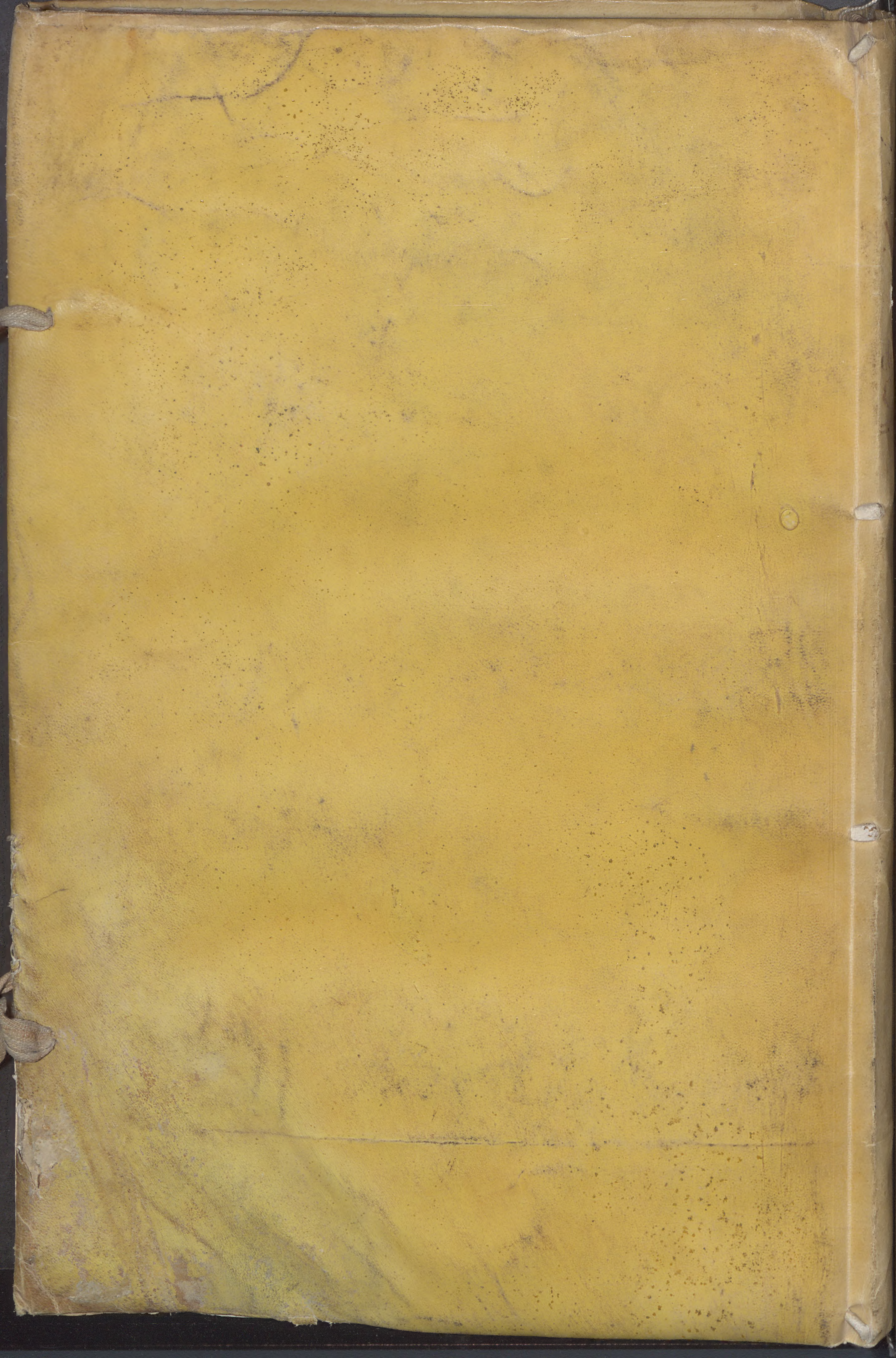
Uniuersitas

Notabilium Decisionum alphabeticus Index.

¶ Registrum.

aa.bb.cc.dd.ee.ff.gg.hh.ii.kk.ll.mm.nn.oo.pp.qq.rr.ss.tt.vv.xx.yy.Omnes sunt quaterni preter.xx.qui est ternus.yy.vo qntern⁹.





colorchecker CLASSIC



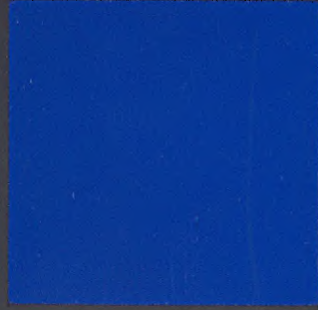























calibrite

mm